del Colegio de la Compª de Jesus de Granada
R. 18964

TOMVS SECVNDVS SINGVLARIVM DOCTORVM.

Cui subiectus est rerum & verborum Index locupletissimus.

VENETIIS,
Apud Hæredem Hieronymi Scoti.
MDLXXVIII.

Del Colegio de la Compª de Jesus de Granada
R. 18964

TOMVS SECVNDVS SINGVLARIVM DOCTORVM.

Cui subiectus est rerum & verborum Index locupletissimus.

VENETIIS,
Apud Hæredem Hieronymi Scoti.
MDLXXVIII.

SINGVLARIA
SIVE APOPHTHEGMATA
IVRIS MARCI DE MANTVA
Bonaiutis cognomento, Pataumi Iurisconsulti.

I.

1 Defendere se cuique licet, etiam interficiendo, cum moderamine tamen inculpatæ tutelæ.
2 Renuntiari non potest defensioni sui ipsius.
3 Membrorum suorum nemo est dominus.
4 Intellectus canon. si quis suadente diabolo. 17. q. 4.
6 Pater pauper non tenetur alere filium.
7 Seruus tenetur salutem sui domini propriæ anteponere.
8 Occidere impune nisi seruis nulli licet.
9 Serui pro nullis habentur, item pro mortuis.

1 IVSCIS qđ quis tenetur, & ꝑpt impune seipsum defendere, & alium interficiẽdo. vul. l. vt vim. ff. de iusti. & iure. & nõ ab re, quia qđ quisque ob tutelã sui corporis fecerit, iure fecisse existimandus, vt ibidẽ dr. & in l. 1. in §. cum arietes. ff. si quadru. pau pe, fe. dica. & in c. si vero. & in c. delicto. ext. de sen. excõ. nõ script. is, sed nata lex, quã nõ didicimus, accepimus, legimus, verũ & ex natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus, ad quã ñ docti, sed facti, nõ restituti, sed imbuti sum⁹, vt vita nr̃a ĩ aliquas ĩsidias, si ĩ vĩ, ĩ tela aut latronũ aut inimicorũ incidisset, oĩs honesta rõ esset expediẽdæ salutis, inq⁹ pater eloquentiæ M. T. C. in oratione pro T. Annio Milo. cum moderamine tũ inculpatæ, vt in d. l. vt vim. & in l. 1 C. vnde vi. quod vt ibi gl. optime declarat, & vt robi que scribit, circa tria attẽdi debet, & est Tyriaca ꝑdictæ l. vt vim. vt ibi dẽ Bal. in 3. co. & qm̃ ĩ l. vt vim. simpliciter defensio ꝓmissa est, & in l. 1. cum tpamento, eodẽ modo, ff. & eisdẽ armis, quib. & est facta offensio. Item continenti, & ad defensionem, nõ aũt ad vindictam, vt inibi, alias puniretur, vt ꝓ nõ. & ibi declarabat Lud. Ro. in fin. suis. 3.

2 inci. Aa si quis. Ita vt huic defensioni & renuniari nõ possit in casu tũ de quo per gl. & Bar. in l. pactum inter hæredem. ff. de pact. ꝓ quã gl. etiã ita dixit Bal. in l. j. C. de cõse ff. & in l. raptores. C. de epis. & cleri. & in c. cum hoie. in vlti. co. ex. de iud. & scribit in l. si quis in cõscribendo. C. de pact. nec immerito, qm̃ vt ille idem Bar. dẽ in l. 1. in §. vsque adeo. ff. de iniur. & Ang. in l. quãuis. ff. de in ius vocã.

3 & scrib. in c. veniẽs. de iureiuran. nemo test. dñs membrorum suorum, vt in l. liber hõ. ff. ad l. Aqui. & in l. fi. § si qs. ff. de bon. eorum, qui sibijpsis mor. cõsc. & in c. si quis absciderit. 55. d. in tm̃, vt bonum verbum dixerit Io. de Pla. in §. iuris ꝓcepta. Inst. de iust. & iure. & Arch. in c. si nõ licet. 24. q. 5. & Hel. in contingit. 1. in 1. co. ex. de sent. excõ. quia esto & te. in c. si quis suadente diabolo. 17. q. 4. loqui

4 t videatur in tertia ꝑsona, habet tũ locum & in clerico seipsum irato aĩo persecutiente, vt sniã excommu. iurat, per supradictam rõnem, & per eos in dictis locis, nõ tũ tenetur, licet possit si velit (ad propositum redeundo & eo vnde digressus) alium nec iure ciuili, nec de iure canonico defendere, ꝑcipue quando vitæ periculũ, & discrimen immineret, vt in d. l. vt vim ff. de iust. & iure. & no. ĩ l. cul pa caret. ff. de reg. iur. & ibi, prout dixi ego in c. 1. ext. de

5 offi. deleg. cum ordinata charitas à seipso semp incipiat dẽ te. in l. præses. C. de seru. & aqua. Cui proximum & cõcordans est & illud Comici, omnes sibi esse melius male quã alteri, ita vt nõ debeat salus propria neglig⁹, & aliena ꝓponi. & ꝓpea dixi gl. ĩ c. si Romanorum. 19. d. absurdum esse alijs benefacere, & nõ sibi. & in c. nisi ext. de aur. & vsu pallij insanum esse alium diligere, seipsum aũt negligere

6 & si sit pater, vt nõ teneatur salteri filium, qũ est pauper, & vix habet tm̃ vt seipsum alat, ẽm Ang. in l. Iulianus. ff. si quis omissa causa testa. ꝙ pro limitatione ad te. notandum est de quo ĩ l. 1. in §. si vel parens. ff. de lib. agnoscen. & in l. necare. ff. & in c. pace fame moriẽtem. 86. d. nisi sit

7 seruus, qm̃ tunc, & singulare verbum, teneatur salutẽ dñi saluti propriæ anteponere, ꝙ vĩ mirabile pro limitatione d. l. ꝓses. & aliarũ. ꝛ. alle. de seru & aqua. Casus est in l. j. § iusta. ff. de senatuscon. Sillania. ꝙ ex eo & comprobari

8 põt, quia si quis seipsum impune occidere non põt, vtĩ d. l. fi. in §. si quis. ff. de bo. eorũ, qui sibi mor. cõsc. & tũ seruus ꝑt impune, vt dẽ te. in l. si dãnũ alias incipit, si peculiũ in §. si ipse seruus. ff. de pecul. & post eum Arch. in d. ca. si nõ licet. ĩ prin. 23. q. 5. tametsi malus dicatur rõne de qua per te. in l. cum aũt. in §. malus. ff. de edil. edicto. ea. l. re-

9 spectu, quia pro nullis habentur iure ciuili, vt ĩ l. ꝙ attinet. ff. de reg. iur. & & ꝓtorio. l. 1. ff. de iure deliber. Item pro mortuis, vt in l. seruitutem. ff. de reg. iur. & gregarium ac pecudũ numero & dicũtur, veluti oues, capræ, boues, equi, muli, & asini, dẽ te. no. ĩ §. 1. ff. ad l. Aqu. & dixi ergo ad propositum, in d. c. 1. ext. de off. Et qm̃ de his, qui sibi ipsis mortẽ cõscisc unt, diximus, vt id nõ impunẽ facere possint, nisi fuissent serui, digredi Paulum nobis licebit, & hoc loco mores quorundam recenẽre, qui scelus hoc in seipsos ausi essent cõmittere, inter quos Iudæi primũ lo-

10 cũ obtinerunt, qui his, quit sibi mortẽ cõscisuissent, pœnã statuerunt, vt in sepulti abijcerentur. Post hos vero aliq alij, vt dextra eidẽ amputaretur, quia peccasset, quamobrem & Aug. & Lectã. sui homicidã Catonem, Vticẽsem appellarunt, qm̃ seipsum interfecit. partes Pompeianas secuutus, ne in Cæsaris manus veniret, quem tamen alias Senecas constantissimum hoiem, & mortes contemptorem appellauit. vnãque virtutis imaginem, & exemplar. nonnulli alias quas lector curiosus qũque videbit. Interĩ hæc satis sint, quo ad primũ hoc singulare & apophteg.

II.

1 Delicto obuiare quis tenetur in crimine læsæ maiestatis, et scies coniurationem in principem eam reuelare.
2 Filium pro delicto patris puniri crimine læsæ maiestatis. 3.
4 Pater non tenetur filium ad supplicium offerre, multominus mater. & nu. 6.

COmmunis conclusio esse vĩ in c. 1. extra de offi. dele. de quo fecimus & supra proxime mentionem, ꝙ in

1 crimine læsæ maiestatis quis tenetur, & ob id gatus est obuiare delicto, & sciens cõiurationẽ in principem factã reuelare, ne alias in pœnã incidat. l. quisquis. C. ad legẽ Iuliã maiestatis. et rõne cuiusdã subiectionis, vt ibi, et in l. culpa caret. ff. de reg. iur. & in l. vtrũ. & ibi Bar. ff. ad legẽ Põpeiã de paricid. & in l. vtrũ & ibi Bar. ff. ad senatusc. Sillania quãobrem ĩ proposito etiã neque sociorũ q̃relas nec amici, vel propinqui cædem, nec eruptura in rempublicã cõscriptiones inultas patietur Orator, inquit Fab. oratori. inst. lib. 12. tametsi in alijs regulare sit, neminem teneri, vt supra probauimus, et testati sumus. Nec immerito, qm̃ crimen est tale. vt ipsius gĩa exorbitent regulæ iuris cõis, sicuti in d. l. quisquis. plenius legitur. C. ad legem

2 Iuliã maiest. vt dicamus filiũ pro tali patris delicto puniri vt ibidẽ, & ex eo, qm̃ iuris fictione ꝑsumitur filius ꝑs imitator. ẽm Bal. in l. si quis nõ dicã rapere. in 5. co. C. de epis. & cler. & in l. liberti. in 2. co. C. de oper. liber. & in l. j. in 1. co. C. de bon. liber. & Abb. in c. dilectus filius. in 3. colum. extra de simonia. esto ꝙ dicatur filium nõ portare iniquitatẽ patris, maxime natum, non tũ nasciturũ, quia tunc contrahit rubiginẽ à radice iam infecta. vt dẽ Bald. in l. 2. C. de liber & eor. libe. & hoc romano iure, & si parricida, si tyrannus fuisset per aliquod tẽpus, vsque ad tps Syllæ, ꝙ postea ipsemet amouit, Græcos imitatus, volentes vt omnimodo punirent, & maxime ob crimẽ de quo

3 s. vt in Tranquillo legimus, cuius detestatione & dicimus eũ à successione repelli, ñ tũ à legitima, ẽm Ale. in cõ

ſi.7.inci. viſis.in 3.cō.in 2.vol.& nulli tāde eo caſu copiā exorandi cōpetere, vt teſtatus eſt Pet.de Anc.in repe.c.ca nonū ſtatuta.in 246.co.extra de cōſt.q tñ in patre limita
4 tur, vt nō teneaſ filiū ad ſuppliciū offerre, in d.c.1.de off. deleg. poſt Salic.in l.pp inſidias.C.qui accuſ.nō poſſunt. ſunt.& Io.de Ana.in c.fi.in pen.co.extra de his qui fil.occid.& Cæp.in cautel.1.& p te.in l.milites.in §.deſertorē .ff.de re mili.cui ob id, quia patris leges miſereri videnē diligentis plus filium q̄ ipſum, dē te.in l.iſti quidem.ff. q̄ met.cau.ex quo eſt pars.viſcerum ipſius,& matris, & cōe bonū cōiugatorū,& vt dē p illū te.Bal.ī l.1.rectè in 7. co.C.vñ vna eadem q̄ ꝓſona,& caro, vt in l.ſi.C.de imp. & alijs ſubſtitu.& in l.2.C.qui eta.li.10.& in c.cōtradicimus.85.q.3.imo duo in vna ſubſtātia, inquit idē Bal.in l. 1.in 18.co.C.de cōfeſ.adeo vt deſiderio in eū eſſe dicatur ardentiſſimo, ſm eundem in l.cū acutiſſimi.in prin.C.de fideicom.per notin l.Paul.in §.Pomp.ff.de leg.3.qui ēt maximopere in viſione ipſius delectetur, tanquā baculi ſene ctutis. vt recitatur 10.Thobiæ,& in aut.de nup. in prin. & per Ang.in l.2.in §.legatis.in prin.ff.de iudi.& ideo ſi pater ēt turpiſſimus, ſordidiſſimusq; eſſet, vt inqt M.T. C.in ora.pro.C.Plācio, ipſo nomine patrio valere, debet apud clementes iudices, valere inquā cōi cōſenſu oīm,& dulciſſima cōmendatione naturæ. ſed plus dico, q̄ locū p dicta haberent, vt dixi in d.c.1.de offi.deleg.& eſt ſingulare ēt ſi filius eſſet ſpurius,& inceſtuoſus, qm natura cōis
5 eſt,& iusſanguinis nullo modo pōt tolli, vel immutari. vt in l.hos accuſare.in §.oīb.ff.de accuſ.per quē tex.ita in ſimili dē Bal.in l.j.in 18.co.præalle.C.de conſeſ.& in l.libertinū.C.de interd.matr.& in l.quidā.in 1.co.C.de natu ra.lib.& in l.humanitatis.in 10.co.C.de imp.& alijs ſubl. Et eadē rōne legitimus & naturalis, ſed emancipatus, vt in l.iurā ſanguinis.ff.de reg.iur.& in l.ius aūt agnationis. ff.de pac.& p And.Sicu.in ſimili in conſi.50.incip. Illud afferā.in 2.co.in 3.vol.& ſcrib.in l.qui ſe patris.C.vñ li.& in auth.in ſucceſſione.& p̄cipuè Bal.in 2.col.C.de ſuis & legi.& ī matre multo fortius, vt ſi ad id, de quo.ꝫ.pater ñ
6 teneatur, multo minus teneatur, mater qm amor matris vincit paternā dilectionē, q̄ ex eo ēt pōt colligi q̄ dicit gl.reputat no.īl.videamus.in verb.admittēdā.ff.de in lit. iurā. q̄ adeo mater diligit ſilū, vt veriſimile ſit eā peiera re ꝓ c. q̄ tene mēti,& ē ar.in l.ſi.C.de cura.furio.& alijs de quib.ſuprà & ad patrē redcūdo, qm̄ fœminæ ſibi filios nō adoptant, dē te.in §.fœminæ.Inſti.de adop.& in l.nā fœminæ.ff.eo.ti.ſciendū eſt à ceſſante rōne arguendo, q̄ ſi in filio emancipato, itē ſpurio,& ſimilib.vt diximus ſupra, locū hñt p̄dicta, non tñ locū haberent in filio adopti
7 uo ſin quo ius ſanguinis minime militat,& conſiderabile eſt,& eſt arg.in c.cū ceſſante.ext.de appel.& in l.adigere.in §.quis.ff.de iu.pa.& in l.gñaliter.C.de epiſc.& cler. niſi ſit de his,& in quib.& ius ſanguinis,& ius ſeu vinculū adoptionis cōcurrerer, vt in §.ſed hodie.Inſt.de adop. qm̄ tūc ſecus eſſet,& ab alijs ñ differret,& hęc quo ad ſm.

III.

1 *Iudicis arbitrio relīquū an ꝫdicia ſint ſufficiētia ad torturā.*
2 *Mors hominis eſt irreparabilis.*
5 *Solutio indebite ſacta non liberat debitorem:*
6 *Innocentis condemnatio non liberat malefactorem à pœna.*

QVidā furnarius his dieb. elapſis, cum quadam nocte fuiſſet inuētus,& imputatus de homicidio,& qa habebat vaginā ſine gladio,& cadauer certū eo inſtāti repertū fuerat, hñs vulnus ī latere ſiniſtro vnius gladij, fuit
1 indiciū ſatis ſufficiens, vt ponerēt ad torturā, q̄ tūt arbitrio iudicis relinq̄ ſolet, vt no.in l.3.§.ciuſdē.ff.de teſtib. & in l.ſi.& ibi Bar.ff.de q.& in l.milites. in §.oportet.& in l.de minore.in §.tormēta.ff.eo.tortus, metu & dolore tormētorū cōfeſſus eſt,& decapitatus, euenit nunc caſus q̄ homicida inuētus ē, & detecta innocētia pauperis ſur
2 narij, cuius mors eſt irreparabilis, vt dē te.in l.in bello.in §.factæ.ff.de capt.& poſtl.reue.& glo.in l.j. C.de rap.vir. & ſcribē.in l. .in §.ſi vir.ff.de acq.poſſ.& alibi comiſſus, iſtuc facimus, q̄ tuum ſolicitat aīm, id ego feci,& fateor. Deus mihi impulſor fuit, is me ad hoc illexit, factū eſt, illud fieri infectū ñ pōt, q̄ritur an iſte debeat puniri,& interfici? Rñdete q̄ ſic, qm̄ eſto q̄ ille fuerit innocēs,& quā tū ad eū nulla debuerit eſſe pœna ſi delictū minimè proceſſit, ſed tenere ſuos ſtauthores, vt dī in l.Iancimus.C.de
3 pœn.& in c.ſi luit.ext.de his q̄ fiunt à maiori parte ca.& in c.Ro.in fi.de ſen.excōi.in 6.& tñ quia punitus ñ ppea ſolutio liberata eſt reſpectu delinquētis, tenuit.n.ſuos authores tūc qm̄ ex cōfeſſione ipſius putabaſ homicida.&
4 interfector, & hoc eſt q̄ dicimus, q̄ ſicut res inter alios acta, tertio ñ p̄iudicat, neq; patrocinaſ, vt in l.r.& toto titu.C.res iter alios acta, vel iudicata alijs nē noceat, q̄ regula gñalis eſt ſm Petrū de Anc.in cōſi.3 1.inci. q̄ ſolutione in 1.co.in cōſ.204.inc.viſis.in 3.co.& Bal.in l.2.in 4. col. C.de edēdo. Ita nec ſnīa, vt in locis ſupius allegatis,& formaſr in l.2.C.qb.res iudicata ñ nocet, ergo neq; hic malè lata, ſeu acta malefactori huic debebit patrocinari, q̄ videmus in maleficijs ēt extrema neceſſaria hñtib. vt in adulterijs. vt in l.denūtiaſſe.§ q̄rit.ff.ad legē Iuliā de adulterijs. quē te. inducit Ab.ī c.quāuis.in 9.co.ext.de ſent.& re idica.& no.in l.Lucius.ff.de his q̄ no.infa.& l. .p Cy.
C.q accuſare ñ pñt.& hoc mō intelligit ēt Bal.in l.2.ſall. C.quib.res iudicata ñ nocet.& declarat in d.l.2.in 3.col.
C.de edē. Sed eſt te.ſing.& formalis in l.q ſeruū.ff.de interroga.act.p quē ita in terminis decidit q̄ ſ: iſtā idē Bal.
5 in d.l.2.C.qb.res iudicata nō nocet.in fi.& in c.1.in §.iniuria.in vlt.co.de pace iuramēto firmāda.in vſib.feud.& alibi Ang.vbi gloriatur quoq; ſe ita determinaſſe ꝰ quē dā magnū doctorē, qui ſentiebat p̄riū in l.quoties.la.in §.fi.ff.ſolu.mat.p illū textū, vbi gñalis regula traditur, & bñ, q̄ ſolutio ſi indebitè facta, put ēt ſuperius ſenſimus, ñ ppea liberat debitorē, vt habetur ēt ī l.cū quis.in §.ſi debitorē.ff.de ſolutionib.& p te.in d.l.qui ſeruū. p quē te. ēt fuit alias determinata qō ſatis notabilis, nā reperiebaſ in libris cōis cōdēnatus Petrus Io.de Peruſio portæ ſolis, parochiæ S. Florētij, in qua parochia erāt duo tali noīe, quorū vnus fuit culpabilis, alter vero ñ, fuit determinatū, q̄ ſnīa & cōdēnatio ſi alterius, qm̄ plerūque ēt Innocēs
6 cōdemnatur, tametſi comdemnatio ipſius ſi alterius ñ p̄iit, vt ſupra, ita Bal.in l.hac conſultiſſima.in 2.co.qui teſtamēta facere poſſunt,& ita fuit decapitat⁹,& iure merito.

IIII.

1 *Iuuenis ſi inueniatur cum iuuenis in actu venereo, poteſt contra eos accuſatio inſtitui.*
2 *Stupri & adulterij differentia.*
3 *Adulterorū & ſtupratorū, & eorū comitum pœna. n. 5. & 13.*
4 *Agentes & conſentientes pari pœna puniri.*
8 *Cautela ad euitandam pœnam adulterij & ſtupri.*
9 *Adulterium aut ſtuprum teſtibus non probari.*
10 *Iuramento alicuius ſtatur independentibus ab animo.*
11 *Delinquētis teſtimoniū ñ valet, niſi in ſui p̄iudiciū et p̄iciē.*

1 VNuſquiſque ſcit, q̄ſi ſi iuuenis inueniatur cū iuuene ī actu Veneris, pōt ꝑtra eos inquiri, vel alias accuſatio inſtitui,& formata inquiſitione, ſeu accuſatione inſtituta, ac ꝓbatis oīb.de ſtupro cōdēnari pœnis, de quib.in l. q̄ uis in ſi.C.ad legē Iu.de adulter.& in §.ītē lex Iulia.de pu bl.iud.& in l.2.in §.ſi publico.ff.ad leg.Iul.de adul.& qb.
2 ēt adulter punit, ſed ſtuprū ab adulterio differt, qm̄ hoc ī nuptā, illud aūt in viduā virginē, vel puerum cōmittitur, vt inquit te.in l.in ſtuprū.& ibi gl.ff.de verb.ſign. & hoc de iure ciuili, quo tū, licet primitus variæ eſſent pœnæ cō
3 ſtitutæ, vt in locis ſuperius alle.ex ordinē ſolēt oēs nouiſſimo, ſeu vltimo officio ſupplicio, vt ibi,& ī l.1.in fi.ff.de extraor.crimi. q̄ ſane ēt comitib.& cooperatorib. flagitij intelligi debet, cū ī d.l.1.dicaſ, tū ēt ga regula ē, q̄ agē
4 tes,& conſentientes, cōſenſu ſ. cooperationis, eadē pœna puniantur, vt dixi latè in c.1.ext. de offi.deleg.& ſi flagitiū imperfectum fuiſſet deportatione, vt in d.l.1.in fi.cōtinetur, canonizata in c.ſollicitatores.in fi.de pœ.di.1.qui teeſt no. vſ directo cōtrariari te.in c.ſi quis nō dican.de pę. di.1.& in l.ſi quis nō dicā rapere.C.de epiſc.& cler.& his ꝓxima ſunt verba. M.T.C. in ora. pro Milone, q̄ ſunt niſi forte

ſi ſorte quia pfecta res nō eſt, nō fuit punienda, perinde quaſi exitus rerum, non hominū cōſilia legib. vindicenē minus dolendū fuit re nō perfecta, ſed puniendū certe ni hilominus. Sed dic quod nō ſunt ꝑtrarij, vt ibi plene Bal.
5 declarat in 2.co.in fi.in 6, oppo. De iure ēt canonico cōpellitur, vel eā vxorē ducere, vel dotē cōgruentē ei cōſtituere, vt habetur in c.1.ext.de adul.quod c.locum habet ēt ſi iuuenis,& virgo nō ſeducātur, vt Abb.in d.c.1.declarat quō ēt q̄ fuit formata, tametſi terminos di. q. egreſſi fuerimus,& ingreſſi materiam dil.ſi quis nō dicā rapere. & eſt no.limitatio in propoſito ad te.in l.j.in §.vſq; adeo .ff.de iniur.& in l.in diē.ff.de aqua plu.arcen.& in l. inter oēs.in §.pen.ff.de furt.& in regula, ſcienti.de re.iur. in 6.
6 vbi nulla iniuria eſt q̄ in volentem fiat,& nō ab re,& eſt ſingulare verbum, quia arbitror quod leges, q̄ ſanctimæ
7 ſunt, ſicut ſanxerunt, & voluerunt, vt vetq; ſit dōs membrorum ſuorum, vt in l.liber hō.ff.ad l.Aquil.& in c.ſi qs abſciderit.55.diſt.& diximus ſupra.in 1.ſing.latius. Item nec aīæ ſuæ vt ad pctm poſſit obligare ſm Abb.in c.ſi. in prin.ext.de pact.& eſt arg.in l.generaliter.& in l.veluti. ff.de verb.obl. ita voluiſſe videntur ēt, quod nemo eſſet dominus ſui honoris, qui morti eſt ſimilis,& pluſquā ip ſum viuere diligēdus. dē te.in l.iſti quidē.in fi.ff.qd̄ met. cau.& in l.Iulianus.ff.ſi quis omiſ.cau.teſta.ac oī lucro p ferendus, dī Bal.in l.2.in 5.co.C.vnde vi. quāobrem ēt in l.Moſis Deute.c.22.legimus,& in c.nō ſatis.34.q.2.lapidib.obrui ſolitos, ſi in ciuitate ſtuprum cōmiſiſſent, ad portā ciuitatis eductos, puellā, quia nō clamauit, cum eſſet, in ciuitate, virum, quia humiliauit vxorē ꝓximi ſui ſi in agro, ſolum virum, puellā āt nihil pati, nec reā mortis eſſe.& eſt ar.in l.ſi.in prin.ff.quod metus cā.quib.licet elicere,& coniectura aſſequi quātum ēt eo tpe flagitium hoc fuerit deteſtabile. His igitur ſtantib. q̄ro an ſit dare modum, vt pœnā euadāt, & nō puniantur? dic quod ſic,
8 & eſt practica multum notabilis, vt vterq; ſcōſiteaſ ſe antea matrimonium cōtraxiſſe, & ſe adinuicē deſponſauiſſe quo caſu pœnam euitabunt,& abſoluent, de hoc eſt gl. no.in l.pen.in verbo cōſeſſus. C.de fideiuſſ. quā ibi in ſpē ſignauit Bal.& dē menti tenendam, quia nō eſt alibi. in l. 1.in 8.col.C.de confeſ.& in l.1.in 6.co.C.de ſer.fug.& in l.1.C.de collu.detegen.& in c.1.in §.iniuria.in pe.co. ad ſi de pa.iura.fir.in vſib.feud.qd̄ intellige ſi fuerit iuratū, qm̄ aliter eiſdem non crederetur, nō immerito, qm̄ hoc
9 teſtib. probari non poteſt, cum in talib. ēt adeſſe nō poſſint, neq; ſoleant,& ſint actus à ſolo aīo dependentes, iō iuramento probanē, vt dē gl.in §.aliæ.Inſt.de actio.& in c.ſignificaſti.de homic. quam bonum verbum in iſti dicebat laſ.in l.cum q̄dam puella.in 2.co.ff.de iurisd.oīm iud. quod ſi laicus formata inquiſitione contra eum ingredia tur monaſterium, & iuret p antea votum feciſſe religionis, non vſ in fraudem ingreſſus,& à pœna mortis libera tur propterea quia erat depēdēs ab aīo, vt in c.literaturā.
10 de voto.& in dependentib. ab aīo ſtatur iuramento alicuius, ergo. Quod cōſilium,& q̄ cautela, ſi vera eſt, certè eſt multū ſingularis,& notāda. Verum ad ꝓpoſitum noſtrū credo, quod gl. ſupra dicta nō ꝓcedat, qm̄ hoc modo ab
11 ſoluerenē teſtimonio ꝓprio,& male, qm̄ ſ teſtimonium delinquētis non eſt bonum, niſi ad pernicię & p̄iudicium ipſius, vt no.in l.ſi.C.de accuſ. vbi teſtificationi ipſius non creditur ꝰ alium, ergo multominus ꝓ ſeipſo,& maxime cum p̄ſumptionem ꝰ ſe habeat, vt in ſimili dī in l.ſæpe.ff. de verb.ſign.& ſentit Bal.in d.c.1.d.§.iniuria.in d.pe.co.
12 de pace iura firman.in vſib.& bene, qm veriſimile eſt ip ſos peierare debere, vt ſanguinē ſuum redimāt,& pœnā euitent,& hoc caſu delinquere, ac immemores eſſe ſalutis æternæ ꝓp naturalem inclinationem, quā habemus ad vitam, vt in ſi dicebat in c.ſi nō licet.in prin.23.q.5. aſſignando inter cætera rōnē ad id quare eſt, qd̄ hō ſeipſum ñ poſſit, neque debeat interficere.& eſt limitatio ad te.in l.merito.ff.pro ſoc.& in l.ſi.C.ad l.Iul.repetun.& in c.ſancimus.red de ſingula ſingulis.1.q.7. Ex quo inferri ēt pōt, male dixiſſ laſ.in l.admonendi.in rep.in ſimili.in 20. col.ff.de iureiu. q̄ poſtquā quis iurauit, eſt p̄ſumptio verū eſſe illud q̄ iurauit. Nec obſtat te.in l.qui iuraſſe. allegatus p eum.ff.e.ti. quia loquitur in pupillo, nos aūt in adulto.& maiore, qui lōgē ea rōne de qua ſupra. differre videnē. Et ppea pro ſolutione dicendum, q̄ & alia pleraq.
13 debēt cōſiderari vt pœnā euitēt,& iuramentū deferatur nec veriſimile ſit, alijs ſtantib. ipſos peierare, primo ſi inter eos ſit æqualitas, qm̄ alias ñ deberet iuramentū deferri, neque ſtari eorū cōfeſſioni,& deberent puniri, cū potius ſtupra, q̄ legitima cōnubia eſſe nō dubiteē, vt ille idē Bal.ſenſit, in d.l.1.C.de collu.detegen.& eſt gl.in c.aliter in ver.cōtubernia, ad ſi.30.q.5.p illū te. niſi dotalia inſtrumēta interueniſſent, vt dī gl.p̄dicta p tex.in l.Imperialis, in §.imo.C.de nup. Item & icēo ſigna cōtrariū minimè donātia, quia ſi puella eſſet inuēta plorans ꝑtra virū, eſſet p̄ſumptio, & eſſemus in caſu l.1.C.de rap.vig. vt declarat Bal.in d.l.pe.C.de fideiu. Tertio q̄ vir ſit ſolutus, ne alias adulteriū cōmiſiſſe dicaē, & iuramentū ei minimè patrocinetur, vt in d.l.inter ſtuprū, cōtinetur.& in d.l.q̄uis. C.ad l.Iul.de adulter.& alijs allegatis ſupra in prin.& no. ſemp intelligi iuramentū ambob. deferri debere, quia ſi ſolius viri erit, non opitulabitur ei qui minus ꝓcedi poſſit,& cōdēnari, ex quo facti matrimonij p̄ſumptio erit, iſtis ceſſantib. q̄ ñ excuſat, vt eſt. ar. in l.donationes in concubinā. in prin.ff.de dona.& ſenſit Bal.in d.c.1.in d.§.iniuria.in pe.co.de pace iur.fir.in vſib.feud.q̄ oīa notabilia ſunt,& menti tenenda. V.

1 *Ius patronatus quid.*
2 *Teſtatoris voluntas in fideicōmiſſimum ſpectāda. & nu. 4.*
5 *Per aditionem hæreditatis quaſi contrahitur inter teſtatorem & hæredi.*

TEſtator duos hæredes ſibi inſtituit,& vni tm̄ mandauit, vt in eccleſia maiori conſtrueret capellā, ille ſuis expenſis ædificauit. An ipſe ſolus ſit patronus, vel vterq.
1 Scitis. n. q̄ ius patronatus ſnihil aliud eſt, niſi ius quoddā honorificū,& oneroſum, q̄ vtile, alicui cōpetens in eccleſia, pro eo, q̄ de diœceſani cōſenſu eccleſiā cōſtruxit, fundauit, vel dotauit ipſe, vel is à quo cauſam habuit, vt declarat Abb.in rubr.extrà de iure patro. poſt ſoā. And. & alios in materia iuriſpatronatus loquētes & eſt vnus de tribus modis capellæ conſtructio, quibus dictū ius patronatus acquiritur, vt habeē in c.monaſteriū. 16.queſt. 7.& in d.rubri.de iure patro. Et breuiter videretur dicē
2 dum q̄ ſolus ipſe eſſet patronus, qui cōſtruxit, qm̄ voluntas teſtatoris inſideicommiſſis ꝑ potiſſimum ſpectanda eſt.l.in cōditionibus primum locum.ff.de condi.& demonſtra.l.cum virū.C.de fideicommiſ.l.cum proponereē.ff.de legat.2.l.hæredes mei.§. cum ita.ff.ad Trebel. cū ſimili quæ volūtas verbis datur intelligi, ſunt etenim ſigna earū quæ ſunt in anima paſſionū notæ.l. Labeo.§. idem Tubero.ff.de ſupelle lega. ita vt nō credamus ipſum voluiſſe, niſi illud qd̄ dicit, vt eſt te. not in l.liberto. in §.pe.ff.de annu.lega.& in l.j.§.loquitur.ff.de magiſtr.
3 conue.& in c.ad audientiā.extrà de deci.ex ꝑ quo Imperator linguæ eſt cor. dicit Bal.in c.mandatū.extrà de reſcrip.& id voluiſſe p̄ſumimus, qd̄ lingua expreſſum eſt, ſecundū eundē Bald.in conſi.Schiſma.in x.col.qd̄ poſitum eſt ſub rub.C.ſi quis aliquē teſta.prohibue. quod in idem recidit de quo ſuprà, cum nullū etiā maius mentis teſtimoniū ſit, q̄ qualitas inſpecta verborū vt dicit Caſſiodorus, quē refert idē Bald.in rubr.extrà de teſti.& Iaſ. in l.3.in j.col.C.de libe.præte. Modo cum teſtator aliq̄d vt in caſu iſto, fieri mandat, ſemper fid eicommittere vi
4 detur, qm̄ id naturaliter euenire non pōt, niſi facto hominis eueniat, voluntaſq; ipſius ꝑ verbis declarata, cum vni tantū mandauerit dictam capellā conſtrui, eſſe videtur, vt ipſe ſolus ſit patronus, ergo nō alius,& eſt arg.in l.cum prætor.ff.de iud.& in l.ſi maritus.C.de ꝓcura.& in c.nonne.de præſumpt.& illa eadem erit attendenda. Quod ex alio etiā ſuaderi poſſe vſ, quia cum ipſum ſolū rogauerit, grauaueritq;, videtur etiā ipſum ſolū prædilexiſſe, vt ius patronatus illius haberet,& nō alius,& ꝓ

pterea alterari seu violari nō debet, sed tari ei, q̄ sibi ipsi prouidit, vt est casus ī l. liberto. in §. Lucius. ff. de annu. lega. & l. cū quidā. C. de necessa. ser, hære. institu, & in clem. Quia cōtingit. de religio. do. & declarat Bal. in l. pupillo rū. in 1. co. C. de repud. hære. & ꝑtim cū suis expensis secerit. q̄ maxime opere ponderādum est, vt in simili dī in l. vnica. ꝛn § proscdo. in fi. C. de cadu. tollen. & in l. fi. in fi. in §. sed cū in scda. C. de fur. & in l. fm naturā ff. de reg. iur. Et tñ contrariū est verius, casus est singularis & notabilis in l. his cōsequēter. in §. j. ff. famil. ercī. quē te. ad idē iudicit in terminis Bal. in rubr. C. res inter alios acta. in 1. col. & vī mirabile q̄ obligatio nascatur, geraturq; res cū eo, qui iam mortuus est. Sed rōde mirū non esse, qm̄ p

5 aditionem hæreditatis quasi contrahitur inter testatorē & hæredē, vt inde capella fiat, & cōstruatur. prout māda uit, ex quo contractu actio ꝓscriptis verbis, do vt facias, oriē, vt no. in l. naturalis. ff. de ꝓscrip. ver. ad propositū habetur in l. si filia. in §. si pater. ff. eo. fam. ercis. & in §. idē iuris. Inst. de obl. q̄ ex quasi ☞ct. nasc. & ex hoc tollit ꝓriū, q̄ posset fieri de l verba cōtraxerūt. ff. de ver. sig. vt gl. ibidē declarat, & in d. §. 1. & bñ, & oīa obiecta superi' adducta,

VI.

1 *Tyrannorum, rebellium & expulsorum de ciuitate arma, nomina & statuas impune abradi, non item eorum, qui nulla infamiæ labe notantur.*

2 *Minor priuatus adib. suorū maiorē, enormiter dicitur læsus.*

MAgnificus dñs Laurentius Zachus, doctor, & eques, ac nobilis Patauinus, cōpater meus habebat in villa Liuiani in ecclesia parochiali imaginē q̄dā pictā à suis progenitoribus. iam sunt anni 400. ibi positam, cum eorūdem armis & insignib. ad altare maius, quā nouellus quidam presbyter parochialis ciusdē ecclesiæ apposita alia temerario ausu amouit. Quæritū fuit, à me, quid iuris? an reuerendissimus Cardinalis Pisanus, corā quo cōquestus est idē Magnificus eques, teneretur de iure facere. q̄ dictus ꝑsbyter dictā imaginē in prisinū locum restitueret dixi. q̄ sic, & plus, q̄ dictus ꝑsbyter debebat puniri arbitrio ipsius reuerēdissimi dñi Cardinalis, prout est te. in l. qui libertate. ad fi. & in l. opus, q̄ est immediatè sequens. ff. de oper. pub. & inter sing. sua posuit Ludouic. Ro. in singu. 474. inci. Eorum quem refert, & sequit Barth. Cæpo. in tract. de seruit. vrban. prædi. in 71. c. sub rub. de picturis & in crustationib. in 2. col. & nō ab re dicebā vltra Lud.

1 Ro. in loco de quo. š. quia si videmus tyrānorū arma, nomina, & statuos rebelliū, & expulsorū de ciuitate, impunè ēt abradi posse, vt in l. eorū. ff. de pœ. per quē te. idēmet Lud. Ro. ita dixit in sing. 666. inc. An arma. q̄ ēt de Maximorū noīe, statuis, & imaginib. legimus, Gordiano in Maximini locū suffecto, apud Iul. Capitoli. & apud Aelij Lāpridiū de Heliogabalo Antonino, qui vita, morib. improbitate ita odibilis fuit, vt nomen senatus eraserit. Et de Domitiano apud Tranquillū, in vita ipsius, de ara Cæsaris, vt in familiarib. inquit Cicero, & aliis plerisq;, ꝓ quib. ēt facit optimus te. in l. 1. in prin. in ver. absurdū. n. est. C. de latina libertate tollenda. ꝓ quē & d. l. eorū ita ēt dicebat Bonus de Curti, in tract. nobilitatis. in penu. col. in prin. Nō sine pœna ad propositū, debēt posse facere id qui eorū statuas, & imagines, ac noīa ab radūt, nulla infamiæ labe maculatorū, qua rōne lex mota est inde ad dicendū, satis lugubre esse ea facere, in l. e. q̄ tutores. C. de admīst. tut. & cur. q̄ refert & sequit Pe. de Anc. in con. 356. inci. Ex serie. ī fi. & est ar. in l. ti in emptione. ff. de mino. & in l. in fundo. ff. de rei vēdic. in ūm vt dixerit Ale. in cōsi. 58. inci. videret. in 2. co. in 5. vol. post Bal. in d. l. si

2 in emptione, q̄ enormiter lædi dī minor, qui priuatur ædib. suorū maiorū, q̄ ad ꝓpositum nostrū magis esse ū posset, habet in l. nā q̄. in §. 1. & ibi gl. in verbo pupillū. ff. ad Trebellianū, & alibi Cicero in 2. de legibus. suas illas Athenas ipsum delectare solere, nō tā magnificis operibus, exquisitisq; antiquorū artib. q̄ summorū recordatione, vbi quisq; habitare, vbi sedere, vbi disputare solit' sit, & quandoq; ēt eorū sepulchra cōtēplari. Et de his satis.

VII.

1 *Vicinū nō molestū & inimicū habere, ītererest nostra. n. 2. & 3.*

4 *Filius debet habere legitimam sibi debitam iure naturæ sine vllo grauamine.*

1 VIcinū thīe, sed non molestum, & inimicum, interest nostra, q̄ intellige de eo cui ꝑdū alterius, seu ædes sunt, ꝓximæ, vt habetur in l. 2. in §. fi. ff. finiū regund. & in l. adeo. §. in flumine. & in § fi. ff. de acq. rerū dom. & in l. q̄ sæpè. in §. fi. ff. de cōtrahen. emp. qm̄ plurib. modis dici pōt, vt declarat Signor. de Homode. in cōsi. 32. inci. Qui dicanē per torū, qm̄ si non est malus, vt dixi, & molestus, est nobis velut affinis quidam & amicus, à quo plura, cui maiora impartiri, seu capere possimus emolumēta, iuxta illud, veh soli, quia cū ceciderit, nō habet subleuantē, vt in c. 2. extra. de ītatu monachorū, & in c. illud. 7. q. 1. & ita intelligiē q̄ legiē Prouer. c. 22. Melior est vicinus iuxta, q̄ frater ꝓcul. Quāobrē forte Mediolanēses, vt idē Signo. refert vbi. š. dicebant ītatuto eorū caueri, vt vicini litigātes ad cōpromissum cōpellātur, & cōpelli possint, & ob id placet nonnulla hic adducere, q̄ vt in vicinū molestum expellerē de malis & bonis vicinis, allegauim' alias, Anno M. D. XXV. corā Magnifico Frācisco Pisano Prætore huius ciuitatis optimè merito, & maximè dicta ꝑ Sali. in l. Aedem. in fi. C. loca. qui inter cæteras rōnes, in q. Quid si cōductor nō circa rē, sed circa honestatē sit malè versatus, meretrices inducēdo in domū cōductā, an possint ex

2 pelli, hāc adducit, quia lex tnō vult quēpiā hīe grauosum & molestū vicinū, de qua in l. milites. & in l. fi. C. eo. & in l. fi. ff. de pactis interēpto. & v édito. Ad idē rōne mali vi-

3 cini fundus tdī minoris æstimationis, & cōtra maioris si optimū seu bonū saltē vicinū habeat, vt est casus in d. l. q̄ sæpe. in §. fi. & ibi gl. ff. de contrahē. empt. ita vt si vendēs minimè dixerit, teneaē ad īteresse emptori, q̄ si ciuis set, ñ emisset, vt ibidē dī, & est satis no. per quē textū ita ēt dicebat Ias. in l. j. §. ĝ hæres. in vlt. co. in prin. ff. ad Trebellia, & Io. Franciscus Patauinus in cā beati Simo. in allegationib. suis inci. De vultu tuo, in 6. co. & filiu s grauari di

4 cat, qui debet hīe legitimā sibi debitā iure naturæ, & sine aliquo grauamine, vt no. 1. qm̄ nouella, & in l. q̄ī ī prio rib. & in auth. Nouissima. C. de inoffi. testa, & in §. 1. in authen. de triēte & semisse, si ei assignet res, q̄ malū habeat vicinū, vt declarat Ale. post Ang. & Imo. in l. in quartā. in 9. col. in prin. ff. ad legē Faldiā. & est notab. declaratio ad d. l. qm̄ in priorib. C. de inoffi. test. & ppea Themistoclē in Plutarchi Apophthegmatib. legimus ꝑdium vēdentē ꝓclamarī iussisse, vicinū quoq; bonū hīe, q̄ raro contingit, qm̄ inter eos æmulatio q̄dam esse vī, & si nō est, plumiē, vt inquit Bal. in l. j. seu in prima cōstitutio. ff. in §. tertij. per illū te. & per no. in l. Dominus horreorū. ff. locati. Quid pluraē nonne Momum vt fabulanē scriptores, Mineruæ domui, quā ipsa excogitauerat, vitio dedisse legimus, quia rotas nō habuisset ferreas, quib. vicinū ꝓbrobū ac permolestū deuitare possemus. & ad idē vī bonus tex. in l. si ita. in §. fi. ff. de fundo instructo instrumētoq; legato. Neq; tñ inter priuatos ꝑdicta locū hīe videtur, verū ēt experimēto obseruatū est, populos à vicinis subuersos quemadmodū Aetolis, & A camanib. euenit, qui se mutuis cladib. euerterūt, ĩter sese finitimi. Item Carthaginē sib. & Byontinis, quarū historiarū meminerūt Hesiodi interpretes, quib. reb. leuiter alluisse ēt vī Virgil. in Aeglo. cū ait. *Nec mala vicini pecoris contagia lædēt.* Quæ oīa ita Prætorē illū sanctissimū virū & iustissimū mouerūt, vt malū meum illum vicinum, non molestum, sed molestissimum acclamantem, expellendum esse declauerit.

VIII.

1 *Prophetam sine honore non esse nisi in patria, vnde veniat, & venerit.*

1 PLacuit his dieb. quib. saluti aīarum nostrarū intēti esse debemus ex sanctissimis ecclesiæ institutis, declarare vñ veniat, veneritq;, ꝓ læpissimè dicimus cū honorib. decorari quēpiā ēt promerituissimū, qnque minime videa-

2 mus Prophetā in patria neminē recipi, seu Prophetā, & rectius,

rectius, sine honore ñ esse, nisi ī patria sua, & ī domo sua, ꝓut in fi. dī te. in c. Paulianistæ 1. q. 1. & in c. & si Xps ex. de iureiur. & ī l. hi q. & ibi gl. ff. ex qui. cau. maio. cū forte hoc vel dicere, vel legere, vel nescio q̄ uō quibusdā ex nostris occurrisset, cōfestim q; interrogatus fuissem, & dicerē breuiter, q̄ annotatu dignū maximè cēsuimus, id esse ñ ex alio seu ñ aliūde venisse, nisi à Xpo Iesu dño nro, qui verba hæc ꝓtulit, cū ī patriā suā Galilææ veniēs cōpatriotas doceret, ita vt mirarēt, & dicerēt vñ huic sapiētia hęc et virtutes? Nōne hic ē fabri filī', nōne mater ei' dī Maria & frēs ei' Iac. & Ioseph, & Simō, & Iudas, & sorores eius nōne oēs apud nos sunt? Vñ ergo huic oīa ista? Icādalizarentq; in eo, Nō est ꝓpheta sine honore nisi ī patria sua & in domo sua. Et ꝓpea ñ fecit ibi virtutes multas ꝓp in credulitatē illorū, sed ī Chapharnaū, vt habet in locis pal le, & originaī r Mat. 13. ad fi. & Io. 4. ad fi. & 6. & Marci 6. in prin. & Lu. 4. Quib. ēt elicere licere ñ abs re esse, nec mi rū subditi, vel armis, vel fīs hoīes pstātissimi, ĝtacūq; mi racula fecerint in patria sua, & domo sua velut Xps ī Galilæa, à dñis despiciunt, cū hac ītallibili lege ipemet istud firmauerit, ita vt aliter fieri posse minime videaē. Duremus igit, & nosmet reb. seruem' secūdis, vt virtutes multas hic minime facientes propter incredulitatem illorū, alibi sicut in Capharnaum Christus, aliquādo faciamus.

IX.

1 *Vbi Christus, ibi & paradisus, sicut & vbi est Papa, vel Imperator, & ibi est Roma.*

2 *Papa vnde dicitur Christi vicarius.*

3 *Persona tanquam dignior attendenda, & non locus.*

INferere ēt hoc loco, & hoc potissimū tpe, aliud quoq; licebit superiori ꝓximū, q̄ his dieb. dñicæ passionis obseruauimus, quib. à legalib. q̄ōn. ac argumētationib. quotidianis aliq̄n reeedere videamur, quare est, q̄ Xps Iesus dñs noster, vt hodie Lucas scribit. c. 22. feria 4. post Dñi. cā palmarū, dum alter ex latronib. ĩter quos erat medius crucifixus, dixisset, dñe memēto mei, dū veneris ī regnū tuū, rñderit, Amē dico tibi, hodie mecū eris in paradiso, & tñ nō paradisum ascēderit, sed eo die, & ītatim descendērit ad locū q̄ limb. vocaē, vt sctōs illos pres, quēadmodū alibiēt sacræ testanē lræ, ibidē multū ac diu detētos, liberaret, & dicere ac rīdere, tametsi aliter Ni. de Ly. solue

1 rit, asr & alij, vt id ñ ex alio sit, nisi ex eo, qa vbi Xps est, ibi ē paradisus, q̄ legalib. munimentis quoq; pōt cōprobari, qm̄ dicimus ēt nos, q̄ vbi ē Papa, vel Imperator, ibi est Roma, ēm Inn. in c. Ego N. ext. de iureiu. & Abb. post eum, in c. fi. in antepen. co. in prin. de foro cōp. & in c. Dura. de crim. fal. & Bal. in l. 2. in §. miles. in prin. ff. de his qui notā. infa. q̄ intellectualiter verū esse declarari debet, vt ille idē Bal. vbi. š. interpretatus est, & bñ, & hinc est, q̄ Pa

2 pa tVicarius Xpi esse dī, vt habetur in c. inter corporalia. ext. de translatio. episc. ita vt non possit simile nō esse, ad propositum optimum, qm̄ si de vicario ipsius hoc dicimus, dicemus, fortius de eo cuius vices ipse gerit, vt est arg. in c. præcipimus. 83. dist. & in c. grādi. & ibi no. de supplēd. negligē. prælato. in 6. & horū oīm vltimo loco rō ea

3 esse videtur, qm̄ persona tanquam dignior, non locus attendenda est, à qua locus, & non quæ à loco denominatio debet, vt in l. iustissimè. ff. de ædil. edi. cum similib.

X.

1 *Mulier prægnans citata non tenetur comparere. intellige tamen nisi esset grauida paucorum dierum. & num. 2.*

3 *Infirmus licet citatus excusetur, vt nō teneatur in iudicio comparere, fallit tamē si laboraret febricula, aut ēt quartanā.*

5 *Prægnans proprie non venit infirmorum appellatione, sed improprie, & quomodo.*

6 *Mulieres rusticæ vt plurimū sunt validiores his, quæ vrbes incolunt.*

7 *Argumentum ab experientia validissimum, & efficacissimū.*

8 *Mulier prægnans non potest torqueri, vel aliter in corpus puniri, etiam si esset ancilla. nu. 9. & in hoc est melioris conditionis quam vir. nu. 10. fallit tamen si esset bannita. nu. 12. quæ potest occidi, & nu. 16.*

11 *Vir decedens mulier relicta prægnante, non dicitur sine liberis decessisse.*

14 *Cautela, vt spurius, cui de iure nihil potest relinqui, succedat cum legitimo.*

15 *Mulier naturalis nupta legitimo, legitima efficitur.*

1 PRægnās mulier, vt notū est, multa habet à legib, priuilegia, ītenet inter cætera si citata fuerit, cōparere, vt habet in l. 2. in §. si ñ pp valitudinē. ff. si quis cautio, p quē textū ita ēt decidit Guido papa, in decisioniib. suis 256. in cip. mulier aliqua ēt si sit pgnās ex alio, q̄ ex marito, vt ille idē Guido papa ibidē dicebat, & expressius Ange. & bñ in d. §. si non pp ampliando dictū gl. inibi, quæ rndendo cōtrario, q̄ dictæ mulieri nō deberet pdesse, cū se aiureiret ad hoc dicebat debitum viro reddidisse, ad q̄ iure diuino tenebaī, vt imo ēt locum habeat, si ex amatio cō cepisset, quo casu in culpa oīno ei vī, & militare magis obiectū gl. de quo, š. q̄ se arctauerit ad hoc. ita vt sucurri ei minime debeat, sed rnde, vt ille idē An. dī ibidē, & dñs meus H. Butige. in l. q̄ te. in 12. co. in fi. ff. si certum petaī, q̄ culpa hæc non erat ad casum istū ordinata, vt in l. si vehēda. in §. idē iuris. ff. ad legē Rhodiā de iact. & in l. fi aūt in §. fi hō. ff. de rei vendicatione, & in l. verū. ff. de furtis, & per Bal. in l. q̄ fortuitis. in fi. C. de pignoratitia actione. & in l. ad cōparandas. in 2. co. C. mandati, & dixi ego in c. in

2 pstentia. extra de probatio. q̄ tñ intelligiē, nisi esset grauida paucorū dierum, qm̄ tunc teneretur cōparere, vt in simili de infirmo diximus, qui licet excusetur, non habet

3 tñ excusationem, si febricula laboraret, seu ēt quartana, q̄ neminem iugulat, vt ait Celsus, & habetur in l. q̄situm. ff. de re iudicata, & sentit Ias. in d. §. fi nō pp. & bene, qm̄

4 † verba legis sano modo ītelligi debēt, & ī ꝓprijs quidē terminis, ac effectualiter, ꝓut verisimile est de mēte latoris fuisse, vt in simili dī in l. tale pactū. in §. fi. ff. de pactis. ita vt vna q̄nque per aliā distinguatur. l. non est nouum. l. sed & posteriores. ff. de legib. & declarat Abb. in c. super qōnum. in principio, in 2. col. de officio delegat. & in c. licet ad medium. eod. titu. tametsi infirmorum appellatio

5 nē ꝓprie nō veniat ꝑgnans. vt no. in d. l. 2. in d. §. si nō ꝓpter. & est de mente tex. sed impropriè, quo casu licebit, vt dixi, arguere de d. l. quęsitum ad casum nostrum, & est vtile ad ītatuta facientia mentionem de infirmis, vt vendicent sibi locum, & qūo in mulierib. prægnātib. Vel, ad ꝓpositum redeundo, nisi esset mulier rustica, ēm Fulgo. in d. §. si nō pp. quem refert, & sequitur idem Ias. ibidem adducentes amplius rōnem, qm̄ sicuti nō excusaē portādo titulā, & alia onera in capite, ita non debet excusari si non cōparuit, & est, ēm eos argu, in l. si longius. ff. de iudi. quæ limitatio, & q̄ dictum ex toto nō placet, qm̄ posset esse aliqua mulier debilis, quæ ita non posset labores perferre, vt dicitur, sicut alia, & veniret excusanda per illum te. oīno. & est argum. in c. si qui. extra. de testibus quē inducit Feli. in c. si pro debilitate. in 2. co. de offic. de leg. Nisi dicamus Ias. & Fulg. ante eū respexisse id, q̄ fre

6 quentius, & cōiter accidit, q̄ est, vt prō maiori parte validiores sint his, quæ vrbes, incolunt, ꝓ vt ipsa experien

7 tia docet, q̄ efficacissimū est argumentum ab ipsis rebus expertis, vt dē Aris. & Bal. post eum, in l. nō ignorat. in 5.

8 co. C. qui accu. nō pos. habet ēt priuilegiū. vt ū possit torqueri, vel aliter puniri in corpus, vt dī in l. pgnantis. ff. de pœn. & in l. Imperator. ff. de ītatu hom. & in l. vetat. ff. de mortuo inferēdo, & sepulchro ædificādo. & Gād. in tra. maleficiis. sub rub. de qō. in 1. co. & Bal. in l. interpositas. in fi. C. de trāsa. & in c. 1. & ibi Io. de Ana. ext. de his qui fil. oc

9 cid. ēt si esset ancilla, vt habet per gl. & scribētes, ī d. l. Imperator. 2. de ītatu hom. in qua milītat eadē rō, q̄ in alijs, ne. s. partus pereat, vt refert & bñ Cæpol. in cau. luis 2. in 3. co. & est no. q̄ hoc casu vtile trahat ad se inutile, dē Nellus in tract. de bānitis, in prima parte sedi tpis, in 57. q. in 1. co. rōne connexitatis, quia multa cōcedunē, & fiunt, q̄ regulariter nō cōcederenē, neque fierent, vt no. in l. quæ religiosis. ff. de rei ven. & in c. translato, ext. de cōsti. & in

10 hoc est, & esse dī melioris conditionis quā vir, vt in l. in multis.

multis.ff.de statu homi.& in l.fœminæ.ff.de re. iur.acce
dat ꝑdictis,qu a si quis decesserit muliere relicta ꝑgnates
11 eadē priuilegiū habet,vt vir decedens,siue liberis decęſ
sisse minimē videatur,dē tex.in l.si quis ꝑgnantē,ff de reg.
iur.ita vt istius ſpei rōne,ventri possessio denegari ñ pos
sit,aut habeat.in l.1.in §.toties.in vſi.æquius.ff.de vēt. in
mit.& eā ob rē vt Plutarchus enarrauit in libello,quē de
mulierum virtutib.scripsit,ac alij,maxime Philipp' Be
roal.in vita Cæsaris Augusti,de ordinatione Italię,apud
Persas lege cautū fuisse dr,vt cum primo Persarū rex vrbē
aliquā ingrederet, mulieres quot quot in vrbe essent,sin
gulos aureos,singulæ à rege acciperēt,cuius legis author
rē Cyrum fuisse legimus Alex.Magn.cum bis eandē ciui
tatē ingressus esset,quā ingredi neglexit Ochus Persarū
Rex auaritissimus,ne faceret q̄ lex superius recitata impe
rat,i debito munere mulierib.ꝓsoluēdo,toties quoq; nū
mos dari mulierib,iussit, ꝑgnantib.vero duplicari,vt sic
priuilegiatæ magis cæteris nō ꝑgnantib,reddērent,ad ꝓ
pagādum sobolē in citabulum aliarum.Sed nec ꝓtermit-
tēdum duxi,q̄ hoc loco maxime necessarium esse existi
12 maui,priuilegia hæc oīa,& si maxima sint,nō ꝓpeā tolle-
re quo minus mulier ꝑgnans possit interfici,mirabile di
ctu,si bānita fuerit,adeo bānum detestanē leges,& banni
tos,vt in l.amissione,in §.q deficiunt.ff.de cap.dimi. qui
te.cum gl,ñ est alibi,ēm Nellum post Bal,tū in tract.ban
nitorū,in 4.parte primi tpis,in 9.q. ad fi. nec immerito,
13 q̄m q̄ ꝓhibitum,& ꝑmissum separari tū possunt,ꝑmis-
sum semꝑ trahit ad se ꝓhibitū.casus est in l.si is qui duos,
.ff.delibe.le.ꝓ quē te.dixit alibi Bal.q̄ filius legitimus,&
spurius sunt locij oīm bonorum, & pater legitimū hęre
dē instituat,acquiritur ēt spurio,nō vi institutionis,& re
licti,sed societatis,ea rōne vt supra,ió vt ipse docet,cau-
14 tela est si vultī pater,vt spurius,qui nō est de casata,neq;
de domo,& cui de iure ciuili nihil relinqui pōt,vt in au-
th.ex cōplexu.C.de incest.nup.& in l.fi.C.de natu.li.& in
c.cum hāret.extra,de eo,qui dux.in ma.quā pollu.ꝑ adul.
aliquid ad ipm peruenire,q̄ pater faciat eo inuicem so-
ciari.in l.1.in fi.C.ꝓ soc.& in l.1.in 1.co.C.de secu.nupt,
aliud,q̄ mulier hns comitatū ex successione parentis.& ꝑ
nubēs infra annum luctus ñ perdit eā,q̄m venit in conse
quētiā hereditatis,& est gd annexū territorio,q̄ separa
ri ñ pōt,& in l.si qs,per illum te.singu.verbum.C.de nat.
15 li.q̄ mulier naturalis nupta legitimo legitima efficit,quē
refert & sequit Deci.in l.fœminæ.in 2.co.ff.de re iud. &
post eum Hipp.Marsi.in sing.sui nouis.1.seu.501.ꝓ qb.
vltra eum est,& faciat bonus te.in c.q̄ in dubijs.de cōse.
eccl.vel alta.& pōt addi,q̄ est vnus de modis quib.qs vl-
tra modos à iure traditos,sine dubio legitimari pōt.ve-
rum ad rē nostrā redeundo,permissum erat à lege,vt bā
16 nita impune posset interfici,ergo ēt si sit ꝑgnās intelligi
debebit rōne vt supra.Nec ob.te.in l.ꝑgnantis.ff.de pœn.
quia loquit in iudice,qui eā deliberate debet iudicare,&
iuris ordine seruato ad differēdum adstringit,verum q̄ñ
mulier est bānita,tametsi sit ꝑgnans,de facto fieri pōt,er
go iuris ordo ñ attenditur,vt no.in l.Meuius.ff.de cond.
& demō.& in l.quid ergo.in §.sicut autē.ff.de his qui no.
infam,& in ꝓprijs terminis Nellus de S.Gemi.in d.trac.
de bannits,in 2.parte 2.temporis,in 45.quæst.in 2.co.

XI.

1 *Personati habitus monachorum,monialium,beluarum,&c. assumantes, per Episcopum loci veniuntpuniendi, tanquam sacrilegi,& nu.3.et 5.*
2 *Iniuriarum actio non datur matronæ,cuius pudicia attenta ta est.si induta fuerit habitumeretricali.*
4 *Clericis sicut non licet vti indumentis laici,ita nec laicis,clericalibus licet vti.*
6 *Leges detestantur res mali exempli.*

HOc carnispriuio Anni M.D.XXXVII.quo hūc labo
rē,horis tñ succinuis,quibus à munere quotidianæ
lectionis vacare cōtingebat suscepimus,lartūs debacchā
tur,& insanicbāt, vt fit quotannis fere, iuuenes per vrbē
inter quos nonnullos vidim' habitus monachorum,& mo
nialium pariter,ac aliorum religiosorū,& q̄ peius est,Iu
dęorum,Beluarum,& cōplurium similium suscepisse,in
terrogatus,an in aliquas incidisset,seu incideret pœnas &
1 quorū magistratuū eēt iurisdictio,rūdi,q̄ sic,& q̄ coer
citio,ac cognitio erat Epi,ne talia,q̄ hoīm deformitates
& ludibria,seu potius sacrilegia appellanē,fierēt, & dixi
q̄ erat te.in l.mimæ.C.de epsc.audien.& in §.fi.in auth.
de sanctiss.epis.& in c.cum decorē.& ibi Ab.de vita &ho
ne.cleri.& vltra hoc,q̄ rōne poterat cōprobari,q̄m si vi
demus grauissimū esse,ac maxime detestabile,matronā
2 habitum meretricis induere,ita vt iniuriarum actione
agere nō possit,si eius pudicitia attentata fuerit,dē te.in l.
itē apud Labeonē.ī §.si qs virginē.ff.de iniurijs.& in c.in
audientia.de senten.excōica.& in l.si ea.C.ad legē Iuliam
3 de adulterijs.quātō grauius & detestabilius erit habitū
sacerdotij,& religionis sumere ī dedecus,& opprobriū
catholicæ ac sanctæ fidei christianæ?Quod ex eo ēt vide
4 mus,quia sicut clericis interdictū est ne laicorū indu-
mētis vtātur,vt in c.clerici officia de vita & honesta.cle-
rico.& in d.c.in audiētia & in c.si vero.de senten.excōic.
aliat ter admoniti priuilegij s nō gaudēt ea,ſrōne,ne dis
solutionis materia ꝑparetur,vt in c.fi.de reſcri.in 6.& ibi
gl.& habetur c.ad audiētiā,& in c.parsimoniā.& in c.cle
ricus.41.dis.sic laicis clericorū,& maximè,vt dixi in op
probriū religionis,ꝓhibitū esse vr,quamobrem fortè dr
in lege Dei euāgelij,& Prophetę,nolt tāgere Xpos meos
.i.sacerdotes,vt exponit Bal.in l.interpositas.in 1.co.C.de
de transa.subijciens hac lege tutos,audaciores laicis esse
bere cum corpus, & aīam in sortem dñi recepti fuerint,
vt in c.cū ēm Apostolū.de ꝓbend.per quē te.ita ēt in pul
chro casu dicebat Antonius de Butrio,in consi.81.incip.
condit testamentum.in 1.col.& ea rōne inferebat Ro.nō
posse ēt per Papam fieri,q̄ corā iudicib.secularib.cōue-
niantur,q̄m antequā esset Petrus,nō erāt clerici seculari-
bus subiecti,vt in gl.in c.si Imperator.96.dist.in singula
rib.suis 414.incip.sed an pōt.q̄ dictum ad propositum,
cum intelligi debeatur,vt nullo modo tangātur,ēt si ipsi
cōsenserint,& vestes ꝑdictas cōmodauerint,vt in fi.ꝓ ha
betur in c.si diligenti.& in c.significasti.de foro cōpe.seq
tur necessario, & hoc casu verificari posse. Accedat ad
hoc,q̄ vestes illæ sunt sacræ, seu ita cōiter reputatæ,vt ē
arg.in l.Barbarius.ff.de offic.ꝓtor.& in l.1.C.de testa.&
5 cum religiosi ob id ludibrio,& derisione lædatur, sacrile-
gium,vt dixi,inde cōmittitur,quod non tm̄ personæ rō
ne,& loci,sed ēt rei cōmittit dr,vt in ca.conquestus.de fo
ro cōpeten.& in c.fi.de immu.eccl.& declarat Bal.in l.si
nondum.in 1.col.C.de fur.furto maius & grauius, vt in
l.sacrilegij.ff.ad le.Iu.pec.& in l.aut facta.in §.locus.ff.de
pę.& crimini læsæ maiest.fit ēm gl.ī verb.ēt ministris.
6 in c.primis.2.q.1.& res pessimi exēpli,q̄ quātūlleges de
testenē, neminē latet,vt in l.oē delictū.in §. contumacia.
ff.de re mil.& ī l.si quis aliquid.in §.qui ab ortionis.ff.de
pœ.& in c.nisi essent.de præb.& in c.cum dilectus.de ele.
& ideo absurdū est id non puniri,dicebat Bal.in l.si quis
seruo.in pe.co.C.de fur.& in l.ædē in fi.C.loca.& Anch.
in consi.174.inc.Circa primū.in 3.co.recipiscant igitur
nec talia audeāt facere,q̄m si negligentia Epi,quæ maxi-
ma est,minime puniuntur diuinā nō euitabunt vltionē.

XII.

1 *Scolaris non potest ab alio Doctore insignibus decorari, quā ab eo qui eum præsentauit,vel ab eo subrogato vel ex causa iusta,quam quocunque actu excepta videtur.nu.3.*
2 *Subrogatum sapit naturam eius,in cuius excepta videtur.*

IN collegio nostro nudiustertius fuit dubitatū ita ēt in
facto euenerat,an scholaris possit ab alio Doctore insi-
gnib.decorari,q̄ ab eo qui eum ꝑsentauit Priori,& vica-
1 rio,& cum multa hinc inde dicta essent,allegauit decisio
Bal.in terminis,q̄ nō in l.q dignus.in fi.ff.de senat.nisi in
2 casu subrogationis,nec abre,q̄m subrogatum sapit natu-
ram eius,in cuius locum subrogat,dē te.in l.fi.eum. in §.
qui iniurijarum.ff.si quis caut.& in l.1.in §.hæc actio.ff.
3 qua.re.ac ñ de.& in c.ꝑcipimus.96.di.& q̄ id ex cā fa-

ctum

ctū esset,q̄ semꝑ excepta vr ī quocūque actu vt est te.no.
in l.si hoīem.ff.mānda.& no.idē Bal.vbi supra,& ꝓbatur
in l.1.ff.de offi.consu.& in l.1.C.de ꝑportu.& in l.cū anti
quitas.C.de testa.& in §.si vero absunt in aut.de hære. &
fal.& in l.in fraudē.in § quoties.ff.de iure fil.& est menti
tenēdū,tāquā quotidianū. XIII

1 *Doctores præsentantes scholares doctorandos,qui ex cōsuetudine iurant etiam veritatem dicto,non excusantur à pœna periurij in foro feri,nec in foro poli.& nu.4.& 5.*

1 FVit itē debitū,& aīs,an Doctores ꝓmouētes,& ꝑsen
tātes scholares doctorādos,q ex ꝓsuetudine ꝓ quocū
que ēt indicto iurāt, excusentur à pena periurij,an vero
puniri debeāt,& iter cætera fuit dictū,q̄ excusantur,q̄m
2 ꝓsuetudinis irrationabilis ea est natura,vt à pœna excu
sationē ꝑstet,ēm gl.q̄ est no.& tm̄.in c.cū venerabilis.de ꝓ
sue.ꝓ quā ibidē dicebat Pe.de An.se euasisse puerū Bono
niæ à pena mortis qui aliū interfecerat lapide.refert & se
quitur Frāc. Cre.ī lin.luis 149.inc.Mos puerorum.& aīs
adduxi,& vt ꝑ eū,& Ro.añ cū ī lin.19.inc.An ꝓsuetudo ī
fin' Gera.de Pe sctā ī suis sing.inc.Tene inēti ad liberādū
cū,qui est in carcerib.ꝓ blasphemiā, q̄ñ adesset gñalis
cōsuetudo patrię,vt est ferē, magistratuū negligētia,in
oī loco,& ciuitate Italiæ,& Alc.ī cō.233.inci.Pōderatis,
ī 2. co.6.vo.vbi fit' ꝓd.gl.post eūdē An.ibidē,refert quē
dā rectōrē vnius villæ euasisse,q̄ quē fuerat formata ꝗui
sitio q̄ tenebat priuatos carceres,quia plures poni fece-
rat cippis,& ipse ꝓbauit q̄ sui ꝑdecessores ita facere con
sueuerāt,& alij,quos ñ refero,maximè An.in con.282.
inc.Iure stricto.ī j.co.q̄ oīa tū ī supradictis vera ītelligite
ꝑterquā in casu q̄ maxime notādū est pro singulari limi
tatione dictæ gl.vitij sodomitici,q̄ñ tūc cōsuetudo ñ ex
cusaret,neq. peccātū multitudo.gl.ē fin.in c.flagitia.32.
q.7.ꝓ quā ita ēt dicebat And.Sicu.ī con.64.inc.idcirco.in
3.co.in j.vo.& hoc ꝓp grauitatē sceleris,vt in c.clerici.de
excel.ꝓla.& in c.vt clericorū.de vi & hone.cle.& in aut.
vt ñ luxu.cōtra natu.ꝓ tot.& est ar.in l.ꝓ oēs.C.de defen-
ci.& ibi Inn.de consti.& no.Sicu.vbi supra & in con.seq.
ꝓ tot.& ad propositū redeūdo,ī terminis,q̄ excusent te-
nuit Roch.de Curte,ī rep.c.fi.in 10.co.ꝑprin.de consi.sed
4 declara tu,& dic verūt quo ad pēnāt palē,& ñ aūt quo ad
pœnā poli & gehēnalē,vt est gl.in c.denique.4.d.in verb.
consuetudine.in fi.ꝓ quā ēt ita dicebat Ro.in fin.de quo
supra.& Abb.in c.q̄m.in fi.de consti.& Ia.vbi multa in l.
de quib.in 2.co.ff.de legi.Et dic plus,q̄ imo ñ excusat ēt
à pœna tpali,ex quo intellectū habebitis ad dicta gl.q̄m
ꝑsentatio sit cā lucri,& est turpe lucrū ob id,ac barataria
& vehemēs ꝑsumptio ꝑ eos,vt in simili dē Bal.ī l.& elegā
ter.ī §.fi.ꝓ illū te.in j.lec.ff.de do.de cardinalib.promouē
tib.ꝓp lucrū ad bñficia aliquos,& affirmātib.eos eē ido-
neos,cū tñ min' idoneis sint indigni,& meriti.Ergo quā
to fortius doctores ñ timpr affirmātes sed iurātes scho-
lares idoneos eē ad subeūdū examē,qb.merito doctora-
tus insignia debeanf,quo casu prælle.minimè intelligi de
bet,q̄m loquitur,q̄ñ nō lucri cupiditate, sed fortuito aut
alr qs peccauit,vt in exemplis supradictis potest videri.

XIIII.

1 *Clausula ī instrumētis vēditionū apposita,promittēs de facto suo tātū,& nō alter,ipedit quo minus agatur ad euictiōe.*
2 *Contractus sicut ampliantur per dictiones ampliatiuas, ita & restringuntur per restrictiuas.*

INterrogabat me heri Gulielmus Ferarius Notarius no
ster Parauinus,an clausula,q̄ ī instrumētis vēditionū q̄ñ
que solet apponi,Promittēs,ꝓ facto suo tm̄,& ñ alr, nec
alio mō,tollat,& ipediat quo minus agi possit de euictio
ne,si res vēdita euincat ex facto authoris ipius vēdētis?
1 dicebā q̄ sic,q̄ñ talis sequeret q̄ dicta clausula esset sine
effectu alicuius operationis,q̄ esset ꝑ te.ī c.fi.ī fine.de pri
uile.in 6.& in l.si q̄ñ.ff.de le.1.& no.ꝓ Bal.in rub.C.de ꝑ
hē.emp.in 9.q.ctto q̄ Bar.videat ꝗrariū tenuisse ī l.si fe
rus.ff.de cōd.fur.& post eū Ro.in l.stipulatio ista,ī prin.
ff.de ver.obl.cū quo opinione mea ſpreta,ñ quia de Bar.
quippiā sciat,sed q̄m ita ab alio acceperat,videbat velle
tenere,& malē,rōne de qua supra,q̄ est satis fortis,& con
trariū expresse tenuit Bal.in c.1.in fi.qui suc.tene.feu.con
fir.in vlt.feu.& Cy.in l.fine.C.de neg.gest.& est casus ī l.
de tuo ēt facto.ff.mā.& ita debet teneri,quis cū Bar.ma-
gis cōis opinio eē videat vt attestatus est Frāc.Cre.in fin.
suis 31.inc.fæpe.sed prima ē rōnabilior,vt dixi quā ēt te-
nuit Are.ī d.l.stipulatio ista,& alij,quos ñ refero,opi.Bar.
ampliusimpugnātes,ꝓ te.in l.fi.solū.in §.tale.ff.de hb.le.
vt ꝓ eos.Vl dicas,esto q̄ op.Bar.sit vera,& teneri debeat
ꝓcederet,& ē no.declaratio,& illectus ad p̄dicta,q̄ñ au
thor est vīs,ñ aūt particularis,vt cātat gl.fin.& memora
bilis in l.cū fundū.ff.de ver.sig.quā ad hoc allegabat idē
met Frāc.Crem.in fin. 157.inci.vnus socius.in fi.& ob id
2 dicebat Bal.q̄ ꝑ tot sicuti ampliant ꝑ dictiones,& copu
latiuas ampliatiuas.l.qui fundū.§.qui agrū.ff.ꝑhē.emp.l.
ea ī ad dictio.ff.de le.3 ita ēt & ꝑ restringunt ꝑ restrictio
nes,& clausulas restrictiuas,vt ē illa.id.rub.C.de ꝓtrah.
emp.in pal.9.q.ꝓ te.ꝑcisè,& no.ibidē in d.l.si cū fundū.ff.
de verbo.signific. XV.

1 *Leges possunt transgredi propter grauitatem & detestationē criminis,adeo vt homo mortuus ob id puniatur.*
2 *Defensio ab atrocitate delicti an & quāda denegetur.& n.4.*
3 *Bruta ob grauitatem criminis puniuntur, ac alteratur iuris dispositio,& merum imperium exercetur.*
5 *Defensio est de iure naturali,quod est immutabile.*

1 VOs scitis q̄ ꝑ pt grauitatē,& detestationem criminis
iura & leges pñt trāsgredi,vt dē Inn.in c.j.de cōst.&
post eū Bal.ī l.quid ergo.in §.pœna grauior.& potissimū
in repe.in 8.co.ff.de his qui no.inf.& in l.ictus fustium in
2.co.ff.e. & in l. & si feuerior.in 2.co.in fi.C.ex quib.cau.
infa.irroga.& in auth.sed nouo iure.in 2.co.C.de ter.fug.
& alij,quos nō refero,ita vt hō mortuus ēt ob id puniat,
vt in §.ꝓ cōtrariū.Inst.de hæred.q̄ ab intesta.deferū.& tū
leges dicūt morte crimina extingui.in c.quorūdā.23.d.
& ī l.1.& 2.C.si reus vel accus.mor.fuc.& beltijs comedē
dus,seu dilaniādus tradat, ēm gl.in l.2.ff.arbo.fur.cæla.cu
ius tū nō recordabat Ant.Corse.hæc duo referēs in sing.
suis.pœna 4.ad quā ad idē citat And.Sicu.in cōl.64. inci:
idcirco.in 3.co.in 1.vol.sed iudicio meo est te.in l.capita
2 liū.in §.famosos.ff.de pœ.ac ēt & tertio denegeēt defen-
sio & patrociniū,vt in l.ꝓ oēs.C.de defenso.ciuit. quē te.
ad id inducebat Ro.in l.ñ vero.in §.de viro.in 46.fallē.ff.
sol.mat.& sicu.in c.q̄rēti.in 6.co.de off.dele.& in d. consi.
64.vt supra.sed vltra eos est melior.te.de iure in c.si for
tē de pæn.di.1.& est mirabile ꝓ limitatione eorū,q̄ habē
tur in l.vt vim.ff.de iust.& iure.& in cle.ꝑ toralis.de sen.
3 & re iu.& diximus supra.in 1.fin.& plus q̄ aīal brutū ꝑpu
nit,ac in eo merū Imperiū exerceat,vt in c.mulier.15.q.j.
quē oēs inducūt ad hoc potissimū Sicu.in d.c.q̄rēti.& ī d.
cōl.vt supra.& in tra.de ꝑstā.Card.in 1.parte.in 9.q.in 2.
co.& in c.at si cleri ci.in 32.co.de iudic.& Ant.Cor.in di.
fin.pęna,& oēs ī l.imperiū.ff.de inrisi.om.iud.& alij quos
breuitatis gra ꝓtermitto,& ita intelligūt,& ad idē est te.
in c.reos.23.q.5.& Leui.legit.c.20.his verbis,qui cū iu-
mēto,& pecore coierit,morte moriatur,pecus,quoq; oc
cidite,mulier q̄ succubuerit cuilibet iumēto,simul inter
ficietur cū eo,& male,q̄m hoc in le.veteri nō fuit,& re
vera,& est no.intelligētia ꝓp criminis attrocitatē in bel-
uas,& aīalia rōne carētia,alteraretur iuris dispositio, &
merū imperiū exerceretur,q̄m illud est aīaduertere ī fa-
cinorosos hoīes,& ñ ī beluas rōne,& intellectu carētes,
vt dixi.sed quia indignā facti refricabāt memoriā, & ne
alij talia facere auderēt,q̄ intelligētia fuit te.met.d.c.mu
lier.15.q.1.licet nullus aduerterit,nisi do.meus H.Buti-
gella,qui ita solitus est te.declarare.& dixi ego ī c.cogno
scētes.ī gl.fi.de cōst.inferēdo ex hoc omnia eē oīa,q̄ ꝑ il
lū te.dicūtur,& maxime in locis ſuperius allegatis,& no
uissimè ꝓ Gui.Pap.in dec.luis.238.inci.si aīal.q̄ in patria
Burgū diæ practicatur asserēs vidisse alias in Cāpania dū
iret ad Ciuitatē Cathalani porcū suspēsum in furcis, qui
dicebatur,(qd nō est sine rilu referēda)puerū occidisse,i
qa melius fecissent Burgūdi,si eū cōdemnāssēt.Neq; ad pd.
ctorū intelligētiā ꝓtermittēdū & aliud duxi,q̄.s.diximus
in attrociorib.delinquēti patrociniū denegari adeo ea le

gis

ges detestãt, vt attestatus ẽ ẽt idẽ Sicu. hoc ĩ cõsistorio Papæ Eugenij didicisse, corã quo' tũ leges ñ allegãtur à quodã magno aduocato ĩ d.tra. de pstã. Car. in d.9.q.vt id intelligi debeat, & no. stellectus ad d.l.p oẽs. C. de defen ci ui. & ad d.c.si fortè de pe.d.1.& ad theori. Inn. ĩ d.c.1. de
4 cõst. qñ reus cõuictus ẽ & sic ĩ puniẽdo, sed ñ eo casu, qñ dubiũ eẽt, qñ tũc patrociniũ ñ debet negari, & defensio
5 ẽt in attrociorib q est vt. ṡ. dicebã, de iure naturali, & nullo mõ pt tolli, vt hẽ in § sed naturalia. insti. de iur. nat. & ĩ d.l. vt vim. ff. de iusti. & iu, & in d.cle. pastora. de re iud. & p plura niti cõprobare Hipp. de Marsi. & bñ, ĩ practica sua criminali. in §. diligẽter. in 34.& seq. co.& ita his dieb. obtinui in cã Frãcis. Cõforto, de villa Tribani, imputãti, q in tersicere fecisset Io. Nicolaũ Fabrũ, vt vxorẽ suã despolaret, & data copia idiciorũ, quã tũ priius curia denegabat, defendimus taliter, vt fuerit absolutus, nõ tũ sine tortura, forte plusquã liceret, q oĩa tenete menti, quia sunt annotatu digna. XVI.

1 *Falsi crimen inter atrocia connumerari, adeo vt statutum de carceratis relaxandis non porrigatur ad carceratos ob crimen falsi, nisi expresse dictum sit.*
2 *Quæstio falsi facit cætera iudicia silere.*
3 *Delicti acerbitas, & maleficij puniendi plerunque bene atq; caute viuendi disciplina est.*
4 *Pœna, ne quis de saxo præcipitetur, ideo est oblita, quia eius loco alia non minus graues suffecta sunt.*

SVccurrit post scripta p ximẽs. mirabile aliud verbũ, nullo modo ptereũdũ dicere, quare ẽ, si atrocitate delicti alterat iuris dispositio, vt ĩ dictis locis nuper rime allegari cõtinet, q Modest. Iurisl. l. si diuino. ĩ fi. ff. de pe. sãxerit neminẽ posse sic dãnari, vt de saxo pcipiteť, q tũ ñ vetuit lex 12. tab. ĩ testib. falsũ testimoniũ dicẽtib. sed cõcessit potiꝰ vt cõuicti saxo Tarpeio deiciẽrẽť, his verbis:

Qui falsum testimonium dixisse conuictus erit, e saxo graues tarpeio deijcitur.

1 Et ñ ab re, qa falsi crimẽ soleti inter atrocia, & enormia delicta cõnumerari, ita vt dixerit Bar. ĩ l. Lucius. ĩ fi. ff. ad Senatusc. Tur. q statutũ de carceratis relaxãdis, ñ porrigiť ad carceratos ob crimẽ falsi, seu de aliqb. rebanniẽdis, vt ad exbãnitos de crimine falsis ñ extẽdaťniti spãlr dictũ sit vel sanxerit statuẽtes. Et alibi Sicu. p d.l. Lucíꝰ ĩ tra. de pstã. Car. in pall. q. 9. ĩ pr. in 2. co. & licet alꝰ delinquens si obtiauerit Cardinali, & ipse ei galerũ suũ capiti imposuerit, liberaťur, vt dẽ Bal. & Sal. in l. Addictos. in fi. C. de app. & post eos Cepo. in caut. suis. 2 in prin. & Mart. Laud. in tra. de Card. in 48. cõclusiõe. de quo tũ posset dubitari, vt dubitat Corsi. in fin. Car. in prin. nõ tũ liberať, posito q verũ sit, si fuerit cõdẽnatus p crimine falsi q ẽ no. Ex quo infero ego pcedre ẽt in alijs atrociorib. vt ĩ siꝰ dẽ idẽ Sicu. in cõs. palle. 64. in 1. vo. & in eo minime locũ hre cõsuetudinẽ simile Hispaniæ, q est audiui (memoratu digna) vt si meretrix pstituta obtiauerit delinquẽti, q ad suppliciũ ducatur, & eũ in maritũ peticrit, liberet, eadẽ rõne quia atrox, & in atrociorib. exorbitant leges & cõsuetudines
2 ab alijs criminib. Et ppea nõ mirũ ẽt ẽ, si qõt falsi fecit cætera iudicia tulere, vt dẽ Bal. in l. iudicati, p illũ te. C. si falsi instr. in prin. in l. maritus. ff. de vsu. Nõe ad ppositũ redeũdo, videmus ob id, vt diximus, hoſem ẽt mortuũ punir i, q nefas aꝰ existimari solet, cũ nihil aliud sit, q cũ laruis, vt aiũt, luctari, eundeq; bestijs tradi vorãdũ, & alijs pœnis grauib. affici, vt in l. capitaliũ. in §. grassatores. & in
3 §. famosos. ff. de pœ. acerbitas. n. delicti ťf & maleficij puniẽdi, plerũq; bñ atq; caute viuẽdi disciplina est, & pœna vnius multis pfonis grassantib. exeplo, dẽ te. in l. aut facta in §. fi. ff. e. qua cõqueritur Riualus in 2. hist. iuris ciuilis, q illa eadẽ abolita fuerit, & bñ. Et ob eã rẽ ñ pigebit, pru dẽtissimum Maximiliani Impe. respõsum hoc loco anne ctere, relatu dignũ, quẽ Barbaros, ipsemet Barbarus natione, & patria, nõ tũ morib. odio maximo habẽs, cũ p q busdã q rotæ supplicio affici debebant, supplicatũ fuisset, vt mitiori pœna plecterẽtur, respõdisse ferũt p Deũ ego nolo, qm̃ isti barbari ñ timerẽt mortẽ, sed genus mortis. & ita eo tormẽtis gñe, q oẽ aliud acerbitate doloris vĩcit, & superat, pœnas luerũt. Breuiter dic, vt tãdẽ eo reuertamur, vñ defluxit oro, q. l. quia eius pœnæ loco aliæ non minus graues suffectæ sũt ea abolita, sicut & aliæ ñ plures, quas lector curiosus ĩ eisdẽ legib. 12. ta. poterit videre q tñ exoluerũt, aũt p alꝰ leges ex cã mutatæ sũt penitus, & abolitæ, q reprehẽsibile nõ ẽ, vt dẽ te. ĩ c. nõ debet. de cõsan. & assi. & pt videri ĩ c. statutũ. de rescri. ĩ 6. iũcto c. non nulli. e. ti. ĩ c. q. scripsi. 25. q. 4. & simi. Et cogitãdũ isup lapsu tpis vrbes ruere, regna trãsferri, variari habitus, & leges innouari dicebat ĩ familia. F. P. & alibi Aeneas Siluius Spartanos Athenienses, & Rom. ĩ dies ŏrias edidisse leges, ita vt minimæ mirũ quoq; nobis videri debeat, si Modestinus, phibuerit, q. le. 13. tab. pmittebatur. Dicat alius si melius sentiat, qm̃ meũ p solui pẽsum, & fessus lampada trado. XVII.

1 *Cautela, vt non probans nisi per vnum testẽ, cedat actiones alicui pro quo postea testificabitur, nec vera, nec necessaria ẽ.*
2 *Cedens non debet admitti in testem, in causa actionis cessæ.*
3 *Dolus & fraus nemini debent patrocinari.*
4 *Iurisdictionis de totali fundamento quando opponitur, is cõtra quem opponitur, non cognoscit an sua sit iurisdictio.*
5 *Iuramentum in supplementum probationis potest deferri vnitantum testem habenti.*

EGo ñ poterã aliqd pbare, nisi p vnũ testẽ, nunquid sit dare modũ, q ego obtineã. Spe. ĩ ti. de pcu. ĩ §. fi. ad fi. & post eũ Rol. cõs. 382. inci. Quoad primũ. ver. Sed o quidã dicũt cautelã eẽ notabilẽ. vt cedã actiones meas alicui
1 qm̃ ille cessionarius postea pbabit p me, & illũ testẽ quẽ prius habebã. Que cautela & si prim. facie vtili eẽ videatur, & pulchra, nõ ẽt mihi vera, neq; necessaria
2 nõ vera, quia ĩ cedẽs nõ debet posse testificari ĩ cã actionis cessæ, tũ quia cessio dolosè, & ĩ fraudẽ facta cẽ vĩ, dolus fãt & fraus nemini patrocinari debẽt, dẽ te. ĩ l. fundo
3 ff. de rei vẽ. & ĩ c. fedes applica. de rescri. & ĩ c. si vir. de cogn. spi. tũ quia affectionẽ hre vĩ ad cãm, & affectionis habẽtia ẽ rõ, vt dẽ ĩ terminis Bal. p illũ te. ĩ l. oĩb. ĩ 1. col. C. de testib. & ĩ l. cũ quidã. ĩ 1. co. C. de iur. dot. & ĩ l. & hæredi. §. nos ãt. ĩ 2. ff. de pact. ergo, & c. Et ea rõne ĩ fiꝰ arguendo de teste ad iudicẽ, tamẽtsi nõ sp pcedat an. vt no. ĩ c. cũ R. canonicus. de off. dele. videmus, q cũ de totali fundamẽ
4 to iurisdict. opponiť, puta q tpis nõ sit Epus, ptãs, & sic pe, nõ pt ipse cognoscere an sua sit iurisdictio, qm̃ iudicaret in cã ppria, q nõ ẽ vsquequaq. admittẽdũ, vt l. ne quis ĩ sua cau. & ĩ c. cũ venissent. de iud. & dixi ego ĩ c. isup lẽis. de rescri. Nõ necessaria, quia esto q ego vnũ testẽ tm̃ habeã, ñ
5 ẽ ppeà q succũbere debeã, quia pt mihi iuramẽtũ ĩ supplemẽtum pbationis deferri, vt ẽ casus ĩ l. bonæ fidei. C. de reb. cred. & ĩ l. admonẽdi, & ibi no. Bar. ĩ pe. co. ff. de iure. & ita debet seruari, & cautela ĩ cæteris adhiberi, q tũ sustinere, & sustineri possit. XVIII.

1 *Beneficia pluribus modis vacant.*
2 *Papa in dubio nõ videtur velle præiudicium inferre ordinario.*
3 *Rescripta maxime ad beneficia stricte interpretanda.*
4 *Clausulæ, vel qucuis alio modo, vis & effectus.*

IN beneficialib. ťplures sũt modi vocationũ, qñq. n. morte qñq;, renuntiatione, ĩterdũ depositiõe, plerũq; trãslatione, & sic b. beneficia vacare dicunt, vt hẽ ĩ c. si pp. & in c. suspectũ. de rescr. ĩ 6. ita vt p expssionẽ vnius alius, nõ includať, vt pt videri ĩ d.c. suspectũ. & rõne pbari, qa in dubio Papa esto, q ĩ his plenissimã habeat libertatẽ, vt ĩ c. 2. de pbẽ. ĩ 6. & ĩ clem. 1. ĩ fi. vt lit. pẽd. nõ tñ vĩ t velle præiudiciũ
1 inferre ordinario, & ẽ ar. in c. isup eo. de off. dele. & in l. 2. in §. merito. & in §. si quis à principe. ff. ne qd in loco pu. ita vt si quocũq, casu verificať, seu verificari pt re. l. cõmodissimè. ff. de li. & post. & l. si extraneus. ff. de cõd. ob cau. & l. si cũ dotẽ. ff. sol. mat. q casu omissus debet hĩ p omisso, & dispositiõi iuris cõis renũciari, ĩ isto quo
3 rescripta, maxime ad bñficia, cũ sint ambitiosa, vt ĩ c. quãuis. de rescr. ĩ 6. & ĩ c. qa ĩ tm. & ĩ d. c. quãuis. & ĩ c. cui de ñ sacerdotali, ĩ c. si motu. ppriõ. c. ti. & li. & in l. nõ aliter. ff. de lc. 3. p quẽ te. ita ẽt arguebãt dn. de Rota in decis. suis. 383. inci. si Papa. in 1. co. in nouis, & magis qua statuta, qd est no. pro ampliatione & differẽtia eorum, q not. in c. in nostra. de iniu. & in l. quicquid adstringẽdæ. ff. de ver. ob. & ĩ l. 3 §. hæc verba. ff. de ne. gest. vt declarabat Ab ĩ c. cũ

famq;

famq; in fi. de rescri. & potissimũ, quia vt plurimũ hoc fit, vt aliquid addat, & est lex municipalis, vt in c. ius ciui le. 1. dist. illa aũt nõ. Volo tñ te vnũ docere, sẽp memorig cõmendandũ in impetratione beneficij, vt expressio
4 ne vnius casus, & modi, alius oĩmodo includať, vt in hac clausulã poni facias, vel quouis alio modo, q est, & esse dẽ talis, & tãe virtutis, vt siue p cessum, siue per decessum, siue depositione, siue trãslatione, siue alio quocunque mõ vacauerit, impetrans illud adipisci possit, q & ego quoq; didici ab Anc. in d.c. tulceptũ. in 1. co. de rescrip. in 6. licet Lap. vt ipse refert, cõtrariũ cõsuluerit, & malè, qm̃ clausula pdicta esset sine effectu alicuius operationis, contra
1 si qñ. ff. de le. 1. & c. si papa. de priui. in 6. & no. per Bal. in rub. C. de cõtrah. emp. in 9. q. & dixi in simili. 3. in 14. no. & de materia vnum verbum in d.c. isup literis. de rescri.

XIX.

1 *Modica non curantur, fallit si sint multiplicata. n. 6. item in crimine hæresis. 7. & in alijs, vt nu. 9. 10. & 11.*
2 *Sermone generali veniunt futura, vbi de modico tractatur.*
3 *Mater gerẽs negotia filij de modicis nõ tenetur reddere rõnẽ.*
4 *Beneficij collatio si est exiguũ, probatur per testes, alias secus.*
5 *Pars non citanda vbi eius modicum vertitur præiudicium.*
6 *Hæresi nullum peccatum grauius.*

1 SOlet vulgo dici, & modica nõ curanť, vt in l. scio. ff. de in integ. rest. & in l. quãuis. ff. de cõd. & demõst. & in l. cui dẽs. ff. de ædil. edic. & ad saturitatẽ Hypp. Mar. in tin. 277. inci. Parum p totũ, & in §. qa. in 2. co. in practica sua crĩali, & plusquã alibi Corsetus, in tra. de minimis, ita vt
2 dicam' ob id, q in gñali sermone, vbi de modico tractať, veniũt ẽt futura, q alias nõ venirẽt, vt sensit Ro. in l. damni. in §. li is q. in 1. co. ff. de dã. infe. p te. in l. fi. C. q res pig. obl. pos. & an eũ Bal. in l. itẽ. & ad litẽ in 1. lec. in prin. ff. de
3 procu. Itẽ q mater ĩ gerẽs negotia filij, de modicis nõ teneť reddere rõnẽ, vbi aꝰ non haberẽt vsum fructũ in bonis filij, vt habeť in l. filiæ. ff. de sol. & in l. qualiena. in §. ĩjj. ff. de neg. gest. q intelligẽ tñ, nisi trãsiret ad secũdas nuptias, qm̃ tũc teneret, & essemus ĩ casu, q modica curarenť, vt declarat & bñ Bal. ĩ l. cũ oportet. ĩ §. fed cũ tacitas. ad fi. C. de bo. q li. primũ tñ intelligẽdo, vt intelligit idẽ Bal. & est no. declaratio ad l. filiæ. palle. de sol. & l. fi qs prioris. §. in illo. C. de sec. nup. & in l. fœminas. ff. de p
4 cu. Itẽ q collatio t bñficij, si exiguũ est, pôt p testes pbari, aꝰ secus, vt est ar. in aut. maximis. C. de nup. & ĩ l. Deo nobis. C. de epi. & cle. p q iura ita distinguẽdo dicebat And. d. Pisis, & post eũ Bal. in rub. de rescr. in prin. Itẽ & sit q qñ in impetratione gr̃æ ad aliqd ĩ' obtinẽdũ modicũ ver
5 tiť p iuditium, pars ñ est citãda, vt dicebat Iac. de Are. in l. nã ita diuus. ff. de adop, quẽ refert, & sequit Bal. in d. rub. de rescri. in 2. co. & est ẽt te. in terminis in l. quoties. C. de pœci. Impe. offe. & nõ limitatio. ad ea, q hñtur in rub. de excep. & in cl. pastora. de re iud. & in l. 2. in §. merito, & in §. li qs à principe. ff. ne qd in lo. publ. & in c. isup eo. de rescrip. & p d. te. l. quoties, dixi ego multa, q aliqñ videbantur in c. q in ecclesiarũ. de cõst. & in c. trãslato. eo. ti. & bñ. Sed tu aduerte, qa pôt hoc vulgi dictũ limitari ĩ casu, qñ
6 modica esset multiplicata, qm̃ tũc necessario deberent curari, vt ex plurib. paruis siꝰ iũctis diceret fieri vnũ magnũ, vt dẽ te. in l. nomẽ filiarũ. in §. 1. & ibi gl. ff. de leg. ĩ. & in l. oẽs, in §. Lucius. ff. q ĩ frau. cre. & p tura pdicta Bar. in l. fraus in prin. in 1. lec. ff. de legi. quãobrẽ, & bñ, dicebã ego alias in c. ecclesia sanctæ Mariæ de constit. q lex pẽt nutritiua, nedũ mortalis, q est expeditũ, vt ibi no. & ĩ c. fi. de pse. sed ẽt ventalis, nõ valeť, qm̃ multiplicata possent fieri mortalia, & curarenť, vt in c. vnũ, in §. ea demũ. 25. dist. & in c. si vir, de adul. & in l. 3. C. de epi. aud. & sil'ib. & est declaratio ad c. oĩs vtriusq; sexus, de pœ. & remiss. itẽ q ille q rẽ vilẽ furať, in siꝰ, suspẽdi nõ debet, sed si multiplicauerit, tic, fm̃ Bal. in c. 1. in §. iniuria. in 3. co. de pa. in fir. in vsu. feu. & in l. apud antiquos. in fi. C. de fur. & Iaso. in §. ex maleficij. ĩ 2. co. inst. de act. & bonũ ar. l. 2. ĩ §. ætas. ff. de exc. tu. & in l. nemo pall. ad §. q est l. 3. C. de epi. aud. & in l. capitaliũ. in §. grassatores. ff. de pœna vt nõ inscite Plutarch. illud Hesiodi pbauerit, Et pauxilla adiectione si sit forte frequẽter, ingẽtẽ sæpius aceruũ cõflasse. Sed o
7 in crimine hæresis t vt quis dicať hæreticus ẽt, si ex nihilo, seu leuia argum. uide catholica deuiet, vt ĩ l. 2. C. de hære. & declarat Bal. ĩ l. qui ptra. in 2. co. C. de incc. nup. & Arc.
8 in c. hæretic'. 24. q. 3. & nõ immerito, qm̃ hæresi nullum pctm̃ grauius est, dẽ te. in c. q ĩ oĩb. 32. q. 7. & ĩ c. quid aũt. 34. q. 3. & in c. primũ. 22. q. 2. ĩ c. sanè, & p tot. 24. q. 2. Ter
9 tio in casu, qñ ĩ vinũ extra districtũ portari nõ posset, qm̃ tũc ñ posset ẽt portari modicũ gustꝰ gra, quin portans in penã incideret, casus est, & ibi in spẽ no. Bal. in l. 1. C. q res expor. nõ debẽt. Quartõ, qñ ĩ agerẽt de inquilino expellẽdo p nũmo ẽt minimo ñ soluto, & reputarẽt honor dñi ĩ
10 illo, vt ĩ feudo, & emphyteusi nñi tpis, & similib. si q pñt excogitari, qm̃ tũc curarẽt, vt dẽ Bal. in l. adẽ, in 3. col. C. loc. & in l. q rẽ. in 2. co. C. de sacrosan. eccl. Quinto & vlti
11 mo, qñ eadẽ rõ in minimo esset, q est ĩ magno cõsiderabis, vt in c. de appellationib. extra, de app. & declarãt Mder. in no. q. in c. cũ cã, in 3. co, de emp. & vẽ. q oĩa si ĩ locis ṡ. alle. minimè reperiunť, q nescio, hic ordinatius leganť sinautẽ illis addanť, & memoriæ semper cõmendentur.

XX.

1 *Prætor quos potest sua iurisdictione compescere, non debet per mittere arma venire. 2. 3. 4. & 6.*
2 *Compositio inter episcopum & clericum valet propter bonum pacis, qua alias non valeret.*
3 *Sententiam transire in suum effectum quid.*

1 CVr etiãt ad arma, & ad rixã pcedere patiẽ ptor, quos pôt sua iurisdictione cõpescere, inqt te. no. in l. q quis ĩ simũ. ff. de vsufr. qui ad oẽs magistratus gerẽtes pôt extẽdi, & applicari, & ei cõsimilis est in l. cõgruit, & in l. illicitas. in §. ne potẽtiores. ff. de off. pñs, & in l. fi. ff. de off. pcu. Cæta. in tñ vt p pdicta dixerit Bal. ĩ q. inc. accusatus de vi turbatiua. in 2. co. q ad oẽs iudicis maleficiorũ spectat,
2 & ptinet, ñ solũ maleficia iã facta punire, sed ẽt, phibere ne fiãt, & in prooemio, Rex pacificꝰ, in 3. co. q cũ quilibet verus rex, exẽplo Xpi debeat eẽ pacificus. i., pcurator, &
3 author pacis, ſ. hoĩb. bonę volũtatis, & paxſ nihil aliud sit, q aĩ trãquillitas naturã seruãs, et tẽperãtiã nõ relinquẽs, discordãtes pñt cogi ad pacẽ, & maximè si sine dãno, & scãdalo alicuius partis fieri pôt, & sit añ factũ. & est ar. in l. in re cõi. ff. de ser. vr. pd. & clarius idẽ Bal. ibidẽ dẽ, & declarat in 4. co. in fi. & Fel. in rub. de tre. & pac. in prin. & alibi in l. nullus. ĩ prin. C. de sum. tri. & fi. cat. idẽ Bal. q si inter
4 duos de possessione t cõtẽdať, & si timor armorũ, iudex pôt, phibere, ne accedãt ad possessionẽ, donec sit discussum de iure, & alibi Ias. in auth. si vero. in 2. co. C. de iud. & post eũ Mat. de afflic. ĩ decis. suis 149. inc. in cã in 3. col. q licet alias iudex ñ possit cõpellere partes ad cõpromissum, vt in l. fueri. in §. qui iussu no. ff. de his, qui nõ infa. & in §. quia vero vbi est lin. te. ĩ aut. vt liti. iu. & p Bal. in l. ex stipulatione. C. de sen. poterit tñ si diutius litigatũ fuisset inter magnates, & timor esset, ne venirẽt ad arma, & turbaret quies publica, p iura. ĩ allegata, & p te. no. in c. placuit. 90. di. p quẽ ẽt Bar. Bellẽ. intra. de chari. subsidi. ĩ 47. q. inc. an valeat. in 2. co. dicebat, q licet alias cõpositio inter t epm & clericũ ñ valeat sup mõ pstationis, & q titatis charitatiui subsidij, valebit tñ pp bonũ pacis, ad cuitãdas discordias, & rãcores inter epm & clericũ supũ & p te. ĩ c. vbi, si est cõsensus. de despõ. impu. & in c. nili essent. de pbẽ. & in simili in q. 52. inc. si ecclesia. in vlt. co. & alibi Ab. vt nihil in actũ omittemus, q ad hãc notabilẽ. l. exornandã faciat, nõ clare alibi vt hic cõgesttũ. in c. cũ venissent,
6 in pen. co. de in inte. rest. q si inter duos cõtẽtiõ t sit iuris eligẽdi, scãdalũq; subesset, iudex pt, phibere vtriq; parti ne eligãt. Itẽ alibi ob id Anch. in rep. c. canonũ statuta. in 108. co. de cõst. q reip. t blicæ interest supbarũ familiarũ audaciã refrenari p bono pacis, & ne quies publica turbeť. & Io. And. in c. 1. in prin. post Host. de off. dele. in 6. q
7 ad officiũ Papæ spectat t occurrere litigijs, & violẽtijs, & quẽlibet ĩ sua iusta possessione tueri, & maximè p onas miserabiles, & Bal. in l. 1. in 1. co. in fi. C. si de momẽ. pos.

fuc.

sue.app.ad illud de ibi, ꝙ sñia lata in possessorio, ẽt appellatione interposita, statim sortit effectū, ꝙ sñam trãsire
8 in suũ effectū, ñ est aliud, quã trãsire in rẽ iudictã, ne partes veniãt ad rixas, & ad arma, ad ꝙ facile prorũpit, dũ de possessiõe litigat. Quãobrẽ ẽt statutũ est vt exequutio statim fieret iplius sñtię, in d.l.1.C. si de momẽ. pos. &c. & in l. in emphyteuticarijs. in 9. co. in prin. C. de iur. emph. ꝙ priuatũ ipso iure hac rõne de qua. s. ne dẽt occasio rumores, & rixas cõmittẽdi, ñ licet Epo de possessione expellere, nisi priuatio fiat p sñam, & p te. i c. licet. sedo, de pb, in 6. & ob id fortè, ꝙ est memoratu dignũ, soleo ego dicere Romanos hoĩes olim Irenarchas habuisse magistrat' qui corrigẽdis morib. pfecti erãt, & maximè discordiarũ sedãdarum, & pacis ac cõcordię authores, dicti quasi irã arcẽtes, vt habeẽ in l. fi. in §. Irenarchæ, ff. de mun. & hon. & l. j. C. de Irenac. li. 11, & declarat gl. i ru. e ti. q oña tenẽti, qa ñ ita, vt dixi alibi accumulata & ordinata, vt hic peries. XXI.

1 Princeps legibus solutus, legibus viuere debet. 9.
2 Testamentum in quo Imperator hæres instituitur, ita queritur, sicuti si alius priuatus institueretur.
3 Imperatoris hæredes recipiuntur à legato ipso facto, si moriatur antequam dies legati cedat.
6 Principi non præsumitur aliquid placere, quod nõ sit iustum.
7 Verbum domina, præeminentiam quandam notat.
11 Princeps legibus licet sit solutus, non tamẽ à dictamine rõnis, nec etiã si lex sit fundata in ratione naturali. & n. 12.
15 Intellectus l. princeps. ff. de legib. nu. 7.
18 Princeps lex animata in terris.

1 PRincepsl solutus legib. est, attñ dicimus, ꝙ pfitẽ sẽ velle viuere legib. vt in l. princeps. ff. de legib. & in l. digna vox. C. eo. & in 9. fi. Inst. qui mo. test. infir. & ñ immerito, quia nihil tã pprij imperij est, quã id facere, ꝙ oẽs faciũt, vt dẽ te. in l. ex imperfecto. C. de test. & nihil ꝙ tãtæ maiestati deceat, ꝙ eas seruare leges quib. ipse, lege regia, vt in §. sed & ꝙ principi placuit. Inst. de iur. na. & in l. 1. ff. de cõst. prin. solutus eẽ vr, vt legi f l. ex imperfecto. ff. de
2 le. 3. vñ videmus ob id ita relari testm si in eo fuit Imperator institutus, sicuti si alius priuatus, vt in l. Papinianus. in §. si Imperator. ff. de inoffi. test. nec ipm hereditatẽ posse vẽdicare si iuris solennitatib. dicẽtib. in impfecto testõ instituat hæres, sicuti nec quiuis alius, vt in d. l. ex impfecto, C. de testa. & ita à legato hæredes reiici, ac excludi, si
3 ipse t moriat añq dies legati cedat, & vt alij oẽs dignitatẽ nõ hñtes, vt in l. ꝙ principi. & in l. si Augustæ, ff. de le. 3. & breuiter ipm ac Augustã in testamẽti factione, siue actiua, siue passiua vti ñ alio iure, quã cõi, sicut & oẽs vtũ
4 tur, vt in l. cũ hæredes. C. qui testa. fac. pos. sicut i. n. Xps nõ venit soluere legẽ, sed adimplere, & exẽplũ nobis dedit, vti ipse faciebat, & fecit, ita & nos facere deberemus quẽadmodũ in euãgelio legit, ita ẽt principẽ decet facere vt diximus, qui Xpi vicarius esse dr, vt S. Th. astruit i opu
5 scu. 2. c. 16. & habeẽ inter corporalia, de transla. epis. Imo Xps ipse, & Deus in terris, dr Bal. in l. si quis, maior. in 2. co. C. de trãsa. qm si Imperio maximus est exẽplo erit maior, & facere rectè ciues suos princeps t optimus faciẽdo docebit. De Augusto. n. legimus, ꝙ aĩ moderatiõi ad scribẽdũ est, æquũ duxisse, quanquã legib. pesset, ñ minus se,
6 quã alios legib. parere, & legẽ princeps, de qua supra, velut assentẽtricẽ habuisse. Qd tũ de Cæsare nõ dicemus, tametsi neminẽ natura pduxisse videat, oĩ virtute, oĩm
7 numero pstãtiorẽ, pfectiorẽ, absolutũq; magis, qui vt in cõmentariis enarrat, dicere solebat, conditiones dare tolere, nõ autẽ accipere, quãuis illæ ẽt ẽm leges fuissent, neque de Antonino Caracalla Româ. Imperatore, si Aetio Spertiano grauissimo authori credimus, cũ nouercã ipsius pulcherrimã nosse Iuliã, quasi negligentia quadã, seu potius, vt arbitror, malitia muliebri maxima corporis parte nudatã cõspexisset, dixissetq; libidine exæstuãs, faceret, si liceret, & cõfestim illa rnderit, si libet, licet, an nescis te Imperatorẽ, & leges dare nõ aũt accipere, q pi hoc audito, furore in condito ad effectũ criminis roboratus
8 est nuptiasq; eas celebrauit, quasi sciret se leges dare, cũ vere solus ꝓhibere debuisset, ꝙ ẽt retulit Bal. i c. 1. in vlt. co. de cõst. tãto huic seculo labe huius sceleris fedato, de testabilior, quãto Augustus celebratior, & qui legib. vi-
9 uere ꝓfitebaẽ. Et ideo ad ꝓpositũ redeũdo, hinc est, ꝙ dicimus, nõ psumẽdũ esse aliquid placere principi, ꝙ à iusto & vero deuiare videat, ita vt clausula, de veritate semper eius rñioni insita sit, & si iustitiã partis excedat, ẽm quã tñ, & à qua poli & fori vult regulari oẽs actus suos, excessus sit in modico, ꝙ curari non solet, vt diximus supra in 19. fin. & ad rẽ nostrã habeẽ in l. quoties. C. de pci. Impe. offe. & in l. si. C. si cõtra ius vel vti. pub. redde singula singulis. & per Bal. in d. l. 1. in 2. col. ff. de cõst. princ. Itẽ
10 q idẽ, ꝙ dicimus in priuato, si vxorẽ suã dñam & vsufructuariã reliquerit, alio instituto hærede, vt verbũ, dña, ad
11 ꝑeminentiam trahat, quã habebat ante mortẽ viri, & ad alimenta tm, & nõ aliter intelligatur, & de iure & de consuetudine habeat ẽt locũ in Principe. vt declarãt repetentes in l. Titia. in §. Titia. ff. de leg. 2. Itẽ ꝙ licet de plenitudine ptãtis possit dotare filias suas spurias, & ex incestuoso ac nefario coitu natas, non tñ ea rõne, quia debet legibus viuere, & hoc ꝓfiteri poterit, vt ille idẽ Bal. dẽ in d. c. 1. in vlt. co. præalleg. de cõst. Itẽ ꝙ papa & Princeps debẽt seruare iuris ordinẽ, & vt cæteri seruãt, & rigorẽ, ac æquitatem, vt nulli parcant ẽ iustitiã, dicebat Ab. in c. in causis
12 in 2. co. in prin. de sen. & re iudi. Itẽ ꝙ t dispensatio ætatis nõ psumitur, neque ꝓbatur, nisi ætatis sit mentio, vel dicatur ex certa scia dispensari, ẽm Oldr. de Ponte in consi. 318. inci. ad idem. in prin. Item ꝙ licet alias possit testes repetere post didicitã testificata, vt tenet Inn. Ho. Io. An. & Ant. de Butr. in c. ad petitionẽ. de accus. & post eos Maria. Soc. in repetitio. c. fraternitatis. in pen. col. in princ. in
13 ver. 46. fallit. de testib. non debet tamen posse, quia legib. viueret debet & profiteri, licet ipsis solutus sit, sed regulariter id fieri non potest, vt no. in auth. at qui semel. C. de probationi. & in d. c. fraternitatis. ergo &c. Item quod Papa nunquam consueuit cum t vero bigamo ad ordines suscipiendos dispensare vt dicunt & concludunt post Hu. & Arch. Dom. de Rota in decis. suis 447. inci. quoddam factum. in 2. co. in nouis, & alia multa, q cõsulto prætermittenda sunt, vt ẽniamus, sed tñ non sunt prætermittendæ duæ vel tres notabiles declarationes, quæ possunt dari. ad l. princeps, & concordantes. ff. de legibus quarũ prima est, vt solutus lege esse intelligat princeps, nisi lex sit
14 fundata in rõne naturali, qm tũc ea cõno ligabitur, & nedum, quia principẽ deceat ẽm legem viuere, vt diximus sed etiam necessitate præcisa, non in vi legis, sed rõnis, à
15 cuius dictamine solutus esse non dr, ẽm Bal. in l. 2. in 6. co. C. de fer. & aqua. quem retulit Deci, vbi & nos multa diximus. in c. 1. in prin. de proba. & maximè quia à ratione lex solet dominari, & dici ꝙ est quicquid in ratione, t consistit. vt in c. consuetudo. 1. dist. & in c. 2. requiris. in
16 fi. de appel. & in l. scire oportet. in §. sufficit. ff. de excu. tu. & per Abb. in c. ratio. in prin. de præben. & ratio est ãa, ac spiritus ipsius legis, dicit Bal. in l. fina. in 15. C. de hære. instit. quem refert & sequitur Ias. vbi multa in l. quod dictum. in princ. ff. de pact. iræ, vt videamus inde ꝙ correcta ratione legis, lex ipsa etiam correcta dr. secundũ gl.
17 in ver. prouidentia. in l. 1. ff. de legitt. turp. & per Felin. in c. 1. vbi etiam ego multa de consti. & in c. 1. in vlt. col. de
18 resc. Secunda est, vt procedat, & t verum sit quãtum ad legem humanam, sed non quantum ad diuinam prohibẽtem peccatũ, qm vsque ad ãam, & sanguinẽ Papa & princeps eã debet seruare. vt est tex. no. sing. in ca. sunt quidã. 25. q. 1. per quẽ ita ẽt dixit gl. in c. à nobis. in verbo exemptus. de deci. & Abb. in c. nõ est. in 2. co. de voto. & Io. de Sylua. in tract. de benefi. in 4. part. prin. in 8. q. in 7. co. in prin. & Anc. in consi. 388. inci. reuocatur. in 1. 2. & 3. co. & alij, quos nõ refero, & prædicta, quia esto, ꝙ Deus dederit sibi oĩmodã ptãtem, vt in c. per principalẽ, & in c. cũcta per mũdũ. 9. q. 3. & in c. ꝓposuit de cõcess. pb. & in l. bñ à Zenone. C. de quad. pscri. & in l. de pcario. ff. ad l. Rho. de iact. tamen non dedit t ei potestatem peccandi, vt

in c. 1. 40. dist. & dixi ego latè in cõsilio, ꝙ feci ꝙ serenissi. & inuictiss. Rege Angliæ. inci. nolebã. Tertia & vltima, ꝙ
17 cũ impossibile t soleat reputari, ꝙ ab honesto est alienũ. dicit tex. in l. fi filius. ff. de cõd. inst. quẽ inducit ad hoc. Sic in
18 ru. de of. dele. in pe. co. neq; honestũ sit pricipẽ legibus nõ viuere, quando quidã etiã ipse t dicatur lex ãata in terris. vt in §. pe. in auth. de consul. nõ põt practicari. d. l. princeps. nisi ex eo capite quod legibus viuat, quibus etiã (vt dixi) solutus est, & hæc pro dictæ legis materia sufficiant.

XXII.

1 Faber habens domum aut officinam penes auditorum scholasticorum, malleans potest expelli.
2 Reipublicæ interest homines literis operam dare, & fieri eruditos, & ciuitates repleri peritis. & nu. 10.
3 Studium dilationem non patitur sicut nec alimenta. ita vt sententia super his lata nõ recipiat appellationẽ. & nu. 11.
4 Alimentorum causa dicitur pia.
5 Appellare non potest à sententia lata ad pias causas.
6 Defensio est de iure naturali.
7 Causa expulsionis fabri põt agitari diebus feriatis. & nu. 9.
8 Dies festi à cognitionibus debent esse alieni.

1 TRita est sententia & peruulgata, quod faber habẽs domũ & t officinã penes auditoria scholasticorũ, malleãs, potest p Doctorẽ, aut scholasticos inde expelli, de qua p gl. in l. 1. ff. lo. ma. & in l. vni. in fi. C. de stu. li. vrb. Ro. lib. 10. & nõ abire vt arbitror, qm publica est vtilitas, & interesse
2 maximũ, ac summũ hoĩes literis t operam nauare, & fieri eruditores, p quos vniuersus mũdus reg. ẽ. & illuminat, dicit te. in auth. habita. C. ne filius pro patre, & habeẽ in §. fi. in ꝓœm. Inst. & à scrib. in d. l. t ꝓpe. ti. ff. sol. mat. in tm (qđ admirabile ẽ) vt à sententia lata sup tali expulsione, nõ possit appellare, ẽm Bal. in l. 1. in pe. co. C. si de momẽ. post
3 festho. fuer. appel. ea. rõne, qa studiũ t dilationẽ nõ patitur, vt in simili in alimentis dicimus, in qbus si sententia lata stet eadẽ appellationẽ nõ recipit, ne dilatione eorũ ille, qui alimentis indiget, peat, & moriatur, vt in l. si. ff. de appel. recipi. & in l. Mela. in fi. prin. & ibi Bar. ff. de alimen. leg. & in l.
4 solent in vlti. col. ff. eo. qđ ẽt est alia tuadere soleo, qm t alimentorũ causa dr pia, ẽm gl. & Bart. in l. alio. ff. eo. ꝙ quã ita dixit etiã Aret. in consi. 93. incip. consideratis. in 2. col. & Ias. in l. 1. in §. sed excipiuntur. in 2. col. ff. de ferijs. Verũ
5 à sententia lata t ad pias causas non põt appellari, vt in locis palleg. no. & postremo loco p Bal. in l. 1. in 12. col. C. de sacro sanct. eccle. in repe. ergo. & maximè ad propositũ redeundo, qa Bal. in d. l. 1. C. si de momen. possess. loquitur in sententia lata pro scholastico cõtra aliũ, & sic ĩter pares pri uilegiatos, ergo fortius in casu, qm faber expellit ad instantiã Doctoris, vel scholaris. l. quãtò magis. ff. de iureiu. c. cũ in cũctis. de electio. cũ simil. Admiratioq; ẽ in hoc, qm ap-
6 latio est defensio, vt in ca. suggestũ de appel. defensio t aũt est de iure naturali, vt in l. vim. ff. de iusti. & iur. negãda nemini, vt ibi, & in l. 1. §. cũ arietes. ff. si quadru. pau. fe. dica. & in cle. pastoralis de re iud. ergo. Et propterea ad hoc vi dẽda sunt, q ego dico in c. 1. de rescri. & t rub. de exce. exr.
7 & nõ habẽt dicta hæc dubiũ. Verũ qritur an cã hæc t expulsionis fabri (& mihi in facto accidit) possit agitari diebus feriatis ẽt in honorẽ Deiꝰ videretur dicendũ qđ nõ, qm
8 dicit te. in l. dies festos. C. de ferijs, quod dies festus t debet esse à cognitionibus alienus. & vox ꝑconis horrida eo die silere, à cõtrouersijs ẽt litigãtes respirare, & habere fædera interuallũ, nisi necessitas vrgeat. q ingẽs telũ est, (vt dr) & nulli legi subiecta, vt in l. 1. ff. de offi. cõsul. seu pietas suadeat, dicit te. i c. 1. c. & in c. fi. ext. de ferijs. Quãobrẽ Christus Iesus do. noster hydropicũ, vt & necessitatis, & pietatis signũ ostẽderet, sabbato cũ in domũ cuiusdã principis pharisæorum intrasset mãducare panẽ, ap̃hẽsum sanauit, & dimisit, ad illos dicẽs, vt narrat Luc. 14. cuius vestrũ asinus aut bos in puteũ cadet, & nõ cõtinuo extrahet illũ die sabbati? Eoq; ipso die mulierẽ habẽtẽ spiritũ ĩfirmitatis annis decẽ & octo, Archisynagogo indignãti, qa sabbatis curaret, respõdẽs. Hypocrite, vnusquisq; vestrum sabbato solvit bouẽ suũ, aut asinum à ꝑsepio, & ducit adaquare? Hãc
aũt filiã, Abrahæ, ꝙ allegauit Sathanas, ecce decem & octo annis, nõ oportuit solui à vinculo isto die sabbati? vt ille idẽ Luc. 13. testatus ẽ, nõ ergo ad ꝓpositũ nostrũ licebit aliis casibus, & nulla necessitate seu pietate imminẽte. Attũ cõ
9 trarium ẽt verius, vt dicit Bal. ĩ d. l. t. ff. sol. mat. post Dy. & Cy. in 4. col. in fi. & Specula. in ti. de ferijs. in §. fegtur. in 2. col. & Host. e. ti. in §. fi. in 2. col. & Ias. in l. 1. in §. sed excipiunt. in 2. col. palleg. ff. de ferijs, & ĩ d. l. 1. in 12. col. in fi. & pri. seq. ff. sol. mat. Et põt (vt dicit Ias. vbi s) dici id ea rõne
10 factum, qm respu. iteresseẽt vr pitis hoĩbus ciuitates repleri, ꝙ tunc beata eẽ dr, infelix vero illis carere, tametsi mihi nõ placeat, qm multi sunt casus, in qbus vertit vtilitas publica, & fauor, q tñ diebus feriatis ĩ honorẽ Dei minimè expediri possunt, de qbus in d. l. dies festos. C. de ferijs. & in d. c. fi. e. tit. ext. & vt robig; no. ita vt dicamus potius eã
11 eẽ rõnẽ, ꝙ s. ẽt retulimus, qm t studium dilationẽ nõ patit, sicut nec ẽt alimẽta, & ob id videremus eorundẽ cãm quoque similiter diebus feriatis agitari posse, vt dicit Bar. in d. l. Mela. & in l. soler. ff. de alimẽ. & ciba. lega. & Ias. t d. §. sed excipiunt, & præsertim si de futuro sint, & officio iudicis debeãtur, vt in locis supius alleg. & in l. alimẽtis. de trã sac. & in his optimè, licet nõ in alijs verificari, põt dictum illud psalmi. Beati q faciunt iudiciũ, & iustitiã oĩ die, & ea rõne iura supius in cõtrarium alleg. regulariter procedẽtia limitabunẽ hoc casu, nec immerito, qm hcuti scholastici ꝙ pluribus & alijs gaudẽt priuilegiis exorbitãtib' à regulis, & dispositiõe iuris cõis, de qbus ĩ auth. habita. & ibi no C. ne fil. ꝓ patre gaudere quoq; debent & isto, & ita tene.

XXII.

1 Cautela ut fiscus non conqueratur, quando bannito fuit delata hæreditas, quam repudiauit.
2 Facilius præiudicat superioribus in acquirẽdis, quã in acquisitis.
3 Renũtiatio facta in manibus alterius, quã superioris nõ valet.
4 Causa beneficialis vbi aitur de beneficio collato, dr liberalis.
5 Prælatus in acquirendis facit conditionem ecclesiæ deteriorem secus in acquisitis.
6 Prælatus pinguius ius habet in bonis ecclesiæ, quam tutor in bonis pupilli.

1 BAnnito fuit delata hæreditas, an sit dare casum seu cautelam, vt si eã rupudiauerit, fiscus nihil habeat de quo cõqratur? Breuiter dicas ꝙ sic, vt repudiet in cõcordia cũ eo, cui eo repudiãte, hereditas deuolui debebat. nec immerito, qm nõ de acquisitis, sed acquirẽdis agebatur, quo casu
2 facilius potuit superioribus ꝓiudicari, q in acquisitis, vt ẽ ar. in l. h. C. de codici. & ĩ l. sancimus. in §. legitim. C. de iur. deli. & in l. q aũt. ĩ pri. ff. q in frau. cred. & in terminis notauit Nellus de sancto Gem. in 1. parte. 2. tẽpo. in 3. q. in prin. &
3 põt adduci simile, qm videmus ꝙ renuntiatio t facta ĩ manu alterius q̃ superioris nõ valet. c. ꝙ in dubijs. c. admoneat. de renunti. si fiat de bñficio iã acquisito. & in quo renuntiãs habeat ius in re, ꝙ secus si ius habeat tm in eo ad rẽ, vt no. in c. fi. de cõcessio. pb. in 6. & ĩ c. pe. de pb. eo li. & ẽ limitatio ad d. c. ꝙ ĩ dubijs. vbi diximus, & p Card. Zab. in cie. gratię. in 1. co. in fi. & prin. seq. ext. de rescrip. Itẽ qa ad idẽ videmus, qđ longè melius ẽ, & tollerabilius ea rõne, qũ à principio marito administratio rei, & fundi dotalis interdicat, q à iã cõcessa arceat, vt ĩ sol. eiusdẽ cõtrarij dicebat, & optimè qđ Io. Cro. in repe. l. fi cõstãte. in 24. col. ff. sol. mat. p bo. te. in l. fi spõsus. in §. fi maritus. ff. de do. ĩter vir. & vxo. & ĩ d. l. q autẽ. fi. q ĩ frau. cred. & ad idẽ Bal. ĩ l. iusta.
4 ĩ fi. C. de libe. caus. adeo acquisita ab acquirẽ. differre, vt t cã beneficialis, vbi de collato agitur beneficio, dicaẽ liberalis, non autẽ si de conferendo, ꝙ multũ refert, qm cum liberalis est procedi põt etiam lite contestata, vt ibi dr. & no. & ẽ mirabile dictũ ob id, cum litis contestatio dicatur fundamentũ & exordium totius iudicij, vt in §. fin. in lt. de pœna temere litig. & lapis angularis ipsius dicebat Bald. in c. 1. de lit. const. & post eũ Ias. in rub. C. de in ius vocand. in 1. col.
5 accedat ad idẽ, quia videmus, ꝙ in simili prælatus t põt cõditionẽ ecclesiæ deteriorẽ facere in acquirendis, & tñ in acquisitis nõ, ẽm gloss. de qua in c. fi. 16. q. 6. vt puta nõ agnoscendo legatũ, vel hæreditatem sibi delatã, & habetur in c.

tua nos. de his q̃ fi.à ꝓla.& in c.1.de dol.& cõtu.& vtrobique Abb.& in c.1.in spẽ.in 4.col.in pri.& ibi diximus his diebus de in integ.restit.& est declaratio ad illũ tex.ex qua
9 ẽt posset ad tutorẽ inferri, licet alias dicamus, q̃ pinguius ius habeat in rebus ecclesiæ, quã tutor in bonis pupilli, vt no. Abb.in c.edoceri.in 2.& 3.col.de rescript.& in c.licet Hely.in 3.col.de simo.& in c.cum olim.2.in pe.col.de priuil.quæ omnia notanda sunt ad regulam.d.l. qui autem.ff. quæ in frau.cred.vltra multa quæ ego alias congessi.

XXIIII.

1 Exceptio propter æquitatem casus superuenientis in iudicijs, datur ei, qui generaliter renuntiauit oĩbus exceptionibus.
2 Renuntians omni iuris beneficio, an intelligatur renuntiasse beneficio statuti.
3 Verbum iuris restringitur ad ius commune tantum, sicut & verbum obligationis ad efficacem.
4 Statutum ius esse dicitur.
5 Tale quid non dicitur, quod non est simpliciter tale.
6 Voluntas coacta voluntas est.

1 NVllus sanè dubitat. q̃, ꝓp † æquitatem superuenientis casus in iudicijs datur exceptio, ẽt ei, qui generaliter renuntiauit oĩbus exceptionibus, nõ si specialiter, & expsse, q̃m de hoc est te.in l.sed & si quis.in §.q̃sitũ.ff.si quis cau-
2 tio. Sed quæritur, & erit no. dictũ quid sit quis renuntiasset oĩ iuris beneficio, an intelligatur renũtiatũ beneficio statuti. Bal.in loco. ꝑalleg. hanc q̃stio. visus est tetigisse in vlt. col.& cõclusisse q̃ nõ, nulla alia rõne motus, nisi quia ver-
3 bũ, † seu nomen iuris, restringitur ad ius cõmune tm̃, nõ ẽt ad municipale, vt est casus in §.quoties. Insti.de iur.natu. & in simili vltra eum in l.1.in §.qui in perpetuũ.ff.si ager vectig. vel emphy.pet.& in l.1.in §.biduũ.ff.quand.appe. sit.& ita de verbo obligationis, & de verbo debiti. dicebat idẽ Bal.in l.ait ꝓtor.in §.pupillus. in 1.col.ff.de neg.p te, in l.si is cui.in §.Flauius.ff.de fol.& in l.vel obliga.ff. de li.cau. & ad efficacẽ seu efficax restringatur, & male ad propositum nostrũ redeundo, q̃m & statutũ † quoq; ius esse dr̃, vt
4 in l.oẽs populi.ff.de iusti.& iur.& in ca.ius ciuile.1.dist.& hinc est, quod q̃libet prouincia abundat in sensu suo, vt in c.certificari. de sepul. & in l. saccularij.in §.sunt q̃dã.ff.de extraordi.crimi.& declarat Anch.in ca.canonũ statuta.in repe.in 122.col.de cõstitut. ita vt cũ à lege, populo concessum sit, sibi ipsi legem facere, inferri posse videatur, confirmationẽ superioris minimè necessariam esse. vt in l.q̃ sub conditione.in §.fi.ff.de condi.instit. per quem tex. ita dicebat Per.de Anch.in d.c.1.in 83.col.de cõstit. Itẽ legitimã filio debitã, iure naturę, similiter eo tolli posse.& sensit Dy. in c.indultum.de reg.iur.in 6.& post eũ Fed.de Sen.in cõs. 227.inci.factũ.in 1.col. habens breuiter se localiter, sicut se habet ius cõmune generalit. ꝑm Nellũ de sanct. Gemi. in tract. bannitorum in 1.part.2.tẽporis, in 4.q.inci.statuto, &c.in 2.col. Sed dic verũ esse, q̃ est ius, nõ tm̃ simpliciter, ita vt in eo verificetur, & verificari possit renũtiatio, quẽ admodũ deduximus, sed ꝑm quid, cũ municipale dicatur,
5 quo casu succedit regula, id † non esse tale, q̃ non est simpliciter tale, sed ꝑm quid. de qua † l. hoc legatũ.ff.de leg.3. vbi si testator legauerit, q̃ parata sunt vxoris causa. non veniũt quæ parata sunt causa vxoris, & viri. & in c.statutũ. & in ca. licet canõ.de elect.in 6.& habet locũ, ac procedit in materia quãtuncunque fauorabili, vt declarant scribẽt. in l.2.in pri.ff.de verb.oblig.& post eos hoc.in cõs.1.in 2.col.in 3.
6 vol.& hinc est, q̃ dicimus, q̃ licet † voluntas coacta volũtas sit, & dicatur, vt in l.si patre cogente.ff.de rit.nup. & in l.si mulier.in §.fi.ff.quod met.cau. & in ca.merito. 15.q.1. non tm̃ est voluntas propriè, vt est casus in ca.maiores.in §. itẽ quæritur. de baptis.& in l.si priuatus.in princi.ff.qui & à quibus.ꝑ quæ iura etiã. & bene ita dicebat Dec.in reg.velle.in 1.co.in fi.ff.de reg.iur.& ad hoc multa possent cõgeri, quę breuitatis causa ꝑtermitto. & propterea nõ põt nõ dici, nisi vt primitus dicebatur, nomen iuris à iure communi tantum, non autem municipale restringi debere.

XXV.

1 Statutum, quod euntes in exercitu habeant biennium ad soluendum suis creditoribus, extenditur etiam ad eos qui iã cœperant conueniri ante conditum statutum. & nu.3.
2 Priuilegium non videtur posse concedi pendente lite, & iudicio iam cœpto.
4 Conclusum esse in causa, & sententiam esse latã sunt paria.

1 STatutum cõditũ est q̃ oẽs hoĩes in exercitu euntes, habeant dilationẽ biennij ad soluendũ suis creditoribus, quæritur an hoc statutũ ita priuilegiatiue prohit etiã eis, q̃ iã cœperant in iudicio cõueniri. videretur dicendũ. quod non, q̃m pendente † lite, & iudicio iã cœpto priuilegiũ concedi minimè posse vr̃, vt in l. Domicianus. ff. ad Turpil. & in l.tutor petitus. ff. de excu. tut. ergo ad eos tm̃, qui nõdũ cõueniri cœperunt, non etiã ad eos, qui iã conuenti sunt statutum quoque huiusmodi extenderetur. Sed contrariũ ẽ
3 † verius, & est dictũ sem ꝑ memoriæ cõmendandum. ꝑm Bal.in l.si quis ad mediũ. ff. si quis cautio. nec ab re, q̃m esto q̃ id de quo supra † priuilegijs ꝑm canonistas locũ habeat, nõ tñ procedit in statutis. & hc nõ semper. de statuto priuilegiũ militat. ex quo nõ ad obligationẽ, sed ad exceptionẽ ꝓtinere vr̃, quo casu oĩno ad litẽ pendentẽ referri põt, vt in l. nõ põt videri. ff. de iud. & in auth. vt cũ de appe. cogno. in pri. & hoc nisi, vt ipsemet Bal. dicit, & declarat vbi supra esset in cã conclusum, q̃m tunc ad illã referri nõ pos
4 set, nulla alia rõne (vt arbitror) nisi ea, q̃m conclusum in cã † sententiã esse latã sunt paria, vt declarat Bal. in l. denique. in §. candẽ. in fi. ff. de excep. rei iud. vel lis penderet, non ꝓ viam primæ causæ, sed appellationis, vt no. in d. authen. vt cũ de ap. cogn. in prin. & ꝑ Compostel. in c. i. de constitu. & alios de quibus Bal. vbi supra. & ita tenendum est.

XXVI.

1 Dominus non infamatur ex processu procuratoris, & sententia condẽnatoria lata in persona intelligitur in ciuilibus, non in criminalibus. nu.4.
2 Condemnatio ficta non infamat.
3 Infamia non fundatur in personam procuratoris.

1 EX persona † procuratoris, vt notũ est, & ex processu ipsius seu sententia condẽnatoria lata in personã suã, & ꝑ curatorio nomine, dominus nõ infamatur, ea. s. rõne, quia dominus non est condẽnatus verè, sed ficte, & interpreta
2 tiuè, ficta, † aũt condemnatio non infamat, vt statim probabitur, ergo vel quia oportet, q̃ obligatio descẽdat à procuratoris, vt in l. quæcunque gerimus. ff. de actio. & obliga. sed
3 infamia nõ † fundatur in personã procuratoris, ergo nõ potest per mediã personam ipsius transire in dominũ, q̃ intelligi, † in ciuili, non ẽt in criminali debet, q̃m sententia
4 nõ in personã procuratoris, sed homini formãda est, quo casu bene dominus tunc infamatur, vt in l.si. C. de iniu. & latè habetur, de materia in l.pe.in §. ad crimẽ. ff. de public. iudi. Sed quæro, quid si dominus personaliter fuit in toto processu, & videat se succumbere, an sit dare consiliũ & cautelam, vt non condẽnetur, & sic vitabit infamiã. Bald. egregiè (& dicit mirabile consilium esse) post Bart. tñ in l. furti. in §. si quis. in 1.col. ad fi. ff. de his qui not. infa. tenuit quod sic, vt constituat procuratorem ad audiendam sentẽtiã, & iste procurator, vt procurator cõparuit, q̃m tunc ex eo casu saluberrimo hoc consilio, infamiam euitabit, tametsi cõtrarium probari posse videatur per te. in l. quamuis. C. de adulter. sed vt ipsemet Bald. dicit in d. §. si quis. nihil facit, vt per eum.

XXVII.

1 Animæ de fauore vbi agitur multa conceduntur, quæ regulariter non concederentur.
2 Mulier in iudicio postulare, uel procuratrix esse, non põt. Fallit tamen quãdo agitur de salute animæ. & nu.3. Et quando non disputatur de apicibus iuris, sed de æquitate. nu.4.

1 DIcimus sæpe, q̃ vbi de fauore aĩę agitur, multa conceduntur q̃ regulariter nõ cõcederẽtur, vt in c.lator. & in c.cõsanguinei. de sen.& re iud.& ꝑ Abb. ĩ c.cũ M.Fer. in gl.2.de cõstit.& dixi ego in c.1.de prob.& in c.si de præscript. addde (quod mirabile esse vr̃) benefacere, quia licet. alias

2 alias dicamus mulierem † phibitã esse, ne possit postulare, vel procuratricẽ esse, vt dicit in l.neq; fœminæ. ff. de procu. & in l.alienã. C. eo. ti. & melius, quã alibi in l.1. in §. fexũ ff. de postul. meditũ à Caia q̃dã Affrania, vxore Licinii. cu iusdã bructionis, de qua Vale. Maxi. meminit. li. 8. c. 3. originẽ habuit, & non à Calphurnia, vt corruptè ibidẽ legit̃,
3 poterit tñ esse eo casu, quo de salute aĩæ ageretur, q̃m tũc de apicibus iuris nõ ẽ disputãdũ, vt dicit Arc. in c. scriptũ. 6.q.3.& post eũ Ant. de Ale. in d.l. aliena. & in illis casibus
4 ĩ quibus de apicibus iuris nõ disputat, sed de ęqtate, tũc ius nõ repugnat quo minus admittat, vt declarat & limitat̃ De. & bñ in l. fœmine. in 3. col. in pri. ff. de reg. iur. si nõ sit negotia q̃ per se geri debeat. quia tũc scias, velim, eã nõ prohiberi vt in l. quia absente. C. de procu. & est no. declarario ad d. §. sexum. & alia iura superius alleg. vel etiã pro alio, & ex, iudiciũ, q̃m nec isto casu iura videntur resistere quo minus admittat, vt ille idem Dec. declarat post Bart. vbi suprà, & Ang. in l. alienã. palleg. & Abb. in c. cũ dilecta. de confirma. vtil. vel inutil. Nec ab re, quia est tex. in l.3. in §.1. ff. de negest, & in l.1. in §. parui refert. ff. de instito. actio. & in l. idẽque. in §. cui mãdauero. ff. mãdat. Quãobrẽ inde videmus, q̃ si ex forma statuti nõ põt mulier se obligare, poterit tamen negotia, & officiũ procuratoris ad illa suscipere, vt no. Ange. in l. quãuis. ff. de in ius voc. quem refert. & sequitur Dec. in d.l. fœminæ. in d.3. col. in pri. ff. de reg. iur.

XXVIII.

1 Argumẽta de contractibus ad delicta ualet & tenet, intellige quo ad formam non quo ad pœnam. nu.4.
2 Contrahens cum aliquo debet se de illius conditione informare, sicut & qui in alium delinquit.
3 Pater sicut non obligatur ex delicto filij commisso extra territorium, sic nec ex contractibus extra territorium factis.

1 NEminem latet arg. de cõtractibus ad delicta valere & tenere, q̃m est casus in l. omnem. ff. de iudi. & in c. fi. de foro cõpet. in tm̃ vt vltra multa de quibus per scrib. in locis argumentorũ, hoc loco dixerit Nellus de sancto Gemi. in tract. bãnitorum, in prima parte secundi tẽporis, in
2 8.q.q̃ sicuti qui cum alio contrahit, debet se de conditione illius informare, vt in l. qui cum alio. ff. de reg. iur. ita qui in alium delinquit, in pulcherrima, q. an ſtãte statuto, q̃ bãnitus, & regiſtratus in certo libr. possit impune offendi, si aliquis interfecerit bãnitum dum regiſtraretur, veniat puniẽdus. Et alibi in feudis Curtius Iunior in 5. parte, cui opplicetur feudum amissum in versi. sextus principalis. in fi. quod in illis casibus, in quibus pater cõtrahendo põt filio prejudicium parere, in illis etiã põt delinquendo. per d. re gulã. & Aret. in cons. 91. inci. visa cõsultatione. in 2. col. q̃
3 sicuti pater non obligatur ex delicto † filij. cõmisso ext. territorium, stante statuto q̃ si pater fecerit filium negotiari, filio non reperto soluendo, conueniatur ipse, ita non obligatur nisi pro contractibus factis intra territorium, & est plusquã verum. Sed dubitatur an regula ista procedat indistinctè. Bal. in l. in actionibus. in fi. ff. de his qui not. infa. dicit quod nõ, & exclamat menti tenendum, verum † procedere dũtaxat quo ad forum, nõ quo ad pœnã, qa cum hoc
4 casu differant in materia cõtractus & delicta, differunt ẽt quo ad dispositionẽ legalem, inferens eo amplius, clausulã illã, pactus vr̃, de qua ibi, appositã in delictis, repetitã in cõtractibus minimè intelligi debere propter dissimilitudinem. ita vt de vno non inferatur ad aliud. & est vltra eũ bo. arg. in l. naturaliter. in §. nihil cõmune. ff. de acquir. pos. & in l. Papinianus extusi. ff. de mino. cum vulga.

XXIX.

1 Opem & auxilium quis præstare dicatur. & nu.2. & 3.

1 NOtissimum est apud oẽs, qui legum peritiam habent q̃ ille opem † & auxilium præstare dr̃, qui stat cũ alio armatus, & consensu cooperationis delinquere, iuxta gl. de qua in c.1. ext. de offi. deleg. vbi alias, vt ibi not. Alij consensu cõsilij, seu authoritatis, & defensionis, vel negligentię peccãt. & delinquunt, ita vt aliud probare expediat minimè, q̃ intelligas verum, q̃m sterit proximus, nõ aũt à remotis. & longè, q̃m tunc secus esset, vt declarat Inno. in c. continentia ext. de cler. percul. & non habet dubium. Ve-
2 rum quæro, quid si probatum esset, q̃ illud quis tnõ ex proposito, sed casu se cõtulisset, an opẽ pstare dicatur, ita vt puniendus veniat Bal. remissiuè hãc q. tetigit in l. ob hæc verba. in 3. col. ff. de his, q̃ no. infa. & sensit q̃ non, per no. per gl. in cle. 1. de pœ. & Inn. in c. petitio. de homic. & bene, qa de hoc est te. in l.3. in §. homines. ff. vi bo. rap. per quem ita dicebat Pet. de Anch. in cons. 216. inci. nos. Bar. in fi. & post eum Fely. in c. sicut dignũ. in 3. co. de homi. Quã ob rẽ ẽt in simili Bal. (q̃ non est vllo mõ ꝓtermittendum) in l. data opera. in pe. co. C. qui accus. non pos. pulcherrima. q. decidit, quod si titius rixabatur cũ Seio, & superuenerit frater Seij, ac Titium interfecerit, p̃p illã rixã, ipse Seius non
3 debebit puniri, nec de morte, nec de auxilio, nec etiã tanquã astans maleficio, quod dictum pro singulari refert & sequitur Hipp. de Marsi. magnus practicus in cons. 34. incip. non video. in 2. col. & in cons. 69. incip. non video. in 2. col. & in cons. 81. incip. ex tenore. in 5. col. & est in practica semper memorię commendandum.

XXX.

1 Debitor monasterij vt non soluat, & tamẽ à debito liberetur, debet ingredi ipsum monasterium.
2 Negatiua præposita verbo potest, priuat potẽtiam, & inducit necessitatem præcisam. nu.3.

ALiquis est debitor Monasterij cuiusdã de magna quantitate, seu summa pecuniarum, quo casu dubiũ nõ est
1 quod illã soluere tenetur. Quæritur an sit dare modũ, quo sibi prospiciatur, ne soluat, & liberetur ab hmõi debito. Bal. in l.2. per illũ te. ff. de c. di mi. dicebat, quod sic, vt. s. monasterium ipsum ingrederetur (quod mirabile esse vr̃ q̃m statim debitum extinguitur, nec vllo mõ poterit conueniri, quod ex verbis illis in ꝑalleg. l. positis aeꝑhendi potest.

Cęterum siue amisione ciuitatis, siue libertatis cõtingat capitis diminutio, ecclabit hoc editum, neque possunt hi penitus conueniri.

2 Quę sunt satis clara, & maximè cũ negatiua † dictio proposita sit etiã verbo, põt, cuius virtus quã maxima sit latet ne minẽ, ex quo dici solet, quod illa eadem priuat potentiã, & inducit necessitatẽ ꝑcisam, ẽm gl. de qua in c.1. de regu. iur. in 5. & in l. nemo põt. ff. de legat. 1. in l. non põt. ff. de furt. in tm̃ vt dixerit alibi Bar. in l. cũ lex. in pen. col. ff. de ſ deiuſſ. si statutũ dictauerit, quod minor, sed mulier nõ possit cõtrahere † sine cõsensu propinquorũ suorũ, q̃ impedit̃
3 ortus naturalis obligationis, q̃m dicẽdo non põt, vr̃ auferre facultatẽ, & potentiã contrahendi, q̃ in l. si. ff. de ferijs. & in l.1. C. de dilat. q̃ si iudex concedat secundũ dilationẽ alicui, concessio est, ipso iure nulla, ex quo tex. inibi dicit, pluſquã semel tribui nõ posse, & non habet dubiũ, quãuis Bal. in l.1. ff. de iniust. rup. irri. test. dixerit ꝑdicta ineptè loqui, & q̃ dici non debet hoc necesse, sed impossibile, quæ sunt adinuicem cõtradictoria, vt per eum. q̃ nunc discuti nõ debet, & ꝑsertim cũ verbis prædictis, etiã aliud qđ est penitus, adijciatur, verbum oĩno significatiuum, nullo mõ conuenire posse. vt in simili dicitur in c. q̃m extra de fil. pre sbi. & in l.1. C. de glan. tol. lib. 11. & in ca.1. & ibi not. Archi. de supplen. in 6. & ita tenendum arbitror.

XXXI.

1 Paupertatis priuilegia multa sunt.
2 Afflictio non addenda afflicto.
3 Malè meriti egestate ut laborent, æquum est.
4 Paupertas idem operatur, q̃ morbus circa dilationem legalẽ quo ad effectum excusationis appellantis à sententia diffinitiua, & nõ prosequẽtis appellationẽ intra tẽpora præfixa. intellige tñ q̃m paupertas nõ est causata sua culpa. et nu.5.

1 PAupertas (q̃ null⁹ ignorat) habet † multa priuilegia. nã inter cætera facit vt cũ aliquo possit dispensari super multa pecuniaria, ꝑm Bal. in l. certa rõne, post Specula. tñ ĩ fi. C. q̃m prou. nõ ẽ necesse. qui ad hoc alleg. te. optimũ in l. illicitas. in §. ei. ff. de offic. ꝓtid. cũ quo alias dispẽsatio admissa nõ esset. Itẽ vt ꝓtextu illius collecta à necessario remittat̃ ꝑm Bal. in trac. de carceri. in 7. col. & ẽ te. in l. oẽs. C. de mu-

& ori.li.10.qui irregulariter ēt emitti nō deberet. Et à patronis ſalariū,ne,cū ſit afflictio ꝓdā,illa eadē addatur afflicto, dicebat Bal.in l.ſi furioſi.in 2.col.in fi.C.de nupt.vltra multa de q̄bus Firmi.in verſ.paupertas.ꝑ torū.& Arch. in c.pauper.in 11.q.3.q̄ tñ intelligo,& ēſ̄ neceſſaria intelligētia, q̄ paupertas pauperi ſua culpa nō obueniſſet, q̄m tūc idē nō prodeſſet,vt declarat Bal.in c.ſedes apoſtolica.de rescrip.& in c.ex parte de cōſue.per te.in l.pen.ff.de iur.dot.
3 & nō ab re,q̄m ꝓ æquū eſt, vt malē meriti egeſtate laborēt, dicit te.in l.bona fides.ff.depoſi.licet nō in humanū eē videatur ſubuenire his,qui deliquerūt,dicit alibi te.in c.ſi res aliena.14.q.2.& gl.in c.ſacrorū.12.q.2.quā ſequūtur Imo. & Ale.in l.quāuis.ff.ſol.mat.ſed dic verū eſſe, q̄ culpa ad caſum paupertatis minimè ē ordinata, vt dixi ego alias in l.ſi cōſtante.ff.ſol.mat.& in c.cū ſit Romana.ext.de appel.
Verū q̄ritur(& eſt no.dictū)an circa dilationē legalē illa ea
4 dē proſit,& idē operetur,ꝙ operatur morbus, quo ad effectū excuſationis appellātis à ſentētia diffinitiua,& appellationē minimè proſequētis ỹ.tēpora p̄fixa,& determinata à lege.Inn.in c.de appellationibus. ext.de appel.dicebat ꝙ ſic,& poſt eum Guil.de Cun.in l.eos.C.de appel.quē refert & ſequitur Bal.in l.nō exigimus.in §.ſi quis in iudicio in fin.ff.ſi quis cautio.& teſtatur amplius ſe euaſiſſe ſemel pauperem quemdā à furcis,quia appellauerat, & ꝓp paupertatē appellationē nō erat proſequutus, de quo memini
4 etiā in d.c.cū ſit Romana, de appellatio. Sed intelligo ſi q̄ paupertas ſua culpa non eſt cauſata,vt ſupra dixi, & eſt in practica ſemper memoriæ commendandum.

XXXII.

1 *Actus non p̄t ꝑ aliū explicari,quādo eſt electa perſona induſtria,fallit tamē ſi explicaretur per filium. & n.2.intellige tamen vt.n.5.*
3 *Doctor conductus ad legendum an & quando poſsit per ſubſtitutum legere 4.*
4 *Illuſtris poteſt per ſubſtitutum ſeruire.*
6 *Patri conceſſum eſt ut filiam in adulterio inuentam interficiat,quod tamen alteri niſi filio demandare non poteſt.*

SIngulare verbum ē Ro.in ſing.ſuis.663.inci. ille cuius,
1 ſi ꝙ licet dicamus,quod q̄ electa eſt induſtria perſonæ, actus nō p̄t per alium explicari,vt eſt caſus in l.inter artifices.ff.de ſol.& in l.1.in §.ne aūt.C.de cad.tol.& in c.ſi.cū
2 materia de offi.deleg.Attū fallit q̄ explicaret per filium, vt eſt te.in l.filius.& in l.ſciendum.in §.legati.ff.de legato. ita vt dici poſsit vltra eum, ꝙ licet alias ea rōne, Doctor
3 cōductus ad legendum,nō poſsit legere ꝑ ſubſtitutum, vt no.Bart.in l.nemo eſt qui neſciat.ff.de duob.re.& Abb. in c.1.in 4.col.de ſum.trin.& fid.cathol.(intellige niſi eſſet cōſuetudo, vt in l.vel vniuerſorum.ff.de pign.actio. & in l.qui pignore.in §.fi.ff.eo.& plenè per Iaſ.in l.certi cōdictio.in §.ſi nummos.in 3.not.ff.ſi certum.pet.& in l.vt liberis.in 3.col.C.de collatio.Vel niſi legiſſet per viginti an-
4 nos,q̄m tunc diceret illuſtris & illuſtris p̄t poſt ſubſtitutum ſeruire,& indiſtinctè quidē per quēcunque,ēt quod nō ſit filius,vt l.quiſquis.C.de epiſ.& cletic.)quod vltimū tñ nō probo,quia repugnāt,ꝙ ſit electa induſtria perſonę, & quod legat per ſubſtitutū, vt dixi ego in l.1.in 3.gradu magiſtratuū.ff.de offi.eius cui mād.eſt iuriſdic.poterit tñ legere per filium d.l.filius.d.l.ſciēdum.§.legati.ff.de lega-
5 tio.& eſt notabilis declaratio,quā verā iutelligo,ſit filius ſit talis,ſciat legere,& ſit idoneus ad legendum,alias nō.Et hinc eſt,vt inibi ſimiliter dicebā,quod licet alias dicamus patri in ſpeciale priuilegiū à l.cōceſſum eſſe, vt poſsit filiā in adulterio inuētā interficere.l.patri.ff.ad leg.Iul.de adul. & id alteri nō poſsit demādare,poterit tñ demādare filio. caſus eſt in l. Græcus.C.ad leg.Iul.de adult.per quē te.ita dixit Bar.in l.nō ſolum.in §.ſi mādato meo. in 2.col.ff.de iniur.de cuius intellectu tñ dixi ego multa in dict.l.1. quæ hic non tranſcribo.in primo no.circa illud,an cauſæ meri imperij poſsint delegari.dic vt ibi.& tene menti.

XXXIII.

1 *Dictionis etiam,natura & effectus.*
2 *Præcedentia magis influunt in ſequentia,quam contra.*

1 SOlemus fæpiſsimè dicere,quod dictio ſetiā,eſt implicatiua,vt in l.etiā.ff.ſolut.matr.cum vulgar.de quibus per Alber.in dictio.ſuo.in verb.etiā. Ité quod natura eius eſt implicare caſum minus dubitabilē,exprimendo eum, qui maiorē habeat dubitationē, vt eſt gl.in cle.2.in verb.etiā. de hære.& in l.illud.ff.ad leg.Aquil.& per Abb.in c.1.in 2. not.de cōmo.& ſcriben.plenè in l.qui ſe patris.C.vñ liber. ſeu minora expreſsis,in l.fin.in §.cui dulcia.ff.de vin.tric. oleoq;. leg. Quod dictū tñ notabiliter declara verum eſſe regulariter,ſed fallere, & limitari in caſu,q̄ genus p̄cederet,& ſubſequeretur enumeratio ſpērum, q̄m tunc nō incōuenit,vt caſus etiā magis dubitabilis implicetur, & maior exp̄ſſis.te.eſt no.in l.q̄ſitum.in §.ſi.ff.de fund.inſtruct. & inſtru.legat.& maximè q̄ gratia declarationis maioris fit,& dubitationis tollendæ.Et hoc ne ſit contra te.in l.cū delanionis.in §.ſi.ff.e.tit.vbi genus p̄cedit, & ſequitur enumeratio ſpērum,& tñ reſtringitur. & nō habet locum regula de l.quæſitum.Sed dic illud aliter eſſe,q̄m nō declarationis,& dubitationis tollendæ gratia fiebat, ſed limitatorię ad dictum genus.vt declarat Bar.in d.l.q̄ſitum. & bñ in d.§.ſi.in princ.ff.eo.Et nō ab re,ad propoſitum redeundo
2 q̄ p̄cedentia magis influunt in ſequentia,q̄ ecōtra, vt dicit gl.in l.quiſquis.ff.de leg.3.& Barto.in l.in repetendis. ff.eod.& in l.filium.quand.dies leg.ced. & latius ego poſt alios in l.1.in 5.co.ff.de inofficium iudicis latiſsimum eſt ,& ſequitur enumeratio ſpecierum mixti imperij,& tamē implicātur eę,quæ ſunt meri magis dubitabilia,& maiora expreſsis.Quod nota & tene menti.

XXXIIII.

1 *Pupilli & uiduæ dicuntur miſerabiles perſonæ, dum tamen ſint pauperes.& nu.2.*
2 *Æquiparata vbi ſunt plura per viam regulæ,diſpoſitum in vno intelligitur diſpoſitum in alio.*
4 *Iudicis officium latiſsimum.*
5 *Ablatiui abſoluti non ſemper reſoluuntur in conditionem.*
6 *Valerius Publicola pupillos fecit ob omni onere immunes.*

1 PVpilli miſerabiles p̄ſonę eſſe dicūtur, vt eſt te.in l.1.& ibi no.C.q̄ſ.Impe.int.pup.vid.vel miſ.perſ.ita vt quēadmodum in multis miſerabilibus perſonis fauent leges, ita etiā eis fauere videātur, vt videri p̄t inter cætera, q̄ licet dicamus officium iudici,nō eſſe impartiendum , niſi ipſe requiraſ, vt in l.4.§.hoc aūt.ſſ. dān.infect. impartiē tñ pupillis etiā nō petentibus,ſi tutoribus indiguerint,vt no. Ale.in l.1.ff.de iuriſdic.om.iud.ꝙ nō eſt regulariter,vt di-
2 xi in alijs. Nec ab re,quia q̄ ſ plura æq̄parā̄tur per viā regulæ,diſpoſitum in vno intelligitur etiā diſpoſitum in alio.l. ſi qs ſeruo.C.de fur.ſed pupilli dictis miſerabilibus perſonis ſunt eq̄parati,imo tales etiā eſſe dicuntur,ergo nō minus eis fauendū eſt,q̄ alijs.Sed aduerte,& eſt ſingulare di-
3 ctum,ꝙ nō ſimpliciter verū erit,niſi in caſu,ſi ſ pupilli fuerint paupereres,quēadmodum etiā de vidua dicimus, vt ſenſit in ea l.1.Dec.poſt Card.& Imo.in ca.ſignificātibus. de offi.dele.& eundē Ale.in l.3.co.ff.ſo.ma. & in cōſ.121. in c.Viſo ꝓceſſu.in fi.in 1.vo.& maximè cum regulam habeamus.in d.§.hoc aūt.& te.in d.l.1.ff.de iuriſd.om.iud.q̄ parantē ea quatuor,de quib.ibi. Dare bonorū poſſeſsionē mittere in poſſeſsionē. Dare tutorē pupillis,& iudicē delegare.quæ nō niſi parentibus cōcedi videntur. & in l.2.C. de offi.eius qui vi.alte.iu.geſ.& in l.1. in §.magiſtratibus. ff.de magiſt.conue.ꝙ nō probaui ego alias ibidē, quia hęc diſtinctio adhibita nō eſt in d.rub.C.quan.Imper.&c. nec alibi in locis,in quibus de pupillis fit mentio. Nec obſtat regula.§.hoc aūt. qa ſecuti in alijs caſib.limitatur, ita limitabitur & in iſto.Non obſt.tex.in d.l.quia non inconuenit ꝙ diuerſo iure id in pupillis eſſe dicatur, & maximè quia cōparatio eſt quo ad id,quia omnia ea iudicis officio poſ-
1 ſunt creditori ꝙ ſ latiſsimū eſt.Nō obſt.te.in d.l.2.& in d. §.magiſtratibus. quia propterea excludit quo minus & nō petētibus iudex officiū ſuū impartiaē. Et ſi diceretur ſunt ablatiui abſoluti,q̄ reſoluūtur in cōditionē l.a teſtatore.ff.
5 de cōdi.& demōſt.dico ſ nō ſemper eſſe verū,vt no.Bal.in l.1.in 4.oppo.C.quād.nō pet.pat.& dixi latius in d.l.1.ff.de iuriſdict.

iuriſdi.om.iud.pupillis igitur faueamus, qa maledictus ē, qui puerit iudiciū illis.dicit te.Deutero.ca.27.Simus illis miſericordes uelut patres,& ꝓ viro matri illarū,& erimus nos velut filij altiſsimi obediētes,& miſerebitur noſtri.dñ Eccleſiaſt.c.4.quibus tantum etiam fauit Valer.Publicola,
6 vt eos ab omni onere fecerit immunes, quemadmodum in eius vita legimus.Et hæc ſint ſatis.Cogito.

XXXV.

1 *Sentētia de mittendo aliquē in poſſeſsionē vno reſpectu interlocutoria,et alio diffiniiua,& de intellectu ad gl.in l.1.de iuriſdict.om.& in l.præſenti.C.de his qui ad eccl.uel cōfug.*

COmperi hoc mane quas gl.ad iuuicē cōtrarias, quarum vna ē in l.1.in verb.mittete.ff.de iuriſdi.om.iud.alia eſt in l. p̄ſenti.in §.1.magna. ad fi.C.de his q ad eccle. cōfu.cui alia cōſocia ē in l.Fulcinius,in §.quid ſi aūt latitare in ver.
1 annis ff.quib.ex cau.in poſ.eat.dicētes ſententiā de mittēdo aliquē in poſſeſsionē ēe diffinitiuā,& interlocutoriā, ꝙ quidā eſſe nō p̄t, q̄m interlocutoria,aut diffinitiua dici debet,& ꝓpterea concordādæ ſunt.vt gl.in d.l.1.q̄ dicit, ꝙ diffinitiua ē , ītelligat habito reſpectu ad eā,q̄ ſit ex ſo decreto,nā finē imponit negotio,& nō ab re diffinitiuam, vt arbitor,appellauit.gl.vero in d.l.p̄ſenti.& ī d.§.qd ſit au tē habito reſpectu ad eā,q̄ ſit ex primo decreto quia eſt interlocutoria,vt gl.in d.l.1.ſi ex primo , interlocutoria.& eſt verū.

XXXVI.

1 *Miſsio in poſſeſsionem quando actualiter,& re ipſa ſit, non poteſt delegari,ſecus ſi de mittendo pronuntietur.*
2 *Miſsio actualis in poſſeſsionem poteſt per nuntium fieri.*
3 *Nuntius nudum tantum miniſterium præſtat.*

1 MIſſio in poſſeſsionē eſt mixti imperij, & conſequenter ſequtur,ꝙ ex hoc nō poſsit delegari,vt in l.1.ff.de offi.eius.ſed aduerte,qa debet intelligi,ne ſit cōtra te.in l. cogniti.in §.1.ff.eo eſſe verū,q̄ actualiter,& re ipſa fit,nō aūt ſi de mittēdo pronūtietur,qa iſtud p̄t delegari, ꝙ minus eſt, q̄ illud,vt in d.l.cognitio.no.& in d.l.1.de qua memini.ſuprà proxi.de iuriſd.om.iud.eſto ꝙ mirū videatur,cū actualis miſsio nullā amplius cognitionē requirat, ꝓnūtiatio aūt de mittēdo ſic.ſed eſt difficultas reſoluēda, vt ꝑ Doc.in l.iubere cauere.ff.eo.de iuriſdi.om.iud.inter
1 im verū,eſt,q̄ diximus,& cōe oīum dictū. Sed pro ſingulari verbo addēdū eſt, ꝙ eſto,q̄ miſsio actualis,& re ipſa
2 vt diximus,nō poſsit delegari,p̄t tñ ꝑ nūtiū fieri,vt in l. is cui.in §.miſſus.ff.vt in poſſ.leg.q̄m eſt ac ſi mādans faceret,imo ipſe facit,dixit te.in l.pater ex ,puincia.ff.de ma-
3 nu.vind.& in c.mulieres.de ſen.excō.Nec ab re,qa tñ nūtius nudū miniſteriū dī tm̄ p̄ſtare,vt eſt caſus in l.qui aūt, in §. fi.& l.ſeq.ff.de cōſti.pec.quē te.in d.l.1.ff.de iuriſdi.omni. iud.adduxit Bar.& ita dixi alias ibidē debere regulā intelligi, de qua in l.ita aūt.in §.geſſiſſe.ff.de admi.tut. ꝙ qui per aliū facit, per ſeipſum facere videtur,ita vt verbū vī , ſtet ꝓpriè prout diximus etiamin l.1.§.de offi.eius.vbi alias impropriā habet ſignificationē l.1.ff.deieciſſe aūt vī.ff.de vi & vi arma,ſiue id facti ſit,q̄ ꝑ nūtiū explicatur,ſiue iuris prout probāt allegatæ leges,quicquid dxierit Bald.in l.1.in 3.col.C.de ſer.fugi. & ex his elicere licet quantū ſubrogatus,ſubſtitutus, vicegerēs, & ſimiles nūtio & nudo ipſius miniſterio differant,de quo alia Ale.plenè in rub.ff. de offi.eius cui manda.eſt iuriſdi.

XXXVII.

1 *Mutata perſona ſtatus rei mutatur.*
2 *Laicus habens ius patronatus,ſi illud det eccleſiæ,eccleſia habebit ſemeſtre tempus ad præſentandum.*
3 *Subrogatum non ſemper ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatur.*

MIrabile verbū reperi hoc mane, hoc loco exſcriben dū oīno q̄d nō priuilegiatus ſoluēdi decimas, ſi aliquo ſpiritu ductus,fundū pro quo illas ſoluebat,donauerit clerico habenti priuilegiū nō ſoluēdi ,clericus nō tenebi
1 tur ſoluere , nec ab re,quia ſ mutata p̄ſona ſtatū quoq; rei cōuenit mutari,dicit te.in ca. 1.de iur.patro.in 6.vbi laicus habēs ius patronatus & tēpus dūtaxat quadrimeſtre ad p̄
2 ſentādū ſibi cōceſſum à lege,ſi illud eccleſiæ cōtulerit ec cleſia ſ habebit ſemeſtre, p quē te.ad illud de quo ſupra ibi dē inferebat Gem.& bene & p te.in l.cū qs ſibi,in ꝓrin.ff. de ſol.& in l.ſi pupillus.ff.de acq.hered.& in l.1.in §.quibus & ſequen.ff de ſucceſſo.edic.& ſic nō ſemp ē verū, q̄d
3 ſubrogatū ſapiat naturā eius in cuius locū ſubrogatur. ꝓ limitatione regulę, de qua in l.ſi eū.in §.qui iniuriarū.ff. ſi quis cautio.quod ex eo eſt,vt arbitror,quia diuerſa qualitas in ſubrogato reperiētur,& quid plus,& à ſe ipſo quidē quā,eſſet in eo,in cuius locū ſubrogabatur,vt in ſimili dicit Bart.in l.ſi quis nec cauſam.ff.ſi cer. pet.& Ale.in l.ſi grege.in fi.ff.de leg.1.& Soc.in l.1.in 10.col.ſi quis & à quo.

XXXVIII.

1 *Officiū iudicis ſemp̄ ē vnū, ſi cōſideret ,put nō cohæret p̄ſonæ*
2 *Perſonæ ſunt accidentia & qualitates,quæ poſſunt abeſſe præter ſubiecti corruptionem.*

1 OFficiū iudicis ſemp̄ eſt vnū.& oīquidem tēpore ſi ī abſtractu cōſideretur, ,put nō cohæret p̄ſonæ, licet p̄ſonæ mutētur ex ſententia Bar.in l.1.in 3.co.in fi.ff.de iur. om.iu.& bene,quia hoc vī dixiſſe te.in l.proponębatur.ff. de iudi.& in c.ſi gratioſe.de rescrip.in 6.q̄ iura ēt ipſemet Bart.ibidē allegat.Sed tu dicas nō mirum eſſe, q̄m p̄ſonæ
2 ſunt accidentia , & qualitates,quæ poſſunt abeſſe præter ſubiecti corruptionē, vt in ſimili dicit Bar.in l.1.in 3. co.ff.de acqui.poſ.& melius,quā alibi in tracta.de alueo.in §.quid ſi.in 1.& 2.col.alias aūt ſecus, quo modo intelligitur regula,de qua in l.1.ff.de vſufru.lega.quod not.

XXXIX.

1 *Lex quo ad legiſlatorē nō habet dubitationē,ſicut quo ad nos.*
2 *Artis principia,quando traduntur,item diffinitio,& regula &c.non eſt opus ratione dubitandi.*

SCitis,& nullus ignorat ,ꝙ q̄libet lex debet eſſe de caſu dubitabili,iuxta l.Labeo.ff.de Carb.edict.tametſi dicat alibi tex.in l.3.ff.de nata.reſti.nō hr̄e,neq; vnquā habuiſſe dubitationē,& in l.ſi ſeruus,in §.ita ſcriptū.in verſ.ſi ei.ff. de leg.& in l.id q̄d ſeruo.ff.de pec.leg.& in l.vbicūq;.ff.de interro.actio.& ad idē mille leges certi iuris ē, indubitati iuris,exploràti, & ſimile quippiā,q̄bus oībus relpōdeē ve
1 rū ēē quo ad ipſum legiſlatorē,nō quo ad nos,itē in abſtracto ,p̄cedere ,put ē lex,ſi illa eadē,eodēq; mō cōſideretur, nō aūt in cōcreto , ,put applicatur ad hoīnū intelligētias, & ītellige de dubio iuris,dicūt Doc.in rub.ff.de rebus dubijs,pro quibus ē optimus te.in l.cū quidā.in §.ſiuū.ff. de acquir.hæred.& in l.ſi pater.ff.de ſol.& dixi ego aliqn in c. q̄m.Abb.in 17.col.ext.de offi.deleg.& ī tm̄ (ad propoſitū redeūdo)vt neceſſe nobis ſit in caſus figuratione, & dubi tādi pariter & decidēdi rōnē aſsignare,ita vt vitio q̄ maximo,vel potius ſ ſcitiæ aſcribatur,ſi hoc factū nō fuerit, & p̄termittatur.& p̄t videri in d.l.ꝙ Labeo. Aduerte tñ(&
2 ſingulare verbū)ꝙ hoc nō ſemp procedit,q̄n tradūtur artis principia,vt in l.imperiū.ff.de iuriſdic.omni.iud.Ité diffinitio,vt in l.i.in §.dolū.ff.de dolo.Nec nō & regula,vt ī l.1.ff.de iuriſdictio.oium iudicū,& ſimilibus,q̄m tunc caſus ſemp figurādus eſt,prout litera iacet,ita dicebat poſt Cy.tamen,& Bar.in l.ex hoc iure.ff.de iuſt.& iur.& in pleniori lectura.Io.Bapt.de ſancto Seuerino,vbi & ego quo que in d.l.imperium.in prin.ff.de iuriſdi.omn.iudi.

XL.

1 *Meri imperij gradus.*
2 *Merum imperium quid.*

3 *Pœna perpetui carceris iure ciuili solum seruis imponitur.*

1 MErito imperii (vt ſciunt omnes, etiam mediocris literaturæ) gradus ſunt, maximum, maius, magnum, paruum, minus, & minimum, quemadmodũ no. Doct. & ꝑſertim Bart. in l. imperiũ. in 3. col. ff. de iuriſdictione omnium iudicũ. Itẽ & ſecundo, ꝙ merum imperium eſt habere gladij poteſtatẽ ad aſſaduertendũ in hoies facinoroſos, vt ibidẽ habetur, & intelligo gladij, ſ. materialis, non aũt ciuilis, & intellectualis, vt inibi alias interpretatus eſt Ange. & malè, ac contra tex. apertum in l. illicitas. in §. qui vniuerſas. ff. de officio præſidis. & in l. nemo. ff. de regu. iur. & melius quam alibi in l. aut damnũ. in §. 1. ff. de pœ. qui exercetur officio iudicis nobili ad vtilitatẽ publicã principaliter, nulli actioni deſeruienti, & ſic in pœnam delinquentium, & malè agẽtiũ, & hoc eſt ex pluribus eiuſdem meri imperij exemplum potiſſimũ, prout in loco præallegato latius aliqñ declaraui. Nunc mõ ego fui interrogatus à quodam Theologo, his ſtantibus, in quo gradu meri imperii damnati reperirẽtur in inferno, in quo nulla eſt redemptio, cũ quadã die, neſcio quo mõ in ſermones iſtos incideremus, & cũ ex tẽpore nihil aliud occurriſſet (ſcitis. n. memoriam hoĩs labilẽ, eſſe vt dicit te. in l. peregrẽ. ff. de acquirẽda poſſeſſione, & omnia memoriæ tenere, diuinitatis potius (iuxta illud) eſſe, quam humanitatis,) dixi quod fortè erant, & reperiebantur in gradu illo, in quo eſt damnatus ad perpetuos carceres, quæ pœna tũ, eſto ꝙ iure canonico imponatur, & à iudicibus quidẽ ſpiritualibus, iure tamẽ ciuili imponi nõ ſolet, niſi ſeruis, vt in l. aut damnũ. in §. ſolet. ff. de pẽ. & in l. incredibile. C. eo. qui gradus ad ꝓpoſitũ eſt gradus maior, & inter cæteros ſecundus, in quo eos ponit Bar. per iura prẽallegata, vt ſuprà. & ita in terminis ibidẽ reperi Lãce. Deci. dicentem, & gauiſus ſum multum.

3

XLI.

1 *Cauſa iniuſta non excuſat à pœna. & ibi de intellectu gl. in l. 1. §. ſi. ff. ſi quis ius dicent. non obtemp. & l. 2. ff. ſi quis in ius uocat. non ier.*

1 DIcit te. in l. 2. quem nunc interpretor. ff. ſi quis in ius vocat. nõ ier. ꝙ in ius vocatus ſi quidem iuſtã cauſam non comparendi habuerit, & non cõparuerit, punietur, & mulctabitur. Quamobrẽ Doct. maxime Iaſ. reprehẽdebãt gl. communiter approbatã in l. 1. in §. ſi. ff. ſi quis ius dicen. non obtempe. dicentem, quod imo quælibet cauſa, etiam iniuſta, excuſat, cui alia etiam ſimilis ſecundum alios cõcordat in l. ex cõſenſu. in §. ſi. ff. de appellationibus. & in l. 1. in fi. ff. de abige. de quibus etiam meminit. Ant. Cor. l. in fing. ſuis, pœna. primo. Ad quę omnia puto aduertendũ, quia ſi ita intelligatur tex. in d. l. 2. ſi quis in ius vocat. non ier. erit alius, contrarius directo in l. cõtumacia. in §. pœnam. ff. de re iudi. vbi iuſta cauſa, puta aduerſa valetudo, vel maioris cauſæ iuſtæ. ſ. occupatio, quem à pœna contumaciæ excuſat. Ideo dicas quod glo. prævalleg. in dicta l. 1. ſi quis ius dicen. non obtempe. & in dicta l. 1. ff. de abige. malè loquitur ex alio, quoniam requiritur cauſa iuſta ad hoc, vt excuſet, non autem iniuſta ſufficit, nec ſecus dicit glo. in dicta l. ex conſenſu. in §. fi. de appella. ſi bene percurratur, & ita probat, vt dixi, tex. in dicto §. pœnã. Non obſt. tex. in dicta l. 2. quia cauſa non erat iuſta ibi, ex quo dubiũ erat an eſſet de iuriſdictione citantis, vt ibi declarãt glo. Bart. & oẽs, & ratione ipſius dubitationis, cauſa non poteſt dici iuſta, ſed iniuſta. l. ſi quis ex aliena. ff. de iudi. argum. in l. ſi familia. ff. de iuriſdict. omni. iudi. & ita tenete.

XLII.

1 *Conciliatio & intellectus l. fi. ff. de iuriſdict. omni. iudi. & l. ſi quis ex aliena. ff. de iudic.*

1 ALiam contrarietatem reperi hoc mane, nam dicit tex. in l. fi. ff. de iuriſdic. om. iud. ꝙ ext. territoriũ ius dicẽti impunè non paretur, & eſt caſus ſecundus ex tribus, quando quis cõparere nõ tenetur, & ſi nõ comparuit, non mulctatur tãquã cõtumax, de qbus in d. l. 2. vbi gl. Bar. & oẽs (vt proximè dixi.) ff. ſi quis in ius voca. nõ ier. & tamẽ ſecus videtur directo dixiſſe alius te. in l. ſi quis ex aliena. ff. de iud. vbi citatus quis ex aliena iuriſdictione tenetur cõparere, & comparens punitur. Solue, & eſt verum, quod loquitur eo caſu, quando citatio eum cõprehendit in territorio citantis, nã tũc efficitur ꝙ erat clarũ. dubiũ, & rõne ipſius dubietatis tenetur comparere. & hoc modo cõcordabit cum d. l. 2. ff. ſi quis in ius vocat. non ier. vbi lex extra territoriũ loquitur. quãdo citatus eſt extra territorium, & eſt certum, citatum non eſſe de iuriſdictione citãtis, ꝙ no.

XLIII.

1 *Dubitationis rõne multa cõcedũtur, quæ alias nõ cõcedũtur.*
2 *Laicus iudex comprehẽdens clericum, ſi dubitetur an ſit clericus necne, tunc non poteſt cognoſcere.*

1 NVllus eſt, qui neſciat, ꝙ rõne dubitationis multa conceduntur, quæ alias & regulariter non cõcederentur, vt eſt caſus in l. de iure. in 2. reſponſo. ff. ad municip. inducendo prout inducit gl. ibi, & clarius Bar. in ſi. & in l. ordinata. ff. de libe. cauſa. & in l. præſcriptione. C. ſi contra ius, vel vtili. pub. & in l. 2. C. ſi aduer. rẽ iudi. quę oĩa adducit ad idẽ gl. in l. 2. in ver. ſi ſciatur. in 4. parte. ff. ſi quis in ius voc. non ier. & tamen hoc minus rectè dictũ eſſe vĩ ꝓte. in c. ſi iudex. extra de ſent. excõ. in 6. iudex laicus cõprehẽdens clericũ, & dubitet an ſit clericus necne, nõ põt rõne iſtius dubitationis cognoſcere, ſed debet eũ remittere ad iudicẽ ſuum ſtatim. Solue, ꝙ. i. quia ipſe laicus erat penitus in capax etiam in caſu dubij. c. lator. qui fil. ſint legi. c. tuã. de ordi. cogni. ca. decernimus. de iudi. & no. Bar. in l. 2. ff. de iur. om. iu. & in l. 2. ff. ſi quis in ius voc. nõ ie. & in l. Titia. ad ſi. ff. ſol. mat. & ẽ limitatio ad l. quoties. C. de iud. & qdẽ. not.

XLIIII.

1 *Simile quid dicatur & nu. 2.*
2 *Intellectus l. ſi quis ex aliena. ff. de iudic.*

1 MAximè mirum eſſe videtur, ꝙ cũ ſimile illud apud nos eſſe dicatur, cuius qualitas vna eſt cũ eo, ꝙ eo cõprobamus, vt no. in l. nõ poſſunt. ff. de legi. & declarat Bal. in l. col. 10 ſi. C. quæ ſit longa conſuetu. Idẽ vero, ꝙ habet eandem ſubſtãtiã, vt ipſemet Bal. ibidẽ dicit, & bene, Iuriſconſultus tam grauiter errauerit in l. ſi quis ex aliena. ff. de iud. probando id ꝙ erat magis dubitabile in primo caſu per ſimile in ſecundo, ꝙ minorẽ habebat dubitationẽ, vt ibi Lancelo. Decim. altruit ſic deducendo, nam magis dubium erat, an quis teneretur comparere coram eo iudice, qui erat penitus incompetens, ſi ab eo eſſet citatus vt ibi, in principio, & primo caſu, quã eo caſu, vbi quis citatus à iudice, qui erat cõpetẽs, ſed eius iuriſdictio poterat declinari, vt ibi in ver. Nã & legati. Sed ſalua, ꝓut ego alias dicebã, & bñ in l. 2. in 17. col. ff. ſi qs in ius voc. nõ ier. ꝙ imo ſi
2 miles eſt optimũ & eiuſdẽ qualitatis, ex quo ſi bene aduertatur, vterq; ius reuocandi domũ habebat, & vterq; intra territoriũ citantis apphẽſus, & citatus ille, quia fortè caſu aliquo venerat illuc, itte autem legationis cauſa, vnde ratione dubitationis, vt ſuprà diximus, in Apophthehmate 42. tenetur vterque in caſu ſuo comparere. Cogita.

XLV.

1 *Citatus qui nõ eſt de territorio citãtis an teneatur cõparere.*
2 *Intellectus l. extra territorium ff. de iuriſdi. omni. iudi.*

IAſon in d. l. 2. in 7. col. in pri. ff. ſi qs in ius voc. nõ ie. multũ laborat, & multa adducit ad id, ꝙ ibi dicit Bar. ꝙ qñ aliquis ẽt citatus, & nõ eſt de territorio citãtis, & certũ eſt, nõ
2 tenetur credere, nec cõparere, & ſi nõ cõparuerit, in ẽ mulctabitur, vt alias in caſu d. l. 2. ff. e. & in caſu. l. 1. ff. ſi qs iudi. nõ ob. ille q erat dubius an eſſet de iuriſdi. citãtis, vel certus, ꝙ erat & eſt † no. declaratio ad l. ext. territoriũ. de iuriſdi. om. iudi. & c. vt aĩarũ. de cõſti. in 6. & maximè ex cauſis ꝓ quibus regulariter citari nõ põt, vel ẽt iſpecta ꝑſona ad cuius inſtãtiã citat, ſeu loco in quo citat, vel tẽpore, quis aliqñ citari poſſit, & regula in aliqbus fallat, vt ibi ꝑ Bar. ad idẽ in ꝓpoſitũ tẽdẽtia tm, qa ſatis ẽ ꝙ habeat regulã ꝓ ſe, eſto ꝙ aliquæ fallẽtiæ ſint in cõtrariũ. ad ꝙ Bar. ipſe allegat te. in l. ab ea parte. ff. de prob. Tu aduerte, qa pro hoc rejectis oĩbus, vĩ mihi ꝙ ſit te. certè ſing. in l. Seio. in §. medico Sẽpronio quæ viuus ſtitabam, dari volo, dubitatur qñ dari eidẽ debeãt, & reiecta videanẽ, dicit te. ea quæ certã formã erogationis annuæ, nõ incertã liberalitatis volũtatem

tatem habuerunt, & bene, quia quæ quãdoque ſtatur nõ tamẽ vt plurimũ ſtãtur, nõ ſunt in conſideratione, dicit Bal. ꝓ illũ te. in l. reos. in 3. col. C. de accuſa. ergo idẽ dicemus in caſu noſtro deducẽdo vt ſ. ẽm te. in l. prætia rerũ. in §. fin. ff. ad l. Falc. vbi prętia rerũ, qñ variãtur ex loco, & tẽpore conſiderantur vel ex continua copia, vel ex cõtinua caritate & penuria, nõ aũt qa aliquãdo & momẽto tẽporis caritas, ſeu ſterilitas, & fructus fœcũdi fuerint ea rõne, vt ſupra, ergo idẽ in caſu noſtro dicemus. Tertio & vltimò tex. in l. quoties. ff. ſi quis cautio. vbi ſeruus ſiue promittat ſiue ſtipuletur de iudicio ſiſti, nõ cõmittit ſtipulatio, nec fideiuſſores tenẽtur, qa nec cõueniri, põt, & tñ habemus vt ibi dicit gl. ꝙ aliqñ cõuenit, & aliqñ cõuenit, ſed idnõ ẽ in cõſideratione, qñ oĩa notabis, qa multũ ꝓbant Bar. opi.

XLVI.

1 *Citandus quis non eſt diebus feriatis, niſi citatio conferatur in tempus non feriatum.*
2 *Dies oẽs aut feſti, aut ꝑfeſti, & qui feſti, & qui ꝑfeſti dicãtur.*

1 DIebus feriatis regulariter quis non eſt citandus. l. 1. & 2. ff. de feriis. c fin. eo. ti. quod tamen intelige, niſi citatio cõferatur in tẽpus nõ feriatum, vt in l. in tempus. ff. de hære. inſtit. & dixi aliquando in l. 1. in § nuntiatio. vbi eſt locus ſuus. ff. de no. ope. nun. & procedit ſiue feriæ ſint ſolẽnes, vel ad honorẽ Dei, vel hominũ. vt in d. l. 1. & 2. ff. de feriis. ſiue repẽtinæ, & ſolẽnes quidẽ ob victoriã Principis, vel alia ſimili cauſa. de quibus in là nullo. C. e. & ꝓ gl. in d. c. ſi. de feriis. Et hoc eſt clarũ, & maxime ẽt quomodo hodie indicẽtur, verũ dubiũ ẽ qũo lege. 12. tab. publicarẽtur, & quibus verbis. ideo ſcias velim his verbis in eiſdem indici ſolere, quod non ab re hoc loco adnotaſſe cenſuimus ne rerũ inſcitia velut torpentes arguamur, ſi curioſus quiſpiam id à nobis quæſiiſſet.

Serijs iurgia amouento, eaſque in famulis (operibus patratis (habento.

Scias itẽ veli, & aliud teſte Macr. in Saturnal. (grauiſſim°. n. author ẽ) Numã Põpilij, virũ alioqn religionis amãtiſsimũ, nõ ſolũ annũ ĩ mẽſes diſtribuiſſe, ſed ẽt dies oẽs aut feſtos aut profeſtos appellaſſe, feſtos, Diis dicatos, & hæc
2 ſunt feriæ, quas nos ſolẽnes appellamus, ad honorem Dei optimi maximiq;. Profeſtos aũt hominibus, & hæ ſũt q ſi militer ſolẽnes dicimus, ſed hominẽ rõne inuẽtas, de qbus in iuribus ſuperius allegatis q cũ memoratu digna ſint, tũ ẽt quia neceſſaria eſſe videtur, memoria etiã tenẽda ſunt.

XLVII.

1 *Verba in cõtractibus appoſita etiã minima debẽt aliquid operari, ita vt ampliẽtur & reſtringãtur ꝓ dictiones, & copulas.*
2 *Intellectus l. ſi. ff. de contrahen. empt. & nu. 3.*
3 *Obligatio perſonalis perſonam ſequitur, non fundum.*

1 VErba, vt notum eſt, & ſciunt omnes, etiam mediocriter eruditi, in cõtractibus appoſita, debent ſem ꝓ aliquid operari, vt in aliis quibuſcunque actibus, quemadmodũ dicit in l. ſi qũ. ff. de leg. 1. & in §. quibus. in 1. cõſtitu. C. & in c. ſi Papa. de priuile. in 6. nẽ frũtra adiecta eſſe videãtur ꝙ maximè abhorret lex, & natura, vt in l. q bis idẽ. ff. de ver. obli. & in d. §. qbus. & in l. hęc ſtipulatio. in §. diuus. vt leg. nomi. cauear. etiam ſi fuerint minima, vt inquit Bal. in rubr. C. de contrahen. emp. in 9. q. per tex. in l. hanc legẽ. ff. e. ti. & in l. ſi ſtipulatus. ff. de vlu. ita vt ꝓ dictiones & copulas amplientur, ampliatiuas tamen, illique iidẽ ꝓ reſtrictiuas reſtringãtur, vt in l. ea tñ adiectio. ff. de leg. 3. & in l. qui fundum. in §. qui argu. ff. de contra. emp. & in l. ſi cũ fundũ. ff. de verbo. ſig. Volo tamẽ tibi dare cauſam ſin. in quo prima facie ſubſiſteres, & forte diceres contrariũ, vbi verba viderentur debere operari, & tamen nihil operantur. in
2 l. ſi. in †§. 1. ff. de contrahẽ. empt. vbi caſus talis eſt, Lucius Titius promiſit de fundo ſuo centum millia modiorum frumenti annua prẽſtare prædiis Seii Caii, poſtea vendidit idem Lucius Titius fundum, additis verbis his,

Quo iure, quaque conditione ea prædia Lucij Titij hodie ſunt, ita venerunt, itaque habebũtur.

Dubitat tex. an emptor ſit obnoxius ad prẽſtationem frumenti & reſpondet, quod non, ergo verba illa fruſtra adiecta eſſe videntur, & nihil operantur.

Quo iure quaque, &c.

Dicas breuiter ꝙ ideo nihil operantur, quia expreſſa erãt eo modo, quo inerant, vt in ſimili dicitur in l. hæc verba.
3 ff. de le. 1. & in l. non rectè. C. de fideiuſſ. ex quo tobligatio erat ꝑſonalis, q ſequitẽ ꝑſonã, & nõ fundũ, & promiſsio facta rei rõne ꝑſonæ, nõ aũt perſonæ gratia rei, qm tũc eſſet ſecus, vt in l. ſi ſub vna. in §. fi. ff. de verb. ob. ita vt reſtringã tur ad ius reale, nõ aũt perſonale, & ꝓpterea ob id nõ tenetur emptor, ſed vẽditor, & hoc eſt ꝙ dicimus inſuper per l. illã, ſ. ꝙ annui redditus ex reimmobili, immobiles ſunt, operãtur vt eos ꝓcipiẽs eui et ſatiſdationẽ de iudicio ſiſti, velut ille qui bona immobilia poſſidet, prout habetur in l. ſciendũ. ff. eu ſatiſd. cog. q. l. nũc interpretamur, ex obligatione aũt ꝑſonali, nõ quia illa cãdẽ perſonã & nõ fundũ ſequitur (vt diximus) & no. ibidem Bar. in 2. col. ad mediũ & eſt no. declaratio ad te. illum. In reliquis an regula d. l. ſi quando. & humilium, ſemper procedat, & quomodo, dic vt late per Soc. in reg. 440. incip. verba. per totum.

XLVIII.

1 *Arbiter ſi vrgeatur à prætore ad ſententiam, iurare poteſt ſibi non liquere de cauſa. & quid ſit iurare & c. nu. 3.*
2 *Triplex genus pronuntiandi olim.*

1 SCitis quod te. in l. ſi de meis. alias incipit, idẽ Põponius ſcribit. in §. fi. ff. de recep. ab. dicit arbitrũ ſi fortè vrgeatur à prætore ad ſententiam, iurare poſſe ſibi de cauſa non liquere, & ad eã ferendã nõ cogi. Et tñ vnde id ortũ habuerit ignoratis, quãdoquidẽ liquere ſemper de cauſa videatur vt inibi dicit gl. qm aut ꝓbatũ eſt, aut nõ. ſi eſt ꝓbatũ, reus condẽnabitur. ſin aũt abſoluetur, vt in §. cõmodũ. Inſti. de interdi. Ideo dicite, quod olim & antiquitus erat triplex
2 genus pronuntiandi, primũ vt dies diffunderetur. Secundo vt comperendinatio fieret. Tertio & vltimo vt iuraretur. cũ de cauſa nõ liquebat. Diffundere diẽ, erat iudicũ in poſterũ diẽ relicere, quã ob rẽ dicit alibi tex. in l. 2. in §. ſi quis in iudicio. ff. ſi quis cautio. quod qñ iudex vel alteruter ex litigatoribꝰ. morbo ſontico impeditur, lex 12. tab. iubet diẽ iudicij eſſe diffuſum. Cõperẽdinari aũt, in tertiũ
3 diẽ differre. Iurare † vero qđ de cauſa nõ liquet, cũ re vera, neque abſoluere reũ à petitione actoris, neque dãnare cõmode poſſumus, hæc ex Gellio, noctiatti. li. 11. 2. c. 1. habemus & clarius ex Budæo in annotat ſuis. d. l. 2. ff. ſi qs cautio. & ibi ego multa etiam ſuperaddidi, quæ aliquãdo in lucem edentur, & videbitis.

XLIX.

1 *Bona poſſidẽs immobilia, aut annuos reditus ex re immobili percipiens, non tenetur ſatiſdare iudicio ſiſt. & ſupra apophth. 47. in fin.*
2 *Iura quæ non ſunt neque mobilia, neque immobilia, ſi ad annuos reditus referantur, immobilia efficiuntur.*

1 HAbemus tex. in l. ſciendũ. ff. qui ſatiſda. cogan. dicẽtẽ, eũ ꝙ bona poſſidet immobilia, nõ teneri ꝓſtare ſatiſdationẽ de iudicio ſiſti. Dubitatur, quod ſi conuẽtus poſſideat annuos reditus, an audeat beneficio illius l. Ba. ibidẽ dixit quod ſic, ſi ex re immobili percipiãtur, alias ſecus, ꝙ 47. fin. ieu Apoph. ſupra ẽt teſtati ſumus, & tũ bona mobilia eſſe dicũtur, nec ab re. quia eo caſu idẽ iudicamus de rebus mobilibus, ex re tñ immobili ꝓcipiẽdis, ꝙ de immobilibus, caſus eſt in l. iubemus nulli. C. de ſac. ſan. ecc. & ita tenui in d. l. ſciendũ. inferens eo amplius vnũ, ꝙ certe eſt ſing. de quo idẽ Bal. meminiſſe videtur in d. iubemus nul
2 li. in prin. ꝙ iurat q nõ ſunt neque mobilia, ſed tertia qdã ſpecies, ſi ad annuos reditus cõpetãt, immobilia efficiuntur, ea (vt arbitror) rõne, quia vnũquodq; verbũ relatũ ad plura, & diuerſa indiuidua regulatur ſm naturã illorũ indiuiduorũ, vt dicit te. in c. olim. de reſcrip. & in ca. cũ dilectus. de cõſue. vbi verbũ electio, relatũ ad eccleſiã inferiorẽ capitur ꝓ preſentatione, ad ſuperiorẽ ꝓ cõfirmatione.

L

1 *Exceptio, dolo facis, quia petis q̃ es restituturus, nõ põt obijci qñ dies obligationi adiecta ẽ, secus si sit adiecta exactioni.*
2 *Intellectus l.fi.ff.ut legat.non cauea.& l.si donatarius.§.fi.ff. de condict.ob caus.*

REgulã habemus, q̃ dolo facit, q̃ petit, q̃ statim restituturus est, in l.dolo facis.ff.de excep.dol.& in l.in condẽnatione.in §.dolo.ff.de reg.iur.& in reg.dolo.e.ti.in 6. patiẽtẽ plures declarationes, quas breuitatis causa omitto & maxime, qa dixi plene in multis locis. sed nolo ptermittere vnã q̃ est certe cæteris notabilior, & pstãtior, vt eadẽ
1 nũquã obijci põt cõpẽsatio, vt in l.si cũ militi.in §.fi.& in l.q̃ in diẽ.ff.de cõpẽ.& in l.fi.ff.vt lega.no.caue.q̃ secus, si dies adiecta sit exactioni, qñ tũc vtrũque obiici poterit, vt in d.l.si cũ militi.in prin.ff.e.& in l.si donaturus.in §.fi. ff.de cõdi.ob causam. Et rõ diuersitatis est q̃ à primo casu actio ante diẽ nõ est nata. secundo aũt casu sic, vt declarat Bar.in l.ita stipulatus in 16.col.ff.de verb.obl.& in l.si donaturus.§alleg.in §.fi.ff.de cõd.ob causam.& clarius quam alibi in l.iurisgẽtiũ ĩ §.q̃nimo.in gl.post diuortiũ.ff.de pa. & ibi late dixi. sed qñ casus d.l.fi.vt leg.no.caue. & d.l.si donaturus.§.fi.ff.de cõd.ob causam. sunt inductionis diffi cillimæ. aduertẽdũ est eos ita ꝓbare, dicit te.in d.l.si qd̃, mater q̃dã patrẽ suum instituerat hæredẽ, eundẽq; rogaverat, vt cũ mortuus esset, restitueret hæreditatẽ filio suo.& sic
2 respectu instituti & grauati, nepoti, & ei satisdationẽ remisit legatorũ, seu fideicõmissorũ cõseruãdorũ causa, put est natura illius tituli, pater iste dissipabat bona maritus testatricis idẽq; pater filiij fideicõmissarij volebat vt, pstaret satisdationẽ, ne fideicõmissum redderetur inane, dubitabatur qd iuris, an satisdare cõpelleret, dicit te.q̃ nõ, qa ei fuit satisdatio remissa, & huc vsq; nihil ꝓbat, verũ subdit postea, cũ dicta testatrix deposuisset qualdã res apud maritũ suum, q̃ ille debẽt patri petẽti restitui hæredi, vt ʒ, grauato restituere filio cũ moreretur, nec eidẽ põt obiici exceptio dolo facis, qa petis, q̃ restituturus es, qa nõ debet restituere statim, sed ex interuallo, cũ morietur, & sic dies erat obligationi, non aũt exactioni adiecta, eo igitur casu, dicit te.in d.l.si donaturus.in d.§.fi. quod ego credebã me debere cẽtũ mulieri, q̃ iussu suo spõso eiusdẽ ꝓmisit, spõsus petit nuptiis sequutis, dubitat te. an ei obstet exceptio doli? & respondet quod nõ, sed quod bene obstabit eo tũc si diuortiũ sequutũ fuisset, qñ peteret quod ex interuallo annua, bima, trima die. in l.vnica.in §.exactio.C.de rei vx. ac. esset restituturus, & sic dies exactioni erat adie. tene mẽt.

LI.

1 *Arbiter & moderator suæ rei est q̃libet. fallit in hospite, ante cuius ianuã pẽdet signũ, qui põt compelli ad me recipiẽdũ.*

REgulã habemus, & tritã quidẽ, vnũquẽq; arbitrũ, moderatorẽ esse rerũ suarũ in l.in re mãdatai C. mãd. ẽt in abutendo, vt in l.sed & si leg.in §.cõsuluit.ff.de peti.hæred. qua decidi posse videtur quæstio. put mihi ẽt his diebus euenit dũ essem Venetijs. Nã pone quod tu hospitẽ adiueris, & ipse noluerit te recipere, vtrũ possit cõpelli. videretur dicẽdũ quod nõ per pdicta, & est te.ad literã in l.1.in fi.prin.ff.nau.cau.stab.& ibi gl.clarius, C.in auth.oẽs peregrini. C.cõ.de succe.. Cuius cõtrariũ dicerẽ ego audacter qñ videtur hoc cũ republica cõuenisse, exquo posuit signũ hospitij ante ianuã, & est te.in l.1.in fin.ff.fur.aduer. nau. & ẽ no. limitatio ad re.d.l.in re mãda.& in l.nec emere. C.de iur.de libe.& l.inuitũ. C.de contrahẽ.emp. & hac rõne idẽ in quibuscũque artificibus publicis dici posset. l. regula.§.& licet & ibi Bar.ff.de iur.& fac.igno. & reperi quod ita in terminis eriã decidit Portius in §.pterea.in fin. Inst.quibus mod.re cõtrahi.obli. Nec ob.te.in l.1.ff.nau. cau.sta. quia forte id verũ est, ex quo nondũ signũ ante ianuã appositum erat, q̃ solu.diuinativa est & reiiciẽda iuxta l.si putator.ff.ad leg.Aqui. ideo dicas tu id esse, quia nõ tã rõne personarũ loquitur, prout te.in d.l.1.fur.aduer.nau. quã rerũ, quo casu nõ est mirũ, si in eorũ arbitrio resident, ne quẽ recipiant, vt inde etiam ad rerum suarum custodiam mini-

me teneantur, quod non est in d.l.1.fur.aduer.nau. cog'ta.

LII.

1 *Impensa vtiles & necessaria facta per prædonem, in re mala fide possessa, debentur iudicis officio.*
2 *Iudicis officium triplex, & quo ad dicatur aduersariũ officiũ.*
3 *Officiũ iudicis datur loco exceptionis, non tamẽ est exceptio, sicut nec iuramẽtũ q̃ habet vim trãsactionis, ẽ trãsactio, &c.*

IN l.plane.ff.de peti.hæred. talis recitatur casus. Prædo in re mala fide possessa fecit impensas vtiles, & necessarias quo casu cõtra agentẽ petitio. hæred. obicii non põt. nec excipi, vt deducãtur, quia ꝑdo, quæsitũ fuit an saltẽ officio
1 iudicis, debeantur? Respõdetur ibidẽ q̃ sic ex eo, quia iudex semper supplet ex officio suo, perinde ac si exceptio opposita à parte fuisset, ne actor cũ aliena locupletetur iactura. l.nã hoc natura. ff.de condi.indeb.c. locupletari. de reg.iur.in 6. vbi illa eadẽ exceptio actioni seu obligationi nõ in est, ſm Bar.in l.si vnus.in §.pactus.in pe.col.ad fi.ff. de pact.& est no. limitatio ad reg.l.4.§. hoc aũt iudiciũ. ff. de dã.infect. Adde tu, vt ibi dicebã & est not. dictũ, quod ex triplici officio iudicio iudicis, nobili, mercenario, & ad uersario, de quibus per Bar.in l.1.ff.de iurisd.om.iud.hoc
2 aduersarium esse dicetur, qñquidẽ in locũ deficiẽtis exceptionis detur & cõpetat, & ob id ab exceptionibus excluſus, non erit excluſus ab officio iudicis, vt te.ille probat, & latius de duxi in d.§.pactus.& põt inferri, quod licet ali
3 as officiũ iudicis detur loco exceptionis, nõ tñ est exceptio, vt in simili dicimus, quod doli mali exceptio datur loco appellationis, & tamẽ non est appellatio, secundũ gl. in l.non distinguemus in §.cum quidã.ff.de arbi. Itẽ quod iuramẽtum habet vim trãsactionis, & tamen nõ est transactio. l.2.ff.de iureiu. l.quidã de peculio.ff.e. Itẽ q̃.donatio facta filio per patrẽ, de cuius hæreditate agitur, habet vim relicti, & tñ nõ ẽ relictũ, vt inquit Bal. in auth.ex testamẽto.in 2.col.de colla.& sic nõ semper subrogatum sapit natura eius in cuius locum subrogatur. vt in l.si cum.in §.q̃ iniuriarum.ff.si quis cautio.& in §.fuerat. Insti.de actio. & in l.1.ff.quarum rerum actio non detur. cum simili. Quæ omnia nota, quia sunt menti tenenda.

LIII

1 *Facta pro infectis non haberi.*
2 *Stipulatio stipulatione tollitur, pactum autem pacto non sed per replicationem.& nu.3.*
4 *Iuramẽtũ interuenisse vbi nõ interuenit nõ est in põtate hoĩs.*

VIgo dicit solet, factæ ꝓ infectis haberi impossibile ẽe. l.in bello.§.factæ.ff.de capt.& postli.reuer.§.1.in authen.de æquali.dot.c.cum in iure peritus.de offi.deleg.& hinc est q̃ in l.si vnus.in §.pactus ne peteret.ff.de pac. dicitur, stipulationẽ stipulatione tolli posse, pactum autẽ pacto non, quoniam in illis ius, istis autem factum versatur, & his proximum est quod in Aulula.inquit Plautus.

Ilthuc facinus, quod tuum solicitat animum.
Id ego feci, & fateor.
Deus mihi impulsor fuit.
Is me ad hoc illex it.
Factum est illud.

Fieri infectum nõ põt. ẽt apud Deum, vt inquit glo.in l.1. C.de rapto.virgi.& tex.in c.si Paulus.32.q.5.& scrib.late in l.1.in §.si vir.ff.de acquir.pos. vbi gloriatur. So. de se de fendisse quẽdã Hebreum, contra quem fuerat formata inquisitio, quod dixerat Deum certum quid facere non posse, vt per eum ibi, & latius in consi,102.incip.in plenti.in ver.cum ita que circa prin.in 1.volu.de quo ẽt meminit Ale.in cõsi.15.incip.Viso processu in prin.3.volum. Aduerte pro singulari.dicto q̃ sunt hæc omnia vera, vere & realiter, nõ aũt ficte quando qdẽ factum facto tolli posse per quandã fictionem possibile sit ita Bar.in d.l.si vnus.de quo supra proxime meminimus, in §.pactus.in pen.col.p
3 illum te.ff.de pac.& hoc erit per replicationem, quæ fictio legis est, vt ibi continetur, vbi si ego mutuaui tibi decem, postea faciam pactum de non petẽdo, quo sublata est obligatio naturalis ciuilis autem elisa.& postea fiat aliud

pactum

pactũ de petẽdo, an tertius non tollit ipso iure, & vere, sed ꝓ replicationẽ, & sic ficte, ita vt si ego agã, & excipias, replicabo, & sic exceptio primi pacti replicatione secũdi elidetur. & norãdũ ẽ maxime q̃ dixi fictionẽ legis esse, qm̃ eã hõ nõ inducit, vt ẽ casus in l.si qs in fundi.voca.ff.de le.1. & in l.si forte.ff.de castrẽ.pe.p q̃ iura dixi alibi Are.q̃ sin-
4 gere iuramẽtũ interuenisse, vbi nõ interuenit, nõ ẽ in potestate hoĩs, in cõsi.17.inc.Cõside. in 4.co. post Bar.tũ in l. fi is q̃ ꝓ emptore.ff.de vsuca. Et si diceret qũo hoc esse possit cũ sit q̃ fictio nõ cadat sup impossibili, vt in l.cõtesionibus.in §.1.ff.de interro.actio. vltra multos adductos per Bar.in d.l.si is q̃ ꝓ emptore.ff.de vsu. Respõdẽdũ esse scitis sic, verũ esse si nõ aliud suadeat æqtas, vt idẽ Bar.altruit in d.l.si is q̃ ꝓ emptore.in 11.col.ad fi.ff.e. verum æquitas suadet maxime in casu.d.§.pactus. ergo est arg.in l.diuus.ff.de in integ.restit.tene menti.

LIIII.

1 *Querela inofficiosi testamenti non datur nisi sine causa fuerit exhæredatus aut præteritus, fallit.nu.2.*
3 *Causa in qualsbet dispositione intelligitur semper excepta.*

COmmuniter querela inofficiosi testamenti non solet dari filio, nisi fuerit exhæredatus, & sine causa qdẽ, & sic immeriter a patre aut præteritus a matre, q̃ qdẽ illius p
1 teritio loco exhæredationis habita sit, dicit te.in §.fi. Instit. de exhæred.libe.& in l.3.& in §.illud.ff.de bono.pos.cõtra tab. Nec ab re, qñ alias si institutus fuerit, nulla rõ ẽ qua partrẽ in officioso egisse dicatur repugnãtque hæc, q̃ eũ instituerit, & inofficiosus fuerit, ptereq̃ in casu, & ẽ lingulare
2 dictũ, qñ filius maxime emãcipatus, ex asse fuisset institutus eiq; datus substitut' vulgariter, & totũ patrimoniũ testatis esset ĩ seruis, qbus libertas quoq; exinde donata reperitur, nã tunc esto q̃ institutus sit nõ aut̃ exhæredatus, aut p terit us, vt ʒ. cõsi. fuit prudẽs Vlpiani in l. Papinianus. in §. 4. aut̃. ff. de inof. test. vt hæreditas omitteretur, donec in substitutũ translata esset, quo facto querelã inofficiosi institueret, ita est te.ibi, & sic in cõsequẽtia & p obliquum consequeretur, q̃ directo & principaliter cõsequi nõ poterat. vt in l.1.ff.de aut.tut.& in l.Ari.ff.q̃ res pig.ob.nõ pos. Sed tu dicas nõ mirum esse, qñ institutio ita erat grauata, vt loco exhæredationis haberetur, & sic ex causa id cõcedi videtur q̃ in qualibet dispositione semp excepta esse intelligitur, vt l.si hoẽm, ff.mãd.& ad ꝓpositũ de quo ʒ. facit regula.l.si cũ.§.q̃ iniuriarum.cum vulgaribus.ff.si qs cautio. & in terminis in l.q̃ volebat.ff.de hære.instit. Et ex his posset inferri, paria esse, vel q̃ qs fuerit exhæredatus nomina tim, vel effectualiter quo ad istum sinẽ, & bene dixi, quo ad istũ sinẽ, qñ alias secus esset, vt legit i inst.de exhære. libe. in prin.& in l.1.ff.de lib.& post.& sentit Bar.in d.§.4.in fi. & tenebitis menti.

LV.

1 *Filius aut seruus lege 12.tab.q̃cqd acq̃rũt.patri q̃rit, fallit in castrẽsibus, aut quasi.2.Itẽ cũ expresse actũ ẽ vt nõ patri, sed filio q̃rat.3.Itẽ & cũ turpiter & iniuste q̃reretur.nu.4.*

HAbetis l.placet.ff.de acq.hæ.dicẽtẽ, filium ex lege 12. tab. seu seruum, quicquid acquirit, acquirere patri, seu domino. ita vt nec momẽto ẽt acquisitum penes eos
1 reman cat. & ita p illum te.Bar.in l.1.in 1.col.C.q̃ admit. & alij, quos nõ refero, & locũ habet ẽt si pater esset furiosus, vt ẽ casus in l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui vel alien.iu. Tu aut̃ aduerte id nõ esse generaliter verum, qm̃ in
2 castrẽsibus, vel quasi, secus est, vt gl.no.in d.l.placet.& in l.1.in §.1.ff.si quis à parẽt.fuer. manumis. nec mirum, quia in eis pro patrefami. solet reputari. Secundo cum tauctum
3 est, vt nõ patri, sed filio q̃reretur, casus est not.in l.si vsusfructus.in §.si ita.ff.quãdo dies leg. sed caue ne id intelligaẽ cum sui iuris effectus est. vt ibi fecisse videtur Bar. Tertio
4 & vltimo cum iniustẽ & turpiter aliquid quæritur, vt in l. quod seruus.ff.de acquiren. possessio. quę omnia ad limitationem.d.l.placet. addas vltra multa, quæ ego adduxi in dicta prima. C. qui admit.

LVI.

1 *Bonorũ possessio est de iure prætorio, nõ de iure ciuili.& nu.2.*
2 *Dictionis ex, natura est importare non semper causam proximam sed quandoque mediatam & remotam.*

COntendisse admodũm videtur alias Doc. nunquid vere bonorũ possessio fuit semper de iure ptorio, an vero ẽt & plerumque reperiatur fuisse de iure ciuili. Cõmunis opinio. se habet, potissimum per tex.in l.1.ff.vt ex l.& S.C.bo. possessio. q̃ sic. maxime ponderando inibi dictio nem ex, quæ de sui natura importat causam proximam, & immediatã, l.1.§.ex incendio.ff.de incẽ.rui.nau.cum vul. Ego aut̃ alias dicebã. & bene dictum est, quod non erat vera, quia tex. non possunt cauillari dicentes contrarium. Insti. de bono. poss. in prin. & in §. quos autem, & in l. ius
2 aut̃ in fi.ff.de iust.& iur.& q̃ nõ semper dictio ex, (& eri. no. intellectus ad dic.l.1.) importat causam immediatã, & ꝓximam, sed mediatã q̃nque, & remotã gratia euitãde contrarietatis, & ab soni intellectus. secundum Bar. in l. cum filius. in §. hæres. in fi.ff.de leg.2. & ita tencte, & dicte in reliquis vt dixi in rub.C.qui i dmi. in vlt.col.

LVII.

1 *Voluntas fingitur à lege, vbi non est vel etiam repugnat, vt in iure accrescendi, ne hæreditas pro parte adeatur, & pro parte repudietur.& nu.2.*

EGo volo vobis dicere vnum, q̃ certe mirabile est, q̃ volũtas fingatur à lege, vbi nõ ẽ, imo vbi repugnat, nã scitis, q̃ ius accrescendi introductũ fuit immediate à lege ex tacita testatoris voluntate. ſm magis cõmunẽ op. de qua in l.1.C.quand.non petent.par.& est tex.in l.si Titio & Mæuio.in §.Iulianus.ff.de le.3.& tñ nos habemus q̃ in
2 ter succedentes per bono.poss.contra.tab. qui veniunt cõtra voluntatẽ testantis, locum habet, vt in l.si duobus. ff.de bono.possessio.cõtra tab.& no.Bar.in l.mulieri & Titio ff.de cond.& demõstratio.& hoc nulla alia rõne, nisi ista, quia lex fingit voluntatẽ, vbi nõ fuit, ne hæreditas quæ est quid individuũ. l.1 ff.de acqui.hær.& dixi ego in l.1.C.q̃ adm. ꝓ parte adeatur & ꝓ parte repudietur, vt in l.in j.§. his ita. C.de cad.tol.& ꝓ hoc do, vobis te.no.in l.pare furioso.ff.de his qui sunt sui, vel alie.iur. vbi furiosus qui voluntatẽ nõ habet, fingitur habere à lege, vt sic filium in potestate retineat, cum nec furor sit de modis, quibus illa ea dẽ dissolui solet, & ad idẽ multa inducit Bal.in l.precibus in 15.co.ad fi.C.de impub.& ali.subst. est verum, q̃ alias dubitanti in l.1.in 7.col.& seq.C.quando non peten.par. sed quia hæc est veritas, ita quoque tenendum est.

LVIII.

1 *Inducta in fauorẽ vnius non debẽt in eius odiũ retorqueri nisi odiũ ueniret in cõsequentiã fauoris. itẽ fallit.nu.3.4.& 5.*
2 *Connexorum idem iudicium.*

DIcit l.q̃ fauore. C.de legib. q̃ inducta in fauorẽ vni nõ debẽt in eius odiũ retorqueri. quã regulã hic limitat Bal.in 7.oppo.& dicit nõ habere locũ, qñ odiũ. venit in cõsequẽtiã fauoris. per te.in l.cũ ex oratione.in §.fi.ff.de
2 excu.tu.& est verũ, quia hęc cõnexa reputãtur, & defectõne xis idẽ est iudicium. l.q̃cunque.ff.de rei vend.c.trãslato.ex tra de cõst. Sed volo vobis date tria pulchra, & notãda similia ad hoc. Primum est in t filio emãcipato, cuius fauore lex ptoria introduxit, vt posit succedere, esto q̃ le.12.
3 tab. esset incognitus. §. emancipa. Insti. de hæred. quæ ab intesta. defe.& tñ in odiũ retorquetur, q̃ ius accrescendi habeat locum inter eos, quod tamen accrescit inuitis. l.1.§. his ita. C.de cad.tollẽ. Secundum est in t filio similiter, qui ne iure ciuili est suus hæres, & necessarius habet beneficiũ perpetuũ adeundi, & tñ ad eius odiũ retorquetẽ vt hoc ius cõcludatur spatio annorũ triginta, vt not. in l.
5 licet. C.de iur.delibe. Tertiũ t & vltimũ in muliere, q̃ similiter agit ẽt matrimonio cõstãte, dum tñ maritus vergat ad inopiã. l.si cõstãte. ff.solu.matr.& tñ ad eius odiũ ẽt introductum est, vt infra tẽpus hoc fiat à lege determinatũ, vt in l.in rebus.in §.fi.C.de iu.delibe.& hæc oĩa nulla alia rõne, nisi vt ʒ. q̃ tenebitis mẽti ppetuo, & videbitis aliquã do per me dicta, & latius in l.1.C.quando non peten. par.

LIX.

1 *Ius accrescendi quare introductum.*

Domi

2 *Intellectus.l.cum hæreditate.ff.de acquir.hæred.*

1 DOmini mei, lcitis q̃ ius accrescendi non alia de causa fuit introductũ, nisi ista, quia absurdũ aliquo modo videbatur, quod hæreditas q̃ est qd vnũ, & individuũ. l. 1. ff. acq. hære. p̃ parte adiret, & pro parte repudiaret. l. 1. §. his ita. C. de cad. tol. Aduerte, qa cõtra hoc videt esse casus in l.

2 cũ hereditate. ff. de acqui. hære. vbi ex t duobus hæredibus vno adeunte, & altero repudiante, esse põt, q̃ ille qui adit, obliget se p̃ portione sua creditoribus hæreditarijs, & nõ cogatur aut totã dæreditatẽ relinquere, aut aliã partẽ adire, sed ipsum esse cõtẽtũ portione sua, ergo est ibi casus. q̃ p̃ parte hæreditas erit adita, & p̃ parte repudiata. ¶ Solue, minimo pars repudiata cedet ad cõmodũ dicti cohæredis adeuntis & erit p̃ ius accrescendi, & est rõnabile, qa erat obligatus ẽt satisfacere creditoribus hæreditarijs, vt est argumẽtum. in l. eum qui. ff. de iureiurando. quod notatur.

LX.

1 *Hæreditas semel adita amplius nõ põt repudiari, intellige p se & simpliciter, sed p extraneã p̃sonã. & de aquitate sic.*

1 HAereditas semel t adita (solet dici) nõ põt amplius repudiari. l. ficut. C. de repu. hære. Aduerte, qa hoc ẽ verũ p̃ se, & simpliciter, sed p aliã p̃sonã, & ex æquitate secus, casum habetis sing. in l. cũ hereditate, ff. de acqui. hær. vbi hæres suus & necessarius abstinuit se ab hæreditate, intellige de iure p̃torio, p̃ tex. in l. nam nec emãcipati. ff. de l. 1. & in l. eũ q̃. ff. de acqui. hære. & coheres extraneus, adiuit, dicit te, q̃ licet iste nõ possit portionẽ, suã repudiare p̃ se, & simpliciter, cõpellet tn̄ instãtia creditorũ aut totã adire, aut totã repudiare, nec ab re dicãs, qm̃ ex æquitate multa cõceduntur, q̃ nõ concederẽtur regulariter, vt dixi ego in dictionario meo Auct. in ver. æquitas. sed interim adducatur notat. te. in l. diuus. ff. de in integ. resti. & de dicta. l. cum hæreditate memini supra proxime ad illud tũ.

LXI.

1 *Mente q̃ venit, an proprie & directo venire dicatur. & nu. 2.*
2 *Plura determinabilia non pariformiter determinantur, quãdo non est eadem ratio determinandi vtrunque.*

1 SOlet allegari te. in l. nominis & rei. in §. verbum ex legibus. ff. de verb. & rer. sig. q̃ id, q̃ t venit ex mẽte, dici p̃prie & directo venire. Tu aduerte, qa hoc mihi nunquã p̃bauit, quando quidem esse possit, q̃ mente impropriè, & venire dicatur. iuxta not. in l. 2. ff. de offic. procon. & est rõnabile, & sensit. gl. in l. actio negotiorũ gestorũ ff. de negest. & erimus in casu, vt plura t determinabilia nõ pariformiter determinẽtur, qa nõ cãdẽ rõ ẽ determinãdi vtrũq;

2 quo solet limitari reg. l. iã hoc iure ff. de vul. & pu. subst. Et ideo p̃bat hoc mihi alius te. certe no. & sin. in le. sed si le. in §. de e. ff. de pe. hær. vbi S. C. de quo ibi, q̃ nõ erat loquutũ de p̃done, q̃ ex post facto sciuit se mala fide rem possidere, sed dũtaxat de eo, quia principio nõ ignorauit, ea mẽte ẽt fui sset phibetur, ita vt ille omnino, vel qui a pricipio, vel qui ex post facto sciuit, ad fructuũ restitutionẽ tenea. Nisi resp̃õdeatur vt s. & fortasis erit verũ, & licebit insup ab eorũ sentẽtia recedere, qui ita tenuerũt quia potest esse, q̃ exm ẽte veniat, & impropriè venire dicatur, qm̃ proprie alias voluisse quis videtur id solum, q̃ loquutus est, vt in l. vnica. in §. fin aũt. in ver. fin vero. & ibi Bal. C. de cad. tol. quẽ refert & sequit Ias. in l. 2. in 1. col. C. de lib. p̃t. Cogita.

LXII.

1 *Testamenta iure gentium introducta & inuenta, modo vero iure ciuili. nu. 6.*
2 *Successio actus legitimus & de iure ciuili.*
3 *Simile vt generet sibi simile regulare. fallit. nu. 4.*
4 *Actio est effectus obligationis, & de iure ciuili, obligatio vero de iure gẽtiũ, nisi dicamus actionẽ iurisgẽtiũ esse inuentione.*
5 *Actus à confirmato non à confirmante denominatur.*

1 EX pluribus suaderi posse videtur, testamẽtũ t iuris ciuilis esse, & ex maxime, quia hoc dicere videtur te. in l. 2. C. de bono. pos. secũ. ta. ibi, hoc n. iure ciuili conditum esse dicuntur, & in l. 12. tab. ff. de verbo. sig. vbi lex 12. tab. pote stat legãdi, & faciẽdi testamentum dedisse videtur, ergo de iure ciuili. & Bar. in l. ex hoc iure. in 2. col. ff. de iusti. & iu. l. tẽ quia successio factus est legitimus & de iure ciuili, vt no. in l. actus legiti. ff. de reg. iur. ergo & testamentũ, q̃ est causa successionis, quia qualitas effectus producti demõstrat qualitatẽ causæ producẽtis, qm̃ quidẽ regulare ẽt

3 sit vt t simile generet sibi simile, dicit te. in l. q̃ si nolit. §. q manci. ff. de q̃di. edic. Aduerte tn̄ quia cõtra hoc facere videtur, nã factio est effectus obligationis, & est de iure ciuili. l. 2. §. deinde. de orig. iur. & tn̄ obligatio est de iure gẽtiũ l. ex hoc iure. ff. de iust. & iu. Sed põt rideri q̃ imo & actio ẽ de iure gẽtiũ iuẽtione, vt p̃bat t d. §. dcũ. licet modũ agẽdi sit de iure ciuili, vt statim subiiciemus, vel q̃ id p̃cedit à cõmuniter accidẽtibus, & est regulare, licet fallat in aliq-

4 bus. Et tn̄ ad p̃positũ redeũdo gl. in l. quoties. ff. de hære. inst. imo tex. in l. lege obuenire. ff. de verb. sig. videtur dicere cõtrariũ, q̃ si de iure gẽtiũ, qm̃ si lex. 12. tab. testamẽtarias successiones cõfirmauit, absq; dubio erãt prius, quia q̃ nõ est, nõ põt cõfirmari. l. nã sub cõditione. ff. de iniu. rup. irritoque testa. & ẽ arg. in l. decem. ff. de verb. ob. de & in l. ius qui in p̃uincia. ff. si cer. pe. & pondera q̃ à confirmato

5 nõ aũt à cõfirmãte factus debet denominari, qm̃ erat prius validus, vt no. in l. oẽs populi. ff. de iust. & iur. & in l. 11. in §. oĩa. C. de vete. iu. enu. & in l. adopto. nõ iure facta. ff. de adoptio. sed vnico verbo dicas, & oĩa cõcordabuntur, quod

6 hoc t verum est inuentione, illud aũt ẽ de quo s. quo ad solẽnitatẽ, & modum testãdi, & ẽ simile in domino, q̃ ẽ de iure gẽtium, & tn̄ modus põt esse de iure ciuili p̃ vsuca. vt in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iu. & inst, de vsuc. in prin. & ita dicit Bal. in l. 1. in fi. C. de iur. aure. annullo. Itẽ in seruitute nã seruitus ẽ de iure gẽtium. §. seruitus. inst. de iure p̃so. & & tn̄ modus ponẽdi se in seruitutẽ, põt esse de iure ciuili. §. fi. e. ti. nec nõ & matrimonio, q̃ de iure gẽtiũ ẽ, imo naturali inuẽtione, & tn̄ quo ad solẽnitatẽ, & modũ ẽ de iure ciuili, vt no. inst. de iure na. in §. 1. q̃ oĩa nota, & tene mẽti.

LXIII.

1 *Septem testes requiruntur ad probandam voluntatem defuncti. & quare. quod tamen fallit. nu. 2. & 3.*

1 HAbemus te. in l. fi. C. de fideicõ. dicẽtẽ alias, q̃ ad p̃bãdã voluntatẽ defuncti requiruntur septẽ testes, nec immerito, vt falsitas euitetur, & vt p̃ampliores homines p̃fectissima veritas reueletur, de solẽnitate nõ loquor, qa duo sufficiunt vt dixi alias in l. 2. C. de bo. pos. secũ. tabu. Modo scias velim posse limitari hoc in tribus casibus. Pri-

2 mo t quãdo scriptura testamenti incendio, seu ruina, aut naufragio esset deperdita, qm̃ tunc per duos testes p̃bari posset, casus est sing. quẽ ibi no. Bal. in l. testium. in fi. C. de test. q̃ tamẽ intellige vt per eum inibi, quãdo sunt duo ex illis, q̃ fuerũt p̃sentes testamẽto, q̃ restrictio esse magna ad hoc dictũ. & ad illum te. Secundo quãdo t testator legata q̃ religt Titio, ab hærede Titio dari esset stipulatus & postea hæres negaret, tunc probaretur duobus testibus. & sufficerent, q̃ dictũ fuit Ias. in d. l. 2. in 3. col. C. de bo. possess. sec. tab. non tamẽ tutũ ex pluribus de quibus per me ibi, licet & ea possint postea resolui. Tertio & vltimo quando reliquisset centum filiæ, & nõ appareret in testamẽto quo iure, vt iure insti. reliquisse dicatur, & verum sit probari t pos-

3 se p̃ duos testes, q̃ dictũ similiter fuit Ba. in d. l. 2. sed hoc solẽnitatẽ poti" q̃ volũtatẽ respicit, & ideo cogitandũ est.

LXIIII.

1 *Actuũ pluralitas non præsumitur, fallit ratione vitande contrarietatis. nu. 3.*
2 *Facta non præsumuntur, nisi probentur.*
4 *Caute la ad pluralitatem euitandam.*

1 VOlo vobis dicere vnum, certe semper memoriæ cõmẽdãdũ. Nã scitis, t q̃d pluralitas t actuũ regulariter p̃sumi nõ solet. c. in presentia. de probatio. l. omnium. C. de testa. l. Pomponius scribit frumentum. in fi. ff. de rei vẽdi. nec ab re, quia quæ sunt facti, non t p̃sumuntur, nisi q̃ p̃bentur. l. in bello. §. factæ. ff. de cap. & postli. reuer. ca. cũ iure peritus. de offi. dele. Aduertite tamen, quia hoc inter cætera fallit, & limitatur gratia euitandæ contrarietatis,

3 t vt dicunt oẽs post Bar. in d. l. 2. C. de secun. tab. & in c. cũ Io. de fid. inst. & est exẽplũ in d. c. cum Io. nam ex duobus colliti-

gãtibus vnus producebat instrumentum, in quo de venditione domus simpliciter, & pure facta erat mentio, alius aũt ex aduerso probata, quod erat facta sub conditione dicit tex. quod nisi partes dixissent, quod vnica tantũ fuit venditio, plures præsumerentur ibidẽ gratia cõtrarietatis euitandæ, quia vnicũ cantabit instrumentũ, & aliud dicebat testes, & ob id Abb. ibidẽ in 3. col. docet practicã ad

4 pluralitatẽ euitandam, vt partes t super vnitate interrogentur, vel vt dicit Bar. in d. l. 2. ad fi. quando hæres petit ab aliquo ex his, qui debebant ab intestato succedere, hereditatẽ seu legatarius legatum, si constiterit testamentum factũ fuisse, sed hereditatẽ, aut legatũ nõ deberi, quia erat minus solenne quo casu põt p̃bari solennitas, vt proxime dixi, p̃ duos testes, & est cõmunis opi. in d. l. 2. & ex inde probata præsumetur absque dubio plura testamẽta facta fuisse gratia istius contrarieratis euitandæ, inter testes de solennitate deponentes, & hæreditatem negantẽ. Vnde practica est vt ibi declarat Bart. vt articuletur taliter, vt nõ nisi. testamentum factum esse dicatur, vt per eum ibidem quod nõ quia est aliquãtulum obscurus.

LXV.

1 *Ratio quare prætor prouidit præteritis, & institutis, non autem exhæredatis per tot.*
2 *Faciendo magis delinquitur, quam amittendo.*

1 SOlet dubitari alias in l. 2. C. de bono. pos. contratab. pro

2 pter quid est. quod non obstãte, q̃ filius præteritus haberet remedium t iuris ciuilis, dicendi testamentũ nullũ, & similiter institutus consequendi hæreditatẽ testatoris, tn̄ eisdẽ ẽt prætor de alio prouidit remedio bonorũ possessionis cõtra tab. scilicet & p̃m tab. exhæredatos aũtẽ neglexit, quãdo qdẽ solo remedio quærele vti possunt. Multæ hincinde adducuntur inter cæteras, quod id forte fuit, quia magis delinquere videtur, qui præterijt, quã qui exhæredat, & ideo non ab re est, si opus ẽt fuit maiori prouisione, & est arg. in l. 1. in §. sed & si quis. ff. de carb. edi. & in

2 c. vbi periculũ. de elect. in 6. quæ ratio falsa est, qm̃ t magis delinquitur faciendo, quã omittendo, vt dicit gl. in l. si mora. ff. sol. ma. & est tex. in terminis in l. maximũ vitium. C. de lib. p̃te. vbi iniuriosior est exhæredatio, quã p̃teritio, & tenuit Alc. in cõsi. 145. inc. circa in 3. col. in 2. vol. & põt videri ẽt, quia rupto testamento legata nõ debentur quasi à de mẽte relicta, in preteritione aũt secus, vt in l. 2. & in le. Titia. ff. de inof. testa. est verũ posse dici, quod genere pœnæ plus sit preterire, quã exhæredare, qm̃ testamẽtum eo casu ipso iure est nullũ, illo aũt nõ. Sed respondetur id est se, quia in testamento deficit forma, quandoquidẽ sit necessariũ, quod filius aut instituatur, aut exhæredetur, vt in fi. de exhere. lib. in prin. & in l. 3. ff. de iniu. rup. irrit. test. & in l. inter cætera. C. de posth. hære. inst. & simili. posset dici ẽt quod respectu legis plus peccat quis p̃tereũdo. sed respondeo Prætorẽ, qui habet æquitatẽ ante oculos, nõ ita tueti solennitatẽ legis, quemadmodũ ius naturę, & cognationis cõsiderat, quibus casibus omnimodo dicẽdũ est rationẽ supra dictã nõ procedere. Vnde alia adducitur, illud ideo esse, quia æquum putaui prætor eidẽ nõ prouidere, q̃ relã habenti. ex quo etiam querela nunquam dat habenti, aliud remedium, ita Bar. in l. Papinianus. per illum tex. ff. de inof. test. vel & aliter, vt dixi latius in d. l. 2.

LXVI.

1 *Bonorum possessio contratabu. quandoque conuertitur in se cundum tabulas. & contra.*
2 *Actio directa iuris artificio in vtilem conuertitur.*

1 BOnorum t possessio contrarab. quandoque cõuertitur in ẽm tab. vt põt videri in casu, qm̃ aliquis est institutus, puta Titius, & Scius frater præteritus, nam certum est quod interim bon. possess. secund. tab. non habet. l. 2. §. expẽctãdi. ff. de secun. tab. vnde lex voluit, quod beneficio ipsius præteriti haberet contratab. l. si post mortẽ. §. fi. l. illud §. fi. l. 3. §. si quis ex literis. ff. de contrarab. & hoc ad effectũ transmissionis, vel vt maiorẽ partẽ consequatur, si res ad causam intestati reducatur, quam fuisset habituus ex institutione, vel respectu legatorũ p̃standorũ, vt dixi alias in l. post humo. in gl. 1. C. de contratab. & est mirabile, qa si p̃teritus contratabulauerit testamentum, bene erit, quoniam secundũ tab. instituti ita. in pendenti, contra reg. l. fi. ff. commu. p̃d. sed non ab re, vt dicit Bar. in l. vsus fructus. ff. de ltip. seruo. in 1. col. qm̃ hoc ex ipsius dispositionis natura prouenit, res ad propositum reducetur ad causam in testati, & vnusquisque consequetur portionẽ suam, sin aut ẽ bonorũ possess. contra tab. intentata p̃ institutum cõuenietur in p̃m tab. casus est fin. in l. nõnunquã. & seq. ff. de le. p̃stã. & illa vtique attẽdetur. & est simile in l. neque enim. in §. fi. & ibi Bar. in prin. ff. de mili. test. deducẽdo vt deduxi in l. precibus. C. de impu. & al. subs. & melius quam ali-

2 bi t l. 1. C. de actio. & ob. vbi acti. t directa iuris artificio in vtilẽ cõuertit. Et qua soleo inferre clarius posse verificari conclusio, quã in l. cũ in fundo. in §. fi fundus. ff. de iur. do. quod quãdo vna dispositio transfunditur in alteram dispositionẽ, attẽditur illa in quã fit trãslatio, non autẽ illa quæ transfunditur, de qua tn̄ multa alias dixit So. in l. cum filio fa. in 15. c. ff. de le. 1. quod semper no.

LXVII.

1 *Exhæredato datur bonorum possessio contratabulas, quãdo exhæredatio non est solenniter facta, quia tunc non est exhæredatio sed præteritio. fallit. nu. 2.*

1 LIcet alias exhæredato non detur bonorum possessio contratab. quę proprium est remedium præteriti, cũ & ipse quærelam habeat, vt in l. 1. ff. de bono. posset. cõtra tab. attamẽ si exhæredatio rite, ineſt solenniter facta non fuerit, habebit, vt in l. non putauit. in §. non quæuis. ff. de contratab. & in l. 3. in §. pure. ff. de lib. & posthu. nec abre quia cum non est facta solenniter, nõ est exhęredatio, sed præteritio. verum præteritus habet contratab. ergo. Verũ

2 scias velim (& est notabile dictũ) id non t procedere, quando alio respectu nulla est vt puta in casu. l. fi. ff. de libe. & posth. de quo alia multa dixi in d. l. posthu. quam supra p̃ximè adduxi. C. de contratab. in l. nominatim. & sic licet edictũ aperiatur instituto prętentione alterius, vt supra p̃xime ẽt dixi, nõ tn̄ aperitur exhęrdato, vt in l. nõ putauit. in prin. & in l. si post mortẽ. in §. exhęre. ff. de cõtrat.

LXVIII.

1 *Testamẽtũ nõ habet cõferri in alienũ, arbitrium & quare.*
2 *Intellectus l. illa institutio. ff. de hæredib. instit. & l. filio præterito. ff. de inuisl. rup. & earum concordia.*

1 DIcit. l. illa institutio. ff. de hæred. instit. quod t testamentum & vltima voluntas non debet conferri in arbitriũ alterius nec immerito, qa vt dicit ibi gloss. in alienũ arbitriũ conferre id, q̃ vix permittebatur in suo, satis irrationabile, legi omnimodo visum est, quãdo quidẽ de rebº eorum in casu q̃ fuę futurę non sunt, t statuat atque disponat, & sunt concordantes in gl. ibidem. verum tu aduerte

2 pro notabili declarationẽ illius l. quod hoc t videtur contra casum. l. filio præterito. ff. de iniust. rup. irritoque testa. & ea quæ latius no. in l. posthu. in gl. petita. C. de bono. possessio. contratab vbi filius in potestate põt expresse vel tacite consentire præteritioni de se factæ, ita vt testamentũ alias quod nullum fuisset, valeat, quo casu testatoris volũtas omni modo in alienum arbitrium conferri videtur. Sed solutio facilis est a regula non discedamus, & id nõ esse verum dicamus, quia non ipse testator est, qui non sacit, sed lex, & fuit responsio Bar. in d. l. filio præterito. pro quo est etiam tex. in l. non putauit. in §. si quis sua manu ff. de bono. possess. contratab. & satis superque dixi ego in e. l. posthu. C. de bo. pos. contratab. in gl. præallcg. supra & est no. limitatio ad l. instituto.

LXIX.

1 *Legis ratione correcta, corrigitur & ipsa lex. & ibi Bald. & Curt. reprehensio, dicentium id procedere si ratio est propter legem, non lex propter rationem.*

QVis est qui non sciat gro. in l. 1. in verbo. prouidentia. ff. de legitim. tuto. dicentem, quod correcta ra-

1 tione t legis corrigitur & lex: quoniam ibi dicebatur, leg. 12. tab. inductum fuisse, vt tutela non nisi agnatis, & cognatis legitimis & naturalibus deferri deberet, nec ab re,

quoniam

quoniam rationi etiam naturali maxime conuenire videbatur,dicit.textu.vt qui eam ſucceſſionẽ ſperarent iidẽ ẽt tuerentur bona,ne dilapidarentur? quæ ratio hodie correcta eſt,quoniã hæreditas agnatione non inſpecta proximis defertur.ergo lex,vt idem ſit in tutela.Sed tu aduerte pro notabili intelligentia ipſius quod ita demum vera eſt
2 & procedit,ſi rõ eſt propter legem,non lex pp rõnẽ,id eſt,ſi rõ diſponit de lege,non autem lex de rõne,ita Bal.in c.1.in §.& quia vidimus in ante penul.col.de his qui ſeu. dare poſſunt.& ita poſt eum dicit Cur.concurrens meus, & pater,in l. poſthumo.in 8.col.C.de cõtratab.de qua me minimus ẽt ſupra & malè,vt ibi diximus,qñ nec rõne ꝓ bari poſſe videtur,nec lege ꝓ Bal.allegata,non rõne,qa cũ ratio ſit ánima legis,& non ſit lex,niſi per rõnẽ.l.quod dictum.ff.de pact.non poteſt dici,niſi quod ratio de lege, diſponat, non autem econtra. non lege,quia textu. allega.per eũ in l.proſpexit.ff.qui & à quibus non habet rõnẽ & ceſſat ob id,non quia ſit correcta,quo caſu non põt dici legem diſponere de ea quę in lege eſſe nõ reperitur,nec poteſt imaginari,vt eſt argumentũ in l.decem.ff. de verbo.obliga.& in l.eius qui in prouincia.ff.ſi cer.pet.cogita.

LXX.

1 *Facta multa tenẽt,q̃ tamẽ à principio ſieri impediũtur.intellectus.l.patre furioſo.ff.de his q̃ sũt ſui vel aliẽ.iur.& ꝓ to.*
2 *Prætor à principio an poſsit facere ne hæreditas adeatur.cũ non ſit ſupra ius.3.*

1 MVlta impediuntur fieri à principio, quæ tamen ex poſt facta tenent.l.patre furioſo.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.p quã regulã alias dici ſolet,q̃ licet Prætor ꝓ
2 bonorum poſſeſſionẽ contra tabu.nõ poſsit facere † q̃ qs cum ſemel eſt hæres,adiuitque hereditatẽ, definat eſſe hæres,attamẽ poteſt facere,ne à principio adeatur,quia(vt dixi)multa facta tenent,q̃ tñ à principio fieri impediuntur, & male,& hoc perpetuo notandum eſt,vt dicũt Doct.in l.poſt humo.vbi ego multa in glo.ſi.in 1.contrario.C.de bono.poſſeſſio.contratab.quia iſto quod regula.d.l. patre furioſo.procedat in caſu ſuo,& aliis,de quibus ibidẽ latiſsime.Iaſ.non tñ procedit in caſu iſto,ex quo prætor †non
3 eſt ſupra ius ciuile,ita vt poſsit facere q̃ hæreditas q̃ eſt de iure ciuili,ſiue hęres,vel adita hereditate,vel antequã adeatur.definat eſſe hęres,& ſenſit Bar.in l.cum in ſecundo.in fi.ff.de iniuſt.rup.irrito que teſtamẽ.& in l.illud.in fi.principio.ff.de bono.poſſeſ.contra tab.& ſcriben.in l.vt liberis. in gl.petita.C.de collatio.& hæc addenda cenſui ad d.l.patre.ne quandoque nobis hoc idem obiiciatur,& neſciam? ſoluere.quod perpetuo menti tenebis.

LXXI.

1 *Aditio hæreditatis,& bonorum poſſeſsio contra tabulas concurrunt,non tamen bono.poſſeſsio ſecundum tabulas, & contra tabulas,& quare fallit & infra Apophtheg.73.*

1 ESt vnus tex.in l.is qui in poteſtate.in §.ſed ſi ſcriptus. ff.de lega.pſtã.qui dicit,quod bonorum † poſſeſsio contra tab.& aditio hæreditatis concurrunt,quod tamen non eſt in bonorum poſſeſsione ſecundum,tab.& contrata. vt dicit gl.in l.poſt humo.ſupra proxime alleg.C.de bono. poſſeſ. contra tabu. & maxime mirum videtur, quia qui põt ſuccedere de iure ciuili,põt ẽt ſuccedere de iure ꝓtorio,vt in §.1.inſt.de bono.poſſeſ.Sed id nõ ab re eſt, qa aditio hæreditatis ẽ de iure ciuili,& bonorũ poſſeſsio de iure ꝓtorio,& ſic ius omnino diuerſum,qđ nõ eſt in bo. poſ.ſecundũ tab.& contract.quę ab eodem iure prætorio procedunt,ita dicitur in d.l.poſt humo.per Doct.in gl.ſi. prealleg.C.de bono.poſſeſ.contra tab. quod tamen an ſit verum,cum non ſit ſine difficultate,ibi diſcutio.

LXXII.

1 *Intellectus l.is qui in poteſtate,§.ſi ſcriptus.ff.de lega.præſtan. & Iaſonis hallucinatio in intellectu illius.§.*

AD aliud tex,proximo ſing.& Apoph.alleg.in d.l.is qui in Poteſtate.in §.ſed ſi ſcriptus.ff.de lege,præſtan.mi-
1 rabilis eſſe videtur,vt inquit Iaſ.in d.l.poſt humo,in 12. col.in prin.C.de bono.poſ.contratab,in illis verbis,& hac ratione prętor ſcriptum teneatur,quia ex liberis eſt, quod
1 liius emancipatus eo tunc per bo.poſ.contratab.minimè impedire poſſe dicatur additionem hæreditatis de iure ciuili.ſi.hæres inſtitutus ſit de liberis,quoniã alias ſi eſſet extraneus, dicendum videretur contrarium. Quod dictum ſuum ſemper arbitratus erroneum,immo falſum.& contra tex.in l.filium.ff.eo.de lega.præſtan. Nec obſt.tex.in d. §.ſed ſi ſcriptus.quia intelligitur in illis verbis verum quo ad præſtationem legatorum,non quo ad alia,ita vt ſenſus ſit,Prætorẽ eũ tueri,qui ex liberis eſt,ne legata omnibus præſtare teneatur,ſed non vt hereditas adiri in alijs.quãuis eſſet extranei,impediat,& ita Iaſ.hallucinat° ẽ ablq; dubio.

LXXIII.

2 *Bonorum poſſeſsio contra tabulas,& ſecundum tabulas regulariter non concurrunt.fallit nu.3.& infra apoth.74.*
2 *Contraria duo ſimul ſiere non poſſunt.*

1 HAbemus quod bo.poſ.ſecundũ tab.& contratab. regulariter concurrere non poſſunt.l.2.prealleg.C.de bono.poſ.contratab.nec ab re,quia ſunt remedia contraria,vt de ſe patet,& notum eſt.duo autem cõtraria ſimul ſtare non poſſunt,& maxime ſi ſint precisè cõtraria vt dixi ſupra & eſt tex.in l.vbi repugnantia.ff.de reg.iur. Tu ad-
3 uerte,quod hoc fallit in duobus caſibus.Primo in patrono prætorito.Secundo in patre,ſi teſtamentum liberti, & filij contratabulauerint.vt in l.1.C.de bo.poſ.contratab. liber. & in l.Pantonius.ſi.ſi à paren.quis ſue.manu.& hoc quia teſtamẽtum in totum reſcinditur,ſed pro parte,eſto alias quod natura bo.poſ.contratab.ſi totũ reſcindere,ſed id eſt,cum datur & competit filius ad differentiam,quærelæ,vt no.Aret.in l.poſthumus.in ſi.prin.ff.de libe.& poſthu.non aũ patrono & patri,& eſt verum & no. ſemper, quoniam his caſibus contrarietas ceſſat, & repugnantia, quo caſu ceſſabit etiã diſpoſitio prohibitiua concurſus. iuxta regulam.l.adigere.§.quamuis.ff.de iure patr.&c.cũ ceſſante.de appel.

LXXIIII.

1 *Pater præteritus exemplo patroni contratabulat teſtamentum ſilij,ita vt teſtamentum pro parte reſcindatur,cõtra naturam bonorum poſſeſsionis contra tabulas.2.*
3 *Pater præteritus in ſolidum contratabulat teſtamentũ filij in quo perſona turpis reperitur inſtituta,ſimile de fratre.4.*
5 *Caſus in quo not.eſt libera teſtandi facultas.*

1 SVpra proxime diximus,patrem † præteritum poſſe cõtra tabulare teſtamentum filii,exemplo Patroni,qñ eadem equitas concurrit,vt dicit tex.in l.1.ff.ſi à paren.quis fue.manu.& gl.in d.l.Pantonius.eo.ti.ita vt teſtamentum
2 pro parte,non in totum reſcindatur,& ſic bonorum † poſſeſsio contra tabu.naturã mutat,quæ eſt,5.ſit individua, ex eo quia pater vel patronus de viribus teſtamenti nõ diſputat,vt no.in l.1.C.de bo.poſ.cõtra tab.lib.& ſentit De. in d.l.1.in 13.col.in prin.in 1.lect.C.de bono.poſ. contratab.Quæro quid ſi in teſtamento filii perſona turpis patre præterito,inſtituta reperiatur,an bonorum poſſeſsio
3 detur eidem inſolidũ? dic breuiter quod ſic,caſus eſt in d. l.Pantonius.in prin.& ſimile adduci põt de fratre,qui cũ
4 alias,& regulariter † non admittatur ad querelã inofficioſi teſtamenti,& ad reſcindendũ teſtamentum fratris,admittitur tamen ſi in eo turpis perſona inſtituta reperiebatur, tex.eſt in l.tratres.C.de inofficio. teſtamen. nec ab re,quoniam ignominioſum ſatis eſſe videtur,ac contra omnẽ rationẽ naturalem,turpẽ perſonã admittere,patrẽ vero, aut fratrẽ penitus excludere,& ſic noluerunt leges hoc ca
5 ſu liberam vnicuique teſtandi,ſeu alienandi facultatem eſſe,vt dicitur in l.1.C.de ſacroſanc.eccl.& in l.non vſque adeo.ff.ſi a paren. quis fuer. manu. & in l.in re mandata.C.man. eum tamen hoc modo rebus ſuis homines. abutãtur,id que à lege permiſſum ſit,& põt videri alibi in l.ſed & ſi lege.in §.conſuluit.ff.de petitio.hære.ſed eo caſu intelligitur,vbi nõ pater aut frater in rerũ natura eſſe reperiat.vt ſupra quod no.ꝓ limitatione ſupra dictarũ legũ.

LXXV.

1 *Beneficium abſtinendi ab hæreditate ſibi delata eſt de iure ꝓtorio.& eſt ꝓperũ,cũ tẽdat ad inducẽdã exceptionẽ filio.*

Qualitas

5 *Qualitas naturalis regulariter attendenda non accidentalis,niſi & ſit potentior.*

1 BEneficium abſtinẽdi ab hereditate ſibi delegata licet qui ſecus tenuerint,eſt de iure ꝓtorio,& ſecũdũ opin. magis cõem,vt teſtatus eſt Ale.in l.qui ſe patris.C.vnde libe.& in l.neceſſarijs.ff.de acqu.hære.& Iaſ.in l.vnic.C.qñ non peten.partes & non habet dubium. Sed aduerte,qa hoc ſtante,videretur dicendũ,quò eſſet etiã tpale, & nõ perpetuum,ad differentiam eorum,quæ ſunt de iure ciuili,vt not.inſt.de perpet.& tẽp.actio.in prin.& in l.1. in §. largius.ff.de ſucceſ.edict.& tñ hoc eſt falſum,vt no.in d.
2 l.qui ſe patris.C.vñ lib. nec ab re,qñ tenditad inducẽdã exceptionẽ filio, quo caſu ſuccedit regula,quod ea,quæ temporalia ſunt ad agendum, dicuntur eſſe perpetua ad excipiendũ,dici tex.in l.pùrè in §.ſi.ff.de dol.exce.& in l. licet.C.de exce.& ſic conſideratio effectu ipſius abſtẽtionis,nõ aũt qđ ſit de iure prætorio,qđ vr mirabile,ex quo verificari poſſe videtur id,q̃ alias dici ſolet,qđ iura nihil aliud conſiderant,niſi effectum vniuſcuiuſque rei, vt in l.nomen filiarum.in §.ſi.ff.de ver.ſign.& in l.quod vulgo ff.de con.poſ.cõtra tab.& in l.ſi.C.de dona.Itẽ limitatio.
3 ad regulam.l.qui habet.ff.de. tutel.quòd † qualitas naturalis attenditur,& non accidentalis, vt id regulariter ſit, verum,prætẽquã in caſu,qñ accidentalis eſſet potẽtior, vt in caſu iſto,& in ſimili dicitur in l.1.in §. beſtias.ff.de poſtuland.quod notat.& tene menti.

LXXVI.

1 *Poſthumus propriè quis,& quis impropriè.& nu.3.*
2 *Dictionis,duntaxat,natura.*

ALtercatio maxima eſt inter ſcribẽtes in ru.de lib.& poſth. An poſthumus, qui naſcitur poſt teſtamẽtum patris in vita tñ ipſius,dicat poſthumus. Et reſolutio cõis
1 eſt,qđ ſic,ſed impropriè † & largo ſumpto vocabulo qñ propriè & ſtricte ille dr poſthumus duntaxat,qui naſcitur poſt mortẽ teſtatoris,quaſi poſthumum patris natus, vt in d.rubr.cõtinetur,& in rubr.C.de poſth.hæred.inſt. vbi gl.magiſtralis.& in l.Gallus.in gl.ſi quis poſthumos ff.de lib.& poſthu.& in l.poſthumo.C.de bono. poſſeſ.cõ tab.Et eſt tex.in l.3.in princ.ff.de iniuſt.rup.irritoq; teſt. ad literã,quem ego alias in d.l.poſthumo, ponderabã in
2 dictione illa taxatiua, † dutaxat,quæ ſi in oratione(vt ibi) eſſe reperiatur,cõtinet orationẽ negatiuã, perinde ac ſi expreſſe poſita eſſet,ſm Bar.in l.1.in prin.ff.ſi quis ius dicent non obtempera.& Aret.poſt eum in l.3.in §.ex pluribus,in 2.not.ff.de acquir. poſſeſ.& eſt exemplũ,Petrus duntaxat currit,ergo nullus alius quam ipſe.Item ex vna duntaxat cã poſſidemus,ergo ex plurib.nõ debemus poſ
3 ſe,ita vt ad propoſitum ſit ſenſus,poſthumos † eos duntaxat dici,qui poſt mortem parentis naſcuntur,vt ibi, ergo nullus alius † proprie dicitur poſthumus,quod eſt notandum.

LXXVII.

1 *Pater propter neceſsitatem famis poteſt vendere filium, non aquè filius patrem.nu.4.5.6.7.*
2 *Neceſsitas adeo ingens eſt telum.vt non ſit legi ſubiecta,et propter eam furtum permitti videatur.3.*
3 *pater & filius ſunt duo correlatiua, non tamen ſemper id eſt verum.num.7.*

VOlo vobis dicere bonum verbũ,ſcitis q̃ pater pp ne-
1 ceſſitatem † famis põt vendere filium,caſus eſt in l.2.
2 C.de patrib.qui fil.diſtraxe.nec ab re,quia † neceſſitas ingens eſt telum,& nulli legi ſubiecta.l.ait prætor.§.ſi debitorẽ.ff. qui in frau. credi.vnde bene Chriſtus reſpõdẽs phariſeis Luc.14.in prin.dixit,Cuius veſtrum aſinus,aut bos in puteũ cadet, & nõ cõtinuò extrahet illũ die ſabbati? c. cõqueſtus,de ferijs,& maximè famis,vt dicit Bar. in
3 l.1.de naufra.li.10.ita † vt furtum permitti ob id videatur. in c.ſi quis ext.de fur.& ea rõne furtum turpe quid non dr,qñ neceſſitas alias non excuſat,ſi turpe quid cõmittatur,vt eſt tex.in l.palã.in §. non eſt de rit.nupt. & probat alius tex.in c.cũ infirmitas in fi.de pœni.& remiſſio.Sed
4 ad propoſitum quæro,an d.l.2.habeat locũ econtra in filio? videretur.prima facie dicendum qđ ſic,per regulã.l. nam,& ſi in parentib.ff.de inofſi.teſtam.& maximè quia
5 pater † & filius videntur eſſe duo correlatiua,quamobrẽ diſpoſitum in vno ex duobus correlatiuis,in alio diſpoſitum etiam intelligitur,vt in l.ſi.C.de indi.vidui.tollend. & ideo videmus inde ẽt,q̃ ſicuti filio datur bonorũ poſſeſsione cõtra tabulas ita datur & patri,vt in l.1.ff.de bonor.poſſeſ.contra tab.& in l.1.& in l.Pantonius.ff.ſi à paren.quis fue.manu.Itẽ quia eadẽ neceſſitas, quæ eſt in patre vendẽte, eſt etiã in filio,ergo idẽ ius quoq; eſſe debet. l.à Titio.ff.de ver.oblig.l.illud.ff.ad leg.aquil.cum vulg.
6 tñ cõtrariũ eſt verius,vt dixit Cyn.in l.iſti quidẽ.in ſi.ff. qđ met.cauſ.& bene,qñ id prouenit rõne patriæ ptãtis, licet Cyn.non viderim,qđ beneficiũ eo reſpectu cũ fuerit patri conceſſum, non æquè ad filium debet extendi,
7 eſto qđ quo ad qđã † correlatiuũ patris eſſe dicatur, quẽ admodum eſt illud,vt nõ minus piè parentib.debeat hæreditas filiorũ,quã parentum filijs quo caſu loquitur d.l. nam & ſi parentib.ff.de inoff.teſt.vt vni detur bono. poſſeſſio,ſicut & alteri,vt dixi,licet filio detur vt filio,patri aũt vt manumiſſori,vt in d.l.1.& l.Pantonius.not.prælleg.ff.ſi à paren.quis ſue.manu. Nec ob. qđ eadẽ neceſſitas militat in filio,q̃ eſt in patre, qa verũ eſt ſed nõ ppea ſequiẽ,q̃ eadẽ neceſſitas faciat,vt idẽ poſſit filius, q̃ põt ipſe pater,qñ ſequeretur alias,q̃ cum eadem neceſſitas ſit in ſeruo, eadem neceſſitate poſſet & ipſe dominum vẽdere, quod quam abſurdum ſit,latet neminem. Et iſta non congeſſit Hyppolitus de Marſil.in ſingula.ſuis ciuitati.in antiquis,quæ memoriæ commendabis.

LXXVIII.

1 *Mitius agitur cum lege quam cum homine,fallit ſi agatur de annullatione actus nu.3.*
2 *Suſpenſus ab homine non poteſt eligere, ſecus ſi à lege.*

AVdi,dicit tex,alibi, & ſolet quotidie ad hoc allegari,
1 q̃ mitius † agitur cũ lege,q̃ cum homine.in l. Celſus. ff.de arbit.quã plene interpretatus eſt Bart.in l.amplius. non peti.ff.rem ratã habe.quamobrẽ ob id alibi dixit gl. in c.cum dilectus.in ver.à ſuſpenſis ext.de conſuet. quod ſuſpenſus ab hoſte non põt eligere,vel alia facere quæ iuriſdictionis ſunt,ſecus ſi à lege,& alibi Bal.in l.vniuerſa. in 1.col.in fi.C.de precibus Imper.offeren.q̃ habens dilationem à lege,non tenetur ſatiſdare,ſi aũt ab hoſte,ſecus & alibi gl.in l.aſſiduis.C.qui potio.in pign.habe.q̃ lex facilius moderat,ſeu ampliat ſuã diſpoſitionẽ,quã diſpoſitionẽ hoſis,quam commendat Alex.in conſi.5.inc. Attentis.in vlt.col.in 7.vol.Sed quæro an hoc indiſtinctè ſit verum? text.in l.ſi libertus.in princip.& ſingularis quidem. ff.de iure patron. quam ibi etiam in ſpecie not. Barto. videtur dicere quòd non, & eſt verum, quando.ſ. agitur
3 † de annullatione actus, & per hoc inferri poſſe arbitrabar alias, ſquòd ſicut in bonorum poſſeſſione contra tabu.vbi agitur de annullatione fiẽda ab homine, eſt locus ſucceſſorio edicto, multo magis eſſet in iure dicendi nullum, quod eſt annullatio legis, de quo tamen videnda ſunt quæ dixi in l.qui ſe patris.C.vnde lib.& ad propoſitum redeundo erit limitatio ad d.l. Celſus.cuius etiam meminit Bal.l.1.in prima.oppo.C.ſi in fraud.patro.& Iaſo.in l.vbi pactum.in princip.C.de tranſactio.& ratio eſt,quia lex facilius poteſt annullare,quam homo,cum maioris ſit etiam potentiæ.l. non dubium cum vulgaribus. C. de legibus ;& hoc modo propriè loquitur.d.l.ſi libertus minorem. & declarat Iaſo. in §. item ſi quis in fraudem.in 2.colum.in fin.inſtitut. de actione & eſt notandum.

LXXIX.

1 *Bonorum poſſeſsio contra tabulas ſicut datur præteritis, ita querela exhæredatis, niſi & præteritio & exhæredatio ſine cauſa facta ſint, quo caſu præteritis datur querela, exhæredatis autem contra tabulas, & numero 2.& 3.*

SCiunt oēs etiā qui' prima elementa ediſcunt, ꝙ ſicuti
1 †bonorum poſſeſſio contra tab. datur ꝓteritis ad euer
tendum teſtamentum patris, vt in l. 1. ff. de bono. poſſeſ. ꝫ
tab. & toto ti. ita datur exhæredatis quærela inof. teſtam.
2 prout ſimiliter toto tit. continet. ff. de inoffi. teſt. niſi ex-
hæredatio ſine cā facta eſſe reperiatur, qm̄ tunc quærela
non daretur, vt in l. nō putauit. in §. non quæuis. ff. de bo
no. poſſeſ. ꝫ tab. & in l. ſi pepercerit. in §. filius. ff. de lib. &
poſth. & dixi ego alias rōnem amplius aſſignando in l.
poſthumo. C. de Bono. poſſeſsio ꝫ tabu. Sed nec eos nunc
vnū volo ignorare omnimodo neceſſariū & vtilè, ꝙ imò
3 qñque etiā† quærela datur præterito, & eo quoque caſu,
cum ſine cauſa facta eſſe reperitur, videlicet qñ præteri-
tus potuit præteriri, ex quo ab alio præterito præcedeba
tur, nam hæc præteritio habetur pro tacita exhæredatio-
ne, & querela, eſto etiā qꝫ ſine cauſa facta ſit, & reperiatur
erit omnimodo neceſſaria, & ſic vbicunque trāſit ad ali-
quem ex ſucceſſorio edicto, caſus eſt ſingularis ſm verū
intellectum in l. pater filium. ff. de inoffic. teſtam. & in l. ſi
is qui. ff. eod. titu. quę iura ita declarat Bal. in l. poſthumo
rum. in fi. ff. de iniuſto rupt. irritoq; teſta. quod notabis. ¶

LXXX.

1 *Poſthumus preteritus ſi naſcatur, & moriatur' viuo teſtatore, teſtamentum quod eius preteritione erat ruptum, reconua leſcit de iure prætorio quo ad hæredis inſtitutionem, & lega ta in eo relicta, quod non eſt, ſi decedat poſt mortem teſtato ris. rationem vide nu. 2:*

1 HOc anno diximus inter legendū ſæpius, ꝙ poſthu
mus præteritus† ſi naſcatur, & moriatur etiā viuo te
ſtatore, teſtamētū, ꝙ eius preteritione erat ruptū, de iure
ſtorio reconualeſcit, quō ad inſtitutionē hæredis, & le-
gata in eo relicta, ꝙ nō eſt, ſi poſt mortem decedat, caſus
eſt in l. poſthumus. ff. de iniuſto rupt. irri. quæ teſt. Nunc
ſcias velim vt ibi declarat Bal. in fi. prin. ꝙ id nulla alia rō
2 ne eſſe dī, niſi ita, quia† actus qui ad confirmationē ordi
natur, facilius confirmat, ſi reperit cām efficientē in eſſe,
quā ſi reperit eam defeciſſe, ſed ſi moriatur viuo teſtato
re cām efficientē in eſſe reperit, id eſt ipſum teſtatorē, ſi
aūt poſt, deficientē, ergo non mirū ſi primo caſu facilius
effectus reconciliatur, ſcḋo aūt non, & hoc eſt etiā quod
ſenſit Dec. per tex. in l. qui vxorē ff. de iniuſto rupt. irri. q̄
teſta. in l. poſthumo. in 2. not. C. de bono. poſ. contra tab.
& colligitur ex tex. l. certum. ff. commu. prædio,

LXXXI.

1 *Filius ſi ſub conditione poteſtatiua hæres inſtituatur quæ vlti mo vitæ ſpiritu impleri non poſsit, tunc eo mortuo nepotes ſubſtituti admittētur, qui ſi ſubſtituti non eſſent, filius etiā hæreditate non adita tranſmitteret hæreditatem ad quoſ- cunque hæredes. & quare. 2.*

1 TRitū eſt apud oēs, ſi filius ſub conditione† poteſtati-
ua inſtituatur, quæ vlt. vitæ ſpū impleri nō poſsit, puta ſi Alexandriā proficiſcatur, ꝙ tunc eo mortuo nepotes
ſubſtituti admittentur. caſus eſt in l. ſi. ff. de cond. inſt. de
quo meminerunt ſcribentes in l. qui ſe patris. poſt gl. ibi-
dē in verbo. negat. C. vnde lib. modo ſcias velim, ꝙ ſine
2 potes, † & ē ſingulare dictū, ſubſtituti nō eſſent, dictus fi
lius etiā hæreditate nō adita, legitimus. imò ſuus, quia in
gradu primus eſt, efficeret, & ſingularitas eſt in hoc, ꝙa
trāſmitteret hæreditatē ad quoſcunq; hæredes, ꝙ nō eſt
in alijs legitimis. ita Imo. in d. l. fi. ff. de cōditio. inſt. & eſt
addendū ad ea, q̄ habētur in l. j. C. de his qui ante apertas
tabu. & in l. 1. in §. nouiſſimo. C. de cad. tollend.

LXXXII.

1 *Trebellianica non detrahitur de fideicommiſſo debito in teſta mēto militis. & quare. nu. 4. fallit tamē ſecundū cōem. nu. 2:*
3 *Detractio falcidie aut trebellianice inuēta fauore teſtatoris.*

1 ALibi dicit glo. ꝙ de fideicōmiſſo† debito in teſtamen
to militis non detrahitur quarta trebellianica. in l. p̄-
cib. in ver. peti poſſunt. C. de impu. & alijs ſubſt. imo tex.
in l. 1. in §. deniq;. ff. ad trebell. in l. in teſtamēto. C. ad leg.
falcid. & in l. teſtamento. 2. de milit. teſt. conſiderādo ma-
2 xime ius fforum, qm̄ cōis opi. eſſe vī hodie detrahi, per
tex. in §. pen. in auth. de hæred. & falci. vt dī in d. l. præcib.
& in l. Centurio. ff. de vulg. & pupil. Sed aduerte, quia mi-
3 rum etiā id videbatur iure fforum, qñ quidem† detractio
ipſa inuenta ſit teſtatoris fauore, qm̄ pro nullo, aut mini-
mo lucro facile ſcriptus hæres hæreditatē recuſaret, &
recuſat, vt legitur. Inſt. de leg. falc. in princ. niſi dicatur, &
4 eſt ſingulare verbū, ꝙ eſto ꝙ in† teſtamento militis hære
ditas nō adeatur, nihil eſt, qm̄ ſubſtitutio fideicōmiſſaria
eo tunc in directā conuertitur, vt eſt caſus not. in l. neque
.n. in §. fi. ff. de milit. teſt. & hoc inter cætera priuilegia mi
litaria p̄cipuum eſt, vt ſentit ibidē Bar. in prin. & bene, &
eſt ſimile, licet de fauore militis non agatur, in l. nonnun
quam, & ſeq. ff. de lega. præſtan. vbi bonorum poſſeſſio
contra tab. competens inſtituto agenti beneficio præteri
ti, quandoq; in ſecundum tabulas conuertitur, & dixi ſu
pra in 66. apophtheg.

LXXXIII.

1 *Aequitate & benigna iuris interpretatione aliqua recipiun- tur, quæ de ſtricto iure non reciperentur, eo tamen caſu lex non extenditur ad alium caſum nu. 3.*
2 *Hæreditas in codicillis neque dari neq; adimi poteſt de ſtricto iuris rigore.*

1 SCitis, ꝙ plerunque leges dicūt, aliqua† æquitate, & be
nigna iuris interpretationē recepta eſſe, q̄ de ſtricto
iuris rigore minimè admitterent, aut procederent, vt vi
deri pōt in l. Scuola. ff. ad treb. vbi ſi inſtituo filiū meū,
& ei ſubſtituo in codicillis, benigna interpretatione rece
ptū eſt, hæreditatē ſubſtituto reſtitui mortuo inſtituto,
2 tametſi de ſtricto iuris rigore† in codicillis hæreditas ne
que dari, neq; adimi pōt, vt illē idē tex. dicit, & ī l. 2. C. de
codic. & in §. pen. Inſ. eo. & ad idē breuiter his, verbis &
hoc mō loquēdi vtī† tex. in l. q negotia. in prin. ff. mād. &
in l. ſi tibi. in fi. ff. ſi certū petaī, ſed qs ſit effectus dictorū
3 verborū ignoratis, & ppea dicite, ꝙ cū lex† eo mō loqui
tur, ad aliū caſum nunquā extendit. ita Io. And. in c. 2. in
princ. vt lit. pendēd. in 6. per tex. in ca. ſuſceptū de reſcrip.
& in c. conſtitutionē. de reg. iur. eo. lib. & in l. cōmodiſſi-
mè. ff. de libe. & poſth. & ita tenendo, ego, ꝙ cōpendioſa
facta à pagano verbis directis poſt pubertatē non valet,
nec iure directo, nec fideicōmiſſi, reſpōdebā ad tex. q in
cōtrariū inter cætera adducebaī, d. l. Scæuola. ff. ad Treb.
in l. præcibus in 29. col. C. de impub & alijs ſubſt.

LXXXIIII.

1 *Conciliatio l. ſi alius §. ſi. ff. quod cum eo. & l. is qui in poteſtate ff. de lega. præſtand. & per tot.*
2 *Conditio implenda in forma ſpecifica, & infra apophth. 81. & 121.*

REperio duo fortiſſima cōtraria in iure, quorū vnum
eſt, quia ſi alibi dicit tex. ꝙ cōditio de dādo hæredi,
non erit impleta, ſi detur fideicōmiſſario, qñquidē hęres
non ſit, licet loco hęredis habeaī. l. ſi. ff. qd̄ cum
eo, & eſt tex. quē oēs dicunt ſing. in l. qui hęredi. in. §. 1. ff.
de cond. & demonſt. & huius dicti ea eſt rō, quia cōditio
2 † debet impleri in forma ſpecifica. d. l. qui hæred. & l. Mę
uius. ff. eo. aliud vero in l. is qui in ptāte. in §. fi. ff. de leg. p̄-
ſtand. vbi cōditio de dando hæredi impletur, ſi detur bo
norum poſſeſſori, & tñ bonorum poſſeſſor non eſt hęres.
l. 2. ff. de bon. poſſe. Ideò dicebā alias in l. præcib. ego vltra
oēs. C. de impub. & alijs ſubſtit. id non ab re eſſe, qm̄ teſta
mentum erat ruptū per bonorum poſſeſſ. cōtra tab. & res
reducta ad cām inteſtati, quo caſu perinde erat, ac ſi ex-
traneus hęres ſcriptus non fuiſſet, & maximè, vt tex. met.
dicit, quia inconueniens eſſe videretur, qd̄ filius legatū
reſtitueret legatario, & ſic onus ſentiret, alius vero emo-
lumētum hæreditatis, pro quo eſt tex. etiā no. in l. vnica.
in §. pro ſecundo. in ver. neque. n. C. de caduc. tollend. qd̄
non eſt conſiderabile in caſu d. l. qui hæredi. dict. §. 1. ff.
de conditionibus, & demonſtrationibus. tene menti.

LXXXV.

1 *Conditio de dando ſeruo, non impletur dando domino, & quæ ſit ratio, & an conditio ſemper implenda ſit in forma ſpeci fica, & ſupra apophth. 84. & infra apophthg. 121.*

Vt ſupra

VT ſupra proximè dicebā, & ſolet ita cōiter allegari,
inquit tex. in l. qui hęred. ff. de cōditionib. & demōſ-
1 quòd conditio† de dando ſeruo, non impletur dando
dño, ex quo dicūt ſcribētes paſſim & vbiq; ꝙ eſt ibi text.
ꝙ cōditio impleri debet in forma ſpecifica. Tu aduerte,
quia nuſquā id probabit, ex quo non pōt conditio imple
ri in perſona dñi, q̄ veniebat implēda in perſona ſerui, qa
effectu differunt, & nō eſt ex alio, niſi ex eo, qa ſeruus po
tuiſſet liber effici, & conſequi cōmodū dicti impleméti,
caſus eſt in §. libertas quoq; inſt. de ſin. reb. p fidei. relict.
vlterius, ſi id ibi eſſet ea rōne, non poſſet impleri in per-
ſona dñi conſentiente ſeruo, qa hoc eſt implere non ſpe
cifice, ſed per æquipollens, & tñ poteſt, vt ibi p̄terea cō
ditio de dando pupillo, ſeu furioſo, impletur dādo tuto
ri, vel curatori. ſ. ſi fundus. ff. eo. ergo. Ad idē dicit tex. in
l. ſi mulier. in §. ſi quis hæreditarium ſeruū. ff. de cōd. inſ.
ꝙ conditio de ſeruo manumittendo, quæ de iure imple
ri debebat, poteſt impleri de facto, ergo nu'quā tuta re-
gula illa, iō cogita, ne ex his infinitæ deciſiones corruāt,
& fuit ſubtilis indagatio Decij in rubr. de probatio. in 2.
col. vbi ego multa dixi, & aliquid etiam in d. l. precib. C.
de impub. & alijs ſubſtitut. & infra.

LXXXVI.

1 *Confirmatio ſuperioris operatur validitatem actus inualidi.*
2 *Actus à quo denominandus, à confirmato, vel à confirmante.*
3 *Actus factus intelligitur ex eo quod eſt veriſimilius, quando ex duplica capite fieri poteſt.*

1 SOlet dici, ꝙ confirmatio ſuperioris† operatur validita
tē actus inualidi. l. adoptio nō iure facta. ff. de adop. per
quem tex. ita etiam dixerunt Doct. maximè Moder. in l.
omnes populi. ff. de iuſt. & iur. intm̄ vt hinc poſtea oriaī
3 difficultas an† actus ita confirmatus, à cōfirmante debeat
denominari, vel à confirmato, vt ibidē, & in locis p me
copioſiſſimè allegatis in aureo meo Alphabetico. in ver.
confirmans. Sed pro ſingulari dicto nūc ad vnum velim
aduertas, qm̄ id forte non haberet locum, q́ eſſemus in
concurſu actus validi, & inualidi, qm̄ tunc, & eo caſu, cō
firmatio† facta per principem, refertur potius ad actum
validum q̄ inualidum. ita Io. An. in c. dudum. in fi. ext. de
deci. quē refert & ſequitur Hypp. de Marſi. in cōſ. 75. inc.
clementiſſimum. in vlt. col. & in ſing. 96. inc. Cōfirmatio.
Quod tñ vſquequaque tutum non vī. quia actus ſi de ſe
validus eſt, non eget confirmatione, quod non eſt, cum
actus eſt inualidus, quo caſu potius videreī dicendū con
trarium eius, quod idē Io. And. dicebat, & Hippo. Marſil.
poſt eum, tñ authoritas eiuſdē eſt magna, & maximè in
terminis, in quibus loquitur, ideo dic vt ſupra, & per eū
latius in d. c. dudum, & poſſet etiā exinde probari rōne,
qm̄ actus quoties ex duplici capite fieri pōt, ſemp factus
eſſe intelligiī ex eo, qd̄ eſt veriſimilius, vt eſt no. caſus in
l. tutor. in §. 1. ff. de excu. tut. & in l. fi. C. de dot. promiſ. &
in c. requiſiſti. de teſt. ſed veriſimilius eſt actū validū cō-
firmari, qui cōfirmationē ēt deſiderat, vt no. in d. l. oēs po
puli. ex quo tollit, ꝙ ſ. contra eundem Io. And. dicebam.
ff. de inſt. & iur. quam inualidum. ergo & ita tenet.

LXXXVII.

1 *Verba generalia à quocunque prolata debent intelligi ſecundū iuris diſpoſitionem, & ex hoc infertur ad quæſtionem de lo cante domum, & promittente nunquam expellere conducē tem, quod perſona loquentis ſemper excepta intelligitur.*

1 SOlet dici, ꝙ verba† gñalia à quocunq; prolata fuerint,
& in quacunque diſpoſitione, debent ſemper intelligi
ſm iuris diſpoſitionem, vt ecce in caſu. l. ſi prior. ff. ſolut.
matr. maritus promiſit dotē reſtituere, intelligitur inquā
tum facere poterit. Itē & ſimiliter, retento ſibi lucro eiuſ
dem dotis, qd̄ tibi pro parte cōpetebat, vt declarat Bald.
poſt Cy. in l. ſi. C. ad leg. Fal. Vel & aliter, qū gñaliter dam
nū & intereſſe promiſſum eſt, vt id totum nō veniat, ſed
vſque ad dupli quātitatē, vt in l. vnic. & ibi no. C. de ſent.
q̄ pro eo, qd̄ intereſt, & eſt notabilis limitatio ad tex. & re
gulā de qua in l. 1. in §. generaliter. ff. de leg. præſt. & in l.
de p̄tio. cū vulg. ff. de publica. Sed quæritur, pone ꝙ ego
2 promiſerim domum meā conducenti, eum nunquā ex-
pellere, an intelligatur etiā ſi vellem pro vſu meo ꝓprio.
Ang. in l. æde. C. loca. quem, refert & ſequitur Dec. in d. l.
vnic. in 12. col. in vlt. lectura dicebat, ꝙ ſic, qm̄ alias verba
gñalia nihil operarentur, qd̄ dictum mihi non placet, vt
dixi in d. l. vnic. in 36. col. qm̄: in gñali ſermone ſemper p̄-
ſona loquentis excepta intelligitur, vt in c. petitio. de iu
reiur. & eſt ſimile in c. venientes. eo. tit. & in l. imperato-
res. ff. ad municip. Nec obſt. ꝙ verba alias gñalia nihil ope
rarentur quia ſatis eſt, ꝙ operetur reſpectu aliorum, vt
in dictis iuribus continetur. Et eſt tenendum menti.

LXXXVIII.

1 *Obligatio ad intereſſe ſuccedit in promiſſionibus facti. fallit. nu. 2. 3. & 4. intellige vt infra apoph. 90.*

1 REgulam habemus, quā nullus ignorat, ꝙ in promiſ-
ſionibus† facti ſuccedit obligatio ad intereſſe, vt in l.
ſi quis ab alio. in fi. ff. de re iud. & in l. quoties quis. ff. de
verb. obl. & in l. ſtipulationes non diuiduntur. ff. eo. ita vt
tex. iſti nullo modo poſſint cauillari. Sed ſcias velim pro
ſingularib. verbis. duo vt dicebā heri in l. vnic. C. de ſent.
quæ pro eo, ꝙ intereſt, ꝙ hoc debet intelligi p̄terquā
2 in caſu, qñ† obligatio inducta partium conuentione, ſuc
ceſſiſſet in locū obligationis legalis, vt in caſu. le. ſtipula-
tio. §. ſiue aūt. in fi. ff. de no. ope. nun. qm̄ tunc præcisè ad
factū ageretur, cū eo caſu etiā agaī, vt in l. ſi cū exceptio-
ne. in §. ſed & ſi quis. ff. ꝙ met. cau. ex quo ſubrogatū ſa-
pit naturā eius, in cuius locū ſubrogatur. l. ſi eū. §. qui in-
iuriarū. ff. ſi quis cautio. l. 1. §. hęc actio. ff. ſi quis teſtamen.
li. eſſe iuſ. ſiue. cum vulga. & ſic iſto caſu, qd̄ notādum eſt
pro limitatione. l. Celſus. ff. de arb. mitius agetur cū hoſe,
3 quā cum leg. Itē† & ſcḋo in clau. l. ſed & hæ. in §. fi. ff. de ꝓ
cur. qm̄ factum in iudicio explicandū eſt, pp ipſius rigo-
rem, ne prętor illudatur, vt declarat Bal. in l. ſi traditio. in
princ. C. de actio. emp. & in l. nec libertus. in ſi. C. de ope.
liber. & ſentit Bar. in d. l. ſtipulationes non diuiduntur. in
4 16. col. ff. de verb. obl. Addas item† tertiò, vbi cauſa publi
cæ vtilitatis ageretur, vt in ſcriptore, vt ille idē Bal. vbi ſ
vtrobique no. & ſcriben. in d. l. ſtipulatio. ff. de noui ope-
ris nuntiatione, & ob id inferri poſſet gl. malè loqui in d.
l. vnic. vt ibi dixi in verſi. in alijs. quæ abſolutè præſuppo
nebat, & affirmabat per iura prædicta ad factum præci-
sè agi poſſe.

LXXXIX.

1 *In obligationibus dandi res præcisè dari debet, niſi ſit perem- pta, quo caſu promiſſor tenebitur poſt moram ad æſtimatio- nem. intellige vt nu. 2.*

1 IBidem ſimiliter dī, ꝙ in† obligationib. dandi res præci
sè dari debet, nec ſuccedit obligatio ad intereſſe, ad
diam prædecessoris caſus, & latius in d. l. ſtipulationes nō
diuiduntur & eſt tex. in l. vbi aūt non apparet. in fin. ff. de
verb. obl. Quod tñ intellige, ſi non ſit perempta, qm̄ tene
bitur promiſſor poſt morā ad æſtimationem, vt in l. ſi ſer
uum. in §. h. ff de verb. oblig. quod dictum non eſt abſo-
lutè ſequendum. & tenebis hoc ſemper menti, qm̄ debet
2 intelligi† verum qua ad obligationem extinctiuam obli
gationis, vt nō ſuccedat obligatio ad intereſſe, prout eſt
in factis, ſed non quo ad obligationem augmētatiuā obli
gationis dandi pretium data perceptione fructuum ex
parte emptoris, qm̄ tunc poterit agi ad vſuras vtroq; iure
loco intereſſe ſuccedentes, vt in l. 2. C. de vſur. & in l. fru
ctus. & in l. curabit. C. de action. empt. per quę iura ita de-
clarabat Roma. in conſi. 117. incip. in caſu. in 4. column.
tene menti.

XC.

1 *Obligatio ad intereſſe, quod ſuccedat in obligationibus facti, quo modo intelligendum.*

DIxi proximè ſ. ꝙ regulariter in obligationib. facien
di ſuccedit obligatio ad intereſſe, idq; tribus mo-
dis poſſe limitari, & bene, vt ibi. Nunc velim aliud note-
1 tis, certè annotatione dignum, quod id verū eſt, & † pce
dit, vbi factum eſt merum, aliudque nō interuenit, ſed qm̄

iussus iudicis,& sententia interueniſſet,ſatis æquè dici poſſe vī,quē p̄cisè ad factū teneri,vt ſoluendo intereſſe nō li beretur gl.eſt ſing.& no.in l.qui reſtituere.in ver.cōdēnā dum.circa fi.ff.de rei vend.quā cōmendant Doct.in l.ſtipulationes nō diuidunt.ff.de verb.obl.& Iaſ.poſt eos in l. in actionib.in 5.col.ff.de in lit.iur.imò vltra eos tex.ſi rectè intueāt,in d.l.ſtipulatio.in §.ſiue aūt.ff.de no.ope.nū. licet dixerimus ſ.id eſſe,eo quia obligatio cōuētione partiū inducta,ſucceſſerat in locū obligationis legalis,vel & aliter,vt dixi nouiter in d.l.vnic.C.de ſen.q̄ ꝓp eo,qđ intereſt q̄ id ſit pp cōtēptā maieſtatē Prætoris,vt eſt bonus tex.in l.ſi familia.ff.de iuriſd.om.iud.q̄ vtcunque ſit, intellige tū niſi actor maluerit potius ſibi eo caſu intereſſe ſolui,quam factum impleri,vt iuſſerat iudex,qm̄ tunc eſt ſemus in caſu d.l.ſi quis ab alio.§.fi.ff.de re iu.& l.ſtipulationes non diuiduntur.ff.de vebor.obl.& l.quoties quis, cum vulgaribus.ff.eod.cogita.

XCI.

1 *Conſiliatio l.2.ff.de lit.iur.& l.ſi quando.C.vnde vi.cum l.argentarius.§.cum autem.ff de edend.& nu.2.& 3.*

1 VOlo vobis dicere magnum contrarium,nā ſcitis,q̄ †cōtra doloſum intereſſe probatur per ſolū iuramētum,vt in l.2.ff.de in lit.iur.& in l.ſi qm̄.C. vnde vi.& in c. fi.ext.qđ met.cauſ.& eſt regulare adeò lex cum odio habet qm̄quidē delictū eſſe dicaſ.l.1.§.nunc tractemus.ver. planè.ff.de excu.tut.& no.Bar.in l.j.in fi.prin.ff.de fideiu. tut.& tū tex.habemus dicentē contrariū.in l.argētarius. in §.cum aūt.ff.de eden.vbi p̄argentarium dolo non edē tem rōnes,agitur ad intereſſe, idq; teſtib.& alijs probationib,non aūt iuramento doceri debet. Solue breuiter,
2 & ſuic ſolutio†Barto.& Imo.in l.ſi prius.in 2.quæſt.ff.de nou.oper.nun.vt Iaſo.refert in d.§.cum aūt.poſt Ang.tū Pau.de Caſ.& Moder.quod cōtrarium procedit in caſu, vbi iure actionis,quis experitur.tex.vero in §.cum autē, palle.loquitur in eo, qui originaliter ſolū officio iudicis tenebatur,& ſic minus erat obligatus,& eſt vltra eos arg. in l.qui p colluſionē.ff.de act. empt.& ita deberet teneri. Sed cōſidera,q̄ ſi,lex iuramentū vult deferri cōtra doloſum†odio ipſius,hoc erit cōſiderabile,ſiue iure actionis,
3 ſiue officio iudicis quis contra eum experiaſ,& iō dicendum eſt id caſuale,quod dī in d.§.cum aūt,qm̄ probādo, q̄ ſi habuiſſet teſtes,vel inſtrumenta q̄ nūc habet, procul dubio viciſſet,vī etiā probare in conſequētiam intereſſe & eſt no.intellectus,& quidē verus ad illū tex.Sed adhuc inſtaſ,& dī,ibi, q̄ contra ſurem intereſſe probatur p teſtes,quod eſt ꝯ iura ſupradicta, & non minus vrget quā aliud.Bal.poſt multa,& ibi Iaſ.dicebant poſſe reſpōderi, contraria loqui in caſu vbi de dolo,& cōſequēter de delicto conſtabat.tex.aūt in d.§.cū aūt,vbi nō conſtabat,nec ab re,qm̄ vulgo dicimus, hæc paria,non eſſe,& non apparere,vt in l.in l.ff.de contrah.empt.& eſt arg.in l.cōtumacia.vbi gl.ff.de re iud.& in c.2.de dolo & contum,q̄ ſolu. etiā mihi non placet,quia ſi non cōſtabat,non debet quo que poſſe agi ad intereſſe.l. ſancimus. C.de pœn.iō dicas vt ſ.ad aliud contrarium,& de melioribus ſolu.cogita.

XCII.

1 *Actore non probante reus abſoluendus.fallit nu.2.*

1 REus,vti regulare eſt, †non pōt cōdemnari, niſi cōtra eum probetur,id quod petitur deberi,dicit tex.in l. qui accuſaret.C.de eden.& in c.1.vt eccl.benef.ſi dimi.cōſe.& in c.cum eccleſia Sutrina.in fi.de cauſa. poſſ. & proprie.& hinc eſt q̄ dici ſolet iudicē non poſſe iudicare,ni ſi ſm allegat.& probata,vt in l.illicitas.in§.de offi.p̄fid.
2 & tū ego dabo tibi†caſum,in quo abſq; probatione id facere poteris,qđ dictum mirabile eſt,qñ.ſ.eſſemus in iudicio,& intereſſe ſingulare probatum non eſſet,nam iudex tunc,& eo caſu pōt ex officio ſuo ſe informare,& ad condemnationem procedere,caſus eſt in vnica.C.de ſenten. quæ pro eo quod intereſt & in l.terminato.in fi.C.de fructu.& lit.expen.& in l.ſemper.in §.hoc†interdicto.ff.q̄ vi aut clam.per quę iura ita etiam dicit Bar.in d.l.vnica. in fi n. & in l. ſi quod ex Pamphila.ff.de leg.2. & in not.limitatio ad dict.reg.l.qui accuſare.vltra alias de quibus ibidem,& in d.ca.1.vt eccleſ.benefic.ſed dubito in d.l. vnica,quòd non ſit vera,quod videbitis poſteà.

XCIII.

1 *Libellus obſcurus non ſemper eſt nullus, ſed quāndoque procedit etiam parte opponente.& nu.2.*

PRocuratores noſtr cōiter errant,cum actor producit libellum obſcurum,qm̄ nomine rei petunt, vt declare
1 tur,& malè quia debēt ſimpliciter †opponere, q̄ libellus non procedit,ex quo malè cōceptus eſt,vt inquit Specu. in tit.de lib.concep.in §.fi.in ver.cautis tū ſis , quē ſequit Ant.de But.in c.ſi.de lib.obl.& Pau.in l.edita.C.de eden. & Ale.in l.i.in prin.in 1.col.in fi.ff.de edēd.& Iaſ. in l.ſi p errorē.in fi.ff.de iuriſd.om.iud.Qđ intelligire in ciuilib. qñquidem valeat ſi pars non opponat, vt eſt tex. quia ita debet intelligi in l.ſi.vbi gl.& Doct.C.de anna. exeep. & in c.Abbate.ſanè.de verb.ſign.& declarat etiā Iaſo.in l.ſi auia.in. 2.col.in fi.& princ.ſequent.C.de ſucceſſ. edict.nō aūt in criminalib.quia etiā parte non opponente eſt ipſo iure nullus ſm Bal.in l.vnica.in 12.col. C.de confeſ.& in l.edita.in 10.C.de edē.quē refert,& ſequutus eſt Iaſ.in l. 1.in 1.col.ff.co.& alijs caſib.etiā de quib.ibidē p eū. Velim tū pro ſingulari dicto vnum obſeruetis,q̄ imo qñq; libellus†obſcurus procedit,neq; eſt nullus,etiā ſi opponā tur à parte,vel neceſſarium eſt,vt petatur declarari iuxta procuratorum errorē,qñ obſcuritas procedit,& naſci tur ex partium cōuentione. Caſus eſt quem ibi in ſpecie not.Ang.in l.2.§.fin.ff.de eo quod cert.loc.Nec ab re, vt arbitror, quoniam contractus legem accipiunt ex partiū conuentione, vt in l.1.in §.ſi conueniat.ff. depo. & erit notabilis limitatio ad ſupradicta,& maximè ad tex.in d. l.ſi.C.de anna.except.

XCIIII.

1 *Mandatum habens ad vnum,cenſetur etiam habere ad illius acceſſoria,fallit.nu.2.*

1 QVi habet mandatum ad agendum,abſque dubio p̄ſumitur habere ad ea , q̄ ſunt ēt neceſſaria ad ipſum mandatū,& ſine quibus difficulter illud explicari poſſet, vt dī in l.ad rē mobilē,& in l.ad legatū.ff.de proc.& in l.il lud..ff.de acqui.hær.& melius quā alibi in l.cuicunq; in §. ſi ei apud quem.ff.de Inſt.actio.Sed volo pro ſingulari dicto vos vnam notare,& ſic limitabitur reg.ſupradicta,q̄
2 Illud†verum eſt,& procedit in quolibet acceſſorio,præterquam in eo, in quo facilè procurator in periuriū incideret,vt puta in iuramento in litem, quod quidem acceſſorium dici poteſt,& tū ne anceps in periurium incidat, non vī habere mandatum ad illud. Caſus eſt not.in l. videamus,quem in ſpecie no.ibid.Iaſo.in princ.ff.de in lit. iuran. inferens amplius pro prędictæ limitationis rōne, non ab re eſſe,quia ſicuti idem procurator nūquam cenſetur habere mādatum,vt faciat dominum delinquere.l. ſi procurator.in princ.& ibi not. Bar.ff.de condi.in d.l.ſi pater.ff.quæ in fraud.cred.ita non cenſetur habere mandatum,vt ipſe delinquat,& eſt arg.in l.merito,ff.pro ſoc. vt ſic contrariorum eadem ſit diſciplina,maximè quia diuerſitatis ratio nō poteſt aſſignari, vt legitur in rub.ff.de acquir.poſſeſ.& eſt tex.in l.1.cum vulg.ff. de his qui ſunt ſui vel alien. iur.ita vt inferri poſſe videatur à contrario, quod argumentum frequens eſt & probabile , vt dī in l. 1.in §. huius quoque rei ſortiſſimum eſt argumētum.ff. de offi.eius quòd vbicunque daretur caſus , vt anceps in periurium non incideret , quòd tunc præſumeret etiam illud ad iſtud acceſſorium habere,quod no.

XCV.

1 *In contractibus bonæ fidei multa permittuntur, quæminimè permiſſa eſſe intelliguntur in contractibus ſtricti iuris , & per totum.*

2 *Legis verba cui cōueniūt, eidē quoque cōuenit diſpoſitio illius.*

HOc mane dicebā inter legendū ad certū propoſitū, quia Bar.inter cōtractus ſtricti iuris,& cōtractus bonæ fidei,certā ſimiliter tradedat diſtinctionem q̄ multa planè

planè in cōtractibus bonę fidei permittunt leges,q̄ in cō
1 tractib.ſtricti†iuris minimè permiſſa eſſe videtur,& maximè cum de moræ purgatione agitur, vt eadē admittat in contractib.bonæ fidei, vbi in promiſſione dies & pęna certa expreſſa eſt,licet in cōtractib.ſtricti iuris regula ſit in contrarium.ita Bal.ſignāter in l.cum allegas.in 6.opp. C.de vſur.& Moder.in l.ſi inſulā.ff.de verb.obl.per text. ſing.in l.Lucius.in ver.neque hæres à contrario ſenſu.ff. de actionib.empt.Intantū,& certè verbū eſt ſing.vt cum verū ſit dicere,contractus initos cum principe eſſe bonę
2 fidei,dici ēt poſſit in eis hoc ſibi locū vendicare,qm̄. cui conueniunt verba legis, eidē etiā debet cōuenire diſpoſitio.l.4.§.toties.ff.de dam.infec. & eſt vtile in practica dacriarijs , qui ſi promiſiſſent tali die ſoluere principi certū quid ſub certa pœna,vt admittatur morę purgatio,ea ratione,ſingulare dictum eſt,Bal.in tit.de pace conſtan.in §.ſi quis vero.per illū tex.in vlib.ſeu,quē refert Iaſ.& ſequiſ in l.& ſi poſt tres.in vlt.col.ff.ſi quis cautio.non habita conſideratione priuati cū eo cōtrahentis,qm̄ magis dignum trahit ad ſe minus,taliter vt ſola ſit conſideratio inſpecta perſona principis,vt in c.quod in dubijs,de conſecr.eccle.vel alta.& idē forte de æquitate canonica,quæ oēs cōtractus debēt.& ſolēt reputari bonæ fidei,ſm eundem Bal.in c.j.in vlt.col.de mutu.petit.Sed quia dubitari poteſt,vt idem Iaſ.vbi ſupra ſenſit,aliter non refero.

XCVI.

1 *Executio in ſcholarium liberis non debet fieri, niſi expenſum eſſet in informitate,aut funere alicuius.*

2 *Glo.in l.nepos Proculo.ff.de ver.ſign.quatenus de ſcholaribus loquitur,debet intelligi de ſcholaribus viuentibus , & actu ſtudentibus.*

3 *Milites habent priuilegium ne executio in eorum armis fiat.*

1 SCholares habēt priuilegium, vt in eorum libris executio fieri nō poſſit,gl.eſt in ſing.in l.nepos Proculo.ff.de verb.ſig.quā cōmendat Bal.in rub.C.qui bo.ceder.poſ.& tū volo dicere verbum not.q̄ imo eſt dare caſum,in quo fieri poſſit,non obſtante priuilegio prædicto, vt puta cū aliquis in infirmitate, & funere alicuius expendiſſet,nā eo caſu poſſent retineri libri donec, & quouſque ſibi de credito ſatisfactum eſſet,ita Bal.in l.in reſtituenda. C.de petit.hæred.& eſt arg. in l.ſi.§.in cōputatione.C.de iure delib.& in l.Papin.in §.4.ff.de inoff.teſt.& in l. pen.& fi. ff.de relig.& ſumpt.fun. & ſic ius poterit ſibi dicere in ſacto proprio,vt in ſimili ēt inquit gl.in l.ſi non ſortē.in §. ſi centū.ff.de cond.indeb.& erit not. limitatio ad reg. de qua in rubr.& l.j.C.ne qs in ſua cā.Sed aduertendū eſt, qa d.gl.in ſalle.l.nepos Proculo.debet intelligi , vt dixi ego
1 alias in c.1.in 6.de in integ.reſt.in ſcholarib. † viuētib.& actu ſtudētib.& hoc nō ab re,ne ab ipſo ſtudio auocarēt
3 prout in militib.qui ſimile habent priuilegiū,vt in† eorum armis,executio nō detur eadē rōne ne à militia auocent,& reſpublica indefenſa maneat,nō in mortuis & nō ſtudentib.aut militib.etiam nomine,& minimè militantib.quia neque ſcholares neq; milites hoc caſu eſſe dicentur niſi abuſiuè,vt dī,in arg.tū.in l.2.ff.quemad.teſt. aperi.& in l. Paulus.ff.de uerb.ſig.& patet ad ſenſum, qa etiā ceſſante cauſa,ceſſet effectus.l.adigere.vulg. §. quamuis. ff.de iure patrona.c.cum ceſſante de appella.

XCVII.

1 *Nemini licet venire contra factum ſuum.fallit nu.2.*

1 COntra factum proprium regulare eſt,vt quis nō veniat,& ſi venerit,non admittatur, caſus eſt in l.p fundum.ff. de ſeru.ruſt.prę.& in l.creditorib. C.de ſer.pig. da.manu.& in l.poſt mortē.ff de adoptio. necab re , qm̄ q̄ initio ſunt voluntatis , ex poſt facto neceſſitatis eſſe dicuntur,vt in l.ſicut.C.de actio.& obl.& in l.in cōmodato. in §.ſicut.ff.cōmod.ita vt ius alteri quæſitum, ex tunc ab eo,eo inuito auferri nō poſſit, dicit tex.in l.ſi.ff.de pac.& in l.id quod noſtrū.ff de re.iur.& maximè quia ſequeret hoc caſu,q̄ quis admitteret ēt ad turpitudinē ſuā allegādā.ꝯ tex.in l.1.C.de fur.q̄ tū intelligi debet agēdo,nō excipiēdo,vt declarat Bal.in l.1.2.col.C.de cond.inſer.& eſt tex.in l.mercalē.eo.tit.& in l.cū profitearis.de reuo.don. in alijs caſib.vt dixi ego in d.l.1. C.de fur.Itē q̄ quē de euictione tenet actio,eundē agentē nō repelleret exceptio, adhuc contra text. in l.vendicantem.ff.de euict. Attamē volo tibi dare†tex.ſing.dicentē contrariū,in c.ſi quis pref
2 byterorum.ext.de reb.eccl.nō aliæ. vbi† prælatus mec q malè alienauit bona eccleſiæ,pōt cōtra factū ſuum venire,& alienationem ipſam repetere,ita vt non videaſ quo que turpitudinē ſuā allegare , nec nō & fructus conſequi ex re ipſa alienata ꝓceptos,quē tex. exclamat And. Sicu. in cōſ.40.inc.Præclare.in 9.col.in 1.vol. & ſi nihil habuerit,ꝓtiū non dabit,qđ vī mirabile,vt in l.ſi mancipiū. C. de rei vend.ſm gl.in præalle.c.ſi quis ꝑsbiterorū.Nec mirum, quia hoc fauore eccleſiæ à lege introductū eſſe vī, cuius gra exhorbitant regulæ , & diſpoſitione,iuris cōis, vt in l.ſunt perſonæ.ff.de relig. & ſump. fune. qđ totū tū ego interpretor verum in alienatione facta de facto,qñquidē ipſo iure ſit nulla,nō in ea q̄ eſſet facta de iure,interuenientib.ſolennitatib.de quibus in auth. hoc ius porrectum.C.de ſacroſanct.eccl.& in c.ſine exceptione.12.q. 2.vt ſic q̄ de facto proceſſerunt,de facto etiā reuocētur, vt dicit gl.ſing.in l.minor.ff.de euic.& ita loquiē d.c. ſi qs ꝑsbyterorum,vt & ibi etiam gl.ſenſit in ver.alienata , & Bal.in l.iubemus.in §.ſanè.in 1.col.C.de ſacroſanct.eccl. & Abb.in c.1.in vlt.col.in prin.ext.de procu.& Dom. de Ro.in deciſione 11.de iud.in c.) Monachus in prin.in nouis.& bene.Et hæc ſint ſatis.

XCVIII.

1 *Intellectus l.vniuerſi. C.vbi cauſ. fiſc.& l. ſi quis à Barbaris. C.de re milit.lib.12.& reprehenſus Corſet.nu.2.*

ANto.Corſet.in ſing.ſuis in ver. pœna 5.quod eſt ſing. 241.inc.aliqui diuidentes,quærendo rōnem,& perueſtigando,ꝑp quid eſt,q̄ in caſu l.vniuerſi. C.vbi cauſ. fiſc.& in l.ſi quis à Barbaris.C.de re mil.lib. 12.dī,q̄. ſi familiares principis ſe ab iniurijs prouincialib. inferendis nō abſtinuerint,publicè viui cōburi debeāt, & idē ſi quis ſcelerata factione Barbaris facultatē depdationis in Romanos dederit,tenuiſſe vī,id eſſe forte,qa crimina morte extinguūtur,vt in l.1.C.ſi reus vel accuſ.mor.fue.& in c.quorundam.23.di.quod regulariter tū in interpretare. qm̄ fallit plerunque in caſib.de quibus per gl.in d.l.1. & in §.per contrariū.inſt.de hær.q̄ ab intelt.deſe.& dic intelligentiā hanc ſm eum ſingularē, non eſſe verā,neque eam rōnē motiuā ſeu finalem legum ꝑdictarum fuiſſe, quod ex eo pōt demonſtrari,quia ſi regula vera eſt, ꝓut eſt vera,q̄ crimina morte extinguantur,non erat neceſ
2 ſarium id l.exprimere. Quamobrē dicas†potius,& eſt,verū,id eſſe ꝓp criminis atrocitatē, q̄ quidem facit , vt iura etiā tranſcendantur.ſm Inn.in c.1. de conſt.ubi ego ad ſaturitatē multa dixi.& eſt arg.optimum in l.2.ubi gl.not. ff.arbo.fur.cæſa.& in c.tāta.de ſim.& in c.mulier.15.q.1. de cuius intellectu no.ubi etiam ego in l.imperium.ff.de iuriſd.omnium iud.& per Andr. Sicul.in conſi.94.incip. ſcribitur,in 3.col.in 1.uol.

XCIX.

1 *Iuriſdictio in vniuerſo ſi competat alicui,et poſtea certe ſpecies demandentur , non prætorea tollitur iuriſdictio generalis, fallit nu.3.*

2 *Promiſcuis actibus rerum officia non debent turbari.*

1 HOc manet qdā interrogauit me , an ſi actus cōpetat alicui gñaliter,& in uniuerſo,& certæ ſpēs poſtea alteri cōferantur,collatio iſta ueniat accumulatiuè,uel priuatiuè,ita ut ſpēs gñi deroget. Prima facie erā dubius nū forte deroget,per reg.gñi per ſpēm.de reg.iur.in 6.in l.ſi ſeruo manumiſſo.ff.de pec.lega.& in l.uxorem.in §.codicillis.ff.de leg.3.demum quia promiſcuis actib.rerū offi
2 cia turbari non debent,dicit tex.in l.conſulta diualia. C. de teſt.& in c.cū ſingula de preb.in 6.ſed poſtea mihi diligenter cōſiderāti,contrariū regulariter uiſum eſt uerius. & hoc per tex.quē ibi in ſpē not.Bar.in l.1.C.de offi.p̄fec urb.& exclamat mēti tenendū,ubi in ciuitate ſi fiat vnus officialis ſpecialiter ſuper damnis datis, uel ſuper abun-

dantia, non propterea tollitur iurisdictio generalis, quã habet potestas. Item per tex. in l. qm̃ augerio. C. de cõuenien. fisci debitor. vbi si constituitur procurator generalis, & postea alius ad certã spẽm, nõ propterea vr̃ sublata potestas procuratori gñali. Itẽ postremò & vltimo. p tex. in c. per hoc. vbi vr̃ non casus. de hæret. in 6. p officiũ inquisitoris hæreticę prauitatis non videtur, neque sublata dr̃ potestas Episcopo loci habenti iurisdictionẽ vr̃em in sua dioecesi per quæ iura. ita etiam comperi tenuisse in simili casu, & in terminis quidẽ And. Sicul. in cõsi. 58. inc. à Ioue principium. in 3. col. in 3. vol. & suadebã rõne, qm̃ voluntas si non probetur mutata, durare præsumitur, vt in l. fideicommissa. in §. si rem. ff. de leg. 3. & in l. cum tacitum. ff. de probatio. & in l. cum hic status, post prin. & ibi Bar. ff. de dona. int. vir. & vxor. Sed pro singulari dicto ẽt
3 no. quòd non ab re dixi, regulariter verum, qm̃ fallit in casu, qñ fuisset apposita dictio, solus, ex quo eo tunc manifestè appareret, conferentem voluisse omnimodò generi derogare, vt inquit Ang. & bene, in l. 1. C. vbi & apud quem. Nec ob id propterea, & ad propositum redeũdo, videtur derogatum generi, vel officia promiscuis actib. hominum turbari, quoniam in casibus suis procedunt, & intelliguntur, non hic, vt ille idem Sicul. declarat vbi supra, in pen. col. & est verum.

C.

1 *De consuetudine paduana super bigamis.*

1 EXtat hic Paduæ cõsuetudo antiquissima, & diu, ac lõgo tpe à maioribus nostris obseruata, q̃ qñcunque qs ad secunda vota transierit, matrimoniumq; contraxerit cũ vidua, possit per vicinos in loco vbi vir habitat, vt arbitror, in vtriusque contumeliã capi, & fieri, vt asinũ conscendat, manuq̃ue caudam teneat, & tota die ducatur per vrbem, ita vt ab oĩbus exibilando, & clamando deridea. Et hoc, quia signum incontinentiæ est, vt in c. proposuisti. 82. dist. & not. Abb. in rubr. extra de big. in prin. vnde non ab re asinum, nõ equũ vetultas delegit, quippe quia genitale magnũ habet, & coit multum. Et ob eã rem arbitrati sunt Archades, vt author est columella, hortos præsentia denudatorum ossium atini Archadici fœcundari posse, ita vt fabella etiã satis lepida de asino legat. Equus .n. animal satis generosum, & velox, cum ad brauiũ curendum iret, obuiaretq; asino, dixit, ne sine quid facis, quid moraris mecum venias, quia diuites erimus, iuit confestim asinus secum, sed cum montẽ altissimũ ascẽderẽt, vt natura etiã est tardus, stolidusq;, cepit tristari ascẽsu m, & diceret, & quo diuites erimus, quò pergimus frater, dic quæso, at equus, Corinthum, ne te amplius morer lõgo silentio, ad brauium currendũ, heu me miserũ, inquit asinus, qui hodie tm̃ itineris confeci, harum diuitiarum spe delusus, credebã. n. ad coeundum, quantum esset satis meipsum duceres, nõ ad currendũ, & equo dimisso, eo reuersus est, vnde discesserat, qua fabella creditũ est asinũ non ad aliud natura genitũ, nisi ad coitũ, & ad stoliditatẽ, quo fit, vt multum coeuntes, etiã cõi vso loquẽdi, asini appellentur, & stolidi sint, dicaturq; ille plus coit, q̃ asinus. hinc etiã proditũ est, corona pudicitiæ ornari olim apud Romanos hoĩes solere quæ vnico viro contẽta dignosceretur, neque poterat tã honesto præmio fraudari. Leges itẽ ob hoc turpe potãtes, vetant bigamum eligi posse in Episcopum, vt toto ti. ext. de biga. Sed ad propositum redeundo, & eo vnde digressi sumus, eadem cõsuetudine, infamia hæc & dedecus non paruum, prandio, seu cẽna, prout tũ qualitas viri patitur, & vicinorum petentiũ numerus exposcit, redimi põt. Modo euenit, & singularis dubitatio est, q̃ dum quidã his diebus ad scda trãsiuisset vota, & viduã satis pulchrã duxisset in vxorẽ, vicini volebãt vt asinũ cõscenderet, aut q̃ ignominiã redimeret, essentq; in hac contẽtione, vxor prędicta eiusdẽ morit, qua mortua tuebaẽ se nõ teneri, neq; esse obligatũ asinũ ascẽdere, & minimè infamiã hãc redimere, quærebatur quid iuris, & fui super hoc consultus, partib. sic adinuiceẽ consentientib. quibus breuiter dixi, non esse ambigẽdum ip
sum teneri, & obligatũ esse, vel illud facere, vel soluere q̃ vicinia tota ridẽs exposcebat, qm̃ esto q̃ vxor mortua esset, non ppeà obligatio dicebaẽ extincta, ex quo fuit incõtinẽs, & eã traduxit domũ, copula carnali tiã sequuta, vsque adeo vt potuerit, cum rõtam militaret ea mortua, quã viuente, etiã condemnari. Et ideo bonus iste vir cũ rõnẽ audiuisset, homoq; esset satis rõnabilis, & si sentiret se asino cõparari, votis oĩum obtemperauit, & prandiũ fecit satis opiparum, ac sumptuosum oĩbus vicinis, nec si ne risu, & maximè cũ fabella recitaretur, quã ei de equo & asino prædixeram, ita vt tota domus risu obstreperet.

CI.

1 *Sententia in contradictorio iudicio lata, facit ius quo ad alios.*

HOmines campi sancti Petri, districtus Paduani, tãto tpe, cuius initij memoria hoĩum non exstat in cõtrarium fuerũt semper immunes, & exempti ab oĩbus impositionib. grauedinib. & munerib. tam realib. quam personalib. & hoc ex priuilegio alias ipsis cõcesso per quondã illustrem D. Franciscum de Cartaria, quia perditum est, sed ex quadã sententia, & determinatione Rectorũ tunc tpis existentium, quibus causa ad petitionẽ dictorum hominum extiterat delegata per illustrissimum D. nostrũ, & declarantiũ exinde auditis partib. in contradictorio iudicio, ipsos debere conseruari in prædicta sua immunitate, & alijs in processu deductis, quæsitũ fuit à me, cũ huic altercationi essem præsens, qm̃ territoriũ ptẽdebat aliàs ipsos solationi salarij Prouisoris noui fluminis qd̃ ad pręsens sit, cõtribuere oĩmodo debere, ex quo priuilegium nõ ostendebant, quid iuris an tenerenẽ & breuiter dicebã, q̃ non, qm̃ perinde erat, ac si ipsi priuilegium ostẽdissent, cum in sententia sua rectores ante dicti dixerint, ipsos debere dicto priuilegio immunitatis gaudere quo fit, vt illa eadẽ dispositionẽ inducat, & ipsos in priuilegio ponat, tex. est quẽ ibi ad hoc in ispẽ not. Bal. 1. l. testamẽto. in ver. decreuit. ff. de hęred. iusti, & ita ẽt fuit obtentum,

CII.

1 *Hereditatem delatam infanti, qui tutorem non habet, si moriatur ea non adita, non transmittit fallit tamen num. 2.*
3 *Infans & furiosus in omnibus non equiparantur.*

1 CErtissimum est, nec põt negari, si infanti ẽ hæreditas delata sit isq; tutorẽ minimè habeat, & moriatur, ipsum hęreditatem nõ aditã de iure ciuili nõ trãsmittere, l. 3. l. qm̃ sororẽ. C. de iur. deli. l. vnic. §. in nouissimo, & ibno. C. de cadu. tollẽ. l. 1. cum simil. C. de his qui ante aper,
2 tab. nihilominus tũ dari remedium optimũ põt, quo hæreditas & ipsi infanti acquiratur, & si moriatur, acquisitã trãsmittat, vt bonorum possessio petatur de iure p̃torio, quicunq; etiã fuerit petens, qm̃ tunc & eo casu statim acquireturcidẽ etiã nulla expectata ratihabitione, tex. est in l. pen. ff. de bon. po. tit. generali. quem dicit not. Ale. in l. 3. in prin. C. qui admi. & est limitatio ad id, quod de ratihabitione dr̃ in l. 1. C. eo. & in l. 1. ff. quis ordo. in bo. poss. serue. Et not. quia secus est in furioso, quamuis infans &
3 furiosus alias æquiparentur, vt in l. 2. C. de cura. furioso. qm̃ plus iuris habet tutor in personã infantis. quã curator furiosi, vt declarat not. Bar. in l. 1. in fi. ff. de bo. pos. infan. & furio. & remissiuè Alex. in d. l. 3. & est menti tenendũ.

CIII.

1 *Potentia actui propinqua actus est. fallit nu. 2. & quæ sit ratio. nu. 3. 4. & 5.*
2 *Verbum accesit denotat actum perfectum, & consummatũ à quo ad terminum ad quem.*
6 *Excommunicatione nulla est maior pœna.*

1 SOlet vulgaris regula allegari, q̃ potentia factui propinqua, actus est, vt in l. pen. ff. de mili. testa. vbi ita pro cincto habetur, qui de proximo est cingendus, & pro perdito, quod statim est pendendum, & pro dato, q̃ paratũ est ad dandum vt ex legibus ibidem allegatis etiam colligi põt, intrantũ vt de bonis proprijs perdat quis administrationem, & potestatem disponendi hac ratione, si de proximo subest spes deuolutionis in alium, & pro mortuo habeatur, qui de proximo est n. oriturus, vt in l. sed si ma
rius,

ritus. ad fi. ff. qui & à quibus. & in l. post cõtractum. ff. de dona. & ibi no. Bar. & in l. huic scripturæ. ff. ad le. aqui. & cõsuluit Pet. de Anc. in con. 420. inc. fuisset. in fi. & in no. q. Bal. in l. dos data. in prin. C. de dona. ante nupt. & idem ẽt probatur in l. abesse. & in l. qui mittuntur. ff. ex quibus caus. maio. quæ duo iura inducit Ias. in l. 1. in pe. col. ff. so Iut. matrim. & ad idem melior textus de iure in l. qui pœna. in §. duus. ff. de man. quem pro singulari allegat idẽ Ias. in l. diuortio. in §. interdũ, in vlt. col. ff. sol. mat. Sed ad uertendũ est, quia mirum vr̃, & regulã non esse gñaliter
3 veram, ex quo statutum dr̃, si quis accesserit ad ecclesiã armata manu, puniaẽ pœna capitis, & tũ non comprehẽditur qui est in potentia eundi. l. arboribus. §. de illo. ff. de vsufru. Rursus mãdauit testator in domib. sui ecclesiam constrtui, dr̃ alibi Bal. q̃ non propterea ecclesia appellabitur, neque priuilegio aliquo gaudebit, in l. si nondum in prin. C. de fur. per no. in cle. literas. de rescrip. Et pari modo, ac vltimo loco, si eps excommunicaret oẽs doctores non disputantes, qm̃ licentiati non includerenẽ, vt idem Bal. dẽ in d. l. 1. in pe. col. ff. solu. mat. & ideo ad primũ rñ
3 deas, id nõ ab re esse, quia verbũ accessit, denotat actũ p fectũ à termino à quo ad terminum ad quẽ, & cõsummatum, q̃ non est in eo, qui est in via eundi, & potẽtia ad actum, & fuit declaratio eiusdẽ in l. cum in te. ad fi. C. de dona. ante nup. Tum & maximè addas tu oppositum in statuto, in quo regulare est, vt verba strictè intelligãtur, vt in l. quicquid astringendæ. ff. de verb. obl. & in l. 3. in §. hæc verba. ff. de neg. gest. & in c. in nostra. de iniu. vel & aliter, vt infra. Ad sm, vero, id esse respectu denominationis, qm̃ regulare est eam fieri ab eo, q̃ est de præsenti, nõ ab eo, q̃ erit in futurum, vt idem Bal. dẽ in d. l. si nõdum, per illum te. C. de furt. ea fortalsis rõne, qm̃ multa euenire possent, ne fieret. Ad tertiũ verò, qa pœnale, & odio
5 sum est, & regula in odiosis locum nõ habet vt ibidẽ ipse met Bal. dr̃, & bñ. qm̃ eo casu sermones sunt stricte interpretandi, & clarius in d. l. si nõdum, vbi qui interfecit eletum, non propterea punitur, ac si Episcopum interfecis
6 set, stante etiam eo, quod nulla pœna maior est in ecclesia Dei ipsa excommunicatione, vt in exemplo de quo supra, & probatur in l. hi qui sanctam fidem. C. de apost. & in c. corripiantur. 24. q. 3. quæ omnia tene menti.

CIIII.

1 *Bonorum possessio est iuris & non facti.*
2 *Verba in diffinitionibus stant proprie.*
3 *Modus acquirendi licet sit facti, non tamen ipsa acquisitio.*
4 *Copula sui natura inter diuersa ponitur.*
5 *Subauditiones ea ratione permissæ videntur, vt euitemus cõtrarietatem, & absurditatem.*

1 HOc anno habuistis in gl. rubr. C. qui admi. & ẽt in l. j. per Bar. e. ti. q̃ bonorum possessio est iuris, & nõ facti, vt apertè pbat in l. 3. in §. bonorũ. ff. de bono. posse.
2 considerando maximè q̃ in diffinitionibus verba stant priè, & non impriè, vt in l. qs sit fugitiuus. in §. erro rem. ff. de ædil. edict. & in l. non aliter. in §. 1. ff. de l. 3. Itẽ q̃ pscribitur, vt ius adeundi, vt in l. licet. C. de iur. delibe. ea autem q̃ sunt facti non, vt not. declarat Bar. in l. j. in 3. col. ff. de cond. ex l. sed maximè mirum vr̃ q̃ ho hoc esse possit, cũ in ea requiratur aĩus & aĩus, sit quid facti l. bonæ fidei. ff. de acq. rer. do. ita vt in cæteris pscriptionibus, pterquam feudi probãdis, necesse sit eiusdem mentionẽ facere qm̃ alias non psumeret, vt in l. in bello. in §. factæ. ff. de capti. & postli. reuer. & in c. cum in iure peritus. de offi. dele. Et non ab re in pscriptione feudi, necesse non eẽ dixi, qm̃ mala ẽt pscribi põt, sm Bal. in c. 1. in §. si quis per triginta. in 2. col. si de feu. sue. controuer. inter domi. & agnat. in vlib. feu. & est not. verbum, cui difficultati ad propositum respondebat idem Bal. in d. rub. qui adm. &
3 est vera rñsio, q̃ licet modus acquirendi sit facti, ipsa tñ acquisitio est iuris, vt in dñ o, quod per modum facti acquiritur, & tñ iuris est, vt Inst. de reb. corpo. & incorp. in prin. & arg. optimum in l. consi. in fi. ff. de cura. furio. sed
cogita ẽt, q̃ contra d. l. bonæ fidei, vr̃ & de directo facere te. in l. pro hæred. in prin. ff. acq. hære. q̃ imo aĩus sit iuris, vbi pro hærede gerere inquit tex. non tam facti, quã aĩ est ergo animus & factum differunt, & ad idem in l. 1. in §. Scæuola. ff. si quis testa. liber. esse iuf. fue. ibi, quæ sa-
4 cti est, & aĩ ergo diuersa, qm̃ ea est natura copulæ, vt inter diuersa ponatur, ẽm glo. in rub. ff. de iur. & facti. igno. & in c. q̃relam. de simo. Salua breuiter, & dic primũ intelligi, vt in d. rubus declarabam in 2. lecto. non tam facti alterius, quã aĩ, & fuit declaratio Bar. in l. possessio. in §. 1. ff. de acq. poss. & in l. si is qui pro emptore. in 7. co ff. de vsuca. & in d. l. pro hære. in prin. & non sine rõne, vt euitemus tl legum contrarietatem, & ne in absurditatem incidamus, quibus respectibus suppletiones, & subauditiones pmissæ esse videntur, vt in simili dr̃ in l. 1. ff. de test. & in l. nemo põt. ex vtrobique gl. ff. de le. 1. & in c. Abbat. de verb. signe. x quibus tollitur ẽt & aliud, qm̃ non semp vera ẽ regula de copula, si aliud, maximè materia subiecta, dictat, vt in simili in l. si vno. ff. loca. & in l. si stipulatus. de vsur. ita vt aĩus & factum p eodem, & nõ vt diuersa ponanẽ, sicut qñ ponitur inter genus, & speciem, vt de seruitutibus & aqua l. j. C. eo. & not. Bar. in l. quæsitũ. in §. pen. ff. de fun. instr. instrumentoque l. & in l. in fraudẽ. in §. neque. ff. de iurefis. & Abb. in c. sedes apostolica. in pen. col. de rescrip. & est ar. in prin. ff. ad leg. cor. de fica. per quem te. in simili ita etiam declarat Rom. in consi. 104. inci. pater reuerende. in 2. col. & alibi Bar. in l. Titio vsum fructum. ff. de vsu fru. leg. & post eum Aret. in consi. 95. inci. in præsenti. in 1. col. & non habet dubium.

CV.

1 *Recuperata ab hostibus gratis dominis sunt restituenda.*
2 *Verba quantuncunque vniuersalia, non semper habent virtutem vniuersaliter operandi, sed interdum restringuntur ad id quod rationis est.*

HOstili tpe, olim cum Maximilianus patruus Caroli V. tunc imperatoris Inuictissimi, validissimo exercitu, & maximis, diuersarũ gentiũ copijs patriã hanc nostrã Patauinã oblideret, aĩalia multa, cum ciuium, tũ ẽt aliorum ab inimicis militib. capta fuerũt, & postea à nostris recuperata, q̃ dum à Dñis, velut propria peterentur, illa eadem restituere gratis recusabant. Quæsitum fuit eo tunc à me quid iuris, qñ quidem lis ẽt coram prouisoribus verteret, & breuiter dixi, (q̃ semper notandũ est)
1 eos teneri ad restitutionem dictorũ aĩalium gratis, qm̃ id quod fecerũt, ex debito feciss existimandi sunt. & allegabã decisionẽ Bal. in terminis in l. cum non redemptũ per illum te. & in l. sicut liberis. & in l. ab hostibus. C. de capti. & postlim. reuer. imo plus, aã id tenerẽtur ẽt, si dicta aĩalia eiusdem gratis restituta fuissent, qd̃ secus si nõ gratis reddita fuissent, vt in l. 2. C. eo. & est rõnabile, ne dñs cum iactura militum locupletetur, qd̃ esset cõtra naturalem æquitatẽ. l. nã hoc natura. ff. de cond. indeb. & c. locupletari. de re. iur. in 6. Vñ & ad ppositum, si statutũ diceret, Quicunq; ceperit bannitũ, habeat centũ, & Potestas capiat, centum non habebit, ex quo cœpit ex debito vt idẽ Bal. dẽ post Bar. tñ in d. l. ab hostib. in fi. & est scitu
2 dignũ, qd̃ alius verba quãtuncunque vtia nõ semp habeant virtutem vlr operandi, sed restringuntur ad id, qd̃ rõnis est, vt in l. quãuis. ff. de in ius voc. per quem te. ita ẽt dr̃ Bal. in auth. ingressi. in 1. col. C. de sacr. sanct. eccle. est ar. in l. vt gradatim. in §. & si le. ff. de nu. & hono. licet dici possit. quemcunque admittẽdũ esse ad capiendũ, & hoc casu vlr operabitur, neque ad habiles restringetur quoniam de publica agitur vtilitate, vt inquit Bar. in l. si quis in grau. §. vtrum. in fi. ff. ad Syllania. sed non vt quicunque cæperit, pmium cõsequatur, vt suprà, qd̃ notabitis.

CVI.

1 *Hæres grauatus à testatore aliquid facere, illud debet implere in forma specifica, & non per æquipollens. & nu. 3.*
2 *Aliud pro alio solui inuito creditore non potest.*
4 *Promissio sine cã valet, quoniã liberalitas loco causæ habet.*

AVus meus maternus me ipsum grauauit,& breuiter oēs suos hæredes in infinitū,onere soluendi certum quid & manutenēdi facerdotē,qui quotidie celebret missam in ecclesia quadā dubiū faciebat, nūquid possemus eidē assignare certū fundum,ex quo tantundē pciperet, nec ipse posset recusare,ac prima facie videbaē dicendū,
1 nos primum id facere non posse, qm̄ hoc modo nō esset satisfactum voluntati ipsius defuncti,qui onus hæredib. imposuit quot annis soluendi semp,& nō semel,per dicti fundi consignationem,tāto magis quia dixisset vtique,si voluisset,vt arguit in simili in l.vni.in §.sinautem in ver.sin vero.C.de cad.tol.non dixit ergo nec nos dicemus,inquit alibi te.in l.si seruum.in §.non dixit ptor.ff. de acq.hære.& est ar.in l.de ptio.ff.de publicia.& in l. 1. in §.gñaliter.ff.de l.præst. Demum id sacerdotem recusa
2 re posse de iure,qm̄ regula est,†pro alio inuito creditore solui non posse.in l.2.in §.mutui datio.ff.si cert.peta. & in l.eū.cum simil.C.de solu.nihilominus tñ Bal. contrarium tenuisse vī in l.si quis argentū.per illum te.in prin. in 3.col.vbi in spē tangit istā.q.C.de dona.à quo rōnib. suprà dictis absq; dubio dissentio.& amplius, quia sacer
3 dos quoque eo casu legatum consequit sine vlla impensa,q̄ non esset,si ei consignaret fundus.& est arg.in l.minorib.25.an.ff.de mino. Nec ob.te.in d.l.si quis arg.quia id speciale est fauore liberalitatem exercentis, vt quidā senserunt ibidē,quos etiā retulit idem Bal.& bene, ergo regulariter & in cæteris dicemus ius cōe esse in cōtrariū, vt in l.ius singulare.& in l.q̄ vero contra.ff.de legi.& in c.p̄senti.in §.loc. de p̄ben.in 6.& ad propositū,q̄ id regulare non sit,probatur in l.cum aurum.& in l.cum certum.& in l.1.in §.fin.ff.de au.& arg.lē.& de liberalitate bonus tex.in l.si quis duo.ff de solutio.de quo meminit Bar.in l.singularia.in vl.col.in prin.ff.si cer.pet.vñ ea rō ne etiā dicimus donationem p̄sumi in casu.l.si vero non remunerandi.in §. item Papinianus.in fi.ff.mand.& tñ nō est regulare,vt in l.cū de indebito, in prin.ff. de probat,& in l.si cum aurum.ff.de solut.& in c.super hoc.de renun.dicimus item promissionem sine causa valere,
4 quoniam liberalitas loco causæ dī in l.hoc iure,in prin. ff.de dona.& in le.Campanus.ff.de oper.liber, & tamen alias non valet,vt in l.2.in §.circa.ff.de exce.doli.& in cōsil.pro do.Camillo Pānolino latè,quod videat is, & non habet dubium.

CVII.

1 Conciliatio l.mulier & Ttio.ff de condi.& dem.& l.in fraudem.§.si.ff.de mulit.testa.per totum.

2 Lex generaliter loquens an includat casus speciales.

1 NVnc ego perpendi vnā magnā cōtrarietatem prima facie duorū te.videlicet†l.mulieri & Titio.ff.de condi.& dē.& l.i fraudem.§.si ff.de mili.test.qm̄ ibi dī,q̄ lex gñaliter loquēs,non includit casus speciales,hoc modo, mulieri.& Titio vsus fructus erat relictus sub cōditione, si mulier nō nupsisset,q̄ tū nupsit, & legatum consequit spāli iure,qm̄ cōditio viduitatem inducebat,q̄ritur an ius accrescendi in ea locum habeat,si Titius repudiet legatum.dī te.q̄ non,quia lex de iure accrescendi,esto q̄ generaliter locatur nō includit eum, qui ad legatum admittitur de iure speciali,quem omnes ad idem inducunt in rub.C.qm̄ non pet.par.& in l.cōiunct.ff.de l.3.& ad istud ppositum in not.q.Ia.in l.2.C.de bon.pos.tab. quæ est, q̄ lex gñaliter loquens de bonorum possessione ēm tabulas,q̄ datur hæredi scripto in testamento solenni, nō includit casum specialem,vt detur etiam in minus soleni puta inter liberos,vel in quo essent instituti veniētes ab intest.q̄ opi fuit originaliter Bal.p alia tū iura & rōnes in l. fi.in vlt.col.C.vñ legit.in l.in fraudem.verò dī cōtrariū, q̄ imò lex generaliter loquens,includit etiam casus speciales,& personas priuilegiatas,quam ibi in specie,& ad idem quoque no.Bal.& est casus,q̄ si quis bonorum possessionem non petierit intra tps præfixum à lege, anni, vt in l.1.in §.largius.ff.de succes.edi.vel centum diērum vtilium,vt in l.2.C.qui admi.illico & in continenti,eo tē pore elapso esset exclusus,& hoc ēt si esset miles,& ideo licet specificę dotis fiat mentio,in l.pactum q̄ dotali.C. de pact.tamen per hanc reg.vt vbi no.haberet locū ēt dispositio illius alio casu,& qm̄ dotis mentio facta non fuisset.& dixi ego aliàs in l.j.in 3.no.late.C.de eden.& nō habet dubium.Sed dicas,& est verum,nullum esse casum trarium.& Iaſ.malè allegasse ad id illum te.qm̄ hæc regu.& nō illa,& sic affirmatiua. Nec ob.te.l.mulieri & Titio,quia illud est, ne cōtra voluntatem testatoris,à quo ius ipsum accrescendi prouenit,si non expressè, saltem tacitè,vt diximus in d.rub.C.quādo.nō pet.part.illa mulier admitteretur,cui sub conditione ne nuberet dictus vsus fructus relictus erat.Et ita tene.

CVIII.

1 Exempla non restringunt regulam,fallit quādo eadem essent repetita.nu.2.

1 SOlet dici,q̄ exēpla non est restringunt regulam, sed declarant.l.damni infecti stipulatio pertinet.in prin. ff.de dam.infec.§.hactenus.Inst.de grandi. Attamen addas tu,& obserues forte fallere in casu qm̄ eadem essent
2 repetita qm̄ fortè tunc restringerent,ex quo legislator p̄sumitur magis deliberatè id fecisse,vt ad alium casum non extenderetur.vt in simili est gl.in cle.1.in ver.dięce sanos.de iur.patro.quam aliàs commendat Gem.in ca. duobus.in 5.col.in gl.præsentauerit de resci.in 6.& ar. optimum in l.Balista.ff.ad Trebel.& in l.cum scimus.C. de agri.& censi.li.11.in c.si quis iratus 2.q.3.& ideo per p̄dicta attentando opin.Bal.in l.fi.C.vñ legi.contra cōmunem dicebā alias.in l.2.in 1.no.C.de bono.posses.secun.tabu.q̄ cum ibidē fuisset id de testamento,in quo septem adessent testes,repetitū, vt eo tunc darē bonorū possessio ēm tabulas,inferri poterit alio casu non dari, qm̄.l.essemus in testamento minus soleni,puta facto inter liberos coram duobus testib.vt in auth.hoc inter liberos.C.de testa.vel qm̄ in eo essent instituti veniētes ab intestato,vt ibidē in §.si quis aūt.Et non habet dubium.

CIX.

1 Fundans se super negativa,eam debet probare.fallit.nu.2.

REgula est,& non pōt negari,in l.2.vbi gl.cōiter approbata.ff.de p̄bat.& latius in l.in illa stipulatione.
1 ff.de verb.obli.q̄ fundans se ex negativa, siue agendo,siue excipiēdo,siue sit negativa iuris,siue facti,illā probare tenet,& non ab re,qm̄ si agit,id ex regula oīmodò facere debet.l.qui accusare.C.de eden.& c.1.cum simil.vt eccl.bene.& idem sīr,si excipit,qm̄ in exceptionib.reus actor est.l.in exceptionib.ff.de probat.l.1.& 2. ff. de exceptio.& ideo dixerunt alig in rub.C.qui admi.in princi.q̄ agnoscens bonorū possessionem præsumit cōgruo tpe agnouisse,ita vt p̄sumptionem ēt pro se habeat, nec teneatur illud probare,sed aduersarius negans, qm̄ illa est fundamenta intentionis ipsius. & hanc opinionem ibidē tutatus sum,& credo veram, sed tū aduerte nouiter,qa regula p̄dicta confundi vī per te.iunctis his quæ ibidem no.p gl.Bar.& oēs in l.2.C.de bon.posse. secun. tabu.& in l.fi.in prin.C.de fideicō.& in §.fi.Inst.de fidei com.hæred. vbi hæres confitebatur testatorem fideicō
2 missum,†seu legatum alteri reliquisse,non tñ solenniter & sic negatiuè,quo casu,nec aliter dici posse vī,eadē est fundamentum ipsius excipiētis,ne legatum soluat,q̄ de manu hæredis capitur.l.1.ff.quorum leg.aut fideicōmissum restituat,quemadmodum eum grauauerat testator antedictus & nihilominus probationis onus,q̄ septē testes adfuerint, est ipsius petentis bonorum possessionē, q̄ vī mirabile,vt te.ad literā,p̄bat ī d.l.2. & inde postea orta est qō an probatio p̄dicta fieri sīr debeat per septē testes,an vero duo,vel tres sufficiant, quod ibidem ego in 2.lectura examino latius.cogita.

CX.

1. Testamentorum pluralitas an p̄sumenda.

2 Facta non p̄sumuntur.

In d.l.

IN d.l.2.dum Bar.ad fi.dē aduertendum esse,si hæres cō fiteatur testatorem sic fecisse,sed non solenniter,aduersarius verò bonorū possessionem petens,p̄bet septem testes adfuisse q̄ probatio erit dubia,& q̄ rōne contrarie
1 tati æquitandæ,plura ipsum untur testamenta,ex quo esse posset,q̄ alio tpe septem testes adfuerint, & limitatio ad regulam,q̄ pluralitas non præsumitur,vt in l.oīm.C.de testa.& in l.fi.C.de reb.cred.& in c.in præsentia.vbi ego multa,de probatio.& non ab re,qm̄ facta non præsumūtur,nisi probentur.l.in bello.§,factæ.ff.de capt.& post li. reu.c.cum in iure peritus. de offi.del.& hoc est quod idē tex.præal.c.in præsentia dicit.

Cū constet quòd idem M.bis monasterio &c.

Ergo si non cōstituisset nō fuisset p̄sumptio ibi ingressus iterati,& declarat egregiè Aret.in consi.31.inci.casus.in 2.col.& probat idem Bar.ad propositum per te.in c.cum Io.de fid.instrum.vbi plures silr venditiones præsumuntur,quia vnus ex collitigātibus dicebat facta Purè, alius verò sub conditione,vt sic concordent,& limitatio ēt ad reg.d.§.factæ.& d.c.cum in iure peritus.concludunt oēs & ipsemet Bar.ibidem dictum testium & partis confessionem necessario concludere debere testamentū factū fuisse tali tpe,& eo tunc septē testes adfuisse. Qd tū mihi nunquam placuit & in lectura nihil dixerim qm̄ contrarietas hoc casu,vt in d.c. cū Io.non vī posse considerari ad hoc,vt pluralitatem p̄sumamus,ex quo si hæres cō fiteatur testatum fuisse,seu testatorem eo modo disposuisse,minus tū solenniter,probetur verò ex aduerso, testes septem adfuisse, intelligemus tpe conditi testamēti. qm̄ in hoc esset cōtrarietas,hac subauditione saluarem', ne pluralitas testamentorum p̄sumatur contra regulam & sic ar.& decisio retorquebitur,& ne etiam in absurditatē incidamus,facta præsumi,quod esset cōtra te.in d.§. factæ.& in d.c.cum in iure peritus.& ita credo tenendū.

CXI.

1 Probatio solennitatis testamentariæ ad effectum, vt detur bonorum possessio secūdū tabulas,vtilis,an fieri debeat septē testibus,an vero duo vel tres sufficiant.

ADvnum aīaduerto in d.l.2.adhuc,& dubito,ne tanta Doctorū nostrorū altercatio,qō sit(vt dici solet) de lana caprina,videlicet an p̄batio solennitatis testamē
1 tariæ ad effectum,vt dē bonorum possessio ēm tab.vtilis,seu ēm nuncupationem,fieri debeat septem testibus an verò duo,vel tres sufficiant,q̄ nos quoque latè ibidē disputauimus,& propediem videbitis,& hoc qm̄ pōt id planè fieri per ostensionem ipsius testamēti à notario rogato conscripti,cui plena adhibebit fides,si maximè(vt p̄supponimus)de ipsius testantis voluntate per confessionem hæredis cōstituisset,& oīs cessabit difficultas,& inde est vt dicebā ibi,q̄ licet notarius rogetur,& voluntas testatoris ab eo publicetur corā testibus,non p̄eà quod testamentum in scriptis factum dicatur ad differentiam præcedētis casus lōgè plura requirentis,vt ibi,qm̄ à nuncupatione,& non à scriptura denominatur,q̄ tunc fit,vt in eo contenta facilius probentur.l.cum te.C.de transac. l.pactum quod bonafide.C.de pact.l. contrahitur. ff. de pig.ergo & solennitas,alias à testamento in scriptis condito non differt,qd non est dicendum.Nisi faluemus, & est verissimum,& obseruandum,& si qō non vana,intelligi debere,quando notarius inde à testatore rogatus nō fuisset,quomodo & exemplo etiam intelligi debet.

CXII.

1 Hereditas ab aliquo adeunda debet ei deferri vel ex testamēto,vel ab intestato.fallit nu.2.rationem vide nu.3.

REgulare est,si hæreditas ab aliquo adiri debet,vt ei vel ex testamento,vel ab intestata delata sit aliàs nō. & in arg.adduci posse vī regula.l. decem.ff.de ver.oblig. & l.Titio vsus fructus.vbi melior te.de iure.ff.de condi. & demon.& c.ad dissoluendum.de desponsi.impu.& nihilominus volo vobis dare casum,in quo aditur,quam
2 uis,†quia addit, nullo modo sit hæres,in l.fi.in §.simili q̄ modo.C.de bonis quæ libe.vbi pater filio hæreditatem adire recusante,q̄ ei ex castrensibus.occasionib.obuenerat,adit,& pleno iure cōsequitur,& tñ nec ex testamento,quia ipse institutus non fuerat,sed filius,nec ab intestato,quia extraneus,id facit,& consequi vī,Solue breuiter dic illud ideò esse,quia† cum iuris interpretatione filius & pater sint vna eademque persona.l.fi.C. de impu. & ali.subst.l.in suis.ff.de liber & post.c. contradicimus. 33.q.2.adeundo pater perinde est ac si adiret filī',& erit no.ampliatio ad d.l.si.q̄ tñ declaratio nō haberet locum in filio emancipato,quoniam extraneus est,vt in §. emācipatos.Inst.de hære.quæ ab intesta.defe.ita vt possit esse etiam testis in negotio patris,secundum Bald. in l.qui testamento.in fi.quæcunque.post prin.ff.de testa.vt dixi ego in c.cum M.Ferrar.in 4.no.de const.& in l.1.& 2.lectur.C.qui adm.ad bo.po.possunt.ad propositum de quo supra no.Odof.in d.§.similique modo.& bene.

CXIII.

1 Vnico actu quis non dicitur abiges,error, aut plagiarius, & quæsit ratio,cum verbalia in delictum sonantia ex vno actu verificantur.

1 IN l.1.in l.fi.ff.de abige.dī,qd† ex solo actu quis non est abigens,& idem de errone,in l.qs sit fugitiuus.in §.erronem.ff.de ædil.edic.& plagiario,in l.si abducta.iuncta gl.C.de fur.& male,qm̄ nomina verbalia in delictum sonantia ex vno actu etiā verificant,vt in l.athletas.in §.calumniatio.ff.de his qui no.insa.sed illa sunt hmōi, ergo solue,& dic hoc regulariter verum esse, sed fallere in dictis casib.vt no.declarat Bar.in procēm.ff.orū in 3. col. q̄ sol.mihi nō placet,quia nullā video rōnem specialitatis assignari posse,vt in simili no.in l.filium quem hñtem.C. fam.erci.& iō melius est dicere,vt idem met.Bar.posteà sentit ibid.hoc vulgi opinioni cōmittendū esse, in quo certa doctrina dari non pōt,qm̄quidem videamus etiam eum artificem appellari,nō qui artē sæpe,vel semel exercuerit,sed quem artificem vulgus appellat, vt in l.scindū.in §.illud.ff.de ædil.edi.& ad ppositum p̄bat in l. librorum.in §.qd tū Cassius.ff.de l.3.& est mirabile, qm̄ alias vulgus curari non solet.vt in c.Oīus eps,de elec.& in l.decurionum.C.de pœ.& in l.si priuatus.ff.qui & à quibus.vñ rectè Euripid. dicebat,sed vt populum doceret, nō vt a populo diceret,fabulas cōponere solere.Et ad p̄positū,voluit alibi Bal.vt ad vulgarem loquutionem, p̄ solenni verborum interpretatione recurreremus,in c.in p̄tia.in 6.co.de p̄b.& ad eam potius,q̄ ad meram iuris interpretationem,maxime illiteratorum & idiotarum, q differētias & intellectū nō capiunt,vt ille idē Bal.declarat ī l.qd si nepotes.ff.de testa.tu.& hoc est q̄ Poeta inqt.

Multa renascentur quæ nunc cecidērit cadēntq̄.
Quæ nūc sunt in honore,vocabula, si volet vsus.

Qd tū declarandum est,uerum,nisi ī statuto diceret verbū intellige debere nullo extrinsecus addito vel diminuto,qm̄ tunc & necessario,quia vulgi opinio est qd extrinsecum,ēm Ro.in fin.422 inc.cōis doctrina. intelligeret ēm iuris interpretationem.q̄ semper no.& tene menti.

CXIII.

1 Argumentum de lege ad rescriptum non valere.

HOdie ī curia epāli,cum dubitatum fuisset,nunquid argumentum,de le.ad rescriptū valeret,aliqui dicebant q̄ sic,ex quo eandem causam p̄ductiuā habebant, & à volunt.cōsensuq; causabat.ego verò ex plurib. con
1 trarium,tū vel maximè,quia leges fiunt cum maxima deliberatione,l.humanum.C.de legib.per quem te. ita etiam dicebat Bal.in l.1.in 1.co.ff.c.& hac ratione claræ esse debet,vt aperta veritate disceptationi terminus fiat dē alibi te.in l.cum seruum.C.de ser.fug.& in l.clar.C.de fidei.nec inuste dici poterunt,tanto magis,quia hæc ipsarum legum est natura,& requisitum necessarium,vt in c.erit aūt lex 4.dist.& ad p̄positum declarat Io.And.in c. licet.in 3.co.de app.in 6.rescripta aūt ex quadam importunitate,& in deliberate concedunt,vt in l.1.C.de peti.

bono.

bonor.subla.li.10.& in c.cum nris.de pben.& in c.fi. de reſcrip.in 6.vlterius quia leges ſunt ſemp perpetuæ. l.ge ſta.C.de iud.c.à nobis.& ibi no.de ſent.excō.& per Fed. de ſemis in conſi.17.inci. Capitulum.in 3.col.in prin. re ſcripta autem plerunque ad tps,vt no.in l.falſo.L.de diuer.reſcr. Vltimò quia leges diuinitus p ora principum promulgantur,qui habent ptātem à Deo iuxta illud in paſſione dñi,nullam in me ptātem haberes,niſi tibi datū eſſet deſuper.& probat in §.1.in auth.quomo.opor.epi. & in l.fi.C.de pſcr.lon.temp.& in c.fi.16.q.3.vñ ſanctiones ſanctæ dicunt,iubente honeſta,& prohibentes contraria,quib.omnes hoīes decet obedire,vt in l.1. & 2.ff. de legi.quā ob rem ob id bene Plato īli.de legib.dicebat hoīm gñali viuere nō potenti neceſſariam cōgregationē mutuā.& cōgregationi leges,,pcul à legib. ſubitò piturę legib.aūt diuina authoritas,ne vel negligētia exoleſcāt, vī fraude,& violētia confringanī,populo autē eſt reſcriptum concedi,quod in aliquo legi Dei repugnet,vt ſentit Bar.in proœ.ffor̄ū.in prin.3.co.vbi hęc differētia colligitur & ex ſuprà dictis probatur, quia ſi vt plurimum p importunitatem conceduntur,& ibi,& in deliberatè,aliter eſſe non poteſt.& hoc idem ēt & in ſpecie Bal.in l.1. in 3.col.in fi.C.qui bon.ced.poſ.Et non habet dubium.

CXV.

1 Dicto vnius teſtis non eſt credendum.ſallit in caſu l. Theopō pus.ff.de dot.prælег.nu.3.Item in Doctore conſuetudinem aſſerente,nu.5.Item doctrinam ſui ſcholaris teſtante.Item in libro argentarum nu.7.&c.& infra apoph.396.

2 Verbum ſancimus,nouis iuris eſt promulgatorium.

3 Verba in quacunque cauſa,ſunt generalia.

4 Dotis fauore exorbitant leges à iure communi.

6 Viro excellenti in arte ſua credendum.

1 Dictovnius teſtis nō eſt credendum.l.iuriſiurādi. C. de teſti.& pōdera,q dī,ſancimus,q verbum eſt no ui iuris promulgatorium,vt no.in gñali.de electi.in 6. & p Abb.in conſ.57.inc.in qōne in pe.col.in 2.vol. Item in quacūq; cauſa,quæ verba ſunt gñalia,& nullam cauſam excipere videnī,vt in ſimili dī in l.ait diuus.ff. de iur.fiſ. & in l.1.ff.de boleor.qui tibi ipſis mort. conſci. & tetigi ego in l.tranſigere.C.de tranſ. Item plus ēt ſi pclare curię honore pfulgeat,in tm̄ vnū vt nullo modo,& in nulla cā ex his eliciaī,vnico teſti,qualiſcunq; ſit credendū eſſe. Quod tm̄ tutum non vī quia eſt caſus in quo creditur abſ
3 que t dubio dictæ legis deciſione non obſtāte,in l.Theopōpus.ff.de dot.ple.& non ab re,quia teſtator ita mandauerat ibi ,p exequutione ſuæ voluntatis,vt Polliano crederet,qui in re ſua eſt moderator,& arbiter,vt in l.in remanda.C.man.ēt in abutēdo, dī te.in l.ſed & ſi l.in §.cō ſuluit.ff.de peti.hær. & ita ēt intellexit Bal.in l.fi.in fi. C. de cōd.& ſi quidem pōt hō,multò fortius poterit lex,dī alibi idem Bal. in l.cunctos populos.in 9.col.in prin. C. de ſum.tri.& fid.cath.& adde q alius ēt fauor concurrebat, dotis.ſ.conſtituendæ,cuius gñā exorbitant leges & multa,concedunī,quæ alias non concederenī vt not. in l.1.in prin.ff.ſol.mat.in tm̄,vt ibidem Pau.de Caſt.tenuerit ſufficere,ſi dicaī ſpeciale eo caſu,ēt q ſpecialitatis rō non aſſignetur,vt in mutuo,aliqñ nos quoque à ſimili diſputauimus in l.ſingularia.ff.ſi cer.pe.itē & ad propoſitū
5 redeundo,eſt ēt & aliuſtin Doctore conſuctudinem aſſerente,vt ei credatur.& eſt exemplum in le.dos à patre C.ſol.ma. & in auth.qualitas C.de pac.cōuen.& nimirū
6 qm̄ cuicunque viro t excellentj ſtandū eſt in arte ſua, vt in l.ſeptimo mēſe.ff.de ſta.ho.& in l.antiqui.ff.ſi ps hær. pet.& in l.1.ff.de vent.inſpi.maximè,quia offic.doctoratus publica authoritate rigoroſo decernī (licet nō hodie)examine,& hac rōne libro ſ quoque argentarij,quia
7 eius officiū ex publico eſt,abſque dubio creditur,vt in l. quædam.in §.nummularios. & ibi not.ff.de eden.& ita his rōnib.tenuiſſe vī,& bene Bar.in l.de quib.in 12.col.
8 ff.de legi.& idem crederem,tqñ peritiā ſcholaris atteſtaretur,vt in l.nemine.C.de aduoc.diuer.iu.& idē Bar. no.in l.non aliter,e.ti.differt ergo ſimplicis teſtis dictū, à doctore,cuius officiū,vt in tabellion,(vt dicimus)& ſimili cōſiderabile eſt,& iō licet ī d.l.iuriſiurādi.dicaī,ſancimus,non eſt ppā,q voluerit derogare caſib. ſpecialē rōnem habētib. ſi verū eſt,q ſit noui iuris ,pmulgatoriū ſed gl.exponit ibidem.i.ſancimus iam dudum,& tps prę ſens ponit pro præterito,ſicut & alibi etiam in l.ait prætor.in prin.iūct.l.3.§.hæc verba.ff.de neg.geſt.& in l.nulli.in §.ſinautē.& ſimi.C.de epiſ.& cler.Nec ob.q in qua cūque cauſa etiam locum habeat,quia eodem modo pariter reſpondeo,exceptis caſibus ſpecialem rōnem habē tibus,vt in ſimili dī in l.qui aūt.in §.fi.ff.de conſt. pec. & in §.in hac.in fi.Inſti.de vera.oblig.& in l.ur gradatim.in §.& ſi lege.ff.de munerib.& honor.& minus quod dixerit,etiam ſi præclare curię honore præfulgeat.qm̄ intelligi debet,niſi officium deponētis,& atteſtantis ſit aliter, quam in ſimplici teſte cōſiderabile,vt ſupra.& in c. nobiliſſimus.87.di.& in c.cum olim.de priui.& ita tene.

CXVI.

1 Argumentū de cauſis ciuilibus ad criminales valet in procedēdo,& nō aliter,ſallit tamen ſeptē modis.nu.3.vſq; ad ſi.

2 Lex in criminalibus idem operatur,quod actio in ciuilibus.

4 Fama in inquiſitione procedit loco accuſatoris.

1 OMnes dicunt, & eſt magis cōis ſnīa, argumentum de cauſis ciuilibus,ad criminales valere, & contrà vt in l.abſentē.ff.de pœ.& in l.oēm.ff.de iudi.& in l.os. in §.ſuper his iunct.l.cauſas.& l.à proconſulib. C.de appellat.q tamen intelligi debet verum in procedendo, & non aliter,vt declarat Bal.in l.cunctos populos.in vltim. colum.C. de ſum.tri.& fi.cath.qūo ēt arguit Iuriſc. alibi vltra ſupradicta in l.1.in §.fi.ff.de qō.ibi,ſed præſes pro uince æ eum quem damnauit, reſtituere non pōt, cū nec pecuniariam ſnīam ſuā reuocare poſſit.& eſt no.limitatio ad reg.l.iudex poſteaquā.ff.de re iud.& c. ſignificantibus.de of.dele.& alibi in l.ſi vnus.in §.pactus.in ver. ſed ſi pactū.iunct.l.ſeq.ff.de pact.vbi de pacto facto ad tollē dā obligationē in criminalib.poſteà ad contractus trāſit & arguit alibi Bal.in l.cum mulier.in 14.co.ff.ſol.mat. q ſicut in ciuilib.non minus ponderaī genus actionis, quā cauſa, vt in lege. non deber. ff. de dolo. in criminalibus non minus debet ponderari lex.& natura legis,quā natura cauſæ, quia lex t in criminalib.idē operaī,q actio in ciuilib.vt in l.ſenatus.ff.de accuſ.nihilominus tm̄,vt poſſis plerūq; dare inſtantiā,volo te docere caſus non alibi ita congeſtos,in quib.regula hęc non ſp ,pcedit,et primū
3 t in libello,quia in criminalib.incertus & gñalis non admittiī,ēt ſi pars nō opponat.ſm Bar.ſ.libellorū.in §.qd ſi libeli.ff.de accuſ.& Bal.in l.vnic.in 12.co.C.de confeſ. & dixi ego ī l.edita.C.de eden.in ciuilib.aūt ſic,ſi nō opponaī l.1.in fi.C.de anna.excep.Item & ſcdo,quia in criminalib.de calumnia non iuraī,vt declarat no.Bar.in l. 1.in 2.co.C.de iur.ca.& tm̄ in ciuilib.ſecus,vt in l,prolataī C.de ſenten.& in om.iud.& ī d.l.1.latius.Itē & tertiò,qa in criminalib.reus non condēnaī in expenſis.& fuit verbum Bal.in l.gñaī.in pen.co.de epiſ.& cle.& in ciuilib. vero ſic.l.ſancimus.l.properandū.§.ſinautem alterutra. C.de iud.Item & quarto,quia in criminalib. proceditur officio iudicis nobili, ſiue iudex ipſe inquirat, ſiue procedat per modum accuſationis, qm̄ etiā in inquiſitione
4 famaī ſuccedit loco accuſatoris,vt in c.qualiter & qñ.de accuſ.& dixi ego in rub.extrà de iud.latè,& prope diem videbitis.in ciuilib.autem mercenario actioni petentis deſeruiēti,vt in l.4.in §.hoc autem iudicium.ff. de dam. infect.& no.Bar.in l.imperium.in 2.co.ff.de iuriſ.omn. iud.imò vī mihi q ſit & qnto loco te.ī terminis de hoc. Inſ.de pub.iu.in prin.ibi, magna eſt inter ea diuerſitas,tā in eiſdem inſtituendis,quā exercendis.Item quinto quia in ciuilib.pſtatur ſatiſdatio,ſi reus defendatur,de iudicato ſoluēdo,vt toto tit.ff.iu.ſol.in criminalib.vero aut nū admittitur,aut ſi admittiī,nulla præſtatur,ſideiuſſio,vt in l.ſeruum quoque.in §.publicè.& ibi not.ff.de procur. & in l.pen.in §.ad crimen.ff.de pub.iu.Item ſextò quia in ciuilib.licet appellās nomine alieno poſſit id facere,ēt ſi ſua

ſi ſua non interſit,& non habeat mandatū dūmodo ratificet infrà tps appellandi, vt in l.1.ff.de appellat. reci. in criminalib.tm̄ nulla ratificatio neceſſaria ē, cum cognatio naturalis velit quē poſſe defendi ēt inuitum,vt in l. vt vim. ff.de iuſt.& in l.nō tm̄.ff.de ap.& in l.2.& 3.ff.de liber.cauſa.& no.Bal.in c.cū inter.in 2.col.de elec. Item ſeptimo in ciuilib.in caſibus,permiſſa eſt actionis mutatio,vt in d.l.edita,C.de edē.& tm̄ in criminalib.minimè.qm̄ agēs ſtatim incideret in ſenatuſconſult. Turpilianum vt ſī.1. & per totum.ff.ad Turpilianum,& no.Bart.in d.l.edita. in 5.col.quæ omnia memoriæ commenda.

CXVII.

1 Lex obiuſtum dolorem permittit adulterum occidi non vindictæ cauſa & nu.3.

2 Adulteriū graue crimē eſt crimini læſæ maieſtatis cōparatū.

3 Adulterium varie puniri.

1 NOn credat quis,q lex t permittens adulterū occidi,& quidem impunè,adhibita tm̄ diſtinctione,de qua in l. Gracchus.C.ad l.Iul.de adul.& in l.marito.& ī l.ſi adulteriū cum inceſtu.in §.Imperatores.& in l.q ait lex.ff.e. id fortè faciat vindictæ cā,vt pleriq; etiam dicunt,putantes ab eiuſmodi hoībus amicitiam corrumpi,q eſt inter virum & vxorē,& auctor eſt Xenophon,de Tyrannide quia ex interuallo ēt ea rōne liceret,& tm̄ non licet poſt diem inquitte.in d.l.q ait lex.in §.fi.Sed alio iure, quia
2 t adulteriū graue crimen eſt,crimini læſæ maieſtatis cōparatum,vt in l.j.C.de q.vt nec ſeruus eo accuſatus recte manumittatur,dī tex.in l.his verbis.in §.interdum.ff.de hær.inſt.q ex eo ēt oñi pōt,qa lege Moſayca laudib.ob rui ſolebant, qui hoc crimine fuiſſent irretiti,apud Arabes more,vt.l.vtriulq; corpus ſecuri cōſcinderet, apud Aegyptios vero virgis plagarum mille adulteræ naſo ex ſecato. Parthi aūt eruitione oculorum eos puniebant. & alijs modis,quos non refero,& malè,qm̄ alia ſunt longè magis grauia,quorum odio tm̄ impunitas hæc nō eſt hoībus permiſſa,q velut nota ſiī tranſeo. Dicas igitur
3 eſſe,& homicidiū ex eo accuſari,quia verè difficile eſt, tā iuſtū dolorē t pre.vt te.met dī ī d.l.Gracchus.& in d. §.Imperatores. clarius ītm̄ vt hac rōne,ēt ſi quis clericū interficiat,non incidat in canonem,ſi quis ſuadente. 17. q.4.vt no.in c.ſi verò de ſenten.excom.& ob id ſolenne verbum dicebat alibi Ab.in c.olim in 2.col.in fi. de reſci.q falſificās literas iniuſtas iudicis,& veniat puniēdus pœna debet aliquantulum temperari. quemadmodum etiam ſi quis prius laceſſitus iniuria, prorupiſſet ī verbera contra iniuriantem,quia tunc iuſtus dolor eum excuſaret,vt idem Abb.declarat in loco de quo ſupra & non habet dubium,& pōt mulieris cuiuſpiā nobilis exēplo cōprobari,quæ iuſto dolore mota, matre interfecerat, qa ipſa quoque nepotes & interficiētis filiæ natos venено necauerat,qua de re factū eſt,& ſi adulteriū nō fuerit, vt iudiciū eius ī diſcuſſum relinqueret,nec à M.Popi.Lēnate,vt Val.recitat,mulier dānata fuerit,non ēt abſoluta.Simili mō alia Smirnea,cum filium & maritum ſiī,eo mō,veneno-ſ.neceſſet,quia ipſi quoque alium eius filiū ex alio ſuſceptum viro optimæ indolis iuuenē,occiderāt effecit,vt cum aīo fluctuaret grauitate cauſæ,P.Dolobella,tunc pro cōſulari imperio Aſiam detinēs, quia duab. cędib.contaminatam liberare non audebat,neque eam punire iuſto dolore impulſam,cā ipſa Athenis ad Areopagitas delegareī,qui adhibitę cauſę cognitione,& accuſatorē & ream ad ſe poſt cētum annos venire, vt idē eſt author,iuſterunt.Quib.aliud ēt addamus alterius Romanæ fęminæ nobiliſſimæ,q Leo Are.de bello Gotto.ſcribēs,refert lōgè pclarius,q vrbe ipſa à Gottis capta,q ſtatuas Thodorici Regis cōfringi,delericq; feciſſet accuſata ob Boetij,& mariti,& Symachi patris vindictam, quos Rex necari fecerat,qa iuſt' dolor eā excuſabat,à Totila Rege Gottorū nihilominus crudeliſſimo,ob id abſoluta eſt.Facit igitur deus optimus maximusq;,vt Io.Taurilia pſentatus, qui adulterum & adulteram vxorem in ipſo crimine inuentos interemit, iuſto dolore motus,hodie quoque excuſet,vt ſperamus.

CXVIII.

1 Mora quando periculum eſt allatur efficit vt à diſpoſitione iuris cōis recedamus.q exemplificaſeptē modis vſque ad ſi.

2 L.plerią.ff.de in ius voc.intelligi caſu dubio,vt procedat.qñ quis extraheretur ex cauſa odioſa,nō ſi ex cā fauorabili.

1 HAbemus te.ī l.j.ff.de da.infe.q tmora, ſi periculū eſt allatura,efficit,vt à diſpoſitione iuris cōis interdum recedamus,q regulariter tm̄ fieri non debet, vt in l.ab ea parte.ff.de proba.& in l.oīs diffinitio.ff.de re.iur. & in l. 2.& ibi Bar.in 2.col.ff.ſi quis in ius voc.nō ie.& in l.hac le.C.de ſen.ex breuicul.reci.In tm̄ vt ea rōne,quem ēt in uitum de domo ,ppria extrahamus,vim quoq; inferendo ſi minareī ruinam.gl.eſt no.in c.ipſa pietas. p illum te.33.q.4.quam refert,& ſequitur Fel.in c. contingit.in 2.col.de ſen.excō.& poſt eum ſing.limitationē eſſe excla mat ad l.pleriq;.ff.de in ius vo.Hyppo.mar.in ſing. ſuis. 189.incip.tu audiuiſti.Quę limitatio mihi ſemp viſa eſt
2 inepta,ex quo l.palle.plerique intelligi debet in caſu dubio,ſi ex cā odioſa extrahaī,nō autē fauorabili,vt in exē plo ,ppoſito,qm̄ eo tunc nulla eſſet dubitatio. l. non tm̄. ff.de app.l.vt vim.ff.de iuſti.& iu.l.ſeruus ea leg.ff.de ſer. expor.ita vt ſi quis in cā ſanguinis appellauerit ,p alio,q ēt inuito eo facere pōt,vt in d.l.non tm̄ ratificatio non requiraī,quemadmodum in ciuili,vt in l.1.de appel.rec. & hoc qm̄ cognitio naturalis ſuadet, & vult quem etiā inuitum poſſe defendi,vt no.declarat Bal.in c.cum inter in 2.col.de eo.ergo malè,& contra te.in l.q Labeo. ff.de Carb.edict.& eſt regulare,qa qñque etiam lex eſt de indubitabili.vt in l.3.ff.de natali.reſt.& gñaī r in legib.C.cū non p modum tradendę doctrinæ,ſed ſm cōtingentiam factorum imperator ,pcedat,quemadmodum alibi dixi & fuit doctri.Ful.in rub.C.de ſer.fug.& Odof.in l.edita. in 3.colu.C.de eden.& ideo dicas tu eſſe potius ad re.leinuito.ff.de reg.iur.vt & alijs caſibus, quos no Arc.in c. vides.in prin.23.q.6.& Ale.in l.quamuis.in 1.co.ff.ſolu. mat.Et aī r hanc regulā cōproba ac exorna,qa videmus ob id,q ſi mora interpellandi iudicem eſt periculum allatura,p viam facti reſiſti pōt,& pari ratione ēt ac ſcdò ſtatutum,q tm̄ alias iuris p ticula dī,vt in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iu.contemni.l.ait ptor.§.ſi debitorem. ff. quo in frau.cred.l.de pupillo.§.ptereà.de no.ope.nunt.c. fi.de iud.c.licet de ferijs,& not.Pet.de Anc.in conſi.439. inc.ex pdicta.in 6.col.in prin.& in con.192.inc.in auxilium.in 1.co.Item & tertio,q cauſæ mixti imperii non pōt delegari.l.1.ff.de offi.eius.& de iuriſd.om.iud. & tm̄ hac de cā delegant, vt in d.l.1.de da.infec.& ī locis palle ga.latius.Item & quarto q nuntiatio ſperni non debet.l. 1.§.nuntiatio.ff.de no.ope.nunt.& tm̄ hac de cauſa ſperniī,& ,pceditur ad vlteriora,vt in l.de pupillo.in §.ſi qs riuos.ff.eo.Item & quinto q impeditus,qui certa die ſi ſtere debebat,ſi nō ſtetit,exceptione iuuat ſi impedimētum fuerit iuſtum,nec tenēt mittere ,puratorem.l.2.§. ſi qs in iudicio.ff.ſi qs cautio.& tm̄ ſecus ſi cauſa deſideret celeritatem, & mora ſit periculum allatura, vt ibidem no.& in l.2.ff.de ferijs.Et hac ratione etiam dici ſolet,& ſexto,electionem epī in ſuſpenſo ſtare non poſſe,vt declarat Bal.in l.Caſſius.ī 3.col.ff.de lena.Item & ſeptimo minimè impediri poſſe pēdente dubio an quis ſit excōi catus,nec ne,quo minus tumuleī,vt cōſuluit Pet.de Anch.in conſ.189.inc.trib.de cauſis.in prin.& eſt ar.in c.ex parte.primo,de ſepultu.q oīa notanda ſunt,& vltra hæc aliqua etiam per Arch.in c.1.in prin.93.diſt.

CXIX.

1 Sententia & executio quando ſubito ferenda.& nu.4.

2 Iudicis præcipitata voluntas nouerca eſt iuſtitię.

3 Silentium in nocte.prouerbium.

1 PRoximè tibi dixi,ſnīam ſubitòt ferri debere ī cauſis celeritatem deſiderantib.& hac rōne eſſe ſpeciale in l.1.& ſimi.ff.de da.infe.qm̄ alias regula eſt in contrarium vt in l.hac l.C.de ſent.ex breui cul.rec.& in l.,pperandū. in §.ſin aūt reus.C.de iud.& in c.iudicantem 30.q.5.vñ

bene

bñ Card. in cel. paſtoralis. ī §. verū de re iudi. nō ab re dice
2 bat, q̄ p̄cipitata iudicis volūtas nouerca eſt iuſtitię, & re
pētine reſponſionis in ſi'i pnīa comes. Qđ periclis exem
plo cōprobari ēt pōt qui pictorem neſcio quem cum ei
dem tabulā pictam aſpicienti, & blandienti pariter dice
ret, ſi celeritatem qua pinxi, ſcires, ꝓlixius laudare ſcō
mate pulcherrimo caſtigauit, qñquidē rñderit ſtatim, no
ui equidem te quoque tacente, non tā celeriter, quam p̄
cipitanter pictam fuiſſe, & hoc exemplo ſanè iſtiuſmo
di multas pingere poteris. vñ etiam, & ad idē ꝓuerbiū
3 fluxit, in nocte ſilentium quo ſapienter admonemur, au
thore Eraſmo, cōſilium non eſſe p̄cipitandum, neq; ſta
tim ad primos aī impetus quippiam agendum, ne nobis
poſtea in auſpicatū ſit, & aliud ſimile eiuſdem canis feſti
nans cæcos parit catulos, q̄ ad Ariſtophanis paræmiā al
luſit in pace. Et ſi plura ēt cupias Democritū audi, apud
Liuium dicentem, hoī nullam rem tam inimicam eſſe,
quam celeritatem q̄ pnīa tandem ſera, atque inutilis ſe
quitur, neque reuocari, aut in integrum reſtitui poſſe, q̄
p̄cipitātur. Vel Artabanum, qui Xerci expeditionem in
Græciam paranti, bñ conſultare maximum eſſe lucrum
ſemp comperiſſe ꝓnuntiabat. Et p̄ oculis habeamus M.
Coriolanum, qui qñ p̄cipiti, ſnīa à Senatu Patriæ hoſtis
iudicatus fuerat inimicus populi factus eſt, & niſi mater
Veturia, & vxor volumnia p̄cib. cum auertiſſent, eo aīo
in patriam molitus aliquid mali fuiſſet. Sed velim ad ꝓ
poſitum redeuntes, & eò vñ diſceſſimus, notetis vnum,
q̄ nullo modo p̄termitti debet eo tunc tñ condemnatio
4 nem, & exequutionem pariter fieri ſ debere ſubito, & in
continenti quidem, qñ de crimine conſtaret p confeſſio
nem, & ſi ſimus extra caſum d. l. j. vt no. declarat Bal. in c.
iure gētiū, in prin. de re iud. & eſt ar. in l. ꝓpinde in §. 1. ff.
ad l. Aquil. & in c. nos in quenquā. 2. q. 1. vel qñ in flagran
ti crimine quis deprehēderet, quod tñ intellige, ſi ſit im
mane & atrox, qñ eo tunc caſu licet iura & leges tranſ
gredi maximè in puniendo, & non aliter, vt no. Inn. in c.
1. de cōſt. & ad idē eſt te. in l. ſi quis filio exheredato. ff. de
iniu. rup. irritoq; teſta. & ī l. capitaliū. in §. famoſus. ff. de
pœ, p q̄ iura ita ēt dixit idē Bal. in d. ca. iurgantium. & in
dicta l, hac lege. C. de ex ſententijs breuiculis recitan.

CXX.

1 *Stipulari alteri nemo poteſt, fallit dotis fauore item matrimo*
nij. nu. 2. item in perſona publica. nu. 3. item quando ſtatu
tum ciuitatis id permitteret, nu. 4. quæ declara vt ibid.
6 *Statutum et conſuetudo differuntur tacitum et expreſſum.*
7 *Actus attribuitur illi cuius authoritate conficitur.*

1 ALteri tñ neminem ſtipulari poſſe dicimus, vt ī l. ſtipu
latio iſta. in §. alteri. ff. de verb. obl. & in §. alteri. Inſt.
de inuti. ſtipulat. Et nimirum, vt vtrobiq; dī, qñ inuen
ta eſt ſtipulatio, vt ſibi quiſque acq rat, q̄ ſua intereſt, q̄
tñ in pacto etiam locum habere dixit Bar. in l. 1. in 2. co.
C. de pac. ꝓ quo eſt gl. & ibi ipſemet no. in l. regula. ī §. &
licet. ff. de iur. & facti igno. & non habet dubium, niſi in
2 caſu, vbi d dotet ageret, qñ túc fauore eius ſecus dicēdū
eſt, vt in l. Caius. ff. ſol. matri. vbi nepti vtilis actio dotis
q̄ritur per annum. & ad idem in l. 1. ff. de collat. do. & in
l. pactum. C. de pac. cōuen. & refert Ias. in d. §. alteri. Item
addas tu, & matrimonij, quorum gſa exorbitant regulæ
iuris, vt no. in l. 1. ff. ſol. matri. & in c. ex literis de in inte.
reſti. & in c. 1. (ſingula ſingulis reddendo) vt lit. nō cōteſ.
Quæ limitatio tñ confundi vī per te. in l. debitor. in §. fi.
ff. ad Treb. vbi ex pacto filiæ matri actio non q̄ritur vti
lis, vel directa, & tñ agebaſ de dote etiam ibi, & ſic, qđ
dicebat Bar. in l. 1. vt ſupra. C. de pac. loquens ī pacto, am
pliabiſ & extendeſ etiam ad dotem. Secundo limitaſ re
3 gula p̄dicta in ſacerdote, qa eſt p̄ſona publicata. l. j. §. hu
ius ſtudij. ff. de iuſt. & iur. ſed p̄ſona publica alteri ſtipula
tur. l. 1. §. exigere. ff. de mag. cōue. l. nō aliter. ff. de adop. l.
2. ff. rem pup. ſal fore. ergo verū, & hæc quoque cōfundi
tur p te. in c. quamquam. de vſu. in 6 in quo tñ ꝓ limita
tione ipſa oēs ſe fundant, & male quia ſacerdoti non p̄ſta
tur cautio d vſuris reſtituēdis, vt vſurari' ſepeliaſ, niſi au
thoritate illius cōſtitutionis, ergo alias licet p̄ſona pub'i
ca ſit, nō habebit hāc authoritatem. Tertio & vltimo in
caſu qñ ſtatutū ciuitatis id permitteret, vt ſenſit Are. in cō
ſil. 41. in c. diligenter. in 1. col. quemadmodum de cōſue
tudine dī in d. §. alteri. p te. in l. certi condict. in §. ſi num
5 mos. ff. ſi cer. pet. q̄ non differt à ſtatuto, niſi vt tacitum
& expreſſum, vt in l. de quib. in fi. ff. de legi. & hæc quoq;
dubia qñ inferior non pōt tollere legem ſuperioris, vt
dī in l. nam magiſtratus. ff. de arbi. & in c. cum inferior.
de maio. & obe. in clem. de Romani. de electi. niſi rñdea
mus primum nō obſtare, qñ vt Bal. inquit d. l. Caius. ſed
fuit ſolu. gl. met. in d. §. fi. ēt ſine pacto neptis erat habitu
ra actionem eo, caſu, in caſu aūt ꝓximo non, vel dicas id eſ
ſe, qñ filia ibi non erat in poteſtate matris, vt in §. fœmi
næ. Inſ. de adopt. alias patria ptās, ſi ita vno caſu, quemad
modum alio q̄reret, nihil operaret, & malè, ſm eundem
Bal. in d. l. Caius in fi. & eſt verū. Vel & tertio, q̄ ibi null',
erat dotis fauor, aut matrimonij, vt in d. l. Caius, & alijs
ergo non mirum ſi ſm reg. etiam matri actionem q̄rere
non potuit. & ſic concordabit. Nam ſm & ſi vrgeat, qđ
id eſſe factum dicere poſſumus gſa clarioris doctrinæ,
& vt oīs dubitatio proſus tolleret, vt in ſiſi habeſ in l. q̄
dubitationis tollendæ, & in l. non ſolent. ff. de re. iu. & in
l. 1. ī §. quis. ff. de ventr. inſp. & in l. 1. ī prin. ff. de æſti. act.
cum ſimi. No. denique tertium & vltimum, quia non cō
ſideraī tanquam populi conſtitutio, ſed tanquam lex Im
peratoris, & ex quo dedit licentiam oībus conſtituendi
ſibi ſtatuta opportuna, & actus attribuiſ illi, cuius autho
ritate cōficitur, vt in l. j. in §. oſa. C. de vete. iur. enuclean.
& no. Bar ī extrauagan. ad reprimendum in ver. Totius
orbis. & Aret. in c. inquiſitionis de accuſation. cogita.

CXXI.

1 *Conciliatio l. qui hæredi l. Mœuius. ff. de conditionibus & de-*
monſtrat. cum l. ſi fundus. eo. l. fideicommiſſa. §. ſi cui. ff.
de leg. 3. et l. mulieri. §. 1. ff. de condi. inſti. et nu. 2.

1 DVo, imò tria magna ꝓria prima facie volo vobis ſ da
re hodie ad reg. l. qui hære. & l. Mœuius. ff. de cōditi.
& dem. q̄ habet q̄ conditio debet ſemp impleri in for
ma ſpecifica. vtra l. ſi fundus. ff. eo. vbi ſi fundus legat. fue
rit alicui ſi pupillo, vel furioſo pecuniam dediſſet, cōdi
tionem expleſſe videbiſ curatori, vel tutori dando, ergo
non in forma ſpecifica, & pondera, q̄ dī videbitur, quod
verbum impropriatem denotat, vt in l. 1. in §. deieciſ
ſe cum vulg. ff. de vim & vi arma. Sed o de l. fideicommiſ
ſa. §. ſi cui. ff. de le. 3. vbi quis inſtituit Titium, eumq; ro
gauit, vt hereditatem reſtitueret filio, ſi ſui iuris effectus
fuiſſet per mortem patris, dubitabatur ibi quid ſi eum
emancipaſſet, an admittatur ad fideicōmiſſum? breuiter
decidit te. q̄ ſic, ergo non in forma ſpecifica deſideratur
conditionem impleri. Tertiò & vltimo de l. mulieri. §. j.
ff. de cond. inſt. vbi iuſſus manumitteret ſeruū, & eſſe hę
res, ſi de facto & ñ de iure manumiſiſſet, anteq̄ hereditā
tē audiuiſſet, hæres eſt, ergo aliter q̄ ī forma ſpecifica ēt
2 hoc caſu. Niſi ad primum rſpondeamus eſſe ſpeciale in
puellis, & furioſis, quorum par, eademque rō eſt, vt dī
gl. in l. 2. C. de cur. fur. & no. ī l. Fulcinius. in §. adeo. ff. qui
bus ex cau. in poſ. ea. & per Bar. in l. Imperatores. ff. de re
iud. vt p̄cipuum mereantur fauorem, dī alibi te. ī l. ex plu
ribus in fi. de admi. tuto. qñquidem ætas, & furor eorum
quid videat ignoret, vt in l. 2. C. de fal. mone. Vel & ſecū
do, qđ ſoluendo toturi & curatori, ſoluitur pupillo, vel
furioſo, vt ī l. qui funtdum. in §. tutor. ff. ꝓ empto. & in l.
interdum. in §. qui tutelam. ff. de fur. vñ iuramentum in
litem, q̄ non ſolet deferri, niſi dño. l. vulgo. ff. de in lit. iu
ran. defertur tutori vel curatori. l. videamus. §. curatores
. ff. eo. & iniuria facta pupillo, dī facta tutori, vel contra.
vt in l. quid ergo. in §. ſi vero, & ibi Bal. no. ff. de contra.
actio. tute. Vel & tertio, quia impoſſibile videbatur ali
ter impleri, ſtantib. ſuperius adductis. quo fit, vt ſatis ſit
eo modo impleri, quo potuit, & eſt ar. in l. an inutilis. ff.
de acceptila. Ad ſm vero, quid. i. fortè quia requirebatur
ac effectum acquiſitionem, & vt fieret ſecundum men

tem teſtatoris quo caſu etiā non refert quid ex æquipol
lētibus fieri, ſicut in ſimili qñ requiritur ad eſſentiā actus,
vt in l. Gallus. in §. & qđ ſi tm. & ibi Bald. ff. de lib. & poſth.
Ad tertiū, & vltimū quia facta additione hæreditatis per
inde erat, ac ſi debitor manumiſiſſet tēpore. Vel dicas eſſe,
qñ quocunque manumiſiſſet, vel de facto, vel de iure, oī
modo ſatisfactum erat voluntati teſtatoris, quæ in con
tionibus ſemp primū obtinet locū. vt in l. in cōditionibus
. ff. de cond. & demon. & in §. diſponat. cum ſimi. in authē.
de nup. & dixi aliquid etiam ſupra. Tene menti.

CXXII.

1 *Diſpoſitio teſtatoris pro lege ſeruanda, niſi eſſet humanitati*
contraria, uel deriſoria. nu. 2. vel repugnaret diſpoſitioni
legis. nu. 4. & in caſu l. Seius. & Augerius. ff. ad leg. falc.
3 *Argumentum de lege ad teſtatorem non ſemper procedit.*

1 VT ſupra dicebā, ingt alibi te. diſponat teſtator, & erit
lex. in §. diſponat. in Auth. de nupt. ſentiens ipſius vo
luntatem oīmodo ſeruandā, & totis viribus exequutioni
demandandā eſſe, & idē in c. tua nobis. de teſta. & in c. vlti
ma voluntas. 13. q. 2. quod verum eſt, etiā ſi diſpoſitio ſ red
deretur eluſoria, dicit alibi te. in l. ſi quis à filio. in pri. ff. de
leg. 1. & in l. pe. ff. de iniu. rup. irri. teſta. imo pium id facere
dicit alibi te. in §. ſi vero expreſsim deſignauerit. in Auth.
de hære. & falci. & Bald. in Auth. Ex cauſa. in 1. col. C. de li
be. p̄te. & laudabile, ſi repugnātibus cæteris fiant, quemad
modum Piſo, teſtamētū quod paulo ante expeditionē Par
tică Cæſar cōdiderat, authore Appia, inter arma & cædes
intrepidus publicauit, vt poſteris ſeruādæ fidei ijs caſibus
exemplū apertiſsimū p̄beret. Quod tñ nō eſt (& hoc ve
lim notetis) vſquequaque verum, & indiſtinctè, qñ eius
2 † volūtas eſſet humanitati cōtraria, vel deriſoria vt ē caſus
no. in l. quidā in ſuo. ff. de cōdi. inſti. & ibi Pau. de Ca. refert
fuiſſe q̄dā ex noſtris ciuibus de Corto ſijs, qui iuſſerat cor
pus ſuum cumulari tubis p̄untibus, hæredibuſque ipſum
inſequentibus pannis rubeis, tum & maximè vxore, in
dutis, cuius voluntas, licet de facto ſeruata fuerit, nihilomi
nus tñ non valebat, neque erāt in caſu. §. diſponat. & ſimil.
& eſt arg. in §. ſed & quid Principi placuit. Inſti. de iur. na.
vbi quid Principi placuit, legis vxorem habet, quod tñ in
telligitur verum, præterquā in caſu (idē ē) qñ in abſurdita
3 tē incideremus & delegeī ad teſtatorē argumētū erit opti
mū. licet nō gñaliter qñ. lex loquēs in p̄ſenti, trahitur in
futurū, ex quo ſemp loquitur, & eſt in viridi obſeruātia. l.
Arriani. C. de hæreti. & tñ ſecus ē in teſtatore. l. ſi ita. ff. de
aur. & argent. leg. & nimirū, qa ſemel tñ loquitur. ita Bar.
in l. 1. in 2. col. ff. de cōd. ex leg. & ad Patauini de quo ſupra
aiunt fuiſſe alium Petrū noīe tala guaſta cognomento, ex
oppido Montagnane, qui ſpecificè legatū reliquerat hære
dibus. quo ppetuo ante eius tumulū lumē accenderēt, cu
ius voluntas velut vana, & deriſoria, nunquā exequutioni
fuit demandata, ſed quid noſtrates refero, Licurgus Philo
ſophus p̄ſtātiſsimus, vt Trogus Pōpe. narrat, cū iſula Cre
tenſi voluntariū elegiſſet exilium, nonne oſſa ſua in mari
proiici iuſſerat. Nōne idē fecit Solō ſecundus ex ſeptem
Græciæ ſapientibus, qui cū obijſſet in inſula Cypro, anno
ætatis ſuę octuageſimo, mādauit oſſa ſua Salaminā trāſfer
ri, atque ea in cinerē diſſoluta p omnē prouinciā diſſemi
nari, & eius iuſſui nō eſt obtēperatū. Nō ēt & ſecūdo, qñ
4 teſſet cōtraria, & repugnaret diſpoſitioni legis. vt puta, qñ
filiū exheredaret ſine cauſa, vt in §. Aliud quo que capitulū
in aut. vt cū de ap. cog. vel minori auferret beneficiū reſti
tutionis in integrū ſibi cōceſſum à lege. & ſimi. vt in l. ne
mo pōt. ff. de leg. 1. & in l. ſi quis eum. ff. de cōd. & de. & in
5 l. ſi arrogator. ff. de adop. † No. denique tertio & vltimo in
caſu l. Seius & Augerius. ff. ad leg. Fal. & rō eſt, quia condi
tiones ibidem erant adiectæ in fraudē legis, ne detrahere
tur Falcidia, quæ oīavt pulchra fideliter memoriæ tenebis.

CXXIII.

a *Imperatores & Iuriſconſulti quandoque ſecundum contingē*
tiam factorum indicabant, quandoque per modum tradē
do doctrinæ. & infra apopht. 204.

Dixi alias, q̄ reg. l. q̄ Labeo. ff. de Carb. edic. q̄ lex de
bet eē de dubitabili, q̄ ītellige regulariter, cū ēt aliq̄n
ſit de indubitabili. l. 3. ff. de nata. reſti. nō habet locum in le
1 gibus. C. cum Imperator ſiudicet ſm cōtingētiā factorū,
& ꝓ libito volūtatis ſuæ. Iuriſcōſulti aūt ꝓ modū tradēdę
doctrinæ, vt declarat Dec. in l. illā ī pri. C. de colla. & Ias. ī
rub. C. de milt. teſt. & fuit originalis doctri. Ful. ī rub. C. de
ſer. fug. & Odofr. in l. edita. in 3. col. C. de edē. & dixi ego
in l. vnic. C. qñ nō pet. part. Sed tñ aduerte, qa nunc tuta inō
ē mihi viſa. p te. in l. fi. in pri. C. de pac. ibi faciebat in eis q̄
ſtionē. Itē & ad idē vī te. in l. 1. e. ti. & in l. ſicut. C. de act. &
ob. & in §. his igit. Inſt. de iuſt. & iu. imo plus, q̄ & ipſi Iu
riſc. plerūq; ēt prout occurrebat factū, reſpōdiſſe videtur,
vt ē caſus ī l. verū. ff. de fur. ibi, & ita ēt ex facto cū occur
riſſet, reſpōdi. Ideo cogita, & die optimū ēe, vtcūq; ſit, rō
nē dubitādi intelligere qñ aliter reſpōſio, & deciſio nō bñ
p̄cipi pōt, & hoc modo intelligitur auctoritas Ariſto. dicē
tis, potentes dubitare facilè ſoluere, quē refert & ſequitur
Bal. ī l. ſi tutores. C. de cōpē. vbi p̄ciſè alle. d. l. Qđ Labeo.

CXXIIII.

1 *Expreſſio eorū q̄ tacite īſunt à lege. nihil operatur. fallit nu. 2.*
3 *Teſtator ſemper ſingitur uelle id, quod vult lex.*

1 DIcta ē hoc anno ī l. 3. ff. de leg. 3. cui cōcordat ēt te. ī l.
nō rectè. C. de fideiuſſ. q̄ expſsio eorū q̄ tacitè īſunt
à lege, nihil operatur, nec p̄ſtat bñficiū, q debitū impēdit,
vt dī ī l. ꝓximè. ff. de ritu nuptiarū. & ī l. ſi ſeruo. ff. de hære
di. inſtit. & in l. vnū ex familia. ff. de leg. 2. Ita vi ſi pater ar
rogator īſtituerit impuberē in legitima, ipſe eā non capiat
bñficio teſtatoris, ſed legis. nec & cōtra grauare dicetur, q̄
exequitur, vt in c. nouit de appel. & idē ſi iudex det termi
2 nū legis cōdēnatis, vt ī l. 4. in §. cōdēnatum. ff. de re iud. Sed
tñ volo vobis dare caſum, in quo multū operatur, ī † falci
dia. ſ. q̄ cōiter detrahit, & hoc tacitè ineſt ex legali, ꝓuidē
tia, vt no. ī c. Raynutius. de teſta. & ī c. ſi pater. e. tit. in 6. & ī
l. ī quartā. ff. ad leg. Falc. & tñ ſi exprimatur à teſtatore, mul
tū (vt dixi) operatur, caſus eſt ſing. in l. Titia. ff. ad leg. Falc.
q̄ tñ intelligit ī fauorē, vt vbi, nō ī odiū, vt in d. l. ſi arroga
tor. ff. de adop. & ibi no. Bar. ī rep. in 4. col. aliter ēt dicit idē
Bar. in d. l. 4. q̄ operaī hoc, vt id q̄ nō erat voluntas, mō ſit
volūtas, & ꝓbat p te. in §. Sāctiſsimas. in Authē. de alie. &
emph. vbi tacitè ineſt, bona eccleſiæ alienari non poſſe, &
tñ ſi exprimatur, nec in redēptionē captiuorū alienabūtur
q̄ eſt mirabile, & fere idē. Verum mihi vlterius cogitāti
viſum eſt tutius primo mō reſpondere qñ teſtator ſemp
3 † fingitur vel id, q̄ vult lex, ēt q̄ ſit verè cōtra eius volūtatē
. l. ſi qs eū. ff. de condi. & demōſt. l. ſi duo. ff. de acquir. hære.
ꝓ quem te. ita etiā dixit Bal. in l. p̄cibus. in 15. co. vbi etiam
allegat d. l. Titia. C. de impu. & al. ſubſti. alibi etiā dicit Bar.
q̄ d. l. 4. intellectū eſt notādum. in q. incip. lucanæ ciuitatis.
in 7. col. in prī. verū eſſe quod ibi dī, q̄ expreſsio conditio
nis quæ tacitè inerat, non ſuſpendit diſpoſitionem quo ad
tranſmiſsionem ad hæredem, ſed falſum quo ad effectum
obligationis, quia tunc inter tacitā & expreſſam nulla pe
nitus eſt differentia, & no. in l. Item quia. ff. de pac.

CXXV.

a *Quempiam ſcire aliquid in genere ſufficere, non procedit gene*
raliter & indiſtinctè.

1 IN multis locis, & toties quoties occurrit, obſeruauimus
dici ſolere, ſatis ēe ſ quēpiā qđ ī genere ſcire, tū & maxi
ꝓ te. in l. Qui iure militari. ff. de mil. teſta. & vltra alios in l.
debitor. in §. fi. ff. de leg. 2. in ſimili tñ vbi ſatis ē, q̄ aliqs ha
beat teſtamēti factionē in genere, vt ſeruus eius ſit capax
legati. & nihilominus legimus alibi, vſq; adeo vt legis p̄di
ctæ deciſio reddaī dubitabilis, quē neſcire, niſi ſciat qa rēī
ipſē cū ſuis qualitatib' p̄fectè cognoſcat, vt ī l. de pupillo. in
§. ꝑ, nūtiat. ff. de no. ope. nūt. Itē qa ſi hoc eēt verū, ſatis fuiſ
ſet ēt in l. nec nos. C. de capti. & poſtli. reuer. filios ſciuiſſe
ī genere matrē mortuā fuiſſe, & pactū ēt exinde valuiſſet.
de quo ibi, & tñ nō valet neq; ē ſatis, & dixi ī l. 1. C. de pac.
q̄ ꝓpediē, & alia q̄plura videbitis. Vlterius & ad idē quis
potuit gerēdo negotia pupilli ſcire ī genere ſe vt quaſi tu
torē gerere, quē ī teſtamēto ēt tutorē filio pater reliq̄rat, &

tū dicit te,ipsum quasi tutorē non teneri,& pōdera q̄ in d. l.qui militari.fauore testamenti id fortasis introductum esse videatur,non minus fauorabile etiam hoc casu videre tur propter pupillū,vt in l.ex pluribus.in fi.ff.de admini. tuto.& tamen(vt dixi)non sufficit.ideo cogita.

CXXVI.

1 *Singula quæ nō prosunt,multa iuuant,fallit in criminalibus, & quomodo nu.2.*

1 QVotidiè similiter regulā allegamus, q̄ tq̄ non pro sunt singula, multa tñ iuuant, vt in l.2.in §.ætas.ff.de excus.tut.& in l.1.vbi bonus tex.C. qui nu.tute.& ad hoc tēdit prouerbium vnde sumpta est regula à simili. q̄ vna hirundo non facit ver.sed multæ, neque ex vno lapide fit domus,sed ex multis,neque ex vna depositione testis pro batur actus,sed pluriū,ſm Bal.in l.2.in 2.col.C.de bo. pos sess.ſm tabul.intrō vt duæ sc̄mplenæ probationes faciant vna plenam,ex his,& est mirabile,q̄ quę sunt imperfecta in sua spē,constituūt vnū imperfectū,q̄ tñ vī esse cōtra tex. in l.Spadonem.in §.qui iura.ff.de excu.tuto.& hinc est, q̄ vnū pactū nudū nō vestit alterū,vt dicit Bal.in c.1.in §.sacraméta,in pen.col.de pa.iura fir.in vsib. feud. & Are.in l. qui patri.in 5.col.ad fi.de acquir.hæred. Nisi respōdeatur vtrūque in casu suo esse verisimū,vt in simili dicit gl.in c. 2.de arbi.in 6.vnum in materia probationis fauore publico & generali,ne illius facultas angustetur, qua rōne etiā hæreticiadmittuntur,vt in l.Q̄m.in fi.& ibi gl.allegat concordātes.C.de hæreti.Aliud aūt ne pupilli sine tutore inde fensi remaneant,qui,vt proximè dicebā, præcipuū merentur auxilium,vt in l.ex pluribus .in fi.ff.de excusa.tuto.&
2 sensit Bal.& bñ,in d.§.qui iura.q̄ tñ in criminalibus subli mita,vt sensit Ro.in consi.127.incip.pouto.ad fi.& hoc (vt arbitror)quia eo casu probationes debent esse luce meridiana clariores,vt in l.sciāt cūcti.C.de proba.ex quo etiā causa criminalis quantūcunq; minima est maior quacunq; pecuniaria,vt in l.in seruorum.in fi.ff.de pœn.& in l.nec in ea.ff.ad leg.Iul.de adul.ſm tñ qualitatē personarū,vt declarat no.Bar.in l.1.in fi.ff.de pœ.& vera est ex his,q̄ tendit ad pficiēdum vnum totum,nō aūt si ad pficienda plura to ta,q̄ sint diuersa,q̄m tunc si nō prosunt singula,nec multa iuuat,ſm Bar.& ibidē exēplum in l.1.in §.idē Cornelio. ff.de q̄stio.& dixi ego in l.si certis annis.C.de pact.ita declarando te. in l.1.C. de fideicō.& multa etiā ad idē Ale.in cōsi.21.inci. Repetito.in 1.col.in 4.vol.quē omnino vide.

CXXVII.

1 *Verba in dubio ita intelligenda,vt aliquid operentur, & nō sint frustratoria,fallit in tutore cōficiente inuentariū,qui in fine protestatur,q̄ si aliqua ponenda non posuerit, vult haberi pro appositis,& contra nu.2.*

3 *Ignoranti nihil imputandum.*

1 INore oīum est,verbā,in dubio intelligi semp debere, vt aliquid operentur,ne sint frustratoria, & sine aliquo effectu,vt in l.si qñ.ff.de leg.1.& in c.si Papa.de priui.in 6. tum vel maximè ex eo(vt arbitror) qa dici ēt solet, q̄ ars & natura nihil operātur frustra,vt in l.q bis idē.ff.de ver. ob.& ī l.hæc stipulatio.in §.diuus.ff.vt leg.nomi.cauea. & in §.quibus.in 1.cōsti.C.Nihilominus tñ volo dare vobis
2 casum,in quo nihil operantur,nā ponamus q̄ tutor cōficiens inuentarium,ad quod tenetur,q̄m alias vt suspectus remouendus esset,vt in l.tutor qui repertorium.ff. de admi.tut.& pœnis puniēdus,de quibus in l.3.in §. tutores.ff. de suspe.tuto.& in l.fi.C.de arbi.tute.in fine illius protesta tus fuisset,q̄ si aliqua ponēda nō posuerit, vult habere p appositis, vel cōtra,q̄ si nō ponēda apposuerit,vult habere pro nō appositis,verba hæc nihil operabuntur,nec primo casu ipsum tutorē releuabūt in aliquo, imo mala fide ī eo cōficiēdo ob id versatus videbit, ex quo,regulare est tigillatim res oēs describi, ita vt si minima etiā defuerit multum fidei quoque detrahatur eidē,vt in d.l.fi.& in l.eos.ff. de tute.& in l.chirographis.ff.de admi.tut.& in l.aut qui aliter.ff.q̄ vi aut clam,& in l.si intra,C.de bo.proscrip.& in l. 3.C.de bo.vac.lib.10.minusq; secundo,quia pari rōne relevarēt,si cōstiteret se decē recepisse,& postea negaret, & tñ hoc ē falsum,licet id q̄ de re minima diximus,nō sit tutū, vt idē Bar.sentit in l.1.in §.itē solēt.ad fi.ff.offi.pfec. vrb. p te.in l.cui deus.ff.de ædil.edic.& malè,quia qñ lex prohibet,& nō pmittit,ēt minimum curat,in §.Gallinarum.Insti.de rer.diui.iuncta l.1.ff.de fur.vt in casu nostro secus si prohibeat,& pmittat simul.l.si oleū.in fin.cum l.seq.ff.de dolo.quæ oīa,& ad propositum redeundo, intellige tñ ve ra,si sciret,qm̄ si ignoraret,secus,vt no.declarat Bart.in d. §.itē solēt.post pri.& nō mirum vltra eum, quia ignoranti
3 nihil est q̄ imputari possit,vt in l.si fideiussor.in princ.ff. mād.& no.q̄ ignorātia semper pſumitur nisi probet scientia,ut in l.uerius.ff.de prob.qñ tñ nō esset cōiunctus, qm̄ tūc pſumptio cessaret.l.octaui.ff.vñ cogna.l.de tutela.C.de in integ.restit.mi.& huius limitationis ē rō, (q̄ tene mēti) quia si verba pdicta operarētur,vt regula dictat,facile tutoribus pstaret occasio delinquēdi,q̄ totum esset ad pupillorum præiudicium,& malè,ac cōtra te.in l.conuenire.ff.de pact.dota.& in l.si.cum si.C.de pact.& ita satis.

CXXVIII.

1 *Patri & marito leges permittunt occidere filiam & uxorem in adulterio deprehēsam,q̄ ampliatur etiam si pgnās sit.*

1 SVpra apophth.117.dicebā certis personis,vtputa mari to,& patri leges ignoscere,vt si uxorem,vel filiam in ipla inuenissent turpitudine,ipsasque interfecissent, nullam paterent pœnā,q̄ nō repeto aliter,tum vel maximè, quia difficile est tā iustum doloré tēperare.Sed addo nouissimè & est ad ea no.ampliatio semper memoriæ tenenda, q̄ locum habēt etiā si vxor,vel filia fuisset pgnans,ex quo solū factum attendit,nō aūt iuris ordo & effectus,vt in l.Mæuius.ff.de condi.& demō.& in l.quid ergo.in §.cum factū ff.de his qui no.infa.& in l. bonæ fidei.in §.pe.ff.de acquirer.do.& fuit dictū Bar.in l.imperator.la secunda,in prin. ff.de sta.homi.& sic licet prægnans habeat multa priuilegia,vt similiter dicebam alio loco,nihilominus tamē hoc casu perinde erit,ac si prægnans non fuisset.

CXXIX.

1 *Nomina rebus consona esse debent,idē de cognominibus .nu. 2.quod tamen plerunque fallit,vt nu.3.*

1 LIcet nomina consona rebus esse debeant, vt dī in §.ē & aliud.in fi.de donat.& in l.fi.C.de legib.& in l.à nullo.C.de fer.ips. & in c.si cupis.16,q.2.q̄ etiā fuit Philosophi propositio, 1.Ethico.vt refert Bal.in l.fi.in 7.col.C. de hæredi.instituē.dicentis,oportere rebus de quibus loquimur sermones cognitos.i.familiares, & consonantes esse, non inanes,& efficacia carentes,vt in l.ex facto.in §.fi.ff.de vulga.& pup.substit.& in l.p.p veneni.in §.neptis.ff.ad Sillania.& in l.pro hærede.in §. Papinianus. & in §.fi.ff.de acquir.hæred.ex quo nō laborat intellectus in sola ipsius nominis positione,vt dī in l.qui se patris.C.vnde libe.& in l. si sine.in §.sed quod Papinianus.ff.de minor. & not. idem Bal.in consi.schisma.in tit.si quis aliquem testa.,phibue. in 4.col. q̄ diuinum in multis locis appellat Iasum vel maximè in l.1.in pri.ff.de condi.ob cau.& est arg.in l.2.C. cōmu.de legat.& in c.cōmissa.de elec.in 6. & exemplum i clericis,qui à cleros,quod est sors,vel hæreditas appellā tur.ita vt de patrimonio Iesu Christi viuere debeāt, cuius obsequio deputantur,vt in c.cum ſm.& ibi gl.de præben. Item in l.q̄ à legendo dicta est,nec legi possit, nisi scribatur,in tñ vt Io.And.ob.id dixerit legem episcopi punientem aliquem,non valere,si scripta non fuerit.in c.nemo.ī 3.col.de reg.iur.in mercurialibus,quod nos in rub. latius disputauimus extra de constit.Item & vltimo in cōmensali,qui dictus est,quia ad eādem mensam comedit. vt declarat Anchara.in consi.398.incip.præmitto in princ.inferens amplius eū nō esse talē verbo,si à Papa recipiat,nisi re ipsa cōmēsalis fuerit.Et idē de cognominibus dici pōt,ne friuola,vel ridicula esse videantur,ut in procem.fforum legitur,ubi non ueteres dupondios, sed nouos Iustinianos, scholares uult text.ille appellari.Et ad propositum (mitto ius prętorium honorariū dictū fuisse,ab honore Prætorū,vt in l.ius aūt.ff.de iustit.& iure.) Ius gentiū, quia eo oēs gentes vtantur,vt in l.oēs populi.ff.eo.& pari rōne ciuile,quia ciues illud sibi cōstituerint,vt ibidē ius ciuilè Aelianum,quia Sex.Aelius librū actionū cōposuit, Plebiscitum à Plebe.Senatusc.on.à senatu, & alia de quibus in d.l.
3 2.latius.Nolo tñ vos ignorare hoc plerūque fallere, & nō semp locū habere,quia videmus Ius ciuile Papirianū à Papirio,dictū fuisse,& tñ in d.l.2.nihil adiecit de suo.Item & Flauianū similiter à Gneo Flauo,& nihilominus (vt ibidē legitur) Appius Claudius fuit,qui illud ꝓposuit,& ad formā redegit.Nisi dicamus supradicta intelligi debere fatendo cōtrariū,nō necessario,sed quia id rōnabiliter in nominato desideret,vt in simili no.in l.2.in §.appellata.ff. si certum pet.de pontifice.qui dictus est eo quod pontē faciat ad vehendos subditos exemplo vitæ,& verbo doctrinæ, vt probatur in c.inter cætera.de offi.ordi.ex quo multi sunt, qui hoc non faciūt, & nihilominus pontifices appellātur. Itē de Imperatore,qui Augustus dī,ab imperio augēdo, & tñ aliqui fuerunt,qui nec auxerunt,nec augere etiā cogitarūt & alijs,similibus,vt ibi.Vel & formalius ad primum dicas id esse,quia leges,quæ ante erant sine ordine.Papirius ipse in vnum compilauerat,ita vt iure merito etiā ius(vt diximus)Papirianum fuerit appellatū.& est arg.in l.1.in §.non insubtiliter.C.de vete.iur.enucle.Ad ſm vero,quia errore populi creditum est illius iuris librum, ipsi donauerat, ab eo quoque editum fuisse,q̄ ob rē ēt,& si Appij scriba, libertiniq̄ue filius esset,(adeo munus hoc gratū sibi fuerat) tribunus plebis,Senator & Aedilis curulis creatus est, vt ī d. l.2.continetur,& ad idē similiter optimè quadrabit, quod habetur in l.1.C.de testa.& in l.Barbarius.ff. de officio p̄to.Vel vtilitatis publicæ gratia id factū fuisse affirmemus, cuius prætextu multa cōtra regulas iuris conceduntur, q̄ alias nō cōcederētur,vt in l.ita vulneratus.ff.ad leg .Aql.& ī l.bona fides.ff.depo.& ibi not.Pau. de Cal.ī l.qm̄ melius q̄ alibi.C.de hæreti.& hæc ita declarata ab alijs non reperies.

CXXX.

1 *Pœnitentibus ignoscendum,nisi pœnitentia sit sera.nu.4. Itē & impœnitentibus quandoque ignoscitur.nu.3.*

2 *Filius ingratus nisi pœniteat,potest exhæredari.*

SCholaris quidā, cū alteri dum inuicē loquerētur,colaphū impegisset,nunquā ad pacē cohortari potuit,nisi ille eidē se subijceret supplex,& simili afficeretur iniuria, quod cū libētissimè feciſſet amicorū suasu,potuisset q̄ue ipse id facere,abstinuit, & præter astantiū opinionē ignouit, & locū veniæ dedit pœnitēti,cuius animū magnū, & excessum admiratus ego,nō potui eum nō inferere his, q̄ aliqñ
1 obseruauimus scitu non indigna, pœnitētibus ignoscendū esse,& vt nos quoque pari animi mągnitudine idē face re dilceremus,tū vel maximè,qa lege cautū ē, vt filia q̄ in corpus peccauerit,& dote & alimētis priuetur, ſm Bal.ī l.fi.C.de dot.promiſ.& Spe.in tit.q filij sint legit.in 5.col. in vers.qd si filia tua.& tñ si pœniteat,secus, qa ignoscēdū est ei,vt in l.imperialis.C.de nup,& no.idē Spe. & loco p̄alleg.ī versi.qd si pœniteat.& Bal.in l.si filia p illū tē.C. de
2 inoffi.testa.Et similiter filius ingratus patrī p̄ pōt exhæredari,vt in §.aliud,quoque capitulū,in auth. vt cū de appe. cogno.& tñ si pœniteat viuo patre, an ante conditū testamentum,secus,vt dicebat Ale.in l.1.in 16.col.ff.sol. mat. quē etiā refert, & sequit Iaso.in auth.nō licet in 1.col.C. de libe.pte.& hoc est, q̄ alibi aureus te.de Salonitano archiepiscopo simoniaco,qui sine licōtia Papæ fuerat cōsecratus,loquēs dicit,humiliatis & pœnitētibus locū venię negat i nō debere,sicut in contumacia pſistētibus sæueros esse cōuenit,in c.quāto.in fi.2.q.5.Ignoscit ēt in casu l.quā uis.ff. de in ius voc.& l.Papinianus.§.meminisse.ff. de inoffi.test.& ī l.q ea mēte,& ibi no.ff.de fur.Steticorus Poeta nobilis,qa versib.Helenā insectabatur,cæcus factus est, sed qa pœnituit eū,& palinodiā recātauit,& statim visum recepit.Pœnitēti Marco Marcello luculentissima, M.Tulij Ciceronis oratione,Cæsar ignouit,& eius gratiā pme, ritus ē,quorū historia satis nota est,ideo aliter nō refero. Similiter Maria soror Aarō pro peccato lepra pcussa est, post pœnitentiā vero restituta,vt in c.ii post.in §.econtra 50.distinc.Mitto Achab,Nabuchodonosor,Niniuitas, &

alios,de quibus in c.voluissent de pœn.dist.1. Sed notādū
3 vnū est,q̄ imo qñq; etiā impœnitenti ignoscitur, gratia vitādi scādali,vt in c.2.incip.nihil cum scādalo.de pscrip. & in spē.in c.denique.& ibi gl.in verbo, venia.4.distinct.
4 Item quo imo nec pœnitenti parcitur,qñ t pœnitentia sera est,vt in l.2.C.de iur.& facti igno.ibi, sera pce tibi subuenire desideras.in l.ciuitas Rhodiorum,ibi, sero conquesta est.C.de offi.quæsto. & in l.vxor.in §.fi.ff.ad leg.Iul.de adul.& in l.si lege.in §.colonus.ff.loc.& in l.1.ff.qñ ap.fir.& in c.1.de frigi.& malefi.vnde etiā illud prodijt,tarde venerę bubulci.vel & melius aliud de quo in familia.Cicero.sero sapiunt Phriges.ita vt hac de causa Tiberium etiā ferāt (author est Tranquillus.)Ilienſium legatos irritasse, q̄ ab his longè alienum nō erit,cū aliquanto seriis ad eum cō solandum pro filij morte accessissent,& dixisse se illorū vicem dolere,quod egregium ciuem hectora amisissent. Velim item notetis vltimo & aliud, quod id facere nō potuisset scholaris de quo suprà si fuisset clericus. casus est no.in ca.contingit.de sentent.excom.

CXXXI.

1 *Stipulationis veritas an considerāda sit in fictis stipulationibus.& ſm totum.*

2 *Actus duo iudiciales ad inducendam consuetudinem ad minus requiruntur extraiudiciales plures.*

3 *Pupillorum fauore exorbitant leges.*

HOc mane debitor quidam meus secū duxit amicum suū ad me,vt pro eo fideiuberet, q̄ tñ nihil loquutus est,cū crederē,ob id eū fideiussisse,ego quoque nihil aliud dixi,recordatus me alias legisse,q̄ in fideiussionibus huius
1 modi,quæ fictę sunt,non consideratur stipulatione veritas,quæ consciuntur,vt in l.Blanditus.C.de fideiuss.in l. fi. in §.satis.ff.de accept.& no.in l.sciendū.ff.de verbo.oblig. & q̄ opi.hanc etiā tenuerat Dy.in l.1.in §.volūtatē.ff. sol. matr.per tc.in l.2.ff.ad muni.& l.honores.in §.fi.ff.de decuria.& tñ nisi principalis soluisset, nec soluere voluisset fideiussor,me ipsum decepera,& errauerā cū Dy.quod per locum à speciali ostendi pōt, quia eo casu,videlicet in l.cū ostendimus.in §.fi.ff.de fideiuss.tut.quia calore iudicij fuerat vestita,vt in l.1.no.in princ.ff.de verb.oblig.& est simi
2 le,quia videmus,q̄ ad consuetudinē inducēdā duo ſ actus iudiciales ad minus sufficiūt,extraiudiciales plures, vt no. in l.de gbus.in 6.col.ff.de legi.& per Fran.Cremē. in sing. suis.140.incip.quanquam.& Ant.Corse.in versic.cōsessio. quarto,& Gerard.de Petra san.in sing.36.quod incipit,in iudicialibus.Sed alia etiā est ſspecialitas,quia fideiussor passus fuerat se in actis describi,quo casu omnia solenniter acta ꝓsumūtur,vt no,in d.l.sciēdū.Itē & alia,q̄ erāt pupillorum
3 quorū gratia exorbitāt leges,vt ī l.ex plurib'.in fi.ff.de admi.tut.& in l.si cōem.ff.quemad.ser.amit.& ī l. cognitio. ff.de offi.eius. ergo ad ꝓpositū nō valebat hoc casu, vt ī l. ius singulare.& in l.q̄ vero cōtra.ff.de legi.& in c.ꝓsenti.ī §.loca.de ꝓb.in 6.Nec ob.te.in d.l.2.& in d.§.fi.qa Bal.rēpōdebat in d.§.volūtatē.eos loq̄ ī parte,q̄ nō ē propriè fideiussor,vt ī l.cū filius.in pri.ff.de ver.ob. Quæ sol.satis ꝓbari vī in d.l.2.ibi,quasi fideiussor ꝓ filio pater obstrictus ē.& paulò ỹ.ibi pater vt fideiussor ꝓstabit.q̄ tñ in filio emācipato locū non haberet,quo mō limitari ēt solet regula.l. fi.C.de impub.& ali.sub.vt in l.qui in potestate.ff.de testa. & in l.lis nulla.vbi glo.ff.de iud.Sed dicerē ego aliter q̄ teneſ,& obligatus ē fauore reipublicæ,ita vt illius legis dispositio ad cōsciētias trahi nō debeat,vt in c.q̄ à iur.de regu.iur.in 6.vel & 3.quia pater ibi in vno releuatus,cū filius decurio factus eēt,& eo quidē ꝓsente cōtradicēte.iuxta illud Salo.ī ꝓuer.10.filius sapiēs lœtificat patrē,& ipsius magna qdē ac incredibilis ē gloria,vt dī alibi ī c.elto.in fi.195. dist.ī alio debet grauari,vt quasi fideiussor(vt diximus) obstrictus sit,vt in l.eū qui.ff.de iureiu.& in l.literdū.ī §.q fuerē.ff.de fur.& ī l.1.ff.ī qs à parē.sue,manu.& ita ē tenēdū.

CXXXII.

1 *Pupilli,maximè pauperes,pcipuū merent fauorē,fallit.nu.2.*

PRoximè suprà & alijs locis etiā dictum est, pupillos ꝓcipuū mereri fauorē,maximè addas nūc si fuerint pau

peres,quia tunc miserabiles etiã personæ dicentur. vt no. Ale.in l.1.in 3.col.ff.fo.mat.& canonistæ,præcipuè Card. Imo,in c.significãtibus.de offi.deleg. & hinc est quoq; ꝙ clericus,qui patrocinium præstare,præterquã in causa propria,& suorum prohibetur, vt in c.fi.de postulan. pro pupillis tñ admittitur,vt no.Abb.in ca.1.in 2.col.ne cler. vel mona.item quod eaꝝ rõne subsitutio pupillaris,est fauorabilior vulgari,ita vt non sit bona extensio de vna ad aliã, de quo tñ me remitto ad no.in l.1.ff.de vulg.& pup.sub.& est ad idem melior te.de iure in l.pe.C.de seruo pig.da.melior tex.de iure in l.pe.C.de seruo pig.da manu.& in l.3.in §.pterea.ff.de suspe.tut.& in l.pe.C.de nocef.fer.hære. insti.quibus etiam tñ fauit Vale.Publicola, vt eos quoq; ab oĩ onere (ꝙ regulare tñ non est fecerit immunes quem admodum in eius vita legitur, & nos etiã admonet te. Ecclesiast.c.3.dicens,pupillis esto misericors, vt pater, & ꝙ viro matri illorum, quia eris tu velut filius altissimi obediens,& miserebitur tui,magis quam mater. Imo plus habent maius priuilegium,quã fiscus, vt est gl.in d.l.pe.C.de com.ser.pig.da.manu.in tñ vt cõtra ipsum restituãtur, vt in l.in fraudem.in §.fin.ff.de iure fil.verum aduerte, quia
2 volo tibi dare casum,in quo nullum habent priuilegium cum audiuissent hæreditatem, ex qua legata deberentur, quia creditores possunt eligere possessionem bonorũ pupilli,vel hæreditariorum. casus est in l.apud Iulianum,in §.fi.ff.ex quibus.cau.in posse.nisi respondeamus ꝙ imo habent,quia si defendantur, desinunt legatarij possidere, vt ibi. Est etiam & aliud in l.si tutotes.C.de compensa.sed quia alibi dictum est supra,nunc aliter non insisto.

CXXXIII.

1 Duo qñ cõiũctim sunt probãda,nõ est satis ꝓbare vnũ, ꝙ tel lige,quãdo plura sunt cõiuncta in onere probationis. nu.2.

1 QVando duo cõiunctim probari debent,non est satis probare vnũ,imo probãs deficeret in toto.l.3.§.hoc autẽ.vbi.gl.no.ff.de itine.actuq; priua.l.Titia.s.fol.ma.vbi pater ad hoc,vt ad agendũ admittatur pro dotis restitutione,necesse habet probare patriã potestatẽ, & filiæ consensum,& est arg.in l.& an eandẽ.ibi,quæ oĩa nisi concurrãt. ff.de excep.rei iud.& in §.si prætor.ff.de transi. & melius q̃ alibi in l.habebat.ff.de instito.vbi quis tenẽtur probare id, ad quod se adstrinxit,alias succumbit. Nihilominus tamẽ volo vos memoriæ cõmendare pulchrã declarationẽ ad
2 hoc,vt intelligatur,& verũ sit,qñ plura sunt coniuncta in onere probationis,qñ secus est qñ quodlibet per se infert victoriam causæ, vel articuli,de quo quæritur, quãdo quidem sufficiat alterũ probare,ẽt si vnũ intẽtetur. te.est not. in c.ex parte Abbatissæ de priuile.& in §.si plures. Iusti.de excutione tutorũ & nobilior in l.scio.ff.de appellatio.quẽ exclamat etiã Bal.id idẽ in d.l.Titia.in pri.& in l.ꝓpositem in §.qui se.ff.de excu.turo.vnde etiam aduocatorum in tuꝫpta est practica,licet multi nesciant, qñ dicunt nõ adstringenr se ad oĩa probãda,sed ea tm̃, quæ sufficiant ad victoriam causæ,& idemmet in l.si mater.C.de contrah. emp. & in simili in auth.non licet.in fi.C.de lib.præt.& in l.non solum.in §.qui alieno.in 2.col.ff.de procu.

CXXXIIII.

1 Sanguinem suum vnicuique licere qualitercunque redimere, qualiter intelligendum nu.2.

1 IN l.1.ff.de bo.eorum,qui ante sentẽ.mors.subi consci.dñ, vnicuiq̃ licere ꝙ sanguinẽ suum qualitercũque redimere,quod verbũ generale est,& generaliter debet intelligi, vt in simili dr̃ in l.1.in §.generaliter.ff.de lega.pstã. & in l. de ptio.cum vulg.ff.de publicia. & per calumniã dicebat Barto.in l.1.in 2.col.C.de iura.calumn.ita vt super criminibus etiã pœnã sanguinis ingerẽtibus hac rõne quoque transigi possit,vt in l.trãsigere.& ibi no.C. de trãsa. actionesque ex maleficio descẽdentes,nudo pacto ipso iure tolli,& virtus est pacti inter alias,quas aliqñ videbitis in euidentialib.l.si vnus.§.pactus.ff.de pact.perimendi,nõ aliud faciendi,& ideo gl.in l.1.in fi.ff.ad leg.Iul.ambi.dicens. ꝙ si quis ingrederetur domum iudicis,vt ipsum subornaret, teneꝛtur lege Iulia ambitus,reprehendi meruit,licet secus & malẽ,alias fuerit aliqñ obseruatum. Dicendum igitur
2 arbitror eam intelligi debere, & esse verã int causis ciuilibus,nõ criminalibus.& cõperi ꝙ Paris de Puteo ita interminis tenuit in tracta.syndi.in versi.corrumpens.in 4.co. & hinc est ad propositum quod si dixerit statutũ, oĩa landa qualitercunque lata mandari exequutioni, debet intelligi dummodo de iure subsistãt.vt est te.not.in l.fideiussor. in §.& filius.& ibi Bald.ff.qui satisd.cogan.& ar.optimum in l.diuus.ff.de mil.testa.ꝙ tñ etiã in casu d.l.1.intelligi debet,& istud singulare verbũ, & no.semp obseruari debet, dummõ auxilio infidelium non vtamur, qñ tunc nullo modo redẽptio erit licita.vt legitur 2.Paralipo.c.19.his verbis,Impio præbes auxilium, & his qui oderunt dominũ, amicitia iungeris, ita vt Rex Hierusalem per prophetam etiã reprehẽsus fuerit,quia voluit vti auxilio Regũ Israel vt refert & Oldra.depon.in consi.71.inc.Nunquid.ad fi.

CXXXV.

1 Nemini licet seipsum interficere,& quæ sit ratio.fallit si imineat periculum castitatis.nu.2.

1 ET si aliqñ supra dixerim, incidenter tñ.neminĩ licere seipsum interficere,non dixi tñ rõnẽ,quã nunc hoc loco scribere placet.ideo scitote id esse, quia nemo dñs est membrorũ suorũ.l.liber hõ.ff.ad leg.Aquil.nec aĩæ,vt ad peccatum possit se obligare.inquit alibi.Abb.in c.fi.ĩ pri. de pac.post eum Fel.in ca,cõtingit,primo.in 1.col.de sen. excõ.& amplius,ga fit iniuria naturę.cõmunitati,& Deo. naturæ,ex quo seipsũ diligit,& conatur resistere corrũpentibus,inquantũ põt.cõmunitati,quia vt in 5.Ethi.dicebat Arist.quilibet hõ est pars illius. Deo aũt, ga vita donũ diuinũ est hoĩ attributũ, & eius potestati subiectũ, ga solus occidit,& viuere facit,vñ talis peccat,sicut q̃ letuũ alterius interficit,peccat in dominũ,cuius est seruus.nõ immerito igitur Barto.in d.l.1.§.si aliquis dicebat, quod punitur, si voluerit se occidere, & facinus non peregisset, & alibi Archidiacon.quod clericus percutiens se ipsum, excommunicatus est.in capi.si nõ licet.1.col.23.q.5.& quod his rõnibus plus peccauit se suspẽdẽdo,quã tradẽdo Christũ, ꝙ est mirabile,& hinc ẽ,ꝙ cũ eo ꝓditore, perpetuę dãnationis exitiũ incurrunt,qui hoc facere audẽt, vt ibidẽ legitur,nec est ꝓ eis orandũ,nec cũ fidelibus sepeliendũ,vt in c.placuit.ea.q.& causa.Et alibi Bal.in l.1.C.de ser.fugi.ꝙ si bãnitus similiter se interfecerit,punir̃,ga eius testamentũ nihil valet ex ꝗbus quãtũ execrabile etiã fuerit.ꝙ Aiax ab Vlisse supatus sup armis Achillis cõtendẽs,seipsum transuerberauerit,vel Hannibal à Scipione victus apud Perusiã veneno se necauerit.M.Iu.Brutus.Cassius.M.Ant.& alij quos lõgũ eẽt referre,latet neminẽ. Sed volo vos notare
2 ẽt in casibus licere ꝓp periculũ castitatis,vt in c.nõ est ea. q.& cã.Itẽ vt in d.c.si nõ licet.instinctu Spiritussancti, & si aliter se haberet cõsuetudo,vt apud Aethyopas qui neminem etiã morte dãnatũ interficiunt, sed lictor mortis signũ mittit ad eũ, quo accepto statĩ sibi mortẽ cõscisciꝫ, nec licet mortẽ exilio cõmutare quam tñ velut naturę, communitati,& Deo repugnantẽ nõ probo. & hæc satis.

CXXXVII.

1 Bãniti ita odio habẽtur,vt sint extra iuris protectionẽ ꝓp mortuis habeantur,& sint deterioris conditionis quam excommunicati.&c. et processus cum eis factus ipso iure est nullus,sicut & cum hæretico.nu.2.

1 SCitis quãtũ odio habẽatur bãniti,& quãtũ eos detestetur lex,ita vt sint ext.ꝓtectionẽ iuris, vt no.Cy.in l.1. C.de natural.lib.& in l.reos.C.de acc.habeanẽ ꝓ mortuis, vt in l.1.in §.fi.ff.de bo.pos.con.tab.deteriorisque condi, tionis sint,q̃ excõicati,ga possunt impunè interfici,ẽt si esset facta pax cum eis,& interficiens est exequutor iustitiæ ga interficere ẽt publici iuris est,vt dicit Bald.in d.l.reos.ĩ 8.co.& breuiter hostis patriæ trãsfuga,& talis vt nullo gaudeat priuilegio,vt in l.amissione.in §.qui deficiunt.ff. de capi.dimi.& in l.3.in §.transfugas.ff.ad leg.Corn.de sicar. adeo quod si bãnum factũ sit in ciuitate,quod quilibet eat in exercitum,non tũ ibit bannitus,vt est arg.& ibi no.Bal. in l.sed & milites.in §.scribit aũt.ff.de excu.tut.item infamis faltẽ infamia facti,que eum comitatur, vt lepra leprosum,vt in l.ex ea.ff.de postu.& in l.neque.C.de digni.li 12. & in c.infamibus.dẽ reg.iur.in 6.& ideo bannitus de Florentia non posset hac ratione exercere officium Bononię. ad ꝙ fuisset electus vt no.declarat Nell.de S.Gemi. in tracta.banni.in 3.parte secundi temporis, in 61.q.inci.qro an bannitus,& dubium nõ habẽt.Sed volo vobis dicere plus
1 & est verbum no.ꝙ sit cum,nec personam,nec cãm legiti mam agẽdi habeat,processus factus fuerit, ille idẽ erit nullus,& sententia ẽt exinde lata ipso iure nulla,sicut in hæretico dicimus,ita quod tñ ad hoc,(& erit ampliatio ad suprà dicta oĩa)hæretico comparabitur,casus est in l.cũ non iusto.ff.de collu.detegen.& in l.curiales.C. de hæreti.& in l.qui vniuersis.C.qui tuto.da.possunt. per quæ iura etiam ita Bal.in l.cum mulier.in 7.col.ff.sol.matri.

CXXXVII.

1 Titu.ff.de cap.hon.dand.intelligitur,quando hæreditas est tacens,nisi in suis hæredibus,in quibus non est dare hæreditatem iacentem.nu.2.

1 VOs habetis tit.ff.de cura.fing.dam.quit necessario debet intelligi,vt habetur in l.1.& 2.co. qñ hæreditas ẽ iacens creditores diutius fraudentur suis creditis,vt ibidẽ & in simili in l.1.in pri.ff.de succes.edi. & in l.si qs institutur.ff.de hæred.instit.& not.Ias.in l.2.in 6.col.ff.de re iud. Sed tamen volo eos non ignorare limitandum esse in suis
2 hæredibus,qñ in eis non est dare hæreditatẽ iacentẽ,vt in §.sui.Iusti.de hæred.quali.& dif.& in l.in suis.ff.de libe. & posthu.idec si quis sic ageret,iudiciũ esset frustratoriũ & succumberet,ita no.dicit Bal.in l.cũ hæreditas.ff.depo. sicuti etiam alio casu dicimus hac rõne ĩeis vsucapionẽ, seu præscriptionẽ pro hærede locum non habere,vt in l.nihil.C.de vsucap.pro hęr. ita vt si pater possideat fundum alienum sine titulo longo tẽpore non præscribat,tñ hæres exraneus habens titulum pro hærede habilẽ ad præscribendum,quod tamen filius facere nõ põt,ex quo in eo nõ ua hæreditas non obuenit,neque,vt dixi,in eo caufatur titulus talis,& sic deterioris cõditionis est hoc casu,quã ex traneus,nisi veniret ex capite agnatorũ. vt declarat Ale.il. 1.in vlt.co.& ibi etiã ego dixi.C.q admi.ad bo.pos.possũt.

CXXXVIII.

2 Eligens indignum ea vice priuatur eligendi potestate.

IN consi.nostro hic Patauij ordo quidã seruatur, sicut ẽt & Venetijs,& alibi,vt ad electionẽ officialiũ nõ passim oẽs admittantur,sed hi tm̃ q ex piscide,quã vulgo pileũ vocant,aureã ẽt pilulã casu extrahunt, q̃ nõ sunt nisi octo inter Aeneas quam plurimas,quãobrẽ euenit,cũ indignũ q̃ dam elegisset,statim eligendi potestate priuatum fuisse,q̃-
1 rebatur an fieri potuisset.Et ex tẽpore breuiter dicebã ꝙ sic,nec malẽ,qm̃ psumebatur ab hærede notum quẽ eligebat,casus est sing.in l.si patronus.& ibi no.Bal.ff.de confirmat.tuto.& in l.1.in §.fi.ff.fur.aduer.naut.& in c.si cõpromissarius.de elec.in 6.ergo aliqñ indignũ,priuari debet,ne amplius eligat,vt in §.cum in cunctis.in §.eod.ti.in antiq. & sic iste erit vnus de casibus,in quibus ignorantia nõ præsumitur quod limitatione l.versus.ff.de prob.no.est.& intellige priuari,amplius eligat ea uice,vt in d.c.cum in cunctis.no.& ca.cũ vintoniẽsi eo.tit.ita vt hac rõne ꝙ in d.ca. cum in cunctis.obseruauimus post Abb.etiã episcopus indigno beneficium conferens,priuatur potestate conferendi illa vice,vt diximus,& simile est optimũ, sed differẽtia in hoc,quia non præsumitur habere notum eum cui confert,vt eligens de quo supra vbi.in c.innotuit.eo.ti.

CXXXIX.

1 Legatum rei quam testator non habuit,non debetur,nisi probaretur ipsum extare,uel hæres dolo desiisset possidere.

1 HEri fui interrogatus,si testatrix legasset alicui rẽ quã non habuisset,deinde alium vniuersaliter hęredem instituisset,nunquid legatum deberetur?dixi quod nõ,legatumque magis deriſorium esse,quam vtile,casus est no. in l.si domus.in fi.prin.ff.de leg.1.præterquam in casu, qñ probarentur ipsam extare,vel hæredem (legata.n. capiuntur de manu ipsius.l.1.ff.quorum leg.cum si.) dolo desiisse possidere,vt est non minus no.tex.in l.cum ita.in §.species.& ibi etiam Bart.ff.de leg.2.

CXLI.

1 Intellectus l.Barbarius.ff.de offi.prat.& leos.ff.ad leg.Cornelia.de sica.

DVbitabam alias,quare est,ꝙ acta Barbatij Philippi servi fugitiui,facta cũ Romæ Prætor esset,designatus,&
1 cõi opinione talis reputatus,in l.Barbarius.ff.de offi.prætor.valent,& tenent,& in simili dispositio testis in l.1.C.de testa.& nihilominus in notario secus,quia si plura fecisset instrumẽta,& oĩa funditus sunt falsa,ita vt nec de iure,nec de æquitate subsistant,imo ipse ẽt de falso teneatur,vt in l. iubemus.C.de prob.& in l.si quis ex argentarijs. in §.1.ff. de eden.Et dicebam hoc ideo esse, quia in casu d.l.Barbarius.& d.l.1.defectus erat in plona,quid dicitur defectus materiæ. sed in notario defectus formæ,l.cos.§.qui se.ff. ad leg.Cornel.de fal.forma aũt est longè dignior, & præstantior materia,vt Aia & corpus,ergo maior etiam defectus,& ita comperi post ea Bar.dixisse in prælleg.l. Barbarius.in 8.col.ff.offi.Præto. & non sine dubio nouiter, qñ contrarium vĩ tenuisse Bal.in l.in exercendis.in 4.col. C. de fid.instru.& in l.1.in prin.C.ad Macedo.& Nel.in tract. ban.in 1.parte.2.temporis.in 51.q.incipi.Titius. in 2.col. quapropter diceré ego solidius & verius,id quod habetur in d.l.eos procedere regulariter nedum in notario, sed ẽt alijs similibus, in quibus specialis considerari non possit, vt nunc dicam,sed fallere in casu d.l.Barbarius.qñ specialis est in dignitate prætoria, vel populo Romano, vel propter publicam vtilitatem,& hac rõne. etiam illud tollera tur,quod in d.l.1.de testa.dr̃, iuxta l.vel negare.ff. quẽad. testa.aperi,& sensit idẽ Bal.in l.non mutant.C.de lib.ca. & Populum Romanum memini, quia ipsum Barbarium liberum facere potuisse,& sic si scijsset, feciſſet secundum Bar.in l.generaliter in prin.C.de tabula.lib.10.cogitate.

CXLI.

1 L.si.ff.de iurisdi.omni.&c.statutum §.1.de rescript.in 6.nõ habent locum in iurisdictione voluntaria.& eius à contentiosa differentia.

1 NEmo sanè dubitat regulam l.extra territorium.1.quæ ẽ fi.ff.de iurisd.om.iud.&c.statutum.§.1.de rescrip.in 6. non habere in iurisdictione voluntaria, & vtrobique no. & per Bal.quoque in l.si vt proponis.2.in fin.C.quõ & qñ iud.& non ab re, qñ in multis alijs casibus etiã, quid hac ratione permittitur,quod tñ in contentiosa non permitteretur.& potest videri,quia eo casu veritas inspicitur, ista autem probatio est necessaria,& ideo satis est quod mater sit negliens,vt à tutela excludatur,ꝓm eundẽ Bal.in authẽ. matri,& auiæ,in fi.C.qñ muli.tute.offi.fun.põt.quẽ etiam refert & sequitur Soci.in l.multum interest.in 4.col.ff. de condi.& demon.Itẽ in voluntaria iudex supplet de facto, in contentiosa non,vt no.in l.C.vt quę desunt aduo. & in l.1.& ibi idem Bal. in fi.C.qui admit.ad bo.pos.possunt.si militer feriæ vno casu locum habẽt.alio vero non,dicebat idem Bal.in l.si vt proponis.in 1.col.C.quo,ei quando iud. nec voluntarię iurisdictionis causæ possunt delegari per iudicem ordinarium.l.ab ea parte.ff.de prob.& ibi no.contentiosę aũt sic nisi sint meri,vel mixti imperij,vt in l.1.ff. de offi.eius.& in l.1.de of.consul.& in l.cum magistratu. & vtrobique idem Bald.C.quando prouoc.non est necef. & idem in fœmina dicimus,quæ à postulando regulariter arcenda est, vt in.l.1.in §.fœxum.ff.de postul.ne cœtibus virorum se immisceat,quod à muliere verecunda est penitus alienum,vt ibi.& in col.2.de iudi.in 6.præterquam in his quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, qm̃ tunc admitti debebit & limitabitur decisio.d.§.fœxum.& in l.1.in §.fin. C.cõmu.de manu.& tñ volo vobis dare casum,in quo minimè poterit,ẽt ꝙ eẽt actus non cõtentiosæ,qñ.s.in ciuitate aliquis notarius creatus fuisset ex forma statuti,ga tunc ex.territoriũ illũ,instrumẽta conficere nõ posset,ꝙ tñ nõ voluntariæ est iurisdictionis,vt in rub.præal.& no.ad ꝓpositũ l.cũctos populos.C.de sum.trĩ.& fide.c.& ꝓbaẽp te.l.cũ vn°.qẽ ad hoc mirabilis,ĩ §.fi.ff.de bo.aut.iu.pos.

sid. & ĩ l.ex hac parte.C.de prox.sacro.scru.li.10.p Bar. in l.nec ei.in §.eorũ.ĩ fi.ff.de adoptio.q̃ ppetuo obseruabis.

CXLII.

1 *Potestas si faciat proclama non requisitis gubernatoribus ciuitatis,an valeat.*

COmperi hoc mane dictũ Bart.post Guliel.de Cun.tũ in l.1.in fi.pri.ff.de iusti.& iur.certè obseruatione di
1 gnum,q̃ si potestas ĩ facit bannũ,seu proclama non requisitis gubernatoribus ciuitatis,vt puta, q̃ qui cœperit talẽ, habeat mille libras, nõ valet,vt in l.vnic.C.de sala.nõ pst. lib.11.& tũ expensas factas in capiendo,qui pmiũ habere debebat,à fisco repetit.p te.no.in l.mulier.ff.de capti.post li.reuer.p quẽ etiã ita dixit Bal.in ca.1.in 1.col. hic finitur lex Corrad.in vsib.feu.q̃ tũ mihi videretur dubitabile,primum quia nõ probatur in d.l.1.demum quia dato, q̃ non valeat,expensæ ab ipso ptore,& non à fisco,cum eius negotium vtiliter gestum non fuerit,repeti debent.& est ar. in l.lancimus.C.de iudi. & in l.eum quẽ temere.ff.eo nec secus probatur in d.l.mulier cogita.

CXLIII.

1 *Bona in fiscum delata licet alias alienari non possint,alienãtur tamẽ ex cã remunerationis,amplia in donatione & insinuatione.*

MEminimus proximè suprà no.l.mulier.ff.de capti.& postli.reuer.ad quæstionẽ de qua ibi.nunc placet vobis dicere,eã notabiliorẽ longè magis esse ad aliud,q̃ licet
1 alias bona ĩ fiscum delata,regulariter alienari nõ possint alienantur tñ ex causa remunerationis,casus est ibi. & in l. diuus.ff.de bo.dan. & in l,mulctarũ.C.de mo.mulct. & nõ ab re,quia in simili videmus etiam,q̃ donatio mericulosa non valet,& tñ si fuerit ob remunerationem secus, vt in l. metum.in §.licet.ff.quod met.cau.quid & respectu etiã in sinuationis idẽ dicendũ est,vt regulariter requiratur, sed non eo casu,cũ est remuneratoria,vt in l.Attilius regulus. ff.de dõ.Et idem ne reuocetur ptextu ingratitudinis, aut per filiorum superuenientiã.in casu.l.si vnquã.C.de reuo. donat.vt ibi no.quid secus si non esset huiusmodi,vt ibi,& in l.si pater.in §.1.(redde singula singulis)ff. de do. & non habet dubium.

CXLIIII.

1 *Dãnatus ad mortem testari non potest etiam ad pias causas. nec etiam de his quæ ad manus ipsius peruenerint, si casu euaserit.nu.2.*

1 SCitus q̃ dãnatus ad mortem testamentum facere non potest etiã ad pias causas,quod vr mirabile,tum respectu priuationis personæ,ex quo libertatem nõ habet,vt in l.qui vltimo.ff.de pœn.& etiã bonorũ, quia applicata sunt fisco,vt in Authẽ.Bona dãnatorum.C.de bo.dãna. tũ quia simile quoque est in milite, vt in l.ex militari. & in l.neq;. in §.1.ff.de mili.testa.ergo multo fortius in pagano.Sed q̃-
2 ro,quid si casu iste euasisset,an possit testari de his, quæ postea peruenissent ad manus ipsius,videretur dicendũ q̃ sic,quia cessare etiã videntur rõnes de quibus suprà, & tñ est casus in d.l.mulier.& erit tertia singularitas.ff. de capti. & postli.reuer.q̃ non,quia talis casus cum à seruitute non liberat,ita Bal.quod semper menti tenebis in l.1.in rep.in 3.col.C.de sacrosan.eccle.

CXLV.

1 *Nemo plus iuris in alium transfert,quam ipse habeat,fallit in casu l.item si verberatum.§.1.ff.de rei vendi. vbi princeps donanti rẽ alterius(cum causa tñ)transfert dominũ.*

1 REgulam habemus satis tritã, neminẽ posse plus iuris in aliũ transferre,quã ipse habeat,vt in l.traditio.ff.de acqui.rer.do.& in l.nemo.ff. de reg.iur.& in c.nu.p. de do. inter vir.& vxo.quæ etiã pluribus limitatur modis, vt in doctis iuribus.sed volo vos notare casum,in quo dominiũ transfertur ex donatione,& tñ donans nõ est dominus,casus est in l.itẽ si verberatũ.in §.1.ff.de rei ven.vbi princeps donat rẽ alterius, & tñ non est dominus, q̃ nihilominus intellige cũ causa, q̃m alia sine causa,etiã.de plenitudine potestatis,nõ posset,& si Ang.ibidẽ dixerit cõtrariũ, dicens amplius,q̃ qui secus tenet,mentitur,& malè, ac contra communẽ opi.vt disputat & cõcludit Soc.in cõsi.164. inci.visa bulla.in 4.col.in 2.vol.& nos in c.quæ in ecclesiarum.de consti.nec pôt dici q̃ confundatur per reg.l.deprecatio.ff.ad leg.Rhodi.de iact.& l.bene à Zenone.C.de quadri.præscrip.& c.cuncta per mundum.q.q.3.quia iura hęc procedunt,& intelligunẽ vera, ratione protectionis, non dominij vt declarat Bar.in prœm.fforum.in 2.col.& sic (quod no.)cum dominiũ etiam hoc casu considerabile sit, vt in l.interdũ.in §.qui tutelã.ff.de fur.& in l.quia fundũ.ff. de vsucapi.pro empto.licet impropriè, quo vno eodemq; tempore esse reperientur eiusdem rei domini insolidum, licet dico modo,quod non est regulariter verum, vt in l.si vt certo.in §.si duobus vehiculum.ff.commoda.

CXLVI.

1 *Papa ignoranter si promouerit quempiam criminosum in Episcopum,promotio valet & tenet,donec remoueatur vt criminosus,fallit in apostata,& quare.2.*

MIrum mihi visum est aliqñ, si Papa ignoranter promouisset criminosum quẽpiã ĩ Episcopũ, vt puta homicidã,adulrerum,vel alium simile,q̃ ꝓmotio valeat, & teneat, ita vt verus Episcopus sit ipso iure, donec removeatur,vt criminosus, q̃m de solius concedentis iure agitur,vt no.Inn.in c.cũ nostris.de concessio. præb. alias si de
2 præiudicio tertij secus,vt in l.cũ vero.in §.subuẽtum.ff.de fideicõ.liber.& tñ † apostata qui pari modo crimine irretitus est,si promoueatur,nullo modo dr promotus. solue breuiter,& dic idẽ esse,quia hoc ius in apostatã non cadebat,imo nec aliud qualecunque sit,vt no.in rub.de apostat. & in c.quanto.de magi.& per Bar.in l.Barbarius.in repe.in 9.col.ff.de offi.Præto.& est singularis declaratio.

CXLVII.

1 *Debiti & dotis compensatio ideo non fit,quando maritus leuat vxori,quia eius est debitor voluntarius,& ex cõtractu voluntarie inito,quod secus est in patre.*

1 RVrsus non minus mihi mirũ videbatur, post supra dicta proximè,quare esse,q̃ debitif& dotis cõpensatio non fieret,si maritus vxori aliquid legasset.l. vnica.§.sciendũ.C.de rei vxo.actio.& tũ in patre secus,vt in l.si cũ dotẽ. in §.si pater,ff.sol.mat.Sed oĩs admiratio cesset, q̃n quidẽ in marito illud ideo sit,quia debitor est voluntarius ex cõtractu etiã voluntariè inito,vt Bald.dicit in d.§.si pater.in 1.col.quo sit,vt legatum quoque non videatur factum animo compensandi,sed pater necessarius.l.si.C.de dot. promiss.ideo in eo cõtrariũ dici debet,q̃n in necessitatibus nemo liberalis existit.l.rẽ legatã.ff.de admen.lega.& probatur ad propositũ in l.1.C.de impo.lucra.de rescrip.li.10. vt ille idẽ Bal.dicit in l.1.in pe.col.ff.sol.mat.vbi etiã quæstionẽ decidit similẽ filij studentis,cui ꝑ pater libros emisset,cum fratribus conferre tenetur, quoniam hac ratione non videbitur eos sibi donasse,quod semper notãdum est.

CXLVIII.

1 *Pater quod facit non vt pater,sed vt alius,ideo improbatur. vt puta si datus esset executor testamenti,non posset eo prætextu nominare filium in pauperem,quia facile præsumitur fraus in tam coniuncta persona.*

1 IDquod facit pater,non vt pater,sed vt alius, deberet esse tolerabile,& nõ à iure improbari, vt est ar.in l.si pater. in §.1.ibi,quasi quilibet.ff.de adopt.& in l.pro hærede. in pri.ibi,si quid quasi non hæres.ff.de acquir.hære.& ideo si filius in simili feciſſet pactum cum interfectore patris,nõ propterea videretur adire,ex quo fecit tanquam filius, ad quem spectat vindicare sanguinem suum,non tanquã hæres,vt in l.pro hęre.in §.si sepulchri.& in l.si quis non quasi,& ibi no.ff.de acqui.hære.& tñ si pater esset executor testamenti, non posset eo prętextu filium in pauperẽ nominare,etiam q̃ vsufructus sibi quærendus non esset, ita Bal.in l.tutor.in §.ff.de excu.tut.& non ab re,quia facile ꝑsumitur fraus in tã cõiũcta ꝑsona,vt in l.nihil.in §.facilior ff.de bo.libe.& in l.data iã pridẽ.C.de do.& in l.fi.C. de cura.furio.& argu.in l.videamus.in pri.ff.de lit.iurã.& in l.fi. C.de impub.& al.sub.& in l.in suis.de libe.& posthu.in tã tũ vt plus ipsum quam se ipsum diligat,alibi inquit tex.in

in l.

in l.isti quidem.ff.quod met caus.vitamque filii proprii ꝑponat,& in l.vnica.C.de his q̃ an.aper.tab. & inde ẽ vt in sacris,ieg.literis q̃ Deus optimus maximus obedientiam Abrahæ vt sibi populum electum formaret, ex pluribus probauit,tum vel maxime ex filij immolatione.

CXLIX.

1 *Iudici regulariter non licet leges transgredi,sed ex causa.sic. & opinionem Bal.& Inn.concorda.nu.2.*

1 ALlegatur quotidie theorica Inn.in capitul.1.de constitu.quod iudici interdum licet leges transgredi, q̃ redargui posse videbãtur ex alia Bal.in c.vt deditus.in 2. col.de appel.dicẽtis secus,quod imo si eas transgredi ator facit litem suam,ne exculatur;propter arbitrium sibi,data tum,ex quo illud idem concessum est ad vtendum,nõ ad abutendum,vt in l.creditor.in §.Lucius.ff.manda.& in c. priuilegium 2.q.3.& in capi.postea vero in §.his ita.25.q. vlti.ubi in simili priuilegium meretur amittere,qui concessa sibi abutitur potestate,& ideo bene alibi dicebat gl. multos esse iudices,& quidem malos, quorum proteruitas auara est,& pertinax,in l.defensionis facultas.C.de iur. fisc.lib.10.& in l.omnes.in §.præterea.C.de epis.& cler.nõ seruantes quæ leguntur in c.quatuor.2.q.3.sed contrariũ, nec tres illos oculos habentes,quos recitat Ang.in l.1.C. de prescrip.30.vel.40.anno.mentis. corporis, & administrationis,sed se eos potius,& Sophoclem quempiam ęcum,aut Appium claudium imitantes, qui manus non dicam, sed oculos non habuerunt continentes,& propterea iure merito illum Pericles collega mordaci reprehẽsione,illum aũt(vtriusque historia nota est) carcer compescuit,nisi & ad propositum redeuntes dicamus,& est verum,ipsum transgredi non posse regulariter,sed ex causa sic quæ in quacunque dispositione intelligitur semp ex cepta,vt est no.tex.& dixi alias plene supra in l.si hominẽ ff.mand.& ita concordabuntur hę duę opi.quæ prima facie videbãtur cõtrariq̃,vt probatur ad propositum in ca. q̃m frequenter.vt lit.non contest.& in l.2.C.Vt infra cert. temp.ꝑ q̃ iura ita ẽt dicebat R.o.in consi.429.incip. consi dero.in 2.col. quod máxime in atrocissimis criminibus locum habet,& intelligendũ est in maioribus magistratibus,non in minoribus,& hodie in potestatibus terrarum ga iurant seruare leges precisè,& statuta,q̃ tñ latius disputamus nos alibi in l.3d ergo in §.pœna grauior.ff.de his qui no.infa.& in c.cũ M.Ferrariẽ.de cõst.post Bal.in l.& si seuerior.C.ex quibus caus.infa.irroga.sed ad ꝓpositũ nũc facit quia ea ratione latrones insignes non appellant, vt in l.constitutionibus.ff.de appel. & no.Bal.in l.1. in 1.col.ff. de libe.& posthu.& tamen regulariter secus,vt in l.nõ tã tũ.ff.de appel.& in l.si non defendẽtur.ff.de pœn. & hinc est quod tẽpore eiusdem Bal.quidam suspensus fuit, quia iuxta Papam Perusium intrantem hominem interfecerat vt refert Itaris de Put.tracta.syndi.in ver.iudex.in 5. col. in prin.& his diebus Venetiis (quod nõ ignoratis) Magnanimus quidã peditũ ductor,& socii, cum in diui Marci plateis aliũ transeuntem,& inimicum forte,trucidassent, suspendio vitam finierunt,& non immerito,quoniã multis crassantibus locus est exemplo,dicit tex.in l.aut facta. in §.fi.ff.de pœn.& quia plerũque etiã euenit,vt non mortẽ timeãt homines,sed(vt Ci.in Phi.dicebat) genꝰ mortis.

CL.

1 *Contrahentibus an liceat se decipere.& infra apophth.382.*
2 *Decipere quempiam non decet virum bonum.*
3 *Subiectum & finis iuris canonici est,saluti animarũ cõsulere.*

IO.de Anania in c.in ciuitate.de vsu.refert,& multũ gloriatur se Ferrariæ semel fecisse retractare quendã cõtractum initũ cum Episcopo,quia fecerat sibi positionẽ deceptionem deceptoriam quod erat vir bonus,& Episcopus responderat quod sic.ad ꝓpositum l.cautę.§.Pomponius.ff.de mino.& l.si voluntatem.C.de rescin.vendi.& l. item pretio.§.fi.ff.loca,quod licet contrahentibus fse ad invicem diciperet,vsque ad dimidiam iusti ptii.& sequitur omnes in dicto loco,& in ca.cum electi.& in c.cum causam.de emp.& vend.& in l.1.C.de rescin.vend.imo vt no

tabilem ibidem exclamat,& post eos Gerard.de petra sancta in suis sing.22.inci.Rogo,ad si.nulla alia rõne nisi q̃a virum bonum,quem piã decipere non decet,secũdũ gl.in l.semper.ff.de reg.iur.quã ad idẽ no.Bal.in c.ti proponentẽ.de relcrip.& in c.quanto.in 3.col.de iureiur.& in auth. ad hęc.C.de vsu.& alii quos non refero,& tñ hoc dictum semper mihi visum est ridiculũ,in primis quia episcopus non tenebatur respondere,ex quo tion in terrat ipsius, vt bonus ꝑsumeretur, vt cõmuniter concludunt doct.in l.qui iurasse.in §.si pater.ff.de iureiur.ergo si responderit, responsio nihil operatur, vt simili dicitur in l.1.in prin.C de rei vxo.actio.demum quia ex no.in d.c.in ciuitate.& in c.in causa.de test.& in d.c.cũ dilecti.regula d.§.Pomponius
3 locum habet non solum de iure ciuili, sed etiam de iure canonico,cuius subiectum est & finis, † consulere saluti animarum,& dirigere hoĩem in Deũ,vt per Io.And.in rc. possessor.de reg.iur.in 6.& Ab.in c.fi.in 5.col.in prin. vbi & nos de consti.& facit quod legitur in c.dilecti de iudi. ergo de viro bono licebit,& est argu.in l. Gracchus. C.ad leg.iul.de adul.& in l.fi.ff.q̃ quisque iur.& in c.qui peccat. 23.q.4.& ad idẽ,nõ tãtũ in priuato,verũ ẽt ĩ ecclesia& nedũ in eccle.cõtra priuatũ,sed & quoq; cõtra ecclesiã intelligitur & ibi, quę tũ cultrix est iustitiæ,vt in c.1.de aliena.feu.in vsib.feud.ergo & multo fortius in episcopo, & alio quocunque viro bono,alias & vltimo loco sequeretur quod melioris conditionis esset vilis persona,quam honesta,& quod in peccatis posset quis priuilegiari,quorũ neu trum dicendũ,vt in l.non solum.ff.de noxa.& l.si à patre. ff.de peti.hære.& in ca.tua.de deci.& in c.super eo.(reddẽdo singula singulis)de vsu.& ideo cogitandum est,& maxime,quia d.gl.nihil bon. allega.vt in c.ego.solus.9. diſtin. & declarat Arc.in c.hortamur.in vlti.col.71.distin.

CLI.

1 *Appellatio vltima non absorbet primam contra Bar.*

BArt,in l.cum procurator.in §.si dominus.in 1.colu.ad fi.ff.de no.oper.nuntia,dicit not. verbũ si verum est,
1 quod primo appellans viua voce,si postea appellet secundo in scriptis,ex ista secunda appellatione non relenatur, ita vt primam persequi debeat,quoniam iam suspensum erat pronũtiatum,vt in l.1.in fi.ff.ad turpilli.& l.fi.in §.eadem.C.de fid.instru.& id quod semel suspensum est,aliter suspendi non debet,vt in simili de testamento habetur in l.nã & si sub cõdition.in prin.ff.de iniu.rup.irr.testa.tanto magis addas tu,quia ars & natura nihil operantur frustra, vt in l.qui bis idem.ff.de verb.obli.& in l.hæc stipulatio. in §.diuus.ff.vt lega.nomi.caue.& sic argum.de appellatione,ad testamentum videbitur procedere,quod est mirabile,sed dubito ne falsum sit,& confundatur ꝑ tex.in l.Valerianus.ff.de prætor.stipul.& in l.sed si manente.ff.de prec. car.q̃m nulla appellatio absorbet vltimã,ẽt millesimã,dũmodo fiat intra decennium,quominus fauore ipsius appellãtis,vt no.in c.bone.& in c.dilecta.de app.semper positis ꝓlixiorẽ diem suspendi,& sic testamentum nisi semel rescindatur.& fuit opin.Bal.& verior.in c.1.in §.sincimus in 2.col.quo tempo.mil.in vsib.feu.dilputata tamen alias & latius in d.§.si dominus.

CLII.

1 *Satisdare non tenetur possidens bona immobilia.fallit in casu l.ne quid.§.à domino.ff.de incend.ruin.naufr.*
2 *Propter vnum clauum de naui subtractum,tenetur quis nomine omnium rerum, quæ in ipsa reperiuntur,ita aut earum factã æstimatione condemnatio sequatur.*

1 COmmunis omnium est opi.quod possidẽs bona immobilia non grauaẽ onere satisdationis.& ẽ tex.ad idẽ in l.sciendum. vbi ego multa.ff.qui satisd.cogant.ꝑterquã in casu l.ne quid.§.à domino.ff.de incen.ruin.naufr.in quo speciale est ẽt q̃ reus forum actoris sequatur,& quod instãtia infra annum inchoata,perficiatur biennio, vt in d.l.ne quid.in §.1.ff.e.& in l.penul.(redde singula singulis.)C.de naufra.lib.10.& tñ è cõtra actor forum rei sequi debet,vt in l.iuris ordinem.C.de iurisdict.omnium iud.& in cap. si clericus.de for.compet.& regulare, instantiam triennio

durare

durare,vt in l.properandum.C.de iudic.& non habet dubitationē.Sed volo vos ēt vnum aliud speciale obseruare, nullo modo prætermittendum,quod in materia ista, qs
2 propter vnum clauum de naui subtractum tenetur nomi nē omniū rerū,q in ipsa esse reperiuntur.ita vt earum facta æstimatione condemnatio sequatur.casus est not.in l. quo naufragium.in §.1.ff.e.& nō ab re,quia potuisset ibid. tota nauis perire,& sic ratione delicti æstimatur aliquid non tantum ℘m q est verū ēt ℘m,q esse potuit.sicut & alibi in l.eū qui emit.in §.Papinianus.ff.de fur.& in l.isti qui dem.in §.si is accipiat quod met.cauf.& sensit Roffre.in libel.suis in tertia parte sub rub.simi.de actione in factum ex edicto de incendio ruina naufrag.contra illum qui dedit damnum vel surripuit orto incendio,ruina,naufragio: naue expugnata in princip.

CLIII.

1 *Mulieris religionem professa,& postea egressa,bona remanere debent monasterio.fallit si professio fuisset meticulosa, & metus probaretur.nu.3.*

2 *Verba,omnes res,& pertinere,sunt generalia.*

1 MVlier professionis t velum suscepit,& postea monasterium egressa est,sui interrogatus hoc mane,quid faciē dum esset de bonis ipsius?Et cum ex tempore respō disse,ea monasterio remanere,cōperi, domū reuersus,est sc casum,quē perpetuo obseruabitis in l.deo nobis.in §.huius autem.C.de episc,& cleri.per quem tex.ita ēt dixit Io. de Anan.in rub.C.de apostā.in j.col.& pōdera,q dicit omnes res,vt non solum mobiles,verū ēt immobiles intelligamus tum ex dictione vniuersali omnes.l.Iulianus.ff.le.
2 3.c.solite.de maio.& obe.tum ēt ex verbo,res, & pertinere,q sunt generalia,vt dicitur in l.1.ff.si cert.peta.& in le. verbū ptinere.ff.de verbo,signifi.& no.Bal.in l.1.in prin.
3 ff.de sta.homi.pterquā in casu,quando professio,seu ingressus fuisset meticulosus,& metus probaretur, quoniā tunc neutrū valeret,vt ibi dicit gl.nec ingressus seu professio,nec rerū ipsarum translatio, & bene, vt in l.3.in §.qui habet.ff.de serui.rusti.pdio.& in c.accessoriū.de reg.iur.in 6.q tñ intelligēdū est si probetur,ex quo alias non psumitur,vt in l.metum.C.quod met cau.& in l.quōties.in §.q dolo.ff.de probatio.& in l.in bello.in §.factæ.ff. de capti. & postli.reuertend.

CLIIII.

1 *Apostata actiue & passiue intestabilis est,& à testimonio repellitur,etiam si pœnituerit.*

POstquam de Apostata loquuti sumus proxime suprà, volo vos aliud obseruare in materia,nullo mō silētio inuoluendū,quod tactiue,& passiue intestabilis est,& à testimonijs repellitur,ēt si pœnituerit q videtur mirabile, qm alias pœnitentia prodest multū.vt alio loco diximus §.casus ē no.in l.hi q sanctā fidē.C.de apostā.& ita ēt dicebat p illū tex.Io.de ana.in c.primo.in 2.col.eo. titu.

CLV.

1 *Parricidium detestabile crimen.*

2 *Intellectus l.diuus.ff ad leg.Pompeiam de parricid.*

1 PArricidium quam texecrabile sit,latet neminē,quod ēt ex genere pœnæ ostendi pōt,de qua in l.pœna.ff.ad le.Pōpe.de parri,ita vt cōsciētiā ēt teneātur,vt in l.vtrum. ff.de e.& si gl.ibidē suppleuerit,ēt intelligi debere,& participes,q disputauimus nos alias in c.1.de offic.delega. & tñ mirū est,ecōtra patrē non puniri tā acerbe lege Pōpeia de parricidiis,si filiū interemisset,sed deportatione i insulā,casus est in l.diuus.ff.eo.& non ab re forte, quia ingratitudo non est considerabilis ita in patre erga filiū, vt in eo erga patrē,neque filio in patrem,vt patri in filium, potestas aliqua data,vt in l.in suis.ff.de libe.& posthu.& in l.si filius vbi tex.sing.C.de patria potesta. dono vitę (vt arbitror)& educationis beneficio,quibus Caius Calphu.Piso præfectus(vt auctor est Vale.Maxi.)testamentum impij patrem Terentium exhæredantis,non immerito rescin
2 dit.Sed tñ aduertendum puto,& si hæc vera esse videātur .in d.l.diuus.illud ideo factum fuisse,quia nouercā adulte rauerat filius,quo casu,id quod fecit pater,occidendo ipsum in venatione,latronis magis quam patris,iure,feciſſe existimandus est,& fuit rō mer.tex.ibidem,& quia,vt ēt publicit,alias patria potestas in pietate debet,non in atrocitate consistere,quasi dicat ignoscendum esse ei, quia vt extraneum adulterium,& latronē nō vt filium ea ratione interfecit,& sic ex causa ex qua etiā filio licet econtra in patrem sæuire,nec pœna antedicta legis Pompe.de parri. punietur,vt puta,si patrię hostis iudicatus fuisset.vt in l. minime.ff.de religio.& sumpt.fun.& alio loco diximus, ergo regulariter dictā pœnam non cuitaret,vt no.in rub. ext.de his qui fil.occide.

CLVI.

1 *Hæres semel,perpetuo est hæres,intellige nomine,non emolumento.&c.nu.2.*

1 HAEres tqui semel adiuit,non potest desinere esse hæres ti sine.§.sed quod stapinianus. ff.de mino.l. post aditam.C.de impub.& al.substitu.l.sicu.C.de repudi.hær & hac rō ne dicebat alibi Bar.in l.qui se patris.in 2.col.C. vnde li.q qui hæres est de iure prætorio, non desinit esse hęres de iure ciuili. & alibi Bald. q licet suus hæres lequentibus repudiet,attamē hæres erit.l.in suis.in 4.col.ff. de lib.& posthu.& alibi Ang.in l.hęreditas.in prima.ff. de hęre.institu.quod si testatoris seruus instituatur vsque ad diem,puta vsque ad pascha, perpetuo erit hæres.& idem in libertate dicit tex.iuncta gl.in ver.semel.in l.4.in §.q
2 ergo.ff.de fideicō.libertat.& nō habet dubium.Sed tñ volo vos scire hoc esse verū nomine,non emolumēto, qm pōt eo casu desinere esse hæres,ita vt hæreditatī ēt cedat, casus est sing.quē ibi in specie no.Bal.in l.cum hæreditate.ff.de acqui.hæred.quomodo et intelligitur,q idē dicebat in d.l.in suis.vt ℣.vel aliter declara,vt ibidē legitur,q desinere nō pōt ex eius psona, sed medio alterius sic, & hoc idem ex æquitate propter creditores,quia multa contra regulas iuris concedi solent,vt in l.diuus.ff.de reg.iur. Item intellige verū de iure ciuili,qm de iure ptorio secus, & vbi de successione in bonis maternis ageretur,vt in l.1. in §.si quis adita.ff.ad Tertullia.Itē & vltimo,q hęres esse non desinit directo,sed vtiliter sic,& hinc est quod in fideicommisso hæreditas confunditur,& hęres esse desinit vt in l.1.ff.ad trebel.& per me latè in l.1.C.de pac.quę omnia no.& tene menti ad dictę regulę declarationem.

CLVII.

1 *Solutione eius quod debetur,tollitur omnis obligatio,adeo vt pro debito incarceratus,si reperiat ostium apertum post quam soluit potest propria authoritate exire.*

1 NVlla dubitatio est,si quis t fuisset pro debito carcerats ipsum statim quod soluit,authoritate iudicis liberari debere, quoniam solutione eius quod debetur, tollitur omnis obligatio.vt in l.si pupillus.ad leg.falcid.& Institu. quib.mo.tollitur obligatio.in prin.& ad propositum est tex.in l.si stipulatus.in §.sic aūt.ff.de solutio.sed quid si inuenerit ostiū carceris apertum,an possit propria authoritate exire,videtur dicendum q non,vt in l.1.C.ne quis in sua causa tamen contrarium verius est.ita Bal.in c.sicut p illum tex.in arg.tñ in 2.colu.de cohabita.cler.mu. & erit no.limitatio ad d.l.quā semper tene mēti.

CLVIII.

1 *L.1.ne quis in sua causa.in quibus non procedat.*

QVoniam supra proxime de reg.l.1. C. ne quis in sua causa mentionem fecimus vno modo eam limitātes adde quod limitat etiam alio Henricus Bouerius in sing.
1 suis,iudex potest punire.vt locum non t habeat iniuria iudici iudicialiter facta,& notorię,quoniam eam posset absque dubio punire.& fuit edictum Cy.in d.l.1.& Inn.in c. ex parte.de ver.sig.& Hen.Bou.in c.1.de of.dele.dic tu q est te.in l.nullum C.de test.& eo casu aliud speciale, vt ibi dicit gl.q sine accusatore damnetur, quemad modum & in l.pen.C.de probat.& in l.qui falsa. ff.de testi.sic contra reg.l.qui accusare.C.de eden.& c.1.cum vulg.vt eccle.benefi.si.dimi.conse.sed volo vos & aliud singulare memorię commendare,fallere etiam in dominis qui ius sibi dicunt posidenti authoritate sua,vt vt puta famulis, qui possunt

possunt spoliari sine iudice,& facto.si vestes tamē traditæ fuissent inæstimatę,alias secus,vt in l.si seruus.C.quod eo. & tñ alsignat Bal.in l.in his rebus.in §.seruis.in prin.ff.sol. mat.& est quotidianum.

CLIX:

1 *Argumentum à simpliciter ad secundum quid,non valet.*

2 *Lex loquens in simplici,non habet locum in qualificato.& ibi solutio ad duo obiecta.nu.4.& 5.*

3 *Argenti appellatione nō venit id quod ære est contaminatum.*

1 ARgu.à simpliciter tad secūdū quid, non valet,quia id non dicitur esse tale,quod non est simpliciter tale, vt in l.legatū.ff.de lega.3.& in l.1.ff.de donatio.& no. Odofre.in l.1.in 4.co.C.qui admi.ad bon.pos.possunt.vnde lex loquens in qualificato,non habet locum in simplici, nec è contra,vt in clemen.vnic.de proba.& clemen. dudum. de sepul.& not.Præpo.Alex.in c.ad id.in 2.col. de sponsa. vt puta in confessione,quia proprie confessio erit,si pura fuerit,non si qualificata,vt Euæ dicentis serpens decepit me,vel alterius cuiuslibet mulieris exceptionem lenocinij.obiicientis,q cōfiteri nō dicatur;qm confessio est habens implicitam negationē,vt no.in c.serpens.de pœnitē. distin.1.& in l.si quidē.(redde singula singulis.)C.de exce. per quę iura ita ēt exēplificat Bal.in l.cū mulier.in 13.col.
3 ff.solu.matri.vel ēt in argento,cuius t appellatione non venit id q ære sit cōtaminatū,qa argentum nō ē ,pprie,vt in defentionibus meis legetis ,p cōmuni peraroli, & ,pbat p locū à speciali in l.Imperator.ff.de cōtrah.em.vbi si nō fuisset cōsuetudo nō potuisset ibidē ,p puro solui pecunia ære contaminata,ergo communiter secus, & aliis similibus quæ non refero sed aduertendum est, quia obiici pot
4 set vnum nā fingamus q Imperator talicui priuilegiū legitimādi spurios concesserit,cōcessio simplex est.& tñ potest ēt legitimare incestuosos,q tñ sunt spurii, sed quid, vt no.in c.innotuit.de electio.Vterius vassallus vasalli nō est primi domini vasallus simpliciter,sed secūdū qd, vt in c.1.in §.illud quoque,de ,pb.feu.aliena.p Fede.in vsi.feu. & tñ eū dominus ,p seruitiis cōpellere pōt vt in l.inter de
5 bitorē.ff.de pac.solue breuiter,& tene menti primū t non obstāre,qm id optima rōne decisum esse videtur,vt in loco allega. dicitur,ex quo spurius est nomē generis,quasi extra puritatē natus,ita vt nō sit rō,qua debeamus illud restringere magis ad vnā speciē,quā ad alterā vt est arg.in l.1. C.de liber.pte.nō secundū, qa esto q inter dominū,& vassallum vasalli nulla sit obligatio ,psonalis,ē tñ realis,id est, in rē ipsam,cū dominus oculos habeat magis ad feudum, quam ad vasallū,ergo nō mirū ēt si ea ratione astringi poterit,qm iuriū realiū quoquę natura est,vt cōtra quēlibet possessorē agatur,vt in l.vti frui.in §.vtrū.ff.si vsusfruct. petatur.& in l.si vsufructus nomine.ff.vsusfruct. quemad mo.caue.& sentit Bal.in c.admone.in fi.de renuntia.& nō habet dubium.

CLX

1 *De statuto Patauini de reuocanda sequestratione rei oblatæ cautione idonea,quod non sit superfluum,et per totum, & infra apopht.388.*

2 *Argumentum de pacto ad statutum,validum.*

1 EXtat hic Patauii statutū incipiens, de cætero. sub rub. de citatio. & ordi.proced.tq si sequestrū factū fuisset, & dominus cōparuisset, citato tñ aduersario, idoneāque fideiussionē de rebus seruādis,& nō paratādis ,stitisset,ita tim eo siue ,sente,siue absente,reuocari debet, & non immerito,addas tu,quia id regulare est,ēt si statutū nō dixisset,q intellige in casibus,in qbus sequestratio permissa est qm alias & regulariter ,phibetur à iure,vt in l.1.C.de ,ph. sequc.pe.ità Bar.in l.ne diutius.ad fi.per illū tex.C.de agr. & censi.lib.10.vbi plus dicit,q ēt à principio si fideiussorē offerret,nullo mō ad sequestrationē pueniretur,intātū vt dicere possimus,statutū ,dictū fuisse superfluum, qm idē disponit q ius cōmune,& sine effectu alicuius operationis,cōtra vulgatā reg.l.si qñ.ff.de leg.primo,&c.si Papa
*2 de priuileg.in 6.nisi respondeamus verū nō esse,qm ex eo oritur ius agēdi,& cōditio ex statuto,secund.eūdē Bar.in l.1.in fi.prin.ff.ad leg. fal.& inl.3.in §.si rē.ff.de leg.3. & in l.non solū.ff.de rei vendi.& est simile in pacto, qm de eo
2 † ad statutum valet arg.secundū.glo.in rub.C.de decr. decurio.lib.10.& in l.nō impossibile.ff.de pact.in quo deduci pōt id ēt,qđ venit ex legis dispositione vt in l.si donaturus in prin.ff.de cōdictio.ob causam.& tñ pactū non erit superfluū,qa vltra conditionē ob causam habebit locū ēt actio ,scriptis verbis vt in l.rebus.C.de re.permuta.& in l.si dominus.ff.de ,scrip.verb.& no.in d.l.si donaturus.& est verū,cū nostra interfit habere plures agēdi formulas, & vias,qbus nobis omni modo succurrsum sit l.q in hęre dē.§.eligere.ff.de tributo actio.l.cū filius.§.variis.ff.de le. 2.l.miles §.fexaginta.cū similib.ff.ad leg.iul.de adult.

CLXI.

1 *Impediens alium ne scopum attingat,vel equum currentem ad brauium,alibi diuertat,punitur tanquā legis violator.*

QVotannis exerciti gratia(vt arbitror)senatus veneti decreto 2.q tormentis ,ficiuntur,vulgo vocati Bonarolieri, certo tēpore venetias ,ficiscuntur, & qui melius scopū,(locus.n.ad id,quā aptissimè depuratus est) ferit,,mium,q omnibus ,positū est,solus assequitur.Euenit q vlrimus quoquomodo ab alio impeditus fuit,ne loco pū attingeret,q reddatur eo tunc,vt fieri solet, qm aderā
1 ego,& quā plures alii ,fessionis nostrę, an t iure ,bareē impedientē puniri debere.& cum ,hincinde multa dicta fuissent,Bar.doctrinā.allegaui q optime idē,,bat in simili tñ.in l.nemo p illū tex.C.de spectaculis.lib.10.vbi si qs impedit equos currēres ad brauiū,quod fere idem est, faciendo eos ire ad alium locum,punitur tāquam legis violator,quod semper memoriæ commendabis.

CLXII.

1 *Viæ publicæ.& porticus vt reficiantur expensis publicis illas, porticus vero priuatis rectè curant ædiles.*

IAcobus Cornelius ,fectus huius anni optimè meritus, vias publicas,inter cætera,nec non & porticus,sere p totā ciuitatem, qm vetustate penitus inaccelsibiles erāt,refici curauit,impēsis tñ publicis illas,vt par est & cōueniēs,porticus vero priuatis,q tñ & ad vsum publicū deslinati sunt,id est eorū q ibidē domos habebāt. q rebatur an hoc iure fieri potuerit,dicebā ego multis cōtra dicentibus,q t sic & est casus sing.quē ad propositū obseruabitis ,petuo.in l.ædiles.in prin.ff.de via publ.ita vt si quis mercede domū habitaret,nec domi°id facere voluisset, ipse reficiēs dispendium cōputare debeat in mercedē, vt ibidē,in §.quicunque legitur & ita ēt ad propositū,& forte in terminis fortioribus ēt de via dicebat Bar.in l.per viciniam,in prin.c.de immu.ne conceden.lib.10.

CLXIII.

1 *Practica,cum iudex dubitat an exceptio sit admittenda,nec ne.et.protestando dicit admitto si & inquātum de iure est admittenda etc.vnde sumpte.*

INterrogati hodie quendā magnum causarum patronū, vnde sumpta esset practica,cum iudex t dubitat, an exceptio sit admittēda,necne,& ,p testādo dicit,admitto, si & inquantū de iure sit admittēda,& nō aliter,vel sic,si articuli & interrogatoria fuerint,admitto saluo iure impertinentium,& non admittendorū,(dixerā ego iā multa cōmuniter allegari,quorū originē tñ,& vnde hausta fuerint ignoramus)q nescīuit respondere.& erubuit,dicas ergo tu,ne idē tibi eueniat,si interrogareris,sumptum fuisse ex glos. quam ibi multum commendat Abb.in c.cum contingat. in ver.nihilominus. de offic.deleg.

CLXIIII.

1 *Citatio in quocunque,actu in quo præiudicium generari potest partibus,necessaria fallit.nu.2.*

DE vnoquoque negotio præsentibus omnibus quos causa cōtingit,iudicari oportet, aliter enim iudicatū tantū inter præsentes tenet inquit tex.in l.de vnoquoque. ff.de re iudi.ita vt id vnū generaliter colligatur,citationem
2 adeo t necessarium in quocunque actu,cum præiudicium parari potest partibus dummodo paruum non sit,vt in i. nam ita diuus.ff.de adop.vt nullo modo directe vel indirecte

rectè auferri possit. vt in cle. pastoralis. eod. titu. sed tamen
2 volo vobis dare casum vltra multos, in quo necessaria nō est, cum scilicet quis patitur naufragium, & ibi testes examinari facit, vt aliquando probent corā iudice competenti. quoniā tunc non desiderabitur. tex. est in l. 2. & ibi not. Bar. in prin. C. de naufra. lib. 10. quem semper memoriæ cōmendabitis, & hinc est, q̄ istis qui naufragium patiuntur, tanquam nimis afflictis. iura in cæteris multū fauēt, vt inquit Bal. in l. sciendum. in prin. in 2. col. ff. qui fatisda. cog.

CLXV.

1 *Clausula quam notarij apponunt in fine instrumentorum, & quod superadditum est in tali linea, etc. unde sumpta.*

NOtarij quotidie in instrumentis apponunt clausulas, quastamen non intelligunt, vt de clausula codicillari inquit Bar. in l. 1. in 3. col. ff. de iur. codicil. quem refert. & sequitur Soc. in simili loquens de clausula vulgariter, pupillariter, & p̄ fideicommissum in cōsi. 250. incip. in causa. in fi. in 2. vol. & alia plura quæ faciunt de consuetudine quę & ꝺ intelligant, ignorant tū vnde veniant, & haurian tur, vt supra dicebā de p̄stratione iudicis exceptionem
1 admittētis, vel simile, vt puta cum in fine instrumētorū scribunt, & q̄ superadditum est in tali linea, vel cācellatū non errore, sed p̄ me notarium sup additū vel cancellatū, est, ideo scias q̄ sumitur ex l. & ibi Bar. ff. de his quæ in testā. delen. quam ad idem dicit sing. Iaſ. in l. si vnus. in fi. C. de testam. vbi amplius allegat bonū tex. in l. diuus. in §. idē senatus. ff. ad legem Cornel. de falc. & in cap. ex literis. de fide instrumen.

CLXVI.

1 *Legatus de latare non dispensat super pluralitate beneficiorum incompatibilium.*

1 HEri vnus vestrum interrogabat me, an legatus de latere super pluralitate beneficiorum incōpatibilium dispensaret cui ex no. in c. de multa. & ibi Inn. de p̄bē. sub dubio respondebā. sed cōperi postea decisio. Do. de Rot. in terminis. 286. incip. Legatus de latere, in nouis. dicentiū, q̄ non, & est verū cū solus Papa id faciat, & sit de reseruatis sedi Apostolicę, vt & alia quam plura, & hinc est quod dicimus, cū ex generali potestate quā habet posse dispensare in omnibus casibus, in quibus dispensant Episcopi, Archiepiscopi, primates, & Patriarchę, & in omnibus aliis, p̄terquā reseruatis Papæ, vt in casu isto, & no. in ca. 2. de offi. dele. in 6. & ideo eā tene menti, qa ita ēt de stylo curię obseruatur. qui maxime attēdi debet, vt in c. quam graui. de crimi. falc. in cap. porrecta. de confirma. vtili. vel inut. & in l. sacri affatus. C. de diuersita. rescrip. & testātur dicti Domi. de Rot. in loco, præallegato.

CLXVII.

1 *Supplicationem solum, & non bullas gratia expeditas ostendenti non credendum, nisi in casu, etc. nu. 2.*

VOlo etiam vobis dicere aliud de stylo curiæ, q̄m his dieb. fuit maxima altercatio inter venerādā fraternā capellanorum ex vna, & quendam Franciscum Foscari, ex altera, occasione cuiusdam portionis, quā erat adeptus
1 in ecclesia sancti Laurentii, solam supplicationem t̄ solen dētē, nō tū Bullas gratiæ expeditas, q̄ eidē regulariter credi non debet. quem admodū sensit Bal. in l. humanū. C. de legib. & Abb. in c. in nostra. in vlt. col. de rescrip. & est limitatio ad reg. l. contrahitur, ff. de pigno. cū simi. p̄terquā
2 in casu, (& hoc maximè notandū est) quādo t haberet clausulam. Et sola signatura sufficit, & ita obseruatū fuit. Dom. de Rot. in decis. suis. 458. incip. circa. in 1. & 2. col. & ideo quoniam dicta supplicatio eam cōtinebat contradictionem non habuit, & sensit etiam idem Bal. in l. fin. in vlt. col. in prin. C. sent. rescin. non pos.

CLXVIII.

1 *Bonorum possessio contra tabulas quare detur filijs in potestate, cum à prætore fuerit inuenta propter emancipatos.*

SCiunt omnes. quod bonor. pos. contrata. à prętore fuit inuenta propter filios emancipatos, vt ad successionē parentum admitterentur. quia iure ciuil erant penitus incogniti, vt legitur latius. Instit. de bon. pos. quod remediū, ēt filijs in potestate fuit communicatū, vt declarat Pau. de Cast. in rub. C. qui admi. & nulla alia ratione, vt idē ibidē dicit, & post eum Dec. Senior in l. posthumo. no. C. de bo. pos. contratab. nisi ista qa alias filii in potestate fuissent deterioris conditionis, quā emācipati, & male. & est arg. in l. nō solū. de noxa. & in c. tua nobis cū simi. de deci. & in c. eū q̄ de p̄bend. in 6. Sed considero ego eā nullo mō posse subsistere, q̄m filius in potestate ex quo ius ciuile eidē p̄ uiderat de alio remedio rescisorio, quod est ius dicendi nullū non pōt dici deterioris cōditionis, neque conquerii in aliquo non erat emancipato, vnde melius id optima rōne factū fuisse credamus, qa filius in potestate grauatus in hoc, quod emancipatus admitteretur, cū tū esset incognitus penitus, fuit in alio saltem releuatus, vt & ipsi etiā dictum remedium cōmunicaretur. iuxta reg. l. eum quī. ff. de iureiu. & l. 1. cum vulg. ff. si quis à parent. fuer. manu. de quo tamen alias cogitabitis.

CLXIX.

1 *Posthumo præterito nato rumpitur testamētū, ita vt cū nihil ex eo debeatur recursus ad iudicē ecclesiasticū. fallit nu. 2.*

1 SCitis, si posthumus p̄tereatur, quod eo nato rūpitur testamentum, & non aliter, vt in l. posthumo. C. de bon. pos. contratab. & in l. 3. in §. ex his. ff. de iniu. rup. irri. testa. ita vt cū neq; aliud ex eo debeatur, nō solū naturaliter & ciuiliter, sed nec ēt naturaliter tātū, non possit haberi recursus ad iudicē ecclesiasticū. ꝑm Ang. in l. 1. & ibi ēt Iaſ. no. C. de posth. hęre. p̄terquā in casu, q̄n t viuo testatore, nascereretur, & moreretur pariter, q̄m eo casu tunc recōualescet, vt in l. posthumus. & in l. filio p̄terito. ff. de iniuſ. rup. irrit. testa. sed tū volo vos nō ignorare quoque hoc locum habere q̄ testator sciēter p̄terijsset, & ett no. modificatio dictarū legū q̄m si ignoranter, tunc non reconualesceret, ex quo lex fingit testatorē noluisse eo casu testari. tex. est sing. in l. militis. in §. miles. in supremis. ff. de mil. test. per quem ita dicit Bal. in l. si cū vel in vtero. C. eo. & Ale. post eū in l. ficut. in prin. e. ti. & tetigi ego alias, in d. l. posthu. C. de bonorum possessio. contratabulas.

CLXX.

1 *Intellectus l. non putauit. §. nō quauis. ff. de bon. pos. cōtratab.*

1 OBserua vnum, quod est mirabile, quomodo t esse possint in l. non putauit. in §. si qs emancipatū. ff. de bon. pos. contrata. quod exhęredatus habeat bo. pos. cōtratab. quando qdē regulare sit, ei dare q̄relā, vt in l. 1. & tuto. de inoffi. testa. & dicit illud ideo esse, qa nō rite erat exhęredatus, quo casu exhæredatio tunc habet vim p̄teritionis, vt in §. nō quæ uis ea. l. p̄terito autē datur contrata. l. 1. & toto. tit. ff. de bo. pos. cōtratab. ergo. Obserua item &, aliud quare est ibi, quod emācipatus filius exhæredatus, si post ea arrogetur, exhęredatio sibi nocet, quoniā bo. pos. contratab. nō habet, & tū non nocet extraneis, & dicas esse, qa in extraneo exhęredatio sicut ēt emācipatio, res inepta est. vt in l. filio quē pater. ff. de liber. & posthu. & in l. qdā, cum filium. in fi. prin. ff. de verb. obl. in filio autē, p̄rium & naturale, & ideo nocet qa bō. pos. non habet, (vt diximus) Obserua itē 3. de extraneo intelligi, q neq; de ascendentibus sit neque de descendentibus, vt in d. l. qdā cum filium, quoniā alias si de eo ēt q extraneus dicitur, intelligeremus, q non est in patris potestate, secus forte dicēdū videret, & tetigi i d. l. post. ad aliud tū. C. de bo. po. cōtrata.

CLXXI.

1 *Glo. & Odofred. & c. opinio reprobata in l. posthumo. C. de bonorum poss. contratabulas.*

1 IN eadem. l. posthu. cuius mētionem supra proxime fecimus. C. de bo. pos. contratab. gl. Odofre. & ferè t omnes intellexerunt posthumum preteritum hærede extraneo vniuersaliter instituto in testamento antequam nascatur posthumus nō posse intentare bo. pos. secundum tab. contratab. autem sic, ex persona ipsius posthumi committētis, seu aperiētis eidē edictū, vt ibidē gl. j. ōt dicit & te. à l. post mortē. in §. fi. & in l. illud i fi. & i l. non putauit. in §. fi. ff. de bon. pos. contratab. & tamē mihi non videtur verum, quia edictum extraneis non committitur, casus est in d. l.

in d. l. non putauit. in §. in adoptionem. ibi, nec enim in totum extranei fuat, iuncta gl. ff. de bo. pos. cōtratab. cogita.

CLXXII.

1 *Institutus sub conditione ea pendente potest intentare bono. pos. secūdū tabulas. si aūt voluerit admitti ad contratab. beneficio p̄teriti nō poterit nisi cōditione existēte. falli. n. 2.*

2 *Conciliatio l. si adoptionem & l. non tantum. §. sed si sub conditione. ff. de bon. pos. secundum tab.*

INsolutam difficultatē hoc mane perlegimus, annotatu dignam, vnusquisque enim scit, quod institutus (vt sępissime etiā dictum est) sub t aliqua conditione, ea pendente, Potest intentare bo. pos. secun. tab. l. secunda. §. si sub conditione. ff. de bonorū pos. secun. tab. & tū si voluerit admitti ad contratab. beneficio p̄teriti, non poterit, nisi cōditione existente. l. non tantum. §. sed si sub conditione. ff. eo. & hoc rōne optima, vt dixi in d. l. posthumo. in gl. 1. C. eo.
2 sed tū aduerte, qa contra hoc t videtur casus ad literā in l. si adoptionē. ff. eo. vbi filius in adoptionem datus, si à patre naturali sub cōditione instituatur beneficio p̄teriti edicti committentis, habet bonorum pos. contratab. & ita tenet ēt gl. ibidē. respondendo ad tex. in d. §. sed si sub conditione, q̄ ibi ab alio non erat commissum edictū, & male, q̄m hoc est indubitabile, cū institutus eā nō habeat regulariter, nisi alterius beneficio, vt in l. 2. in §. expectandi. ff. de bono. posſeſ. secūd. tab. & tic cōtra reg. l. q̄ Labeo. ff. de Carbo. edic. & ꝓpterea dicas tu, q̄ necessario intelligi debet, & ipsum quoque venire, vt ibi dicitur, existēte conditione, & nō aliter, & fuit declaratio Dy. & Albe. in dic. l. si in adoptionē. alias est magna cōtrarietas, imo dico pl° q̄ nec secūdum tabul. intētari poterit, ex quo in d. §. si sub conditione. est bono. pos. facti, & non iuris, quę nō habet effectū nisi conditione existente, vt ibi dicit gl. & bene, & probatur in §. si quis ita instituerit. in fi. eadem. l. cogit.

CLXXIII.

1 *Institutum posse beneficio p̄teriti intentare bonorum pos. cō tratab. quomodo intelligendum.*

1 SCio me dixisse alias supra institutum t beneficio p̄teriti, posse intentare bo. pos. contratab. quoniam eo fit, vt si preteritus agat, bene sit, & res reducatur ad causam intestati, si vero omittat contratab. conuertatur in ēm tab. l. nonnunquam. ff. de leg. p̄ræt. ne occasio p̄teriti institutum lucro afficiat, vt ibi dicit tex. q̄ intellige, vt à legatis p̄standis exoneret. Sed tu aduerte q̄m hoc mō, si agens fuisset in minori portione institutus, quā sibi esset debita hoc mō nō consequeretur debitā, & sic maiorē portionē, & male cōtra tex. in l. non putauit. in §. fi. ff. de bo. pos. contratab. & sensit Ale. in l. posthu. in 2. col. dū respōdet ad te. in l. filio p̄terito. ff. de iniuſt. rup. irri. testa. C. de bo. pos. contratab. & ideo forte oporteret dicere verū q̄n debitā portionē ex institutione fuisset cōsequutus, alias secus, cogit.

CLXXIIII.

1 *Intellectus l. filio p̄terito. ff. de iniuſt. rup. & irrit. test.*

2 *Posthumi inter ceteros quibus verbis exheredandi.*

1 POsteaquam de l. filio p̄terito supra proxime intētionē fecimus. ff. de iniu. rup. irri. testā. nō prætermittemus t vnū, q̄ dicebā alias in d. l. posthumo. q̄ forte ibi testamē tū reconualescit, q̄ p̄teritione filii tū erat ruptū si se à bonis patris abstineat, propter libertates in eo relictas, quæ sunt fauorabiles, ex quo satis erat legislatoris dicere, filio p̄terito q̄ erat in potestate patris legata nō p̄stari, sub quo verbo omnia cōprehensa fuissent, & libertates relictæ si mul, & nihilominus tex. dixit, neque libertates neque legata p̄stari, quasi sit sensus, libertates esse sui natura fauorabiles, & tū eo casu non prætantur, vnde (vt dixi) ea ratione forte, testamentum reconualesceret. cogita.

CLXXV.

1 *Posthumi inter ceteros quibus verbis exheredandi.*

PErplexitas maxima est in d. l. posthumo. in gl. nominatim. in prin. C. de bono. pos. contratab. an hodie sicut olim posthumi sint nominatim exhæredandi. Et breuiter cōcludit, & est cōmunis resolutio, olim debuisse, exhæredari inter cętæros, hodie nominatim, iure aūt nouisi mo, nullo modo, quia in eo nulla ēt causa esse potest iuxta te. in l. si quis in suo. in §. legis. C. de inof. test. qua rōne ēt, vt Val. Max. refert in titu. de testa. diuus Aug. Tertiū, Tertij filiū à patre exhæredatum, cum tū esset infans, in bona paterna ire iusserat, & vltra ob id ēt paternū nomē abrogarat & in hoc nō erat difficultas. Verum dubitabā alias, quo
1 & qbus verbis inter ceteros fieret, & breuiter glot. in §. l. in ver. ceteros. Insti. de exhęred. libe. dicebat his verbis fieri solere, vnum ex filiis meis exhæredo, & male, quoniam nullus rōne incertitudinis exhęredatus dicetur. l. duo sunt Titii. ff. de testa. tute. l. 1. & 2. ff. de libe. & posthu. & idem poste a in fi. sensisse videtur, ita vt necesse sit dicere aliam fuisse formā. quandoquidē aliquibus inst. diceret.

Ceteri exhæredes sunto

Et exhęredatio inter cæteros appellabatur, q̄ tene mēti.

CLXXVI.

1 *Præteritio matris habetur pro exhæredatione. & filio huiusmodi præterito datur querela, & non contratabulas quod plerunque contingit etiam in linea paterna. nu. 2.*

3 *Successorium edictum remedium est subsidiarum.*

1 PRæteritio matris habet p̄ exhæredatione, & ea quidē ratione, quia nec suos habet hæredes, nec in ea ius patriæ potestatis, & dominii continuatio eit considerabilis. vt in l. illud. in §. ad testamenta fœminarum. ff. de bon. Pos. contratab. & in l. si quis in suo. in §. legis. C. de inoffi. testa. & in §. fi. Inst. de exhæ. libe. & no. in d. l. posth. & hinc est, quod filio hoc casu p̄terito datur querela, & non cōtratab. nec ea rōne in successione intestati, vnde liberi, qui non datur nisi vbi contratab. ēt cōpetere pōt, vt habetur in l. 1. in §. recte. ff. si tab. test. nul. extra. & legitur latius in rub. C. vnde. lib. sed tamē volo vos scire, quod & pleru nq;
2 in linea paternā ēt locum habet ita vt querela quoque, & nō cōtrata. cōpetat q̄ ett mirabile, pōt poni exēplū. Titius decessit relicto filio exhęredato, & nepote p̄terito. post ea filius nepos, qa filio existente in medio, in eum dominiū continuari nō potuit, habebitur p̄ exhęredato, ita Bal. in l. quis posth. in §. si filium. in fi. ff. de liber. & posth. q̄ & declarari pōt, vt alio ēt casu deē si nō primo loco, saltē ex edi
3 cto t successorio, q̄m remediū subsidiarū est, vt in §. tāu tē. inst. de inoffi. test. & eo tunc omni alio remedio priuatus reperit, vt ille idē Ba. ibidē dicit. & si ad primū dici posit, q̄ pari modo p̄teritio filii emācipati haberetur pro exhæ redatione, cum in eo non continetur dominium, ex quo non est suus, & tamen hoc falsum. & ideo cogita.

CLXXVII.

1 *Conciliatio l. si quis in suo. §. legis. C. de inoffi. testa. & l. fin. §. fin. C. de liber. preterit.*

1 FOrtissimum contrarium t est l. si quis in suo. §. legis. C. de inof. test. & l. fi. §. fin. C. de lib. præte. quoniam hic dicitur, posthumum vel posthumam exhęredari debere nominatim, ibidē autē exhæredari non posse, quia crudele est eum qui non sentit, ingratum existi mari. quamobrē fal. in l. posthu. C. de bo. pos. contra tab. dixit, cōcordari non posse. & satis esse, q̄ iure nouissimo nō liceat, vt in d. §. legis. & in. §. aliud quoque capitulum. & in §. causas. in auth. vt cum de ap. cogn. & male, quia hoc ipsum contrarium fateri, ac contra tex. in l. 1. C. de inof. dot. i. & in ca. cum expediat. de elec. in 6. vnde Dec. in d. i. posthumo. & ante eum Fulg. & Pau. de Cast. in d. §. legis. federe distinctionis concordabant, quod id quod dicitur in. §. legis. verum, est ne priuetur successione patris, quod autem dicit in d. l. fi. est vt obseruetur forma & solennitas testamenti, quæ concordia mihi nō placet, quia est contra generalitatem illarum legum, & rationis, & amplius quia legislator dixisset, vt in simili in authen. ex cau. C. e. ti. & est arg. in l. vnic, in §. inautem. C. de cad. to. & in l. si seurum. in §. nō dixit prætor. ff. de acqui. hær. cum sim. & ideo dicas tu q̄ licet. §. legis. sit anterior ordine, posterior tamen est compositione. l. nec enim. ff. de solutio. l. 2. §. prius. ff. de vul. & pup. substi. & est simile in l. eum lege. C. de epis. & cler. quæ est posterior & tamen corrigitur per authe. presbyteros.

cod.

eo.ti.quæ est anterior,nulla alia ratione,nisi vt supra & patet,quia.§.legis est datus.12.Cal.Octob.l.autē si. Cal. Septemb.neque ista placet,qa omnino iur.C.non erit necesse posthumū nominatim exhęredari. quod cōmuniter omnes tenent. Dicas igit aliter,q̄ id quod dicitur in §.lenuis.superadictum est,habito respectu ad ius nouissimum authenticorum.& est arg.in l.asse toto.ff.de hære.instit.& in aut.si quis in aliquo.C.de edend.vel,& aliter.quod.l.fi. loquitur de rigore.§.autē legis.de benignitate vt in simili dicitur in l.si tibi si cer.pe.vbi principiū loquit vno mō de rigore,& finis alio de benegnitate vel & aliter quod d. §.legis loquitur in ꝓteritione matris,que nō est ꝓpriè exhæredatio.l.non distinguemus.§.cū quidā in arg.tū.ff. de arbi.l.hoc legatum.ff.de leg.3.l.1.cum simil.ff.de dona.q̄ non est in d.l.fi.vel & vltimo,quod loquitur ille §.in matre prætereunte filiū odio patris q̄ non debuit portare ipsius iniquitatē.vt te.met.dicit.d.l.si aūt in exhęredatione simpliciter & indicat tex.me.ibidē nec obst.q̄ alia rō est generalior.ibi.Satis crudele enim est eum q̄ nō sentit,(vt diximus ēt supra,)ingratū existimari,qa pōt responderi eā nō esse in consideratione,ex quo venit ad exaggerādā,& aggrauandā dispositionē.d.l.fin.vt in simili inquit Abb. in c. cum esses.in lect.in 3.col.de test.& maxime qa a dicto extranea esse videtur,& remota penitus, nō aūt ꝓxima & concludens, vt in l.1.ff.de of.procon.Cæsa.& in c.in præsentia.da probat.tene menti.

CLXXVIII.

1 *Actus forma non seruata dicitur ipso iure nullus:*
2 *Testamentum prætéritione filij dicitur ipso iure nullum.*

VNum volo vobis dicere ꝓpetua obseruatione dignū,
1 scitis enim q̄t quotiescunque forma à lege tradita est,si illa eadē nō seruetur,act⁹ dicit ipso iure nullus, vt in l.cum hi.in §.si præror.ff.de tranfact.& in l.q Romę.in §. Flauius.ff.de verbo.oblig.& in l.1.ff.de lib.& posthu. quā obrē ēt hac rōne filius ꝓteritus fuerit,id est, nō institutus neque exhæredatus,vt dicitur.Inst.de exhæred.lib.ꝓterit
2 rione ipsa testamentū erit nullū.Sed dubitatio maxima, est,an nullū sit ipso iure,an vero annullandū,& vtilitas in de,qm̄ primo casu,exhæreditas adiri non posset,secundo aūt sic,& cōcluditur cōmuniter nullū esse ipso iure , quia forma nō ē eo tunc seruata.de qua supra ita vt nullitas aliter peti non debeat corā iudice.casus est sing,& semp no. in l.q̄ sub cōditione in §.fi.ff.de cond.inst.quē ibi celebrat Bar.& Bal.in l.qcunque in princ.C.de ser.fugit. & si dici tū possit allegari saltē debere,vt in simili de notorio inqt gl.in l.si adulteriū cum incest.in §.idē Pollioni.ff.ad legē Iuliam.de adul.& in cle.appellauti.de appellat.

CLXXIX.

1 *Appellatio auxilium commune appellatur,*

APpellatio(quod notetis velim)auxilium t cōmune appellatur in l.3.in §.falsus.ff.rem rat.ha.sicuti & alibi negotia hominum,desideria in l.omnia.ff.de of.præsi. & nō memini me alibi legisse,vt in simili inquit gl.in l.1.magna circa medium.ff.de le.2. modestius loquuta.quam in l.eius qui in ver.quas vero.ff.si cer.pet.

CLXXX.

1 *Filio prætérito quare detur bono.pos.contratab.ad rumpēdū testamentum,quo.l.tamen prætéritione erat nullum.*

LAborant valde scribentes, & anxie quidē,ꝓp quid est, q̄ filio prætérito detur bo.pos.contrata.ad rumpēdū testamentum patris,quod tū prætéritione erat nullum, vtroque iure,secundum cōmu.opi.ciuili,scilicet & prætorio.& id quod nullū est,rumpi non pōt.l.nā & si sub condi tione.in prin.ff.de cōdi.inst.& nihil concludunt, q̄ vere difficultatem resoluat,vt dixi in l.posthumo in gl. petita. C.de bo.pos.contratab.sæpius allegata supra ideo cogitabā egot vltra eos dici posse,id forte esse,vt rumperetur nō
1 testamentum,sed iudicium potius patris,vt sentit te.ad literam in l.1.ff.de leg.prestan.& eo medio ad patris,successionē admitteretur,quod fuit inuentum gratia emancipatorum in cognitorū à lege 12.tab.vt recognoscerētur. & no.alio respectu,cōmunicatum postea filijs in potestate existentibus,vt in simili de bo.pos.gratia litis agnoscendæ dicimus,quæ emancipato exhæredato cōceditur,quoniā ad querelā q̄ est de iure ciuili aliter admitti non poterat,nisi aliquod signum ostenderet,vt in l.Posthumus. in §.fin.ff.de inof.testamen.cogita.

CLXXXI.

1 *Instituto beneficio prætériti bono pos.contratab.accipiēte,quare in secundum tabulas conuertatur.*

DIximus alias supra & admirabamur plurimū,quasi le
1 gis miraculum esset,si institutus t beneficio prætériti bo.pos.contratab.accepisset,q̄ illa eadē in sec.tab. conuerteretur & perinde esset,ac si hereditatē adijsset, vt in nonnunquā.ff.de leg.prestan.& in l.is qui in potestate.in §. sed si vnus.& in §.sed si solus.e.ti.nūc declaro id esse nō tā tū gratia ipsius instituti,& si ipse cōmodum quoque sentiat,quantū legatarium,vt tit.indicat,sub quo dictæ leges sunt situatę,quēadmodū in simili & in materia quidē dicit Alex.in l.3.in §.fi.in 3.col.ff.de lib.& post.& est te.vul. in l.Imperatores.ff.de in diem edict.& hoc est quod in eis dicitur occasionem prætériti non debere institutum lucro afficere cum ipse prætéritus iure suo non vtitur,q̄ intelligendum est,vt exoneretur à legatis , & non ab re, qm̄ dici pōt,pinde esse,ac si bo.pos.cōtratab. nūquā accepisset,quo casu teneret,ergo ēt & isto,& nō habet dubiū.

CLXXXII.

1 *Querela inofficiosi testamēti odiosior est bo.pos.contratabu.*

QVerela t inofficiosi testamenti odiosior est bo.pos.cō tratab.vt dicebat Bar.in l.post legatū.1.§.sunt qui putat in prin.ff.de his quib.vt indig. quod & nos aliquando ex multis cōprobauimus.in l.posthumo.C.de bo.pos. cō trata.tū vel maxime(q̄ obseruatione dignū est)qa bo.po. contratab.datur & cōpetit tā ante additam hereditatem, quā pōt.vt in l.is qui in potestate.in §.sed si scriptus.ff. de leg.prestan.& in l.vt liberis.C.de colla. querela autem nō nisi secundo casu,facta hæreditatis aditione,vt in l. Papinianus in §.si conditioni.ff.de inof.test.& ibi Bart.in prin. ff.de bo.pos.cōtratab.& no.in d.l.vt liberis.C.de colla.

CLXXXIII.

1 *Bono.pos.contratab.quare non impediat aditionem hæreditatis,& tamen impedit bon.pos.sec.tab.*

VNico verbo poterant Doct. excitatam totiens diffi cultatem soluere,alibi in d.l.posthumo.C.de bo.po.
1 contratab.quare est,t quod bo.pos.cōtratab.non impediat aditionē hæreditatis.& tū impedit bo.pos.secun.tab. dicē tes multā,quæ non subsistunt,vt eo loco dixi latius, qm̄ id esse videtur propter repugnantiā,quæ si ab eodēque fonte proueniat,non admittitur à lege,vt probat te.optimus (mitto reg.l.vbi repugnantia.ff.de reg.iur.)in l.inter stipulantē in §.sacrā.ff.de ver.ob.si vero à diuersis sic , verū bono.pos.secundùm tab.& contratab.proueniunt ab eodem prętore,& sunt contraria,ergo non concurrunt.l.1. C.de fur.c.sollicitudinem.de appe.aditio aūt hæreditatis.& bo. pos.cōtratab.à diuersis,qa illa à iure ciuili,hęc aūt à ꝓtore. ergo simul admittētur,& si obicere.l.sed cū patrono.ff.de bo.pos.& l.si duo.ff.de lega.præstā.vbi ex eo.fonte proueniunt & tū concurrunt,dicā nō esse contraria,quia non in totū subuertitur testamentum per contratab.nec in totū cōfirmatur per secūdū tabulas,quę sentētia verissima est,

CLXXXIIII.

1 *Bono pos.contratab.regulariter totum rescindit testamentū, querela autem non nisi pro parte,& quare.*

VEllem scire à vobis,iunioris,ꝓp quid, est q̄ bo.pos. cōtratab.totum t rescindit testamentum,regulariter loquor,qm̄ alias refragaretur tex.in l.sed cum patrone.prę alle.proxime.ff.de bo.pos.& tamen querela non rescindit nisi pro parte.l.circa.ff.de inof.testa.quod quidem esse nō deberet,sed totū econtra,quoniam ēt odiosior est vt simi militer dicebā supra & vt odiū cum ex aliis,tum etiam ex hoc causatum videretur.Respondēt breuiter,& tenete menti id esse ꝓp defectū formæ,(instituendo enim vel nominatim exhęredari debuit.insti.de exhære.libe.in prin.)q̄ respicit re spicit totā dispositionē.forma aūt est quid indiuiduū. & inseparabile.l.Græcē.§.illud.ff.de fideiu.l.act⁹legitimi ff.de re.iur.& non declarat Bal.in l.testm.C.de testa.q̄ non est in querela,q etiā ꝓ parte inofficiosum,& ꝓ parte non,esse potest,vt in l.mater decedens.ff.de inof.test.

CLXXXV.

1 *Bono.poss.contrata.& secun.tab.an concurrant.*

INresolutione.le.si duo.ff.de le.pstan.q̄ t bo. pos. secun
1 dum tab.& contratab.concurrunt,cōtra te.in l.posthumo.C.de bonor.pos.contratab.multum fudant scrib.& aliqui maxime Pet.& Cy.scopum attigisse videtur,vt in d.l.posth.latius qd nō bo.pos.sec.tab.ibi institutus accepisset,sed per edictū de le.prestan.fuisset sibi portio conseruata,sed tamē cogita tu vnico verb.dici potuisse, nec per bo.pos.contra tab.quia eam non acceparat beneficio prætériti,nec per §m, quia non dr in text. nec etiam ea ratione,& non sit sub illo titu.per edictum de le.prestan.ex his quæ statim dicam,sed perinde ac si contra tabu.accepisset , q̄ ex illis verbis elici potest cum,in partē tuendum esse casus est in simili.in l.2.in §.si cōditioni.ff. de bo.po.sec.tab.& latius videbitis i d.l.posthu. ꝓpedi ē.

CLXXXVI.

1 *Posthumus an sit in ptāte patris antequā nascatur,& ibi cōciliatio l.fi.ff.de colla.bon.& l.fi.ff.de assignan.libert. n.3.*
2 *Negatiua dictio prapósita verbo.potest,priuat potentiam,& inducit necessitatem præcisam.*
4 *Verbum contineri, proprietatem denotat.*

INl.fi.ff de colla.bo.dr esse nō posse,q̄ posthumus fue
1 rit in ptāte patris antequam nasceretur,quod aliās ergo interpretabar nec vere,nec fictè,& si quidā contrarium
2 senserint,qm̄ ē ibidē negatiua t dictio ꝓpósita verbo pōt, quæ(vt sciūt oēs)priuat potentiam, & inducit necessitatem præcisam,tta vt sensus sit,nullo mō potuisse esse in patris potestate,quia tunc diceret suus,& tamen nō est, nisi spe,& potētia l.posthumo.C.de colla.l.1.§.toties.& §.seq.ff.de vētr.in pos.mitten.& ad ꝓpósitum est te.in l.
3 1.ff.de ver.obl.& gl.in c.1.de reg.iur.in 6.Et tū vr mihi q̄ sit casus de directo cōtrarius in l.fi.ff.de assign.lib.vbi senatus de quo ibi,qui tm̄ erat loquutus de liberis in potestate,& nō de posthum,in illis ēt locum habet,& not.
4 q̄ loquitur per verbum,contineri,quod t ꝓprietatē significat.iuxta theori. Bar.in l.cui eorū.i §.affinitatis.ff.de postulan.Ergo regula ꝓdicta non semper vera cogita.

CLXXXVII.

1 *Omnis diffinitio in iure periculosa,plerūque difficilis,& nulla est quæ exceptionem non patiatur.*

VVlgò dr,quod oīs t diffinitio in iure est periculosa,
1 vt in l.omnis diffinitio.ff.de re.iur.& plerumq̄ difficilis.i.impossibilis,vt l.mora.ff.de vsu.& plus q̄ nulla est q̄ ex aliqua nō possit esse falsa,& subuertit,in l.1.ff.de re. Cato.Quamobrem Platone hoīem diffiniēte, q̄ est animal bipes,sine pennis,à Diogene Cynico derisus est , q̄ Gallū gallinaceum nudatum pēnis , & pluma,in eius auditorium inuexit,dicens hic est hō Platonis.& adijciēs. postea,latis vnguib.& est verum.Sed ego cogitabā alias ne iura superius allegata intelligerent,quod t & gl. quoq; in d.l.oīs diffinitio,sensisse vr,in regula,qm̄ est,quæ exceptionem non patiat.imo ineptum est eam non fallere §m Ab.in c.de cætero.in 2.col.in prin.de testib.& ex eo etiā licet elicere quia situata est sub ti.de regulis iuris,& patri modō.l.1.sub tit.de regula Catoniana,ideo cogita.

CLXXXVIII.

1 *Nepotes patre eorum exhæredato,si instituatur,non propter ea efficiuntur sui.exhæredatio.n.in filio suitatem nō tollit.*

OMnes dicunt not.te.esse in l.qui in aliena.in §.inter
1 dum.ff.de acq.hære.quod si pater exhæredat filiū, & instituit nepotes,ipsi tamen efficiuntur sui , & malè, qm̄ exhæredatio in filio suitatem non tollit.l.1.§.si filius: l.Titius.ff.de suis,& legiti.§.sui inst.de hære.quali.& differe.Nec secus dr in d.interdum.qm̄ esto quod nepos ibi, patre exhęredato,ipsum faciat auo necessarium hæredē ex quo etiam ipse necessarius fuisset mortuo patre.l.2. vbi bon.argu.C.de hæred.& principium illius legis , eo casu limitetur,non est propterea quod nepos locum patris subintret,& sit suus,quod no.& latius disputautmus in l.qui se patris.in quarta euiden.C.vnde lib.

CLXXXIX.

1 *Exhæredati pro mortuis habendi.*

NOta item & aliud,nā lex exhæredatos filios despicit arbitrata iniustum esse vocare eos ad successionem moriētiū,cū nolueris expresse bonorū suorū ipsos esse ꝑticipes,casus ē,in §.exhæredatos.i auth.de hære.& fal
1 cid.qua rōne proditum est illud,ipsos pro mortuis t habendos esse,vt ibi,& in l.1.in §.si pater. ff. de cōiugem, cum emanci.lib.& tū videmus eum admitti in d.§.interdum.vbi ex plona nepotis consequitur,q̄ ex sua alias cō sequi minimè potuisset,ita vt simus in casu reg.l. Arist.ff. q̄ res pign.obli.possunt.Et obserua ēt id esse fortassis,nē cum nepos esset in potestate patris,nec sibi posset acquirere,videat testator mori sine hærede , vt dr in §. Quos aūt.insti.de bono.pos.& in l.& qa.ff.de interroga. actio.

CXC.

1 *Emancipati de iure ciuili,& l. 12.tab.incogniti.in successione ab intestato,secus in successione testati.*

ILlud q̄ habet,quod emancipati incogniti erant de iure ciuili,& l.12.ta.intelligit,& intelligi debet in successione ab intestato,qm̄ alias in successione testati secus,licet ēt eo casu.Prætor sibi remedio bonor.posse. ꝓuiderit,te.est in l.si ex duob.in prin.ff.de bono.possef. contra tab.ꝓ quem ita dicebat Bar.in l.illud.in fi.ff.eod.& sensit Ias.in l.1.C.de iur.deli.& ꝓpterea dicatis hac rōne pariter & obseruetis,quod te.in l.qui se patris.C.vñ liber.dr, & nō sine ministerio,aūt intestatum decessisse,vt nepos admitteret ad eius successionem de iure ꝓtorio ꝓ bono. possef.vñ liber si paternā hæreditatem repudiasset, licet nō de iure ciuili,qm̄ alias si testatus,oī casu eo iure succedere potuisset,quāuis emācipatus l.obuenire.ff.de verbo.sing.& est ad eam no. ampliatio, & addē nouissimē quod hac rōne collatio inter emancipatos succedentes ex testamēto locū nō habet,vt in l.1.& ibi no.C.de coll.

CXCI.

1 *Repudiationis hæreditatis an inducatur q̄ verbū,nolo adire.*

INillo articulo,An per verbum nolo t adire,inducaē repudiatio,hæreditatis,prō cōi,quod non,nullus est te.
nulla rō,nullum denique argument.meo quidē iudicio qd ita stringat vt te.in l.Titius.i prin.ff.de acti.empt,cui in l. qui se patris.alias multipliciter rndebam. C.vñ libe.tum vel maximè,vt ibi ēt dixit gl.quod intelligaē no fuisse,legatū,i.non agnouisse.Sed cōsidera nunc,qd non dixisset postea,nec tū hæredē à sua petitione liberasset, & dic aliter,ac secūdo,illud esse fauore libertatis,ne seruis ꝓiudicium fieret,quo minus semp libertatē cōsequi possent cuius gra exorbitant leges.l.gnāliter.§.si qs tutorem.ff.de fideicom.liber.à quocunque petereē,vel ab ip sis,vel à legataria,quābrē dixit,petitione sua.Vel & tertio,qd loquiē in legato,quod habet materiā penitus seperatā ab hæreditate.Vel & quarto,quod illud iō est, qa natura legati est,vt repudiato eo,possit iterū peti.l.Titio fundus.in fi.ff.de cōdi.& dom.Vel,& qnto,qa cidē hæredi finē non fecerat,& quietationē vt experientia docet, alias vsq; ad annos,30. peti posset,quo tpis spatio cōclusis oīs actio,dr te.in l.sicut.& in l.cum notissimi.C.de ꝓscri.30.vel 40.anno.& est regulare.qm̄ tū serui libertatē non solicitarent.Vel sextò,& vltimò vt recentiores qui dā dicunt,q̄ ibi legataria dixerat,se nolle legatum ignorante hærede,q vendendo seruos,nulla facta libertatis cōmemoratione,dicē esse in mala fide.& ꝓpterea non mirum si nō inducē repudiatio,& malè qm̄ hoc mō te. ille esset de indubitabili,cōtra l.qd Labeo.ff.de Carbo. edict.Itē quia mala fides in hærede vēdente ꝓximi nō debet.l.merito.ff.ꝓ soc.c.1.de scruti.faci.& si.i.intellige debet,nō quia vendēs ignoraret,sed qa poterat semp Aretusa libertatem,consequi,seu alijs respectib.de quib. ibi, & iō ex supi⁹ adductis,teneatis quam vultis,& cogitetis.

CXCII.

1 *Orationis negatiua vis.*

1 NEmo sanè ignorat negatiuę orationis vim, q̃ est, vt sp neget, q̃ non est in affirmatiua, & videri pót, quia hæc ī vno actu tm̃ verificatur. l. boues. §. hoc sermone. ff. de ver. sig. illa aũt in infinitũ. l. hoc genus, & ibi glos. ff. de cond. & dem. Item affirmatiua nõ æquipollet vniuersali l. si plurib. ff. de l. 2. negatiua verò sic. l. iurisgentiũ. §. sed si fraudandi, & ibi no. ff. de pa. & probat ad propositum in c. cum delictus. de consue. & in l. alienatũ. in §. donare. ff de verb. sign. & in l. si Rufinus. vbi Bal. C. de testa. mili. & in l. 3. in §. liberti. ff. de susp. tut. & nõ habet dubiũ. Sed tñ volo vos inde ẽt id vnum obseruare, vt nõ ab re esse dicatis, qm̃ negatio trahit secũ, & includit oẽs species, p quas posset perueniri ad prohibitum, & illas remouet, q̃ non est sic in affirmatione, vt no. l. si quid earum. in §. interẽ ptũ. ff. de l. 4. & l. nec intẽtio. C. de transacti. & tenent Bal. pillum te. in c. 1. in prin. in vlt. col. de prohibi. feu. alie. p Fede. in vsib. feud. & ex hoc dicebam inter alias multas rõnes in l. qui se patris, p̃xime alle. C. vñ li. q̃ cõem. per verbum. nolo adire, absque dubio repudiationẽ induci.

CXCIII.

1 *Patronus coactus adire per fideicommissarium potest mutata voluntate pœnitere, & sibi eam retinere.*

1 PAtronus ex parte debita hæres institutus. rogatus est hereditatẽ restituere, q̃rit, quid si eã sibi suspectã dixisset, & cõsequenter repudiasset, fuisseq; coactus ad rẽ, & restituere, si pœniteat, an possit mutata volũtate, eã partẽ hæreditatis retinere. Videret dicendum prima facie qd̃ non p te. in l. 1. in §. qui semel ff. de succes. edi. & in l. post quam liti. C. de pact. & in c. q̃ sit periculosum. in 7. q. 1. & tñ contrariũ est verius q̃ vĩ mirabile. casus est in l. ita tñ in fi. si patronus. ff. ad Treb. & idem in filio, ac multò magis esse dices, cui portio ẽt est magis debita, vt in l. si quis filium. in §. fi. ff. ad l. Corne. de fal. & illum textum. neque esse alibi Imo. in l. quia poterat in fi. ff. ad ad Trebel.

CXCIIII.

1 *Tutor facto proprio an authorari possit.*

1 TVtor (vt sciunt oẽs) in factũ proprio authorari nõ pót vt in l. 1. & 9. l. pupillus. in §. item ipse tutor. ff. de authoritate tutorum, & tñ volo vobis dare casum, in quo valet emptio, quã sibi fecit se authore, casus est, quẽ not. & sing. reputat Bar. & Roma. in l. singularia, ff. si certum petaf. in l. tutor rerum. ff. de administratio. tutorum. Sed dicas, q̃ eum semel vendita res fecisset, & iuste quidẽ, nõ amplius pupilli esse dicaf, nec ea rõne tutor in facto proprio authoritati, & casus est satis clarus. & argumẽtũ ad idem in l. pater. in §. quindecim. ff. de l. 3. cum simil. de q̃ bus plenè laf. in l. si sic. in §. si quis ita. in 1. co. ff. de le. 1.

CXCV.

1 *Legitimi hæredes non sui hæreditatem non aditam non transmittunt ad quoscunque hæredes, legitimi autem sui sic.*

2 *Intellectus l. si. ff. de condi. institu.*

1 LEgitimi hæredes non sui (quod semper tene menti) non adeuntes hæreditatem, eam non transmittunt ad quoscunque hæredes, legitimi autem sui sic, & ideo dicebam ego alias in l. qui se patris. C. vnde lib. quod de casu. l. si. ff. de conditionibus & institutionibus si filio instituto sub conditione potestatiua, q̃ non possit impleri vltimo vitæ spũ, ne potes substituti nõ fuissent, ipse filius esset patri ab intestato hæreditate non adita, ipso iure hæres legitimus, imo suus, si decederet conditione nõ impleta, quia primum gradum obtinebat, & cõditione non impleta, quia primum gradũ obtinebat, erat in ptãte iux. §. sui. institutione. de hæreditate qualitate & differentia. & no. q̃ nemo ipso iure est legitimus hæres, nisi ẽt sit suus, & est vtilitas, qui operat transmissionem hereditatis nõ aditæ ad quoscũq;, & si existẽtia sui hæredis sit momentanea, q̃ (vt diximus) non est in alijs, & est singulare dictũ ad ea q̃ habentur. in l. vnia. C. de his qui ante apertas tabulas. & in l. vnica. in §. in nouissimo. & in §. pro secundo. & in §. cum autem. C. de cadu. c. tollend.

CXCVI.

1 *Nepos præteritus ab auo quomodo admittatur ad eius successionem. & dicatur commune votum parentum eo casu esse hæreditatem ad posteros decurrere.*

DIeb. proximè elapsis ad vnum. q̃ certè est singulare ponderabã. l. quiin aliena. § interdum. ff. de acquirẽ da hæreditate. suprà eodem libro nũc placet fere sic, &
1 aliud addere, quo esset possit, q̃ filius seu nepos præteritus sit ab auo. i. neq; institutus, neq; substitutus, & tñ ad eius successionem admittatur, dicaturq; commune votum parẽtum esse, eo quoque casu hæreditatem ad posteros decurrere, vt in l. scripto. ff. vñ liber. & in l. 1. §. sciendum. ff. de suis & legitimis. per quæ iura ita ẽt dicebat Sicul. in repetitio. l. cum acutissimi. in eo. 95. col. C. de fideicõmiss. nisi ex hoc, quia lex fingit testatorem ita voluisse, & si contra eius volũtatem venire videatur. casus ẽ item per not. in l. si quis eum. ff. de condi. & demonstrationib. vbi testator reliquit seruum, ne manumitteretur, quem hæres alteri legauit sub conditione manumissionis, dicit tex. q̃ licet legatarius contequatur legatum, attamẽ manumittere non compellitur, ex quo legans fingitur velle quod est secundum legem, ne manumitteretur.

CXCVII.

1 *Intellectus ad l. qui se patris. C. vnde lib. totum.*

2 *Emancipatus iure ciuili penitus incognitus.*

LEgi hoc mane nouum intellectum quorundã repetẽtium ad l. qui se patris. C. vñ li. quod cũ ibi filius posset venire duplici via, patris. ff. de iure ciuili, & p̃pria de iure ptorio, repudiataq; hereditate ipsius pris, cõsuluisset Costan. Imper. habuit vt de iure ptorio veniret, & nõ ex persona patris, qm̃ cum illius hæreditatem repudiasset, ex eius p̃sona venire non poterat, & male quia sequeretur si vellet venire, q̃ posset, non vsquequaque admittendũ, nisi aliter deducat, vt statim dicam, q̃ ipsi nõ p̃supponũt
2 ad p̃positũ emancipatus est iure ciuili penit incognitus §. emancipatos. instiũ. de hær. q̃ ab intest. defer. nec nouus est, sed ex ipsomet tẽ, colligi posset à cõtrario sensu, & p̃terea considera tu, q̃ casus habebat maximã dubitationem, quamobrẽ non ipse nepos, sed Leo comes orientis cui rescribit, cõsuluit Principem, vt in si. dẽ Abb. in c. 1. in fi. de constitutio. declarando. tex. in l. si. C. de legib. & in c. inter alia. de sententijs excommunicationibus, qui respondit, quod cum nepos iam patris hæreditatem repudiasset, (vt sæpissimè diximus) tanquam damnosam & esset impossibile eum admittere, ea ratione, quia emancipatu de iure ciuili, q̃ secus, si cõtendisset se hæredem, quia potuisset vtique non obstante emancipatione, ex p̃sona patris, & in consequentiam ac per obliquum, quod ex sua principaliter & directo consequi minime poterat vt est argumentum. in l. posthumus. cum not. ibidem in §. fi. ff. de inofficio. testa. & in l. qui in aliena. in §. interdũ. ff. de acq. hæred. & in l. Aristoteles. ff. quæ res pigno. obl. possunt. admitti non poterat aliter quam per bonorum possessi. de iure ptorio. & sensit Bar. in primis verbis illius l. & bene, licet non ita deducat. & no. q̃ cũ ad consultationem respondeatur, nec alibi cautum iure reperiretur, fuit tunc noua constitutio, vt est te. in c. ex multa. de vot. alias secus, vt in c. ex consultationibus. de temporib. ordinationum.

CXCIII.

1 *Voluntas nostra non potest circa incognita ferri, fallit nu. 2.*

1 HAbetis, q̃ voluntas nostra circa incognita fieri nõ pót, vt in l. non est ferendus. ff. de transactionib. & in l. emptor. in §. Lucius. & in l. tres fratres. ff. de pactis. in tm̃ vt alibi dixerit Bal. q̃ non intelligit aĩo tutoris geri, q̃ geritur ab ignorante. in l. fi. per illum tex. ff. de eo qui pro tuto. & nihilominus volo vobis dare casum in quo ferẽt in l. hæreditate. in §. 1. ff. de castren. pecu. vbi filiusfami. paganus fecit testamentũ de peculio castrẽsi, & dũ ignoraret se heredẽ patis extitisse, decessit, dẽ ibi te. quod hæres scriptus vniuersa bona habebit, pinde ac si pauperius, facto testamẽto decessisset ignorãs se locupletatũ p seruos alio loco agenter. ergo malè. Sed dicas fortè esse illud ideo ibi, ne pro parte testatus, & pro parte intestatus decessisse videretur, & fauore testamenti paterni cõ seruandi, vt in l. negare. ff. quemadmodum testam. apert. & sine hærede reperiretẽ decessisse, vt ī l. & ga. ff. de interrogatione actionum. in §. quo autem institui, de bonorum possessione, & quia etiam in eum dominium ratione suitatis erat continuatum, vt in l. in suis. ff. de liber. & posthu. quæ omnia notanda sunt, & menti tenenda.

CXCIX.

1 *Argumentum ad tollendum sufficit dare instantiam, intelligẽdummodo instantia sit in materia nu. 8.*

1 VIgõ solemus dicere, q̃ ad tollendum ar. sufficit dare instantiam. & est gl. in e. sicut vrgeri. 2. in ord. j. q. 1. & in l. manumissiones quoq; in ver. tria gña. ff. de iust. & iur. & in l. qui se patris. in ver. facultates. ibi, fallit ī seruis cognatis. C. vñ li. imo te. in §. Pauonũ. inst. de re. diui. & in l. plurib. in §. & si placeat. ff. de ver. ob. & in c. iurisgẽtiũ. 1. d. & p̃dicta non est ex his, verum, vt dicebat Sal. in l. p̃cib. in 3. col. in prin. C. de impu. & alijs subtili. & post eũ Iason. in l. creditori. in 2. ff. de no. ope. nun. q̃ miseri sint canonistæ, qui cum aliud dicere nesciunt, ad instantias recurrũt, q̃quidem & iuristæ (vt diximus) hoc idem faciant & est verũ. Sed volo vos vnum hoc non ignorare, q̃ p̃petuo obseruabis, id ita demũ p̃cedere, si ita instantia sit in materna, aliàs ar. non tollereẽ neq; corrueret, q̃ alijs casib. iure cautum non reperio, tum vel maximè, cũ à fisci argumentamur vt no. in l. non possunt. ff. de legi. & fuit singulare verbũ Abb. in c. constitutus. in 3. no. de ap.

CC.

1 *Substitutio an sit secunda institutio.*

2 *Cõciliatio. l. q̃rebat. ff. de mil. test. & l. licet Imperator. ff. de l. 1.*

LAborant multũ Doctores in rubrica. ff. de vulgari & pupillari. in solutione cõtrarij. l. quærebat. ff. de milit. testamento. tum & maximè Ia. & diximus nos ẽt in
1 rubrica. C. de impube. quia dicebat, substitutionẽ esse ipsecundam institutionem, & tũ ibi est secunda institutio, q̃ non est substitutio, & dicunt, q̃ imo est substitutio. l. milites ita. ff. eod. ibi, nemine substituto, & bene, sed obstat, si esset substitutio, legata facta ab instituto, censerentẽ repetita à substituto. l. licet Imperato. ff. de lega. 1. & tñ ibi contrarium dr̃. & in hoc (vt dixi) est labor. Sed dicebam ego alias in loco præallegato. & est notabilis solutio. responderi posse vltra eos regulam. dictæ l. licet. fallere in casu dictæ l. quærebatur. qm̃ sicuti speciale est fauore militiæ, vt in l. 1. C. de iuris & facti ignorantia. militem posse decedere p̃ parte testatum, & p̃ parte intestatum, ita ẽt est speciale legata facta ab instituto, in dubio non censeri repetita à substituto. & est simile in c. 1. & ibi no. Ab. in prin. de præscrip. vbi fauore fidei (q̃ videtur mirabile) præscri. potelt cõra ecclesiam, etiam in rebus immobilibus spatio triennij, & cum mala fide quoq;, & sic nõ obstabit regula. l. 1. C. de dotis promissis. & l. cum polt. §. gener. ff. de iure dotium. quod duo specialia non debẽt simul concurrere, quoniam vnum venit in consequentiam alterius. & vtrobique est casus clarus.

CCI.

1 *Vulgaris substitutio expirat aditione hæreditatis, & tamen si aduersus aditionem hæres restituatur, reuiuiscit.*

2 *Intellectus l. qui res. §. aream. ff. de solutio.*

1 SCitis q̃ vulgaris substitutio expiat p aditionem hæreditatis. l. polt aditã. l. precib. C. de impub. & alijs substi. & tñ si aduersus aditionem hæres restituatur, reuiuiscit vt in d. l. polt aditam. no. & in l. ex contractu. ff. de reiud. & vĩ mirabile, ac contra tex. in l. qui res. in §. aream. ff. de solut. tanto magis, quia dẽ Bart. in authentica. quas actiones. in pen. col. C. de sacrosanctis ecclesijs, quod in his quæ ipso iure tolluntur, res non facilè reuertitur ad naturam suam & sic intelligitur re. l. si vnus. §. Pactus ne peteret, versi. quod in specie. ff. de pact. nisi respondea-
2 mus, & ī verum, vt dixi in d. l. precib. in secunda lectura. in secundo euidentiali id esse, ne contingat testatorem sine hærede decedere, vt in l. & quia. ff. de interrogat. ac. & in §. cum autem. instituti. de bonorum possessione. & in l. 1. in princ. C. de cadu. tollend. qua ratione etiam substitutiones inuentæ fuerunt, vt ibidem dr̃, & institur. de vulgari substitutione. in prin. & in l. generaliter. C. de institutione & substitutione sub cõditione facta. ita vt nõ ab re sit regulam d. §. aream. fallere in casu isto, sicut & aliis, idq; contingere ex ipsa legis dispositione, vt in interlocutoria dicimus, in l. quod iussit. ff. de re iudica. declarandum vt per Bal. in c. cum cessante in fi. de appellatione. & in l. hæredem. ibi gl. in ver. postulatorum. ff. de his quib. vt indig. & in l. pp veneni. in §. neptis. ff. ad sillania.

CCII.

Pupillaris substitutio dicitur facta in secundum gradum. vulgaris in primum. & quæ sit ratio.

1 PVpillaris substitutio, vt se habet magis communis opi. in d. l. precibus. in prin. dr̃ facta in secundũ casum, quia vulgaris in primum. & mirum maximè vr̃, qm̃ plerunq; euenit, vt filius se abstineat ab hæreditate patris, sed dicas nihil esse, non qd̃ hoc regulare non sit, & regularis rei dispositio non attendatur, iuxta te. not. in l. eam quam. C. de fideicommiss. sed quia non dr̃ quis decedere sine hærede, si hæredem habeat, licet abstinentem, casus est multum singularis in l. cum quasi. in §. fed & si quis. ff. de fideicommiss. li. quam semper tene menti. & hac ratione fortè, quod supra proximè diximus, nõ est tutum, nisi respondeamus, vt notat. in d. l. polt aditam.

CCIII.

1 *Responsio debet habere tres qualitates, vt. s. sit, pertinens. absoluta. & clara.*

1 SOlet dici quòd responsio debet habere tres qualitates, vt sit pertinens. l. si duo. §. si quis. ff. de reiud. & no. in l. si. in prin. ff. de cond. indeb. & in l. si sine. in §. sed qd̃ Papinianus. ff. de inoffi. test. Itẽ absoluta, & clara, ne voluntatis cõnem relinquamus, vt in si dicetur in l. iam hoc iure. in fi. ff. de vulg. & pupi. substi. & hac rõne respõdens Imperator alibi mulieri obscure interroganti dixit p̃cib. tuis manifestius exprimere debueras, in l. precibus. C. de impub. & ali. substitu. licet contra primum facere videatur te. in l. si. C. de sent. pas. vbi proponitur qõ de virib. testamenti. & tñ respondetur de patria potestate, sed respondeo nihil esse, qm̃ ex ea irritatio testamenti sequitur, vt ibi Bal. declarat, & bene, & dicas amplius, secundum quoque verum esse, qm̃ ablolute potest respon deri, aliàs secus, te. est no. in l. Mæuia. in §. vxore. ff. de annula. le. & ad tertium q̃ consilium est, & legis, ac propemodum rõne supradicta sequendum, vt in simili etiam facit in l. is qui destinauit. ff. de rei vendicatione. & in l. 1. ff. de inofficio testamẽto. & est quinta ipsius virtus, vt in l. legis virtus, & ibi gl. & Doctores. ff. de legi. & dixi in d. l. precibus. in secunda lectura. in primo notatu.

CCIIII.

1 *Imperatores & iurisconsulti quandoque secundum contingentia factorum, quandoque vero per modum tradendæ disciplinæ, & vide supra apopht. 123.*

DIxi aliàs suprà apophthe. cẽtesimo vigesimo terti. q̃ l. q̃ Labe. ff. de Car. edicto. non habet locum in legib. C. & sensit Dec. in l. illã. C. de colla. quia imperatores processerunt ẽm contingentiam factorum, iurisconsulti. vero per modum tradendæ doctrinæ, polt Fulg. tñ in rubrica. C. de seruis fugitiuis. & alibi vltra eũ Odof. in l. edita. in 3. col. C. de eden. hac rõne fortè, quod imperator processit ad libitum voluntatis. Iurisconsulti, vero ordine artificioso, q̃ & nouissimo loco ẽt p̃bari posse vr̃ per te. in d. l. precibus. C. de impuberis. & aliis substituti. ibi, nam incerti iuris est, & c. quod tñ intelligi posset respectu ipsius legislatoris, nõ aliorũ, vt ī c. 1. de cõstitutione. in sexto. & in l. omnium C. de testamento. & est verum, sed tamen volo, vos, non ignorare, & in legibus. C. etiam ipsum id feciſſe, text. est not. in l. finali. in principio. ibi, faciebat autem in eis quæstionem. C. de pact. & intellige q̃ stionem. i. dubitationem, vt in l. iam noc iure. ibi, volun-

tatis q.ff.de vulgari & pupillari.in l.ille aut ille.in §.cum in verbis,ibi voluntatis q.ff.de legatis tertio.cogita.

CCV.

1 *Mater ex pupillari ſubſtitutione an priuetur filij luctuoſa hæreditate. & an legitima.*

MAximè mirum videtur,ſi non haberemus tex.clarũ in c.ſi pater de teſtamẽto.in ſexto.in l. Papinianus in §.ſed nec impuberis.& ibi Bar.ff.de inofficio.teſtamen-
1 to.& eſt cõmunis opinio.ex pupillari ſubſtitutione, matrem exiſtentem in medio,nedum luctuoſa filij hæreditate priuari,ſi ĩ pupillari ætate moriaſ, vt inquit aliàs te. in l.ſi.C.de inſtitutionibus & ſubſtitutionibus.ſub condi tione factis.& in l.1.in fin.C.de his qui ante apertas.tabulas.verũ etiam legitima eidem non minus debita, quã filio in bonis matris,iuxta no.in l.nam & ſi parẽtib.ff.de inofficio.teſtamento.& in l.ſcripto.ff.vnde liberis, & non poteſt ex aliò eſſe,q̃ à vobis omnimodo obſeruandum eſt,niſi ex hoc,quia lex conſilium teſtandis prudens eſt arbitrata,vt in l.Lucius.ff.de hæreditate inſtituenda & maxime patris,ne malũ cõſilium capiat pro filio, vt in ſimili dr̃ in l.nec in eadem in fi.ff.ad legem Iuliã.de adulteris.& in l.Aurelius.in §.Titius.ff.de lib.le.ita vt ſi teſtamentũ faciat pupillo,pupillariter(vt diximus)ſubſtituendo,non ab re ſ̃lumatur matri ſubſtitum prætuliſſe,& ſic hoc ius priuandi eam per indirectũ,& ex pſona alterius cõſequutum filium,q̃ ex ſua cõſequi nõ potuiſſet,vt dr̃ in d.c.ſi pater,& eſt ad idem regula in l.Ariſt. ff.quæ res pignori obligari poſſunt & in l.ſi communem.ff.quẽadmodum ſeruitutes amittantur.cum ſimili.in tantum ad propoſitum patris, quòd ſi ſtatutum dicat mulierem nõ poſſe contrahere ſine cõſenſu duorum propinquorum etiam cum iuramento , non habeat locum in filia patri renuntiante,ſecundum Bal.in l.pactum in vlt.col. C. de collationi.& ad idẽ alibi ſi adit hæreditatem delatam filio infanti.quod eum abſq; dubio obligat.in le.ſi infanti. in 3.col.in fine.& principio ſequent.C.de iure deliberã. & dixi ego in l.precibus.in ſecunda lectura in not. C.de impub.& alij.ſubſtitu.

CCVI.

1 *Præteritio matris habetur pro exhæredatione, & ita præterito datur querela,& non contra tabulas,*

2 *L.illud §.ad teſtamenta.ff.de bonorum poſſeſſione.contra tabulas limitatur per le.e Papinianus.§.ſed nec impuberis. ff.de inoffi.teſtamen.*

PRæteritio matris habetur loco exhæredationis.l.illd̃. §.ad teſtamenta fœminarũ.ff.de bonorũ poſſeſſione contra tabulas.ita vt eidem querela,& non contra tabulas cõpetat ad teſtamentum ſubuertendum . Sed contra de l.Papinianus.§.ſed ned impuberis.ff.de inofficio.teſt. vbi pater pupillariter.filio ſubſtituit,q̃ ſubſtitutio teſtamentum eſt filij ipſius,vt ibi,& in §. igitur .inſtitutionũ de pupillari ſubſtitutione.qua rõne videmus,q̃ puberta te eueniente expirat,vt in l.quamuis,C.de impuberis.& in l.iam hoc iure.ff.de vulgari & pupillari ſubſtitotione. quia eo caſu tunc põt ſibi ipſi prouidere,in tantum vt ꝑ uiſione paterna amplius non egeat,vt declarat Por.inſtitu.de pupillari ſubſtitutione.in princ.Et tamen mater q̃relam non haber.Solue vt ſupra proximè dixi & declara re.d.§.ad teſt.limitari ꝑ d.l.Papinianus & tene menti.

CCVII.

1 *Teſtatoris voluntas,quando pro lege non ſeruanda.*

VOlo vobis dare no.caſum,in quo volũtas teſtatoris
1 tnon eſt lex,nec ſeruanda vt lex ita vt nec ẽt videaẽ potuiſſe de rebus ſuis ad libitum,& quo voluiſſet diſponere,contra te.in l.1.C.de ſacroſanct.eccl.& in §. diſponat.in authentica.de nupt.& in l.conditionibus primum locum.ff.de conditionib.& demonſtrationibus,& in l. in re mandata.C.manda.& in l.ſed & ſi lege:in §.conſuluit.ff.de petitione.hæreditatis,cum ſimil.& tñ non eſt captatoria,non deriſoria,non humanitati repugnans , aut contra leges,& conſtitutiones vel quia famam,& exiſtimationem ipſius teſtãtis lædat,vt in l.cõditiones.prima, & ſecunda,& in l.quidam in ſuo.& vbique no.ff.de condi.inſt.te.eſt breuiter in l paterfamil.teſtamẽto.ff.de hæred.inſti.vbi paterfami.teſtamento iuſſit hæredes monumentũ facere & qui nõ feciſſet,oẽs exhæredes eſſe,vnus nõ fecit,imo nec hæreditatẽ adijt,& tñ non ideo minus hæres eẽ deſiit alius qui fecit.Quod ex alio(vt arbitror) nõ eſt,niſi ex eo quia facto vnius,alius exhæredari non debet,& ipſemet tex.dr̃,& ſi voluntas fuit ſaltem irrationabilis,& ea rõne executioni non demãdãda.cogita.

CCVIII.

1 *Miles nõ poteſt pupillariter ſubſtituere filio ſuo,niſi eum habeat in poteſtate,& quæ ſit ratio.*

1 MIles& ſi multa habeat priuilegia,non tñ põt pupillariter ſubſtituere filio ſuo,niſi cum habeat in poteſtate.l.precibus.C.de impub.& aliis ſub. l.quamuis.c. tit.l.morib.ff.de vulg.& pup.ſubſt. & non abre,vt dr̃ Cu. in d.l.precibus.in 3.no.quia priuilegium eius non debet trahi ad iniuriam venientium ab inteſtato. l. impuberi. ff.de adminiſt.tut.Sed tu aduerte,quia hac rõne attenta, alijs non militibus,non videretur hoc priuilegium conceſſum,& tñ eſt falſum,vt oẽs ibi dicunt.Vlterius priuilegium illud in expreſſa pupillari non deberet trahi ad iniuriã matris,vt priuaretur legitima,& tñ trahitur,vt ẽ commu.opi.in d.l.precib.Ideo dicas tu.i.quia miles nõ eſt priuilegiatus,niſi in caſib. à iure expreſſis.le.in fraudẽ §.fi.& ibi no.Bal.ff.de mil.teſt.quod tene menti.

CCIX.

1 *Emãcipato ſubſtitui non poteſt,exhæredato autem ſic.& qua ſit ratio.*

1 EMancipato ſubſtitui non põt.d.l.morib. ff. de vulg. & pup.exhæredato aũt ſic,l.1.§.fi.ff.eo.& non habet dubium.Sed q̃ro quæ eſt rõ.Ia.in d.l.morib.in 2.col. & Cur.in d.l.precib.in 3.no. præalleg.poſt Alber.in rubri. e.ti.& Io.Fab.inſt.de pub.ſubſt.in prin.dicebant illud iõ eſſe,quia ſubſtitutiones inuentæ ſunt de iure ciuili, & ꝑpter patriam poteſtatem,quo iure emancipatus erat incognitus penitus,& extraneus.§.emancipati.Inſt. de hære.q̃ ab inteſt.def.extraneo aũt fieri nõ põt. §. extraneo. inſt.de pupi.ergo.Vel quia pater & filius cenſentur & eadem Perſona.l.fi.infra eo.q̃ non habet locum in emancipato,vt ibi no.Doct.Sed conſidera cõfundi hæc oĩa ꝑ te.in l.patris & filii.ibi,iure ꝓtorio loco vnius teſtamenti hr̃.ff.de vul.& pu ſubſt.quo emancipatus erat incognitus.§ Quos aũt inſt.de bon.poſ.d.§.emancipati. Vlteri' ſequeretur,q̃ vulgaris hac rõne etiam fieri nõ poſſet. & tñ eſt falſum d.l.moribus.Vlterius ſubſtitutiones inuẽtæ ſunt potius ne filius moreret̃ ſine hærede.l.vnic.in princ. C.de caduc.to.l.gñaliter in prin.C.de inſt.& ſubſt.& inſt. de vul.in prin.q̃ rõ militat ẽt in emancipato.ergo rõnes falſæ.Et ideo dices tu illud ideo eſſe,quia multa requirũ tur vt dicta ſubſtitutio valeat tum & maximè vt filiũ ſit in poteſtate , & infamia teſtãtis l.moribus.præalleg.l.co hæredi.§.cum filiæ(reddẽdo ſingula ſingulis). ff.e. quod non eſt in emãcipato,in exhæredato autem ſic. & latius dixi in d.l.precibus.in 2.lectura.in 4.

CCX.

1 *Mater ex ſubſtitutione pupillari,q̃ poſſit legitima priuari iure poli,ſicut & iure fori in bonis filij.& ſupra apoth.205.*

MAgna eſt altercatio Doctor.in ca.ſi pater. de teſta.
1 in 6.& in d.l.ꝑcib.C.de impu.& alijs ſubſtitutio.an mater legitima ſ̃ bonis filij,qua põt ex ſubſtitutione pupillari expreſſa priuari de iure fori , priuari poſſit ẽt de iure poli.Dec.& ſequaces breuiter ibi,videlicet in d.l.ꝑcib.videnẽ tenuiſſe,q̃ nõ,& ſic cõcluſioẽ cõem limitare debilibus fundamentis,vt per eos.Ego vero teneo abſolute cõtrariũ hoc ſolo.quia alias diſpoſitio,de ca.ſi pater. redderetur eluſoria,& ſeruire nobis de nihilo , q̃m ſem per mater per denuntiationem euangelicam compelleret ſubſtitutum ad reſtitutionẽ dictæ legitimæ, & malè ac contra te.in c.commiſſa.de electio.in 6.& in l.2.C.cõmu.de legat.Ad argument.facilè reſpondetur,vt dixi in dicta l.præcibus.& tantò magis etiam,quia nunquã voluntas

ſ̃luntas teſtatoris executioni demandaretur,imo circum ueniretur,de quo lex multum ſolet indignari,vt in le.ſi quis pecuniam & ibi Bal.ff.ſi quis omiſſis cauſis.teſtamẽtum tene menti.

CCXI.

1 *Cautela ut quis de euictione non teneatur.*

REgulare eſt,quẽ de euictione teneri,cum iactura alterius locupletetur,q̃ eſſet cõtra naturalẽ æquitatẽ, de qua alias in l.nã hoc natura.ff.de conditione indebiti. & in l.planè.& ĩl.fi.ff.de petitione & hæreditate,& in c.
2 locupletari.de regulis iuris in ſexto.Sed cautela eſt nota. & ſin.teneaẽ,vt dimittat aliquid ex cã tranſactionis.texquẽ oẽs exclamãt in l.ſi ꝑ fundo.C.de trãſactio. de quo multa ſcripſi in l.ſi vn'.in §.pactus ne petere.ff. de pact.

CCXII.

1 *Verbũ intelligitur, exponitur pro præſumitur,quando dicitur ſubſtitutionem factam in unum caſum , intelligi factam in utrunque.*

1 IN l.iam hoc iure ff.de vulg.& pupil.ſubſtitu.dr̃,quod ſi ſubſtitutio ſ̃ facta in vnum caſum tm̃ facta, intelligetur in vtramque.dubitabam quomodo exponeret verbum, intelligeret̃,& prima facie videbatur dicẽdũ exponi debere.i.ſugeretur,vt exponitur etiam in l.1.in prin. C. de rei vxo.actio.& ſenſit Lãcel.Dec.in l.quamuis.C.de impuber.& nihilominus obſerua nõ eſſe verum,q̃m fictio eſt ſup certo,vt no.in l.1.in §.accedit.C.de rei vxor.actio. quo caſu ꝑbatio admitti ſuper eo non poſſet l.cõtinuus. §.cum ita.ff.de verbo.oblig.& in terminis no.Bald.in l. pen.C.de interdict.& matri,& tñ admittitur,vt in l.in teſtamento.C.de mili.teſt.& in d.l.quamuis,& no.gl.in l.ꝑcib.in perſi.omnimodo.C.de impub.& alijs ſubſtitutio. ergo exponi debebit intelligitur.i.præſumitur,quæ ꝑſumptio eſt ſuper dubio,vt d.§.accedit.legitur;dubia autem probari poſſunt.ergo ad propoſitũ huius expoſitionis eſt tex.iunct.gl.in l.fi.& in fi.princ.ff.de iureiurand.

CCXIII.

1 *L.ſi.ff.commu.prædio. multo modis limitatur.*

1 Lſi.ff.commu.prædio.q̃ vltima voluntas in ſuſpenſo ſtare nõ põt, habet plures limitationes,ſed vnam vtra eas quas recenſui alias in quam pluribus locis, velim nunc notetis,vt fallat,& limitetur in cõditionib.ſm Im. in Mutianæ.in 3.col.ff.de conditionibus & demonſtrationibus.ita vt inferri poſſe videantur ad vnam communem concluſionem,quam alias diſputaui latiſſimè in l.ꝑcibus.in ſecunda lectura.C.de impub.& alijs ſubſtitu.q̃ tacita pupillaris in vulgari expreſſa ineſt , ẽt à principio, & indiſtinctè ſiue mater ſit in medio,ſiue non,q̃m nihil aliud eſt,quam conditionalis inſtitutio,vt l. qui liberis. in prin.ff.de vulgari & pupillari,& ſubſtitutione.& in l. rõne.in §.ſi filio.ff.ad legem Falcidiam.& notat Bal.in l. ſub conditione.in 2.col.ff.de hæredita.inſtit.& hinc eſt q̃ legata relicta ab inſtituto,cenſentur etiam repetita à ſubſtituto,vt in l.licet Imperator.ff.de le.1.& ſentit Archiepiſcopus.in c.ſi pater.in 4.col.de teſta.in 6.

CCXIIII.

1 *Mater an ex renũtiatione iuris ſibi competentis ex tacita pupillari comprehenſa in expreſſa vulgari,efficiat vt ſubſtitutus alias excluſus admittatur.*

2 CIrca illam concluſionem,an ex renuntiatione iuris ſibi competentis ex tacita pupillari, comprehẽſa in expreſſa vulgari,mater efficiat,vt ſubſtitutus, qui alias erat excluſus,admittat, in qua oẽs ferè tenent partẽ affirmatiuam multa dicunt Doct.in d.l.ꝑcib.in ſolutione cõtrarij.l.filiusfamil.§.cum quis.ff.de le.1.q̃ maximè vrgebat,ex quo filij,ibi excludunt ſubſtitutum,& ſi ipſi non ſuccedant,ita vt pari rõne idem vr̃ dicendum ſubſtitutũ excludi in caſu prædicto,& ſi mater non ſuccedat,& bene,vt per eos.Sed nouiſſimo loco.& nosibidem in 2.lec. dicebamus argumentum facile tolli poſſe,quoniam termini non ſunt pares.nam verum eſt illos non eſſe actu, & de præſenti eo tunc hæredes,ſed tamen potẽtia & habitu,quia poterant aliquãdo ſuccedere ei,cui erat facta ſubſtitutio,ex teſtamento,vel ab inteſtato,ſed non mulier,poſtquam renuntiauit in caſu iſto, & eſt argumentum in l.poſtquam liti.C.de pac.& in l.1.in §.qui ſemel. ff.de ſucceſſ.edict.& in c.quam ſit periculoſum.7.q.1.ergo non mirum,ſi eo caſu ſubſtitutus excluditur,ſi ito aũt non,& ſenſit gl.ibidem.& Alex.in l.ex facto.in §. ſi quis rogatus in 4.col.ff.ad Trebel.quod menti tenebis.

CCXV.

1 *Miles in dubio præſumitur uelle uti diſpoſitione iuris cõis.*

1 MIles in dubio ſ̃umiẽ velle vti diſpoſitione iuris cõmunis.l.quãquam.C.de teſta.milit.& hac rõne dicunt aliqui in l.precibus.C.de impub.& alijs ſubſt.reſpõdentes ad contrarium.l.Centurio.ff.de vulg.& pup. ſubſti.& fuit originalis ſolutio Benedi.de Plumbi.quam tñ ſibi aſcripſit ibidem Lacel.Deci.non mirum eſſe. in d l. precib.ſi ſubſtitio facta filio poſt pubertatem obliquaẽ, ex quo non erat ad certam ætatem reſtricta, in caſu autem.l.Centurio ſic,& male,q̃m imò.& eſt not.limitario ad d.l.quanquã.præſumitur voluiſſe teſtari iure militari ex quo ſibi ẽt vtilius erat,& ſic oĩ meliori modo quo poteſt.& expediat magis.caſus eſt no.in l.3.ff.de milit. teſ. & propterea videnda ſunt quæ ego dixi in d.l.precibus.

CCXVI.

1 *Clauſula codillaris ſemper ſubintelligitur in teſtamento inter liberos.ſalſit.nu.2.*

GLoſſ.habẽtis ſing.in cohæredi.in §.cum filiæ. ff. de vulgari & pupillari ſubſtitutione.in ver.non voluit
1 q̃ in teſtamento ſ̃ inter liberos ſubintelligitur ſemper clauſula codicillaris,quæ multum operãtur,vt no. Bar. in l.1.ff.de iur.codicil.& ideo alibi Ia.in l. precib. C. de impub.& al.ſubſti.in 10.col.in prin.dicebat,q̃ ſicuti cõpendioſa facta verbis directis trahitur ad fideicommiſſariam poſt tempora pubertatis,ſi in teſtamento clauſula ꝑdicta eſſe reperiatur,ita trahẽ in teſtamento condi tio inter liberos,rõne prędicta,quod vſq; quaq; mihi tu
2 tum nunquam eſt viſum,q̃m hoc modo inducta in ipſorum filiorum fauorem,retorquerentur in odiũ,ex quo fideicõmiſſum ẽ onus,& grauam.d.l.cohæred.§. cũ filiæ .ff. eo.iõ cogitandũ eſt,& dicendũ,vt dixi in d.l.precib.

CCXVII.

1 *Dos materna tranſit ad filias ex prima vxore,non ad filium ex ſecunda vxore ſuſcriptum.*

PRidiè euenit mihi caſus,in quo noſtrum quilibet contrarium prima facie dixiſſet eius q̃ dicam nunc,nam
1 pater ex prima vxore ſuſcepit filios,& filias,morif vxor filij maſculi ex forma ſtatuti Ferariẽſis in dote materna, fœminis maximè dotatis,& nuptui traditis præferuntur, moriũtur & filij quibus ſuccedit abſque dubio pater, & poſteà tranſit ad ſecundas nuptias,& alium filium maſculum ſuſcepit,poſteà moritur & ipſe q̃rebatur an dos primæ vxoris,eſſet filiab.reſeruata,an vero per additionem patris fuiſſet effecta patrimonium ipſius,& filio ex ſecundo matrimonio deberetur,tanto magis,quia cõdidit teſtamentũ, & eum hæredẽ inſtituit. Vnuſquiſq; veſtrum diceret,filio deberi & nõ ſororib. ex parte patris, & tñ contrarium eſt verius,ꝑ tranſitum ad ſecta vota. ita Sal.in l.fœminæ.in §.1.in fi.C.de ſecun.nup.qui tñ legendus eſt iuncta Theorica Abb.Panormita.in c.ſi.eo.titu.in fine. aliàs te,ille videatur obſtare prout re vera nõ obſtat,vbi ꝑ eum.q̃ in practica perpetuo menti tenebis.

CCXVIII.

1 *Conciliatio l.ſi ſeruus legatus.§.ſi ſeruus alienus.ff.de leg.1. & l.precibus C.de impub.& aliis ſubſtit.*

2 *Voluntas non minus facto,quam verbis datur intelligi.*

QVantũ laborẽt ſcribentes in reſolutione cõtrarij.l.ſi ſeruus legatus.§.ſi ſeruus alienus.ff.de leg.l. ꝑcibus.
1 C.de impub.& alijs.ſub.in illa qõne an,ꝑcõpendioſa pagani facta verbis directis poſt tpa pubertatis,valeat iure fideicommiſſi,tenendo opinio.Io.Andreas.in c.ſi pater.de teſtamen.in 6.quia plurimum vrgere videbatur pro cõi,quæ eſt,q̃ non,ex quo libertas fauorabilis eſt l.generaliter.§.ſi quis.ff.de fideicommiſſa.li.l.prima.ff.de ma.

testam.cum similibus, & tamẽ directò data ibi non obliquatur,ergo nec compendiosa vt suprà nemo vestrũ est qui nesciat.Quorum sol.nõ refero,sed volo vos nõ ignorare.d.te.in ꝓpositum nihil facere,neque arg.concludere,quoniam loquitur in legato,quo casu tractatur de|dãno vitando.l.quia là Titio.ff.de fur.Conclusio autem in fideicommissario tractante de lucro captãdo,horum autẽ non est pàr eademq; ró.l.fi.C.de codicil. ergo. Vel & aliter,quia agitur ibi de acquirendo iure manumissori. §.qui autem.insti.de sing.reb.per fideicommis.relic. vbi in compendiosa,& hoc casu testatori succeditur l. cohæredi.§.cum filiæ.ff.de vulg.& pupil.substi.Aut tertio, & vltimo,quia cõtabat apertè testatorẽ voluisse nullo modo valere,ex quo legaucrat ipsum alteri,cum non minus
2 factio quã verbis voluntas|def intelligi.l. Paulus. ff. rem ratã hre.l.reprehendenda C.de inst.& sub.sub cond.fac. imo plus facto,quã verbis inquit alibi te.in l.si tñ in §. ei qui.ff.de ædil.edic.ꝙ hic non est considerabile,& dixi latè in d.l.precibus.in vtraque lectura,vt videri potest.

CCXIX.

1 *Iuramentum habet vim clausulæ codillaris vt facit valere actũ oĩ meliori mõ &c.interdũ tamen nihil operatur nu.1.*

1 IVramentum habet vim clausulæ codicillaris,vt actus valeat oĩ meliori modo,quo potest,text.est ĩ l.cum pater in §.filius matrem.ff.de le.2.per quem multa dixi in c.l.precibus.in secunda lectura.C.de impub.& alijs.substitu.Sed tñ volo vos non ignorare ipsum etiam plerun-
2 que effectum habere nihil operandi,quia consensus de ficiat,exempli gratia contractum minoris validat, non obstante defectu solennitatis,auth.sacramẽta puberum C.si aduer.vendi.c.1.§.item sacramenta.de pa.iura.fir. in vsibus feudorum,rõne supra dicta,non tamen validat contractum infantis,seu furiosi,qui consensum non habent,ex quo est de substantia obligationis.l.obligationũ substantia.ff.de actionibus.& obligationibus.Ita Rom. in consi.517.incipiente.in casu.in 6.co.in fine.& principio.sequenti.& ex singula.declaratio ad d.authent.sacramenta puberum semper notanda.

CCXX.

1 *Notariorum ignorantia qui ignorent vim clausularum non debent esse testatoribus damnosa.*

1 NOtarij|ignorant absq; dubio virtutẽ clausularum, quas in testamentis apponunt contra quos inuehit Bar.in l.1.in 3.co.ff.de iure codi.loquens de codicillari, & alias Bal.de ea vulgariter pupillariter,& per fideicommissum,in l.iã hoc iure in §.fi.ff.de vulga.& pupilla.substi.& in gñe Odof.in l.si frater.C.de fideicom.sed cõsidera,vt idem Bal.dĩ in d.l.iam hoc iure.post Cyn.& est singurale,verbũ,ꝙ ignorantia ista testatorib.dãnosa esse nõ debet,ex quo faciunt,vt 2.qui bñ cantant,non tñ per rõnem,& quia vltra eum licet vere ignorent,habent tamẽ præsumptionem scientiæ,ratione officij,vt in c.1.de seruit.fa.& in l.merito.ff.ꝙ loc.& ĩl.1.in §.fi.ff.de vẽt.insp.

CCXXI.

1 *Verbum aliqua,verificatur etiam in qualibet minima particula,subiecta tamen materia dictante.*

1 VErbum aliqua subiecta|materia tñ dictante, verificatur ẽt in qualibet minima particula,gl.est ĩ clem. 1.de foro compe.& non ab re dixi subiecta materia dictante,quia si non dictaret,secus esset,ut in l. Gallus. in §.in oĩbus.ff.de lib.& posth.vbi filius aliqua ex parte hæres institui debet,& tñ in minima parte intelligi non potest,ex quo de iure fforum debebat ĩ legitima tota intelligi,licet de iure.C.lecus|oĩmodo.C.de inoffi. testam. &ideo dici solet,ꝙ qui eo modo loquitur ꝓfecte loquitur,qm̃ est vera formonum interpres,secundum Bald.in l.1.in 6.col. C.qui accusa.non po.& in l.data opera.in 9. C.eo.& est arg. in l.si vno.ff.loca,quia inde videmus ẽt, ꝙ minor si aliquid dãni patiatur,restituetur,vt in l. minoribus.25.annis.ff.de mino.& tñ eo casu de minimis non curat ꝓtor.l.scio.ff.de in intest.rest.quæ lex habet locum ẽt in maiore,qñ in l.fi.C.ex quib.cau.ma.dĩ, si aliquid damni patiatur &c.& hac rõne ad propositum mã|lè loquitur Alber.in l.cum acutissimi.C.de fidei comm: ꝙ l.si vnquam.C.de reuo.do.non habet locum in donatione rei particularis,ex quo vtitur supradicto hoc verbo,aliqua.Quo ẽt dicebam alias in l.precib.in 2. lect.in gl.fideicommissi.C.de impub.& al.sub.si testator dixisset in testamento suo quandocũq; filius meus sine liberis decesserit,volo quod hæreditas mea sine aliqua diminutione perueniat ad talem , ꝙ debebit sine aliqua detractione legitimæ seu Trebellianicæ, ꝙ semper nota.

CCXXII.

1 *Verba generalia nõ includũt personã priuilegiatã in eo in quo priuilegiata est nisi tenderẽt directo ad tollẽdũ priuilegiũ.*

1 VErba|generalia,seu vniuersalia non includunt personam priuilegiatam in eo,in quo priuilegiata est, vt inquit Sal.in l.fi.in prin.C.de iu.do.vbi si statutum dicat gñaliter,instrumenta publica non probare,nisi reparantur in memorialibus registrata,non habet locum in instrumentis dotalibus,& bene dixi in eo quo priuilegiata est,qñ alias refragaret te.in l.in fraudem.in §.fi.ff. de mil.test.& ibi not.Bal.in specie. Sed tñ volo vos aduertere nec dictũ Sa.procedere generaliter,qñ verba in l.posita tendunt directo ad tollendum ipsum priuilegiũ, quod habet,casus est in §.pe.in auth.de hære.& Fal. qui venit ad correctionẽ l.1.§.denique.ff.ad Trebel.inducẽ do vt per me in l.precibus.in 2.lectu.in gl.fi.in princ. C. impub.& alijs.subst.ꝙ nota,& tene menti.

CCXXIII.

1 *Donatio simpliciter ꝓmissa,non intelligitur ꝓmissa donatiõ mortis nisi exprimatur,et tamẽ ꝓhibita,secus.et quare.*

1 MIrum mihi semper visum est,ꝙ donationis verbo|contineat donatio inter viuos,& ẽt causa mortis, vt in l.alienatum,in §.donationis verbo.ff.de verb.sign. ita vt ꝓhibita simpliciter dici possit ẽt prohibita donatio mortis,& nihilominus vbicunque permittitur simpliciter,non intelligit permissa causa mortis,sed requiritur particularis,& specifica mentio,te.est singula.in l. filiusfami.ff.de do.nec secus intelligit.d.§.donationis.ꝙ ex eo ẽt videre licet,quia vtraque est ciusdem Vlpiani. Quamobrem multæ in his locis tradũtur solutio.Sed cogita tu,qñ nulla ꝓdictarũ placet,si dici possit, & credo verissimum differentiæ rõnem esse,quia prohibitio regulariter magis ꝓhibet quam permissio permittat, vel legis fuerit,vel hoĩs.l.si mulier.§.1.ff.ꝙ met. cau. l. hoc genus.vbi gl.magistra.ff.de condi.& dem.c.cũ dilectus. de cõsu.& rõ est,quia ꝓhibitio gñis secum trahit & includit oẽs spẽs,per quas peruenire|posset ad ꝓhibitũ, illasque remouet,quod non est in permissione,vt in l.nec intẽtio.C.de trãsa.& ĩl.si quid carũ.in §.interẽptũ.ff.de l. 3.& no.Bal.ĩ c.1.ĩ vl.co.de ꝓhi.feu.alie.ꝙ Fed.ĩ vsib.feu.

CCXXIIII.

1 *Dictio negatiua præposita verbo,potest,priuat potentiam, & necessitatem inducit.fallit tamen.nu.2.*

1 DIctio|negatiua ꝓposita verbo põt,priuat potentiam & inducit necessitatẽ ꝓcisam.l.1.ff.de verb. oblig.l. nemo põt.ff.de le.1.c.1.de reg.iur.in 6.sed cõtra, de l.fi. ff.de co.bo.vbi posthumus antequã nascatur non põt dici in ptãte parentis esse,& tñ senatus de liberis in potestate existentibus.habet locum ẽt in posthumis.l.fi.ff.de assignan.liber.& idem dĩ in d.l. nemo põt vbi quis facere non põt , quin leges in suo testamento locum habeãt, & nihilominus princeps si priuilegiũ alicui cõcesserit testãdi,habenti tñ alias testamẽti factionẽ,nõ tenebit seruare solennitates iuris,ꝙ in testamento requiruntur 1.l.si non spãli.C.de testa.& no.Bal.in l.si qñ,in prin.C.de inoffic. testa.Et idẽ tertiò & vltimò.in c.4.& ibi Abb.in prin. de ꝓsump.& ideo dicebã ego alibi,& test notandũ,in l.si do
2 natione.C.de collat.regulã ꝓdictã fallere his trib. casib. Primo quando resultaret legum correctio.Secũdo quãdo ita intelligendo priuilegium principis nihil operaretur.Tertiò si sequatur absurditas,vt in locis præalleg. ꝓ ordinem videri põt,& per me latius in d.l.si donatione.

CCXXV.

CCXXV.

1 *Coniectura alia quam donationis quando capio potest in dubio quis non præsumitur velle donare.fallit nu.2.*

IVramentum debet impleri in forma specifica capit.ad nostram.1.de iureiur.ideo dicebat Dec.in l. si donatione.in 6.col.C.de colla.ꝙ donatio patris facta filio,qñ iurauit merita præcessisse,quæ nõ valet,vt donatio facta extraneo,non valet etiam vt facta filio,& male,qñ imo(&
1 est singulare dictum)potest|impleri, per æquipollẽs,qñ peractum æquipollentem omnino inducitur idem effectus,vt sensit Host.& Inno.in d.cap.ad nostram, & latius Aret.in consi.99.incip.longitudo. in 2.colũ. sed eo casu. idem effectus donationis inducitur,ergo & latius,vt dixi in d.l.si donatione.

CCXXVI.

1 *Iuramentum , quando per actum æquipollentem idem inducitur effectus,potest impleri per æquipollens.*

3 IN dubio|quis non præsumitur velle donare. l. cum de indebito.§.fi.ff.de prob.c.super hoc.de renun.& nõ abre,qñ donare est perdere , & dilapidare, vt dĩ in l.filiusfamilias.in princ.ff.de donat.imo ſm Bald. fatuitas maxima,in l.generaliter.C.de non numeran.pecu.quod tñ intellige verum,qñ alia coniectura haberi potest,vt not.in d.l.cum de indebito.In tñ vt hoc idem etiam in patre locum habeat,quia si tradiderit rem simpliciter filio , eam videtur sibi in peculium concessisse , vel custodiæ causa, vt in l.cum pater.in §.pater plurib.ff.de leg.2.quod dictũ tñ etsi sit singulare,& notãdum , ego alias improbabam
2 & in d.l.si donatione, qñ imò videretur præsumi donatio,sicuti alibi fauore dotis.in l.si extraneus,& in l.si cum dotem.ff.solut.mat.& alibi odio vsurarum.in l.cum quidam.ff.de vsuc.inducendo, vt dixi in l.lecta.ad fi.ff.si certum petatur,ita vt in extraneo tm̃,non etiã in patre ad ꝓ positum lex illa locum habeat.Sed possẽ respõderi in dote,& vsuris id esse , quia alia præsumptio capi non poterat. Verum isto casu videbatur in peculio|cõcessisse, vt s & no.etiam in l.si cum aurum.ff.de sol.ergo.Et ppea secus si esset emancipatus,qñ in eo nomen peculij non cadit l.fi.in fin. C. de inof.test.& minus etiã causa custodiæ datum videtur,quia emancipatus,& sic(quod)no.melioris conditionis erit hoc casu,quam filius in potestate.pro limitatione.l.non solum.cum simi.ff.de noxa.

CCXXVII.

1 *Hæredi petenti se coram incompetenti iudice mitti in possessionem bonorum defuncti, obstat exceptio iudicis incompetentis,non tamen creditori detinenti debitorem suspectum de fuga,& quæ sit ratio.*

1 CVr est,quod hæres|authoritate propria possit occupare bona defuncti,qñ contradictorem non habet, & nihilominus si petierit se corã iudice incõpetenti mitti in possessionem eorũ,vt dicũt Doct.in l.fi.C.de edict. di.Adr.toll.missio non valet.ꝑ gl.in §.multis.in vér.transitu.inst.de lib.& tñ si quis debitorẽ suspectũ de fuga.quẽ põt etiam propria authoritate detinere.l.prætor.§.is.debitorẽ.ff.quæ in frau.cred.corã iudice . incompetẽti detinuerit, eidẽ nõ obstabit exceptio iudicis incompetentis, vt declarat Ro.in l.de pupillo.in §. meminisse in 2.col.ff. de no.ope.nun. Solue id esse , nec secus dicendum puto, quia lex ibidem de competenti iudice mentionem facit, vbi alias in casu prẽall.oĩa permissa esse videntur,ex quo mora periculum erat allatura,vt in l.1.ff. de dam. infect. & est dictum semper memoriæ commendandum.

CCXXVIII.

1 *Iudex decernens tutelam pupillo , intelligitur etiam interposuisse decretum super bonis in alieno territorio existẽtibus, & tamen iudex vnius territorij non potest mittere in possessionem in bonis alterius territorij,& quare .*

1 VRsus|& adidẽ, cur est,qđ iudex vnius territorij,adhuc in casu d.l.fi.nõ põt quẽ mittere(loquor adhuc qñ contradictorem non habet)in possessionẽ bonorũ defuncti existentium in alieno territorio,& nimirum,quia iusdicenti ext.territorium suum impune non paretur,dĩ tex.in l.fi.ff.de iurisdom.iud.& in c.2.in §.statuto.de cõst. in 6.tñ iudex decernens tutelam pupillo intelligitur etiã decretum interposuisse super bonis in alieno territorio existentib.ſm Bar.in l.legitimos.in 2.col.ff.de leg.tut.& in l.pupillo.ff.de tut.& cor.dat.ab his,& vtrobiq; ꝑ text. in l.ꝑ litẽ.in §.licet.ff.de.excu.tut.Quod pro magno cõtrario reputat alias concurrens meus,& recolẽdæ memoriæ Pater Dom.Cur.in d.l.fi. in gl.pal.& relinquit cogitãdũ.Sed dicas tu,etsi aliter deduxerim,qđ videre potestis, non mirum esse,quia Barto. in locis præalle.loquitur cũ ministerio,ex quo non principaliter bonis,sed personæ prouidebatur pupilli,quo casu bona etiã alibi sita veniũt in cõsequentiã.l.1.ff.de auth.tue.l.magis puto.§.illud q̃ritur.ff.de reb.eo.l.si fideic.§.tractatum.de iud.Verum nos præsupponimus cõtrariũ, ergo vnde alias si prouideret, principaliter rebus datio statim,& ipso iure esset nulla.l. iuris peritos.§.cum oriundus.l.illud.ff.de excu.tut.

CCXXIX.

1 *Sententia etiam per verba merè negatiua fieri potest.*
2 *Argumentum de teste ad iudicem.non valet.*

1 SIngulare dictum,& annotatu,ac obseruatione dignũ, legi hoc mane,sententiã etiã per verba merè negatiua ferri posse,& si prima facie dubitationẽ facere videretur, ne iudex id posset , quia testes merã negatiuã astruentes testificando,eo ipso incurrunt falsum,vt not.Inn.in c.cũ ecclesia sutrina.de causa pos. & proprie.Sed nihil est,qñ
2 de teste ad iudicẽt|non est bonũ argumentũ,vt ex multis ostendi posset,sed est tex.hanc dĩam constituens memoriæ semper commendandus.in l.Lucius.ff.de his qui noĩnsa.quẽ in spẽ põderat Ang.& dicit amplius, aduocatos cautos esse debere in videndo diligẽter,an aliqs, ex testib. aduersarij id faciat, qñ statim eũ vt falsũ repellet Nota. itẽ & aliud,ꝙ hoc casu nõ erit infamis,vt te.ibi dẽ.Ita vt etiam commodè inferri posse videatur , & hac rõne ipsum sit in alia causa producatur,repelli nõ posse.Nihilo minus cõtrarium verius est ꝑ periũriũ primæ testificationis,quod efficit,vt repellatur,& si nõ sit infamatus ex eo,casus est in c.testimoniũ,de test.per quẽ tex. ita ẽt dĩ Bal.in l.veteris.ad fi.C.de fid.instr. Qđ tñ intellige de iure,qñ de facto sunt absque dubio infames,ita vt à dignitatib.repellantur,ſm Inn.in c.super.eo.de.ele.& An.in d. l.Luc.in fin.& Fed.de Sen.in consi.50.inc.quæritur.

CCXXX.

1 *Fructus extenuant sortem,alias esset vsura.*

FVit alias magna contentio inter hospitẽ nescio quẽ,ꝙ creditori suo pignori dederat equũ , quo magis esset sibi prospectũ de credito suo, ex quo soluendi modũ nõ habeat tunc,nec aliud, ꝙ locò pignoris sibi dare posset, ex vna,& ipsum creditorem ex altera,qñquidẽ posit certum tps,quo fortè hospiti videbatur,debitũ extenuatũ, ex ipsius equi vectura,quã creditor perceperat , vltra tñ sumptus equũ sibi restitui peteret,dubitabaĩ an teneret, si debitũ extenuasset in totũ,sin ante ꝙ ea parte,pro qua esset extenuatũ & cũ multa hinc inde dict. fuissent. tũ ẽt
1 maximè quod fructus extenuant|sortẽ,& est verũ , alias esset vsura,vt l.quãuis.C.in quib.cau.cõtrahi.obl. & in l. græcè.ff.de pig.& inc. cum tu.de vsu.quod & per locum à speciali etiam probatur de dote,& quotidiè fit. vt in c. salubriter,de vsu , & alia q̃ breuitatis gĩa missa facimus, vlt.loco oĩtẽdi ego decisionẽ Bal.in terminis,semper notandam.in l.cum pignoris,per illum tex.C.de pact.pign. & erit vtilis multis,suis creditorib.res pignorantib.

CCXXXI.

1 *Lictori an impunè liceat,quem capere non potest,vulnerare, vel interficere.*

QVædam mala practica inoleuit hodie , ꝙ lictores,si quẽ capere nõ possunt,qui se defendat,vel sit debitũ
1 priuatũ,vel publicũ,ciuilis,vel criminalis cã,ipsum|vulnerãt,& quod peius est, interficiũt,vt pridẽ euenit,ꝙ nõ ignoratis , qñquidẽ etiã ipsi plerunq;,quia tñ id modestè faciunt,quod facere deberent,interficiantur , quærebaĩ an id impunè facere possint . Dicendum est breuiter,

quòd

q̃ sic. casus est not. in l. si seruus. C. de his qui ad eccl. confug. per quem tex. ita dicit Bal. & attestatur etiã Perusij, & Pisis seruari in l. neminẽ. C. de exhibẽ. reis. & in l. rectè, in pe. col. C. vnde 6. Quod tñ intelligite verum, si licitè capi poterat, vt dicit alibi Ang. in tract. de synd. in 1. col. & est obseruãdũ defensionem tolli posse ex cã, ad limitationẽ. l. 1. §. cum arietes. ff. si. quand. paup. fecit. dica. & clem. pastoralis, de re iud. quæ semper excepta vr̃ in quacunque dispositione. l. si hominẽ. ff. mand. l. quid erga. §. pœna grauior. ff. de his qui not. infam. l. auxilium. §. in delictis. ff. de mino. ergo & multo magis modificari, f̃m eundem Ang. in l. sic in princ. ff. de leg. 1. & est tex. in l. reprimẽdo rum. C. quand. lic. si iu. se vend. ita vt si statutũ etiã eo modo disponat, excludẽdo pœnã in totũ, inquisitio fieri nõ possit. dicit Bal. in l. cum mulier. in fi. ff. solu. mat. magna, ad propositum, nec laudabilis licentia, præsertim horũ hominum improborum, & in omni quidem causa, nec etiam in aliquibus improbanda.

CCXXXII.

1 *Practica seu forma secundum quam causæ committuntur consilio sapientis, vt visis acta consulat, quæ sunt partes iudicis in pronuntiando, vnde desumpta.*

HEri publicata fuit quædã sententia, aliquib. ex vobis præsentib. de cõs. sapientis, in cubiculo dñi vicarij, & eum recessissemus, ex illis vnus, qui semper dubitat, & discere nunquam cessat, ita vt cõiectura facilè assequamur eum in virum eruditissimũ euasurum, quæsiuit à me vñ
1 sumpta esset practica illa, seu forma, f̃m quam quotidiè causæ cõmittũtur cõsilio sapientis, vt visis actis cõsulat, quæ partes sint iudicis in pronuntiando (audierat. n. verba hæc consulo partes specialis dñi vicarij fore, & esse in pronunciando, &c. quæ in ipso consilio erant appolita) cui tunc dixi non recordari. Sed tũ scitote esse text. vnde sumitur in l. Titia. ff. sol. ma. quẽ ibi Ang. Imo. & Ale. not. subijciẽtes amplius, secus esse, si in commissione dictum fuisset, vt consuleret quid iuris, q̃m tunc consultationi satisfactũ non esset, nisi responderetur oĩb. qui ex facti narratione elici possent, & est dictum menti tenendũ, & cõmissionũ formæ maximè attendendæ, ne errore ducti, vt plerunq; sit vnum cõmittatur, aliud vero consulatur.

CCXXXIII.

1 *Constitutione principis nouiter edita in aliquo non derogatur consuetudinibus nisi de eis expresse fiat mẽtio, vel sint multum vulgares. nu. 3.*

2 *Princeps probabiliter potest ignorare qua facti sunt.*

TRita est sententia, & quidam lege satis aperta cõprobata ita vt non sit iux. l. ancillę. C. de fur. aliter dubitandum consuetudinib. principis constitutione nouiter
1 edita, nõ esse in aliquo derogatũ, nisi de illis expressè facta reperiatur mentio, & hoc, q̃m esto, quod oĩa iura in scrinio pectoris habeat, qđ presumptiuè tñ intelligas, & nõ vere, pp cõsiliarios, & assistẽtes semper ipsius lateri, vt in l. iuris peritos. & ibi no. ff. de excu. tu. & in l. oĩum. C. de test. & est ar. in l. oẽs. in §. prẽterea. vbi bona gl. C. de epis. & cle. & in l. 2. in fi. C. de fru. & lite expen. & ita etiã intelligit Belenzi. in trac. de char. sub in 65. q. inci. stante opi. in 9. col. ita vt corã eo iura non allegentur, vt in c. dudum, & ibi no. Abb. de elec. ca tñ quæ facti sunt, & in fa-
2 cto consistunt, probabiliter ignorare põt casus est in c. 1. de const. per quẽ tex. ita etiã dicebat Bar. in l. fin. in 2. col. C. si contra ius vel vtil. pub. & amplius menti tenendum esse exclamabat, q̃m multæ consuetudines instringi possunt, & quod hac ratione neque rescriptũ valet cõtra ius cõsuetudinarium impetratum, nisi de eo in eo specialis mentio facta sit tanquam ob reptitium, & idẽ in priuilegijs in facto consistentib. dicebat Pe. de Anc. in cons. 393. inc. visa. in fi. post Bar. in l. Titius. in §. Lucius. per illũ tex. ff. de lib. & per no. in d. c. 1. & Ro. in cons. 327. incip. Istæ sunt rõnes. in 3. col. & idẽ quoq; Bal. in l. 1. circa mediũ. C. de iust. C. cõfir. & alibi nobiliter, qđ positionib. probabilib. vt puta consuetudinis, respondendum est, licet nõ positionibus iuris. in l. principales. in §. qđ obseruari. in 4. col. C. de iu. cal. ergo facti necessario, quia ius, cũ sit certum, probatione non eget, vt ibidem. & in l. ornamentorum. ff. de au. & argen. leg. & quo ad onus probationis. d. c. 1. intelligit idẽ Bal. (quod not.) in l. Arethusa. in prin. ff. de sta. ho Nihilominus tñ q̃ dicto singulari volo vo. vnũ notare, & erit limitatio egregia ad prædicta, quod in con
3 suetudinib. multũ vulgarib. locum non habẽt, quas princeps necessario scire tenetur, & fuit verbum Bal. in rubr. de cõsue. recti seu. in vlib. feud. & clarius in l. 2. in fi. C. vt quæ des. aduo. adeò, quod Italici, qui pscripserunt merũ imperiũ. præsumũtur pscripsisse de scientia ipsius, vt no. in §. nulla. in auth. de defen. ciui. & per eũdẽ Bal. in d. l. 2.

CCXXXIIII.

1 *Creditor cogi non põt vt mutet actionẽ aliumq̃ promissorẽ accipiat, quã suũ proprium debitorẽ, debitor aut cogi potest alij quam suo creditori promittere, & quæ sit ratio diuersitatis*

MIrum mihi semper visum est vnum hoc loco etiam nullo mõ p̃termittendum, quia no. Nã vnusquisq;
1 scit creditorẽ cogi minimè posse, vt mutet actionẽ, aliũq̃ promissorem accipiat, quã suum proprium debitorẽ, casus est in l. si mandato meo. in. §. 1. in ver. itẽ. ff. man. & tũ secus est in debitore, q̃m cogitur aliquã suo creditori permittere. l. 2. in prin. ff. sol. mat. & malè prima facie, q̃m sunt correlativa, vt dicũt Doct. in rub. si cer. pet. ergo dispositũ in vno, locũ habebit etiam in alio. l. si. ff. de acceptila. l. fin. C. de indic. vid. tollen. nisi respondeamus id, qđ in d. l. 2. dicitur, statutũ fuisse mulieris fauore, & in dote quidẽ, q̃ fauorabilis est vt in l. 1. eo. ti. & in l. singularia cũ no. vtrobiq;. ff. si cer. pet. sed dubito ex not. in. l. 1. ff. de reg. iur. & in c. ex parte de test. & in c. cõsultationi. de tẽp. ord. vbi in dubio pſumit̃ qđ lex sit potiꝰ fundata in iuris cõis dispositione, quam specialis. Sed nihil est, vt in l. 1. & in l. ne creditores. C. de nona. vel dicas non mirũ, q̃m creditorum proprium est agere, debitorum aũt conueniri, vt eleganter inquit, & declarat. Bal. in l. si pater puellæ. C. de colla. quo modo etiã addas tu, solet regula. d. l. fi. limitari, quia q̃n diuersa põt rõ assignari, illa eadẽ nunquam locum habet quẽadmodũ ibi Paulus de Castr. testatus est & probat̃ in l. 1. in §. h. iuncta l. 2. ff. de iniur. & per Bal. in l. l. C. de leg. hæred. & maximè quia nec dictũ hoc absolutè procedit, sed ita demũ, si debitori promittenti non noceat, vt in d. l. 2. not. & sic nec d. l. si mandato meo subtilitẽ tecã, vt in locis præalle. dr̃ & sẽserunt quidã in l. diẽ sun
ćto. vbi & nos multã, in gl. eodẽ tpe. ff. de officio assesso. & bene, & ita tenendum est, & obliuioni non tradendũ.

CCXXXV.

1 *Testiũ verba si multũ habeãt intellectũ inter pretãda sunt in benigniorẽ partẽ, sed lõge benignius faciet iudex si repellat.*

INno. in c. cum clamor. in fi. de test. (quod semper notandum est) dicit, q̃ † verba dubia testiũ ac probationes, si
1 nullũ habeant intellectum, interpretanda sunt in mitiorẽ partẽ, seu benigniorẽ, & bene ipsumq; refert, & sequitur Bal. in l. Lucius. in 1. lect. in 2. col. ff. de his qui no. infa. & est arg. in l. benignius. ff. de legi. & in c. iuuenis. de spon sa. Sed tu aliud longe notabilius obserua, q̃ mitius & benignius esse reputatur (cuius contrarium dicerent prima facie omnes) si iudex ipsos testes repellat. gl. est sing. in §. quia vero in auth. de test. quam exclamat Ale. in l. diuortio. in 5. col. ff. sol. mat.

CCXXXVI.

1 *Legati natura est lucrum afferre.*

1 LEgatif natura est lucrũ afferre, ita vt licet prõ nõ scripto hæreditatis vadat cũ onere conditionali in dispositiuo, secus tñ sit in prõ nõ scripto legati, & ideo portio deficiẽs prõ nõ scripta accrescit cũ onere, & sic f̃m natura suã, vt est arg. in l. si hæreditatis. ff. man. prẽterquam in legato, & fuit dictum Pet. qđ refert, & sequitur Bal. in l. q̃ conditio. in fi. princ. ff. de condi. & demonst. porro not. ex alioq; nunc cõfirmandum, quod quotidianum est, & notabilius longè magis, quia in simili videmus, q̃ vxor, si alimenta sibi debeantur iure cõi tenetur operari hæredibus viri gl. sing. in l. sicut. in. fin. ff. de oper. lib. & tñ si iure legati ei relicta fuerint, operatur sibi. l. 4. §. fi. ff. de ali. & cibaria. leg. ita idem Bal. in l. si donaturus. in §. fi. in princ. ff. de cond. ob causam, & Ale. post eum in l. diuortio. in 9. col. ff. solut. matrimonio, & est menti tenendum.

CCXXXVII.

1 *Incidens arbores fructiferas non solum è fundo potest expelli, sed etiam contra eum agi actione legis Aquiliæ, etiã si esset maritus idq̃ feciſſet in fundo dotali.*

1 DIctu aliud mirabile legi hoc mane calamo nõ occludendũ, q̃ incidens arbores fructiferas, nõ solũ è fundo põt expelli, vt not. in auth. qui rem. C. de sacrosc. eccle. verum etiam agi cõtra eum actione legis aquiliæ, vt in l. & si proprietatis, & in l. sed & si ipse hæres. ff. ad l. aquil. ẽt si esset marit⁹, ipsumq; feciſſet in fundo dotali, f̃m gl. no. in l. diuortio. in §. si fundum. ff sol. mat. (& hoc est qđ admiramur) q̃n dñs fundi dotalis dr̃. l. doce ancillã. C. de rei vendica. ita vt lucretur fructus etiã super excedentes onera matrimonij. l. dotis fructus. ff. de iur. dot. l. 4. ff. de pact. do. & no. Bal. Noue. in tract. de dote. in 2. memb. vndecimæ partis princip. in 6. col. nec de eis mulier possit cõstante matrimonio eleemosinã facere, f̃m Abb. Pa. in c. si quis. in princ. de furt. imo plus D. de Rota in deficio. suis not. 422. inc. Fuit dubitatum. in princ. dixerunt. q̃ maritus ratione villæ sibi in dotẽ datę, in qua cõsisteret ecclesia parrochialis, & cuius ius patronatus ad vxorẽ spectaret, posse ad ecclesiã ipsam vacantem idoneã personam præsentare, dñs autẽ & arbiter est quilibet in re sua. l. in re mandata. C. mand. etiam aburendo, vt sępius diximus. l. sed & si lege. §. consuluit. ff. de peti. hæred. di. ergo solue, & dic vnico verbo verum, sed quia dominum (& erit intellectus ac declaratio ad d. l. doce ancillam) non est liberum, sed restitutioni subiectum, nec erit quoque melioris conditionis quam alius & commodè, quod in simili not. in l. fi. de dominio acquisito reuocabiliter. addi posse videtur. ff. de pactis, & ita tene.

CCXXXVI.

1 *Multa in genere licent, quæ in specie prohibita essent, quod multis exemplis commonstrat, per totum.*

2 *Maritus negans se maritum perdit beneficium ne conuenia tur vltra quã facere potest. idẽ in fideiussore cedendarũ etc.*

3 *Mendacium circa illud quod est causa beneficij, efficit vt beneficium perdatur.*

1 MVlta licẽt in genere, quæ in specie absq; dubio prohibita essent. ita vt quemadmodum hæc eadẽ diuersa sunt, diuersos etiam habeãt effectus. exempli grã, obligatio oĩum bonorum præsentiũ & futurorum in spẽ nõ valet l. fi. C. q̃ res pign. ob. po. & tñ valet in genere, vt not. in l. fi. C. de pact. rursus, actio de dolo concurrit cum alia actione in genere, & tñ non concurrit in spẽ. l. 1. ait ptor. ff. de dolo. per quẽ tex. ita dixit Ias. in l. certi conditio. in 5. col. ff. si cer. pet. & non habet dubiũ, qđ & latius declaro ego in l. cum mota. C. de transact. vltimò, concessio ꝑbendæ vacaturæ in specie non valet. c. 1. & 2. de concessio. ꝓb. c. ne testanda. c. ne captandæ. eo. tit. in vi. & tñ valet in genere, vt no. in d. l. fin. Et ideo pro ꝓdictorũ cõfirmatione volo obseruetis vnũ certè obseruatione dignum, & nun-
2 quã obliuioni tradendũ, quia scitis, q̃ † maritus habet beneficium ne conueniatur, nisi in quãtum facere põt, vt in l. maritum. & in l. etiã. cũ simi. ff. sol. mat. & vtrobiq; not. & pari modo fideiussor cedẽdarũ actionũ, & vt nõ prius conueniatur, quã reus principalis. auth. præsente. C. de fideiusso. & q̃ si ille se maritum, hic vero fideiussorẽ negauerint, id ipsum perdunt, vt in l. etiam in §. licet. & ibi per Ale. & in d. l. maritũ. clarius. ff. sol. mat. & nõ immerito,
3 quia mendaciũ circa illud q̃ est cã beneficij, efficit vt beneficium perdatur, secundum Barto. in loco infra allega, vbi ad idẽ etiã multa, & latè dixi in l. vinũ. ff. si cer. pet. sed tñ rõne suprà dicta, & similib. adductis, contrariũ dicendũ esset, si hi conuenti actionib. ordinarijs, negasset tñ narrata prout narrabantur, & prout petebãtur petita, q̃n tunc licet deducta principaliter in libello negata esse videanẽ, nõ tñ negatæ videanẽ cæteræ, qualitates, ita Bar. (& est egregium dictum) in l. sed si dubitetur. in §. 1. in fi. ff. de fideiuss. & in l. si cui. in §. si à filio. ff. de leg. 1. q̃ exclamat Ale. in d. §. licet. in fi. & maximè quia de cõnexis alias idem iudicium esse solet. l. quæ religiosis. ff. de rei vend. c. translato. de const. cum simul. & tñ hic secus, nisi respondeamus, & est verum hoc ideo esse, quia exceptio dr̃ libellus rei l. in exceptionib. ff. de prob. l. 1. & 2. ff. de excep. verba aũt libellantis gñalia, & ambigua interpretantur in sauorẽ libellãtis. l. si qs intentione ambigua. ff. de iud. ergo.

CCXXXIX.

1 *De delicto eiusdem hominis sępius quæri non debet. fallit nouis superuenientibus iudicijs. nu. 2.*

1 DE delicto eiusdẽ hoĩs sępius quæri non debe l. licet §. fi. ff. nau. caup. stab. Adde tu id esse fortè, quia sicuti in ciuilib. dicimus bonã fidẽ non pati, vt bis idẽ exigatur, quia solutione eius qđ debeẽ & c. vt inst. quib. mo. tol. ob. in prin. pari mõ idẽ dicere debemus in criminalib. vt no. in l. qui bis idẽ de vera. ob. & in l. bona fides. ff. de re. iu. & est arg. in l. absentẽ. ff. de pœ. sed tñ scias velim hoc absolu-
2 tè verũ non esse, quia iudicijs † superuenientib. (nouis intellige) toties quæri põt, & debet, quoties superueniũt, vtilitatis publicæ gratia ne delicta impunita remaneant l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil. c. vt famæ. de sen. excom. & ita seruatur, quare anaxandridas cuidã scisciti an quare absolutus ad Lacedemones nihilominus obnoxius rem a neret legi, vt liceat rectius inquit, de eo statuere, qui põt denuo conueniri, & pœnas legib. dare, ex quo practica inoleuit apud nos, vt cum rei ex carceribus relaxantur, si crimen tñ detestabile sit, eos nõ simpliciter, sed pro nũc relaxandos esse, vt hoc prætextu possint semper, & quandocunque iudici placuerit, non absque causa tamen, pro clamari, quod perpetuo menti tenebis.

CCXL.

1 *Condemnatus semel non est amplius de eodem delicto cõdemnandus. quare.*

1 HAbemus etiã, vt in simili modo dicebã proximè, q̃ semel condemnatus, non est amplius condemnandus per eã rõne inquirendus, ex quo inquisitio sit, & inuẽta est principaliter, vt condemneẽ quis, aut absoluatur, si sine culpa inuẽtus fuerit. l. sepulchri violati actio. ff. de sepul. vio. l. senatu. ff. de accu. l. nunquã plura. ff. de priua. delic. q̃ pulcherrimo testamenti veteris exemplo nũc etiã est vobis comprobãdũ, arg. plane apertissimum, discipli nis cognationẽ quandã inesse vsq; adeo, vt vna alterius authoritate cj sępissimè fulciatur, id ipsum igitur est, q̃ ante condẽnationẽ Adã & Eua à Deo optimo maximo inquisiti, & interrogati fuerũt, quare de ligno comedissent, nõ etiã serpens. quia. ſ. diabolus, qui in serpente loquebatur, rã pro peccato suo fuerat condemnatus, & de cœlo empireo deiectus, ergo (vt diximus) non amplius condemnandus, nec inquirendus aliter de peccato, seu interrogãdus, vt legitur Gen. c. 1. Caim pari modo fratricida condemnatus, vt maledictus esset super terrã, vagus, & profugus, nec illa sibi daret fructũ, si operatus fuisset, signatus postea à domino, ne interficeretur, quia scriptũ etiã est, non iudicat Deus bis, in id ipsum afflixi te nõ affligã te vltra. Naum. c. 1. & in canone, quæsitum 13. q. 2. quæ omnia memorię teneas, vt nedum leges, uerum etiam sacras literas aliquando colere videamini.

CCXLI.

1 *Commentariensis pœnam quam subiturus erat, is quam mandauerat prætor diligenter custodiri, si aufugiat, è carcerib.*

1 HIs diebus (vt scitis) effractis foribus † carcerati oẽs aufugerunt, tum vel maximè vnus, quẽ inter cæteros, diligenter custodiri mãdauerat prætor, idque in actis apparebat, quærebatur an culpa in cõmentariensem refundi posset, vsq; adeo vt pœnam subire debeat, quã subiturus erat ille, multi dicebant q̃ non, forte quia negligentia nulla sibi imputari posse videbatur. ego, vero cõtrariũ verius esse existimabam, & credo verissimum, ex quo diligenter custodiri dr̃ quis, si in compedibus detineatur, quòd vsque quaque factum nõ est, & malè casus est sing.

in l

in l.1.C.de cust.eo.& in l.si quis filio.in §.eius q,& ibi no. ff.de iniu.rup.irri.test.& vti quotidianũ mẽti esttenẽdũ.

CCXLII.

1 *Tractus futuri temporis non spectant ad iudicem.*
2 *Legis proprium est formam dare futuris negotijs.*
3 *Intellectus l.si mandauero.§.1.ff.manda.*

1 TRactus futuri temporis non spectant ad iudicẽ.l.j.ff. de vsu.alias.addas tu,à lege nõ differre, cuius ꝓpriũ
2 est,futuris dare formã negotij.ita vt hac rõne alibi dixerim,opertere rectè positas leges oĩa determinare,& quã paucissima cõmittere iudicantib.vnde ad propositum,si bona alicuius publicata sunt,non veniũt postea quæsita, nec legata,vt no.in l.non ad ea.ff.de condi.& de.& in l.ẽt C.ad l.Fal.& in l.si mandauero.in §.1.vbi Bal.in spẽs.in 2. col.ff. mand. & si condemnandus est quis ad soluendũ vi num,vel tale quid aliud quanti plurimi valuit, intelligit tpe sententiæ,non post,vt idẽ Bal.renuit in l.in hac.in 2. col.ff.de cõd.triti.& dixi ego latè in l.vinum.ff.si cer.pe. & alibi in ru.de resc.in 2.col.ꝙ qui casu vel in cõsequẽtiã lædi possunt,non sunt citandi,& bene,(sed tñ adde, & erit
3 intellectus,ꝙ hoc ipsum, quid in d.§.1.dr.debet verum interpretari in vsuris venientib.officio iudicis mercenario,nõ per stipulationẽ annuã.casus est in l.1. & ibi no.C. de sen.quę sin.cer.quã.Secundo,vt procedat condẽnãdo, non declarãdo.l.1.C.de fideic.Tertio & vltimò si futurũ sit perseuerantia quædã futuræ executionis.l.inter castel lianum.ff.de arbit.l.harum.& l.egi.ff.si ser.vend.

CCXLIII.

1 *Taciti & expressi eadem semper non est virtus.*
2 *Intellectus l.cum quid.ff.si cer.pet.*

1 ALium intellectum notetis velim ad regulam.l. cum quid.ff.si cer.pet.dum ibi dr,paremt vim habere tacitum,& expressum, vt non generaliter verum sit,quia de mente iuris iniquum est,quod quo tempore quis obligatur tacitè ad rem trahendã,eodem tpe in mora constituatur,ẽm Bar.in l.quoties in dic.ff. de verb.obl. & tũ si expressè actum sit inter partes,vt res statim traderetur non erit iniquum,vt dixi in l.vinum in 2.lect.3.,proximè alleg. ff.si. cer.pet.& ideo intellectus est,& declaratio , quã lex prædicta loquatur in tacito ex natura rei , vsque adeo vt expresso æquipararetur, & quando expresio nõ erat forma,quoniam alias secus.ita Saly.in l.fi.in fi. C. de noua.

CCXLIIII.

1 *Gradatim appellandũ est,& non omissis mediis,fallit in scholaribus,& quæ utilitas.nu.2.*

1 DIximus(vt sciunt omnes)gradatim t appellandũ esse, & non omissis mediis.l.imperatores.ff.de appell.l.sci pimus.C.e.l.1.ff.quis & à quo.quod tũ intellige verũ regulariter,præterquã in scholarib.quib.in speciale priuilegium(& est no.dictũ,& limitatio ad ꝓdicta)concessum esse vr,vt possint appellare etiã medijs omissis ad principem,ẽm Bal.in auth.habita.in 4.col.C.ne fil.pro pa.per illum tex.Itẽ de iure ciuili,non de iure canonico,vt in ca.
2 significantib.de no.ope.nun.& in c.referente.de præb.& est t vtilitas,quia hinc forte dubitari posset, an appellatio alternatiuè interposita valeat,vt per Do. de Ro. in deci. suis 209.inci.appellatio.in no. nec secus dicendũ est, sed pro singulari verbo notetis velim, ꝙ pari ratione idem in sententia excommunicationis obseruari deberet , ex quo unlla maior pœna est in ecclesia Dei.capit. corripiã tur. 24. quæst. 3. vt non prius infligeretur,quã suspensio & interdictum præcederet,& tñ à prælatis nostri temporis infligitur,& pro minima etiam ac leui causa,& malè, & ea de re non mirum si in contemptum ducitur , ita Abb. pa.in cap. clericos. de cohabi.cle.& mul.cuius excommunicationis loco sciatis etiam olim Iudæos extra sinagogas eijci solere , quod dedecus apud eos putabatur maximum, vt Iohan.nono.ibi, Iam enim conspirauerant Iudæi , vt si quis cœcum confiteretur à Christo illuminatum,extra sinagogam fieret,tene menti.

CCXLV.

1 *Concordia gl.in l.a.ff. de procur.dicentis quod procuratoris officium esse debet gratuitum.& gl.in l.in eos.ff.de tutel. quod imo cum salario constituatur.*

1 DVas glos.habetis t inuicẽ contradicentes, vnam in l.1. ff.de proc.dicentẽ,procuratoris officium gratuitũ esse debere,& idem ferè in l.si tibi rem.& in l.si tibi pollicẽda.& in l.si tibi aream.ff.de præscr.verbis aliã ꝙ imo dum salario constituitur in l.in eo.ff.de tute.& non ab re sortè, quia pauci inuenirentur,qui onus suscipere vellẽr, vt in simili dr.Inst.de leg.Falc.in princ.& in §.Sed qa de fideic. hæreditate.ni si concordentur, ꝙ illo loquatur & locum habeat respectu actionis mandati,ista aũt quo ad effectũ exercendi officium,& bene,& fuit concordia Bal.in d.l. in eos,& probatur etiam in l.naturalis.in §.fi.ff.de præsc. verbis. Sed tñ considera concordiam hãc esse verbalem, qm̃ ad ipsum solum intueri debet, ꝙ officium exerceat, ꝙ onus sibi demandetur,& est arg.in l. nomen filiarum. in §.habere.ff.de verb.sign.cum simili.adeo vt aliter dicere necesse sit, ꝙ cum mãdatum sui natura debeat esse gratuitum,procurator etiam sine salario cõstituitur,qm̃ origine ex officio,& amicitia trahit l.1.ff.mand. & ita loquatur gl.in d.l.1.de procur.alias si cum salario cõstituatur,quod à lege non est prohibitum , nisi pactum fiat de quota litis,vt in l.litem. C. de procur.locatio dicetur,& non mandatum,quo modo loquitur alia in d.l.in eos.vn de prædicta etiam eliciuntur,& est verius.

CCXLVI.

1 *Quæ de facto fiunt,de facto etiam debent retractari,& quidẽ ab eo qui fecit.*
2 *Iudex qui aliquem suspendi fecit de facto,an teneatur similitudine supplicij*

1 SOlet dici, ꝙ quæ de facto fiunt,de facto etiã debent retractari,& quidẽ ab eo,qui fecit.l.1.§.& hoc edicto.ff. simul.ven.not.l.minor.25.ann.iuncta gl.ff.de euic.& no. Bal.in l.si deserta. C. si ꝓp pub.pen.& non habet dubiũ, quamuis contrarium probari videatur in c.nisi specialis. de ossi.leg.vbi translatio de vna ecclesia ad aliam erat facta de facto per legatum de latere, & tñ ab eodem de facto retractata non fuit,sed de iure per Papã,& malè si cogitabis,tñ vel maximè quia id non est regulare. Sed ad
2 propositum,ponc aliquid t de facto fiat,quod de facto retractari non possit,quia impossibile fit, puta ꝙ iudex aliquem suspendi faciat , an ipse similitudine supplicij saltẽ teneatur,respondeꝙ sic,quia æquè conuenit,vt eodẽ iure vtatur quis in se,quo iure etiam in alium vsus est,& sapietis dictat authoritas,patere legem,quã ipse tuleris , vt in l.1.& toto tit.ff.quod quisque iu.& in ca.cum omnes. de const.& ita in terminis tenet Bal.in rub.C.de Pœ.iud. qui ma.iud.in 2.col.quem refert & sequitur Pa. de Ca.in tract.fynd.& est quotidianum,in ver. iudex. in pen. col. ideo tene menti.

CCXLVII.

1 *Prælati non domini,sed procuratores , & stipendiarij rerum ecclesiasticarum esse dicuntur . Idem in papa,qui hoc casu prælati appellatio continetur.nu.2.*

1 NOstrum quis(q; scit quod prælati t non dñi rerum ecclesiasticarum,sed procuratores dicuntur,ac stipendiarij,vt legitur in c.2.de dona. & in c.fi.12.q.1. & in c.si ne exceptione 12.q.2.& similib.quãuis ipsi secus sentiãt, & malè,ideo aduertere maximè debent, ne sint proditores sacrilegi,& fures,dicit gl.in c.causa carpensis.de verb. sig.& vt alibi homicidæ deputentur in conspectu Dei,in c.qui Christi,& in c. qui abstulerit.12.q.2. ex quo matrimonium Iesu Christi est,vt in c.cum ẽm apostolum.de ꝓbendis.& in c.cum ex eo.de electio.in 6. vnde quacunq; hoĩes offerunt ecclesijs,oblata Deo esse dicuntur,vt in c. nulli liceat,& in d.c.q abstulerit.12.q.2.& pauperib.quo ad sustentationẽ,& redẽptionem etiã eorum,vt in c.apostolicos,& in c.quatuor.& in c.de reditibus,& in cap.aurum,& in c.gloriẽ.ea.q. & cã.In tñ vt eisdẽ prælatis morientib.proprietas & possessio earum penes ipsum Christum remaneat,qui viuit in æternũ,seu ecclesiam, q̃ nunquam moritur,aut vnquã est nulla,vt in c.pudẽda.24.q. 1.&

j.& in c.ita dñs. 19.di.vbi gl.& in simili.in c.fi.gratiosè de de.rescrip.in vi.& declarat Inn. in c. cum super.in ij, col. cãpo.& pro.&:si quid vltra necessaria vitæ exponerint, prout multi faciũt,oĩa in vsus inhonestos cõuertẽtes, de suo patrimonio si habeãt,tenentur tantundẽ,imo in quadruplũ ecclesię restituere,vt pœnitere,vt in c.in legib.12. q.2.& in c.sacerdotes,& seq. 12.q.4.& in his nõ est dubi-
2 tatio.Sed quid in papa,breuiter t dic rõne supradicta idẽ, & si liberiorẽ habeat administrationẽ,& in beneficialib. plenitudinẽ ptãtis,cui soli dictũ est,tu es Petrus, & super hanc partẽ ędificabo ecclesiã meã,& portę inferi nõ præualebunt aduersus te,vt in c.ita dñs.19.dist. & in c. ad hõnorẽ,de vsu.pal.& in c.2.(redde singula singulis)de pbendis in 6.& est no.dictũ hoc casu , prælati appellatione Papam etiã contineri,vt declarat Abb.in c.constitutus.in 3. col.in fi.de resc.Quod in Imperatore tñ non est considerabile,si prædicta perpendantur. quamobrẽ etiã semper credidi(quæstio.n.est multum dubia)donationẽ Cõstantini factam Papæ Siluestro valuisse,& tenuisse,à presenti declaratione non alienum, & si alias causa disputat latius Bar.alij.in procem.fforum.in 4.col.

CCXLVIII.

1 *Assassini & proditores etiã delicto non consummato impunè occidi possunt,nec ad ecclesiam confugientes gaudẽt immunitate ipsius.*

1 ASsassini & proditores quãtum sint detestabiles,& nõ solum ipsi,sed etiã mãdantes,licet ex plurib. videre, quia impunè interfici possunt etiã si delictũ nõ fuisset consummatũ,vt notabiliter declarat Ang.in cõsi.14.incipit, nos Carolus in 3.col.& materia habet in c.1. de homi.& in l.capitaliũ.1 §.grassatores ff.de pen. &.in l. Cicero eoti.& in l.venales.C. qñ prou.nõ est pe.& ꝓ Bar.in l.nõ solũ.in §.si mandato meo?in pe.col.ff.de iniu.& alios,quos, breuitatis gra non refero,ita vt nec ad ecclesias cõfugiẽtes,sint tuti,vt no.in c.inter alia.de immu.eccl.& in d.c.1. & nihilominus videmus,& est dictũ singulare, ac perpetuo obseruandũ,si steterit statutũ in ciuitate,Bannitũ interfici nõ posse,nisi ab inimico, & eo qui fuisset causa ipsius banni, ꝙ si per assassinum interficiatur , nec ipse nec assassinus tenebitur,tex.est quem ibi in specie no.Bald.& induxit in l.Gracchus.C.ad leg.Iul.de adul.

CCXLIX.

1 *Morientis dicto dicentis se ab aliquo interfectum nõ creditur nec iudicium facit etiam ad torturam,excusat tamen hæredem accusantẽ à calumnia,statur tamen eius dicto si exculpet interficientẽ,& qua sit rõ diuersitatis.nu.2.3.& 4.*

1 TV habes tex.illũ no.in l.3.in §.si quis moriẽs ff. ad sil le.qđ dictũ t morientis dicentis se fuisse ab aliquo interfectum,non est facile credendũ,imo nec ẽt indiciũ facit ad torturã,ẽm gl.in l.mater. C.de calum.ex quo mẽs. tũc mortis cogitatione turbat,vt in l.hac cõsultissima.in §.at cum humana fragilitas.C.qui test.fac.po. & sensit Bal. in ti.de pa.Constã.in §.vasalli.in 2.col.in vs.feu.inducit tñ suspitionẽ,quãdã,quæ vilis appellatur, ẽm gl.in l. mater,quã ibi in spẽ no.Bal.& infert effectũ ex ea resultare,
2 quia t excusat à calumnia hęredẽ accusantẽ,& latius Ale. in consi.14.inci. Põderatis in 2.col.in 3.vol.& nihilomi-
3 nus ad propositũ assertionis ipsius t atur,exculpantis interficientẽ,qm̃ tunc pro se iudiciũ innocentię habere dr, vt in l.Paulus.in §.1.ff.de bo.liber.per quẽ tex.(mitto qđ euaserim ego multos)ita dicebat Bald.in l.1.in vlt.col.C. cõia de leg.& non habet dubiũ etsi alias mihi semper visum sit primũ dubitabile, considerata maximè qualitate morientis,vt in l.plenũ.in §.equitij,cum vul.ff.de vsu & habi.Sed dato ꝙ ita sit,& non secus intelligatur, ꝙro diuersitatis rõnem, q̃ nullibi memini me legisse,& rũdeo breuiter id esse fortè,quia promptiora sunt iura ad absoluendum,quã ad condemnandum.l.Arrianus.ff.de actio. & obl.l.fauorabiliores.ff.de reg.iur.l.maiorem.ff.de pac. & in spẽ est tex.in c.inter dilectos.in fi.de fid.inst.per quẽ ira etiam dicebat Bal.in rubr.de cõtu.inuest.in fi.in vlis. feu.& non habet dubium,& hinc est ꝙ iudex ipse,si reus defensorem non habeat,tenetur defensionẽ suscipere il-
4 lius,vt dr in l.si non defendãtur.de pœn.& in l.1.in fi. de quæl.& in auth.qui semel.C.quomo.& qñ iud.& in lam pliorẽ.in §.pen.C.de appell.& not Bar.in l.seruum quoq; in §.publice.in 2.col.ff.de procu.& ad propositum.d.§.si quis moriens.idem etiam dicebat Bal.in no.q. in l.generaliter.C.de non num.pec.& in auth. si dicatur & vtrobique in 2.col.C.de testi.

CCL.

1 *Actiones quæ dentur emptoribus pro equo morboso eis vẽdito.*
2 *Marischalco nulla datur actio ementi equum morbosum.*

1 PRo equo t morboso si alicui venditus sit, prodita actio redhibitoria legiẽ.Itẽ & alias quãto minoris , & actio in factum,oẽs ex edicto Curuliũ descendentes, de quib. sigillatim in l.redhibitoria,& in l.sciendũ.in fi.& in l.ꝙ si in §.in factum.ff.de edil.edict.declarando tũ vt declarat Odoffr.& alij in rub.eo.tit.In tñ vt illis,(semper emptorib.aduersus venditores ex eã,concessum sit preciũ repetere,intra tñ certum & determinatum tps à lege præfixũ, de quo in locis præalleg.& non ab re,vt arbitror,cũ eius edictum in æquitate fundatum sit,non patitur quẽ bona fide emẽtẽ,decipi,si virium maximè lateat,qm̃ alias subesset quid quod sibi posset imputari,vt in l.æquissimũ.ff. de bo.pol.ẽm tab.& in l.qđ si Ephes.cum simil.ff.de eo ꝙ cert.loc.& est ad propositũ arg.optimũ in c.cum vniuersorum,de rer.per.& in 4.fi is.C.si min.fe.ma.di.& in l.pẽ. in §.si quis.ff.de iur.& fact.igno.præterquã in casu , & te
2 ne menti,qñ Marischalcus t emisset , quia tunc & absolutè eidẽ denegaretur actio,nec æquitas prętoria ipsum comprehẽderet,casus est in l.2.in §.Seruius autem sulpitius, quem ad idem inducit Iac.de Aret.ibi , & Bald.ff.de origine iuris.

CCLI.

1 *Actus humani regulantur à principio quadruplici,quorum si alterum desit,actus corruit.*

1 SOlet dici,& meminisse recordor sępius,qđ t humani actus regulẽtur à duplici principio,voluntate,& potestate,quorum si alterum defuerit,actus ipso iure erit nullus,vt in c.cum semper abbatia.de offi.dele.& in l.quæro. ff.de eo qui pro tu.per quæ duo iura ita etiã dicebat Per. de Anc.in cons.1.in prin.Sed volo vos aduertere , & erit ampliatio notabilis, quia alia duo etiam requirũtur scięntia.l.& forma,casus est in l.1.in prin.quẽ tex.pro singulari obseruat ibidem Bal.in prin.c.ff.de legi.

CCLII.

1 *Vicarius Episcopi habens speciale mandatum nõ potest extra prouinciam præsentatum à prono ad beneficium instituere.*

DE singulari & no.casu fuit hodie interrogatus,an Vicarius Episcopi habens speciale mãdatũ,posset extra prouinciam præsentatum à patrono ad beneficium instituere. Et breuiter ac prima facie videbatur dicendum, ꝙ sic,ex quo illud idem est volũtariæ iurisdictionis, & põt facere etiã Episcopus,quod sanè inficiabitur nemo,ergo & vicarius,qm̃ vtriusq; cõsiliorum idẽ est.dicit tex.in c. 2.de consue. in 6. per quẽ ita etiã in simili not.q. decidit Bal.in l.si quis ad declinandã.in 3.col.C.de epis.& cle.Sed
1 tñ contrarium t verius est,quia cõmissio facta ab inferiorià principe,nunquã põt exerceri ext.territorium cõmitentis,ẽm Bar.in l.cunctos populos.C.de sum.tri.& fi. catho.& in spẽ cõperi post eum Bal.ita tenentẽ.in l.2.per illum tex.in prin.quem dicit ad hoc esse no.ff.de offi.procon.Nec obst.tex.in c.1.etsi idem Bal.nõ dicat,quia id verum est quo ad iurisdictionem,& in his quæ sunt fori cõtentiosi,ẽm D. de Ro.& est declaratio non spernenda,in deci.suis no.397.inc.si episcopus.in 2.col.ergo in cæteris locum non habebit,quod perpetuo menti tenebis.

CCLIII.

1 *Exceptio contra testem,quod si compater,ipsum debilitat.*

IN causa quadã criminali magni momenti, respectu maximè personarum,ad defensam oĩa fere,quæ obstabãt, bonis rõnib.& præsertim ꝑ testes facientib. sublata erãt, vno duntaxat excepto,cui solum obijciebatur quod erat

compa

compater patris delinquentis,quærebatur an ipsum debilitaret? Et breuiter cū hinc inde multa dicta fuissent, obtinuimus,quod sic,qm̄ pari ratione videmus, quod ipsum in ius vocare minimè potuisset,gl.est not.ex qua hoc in specie infert Bald.& menti tenendum exclamat in l.generaliter.ff.de ius vo.

CCLIIII.

Exceptio periurij semper repelli testem,etiam quod pœnitentiam egerit.

Multa in materia probatoria recepta sunt,quæ in aliis locum non habent.

AD idem in simili causa,cuidā testi obijciebatur,quod erat periurus,nec ipse negabat,quia verè poterat p̄bari,sed replicabat pœnitentiā egisse,fuit quæsitum quid iuris,videbatur prius dicendum qđ admitteretur,& est arg.in l.quāuis.ff.de in ius voc.& in l.Papinianus.in §.me minisse.ff.de inoff.test.& in l.ita tū.in §.si patronus.ff. ad Treb.& in c.quāto.2.q.1.& alibi ꝛ.de his pœnitētib.multa dixisse recordor.Sed tū scias contrariū esse verius in te xte.casus est in l.imperialis,& ibi no.C. de nupt. & in l.3. C.de re mili. per quæ iura ita etiā dicebat gl. in terminis semper notanda in l.qui cum vno in §.ignominia.ff.de re mil.& in c.testimoniū.in ver.periurij. de test. & sentirēt Bal.in l.Lucius.in fi.ff.de his qui no.infa.ac post Arc.in c. quicunq;.6.q.1.Et sic coniectura facile assequi possumus

In materia probatoria multa recepta fuisse quæ regulariter in alijs locum nō haberent,& pōt comprobari optimo simili,quia si testator dixerit,volo,quod expendātur centū,intelligitur & non vltra,& tū in teste secus,vt not. in l.rationes.C.de proba.ita Bal.in l.qui alieno.in §. libertos.ff.de neg.gest.quod not.quia quotidianum.

CCLV.

Mandatum dicitur tacite reuocatum, ex quo mandatarius incipit malè vti substantia sua,ita quod soluenti tali mādatario debeant imputari.

FVit hodie maxima coram iudice victualium altercatio inter duos certe huius ciuitatis honestissimos ciues, qui vnus ex eis creditor alterius ducatorū mille ex cā mutui,absens scripserat amico suo, viro alioquin tūc optimæ fidei,& conuersationis, & eidē pariter mandatū exigendi miserat dicta mille,quo viso,& literis simul,inde tū ad multos dies, mutata cōditione illius creditū petentis,ita vt suspitione nō careret, ꝙ & ipse debitor non ignorabat,qm̄ notoriū erat,dicta mille p̄soluit,quib.habitis statim fugā arripuit,reuersus creditor iterum dicta mille petebat,ꝑ vero debitor se liberatū esse dicebat,q̄rebatur quid iuris.Et breuiter quia mandatū nō fuerat reuocatū idē iudex partib.ita volentib.eo tunc fine processu negotiū diffiniri,debitorēabsoluit,cuius deficio ꝓbari videbatur per tex.in l.qui non fortē.in §.qui filio.ff.de cōd.indeb.& male ac perperā,quia statim,ꝙ cepit mandatarius esse suspectus, & malè vti substantia sua,vt iste, mandatū dr̄ reuocatū,ita vt soluēti potuerit imputari. casus est ibi not.Bal.vbi multa etiā ad idē allegat, q̄ nō scribo.in l.pater hered.ff.de test.tut.& ideo bonū est semper subsistere,maximè vbi de graui igitur partiū p̄iudicio,ēt quod celerē deliderent expeditionē,vt docet alibi Iurisconsi.in l.si & me & Titiū.ff.si cer.pet.& in l.seruum quoque.in prin.ff.de proc.melius vero si nulli negotia hæc tā magni ponderis,& periculi demandentur.

CCLVI.

Administratio licet per iudicem executoribus testamenti interdicta sit,ea tamen tenent, quæ faciunt cum his qui secū contrahunt,quia inhibitio ignorantes non afficit.

EGregium dictum legi hoc mane silentio non prætermittendū quia prima facie contrariū dicere mus. Nā iudex interdixit fadministrationē executorib.testamēti, an ea teneant,quæ faciunt cum his,qui secū contrahunt, certe vt dici videretur dicēdū,ꝙ nō, quia administratio iā interdicta est,& nihilominus cōtrariū deciditur bona rōne,qm̄ inhibitio ignorantes non afficit,vt inquit Cy. & post eū Bal.in l.i.in prin.per illū tex.ff.qđ iussu.& est vltra eos ar.in l.non est ferendus.ff.de trāsactio.& in l.tres fratres,& in l.emptor cum simil.ff.de pact.

CCLVII.

Liberum arbitrium faciendi statuta habentes,non possunt facere statuta contra libertatem ecclesiasticam & quare.

HAbere liberum arbitriū, multis modis intelligi pōt, vt declarat Bal.in l.1.in princ.C.de sacrof.eccle.tum vel maximè,ꝙ nulli iuri submissum est,vt in l.ante litē.ff.de proc.& est arg.in c.de multa.de preb.& in c.statuimus. de regula.& trā.ad reli.& in l.procurator cui libera.ff. de proc.& tū videmus, quod habentes liberum arbitriū faciendi statuta,non possunt facere statutum ꝑ libertatē ecclesiasticā,ſm Bal.in l.si quis.in §.si procurator.in 2.col. per gl.de qua ibi.ff.quod quisque iu.& non abre,quia cū sit pœnale statuentib.idē facere,vt in auth.cassa & irrita. C.de sacrosan.eccl.in libero arbitrio contineri non debet,vt dicit Bal.in loco præalle.& est arg.vltra eum in l.si quando.C.de inoff.test.& in c.ex insinuatione.ſm vnum intellectum,de iur.pat.& in cap.1.de offic.ord.& est obseruandum.

CCLVIII.

Condemnari quis ex præsumptionibus quantumcunque violēntis non potest,nisi in quibusdam casibus à iure expressis,& tamen si condemnaretur,condemnatio teneret,non tamen vt pœna vltimi supplicij afficeretur.

NOn pōt quis ex præsumptionib.quantumcunq; violentis,& indubitatis condemnari,vt sciūt oēs,& probatur per regulam.l.sciant cuncti.C.de prob.& l.absentē ff.de pœ.& l.interpretatione,& l.si præses.ff. de pœ. ꝙ tū intellige,nisi in qbusdā casib.à iure expressis,ſm Bar.in l. quod Nerua.in 6.col.ff.depo.& ex plurib.ad propositum comprobat Gand.in tract.male.de præsumpt.& indi.indub.in 2.col.Sed pone quod quis condemnaretur,an cō demnatio teneat.Videretur dicendū quod sic per regulā l.patre furiosō.ff.de his qui sunt sui vel alie.iu.& simile videmus in sententia,q̄ sub conditione seri non debet l.j.§. biduum.ff.qm̄ appe.fit,lata tū tenet,vt ibi,& in l.cū iudex C.de sent.& not.Saly.in l.cum eorum.in 1.col. C.co.qđ & nos quoque non negamus,sed non vt pœna vltimi supplicij puniatur,quod in practica est satis quotidianū , & notandum, Ita Inno. pater veritatis in c.quia verisimile. de præsump.Ioan.And.& But.in c.afferte mihi gladium. eo.ti.& Bal.in l.fi.C.de proba.præalleg.

CCLIX.

Sententia lata contra patrem executionum potest fieri in peculio quod assignauit filio,intellige tamen dum sententia nō sit lata ex causa peculiari.

PAter assignauit aliquid filio in peculium,q̄ritur si sententia lata sit ꝑ patrē,quod tū intellige ex causa nō peculiari,an executio possit fieri in peculio, vel & aliter si tenuta gñaliter.emanauerit ꝑ patrē. an extēdatur etiam ad peculiū,dic breuiter qđ non,& si dubitandi rōnē faceret,quia peculium quo ad proprietatē,est patris,vt not. in l.filio famil.in prin.ff.sol.ma.illudq; adimit pro libito voluntatis.vt in l.apud Celsum.in §.fi.de exce. do.& in l. filiæ.C.sol.mat.& not.Spe.in tit.de feu.in 18.q.& ad propositū est rō,quia ex constitutione diui Claudij separatū est à reb.& bonis ipsi° patris,ita vt illis cōfiscatis,hoc idē à cōfiscatione ꝓcul dubio eximaſ,vt no.in l.pen.C.de cessio.bo. & ita in terminis,exclamās amplius dictū esse pegrinū,dicebat Bal.in l.3.in §.sed vtrū in j.co.ff.de min.

CCLX.

Coniunctus pro cōiuncto licet non admittatur sine mādato ad agendum,vt sibi soluatur , admittitur tamen vt debitum deponatur.

COniūctus,vt sciunt oēs,pro cōiuncto admittitur ad agendū,ēt sine mādato.l.sed & hę.in prin ff.de proc. sicuti & ad rescriptū impetrandum,vt in c.nonnulli in §. sunt & alij.de resc.& † tū nō admittitur ad exigendum ēt si esset pater,quod vī mirabile.l.si hoīem.§.si gener.ff.de sol.& est gl.quā.ibi celebrat Bar,in l. vero procuratori.ff. eo.& exclamat no. Abb.in c.cum.M.in 3.col.de const. & est arg.

est ar.in l.patri.& in l.illud.ff.de mino.sed tamen volo vos vnū nō ignorare,ꝙ dicit menti tenendum Bal.in loco statim allegando,quod licet non admittatur ad agendum, vt sibi soluatur,admittit tū vt debitum deponatur & ē frequēs,ac quotidianū,ita Bal.in l.si aūt,in prin.ff.de neg.gest.

CCLXI.

Creditor si pignus tradidit alicui sibi debitum soluenti, si postea illud deperdatur,non tenetur debitori.

CReditor † cuidā debitū soluendi,nō quod ipse esset debitor,sed alius,pignus tradidit,quod fortè casu , vel ēt culpa recipientis deperditum est,valebat debitor ipsum sibi persolui à creditore,dubitabatur an esset obligatus , vidēbatur dicendum prima facie quod sic,quia lubesse.videtur quid,quod creditori posset imputari.cur ipsum debitori domino non dederit,& tū contrarium est verius , & ita hoc mane fuit determinatum,me ad idē & in terminis allegante doctrinā Bal.qui certè oīa sciuit,in l.si fideiussor.in §.credito.per illum te.quē ēt dicit singularē.ff.de neg.gest.

CCLXII.

Idem iuris est de fructibus & accessorijs,quod de principali.

ADeo verum est id,quod † vulgo dici solet,idem iuris esse de fructibus & accessorijs,quod est de principali,vt quis si petierit se mitti in possessionem oīum bonorum,& possessorum tempore vitæ & mortis defuncti, intentādo formā l.fi.C.de edi.di. Ad tollen.quā solenniter hoc anno interpretati sumus , & typis excudi curauimus, mittatur etiā & mitti debeat in possessionē fructuū post mortem ipsius defuncti,licet nunquam fuerint proprij,tex.est quē no.dicit,& menti tenendum Bal.ibi in l.3.in §.sed quid si. ff.de neg.gest.& hæc sint satis,etsi multa dici potuissent,q̄ vt plurimū in facto euenere. restat interim vt lector æqui bonique consulat, & cogitet me his nō tam mihi, qui hasce editiones semper abhorrui,quia auditoribus meis,eorum præcibus fractus satisfacere voluisse.

CCLXIII.

De statuto Pisano.

STatutum est Pisis,si quis aliquem offenderit,ipsum ponere posse se in manu ipsius offensi,vt corpus scindatur & malè.quia ad ipsum videtur esse contra tex.in l.liber hō. ff.ad leg.Aquil.& in c.contingit.de senten.excom. per quē tex.ita etiam dixit Bart.in l.1.in §.vsque adeo.in fi.ff.de in iur.sed dato quod valeat,quæro an si in scindēdo modum excesserit,puniatur?dicas breuiter(& est sing.verbum)qđ sic,quoniam id cum moderamine,& boni viri arbitrio facere debet,vt ille idem Bart.declarat in l.sed si vnius. in §. prætor ait.ff.eo.quod menti tenebis semper.

CCLXIIII.

Morte an omnia soluantur , & etiam crimina extinguātur.

GEnerale est,mortem oīa soluere, vt in §.deinceps in auth.de nup.ex quo non amplius hō,sed cadauer appellatur,vt in l.seruo manumisso.ff.de cōdi.inde.ita vt crimina eo casu tunc etiā extinguantur, vt no.in c. causam q̄ qui fil.sint legiti.& in c.à nobis de senten.excom. & in ca. quorunda.23.distin.& plenè per Ant.Corse.in singu. suis pœna.5.quod per locum à speciali quoque probatur. in §. per contrariū .Insti.de hæred.quæ ab intesta.de se. & nihi lominus videmus quod alio casu, si qs in ciuitate morari non poterat,puta quia bannitus, & moriatur pēdēte bāno nec ad ciuitatē reduci poterit,ita Bart.in l.2.(quod etiā mirabile ex supra dictis vī)ff.de cadaue.pu. & est arg.in cle. 1.de sepul.per quæ duo ita etiā tenuit Albe.in tract.ban.in 2.parte:3.tempo.in 2.quæstio.incip.an corpus.ita vt alterum fateri necesse sit,vel quod istud non sit verum , vel & melius intelligi debere de bānito taliter,& crimine digno vt nedū viuus verum etiā mortuus puniretur,& breuiter vt indignā facti refricet memoriā,quēadmodum in simili dicitur.in 115.q.1.per quem te.ita etiam in simili Arguit Arch.in c.cœnomanensem.56.distin.Cogita.

CCLXV.

Iudex laicus se intromittere non potest in his quæ sunt merè ecclesiastica,& quid contra.

INhist q̄ sunt merè ecclesiastica, iudex laicus se intromittere non pōt, siue incidat quæstio iuris, vel facti.c.tuam. de ordi.cogni.c.si iudex laicus.de senten.excō.in 6.l.quoties.& ibi no.C.de iud.& minimè mirū, vt inqt Abb.pa. ī c.lator.in 2.col.qui fil.sint legi.quia nec actu,nec habitu iurisdictionē habet prorogabilem,& hac rōne subijcit econtra,si corā iudice ecclesiastico incidat,poteritabsq; dubio ipse cognoscere,ex quo saltē iurisdictionē habet potētia, & habitu(vt diximus)& est arg.in l.1.ff.de iudi. & in l.priuatorū consensus.C.de iurisdom.iud.& limitatio ad regulā contrariorū, quæ non procedit data diuersitatis rōne.l. si quis negotia.ff.de nego.gest.& no.in rub.de acquir. possess.plenius, quod tū ad propositū confundi videbatur p te.ī d.c.tuā.vbi papa hac rōne debuisset cognoscere de successione,sicut de dote,& tū nō cognouit , vt ibidē nisi respondeamus,& est verum.non cognouisse,quia nec incidēter principaliter quæstio proposita fuerat, vt ibi Host.declarat & post.cum Archi.in summa.6.q.1.in 2.col. Sed tū volo practicā obseruetis mirabilē, cum videtis exceptionē hanc remissionis opponi,vt faciatis iudicem opponentibus terminū statuere ad producendū corā eo capitula, q̄ probare intēdūt,vt videat an releuēt. qm̄ alias si nō releuabūt,ad vltertora ꝓcedere poterit, & sic malitijs obuiabit opponētiū , & parti cōsulet cōtra q̄ opponit.Ita Ale. post Saly.in d.l.Titia.in 3.col.ff.sol.mat. & est mēti tenēdum.

CCLXVI.

Venditio facta vxore consentiente,pōt ob reuerentiam maritalem rescindi , & nec etiā mulieris fideiussio pro marito valet.maximè si præcesserint minæ,quæ iustum inducunt metum.

Cautela vt metus non præsumatur in contractibus mulierū.

VEnditio facta vxore consentiente pōt ob reuerētiā maritalem rescindi,vt est gl.no.in l.1.in §.quæ onerā dæ.ff.qua.re.ac.nō de.p quam etiā alibi dixit Bal.ꝙ fideiussio eiusdē facta pro marito non valet rōne prædicta.in l.2.in princ.ff.ad vel.ita vt ei renūtiari etiā non possit, qm̄ nullitas introducta ē à iure prohibitiuo , vt no.in l.1.C.de fideiuſ.dot.den.& per Bar.in d.l.2.& bene,& amplius alibi idē Bal.post Iac.de Are.ꝙ ēt si partes vellēt, vnus eorū non posset esse testis pro alio, in l.1.in §.si vir.ff.ad sillania. & non habet dubiū.Sed tū pro singulari dicto & erit etiā intellectus ad gl.prædictā,obseruandum est, ꝙ sola reuerentia non sufficit, nisi alia concurrant,tū vel maximè minæ præcedentes,quæ iustum dicuntur inducere metum.l. interpositas,& ibi per docto.C.de transactio.& hoc ē forte,quod te.ibidem illis verbis,causa cognita &c. innuere videbatur.Et ideo practicā ē,& cautela ſmirabilis, vt ſem per consanguinei dictæ mulieris adsint,qm̄ tūc oīs metus & dolus abesse præsumitur,quæ docet Bar.in l.transactiō nē.in vtraque lect.C.de transactio.alias(vt dixi) venditio nullo mō valoret,& rescindi semper posset,& est ar.etiam in l.j.C.de prædi.curia.lib.10.& hac rōne voluit, vt in mulierū contractibus eorum consensus adhiberetur,& maiori etiam solennitate fierent statutum nostrum Patauj, sub rubrica de suc.mul.inci.Mulierum fragilitatibus, quod si obseruaueris,& practicam hanc simul alibi,vbi statutum non extaret,tibi & rebus tuis absque dubio consules.

CCLXVII.

Peritis in arte credendum,& quot sint necessarij,ut fides plena eis adhibeatur.nu.2.& 3.

Christi actio nostra est instructio.

SCitis quod peritis in arte credēdum est,& ad eos semp recurrendum,casus est in l.ī prin.ff.de ven.inspi.& in l. semel.C. de re mil.li.10.& i c.vt cōstitueret.50.distt. imo potius eis quod testibus credi debet, & qđē sine iuramento,ſm gl.in d.l.1.& latius quam alibi per iura prædicta,cō probauit Spe.in titu.de proba.in §.videndum.in 7.col. vbi ēt asserit Bononiæ ita alias pronuntiatum fuisse.cum à cāpsore quodam scholaris pecuniam repeteret, & campsor ipsum falcastro percussisset, accusatusque diceret non fal castri vulnus esset,sed alterius instrumenti, quoniam per

chirurgicos reſpõſum fuit iplum falcaſtri ictu pijſſe,& difficultatẽ nullã habere vſ.Sed dubito(& iſtud ſemper memoriæ cõmendabis)pro iudicibus mittentibus, medicos ad videndũ vtrũ vulnus ſit mortale,nec ne,& an ſit remanſura cicatrix,quia ſtatur, vt diximus, eorũ relationi.quot
2 t ſint neceſſarij,& an vnus tm̃ ſufficiat,quod minimè dicendum videretur,quia ſicuti vni teſti credendũ nõ eſt,etſi is Cato foret,(vt aiunt)non etiam vni perito tm̃ credi debet & probatur in l.vbi numerus.ff.de teſti.& Nume.36.ca.& 19.vnde Chriſtus Ieſus etiam hac rõne cũ eidẽ obijceret Iudæi teſtimonium eius nullum eſſe,oſtendit,dicens imo verum eſſe,quia nõ ſolũ ipſe de ſe teſtimoniũ phibebat, ſed etiã pater de illo, nec Eccleſia inſuper ſolo euangelio
3 contentafuit,ſed plures Euangeliſtas voiuit,quorũ t actio, Chriſti.ſ.& eccleſiæ,cuius caput eſt Chriſtus, noſtra ẽ inſtructio, vt in c.ſignificaſti.de elc.& ideo pro reſolutione breuiter dicendũ puto q ſi in loco plures fuerint, duo ſaltẽ requirentur.d.l.vbi numerus. ff. de teſt. quam ad propoſitũ,& hoc modo ampliabitis,vt nedum in teſtibus,verum etiã in peritis procedat, qui et ſi teſtes ipſi quoq; ſint, non tñ eo mõ deponunt,quo illi,vt in locis prælleg. cõtinetur, ſin autem vnus tm̃ ſufficiat, & probatur in §.quod aũt.& ibi Bar.in ſpẽ no.in auth.de non alienan.& hoc caſu regula prædicta,& alia limitabuntur,& non ab re propter publicã vtilitatẽ, & neceſsitatẽ, & qa videmus etiã alio caſu credi debere,vt in l.j.ff.de ver.ob.& in l. Theopõpus.de dot.præleg.& ſenſit per d.§.quod autem etiã Bald.nullã tñ de Bar.mentionem faciens,in c.licet.in fin. extra de teſti.

CCLXVIII.

1 *Iuramentum nunquam illi deferendum, contra quem præſumitur de tranſgreſſione,imo deferens peccat mortaliter.*

1 DE iuramẽto memini me alias multa dixiſſe in c. quin tauallis.de iureiu.ſed vnum nunc à vobis prætermittendum non eſt quotidianum,id ipſum nunquam deferen
1 dum eſſe illi,contra quẽ t vehementer præſumitur de tranſgreſsione,imo ſi deferatur,deferens peccat mortaliter,qa eſt cauſa interitus illius aĩæ.c.ille 22.q.5.quod eſt contra illos,qui ĩ iudicio dicũt,iuret aduerſarius,& bibat ſibi hoc iuramentũ,& ideo prouidẽdum eſſet,ne ſcholares iurarẽt obedire Rectori,quia facilè iuramentum tranſgrediuntur periurium incurrunt,vt dicit Abb.in d.c.clericos.de cohabi.cle.& mul.dictum ſanè iudicio meo non ſatis tutũ, ex quo non præſumitur quis in dubio velle delinquere, niſi aliud cõſiderandum veniat vt ſtatim dicam.l.merito.ff. p ſoc.c.1.de ſcrut.fa.& eſt ar.in l.fi.C.ad leg.Iul.repe. qua re melius eſſet dicere non deferendum clericis concubinarijs,vt concubitus adiurarent.i.renunciarent cum iuramẽto,& promitterẽt de non redeundo ad vomitum, quia hi, cũ aſſueta relinquere durũ ſit,& difficilè, facilius quã illi periurium incurrerent,in ſcholaribus haud conſiderabile ſed aliter procedendo,& eſt practica Abb.vbi ſupra vt no lentes dimittere excommunicentur,per illum text. qua ẽt Caliſtus ſufiraganeus(è vita.n.nõ ſatis ſuc tempore ceſsit incredibile deſiderium ſui bonis omnibus relinquens) vti ſolebat, & quod aſſueta relinquere difficillimum ſit. (mitto quod Ariſt.id quoque dixerit)exemplo etiam Platonis comprobat,cũ alea ludentem argueret,& ille,quam parua reprehendis diceret, qui reſpõdit,verũ eſt, attamen nõ paruum eſt conſuetudo,vſque adeo vt ipſa etiã experiẽtia videmus eos, qui longo tempore in vinculis detinẽtur, ſi poſtea ſoluantur,ob diuturnam vinculorum conſuetudinem vix ambulari poſſe.

CCLXIX.

1 *Multa dicuntur aut tractantur,quæ non ſiunt,aut perficiuntur.*
2 *Prudentis eſt proprium futura prauidiſſe.*
3 *Cautela,ſi quis timet à ſuo ſuperiore iniuſtè excommunicari vt extra iudicialiter appellet,& à grauamine quidem futuro,eo enim caſu excommunicatio ſuſpendetur.*

EGo fui multoties interrogatus,ſi quis timeret à ſuo ſuperiore iniuſtè excõmunicari,quid eſſet agendum.ali-
1 qui dicebant expectandum,ex quo multa t dicuntur, quæ non ſunt,ſicuti etiam multa tractãtur,quæ nõ perficiunt. l.ſciendũ.§.edictum.ff.de ædil.edict.l.ſi ex cauſa.§.nunc videndũ.in fi.ff.de mino.c.dudum.de reb.eccl.non alie.in 6. & no.Bal.in l.cũ allegas.in 2.C.de vſu. & in l.multũ intereſt.C.ſi quis alte.vel ſi.& malè.qm̃ ſemp quod euenire poteſt,proſpici debet.l.ſi quis domum.§.pe.cum vulg.ff. lo-
2 cat.imo prudentis eſt propriũ,nõ t tm̃ præterita meminiſſe,aut intellexiſſe pſenti.verũ etiã præuidiſſe futura. Vnde qa ſecũ executionẽ trahit, ſi fulminetur, nec põt amplius appellari,vt in c.paſtoralis.in §.1.de appel. & in c.1.de ſen. excõ.in 6.& no.Bar.in l.qui vltimo ſupplicio.ĩ 1.col.ff. de
3 pœn.dicebã practicã eſſe,& negari,& non põt, vt extraiu dicialiter appellaretur,& à grauamine quidẽ futuro veriſi militer,qm̃ tũc ſuſpẽdetur, nec ſecũ executionem trahet. & eſt conſilium ſaluberrimũ.vt Abb. docet in c.cum dilectus.in 2.col.de religio.do.& in locis ſpallg.no.& vltra in c. ad hæc.de app.& hoc eſt,quod alibi dr̃, melius eſſe in tempore occurrere,quam poſt exitũ vindicare.in l.1.C.quan. li.vni.ſi iud.ſe vin.ſeu aliter,melius eſſe intacta iura ſeruatur,quam poſt vulneratã cauſam remedium quærere.in l. fi.C.in quib.cau.in integ.reſti.non eſt ne. & his proximũ eſt quoq; id iã factũ trito ſermone prouerbiorũ,Rũpe moras,nocuit differre paratis, q ppetuo & ſemp obſeruabis.

CCLXX.

1 *Practica contra teſtes contra nos examinatos.*

1 POſtquã de practica ſuprà proximè t locuti ſuimus,volo vos aliã docere.vt faciatis teſtes cõtra vos examinatos,à iudice interrogari ſemp,ſi eo anno confeſsi ſint,ſi ſacramentum euchariſtiæ ſumpſerunt,& talia, quod à multis,& in multis quidem locis ad vnguẽ ſeruatur, nec vllo mõ ptermittitur,& non ab re,quia ſi reſponderint nullum prædictorum feciſſe,eis etiam cum iuramento non credi tur,ex quo peccant,& in peccato perſeuerant,caſus eſt.& ibi in terminis no.Abb.Pa.in c.1.in prin.de purg.ca. q no.

CCLXXI.

1 *Extrahẽs.n.qui cõfugit ad eccleſiã pœna ultimi ſupplicij. de iure ciuili afficiẽdus eſt,de iure aũt canonico ſententia excommunicationis feriendus, etiam ſi iudicis authoritate extraxiſſet.*

1 MIrandum,quã maximè eſt,q eccleſia tot,& tanta habeat priuilegia,tum vel maximè vt ad eã cõfugiẽtes tuti ẽt,q fuerint homicidæ,l.pſenti.C.de his qui ad eccle.
1 confug.vſq; tadeo(quod ibidem no.)vt pœna vltimi ſupplicij afficiendus ſit,qui inde eos extraxerit de iure ciuili, de iure canõico vero ſententia excõicationis feriẽdus vt ĩ c.miror,& ĩ c..qſquis,& in c.ſi qs.17.q.4.ẽt q iudicis authoritate extraxiſſet,ẽm Bal.in l.nemo.1.in 1.lect.C.de ſacroſanct.eccle.& eſt limitatio ad regulã.l.1.C.de prædi.curia.lib.10.qñquidem immunitas eccleſiæ ſit, & nõ perſonarum ibidem fugientium,vt declarat Ancha.in cõſi.329. incip.dubitatio,in prin.& tñ.3.Reg.c.2.legimus Ioab cũ Amner,& Amaſan interfeciſſent,in tabernaculum quę domini ſe ad cornu altaris apprehendens aufugiſſet, minimè tutum fuiſſe,ex quo Salomonis iuſſu ipſe quoque à Bana ia interfectus eſt,niſi ſoluamus(& eſt verum, nec ſecus dici poſſe vſ)id ipſum fuiſſe,quia eos de induſtria & per inſidias interfecerat,quo caſu ab altari euelli potuit,& occidi, vt Exod.c.21.ibi,ſi quis per induſtriã occiderit proximũ ſuũ,eũ ab altari euellas,& occidas, & no. ĩ c.iter alia.de immu.eccl.& in c.reũ.17.q.4.per Ro.in conſi.227.inci. ſpectabilis domine.in prin.& eſt in practica quotidianum.

CCLXXII.

1 *Abraã quare nõ coinquinauit animam adulterio iungendo ſecum Agar ancillam.*

ALiud admirãdũ ẽt hoc mane legi,q pater Abraã, q fide & iuſtitia pbatus à Deo, adeo dilectus ẽ, vt pater excelſus fidei, & multarũ gẽtiũ,ac primus in ſcripturis pbiter,ſiue ſenior appellari meruerit,hiſtoria nota eſt,idq; ſacræ teſtantur literæ,vbiq; de ipſo loquẽtes, & nihilominus adulterio(iunxerat.n.ſe Agar ancillæ Egyptiæ)minus
1 animam,quaſi id ſibi lege permiſſum eſſet, coinquinaſſe videtur,vt Gene.c.16.legitur,quod apud nos tam deteſtabile eſt, bile eſt,vt in l.quamuis, & in authen.ſed nouo iure.C. de adul.eſt maius homicidio,ex quo eo agens & patiẽs delinquunt, illo verè agẽs tm̃, ẽm Ro.in l.interdũ.in §.1.ff.de publica.& no.in l.athletas.ff.de his qui no.inſa.imo etiã,lege Moſaica prohibitum,vſque adeo vt adulteri lapidibus obruerentur,vt Io.8.& Leui.20.quod & Lactan.etiã Firmi.authoritate cõprobari põt, li.5.diui.Inſti. q adulteria non eſſent,& mulierum pſtitutiones ac ſtupra,ſi eſſet no tũ omnibus dãnari à Deo,legitur etiã Gene.26.q Abimelech Paleſtinorũ res,p feneſtrã proſpiciens vidit Iſaac iocantẽ cũ Rebecca vxore ſua,& accerſito eo ait pſpicuũ, ẽ q vxor tua ſit.cur mentitus es eã ſororẽ tuã dicẽs? qui reſpondit,timui ne morerer propter eã,(quod Abraam etiã fecit,vt ibidẽ c.12.)dixitq; Abimelech, quare impoſuiſti nobis,potuit coire qſpiã de populo cũ vxore tua,& induxerat ſup nos(nota verbũ)graue peccatũ.Sed dici multifariã põt,id ſibi pmiſſum fuiſſe, quia Sara vxor ſterilis erat, multiplicãdũq; ſemen audierat,vt ibidẽ.c.15.eduxitq; eũ foras,& ait illi,ſuſpice cœlũ,& numera ſtellas ſi potes, & dixit ei,ſic erit ſemen tuũ,q haud quaquã placet,quia promiſsio facta vſ,at nõ vt adulteriũ cõmitteret,qñquidẽ fieri nõ debeat malũ,(nec Deus hoc permittit) vt bonũ eueniat,vt no.in c.nõ magnopere,ne cle. vel mo.& in ca. ſupe.de vſu.& in cano.nõ ẽ putãda.1.q.1.Ideo dic factũ id fortè fuiſſe,quia Sara cõſenſerat, imò iuſſerat ei dicens, ecce concluſit me dñs,ne parerẽ,ingredere ad ancillã meã,ex illa ſaltẽ ſuſcipiã filios? Gene.16.præallg. Nec iſtud ipſum placet,qm̃ ſi adulteriũ abſq; vxoris cõſenſu peccatũ ẽ,conſenſus ipſius peccatũ non tollit,quia nõ ipſa etiã eſt,q peccatũ deteſtatur, ſed Deus. Id igitur exiſtima excuſatione dignũ,quia nõ in coitu libidinoſo voluptas fuit, ſed prolis habẽdæ gratia pia charitas,reſpõſio adhuc nõ tuta ſatis, qm̃ hac excuſatione digni ẽt multi viderentur, quod ergo ſi diceremus tolerabile fuiſſe,quia nõdum(vt ſancti dicũt expoſitores (lex euangelij vnius vxoris erat promulgata. Nec iſtud tutũ arbitrare, ex quo nec alibi etiã promulgata erat & nihilominus grande (vt ſupra diximus) peccatũ appellabat. Qua de re meli⁹,ẽ dicere ipſũ peccaſſe,ſed qa peccatũ fuit ſine alterius iniuria, & impropriè quidem adulterium fuiſſe vſ,ex quo alterius thorũ nõ violauit credens etiã permiſsione Dei propter ſemen idipſum ſibi licuiſſe & quodammodo ignoranter,merito quoque fidei (vt dixi) his accidente, quia ipſum Deum vnũ, & trinũ cognouerat,& iſtius & oĩum remiſsionẽ obtinuit,vt Pau.ad Ro: inquit.c.3.quæ oĩa,etſi Theologum potius,quam Iuriſcõſultũ olere videantur, quia longè tamen aliena à nobis nõ ſunt,vt alibi quoque diximus,& multoties, memoriæ cõmendanda cenſui,& hic ſcribenda.

CCLXXIII.

1 *Libellus obſcurus opponente non procedit.*
2 *Libellus quinque modis dicitur obſcurus.*

1 QVoniã in l.fin.C.de anna.excep.dr̃, libellum obſcurũ nullo t mõ ,pcedere, quod intellige ſi à parte opponatur,qm̃ alias ſecus,vt dixi alibi.& no.Ale.in l.1.in pri.ff.de ẽdẽ.& practica eſt vt ibidẽ,ne petatur declarari. quia hoc mõ inſtrueretur actor,ſed opponatur, & ſi obſcurus ſit in principali qm̃ alias ſi in acceſſorijs, procedit, vt tenet Abbas,& bene,in c.cum venerabilis.in 1.col.de reli.domib.& Imo.in l.ſi filiusfam.in §.cum fundum.ff.de verb.oblig.& hac rõne ad ,ppoſitum,quia nõ põt reus certificari,& deliberare an velit cedere,vel cõtendere.auth.offeratur.ff. de lit.conteſt.d.l.1.cum ſimi.ff.de ædend.Verum quæritur ,p
2 declarationẽ quot modis dicatur obſcurus, qm̃ alias idẽ, q nulla iterpretatione iuuari põt,vt inquit Inn.in c.cũ clamor.extra de teſti.quẽ refert & ſequitur Bal.in l.hæredes palam.in pri.in 1.col.ff.de teſta.& eſt exẽplum,ſi in inſtrumento publico dicatur Caium feciſſe teſtamentũ preſente Titio & Seio,& quinque alijs teſtibus rogetis, vt nec vo luntas, nec ſolennitas probetur, qm̃ non continet ſpecificatũ numerum teſtiũ, perinde ac ſi in eo deſcripti nõ fuiſſent,vt in l.1.in pri.ff.de his quæ in teſta.delen.& in l.ita ſi dei.ff.de iur.fiſ.Reſponde breuiter quinq; modis dici poſſe,pro rõne æquiuocationis, qñ oratio, ſeu verbum pluribus accipi põt modis,l. quoties in ſtipulationibus.ff. de verb.oblig.l.veteribus,& no.ff.de pact.vt Canis,q verbũ æquiuocũ dr̃, quia marinũ latrabile,& celeſte ſignificat lydus,ẽm diuerſas rõnes,vt dialectici dicunt.Secundo rõne generalitatis,ſi cõtra aliquẽ actiõe famoſa experiaẽ, neq; certũ qd iniuriæ factũ exprimamus,vt in l.prætor edixit in prin.ff.de iniu.ex quo generalitas nullã ſpẽm cõplecti tur,vt in l.Titiæ textores.ff.de leg.1.& hoc eſt q alibi dr̃ in l.1.in §.1.iuncta gl.inſidiantẽ.C.de.Iuſt.C.confir. q lex ſi nõ intelligatur hac rõne nobis inſidiari,dicitur,bo.te.in c.dilectus.de teſti.& ĩ c.ex parte de offi.ordi. Tertio rõne altercationis, vt in d.l.prætore dixit.in §.q aũt.puta ſi in iuria nomẽ dicatur ſic,illud,aut illud & nõ iniuria ſpecificè allegeẽ.& idẽ etiã in l.vbi aũt nõ apparet.in §.qui illud. ff.de verb.oblig.& in l.cum incertus.ff.de leg.1.& in c.cũ à crapula.de vi.& hon.cle.obiter hic tñ dictũ ſit, q ſi obſcuritas ẽ legis hac rõne & alternatiua pœnarũ declaratio ad iudicẽ ſpectat,vt Bal.ibidẽ dicit,& bñ. Quarto rõne locutiõis nõ coarctatæ,vt l.itẽ exigit.ff.de dolo,vbi ĩ actione,diuerſa rõne ſecus ſit ĩ actiõe q metus cã,agẽs de ſignat cuius dolo malo factũ ſit aliquid,& quod dolo malo factũ ſit,q ni fallor,idẽ eſt vt ſupra,cum quid generaliter petiẽ. Quinto igitur & vltimo rõne indefinitatis, vt in l.ſi ſeruitus.ff.de ſerui.vrba.ꝑdio. exẽpli gratia, ne luminibus officiatur,qa & de his quæ nunc ſunt,& q poſtea fuerint inteligi põt,quæ ẽt generalitas videtur, & ſub ꝑdictis cõprehẽdi,vt text.ulmet ſenſit etiam in d.l.ſi ſeruitus.ibi, & humanius eſt verbo generali omne lumen ſignificari.q pendet etiã ab his,quæ habentur in l.ſi pluribus.de leg.2. alias alijs etiam modis obſcuritatẽ intelligi diceremus,cõpoſitione,diuiſione,amphibologia,& ſimilibus, quæ ad ſuprà dicta rediguntur,& poſſunt in iuribus prælleg.videri, & hęc erunt interim ſatis,quo ad d.verbi declarationem.

CCLXXIIII.

1 *Hæreſis crimen eſt merè eccleſiaſticum, ita ut iudex laicus, nec principaliter.nec incidenter de eo cognoſcat. ſallit, ſi curia ſeculari hæreticus traditur.nu.2.*

1 CRimẽ hæreſis eſt merè eccleſiaſticũ,ita vt iudex laicus nec principaliter,nec incidenter poſsit ſe intromittere, de eo cognoſcere.c.tuã.de ord.cogni.c.lator. cum ſimil. q fil.ſint legi.& in terminis probatur in c.vt inquiſitionis.ĩ §.prohibemus.de hęre.in 6.etiam ſi ipſe hæreticus laicus ſit,vt no.declarat Abb.in c.cũ ſit generale.in penu.col. de for.compe.& ponderandum eſt q te.in d.§.prohibemus. inhibet eũ quoquo mõ cognoſcere.n.vt dicimus, & ibi exponit gl.nec principaliter,nec incidenter,quod tñ non eſt regulare.l.quoties.C.de iud.& alibi plenè no.in rubr.extra de iud.Nihilominus tñ t volo vos ſcire,& notare vnum, quod certè memoria dignum vſ,q imo eſt dare caſum,vt cognoſcat,ſi curię.ſ.ſeculari tradatur,vt in c.ad abolendã. in §.qui vero.de hære.& in c.ſuper eo.ti.in 6.& ſimilibus, qm̃ tunc nõ tenebitur ſtare proceſſui cõtra hæreticũ facto, ſed poterit,ſi voluerit ,proceſſum formare de nouo, & cãm ipſam examinare,& conſequenter de ipſo crimine cognocere,quod mirabile dictum ſemper putaui.ita Bart.in §.ſi quis contra.in auth.de ſanctiſ.epiſco.

CCLXXV.

1 *Promittens de ſuo facto tantum,factum tamen hæredis ſucceſſoris continetur.*

1 QVidam promiſit t de ſuo facto tm̃,quæritur nunquid factum hæredis ſucceſſoris contineatur? Prima facie dicendum videretur,quod non.quia de ſuo facto tm̃ dixit, nihilominus tamen contrariũ verius eſt, ex quo taxatiua appoſita vſ, vt perſonas penitus extraneas excludat,non etiã ſucceſſores. caſus eſt in l.ſtipulatio iſta.in princ. ĩ verſ. ſed ſi ſe obligat.ff.de verbo.obligat.quem tex.dicit ſingularem ad propoſitũ Baldus in l.expulſos.in fi.C.de actio.

emp.& ita hodie multis primam partem tenentibus,deci sum fuit in foro.

CCLXXXVI.

1 *Aduersarium citari faciens coram diuersis iudicibus an per dat causam*

2 *Intellectus l.i.§.fin.C.de asserit.tollend.*

1 NOn parua oritur dubitatio, an si quis fecerit aduersarium suũ citari corã diuersis iudicibus,debeat pendere cãm?o ẽs conuenisse in hoc,q̃ non,sed satis est,q̃ secũdi iudicij soluat expensas citato excipiente, qũo intelligitur.l.vbi cœptũ.ff.de iudi.quod tñ declarandum est,nisi in primo iudicio fuisset contumax.nec cõtumaciã purgasset soluendo expensas.l.sancimus.C.de iudi.qñ tunc nõ exciperet,ex qno non põt vti beneficio primæ instantiæ, quã approbauit comparendo,alias esset in potestate sua pœnã eludere.cõtra te.in l.ne in potestate.de arbi.& est no.declaratio ad d.l. vbi cœptũ. quam sensit Bar.in l.sepulchri.ff. de sepul.viol.& Corse.in fing.144.inci.iudicium.etiã si testator dedisset optionem locorum legatario, vltra eos dicens,volo quod legatarius possit cõuenire hæredẽ in quo libet loco,in quo eum repererit.ẽm Bal.in l.si duobus, in §.sed & si quis.in pe.col.C.cõmu.de lega.& non habet dubium.Sed ad propositum idẽ Corse.sibi supra(& fuit verbum fing.Abb.in c.ex tenore.in fi.de relcript.)didicit fallare in casu.l.1.§.fi.C.de assert.tol.vbi † seruus conuentus à domino corã vno iudice,si corã alio citetur, perdit causam,& suo iure priuatur, idquæ libertatis fauore inductũ esse asserit,cuius gratia addas tu,relaxãtur regulæ iuris cõmunis,vt in l.1.& in l.si ita scriptum.ff.de manumiss.testa. & in l.generaliter.in §.si quis tutorem.ff.de fideic.liber. & non ab re, quia causa publica dr̃pia,'& quæ nullo mõ põt æstimori.l.si quis rogatus.ff.de fideic.liber.l.1.ad fin.C.de com.ser.ma.l.libertas.ff.de reg.iur,quæ fallentia tñ visa est mihi aliqñ dubitabilis,ex quo in dubio lex fundata præsumitur in dispositione iuris cõis,& non specialis, vt no.in l. 1.ff.de reg.iur.& in c.consultationi.de tẽpo.ordi. & in ca. erit aũt lex.4.dist.& quia ẽt videmus, vt in iurib.pallega. quod quando legislator, vult aliquid ipsius libertatis gratia decidere idipsum dicit, quod factũ non est in dict.§. fin.deque seruo sit mentio inibi, non vt libertatis quæstionũ esset fauorabilis nec ne,more Iurisc̃onsultorũ diceretur,sed quia casus ita euenerat, quod Imperatoris est ,p prium,qui legibus exceptis Imperij sui ordinationem respiciẽtibus, ita semper procedit,quod & de Moyse etiã legitur,Num.27.vsque adeo vt verior eorũ opi.videatur,si qui sunt,qui ita teneant,eam absolutè perdi p d.tex. q̃ ab oĩ tñ rõne alienum esset, & contra iura expresse cõtrariũ determinantia.Idcirco vel fallentia admittenda est, vel dicẽdum,& erit intellectus,illud ideo esse ibi,quia si nouus modus inuentus est, libertatis adimendæ,cum.s. assertus seruus legitimè ciratus p annũ cõtumax est, vt dominio aduersarij subiugẽt, pari rõne ecõtra videbatur cõueniẽs, & rationabile,vt nouus etiam inueniretur dãdę libertatis.

CCLXXVII.

1 *Commissarius seu executor testamenti, qui officium acceptauit,& distributionem fecit iuxta testantis voluntatem non poterea repellitur ab impugnatione testamenti.*

1 COmmissarius,† seu executor testamenti officiũ acceptauit,& distributionem fecit iuxta testãtis ordinationẽ, q̃ritur an ex ꝓna sua repellatur ab impugnatione ipsius testamẽti?Prima facie quilibet diceret, quod sic,quia vt dixi,iam officium acceptauit,& distribuit, vt sibi commissum fuerat,ita vt testamentũ etiam approbasse videat, & nihilominus cõtrarium est verius,quod vr̃ mirabile. casus ẽ no.in l.sed si hoc.in §.1.in rõne sui.ff.de condi. & demonst.per quem te.ita etiã dixit Bal.in l.si pars.in 1.lec.ff. de in offi.test.& nõ ab re,qm̃ merus est minister,& nullũ consequtur cõmodũ,vt ille idẽ Baldus.ibidẽ in 2.lect.dicit.

CCLXXVIII.

1 *Pater qui ex forma statuti tenetur soluere condemnationem*
2 *filij pro delicto,nõ soluet si fuerit cõdẽnatus ex cõtumacia.*

1 DIcit statutum,q̃ † pater teneatur soluere condẽnationem filij pro delicto, filius vero (& est quotidianũ) condẽnator ex contumacia,queritur vtrum pater teneatur prima facie dicẽdum videbatur.quod sic, quia & cõtumacia delictum est,ita vt ex ea condẽnatus,ex delicto condẽnatus videatur.l.si filius qui.ff.de interrogat.actio. quẽ te. ad idem & spẽ põderat Bal.in l.si mora.in 2.col.ff.lol.mat. & longè clarius,& in terminis in l.1.in §.hoc iudicium. in 2.lect.in vlt.col.ff.si quis dic.non obt.tñ cõtrariũ verius ẽ, vt in l.qui repudiantis.in §.1.ff.de inof.testa.& in l.si prolũ sorio.in fi.ff.de appel.& suadetur rõne, vt idẽ Bal.dicit in d.§.1.quia magis condẽnatus vr̃ pro cõtumacia , q̃ pro delicto,quæ etsi delictum dicatur, impropriè tñ & largo sumpto vocabulo,quomodo,supra allegat.intelliguntur , non tñ est à statuto comprehensũ,vt in l.3.in §.hæc verba.cum materia.ff.de neg.gest.tenementi.

CCLXXIX.

1 *Prælatus nõ tenetur stare locationi facta per suũ antecessorẽ.*

HOc mane interrogabat me Laur.Commendunus,hõ mihi & multis officijs, & summa familiaritate cõiũctus,qũo cõsulatur ꝑlato successori,si prædecessor locasset fundum ad quinquenniũ,& pro toto tẽpore pẽsionẽ recepisset,vt multi quotidie faciunt. ac exinde ante tẽpus locationis finitum,mortuus fuisset?cui respõdi ex tẽpore, & sine reuolutione chartarum,nullũ aliud esse cõsiliũ,nisi vt 1 ipsum expellat,etsi prima facie iniquũ esse videreẽ,cũ tñ teneatur stare locationi factæ per suũ ꝑdecessorẽ, vt no. in c.dilecto.ne pl.vic.suas & † l.si quis domũ.ff.de vlucap. & est verisimum.& ita postea inueni Bal.ponentem decisionem in terminis in l.defuncta.ff.de vsufruct.quam tenementi,& nota perpetuo.

CCLXXX.

1 *Solarium inferius cui per diuisionem obtigit,non tenetur pati solaria superiora habentes per inferius transire, nisi expresse dictum sit.*
2 *Diuisio emptioni similis.*

1 TRes erant fratres habentes domum cõmunẽ, qui venerũt ad diuisionẽ,& cuilibet adiudicatum est vnum salariũ,fratres habebant solaria superiora, volebãt trãsire p inferius,frater cui in partẽ id cõtigerat,nõ patiebat, q̃stiũ est qd iuris ? & certè prima facie videbatur dicẽdũ ipsum teneri.p te.in l.3.in §.qui habet.ff.de seruit.rustico.ꝑdio.& in l.binas ædes.in §.nõ aũt.ff.de seruit. vrba.ꝑdio.& in l. si is q̃ binas.ff.de vsufruct.& tñ contrariũ est verius. quia di
2 uisio emptioni similis ẽ,vt in l.1.C.cõmu.vtriusq.iud.sed ĩ emptione via, vel iter nõ debeẽ, nisi expẽsè dictũ sit,vt ĩ l. in vendẽdo.ff.de cõtrahen.emp.ergo.& est expressum in l. via constituit.in §.q̃cunque.& ibi in spẽ no.Bal.ff.de seruit. rustic.ꝑd.quod vti quotidianum quoque(vt superiora)ob seruandum est,qñquidem contraria alio casu loquatur.

CCLXXXI.

1 *Clusam molendini per agrum alterius habens , potest ibi terram & lapides capere ad clusam reaptandam.*

1 ALius casus no.est ad idẽ,nã ego † habeo clusam molendini per agrũ tuũ,& volo illam reaptare,mitto, quod aditum mihi præstare debeas,nunquid tenearis ẽt mihi cõcedere terrã,& lapides in ripa tua,& si illa eadẽ sit tibi libera,durũ videreẽ, si diceremus,q̃ sic,qñ pactũ nõ ĩterfecisset ĩter te & me,& nihilominus receptũ ẽ, teipsum ad id teneri,casus ẽ quẽ ibi Bal.meus bñ tenẽdũ mẽti exclamat, ĩl.refectiõis.ff.si seruit.vẽdice.& vidi ĩ practica multoties.

CCLXXXII.

1 *Imbreuiatura cancellata reperta in protocollo notarij , si in margine sit scriptum,cassata de voluntate partium , hæc verba faciunt fidem.*

1 IN protocollo † cuiusdam notarij apparebat quædam imbreuiatura cãcellata,& in margine erat scriptum,cassata, de volunte partium,quærebatur an hæc verba facerẽt fidẽ. Videbatur prima facie dicendum,quod non,quia locũ tẽpus,& testes non continebat , minusq; apparet,quod notarius

rius esset rogatus.attamen determinatũ fuit contrariũ,& est casus multum quotidianus,qm̃ imo continebat tacitè si non expresè,ex quo tempore,vt verisimile est,geri potuit.Nec est necessarium rogitũ apparere,quandoquidem in dubio præsumatur rogatus semper.vt in §.nos autẽ. in auth.de tabellio.& no.in l.sciendũ.ff.de verb.oblig. & ita in terminis decidit Bal.in l.si quis ex argentarijs. in secunda lectura.in pri.in 2.col.ff.de eden.& in l.Labeo.in 1.lect. ff.de pact.& in simili quod præsumatur rogatus . in l.1.in §.1.ff.de hæredi.instit.tene menti.

CCLXXXIII.

1 *Debitor condemnatus soluere creditori,quia instrumentum solutionis non ostendit,si post eius mortem hæres illud reperiat,sibi proderit contra debitorem.*

1 ALius est casus no.qui similiter his diebus cuenit,nam † sententia contra debitorem lata est, vt teneretur soluere creditori suo,quod debebat , quia re vera instrumentum solutionis ostendere nõ poterat,& id minus testibus probare, debitor moritur,hæres post condemnationẽ in strumentum solutionis inuenit,quærebatur an sibi prodesset contra creditorẽ ? Prima facie dicendum videbatur q̃ non,casus est in l.argentarius.in §.cum autem.ff. de eden. & tamen cõtrariũ fuit obseruatum,quia hoc idem decidit gl.& ẽ opi.satis æqua,in l.si fideiussor. in §.in oĩbus.ff. mãda.nec ob te.in §.cum autẽ,quia illud ideo est , ex quo regressum habebat contra alium,alias secus.& comperiad literam Bal.ibidem ita declarantem,nec aliter dici potest.

CCLXXXIIII.

1 *Habitatio Titio legata,& relicta in testamento, si comburatur,eius periculo cedit,& non periculo hæredis.*
2 *Intellectus.l.si quis domum.ff.locat.*

1 ALicuit , puta Titio erat assignata certa habitatio sibi, vt puta legata & relicta in testamento,accidit casu. q̃ illa eadem combusta est dubitatur cuius periculũ esse debeat an hæredis,an legatarij . Prima facie videbatur dicendum q̃ esset hæredis,quia de hoc vr̃ casus ad literam in l.si quis domum.ff.loca.nihilominus contrarium verius,ẽ vt dr̃ in l.cum hi.in §.fi.& ibi in spẽ not.Bal.ff.de transactio.
2 esse.s.periculum legatarij.Nec tob tex.in l.si quis domum, id verũ est,ex quo rem habebat conductor titulo oneroso vbi alias in casu nostro dictã habitationẽ cõsequutus erat Titius ex causa lucrativa , quorum non est par eademque ratio,imo longè diuersa.l.fi.C.de codicil.ergo tene menti, quia est quotidianum.

CCLXXXV.

1 *Testes quos semel pro me produxi , licet eo non fuerim vsus an possum postea reprobare.*

1 NOn minus quotidianum est & alium,nã ponet q̃ ego contra aduersarium meum testem produxerim,eoq; minus vsus fm,& exinde postea aduersarius meus hocvidens,ipsum pro se examinari faciat,eoq; ipsi opponã , an dictæ oppositiones admittatur, videretur dicẽdum q̃ sic, per tex.in l.qui falsam.ff.ad leg.corne.de fal.& in l.si falsos C.eo.& in c.ad falsariorum.de cri.fal.& ea ratione(quia vt dixi)eo non sum vsus.& tñ Bald.in l.1.in §.bestias per illũ te.ff.de postul.tenet contrarium,ex quo statim q̃ eum ꝑduxi,eum quoq; , & iure merito quidẽ,approbasse videor quod mihi non placet,ideo vide Spe.distinguentẽ optimè in titulo de teste, in §.sapè.in pen.col.in fi. & tene menti.

CCLXXXVI.

1 *Pari alicui qui consuluit,an possit esse pro altera aduocatus.*

1 MIrum mihi visum est vnum, q̃ hodie legi, q̃ † qui cõsuluit alicui parti,põt esse aduocatus pro altera, qñ illi fidem nõ dedisset de patrocinando.ita Bal.in l.quos prohibet.in 2.lect.in fi.ff.de postul.& malè iudicio meo,ideo vt etiam suprà videndus est Spe.aliter loquens , quẽ & ipsemet ibidem citat,in tit.de aduo.in §.nunc tractemus.in pe.col.in versi.sed nũquid & ab his tanquã a scopulo cauẽdum quã maximè,vt sic nõ solũ crimẽ, verũ etiã suspitionẽ criminis(vt inquit Fab.)euitemus.& te.in l.inciuilem C.de furt.

CCLXXXVII.

1 *L.si quis in tantam.C.de vnde ui.etiam uendicat sibi locum in feudis.*
2 *Iudicis iussus non excusat occupantem possessionem propriæ authoritate qua incidat in pœnam.d.l.si quis in tantam.*
3 *Expulsus si incontinenti recuperet possessionẽ, non perdit beneficium sibi quæsitum ex d.l.si quis in tantam.*
4 *Habens possessionem alicuius iuris in re aliena,si quid inueniat q̃ sibi impediat vsum,põt obstaculũ remouere propriæ authoritate,ꝑtestãdo,q̃ nõ intẽdit ꝑiudicare domino soli.*

SCitis quam magnum,quã amplum,& fauorabile sit bñficium.l.si quis in tantam.C.vnde vi.cum qua cõcordat etiam quod habetur in c.eum qui.de præb.in 6.& in c. plaeuit.16.q.1.vt quis si occupauerit.rem propria authoritate,priuetur dominio ipsius,si sua fuerit , vel ad æstimatiõnẽ condẽnetur,si fuerit alterius,ita vt † in feudis ius singulare,& extraordinarium continentibus,iuxta doctrinam. Bar.in l.vt iurisiurandi.in §.si liberi.ff.de ope.liber. etiã locũ habeat,vt tenuit Ale.in l.si finita.in §.si de vectigalibus. in 13.col.ff.de dã.infect.& Bal.ante eum in l.si de proprietate.in 2.col.C.si à nõ competen.iud.& plus dixit idẽ Bal. tñ l.licentiã.in 2.col.C. de episco.& cler. q̃ si prælatus qui in possessione noĩe ecclesiæ esse reperitur,si talem possessionem etiam iure institutionis reliquisset,& ille, cui reliquit,eam occupasset propria authoritate,incideret in pœnam d.l.nec excusaretur obtentu testamenti.& idem in legitima filij posset attentari,vt sentit Alexan.in consi.133.
2 inci.attentis.in 4.vol.imo quod nec iussus iudicis † excusaret,ẽm gl.in d.l.si quis in tantam.quã tñ declarat Bald.in l. nec ex vera.in prin.C.de acqui.poss.& etiã limitatio no.ad reg.l.iustæ possidet.ff.de acqui.pos.& practicã insuper observa,quod sufficiet ,ꝑbare vim illa fuisse possessori. dicit idem Bal.in ru.C. si ex fal.instru.in vlt.col.& quod locum habebit etiã in vniuersitate,quãuis alias corpus fictum, & repr̃sentatũ dicatur,vt in l.mortuo.ff.de fideiuss. & notabiliter declarat Bal.in l.metũ.in §.1.per illum te.ff.q̃ met. caus.Sed quæritur,(& egregium dictum est)quid si expul
3 sus † incontinenti recuperaret possessionem, an perdat beneficium sibi q̃stitũ ex d.l.si quis in tantã? Videbatur dicendum quod sic,quia summa ratio est,quę pro expellente facit,ex quo incõtinẽti repulsus est,& ꝑinde ac si prius ipse aliũ nõ expulisset, vt est ar.in l.lecta.in ver.dicebã.ff.si cert. pet.& in l.iurisgentiũ.in §.quinimo.ff.de pact.cum similibus,ita vt violentia cõsummata perfecta nõ videatur,nec effectus secutus,quo casu affectus puniri nõ debet,vt in l. vulgaris.in §.qui furẽ.ff.de fur.& in l.si qs nõ dicã rapere. arguẽdo p locũ à speciali.C.de episco.& cler.& Pe.tenuit hãc opin.Nihilominus tñ cõtrariũ ẽ verius, qm̃ imo delictũ cõsummatũ est , vt ꝑbat Ray.de Porliu. quẽ refert & sequit Bal.in l.si qs ad se fundũ.in 3.col.C.ad leg. Iul.de vi pub.& in l.licet.in fi.C.de except.& ẽ te.in d.l.vulgaris.in d.§.q furẽ.ff.de fur.& ita est tenẽdũ odio ipsius inuasoris, q̃ nõ debet sibi ĩ ius propria authoritate dicere,qm̃ refragr̃ te.in l.nullus.C.de Iudæ.Sed adhuc q̃ritur , quid in eo
4 † q eẽt in possessione alicuius iuris in re aliena puta hospitãdi , vel quia vsumfructũ haberet,& similia,an si ĩueniat domũ clausam,vel sepẽ,& tale qd aliud,q̃ vsum ipsius rei impediat,an possit obstaculũ remouere ,ꝑpria authoritate,nec incidat ĩ pœnã d.l.dicas sic,ꝑtestãdo tñ, quo nõ intẽdit ꝑiudicare domino soli,vt ibidẽ no.& refert Abb.in c.1.in 4.col.de immu.eccle.& ꝑdicta oĩa vltimo loco intelligi debẽt in foro fori,nõ aũt in foro cõsciẽtiæ, vt dicit gl.in c.1.fraternitatis.12.q.2.ꝑ quẽ ita etiã dixit Ant.ĩ But. in c.1.in 2.col.de dol.& cõtu.& Fel.ĩ c.3.ĩ 13.col.de cõsti.

CCLXXXVIII.

1 *Fideicõmissarius uniuersalis detrahit quartã trebellianicã in restitutione fideicommissi. fallit si restituat ex contractu.nu.2.*

CErtũ est,& omnes sciunt,quod fideicõmissarius † vniuersalis detrahit quartã trebellianicã in restitutione fi-

deicõmisi,vt toto titu.ad treb.ff.& C.& ea potissimũ rõne,quia plerumque hæredes ob nullum, vel minimum lucrum hæreditatẽ adire recusabat,& de rebus suis disponentes intestati moriebantur, vt Inst.in leg.fal.in pri.& in §. sed quia.de fideicõ.hære.& hin consequentiã etiã(vt arbitror hæredẽ gratia introductũ videatur,ne plenior & honorabilior titulo vocatis minus cõmodi cõsequerentur. Nihilominus scias velim,& qñque legi locum non esse,vt
3 detra hatur,puta si ex contractu restitui debeat,casus est no.in l.quidã cum filium.ff.de hæredi.instit. quẽ exclamat Bal.in rub.C.reuocan.his quæ in frau.alie.sunt in fi.Vel vt ille idem ibidem dicit,si hæres institutus fuisset contemplatione sola fideicommissarij 1.& clarius in l. post mortẽ.in tertia col.C.de fideicommis.& erit limitatio ad præ dicta menti tenenda.

CCLXXXIX.

1 *Bannitum capiens an possit eum in priuato carcere detinere & torquere.*

1 QVidã cœpit bannitũ,& eum in priuato detinuit carcere,& amplius vt iustificaretur,torsit,dubitatio erat an id iure facere potuisset?Bal.tetigit istã.q.in l.1.in fi.C.de priuã.carce.& tenuit post multa quod sic,motus,quia exe cutor est iustitiæ, vnde cum ipsum potuerit impunè occidere,quod omnes fatentur,& dixi alias latè supra in discursu.& in c.quæ in ecclesiarum. de consti.multo fortius potuit in carcere detinere,& torquere, & ideo concludit ipsum nec in crimẽ læsæ maiestatis incidisse, nec pœnã meruisse,quia legis authoritate factum est, quæ excusat à pœna,vt in l.Gracchus.C.ad legẽ Iul.de adul.& in l.fi.ff.quod quisque iur.& in c.qui peccat.24.q.3. Ego vero contrariũ sentio per regulam d.l.1.& no.in l.capite 5.per illum te.ff. ad leg.Iul.de adul.quæ generaliter loquuntur,ita vt generaliter.etiam intelligi debeant.l.1.§.generaliter.ff.de legatis præstandis.l.de precio.cum vulga.ff.de publica. alias duo videretur lex capienti concessisse, q interficeret impune, & quod etiã torqueret.q non est dicendũ.l.1.C.de dot.promissi.l.cum post.§.gener.ff.de iur.dot. & propterea solum delictum inspici debet propter quod capiebatur, vt in l.il lud.ff.ad leg.Aquil.non etiam quod torqueri possit, & priuati carceris crimen committi.cogita.

CCXC.

1 *Titulus si cert.per.quare concipiatur de rebus creditis,& nõ de rebus debitis.*

DVbitant alias scribentes,& si hęc sint de materia & iustitia positiua,ita vt non possit concludens reddit rõ, vt no.in l.1.§.pueritiam.ff.de postul.& in l.non omnium.
1 ff.de leg.quare in ti.si cer.pet.dictum est de rebus creditis & non de rebus debitis,& multas ibidem adducunt rõnes quæ mihi satis placẽt. Sed tñ addebã vnã ego ultra eos nõ spernendã,quam hoc loco insertam,vt no.obseruabitis,illud ideo factum,quia nullibi legimus debitoribus consultum fuisse,vt debita soluant,sed vt fugiant potius blanditũ,vt in l.inter stipulantem.in §.si Stichum.ff.de verb.obli. & in.l.properandum.in §.si quidem.C.de iudi.& in l.fin.in §.vbi autem.C.de bon.quæ li.& ita ipsum Arist.in proble ma.pract.29.problema.12.& 13.fugientem dicit,& appellat.ita vt hac rõne iudicium in eos inuitos reddatur,vt in d.§.si Stichum,& sententia exinde lata obligationem ciuilem tm̃ inducat,non etiam naturalẽ,quæ oritur ex consensu,vt in l.cum amplius.in §.is natura debet.ff.de reg.iur.& no.Bar.in l.Iulianus.in 7.col.ff.de condi.indeb. Nec etiam renuntiatio generalis valeat, quia per metum facta videbitur,inquit gl.in l.sed& si quis in §.quæsitum.ff.si quis cautio.In tm̃ vt alibi etiã & vltra,ipsum infelicẽ appellet Imperator,& profiteatur ei omnimodo auxiliũ præstare velle.in §.quod autem.in ver.cognoscentes. in auth.de fideiuss.consulitur autem creditori, vt de debito sibi satisfiat, in l.1.ff.de eo,quod cer.loc.adeo vt in lege 12.tab.post dies 40. daretur creditoribus dilacerandus. teste.Gel.& si contra eius duritiem Sex. Cecilius Philosophum defenderit, vt testatur gl.in l.1.in uer.in eo.C.qui bono.cede.pos. ergo non mirum si de rebus creditis,& non debitis.dictum est quoniam eorum gratia iudicium nunquam fuisset, creditorum autem fic. & in 1.& 2.lectu.ibidem latius explico, quas aliquando videbitis.

CCXCI.

1 *Stylus non potest tollere virtutem legis particularis, licet generalis sit,*

STylus & practica palatij seruanda est, & ab ea minimè recedendum,vt in c.q̃ graui.de crimi.sal.& in l.3.in §.fi. ff.de testi.& in l.fi.C.de iniu.& nõ habet dubitationẽ. Sed tamen vnum obseruandum est annotatu dignum, q licet
1 †possit tollere virtutem legis generalis, non tamen tollit virtutem legis particularis.ita Abb.in ca.literas.in vlti.col. de iuramen.calum.& propterea dicebam alias, quod licet de stylo palatij hic Patauij,Iudex maleficiorũ relaxet reos inquisitos,vel accusatos,appolita clausula, pro nunc attũ id facere non põt, nec debet, ita vt amplius virtute dictę clausulæ de delicto eiusdẽ hominis quærere minimè valeat, vt in l.licet.in §.fi.ff.nau.caupo.stabul.& in l.in delictis.in §.si detracta.& ibi no.ff.de noxali.& in l. Senatus.ff. accus.& hoc quoniam extat statutum primum sub rubri. de homi.in fi.id dicẽs,cui non põt ex dicto stylo(vt dixi) derogari & est verisimum,& mẽti semper cõmẽdandum.

CCXCII.

1 *Suspectus de fuga debitor ut possit capi, suspitio dẽt emersisse post contractum celebratum,alias si ante,potest tamen ignorantia allegari.*

AD hoc vt debitor suspectus de fuga possit capi,iter alia requisita à lege,de quibus per Ang.in l.extat.in 2.co.ff.
1 quod met.caus.hoc quam maximè necessarium esse vr,vt suspitio post celebratum contractum emerserit,quia si ante,subest quid,quod potest creditori imputari, cur cũ eo contraxerit,qui scire id debuit,vt in l.quod te.ff.si cer. pe. Nihilominus tñ Ale.in l.qui bona.in §.de illo.ff. de damn. infect.cautelam docet,vt semper ignorantia allegetur.iuxta no.in l.si adulterium cum incestu.in §.iidem Pollioni.ff. ad leg.Iuliã de adulte.quæ regulariter psumitur.l. versus. ff.de probatio.c.præsumitur.de reg.iur.in 6.& absque dubio à iudice captura committetur semper memoriæ commendanda.& dixi ego in l.vinum.in 2.no.si cer.pet.

CCXCIII.

1 *Hæres habet iustam causam ignorantia, nisi in his quæ sunt iuris, in quibus non præsumitur.*

1 HAeres (vt sciunt oẽs) habet iustam,& probabilẽ causam ignorantiæ,quia succedit in ius alterius.l.qui in alterius.ff.de regu.iur.etiã si esset filius,vt no.Bar.in.l.eius q in prouincia.in 5.col.ff.si cer.pet.& hinc est, q licet alias dies interpellet pro homine,ita vt debitor constituatur in mora,& alia interpellatione nõ sit opus, vt in l.magnã.C. de cõtrahend.& committen. stipulatio.rõne de qua ibi, non tamen locũ habet in hærede,vt similiter dixi in dict. l.vinum.in 1.no.Sed tamen volo vos obseruare vnum, id non esse regulare,ex quo ignotantia etiam quod sit hæres in his quæ sunt iuris,non præsumeretur, vt per multa concludit Old.in cons.69.incip.contigit.(& est singulare dictum.)in 3.col.

CCXCIIII.

1 *Tacitum & expressum tunc idem operantur, quando procedunt ex eadem potentia causæ efficientis.*

AD ea quæ not.in l.magnam. vt etiam dixi supra.C. de contrahend.& committend.stipulat.& in d.l.vinum. tum & maximè,quod dies interpelletur pro homine, non solum expressa,sed etiam tacita legis.& clarius in l.2.C.de iur.emphyt.& in ca.potuit.loca.& in l.si mora.ff.sol. mat. adde & considera quomodo hoc esse possit,cum sit quod
1 eo tunc tacitum expressum idem operantur, quando procedunt ex eadẽ potentia causæ efficientis.l.de quibus. in fi.ff.de legi.l.cum quid ff.si cer.pe.& sensit Bald.in l.testamento.ff.de testa.tur.& tamen dies expressa & tacita non ex eadem potentia causæ efficientis procedunt.in iuribus prælegatis.

CCXCV

CCXCV.

1 *Accessorium sequitur naturam principalis,fallit quãdo alia est ratio in principali,alia in accessorio.*

MVlta possunt dici ad declaratione.ca.accessorium.de reg.iur.in 6.& l. cum principalis.ff.eo.sed missis omnibus id semper notandum putaui,vt regulariter verum,
1 †sit,quod ibidem dicitur,præterquam in casu,quandoalia est ratio in accessorio,& alia in principali.casusẽ in l.& si is C.de præd.minor.& in l.stipulatio ista.in §.alteri.ff.de verborum obligationibus,& in l.4.in §.Cato.& ibi not. ff. de verborum obligationibus.& ideo ad longum vide quę in fero contra Deci.in dict.l.vinum in 3.no.ff.si cert.pet.

CCXCVI.

1 *Aestimationis an habenda ratio tempore contractus,an vero alio tempore.*

MVltum laborant,& sudant scribentes in resolutione contrarij.l.cum quis(alia pro nunc mittemus, quæ
1 etiam plura sunt,)ff.de actio.& oblig.vbi dicitur æstimationis habendam esse rõnẽ tẽpore contractus,q tñ communiter tenetur id potius esse verum tempore quo petitũ est vinum mutuo datũ,vel alia similia,æstimari debere, vt in d.l.vinum si cer.pet.& nulla est,quæ optima rõne cõfundi non possit.Sed tñ considera primã esse ceteris solidiorem,vt illud ideo sit ibi,quia ita inter partes actũ erat vt tempus contractus attenderetur,nec põt.dici diuinatua,vt alię,ac contra verba tex.quia regulare etiã est in stipulatione tempus quo peritur spectari oporter.l.hominẽ ff.manda.vel dic(& est verus intellectus) quod loquitur in merce,& eo casu,quo maxime æstimatio & interesse attendi solet,ita vt ẽt tẽpus cõtractus attẽdatur,ar.in l.rõ. in §.si p vẽditorẽ,cũ materia.ff.de actio emp.Cõmunis opi. vero in vino,vel simili re mutabili mutuo data,& eo casu quo nõ ipsa æstimatio principaliter,sed res in cõsideratione esse videtur,ideo non mirum,si tempus, cum petitur, attendi debet.cogita.

CCXCVII.

1 *Debitorẽ suspectũ de fuga creditor si iudicis nõhabet copiã, propria autho.capit,ita tñ,vt q primũ poterit, iudici psẽtet.*

1 DEbitorem suspectum de fuga,si creditor nõ potuit habere iudicis copiam,sua propria authoritate ca.l. ait prętor.§.si debitorem.ff.quæ in frau.credi.l.dies festos. vbi gl.& Bar.C.de fer.& est no.limitatio ad l.nullus.C. de Iudę.& ad no.in l.1.toto tit.C.ne quis in sua causa.sed tñ volo vos vnum notare,ius non adeo ipsi creditori blandiri,vt sibi detineat,sed vt iudici quam primum põt,presentet,casus est no.quẽ ibi in specie ponderat Bal.in l.1.C. vbi quis de curia.vel coharta.alias si per 20.horas,vt alibi dixi detineret priuatum carcerem,& puniretur pœna capitis. l.1.C.de priua.carce.& no.Bar.in l.capite quinto.ff.ad leg. iul.de adult.ideo cauti sitis,& tene menti.

CCXCVIII.

1 *Contraxisse quisque intelligitur in loco destinata solutionis, idque vere potius quam ficte.*

1 DIxit alibi lex,quod contraxisse vnusquisque in eo loco intelligitur,quo† vt solueret,se obligauit.in l.cõtraxisse.ff.de actio.& oblig.per quã alias decidi multas quæstiones.Nihilominus nũc vellẽ scire,an id verum sit vere vel ficte,& interpretatiue.& breuiter videretur dicendũ esse verum ficte,qm̃ verbi,intelligitur,de quo ibi, ea est ẽt natura,vt in l.intelligendus.ff.de verbo. signi.& in l.si familia.ff.de iur.om.iud.& in l.1.in §.1.C.de rei vxo.actio. & nihilominus contrariũ verius est,quia consensus est de iure naturali,consistens in veritate,& non in fictione, ita vt se extendat tanquam res incorporalis ad omnẽ locũ vt no.declarat Bal.in l.multũ interest in penul.col.C. si quis alte.vel sibi qua ratione potest inferri etiam ipsum male dixisse alibi in l.1.C.vbi conue.qui cer.loc.dar.pro.quod gabella in loco contractus sit soluenda, & non sibi.destinata fuit solutio,contra pdicta. & ideo bene dicebat alibi Bar. in l.si is qui emptore.in 14.col.ff.de vsucap.quod quando verbum in l.positum est iuxta id quod potest esse verum secundum veritatem,verbum potius veritatis expressum dicitur quam fictionis,quod no.

CCXCIX.

1 *Debitor suspectus de fuga si se defendat,& nullo modo velit capi,impunè interficitur.*

DEbitor suspectus de fuga(vt dixi alias)capi potest,vel authoritate propria,casu quo iudicis copia haberi nõ potuit,vel de ipsius iudicis commissione,facta fide, vt disputant Mod.in l.si ab arbitrio.ff.qui satisd.cog.& no.in l. dies festos C.de fer.& in l.ait Prætor.in §.si debitorem.ff.
1 quæ in frau.credi.Quæro quid si debitor se defendat,& capi nolit quouis modo,ita vt interficiatur,an id impunè fieri potuerit,breuiter omissa disputatione,& est egregiũ dictum,scitote quod sic,ita Bar.per illũ tex.in l.si seruus. C.de de his qui ad eccle.confugi.quẽ refert & sequit Ang. in tract.de fyndi.in 2.co.& est casus,q posset accidere, cũ maxime videmus,pecuniã nobis auferri,quę primus fanguis est,vt inquit gl.alibi in 1.aduocati.C.de aduo. diuers. iud.& quo casu loqui videtur etiam te.in d.§.fi debitorem & dixi multa in rubr.ff.si cer.pe.& est limitatio singularis. ad clementiam.pastoralis.de re iudican.

CCC.

1 *Immunitate ecclesiastica qui non gaudeant,& per totum.*
2 *Argumentum de loco ad tempus valet.*
3 *Dictiones vniuersales non semper habent effectum vniuersaliter operandi.*

1 IN l.præsen.C.de his qui ad eccles.confugi. dicitur, q nullus scuiusque conditionis fuerit,& sic per verba generalia vniuersaliter distributiua,& negantia,fugiẽs ad ecclesiam,ab ea expellatur,aut protrahatur. l.1.§.adeo.ff. de pact.l.dies festos.in fin.(reddendo singula singulis) C. de fer.& tamen publicus latro,nocturnus depopulator, raptor virginis,& similes,ibidem non essent tuti.cap. inter alia. de immun. eccles. imo plus dicebam ego alias, nec debitor suspectus de fuga,quia valet argum.de loco ad tempus,vt in l.vinum cum vulg.ff.si cert.pe.Sed quoli bet tempore capi põt,vt no.in d.l.dies festos.ergo in quolibet loco,ita vt non possit diuersitatis ratio assignari & si dicatur quod imo in loco põt custodiri,nõ autem tempore,secundum Ba.in auth.ei qui in 4.co.C.de bo.auth.iud. pos.quia non est verum,ex quo de custodia publica intelligimus,non etiam priuata,alias sequeretur quod creditor teneretur ipsum die noctuque, & per singula temporis momenta,obseruare,quod quam absurdum sit, latet neminẽ.& est arg.in l.quod nisi.in §.1.ff.de ope.libe.& no.in l.2.in §.perinde in gl.debebit.ff.de iud.& est plusquã verum,quamuis obseruantia communis sit in contrariũ.&
3 ideo inferatis quod dictiones vniuersales,non semper habent effectum vniuersaliter operandi, vt in l. alienatum. in §.donationis.ff.de verbo.sign.& in l.filius fam.ff.de dõ. & no.gl.in auth.vt sine prohi.ma.in prin.in gl.in verb.exitimauimus-quis incip.not. mirabile,quam alias exclamat Bal.in cap.solite.in fi.de maiorit.& obedi.tene menti.

CCCI.

1 *A veteri prouerbio senum etiam rusticorum argumentum plerumque sumitur.*

1 AVeteri prouerbio senum etiam rusticorum, seu ab eo,quod ipsi plerumque dicere solent,argum.sumim quod nota,casus est sing,in l.chorus.in §.1.ibi, & Proculus ait sæpe audisse rusticos senes ita dicentes,pecuniam sine peculio fragilem esse.ff.de leg.3.qui tamen rustici vt no. in l.1.ff.de tritica.actio.& in l.illicitas in §.ne potentiores ff.de offi.præsi.pecunias nõ habent,imo nec optant, vnde etiam dici solet,sancta rusticitas omnia palam habet,vt in l.certi iuris.& ibi gl.in ver.ea quoque.C.loca.& in §.itẽ seruiana.in ver.coloni.Inst.de actio.& per Bar. per prędicta,in l.hoc iure in prin.ff.in quib.cau.pig.vel hypoth. cõtraha.vnde forte & non abre,Archades terram,rerũ omnium fuisse causam,quam ẽt Demogorgonem dixere,arbitrati sunt ingeniosissimi rerum humanarum indagatores poetæ fabulantur.

CCCII.

1 *Fur & morosus equiparantur.*
2 *L.Pretia rerum.ff.ad leg.falcid.non habet locum in fure & morosa,& quare.*

Solet

SOlet dici quod fur,& morosus equiparantur.l.interlo
pulantem.§.pen.ff.de verbo.obl.& est verum, & facit
vt ibi gl.dicit ad multa,sed quotidianũ inferatis vos, hoc
stante,quod cum dispositio.l.pretia verũ.§.fin.ff.ad leg.
Falc.in fure odio ipsius locum non habeat, non habebit
quoque locum in moroso,& si Imo.ibidẽ cõtrariũ teneat
& Dec.in l.vinũ.ff.si certum petatur,quia videatur poni
regula generalis ex rõne ẽt generali ibidẽ, attendi debere
cõmunem rerum æstimationẽ,& malè,qm̃ eo tũc restrin
gi debet ad terminos,super quibus posita est.i.ad legata-
rios,qui tractant de lucro captando,& non ad creditores,
qui tractant de dãno vitando,quorum nõ est par eadem-
que rõ.l.fi.C.de iur.codicil.ne in absurditatẽ incidamus,
vel iniquitatem, quod mora ipsa debitor locupletetur
cum iactura creditoris,contra tex.in l.siue hereditaria.ff.
de neg.gest.& in l.fiab hostibus.in.§.1.ff.solu.matr. cum
maxime dicatur delictum.l. si mora.ff.solut.matrimo.&
delinquentibus nullo mõ fauendum sit.l.bona fides.ff.de
depositi.quo mõ ẽt arguit Bal.in l.in emphyteuticariis.in
11.col.C.de iur.emphy.quod ius sibi statim ex ipsa mora
acquisitum ab eo contra ipsius voluntatem auferatur con
tra tex.in l.fi.ff.de pact.quod denique inter maximum &
minimum fiat differentia,si non põt diuersitatis rõ assi-
gnari,contra tex.in §.gallinarum cum no.ibidem,Inst.de
re diui.& in cap.de appellationibus extra de appella.quæ
omnia nota.& tene menti.

CCCIII.

1 *Protestatio nõ dependẽs à potestate potestãtis nihil operatur.*
2 *Solutione eius quod debetur omnis tollitur obligatio,*

1 PRotestatio à potestate † protestantis non dependens,
nihil operatur,vt in casu.l.alimenta.C.de neg. gest. &
no.in l.Nesennius.ff.e.& per Bar.in l.non solum in §.mor
te in 3.col.ff.de nou.oper.nun.& ideo aliqui hac rõne dice
bant,quod si creditor rem mutuatam à debitore morosõ
simpliciter soluente,cũ referuatione iuris sui quo ad inter
esse,& æstimationẽ quanti plurimi eã receperit,non pote
rit,postea virtute dictæ referuationis agere,& experiri cõ
tra ipsum,quoniam etiam ‡solutione eius quod debetur
tollitur omnis obligatio,vt Inst.qbus mo.tol.ob.in prin.
& male ac contra tex. in l.3.in §.item Iullianus.ff.de eo q̃
cer.loc.per quem ita etiã dicebat Bar.in l.fi.in fi.ff.e.à quo
non est dissentiendum,quia etiam in d.§.Iulianus. est fa-
cta solutio,& militat regula prælegata,& tamẽ debitor
non est liberatus.Nec est ad propositum quod habetur in
l.alimenta,& similibus,quia ius eo casu resistit intuitu pie
tatis maternæ,vt in simili dicit Bar.in l.cum lex.in 2.col.
fi.de fideiusso.quod non est hic considerabile,& est vtile
multum,ac memoriæ seruandum.

CCCIIII

1 *Inferior non potest esse supra legem,intellige statuendo contra eam,non autem derogando.*

1 MIlies dici solet,inferiorem non esse supra legẽ,& su
periorem.cle.ne Romani.de electio.c. cũ inferior.
de maior.& obe.l.minor autem magistratus.ff.de mino.
& est verum. Sed tamen egregie notandum est,declaran
dum,istud verum esse statuendo aliquid contra eam, non
derogando,ex quo potest etiam inferior id ex causa face-
re,tex.est no.in.c.fi.de transact.& in l.si hominem.ff.man.
inducendo tamen vt no.inducit Ro.in consi.428.inci.in
terminis.in fi.& de materia alias late legitur in c.quod su
per his.de maio.& obed.

CCCV.

1 *Tacendum semper potius quam loquendum.*
2 *Ex iactantia cuiusque indiciũ põt sumi ad torturã sufficiens.*
3 *Verba in dubio ita intelligẽda,vt delictũ nõ cõtineat,fallit tñ.*

1 CAsu inter ambulandum(vt fit) heri, cum audissem
Hispanum nescioquem socium suum reprehẽdẽtẽ,
eique dicẽtem,Muchio ablai Muchio errai,quorũ sensus
est,tacendum semper potius quam loquẽdum,qm̃ eo fit,
vt multiloquio (quod & nos quoque sæpe dicere solemus
non desit peccatum,& multus etiam error.argument.in-
2 de sum̃is,ex iactantia vniuscuiusque indicium an idẽ su-
mi posse,vt ponatur ad torturam & est exẽplum Hæres
teneretur vendicare necem defuncti, ne alias vt indignus
hæreditate priuetur,& illa eadem applicetur fisco,vt toto
tit.ff.& C.de his quibus vt indig.modo quidã iactauit se,
quod bene vindicaret necem defuncti,& inde.ad modi-
cum temporis interuallũ, qui defunctum interfecerat,
pari modo à nescio quodã interfectus est,quæritur an in-
dicium hoc faciat, vt dictus hæres ad torturam poni
possit.Et breuiter videretur dicendum,quod non,quoniã
3 verba in dubio intelligi debent ita,& taliter,vt delictum
non contineant.l.merito.ff.pro soc.sed possunt hoc casu
intelligi de vindicta licita,per viam accusationis,vel denũ
tiationis,vt no.in l.1.C.de his quib.vt indig.ergo. Nihilo-
minus contrariũ verius est,inspecta tamen qualitate per-
sonæ,quod arbitrio iudicis relinquitur, sicut & ipsa iudi-
cia,vt in l.fi.& ibi Bar.ff.de quæstio.& in l.metum in prin.
(redde singula singulis)C.quod met.caus.& est ad ‡positum
arg.in l.fi.C.de do.pro & in c.quã sit graue de excẽ.p
la.& no.Pau.in d.l.1.& inde Anchisis exẽplũ, qui si tacuis
set,nec dixisset se Veneris concubitum habuisse,oculis ca
ptus non fuisset.Minusque Ision simili de causa fulmine
ictus,apud inferos rotæ volubili serpentum plene alliga
tus,continue reuolutioni damnatus esset.Vel Oriõ à Scor
pione superatus animali pusillo, nisi dicere ausus fuisset,
Dianę nullam esse feramen uenatione,quã ipse non supe
raret,ex quibus dicendum est,quantum silentium sit (vt
diximus)tutum,Garrulitas vero pernitiosa quod alio lo
co etiam latius & diffusius discernimus.

CCCVI.

1 *Verba enunciatiua principaliter prolata,& propter se dispo nunt.ita vt iussus præcessisse videatur.*

1 LSi quis mihi bona.§.pater iunctis his quæ ibidẽ no.p
Bar.allegatur ad hoc,quod verba enunciatiua princi
paliter prolata,& propter se disponunt,ita vt iussus præces
sisse videatur iuxta tex.in §.iussum.ea.l. si filius adiuerit
hæreditatẽ exemplo apertissimo,de quo ibi,ita vt etiam
inde inferri possit,sicut editor debitori suo dixerit,egeo illa
pecunia,quam mihi debes.his verbis ipsum esse interpel
latum,& in mora absque dubio constitui quod ex multis
etiam egoali quando in l.vinum.ff.si cer.pet. comprobaui
& est de se verum alias.Sed tamen volo vos animaduer
tere nõ probari in d.§.pater.ex quo iussum præcessisse non
diceremus,nisi hæreditas esset adita per filium. & hoc ex
reg.l.patre furioso.ff.de his q̃ sunt sui vel alie.iur. cogita.

CCCVII.

1 *Debitor qui conueniri potest officio iudicis,per interpellationem extraiudicialem constituitur in mora.*

PRo singulari solet allegari tex.in l.filius.in §.filia.ff.de
col.do.in l.si soror.C. de colla.ad limitationem .l.cum
postulassem.ff.de dam.infect.& dixi ego in d.l.vinum ‡p
ximum sup.alleg.ff.si cer.pe.& in l.1.ff.de iur.om. iud.q̃
1 etiã debitor,qui conueniri potest officio iudicis, per in-
terpellationem extra iudicialem cõstituitur in mora,quo
niam dicit,quod si filia moram collationi fecerit.cogetur
vsuras quoque dotis conferre,& est secũdum omnes mi
rabile,rõne tamen de qua ibi.Sed cogitabam ego, & for-
te nõ ab re, si dici posset,accidentiam facti notari,non qa
verba prædicta ministerium iuris importarent, ex quo
de interpellatione nullum est ibi verbum,& quia alibi ẽt
ita factum esse legimus,tum vel maxime & in materia.l.q
Romæ.in §.cohæredes.ff.de verbo.ob.quamuis Soc. contra
tium ibi demonstrare conetur.& eum sequatur post ali
qualem dubitationem Ias.& male,vt dixi in d.l.vinum.&
ex alio etiam,quia totam vim facit lex in arbitrio boni vi
ri his verbis boni arbitratu cogetur vsuras quoque dotis
conferre,quod semper est collationi incertum, vt in le.si
quis filium in §.fi.& in l.cum emancipati.in §.de illis.ff.de
colla.bo. Cogita igitur & tu,quia ita etiam tibi(nisi sim Le
beride cæcior)videbitur.

CCCVIII.

1 *Mediocritas in omnibus laudabilis,extrema enim vitio nõ carent,& maxime in iudicijs.*

Non

NOn alienũ erit,postquam de l.cum postulassem,mẽtio
nem fecimus supra,hoc loco vnũ vobis referre,quod
obseruauimus ex ea.& ex .l.C.de execa.rei iud.Ex qbus
vulgatum illud,quod in ore est sapientum,colligi põt, &
fortè melius quam alibi, mediocritatem in vna †quaque
re semp laudabilẽ esse quoniã extremavitio minimè ca-
reat,& maxime in iudicijs.ex quo sicuti iudicantem opor
tet cuncta rimari,& ordine rerum plena inquisitione dis-
cutere.c.iudicantem.3 1.quæst.5.ita etiam actor,antequã
agat,vel reus respondeat,facere debet.l.si quando.C.de di.
l.1.(reddendo singula singulis.)ff.de edend.dicit ergo tex.
in d.l.cum postulassem.tardius experiri cœpisti.& alibi in
d.l.1.nimis propere Marcelliæ agis.Medium igitur(vt di
xi)laudabile.quod etiã Bal.notauit in l.antiqui per illum
tex.ff.si pars hæred.petat,quia quod ab eo recedit,non est
iustum,nec virtuosum.dicit alibi idem Bal.in l.2.in §. sed
& si quis in 3.col.C.commu.de leg.post gl.& Bar.in l.fi.ff.
de præto.stip.& in l.domum de contrahen.emp. & Cic.
quoque in libe.officiorum pulcherrimis his ad idẽ verbis
certus etenim modus adhibendus est,ad mediocritatem-
que reuocandus,eademque mediocritas ad omnem vtum
cultumque vitæ referenda.& de his satis.

CCCIX.

2 *Quis vno eodemque tempore non debet obligari,& in mora constitui fallit quando expresse actum fuisset vt res statim traderetur nu.2.*
3 *Tacuit & expressi non semper eadem virtus:*

1 DIci solet de mente iuris iniquum esse,vt quo tẽpo-
re quis obligatur,eodẽ ẽt in mora cõstituatur. casus
est in l.quod diximus.ff.de solu.& in l.promissor Stich.in
fi.ff.de consti.pec.& in §.fi.Insti.de inutil.stipu.per quę iu
ra etiã ita dicebat Bar.in l.quoties in diem.ff.de verb.ob.
Sed tamen volo vos notare vnum,perpetua ‡obseruatione
dignum,& id nõ esse generaliter verũ,sed in dubio, & qñ
2 †promissio simpliciter facta fuissent quo casu iura prædi-
cta loqui dentur,quoniam alias si expresse auctum fuisset
vt res statim traderetur,tunc non esset de mente iuris ini-
quum,ipsum promissorem obligari,& etiam in mora cõ
stituí, casus est secundum vnum intellectum , & for-
te est minus periculosus cæteris.in l.ratio.in §.cum per vẽ
ditorem.& ibi per gl. Doct.ff.de action.empt.& Bart.in l.
vinum in 2.col.ff.si cer.pet.& potest ex regula com proba
ri.l.si quis in conscribendo.C.de pact.& l.j.§.si conueniat.
ff.depos.& l.fin.C.de pact.conuent.& inferri amplius si-
militer nõ semper esse verum,quod habetur in l.cum qd.
3 ff.si cer.pe.quod part fit virtus taciti,& expressi,maxime
in casu isto,ex quo non a pari potentia causæ efficientis,
procedunt,vt in l.de quibus in fi.ff.de legiti.tene menti.

CCCX.

1 *Fundo per dominum alienato pendẽtibus fructibus,in quo colonus esset partiarius,an iure integro sint emporis.*
2 *Intellectus l.fructus pendentes.ff.de rei vendi.*

1 HOdie interrogatus fui,si dominus alienasset fundum
†pendentibus fructibus,in quo esset colonus partia-
rius, an illi essent integro iure emptoris,necne, & ex tem
pore,ac sine chartarum reuolutione respond.quod sic eo
solo motus,quia fructus pars fundi esse dicatur,si pẽdeat.
2 l.fructus pendentes†.ff.de rei vend.postea domum reuer
sus comperi per illum tex.Ro.ita in facto consuluisse, in
consilio.39.incip.videtur in prin.Sed tamen volo vos nec
vnum ignorare ad d.l.declarationem,id esse verum,intel
ligendo de parte simpliciter accessoria,aut cohærente, nõ
corporis augmentatiua,quoniam tunc esset,vt per multa
concludit Alber.Brun.in tracta.de augmento.in 1.conclu
sio.in 4.col.

C¦C¦CXI.

1 *Intellectus l.mora.vers.nam vt Pomponius , &c.ff.de vsur.*

1 DVbitatio talias maxima fuit,quomodo verba posita,
in l.mora.in princip.ff.de vsu.intelligerentur quæ
sunt,Nam vt Pompõ.lib.12.Epistolarum scripsit, diffici-
lis est huius rei diffinitio.& gl.breuiter ibi,quam omnes
fere sequũtur,exponit difficilis, id est,impossibilis.quod
mihi nunquam placuit ex quo violat literam,& quia etiã
difficile & impossibile longe differre videntur,quoniam
id quod impossibile est,nullo modo diffiniri potest & cõ
mode facit in arg.tamen regula,impossibilium,de re.iur.
difficile vero sic,& si cum aliqua difficultate fiat, & patet
ad sensum,& ideo intelligo ego proprie vt iacet, quia nec
secus intellexit lex ibidem,dum etiam dicit , quod apud
iudicem examinabitur,vt & alibi,in simili tamen,in l.te
stium in §.ideoque in ver.eiusdem.ff.de test.& in l.latum
ff.de sol.& probatur,quia econtra dicitur alibi in l.1. in §.
1.ff.cõmo.huius edicti interpretatio non est difficilis.&
alibi in l.Gallus.in §.ille casus.ff.de liber.& posth. indif
ficilis.i.valde difficilis,& negari non potest.

CCCXII.

1 *Imperator est dominus totius mundi ratione subiectionis,& protectionis,vel est dominus in vniuersalibus,& non rerum singularum.nu.2.*

VIgo omnes dicunt Imperatorem dominum esse to
tius mundi.l.deprecatio.ff.ad leg.Rhod.de iact.l.be
nè à Zeno.C.de quad.pscri.c.cũcta per mundũ.9.q.3.& ta
men non est generaliter intelligendum(quod nota)vt ver
ba sonãt,sed duntaxat rõne subiectionis,& protectionis,
vt no.in procem.ff.orum in princ.ita vt verbum domini,
licet alias proprie capi debeãt.l.1.§.qui in perpetuum.ff.si
ager vectiga.vel emphy.peta.attamen plerumque etiam
large intelligitur,& saluatur in quacunque quamuis mo
dica,superioritate.l.liber.homo §.seruus autẽ.ff.de verbo
oblig.l.1.ff.rer.amo.& fuit singularis declaratio Old.sem
per menti tenenda,in consi.156.inci.ex presenti in 2.co.
vel & aliter dicit potest verum,in vniuersalibus , nõ rerũ
singularium,& propterea obseruandum est & aliud , q̃
sufficit verbum prolatum non esse simpliciter falsum,
adeo quod aliquid possit dici mũdi,licet quodam respe-
ctu meum sit,quodam vero non,casus est iuncta tamẽ gl.
quam ibi in specie no.Bal.in l.2.ff.de rei vendicatio.

CCCXIII.

1 *Testi rationem æquiuocam reddendi an credendum.*

1 QVidam practicus,& doctor ex nostris,dum ego in
foro deambularẽ hodie,quo spiritu ductus nescio,
me ipsum interrogauit,an testi rationem etiã æquiuocã
alleganti,crederetur,Cui statim respondi quod sic. quia
id dixisse recordabar in l.2.C.de bon. pos.secundum tab.
& exemplum in eo interrogatus de causa scientiæ respon
dit scire,quia audiui publice dici, & quod est publica vox
& fama,quotidiè ita deponitur,& domũ reuersus inueni
gl.in terminis,in l.3.in §.idem diuus.ff.de testib.imo tex.
in l.4.ff.ad macedo.Per quem ita alias consuluit Dyn. cõ
tra aduocatos secus tenentes,& male,vt refert Bal.omni
no videdus,in l.heres palã.in princ.ff.de test.q̃ tene mẽti.

CCCXIIII.

1 *Instrumenta domestica,seu priuata testatio.sola nõ facit fidem,fallit si in memoriali hæres scripserit se hereditatẽ adiuisse.*

1 SCitis quod instrumenta †domestica,seu priuata testatio
aut adnotatio,si non alijs quoque adminiculis adiuuẽ
tur,ad probationem sola nõ sufficãt.l.instr.l. rõnes.l. exẽ
plo.C.de proba.& tamen volo vobis dare casum. in quo
plena eis adhibebit fides,puta si in memoriali hæres scri
pserit se hereditatẽ adiuisse,te.est no.in l.pat.§.mutus,&
ibi Bal.ff.de acqui.hære.& in simili habetur in l.Nesenni⁹
ff.de neg.gest.& hoc ideo,quia aditio hereditatis est actus
qui solo nutu fieri potest,& verborum expressionem nõ
requirit,vt in di.§.mutus legitur.

CCCXV.

1 *Fides hosti data seruanda,& quomodo intelligendum.& nu mero secundo.*
2 *Intellectus.§.non fuit l.1.ff.de dol.*

1 MIlies dici solet,fidem ‡seruandam esse etiam hosti,
graueque ac nephariũ fidẽ fallere,simili,vt in l.1.in
§.non fuit.ff.de dol.& in l.1.de cõt.pec.& minime mirũ
vt Cicero inquit in lib.officiorum,quoniam ea nihil ve-
hementius est quo rempub.contineamus,ita ut Eurycra
tidas

tidas quoque Anaxandridæ filius, per contanti cuidam cur Ephesi singulis diebus de contractibus ius diceretur, confestim responderit, vt inter hostes etiam mutuam in veniamus fidem à proposito exemplum non alienũ, imo non dubitauerit, M. Attilius regulus primo Punico bello potius ad supplicium redire, (historia nota est) quam fidẽ hosti datam fallere. & inde est quod solenne illi sacrum sine cede & sangnine victimarum Numa instituit, alboque panno velatos sacra facere, & ad id flamines curru arcu acto manu ad digitos inuoluta vehi iusit, solenni pompa magno argumento, quo fidem tutandam, & in dextris sacratã sanctamque ostenderent, idque propterea, quia dextra iuncta decem numerum, qui sacratissimus est, efficit, nec imperito, & ad idem vltra fabulantur poetæ ingenio sissimi rerum indagatores, Apolinem Phitoneum occidisse qui vera interpretatione dictus est fidem auferẽs, quod proprium hominis non est, adeo vt nihil maius dici excogitarive possit, si fidem seruasset Iugurta Numidarũ rex, nec Marius ipsum vicisset, nec in carcerem coniectus in die periisset. Si Ixion, versatili rote pleneque serpentũ ad inferos trusus, alligatusque non fuissent. Si Atys denique Prygius, nec in furorem versus fuisset, nec genitalia sibi amplius precidisset. Adde quod Deus etiam ipse optimus maximusque ex fide promissionis obligaretur, vt diximus in c. 1. de proba. post Bal. & alios latissime ergo quãto magis homines, & si hominibus seruanda est, quanto magis Deo, etiam si de filii immolatione agatur, cuius rei testimoniũ nobis præbet Idumenæus Deucalionis filius, cuius fabellam etiam vt notam trãseo, & his elicere licet nõ ab re esse, si Iulio Cesari Brutus & alii minime peperce-
runt, quia nec aliis ipse pepercit dictitare solitus, ius si violandum est, regnandi causa violari debere, quamobrẽ bene Aristo. in lib. Secreto. quam sepissime Alexandrum admonebat, vt fidem datam seruaret, fœderaque confirmaret, ne facile eueniret quod Cæsari, & alijs experientia homines didicerant. Sed tamen volo vos nec vnum ignora-
2 re, quod notabile est ad supra dicta, & maximè ad d. §. nõ fuit declarationẽ, id verum esse, & intelligi debere, quoniam fides multipliciter capitur, quo ad conuentionalem securitatem, vt notabiliter dicit Host. in summa sua de fide catho. in prin. vel & melius, de fide publica, nõ priuata, ita vt non obstante pacto, & promissione facta bannito de eo non offendendo, impune possit, (secundum Bal. in l. pacisci. in col. ff. de pact. etiam si esset iuratum, vt in c. nõ est obligatorium. & in cap. in malis. de regu. iur. in 6. & in simili ex multis firmat Paris de put. in tracta. syndica. in §. & aduertendum, in prima. & secunda co. fo. 3. nec secus dici potest.

CCCXVI.

1 Dolus dans causam contractui bonæ fidei, ipsum vitiat ipsa iure, non autem si fuerit stricti iuris. & quæ ratio. nu. 2.
3 Dolus non vitiat matrimonium. & quare.
4 Dolus an vitiet statutum, cui dedit causam, cum sit stricti iuris, & an testamentum. nu. 5.

1 OMnes sciunt, quod dolus dans causam cõtractui bonæ fidei, vitiat ipsum ipso iure, non autẽ si fuerit stricti iuris. & eleganter. ff. de dol. & non immerito, quia in multis ẽt videmus eos differre, nã in bonę fidei contractibus exuberantior requiritur bona fides, quã in contractibus stricti iuris, etsi oẽs bonã fidẽ habere debeã. l. bonã fidẽ. C. de actio. & oblig. l. 3. ff. pro foc. & no. Bar. in l. sub pẽte. 1. in fi. C. de transactio. & Odoff. in l. in actionibus. in 2. col. ff. de in lit. iur. Itẽ in illis in lite iuratur, in istis non. d. l. in actionibus. & in l. 3. in §. in hac. secundum vnum intellectũ. ff. commo. & dixi late in l. vinum. in 1. & 2. lect. ff. si cer. pet. Itẽ veniunt in illis fructus à tempore moræ. in istis à tempore litis contesta. l. videamus. §. si actionẽ. ff. de vsu. & ad propositum redeundo fuerunt aliqui assigantes
2 rationem, qui dixere, illud ideo esse in contractibus bonę fidei, quia consensus deficiebat, & male, ex quo idem etiã locum haberet in contractibus stricti iuris, & tamen est falsum, ex quo consensus de substantia est, & requiritur in quocunque contractu. l. 1. §. adeo. ff. de pac. Ideo dicamus nos aliter, illud ideo esse, quia, dolus est contra naturã contractus bonæ fidei. l. bona fides. ff. depositi. at non in contractu stricti iuris, sed contra generalem æquitatem. Ita Bal. in d. §. adeo. in 1. lectu. quod est semper notandũ & perpetua obseruatione dignũ ad declarationem d. l. &
3 eleganter. Sed tamen aduertendum est, quia esto quod ipso iure vitiet contractũ bonæ fidei, non tamen vitiat matrimoniũ, quod est huiusmodi, & ideo si socer genero dixisset, acciperet filiã suam sub spe pacti de faciendo illam hæredem, non propterea quæri poterit, & nihilominus matrimonium valebit, quia omnino pactum nullum est, vt in l. Pactũ quod dotal. C. de pactis. & in l. pactũ quod dotali. C. de collatio. & sentit idem Bal. in l. cum Archimedorã in secunda col. C. vt in po. legat. Similiter si contractũ
4 stricti iuris non vitiat, inferri potest, nec vitiare, si dederit causam statuto, quod stricti iuris est. l. constitutionib' ff. ad municip. ergo statutum iniquum mero iure valebit, quod etiam nota, & est declaratio ad tex. in cap. erit autẽ
5 lex. 4. distin. & hac ratione etiã quod testamentum deberet valere, non obstante, quod ei dolus causam dedisset, quoniam & ipsum quoque stricti iuris est. l. alias. ff. de in lit. iur. sed tñ nõ est verum, quia in star bonæ fidei habet. l. in minorẽ. C. in quibus cau. in integ. rest. non est necessarium. & stricti iuris est quantum ad primæuam eius naturam, vt in d. l. in minorum. no. & per Bal. in l. rescriptum. in §. si pac. in pen. col. ff. de pact. quæ omnia vt egregia mẽti tenebis.

CCCXVII.

1 Dolus in re minima locum non habet, & quæ dicatur res minima.

1 POstquam supra proximè de dolo loquuti sumus, scias & aliud velim, ipsum in re minima locum nõ habere, quod & vos non ignoratis. & est casus in l. si oleum. in fi. ff. de dolo. & dicitur res minima vsque ad duos aureos, vt in l. sequen. eo. tit. quamuis alibi vsque ad quinque, alia ratione senserit tex. & ibi Bar. in l. diuus. ff. de bon. dam. quia lex fundat se super quantitate, quod secus si super iniustitia, vt in §. Gallinarum. Inst. de re. diui. & in c. de appellationibus. extra de appella. & ideo licet alias dixerim in l. 1. ff. quod quisq. iur. Doc. minus bene sensisse, quod verbũ aliquid, de quo in illo edicto verificaretur etiã in minimo iuxta gl. no. in cle. 1. de for. compe. per prædicta. ex quo dolus. etiam ibi erat considerabilis. l. 1. l. 2. & 3. c. tit. nũc dico aliter, & palinodiã recanto, quia edictum non super quantitate, sed super iniquitate se fundat, vt in iuribus prælleg. continetur. & ita absque dubio tenendum est. & ad exornationem d. gl. in cle. 1. prælleg. at. multa dixi in l. precibus. in 2. lec. in 54. col. C. de impub. & aliis substit.

CCCXVIII.

1 Nullum simile idem. & quomodo intelligatur, nu. 2.
3 Intellectus l. quod Nerua. ff. depos.

1 TRita est propositio, & Philosophi ratio: secundũ Salic. in l. si nulla culpa. in prin. C. de pig. actio. nullum timile esse idem, vt in l. quod Nerua. ff. depo. vbi dolus non est lata culpa nec culpa dolus hac ratione, & concordat bonus tex. in l. non possunt. ff. de leg. & in l. si idem. C. de codicil. & ideo gl. alibi in l. 1. in ver. quemadmodũ. ff. quod iussu. dicit inter iussum & mandatum esse differentiam, qm̃ nihil est, cui idipsum simile est, & alibi pari modo de stipulationibus prętorijs damni infecti, legatorum, si quę sunt similes, instar actionum obtinentibus. in l. actionis verbo. in ver. obtinent. ff. de actio. & obl. imo tex. alibi in l. memi
nimus. C. de leg. hære. quod emancipati sunt ad similitu-
2 dinem suorum, ergo ex dictis nõ sui. Nihilominus cõsidera tu, licet simile non sit idem, quod tamen non est ẽt extraneum, vt in fideicommissis, & donatione causa mortis, quæ contractibus bonę fidei sunt similia, sui tamen natura stricti iuris, vt supra dicebam, ex quo fructus debentur à tempore moræ vt in l. vinum. diximus late, & vnum verbum ad idem tangit Bal. in l. hæredes palã. in §. fi. in fi. ff. de

ff. de testa. imo idem quantum ad hoc saltem dici deberẽt & pari ratione, quod de filijs emancipatis respectu successionis proximè adducebatur, & in d. l. meminimus. expresse continetur. & maxime quia leges nihil aliud nisi effectũ vniuscuiusque rei descurrere videntur, vt in simili dixit, gl. in rub. ff. vnde legi. & in l. actio neg. gest. ff. de neg. gest. & arg. in l. mulieri. in fi. ff. de condi. instit. & in l. nõnunquam ff. de leg. præstan. & in l. nomen filiarum in §. habere. ff. de verb. signi. & in l. quod vulgo. ff. de bo. pos. contratab. & in l. si filius in §. 1. ff. quod cum eo. cum mille similib. & probatur in terminis in d. l. vinũ considerãdo relativum. quod ibidem non esse substantiæ, vt dicit gl. in l. 1. C. de sen. quæ pro eo. qd' inter. sed quãtitatis, & qualitatis. vt ibi p Bart. & omnes. & non est obliuioni mandãdum. & ad d. l. quod
3 Nerua. declarationẽ, qp dolus nõ est culpa, nec culpa dolus, sed similia, ita vt sola culpa etiã sufficiat, die verũ esse, vbi pœna pecuniaria venit imponenda, non si corporis afflictiua, quoniam tunc culpa non æquiparatur dolo & nũ quam põt quis corporaliter puniri, nisi dolus interueniat vt ibi no. & in l. 1. in §. diuus. & in l. in lege. ff. ad legem Cornelian. de sic. & in l. prima. C. eodem. & per Bart. clarius in l. quemadmodũ. in secũda col. ad fi. C. de agr. & cẽsi. lib. 11.

CCCXIX.

1 Confessio facta literis an præiudicet confitenti, & an per verba enũciatiua inducatur obligatio, & probatio. & per totũ.

L Publia. §. fi. ff. depo. multis causam præbuit sæpe dispu
tandi, qm̃ multifariam ẽt intelligi solet, an & quando
1 confessio facta literis præiudicet confitenti, & an ex verbis enunciatiuis inducatur obligatio, & probatio, & ideo pro ipsius intellectu dicatis, quod cum ibi literæ dirigeren
tur parti, cui proderant, & animo quidem obligandi, profunt sibi, induciturque obligatio, & probatio, quãuis verba enuncitiue proferantur. & in simili no. q. determinant Dom. de Rot. in decis. suis 1. sub rub. de cõfes. in antiq. vel & alter. quod supra dicta comprobantur, qp cũ specia-
2 le sit in mutuo, confessionẽ non præiudicare confitenti, ex quo faciles eo casu homines ad confitendum, necessitate rei familiaris ducti, in alijs casibus regulariter prætu dicabit, vt ibi. & probatur in l. si ex cautione. C. de non nume. & ibi hoc ipsum fac. de Are. notabat. & Bal. & bene, ex quo præsumptio est ẽt ibi, qp numeratio præcesserit qp nõ est mutuo, nec quoque in dote, vt in d. l. si ex cautione. & in l. 1. C. eo. & in l. fi. de do. præleg. & idẽ Bald. no. in l. post dotẽ. in fi. ff. sol. met. & ideo quemadmodum singularia q dã præcepta habent dos, sicut & mutuum, alijs casibus, vt diximus in l. singularia. si cer. pe. ita habebunt in casu isto. Vel aliter, quod nocet, si maxime id qp confitetur, erisimile est, ita vt totum iudicis arbitrio relinquatur, vt in l. instrumenta. C. de probatio. & similem. q. dicit Bal. in ru. de fid. instru. in 10. col. Vel & aliter quod cũ ibi in contractibus loquatur ille tex. & ad obligandum, secus quæ sit in vltimis voluntatibus, & ad liberandũ, vt in l. tale pactũ. in prin. ff. de pac. & in l. 1. C. de fal. cau. adiec. & ibi no. necessario confitenti præiudicabit, & dispositionem præcedẽtis actus inducet. Vel & aliter, quod cum ille tex. loquatur in scriptura testimoniali, quæ debet esse in totum vera, vel falsa, non mirum est, si in totum ẽt approbata præiudicat confitẽti, & probat, ac obligationem inducit, quoniã alias aliud est in administratione negotiorum, vt no. in l. Pompo. j. de neg. gest. & per Bal. in l. obseruare. in §. posthæc. in 1. lec. in 4. co. vbi multa. ff. de of. procon. & lega. & ideo fie
3 ri debet regula, confessioni standum esse, per quam probatur veritas, vt ibi. & in l. generaliter. C. de non nu. pe. & in l. fi. C. arbit. tute. & pariter in aliquibus limitari, vt supra & vltra ẽt in casu, quãdo, esset reprobata rõne præsumptę fraudis, vt in l. cum quis decedens. in §. Titia. ff. de leg. 3. & in l. qui testamentum. ff. de proba. item & quando præsumeretur simulatio, vt in l. per diuersas. in princ. C. man. & in §. aliud. in aut. de æqual. do. & no. idem Bal. egregie in l. Deo nobis. in 2. col. C. de epis. & cler. & tene menti, quia alibi hæc ita congesta vt hic, non reperies.

CCCXX.

1 Sententia à non suo iudice lata, non valet. fallit. nu. 3.
2 Actus factus à iudice incompetenti, an videatur fieri sine ordine & citatione.

1 SEntentia à non suo iudice lata, non valet. l. fi. C. si à non comp. iud. nec est quis à iudice non suo cõdẽnadus vel ciuiliter, vel criminaliter, vt in c. etsi clerici. de iud. & in l. 2. in fi. ff. de pœn. & in l. si pater. C. ne de stat. defunct. per quæ iura alibi dicebat, & bene, Bal. in c. 1. in §. fancimus. in prin. quo tempo. mil. in vlib. feu. quod actus tqui sit a iudi-
2 ce incompetenti, videtur fieri sine ordine, & citatione. & male. l. prolaram. C. de sen. & inter. om. iu. l. nam ita diuus ff. de adop. l. de vnoquoque. ff. de re iud. ita vt nullitas hęc etiam quolibet tempore, & semper opponi possit. vt declarat Mod. Senen. in c. fraternitatis. in 30. co. extra de testi. imo dispositio legis etiam verbis generalibus concepta, in dubio nunquam videtur grauare reũ, vt alibi comparat, quam corã iudice competenti, vt in l. 1. & 2. ff. de eo quod cer. loc. & vtobique no. & per Areti. in cons. 94. inci.
3 respondeo. in 1. col. Nihilc minus puto faduertendum, qa Daniel. seniores falsi conuictos condemnauit, & tamen ei subditi non erant, sed potius ipsi iudices populi, vt legitur Daniel. c. 13. Similiter Christus nulli subditus erat, sed Rex regum, & dominus dominantium, & tñ à iudice nõ suo fuit iudicatus, vt in passione eius legitur. & pari mõ, Leo Papa IIII. à Ludouico Imperatore, vt in c. nos si in competenter. 2. q. 7. & adhuc male, vt legitur in ca. omnes principes. de maioritate & obedient. Nisi respondeamus id Danielis processisse. quia sibi instinctu diuino quodam modo commissum fuerat, vt ibi. alia vero ex quo ipõte & ex humilitate & humano subiecerant iudicio, & quia de Christo quoque id datum erat desuper, vt in ipsa passione legitur. & de Leone in d. cap. nos si in competẽter. in prin. & dixi ego late in cap. ecclesia sanctę Mariæ post Abb. ibidem. in 2. col. de consti. & vltimo loco ex verbis Lucæ 19. c. clarissime ostenditur, ibi ore tuo. iudica causam tuã pulcherrimoque etiam Marcellini exemplo demonstratur. in c. nunc autem. 21. dist. & ita tenendum est.

CCCXXI.

1 In iudicijs nemo experitur sine actione.

1 REgula est neminem in iudicis experiri sine actione. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. gest. ita vt agẽti, actionemque non habenti semper opponatur libellum nõ procedere. secundum Bar. in l. cum quærebatur. ff. de solutio. & no. in l. vir bonus. ff. iud. sol. nec sententia exinde ferri debeat, alias lata esset nulla nisi absolutoria sit, vt in l. Bebius in fi. ff. de pac. do. iuncta l. 1. §. 1. ff. si mẽs. fa. mo. di. & hoc est qp alibi dicebat te. in l. de fideicommisso. C. de trãsactio. & quod ex eo quod quis non intentat, vel male intentat, victoriã non reportat, & quod regula prædicta locum habet, vel actio nulla intẽtet, vel inepta, dixi ego alias pro ampliatione ipsius, in l. 3. in §. hęc verba. in 1. col. ff. de neg. gest. & alibi actionem dari duntaxat ad id, quod est in obligatione, ex qua actio descendit vt per Bar. in l. vinum in 4. col. ff. si cer. pet. & est tex. ad idẽ in l. licet. in §. ea obligatio. ff. de procur. & qp superuacuum est hac ratione dubitare in his, quę electione tolluntur, iuxta not. in l. quod in hæredem. in §. eligere. ff. de tribu. actio. & in l. fi. C. de codicil. an impediatur cumulatio, necne, vt dicebam alias post Dec. tamen senio. in l. edita. C. de eden. & nota quod duo requiruntur in iudicijs, agere scilicet, & actio. & qp ipsum agere ad actionem deducatur, ex quo, vt dixi, actio non intentata nihil patrocinatur, neque econuerso agere, ita vt sine actione, sit cifra quędam sine spiritu, vt inquit alibi Bal. & signanter allegat. d. §. videamus. in l. 1. in 4. co. C. si plu. vna senten. quæ omnia cordis digito alligabis, vt egregia.

CCCXXII.

1 Venia ætatis per procuratorẽ à principe non impetratur, restitutio autem in integrum sic. & quæ ratio. num. 2. & infra apophth. 324.
2 Consilium nullum est potentius, quam quod ex ordinatione

caus

cauſa per ſenſum uiſus confirmatur.

ALias in l. imperium. ff. de iuriſ. om. iud. Bart. primum gradum mixti imperij maximum ponit, & exemplificat in venia ætatis a principe impetrãda, iuxta ea quę habentur in l. 2. C. de his qui ve. ętate impe. vt id cum de ætate diſputetur, fieri per procuratorẽ minime mirum videtur cum in reſtitutione in integrum idem fiat, & nihil aliud in cõtrouerſia ſit quam ętas, & tũ procurator admittitur. l. 1. C. ẽt per procu. cau. reſti. in integ. agi. po. Niſi reſpõdeamus, & eſt verum, primo caſu aſpectum deſiderari, & nõ ſolum ætatis, ſed etiã morum eſſe tũc diſpoſitionem, ꝙ in integrum non eſt conſiderabile, ergo admiratio ceſſet, & eſt arg. in l. minor. 15. annis ex aſpectu. ff. de mino. & in l. quæſitum, & ibi Bart. in fin. ff. re iud. & in l. ſi irruptione. C. fin. & hinc eſt quod dici ſolet, nullum potentius conſilium, quam id, ꝙ ex ordinatione cauſę per ſenſum viſus confirmatur, vt in l. teſtiũ. C. de teſt. & Inſt. de gradib. in fi. & per Bar. in l. 1. ff. ſi cer. pet. vnde Poeta, ſegnius irritant animos demiſſa p aures, quã q̃ ſunt oculis ſubiecta fideli. & alibi. Certior aure arbiter ẽ oculus, & alibi, nec retinent patulæ cõmiſſa fidelius aures, quã q̃ ſunt oculis ſubiecta. & amplius vltra prædicta, quod q̃dã ſunt probabilia iudici, & legi per ipſius legis approbationem, quædã aũt p legis commiſſionẽ, vt ꝙ lex non determinat, iudicis diſcretioni commitatur, vt in d. l. 2. & in d. l. minor. 25. annis ex aſpectu. & in l. de ętat. & in l. verũ. in §. ex facto. co. ti. & in l. 3. in §. tu ſcire magis potes. ff. de teſt. & in l. de minore. in §. tormenta. ff. de quæſtioni. & in l. vtrum. ff. de dona. inter vi. & vxo. & no. Bal. in rub. C. de proba. in pe. col. & appellatur pręſumptio hominis, id eſt, iudicis, ad differentiam ꝓſumptionis iuris, vt ille idem Bal. dicit in l. ſine poſſeſſoris. in vlt. co. in prin. C. de proba. & iudicium potius quam teſtimoniũ, ita vt teſti non credatur, licet iudici ſic, vt ſupra, ſi interrogatur ſuper ætate, quomodo ſcit, reſpondeat per aſpectum corporis, ſecundum eundem Bal. in l. ſolam. in pe. col. C. de teſti. & tene menti.

CCCXXIII.

1 *Iudex an teneat exprimere in ſentẽtia quo ad ipſius validitatẽ, ꝙ ex cauſa ꝓ pœna pecuniaria corporalẽ imponi. nu. 2.*

EGo alias dicebam in l. quid ergo. in §. pœna grauior. ff. de his qui not. infa. quod iudex non tenetur exprimere in ſententia quo ad ipſius validitatem, ꝙ ex cauſa pro pœna pecuniaria corporalẽ imponit, nec ſententia ob id dicetur cõtra expreſſum iuris errorẽ lata, & conſequenter nulla, iuxta tex. & no. ibidem in l. ſi expreſsim. ff. de appella. Sed tñ moueo tunc difficultatẽ, & videtur mihi ꝙ imo ſit nulla, & aliter lata, quã cũ expreſsione cauſæ, contra expreſſum iuris errorẽ, ex quo regulare eſt, cauſam nõ ꝓſumi, cũ ſit facti. l. Procula. ff. de prob. l. conſi. ff. de curat. furio. l. in bello. §. factæ. dec. & poſtl. reuer. & maxime ga ſi in prin. ſpeciale eſſe videmus, vt noũ l. fi. C. ſi cõtra ius vel vti. pub. & in l. ſi teſtamentũ. C. de teſt. in prin. & in alijs ius cõmune erit in contrariũ. l. ius ſingulare. l. ꝙ vero contra. ff. de le. c. ꝓſenti. loca. de ꝓben. in 6. & eſt verum. Niſi forte reſpõdeamus tantam eſſe iudicis authoritatẽ, vt pro eo ꝓſumatur, & eſt vt ſupra ꝓximè, ꝓſumptio hominis, non iuris. vt no. in l. poſtquã. in §. Imperator. ff. vt in poſſeſſione lega. & in ſententia ꝓferẽda. quãuis in alijs ſic a principe non differat, vt in l. Herennius. in §. Caia. ff. de evictio. & in l. 2. C. de offic. ciui. iudi. & in l. generaliter in §. ſi iudex. C. de reb. cred. ẽt ꝙ ab ea ſit appellatũ, qa appella. nõ extinguit, neq; abſorbet, ꝓnuntiatum. dicit te. in l. 1. in fi. ff. ad idẽ. Bal. in l. tale pactũ. in §. q prouocauit. in repe. in 2. col. ff. de pac. & in l. ſi inſtituta in §. 1. ff. de inoffic. teſt. & ideo lata ꝓ filio exhæredato, efficit, vt pendente etiam appellatione ex bonis patris alatur, vt ibidem & per illum tex. & ita tenete.

CCCXXIIII.

1 *Procurator quibus caſibus non interuenit, & per eum facere non poſſumus, quod per nos.*

2 *Expreſſum facit ceſſare tacitum.*

SVpra proximè apophtheg. 322. diximus veniã ætatis ꝓ, ꝓcuratorẽ impetrari à principe minime poſſe, & ẽ limitatio ad l. 1. §. vſus. licet ibi non dixerim. ff. de procura. qm̃ mirũ videbatur, niſi rõnẽ adduxiſſemus, ex quo poſſumus, ꝓ aliũ facere abſque dubio, & regulariter, ꝙ poſſimus ẽt ꝓ nos metipſos, & vſus ꝓcuratoris ad hoc inuentus eſt vt in d. §. vſus. ſtante maxime regula ꝙ q ꝓ aliũ facit, ꝓ ſeipſum videt, vt l. q ꝓ aliũ. ff. de reg. iur. & in l. ita autẽ in §. geſsiſſe. cũ vulg. ff. de admini. tuto. & tũ vt dixi, eo caſu nõ licet rõnabiliter. Sed tñ adde ẽt vltra nõ licere, & alijs, tũ vel maxime ſi nouus fuerit emphyteut, quẽ debet dominus inducere in poſſeſsione ꝓ ſe, & non ꝓ procuratorẽ. te. eſt in l. fin. & ibi no. C. de iur. emphy. l. ſi & in crimine publici iudicii, vt in l. pe. in §. ad crimẽ. ff. de pub. iud. & in l. ſeruum quoque. in §. publice. ff. de procura. & dubitationẽ nõ habet, rõnibus de quibus ibi. Verũtñ aduerte, & ad ꝓpoſitũ ętatis, qa in fœmina alia rõne erit ſecus, vt in d. l. 2. C. de his q̃ ven. ętat. impet. cõtinetur, ita vt maſculinũ eo caſu fœmininũ minimè cõcipiat, ex quo mentio diſtinctè vtriuſque ſexus facta eſt, vt in ſimili dicit Bal. in l. in multis, in fi. ff. de ſta. hõ. & non ab re, qa expreſſum facit ceſſare tacitum. vt in l. cũ ex filio. in §. 1. ff. de vul. & puſub. & qa ẽt materia nõ eſt indifferens, vt no. in c. generali. de electio. in 6. & in l. fœmina. ff. de re. in. & ꝓ rõne, de qua in d. l. 2. maxime ibi, ſed & eas ꝓp pudorem & verecundiã &c. eſt bonus tex. in arg. in l. prima. in §. ſexum. ff. de poſtulan. & in capitulo. mulieris de iudi. in 6. quod tene etiam menti, & obſerua.

CCCXXV.

1 *Ius qui in vtero eſt, habetur pro iam nato. cum de eius commodo & fauore agitur, non ſi de alterius commodo etiam eius patris. nu. 2. 3. fallit nu. 4.*

TVſcis quod qui ſit in vtero eſt, habetur pro iam nato, cũ de eius cõmodo tractaf, & fauore, vt ibi. & in l. quod dicitur. ff. de verborũ ſignificatio. & ideo ius prętorium, & ciuile nouũ, voluere, ꝙ poſthumus alienus poſſet hæres inſtitui, vt in l. Gallus Aquilius. ff. de liberis & poſthumis. & nõ erat de iure ciuili antiquo, ex quo partus nondum natus, nõ dicebatur editus ſed portio viſcerũ. l. prima. §. ex hoc reſcripto. ff. de vent. inſpicien. & videbatur fundari in ſtitutio ſuper non ente, vt in l. tutor ſi petitus, & in l. Seiæ egreſſæ. ff. de tut. & curato. dat. ab his ꝓ q̃ iura bonũ verbũ dixit Bal. in l. 1. in 2. col. ff. de curatore furioſi. Similiter hac rõne, ſubſtitutio pupillaris ſit poſthumo, vt no. in l. 2. ff. de vulgari & pupillari ſubſtitutione. & dixi & ego in l. poſthum. & alii. C. de bonorũ poſſeſsio. cõtrarab. & alibi Bar. ꝙ filius natus ex colono ante ſcriptionẽ cõpletã, vel cõceptus & natus poſtea, fit colonarię cõditionis, in l. cũ ſatis. in 2. co. in fi. C. de agrico. & cenſ. lib. 11. & pari modo filius Senatoris q cõcipitur ante, & poſtea naſcitur, vt ille idẽ Bar. dicit in l. Senator. in fi. de digni. lib. 12. & exẽplũ, nuper vidi Bal. in d. l. q in vtero. in 2. lec. nõ omittẽdum. ꝙ refert ẽt, & ſequtur in no. qſtio. And. ſicu. in repe. l. cũ acutiſſimi. in 58. col. in fi. & prin. ſequẽ. C. de fideicõm. ſi qs inſtituiſſet heredẽ Titiũ, ſi Rex Parthorũ ſine filijs ex le legitime natis deceſsiſſet, illeq; poſtea mortuus fuiſſet relicta regina pregnãte, & naſcatur filius ꝙ Titius admittetur, quod de eius cõmodo nõ tractabatur nec ſibi aliqd relictũ erat. vnde conceſsis ẽt reſpalijs cõtra oẽs homines, nõ cõprehendetur is qui eſt in vtero, vt ille idẽ Bal. ſentit in l. cũ inter veteres, in princ. C. de fideicõmiſ. lib. Nec mulier bannita q̃ pgnans ſit, effici põt, vt partus poſtea editus nõ poſsit in ciuitate morari, dicit idẽ Bal. in l. placuit. in ſecũda col. C. de liberali cauſa. ita vt Signo. de Homod. quo que nõ paruæ authoritatis doctor, conſuluit ſtãte ſtatuto Cremonę quod ſi quis homicidiũ fecerit vltimo ſupplicio afficiatur, ꝙ locũ nõ habebit in percutiente mulierẽ quæ poſtea abortũ feciſſet. in cõſi. 1. in 2. col. imo plus, ꝙ maximè mirũ videtur, ex regula l. ſi. C. de imp. & aliis ſub cũ vul. nec ẽt pro nato habebit, quo ad cõmodũ patris, vt eſt tex. ſing. quã ibi ſignãter Bal. exclamat no. in l. excuſantur. in prin. de excu. tuto. & propterea faciamus regulam, quod ꝙ qui in vtero eſt, pars viſcerũ eſt. vt ſuprà non hoc ſimpliciter & actus, ſed potentia, ſpecie, & ſm quod hoc, niſi de eius commodo & fauore, vt ex multis probauimus,

4 agat. Quod tũ adhuc non eſt gñaliter verum quia cõmodum eſt. & fauor eius, ꝙ ſit in poteſtate patris, & nihilominus quoad non habetur pro iam nota. l. fi. ff. de collabon. l. fi. ff. de aſſignan. liber. l. 3. §. de. iniuſt. rupt. irrito; teſta. & minime mirum, ꝙ ſemper not. quia. i. fauore teſtamenti introductum, vt in d. l. iuribus cõtinetur & declara etiam Bal. in l. ſi à primo. in fi. ff. de lib. & poſth.

CCCXXVI.

1 *Maleficia non debent remanere impunita, et reipublicæ maximum eſt commodum illa puniri, vt. §. pœna vnius ſit multorum metus. nu. 3.*

2 *Mendacium, dolus, & calumnia punienda.*

4 *Tranſigere ſuper adulterio non licere, propter. §. delicti frequentiam & ne multis craſſantibus &c.*

5 *Defenſiones in publicis iudicijs non dantur per procuratorẽ & quare.*

6 *Mendans eandem pœna qua faciens punienus.*

7 *Aſylorum immunitas per Tyberium Cæſarem abrogata.*

VVlgata regula ẽ, ſeu legis, rõ, maleficii, ſeu † delicta nõ debere quouis modo remanere impunita, idq; maximum reſp. commodum eſſe illa eadem puniri in l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil. & in cap. vt famæ. de ſent.

2 excom. imo etiam ſi mendacium ſit, ꝙ tñ, & idipſum de lictum appellatur, vt in l. fi. C. de accu. & pari modo ſi dolus, vt in l. ſi delictis. in §. ſi dñs. ff. de noxa. ſine quo ſupra dicta quoq; committi non poſſunt, vt in l. 1. in §. diuus. & ĩ l. in lege Cornelia. ff. ad leg. Corn. de ſica. & in l. 1. C. eo. aut calumnia puniri debent, & nõ relinqui impunita, vt in l. 1. in §. & hoc edi. ff. ſimul. ven. nom. & qñque etiam

3 acerbius quam par ſit, vt multis † craſsãtibus locus ſit exẽplo, & pœna vnius multorum metus, vt dr̃ in l. aut facta. in §. fi. ff. de pœn. & in l. bona fides. in fi. ff. de poſ. & in l. & ſi ſeuerior, iuncta gl. certus. C. ex quib. cauſ. infa. irrog. vñ Cicer. in Phil. Mortem quidem natura oĩbus ꝓpoſuit, verum crudelitatem, & dedecus virtus ꝓpulſare ſolet. Qđ ꝙ apud Virgil. Aeneas quoq; ſenſiſſe vr̃. dicens, Mortem non timet, ſed gñe mortis triſtis erat &c. & Heſiodus his verbis clarius. Perire & mori nihil eſt, ſed perire naufragio graue. & elegantius quam alius Plato de rep. ſi eum ſic dicentẽ auſcultaueritis, dare pœnas maximi mali cuitatio eſt, facit. n. alibi prudẽtiores & iuſtiores, & medicina q̃dam iniquitatis eſt ipſum iudicium. Rurſum caſtigare maximum oportet, non ꝑteritum delictum, cum id corrigi nequeat, ſed ne iterũ peccet, tũ ne ipſius exẽplo cæteri quoq; peccẽt. Et hinc eſt, ꝙ quam ſæpiſſimè dicti tabant domitia. Impera. qui non caſtigat, irritat, Indeq̃ue

4 non mirum, ſi ſuper † adulterio tranſigere non licebat, ꝓpter dilicti. §. frequẽtiã, & ne multis craſſantib. &c. vt dẽ Bar. in l. tranſigere. in 2. co. C. de tranſactio. etſi defenſio

5 nes † in publicis iudicijs per ꝓcuratorem dari non poſſunt quia ſi delicta remanerent impunita, & iudicia ẽt redderentñ eluſoria, vt no. in l. ſeruum quoque. in §. publicè. ff. de procu. & in l. pe. in §. ad crimen. ff. de publ. iud. & ſi ſtatutum faciens mentionẽ de homicida, cõprehendit

6 † quoque mandantẽ, vt inquit Inn. in c. ad audiẽtiã. de homi. & poſt eum Bal. in l. Gallus. in §. quid ſi is. in 2. col. ff. de lib. & poſth. qua rõne fortè te. ꝙ & plus eſt, in c. mulieres. de ſent. exc. dẽ mandantem verè facere, de cuius intel lectu alias nos multa de iſta q. diximus, & videbitis cito in rubr. ff. ſi cer. pe. Similiter hac rõne in ſtatutis habent locum interpreratio, & vt etiam euitetur abſurditas, vt ille idem Bal. in q. de qua ſupra in l. ſi ſeruũ. in §. ptor. ait ff. de acq. hær. & filius fam. qui alias nec olim agendo, vel iudicis officium implorando in figura iudicij, nec hodie in aduentitijs, in quibus quæritur vſusfructus patri, habebat legitimam perſonam habebit in delictis. l. ſi longius. §. 1. ff. de iud. Ita vt idẽ etiam de ſeruo dici poſſit, vt in §. idem iuris. Inſt. de ſtipulatione ſeruorum. & in l. 1. ff. eo. & erit not. limitatio ad textum. l. ſeruus. C. de iud. & hac de cauſa Cato Senior ad idem dicere ſolebat, ſe malle ꝙ collato beneficio nullam reportare gratiam, quam pro maleficio perpetrato pœnam non dare, ſignificans nihil eſſe periculoſius impunitate, quæ ſemper mala ad deteriora inuitat. Tyber. vero Cæſar Aſylorum immunitatẽ

7 † quæ maxima fuit, vt alio loco diximus, & in repe. l. præſenti. C. de his qui ad eccle. confug. abrogauit, quę etiam ſi hodie abrogata fuiſſet, effeciſſet, vt nec fratricida, quẽ ab ea lictores euellerunt, ad eam reſtitutus fuiſſet. iuxta not. in capitulo inter alia. de immun. eccle. quia non eſt fratricidium de caſibus in d. capitul. contentis. Sed noſtrorum temporum conſilium non minus, quam illud Tyberij ſua tempeſtate laudandum eſt, ex quo fieri malum non debet, vt bonum eueniat, & eccleſiæ immunitas à ſanctiſ patribus conceſſa quibuſcunque ad eã cõfugientibus, violetur, & hæc ſint ſatis exornãtia leges ante dictas, quæ alibi congeſta non reperies à nobis, ſicuti & alia multò, ac longo ſtudio acquiſita.

CCCXXVII.

1 *Voluntatem qui explet, ſatis lucratur, hinc eſt, ꝙ ſatisfactio voluntatis habetur pro intereſſe. nu. 2.*

2 *Locupletari cũ iactura alterius eſt cõtra naturalẽ æquitatẽ.*

1 GLoſſ. eſt notat. in l. pen. ff. de cond. ob cau. quod ſatis lucratur, qui † explet voluntatem ſuam. imo text. in §. prætereà. Inſtitu. de actio. & in l. fi. ff. de vſu hab. intantum vt dici poſſit hac rõne, ꝙ licet in malefic. ratihabitio obliget, qñ aliquid poteſt acquiri ratificanti, vt puta poſſeſſio rei inuaſæ, vt declarat Iacobus. de Are. in l. non eo minus. C. de accuſat. idem tamen erit etiam, & locum habebit in homicidio, quoniã eo caſu quoque ſatis acquiritur ei, qui vltus eſt, vt dicit Bal. contra ipſum Iacobum de Aren. & bene in l. ob hæc verba. in vlti. col. ff. de his q

2 notant infam. & hinc eſt, quod † ſatisfactio voluntatis habetur loco intereſſe, etſi cõmodum aliàs minimè ſentiamus, dr̃ alibi te. in l. teſtamento centurio. ff. de matr. teſta. & in l. pluribus. & ibidem Bal. notat. in 1. lectura. in fi. ff. de procurator. & alibi in l. 1. in ſecunda lectura. in 6. col. ff. de legatis ſecundo. quod omnis, qui me cogit, dicitur etiam me grauare, & ſi mihi damnum non inferat, ex quo perdere arbitrium voluntatis loco damni habetur. & alibi in l. cum mulier in pen. colu. ff. ſoluto matrimonio. quod inquiſitio fit ad vtilitatem offenſi, & quod vtilitas eſt, quia voluntatem adimplet, imò & memoriæ commendandum eſt, ſi Papa morem gerat, impetranti, licet contra ius cõe non reſcribat, vt in c. cũ olim de maior. & obe. & in l. 1. in §. fi. ff. de qõ. & in l. Paulus. in §. Paulus. ff. de fideico. liber. dicetur facere gratiam, quod eſt mirabile, vt docet Sicu. in c. nonnulli. in principio. & ibi ego multa dixi, de reſcri. & ſi à populo conſuetudo indicatur, cauſa finalis eiuſdem eſſe poterit non ſolum vtilitas, verum etiam id quod pro vtilitate haberi poteſt ſtatuentium, vt Beneplacitum, ſecundum eundem Bal. in c. fi. in quarta colum. de conſue. qui etiam alibi dicit in rubrica. de reſcrip. in ſecunda columna. & notat. in l. ſecunda. C. de conditi. inſer. & in l. in ratione. in §. cum quidã. ff. ad legem Falcidiam. & in l. 3. ff. de milit. teſta. m. ꝙ vnuſquiſque naturaliter quod facit, vult valere abſque dubio & de oppoſito contrittatur, & non poteſt ſecus dici. Sed tñ volo vos ad vnum animaduertere quomodo eſſe poſſit in materia iuris congrui, quod illud idem locum habeat, his ſtantib. in iudicijs ex quo vicinus cũ iactura ſipſius emptoris locupletari quodammodo videtur, quod

3 eſt contra naturalem æquitatem. l. nam hoc natura. ff. de cond. inde. & cap. locupletari de reg. iuris. in ſexto cum ſi, niſi reſpondeamus, & eſt verum, argumentum procedere regulariter, ſed non in caſu vbi ſtatuto, aut conſuetudine ſecus diſpoſitum eſſe reperitur, prout eſt fere per totam Italiã, & in tractatu. Iuris congrui declarat Matt. de Afflict. & rectè, in 3. & 9. col. in fi. & nota ꝙ ſuprà dicta maxime locum habent in rebus, in quib. affectio. aliqua cadere poteſt, quo caſu loqui videtur tex. in d. l. fin. alias autem ſecus. & ita eſt tenendum.

CCCXXVIII.

1 *Legatum factum omnibus ecclesiis alicuius diœcesis,non debetur ecclesiis postea ædificatis.*

2 *Legis natura est futuris dare formam negotijs,quæ semper loquitur,testator vero semel tantum.*

REuerendus.P.D.Alex.de Vitaliani prior hospitalis monasterij.S.Francisci optimè meritus, qsiuit à me
1 hodie tan legatũ factum oĩb.ecclesiis alicui⁹ diœcesis, de beatuir ẽt ecclesiis post eà ædificat⁹.Cui rñdi ex tpe. qđ nõ, ea rõne motus,quia qlibet dispositio ꝑm tps quo fit considerari debet,vt in l.medico.& in l.si ita. ff. de auro, & argento.lega.& in l.si mãdauero.in §.is cuius.ff mãda. & ideo in simili si filius emancipatus repudiauerit bonorũ possessionẽ.nõ videbit repudiasse hac rõne nisi vnũ caput.vt no.in l.emancipata.C.qui admi.ad bonorũ possef.cum maximè fatura ꝓuideri non possint,vt post multa dẽ ẽt Alex.in consi.107.incip.perspectis.in penul. col. in 3.vol.aliàs voluntas testatoris à legis dispositione non differret,ꝙ hoc casu non est dicendum, & si vulgò,ipsa quoq; lex dicatur,qñ constat expresse,& quo ad hoc vt executioni demandetur.vt in §.disponat. in authentica, de nupti.& in l.in conditionib.primum locum.ff.de conditionib.& demonstratio.& patet,quia lex futura cõprehendit.l.leges.C.de legib.c.fi.de constitutione,cũ simil.
2 imo natura ipsius est dare formam futuris negotijs regulariter,non ẽt preteritis,vt,ibi,& non ab re,quia semp loquitur.l.Arriani.C.de hæretic.testator vero semel,ꝑm Car.in l.1.in 2.col.ff.de cond.ex lege.Mox reuersus domum compẽrì decisionem Bal.in terminis temper me moriæ commendandam,in l.qui filiabus.in fi.princ.per illum tex.& per te.in clemen.literas.de rescrip.ff.de leg. 1.& ita tenendum est nihil aliud vltra quærendum.

CCCXXIX.

1 *Incõmodum rei ad eũ spectat,ad quẽ eius dẽ pertinet cõmodũ.*

QVotidie videmus,si quis vel titulo oneroso rẽ. aliq̃ habuerit ab alio,vel lucrativo,ꝙ tenetur ipsam leuari facere de æstimo illius,cuius erat prius,& poni ad suum ꝓp collectas & subsidia,quæ à dominis imponunt,
1 & non ab re,quia ẽm naturam est,vt ille incommodum sentiat eius cẽ rei cuius etiam commodum habet & non alius,vt in l.ẽm naturam.ff.de reg.iur.& in l.vnica.in §.ꝓ secundo C.de cadu.tollen.& in l.his qui in potestate, in §.fi.ff.de leg.præstan.intantum vt si pari modo de legatis gabella solui debeat illa eadem non soluat,nisi suplint deducto onere rõne supradicta. casus est in l.nõ amplius in prin.& ibi no.ff.de leg.sed ad propositum est æstimi, vltra rõnem naturalem,si quæratur vbi nam id probet, respondeprobari in l.si obligata.vbi Iacob.de Are.& in l.cum seruus.in §.hæres.& ibi Bal.in specie.ff.de lega. 1.

CCCXXX.

1 *Testator legans centum existentia in tali loco,quasi hæres nõ præstiterit,domum legauit,si hæres ea expendat,debet dare domum,& non alia centum.*

1 HOdie in foro fuit magna cõtentio,quidã testator legauerat alicui cẽtum,q̃ deposuerat super sacro mõ pietatis,& si ea hæres nõ præstitisset,eidẽ legauit domũ,hæres dicta centũ exegit,& expẽdit,legatarius nõ amplius ea,,sed domũ petebat,dubitaꝫ quid iuris?dicebã ego domũ deberi,& nihilominus decisum fuit ꝓ rariũ,& male,quia dicta centum legata sunt,vt spẽs ita vt cõmutationẽ nõ recipiã..l.sed,& si certos.ff.de leg. .& statim domum reuersus,Bal.quẽ alias vidisse recordabar,qõnẽ fere in terminis ponentẽ inuenit qui ẽt attestaꝫ ita suo tẽpore obtentũ fuisse,in l.talis scriptura.post Dy.& ꝑ illũ te.in ver.item legem.ff.de leg.1.ꝙ tene menti ꝑpetuo.

CCCXXXI.

1 *Vendere & tradere iussus satisfecisse videtur,si vendidit et tradidit,licet postea contrauenerit.*

ARbiter quidã condemnauit Sempronium ad vendẽdum & tradendũ rẽ Titio, cui vt iusserat, vendidit,
1 & tradidi post q̃ traditionem cõtrauenit,an incidat in pœnam compromissi?Prima facie quispiam diceret,qđ sic,quia non dr̃ venditum nec traditum, ꝙ venditum & traditum non durat,vt in cap.non præstat.de reg.iur.in sexta.& in c.& ego.de verborum significationi. & in l. 1.in §.versum.ff.de in rem ver.cum simil.vt sic verba ẽt cum effectu intelligamus,vt in l.1.in §. hæc autem verba ff.quod quisque iu.& in cap.relatum.de cle.non residen.in eccle.quomodo in simili quoque arguit Io.And. in c.ordinatij.in 2.col.in fi.de officio.ordina.in sexta. & nihilominus contrarium esse verius,& casus est in terminis in l.in numerationibus.in fi.ff.de solu.& in l.seruus si hæredi.ff.de statulib.& notat.per gl.in l.1.C.de pac.Bar. & Bal.in l.si fideiussor.in §.meminisse.ff.de leg. primo. ex quo damnatus erat ad factum momentaneum, & nõ successiuum,vt in l.fundi partem.ff.de contrahen. emp. & in l.inter castellianum. ff.de arbit.Ex quib.vnico verbo argu.quæ dubitationem faciebant, sublata esse videntur,& istud quoque tene menti.

CCCXXXII.

1 *Verba generalia,quibus utuntur aduocati,& postea subijcientes,et omnes alias exceptiones & c.quid operantur nu.2.*

3 *Intellectus l.si quando. ff. de legatis primo.& c.si Papa.de priuileg.lib.6.*

PRocuratores & aduocati rudes,& ignari, vt alibi de notarijs diximus non intelligentib.clausulas, quas in instrumentis apponunt,post Bar.tamen in l.1.in 3. col. ff.de iure codicil & Bal.in l.iam hoc iure,in fin.ff.de vulgari & pupillari substitutione.& in rubrica. de bis, quæ
1 in frau.aliena.sunt in 3.co.quam sæpissimè, imo semper vtuntur verbis ꝓ generalibus,& vltimo loco apponunt, omnes alias exceptiones sibi competentes.haud intelligentes,ea eos nõ releuare,quoniam cum generalia sint, incertitudinis ratione pro nullis habentur. l. vbi autem non apparet.§.qui illud.ff.de verborum obligatione.l.ꝓtor edixit.in principio.ff.de iniu.l.cum incertus. ff. de legatis 1.l.de ætate.§.nihil.de interrogat.action.c.in præsentia.de proba.quia generalitas etiam parit confusionẽ. dẽ alibi Bal.in c.ad hęc de rescri.& qui generaliter.loquitur nullam speciem complectitur,dicit idem met in cap. inter cætera.de appe.& alibi gl.in l.1.in §.1.C.de Iustit. Cod.confir.quod nobis incidiatur,& est ad propositum argumentum.in l.si quando.ff.de legatis primo.& in c.si
2 Papa.de priuileg.in sexta.Nisi solemus,& est not.verbũ satis operari,quia non videbuntur ex illis se astrinxisse ad exceptiones specificatas,quãdoquidem verbis generalibus prædictis potestari videantur alias saluas fore, ita Bal.in l.Titiæ textores.in principio.quem locum semp
3 obserue.ff.de leg.1.& ideo ad regulam ꝺ.l.si quando.& dict.ca.si papa.dici solet, quando datur aliquis effectus verbis licet per omnia non sequatur,secũdum quod importabat sonus eorum,vt inquir gl.quam ibi etiam in secunda columna.nota.Gemi.in c.si duo.de procurato. in 6.tene menti.

CCCXXXIII.

1 *Rei depositæ possessionem & proprietatem retinemus,fallit in pecunia quã aliquis apud aliũ deposuisset numerãdo.nu.2.*

1 REi depositæ possessionem,& proprietatem retinemus,sicuti commodatæ,dicit te.in l.licet.in §.rei depositæ.ff.depo.& in l.rei commodatæ.ff.commo. Nihilominus tamen volo vos obseruare vnum,ꝙ istud locũ
2 non habet in pecunia,quam aliquis forte apud aliũ deposuisset numeraado,quoniam tunc dominium in accipientem transferri diceretur,eaq; res notissimos depositi terminos egredi,vt in l.Lucius.& in l.die sponsaliorũ. in §.1.& in l.si sacculum ff.depos. si aũt in sacculo obsignata sit,ita vt eam negans hoc casu furti teneatur, illo autem non,vt in l.in naue Saupheli.in §.idem iuris.ff.loca.& in d.l.si sacculum.& in l.3.C.eodem.& not.in l. eius qui in prouincia in ver.quas verò,vbi ego etiam latè.ff. si certum petatur.& in defensionibus meis.84.latius,inc. in præsenti casu,per totam.& per Baldum,in l.incendiũ C.eodem.& est menti tenendum.

CCCXXXIIII.

CCCXXXIIII.

1 *Fidesſorem qui præstare tenetur ex forma statuti,si alium præter cognatum non inuenerit,cumq; minus idoneum tamen admittetur.& quare.2.*

STatuta habemus inci.nullus, & oẽs forbannitus, sub rub.de accusat.& de malefic.non solum accusatorem & delatorem seu notificatorem,aut significatorẽ alicui⁹ maleficijs,verũ ẽt reum,cui concessa fuisset excusatio ꝓ ꝓcuratorẽ,eo casu,quo pœna corporalis, vel languinis
1 infligenda nõ veniret,teneri,& esse obligatos ad dãdas bonas,& idoneas securitates,de legitimis expensis restituendis,si illi nihil ꝓbassent,hic vero de iudicio sisti, & iudicato solendo,quẽadmodũ ẽt æquum est,& rõnabile primo casu ne temere ad accusanda ꝓsiliant.l.eũ quem temerè.ff.de iudic.in simili notat Bar.in l.edita.in 10.co. C.de eden.& in l.qui solidum.in §.ẽt.ff.de leg.1.Sed vero ne sñia,& condemnatio redderur elusoria.l.si ꝓtor.l. solemus.ff.de iudic.Sed q̃ro,quia fideiussorem inuenire difficile est,vt notat.ꝺ.l.2.& in l.diuortio. in §.interdum & ibi Bal.in fi.ff.soluto matrimonio.si vel acculator, &
2 similes,vel reus talium non habuerit q̃ coniunctum, & qđ minus idoneũ teneaꝫ iudex ipsm admittere?Videbaꝫ prima facie dicendum ꝙ non.l.si vero.§.de viro.ff. soluto matrimonio.& tñ contrarium est verius,quia statuta ꝓdicta debent recipere interpretationem hãc à iure cõi. l.commodissimè.ff.de liber & posthumis.l.si cum dotẽ. soluto matrimonio.l.si extraneus.ff.de conditione indebita.quæ est vt talis admittaꝫ,quia non est verisimile ꝙ coniunctus ipsum laqueatum dimittat,casus est in l.3.& ibi gloss.ff. in ius voc.vt eant.& argumentum optimum in l.2.ff.de recepta.& in l.1.de bon.eo.qui ante sententiã sibi mor.conscisse.& ita obtinuimus.

CCCXXXV.

1 *Dominij ad probationem quis se astrinxit, si probet tantum dominium præsumptum ex possessione,non succumbet.*

1 QVidam astrinxerat se ad probationem dñii,& postea ꝓbauerat dominium ꝓsumptiuum tm̃,ex possessione,q̃rebatur an succumberet?aliqui dicebãt quod sic, per tex.in l.habebat.ff.de institut.actio.quia suberat qd, ꝙ ei poterat imputare,vt ꝓ illum textum. alibi dicebat Bal.in l.2.in §.si quis.in prin.ff.si quis cautio & in l. quid ergo.in §.pœna grauior.in repe.in 5.col.ff.de his qui no. infa.& in l.non solum.in §.qui alieno.in 2.ff.de procur. ego verò contrarium,& recordabar legisse decisionem in terminis ꝑsp.in titu.de primo & secundo decreto.in §.restat.in ver.sed nunquid,ꝙ dictum pro singulari refert idem Bal.in l.1.in fi.C.fami.ercis.& tu pro limitatione d.l.habebat.semper obseruabis,& menti tenebis.

CCCXXXVI.

1 *Christus quare paraliticum interrogauit,an vellet sanus fieri,cum sciret eum nihil amplius optare.*

2 *Christi omnis actio,nostra est instructio.*

3 *Iudex officium suum nisi petatur non impartitur.*

HEri in templo diui Antonij audiebã sacerdotem cõcionantem,idemq; multi ex vobis,qui aderant,& Euangelium inde exponentẽ,cũ Paraliticus esset à Xpo sanatus de quo Ioann.5.& certè expositionib. adeo exquisitis,doctis,& veris,vt nil melius(credibile dictũ ẽ) nil eruditius,nil deniq; elegantius vnquã audierim. Ven
1 dere tum vel maximè,quare est,cũ Christus sciret eũ sñ num fieri summopere desideraſſe,ibiq; stetisse annis triginta octo,vt in piscinã illã ꝓbaticam ab aliquo immitteret,ipsius aq̃ motum expectãs,sanaret,ꝙ nihilominus petijt,an vellet sanus fieri,& inter cæteras, vt aliquas vobis referamus hoc tpe,vt eius desiderium magis ac magis excitaret,efficeretur q̃; dignior accipere gram à Deo vel vt liberum hoĩs arbitrium nobis esse datũ designaret,iuxta illud,qui fecit te sine te,non saluabit te sine te. Quib. adduct⁹ ego cogitabam si nobis ad aliud argumẽ
2 tum præstaret,qm̃ oĩs Christi actio nostra ẽ instructio, vt in c.significasti de electio.sicut & illud,Mulier quis te accusat,de quo Io.8.c.vt sine accusatione neminem condemnemus,vt in c.1.vt eccle.bene.fi.diminut.con.& in c.de manifesta.2.q.1.& in c.quisquis.22.q.4.& multi ex vobis ẽt,prouectioribus,nescierunt,cum quib.(vt scitis) plerumq; iocor,ad istud respondere,scitote igitur præ
3 stare,& erit tertia expositio legalis,nobis ar.iudicẽt non impartiri officium suum regulariter debere, nisi requiratur.casus est in l.4.in §. hoc autem iudiciũ.cum concordantib.ff.de dam.infect.Sic r hoc idem dici põt de cæconato,sciebat.n.Christus quid vellet,& tñ dixit sibi,quid vis vt tibi faciem.16.Lucæ.Nec filiam Cananeæ à dæmonio vexatã liberasset,nisi petijsset,tili dicendo Dauid miserere mei,adiuua me,filia mea male à dæmonio vexatur,vt Mat.15.& inde est nouissimè ꝙ quartũ mortuũ nõ suscitauit,quia petitum nõ fuerat, sed Lazarũ tm̃ filium viduæ,& archisynagogi,q̃ oĩa,etsi sacras literas minime ꝓfiteamur,semp mẽti tenebitis,& vt ꝑcipua obseruabis.

CCCXXXVII.

1 *Iudicij calor quæ operetur.per totum.*

1 IVdicij calor multa operatur,tũ vel maximè ꝙ fideiussio valeat absq; interuentu stipulationis,fingatur quæ vbi non est.l.cum ostendimus.§.fi.ff.de iuss.tu.ꝙ tñ non est regulare,vt in l.Blanditus.C. de fideiuss. & ꝙ in his q̃ sunt parti præiudicialia,taciturnitas operet cõsensum, vt ibidem,cuius contrarium tamen probat in l. sicut.in §.non vt.ff.quibus modis pignus vel hypothe. solua. & sit ꝙ verbum conuenit,intelligaꝫ per stipulationem,vt not.in l.sciẽdum.ff.de verborum obligatio. & nihilominus sui natura pactum nudum tm̃ continet.l. lecta. ff.si
2 certum petat.Sed vltra multa vnũ velim obseruetis tan notatu dignum exceptionem ẽt non numeratæ pecuniæ obijci minime posse si quis confiteatur in iudicio ex cã mutui se recepisse cẽtum.ꝙ hac de causa vt mirabile, ex quo fauorabilis est,& infra tps præfixum. & determinatum à lege semper opponi põt,qm̃ resultat eo tũc quasi contractus efficax,ita vt agens niti non possit ex vi literarum obligationis,sed dicti quasi cõtractus ex confessione resultantis,vt in l.de ætate in §.antepen. & in l.voluit. & ibi no.Bal.hãc cautelã docens.ff.de interrog.actì. quã menti tenebis.& postq̃ de exceptione ꝓdicta mentio facta est,aliud quoq;,ꝙ imo est dare casum,vt nec ẽt extr. iudicialiter facta obijciatur,& erit limitatio no.ad titu. C.de non nume.pecu.qñ.s.tutor ex cã mutui scriptura sua se obligauit pupillo,vt in l.quoties.in §.non tm̃.ff.de admi.tuto.rõne de qua ꝑ me latius in l.singularia. in gl. 1.ff.si certum.petatur.& est arg.in l.fi.C.arbit.tute.

CCCXXXVIII.

1 *Possessorium & petitorium nihil habent commune.sunt q̃ separata.fallit.n.2.*

1 POst intentatum petitorium non prohibetur quis agere,& intentare possessoriũ,qm̃ vnum nihil habet cõmune cum alio,vt in l.naturaliter.in §.nihil.cõe.ff.de acquirenda possessione.separatorumq; separata debet esse ratio,inquit Bal.alibi per istum te.in l.decuriones.C. ex quibus caus.infa.irroga.Sed tñ volo vos vnum nõ ignore,ꝙ plerunq; etiam est dare possessionem non separatã à dominio,ita vt regula antedicta quoque nõ semp neque generaliter sit vera,vt in pecunia numerata.casus est singula.in clemen.sæpè.in §.quapropter.& ibi in ꝑsp cie not.Car.Zabarel.extra de verborum significatio.nec inconuenit,quoniam multa alia etiam specialia habet, vt dixi latè in d.l.singularia supra proxime allega.in gl. 1.in 3.speciali,in 1.& 2.lectu.ff.si cer.pet.

CCCXXXIX.

1 *Intellectus l.tutor rerum.ff.de admini.tut.*

1 IN d.l.singularia oẽs exclamat te.in l.tutor rerum. ff. de administratio.tutor.ꝙ tutor possit retinere sibi res ĩ distractas,de quib.ibi,ex causa venditionis, absque aliqua solennitate,ex quo semel venditæ fuerũt cũ authoritate & decreto iudicis,& malè ac ꝑperã, qm̃ loquif in rebus,q̃ seruando seruari nõ possunt,vt in l.lex q̃ tutores.C.de administratione tutorũ.minimè iudicis decretũ desiderantib.vt l.1.& l.magis puto.ff.de reb. eorum.

& ideo dicebam ego alias intelligi debere, retentionem factam fuisse palam & publice, vt in l.non existimo.ff.e. & in l.cum ipte.C.de contrahen.empt.de consensu.contutoris, vel saltem coram honestis psonis, aut consanguineis eiusdem pupilli, & tanto magis, quia nō dē tex. pīa aīalia, sed quædam retenta fuisse, quod plane admitti potest, qñ etiā nulla interuenisset solemnitas, vt in l.quamuis.iu argu.tamen.ff.de cond.& demonstratiō. vel dicimus retentionem non valuisse, sed vsucapione in eisdē causata hæredem tutoris potuisse tunc tueri, q̄ ēt gl. ēm vnam lectur. sensisse videtur, alias verba, quæ de ipsa vsucaoione ibidem leguntur, superfluo essent posita, &, sine effectu alicuius operationis, contra te.in l.si quādo.ff.de lega.1.& in c.si papa.de priui.in 6.cogita.

CCCXL.

1 *Intellectus l.fistulas.§.1.ff.de contraben.emptio.*

1 MVlta simili modo dicuntur in d.l.singularia.ad l.fistulas.§.1.ff.de contrah.emptio.intellectū, & enucleationē, qui videbatur probare cōem cōclusionem, q̄ tutor nedum in mutuo, sed etiam in cæteris contractib. posset sibi ipsi soluere, quæ per dictum textum.mihi vera nunquam est visa, ex quo loquitur in casu, missis aljs intellectibus, qui ad illum traduntur, quando tutor venit non vt tutor, nec vt ex nūc, sed vt alius emptor, & vt ex tunc, quemadmodum in simili not.in clem.1.de concessio.p̄ben.& hoc qñ pater pupilli vendiderat sibi fundum, & ex clausula solita.instrumēto apponi, vel quæ ēt non apposita, subintelligit.l.fi.C.de.fideiussor. constituerat se p̄cario nomine possidere, donec emptor tenutam corporalē accepisset, & quidem authoritate p̄pria, ac sine licentia vel decreto alicuius iudicis, q̄ in conclusione ipsa non esset considerabile. Et probatur in fi.in l.si pater familias.in §.1.ff.de adoptio.& in l.tutorem.ff.de his q̄bus vt indign.& in l.cum quidam.C.de administratione tutorū.& eo magis, quia cōstitutio, dñm & possessio verē erat translatum in emptorem, vt in l.certē.in §.j.ff.de præcar.& notat.in l.quoties.C.de rei vēdicatione.& ita est tenendum.& amplius, q̄ hoc modo non discrepabit à sol.Bar.in l.1.in §.fuit quæsitum.in prin.ff.ad Trebel.

CCCLXI.

1 *Cōciliatio l.fistulas.§.1.ff.de contraben.em.& l.1.§.fuit quæsitum.ff.ad Trebel.*

1 MAgna est inter scribentes contentio, quō soluit posse contrarium l.fistulas.§.1.ff.de contrah. emptione.& l.1.§.fuit quæsitum.ff. ad Trebellianum. vbi tutor sibi hæreditatem ex Senatusconsulto Trebelliano non restituit, & tū in d.§.1.authoritate propria vacuam possessionē occupat, & minime iudicio meo necessaria.ex his q̄ dixi supra p̄ximè. Sed nouissimè obseruetis velim te. hoc in restitutione p̄dicta ad literam dicentem, videlicet principale auxilium semp impetrādum esse, q̄ non est sic alio casu decisum, ergo qñ etiam d.l.fistulas.intelligeretur aliter, & non vt supra, non esset contrarium.l.prospexit.ff.qui & à quibus.l.2.C.de crimi.sacrileg.capit.in istis.4.distinctione.

CCCXLII.

1 *Effectus causæ suæ semper commensurandus. fallit.nu.2.*

1 SOlet quam sæpissimè dici, q̄ effectus semp suæ causæ commensurandus est.l.ita autem in princip.iuncta.l. si plures.in fi.prin.ff.administra.tuto.per q̄ iura not.q.decidit Paul.de Castr.in consi.83.in cip.præsens casus.in 3. col.in 2.vol.ita vt non sint dissimiles.l.in agris limitatis. ff.de acquirendo rerum dominio. Et tamen volo tibi dare casum, in quo dissimiles sunt adeo vt nec causæ suæ possit quouis modo commensurari, & non ab re fortassis dī alibi, nullam esse, regulam, quæ exceptionem non patiatur, imo ineptum esse regulam non fallere, in c.de cætero. vbi Abb.Panormi.in 2.col.de testi.quō intelligitur etiam q̄ habetur in l.oīs diffinitio.de re.iur.& l.1.ff.de reg.Cato. considerando titulos, sub quib. situatæ sunt, & intelligendo diffinitiones.i.regulas, vt in l.Imperatores ff.de in diem adiec.& breuiter in mutuo, in quo plerumque dominium transfertur in eum cui mutuatur, & verē quidem, & tū numeratio erit ficta, vt in l.singularia.alle.læpè.ff.si certū petatur, speciali fauore mutui, q̄ adeo priuilegiatum est, vt nullus alius contractus sit, qui ei facile possit comparari, vt ibi plenè no.quamuis & in præcario id ipsum esse dicamus, vt in l.certe.in § 1.ff.de præcar.& per Doctor.in l.quoties.latè.C.de rei vēdicatione, qm̄ non propterea priuilegium eius minuitur.leg.quod Nerua.ff.depos.i.& est semper menti tenendum.

CCCXLIII.

1 *Verba præteriti temporis habent annexam abnegationē præsentis.fallit in reg.semel malus.de reg.iur.in 6.nu.2.*

1 VErba p̄teriti tp̄is habent annexam abnegationem p̄sentis.l.rō.§.fi.ff.de action.empt.per quem te.ita ēt dicebat Bar confutando solut.Guliel.de Cu.in l.vinum. in 2.col.ff.si certum petatur.& maxime vt ibi quoq; inquit Saly.refertque Alex.in 4.fi illa eadem in vim conditionis apponantur sed tamen considera non esse verum
2 vel saltem gñale, & confundit per regulam, semel malus. de reg.iuris.in 6.& qm̄ qualitas semel posita, quæ ex solo cursu tp̄is non tollitur, semper præsumitur existere, in mutata probetur, vt in l.siue possidetis.C.de proba.& in c.p̄terea de transactio. & hoc est q̄ inquit Cicer.in ora. pro Roscio, q̄ qui semel à veritate deflectit, non maiore religione ad periurium quam ad mendaciū, perduci cōsueuit.& Hecu. in Euripi. At mortaliū q̄squis malus, Nil possit aliud cē, q̄ sp̄ malus, & vt p me latius ī d.l.vinū.

CCCXLIIII.

1 *Donatio, aut dominij translatio nunquam in dubio præsumitur, quando subest alia causa. fallit.nu.2.*

1 IN dubio nemo præsumitur iactare suum.l.cum de in debito.ff.de proba.cap.super hoc.de renun.adeo, vt qñ alia causa subest, nunquam præsumatur dominij translatio, nec donatio, imo satuitas, dilapidatio, & prodigalitas, si expresse actum non sit.l.filius famil.ff.de dona.l. generaliter.& ibi in specie not.Bal.C.de non numeran. pecun.etiam si sit pater, secundum.Alex.in l.si donatione.C.de collatio.& quamuis pro carcerato soluatur, vt in l.sed & si.& ibi not.Bal.ff.soluto matrimonio.& tamen solutio eo casu dicitur pia, & facta in piam causam vt ibidem.& in capitulo.sacrorum canonum.12.quæst. secunda licet quod de patre dixi, non firmem, & de materia habetur in l.cum quid.ff.si certum petatur.& in l. si seruus.ff.de donatio.inter vir.& vxo.& hinc est, quod etiam vestimenta prodigalia moderni vsu, perlæ, & lapides pretiosi, hac ratione, quia donati nec vxori præsumuntur, solent legari, neque de tali legato detrahit falcidia.l.hoc legatum.ff.de leg.3.l si vsustructus.§.dos.ff.ad legem Falcidiam, quem te.nō esse alibi dicebat idē Bal.
2 in ca.iuraui.in fi.de proba. Sed tamen volo tibi dare casum, in quo præsumitur, & est quotidianum, ac memoriæ tenendum semper, quando scienter emerem, vel cō ducerem rem, quam euincere poterant, qm̄ tunc video r donare & renuntiari iuri mihi competenti, q̄ quidē possum ablque dubio facere.l.in re mandata.C.mand.l.sed & si lege.§.consulit.ff.de petit.hæredi. casus est in l.si p ponas.in §.si hæreditatem.& ibi not.ff.de inoffi.testam. & argumen.optimum in l.j.ff.de conditio.inde.& idem in simili in l.Campanus.ff.de ope.liber.quem inducit ēt Bal.in l.iurisgentium.in §.si ob maleficium.in secunda lectura.in 2.col.ff.de pactis.

CCCXLV.

1 *Vsuræ licet iure ciuili sint pmissæ, attamē sunt odiosæ, nec debentur pacto nudo, sed interuentu stipulationis; soluta tamen non repetuntur.nu.2.*

1 VSuræ & si iure ciuili pmissæ sint sub q̄dā dissimulatione, vt maius scandalū vitaretur, vt not. declarat gl.in c.1.10.dist.& Bar.in l.cūctos populos.in 5.oppo. C. de sum.tri.& fi.catho.quemadmodū ēt concubinatus, vt ibidem, & in l.in concubinatu.ff.de cōcubi.attamē odiosæ sunt iuri natura, & hac magis fœneratores eas exercētes impij & auari, vt sentit Bal.in authē.ad hæc.per illum tex.& te.& in corpore vñ sumitur.C.de vsu.adeò vt obiid etiā dixerit M.Cato in li.de re rust.eos esse oī sure improbiores, cum pecuniæ acquisitio quoque eo modo teste Aristo.in polyt.sit præter naturā, ergo restringendæ.c.odia. de re.iur.in 6.l.cum quidam per locum a contrario.ff.de lib.& posth.& hinc est q̄ non debētur simpliciter & pacto nudo, sed interuentu stipulationis, vt in l. quamuis. C.de vsur.ēt quod pactum in ipsa numerationepositū fuisset, & est mirabile, quia regulariter contrarium dicimus.l.reb.C.de re.permu.quod tū in pecunia numerata intelligi debet, non in cæteris reb.l.frumenti.l.oleo.C.de vsur. & in contractibus stricti iuris, non bonæ fidei, vt not.in d.l quamuis.& legatis aut fideicōmissis, q̄ etsi stricti iuris sint, naturam tū bonæ fidei būt l.in minorū. C. in quib.cau.in integ.restitu.non est ne. Sed tū obseruabi
2 tis vnum non restringit in casu, qñ solutæ fuissent absque stipulatione, quia non repetuntur, & tū attenta supra dicta ratione repeti deberent.d.l.quamuis.non ex alio, qa saltem erant naturaliter debitæ virtute pacti, quod quidem esto q̄ actionē non producar.l.iurisgentium. §.igit nuda pactio.ff.de pact.impedit tamē soluti repetitionē. l.naturaliter.ff.de actio.& obliga.l.fideiussor.§.fideiusso. ff.de fideiuss.l.frater à fratre.ff.de cōd.inde.etiam si illud idem odiosum sit, & not.ampliatio.ad d.iura.ac limitatio ad d.c.odia.semper menti tenenda.

CCCXLVI.

1 *Dominium seu actio nobis facilius quæritur ex actu naturali, quam ciuili, fallit in numeratione pecuniæ ex qua non acquirit actio, nisi eā stipulatio sequatur.n.2.& q̄ sit rō.nu.3.*

1 QVis est, qui ignoret.l.ea.q̄ ciuiliter.ff.de acq.rer.do. cuius mentionem ego sæpius feci hoc anno in rep. l.singularia.ff.si cert.pet.dicentem, facilius nobis dūium seu actionē acquiri ex actu naturali, q̄ ex ciuili, & ibi ha-
2 betis exēplū. Contra, quia numeratio pecuniæ factus naturalis est, q̄ oēs tenentur, & tū ex ea non acquirit actio, sed ex actu ciuili, si eam stipulatio incōtinenti sequat, & malè prima facie, ac contra te.in l.qui habet.ff.de tut. & in §.qua rōne.& ibi no.Inst.de pupilla.substitutio.& in l. 3.C.ad macedo.& in l.clam possidere.ff.de acqui.posse. & in l.tutor.ff.de fideiussor.vbi pp extrinseca accidētia nō mutatur origo, & natura ipsius rei, & idē in l die spōsaliorum.in §.fi.& in l.Lucius.ff.depo.& in l.Cæsar.in fi. & in rōne sui.ff.de publica. Solue breuiter id non ab re
3 esse, qm̄ numeratio eo tunc actionem producit, si id ipsum agatur inter partes l.obligationum substantia. ff.de actio.& oblig.l.non oī.ff.si cert.petat.actum aūt hoc casu videtur, q̄ oriatur ex stipulatione, cuius gratia. numeratio facta vī, vt impleret.l.si ita.§.1.l.cum.n.ff.de noua. l.ita stipulatus.§.Chrisogonus.ff.de verborum obligat. ergo & hoc idem, cum iuribus præalleg.non sit considerabile, in casibus suis quoque locū habebit. Et sic diuersa rōne, vt in simili dicit gl in c.2.extrà de arbit.in 6.& ita tene quamuis huic resolutioni videatur refragari. te. in l.certi condictio.in §.qm̄.ff.si cer.peta.vbi numeratio p̄cesserat, & incontinenti stipulatio subsequuta est, & nihilominus exactio, & non ex stipulatione nascitur, qd̄ maxime mirandum est, cum nec etiam actum esset, qd̄ admirationem auget, vt nasceretur. Sed nihil est, ex quo stipulatio erat inutilis, vt ibi dicit gl.& in l.2.in §.fi.eo.titu. quo casu fingit lex ipsum actū fuisse, vt oriretur, alias secus, vt in iuribus, de quibus supra. ergo Cogita.

CCCXLVII.

1 *Muliere grauata restituere hæreditatem, si sine liberis decesserit, locus est fideicommisso si decedat cum filio ex adulterio suscepto.*

1 PAter instituerat filiam suā, eamq; grauauerat tonere fideicōmissi, vt hereditatem restitueret, sub cōditione tū, si sine liberis decessisset, cuenit q̄ filium ex adulterio suscepit, & ex fornicatione reproba, & postea decessit, q̄situm fuit an fideicommisso esset locus, nec ne, & an conditio esset purificata? Prima facie dixeram fideicommisso locum esse, & nullo mō purificatā cōditionem, quia non est veri simile testatorē de talib. liberis sensisse, p no.in l.ex facto.in §.si quis rogatus.ff.ad Trebe. & in l. 3.in §.si emancipatus.ff.de bo.pos.& tab.& in l.isti quidē in arg.tū ad fi.ff.quod met.cau. Et maxime, quia maior honestas requiritur in fœmina, q̄ in masculo, vt in l.palā.in §.q̄ in adulterio, & ibi gl.& in l.seq.ff.de ritu nupt. & consequenter maius peccatū in ea, quā viro, vñ fortassis ea rōne Io.8.legitur, Phariseos, & scribas mulierem in adulterio deprehensam ad Iesum adduxisse, vt lapidaretur, & non virum, nec secus potest dici. Sed cōperi postea decisionem Ale.in terminis, licet hæc omnia nō adducat, mēti alias tenendā, in d.§.si quis rogatus in 3.col.

CCCXLVIII.

1 *Parentes quare magis pro effectu in liberis terrentur.& quæ sit ratio.numero.2.*

2 *Pactum de patris successione à filio factum non valet, sed nō contra.& quare.*

DVm legerē ad ppositum de quo suprà d.l.isti quidē. q̄ met.ca. verba illa ēt maximè notabilia, per tran-
1 sennā quodāmodo offendi, licet vulgaria. Cum t p affectu parentes magis in liberos terreant, quorum rōnē, & si nescio qd Accur. dicat ibidē nō spernēdū, qa amor descendat, & non ascendat, scribere pulchrum, nedum vtile, nos quoq; putauimus, eamq; breuiter esse arbitramur
2 t quia pater ipsum creauit, vt in Politicis inquit Philosophus, & nō ipse patrē, qua de re cōueniret, vt plus causa causatū diligat, quam ptra. Ita vt experientia ipsa videamus nunquam patrē filiū interfeciße, sicuti filius patrē, nec leges p filicidio pœnam statuisse, quemadmodū p patricidio, imò q̄ ore (adeo turpe sonat) quasi p ferri nō pōt, vñ ēt Math.15.dr̄ miserere mei Dñe, filia mea malè à dæmonio vexat, & non miserere filiæ meæ. Et ibidem Paulò inferius. dñe adiuua me, & non adiuua eam, arbitrata mulier illa ipsam, nō filiam tūc vexari à dæmonio, & in filia esse, nō filiā in matre, & alibi p Doct. in l.ſi. C.
3 de pact. vbi ego ēt multa, q̄ licet talias pactum de successione patris à filio factū, non valeat, ne insidiet vitæ ipsius valebit tū ecōtra, si pater faciat pactum de successione filij venientis, quia cōtra eum p̄sumptio hæc cessat argumentūq; nobis ad idem est Macedoniani.S.C.inuētum fuisse pp filios, ne vitæ parentū insidiarent. & non econtra pp patres, cum lex istud ipsum nullibi & ex ī. dictis suspicet. Et cōcordat ad ppositum te.in l.eum qui probabilem.C.de episcopis & clericis.& in §.fi.Insti. de noxa. & in c.afferte mihi gladium ext. de præsumptio.

CCCXLIX.

1 *Iuramentum in supplementum probationis regulariter defertur, & necessarium appellatur.& quare.fallit.nu.2.*

1 SCimus omnes, nec ignoramus, q̄ t iuramentū in supplementum p̄bationis deferri pōt regulariter, & hoc idē necessarium appellari, vt in l.bonæ fidei.& in l.actori.C. de reb.cre.& in l.admonēdi.latius ff.de iureiur.ad differentiam iudicialis, & voluntarij, quia ille cui defer hoc casu necesse habet iurare nec pōt referri, aut recusari, nisi iusta causa recusationis p̄tendat, vt ī l.gñaliter.in §. fin aūt.C.de reb.cre.& non habet dubium. Sed tū vnum est
2 etiam obseruandum annotatu dignum, q̄ qñ t p̄sumptio contradicit intentioni agentis, debent p̄bationes tunc esse magis exactę, imo luce meridiana clariores, adeò vt nec iuramentum in supplementum probationis deferri possit, vt puta in notario, si dixisset in instrumento aliquid, pp qd̄ de falso redargui posset, vt dixi ego in l.singularia.latius in secunda lectura declarando theoricam Bar.ibi extra gl.in penultima col.in 2.q.ff.si cert.peta.& est originalis theorica Ang.in l.si.per illum te.ff.q̄ met. cau.& hoc, quia præsumptionem habet, ex quo est persona publica à lege approbata, quia intentioni (vt diximus) ipsius agentis contradicit, tene menti.

CCCL.

1 *Scholaris qui domum conduxit, si ea male non vtatur. dum tamē debitas pēsiones constitutis tēporib. soluat, nō pōt ab ea expelli. si tamen aliquid faciat q̄ magis commodū personæ*

quam domus concernat, dominus non tenetur ea in computis pensionis accepto ferre. nu. 2.

1 EX forma statuti, scholaris, quit domum aliq̃ cõducit, non malè vtendo ea, sibi semel locata, neq; in ganeas aut meretrices inducendo, vel tale ꝙd aliud faciẽdo, donec in studio moratus fuerit, si pẽsiones tũ debitas cõsti tutis tpib. soluat, expelli non põt. Et iure merito ẽt, quia fauoribus gratiosis semper sunt ab oĩb. prosequendi, iuxta no. in auth. habita. C. ne fil. ꝓ pa. Modo cuenit his diebus
2 quod quidam volebat dñm domus teneri sibi ad multa concernentia potius cõmodum personæ, q̃ ipsius domus, & corã Rectore, quẽ cõcordes adicrant, & si potuisset dñs forum illius absque dubio, vt reus declinare, vt in l. iuris ordinem. C. de iurisdi. omn. iud. & in ca. ſi cleri cus. & in c. cum sit gñale. de so. comp. dubitatum fuit, an idem dñs teneretur, & dato quod ea facere noluisset, an posset scholaris ad computum pensionis de prædictis sibi ipsi satisfaccre? multi ex astantib. dicebãt, quod sic, alii qui vero negabant, & me tandẽ vocato (in foro. n. eo tũc deambulabam) percunctati sunt quid iuris, quib. respondi, prius tũ subsistens paululum, partem negatiuam vti veriorem tenendam esse, & ita fuit pronuntiatum & bũ, quia de hoc est casus semper memoriæ commendandus in l. si quis mihi mãdauerit. & ibi in specie, ac in terminis not. Bal. ff. manda. & cum decisionem istam Rectori statim misissem, vt videret se iustitia legibus obtemperasse quemadmodum dixeram, non parum gauisus est.

CCCLI.

1 *Domus destructa ne ignis vlterius extendatur, debet communiter de iure reſarciri.*

QVotidie videmus culpa inhabitantium, aut casu ẽt, & fortuna, incendia in ciuitatib. tum & maximè hiemis tempore, & in aliqua contrata suboriri quam maxima, vt his dieb. euenit, quã sæpissimè, quod nec vos ignoratis, adeo vt palatium publicum, & bis quidem, vix contineri potuerit, quin & ipsum etiam incendio conflagra
1 rit, & ampliusꝙ quoq; ne ignis vlterius extendaſ, domum aliquam à vicinis destrui quod & de iure fieri potest, & à rõne non est alienum, vt in l. ſi quis fumo. in §. 1. ff. ad legem Aquiliam. q̃rebatur an illa eadem cõiter reſarciri debeat? Communis consuetudo se habet, quod non, nihilominus istud idem etiam iuris est, vt reſarciatur, quoniam pari modo pro cõmuni vtilitate fuit destructa, casus est, & ibi no. Bal. in l. 1. & 2. ff. ad leg. Rod. de iact.

CCCLII.

1 *Patre condemnato ob delictum filio nõn obeſt, quoad peculium profectitium nec contra. nu. 2.*

3 *Bona patris naturaliter debentur filio.*

1 SI filius ex delicto condemnatus fuerit hæc cõdẽnatio pri obesse non debet, quo ad peculiũ profecti tium, vt no. cõcludit Ab. Pa. in cons. 66. in c. quãquã. in 1. col. in 2. vo. ergo à cõtrario si condemnaret pater, & bona eius publicarent, filio obesse deberet, qm idipsum pleno iure eidem spectat, & possessionẽ ac ꝓprietatem retinet, vt no. in l. cum oportet. C. de bonis q̃ libe. & melius quam alibi in l. frater à fratre. ff. de cõd. indeb. & in §. j. Inſt. per quas pſ. no. acq. & ad ꝓpositum ꝓbare posset videbat ex his q̃ hñtur in l. bona fides. & ibi Bal. in fi. ff. de po. necnõ ex regula l. fi. ff. de le. 3. & l. 1. ff. de his q̃ sunt sui vel alie. iur. cũ
2 ſi. Et nihilominus ꝺ̃riũ est verus. l. 3. §. sed vtrũ. ver. ꝓinde. 2. ff. de minor. nulla alia rõne nisi ista, qa in tãto infelicita tis luctu illud idem sibi loco alimentorũ reſeruari vſ, vt idẽ Bal. dſ in l. executorem. in 9. col. C. de. exec. rei iudi. ꝓ quo est ar. in l. 1. in fi. C. de his qui ant. apert. tabu. & in l. fi. C. de Inſti. & subſt. sub condic. fact. & in §. 1. Inſ. ad Tertulia. & concedendo peculium, ꝓuenisse etiã tra
3 dẽdo vſ, qm̃ bona ꝓ patris filio naturaliter sunt debita, vt in ſimili dſ in l. patrem. ff. quæ in fraud. credito. & in l. eũ qui de ann. lega. & in l. post mortem. C. de fideicommiſ. & not. Bal. in l. pen. C. qui bon. ced. possunt. Et est mirabile, ac memoriæ commendandum.

CCCLIII.

1 *Iuramentum neceſſariũ dicitur, quia neceſſitate à iudice imposita defertur et ſuſcipitur, ita vt referri nõ possit, nec accusari, niſi ex cauſa. Et an iſta neceſſitas ſit præciſa. an vero abſoluta. nu. 2.*

1 IVramentũ ꝓ neceſſariũ ad differentiã iudicialis, & volũtarij dſ, ꝙ nõ ignoratis, quia neceſſitate à iudice imposita deferꝝ, & ſuſcipiꝝ, ita vt referri nõ possit. & est intellectus ad l. manifeſtę turpitudinis. ff. de iureiur. nec ẽt recuſari niſi ex cã. l. gñaliter. §. finautem. C. de reb. credito. ca. fi. in prin. de iureiuran. & no. in l. admonendi. ff. eo. Sed q̃
2 ro ego an neceſſitas iſta ſit præciſa, & abſoluta, an vero cauſatiua, ne succũbat, ꝙ dicendũ videreꝝ. l. 1. C. de ord. cognitio. l. age cum Geminiano. C. de tranſact. l. fin. ff. de ſepara. Rñdeo, ꝙ ſi ad petitionem, ipſius partis defertur prout deferri debet, vt tenuisse vſ Bar. in d. l. admonẽdi. circa fi. per regulã. l. 4. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infect. tunc non recuſabitur. & erit pro eo arg. in l. penu. C. de tol. & in l. Põponius scribit ſi negotium. ff. de neg. geſt. cum ſimil. & ſic ꝑcisè tenebiſ, ſin autem ex officio, quòd potest, vt tenuit Abb. pa. in d. c. fi. in fi. de iureiur. & hoc est verius, tenebitur cauſatiuè. Cogita.

CCCLIIII.

1 *Dos ſuccedit loco legitimæ, & in illam imputatur, & quare, & quæ ex eo reſultet vtilitas. nu. 2.*

1 ALlegatur quotidie tex. in l. 3. in §. ſed vtrum. ff. de minno. ꝙ dos ſuccedit loco legitimæ, & ꝙ illa eadem in legitimam imputatur. Item ꝙ cum sit propriũ patrimoniũ filiæ non capitur quoq; iure hæreditario, ita vt hac rõne nec cum falcidia cõpenſetur, iuxta not. in l. in quartam. ff. ad leg. Falcid. Sed quo ad primum etiam ſcias velim, id nulla alia rõne deciſum fuiſſe, & est dictum anno tatu dignum, niſi quia debeẽ ex legis diſpoſitione. l. fin. ff. de do. l. obligamur. §. lege. ff. de actio. & oblig. l. qui liberos. ff. de rit. nupt. quod tũ intellige iudicis officio implorato, & non iure actionis, vt est arg. in l. ſi. ff. de peti. hæred. & no. Bal. in l. ſi ſocer. in fi. prin. ff. ſolu. matrimo.
2 & est vtilitas, quia iſto caſu tranſibit onus ad hæredes, illo autem non ſm Alex. in d. l. ſi ſocer. in princip. & dixi ego latè in l. 1. C. de eden. ergo ad propoſitum, pater dotando, videbitur id compenſandi aĩo, & non aliter, feciſſe, vt in auth. præterea, C. vñ vir & vxor. alias marito nõ differret, qui ex contractu tenetur, & obligatus est, adeo ſit ſi quid vxori legauerit, non eo aĩo legaſſe videatur. l. Lucius ff. de leg. 1. l. ſi debitor. ff. ad l. Falcid. & ſenſit idem Bal. & bene, in l. Titia. in §. qui inuita. in fi. ff. de legat. 2.

CCCLV.

1 *Pœna ex cauſa mitiganda.*

1 SCitis ꝙ pœna ex cauſa mitigatur. l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his qui not. inſa. & de materia habeẽ etiam in l. aut facta. in prin. & in l. reſpiciendum. ff. de pœni. & in l. auxilium. in §. delictis. ff. de mino. q̃ in quacunque diſpoſitione ſemp excepta vſ, vt in l. ſi hoſtem. ff. mãda. & in l. qui iurato. ff. qui ſatisd. cogan. & in l. qui ſeruũ. de ver. oblig. adeò vt eo, tunc quid bene factum cenſeaſ, & bona fide, alias non, ſi ſine cauſa fieri non poterat, vt in l. qui Romæ. in §. Calimachus. ff. de verbo. obliga. & in l. ẽtra iuris. in §. fi. & ibi etiã Bal. no. in 1. lect. ff. de pac. & dubitationem nõ habet, ſi maximè hoc idem pulcherrimo cõprobabis exemplo Platonis, cum in Siciliã nauigaſſet, vt inſulam, ethneaque illius miracula videret, ꝛ tra legem, q̃ capitalis erat, ſi quis eã adiiſſet, qm̃ à Chamandro mortis reus accuſatus eſt, & pariter excuſatus, quia Philoſophus diſciplinæ gra eã cõſcenderat, & quia lex de hoĩb. nõ de Philoſophis, qui ſuprà hoſtes ſunt loquebatur. a ceſtiam & exinde abſolutus, vt non interfice retur, ſed vendendus traderetur. quod memorię commendabis.

CCCLVI.

1 *A ſententia quæ in rem tranſiuit iudicatam nec appellatur, nec ſupplicatur regulariter. fallit in l. diuus. ff. de re iudi. et hoc ex magna cauſa. nu. 4.*

Clau

2 *Clauſula non obſtante, reſcriptũ alias inualidũ efficit validũ. Princeps in dubio nõ præſumitur vti plenitudine poteſtatis.*

1 CErtum est, qñ ſententia tranſiuit in rem iudicatã, eo tunc nec appellari posſe, nec etiã ſupplicari, vt no. in Auth. ſupplicare. C. vt lit. pẽ. & in l. fi. C. de erro. adu. imo plus dicit tex. in l. fi. C. vt lit. pen. ꝙ ſi quis appellaret, ignominiæ pœna notaretur, nec reſcriptum valeret, quod vſ esse mirabile ꝺ̃ iſtos, qui Venetias vadũt, posteaquam lapſum est tps appellandi, vt non obſtante eo iterum audiantur, ꝺ̃ quos inuehit Pau. de Caſt. in d. l. fi. in prin. Sed tñ puto aduertendũ, hæc oſa cõfundi posſe per tex. in l. diuus. ff. de re iudic. vbi ſententia in rem iudicatã tranſierat, & nihilominus libello ſupplicatorio Iulius Tarẽtinus à principe diuo Adriano, reſcriptũ obtinuerat, vt in integ. reſtitueretur. Niſi reſpondeamus in eo clauſula non obſtãte,
2 appoſitam fuiſſe, quæ efficit, vt reſcriptum valeat, vt no. in d. auth. ſupplicaret. & in l. fin. C. ſi ꝺ̃ius vel vtil. pub. qđ non placet, quia diuinatio est maxima, adeò vt nec etiã præſumatur, ex quo inſolita est, & nõ facilè princeps ea vti ſolet, vt est argu. in l. fi qñ. C. de inoffi. teſt. & maximè quia ſignum est plenitudinis poteſtatis, ſm Bal. in l. ſi teſtamentum. C. de teſt. in dubio aũt plenitudinem poteſtatis
3 vti velle non præſumitur, vt legitur in c. innouit, ꝓ Inno. de electio. ergo. Et ideo aliter reſpondendũ elt, id quod
4 diximus ſ. regulariter verum eſſe, ſed fallere niſi ex magna cauſa concedatur, quod ex d. l. diuus. colligitur, in illis verbis, Conſpiratione aduerſariorum, &c. ibi, & rem ſeuere vindica, &c. & ibi etſi quid à iudice tã malo exemplo, &c. Et est arg. in l. ſi hominẽ. ff. mand. & l. imperatores. ibi ex cauſa. ff. de re iud. & in l. quid ergo. in §. pœna grauior. cum ſimil. ff. de his qui not. inſa. Et ita tenendum arbitror & cogitandum alias. quia nunc aliud nõ ſuccurrit nec docto. tangunt in l. admonendi. vbi aliqualiter de materia. ff. de iureiur.

CCCLVII.

1 *Supplicari interdum licet, & ſi non liceat appellari, & quomodo procedat.*

VNum annotatione dignum ſ. proximo apohtheg. ꝓ
1 termiſimus, hoc loco oĩno inſerendũ, nã diximus ꝙ eo caſu, quo non põt appellari, non põt etiã ſupplicari, aduerte quia id non est gñaliter verum, ſed ita demum, ſi appellatio prohibita ſit ex diſpoſitione iuris cõis, vt puta vt ibi, qñ ſententia in rem iudicatã trã ſuiſſet, qm̃ alias ſi ob dignitatẽ, vel excellentiã illius, qui ipſam tuliſſet, vt in l. 1. ff. à quib. appe. non li. ſecus, & erit no. declaratio ad gl. in c. ex literis. de in integ. reſt. vt ibi no. Do. & Cy. in l. fi. C. vt lit. pen. & Iaſ. in aut. quæ ſupplicatio. in 2. col. C. de prec. Impe. offe. Et non ab re, qm̃ is, contra quem ſententia fertur. grauatur in hoc, vt ab ea ꝓ iudicis excellẽtiã, & celſitudinẽ, quemadmodum diximus, non appellet, ergo. in alio releuabitur, quãuis non dicatur à ſcribentib. in locis præalle. vt ſaltẽ ſupplicatione audiatur. l. eum qui. ff. de iureiu. l. fi. de litigio. l. ſi quis ſeruũ. ff. de actio. emp. Et hoc modo vſ etiam arguere tex. in l. admonendi. ff. de iureiu. ſm inductionem quorundã ibi, vbi agens grauatur in hoc, vt ſententiã, quæ iam tranſierat in rem iudicatã, retractet per inſtrumenta de nouo reperta. ergo releuabitur in alio, vt retractet ipſo iure, & non beneficio reſtitutionis in integ. Sed regulã, tene ex ſuperius alleg. qm̃ contrarium verius est, vt in integ. reſtitutio requiratur, & ita communiter tenetur.

CCCLVIII.

2 *Sententia ſub prætextu nouorum inſtrumentorum non debet retractari, niſi negotium publicum ageretur, puta fiſci, & id quidem ex cauſa, ſed quare requiratur cauſa.*

VEllem ſcire à vobis vnum, dſ in l. imperatores. ff. de re iud. Et adhuc, vt ſ proximè declarabam, incidẽter tñ,
1 ꝙ ſententia ſub obtentu nouorum inſtrumentorũ retractari non debet, prẽterquã in caſu, vbi negotiũ ageretur publicum, puta fiſci, & quidem ex cã, quare eſt, ꝙ cauſam requiritẽ nihil aliud verè reſponderi põt, niſi id vnum, ꝙ ſcripſi ego alibi, ne ſpecialia multiplicarentur, cõtra tex. in l. 1. ſm tñ cõem intellectum. C. de de. præmi. & in l. cũ poſt. in §. gener. ff. de iu. do. cum ſimilib. quoniam fauor publicus ſpecialiter id habet contra iuris communis regulas, ergo cum cauſa id etiam fieri debet, ne ſpeciale, ſi ſine cauſa fiat, multiplicari videatur. l. 2. §. circa. de excep. do. l. 1. §. 1. ff. de pollicita. l. nunquam nuda. ff. de acqu. re. do. cogitabis.

CCCLIX.

1 *Sententia in caſu l. admonẽdi. ff. de iureiur. quod retractetur abſque reſtitutione per inſtrumẽta de nouo reperta, ideo eſt, quia de voluntate partium lata fuerat.*

2 *Vnaquæque res de facili reuertitur ad naturam ſuam.*

VAriant multũ ſcribentes in l. admonendi. ff. de iurei. in reſolutione cõtrarij. l. ſi à te. de dolo. qm̃ ibidẽ ꝓbari videbatur, ꝙ qñ ſententia, quæ tranſierat in rem iudicatã, per inſtrumẽta de nouo reperta in caſu d. l. admo
1 nendi retractatur, opus non est reſtitutione, & nihilominus cõis opin. ſe aliter habet. l. diuus. ff. de re iud. & no. ibidẽ latius. Ideo põt vnico verbo dici, id non mirũ eſſe eo caſu, qm̃ de voluntate & cõſẽſu partium lata fuerat, adeo vt actio, quæ primitus competebat, nullo modo ſublata videatur, vt in l. ſi conuenerit. ff. de re iud. & est arg. in l. 2. C. cõia vtr. iud. quò fit, vt nõ mirum ſit etiã, ſi ex integro cauſa agi põt, vt tex. met. dicit, quod non est conſiderabile in d. l. admonẽdi. & iſtud est, quod dici ſoler, ꝙ vnaquæ
2 quæ res de facili reuertitur ad naturã ſuã, vt in l. ſi vnus. in §. pactus ne peteret, in ver. quod in ſpecie. ff. de pact. & ſolet fauorabile reputari ſm gl. in c. ſtatutum. in ver. numerandum. de præben. lib. 6.

CCCLX.

1 *Sententia lata prætextu iuramenti neceſſarij falſi, per inſtrumenta de nouo reperta retractatur per reſtitutionem in integrum, & quæ practica ſit huius petitionis. nu. 2.*

DIximus hoc anno in l. admonendi. ff. de iureiu. ꝙ ſententia ſtata prætextu iuramenti neceſſarij falſi, ꝓ inſtrumeta de nouo reperta põt retractari, nõ tñ ipſo iure, ſed per reſtitutionẽ in integ. & vſ esse magis cõis opi. ibi, vt atteſtantur Docto. præcipuè Saſ. & idẽ probatur in l. diuus. ff. de re. iud. & in l. 2. C. ſi ex fal. inſtr. & in l. qui agnatis. ff. de excep. & not. Bal. in l. ſub ſpẽ. C. de re iud. & in l. j. in 1. col. C. de cond. indeb. & in l. qui teſtamẽto. in 2. ff. de excu. tuto. & non habet dubiũ. Sed tñ quærebã ego alias,
2 ſi̊ esſet huius petitionis practica, qm̃ eam doct. ibidẽ, ꝙ ego viderim minimè ponunt. Et dicebãbreuiter nullã aliã esſe posſe, niſi vt ſententia allegaretur nulla, quia lata prætextu iuramenti falſi, vel teſtium, & ſi aliqua eſſet, in integ. reſtitutio peteret, nõ reijcienda tanquã generalis, qm̃ hoc caſu tolerari posſe vſ, & erit no. limitatio ad tex. in l. 1. in fi. C. de Anna. exc. & probatur ad propoſitũ in c. conſtitutus. de in integ. reſ. & in c. cũ olim, & ibi Abb. panorm. in ſpecie eam docet in 3. col. de priuileg. quam nota & tene menti.

CCCLXI.

1 *Remedium ordinarium facit ſilere extraordinarium. fallit in remedio extraordinario fauorabili. nu. 2.*

PLures limitationes ad regulã. l. in caulæ. 2. §. 1. ff. de minor. ꝙ remedium ordinarium facit ſilere extraordinarium. tradunt Doct. in l. in ꝓuinciali. in fi. ff. de no. ope. nun. & Abb. panor. in c. ex parte. in 2. & 4. col. de reſc. Sed tñ vnã vos vltra eos iudicio meo notabilẽ obſeruabitis,
2 vt fallat, & ††locum nõ habeat in remedio extraordinario fauorabili, quam probo per tex. in auth. hoc amplius, & ibi Bald. ſenſit in 3. col. in fin. C. de fideic. & est arg. in l. cũ quidam. ff. de liber. & poſthu. & melius quam alibi in l. hoc modo. in fin. ff. de cond. & demonſtr. & in cap. odia. per locum a contrario, de regu. iur. in 6. Et ideo non est mirum, ſi in l. admonendi, vt omnes ſentiunt ibi. ff. de iureiu. ſententia lata prætextu iuramenti falſi, poteſt retractari per reſtitutionem in integ. nec per actionem de dolo, quia falſum aliter committi non poteſt. l. nec exemplum. C. ad leg. corne. de fal. excludatur, quod tene menti perpetuo.

CCCLXII.

CCCLXII.

2 Multa pro delicto si infligatur, iudex semel functus officio amplius non se intromittit, nisi solutionis impotentia, quia facultates nõ suppetãt, nũc. n pœnã vel remittit, uel moderat.

1 SI in causa criminali multa pro delicto infligat, iudex semel functus officio suo non pôt amplius se in ea impedire, quantumcunque postea ipsius rei de innocentia appareret, qm̃ id solius principis proprium esse vr. l. j. §. fi. ff. de quæstion. vbi in ciuilib. alias secus est. l. in causæ. §. fi. ff. de mino. quæ ẽt si in minorib. loquatur, ad maiores tñ extendi pôt, vt in simili habetur. in l. fin. C. de temp. in integ. rest. pe. & in l. fi. C. vbi & apud quẽ. & no. Bar. in l. nec quicquã. in. §. vbi decretum. in 2. col. ff. de offi. procon. & leg. ita vt quod habetur in l. iudex postea quã. ff. de re iud. nedum in diffinitiua à iudice ordinario, vel delegato lata, & in causis ciuilib. quidẽ, sed etiam criminalib. hoc ca-
2 su intelligi possit. Et tñ quod mirum vr, ipse idem iudex solutionis impotentia quia facultates no suppetant, eandem pœnã remittit, & moderatur. casus est semper notãdus in l. illicitas. in §. fi. ff. de offi. præsid. per quem text. ita etiã dixit Bal. in c. at si clerici. in 4. col. de iud. forte quia id executionem respicit, aut necessitas, seu paupertas licitũ facit, quod alias non liceret, vel liberationis fauor, vt in ca. cum aliquib. de re iud. & in l. nam is. ff. de dolo. & in l. itaq; fullo. ff. de fur. & in l. Arrianus. ff. de actio. & obli. & in l. fauorabiliores. (reddenda. n. sunt singula singulis). ff. de reg. iur. cogita.

CCCLXIII.

1 Collegium cui est commissum negotium, potest vt suspectum recusari, perinde ac si esset singularis persona.

HIs diebus elapsis cum negotiũ magni ponderis collegio nostro commissum fuisset cuiusdã testamenti, vt asseritur, falsi, conueniissemusq; oẽs, partib. iam admonitis, vt id ipsum expediremus, quia obstitit agens, addu-
ctis nobis superiorũ literis, adeo vt ea die minimè expe-
1 ditum fuerit, dubitabant aliqui, nũquid etiã posset vt suspectum recusari, perinde ac si esset singularis persona? & tenebãt audacter, q̃ non, ex tpe tñ, & eo tunc sine studio cõsiderata grauitate ipsius collegij, & excellentia ac magnitudine, non ita passim particularib. personis cõparandũ, & pro eis est arg. in l. hoc mõ. & ibi Bal. not. in fi. ff. de cond. & demon. Ego vero rõne g̃nali de qua in l. apertissimi. C. de iud. & in c. quod suspecti. 3. q. 5. tenebã cõtrariũ, & est verũ, quia collegiũ nihil aliud est, quam persone, q̃ ipsum faciunt, vt in l. sicut. ff. quod cuiusq; vniuer. not. & est ar. in l. mortuo. ff. de fideiuss. & casus in cap. de quo vult deo & ibi not. idẽ Bal. in 1. lect. in fi. de iudi. vbi asserit ẽt ita practicari, nec secus si bene consideretur, sentit in d. l. hoc modo, & est menti tenendum.

CCCLXIIII.

1 Testes nõ citata aduersa parte nec iurare, nec deponere possunt, l cet ibi sit præsens, idem in testibus, vt non citati, & moniti testificari non teneantur, licet in iudicio reperiantur.

SImiliter codẽ die cum recessissemus, iudicẽ Vrsi offendimus in foro, ibi. n. negotium mihi domesticũ erat peragendum, vbi duo collitigantes adinuicẽ disceptabãt, qm̃ vnus eorum testes adduxerat, vt iurarent, & deponerẽt, alter aũt id à iudice fieri nõ posse dicebat, ex quo nec monitus, etsi eo tunc præsens esset, nec citatus fuerat, q̃rebat quid iuris, oculis in me oĩum conuersis. Et breuiter, licet id sine ipsius iudicis iniuria fieri minimè posse viderẽ, quia & ipse quoq; à me cũ alijs idipsum percontabat,
1 monitionẽ, t citationẽq; necessariã esse dixi, imò plus, q̃ nec testes ipsi cõpelli potuissent, nec ad iurãdũ, nec ad deponendũ sine monitione si casu eos ibidẽ partes inuenissent vt possint cogitare quid agendũ, dicendumue sit, & citatio, seu admonitio etiã cũ aliquo tpis interuallo esse debet, nisi spõte absq; vlla admonitione, vel termino testimoniũ perhibere voluerint, qm̃ tũc & proculdubio id facere poterunt. gl. est sing. quã etiã ibidẽ Doct. ad idẽ no. in l. post legatũ. in §. his vero. ff. de his quibus. vt indign. Bal. in d. c. de quo vult. deo. in specie, in secunda lect. in 3. col. de iud. Et est practica quotidiana non minus quam superior memoriæ commendanda.

CCCLXV.

1 Verba narratiua dispositionem non inducunt, neque fidem faciunt, fallit in vltimis voluntatibus. nu. 2.

1 TRita est regula verba narratiua dispositionẽ nõ inducere, neque fidẽ facere, adeo vt nec etiã super eis fundamentũ fiat, vt no. in l. vnica, vbi etiã nos diximus latè. C. qñ nõ pe. par. & in cle. 1. de prob. multa Gem. in c. si papa. in prin. in 2. col. de priuil. in 6. Sed tũ scias velim in vltimis t voluntatib. secus esse, vt in l. si donatio. C. de donа. & in l. penu. C. de instit. & sub. sub cond. facta. & in l. si quis legauerit. ff. de leg. 1. ẽt q̃ essent dare odiosa, vt in l. q volebat. ff. de hære. in fi. iunct. l. cũ quidã. in fi. ff. de libe. & posth. ergo & multo magis si de fauorabili, & sentit Alb. in auth. si quis in aliquo documẽto. in prin. C. de eden. & idẽ in casu, de quo per Bar. in l. admonendi. in 2. col. ff. de iureiu. & in l. eum qui in §. Iulianus. ff. de const. pecu. rõnibus, et sic acibus vt dixi ego in d. l. admonendi. in gl. 1.

CCCLXVI.

1 Probatio nulla est melior confessione aduersa partis.
2 Negatio non coarctata loco & tempore, non probatur nisi confessione.
3 Sententia ex processu nullo ratione ordinis non seruati ferri non potest, nisi in ea sit confessio partis.
4 Sententia lata prætextu iuramenti necessarij falsi retracta, tur nedum instrumentis nouiter repertis, sed etiam nouiter fabricatis si in eis esset partis confessio.

1 NVlla maior probatio est q̃ aduersæ partis cõfessio l. generaliter. C. de nõ num. pec. l. cum te. C. de trãsact. l. qui de inoffic. ff. de inoffi. test. c. per tuas. de proba. c. qm̃ per confessionẽ de priuileg. cum simil. Adde q̃ ca rõne
2 negatio, quæ coarctata non sit loco, vel tpe, regulariter probari non pôt l. actor qd̃ asseuerat. C. de prob. c. bonæ de elect. & tñ probatur confessione. c. 1. de confes. in 6. Si militer sententia ex processu nullo ratione ordinis non
3 seruati ferri non pôt, vt no. in c. Pisanis. de rest. spo. & tñ si in eo fuerit patris confessio, secus. l. sed & si possessori. §. pen. ff. de iureiu. & no. Inn. in d. c. Pisanis, & Bal. in l. cum mulier. in 12. col. in fi. ff. fol. ma. & est declaratio ad regulã
4 l. proinde. §. fi. ff. ad leg. Aquil. &c. nos in quẽquã. 2. q. 1. Et idẽ vltimo loco si lata fuisset prætextu iuramenti necessarij falsi, nedũ instrumentis nouiter repertis retractari posset, vt in l. admonẽdi s. etiã proximè alleg. ff. de iurei. verũ etiã nouiter fabricatis, & in eis esset partis cõfessio, qd̃ est mirabile, quia alias allegans turpitudinẽ suã, non est audiendus. l. 1. C. de furt. l. trãsactione finita. C. de transactio. c. inter dilectos. de donatio. tene menti.

CCCLXVII.

1 Fauori suo potest quis renuntiare, etiam inuito aduersario, fallit tamen. nu. 2.

1 HOc mane reperi magnum contrariũ, q̃ quis in casu pôt fauori suo renũtiare, iuxta regulã. l. si quis in cõscribendo. C. de pact. & c. ad apostolicã. de regula: cum similetiã inuito aduersario, cui ius quoq; esset acquisitũ,
2 videlicet in l. si iudex circumuento. ff. de min. & tñ nõ vr esse regulare. l. si. ff. de pact. l. ius nostrum. ff. de reg. iu. l. si post mortem. melius quã alibi. §. fi. ff. de Bon. pos. cõtrata. Solue breuiter, & die, & est not. declaratio, q̃ eo casu, ꝓditum est ius singulare pro singulari fauore, vbi alias in iudicijs, & alio casu seruãda est æqualitas. l. fi. C. de fruc. & lit. expen. ita Bal. in l. postquã liti. in vlt. col. C. de pact. & in l. petendę. in 1. C. de temp. in integ. rest. peten.

CCCLXVIII.

1 Adulterium adeo graue per se est malum vt nulla causa possit iustificari, maioris tamen authoritas excusaret.

1 ADulteriũ adeo graue est per se malum, & detestabile, vt ex nulla causa valeat iustificari, vt in c. etsi Christus. de iurei. & iõ si statutũ dicat, bannitũ impunè offendi posse, & mulier bannita sit, poterit oĩb. cõtumelijs affici, & bona sibi auferri, nõ tñ adulterari hac rõne, ſm Bal. in statutis. in ver. bannitus. in l. oẽs, & vtrobiq; in 2. col. C. si cen. vel. reliq. & Bar. in l. nec in ea. ff. ad leg. Iul. de adult. in l. vt vim. in j. ff. de iust. & iur. alias eo casu ẽt sicuti alijs, quãuis illicitis, maioris authoritas excusaret, vt ẽt Abraã, & Sanson alijq; multi excusati fuerunt, vt in c. si nõ licet. 23. q. 5. & in c. dixit dñs. vbi gl. no. 14. q. 1. & est arg. in c. q peccat. 23. q. 4. & in l. fi. ff. q̃ quisque iur. & in l. Gracchus. C. ad leg. iul. de adul. Et si hoc est in adulterio, multo magis erit in incestu, qm̃ nedũ ius, sed & natura ipsa quoq; resistit, vt in l. si adulteriũ cũ incestu. ff. ad leg. iul. de adul. Quamobrẽ sicuti in virginitate virtuose, in matrimonio pudice, in viduitate vero castè viuitur, vt in l. mulier. in §. cum proponeretur. ff. ad Treb. & in c. nicena synodus. 31. dist. ita econtra, in concubinatu impudicè, tolerabili ter tñ. l. in concubinatu. & ibi no. ff. de concubi. in stupro verò damnabiliter, & damnabilius longè magis in adulterio peccatur, vt in l. si quis vidua. ff. de quæst. Et ad ꝓpositum, q̃ oĩ alio crimine detestabilius sit, (qd̃ obseruãdũ est semper) licet videre, quia nec minorib. etiã indulgef, vt in l. auxilium. in §. in delictis. ff. de minor. quib. tñ alias concessum est vt ętatis beneficio vtãtur, etiã (mirabile dictu) aduersus fiscum, & quorũ gratia exorbitant leges, & dispositiones iuris cõis, vt in d. §. in delictis, & l. curabit. C. de actio. emp. & in l. in fraudem. in §. fi. ff. de iure fisci.

CCCLXIX.

1 Contractus bonæ fidei in quibus differant à contractibus seu actionibus stricti iuris. nu. 2.

1 SVpra ptoximè dixi in multas actiones seu contractus bonæ fidei ab actionib. seu contractib. stricti iuris differre, placet nũc addere & aliud, quia dolus dans causam cõtractui bonæ fidei, vitiat ipso iure, nũ aũt si fuerit stricti iuris. l. & eleganter. ff. de dol. Et hac rõne nec dãs cãm trãsactione, qa ipsa quoq; stricti iuris est, vt in §. actionũ. Inst. de actio. quo mõ arguit Ale. & in spẽ quidẽ in transactione. in l. sub prætextu. 1. in 4. col. C. de transactio. Et pari modo dans cãm statuto, qd̃ est hmõi. l. constitutionib. ff. ad municip. & sic iniquum mero iure (mirabile dictu) valebit. Et idem in testamento esset tenendũ, cũ &ipsum quoque sit stricti iuris, sec⁹. l. sed & si possessori. §. pen. ff. de iureiu. & no. Inn. in d. c. Pisanis, & Bal. in l. cum mulier. in 12. col. in fi. ff. fol. ma. & est declaratio ad regulã l. proinde. §. fi. ff. ad leg. Aquil. &c. nos in quẽquã. 2. q. 1. Et
4 idẽ vltimo loco si lata fuisset prætextu iuramenti necessarij falsi, nedũ instrumentis nouiter repertis retractari posset, vt in l. admonẽdi s. etiã proximè alleg. ff. de iurei. verũ etiã nouiter fabricatis, & in eis esset partis cõfessio, qd̃ est mirabile, quia alias allegans turpitudinẽ suã, non est audiendus. l. 1. C. de furt. l. trãsactione finita. C. de transactio. c. inter dilectos. de donatio. tene menti.

CCCLXVII.

1 Fauori suo potest quis renuntiare, etiam inuito aduersario, fallit tamen. nu. 2.

1 HOc mane reperi magnum contrariũ, q̃ quis in casu pôt fauori suo renũtiare, iuxta regulã. l. si quis in cõscribendo. C. de pact. & c. ad apostolicã. de regula: cum simil. etiã inuito aduersario, cui ius quoq; esset acquisitũ,
2 videlicet in l. si iudex circumuento. ff. de min. & tñ nõ vr esse regulare. l. si. ff. de pact. l. ius nostrum. ff. de reg. iu. l. si post mortem. melius quã alibi. §. fi. ff. de Bon. pos. cõtrata. Solue breuiter, & die, & est not. declaratio, q̃ eo casu, ꝓditum est ius singulare pro singulari fauore, vbi alias in iudicijs, & alio casu seruãda est æqualitas. l. fi. C. de fruc. & lit. expen. ita Bal. in l. postquã liti. in vlt. col. C. de pact. & in l. petendę. in 1. C. de temp. in integ. rest. peten.

CCCLXVIII.

1 Adulterium adeo graue per se est malum vt nulla causa possit iustificari, maioris tamen authoritas excusaret.

1 ADulteriũ adeo graue est per se malum, & detestabile, vt ex nulla causa valeat iustificari, vt in c. etsi Christus. de iurei. & iõ si statutũ dicat, bannitũ impunè offendi posse, & mulier bannita sit, poterit oĩb. cõtumelijs affici, & bona sibi auferri, nõ tñ adulterari hac rõne ſm Bal. in statutis. in ver. bannitus. in l. oẽs, & vtrobiq; in 2. col. C.

si cen. vel. reliq. & Bar. in l. nec in ea. ff. ad leg. Iul. de adult. in l. vt vim. in j. ff. de iust. & iur. alias eo casu ẽt sicuti alijs, quãuis illicitis, maioris authoritas excusaret, vt ẽt Abraã, & Sanson alijq; multi excusati fuerunt, vt in c. si nõ licet. 23. q. 5. & in c. dixit dñs. vbi gl. no. 14. q. 1. & est arg. in c. q peccat. 23. q. 4. & in l. fi. ff. q̃ quisque iur. & in l. Gracchus. C. ad leg. iul. de adul. Et si hoc est in adulterio, multo magis erit in incestu, qm̃ nedũ ius, sed & natura ipsa quoq; resistit, vt in l. si adulteriũ cũ incestu. ff. ad leg. iul. de adul. Quamobrẽ sicuti in virginitate virtuose, in matrimonio pudice, in viduitate vero castè viuitur, vt in l. mulier. in §. cum proponeretur. ff. ad Treb. & in c. nicena synodus. 31. dist. ita econtra, in concubinatu impudicè, tolerabili ter tñ. l. in concubinatu. & ibi no. ff. de concubi. in stupro verò damnabiliter, & damnabilius longè magis in adulterio peccatur, vt in l. si quis vidua. ff. de quæst. Et ad ꝓpositum, q̃ oĩ alio crimine detestabilius sit, (qd̃ obseruãdũ est semper) licet videre, quia nec minorib. etiã indulgef, vt in l. auxilium. in §. in delictis. ff. de minor. quib. tñ alias concessum est vt ętatis beneficio vtãtur, etiã (mirabile dictu) aduersus fiscum, & quorũ gratia exorbitant leges, & dispositiones iuris cõis, vt in d. §. in delictis, & l. curabit. C. de actio. emp. & in l. in fraudem. in §. fi. ff. de iure fisci.

CCCLXIX.

1 Contractus bonæ fidei in quibus differant à contractibus seu actionibus stricti iuris. nu. 2.

1 SVpra ptoximè dixi in multas actiones seu contractus bonæ fidei ab actionib. seu contractib. stricti iuris differre, placet nũc addere & aliud, quia dolus dans causam cõtractui bonæ fidei, vitiat ipso iure, nũ aũt si fuerit stricti iuris. l. & eleganter. ff. de dol. Et hac rõne nec dãs cãm trãsactione, qa ipsa quoq; stricti iuris est, vt in §. actionũ. Inst. de actio. quo mõ arguit Ale. & in spẽ quidẽ in transactione. in l. sub prætextu. 1. in 4. col. C. de transactio. Et pari modo dans cãm statuto, qd̃ est hmõi. l. constitutionib. ff. ad municip. & sic iniquum mero iure (mirabile dictu) valebit. Et idem in testamento esset tenendũ, cũ &ipsum quoque sit stricti iuris, sec⁹. l. sed & si possessori. §. pen. ff. de iureiu. & no. Inn. in d. c. Pisanis, & Bal. in l. cum mulier. in 12. col. in fi. ff. fol. ma. & est declaratio ad regulã l. proinde. §. fi. ff. ad leg. Aquil. &c. nos in quẽquã. 2. q. 1. Et idẽ vltimo loco si lata fuisset prætextu iuramenti necessarij falsi, nedũ instrumentis nouiter repertis retractari posset, vt in l. admonẽdi s. etiã proximè alleg. ff. de iurei. verũ etiã nouiter fabricatis, & in eis esset partis cõfessio, qd̃ est mirabile, quia alias allegans turpitudinẽ suã, non est audiendus. l. 1. C. de furt. l. trãsactione finita. C. de transactio. c. inter dilectos. de donatio. tene menti.

CCCLXVII.

1 Fauori suo potest quis renuntiare, etiam inuito aduersario, fallit tamen. nu. 2.

1 HOc mane reperi magnum contrariũ, q̃ quis in casu pôt fauori suo renũtiare, iuxta regulã. l. si quis in cõscribendo. C. de pact. & c. ad apostolicã. de regula: cum simil. etiã inuito aduersario, cui ius quoq; esset acquisitũ,
2 videlicet in l. si iudex circumuento. ff. de min. & tñ nõ vr esse regulare. l. si. ff. de pact. l. ius nostrum. ff. de reg. iu. l. si post mortem. melius quã alibi. §. fi. ff. de Bon. pos. cõtrata. Solue breuiter, & die, & est not. declaratio, q̃ eo casu, ꝓditum est ius singulare pro singulari fauore, vbi alias in iudicijs, & alio casu seruãda est æqualitas. l. fi. C. de fruc. & lit. expen. ita Bal. in l. postquã liti. in vlt. col. C. de pact. & in l. petendę. in 1. C. de temp. in integ. rest. peten.

CCCLXVIII.

1 Adulterium adeo graue per se est malum vt nulla causa possit iustificari, maioris tamen authoritas excusaret.

1 ADulteriũ adeo graue est per se malum, & detestabile, vt ex nulla causa valeat iustificari, vt in c. etsi Christus. de iurei. & iõ si statutũ dicat, bannitũ impunè offendi posse, & mulier bannita sit, poterit oĩb. cõtumelijs affici, & bona sibi auferri, nõ tñ adulterari hac rõne ſm Bal. in statutis. in ver. bannitus. in l. oẽs, & vtrobiq; in 2. col. C.

quit idem Bal.in l.cum mulier.in 15.col.ff.sol.matr. Sed
2 tñ volo vos animaduertere,qñ non ita ruditer intelligi debet,sed ita demum,& tunc verum esse,qñ ex negatione probatio negatiua minimè resultat, vel quia impossibile sit,ex quo loco aut tpe non coarctatur, aut quia causa scientiæ non est reddita,alias pari passu ambulabunt,& ratio supra allegata idipsum innuere videbatur, qñ si coarctata est,offert se sensui sine dubio,vt possit etiam,& exinde probari,vt in l.1.§.j.ff.de vent.inspic.& no.in d.c. 1.de præscr.in 6.& per eundem Bal.in l.1.cum hi.in §.nihil autem.ad fi.ff.de transact.& est intellectus ac declaratio not.memoriæ commendanda.

CCCLXXIIII.

1 *Libellus offerendus reo,vt deliberet cedat an contendat.*
2 *Confessio ea de re facta in ipsa litis contestatioae, à qua iudicium formatum dicitur,non potest reuocari.*
3 *Per litis contestationem quasi contrahitur.*
4 *Tempus deliberandi,quod habet reus à lege, est effectus communis ipsius libelli.*

1 HOc anno habuistis in rub.C.de eden.q̃ libellus offerendus est reo,vt præstitis sportulis,& data fideiussione,viginti dierum gaudeat inducijs, quib.deliberet cedat an cõtendat,vt in auth.offeratur.C.de lit.contes.& in l.1.ff.de eden.& in l.si in rẽ.& ibi Bar.in fi.ff. de rei vend. & appellantur inducię deliberatoriæ ipsius rei gra inuentæ,non etiã actoris,instructus ad iudicium venire debet, vt in l.si qñ. C.de dilatio. ita vt cõmodè inferri posse videatur, si petierit copiã libelli in iudicium(vt diximus) producti,hac de cã ipsum in iudicẽ non consentire, neq; eius iurisdictionẽ prorogare,vt no.Bart.in l.si cõuenerit. in 2.col.ff.de iurisd.omni.iud.Item & aliud annotatu dig-
2 num,q̃ ea de re confessio in ipsa litis contestatione facta, à qua iudiciũ formatũ dr, vbi alias à citatione exordium sumit,vt in c.1.de lit.contestatio.& in §.fin.Inst.de pen.teme.litigant.non poterit reuocari,vt in c.ex literis. vbi gl.in ver.admonita.de diuor.& est arg.in l.si quis iratus.2.q.3.& in l.sicut:C.de actio.& obl.considerãdo, q̃ p
3 litis contestationẽ tquasi cõtrahitur,vt in l.3.in §. idẽ scribit.ff.de pecul & in l.1.§.fi.vbi gl.magna.ff.de præto.stip. intantum vt libello oblato,quãuis obscuro, & sine causæ expressione, reus si non opposuerit ante litem contestatã,videatur se altrinxisse ad prosequẽdam causam super eo,vt not.declarat Ale.in d.l.j.ff.de eden. vbi etiã de veritate gl.prælle.Sed ad propositum redeundo,id verũ, & præcipuum quidẽ in materia obseruabitis,deliberationẽ
4 hanc,seu tempus deliberãdi,quod habet reus à lege effe. ctum esse cõem ipsius libelli, vbi alias est eiusdem particularis, qũ.s. præscriptionem interrumpit l. sicut.l. cum notissimi.C.de præscr.30.vel 40.anno.Et amplius,quod tamen vtroque casu generalis & obscurus admittetur, si à parte non opponatur,vt in l.fi.C.de anna.excep.& no. in d.l.1.& bene.

CCCLXXV.

1 *Causa & occasio differunt,& quid vtraque.*
2 *Obligatio naturalis licet effectus habeat multiplices,est tamẽ inefficax ad agendum,& tamen plerunque præstat occasionem agendi.nu.3.*

1 INter occasionem & causam tmaxima differẽtia esse vr, quia cã est ex qua aliquid fit, vt puta vt Cicer. alibi ad Hæren.inquit,q̃ ex pluuijs aquæ crescant,& viæ efficiãtur cœnosæ.Occasio vero opportunitas quædã, quæ per actus humanos non impediẽtes,nascitur,puta dormire, prandere,& similia, quæ occasionem præstant furantib. delinquẽdi.Sed in iure exemplum nolo vobis pulcherrimum prætermittere,quod hmõi est.scitis.n.obligationẽ
2 naturalẽt inefficacẽ esse ad agendũ.l.iurilgentiũ.§.igitur nuda.ff.de pact.l.frater à fratre,& ibi no.ff.de condictione indebiti,& latius in c.l.1.de pact.in 6.qualiscunq; fuerit, etsi effectus tñ habeat multiplices, tum vel maximè impediendi soluti,quanquã indebiti,repetitionẽ.l. naturales.ff.de actio.& obl.l.Stichũ.§.aditio.ff.de solu.l. natu
3 raliter de cond.ind.& tñ occasionẽ plerunq; pstat agẽdi, vt puta in casu.d.l.frater à fratre in ver.q̃ si pater.vbi obligatio naturalis orta inter patrem & filium,si is quidẽ illi credidisset,non est causa vt agatur, ex quo ciuili non est iuncta,qñ tunc actionis effectum produceret,vt i.fi.de obligatio.in princ.& in l.licet.in §.ea obligatio.ff.de procurator.& tñ ad idem est occasio, quia si extraneos agat contra patrem de peculio,naturalem tantum in peculiũ computare tenetur, quod semper memoriæ est commẽdandum.& de occasione dixi alias in c.cum cessante. in princ.de appellatio.

CCCLXXVI.

1 *Conciliatio l.frater à fratre.ff. de condi.indeb. & l.si venditor.§.1.ff.de in diem adict.*

2 MAgnũ contrariũ perpendi hoc mane, non resolutũ à Doc.nam in d.l.frater à fratre.dr inter patrem & filium cõtrahi potuisse, ita vt saltem oriatur obligatio naturalis,alias ibidẽ nõ impediretur solutio,repetitio,quę tñ impeditur ex regula proximè s allegata, & nihilominus alibi dr in l.si venditor.in §.1.ff.de in diem adictione.in pacto adiectionis in diẽ si pupillus sine tutoris authoritate emerit,à prima emptione recessum fuisse,quia saltem naturaliter potuit obligari.l.1.§.fi.ff.de nouatio.l. fideiussor.§.fideiussor.ff.de fideiussor.si vero filius vendi toris,vel seruus minimè,quia emptio dicit tex.nulla est, nec naturaliter potuit obligari,ergo.Et ideo pro lolutione dicebã alias id in emptione sibi locum vendicare,quę inter patrẽ & filiũ est prohibita.l.2.ff.de contrahẽ.empt. nos aũt loquimur in mutuo,ergo. Vel & aliter,q̃ licet cõtrahi nõ possit,oritur tñ obligatio naturalis,quãuis inefficax.Sed prima melior, quia ibidẽ ppõsita est negatiua dictio verbo põt,quę priuat potentiã,& inducit necessitatẽ præcisam l.1.ff.de verb.obl.c.1.de reg.iur.in 6.& si naturaliter obligaretur in casu. d. §.1. à prima emptione recessum fuisset,qđ est de directo contra illũ tex. Vel dic & tertio,q̃ illud ideo est ibi, quia filius peculium profectitium non habebat.in casu autem d.l.frater à fratre.sic.

CCCLXXVII.

1 *Donatio facta filio licet non valeat,emãcipatione tamẽ cõualidatur,sed orta naturali obligatione inter eos,p emãcipatiõẽ filij nõ redditur efficacior,& qua sit diuersitatis rõ.nu.2.*

1 PRoblema est quã maximũ,quaret est,si donatio facta fuerit filio,q̃ illa eadẽ nõ valet.l.donationes. C.de donа.& tñ emancipatione conualidatur.l.donationes.§.pater.ff.de dona.l.siue emancipatis.C.eo.quod vr mirabile ob regulam.l.quę ab initio.ff.de reg.iur.& c.nõ firmatur. eo.ti.in 6.& tñ orta naturali obligatione inter prędictos, si filius emãcipetur,illa nõ redditur efficacior,vt est tex. in d.l.frater à fratre.in ver.quæsitum.de cond.indeb. Aliqui ibidẽ dixerunt hoc ideo esse, qua primo casu agit de retinenda,secundo vero de actione producenda, verũ illud est fauorabile,hoc aũt nõ,ergo.Et põt vltra eos addi, quod habetur in l.per retentionẽ. C.de vsu.& in l. p pro curatorẽ. de procur. & in l.si non fortẽ.in §.si centũ.ff. de cond.indeb.Sed aduertendum est,quia tnon semper agit de retẽtione,ex quo donatio nõ semper à traditione incipit.§.aliæ.Inst.de donat.l.si quis argẽtũ.C.eo.ergo.rõ nõ generalis,nisi dicam",q̃ imo in filio à traditione incipit semper,alias emãcipatione, seu morte non conualidaretur, quia non haberet materiã præexistentẽ, quæ posset conualidari,& tolletur arg.formaliter.c.non firmatur.& l.quæ ab initio præalleg. s. & sensit Bal.egregiè in l.2.in princ.C.de inoff.dona. Vel dic id esse fauore liberalitatẽ exercentis,& ex recenti mente ipsius donantis,vt in l.meuius.§.duob.ff.de leg.2.& in l.si quis duos.de sol.& in l.& exhæredatũ.de re iud.& not.in l.si quis argentũ.C.de donat.quod in obligatione naturali nõ est cõsiderabile.Vel & tertio,q̃ cum mens ipsius patris fuerit, velle liberare filiũ,nõ æque cõuenit obligationẽ reddi efficaciorẽ.l. nõ ois.ff.si cer.pet.l.fi.C.ne vxor pro marit.l.nõ est ferẽdus, de transact. q̃ non est in donatione vsquequaq; admittẽdum.Et si diceretur,quod etiã naturalis obligatio debuisset hac ratione extingui,respondeo quod cum peculium præsumatur conatum & sufficit si in pancis amici, & c.l. tutori.C.de neg.gest.Et ita tene.

CCCLXXVIII.

1 *Pater regulariter plus diligit filios suos quam seipsum,fallit tamen.num.2.*

1 PAter plus tdiligit filios suos, quã seipsum.l. ifti quidẽ in fi.ff.quod met.cau.Et optimis quidem rõnib.vt alibi diximus supra,& non habet dubium. Sed tñ volo tibi
2 dare casum in quo econtra plus tseipsum diligat quam filios,quod vr mirabile, qñ filius natus,vel posthumus ab eo ignoranter fuisset præteritus,& relicta essent legata,q̃ malè ablatis,qñ tunc esto q̃ alias testamentum rumpat, adeo vt nec etiã conseruentur legata per auth.ex cã.C.de liberis præte. conseruantur tñ hoc casu,præsumptioque est patrem potius se,& animam suam dilexisse quã filios, & est arg.in l.præses.C.de seru.& aqua.& in l.æde.C.loca. & fuit elegans & not.verbũ Bal.Ang.& Imo.in l.filio prę terito.in 10.col.ff.de iniust.rup.irritoq; testam.& in l.Titius de lib.& posth.quos refert & sequitur Ias.in d. auth. ex causa.in 6.col.C.de liberis præteritis.

CCCLXXIX.

1 *Codicem rationum producens,debet protestari se producere inquãtũ faciat pro se, & non aliter, alias eũ approbaret in totum. Aduocatus tamẽ aduersæ partis itidem põt protestari.*

1 LIber in iudicio tsine titulo produci non põt,ita vt producens ipsum approbet in totũ,nisi aliter protestetur, & est simile in teste,qui non põt pro parte approbari,q̃ parte nõ,vt in l.si quis testib.C.de testib.& est arg.in l.si filius.ff.ad maced.& de materia in l.1.in §.editiones,& ibi gl.ff. de eden.& ideo litigãtes cauti esse debent, vt inquit Bal.in l.vnic.4.col.in fi.C.de cõsel.vt dicant, produco talem codicẽ rõnum,inquãtũ faciat pro me, & non aliter nec alio modo.Et idẽ etiã in instrumentis sibi locũ vendicabit,vt declarat Ant.de butrio in c.cum olim,in vlt.col. in prin.de cẽl.Sed tñ aduerte,& est dictũ egregium, quia etiã aduocatus partis aduersę posset dicere,Et ego produco in partib.quæ faciunt pro me,& admittetur hæc instãtia in diuersis articulis,si non in libro, & instrumẽtis,saltem in teste,cuius dictum est cõe,vt ille idem But.no.vbi supra post Inn.tamen,& bene,& menti tenebis.

CCCLXXX.

1 *Cautela quam dat Bal.ad differẽdam mortem alicuius,vt.s. amicus compareat,& petat vt ille rationes sibi reddat de negotijs suis q̃ gessit,nec,vera,nec necessaria aut utilis est.*

1 CAutelã scribit Bal.alibi in l.1.per illum tex.C.de bon. damn.ad differendam tmortẽ alicuius,vt amicus cõpareat,& dicat,q̃ ille gesit negocia sua, qđq; vult vtrationem reddat, qñ iudex statim differre debebit,& ante eũ Dyn.ibidẽ.Sed tñ tu aduerte,quia nec vera,nec necessaria,aut vtilis vr.Non vera, quia iudex id asserenti nõ tenebitur credere, cũ maximè quid tibi imputari posse videatur,cur hoc idẽ ante nõ petierit,nec secus probat tex. in d.l.1.cum not.ibidẽ. Et si vera est, minimè necessaria, vel vtilis videbitur,vt dixi,ex quo ei oĩmodo pęna nõ auferẽ,& est ar.in l.quãuis.ff.de arb.& Inst.de sing.reb.p fideic.relic.in prin.eoq; magis, qa id velocius fieri debet. vt pęnæ suæ reddi possit,vt texi.met dẽ in d.l.1.nõ cogita.

CCCLXXXI.

2 *Assessores rudes & imperiti vt reum ex sua confessione dam nent,consilium est,vt duos aut tres testes adhibeant, cor ã quibus reus conficatur.*

1 ASessores rudes & simplices,qui nõt oĩa passim, & ea diligentia,qua tenẽtur,vidẽt,& legunt quæ videda, & legenda sunt, maxime in cautis criminalib.in quib.agitur de vita hoĩs,& quarũ minima ẽt pęna,maior est quacunq; pecuniaria vt dr in l.in seruorũ.in §.fi.ff.de pœn.& in l.nec in ea.ff.ad leg.iul.de adul.ẽm tñ conditionẽ personarũ,vt not.declarat Bar.in l.1.in fi.ff. de pœn.& est arg. in l.illicitas.in §.ne potẽtiores,& ibi not.ff.de off. præsid. & per Rom.in ting.714.inc.iudex.plerunque ex cõfessionibus reorũ eos vltimo afficiunt.supplicio,& tñ cõfessio minus legitimè facta est,loquendo de ea,quæ fit per torturã,& ideo vltra, quod ex cõi practica fieri debet apud acta,qñ alibi facta non valeret, neque sufficeret ad condemnationẽ,vt dr.in l.2.C.de custo.reo.Consiliũ est, vt adhibeant duos,vel tres testes,qui videãt, & audiant ipsum reum sponte confitentem,nec vnica confessione cõtenti sint,sed iterato faciant vt replicet, qñ semper in ea perseuerasse videbitur, quousque de eo vltimum sumatur supplicium,ita Bal.in d.l.2.in 1.col.semper ab assessoribus præ oculis habendus.

CCCLXXXII.

1 *Contrahentibus an liceat se adinuicem decipere,& ibi improbatum consilium Ioan.de Anan.supra apophtheg. 150.*

1 SOlet dici vulgo licere tcõtrahentib.se adinuicem decipere,tex.est tritus in l.in causæ.2.in §.pe.ff. de min. & in l.itẽ si precio.in §.fi.ff.de loca.& in c.cum dilecti.de emp. & venditio.quod tñ non est gñaliter verum, qñ viro bono minimè conuenire vr.gl est not.in l.semper in cõuentionib.ff.de reg.iur.& propterea Io.de Ana.in c.in ciuitate in 8.col.de vsu.consulit,vt q minus iusto precio emit, interrogetur,an sit vir bonus,& si id cõfitebitur,q̃ veritati minime non negabit, ad iustũ preciũ tenebitur. Consiliũ sanè nec probandũ,nec laudandũ,quandoquidẽ huic positioni minimè respondere teneatur,ex quo continet turpitudinẽ eius,qui interrogatur,vt per gl.& doct.in.l. qui iurasse.in §.si pater.ff.de iurei.& in c.inter dilectos.de dona.& fuit improbatio Fel.in c.fi.in 4.col.de præsumptio. quã mordet Deci.in d.l.semper in cõuentionib.ex quo iura,id permittere videnẽ,vt in l.Gracchus.C.ad le.iul.de adul.&in c.q peccat.23.q.4.& malè ac perperã,quia imo dicunt quemlibet in dubio præsumi bonum,nisi probet malus,& semper capiendã esse prę sumptionẽ,quæ sit excluiua delicti,vt in c.1.de scrut.in ord.fa.& in l. meritò. ff.pro soc.ita vt oĩno,vt dixi,respõdere nõ cogatur,eoq; magis,quia interrogatio videbit facta sine causa, & hoc ipsum quoque malè.l.2.§.circa.ff.de excep.doli, & plus, quia id fieri non debet,quod factum non releuat,vt in c. cum contingat.de offi.delegat.Sed restitutio fieri nõ debet,vt post.Inn.dicebat Bal.in auth.ad hæc.in pen.col.C. de vsur.& non im merito,quia modicus excessus non vituperatur,vt in l.quãuis.ff.de cõd.& demonst.& in auth. minoris debitor. C. qui tuto. dar.pos.& in auth.qđ locũ. C. de colla. alias destruerentur oĩa mercimonia mundi, vt ille idem Bal.inquit in ca.si proponente.in fi.de reseri. ergo nec interrogatio.tene menti,ac de materia alia multa dic,vt per eundem Deci.in d.l.semper.& Gerar.de pe. sanct.latius in fi.suis 22 inc.Rogo.in fi.

CCCLXXXIII.

1 *Honestas,boni hominum mores,fama. atque existimatio, nobilitati præferri debent.*

1 MIrabile dictu vr, q̃ honestas,& bonit hominũ mores,fama,atque existimatio,nobilitati præferãtur, text.est singul.in l. pronuntiatũ. in §.matrem famil.ff.de verb.sig.quẽ ad idem allegat Bal.in c.pen.in fi.de prob.& dicit amplius mulierẽ ob id inhonestæ vitæ,quãuis nobilis sit,nõ posse in cã virginitatis examinari, & hinc est q̃ fama dici solet thesaurus inæstimabilis, & iucundus, dans suauitatẽ odoris vt lilium,ẽm Bal.in l.1.in 6.col.C. de confes.ac magnum interesse,cum de ipsius agitur conseruatione,vt idẽ Bal.inquit in l.mutari.in §.nec ferẽdus. ff.de proc.omni pecuniario cõmodo præferẽdum, vt in l.Iulianus.ff.si quis omis.c.testa.ĩmo oculis proprijs,& vitæ,vt in l.itti quidem.in fi.ff.quod met.caus.quod & ipse Pau.apost.1.ad Cor.c.9.etiam sensit,dicẽs,bonum est mihi potius mori, quam q̃ quis gloriam meã euacuet.nomen bonum igitur nobiles,famam, & existimationem minimè negligant,ne id ipsum facientes ab ignobilibus virture prædictis superentur, & dedecorosè viuãt,& hoc est etiam q̃ alibi dicebat idem Bal.in c.super eo.in fin.de test.cum satis nobilem esse,qui diuitijs abundat, & multo fortius si est illustris famæ,& probatur in l.fi.C.de cond.in pub.bor.lib.10.

CCCLXXXIIII.

1 *Consilium vt dominus qui in toto processu comparuit, euitet infamiam ex condemnatione.*

2 *Ficta & interpretatiua condemnatio infamiam non irrogat.*

QVoniam de fama, quantum laudabilis sit, si bona fuerit, & de infamia pariter quantū execrabilis à nobis toto posse fugienda, superiori apophtheg. dictū fuit, alienum ab instituto proposito minimè erit, hoc loco inse-
1 rere exemplum, seu consiliū optimū, ne dñs infametur, si personaliter cōparuisset in toto processu, & videret tandem se succumbere, vt procuratorē constituat ad audiēdā sententiam, ipsumq; cōparere faciat, q̄m infamiā effugiet, casus est not. in l. liberto. in fi. ff. de neg. gest. per quē tex. ita etiā dixit Bar. & Bal. in l. furti. in §. si quis. in 1. col. ff. de his qui not. infa. & rōne quoque pōt cōprobari, q̄m eo tunc erit verum dicere, dñm non verè, sed fictè ac interpretatiuè condemnatum fuisse, ficta aūt & interpreta-
2 tiua t condemnatio, non infamat, vt not. in d. §. si quis ergo. Sed dubitarē ego consilium hoc non esse tutū, ex quo non comparuit procurator, nisi eo tunc, cum sentētia veniebat ferenda, ita vt possit, si velit iudex, nedum procuratorem, verum etiam dominum condemnare, eoq̄ue magis, quia fraude hac de causa carere non videbitur, & sic infamiam non euitabit. ideo cogita.

CCCLXXXV.

1 *Diffamatus publicè apud graues viros, de iure canonico repellitur à testimonio, sed non de iure ciuili, nisi fuerit condemnatus.*

1 ADidem & in simili volo etiam aliud annotatu dignū hoc loco obseruetis, & posthæc, q̄ si apud bonos & graues publicè diffamatus fuerit, repellit è testimonio, quod tñ intelligi debet de iure canonico, q̄m alias de iure ciuili secus, & est vna de differētijs, quæ solet assignari inter vnum & aliud ius, ex quo regulare est ipsum nunquam repelli, nisi condemnatus fuerit, vel confessus, & ficta etiam confessio sufficiat, vt in l. q̄m. C. de test. & in c. super eo, & ibi hoc idē not. Bal. ex. eo. & declarantur multa iura dicentia, quē non condemnatū, non esse infamē, nisi in casibus à iure expressis, vt in l. 1. & in l. Athletas. in §. calumniator. & in l. Lucius. ff. de his qui not. infam. & in l. Cassius. ff. de senator. & in l. 1. C. de sum. trin. & fid. catho.

CCCLXXXVI.

1 *Potestate alterius quando quis vtitur; practica est præcipiēdi, vt iniungat authoritate qua fungitur.*

1 PRactica præcipiendi est, q̄ obseruatione etiā dignum putaui, q̄n quis t vtitur alterius potestate, vt iniūgat authoritate qua fungit, vnde in literis suis delegatus Papæ, & est de stylo curiæ dicit, sic, nostris, seu verius Apostolicis, parere mandatis, &c. casus est sing. & ibi Abb. Pa. in c. cum in iure peritus. in 3. no. de offi. dele. & nō ab re vt arbitror, quia q mandatā iurisdictionē habet, nihil propriū habere videtur, vt in l. 1. in §. qui mandatam. ff. de officio. eius cui mand. est iurisd. & hac ratione, q̄ etiam no. excō municato delegante suspenditur quoque iurisdictio dele gata, vt in simili habetur, in c. Romana de offic. vicar. & notat. idem Abb. in c. licet vndique. in glo. 2. ad fin. eo. tit. de offi. delega.

CCCLXXXVII.

1 *Vnde sumptum, quod à iudicibus quotidiè in foro dicitur, admitto si & inquantum sit admittendum, &c.*

1 ALiud in practica quotidianum minimè prætermittē dū censui, vnde t sumptū sit id q̄ in foro singulis diebus dici, obseruariq; à iudicib. videmus, vel exceptio sit, quæ admitti debeat, vel aliud, cum aiūt admitto si & inquantum de iure admittendum sit, & non aliter. Item salvo iure impertinentium, & non admittendorum, vt respondere sciamus, si plerunque nos interrogaret quispiā, vbi alias turpe esset, si idipsum ignoraremus, vt in simili dī in l. 2. in §. seruius autem Sulpitius. ff. de orig. iur. Sumptum igitur est ex glo. not. quam ibi extollit Abb. Pau. in c. cum contingat. in ver. nihilominus. de offic. dele. & tu etiam hac de causa menti tenebis.

CCCLXXXVIII.

1 *De statuto Patauino super sequestris reuocādis, & vide supra apophth. 160.*

2 *Sequestrationes sui natura odiosæ, et ab illis minimè incipiēdū.*

1 SImiliter habemus statutum hic t Patauij, cuius quidem supra apophth. 160. etiā mentionē fecimus, ad aliud tñ sub rubr. de cita. & ord. proced. in c. de cætero, q̄ si seque strum factū fuisset, & dñs comparuisset, citato tñ aduersario, idoneamq; fideiussionē prestitisset de rebus seruandis, & non baratandis, statim eo siue psente, siue absente, reuocari deber, durū prima facie, ex quo creditori, q̄ erat in procinctu consequendi id, quod sibi debeatur, solutio
2 differri vī. Sed nihil est, q̄n sequestrationes t sui natura sunt odiosæ, & ab illis minimè incipiendū, vt in l. 1. C. de prohib. seq. q̄n etiam esset durū, valeret & teneret. l. prospexit. ff. qui & à quib. Et ad propositū quotidiè seruatur. & sumptum est ex l. litib. C. de agric. & censi. libr. 11. Sed vnum velim obseruetis, debere etiam addi q̄n præstatur fideiussio, vt ille idem promittat rem restituere sine aliqua procrastinatione. secundum Bar. in d. l. litib. in 2. col. & est perpetuo menti. tenendum.

CCCLXXXIX.

1 *Conciliatio l. serui & filij. ff. de furt. & l. si quis vxori. §. 1. ff. eo. an scilicet filius furtum faciat patri.*

1 DVos tex. ad inuicē cōtrarios & repugnātes legimus, nisi concordentur, quorum vnus est in l. serui & fillj. in prin. ff. de furt. vbi si filius furtū fecerit patri, licet furtū sit, non tñ actione furti tenetur, neq; pōt pater, ex quo nulla actio prodita est, ꝑ eum quouis modo experiri alter verò in l. si quis vxori. in §. 1. ff. eo. vbi dī totū contrariū. Nisi soluamus, id esse verum regulariter quod dī in d. l. serui & filij. nec pōt secus dici, sed limitari in casu, vbi filius haberet peculium castrense, vel quasi, q̄n tunc habet vnde satisfaciat, & loco patrisfami. habetur, vt in l. 2. ff. ad Mace. & in l. 3. C. de castrē. pecu. li. 10. & in l. iis nulla. ff. de iud. & ilto casu loquitur d. l. si quis vxori, quæ etiam extē di pōt ad habentem peculiū aduentitium, dummodo patri vsusfructus nō quæratur, q̄n tunc licet nomine differre videantur, effectu tamen non differunt, vt sentit Bar. in l. frater à fratre in 6. col. in princ. ff. de cond. indeb. & bene, & ibi dixi latè.

CCCXC.

1 *Dictum legis quando est particulare, & ratio generalis dictū ampliatur, & generaliter intelligitur. fallit nu. 2.*

1 QVando t in l. dictum est particulare, rō vero generalis, dictū ampliatur, & gñaliter intelligitur. l. regu. §. licet. ff. de iuris & facti ignorātia. l. metum. §. animaduertendum, & ibi Bar. ff. quod metus causa. Et nō ab re, quia dictum à rōne regulatur, & non ecōtra, adeo vt idipsum in naturā suā conuertat, & destruat, si non conueniat, vt declarat Bal. in l. conuenticulā. in 5. col. C. de episcopis &
2 clericis. Sed tñ volo vos scire vnum, q̄t plerūq; etiā istud limitatur, vt & ipsa ratio restringatur, si sequeretur iniquitas, vel absurditas, vt dixi in l. precib. C. de impuberū & alijs substitution. aut etiam si ex generali intelligentia legum contrarietas sequeretur, & correctio, vnde licet in d. l. si quis vxori. in d. §. j. supra proximè allegat. ff. de furt. ratio illa, quia habet vnde satisfaciat, si generalis, non tamen generaliter intelligitur respectu etiam peculij aduentitij, in quo pater vsum fructum haberet quoniā corrigeretur. l. fi. §. filijs autem. C. de bonis quę lib. quod tene mente semper.

CCCXCI.

1 *Inclusio vnius est alterius exclusio, fallit si includeretur exemplificatiuè.*

1 ½ INclusio t vnius est exclusio alterius. l. cum ptor. ff. de iudi. c. nonne. de præsump. ita ut pari modo id, qđ in speciale priuilegiū vni concessum est, cæteris denegatū videtur, vt in l. 1. ff. de officio eius, & in l. formā. C. de officio p fact. prætor. Sed tñ puto aduertendū, nō ita ruditer intelligi debere, etiam si casus includatur exemplificatiuè, q̄n tunc alij, non excluderentur, ex quo exempla non restringunt

stringunt regulam. §. hactenus. Instit. de gradi. l. damni infecti. stipulatio pertinet. ff. de dāno infecto. & ideo nōmitum supra, si casus castrensis peculij, vel quasi extēditur ad peculium aduentitium, vt vtroque casu filius patri efficaciter obligetur. quod est no. pro limitatione dict. l. cum prætor. & similium. quia pari modo idē videmus in l. iurisgentiū. in §. quinimo. & in l. si vnus. in §. pactus. ff. de pactis. de contractibus bonæ fidei dictū fuisse, quo ad ea quę ibidē tractantur, ita vt viderentur excludi contractus stricti iuris, & maximè cum in pluribus differant, vt alio loco alias recensuimus, & tamen includuntur, vt in l. petens. C. de pact. quod not.

CCCXCII.

1 *Ex duabus rationibus legis si contingat vnā cessare, non propterea cessat illius dispositio, dum tamen sufficiat ad producendum effectum.*

1 ALiam t declarationē collige ad §. affinitatis. Institu. de nuptijs. vbi si contingat ex duabus rōnibus legis vnā cessare, alteram verò remanere, non propterea cessat legis dispositio. & idipsum habetur quoque in l. si vētri. in §. fi. ff. de priuile. cred. & in l. si non lex Aelia Sentia. ff. de hære. instit. quæ est, vt eo tūc procedat, si altera sufficeret ad producendum effectum, de quo agitur casus est, & ibi not. in c. quoniam frequenter. in §. porro. iunct. §. finautem. vt lit. non contestat. dixi ego in c. 1. in not. quæst. de probation. Et est declaratio non spernenda.

CCCXCIII.

1 *Patri in castrensibus vel quasi filij, quare ḡratur vtilis actio.*

MEminimus alias suprà filiū famil. in castrensibus, vel quasi obligari patri, & idem in aduentitijs, in quibus eidem vsufructus non quæritur, vt in l. si quis vxori. in §. 1. ff. de furt. & no. Bar. in d. l. frater à fratre. in 6. col. ff. de. cōd.
1 indeb. & est magis cōis opi. Sed t non video quare patri vtilis actio prodita sit, vt in loco prealleg. dī, Nisi respondeamus (intelligendo ad differētiam directæ) quia filius, vt in simili habetur in l. si dubitetur. in fin. ff. de fideiuss. vel aliter pari rōne de actione in factū intelligamus, vt in rub. de rep. permu. & in l. quoties. ff. de præscript. verbo. & in l. actiones in factum. ff. de actio. & oblig. aut exponamus vtilem, i. efficacem. l. minor. ff. de euictionibus, cogita.

CCCXCIIII.

1 *Filius regulariter, cui hæreditas venit restituenda, à patre cautionem restituendæ hæreditatis durante patria potestate petere non potest, fallit dupliciter. nu. 2. & quæ sit ratio in dictis duobus casibus. num. 3.*

1 FIlius regulariter, cui hæreditas t venit restituenda, non potest petere à patre durāte patria potestate, q̄ maximè in his curari videt. l. nā & ciuiū. ff. de his q̄ sunt sui vel alie. iur. vt sibi p̄tetur cautio hæreditatis restituēdæ. Et nō ab re dixi regulariter, quia in duobus casibus tenetur, q̄n specialiter testator iussisset, vel q̄n pater transiret ad secū-
3 das nuptias, ea rōne primo casu, quia t volūtas testatoris in conditionibus primū obtinet locū. l. in conditionibus primū locū. ff. de condi. & demonstr. quā tuetur prætor, dicit alibi te. in l. 1. ff. si quis omi. caus. testa. ex quo totum etiā facit. & quod senserit spectandū est, vt in l. ex facto. in §. rerū ff. de hære. instit. & multo magis si quid specialiter disposuerit. secūdo vero quia lex maximo odio eos prosequitur qui ad secundas conuolant nuptias. l. fœminæ. C. de secūd. nupt. & pro prædictis est casus no. in l. iubemus. in §. 1. C. ad Trebel. per quē alibi Bar. dicebat inter patrem & filium in aduentitijs, in quibus maximè vsusfructus patri non q̄ritur. ciuilem obligationem oriri posse. in l. frater à fratre in 6. col. ff. de cōdi. indeb. & est verum, vt ibidē nos quoque diximus quāuis secus sentiant Docto. q̄ ex specialitate. s. doctorū casuū arguitur non esse verum, & malè, ex quo argu. est vt dixi, q̄ non præstet cautionē regulariter, sed non vt obligari non possit filio, ex quo filius etiam sibi obligatur quod oēs ibidem admittunt, & est cōmunis sentētia. & per illum tex. a simili probatur, quia pater naturaliter obligatur filio, vt filius patri, vt ibi ergo, & parimodo si filius. ciuiliter eidē obligatur, cōuenit eadē rōne vt obligeē filio

CCCXCV.

1 *Ius naturale tolli non potest. fallit si non procul à natura recesserimus.*

1 VS naturale t tolli nō pōt. §. sed naturlia quidem. Instit. de iur. nat. §. fi. Insti. de legi. agna. tut. l. 2. in fi. ff. de vtuf. ea. re. quæ vsu consum. Sed tñ volo vos vnum non ignorare, & annotatu, & obseruatione dignum, imo tolli etiā & plerunque posse, si non procul tamē à natura recesserimus, vt in lib. ethy. Arist. inquit, exemplumq; subijcimus. natura hominum omnium fere dextris manibus vtentiū, & melius quidē quam sinistris, & tñ nonnullos etiam sinistris vti videmus quam aptissimè. & simile, q̄n rescripta cōtra ius elicita refelluntur legis præcepto. l. rescripta. C. de preci. impe. offe. & nihilominus, si non procu. a iure recesserint, valent. gl. est sing. in c. exhibita. in ver. peruerten do. de iudi. quam tene menti.

CCCXCVI.

1 *Vnius dicto non credēdū. fallit multis modis ánter quos vnus est si ageretur de probanda ecclesiæ consecratione. nu. 2. & supra apopth. 115.*

1 DIctot vnius non est credendum, vnde vulgo etiā dici solet idipsum esse nullius. l. iurisiurandi. vulg. C. de testib. l. si duo. ff. de test. c. in nomine domini. extra eo. & vel ciuilis causa fuerit, vel criminalis, imo si non in ciuili, multo minus criminali credetur. l. in seruorū. ff. de pœ. l. nec ea. ff. de adu. l. fi. C. de prob. & clarè nu. 115. his legitur verbis. Ad vnius testimonium nemo condēnabitur, nisi in causis. l. Theopompus. ff. de do. præleg. fauore dotis, & qa testator efficere pōt, vt vni credatur pro executione suæ voluntatis, vt l. neminē. C. de adnoc. diu. iud. q̄n. s. Doctor testatur de peritia scholaris, vt declarat Bar. in l. non aliter codē tit. & l. 1. §. fi. in interprete. ff. de verbo. oblig. & medico, agrimensore, & alijs, de quibus per Bald. in c. licet. in fi. de testi. & vbi naturalis ratio etiā suaderet, vt in simili de numero inquit Ale. in consi. 109. incip. Super. in 3. colu. in 7. vol. & dixi suprà non repetēdum. Sed tñ nouissimo loco
2 scias velim, alium etiā esse t casum, in quo sufficit, nec pluralitas desideratur, q̄n. l. de ecclesiæ consecratione proban da ageretur, qa sufficeret ēt de auditu, qđ vī mirabile, ex quo de alicuius præiudicio nō agitur, Abb. pa. in c. propo fuisti. in 2. col. de consecra. eccle. vel alta. quod tene menti.

CCCXCVII.

1 *Defensionis ratione multa homini permissa, & impune quidē adeo vt ecclesia non polluatur, si homicidium sit casuale, & ad defensionem factum.*

1 MVlta dicta t fuerunt suprà etiā ad exornationē. l. vt vī. ff. de iust. & iur. & rōne defensionis multa homini p̄missa esse, & impunè quidē, quæ regulariter alias non permiterent, & sine pœna. Nūc adde sing. dictū, & annotatione perpetua dignum, id adeo verum esse, vt ecclesia, q̄ cō muniter per effusionem sanguinis polluitur. c. proposuisti prælleg. suprà proximè de consecra. eccle. vel alta. nō in digeat, neq; polluatur, si homicidium casuale sit, & ad defensionē factum, ita Abb. panormit. in loco præal. in 1. col.

CCCXCVIII.

1 *Fructus communicandi sunt, si vni fundum, alteri vsum fructum testator legauerit.*

2 *Scriptura interdum plus valet, quam quod actum est.*

1 TItio fundum, Seio t vsumfructum testator legauerat, dubitabatur an fructus deberent communicari? multi in foro hodie exclamantes dicebant q̄ non, quia nuda proprietas fundi illi, vsusfructus autem illi, videbatur legatus & ego quoq; idē credebā prima facie, hoc tacitus mecum cogitans, & tamen contrarium verius est. Et ideo ne erre labantur testatores, consuluit alibi Modestinus, semper tenendū menti, vt alia forma relinquatur, hic, Titio fundū de tracto vsufructu lego, Seio eiusdem fundi vsumfructū hēres dato. in l. h alij. ff. de vsufru. leg. idq; nō ab re fieri debere ꝓbat idē Iurisconsultus, qa interdū plus valet scriptura, q̄ q̄ actū est. vñ dici solet etiam propositum in mente

retentum nihil operari.l.ſi repetendi.C.de condi. ob cau. c.literaturã.de voto.ar.in l.vnica.in §.finaũt.C.de cad.tollen. & in l.quidã cum filium.ff.de her.inſti.Et hinc eſt,q ſi fiat numeratio ſimpliciter. aut traditio rei, poſsitque eſſe mutuum,aut depoſitum,vel commodatum , ſi ſtipulatio ſequatur,actio ex ſtipulatu tm̃ oritur.ex quo idipſum non eſt actum,vt ex alio oriret,vt in l.ita ſtipulatus.in §.Chryſogonus.ff.de verb.oblig.& in l.ſi ita in §.fi.& in l. cum.n. ff.de noua.& no.Barto.in l.ſingularia.in 3.col.ff.ſi cer. pet. & dixi,ſuprà proximè.

CCCXCIX.

1 *Denarius & numerus quid.remiſſiuè tamen.*

PEr ſæpè a pud denarij nos mentio habetur,& nũmi pariter, diuerſimodè tñ, vt ĩ l.cũ Stichus.ff.de ſol.& in l. Publia.in princi.ff.depo.& in l. quę extrinſecus.ff.de verbo. oblig.& in l.nummis.ff.de leg.3.& in l.nummis. de in lit. iuran.& in l.& ſi certos nummos. (reddẽdo ſingula ſingulis.)ff.de leg.1.& mille ſimilibus,ita vt vera diuerſitatis rõ vix ꝓcipi poſsit.quamuis ex ſacris elici videatur literis, tũ vel maximèMath.c.20.ibi,Ex denario diurno miſit eos in
1 vineã ſuã,vt quidam expoſitores aiũt,denarium fnil aliud fuiſſe,niſi quod pro nummis decem cõpuari ſolebat formam regis habentem,pariterq;,ſubſcriptionẽ, rotundum & argenteũ.Et malè ſi de eo loquamur,quia veriſimile nõ eſt,ꝙ ad literã intelligeremus,& eſſet verum, nõ aũt para bolice,vt faciebat Chriſtus,cũ nummũ & ſeſtertiũ pro eo dẽ capiamus, ſeſtertiuſq; ſit ſm antiquos, pars librarũ decimaquarta,ita vt denarius ille Matt.(græce.n.ita ibidẽ legit his verbis,συμφωνήσας μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ſolidos tres,& ſemiſſem valeret,quanti vinitores fere conduci ſolent,& non plura.Et ideo conſultius ad Gul.Budeũ virũ cũ græcarum literarũ,tum etiam latinarum doctiſsimum,antiquitatiſque ſtudioſiſsimum, de aſſe & partibus eius,recurrendum eſt,præſertim lib.1.2.& 5.vnde tanquã ex penu veram rationem depromatis.

CCCC.

1 *Contrectare quid.*
2 *Voluntas domini traditionem videtur operari, non tamen ſemper.*

IN l.1.in §.furtum.ff. de fur.& in §.furtum. Inſti.de obli. q̃ ex delict.naſ.punitur diffinitio furti , ꝙ eſt cõtrectatio rei alienæ fraudulosa inuito domino , &c.& non aperitur
1 qd ſit cõtrectatio. cætera verba clara ſunt Ideo tu† vide te. ex quo id aptè declaratur in l.3.in §.ſi rẽ.ff.de acqui. poſſ. cuius tñ gl.ibidẽ meminit in ver.intercipiẽdi . & nullus é, qui id melius,expreſsiusue dicat,ex quo intelligitur etiam quid velit ſibi dicere Bar.poſt Iac.de Are.in l.ſingularia.in 4.col.ſi cer.pet.quod ſpeciale ẽ in mutuo , ex quo facilius acquiritur dominium rei,licet nõ cõtrectetur,quã in alijs contractibus.Quod tñ nõ eſt verũ, vt ipſemet poſtea ſub ijcit,& bene,quaſi dicat,ſola domini voluntate acquiritur dominium rei,ex quacunque cauſa,licet is qui acquirit,nõ cõtrectet.i.rem non moueat.l.qua rõne.§.interdũ.ff.de ac qui.rer.do.§.interdum.Inſti.de re.diui.& eſt no.limitatio ad regulã.l.traditionibus.C.de pact.& §.per traditionem.
2 Inſti.de re.diui.qñ volũtas domini traditionẽ,ſeu†quaſi, dr̃ operari quod tñ nõ eſt generaliter verũ.Et hoc no.qñ ſi ex cauſa tranſactionis res dimittatur, non propterea dominiũ trãsfertur.Et hinc eſt,ꝙ dimittẽs,ſi res dimiſſa euincatur,de euictione nõ tenetur.te.eſt in l.ſi profundo.C. de tranſact.& no.Bal.in l.qui cũ tutoribus. in prin.in 2.col.ff. e.& in c.1.in fi.de cõtroue.int.vaſ.& aliũ de benef.in vſib. feud.& ea fortè diuerſitatis eſt rõ , quia ibi nõ dimittitur, vt'trãferatur,ſed vt finis litibus imponat,ergo trãferri nõ debuit,quia inducta ad vnum effectum, operarentur aliũ, actusque agentium vltra eorum volũtatem,& id,quod ex ipſo actu non infertur neceſſario & malè,ac contra te.in l. legata inutiliter.ff.de adimend.lega.& in l.non omnis.ff. ſi cer.pet.& in l.ſi.(reddendo ſingula ſingulis.)C.ne vxor ꝓ ma.in caſu autem noſtro ſic tene menti.

CCCCCI.

1 *Semel malus ſemper in eodem genere mali præſumitur malus intantum vt emendatus non remaneat omnino integer.*
2 *Pœna adiecta non ſolum dationi quãtitatis, ſed etiam dationi alterius rei præſumitur adiecta in fraudem vſurarum, ſi adijciens ſolitus ſit fenerari.*

ALias dixi ſupra & in præceden.apopht.licet ad aliud,id
1 quoque ex multis cõprobans,ꝙ ſemel† malus,ſemper p̃ſumitur malus,ſi eodẽ tũ genere mali,vt in c.ſemel malus de reg.iur.in 6.& ꝓ Bar.ĩ l.Caſsius.ff.de Sena.In tm̃ vt emẽ datus de crimine non remaneat oĩno integer,nec reſtituatur priſtinæ p̃ſumptioni naturæ,qua quilibet p̃ſumitur bonus,vt in c.1.de ſcru.fa.& in c.fi.de p̃ſump.ſed in factis ar. duioribus duret adhuc p̃ſumptio cõtra . nec verũ ſi quod habetur in c.ferrum.50.di.quod poſt pœnitentiã nõ inſpiciatur,quid fuit,ꝓ d.regulã , ſemel malus.& declarat Abb. in c.teſtimonium.in 2.cõl.de teſti. Nouiſsimè addas hoc adeo verum eſſe,vt pœna non ſolũ adiecta dationi quanti
2 tatis, † præſumatur adiecta in fraudẽ vſurarum.l.Iulianus. §.idem reſponſum.ff.de act.em.& nor.Doct.in l.ſtipulatio iſta.in §.alteri.maximè Alex.in 4.col.ff.de ver.ob. verũ ẽt ſi adijciatur dationi alterius rei,& adijciens ſolitus ſit fœnerari,vt in d.§.alteri.no.Et eſt dictum ſemper memoriæ commendãdum,per regulam præal.& quia eſt etiam arg. in l.qui ſemiſſes.ff.de vſu.& in l. vel vniuerſorum de pig. actio.& in c.illo vos.de pig.

CCCCII.

1 *Intellectus l.ſi procuratori præſentis .ff.de verb.oblig.*

VTerque Dec.circa† intellectum.l.ſi procuratori p̃ſen
1 tis.ff.de verb.ob.alibi in l.ſingularia.ff.ſi cer,pe.dũ dubitatur à Doc.poſt Bar,an idem ſit in alijs contractibus, ꝙ in mutuo,vt quęratur ſemper actio directa ꝓ aliũ , necne, duo dicũt,ꝙ loquitur in caſu ſpeciali.i.in procuratore præſentis.tenendo opi.Sali.cõtra commu.ꝙ non differat inutuum ab alijs contractibus,nec in eo ſit ſpeciale , & ſemp directa quæratur,& ſic,quod alias per procuratorem non quæratur vtilis.Itẽ & aliud,hoc apertè probari per te.in l. licet.in §.quoties.in ver.cęterum.ff.de iu.do.tibi,cæterum mulieri per liberam perſonã cõdictio acquiri non põt. Et malè ac perperã,quia primum confundi videtur per te. in l.ꝙ procurator.ff.de procu.ita vt in d.l.ſi procuratori præſentis ponatur factum,non miniſterium iuris.Secundũ vero per te,dictimet ver.cæterũ quia vt ibi gl.declarat, alias per prædictos inaduertenter(arrogãtia ab)allegata,ſenſus eſt.Cæterum.i.aliquin,niſi mulier fingeretur donaſſe, ſed alius nomine eius , ſibi non quæreretur actio per liberam perſonam.cogitate.

CCCCIII.

1 *Debitor ſi delegetur alteri,intelligendum eſt ſtipulatione interueniente.& idem eſt in nouatione, & quæ ſit ratio , cum nouatio ſit genus,cuius ſpecies eſt delegatio.*

NEſcio videre rõnem,ſi debitor† delegetur alteri , ꝙ in
1 telligendũ eſt ſtipulatione interueniẽte, vt in l.1. & 2. ff.de nouationibus.quoniam hoc idem etiam eſt in nouatione,vt ibidem.& in toto tit.de noua.& maximè quia genus,ſub qua continetur etiam delegatio,quam ob rẽ dictũ eſt de nouationibus,& delegationibus, ſicuti de ſeruitu.& aqua quare ſit,ꝙ eo inuito fieri non põt,vt in l.1. C.de noua. Et ideo Sali.ibidẽ dicebat,ꝙ eſt maximè not.ſi verum, eſt hoc fortè de ſtricto iuris rigore procedere,non de æquitate,qñ cauſam nõ haberet,vt in l.diuus.ff.de in integ.reſti. & in l.placuit.C.de iudi.& in c.fi.de tranſact. Et eſt arg.ad propoſitum optimum in l.in creditore.ff.de euiction.Sed tamen non placet,quia reſtringitur generalitas illius legis vt in ſimili not.in l.Atheius.ff.de aqua pluuia arcen. & per Bar.in l.ex hac ſcriptura.in 2.col.ff.de donat.Item quia ſi nolit,cauſam ſemper habere videtur,& quidem talem, vt à lege non reſpuatur , quæ eſt ſatisfactio voluntatis habitæ loco cauſæ,& maximi intereſſe,vt in §.prætereà.Inſtit. de actio.& in l.fi.ff.de vſu & habi.& in l.pe.& ibi gl.not.ff. de condi.cb.cau.cogita.

CCCCIIII.

1 *Promittere & ſoluere non ſemper ſunt paria,quod exemplificatur multi modis.*

Prom

1 PRomitteret & ſoluere regulariter ſunt paria.l.fin.C.ad leg.Fal.l.fi.C.de dot.promiſ.l.3.ff.de cal.Sed tũ ſcias velim,hoc fallere in caſu.l.vir vxori.ff.de dot.int.vir.& vxo. & c.quamquam.de vſu.in 6.& in c.1.de teſti.in 6.& vtrobique no.Io.And.dicens dictum c.quamquam. ex quo loquitur in vſurario vluras recipiente, non habere locum in eo,qui vſuras minimè recepiſſet,vt ad aliquam teneatur reſtitutionem,ꝙ eſt mirabile,& ideo aduocati debẽt eẽ multum cauti,ne id vllo modo in libello prætereant,qm̃ ſuccũberent.Et ſimiliter proxeneta,quod cum à teſtificãdo repellatur in crimine ſymoniæ , ſi exinde emolumentũ fuerit aſſecutus,vt in d.c.1.repelli non debebit,ſi ei id tm̃ promiſſum ſit.Et iſtud admirabilius,quandoquidem alibi Can non ipſum inter emptorem appellet.in c.pe.91.di.refert q̃ Io.An.in d.c.1.& benę niſi dicamus id eſſe,vt text. met inquit,in deteſtationem criminis ſymoniæ,ad cuius compa rationem cætera quaſi pro nihilo reputantur . dicit alibi tex.in c.per tuas.in § hæc omnia.de ſymo.tene menti

CCCCV.

1 *Debitor ſi creditori pecuniam obtulerit loco & tempore congruis,qui accipere noluit,& debitor hac de cauſa deponat an eam poterit repetere ſemper , antequam creditor accepet.*

1 LEgi vnum hoc mane,quod mihi viſum eſt dictũ ſatis no.ſi verum eſt,ꝙ ſit debitor quiſpiam creditori pecuniam obtuliſſet congruo loco, & tempore, iſquæ accipere noluiſſet, vt plerunque fit,& debitor hac de cauſa depoſuiſſet,poterit ſemper eã repetere, antequã creditor accepteret. ita Bar.in l.acceptã.ĩ fi.C.de vſu & de materia in l. obſtigna tione.C.de ſolu. Sed dubito valde, qm̃,ſtatim ꝙ depoſuit, videtur quodammodo ipſum depoſitarium loco creditoris elegiſſe,& à ſe omnem ius,quod in ea habebat, abdicaſſe, ac ipſius contemplatione depoſuiſſe,ergo repetere non poterit.l.poſtquã liti.C.de pact.l.1.§.qui ſemel.de ſuc. edict. c.quam ſit periculoſum.7.q.1.& eſt ad propoſitũ ſimile in l.ſi cũ fundũ.ff.de pac.& in l.illam.C.de do.& no.in l.mandatũ.C.mã.& ĩ l.ſi ꝓcuratori.ff.de cõd.ob cau. cogitabili.

CCCCVI.

1 *Mandatum re integra ſemper reuocari poteſt , ſed & interdum re non integra.*
2 *Intellectus l.ſi cum Cornelius.ff.de ſolutio.*

1 ESt regula communis,mandatũ re integra ſemper reuocari poſſe.l.ſi vero nõ remunerandi.§.ſi mandauero.ff. manda.l.hoc iure.§.ſi quis dederit pecuniã.ff.de dona.§. rectè. Inſtit.eo.cũ ſimil.Et tamen mihi vr̃,quod ſit caſus,in
2 quo etiã re non integra reuocetur.† in l.ſi cũ Cornelius.de ſol.qui in materia quoque & ad idem ſolet allegari, vbivir, & Seia pacti† ſunt in caſu diuortij fundum Cornelio extraneo reddi,ꝙ illũ ſibi nomine dotis dederat.Et tũ dicit tex. vetante muliere,iuxta cõuentionis tenorem,reddi nõ poſſe,perinde ac ſi iuſſiſſet,vt redderetur nullo pacto interueniente,deinde antequam id factum eſſet,retuliſſet.Sed facilis eſt ſol.id nõ abrenta deciſum eſſe,qm̃ pactũ inutile fuerat,& non valuit,alias ſi vtile,& valuiſſet,ſecus.caſus eſt in l.ſi cũ fundũ.ſupr.prox.alleg.ff.de pact.& ibi in ſpẽ no.Bal. Et eſt ad d.l.ſi cum Cornelius.intellectus. Ex quo etiã colligę de pacto ad mandatum propter magnam ſimbolitatẽ optimum eſſe argumentũ,vt alibi dicebat idem Bal.in l.i. in pe.col.C.ſi ſer.exte.& ſignanter per te.d.l.ſi.cum Cornelius cuius etiam nos meminimus & ſæpius,in l.ſingularia. in 1.& 2.lectura.in gloſſ.non acceperis.poſt Bart.ff.ſi cert. petatur.

CCCCVII.

1 *Religionis fauor atque piæ cauſa eſt maximus, intellige tamẽ in caſibus à iure expreſsis,alias ſecus.nu.2.*

1 RElegionis† fauor,atque piæ cauſæ maximus eſt.l.ſunt perſonæ.vulg.ff.de religio.& ſumpt.fun.l.locũ.in prĩ. ff.de vſuf.Et hinc eſt quod licet in dubio ſtipulatio ad minimã ſummã religenda ſi.l.ſemper in ſtipulationibus.§.ſi. reg.leg.iur.attñ religionis fauore ſecus.l.Titia.§.Scia.ff. de an.leg. Similiter verba debent potius naturaliter quam ciuiliter intelligi.l.ſi C.de his quę ve.æta.impe.& tũ ea rõne & reſpectu.ſecus.l.ſi ita quis.§.is cui.& ibi Bal.no.in pri.ff. de l.2.& multa ad idẽ cõgeri poſſent. Sed tũ volo vos vnũ
2 notare,obſeruatu,dignũ vt ſtelligatis† verũ eẽ,nõ generaliter,ſed in caſibus dũtaxat à iure expꝛsis,& in ſimili de morte naturali & ciuili dicit gl.in c.ſulceptũ.de reſcrip.in 6.& de bonis clericorũ gaudentibus priuilegio eccleſiæ doct. in c.ſi diligenti.de for.cõpet.& de his qui poſſunt ex p̃ſumptionibus cõdemnari.Bart.in l.quod Nerua.in 6.col.ff. depo.mirabile pro limitatione l.abſentẽ.ff.de pæ. Et hoc ga alias non ita debitores eiſdẽ ſumus, vt aljs iniuſtitiã faciamus.c.ex tenore. de for.cõpe.c.nuper.de dona.inter vir.& vxo.& no.Abb.in c.in præſentia.in 12.co.de proba.nec ip ſa quidem eccleſia iſtud ipſum pateretur,quæ eſt cultrix iuſtitiæ,vt in ca.1.de alie.feu.in vſibus feudorum. tene mẽti

CCCCVIII.

1 *Mutuum,dos,teſtamentum,cum ſint ſtricti iuris , quare tot habeant ſingularia &c.*

1 MAximè mirandũ eſt,quod† mutuum,cũ ſit cõtractus ſtricti iuris,vt ĩ §.actionũ Inſti.de acti.tot ſingularia habeat & pari mõ pecunia numerata , fomentũ & materia cunctorũ criminũ,vt in c.de his.23.diſt.de quibus ad propoſitũ.l.ſingularia.ff.ſi cer.pet.niſi fortè reſpõdeamus hoc idẽ eſſe etiã in teſtamẽtis,& dote, vt multa habeat priuilegia & larga fiat in eis interpretatio , vt not.in l.in teſtamentis.de reg.& in l.1.ff.ſol.matr.& in.cum dilecti.de dona.& nihilominus ſtricti iuris ſunt,vt in l.in minorũ.C.in q.cau. in integ.reſt.nõ eſt ne.& in §.fuerat Inſti.de actio.quod nõ placet,qa inſtar habent bonæ fidei,quãuis ſtricti iuris ſint, vt in locis præalleg.continetur,ideo cogita & dic admirationẽ augeri,quod ſint talia,priuilegiata tm̃.Vel & aliter. ꝙ alio reſpectu & priuilegia meruerũt ſi ſtricti iuris ſint, vt in rubr.ſi certũ peta.notauimus.& in d.l.ſingularia,nec pecunia numerata mala,etſi malè vtentibus fomentum & materia eſſe poſsit cunctorum criminum.

CCCCIX.

1 *Sepultus in diuerſis,locis ſi repertus fuerit,is tantum locus religioſus eſt,vbi caput conditur.& quæ ſit ratio.*

HAbetis no.te.Pauli ĩ l.cũ in diuerſis.ff.de relig. & ſumptib.fu.dicente,cum quis in diuerſis† locis ſepultus reperitur,vtrunque minimè religioſum forè,cũ vna ſepultura ſepulchra plura efficere non poſsit,at illum tm̃, vbi principale eſt conditur.i.caput , vnde qualis cuiuſq; imago ſit, cognoſcitur,ceſſ aliter ac malè antiq; codices legãtur, ita reſtituendi,qm̃ nec ſecus legi põt,per quã Bal.alibi etiã docebat in ſimili in l.1.in 2.col.C. pro ſo.ꝙ arma nobilium ſemꝑ apud principalẽ domus,tanquã in capite ſtant, & vigent,ſplẽdor geniturę remanet idemque p̃ciſe in l.ſi. C.e. ti.& alibi etiam capiti excellentia ipſius oĩa tribui debere, & quia fons rõnis ac intellectus dr̃,in c.1.in §.ad hæc. in 3. col.de pa.iura.fir.in vſibus feud.& alibi in rub. de appel.in prin.& vbi eſt caput,ibi cætera membra eſſe videntur, oĩa annotatu digna,tum vel maximè,ſi pulcherrima Platonis authoritate in libro de iuſto,fuerint cõprobata, qui caput membrũ corporis diuiniſsimum eſſe ait , reliquorumq; membrorum principem,cui totum corpus annexum dij ſubeſſe,& parere iuſſerunt, datumq; ei hoc nomen Iſiod. etiam teſte in lib.11.c.1.ethymologiarum,11. quod ſenſus oẽs & nerui inde initium capiunt,atque ex eo omnis vigẽ di cauſa oritur.

CCCCX.

1 *Via fundo Titij legato , qui legatum ignorans fundum uendidit.tranſit in emptorem,& quæ ſit ratio.*

1 MIrũ eſt ꝙ legi hoc mane,ſi fundo Titijſ† via legata ſit ijq; legatum ignorans fundũ vendat,quod via ĩ emptorem tranſit,nõ quia non fuerit acquiſita Titio , ex quo dominium rei legatæ recta via tranſit in.legatarium,etiam ignorãtem,& abſque poſſeſsione in l.Titio.vulg.ff.de fur. ſed quia de via nec dictũ aliqd fuerat,imo inter partes nec cogitatum.caſus,eſt in l.ſi partem.in fi.ff.quemadmodum ſer.ami. Sed admiratio ceſſet , qm̃ via fundo adhærebat, quo fit,vt cum hac ratione nullum ius apud venditorem

remanſiſſet, ſeruitus fundo adhęrens tranſlata etiam cũ ipſo intelligatur, ſm Baldum (& eſt intellectus ad illum tex. in l. ſi cum emptor. in §. 1. lectu. in fi. ff. de pact. adeo vt ab ipſo Titio non poſsit amplius repudiari, ſi tamen via emptor vſus fuerit, quod nota, quoniam for. è alia ſecus, vt te. met dicit, ſemper memoriæ commendandus.

CCC.CXI.

1 *Cautela ne quis pro homicida doloſo puniatur, ſed culpoſo tãtum, vt. ſ. de homicidio impetitus, quod nõ poteſt negare, alleget ſe putare interfectum fuiſſe bannitum, &c. an ſit vera, & admittatur.*

1 TRadunt quidam no. cautelam, ſi vera, eſt ne quis pro homicida doloſo puniatur, ſed culpoſo tñ, quæ eſt, vt impetitus de homicidio, quod negare non poterat, alleget ſe id ipſum cõmiſiſſe. quia putabat eũ quem interfecerat, bãnitũ fuiſſe, & conſequenter potuiſſe iure merito, ac impunè id facere, quod fecit, vt nota. in l. amiſsione. in §. qui deficiunt. ff. de capi. dimi. & in l. minimè. ff. de religi. & ſumpt. fun. & plenius quam alibi in c. quæ in eccleſiarũ. de conſti. & eſt arg. in l. Gracchus. C. ad leg. Iul. de adult. & in l. fi. ff. quod quiſque iur. & in c. qui peccat. 23. q. 4. & hoc quia ſi diceretur ipſum diligenter debuiſſe inquirere an verum fuiſſet, nec ne, replicabitur ſe in hoc culpam admiſiſſe, & de homicidio culpoſo punietur, delato. prius ſibi iuramento, quod ita eſſe putauerit per gl. in l. i. in verſi. nõ occidẽdi animo. C. ad leg. cornel. de ſica. & maximè vltra eos rõnẽ gl. de qua in §. aliæ. Inſti. de actio. & in c. ſignificaſti. de homi. & per Bar. in l. interdum. in §. qui furem. ff. de fur. & in ſimili no. & ſing. dictum ponit per prædicta. Iaſ. in l. cũ quædam puella. in 2. col. ff. de iuriſd. omn. iud. & ad propoſitum teſtantur etiam hoc idem dixiſſe Bar. in l. fi. ff. ad leg. Iul. de adulte. & in l. lex cornelia. ff. ad leg. corne. de ſica. & ĩ l. 2. in §. hac actio. ff. vi bon. rapt. & ita eſſet tenendum. Sed dubito non eſſe veram, ex quo preberetur occaſio delinquendi, & nũquã homicidium doloſum puniretur, & amplius aperiretur via periurijs, & malè, ac contra te. in l. conuenire. ff. de pact. dotalib. & in ca. ſedes apoſtolica, cũ ſimi. de reſcrip. Nec ſecus dicit Barto. in locis prælleg. alio caſu loquutus, qñ. ſ. quis verè erat bannitus, ſed indebitè & iniuſtè, quod quidem efficit, vt interficiens excuſetur à pœna mortis, & ab homicio doloſo, ex quo ſat ẽ ipſum fuiſſe bãnitũ, licet non à culpoſo, quia id ipſum non perquiſiuit diligentius. Minuſque probat gl. in d. l. 1. qm̃ vltra iuramentũ alia etiam cõcurrere debent, vt ibi clare legitur, quibus cõiectura facilè iudex aſſequatur homicidium nõ doloſum fuiſſe, & culpam interficiẽti ſolum poſſe imputari, eſt ar. in c. inſpræſentia. in prin. de renunt. Nec ex his meruit adduci gl. in d. § aliæ. & ſimiles, vt ſuprà, cum maximè intelligantur veræ regulariter, ſed non in caſu, vbi præſumptio eſt inſcontrariũ, vt hic, & in l. ſiue poſsidetis. C. de probat. & no. Feli. in c. ſi diligenti. in 3. col. de præſcrip. & ita tene, & cautelis vtaris ſi optimæ fuerit, & in iure ſubliſtãt, alias minimè, quia iudices eas non admittunt, & tu fabula, licet non ſentias (vt poeta inquit) tota iactaris in vrbe.

CCCC.XII.

1 *Neminem ad delinquendum eſſe inuitandum, an ſit generaliter verum.*

ARg. nobis & pſtitit dicendi vobis vnum ſcitu, & annotatu certè dignũ, quod ſuprà proximo apophthcg. inciderter explicabã, vulgatã ac tritã regulã eſſe. l. conuenire. ff. de pactis do. nullo modo quẽpiam̃ inuitandũ eſſe ad delinquendũ, quia hoc ipſum nõ vſ generaliter verum. nam ex remſsione cautionis de vtendo & fruendo arbitrio boni viri, vſufructuarius, cui remittit, inuitatur ad delinquẽdum, & tñ remiſsio valet. l. 1. C. de vſuf. & ibi no. Solue id eſſe, quia delictum præſumptũ eſt, ac dolus, dolus aũt præſumptus remitti põt. l. ſi vnus. §. illud, & ibi no. ff. de pact. ergo. & no. Bald. in d. l. 1. in fi. & bene, ſed tamen non tutũ iſtud videtur, quoniam hac rõne etiam à teſtatore remitti deberet, & nihilominus non remittitur. vt ibi. Niſi replicemus hoc ideo eſſe, quia fauore heredis, & non teſtatoris inuenta eſt, & ita tenendum putamus, & aliud addendum pro limitatione d. l. conuenire. pactum, quo quis ad delin quendum inuitatur, non valere, ſi delictum remaneret impunitum, alias ſic, vt dixi in l. fi. in 1. quæſtion. Barto. extra glo. C. de pact.

CCCC.XIII.

1 *Maritus ſi vxorem interfecerit, priuatur lucro dotis, ſecus tamen ſi hæres teſtatorem, &c. & quæ ſit diuerſitatis ratio. & nu. 2.*

2 *Succeſsio proueniens ex cauſa naturali non abſorbetur per delictum.*

RVrſus aliud prima facie magnũ cõtrariũ perpẽdi hoc mane, quo poſsibile ſit, q̃ in l. ſi ab hoſtibus. in §. 1. ff. ſol. mat. maritus ipſo iure lucro priuetur dotis, ſi vxorẽ ſin terfecerit, & pactũ de ea lucranda ſibi proficiat, ſed officia potius, & tñ ſecus ſit ſi hæres teſtatorẽ ĩterficiat, vel alius quiſpiam, puta patruus nepotem, vel frater fratrem, aut ſororẽ, ſm gl. no. in l. his conſequenter. in §. 1. ff. fami. ercis. Niſi reſpondeamus, vt diximus, licet ad aliud in l. admonẽdi. ff. de iureiu hoc ideo eſſe in hærede, & patruo, quia ſucceſsio prouenit à cauſa naturali, quæ non abſorbetur p delictum. l. cum ratio. ff. de bon. dam. l. ſcripto. ff. vnd. liber. l. ius agnationis. ff. de pact. vbi alias pactum de lucranda dote in marito, habet in ſe tacitam quandã de lucranda dote in marito, habet in ſe tacitam quandã conditionẽ, ne delictum, vel dolus includatur, ſed exceptuatus intelligat. & ẽ arg. in l. creditor. in §. Lucius. ff. man. & ſentit Bal. in d. §. 1. & ĩ l. codicillis. in §. matre. ff. de leg. 2. vel & aliter ac latius, vt dixi in d. l. admonẽdi. in 1. ſol. gl. noua inſtrumenta. ĩ fi.

CCC.CXIIII.

1 *Infinitas vitanda, maximè in iuramento, pp piuriy periculũ.*

1 SIinfinitas vitãda eſt, vitarit maximè debet in iuramẽto, pp periculum periurij, vt no. in c. etſi Chriſtus. de iureiu. & ideo nõ mirũ eſt hac ratione, (quod perpetua obſeruatione dignũ ſem p putaui) ſi iuramentalis probatio non habet vim vltra duas vices. caſus eſt no. in l. ſi. in fi. ff. de bo. autho. iud. po. ſuper quem te. multa declarantur iura, ium vel maximè, quod dr̃ in l. admonendi. ff. de iurciu. q̃ p inſtrumenta de nouo repta pót retractari ſententia, non obſtãte q̃ trãſierit in rem iudicatã, lata tñ ptextu iuramenti neceſſarij falſi, ſi maximè ea producẽs iurauerit nouiter inuenire ſe, vt ibi Iaſ. declarat, & bene, poſt Ro. tñ in repeti. ĩ 28. col. licet rationem non aſsignet, & hoc dato, quod ei credi nõ debeat, niſi iuret, quoniam alias ibidem attentaui contrariũ hic non aliter pro nunc ſcribendum duxi.

CCCC.XV.

1 *Iuramento eius qui noua inſtrumenta producit, in caſu l. admonendi. ff. de iureiurand. non credendum ſi alias de periurio conuictus fuerit. fallit. nu. 2.*

1 ALiud ibidẽ annotatu nõ minus dignũ, quã ſuperius dicebã, vt iuramẽto teius q̃ noua inſtrumenta producit, in caſu, d. l. admonẽdi, nõ credaf, ſi periurio alias conuictus fuiſſet. quẽad modũ Iaſ. ibidẽ teſtabatur, metus per te. in c. paruuli. 22. q. 5. Nec ab re, qa ſemel malus ſemp pſumif, malus in eodẽ genere mali, vt inquit Bar. in l. Caſsius. ff. de Senato. & qũo ĩtelligi debet regula. c. ſemel malus. de reg. iur. in 6. & qa vt inquit M. T. Cice. in ora. p Roſcio Comẽdo, q̃ ſemel à veritate deflexit, nõ maiore religione ad periurũ, q̃ ad mẽdacium perduci conſueuit. Sed tñ ſciendũ, ẽ 2 hoc tñ in eo, qui pœnitentiã egiſſet locũ non habere, vt not. declarat Abb. Pau. in c. per tuas. in 3. col. de ſimo. & probat̃ in c. teſtimonium. de teſti. vel qui toleratus fuiſſet eo tẽpore, quo iuraret. vt in l. 1. C. de teſt. & in l. Barbarius. ff. de offic. prætor. & ſentit idem Abb. in c. 1. in 1. no. de excep. & eſt ar. in l. nullam. & ibi no. Sal. C. de iudæ. de bannito, qui pari modo à ſuperiori toleratus, impunè ab aliquo interfici, aut alio quouis modo moleſtari non poteſt.

CCCC.XVI.

1 *Concluſio in criminalibus non neceſſaria, in ciuilibus aũt ſic.*

2 *Delictum an inſtrumentis probetur.*

1 SOlet dici concluſionem in cauſis criminalibus nõ eſſe neceſſariã, in ciuilibs aũt ſic. & fuit originalis declaratio Barto. in l. diui. per illum tex. ff. de pen. vel concluſionem capiamus

capiamus reſpectu iudicij, & inſtantiæ, quando oĩbus probationibus iuris & facti renunciatum eſt, vt not. in §. quia vero in auth. de teſti. vel reſpectu libelli, vt in l. edita. C. de eden. & in l. libellorum. & vtrobique Bart. ff. de accuſationi. & in ca. licet Heli. de ſimo. adeo vt hac rõne dubitatio eſſe non poſsit. l. admonendi. prælega. ſuprà. ff. de iureitrand. niſi in ciuilibus procedere, an inſtrumẽta nouiter reperta poſsint produci poſtquam eſt in cauſa concluſum, nec ne, eoq; magis, quia nõ minus dubium eſſe videtur, an 2 delicta inſtrumentis probentur. vt latè dubitant Docto. in c. ſuper his. de accuſatio. & in c. fi. de iureiuran. in 6. & in l. 3. in §. item diuus. ff. de teſti. & in l. Senatus. ff. ad Turpillianum. Verum non video horum rõnem communiter aſſignari, niſi reſpondeamus idipſum publici iuris gratia inductum fuiſſe, & quia impunitum facinus relinqui nõ debet, ſed puniri acriter, & quocunque tempore quidem, vt in l. ita vulneratus. ff. ad legẽ Aquill & in c. vt famæ. de ſent. excomm. & ita eſt. Attamen ſentit Bal. aliud notabiliter dicens, hoc ideo eſſe, quia lex ſemper concludit ad cõmodũ fiſci. in l. in cauſis. poſt Cy. ibi in fi. C. de accuſat. & in l. nec exemplum. C. ad leg. Corne. de Fal. & in l. ſi non conuitij. C. de iniu. & illud magis placet, quãuis ferè idẽ eſſe videat.

CCCC.XVII.

1 *Ex alterius perſona plerunqueconſequimur, quod ex noſtra conſequi non poſſumus ex quo infert. ut. nu. 2.*

1 TVſcis, q̃ plerunque ex perſona alterius aliquid conſequimur, q̃ ex noſtra cõſequi minimè poſſumus. l. Ari. ff. quæ res pig. ob. poſ. l. ſi poſt mortem. §. fi. ff. de bonorum poſ. contrabul. ſi communem. ff. quẽad. ſer. amit. per quã regulam cõprobabam ego alias theoricam Bart. in l. admonendi. in 2. col. in prin. ff. de iniur. dicentis, q̃ ſi ſententia lata eſſet conditione, ſi probatum fuiſſet, & probatio reſpiceret vires ſententiæ, alteri parti eriam probatio cõceſſa videretur, illi confirmandi ſentẽtiã, iſti vero contrà, infirmãdi idem ſi reſpiceret executionem, vt in exemplo de quo ibi, eoque magis, addas nunc, quia impedimentum non erat iuris vel facti, led prohibitionis, alias ſecus. & eſt not. declaratio ad regulam prædiã, quę fuit Bal. in l. Antiſtius. in §. ſi ſeruus. ff. de acqui. hæred. ſemper menti tenenda.

CCCC.XVIII.

1 *Pacta nouiſsima, cum ſemper prioribus derogent, cur eſt, q̃ in caſu l. ab emptione. in fin. de pact. pactum vltimum non ſeruetur.*

1 MIrãdum eſt maximè, cũ pacta nouiſsima ſemp prioribus derogent. l. pacta nouiſsima. C. de pãct. l. ſi vnus §. pactus. ff. de pact. c. inter monaſterium. de re iudi. & idẽ ferè ſit in quacunque diſpoſitione, vt ad ſaturitatem dicit Iaſ. in l. ſi quis antè. in 4. col. ff. de acqui. poſ. & ante eũ etiã Ancha. in conſ. 188. inci. viſis. in pe. col. cur. in caſu l. ab emptione. in fi. ff. de pact. vltimum pactũ nõ ſeruetur. Niſi reſpondeamus, & admiratio ceſſabit, eritq; limitatio no. ad l. pacta nouiſsima. & ſimiles, id eſſe ſorte, qa natura cquũ nõ eſt quẽpiã cum alterius iactura locupletari quod quidẽ abſque dubio ibidẽ eſſet, ſi ſeruaretur, & male. l. nã hoc natura. ff. de condi. inde. c. locupletari. de reg. iur. in 6. & hoc idem habuit originẽ à lege naturæ, quæ erat, vt alijs minimè faceremus, quod nobis fieri etiam nollemus. vt in ca. 1. diſt. adeo vt qui temerario auſu ſecus fieri concupierit, repellatur, & iure merito, vt in l. in rem. in §. in oĩbus. & ita etiam ibi ſummat Bald. ff. de rei vend. & hinc eſt, q̃ prædo nitetiã ſuccurritur officio iudicis, qñ aliquid ſibi exceptionis via eſſet denegatum, vt in l. plane. ff. de petit. hære. Sed tñ vnum obſeruetis velim, hoc non propterea intelligi debere de primæua lege naturæ, qm̃ ea tunc omnia erant cõmunia, ita vt nõ facilè adduci poſsimus, vt credamus hac ratione ab ea originem (vt diximus) habuiſſe, quod eſt notandum. vt in l. 1. in §. huius ſtudij. & in l. ex hoc iure. & vtrobiquè not. ff. de iuſt. iur. cogita.

CCCC.XIX.

1 *Mater multo plus diligit filium, quam ſeipſam, nec pro filia adiurandum admittitur.*

DIci ſolet patrem multo plus diligere filium, quã ſeipſum vt in l. iſti quidem. in §. fin. ff. quod met. cau. cuius dicti rõnẽ alibi ſuprà & quam ſæpiſsimè ſcrutati ſumus, q̃ 1 hic non repeto. Sed nunc addo hoc idem in matre, & longè magis verificari poſſe quã ante partum onoroſa eſt, in partu doloroſa, & poſt partum laborioſa, vt dicitur in c. fi. extra de conuer. in fid. & hinc eſt, quod ad iurandum pro filia non admittitur, quia veriſimile eſt eã falsò iurare debere, vt in l. videamus. ff. de in lit. iur. & propterea hoc loco exemplum pulcherrimum inſerere haud dubitabimus. quo locupletetur huius legis veritas, q̃ eſt Alcibiadis, qui cum ab Athenienſibus è Sicilia citaretur, vt criminibus reſponderet, abdidit ſe, negans litigandum eſſe, ſi liceret effugere, ſubijcientibus alijs, non igitur confidis patriæ de te iudicaturæ. imo inquit ne matri quidem. apertiſsimũ arg. non aliter dici poſſe, niſi vt declarauimus.

CCCC.XX.

1 *Res quæ eſt mea, non poteſt amplius eſſici mea. fallit nu. 2. quæ ſit ratio. nu. 3.*

1 TOta die dicimus, & eſt regula latis trita, q̃ res, q̃ quidẽ eſt mea, non põt amplius effici mea, vt in l. lequit. in §. lana. ff. de vſucap. & in l. 3. in §. ex pluribus. ff. de acqui. poſ. & in §. ſic itaque. Inſti. de actio. & fortaſsis rõne, quia ſicuti natura in neceſſarijs minimè deficit, quam arsim itatur, inquantum põt, vt in l. adoptio. ff. de adop. ita in ſuperfluis non abundat, vt l. qui bis idem. ff. de verb. oblig. & tñ 2 videt ſing. & no. caſus in l. 3. & ibi Bar. & Bal. no. C. de his quæ vi met. ve cauſa fi. vbi res vendita efficitur emptoris & tamen longo tempore præſcribi põt, & ſic ſua iterum effici ſua, & clarius in l. in bello. in §. ſi quis ſeruum. ff. de capti. & poſtli. reuerſi. vbi pari modo ſeruus alienus ab hoſtibus redemptus efficitur redimentis, & nihilominus vſucapitur. Niſi reſpondeamus id verum eſſe, quia dominium 3 primitus acquiſitum vtrobique reuocabile erat, ex quo obligato eodem precio res & ſeruos poterãt redimi, & ſic minus plenum, ergo non mirum ẽt ſi vſucapiat̃ aſcribi poſſunt, vt id ipſum confirmetur, ſeu plenius ac pinguius acquiratur, aut acquiſitum roboretur, & ita eſt tenendum, vt per Are. etiam in l. exiſtimo. in prin. ff. de verb. oblig. & canoniſtas in c. cum perſonæ. de priuig. in 6.

CCCC.XXI.

1 *Oro qñ ſumit ex vniuerſo, ſi pars eſt, falſa, an tota corruat.*

1 AIdẽ & in ſimili dr̃ quotidiè, q̃ qñ oratio ex vniuerſo ſumitur, ſi pars falſa eſt, tota corruit. l. ſi is qui ducẽ ta. §. vtrum. ff. de reb. dub. per quem tex. ita ẽt dicit Baldus in l. q cum tutoribus. in 2. col. ff. de tranſac. & tamẽ nõ ſem per & abſolutè hoc verum eſſe vſ, vt in l. de ætate. in §. nihil. ff. de interroga. actio. & ſenſit Alex. in l. 1. in 4. q. Bart. ff. de vulg. & pup. ſub. & probatur clarius in §. ſi quis alij. & ĩ §. alteri. Inſti. de inutil. ſtipula. & in l. ſtipulatio iſta. in §. alteri. ff. de verb. oblig. & in l. 1. ff. de ſtip. ſeruo. vbi, qui alteri ſtipulatur, nihil agit, & ſic oratio ex vniuerſo ſumitur, & pars falſa eſt, quia obligatio naturalis oritur ſtipulanti, & nihilominus dicendum minimè arbitror totam corruere Ideo videnda ſunt quæ alias congeſsi, & latius quidem in l. frater à fratre. in oppo. contra tex. ff. de condi. indeb.

CCCC.XXII.

1 *Actio quod metus cauſa regulariter non datur, niſi contra metum inferentem, quod tamen fallit interdum, quia datur contra eum ad quem res pernit.*

DIxi alibi ſupra quod licet rei depoſitæ deponẽs dominium & poſſeſsionem retineat. l. licet. §. rei depoſitæ. ff. depo. l. ſi ſeruus depoſitus. ff. de noxa. & no. in l. rei commodatæ. ff. cõmo. Attamen fallit qñ deponitur pecunia, & illa eadem numeratur, qm̃ dominium depoſitarium trãſfertur, & hęc res notiſsimos depoſiti terminos egredi vſ, vt ſignanter dicit tex. in l. Lucius. ff. depo. Placet nũc ad de 1 re ſimile, & eſt no. dictũ, in actione quod met. cau. quę regulariter non datur, neque competit niſi cõtra metum inferentem, & tñ plerũque notiſsimos ipſius actionis termi nos egreditur, vt detur etiam contra eum, ad quẽ res peruenit, vt in l. 3. C. q̃ met. cau. quo ſit, vt excedatur ẽt à ſuis

terminis,& est hoc quidem notabilius, quoniam personalis est,& longo tempore præscribi non deberet, & tamen præscribitur,vt ibi,quod perpetuo annotatu dignum obseruabis.

CCCCXXIII.

1 *Actione sua quem priuare,seu administratione,aut officio pœna est,intellige tamen si priuato fiat propter delictum.*

1 PRiuare quem suaf actione,seu administratione,vel officio,est pœna.l.testamento centurio.ff.de manumiss. testa.auth.sta tuimus.C.de epis.& cle.c.1.de mi.va. qui cõtu. est in vsib.feu.inducendo tamen vt inducit Ro.in l.1.in §. si quis ipsi prætori.in 3.col.ff.de noui.oper.nunt.quod tũ tu intellige verum,& est no.declaratio,si priuatio facta sit pp delictum, qm̃ alias non omnis amissio iuris sui pœna est,neque omnis lex priuans dicitur pœnalis, f̃m Bal.in l. fi.in 1.col.C.de ope.libe.Et hac rõne alibi dicebat quidam in repe.l.frater à fratre,in 6.col.in prin.ff.de condi.indeb. quod publicatis bonis patris non propterea erit publicatũ peculium profectitium,cuius filius administrationem habet,qm̃ ea priuaretur,& priuatio hæc,vt dixi,pœna est,ne moq; ex alterius delicto puniri debet.l sancimus.C.de pœ. l.si quis in suo.§.legis.C.de inoffi.testa.ca.non debet.de regiur.in 6.Sed puto ego aĩaduertendum,quoniam hac ratione etiam quilibet alius administrator cõprehenderetur nec bona venirent,quorum administrationem haberent, qm̃ & ipsi pariter priuarentur ea,& ex domini delicto punirentur,& malè,& tamen hoc quam absurdum sit, latet neminem.Et ideo rõ est,vt dicebam ego in euidentialib. d.l.frater à fratre.quia in tanto infœlicitatis luctu, eidẽ loco alimentorum relictum videtur,& sensit Baldus in l.exe cutorem.in 9.col.C.de execu.rei iud.& est vltra eum arg. in l.1.in fi.C.de his qui ante aper.tab.& in l.fin.C.de insti. sub condi.fact.& Insti.ad Tertu.in prin.& latius vt ibi.

CCCCXXIIII.

1 *Publicatis bonis filij delictum, publicatũ intelligitur peculiũ castrense,seu quasi,non tamen intelligitur publicata legitima patris in bonis filij,nec contra.*

1 CErtum est,si bona filij f ob delictum publicẽtur,publicatum etiam esse peculium castrense,vel quasi, vt tenuit Ang.in l.si filius.ff.de dam.infec.alias publicatio nihil operaretur,contra te.in l.si quando.ff.de leg.1.& in c.si Papa.de priuil.in 6. Et maximè etiam quia si cedendo bonis patri præiudicat.l.pen.C.qui bo.ced.posl.multo magis eidem præiudicabit delinquẽdo, vt dixi in d.l.,frater à fratre. respondendo arg.quæ pro opi.tenentium contrarium facere videbantur.ff.de condi.indeb. Sed tamen volo vos notare vnum,& memoriæ semper cõmendare, q̃ non propterea alias publicata hoc casu intelligetur legitima patris in bonis ipsius filij emancipati,iuxta no.in l.nam & si parentibus.ff.de inofficio.testa. Quẽadmodum nec legitima ipsius filij publicatis bonis patris,vt in l.cum ratio.vbi tex.no.& sing.ff.de bo.damna.& regula correlativorum indicat, cũ maximè diuersitatis ratio assignari non possit,vt habetur in l.fi.C.de indi.vid.tol.

CCCCXXV.

1 *Vna & eadem res non debet diuerso iure censeri.*

1 VUlgo dicitur, q̃ vna,eademque res f non debet diuerso iure censeri.l.eum qui ædes.ff.de vsucap.nec ibi assignatur ratio,ideo addas tu,& tene menti,id fortè esse,quia istæ diuersitates sunt odiosæ,& plenæ tristissimi euentus. l.2.§.& cum placuisset.ff.de orig.iur.& sensit Baldus. in l. omnes populi.in 4.col.ff.de iusti.& iur.Et quia etiam virtus vnita est fortior seipsa disperla,vt in §.pe.in aut.de consangui.& vte.frat.

CCCCXXVI.

1 *Verbum improprietatem & fictionem significans si reperiatur in lege, sensus etiam erit improprius.fallit nume.2. & quid si duplex verbum improprietatem designans apponatur.nu.3.*

1 SI in lege reperiatur f verbum improprietatẽ & fictionẽ significans,sensus etiam improprius dicitur,& fictus,p.
2 erquã int casu,qm̃ esset appositum iuxta id,quod posset es se verum f̃m veritatem,vt no.declarat Bar.in l.si is qui p emptore,in 14.colu.in prin.ff.de vlucapio.& nõ potest negari.Sed adde quod si id ipsum f duplex fuerit in ea appositum,nedum improprius,sed etiã improprijssimus appellabitur.casus est in hid tẽpus.in §.1.ff.co.ibi, quodammodo quasi hæres,ita Bal in l.si abducta.in 2.col.in fi.C. de furt. & post eum Ias.in l.si tic.in §.si quis ita in 2.col.ff.de leg.1. Et ideo tu notabiliter inferas,& menti tenеas, quod cum in l.fin.C.de impub.& al.fubllit.Imperator vtatur duplici verbo improprietatem designante,pœnæ,& intelligũtur vt in § ius autem gentium Inlti.de iu.na. & in l. intelligendus.ff.de ver.sig.& in l.si familia.(reddendo singula singulis)ff.de iur.om.iud.pari modo nõ potest non dici,nisi qd improprijssimo etiã sensu filius(ad quod.l. illa allegatur) vna eademq; persona cum patre censeatur,& seruiet ad ea quę habentur in l.frater à fratre.supra alleg.alias.ff. de condi.inde.

CCCCXXVII.

1 *Lis quando possit esse inter patrem & filium,& quando non.*

1 REgulariter inter f patrem & filium lis & iudicium esse non põt.l.lis nulla.ff.de iud.ca.si annum. per iocum a speciali,eo.tit.in 6.Sed tamen scias velim hoc fallere,si nomine alieno agat,vt no.in d.l.lis nulla.intelligendũ tamen si commodum quoque alienum sit,quia posset commodũ esse ipsius filij,& tamen nomine alieno agere,puta, virtute actionis sibi cessæ,qm̃ hoc casu,non admitteretur,neq; regula p dicta falleret, vt est gl.no.in l.actiones.ff.de actio. & obligat.& in l.si pater.in §.1.ff.de iur.dot. vel si filia agat ad dotem,officium iudicis implorando, vt sensisse videtur Baldus nouel.in tracta.de dot.in 6.parte principali, in 16.speciali in prin.aut filius alimenta petat, vt in l.si quis à liberis in prin.ff.de libe.agno.& non immerito,licet gl.in d.l.lis nulla.non dicat,quia arg.de dote ad alimenta valet, & tenet,vt inquit Baldus.in l.fi.ff.de his quib.vt indi.& in l.non omni.C.de admi.tutorum & in l.fi.C.de do.pro. & bene dixi alimenta, & non legitimam, quamuis dos loco legitimæ sit.l.3.§.sed vtrum.ff.de mino.quia viuente patre legitima filio nõ debetur,& est mirabile ex supra dictis quod filia petat dotem,& filius legitimam minime, & p batur ad propositum.in §.si vero.in auth.de hæred.& Fal. & in l.fi.de lib.agn.& in l.Gallus.in §. & quid si tantum.ff. de li.& posth. & in l.lex cornelia.ff.de vul.& pup.sub. & in l.si filius.ff.de verbo.oblig.

CCCCXXVIII.

1 *Manu regia cum omnia exequerentur iure gentium, illa eadem eo tempore erat loco actionis.*

1 MAnu regia f omnia exequebãtur iure gentium, antequam proditæ essent iure ciuili actiones.l.2.in princ. ff.de orig.iur.Adde,no.verbum,& semper menti tenendũ quod illa eadem eo tempore erat loco actionis, vt illo Venetijs,& apud Tartaros f̃m Bar.in l.rerum qdem amotarum.ad medium.ff.de actio.rer.amo. & perinde ac si hodie princeps diceret,rescribẽs,summariè,de plano,& sine strepitu, atque figura iudicij procedas,qm̃ solemnitas oĩs iuris ciuilis sublata esse videretur,vt per eundem Barto.in extrauagan.ad reprimendum.in ver.& figura.in fi.Et hinc est,cum hæc eadem patribus famil. & dominis remanserit in filios & seruos.l.serui & filij.ff. de fur.l.1.§.habet ita que.ff.si quis test.libe.esse iuf.fue.l.cõgruentius.C. de papo.l.in suis.de li.& posthu.l.1.C.de emen.propin.l.1.C.de emen.seruo.l.1.de his qui sunt sui vel alien. iur.l.locum.in fi.ff.de vsufruct. q̃ de actionis seu obligationis ciuilis remedio prouidere necessarium non fuit, adeo vt nec rõne prædicta inter patrem & filium oriatur obligatio,nisi naturalis,quæ ad agendũ est inefficax penitus.l.iurisgentiũ. §.igitur nuda.ff.de pactis.c.1.& ibi no.de pactis in 6.

CCCCXXIX.

1 *Obligatio ciuilis nõ oritur inter patrem & filium præterquã in casu.& quæ sit ratio.*

1 MIrum maximè videtur,quod inter f patrem & filium obligatio ciuilis(de naturali.n.clarũ est quod oritur) oriri non possit.l.frater à fratre.ff.de condi.inde. & tamen dabo

dabo vobis casum in quo oritur,Puta in matre,seu patre transeuntibus ad secundas nuptias,quoniam bona eorum dicuntur filiorum primi matrimonij,& eis lucra tacite obligata,referuantur.Casus est no.in auth. nunc autem.in §. in illo.& ibi in specie Bal.C.de secun.nup. minime mirũ vt dicebã ego alias in d.l. frater a fratre qm̃ lex maxime odio habet transeuntes ad secundas nuptias.l.fœminæ.C. eo.Sed nihil est,quia bonis etiã priuantur-Et vltra id verum,si nubant infra annum luctus, vt in d.locis continetur.Ideo id ex alio esse existimabam,quia tacite multa fieri possunt,quę expresse tamen à lege prohibentur,vt in simili in iuramẽto calumniæ dicimus,quod expresse remittl non poterit,propter formam.l.prolatam.C.de sen.& interlo.om.iud.l.qui Romæ,§.Plautius.ff.de verbo.oblig.l.2. §.sed quia veremur.C.de iura.cal.& tamen tacite sic capit. 1.de iura.cal.Item clericus expresse priuilegio fori no renuntiat.c.si diligenti.c.significasti de for.compe.c.contingit de sen.excom.tacite vero sic.c.Romana.§.contrahentes de for.compe.in 6.& latius no.Ias.& Doct.in l.cũ qd ff.si cer.pe.vel dicas id esse,quia facilius extenditur dispositio legis quam hominis.l.si cum dotem.ff.sol.ma.l.si extraneus de cõd.ob causam.& no.Are.in l.2.in 2.co.ff.de l. 1.& in l.Gallus in §.si eius in pe.col.ff.de libe.& posthu. & est menti semper tenendum.

CCCCXXX.

1 *Legatum per testatorem traditum legatario,potest si reuocari per ipsum non autem legitima data filio.& quæ sit ratio diuersitatis.nu 2.*

1 MAior admiratio est q̃ testator f si legauerit aliquid alicui,& id ipsum legatario tradiderit,possit reuocari, ex quo naturam donationis causa mortis assumit, vt in l. Lucius.1.& in l.legatum.ff. de leg.2.& no.Bald.in l.1.in vlt.col.C.si quis omni.cãm.testa.& tamen si pater assignauerit legitimã filio viuens,vt ab eo seorsum habitaret, nõ possit,& ex eo videre licet, quia alias non posset obligari & tamen obligatur,vt ille idẽ Bal.dicit,& declarat in l.cũ oportet.in §.non autem.in fi.C.de bon.quæ lib.Sed nihil ẽ,
2 quãuis f ista tenuerint alig in d.l.frater à fratre. supra p xime,all.ff.de cõd.ide & male qm̃ legitima ẽ filii patrimonii l.3.§.sed vtrũ.ff.de mino.l.qm̃ in prioribus.C.de ino.test. l.testator.§.filiæ.ff.de leg.2.succedens loco alimentorum l.si quis a liberis.in prin.de lib.agno.l.cum ratio.de bo.dã. ita vt pater assignando eam omne ius à se abdicauerit, & irreuocabiliter quidem quod non est in legato,ex quo accessorium dicitur testamenti.vt no.in rub.de leg.2. ergo ficuti testamentum reuocabile est.l.1.C.de sacrosan. eccl. l.non vsque adeo,si quis à pa. fue.ma.l.4.ff.de adi.lega.ita erit legatũ,traditione non obstante.l.cum quis.ff.de re.iu. c.accessorium.eo.tit.in 6.tene menti.

CCCCXXXI.

1 *Naturaliter obligatus si per errorem facti soluerit, repetit quod soluit,& an compensatio possit obijci,per totum.*

1 NAturaliter f obligatus si soluerit,repetit,quod intellige per errorem facti probabilis,quoniam alias non repeteret.l.naturales.ff.de actio.& obli.l. naturaliter.ff. de condi.inde.l.frater à fratre.cum no.ibidem.ff.eo.& declarat Ang.ac Doct.in d.l.naturaliter. ita vt compensatio ẽt obijci non possit.gl.est in l.cum is in §.1.ff.de cond. indebit.ergo & multo minus si obligatio fuisset ciuilis & naturalis.Sed tamen aduertendum est.quia primum videtur de directo contra tex.in l.etiam.ff.de compensa. Nisi respondeamus,vt per d.gl.quod cum lex,dicat debitum naturale repeti posse,ne imposita verbis,& non rebus videatur l.2.C.communia de leg.c.commissa.de elec.in 6.repetetur,nec obiicietur compensatio.Quod nihil est,quia nõ
3 inconuenit plerunque eam esse inanem,& eluforiã,ac verbis impositam,& non rebus,vt in simili dicit Abb.in ca. cum ecclesia Sutrina.in 8.col.de cã posses.& pro.& in cap. tuis.in fi.de præben.& videtur tex.& ibi Bald.in fin.ff.de testa.& ar.optimũ in l.prospexit.ff.qui & à quib.& adeo melius ẽ si dicamus eã procedere & nõ in petente,vt in d.§. 1.Bar.in d.l.frater à fratre.in 5.co.dicebat,si frater repetierit indebite sõlutum,fratrem,qui mutuo nomine patris dederat pecuniã aduentitiam,seu castrensem,& eum habebat obligatum actione negotiorum gestorum compensationem obiicere non posse.Nec tamen adhuc tutum,quia saltem videretur idem obstare exceptionem.l.dolo facis. ff.de excep.do.& sic compensationem effectualiter obiici posse.Sed & illud quoque nihil est,qa id verũ putamus regulariter,nisi lex statuat contrariũ,nimio aut odio, aut fauore fauore,vt in ca.l.fi.in fi.C.de cõpẽsa.odio,vt in spoliato.l.si quis ad le fundum.C.ad legem Iuliam.de vi pub lic.Sed repetens dicitur quodammodo spoliatus,vt no.in d.§.1.ergo Et proprerea ad idẽ quoque gl.in l.1.C. quor. legat.dicebat d.regulam in petitorijs,non etiam possessoriis locum habere,vt declarat no.Bal.in l.si socer.in §.Lucius.in fi.ff.solu.matrimo.

CCCCXXXII

1 *Filius datus peculium aduentitium,mutuo nomine patris, in casibus,in quibus patri non acquiritur vsusfructus, ipse.patrem ratificantem an habeat obligatum actione negotiorum gestorum.*

MAxime mirandum est aliquos dixisse,post Bar.tũ in l.quæ dotis.in 2.col.ff.sol.ma.& quidẽ per te.in l.si seruus communis.ff.de do.int.vi.& vox.& in l.Procula.
1 ff.de probat.cum filius mutuo f dat peculium aduentitium nomine patris alteri,in casibus in quibus non acquirit eidem patri vsusfructus,vel castren.aut quasi,quod ipse patrem ratificantem non habet obligatum actione negotiorum,vt sensit Bar.in d.l.frater à fratre in prælleg. 5.col.sed quod potius eidẽ donatio facta videtur, ex quo præsumptio hæc non cadit in patre, vt in l.si donatione. C.de colla.quod tamen esse deberet l.isti quidem in fin.ff. q̃ met.cau.ergo multo minus in filio.nec secus dicit Ba.in loco palleg.aut probant tex.alleg.quoniam.l.si seruus.loquitur in donatione seruiq̃ præsumebatur aliis concurrentibus,vt taciturnitate & consensu fratrum. de quibus ibi, & pari modo.l. Procula.quam ita etiam ibi intelligunt Doct.

CCCCXXXIII.

1 *Donatio facta filiæ dotis contemplatione valet,nec onus fideicommissi in ea imponi potest.*

2 *Intellectus l.testator.§.filiæ.ff.de leg.2.*

1 POstquam de donationef mentionem fecimus inter patrem & filium, volo vos notare vnum memoratu dignum,quod valet donatio alias facta filiæ cõtẽplatione dotis.l.Pompo.Philade.ff.famil.ercis.ita vt nec onus fidei commissi in ea ponи possit.l perfecta.C.de donat. quæ sub mo.l.quoniam in prioribus.C. de inof.testa.l.3.§.sed
2 vtrum.ff.de mino.Quãuis videatur vrgere plurimũ tex. in testator.in §.filiæ.ff.de leg.2.Sed nihil est,qm̃ vt ibi dicunt Doct.tum vel maxime Bal.& non pòt aliter solui, loquitur in filia instituta cum fratre,quę ex hæreditate patris,& vltra dotem lucrum sentiebat.& est no.intellectus,

CCCCXXXIIII.

1 *Dictum legis particulare extenditur ad limites rationis generalis.fallit tamen.nu.2.*

1 ET si dictum particulare f sit, vbi tamen ratio generalis est idipsum ad ipsius rationis limites extendi solet, vt inquit g.l vulg.in l.regula.in §.licet.& ibi Bart.ff.de iur.& fact.igno.late Ias.in l.licet inter priuatos,in 2.col.in fi.C. de pact.Et hac ratione fuerunt aliqui,(quod semper notãdum est)qui dixere tacitam pupillarem in expressa vulgari contentam,ita excludere matrem in medio existentem sicuti expressam.ponderantes tex.in l.papinianus. in §.si conditioni.ff.de inof.testa.ibi,quia pater hoc ei fecit,quę verba in vtraque verificari posse videtur.Et f male,(& est
2 no.limitatio ad d.regulam)quoniam, absurditas maxima resultaret,& iniquitas amplius,vt dixi alias late in l.precibus.C.de imp.& aliis sub.quo sit,vt ad expressam pupillarem tantum restringatur.& est arg.in l.non est nouum.& inl.

in l. sed & posterioris. ff. de legib. & in l. vt gradatim. in §. & si lege. ff. de mun. & honorib. & ita tenete, eoque magis, quia ita se habet etiam communis opi. à qua nisi disputationis gratia, nunquam est recedendum. vt legitur in ca. 1. de const. & in c. capellanus. de feriis. & in l. prima. ff. de officio. quæsto.

CCCCXXXV.

1 *Precibus frustra imploratur, quod habetur à iure communi, bonum tamen est habere authoritatem iudicis. nu. 2.*

VVlgo dicimus, fieri non debere, quod factum nõ releuat. l. hæc stipulatio. §. diuus. ff. vt leg. no. caue. quale
1 etiam est aliud si mile, frustra precibus implorari, quod à iure communi conceditur, vt in l. 1. C. de thesau. lib. 10. & in l. 1. in fi. ad municipa & in c. 1. de rescrip. vel pari modo euentum expectari non debere illius rei, cuius effectus futurus est nullus, vt in c. cum cõtingat de of. dele. & no. Abstanor. in c. cognoscẽtes. in pe. col. de const. & Dy. in reg. nullus pluribus. de reg. iur. in 6. Sed tamen obseruetis vnũ
2 volo bonum consilium esse quandoque iudicis authoritatem habere, etsi minime necessaria sit, casus est multũ no. in l. mulier fundus. ff. de lege commisso, per quem tex. alibi Bal. dicebat, quod esto quod protestationes extra iudiciales valeant, quia natura earum est, cum fiunt à parte parti, vt nõ sit authoritas iudicis necessaria, bonum tamẽ consilium esse (vt dixi) si quis etiã authoritate iudicis voluerit, in l. 1. in §. nũtiatio, in pri. ff. de no. no. oper. & ẽ pro eo arg. in l. testamentum. C. de testa. & in l. quæ dubitationis tollendæ. ff. de regulis. iuris. & erit ampliatio ad te. in l. prima. C. de pred. curial. lib. 10. quam menti tenebis.

CCCCXXXVI.

1 *Argumentum data instantia corruit intellige tamen dum sit in materia. nu. 2.*

1 DAta instantia (dici solet) argumentum corruit gl. est in c. sicut vrgeri. 1. q. 1. & in l. manumissiones quoque de iust. & iur. & in l. quia naturalis. ff. ad Macepo. & in simili in l. qui se patris. in ver. facultates. C. vnde libe. ibi dum dicit, fallit in seruis cognatis, quam ad idem inducũt Doc. vero iudicio meo est tex. in l. pluribus. in §. & si placeat. ff. de verbo. obli. in §. pauonum. Inst. de re diui. & in c. ius gẽtium. 1. distinc. Et sic non est proprium canonistarũ, quos vt miseros ob id deridebat Saly. in l. præcibus in 2. col. ad fi. C. de impuber. & al. subst. sed commune etiam Iuristis. Et hinc est quod alibi Bar. in l. 1. ff. de requir reis. quem refert, & sequitur Prepo. Ale. in rep. c. per venerabilem. in §. quod autem in 124. col. in prin. extra qui fil. sint legit. eos
1 uetur, quoniam canones sunt optima ratione fundati. Et minime mirum, quando quidem ipse melius intellexerit, quã Saly. vel Cy. sophista. aut Pe. qui pari ratione semper Canonistas reprehendunt, vt refert etiam Abb. Pa. in c. fi. in 3. & 4. col. de so. compe. & ita tenendum est & declaran
2 dum amplius ita demum esse verum, si instantia fuerit in materia, quoniam alias arg. non corrueret, vt egregie docet Abb. Panor. in c. constitutus. in 3. no. de appella. quod & si verum est restringit multum generalitatem iurium, & gl. supra alleg. & male. l. 1. §. generaliter cum vulg. ff. de leg. præstan. Nisi si replicetur id ómnimodo necessarium, quoniam alias à simili non differet, vt in l. non possunt. ff. de leg. cum materia, & dixi ego in l. admonendi de iureiu. Nec inconuenit legem generaliter loquentem restringi, si ratio subsit generalitatis restrictiua. l. quamuis de in ius vo. l. 1. C. de libe. præte. & no. Bal. in l. pactum. in 4. col. C. de colla. & in authen. ingressi. in 1. C. de sacrosanct. eccle. cogitabitis.

CCCCXXXVII.

1 *Argumentum ab eo quod non est verisimile, est frequens in iure, & probabile, quod tamen non habet locum quando legis prouisione contrarium reperiretur statutum.*

1 ARgumentum ab eo quod non est verisimile, frequẽs est, & probabile in iure, vt in l. non est verisimile. ff. quod met. cau. & in cap. quia verisimile de præsumptio. & reg ulariter procedit. Sed tamen volo vos vnum notare, idipsum fallere, & limitari in casu, quando legis prouisio ne cõtrarium statutum reperiretur, vt puta si frater fratri in eiusdem patris potestate existenti mutuo dedisset pecuniam peculij castrensis, vel quasi, nam non est verisimile fratrem creditorem velle patrem communem occidi, vt creditum consequatur, & tamen exceptio Macedonia ni senatusco. obstabit quod videtur mirabile. l. 1. ff. ad Macedon alias sequeretur quod cessante causa impulsiua de qua ibi, cessaret legis dispositio, quod non est dicendum. l. prima. §. fexum. ff. de postu. quod memoriæ commendabitis perpetuo.

CCCCXXXVIII.

1 *Lex generaliter loquens includit etiã personas priuilegiatas.*

1 ADd de quo supra aliud nouiter addendum puto, vt lex generaliter loquens, personas etiam priuilegatas includat. l. in fraudem. §. fi. ff. de mil. test. & ibi Bal. no. & ẽ exemplum in filio, qui etsi non præsumatur (vt dixi) veri similiter velle patrem cõmunem occidi, & sic priuilegiatus in hoc, compræhenditur tamen à lege generaliter loquente, vt & ei etiam mutuo danti pecuniam fratri peculij castren. vel quasi exceptio senatuscon. Macedo. obiici possit. d. l. 1. ff. ad Macedo. vel in eo qui sit integer vitæ scelerisque purus, habente alias à lege priuilegium, vt inquit Bal. in c. 1. in fi. de archiepiscopo cauarien. extra vt li. pẽden. & est arg. in cap. sacrosan. & in c. massana. de elect. iuncti is his tamen quæ habentur in c. his omnibus. 61. distin. & per Si. in c. adeo in gl. pe. de rescrip. & aliquid in c. 1. 57. dist. Et nihilominus includitur in d. l. non minus quam superius, ratione tamen de qua ibi obseruandum.

CCCCXXXIX.

1 *Titius exceptione Maced. si natus consul. si soluerit, non repetit, & tamen tutus excceptione doli deceptus vltra dimidiam, si rem tradat, repetit, & retinet, donec sibi iustum pretium suppleatur. & quæ sit ratio diuersitatis. 2.*

1 PRoblema est, curtis qui tutus est exceptione senatuscon. Macedo. vt in l. 1. & toto tit. ff. ad Macedo. si soluerit, non reperat. l. sed si paterfam. §. fi. & l. sequen. ff. eo. l. qui exceptionem, in prin. ff. de condi. ind. ea scilicet rõne, qui dicta exceptio odiosa est illi, cum quo agitur, vt clare in d. l. qui exceptionem dicitur, & tamẽ tutus exceptione doli vltra dimidiam deceptus, quæ parimodo odiosa ẽ si rem tradiderit, repetit, retinetque donec, & quousque iustum sibi suppleatur pretium, vt no. in l. si quis cum aliter ff. de verbo. obl. & in l. 2. C. de rescinden. vend. & in cap. cũ causa de emp. & vend. Soluendum breuiter hoc modo vt
2 dicamus tnon esse verum exceptionem doli odiosam esse à principio, & semper sed duntaxat tempore quo res ipsa petitur, quoniam dolus eo tunc etiã inesse videtur propter deceptionem in exceptione vero Maced. semper, & ideo non mirum si hac etiam parua differẽtia vna ab alia distinguitur, vt effectu etiam differant, & colligo ex his quę habentur in locis prælegat. & amplius in l. qui se debere. ff. de condi. ob causam.

CCCCXL.

1 *Natura æquum non est, quem cum alterius iactura locupletari quod infert ad quæstionem venditoris, qui nomine emptoris soluit collectas, quoniam eas repetet.*

1 ALtimum hic non solet annotari, nisi de decennio in decennium, euenit quod quis vendidit mihi domum & tradidit, nec ratione prædicta fuit posita ad ultimum
1 meum, voluit venditor collectas, an teneat ego eas sibi reficere? Dic quod sic absque dubio, quamuis hoc mani aliq contrarium dicerent non plus rationis habentes, quã asinus natura stolidus, cum quia natura æquum non videt, quem cum alterius iactura locupletari, vt in l. nam hoc natura. ff. de cond. inde & in c. locupletari. de regu. iur. in 6. tum quia regulare est, vt qui fructus percipit, collectas ẽt soluat, vt in l. si pendentes. in §. si quid. ff. de vsuf. & in l. omnes. C. sine cen. vel reliq. & in l. neque. ff. de impen. in reb. do. fac. & facit quod habetur in l. secundum naturam. de reg. iur. & in l. vnic. in §. pro secundo. C. de cad. tol. cũ simi. & comperi decisionẽ in terminis, in l. si negotium & ibi no. Alex. C. de nego. gest. vbi plus dicit, quod ego teneor etiam

etiam ante traditionem, & bene, quoniam a tempore venditionis fructus debentur. l. Iulianus. §. si fructibus. l. fructus. ff. de action. emp. & est arg. in l. 2. ff. de contrahe. emp. & Inst. de oblig. quę ex cõtract. in prin. & nõ habet dubiũ.

CCCCXLI.

1 *Dominus olim etiã hodie præsumitur dominus, & tamen nõ sufficit in libello simpliciter se dicere dominum, nisi etiam sede præsenti dicat dominum. & quare.*

1 MIrabile dictu est, quod esto quod quis olim dominus fuit, hodie ẽt dominus præsumatur, nihilominus tamen satis non sit, si in libello se dominum simpliciter allegauerit, quoniam succumbet, nisi etiam sede præsenti dominum dicat etiam quod reus id ipsum confiteretur, gl. est reputata sing. in l. certum. §. 1. in ver. confessus, & ibi etiam Bar. ff. de conf. quam ad idem exclamat Bal. & Ale. clarius in l. si minorẽ. in 2. col. C. de in integr. resti. & idem Ale. in consi. 161. incipi. in causa. in 2. col. in 6. vo. post Bald. tamen in l. edita. in repe. padua. in 17. col. C. de eden. & hoc quia quamuis aliquid de iure præsumatur, id tamen debet allegari, vt alia gl. dicit in clementi. appellanti. de appella. & in l. si adulterium cum incestu, in §. idem pollioni. ff. ad leg. iul. de adulter. à quibus nec ego dissentio. Et infero amplius non semper esse verum quod dicitur in l. omnes. in §. Lucius. quę in frau. cre. sufficere, si libellus præsumptiue concludit, & tamen sufficit. Nisi dicamus hoc ipsum esse, & regula procedet, quia fuisse dominum includit negationem de præsenti, quod contra naturam est rei vendicationis, vt idem Bar. declarat, & bene in d. §. 1. ergo si nõ sufficit. Vel & aliter, quia factum ex quo præsumitur, est actoris proponentis, ita vt debeat etiam allegari, vbi alias regula procedit in facto alterius, ita Bar. in l. cum quid in vl. co. ff. si cer. pe. tene menti.

CCCCXLII.

1 *Vendens merces, aut quid aliud Titio, fide habita de pretio, qui Titius statim fugam arripuit, extant merces, vẽditor nihilominus in ipsis non præferetur cæteris creditoribus anterioribus.*

1 FVi interrogatus hoc mane, si quis vendidisset merces alicui, vel quid aliud, fide habita de pretio, & statim fugam arripuisset, mercesque extarẽt, an in ipsis cæteris creditoribus etiam anterioribus esset præferendus. Et ex tẽpore respondi quod non mouabar que ratione naturali, quia iam in emptorem actu traditionis interueniẽte, dominiũ erat translatum. l. traditionibus. C. de pact. & sic non amplius merces venditoris dici poterant, ergo erimus quoq; in casu regulæ. l. quoties. C. de rei vend. & c. qui prior de re iur. in 6. cum vul. & comperi postea domum reuersus ste. in leg. quidam fundum. & in leg. si pro patre. in §. si dictum. ff. de in rem vers. & in l. procuratoris. in §. plane. & in § sed & si dedi. & in ver. & si quidem. ff. de tributo. p quæ iura potest Dy. Bar. Bal. Ang. & Moder. Ale. in termini s ita dicit in l. si cum dotem. in §. fi. in vlt. col. ff. so. matr. & est menti tenendum.

CCCCXLIII.

1 *Tacens quando sibi præiudicet. & quando non.*

HAbetis singularem tex. in ratione sui ad multa seruiẽ tem, in l. sicut in §. non videtur. ff. quibimo. pi. vel hy
1 po. so. vbi creditor tacens debitore distrahente, consentire minus præsumitur, ex quo sciebat vbique ius sibi durare quod tamen nõ est verum generaliter, quia alibi etiam (& est notandum) ratio hæc militare videtur, & tamẽ cõsentit, & sibi præiudicauit, casus est in l. Campanus. ff. de oper. lib. vbi seruus, cui libertas fideicommissaria relicta erat, sciebat ius sibi durare, ne operas præstare teneretur, & tamen (vt dixi) tacendo, nec recusando, sibi præiudicat Et sic non semper etiam, verum est quod dici solet, rationem generalem legis etficere, si dictum particulare sit, vt idipsum ad rationis limites extendatur, vt in l. regula. in §. & licet. & ibi per Bar. ff. de iur. & fac. igno. quia ratio generalis est & tamen restringitur ad dictum, de quo ibi, ne ad istud extenditur & maxime mirandum est in casu d. l. Cãpanus cum de libertate ageretur, quę si natura fauorabilis est, & cuius gratia exorbitant regulæ iuris communis, vt in l. 1. & in l. si ita scriptum. ff. de ma. test. & in l. quia. §. in fi. ff. de aliena. iud. mutand. caus. fac. Et ideo distingendum est, & dicẽdum breuiter quod aut de iure iam quæsito tractatur, aut de quærendo in futurum, vt in primo casu quis nullo modo sibi præiudicet, & ita loquatur. secundo autẽ sic, vt in d. l. Campanus. Et non abre, quoniam illud difficilius tollitur, quam istud. l. qui autem. ff. quæ in frau. cre. l. filius paciscendo. C. de pac. l. 1. C. qui admi. cum fimi. nec aliud dici potest, ideo menti tenebis.

CCCCXLIIII.

1 *Iudex si actori deferat iuramentum recusari non potest.*

1 SI iudex actori deferat iuramentum, idipsum recusari non potest, nisi ex iusta causa, vt in c. fi. in prin. de iure iur. & in l. generaliter. in §. fin autem. C. de reb. cred. & non habet dubium, vt diximus alias nos in repe. l. admonendi in euidentialibus late. ff. de iureiur. & ibi quæ sit ista iusta causa. Nunc addere placet, id, et si locum habeat, atque in telligatur, quando defert in probationis defectum, multo magis rerum esse, si deferre velit quando idẽ ipse actor plene probasset, quoniam nil aliud tunc agendum est, nisi reus condemnandus, nec ille superflua probatione onerãdus. l. qui accusare. C. de edẽ. à cõtrario. d. c. fi. imo nec lex, nec consuetudo, aut statutum, hoc facere posset, quoniã, rationabile non esset, vt in c. erit autem lex. 4. dist. & probatur ad propositum in c. fiust de proba. quẽ. tex. fin. dicit Gemi. in c. 1. de iura. cal. & ipsum ad multa inducit sat. omnino videndus in d. l. admonendi. & ipse pariter in repi. in 39. col.

CCCDXLV.

1 *Leges an & quomodo secundum naturam titulorum sub quibus sit tuatæ sunt, debeant intelligi.*

1 QVotidie dicimus, & idipsum obstrepi vndique, leges secundum naturam titulorum, sub quibus situatæ sunt intelligendas esse, probaturque optime in l. Imperator. ff. de in diem adiec. & nihilominus quam sępissime cõtrarium obseruauimus. Nam l. 1. C. de pact. loquitur in trã factione, & tamen titulus ad id non est congruus, quoniã vere & realiter aliud ẽ pactum, & aliud transactio. l. si idẽ. C. de codicil. l. 1. C. de iure emphy. Similiter de milite dictum est in l. precibus. C. de impuber. & al. sub. & in l. centurio. ff. de vul. & pup. substitu. & de li. testa. Et de emphyteusi in c. potuit de loca. quę etiam à contractu locationis differt, vt ab aliis contractibus & sexcenta eiusmodi sunt quæ hic aliter non scribo. Nisi ad primum respondeamus, vt dixi ego in d. l. 1. in fi. Ad secundum vero quod imo titulus congruus est, ex quo de substitutione tractant, nec aliud inducant tituli, sub quibus situatæ sunt, etiam quod sit substitutio priuilegiata, vt in l. in fraudem in §. fi. ff. de milit. testamen. Ad tertium & vltimum, id esse, quia accedit potius ad naturam locationis, quam alterius cõtract', vt ibi per gl.

CCCCXLVI.

1 *Iudex in quacunque parte iudicij, & quandocunque voluerit potest interrogare, & interrogatus tenetur respondere fallit nu. 2. & 3.*

1 IVdex habet latissimas habenas interrogandi in quacunque parte iudicij. & quandocunque voluerit, adeo vt teneatur interrogatus, & necessario quidem, sibi respondere. l. vbicunque. ff. de interroga. actioni. per quem tex. ita ẽt dicebat Bal. in l. 2. in §. quod obseruari in penul. col. C. de iura. cal. & Bar. in l. 4. in §. hoc autem iudicium. in 4. ff. de dam. infec. quamuis etiam concluſum esset in causa, quod videtur mirabile. vt in d. l. vbicunque. & in c. cum Ioannes de fid. instru. & per Spe. in ti. de renun. in prin. quem refert & sequitur Bal. in l. 1. C. sen. rescin. non pos. quod non est
2 in parte admittendum, ex quo nõ semper, neque indistincte interrogat, nisi aduersus interrogatum actio ad ea instituenda sit, oporteatque vt æquitas adsit ex parte interrogantis, & vt in aliquo etiam releuetur, vt in l. 1. ff. de inter.

acti

actio.& in d.l.vbicunque.& in c.cum contingat.(reddēdo singula singulis)de offi.deleg.& no.Ro.in conſ.249. inc. in caſu prin.Sed tamen ſcias velim,caſum etiam dari poſ
3 ſe,in quo iudex partem minimè interrogat,vel ſi interrogat,illa eadem non tenetur reſpondere,quod pro limitatione ſupra dictorum omnium ſemper memoriæ cōmenda,in agnoſcente ſcilicet bono.poſ.hodie qui cum poſsit ſimpliciter agnoſcere,abſque eo,q̄ iudex ſibi aliquid decernat,interrogari non debet ex quo cauſa agnoſcat, ergo nec interrogatus tenebitur reſpondere caſus eſt in l.fi. C.qui admi.& no.Alex.in l.quandiu in 2.col.eo.titu.

CCCCXLVII.

1 *In iudicio quaſi contrahitur,& maxime per litis conteſtationem,ſed quid in confeſsione.un.2.*
2 *Intellectus §.idem ſcribit.l.4.ff.de pecul.*

1 QVotidie dicimus in iudicio quaſi contrahi,tum vel maxime per lit.conteſtationem,à qua ipſum iudiciū formatum eſt,inchoatum vero per citationem.l.3.§.idē ſcribit.ff.de pecu.adeo vt dixerit alibi Bal.quod tunc cum non amplius res integra dicatur,voluntas quoque mutari non poterit,ſicuti nec alijs caſibus.in l.ſi cum dotem.§.eo autem tempore.ff.ſolu.matri.& no.in l.& quia.ff.de iuriſ. omn.iudi.& alibi in c.in preſentia.in 3.colu.quod ex iſto quaſi contractu inſurgit obligatio in perſonam,& non in rem & alibi Ale.in l.1.in prin.ff.de eden.quod ſi oblato libello etiā obſcuro,& abſque expreſsione cauſæ per reum non opponatur ante lit.cōteſtatam, videtur ſe aſtrinxiſſe ad proſequendam cauſam ſuper eo.Sed quero quid in cō feſsione facta in iudicio,an poſsit reuocari& videretur di-
2 cendum,q̄ non,ſi quaſi contrahitur,alias ſic,haud quam quam verum indiſtincte;quoniam aut fit ad ipſius iudicij præparationem,& tunc reuocatur,etiam ex certa ſcientia, aut ad li.deciſionē & tūc nō reuocat, niſi ex cauſa erroris ſic regula.§.idem ſcribit.interpretabitur in deciſorijs & (& erit intellectus)non etiam in præparatoirjs ita idem Bal.no.in l.is q̄ ſe obtulit.in 2.lect.ff.de rei ven.tene mōti.

CCCCXLVIII.

1 *Conciliatio l.habebat.ff.de inſtito.& l.Titianus.ff.quod cum eod.*
2 *Iudex appellationis ex noua cauſa ſententiam confirmare poterit,reprobatis rationibus, quibus iudex principalis cauſam motus fuerat.*
3 *Sententia lata cum expreſsione cauſæ non iuuatur per aliū, niſi appelletur.*
4 *Intellectus l.qui habebat.ff.de inſtitor.*

1 DVas leges hodie ad inuicem prima facie,& quā maxime quidem contrariantes inuenimus.quarum prima eſt in l.habebat.ff.de inſtitor vbi quis tenetur probare id, ad quod ſe aſtrinxit,alias ſi verum nō fuerit,nec idipſum probauerit,ſuccumbit,ſecunda autem in l. Titianus.ff.q̄ cum eo.vbi totum contrarium legi videtur.Niſi reſpondeamus,& eſt verum q̄ ibi non aſtrinxerat ſe pars,ſed iudex,cuius factū in cauſa appellationis corrigitur, & fuit concordia Bal.no.in l.circa.in lectu.antiq.in prin.ff.de ꝓba.Et eſt tex.multum no.quod iudex appellationis ex no-
2 ua cauſa ſententiam confirmare poterit,reprobatis rationibus,quibus iudex principalis cauſæ motus fuerat. Vel & aliter,quod ſententia lata ex falſa cauſa in prima inſtantia,poterit in caſu appellationis ex vera cōfirmari.Quod tamen inteliige verum,(& eſt egregia declaratio) quādo vtraque cauſa includebatur in primo proceſſu,ſaltem implicite,vt in d.l.habeba & in l.Publius.ff.de pact.dot.& in l.hæreditas.C.de petitio.hæred.Et ad propoſitum inde ē q̄ dici ſolet,q̄ ſententia lata cum expreſsione cauſæ non
3 iuuatur per aliū,niſi appelletur.l.qui teſtamento & ibi Bal.in princ.vbi ſignanter allegat.d.l.Titianus & eam dicit no.ff.de excu.tuto.Et hac ratione idem dici etiam deberet in reſtitutione in integrum quod tamen non eſt verum,vt inquit gl.quā ibi Docto.exclamat in l.ſi is ad quē. in prin.ff.de acqui.hære.Et erit ampliatio ad l.præfecti p̄torio.ff.de mino.Et ad propoſitum l.habebat.cōſidera id etiam non eſſe generaliter verum ſed in cauſa duntaxat, quando ille qui ſe aſtrinxerat,non habebat intentionem, fundatam de iure communi,alias eſto quod non probaret,non propterea ſuccumberet.l.qui accuſare.C.de edē. & ſenſit gl.ſemper menti tenenda in d.l.circa.

CCCCXLIX.

1 *Agens cadit à cauſa ob actionem inepte propoſitam,& idem in reo inepte excipiente.*
2 *Reus an prohibeatur pluribus vti exceptionibus, ſicut actor prohibetur plures eligere.*

1 CErtum eſt agentem cadere in cauſa ob actionem ineptè propoſitam.l.1.ff.de offi.aſſeſſo.ergo idem in reo & pari ratione,inepte excipiente,qui eo tunc in exceptionibus actor eſſe dicitur.l.1.ff.de excep.l.in exceptionibus. ff.de proba.& in terminis no.Old.de Ponte,in cōſi.320. inc.breues.in 2.col.per tex.in l.1.in §.Labeo.ff.de flu.Similiter pro dicto l.in exceptionibus exornatione, addi
2 † poteſt quod ſicuti actor non poteſt plures actiones proponere,ſed vnam de pluribus eligere.l.quod in hæredem; §.eligere.ff.de tribu.ita nec reus pluribus vti defenſionib. poterit ſecundū Dy.in reg.nullus pluribus.de reg.iur.in 6.Quod tamen tutum minime videretur ex quo fauorabiliores ſunt actoribus.l.Arrianuus.ff.de actio.& obl.l.fauorabiliores.de re.iur.Et maxime,quia in eorum facultate eſt,quando prouocent,non autem reorum quando ꝓuocentur,vt in d.regula no.& eſt arg.in l.ſi quando.C.de dilat.ideo cogita,& idem eadem ratione dicin actore replicante,qui reus in illis etiam eſt etiam ſi eſſent cōtrariæ quod videtur mirabile,vt dixi in lege.edita,C.de edendo.

CCCCL.

1 *Habitatione alicui aſsignata,ſi titulo lucratiuo, ſi incendio exuſta ſit,eſt periculum eius cui eſt aſsignata,ſi vero titulo oneroſo,perijt periculo aſsignantis.*

1 ALicui certa habitatio aſsignata fuerat, & eis diebus caſu incendio exuſta eſt queſitum fuit cuius nā effet periculum quidam dicebant primum illius eſſe,cui aſsignata fuerat,per tex.in l.cum hi.in §.fi.ff. de tranſact. alij vero contrarium,periculo aſsignantis peri jſſe,ipſumque teneri ad aſsignationem alterius habitationis, niſi culpa habitāti poſsit imputari,vt in l,ſiquis domum.ff.loca.Tu dicas.vtranque opi.eſſe veriſsimam,& diſtinctione poſſe concordari, vt ſi titulo lucratiuo aſsignata ſit prima ꝓ cedat,ſi vero oneroſa,ſecunda,ita Bal.& eſt (vt ipſe etiam dicit.& bene) ſemper menti tenendum, in d.l.cum hi.in d.§.fin.

CCCCLI.

1 *Iudex ſecundum allegata & probata debet iudicare,non ſecūdum conſcientiam,niſi ſit à iure,aut ab actis informata, & in nume.3.*
2 *Iudex ſemper æquitatem præoculis habere debet,dum tamen à lege approbatam.*

1 IVdex debet iudicare ſecundum allegata & probata, & non ſecundum conſcientiam.l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.preſid.c.iudicet.3.q.7.niſi illa eadem (quod nota)ſit informata à iure,& ab actis,quonium tunc idipſum erit, & poterit atque dubio,vt Ale.declarat poſt gl.in l. bonorum. in fi.C.qui admi.ad bono.pol.poſſunt.Et eſt ſimile,qm̄ pa
2 ri modo dicimus eum præ oculis æquitatem habere debere,vt in l.quod ſi Ephe.ff.de eo quod cer.lo.& in l.placuit. C.de iudi.& in c.fi.de tranſatio.non aliter tamen niſi à iure informatam,ne lege clementior eſſe videatur.vt in §. oportet,in authent.de iud.& fuit verbum Abb. Panor. in c.ex parte.in 2.col.de offi.dele.Vnde ſi nemo.petat,nemo etiam condemnabitur quamuis iudex certus ſit,habetque expreſſam,& euidentem ſcientiam, ergo multominus ſi conſcientiam quam nemo nouit,niſi Deus & ipſe,vt no. in l.iuriſgentiū.in §.pact ff.de pact.q̄(vt diximus)eā nullo modo ſequi debet,ex quo officium eius publicum eſt, & non priuatum.ſecundum Bal.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ, in 3.col de conſt.Et hæc eſt ratio,vt ad Hæren.inquit Cicero,quod apud eum nō eſt deprecationi locus,ſed apud ſenatum,populum,vel Imperatorem,qui ſunt legum domini.l.princeps.ff.de legib.l.fina.l.digna vox.C.e.l.deprecatio:

catio.ff.ad leg.Rhod.de iac.c.cuncta per mundum.3.q.9. cum ſimilib,Et idem quod ſupra dicendum,eſt,ſi conſcie tiam habeat informatam per notorium,quoniā tunc poterit ſecundum eam iudicare,vt eſt gl.in l.1.C.qui & apud quos & no.Innoc.in cap.ad noſtrum.de re.iudica.& Ang. in authent.de teſt.in §.ſancimus.& Paris de Put.in tracta. ſynd.in ver.Iudex.in 2.col.& memorię commendanda ſunt,ad declarationem.d.§.veritas.

CCCCLII.

1 *Inciuile eſt niſi tota lege perſpecta iudicare,intellige tamen q̄ ſubſtantialia negotij.& c.& ibi intellectus ad l.inciuile.ff. de leg.& nu.3.*
2 *Teſtamēti aut ſtatuti particula ſi producatur,an fidē faciat.*

1 INciuile eſt iudicare,niſi tota lege perſpecta.l. inciuile. ff.de leg.& hinc eſt quod ſi producatur particula teſta-
2 menti,illa eadem hac ſtratione fidem non facit,neque particula ſtatuti,ſecundum Bar.in l.1.in §.fi.ff.de eden.quāuis contrarium ſuadere poſſe videatur per tex in l.argentarij in §.edi.ff.eo.Sed facilis eſt ſol.vt per Docto.in rubr.ff. de noui oper.nuntiatio.& in l.fin.C.de precibus imperatori. offerendi.vnde alibi ēt Bal.in authē.atqui.ſemel.in 3.col. C.de proba.poſt.Io.And.tamen in c.vltra tertiam .de teſ. dicebat ad propoſitū,quod ſi quis atteſtationes in aliqua parte legiſſet,& non in totum,ex his non videretur dicta teſtium percuntatus,neque ipſius teſtationis effectū ſciuiſſe.Et alibi,quod ſtatutum totum debet diligenter legi, & vltimo eius verbo ſtari,in l.omnes populi.in 12.col.in fi.de iuſti.& iur.& probatur aperte ſecūdū eū in c.contingit.de fide inſtrumen.quod tū nō eſt verū.& habebitis in
3 tellectum ad d.l.inciuile.ex quo ſatis teſt quod ſubſtantialia negotij legantur ēt q̄ totā ſcripturā minime perſpicia mus.l.1.§.1.ff.de his quę in teſta.delen.& no.idem Bal.in doct.capi.vltra tertiā in 3.col.de teſt.à quo neque ego vlti mo loco diſſentio.Sed addendum prædictis etiam eſt, q̄ indices ſemper præ oculis literis aureis ſcriptum habere deberent,nonnullos eſſe minime conſiderantes quę conſiderāda ſunt,adeo vt ea de re in erroris labyrinthū impingātur,& ante iudicēt,quā intelligāt,ante culpēt,quā iterā do dicta perquirant,& male,vt in c.ſciēdum.29. diſtinct.

CCCCLIII.

1 *Delicta ne remaneant impunita,multa recepta ſunt contra regulas iuris.quod exemplificat tripliciter.*

1 MVlta contra iuris regulas recepta fuit,ne delicta remaneant impunita,iuxta l.ita vulneratus.ff. ad lega. Aquil,& cap.vt famæ.de ſententia excommunicationis, & alibi etiam latius ſupra & in defenſionibus diximus,tū vel.maxime,quia videmus ꝓcuratoris vſus,quātū ſit neceſſarius.l.2.§.vſus.ff.de ꝓcurato.& tū in cauſis capitalibus,& vbi ſanguinis pœna ingeritur,videmus ꝓcuratorē nō admitti hac rōne inter ceteras.l.penul.§.ad crimē.& ibi no.ff.de pub. iudi.l.ſeruum quoque.§.publicè.ff. de procura.cap.veniens de accuſatio.Rurſus ſtatuta,& leges peccatum nutrientes nō valen.cap.fin.de cōſuetu.& tū valēt ex prædictis,puta ſi permittant bannitos interfici poſſe,& impune quidē vt no.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.& in l.vt vim.ff.eo.& in c.q̄ in eccleſiarum de.cōſt. Adde tu & tertio loco,quod filius famil.nec olim,nec hodie habebat legitimam perſonam ſtandi in iudicio.l.ſi.§. neceſsitate.C.de bonis que libe.l.1.in fi.C.de anna.excep.cap.ſi annum.de iud.in 6.& tamen habet alias cum de delicto puniendo agitur.l.ſi longins.ff.de iud.& ſate vt per me etiam in l.1.1.C.qui admi.ad bono.poſſeſ.poſſunt.

CCCCLIIII.

1 *Dici cuiuſque maior pars eſt horarum ſeptem,primarū dici non ſupremarum.& quæ ſit ratio.*

1 IN l.2.in §.1.ff.de verbo.ligni. dicit Paulus,quod cuiuſque diei maior pars eſt horarū ſeptē, primarū diei,nō ſupremarum,vſu ſcilicet(vt ibi gl.ſupplet)& vtilitate, ac laboribus hominum cōpetentior,nō ſpatio,ſentitque alibi Vlpia in l.2.in fi.ff.de annu.le.& ea ratione maxime, qa difficilius aſcendit ſol.in mane,quam deſcendat poſt meridiem,vbi multa etiam Andreas alcia.vir alioquin doctiſsi. mus,certe ſcitu digna adeo eleganter ſcit,vt vix aliud, q̄ ad dendum ſit,inueniatur,nihilominus quia perfecto ſpicilegio)quemadmodum Varro inquit) eſſe pōt etiam vt feſtucula relinquatur,ex quo ſapiētes ſciunt multa, nō tamen omnia,idipſum ex alio comprobandum putabā qm̄ Aegyptij)vt Macrobius ait) Leonis ſignum in zodiaco domicilio ſolis appellant,ex quo Leo ex natura ſolis ſub ſtantiam deducit,impetu & calore cæteris animalibus p̄ ſtat,vt ſol.ſideribus,& validior eſt pectore,ac priore corporis parte,degenerans poſterioribus membris,vt ſolis ēt vis,quę prima parte dici ad meridiem increſcit,vel prima parte anni a vere in æſtatem deducitur,vel ad occaſum q̄ diei,vel ad hiemen,quę anni pars e ſe videtur inferior.

CCCCLV.

1 *Merum imperium an in belluas cadat ſiue exerecatur.*
2 *Intellectus l.imperium.ff.de iuriſdi.omn.iud.*

1 NOn parua eſſe ſolet diſputatio inter Docto.in l.imperium ff.de iuriſdict.om.iud.an merum.imperium in belluas cadat. Quia pro parte affirmatiua,q̄ caderet,vi dedebatur caſus in c.mulier.15.4.quæſt.1.& tamen contrarium eſt verius,vt ibi dixi ſupra,ex quo id factum ibi videtur,vt pecora tali flagitio cōtaminata indignem facti memoriam refricarent,vt tex.met.dicit.& ſenſit Arch.in ca. Cœnomanenſem.56.diſt.nunc tamen aliud at idem ſcitu non indignum addere placet,q̄ Africani,alia,tū rōne,ſolēt captos Leones pro portis ſuarum vrbium crucifigere, vt cætoros pœnę ſimiles metu detereant,ex quo eos q̄nque adeunt,& iniuriam hominibus inferunt potiſsimum ſenectutis tempore,nō q̄ merū(vt diximus)in belluas exercatur imperiū,q̄ eſt habere gladij poteſtatē animaduertendi in homines facinoroſos,& non belluas niſi rationibus ſupra dictis,quod ab his,q̄ de animalibus ſcribunt,authoribus grauiſsimis hauſimus,notandū perpetuo. Et ad idem ſciendū eſt adhuc pro d.l.imperium declaratione,q̄
2 ex hoc,cum dicimus merū imperiū eſſe,habere gladij poteſtatē,idipſum à mixto ſeparamus, & appellatur apud Dialecticos differētia,q̄ nihil aliud eſt,niſi propria rei nota,certā cū genere ſpeciē conſtituentes, acſi dicere mus, homo eſt animal rationale,vel vt noſtri dicunt,vt mandatum,quod voluntarium eſt,vt in l.1.ff.mand.à iuſſu, q̄ ē neceſſarium,ſeparatur.l.1.§.1.ff.quod iuſſu.

CCCCLVI.

1 *Sanguinem ſuum qualitercunque vnicuique licet redimere etiam mendacio & calumnia,ſed tamen alteri non permittitur.quod infert ad aduocatos,qui contra conſcientiā pro liberatione hominis non debent dare conſilium.2.*
2 *Ciuitas nulla felix eſſe pōt vbi cū prudētia ſub iuſtitia vitit.*

VNicuique licet redimere ſanguinem ſuum.l.1. ff.de bo.e.q̄ ſibi ip.mor.conſciue.& maxime notandum eſt dū dicit,qualitercūque,q̄ alibi quoque pōderauimus q̄ mendacio ēt id fieri,& calumnia permiſſum eſſe videtur,vt ſentit Bar.in l.1.in 2.col.C.de lit.conteſt. imo per fas & nefas,vt no.in l.1.ff.ad leg.Iul.amba.& non habet dubium & inde eſt,quod Abraam mendacium dicit Aegyptiis,vxorē periculo adulterij committens,ſororē ſibi affernus,hac rōne & qa homo in vitæ diſcrimine conſtitutus ad ſui liberationē agere debet id q̄ pōt ſecūdū vitā humanā,vt Gene.cap.12.legitur q̄ & in l.teanfigere.C.de tranſact.& in collectaneis.l.vt vim quas ꝓpediū videbitis ff.de iuſt.& iur.latius explicauimus,ſed q̄ritur,qa dicit te. ſanguinem ſuum,an liceat alteri hoc idem facere,maxime in criminalibus,& cum de hominis, vt diximus, vita agitur? Abb.in c.ſuper eo.de vſu.dicebat,q̄ nō.inſerens ad aduocatos conſilium dantes contra conſcientiā ꝓ liberatione hominis captiui,adde quod iuſtitie inde etiam lædi videtur quę eſt conſtans,& perpetua voluntas ius ſuū vni quicuique tribuens,vt in §.1.Inſt.de iuſt.& iur. & in l.iuſtitia.ff.eo.vſque ad eo vt in 2.de leg.dixerit Plato, malignos pœnis vexandos eſſe,nō qa peccauerint,qa facta facta eſſe non poſſunt,ſed vt poſthac,& peccatores ipſi, & qui puniri iniquitates viderunt odio iniuſtitiam habeant, & minus peccent.& alibi Epiſtola 7.ad Dionem, q̄ Ciui

tas

3 tas nullatſcelix eſſe poteſt,niſi vbi cum prudẽtia ſub iuſti
tia viuitur exemploque poteſt cõprobari Lyſimachi Aga
thoclis filij,qui,qm Caliſthoni Philoſopho in foueacõcana
ne ſimul incluſa Alexandri macedonis iuſſu,ad miſerię re
medium venenum præparauerat, Leoni obiectus eſt,quã
uis egregio facto poſtea(hiſtoria nota eſt)feram exanima
uerit. Tamen ſcias velim alibi gl.dixiſſe mendacium & ca
lumnias hoc caſu viro alioqui perfecto non licere alijs au
tem ſic, quibus veniali peccato idipſum aſcribatur,in ca
pitulo ne gs.22.quæſt.2.prima tñ tutior eſt, & tenenda.

CCCCLVII.

1 *Seruus ſalutem domini ſuę præponere debet,(lex enim cum pecudibus comparat,)exemplo Bucephali Alexandri.*

1 ALibi diximus ſalutẽ domini à ſeruo ſuæ præponẽ
dam,per tex.no.in l.1.in §.iuxta.ff.ad ſillania.q certe
pro limitatione.l.præſes.notãdum eſt.C.de ſeruit.& aqua
nunc aliter non repetendum,ſed adde pulcherrimo exẽ
plo comprobari poſſe,conſiderando q lex ſeruum ipſum
pecudibus cõparat,in l.2.ff.ad leg.Aquil.& dici ſic, ipſum
ad id teneri,non ſecus ac Bucephalus Alexandri,q,cũ ipſe
bello ſyndico in medios incidiſſet hoſtes, iactis vndique
in regem telis,non prius ipſum remiſit, quam ſeſſorem è
mediis hoſtibus viuacitſimo curſu, licet exanguis,& iam
ſemimortuus,retulerit,quo facto domini ſuperſtitis iã ſe
curus,animã efflauit,& ea de re ac nõ immerito idẽ Alex.
Ciuitatẽ Bucephali in ſui memoriam gratus nominauit,
vt author eſt Soli.

CCCCLVIII.

1 *Minima aliquando curanda,& non ſemper contemnenda.*

1 NVllus eſt qui neſciat,minima curari non ſolere,idque
à Iure conſultis vſurpatum eſſe quam frequenter, tũ
vel maxime reſtitutionę in integ. petere quiſpiam velit,
vulg.l.ſcio.ff.de in integ.reſtit.& ad idem refertiſsimũ tra
ctatu de minimis confecit ſuo tẽpore vir clarus Ant.Cor.
Et eſt verũ,vſque adeo vt Ariſt.dixerit (q ad ꝓpoſitũ hu
iuſce rei cõducit plurimo)nõ videre q̃dã melius eſſe & no
bilius quã videre,quẽ interpretãdo Arabs Auerroes ait,
ignorare vilia, melius eſſe quã ſcire,eratque eorũ argumẽ
tũ,q Deũ optimũ maximũque vilia nõ cognoſcere aſſere
bat,nec ſuæ diuinitatis intellectus vileſcat, optima rõne,
ab omnibus Chriſtianis. improbatũ,ita vt hoc caſu regu
la fallat,& aliis quã pluribus,ex quo videmus ẽt q modi
ca differẽtia facit cẽſeri ius diuerſum à iuſtitia,vt modicũ
ferméti,quo tota maſſa corrũpitur. ꝛm gl.in l.ſi vnus.ff.de
pact.& ad ꝓpoſitũ no.in l.1.ff.de iuſt.& iu.& in c.q in du
biis.de cõſecra.eccl.vel alta.vnde nõ ab re parua ſcintilla
cõtẽpta, quandoque maximum ſuſcitauit incendium,
exemploque nobis eſt Draco, in oblectamẽtis Tiberii,
Cæſaris(vt fuerũt)à formicis abſumtus,ſeu Coluber,qui
nudũ reformidat hominẽ,aut Leo,quẽ dicũt Gallinaceo-
rum criſtas, magisque ẽt cãtus timere ne Elephas excipi
tur,q merum abhorret,& muſcarũ redio afficitur, que-
madmodũ tabanis vaccę. Rurſus Aſinus abiectus eſt, &
natura ſtolidus,ac ad ſolam habetudinem genitus,& tñ ali
qua in re prodeſſe põt, ex quo eius iecur & vngularum ci
neres comitialibus morbis maxime confert,oſſaque facta
& concocta contra leporis marini venenum dari ſolent,&
lac non ſolũ cutis nitorẽ prouocat, verum ẽt qui biberit,
podagra liberabitur,omnia deſpiciamus, ſicuti ẽt contra
regulam leges quandoque ea curaſſe videntur, vt alibi,ali
ter tamen,ne bis naturæ exemplis admirabilibus diximus,
quia ſimul iungantur,efficient protinus vt nihil,quod ad
hanc regulã vel vtile,vel pulchrũ ſit,omiſſum eſſe videat.

CCCCLIX.

1 *Argumentum à comparatis frequentiſsimũ eſſe multis exemplis commonſtrat.*

PLeraque etiam de argumentis quibuſdam,quæ ſuccur
runt,ſeu locis topicis,carptim tamen,& quodammo-
1 do per tranſennã(vt aiunt)dicendum eſt,tum vel maxi-
me de eo,q à comparatis in iure eſt frequentiſsimum ex
l.vbi autem non apparet.ff.de verbo.obliga. ibi,bono me
lius inueniri poteſt & ex decret.per tuas.de ſimo.ibi,ad
cuius comparationem cætera crimina quaſi pro nihilo re
putantur,quibus exceſſus vti etiam natura eſt arg.inter ca
ſus cõparatos deſignatur,vſque adeò vt comparatio non
cadat,niſi inter plura,& locum habeat dummodo nõ ſtet
in vim poſitiui,ſecundũ Sal.in l.maiorẽ in prin.C.ad leg.
cornel.de fal.& omnes plane fatentur,nec habent dubiũ.
Et exemplificari poteſt latius,& dici hoc modo ipſum in
telligi debere nocentem condemnare oportet,ne delicta
impunita remaneant.Ita vulneratus.ff.ad leg.aquil.c.vt fa
mæ.de ſent.excom. Item abſoluere innocentẽ, ex quo pę
na ibi eſſe non debet,vbi non eſt delictum.l.ſancimus.C.
de pœ.c.cognoſcentes.de conſti.Sed tamen comparatiuè
loquendo,melius eſt nocentem abſoluere,quam innocen
tem condemnare.l.abſentem.ff.de pœ.Rurſus, tam omil
tendo,quam faciẽdo delinquimus,quod ſane negabit nul
lus,& nihilominus comparatiue, magis delictum eſt in
faciendo quam omittendo.l.ſi mora.ff.ſol.ma.in tantum
vt arg.de eo q conſiſtit in faciendo,ad id quod conſiſtit
in omittendo, non valeat,vt dicit Bar.in l.licet.in §.ſi.ff.
de pœ.& tetigi ego.in l.vnica.in vlt.lect.C.de ſent.quæ ꝓ
eo.& idem de culpa,q̃ in faciendo prępondĕrat culpæ in
omittendo,dicebat Bal.in l.ſi ambo.in fin.prin.ff.de com
penſa. Dicimus itẽ & vltra bonum eſſe pignori incumbe
re,& in perſonã,quoque agere,ex quo vtroque modo iu
ri agentis conſulitur,ſed tamen id longe melius quã iſtud
§.furti. Inſt.de obli.q̃ ex delic.multoque magis caute age
re panca.quam multis intereſſe periculoſe,vt in authẽ. de
tabellio. circa med. Item furtum eſſe graue,graue item &
adulterium,ſed comparatiue iſtud illo lõge grauius,quo
modo intelligi debet q in prouerb.legitur.c.6.culpa cum
quis furatur,cum impoſsibile ſit adulterium eſt line ma
cula culpæ,vbi alias furatur quis,vt eſurientem impleat
animam,vt ibi. Vel & ſic,cælũ terra,& cætera bona ſunt,
ſed Deo comparata,quaſi nihil,vt lucerna in ſolis compa
ratione,& eo iam orto,ſtella,& hoc eſt Eccleſiaſ.c.1.dici
tur,vanitas vanitatum,& omnia vanitas, id eſt, elementa
aſpitio, multiplicemque rerum varietatem admiror, ac
operum multitudinem, ſed cogitans tranſire omnia, &
ſuo fine ſeneſcere, ſolumque Deum eſſe ſemper, cogor
dicere,vanitas vanitatum,&c. Et hæc pro nũc erũt ſatis.

CCCCLX.

1 *De argumento à genere ad ſpeciem,& de toto ad patrem.*

1 ET inſuper & aliud,à genere ad ſpeciem,cuius exẽplũ
deſideramus quam læpiſsime,ſed id vnum(alia mitte
tes)præcipuum ſit vobis,varium,& mutabile quidam eſt
fœmina.c.forus de verb. ſigni. ergo Dido ẽt varia, muta-
biliſque videbitur,& quæ ex amore in odium potuerit cõ
mutare quale eſt ẽt & illud Cice,in Verrem,nam cũ om-
nium prouinciarum,ſociorumque rationem diligẽter ha
bere debeat is,tum præcipue Siciliæ ò iudices.aut aptius
ſecundum nos in l.legatis.ff.de ali.& cibaria.lega.& in l.alie-
nationis verbo.ſigni.& in c.nam concupiſcentiam.de cõſti.
vbi iura clara,& fere idem eſt q argumentum à toto.
q tñ ab illo differt,qa affirmatiue valet vt puta ſi domus
eſt,vtique fundamentum eſt,atque paries, non econtra,
niſi omnes partes enumerentur,ex quo non recte dicet q
ſpiam eſt paries,ergo eſt domus,à genere autem ad ſpeciẽ
non arguitur affirmatiue,ſed à ſpecie ad genus ſic.l.1.ff.ſi
cer.pet.l.ſi quid earum.§.interemptum.ff.de leg.3.cum ſi
mi.ſenſitque Stepha. de fede.in tracta. de interpreta. iu.&
adeo bene vt nil amplius poſsit deſiderari,in 1.parte,& nos
quoque latius in dict.l.1.

CCCCLXI.

1 *De argumento à comparatis.*

1 ET ſi ſupra proxime apophtheg.459.arg.à cõparatis
ſufficienter declaratum ſit,attamen addẽda ẽt nunc
alia,quæ ſuccurrere putauimus,quibus oſtẽdatis cũ opus
fuerit,exempla vocis non deeſſe, ſicuti nec Ioui(vt aiũt)
fulmina,quoniam in mutuo ſpeciale eſt,vt per liberã per-
ſonam alteri,queratur. Item & in depoſito,vt dixi in l.ſin-
gularia.ff.ſi cer.pet.ſed tamen in mutuo ſpecialius,ita Sal.
in l.ſi abſentis,in 1.col.C.ſi cert.pet.Rurſus in contracti-
bus

bus ſtricti iuris,bona fides requiritur nõ minus in cõtra
ctib.bonæ fidei l.bonã fidẽ.C.de actio.& obl.ſed cõpara
tiuè potius eo caſu deſideratur q̃ iſto l.ſi dolo.C.de reſc.
vẽd.l.3.ff.pro ſo.& no.Bar.in l.ſub prætextu.1.in vlt.col.
C.de trãſ.& hoc eſt quod aiunt, vnum ſimile eſſe maius
altero,hoc ipſumque attendi debere,in l.de quib.ff.de le
gi.& oppoſita iuxta ſe poſita magis elucẽſcere l.ff.de his
qui ſunt ſui vel alie.iu. Et amplius minores fauores,habi
to reſpectu ad maiores,puta mulieris vtentis, velleia. &
minoris,odia reputantur l.ſi apud.ff.de minorib.per quẽ
tex.ita etiam dicebat Bald.in ca.in præſentia. in 3.col.de
proba.Item fiſci & pupilli,vt in l.ſi tutores,& ibi not.C.
de cõpẽſa.& dixi ego in l.1.C.de eden.Et pacti deniq; ac
ſtipulationis,in quibus ius verſari dr̃,ſed comparatiuè &
reſpectu ſtipulationis in pactis factũ, ꝛm Bal.in l.ſi vnus,
in §.pactus.in 4.col.ff.de pact.& vr̃ bonus tex.in c.vnum
orarium.25.diſt.ibi,cuius comparatione cæteri grex di-
cantur. Et ſimile in l.Deutero. in qua concubinam habe
re licebat,non ſimpliciter tñ, quia in decalogo oĩs forni
catio erat prohibita,ſed comparatiuè,ex quo minus ma
lum erat quam mœchari, quamuis vtrunque malum
ſit, vt in capit.meretrices 32.q.4.& in c.offerebat. 32. q.
7.& in c.Dauid.22.q.3.& in c.duo 13.di.& in l.ita vulne-
ratus.ff.ad leg.Aqui.perinde & nouiſſimè,ac ſi dicerem⁹.
Titius eſt albus,ſed reſpectu Cygni,& cõparatiuè niger.
Vel ſic,Neſtoris tanta eſt fortitudo,vt Agamẽnõ optauit
potius quinq; Neſtoras,q̃ Aiaces decẽ, etſi etiã ipſe eſſet
fortiſſimus miles,aut ſi in hoſte Penꝰ crudeliſſimi iudica
ti ſunt(de M.Attilio regulo intellige,cuius hiſtoria nota
eſt)quanto crudelior Dolobella in C. Trebonio ciue,
Aſiæ præfecto interficiendo debet iudicare.

CCCCLXII.

1 *De argumento à coniunctis.*
2 *Signorum quædam neceſſaria,nõ neceſſaria alia,& quæ vtra que ſint.*

1 ESt etiam arg.àt coniunctis,cum dicimus multa iuua
re,quæ non prouſunt ſingula,vt in l.2.in §.ætas.de ex-
cuſ.tuto.& declarauimus alibi ſupra quo intelligatur.ad-
de nunc,ſignorũ (hæc.n. pars artificialis probationis dr̃)
2 quædã neceſſaria eſſe,quædã non Neceſſaria,cum homi
nem viuere,quia ſpirat,vel quia non ſpirat, eſſe mortuũ
aſſerimus,aut tale quid aliud,quod nulla tergiuerſatione
celari poſſit,demonſtratione euidentiſsimum, vt in c.ve
ſtra.de cohab.cleric.& muli.& in c.olim.de verb.ſignifi.
non neceſſaria verò,ſi cædem ab eo factam affirmemus,
quem fugientem vidimus,aut cuius veſtis cruenta inuen
ta ſit,vel pauperem furẽ,quia ſumptuosè viuat, quæ oĩa
nos cõiecturas,ſeu veriſimiles appellamus, minimè pro
bantes,aut iudicium facientes,ſi per ſe fuerint, ſi vero ſi
mul & coniunctè ſic cum virtus vnita ſit etiam.(vt dici
ſolet)ſeipſa diſperſa fortior.in authentica de conſangui.
& vte.fra.in fi.& non habet dubium.

CCCCLXIII.

1 *Arg.de prælato ad tutorem non valet.fallit in caſu,vide infra apophth.465.*

SOlet quoque dubitari,nunquam arg.de prælato ad tu
torem valeat,& multa hinc inde etiã congeri vſq; ad
1 ſtomachũ. Nihilominus ſcias tutꝰ non valere,ex quo pre-
latus minus legitimus, qui de iure adminiſtrare non põt
(de facto.n.dubium nõ habet,poſſe)adminiſtrat tñ in ca
ſu vtilitatis,& neceſſitatis eccleſiæ. Tutoris aũt perſona
nunquam legitimatur,niſi per iudicẽ.l. iuſiurandũ qđ ex
conuentione.§.2.& ibi no.ff.de iureiu.c.querelã. de elect.
c.in literis.de reſt.ſpol.l.1.§.idẽ Pompo.(ſingula ſingulis
reddendo).ff.quod ſal.tu.auth. Conſiderando etiã in prę
lato reperi qualẽ poſſeſſionẽ prælaturæ,in tutore aũt nõ,
ſed actum exercitij tm̃,alias ſi in eo reperiretur,haberet
etiam fructum quaſi poſſeſſioni correſpondẽtem,quẽ tñ
non habet,vt lucriſaciat,prælatus aũt ſic.Bal.& ſubtile di
ctũ aſſerit,in l.ſi is qui in ſi.ff.de eo qui pro tut.ergo nul-
lo modo valebit. Dubiũ tñ facit vt valeat,quia ſicuti ſi ꝑ
latus deteriorem conditionẽ eccleſiæ fecerit,vt omitten
do,tenebitur ad emendationẽ damni,hæres.c.placuit 2.
16.q.3.ita etiã tenebitur hęres tutoris.l.quicquid.C.arb.
iu., Etſi ſicuti ille quaſi dñs dr̃.c.2.de dona.ita etiam dr̃ tu
tor.l.qui fundum.§.tutor.ff.pro emp.l.ſi fundus.de cõdi.
& demõſtr.l.interdum.§.qui tutelam.ff.de furt. Sed nihil
eſt,qm̃ oĩno pinguius ius habet prælatus quam tutor, vt
inquit Abb.in c.edoceri.in 2.col.de reſcriptis, & in c.li-
cet Heli.de ſimo.& in ca.cum olim.in pen.de priu.leg.&
ita eſt tenendum.

CCCCLXIIII.

1 *Argum.de tutelis ad teſtamenta validum.*

1 QVid de tutelis ad teſtamenta an argumẽtum valeat?
dic q ſic.idq; ex eo potiſſimum, qm̃ ſpes heredis in
ſtituti excludit ſpem veniẽtium ab inteſtato.l. quãdiu.ff.
de acqui.hæred.l.an tequam.cõia de ſuc. & declarat Ale.
in conſi.122.incip.viſo proceſſu.in 2.col.in 1.vol.ita ſpes
teſtamentarij tutoris excludit ſpẽ legitimi,& veniẽtis ab
inteſtato.caſus eſt in l.ſi quis ſub cõditione. quam in ma
teria tutelarum ibi cæteris meliorem dicit Bal. in princ.
ff.de teſta.tutel.

CCCCLXV.

1 *Argum.de tutore ad prælatum.valet vno caſu.*

1 DE tutore ad prælatum dixi ſupra arg.non valere.adde
nũc quod fortè valebat in caſu, quia quemadmodũ
tutor non põt alienare bona pupilli ſine decreto interpo
ſito bona fide,& non per obreptionem, nec etiam præla
tus poterit abſque eo alienare bona eccleſiæ.l.1.in princ.
& ibi no.ff.de reb. eo.& hoc propter formam traditam
à lege,quæ à nullo omitti poteſt,etiam in actu fauorabili,
vt in l.qui Romæ.in §.Flauius.ff.de verb.obligationib.&
in l.conſtitutionib.ff.ad mun.& in l.certa forma.C.de iu
re.fina.lib.decimo.

CCCCLXVI.

1 *Forma dicitur a lege tradita, cum in ea reperitur clauſula decreti irritantis,ſeu annullatiua.*

QVia de forma proximè ſupra dictũ eſt neſcio quid,
adde nunc,& obiter quidẽ,eam maximè traditã eſſe
1 à lege cum in ea clauſula decretis irritantis,ſeu annula-
tiua(quod idem eſt)appoſita reperitur vt dicunt doct.in
l.1.ff.de libe.& poſth.vſque adeo vt actus nullus ſit,ſi(vt.
diximus)nõ ſeruetur.d.l.cum hi.d.§.ſi prætor.ff.de trãſ.
Sed dubito an neceſſe ſit petere ipſum annullari ea rõne
quia ſeruata non fuerit?dic q non,vt in l. quæ ſub condi
tione.in §.ſi.ff.de cond.inſti. Et in ſimili de teſtamẽto nul
lo præteritione filij.in l.poſthumo. C.de bonorum poſ-
ſeſſione contra tabulas,& eſt verum. Sed tamen ſcias alle
gari ſaltem debere,vt de notorio alibi inquit gl.in clem.
appellanti,de appellat.& in l.ſi adulterium cum inceſtu.
in §.2.idem Pollioni.ff.de adulter.

CCCCLXVII.

1 *Arg.de tutore ad procuratorem non valet.*

1 SImiliter quia de decreto ſumus loquuti,ad argumenta
redeuntes,ſciẽdũ eſt de tutore ad procuratorẽ nõ vale
re,qm̃ in tutore decretũ requiritur.l.ſi.C. arbit.tutel.pro
curator autem ſola voluntate conſtitui ſolet,ita Bal. in l.
ſi.ff.de contraria actio.tu.& non poteſt negari.

CCCCLXVIII.

1 *Argum.de hoſpitalarijs ad epiſcopum, aut contra num valet, & quare.*

1 ARgumentum de hoſpitalarijs ad epiſcopũ,vel econ-
trà,non valet,qm̃ hoſpitalarij tenent locum curato-
rũ & vendere non poſſunt bona hoſpitalis ſine ipſius epi
decreto. l. orphanotrophos. C.de epiſcopis,& clericis,
imo plus nec adminiſtrare,niſi inuentarium conficiant,
ad diam patris in bonis aduentitijs filij,qui liberã habet
adminiſtrationẽ, vt nota.in l. cũ oportet.in §.non aũt.in
princ.C.de bonis quę liberis,& per Spe.in ti.de inſtrum.
edi.in §. ſi. in 5.col.epiſcopus aũt vendit tanquam pater
pauperum,& decreto non indiget, qm̃ oportet id ipſum
à ſe ipſo accipere, haud quaquam dicendum.c.fi.de inſt.
l.ille à quo.§.tempeſtiuum.vbi bo.tex.ff.ad treb.l.in emp-
tio.§.ſi.ff.de contrahen. emp. & probatur ad propoſitũ

in §.si quis in auth.de eccles.tit.& sensit Bal.in l.si prædia. C.de reb.eo.qui parantur tamen tutorib.eorum que officio funguntur.vt in §.fina,in authentica.de eccle. titu.in principio.

CCCCLXIX.

1 *Prælatus in bonis ecclesiæ,et pater in bonis filij aquiparantur & de vno ad alium valet argumentum.*

1 DIximus supra de platoad tutorē arg.nō valere,quid de patre,an prælato æquiparetur & valeat ar.de vno ad alium? Dic breuiter ꝙ sic,quia prælatus vtitur reb. ecclesiæ,& ex eis percipit dictum, comparaturq; vsurario, vt in c.2.de dona.& in c.fi.de pecu.cle.& not.in c.cum ab omni.de vi.&ho.cle.Et idem facit pater in bonis filij.l.1. C.de bo.ma.& supra proximè dictum fuit,adeo vt ab eis procurator etiam constituatur ante lit.cōtestatam,quod in tutore non est vsquequaque considerabile, aut dicendum,& in specie sentit Ale.& bene,in l.neque tuteres. in 2.col.C.de procura.

CCCCLXX.

1 *Argumentum de procuratore ad curatorem non valet.*

1 QVid de procuratore ad curatorem,an valeat? Respō de ꝙ non,quia curatoris officiū nō finitur anno 25. nisi ipse,vt suspectus,remoueatur,& sic ad voluntatē reuocari non potest,procurator aūt sic.lege tutorem.C.qui tuto.dar.possl.l.1.C.de satisd.l.ante litem.ff. de procuratoribus.Et hinc dicimus(hæcq; alia erit differentia,qua demonstrabitur omnino valere) quōd maritus potest esse procurator vxoris , sed non curator,l.maritus.C.qui tuda.po.l.2.& ibi idem Alexand.not.C.de procat.ergo non valebit.

CCCCLXXI.

1 *Argumentum de appellatione ad restitutionem in integrum an valeat.*

1 DVbium est an argumentum de appellatione ad restitutionē in integ.valeat? & magis cōiter concludi vt non valere,idq; ex eo maximè,quia appellatio extinguit & suspendit pronuntiatum,extinguit inspecto pśenti statu,suspendit verò respectu futuri,quia pōt sententia confirmari per desertionem appellationis,vt declarat Ale.in l.1.in princ.& de re iud.vsque adeo vt si secundo appellatur appellatio non releuet,quia semel suspensum aliter suspendi non debet.ſm Bar.in l.cum procurator.in §.1.in 1. col.ff.de no.oper.nuntia.ꝙ tñ minus rectè dictum vī, & confunditur per text.in l.sed si manente.ff.ne preca.& in l. Valerianus.ff.de præto.& in specie ipsum reprehendit Bal.in c.1.in §.sancimus.in 2. col. quo temp.mil. in vsib. feudo.extinguit igitur & suspendit,nec prima appellatio absorbet secūdam, vel etiam millesimam si fiat infra. 10.dies,in integrum restitutjo vero suspendit tantū,vt dicit Bar.in l.illud.ff.de appel.& in l.1.C.si adue.lib. & Ale. in l.si causa cognita.in prin.C.de trāſ.Sed dic tu ꝙ est text. non in l.præfecti etiam prætorio.ff.de mino.vbi pfectus prætorio restituit,& tñ ab eius sententia non appellatur. ex quo appellatio iniquitatem sententiæ continet,& restitutio in integrum est erroris proprij veniæ petitio,vel aduersarij circunuētionis allegatio.& in l.1.& 2.C.si vnus ex plu.appella. Et rōne etiā suadetur,qm̄ sententia in causa appellationis.pōt ex alta causa cōfirmari , quam ea, quā iudex assumpsit.l. Titianus,ff.quod cum eo,vbi alias in restitutione in integrum secus,ſm Bal.in l.si is ad quē .ff.de acq.hære.difficultatē tñ facit tex.in l.præses.ff.de minor.quem ad idem inducit idem Bal.in l.1.in §.eum qui in 1.col.in 1.lect.ff.de postul.& in l.minor. in princ. in 1. lect.ff.de minor.Sed nihil est si bene legatur,qm̄ esto, ꝙ minores ætatis beneficio consequantur , quod maiorib. interposita appellatio præstat,vt ibi dicitur,non propter rea elicitur de vna ad aliam argumentum valere.Vel dicamus non valere regulariter , quamuis fallat & limitetur in aliquibus.per supra dicta.

CCCCLXXII.

1 *Argu.de factoribus & institoribus,ad medicos, procuratores, & aduocatos non procedit.*

1 NEc etiā arg.valet de factorib. & institorib.ad medicos,siue ēt procuratores & aduocatos. Et ideo licet marito imputandum sit, quia medicos habere non curauerit pro vxore infirma,quos tñ in loco insigni iuris præsumptione habere poterat,adeō vt dotis lucro priuetur, & pari modo alteri , qui procuratorē mittere tenebatur, si non miserit, non tñ imputandum est ei qui factorem vel institorē non mittit , & quoniam quandoque etiam in loco insigni de facili haberi non possunt , vt notabiliter declarat Bart.& nouum esse asserit,in l.idem quærit. in princ.ff.pro soc.

CCCCLXXIII.

1 *Arg.de sententia ad libellum valet in eo , quod vtroque casu impropriantur verba,vt sustineantur.*

2 *Arg.de sententia ad testamentum an valeat.*

1 ESt etiam. & aliud de sententia ad libellū, in quo multa dicunt Scribent.sed id vnum prętermisisse videnſ, maximè valere, quia vtroque casu impropriātur verba, vt sustineantur.l.& puto.§.1.ff.famil. ercis.l. si quis intentione ambigua.ff.de iud.& per Inn.in c.examinata.de iudi.Considerando etiam,ꝙ sicuti sententia verbis directis concipi debet,non obliquis, ex quo cōdemnatio vel absolutio per mediam personam in alteram personā transire non potest,vt in l.fi.C.de iniu.Ita etiam cōcipi debēt libellus.l.nostris, & ibi no. C.de calum.& clarius in c.grave.de sen.excō.& in c.Episcopus.12.q.2.& in c.sicut.7.q. 1.& sentit Bal.in l.si cautiones.in 3. & 4. col.C.qui accusare non pos.& ideo bonum verbum dicebat idem Bal.in l.legitimos.in prin.ff.de leg.tut.ꝙ si iudex diceret sic,do,declaro,& decerno te tutorē legitimum,decretum & sentētia non periret,quamuis iudex legitimum tutorem dare nō possit,qm̄ verbum declaro, cōe est ad omnem tutelā, & vbi ponūtur verba apta & inepta, potius apta quā inepta attēdere debemus.Et est impropriētas vtrobiq;, quā tollerat natura iudicij, quemadmodū alibi natura rei , vt in l.sed & si possessori.in §. sed etsi rerum.ff. de iureiur.& alibi natura contractus,vt in l.si vno.ff.locat. vel intellectus,cōis,vt in librorum.in §.quod tñ.Cassius.ff.de leg.3. seu partium consensus,vt in l.si tibi.ff.si cer.peta.& hac ratione etiam de sententia ad testamētum valere deberet, quia pari modo verba testatoris impropriantur,vt eius voluntas saluetur.l.in ambiguo.& ibi Bar.ff.de reb. dub. & dixi ego in l.præcib. in 2.lectura. C.de impub.& alijs. substitut. quod tamen non firmo ex toto , vt in l.1.C.si plur.vna. sentent. & in lege, in testamentis (singula singulis reddendo.) ff. de regul.iur.& in capit. cum dilecti, de dona.

CCCCLXXIIII.

1 *Argu.est quod sumitur à possibili & soluitur per contrarium possibile.*

1 ARg.etiā est,ꝙ sumitur à possibili,& soluitur per contrariū possibile,vt in l.si reus paratus,& ibi Bal.declarat in 2.col.& bene.ff.de prob.vbi possibile erat debitorē non calūniari,ex quo fortè pecuniā non habuerat ad manus,ergo cum ad alterū possit se habere,in meliorē interpretabitur partem l.merito ff.pro soc.c. iuuenis. de spons.a.c.significati.de homi.l.si pupillus.§.1.ff.de reb.eo.l.cū proponas.C.de interdict.matrimo.

CCCCLXXV.

1 *Arg.à communi vsu loquendi quando valeat.*

1 ARg.etiā valet à communi modo,& vsu loquēdi,vt in l.appiculus.ff.de verb.signifi.& in l. si ita fuerit libertas relicta:ff.de man.testam.& in l.librorum.in §.ꝙ tñ.ff. de leg.3.sed tñ non multum vrget, ex quo nonnunquam homines abusiuè loquūntur , nec proprijs nominib. aut vocabulis semper vtuntur.l.non aliter. §.1.ff. de legat.3. per quem tex.ita etiam in not.casu dicebat Oldr.de ponte,in consi.180.incip.quæst.in fi.& adeo verum est idipsum valere,vt priuilegium,& quelibet alia dispositio interpretationem recipiat à communi vsu loquendi, dicit Alex.alibi in l.Centurio.in prima column.ff. de vulga.& pup.substit.

CCCCLXXVI.

1 *Arg.à proportione commodi & incommodi,quando valeat.*

1 ALiud etiam omittēdum nō est , quod à proportione cōmodi,& incommodi appellatur,tritū alias, sed non tandum si hoc modo deducatur , vt in l. ſm naturā.ff.de reg.iur.& in l.vnica in §.pro secundo.in fi.C.de cadu.tol. & specialius inducendo,pulchram decidit q.quia duo nepotes ex vno fratre , & vnus ex alio , in feudo succedunt in capita,& non in stirpes, ex quo seruitium eo modo ēt diuidi solet.adeo vt argumento(sicuti diximus)sumpto à proportione commodi,& incommodi , successio etiā eo modo debeat regulari,non tutum tamē, & si de se verissimum sit.Idcirco egregia Bal.distinctio videnda est in authen.cessante.in 2.col.C.de leg.hæred.

CCCCLXXVII.

1 *Arg. de commendatario ad visitatorem an valeat.*

1 DVbitabā alias si argui posset de cōmendatario ad visitatorem,& dicebam breuiter ꝙ sic , quia sicuti cōmendatarius beneficij cui datur, fructus suos facere non pōt,pari modo visitator prohibetur,vt in c.nemo.de electio.in 6.& c.obitum,& in ca.cantionis.61.dist. æquiparatur item Canonico , quia nec ille contractus facit, nec iste præbendam locat vltra tempus vitæ suæ, vt in c.fi.ne præla.6.ſu. declarando tñ quod dixi de præbenda,nisi id ex causa rōnabili faceret,& de consensu episcopi,vt in c. præterea,& in c.significauit,de censi.& est ar. in l. si homine.ff.mand.& ideo quia quandoq; id ipsum facit prælatus,& tertio.vt in c.secundo. de præca. & not.in dict.c. fi.dicemus de eo ad prælatum non valere,quoniam tantam potestatem vt prælatus in bonis ecclesię habere non videtur,iuxta not.in c.qui plures.21.quæst.1.& in d.c.ne mo,& tradit latius Gem.in consi.17.incip. præmitto. in secunda colum.

CCCCLXXVIII.

2 *Arguere non licet ab vno effectu deportationis.*

1 QVid si ab vno effectu deportationis argueretur,num quid arg.valeat? puta si dicatur sic,banniti, nostri tēporis equiparantur deportatis quia eorū bona publicantur per legem,vel cōsuetudinem,vt eorum qui deportantur dic ꝙ non,sicuti nec valet si dicatur sic,asinus nascitur & moritur vt homo,ergo asinus est homo,seu homini assimilandus,& hinc est ꝙ vt plurimum ablentes condemnantur,in deportatis haud cōsiderabile.l.absentem.ff.de pœni.& latè not.Bal.videndus omnino in l.1.in 2. col.in fi.C.de hær.inst.& est menti tenēdum, quia seruit ad not. in l.de quibus,in prin.& in l.non possunt.ff.de legi.& in l. curatoris.C.de neg.gest.

CCCCLXXIX.

2 *Arg.de adoptione ad sacerdotium valet.*

1 SOlet etiam argui de adoptione ad sacerdotium, nunquid idipsum rectè fiat,&.tale argumē.admittatur.Prima facie dicendum videretur ꝙ non,ex quo adinuicem nihil commune habere videntur.ar.in l.naturaliter.in §. nihil cōe.ff.de acq.po.& nihilominus contrarium est verius,quia si quis legatum Titio reliquisset tanquam sacerdoti non debetur nisi Titius se sacerdotem probauerit, vt in simili de adoptione dicimus in l.eam quam.C.de fideicommis.& ibi hoc idem Bald.not.& bene,si sui ipsius gratia tm̄ sacerdos agat, & non ecclesiæ,qm̄ alias etiā per putatiuum acquireretur,& idem quando qualitas sacerdotij non esset appolita per modum finalis causæ,vt in l. peto.in §.matre.in arg.tamen.ff.de leg.2.& in l.ossa.in fi. ff.de religio. & in l.tutor.ff. de his quib. vt indig. & not. idem Bal.in l.etiam.in prin.C.de fideicom.& est annotatione dignum.

CCCCLXXX.

1 *Arg.valet de synagoga quo ad Iudæos, ad ecclesiā quo ad nos , & quo modo.*

1 DE synagoga ſquo ad Iudæos,ad ecclesiam quo ad nos valet etiam arg.cumq; interrogatus fuissem,dixi me id legisse.idq; Bal.notabiliter dicit in consi.428.incip. sanctissimè.in vlt.col.in 5.vol.post Arch.tñ in c.eccles.de cō secra.dist.1.& non ab re , quia sicuti illa congregatio dr, ex quo virga legis , quæ erat dura & aspera , populus ille velut irrationabilium pecorum grex congregabatur. Ita ista fidelium conuocatio appellatur,verbum Christianis hoibus conuenientius , ex quo amore spiritus sancti ad vnam fidem,velut ad Dei iudicia, & ad Christi conuiuiū simul vocantur,vt pœnas audiant, & præmia futuri seculi,& hoc est quod dicebat Pau.ad Ro.c.8. quos prædestinauit,hos & vocauit, & quos vocauit,hos & iustificauit, & no.etiam Abb.in rubr.de consecra.eccles.vel alta.Sed notabilius tu addas ex alio esse verū,quia sicuti apud nos excommunicatus communione fidelium priuatus esse intelligitur , & nullam pœnam excommunicatione esse maiorem,vt in c.corripiantur.24.q.3.& in l.hi qui sanctā fidē.C.de apostā. ita apud illos prubro maximo datur , si quis extra synagogam ejiciatur,vt Io.9.ibi.Iam.n.conspirauerant Iudei , vt si quis cæcum confiteretur à Christo illuminatum,extra synagogam fieret,quamuis hodie ex frequentia fere contemnatur,quia prælati nostri tempo ris immediatè pro qualibet causa,vt alibi dixi, eam fulminant,vbi alias à suspēsione , & interdicto incipere deberent,secundum Abb.& bene in c. clericos. de cohabi. cleri.& mul.& ad propositum nota quod Christianitatis bannum applatur , vt inquit idem Abb. in c.2. de purga.ca.in princip.

CCCCLXXXI.

1 *Iudæi quibus nominibus appellentur.*

QVoniam de Iudæis mentio supra proximè facta est, vōlo vos unum non ignorare,eos nō solum Iudæos
1 à loco,verum etiam alijs nominib.aliaq; de causa appellari solere,quæ hic scribere institui , & primū Sabbatarios, à die sabbati.i.quietis obseruātia,qm̄ Moses Damascena patria antiqua repetita monte Synai occupauit,& septē dierum ieiunio per deserta Arabiæ cum populo fatigatus diē septimū sabbatū.i.diem quietis appellauit.Deinde Verpos,iuxta illud Martial.epigramma.li.7.Delapsa est misero fibula Verpus erat, idq; ob turpē digiti Verpi vsum,q medius est,& infamis appellatur, ac impudicus, forte quia in ignauiæ exprobrationē mōstrari à maioribus solitus est, vel vt alij aiūt,quia cum longitudine cæteros præstet parum sine alterius adminiculo valet,qūque Recutitos,ex quo pueris cutis inguinis præciditur,& succrescit,quasi noua cute recti videntur,indeque Appellas.i.sine pelle,quod & idem Martial.eo.li.testatur dicens. Nec recutitorum fugis inguina Iudæorum,& in Sermo.Hora.(singula singulis reddendo)ibi,credat Iudæus appella.

CCCCLXXXII.

1 *Mulieres in Aegypto quod pepererint vno partu septē filios, vnde procedat.*

1 MIrum quodāmodo vī dicere mulierē filios septem parere posse,ita vt hæc, & similia fabulis annumerentur,& nihilominus testaī Paulus multas Aegypti vno vtero totidē peperisse.in l.antiqui.ff.si pars hæred.petat. & alij alibi in l.Arethusa.ff.de stat.hom.& in l. si pater.ff. de sol.Adde tu,& perpetua obseruatione erit dignum, id fortè euenisse,qa vt Trogus, & soli aut grauissimi authores, fœtifero potu Nili illis in locis non tātum terrarum, sed & hominum etiam materna arua fœcundantur.

CCCCLXXXIII.

1 *Ebrietas multorum malorum causa , propter eam tamen vt propter adulterium mulier non reijcietur , nec dote priuabitur.*

1 EBrietas ſquantū mali afferat,& quantum detestabilis sit,nemo est qui nesciat,vsque adeo vt veteres eam, voluntariā appellauerint insaniā.Cui si assuescat,iā in furorē trāsit,qua de re Noe primū nudauit fœmora , & nisi ebrius fuisset Loth,libidini nō miscuisset incestū,nec Holofernes à Iudith interfectus fuisset. Sed tñ adde , ꝙ licet alias mulier adulterij prætextu possit reijci,& dote ēt priuari,vt in l.consensu.C.de repu.& in l.fi. C.ad legē Iul.de adult.& in c.plerunque.de don.inter vir. & vxo.quæ cedat lucro mariti, & filiorum , adeo vt etiam post mortē

ipsius iudicium instituti possit,non tñ reijcietur,nec dote priuabitur,si inebrietur,quia inebrietas non est,vt adulteriũ,de moribus pudorem matrimonij lædentib.vt no.in l.rei iudicatæ.in 3.col.ff.fol. mat. & est quotidianum , ac memoriæ commendandum semper.

CCCCLXXXIIII.

1 *Intellectus l.quod maior.ff.ad municip.*

1 REcordor me dixisse multa ad intelligẽdum.l. ꝙ maior.ff.ad munic.in c.cum omnes. de const. ꝙ maior pars,& totum æquiparantur,& ad idem etiam est bonus tex.in l.2.& 3.C.de præd.decu.li.10. Adde nunc , ꝙ solus numerus vocem habẽtium,dr̃ maior pars in actib.publicis,& collegiatis,in alijs vero ponderantur, qui sint ditiores,& meliores ciues. Ita Bal.& bene,in l.& suum.in §.hodie.in fi.ff.de pact. Rursus vbi vniuersitas exercet actum necessarium & consuetum,duæ partes sufficiunt, & tunc idipsum oẽs fecisse videntur.d.l. quod maior.alias secus. l.j.in prin.ff.de mag.conue.& ibi Cy.no.idemq; Bal.post Inno.in d.c.cum omnes. Vltimò not.ꝙ non habet locum in iurib.singulorum,nisi in casu l.maiorem.ff. de pact.& consilio.de curat.furiol.& fuit verbũ.Ang.in l.4. in §.Cato.ff.de verb. obl. quem in not.quæst. refert & sequitur. Nel.de S.Gem.in tract.ban.in 3.parte.2. temporis in 39. q.inci.quæritur.in vlt.col.

CCCCLXXXV.

1 *Dispositione quantumcunque generali nunquam quis videtur disponere de eo,quod non est suæ potestatis.*

2 *Intellectus l.de eo ancillam.C.de rei vend.*

1 HAbemus tex.in l.Lucius.in §.Imperatores.alias est. §.pro infante.ff.ad Municip.dicentem,ꝙ in † dispositione quantumcunque generali nunquam videtur quis disponere de eo,quod non est suæ potestatis,& idem in l. si pater.ff.quæ in frau.cre.& in l.curatores.in §.fi.ff.de admi.re.ad ciuit.perti.& in c.in generali.de contro. int.do. & agna.in vbi. feu. quæ iura in no.q.inducit alibi Ro.in consi.c.199.inci.in proposita consultatione.in 2.col.& in cons.48.inci.inspectis.in 1.& hinc est,ꝙ in l.si vero.in §. de viro.vt ibi idem Ro.dicit in 4.col.ff.fol.mat.(& est intellectus)consensus,quem præstat vxor marito manumittendi seruum dotalem,non inducit donationem iuris patronatus, quod infligitur ex ipsa manumissione, ex quo donatio inter coniuges est prohibita, nec præsumitur eã voluisse donare id,quod in specie non poterat, quodque non erat(vt diximus)suæ potestatis, in socero haud considerabile. Idcircò quia tunc donatio facta præsumeretur, ratione coniunctionis.l.si seruus cõis.ff.de don.int.vir.& vxo.& hac de re non mirum etiã si dispositio prædicta in eo sic manumittente locum non habet,de cuius veritate tñ dubito per tex.in l.quod autem.in §.fi.& in l.3.in §.prohibetur.ff.de don.int.vir.& vxo.& not.scriben.in l.ñ cõstãte.ff.fol.mat.regula tñ.d.§ Imperatores, verissima est, vsq; adeò vt necessario dici possit , secus si disponatur de eo,quod est in potestate disponentis, & nihilominus videmus,ꝙ si maritus † obligaret omnia bona sua,non intelligeretur tñ obligasse dotalia, quamuis eorum sit dominus.l.doce ancillam.C.de rei ven.testaturq; Alex.in l.pater filiam.in prin.in 2.col.ff.ad leg. Falci.& verè quidem, vxor autem fictè,vt filius viuente patre,alias obstaret regula.l.si vt certo. §. si duobus vehiculum.ff.commoda.vt not.Porc.Instt.quib.alie.li.vel non.in princ.in 3. col.& ad propositum fuit verbum Bal.in d.l.si cõstante.in §. si maritus.in prin.per illum tex.ff.fol.mat. Sed respondet vt alibi,aliter tamen diximus, ꝙ cum dominium non sit liberum,sed restitutioni subiectum,perinde est ac si non esset dominus.l.1.ff.de dona.l.hoc legatum.ff.de leg.3.& iõ incidens arbores fructiferas tenetur lege Aquilia.l.sed si proprietarius.l. sed si hæres.ff. ad legem Aquil.& not.in specie Alexã. in l.diuortio. in §.si fundum.in 3.col.ff.fol. mat.quod ad d.l.doce ancillam.intellectum quoque semper mẽti tenebis.

CCCCLXXXVI.

1 *Appellatio,si quis alieno nomine appellauerit,tenet,quamuis mandatum non habuerit,& non solum in ciuilibus , sed etiã in criminalibus.*

2 *Arg.de ciuilibus causis ad criminale non indistincte procedit.*

1 ALiam l.habemus aliud dicentem,ꝙ sit quis nomine alieno appellauerit,appellatio tenet, quãuis mandatum non habuerit,& non solum si ciuilis causa fuerit, & coniunctorum,verum etiam si criminalis,& aliorũ, mo reo quoque inuito pacisci poterit,ad eius vtilitatem,ẽm Bal.in l.bonorum.in fi.ff.rem rat. hab. & sentiunt Doct. in l.transigere.vbi ego etiam multa.C.de transac.& est similе in l.1.2.& 3.ff.de lib.caus. quod tamen intellige verum , vt idem Bal.dicit (& est not.intellectus)præterquã in crimine notorio.in l.raptores.C.de episc.& cle.& si dubium sit,an idem qualitercunque fieri possit , & extendi dispositio.l.1.ff.de bon.eor.qui sibi.ip.mor.consci.etiam ad alios,quod cum alibi scripserim,cõsulto nunc prætermittendum puto,& notãdum ad propositum, ꝙ licet de ciuilib.ad criminalia procedat argumentum vt supra, at tamen † erit ex alio differẽtia inter vnum & aliud iudiciũ, ex quo in ciuilib.ratificatio requiritur,si appellantis non interfit,nec mandatum habeat,in criminalib.autem nõ, cum id cognatio naturalis suadeat.l.vt vim.ff. de iusti. & iur.& declarat in specie Bald.in c.cum inter.in 2.colum. de electio. & erit ad l. absentem.ff. de pœniten. limitatio, vt argumentum de ciuilibus ad criminalia quantum ad hoc (vt diximus) non procedat,quam not.& tene menti.

CCCCLXXXVII.

1 *Criminaliter morte extinguantur,attamen lucra turpia propter crimina ab hæredibus extorquentur.*

1 ET si crimina † morte extinguãtur.l.1.2.& 3.C.si re.vel accus.mor.fue.e.quorundam 33.distinctione,& diximus alibi supra,attamen sciendum est nunc lucra turpia propter crimina ab hæredibus extorqueri , casus est not. in l.in hæredem.ff.de calum.& est simile in pœna,quę pari modo ad hæredem non transit,& nihilominus actio ꝙ metus.caus.transit,ne transeat etiam ad compendium ipsius,quod turpiter quæsitum est,vt in l.quod diximus.in §.fi.ff.quod met.caus.

CCCCLXXXVIII.

1 *Iudex non malè facit, si in dubio fert sententiam contra fiscũ, contra quem etiam interpretatio fieri solet , fallit in causa animæ.nu.2.*

1 IVdex non † malè facit,si in dubio fert sententiam contra fiscum,contra quem etiam interpretatio fieri solet , vt in l.non puto.ff.de iur.fisc.quem tex.Matthes.in sing.71. inci.not. vnam regulã. intelligit quocunq; modo dubiũ sit,& bene.Sed tñ adde tu secus esse in † casu animæ.l. sancimus.C.de sacrosanct.eccle.& no.Inno.in c. per venerabilẽ. de electio.mirabileq; vr̃ ius publicum & diuinum alio casu æquiparari,illo autem non. l.fi.C.de sacrosanc.eccl.& potest exemplificari, qñ fit mentio in l.de fructibus , qñ intelligitur deductis expensis , præter quam in decimis prædialibus,ac gabellis,ex forma statuti soluendis , vt in c.tua nobis , & in c. pastoralis. de deci.& in l.1. vbi etiam Salicet. C. de fruct. & lit. expen. & latius quam alibi per Bald.Pau.de Castr. & Alexand.in l.fructus.in princip.ff. solu.matri.

CCCCLXXXIX.

1 *Iniuria non fit volenti,quod multis comprobat.*

2 *Muliere raptui consentiente an pœna raptus rapienti remittatur.*

1 TRita regula est,volenti iniuria † minimè fieri.l.1.§.vsque adeo.ff.de iniu.l.cum donationis.C.de transa. c. sciẽti de reg. iur. in 6.& hac rõne dicebãt Doct.in l.2. C. de bono.posses.contra tab.filium præteritũ in testamẽto patris posse ꝑteritioni de se factæ oĩmodo consentire,& alibi in l.pręcib.C.de imp.& alijs subst. ꝙ mater iuri suo renuntiãdo efficit,vt substitutus ex tacita pupillari admittat,ꝙ alias & regulariter excluderet,vt ibi not.& in l.fin. eod.tit.Et alibi Ro.ꝙ licet pertransitum ad secundas nuptias mariti aĩa contristetur,eo quia eidẽ iniuria fieri videtur,

detur,vt in §.quæ vero.in ver.nos igitur.in auth.de nupt. non tñ contristabitur,si cõsentiat.in cons.220. inc. ex theмate.in 2.col.& alibi Ang.in l.si vnus.in §.pact'.ff.de pa. ꝙ si consenserim vt me percuteres,nõ potero agere ꝑ te actione iniuriarũ , subijciens tñ, & est not.dictũ,ꝙ licet agere non possim ego,poterit tñ iudex pro interesse publico,& ante eum Bar.in d.§.vsq; adeo.quem tñ Dec. in l.nemo.in.fi.ff.de reg.iu.impugnat, ex quo consensus tolli,ne delictũ sit,ergo reipublicæ ius quæsitum nõ erit, & male ac ꝑ tex.in c.si diligenti.de foro cõpetent. & in c.cõtingit.de sent.excom.& alijs alleg.per Bar.& Ang.in locis prædictis,& non habet dubiũ. Et põt vltimo loco ex eo etiã comprobari,quia cõsentit † mulier,vr rapiatur,& tñ pœna rapienti non remittitur,ẽm Dy.in d.reg, sciẽti, & Scribẽ.in l.raptores.C.de epis.& cle. & Bar.in auth.de rap.mulie.in fi.dictum tñ non vsquequaq; tutum, nisi distinguamus,& est singularis distinctio,ꝙ aut mulier voluit simpliciter , aut verbo suasa,vt primo casu parcatur rapienti,secundo vero nõ ita Bal.in l.1.in pen.col.C.eo. & id quidem per tex.in l.3.in §.si quis uolentẽ.ff. de libe. ho.exhib. Cuius etiam meminit idem Dec.ad aliud tamen ubi supra in 1.col.cogitabitis.

CCCCXC.

1 *Institutio,exhæredatio, aut legatum in alterius arbitrius conferri non possunt matrimonium autem sic,& quæ sit ratio.*

1 ET si dici soleat † institutionẽ, seu exhæredationẽ,uel legatum in alterius arbitrium cõferri minimè posse. illa institutio.ff.de hær.instt.l.captatorias.C.de milit.test. l.captatoriæ.ff.de leg.1.& no.Bal.(singula singulis reddẽ do)in l.1.in 2.col.C.de lib.prete.attamen in matrimonio est secus.c.super eo.de cond.appor.& non bene,qm̃ idipsum est de iure diuino,ut Gen.c.1.& 2.legitur, usq; adeo ut solus consensus sufficiat,qualitercũque habeatur,ubi testamentum alias dependet ex gratia,quia confertur in illud tẽpus mortis.cuo testator non est futurus dñs , & ideo satis est ꝙ ipsi cõmittat libera testandi facultas, ẽm Abb.ibi in 1.col.& not.dictum est,ad aliudque mirabile, qm̃ specialia multiplicari non debent,ut in l.1.C.de dopro.& in l.cum posit. in §.gener.cum simil.ff. de iur.dot. considerando etiã ꝙ si speciale est in matrimonio , alijs casib.puta quod eo pretextu pluralitas actuum præsumatur,ne cõsundatur probatio stans pro eo,vt in c.per tuas. secundum intellectũ Host.eo.tit. Item ꝙ de legatis factis vxori eorum,quæ ipsius causa parata erant, non detrahitur falcidia,vt in l.si vsusfructus.in §.dos.ff.ad legẽ. Falcidiam,quem tex.dicit non esse alibi.Bal. in c.iurauit.in fi. de prob.Nec habeat locum pœnitentia in contractib.innominatis ẽm Bar.in l.si pecuniam.ff.de conditi.ob caus. & similibus erit & ita multo magis rõne prædicta.Et ad idem quoque sciendum est,ac rursus contra hanc regulã dispensatum fuisse in casu,qm̃ pater filio pupillariter substituit,& tamen substitutio ipsa testamentum filij appellatur.§.igitur Instit.de pupillar.substitutione l.moribus & ibi per Do.ff.de vulg.pup.sub.

CCCCXCI.

1 *Vsus procuratoris licet sit quam necessarius,attamen non interuenit,procurator in capitalibus, & publicis causis,intelligе tamen defendendo, secus accusando.nu.2.*

1 LIcet vsus † procuratoris sit quã maximè necessarius, vt qui rebus suis superesse non possunt,vel nolunt,saltem per alios agant,& conueniantur.l.1.ff.de proc.& ibi gl.Attamen fallit in causis publicis, & capitalib.vt in l.penul.in §.ad crimen.ff.de pub.iud.& in l.seruum quoque. in §.publice.ff.de proc.& in c.veniens.de accusa.Sec contra causa capitalis est ꝙ seruus in seruitutem reuocetur, & tñ accusatio põt a patrono per procuratorem institui, tex.est in l.fed & hæ.in §.patronus.ff.de procur. Solue tribus modis,Primo ẽm gl.ibidem,ꝙ non solum statũ, sed etiam commodum pecuniarium respicit, & potius actio quam accusatio dr̃,in l.pen.C.de lib.& eor.lib. Vel secundo ꝙ loquitur , & est verum ,fide eo castigando agatur, non si de eo in seruitutem reuocando,vt similiter gl.ibidem dicit.Quarum neutra placet,non ista quia est contra generalitatem illius.§. non illa quia status principaliter consideratur,ergo id debet attẽdi.l.si quis nec causam.ff. si cer.pet.Vnde tu dicas tertiò,lllud ideo esse speciali rõne, ingratitudinis odio,quam maximè lex detestatur,vt alibi supra diximus.Sed neque ista placet,qm̃ satis est, ꝙ reuocetur in seruitutem absq; eo etiam ꝙ reuocetur per procuratorem,& est argu.in l.1.C de do.pro.& in l.cum post.in §.gener.ff.de iu.do.Vnde dicas,quarto. in accusatione † esse tolerabile,in defensione haud dicendum,quo modo loqui vr̃ iura, de quibus supra , & præsertim quia rationes prohibitiuæ,ne quis per procuratorẽ defendatur,in publicis & capitalibus causis,nõ habent locum in accusatione.quod perpetuo nota.

CCCCXCII.

1 *Actio & exceptio differunt.*

1 ACtio † & exceptio differunt, ꝙ sane dubitationẽ non habet,(diuersitas.n.nominum indicat diffinitionis & titulorũ diuersitatẽ,vt in l.1.C.de iu. emp.& in l.si idẽ. C.de codicil.& not. Gem. in c.præsentium.in §. si tesles. de test.in 6.)Sed adde melius ꝙ duo iudicia super actione pendere non possunt l.vbi cœptũ.ff.de iud.& tñ secus si super actione , aliud vero super exceptione. Ita ẽ ex persona filij non põt parer conueniri,nisi de peculio agendo,excipiendo aũt sic.ita.Bar.in l.si cum filio.in §.1.ff.de cõpen. item ius excipiendi transit contra singularem successorẽ, puta emptorem, ius aũt agẽdi non, ẽm eundem Bar.in l. idem quæritur.in §.fi. ff. pro soc.Item licet quis succumbat in exceptione,non tñ prohibetur illud in iudiciũ per modum actionis deducere dummodo non tẽdat ad eundem effectum,vt ibidẽ Bar.dicit in l.vendicantẽ.ff de euictio,& non habet dubium , præterquã in casu tñ l.actionẽ.C.de proc.vbi procurator constitutus ad agendũ, repellitur ab actione,si dominum nõ defendat,vsque adeo vt eo casu , & quantum ad effectum , de quo ibi,differre non videantur.Sed nihil est qm̃ vnum venit in consequẽtiam alterius,& est limitatio ad vulg.regulam l.diligẽter. ff.man.& c.cum dilecta.de resc.cum simil.Considerãdo etiam id esse,quia correlatiua dicuntur, quorum natura est,vt in vno dispositum in alio , vulg'.fin. C.de iud.vid. tol.& hæc sufficiant.

CCCCXCIII.

1 *Actiones semel cessæ (de directis intellige) amplius cedi non possunt.*

CVm interrogaret me heri Marsilius Madarus Licię. homo sanè doctus,& elegãs,optimorumq; morũ,& cãdidissimi ingenij,ãn quisquam semel actiones cessisset,illas posset amplius cedere.(inlellige directas, quia de vtilib. non est quæstio)ex quo cedens nihil habet,quod cedat.l. emptor,& ibi glos.not.C.de hære.vel actio.vend.& hoc quidem quia in foro quis de actionib: cedendis dixerat nobis audientib.nescio quid,respondi non posse,quãuis prima facie dubitationẽ faceret glo.in l.3.ff. pro soc.dicẽs directas adeò ossibus nostris inherede,vt inde difficulter auellantur,casus est singularis in l.non quocunque. in §. qui caium.ff.de leg. 1. & per quæ iura ita etiam dicebat Ang.in l.ex legato.C.de leg.& est no.ampliatio ad regulam l.boues.§.hoc sermone.ff.de verb sign.vt si quo casu procedat isto procedere videatur cessione(vt dixi)semel facta actionum directarum . Etsi apud cedentem remaneant,non posse amplius fieri, & limitatio ad regulam l. si quando.ff.de lega.1.& in cap. si Papa de priuil.in sexta. cum vulg.quoniam remaneret. apud cedentem inutiliter,& sine effectu alicuius operationis , quod nota & tene menti.

CCCCXCIIII.

1 *Condemnatio dupli procedit contra negantem ex lege Aquilia si damnum per iniuriam dedisse probetur, intellige tamen in condemnatione facta ab homine,non si à lege.nu.2.*

1 COntra † negantẽ ex aquilia,si damnum per iniurtã dedisse probetur,dupli procedit cõdẽnatio. inquit tex. in ꝑ negantẽ. C. ad leg. Aqui. & in §. oẽs.& in §.& ex ma-

leficijs.inſt.de actio.& idem perfidia negantis contractũ factum neceſſitatis cã dicendum eſt,vt in l.1.§.1.in ver. merito.ff.depo.& in caſu auth.cõtra qui propriam.C.de non num.pecu.& religionis fauore,vt in §.fi.Inſt.de obl.q̃ ex quaſi cõtractu naſ.vſq; adeo etiã, vt nouo libello opus non ſit,ſm Bal.(quod vſ mirabile)in l.1.in 6.col.in fi.de fur.Sed tñ ſcias velim(& eſt not.limitatio)hoc ipſum nõ eſſe verum generaliter,ſed in caſu tantum, qñ condem-
2 natio fit ab hoſte,qm̃ ſi à lege ſecus,ex quo fieri vſ tãquã contra confitentẽ,& non tanquam contra negantem, vt in l.ſed ſi damnum.in §.ſiue autem.ff. de pecu. & ibi Bal. no.& fuit limitatio Bar.in l.id quod ſeruo.in §.1. per illũ tex.ff.de pecu.lega. vtilis propter ſtatuta imponenria pœnam ipſo iure,vt nunquam augeatur contra negãtẽ,quia condemnatio quæ fit à lege, ipſo iure fieri vſ tantum,in ſimplum,tanquam(vt dixi)contra confitentem. Et nimirum addas, quia regulare etiam eſt factum vnius diſtingui à facto alterius,mitiusq;agi cum lege,, quam cum homine,vt in l.Celſus,de arb.de cuius tamen intellectu multa videas per Bar.in l.ſi inſulã.in 2.& 3.col.ff.de ver.obl. & non habet dubium.

CCCCXCV.

1 *Argumentum de toto ad partem, & contra,frequẽs eſt& probabile,intellige tamen ſi eadem ſit ratio totius & partis,ſal lit tamen in iure accreſcendi.nu 2.*

ALiud ſingulare verbum ad dicta ſ. proximo apophthegmate à nobis quoque hodie notãdũ eſt,ſcitis ar.
1 de toto ad partem,& econtra,frequens eſſe, & probabile,vt in l.quæ de tota.ff.de rei ven.& in l.pp litẽ ff.de exc. tu.& in c.frequens.de reſt. ſpol. quod tñ intelligendũ eſt eo tunc procedere,ſi eadẽ litẽ rõ totius,& partis,vt ibi no. & per Abb.in c.paſtoralis.in §.itẽ cum in totum. in fi. de oſti.deleg.per not.in clem.2.de reb.eccl.non alie.& plura congerit ad idem Hipp.de Marſi.in ſing.ſuis 256.inci. eadem rõ,& per iſtã regulã etiã arguit alibi Bar.in l. edita.in 4.col.in prin.C.de eden.q̃ ſicuti quis põt renuntiare liti in totũ põt idem facere etiã in parte,vſque adeo vt emendatio quoque libelli fiat poſt litẽ conteſtatã, detra hẽdo, & alibi Bal.in l.ſi hæreditas.in §.qui filiũ.ff.de teſt. tut.q̃ confirmato vniuerſali, confirmantur etiam particularia,& multa adducit Dec.in regu. cuius effectus.ff.de
2 reg.iur.Sed tñ no.(aliæ etiam ad idem& plures quidem traduntur,quas non refero)ſingularia limitari, vt locum non habeat in iure accreſcẽdi,quia eſto, q̃ decretum interuenerit in bonorum poſſeſſione agnita,(quod intelli ge olim quia hodie præſentia tantum ſufficit l.fin.C.qui admit.)haud tamen neceſſarium eſt in parte, quæ agnoſcenti obueniſſet, iure accreſcendi. caſus eſt in l.1. & ibi ego dixi in 2.not.C.quand.non pet.part. quod menti tenebis ſemper.

CCCCXCVI.

1 *Libellus ineptus dentibus lacerandus, etiam ſi reo audientia deberet negari.*

1 SOlet dici,q̃ libellus ineptus dentib. lacerandus eſt.in l.1.ff.de offi.aſſeſ.& in c.1.& vtrobiq; no.de offi.vic.ẽt ſi reo audientia deberet negari,ſm Ale. in l. vbi pactum. in 5.col. C. de tranſact & eſt vnus de modis,quibus dicimus inſtantiã perire,vt in c.examinata.de iud.& in l.1.ff. ſi menſ.tal.mo. di.& ſicut ſidem facit iudex ex officio,etiã parte non opponẽte,ita actorem,cum ei cõſtat exactis, q̃ caret actione,repellit etiã reo non petente,vt per Ale. in loco præal.imo(quod ſemper notadum eſt pro limitatione.l.ſi.ff.de rei vend.)mendacium, q̃ maximè eſt puniendum vt in d.l ſi.& in l cõtra negantẽ.C.ad leg.Aquil. & in l.1.in ver.merito.ff.depo.& in auth. contra qui propriam.C.de non num.pec.& ſupra ẽ diximus,poſt Bald. in l.1.in 5.col.C.de fur.haud punibile eſt, ſi circa actũ inualidum dicatur, puta quia libellus ſit ineptus. ita idem Bal.in l.edita.in lect.Paduana.in pe.col.C.de eden.

CCCCXCVII.

1 *Boues & alia animalia & inſtrumenta ruſtica pro debito priuato non debent pignorari,ne agricultura,propter quã multa contra ſtrictam rationẽ diſputandi recepta ſunt, deſeratur.idem ſi debitum fuiſſet publicum nu.2.*

1 COntẽtio in foro hodie fuit maxima, & coram me iudice mercatorũ,an bouest & inſtrumenta aliquè ruſtica,pignorari potuerint pro debito priuato,tũ vel maximè quia nuntij,& officiales curiæ aſſerebant,eũ, à quo p̃dicta acceperãt,aliundè non habere,vnde poſſet creditori cõſultum eſſe,& ſibi de credito ſuo ſatisfieri,& cum multa hinc inde ab aduocatis partiũ dicta fuiſſent, & eleganter quidẽ,ac copioſè,in partẽ inclinaui tandẽ, pignora reuocanda eſſe,& reuocari debere, & ita reuocata fuerunt,& ruſtico reſtituta ſaluo tñ.& reſeruato iure creditori in cæteris rebus,& bonis quæ agriculturæ nõ eſſent deputata,& bene, fauore ipſius,& quia eriã eſt multũ priuilegiata,ne ſterilitas agrorũ,ac fructuũ exinde cõtingat vt in l.1.in §.de opere.ff.de aqua plu.arcen.& in terminis eſt caſus in l.executores.& in l.pignorũ.& ſ auth.agricul
2 tores.C.quæ res pig. obligar.poſ. imo nec etiã ſi debitũ fuiſſet publicum,& ipſe ruſticus ſpõte ea pignoraſſet,haberet locum pignoratio, rõne ſupradicta.quod videtur mirabile & notandum pro limitatione regulæ l.ſi quis in conſcribendo.C.de pact.& in cap.ad Apoſtolicã.de regu lar.& tranſeun.ad religio.,& quia aliis publicæ vtilitatis gratia multa contra ſtrictã rationem diſputandi recepta ſunt.inquit alibi Pau.de Caſ.in l.bona fides.in 1.col.ff.depoſit.per tex.in l.ita vulneratus.ff.ad leg. Aquil.& eſt ar. in l.vnic.in §.j.C.de cadu.tollen.& hinc legimus ob id,q̃ executio ſentẽtiæ fieri non põt, prius in bonis mobilib. quã immobilib.d.l.executores. C.quæ res pign.obligar. poſſ.quod tñ eſt regulare.l.à diuo Pio.§.in venditione.ff. de re iud.nec nouum opus nũciari in iure ruſtica,ſed agi confeſſoria,vt in l.qui viã,& ibi not.ff.de no.ope. nuntia. nec compelli occupati agricolæ,meſſium tpe,ſeu vindemiarum,quouis modo venire ad ius etiam vocati,vt in l. 1.ff.de feriis. Qua de re etiam Cato cum ab eo quæreret quiſpiam,quid maximè in re familiari expediret.Reſpõdit,bene paſcere.Quid ſm.Satis bene paſcere. Quid tertium,bene veſtire.Quid quartum.bene arare, & cum ille adhuc inſtaret,quid fœnerari,tum Cato, quid hominem inquit occidere. Sentiens Cicero.eſſe, omnium rerum ex quibus aliquid acquiritur, nihil eſſe agricultura melius.

CCCCXCVIII.

1 *Vſusfructus fundi ſi legetur,hæres inde boues,tanquã fundi instrumentum ad conſequendum vſumfructum neceſſarium, in præiudicium vſufructuariæ amouere non poteſt.*

1 ADidem ferè his diebus,euenit caſus,quod cum maritus quidam vxori ſuæ vſumfructum legaſſet, hæres eius boues aratorios amouit,quærebatur an id facere potuiſſet?Multi dicebãt,q̃ ſic,quia equè cõuenit ſi dicti fundi vſum fructũ cõſequi velit,vt boues ẽt habeat,& ipſum ſuo incõmodo impenſa q̃rat vulg.l.ſm naturã.ff.de regu. iur.l.vnic.§.proſecto.in fi.C.de cad.toll.& ſimilẽ qõ decidit Bal.in l.cum pater.in §.menſe.ff.de leg.2. Sed tñ contrariũ verius eſt,nec ſecus iudicatũ exiſtitit,ipſũm.ſ.d.boues amouere minimè potuiſſe in præiudiciũ vſufructuariæ vxoris,& conſequenter reponendos eſſe,ac reducendos ad locũ,vnde amoti fuerãt.Et hoc, quia fundi inſtrumentum eſſe dicuntur,ad ipſius vſufructuariæ cõmodũ pertinens,vſque adeo vt regula ſupradicta ad caſum iſtũ applicari nullo modo poſſe videatur,& eſt tex.ſing.quem ibi Bald. dicit ſemper menti tenendum, in l.item ſi fundi.in §.ſeminarios.in 1.lect.ff.de vſufruct.

CCCCXCIX.

1 *Eccleſia vnita nõ tenetur ad debita alterius eccleſia cui erat vnita contracta poſt vnionem, niſi cum ambarum vtilitate eſſent contracta.*

CVm heri paulũ de Leone,Nob.Patauinũ Iuuenẽ qui dẽ eruditiſſimũ,& ita vniuerſis natnræ dotib.ornatũ,vt nihil ſibi deeſſe videatur,Reueren. Vicar. pſentaremus,in Epiſcopali curia(volebat.n.examinari, & inſulis doctorib.inſignari prout poſtea & honorificè, ac cũ maxima.

xima omnium admiratione inſignitus fuit)diſputabatur
1 an eccleſia vnita teneretur ad debita alterius eccleſiæ, cui vnita erat contracta tamen poſt vnionem,quia ſi ante,nulla iudicio meo eſſet dubitatio,non teneri,& cum viderem rationibus partium hinc inde auditis, aliquos ſentire eam teneri, & obligatam eſſe ad debita p̃dicta, qm̃ alias vnio nihil operaretnr,quę opinio fuit Bar.in l.j. in §.ſi cohæredem.ff.ad le. Fal.& per te,l.ſi quando.ff. de leg.1.& in c.ſi Papa de priui.in 6.alios vero aliter non tñ rationi prædictæ reſpondentes,in partem negatiuam tacitè,& mecum ipſe inclinabam,& eſt veriſſimum. & domum reuerſus comperi Inno. ita tenentem in cap.paſto
a ralis.de priuile.niſi cum vtilitate ambarum contracta eſſent,quia tunc æquitas nedum ius tuaderet teneri, alias non.Nec obſt.reg.l.ſi quando & ſimilium,quia operatur hoc,q̃ vtraque erit ſub vno rectore vbi prius non erat, & aliud,quia fructus ſuperfluentes,poterũt occupari,ad vtilitatem etiam eccleſiæ,cui eſt facta vnio, vt idẽ met. Inn.dicit.in d.c.paſtoralis.quem refert & ſequitur Ale. in præal.§.ſi cohæredem in fi.& bene,& ideo dicebat ad propoſitum dictæ regulæ gl.in c.ſi duo quam.ibi in 2.colum. Geminianus extollit, de procuratoribus.in ſexto. q̃ fallit,ſi detur aliquis effectus operatiuus,vt hic, licet per omnia non ſequatur.& eſt memoriæ commendandum tanquam quotidianum.

CCCCC.

1 *Actio realis nullam præſupponit obligationem,q̃ & in hypothecaria,& in hæreditatis petitione locum habet.*
2 *Actio de peculio perſonalis eſt ei accedit fideiuſſor.*
3 *Fideiuſſor re ularitor non accedit, vbi non eſt obligatio,nec ubi quis tenetur officio iudicis.*

1 ACtio realis nullam præſupponit obligationẽ. §. omnium.Inſt.de act.ergo idem eriam & neceſſario quidem,in hypothecaria.& hæreditatis petitione.dicemus a
quia ſunt reales.l.hæreditatis petitio.C.de peti.hæred.l. ſin autem.§ ſed & is.ff.de rei ven.l.pignorum(ſingula ſingulis reddendo,)§.1.ff.de pign.& no.Bar.in proœm.digeſtorum.in §.tertij.& ideo ob id dicebat idem Bar.(q̃ maxime notandum eſt,)in l.ſi vnus in §.pactus. in 4.col. ff.de pact.q̃ licet virtus pacti de non petendo, ea ſit, vt naturalem obligationem tollat,vltra alias,id tamen verum eſt,ſi interponatur ſuper non petenda re quæ erat in obligatione,alias ſi(vt dixi)in hypothecaria actione in hæreditatis petitione,eſſemus,non tolleret quia non eſt,vt in d.§.oſm.Sed ipſius actionis effectũ impediret, & facit,q̃ habet,in arg.tamen,in l.nam & ſi ſub conditio ne.in prin.ff.de iniuſt.rupt.irritoq; teſt.& in l.decem. ff. de verborum obliga.cum vulgar.vlterius & aliud notã-
2 dum eſt hac rõne,actionem de peculio perſonalem teſſe,quia ei accedit fideiuſſor.l.creditorem.ff.ad Macedonianum.l.eo tempore.ff.de pecu.& not.Bart.in l 1. in 4. col.ff.eodem.& tñ regulare eſt non accedere,vbi obliga
3 tio non eſt d.l.creditorem.nec vbi quis officio iudicis tenetur,qm̃ idipſum quoq; obligationẽ non habet.l.qui p colluſionem.ff.de action.empt.ſed tamen Bar. ſenſit cõtrarium.in l.Marcellus.in 1.co.ff.de fideiuſſo.& Bal.in l. dominium.in fi.C.quod cum eo.Ideo videnda ſunt quæ in materia dico ego in l.frater à fratre nuper edita. ff. de condi.indeb.& ibidẽ etiam an in delictis inſit naturalis, vel ciuilis obligatio,qm̃ dubium faciebat neutram oriri. tex.in §.Inſtitit.de pub.iud.dicẽs accuſationem officium iudicis eſſe,& non actionem.a.l.qui per colluſionem ſatis bene reſolutum,& hac rõne hic non aliter ſcribẽdũ, tum vel maximè,vt cẽpto operi finem imponamus,brevitati etiam conſulentes,quæ ſummam habet commendationem,vbi alias ꝓlixitas nimia reſpuitur,vt in l.ampliorẽ.in §.in refutatorijs.C. de appell.& in l.1.ff.de origi.in terim̃ equi boniq; cõſulat lector, neque probet, niſi q̃ probandum ſit,& ſi in aliquo defecerimus,q̃ eſſe poſſet(homines.n.ſumus,&nihil humani à nobis alienũ putamus)ignoſcat,quoniã futurum ſperamus,quemadmodum L.Actius tragediarum ſcriptor, dicere ſolitus eſt,vt ſemper meliora ſcribamus.

DI.

1 *Criminis qualitas membri abſciſionem quoties deſiderat,ſola manus abſcinditur.idem & multomagis ſi ſtatuto caueretur.*
2 *Mulieri verenda hominis apprehendenti lege Deutero.manus abſcinditur.*

1 INauth.ſed nouo iure.C.de ſer.fug.legitur quoties nouo iure criminis qualitas membri abſciſionem exi-
a git,ſolam manum abſcindi debere,q̃ ſane intelligo vt iacet quodq; pecunia redimi non poſſit hoc idem ac multomagis ſi in ſtatuto diceretur.l.ille autille §.cum in verbis.l.non aliter.ff.de leg.3.l.4.§.hæc verba(ſingula ſingulis referendo.)ff.de neg.geſt.& ſignanter in materia ſtatuti,& non ſoluentis condemnationem intra menſem vt ei amputaretur caput ita arguit ẽt Bal.in l.commiſſoriæ.C.de pact.inter empt.& ven. argumentatioq; plana & materialis appellatur,vt ipſemet inquit in l.ſcire leges .ff.de legi.& ea de re Patauina ordinatione decretũ alias fuit,prout ſtatu.incip.quicunque fecerit,continetur, q̃ eſt primũ ſub rub.de fal.teſti.& inſtr. fallarium amputatione manꝰ dextræ puniri debere,quã tñ redimere poſſit intra dies decem,à publicatione ſententiæ, pro libris ducentis paruorum,vel pro pluri,ad arbitrium poteſtatis, inſpecta qualitate facti.ſeu perſonæ,& delicti,quoniam alias redimi(vt diximus)non potuiſſet,nec habet dubiũ
2 de iure.Sed tamen obſeruãdum puto,aliud in lege Deuteron.præſcriptum fuiſſet ex quo mulier apprehendens verenda hominis pœna tali abſque vlla miſericoria plecti ſolebat,vt habetur c.25.eo.lib.ſenties(quod nec expoſitores ibidem negant)niſi aliud expreſſum ſit,ex eo, redemptionem abſque dubio conceſſam fuiſſe.

ADDITIO.

Membri abſciſionem. Adde quod ſi per ſtatutum pœna manus vel membri imponitur, & iudex debet punire puerum vel ſenem,poteſt diſpenſare,non tñ cogitur, nec poterit appellare ſecundum Bal.in l.quicunq; C.de ſeruis fugit.arg.l.qui poſthumos.in rõne illius literæ.ff. ad ſyllan.pro hoc vide te.in l.auxilium.§.in delictis.ibi, niſi quatenus interdum miſeratio ad mediocrem pœnã iudicem perduxerit.& ibi gl.in verb.miſeratio.ff.de moribus.vide gl.ordi.in l.quid ergo.§.pœna grauior.in ver.oneraſſet.in princ.ibi,ſed in ipſa ſnia poteſt minuere,ratione forte ſenectutis, vel iuuentutis. ff. de his qui no.infa.& ibi hoc no.per Bar.& Doctor.Cæpol.caute.2.

DII.

1 *Mulieri verenda hominis apprehendenti,quare abſcindebatur manus.*
2 *Eunuchus dicitur homo imperfectus.*
3 *Dotes multum priuilegiatæ.& quare.*

1 DIctum proximè ſuprà, manum abſcindi.ſ.mulieri, Deutero.lege verenda hoĩs apprehendentia,vt maritum à manibus apprehenſi tueretur,nullam aliam rõnem habet,quamquam in præal.loco nõ declaretur, niſi(vt conijcio)illam,ex quo idem auferre conata erat, q̃ ad ſobolem propagandam,in creationem maris & fœminæ inſtituerat Deus optimus maximus dicens etiam (vt legitur Gen.1.)poſtquam eos benedixiſſet., *Creſcite, multiplicamini, et replete terram.* tum vel maxime cum ipſa matricem habeat,ſeu vuluam,animal, Plato. teſte in Time.vel de natu.lib.3.1.ad generandum auidum. & hinc eſt,q̃ Onam,filius Iudæ,ex quo ſemen fundebat in terram,ne liberi fratris nomine naſcerentur, & rem deteſtabilem faciebat,iuxta illud etiam Poe.quicquid per dis Pontice,homo eſt,percuſſus fuit à Domino,vt eo.li.
2 Gene.c.38.quodq; eunuchus ſi homo imperfectus appellatur,in l.eunuchis.C.qui teſta.face.poſ.imo in lege.12. tab.ſi quis puerum caſtrabat,licet precioſiorem faceret, quadruplum nihilominus præſtabat,nouiſſimè quæ pœna legis Corne.de ſica.caſtigabatur.l.3.§.qui hominem. l.4.§.conſtitutum.ff.ad legem Corne.de ſicar.l.1.& 2.C. de eunuc.Et quia in hoc quoque publicum intereſſe vertitur,

3 titur,maximeq; est cõsiderabile,& dotes amplius hac de re multum priuilegiatæ,vulga.l.1.ff.solu.mat.l.Caius in fi.ff.eo.l.hoc modo.ff.de cond.& demonst.& ad propositum hoc idem cõiectura facile assequimur,qñ Paulo supra dictum erat,si ex duobus fratribus vnus absque liberis mortuus fuisset,semẽ ipsius suscitari debere,modo & forma,vt ibi,nec aliud credi potest.Addendo etiã ad id de dote,adeo verum esse,vt si maritus pro quantitate sibi promissa accepisset speciem in solutũ,quæ post eà sibi euicta fuisset,pristinam de dote actionem habeat l.qui res,in princip.ff.de solut.& post Barto.tradit Bald. in l.libera.in 2.col.C.de sen.& interlo.omn.iud.& tenea
tur reus mulieri agenti edere instrumentũ dotis,ad eius intentionem fundandam,quod tamen non est regulare, vt in l qui accusare.C.de edẽ.& in d.l.1.ff.solu.mat.& in c.1.& vbique no.de prob.& ad primum rursus,quod olim viduitatis conditio spernebatur,quodque lex vtilis reip.ratione suprà dicta,quanquã contra mentem testantis esse reputabatur fauorabilis,& extensione digna, inquit idem Bal.alibi in l.ambiguitates.per illum tex.C. de indic.vid.tol & q; denique non immerito Ro.homines(vt memoriæ proditum est)eos mulctabant qui vsque ad annum sexagesimum cælibes vixissent.

DIII.

1 *Defunctorum interest successores habere, quia alias iniuriã afficerentur.*

2 *Et propterea successorum edictum introductum,& falcidia & trebellianica inuenta.*

IDetiam & adhuc quod in præalleg.c.25.dr,si duo fratres habitauerint simul,& vnus ex eis absq; liberis mortus fuerit,quod defuncti vxorem accipiet superstes, suscitando semen fratris sui,& primogenitus ex ea filium nomine illius appellando, vt non deleatur nomen eius ex Israel,mirabile est & notandum(quid.n.re ipsa sit hodie,& quomodo intelligatur authoritas prædicta,aliaq; multa congessi in causa matrimoniali inuictissimi & Serenissimi Regis Angliæ,alias de anno.1530.agitata Romæ,quæ hic non scribo,videã in consi.meis nuper impressis.nu.21.incip nolebam profecto)quomodo nomẽ alicuius deletur,si inhæreditate sua successorem non habet contra naturalem inclinationem,que est,vt hæredibus relictis apud posteros,memoria nostri haud deleatur penitus,lege multiplici confirmandum,dum maxime dr eum,qui interrogatus an sit hæres,tempus ad deliberãdum impetrare debere, in l.qui interrogatus.ff.de inter.actõ.non tam quia si perperam confiteretur, incõ
modo afficiatur,qua ratione prædicta,quia.s.(quod in l.
1 seq.eo.tit.subijcitur)si defunctorum interesse.est,vt successores habeant,alia iniuria afficerẽtur,inquit alibi te. in §.1.Inst.qui,ma.non pos.& in §.adhuc.de bon. pos.e.
2 li.& in l.1.in prin.ff.de successi.edic.tqua de re(vt ibidẽ) successorium edictum etiam introductum est.& p Bal. in rub.C.eo.in prin.& falcidia pariter,vt Inst.de leg. fal. in prin.& ad idem trebellianica,vt in §.sed quia de fidei com.hære.eo.lib.& substitutio pupillaris amplius fauorabilis reputata,quia per eam succeditur pupillo, ita vt filio exhæredato quoque fiat ad fideicommissariæ differentiam,l.cohæredi.§.cum filiæ.ff.de vulg.& pup. sub l.1.& ibi Bal.not.in 2.co & alii latius.ff.eo.& memoriæ commendandum est,quoniam plerunque etiam fit,vt videams decedentem sine hærede,aliquem extraneum instituere,qui nomen cognomẽ suum assumat,& de domo tali vocetur,quemadmodum his tẽporibus in Thadeo Guerino Architecto ciue Patauino nostro euenit, ita iubente,vt hoc commento sobolem suam quodammodo suscitaret.Cuius rei iudicium(ego.n.eum nec laudo nec reprehendo)an bene,vel male fecerit,aliis relinquo,& ad alia transeo.

DIIII.

1 *Confessio altero de tribus modis cõsideratur,vel prout est obscura.& incerta, vel prout est simplex & clara,vel prout est qualificata.numero 2.& 3.*

PVlcherrimũ Philippi Macedoniæ Regis exemplum de quo infrà præstat mihi occasionem dicẽdi, seu declarandi vnum,quod certe annotatu,scituq; dignum vi
1 detur.Confessionem t.s.posse altero de tribus modis cõsiderari,quod & ad executionem, & ad responsionem commode quoque applicari poterit. Primo igitur ,put est obscura,vana,& incerta,& hæc nihil valet,nec interroganti satisfacit, ex quo hoc pacto respondere,& nihil respondere,sunt paria.l.de ætate.§.nihil.ff.de interro.act.l.prætor edixit.in prin.ff.de iniu.l.vbi autem nõ apparet.§.qui illud aut illud.ff.de ver.ob.imo q; hac de cã ad torturam,& rigorosum examen procedi posset,q; sane inuentum est ad veritatem eruendam.l.j.& toto ti
2 tul.ff.de qõ.Secundò prout est clara,simplex,& certa, & tũc secus,nec aliæ iudicis sunt partes nisi in condemnando.l.proinde.§.fi ff.ad le aquil.c.nos in quemquam 2.q...qualis SERGII GALBAE,qui(vt veterum testantur monumẽta)cũ Prætor in Hispania fuisset,Lusitanosque partes Sertorianas secutos cõtra fidem publicã,quafreti in eius venerãt ptãtem, partim trucidasset,partim vendidisset,à LIBONE Trib.plebis reus factus,contra quem ẽt CATO Nonagenarius perorauerat, confessus, perfidia damnatus est, & eius quidem fuisset pœnas absque dubio nisi commendatione filiorum & nepotis, multis lacrimis commotus populum ipsum absoluisset.
3 Tertiò & vltimo,prout est qualificata, quæ qualitas si vera sit,confitentem excusat.iuxta no.in l.vt vim.ff. de iusti.& iur.in l.1.in §.cum qui.ff.de vi & vi arma. & in l. 1.C.vñ vi.vnde cum Philippo Macedoniæ Regi potentissimo,cuidam minitanti(author si bene recolo, est Iustinus)atq; superbè interoganti, nũ verum esset,q; audierat, ipsum de se nescio quid mali inter epulas cũ aliis dixisse,è vestigio & statim respondisset verum esse,cosque longè peiora euomisse,si plus vini ẽt tunc ingurgitauissent,ebrietati oĩa sic adscribens,& impudẽtię discũ bentiũ epulonũ,ad risum tã magnum eum ,puocauit,vt aĩ ẽt magnitudine & clementia,ipsius maledictis non solum pepercit,verum etiam sua gratia dignum fecerit.

DV.

1 *In ecclesiis corpora non sepelienda,dum antiquitus ne in vrbe quidem sepelirentur,nu.2.*

SIantiquitus ex rescripto diui Had.Impe.penã exinde ẽt statutis si quis prium egisset,sepeliri quis in ciuita
1 te nõ poterat nec in ea sepulchrũ fieri,imo q; magistratus.ẽt qui idipsum passi fuisset,pari mulcta coercebar,locumque publicari iubebat,& corpus amplius inde transferri, q; habetur in l.3.in §.diuus.ff.de sepul.vio.& in l. 12.tab.his verbis.*In vrbe sepelito.* Fortè ne ex cadaueribus(tetent.n.iuxta illud Io.11.Iam fœtet quatriduanus. est)habitatores inficerentẽ,& non ab re.Luc.7.dictũ est, Cũ aũt appropinquaret Iesus portę ciuitatis,ecce efferebat defunctus filius vnicus matris suę,& c.quia(vt ibi ex positores dicunt)sepulchra erant extra ciuitatẽ, Multo-
2 minus fieri deberet hodie nõ dico in vrbib.sed in ecclesijs,q; tũ fit,& male, nedum rõne supradicta verũ ẽt qa locus est ad orãdum institutus,nõ ad sepeliendũ,vt Mar. c.21.ibi,Domus mea domus orationis. vocabit.imo tabernaculum Dei,actum 5.legitur,sponsa Christi,significata quoque rubo & flãma,in qua apparuit Deus Moysi,ac p altare holocausti quatuor angulos & cornua habentis,de quib.Leuit.c.20.& Exo.(singula singulis referendo)3.& 27.quam denique mundissima esse debet,ne adorãtes,& sacerdotes,p fallantes à cultu distrahant malo habitu,q; ex ipsorũ sepulchrorũ rimulis emittit.Quæ consuetudo tũ,& tanti tpis quidem,vt non sit hoĩm memoria in contrarium,habens hac de re vim priuilegij & cõstitu.vulg.l.hoc iure.§.ductus aq.ff.de aqua quoti. & æsti.c.sup quibusdã.§ prereà.de verb.sign.rõnabilior nihilominus,si id ipsum in cęmiterijs tũ ageretur,roborata firmata,&(vt dixi)p scripta,cum maiorib. toleretur, tum vel maximè pontificibus religionis curam habentibus,siue habere debentib.nec à nobis est improbãda.

DVI.

DVI.

1 *Verba,ab epistolis,pro scriba,à secretis,pro secretario,à cõcionibus,pro cõcionatore,à pedibus,pro cursore,&c. ponũtur.*

2 *Papinianus iussu Antonini,quod parricidium noluisset excusare,occisus.*

POmponius Marãta Romanus,auditor meus,adolescens certè summæ spei,& in quo aliqui senile esse vr nec minus discendi curiosus,quam ego docendi anxius, casu,vt accidere solet,viso apud me quodam epitaphio (idipsum.n.exemplaram inter cætera alias cum Romæ essem anno coronationis Leonis Decimi Põtifi. Maxi.) quod huiusmodi est.

DIS MANIB.
LIBANO CAESARIS VERNAE AB EPISTOLIS. VIXIT ANN. XVI. M. IIII.

fsciscitatus est,quid sibi verbum in eo positũ,ab epistolis vellet,nec à proposito mihi alienum visum est,quia sex centa leguntur similia,quæ non facile intelliguntˌab his maximè,qui antiquitatis haud sunt multum studiosi.Re spõdi igit,eum prius obiurgatus, q; Romanus hõ esset, & in Latio natus,hæc q; ignoraret,q; Latina sunt,& Romæ leguntur,non secus ac seruium Sulpi.Quin.Mutius Scæuola,cuius historia nota,& recitata amplius in l.2.in §.Seruius aũt Sulpi.ff.de origin.iur.id pro scriba positũ
1 fuisset,vt pro secretario,alibi à secretis,pro concionatore,à concionibus,pro cursore,à pedib.& modum loquẽdi extitisse apud antiquos,imo q; gramatici oĩa declarãtes,hoc ipsum complexionem vocarunt,& bene,addendo ẽt,dato tñ q; loquẽdi fuerit modus,eos plura alia excogitasse,longè præstantiora,& quæ non audirẽtur,siue legerentur,nisi summa,ac maxima hominum commendatione,tum vel maximè cum præmoritur filius,paterque eidem succedit,non econtra ordine nature,filius patri,vt dicatur tunc ordo turbatus,iuxta illud,*Ordine turbato succedis Bulgare nato.*& de quo in l.nam & si parent. tib.ff.de inoffic.test.cuius author est Aemil.Papi.Iurisc. sua ætate disertissimus,& acutissimi ingenij vir,vt dr in l. cum acutissimi.C.de fideicom.& in l.cum virum.C.eo. ti.& in §.& hos tres libros.in prog. fforum. & in l.lecta. ff.si cer.pe. & sublimissima prætoriana pfectura aliquãdo decoratus,quem Aelius Spartianus quoque grauissimus historiarum scriptor,Iuris asylum, multiiugęq; vir
2 tutis thesaurum appellauit,qui t Antonini Imperatoris iussu,cum parricidium excusare noluisset, conscientia (vt conijcio)motus,forte criminis tam de testabilis, vt not.in l.vtrum.ff.ad leg.Pompe.de par.& in §.alia Instit. de pub.iud.occisus est,Romæq; postea tẽpore Sixti Pon ti.à rustico quodam,eiusdem vrnula inuenta his verbis scripta,vt sic de industria elegantissimo epitaphio finia mus,sicut cœpimus,docentes hunc modum loquẽdi oĩ modo Romanis(vt dictum est)hominibus genuinũ fuisse,turbato ordine.s.quemadmodum loco ante dicto,ab epistolis.Quod etiam Scin.retulit in l.cum auus.in prin. ff.de cond.& demon.

AEMILIO PAVLO PAPINIANO PRAEFECTO PRAETORIO IVRISC. QVI VIXIT ANN. XXXVI.

DIEBVS X. MENSIB. III. PAPINIANVS HOSTILIVS, EVGENIA GRACILIS,

TVBRATO ORDINE, IN SENIO, HEV, PARENTES FECERVNT FILIO OPTIMO.

non,quòd idem etiã alio haud exprimerent modo, hoc loco annotandum, quod epitaphio quam elegantissimo pariter legitur,Romæ in regione capitelli, propè S. Marchum, in domo Franscisci Nouelli, sic.

FVNDI HVIVS DOMINVS INFANS HIC IACET, SIMILIS DEO, HVNC AB ANTE OCVLIS PARENTIS RAPVERVNT NYMPHAE IN GVRGITE, MONVMENTVM QVOD FILIVS PATRI FACERE DEBVERAT, IPSE FECIT.

Et alibi in transtyberina in S.Chrisog ono, idem ferè,nec secus quam suprà.

QVOD FAS PARENTI FACERE DEBVIT FILIVS, MORS IMMATVRA FECIT VT FACERET PARENS PATER SVCCESSVS SVPREMVM PRAESTITIT OFFICIVM.

DVII.

1 *Remedium ordinarium,facit cessare extraordinarium, tamen aliquando concurrunt.nu.2.*

1 QVanquam dici soleat,officium ordinarium tanti esse,vt extraordinarium cessare protinus faciat.vulg. l.in causæ.ff.de min.vsque adeo vt tenuerit alibi Alex.in l.1.vl.co.in prin.C.de eden.quod si quis actione in factũ ex illo edicto compe'li potest ad edendum rationes suas opus non erit officio iudicis,ex quo illa ordinaria est, hoc ipsum autem extraordinarium,& ad idem etiam sacit bonus te.in l.quædam.in princip.ff.eod.& alibi Bald. (quod scitu dignum est,)in l.quæsitum per illum te.ff.de tutel.si Episcopo fuisset ex causa,puta infirmitatis,vel senij datus coadiutor,& postea moriatur, q; capitulum se de vacante administrauit,vsque ad successoris aduentũ & non adiutor,quoniam capitulum administrator legitimus est,& ordinarium quoddam,coadiutor autem datiuus & subsidiarius.Nihilominus tcõcurrunt alio casu, si detur.factio in factum,vt d.l.1.& not.& nimirum,qa subsidiaria ipsa quoque est,& datur ex æquitate, in qua etiam officium iudicis fundatum reperitur.l.quoties.ff. de præscr.ver.Adde tu,quod imo datur etiã quod actio simpliciter cõpetat, puta directa rei vẽdicatio, vel publiciana.l.si ego.ff.de publician.vel interdictum.l.2.§. hoc interdictum.ff.nẽ quid in hoc public.& generaliter in actionibus arbitrarijs & stricti iuris.l. .in fi.ff.de eo. qd cer.loc.nec ob.te.in d.l.in causæ.quia id locum habet in causis minorum,vt sensit & bene Calderi.in consi.2.inc. an autem.de lib.obla.& non regulariter,& recte.dictum quæ est semper memoriæ commendandum.

DVIII.

1 *Pœna in ecclesia Dei nulla est maior excommunicatione, & appellatur bãnum christianitatis.& supra.sing.480.in fi.*

2 *Excommunicatus in vno melioris est cõditionis quã bãnitus.*

1 ADeo verum est,quod alibi dr,in ecclesia Dei.s. pœnã nullam esse maiorem,neminẽq; grauius affligi posse,quam excommunicationis sententia.in c.corripiatur 24. quæstio. 3. ex quo ea innodati sunt inter homines & nihilominus eorum dulcissimo commercio carent l. hi qui sanctam fidem.C.de apostа.quam intelligit Pau. 1.ad Corin.ca.5.dum dicit, Sathanæ in interitum carnis tunc nescio quem tradi debuisse.& alibi appellat Ab.Panor.(quod nota)in c.2.in prin.de purg.cano.bannũ christianitatis,vt exinde etiam videbimus, quod licet literis ordinarii,siue testium subscriptioni minime credat: ca.in certa.20.q.5.& no.in c.1.& 2.de fide instrum.credi tur tamen,si sententia excommunicationis intelligatur c.curæ.11.q.3.c.post cessionem de proba.& in spẽ Calderi.tradit in consi.3.incip.an literas.de fide instrumen. & annotatu dignum est,ad d.pœnæ grauitatem ostendẽdam,quam per electionem extra synagogam Iudæi,q; dã quoque maximum esse existimantes,exercebant, vt Io.9.legitur.ibi,*Iam enim conspiraurant Iudæi,vt si quis cœcum confiteretur à Christo illuminatum,extra synagogam fieret.*& hac de re etiam,vt ibidem dicitur,ipsum cęcum quia miraculum fatebatur,& Christum prophetam di-

ceba-

cebat,eiecerunt foras,& longe melius q̃ alij,qui quamuis in eum crederent,hoc ipsum tñ timentes,ne extra synagogam.s. fierent palam de coloqui nó audebant. Sed (proh dolor)vt idem Abb.declarat in ca.clericos de cohabi.cler.& multi.q̃ frequentia nimia hoc tpe, quia etiã leui plerunque de causa fertur,imò fulminatur à prælatis nostri temporis,contemptibilis facta est, vbi alias à
2 suspensione & interdicto incipere deberent demum & vltimo loco ad eam deuenire. Est † verum(quod ẽt ob seruationedignum puto)q̃ excõicatus quo ad aliud, melioris cõditionis esse videtur quam bannitus ex quo ille impunè interfici põt vt concludũt communiter docto. in c.quæ in ecclesiarũ.de const.& in l.j.C.de accu.& in l. amissione.in §.qui deficiunt.ff.de capi.dimi.quod in excommunicato haud est considerabile,vt originaliter inquit Bal.in l.cum mulier.in 6.col.ff.solut.ma.& quia de materia dixi alibi latius,nunc aliter insisto.

DIX.

1 *Periurus an sit ipso iure infamis.*

1 ALiud mirabile dictu vr̃,q̃ periurus, † cuius crimen apud AEgyptios capitali pœna feriebatur,graueq̃ue idipsum putantes Scythæ,simili supplicio castigabant, per solum regium tantum,& nõ aliter iurantes,& quodeniq̃ue Roma hoĩes nihil maius existimabant,diligentius iusiurandum violatum iudicantes, quam aliud crimen non sit apud nos,& de iure infamis.c.quicunq; vi. q.1.testimonium de testi.inducendo tñ vt per Calde.in consi.5.incip.an per iuris,de iureiu.adeo odiosum alias, vt suis si transfuerit in rem iudicatam,lata nihilominus prætextu iuramẽti necessarij falsi,retractetur,ſm gl.in l. admonendi.& ibi Bar.in 1.col.ff.de iureiu.in re solu.cõtrarij.l.imperatores.ff.de re iud.& l.sub specie.C.eo. ipseq̃ue à iurando repellatur,qm̃ semel malus semper præsumitur,malus in eodem genere mali.c.semel malus.de regu.iur.in 6.c.paruuli.22.q.3.& no.in l.Cassius.ff.de senato,& sic non erit de casib.ab ipso iure expressis.& de q̃bus in l.1.ff.de his qui no.infa.prio singula.dicto.tñ notãdum est, q̃ infamis erit,si à transactione iurata, seu pacto recesserit,vt idem Calde.inquit in loco supra allegato.per no.in l.si quis maior.C.de transa.nec simpliciter adhuc,& ipso iure,sed ita demum,si talis per sententiam iudicatus fuerit,& idem Ang.in auth.sceni, non solum si fideiuss.præstent ad fi.asserens ad istam distinctionẽ reduci debere, quæ habentur in d.c. testimonium de testi.

DX.

1 *De enthymemate, seu syllogismo imperfecto.*

1 ADea,quæ no.in l.1.ff.si cer.pet.de enthymemate,† q̃ nihil aliud est,quam mutilatus syllogismus,cum maior,vel minor omittitur,vt in l.Titię textores.vbi etiam Iaſ.multa,in 1.col.ff de leg.1.vr̃ mihi quod sit melior tede iure in l.aut facta.in §.fi.ff.de pœ.ibi,multis personis crassantib.exemplo opus est ex quo sequitur necessario ex hoc maleficia exacerbari debere.& fortè nõ aliter intelligitur,quod dr̃ Inno.quoque in c.1.de constit.ex causa.dicere leges transgredi.Vel & melius,quia Paulo supra hoc idem tex.prædictus,si recte legatur,dixisse videtur,quicquid alij sentiant alibi exemplum istud sic inducentes,& malè,nec ipsum iurisconsultum,si sic dixisset, reprehendi potuisse affirmemus,qm̃(quod proxime declarabam)figuratus modus loquendi fuisset,vt alibi etiã in l.1.ff.de pact.& in §.est & aliud Inst.de dona.& in §. sed ius quidem.de iur.nat.eo.li.& in l.illicitas.in §.ne tenuis.ff.de offi.præsi.& in c.forus.vbi gl.magistra in vers. parte ablata.de verb.sign.& sexcenta sunt huiusmodi non negligenda,quæ quoniam ad vnguem omnia in dialogo de figuris propediem vulgando congessimus non refero aliter,sed ad alia statim & euestigio transeo.

DXI.

1 *Mater à filio hæres instituta,rogataq̃ de restituendo,non imputat fructus in quartam,& parentibus debet relinqui iure institutionis,nec sufficit quoquo relicti titulo.*

2 *Intellectus l.non etsi parentibus.ff.de inoffi.testa.*

1 MAxima hodie fuit contentio in foro, an mater filio instituta & rogata hæreditatẽ restituere, cõputaret fructus in quartam?tenebãtq; multi audacter qđ non.per lex.in l.nã si parentib.ff.de inoffi.test.vbi in sil turbato ordine,hæreditas liberorũ non minus parẽtib. debita est,quam ecõtrà parentũ liberis,vsq; adeo,addas tu,vt sicuti ascendens tenetur descendentib. relinquere titulo institutionis legitimam,ne testamentum subuertatur,ita teneanr econtra,descendentes ascendentib.ne sufficit idipsum facere quoq; relicti titulo,ſm gl.in c.si pater.de test.in 6.per quam ita etiam dixit Imo.in l.his verbis.in fi.ff.de hæredi. instituu. & sicut filius habet annum ad petendam bonorum possessionem. l. prima. §. largius.ff.de suc.edi.ita habet pater.l.pe.§.fi.ff.quis or.in bonorũ pos.serue.& sicuti vltimo loco eiusdẽ filij hodie legitima aucta est,ita est aucta legitima parẽtũ,vt in auth. de trien.& semi.in prin.& in auth.nouissima.C.de inos. testam.& not.Bal.in l.pater filium. in prima lectura.in prin.& in repe.in vlti.col.ff.de inoffi.testa.ergo pari rõne idem dicendum videretur hoc casu,quia filius(primi gradus intellige)sr̃ haud cõputat.l.iubemus.C. ad Trebel.& per Scriben.latè in l.Marcellus.ff.eod.in auth.sed cum testator.C.ad leg.Falcidiam.Sed tñ contrarium verius est,& ita decisum fuit,ex quo te.in d.l.iubemus.resti sit,vetatq; extensionem fieri debere ad casus in ea non expressos.& qñ non resisteret,haud esset quoq; dicẽdũ, qm̃ nostrum non est legem extẽdere.l.si vero.§.de viro ff.solu.matrimo.l.si seruum.§.non dixit Prætor.ff.de acquir.hære.l.in conuentionalib.ff.de verb.obligati.l. 1.§. in re igitur dubia.ff.de exercito.acti.imò q̃ vr̃ casus ad literam,in l.filiusfami.in fi.ff.ad leg.Falcid.nec in terminis secus tenuit Bar.in l.in fideicommissariam.ff.ad Trebel.& Calde.quem palam legimus vt veritas meiius iudici innotesceret,in consi.41.inci.an mater.de testa.nec
2 facit ob id decisio d.l.nam† & si parentibus.& similium, quia procedunt in casib.suis,in quib.planè id decisum esse reperitur,non isto à l.omisso,& in quo nõ militant rationes, quæ locum habent in filio, haud computantes fructus prædictos.& est determinatio certe memoratu digna.

DXII.

1 *Parentes tenentur thesaurizare filijs,non contra.Rursum patri licet uendere filium ex causa tamen,non contra.*

2 *De materia l.nam & parentibus.ff.de inoffi.testa.*

ETsi multa dicta supra proximè,facientia ad materiã l.nã & si parentib.ff.de inoffi.testam.hoc aliud tamẽ prætermittendum non est scitu ẽt dignum,& memorabile,q̃ quãuis naturali quodãmodo debito parentes filijs thesaurizare teneanr,& debeant,non tñ idipsum facere debebunt.aut tenebunr filijs parentib.Apost.2.ad Cor.teste.ca.12.& legitur in c.prædicator.16.q.1.& in argu.in l.fi.de bo.dam.& in c.ius naturale.1.dist.traditq; Calde. & in no.q.quidem in consi.1.inci.pater.in 3.col.de don. inter virum & vxor.Nec filio rursum permissum esse,videtur,vendere patrẽ causa,vt patri permissum est filium distrahere.l.2.C.de patribus. qui fil.distra.alias non esset tã magna potestas eiusdem patris in filium,quantum sibi tribuitur,haud dicendum.l.in suis.ff. de lib.& posth. l.3.C.de pat.pot.& hoc idem lege Deuter. quoque cauebatur.c.21.his verbis.*Si genuerit homo filium contumacem, & proterunm,qui nõ audierit patris,ac matris imperium,& coercitus obedire contemserit,apræhendant eum, & ducãt ad seniores ciuitatis,& dicant, Filius noster iste proteruus est,& contumax,monita nostra audire contemnit,comessationibus vacat,et luxuriæ,atque cõuiuijs,lapidibus eum obruat populus ciuitatis,& moriatur,vt auferatur malum de medio,& vniuersus Israel audiens pertimescat.*Imo & ad propositum,q̃ nec in le.12.tab.causa allegabatur simpliciter dicente sic.*Vendi filium patri potestas esto.*

DXIII.

1 *Necessarij hæredes quare dicantur.*

Postea

POsteaquam de lege.12.tab.facta est mentio,nec aliud ignorandum censui,dum dicitur in §.necessarij vero.
1 Inst.de hær.quali.& dif.quod ideo appellantur necessarij,quia omnino siue velint,siue nolint,tam ab intestato quam ex testamento,ex lege 12.tab.hæredes fiunt.Verba.l.eiusdem,successionem tamen intestati tantum cõprehendentia hæc fuisse,quæ vt antiquitatis nihil penitus ignoretur,iuxta dictum Imperatoris,in princ.de testa.eo.li.& in l.vnic.in §.& cum triplici.C.de caduc.tol. quod etiã reassumpsit Bal. in §.quibus in 2.col.in proœ. C.hic etam subijcere decreuimus, & sunt huiusmodi. *Intestatorum hæreditates primo suorũ hæredũ velint nolintue sunto, his deficiẽtibus, agnatus proximus familiæ habito*, & de materia alias iu l.in suis.ff.de liber.& posth. & in l. qui se patris.& ibi nos multa.C.vnde lib.& in l.& si sine. in §.sed quod Papinianus.ff.de inoffic.testamen.

DXIIII.

1 *Magiatres species.*

IN eadem l.12.tabul.adhuc continebantur verba hæc, *Qui fruges excantasset,pœnas dato, neue alienam segetem pellexeris excantando.* Indigent declaratione. Ideo dic,
1 q̃ ex tribus† magiæ speciebus,hæc venefica appellatur aliarum autem vna naturalis,altera vero mathematica, earumq; sectatores,magi,quos sacrorum euangeliorũ interpretes,Caldeorum Philosophos exponũt,& sic magiam naturalem,Philosophiam quandam intelligentes, ijq; multi fuerũt,tũ vr̃ maxime q̃ Christũ natũ munerib. salutarũt Apolloni? Thianeus,Hiarchas,Testio,Budda, Numa Pompilius,Zamolzides,Abbatis,Hermes,Zoroastes,& alij innumerabiles,quorum Brachmanes,Gymnosophistæ,Babilonii,Romani, Thracæ, Hyperporei, Aegypti,& plæ,maximè gloriabanr̃.multi item Mathematici,pcipuè Architas Tarentinus, Mercurio & Albertus Magnus,à quib.statuæ loquentes,,siue colũbæ volantes,miro quodam artificio fabricatę fuerunt.Venefici,p pemodum infiniti,ita vt quemadmodum hic fruges excantari posse dicta lex sensit, verbis prædictis,Magis amplius & veneficis pœnam minitans,quod Virgil.quoque in Buco.ostendit,dicens.

Has herbas,atque hæc Ponto mihi lecta venena.
Ipse dedit Mœris,nascuntur plurima Ponto.

Pari modo hoĩes aliqñ in lupos versos fuisse, vt Demarchus Parrhasius, extis in sacrificio degustatis,aliaq; multa fieri posse,credere debemus. Quandoquidem etiam Nabuchodonosor in bouem(historia nota)versus sit Tẽpestatẽq; hymno compescuerit Orpheus, & Vlysi tandem sanguis verbis restrictus fuerit. dicta omnia cum scitu,tum ẽt non minus quam alia,meram iuris peritiã sapientia ad d.legis.12.tabu. declarationem, seu potius exornationem memoratu digna,& ga apud nos plerunque istorum facta est mentio, quæstionesque accidunt sępissimè,vt in c.qui sine.26.q.2.& in c.si quis Epis.26.q. 5.& in c.Episcopi.& in c.nec mirum.ea. q.& cau.& in l. nemo.C.de malefi.& mathe.imo & toto titu.

DXV.

1 *Clericus in ludo niuis cum cadat alio impellente,ita vt sanguis exeat, impellens incidit in canonem si quis suadente diabolo,& indiget absolutione.*

IN ludo niuis quidam clericus,his diebus ludẽdo,'vt fit, cecidit adeo grauiter,alio clerico tñ ipsum impetẽte,vt ei è naribus, & ore pariter exiuerit sanguis,quærebat à me Aegidius Tapia Hispanus,scholaris quam maximè doctus,& ex nostris auditoribus lectissimus,qui cum nõ minus semper dubitet,quam iuri operam nauet, efficit vt credam facilè,ipsum breui euasurum in magnum vi
1 rum,an dictus clericus simpulsor esset excommunicatus,anque incidisset in canonem Concilii Lateranens.si quis suadente diabolo.17.q.4.cui dixi tunc non recordari vbi præcisè & in specie qõ hæc tradetur, & rñsponderi amplius potuisse,q̃ si verba odiosa dicta fuissent, qm̃ vt plurimum rixæ & rumores sequi solent, taliter vt ludus noxius possit,& iure merito quidem appellari.ludus autem noxius est in culpa.l.nam ludus. ff.ad leg. Aquil. cap.1.de præsum.c.recurrerit.23.q.3.& de materia alias in c.continebatur.de homi.ego non potui non dici talis & in terminis domum reuersus comperi decisionẽ Calde.ita declarãtis & tenentis,& bene,vlque adeo vt absolutio etiam fuerit necessaria,in consi.suo incip.clericus. sub ru.de senten.excom. & est quotidianũ ac singulare.

DXVI.

1 *Libertas licet non detur per procuratorem,potest tamen dari per filium iussu patris,Item & per patrem de consensu filij,& in hac re multa in discursu.*

PEtrus Leonissa Patauinus iuuenis multijugæ virtutis, & optimarum artium perquam studiosus,hodie,quę fuit dies vltim. Decembr. MDXXXVIII.habuit in punctis.l.nec mulierem. C. de vi liber. quam,pro singulari iuncta tamen gl.& dum recitaretur,cogitantes obseruabimus,quod licet† libertas per procuratore dari non possit,vt ibi.& in l.seruus furiosi.ff.de manumis.eaque ratione,quia in administratione patrimonij.manumissio nõ est dari, dari tñ põt per filium iussu patris.l.furdi.ff.de ma.vind.l.1.in fin.C.commun.de manumi.& econtra filii consensu per patrem.l.pe.C.de his qui à nõ do. ma. & no.in d.l.1.argumẽtũq; optimũ est in l.nã si parentib. ff.de inof.test.& consensu filii diximus de industria,qui non videtur cõuenire,ipsum patri iubere debere,vt ecõtra pater filio.l.filio famil.C.de iur.delib.& ibi declarat Sal.dictum certè pro exornatione l.si quis mihi bona.§. iussum.ff.de acq.hær.egregium.& idem habetur etiam in l.nepos.ff.de manumis.& in l.si pater.ff.de man.vind. & non ab re,quia libertas fauorabilis est, quam fauere, & tueri amplius.Roma.legibus,& præcipuè Imperatorio nomini,peculiare est,vt in præa.l.1.tex.met ait.& in simili in d.l.si pater & facit, quia videmus,quoq; manumissionem ex causa semel approbatam per iudicem,retractari nõ posse,etiam si postea falsa appareat.§.eadem Inst.quib.ex cau.ma.li.Item q̃ mulier pro nullo interedit.nisi idipsum pro libertate faciat.l.1.ff.ad Velleian.l. pen.C.eo.& quod seruus denique libertatem cõsecutus minore restituto,eam non perdit.l.& si sine §.sed quod Papin.& ibi per Doct.ff.de inoffi.test.Quæ rõ tamẽ mihi non placet,ex quo ea attenta,deberet etiam per aliam dari posse.& tamen(vt regula ipsa dictat)non datur, nec isto casu locum habet,quod traditur in l. 1. in §. usus.ff. de procu.& in reg.qui per alium.de re.iur.in 6.considerando.etiam hoc nõ dici in d.l.1.per modum rõnis, & si rõ est,non videtur finalis.Ea igitur(vt coniicio)assignari potest,quia lex identitatem personarum cogitauit.l.fi.C. de impub.& alijs subst.l.in suis.ff.de liber.& posthu.rata hoc ipsum in patre & filio tolerari, quemadmodũ alia multa alibi à me scripta,quæ hic non repeto.quod ex eo etiam.nouissimè videre licet,quia in d.l. 1. emancipati excluduntur,in quibus non habet locum, quod dicitur in d.l.fina. & similibus. & hac de causa ipso patre mortuo,testes esse possent in negotiis ipsius,secundum Baldum in l.qui testamento,in §.quæcunque 2.col.ff.de testam.& in terminis probatur in l.qui in potestate.C. de in ius vocan.& in l.lis nulla.ff.de iud.

DXVII.

1 *Arbitri,seu arbitratores partium consensu electi, & semel approbati,possunt tamen vt suspecti recusari,et qua sit rõ.*

ALiud mirabile etiam mihi semper est visum, quòd
1 Arbitri,seu arbitratores,partium consensu electi,& semel approbati,possint vt suspecti recusari,quodque recusatio non sit temeraria arg.sumpto ex hisq; habentur in simili in l.postquam liti.C.de pact.in l.1.in §. qui semel.ff.de succes.edic.& in c.quam sit periculosum. 7.q. 1.& in reg.quod semel placuit.de reg.iur.in 6. Considerando etiam tertii præiudicium,cui ius ex dicta electione acquisitum esse videtur,quod inuito eo ei auferri non debet.vulgari.id quod nostrum.ff.de reg. iur. l.si. ff. de pact.Sed nimirum,quia causa semper excepta videtur in quacũque dispositione.l.si hominem.ff.man.& quia no

uo indi-

uo indigent auxilio, quæ de nouo emergunt. l. de ætate. §. ex causa. ff. de inter. actio. c. cæterum. de iur. cal. Consi derando etiam durum esse coram iudice suspecto litiga re, quanquã eũ quoque nos elegerimus, antequam suspi tionis causa superueniret. l. apertissimi. C. de iudi. c. q̃ su specti. 3. q. 5. & ita in terminis tenuit. Calde. in cõsi. 6. inc. an officiales. sub rub. de app. nec secus dicendũ censeo.

DXVIII.

1 *Emancipato filio pupil ariter substitui non potest, exhæredato tamen sic & quæ sit ratio diuersitatis.*

1 EMancipato filio pupillariter substitui nõ potest, quã quam substitutio huiusmodi fauorabilis sit, gratia pupilli introducta à lege, vt no. in l. 1. & 2. ff. de vulg. & pu. subst. & in l. ex tribus. C. de inof. testa. cui tamen pa ter stipulatur. l. quod dt. & ibi per Bar. in vlt. co. ff. de ver bo. ob. durum certè & prima facie à rõne pœnitus alie num, cum sit maximè, q̃ substitutiones longè magis fa uorabiles sint, quam contractus, secundum Bal. in l. hu manitatis. in 12. col. C. de impu. & alijs subst. & in l. sanci mus. ad fi. C. de ver. sign. & probatur in l. in testamentis. vulga. ff. de reg. iur. & in c. cum dilecti. de donatio. adeo vt nec hodie sublata sit differentia emancipationis & pa triæ potestatis. iuxta ea quæ habentur in §. si vero. in ver sicu. nullam. in auth. de hære. ab intest. venient. & in l. me minimus. C. de legi. hær. idipsum permittatur, ex quo su blata est tũ in successione intestati, non autem testati, vt declarant Doct. in l. si emancipati. C. de colla. & in l. sicut. C. de milit. testa. & in l. ventre. vbi Bar. in 6. col. ff. de acq. her. & Iaf. latius in l. Gallus. in §. & quid si tũ. in 7. ff. de li be. & posth. Nisi dicamus, & perpetua dignũ est obserua tione, q̃ quãuis alias fauorabiliores sint substitutiones, & vltimæ voluntates generaliter, alijs casibus, quam cõ tractus, non sunt tũ in isto, qm̃ inuentæ de iure ciuili, La cedæmoniorum moribus. d. l. 2. non immerito etiam pa triam potestatem desiderant, quæ nullo alio iure inuen ta dt. l. nam & ciuium. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. qua rõne exhæredato fieri etiam permissum est, ex quo tunc & eo casu potestas patria non amittitur. l. quemad modum. ff. de inoffi. testa. §. non solum. Inst. de pup. sub. & in prin. eo. tit. & lib. alias mater quoque filio, vel pater ipse naturaliter tũ posset substituere, & frater fratri pari ter, quia ipsi ẽt stipulatur, habetur in l. stipulatio ista, in §. alteri. ff. de verb. ob. & tũ falsum est. l. si mater. l. Lucius. ff. de vulg. & pup. sub. §. igitur. & in prin. (singula singu lis referendo) Insti. de pup. subst. & dixi ego latius in l. p cibus. in 3. lect. in 9. q. textualium. C. de impub. & al. sub.

DXIX.

1 *Pacta nouissima prioribus derogant, quando illis sunt contra ria, et nouissima sint ĩ viridi obseruãtia, et an sit perpetuũ.*

1 PActa nouissima prioribus derogant, qm̃ illis sunt con traria. l. pacta nouissima. C. de pac. l. si mihi & tibi. §. in legatis. ff. de leg. 1. alias secus. l. nõ ad ea. ff. de cond. & de mon. & tradit Alex. in l. si quis eum. in prin. ff. de vulg. & pup. subst. si nouissima tũ sint in viridi obseruãtia, & vtẽ tium moribus approbata. l. 2. ff. eo. l. Arriani. C. de hæret. & per Bal. in authen omnes peregrini. in vlti. co. C. com mu. de suc. & Arc. in c. fi. 4. dist. Sed contra (& vr̃ singula re dictũ) q̃ imo non derogent, & fortius, quia si stet sta tutũ, quod de adulterio & furto omnes iudices ciuitatis cognoscãt, & nouum factum sit statutum postea, quod cognoscant solus capitaneus, non propterea cæteris adẽ pta est iurisdictio, & tamen ex supra dictis contrarium dicẽdum esset, ideo videndus est Ang. vbi rationem etiã assignat, in l. 1. per illum. tex. C. vbi & apud quem.

DXX.

1 *Deceptis & non decipientibus iura subueniunt. fallit in do ctore, si causam perdat, erum integ. restitui postulet, item in mercatore, si se in actibus mercantiæ deceptum dicat.*

1 DEceptis, t & non decipiẽtibus iura subueniunt. c. cũ vniuersorum. de rerum permu. l. 2. §. verba. ff. ad vel leia. l. si fine. C. eo. & tamẽ (q̃ nota, & obserua) mercator minor descriptus in matricula mercatorũ, si se deceptũ in actibus mercantiæ dicat non auditur. ita Ange. in l. 1. C. q̃ & aduer. quos. maxima certe admiratione dignũ, cum inter eos non agatur nisi de bono & æquo. l. Quin tus. ff. manda. & not. Bal. in l. cum fidem. C. de non num. pecu. & in l. si pro ea. in vlt. col. C. manda. & in l. fin. in pe. C. de hære. vel actio. ven. nisi hoc idem esse ea rõne dica mus, quia quodammodo turpitudinem suam allegat, & est verum. & idem in doctore, qui se peritũ profitearur & causam perdat, vt non audiatur, si in integrum restitui voluerit. l. transactio. C. de transa. l. 1. C. de furt. c. in ter delictos. de donatio. & est argum. in l. 2. in §. Seruius autem Sulpitius. ff. de orig. iur.

DXXI.

1 *Qui in vtero est cũ de eius commodo agitur, habetur pro iam nato, nõ si de eius incommodo, præscriptio tamen ei currit, pupillo vero non et quæ sit ratio.*

1 QVi in vtero est, cum de eius commodo tractat, ha betur pro iam nato. l. qui in vtero, vulga. ff. de sta. ho mi. non si de eius incommodo. c. 2. & ibi Abb. Pa. not. ex trã qui fil. sint le. & multa in collecta. super. d. l. qui in vte ro. congestimus, videnda alias. Hoc vnum tñ nunc haud prætermittẽtes certè annotatu dignum, & q̃ ibidem ẽt retulimus, quod pupillo præscriptio non currit, ei vero qui in vtero est, sic. l. sicut. C. de præscrip. 30. vel 40. anno. l. etiam ei qui prius. ff. de mino. & per Bal. in c. 1. in 2. no. de præsc. & Ang. in d. l. qui in vtero, & tamen aliquo re spectu de eius commodo agi vr̃. & annotatu dignum est se dixi, quia præscribit, & nihilominus contra neminem præscribitur, ſm Bal. in loco præallega. dicentẽ alibi non reperiri. In terim tu diuersitatis rõnem cogita, & nouis simè vide Fran. Bal. in tract. præscri. in 1. par. 6. par. prin cipa. in 33. casu. in prin. & 7. co. in ver. de ista materia.

DXXII.

1 *Filiusfamilias non debet esse deterioris conditionis, quam ex traneus. fallit. nu. 2.*

1 FIliusfamilias t deterioris condionis esse non debet, q̃ extraneus. l. Celsus §. fi. ff. de leg. 2. vbi plurib. hæ dibus institutis, si vnus rogetur legatum restituere, isq; portionem sibi debitam repudiet, cæteris accrescet, nec ad onus repudianti iniũctum tenebitur, multoq; minus alias deterioris conditionis esset quam extraneus, haud 2 dicendum, vt suprà. Et tamen (q̃ nota) deterioris t condi tionis est alio casu, qm̃ non vsucapit pro hærede, extra neus autem si c. l. nihil. C. de vsuca. pro hæred. l. 2. §. filiũ. ff. eo. nisi ex capite agnatorum veniat, quia tunc secus, vt inquit Alex. in l. 1. in vlt. co. C. qui admit. ad bo. posse. ex quo cõtinuatio dominii, de qua in l. in suis. ff. de lib. & posth. retinens fortè ne vsucapiat regulariter, nõ est hoc casu considerabilis, & in d. l. 1. non etiam late diximus, & latius in l. qui se patris. in euidential. C. vnde lib. & est arg. in l. si pater. ff. de adop. & in l. pro hære. ff. de acqui. hæ re. & in l. tutor. in prin. ff. de fideiuss. & mille sunt huiusmodi, quæ non refero.

DXXIII.

1 *Argumentum ab effectu adeo est efficax, vt simile dicatur.*

1 A Deo t efficax est argumentum ab effectu, vt simile di catur, quod idem est taliter, Alc. teste. in l. qui liberis: in prin. ff. de vulg. & pupi. substi. quia dẽ alibi in l. 1. in §. lex Falcidia. in 3. col. ff. ad leg. Fal. non referre, an interpre tatio sit extensiua, vel effectiua, ex quo ius in nomine nõ cõsistit, nec talis disputatio aliis quã pertinacibus est re linquenda. iuxta gl. in rub. ff. fol. matrimo. & alibi Bal. in l. legitimos. in fi. prin. ff. de legi. tuto. quod cum iura esse ẽum, non autem formulam verborum considerent, & inter tria requisita in tutelis, necessarium sit tutorem p̃mittere, q̃ pupillum inde sensum non relinquet, paria erunt q̃ formaſ in p̃missione dicatur, sine vlla cunctatione, vel verba æquipollentia ponantur. l. oĩm. l. qm̃ in dignũ. de testa. & alibi Ang. Vltimo loco (quod est quo tidianum) in §. hæc autem. in 2. co. in procem. fforum, q̃ si quis percutit aliquem, præsumitur eum appẽsate per cussisse. qua de re fortè inoleuit practica, qd̃ assessores hoc ipsum

hoc ipsum faciant verisimiliter lucri causa, & vt pecunias ab infœlicissimis reis his hamis expiscantes extorqueãt, sciturihac theorica deinceps, & posthac, iuridice fieri, ni si aliter ex processibus constet.

DXXIIII.

1 *Homo dignissima est creaturarum.*
2 *Actio personalis reali dignior.*
3 *Persona aliquando facilius alienatur, quam res.*

1 HOmo t dignissima creaturarũ est. l. iustissimè. ff. edi. Hedic. l. cognitionum. ff. de varijs & extraor. cogni. l. in pecudum. ff. de vsu. vnde Virg. alibi nob. Poeta, *Illi cœlestis origo est.* idipsum Gene. 1. sentiens, quod eum Deus opti mus maximus ad imaginem & similitudinem suam crea uerat, relatum etiam in capitu. hæc imago. 33. quæst. 5. vn de Ouid. quoque alibi.

Pronaque cum spectant animalia cætera terram.
Os homini sublime dedit, cœlumque videre.
Iussit, & erectos ad sydera tollere vultus.

& alibi Claudia.

Quid mentem traxisse polo, quid profuit altum?
Erexisse caput pecudum simore pererrant,
Auia si frangunt communia pabula grandes?

dicẽte ẽt Psal. *Minuisti cũ paulo minus ab Angelis, gloria & honore coronasti eum, constituisti que super opera manuũ tua rũ, oĩa subiecisti sub pedibus eius, oues et boues et pecora cãpi.* dixique ego multa in dialogo de hominis dignitate & ex cellentia, quem propediem vna cum alijs Deo dante, pu blicauimus. & hac ratione t actiones personales sunt reali bus digniores, vt no. in rub. ff. si cert. pet. nec rei appellatio ne. quamquã generalis sit, l. 1. ff. de eo. venit homo, vt ibi 2 diximus, & no. etiam in l. 1. ff. de rer. diui. aut rei minoris accessio esse debet, vt in d. l. iustissime, præterquam in ca su capitul. multorum de Iudæ. connexitatis & adiuncti rõ ne. Nihilominus vnũ notetis velim, q̃ interdum t facilius 3 persona alienatur, quã res, probo, quia minor seipsum alie nat, & tamen non alienat bona, ita Ange. in l. & seruorum. in prin. ff. de sta. ho. Item paterfilium vendit. l. 2. C. de pat. qui fil. distra. & tamen de re filij non transigit. l. de re filio rum. ff. de transac. cogita.

DXXV.

1 *Aequalitas in iudicijs seruanda, & ideo publicato processu si minor restituatur ad probationes inducendas, eius ad uersarius prædicto beneficio utetur.*

1 MInor, t publicato processu, restitutus est ad probatio nes inducendas, dubitabatur heri in foro, nũquid ad uersarius suus beneficio prædicto vti potuisset? Dicebant aliqui cauillosi aduocati, licet hoc ipsum fortè haud sentiret, q̃ nõ, quia restitutio facta est mero fauore ipsius mi noris, vsque adeo vt ad ipsius lesionem nõ debeat hoc mõ retorqueri. vulg. l. q̃ fauore. C. de leg. capitul. quod ob gra tiã. de reg. iur. in 6. & male, qm̃ in iudicijs æqualitas seruã da est l. fi. C. de fructi. & lit. expen. l. amicissimos. §. Lucius & ibi Baldus in 2. col. ff. de exc. tutorum. l. petendæ. C. de temp. in integ. rest. pet. & ideo dicebat alibi idem Bald. in l. hac edicta. li. in 3. col. C. de secun. nup. quod licet in proui dentia testatoris inæqualitas esse possit, æqualitas tamẽ es se debet in lucro legis & hoc modo, quo solent. d. l. quod fauore, & similes limitari, vt ibi Bal. in 7. opp. declarat, læ sio prædicta dicetur rationabilis, & in ipsius fauoris con sequentiam venire. l. cum ex oratione. §. fi. ff. de excu. tuto rum & ad propositũ ita tenebat Ang. in l. qui res. in §. huic applicatur. ff. de sol. & in d. l. petendæ. in 1. col. ad fi. nisi aduersarius fuisset in dolo, quia tunc secus, nec eidem patro cinari deberet. l. in fundo. ff. de rei vend. capitul. sedes apo stolica. de rescrip.

DXXVI.

1 *Forma petendi re stitutionem.*

1 QVoniam t vidi quam plurimos etiam errare grauiter, in formatione libelli cũ petitur restitutio, volui pra cticã Ang. subnectere, certe non spernendam, vt semper dicat petens, seu petat quis dicens, ipsum lesum restitui de bere aduersus id, quod sibi læsio abstulit, in l. cum & mino res. in 1. col. C. si aduer. rem iud. quoniã id quoque regula re est l. quod si minor. §. restitutio. ff. de mino. l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posth. & tradit Ale. in l. cũ quidam in princ. in 2. col. ff. de acqui. hered. ita vt si rẽ ab stulerit, ad rem etiam fiat restitutio, si actionem, ad actio nem, si ius denique, quod in processu & in sententia habe bat, ad sententiã & processum pariter, alias non esset in pri stinũ statũ repositio, & in quo læsus reperiebatur, ante quã lederetur, imo quod si bona alicuius dudum exiticii ciui tatis venderentur, tenebitur venditor, hac ratione. si ipsi exiticio rejntranti bona restituantur, secundum eundem Ang. in l. 1. in 2. not. C. de peric. & com. rei vend.

DXXVII.

1 *Forma per assessores visitandi cadauer. & quid facere debe ant, & vnde sumatur practica illa.*

1 ASsessores etiam, cum aliquis interfectus est, statim vi sum & repertum scribi faciunt, vulnera enumerãtes, locum vulnerum, & armorum genera, quibus illata sunt, & amplius interfecti nomẽ, sexũ, ætatem, habitationem & similia. Ignorantes tñ vnde practica hæc sumpta fuerit & propter quid, vt notarij clausulas in instrumentis mul tiplices apponentes de consuetudine, quas tamen non in telligunt, ſm Bar. in l. 1. in 3. col. ff. de iure codi. & Bal. in l. iam hoc iure, in fi. ff. de vul. & pupi. subst. & in l. quoties. in 1. col. C. de hære. inst. ideo sciendum est hoc ideo fieri sole re, vt suppositum ante omnia probetur, & liqueat, posit que inde veritas ingri. l. 1. C. vbi caus. fis. l. diuus. ff. de mil. testa. l. si quæramus. ff. de test. & puuiri quoque delinquẽs sumptũmque fuisse ex l. 1. §. item illud sciendũ ibi, *Liquere igitur debet, scelere interemptum.* ff ad Sil. vbi Ang. etiam no. & bene, estque memorie commendandum perpetuo.

DXXVIII.

1 *Accusans aliquem de falso, debet narrare accusatũ ea inten tione testamentum, seu instrumentum occultasse, ne veri tas appareat.*

1 VOlotte docere aliam practicam, ne aliquẽ de falso ac cusando succumbas & ignorantis aduocati ẽt nomẽ, subeas, vt non simpliciter dicas, testamentum vel instru mentum tibi occultatum fuisse, qm̃ tunc (vt dixi) succum beres, nec incideret accusatus in pœnam falsi, sed narres, q̃ ipse testamẽtũ seu instrumẽtũ occultauit animo & inten tione, vt veritas non appareat, & hinc est. q̃ q idipsum fecit set aduersus vnũ tãtũ, in dictũ crimẽ nõ incideret, ex quo aduersus oẽs occultandũ est, ne veritas (vt suprà) quoquo mõ appareat. l. 1. §. si quis dolo. & ibi idem Ang. adhuc no. & menti tenendum semper exclamat. ff. de tabu. exhiben.

DXXIX.

1 *Litigans cum aliquo qui se tutorẽ pupilli dicit, nõ pot habere nisi copiã tutelæ, & principiũ & finẽ inuentarij, & quare.*

1 REcordor alibi dixisse quantum sit satis, Pupillo sem per præcipuum meruisse fauorem omni lege. miseratione ætatis. maxime. l. ex pluribus. in fin. ff. de adm. tut. l. penul. C. de ser. pigno. dat. mat. dicente ẽt alibi Iurisc. ex re scripto Diui Pii, *Scito me omnem rationem adhibere subue niendi pupillis cum ad curã publicam pertineat.* in l. 3. ff. qui pet. tu. nunc autẽ & nouissimè addendum puto hoc adeo 1 verũ esse, ad dictarum legum exornationẽ, vt litigans t cũ aliquo qui se pupilli tutorẽ dicat, nõ possit habere nisi co piã tutelæ, & principiũ, ac finẽ inuentarij tantũ, & pompa aut paupertas eiusdem pupilli detegatur, ita idem Ang. in l. 1. in §. solent. ff. e. tit. de tab. exhi. & plus q̃ ipse, tutore tũ auctore, manumittit, nec peculium manumissum sequir, & nihilominus in maiore manumittente secus, l. pupillus iuncta gl. ff. de manu. vind. Neque aliud, nisi hoc ipsum si bi vult. quod habetur in l. fin. in §. omnem. C. de adm. tut. dum iurant tutores, promittentes ipsorum defensionem suscipere formaliter, & sine aliqua dilatione.

DXXX.

1 *Taciturnitas consensum operatur in his quæ concernunt tã centis commodum, alias non.*

1 DEtaciturnitate multa dici solent, an t consensum ope rer, nec ne, tũ vel maxime in c. q̃ tacet. de reg. iur. in. 9

& in l.2.in §.fi.ff.sol.mat.late Baldus in l.si fine.in 2.col.C. ad Velleia.& quod idem operetur in concerne t bus fauo rem tacentis,testatur Alex.in l.3.in 1.col.C.de repud.hæ re.quodq́ue præsens confirmatus,si taceat,& non contradicat,consentiat.Bal.in l.Caius.ff.de excu.tuto. nec ſecus, vltimo loco in actu voluntariæ iurisdictionis, si ad idē tñ concurrat minoris fauor, probatur in l.cum ostendimus in §.fi.ff.de fideiuſ.tuto.& p doc.vbi ēt quod in contētiosa,in l.si pater in prin.ff.de adop.Sed quæro,pone q́ debitor meus mihi dicat.Ecce centum, quę tñ tibi debeo, & non vltra,tu vero tacens ea accipias,an videaris consensisse,& in residuo feciſſe tibi quietationem. Videretur dicēdū q́ sic,ex prædictis,& nihil omnus contrariū est verius tex.est in l.si quidē.ff.de excep.& no.Ang.in l.si cum dos. in prin.ff.de actio.re amot.& in l.si ex pluribus.in fin.ff.de sol.& vt quotidianum,obliuioni nō est tradendum.Cōsiderando ēt,quod nec supradicta aliud probant,(vt diceba tur)qm̃ iā testati sumus,consensum ex taciturnitate haud præsumi,nisi in concernentibus tacentis commodū, hoc casu autem esset incommodum,ergo &c.

DXXXI.

1 *Libellus obscurus si à parte opponatur,repellendus, qui dicitur obscurus altero de quinque modis.nu.2.*

1 LIbelli obscuri & generalis facta est mentio,in l.fin.C. de annal.excep.vt nihil valeat scilicet,& reiiciatur , si tamen oppositum sit a parte, secundum Bar.in l.edita.in 3.col.& ibi nos multa.C.de eden.alias secus, ex quo poterit declarari ex aliis actis.l.1.§.si quis argētum.ff.depo. capitul.fin.de lig.obla.adeo quod exceptio ēt generalis iuuat excipientem,vt tradit Ang.in l.1.ff.de exceptio.& est limitatio ad no.in c.pastoralis, cum non sit generaliter verum extra eo.tit.& habetur ēt in l.scire.ff.de excus.tuto.& ideo esto q́ iudex debeat intelligere,q́ corā eo.agitur.l.coram ff.de vera.sign.intelligit tamen satis,si quis in genere fiat, & hinc est pariter,q́ bonorū possessionem agnoscens non tenetur exprimere ex qua agnoscat.l.finali.C.qui adm. & per Alex.in l.quandiu.in secunda col.C.eo. Sed ad propo
2 situm,quia non declaratur,quādo tobscurus dicatur,declara tu,dici altero de quinque modis.Primo rōne æquiuocationis.l.quoties in stipulationibus.ff.de verborū obligati. Secundo ratione generaliatis.l.prætor.edixit.in princ.ff. de in iur.Tertio rōne alterationis.l. prætor.§.quod autē. Quarto ratione non coarctatę locutionis.l.item exigit.ff. de dolo. Quinto & vltimo,rōne indefinitatis.l. si seruit⁹. ff.de seruitu.vi banor.prædior.& sentit Bal.quamquam ad aliud,in l.veteribus.in 1.lect.in 1.col.ff.de pact. obseruandū ppetuo ad dict.l.fi.C.de annal.excep.interpretationē.

DXXXII.

1 *Ex pluribus requisitis si vnum deficiat,vana sunt omnia,vt in baptismo,in. tutelis,& furto,&c.*

1 CAlder.in,alibi in consi.5.incip.puer.in fi.de regula.in not.quæstio.dicit,q́ taliquo deficiente ex pluribus requisitis,vana sunt omnia per tex.in capitulo primo,de baptis.vbi verbum,q́ ad ipsius sacramenti substantiam inter alia necessarium,si defuerit,vitiat baptismū,nec puer baptizatus dici pōt.Adde pulcherrimam Augu.de baptismo loquentis authoritatem,& sic dicentis si verbum tollas,q́ aliud restat aqua,nisi aqua,si vero addas elemēto,idipsum euestigio & statim fit sacramentum & si magis dignū trahit ad se minus,idq́ue in suam conuertit naturam, q́ maxime notandum est & ad propositum Cald.facit ēt tex.in l.tertia in §.hoc autem interdicto.ff.de itin.actuq; priuat. & in l.& an eādem,ibi,*quæ nisi omnia concurrant*.ff.de excep.rei iudica.& in l.quæcūque in fi.ff.de publica.& hinc est q́ in tutelis tria requirūtur decreta,vnum à principio, aliud in fine,& quod tutor promittat non relinquere pupillū indefensum quorum alterum si omittatur,efficit,vt tutela vitietur.l.fi.§.pa.C.de admi.tutor.l.qui repertoriū. ff.de admi.tut.& no.Bal.in l.legitimos.in fi.prin.ff.de leg. tut.& in l.ad testium.in §.si quis ex test.ff.de testa.& in furto & res aliena,& ad furandū volūtas concurrat, qm̃ alias non erit furtum.l.interdum.§.qui rectè.ff.de fur.& in simi l per Imo.videdū omnino in l.is qui putat.ff.de acq.here. qm̃ alias alterum sufficit,puta seruum occisum fuisse, vt, pœna rōne culpę imponatur,licet occidens non habuerit animum occidendi.l.si putator.ff.ad leg. Aquil.vel q́ qs rem bona fide vsucapiat,quamquam credat suam esse, ita vt quandoque veritas,interdum vero opinio attendatur, & vt ibidem ipse latius docet.

DXXXIII.

1 *Promittens præsentare iudici maleficiorum ad carceres accusatum,siue inquisitum de maleficio,an ad id perpetuo teneatur,an vero possit aliquando liberari.*

1 ALiquis promiserat præsentare iudici t maleficiorū ad carceres,accusatum de maleficio,siue inquisitū, quæ rebat à me non minus acutus,quam assiduus disputator, Scipio Trigona Siculus,& ingenio adeo acri,ac multifor mi,vt natus ad omnia videatur,nunquid esset dare casum, quó aliquando liberaretur,an vero ad id teneretur perpetuo?Prima facie videbatur dicendum q́ non,& sic q́ sem per teneretur,(vt dixi)ad id,si à iudice requiratur.cōsiderādo maxime,verti in hoc publicum interesse,vt delicta puniantur,nec multa ita transeant & amplius q́ si fidē fallere graue est,atque nefarium.l.1.ff.de const.pecu.q́ hotti etiā debet.l.1.§.non fuit.ff.de dolo.grauissimum erit absq́ue dubio,& plusquam nefas,eam iudici,quē virum bonum appellamus,& ad quem spectat improborū hominū inquisitio,vt pacata atque tranquilla sit cōitas,quā regit, frangere.l.ita vulneratus.ff.ad le.Aquil.c.vt famæ.de sent. excom.l.vir bonus.ff.iud.sol.l.equissimum.ff.de vsuf.l. cō gruit.ff.de of.præsid.arg.optimum in l.1.in §.ius publicū. (singula singulis referendo)ff.de iust.& iu.& tñ contrariū verius est,si instantia ex forma statuti perempta sit.casus est,quem ibi docto,ad istud no.& menti tenendum excla mant,in l.græcè.in §.& post litē.ff.de fideiuſ.& hoc stāte supra dicta dubitationē facientia etiam corruent, quæ intelliguntur regulariter,& casu quo statutum non extarer. modo prædicto ipsum liberans,& quia alia via iudici quoque consultum esse potest,puta exilio,si proclamatus nō venerit,ne delictum impunitum remaneat.

DXXXIIII.

1 *Promissione facta de præsentādo reum sub certa pœna,si reus per iudicem capiatur, an & quando promissor liberetur.*

1 SAepe fere ad idem quęro adhuc,pone q́ eidem iudici t p missio facta sit de præsentando reum,sub certa pœna, reusque per iudicem capiatur,& postea aufugiat , an promissor sit liberatus?Videretur dicendū q́ nō qa industria iudicis captus est,& non à fideiussore præsentatus,quę nō propterea eidem obesse debet,& officium suum sibi quodammodo esse damnosum.l.si quis ex signatoribus.ff.que madmodum test-ape.l.si seruus communis.§.quod vero. ff.de fur.& in simili per Ale.in l.de die,in §.1.in 2.col.ff.q́ satisf.cog.Sed contrarium verius est,& tenendum,cum distinctione tñ nō minus quotidianū,quā supra dicta,si pro eadem causa.scilicet.capiatur, ex quo satisfactū semel ei satisfactum est , nec a quo sit , refert.leg.fina.ff. de cōd.l.3.ff.manda.& sic omnis obligatio extincta,& hoc, qa si capiatur p alia,promissor non esset liberatus , nisi in casu,qm̃ protestaret habere ipsum pro presentato , qm̃ tunc secus & verbalis hæc presentatio sufficeret,qm̃quidē in carcerē,coniectus presentari actualiter nō possit,& ideo assessores cauti esse debēt,tū vel maximè iudex ipse maleficiorum,vt in promissione clausulam apponi faciat, promittē tē teneri,& esse obligatum,ipsum præsentare toties quoties iudici videbitur,qm̃ tunc vnica presentatio forte .non sufficiet,nec p testatio eidē opitulabitur,virtute promissionis prædictæ obligatio,vt in simili no.in l.alimenta.& in l.offi.C.de neg.gest.& in l.Nesennius.ff.e.& tradit Ang. in l.2.in §.q exhibēdi.in 2.col.ff.de custo.reo.subijciēs tñ per secundā for tē liberari posse.l. fideicommissa.§. si quis decen.ff.de leg.3. respondendo amplius contrario. leg. veluti.

veluti.§.hæc vox.ff.de eden.vt per eum,à quo ex alio etiā non dissentio,quia infinitas vitanda est,præcipue in obligationibus,q́ sunt stricti iuris,& sui natura odiosæ.l.fin.in fi.C.de fide instr.l.fi.§.sed quia.C.de iure do.c.cum in multis de rescrip.in.6.l.obligationum substantia.§.1.ff.de acti. 2 & obl.& tradit Cald.in consi.10.incip.si debitor,(singula singulis referendo)de iud.

DXXXV.

1 *Vtile per inutile regulariter non vitiatur.*

QVoniam indiuidui mentionē facere quam sæpissimè contingit,tum vel maximè(mitto q́ de materia habeatur plenè etiam in l.stipulationes non diuiduntur.ff.de
1 verb.ob.)cum dicimus vtile per inutile non vitiari regulariter.c.vtile per inutile. de reg.iur.in 6.l.siue generalis.ff. de iur.do.l.sancimus.C.de dona.l.sed & si quis.§. quæsitū. ff.si quis cau.l.eos.§.1.ver.si quis aūt.C.de vsu.l.certi condictio.§.qm̃.ff.si cer.pet.l.donationes quas.C.de dona.inter vi.& vxo.l.propriū.ff.cōmu.prædio.& mille sunt huiusmodi,nisi simul proferātur & vnum totum cōstituāt, & indiuidua sint,qm̃ tūc vitiatur,& totū quoque corruit, vt in d.re.vtile per inutile,no.& tradit etiā Bal.in l.p seruū in §.fi vsusfructus.ff.vsuf.quemadmo.caue;volui hoc loco ad ipsorum declarationem nonnulla inserere,q́ aliquado nedū ad id,verū ēt ad aliud,nobis seruiāt,q́ interdū indiuidua iudicantur aliqua,rōne voluntatis disponentium, vt in l.Pædius.ff.de arb.nonnunquam rōne dependentiæ, seu cuiusdam appendicij,vt in l.tūc inutilis.ff.de pecu.le. & sæpe ēt rōne impossibilis separationis.l.1.§.itē q́ritur.& §.Trebati⁹.ff.de aqua quot.& æsti.& vltimo loco ad huc p formā traditā à le,vt tōblig.fideiussoria.§.si plures. In fi.de fideiu.l.græc.§.illud cōmune ē,& ibi Ang.late.ff.e.ti.

DXXXVI.

1 *Hæreditas sustinet vicem defuncti non hæredis, intellige, dū hæreditas speratur adiri.nu.2.*

1 SOlet etiam dici,q́ t hereditas sustinet vicem defuncti, & non hæredis.l.hæreditas.n.ff.de acq.re.do.§.seruus alienus.Inst.de hær.inst.l.mortuo reo.ff.de fideiuſ.aliter, dicit Calde.(& est notandum)in consi.34.inci.statuto Ferrarien si.in 2.col. de testam.q́ testatore mortuo , succedit ei quoddam ius q́ appellatur hereditas,defunctum repræsentans,& q́ est illud q́ per additionē acquirimus,& quo q́sito, defūctum repræsentamus,vt ip sa hæreditas primit⁹ faciebat ante additionē.§. 1.in auth.de iureiu.a mor.præsti. l.mortuo.ff.de iud.l.legato.ff.de cond.& demon.l.non solum.ff.de rest.in inte.cum fim.Sed tñ aduerte non ita rudi ter hoc ipsum intelligendum esse,sed sano mō,& est pul-
2 cherrima declaratio,cum t scilicet speratur hæreditatem adiri debere,ex quo alias bona vacantia simpliciter appellarēt.l.si fideiussor.§.fi.& ibi Bar.& omnes.ff.de fideiuſ. & cum defunctus hæredem habere pōt de iure cōmuni, quoniam si solum ex priuilegio,& de iure speciali,nūq̄ hæreditas erit,& neminē repræsentabit.l.si seruus Meuij. in prin.ff.de stipul.seruo.& est arg.in l.mulieri & Titio. ff. de cōd.& demō. & sentit egregiè Ang.adhuc videdus omnino,in d.l.mortuo reo.ff.de fideiuſ.

DXXXVII.

1 *Fideiussor licet in plus non obligetur,quam reus principalis sit obligatus,fallit tamen si plus sit in actionis potentia,itē efficacius,& alio modo potest obligari.nu.2.*

1 ET si dici soleat,fideiussorē in plus non obligari,quam reus principalis obligatus sit.§.fideiussores.Instit. de fideiusso.l.græce.§.illud.ff.e.aliquid areti.in consi.99.inc. longitudo.in 2.col.obligari tamen potest(quod annotatu dignum)si plus sit in actionis potentia,nec fideiussio vitiabitur.tex.est in l.sed hoc ita.ff.de re.iud.coniuncta gl.in d.§.illud.& tradit idem Ang.in l.hi qui accessionis.in prin. ff.eo.& annotatu dignum esse dixi;qa hoc modo non idē potentia,quamquam deducibilis ad actum,operabitur q́ actus pro limitatione eorum,quæ habentur in l.abesse.& in l.q mittuntur.ff.ex quib.cau.maio;& in l.pe.ff.de mil.testa.& in l.quæsitum in §.illud fortasis.ff.de leg.3.cum si. & ad fideiussoris propositum redeundo,sciendum est, q́ licet in plus obligari non possit,quā reus principalis,vt dicebam,pōt tñ obligari efficacius,& alio mō.l.1.§.si qs ita: & ibi per doc.ff.de verb.obl.tradentes simile etiam vt pcipuum quoddā obseruandum,pari mō iuramentum, haud porrigibile ad alias res sui natura,efficit tamen,vt ea q́ in dispositione comprehēta sunt debeantur efficacius, & aliter idq́ue latius in l.sed & si quis.in §.quæsitum.ff. si quis cau.& in l.cum pater.in §.filius matrem.ff.de le.2. & in d §.si quis ita.& sic de iuramento ad promissionem fideiussoriam,valebit.arg.saltem hoc casu.

DXXXVIII.

1 *Fideiussor abundans diuitijs,& conueniendi facultate si recusetur,poterit agere cōtra recusantem actione iniuriarū.*

1 IN materia fideiussoria aliud ēt quotidianum silentio nō inuoluo,imo & mirabile,q́ fideiussor abundās diuitijs & facultate conueniendi,si recusetur,poterit agere contra recusantem actione iniuriarū.l.si arbitrio.ff.qui satisda.cogau.& sentit idē Ang.in l.fi.post gl.ibi.ff.rem.pup.sal.fo. & diuitijs abundans dixi,ac conueniendi facultate,qm̃ suū consequi alias creditor non posset,& his casibus semper locus est recusationi,iuxta no.in l.2.fi.qui satisda. cogan. & in l.nam is.ff.de dolo. & in l.itaque fullo.in princ.ff.de fur.& in c.olim.vobis de rest.spo.& præsertim si fuerit nobilis,& Neapolitanus,qui maxime hac rōne curatab alio his modis non deludi.& est ar.in l.fi.C.de in iu.& in l. nemo.ff.de rest.in integ.& magis in terminis in c.1.de donquē tex.in materia nobilitatis ponderat Corſ.in rep.c. grādi.in 12.col.de sup.negli.præla.in 6.subijciēs promissa nobilium esse debita,aliquid And.de Iser.in c.1.in §.hoc intelligendum,qui suc.teneant in vsib.feudo.

DXXXIX.

1 *Amor nullus est qui vincat paternum,& hac de causa pater filio impuberi substituit pupillariter,nec filio patrē habēti tutor datur,fallit tñ si pater sit turpis,& abiecta psona.n.2.*

1 NVllus amor inuenitur,q́ paternum vincat.l.fi.C.de cura.furio.l.nec in ea.ff.ad l.Iul.de adul.l.isti quidem §.fi.ff.quod met.cau.Vsque adeo,vt si filium exhæredauerit,non præsumatur eū exhæredasse ex causa , nisi probauerit.§.causas in auth.vt cū de appel.cogno.& no.Bart.in l.diuus.ff.de adim.leg.& hac rōne introductū est,vt solus pater pupillo filio suo,ob ætatis defectum non valenti sibi prospicere,pupillariter substituendo prouideat , & hęredem habeat,iuxta tex.in l.& qa ff.de interro.actio.& in §.sed quia.inst.de fideicom.hære.& in §.sed adhuc.de bo. pos.eo.lib.ēt q́ esset exhæredatus,vt in §.non solū. Inst. de pup.subst.siue bona siue mala mente exhæredatus sit, vt dixi in l.precibus in 3.lect.in 9.q.tex.C.de impu.& al. sub.& q́ habenti patrē amplius tutor dari non debeat.d.
2 l.fi.C.de cura.furi.nihilominus t pro singulari dicto aduertendum est,quia etiā hoc casu tutor dari poterit,& t obuiari amplius,ne eidē pupillariter substituat,si turpis & abiecta persona fuerit.l.fi.§.minores.vbi no.casus.C.de sentpass.l.si cum dotē.§.eo.aūt tēpore.ff.sol.mat.& tradit Bar. in l.2.ff.de vulg.& pup.sub.& in l.sed si vnius in §.filio fa. etiam per illum tex.fi.de iniur.& in l.non autem in fi.pri. C.de bonis quæ libe.Conari igitur debent patres esse tales,vt exemplo sint nedū filiis,verum ēt ceteris,& nevno eodemque tempore admininistratione priuentur, & infamiā subeāt.Considerantes quoque nomen bonū(vt aiūt) melius esse,quam sint diuitię multæ quodq́ue bona & laudabilis vitæ conuersatio,seu fama est, thesaurus hominis iucūdus,& inæstimabilis,dans suauitatem odoris vt lilij, secundum Bal.in l.1.in 5.col.C.de confes.

DXL.

1 *Matre vltima tantum die anni petente tutorem dari filio, eius successione priuari non debet,si postea casus accidat.*
2 *Verba,intra annum,verificantur in vltima die anni.*

1 DE facto euenit,matrem tutorē filie suo pupillo intra annum non petisse,quemadmodum no. in l.sciant. C.de legi.hær.& in l.matres.C.ad Tertul.sed vltima die tantum ipsius anni,dubitabatur an eius successione priua ri deberet,cum postea casus accidisset.multi dicebant q̄ sic,tum quia dicit tex.in d.l.sciant.peti debere intra annū, tum etiam quia in mora petenti videtur fuisse, & quodam modo fraudulenter distulisse hoc ipsum facere.Nihilomi nus contrarium determinatū extitit,me ita suadente & in terminis Ro.post multa oretenus allegata,ostēdi in cōsi. 22 r.inc.super isto.per totum, dixiq̄ postea in l.precib. in 3.lect.in gl.omnimodo,in 3.q.vbi etiam quod si fuis set minor,& maior facta adhuc non petisset.C.de impu. & alijs subst.ita vt verbū ad propositum, intra annū, hoc casu quoq; possit intelligi, & verificari,nec in matre fraus veri simiter indubio præsumatur.l.fi.C.de cur.fur.l.nec in ea.ff.ad leg.Iul.de adult.l.isti quidem.§.fi.ff.quod met. cau.aliquid Bar.in l.diuus.ff.de admend.leg.

DXLI.

1 *Argumentum à contrario sensu non sumitur, vbi absonus & absurdus intellectus resultaret,*

2 *Cōciliatio l.diuus.ff.de offi.præsid.& l.absentem.ff.de pœnis.*

ETiam mediocriter eruditi sciunt,imo ij.quoque, qui legalis Philosophię prima rudimenta vix attigerunt,

1 arg.à contrario sensu in lege non sumi,vbi absonus, absurdus,& iuri repugnans intellectus resultat.l.2.C.de cō di.infer.quodque tunc si sumatur,nec probabile est, nec necessarium,secundum Baldum in l.qui testamento.in §. mulier.ff.de testa.& no.alias in l.conuenticula.C.de epis. & cler.& in l.apud antiquos.C.de fur.& latius quam alibi in l.1.ff.de offi.eius.vbi & nos ad saturitatem multa.Sed

2 contra de l.diuus.ff.de of.præs.in illis verbis(casus enim planus.) *Nec subest nulla suspicio,&c.*innuentibus à contrario,si imminuisset suspicio aliqua,q̄ ebrius ibi condē natos absque dubio fuisset,& tunc contrarietas legum re sultat,& absurditas non parua,ex quo nemo est ex suspitio nibus condemnandus.l.absentem.ff.de pœn.q̄ tū intelli ge præterquam in casibus a iure expressis,vt declarat Bar. in l.q̄ Nerua.in 6.col.ff.depo.Sol.facilis est,si dixeris in l. præa.factū fuisse certum,in d.l.absentem.vero,incertum, vsque adeo vt mirum ēt non sit, q̄ ibi docuit in 1.colu. Aug.& bene, si vno casu condemnatio fiat,alio aūt nō,vt diximus,& est simile,quia Imperator facto incerto non respondet regulariter,certo autem sic,nec ius ex vno, ex alio,si incertum sit,oriri potest.l.Arethusa.ff. de statu ho mi.l.eum quem temere.§.1.ff.de iudi.l.si ex plagis.§.in cliuo.ff.ad leg.Aquil.& declaro ego in l.precibus.C.de im pub.& aliis substitu.

DXLII.

1 *Debitor ex variis causis debens tempore solutionis potest eligere in quam causam velit solutum fallit si soluat procuratori creditoris,& qua sit ratio diuersitatis.*

1 DEbitor, vt pari modo notum est,& de iure, si ex va rijs causis debeat,tempore solutionis eligere pōt,in quā causam soluat.casus est in l.1.2.& 3.ff.de solu.& quoquo modo limitatur,quod habetur in l.2.in §.1.ff.si cer.pe.& ni mirum,quia sibi à lege datur facultas hoc ipsum facien di,etiā inuito creditore vt alibi quoque in §.1.Inst. quib. mod.tol.obli.& vtrobique no.Sed cōtra,quia qui per aliū facit,per seipsum facere videtur.l.si procuratori præsen tis.ff.de ver.ob.l.singularia.ff.si cer.pe.l.3.§.fi.ff.de do.int. vir.& vxo.l.qui autem.§.fi.ff.de consti.pec.l.eo.in fi.C.de vsu.multa in reg.qui per alium de reg.iur.in 6.& maxime in his,in quibus acquisitioni factum vertitur.l. certe.§.1. ff.de precar.l.1.§.nuncautem.C.de cad.tol.c.accedens.de præben.& tū si qs ad exigendum procuratorem deputaue rit,cuius vsus hac de causa inuētus ē, vt q̄ rebus scilicet suis atque negotiis interesse nō pōt,ea oīa p̄ procuratorē agat,

2 mādatum habentē.l.prima §.vsus.ff.de pecu.eidē hoc mo do,& vt domino solui nō pōt.l.Lucius in princi.ff.de sol. Solue breuiter,& dic illud ideo esse,vt ibi declarant Doctores & bene,qa procurator deputatus erat ad vnā causam tantum & de materia alias in l.vero procuratori.ff.eo. & mirū ad ꝓpositū videt, q̄ potuerit creditor hac liber tate fraudare debitorē.l.fi.ff.de pac.l.id q̄ nostrū.ff.de reg. iur. nisi respōdeamus, & est verū,ipsum fraudatū nō fuis se,ex quo soluere pōt domino, & in quā causam soluat eli gere,vt supra.& dictum est certe scitu annotatuque dignū. quod etiam in d.l.Lucius.exclamat Ang.menti tenendū.

DXLIII.

1 *Procurator nō pōt ita cōstitui, vt sit irreuocabilis,& quare.*

1 QVia de procuratore mentio facta est,quęro an consti tuit possit,vt sit irreuocabilis? Videretur dicendum prima facie q̄ sic,quia contractus ex conuentione partiū legem accipiunt.l.1.§.si conueniat.ff.de depo.l.legem.C. de pac.l.contractus.ff.de reg.iur.& est arg.ad idem in l.in re mandata.C.mandā.& in l.sed & si lege.in §.consuluit.ff. de peti.her.Imo & in terminis hoc videtur tenuisse gl.in l. Stichum.in §.vsumfructum.ff.de lo.& tū cōtrariū verius esse arbitror,quia pactum est contra substantiā actus, auferetque sibi dominus constituens potestatē nō exercendi voluntatē suā ad libitum.vt in simili in testamento dicit, in l.si quis in principio testamenti.ff.de leg.3.& in specie tenuit Bar.in l.cum precario.ff.de preca.& rōne, vltra eū, suaderi posset,qa alias præberetur occasio delinquēdi, & male,vsque adeo vt pactū hoc tanquā cōtra bonos mores, nullo modo valeat,nec si pœna adiecta sit peti queat,que madmodū apud Florētiā quoque tenet Ang.in d.§.vsum fructū consuluisse,& bene.& ad propositum facit, quod habetur in l.si vnus.in §.illud.ff.de pac.& in l.conuenire.ff de pac.dota.cum vulga.

DXLIIII.

1 *Alteri p alterū an & qualiter acqrat.vide supra apop.402.*

1 SImili modo an alteri p alterū acqri possit,dubitabam pxime apoph.402.& incerti iuris nō est,eo casu q̄ si, sed q̄ nō alter alteri stipuletur.l.stipulatio ista.§.alteri.ff. de verb.ob.regulariter intelligę,qm̄ in mutuo alias secus, l.singularia.ff.si cer.pet.Idē in dote.l.Caius.ff.solu.mat.l.1. in prin.ff.de collatio.Bal.in l.cū patrē.in 2.col.C.de iu.do. & ēt in casu l.si procuratori p̄sentis.ff.de verb.obli.alleg.in apoh.ante dicto, seu qm̄ facerdos idipsum alterius nomi ne facere.l.1.§.1.ff.de iust.& iu.& est simile in c.cū parati, de appel.& alijs casibus,quos breuitatis gratia nō scribo. nouissime aūt dico q̄ fortè Anabatiltæ hæretici hac lega li vltra alias authoritate subnixi gratiā alteri p alterū nul lo mō acqri posse tenebāt,op.re,pba,& nō tenēda quouis pacto,qm̄ qdē Centurio,vt Mat.8.legit,p puero suo para litico gratiā sanitatis à Christo Iesu Domino nostro im petrauerit. & ex magna fide, quam habuit, exaudiri ēt p̄meruit, ideo euāgelū qd nō in verbo scripturarū cō sistit,sed in sensu,nō in superficie,sed in medulla,non in ser monū foliis,sed in radice rōnis,vt ad Gal.5.& in c.Mar chiō.1.q.1.aut habuērūt humana docētes,sicuti nec Mar chion,& Basilides.q duo principalia esse dixerūt,& Chri stū passum nō fuisse,aliquę innumerabiles bestiæ,& mon stra,quorū blasphemias multiplices stomachat⁹ nō scrib.

DXLV.

1 *Blasphemia,qua hæresim sapit, si scienter & appensate committatur,non minus ecclesia lœditur, quam ab hæreticis.*

EX quo de blasphemia,incidēter tū s. pxim̄ mētionē fecimus,de hæreticis loquentes,vnū silentio inuoluē dū haud duxi,qd ex ea,q̄ hæresim sapit,si scienter tū &

1 appēsate cōmittatur,iteretur sæpius nō minus ecclesia le dit,quā ab hæreticis,vsq; adeo vt opprobria illius tolerare nō debeat,q nostra ꝓtulit,qm̄ grauius ēt est,& lōge maius ęterna lędere maiestatē,quā tēporalē.ca.in nōnullis.de Iu dæ.c.vergentis.de hære.c.inter scisma 24.q.3.& in specie occurrēdo obiectionibus quā testatē Cal.in consi.2.in ci.Iudæus.de Iudæ.& hinc est qd in lege Moysi, qui hoc crimine irretit fuissent, lapidabātur, vt filius Israhælitæ mulieris,de quo Leu.c.24.dicente quoq; alibi Io.c.10.de bono opere nō lapi.te,sed de blasphem.alibiq; obid Au. oē peccatū huic cōparatū esse miti⁹, nec aliud nisi magnū quidam

quidam sonant verba illa Matth.26.c.ecce nunc audiuistis blasphemiā,& illa Luc.5.quis est hic,qui loquitur blasphe mias,& illa.1.reg.c.2.quando Heli filijs suis dixit,si pecca uerit quis in virum placari potest dominus,si autem in do minum,quis orabit pro eo, Imo quod Antiochus rex po tentissimus blasphemus à Deo optimo maximo percus sus est pessimè,& vt ipse alios tractauerat,peregrè in mon tibus miserabili obitu functus, quēadmodū.2.Machab.le gitur.c.9.arg.apertissimum,similes resipiscere debere, ne iram Dei super se prouocent, lento procedentis gradu, vt tarditatem supplicij,tandem grauitate compenset.

DXLVI.

2 *Vulgaris & fideicommissaria substitutionis quando est facta mentio, in electione est substituti hæreditatem capere ex directa vel ex fideicommissaria,vna tamen electa,non potest redire ad aliam.*

1 CErtum est quādo vulgarit & fideicommissariæ substi tutionis facta est mētio,in electione esse substituti,hæ reditatem capere ex directa, vel ex fideicōmissaria.l.si qs seruo.ff.de testamen.l.recusare.§.Titius.ff.ad Trebe.& tra dit.no.Bar.in l.centurio.in antep.co.ff.de vulg.& pup.sub. sed tamen dubito ad idem,an electa vna via,regressum ha beat ad alteram?dic quod non,& est dictum annotatu dignū, sed illud tm̄ sibi quærere(vt diximus)quod elegerit, siue iudicio, siue extra iudiciū electio facta fuerit,quæ tū in actis appareat.l.si mulier.§.fin.ff.quod met.cauſ.eritque hoc idē vnū ex his,quæ ex electione tolluntur, iuxta not. in l.edita.C.de eden.& magis proprie in l.quod,in hęredē. in.§.eligere.ff.de tribu.actio.Ita Bal.dicta iura declarando. in fi.in 3.col.C.de codici.& dixi ego latius in l.precibus.in 3.lectu.in 6.q.2.conclusionis glo.magnæ,in ver. fideicom missi.C.de impube.& alijs substi.

DXLVII.

1 *Pater non potest filium legitima priuare.eum tamen si sibi sit inobediens potest ducere ad iudicem dicturum quam sentētiam pater voluerit,& ex ea causa eum vendere, & etiā interficere.& quæ sit ratio diuersitatis.nu.2.*

11 MIrum mihi semper visum est,patrem posse filiū suū inobedientem & improbum,ac malis moribus imbu tum,ad iudicē ducere,dicturū sententiā, quā ipse pater vo luerit.l.3.C.de pat.pot.& ex causa vēdere.l.2.C.de pat.q fi. distra.Imo,q̄ oīum maximū est, ēt interficere.l.in suis.ff. de libe.& posth.legitima verò eum fraudare minimè.§.cę terum.in auth.vt cū de ap.cogno.& no. Bald.in l.pater fi lium.in 7.co.ff.de inof.testa.etiam q̄ ipsū patri(vt dixi)nō obediat.§.si quis autē.& ibi declarat Ang.in 1.col.in auth.

2 de hęre.& fal.nisi dicamus hoc esse,quia iure naturæ debi ta est.i.ex quadam æquitate,& instinctu naturali,vt in l.cū rō.ff.de bo.damna.& in l.scripto.vnde liber.& per Bart.in loco præallega.de hære.& fal.in princip.in 2.col.& de triē. & semisl.in prin.pariter eod.li.& legis prouidentia simul, sicuti q̄ vendatur, interficiatur, & ducatur ad iudicē,cui non pōt quouis modo,priuata prouisione per patrē,dero gari, nec patria etiam potestas tolli.§.sed naturalia quidē insti.de iu.nat.§.fi.de legi.agna.iure.co.lib.1.2.§.fi.ff.de vsu fru.ea.re.quæ vsu consu.clem.ne romani.de elec.c. cum in ferior.de maio. & obedię. & qm̄ etiam alimentorum loco esse dicitur,quæ legari non possunt ꝑm Cy.in l.sancimus. C.de nup.& Baldus in l.vnica.in 4.col.quando non peten. par.vsque adeo vt hac ratione emancipati etiam iure ciuili cogniti sint l.legatum.ff.de c.dimi.l.si quis à liberis in prī. ff.de lib.agno.& testatur Bal.in loco prælleg. & est arg.in c.pasce fame morientem.86.dist.& ita tene.

DXLVIII.

1 *Hæreditas codicillis neque dari neque adimi potest. Et an & quando possit testator disponere de rebus suis absque hæredis institutione.nu.2.*

1 HAereditas(vt omnes sciūt)in codicillis nec dari, nec adimi potest.l.2.C.de codicil.Sceuola.ff.ad Trebe.in tm̄ vt hac rōne,si substitutio directa in his facta fuerit, q̄ nihil aliud est quā secunda substitutio,vt latè dixi in rubr. C.de impub.& alijs subst.non valeat eo iure,sed benigna interpretatione obliquetur.d.l.Scæuola.& no.in l.præci bus.C.eod.tit.de impub.& alijs subst.ir. & in l.centurio.16.

3 de vul.& pup.sub.& non habet dubiū. Verū quęrot an sit dare casum.in quo quis disponat de rebus suis absque hære dis institutione,quia nō oīs testator scit,dicere,hæredē in stituo,& dispositio valeat,deficiēte etiā solēnitate solita,q̄ in actibus morientiū debet adhiberi?exēpli gratia, quia testator bona sua pluribus,vel etiā vni assignasset. Dic bre uiter,q̄ aut hanc assignationē fecit per verba vniuersalia, præsentibus tot testibus, qui sufficiant ad hæredis institu tionē,& tunc.vim institutionis habebit,rōne suprà dicta, quia nō oīs q̄ testatur, scit dicere, heredem instituo.& qa sufficit q̄ ipsius verba hæredis institutionem significent, si verò disponere nō poterat per modū institutionis,ex de fectu solennitatis,vel numeri testiū,tūc perinde erit,ac si p̄ modū codicillorū disposuisset, aut eā fecit sub noīe cer tæ rei,& hoc casu nunquam dicemus, vel verbo assigno, vel adiudico,aut alio cōi,esse hæredis institutionē,sed re lictū aliquod particulare, & codicillū ab intestato.ita glo. quā ibi & bene declarat Bal.in l.quotics.in 2.col.C. famil. ercis.& Bart.in l.illa institutio.in prin.ff.de hæred.instit.& Dy.in l.cogi.in § generaliter.ff.ab Treb.& est vtilitas, qa si assignatio ꝑdicta vim testamēti habet,rūpi poterit posthumi nativitate,sinautem nō,quia codicilli hoc prætextu non rumpuntur.l.penult.ff.de iu.codicil.tene menti, quia quotidianum est & vtile.

DXLIX.

1 *In fideicommissis non hæredi restituenti,& grauato,sed testatori succeditur.*

2 *Mater si non petijt tutorem filijs,priuatur omni eorum successione, si tamen fideicommissi petitio ex alieno iudicio descendat,non erit peremptа.*

1 OMnes,cum dicimus,in fideicōmissis,non hæredi re stituenti,sed testatori substituēti,nō grauato, sed gra uanti,semp succedi.ad te.recurrunt in materia præcipuū in l.cohæredi.in §.cum filiæ.ff.de vulg.& pup.substi.p quē dicebat Ale.in l.1.in 3.col.C.de pact.q̄ hac rōne pactū de successione viuentis factum,& improbatū à lege,valet tū, si fiat inter grauatos & alibi in l.ex facto.in §.si quis roga. in 4.col.ff.ad Treb.q̄ si filius legitimus & naturalis testato ris substituatur per fideicommissum,non excludetur à na turali tm̄, nato ex instituto. & alibi ego in l.precibus in 3. lect.in 2.q.vlti.par.gl.magnæ.C.de impub.& al.sub. quod verba directa obligantur facilius quam econtra.Sed alium tex.egregium hoc ad literam dicentem volo obseruetis, à docto.tū ad aliud allegari solitum.in l.credendum. in §.si

2 vero.ff.qui pet.tut.vbi mater,quæ non petijt tutorē filio suo,priuatur tanquam delinquens oī successione, & à bo norum vendicatione (inquit tę.totaliter filiorū testato rū repellitur.& tamen si fideicōmissi petitio ex alieno iu dicio descendat,peremptа non erit,puta(exponit ibidē gl.) mariti testantis,cuius prætextu non deliquit, & cui ēt in fi deicōmissis succeditur,& ita quoque declarat Bart. in ea le ge,& latius in l.2.in 5.col.ff.eo.& de materia alias habetur in l.sciant.C.de legiti.hæredi.& in l.matres.& in l.omnem C.ad Tertul.

DL.

1 *Legatum hospitali factum ad vnum vsum,potest ex causa ad alium conuerti.*

COntentio hodie fuit, quam maxima inter deputatos nostros ad regimē hospitalis.S.Francisci, de legato fa cto ad vnum vsum,an?ad alium conuerti posset, ex causa

1 intellige,quia alias quæstio dubitationem non haberet.Et multi breuiter dicebant q̄ sic,qm̄ regulare est, in quacūq; dispositione causam semper subintelligi.l.h hominem.ff. manda.l.si mater.in fi.pri.ff.de excep.rei iud.l.hodie.ff. de pœn.l. quid ergo.§.pœna grauior.ff. de his qui not. infa.l. qui iurato.ff.qui satisd.cogan.Imo dicebam ego inter eos

minimus,& Clariſci.Iuriſcon.aſsiduæq; lectionis vir,mihiq; pater hono.D.Hier.Tergulinus pariter,ex ipſis deputatus,eſſe te.in terminis in l.legatum.ff.de vſuf.& in l.legatum.ff.de admi.re.ad ciui.perti.Conſiderando plus, quod ſi his caſibus interrogaretur teſtator,non ſecus reſpõderet veriſimiliter.l.tale pactum.§.fi.ff.de pactis.l.Titius.§.Lucius.& ibi Alex.multa.ff.de lib.& poſth.& tamen non eſt ſimpliciter. verũ, quãdo ſenſit præciſe de impletione formali,alias violaretur eius voluntas quod fieri non debet §. diſponat in authentica de nup.l.ſi quis pecuniam.in princi. ff.ſi quis omi.cau.teſta.l.fideicommiſſum.ff. de iudi. & ita erat q̃ſtio noſtra deciſa,poſtea à maturiori cõſilio alia die, quia ita dr etiam in liberto.in §.Lucius.ff.de annu.legat. & in d.l.legatum.& vtrobique no.Bar.& Bal.latius in l.dictã, in 2.& 3.col.C.de condi.ob cau.& cerrè ſcitu punctus eſt, annotatuq; dignus,& memoriæ amplius(vt in d.loco Baldus ait)commendandus.

DLI.

1 *Relictum à teſtatore factum fratribus ſancti Franciſci pro pitãtia tali die,ſi nõ aliud dicatur,ſemel tantum debetur.2.*

1 IN facto pariter euenit his diebus, quod venerandis fratribus.S.Franciſci inteſtamento neſcio quid pro pitantia relictum fuerat,die puta.S.Antonij confeſſoris,& nihil aliud dictũ,dubitabatur an quolibet anno fieri deberet tali die?Et breuiter prima facie videbatur dicẽdum q̃ ſic, per te.in l.cum quidã.ff.de annu.lega.vbi legatum relictum in diem reiterabilem, intelligitur eſſe annuum.& idẽ in l.legatum.in pri. & in.l.annua.in §.fi.& in l.pe.ff.eo.& quia in definita locutio eſt,quæ ſui natura æquipollet vniuerſali. leg.ſi pluribus.ff.de lega.2.l. ordinarij.C. de rei vend.conſiderandõ maximè, hoc idem alimentorum appellatione venire poſſe, quæ præcipuum gratia doctorũ patrũ veneran.meretur fauorẽ.vt in trac.nuper edendo, de alimentis dixi latè nouiſsimè adeo verũ eſſe addo, vt eorũ cauſa pia eſſe dicatur,ſm Bar.in l.alio.ff.de alim.leg.& filius religionẽ exire teneatur , pro alendo patrem.l.qui cum vno.§.ſi. ff.de re militar.& obligetur qui ex pluribus præſtationib. in futurũ.l.1.C.de fideicom.nemoque rem ſuã condicat,p̃ terquam à fure,& tamen in alimentis ſecus l.1.vbi Bar. C. de dona.quæ ſub mod.Imoq́ue ſi eorum legatum incertũ ſit valet.l.ſi cui.ff.de annu.lega.quod tamen non eſt regulare ſecundum Bart.in l.ſi certis annis.in 2.col.C.de pac.Ni
2 hilominus † contrarium verius eſt l.eum qui Kalen.ff. de verb.oblig.l.boues.§.hoc ſermone.ff.de ver.ſig.l. cum pater.§.pater ad fi.ff.de leg.2.ſemel tm̃.l.deberi , & ita tenuit idẽ Bar.in d.l.cum quidam.Nec ob.ſm eum deciſio illius legis,& ſimilium quia ex qualitate relinquentis,& cui relinquebatur , eo caſu interpretatio aliter à iuriſconſult. fieri haud poterat.l. plenum.§. equitij.ff. de vſu & habi. nullo modo conſiderandum hic, imo quod incapacitas dictorum venerand. patrum idipſum indicabat. clement. exiui.de verb.ſig.& in ſpecie no.Bar.in l.legatum.ff.de ca. dimi.in tm̃ vt nec indefinita obſtet.cum maximè affirmatiua hominis ſit,iuxta no.in d.l.ſi pluribus.nec alimentorũ fauor aliud quam hoc ipſum ſuadeat,ex quo negari quoq; poſſet,eorum appellatione venire , niſi largo ſumpto vocabulo,cum non ſubminiſtrẽtur ſingulo die,alias venirẽt etiam medicinę, merces magiſtrum,domus, veſtiariũ, calcearium,& ſimilia, quæ tamen non veniunt.l. ſi ab hoſtibus.§.ſi vir.ff.ſol.mat.l.ſi cum dotem.§.ſi maritus.ff.eo.l.q filium.ff.vbi.pup.edu.de l.cũ hi.§.qui tranſigit.& vbiq; no. (ſingula ſingulis referẽdo)ff.de tranſac.& ita tenendũ eſt.

DLII.

1 *Relictum eccleſiæ &c.perpetuo,non debetur vltra centum annos.& quæ ſit ratio.nu.2.*

1 RElicquit alius certum quid eccleſiæ,ſoluendum abthæredibus ſuis perpetuo,dubitabatur pariter an poſſent prætextu alicuius temporis ſe excuſare. Videbatur dicẽdũ quod non,quia conſtat teſtatorem ita voluiſſe,à cuius verbis q̃ clara & aperta ſunt,ne eius voluntas violetur , haud eſt recedendum.§.diſponat.in auth.de nup.l.ille aut ille.§. cum in verbis.l.non aliter.ff.de leg.3.& maximè cum relictũ ſit pro anima,& ad pias cauſas,quæ duo p̃cipuè fauorabilia ſunt l.ſi quis.Titio.ff.de leg.2.l.ſunt perſonæ.ff.de relig.& ſump.fun.auth.ſimiliter.C. ad leg.Fal.aliqd Baldus in l.hæreditas.in §.fi.in 1.lect. fi.de pet.hæredit. Et tamen
2 † contrarũ eſt & in hoc quoque verius,quod pari mõ de facto accidit nunc hoc ipſum.ſ.intelligi vſque ad annos centum tantum & non vltra,caſus eſt in l.annua.in §.Attia,& ibi gl.& Bar.ff.annu.leg.per quem te.ita etiam tenuit Ale. & teſtatus eſt amplius ſic alias conſuluiſſe,in l.2.in prin.ff. ſol.mat.& no.etiam idẽ Bart.in l.ſi vſusfructus.ff.de vſuf. leg.& cũ de iure ita ſit,nec à rõne diſſentaneũ,à verbis non recedemus vt ſuprà,ſed verba interpretabimur,iuxta ea q̃ tradit Baldus in l.1.in §.domini.3.ff.ad ſilla.& in l.1.in antepen.col.C.qui accu.non poſ.nec dicemus ſecus,niſi relictum pro anima fuiſſe ad pias cauſas, & fauorabilia ambo quam maximè,ſed non vt vltra annos centum debeatur, quia ita à lege deciſum eſt,quæ cum eccleſiæ faueat vſque ad dictum tempus,efficit vt poſt nõ fit amplius in conſideratione,& ad propoſitum eſt ſimile in eo,qui ſimpliciter, vel in perpetuũ prohibitus eſt alienare extrà familiã, vt intelligatur prohibitus vſque ad quartum gradum tm̃ gl. eſt no.in auth.de reſti.fideicom.in ver.voluiſſe.quã ibi adhoc Iac.de Bel.Ang.& alij exclamant.& etiam in eo,qui vendidit rem pacto appoſito,vt eam poſſet recuperare q̃cunq; & in perpetuum,q̃m intelligitur vſque ad annos. 30.ſecũ dum eundem Angel.in conſil.55.incip.Gulielmus, in fin. & ita fuit etiam determinatum.quod tamen ego limitarẽ, niſi vltra proceſſiſſet dicendo,perpetuo , & donec mũdus durabit in ſecula ſeculorum,quia tunc ſecus,& hoc modo dubitationem facientia militabũt,nec eccleſia relicto fraudabitur.

DLIII.

1 *Falcidia & Trebellianica detrahũtur de hæreditate,quãdo eſt legatis & fideicommiſsis exhauſta.ne ſcilicet teſtatores moriantur ſine hærede.fallit in teſtamento militis . & quæ ſit diuerſitatis ratio.*

1 MIhi maximè mirũ ſemper viſum eſt,q̃ ea rõne † Falc. & Trebellianica detrahantur ex hæreditatibus,quãdo ſunt legatis & fideicõmiſsis penitus exhauſtæ,ne teſtatores abſque hærede moriantur, & eorũ teſtamenta deſtituantur,vt in §.ſed quia.Inſti.de fideicom.hære.& in §. & cum quæſitum eſſet.deleg.Fal.e.li.cum ſimil.iſtud ipſum que militet ẽt in teſtamentis militũ, & tñ in eis non detrahãtur.l.in teſtamento.C.de mil.ad le.Fal.l.1.§.deniq;.ff. ad Tre.maximè de iure ſtorum, & C.q̃m nouiſsimo authenticorũ ſecus.§.pe.in auth.de hęre.& fal. Niti reſpondemus & eſt verum,admiratiõque ceſſabit, quod cũ hæres nullũ ſit damnũ paſſurus,ex quo non tenebitur vt alius in teſtamento pagani,& eſt regulare,q̃n maxime inuentariũ non confecit,vltra vires hereditatis,creditoribus & legatarijs, cogetur adire, militis fauore,& hoc modo hæredem habebit,nec eius teſtamentum deſtituetur.ita Iaſ.& bene in d. l.in teſtamẽt.C.de feſt.mil.& latius in d.§.deniq; alias priuilegiũ ipſius ad hæredis lęſionem traheretur, quod eſſe nõ debet.l.impuberi.ff.de admi.tut.l.cum filius. & ibi Ange. ff.de mil.teſta.

DLIIII.

1 *Priuilegium unius ad alterius iniuriam trahi non debet, fallit.nu.2.*

1 ALiud ad idẽ ferè apopht.hic ſcribi poſſet, ſic, quo mõ vera † ſit regula, quod priuilegium vnius ad alterius iniuriam trahi non debeat.d.l.impuberi.ff.de admin.tuto, d.l.cum filius.ff.de mili.teſta.vſque adeo, vt in ſubſtitutione militis,quæ etiã poſt tempora pubertatis valet iure dicto,l.Cẽturio.ff.de vul.& pu.ſub.l.milites etiam his.ff. de mil.teſta.non veniant bona filij , vt in locis præal.& dixi
2 ego in l.precibus.in gl.fi.C.de imp.& alijs ſub.& tñ̃ trahitur in caſu , q̃m in teſtamento eiusdem militis non detrahitur Trebellianica,nec Fal.& nihilominus hæres compellitur eius hæreditatem adire , quod ſanè dubium non habet,& poteſt reſolui,vt ſuprà proximè, quod eſt etiam re

leuatus in hoc,vt non teneatur creditoribus & legatarijs vltra vires hereditatis cogita.

DLV.

1 *Donatio inter virum & vxorem regulariter non valet, fallit aliquibus caſibus.*

2 *Pecuniæ donatæ ad ædium refectionem,quæ incendio conſumptæ ſunt,donatio valet inter virum & vxorem, quoniam intereſſe publicum eſt vrbem ruinis non deformari.*

1 ET ſi donatio ſalias facta inter virum & vxorem haud valeat.l.1.ff.de don.int.vir.& vxo.q̃ vulgatum ius dicit alibi iuriſc. n.l.cum hic ſtatus.in §.ſi inter.ff.eo.cũ ſcilicet donãs efficitur pauperior.l.ſi ſponſus §.ſi maritus hęres.& l.ſeq.l.ſed ſi vir.§.q̃ vir vxor.& ſeq.ff.eo.valet tñ in aliqbus caſibus,vt in d.iuribus legitur. & vt ſtatim dicã,vſque adeo(inquit alibi tex.(vt hac de re,& non amare, nec tanquã inter infectos ius prohibitæ donationis tractandũ ſit ſed vt inter coniunctos maximo affectu,& ſolã inopiã timentes.in l.ſi id q̃ in §.ſi quas ſerui operas.ff.e. eiusque verba reaſſumũt do.de Ko.in no.q.in deci.ſuis anti.2. ſub rub.de pac.inci.cõſuetudo in fi.valet igitur q̃n maritus cõ ſequeretur ex ipſa donatione ius patronatus tãtũ,ex quo (vt ſupra diximus)non efficitur locupletior.l.naturalis.§. fi.& l.ſeq.ff.de præſcrip.ver.l.plane.2.in fi.ff de leg.1. & p Ale.in l.ſi conſtante.in §.ſiue autem.in fin.ff.ſol.ma.& idẽ pari rõne in caſu.ſequens q̃ſt.ff.de leg.1.Tertio ſi ad ędiũ
2 † refectionẽ, quæ incendio cõſumptę fuiſſent,pecunia donaretur,vt in l.quod ſi vir vxori.ff.de do.int.vir.& vxor. ex quo accipien de ſuo tantum amiſit.Sed tñ pro ſingula. dicto volo te ſcire,hoc vltimum non tam ea de cauſa à lege introductũ fuiſſe,vt donatio ſcilicet valeret, q̃ alia q̃m non minus intereſſe publicum eſt , vrbẽ ruinis nõ deformari.l.2.§.ſi quis nemine prohibente.ff.ne quid in loc.pu. l.2.& 3.l.ſi quis poſt hanc.l.ſingularũ.C.de ædifi.priua.& ideo tignum iniunctum ædibus vendicari nõ põt,niſi cũ ruina ædificiorũ,ſm Bal.in l.in rẽ.in §.tignũ.in 1.lect. in. prin.ff.de rei vend.qui alibi ẽt bonã q.determinant in l. parientẽ.in 2.lect.in prin.ff.de ſer.vrb.p̃d.dando amplius intellectum ad tex.in l.cũ duobus.in §.idem reſpon.ſoci? qui ceſſantis.ff.pro ſoc.& latius poſt Bar.ad idem Iaſ. in l. quo minus in 23.col.ff.de flu.vt per eos.

DLVI.

1 *Adiuncti ratione multa conſequemur,quod alias non conſequeremur.fallit.nu.2.*

1 RAtione adiunctũ multa concedit lex,quæ non concederet alias & ſimpliciter.caſus eſt in l.ſi commune.ff. quemad.ſer.amit. vbi ſi q̃s vna cũ pupillo fundũ habeat, viã retinet nõ vtẽdo.p̃ pupillũ.q̃ tñ nõ eſt regulare,vt in §.ſi is q aquã ead.l.& eſt ar.in l.Ari.ff.q̃ res pig.obl.po. Imo q̃ ſi ſtatutũ puniat laicos. dicit cõtra eccleſiaſticã libertatẽ,(q̃ nota p̃ ampliationẽ eorũ,q̃ habẽtur in aut.caſu.C. de ſacroſan.eccl.)ſi clericis cõiũcti ſint.ita Bald.in l.hæres meus.in §.q̃ in fraudẽ.p̃ illũ tex.ff. de cõd.& demõ.ſubij ciẽs,q̃ ſicuti ius cõmune ,p̃hibere nõ põt appellationes ſiue appellãtes.pari mõdo diſponere nõ poteritaliq̃ circa cõiũctos appellãtiũ.& no.ẽt in l.2.ff.in ius voc.vt eant.& in l.ſi q̃s ab alio.ff.de manumi. & in l.milites agrũ.in §.penu.ff.de re mili.& in l.cũ ſcimus.in §.fi.C.de agrico.& cẽ. li.11.& melius quã alibi in c.multorũ,de Iudæ. ubi Iudęo hac de re licet habere Chriſtianũ mãcipiũ, ſi fundũ colonũ aſcriptũ habentẽ emat,& tñ ſi habuerit aliter , capitali pœna puniẽ.l.1.C.ne Chriſtia.mãci. Nihilominus p̃ ſin-
2 gulari dicto obſerua,caſum tẽt dari poſſe, in quo adiuncti rõ nõ eſt habẽda,& ſ.dicta limitabũtur,q̃n extraneus vſucapit p̃ hęrede,filius aũt nõ,ẽt dato ſibi cohærede extraneo.l.nihil.C.de vſuca. pro hæred.& hoc p̃ dominij cõtinuationẽ, ac ſuitatem,in ipſius perſona conſiderabilem quę efficit,quamuis cum alijs ſuccedat,vt nullo modo tollí poſsit,nec id agat,quod extraneis nõ eſt alia de cauſa negatũ. & dixi ego late in l.q ſe patris.in 1.euidẽ.C. vnde li.

DLVII.

1 *Identitas cuiuſque rei altero de tribus modis conſideratur, vere videlicet.fictè.ſimpliciter & generice.*

DVm hoc mane legerẽ ſucceſſorij edicti materiã,quãdoque mixta conſideratione,eſſe capitis & gradus, nedũ de cap.in caput,de gradu ĩ gradũ, & de perſona in p ſonã,vt in rub.eo.tit.in prin.Bal.not.& Ial.in l.qui ſe patris in 7.col.C.vnde li.per tex. ad literam exemplum etiã ſubijcientem.in l.1.C.eodem.de ſuc.edic.oblatũ mihi eſt
1 argumen.declarandi,cuiuſquę rei identitatem poſſe altero de tribus modis conſiderari,dictum certe ſcitu dignũ. Primo vere.Secundo ficte, Tertio & vltimo ſimpliciter & generice Vere,vt in l.eum qui ff.de vſuca.cum dicimus vnam eandemque rem diuerſo iure communiter cenſeri non debere, in ædibus exemplificantes, quę eędẽ ſunt quã quam pluribus conſtẽt partibus,idẽque in iudicio & cauſis.l.nulli.C.de iud.Ficte,in patre & filio,domino & ſeruo teſtatore & hęrede,& ſimilibus.l.fi.C.de impu.& al.ſub. §.ei qui.Inſt.de inutil.ſtipu.§.1.in authen.de iureiu.à mo. præſti.ſimpliciter & generice in matre & filia patruo ſuccedentibus,quoniam eadem eſt bonorũ poſſeſsio in genere,& non in ſpecie,matris ſcilicet,vnde agnati filię vero vnde cognati,vt in d.l.1.& in actione vtili & directa do cet gl.in l.ſi.ff.de magi.conue.imo tex.alio tamen caſu in i.2.in prin.ff.ſi cer.pet.

DLVIII.

1 *Vno ex quinque filijs exhæredato triens tantum ex ſubſtantia defuncti detrahendus,& non ſemis,quia exhæredatus habetur pro mortuo,nec conſideratur à lege.*

DVbitabatur hodie in foro coram me iudice arbitro , in quadã magna cauſa à partibus voluntariè reiecto,
1 an vno ex quinque filijs exhæredato,locus eſſet deciſioni auth.nouiſsima.C.de in offic.teſt.& ſemi. ex ſubſtãtia defuncti.id eſt,dimidia pars eius,quod ab inteſtato fuiſſent habituri detraheretur,an vero rriens tantũ,id eſt tertia pars,nec commutaretur ipſe in numero aliorum.cum que multa hinc inde dicta fuiſſent,& maxime quod computaretur,ex quo aliorum fauore exhæredatio prædicta videbatur,quæ ad eorum læſionem retorqueri non debet vulga.l.quod fauore.C.de legi.c.quod ob gratiam.de reg. iur.in 6.exiſtimaui ego contrariũ fore verius,& tenendũ, de iure, nec ſecus tunc laudo fuit determinatum.Id vnũ, ſolum conſiderans,quod habetur pro mortuo quoque nõ vocatur à lege,imo quod nec ab ea etiam reſpicitur.l.j.§.ſi pater.ff.de coniungen.cum eman.lib.§.exhęredatos(ſingula ſingulis referentes)in aut.de hęr.& Fal.& in terminis reperi Bal.ita declarantem in repe.l.pater filium.in repet. col.ff.de inof.teſt.qui tamen arg.non reſpondet. Ideo dicas tu,fallaciam habere,antecedensq́ue haud eſſe verum, vt in d.§.exhæredatos. & in §. aliud quoque capitul.vt cũ de ap.cog.e.lib.ergo & conſequens falſum.

DLIX.

1 *Conciliatio.l.ſi is cui.ff. de leg.2.& l.cum is.§.fin.ff.de condi.inde.*

MAgnum & vrgens contrarium reperi hoc mane duarum , quibus ſolutio non ſatis condemna, applicari poſſe videtur.nam ſi Stichus & Pamphilus alternatiue alicui relinquatur,isq́ue ratus Stichum tãtum ſibi relictum fuiſſe,ipſum eligat,& ab hærede vendicet,non poterit poſtea mutata opinione,Pamphilum velle.l.ſi.l. cui.ff.de leg.
1 2.& tamen contrariũ directo(vt dixi)habetur in l.cum is in.§.fi.ff.de cõd.inde.intantum vt hac de re multi fuerint qui dixerũt(q̃ vtrobique refertur)vnam ab alia corrigi, nec probandum,nec laudandum.l.1.C.de inoffic.do.l.fin. C.de ind.vid.tol.& in ſimili per Ale.in l.ſi.in 3.colu.ff.q̃d quiſque iu.Et ideo cogita tu ſi dici poſsit non eſſe contraria,quia vna in ſtipulatione loquitur,alia vero in legato,& vltima voluntate,quorum non eſt par,eadẽque ratio.Vel in promiſsione generis.d.l.cũ is.in l.vero,ſi is.cui.in obligatione ſpẽi.aut q̃ ad certũ de incertis ibidẽ teneretur,hic aũt incertũ de certis deberet,& cõcordabuntur. & comperi poſtea Abb.ſenſiſſe in d.l. ſi is cui.& lætatus ſum valde.

DLX.

1 *Emancipatus an de iure ciuili omnino incognitus in ſucceſſione inteſtati.*

Intelle-

2 *Intellectus.si.emancipati.Instit.de hæred quæ ab intest.defer.*

1 ALiud simile perpendi,eodem instãti fere,quo modo possibile sit q̃ si filius emãcipatus diceretur de iure ciuili incognitus penitus,in successione intestati, non ẽt testati,iuxta no.in §.emancipati.Inst.de hære.quæ ab intest.defe.& per Bar.in l.si ex duobus.in prin.& in l.illud. in §.fi.ff.de bo.pos.contratab.qua ratione quoque auum si ne testamento mortuũ fuisse dicimus alibi.in l.q̃ se patris: C.vnde lib,& si ceo casu ab eo,qui in potestate patris esse reperitur,nõ differre,cum tamen hodie differentiam præ dictam sublatam esse legamus in quacunque successione casus est in §.si vero.in ver.nullam.in auth.de hære.ab in sesta.veni.Sol.facilius est,si arg.negaueris,verba prædicta generalia restringendo tolum ad successionem intestati, tum quia idipsum iudicat titulus, sub quo. §. situatus est vulga.l.imperatores.fi.de in diẽ adiec.tũ ẽt quia ibidẽ, in fi.dicitur ad literã,& est verisimũ,nec secus teneri põt.

DLXI.

1 *Posthumi præteriti natiuitate regulariter rumpitur testamentum.fallit in casu.si quis filio exhæredato.in principio.ff. de iniust.rupt.irrit.testamento.*

1 POsthumi præteriti natiuitate regulariter testamentũ, rũpitur.l.3.§.ex his l.posthumorum.ff.de iniu.tu.irrito q̃ test.& tamen non rumpitur in casu,l.si quis filio exhæ redato.in prin.ff.e.tit.forte quia pater ipsum præcedebat in gradu,ita vt ne fuerit necessarium ipsum instituere,aut exhæredare,alias sic,vt ibi.& in §.posthumorum.Inst.de exhæred.lib.& ideo regulariter dixi.quia oportet rumpẽtem tenere primum locum in suitate,vere vel ficte.l.si qs posthumos.§.si filium.ff.de libe.& posthu.Imo q̃ gradus prioritas est de substãtia ipsius.d.l.posthumorũ.in pri.intã tum vt hac rõne si filius & nepos in potestate fuerint, & velit nepos,repudiata patris hæreditate,venire ad succes sionem: auitam de iure ciuili,non possit,si pater ipsum tẽpore mortis aui præcedebat in gradu. Considerando etiã suitatem adeo nobilẽ esse(quod omnes attestantur) vt nõ capiat nisi vnum gradum.l.1.§.sciendum.ff.de suis.& leg. §.sui.Inst.de her.qual.& diffe.& ad propositum tradit Bar. in l.qui se patris.in 1.col.vbi nos etiam multa.C.vnde lib.

DLXII.

1 *Emancipati & si aliquando iure ciuili fuerint incogniti,nun quam tamen fraudati fuerunt legitima sibi iure naturæ debita.*

REgulariter etiam dici solet,emancipatos incognitos esse de iure ciuili,& lege 12.tab.taliter vt ad successio nem ascenden.non admittantur.§.emancipati.Inst.de hæ re.quæ ab inte.defe.& dixi de iure ciuili,qui alias fuerunt æquitate prætoria recogniti,vt ibidẽ,& in §.quos aũt Inst. de bonor.possess.& nouissime postea sublata differentia emãcipationis & patriæ potestatis,vt supra declarabam in apopht.560.incip.aliud.& probatur in §.si vero.in ver. nullã in auth.de hære.ab inte.ven.recogniti ẽt erãt quo ad dimidium bonorũ,per titulum de coniugen.cum emanci patione.lib.l.1.eodem tit.sublatum pariter qũa filius quã quam emancipatus,semper tanquam primus in gradu suc cedit,in gl.alibi.in l.fi.ff.de libe.& posthumis.& Bar.in au then.de hæred.ab inte.veni.in fi.prin.Nihilominus. scien-
2 dum est,nullo iure,quo ad alimenta,& legitimam sibi in sticto naturæ debitam fraudatos fuisse.l.cum ratio.ff.de bono.dam.l.eas obligationes.& l.legatum.ff.de cap.dimi. l.si quis à liberis.in prin.ff.de lib.agno.& tradit not.Bal.in l.vnica,in 4.col.C.quando non peten par.facit reg.l.iura sanguinis.ff.de reg.iur.& l.ius agnationis.ff. de pact.& §. sed naturalia quidem.Instit.de iur.natu.& cap.pasce fame morientem.& cap.non satis.86.distin.& in simili arguit Rot.in consi.179.inci.amplissime doctor.in 5.co.in fi.& in consi.194.inc.in proposita consultatione.in vlt.& Sic. in consi.l.incip.illud afferam.in 3.volu.

DLXIII.

1 *Defunctus si cõtingat ipsum sine hærede decedere,maxima af ficitur iniuria,adeo vt nepotes nec instituti nec substituti admittantur,ne sine hærede decedat.*

DIcebam supra in apopht.503.inci.Id etiã q̃ maxima iniuria afficitur defunctus,si contingat ipsum sine successore mori,quoque affectat quisque habere heredẽ, nunc placet,aliud addere,hoc adeo verum esse,vt nepotes admissi sint alio casu,quamquam nec instituti nec substituti fuissent,si enim aliquo modo vocasset eos testator res dubitationem non haberet.quando scilicet institutus filius reperiretur sub conditione potestatiua,quę vltimo vitæ spiritu impleri non possit,quoniam tunc nepotes succedunt testatori,& cum hæredibus moritur,ab intestato tamen, dictumque & singulare.l.hn.ff.de cond.insti.& idem si pater fuisset exhæredatus, hærede extraneo instituto,isque hereditatem repudiasset filio mortuo.l.1. §.de su.& legi.l.scripto.ff.vndelibe.& minime mirũ, qm lex subordinat successiones secundum naturalem hominum charitatem,quæ est,& commune votum parentum pariter,vt ad posteros & nepotes,more fluentis aquæ,decurrant.ita Sicut in repe.l.cum acutissimi.in 95.col.C.de fideicom.& memoriæ commendandum.Sed quo modo potest naturale votum parẽtũ & charitas in his considerari,cum fuerint præteriti? Sol.non est proprie præteritio ex quo pater ipsos præcedebat in gradu,quos nec instituere,nec exhęredare tenebatur.l.si quis filio exhæredato.in prin.ff.de iniu.rup.irritoq̃ testa.

DLXIIII.

1 *Emancipati admittuntur ad successionem in feudis.*

1 MVltiplici ratione,decisum est,& communiter etiam tenetur,quod filij emancipati in feudis admittantur,& maxime,vt alia omittamus,breuitati inseruientes, quia in successionibus ab intestato differentia(quod alibi quoque supra,licet ob aliud,tactum fuit) emancipationis & patriæ potestatis tublata est.§.fi vero.ver.nuilam.in au thentica de hære.ab inte.veni.sed in feudis de succe ssione testati quærendum non est c.1.de suc.feu.in vsib.feu.ergo & male iudicio meo,quoniam(vt dixi alias in l.qui se patris.in gl.facultates.in prin.ita 3.q.C.vnde libe.) sequeret hoc q̃ filius institutus à patre pari modo eidem succedẽs in feudo,idipsum & alia consequeretur ex testamento & ab intestato,& quod taliter ẽt esset mortuus,nullo modo dicendum.l.ius nostrum.ff.de reg.iur.Ideo videndus est Bal.in c.1.(opi.enim communis verisimia est, nec aliter sentio)in prin.in 3.col.de suc.feu.e.lib.vt supra.

DLXV.

1 *Maritus locans fundum dotalem Titio,si ab vxore Titius expellatur,& id quidem iuridice,habet contra maritũ actionem.*

1 QVidam his diebus locauit fundum Titio,& cum ab vxore ipsius locatoris de facto expulsus fuisset.vole bat vt locator ipsum tueretur,dubitabatur quid iuris?(intelligo enim in fundo dotali,quoniã alias quæstio difficultatem non haberet.(Multi.cebant maritum non teneri, quia tunc locatione facta periculum in accipientẽ trãsit, l.expulsos.C.de actio,emp.quod secus tamen esset,si iuri dicens ipsum expulisset vt per d.l.declarat,& longa quidem distinctione Bald.in l.non solum.in §.fi;status.ff.de procu.& tamen contrarium est verius.l. damnum. C. loca.l. & hæc distinctio.ff.eo.& ideo donec fructus pendent in agro,damnum pari modo,contingens in eis contingit in re domini,& eidem absque dubio nocet,quia carẽtię sunt habentium.l.Titio vsus fructus.ff.de cond.& demõ.Idẽque Bal.nõ.in l.licet.in 2.col.C.loc.Nec ob.tex.in d.l.expulsos.quia loquitur in contractu emptionis & venditionis,quæ & si proxima eidem sit locatio & conductio.l.2. ff.de loca.non tamen hoc casu eandem habet naturam,vt tradunt docto.in l.si filiofami.in §.si vir in quinquẽnium, in prin.ff.sol.mat.& ita fuit determinatum.

DLXVI.

1 *Accusatus,quod insultum fecerit,& mox vulnus insultato intulerit,intelligitur quod statim,& non cum temporis interuallo.*

Mali

MAli ac improbi assessores præ oculis Deum non habentes,plerunque in eorum inquisitionibus, cũ aliquis est acculatus,quod insultum fecerit,mox vulnus insultato intulerit,adijcere solent verbum, cum temporis interuallo,& si nõ ita, veritas se habeat, vt sic insultatẽ de insultu.& de vulnere pariter puniant,& hoc casu non est difficultas, insultum vulneri haud inesse.Sed quæritur qd
1 si adiectum non sit,intelligitur ne cum temporis interual lo,an vero confundentur,ita vt insultus insit,quemadmodũ dixi,ipsi vulneri.Prima facie dicendum videbatur, in telligi debere,cum temporis interuallo,vt delicta puniantur,verbum mox,hac rõne ita interpretando, & si aliam quoque significationem habeat,vulga.l. ita vulneratus.ff. ad leg.Aquil.c.vt famæ.de sent.excom.,adeo vt sententia etiam exequi debeat sine dilatione,quoniam quandoque ex superuenienti & inopinato casu eluditur executio.l.cõtra maiorem.C.de appella.l.quoniam nonnulli.eod.lib.& declarat Calde.in consi.1.incip.an executio.de sent.& re iudica.Nihilominus contrarium teneri debet,& in mitiorem partem verbum prædictum interpretari,iuxta nõ.in l.qui de crimine.C.de accusa.& in l.illud in.§.fi.ff.ad leg. Aqui.tradit Bal.in terminis,quem ibi sequuntur omnes. in l.diuortio.in 3.col.ff.sol.mat.& potissimum per regulã l.si præsens.& l.interpretatione.ff.de pœ.cũ si.Nec ob.q̃ delicta puniri debeant quia verum est,quoties innotescũt & constant,at hic dubium est, ergo (vt diximus) in partem mitiorem inclinandum. Considerando etiam q̃ nõ ex toto remanẽt impunita, quodque vnus est finis,inquit idẽ Bal.in l.quicunque.in 1.col.C.de ser.fugi.& in l. cum mulier.in 2.ff.sol.mat.& præambulum ordinatum naturaliter,quod per se non cẽsetur,vt osculum in adulterio, dicit alibi.idem adhuc in l.aduersus.in 2.colũ.C.de fur.& ita tenendum censeo.

DLXVII.

1 *Titius accusatus,quod vulnerauerit.& insultauerit aliquẽ in dubio si nihil aliud appareat,non est puniendus de vulnere & insultu,sed de altero tantum.*

FEre ad idem aliud non est omittendũ,in practica quotidianum. Nam quidam Titium accusauerat sub hac
1 forma,quod vulneraſſet,& insultasset fratrem suum. Dubitabatur,an de vulnere & insultu pariter puniri deberet & ita signãter & formaliter testes deponebant. Nonnullis visum est,quod sic,idipsum hac de re existimantibus verum,quia id,quod prius est in ordine scripturæ,prius etiã esse præsumitur in ordine temporum.l.quoties.ff.de vsufruct.§.quibus.in 1.constitu.Cod.in dubio & vbi aliud nõ apparet,intelligendum,secundum Ang.in procem.ff.orũ. in prin.in 7.col.Alijs vero contrarium, quorum sententia prævaluit,ex quo accusatio prædicta incerta est, & in humaniorem partem(vt proxime dicebam)interpretanda.& nouissimè facit quod habetur.in l.si post motam C. de peti.hær.& in c.inter dilectos.de fid.instru.& in simili per Anch.in repe.c. canonum statuta.in 294.col. de const. & Bal.in l.1.in 2.ff.sol.mat.& in terminis in d.l.aduersus. C.de furt.

DLXVIII.

1 *Præsumptio iuris & de iure,tantæ est virtutis,vt quis se fundando super matrimonio vero,si probet de præsumpto præsumptione iuris & de iure.obtineat.*

1 IN materia præsumptionis,quæ iuris sit & de iure, vnã legi alias perpetua obseruatione dignum,& addendũ fe linanter ad no.in l.antiquæ, C. ad Velleian. quod tantæ virtutis est,vt si quis se fundauerit super matrimonio vero,probando præsumptum,præsumptione tamen iuris & de iure,obtineat absque dubitatione.ita Abb.Pa.in ca.pertuas.in 1.col.de cond.appo.& nimirum,quia tantum debet operari,quantum veritas in foro iudiciali,vt idẽ Abb. declarat in c.is qui fidem.in prin.de sponsa.& in c.veniens eo.ti.vbi etiam quid sit,declaratur,& præsertim in capis qui fidem.& in l.si duo.vbi Ang.in fi.ff.de acqui.hære.

DLXIX.

2 *Res minorum mobiles, quæ seruando seruari non possunt, venduntur sine aliqua solennitate,immobiles vero non nisi cum iudicis decreto.*

2 *Res dicuntur seruando seruari non posse, quando triennio nõ sunt duraturæ.*

1 REs minorum mobiles,quæ seruando seruari nõ possunt permissione legis venduntur sine aliqua solenni tate.l.lex quæ tutores.in fi.C.de admi.tu.aliæ autem nõ ni si imminente necessitate,& cum decreto iudicis,vt ibidẽ. & nimirũ, vltra,quia earum vilis est & abiecta possessio, vbi alias pecunia humanæ necessitati deseruit.l.si ita fideiussorem accepero.ff.de fideiuss.qua ratione,quamuis hu iusmodi sit,vt seruando seruari non possit, eius alienatio etiam concessa est secundum gl.in l.1.in §.fuit quæsitum. ff.ad Trebel.quam peregrinã exclamat Bal.in l.1.in prin. ff.de reb.eo.dictum sane adeo verum vt in venditionibus quoque mendicantium nihil delideretur nec ob id quia pretium succedat loco rei,vt sensit Arc.in c.de viduis.27 quæst.1.eorum regula infringatur,ex quo eorum etiã dominium momentaneum est.l.fin.in fi.C.de bon. quæ lib. & tenuit vltimo loco idem Bal.in cap.cum causa.in fi.de re.iud.Sed pro prædictorum declaratione quæro,quo mo
2 do cognoscatur,quod res seruando seruari non possit?re sponde si triennio non sit duratura.ita Ang.(quod nota) in l.1.C.si aduer.vsucapio.

DLXX.

1 *Tutor debet promittere pupillum indefensum non relicturũ &c.& hæc sunt de forma, adeo vt præter mitti non possint,item,& quod defensionẽ sine vlla cũctatione suscipiet.*

SCiunt etiam omnes,maxime notarij, quia ita quoque inoleuit practica,postquam de minoribus locuti sumus
1 Proxime,quod tutor debet promittere indefensum pupillum non relinquere vtiliaque facere,& inutilia prætermittere penitus,imo quod hæc & alia multa sunt de forma,vsque adeo vt nullo modo prætermitti possint.l. fin. §.omne.C.de administra.tutor.& no.in anth.matri & auiæ C.quando mul.tute.offi.fun.pos.& in l.legitimos.ff.de legi.tuto.& in l.tutor qui repertorium.ff.de admi.tut. Sed nesciunt aliud specialissimum capi.scilicet addi debere, obseruandum perpetuo,ne contra instrumentum tutelæ, aliquando opponatur,quod defensionem sine vlla cunctatione suscipiet,ita gl.quam ibi signat Bal.in l.1.in princ. ff.de tute.& ra.ditt.quod tamen ego parum curarem,dũmodo essent in eo verba equipollentia,& comprehenderetur ex alio,ex quo iura effectum,& non formulam verborum considerant.l.omnium.l.quoniam indignum.C. de testamen.l.1.C.de formul.& eundem Cal.cõperi postea sibijpsi cõtrarium,nec secus tenẽtem in d.l.legitimos in fi.prin.ff.de leg.tuto.cogita.

DLXXI.

Maritus vxorem suspectam de adulterio habens si adulterum coram tribus testibus monuerit.ipsum poterit postea impune occidere,si inueniat eum colloquentem cum vxore & quaratio.

1 MIrabile dictu videtur,quod si quis vxorem suspectã de adulterio habuerit,& adulterum coram tribus testibus admonuerit,ipsum impune interficere poterit, cum vxore loqui inuentum, ex quo hoc modo suspicio precedens,& admonitio sequens spreta probationem delicti inducunt.auth.si quis.C.ad leg.Iul.de adul.& tñ hoc idem de directo videtur contra te.in c.si quisquam de coha.cleric.& mulie.vbi prima,secunda, & tertia admonitio requiritur.Sol.illud ideo cẽ dicas,quia difficulter tẽpe ratur tam iustus dolor.l.si adulterium cum incestu.§.Imperatores.ff.ad leg.Iul.de adult.c.si vero de senten.excõ. Vnde si insultatus(quod nota)insequatur incontinenti in sultantem,eumque interficiat,nõ tenetur hac ratione de occiso,sed vulnere,ex quo etiã homicidium dolosum esse debet,vbi hoc casu alias sola culpa est in consideratione inquit Abb.in cap.cum olim.in 7.col.de resti.spo. & exclamat

mat Fel.in c.delicti filij.in pe.de exce.& ita in facto sæpius determinatum fuit, vsque adeo,& ad propositum, vt decisio quoque d.auth.si quis extendi non debeat.huius singulare.quod vero contra.ff. de leg.c.quæ à iure de regulis iuris in sexta.& declarat idē Abb.in dicapitulo si qsquā & bene.

DLXXII.

1 *Pluribus constitutis administratoribus si simpliciter fuerint constituti, qui non administrauit, non potest petere ab alijs vt ibi rationem reddant.*

1 PLures tē cōmissarij simpliciter relicti fuerant his diebus vt communiter fieri solet, in quodam testamento quorum vnus volebat ab alijs, qui testatoris bona administrauerāt, sibi rōnē reddi, dubitabatur an posset hoc idē petere? Plerique prima facie dicebant q̄ sic, nec à ratione alienū videbatur, qm̄ si vnicuique officium p̄dictū iniunctū est, iure merito quoque, is qui non administrauit, nec ad ministrationi interfuit, repræsentans quodāmodo defuncti ac cōmitentis personam, debet posse idipsum petere. Et tñ cōtrarium verius est, & sine dubitatione, ex quo simpliciter (vt dixi) tales constituti fuerunt & non insolidū, libet. ita vt pp parē potentiā insistētis, & resistētis, vnus in alterum possit nihil. lille à quo. §. tempestiuum. ff. ad trebe. l. nam magistratus. ff. de arbi. l. 1. C. de contractib. iud. & est simile in pluribus procuratoribus, in l. qui duos, vbi in terminis ēt Bal. hoc ipsum decidit, signandum perpetuo ff. de procucato.

DLXXIII.

1 *Publica vtilitas priuatæ præferenda.*

1 DE publica vtilitate, q̄ priuatæ præferatur. l. 1. §. fi. C. de cad. toll. l. vtilitas. C. de primipil. lib. 12. c. bonæ 1. de postulat. prælato. recordor alibi dixisse multa, propositio adeo vera nouissimo loco vt ea de re quique sine dubitatione proprio iure priuari possit. lita si verberatum. §. 1. ff. de rei ven. nec valeat inferior magistratus impedire ea, q̄ sunt meri imperij, secundum Alex. in l. dies. in §. 1. in fi. ff. de dā. infect. imo q̄ vltimæ voluntati ēt derogatur, publicæ vtilitatis gratia. l. testamento. & ibi no. ff. de hær. instit. & est simile in voce. vt in præalle. l. testa. probat, ga si decurionis quod fuerit, plus valebit cæterorū ciuiū, testatur Bal. in l. 1. in 4. col. ff. sol. mat. & non immerito ad prorpositum quia bonū gentis Aristo. teriā test. ethi. 1. melius. ē q uā vnius hominis pulcherrimo exemplo nūc quoque confirmanda' Cor. Cel. medici præstantissimi, dicentis in lib. de re medi. de tertia medicinæ parte tractans quā Græci chirurgicam nominā, optime Herophilum & Erastratum fecisse, qui nocentes homines à regibus ex carcere ac ceptos inciderunt, vt eorum viscera. & intestina scrutarē tur. nec crudele fuisse, vt plerique arbitrabātur, qm̄ (nota) paucorū & priuatorum quidē nocētiū suppliciis remedia prope infinita populis innocentibus seculorum omnium quærebantur.

DLXXIIII.

1 *Mulier an possit esse testis in testamento.*
2 *Legitimi tantū, & non bastardi memoriā parētū perpetuāt.*

ā MVlier in testamento testis esse non pōt. l. q̄ testamento. §. mulier. ff. de testam. alias aūt & regulariter, sic, in qualibet alia vltima voluntate, vt post Spe. in tit. de test. in §. 1. & in §. compendiose. de instru. edit. tenuit Calde. in consilio 8. inc. testa. vel si testamentum sit ad pias causas, aut inter liberos, vt in d. §. mulier. no. & in auth. quod sine. C. de testamen. & in l. pe. vbi Bal. in fi. (singula singulis referendo) C. de sacrosanct. eccle. & disputat Ro. in authē. simiiliter. in 15. special. C. ad leg. fal. id maxime de causa pia, & Dec. in l. fœmine. in 4. & 5. colu. ff. de reg. iur. nec planè hæc dubitationē habent. Sed quid in testamento patris bastardum instituētis, poteritne mulier in testem adhiberi? Multi senserunt quod sic, nec absque ratione, quoniam vt idem Bal. dicit in d. authē. quod sine. in 2. col. rigor, quo masculi desiderantur, hoc casu remissus videtur, quia sicuti permittit lex tutorē dari à patre in testamēto minus solenni. pari mō pmississe videt, mulierē testē esse posse ī casu isto & quia denique similibus reliquis pōt. l. 2 §. humanitatis. C. de natu. libe. ñ quia bastardo non debetur hæreditas ab intestato, testamentum imperfectum legis auxilio confirmari non debet, & dixi contrarium esse verius, nec facit q̄ rigor remissus sit, quia verum est in liberis legitimis & naturalibus, non in bastardis à lege reprobatis. auth. ex cōple xu. C. de incest. nup. minusque quod detur tutor in testamento minus solemni, ga nec istud falsum est, sed tamen datio non valet, nisi à iudice confirmetur, à quo ēt hac ratione denominari debebit. l. adoptio non iure facta. ff. de adop. l. 1. §. omnia. C. de vet. iur. enu. & per doct. in l. nōs populi. ff. de iusti. & iure. Non ēt & vltimo q̄ similibus relinquatur, ga fateor nec hi esse possunt nisi legitimati, quibus cum omnis macula absterla sit. l. imperialis. §. 1. C. de nup: adhuc licet non ita latè in d. locis sensisse videtur, tum vel maxime in d. mulier. in fi. & in d. authen. q̄ sine. & bene, & ita teneo. Et quia de bastardis locuti sumus, sciēdū est, eos
1 memoriā parentū non perpetuare, sed solos legitimos, tq̄ præclaram & illustrem etiam ciuitatem reddūt, vt in aut. de nup. in prin. per quem texr. ita quoque dixit Bal. in l. 1. in 5. col. ff. sol. mat. & hæc sufficiant.

DLXXV.

1 *Communionis ratione quis admittitur ad agendum, etiam sine mandato, duobus tamen concurrentibus. siue ex his altero. per totum.*
2 *Intellectus. l. licet. ff. de procurator.*
3 *Amicus pro amico, sicut consors pro consorte, ad agendum admittitur.*

1 COmmunionis rō facit, quis admittatur ad agēdum, ēt sine mandato. l. 2. C. de consorte. iud. lit. duobus tamē cō currentibus, siue ex his altero, si præsens scilicet paratus sit cauere, rem ratā dominū habiturum, vel, si iudicatum solui satisfaciet, quanquā obstare aliquantulum videatur re. in l. licet. in prin. ff. de procu. sed vere, vt inquit Bal. in §. is
2 cui. ea. l. nō obstat, ga loquitur in actione populari, q̄ vnica est, & non dinumeratur in singulos de populo, quantū ad essentiam, sed solum quantum ad nudum ministeriū agendi, vsque adeo vt vnus alium procuratorem non constituat. & latius vt per eum. & si communionis rō ad propositum hoc idem facit multo magis facit rō affectionis, ex quo amicitia æquipollet affinitati. l. cum allegas. C. de castren. pecu. lib. 12. & sicuti coniunctus admittitur, & (vt dixi) consors, pari modo admittetur amicus, probaturq̄ve
3 in l. 1. & in l. at qui natura in §. cum me absente. ff. de negest. per quæ iura ita etiam sensit idem Bal. in l. sed si hæc. in prin. in 2. col. ff. de procu. & Alex. in l. exigendi in 3. C. eo, & nimirum quoque, quia amici vna anima in pluribus corporibus esse dicuntur. Arist. teste, ita vt hac rōne, non minus gratia eorum q̄ ipsos tuentur, & coniunctos, cō dita fuerit. l. vt vim. ff. de iust. & iur. quam amicorum suorum inquit ibi idem Bal. in 2. col. & verbum sui factū non ministerium iuris designabit alibi declarat in l. 1. in penu. col. C. vnde vi. Imo si contra absentem procedatur, affines & amici sunt vocandi. l. fi. vbi bo. tex. ff. vbi pup. edu. deb. & si conductor, (quod perpetua annotatione dignum videtur) recessurus est, domino primum, ne ad pensionē teneatur, idipsum notificare debet, posteà amicis & affinibus, si dominus non sit in ciuitate. l. prima. §. fi. quem ad hoc no. dicunt ibi Doct. ff. de eo qui pro tuto.

DLXXVI.

1 *Sententia nulla quomodo validetur partium consensu, & an hoc sit indistinctè verum. nu. 2.*

1 QVod dicitur in l. 2. C. com. vtri. iud. sentētiam scilicet nullam, valere partium cōsensu, quodq̄ue iudicium minus legitime inchoatum à filio, pari modo consensu patris recōualescere potest. in l. fi qui mihi bona. in §. iussum & ibi p Doct. ff. de acquir. hæred. non simpliciter verū debet intelligi, prout intellexit gl. in l. 1. C. qui pro sua iurisdictio. sed in vim pacti, sic postea declaranda, qm̄ cōsensus partium alias iurisdictionē tribueret, & male, ac cōtra tex. in l. priuatorū. C. de iur. om. iud. & late tradunt Cano. in c. prudentiā. de offi. deleg. & Cald. in consi. 8. inc. an sententia. in 2. co. de fe. & reiu. & vtilitatē ex hoc resultātē. an vt sententia valeat, vel vt pactum, declarat Aret. in cons. 56. inc. post absolutum. in 2. col. Sed ad idē dubito, nunquid hoc
2 ipsum verum sit inditinctē, & in sententia cuiuslibet iudicis. tam ordinarij quā delegati? Videretur prima facie dicendum q̄ sic, ga delegati æquiparantur arbitris. l. sicuti. ff. de arbit. & arbitria ad instar iudiciorum redacta sunt l. 1. ff. eo. & tñ contrariū tenetur, ga non p omnia æquiparantur, vt in d. l. sicuti & per Bal. in rub. de offi. deleg. in 2. col. & ideo quamuis sentētia ordinarij nulla re conualescat ex ratihabitione efficaci. l. cum minor. §. fi. ff. rē rat. habe. vel ex pacto vt hic, & melius, lecus tñ est in sententia delegati quia mandatū deficiat, vel forma repugnet. l. instar. & ibi no. C. de iur. fis. libro decimo. & in specie declarat idē Bal. in rub. præal. in vltim. col. in fi. & est verisimum.

DLXXVII.

1 *Pecunia debita superioris mandato, lege, vel statuto si mutetur, attenditur tempus solutionis, & quæ sit ratio.*

MVlta in materia solutionis faciendæ, cū moneta mutatur, scribunt Doct. in l. Paulus. ff. de solut. & in l. in minorum. C. in quib. cau. in integ. restitut. non est necesse. & in specie Spe. in ti. de obl. & sol. in §. nūc aliqua. & maximè si pecunia ex contractu, vel testamēto debita sit, quod nāque tempus attendatur, q̄ scribere hic non intēdo, quoniā clara sunt, & difficultatem nō habent. Sed quid si debeatur
1 superiorist mandato, lege, vel statuto? Dicas breuiter, & é quotidianum, tēpus absque dubio solutionis attendi debere, ex quo lex, cum sit semper in viridi obseruātia, semperque loquatur. l. Arriani. C. de hæred. contingente mutatione pecuniæ post eā, de ea ēt loqui videt, & qa mutata pecunia, intelligitur ad nouā mutationē, mutata quoque lex, seu statutum p̄dictū. l. pen. C. qui adm. l. 2. C. de const. pec. l. vnic. §. 1. C. de rei vxo. actio. & tetigit Spe. in d. §. nunc aliqua. & Bal. in l. illud in fi. C. de sacrosanct. eccl. & But. in c. quanto. in 2. char. de iureiur. nec potest negari nisi in casu, quando soluens fuisset in mora, quia tunc tenetur ad id, p ut moneta prædicta currebat, tempore quo soluere tenebatur, vt Doct. in locis præall. dicunt. & signāter Bellenzi. in tract. de charita. subsi. in 82. quæst. inc. dicit in 2. & 3. co.

DLXXVIII.

1 *Beneficium epistolæ diui Adriani, de quo in l. fi. C. de consti. pecun. habet locum inter curatores.*

IOan. Ant. Tripona Siculus, vir certe omniū horarum, & adeo ardens, ac cupidus huiusce disciplinæ legalis, vt nil aliud cogiter, nil loquatur, nil denique cupiat, nisi q̄ à nobis, vel à quouis alio ēt discere possit, interloquēdum, vt fit, dubitabat (differueram enim tūc nescio quid maximè conducens ad intellectum. l. fi. C. de const. pecu.) an beneficiū epistolæ diui Adriani. de quo ibi, & in l. si dubitetur. ff. de fideiussor. & in §. si plures. Inst. eodem locum haberet
1 inter curatores, & non immerito, quia Bar. in l. secūda. in §. fin. ff. de curat. bo. dan. gl. reprehendit ibidē hoc ipsum q̄ rentē, & inepte quidē, ex quo tex. in materia præcipuus, & quē no. dicit Aret. in consi. 66. inci. vilo puncto. in 6. col. in d. l. fi. vult. solum habet locū inter fideiussores & mandatores accessorie obligatos, ergo non inter alios. l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. & tamen dixi ego contrariū esse verius, & ita teneo ex ipsomet tex. iuncta gl. quem nec secus inducit Aret. in loco præall. imo quod subsistēte eadem ratione, ad casum sibi parem ēsem perextendi debet, & nedum eo. sed etiam alio, vt ad longum probat Stepha. de Fede. in tracta. de interpreta. iu. in 75. col. & seq.

DLXXIX.

Donantis assertioni standum, asserentis se donare pietatis causa & eleemosynæ affini suo aliquin egeno, & inop:

DOnauerat quidā alias affini suo egeno & inopi, numerosaque familia onerato (quod ego cōsultus vere scie bam) notabilem pecuniæ quantitatem, & in instrumento donationis amplius appositum fuerat, se idipsum fecisse pietatis causa & intuitu eleemosynæ. Dubitabatur, an eidem credere tur, & assertioni huic stantum esset? Breuiter difficultatem faciebat tex. in l. si donatione. C. de colla. & in l. qui testamentum. ff. de probation. & in l. data. C. de donat. vbi donatio coniunctus personis facta non valet, nisi interueniente actorum testificatione conficiatur, & insinuetur, ex quo (vt subijcitur in d. l. data) clādestinis ac domesticis, fraudibus facile quiduis, pro negotij opportunitate confingi potest vel id quod vere gestū reperitur, aboleri & ē argu. in l. in fundo. ff. de rei vend. & in l. sub prætextu. C. de transact. & in c. sedes apostolica de rescrip. Considerando quoque quod ad id, vt fraudibus scilicet obuietur, cū publica, tum priuata etiā nos suadet vtilitas, l. si libertus. ff. de iur. patron. & tradit Cald. in consi. 21. inc. Episcopus in prima columna de constitutionib. Nihilominus contrarium existimo verius fore, & tenēdū, quod imō valeat, quoniā prædicta procedunt, & intelliguntur in coniūctis simpliciter, & quando aliud non est speculādum, sed in casu isto donatarius erat coniunctus, & inops pariter, ergo p̄sumetur omnino donans magis misericordia motus, quam affectu & sanguinis. ratione casus est no. & obliuioni nūquam mandandus in l. liber captus. C. de captiuis, & postliminio reuerſis per quem dixit alibi. Bal. in l. sed & si. ff. soluto matrimonio quod si pater pari modo condemnationem filij soluisset, videretur intuitu pietatis soluisse, & non repetendi animo & interminis nostris postea idem met in l. illud. in prin. C. de sacro sanct. eccl. esijs.

DLXXX.

1 *Animus amicitia, & inimicitia coniecturis probantur, nec vere aliter probari possunt.*
2 *Cessio alicui facta an præsumatur in fraudem facta, an vere necessario probari debeat.*

1 ANimus vere probari non potest nisi coniecturis. l. do lum C. de dolo. l. quoties. §. q. dolo. ff. de probatio. ca. 2. de renūtiatio. in sexto nec secus amicitia & inimicitia, qm̄ pari modo ex animi affectione cōtrahitur, vt declarat Abbas Panormitanus in c. repellantur. in prin. de accusatio. & notanter in dolo in ca. super literis in quinta col. de rescri. & singul. quæst. Sicul. in consi. 57. inc. illud in 7. in tertio volum. & ideo quam quis dictum testis ne cessario concludere debeat, sufficit tamen si concludat ēt præsumptiue, & præsumptio iuris sit, ac talis, vt ad condēnationē sufficiat, sm̄ Bar. signanter in dolo exemplificantē in auh. ingressi. in repetitio. in vlt. col. C. de sacrosanct. eccl. & dixi ego late
2 in l. 1. ff. si certum petatur. Sed quæro quid in cessione alicui facta, nunquid in fraudem facta præsumatur, an vero probari necessario debeat? Respondeo, in clerico plumi, & de iure canonico, quod mirabile videtur ad limitationē c. absit. 11. q. 3. in laico vero & de iure ciuili non ita. Alex. in l. q stipendia. in prin. C. de procurator. & in dolo ad ppositum quorundam Hispanorum cautelam recitat gl. in d. l. dolum. q Aldricum ad prandium inuitarant vt fideiuberet, dantes exinde & vinum album rubeo mixtum, vt inebriaretur, simili exemplo cōprobandum Mirrhæ Cinaræ Regis filiæ quę cū nephasto amore patrem deperisset, cū eo, ebrio nutricis opera facto pariter concubitum habuit. Et vtinam vt messores Icari, similiter ebrij fecerūt, q (vinum sibi haud solitum exhibuerat) ipsum interfecerunt, Hispani ab Aldrico, & à Cinaria Mirrha, interfecti fuissent, vt alijs exemplo essent, ne huiusmodi fraudibus, & rebus cum dictu, tum ēt auditu, nedum fœdis, & turpib. verum etiam incredibilibus, operam darent, nisi ioco Accursij ascribamus & Poetarum figmentis, non quod vera fuerint, dicta fuisse credamus.

DLXXXI.

1 *Agens, fundamentum suæ intentionis probare debet, alias succumbit.*
2 *Crimina vndecunque clarucrint punienda sunt, si quidem*

propolita

proposita & probata fuerint.

3 *Infamatus licet nihil sit probatum contra eũ,nõ tamen absol uitur simpliciter,sed indicitur sibi purgatio pp infamiam.*

1 REgulare est(vt sciunt oẽs)agentẽ tẽ fundamentũ intentionis suæ probare debere,alias succumbit.l.ei q̃ l.in exceptionibus.ff.de proba.l.qui accusare.C.de eden.aliq̃d Alex.in l.is post.in 3.col.ff.de acquiren.hered.& quemadmodũ rhetores dicũt,cõfirmatio appellat,qua causę nostræ dubiæ,& controuersiæ,authoritatẽ impartimur,fidẽque argumentis facimus,q̃ ei(vt diximus)incumbit, q̃ ꝓponit,& non ei,q̃ negat qm̃ nulla nec ciuili rõne ad idẽ cõpelli põt,imo q̃ ipso ꝓponẽte nõ ꝓbante, absoluitur, vt in iuribus præall.& in c.1.vt eccle.benefi.siue diminutio. confe.quãquã nec iuret aliter,declarat Bar.in §.si tñ ad fin. in auth.de instr.cau.& fid.& ꝓbat text.in d.l.q̃ accusare, *Et si nihil ipse prætiterit &c.*& notat q̃ nõ ꝓbasse dicetur ẽt, quamuis probauerit id ad qđ alia cõpetebat actio.l.1. §.docere.ff.vi bon.rap. & est arg.in l.quoties.ff.q̃ satisf.cog. dixiq̃; ego alias in l.qđ ergo.in §.pœna grauior.ff. de his qui no.infam.& id, q̃ vulgo dici solet,crimina vndecunq;

2 claruerint punienda esse,vt in c.eccle.24.q̃st.3.intell gi debere verũ,si quidẽ ꝓposita & ꝓbata fuerint & ẽm modũ ẽt ꝓpositũ,quia q̃ñq; p accusationẽ,q̃ndoque p inquisitionẽ.nonnunquã & vero p denũtiationẽ, & exceptionẽ ꝓcedit.l.illicitas.§.veritas.l.cõgruit.ff.de of.pñs.e.iup his.&

3 ibi no.Abbas.Pan.in 2.col.de accusa.in inquisitione tñ dico obseruãdũ esse, q̃ quãuis nihil ꝓbatũ sit cõtra infamatũ,nihilominus ipse non simpliciter absoluitur,sed indicit sibi purgatio propter infamiã,vt ibidẽ Abb.declarat, in c.cũ oporteat.in 2.col.e.tit.& plus,q̃ plerumque ẽt fit cõdẽnatio in casu absq; probatione.l.si q̃ñ.C.vnde vi.c.si. q̃ met.cau.specialiter propter tria,q̃ sunt dolus rei, difficultas probationis,& quia denique reus ipse difficulsatẽ induxit,vt ibi Bal.no.& bene,nec secus dicẽdum est.& ad regulã redeuntes,distingui posset,nec à rõne videtur alienũ,& distinguit Bar.in l.in bonę fidei.C.de reb.credit.q̃ q̃nque actio probat plene,& tunc vincit, q̃nque nihil, & succumbit,quandoque semiplene,& isto casu negotium & lis decidit iuramento & dixi etiam in d.l.qui accusare.

DLXXXII.

2 *Curator datus tantum liti non conficit inuentarium.*

LIti erat datus curator quo casu sciunt omnes.ipsum ad id compelli posse,nisi legitimam habeat excusationẽ: l.scire oportet.§.consequẽs.ff.de excusat.tutor.l.munerũ. §.defensore.ff.de mun,& hon.l.nullus.C.de decur.lib.10.

1 §.quibus.Inst.de satisda.tuto.Sed quæro, nunquidtẽt inuentarium conficiat? Videretur dicendũ q̃ sic, primum quia regulare est.l.tutor qui reprtorium.ff.de adminilt. tuto.demun.vt mala suspitio subtractarũ rerũ vitet,quemadmodũ in hærede legitur in §.si uero in aut.de hær.& falcid.& quia expedit ei ẽt,cui datus est l.fin.& ibi no.C. arbi.tute.sed non est verũ,ex quo datus est simpliciter ad litẽ,ita vt iure merito,cũ nullũ habet ipsarum rerũ administrationẽ,sed litẽ tantũ instruat,nec inuentariũ cõficiat. gl.est egregia & singularis in d.l.de creationibus.C.de episcopo.audi.& ita practicatur,& seruatur quotidie,secũdũ Cy.& Bal.in l.qui habet.in prin.ff.de tutel.& nõ ab re quoque ac vltra eos,qa si grauat in hoc,vt inuitus acceptet,& litem instruat,suaq; negotia deserat, vt aliena agat.l.sed si qs ex signatoribus.ff.quemad.testa.ape.in alio ẽt debet releuari,ne inuentariũ cõficiat,si maximè(vt diximus)bona nõ administret.vul.l.eũ q̃.ff.de iureiu.l.quidã decedẽs. §.1.ff.de adm.tu.l.incẽdiũ.C.si cer.pet.l.periculi.ff.de nauti.fœno.& declarat Odof.in rub.e.ti.ex qbus rõnes dubitationẽ facientes sublatę manebũt,haud aliter scribendæ.

DLXXXIII.

1 *Delicta non solum punienda,verum quoque publicanda, vt infamiæ nota fontes aspergantur,*

IN l.fustibus.C.ex quibus cau.infa.irrog.ibi,*Cui per præconem ita dictum est.* ἐσημεφάντησας obseruat Bal.præconẽ alias cõdẽnatos precedere solitũ,exclamãs cõtinuo eos sycophãtas,& calũniatores & nimirum addas tu,vt crimẽ detestaretur & vt alii deterrerẽtur amplius.& idem quoq; VENETIIS seruatur,cum ad supplicium ducitur nocens,q̃m præco pariter ipsum anteit,dicens,horrida voce, *Ecco il malfatore,è* vestigio delicti qualitatẽ astantibus & audientib.subnarrãs. Institutũ ẽt obseruatũ Ale.Seueri tẽporibus in Turrino quodã,q̃ cũ eiusdẽ Ale. Domini sui audientias mercaretur,stipiti alligatur fumo necatus est,p̃cone similiter exclamante,fumũ vẽdidit Turrinus,fumo

1 necatus est,arg.planè apertissimũ,delicta nedũ puniri debere,verũ ẽt publicari.vt infamiæ nota fontes aspergãtur, & alii(q̃ proximè quoque,tẽplũ ceteris ingredi prohibeãtur impii,dicente adhuc(& scitu dignũ est) *Procul ò procul este profani.* quemadmodum contra,iple pariter olim in ludis Gymnicis victoris nomen,laudesque dicebat,& corona victorię etiam eum honestabatur,vt 5.Aenei.Poeta his versibus orsus est.

Victorem magna præconis voce Cloanthum.
Declarat,viridique aduelat tempora Lauro.

DLXXXIIII.

1 *Vxor vestem lugubrem,qua ob mariti mortẽ vti debet, habere debet de patrimonio mariti,nisi cõtrarium sit cõsuetudo.*

FVi multoties interrogatus,an vxor,tquę ob viri mortẽ veste lugubri vti debet,eam sibi suis sumptibus faceret, an vero haberet de patrimonio mariti? Respondiq; semp mariti sumptibus,& de ipsius patrimonio fieri debere, & est verissimũ,si maxime cõsuetudo diceret,vt hic Patauii, & nouissimè videtur casus in l.decreto rectè intuendi. C. ex quib.cau. infa.irroga.p quẽ ita signãter ẽt dixit Ang.in l.sed & si quid.in fi.princ.ff.de vsuf.& vt quotidianum,no tandum perpetuo.

DLXXXV.

1 *Consuetudo iurisdictionem priuato non tribuit.fallit in casu cap.cum contingat de for.competen.*

QVam quam consuetudinis authoritas parua nõ sit.l.1. C.quæ sit long.consuetu.haud tamen tanta est,vt iurisdictionẽ priuato tribuat.l.1.C.de emanci.li.vbi de lola prorogatione fit mentio,& est communis inductio.arg.sa ne apertissimum,de nouo tribui minime posse,ex quo id longe facilius quam istud a lege permissum videtur.l.sed si manente.ff.de preca.& est verisimum,præterquam in casu.c.cum contingat.de for.compet.q̃ vnicũ dicit Ang. in l.imo.in prin.ff.de leg.& ad Plebanum certũ territoriũ nõ habẽtẽ extẽdit.Cal.in consi.2.inc.an cõmissio in prin. de elect.imo q̃ Abb. in capitulad nostram.in 1.colum. de consue.& Anch.in consi.132.inc.in primo dubio.in 2. & Rom.in consi.3.inc.in casu.in prin.hoc idem generaliter procedere.nedum in casu d.c.tenuisse vidẽtur.Sed primũ verius est & tenendũ,vt declarat etiam Arch.in c.con questus.ad fi.9.q.3.

DLXXXVI.

1 *Actus voluntarij diebus feriatis etiam in honorem Dei, fieri possunt. Item & latrones insignes puniri.non tamen vtrunque potest fieri coram iudice incompetenti. num.2.*

ACtus voluntarii diebus feriatis,ẽt in honorẽ Dei, fieri possunt,& latrones insignes amplius puni.l.actus.l. prouinciarum præsides.C.de fer.& nimirũ,cũ primo casu de substantia non sit causæ cognitio,secũdo vero multorũ incolumitas & salus procuret,vt in d.l.prouinciarũ dicit.& sensit ẽt Bal.in l.obseruare,in §.proficisci.in 5.col.in 1.lect.ff.de offi.procõs.& Fed.de sen.(singula singulis reddendo)in cõsi.11.inc.q̃ritur.in 2.& 3.col.& quãtũ ad ista duo nõ dubito.q̃ ex decisione Ba.quoque nouite cõfirmãtur,ad idẽ multa allegãtis,in l.3.in §.quolibet.ff.de tu.Sed

2 q̃ro ĩ vtrũque pariter posit fieri coram iudice incõpetẽti? Videretur dicẽdũ prima facie q̃ sic,ex quo lex vtrunque (vt diximus) pmittẽdo quocũque tẽpore,feriato & nõ feriato,permisisse videbitur ẽt,vt fiat coram quocunque iudice quãquã incõpetẽti.l.q plures liberos.ff.de vulg.& pup. substi.& no.in l.cõuẽticula.C.de episco.& cler. Sed tñ contrariũ est verius.l.1.C.vbi pet.tu.l.testamẽta oĩa.C.detest. l.1.& 2.C.vbi de cri.agi.oper.§.si vero in auth.vt nul.iud. & in specie per Are.in cõsi.94.incip.respondeo in 2.colũ

&ita.

& ita tenendum est,quia est argu. de tempore ad psonas nõ pcedit,vbi secus à lege reperitur decisum,maximè in casu nostro,& est arg. vltra eum in l.si tuto.C.de neg.ge. & in l.si non lex Aelia sententia.ff.de hæred.instit.& in l.q̃ vero.ff.de legibus.

DLXXXVII.

1 *Actus voluntarij causæ cognitionem non desiderantes,diebus festis expediri possunt alias secus.*

1 NOn ab re proximo apoph.dixi,actus† voluntarios causæ cognitionem non desiderantes diebus festis, etiam in honorem Dei,expediri posse,quoniam alias secus.l.dies festos.C.de fer.ibi,*Sit idem dies à cognitionibus alienus,præconis horrida vox sileſcat.* dictum sanè exẽplo, Nehemiæ comprobandum,qui vt 2.Esa.c.13.legitur,videns homines torcularia calcantes,oneraq̃; portãtes venalia,in sabbatis,obiurgauit eos acriter,quod diẽ,ipsum prophanassent.Imò q̃ qui tunc ligna collegisset,vt *Mã, vt* nu.15.habetur,in præceptum Domini faciens lapida batur,igitur vt Poe.inquit,& ad idem.

Luca sacra requiescat humus,requiescat arator.
Et graue suspenso vomere,cesset opus.

Qui alibi etiam ait.

Prospera lux oritur,linguis animisq̃ fauete
Nunc dicenda bona sunt bona verba die.
Lite vacent aures,insanaq̃ protinus absint.
Iurgia, differ opus liuida turba tuum.

Quid q̃ Delphis religiosis quibusdam diebus responsa reddi minimè solutum fuit.vt Pluter.in Alexand.refert, meminit & Auso.ad Paulinum, Papiniique imitatio est apud quem milites Argiui sic Amphiaraum deflent.

Multisq̃ diu plorabere Delphis.

& Claudia.quoque in 2.de Proserip.rap.sic,

Delphica quin etiam fratris delubra tacebunt.

Scitu oĩa memoratuq̃ digna,& adeò legẽ,hãc exornãtia vt pluris ea facienda sint sine dubio,quam ipsa lex,sanctã tamen alias,& nullo modo à nobis negligenda.

DLXXXVIII.

1 *Religiosi licet ex concessione Papæ non possint excommunicari prætextu decimarum,eis tamẽ ob id non censetur remissa,aliys enim remedijs poterunt compelli.*

1 PApa religiosis quibusdam concessit, ne prætextu decimarum possent excommunicari,dubitabatur nunquid propterea decimæ viderentur remissæ? ipsi dicebãt, q̃ sic,& fortè non absque ratione,quia si excommunicari non possunt,nec ad soluendum compelli,eas sibi habebunt præcipuas,& si non expresè,tacitè saltem, ac in cõsequentiam omnino remissæ videbuntur.Nos vero contra,& verius existimamus,quia esto q̃ pœna excõicationis ad id astringi non possint)nulla.n.in ecclesia Dei ea est maior,l.hi qui sanctam fidem.C.de apostа.c.solet. de sent.excom.in 6.c.corripiantur.24.q.3.aliquid Abb. Pa. in c.postulasti.de Iudæ)alijs remedijs nihilominus compellentur.casus est singularis.in l.omnibus.& ibi Bald.signanter notat.C.de vecti.& videtur quotidianum.

DLXXXIX.

1 *Intellectus l.cum acutissimi.C.de fideicom.*
2 *Cõsuetudines & iura feudalia ad trahãtur an consequẽtias.*

LCum acutissimi. C. de fideicom. quam solenniter ẽt repetijt Andr.Barbat.ad eò vtilis est,vt silentio à nobis nunc non sit transeunda,& inter alia apoph. hoc ipsum luceat,vt inter stellas Luna minores, argumentũq̃; mihi præstitit solertissimus legum scholaris,nec minus, acutus,quam nobilis,Francisus Fumatus Dalmata, cũ à me scisciteretur,an locum haberet in legatis particula

1 ribus.Sciẽdum igitur est primum pro ipsius intellectu, & declaratione,q̃ loquitur de conditione,si sine liberis decesserit,non expresse à testatore, sed subintellecta à lege,& hoc passim ibidem admittunt omnes & in l.ex facto.præcipuè Alex.in §.si quis rogatus.in 4.col.ff.ad Trebel.Secundo,quod eo casu naturalis non excludit substitutum,vt idem Alex.dẽ in loco præalleg & tamen est regulare.Tertio,q̃ habet locum non solum in hæreditate,sed etiam in legatis particularibus.l.generaliter. §.cũ autem.C.de insti.& sub.sub.condi.fact.quem te.reputãt Doc.sing.vt idem Alexan.refert in dicto.§.si quis rogatus.in 5.colum.& Aretin.latius in consi.92.incip.viso legato.in 4.& pari mõ ĩ donatione causa mortis,ac Quarto loco,quia procedunt à pari.l.legatum.ff.de leg.2.l.fin. C.de dona.cau.mor.§.1.Instit.de dona.Quinto,q̃ etiam in matre intelligitur.d.§.cum autem.& no.Bar.in l.cum auus.ff.de condi.& demon. Alex.in d.§.si quis rogatus.in prælleg.5.colum.sed non tamen in fratre rogato restituere fratri,nec in filio adoptiuo,vt ibidem.vt in d.§.cũ autem.Et non solum in vltimis.Sexto loco,verum etiã in contractibus,vt idem Barba.sensit in d.repe.sua in 42. colum.motus per tex.in ca.1.in §.cum vero,qui feu.da.

2 posſ.in vsib.feud.cuius sententiam prima facie non probo,quoniam consuetudines† & iura feudalia sunt extrauagantia,& non trahenda ad consequetias.iuxta doctrinam Bar.in l.vt iurisiurãdi.in §.liberi.in princ.ff.de opc. liber.nisi replicetur,q̃ imo trahi debeant hoc casu,quoniam non potest inter contractus,& vltimas voluntates bona diuersitatis ratio reddi,ita vt de vno ad aliud argumentum sine dubitatione procedat.l.quæ de legato.l.seruum filij.§.eum qui chirographum. ff. de lega. 1. Cogita tñ,qa imo in vltimis voluntatibus interpretatio semper fieri debet latior,q̃ in cõtractib.l.in testamẽtis.ff.de reg. iur.c.cũ delicti.de don.aliqđ Bal.in l.j.in 3.co.in 2.le.ff.de le.2.& hæc sufficiãt,ne apoph. naturã trãscdere videar.

DXC.

1 *Vxor si relicta sit usufructuaria a marito donec caste vixerit si, semel stuprum commiserit, priuatur relicto, nec ad illud amplius datur.*

1 TEstator† quidam vxorem suam usufructuariam in testamento reliquit,donec castè vixisset, primo anno voluntati testantis obtemperauit,secundo non,tertio vero religionem ingreditur,dubitabatur,nũquid legatum quod perdiderat,reassumat.Arbitrabantur quidam qđ sic,& forte ex eo,quia hoc verbum donec,nihil aliud in dicare videtur,nisi ipsam talem esse debere toties, quoties castè vixisset, sed caste non tempore ingressus viuit, ergo debebitur.Considerando amplius,quod alibi Bart. quoque in l.ambiguitates.C.de usufructu.dicebat dictionem esse importãtem conditionem quandam extensiuam,& male ac perperam,quia statim q̃ stuprum commisit,legato priuata est,ita vt à priuatione ad habitum regressus sit impossibilis.l. qui res.§.areã.ff.de sol.l.postquam liti.C.de pact.l.1.§.qui semel.ff.de suc. edict.l.homo liber.ff.de statu.hom.Imo quod perceptum etiam restituit.l.fororem.C.de his quib.vt indig.l.si fideicommissum.C.de fideicom.& in terminis ita decidit Bald.in l.Titius.& bene in prin.ff.de exc.tut.

DXCI.

1 *Fideiussor licet habeat beneficium excussionis,si tamen se neget fideiussorem,& de mẽdacio cõmunicatur,illud perdit.*

DE mendacio multa dici solent quæ & nos etiam alibi quandoque scripsimus,non aliter repetẽda,& potissimum ad hoc tendentia,vt beneficia à lege inducta, si quis huiusce vitio maculatus conuictus fuisset,perdantur illico.Sed vnum nouissimè,& nunc nõ prætermitto, cum scitu,tum etiam annotatu dignum,quod licet beneficium excussionis,iuxta formam auth.præsente.C.de fideiuss.locum habeat regulariter,ctiã quod quis se principalem debitorem cõstituisset, vt quotidie fit, & declarat Cyn.ibidem,perditur tamen,si constituens se talem neget,& pari modo conuincatur.ita Salicet.in d.authen. præsente.in 8.quæstion. & Ange.in l.si dubitetur.ff. de fideiuss.& Bald.in authen.contra qui propriam.C.de non num.pecun.& ita iudex ad officium vrsi in practica alias seruarit sæpius,& in decis.Thol. quoque refertur. 80.incip.aliquis nec secus seruandum est.

DXCII.

1 *Testamenta duo eodem die confecta non valent propter incertitudinem, valet tamen alterum in quo venientes ab*

intestato fuissent instituti, & hoc fauore ipsorum.

FAuore venientium ab intestato multa conceduntur à lege, quæ non concederentur alias. l. si duobus. §. si prius. de bono. possess. contra l. fi. in fi. C. de codic. l. posthumus. ff. de iniust. rupt. irrit. test. & ideo ℘ singulari dicto
1 adde, quod hac ratione, quamuis duo testamẽta eodem die facta non valeant, sed rejciantur, si producta fuissent propter incertitudinem, valet tamen alterum, in quo similes instituti reperirentur. ita Bart. in l. prima. in §. non autem. ff. de bonorum possessione secundum tabu. quod seruiet etiam nobis ad ea, quæ habentur in l. hac consultissima. in §. si quis autem. C. de testamentis, & dixi ego latius in l. fina. in vltim. colum. C. de edicto diui Adriani tollendo. in vtraque electura, & est memoriæ semper commendandum.

DXCIII.

1 *Principalis prius excutiendus, quam fideiussor.*
2 *Expensæ officio iudicis debentur.*

PLerunque vel ignorantia rudium, vel auaritia, quod potius existimandum est, maximè istorum, qui in decus nostrorum hominum doctissimorum legaliter patrocinantium loqui imo magis garrire permittuntur, & causas, non agere sed prodere, vt infœlices litigantes grauiactura, & duplicata quidem afficiantur, causæ committuntur, & protelatur iudicia, quia dubias easdem suadent, cum tñ indubitatæ sint, & apertam habeant iuris decisionem, nec committi debeant. Ideo occludendum calamo vnum non censui, quod huiusmodi erat, non tã lege, quam naturali ratione clarum, & nihilominus cõmissa causa, adeo res vltro progressa est, vt iniustam fouens partem, quam tamen similis nebulonis, & tabulæ suasione iustissimam arbitrabatur, nedum sententiam cõtra se reportauerit, verum etiam in expen. fuerit acriter condemnatus. Idque est breuiter. Nam sciunt omnes
1 debitorem tã creditoribus excuti debere priusquam executio fiat contra fideiussorem, vt etiam licet ad aliud, dicebam proxime prælegа, aut præsente. C. de fideiussor. quod tamen nouissimè intelligas, nisi excutiatur prius fideiussor, ipseq; excussionem principalis haud opponat, quia tunc iudicium valeret secundum Bart. in l. si mancipium. in §. 1. ff. de euict. modo & ad propositum, à creditoribus debito ordine excussio facta est, & quo ad principale debitum, excussus reperitur soluendo, sed non tamẽ respectu expensarum volebant Scurræ antedicti & latrones, pauperes exoriantes, & vt cæci sine lumine incedẽtes, nec considerantes Iurisc on. fæpissimè hæsitasse, quan quam (vt dixi) casus iste naturali ratione, vbi leges non haberemus, decidatur, creditores adhuc posse experiri, & agere prætextu isto quoque contra fideiussorem, & tamen hoc facto suasione eorum vt supra contrarium de-
2 cisum est, & bene, quia non iure factionis, sed officio iudicis debentur. l. si mandauero. §. 1. & ibi Bal. nio. in fin. ff. mada. cumq; ego essem in causa iudex, vt verum fatear, graui reprehensione eos compescui.

DXCIIII.

1 *Defensio non solum naturali lege ciuili & canonica nobis est permissa. sed etiam euangelica.*

IN passione Christi, apopht. enim huic tempori hebdomadæ sanctæ aptissimum est, quam scribit Lu. c. 22. ibi, *Qui habet sæculum, tollat similiter peram, & qui non habet,*
1 *vendat tunicam suam & emat gladium.* elicio, † non solum naturali lege ciuili, & canonica, verum etiam euangelica defensionẽ nobis permissam fuisse, vt in clem. pastoralis de re iud. & in c. li vero, de senten. excomm. & in l. vt vim singula singulis referendo, ff. de iustit. & iur. & ibi in collecta multa ad saturitatem diximus, & hoc ideo euangelica lege, ad propositum, quia sensus nullus alius Christi loquentis erat, quanquam apostoli non intellexissent, nisi vt sibi gladium emerent, quo se etiam ab hominibus tuerentur martyrium sufferre vltrò non valentes, & obseruatione perpetua est dignum.

DXCV.

1 *Titulus de incestis nuptijs, non habet locum in regnis infidelium.*
2 *Circuncisio quare Abrahæ & semini eius iniuncta.*

SImili modo notandum est verbum Bald. in l. fœminæ
1 in prima lectur. ff. de statu hom. quod titulus de incestu. nupt. non habet locum in regnis infidelium, quasi dicat eis omnia passim bellarum more permissa esse, instituto pulcherrimo circuncisionis confirmandum, quæ
2 † Abrahæ & semini eius primum iniuncta est, vt quæ maximè eo in loco libido dominabatur castitate & continentia resecaretur. & vt fomes ac originale peccatum, quod à primis parentibus contraximus, concupiscentia corrupti, quæ pariter in loco illo magis dominatur quã in alio tolleretur, & vt breuiter ab infidelibus circuncisi, & qui lauacro regenerationis illis sunt similes, quoniã baptismus circuncisionis loco successit, differrent pœnitus, quibus pudibunda sunt libera, nullaque lege coarcta, imo potius omni scelerũ genere coinquinata, nobis vero fornicatio, & omnis illicit⁹ coitus interdictus, dicẽte Paul. j. ad Cor. c. 6. quod neque fornicatores, neq; adulteri, vt omnia huiusce generis comprehẽderet, regnum Dei possidebunt.

DXCVI.

1 *Locator an pensione soluta ante tempus tenetur inquilino cauere de ea restituenda si non patiatur ipsum commode vti re conducta.*

INquilinus D. Lucij Berardi mihi vti fratris semper honorandi, pensione soluta ante tempus, † volebat sibi de
1 ea restituenda caueri, si passus non fuisset commodè ipsum vti re conducta, prout conuenerant, dubitabatur an præfatus. D. locator ad id teneretur? Aliqui affirmabant & id quidem pro certo, ℘ non, quia omnimodo ad idẽ teñebatur absque alia cautione. l. si tibi. & ibi nota. ff. loc. ita vt fieri non debeat hac de re, quod factum non releuat. l. hæc stipulatio. §. diuus. ff. vt leg. not. caue. & in simili per Barto. in l. secunda in §. quod obseruari in 1: colum na. C. de iur. cal. & tamen malè, casus est in authen. cui relictum. C. de indi. vidu. tollen. & in l. fi. & ibi in specie tangit & decidit Bal. ff. de confir. tu. & hec opinio preualuit, quoniam etiam hoc modo ad id efficacius obseruandũ adstringi poterit.

DXCVII.

1 *Limitatione omnis macula abstergitur, & legitimatus quasi tam habere debet.*

1 ADeo verum est, legitimatione fomnem maculã abstergi pœnitus, prouisione l. imperialis. §. primo. C. de nupt. vt is non secus ac legitimus & naturalis, institutionis titulo, quam habere debeat. quod annotatu dignum videtur, & per multa declarat Iaso. in authentic. nouissima. in quarta columna. C. de inofficio. testament. & de materia Anchar. in consilio. 308. incipien. prima facie. in prima. & Roman. in consi. 216. incipien. electio. in secunda. & Barto. in §. sit igitur. in authen. quibus mod. natu. effic. sui. & est similе in eo, qui monasterium ingreditur, quoniam tunc ingratitudo purgatur, & omnis peccati macula aboletur sine dubio, secũdum Iaco. de Aren. in l. Deo nobis. C. de episcop. & cleric. & Barto. in §. nullam. in aut. de sanct. episcop. & in adultera pariter, si pari modo recipiatur seruata forma. aut. sed nouo iure. C. ad legem Iuliam de adulter. & idem Bart. not. in §. si quando. in authen. vt nul. iudi.

DXCVIII.

1 *Duo quando sunt parificata veteri iure, dispositio noua superueniens in vno extenditur ad aliud, intellige tamen quando loquitur in casu in quo parificatio facta reperitur.*

1 SOlet dici vulgo, quod † quando duo sunt parificata veteri iure, dispositio noua superueniens in vno extenditur ad aliud. l. si quis seruo. C. de furt. l. quod vero contra. ff. de legi. c. quanquam. cap. quamuis. c. qui contra. de ele. in 6. c. de multa. de præ. Nihilominus scias haud esse generaliter

generaliter verum quicquid alibi in materia dixerimus sed locum habere tantum, quando noua dispositio superueniens loquitur in casu, in quo parificatio facta reperitur, quoniam si superueniret in vno ex parificatis, alio tamen casu, quam in quo parificatio facta est, tunc extẽsioni locus non esset, nisi ipsa per legem fieret expresse secundum glo. in c. 1. in ver. declaramus, nc cleric. vel monac. in 6. & est casus in l. si furiosi. C. de nupt. quem ad idẽ dicit R. om. sing. in consi. 172. incipi. amplissime docto. in 4. columna.

DXCIX.

1 *Titulus in cessione requiritur nec inter absentes fit nisi nuntio vel epistola interueniente.*

1 IN cessione regulariter titulus requiritur. l. j. C. de natu. lib. l. 1. C. ne li. po. & vtrobiq; not. ita vt possit teneri hac ratione, inter absentes fieri non posse, nisi nuntio, vel epistola inueniente, quia nec titulus vnquam cadit inter vivos, nisi his modis. l. nec ambigi. C. de donatio. & ad ꝓpositum videndus est Bal. in l. in causæ. in §. fin. in prima lectura. in 2. col. ff. de procura. Sed ad omnem dubitationem tollendam cautela adhibenda est, dicẽdo sic. Cedo tibi actionem pro tanto pretio, quoniam tunc istud ipsum sufficiet, & includetur in titulũ emptio, facta pretij mẽtione, vt singulariter inquit gl. in l. si. C. de prædi. cur. libro. 10. & in l. dedisse. de verborum signifi. & tradit. Guielmus de Cu. in l. 2. C. de vsucap. pro empto. & Spe. in §. fi. de cessio. & actio. & idem Bal. in l. cum hi. in §. si cui. in 2. lectu. in fi. ff. de transactio.

DC.

1 *Pater filium naturalem instituit hæredem in testamento eũ simpliciter filium nominando, ex hoc solo actu est legitimatus, quinque tamen concurrentibus. nu. 3. & 4.*
2 *Legitimandi triplex modus.*

1 PAter † filium habebat naturalem, quem in testamento reliquit hæredem, eum filium simpliciter nominando. dubitabatur, an per istum actum solum esset legitimatus? Videbatur prima facie dicendũ quod non, & hoc potissimum, quia legitimatio residet in principe, vsque adeò vt possit fieri ét per procuratorẽ, ad differẽtiã emãcipationis residentis in patre, vt declarat Bal. in l. excusare ff. de excusat. tut. ergo non in alio. Et hinc est, secundò
2 quod triplex legitimandi † modus reperitur in iure, per oblationem curiæ, per rescriptum principis, & per matrimonium, vt no. idem Bal. in l. eam quam in octaua columpna. C. de fideicomm. ergo non ex sola testatoris nominatione. Tertiò quia solẽnitas est extrinseca, quæ præsumi non debet, nisi probetur. l. sciendum. ff. de verborũ signific. l. si donatione. C. de collatio. l. in bello. §. factæ. ff. de capt. & postli. reu. Quartò quia mater hoc idẽ facere non posset, secundum Bald. in l. mulierem. in fi. C. de adoption. ergo nec pater. le. finali. C. de indic. vidui. tollend. Quinto & vltimo videtur casus in cap. per tuas. extrà qui filii sint legiti. vbi ex simplicĩ nominatione, & plus, addito verbo etiam legitimatio non inducitur. Quibus tamẽ
3 non obstantibus, contrarium veriusᵗ est de iure, qđ imò erit legitimus, authoritate legis factum defuncti confirmantis, casus est in cap. transmissæ. qui filii sint legitimi. & in §. si quis vero. & in §. sit igitur licentia. in authenti. quibus mod. natu. effic. legi. & in authen. si quis. C. de natu. lib. per quem text. ita etiam dixit Innocen. in dicto capit. per tuas, & Ang. in dicto §. si quis vero, & Bar. in quæstion. incip. habeo filiam naturalem. & ratione suadetur quia legitimatio inducitur per dicta iura, ex presumptione in idem resultãte, quod, si matrimonium cum matre contraxerit, vt in §. ad hoc. in authent. vt lic. mat. & auiæ. vnde sumitur dicta auth. si quis. sed si matrimoniũ contraxisset, vtique fuisset legitimus, ergo. Item & vltimo, quia semper in dubio fieri debet interpretatio, vt actus, qui valeat, & meliori quidem modo, quo valere potest. l. quoties. ff. de rebus dub. l. 1. in princ. iunct. glo. ℘ in fin.
4 ff. de iudi. quinque tamen † concurrentibus. Primo quod mulier ex qua natus est, sit talis, cum qua tunc matrimonium contrahi potuerit, propter verbum possunt, positum in d. §. ad hoc. quod est præsentis temporis. l. finita. ff. de aur. & ar. leg. l. quod Seruius. ff. de cond. ob cau. Secundo nisi fuissent disparis conditionis, quia regula est, nos non posse, quod honestè non possumus. l. filius. ff. de condi. insti. l. nepos Proculo. ff. de verb. significat. l. 3. §. si emãcipatus. ff. de bon. poss. contrata. Tertio quod verba principaliter prolata fuerint, propter se, & principaliter, non propter aliud & causa demonstrationis, l. 2. ff. de cond. & demonstratio. l. ex his verbis. C. de mil. testa. l. ex facto. ff. de hære. insti. c. si propriam. de dolo. Quartò ꝓ filius prædictus natus sit ex concubina, quam indubitato affectu tenebat, vt in §. si quis autem defunctus in auth. quibus mod. natu. effi. sui. Quinto & vltimò ꝓ non extent alij filii legitimi & naturales, vt no. in d. c. per tuas. Itẽ & Sextõ addas tu, quo ad successionem, non quo ad verã & plenam legitimationem, quia testator potestatem non habuit. Ex quibus planè adducta in contrarium sublata manebunt. nam primum verum est, & ſm pariter, sed nõ vt non resideat etiam in patre testante, & non sit alius legitimandi modus quemadmodum ostensum est. Tertium item verissimum, quod solennitas extrinseca non præsumitur, sed non hic, ex præsumptione (vt diximus) matrimonii, sui natura adeo fauorabilis, vt nil fauorabilius reperiatur in iure. non ob. Quartum, quia illud est, ex quo matres filios in potestate non habent. §. fœminæ. Institit. de adop. & est arg. in l. illud in §. fi. ff. de bonorum possessione contra tabulas. non Quintum denique & vltim. quia (vt ibi Innocent. declarat & bene) eo casu erant filii legitimi & naturales in consideratione. & iam est dictũ supra, nec repetendum amplius.

ADDITIO.

a Filium simpliciter. Adde ad hanc materiã plene Cæpol. cautel. ducentesimo quinquagesimo quinto inci. legitimatio fieri potest.

DCI.

1 *Datum legatis & ambasiatoribus sibi ipsis acquiritur, nec id domino, cuius personã repræsentant. restituendum est, nu. 2. dum tamen legatio non sit procurata. nu. 3.*

1 LEgatis † ad Cæsarem destinatis, & missis his diebus dono aliquid datum est, ℘ fortè ascendebat ad summam ducatorum trium milium, dubitatum fuit, nunqd, ipsum sibi acquisiuissent, an vero domino restituere tenerẽtur? Prima facie tenebant aliqui, Domino esse restituẽdum, & hoc potissimum, quia donatio facta videtur ipsius intuitu, ratione repræsentationis, idque sine dubio est præsumendum. l. liquet. in fi. C. de sum. trin. & fid. catho. l. 1. §. oĩa. C. de vete. iur. enuc. & in sĩli per Bar. in l. stipulationem. in 3. col. ff. de verborum obliga. Secundo quia nullum sentiunt damnum, certum habẽtes salarium de publico. l. idemq; §. idem Labeo. ff. man. l. sed si quis ex signatoribus. ff. quemadmod. tẽstamen. aperiam. l. post legatum. §. si pater. in fi. ff. de his quib. vt indig. l. cum postulassem. in fi. ff. de damn. infect. tradit Bar. in l. si seruus cõmunis. in §. quod vero. ff. de furt. ergo pariter nec lucrũ consequi debebunt. l. secundum naturam. ff. de reg. iuris, l. vnic. §. pro secundo. in fi. C. de caduc. tol. Tertio & vltimo hoc ipsum decidere vĩ gl. per illum tex. in l. qui proprio. in §. procurator in ver. nomine. in fi. ff. de procur. in consulib. Mediolanensibus missis Constantinopolim ad Imperatorem. imo te. in sĩli tamen, & ibi per Doctor. in l. pe. C. de iur. delib. & in ca. requisiti. de testa. Quibus tñ
2 non obstantib. contrariũ † verius est, & ita alias fuit determinatum, & primo quia vĩ casus in l. diuus. ad fi. de bon. dã, vbi nuntii, & similes, solent his munerib. honorari, & hoc ipsum sibi ipsis retinere, ergo ita nunc factũ ꝓsumẽ nec erit donatũ restituendum. l. iurisgentium. §. pactorũ ff. de pact. Secũdo videtur casus in l. socium q in eo. in fi.

ff.pro soc.vbi obuenietia lucra ratione societatis cõican
tur,nõ aũt intuitu personæ,cui donatur,ergo nec hic do
natum hac rõne restituetur. Tertio ad idem in l. cũ mul
ta.C.de bo.quæ lib.vbi donata ab Imperatore filiosa.pa-
tri non acquiruntur absolutè,nec quo ad vsum fructum,
sed loco castrensis peculij ea habet sibi ꝓcipua,ex quo cõ
uenit,sicuti Imperialis fortuna oẽs alias supereminet, vt
principalis liberalitas culmẽ habeat ꝓcipuum,per q̃ iura
ita etiam dixit. & concluſit Bar.in l.ſi verò in §.item qc-
quid.ff.ſol.matrimonio. & eſt veriſſimum, maximè ſi le
3 gatio† procurata non ſit.l.tria onera.ff.de excuſ.tut.l. in-
ter cauſas §.non oĩa.ff.man.l.ſed & qui data.ff.ex quibus
cau.maio.Si donum perſonis eorum fuerit condecens,
vt veſtes, torques, aut libri,& tale quid aliud. de quo p
Calde.in ca.poſtulaſti.de concel.præben.& facit te.ẽt in
l.ſi.in fi.C.de vſufruct.& denique ſub nominib.proprijs
non appellatiuis iuxta no.in c.qm̃ Abb.de of.dele.& in c.
ſi gratioſè.de reſcrip.in 6.& per Cy.in l. manifeſtiſſimi.
in fi.C.de fur.Ex quibus adducta in contrarium ſublata
manebunt,qm̃ primum nõ eſt verum,cum liberi hoſtes
ſint & potuerint ſibi acquirere,nec perſona extrinſecus
ſubaudiatur,niſi expreſsè dictũ ſit.l.ciuitatibus. ff.de le-
1.l.ita ſtipulatus.§.Chriſogonus.ff.de verborũ obli.Do-
minum repræſentantes quo ad legationis munus, non,
ꝙ ſibi donatum non acquiſierit.Et minus Secundum ex
quo ſtant ſimul iſta,ꝙ damnum non ſentiat, & tũ lucrũ
conſequantur,qm̃(vt diximus)ita fieri ſolet.Vel dic ꝙ dã
num ſentiũt,ſaltem ex eo,ꝙ à propriis auocantur negotiis.l.ſed ſi quis ex ſignatoribus.ff.quemadmodum teſta.
aperian.ergo & lucrum ſentient.& argu. retorquebitur,
conſiderando maximè donum ex qualitate perſonarũ,
non ita magnum eſſe,vt reſtitui debeat.arg.in l. ſolẽt. ff.
de offic. proconſul.& in c.& ſi qõnes.de ſimo.Non ob-
ſtat Tertium denique & vltimũ,quia verum eſt,ex quo
tanquam ambaſiator & nuncius acceperat,non tanquam
quilibet,igitur non mirum ẽt,ſi reſtituit,hic vero ſecus.
nec aliter probat iura ad idem alle. & ita eſt tranſeundũ.

DCII.

1 *Fur contra quem iudex inquirit,non liberatur pœna furti,li
cet dominus rei furtiuæ dicat furtum factum fuiſſe ſua vo
luntate.nu.2.& per totum.*

3 *Factum priuatorum non debet præiudicare reipublica.*

1 IVdex inquirit contra aliquem de furto, cõparet dñs rei
ſubtractæ,& dẽ illud factum fuiſſe eo volente, † dubita
tur an ob hoc liberetur ab actiõe furti? Videbatur prima
facie dicendũ ꝙ ſic.& hoc potiſſimũ, quia furtum eſt cõ
tractio rei alienæ inuito domino fraudulosa,lucri facien
di gra.l.1.§.furtũ.ff.de fur.l.3.§.ſi rẽ.ff.de acq.poſ. l.ſi qs
ſeruo.C.de fur.ergo furtum nõ erit,quia volente dño fa
ctum eſt.l.1.§.vſq; adeo.ff.de iniur.l.cum donationis.C.
de tranſactio.l. 4 §.toties.ff.de damno.infect. Secundo,
quia furtum priuatum delictum eſt l.1.ff.de priua.delic.
l.1.ff.de public.iudic.nec inuito dño põt quis accuſare,
alias publico nõ differret,haud dicendum.vt Inſt.de pu
bli.iudic.in prin.& hoc modo arguit gl.in l.iuriſgentiũ.
in §.ſi paciſcar.ff.de pactis,ergo nec iudex inquirere,cu-
ius officium ſuccedunt loco paris.l.properandũ.§.& ſi q
dẽ.C.de iudic.l.ſi ob cauſam.C.de euictio. l. de pupillo.
§.memiſſe.ff.de noui operis nũtiatione.& hinc eſt,vt no.
in c.diuerſis.de cleric.coniug.alias in c.cum oporteat.de
accuſatio.ꝙ inquirẽti poteſt opponi,quod eſt inimicus.
parti,vel teſti.& tradit Bar.in l.2.in §.ſi publico.in 5.col.
ff.ad legem Iuliam de adulte. Tertio videtur te.in l.inter
oẽs.in §.rectè.ff.de fur.vbi non eſt fur,qui rem dñi volũ
tate attingit,& idem in l.qui vas.in §.vetare.ff.eo.vbi ve
tare cum dicimus,qui ignorat,i.(lubijcit tex.) qui nõ cõ
ſentit,ergo non qui conſentit,vt hic, & idem vltimo in
§.placuit.Inſti.de obliga.quæ ex delict.naſc.Quib.tñ nõ
2 obſtantibus,contrariũ verius eſſe vero exiſtimo† & hoc
quia ſic preberet occaſio delinquẽdi delictaq; ipſa rema
neret impunita, & ab actione furti quis facile poſſet fur
tem liberare,dictu abſurdiſſimum.l.cõuenire.ff.de pact.
dotali.l.ita vulneratus.ff.ad legem Aquiliã.& tradit Bar.
(ſingula ſingulis referẽdo)in d.§.rectè.Secundo quia ſpe
ciale videmus,ſi fur conſanguineus eſſet comparẽtis, vt
per d.§.rectè tenuit Bar.ibi,& Bal.in l.ſi ſine voluntate.
in 2.col.C.ad Velleiã.& eſt arg.in l.Aurelius in §.Titius
ff.de li.leg.&ſin l.cum alienã.C.de leg.& in l.de tutela.C.
de in inte.reſti.& in l.minor.25.an.adito pſide.ff.de min.
Vel ẽt amicus,ꝙ tamen ego interpretor maxima amici
tia coniunctus,qm̃ tunc conſanguineo cõparatur,& nõ
aliter.l.latæ culpæ.ff.de verborum ſignifi.l. cum allegas.
C.de caſt.pecu.mil.li. 10.c.requiſiti.& vbique no.de teſt.
ergo in contrarium erit iuris communis diſpoſitio.l.ius
ſingulare.l.quod vero cõtra.ff.de legib. Tertio & vltim.
quia ſicuti confeſſio filij vel ſeruꝰ in dependentib.à facto
eorum non ꝓiudicat dño.l.quæro.in fi.ff.de edil.edic.l.cũ
3 ꝓbatio.ff.de prob.multominus† ꝓiudicabit Reip.in ca
ſu noſtro,cui ius q̃ſitum ex hoc facto priuati.l. licitatio.
§.ꝙ illicitè.ff.de publica.l.iuriſgentium.§. ſi paciſcar.ff.
de pact.& hinc eſt,ꝙ in criminalibus non requirit̃ con-
cluſio,quodq; cõcluſio nõ aufert poteſtatẽ iudici.l. quos
prohibet.ff.de poſth.& tradit Bar.in l.ꝙ ergo.in §.pœna
grauior in 2.col.ff.de his qui no.infam.& in ſimili, inqt
Bal.in l.1.in vltima colum.C.commu.de leg.quod licet
exculpatio teſtatoris efficiat,vt ex iudicijs reus torque
ri non poſſit,quod prodeſſet quoque in preſenti caſu,ex
quo iudiciũ habet Innocẽtiæ pro ſe.l.Paulus.ff.de bo. li.
non tamẽ tollit quo minus puniri poſſit,ſi de crimine cõ
ſtet.Et ex his adducta in contrarium ſublata manebunt,
quoniam primum verum eſt,ſed non propterea vt poſ-
ſit iuri iam quæſito Reipub. ex inquiſitione,præiudicari
& idipſum tolli,quo minus(vt diximus)delinquens pu-
niatur.& eſt arg.nouiſſimè.in l.j.& toto titu.C.res inter
alii.acta.quæ regula ſi locum habet in ciuilibus,habebit,
& multomagis in criminalib.l.ſi cui.§.iiſdem.ff.de accu
ſat.& ſi ẽ in l.tranſigere.in gl.prohibitum.C.de tranſac.
hinc dẽ quoque Bal.quod reconciliatio inter virũ & vxo
rem non præiudicat iuri tertij,& ꝙ ſi duo nobiles, facie
tes pacẽ ſub pœna applicanda eccleſiæ,ea rupta, ſe poſt-
eà conciliauerint,nõ præiudicabunt eccleſiæ in l.in in-
ſulam.in §.ſi.ff.ſoluto matrimonio.pei illum te.Nõ ob-
ſtat.Secundum,& quia ipſum adhuc verum eſt,quod iu
dex.ſ.aſſumit partis perſonam ſimpliciter, i. cuiuſlibet
accuſatoris,ſed non iniuriati ſimpliciter iniuriam pro-
ſequentis,alias inquiſitio priuatam,& non publicam re
ſpiceret vtilitatẽ, haud dicendum,iuxta not.in l.2.in §.ſi
publico.ff.ad legem Iuliam.de adulter. Nõ obſtat Tertiũ
denique & vltimum,quia ſorte procedit ſpecialr in con
ſanguineis,amicis,& ſimil.bus,vt ſupra.quamquam iu-
ra ad idem alleg.generalr loquatur,ex aliis ſic diſtinguẽ
dum l.vt gradatim.§.& ſi l.ff.de munerib.& hon.l.nõ eſt
nouũ l.ſed & poſteriores.ff.de legi. Vel dic,& melius, ve
ra eſſe inlligẽque debere,caſu quo iudex non inquiſierit,
& ita tene.

DCIII.

1 *Fur an remittendus ad locum commiſſi delicti, ſi alibi appre
hendatur,nu.2.& per totum.*

1 ALiquis† fecit furtum VENETIIS,& cũ ſubtracta hic
reperiebatr,dubitatum fuit,alias,an iudex huius loci
poſſet,ꝑm punire? Prima facie videbatr dicendum ꝙ ſic,
& potiſſimum,quia arg.de dñio ad iuriſdictionem valet
l.qui furere.ff.de ſtat.hom.adeo vt neutrum ꝓſcribat lõ
gotpe abſque tutelo,ſicuti nec ſeruitus,quæ ſe habet ad
inſtar dñij.l.ſi.C.de præſcrip.long.tempo.& tradit Bald.
in l.ſi.C.ne de ſtat.defuncto.& ſi concedatur territorij,
iuriſdictio ẽt concedi vr,ſicuti dominium,cum dari res
debet,& ꝙ in ea reperitur,ẽm Bald.in l.1.in vltima col.
ff.de iuriſdict.oĩm iudicũ ſed mutato dñio,noua naſcit
actio furti.l.ſi dñium.ff.de furtis, ergo & mutata iuriſd.
& ita ibi ẽt tenuit idẽ Bal.Sed ꝙ ꝓgatio de loco ad
locum valet,& tenet. .ſi vt proponis.C.quomodo & qñ
iud.& notat in c.P.& G.de officio.delegat.ſed portando
rem ſecum ꝓgatio facta videtur,ita vt nõ habeant lo-
cum

cum pœnitentia, cum ſit iuris & de iure, ergo hic abſq;
dubio puniri poterit. Tertio,quia cum ex præſenti in pe-
teritum ꝓſumamus.l.ſi hi qui.C.ad legem Iuliã.de adul-
ter.l.quicunq;.C.de apoph.pubes.lib.10.& hic reperiat̃
ab initio eo aĩo fuiſſe vr & eius propoſiti,vt in aliud ter
ritorium ſe transferret cauſa ſecuritatis, ergo hic etiam
puniri debebit,quaſi hic delictum fuerit cõſummatũ. &
eſt ſimile in c.1.& ibi notat.Felin.de præſumptio.iunctis
his,quæ habẽtur in c.dilecti.& in c.ſignificaſti.& in c.ſi.
de for.cõpe.& in c.1.de rapto.Quarto poterit puniri ſal-
tem ex generali arbitrio,quod habent iudices,per l.con
gruit.ff.de officiis præſid.purgandi prouinciã malis hoſ
bus,vndecũque ſint,& quia delictum poſſet de facili im
punitũ manere cõtra l.ita vulneratus.ff.ad leg. Aqui.&c.
vt famæ de ſenten.excom.& eſt argum.in l.1.& 2.C.vbi
de crimin.agi oport.quia ſic diſcurrens ẽt vagabundus
vr.Quinto quia ꝓp abſentiam in loco Venetæ contracta
tionis puniri non poteſt,ergo punietur hic.l. 1.C.de no
xa.vbi actio,quæ non poteſt oriri ex prima correctione
oritur ex ſecũda.Sexto,quia ſi res vendita fuiſſet,puniri nõ
poſſet,ex quo pretium factum eſſet ſuum,l.qui vas.ſ.ſi.
ff.de furt. & quia rei ſuæ non fit furtum. l. pen.ff.de con
dit.ob cau.ergo ſecus ſi rem(vt dixi)ſecum habeat. Septi
mò,& vltimò videt caſus in l.quo deſtinauerit.ff.de fur.
vbi fur eſt quis,ſi inuentus fuerit in loco,quo rem perfer
re deſtinauerat,iſte eſt huiuſmodi,ergo.

2 *Quibus tamen* non obſtantibus,contrarium fortè eſt
de iure verius tenendũ,ex quo alias non fieret remiſſio
ad locũ delicti ꝓpetrati,& male l.ſi cui.§.ſi.ff.de accuſ.§.
ſi vero quis comprehẽſorũ. in auth.vt nul.iud. & in aut.
ſi vero.C.ad leg.Iuliã.de adult. vt ibi punitus cæteris ſit
exẽplum.l.aut facta.§.ſi.l.ſi quis fortè.§.ſi quos.ff.de pœ.
l.1.C.ad legem Iuliam rep.& hoc eſt cꝙ alibi dr,dirumpi
neruum eccleſiaſticæ diſciplinæ ſi vnicuiq. ſua non ſer-
uatur iuriſdictio,in c.peruenit.11.qõne 1.Secundò,quia
initium ſemper in maleficijs ſpectamus,vſque adeo, vt
continuatio nihil officiat,nec ſit in conſideratione ad ef
fectum,de quo quæritur, ſi maximè tunc delictum con-
ſummatum fuerit.l.oẽm.de iud.l.eum qui.§.in populari
bus.ff.de iureiu.alias ſecus.l.ꝙ ait lex.§.1.& ibi Bar.ff.ad
legem Iuliam de adulteris ſed furtum conſumatum eſt
VENETIIS ex cõtrectatione rei.l.j.§.furtũ.ff. de furtis.
ergo.Tertio,quia ſi hoc eſſet verum,furti actio proce-
deret in infinitum,dictu abſurdiſſimum.l. 1.C.de ſenten
tia,quæ pro eo,ꝙ int.§.omnes.Inſt.de actiõn.& eſt argu
mentum in l.hæres abſens.ff.de iud.Quarto,quia ſi ex va
riatione loci variaretur actio variaretur etiã delicti qua
litas,qm̃ reſpectu vnius poſſet eſſe furtum manifeſtum,
reſpectu alterius autem non,haud dicendum. l.3.§.ſi. cũ
tribus legibus ſequentib.ff.de furtis & eſt argumentum
in l.eum qui ædes.ff.de vſucapi.Quintò,quia furtum eſt
delictum actu permanens,non autẽ actu tranſiẽs,vnuſq;
animus,& vna res,vt not.in l.inficiãdo.in §.infans. ff.de
furtis,ergo iure optimo VENETIIS etiam & nõ hic pu
niri debebit.Sextò,quia actio ſemel nata, non debet na-
ſci amplius.l.2.§.ſi.ff.de noxal.l.de his.C.e.Sed ĩ caſu iſto
nata eſt in loco delicti,& nõ hic.ergo nec hic puniri pote
rit. argumentũ.in l.ſi pupilli.in §.videamus.ff.de neg.ge.
& ſentit Bar.in l.ei qui in fi.ff.de furtis. Septimo & vlti.
de contractibus ad delicta valet argumẽtum. l. ominem.
ff.de iud.bonus te.in l.ſi verum.ff.de re iudic.Sed primo
caſu attenditur locus contractus,& illuc,vbi celebratus
eſt,partes remituntur.§.hoc conſiderantes.in authen.vt
omni.obed.iud.ergo & iſto,& hoc modo arguit gl.ſignã
ter in d.c.fi.de foro compet.

Et tenendo ſic,vt teneri ẽt debet,cum declaratione ta
men ne remittat̃,niſi remittens requiratur,iuxta not.in
d.auth.ſi vero,& in d.l.ſi cui.in fin.ad adducta in contra-
rium facile reſpõdebitur,& maxime ad primũ idipſum
non procedere in omnibus caſibus,qm̃ ſimilitudo in ali
quibus eſt,in aliquibus vero non,vt ibi not. Vel & Secũ-
do id eſſe eo caſu fauorabile,quia de iuriſdictione retinẽ
da agitur,iſto aũt odioſum,in quo de obligatione inda-
cenda tractat̃,quorum non eſt par eademq; rõ.l.cum q-
dam.ff.de liberis & poſthumis c.odia.de regulis iuris in
6.Vel & Tertio ꝙ æquiparatur iuriſdictio dñio vniuer-
ſali,non particulari.l.ſi.C.vbi & apud quos.Non obſtat.
Secũdum, quia difficilius fit prorogatio de loco ad locũ
quam de perſona ad perſonam,vt no.in l. 1.ff.de iudi.& in
l.1.C.de iuriſdictione oĩum iudicum.Vel dic ꝙ cum iu
riſdictiones ſint ſeparatę,nec expreſſe,multoq; minus ta
cite fieri poterit.l.oẽs.C.de epiſcopis & clericis l.ſi. ff.de
iuriſdictione omnium iudicum.clemẽ.paſtoralis, de re
iudic.Non obſtat. Tertium,quia imo(vt probauimus)
delictum prima vice VENETIIS conſummatum eſt,ta
liter vt ibi puniri debeat,nec repeto.Non obſtat.Quartũ
quia non eſt verum,ex quo delictum alibi cõmiſſum eſt,
3 &† pro dicta l.congruit.declaratione videndus eſt Bar.in
l.2.in §.ſi publicos.in ſecunda & tertia co.ff.ad legem Iu
liam de adul.Imo plus,quod loquitur de inquiſitione fa
cti,quæ fit ad informationem curiæ,ergo nõ de ea,quæ
fit ad criminis punitionem ſecundum Baldum in l.ea q
dam.in quinta co.(& eſt intellectus)C.de accuſatio.Nõ
obſtat.Quintum,quia puniri poterit,abſentia non obſtã
te,ſi ad locum remittatur,vt ſupra dicta l.ſi cui.§.ſi.ff.de
accuſatio.cum ſimilib.Non obſtat.Sextum,quia antece
dens veriſimum eſt, conſequens autem falſum,ex quo
puniri poteſt,ſed à ſuo iudice,non ab alieno.Non obſtat
deniq;.Septimum,& vltimum,quia reſponſionem ha-
bet ſecũ,id intelligi debere quo ad finem,an fur ſit mani
feſtus,necne,ergo nõ quo ad aliud,habẽs legiſlator pro
abſoluto,remitti debere.l.qui teſtam.ff.de teſta.& ita te
nuit Bal.in l.ſi abducta.& latius ibi Salic.teſtatus etiã ſic
Collegium Patauinum alias cõſuluiſſe in ſecunda col.C.
de furt.Sed aduerte,quia ex gñali cõſuetudine Italiæ hęc
remiſſio fieri non ſolet,vt notanter firmat Bar.in l.ſepul
chri.ff.de ſepulchris violatis. Sicuti nec etiam, quod af-
fectus puniatur,vt per Spec.in titu.de accuſationibus,in
§.1.& Alex.in l.1.§.fi.in fi.ff.quod quiſque iuris.

DCIIII.

1 *Vxor cui dos eſt à marito relicta,eaq; hæres inſtituta,& roga
ta de reſtituendo hæreditatem,ante tamen dotem non de-
ducet,quam conſtet quid quantum deduci debeat. num. 2.*

1 TEſtator† dotem ſuam vxorum reliquit,eamq; hære
dem vniuerſalem inſtituit in teſtamento,& rogauit
amplius vt hæreditatem alteri reſtitueret, dubitatum
fuit in contingentia facti an dos ante omnia deduci poſ
ſet,quam forte ducatorum mille fuiſſe aſſerebat,abſque
eo,ꝙ aliter probatur? Prima facie dicendum videbatur
quod ſic,& hoc potiſſimum,quia habemus nunquam fie
ri debere,quod factum non releuat.l.hæc ſtipulatio.§.di
uus.ff.vt leg.nomin.caueat.l. 1.ff.de iur.delib.Bar.in l. 2.
§.quod obſeruari.in 1.col.C.de iuramen.calum. melior
te.de iure c.2.de probatio.per quem ita arguit Abb.in c.
bonæ.in tertia colum.de electio.ſed probatio non rele-
uat,ex quo teſtator idipſum confeſſus eſt,taliter vt con-
feſſio ſuã probationẽ inducat.l.cum quis. §.codicillis.de
leg.3.ergo,Secundo,quia à ſimili hoc idem videmus, ſi
vt dicebam ſuprà apophth.600.in teſtamento nominaſ
ſer aliquem filium,qui tamen,filius fuiſſet naturalis tñ
vt ſtatim efficiatur legitimus,auth.ſi quis.C.de natu.lib.
& not.in c.per tuas,qui ſil.ſit legiti,ergo pari ratione hic
præſumitur voluiſſe dotem vxori reſtitui ablq; alia pro
batione.arg.in l. 1.ff. de actio.rer.amot.& in l. aduerſus.
C.de cri.expil.hę.& in c.ſi quis.39.q.4. Tertio videtur ca
ſus in l.ſi ſic in §.primo,& ibi Bar.no.ff.de leg.1.vbi ſi te
ſtator legaret tibi decem, quæ debet valet legatum,qua
vis non appareat ipſum ad dicta decem teneri, ergo
idem etiam in caſu iſto,maximè do.is fauore.l. 1.ff.ſolu.
mat.l.aſſiduis.C.qui potio.in pign.hab.

2 *Quibus tamen* non obſtantib.cõtrarium fuit determi
natũ,& eſt verius,quia non æquè conuenit,vt do.ẽ dedu
cat,niſi cõſtet quid,& quantũ deducendũ ſit.l.ei qui.ff.

de probat. l. actor, quod assueuerat. C. de probatio. l. qui ac cusare cum simili. C. de edend. Secundo, quia voluntas testatoris in dubio semper præsumitur talis, qualis esse debet de iure. l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Trebellian. l. tale pactū. §. fi. ff. de pact. l. si vnquam. C. de reuo. donat. tradit Bal. in l. precib. in 15. col. C. de imp. & alijs subst. & clarius in l. 1. in 3. C. de sacrosanct. eccle. Sed de iure quisque fundamentum intentionis suæ ꝓbare debet, vt ꝓxime dictum est, & nouissimè habetur etiam in l. eum actū. ff. de neg. gest. & in illa stipulatione. ff. de verb. obligati. ergo. Tertiò probatur in l. qui vxori in princ. & ibi Bart. notat, in terminis. ff. de aur. & arg. leg.

Et tenendo sic, non obstabunt adducta in contrariū, qm̃ antecedens primi verissimū est, consequēs vero falsum, vt suprà & nouissimè probat in l. Lucius. in §. quisquis. ff. de le. 2. & in l. Lucius. in §. 1. ff. de le. 3. & in l. Aurelius in §. fi. ff. de lib. le. nec facit ad idē te. in d. §. codicillis, qa ibi testator iurauerat, quo fit, vt non posset eo casu non indu cere probationē, tum quia iuramentū aliquid operari debet, tum quia semp habet clausulā, ipsum valere oī meliori modo, quo valere pōt. l. cum pater. §. filius matrē. ff. de leg. 2. & no. Bar. in d. §. quisquis. Non obstat Scēm, quia simile non procedit, ex quo verba hæc enuntiatiua esse videnē, non pp se principaliter ꝓlata, sed incidenter & ad aliud taliter vt non inducant iurisdictionem. l. ex hac scriptura. ff. de dona. cle. si summus de sentē. excom. in casu aūt prædicto sic, igitur non mirum si disponunt, vt filius naturalis & legitimus dicatur, & ita in. d. locis tenetur. Non obstat. Tertium & vltimum quia ibi quantitas erat expressa, & ēt de voluntate testatoris constabat, vsq; adeo vt ex falsa demonstratione, ex quo substantia non deerat, legatum nō vitiet. l. demonstratio falsa. ff. de condit. & demonstratio. & est simile in l. si non designata. C. de fal. cau. adiect. & in l. 1. in §. adeo. ff. de dot. prælegi. hic autem non, ergo nō ab re si probari debet, etsi econtra eo casu atq; ibi legatum debetur, nec adduci meruit fauor dotis, quia eidem non ita debitores sumus, vt alijs iniustitiam faciamus. c. ex tenore, de for. comp. c. nuper, de donation. int. vi. & vxorem, & ita gl. respondent in d. l. assiduis, nec secus tenendum est.

DCV.

1 *Inæqualitas discordiam parit.*
2 *Patrimonij facta confusione non est in cōsideratione, quod mater dedit.*
3 *Testator quādo vult omnia inter filios esse cōia, id exprimit.*
4 *Filij interest habere rem matris, & progenitorum suorum integraliter.*

TEstator rursum, filijs hæredib⁹ institutis, quos ex diuersis susceperat vxoribus, iussit, vt post mortē suam æqualit diuiderent, è quibus vnus ꝑdium volebat, ꝙ mater sua patri in dotē dederat, q̃rebatur, an esset exaudiendus alijs cōtra dicentibus? Breuiter & prima facie dicendū videbat, ꝙ non, & hoc potissimum, quia si pater hoc ipsum mandauit, nō est rō, qua possit is dictum ꝑdium desiderare. l. parentib. l. cum q̃reretur. C. de inoffi. testa. l. Titia. §. Lucius. ff. de legat. 2. vbi inæqualit hæreditatem suam pōt ipsis relinquere, dummodo non fraudent legitima, nec possunt conqueri, dictæq; voluntati aduersari, & idē in l. hac edictali. in §. 1. C. de secun. nup. & in §. pe. i naut. de nupt. in l. si filia. in §. si pater. ff. fami. ercis. ergo
1 in casu ꝑsenti. Secundo, qa inæqualitas, maximè hoc casu, discordias pareret, quibus est oīmodo obuiandum. l. cū pater. §. dulcissimis. ff. de leg. 2. & fuit verbum Odof. in l. cū oportet in secūd. co. C. de bon. quæ liber. Imo nihil est, ꝙ magis optet pater inter fratres, q̃ pacem & cōcordiam, cuius forma & materia est æqualitas, ſm Bal. in rub. C. de colla. in secunda co. & hac de re substitutio facta personis imparibus interpretat eo modo, quo possit oībus cōgruere. l. hereditatem. l. quamuis. C. impub. & aliis substitution. l. in testamento. C. de militar. test. l. iā hoc iure. ff. de vul. & pupil. substituti, l. Lucius in prin. ff. eodē diuisitq; ante mortē portiones suas filiis Abraā
2 vt Gene. 21. c. Tertio & vltimo quia facta t confusione patrimonij, non debet esse in consideratione, quod mater ipm dederit in dotē l. j. §. veteres. ff. de acq. pos. l. sed si plures. §. filio. ff. de vul. & pup. subst. l. j. §. preterea. ff. de sepa. bo. l. hæres per seruum. de acq. hære. l. si alieni. ff. de so.

Quibus tamen non obstantibus, contrariū determina-
3 tū extitit, & bene. Et primo, quia qñ t testator hoc vult, exprimere solet, vel quod oīa communicentur; vel qd̃ æqualiter oīa diuidantur, ēt propria. casus est in l. fi. in §. Lucius. ff. de leg. 2. & in l. Lucius. in prin. ff. ad Treb. verū hic non expressit, ergo, &c. & est arg. in l. vnic. in §. finaltem. C. de cadu. tollen. & in l. si seruum. in §. nō dixit prætor. ff. de acq. hære. & in l. 1. ff. si men. fal. mo. dixer. Secun
4 do, quia ipsius filij intererat habere rem matris suæ & ꝑ genitorum suorum integraliter, ita vt non parum interesse putetur. l. lex quæ tutores. ver. nec vero. C. de admi. turo. l. in emptione. ff. de mi. l. si cui. ff. de leg. 2. Tertio vī casus in l. magis puto. in §. fi. & in l. sequenti. ff. de reb. eorum. & magis in terminis, vbi hoc idem signāter no. Bar. in dicta l. cum pater. in dicto. §. dulcissimis. ff. delegatis sec̃do. Ex his adducta in contrarium tollentur facilè, quia primum verum est, & loquitur in casu claro, nos autem in dubio quorum duorū non est par eademq; rō l. tutor, §. non est. & ibi Bar. ff. de admi. tut. & in simili. & in l. si in pluribus. ff. de authorita. tutor, & in l. cum aurum. est l. & si non sunt. in §. peruenimus. ff. de auro & argen. lega. & in l. 3. in §. si duob. in fi. de adimēdis legatis. & ideo dona inter viuos imputātur in legitimam, si expressum sit, alias non. l. qm̃ nouella. & ibi no. C. de inofficio testamē. Non obstat. Secundum, quia idipsum non est in consideratione, ex quo prædium fuerat matris petentis, vbi obiectum alias procedit in bonis parentis, & dato, ꝙ incōue
niens sit, toleratur, ne detur maius, ꝙ is suo iure priuet. l. ita vulneratus. ff. ad legem Aqui. l. in concubinatus. ff. de concu. l. 1. §. toties. de ventr. in poss. mit. l. 2. C. de e Carbo. edict. Non denique Tertium & vlti. quia nō est facta cōsuetudo taliter, vt nō possit idipsum velut maternum & præcipuum sibi adinditari, vt supra, & est argu. amplius in l. vnic. in §. igitur. & ibi Bal. not. C. de rei vxo. actio, & in l. j. C. bo. ma. & in l. debitori. C. de pac. & ita est tenēdū.

DCVI.

1 *Blasphemia quid, & quis blasphemus. 2.*
3 *Binus aut trinus actus cōsuetudinē blasphemādi nō inducit.*
4 *Blasphemi pœna. & nu. 7.*
5 *Statuto stante pœnas maleficiorum in palatio communis duplicari debere, duplicabitur blasphemanti. & nu. 7.*
6 *Pœna potius moliendæ, quam exasperandæ.*

1 PRo intelligentia sciendum est blasphemiam dici, tqñ turpia & scelerata verba in dei contēptū proferuntur adeo, vt delictum sit in Spūm sanctum, non facilè remissibile. c. qualis 25. dist. c. 2. de maledi. & tradit Bar. in l. ītē apud Labeonē. in §. ait ꝓtor. in fi. ff. de iniur. vñ Augu. Oē peccatum blasphemiæ cōparatū mitius est. Secūdo sciendū est, ꝙ blasphemia, q̃ iniuria appellari pōt, ſm Bart. in d. §. ait prætor. taliter, vt oībus cōmunis sit l. manicheos. C. de hær. vsque adeo vt hac rōne si iudex secularis, iurisdictionem exercet contra sacrilegos. & violatores, ecclesiarum c. fœlicis. extra de pœn. in 6. c. 1. in fi. de maledi. l. si quis in hoc genus. C. de epis. & cleri. exerceat multomagis in blasphemantē, auth. multomagis. C. de sacrosan. eccl. & per Arch. in consi. 196. inci. magnifice in vlti.
2 col. Tertio sciendum est, blasphemum t eū esse, qui ex cōsuetudine hoc facit. §. fi. in auth. vt non lux contra natu. & declarant Cy. Bal. & Sal. in l. 2. in prin. C. de rebus cre.
3 Quarto sciendum est ꝙ binus aut trinus actus, qui alias consuetudinem inducit l. 3. C. de epis. aud. non habetur pro cōsuetudine blasphemādi, sed requirunt multo plures reiterationes, vt in d. loco no. blasphemia dicat, quā nō minus ecclesia lædit, q̃ hæresi, vt tradit Calde. in cōs. 2. inc. Iudæus in prin. de iud. Quinto & vltimo sciēdū est
4 de iure ciuili blasphemiā puniri capite. d. §. fi. canonico
a vero si ecclesiastic⁹ fuerit blasphemator depositione, si laicus

laicus anathemate. c. si q̃s. 22. q. 1. aliter, ꝓut municipali lege fuerit cōstitutū, iux. no. in l. oēs populi. ff. de iust. & iur.
5 Modo in facto dubitare cōtingit. si staret t statutū in palatio communis, pœnas maleficiorū duplicari debere, an duplicetur blasphemanti in d. loco? Breuiter & prima facie dicēdum videbatur quod non, & hoc potissimū, quia verba statuti strictè capienda sunt, cum & ipsa sint stricti iuris, & ad instar stipulationum. l. quicquid adstringendę. ff. de verb. obl. l. 2. §. hæc verba. ff. de neg. gest. c. in nostra. de iniur. Abb. in c. 1. in 2. col. de arb. & declarat Bart. in l. Cæsar. in 9. ff. de publicā. sed strictè aliud est maleficium, & aliud maledictū, vt in simili etiā per Bart. in d. §. ait ꝓtor, ergo Scēdo, quia à simili maleficiū in omittēdo nō cō prehēdit pariter, si de maleficio loquatur, ex quo maleficium non est proprie. l. si mora. ff. (fol. mat. l. cum duob. §. fi. ff. ꝙ soc. l. oē delictū. & ibi no. ff. de re mil. ideo dicebat Bar. argum. non valere de eo, quod in faciendo cōstitit in omittēdo. in l. licet. in §. fi. ff. de pecu. & alibi, ꝙ de maleficio cōmisso in faciendo transigere non licet, in emittendo aūt sic, in l. diuus. ff. ad Silla. ergo nec blasphemia in ca
6 su. isto. Tertio & vltimo, quia t in pœnalib. & odiosis semper debet fieri interpretatio in mitiorē partē, pœnæq; potius moliendæ sunt, quā exasperandæ. l. interpretatione. l. si præses. ff. de pœnis. l. proximè. ff. de his quæ in test. delen. adeo vt hac de re lata culpa etiam non æquiparetur dolo. l. 1. §. culpa. in prin. & ibi Bar. ff. li quis test. li. esse iusfue. quod tñ est regulare. l. quod Nerua. ff. depo.
7 *Quibus* tñ non obstantib. t contrarium exterminatum extitit, & bene, quia duplicatio pœnæ à statuto facta est ꝓp atrocitatē delicti, quæ hic maior resultat ratione loci, ergo blasphemanti duplicabitur sine dubio, & facit quod habetur etiem in l. præsenti. C. de his qui ad eccle. conf. & & in l. cum ancillis, & ibi Bald. in 2. column. C. de incest. nup. & Deut. c. 12. Scēdo, quia statuētes semper presumuntur statuisse in casu. in quo si interrogati fuissent, ita verisimiliter respondissent. l. tale pactū. §. fi. ff. de pac. l. Titius. §. Lucius. ff. de libe. & posth. l. fi. C. de posth. hered. instit. & est locus à coniecturis, & hoc modo ēt arguit Iaf. in l. Barbarius. in 1. col. in fi. ff. de offi. præto. sed si fuissent interrogati, nō aliter respondissent verisimiliter, ergo. Tertio & vltimo, arguendo de personis ad locū, vt in l. 1. in §. Ofilius. ff. ne quis eum qui, vī casus in l. atrocem. C. de iniur. vbi atrox iniuria reputatur ratione personæ, ergo & ratione loci, tanto magis quia blasphemis incidebat in factum iam à statuto damnatū, & signanter ita tenuit Bal. in l. ignorantia, in fi. C. de crim. stellio.

Et tenendo sic, adducta in contrarium non obstabūt, qm̃ primum verū est, nisi casus à statuto omissus, ſm largam significationē sub expresso cōprehendi possit l. hliū habeo. ff. ad Maced. & no. in auth. vt hi qui obl. habe. perhib. res mi. in princ. & per Ale. in l. 1. in §. hoc aūt senatusconsultum. in fi. ff. ad Treb. sed largè. blasphemia maleficium dici pōt & comprehendi à statuto, ergo. Nō obstat ſm, quia delicti atrocitas eo casu non erat in consideratione vt hic, resultans maior rōne delicti, igitur nec mirum, si delictum in omittendo alias non cōprehendit, hic aūt blasphemantem in palatio cōi fic. l. à Titio. per locum à contrario. ff. de verb. oblig. Nōn denique tertium, & vltimum, quia imo fauorabile, esse vī, vt delictum tam enorme puniatur. l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil. c. vt famæ de sen. excomm. & in simili per Bar. in l. quemadmodum. ad med. C. de agri. & cens. lib. 11. & Bald. in l. qui se patris. in vlt. col. C. vnde lib. & est argu. in l. per oēs. C. de defen. ciui. & in c. mulier. 15. & in c. 1. & ibi Inn. de const. & ita tenendum est, cum declaratione tū, pœnam duplicari posse, vt not. Bart. in l. Lucius. in §. impuberem. ff. de leg. secundo.

ADDITIO.

a Puniri capite. pœna blasphemātiū Deū, de iure cōi est
8 absciso capitis, vt in auth. vt non luxu. ho. contra naturā. per totum, & notat gl. vigesima secunda, q. 1. si quis per capillum, & Ang. de Aret. in Tract. malefi. in verbo, verba

1 PActum de non petendo, actionē ipso iure non tollit. l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. & ibi no. oēs, cōisque est cōclusio, limitata tū in casu, qñ pactū factum esset debitori, tuto exceptione senatusco. Macedoniani, seu Velleiani, qm̃ tunc absque dubio tolleretur, ſm gl. in l. legitima. ff. eo. & rōne suadetur, quia duplex vinculum est, quod hoc ipsum omnimodo debet operari. argu. in l. 2. in §. ætas. ff. de excu. tuto. & in l. 1. in §. idem Cornelio. & ibi Bart. ff. de quæst. & in c. 1. de treu. & pa. & quia in simili, si post pactum sententia absolutoria sequatur, idem efficit, vt in d. §. pactus legitur, & nimirum, quia pactum iam naturalē sustulerat, adeo vt aliud non restet, nisi ꝙ sententia tollat ciuilē. l. Iulianus verum debitorē. ff. de cond. inde. & in pacto nudo geminato licet videre, qm̃ si actionē producit. l. 1. §. debitum. ff. de const. pecu. §. de pecunia aūt constituta. Instit. de actio. & non habet dubium, vt tradunt scribē. in rubr. ff. de verbor. obl. multomagis eam tollet, & ipso quidem iure. l. 1. de his qui sunt sui vel alie. iu. l. fi. ff. de leg. 3. l. fi. C. de leg. ergo & pactum nudum, factū oi, qui erat exceptione tutus. Sed contra, quia exceptio de se suffīciēs non est d. l. Iulianus, & ibi Bart. num. 18. minusq; pactū, quia nudum, & factum continet, quod non tollit actionem, quæ est iuris. §. 1. Inst. de actio. ergo nec si simul iungantur. l. spadonem. §. qui iura. ff. de excus. tuto. l. 1. C. qui numer. tutel. & ad literam probari vī in l. 3. in §. nunc de effectu. ff. de liber. legata. Solutio facilis est, si ad primum non obstare dixerimus, quia cum ipsa tendant ad tollendam actionem, simul iuncta iuuant, licet singula minus prosint, non si ad diuersa ordinarentur, qm̃ tunc quæ nō prosunt singula, nec multa simul collecta iuuant, & ita loquantur iura in contrarium allegata, & aduertit Bar. in d. §. idem Cornelio. & ad idē ꝙ tex. in d. §. nunc de effectu. parum facit, imo ꝙ concordat, qm̃ legatarius non solum de insti-

petere pōt per acceptilationem liberari, verum etiā per pactum, vt ibi Bart.declarat,& bene,& consonat.l.3.C. de institutionib.& substitutionib. sub conditione factis, fauore etiam liberationis,& quia ibi iurisconsul.narrat,siue enuntiat,non autem disponit, & hinc est si acceptilatio peccet non in forma, quia sit facta inter absentes in diem,vel sub in conditione.l.3.4.& 5.ff.de acceptila.hoc .n. casu non valet sed in materia, puta super obligatione iurisgentium,q̄ vim habet pacti.l.an inutilis,& ibi glos. ff.de accepti.& ita tene, & alias quare non tollat obligationem iurisgentium, stipulatio vero sic, declarat Cyn. in l.fin.C.eo.

DCVIII.

1 *Forma maius est peccatum,quam materia.*

1 MAius ſt peccatum formæ,quā materiæ,quia illa est q̄ dat essentiā rei.l.Iulianus.§.sed & si quis.ff. ad exhi. l.Seia.ff.de au.& argen.lega.l.quidā decedens.in princ.ff. de admi.tut.vsque adeò,vt ea non seruata actus corruat. l.qui Romæ.§.flauius.ff.de verb.oblig.l.cum hi.§.si prætor.ff.de transact.l.scio.ibi,quasi forma quadam obstrictus.ff.de appe.& ideò inferri posse vī hac de re,dictūq; est notandum,mirum non esse,si acceptilatio fiat,in formaq̄e peccet, vt puta in diem, vel sub conditione,aut inter absentes nullo modo valere, si autem in materia sic, quia super obligatione iurisgentium interposita sit, qm̄ valet saltem in vim pacti,vt etiam supra proximè.& tunc simus in casu regulæ, si quod ago.non valet vt ago, valet saltem vt valere potest.l.an inutilis.iuncta glo.ff.de acceptila.plenè Bar.in l.1.in §.si quis ita.ff.de verb.obli.

DCIX.

1 *Maritus non est dominus rerum dotalium.*

SI maritus in rebus dotalibus arbores fructiferas incide rit,tenebitur pœna legis aquiliæ.ita Alc.in l.diuortio. in §.si fundum.in 3.col.ff.sol.mat.ergo commodè infer-
1 retur ipsum non esse dominum dotis,& est verum,vel si est,est fictè,non verè,nec dominium ipsius habet liberū, & propterea sciendum est,mulierem habere bona tripli cis generis,dotem primò, Item bona tradita extrà dotē, quæ appellantur Paraphernalia.Et vltimo loco alia,quæ marito tradita non sunt.In dote ipse dominus est fictè.l. doce ancillam. C.de rei ven.l.vbi adhuc.l. pro onerib.C. de iure dot.In paraphernalibus est procurator.l.fin.C.de pact.conuen.in alijs aūt,nec dñs,nec procurator.l.maritus,& ibi Bar.in 1.lectu.in 1.opposi.C.de proc.& est men ti tenendum,alias si esset dominus vere,domino priuari non posset.quod tū est falsum,quia si ad inopiam vergat, fit restitutio dotis nec administrationē assumit amplius, aut dominium,qualecunque sit,etiam q̄ efficiatur diues. l.si constante,& ibi Bal.in fi.prin.ff.sol.mat.l. seruus effectus.ff.de actionib.& oblig.l.non vt à patre.ff.de capt,d.l. vbi adhuc.vbi gl.in terminis.C.de iure dot.

DCX.

1 *Conciliatio l.si vnus.§.pactus.ff.de pact.& l.fi.C.de nouat.*

1 VIdeo duos tex.penitus contrarios,& hac de re bona cōcordia indigentes, quorum alter est in l.si vnus.in §.pactus.ff.de pact.dum ad differētiā pactorum dicit, ex quo in eis factum versatur, stipulationem à stipulatione ipso iure tolli,in quibus ius versatur,si hoc actum sit.i.expressum à partib.& tū(hic quæ est alius)in l.fi.C.de noua. hoc idem nouiter dispositum esse vī,q̄ tenent oēs,& est opi.magis cōis.Solu.plana vī,si tria tēpora consideraueri mus,antiquum,fforum,& codicis.de iure antiquo, noua tio facta intelligebatur , siue ex secunda stipulatione aliquid esset additum,vel detractum, siue non.l.obligatiō num ferè.§.fi.ff.de acti.& obli.de iure fforū fiebat,si plus additum fuisset,quia tantundem.vel minus haud sufficiebat,nisi dictum fuisset,hoc non obstāte.d.§.pactus. de iure Codicis indistinctè,dūmodo expresse dicatur, & hoc est quod dixit Rom.in consi.211. inci. allegationes.in 1. col.& gl.not.in §.prætereà.Inst.quibus.mod.tol.oblig. & Bar.in l.qui vsum fructum,in 1.& 2.columna.ff. de verbo. obligationib.

DCXI.

1 *Nouationum alia voluntaria,alia necessaria.*

1 AD materiam nouationis,etiam sciendum est, nouationum aliā esse voluntariā,aliā necessariā.Voluntaria,de qua in l.1.ff.de noua.Necessariā,si fiat per litis cō testationem.l.1.C.de iud.l.aliam.ff.de noua. quodque in voluntaria aliquid innouatum est l.fi.C.de noua. allega, etiam s.proximè,in necessaria nihil,vt tradit Bart.in l.solutionem.in 1.col.ff.de solu.Vel dic,q̄ cum impropriè fit nouatio.d.l.1.ff.de noua.in consideratione esse nō debet. l.1.C.de noua.l.delegare.ff.eo.aut nimirum qualiscunq; sit,qm̄ lex succurrit magis facienti actum ex necessitate, quam ex voluntate.l.si fideiussor.§.si necessaria.ff.qui satisd.cog.& quoniam causam nostram,actionem exercentes, non deteriorem, sed meliorem facimus.d.l. aliam. ff.de noua.

DCXII.

1 *Factum quare in pactis, in stipulationibus verò ius versetur.*

1 INI.si vnus.in §.pactus.ff.de pac.laborant valde doc.rō nem quærentes,quare sic in pactis factum versetur, in stipulationibus verò ius,& respondent tandē aliqui,quæ tū fuit Bal.opi.in rub.ext.de pact.in princ.& Ias.in l.auus. in fi.ff.eo.multis recitatis,versari factum in pactis,pp exceptionē,in stipulationib.ius,pp actionē, quæ est hmōi, §.1.Inst.de actio.l.nihil.ff.de verb.signifi. quasi sentiētes exceptionem esse facti,& malè.qm̄ actionis est exclusio. l.1.ff.de exce.ergo iuris omnino,qm̄ sic factum ius tolleret,& pactum de nō petendo actionem pariter, & tū nō tollit.d.§.pactus. & quia sic ab exceptione intentionis & facti,qū obijcitur illi,qui actionē non habet vt Instit. de excep.in princ.non differret,& rursum malè,vt ibidē,& in l.2.ff.eo.ideo à communi non recede, id esse, intelligique debere verum, propter formam stipulationi à iure traditam , vbi alias pactum à mero partium consensu, & voluntate procedit.

DCXIII.

1 *A malo abstinemus amore,ratione & timore.*

VVlgata carmina sunt hæc,

Oderunt peccare boni virtutis amore.
Oderunt peccare mali,formidine pœnæ.

¶ Et refert gl.in l.1.ff.de iust.& iu.& in c.irrefragabili.in
1 §.1.de offi.ord.addet latius tu,& dic,à malo nos abstinere,rōne,amore,& timore, Ratione quia ad imaginē & similitudinem Dei facti sumus,vt Gen.1.& in c.hæc imago.33.q.5.& in l.si quis. C.de pœ.qua rōne ipse optimus maximus Angelo iussit,vt Adā adoraret, ante tū creato, & non de limo terræ, dixitq; Mercurius Trimegistus ipsum hominem in Dei naturam transire,tanquam ipse sit Deus , & ad imaginem ac similitudinē Dei sursum, quia Deus vnus est,c.1.de summa trinit.& fide catho.vnā hominis aīa,videns oīa,& inuisibilis , & sic anima,non dormiens,quemadmodum nec in corpore aīa,non inquinabilis sordibus orbis,nec anima sordibus corporis , replēs totum mundum,aīa totum corpus.Amore,beneficia cō siderantes,quæ ab eo accepimus,q̄ fecit.mundum maximè,quòdque illi nos præfecit.iuxta dictum Psal. Oīa subiecisti sub pedibus eius , & q̄ denique doctrinam ignorā tibus,consilium dubitantib.exemplum pigris,sanitatem infirmis,vitam mortuis,mundiciā læprosis,cibū esurientib.visum cæcis,surdis auditum,& claudis gressum donauit,dedit,& impartitus est.Vel & melius,magno beneficio nos affecisse dicas,quos de nihilo creauit.Itē magno amore,ad imaginem(vt diximus) &.similitudinem suā, nec non magna charitate,qm̄ nostrorū gratia omnia etiā facta sunt, & inæstimabili bonitate , ex quo vltimo loco quoque nos benedixit.Timore verò,p̄p pœnam.c.factę aūt sunt leges 4.dist.Honor etiam Deo debitus est,timor & amor aliter , hisq; tria quam maximè correspondere dicimus primum decalogi præceptum,quod est.Honora patrem tuum,&c.Secundum Ecclesiæ.i.initium sapiētiæ est timor Domini.Tertium.Mattheum.22,Diliges dominum Deum tuum,sicut teipsum.

DCXIIII.

1 *Voluntas nostra non fertur circa incognita,fallit nu.2.*

1 DVm dicitur in l.non est ferendus.ff.de transactio , q̄ voluntas nostra non fertur circa incognita, adeo vt hæres extraneus codicillos etiam scire non præsumatur, ēm Bar.in l.eius qui in prouincia.in 5.col.ff.si cer.pet.nec intelligatur animo tutoris geri qđ geritur ab ignorāte,l. fi.& ibi Bal.C.de cōtra.actio.tute.& de materia latè alias in l.mater decedens.ff.de inoff.testa. Adde Philosophicū hoc esse,qm̄ vt inquit Arist.4.Metap.com.8.Homines nō decipiuntur,nisi in eo quod nesciunt,aut in eo, cuius cognitio eis non est valde manifesta. Amor etiā a cognitio ne procedit,necamantur quæ non cognoscunt, & quāto magis cognitionem habemus eorum , propensius amamus.
2 Nihilominus his nō obstantib.duos obserua casus singulares, vt matrimonium valeat,cum ea contractum, quam ignorat contrahens solutam, & si adultus sit quis, credatq; se pupillum,& contrahat,vt valeat cōtractus pariter.l.qui se,& ibi idem Bal.ff.de acq.hæred.& ad propositum regulæ malè dixerūt aliqui,q̄ acceptilatio,quę est de iure ciuili,dī de iure gentium,ex quo ipsam approbauit.l.1.§.oīb.C.de vete.iur. enuclean.l.lege.12.tabu.ff.de reg.iur.cum fuerit post, nec ius potuerit approbare incognitum penitus,nisi dicamus(& erit tertia declaratio) in genere approbasse,saltē si non aliter.l.qui iure militari.ff. de mil.test.l.1.& ibi Bar.in prin.ff.de cond.ex lege,& dixi in l.1.in glos.constitutione.in 1.& 2.lect.ff.de offi.eius.

DCXV.

1 *In speciale à communi distinguitur.*

1 IVst speciale à cōi distinguitur.l.ius singulare.l.qđ verò contra.ff.de leg.l.eius militis.§.militia.missus.ff. de mili.testa.c.præsenti.§.loca.de preb.in 6.cum vulg.sicuti genus à specie,vsque adeo vt vnum extendatur, aliud non, vnum tollatur facilius,quā aliud, & generi per speciē derogetur,non econtra,vt in iurib.prælleg.& in ca.generi, per spēm.(singula singulis referēdo)de re.iur.in 6.Adde, q̄ non ab re Arist.7.metap. sensit,de ente per accidēs speculationem non dari,q.d.regulare attendi debere,non q̄ specialē alias habet rationem, & ibidem com. 6. q̄ illud, quod est per accidens,scitur qm̄ accidit, & non permanēter,& 7.metap.rursum singularium non esse scientiā,neque diffinitionem,ex quo in eis est aliquid, quod potest esse,& non esse. Tria valde conducentia ad prædicta,tāti viri authoritate comprobata.

DCXVI.

1 *Doctor semel propter delictum priuatus doctorea dignitate, non potest amplius doctor alibus decorari insignibus,idem in militie tabellione,&c.*

1 DOctor exauthoratus,vt fit Neapoli sæpè,& priuatus dignitate doctorea,p̄p delictū,non pōt amplius examinari,& doctoralib.decorari insignib.l.2.& ibi Bald.in terminis in fi.C.de liō.& eo li.nec miles pariter amplius militare, vel tabellio instrumenta conficere, vel quiuis alius officium exercere,etiam de facto restitutus.l.3. vbi idem Bal.adhuc. C.de vin.li. & nimirum, vt ibi subijcit, & in simili in l.1.in §.eum qui in 1.lect.ff.de polt.quia facilis descensus auerni.Sed reuocare gradum, superasq̄e euadere ad auras, hoc opus, hic labor est.c.quam periculosum.7.q.1.l.postquam liti.C.de pact.l.1.§.qui semel.ff. de suc.edic.l.homo liber.ff.de ſta.ho.§. fi. inst. de ingen. alias leges essent ludibrio conditæ,non putādum.l.si prætor.ff.de iud.l.cum non solùm.§.pe. C.de bonis q̄ libe. &p̄p delictum dixi,quia si aliter defectu scientiæ reprobaretur,secus,vt de Cy.ferunt,& not.in l.1.C.de iu.omn. iud.experientiaq; docet,magistra rerum efficax.c.quam sit.de elect.in 6. & ad propositum Philosophus dicebat, Eth.2.cū circa difficilia fiat ars,& virtus,malū facile esse semper,bonum verò difficilè,& rectè, proque singulari dicto obseruandum perpetuo reor,nec illum esse doctorem, qui vna die reprobatur, alia autem examinatus iterum admittitur,qm̄ tpe,& quidem longo,non momento ipsius scire possumus,& disciplinis imbui,.quarū igna-
1 rus iam iudicatus est,vsque adeo,vt non possit dici,si hoc ipsum fiat,nisi præcibus,& largitione factū fuisse, & malè,& plus,q̄ hac de re statutum nō valere,reprobatū, ite rum post sex mēses tū,seu post annum, examinari posse, ex quo iure præsumptione,parum profecisse credetur tā paruo(vt diximus)tempore,arg.in l.si ventri.in §. in bonis.ff.de priui.cred.& in c.ponderet.50.dist.

DCXVII.

1 *Mortui non sepeliendi in vrbe, nisi qui virtutis causa legibus haud tenerentur.*

MVlta alia diximus ad materiā.l.3.§. diuus ff. de sepulcr. viol. facientia , de non sepeliendis mortuis in vrbe, Apophthe. 505. Adde nouissimè Duellioco S C.cautum
1 fuisse,ne quis in ea sepeliretur,nisi qui virtutis causa,legibus haud teneretur,vt

Val.Publicola,
Tyburta,
G.Fabritius.
Imperatores &
Virgines vestales denique. Et hac rōne decipi eos, qui hoc idem pp ignis periculū, factum esse dicebatur,quia nec his,qui virtutis causa,legibus haud tenebant, concessum fuisset, quos paulo ante memorauimus. Vulcani templū, alij quoque senserunt, vrbe exclusum fuisse iussu Romuli,idque colendum,ne vrbs incendijs adhuc esset exposita,quemadmodū nec Martis phanaue Veneris libidinibus affluescere,& rursum malè,quādoquidem eiusdē Romuli ætate,mille tātum erant habitantium domus, eoq; ambitu perraræ admodum, vt incēdij metus esse nō posset. Alia igitur de causa factum esse dicemus,quam ignoramus.l.non omnium.ff.de leg.vsque adeo vt clerici,vel impudentia,ac temeritate moti,vel auaritia potius legibus non obtemperantes,quacunq; ratione idipsum prohibuerint,iu xtā oculos sepeliant , sibique legem faciant, à qua nullo modo, vt inquit Bar.in l.nemo.in prin.C.de sacrosan.eccl.recedere oporteat.

DCXVIII.

1 *Deportatio in locum aquæ & ignis interdictionis successit.*

1 ANtiquitùs olim interdictione aquæ & ignis vti solebāt, in cuius pœnę locum successit hodie deportatio.l.1. §.hi quibus.ff.de leg.3.l.3.ff.ad leg.Iul.pecu.l. eius qui.§. 1.de test.l.imperator.ff.de ſta.hom.Adde quamuis nefas videretur,malos homines vltimo afficere supplicio , interdictionem tū prędictam non leue incommodum eis fuisse,qūquidem earum rerum vsu vita nostra cōsteret,erraueruntq; valde Heraclitus,dicēs ex igne oīa nata esse, Thales vero Milesius,ex aqua, qm̄ si alterutrū fuisset solum neque aqua ex igne,neque ignis ex aqua nasci potuisset,vnde verius est,ex vtroque cuncta constare,generari, & coalescere,alias & rursum, cum virtus Dei sit in calore & igne nisi ardorem,vimque eius,admixta humoris, frigorisque materia temperasset,ne nasci quidquam,nec cohærere potuisset,vt Lactan.diuin.institu.lib.2.cap.10. dicit,& bene.

DCXIX.

1 *Confugiens ad focum aut puteum inde non est extrahendus,*

1 OLim ad statuā principū confugientes erāt tuti , nec inde auelli poterāt,sicuti nec ab ecclesijs hodie,nec à Cardinali,nec à sacerdote corpus Christi deferente.l.2. ff.de his qui sunt sui,vel alie.iur.l.præsenti. C.de his qđ eccl.confu.l.addictos.C.de appe.& ibi Saly.c.quæsitum. 13.q.2.ade(quod ad proximè dicta conducit valde)nec à foco,vel à puteo,quib. quid religionis inesse vī, extrahi pariter potuisse quempiā , & fortè p̄p aquam,à qua viui mus , & ignem,quæ duo vitæ sunt principia,vt su pra,& d.l.præsenti in collectane.diximus,nec repetimus.

DCXX.

1 *Conciliatio l.iurisgentium.§.quinimo.vers.vt puta.ff.de pac. & l.si vnus.§.pactus.ff.eod.*

1 VRgentissimū contrariū in iure reperio , inque eius solutione doc.valde laborātes.§.quinimo.ver.vt puta,l.iurisgētiū.ff.de pac.& §.pactus.ne peteret.l.si vnus.ff. cod.

eod.qm̃ hic dr̃,si creditor agat,debitor vero excipiat,pactum de nõ petendo factum fuisse,q̃ replicari poterit,pactum postea factum fuisse pariter de petendo, ibi vero si agat mulier,pacta ex inreruallopost diuortium dotem sibi reddi statim,non expectata dilatione legali,de qua in l.vnica.in §.exactio.C.de rei vxor.ac.& excipiatur,q̃ replicari non poterit,ergo contra Sol.igitur est,q̃ imo in d.§.quinimo.replicatio non denegetur,quæ idem operatur,respectu exceptionis, quod exceptio aduersus actionem.l.2.l.exceptio.§.replicari.ff.de exce.tradit Bar.in l.si ex falsis.in 1.col.C.de transa.& consonat, quia dicit solũ id fuisse inductum,ne actio ex pacto nudo daretur,ergo replicatio necessario.l.cum prætor.ff.de iud.c.nonne.de præsump.non tuta, qm̃ replicatio datur ad coadiuuandũ actionem,sed actio nata non erat,vel si erat,nõ dabatur, obstante dilatione legali,ergo. Alij aliter dicebant, q̃ nõ mulier pactum fecerat,sed tertius,& non immerito sibi ius actionis de dote quæsitum haud fuisse,ergo nec replicatio competebat,quod indicat verbũ conuenit,impersonaliter ibi positum, ℔m eos,& rursum male,quia intelligitur conuenit.i.conuentum est,verisimiliusq; vr, mulierem pepigisse potius,quam alium,& consequenter attendendum.l.in obscuris.ff.de reg. iur. & ppea reor,dici posse,replicationẽ nõ cõpetere,in d.ver.vt puta,quia pactum condemnationẽ augebat, & ius quodã agẽdi insurgebat,pp interusuria medij temporis quæ debentur, nec possunt auferri.l.si socer.§.lucius,& ibi Bal.in 1.col.ff.so. mat.verum actio nasci non poterat,qm̃ pactum erat nudum factum ex interuallo,ergo nec replicatio cõpetere, in §. pactus.haud considerabile,vbi actio nõ alterabatur in aliquo & de nuda replicatione agebatur,ergo nõ erũt contraria.Nec ob.si diceretur, q̃ imo pactum non augebat condemnationẽ,quia actio dabatur ad totum,quodque tempus non obligationi, sed exactioni inerat, quia respondebitur paria esse non dari vel dari, & minus efficaciter.l.& eleganter.§.seruus pactionis.ff.de dolo.l. non videtur.ff.de reg.iur.l.nihil interest.ff.eod.

DCXXI.

Actionem ipso iure tolli,vel ope exceptionis,differunt.

MIrum est etiam, q̃ iura differentiam faciãt,an actio tollatur ipso iure, vel exceptionis ope,vt in l. si vn°. in §.pactus.ff.de pac.proximè allega.& in l.q fundũ.in §. qui fundum.ff.de leg.2.& in l.qui decẽ.ff.de sol. cum habeamus duo hæc parificari,q̃ quis non habeat ipso iure actionem,vel habeat,sed exceptione elidibilẽ.l.& elegãter.§.seruus pactionis.ff.de dolo.l.nõ videt.l.nihil interest.ff.de reg.iur.Sed admiratio cesset,qm̃ hoc ipsum verum est quo ad effectum,non tñ quod vtilitas inde nasci non posset,alias dubitatio vana esset,& eluforia,nõ dicẽdum l.1.§.dixerit aliquis.ff.de publica.& põt ex eo demõstrari,quia si exceptio non opponatur,reus condemnabitur,non aũt si liberatus esset ipso iure.ita Barto.in d.§,pactus.in 1.col.in vers.2.not.& in l.eum qui ita.in §.qui ita. ff.de verb.obl. & in l.exceptionem.C.de prob. quem refert & sequitur Aret.in §.omnes.in 2.col.inst.de actio.& Dec.in d.l.non videtur.in princ.& bene,& est arg. in l.fi. C.de anna.excep.

DCXXII.

Intellectus l. Stichum aut Pamphilum.§. naturalis.ff.de solutio.

QVid sibi velit Iurisc.in l.Stichum, † aut Pamphilũ.in §.naturalis.ff.de sol.dum dicit iusto pacto tolli naturlaem obligationẽ,& iurciurando,vt numeratione.(nõ .n.discutio qũo solui possit,cum sit difficillimũ cõtrariũ adl.si vnus.§.pactus.ff.de pac.quia ad ibi dicta est recurrẽdum)respon de & declara,iusto pacto intelligi,non legitimo,vt dicebã ego alias, ex not.in l.legitima.ff. de pac. & in l.3.in §.de illo.ff.pro soc.& in l.iusta.ff.de verb. sign. & in l.1.ff.de test.& malè,qm̃ illatio ex premissis nõ esset, vinculo equitatis.s.quo solo substinebatur,equitatis vinculo tolli,sed bona fide ad propositum facto,quemadmodum ibi exponit Alberic.& bene huic tacitæ obiectioni, & sentit Bal.in l.qui exceptionẽ.in §.fi.ff.de cond.indeb. item iureiurãdo,voluntario.s.& iudiciali pp'consensum l.cum amplius.§.is natura debet.ff.de reg.iur.& not.in l. 2.& in l.fi.ff.de iurei.& in §.æquè.Inst.de excep. non necessario, qm̃ solum præstatur in defectum probationis, & numeratione quoque, dicit tolli, qm̃ actus naturalis est l.ea quę ciuiliter.ff.de acquir.rer.dom.l.ita stipulatus. §.Crisogonus.ff.de verb.oblig.l.non omnis.& vtrobique not.ff.si cert.peta.

DCXXIII.

Seruus legitimam personam licet non habeãt,agnoscunt tamẽ bonorum possessionem,&c & quæ sit ratio.

MIrum mihi semper visum est,seruos† pro nihilo reputari neque in aliquo legitimam habere personã, nedũ ciuili iure,verũ etiã prętorio.l.seruituts.l.quod attinet.ff.de reg.iur.l.qui testamento §.seruus.ff.de test.l.1.ff. de iur.delib.imo quid esset seruum infamia est.l.diffamari.C.de inge.ma.adeo vt nec iniuria effici possint, cũ nec agere valeant §.seruis aũt.Inst.de iurei. & qua de re fortè iurisc.alibi mulis eos cõparat in l.qui duos.ff. de leg.2. & pecudib.in l.2.ff.ad leg.aquil.alibique vilissimos homines appellat,in l.si ex duob.ff.de noxa.actio.& tñ bonorum possessionẽ agnoscit l. seruus.ff.de bon.pos.agitq; in'iudicio vt certa sibi alimenta præstentur.l. seruos.ff.de alim. & ciba.lega.& supplicat deniq;.l.vniuersis.C.de præc.imp. offe.& si quis eum occidat, tenetur pœna legis Corneliæ de sica.Nisi ad primum dicamus id esse,quia absenti etiã, &ignoranti conceditur,vt in d.l.seruus.not.Ad ℔m vero, quod id pariter alimentorum fauor operatur , vel quod officiũ iudicis implorat,non quod agat,dicamus,vt ibi, & in l.1. C.qui admi. Tertium secum responsionem habet,quod ex certa sciẽtia princeps,lex animata in terris, eum admiserat,& quartum pariter,ex quo vita cõis est, & hominis dignitas,quę efficiunt,vt quantum ad hoc in estimabilis res esse dicat,& eo quoque lex Cornelia locũ habeat,secundum Bal.in rub.C.de iur.fisc.in 3.col.

DCXXIIII.

ADl.Titia.§.ff.de manu.test,ibi,Onesiphore,adde nomen antiquum fuisse,quo veteres vtebantur qd' tum reipsa videri põt,tum etiã arg.probari.qm̃ eo anno, quo fœlicis recordationis. LEO.X.ad summi pontificatus dignitatem electus fuit,vbi ea de causa accesseramus in religione Ripæ,in carcere Tulliano, epitaphium, vetustate quasi deletum,legimus sic dicens.

D. M.
FLAVIA TROPHIME
CVM MVDIO EVA-
FETI PATRONO
ET, FLAVIO.

ONESIPHORO TATE
SVO BENE MEREN-
TIBVS FECIT.

Et ad materiam simile(allegatur.n.q̃ ex dispositionibus negatiuis,non resultat habitus.siue affirmatio)demõstrationem affirmatiuam esse pariter negatiua potiorem,℔m dialecticos,qm̃ hæc per illam ostẽditur,ex solisque affirmatiuis sit demonstratio, non autem ex solis negatiuis, ergo etiamnum dici potest impossibile, ex negatione affirmationem resultare posse,& de prædictis latius alias in l.1.ff.de offi.eius.

DCXXV.

Promissio de soluendo omne id quod creditor declarauerit,vt valeat declaratio debet fieri viuo debitore.

SIpromitat quis,se soluturum omne,& totũ id,qd' creditor declarauerit,pro singulari dicto notandum est, viuo debitore declarationem fieri debere,ex quo postea heredib.nõ efficeret.l.qui Romæ.§.Augerius.ff.de verb. obl.adde,hoc ideo decisum fuisse,quia lex semper presumit pacisentem,non solũ sibi, sed etiã hæredib.suis prospicere voluisse,in eo,q̃ illis esset vtile,& non dãnosum, item liberando,non obligãdo.l.tale pactũ.§.fi.ff. de pac. l.si pa-

l.si pactum.ff.de prob.considerando quoq; obligationes sui,natura,odiosas esse,non minus, quam sit liberatio fauorabilis.l.obligationum subtãtia.§.1.ff.de actio.& obli. l.damni.ff.de dam.infec.& tradit Ang. in l.si certis annis. in rep.in 6.col.ỹ.eo. quodque mirabiles non sunt de vna persona in aliam l.quis ergo casus.ff.de pec.l.3.ff.pro soc. & est arg.in l.vnum ex familia.in §.fi rẽ.ff.de leg.2.& in l. quia ratio.in prin.ff.de cond.inst.& longam distinctionẽ in pulcherrima q.ponit etiam Bal.videndus omnino in l. 2.C.de pac.inter emp.& vend.

DCXXVI.

Cessio fideicommissarij non valet ante factam restitutionem fideicommissi.

INterrogatus fui hoc mane, an fideicommissarij † cessio valeret, ante restitutionem sibi verbaliter factam,quia si realiter,tunc de cessione non ageretur amplius. Et breuiter licet prima facie videretur dicendũ, q̃ sic, qm̃ dicta est respectu iurium,siue actionũ,cedenti cõpetentiũ contra aliquem,vt declarat Io. And. in c.quia intentionis.in prin.de priu.respondi contrarium,q̃ non valeat text.est in l.si mulier.in §. ex asse.ff. de iur.do.quem singulariter dicit Iac.de S.Geor.in l.post venditionẽ.in fi. C. de pact. & Ale.in l.post dotẽ.in pen.col.ff.sol.mat.aliam quæst.& quotidianam quidem,determinans,est vt priuilegium vicinorũ,q̃ primi requirantur in alienatione rei, alias venditio non valeat cedi alij pariter non possit.Et ad propositum cessionis fideicommissi.i.fortè,vt inquit alibi Bal.in l.2.in 1.oppo.C.de pact,ne inuitis creditoribus.ius passiuũ in aliud transferatur refert,& sequitur,recolende memoriæ Alexandrinus, mihi velut frater dum viueret compater,& colleg.in rep.l.non solum.in d.§.morte.in 2.col.in illa.quæst. an nunciato noui operis cedi possit.ff.de noui ope.nunt.& est notandum perpetuo.

DCXXVII.

Deputatus ad debitum exigendum non potest prorogare debitori terminum solutionis.

ALiquis ferat deputatus ad debitum exigendũ,dubitabatur,an posset prorogare debitori terminũ solutionis?Prima facie videbatur dicẽdum, q̃ sic,si maximè prorogatio erat futura breuis,qm̃ non propterea aufertur q̃ differtur,nec mora modici temporis est in consideratione,& plus,quia dr̃ alibi,non esse præsumendum, tam cito veniat debitor cum sacco paratus.l.quamuis.ff.de arb. l.si debitori.ff.de iud.l.quod dicimus,singula singulis referendo.ff.de solut.& tñ cõtrarium verius est.l.qui Romæ. §.Calimachus.ff.de verb.oblig.quem text.ad idem exclamãt Doct.in l.seruus.C.de pac.quod tñ ego limitarẽ in facto,naturale spacium exigẽte, & sensit Bal.in l.aduersus. in 2.colũ. C.locat.quamuis alio casu loqui videatur,alias; & ad propositum si posset prorogare, in simili procurator etiam appellationi renuntiaret, quod tamen est falsum,vt per d.§. Calimachus,determinat etiam idem Baldus in l.1.in §. 1.in 2. lectu.in 2. column.ff.si quis iusdic. non obtemp.

DCXXVIII.

Minor restitutus, restituitur non solum aduersus damnum, sed etiam quia lucrum amisit,etiam si sit incertum.

CErtũ est,si minor restituatur,restitui non solum aduersus damnum,verum etiã quia lucrũ amisit, & sic eo casu non solum de damno vitando tractari, verum ẽt de lucro captando,quorum duorũ tñ non est par,eadẽq; ratio vulg.l.fi.C.de codici. & sic de lucro certo quod oẽs admittunt in l.1.C.de rest.in integ,verum quæritur,quid de lucro incerto,& verisimili? Videretur dicendũ ipsum ob hoc restitui non debere.l.sciendum.ff. ex quibus caus. maio. & tñ contrarium verius est.l.cum quidam.in prin. vbi tex.aureus.ff.de acq.hær. Nec ob.text.in d.l.sciendũ, quia eo restitui petebat cum iniuria alterius, vt in d.l.1. not.& bene,& in l.3.in §.Labeo.ff.de acq.pos. ergo regulariter(vt dixi)locum habebit.

DCXXIX.

Intellectus.l.in albo.C.de decurio.lib.10.

COntendo sæpè,voloq; in itinere ab his præcedi, qui filios habent,& si me ætate sint minores, egoq; tum ætate,tum ordine collegij nostri maior,qm̃ viridicũ etiã est,& à rõne non alienum.l.1.ff.so.mat.& in terminis est casus in l.1.in albo.C.de dec.li.10.ñi nõ sit tñ minor qui 'spiã annis.25:qm̃ tũc monstrum quodammodo esset,eũ, quamuis filios habentem,præcedere,& maximè quia læsus etiã,restitutionem in integrũ petij, hoc nõ obstante, præcedi igitur volumus ab his tantum,qui filios habẽt, nec ætate multum à nobis differunt,& ita d.l.in albo.interpretari,considerantes vltra non tam quid fieri debeat quã quod honestum sit l. conditione.ff. de cond. instit.l. nepos Proculo.ff.de verb.sign.c.magnæ.de voto.

DCXXX.

Si quis promittat me facere securum, sola stipulatio sufficit, nisi verbum idonee, aut legitimè fuerit appositum.

ALiquis promisit mihi dare centum,& me amplius facere securũ,dubitabatur, ñ an sola stipulatio sufficeret,absque eo,quod præstaretur fideiussio? Quolibet prima facie diceret,qd' non & tñ.contrariũ verius est,& cõis ita Bar.in l.1.in §.si communes.ff.de præt.stip.præterquã in casu,qm̃ in promissione esset appositũ verbum idoneè, aut legitimè,quia tũc secus.tex.est not.& sing.in l.mandato Titij.in §.fi.ff.mand.per quem ita dicunt etiam docto. in l.1.C.fi.aduer. fol. & in practica quotidianum est, ac perpetuã obseruationẽ dignum,vt cauti simus in promissionibus assecurationis.

DCXXXI.

Minores aliquando restituuntur aduersus id quod curatoris authoritate gesserunt.

MInores ẽt præcipuũ merentur fauorem,qm̃ ętas eorũ huiusmodi est,vt consilio egeat multis captionibus exposita.l.1.ff.de mino.imo q̃ plerunque restitutionẽ petunt(dictumque est mirabile)etiam si quid egerint curatoris authoritate,& exaudiuntur,puta quia solutio sibi facta sit,& pecunia postea deperdita,vel ipsi° minoris, vel etiam curatoris ꝑdicti ,facilitate.casus est in l.1. C.si aduer.sol.quod etiã pro limitatione.l.si res.§.areã.ff. de sol. est notandum,obligationem semel extinctam reuiuiscere,& ideo cautela est,vt soluens plenissimam liberationẽ cõsequatur,iussu iudicis hoc ipsum fieri debere.l.ait prætor.§.permittitur.ff.de mino. Sed pro singula. dicto obseruandum est,nec ipsum esse restituendum , si casu fortuito fuisset deperdita.glos. est valde not.in l.verum.in §. sciendum.ff.eo.

DCXXXII.

Bonorum tres species item & pœnarum.

EX minorib.† debitorum sit tertia quædã species,qm̃ nec mobilia,nec immobilia sunt bona.ita Bart.in l.si conuenerit.ff.de pignact.aliquid in l.põt.ff.de auth.tut.& in l.quam Tuberonis.in §.in peculio.ff.de pecul. & hinc sumptã fuisse practicam à tabellionib.addas,quã tñ ignorant,quum in testamentis addunt, in oĩbus aũt alijs suis bonis mobilib.& immobilib.iuribus, & actionibus tũc. Sed vnde illa,amputetur ei caput à spatulis,ita q̃ aĩa sepa retur'à corpore,quæ in causis capitalib.seruatur,& quare sic assessores dicunt?Respondẽ,sumptam fuisse ex l.præsenti.C.de his qui.ad eccl.confu.traduntq; scribẽ.latè in l. trãsigere,vbi & nos quoque.C. de transac.& dici sic amplius, quia pœna capitalis triplex est, & ne de exilio fortè in partẽ mitiorẽ intelligatur,& vt deniq; tollatur oĩs dubitatio.l.2.ff.de pœn.l.2.ff.de pub. iud. & plenè per doct. in l.imperium.ff.de iurisdi.iud. alia etiam practica est, boues & instrumenta aratoria, pro pignore auferri non posse,quæro rursum,quare,& vnde pariter sumatur?Dic; agricolationis fauore inductum fuisse,& sumptã ex not. l.exequutores,& seq.& ex authẽ.etiam ibi posita.C. quæres pign.obl.poss.

DCXXXIII.

Verbum habere,quandoque fictionem, quandoque veritatem importat.

Et si

1 ET si cõiter verbum habere,t fictionem importet.c.cũ haberet.de eo qui du.in mat. quã pol.per adul.l.si ex pretio.C.si cer.pe.ibi simulatis habitis,p infectis,quia verè facta,pro infectis haberi non possunt.c.cum in iure peritus.de offi.dele.l.in bello.§.factæ.de c. & postli.re.l. nõ dubium.& ibi Bar.in 4.col.C.de lega.l.ii maritus.§.legis Iuliæ.ff.ad le.Iu.de adul.vbi longè diuersa pariter putantur duo hæc,quem esse ciuem, & quem habere pro ciue, attamen alibi aliam, & veram quidẽ habet interpretationem,in l.imperium.ff.de iur.om.iud.& in l.nomen.filiorum.in §.habere.ff.de verb.sig.& in l.stipulatio ista.in §. habere.ff.de ver.ob.& in materia iuris congrui,dictũ.singulare est,eum,cui præsentatio facta sit,effectualiter tenere ad rei petitæ restitutionem,nec liberari, quãuis ad factum obligatus sit,soluendo interesse, alias agnatus rem non haberet, vt verba sonant in lege posita,& malè limitabitur; reg.l.si quis ab alio.§.fi.ff.de re iud.& l.stipulationes non diuiduntur.ver.Celsus.ff.de verb.ob.& nimirũ,quia factũ est in obligatione ex legis dispositione,ɛm Bar.in simili in l.si cum exceptione.in §.sed & si quis.ff.ꝙ met.cau.& in locis supra alleg.aliqualiter not.

DCXXXIIII.

1 *Artis principia variè tradi.*

EXpedit scire, vt plerunq; diximus alibi,qñ in lege tradantur artis principia,qm̃tũc dubitatio apud nos necessaria non erit,nec ab ipsis principijs recedendum,quę semper sunt certa, iuxta illud Philosophi,in foribus quis
1 delinquer?q.d.nullus.Ideo declara, tradi plurib.modis, exempli gratia,vnde ad alias leges inferri commodè postea poterit,in l.imperium.ff.de iur.om.iud.citata etiam proximè,dum iurisc.imperij primum mentionem facit, quod verbum ambiguũ est,multisq; conuenit, maximè principi respectu oĩum,l.j.ff.de cond.prin.Itẽ cæteris magistratib.in eos,qui suæ iurisdictioni sunt suppositi.l.2.ff. de in ius voc.Item Abbati in monachos,Patri in filios,& Dño in seruos,ac similib.c.si religiosus. de elect. in 6.l.in suis.ff.de lib.& posth.l.1.ff.de his qui sunt sui vel alieni. Secundo diuisionẽ, vt dilucidius id ipsum intelligeremus.l. 1.ff.de exce.do.§.igitur.in proœ.Inst.§.sed non vsq;.Inst. de lega.eo.lib.& diuisionẽ dixi, quia à partitione differt, quæ est,quum res in partes, vel membra discerpitur.l.stipulationes non diuiduntur.ff.de verb.ob.Postea exẽpla,q̃ ad docendũ præcipuè sunt necessaria l.vt responsum.C. de trãs.l.bona fides.ff.depo.l.præter.§.iulianus.ff.de coll. bo.vel & aliter tradi dicas, dum ponitur genus tanquam vniuersale,& à quo pendet prius oĩs nostra cognitio.l.j.ff. de iust.& iu.l.1.§.si cert.pe.§. his igitur.Inst.de iust.& iu. postea id in spẽs distinguitur,vr p eas efficiatur certius.l. qui duos.ff.de leg.1.l.Meuius.§.duob.ff.de lega.2.l.in rõne.§.incertæ.ff.ad le. Fal.& appellatur ɛm Bald.alibi in l. conuenticula.signanter per istum tex.in 3.col. C.de epis. & cle.arg.à generis diuisione,quum spẽs.t.enumerantur, vbi alias minuitur,alteratur,& declaratur denique,vt ibidẽ.Vel & vltimò,quodammodo à partib.sufficienter enumeratis,quia dicit imperiũ esse merum,mixtũ, nec merum,nec mixtum,ita vt nil aliud sit amplius in consideratione,hæcq; tria oĩa in materia comprehendãt. merum, quia à natura alterius cuiusque rei abstractũ est penitus. l.cum seruus.ff.de cond.& dem.Mixtum,quia de duobus participat simplicib.l.2.ff.de ver.ob. Nec merũ nec mixtum,vt iurisdictio,quæ largo sumpto vocabulo,imperiũ etiã potest appellari.l.fi ff. de offi. eius.& est similè in iurisdictione, ordinaria, vt in d.l.imperium,extraordinaria.i.delegata.l.1.§.qui mandatam.ff.e. nec ordinaria nec delegata,quam notionem appellamus.l.ait prætor.ff. de re iud.quæ omnia nota,& tene menti.

DCXXXV.

1 *Manus,acceptio multiplex.*

OLim in initio vrbis,Pop.Rom.incerto quodam iure agere instituit,& taliter quidem,vt oĩa manu etiam à regib.gubernarẽtur.l.2.in prin.ff.de orig.iur.quod ver-
1 bum t declara.i.pro eorum arbitrio, sicuti Venet. nunc, & apud Tartaros ius exercetur.l.rerũ.& ibi Bar.in 2.col. ff.de actio.re.amo.cõgessiq; ego multa in rub. C.de edẽ. nu.144.& in d.l.imperiũ,in 2.lect. & ad propositũ manu dixit,quia organum organorum est,pro authoritate vsurpatum,pro potestate,pro dominio,pro corpore, & quia instrumentum est breuiter,quo oĩa cõficiuntur,ɛm Bal. in c.significasti per illum tex. de elec.dum dicit,ꝙ palliũ debet assumi à corpore beati Petri, & per text.optimum in l.manum missiones quoque.ff.de iust.& iur.

DCXXXVI.

1 *Abstractum quid,quid item concretum.*

SAepissime arguendo, dicere contingit,imò soluendo, aliquid in abstracto considerandum esse,idipsumq; in concreto,& maxime ad euitandã contrarietatẽ exempli gratia,legẽ esse certam, item & dubiam, vt in abstracto semper certa sit.l.cum quidam.§.quod dr.ff.de acq. her.
1 l.3.ff.de nata.rest.tradunt doc.in l.1.ff.de re.du.in concre
1 to vero dubia.l.quod Labeo.ff.de Carb.edic.Sed profde declaratione,quæro quid sit abstractum, quidque concretum?Solue breuiter,& vnico quidẽ verbo, quemadmodum Dialectici dicunt, abstractum esse formam aliquã cum exclusione subiecti, vt albedo,concretum vero, id quod eandem formam significat cum hærentibus subiecti, vt album.

DCXXXVII.

1 *Diuiduum sui natura an ratione adiuncti dicatur indiuiduum.*

RAtione eius adiuncti multa conceduntur,quæ non concederentur alias,& regulariter.l.si cõem.ff.quemadmodum ser.amit.c.quod in dubijs,de consc.ecc. vel alta. c.multorum.de Iudæ.in tantum etiã, exempla.n. in locis prædictis data sunt, vt id quod est diuiduum de sui natura iudicetur indiuiduum ratione adiuncti.l.si ita fuerit. §.hæc quæst.ff.de ma.test.tradit Bart. in l.4.in §. Cato.in 10.col.ff.de verb.obl.stipulatioꝙe vti frui, quæ facti est, sit tamen iuris,si verbum hmõi in ea adijciãtur.l.stipulatio ista habere licere, §. si quis ita. & ibi idem Bart. in 2. col.eo.sed ɔ vsusfructus sine vsu esse non potest, hacquerationeindiuiduus dici deberet,& tamen dr factum diuiduum, ergo propositio non semper vera, cogita, vel pro fol.videas eundem Bart. in l. stipulationes non diuiduntur.in 11.col.ff.eo.

DCXXXVIII.

1 *Spurium manifestari reipublicæ interest, & quare.*

SIte spurium appellauero,teneor actione iniuriarũ,nisi
1 verum sit,quia tunc secus,ex t quo reipublicę interest, tales manifestari,ne ad dignitatem admittãtur,quod nota,quia ad similia tibi etiam seruiet, & fuit verbũ Bart.in l.eum qui nocentem.ff.de iniu.& propterea hi, nec habent agnationem,nec familiæ nomine continentur,nec agnatis,vel cognatis succedunt,iure Longobardo excepto,quod ipsos admittit,ita vt in aliquo à naturalib.& legitimis haud differant,ɛm eundem Bar.in l.fi.in 1.col.C. de ver.sig.& habetur etiam in §.filium. in authẽ. qui mo. nat.effi.sui,& in l.si fuerint.in Longobarda,singula singulis referendo,de successio.

DCXXXIX.

1 *Intellectus l.quod maior.ff.ad municipa.*

FActum cum maiori parte,non dr concorditer factũ,
1 nec ob.tex.in l.quod maior.ff.ad municip. t quia id ipsum intelligi debet verum iuris fictione, & ppea si hoc dicatur in instrumẽto,malè dictum erit, ac perperã ɛm Alex.in l.iurisgentium.in §.hodie in 1.col.ff.de pac.sub ij cientem tũ in vlt.ibidem,ꝙ in actib.expediendis a collegio,vel vniuersitate, requiruntur in congregatione duæ partes ex tribus,& quod postea facit maior pars,habebit effectum perinde, ac si factum id ab omnib.sui set, pro intellectu d.l.quod maior, notandum, & alibi,quod etiã scitu est non indignum.in l.rescriptum.in prin.ff.e.si lex, aut statutum committat aliquid antianis, Antiani.n.dicti sunt quasi antes columnæ, totius vrbis oneri incumbentes,quos non deputatos ad vtilia vocamus,quod intelligetur,

telligetur,oĩb.vel maiori parti eorum,esse commissum, & ꝙ in duobus etiam si eorum mentio facta sit,in dispositione hominis poterit verbum ipsum, Antianorum,verificari.

DCXL.

1 *Obligatio naturalis impedit soluti repetitionem.*

1 OBligatio t naturalis impedit repetitionẽ soluti.l. naturales.ff.de act.& obl.l.si eius.ff.ad Treb.l. fideiussor.ff. de fideiussor. l. Iulianus verum debitorem.ff.de condit.indeb. & vbique etiam not.Sed contra,quia præscribens soluenti similis est,& tempore liberatus, adhuc obligatus manet naturaliter,& nihilominus solũs repetit.l.si pupillus.ff.de adm.tut.sol.licet naturalis obligatio non tollatur,tollitur tñ omnis eius effectus.l.fi.§.1. & ibi Bar.ad longum.in prin.ff.rem ra.hab.

DCXLI.

1 *Conciliatio l.Stichum.§.naturalis.ff. de solutio.& l.si vnus. §.pactus.ff.de pact.*

1 MAgnũ contrariũ est l.Stichum aut Pamphilũ.§. naturalis.ff.de sol.& l.si vnus.§.pactus.ff.de pac.qm̃ in d.§.naturalis.pacto,ipso iure tollitur naturalis obligatio. in d.§.pactus.vero, ope replicationis.in cuius resolutione gl.vtique,& maximè in d.§.pactus.multũ laborat,longeque magis Bar.& cæteri.Breuiter hæc vera esse vr, nec secus teneri põt,ꝙ sicuti tollitur in d.§.naturalis.ita inducta per pactũ de nõ petẽdo ne pacisc̃ens.t.petat per aliud de petendo in d.§.pactũ.absq; dubio tollitur. Nec dicatur hoc stãte,ꝙ cessabit exceptio inducta pariter per pactũ, dicta ex obligatione orta,de directo contra illũ tex.quia
1 respondebitur exæquitate pacti ortam esse,non ex obligatione ipsa, vsque adeo,vt opponi possit,& replicatione elidi,& nihilomin9 naturalis,vt supra,ipso iure simul sublata sit.Vel dic,vt dicebat etiã in d.loco Azo,ꝙ in pacto liberatorio,obligatio naturalis ipso iure nõ tollatur. §.pactus in obligatio.aũt sic.d.§.naturalis,& ibi gl.hoc ipsum etiã sentit,& bene.l.fauouabiliores.ff.de reg.iur.l.Arrianus.ff. de act. & obl. nec facit generalis rõ d. §. pactus. tã t liberatorijs, quã obligatorijs verificabilis,qa ad id,ꝙ verisimile est restringi debet.l. quis.ff. de in ius voc. sed verisimile est,& iuri consonum,potius obligatoria tolli, considerãdo etiam & nouissimè, obligationes sui natura esse odiosas.ɛm Ang.in l.si certis annis.in 7.col.C.de pac. ergo.Dicebam quoque ego alias in d.§. naturalis. pactũ fuisse vestitũ legis auxilio,ponderando verbum iusto,& vr simile in l.tale pactum.in §.qui prouocauit.ff.de pact. & arg.optimum in l.iusta.ff. de verb. sig. & in l.3.in §.de illo.ff.pro soc.& in l.1.ff.de test.Sed quia illatio ex præmissis non esset,nec rõ de dicto,à supra dictis, hac relicta,recedẽdũ non puto,& intelligendũ amplius iusto pacto bona fide facto,vt ibi exponit,& bene Alb.& declarat Bar. in l.qui exceptionem.in fi.ff.de cond.ind.

DCXLII.

1 *Intellectus l,tres fratres.ff.de pact.& per totum.*
2 *Dolus nemini debet patrocinari.*

MAximè mirũ vr,ꝙ in l.sub prætextu.& in l.si fratris. & in l.causas.C.de transl.& in l.posth decitionẽ. C.de fur.& in l.Lucius.in §.fin ff.ad Treb.non possit, transigẽs venire contra transactionem,nec contra diuisionem frater,quo minus in pœnã incidat in l.qui Romæ. in §. duo fratres.ff.de ver.ob.quod etiã tenuit Bar.in l. si quis cum aliter.in 4.col.ff.de ver.ob.& Bal.in 1.ordo,in 1.ad fi. C. de exe.rei iudic.& tñ veniat Seius ac Mæuia in casu l.tres
1 fratres.ff.de pact.t Ignorantiaq; supina & crassa sibi haud officiat.iuxta no.in l.regula.ff.de iu.& fact. igno.& in l.cũ sex.ff.de ædil.edic.& in l.quisquis.cum sim. C.de rescin. ven.Sed nihil est,qm̃ supra dictis oĩb.casib.trãsactio,hue diuisio vim transactionis habens, bona fide facta erat.in d.l.fratres,aũt.Titius dolosè versatus in ea, ex quo tacuerat,nec de pecunia,qm̃ subtraxerat matri mentionẽ fece
2 rat,igitur t dolus sibi patrocinari non debet.l.Titio.ff.ad muni.l.verũ.§.tẽpus.ff.pro soc.c.ledes apostolica. de rescr.nec ipse maiorẽ partẽ habere,minorem vero alij,vt in simili in socijs dr in d.l.verum.in §. cũ in tres.ff. pro soc. & ad propositum rectè,qm̃, vt ibidẽ in prin.societas instar fraternitatis habet, & si agẽtib.dictis Seio & Mæuia eis pacti gñalis conuenti exceptio obijciatur,de dolo efficaciter replicari poterit,& Titius compelli proportionibus hæreditatis,ad pecuniæ subtractæ restitutionẽ, quæ exceptio vt actio vericulum ab Aquilio appellatur,quo euertantur hoĩum fraudes,inuenta amplius ad terrorem subdolosum, & cõtinens restitutionẽ fauorabilẽ his,qui damnum patiuntur,patrimonijq; diminutionẽ,ɛm Bar. in l.& eleganter.in §. ferunt.ad fi.ff.de dolo.nec ignorãtia crassa, aut supina dici potest,quia thesaurus cõiter solet cultari, qua de re fortè pecuniam auream dixit subtractam fuisse.§.thesaurus.Instit.de re. diui.l. peregre.ff.de acq.possess.

DCXLIII.

1 *In confessum nulla sunt partes iudicis, nisi in condemnando, dum tamen confessio sit certa,& in iudicio facta. num.2.*

1 SOlet dici,in confessum nullas alias esse partes iudicis, nisi in condẽnãdo.l. ꝙinde.§.fi.ff. ad le. Aqui. c.nos.in quemquam.2.q.1.etiam si processus esset nullus,rõne ordinis nõ seruati c.Pisanis.de rest.spo.l.sed & si possessori, §.pe.ff.de iureiu.tradit Bald.in l.cum mulier.in 12.col.ff. sol.mat.documentumq; est reis,ne hoc faciant,sicuti nec
2 adultera,quæ non respõdit pariter Christo interroganti Mar.14.c.declara verum, dummodo t confessio sit certa. l.certũ.ff.de confess.l.admonendi.& ibi Bar.in 7.col.ff.de iureiur.qm̃.alias certa sententia ferri non posset, & malè.§.curare.Inst.de act.l.vt fundus.ff.cõi diui.l. fi. C.de fideic.lib.c. licet Heli.de ſimo.Itẽ si in iudicio facta fuerit, qm̃ si extra,secus,& declarat gl.multum not.in l.fin.in §. necessitate magna,ad medium.C.de bo.quæ libe. & in c. dudum.2.in ver.responsionem, de elect. & hac de re fortè,quod nota,alibi dixit Iurisc̃on.in l. tale pactũ.in §.qui prouocauit.in fi.ꝙ *Iudex appellationis iustam conuentionẽ, veluti confessi.eo casu sequetur.*ff.de pact.quia.t.in iudicio facta non erat.

DCXLIIII.

1 *Causa appellationis, & restitutionis in integrum non in omnibus æquiparantur.*

1 LIcet t causa,appellationis,& restitutionis,æquiparari videãtur,quia procurator datus ad causam principalem,exercet etiam causam restitutionis,ɛm Bar.in l.inuitus.in 2.lect.in 2.col.C.de procur.aliquid Bal.in l.1.in §. eum qui.ff.de postu.tũ.differunt communiter.l. præfecti etiam prætorio.ff.de mino.ex eoque probatur vltra,quia appellatio pronunciatum extinguit, nõ restituto, vt idẽ Bart.dicit in l.illud.ff.de appe,& ad longum videndus est Ale.in l.si causa cognita.in 1.col.C.de transa. & est similè in l.si expressim.ff.de app.& in aut. quæ supplicatio. cum not. vtrobiq;. C. de preci. imperat.offe.& latius declarat Philip.Dec.in l.fi.num.50.vbi & nos multa.C.de edic.di. Adria.tollen.

DCXLV.

1 *ntellectu l.minor annis 25.cui fideicommissum.ff. de minor.*

1 NOn ita ruditer debet intelligi,quod habetur in l.minor annis 25.cui fideicommissum.ff.de min.ꝙ sentẽtia habet exequutionem paratam ad quod etiam allegari solet,sed ita demum, si iudicis officium imploretur.l. intra dies,& ibi Barto.ff.de re iud.qui hoc idem disputat etiam latius in l. ne quidquam. in §. vbi decretum in secunda colum.ff.de offic.procons. Adde pro singulari dicto nimirũ esse,quia ipsum quoque officium iudicis hu-jusmodi est,vt idem Bart.inquit in l.si creditores.in 6. & 9.C.de pign.

DCXLVI.

1 *Iudex si præter solitum a tribunali discedat,non nocet compareni,nec dicetur contumax.*

1 VIdex præcipiti festinatione,& pter solitũ,à tribunali discesserat,dubitatur,an cõparenti hoc ipsum noceret,& an hoc non obstãte diceretur cõtumax? multi tenebãt ꝙ sic fortè, quia subesse videtur quid,ꝙ ipsi pot imputari,

cum nõ vigilauerit, arg. in l. pupillus. ff. quæ in frau. cred. tñ contrarium verius est, & memoriæ semper commendandum, quia errant in hoc multi, & probatur breuiter, in l. si cum ipse. vbi Bal. ad fi. ff. de exc. tuto. & in l. diuus. ff. de rest. in integ. dictumq; hoc exclamat Sicul. iure merito, in c. ad nostram, in 3. col. de consue.

DCXLVII.

1 *Legitima filio debita non succedit loco alimentorum.*

1 SOlet dici rursum, legitimam filio debitam ſ iure naturæ. i. quodam instinctu naturali, de iure tñ ciuili. l. scripto. ff. vnde lib. l. cum rõ. ff. de bo. dam. tradit Bar. in auth. de hæred. & fal. in prin. loco alimentorũ succedere. §. prohibemus. in auth. de trien. & semiſ. vsque adeo vt ea fraudari non possit. l. si quis à liberis. §. si vel parens. & ibidẽ Bar. ff. de lib. agno. quod tñ mihi nunquam visum est verum, qm̃ nec viuẽs pater posset eam dissipare, & tñ cum debita tunc non sit, l. fin. ff. de lib. agnoſ. potest. l. 1. ff. si qd in frau. patr. l. non vsq; adeo. ff. si quis à pa. fue. ma. declarat. Bal. in l. 1. in 2. C. de bon. author. iudic. possidẽ. nec est verum, ꝙ loco alimentorum succedat, quia ea causa impubiua fuit, non finalis, & consequenter non attendenda. l. 1. §. sextũ. ff. de postulã. probo, quia si filius haberet vnde se aleret, pater eam sibi relinquere non teneretur. d. l. si quis à liberis. d. §. si vel parens. de liber. agnoſcent, & tamen tenetur, nisi dissipata fuerit vt supra. §. aliud quoq; capitulum. in authen. vt cum de app. cog. & not. latius in c. Raynutius. de testa.

DCXLVIII.

1 *Libertates olim & iure digestorum, legitimã minuebant, sed non iure nouo Codicis.*

1 LIbertates adeo fauorabiles sunt. l. 2. §. 1. de alie. iudic. mut. cau. fac. vt quartã etiã iure naturę debitã, minuãt. quod vſ mirabile, ſm Paul. de Caſt. in l. Papinianus. in §. 4. in 2. col. ff. de inoff. test. quod tñ intellige tu, & declara, verum olim, & de iure digestorum, non hodie iure nouo codicis, qm̃ filio debetur absque aliquo grauamine. l. qm̃ in priorib. C. de inof. test. §. prohibemus. in auth. de trien. & semiſ. & si legitimam minuebant, multomagis minuebant falcidiam alio iure debitam. d. §. 4. quem tex. in ver. sed an & libertates, sic restitue, vt somnia gl. Bart. & aliorum, ac phylateriæ ceſſent, & re ipsa tollantur.

Sed an libertates, quartam minuant videdum est. Namq; si quum quis ex asse hæres institutus est, ideo non potest dicere in officiosum, quia habet falcidiam falcidia autem libertates non minuat. Igitur potest dici deductis libertatibus ꝙ quartam imeundam. Cum igitur, &c,

DCXLXI.

1 *Adiuncti ratione multa conceduntur, quæ alias non concederentur.*

1 ADeo verum est, adiuncti ratione multa concedi à lege, q; regulariter non concederentur alias, ꝙ exẽplo videri põt in l. si cõem. in prin. ff. quemad. ſer. ami. & in l. loci corpus. in §. si fundus. ff. si ſer. ven. & in c. multorũ, de Iude, & vltra, quia diuiduũ ſu natura ea de re iudicatur indiuiduum. l. si ita fuerit. §. hęc qõ. ff. de. manumiſ. teſt. tradit Bar. in l. 4. in §. Cato. in 10. col. ff. de ver. ob. ttipulatioq; vti frui si adijciatur verbũ dẽ eſſe iuris, vbi alias est facti, ſm eundem Bar. in l. ſtipulatio iſta habere licere. in §. si quis ita. in 2. col. ff. eo. & vſufructus denique indiuiduus, cũ tñ factũ diuiduũ sit. eodẽ teſte adhuc in l. ſtipulationes non diuiduntur. in 11. col. ff. eo. vt à propria ſignificatione verborũ recedere pariter poſſimus, & limitabitur qđ habetur in l. nõ aliter. & in l. ille. in §. cum in verbis. ff. de le. 3. & in l. 11. in §. in re igit dubia. cũ ſimilib. ff. de exer. act. casus est egregius, & ſingularis, quem ibi in spẽ ad iſtud no. Bal. in l. ſi ſeruus. in §. qui quinq;. ff. de leg. vbi dictum dubitatiuè, pro dicto ſine aliqua dubitatione habetur, exẽpli gratia, vix rõ patitur, pro nullo tñ patitur, eo addito, casus. n. alias est ſatis clarus, quia certũ corpus, ꝙ in rerũ natura nõ erat, quodãmodo legatũ videbatur, & est vtile, quia esto in ſimili, ꝙ teſtis deponens per verbũ credo, nõ probat. l. quid tñ. §. 1. ff. de arb. probat tñ si dixerit, credo, quia vidi, & præſens fui ratioque addita potius quam dictum attenditur, & vt in d. §. qui quinque. latius.

DCL.

1 *Teſtator ſi legauerit vxori omne frumentum, quod in domo habet, & illud conſumat, ſi tantundem reponat, an cedat vxoris lucro.*

1 TEſtator legauerat vxori ſuæ omne frumẽtum, quod habebat in domo, deinde illud cõſumpſit. dubitabit, ſi tãtundẽ in domo repoſuiſſet an illud vxoris legatarię lucro cederet, necne? Dicebant aliqui, ꝙ ſic, quia ſubroga tum loco primi eſſe vſ, ar. ſumpto ex his, quæ habẽtur in l. ſi eum. in §. qui iniuriarũ. ff. ſi quis cau. & in l. 1. in §. hæc actio. ff. ſi quis teſt. lib. eſſe iuſſus fuerit. & in §. fuerat. Inſt. de actio. alij contrariũ, quia diſpoſitio teſtatoris in rebus præſenti b: verificari debet, non etiam futuris, alias à lege non differre. l. leges. C. de leg. c. ſi. de conſt. dicendũ minimẽ, quia teſtator ſemel loquitur, lex aũt ſemper, ſm Bar. in 2. col. ff. de cõdi. ex leg. & ſit nõ ſemper de lege ad teſtatorẽ argui poterit, quãuis lex eius volũtas ſit, reſpectu eorũ, q; in teſtamento ordinãtur. §. diſponat. in auth. de nup. & hæc opi. placet, veriorq; vſ, niſi idipſum repoſitũ ſit. p modũ ſubrogationis, quia tunc ſecus. caſus est in d. l. ſi ſeruus. in d. §. qui quinque, & ibi Ang. in ſpecie. ff. de leg. 1. quotidianumque est, ſemper memorię commendandũ.

DCLI.

1 *Deponens mandato tertij, aut alias ne in mora conſtituatur, pecunias, apud eum qui ab omnibus opinionis integræ reputabatur, ſi per eius fugã deperdantur, nihilominus liberatur.*

FVi interrogatus hoc mane, ſi quis, aut rõne officij, vel quia debitor, ne in mora fortè cõſtitueretur, aut mandato tertij, pecunias depoſuiſſet, & apud eum quidẽ, qui integræ opinionis homo erat ab oĩbus reputatus, hęque perditæ fuiſſent ob ipſius fugã, an teneretur, & eſſet obligatus petentib. tantundẽ ſoluere? Prima facie videbatur dicendũ, ꝙ ſic, ex quo egiſſe non vſ, vt agere debebat, & quẽadmodũ feciſſet quilibet diligentiſſimus paterfamilias. l. cũ de indebito, paulopoſt prin. ff. de prob. l. qđ Nerua. ff. depon. ſi conſtãte. §. ſi maritus. ff. ſol. matr. Et tñ reſpondi, veriſſimũq; est, contrariũ, qm̃ imo hoc caſu haud est imputandũ, alias aũt tutores & curatores, qui quotidie minorũ theſauros, ne dicã pecunias, apud cãplores, & numularios deponunt, ad quorũ fidem ſemper recurrimus. l. quædã. §. numularios. ff. de eden. hoc caſu etiã tenerentur, & tñ clarũ est, atque indubitatũ nõ teneri, ergo nec in caſu præſenti deponens, caſus est in l. pignus. ff. de pign. ac. & in l. ſi res pupillaris, ad literam. ff. de admi. tut. & in l. ſi à bonę fidei, & ibi Ang. in ſpecie. ff. de rei vend. ex hoc verum non erit arg. dubitationem faciens, quod aliter non repetõ.

DCLII.

1 *Vſusfructus ſi legetur alicui isq; prohibitus ſit ipſum alienare, valet legatum, & legata conſetur proprietas.*

INterrogarat, etiã, alius me paulo poſt, ſi legaretur vſusfructus alicui, isq; prohibitus fuiſſet ipſum alienare, an legatũ valeret? Cui dixi prima facie, ꝙ non, quia onus adiectum rei haud videbatur conueniens, vſque adeo vt ex hoc præſumat teſtator legare potius voluiſſe, poſtea recordatus ꝙ imo verba improprianda ſunt, vt volũtas teſtatoris ſeruetur, quodque in dubio nunquam est præſumendum, ipſum actum eluſorium, facere voluiſſe. l. quoties. l. in ambiguum, & ibi Bar. ff. eo. l. ſi. de man. teſt. l. mutianæ. ff. de condict. & demonſt. mutaui opinionem, & concluſi. ex hac prohibitione ipſum proprietatem conſequi debere, & est verior, tenendaque ſine diſputatione, & in terminis ita tenuit Ang. in l. Proculus, per illum tex. ff. de vſuf. ſoletque ad hoc allegari, ꝙ ſi verba in proprio ſignificato nihil operari poſſunt, ab ipſis recedimus etiã improprianda. & idem in l. ſi cum ante. C. de do. ante nup. & in l. ſi tam angusti. ff. de ſerui.

DCLIII.

1 *Tempus an ſit modus tollendæ aut inducendæ obligationis.*

Solet

1 SOlet dici ſæpe, ꝙ tempus non eſt modus inducendæ, vel tollendæ obligationis. l. obligationũ ſere. §. placet. ff. de act. & obl. l. nemo põt. ff. de leg. j. l. eum qui. §. qui ita. & ibi Bar. in prin. ff. de verb. obl. qua de re ignorãs etiã, & infinitis, ꝙ icib. ſoluẽs, hac rõne ſibi non piudicat, vt inquit idẽ Bar. in l. & ſi inutiliter. in 1. col. C. de fideic. præſumiturq; obligatus hodie, qui obligatus erat olim. l. ſi minorẽ. & ibi Odof. ad ſi. C. de reſt. in integ. & ſic quod habet, ꝙ hodie præſumitur verũ id, quod recto conſtat verum fuiſſe, procedit in his, quæ curſu tpis non mutantur. Ideo & vlt. ſtipulatio annua perpetua est, & poſt mortẽ durat, quãuis hæres tñ exceptione repellatur. eodem Bar. teſte in l. ſi Stichum. in §. ſi. ad ſi. ff. de verbo. obl. Sed ẽ, quia nec etiam iuramentũ inducit, aut tollit obligationem. l. 2. & ibi not. ff. de iureiur. & tñ ex eo oritur actio. l. actori. C. de iureiu. ergo & obligatio. l. licet. §. ea obligatio. ff. de proc. quod & clarius probat per tex. in l. ſi pupillis. ff. de admitut. ibi, qui tpe liberatus est. & in l. illud. C. de lega. niſi ad primũ dicamus, ꝙ loquatur, qñ interpoſitũ est ſuper aliquo de præterito, & ad litẽ decidendã, ergo non ſi ſuper aliquo futuro præſtãdo. Ad ſm verõ, id nõ de tpe ſimpliciter intelligi, ſed de præſcriptione annorum 30. quæ ſolutioni ſimilis est, vſque adeo vt oĩs actio tollatur regulariter. in l. oẽs l. ſicuti. l. cũ notiſsimi. C. de præſc. 30. anno. at ſolutione eius, quod debetur, tollitur oĩs obligatio. vt inſt. quib. mod. tol. obl. g. in prin. ergo & præſcriptione. & ad idem facit gl. no. in rub. de diuerſ. & temp. præſcript. ad tertium reſpondet ibi Bar. quem nõ refero aliter, & clarius in d. l. nemo. potest. in 3. col.

DCLXIIII.

1 *Differentiam inter conceſſionem perſonalem & realem.*

1 SI tu neſcires differentiã inter cõceſſionẽ perſonalẽ, & realẽ, declarabo tibi, dũm ő velis diſcere, & ſine diſputatione. ſcituq; est dignum, qm̃ ea perſonalis est, ſi verborũ formã, natura rei, & cã conceſſionis adfuerit, realis vero, ſi iſtorũ nullũ, ex quo in beneficio principũ debet ſemper fieri latiſſima interpretat. o. l. fi. ff. de conſt. prin. & not. in l. forma. in §. quanquã. ff. de cẽſi. & in l. 2. de pac. inter emp. & ven. & in c. cum veniſſent. de inſt. & exẽplũ, ſi dixerint, induſtria propriè electa, ꝙ ex verbis cõceſſionis dr. c. qm̃ Abbas. c. ſi. de off. deleg. Concedo, ꝙ partem iuriſdictionis exerceas. Item concedo tibi vſum fructum caſtri declaratque Bald. & bene holt multa. in l. cum ſeruus. in §. ſi quis. ff. de lega. 1. aliquid Barto. in l. pater. in 1. col. ff. de ſerui. lega.

DCLV.

1 *In cautione damni infecti quilibet admittitur ad defendendum partem ſuam, ſed non in actione noxali, & quare.*

1 QVare est, ꝙ in cautione damni infectiſ quilibet admittitur ad defendẽdũ partẽ ſuã. l. ſi cões. ff. de negeſt. non aũt in actione noxali, quæ iudicatur indiuidua, & tñ damni infecti quaſi noxalis dr. l. ptor. §. hoc edictũ. ff. de dam. infect. Solutio facilis est, ſi dixerimus, hoc ideo inductũ fuiſſe, quia primo caſu nihil est in obligatione, ſed torũ petitur officio iudicis. l. cũ poſtulaſſem. ff. de dãn. infect. l. 4. §. hoc aũt edictum. ff. eo. ideo ad nullum inconueniens põt deueniri. ſecundo aũr ſic, ex quo aĩal vel ſeruus non est in obligatione, ſed quãtitas damni. l. miles. §. decem. ff. de re iud. & poſſet contingere ꝙ dominus vellet ſeruum defendere, alius verõ eum dare pro noxa, igitur non mirum ſi defenſio pro parte nõ admittitur, & dictu mirabile vſ, inconueniens eſſe vitandũ, quantum poſſibile ſit, ad quod põt etiã commodè induci text. optimus. in l. Papinianus. in §. 4. ff. de inoff. teſta. & ad propoſitum ita declarat Bar. & bene, nec aliud dicẽdum puto in d. l. ſi cõmunes. & in l. ſuprà. in §. officium. ff. de aqua plu. ar. quẽ refert & ſequitus est pariter Flo. de S. Petro. in l. heredes. in §. ſi vnus. ff. fami. ercis.

DCLVI.

DVbitabã etiã quare est, ꝙ. l. 1. in fi. ff. de excep. doli. de exceptione loquatur ſm naturã tñ tituli ſub quo ſituata est l. imperator. ff. de in diẽ adiect. locum q; habeat etiam in appellatione. l. non diſtinguemus. §. cum quidã ff. de arb. &, nihilominus a lege rigoroſa non appelletur. l. fi. ff. de app. re. l. proſpexit. ff. qui & à quib. c. in iſtis. 4. diſt. dolus aũt qui cõmittitur in legib. condendis per ſuperiorem corrigi. d. l. 1. in fi. ſolutio etiã plana est, hoc caſu non mirum, quia iniquitas ſpecialis non oẽs tangebat, ſed paucos, illos vero generalis, quod ex no. hinc inde collegitur & preſertim in d. l. fi. & clarius quã alibi in l. 2. in §. poſtea vbi Bal. quoq; in 2. lect. ff. de orig. iur. & est arg. in l. de ætate. in §. nihil. ff. de inte. actio. & in l. prætor edixit. in prin. ff. de iniur. & in l. cum incertus. ff. de leg. 1.

DCLVII.

1 *Decurio in memoriam præcedentis dignitatis non torquetur quod infertur ad multa per diſcurſum.*

1 IN memoriã precedentis dignitatis, decurio torqueri non põt. l. fi. ff. de decu. & est generale, dictũ, ſeruiens ad multa. & idẽ in l. vnius. in §. ſeruus. ff. de qõ. aliquid Iaſ. in l. ita ſtipulatus. in §. Chriſogonus. in 8. col. ff. de verb. obl. & hinc est, ꝙ pater ſuccedit in ſimili in bonis filij emãcipati, nõ quia ei ſit agnatus, ſed in memoriã præcedentis agnationis. §. fi. inſt. de leg. agnat. ſu. §. fi. iunct. gl. de tutel. eo. li. & dixi ego in l. qui ſe patris. C. vn. li. quodq; deſinente tutela teſtamẽtaria, non ipſo iure, verum iudicis miniſterio excuſationẽ admittenris, ad datiuã deuenitur, non legitimam. pp reliquas ꝓcedentis durantes, ſm Bal. in l. ſi quis ſub conditione. in 2. col. ff. de teſt. tutel. & quod denique est maxima diſſia inter tabellionẽ, qui nunquam fuit, & inter eum, qui fuit aliquando, qm̃ remanent reliquiæ tabellionatus in ſeparabiles, vt no. in l. ſi plurib. ff. de auth. tut. & tradit idem Bal. in l. ad teſtiũ. in §. 1. in 2. ff. de teſtamentis, & hoc est quod dubitandi rõnem faciebat in l. liberti. ff. de aſſeſſor. ne libertus aſſeſſor eſſe poſſet, in prędentis ſeruitutis memoriam, ſed tñ ibi poſtea deciditur contrarium, alia rõne, quæ dubitationẽ tollit. nec refero. Dico etiã ego addu cin l. 1. C. de eden. à ſimili, ꝙ in odiũ præcedentis delicti in vſurario, admittit lex, vt ante vſurarũ reſtitutionẽ, licet eas exercere deſierit, tenetur edere librũ rõnũ ſuarũ actori, etiã ad fundandã intentionẽ, & idẽ Bal. ad propoſitũ. de quo ſupra in l. Caius. in 2. col. ff. ſolu. ma. ꝙ qñ aſcendens habuit in poteſtate deſcendẽtem, in memoriã ipſius cidẽ quærit vtilẽ actionẽ. Sed ꝓ ſingulari dicto, cęteris ſepoſitis, obſeruandum vltimo loco vſ, hoc adeo verum eſſe, vt etiã degradatum clericum percutiens. iuxta no. in ca. cum non ad hoſe. de iud. qñ. ſ. deuenit in profundum malorum, incidat in ſententiam excommunicationis concilij Lateranenſis c. ſi quis ſuadente Diabolo. 17. quæſt. quarta in memoriam præcedentis qualitatis, & quia caracter ſemper durat temel impreſſum, vt in cap. ſanè. & in cap. cum quidam, & in cap. conſultationi. de tempo. ordin. & est arg. in l. tertia. §. de illo. ff. pro ſoc. & in l. quis ergo caſus. & in l. quod debetur. de pecun. & ita breuiter ſentit gloſſ. multum not. ad hoc in cap. degradatio. in verbo priuilegium. de pœniten. in 6.

ADDITIO.

a Torqueri. Ad hanc materiam adde plenè Cæpo. cautc. 2. nu. 21. & ſeq.

DCLVIII.

1 *Verba enuntiatiua non inducunt diſpoſitionem niſi in vltimis voluntatibus.*

1 VErba enuntiatiua non inducunt iuris diſpoſitionem, niſi in vltimis voluntatibus. declarando tamen latius vt not. in l. ex hac ſcriptura. ff. de don. & ideo ſi in noui oper. nunciatione dicatur, *Neſcio quare me impedias*, non videtur peti vt cauſa exprimatur, ne nunciatio dicatur inepta, ſecundum Barto. in l. prima. in quarta column. ff. de nou. oper. nunt. alias ex eis acquireretur quoque dominium, ſiue poſſeſſio, haud dicẽdum l. quod meo, & ibi idem Barto. in princip. in 2. colum. ff. de acquir. poſſ. Sed

tamen q̃ inter viuos etiam disponant, videtur casus in l. si quis mihi bona. in §. pater. vbi Bar. adhuc. ff. de acq. hære. & est verius. Nec obst. supradicta, quia imo idipsum peti videtur, & plus, q̃ verba sunt potius dispositiua, quam enuntiatiua. l. & eo modo. l. etiam. ff. de le. 1. & tenuit ipse met in d. l. 1. & bene.

DCLIX.

1 *Pœnitentia in transactione non habet locum.*
2 *Iudicia omnia absolutoria sunt, non condemnatoria.*

1 LIberationis † fauor maximus est, adeo vt in transactione non habeat locũ pœnitentia, licet sit cõtractus innominatus, quod est notãdũ pro limitatione. l. si pecuniam. ff. de cond. ob caus. ita Bar. in l. si causa cognita. C. de transac. & in l. de diuin. prin. ff. de cond. ob cau. sententia ẽt secunda ꝫ sententiã valet, licet non sit regulare, vt idem Bar. dicit in l. nã posteaquã. in §. fi. damnetur. in prin. ff. de iureiu. & hinc est q̃ facilius hac rõne datur exceptio, quã actio. l. sicut. §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hyp. sol. l. si hæres pecuniã. ff. ad treb. tradit Alex. in l. si cum dotẽ. in 6. col. ff. sol. matr. & Bar. ante eum in l. 1. in §. nunc tractemus. in j. col. ff. de tute. & ra. distra. & quia beneficio cessionis quis cõsequitur ius agendi, beneficio vero diuisionis, excipiẽdi, potius isti, quam illi, fauendum est, eodem Alex. teste in l. 1. in 2. col. C. de trãs. dicimus rursum, iudicia oĩa absolutoria esse, non aũt condemnatoria. §. 1. inst. de perpe. & temp. ac. & bene. Sed tñ nota sing. dictum, q̃ licet hac de re iudex pœnam moderetur reo condemnato, non valenti ob inopiam soluere, non tamen cum restituit, si postea de eius innocentia appareat. l. 1. §. fi. ff. de offi. præsi. l. 1. §. fi. ff. de quæstio.

DCLX.

1 *Alimenta qui ex dispositione testatoris habet, habebit etiam expensas in studio.*

EX oratione testatoria habebat quis alimẽta, dubitabatur, nũquid expensas etiam habere deberet in studio? dixi q̃ sic, simile adducendo, de quo in l. qui filium. ff. vbi pup. edu. debe. Sed ꝫ de l. legatis. ff. de alim. & ciba. le. vbi ad literã dr, legatis alimentis, cibaris & vestitus, ac habitationẽ tñ, contineri, non quæ ad disciplinã pertinent. Sol. facilis est, si dixerimus ex dispositione testatoris deberi, vt hic, non legis, vt ibi, arg. in l. Celsus. ff. de arb. multaque concessi ego in tract. de modis soluendi. in 2. parte. in 10. modo, impresso nuper.

DCLXI.

1 *Fideiussor non potest in plus obligari, quam principalis, quod declara.*

1 FIdeiussor † non potest in plus obligari a quam principalis. l. Græce. §. illud. l. hi qui accessionis. ff. de fideiusso. rib. §. fideiussores. Inst. eo. & patet (vt aiũt) lippis & tonsoribus. Nihilominus tñ pro intellectu nota, verũ esse in his, quæ principaliter deducũtur in obligationẽ, sed in his, q̃ ex post facto, pp aliquod factum, vel non factũ incipiunt deberi in plus teneri põt, ideo licet principalis pœnam non promiserit, & fideiussor interesserit promittendo pœnam, nõ vitiatur fideiussor, & licet principalis teneatur officio iudicis, hoc casu tamen fideiussor iure obligationis teneri potest, secundum Bar. in l. centum capuę. in 2. col. ff. de eo quod cert. loc. aliquid in l. si post moram. in 2. & 3. ff. eo.

ADDITIO.

a Plus obligari. Adde q̃ fallit si interueniat iuramentum, quia ex quo iuramentum facit, vt actus valeat oĩ meliori modo, tunc vigore iuramenti tenebitur, nõ vt fideiussor, sed vt principalis, secundum Bar. in l. si quis pro eo. ff. de fideiussor. Vide Clemens. sing. 42.

DCLXII.

1 *Idoneus magis quis dicatur.*

1 EGo quæro, eũ in officijs præferatur † magis idoneus, quis talis dicetur? respondeo, ille (& scitu dignũ est) q̃ meliores habebit fideiussores, quamuis ex se minus idoneus sit, casus est in l. si plures. ff. de fideiu. & no. Bal. in l. testamento. ff. de test. quod tñ postea, ac in omnib. casib. non probarem facilè, ideo cogitãdum est, & in loco prædicto idem Bal. diligenter legendus.

DCLXIII.

1 *Exceptio est actionis exclusio.*

1 VUlgatum etiã est, exceptionem † nihil aliud esse, nisi exclusionem actionis, eaq; rõne inuentã fuisse. l. 1. & 2. ff. de exce. & vt exceptione, reo esset consultũ, vt actione actori, qua de re actor etiã dictus est d. l. 1. de exce. l. in exceptionib. ff. de prob. Sed contra, quia exceptio doli cõpetit, actione doli ẽt non intentata, & idẽ in actione qd̃ metus causa. l. nã & postea. §. si minor. & ibi Bar. in 2. col. ff. de iureiur. Sol. q̃nque prætor dat actionẽ ex aliquo facto, ex quo dat etiã exceptionẽ, nulla actione intentata, & ita procedat contrariũ, quandoq; non actionem, sed officium iudicis, & tunc non competit exceptio, nisi officio iudicis intentato principaliter, siue per modum cõtradictionis, quod est notandum, vt per Bar. in d. loco.

DCLXIIII.

1 *Possessio quare à pede, & non à manu dicta sit.*

REi mobilis vilis & abiecta est possessio. l. si rẽ mobile. ff. de acq. possess. Non sic immobilis. l. peregrè. ff. eo. & ideo non mirum † si possessio dicta est, non cauillãdo literam, à pede, & non à manu, q̃n instrumẽtum est dignius, ad eam acquirendã. l. 1. & ibi no. ff. de acq. poss. dignius tñ dixi hoc casu tñ, q̃n alias à pedib. tanquã ab inferiori parte corporis, & viliori, pedanei iudices, viles, & infimi appellati fuerũt. de quib. in l. placet. C. de ped. iu. & in l. quoties. C. de iu. & in l. fi. C. vbi & apud quẽ, & in l. pter. ff. de tu. & cu. ab his. & in l. 2. C. de li. & co. li. & in l. nulli. C. de sen. & int. om. iu. & in l. si quis aliquid. in fi. ff. de pœ. habẽtes tñ ordinariã iurisdictionẽ tunc, & de minimis cognoscẽtes causis, vt in d. l. placet. & in ru. eo. ti. no. licet hodie, q̃ adhuc in dictis locis dr, & bene, ex pace Constantiæ cõstitutione, merum & mixtum habeant imperium.

DCLXV.

1 *Intellectus l. qui æquitate. ff. de dol. except.*

1 DVo notãda sunt ad exornationẽ † l. qui æquitate. ff. de exc. do. Vnũ, q̃ verũ sit dictũ hic in oĩ exceptione, licet ista in exceptione doli loquatur, ita Bar. in l. nõ solũ. in §. si liberationis verba. in 1. & 2. col. ff. de lib. leg. Aliud, q̃ exceptio causata ab æquitate, qua nititur ab initio, durat, licet æquitas non duret, q̃n ilia nõ est cã essendi, sed fiẽdi: l. patre furioso. ff. de his q̃ sunt sui vel alie. iu. l. 2. §. circa. ff. de exc. dol. Addo item & tertiũ, q̃ vbi non est æquitas, ibi non cadit exceptio, ex prouisione legis, sed ex prouisione hominis sic. l. iur. gent. §. sed si fraudandi. ff. de pact. & vtrunque tradit Bal. egregiè in l. si vnus. in §. pactus. in 2. lect. in 3. col. ff. de pact.

DCLXVI.

1 *A verbis legis quandoque recedendum.*

EGo nunquam intellexi rõnẽ gl. in l. dñi. in §. si is qui vicinas. ff. de dam. infec. vul. dum inuehit in iudaizãtes, & literam intelligẽtes ad corticẽ, vt iacet, simileq; est in l. non dubium. C. de leg. seu quare genus hoc hominũ iudaizat, & ad literã tñ scripturam intelligat, nec aliquid vltra quærat, nisi nunc, voloque tibi lectori haud esse ignotũ, idipsũ igit̃ dixisse breuiter scias, qa Moses figurã legis tenebat, tergũq; eius populus Iudaicus vsq; adeo vt nihil mysticũ, nihil spũale intelligere voluerit, sed tñ literæ superficiẽ, vt Exo. 30. c. no. & hac de re, ne in nos inuehat pariter, & acrius tex. in c. Marchi. 1. q. 1. dicebamus alias, q̃ quãuis à verbis legis nec nos recedere debeamus, idq; suasisse, scipiat in l. nõ aliter. ff. le. 3. & in l. 1. 1 §. in re igit dub. ff. de exercito. ac. ab hist tñ recedimus, declarãdo. l. hæredes palã. §. sed si notã. ff. de test. subaudiendo. l. 1. ff. de tut. & rat. distr. supplendo. l. Oratio. ff. de spons. detrahendo. l. quoties. §. si quis ita. ff. de her. inst. & impropriãdo deniq; ẽt cũ violatione literæ. l. scire oportet. §. aliud. ff. de excu. tut. l. has cãs. ff. de cond. & demonst. tradit Abb. in c. 1. per illũ tex. de clan. despõ. & fortè sensit alibi Iulius Paulus in l. cũ de lanionis. in §. asinã. §. fi. ff. de fũn. instruc. instr. q̃ le. quod non debemus, ex sententia Pedij, propriam verborum

rum significationẽ scrutari sed in primis quid legislator senserit negarique non põt, & in simili dr alibi in l. si ita scripsisset. ff. de leg. 2. *Non dubitarem quantum ad verborũ significationem* quid q̃ à verbis legis recedimus, etiam si fraus, vel absurditas, vel contrarietas resultet, ita vt tunc iuuari debeant modis supra dictis, & maximè subaudidione, secundum Bar. vltimo loco in l. 1. in repe. in 2. col. C. de sacrosanct. eccle.

DCLXVII.

1 *Res si deueniat ad eum casum, à quo incipere non potest. fallit nu. 2.*

1 VItiatur † res si deuenit ad eum casum, à quo incipere nõ potuit. l. existimol. plurib. §. & si placeat. ff. de verbo. Adde, & pro singulari dicto obserua, non esse verũ,
2 nec procedere, † q̃n casus superueniẽs tendit ad eundẽ effectum cum dispositione. ita Bar. in l. debitor. in fi. prin. p illũ tex. ff. de le. 2. & in d. §. & si placeat. Vel & aliter dic, q̃ procedat, q̃n defectus est in superuenienti, vel originali. l. quamuis. C. ad leg. Iul. de adul. & declarat Abb. in c. 1. in fi. de accus. & amplius si se qui possit aliquid absurdũ, q̃ vitiatur ẽt si fuerit omni perfectione absoluta, exemplũ in testatore, cuius testamentum vitiatur pariter, si se in arrogationẽ dederit, quia bona acquiruntur patri arrogãti, & absurdum est, q̃ valet testamentum eius, qui nõ habet bona. §. non tamen. inst. quib. mod. test. infir. l. qui liberis §. testamentum. ff. de bon. posi. secund. tab.

DCLXVIII

BOna fides consistit in aĩo propositio hæc adeo vera est, vt negari nõ possit, & probatur in l. bonæ fidei. ff. de acq. rer. do. sed aduertendum puto quia hoc stante, iureiurando deberet etiam posse probari. §. aliæ. vbi gl. magistra. inst. de act. similis in c. significasti. de homi. & tñ cõtrarium verius est l. 1. §. 1. ff. de iti. actuque priua. Ideo videndus Bar. in l. 1. in pe. col. C. de serui. & aqua.

DCLXIX.

1 *Dominium rei legatæ an & quando transeat in legatarium.*

1 TRita sententia est, dñium † rei legatæ, recta via trãsire in legatarium l. à Titio. ff. de fur. l. legatũ ita. ff. de le. 2. in prin. vbi gl. ff. quo. le. & hac ratione. ab eo emi nõ põt. l. rei suæ. de contrah. emp. & est gl. in l. hmõi. in §. qui seruum. ff. de leg. 1. Sed tñ pro declaratione scias in legato alternatiuo secus, quia non transit, nisi à tpe electionis, ẽm Bar. in l. si is cui. in 1. col. ff. de le. 2. & in l. si qñ in §. hæres. ff. de leg. 1. & qñ testator legat rem suã, non hæredis, quia tunc nec isto casu transire vr, vt idẽ Bar. declarat in l. 2. ff. de ma. test. & multominus, si hoc ipsum voluerit, quia potest facere, ne transeat, nisi possessione apprehensa. fuitq; dictum vlt. loco Bar. in l. 1. 2. C. vt in posse. leg. Et si dicat, neminem facere posse quin leges habeant locum in suo testamẽto. l. nemo pot. ff. de leg. 1. ergo nec hic quominus transeat. Respõdeo, verum esse, qñ leges sunt, formam, & solennitatem inducentes, in casu isto haud cõsiderabile, ergo poterit, vt aduertit quoque Ias. in l. testãdi. in 2. col. C. de test. quã hodie in punctis habuit doctissimus Ludouicus Betignolus Taruisinus, mihi vti filius, & frater semper honorandus, ac auditor non minus dilectus, quã doctus, quæ dies fuit 24. Octo MDXLI. V erũ instat adhuc, q̃ imo regula non sit vera, quia si trãsiret, legatarius actionem haberet furti, & tñ habet in factũ, ergo nõ trãsit. Dic habere pp factũ, & vide Bar. adhuc in l. si hæredis seruus. in prin. ff. de leg. 1. nõ transit dñium quoq; alio casu, si res legetur taciè, nec isto alia regula taciti & expressi procedit, quod no. pro limitatione. l. cum quid. ff. si cert. pet. ita idem Bar. in l. seruum filij. in §. fi. ff. de leg. 1.

DCLXX.

1 *Causa non requiritur in pacto liberatorio secus si esset obligatorium.*

1 IN pacto † liberatorio de non petendo, cã non requiritur fauore liberationis, vt dixi alibi in discursu, ergo secus si esset obligatorium. l. tale pactũ. in prin. ff. de pac. l. 2. §. circa. ff. de exc. do. & est simile in iuramẽto inter ducto. obligationis, q̃ sine cã nõ valet ad effectũ, vt inde oriatur obligatio, puta si dicatur, iuro q̃ centum tibi dabo, & iuramẽto introductorio dixi quia ex litis decisorio, & cõtractus inualidi alias confirmatorio, secus, ẽm Bar. in l. iusiurandũ. 2. in prin. ff. de iurei. sed tñ pro singulari dicto not. q̃ si partes vélint, cãm etiã in liberatorio, inferere possunt non (vt dixi,) q̃ necessarium sit. ar. in l. si quis in conscribẽdo. C. de pac. & in l. si iudex. ff. de min. & in terminis in l. creditori. & ibi Odof. in fi. C. de pact. aliquid Bar. in l. cũ de indebito. in prin. ff. de prob. & in l. iurisgentiũ. in prin. pariter. ff. de pact. & ad materiam, q̃ si stipulatio à sciẽte sine causa facta sit, habet in se tacitã donationis causam, alias non, in scriptura, quę de se obligationem non induxit, nec probationem si sit sine causa. ita dicit idem Bar. in l. nuda. in 2. col. ff. de donatio.

DCLXXI.

1 *Intellectus l. fi. ff. de iurisd. om. iud.*

1 QVare est, q̃ iusdicenti extra territoriũ impunè non paretur. l. fi. ff. de iur. om. iud. & tñ interdictio bonis, quæ sit prodigo, & similib. personis ad omnem locũ porrigitur. l. 1. C. de eman. libert. l. is cui bonis. ff. de verb. ob. l. is cui. ff. de test. Respõde, hoc ideo esse, quia interdictũ eisdem fit, non pp delictum & in pœnã, quo casu fortè obiecta regula procedit, sed vt prospectum sit potius horum vtilitati, & cõmodo, non habentiũ modum, & finẽ in expendendo. Igitur nec mirum, si ad oẽm (vt diximus) corrigitur locũ, & sensit Bar. omnino videndus in l. relegatorum. in §. interdicere. ff. de int. & releg. sed ad interdictionis propositum quærõ, quid si consanguinei procurauerunt bonorum interdictionem fieri meretrici, an sibi prohibita sit testamenti factio. Dic q̃ sic. regulariter ait non l. 1. l. meretricẽ. C. de cond. ob. cau. l. & mulieri. ff. de cu. fu. d. l. is cui. de testam. & no. Bal. in c. cum decorem. de vit. & honest. cler.

DCLXXII.

1 *Nuntiatio iniusta an timenda, et quid in excommunicatione.*

SI verũ est, q̃ dr in l. 1. in prin. ff. de no. oper. nunt. q̃ † nũtiatio etiã iniusta, timẽda est, pp authoritatẽ prætoris, donec nuntiatis intra tres mẽses probet de iure suo. c. fi. de no. oper. nun. hoc idẽ multomagis dici debet in excõmunicatione., pp authoritatem ecclesiæ, & censuræ, vt magis timeatur. ita Abb. in c. 1. in 2. col. ex. eo. non debet etiam sperni nuntiatio, quia de mora modici temporis, &de modico præiudicio agitur, vt in di. loco inquit, nisi existenti in dignitate fiat, & sit temporalis, quoniam tũc sperni poterit, non si perpetua. eodem teste in c. 2. tit. prædicto, & est notandum.

DCLXXIII.

1 *Legatarius loco hæredis habetur, & eis substituitur.*

1 LIcet legatarius impropriè, imõ † improprissimè hæres sit. l. id tẽpus. ff. de vsuc. ponderando duplex verbũ ibi quoddammodò, & quasi fictionẽ, & improprietatẽ designans, vt ponderat Bal. in l. si adducta. in 2. col. C. de furt. quem refert & sequitur Iaso. in l. si sic. in §. si quis ita. in 2. col. ff. de leg. 1. nihilominus loco hæredis habetur, quia cum præsumatur scire voluntatem defuncti, eligendi facultas transit ad eum, sicuti ad hæredem, & ita legatarijs substitui potest. quemadmodum hæredibus. l. si stipulatus, & ibi Bart. in princip. ff. de verb. oblig. l. hæredibus. ff. de leg 2.

DCLXXIIII.

1 *Iustum dolorem temperare est difficile.*

1 DIfficile † est iustum dolorem temperare. l. si adulteriũ cum incestu. §. Imperatores. ff. de adulte. c. si vero. de sentẽ. excommunica. & ideo inferri põt, si insultatus insequatur incontinenti insultantem, & eum interficiat, vt hac de re, de occiso nõ teneatur, sed de vulnerato. ex quo etiam homicidium dolosum esse debet. l. 1. C. ad legem Corneliam de sicar. vbi alias hoc casu est culpa, & nõ dolus secundum Abb. in cap. cum olim. in 7. column. de restitutione spoliatorum, exclamatq̃ue Felin. in capitu. dilecti filij. in penultim. column. vbi alia ad idem multa de excep.

DCLXXV.

1 *Excommunicationibus plurib, innodatus, si inde absoluatur, an sit vnica absolutio, an vero plures dicatur.*

1 PRidie interrogatus fui si quis plurib. † excõicationib. esset innodatus, & inde absolut', an vna sit absolutio, vel plures, & quum respondissem ex tempore, plures memor regulæ. l. scire debemus. ff. de verb. ob. inueni postea domũ reuersus decisionẽ Bal. in terminis distinguẽtis tñ aliter, ꝙ responsio mea vera sit, si Episcopus absoluens, eas dinumerat, alias aũt vna, si dicat, absoluo te ab oĩ excõicatione. in l. quoties per illum tex. ff. de leg. 1. quod ẽt memoriæ commẽda, vt certius respondeas, & pro singulari dicto in simili not. ad propositum, ꝙ licet tot pariter donationes esse videantur, quod sunt res, vna tamen quo ad effectum insinuationis tantum erit. ita Bar. in l. Modestinus. in fi. ff. de dona.

DCLXXVI.

1 *Frumenti appellatione quid veniat.*

1 FRumenti † larga est significatio. l. frugẽ. ff. de verb. sign. attamen, vt ibi sensit gl. ℔ cõem vsum loquendi, qui maximè atter ẽdus est. l. librorum. §. quod tñ Cassius. ff. de leg. 3. capitur pro eo, quod, sui nobilitate, oẽs alias excedit fruges. adde Bar. in l. 1. in §. de eo. ff. de aqua plu. ar. & obserua, si eiusdem fiat mentio, præsertim in statuto, quod semper ℔ modum ꝓdictũ intelligi debebit, vt no. concludit idẽ Bar. in rub. ff. de no. op. nun. & his dieb. euenit de facto, cum proclama puniret frumentum corrumpentem, i. immiscentem non immiscenda, & quis corrupisset alias fruges, an in pœnam incidisset, & breuiter fuit determinatũ, ꝙ non, proclamaq; iterum publicatũ, nedũ frumenti, verũ etiam alterius frugis mentionẽ faciens.

DCLXXVII.

1 *Exceptio non semper firmat regulam in casibus nõ exceptis.*

1 QVam uis exceptio firmet regulãt in casib. non excepti uatis. l. quæsitũ. §. denique. ff. de fund. instru. instrumentoq; leg. non firmat. tñ si similia fuerint. l. 1. iuncta gl. C. de cond. inde. Vel dic, ꝙ imò firmet, & sic sublimita, quanquam similia fuerint, si verba vniuersalia in l. esse reperiantur, exempli gra. in §. ad hoc perhibemus. in auth. de collato. Vicegerens à iudicibus mitti in prouinciã potest, qui oĩa agat, quæ agerent ipsi iudices, præter vltimũ suppliciũ & mẽbri abscisionẽ, ergo ꝑter hæc duo alia meri imperij agere pro arbitrio poterit, q̃ exceptuatis sunt similia, quia dicit omnia, cogita, & dic amplius, vt dixi in l. 1. in 2. lectu. ff. de offic. eius, vbi de materia d. §. ad hoc perhibemus. multa.

DCLXXVIII.

1 *Statutum semper certo fauore fundatum remoto fauore, remanet sub dispositione iuris communis.*

1 STat statutũ, ꝙ extantib. † masculis, quãuis superuiuũt, fœmina nõ succedat. mõ pater habens filiũ, & filiam, illum hæredem instituit, istã vero præterijt adiecta in testamento clausula codicillari, tandẽ pater moritur, filius se immiscet hæreditati, deinde decedit, filia vult dicere testamentum nullũ, an possit, q̃ritur? Videretur dicendũ, ꝙ non, quia habemus, ꝙ q̃cunque testamentum est tale vt ex morte testatoris possit adiri hæreditas de iure ciuili, nunquã dr̃ nullum, rõne præteritionis. l. si quis posthumus. §. si filium. ff. de lib. & post. & quia ꝑteritus tunc, nullum testamentum dici si pater tpe testamenti, tenebatur eum, vel instituere, vel exhæredare, ad quod per statutũ hic non erat obligatus. l. si q̃s filio. in prin. ff. de in ius rup. irritoq; test. l. si quis filiũ. C. de inof. test. Vltimo, quia ℔ mediã iuris prudentia ℔ quã fœminæ à masculis differebant, illis non dabatur ius dicendi testamẽtum nullũ, sed quodã iure petebant portionem quandã, idque ius accrescendi appellabatur. l. maximum vicium. C. de lib. præteri. Tñ contrarium verius, & æquius videtur, his nõ obstãtib. q̃m filij obstaculum amotum est, finito priuilegio ipsius per mortem, vsque adeo vt filia prædicta in iure cõi reponatur. l. sed & milites, in fi. ff. de excu. tut. & ita tenuit Bal. in d. §. si filium. in 2. col. & bene, q̃m rationes, & arg. supra facta, procedunt, qũ tunc ante finitum priuilegium vellet dicere testamentum nullum, & non postquã (vt diximus) finitum est, alioq; iure sibi hoc idem permissum, licet media iuris prudentia prohiberetur. Cogita.

DCLXXIX.

1 *Debitoris appellatione nõ venit debitor ex actione personali.*

1 IN facto euenit, ꝙ quidã medicus, & sic iuris ignarus, q̃ tñ in dubio videt se coluisse cõformare cũ dispositione iuris cõis, vulgar. l. hęredes mei. §. cum ita. ff. ad treb. oĩb. debitorib. suis liberationẽ legauit, ex quibus aliqui erãt, res testatoris possidentes, dubitabatur nunquid his etiã intelligeretur legata aliquibus videbatur dicendũ, ꝙ sic, quia oĩbus legauit. l. Iulianus. ff. de leg. 3. c. solitæ. de maio. & obe. tñ mihi contrarium visum est verius, q̃m appellationẽ † debitoris non venit debitor ex actione reali. in tm̃ vt dictio vniuersalis oĩbus, prædicta, restringatur ad personaliter obligatos tm̃. l. qui per collusionẽ. ff. de act. em. & no. in §. oĩum inf. de act. & est casus in terminis in l. Aurelius in §. Meuia. ff. de lib. leg. quẽ Bal. dicit singularẽ in l. cum necessitatẽ. C. de fideic. & hinc est si creditor debitori successerit, ꝙ actiones confunduntur. l. debitori. C. de pac. si personales fuerint pariter, non si reales, vt ibi not. & si soror fecerit generalẽ quietationẽ fratrib. de oĩ, & toto eo, quod sibi debetur, non extendetur ad res, quas poterat vendicare, d. §. meuia, per quem tex. adhuc ita ẽt dicit Bal. in l. pactum. in 2. C. de collat.

DCLXXX.

1 *Potentia actui propinqua, actus est. fallit ny. 2.*

1 POtentia † propinqua actui, actus est. l. quęsitum. §. illud fortassis. ff. de leg. 3. l. pen. ff. de mil. test. l. abesse. l. q mittuntur. ff. ex quib. cau. ma. & hoc est, quod dicebat Bar. alibi in l. mulier. in §. 1. ff. ad treb. fore paria, ꝙ aliqd inesse cõsiliat, vel esse de proximo speretur, & alibi in l. si impuberi. in 2. col. ff. de adm. tut. ꝙ licet seruus tutor esse non possit quia tutela est ius, atque potestas, in capite libero, ad tuendum eum qui pp ætatẽ, se defendere nequit; iure ciuili data, ac permissa, quo seruus cognitus nõ erat, & ꝙ nihilo reputatus. l. seruitutẽ. l. quod attinet. ff. de reg. iur. l. seruus. C. de iud. attamen, si debet fieri liber incontinẽti, põt & alibi in l. 1. 1. col. ff. de pe. Si q̃s prior eligat, & delinquat, antequam intret, ꝙ officium sibi proderit ad pęnæ diminutionẽ, est nihilominus casus singularis, in quo
2 actus † non est, quãuis actui propinqua fuerit, & notãdus, quia fideicõmissarius ante restitutionẽ sibi factã, saltẽ verbaliter, iura sua alteri cedere non poterit, casus est in l. si mulier. in §. ex asse. ff. de iu. do. & tradũt doc. maximè Iacob. de S. Geor. in l. post venditionem. in fin. C. de pact.

DCLXXXI.

1 *Publica vtilitas priuata præferẽda, fallit tamen in charitate.*

1 QVantum † iuris consultis, & his qui optimarum artiũ disciplinis, operã nauant, lex faueat, neminem latet, exemploq; est indubitatũ, ex quo fabrum maleantẽ iuxta ipsorũ domos, expelli posse permittit, & non immerito quidẽ, vt not. in l. u. ff. sol. mat. & in fi. C. de cadu. tol. l. de pupillo. §. si quis riuos. ff. de no. op. nun. l. in don. C. de do. q̃m vtilitas publica priuatæ semper est præferenda. Sed pro singulari dicto obserua, in charitate secus, q̃m è contra, priuata, publicę semper præferẽ, & maximè in casu. l. petitionem. C. de aduo. dic. iud. & non ab re fortè (vt author est Xenophon Socraticus in vita Cyri, lib. 4.) Persæ mercatorũ tabernas longè distãtes à nobiliũ domib. habebãt, eorũq; ꝑcipuè qui virtutib. erant dediti, ne à vanis, stultisq́ue eorũ vocib. impedirentur, imo ne vulgarib. & imperitis hoĩbus, quibus nihil est insolentius, commiscerentur, eorumq́ue haberent consuetudinem, & bene.

DCLXXXII.

1 *Dominium in filio continuatur, adeo vt viuente patre, qua si dominus dicatur.*

1 IN filio † cõtinuatur dominium, vsque adeo, vt viuẽte ẽt patre, quodammodo dñs dicatur neque aditio necessaria sit. l. in suis. ff. de lib. & posth. §. in extraneis. inst. de hę. qualit. & diff. tradit gl. in rub. C. de iur. delib. & hac ratione exhæ-

ne exhæredatio à certa parte facta non valet, quia in ea, in qua exhæredatus non esset, dominium absque dubio in eum continuaretur, & pro parte testator decederet testatus, pro parte autem intestatus haud dicendum. l. ius nostrum. ff. de regulis iuris. Sed quare valeat, si a dimidia exhæredaretur, non video, eo autem casu sic, nisi respondeamus valere, quia eam solam ab intestato erat habiturus inque alia dominium continuari haud potuit se, & sic hoc casu cessat ratio prædicta, declaratq́ue Bart. & rursum bene, in l. cum quidam. ff. de liber. & posthu.

DCLXXXIII.

1 *Alimenta liberis à parentibus, vel cõtra officio iudicis decernuntur, fallit si fuerint immeriti.*

1 ALimenta † liberis à parentib. vel parentib. à liberis, officio iudicis decernuntur. l. si quis à liberis. in prin. ff. de liber agno. lexq; est, & similes diuinitus scriptæ in aĩs quas naturæ vocamus, vñ etiam ciconianæ postea appellatæ fuerunt, imo ꝙ si quis esurienti panem non dederit necat. c. pasce fame morientem. 86. dist. exemploq́ue pulcherrimo ostendi põt Diogenis. ab amico quodã nescio quid petentis, & dicentis cum ille dare tardasset, ad cibũ hõ te postulo, non ad sepulturam. sed ad liberorum propositum no. forte cõpelli nõ posse, si malorum morũ fuerint, & immeriti, alioq; pulchriori exemplo Phocionis Atheniẽsis cõproba, ꝙ munera Philippi Macedonis spernens, legatisq; suadentib. vt ea saltẽ filiorum cõmodis ac cipere non detractaret. Rñdit hic Angelus illos alet, qui me ad hãc dignitatẽ, pduxit, si mei sĩles fuerint, sin vero dissimiles, nolo impẽsis meis, eorũq; ali. luxuriã augeri.

DCLXXXIIII.

1 *Falcidia de relictis ad pias causas, vel respectu paupertatis non tamen amicitia non detrahitur.*

1 DE relictis ad pias causas non detrahitur † falcidia. aut. sit r. C. ad leg. Fal. & sciendum est pro intelligentia. ꝙ quidquid pro aĩa relinquitur, ad pias causas relictum in telligitur. l. si quis Titio. ff. de le. 2. & pari modo, si alimẽta contemplatione paupertatis relinquãtur, vt in d. locis not. Sed quæro, si relinquãtur contemplatione amicitiæ detraheť ne falcidia. ex his respondeo, ꝙ sic, quia tunc paupertatis intuitu relicta non videntur. nec ad pias causas, etiam quod amic' sit pauper. quod videtur mirabile. ita Bar. in l. alio. in 3. col. ff. de ali. & ciba. legat.

DCLXXXV.

1 *Causa naturalis præfertur accidentali, intellige si se inuicẽ non compatiuntur.*

1 CAusa † naturalis accidẽtali pfertur. l. qui habet. vbi bono. te. ff. de tute. ꝙ tñ intellige verum, (& est intellectus ac declaratio dictæ regulæ) q̃m effectus ipsarum causarum se nõ compatiunť inuicem, alias vna cum alia cõcurrit, ℔ Bar. in l. si minores. in 2. co. ff. qui pet. tu. & ad propositum facit ꝙ habetur ẽt l. certi condictio. in prin. iunct. gl. ex oĩ. iu. fi. ff. si cert. pet. & in l. item veniũt. in §. cum prædiximus. ff. de petit. hær. & hac de re Solon quũ à Cræso Lydorũ Rege, exquisite oĩm ornamentorũ gñe cõpositus, solio sedẽs interrogaret, an aliquid vnq̃ vidisset pulchrius, rñdit, Pauones. Fasianos, & Gallos Gallinaceos, lõgè pulchriores vidisse naturali pulchritudine. s. vestitos, ipsum autem accidentali, nec prudentius respõderi potuisset, vt hic.

DCLXXXVI.

1 *Mulieribus cur resurrectio Christi prius fuerit manifestata, quam viris.*

1 MVlieres † testes esse nõ pñt. nec publicè docere. l. qui testamento. §. mulier. ff. de test. l. fœminæ. ff. de reg. iur. c. forus. de verb. sig. multoq; minus poterunt Longobardorũ iure. l. si quis Lõgobardus. de pscr. in Longobar. Sed difficultatẽ moueo, cur resurrectio CHRISTI fuerit potius mulierib. manifestata, & prius, q̃ viris, cũ (vt dixi) id ipsum testificari minime possent. Soluũt Theologi, factũ fuisse industria Xpi, & nõ sine ministerio, q̃m eum magis dilexerũt. Vel. & aliter, ꝙ licet testes eẽ nõ possint nec docere, possunt tñ domestica admonitione alios instruere. vel & vltra eos, ꝙ testes in testõ esse non pñt, sed alijs casib. sic, vt cõcludit Calde. in cons. 8. inci. testator. in prin. de testa. & ad ꝓpositum fortè Luc. 24. ad fin. dr̃. vos aũt testes eritis horum, quasi dicat, & nõ mulieres, qa eis non crederetur, sed veritas est, indeq́. dicendũ, vt suprà.

DCLXXXVII.

1 *De poculo amatorio.*

1 QVod de amatorio poculo dr̃ in l. si quis aliquid. in §. qui abortionis. ff. de pœn. eaq́ue rõne dantes, si humiliores fuerint, in metallum damnari, honestiores vero in insulam, amissa bonorũ parte, relegari, quia res est mali exẽpli, siq́ue ex eo mulier, aut homo periisset summo supplicio affici, authoritate Celsi medici lib. 9. de re medi. ca. 26. comprobandum est, alia etiam ratione dicẽtis, similes esse omnimodo, & acriter quidem puniẽdos. quoniam T. Lucretiũ legit in libro temporũ, amatorio quidem poculo, in delitium abijsse.

DCLXXXVIII.

1 *Assessorum officium quando reus confitetur in tormentis.*

1 DEbent † esse multũ prudẽtes, & circumspecti, assessõres in tormẽtis, si reus cõfiteať, q̃m plerunque dolo ris impatientia, dicunt, q̃ dicenda non sunt. l. 1. §. qõni. & §. si quis vltrò. ff. de qõnib. & non semper eis fidem adhibere, nisi quę dẽ, probabilia sint possibilia, & verisimilia vt in d. §. si quis vltro. per Do. alias si ipse reus in foro conscientiæ (vt Theologi dicunt) ad restitutionem suæ famæ teneť, sicuti ad restitutionẽ alienæ, multomagis teneretur iudices, dictã cõfessionẽ ab eo extorquẽtes, ideo caue lector ne erres, & quantũ satis sit, disce, vt sic aĩæ primũ & honori posteà, omni studio, cura, & diligẽtia cõsulas.

DCLXXXIX.

1 *Ars & natura nihil operatur frustra.*

1 SI quærat à me quispiam, num iure ꝓbetur alicubi, animam esse immortalem, ex eo maxime, ꝙ dicimus, artem, & naturam † nihil, quod esset imperfectum, egisse, vel frustra. l. qui bis idem. ff. de verborum oblig. l. hæc stipulatio. §. diuus. ff. vt legat. nomin. caueat. §. quib. in prima constitutio. Codic. Sed si aĩa esset mortalis, vt Epicurus opinatus est imperfectionem hanc fecisset natura, i. desiderium, ꝙ habent hoĩes sciendi, an sit immortalis. ergo. Et ea de re Albertus Magnus, Philosophus & Medicus præstãtissimus, in eos, inuehit, qui opinanť pariter et pro certo tenẽt, leonẽ semper febre laborare, quoniam sic natura etiã (vt diximus) ipsum fecisset imperfectum animal, aut imperfectionem in illo. Ex quibus licet dicere, omnib. disciplinis similitudinem quandam ineſſe, & talem, vt vna sine altera, facile esse non possit.

DCXC.

1 *Ordinarius & delegatus suam interlocutoriam reuocant.*

1 NOn † solum ordinarius, verum ẽt delegatus, sententiã suam interlocutoriam reuocãt ℔ Abb. in c. cum cessante. in 2. & 3. not. de appellatio. & erit ampliatio ad l. ꝙ iussi. ff. de re iudica. etiam (vt in dict. c. cum cessante legitur,) ꝙ pẽdeat appellatio, sed nõ si interlocutoria sit vim diffinitiue habens, quoniam bene eam reuocat ordinarius. sed non delegatus. c. significantib. de offi. delega. tradit Bal. in l. si præses quomodo & quando iudex. & sic à simpliciter ad ℔ quid non arguitur quando non est eadem ratio vtrobique. l. hoc legatũ. ff. de leg. 1. l. 1. ff. de donatio. & in d. l. si præses. idem Bald. obseruandum dicit.

DCXCI.

1 *Testatus pro parte, & pro parte intestatus quando quis decedere potest.*

1 TRita regula est ius † nostrum nõ pati, quem decedere pro parte testatũ, ꝓ parte ve intestatũ. l. ius nostrũ. ff. de re. iu. nisi ex post facto, vt ibi no. in l. circa. ff. de inof. test. & nisi transactio sit in cõsideratione. l. cõtrouersia. & ibi Ias. in prin. ff. de transactioni. vel testator sit miles. l. si duob. l. miles ita. ff. de milit. testam. l. vnic. §. his ita. C. de cadu. tollen. aut filiũ habeat, & feudũ, qui rõne ipsius cessat cã testati, ℔ Bal. in c. 1. de suc. feu. in prin. in 3. col. in vsib. feud. aut etiam sit causa pia. Calde. in teste in consil.

23.incip.an testamentum.in fi.de testament.vel vltimo loco dos.quæ hoc idem efficiat.l.si cũ dotem.& ibi Alex. in 8.col.ff.soluto matrimonio,quam reg.tamen ad propositum intellige ex sententia Bar.in l.potest.ff.de hære. instituend.in tempore,quod habet excurrere post mortem testatoris,quoniam tempore quod currit in vita,potest quis facere,vt si intra certum tempus decedat,testatus,si post illud intestatus,& sic vel pro toto tpe,ꝙ excurrit post mortem,erit testatus,vel pro toto intestatus.

DCXCII.

1 *Contractus quid,& eius quintuplex acceptio.nu.3.*
2 *Contractus in qua differat à pacto,& conuentione.*
1 CONtract⁹ est vltro,citroq; obligatorius.l.Labeo.§.cõtractum.ff.de verb.signific.declarat Bar.in l. naturalis.in prin.in 2.col.ff.de præscrip.verb.quamuis tamẽ aliter dicat Arist.quod est voluntaria communicatio rerũ, seu officiorum,& bene,ex quo ea,quæ voluntaria nõ est ius aut fraus iustitiæ opposita, appelatur.& hoc modo ostenduntur fontes contractuum,quę causa efficiens,voluntas.s.vtriusq, contrahentis,& finis communicatio.s.
2 rerum seu officiorum.Sed quæro quid differat contractus à pacto,item & à conuentione.Respondeo,contractum nomen esse speciale,vt in d.§.contractum,& inst. de ob.in fi.& quib.mod.recõtrahit.obligat. in prin.eo. lib.pactum verò generale siue ad obligandum,siue ad liberandum,cõuentio autem generalissimum.l.1.§.est autem.l.si vnus.§.pactus.ff.de pact.& per Gul.Accur.in quis incip.statutum.in 1.col.Item & rursum quotupliciter contractus⁹ capi,possit.Respondeo, quinque modis
3 strictè,largè,largius,largè. Strictè,vt in d.§.contractus quando est obligatorius ex vna parte tantum.d.fi.inst.de ob.largius pro delicto.l.hæres absens.l.omnem,ff.de iudi.largissimè.pro iudicio.l.3.§.idem scribit.ff.de pec.ornatu,& vltimo pro distractu.§.1.insti.quibus modis re contrahi.ob.& in d.loco,de quo supra notatur latius.

DCXCIII.

1 *Notarium practica in fine instrumentorum dicentium, quæ omnia amba partes,&c.unde sumpta.*
1 PRactica⁹ notariorum in fine instrumẽtorũ dicentiũ, *Quæ omnia amba* partes promiserunt,p solennẽ stipulationẽ attẽdere,& obseruare,caq; firma grata,& rata habere sub obligatione bonorum suorum psentium,& futurorum,sumpta est ex l.Titia.§.fi.ff.de verb.obli.& ex l. duo societatem.ff.pro soc.sentitq; Ias.in l.petẽs in 1.col. in fi.vbi et Paul.de Cast.C.de pact.scire expedit, ne plerumque interrogari,idipsum (ꝙ multi faciunt)ignorare dicamus,in nobisque regeratur, ꝙ alias seruio Sulpitio Iurisconsult. optimo obiectum fuit in l.2. in §.Seruius autem Sulpitius.ff.de orig.in turpe esse patritio viro, & cusas ĩ foro tractãti,id ignorare,in quo quotidie versat.

DCXCIIII.

1 *Citatio in uno quoque actu necessaria.*
1 INl.2.C.de sen.ex peri.reci.traditur forma referẽdæ sententiæ,& tñ de citatione verborũ nullum,ita vt in casu esse videamur.l.commodissimè.ff.de libe.& posth.& l.si cum dotem,cum similib.ff.solu.matri. ꝙ verbum omissum,sicuti casus ibi,debet haberi pro omisso,& nihilominus regula est,citationem in vno quoque actu necessariã fore.l. de vno quoque.ff.de re iud.qui maxime parti possit esse prudicialis.l.nã ita diuus.ff.de adop.fol.id ꝙ dr in d.l.de vno quoque.& in d.l.nam ita diuus.intelligit repetitum in d.l.2.ex quo procedit(quid notandum est) per viam regulæ,& leges inde sunt diuersæ, ita Bart.in l. Prætor.in §.eritque differentia.in 2.col.ff.vi bon.rap.

DCXCV.

1 *Sententia in scriptis ferenda.*
1 INl.fi.C.de sen.ex peri.reci.adhuc dr seni sententiã ferri debere in scriptis,& vnũ est ex substantialib. iudicij, ita vt aliter non valeat nec per appellationẽ possit confirmari.I.non distinguemus.§.ꝙ fi.ff.de arbi.l.4.§.condemnatum.ff.de re iud.c.fi:eo.tit.in 6.c.1.vbi gl.magna in fi. de cen.eo.li. adde & pulcherrimo Christi exẽplo confir ma in causa adulteræ,qui non statim absolutoriam,accusantibus Pharisęis,sentẽtiam tulit,sed inclinans se,digito pariter scribebat in terram,vt Io.8.c.legitur.

DCXCVI.

1 *Non allegatum in prima instantia allegatur in secunda.*
1 NOn allegatum in prima instantia.allegatur in 2 .l.p hanc.C.de temp.& rep.ap.l.ampliorem.§.si quid autem.C.de ap.c.fraternitatis. de testi. Sed non ita ruditer intelligas tu si ea quæ in secunda allegantur,faciunt nouã rem,vel actionẽ,diuersam ab intentata in prima,qm tũc secus,in dicta.l.per hanc.in princi.& ideo mutatio libelli quæ admittitur in prima instantia,ante litem contesta tam,in causa appellationis prohibetur, secundum But. in c.significantibus.in pen.col.de offic.de.l. quem refert & sequitur Rom.in consi.381.inci.quæstio,fi.dixjq, ego in l.edita.in secunda lectura latius.C.de edend.

DCXCVII.

1 *Filiorum appellatione in legatis non veniunt posthumi.*
2 *Cautio mutian. ad quid inuenta.*
1 LEgata vt plurimum relinquũtur pp merita.l.nec adiecit.ff.pro so.& hinc est,ꝙ in his ⁊ filiorum appellatione,posthumi non veniunt,quia nec possunt promereri,arg.in l.si qui filium.in fi.C.de inof. testa. & ad ꝓpositum notatur in le.si quis.ff.de testa.tu & idẽ in donationibus causa mortis sentit Bal.in l.idemque.in §.si quis ea. & in §.fi.ff.mand.ergo si sub conditione relinquantur, q̃ negatiua sic,puta si capitolium non ascenderit, cum nõ debeantur,nisi purificata conditione,hoc ipsumque fieri non possit,nisi vltimo vitæ spiritu.l.cedere diem.ff. de verborum sign.legatarius inde nullum commodum asse quetur,ex quo eo tempore deficit.l.hæres meus.§.quanuis.ff.de leg.1.& sic eluforia erit voluntas testatoris,non dicendum,l.si Prætor.ff.de iudi.Breuiter huic obiectioni occurrendum est.& dicendum,⁊ *Cautionem mutianã*, hac de re inuentam fuisset,quoniam hæredi promittit, de nunqnam ascendendo,& tunc actionem habet,& legatum statim consequitur mutianæ & ibi no. ff. de cõd. & dem.Sed tamen pro singulari dicto obserua,ꝙ testator facere potest,si vult,ꝙ legatum eluforium sit,nec dicta cautio locum habeat.l.fi.ff.de manu.testa.

DCXCVIII.

1 *Cessionarius exprimere debet qua actione agat vtili vel directa.& quare.*
1 CEssionarius agens,an exprimere debeat qua actione agat,vtili vel directe? Videretur dicẽdum prima facie ꝙ non,quia effectualiter non differunt.l.actio negociorum gestorum.ff.de nego.gest.l.1.§.hoc edictum: vtrobique Bar.ff.de no.op nun.Tamen contrarium verius est,ex quo potest esse quod exceptio obstabit cõtra vtilem,quæ non obstabit contra directam,& ecõtra.ita idem Bar.in l.si duo rei.ff.de sol.& tolletur obiectum dubitationem faciens considerando etiam,quod actiones directæ omnino solidiores sunt vtilib.l.quoties.in prin. ff.de admini.tut.aliquid idem Bar.in l.3.in princ.ff. rem pu.sar.fol.& in l.cum fundus.in §.seruum tuum imprudens.vbi Ias.in pen.col.ff.si cert.petatur.

DCXCIX.

1 *Verbum promisit,conuenit,accepit effectus.*
1 SIcuti⁹ verbum promisit ⁊ stipulationem importat,si instrumento appositum esse reperiatur.§.scriptum.inst. de inuti.stipu.l.sciendum:ff.de verbo.oblig.l.1.C.de suf. l.1.& vbiq; no.de vsu.ꝙ tñ nõ est in verbocõuenit vt tradũt do.in ru.ff.de verb.obli.in prin.pari mõ verbũ accepit,si ĩ scriptura priuata ponat̃,significauit idẽ,ꝙ cõfessus sum,vsq; adeo,vt possit opponi tũc exceptio nõ numeratæ pecuniæ,sicuti si sola confessio emanasset,in publica, vero,idest instrumento,vt supra,secus,quia tũc realis solutio & receptio probabitur,& ideo caute agendum est qñ sic dicitur,ne hac distinctione deludamur, quã ponit Ang.& est notanda in l.creditor.in §.Valerius.ff.de solu.

DCC.

1 *Falcidia & trebellianica quare inuenta.*

Mihi

1 MIhi maximè mirum videtur,ꝙ trebellianica,& falcidia pariter inuentę sint à lege, earumque authorib.ne testatores sine hærede morerentur,quod satis lugubre & iniuriosum esse videbat.l.& quia.ff.de interrog. act §.adhuc. Inst.de bon.poss.tradit Bar.in l.nemo potest. in 1.co.ĩ fi.ff.de le.j.& ad propositum legit.in §.sed quia Inst.de fideicom.hær.& in §.1.de leg.fal.co.li. imo ꝙ læderetur fama testatoris,si sine hærede moreretur.l primo gradu.ff.quæ in frau.cre.dixi ego aliquid in 503.Apoph theg.inci.id ẽt & tñ secus fit in testõ militis,quo casu nihilominus hæc eadem rõ militat in.l.in testõ.C.de milit. testa.l.in testõ.C ad leg.Fal.l.1.§.denique.ff.ad treb. Sed admiratio cesset,solutionib.alijs depositis,quia non moritur miles sine hærede,nec eius testũ destitui potest,ex quo inuentus cogitur hæres ad adeundum,vtroq; casu. l.quidã consulebant.ff.de reiud.& sensit Christo.Castel. ac post eũ Ias.in d.§.deniq;.& in d.l.in testõ. & est verissimum,nec aliud dici põt,& hæc sufficiant,alijs iã diu editis addita his ferijs,quæ lectori tanto gratiora esse debẽt quanto insperatiora.die 22.Iulij.MDXLIIII.Paduæ.

SINGVLARIA
DO. AMANELLI
DE CLARIS AQVIS
LEGVM DOCTORIS
EXCELLENTISSIMI.

Multis in locis a do. Gabriele Sarayna Iurisconsulto Veronensi additionibus aucta.

I.

1 *Mater in subsidium tenetur alere filios,non tamen ea contra filij matrem.*
1 ASVS est legis,ꝙ mater in subsidium⁊ teneẽ alere filium vel filiam,non tamen filius matrem.ff.de administratione tutorum & curatorum,& de pecunia pupillo fœneranda, vel deponenda.l.tutor.ẽm dignitatem.§.3.

II.

1 *Instrumentum factum die feriato non valet.*
1 Text.est & allegatur,quod instrumentum ⁊ factum die feriato non valet.C.de ferijs.l.si.

III.

1 *Appellari potest in crimine læsæ maiestatis.*
1 Glo.est quod in crimine ⁊ læsæ maiestatis quis potest appellare.ff.de acqui.hære.l.Pantonius.

IIII.

1 *Aduocatus non est dandus in crimine notorio.*
1 Tex.est,quod in crimine ⁊ notorio non est dandus aduocatus.C.de defen.ciui.l.defensor.3.& l.2.

V

1 *Cedens bonis non potest agere,nec conueniri.*
1 Tex.est quod ille qui cessit ⁊ bonis non potest agere vel conueniri.ff.de arb.in l.item si vnus.in prin.

VI.

1 *Executor testamenti inuentarium facere debet.*
1 Glo.est,quod executor ⁊ testamenti habet faceret inuentarium.C.de episcopis & clericis.l.nullus.

VII.

1 *Mater infra triennium debet alere filium.*
1 Leges sunt cum gl.quod mater ⁊ infra triennĩ habet alere filiũ.C.de negotiis gestis. l.alimenta.& de patria ptãte l.neque filiũ.C.de alimen.le.in l.3.Contra quas allegatur casus.ff.de ventre in possessionem mittendo.l.curatores.

VIII.

1 *Statutum quod reuenditores non emant victualia vsque ad certam horam valet.*
1 Gl.est ꝙ dominus ⁊ castri potest facere præconizari,quod nullus de castro vendat victualia illis de castro.ff.de nũdi.l.2.& ibi est gl.pro illo statuto,quod sit in villis,quod reuenditores non emant victualia vsque ad certam horam,quod valet.

IX.

1 *Donatio causa mortis inducitur.si dicam do tibi omnia bona mea post mortem.*
1 Tex.est,ꝙ si dicam,do tibi ⁊ omnia bona mea post mortẽ quod est donatio causa mortis.ff.de iure dotium.l.si pater.de quo die.ff.soluto matrimonio.l.quæ dotis.in glo. vbi habetur quod genus mulierum auarissimum est,&c.

X.

1 *Lucrum factum à fratre cum dote eius vxoris an debeat aliis fratribus conferri. Et an frater teneatur communicare quod sibi quæsiuit ex bonis communibus.*
1 Tex.est,ꝙ si vnus ⁊ de fratribus in simul commemoran tibus ex dote vxoris aliqua acquisierit,nunquid lucrum teneatur conferre ? Videtur casus quod non. ff. pro soc. in l.si cum duobus.l.si inter fratres.In contrarium videt de feud.de duobus fratribus de eodem beneficio inuest. c.vnico.Quid autem si vnus ⁊ ex fratribus bona communia habentibus sibi querat,an teneatur communicare ? habes.C. de decu.l.licet.lib.10.

XI.

1 *Donatio oĩum bonorum præsentium & futurorum nõ valet.*
1 Casus allegatur,ꝙ si donor ⁊ tibi omnia bona psentia,& futura quod non valet.C.de pactis conuent. l.hæreditas. & no.ff.de conditio.& demonstra.l.nam ad ea.

XII.

1 *Filius si sit institutus in minori parte,quam sit legitima, & sibi factum sit legatum, nunquid legitima suppleri debeat de legato sibi facto.*
1 Casus est,ꝙ si filius sit ⁊ institutus in minori parte, quam sit legitima,& legatum sit sibi relictum,& sic potest agere ad supplementum,nunquid debet suppleri legitima de legato sibi relicto,vel aliis bonis? Dic quod de legat. vt not.ff.de falsi.l.si pater.in prin.& l.quod bonis. §. fideiuss.eo.tit.C.familiæ herciscundæ.l.filium.C.de test.fa.l. si cum vel in vtero. & est casus prout scis.ff.de iure patronatus.l.siue.§.j.ff.de bonis quæ liberis.l.etiam.§.si debita.

XIII.

1 *Notarius mutans suum signum punitur pœna falsi.*
1 Glo.est,ꝙ si notarius ⁊ mutauerit signum puniatur pœna falsi.Insti.de public.iud.§.item lege Cornelia.

XIIII.

1 *Testibus sunt facienda expensa deducto eo quod erant in domo impensuri.*
Et quid idem sit in expensis partis.
1 Tex.est,ꝙ ducens testes ⁊ habet ipsis facere sumptus, vt in l.oĩbus.§. qm̃ libri.C.de test.& l.eos.C.de appe.sed de ducitur quod erãt impensuri in domo,vt l.sed si hæredi tas.ff.ad exhiben.Nunquid idem est in expensis,etiã partis,vt si victus soluit victoris expensas possit deducere de expensis,quas actor erat expẽsurus in domo? Dico quod non,vt est te.ff.rem ra.habere.l.si procurator.in fin.

ADDITIO.

Adde Guidon.Papæ,decisio.Grationop.68.numer.5.Gabriel Saray.

XV.

1 *Testator si substituat alicui,si decesserit sine liberis,nunquid liberi habeant ius ex persona testatoris,vel necessario substitutus debeat eos instituere.*
1 Pone,⁊ testator dixit sic,si decesserit sine liberis,talem sibi substituo,nunquid liberi habent ius ex persona testatoris,vel necessario habebit eos instituere, nec possit alios,quasi testator rogauerit ipsum vt eos instituat̃.gl.dicit quod sic.ff.de leg.j.l.filius fam.§.cum quid.Tex.est in contrarium.ff.de hære.inst.l.Lucius.

XVI

1 *Concubina est tutrix legitima filiorum naturaliũ,sicut vxor legitimorum.*
1 Tex.est,ꝙ si cui ⁊ vxor est legitima tutrix filiorum legitimorum

morum, sic concubina naturalium, vt in auth. quibus modis naturales efficiuntur sui. §. quin veteris. & §. qui vere circa fi. tit. colla. sexta.

XVII.

1 *Interdictū si cui bonis sit, nec alienare, nec in iudicio eē pōt.*
1 Tex. est, ꝙ ¶ si cui bonis interdictum est, post interdictionem non potest rem alienare, sic nec esse in iudicio. ff. de castrensi peculio. l. castrensi.

XVIII.

1 *Tutor sicut potest pupillo stipulari, ita pupillus tutori.*
1 Tex. est, ꝙ sicut ¶ tutor potest stipulari pupillo, ita pupillus tutori. ff. de administr. tu. l. quoties. 2. respon. ff. de verbo. obl. l. quoscunque, in prin.

XIX.

1 *Procurator datus ad solutionem recipiendam, non potest concedere dilationem.*
1 Tex. est, quod procurator datus ad solutionem recipiendam non potest concedere dilationem. ff. de verb. obli. l. qui Romæ. § Callimachus. in fi.

XX.

1 *Cōiuncta persona quæ potest agere sine mandato, non potest solutionem accipere.*
1 Tex. est, ꝙ coniuncta ¶ persona quæ potest agere sine mādato non pōt accipere solutionem. ff. vt le. no. cauea. l. 2.

XXI.

1 *Proximior qui per retractatum auocare potest rē venditā, si sibi facta denūtiatione, noluit emere retractus iure priuatur.*
1 Præsupposita consuetudine, ꝙ ¶ proximior possit rem vēditam retrahere. Pone ꝙ vendens denūtiauit proximiori, vt emeret, ipse hoc facere noluit, nunquid potest rem venditam retractare? Dic ꝙ nō, imo repellitur per exceptionem, vt est te. de verb. obl. l. qui Romæ. §. hæreditas.

XXII.

1 *In interdictis proceditur summarie, & de plano.*
1 Tex. est, ꝙ in interdictis ¶ proceditur summariè & de plano. C. de agri. & censi. l. si coloni. l. 11. & est glo. ff. administra. tutorum. l. deinde.

XXIII.

1 *Executori immoderate exequenti resisti potest.*
1 Tex. est quod executori immoderate exequenti potest resisti. C. de iure fisci. l. defensionis. & l. prohibitum. cum gl. C. de metal. l. deuotum. & est expressum in authē. vt lice. ma. §. sin autem ciuilis. in fi.

XXIIII.

1 *Iudex causæ principalis à quo fuit appellatum, potest suā sententiam defendere.*
1 Tex. allegatur, quod iudex causæ principalis à quo appellatū est, possit suam defendere sententiam. C. de offi. vic. l. fi. & dic vt. ff. ne vis fiat ei qui in possess. mit. l. 1. in princ.

XXV.

1 *Iudex regius an possit facere executionem in loco sui subiecti requisito domino.*
1 Tex. est, ꝙ iudex regius, vel alterius superioris in loco sui subiecti non possit facere executionem domino irrequisito. C. de his qui latro occu. l. 2. circa prin. vide l. pactum. §. iudex. in auth. de exhiben. reis. §. fi vero quid iudicē. C. de cadu. tol. l. 2. ff. de re iu. l. à diuo Pio. in prin. simile in aut. vt col. & alijs diu. co. 3. §. eos aūt, vbi plene de hoc.

XXVI.

1 *Remissio iniuriæ in testamento facta, non releuat iniuriantē quominus debeat puniri.*
1 Gl. est, ꝙ si aliquis ¶ vulnerauerit me, & testamento sibi remitto, nihilominus debet puniri. ff. ad Silla. l. diu°. in fi.

XXVII.

1 *Relictum commissum in carreria castri debet à duce castri cognosci, non à fisco.*
1 Leges sunt, qđ delictum ¶ commissum in carreria castri habeat dux illius castri cognoscere, non fiscus. C. de decur. l. ædilio. in fi. ff. de offi. præfec. præto. vrbis. l. 1. §. quæ vrbem. quod est notandum.

XXVIII.

1 *Nauem in flumine publico, quis habere potest.*
1 Leges sunt, ꝙ de iure communi ¶ quis possit habere nauē in flumine publico, & quoties vult præcooturiam transferre sine iussu principis. C. de naui. l. 1. lib. 11. ff. vt in flumine publico nauigare licet. l. j. in prin.

XXIX.

1 *Notarius creatus per dominum castri si falsum committat, à quo debeat puniri.*
1 Cōsules alicuius ¶ castri habent iurisdictionem in criminalibus, & dominus in ciuilibus, vt si notarius creatus p dominum committit falsum, quod consules habent cognoscere, non dominus. C. vbi cau. fil. l. nullum.

XXX.

1 *Obligatione generali expressa sicut veniunt præsentia & futura, ita in tacita.*
1 Casus est, quod ¶ sicut in obligatione generali expressa veniunt præsentia & futura sic in tacita. C. de secun. nup. l. hac edictali §. omnibus. licet gl. dicat contrarium. de hære. ac l. 3. Et dic vt ibi.

XXXI.

1 *Publicianā intentare potest succumbens in rei vendicatione.*
1 Casus est, quod actor, qui succubuit in rei vendicatione potest postea intentare publicianam. ff. de euictio. l. modi. §. si seruus.

XXXII.

1 *Absolutus de crimine, per officium iudicis potest accusari.*
1 Gl. est, ꝙ ille ¶ contra quem, proceditur officio iudicis super crimine falsi, non est ipse puniendus tantum pœna, ac si discrete accusaretur. C. de testibus. l. nullum. ff. de testibus. l. qui falsa. Et hic nota, quod ille est absolutus de crimine per officium iudicis potest accusari.

XXXIII.

1 *Si appelletur à sententia ex vno grauamine, quod non sit sufficiens ad sententiam reuocandam si in aliquo iustum grauamen appareat, ex illo licet non allegato per partem, potest sententia infirmari.*
1 Lex allegatur ¶ quod si à sua cōtra me lata ex vno grauamine ego appellem, & illud non sit sufficiens ad reuocandum sententiam, si in aliquo iustum grauamen appareat, ex illo licet non allegato per partem potest sententia infirmari. ff. quod cum eo. l. si alias.

XXXIIII.

1 *Testium falsorum lingua est perforanda.*
1 Gl. est quod lingua ¶ falsorum testium est perforanda. C. de delato. li. 10. l. omnino.

XXXV.

1 *Obligatio nulla nascitur ex debito contracto sub conditione expressa, & tacita ante euentum conditionis.*
1 Casus est, quod ¶ sit in debito contracto sub conditione expressa ante aduentum conditionis nulla est obli. ff. de ver. sig. l. cedere diem. Ita in debito contracto sub conditione tacita. ff. de pact. l. item quia.

XXXVI.

1 *Vulnerati dicto aliquem in culpanti, non est credendum, nisi ad eum torturæ subiyciendum.*
1 Casus ē, quod si aliquis ¶ vulneratus mortaliter dicit talis hoc fecit, quod sibi non est credendum. ff. ad Silla. l. si quis in grauis. §. 1. facit tamen præsumptionē, vt possit quæstionari. C. de calum. l. mater. & ibi gl. notauit.

XXXVII.

1 *Dominus licet habeat iurisdictionem in emphyteutam, eum tamen carcerare non potest.*
1 Casus est, quod licet ¶ dominus ¶ in emphyteutā iurisdictionem habeat, vt in authen. de quæst. & de prohi. feud. alien. per Feder. c. imperialem. §. prorogationem. feudi. non potest tamen eum carcerare. C. de obse. li. l. libertati bus. authen. libertos.

XXXVIII.

1 *Messagerij, vel viatores authoritate Præsidis à decurionib. sunt eligendi.*
1 Casus allegatur quod ¶ messagarii authoritate præsidis vel Baiuli à decurionibus sunt eligēdi. C. de irenar. l. vna. lib. 11. ff. de decre, ab ordi. fal. l. 1.

XXXIX.

1 *Custodes ratione rei custoditæ habent actionem in rem.*
1 Casus est, ꝙ custodes ratione rei custoditæ habēt actionem in rem. ff. de acqui. rer. domi. l. Pomponius. C. de sacrosan. eccle. l. sancimus. l. 1. in prin.

XL.

1 *Rei vendicatio datur non habenti aliquod dominium.*
1 Casus est, quod rei ¶ vendi. datur non habenti aliquod dominium. C. de hære. vel actio. ven. l. fi.

XLI.

1 *Fiscus potest esse emphyteuta priuati.*
1 Casus est, quod ¶ fiscus potest esse emphytheuta priuata. C. de fun. pa. l. fundi. C. de col. in l. priuata. li. 6.

XLII.

1 *Instrumenta duo habere possum in eadem charta.*
1 Casus allegatur, per Io. Andream. quod ¶ duo in eadē charta possunt habere instrumentum. ff. de hætedi. instrum. insti. l. duo socii.

XLIII.

1 *Iudicis præcepto subito est obtemperandum, si eo tempore fiat, quod ei sine incommodo obedire possit.*
1 Lex allegatur, quod subiectus ¶ præcepto iudicis habet obtemperare, si fiat sibi tali tempore quod possit sine incommodo suo obedire. C. de iu. l. 2.

XLIIII.

1 *Seruiens sine authoritate iudicis non potest quem pignorare nisi pro suo salario.*
1 Casus est, quod licet seruiens non possit sine authoritate iudicis quem pignorare, vt in authē. de quæsto. §. si vero aliquid, hoc verum nisi pro solo salario in auth. vt licet. in §. & hoc quoque. C. de prin. agen. in rebus. l. fi. §. ad similitudinem, libro 12.

XLV.

1 *Appellans iniuste quomodo puniatur.*
1 Casus est, quod ille, qui iniuste ¶ appellat punitur in 60. libris auri, vt l. ab executione. C. quorum appellationes nō recipiuntur. l. 2. C. de episcop. audiend. Sed pone ꝙ seruus appellatur iniuste quis soluet pœnam, nunquid ipse vel dñs eius? Casus allegatur ꝙ dominus. C. de excoctione & translatione militaris annonæ. l. 2. lib. duodecimo.

ADDITIO.

Appellans iniustē an sit in expensis condemnandus latè tradit Gui. Papæ decisio. Crationop. 436. nu. 56. ver 48. quæro. Gabriel. Sarayna.

XLVI.

1 *Conclusio libelli, non petito est inspicienda.*
1 Leges sunt, quod magist debet inspici de iure conclusio libelli seu petitionis, quam ipsa petition. ff. de liberatione legat. l. Aure. §. scio. ff. de officio præsi. l. si præses.

XLVII.

1 *Interfectus si quis reperiatur, & ignoretur à quo præsumptio est contra illum qui circa ipsum esse consueuerat.*
1 Casus est, quod si aliquis ¶ reperiatur interfectus & ignoretur per quem præsumptio est contra illum, qui circa illum consueuerat esse. ff. de bonis liberto. l. qui cum maior. §. si ponis.

XLVIII.

1 *Officialis domini non excusatur à collectis.*
1 Casus est, quod ¶ officiales domini non excusantur à collectis qui in loco inducuntur. l. honore. ff. de muneribus & honoribus.

XLIX.

1 *Reuertens sine socio, qui ignoratur vbi sit habet præsumptionem homicidij contra se.*
1 Not. quod si duo ¶ vadunt, extra, & vnus reuertatur reuertens aliqua præsumptione tenetur, vt est tex. ff. ad Sil. l, & si percussor. §. si vnus.

L.

1 *Minor 25. annis curatorem habens potest testari.*
1 Casus sunt, quod minor ¶ 25. annis curatorem habens potens potest ¶ testar. ff. de liber. l. Aurelius. §. Caius. l. cum pater. §. curatores. ff. de legatis secundo.

LI.

1 *Inuitus contrahere subiectus præsumitur.*
1 Leges sunt, ꝙ vbi constitutus ¶ in aliqua parte contrahit cū subiecto præsumitur inuitus. ff. de decur. l. & 2. C. de fal. mone. l. vna. de metal. l. deuotum. li. duodecimo.

LII.

1 *Iuramentum de soluendo certa die potest à priuato prorogari.*
1 Casus est, quod priuatus ¶ iuramentum sibi præstitum de soluendo certe die potest prorogare prorogando solutionem. ff. qui & à quibus l. fi. Holt. in summa. de iureiur. c. quomodo censetur. versi. notandum.

LIII.

1 *Promissio de sistendo aliquem coram non suo iudice nō tenet.*
1 Gl. est, quod promissio desistendo aliqua facta in iudicio coram non suo iudice non tenet. l. j. ff. de in ius voc.

LIIII.

1 *Instrumentum partim factum vulgari & partim latino sermone non valet.*
1 Si instrumentum partim fiat in vulgari partim in latino non valet vt in auth. vt præpo. no. imper. circa medium.

LV.

1 *Possidens, in eo quod possidet à satisdando releuatur.*
1 Gl. est, ꝙ si aliquis ¶ possideat in aliquo ꝙ in eo releuatur à satisdando. C. de prin. agen. in re. l. fi. libro decimo.

LVI.

1 *Obligarē ne nemo se potest ad certo modo probandum. Et dictio per se, quid importet.*
1 Gl. dicit, quod nullus potest ¶ se obligare ad certo modo probādum in auth. vt iu. vbi de bo. & cre. col. 7. circa medium, & hæc dictio per se, importat personalitatem, vt est te. in authen. de colla. §. & hoc non iubemus.

LVII.

1 *Procurator ad certam diem constitui non potest.*
1 Gl. dicit, quod procurator non potest constitui ad certam diem, ff. ex quibus cauſ. maior. l. item ait prætor. §. i. super verbo interierit.

LVIII.

1 *Membri abscissio est pœna capitalis, & in ea procurator non admittitur.*
1 Tex. est quod membri abscisio est pœna capitis, & sic procurator non potest interuenire. in auth. de collatio. §. & hoc iubemus.

LIX.

1 *Dominus qui per procuratorem agit, si in iudicium venire petatur, cuius expensis venire debeat.*
1 Pone ꝙ petitur ab aduersario, quod dominus qui egit p procuratorem veniat, & tenetur vnire iuxta l. fi. ff. de p-cur. sed cuius expensis? de hoc est glo. ex quibus causis in possessio. ea. l. 2. j. respon. & in l. generaliter. C. de iurei. in §. his itaque in glo.

LX.

1 *Litis translatio de procuratore in dominum debet eo puncto fieri, in quo tunc erat, cum procurator transtulit.*
1 Gl. est, ꝙ si fiat ¶ trāslatio litis de procuratore in dominū ꝙ in eodem puncto tenetur dominus causam recipere, in quo tunc erat cum procurator transtulit. ff. de iniurii s & famosis libellis. l. sed & si vnus. §. fi. Sed contra videtur casus. ff. de his qui notantur infamia. l. itē ait prætor. §. fi.

LXI.

1 *Munera extraordinaria quis subire cōpellitur offici. iudicis.*
1 Glo. dicit quod omnia munera ad quæ ius extraordinarie compellitur subeunda, compellitur officio iudicis, vt in procuratore. ff. de verb. sig. l. munus.

LXII.

1 *Absentia causas allegare quilibet etiam non idoneus in criminalibus pōt. & qui causas absentia allegat, cauere nō debet.*
1 Glo. dicit, quod ¶ quilibet non idoneus potest admitti in criminalibus ad allegandum causam absentiæ. ff. de re iudicata. l. in eos. §. nemo. Et nota quod defensor qui causa absentiæ allegat non tenetur cauere, & idem nota. C. de procuratoribus. l. exigendi.

ADDITIO.

Idem tenet Guiliel.de Ludo.singulari 47.Gabriel.Sarayn.

LXIII.

Emphiteuticaria res si sit confiscata, potest dominus pretium dare fisco, & illam recuperare.

Tex.est, ꝙ cum rest emphyteuticaria confiscatur, dominus à quo tenetur potest dare pretium fisco, & rem recuperare, vt in authen. de alienatione, & emphyteusi. §. si non contingit. quod est notandum. pro hoc in auth. de nup. §. si non vero. ff. de seruitutibus rusticorum prædiorum. l. si non via. §. fundus.

LXIIII.

Officio si quis remoueatur eius turpitudo detegitur.

Gl. est, quod vbi aliquis remouetur sine causa ab officio de tegitur eius turpitudo. ff. de testa. l. testa.

LXV.

Criminaliter agi potest in actione legis Aquiliæ.

Gl. est, & no. quod in alienatione legis Aquiliæ pōt agi criminaliter, puta si aliquis animal meum occidat, vt no ta. ff. de priua. delict. l. fina. Nota verbum occidat, quia sic interuenit dolus.

LXVI.

Fides etiam hostibus est seruanda.

Lex dicit quod hostibus seruanda est fides. ff. de leg. l. fi.

LXVII.

Appellationis decennium an computari debeat de momento ad momentum.

Nunquid illi decem dies, quit concedunt ad appellandū debeant computari de momento ad momentum? casus est quod sic. ff. quando appella. fit. l. 1. §. biduum. in auth. de tempo. & in auth. quo tempore, quæ est. C. de tempo. appel. & auth. ei qui.

LXVIII.

Annus inceptus in minore, quando pro completo habeatur.

Casus est, quod si minor incœpto quartodecimo anno contraxit matrimonium, quod annus inceptus pro completo habetur vt in authen. de temp. non sol. pe. super dotem. §. 1. quod est notandum. ff. de annuis lega. l. à nobis quoque. Dy. in l. in singulis. eo. tit.

LXIX.

Emphyteuta fisci si cesset in solutionem per biennium, an cadat à iure suo.

Glo. est, quod si aliquis teneat à fisco rem in emphyteusim. & cesset in solutione per biennium, nunquid cadit in commissum? dic quod sic. ff. de public. iudica. l. vectigalia. §. non solutum.

LXX.

Centum si petantur, & condemnatio à iudice fiat in quinquaginta, an in reliquo reus absolutus censeatur.

Peto à te centum, iudex condemnauit in quinquaginta, nunquid videtur te absoluisse in alios quinquaginta? Iura sunt ꝙ non absolui te. nec valet. C. si aduer. rem iudi. l. si ex testamen. de exceptione doli. l. item quia.

LXXI.

Appellari potest à sententia, qua pronuntiatur sententiam esse exequendam.

Glo. dicit, quod si pronuntietur sententia exequenda, ꝙ potest appellari. ff. de appellationi. l. ab executore, quod est notandum.

ADDITIO.

An possit ab executore appellari. vide Guid. pap. decisio. 436. nu. 96. versi. 87. quæro & an à sententia, sententiam, esse exequendam idem Guid. tradit decisio. 584. nu. 3. & consi. 47. circa diffinitionem. nu. j.

LXXII.

Diuisione fieri testator prohibere potest.

Gl. est, quod testator potest prohibere diuisionem fieri. C. communi diuidun. l. fi.

LXXIII.

Expensarum modus si à delegato principis excedatur à quo corrigi possit.

Si delegatus à principe excedat modum expensarum, ꝙ ses prouinciæ potest ipsum compellere, vt non excedat modum & non recipiat vltra modum, vt in authen. vt iudic. sine quoquo suffra. §. volumus.

LXXIIII.

Fideiussor an sit liberatus ob prorogationem solutionis factam debitori.

Tex. est, quod si ego sum tibi obligatus ad soluendū centum certa die cum fideiussoribus, & proroges mihi diē, quod fideiussores sunt liberati. C. loca. l. si cum Hermes. ff. de arb. l. Labeo. in fi.

LXXV.

Subiectus si vexetur à domino Castri, vniuersitas eius defensionem suscipere potest.

Si dominus alicuius castri vexet subiectum, vniuersitas castri potest suscipere defensionem vt text. C. de meta. l. deuotum. lib. 12.

LXXVI.

Emphyteuta potest rem locare vsque ad centum annos sine consensu domini.

Glo. dicit, quod emphyteuta non potest rem alienare sine consensu domini, locare tamen potest vsque ad centum annos. ff. de lega. 2. l. codicillis. §. insulam.

LXXVII.

Debitor non dicitur liberatus licet tertius se constituat pro eo se soluturum.

Gloss. dicit, quod si ego me constituam soluturum id, quod Titius debet tibi, non propter hoc Titius est liberatus, in authen. de fideiuss. in prin.

LXXVIII.

Instrumentum de relictis concipi potest.

Tex. est quod de relictis potest concipi instrumentum. ff. pro derelic. l. fi. de leg. l. Pamphilo. §. propositis.

LXXIX.

Confessio dotis recepta à marito in fraudem creditorum facta non valet.

Glo. dicit, quod si maritus confiteatur recepisse dotem in fraudem creditorum, quod non valet talis confessio. C. qui potio. in pigno. hab. l. assiduis. §. fi.

LXXX.

Actio de pascuo quando habeat locum.

Gloss. dicit, quod si animal alicuius ingrediatur u pascū alterius & sine culpa, quod habet locum actio de pascuo. ff. de præscrip. ver. l. quæ seruandarum. §. fi.

LXXXI.

Crimina possunt probari.

Tex. est, quod crimina possunt probari. C. quorum app. non recip. l. 2. & est gl. C. ad l. Aquil. l. negantem.

LXXXII.

Promittens non petere sub pœna, an si retineat, pœna committatur.

Promisi alicui centum, transegi amplius non petere sub pœna, volo aliquam rem ipsius retinere, nunquid committatur pœna? tex. est quod sic. ff. rem rat. ha. l. amplius. in fi. & l. quod cum tutore. in fi.

LXXXIII.

Alienatio facta contra prohibitionem iudicis non valet.

Tex. est si iudex prohibuit alienationem, & res aliena quod talis prohibitio facit alienationem non valere. ff. qui. & à qui. l. qui prospexit. cum. l. illis. in gl. allega.

LXXXIIII.

Actio cōfessionis de recepto an cōsolidetur per lapsum biēnij.

Titius confessus est se recepisse coram testibus à me centum, quod non fecerat, stetit per biennium, nunquid p lapsum biennij est consolidata actio? tex. est quod non. ff. de actiō. & obl. l. ne figura literarum. C. si cert. pet. l. si non fugam.

LXXXV.

Venditor dicens se nolle teneri de emptione nihilominus tenetur.

Tex. est, quod quamuis venditor dicat emptori se nolle teneri de emptione, quod nihilominus tenetur. ff. de act e mpt. l. emptorem.

LXXXV. I.

LXXXVI.

Recedens e curia sine licentia iudicis, punitur.

Casus est, quod si aliquis recedat de curia sine licentia iudicis, quod debet puniri. C. de decurio. l. si quis decurio.

LXXXVII.

Emphytenta vendens rem sine consensu domini, sed non tradens, an cadat à iure suo.

Si emphyteuta vendat rē sine consensu domini, & non tradat, nūquid cadit à iure suo? gl. est quod non. ff. de verbo. sign. l. alienatam.

LXXXVIII.

Iurare aliquem faciens, quem scit peieraturum, est periurus.

Tex. est quod si ego faciam aliquem iurare sciens quod ipse deierabit, si ipse iurans faciat contra, ipse non videtur periurus, sed ego qui feci ipsum iurare vt in auth. fœnicas non solum si fide circa medium.

LXXXIX.

Naturales filij ex diuersis patribus, ex vna tamen matre ab intestato sibi succedunt, secus si ex diuersis matribus orti sint.

No. l. superius. ff. vnde cogna. & ex hac parte vbi est gl. qd filii naturales ex diuersis patribus, ex vna tamen matre sibi succedunt ab intestato. Secus si ex diuersis matribus ex vno tamen patre non succedunt.

XC

Arbitrio boni viri renuntiari non potest.

Glo. est, quod renuntiatio facta ne recurratur ad arbitrium boni viri non valet. ff. si agrimensor. in l. 2. §. 1. super verbo dedit. l. pe. C. de arbit. §. j. Nam ex isto dolo futuro non potest renuntiari, vt. ff. de pact. l. si vnus.

ADDITIO.

Nec etiam iuramento, quia semper ad illud potest recurri ob grauem læsionem. Ita tenet Guid. Pa. decisio, gratiosop. 519. licet renuntiatum.

XCI.

Securitatem frangens, tenetur lege Iulia maiestatis.

Gl. est, quod ille, qui fregit securitatem tenet l. Iulia maiestatis. l. 1. in prin. ff. ad legem Iuliam maiestatis.

XCII.

Pupillus si fecit aliquem contractum. & restituatur, potest contra tutores agere si ex hoc læsus fuit.

Casus est, quod si pupillus contraxit vel facit aliquā obligationem, si restituatur, & ille ex hoc lesus est, potest agere contra tutores. C. de succes. patrimo. l. 1. de ann. & tribu. l. obstetricem.

XCIII.

Mulier secundo nubens infra annum luctus successione filij priuatur.

Casus est, quod mulier secundo nūbens infra annum luctus priuatur successione filij. C. de secund. nup. l. 1. in fi. ff. ad Tertulia. l. 2. §. mulier.

XCIIII.

Iudex, qui se non iudicem prouuntiauit, tamen potest super expensis iudicare.

Tex. est, quod si iudex pronuntiet se non esse iudicem, ꝙ nihilominus potest super expensis indicare. C. de re mili. l. tam collecta, libro quodecimo.

XCV.

Maritus contrahens secundas nuptias infra annum luctus non est infamis.

Gloss. est quod si maritus contrahat secūdas nuptias infra annum non est infamis. ff. de his qui. vt indig. auferatur. in pen. gloss.

XCVI.

Fideiussor conueniendus est in proprio loco.

Tex. est cum gloss. quod fideiussor conueniendus est in proprio loco. ff. rem pupilli saluam fore. l. fi.

XCVII.

Filius cui pater interuuos donauit, legitimam vltra donationem habere debet.

Tex. est quod si aliquis pater donauerit filio inter viuos nihilominus debet habere legitimam præter donationē C. de inoffi. test. l. fi. quando §. generaliter. in gl.

XCVIII.

Testes non requiruntur in actibus qui in iudicijs fiunt.

Tex. est ꝙ in actibus qui fiunt in iudicijs non requiruntur testes. C. de test. l. scimus. C. de donatio. l. in donationib.

XCIX.

Capi qui non potest. an possit occidi.

Glo. est, quod iudex potest facere proclamationem si quis capiat talem dabit sibi centum. C. quibus ad libertatē ꝓclamare non licet. l. 2. Sed nunquid si non potest capi potest occidi? duæ leges dicunt quod sic. C. de his qui ad ecclesiā confugiunt, l. 3. & quando licet se sine iud. vind. l. 1.

C.

Subditus non tenetur obedire domino castri, qui sibi castrum vendidit.

Tex. allegatur, quod si Baro vendat castrum subdito, ꝙ subditus non tenetur obedire ei in auth. de defensoribus ciuitatum. §. audient. col. 3. ff. de fideicom. lib. l. inuitus.

CI.

Arbiter potest accipere salarium à partibus.

Te. est, ꝙ arbiter potest recipere salararium à patrib. C. de proximis sacrorum scriniorum. l. in sacris la grāde. §. sed si apud arbitrium. in l. 4. §. si minor. ff. fini. regun.

CII.

Iudex qui non punit reum debita pœna, qua pœna plecti debeat & quid, si puniat non puniendum.

Textu. est, ꝙ si iudex puniat reum, pœna qua non deberet, ꝙ ipse deberet pati pœnam, quam condemnādus pati deberet. C. ad legē Iuliā. de vi publ. l. fi. ꝙ est notādum quia punitur consocius criminis. C. de cōmercijs & mercatorib. l. non solum. in auth. fœni. non solum. §. j. versi. sciente iudice co. 6. Et econtra si puniat non puniendum punit capitaliter. ff. ad l. Iul. repetūdarum. l. punitur in fi.

CIII.

Testis non citati depositio non valet.

Te. est, quod si testis non citatus deponit, non valet eius testimonium. C. de test. l. fi quando extra de testi. c. in nomine domini.

CIIII.

Actiones plures contra vnum agentes, per procuratorem agere debent.

Te. est, ꝙ si plures agunt contra vnū, compelluntur dare procuratorē in auth. de quæst. colla. 6. §. si duo forsan. C. de ꝓcu. l. si caulam. ff. de ædil. edi. l. ꝙ si nolit. §. plures,

CV.

Respublica potest compellere ad operandū validos, qui nihil agunt, & viuunt, alias eos à ciuitate expellere potest.

Tex. est quod homines qui nihil habent & viuunt & nō operantur, & sunt validi. respublica potest eos cōpellere ad operandum. Et si nolunt operari expellantur de ciuitate, in auth. de quæst. §. si vero crimen, alias si vero aliquis voluerit. col. 7.

CVI.

Seruiens non potest aliquem citare sine præcepto iudicis, alias punitur.

Tex. quod seruiens non potest aliquem citare sine præcepto iudicis, & si fecit, punitur in auth. de quæstore. §. si vero aliqui. colla. 7.

CVII.

Appellatio debet insinuari infra duos menses.

Tex. est, quod appellatio debet insinuari infra duos mēses in auth. de ind. §. appellatione. col. 6.

CVIII.

Testandi solennitas quamadmodum est remissa patri testanti inter liberos ita & liberis testantibus inter parentes.

Gl. est, ꝙ sicut est remissa solennitas testādi patri qui restatur inter liberos. Sic econtra est remissa liberis, si testētur inter parentes in auth. de test. imperfec. in. rub. col. 8.

Subditus ratione iurisdictionis tenetur sequi dominū per 30. dies propriis expensis.

CIX.

Te. est, ꝙ subiectus ratione iurisdictionis tenetur sequi dominum per 30. dies expensis proprius. ff. de re mil. l. tā collaterales. §. inautem.

ADDITIO.

Idem refert & sequitur Bar.Chassan.in commen.consuetu. Burgund. nu.3.rub.§.*le vasal est tenu.* in verb.*denombrement.* circa finem. Gabriel Sarayna.

CX.

Appellari potest à grauamine inferendo.

Tex.allegatur,quo à grauaminibus inferēdis quis potest appellare in auth.de colla.§.finautem.coll.10.

ADDITIO.

Adde Gui.papæ decisio.Grationop.536.nu.33.ver.25.quæro vbi dictum.alleg.& l.& in multis.C.de appel.& latius tradit idem Guid.in suo tract.appella.q.26.Grabriel Sarayna.

CXI.

Donatione causa mortis reuocata,donatarius non facit fructus suos.

Te.est,reuocata donatione causa mortis donatarius nō facit fructus suos.ff.de contra tabu.l.cum quis.

CXII.

Mulier secundo nubens debet filio primi matrimonij vltra legitimam tantum relinquere,quantum secundo viro dedit, alias non valet.

Gl.est,quod si mulier contrahat secūdas nuptias filio nato ex primo matrimonio debet dimittere legitimam,& vltra tantum quantum dedit secundo viro,alias non valet in auth.de nup.§.optimè.col.4.

CXIII.

Libellum ineptum proponens ad expensas rei condemnatur.

Tex.est,quod illet qui ineptum libellū dedit,contra aliquem debet ad expensas rei condemnari.C.de episcopis & clericis l.omnes qui .§.si vero.C.de priuilegijs fisci.ll. fin.lib.duodecimo.

CXIIII.

Testimonium familiaris ferre non potest,nisi de his,quæ antequam familiaris esset,gesta sunt.

Domesticus vel familiaris non potest ferre testimoniū .C.de testi.l.2.verum de his quę fuerunt gesta postquam fuit domesticus,sed de his quæ fuerunt gesta antequam esset domesticus sic.ff.de quæstio.l.si eum.

CXV.

Testis vnius dictum an faciat indicium ad torturam.

Tex.est,quod dictū vnius testis nō est sufficiens ad quæstionandum aliquem.ff.de quæstio.l.maritus.gl.tamē est contraria.C.ad l.Iuliam maiesta.l.2.ff.de dote præleg. l. Theopompus.

CXVI.

Possessio alicui sine causæ cognitione non est auferenda.

Tex.est,quod sine causæ cognitione nō est possessio alicui auferēda.C.de iure fisci.l.defensionis facultas.in princip.de bon.vac.l.fi.

CXVII.

Consuetudo quod pro homicidio pœna pecuniaria imponatur, tenet.

Glo.est,quod consuetudo qua cauetur,quod pro homicidio imponatur pena pecuniaria,tenet.ff.de re iudic.l. nec ex præcario.

CXVIII.

Instrumentum non valet,nisi & notarius se subscribat.

Tex.est,quod notarius habet se subscribere in instrumēto.alias non valet,vt C.de conue.fi.debi.l.fi.C.de non nume.pecu.l.in contractibus.

CXIX.

Officialis à principe creatus,quandiu placuerit suæ voluntati,reputatur pro perpetuo.

Tex.allegatur,quod vbi princeps facit aliquem officiarium sic dicendo,quandiu placuerit nostræ voluntati,ꝙ reputatur pro perpetuo.ff.de execu.tu.l.Iurisperitus.de tute.& ratioci.l.vbi finita.in prin.

CXX.

Victus victori sicut in expensis debet condemnari,ita qui detulit iuramentum.

Glo.est,quod sicut victori victus debet in expensis condemnari,sic ille qui detulit iuramentum.C.de reb. cred. & iureiurando.l.generaliter.super verbo alteri.

CXXI.

Filius repetere potest bona sua à patre dilapidata.

Text.est,quod si pater bona filiorum quorum est legitimus administrator dilapidet,quod filij possit petere bona,licet alias non posset.ff.sol.matri.l.si cum dotē.§. hoc autem tempore.gl.ff.quæ in frau.credi.l.pater.

CXXII.

Filius an imputet sibi in legitima quod pro eo pater expendit:

Text. est, quod si pater expendat aliqua pro filio, patre mortuo,alij filii non possunt hoc in legitimam compensare,nisi hoc pater in vita dixerit. ff. de mu. & ho. l.qui originem.§.fin.

CXXIII.

Testis reuelans parti id ꝙ testificatus est,pœna falsi tenetur.

Tex.est,quod si testis reuelet parti id quod deposuit tenetur pœna falsi.ff.de testi.l.qui fal.ff.de fal.l.eos.

CXXIIII.

Iudex debet dare sacerdotem condemnato,vt confiteatur.

Textu.est,quod iudex debet dare sacerdotem condemnato vt confiteatur.C.de episcop. audi.l. Archigeroniæ cum gloss.

CXXV.

Fructus rei vēditæ cum pacto in diem adiectionis,interim ad primum emptorem pertinent.

Tex.est quod si res vendatur cum pacto adiectionis in die,si postea existat adiectio,qua alius plus detulit domino quod fructus interim ad primum emptorem pertinebunt.ff.de iure fisci.l.1.

CXXVI.

Iuramentum veritatis non debet amplius,quam semel præstari,idem de vasallo,qui semel iurauit domino.

Glo.est,quod iuramentum veritatis non debet amplius quam semel præstari.ff.de dam.infe.l.qui bona.§. si quis stipulatus.2.q.j ca.longinquitatem gloss.super ver. veritatis.Idem dicit de vasallo,qui semel iurauit domino suo pro se & suis,vt no.Henricus in c.veritatis.& in auth.iusiurandum.§.& æquius.

CXXVII.

Iudex secularis potest reuocare grauamen appositum ab episcopo.

Tex.sunt,quod iudex secularis grauamē ab episcopo appositum potest reuocare. C. de action.l.4. quomodo & quando d.l.si vt proponis,melius extra de appell.lib.6.c. si à iudice.

CXXVIII.

Debitor si mihi omnia bona obligauit, & ea postea vendat, an ego contra vnum detentorem pro parte tantum agere compellar?

Debitor,qui omnia bona præsentia & futura obligat,& omnia sua bona vendit.Et ego volo agere contra vnum detentorem bonorum,ipse dicit,quod agam contra ipsum pro parte,& contra deteriorem pro aliis, nunquid ad hoc sum compellendus?not.in ff.de iure.fin.l. prima in his.C.communia.de leg secundo.in fin.C.de debi.cui.l.2.lib.vndecimo.Est etiam casus. C. si vnus ex pluribus.l.2.de hoc vide l.prosecutionem.& authen.ibi positam.C.de pig.

CXXIX.

Legata & fideicommissa ex sola existentia sui hæredis valēt licet,se hæreditatis non immisceat.

Leges sunt,quod ex sola existētia sui hæredis valent legata & fideicommissa,licet non se immisceant hæreditati. ff.ad Trebel.l.ita tamen.§.si pater filium. ff.de fideicom. liber.l.cum qua.§.si quis,& est gl. ff.de priui.cre.l.pater. circa prin.

CXXX.

Debitor si cedat bonis & eis quæ vendantur,actiones,quæ debitori competebant,emptori competunt.

Lex est,quod si debitor bonis cesserit, & bona fuerunt vendita,actiones quæ competebant primitus debitori, nunc competunt emptori bonorum.ff.de cu.bo.dan.l.fi. secundum vnam positionem.glo.

CXXXI.

Conueniri quis an possit in loco originis.

Glo.dicit,quod quis non potest conueniri in loco originis.ff.ad munic.l.a sumptio.& in l.sola.C.de muni.& origi.l.1.licet in contrarium sint casus.ff.de ver.sig.l.prouinciales.in auth.vt diffe.iud.lice.ha.§.1.

CXXXII.

Testibus duobus affirmantibus magis creditur,quam decem negantibus.

Glo.dicit,quod magis creditur duobus testibus affirmatiuam asserentibus quam decem negatiuam asserētibus. ff.de arbi.l.diem proferre.§.sed & si.

CXXXIII.

Dotis in causa de plano est procedendum.

Glo.est,quod in causa dotis procedendum est de plano .ff.sol.matr.l.1.& dic vt ibi.

CXXXIIII.

Maritus tenetur alere vxorem indotatam.

Gl.est,quod maritus tenetur alimentare vxorem à qua nullam dotem habuit.l.fi.C.de diuortijs.

CXXXV.

Debitori si iubeam,vt quæ mihi debet,Titio soluat,an Titius contra ipsum agere possit.

Gl.est,quod si ego mando Titio,quod io.quę mihi debet,tibi soluat non propter hoc poterit agere contra ipsum.ff.de noua.l.si debitorem.ff.de solu.l.pen.§.filia.

CXXXVI.

Exceptio non numeratæ dotis potest à marito opponi, nisi bis in instrumentis eam recepisse confessus fuerit.

Gl.est,quod si maritus fuerit confessus in instrumēto dotis se recepisse dotem poterit excipere de nō nu.pec. dota.sed si postea in alio instrumento fuerit confessus,non potest excipere.C.de do.cau.non nume.in l.fi.

CXXXVII.

Seruientes tenentur portare baculum,alias eis non creditur.

Leges sunt,quod seruientes tenentur portarte baculum alias non creditur eis. C. de fabr. l. stigmata. de aquæ duct.pluraliter.§.vniuersos.

CXXXVIII.

Literas pro se probans,videtur & eas contra se probare. Et qua cautela vti possit creditor qui ereditum suum non pōt pbare per testes,nec per confessionē,vt illud cōsequi possit.

Bene debes mihi centum,non possunt probare nec per testes nec per instrumentum,qualiter poteris ea probare?Reditu cautela quod scribam epistolam talem.Noueris ꝙ ego debeo tibi decem,& tu debes mihi centum.nā si tu ex ista scriptura petas decem potero probare ex eadem.quod tu debes mihi centum.nam ex quo probasti pro te literas.& contra te videris pro me probasse,vt est gl.ff.depos.l.Publia.§.Lucius.

CXXXIX.

Emptor qui venditori non denuntiauit de lite mota in causa principali,potest in causa appellationis denuntiare.

Gl.est ꝙ licet emptor in causa principali non denuntiauerit,venditori,ꝙ eum defenderet,potest in causa applationis denuntiare.ff.de euict.l.si rem.§.j.

CXL.

Pater naturalis tantum non tenetur dotare filiā naturalem.

Tex.est,quod licet pater naturalis & legitimus teneatur dotare filiam,non tamen pater naturalis tantum.ff.de lega.3.l.vxorem.§.pater naturalis.

CXLI.

Iudici ordinario suspecto,alius adiungitur,idem a aduocato suspecto.

No.ꝙ iudici ordinario suspecto debet adiungi alius.C. de iudi.l.apertissimi.ita aduocato suspecto debet adiungi alius, vt in authentica.de triente & semisse. §. si quis.

CXLII.

Iudex vti facit litem suam male iudicando, ita notarius male scribendo.

Nota sicut iudex facit litem suam mala indicando.insti. de ob.quæ ex quasi delict.nascun.ff.de iud.l.si filius fami. ff.de obl.quæ ex quasi delict.nas.C.de pact.l.in conscribendo.& ff.si mēsor.fallum modum dixerit.l.fi.C.de magistratibus conueniendis.li.10. Et sic notarium male scribendo,vt no.C.de numerarijs & actuarijs.l. 2.li. 12.

CXLIII.

Arbiter male pronuntiando facit litem suam.

Nota,ꝙ sicut iudex facit litem suam male iudicando,vt dixi,ita,& arbiter mala pronuntiando facit litem suam, no.insti.de obl.quæ ex quasi delic.nas.circa principium. super ver.litem.& est etiam.ff.de pact.l.plures.in fi.

CXLIIII.

Iudex ordinarius licet non possit esse arbiter in causa, quæ coram eo vertitur, potest tamen esse amicabilis compositor, vel arbitrator.

No.quod licet iudex ordinarius non possit esse arbiter in causa quæ coram ipso vertitur.ff.de arbi.l.sed & in seruum.§.si quis iudex tamen amicabilis cōpositor vel arbitrator esse poterit.probatur optimè,vt in d.§.no. & in auth.vt diffe.in §.si vero superver.conuentum.

CXLV.

Debiti mulieris executio in bonis dotalibus fieri non potest.

Not.quod pro debito mulieris non est facienda executio in bonis dotalibus vt not.ff.de bon.dam.l.quicunque legibus in fine.

CXLVI.

Frater non potest fratrem de crimine capitali accusare,idem in agnato:

No.ꝙ sicut frater non potest fratrem accusare,vt C. qui accusare non possunt.l.si magnum.f.de crimine capitali.Sic agnatus agnatum de crimine capitali non poterit accusare,vt no.ff.ad Turp.l.j.§.acculationem.

CXLVII.

Frater fratri vtiliter stipulari potest.

No.quod frater fratri suo vtiliter poterit stipulari,vt no. insti.de stip.seruo.§.alteri,& est additio.

CXLVIII.

Tutor & tutoris filius pupillo stipulari possunt.

Not.ꝙ sicut tutor potest stipulari pupillo, sic etiam filius tutoris vtiliter pupillo poterit stipulari,vt est tex.ff. de admin.tut.l.quoties.2. Responso.

CXLIX.

Criminosus religionem intrans tamen debet puniri.

Nota,quod si aliquis criminosus intret religionem,quo nihilominus debet puniri in auth. de monach.§.si quis igitur.colum.j.

CL.

Crimen potest per instrumentum probari.

Not.quod crimen potest probari per instrumēta, vt no C.ad legem Aquili.l.contra negantes: ff. ad Tur pillian.l. Nesennius.in princip.C.de senten.quæ pro eo quod inter.l.vna.super versi.subtilitatem,& etiam est tex. quorum appellationes non recipiunt.l.2.

CLI.

Controuersiam non facere super re alicui sub pœna promittēs incidit in pœnam,si rem retineat.

Nota,quod si promisit alicui non facere controuersiam super re cum pœna,& volo rem retinere,incido in penā, vt no.ff.de procura.l.non solum. §. si statutus. ff. si pars hæred.pet.l.permittendum.in fi.de lib.homi.exhib.l. 3. §.si vero.ff.de exce.rei iudi.l.fi.§.Lucius,super verbo no uiter.ff.de Carbo. edict. l.j.in prin.ff.de act.rerum amo. l.Pomponius.in fin.

CLII.

Confessoria actione quando agatur ad vsum,& quando actione ex contractu,ex quo vsus habitus est.

Nota, ꝙ vbi agitur per aliquem ad vſum haben dum ꝙ agitur actione ex eo contractu, ex quo habuit vſum, & ſi nunquam habuit poſſeſſionem, tunc agitur cõfeſſoria, vt eſt te. no. cum gl. in l. 3. §. vnde vi. ff. de vi & vi arma.

CLIII.

Alternatio in libello non admittitur? & an poſſit ſic concludi, peto rem, & ſi non tradit, peto intereſſe.

Nota, ꝙ licet alternatio non ſit admittenda in libello, vt eſt te. cum gl. in l. prætor edixit. §. quod aũt prætor cũ cõcor. ff. de eden. Attamẽ põt ſic dici, peto rẽ, & ſi nõ tradit, peto intereſſe vt no. ff. de act. empt. l. 1. in 2. gl. in fin. ſcdæ qõnis. & ff. de verb. obli. l. 2. §. itẽ ſi in facto. circa principiũ. Et ꝙ iſtis eſt caſus. C. loca. in l. cõductores. licet gl. videat notare ꝛrium. ff. de regulis iuris. l. ſi quis ab alio. §. fi.

CLIIII.

Filius famil. rem vendens, eodem modo tenetur, ſicut pater famil. Et ſi de preſenti coram eo executio fieri nequeat, tamẽ fiet, cum bona habuerit.

Not. quod quando filius fam. il. vẽdit. rem eodem modo tenetur ſicut pater fa. ff. de acti. empt. l. tenetur. §. ſi filius fami. attamen ſi non poſſit cõtra eum fieri executio de preſenti, tamen eum bona habebit fiet vt no. ff. de mino. l. 3. §. ſed vltra. & eo. tit. l. quod ſi minor. §. ſi ferus ſuper verbo condemnabitur, & ſoluto matrimonio, l. ſi filio fami.

CLV.

Arbitrium boni viri an poſſit peti à deceptio in dimidia iuſti pretij, an tantum vltra?

No. ꝙ ſi aliquis dr̃ inique arbitrari, & ſic recurritur ad arbitrium boni viri, fit arbitriũ, vltra dimidiam iuſti ptij, vel verius qd̃ iſtud arbitrio iudicis cõmittaẽ, vt no. inſti. de emptio. & vẽditio. §. pretium ſuper verbo diffinierit.

CLVI.

Noxalis actio in priuatis delictis tantum non in publicis locum habet.

No. quod actio noxalis habet locum in priuatis delictis, in publicis autem non habet locum noxæ delictum, vt eſt te. C. de noxa. l. penul.

CLVII.

Cõducẽs equum ad naulum pro decem dietis, ſi eo vtatur pro viginti, pro illis ſoluere tenetur.

Not. quod ſi aliquis conduxit equum ad eundem per decem dietas, & in illis decem dietis fuit per viginti dietas debet ſoluere pro vinginti, vt no. ff. de falc. l. eos, ſup verbo commemorauerit.

CLVIII.

Debitor ſi dicat, do tibi decem corbes bladi in vel ex tali domo mea, propter hoc domus non dicitur obligata, ſecus ſi dixerit ſuper tali domo.

No. quod ſi aliquis dixerit, do tibi decem ſeſtaria bladi in tali domo mea, vel ex tali domo mea, qd̃ propter hoc iſta domus non eſt obligata, vt eſt te. de annu. leg. l. liber. 10. Si autem dixiſſet ſuper tali domo tunc eſt obligata, vt eſt caſus. ff. de leg. 2. l. codicillum. §. inſtituto, & de leg. 3. Paulus. Cellimachus. §. fi.

CLIX.

Debitor qua tutela vti poſſit ad liberãdum ſua pignora à creditore ſine ſolutione pecuniæ debitæ.

Nota cautelam, quod ſi debes creditori tuo pecuniã cũ pignoribus vel hypothecis, & velit hypothecas vel pignus abſq; ſolutione liberare, recipias ab eodem adhuc decẽ, vel viginti, & promittas ſibi ſeu obliges te in inſtrumento, & animo nouandi te ſoluturum nulla mentione facta priorum pignorum, & tunc ipſo iure liberantur, vt eſt caſus. ff. de pigno. act. l. ſolutum. §. nouata. Et pro hoc facit in eo. ti. l. ſi rem alienam. §. ſatisfactum. verſi. generaliter. & ff. de noua. & dele. l. nouatione.

CLX.

Aeſtimatio in dubio facit emptionem.

No. quod in dubio ſi cum fundus æſtimatur, videtur ex cã emptionis vt no. C. de iure do. l. ſi inter. & l. quoties. & ff. eo. l. plerunque. & C. de pact. l. ex conuentione.

CLXI.

Contumax in aliqua parte litis, ſi poſtea in cauſa obtineat an poſſit repetere cauſa contumaciæ ſolutum.

Not. quod vbi duo litigant, & vnus eſt contumax in aliqua parte litis, ſi rõne contumaciæ ſoluat aliqd̃, & poſtmodum ille talis cõtumax obtinuit in cauſa põt repetere illud qd̃ ſoluit rõne contumaciæ vt eſt caſus. ff. de edi. edic. l. cui autem. §. cum redibitur. Tamen cõtrarium eſt verum vt videtur te. ff. de pigno. actio. l. ſi pignoris. §. 1.

CLXII.

Equa vendita videtur & pullus venditus.

No. quod vendita equa videtur pullus vẽditus, vt eſt gl. iuncta cum tex. fami. ercifi. l. cum pater. in prin.

CLXIII.

Fiſcum in quæſitis fraudans ſin quadruplum puniatur, in quærendis vero, in duplum.

No qd̃ ille qui fraudat fiſcum in quæſitis punitur in quadruplum. Ille autem qui fraudat in quærẽdis punit in duplum. no. concordias plurium legum quæ in hoc videtur variare. ff. de pu. vecti. l. ſi multiplicati. circa finem.

CLXIIII.

Actione ex eodem contractu agitur ad rem reſtituendam.

No. quod agit actione ex eodem cõtractu ad rẽ reſtituẽdam. ff. de vſufru. l. quoties. §. ſi colono. & ibi eſt caſus. ff. de cõtrahẽ. emp. l. ſed & Celſus. §. ſi fundus. ff. de act. empt. l. ex empt. §. ſi quis virginẽ. & eo. ti. l. ſi ſterilis. in prin.

CLXV.

Bãni oppoſitio præſtita cautione vel ſatisdatione removetur.

No. quod banni oppoſitio præſtita cautione vel ſatisdatio removetur. If. qui ſatisd. cog. l. ſi fideiuſſor. in fin. ff. de pet. hære. l. diuus. & no. ff. de euic. l. minor. in prin.

CLXVI.

Socius poteſt agere ex iniuria facta in itinere alteri ſocio.

No. quod ex iniuria facta vni ex ſociis itineris alter ſocius poteſt agere vt no. ff. de iniu. l. item apud Labeonem. §. abduxiſſe videtur, & ibi gl.

ADDITIO.

Et an dominus pro iniuria facta ſeruo, vel ſuperior pro iniuria illata ſuo officiali? vide Cui. pap. decilio. Grationo. 567. aliquis verberat.

CLXVII.

Notarius poteſt recipere ſalarium pro originali.

Nota quod notarij poſſunt recipere ſalarium pro originali, & actis, ſeu pro inſtrumento in mundum redacto, vt eſt text. cum gloſſ. C. de prin. agen. in re. l ſi. lib. 12. circa medium.

CLXVIII.

Clericus vxoratus ex contractu qui eum infamare poteſt ſi cõueniat corã iudice ſeculari debet ad eccleſiaſticũ remitti.

No. quod ſi clericus vxoratus conueniat̃ ex aliquo contractu corã iudice ſeculari, ita quod ſi ſnã feratur cõtra ipſum erit infamis, vt actio commo. depo. & ſimilibus, ad eccleſiaſticum iudicem eſt remittendus, cum de talibus iudex ſecularis non poſſit cognoſcere ar. C. de prin. agen. in reb. l. j. ex eo cum dicit ibidem abſurdũ eſt. li. 12.

CLXIX.

Conſulere inuitus quis compellitur.

Not. quod quis inuitus compellitur conſulere, vt no. C. de pro. 11. ſacro. ſcri. l. 2. l. 12.

CLXX.

Eccleſiarum res ſunt in ſpeciali protectione.

Nota. quod res eccleſiarum ſunt in ſpeciali, & ſaluaguardia, & protectione vt eſt tex. C. de ſucce. rerum priuato. l. vniuerſali. 11.

CLXXI.

Præſcriptionis exceptio impedit litis conteſtationem.

Not. quod exceptio præſcriptionis impedit litis conteſtationem. vt C. de ſen. vt. l. ſi. circa. ſi.

CLXXII.

Filius obligatur ex voto patris vouentis eum monaſterio.

No. quod ſi pater vouit filium monaſteriũ intrare, ꝙ ex hoc voto filius obligatur, vt no. C. de agri. & cenſi. l. ne diuitius. li. 11. circa prin. gl. alle. c. monachum. 20. q. 1.

CLXXIII.

Clericus poteſt fructus de præbenda præceptos ad hæredem tranſmittere.

No. quod fructus perceptos de præbẽda poteſt clericus tranſmittere ad hæredem, vt no. C. de anno. ciui. l. j. li. 11. & Bar. in l. diuortio. §. item ſi meſſes. ff. ſolu. mat. in l. defuncto. de vſufruct.

CLXXIIII.

Collecta duobus in locis ſolui non debet. Et maritus eam ſoluere tenetur pro fundo dotali.

No. quod ſi aliquis habet domicilĩũ Tholoſæ. & habeat aliqua bona Caturcij, & indicatur collecta perſonæ pro ſe poſita Caturcij non æſtimatur Tholoſæ, quia tunc pro ea duobus locis ſoluere collectam vt no. C. de mune. & quo lo. l. vna. li. 10. & ibi eſt glo. quod maritus pro dotali prædio debet ſoleuere collectam.

CLXXV.

Iudex nil debet recipere pro decreti interpoſitione.

No. quod pro decreti interpoſitione iudex nil debet recipere vt eſt te. C. de præd. curi. l. ſi in fine. li. 11.

CLXXVI.

Inſtrumentum octo requirit.

Nota. quæ requiruntur in inſtrumento, & dic quod octo quæ not. C. de tribu. l. generaliter. li. 10. & aliqua iſtorum octo numerantur. C. de apo. publ. l. niſi aurum quæ enumerantur plenius in d. l. generaliter.

CLXXVII.

Fiſcus rõne confiſcationis bona recipere pro delictis nequit.

No. ꝙ pro delictis commiſſis ratione confiſcationis fiſcus nõ põt recipere bona, vt no. C. de bo. vacan. l. j. li. 10.

CLXXVIII.

Feudum à vaſallo domino iuramento demonſtratur.

Not. ꝙ vaſallus qui habet feudum pro domino pro quo facit ſibi homagium demonſtrat feudum domino iuramento vt no. C. quando & qui quar. pars lib. 10. l. in exigẽdis. alias. §. j. ſuper verbo iurata fide & in feud. de prohi. feud. aliena. per Federicum. c. Imperialem. §. illud. & hoc facit gloſ. ff. de act. empt. l. Titius la. 2.

CLXXIX.

Bona eius qui metu criminis ſe ſuſpendit non confiſcantur, ſed tantum damnati.

Item not. quod ſi aliqui ſe ſuſpendat metu criminis bona non confiſcantur. Hodie autem bona damnatorum vt not. C. de iure fiſci. l. ſi. in ti. li. 10.

CLXXX.

Conſuetudo dat iuriſdictionem.

Not. ꝙ conſuetudo dat iuriſdictionem vt no. C. de emãci. li. 1. & ſi. & tex. C. de diuer. offi. l. viros. li. 12.

CLXXXI.

Ruſticus equeſter ire non debet, nec expenſa facta in equo ei deleatur.

Not. ꝙ ſi aliquis ruſticus, qui iuit in aliquo loco ad ferendum teſtimonium veniat eques, ꝙ nõ debet ſibi tradi expenſa facta pro equo, vt no. ff. man. l. idẽ. §. idem Labeo.

CLXXXII.

Filio coniugato alimenta denegari poſſunt.

Not. ꝙ coniugato filio poſſunt denegari alimenta. vt. C. de alen. lib. l. ſi.

CLXXXIII.

Statutũ, ꝙ nullus emat victualia vſque ad talẽ horã, valet.

Nota, quod dominus caſtri poteſt facere ſtatutum qd̃ nullus emat victualia vſque ad talem horam, vt not. C. de mundi. l. 2.

CLXXXIIII.

Filius non poteſt accuſare matrem de falſo, eam tam index poteſt ex officio punire.

No. ꝙ filius non poteſt accuſare matrem de falſo, tñ iudex ex officio ſuo poteſt eam punire, vt not. C. de fal. l. j.

CLXXXV.

Executor in alternatiua obligatione quomodo fiat, & in hoc quando liceat.

Nota qualiter fiat executio in alternatiua obligatione, vt ff. de verb. obl. l. eum qui certarum. Vnde licitum eſt ſibi variare, vt d. l. eum. & hoc verum vſquequo conueniatur actione iudicati, Inã poſtquam cõuentus fuerit actione iudicati non poteſt variare ſi vnam rem fuerit cõdemnatus dare. & eſt admonitus, vt dicit gl. ff. de peti. hære. l. item veniunt. §. idem rectè.

CLXXXVI.

Teſtator ſi vxori dotem leget, aliquaq̃ legata faciat & ſubdat, quod vult legata duplicari, an etiam legatum dotis duplicari debeat.

Nota, quod ſi teſtator fecerit plura legata, inter quæ vxori dotem legauerit, poſtmodum dicat, quod vult ꝙ omnia legata duplicentur, non propter hoc videtur voluiſſe quod dos duplicetur, vt eſt tex. ff. de lega. 2. l. Lucius. in magna. §. impuberum.

CLXXXVII.

Fideiuſſor in dubio videtur pro toto debito fideiuſſiſſe.

Nota quod vbi aliquis ſe obligat tanquam fideiuſſor ꝓſumitur quod videtur obligatus pro toto debito, quod debebat vt ff. de fideiuſſ. l. ſi quis pro eo. §. ſi nummos.

CLXXXVIII.

Maritus non poteſt condemnari niſi inquãtum facere poteſt et qd̃ ſi opera ſua poſſit lucrari, an ſibi aliquid remittatur.

Item not. quod maritus non poteſt condemnari niſi inquantum facere põt, vt eſt te. de re iudic. l. maritum. cũ l. ſequẽti. Vnde ſi ſit talis qui poſſit operari, & opere ſuo poſſit victum lucrari, nihil debet ſibi remitti, vt no. ff. ſolu. matrimo. l. ſi maritus.

LXXXIX.

Vaſſallus litem habens cum domino, non debet coram eo, nec eius iudice litigare.

Nota, quod ſi ſit controuerſia inter dominum & ſubditum, iudex domini cognoſcere non debebit, quia graue eſſet ſibi corã domino vel ſubiecto domini litigare, vbi no. ff. de officio præſid. l. ſenatus Et videtur notari in authen. vt hi qui obligatio. per hi. mi. §. vt autem nõ demus ſuper verbo hoſtem.

ADDITIO.

Idem tradit Io. de Arno. in problema. 36. Gab. Saray.

CXC.

Mulier, & minor admittitur ad allegandũ cauſas abſentiæ.

Nota, quod mulier vel minor admittitur ad allegandũ cauſas abſentiæ. vt no. ff. de procur. l. ſeruus quoque. §. publice. in fi. glo.

CXCI.

Fideiuſſor denuntians creditori antequam numeret debitori pecuniam, ꝙ pecuniam ei non tradat, quia is factus eſt non ſoluendo, non tenetur, ſi creditor tradiderit.

Nota, quod ſi ego fideiuſſi pro aliquo, qui debet recipere pecuniam à Titio, ſi antequã Titius numeret ſibi, denuntiaui quod pecuniam nõ tradat, quia forte factus eſt non ſoluendo, ſi poſtmodum numeret, nõ teneo, vt no. ff. de procur. l. Titius. & de fideiu. l. ſi fideiuſſor creditori.

CXCII.

Debitum præſcriptum ſi ſoluam conditione indebiti repetere poſſum.

Nota, ꝙ ſi ego ꝓſcripſi debitum, ſi poſtmodũ ſoluã conditione indebiti repetere potero, vt ff. rẽ ratã haberi. l. ſi.

CXXIII.

Cauſa ſimpliciter commiſſa, non videtur ſententia commiſſa, ſed tantum cauſæ cognitio.

Nota, quod ſi alicui cauſa ſimpliciter ſit commiſſa, non videtur commiſſa ſententia, ſed ſolum cauſæ cognitio, vt no. ff. de procu. l. procuratorem.

CXCIIII.

Delegante mortuo, ſi delegatus in cauſa procedat, an proceſſus valeat?

Nota, ꝙ ſi fuerit aliqua cã delegata, & antequã lis corã iſto delegato cõteſtet̃ delegãs fuerit mortuus, ſi delegatus ignorans procedat in cã, nõ valebit proceſſus, vt not. ff. ſi cer. pe. l. ei' q̃ in pũncia. circa prin. ſup verbo ignoraſſet.

CXCV.

In lebitum ſcienter ſoluens per conditionẽ ſine cauſa repetit.

1 Nota,quod ſi ego ſoluo †debitum ſcienter,licet non poſſim repetere conditione indebiti.l.1.tamen per cõditionem ſine cauſa optimè repetere poſſum,vt no. ff.mand. l.ſi fideiuſſor §.in omnibus.& no.aliquantulum.ff.de cõdi.& demon.l.Titio fundus in Aſiam.

CXCVI.

1 *Deierare etiam pro alterius ſalute non licet.*

1 Not.q̃ non † eſt licitum mihi deierare nec pro ſalute alterius,vt in decre.22.q.2.c.1.& c.ne quis arbitretur.

CXCVII.

1 *Dotis lucrum frater non tenetur conferre, & an ſi de bonis communibus aliqua emat,illa communicare debeat.*

1 Nota,quood ſi vnus de fratribus habentibus bona patris ex dote vxoris ſuæ aliquid acquiſierit,nõ tenetur cõferre,vt eſt te.ff.pro ſocio.l.cũ duob.§. ſi fratres. alias eſt l.per ſe.& in ſeu.de duobus fratribus de nouo beneficio inueſti.c.vno.Et ibi eſt te.quod ſi acquirat aliqua de bonis communibus quod illa non habeat communicare, niſi communi nomine emiſſet.

CXCVIII.

1 *Procurator conſtituens,ſi poſt litem cõteſtatam moriatur,procurator litem finire poterit.*

1 Nota,q̃ ſi procurator conſtitutus ſit per aliquem in aliqua cauſa,ſi lit.conteſt.conſtituens moriatur, nihilominus poterit procurator litem finire, vt not.C.de adminiſtra.tur.l.fi.§.1.ſuper verbo procurator. Tamen ſecus eſſet ſi lis eſſet integra.vt ff.de acq.hære.l.qui ſeruũ.§.quis alicui.inſtit.manda.§.penul.ff.de proba.l.poſt litem.

CXCIX.

1 *Legatarius poteſt ex teſtatoris permiſſione legata propria authoritate recipere.*

1 Nota,quod teſtator †poteſt permittere legatario quod legata propria authoritate recipiat,vt not.ff.de lega.2.l. Titia.§.Lucius.

CC.

1 *Procurator in cauſa criminali principali non admittitur, ſecus in appellatione.*

1 Nota,quod licet in cauſa †criminali non admittatur procurator,vt l.pen.§.ad crimen.ff.de public.iud.Tamen ſi ſit cauſa appellationis optimè poteſt admitti,vt nota.in decre.2.q.6.c.ſi quoniam.

CCI.

1 *Iudex coram quo præſtita fuit cautio de iudicio ſiſti,nõ poteſt amplius recuſari.*

1 No.q̃ ſi fuerit †coram aliquo iudice cautio præſtita de ſiſtendo in iudicio,q̃ non poterit recuſari,vt no.in auth. de exhib.& introdu.§.illud.ſup verbo,cautionis. colla.5.

CCII.

1 *Iudex ante litem conteſtatam debet recuſari,alias non poteſt niſi ex noua cauſa ſuperuenienti.*

1 Nota,† quod licet ante litis conteſtationem quis debeat recuſare iudicem,vt C.de iudi.l.apertiſſimi.tamen ex noua cauſa ſuperuenienti ipſum optimè poſt poterit recuſare,vt no.C.de conſor.eiuſdem li.2.

CCIII.

1 *Proximior qui in cauſa criminali interuenire non debet, ſi interuenerit,& cauſam duxerit,proceſſus tenet.*

1 Nota,q̃ licet proximior non debeat interuenire in cauſa criminali,tamen ſi interuenit & cauſam duxerit bene tenet proceſſus,vt no.C.de adul.l.quamuis.in prin.

CCIIII.

1 *In integrum reſtitutio poteſt opponi per viam exceptionis.*

1 Not. q̃ reſtitutio †in integrũ poteſt opponi per modum exceptionis,vt no ff.de iurei.l.nam & poſtea.§.ſi minor. ff.qui cauſa.maio.l.necnon.§.exemplo.contra quas gl.videtur tex.ff.de excep.l.exceptiones.

CCV.

1 *Maritus ſi iuret mulierem non eſſe eius vxorem,an hoc præiudicet veritati,vel ſi monachus iuret ſe nõ eſſe monachũ.*

1 No.q̃ ſi mulier †detulit iuſiurandũ viro, & ipſe iurauit, quod non erat eius vxor,poſtmodum ſi poſſit apparere de contrario non præiudicat.Et hoc quod dixi in matrimonio non habet locum in cauſa monachationis,ſi monachus iuret ſe non eſſe monachum,& hæc omnia not. ff.de iureiu.l.3.§.1.ſuper verbo agatur.

CCVI.

1 *Donatio quæ ſit benemerito,non requirit inſinuationem,licet quingentos aureos excedat.*

1 No.q̃ licet in † donatione,q̃ excedit ſummã quingẽtorũ aureorũ requiratur inſinuatio,vt C.de do.l.ſancimus.tũ in donatione q̃ ſit bene merito non requiritur,vt no.ff.de dona.l.Aquilius Regulus.& ibi gl.dẽ q̃ licet iudici non poſſit dari quicq̃,tñ ſi ſit bene meritus optima dari poſſit.

CCVII.

1 *Emancipatio neceſſario iudicis,decretum requirit.*

1 Not.q̃ in emancipatione † requiritur decretum de neceſſitate,vt eſt te.C.de offic.præf.l.j.inſti.quibus modis ius patriæ pot.ſolui.§.præterea.C.de emanc.lib.l.3.

CCVIII.

1 *Minor non poteſt conſtituere procuratorem ad negotia ſine authoritate curatoris.*

1 No.q̃ minor,tnõ põt facere ꝓcuratorẽ ad negotia ſine authoritate curatoris,vt ff.rem ra.hab.c.mino.in princ.

CCIX.

1 *Minoris conducentis domum bona quæ in eam infert an ſint tacite obligata pro penſione.*

1 No.q̃ ſi minor conduxit †aliquã domũ,& inferat aliqua bona ibi,q̃ illa tacitè non ſunt obligata,& ſi eſſet maior bñ eſſet obligata tacitè,vt no.ff. de pac.l. itẽ cõuẽtiones.

CCX.

1 *Filius an poſſit petere in quacunque parte minima legitimam ſuam vel partem ſibi debitam.*

1 Not.q̃ ſi filius † petat quartam partem in quacunq; parte minima nõ debet audiri,vt C.qñ & quib.quarta pars in bon.decurio.debe.l.iuncta.circa prin.& C.ad leg.Fal.l.2. Licet contrarium videatur notari in l.fi.e. ti. circa prin.

CCXI.

1 *Sponſus ſi tenet ſponſam in domo ſua fructus dotis lucratur.*

1 Nota,q̃ ſi ſponſus † teneat ſponſam in domo ſua,q̃ lucratur fructus dotis,q̃ no.C.de dotis promiſ.l.1. licet contrarium notetur.ff. de iure do.l.dotis fructus.

CCXII.

1 *Pater poteſt filiũ exhæredare.quæ non vult nubere digno, quã pater elegit.*

1 Nota,q̃ ſi filia † nolit cõtrahere cum illo, quem ſibi pater elegit,dum tamen ſit dignus ea,pater poteſt iuſtè eã exhæredare,vt no.ff.de ſpon.l.ſed hæc quod patris.

CCXIII.

1 *Statutum quod ſi quis intrauerit alterius vineam,certũ quid ſoluat,poteſt à municipibus fieri.*

1 Nota,q̃ municipes poſſunt facere ſtatutum,vt quicunq; intrauerit vineam vel aliquid fecerit ſimile ſoluat decẽ vt inſti.de iure nat.gen.& ciui.ver.ius autem.ſuper verbo,vſu.& ff.de ca.dimin.l.tutelas.C.de noxa.l.2.ff.de priuilg.cred.Antiochenſium. ff.de re.iur.l.nec ex prætorio.

CCXIIII.

1 *Iudex poteſt dare ex officio curatorẽ bonis illius, quem videt bona dilapidare.*

1 No.q̃ iudex † ex officio ſuo poteſt dare curatorem bonis alcui,ſi videat eum bona diſſipare, poſito q̃ ab aliquo non petatur vt no.ff.de cura.bo.dan.l.2.circa prin.

CCXV.

1 *Debitor cedens bonis non liberatur, quando doloſè factum eſt non ſoluendo.*

1 No.q̃ debitor † qui doloſe bona alienauit,& ſic factus eſt nõ ſoluendo,nõ liberat cedẽdo bonis,vt ff.q̃ in fraud.cre. l.ſi.in auth.de fideiuſ.§.res.ſuper verbo creditur. col.1.

CCXVI.

1 *Actiones duæ in libello ſimul proponi non poſſunt, niſi actor ſit incertus ex facto rei.*

1 No.q̃ in libello nõ põt duæ actiones ſiꝑponi,vt no.ff. de tribu.l.q̃ in hæredẽ.§.eligere.tñ ſi actor ſit incertus ex facto rei põt duo ſiꝑponere,ꝓteſtando q̃ ex vna illarũ duarũ vult ius ſuũ cõſequi,vt ff.quorũ.le.l.1.§.qua actio.

Negatiua

CCXVII.

1 *Negatiua qualiter probetur.*

1 No.optimam gloſ.qualiter † negatiua probetur.ff.de iure priua.l.& hæc interdictio in fi. magnæ gl.in auth.de hæred. & fal. §. ſi vero abſunt. ſuper verbo hęrede. & C.de teſt.l.non codicillum.& melius in c.bene.in magna.ext. de elect.in gloſſ.

CCXVIII.

1 *Filius nõ legitimatur per ſubſequens matrimonium contractũ cum ea quam viuente vxore,carnaliter quis cognouit.*

1 No. gloſ. q̃ ſi aliquis dum haberet vxorem habuit rem cum aliqua muliere,ex qua filium procreauit, poſtmodum vxore ſua mortua contrahat cum matre iſtius filij, non propter hoc iſte filius eſt legitimus per matrimonium ſubſequens,vt not.inſtitut.de nup.§.fin.ſuper verbo interdictum.

CCXIX.

1 *Filius præteritus poteſt teſtamentum patris nullum dicere, alias non.*

1 No. q̃ ſi filius † ſit præteritus poteſt teſtamentum patris dicere nullum,alias non,vt no.C.de inof.teſt.l.ſi filius.

CCXX.

1 *Pater rogatus hæreditatẽ filio reſtituere poteſt quartam retinere, ſicut quilibet extraneus.*

1 Not.quod ſi † pater eſt rogatus reſtituere hæreditatem filio, quod pater poteſt retinere quartam ſicut quilibet extraneus,vt eſt tex.C.ad treb.l.iubemus.in 3.dicto.

CCXXI.

1 *Iudex vel arbiter non poſſunt eſſe teſtes de his, quæ acta ſunt coram eis.*

1 Not. q̃ iudex † vel arbiter non poſſunt eſſe teſtes de his, quæ acta ſunt coram eis,vt not.C.de arbit.l.2.§.ſinautem ſcriptura.

CCXXII.

1 *Aduocatus non eſt dandus in crimine notorio.*

1 Nota,quod in crimine † notorio non eſt dandus aduocatus accuſato,vt eſt tex.C.de defen.ciui.l.per omnis.

CCXXIII.

1 *Fideiuſſor poteſt primo conueniri ſi principalis ſoluendo non ſit.*

1 Not.quod fideiuſ. † non debet conueniri antequam principalis, ſi tamẽ principalis ſit nõ ſoluendo,poteſt primo fideiuſſ.conueniri,vt no.ff.de verb.ob.l.in dotem.ff.ſi certum petatur.l.fi.C.de fideiuſ.authen. præſente,& ibi per Bartolum.

CCXXIIII.

1 *Emptor promittens in fundo empto domum non facere,ſub pœna,ſi eum alienet,& emptor ſecundus in eo domum faciat, an primus emptor teneatur?*

1 No.q̃ ſi ego emi rem † vt puta fundum, & promiſi quòd non facerem ibi domum ſub pœna,quod ſi poſtmodum fundum vendo,& emptor domum faciat,ego nõ teneor, nec etiam emptor,vt no.ff.de alienatione iudicij mutandi cauſa facta.in l.3.§.opus.

CCXXV.

1 *Donatio propter nuptias, quæ excedit ſummam quingentorũ aureorum inſinuationem requirit.*

1 No.q̃ in donatione † propter nuptias quæ excedit ſummam quingentorum aureorum requiritur inſinuatio,vt eſt tex.C.de don.ante nuptias.l.fi.circa finem.

CCXXVI.

1 *Debitum certa die ſi quis ante diem petat, duplicãtur debitori induciæ,& ſi debitum ſub conditione petatur.*

1 No.q̃ † ſicut quando debebam tibi certa die pecuniam,ſi ante petam,duplicatur induciæ, ita etiam ſi debeam ſub conditione duplicantur induciæ,ſi ante petam,vt no.ff.ſi certum petatur in l.ſi pecuniam.in fin.& .ff.de pign.l.grege.§.ſub conditione.

CCXXVII.

1 *Fideiuſſor ex pluribus conuentus à creditore poteſt opponere, quod agatur primo contra alium fideiuſſorem,qui à debitore habuit pecuniam.*

1 No.quod ſi duo † fideiuſſerunt pro aliquo recipienti pecunias mutuo, ſi poſtmodum iſte principalis mittat pecuniam vni fideiuſſori,ſi creditor agat contra illum, qui pecuniam non habuit, quia forte principalis debitor non erat præſens,poteſt opponere quod agat cõtra illum,qui habuit pecuniam,vt notat.ff.commod.l.quæritur. ſuper verbo abſolui.Et eſt gl.additionalis.

CCXXVIII.

1 *Fiſcus an habeat tacitas hypothecas in bonis delinquentis?*

1 Not. quòd fiſcus † habet tacitas hypothecas in bonis delinquentis.vt videtur notabilis gloſſ. ff. de pactis. l. reſcriptum circa princip.ſuper verbo hypothecas,licet cõtrarium notet gloſſ. quę communiter reprobatur. C.de fiſc.cre.l.vna.

CCXXIX.

1 *Proceſſus factus cum non vero procuratore, quem iudex pronuntiauerit eſſe procuratorem.non valet.*

1 Not.quod ſi † ego agam contra aliquem, & quidam qui non erat procurator compareat pro ipſo, & ego excipiam quod ipſe non habeat mandatum, ſi iudex pronuntiet ipſum fore procuratorem, quum reuera non erat,proceſſus factus cum eo non valet,vt videtur tex.ff. quod cum falſo tutore authore fit.l.1.§. idẽ Pomponius. alias eſt per ſe.

CCXXX

1 *Pater ſi permittat filio donare cauſa mortis,tamẽ ſi donet patri,vel ſeruo patris,non valet.*

1 Nota quòd ſi pater † permittat filio donare cauſa mortis, tamen ſi donet patri vel ſeruo ipſius patris, non valet,vt nõ.ff.de act.tut.l.1.

CCXXXI.

2 *Impedimentum eius,qui citatus in iudicium non venit,vt probatur iuramento.*

1 Not. quod ſi ſum citatus † coram aliquo iudice, & fortè ſum impeditus vi fluminis vel tempeſtatis,vel aliqua iuſta cauſa,& nõ poſſum hæc probare, debet credi ſuo proprio iuramento, vt eſt text.de excuſa.tuto.l.ſcire oportet.§.cum quis.

ADDITIO.

Idem notat Ioan.de Arno.in problema.38.

CCXXXII.

1 *Delinquens non eſt ab eccleſia extrahendus,niſi pro certis criminibus.*

1 Nota q̃ delinquens † pro quocunque delicto non debet extrahi ab eccleſia, niſi pro certis criminib. vt not.C.de his qui ad eccl.confug.l.3.licet cõtrarium not.quod imo pro quocunque,vt in auth.de mandat.princ.§.neque autem homicidas.

CCXXXIII.

1 *Teſtamentum ſecundum faciens nulla facta de primo mentione,tamen legata in primo facta videntur reuocata.*

1 No.q̃ ſi aliquis † facit ſecundum teſtamẽtum,in quo nullam mentionem facit de primo, quod nihilominus legata facta in primo videtur reuocata,vt.ff. ſi cui pluſquam. per l.Falc.l.3.§.ſi legatus.

CCXXXIIII.

1 *Executor non habet neceſſe tenere computum de bonis diſtributis.*

1 Nota,q̃ † executor non habet neceſſe tenere rationem de diſtributis bonis,vt eſt tex.ſi cui plus quam per legẽ Falc. l.diuus.

CCXXXV.

1 *Conſuetudo ciuitatis debet ſeruari in caſtris, & in locis circumuicinis.*

1 Nota,q̃ conſuetudo † ciuitatis debet ſeruari in caſtris,& locis circumuicinis,vt.ff.de poſth.l.ex ea.& eſt tex.cum gl. in authẽ.quibus modis natur.effic.ſui.§.ſi quis igitur colum.7.

CCXXXVI.

CCXXXVI.

1 *Ius reuocandi domum, an competat patri, qui parisios iuit visum filium studentem?*

1 Nota, quod si aliquis † habet filium studentem Parisijs, & iuerit causa visitandi filium, & aliquis ibi conueniat eum, quia patria est communis, sicut Roma, habet ius reuocandi domum, vt nota. ff. de iudic. lege prima, in fin. gloss.

CCXXXVII.

1 *Citatus ad locum sibi periculosum comparere non tenetur.*

1 No. quòd si aliquis fecit me citari coram delegato principis, & locus vbi debeo comparere est periculosus mihi, quia fortè in illo loco tute venire non audeo, propter inimicos meos, coram eo non debeo comparere, vt not. ff. ex quibus cau. l. 3. in fi. ff. ad Tut. l. de ætate, vbi est similis gl. pro quo facit. ff. de lega. l. sciendum. §. si excusatio. & extra de rescriptis. c. statutis. li. 6. & extra vt lit. contest. c. ad sedem.

CCXXXVIII.

1 *Decima bladi & agnorum debetur sacerdoti, eam tamen infra decem dies accipere non tenetur.*

1 Nota, ℣ de iure † ciuili decima bladi & agnorũ debetur, nec sacerdos tenetur recipere agnum pro decima infra decem dies, vt not. ff. de verb. oblig. l. stipulatio ista. §. inter certam.

CCXXXIX.

1 *Filius de bonis patris vltra legitimam aliquando alia bona habet.*

Not. gl. in § quãobrem, alias est ver. in auth. de test, & ea q̃ parit, col. 4. Quod † filius habet de bonis paternis vltra legitimam, & vltra velle patris. Sed illa sequitur in casu speciali. Et sic est idem totum in cõtrarium, in aut. de defen. ciuita. §. iudiciorum. colla. 3.

CCXL.

1 *Victor litis quando victo condemnetur in expensis.*

1 Victor litis † condemnatur victo in expensis. Sed regulare est contra in l. properãdum. §. finautem. C. de iudi. Sed quando quilibet actor est, vel reus in culpa litis, est neuter condemnandus in expensis.

CCXLI.

1 *Falsi crimen est crimen capitale.*

1 Text. est, quod crimen falsi est crimen capitale. l. 1. ff. de public. iudic.

CCXLII.

1 *Pupillus si sine hærede decedat, tutor, non fiscus succedit.*

1 Nota, ℣ si pupillus † decedat sine hærede, quòd tutor succedit tanquam proximior, & non fiscus, vt no. ff. de reg. iur. l. quo tut. circa finem.

CCXLIII.

1 *Totum peti potest, quando obligatus ad rem, partem tantum soluit.*

1 Casus est, ℣ licet sis mihi obligatus ad rem & partem mihi soluis, quod adhuc in libello possem totum petere. ff. de solu. in. l. stipul. in fine.

CCXLIIII.

1 *Furem capere quis propria authoritate potest.*

1 Gloss. est, quòd quis † authoritate propria furem capere potest. ff. de furtis. l. interdictum. §. qui furem.

CCXLV.

1 *Clericus in enormibus potest à seculari iudice puniri in bonis, secus in persona.*

1 Gloss. est, quòd clericus † in enormi delicto potest puniri per iudicem secularem, & hoc in bonis. in persona autem sua ab episcopo puniendus est. C. de episcop. audien. l. addictos.

CCXLVI.

1 *Filius patrem ad iram prouocans est exhæredandus,*

1 Gloss. est, quod si filius † prouocat patrem ad iram est exhæredandus. instit. de adoptio. §. naturaliter, quod est notandum.

CCXLVII.

1 *Accusans sibi proximum agnatum, ei ab intestato potest succedere.*

1 Casus est, quod si accuso † aliquẽ de genere meo cui sum proximior, ab intestato possum succedere. ff. vnde cognatio. l. cognatis.

CCXLVIII.

1 *Eleemosyna à robustis non est mendicanda.*

Gl. est, ℣ homines robusti non debent petere eleemosynam ne debilibus panem auferant. C. de men. vali. l. 1. lib. 10. Bal. in rub. lib. 6. gl. alleg. cum concordan. C. de quæst. circa princ & 5. q. 5. c. non omnes. 80. dist. c. 1. Vnde dicit ipsa gl. super Matthæo. iustus feceris si iniuste petentem correxeris, quam si ei dederis.

CCXLIX.

1 *Infirmitas à mendicantibus non est simulanda.*

Nota contra illos, qui ponunt herbam in pedibus, & tybijs, vt appareant infirmi. C. de meta. li. 12. l. 1. in gl.

CCL.

1 *Electionem alij dans, videtur ipse eligere.*

1 Gl. est, quòd si do † electionem, vt ipse eligat, perinde est ac si ego elegissem. C. de iudi. l. apertissimi. in fi.

CCLI.

1 *Seruientis simplici assertioni de citatione facta statur.*

1 Nota casum. c. parati. extra de appel. quòd simplici † assertioni seruientis statur, si dicat quod ipse citauit talem, quod est speciale.

CCLII.

1 *Dos data in praua pecunia debet reddi in bona.*

1 Casus est, quòd dos † data in praua pecunia non debet reddi per maritum soluto matrimonio in praua, imo in bona, vt no. ff. de in diem. l. res. & ext. de sent. c. olim. in glos. & est casus in glo.

CCLIII.

1 *Aduocatus cui à parte non satisfit de salario suo, potest eam dimittere, & esse cum aduersario suo.*

1 Gloss. est, ℣ si aduocatus † vnius partis nõ sit satisfactus de salario suo, quod possit dimittere partem, & esse cum aduersario suo. C. de aduo. fis. l. fi. circa fi.

CCLIIII.

1 *Seruientes & proxenetæ, antequã officium ingrediantur teneãtur satisfacere rem publicam saluam fore.*

1 Casus est, quod seruientes † & proxenetæ antequam ad tale officium accedant teneantur dare fideiussores, & satisfacere rem publicã saluam fore, vt C. de proxenetis. l. proxenetæ. li. 11.

CCLV.

1 *Ciuitatis res debent diuidi æqualiter inter pauperes & diuites.*

1 Gl. est, quòd res † ciuitatis debent diuidi, & tantum debet habere pauper sicut diues, & econtra. ff. finium regun. l. de meo. in prima glossa.

CCLVI.

1 *Seruienti arma auferre alicui volenti resistens capitaliter punitur.*

1 Not. quod si aliquis † seruiens vult auferre arma, sibi resistens debet puniri capitaliter, vt C. de his qui ad eccl. cõfu. l. 3. circa. fin. ar. C. vt licet sine iudi. l. opprimendorum.

CCLVII.

1 *Agere & conueniri quando vnus tantum de consulibus possit.*

1 Gl. est ℣ vnus † de consulibus possit agere & cõueniri. C. si vnus ex pluri. in l. §. fi. gl. tamen illa cõtrarib. C. de decurio. l. procurator. li. 10. Sed dic ℣ alijs absentibus vnus potest agere, alijs autem præsentibus non pro concord. est. gloss. in simili. C. de consor. eiusdem. lib. l. fi. super verbo potest.

CCLVIII.

1 *Filius si ab aliquo hæres instituatur testator potest prohibere, quod eius pater in eis bonis nullam habeat legitimam.*

Alleg

1 Alleg. gl. quod si filius † instituatur per aliquem quod ille potest prohibere, & patrem omnino priuare, quod ex illis bonis non habet legitimam suam, quod notãdum, vt in auth. ut liceat matri & auiæ. col. 8. in prin. super verbo præcipiunt. in fin. magnæ gloss.

CCLIX.

1 *Officialis regius non debet hospitari in domo priuati, sed regis.*

1 Text. cum gloss. quòd † officiarius regius vel principis nõ debet venire seu hospitare in domo alicuius priuati, sed vbi est domus regis. C. de officio rect. prouinciæ. l. fin. & est ratio vt melius ædificia regia faciant reparare, vt ibi dicit text.

CCLX.

1 *Minor in causa criminali testificari potest, quando aliter delictum probare non potest, licet de calumnia iuuare non possit.*

1 Tex. allegatur cum gl. ℣ minor † possit ferre testimoniũ in cã criminali si aliter probari non possit, licet de calumnia iurare non possit. C. de hæred. instit. l. quoniam. in fi. & ita not. gl. C. de eden. l. 2. super verbo, exhiberi.

CCLXI.

1 *Procurator primus qua cautela per constitutionem secundi reuocari possit vt acta cum eo non valeant.*

1 Not. bonam cautelam constituendo † procuratorem in iudicio si constituas alium nõ faciendo mentionem de primo, primus erit tacitè reuocatus, ita ℣ iste secundus si cõpareat semel in illa causa tãtum, & postea compareat primus vsque ad sententiam non valebunt acta per ipsum facta, vt est tex. ff. de procurat. l. si quis cum procuratorem.

Singularia domini Amanelli de Claris Aquis
legum excellentissimi doctoris
expliciunt.

SINGVLARIA
DOCT. IOANNIS DE ARNONO,
IN VTROQVE IVRE MEMORATV DIGNA,
& in regno Neapolitano satis accommodata, Additionibus nunc primum Illustrata.

I.

1 *Confessio erronea reuocatur etiam ex interuallo, si de errore doceatur, nisi in iudicio temere fiat, quia sine erroris probatione reuocatur.*

1 CONFESSIO erronea † reuocatur etiam ex interuallo dum tñ doceatur de errore. Sed hoc non habet locum quãdo illa confessio fuit facta in iudicio ex abrupto, & absq; deliberatione, quia põt reuocari, etiã aliter non docto de errore. sing. est dictum Dominic. de S. Gem. in c. sciendum. 29. dist. refert & sequitur do. Fel. in procem. Decr. super gl. 1. in prin. quod dicit esse notãdum ad materiam. l. non fatetur. ff. de conf. & c. fi. ext. eo. tit. & ne tradas hoc obliuioni, quia tibi poterit quotidie inseruire in actu practico, maximè in istis personis verbosis & loquacib. atq; leuib. qui nulla præmissa deliberatione cõfitẽtur multa ex errore, nam postea etiã ex interuallo absq; probatione erroris poterunt illam confessionem reuocare.

II.

1 *Positionem negans, vel ita ei obscure respondens, vt inde veritas haberi nõ possit, an parificetur quo ad pœnã incurrẽdã?*

2 *Testis obscurus æquiparatur tacenti verum.*

3 *Positioni obscure respondens excusatur à pœna.*

TV habes in regno regiam nouellã Pragmaticã octauam in ordine, incipit quinta die, per quam principales tenentur respondere positionibus & negantes illas, de quibus verisimiliter notitiã habere possunt, vt in exemplis ibi positis, tenentur ad pœnam de qua ibi. Pone ℣ tip. si principales non negauerunt, tamẽ obscure adeo deposuerunt, vt ex eorum responsione non posset veritas ipsa haberi. Quæritur nunquid per talem responsionem obscuram incurrunt adhuc pœnam de qua ibi, ac si positionem ipsam negassent? Dicas quod sic, propter dictũ Bar. in l. ea. ff. de contrah. empt. vbi testem † obscurum æquiparat tacenti verum. Nam respondere obscure, & nihil respondere sunt paria, vt est tex. in l. de ætate. §. nihil interest, & ibi Bar. ff. de interrogat. actio. Spe. de te. §. 3. ver. qd ergo. Hoc intellige qñ † politio fuisset clara, sed si obscura tunc excusaretur respondens obscure, adeo ℣ hoc probato põt etiam ex interuallo responsionem reuocare, ita Dominic. de S. Gemin. in §. alias. 25. dist. quod nota ad dictam pragmaticam.

III.

1 *Casse viuere an dicatur mulier, quæ secundo nubit, quo ad cõsequendũ legatũ sibi à primo viro factum, si casse vixerit?*

CONsueuerũt mariti morientes facere nõnulla legata suis vxorib. si caste vixerint viris mortuis, & vix ecclesiasticę traditis sepulturæ, statim vxores ipsæ cũ dicto Apostoli nubunt in domino, quæ sic nuptæ petũt legata ab hærede, hæres objicit, ℣ ipsæ nõ seruarunt voluntatẽ testatoris, videlicet, si caste vixerint, replicãt mulieres dicentes se caste viuere cum nupserint, vt per Bar. in l. mulier. §. cum proponeretur. ff. ad Treb. dicentem, ℣ mulier non desinit caste viuere, si secundo nubat per c. Nicena. 31. di. Dic ℣ hæres † debet obtinere & nõ mulieres, ita Pet. de Anc. Io. de Imo. mordentes Bar. in c. quod à te. de cler. cõiug. quia ſm eos repugnat cõis vsus loquendi, per quẽ non videntur caste viuere, si nubant. Et ideo infero ex his non esse necessaria illa verba, quæ quotidie solent apponi in testamento, si caste vixerit & vidualem lectũ seruauerit. Sed sufficerent ad excludẽdam illam legato, si nubit, sola illa verba, si caste vixerint, per supradicta, quod nota in practica.

1 *Blasphemi pœna quæ sit?*

2 *Blasphemans, maledictus sit Deus, vel, al dispetto de Dio, an debeat puniri pœna blasphemiæ?*

3 *Blasphemia non est omnis contumeliæ, sed maledictio.*

NOn intendo per id, ℣ dicam nunc inuitare nephandissimũ scelestũ, & blasphemũ ad Deũ, & beatã Virginẽ, & Sanctos blasphemandũ, cum optem mille tibi linguas, si haberes potius maliloquas mutilari, quã te ad illorum blasphemias inuitare, sed protestor me hoc dicturũ contra nonnullos miseros iudices, qui sitientes potius sanguinem humanum & affectantes videri iusti, cum nõ sint, vltra modũ sæuiũt in subditos, & multos vidi hmõi dieb. meis. Tu habes pẽnã mutilationis lingue pp blasphemiã Dei, & beatæ virginis per constitutionẽ, blasphamãtes, sub rubrica de blasphemantibus Deum, & virginem Mariam, quæ pœna extenditur etiã ad blasphemãtes Sanctos, per

ctos,p alias moderniores pragmaticas in regno,omittamus pœnã vltimi supplicij de iure authenticorum, vt in
1 auth.vt non luxurien. cõtra natu. & aliã inductũ de iure
2 canonico,vt c.statuimus,exr.de maled.Pone,q̃ tu scelestus maliloqua lingua in hoc prorupisti, Maledictus sit Deus,vel,al dispetto de Dio.nunquid pp hoc debeat tibi lingua mutilari?Quilibet diceret q̃ sic,per c.1.ex.de mal. In contrariũ est veritas.Nã ex cõi vsu loquendi, ista sunt verba potius iniuriosa,q̃ maledictio,per l.quoties.§.si qs nomen.ff.de hered. inst. ẽm intellectũ glos.& ita in dicta cõstitutione,& pragmaticis,quæ sunt statuta,non oĩs cõ
3 tumelia est blasphemia,sed maledictio.istud est elegans cõsiliũ Bal.inci.in nomine dñi.An dicatur maledicere.refert & sequit Fel.in prooemio decreta.nu.11.vers. ad idẽ elegans.consi. Et sic poteris euadere amicum tuũ,ne sibi lingua mutileatur,sed poterit aliter extra ordinem puniri.

V.

1 *Præsens non dicitur,qui non intelligit,nec ex præsentia præsumitur intelligentia,nisi probetur.*

VOlo tibi tradere vnã doctrinam elegantẽ & singularẽ,per quã magnum tibi poteris honorẽ,& commodum cõparare. Tu scis,q̃ in regno,vt plurimum viuitur iure Longobardo,& mulieres sic viuentes non poterunt contrahere absq; præsentia mũdualdorũ. Pone q̃ cõtrahunt,& dr in instrumento.talis mulier iure Lõgobardo viuẽs,promisit hoc Sempronio,p̃sente tali mundualdo, quæro abs te,nunquid per hæc verba,præsente tali mundualdo,importetur, q̃ ipse mundualdus intellexerit qđ promiserit mulier.nã alias non valeret,q̃ fecit?Tu dicerес q̃ sic, nã verbũ præsens inducit sensum & intellectũ, per legẽ,diem proferre,§.corã.ff.de arbit.vbi idem tenet Bar.& idẽ Bar.in l.hæredes palã.ff.de testamẽ.& Bal.in l.
1 1.de erro.aduo.pp gl.ibi,in vers.præsentibus.& Bald.in l. si non speciali.post princ.C.de testa.& Bar.& Imo.in ca. super eo.de testi.cog.per illũ tex.in vers.qui interfuerũt. Tũ in contrarium est veritas,dictũ est Gem.in c.in patris
1 2.q.1.vbi dixit,q̃ si statutũ requirit præsentiã oportet p̃bari quod præsens intellexerit.Et ideo dixit Bal.in l.2.§. voluntate.ff.sol.mat.& in l.si fine.in 2.q.C.ad Velleia.& in l.fi.§.necessitate.C. de bonis quæ liberis, q̃ vbi quis vult probare aliquẽ consensisse actui,nõ sufficit q̃ probet eũ interfuisse,quia potuisset esse præsens,& tñ non intellexerit,quid ageretur, & lex Longobarda & cõstitutiones de mũdualdis loquentes sunt stricti iuris, & possunt adapta ri ad statutum, vide in repertorio And.de Hernia,in constitutionibus Regni,in ver. Velleiani.in fi.ergo de eis iudicatur,vt de statutis.Et ideo facias apponi in instrumento præsente tali Mundualdo & intelligente, & prædictis consensum,& authoritatem præstante.quod no.

VI.

1 *Positiones & articuli post lapsum terminum ad probandũ statutum de nouo emergentes,an debeant admitti?*

SVpra in secũdo singulari in ordine fuit allegata ad aliũ effectum responsoria nouella pragmatica inci.Quinta die.per quã tu habes,q̃ infra certũ terminum,de quo ibi debent fieri positiones hinc inde per vtrãque partẽ. Ego
1 quæro abs te,nunquid põt lapsum dicti termini si emergãt nouæ positiones,& articuli debeãt adhuc admitti?Tu diceres quod non per tex.dictæ pragmaticæ,in cõtrariũ est veritas,dictum est Domi.de S.Gem.in prooem.Decr. quem ibi refert & sequitur d.Fely.in fi.vlt.col.quod not. ad intellectum dictæ pragmaticæ.

VII.

1 *Positiones quæ dicantur simplices,& non captiosæ?*

VOlo tibi commentare adhuc, supradictã responsoriã pragmaticã.Quinta die.in qua dr, q̃ positiones debẽt
1 esse simplices,& non captiosæ,ego quæro abs te, de illo verbo,simplices.Respondeo.i. sine ambiguitate,vel obscuritate,dictũ est Lud.Rom.in l.1.§. si quis simpliciter. in 1.col.ff.de verb.obl.vbi alleg.tex.in c.1. in ver.simpliciter.ext.de summa trin.& fide catho.reputans istam inuestigationem esse vtilem propter statuta quæ dicunt,vpositionibus respondeatur simpliciter,& in loco statuti no.ad dictam pragmaticam.

VIII.

1 *Iudex statuta loci seruare iurans,an sit periurus,si dicta statuta ex aliqua causa transgrediatur & superior adiri nõ possit,& periculum sit in mora?*
2 *Minores magistratus,& potestates terrarũ non possunt transgredi leges vel statuta propter emergentiam casuum quãdo iurauerunt præcise seruare statuta.*

TV habes constitutionem regni,puritatẽ, sub rubrica de sacram.præstan.Baiulis & Camerarijs, q̃ Camerarij & Baiuli,quorũ loco sunt isti dñi, & barones,& eorũ officiales nostri tpis,debent iurare se iudicaturos in Regno,ẽm constitutionẽ regni,& earum defectu ẽm cõsuetudines approbatas, ac demũ ẽm iura cõia Longobarda,
1 videlicet, & cõia.modo dicti iudices transgressi sunt dicta iura ex aliqua causa, quero abs te,nunquid propterea sint periuri?Tu diceres q̃ sic,per illũ text.In contrarium est veritas.dictum est Bal.in l.quod ergo.§.pena grauior. ff.de his qui not.infamia,pp originale & sing. dictũ Inn. in c.1.de const.qđ not.tu quis vis esse iudex, vel assessor. Et intellige hoc procedere qñ superior non posset adiri, & periculum esset in mora, per id quod dixit sing.Inno. in c.venerabilẽ.de elect.vbi dixit, qđ etiam iuramento licito potest quis contrauenire propria authoritate immi
1 nente necessitate ineuitabili , & sequuntur doctor. ibi.& Bal.in l.nõ dubium.C.de leg.Secundo quòd illa causa pp quam transgrediuntur dicta iura exprimatur ẽm Lud.de Roma.in cons.383.inci.dubitatur 1.in pen.col.alleg.Old. in cons.287.ẽm eum.Nam istis concurrẽtib. possent iura prædicta transgredi,alias non,propter dictum Bal. in au-
2 then.hodie.C.de iud.dicẽtis minores magistratus & potestates terrarum nõ posse trasgredi leges vel statuta pp emergentiam casuum,cum iurent præcise statuta , ideo debent ea tenaciter obseruare, nec ab eorum forma recedere,quod nota,ad excusationem iudicum & assessorum in syndicatu.

IX.

1 *Bannitum notorium ignoranter receptans ratione suæ ignorantiæ non excusatur à pœna.*

MVltæ sunt prouisiones pœnales.in Regno contra receptatores bannitorum, modo tu receptasti aliquẽ
1 notorie bannitũ.Et vocatus ad pœnã soluẽdã excipis de ignorantia dicti banni. Et petis deferre tibi iuramẽtũ ad tuam innocentiam probandam, afferens ignorãtiã posse proprio iuramento probari.Quero abs te nunquid sis audiendus.Tu diceres quòd sic, pp gl. ordinariam.in regula præsumitur.de regul.iur.in 6.& tex.cum ibi alleg.in c. fi.qui matri.accus.poss.In contrarium est veritas, dictum est notab.Bar.in l.omnes.il 2.C.de agricol.& censi. li.11.vbi dicit q̃ receptans ignoranter illum qui notorie est bannitus, non excusatur ratione suæ ignorãtiæ quod not.quia tunc habeo de facto.

X.

1 *Bannitum in ciuitate tolleratum an immune occidere liceat?*

PRecedentib.non incongruè,& illud annectendũ duximus,in regno fuit bannitus,& demũ foriudicatus q̃dam iuuenis , quãpropter impunè poterat interfici.stãte
1 sua foriudicatione,cum fuerit effectus hostis patriæ iuxta constitutionẽ Regni pœnam horum de for bãnitis,& foriudicat.Modo iste iuuenis tic bannitus,& foriudicatus tolleratur in ciuitate.Et antequã sit de banno,& foriudicatione cancellatus,fuit interfectus,quæro abs te,an impunè potuerit interfici ? Quilibet prima facie diceret quod sic,per constitutionẽ prædictã,pœnã horũ.In contrarium est veritas, nam talis tollerantia in ciuitate præstabat ei securitatem,rametsi de bãno nondum fuisset cãcellatus,dictum est singu.Salic.in l. nullus.C.de iud.& sequitur Io.de Ana.in c.licet in 5.col.extra de iudi. dicens hoc esse

hoc esse singulare dictum, & se vidisse seruari Bononiæ. Et not.hoc.quia sæpe occurrit de facto.

XI.

1 *Homicida qui semel habuit gratiam de vno homicidio à se commisso,si obtineat secundam gratiam pro secundo homicidio , gratia non valet quando tacuit de prima.*

SAepe occurrit de facto, q̃ aliquis qui commisit homicidium,obtinet de eo indulgẽtiã à principe.Et posito. quod talis indulgẽtia alias de iure potuerit fieri, quia ex parte concedentis & indulgentis cõcurrant requisita, tũ homicida non expressit indulgentiã sibi factã de alio ho-
1 micidio,ego quæro nunqd indulgentia secundi sibi optuletur in aliquo?Tu diceres quòd sic,nam præsuppositа dicta indulgentia iusta,& ex iustis causis facta, vt qđ sibi debet opitulari.In contrarium est veritas in casu nostro, dictum est Guli.de Cu.in l.3.per illũ tex.C.de epis.audi. vbi dixit,qđ qui semel habuit gratiã de vno homicidio, qđ cõmiserat,deinde obtinuit secundã gratiã p̃ facto homicidio non valuit facta,quia tacuit de prima.Et per hoc dicit Andræ.Sicu.in c.super literis.in 34.col.de resc.se vidisse Bononię decapitari quendã,non obstãte gratia,quã obtinuerat tacito de primo homicidio. Et iõ sis cautus, vt semper in facta indulgentia facias mentionem de alijs habitis,& obtentis,aliter nihil te obtinuisse existimes.

XII.

1 *Priuilegium per contrauentionem perditur,nisi concessum sit ecclesiæ vel pio loco, nam per contrauentionem non perditur,nisi decurrat spatium 40.annorum.*

COmmunis est cõclusio & vulgaris doct. q̃ priuilegiũ
1 per contrauentionem perditur, quia videtur quis illi renuntiare,hoc non habet locum quando tale priuilegium esset concessum ecclesiæ,vel pio loco,nam per contrauentionem non perditur,nisi de currat spatium 40.annorum,dictum est sing,Inno.in c.accedentibus.de priui. quod dictum pro sing.exclamat & sequitur Panor.in ca. pro illorum.extra de præben.

XIII.

1 *Alapam dans officiali debet decapitari, & quid si officialis sit in syndicatu,qua pœna eum percutiens puniatur.*

QVidã prætor qui male se gesserat in prætura,& multos offenderat cum staret in syndicatu,habuit vnã alapam in facie à quodam ciue,ego quæro qua pœna iste percussor venit puniẽdus?Tu diceres qđ pena capitis pp dictũ Bal.in c.1.de pace iuram.firman.in vlib.feud.vbi di
1 xit quòd dãs alapã officiali debet decapitari, pro quo facit,nã potestas q̃ est in sindicatu,ita debet honorari sicut si esset in officio,ita inquit Bal.l.nec quicquã.§. ꝓficisci. in 7.q.principali.ff.de offi.proconsin.contrarium est veritas,nã debet puniri pœna arbitraria,quæ non extenda tur ad mortẽ,per id qđ dicit Bal.in l.Tribunus,in prin.in 2.no.per illum tex.ff.de testi. mili. vbi dicit, quod si statutum dicit,quod quicunque offenderit potestatem punia tur pœna capitis,debet intelligi , de eo qui est in officio, non de eo,cuius officium est finitum,licet sit in ciuitate, & hoc mãda memorię,vt scias adiuuare amicum tuum, quod intellige in officiali qui non habuit manus mũdas, vt per Paridem in tract.syndicatu sub rubr.de offi.syndicatorum in 10.col.secus si mandas , quia tunc capite punitur offendens,vt ibidem per eum.

XIIII.

1 *Mulieres nõ possunt aliquo modo contrahere de iure Longobardo sine Mundualdis , & de quibus contractibus intelligatur?*

SCis qđ dixi tibi supra in quinto singulari , quòd in Regno vt plurimũ viuitur iure Longobardo per mulieres,quę sine mundualdis non possunt modo aliquo contrahere,quæro abs te de quibus contractib.intelligatur?
1 Rñdeo de contractib.damnosis,non de vtilibus per tex. in l.neque.C.de contrah.& cõmit.stipu.quem reputat tenendum menti Bal.ibi ad statuta,q̃ disponunt, quòd contractus mulierũ nõ valeant sine præsentia propinquorũ, nam talia statuta intelliguntur de contractib. damnosis, non de vtilibus,quod not.ad actum practicum.

XV.

1 *Mulier contrahere prohibita an possit hæreditatem sibi delata adire?*

STãte supradicti iuris Longobardi dispositione, vt mulier sine mundualdis nequeat cõtrahere,Nunquid pos
1 sit adire hęreditatẽ sibi delatã si est sine onere absque interuentu mundualdorum?Tu diceres q̃ non, cum possit esse damnosa , sicut dicimus de pupillo , qui non potest adire hæreditatem sibi delatam absque tutoris authoritate,vt in §.neque.in fin.de author.tuto.In contrariũ est, veritas,& q̃ possit adire sine mundualdis,ita Ang.Imo.& Moder.in l.mutum.ff.de acq.hæred.& Raph.Cuma.in l. more.eo.tit. Dicit tũ Paul.de Castr.in d.l.mutum, quod alias habuit istum casum de facto Florentiæ, & quòd ita consuluit , sed non potuit tantum clamare , quòd iudex voluerit pro eo ferre sententiam, quia nesciuit tunc allegare decisionem Angel.Vnde manda memoriæ,& adde ad præcedens.

XVI.

1 *Mulier si contrahere prohibeatur sine consensu mundualdi, an ipse mundualdus possit per procuratore m comparere? & an iste consensus possit per nuntium , vel per epistolam præstari.*

ETiam precedentib.duobus singularib.& illud conuenire vĩ.Citatus est mondualdus ad præstandum consensum requisitũ de iure Longobardo in contractib.mulierum,nũquid possit comparere per procuratorẽ?Tu diceres.q̃ sic per regulã.l.in pecuniarijs.C.de procu.vbi habetur q̃ regulariter quilibet citatus in re ciuili põt per se, vel per procuratorem cõparere. In contrarium est veritas Bal.in l.1.in vlt.col.C.qui admit.& Ang.in l.Titius.ff. quibus modis pign.vel hypothe.solui.Butr.& Imol.in c. cum consuetudinis.de consuet.Panormit.in capitul.cum parati de appe.Lud.Rom.in d.l.1.C.qui admitti.Posset tũ iste consensus præstari per nuntium, vel per epistolã ẽm Bar.in l.filiusfam.ad fi.ff.de donat.& plenius in l.fi.§.necessitatẽ.in vlt.q.& ibi Cy.in 3.col.C.de bon. quę li.Bar. in l.1.C.de decu.li.10.& in l.si quis mihi bona.§.iussum. ff.de acq.hæc.Cy.& Bal.in auth.causa,quę sit cum monacho.C.de epis.& cler.Spec.& Ioan.And.in tit.de acto.§. 1.ver.sed nunquid ter per epistolam,& est gl.in l.cum dotem.§.si patri.& ibi Moder.ff.soiut matr.quod not.

XVII.

1 *Pœnitentia in querela à statuto admissa, an habeat locum in querelis per consanguineos productis?*

GEneraliter in regno solẽt municipia habere priuilegiũ, q̃ in denuntijs,& querelis habeat locũ penitentia, etiã post lit.contest.infra triduum vel saltem ante litis contestationem infra triduum post expositas que-
1 relas,quæro tabs te si cõsanguineus querelauit cõsanguineum,& elapsum est triduũ,nunquid adhuc admittatur pœnitentia?Tu diceres q̃ non, nam vigore dicti priuilegij taxatus est terminus,infra quẽ admittatur pœnitẽtia, ergo ab eo non est recedendum. In contrarium est veritas,& q̃ ipse consanguineus põt non obstante dicto triduo elapso qñcunque facere pœnitentiam, quousq; iudici non sit probatum,dictum est singul.Cyn.in l.1.alias 2. C.de abolitio.qđ not.quia millies practicaui, & obtinui.

ADDITIO.

Vide do.Petrum a Plaza Hispanum,li. 1.c.39. epitomes delictorum.nu.4.in fi. Gabriel Saray.

XVIII.

1 *Doctores omnes ciuitatis,in qua causa est delegata,an possint allegari suspecti?*
2 *Suspicio minor quare iudicem tanquam suspectum repellat, quam testem.*

SAepe accidit de facto, q̃ cũ est delegata cã in aliqua ciuitate,pars altera solet allegare omnes doctores de ciuitate suspectos,ego q̃ro tabs te nunquid possit?Tu dicerес quòd

res quod nõ,quia videtur hoc facere in fraudẽ per id qđ no.Bal.in l hoc modo per illum tex.ff.de cond.& demõ. cõtrarium singulariter tenuit Alber.de Ros.magnus practicus in 2.parte ſtatutorũ.q. centeſima.inc. an autẽ quis poſſit dicere oẽs iudices,&c.vbi dicit,q̃ vidit ſeruari in practica oẽs ſapientes vnius ciuitatis põſſe, vt ſuſpectos recuſari,& hoc tene in practica pp authoritatem Alber. q̃uod dictum corroboro tali fundamento.Nam de facili poterunt inueniri alij iudices,& illa eſt rõ, quare minor
2 †ſuſpitio eſt ſufficiẽs ad repellendum iudicem tanquam ſuſpectum,quam ad repellendum teſtem,gl.eſt in c.cum R.canonicus.in 2.gloſ.de offi.deleg.& gl.& Innocent.in c.inſinuante.in gl.1.de offi.dtleg.& Bal.in c. de cauſis.in 9.col.eod.tit.

XIX.

1 *Teſtium infamium dicto an poſsit reus condemnari?*
2 *Teſtes infames in cauſa criminali,vel ciuili ardua nõ faciũt plenam probationem etiam ſi eſſent plures.*

VOlo tibi dicere vnum de pane,& honore lucrando, in cauſa criminali fuerunt producti plures & plures teſtes infames,& nõ integri,vel in cauſa ciuili ardua,que
1 criminali comparatur,ſquæro an ex dictis teſtib.ſic infamibus poſſit reus condemnari?Tu diceres q̃ ſic,nam numerus vr ſupplere,pp gl.no.in l.3.§.1.in ver.numerus,& ibi magis in ſpecie Iaco.Butr.ff.de teſti. Tene contrariũ.
3 Nam teſtes infames in cauſa criminali,vel ciuili ardua nõ faciunt plenam probationem etiam ſi eſſent plures ſm Bal.in c.ad noſtram, de probatio. per tex. quem ad hoc reputat ſingulariter,in c. licet cauſam.§. quidam vero.in verſ.plurimi.de probatio.Et ſic obtinebis victoriã cum ingenti honore,& gloria.ac lucro.

XX.

1 *Nuntio credendum eſt de actu citationis.*
2 *Nuntio de citatione non creditur ſine iuramento.*

CItatus fuit Nuntiolus quidam ſic vocatus,per quẽdã nuntiũ literatorię deſtinatum,retulit ipſe nuntius ſe citaſſe etiam in præſentia duorum teſtiũ.Nuntiolus non cõparuit, quapp fuit effectus contumax,& vigote dictę eius cõtumaciæ fuit proceſſum ad multos actus contra eum,tanquã contra contumacẽ,cõparet tandẽ ipſe Nuntiolus & petit reuocari o ſa cõtra eum geſta, dicẽs ſe nunquam fuiſſe citatum. Nũtius qui citauit,vel eſt mortuus, vel eſt functus officio ſuo.Iudex dicit,ego habeo relationem nunti per quã apparet citatio facta,& nuntio credẽ
1 dũ eſt †de actu citationis per id qđ habetur in c.cũ parati. de appe.& in conſt.Regni citationis literæ de aſſignat.lit. citato replicat Nuntiolus hoc eſſe verum, qñ nuntius ipſe retuliſſet cum iuramẽto ſe citaſſe,quæritur quid iuris? Dicas quod non †credit ipſi nuntio ſine iuramento,dictũ eſt elegans Ang.in rep.l.ſi vacantia.in 5.col.de bon.vacã. li.10.vbi dicit,quod ſi ex forma ſtatuti debet ſtari ſimplici verbo accuſatoris,vel nuntij,aut denũtiatoris,licet ſtatutum dicat ſimplici dicto, tñ intelligitur quod debeat iurare per l. Theopompus.ff.de dote prælег. quã ad hoc reputat ſingularem.ſequitur do.Alex.in conſi.336.incip. clariſſime domine Vicaeie in 3.col.quod notat, quia ſic poteris deſtruere quicquid factum eſt per iudicẽ,& ideo iacias apponi in relatione iuramentum per prædicta. hoc verum niſi nuntius à principio iuraſſet per not. per gl.in d.c.cum parati.quia tunc ſufficit.

XXI.

1 *Conſanguinei ſi in conſentiendo contractui mulieris diſcordant,quid fiet?*

SVnt vocati duo mundualdi, vt conſentienti cõtractui
1 mulieris diſcordanti in conſentiendo cõtractui,quid fiet?Reſpondeo,iudex ſe interponet & ſupplet.ita Bart. & moder.in l.ſi cum dotem.§.eo autem tempore.ff.ſolu. matr.Panor.in c.tuæ.de cleri.non reſiden.quod not.

XXII.

1 *Beneficia clerici aſſaſſinium committentis, an ipſo iure vacent,& ab aliis impetrari poſſint.*

VOlo tibi narrare vnũ,quod alias in contingẽtia facti, fecit mihi magnũ honorẽ apud dños de Rota in curia Romana,imo eos adduxit in admirationẽ. Quidam
1 †presbyter de S.Seuerino cõmiſit aſſaſſiniũ, quapropter alius presbyter de conſilio meo impetrauit tibi illius beneficia in vrbe Rom.dñi nolebant ei expedire prouiſionem,dicebant.n.beneficia non vacant ipſo facto, ſed requiritur,q̃ priuetur per ſententiam.Quapropter clientulus meus reſcripſit ad me legentem tunc Salerni ex vrbe, ego dixi verum eſt,q̃ non eſt priuatus ipſe facto per homicidium,ſimplex iuxta originalẽ doctrinã Inno.in c.cũ noſtris de conceſſio.preb.Ex quo doctores dant cautelã, vt ante priuationem renuntiet alicui amico ſuo,ſed in caſu noſtro eramus in aſſaſſinio, qđ eſt delictũ qualificatũ. Quapropter erat priuatus ipſo facto per tex.notab.in c.j. ad fi.de homic.li.6.in ver.ipſo facto,& allegabam ad hoc do.Fel.in c.inquiſitionis.in 1.col.in fi.de accuſa.& dñi ſtatim viſo do.Fel.in d.loco expedierunt clientulum,& hoc mulcum placuit excellentiſſimo domino meo domino Iancolæ de Vicarijs,& patri meo obſeruandiſſim.

XXIII.

1 *Iudices & aduocati vtentes legibus. prout debent, meliorem, viam ducunt quam fratres Prædicatores, & alij religioſi.*

SAepe audiui iſtos fratres Prædicetores,& alios religioſos damnare quodãmodo vitã doctorũ, aduocatorũ, & iudicũ, & dicũt, & p̃dicãt eorũ vitã eſſe periculoſam
1 & damnatã. Sed tu reſponde eis, & dic cũ Hoſtienſe,q̃ recti iudices,& aduocati vtentes legib.prout debent,meliorẽ vitã ducũt quã fratres prædicatores,& alij religioſi, dictũ eſt Hoſt.in procem.Summæ.in 4.col.refert & ſequitur Alber.de Roſa.in l.per diuerſas.C.man.quod dictum commenda memoriæ,vt ſcias reſpõdere iſtis Cucullatis.

XXIIII.

1 *Teſtes examinati ſuper capitulis rei inquiſiti de homicidio,vel de alio delicto deponentes per verbum credo,plene probãt.*

VI inglitus de homicidio, vel de quouis alio delicto, non curo,facio defenſiones meas & articulos, ſuper quib.teſtes mei examinati deponũt per verbum. Credo. q̃ro abs te,an plene probẽt?Tu diceres q̃ nõ, per l.teſtiũ. c.de teſt.gl.& Bar.in l.2.§.idem Labeo.ff. de aqua pluar
1 cen.In contrarium eſt veritas,nam plenẽ probãt,ita ſing. Bar.in conſ.ſuo inc.Rayn.quem ſequitur Ale. in cõſ.76. inci.Viſa inquiſitione formata cõtra Fortunatũ. ad fi. in conſ.109.inci.viſis.& vt oportet conſideratis oĩbus.in 9. col.Vnde ego memor huiuſmodi , ſemp aduerti in actu practico,& obtinui,quare no.etiam tu in practica.

XXV.

1 *Teſtes domeſtici ad defenſionem rei examinari poſſunt, & plene probant,*

Etiã præcedentib.& illud cõuenire vr, ſi ad meã defen
1 ſionẽ in cauſa criminali produco teſtes domeſticos, nunquid plene probent?Tu diceres q̃ non,ſed iudex arbitrabitur quãta ſit eis fides adhibenda.arg.l.3.ver.tu magis ſcire potes.ff.de teſtib. Tene q̃ plene probẽt in mei fauorẽ.dictũ eſt ſingulariter Spe. in tit.de inquiſitio.§.1. ver.ſed nunquid,& ſequitur Io.de Ana.in conſ.59.incip. Viſa inquiſitione formata,& ideo ſis cautus,vt ſemp producas teſtes domeſticos ſi potes , qui promptiores erunt cum veritate tamen ad deponendũ pro te,& de hoc nunquam,ſi ſapis,obliuiſcaris.

XXVI.

1 *Parentela,ſeu certa familia an poſsit inducere conſuetudinẽ, quod extantibus agnatis etiam vlterioris gradus filiæ ſamine quantumcunque proximiores excludantur?*
2 *Conſuetudo contra conſtitutionem in regno Neapolit. induci non poteſt.*
3 *Conſuetudo tanti temporis,cuius initij memoria hominũ non eſt in contrarium,habet vim legis & priuilegij.*

NOs habemus cõſtitutionẽ regni in aliquib. ſub rubr. de ſucceſſio.filio.comitum vel baronum,q̃ extantibus maſculis filia fœmina nõ ſuccedit,ſed debet maritari de paragio,ergo à cõtrario ſenſu maſculis non extantib. bene ſuccedit filia fœmina, & hoc eſt conforme cum diſpoſitione iuris cõis.l.maximũ vitiũ.C.de lib.pter.vt excluſis alijs agnatis vlterioris gradus ipſa ſuccedat.Nunqd
1 †certa parẽtela,ſiue familia poſſit inducere cõſuetudinẽ, q̃ extantib.agnatis ẽt vlterioris gradus filię fęminę quãtumcunq; proximiores excludãtur? Dicas q̃ ſic,inſpecto iure cõi.ſing.eſt deciſio Ioã. And.poſt Vbertũ de Bob.in additio.Spec.in tit.de inſtr.edi.§.cõpẽdioſè.ver.ſed nunqd dicemus.in addi.parua,inci.interpoſuit Vbertus hoc verbum,progenieí.Referunt & ſequuntur Ang. & Imo. in l.3.ff.de tel.& dicũt qđ alibi nõ reperitur.idẽ tenet ibi Comẽ.in vna lectura dicẽs, q̃ eſt ſingulariſſimũ verbũ,& ita ſeruaſ in domo Sanſeuerinia, vt dixit mihi ſemel illuſtris,quondã princeps Bernardinus,& ita etiã ſeruatur in domo Columna , vt retulit mihi ſemel ẽt illuſtriſſimus & Reuerentiſſimus dñs epiſcopus Columna.Nã mortuo illuſtriſſimo quodã dño Marcoantonio Columna ſupſti te ſibi vnica duntaxat filia, ſucceſſit ei illuſtriſſimus Proſper Columna in toto eius ſtatu cum onere tradendi nu ptui illius filiã.Et talis conſuetudo non reprobaẽ,ex quo per eam melius conſeruantur agnationes , & iſta fuit rõ & mẽs dictæ conſtitutionis Regni,in aliquib.l.1.§. pe.ff. de ventre inſpi. Et no.hãc deciſionẽ ſing.vt ſcias reſpondere & conſulere iſtis magnatib.p̃cipuè de hoc te conſulentib. Sed hoc ego putarẽ procedere inſpecto iure cõi, vt dixi,non autem in terminis,dictę conſtitutionis,in aliquib.Moueor ad ſic dicẽdum, nã non poterit induci conſuetudo contra dictã conſtitutionẽ, in aliquib. quæ non extantib.maſculis , vocat filias fœminas ad ſucceſſionem
2 excluſis agnatis,cum in Regno †non poſſit induci cõſuetudo contra conſtitutiones Regni vbi caſus eſſet deciſus per conſtitutiones,vt eſt tex.in procem.conſt.iſt fi.& patet etiã in conſtitutione Regni,puritatẽ.ſub rubrica , de ſacramento præſtando à baiulis & camerarijs.vbi iudex iudicat primo ſm conſtitutiones Regni ſecũdo ſm conſuetudines,tertio ſm iura longobarda.quarto & vltimo ſm ius Romanũ.Et pariter expreſsè videlicet non poſſet induci conſuetudine cõtra cõſtitutiones Regni,'per no. per gl.magnam in verbo,& conſuetudinib.in d.procem. conſtitutionum Regni.Saluarem tñ in vno caſu ſupradi
3 ctam deciſionem ſing. etiam in regno,qñ talis †conſuetudo fuiſſet tanti temporis, cuius initij memoria hominum in contrarium non exiſteret,quare illa haberet vim cõſtitutionis,tituli,legis & priuilegij,vt habeẽ in d.l.hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua pluar.& per tex.& ibi plenius per doct.in cap. ſuper quibuſdam.§.præterea de verb.ſign.quod no.

XXVII.

1 *Bannitus poteſt impunè offendi,& occidi,& an dicta offenſio vel occiſio poſsit fieri extra territorium bannientis?*
2 *Bannum æquiparatur excommunicationi.*

ALlegauimus ſupra in 10.ſing.cõſtitutionẽ Regni, pę nam horum.de forbãnitis & foriudicatis, quòd cum bannitus & foriudicatus ſit effectus hoſtis patriæ,põt impunè offendi.Ego quærotabs te,nunquid iſta offenſio,& occiſio fieri poſſit extra territoriũ bannientis, & foriudi
1 cantis ? Tu diceres quòd ſic, nam ſicut excõicatio afficit excommunicatum exiſtentem in alieno territorio,vt plenẽ per Moder.Papiẽ.in l.ſi.in 2.col.in 11.fallen.ff. de iuriſd.omn.iud.ita bannum afficit Bannitum extra territo
2 rium bannientis & foriudicantis, æquiparando †bãnum excõicationi,vt æquiparat Panorm.in c.cum voluntate. de ſent.excommunic. Tu tene contrarium, q̃ non poſſit impunè offendi.extr.territorium bannientis & foriudicantis.Ita Pet.de Anch. in commẽto c.canonum ſtatuta. de conſt.in 17.char.verſi.3.principaliter.Imol.in clemẽ. paſtoralis.in 4.col.de re iud. & Bal. in repertorio Inn.in ver.excõicatio.in 12.q. Non obſtat illud de excommunicatione,quia illud ideo eſt,nam excommunicatio nõ fit circa corpus vt bannum,ſed circa animam,quæ non circunſcribitur loco.gl.eſt in c.epiſcopum.10.q.2.Inn.& alij in c.fi.de foro cõp.Sed hodie in regno fortè nõ procederet ſupra dicta deciſio,cum per Moderniores pragmaticas proſpectum ſit,vt bannitus ab vno iudice & foriudicatus ſit bannitus & foriudicatus ab oĩbus.Et attenta iſta ratione poſſet dici hunc foriudicatum debere pertimeſcere mortem vbique.vnde not.& manda memoriæ.

XXVIII.

1 *Archidiaconus Eccleſia Cathedralis an præferri debeat generali Vicario epiſcopi?*

NOlo propalare quendam Archidiaconum cuiuſdam cathedralis eccleſiæ,ſed dicam factum tñ, ipſe venerat in tantam audaciam & præſumptionem, vt vellet præferri Generali Vicario Epiſcopi.Cui ego reſpondi , & ſi
1 conſuetudo †etiam extaret,vt præferretur Vicario epiſcopi,illa non valeret,ſm Panormitanum,in conſ.21.incip. viſo dubio,de quo quæritur,quo viſo in frõte ſtatim obmutuit.Quare no.tu qui vis eſſe Vicarius Generalis Epiſcopi,vt ſcias tuam dignitatem defendere contra Archidiaconos temerarios & arrogantes.

XXIX.

1 *Delinquẽs ſi poſt delictum deliciatur clericus, forum ſeculare non euitat,niſi ante delictum religionem vouiſſet.*

VOlo tibi in medium adducere quandam cautelam, quam ſi tu ſcíueris practicare,conſequeris ingentẽ honorem & gloriam cum lucro. Quidam inquiſitus de cauſa criminali,pendente inquiſitione quia erat laicus, effectus eſt clericus,vel ſequuta condemnatione,non curo,volebat declinare forum ſeculare , & ſe remitti ad iudicẽ eccleſiaſticum,iuxta c.ſi iudex laicus.de ſenten.exc. li.6.clarũ eſt,quod non debeat audiri,vt per Bar.& Alios in l. cum quædam puella. ff. de iuriſdictione ominũ iud. & in l.1.ff.de pœnis.vnde iſte inquiſitus quia fecerat votũ clericatus,& intrandi religionẽ antequam delictum com
1 mitteret,declinabat forum ſeculare.Ego quæro,ſ nunquid debeat audiri?Dico q̃ ſic, quaſi votum illud trahaẽ retro,ita ſing.tenet Bal.in l.1.C.an ſer.ex ſuo facto,quod eſt valde not. maximè quia de hoc ſtaretur iuramento ſuo,an votum emiſerit ante commiſſum delictum, ſicut ſtari debet iuramento de alijs quæ dependent à voluntate vel conſciẽtia noſtra.gl.in §.aliæ.vbi plenè per Iaſ.Inſt. de actio.& gl.in c.ſignificaſti.2.de homic. referunt & ſequuntur Papien.in d.l.cum quædam.in 2.col.in fin.quod not.in practica vt dixi.

XXX.

1 *Offendi timens poteſt implorare officium iudicis, vt aduerſarius cogatur ſibi præſtare ſecuritatem de non offendendo, etiam ſi is fuerit primus offenſor.Item poteſt petere ſibi præſtari familiam,quæ eum aſſocietur.*

VVlgata concluſio eſt,& trita,†q̃ ſi quis timet offendi in perſona,põt implorare officiũ iudicis , & eo mediante cogere aduerſarium , vt ſibi præſtet ſecuritatẽ de eo non offendendo.l.denuntiamus.vbi Bar.C. de his qui ad eccleſ.confu.no.Bar.per illum textum. C.in quib.cauſis colo.lib.11.idem Bart.in l. capitalium.§. ad ſtatuas.ff. de pœ.Sed quære abs te,quid ſi p̃ceſſiſſet culpa mea,puta quia ego offendi te,vel vulneraui ? Rñdeo,q̃ adhuc poſſum hoc petere.ita ſing.Bar.in l.qui bona. § ſi quis iuxta ff.de dam.infec.Item qui timet offendi ab aliquo,põt petere à iudice, vt ſibi præſtet familiam , quæ eum aſſocietur,per gl.ſing.in l.fi.C.de eroga.milit.anno.li.12.Bart. in l.ſanctum.ff.de re.diui.quod no.quia vidi quandoque practicare.

XXXI.

1 *Animalia mea cuſtodire obligatus,ſi ad me pelles deferat,an ſufficienter ex eis probet animalia fuiſſe mortua,an vero, & ea caſu fortuito mortua probare debeat?*

DEdi tibi animalia mea cuſtodienda , venis ad me,& defers † pelles eorum, aſſerens ea fuiſſe mortua, quæro abs te nunquid hoc ſufficiat? Tu diceres q̃ ſic,& q̃ per delationẽ pelliũ probeẽ de interitu eorũ. In cõtra-

rium est veritas.nã non sufficit probare interitũ,nisi etiã probet casum fortuitum.dictum est Bald.in l. cum ita.§. species.ad fi.ff.de le.2. Et istle casus fortuitus consideratur quãdo forte esset mortalitas,vel similis.sequitur do.Ale. in consi.299.inci. in causa & lite vertente inter Ludoui. nor.quia vidi millies de hoc litigari.

XXXII.

¶ *Consensus mundualdorũ,qui in contractibus mulierũ requiritur,an ex post facto interuenire possit, & an incontinenti?*

SAepenumero in superiorib.meminimus, ꝙ mulieres iure Lõgobardo veniẽtes nõ cõtrahũt absq; Mundualdis,ꝙro abs te nunquid si ex post facto interueniret consensus validet ille cõtractus? Dic ꝙ nõ, qa tales cõtractus fuerunt ipso iure nulli à principio,ita in terminis decidit Bal.in l.1.in antep.col.p totũ.C.qui adm.ad bonor.poss. vbi concludit,ꝙ stante pdicto statuto nõ sufficeret, qđ postea pdicti consanguinei & mundualdi ratificarẽt.nisi fieret incõtinẽti,quia q incõtinẽti dicunt, vident inesse.l. lecta,ver.dicebã.ff.si.cer.pet.& illã doctr.Bal. sequuntur Pau.de Ca.& do.Ale.in l.si cũ dotẽ.§.eo aũt tpe.ff.so.ma. & do.Ale.in l.1.§.fuit qstiõ.ff.ad Trebe.Anto.de Butr.& Imo in c.cũ consuetudinis.de consuet.& Cardi. Zaba.in cap.fin.de maior.& obedien.ideo no.in practica.

XXXIII.

¶ *Expensa ab appellante à sententia ex statuto debita tunc demum dicuntur,si petantur,& non aliter.*

DIctat regia nouella pragmatica inci. qui in cã principali,sub rubr. de expensis soluẽdis, qđ non admittitur appellans ad appellãdum à sentẽtia, qñ in cã nihil posuit,vel probauit, qa vt hoc facere magis ad differẽdũ,q̃ quod credat iustã cãm prosequi,nisi prius expensis cũ effectu solutis,in quib.succubuit,vt ibi latius habetur. Quero modo abs te, Ponet quòd expensæ nõ fuerunt petitæ per patrẽ,nunquid talis appellatio admittat? Tu diceres ꝙ non,quia illa pragmatica vt tradere formã,à qua non est recedendum.c.cum dilecta.de rescrip.l. diligenter.ff. mand. Tene ꝙ valeat,per tex.no.in l.peto.§.fi. ver. qđ si cautio non fuit defiderata.ff.de le.2.per quẽ tex.no. Pau. de Cas.ibi,ad fi.ad statutũ.quod q appellat à sentẽtia, vel petit restitutionẽ in integrũ, debet cauere cũ fideiussore de restituẽdis expẽsis,& aliter processus factus nõ teneat, certè si talis cautio nõ fuit petita p aduersariũ, & sic nec oblata,valet processus,quia tale statutũ intelligitur,si cautio fuit petita.& non prætita,& dicit Pau.de Cast.quòd est tenendũ menti, quia pluries vidit de facto, sequitur do.Ale.in consi.479.visis narratis in themate debent ergo expensæ peti. quod not.ad intellectum dictæ regiæ pragmaticæ,quia quotidianum.

XXXIIII.

¶ *Prothomiseos iure si agnatus,vel vicinus rem petat, & pretiũ non offerat emptori,an ius suum prosequi possit?*

NOn incõgruè annectendũ & illud duximus pcedẽti singulari. Nos habemus.l.sancimus,de iure congrui, siue ꝓthomiseos,per q̃ vicinus cui illud ius cõpetit rõne vicinitatis, debet ꝙ illũ terminum,de quo ibi, soluere iustũ ptiũ,& c.pone ꝙ pars q̃ emit, nõ petit illud ptiũ, sed stat semp in finib.nõ restituẽdi fundum, ꝙro nunquid vicinus, vel ẽt cõsanguineus admittat ad ius illud ꝓsequẽdum,qđ sibi cõpetit rõne vicinitatis vel cõsanguinitatis, absq; eo qđ soluat,vel offerat prætium? Quilibet diceret ꝙ nõ, sed ꝙ tenet soluere,vel saltẽ offerre,& ita cõiter solet obseruari.In cõtrarium est veritas,& ꝙ nisi petat prætium per emptorẽ,semper vicinus admittat ad ius suũ ꝓsequẽdum,vel consanguineus.ad hoc adduco l.Iulianus. §.offerre.ff.de act.empt.tex.n.ibi dicit,offerri debet ptiũ ab emptore,intelligitur si petat à parte, & sic verbum ꝑsum à lege debet intelligi,si petatur,ẽm Bald.in l.2.C.de his quæ sub mod.& in l.1.C.ne liceat ter prouoc.& in l.si traditio.in 3.q.C.de act.emp.& in l.i.in vlt.col.C.de vsuf. leg.quod no.quare sic poteris adiuuare amicum tuũ,cui cõpetit ius ꝓthomiseos,absq; eo ꝙ offerat prætiũ.Nã potest prosequi ius suum si ptium nõ petatur ab emptore. & istum passum fortè nõ inuenies positum ab Afflicto in suo tractatu,iuris prothomiseos,& est quotidianus.

XXXV.

¶ *Filiæ fœminæ si ex statuto ab intestato patri non succedãt,sed debeant maritari,debent saltem legitimam habere.*

SVpra in 27.sing.fuit allegata cõstitutio regni in aliquibus,de succes.filio. Comi. vel Baro.p quã tu habes ꝙ extãtib.masculis filiæ fœminæ nõ succedãt,sed ꝙ debeãt maritari de paragio,ego ꝙro abs te, quãtũ erit istud paragiũ? Dicas ꝙ nõ erit minus quã sit legitima, q̃ cõpetebat ipsis filiab.fœminis.ꝓ tex.no.in auth.res q̃.C.cõmu.de le. p quẽ tex.Sal.ibi in 2.no.& Fulg.no.ꝙ ſtãte statuto,ꝙ extantib.masculis filię fœminæ nõ succedãt patri ab intestato,sed debeãt maritari arbitrio ꝓpinquorũ, certe ꝓpin qui non possunt arbitrari minorẽ dotẽ, quã sit legitima, qđ not.perpetuo ad intellectum dictæ constitutionis,qa sepius vidi dubitari,quantum erit istud paragium.

XXXVI.

¶ *Iudex ex officio etiã post conclusum in causa, & in causa summaria pòt interrogare partẽ ad veritatẽ indaganda,& an ista interrogatio possit fieri ad fundandam nouam intentionem partis,an vero vt declarentur iam deducta?*

TV habes tex.in c.cũ Ioan.de fide instr. vbi dr, qđ iudex pòt q̃cunq; interrogare ad veritatẽ ipsam indagandã ex officio,etiã post cõclusum in cã,& in cã summaria.vt est hodie in regno,p c.detestãtes,& p regiã nouellã pragmaticã,primã in ordine inci.dispẽdia litiũ. etiã ad instantiã partis,vt est gl.reputat sing.in ver.interrogabit. in cle.fæpe.de ver.sig.Ego ꝙrot abs te,nũquid ista interrogatio possit fieri ad finẽ fundandi nouã intentionẽ partis,an vt declarẽtur iã,deducta? Tu diceres qđ sic,p id qđ dicit Bal.in l.1.C.vt quæ desunt aduoc.vbi dicit,qđ conclusio sit partib.& nõ iudici, sed ante poterat interrogari,ergo & post,& videtur tex.in c.pastoralis.in fi.de cau. poss.& propriet.In cõtrariũ est veritas.dictum est Inn.& est additio in d.c.cum Ioan. vbi dicit qđ ad declarationẽ iã actorũ, nõ autem nouarũ rerũ interrogatio pòt,& ibi Car.Zab.dicit in 2.col.not.hoc dictum Inn.qa vidi multos reputatissimos doctores errare in hoc.pro quo dicto cõsuluit idẽ Car.in consi. suo 72.inci.sigillatim ad singula.tene menti,quia multoties contingit de hoc dubitari.

XXXVII.

¶ *Interlocutoria sententia bis confirmata est irreuocabili.*

TRitum est illud dictum,qđ interlocutoria pòt cõtrario imperio reuocari,iuxta l.quod iussit.ff.de re iudi. & in c.cum cessante.ex.de appe.sed hoc nõ habet locũ, qñ illa interlocutoria fuisset bis confirmata, quia ꝑ binã cõfirmationẽ effecta est irreuocabilis,ẽm gl.in ver.super ea.in fi.clem.fi.de appella.quam not.contra illos,qui habent interlocutorias contrarias, tametsi fuerint cõfirmatæ,semper petunt illas reuocari,vt millies vidi in facto.

XXXVIII.

¶ *Compromissum si à statuto fieri de lite iubeatur inter cõsanguineos,an clericus actor in foro seculari,et consanguineus possit compellere reum ad compromissum,vel econtra?*

DIctat alia Regia nouella pragmatica,inci.odia litium, sub rubrica,de cõpromissis inter coniunctas personas,qđ inter consanguineos & affines vsq; ad quartũ gradum,ẽm ius ciuile cõputãdum debeãt causæ cõpromitti,nunc ꝙro abs te,an clericus factor in foro seculari possit cõpellere ipsum reum ad cõpromissum,& an reus ipse possit cõpellere ipsum clericũ actorẽ ad compromissum? Quilibet prima facie diceret qđ sic. Nam ibi dicit,ꝙ ista exceptio compromissi poterit allegari ꝑ alterum ex litigantib.siue sit actor, siue reus, & illud quod habetur in dicta pragmatica, videtur respicere ordinem iudicij, cui ordini videtur adstrictus ipse clericus litigans in illo iudicio, per ea quæ habentur in c.quod clericis.de foro competenti.In contrarium est veritas. Nam nec clericus potest

potest vt actor cogere cõsanguineũ ad cõpromittendũ, nec reus poterit per viã exceptionis constringere clericũ ad cõpromittendũ,no.verbũ fuit Bal.in consi. 107. inci. dictat statutũ,in 6.col.in fi. refert & sequitur Hippo.de Mars.in l.si quis viduã.in 10.col.in prin.ff. de quæst.in libello meo paruæ impressionis quod no.ad intellectum dictæ pragmaticæ,quia millies occurret de facto.

XXXIX.

¶ *Tortura reo inferri non debet nisi prius pronuntietur à iudice eum esse torquendum,à qua pronuntia poterit appellari.*

MVlti sunt iudices sitientes sanguinẽ humanũ,potius quã iustitiã,qui cupientes haberi iusti cum nõ sint, nolunt pronunciare aliquẽ esse torquendũ,quia sciũt ab ista pronuntiatione, cũ per eã inferatur præiudiciũ irreparabile in obtentu à diffinitiua posse appellari,& appellationẽ debere admitti,sed vt euitent dictã appellationẽ procedunt ad torturã nulla præcedente pronunciatione, putantes hmõi processum ad torturã habere vim tacitæ pronunciationis.Sed ego dico tibi ꝙ malefaciunt, nam debent pronũciare expresse aliquẽ esse torquẽdũ, ita eleg ater Bar.in cõs.suo inci.punctus qstionis,&c. vbi dicit, ꝙ data etiã copia indiciorũ non pòt procedi ad dationẽ torture,nisi primo pronuncietur per iudicẽ deueniendũ esse ad torturã,quod dictũ refert & sequitur do.Frã.Bro. in suo tract.de iud.& tort.in 9.char.4.col.vbi etiã suddit, ꝙ si fiat pronuntiatio iudicis,ꝙ deueniendũ sit ad torturã,ꝙ à tali pronũtiatione, licet sit interlocutoria poterit appellari per ipsum reum, cum contineat vt vixi grauamen irreparabile.alleg. Bar.& alios in l.2.ff.de appell.recip.& Bal.in l.2.C.de epis.aud.de quo ẽt per Gand.in tractatu suo maleficiorũ sub rubr.de qõn.& torm.in 4.col. ver.sed quid de qõne de facto. Et ꝙ debeat admitti appellatio ego allego tibi c.regni inci. si iuste quis appellauerit,sub rubrica, ꝙ receptatur appellatio à tormentis, quod c.omnes iudices regni deberẽt pro oculis habere, dictat.n. appellationem à tormentis interpositam debere admitti, & iudicem non admittentem acerrime insequitur,vide ibi,& nota in actu practico ne erres.

XL.

¶ *Frater an possit examinaria ad probandum fratrem homicidium commississe ad necessariam sui defensionem, & an plene probabit.*

QVod nunc dicã & illi cõuenire vr quod supra,in 25. sing.in medium adduximus,ibi.n.tenuimus singulariter, domesticos in cã criminali ad meã defensionẽ producto plenã fidẽ facere,nunc & illud non incongrue subiciendũ arbitramur.Fui inquisitus de homicidio fassus sum me illud cõmisisse,sed ad meã necessariã defensionẽ, datur mihi ad id probandũ terminus cõpetens,produco duos fratres meos,qui deponunt de dicta mea necessaria defensione, quæro abs te nunquid plebe probent? vr ꝙ non ꝓp dictum Spec.in tit.de teste.§.1.vers.sed nunquid frater,& Bart.in l.qui testamento.ff.de testam.vbi dicit, ꝙ licet frater sit idoneus testis pro fratre, tñ minor fides eiadhibetur,quam alteri testi idoneo per l.3.1.respon.ff. de test.In contrarium est veritas.dictum est Bal.valde solenne in l.parentes.in prin.C.de test.vbi dicit, ꝙ si dictũ fratris prodest fratri,& minime nocet alicui,vt cum purgat fratrem de hereti.tenet eius testimoniũ,ita dicit esse tex.no.in c.literas.de præsum.per quẽ infert,ꝙ frater potest producere fratrẽ in testimoniũ contra fiscũ ad probandum ꝙ fecit homicidium ad sui defensionẽ, nec per hoc dr nocere fisco,qui tractat de pœnali & odioso lucro cum alterius iactura,refert & sequitur do.Fel.in d.c.literas.in penu.col.in prin.ibi quintus casus quod nota,quia millies poterit tibi inseruire in facto.

XLI.

¶ *Pœna si pro vna causa veniat partim applicanda fisco,& partim accusatori,an ea causa dicatur criminalis,vel mixta?*

MVltũ interest an cã sit criminalis,vel ciuilis,quia primo casu nõ interuenit procurator regulariter.l.pe. §.ad crimẽ.ff.de public.iud.in 2.sic l.1.§.vsus cũ vulga.ff de proc.nos habemus cõstitutionẽ regni varietates pœnarũ,sub rubrica de consideratione iniuriæ tpis,& personas, per quã agens iniuriarũ consequitur vnã partẽ, fiscus vero duas,ego quero abs te, tñquid ista cã respectu duarũ partiũ applicandarũ fisco sit criminalis? quilibet diceret ꝙ sic,vt colligitur ex verbis Bal.in l.1.in 4. col.C. de iud. Sed ego dico tibi quod inspecto iure cõi est mixta ẽm Ant.de But.in rubr.ext.de iud.vt est tex.& ibi not. in tuæ.ex.de proc.maximè per Imo.si mixta, ergo interuenit procurator,vt in d.c.tuæ,sed in regno inspecta dicta constitutione est ciuilis.gl.est vnica & singul.in d.constitutione in gl.1.in fi.ibi sequens constitutio loquitur, q̃ glo.ego alias allegaui in contingentia facti in causa in qua fuerant factæ multę allegationes pro & contra, an in terminis dictæ constitutionis esset causa criminalis,vel ciuilis,vnde no.& manda memoriæ perpetuo.

XLII.

¶ *Mulier,quæ nõ potest contrahere sine consensu Mundualdi, an possit facere donationem causa mortis?*

MVltotiens in præcedẽtib.singularib. meminimus, ꝙ in regno mulieres iure Longobardo viuẽtes possunt contrahere absq; ꝑsentia Mundualdorũ, quæro abs te nunquid absque illis possunt facere donationẽ causa mortis? Tu diceres quòd sic, nam videtur accedere testamento, & testamentum non debet dependere ab alieno arbitrio. Tene contrarium, nam non poterunt donare causa mortis sine Mundualdis, ita in contingentia facti pulchre consuluit Petr.de Anchar.in consi.suo 306. inci. in Christi nomine.dubium in hac quæstione facit ruptura, & ratio decisionis est, quia magis accidit contractui,quam vltimę voluntati vt est glosi. not.& ibi Barto. in l.2.in princip.in versicu.legatum.ff. de dote prælegat. quod not.

XLIII.

¶ *Statutũ requirens aliquam solennitatem in contractu mulierum an comprehendat hermaphroditam?*

STantib.prædictis,quòd mulieres iure Longobardo viuentes nõ possint sine Mundualdis contrahere,quæro abs te nunquid hermaphroditæ possint? Tu diceres qđ sic,ꝓp decisionẽ Bal.in l.oẽs populi.in 11.col.ff.de iust.& iure vbi dicit,quod statutum requirens aliquid in contractu mulierum, non comprehendit personam mixtam.s. hermaphroditam.Sed tu distingue,aut hermaphroditus non magis prævalet in sexu masculino,quam fœminino, & procedit decisio Bal.sed si magis prævalet in sexu muliebri, & tunc requiritur id, quod dicit statutum,ita limitauit dictam decisionem Bal.& Pet.de Anch.in consi. suo. 366. per l.quæritur.ff. de statu.hom. quod est notat. quia posset contingere de facto.

XLIIII.

¶ *Homicida dicens se occidisse animo vulnerandi non occidendi,auditur,& ciusmodi animus eius iuramento probatur.*

VVlneratti Titium,& ex vulnerib.mortuus est,inquireris de homicidio,excipis quod non animo interficiendi,sed vulnerandi tm hoc fecisti,an sis audiendus? dicas quòd sic, & qđ plus est animus, quòd vulneraſti animo non occidendi, sed vulnerandi. probatur per tuum iuramentum.gl.est not. in l.1.in ver.non occidendi.a.fo. C.ad l.Corn.de sica.quã valde.sing.reputat Lud.Ro.in l. in illa.in pen.col.ff.de verb.obl.refert & sequitur eo. Ias. in §. sed istæ.in 24. col.institu.de actio.quod not. quia sic poteris euadere pœnam mortis, & subire pœnam mutilationis manus per constitutionem regni, si quis aliquẽ sub rubrica. de percussione illicita cum armis, quæ non obstat,dum dicit,ita quòd percussus ex percussione ipsa minime moriatur,ergo secus si moriatur, vt in casu proposito, quia ad illam constitutionem respondetur, nisi animum suum proprio iuramento probauerit,vt supra, teneas fixum cordi,& maxime ad intellectum dictę constitutionis,si quis aliquem.

XLV.

1 *Iuramento damnum passi standum esse si statutum dicat, an semper & indistincte ei standum sit?*

2 *Mercatoris infamis libro non creditur, licet extet statutum quod libris mercatorum credatur.*

1 PEr omnia fere municipia sunt statuta, ꝙ credatur iura mento damnum passi. quæro abs te nũquid indistincte stabitur tali iuramento? dicas ꝙ non, sed ita demũ, si sit alias bonæ famæ. Si aũt esset infamis infamia facti. nõ haberet fidem, ita Ang. in l. quam iudicio. ff. de accus. vbi dicit ita fuisse iudicatũ, & determinatum, dum hæc qõ occurrisset de facto. Pro quo facit quod pulchrè voluit Bal. in rep. l. cunctos populos. C. de sum. tri. & fide catho. in 41. col. versi. quintum exemplum, statutum permitte-
2 bat, &c. vbi voluit no. ꝙ statutum disponens, ꝙ credatur
a lib. mercatoris, a intelligitur nisi talis mercator sit infamis, quo casu etiam non obstante iuramento, non tũ creditur libro suo, & hoc no. quia quotidie accidit de facto.

ADDITIO.

a Credatur libro mercatoris. Libri mercatorum vt fidẽ faciant sex videntur requiri. Primò ꝙ mercator sit hõ bonus, legalis & probus, & pro tali semper reputatus, iuxta no. per Bar. in l. admonendi. ff. de iureiu. & l. nuda. ff. de do. Secõ ꝙ scripturã manu sua subscripserit. l. generaliter. C. de non numerar. pec. Tertio si ipse mercator veritatem scribere consueuerit. l. vel vniuersorum. ff. de pig. act. l. qui semisses. ff. de vsur. Quartò. ꝙ cãm in scriptura subiunxerit, iuxta no. per Bar. in l. instrumẽta. C. de probat. & l. cũ de indebito. §. fi. ff. de prob. Quinto, si ipse mercator aliquid ꝺ̃ se in eodẽ libr. scripserit. l. publ. in fi. ff. depos. l. quædã. §. numularios. ff. de edẽ. Sextò, si ex verisimilibus circumstãtijs possit præsumi esse verum quod per eum scriptum repetitur. De materia etiã vide per pract. Puniens. in tit. forma opponen. contra instrumenta. in gl. super verb. non cogitur. Adde etiam Ale. in l. argẽtarius. ff. de edend. Bar. in d. l. quædam. §. nummularios. & Bald. in rub. de fide instr. Hæc ex Guid. Pap. decis. 441.

XLVI.

1 *Vsurarius contractus si à muliere sine solennitate in eius contractu à statuto requisita, celebretur, & de vsura conuincatur, an de vsura teneatur?*

QVædã mulier iure viuens Longobardo fecit nõnullos contractus vsurarios absque interuentu Mundualdorũ, vocat ad iudiciũ, cõuincit de vsura, opponit, ꝙ non teneatur, ex quo in dictis contractib. vsurarijs nõ in-
1 teruenerũt mũdualdi, quritur quid iuris, tu diceres, ꝙ nõ teneat de vsura, qa dicti cõtractus fuerunt facti ꝺ̃ formã legis, ergo nulli. l. non dubiũ. C. de leg. & in regula, q̃ contra ius, ad reg. iur. li. 6. In cõtrariũ est veritas, nã ipsa mulier tenetur de vsura cõmissa in contractib. nã potuit cõtrahere absq; Mundualdis, quatenus alteri obligata fuisset, nõ aũt quatenus alter sibi obligatus fuit, vt probatur in l. Iulianus. §. pen. ff. de actio. emp. facit l. non eo minus. C. de procur. ita in specie consuluit Pano. in cons. suo. 22. incip. in nomine Saluatoris eiusdem Matris Amen. in 2. col. in primo volumine, & hoc not.

XLVII.

1 *Commissio facta à papa Episcopis extra proprias diocæses cõmorantibus, quando possint extra diocæses iudicare.*

TVscias ꝙ causæ per summũ Pontificẽ non cõmittuntur nisi habẽtib. dignitate c. statutum. §. fancimus de rescr. li. 6. Modo summus Pont. cõmisit cãm Archiepiscopo Salernitano sub illis verbis, venerabili fratri nro Archiepiscopo Salernitano Capuæ cõmoranti. &c. Ego ꝺ̃ro
1 abs te nunquid possit cognoscere ext. diocesim Salernitanã, & sic Capuæ de hmõi cã? Tu diceres ꝙ non, quia in dubio nõ vr deputatus ext. locũ suæ diocesis, vel dignitatis, vt in d. c. statutũ. §. in nullo. In cõtrariũ est veritas, qa illud non habet locũ, qñ in literis est facta mentio de residẽtia, vt in casu nro, poterit ergo Capuæ cognoscere, cuius est quẽ Abb. in 1. not. dicit esse perpetuo no. & se nelci re alibi in c. fi. de re permu. & adde Oldr. in cons. 283. vbi etiam dicit, ꝙ Papa committendo causam monacho, vr secum dispensare, quod notat ad materiam, dicta c. statutum. §. in nullo. Et manda hoc memoriæ, quia quotidie fiunt commissiones Episcopis alibi resistentibus quam in diocesibus proprijs. Nã si est facta mentio de residentiæ loco poterũt ibi cognoscere, secus si nõ, quia tunc solum in diocesi per d. §. in nulla.

XLVIII.

1 *Depositum in regno Neapolitano vltra libram auri, non potest probari nisi per publicum instrumentum.*

DEposui penes te Regnicolã ducentos aureos, negas mihi depositũ, volo illud probare per testes, nũquid
1 possim? Quilibet diceret quod sic per id quod no. do. Anto. de Alex. in l. 1. C. de eden. adeo ꝙ dubitatur, an valeat pactum, quod non possit probari nisi per scripturam, de quo in authent. iubemus. C. de iudic. & in authent. vt si prohi. cre. ma. §. quia vero, & per cano. in capi. 2. de probat. Sed caue tu Regnicola. qnia hodie in regno depositum vltra libram auri non potest probari nisi per publicum instrumentum, vt in constitut. Regni, quæ incip. In causa depositi sub rubrica. de causa depositi. refert & sequitur idem Anton. de Alexand. in dicta l. prima in 3. col. in princip. quòd not. tu Regnicola in regno, quando casus occurret.

XLIX.

1 *Instrumentum publicum si requiratur ad probationem depositi, poterit tamen quinque testibus probari.*

REtento supradicto themate, ꝙ instrumento publico debeat probari depositum vltra libram auri, ego quæro abs te, nunquid sit dare cautelam, quod possit probari
1 per testes? Dicas quod sic, nam loco instrumenti publici poterit fieri probatio per quinque testes, & erit plena, & valida probatio. istud fuit singu. dictum Cyn. in l. optimam. C. de contrahend. & commit. stipu. quod not. de dicta constitutione regni in causa depositi, & adde ad hæc Hippo. de Marsi. in singu. suo 156. incipi. volo te docere singul. verbum.

L.

1 *Exemplatio instrumenti fieri debet parte citata, alius exemplum non probat, fallit in regno Neapolitano.*

TV Regnicola fecisti per notorium exemplari instrumentum alterius notarij, si in huiusmodi exemplatione non fecisti partem citari, ꝙro abs te nunquid hoc
1 exemplum probet? Communis est conclusio omnium fere doct. quod non, in authen. si quis in aliquo documẽto. C. de eden. Sed contrarium est verum in regno, dictum est sing. do. Ant. de Alex. in d. auth. si quis in aliquo in 4. col. in fi. vbi dicit not. tu Regnicola, quia hæc est consuetudo antiqua in magna Curia Vicariæ quòd instrumenta exemplantur & authenticantur absque partis citatione, & faciunt fidem quod not. & tene menti quia aliàs fuit dubitatum de hoc.

LI.

1 *Vxor an possit esse procuratrix pro marito absente?*

1 QVæro abs te de eo ꝙ præteritis ante diebus fuit dubitatum in contingentia facti, nunquid vxor possit esse procuratrix pro marito absente? Tu diceres quod sic, nam in simili habemus, ꝙ potest esse procuratrix isto casu absentię pro patre, vt tex. not. in l. fœminæ. ff. de procur. In contrarium est veritas, text. est quem ibi do. Ant. de Ale. in fi. dicit esse perpetuo menti tenendum in l. qui absente. C. de procurat.

LII.

1 *Archiepiscopus potest cogi tenere vicarium.*

SEmel accidit iste casus de facto, Reuerendissimus Archiepiscop' Amalfitanus, nolebat sibi ponere Vicariũ, dicebat. n. ego volo p me cãs audire, diocesani vero dicebãt cõtrarium, fuit sup hoc cõsultus magnificus & excellẽs do. Iancola de Vicarijs, vir quidem in vtroq; iure consummatissimus, qui ꝓ sua solita benignitate, & singulari amore,

amore, quo me prosequebatur, cõtulit mecum de isto casu. cui ego statim allegaui dictum vnicum Abba. in c. qñ.
1 de offi. ord. vbi dixit ꝙ cogi põt Episcopus tenere vicarium, refert & sequitur ibi do. Fel. dicens ibi in 2. col. se ne scire alibi, & licet multa adducat ad impugnandum hoc dictum, tamen in fin. dicit, cogitabis propter authoritatẽ Abba. quod not. quia sæpe occurrit de facto.

LIII.

1 *Cautio fideiussoria de non aliquem offendendo non est præstãda nisi subsit legitima causa.*

QVotidie occurrit de facto iste casus, quem nũc subij ciã. Officiales nostri tpis tamen etsi nulla subsit iusta cã, vt lucrentur illas minimas sportulas cũ actuarijs, cogunt subditos ad præstandã fideiussoriã cautionem de non offendendo. Et dum eis objicitur, quod nõ subest iusta cã, respondent se facere hoc ex officio, quo casu dicunt non requiri aliquã causam, sed tunc demum cum hoc faciunt
1 ad instantiam partis, Sed ego dico ꝙ non benefaciunt, nam siue moueant ad instantiã partis, siue ex officio, debet subesse iusta causa, quia grauare quem ad satisfandũ, sæpe laboriosum est. l. 2. §. si dubitetur. ff. de iud. dictũ est elegans Io. de Imo. in l. 2. §. 1. in fi. ff. solut. matr. reprobando Dy. qui dixit, non esse opus causæ cognitione, qñ iudex mouet ex officio, refert & sequitur do. Fel. in rub. de treuga & pace. in vlt. col. in prin. ver. qui timet. ibi prima declaratio quod not. quia sæpe hmõi de facto, & iudices passim in hoc errant, vt dixi.

LIIII.

1 *Compromissum, si ex statuto debeat inter consanguineos litigantes fieri, an si ex primo compromisso facto lis non sit sopita, sed lapsum sit tempus, an iterum sit compromittendum?*

STante regia nouella pragmatica inci. odia litiũ, sub rubrica, de compromissis inter coniunctas personas, de qua meminimus etiã s. in 38. sing. quod causæ debeat cõ promitti vsque ad quartum gradũ consanguinitatis, vel affinitatis inclusiue sm ius ciuile cõputandũ, si fuit cã cõ promissa, & j. terminũ non fuit expedita, ego quæro abs
1 te, nunquid sit iterum compromittenda vigore pragmaticæ? Tu diceres ꝙ nõ, & ꝙ verificat dicta pragmatica in prima vice, per l. boues. §. hoc sermone. ff. de ver. sign. Tene contrariũ, nam debet adhuc iterũ cõpromitti, quia per primum compromissum, nõ est satisfactum menti dictæ pragmaticæ. dictum est Bald. in l. fideicommissæ. §. si quis decem. ff. de leg. 3. inferẽs ad statutum de compromissis propinquorum, vt non sit satisfactum statuto per primũ compromissum, quod expirauit, sed debet iterum cõpromitti, cum adhuc vẽdicet sibi locum rõ dicti statuti, quę est, vtilites finiantur, & sic respõdet ad §. hoc sermone, refert & sequitur do. Fel. in ca. fi. in pen. col. circa mediũ. ibi sallic quinto de treuga & pace, quod not. ad intellectum dictę pragmaticæ, quia quotidie euenit.

LV.

1 *Clausula, cassans, irritans, & annullans omne aliud testamẽtum, &c. posita in secundo testamento an reuocet primum testamentum validum.*

QVidam fecit sibi testamentum, de iure validum, tractu tpis facit sibi aliud testamentũ, & in eo notarius apposuit illam clausulam quę solet cõiter apponi, videlicet, cassans, irritans, & annullans oẽ aliud testamẽtũ, &c. euenit casus, ꝙ ex aliqua iusta cã istud vltimũ nõ subsiste
1 bat de iure. quæro abs te, nunquid primum testamentũ remanet in suo robore? Tu diceres ꝙ non, nam illud fuit annullatum per dictã clausulam, cassans irritans, &c. Tene contrarium, dictum est Pau. de Castr. in l. fancimus. in fi. C. de testa. vbi dicit, ꝙ ista clausula irritans, &c. habet tacitam conditionem, videlicet si illud aliud testamentũ in quo est ista clausula, est validum per illum tex. quem dicit sing. no. manda memoriæ, quia pollet tibi inseruire de facto in re ardua.

LVI.

1 *Prothomiseum si quis habeat in fundo vendito, an tunc etiam admittatur, quando venditio fuit nulla?*

PEr l. fancimus. de iure congrui, siue prothomiseros, de qua meminimus ṡ. in 34. singu. vicinus admittitur ad fundum venditum habẽdum soluto prætio, quæro abs te
1 si illa venditio non fuit valida, puta quia facta à muliere viuente iure Longobardo sine interuẽtu mundualdorũ, nunquid vicinus admittatur, vel consanguineus vigore d. l. fancimus? dicas quod non, dictum est Pau. de Cast. in cons. 329. vbi dixit, quod statutũ fauens vicino super venditione facta à vicino eo irrequisito, intelligitur de venditione alias valida, pro quo facit quod dicit Bal. in l. 2. in 2. col. C. de iure emphy. ꝙ pęna apposita à iure emphyt. alienanti irrequisito domino, intelligitur de alienatione alias valida, puta habente consensum propinquorum requisitũ à statuto, de quo exclamat Franc. de Cre. not. 112. inci. statuto cauetur, quod mulier, & pulchre Iason in rep. l. fi. C. de iure emphyt. not. ad intellectum dictam l. fancimus. in actu practico.

LVII.

1 *Tumultuantes in publicis concionibus vel consilijs, sunt expellendi.*

1 SCio in patria mea esse nonnullos, qui semper in publicis concionib. & parlamẽtis solent suscitare tumultũ, contra quos sæpius dixi, expellantur hi de publicis concionib. parlamentis & cõsilijs, dictum est Bal. in c. vt iuxta de offic. ord. vbi no. arg. ex illo tex. pro ciuitatib. Thusciæ, quæ de eorum parlamentis & consilijs publicis expellunt magnates, quia expellendi sunt hi, qui possunt generare tumultum, quod ipse ibi dicit esse valde no.

ADDITIO.

Vide quæ scribit Paris de Put. in tract. de syndic. in versi. scholaris c. 1. nu. 3.

LVIII.

1 *Iudex si ex officio in aliquibus casibus procedere possit, an in illis procedere possit fama non præcedente*

2 *Inquisitio si sit permissa intelligitur præcedente fama.*

IN regno põt in multis casib. procedi ex officio, de quibus in c. ab illo inchoandũ, sub rubr. de inquisitionib. & in c. si temporum alternata conditio sub rubrica, de non procedendo ex offi. nisi in certis casibus, & ad tempus, &
1 in mulcis alijs. cap. quæro abs te an in casu, in quo potest iudex ex officio procedere, possit procedere non præcedente fama? Diceres ꝙ sic, vigore dictorum capitulorum. In contrarium est veritas etiam si in dictis capitulis diceretur, quod in dictis casibus libere possit procedi, quia adhuc intelligitur præcedente fama, tex. est in c. 1. de offic. ord. in versi. libere, coniuncta gl. per. qđ Bal. ibi in 2. col. in princ. dicit esse menti tenendũ, & tu no. & manda memoriæ ad intellectum dictorum capitulorum. Nam
2 quando est permissa inquisitio, intelligitur præcedente fama vt in cap. qualiter & quando il secundo. de accus. & hoc regulariter. nam sunt certi casus in quibus proceditur non præcedente fama, quos non intendo prosequi nunc.

LIX.

1 *Iuramentum an validet contractum inualidum ratione solennitatis, vel consensus omissi?*

PONe quòd mulier, quæ iure viuens Longobardo non adhibuit Mũdualdos in cõtractu, Prout debebat, sed iurauit tantum, nunquid huiusmodi iuramentum validet contractum, nec ne? Tu diceres quod nõ, per id quod tenet Bart. in l. si quis pro eo. ff. de fideiuss. vbi dicit. ꝙ si minor prohibetur contrahere sine certa solennitate, non valet cõtractus postposita solennitate, etiam si interuenit iuramentum, mouetur quia peccat transgrediendo prohibitionem superioris, & sic nulla debet oriri obligat. In contrarium est veritas, ita dom. Abba. in cap. ad apostolicam in 2. colum. in princip. & in tertia in fin. de regula. & transeunt, ad religio. & dicit in contrarium

facere apertè illã literã in d.c.ad apostolicã, iuncto c. Cõ saldus. 17.qõne. 2.inducendo, vt ibi per eum, quod dicit esse mẽti tenẽdũ, iõ no. quia quotidie posset occurrere de facto, vide tñ Fel. mordentẽ do. Abb. in c. si diligẽti. in 2. col. ibi secundum corolarium, extra de foro competenti.

LIX.

1 *Coniuges se voluntarie separantes possunt se inuicem alter alterum repetere non obstante hmõi voluntaria separatione.*

VOlo tibi adducere vnum casum, in quo nõ spoliatus pôt petere restitutionem, & accidit iste casus quotidie, maxime in quibusdã regionib. quas honestatis cã nolo aliter nominare, in quib. cõiuges sunt multum faciles
1 ad se adinuicẽ separandũ, q̃ritur nunquid non obstante hmõi separatione volũtaria, possit alter ex eis alterũ repetere, etiã petendo restitutionẽ? Tu diceres, quod nõ, rône voluntariæ separationis. Tene contrarium, etiam si deuentũ sit post illã separationẽ volũtariam ad aliud matrimoniũ, tex. est quẽ ibi Abb. in vlt. no. dicit tenẽdũ semper menti in c. veniens. de reg. & transl. ad reli. Et pluries iste casus occurrit mihi dum essem Vicarius generalis apud Hydruentem, vbi sæpius isti casus transmittebãtur mihi à longe, vt consulerem super illis,

LXI.

1 *Emphyteuticus contractus, & censualis in quibus inter se differãt.*
2 *Censualis contractus in dubio censetur, quando non apparet an sit censualis vel emphyteuticus.*

1 MVltæ sunt differentiæ inter cõtractũ emphyteuticum & censualẽ de quib. plene per doct. in c. cõstitutus, de religios. do. & inter alias est ista, quã ibi ponit bona gl. in ver. iuxta ratã, & ibi plene per Abb. in pen. col. p in contractu censuali per non solutionẽ census non incidit
2 res in cõmissum, ego quæro abs te, quid si ex contractu non appareat, an sit contractus emphiteuticus, vel cẽsua lis? dicas p̃ in dubio erit censualis, ling. est verbũ Albe. de Rosa. in l. 2. C. de iure emphy. in 8. col. in ver. quid de qõne à me q̃sita per quendã priorẽ. Et ideo si cessauerit mille annis soluere, non poterit expelli, & ita dicit iudicasse, p̃ esset censualis, allegat no. p gl. & Inno. in d.c. constitutus, quod not. in facto, & manda memoriæ perpetuo.

LXII.

1 *Emphyteuta qui iurauit soluere in tempore canonem, & propter paupertatem non soluit, an sit periurus, & cadat à iure suo.*

QVia in præcedenti sing. facta' est mentio de cõtractu emphyteutico, in quo tu habes, q̃p pp non solutum canonẽ infra terminum à iure statutũ res incidit in com
1 missum, ponet p̃ elapsus est terminus iste, & nõ fuit solutus canon, siue census debitus pp paupertatẽ & necessitatem emphyteutæ, qui iurauit soluere in tpe, nunquid sit periurus, & ceciderit à iure suo? Tu diceres p̃ sic, nã non soluit in tpe, & dies statutus si interpellat pro hoĩe c. potuit. extra locari, & est periurus, quia non seruauit iusiurandũ l. ti quis maior. C. de tranſact. In contrarium est veritas, nam si pp inopiã non soluit, non cadit à iure suo, neque est periurus. tex. & ibi Bal. in no. in c. querelã, extra de iurei. vbi dicit p̃ paupertas excusat a periurio, & ab infamia, q̃d dicit esse bene no. & ibi ẽt dicit in finalib. verbis, quòd vbi in tali contractu esset appositum iuramẽtũ, nõ subintelligit, ista clausula, si non soluerit infra bienniũ, & quia etiam ante lapsum biennij incidit in periurium, & in commissum propter nõ solutum canonem. tene menti prædicta in contingentia facti.

LXIII.

1 *Testes qui nam contractui interfuerint si aliquis ex contrahẽtibus nesciat, velit tamen per eos contractum probare, episcopum loci adire debet, vt eo authore fiat præceptum generale sub excommunicationis pœna, vt qui super tali facto noue. rint veritatem compareant ad testimonium ferendum.*

SAepe contingit de facto, q̃d aliquis deponit pẽnes Titium aliq̃ã pecuniarũ quantitatem, & secutus fidem illum non aduertit ad testes, qui ibi reperiũtur, cum aũt tractu tẽporis petitur depositũ, depositarius illud inficiatur, deponens vero scit depositum fuisse in præsentia testiũ, tñ eorũ nõ recordatur, testes illi ob aliquẽ respectũ, quẽ habẽt forte ad depositariũ nolunt se ingerere, & dicere deponenti & nos sumus testes illius depositi. Quæro abs te
1 tq̃ũ succurratur illi deponenti? Rñdeo adeat episcopũ loci, vt eo auhtore fiat gñale præceptũ sub excõicationis pœna, vt qui super tali facto nouerint veritatẽ cõpareant ad testimoniũ proferẽdũ, istã bonã practicã docet Abb. per illũ tex. in c. ad nostrã scdo in not. ext. de iureiu. & ibi etiã dicit, p̃ hæc practica procedit etiã cõtra laicos, fundamentum est istud, quia tacere veritatẽ est peccatũ mortale, vt in c. quisquis 11. q. 3. & in ca. 1. de crim. falsi & rône peccati quilibet est de foro eccle. c. nouit. de iud, quã practicam dicit Abb. in d.c. ad nostram. tene menti.

LXIIII.

1 *Consuetus tale crimen committere, pro quo pecuniaria pœna venit imponenda, si iterum illud committat, poterit capitaliter puniri.*

TV habes regni cõstitutionẽ. si quis aliquẽ, sub rubrica de percussione illicita cũ armis, q̃ percutiens aliquẽ cum armis prohibitis, si percussus ex percussione illa minime moriatur, debet manũ, cũ qua percussit amittere. Sed pone, p̃ talis percussor alias consueuit facere istas percussiones, nũquid iudex possit eum decapitare in Regno, pro percussione nouissime facta, tu diceres, p̃ non pp dictã cõstitutionẽ, si quis, aliquẽ, quæ inducit amissionem manus. Tene contrariũ, nam pp consuetudinẽ hmõi delicti poterit condemnari ad mortẽ capitalẽ, dictũ est elegans Angc. de peru. in additio, ad Bar. in l. vnica. C. de superexactio. li. 10. in fortiorib. terminis, vbi sin. & mirabi
1 liter dicit, q̃d cõmittens crimen pro quo venit imponẽda pœna pecuniaria, si est consuetus tale crimẽ cõmittere poterit puniri capitaliter, q̃d dictum ego tibi applico ad aliã cõstitutionẽ Regni q̃ incip. asperitatẽ, sub rubrica de pœna eius, qui cõtra aliquẽ tm̃ arma extraxerit, vbi extra hẽs tm̃ arma p̃ aliquẽ tenetur ad duplicatã pœnã delationis armorũ, nã si talis est solitus p̃ aliquos tm̃ arma extrahere, poterit decapitari, & tñ pœna erat pecuniaria, manda memoriæ hoc dictũ Angeli ad excusationẽ iudicũ & assessorũ, q̃d ipse dicit esse mẽti tenendũ in præall. loco p illũ tex. in d.l. vnica in verbo pseueret, p̃ quo alle. ẽt tex. in l. oẽs. §. delatores. §. de delatorib. no. in actu practico.

ADDITIO.

Vide Petrum à Plaza Hispanum in lib. 1. ca. 12. epitomes delictorum. nu. 2.

LXV.

1 *Expedire causam qui infra certũ tempus tenetur sub pœna, an pœnam euitet si infra illud tempus partes ab instãtia iudicij absoluat.*

PEr regiam nouellã pragmaticã inci. odia litiũ, de qua meminimus suprà in 54. & in 38. sing. arbitri non expedientes causam eis compromissam infra terminũ, de quo ibi tenentur ad certã pœnã in ea cõtentã, quæro abs
1 te †si dicti arbitri infra dictum terminũ absoluũt partes ab instantia iudicij, an videantur terminasse cãm? dicas p̃ nõ. tex. est in l. generali. C. de decurio. li. 10. & ibi est bona additio ad lecturam Bar. quæ hoc etiã dicit. Nam per absolutionem ab obseruatione iudicij non terminatur causa, licet instantia perimatur. not. ad intellectum dictę pragmaticæ, & manda memoriæ.

LXVI.

1 *Ecclesiares vltra triennium locari non potest, & quid si elapso triennio, ad alios tres annos fuit eidem conductori relocatio, an valeat?*

VVlgata est extrauagãs Pauli Veneti Pontificis Maximi. Ambitioso cupiditati sub rubr. de rebus eccl. nõ alienat. quæ prohibet alienationẽ, hypothecã, cõcessionem, locationẽ & conductionẽ rerum ecclesiasticarum vltra

vltra trienniũ, q̃ro abs te de vno casu, de quo sæpius inter rogaberis, maxime ab istis prælatis, & abbatib. ac cõmẽ datariis nostri tpis, quia occurrit, quotidie de facto præla
1 tus locat rem ecclesiæ ad triennium, certe ista nõ est alienatio, postea qũ sunt lapsi tres anni, iste conductor facit sibi relocare ad alios tres annos inchoaturus à die finitę primæ locationis, nunquid valeat? Dicas p̃ non, quia vt talis relocatio esse facta in fraudẽ, dẽ extrauagantis, sing. est decisio Car. Zab. in cle. 1. §. fi. in pe. q. de reb. eccl. non alien. referunt & sequũtur Moder. Papien. in l. manumissiones. in 2. col. ff. de iustitia & iure vbi multa alia bona adducunt ad istam materiam, mãda memoriæ quia vt dixi quotidie occurrit. & adde Fely. in c. quæ in ecclesiarũ 30. col. in prin. de consti.

LXVII.

1 *Concubinarij nunquid possint per iudicem secularem compelli ad dimittendum concubinas.*
2 *Meretrix potest à vicinis expelli.*

2 IN patria mea sunt aliqui concubinarii, ego† q̃ro nũqd possint p iudicẽ secularem cõpelli ad illas dimittendas concubinas? Tu diceres p̃ non, nã istud crimen concubinatus hodie est effectũ de iure ecclesiastico, vt plene p d. Ab. in c. cum sit gñale de foro competen. Tene contrariũ p̃ ẽt iudex secularis hoc pôt, te. est in l. iustitia. ibi honeste viuere. ff. de iust. & iur. per q̃ verba refert Alber. ibi p̃ Matt. de Fano. dũ esset potestatis in ciuitate Romandiolæ, & quidã nobilis habẽs vxorem teneret ẽt concubinã, cõpulit eum p illam l. vt cõcubinã dimitteret, & honeste viueret prout ius p̃cipit. Et ad hoc propositũ honestatis dẽ ẽt Pau. de Cast. in l. nullius. per illum te. C. de sum. tri. p̃
2 sit meretrix, q̃ veller venire ad habitandum in aliqua ciuitate in vicina aliqua, vicini possent eã repellere, ne alias inficiat, facit. l. minime. C. de episcopali audientia. not. in actu practico.

LXVIII.

1 *Fœmina quæ extãtibus masculis ex statuto non succedit sed maritatur, an succedat in iure patronatus ecclesiastico cõtinenti hæreditati cum fratribus suis*

SVpra in 26. & 36. sing. fuit adducta cõstitutio Regni, in aliquib. de succe. filio. Comi. vel Baro per q̃ extantib. masculis, filia fœmina nõ succedit, sed maritat de p̃prio,
1 ego q̃ro abs te † nũquid ista fœmina sic maritata succedat in iure patronatus ecclesiastico cõpetenti hæreditati cũ fratrib. suis vel quibuslibet alijs hæredib. extraneis? insti tutis? Tene p̃ non sin. est decisio do. Stepha. de Caeta de Neap. in repe. c. q̃m. in 28. co. de elec. li. 6. in quo tractauit materiã iuris patronatus. vbi dẽ notandũ esse in hoc Regno in Baronib. & ciuitate Neapolis, vbi masculi succedunt, & sic fœminæ tunc nõ p̃sentant, vbi ẽt vĩ hoc limitare, nisi p̃cepisset hoc ius patronatus p̃ se & filiis, qa tũc veniret ista fœmina ex p̃sona sua, quantũcunq; nõ sit hæres, quod ego latius firmaui dum legerem Salerni, in ca. 1. de iure Patro. Nota in Regno & mãda memoriæ, quia sæpe occurrit de facto.

LXIX.

1 *Author potest laudari. & quid si clericus laudatus sit an in iudicio seculari possit opponere declinatoriam fori.*

REgia nouella pragmatica incipiens dubitationẽ circa dilationẽ petitam sub rubrica de termino citandi actorẽ in causa reali, vult authorẽ posse laudari. p̃ est cõforme cũ dispositione iuris cõis, vt in l. 1. C. vbi in rẽ acti. & in l. venditor. ff. de iud. & in c. si venditori extra de emptio. & ven. Quæro abs te in terminis dictæ pragmaticæ si author laudatus est clericus, & promisit in instrumento iurato de vnctionẽ, & suscipere ĩ se iudiciũ, & facere
1 ip̃m emptorẽ victorẽ, &c. † nũquid iste clericus possit sic laudatus in iudicio seculari opponere declinatoriã fori? Tu diceres p̃ non pp gl. no. in c. clericus nullum 11. qõ. 1. q̃ bene intellecta tenet, p̃ ipse clericus tenetur defender e rem venditã laico in foro seculari, & hoc tenet Ab. in d. c. si venditori. in 2. co. circa mediũ ibi, sed est dubiũ no. p̃ pbat rône, iudiciũ est instructum ꝑ emptorem tanquam possessorem, sed venditor venit solum ad assistendum emptori, & defendendũ eum, vt in d. l. j. C. vbi in rẽ actio. vñ iudicium institutum contra emptorem nõ trãsfert in venditorem d. l. venditor. Et ista conclusio firmari, & probari vĩ in dicta regia pragmatica vbi in oẽm euẽtum iudicium non transfertur in personã laudatam, siue author laudatus sit præsens, siue non. In contrarium est veritas, & in terminis qõnis nostræ contrarium decidit Angel. in d. l. venditor. vbi dicit, p̃ quamuis ipse author laudatus sit defensor tantum non reus tñ vt defensor poterit opponere declinatoriã ex persona sua, quia est clericus, & sic dẽ limitari illam l. & d. l. 1. C. vbi in rem actio q̃ illi cõcordat, vt ibi latius per eũ. Vñ dato, p̃ regia pragmatica videatur inuenire ipsum reum debere sustinere iudicium, tñ clericus pôt declinare dictum forum seculare ex persona sua, vt per Ang. ẽt in d. l. vẽditor. & q̃ hoc non sufficeret in terminis qõnis nostræ, deberet sufficere illud, p̃ promisit ipse clericus. l. de suscipiendo iudicium in se, quo casu erit reus, & sic poterit declinare forũ seculare, p̃ Ab. in præal. loco non diffitet, imo expresse hoc tenet p̃ rônes, quas adducit, ad p̃ facit dicta pragmatica in quantũ vult actorẽ laudatum debere obseruare oĩa, quæ promisit in instrumento, manda memoriæ, quia quotidiæ occurrit de facto, & hic habet hunc pũctũ bñ examinatum ad intellectũ dictæ regiæ pragmaticæ.

LXX.

1 *Venditor promittens de euictione rei venditæ, si sit consanguineus comprehensus à statuto de compromissis loquente, si ab emptore in iudicium vocetur, ob qõnem sibi motam super ipsa re vẽdita, an possit petere hmõi causam compromitti.*

QVia regia nouella pragmatica odia litiũ, de qua meminimus supra in 38. & li. 3. sing. vult inter cõsanguineos & affines vsq; ad quartũ gradũ debere causas compromitti, ego q̃ro † abs te si Titius vẽdidit mihi fundum,
1 & promisit de euictione vt sit mouetur mihi q̃ per Sẽpronium super dicto fundo laudo Titium in authorem meum, qui est consanguineus cum actore Sempronio, cõparet Titius author laudat', & petit causam hmõi cõpromitti vigore pragmaticæ, nunquid causa debeat cõpromitti? Dicas, p̃ nõ, ita sin. Bar. in l. p̃curator ad exhibẽdum. §. 1. ff. rem ratam habere post eum Ang. in l. venditor. in 2. col. in prin. ff. de iud. rõ est, quia sic mutaretur iudicium, & persona iudicis, p̃ no. quia quotidie euenit.

LXXI.

1 *Bannitum occidens ex priuato odio, si producatur in testem in causa criminali, vel ciuili ardua, an possit repelli tanquam infamis infamia facti.*

MEminimus supra in 10. & 27. sin. constitutionis Regni, pœnam eorum, de forbannitis & foriudicatis, quæ permittit forbannitum & foriudicatum posse impune offendi, pone p̃ aliquis ex priuato odio, si sine inimicitia interfecit Sẽpronium bannitum, & foriudicatum, deinde iste interfector producitur in testem in aliqua cã
1 maxime criminali. vel ciuili ardua, q̃ro abs te, † nũquid possit repulsari tãquã infamis infamia facti? Tu diceres p̃ sic, per id p̃ tenet Bal. in l. decuriones. C. de infami. vbi dẽ stante statuto, p̃ homicida nõ possit esse de prioribus, si aliquis occidit bannitũ nõ ex officij necessitate, sed ex priuata inimicitia non potest esse de numero priorum, & est infamis infa. facti, quia licet homicidium sit tolerabile, secus in iudice, cũ faciat pro executione iustitiæ. In contrarium est, veritas in terminis dictæ constitutionis, quę apponit verbũ impunè, p̃. n. impunè fit malefic̃ium non ꝑm Bal. in d. l. loco p. l. is qui aggressorẽ. C. ad l. Cor. C. de sica. ibi. nullam calumniam metuendã. quib. verbis. vtitur etiam dicta constitutio, dum dicit nullam proin. de calumniam vereatur, & hoc dictum sequitur do. Io. de Ana. in c. si perfodiens, in 4. co. de homic. quæ omnia refert, & sequitur Fel. in c. quæ in ecclesiarum. de consti. in 5. col. in prin. & dicit esse ne. ad intellectum, dicti ista

tuti

tuti.& tu no.ad intellectum dictæ constitution.

LXXII.

1 *Ecclesiæ res quæ cautela possint locari vltra triennium, etiã ad longissimum tempus.*

QVia supra in 66.sing.fuit facta mentio de extrauagãti Pauli pontificis max.inci.ambitioſę cupiditati,de re.eccl.non alie.q̃ vulgo ſolet Paulina nuncupari, per q̃ prohibetur etiam locatio rerũ eccleſiarũ vltra triẽniũ,

1 q̃ro abs te nunquid non obſtãte illa prohibitione poſſit inuentri via & modus vt fiat locatio ẽt ad longum & longiſſimum tps? Tu diceres q̃ nõ,nam locatio vltra triẽniũ vſ eſſe alienatio,& ideo prohibetur,vt ibi.Sed ego dico tibi,q̃ ſi locator faceret locationem vltra triẽnium,& ad longum & longiſſimum tps,& in dicta locutione ſit expreſſè dictum,q̃ nullum vtile dñium transferat in cõductorem,q̃ iſto modo talis locatio procederet etiã in terminis dictæ extrauagantis:Nam rõ quare,locatio prohibeẽ vltra triẽnium eſt,quia vſ eẽ alienatio q̃dam,iſta rõ ceſſat,qñ eſt dictum,q̃ non transferatur vtile dominium ita ſing.declarat Bal.in c.q̃ in eccleſiarũ.de conſt.& Imo. in c.ad audientiam de reb.ſi eccle.non alie.cum alijs alle. per do.Fel.in d.c.q̃ in eccleſiarum.30.col.ibi ſexta declaratio,& ideo aduerte,vt apponi facias in inſtrumentum locationis dicta verba,et erit ſecurus tam locator,quam conductor,& nota ad intellectum dictæ extrauagantis.

LXXIII.

1 *Statuta contra immunitatem eccleſiæ à laicis facta ab epiſcopis tolli poſſunt. Et an id fieri poſſit nõ citatis ſtatuẽtib.*

CLericis laicos ĩ feſtos oppido tradit antiquitas.dſ te. ad litera in c.clericis,in prin.de immu.eccl.li.6. quia quotidie faciunt noua ſtatuta cõtra eccleſiæ immunitatẽ & eccleſiaſticarũ pſonarum,quæro abs te,quia ſi ſtatuta

1 iſta ſunt notoria,põt eps̃ ea tollere,nunquid poſſi.non citatis ſtatuentib.Tu diceres q̃ non per reg.l.de vnoquoq. ff de re.iud.& l.nã ita diuus.ff.de ado.cum alijs vul.& maxime quia ẽt in notarijs requirit citatio c.ad noſtram.3. de iureiuran.maximè per do.Tene contrarium nam põt illa tollere,ẽt non citatis ſtatuentibus,ita ſing.dixit Arc. in c.quæ Lotharius prope finem.2.qõ.1.refert, & ſequit domin.Felyn.in ca.eccleſia ſanctæ Mariæ.43.col.in fin. de conſtitutio.vbi hoc corroborat multis alijs per eum allegatis,q̃ notat in fauorem eccleſiæ, & eccleſiaſticarũ perſonarum,quando caſus occurret.

LXXIIII.

1 *Tranſactio non reſcinditur prætextu inſtrumenti de nouo reperti,& idem ſnĩa,& quæ prædicta concluſionis ratio ſit?*

SIng.eſt ſub prætextu ẽm Bal.ibi.C.de tranſa.q̃ tranſa-

1 ctio non reſcinditur prætextu inſtrumẽti de nouo reperti.& idem dicimus in ſnĩa,vt eſt te.de iure canonico in c.inter monaſterium circa finem de re iudi.& de iure ciuili in l.ſub ſpecie.C.de re iu.& in l.imperatoris.ff.e.& per Iaſ.in d.l.ſub prætextu.in 2.col.ego quæro abs te de rõne iſtius deciſionis.Dicas.q̃ duplex ẽ rõ.Prima quia p tranſactionem,& ſnĩam eſt impoſitus finis liti,& iſta rõ vſ poni in d.c.inter monaſterium,vbi dſ q̃ prætextu inſtrumenti de nouo reperti non debent lites inſtaurari,& iſtã rõnẽ reddiderunt Bal.& Saly.in d.l.ſub pẽtxtu,vt ibi refert Iaſon. in prin.Alia & ſecunda rõ eſt,quam aſſignat Bald.in capit.1. ad fin.extra de tranſacti.per illum text. quem ad hoc reputat.no.dignum & mirabilem, quia facta tranſactione bona fide, oĩa inſtrumenta & iura ſunt ipſo iure,caſſa & irrita, & ideo non pũt tranſactionem infringere,& ille text.in d.ca.1.tranſa.eſt melior,qui ſit in iure ẽm Bal.in rubrica extra eo.in 2.col.niſi inſtrumenta illa de nouo reperta fuiſſent ſubtracta per aduerſariũ vt per Bal.etiam in iſto c.1.in vltimis, quia poterunt p̃duci, manda memoriæ.

LXXV.

1 *Citatus ad informandum in cauſa criminali an poſſit comparere procuratorem bene inſtructum.*

2 *Iudex ad hoc vt in criminalibus poſſit citare reum vt perſonaliter compareat,qua concurrere debeant? Et an tũc cauſa in citatione ſit inſerenda.*

IN criminalib.ſolent iudices Regnicolę ſtatim,& in primis citare ad informandũ,quo caſu nõ admittunt p̃curatorem,quantumcunque beneinſtructum, ſed volunt ipſum principalem oĩno,vt ſic comparens perſonaliter coniiciatur in carcerem,& ſic faciant prouentus, quamuis contra illum citatum non appareant iudicia.Ego quæ-

1 ro abs te nunquid iſte ſic citatus, poſſit comparere per procuratorem bene inſtructum,& informatum? Tu diceres quod non,ſed principalis debet comparere ad informandum?vt videat iudex quo vultu, qua trepidatione rñdeat vt eſt vera concluſio Bar.quicquid alibi dixerit in l.qui bona.§.ſi alieno.in vlt.col.ff.de dam.infec.ſequunt Ang.& Pau.de Caſt.& plenius do.Ale.in l.in pecuniarijs.C.de procu.& idẽ Ang.in l.ſi actor.ff.e.Tũ in contrarium eſt veritas in caſu noſtro,in quo nõ ſunt indicia contra principalem.ita no.Bal.& Albe.& do.Ale.& do.

2 Iaſ.in d.l.pecuniarijs.Et ideo concludo q̃ nunquam iudex poſſet citare principalem, vt pſonaliter cõpareat, niſi duob.concurrentib.quod ſint indicia contra eũ,& qd̃ ſit cauſa,in qua poſſit deueniri ad torturam p̃ ſuperius alleg.Vñ cum in regno non in oĩb.cauſis criminalib.poſſit deueniri ad torturam,ſed in illis duntaxat,de quib.habetur in c.regni.inci.tormentis ſub rubrica de tormentis, non poterit iudex citare perſonaliter,& dato quod citet poterit lic citatus cõparere per p̃curatorem bene inſtructum & formatum,niſi ſimus in caſib.in quib.poſſit deueniri ad torturam, & cõtra reum extẽt iudicia ſufficiẽtia,quo caſu iſta cauſa etiam debet inſeri,in citatione, vt concludit Io.And.in c.1.de iudi.li.6.& Bal.in l.1.§.vſus. in fi.ff.de procu.Gui.de Suza.& Cy.in d.l.in pecuniariis, vbi dicunt,quod in caſu in quo põt cogi aliquis vt cõpareat pſonaliter debet inſeri cauſa in citatione,fundamẽtum eſt iſtud,nam indultum à iure beneficium. l.cõparendi per procuratorem nemini eſt auferendum c.1.de de iud.lib.6.niſi ex cauſa iuſta,iſta cauſa debet inſeri in citatione.nec habet obſtare ſi diceret, ſi in citatione dſ quod cõpareat,qa contra eũ extant indicia,vt ſubiiciat, qõnib.ille citatus aufugeret.Ad hoc ego rñdeo,nõ citet iudex verbaliter,ſed realiter,quia poterit ſtantib. contra eum probationibus ſufficientib.procedere ad capturam & hoc manda memoriæ,ſic poteris adiuuare amicũ tuũ, ne fiat contumax,ſi mittit procuratorem bene inſtructum,& informatum cũ ſpeciali mandato ad ſic reſpondendum per prædicta,& hoc quotidie occurrit.

LXXVI.

1 *Suſpicio contra iudicem allegata ſi ſit notoria, an ad arbitros ſit eundum?*

MOdus recuſandi iudicẽ in regno tã ordinarium,q̃ delegatum ponit̃ per c.regni.incip.Item ſi contingat alias principis circunſpecta prouiſio,quod c.nõ eſt, cum alijs c.Regni.ſed eſt inſertus ritus magnæ curiæ Vicariæ,quo c.diſponitur q̃ allegato iudice ſuſpecto, cauſæ ſuſpitio intimatur logotbetæ ma per.& protonotario Regni,& in ciuitatib.& locis Regni epo diœceſano,ſiue

1 eius vicario,qui debent in dicta ſuſpicione p̃cedere p̃ut ibi ſerioſe ponit̃,q̃ro abs teſi ſuſpicio p̃poſita iudici eſt notoria,nunquid debeat ſeruari diſpoſitio dicti.c.Regni,vel ſi ſit notorie friuola,vel notorie falſa? Tu diceres quod ſic,nam illud c.vſ tradere formam,à qua nõ licet diſcere c.cum dilecta.de reſcrip.c.ſine exceptione.12.q. 2.l.diligenter.ff.man.Tene cõtrarium,ita eleganter do. Ab.poſt Io.And.in c.accedens.i.extra vt lite non conteſt. vbi dẽ non eſſe eundum arbitros,quam allegatur notoria ſuſpitio,facit qd̃ no.Lap.alleg.1.dicens non eſſe opus arbitris,qñ allegatur ſuſpicio notorie friuola,vel notorie falſa,q̃ duo ſunt vtilia ad practicam.c.legitima.de appella.in ſexto ẽm Felyn.qui prædicta refert, & ſequitur in d.c.acceden.in 1.in 2.col.verſus finem ibi,inquantum Abb.Et tu nota eſſe vilia ad proacticam d.c.Item ſi contingat

ſingat,alias principis circũſpecta prouiſio.Nam ex quo illud c.Regni, innititur diſpoſitioni iuris canonici,vt ibi dſ logotheta,vel diœceſanus ſuccedit loco arbitrorũ de quibus in d.c.legitima.de quib. habetur ẽt in c.ſuſpicionis.de offi.dele.& in c.ab arbitris eo.titul.lib.6. Quando ergo ſuſpicio eſt notoria iudex ſtatim tenetur illam admittere,& non expectare prouiſionem diœceſani,vel logotheræ,ſiue prothonotarij.Si uero eſt notoriè friuola, vel notorie falſa,& tunc p̃cedat in cauſa ſine alio.& hoc no.ad intellectum dicti capituli Regni.in actu practico.

LXXVII.

1 *Creditor cui,eſt à debitore ſatisfactum in præſentia teſtium an poſſit cogi facere inſtrumentum quietationis debitori?*

DEbebam tibi aliquam pecuniarum quãtitatem, perſolui,tibi illam in præſentia multorum teſtium,velem habere abs te inſtrumentum ſolutionis,& quietatio nis,& ſic probationem paratã,tu denegas,quæro abs te, nunquid benedicas? Tu diceres q̃ ſic,nam tu nõ inficiaris ſolutionem,& dices præterea me habere teſtes ſolutionis. Tene cõtrarium,nã teneris mihi facere inſtrumẽtum ſolutionis, & quietationis,te.eſt quẽ Saly.c.reputat ad hoc ſin.in l.eũ,à quo.C.de ſolu.cui adde Pau.de Caſtr. in conſi.1.imo dico aliud,q̃ ſi fuiſſet redditũ inſtrumentum debiti vel laceratũ,vel inciſum,vt cõiter hodie fit ip ſi debitori,adhuc põt ipſe debitor petere quietationem à creditore,& fidem pecuniæ,dictum eſt Bal.in l.hmõi. §.ſi ita.in fi.ff.de leg.1.allega l.pecuniæ.C.de ſol.& l.dif. ſolute.C.de con.ſine cau.vide Fely.in c.accedens primo in 2.col.extra vt lite conteſtat.vbi multa pulchra congerit ſpectantia ad iſtam materiam,quotidianam.

LXXVIII.

1 *Teſtis partis conſanguineus ſi interrogatus reſponderit parti non attinere,an ob hoc teneatur pœna falſi,& ea vna cũ producente poſſit puniri.*

INtendo tibi commentare regiam nouellam pragmaticam inci.teſtem falſum ſub rubrica de teſti.falſ.non p̃ du.quæ imponit falſos teſtes producenti,& ipſis teſtibus

1 falſis pœnam de qua ibi ego quæro abs te,ſi teſtis p̃ductus in cauſa deponit verè interrogatus an attineat in aliquo parti eum producenti?reſpondet q̃ non reperitur,quod imo eſt conſanguineus partis,quæritur nũquid poſſit habere locum pœna.de qua ibi?Diceres q̃ ſic,nam probatũ eſt teſtem commiſiſſe mendacium.Tene contrarium,& dicas,quod nõ poteſt puniri de falſo criminaliter,ſed bene extra ordinem arbitrio iudicis,ita ſing.dixit ſac.But. in l.Lucius.ff.de infami.refert Bar.in l.ſi ex falſis in 2.lectura.& ibi Iaſ.in 3.col.circa fi.C.de tranſac.Et ſimiliter tenet Ang.in d.l.Lucius.vbi multum commendat & reputat no.dignum,& in conſi.194.quod incipit,viſis proceſſib.in 2.col.& ſic teſtis,qui non dixit falſum in principali,non poterit puniri de falſo in terminis dictæ pragmaticæ neque eum producens,quod notatur.

LXXIX.

1 *Syndicatis inſtrumentum debet continere nomina omnium creantium ſyndicum,alias non valet,maxime in arduis.*

2 *Criminalis cauſa eſt ardua,& in ea procurator non admittitur nec de ea fieri poteſt compromiſſum niſi in certis caſib.*

CIrca Regni cõſtitutionem,quæ incipit generalia iura concedentes ſub rubrica,vt vniuerſitas accuſata, per quam vniuerſitas accuſata ĩ criminalib.& capitalib.põt per procuratorẽ cõparere,p rõnẽ de qua ibi ego q̃ro,ponę q̃ vniuerſitas,ſit tacita cõparet per procuratorem,vel ſyndicum,& in inſtrumento ſyndicatus non ſunt appoſita oĩa nomina creantiũ iſtum ſyndicum,ſed multis, & multis nominatis ſubijcitur in inſtrumento,& oẽs alij q̃

1 faciunt maiorem partem,nunquid ſ talis conſtitutio & creatio talis ſyndicatus valeat & teneat? Dicas q̃ non, ita ſing.nqu t Spec.in tit.de ſyndica.§.1.& Bald.in l.2.ff. de magiſtratibus conueniendis.ratio quia in cauſis arduis debet magis deliberate procedi .refert & ſequitur do.Iaſ.in l.placet.in 3.col.ibi,ad iſta etiã facit.C.de ſacroſanctis eccleſijs.q̃ not.ad dictam conſtitutionem, & nõ

2 dubium quin cauſa criminalis & capitalis ſit nõ ſolum ardua,ſed arduiſſima,q̃ patet,quia in ea non conſtituit̃ procurator.l.penult.§.ad crimen.ff.de publicis iudiciis. de ea non poteſt fieri compromiſſum,vt in l.non diſtinguemus.§.Iulianus.Iuncta glo.in ver.famoſa.ff.de arbitris.in ea non poteſt etiam fieri tranſactor,vt dicit dicta glo.in ver.famoſo.in fi.niſi in caſibus,qui habeatur,in l. tranſigere.C.de tranſact.

LXXX.

1 *Banniendus de proximo an poſſit offendi impune, ſicut iam bannitus.*

VOlo tibi tradere vnam ampliationem ad conſtitutionem Regni pœnam horum deforbãnitis,& foriudicatis de qua ſupra,in 37.ſingul.& ſeptuageſimo primo.ſecimus mentionem, per illam.n. conſtitutionem bannitus & foriudicatus poteſt impunè interfici, pone q̃ nondum eſt foriudicatus,ſed eſt de proximo foriudicandus, puta quia iam inſtat lapſus anni,in quo debet foriudicari,vel iam eſt in totum elapſus,& expectatur ſo

1 la foriudicatio,nũquid poſſit impune offendi ex forma dictæ conſtitutionis? Tu diceres,quod non niſi p̃ceſſerit prius foriudicatio.Tene cõtrariũ.ita notat Pau.de Caſt. in l.3.§.ſi ſeruus.ff.de acquiren.poſſ.vbi not.inquit q̃ de proximo banniendus,licet nondum ſit bannitus põt impune offendi,refert,& ſequit̃ do.Iaſ.in aut.ſi qua mulier in 6.col.C.de ſacroſanct.eccleſiis.nã de proximo foriudicãdus habetur pro foriudicato,q̃ no.in actu practico ad materiã dictæ cõſtitutionis,qa hic caſus poſſet quotidie occurrere in facto,& adde Cæpo.in cõſ.6.in 4.co.in fi.

LXXXI.

1 *Fideiuſſor detentus pro debito principalis, an poſſit antequam ſoluat agere contra principalem.*

QVotidie occurrit iſte caſus de facto.Titius fideiubet pro Sempronio in aliquo inſtrumẽto cum clauſulis ſolis,& cõſuetis,& maximè illa,ſ.de primo & principali cõueniendo in aliqua pecuniarũ quantitate certo tpe ſoluenda.In tẽpore præfixo non ſit ſatisfactio,creditor agit contra Titium fideiuſſorem,qui retinetur in curia de p̃ſona vigore inſtrumenti liquidi & iurati. Titius antequã ſoluat ſic detentus vellet agere cõtra Sempronium prin

1 cipalem quæritur nũquid poſſit. Quilibet diceret q̃ nõ. In contrariũ eſt veritas per illam regulam quæ ſe habet, quod potẽtia propinqua actui habetur pro actu,vt not. Bal.in l.pen ff.de teſt.mili.& in caſu propoſito. ita in ſpecie decidit idem Bal.in l.ſi pro ea.in 6.q.C.manda.vbi dicit,quod ſicut fideiuſſor condemnatus poteſt agere contra principalem debitorem,ita quando euidenter apparet.quod de breui eſt condemnandus,quod not.& facit ad id quod diximus in præcedenti ſingulari.

LXXXII.

1 *Procurator in cauſa criminali interuenire non poteſt,hoc tamen non habet locum in vno articulo ad media cauſæ.*

CLara eſt illa concluſio & vulgata in iure tam canoni quam ciuili,quę ſe habet,quod in cauſa criminali,non poteſt inuenire procurator.l.penult.§.ad crimen. ff.de publi.iud.c.veniens.extra de accuſati.Sed hoc non habet locum in vno articulo ad media cauſæ,puta ad videndum iurare teſtẽ, item ad iurandum de calumnia,vt refert & ſequitur ac exemplificat do.Fely.in ca.memini mus.in 4.& 5.col.extra de accu.ſed in regno non etiam ad vnum articulum ad media cauſæ ritus eſt ſing.magnę curiæ.Vicariæ incip.Item quod in cauſis criminalib. mãda memoriæ in practica, tam quando eris aduocatus, quam quando eris iudex.

ADDITIO.

Idem tradit Guido.Papæ,deciſio.Gratio nop.338. aliquis. vbi etiam ponitan procurator admittatur ad opponendam declinatoriam fori,vel dilatoriam cauſæ,& an ad allegandum cauſas abſentiæ,& an tunc iurare debeat de calumnia,& an ad eas cauſas probandas admittatur, & an

procurator

procurator,interuenire possit in causa criminali pro qua veniat imponẽda pœna pecuniaria?Et an procurator generalis sine speciali mandato possit in causa criminali interuenire. Et an in causa in qua qui non potest soluere,in ære,luit in corpore,admittatur tradit Pe.Gera.in.63.nu. 2.vbi dicit eum non admitti in criminalibus, licet in eo duæ qualitates concurrant ꝙ sit procurator, & cõiuncta persona,vt in prin.& vide Amanel.in.2co.nu.1.qui dicit,quod procurator in causa criminali principali non admittitur,secus in appellatione.Gabriel Sarayna.

LXXXIII.

1 *Arbitri sententia lata contra ius litigatoris an valeat.*

SVprà in 38.54.& 65.& 70.singulari meminimus regiæ nouellæ pragmaticæ,odia litium, per quã arbritri inter consanguineos & affines procedunt de iure,& de facto in procedendo,& de iure tm in sniando.Pone ꝙ arbi-
1 tri dixerunt sniam contra ius litigatoris,nunqd valeat? Tene ꝙ non,dictum est solenne Bal. in l.diem proferre. §.stari.ff.de arbi.quia excesserũt formam cõpromissi,& dictæ regiæ pragmaticæ,quæ voluit,vt sententiarent de iure contra.l.non distinguemus.§.de officio.ff.de arbi.& de hoc Bar.exclamat.Cũ ergo de iure cõi,& ex dicta pragmatica sit,ꝙ arbitri non pronuntient iniustè d. §. stari. cum gl.patet,ꝙ expressio eius,ꝙ inerat inducit formam licet hoc dictũ Bart.multipliciter impugnetur à multis, quos refert do.Fely.in c.causam q̃.in 4 col.ibi obstat forte extra de re iudi.vbi inter alios Alle.Raph. in l. 1.C. de arbi.dicẽtẽ ꝙ in scholis tenuit contra Bar.quia expsio eorum,q̃ insunt nihil operãt.l.non rectè.C.de fideiu. Tñ idem do.Fely.in d.c.sequendo Bar.& rndendo motivis ẽtra eum factis adducit Raph.in pallega.l.1.finaliter dicentẽ,ꝙ obtinere in practica cõtra Bar. esset difficile, attẽto,ꝙ Ang.eum sequit in d.l.1.Quare tene cum Bar. quod talis sententia non valeat,neque teneat,quod not. ad materiam dictæ pragmaticæ,quia quotidie occurrit.

LXXXIIII.

1 *Citatio partium ad audiendum sententiam, an requiratur quando arbitri pronuntiant vltima die compromissis,intãtum,vt eius omissio sententiam vitiet.*

HIc non incongrue & illud annectẽdum ducimus ad materiam pragmaticæ,de qua in præcedenti sing.in illa.n.pragmatica inter alia habetur,ꝙ arbitri debẽt causam ipsam infra duos menses perferentiam terminare,& hoc q̃ sunt concordes,si uero non debent vltima die vel prius elegisse tertium,qui cum dictis arbitris infra men-
1 sem causam expediat,quero abs te,1 si dictis arbitris pronuntiant vltima die dictorum mensium,nunquid requiratur citatio intantum vt ea omissa reddatur snia nulla? Tu diceres,ꝙ sic per gl.1.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offi.proconsul.imo fortius si iudex feciſſet citari partem ad audiendum sniam,& antequam nuntius faceret relationem,ferret sententiam,esset nulla,ẽm Bart. in l.hæc autem.§.1.cum multis concor.ff.ex quib cau.in poss.ea.In contrarium est veritas in casu proposito.Nam non requiritur citatio partis,q̃ arbitri pronuntiant vltimo die dictorum mensium,dictum est ling.Bal.in auth. ei qui.C.de temp.appel.& in c.1.in ti.quo temp.mil.refert & sequitur do.Ias.in d.§.vbi decretũ.in 6.col.vers.fi. in tertio principaliter limita,ꝙ no.ad dictã pragmaticã, quia alias habuit in facto,& fecit hoc seruari ab arbitris.

LXXXV.

1 *Vindicta marito competẽs contra vxorem adulteram,an possit alteri cedi.*

PEr constitutionẽ Regni,si maritus,sub rubrica de pœna vxoris in adulterio deprehensæ,permissa est vindicta ipsi marito,vt in ipso actu deprehensionis interficiat vxorem & adulterum,qualiscũque sit adulter, & in quouis loco deprehẽdat adulter,licet aliud videatur inducere ius ciuile Romanorum,vt ꝓsequitur ibi glo. vni. in ver.maritus,vbi ponit,quantum differt circa istã materiam ius ciuile Romanorũ ab illa cõstitutione, quero

1 abs te tin terminis dictæ cõstitutionis,nunquid talis vindicta possit alteri cedi per ipsum maritum? Tu diceres ꝙ sic,per regulam illam, quæ se habet, quod potest facere quis per aliũ ꝙ pot per seipsum,regula pot de reg.iur.in 6.Tene contrariũ,ita notabiliter vult Bal.in c.fi.in 2.col. versus finẽ ibi,nam si quis pot sua authoritate vindicare extra de iuramen.calum.vbi dixit,ꝙ si aliquis ex forma statuti pot se ꝓpria authoritate vindicare,quamuis possit secum adhibere socios,& cõplices sine quib.non posset verisimiliter tute peragere tale factũ,quia cũ cõcedi tur aliquid vt etiam cõcedi cum familiarib.& amicis,sine quib.id esse non pot,vt est tex.no.in l.si stipulatus fuero te non fieri.ff.de verb.obl.nihilominus talis facultas vindicari ñ pot alteri cedi.gl.est solẽnis.in l. cũ fundũ.ff. de vi,& vi arma.ẽm Bal.in palle.loco,& do.Ias.dẽ in l. 2. in j.co.1 fi.ff.de iurisd.om.iud.& illa gl.ẽ reputata fin.no.& mãda memoriæ ad intellectũ dictæ cõstitutionis regni.

LXXXVI.

1 *Clericus debitor & suspectus de fuga, an possit capi mandato iudicis secularis?*

HAbebam clericum debitorem meum,qui erat suspectus de fuga, cũ debuissem accedere ad iudicem ecclesiasticum,qui tunc tpis erat in ista ciuitate, vt ius authoritate caperẽ dictus clericus debitor,accessi,ad iudi
1 cem secularẽ,cuius authoritate captus est,q̃ro abs te1 nũquid bene fecerim? Tu diceres,ꝙ sic,nã clericũ debitorẽ suspectum de fuga pot capere iudex secularis,& valet captura,quia periculum erat in mora,imo egomet creditor secularis ꝓpria authoritate potuissem illũ capere,vt concludit Ab.in c.cũ non ab hoẽ.in 3.& 4.col.de iud.& ante eũ Bal.ibidẽ,in 3.co.licet ipse non refert,& idẽ Bal. in c.dilectis.in 5.col.de app.In contrariũ est veritas in casu proposito,in quo quãuis esset periculum in mora, tñ poterat capi.& detineri per iudicem ecclesiasticũ,& nõ debui eum capi facere per iudicem secularem,qui in casu periculi tñ,& in defectum iudicis competẽtis hoc posset,imo quia sciens feci eum capi per iudicem secularẽ, & incompetentem,debeo in pœnam amittere ius credi ti mei,ita sing.tenet Bal.in c.causam matrimonij.in fi.ibi extra not.de offi.deleg.alleg.hoc voluisse Cyn.in l.fi. fœnerator.ff.quod met.cau.quod no.in actu practico, quia sæpe solet accidere.

LXXXVII.

1 *Compromissum si fiat in duos arbitros, quorum alter sit clericus,& petatur postea laudum latum reduci ad arbitrium boni viri,quis debeat esse huius clamationis iudex an secularis,vel ecclesiasticus?*

SAepe contingit in patria mea compromitti in me solum,vel in me & alium,qui est secularis aliquam causam,vel ex compromisso necessario inter coniunctos ex forma regiæ pragmaticæ,de quo totiens in præcedentibus singularibus fecimus mentionem,vel ex compromisso voluntario,non curo,petitur reduci laudũ nostrũ ad arbitrium boni viri,vel alias ab illo reclamatur iuxta regiam nouellam pragmaticam incip.Et si aliqua partium sub rubrica de reclamatione laudi siue sententię arbitro
1 rũ,ego quæro abs te,quis erit iste iudex reclamationis? dicas,ꝙ erit iudex ecclesiasticus meus ex quo ego sum clericus,& non iudex secularis secundum Bal.& Saly.in l.præcipimus.C.de appe.& late Pet.de Anc.in sua disputatione inci.cum C.laicus.in 2.dub.Lud.Roma.in consi: 265.inci.in casu proposito aduertendũ,& tenet Bald.expresse in rubrica de appella.ext. in 2.col.ꝙ si iudex ecclesiasticus & secularis simul iudicarunt in certa causa, appellari debet ad superiorem iudicis ecclesiastici tanquã digniorem.alleg.d.l.præcipimus.in penul.respon.arg.ff. quemadmodum seruia.mitt.l.si communem. ꝙ not.in practica ad intellectum maxime dictæ regiæ.

LXXXVIII.

1 *Feudatarius cessans in solutione annuæ pensionis per trien-*
nium

nium an feudo priuari debeat.

HAbebã feudum à Titio,pro quo soluebam ei annuã pensionem aureorum 110.destiti per biẽniũ vel triẽ-
1 nium à solutione,nunquid possim propterea feudo priuari? Tu diceres ꝙ nõ per id,ꝙ tenet Bal.in c.duob. in 4. col.extra de re iudic.vbi dẽ,ꝙ si feudatarius nõ soluit pẽsionem per biennium non pot priuari feudo,ꝙ in vsibus feudorũ non est hoc expressum.& ideo dicit ibi,tene mẽti,quia sæpe fui interrogatus.Tene contrarium,& inquãtum dicit,ꝙ non est expressum hoc in vsibus feud.imo expressum est in c.1.in versi.sed nec est alia iustior causa tit.quæ sit prima cau.benefic.amit.cui tex.non respondet Apollo,vt attestatur ipse idem Bal.in c.quæ in ecclesiarum.in 4.col.in princ.de constitu.alleg.singu. dictum Inn.in cap.ad apostolicæ.de re iudic.in 6. pro quo dicto Bal.in 4.col.in princ.alleg.tex.vnicum in prælleg.ca. 1. versi.sed nec est alias iustior causa.

LXXXIX.

1 *Delegatus à superiore ad vnam causam specialiter, si decedat,an ordinarius possit illam causam in se assumere, & de ea cognoscere?*

2 *Causa semel commissa in Curia Romana,nõ exibit de Curia nisi Papa deleget,vel remittat ad ordinarium.*

IN materia delegationis volo tibi adducere vnam pulchram decisionem.Prætor huius terræ cognoscit de oĩ bus causis iure ordinario,ex istis causis Baro committit aliquã specialiter alicui iudici delegato,procedit iste delegatus in causa,& antequam eam expediat,ab hac. vita
1 decedit,quæro abs te1 nũquid possit de hac causa cognoscere,& se in ea modo aliquo intromittere? Tu diceres, ꝙ sic,quia à principio poterat iure ordinario,si causa illa à principio non fuisset iudici delegato commissa, & citores reuertitur ad naturam suam.Prꝫterea cessante illo iudice debet cessare illa cognitio.arg.c.cum cessante.de appellatio.& c.cum infirmitas.de pœniten.& remiſ.Prætera cognitio illius causæ remanſit in habitu penes ipsum prætorem,& fuit transfusa actu in illum iudicẽ,quo cessante,ille habitus est tantæ potentiæ,vt reducat ad actũ. argu.eorum quæ in simili dẽ Abb.in c.nouit de iudi. Tene contrarium,nam per mortem delegati non poterit ꝓ tor amplius in se illam causam assumere,& de ea cognoscere,sed solus Baro,quia semel delegãdo dẽ traxisse causam ad se,& exemisse à prætore.ita sing.Bal.in l.si vt proponis.in penul.col.post Arc.per eum alleg.C. quomodo
2 & quando iudex.vbi infert,ꝙ causa semel commissa in Curia Romana,nõ exibit de Curia,nisi Papa deleget,vel remittat ad ordinarium.& idem tenet Saly.ibi.idem tenet Imo.in l.si expressim.ff.de appel.Pet.de Anch.in consil.56.incip.circunscriptis literis Cancellariæ.refert & sequitur dominus Iason in lege,more maiorum.in 18.co. versus finem.quod dicit esse notandum perpetuo.ff. de iurisdi.omn.iudi.

XC.

1 *Filiæ fœminæ ab intestato succedere prohibitæ, an succedere possint,si pater fecerit testamẽtum,in quo dixerit, instituo filios meos hæredes vniuersales,& particulares?*

NOta vnum pulchrum dictum ad materiam constitutionis Regni,in aliquib.tit.de succe.filior.Comi. vel Baro.de qua sæpe in superiorib.sing.fecimus mentionẽ, habes.n.per illam,ꝙ extantib.masculis filiæ fœminæ nõ succedant,sed maritentur de paragio,& illa constitutio loquitur patre duntaxat ab intestato decedẽte,secus si ex testamento.Nam ex testamẽto posset tam masculos, quã fœminas instituere,ẽm oẽs ibi modo stante dicta Regni constitutione,testator,qui habebat filios masculos & feminas,fecit sibi testamentum,& in eo sic dixit,Ego instituo filios meos hæredes vniuersales,& particulares &c. quæro nunquid filiæ fœminæ excludantur? Tu diceres, ꝙ non,nã illa constitutio,vt dictũ est,non loquitur, nisi q̃ pater decedit ab intestato,sed hic decessit ex testamẽto,& instituit filios,& appellatione filiorum veniũt tam masculi,q̃ fœminæ.l.si ita scriptum.ff.de lega. 2. & l.si qs ita.ff.de testa.tutel.& maximè quia istæ fœminæ habent concursum iuris cõis,vt in l.maximum vitium.C.de libe. præte.Tene contrarium,& dic,ꝙ non intelliguntur in-
1 stitutæ ipsæ filiæ fœminæ,1 sed tm masculi,quia in dubio testator,vt testari ẽm ius constitutionis.ita tenet Pet. de Anch.post Bal.in l.tres fratres.ff.de pact.Sequitur simpliciter do.Alex.in l.Gallus.§.1.ad fi.ff.de libe.& posthu.& in consi.127.incip.viso testamento dicti Io. idem tenet Paul.de Cast.in consi.79.incip.casus ille frequenter contigit.in 2.col.refert & sequitur do.Iaso.in l.si quis id qd in 4.col.in fi.ff.de iurisdictione omnium iudicum. quod no.in actu practico,& manda memoriæ ad intellectum dictæ constitutionis,in aliquibus.

XCI.

1 *Rustici an excusentur,à præsumpta fraude vsurarũ,in cõtrahẽdo,vel etiam in vendendo,vel emendo merces ante tps.*

QVotidie fiunt contractus per istos rusticos,qui licet veri vsurarij non appareant,habent tñ in se præsumptam fraudem vsurarum,& de eis quotidie impetuntur per iudices submittentes accusatores,vt sic extinguãtur dorem sitis,quem habent ad bona eorundem rusticorũ, cum contra illos sit prodita pena publicationis oĩm bonorum per constitutionem regni,vsurariorum.sub rub. devsurarijs puniendis,alias est,de eodem.quæro abs te, quia vt dixi,isti cõtractus non apparent vere vsurarij,sed hñt aliquam ꝑsumptam fraudem vsurarũ,puta,quia est facta vẽditio,fundi cũ pacto de retrouendendo,& interuenit modicitas pretij,quo casu præsumitur fœneratitius contractus iuxta materiam c.ad nostrã.de emptio,& vẽditio.& in c.illo vos.de pignor Nunquid isti rustici excu
1 santur1 ab ista præsumpta fraude vsurarum,& eodẽ modo in vendendis,vel emendis mercib.ante tempus iuxta materiã c.in ciuitate.cum aliis similib.extra de vsur? Dicas,ꝙ excusantur ab ista præsumpta fraude vsurarum ꝓpter ignorantiam iuris.gl.est in l.cum allegas.& ibi Bal. in 4.opposit.C.de vsu.per quã gl.,infert ibi vtiliter Fulgos.ꝙ si rusticus emat fundum cum pacto de retrouẽdẽ do.non censebitur contractus vsurarius,quod valde no. pro limitatione eorum,quæ habẽtur in d.c. ad nostram. & in d.c.illo vos,& tu nota ad materiam dictæ constitutionis,vsurariorum.in contingentia facti.

XCII.

1 *Condemnatus pecuniariter an possit personaliter detineri?*

2 *Pœna pecuniaria si veniat tantum imponenda,reus non est à iudice carcerandus,si velit idoneè satisdare, alias iudex tenetur in syndicatu actione iniuriarum.*

HAbeo nunc in facto illum casum,Titius fuit cõdemnatus iniuriarum ad certam pecuniæ quantitatem, & ꝑsupposito,ꝙ talis sententia valeat, quæro an poterit
1 detineri1 personaliter,maximè in Regno,attento, quia iple sic condemnatus,detinetur ꝑsonaliter? Dicas ꝙ non pot detineri,& iudex eum detinẽs tenetur in syndicatu, per querelam tñ iniuriarum,per l.si vero.§. qui pro rei. ibi,nota.est sine iniuria.ff.qui satisda.cogan.ẽm Ange.& Fulgo. ibi,& Bar.& Ange.in l.1.ff.si quis in ius vocatus non ierit. & Bar.& doctores in d.§.qui ꝓ rei.contra iudices q̃ tenent aliquẽ in carcerib.qui vult satisfacere idoneè.
2 Nam teneturt in syndicatu pro iniuria,& in causis criminalib.vbi pœna pecuniaria venit imponenda.l.1.2.& 3. ff.de custodia reorum.Imo dico,ꝙ in Regno,ex quo ipse possidet,& venit imponenda pena pecuniaria,non potest capi personaliter.sing.est decisio in Regno,in c. statutimus.sub rubrica,vt nullus officialis capiat aliquem de persona,& hoc intellige,quãdo vellet idoneè cauere, vt ibi,& in casu nostro fuit oblata fideiussio,& non admissa,igitur &c.Not.pro tẽpore syndicatus contra iudicem.

XCIII.

1 *Confessus extraiudicialiter delictum,si postea in tormẽtis iterum confiteatur,sed ad banchum confessionem non ratificet,an possit ex tali confessione damnari.*

Volo

VOlo tibi adducere vnum pulchrum in materia torturæ. Aliquis extra iudicialiter confessus est se interfeciſſe Titium, vocat⁹ ad iudiciũ ſubijcitur qõnib.qm̃ illa extraiudicialis confeſſio facit iudicium ſufficiens ad torturam.gl.in l.ictus fuſtium.ff.de his.qui notã.infam.& in l.capite 5.& ibi Bar.ff.de adult.Bar.in l.fi.ff.de qõ.cum ſimi.Confitetur in tormentis,tamen non ratificat ad banchum iuris,nunquid talis confeſſio ſufficiat ad condemnandum? Tu diceres q̃ non, per l.1.§.ſi quis vltro.cum ſimilib.ff.de qõnibus. In cõtrarium eſt veritas.gl.eſt ſingu.
a in d.l.capite 5.in verb.accuſatoris.dicens ſing.q̃ confeſſio extraiudicialis facit,q̃ confeſſio poſtea facta in tormentis,abſque alia ratificatione ſufficiat ad condemnandum. Refert & ſequitur do.Iaſ.in l.magiſtratib.in 2.col. in prin.ff.de iurisd.oĩm iud.quod no.pro iudice torquẽte,& condemnante,quando impetretur in ſyndicatu.

ADDITIO.

a Gl.eſt ſingularis.Hanc gl.limita,niſi reuocaſſet illam extraiudicialem confeſſionem,ſm Bal.ſingulariter,in l.vnica.col.fi.verſi.item dicit Inn.C.de confeſ.refert & ſequitur Panor.in c.olim.2.& ibi in apoſtil.ad ipſum in verſi. ſubijcit torturæ nu.9.& ibi Felyn.col.2.verſi.2.niſi reuocet.extra de reſcript.

XCIIII.

1 *Confeſſio extraiudicialis de crimine, an poſſit reuocari abſque eo,q̃ doceatur de errore,ad hoc, vt tortura euitetur?*

IN caſu propoſito in præcedenti ſingulari, ſubijcio aliã
1 qõnem ad materiam torturæ,nũquid illa extraiudicialis confeſſio poſſit reuocari ſine eo,q̃ doceatur de errore,vel ſi fuit facta coram iudice incompetenti? Dicas,q̃ ſic.ita ſing.Bal.in l.1.in pen.col.C.de confeſ.vbi dicit, ſit cautus aduocatus,quod faciat illum reuocare talem confeſſionem,quam poteſt reuocare etiam non docto aliter de errore,cum ſit confeſſio nudi facti,iuxta l.error.cum materia.C.de iuris & facti ignoran.refert & ſequitur D. Iaſ.in l.magiſtratibus. in 2.col.ff.de iuriſd.omni.iud.vbi dicit,nota perpetuo,quia ita poſſes euadere amicũ a tortura.& facit,ad id,quod diximus ſuprà in primo ſingu.& hoc manda memoriæ perpetuo.

XCV.

1 *Reconuentio an habeat locum coram arbitris neceſſarijs.*

EX quo per regiam nouellam pragmaticam, odia litium,coguntur affines,& conſanguinei cauſas adinuicem vertentes compromittere in duos cõiunctos,vel
1 communes amicos,quæro abs te,nunquid coram † iſtis arbitris ſic per partes electis habeat locum reconuentio? Tu diceres q̃ ſic,nam q̃n fit compromiſſum ex neceſſitate ſtatuti,coguntur affines compromittere,vt per Bar.in l.fi.C.de iudi.& in proœ.C.& in l.ſi quis maior.C.de tranſactio & coram eis habet locum reconuentio.& eſt noua & peregrina limitatio ad c.cum dilectus.de arbit.,put eam no.ibi do.Abb.in 3.col.in princ.ibi,ſed quæro nunquid iſte textus.fundamentum eſt iſtud,quia iſti arbitri dicuntur arbitri iuris,coram quib.habet locum reconuẽtio,vt per Abb.ibi ponentem duo exempla reconuentionis.In cõtrarium eſt veritas,nam licet hoc caſu partes cogantur compromittere ex forma dictæ pragmaticæ, tamẽ cũ poſtea in eligendo illos arbitros coniunctos,vel communes amicos interueniat conſenſus vtriuſque partis,imputari debet reo,ſi non adiecit in compromiſſo facultatem reconueniendi.ita eleganter concludit do. Iaſ: in l.eſt receptum.in pen.col.in fi.ff.de iuriſd.omn.iudic. quod no.tamẽ ad intellectũ dictæ pragmaticæ,quia quotidie occurrit.

XCVI.

1 *Teſti ad teſtificandum citato;& contumaci,an poſſit imponi pœna confiſcationis bonorum?*

EST citatus aliquis teſtis ad perhibendum teſtimoniũ, veritatis,eſt contumax,& non vult comparere,nũqd
1 †pp hmõi contumaciam poſſit iudex imponere illi pœnam confiſcationis bonorum? Dicas q̃ ſic.dictum eſt ſingul.Bald.in c.2.per illum tex.de teſti.cog.quod ibi Bald. reputat not.dignum.

XCVII.

1 *Socius interfecti an poſſit teſtificari contra interfectorem?*

QVotidie põt iſte caſus de facto occurrere,Titi⁹ & Sẽpronius ambulant in ſimul per quoddam iter,fuit in
1 ſultatus dictus Sempronius, & interfectus per quendam adducitur in teſtem dictus Titius,quæro an poſſit teſtificari contra homicidam pro eo,qui fuit interfectus? Dicas q̃ non,quia ẽt ſibi iniuria facta vĩ,vt no.gl. ſing.in l. item apud Labeonem.§.tenetur.ff.de iniu.& ideo nõ debet ſibi credi tanquam in cauſa ſua propria.ita conſuluit Barth.Veronenſ.in conſi.32.inc.in Chriſti nomine, qui dam ruſtici Vicentini.in 3.col vbi refert ita cõſuluiſſe ſingu.excellentiſſimum Doctorem do.Argentinum. filium Raynerij.de Forliuio,qui dicit,quod ita vidit ſeruari de facto.quod not.quia ſæpe occurrit.

XCVIII.

1 *Tortura an eſidat plenã probationem delicti,ſi reo data fuerit ſine vlla proteſtatione,& is fuerit conſtans?*

DE facto ẽt ſolet ſæpe contingere, Inquiritur Titius de homicidio q̃ eſt plenè probatum,ponitur ad tortu
ram,non obſtante hmõi plena probatione,nulla proteſtatione facta per iudicem,q̃ nõ torquet eum ſuper q̃batis,vel vt non poſſit appellari à ſnĩa condemnatoria, à qua alias potuiſſet appellare.l.non tm̃.ff.de appel.non recip.& in l.1.in fi.C.de iuramen.calu.perſeuerat,eſtq; cõ-
1 ſtans in tormentis,quæro an illa plena † probatio elidat per torturam. Dicas q̃ ſic.ita in indiuiduo tenuit Albe.de Roſa.in l.edictũ.ff.de qõ.ita ẽt vult Ang.de Aret.optim⁹ practicus in tractat.ſuo maleficiorum,in ver.comparẽt dicti inquiſiti,negauerunt totum.refert,& ſequitur conſulendo Barthol.Veronen.in conſi.ſuo 32.incip.In Chriſti nomine,quidam ruſtici Vicentini. in 4.col. vbi dicit, quod ita vidit ſeruari alias Veronæ,quod not.

XCIX.

1 *Torqueri qui non poſſunt,terreri tamen poſſunt.*

IN regno ſpeciales & certi caſus ſunt,in quib.habet locũ tortura,de quib.habes c.Regni incipien.tormentis.ſub
1 rubrica,de tormentis.quæro abs te,†nunquid extra illos caſus poſſit iudex terrere inq̃ſitos, ſi nõ torquere? Dicas, q̃ ſic,quia vultus iudicis in talib.debet apparere terribilis,vt in auth.de manda.princ.§.talem vero ſecundũ Bal. qui ita no.dixit in l.obſeruare.ante fi.1.col.C.quorũ appe.non recip.refert & ſequitur conſulendo Bartholo.Veronen.in conſi.ſuo 40.in 9.col.in princ.quod nota ad excuſationem iudicum,& aſſeſſorum terrentium in ſyndicatu impetitorum,qui terruerunt extra caſus dicti c.Regni.& ad intellectum c.eiuſdem.

C.

1 *Falſos teſtes,vel plures ſcripturas falſas in cauſa producens, an plures,quam ſemel ſit de falſo puniendus?*

PRo complemento iſtius tractatus,quia Deo authore hoc centeſimo ſingula.abſoluetur. Ego quero abs te, ecce q̃ nos habemus regiam nouellam pragmaticam in
cip.teſtem falſum.ſub rubrica de falſis teſtib.non produ
1 cendis,&c.pone q̃ aliquis† produxit in cauſa plures teſtes falſos vel plures ſcripturas falſas,nũquid plures quam ſemel ſit condemnandus de falſo? Dicas quod non, ſed qd̃ ſemel tm̃,& vna pœna,debet puniri.arg.l.ſi falſos.C.de falſis.& hoc videtur dicere Bal.in l.quicunque.C.de ſeruis fugi.in quæſtione,quæ incip.idem facit ad quæſtionem. & eſt de mente Bar.in l.inficiando.§ infans.ff.de fur.refert & ſequitur conſulendo Bart.Veronen.in conſil. ſuo 78.inci.in Chriſti nomine &c.Viſa inquiſitione formata contra Paulum.in 2.co.quod no.& manda memoriæ ad intellectum dictæ regiæ pragmaticæ.

Finis tractatus ſingularium domini
Ioannis de Arnono.

SINGVLARIA
D. IOANNIS ANTONII TRIGONA
Siculi Placienſis, vtriuſque cenſuræ Doctoris conſummatiſsimi: Nunc primum additionibus illuſtrata.

I.

1 *Hæres grauatus reſtituere hæreditatem, quam adierit non confecto inuentario,an in ipſius reſtitutione poſsit deduce re ſibi debitum ex alio contractu?*
2 *Fideicommiſſum vniuerſale non poteſt vires hæreditarias ſuperare.*
3 *Hæres an hodie tenetur creditoribus,fideicommiſſarijs & legatarijs particularibus ſupra vires hæreditarias? Et quid de fixeicommiſſo vniuerſali?nu.4.*
5 *Intellectus ad l.fi.§, in computatione.C.de iur.delib.*

1 HAERES grauatus reſtituere hereditatẽ, quam adiuit non confecto inuentario.ſi vellet in reſtitutione ipſius deducere quod ſibi debebatur à defuncto ex alio contractu,nunquid hoc facere poſsit? videtur dicendum, quod non per tex.in l.fi.§.in computatione. C.de iur.delibe.inducendo illum à contratio ſenſu,dum ibi dicitur,quod hæres qui nõ confecit inuentarium,hodie tenetur ad legata,& fideicõmiſſa in ſolidum. Contrarium determinauit ſingulariter Bal.in l.debitori.in fi.col.in ver.extra oppo.C.de pact.videlicet,quod in reſtitutione iſtius fideicommiſsi hæres poſsit retinere ſibi debitum.Idem & latius voluit Pau.de Caſt. in l.ita tamẽ.§.ſi ex Trebelliano.ff.ad Treb. Vbi dixit hoc tenendum menti,quia millies in facto euenit,licet ibi ẽt dicat,quod non inuenit Doctorem hoc tangentem.Et rõ
a aſsignatur,†quia hic ſumus in reſtitutione fideicommiſsi vniuerſalis,quod non poteſt tranſcendere vires hereditatis,quia non fit niſi de eo,quod eſt in hæreditate.l.cohæredi.§.cum filiæ.ff.de vulg.& pupi.& illud dicitur eſſe,quod ſupereſt deducto gre alieno.l.ſubſignatũ.§.j.ff.de verb.ſig. & hoc diſpoſitum erat de iure antiquo,quia hæres grauat⁹ fideicõmiſſo,deducebat quod ſibi debebatur.l.ſi debitor. ff.ad leg.Fal.& cum nihil ſit immutatum,remanet etiam incorrectum.l.ſancimus.C.de teſta.l.præcipimus.C.de ap
3 pel.Præterea conſiderandum eſt,quod hæres hodie tenetur creditoribus,fideicommiſſarijs,& legatarijs particularibus,vltra vires hæreditatis,quia præſumptio iuris & de iure eſt,quod bona ſufficiant,& quod hæres illa occultauerit.vnde ſolum admittitur probatio in contrarium per cõfeſsionem partis aduerſæ,vt voluit Bal.in l.filium quẽ habentem.C.fami.erciſ.col.pe.& Pau.de Caſt.in l.in ratione §.quod vulgo.col.ſi.ff.ad leg.Falcid.Ale.in l.ſi.§.& ſi præfatam.co.1.C.de iur.delib.Cæp.in cau.22.cum ſeq.refert & ſequitur Iaſ.in d.§.& ſi præfatam in 2.col.ver.limſta.& Soci.in d.l.debitori.Secus tamen eſt in fideicõmiſſo vniuer
4 ſali, in † quo cum ius antiquum remanſerit incorrectum, (vt dixi)merito in reſtitutione ipſius hæres non tenetur reſtituere.Et hanc partem tenuit dom. Alex.in d.l.ita tm̃. §.ſi ex Trebelliano.& Pau.de Caſt.in l.ab omnibus. §.fi. ff.de leg.1.& in conſilio ſuo 164.Viſa facti narratione.& in conſil.ſequenti.165.quæritur primo,vtrum hæres. Et Ange.conſi.64. quoniam nihil eſt ad ſi.& Cuma.in l.debitor.in princip.ff.ad leg.Falcid. vbi refert ſe ita conſuluiſſe Adde,quod idem volunt Socin. Dec.& Curt.Iunior.in d.l. debitori.vbi refert Soc.alias conſultum fuiſſe, quod filius grauatus reſtituere hæreditatem,retinuit dotem maternã,
5 licet inuentarium non fecerit.Non†obſtat modo.§.in computatione.in contrarium adductus quia loquitur quando hæres vellet deducere contra creditores,vel legatarios particulares,quorũ debita,& legata poſſunt tranſcendere vires hæreditatis,& hæres tenetur inſolidum eis ſoluere hodie,& etiam olim.l.quæ dotis.ff.ſoluto matrimonio. Et p dicta diligenter notabis,quia vt dicit Soc.in d.l.debitori. ſunt de pane lucrando,& quotidie accidunt in facto.

II.

1 *Teſtator ſi inſtituerit Sempronium hæredem,& fundum legauerit Titio,donec vixerit,& moriatur primum hæres,proxime legatarius,ad quem legatum deuoluitur.diſting.nu.2*

ADuerte,quia habebis vnum ſingulare,quod eſt de auro lucrando,& multoties in facto accidit.Teſtator inſtituit Sempronium hæredem, & legauit fundum Titio,
1 donec vixerit,mortuus fuit hæres,deinde legatarius.quæritur,an legatum debeat remanere penes hæredem legatarij vel redire debeat ad hęredem hæredis? Et videretur dicendum,quod nullo pacto debeat reuerti ad hæredẽ hæredis, ex quo legatum illud videtur relictum à legatario hæredi poſt mortem ipſius legatarij,& ſic videtur conditionale,an hærede viuo dies legati cedat.l.hęres meus.ff.de condit.& dem.voluit Pau.de Caſt.& Ale.in l.illud.C.de lega.& fideicommiſſum conditionale ad hęredes non tranſmittitur.l. vnic.§.finautem.C.de Cad. tol. tradunt ſcribentes omnes in l.hæredes mei.§.cum ita.vbi materia.ff.ad Trebel.vnde merito ad hæredem hęredis tranſire nõ debet.Pro iſta parte facit etiam tex.no.in l.in cauſæ.2.§.Pomponius cum gl. & ibi Bal,no.ſi.de mino.vbi dicitur,quod ſi teſtator reliqt nepti ſuæ domum,vel fundum,& adiecit,quod ſi ſine liberis decederet,reſtitueret ꝓdictã domũ, vel fundũ hæredi, quod hæres præmoritur, deinde decedat legatarius ſine liberis,quod tale legatum non debebitur hęredi hæredis ꝓ defuncti.refert & ſequitur do.Ale.in l.Gallus.§.etiam ſi parente.in fi.ff.de lib.& poſth.& in l.fi.C.de le.& in l.qui liberis.§.hæc verba in 1.col.ff.de vulg.& pupi.ſubſtit.vel reputat hoc bene notandum,& dicit ibi bene probari & Iaſ.in l.1.in 15.col.ff.de leg.1.Contrarium determinauit Bar.in l. Titia.§.fi.in 1.co.ff.de leg.2.quia videtur ſub nomine appel latiuo vocatus hæres,ergo comprehenditur hæres heredis. in annalibus.C.de leg.Vnde Pau.de Caſt.in d.l.Titia.§.fina. multum egregie & ſinguläriter diſtinguit, quod aut legatum relictum fuit ad tempus,puta donec vixeris,vel vſque ad biennium, & tunc mortuo legatario.fideicommiſſum reuertitur ad hęredem,non iure fideicommiſſi,ſed conſolidationis,quia conſolidatur cum hæreditate, ſicut vſus fructus cum proprietate,& ita procedit determinatio Barto. in dic.§.fina. Aut legauit ſimpliciter, nec tempus fuit, appoſitum ,ad ſubſtantiam eius,ſed grauauit legatarium, quod poſt eius mortem reſtituat hęredi,& ita procedant allegata in contrarium, quia non tranſmittitur legatum,

sed remanebit penes hered em legatarij grauati alleg.l.si quis Titio.ff.de leg.2.& subdit ibi,hoc esse digito alligandum,quia millies in facto euenit, & quod vidit solennes viros errare in hoc,predicta non considerantes. Adde q̃ idem voluit idem Pau.in l.si à me.& post eum Ale.ibi. ff. ad leg.Fal.& in l.fi.& ibi late Ale.C.de leg.& dicit ibi Pau. quod cum haberet in contingentia facti hanc quæstionẽ Bononię,& esset aduocatus hæredis,allegauit dictum Bar. contra aduocatum alterius partis.qui tenebat contrarium non recordatus de dicto Bar.quod Lud.de Rom. requisitus à clien tulo suo vt consuleret,videns recollectas eiusdem Pau.in d.l.Titia.§.fi.vbi allegabat illum §.cõtra Bar. non videns ad illum responsum,recusauit consulere &cũ prædicta distinctione videtur transire Ang.de Perig.in d. l.Titia.§.fi.in 1.col.licet de Pau.mentionem nõ faciat. Et hanc doctrinam Pau. didici à clarissimo & acutissimo Iure consulto dom.& præceptore meo,do.Maria.Socino dum legeret in hoc almo Gymnasio Patauino,quam ipse pro multum singulari retulit,& dixit,quod in contingentia facti per eam alias Senis bis obtinuit.

III.

1 *Confessio qualificata in vna oratione habente plura capitula, an potest partim admitti,& partim respu.*
2 *Debitor in centum,confitetur creditori suo se debere tantum quinquaginta,an possit eam confessionem admittere, ac deinde probando petere reliqua quinquaginta,nõ obstante taxatiua,Tantum?*
3 *Dictio taxatiua non qualificat.*

1 TV habes doctrinam notabilem Bart.in l. Aurelius.§. idem quæsit.ff.de libe.lega.post glos.notab.in l.si qui dem.C.de except.in glos.magna quam Sali.ibi in 3.col.& Bar.ibi in fi.ponderant,quod cõfessio qualificata,in vna oratione non habente plura capitula,non potest in parte admitti,& in parte respui. Vnde si creditor petit à debitore suo,an debeat sibi decem,qui respondet,debeo tibi decem sub conditione,non autem purè,prout petis,non poterit creditor in parte admittere istam confessionem, videlicet in eo quod fatetur debitor se debere,& respuere in eo quod sub condictione,quia confessio ista est qualificata,& habet vnicum capitulum,vnde indiuidui non põt.
2 Dubium modo oritur,debitor qui debebat cẽtum,confitetur creditori suo se tantum l.debere an creditor poterit acceptare illam confessionem del. & postea probando petere residuum,non obstante taxatiua tantum? Certe stante d.doctrina Bar.in d.§.quæsiit videtur dicendum quod nõ. Tamen in contrarium habes tex.singularem,& valde no. in l.si quidem.C.de transac.in fi.vbi dicitur,quod debitor confitendo partem debiti creditori suo,poterit ab illo peti tam pars confessata, quam residua pars debiti & illum textu.ad hoc notant ibi Bald. & Salyce. Bart.in l. si cum dos.ff.rerum amo.& Pau.de Cast.& Cur. Senior, & Ias.ibi dicunt illum tex.ad hoc singularem. & omni memoria dignum. Non obstat prædicta doctrina Bart.quod confessio qualificata debet in totũ admitti aut in totũ sperni,quia ad hoc respondet Bal.& Saly.ibi,quod dictio taxatiua,non qualificat & vlterius declarando dicas,quod illo casu confessio ista non est qualificata,sed simplex,quia apponendo taxatiuam censentur duæ orationes,vna affirmatiua,& alia negatiua,& sic taxatiua non qualificat,sed diuidit & ita soluit etiam Cur.Seni.in d.l.si quidem.

IIII.

1 *Actio confunditur,vbi creditor efficitur hæres debitoris sui.*
2 *Creditor hæres institutus à debitore suo,si adierit hæreditatem cum beneficio inuentarij,an possit petere sibi assignari vnam rem hæreditariam pro debito suo?*
3 *Inuentarij confectio,facit censeri hæreditatem iacentem.*

1 NOtum habes,quod si creditor efficitur hæres debitoris sui,actio confunditur,ne idem sit debitor,& creditor.l.debitori.C.de pact.l. Vranius.ff.de fideiuss. Debet n.esse distinctio personarum inter debitorem & credito-

rem.l.2.ff.de stip.seruo.facit tex.in c.debitum de bapti & in l.pe.ff.de arbi.vnde si in totum succedit,vel in partẽ, pro ea parte confunditur,pro qua est hæres.d.l.si vxor.vbi Bald. not.& hoc procedit,etiam si creditor succedens debitori,per fideicommissum grauatus si restituere hæreditatem,quia actio nihilominus per additionem confunditur, vt volunt Ang.Imo.& do.Alex.in l.deducta.ff.ad Trebe.
2 Quæritur modo,creditor fuit hæres institutus à debitore suo,adiuit hæreditatem cum beneficio inuentarii, vellet nunc iste creditor hæres vnam rem hæreditariam separari à bonis hæreditariis,& assignari sibi pro debito suo, nunquid possit hoc facere? Videtur dicendum quod non, per supradicta. In cõtrarium habes singulare verbum Bal.d.l. debitori in 2.col.ver.hic quæro videlicet quod isto casu p̃ dictus hæres citatis creditoribus & legatariis, poterit implorare officium iudicis,& petere sibi assignari vnam rẽ pro debito suo,& hoc,dicit ipse, operatur virtus inuentarii.l.fi.§.in computatione.C.de iur.deli.quod dictum pro singulari refert Pau.de Cast.in l.quoniam in prioribus.in fi.C.de inofficio.testa.& Alex.in d.l.debitori vbi dicit,quod ita alias fecit obseruare in facto,referunt & sequuntur Ias. & recentiores in d.l.debitori. Adde quod idem voluit Bal. & post eum Ias.in d.l.fi.§.computatione. Non obstant in contrarium allegata, quia procedunt,nisi iste creditor hæres fecisset inuentarium,a quod operatur,hęredem censeri in eo statu,in quo esset,& si hæreditatem non adiuisset, & sic facit censeri hęreditatem iacentem,vt dixit idem Bal. in locis preallegatis,& sequuntur scribentes ibi.

ADDITIO.

2 Inuentarium. Quid operetur confectio inuentarii, quid, item noceat eius omissio,& quæ ad eius confectionem requirantur,& in quo loco debeat fieri,vide in addit. ad Mathesi.sing.157.

V.

1 *Iuramentum præstitum à prelato,quatenus pateat.*
2 *Res ecclesiæ inculta tradita vt colatur,quod & fit,non potest iure concedi sine solennitate requisita.*

1 CAnonistę in c.2.extra de feud.per illum tex. communiter concludunt,quod iura mẽtum præstitum à prælato,de non alienando res ecclesiæ,extenditur tantum ad res quæ sunt de mensa ecclesię,nõ autem ad bona emphyteutica,vel feudataria,adeo quod si fuerunt talia bona reuersa ad ecclesiam,puta quia fuerit finita cõcessio,vel alio modo prout in d.c.2.& in c.potuit de loca.possunt de nouo concedi,nullis requisitis solennitatibus. Tamen hoc sane intelligas,videlicet vt procedat durante prima causa cõcessionis,secus vbi cessaret. Exemplum,Res inculta ipsius
2 ecclesiæ data est vt cultiuaretur, postea tractu temporis reuersa est ad ecclesiam bene culta, hoc casu dico quod nõ potest licite concedi absque solennitate requisita, ex quo eo ipso quod rediit ad ecclesiam,constituitur de mensa,& sic assumit naturam aliarum rerum.hoc fuit singulare dictum do.Abb.in c.vt super.in 2.col.in ver.ego crederem. extra de reb.eccle.non alien.quod pro multum singulari, refert.& sequitur do.Fran.Cur.in suo trac.feudo.in 2.parte prin.in 1.oppo.illud etiam commendat,& dicit valde æquum Præp.in vlib.feud.in titu.epis.vel Abb.in cap.1.circa finem.

VI.

1 *Debitor speciei peremptæ specie tum demum tenetur, quãdo fuit in mora.*
2 *Speciem si quis promisit,quæ perimatur intra tempus purgãdi moram,an teneatur.*

1 TV habes,quod debitor speciei peremptæ specie tunc demum tenetur,quando fuit in mora.l.quod text.ff. si cert.petatur, quia mora perpetuat obligationem debitoris.l.si ex legati causa.l.seruum.§. sequitur.de verbor.
2 obligat. Modo quæritur, quid fiet aliquis promisit speciem, quæ fuit peremptæ infra tempus purgandi moram,an teneatur? Text.habes de hoc singularem in l.Iauinus.§.fin.C.de fideiuss, quod tali casu debitor tenetur non ob

non obstante quod sit infra tempus purgandi moram.& illum tex.Bar.ibi in fi.ad.hoc dicit notabilissimum,& Ale. in l.insulam in pen.col.in prin.in 1 5.fal.appellat eum singularem.Pau.de Cast.etiam Ias.Curt.Parp.& reliqui repetentes in d.l.quod te.dicunt illum multum no.& singularem.Adde,quod illum tex.ad hoc reputat vnicum & singularem Bal.in c.capitulum sanctæ crucis.in pe.col. extra de rescrip.& in repe.ca.commissa.de elect.circa medium. vers.procedo.ad alia,quæ prędictis,& c.notat Pau.de Ca. consi.324.post positis authoritatibus.col.5.vbi pulchre limirat d.l.sancimus.quæ secundum Cy.ibi,est.vna de mirabilibus mundi,& vendicat sibi locum etiam in criminalibus secundum Imo.in l.pen.§.ad crimen.ff.de pub.iudi. & procedit etiam,vbi interueniisset iuramentum,secundũ Bal.in l.qui crimen.in 2.col.C.quia accusa.non pos.

VII.

1 *Debitum in diem ante diem peti non potest.Fallit in debitore fisci.nume.2.*
3 *Gabellarum emptores ob necessitatem publicam ante tempus possunt compelli*

1 SIaliquis est debitor alicuius in diem,certum est, quod ante diem compelli non potest ad.solutionem debiti. Ieum qui calendis.§.tin.ff.de verb.oblig.l. si mandauero. 2.in prin.ff.manda. Tamen ego dabo tibi casum singularẽ,
2 quem tencas cordi,in quo debitor in diem, ante tempus exigi potest,videlicet ex eo qui est debitor fisci,qui ante p̃finitum tempus ob publicas necessitates conueniri potest. tex.est de hoc in l. 1.C. de cond.ex lege qui tex.etiã procedit in debitore debitoris.& illum tex.ad hoc dicit singularem Bar.ibi,& Alex.in l.pecuniam in 2.colum.ff.si cer.petãt.& Ias.in l.in diem.circa finem.ff.de condictio.indeb. Et per illum tex.infert Bal.ibi,quod emptores gabellarũ,
3 ob necessitatem publicam compelli possunt ante tẽpus,
2 & hoc quotidie videmus fieri, propter imminentes necessitates reipublicæ.Et dicit Saly.ibi,quod ille tex quotidie practicatur contra daciarios.

ADDITIO.

2 Ante tempus. Adde tamen quod interusurium medii tẽporis debet eis relinqui.secundum glo.& doct.& maxime Bal.in d.l.1.C.de condict.ex leg.& idem refert & sequitur Hippoly.de Marsi.sing.355.debitor in diem.

VIII.

2 *Stipulationem vitiat incertitudo.*
2 *Obligatio genus & quantitatem continere debet.*
3 *Legatum animalis in genere,non valet.*
4 *Votum factum ecclesiæ,an irritetur propter incertitudinem.*
5 *Obligatio facta dotis fauore,an propter incertitudinẽ vitiet*
6 *Ius canonicum seruatur in iuramento.*

1 DE iure ciuili cautum est,quod incertitudo vitiat stipulationem.l.ita stipulatus.magna.ff.de verbo.ob.adeo quod si aliquis stipulatur insulam in genere, non expresso loco,& forma,seu qualitate,& quantitate insulæ,cuius latitudinis,& longitudinis sit,stipulatio inutilis est.l.qui in-
2 sulam eo.ti.Similiter,si quis stipulatur triticum, non expresso genere,& quantitate, obligatio nulla est, vnde modicum dando esset liberatus,l.qui triticum.ff.eo.titul. de
3 verb.obligatio. Quemadmodum dicitur in legatis,quod non valet legatum animalis in genere,quia dando muscã, liberaretur,vt no.in l.legato generaliter.ff.de legat. 1. Pul
4 chrum est modo videre,an ista incertitudo vitiet stipulationem de iure canonico,adeo quod si aliquis vouit dare ecclesiæ anno quolibet frumentum,non expressa quantitate,an propter istam incertitudinem vitietur votum? Et licet Gofred.in c.ex parte.de decim.extra per te.in d.l.ita stipulatus tenuerit huiusmodi votum esse nullum, prout refert Alex.in d.l.ita stipulatus in 3.col.in princ. Tamen Archd.singulariter,& multum notanter in c.sunt nõnulli. 1.q.1.in 1.col.dicit,quod de equitate canonica non vitiat talis obligatio,sed potest agi ex omni contractu, & omni promissione incerta,ita vt ad arbitrium boni viri reducat.
5 Nam si fauoret dotis introductum est,ne vitietur talis obligatio,propter talem incertitudinem,prout est text.in l. cum post.§.gener.ff.de iur.dot.vbi dicitur, quod si fuerit facta promissio dotis non demonstrata re,vel quantitate, nihilominus valebit obligatio,quia determinabitur p̃ modo facultatem,& dignitate natalium viri ita de æquitate canonica debet in u.ne obligatio ex incertitudine vitiet. Hoc dictum refert & sequitur Ant.de But.in d.c.ex parte de cens.dicens hoc esse notabile verbum,& perpetuo mẽti tenendum.Idem voluit Abb.in ca.1. de dec.in 1.col.in fi.vbi dicit hoc dictum singulare.adde quod do.Ale.in l.i. in 7.col.in medio.ff.sol.ma.dicit,quod non meminit hoc dictum apud legistas relatum,præterquam à Bald.in l.quituam.§.salarium.ff.mandat.& idem Alex.in d.l.ita stipulatus.dicit,hoc dictum esse legistis incognitum. Abb.etiam in d.c.ex parte in 1.col.in fi.dicit hoc dictum satis notabile,& æquum,& menti commendandum. Adde do.Ias.in d.l.ita stipulatus in 2.col.in prin.vbi dicit hoc dictum singularem,& famosum.Et ex prędictis nouiter inferunt Aquen.in d.l.ita stipulatus in 4.col.in prin.quod si prędicta promissio incerta esset iurata,semper valeret, & cogeretur iurans iudicis arbitrio certũ quid p̃stare, cũ in iuramẽto seruetur ius canonicum.c.cum contingat.de iureiur.c. licet mulieres.eo.tit.lib.6. Item dum iuramentũ facit causam esse de foro canonico,c.nouit.de iud.deberet ista æquitas seruari.quod dictum videtur satis æquum.

IX.

1 *Minor non habet legitimam personam standi in iudicio. Limit.nu.2.*

1 CErti iuris est,quod minor non habet legitimam personam standi in iudicio.l.minor.ff.de procur. Tamen ego dabo tibi singularem,in quo minor pôt cõparere in dicio, videlicet quando minor comparet pro defensione partis absentis,contra quem post litis contestationẽ poterat peruenire ad sententiam diffinitiuam text. habes in l.exigendi in fi.C.de procu.quem Bart.ibi ad hoc dicit specialem & post eum Ias.ibi in 3.col.in fi.pro singulari & refert.Idem dicendum est,si comparet pro matre,& aliis
2 ascendentibus,secundum gl.sing.in d.l.minor in verbo, possit.quam singularem reputat ibi Ang.pro extensione d.l.exigendi.quia cum loquatur contra predictam regulã videbatur non extendi vltra casum d.l.exigendi. & eam dicit menti tenendam Stan.de Castr.in d.l.exigendi in 2. col.propter eius authoritatem.

X.

1 *Donatio censetur causa mortis,quando in ea fit mentio mortis.Limit.2.*
2 *Donatio censetur facta inter viuos,quando in ea fit mentio mortis per modum dilationis.*

1 REgula est in iure,quod quando in donatione fit mentio mortis,tunc illa donatio censetur causa mortis.l. Seia,iunct.gl.fi.ff.de dot.præleg.& ibi Bar.no.Bart. etiam in l.Seia.§.cum pater.ff.de don.caus.mor. Quæritur modo,Titius donauit proprietatem cuiusdam sui fundi Sempronio retento vlufructu, vsque ad tempus mortis suæ, vtrum ista donatio sit causa mortis? Quilibet diceret q̃ sic quia in ea est facta mentio mortis.In contrarium est veritas,& ita singulariter,& multum notãter determinat Bal. in addit.Spe.in tit.de instr.editio.in vlt.col.in versic.si qs donat proprietatem.Ratio est,quia licet fuerit facta mentio mortis,tamen non adiicitur mors verbo principali, q̃ est donatio,sed verbis exequutiuis,& non tanquam causa finalis sed causa demonstrandi tempus exquutionis,ideo dicetur donatio inter viuos.Confirmatur per tex.in l.quidam testamento.in prin.ff.de leg.1.tvbi te.vtitur simili di-
2 stinctione.& ideo limitabitur prædicta regula,vt non procedat,quãdo in donatione esset facta mentio mortis p̃ modum dilationis,quia tunc non dicetur donatio causa mortis,sed inter viuos,prout etiam voluit idem Bald.in 2.in

2.col.in princ.C.de iur.dot.vbi refert Dy.ita velle in d.l. Seia.§.fi.ff.de don.cauſ.mor.& iſtam limitationē pro multum no.refert & ſequitur Alex.in l.quæ dotis in 4.col.in 7.ſal.ff.ſo.ma.vbi dicit,quod cū ſemel haberet conſulere vidit multa conſilia modernorum hanc partem tenentiū per aliqua mendicata ſuffragia,qui tamē Bal. non viderant in loco preal. Adde quod ita conſuluit Alex.per iſtam deciſionem Bal.in 14.conſ.1.vol.incip.circa primum dubiū quo quæritur.Idem voluit Iaſ.in d.l.quæ dotis.in 7.col.in 3.limi.vbi refert hanc limitationem pro multum ſingulari.Ideo diligenter notabis.

XI.

1 *Alimentorum moderatio vt ſit facienda.*
2 *Alimenta ſi debeantur ei qui futurus eſt dominus bonorum, tunc bona poſſunt alienari.*

2 ALimentorum moderatio,ſeu taxatio debet fieri ſecundum quantitatem redituum,†nō autem ſecundum valorem bonorum l.ius alimentorum.§.modum.ff.vbi pup.educ.deb. l.Imperator.in fi.vbi Bar. Pau. Ale.notant. ff.ad Treb.l.pe.in prin.& ibi Bar.ff.de ali.& cib.leg.Et propterea dixit notāter Ang.in d.l.Imperator poſt Iac.de Ar. ibi. quod ſi extarent bona magni valoris,prout ſunt palatia,& turres,quæ ita paucos redditus afferrent,quod non ſufficerent ad præſtationem dictorum alimentorum, non debemus prædictas turres vendere,vt ex prætio illarum alimenta ſubminiſtrari poſſint.& ita dicit ſe cum Bal.con ſuluiſſe apud Ariminum.alleg.tex. ſing.in l.qui bonis.ff. de ccſſbo.quem tex.idem Ang.Bal.& Pau.ibi reputant ad hoc ſingulare.Idem voluit Bar.ante eos in l.pe.in fi.prin. ff.de alimen.& cib.leg.Adde Sali.in l.1.in.2.col.in fi.C. de fideicom.& in l.ſi qui ad declinandam.in 2.col.in prin.C. de epiſ.& cler.Ang.in l.1.C.de lega.& in l.diuus.ff.de pet. hæred.& in authen.contra cum rogatus.C.ad Trebe.& in l.Neſennius.§.fi.ff.de re iud.Adde do.Ale.in d.l.imperato.
2 in 1.col.Prædicta tamen limita ſecundum Imo.in d.l.Imperator.niſi alimenta deberentur ei,qui futurus eſt dominus bonorum,quia tunc bene poſſunt prædicta bona alienari per textu.in l.1.§.mulier.ff.de vent.in poſſ.mit. Aliam limitationem tradit Ang.in d.l.diuus.per illum te. videlicet,niſi ſerui hæreditarij venirent alendi,quia ſi fructus bonorum non ſufficerent corpora hæreditaria diſtrahi poſſunt.Tertio limitatur in caſu d.authen. contra cum rogatus vt per Ang.ibi,& per do.Ale.in d.l.Imperator.

XII.

1 *Hæres qui expendit aliquid in re ſubiecta reſtitutioni,ex qua etiam fructus collegit, an tempore reſtitutionis teneatur fructus cum expenſis compenſare?nu.2.*

BAld.Ang.dom. Alexand.in l.in inſula.§.fructus.ff.ſol. mac.ex illo tex. notant,quod ſi aliquis bona fide recol
1 legit†fructus ex aliqua re puta fundo,ex quo fecerat expē ſas vtiles,& neceſſarias, q̄ ſi dominus poſtea repetit fundum,& bonę fidei poſſeſſor repetit expenſas factas dicitur ibi,quod debet fieri compenſatio expēſarum cum fructibus perceptis per ipſum bonæ fidei poſſeſſorem, adeo q̄ non recuperabit tota impendia,ſed ſolum in eo quod ſuperabunt fructus.Quæritur modo, quid ſi hæres expendit in re ſubiecta reſtitutioni,an poſtea euenīente tempore reſtitutionis legatarij,vel fideicommiſſarii poſſent ſibi cōpenſare fructus,quos percepit: Videtur dicendum quod
2 ſic,per ſuperius allegata.In contrarium eſt veritas videli-
a cet quod non compenſabunt in caſu iſto fructus†cum expenſis. De hoc do tibi gl.ſingularem,ª& peregrinam, in l. emptor.in prin.in ver.ſuperfluum.in fi.ff.de rei vend. vbi aſſignat rationem,quia illo tempore fructus non erāt nec eos petere valebant.Et ad hoc illam gl.reputant ſingularē Bal.& Ang.do.Ale.in d.l.fructus.Bar.Bal.Ange.in dict.l. emptor dicunt eam notandam.Adde Bal.Ang.Imo. Rap. do.Ale.Pau.de Caſt.& do.Iaſ.in l.domos in 1.col.ff.de le.
1.vbi exclamat illam gl.& dicunt eam ſingularem,& perpetuo menti tenendam.

ADDITIO.

a Do tibi gl.ſingu. Adde tex.quem ibi not.Doct.in l. deducta §.qui poſſ.ff.ad Trebel.Quod autē ſi pro capitali ſoluerit hucſponte,ſiue coactus,an retinere poſſit in reſtitutione fideicommiſſi.te.in d.§.qui poſt videtur velle q̄ ſic ſecundum Ale.ibi in 2.notab.poſt Imo.& Pau.de Caſt.& ita conſuluit Cuma.conſ.56. Fulgoſ.conſ.82.Rom.conſ. 276.in 7.dub.Sed in contrarium facit tex.in l.quod de bonis.§.quod auus.verſ.plane.ff.ad leg.Falcid.& in l.cum pater.§.Titio fratri.ff.de leg.3.An autem hæres in dubio p̄ ſumatur de ſuo an de hæreditariis bonis ſoluiſſe Bald. ſingulariter,in l.filium quem habentem col.pen.C.famil.erciſc.tenet quod ſi hæres non confecit inuentarium, quod præſumitur de bonis hereditarijs ſatisfeciſſe.& tradit Lu. ind.conſi.276.in 9.dub.licet aliter diſtinguat.

XIII.

1 *Appellatum ſi fuerit ab interlocutoria,vel iudicis grauamine poteſt nihilominus iudex ad alia quæ in iudicio facienda incumbunt,procedere non citato appellante.*
2 *Mora vide adfert periculum,recedimus à regulis iuris.& numer.4.5.*
3 *Teſtis examinatus per notarium in mortis articulo,ſine iudicis commiſſione,facit aliqualem præſumptionem.*
6 *Par in parem nullum habet imperium.*

1 SI ab interlocutoria,vel grauamine iudicis fuerit appellatum,poteſt nihilominus iudex ad alia quæ in iudicio facienda incumbunt,procedere,non citato amplius appellante.cap.eum qui de dolo & cōtumacia,in ſexto.declarat Bar.in l.3.de appellationibus recipiendis niſi per iudicem appellationis fuerit ſibi inhibitum ca.nō ſolum de appellationibus libro ſexto. Quid ſi aliquis timens ne cōtra ius ad tormenta ponatur,appellauit,& antequam fuerit inhibitum per iudicem appellationis,iudex à quo ſupponit eū quæſtionibus,& confeſſus fuit,an iſta cōfeſſio valeat? Dico tibi quod non,imo eſt omni iure nulla de hoc habes dictum elegans & notabile Bal.in rubri.C.comminationes, vel epiſtolas.circa medium,per tex.in l.1.ff.nil nouari appellatione pendente nec eſt opus in hoc caſu, expectare
2 inhibitionem†ſuperioris,quia mora eſſet periculum alla
a tura.Iquo caſu recedimus à regulis iuris.l. de pupillo.§.ſi quis riuos.ff.de noui oper.nuntia.vbi Bar.& alij notant.l. 1.§.fin.de ferri.l.diuus.ff.de peti.hære.quod dictum exclamat Rom.in l.ſi vero §.de viro.in 40.tal.ff.ſol.ma.facit te. in c.fin.de pœn.& remiſſio.Idem voluit.Saly.in l.1.in.4. col.in verſ.quæro ab extra.C.commi.vel epiſt.Adde Bal. etiam & poſt eum Saly.in l.ſi quis procuratione.in fin.C. de appel.& Philipp.Deci.in c.cum ceſſante in 2.col.extrà de appel.ijro quib.etiam facit quod uoluit Ant.de†But.in c.fi.de iureiuran.& Rom.in d.l.ſi vero.§.de viro in 54.fal len.verſi.15.ff.ſol.mat.vbi dixerunt,quod teſtis qui pro-
3 pter anguſtiam, † vel breuitatem temporis examinatus fuit per notariū in mortis articulo,abſque iudicis cōmiſſione,facit aliqualem præſumptionem. Et facit quod voluit idem Rom.in conſi.453.in re preſenti vbi dicit,quod
4 †quando periculum eſt in mora,ſecundum decretum ēt contra non latitātem interponi poteſt & refert iſtam ſuiſſe ſingularem determinationem Io.and.in c.conſultationibus extra de offic.delegat quā valde commendat Bal.in c.1.in 8.col.verſi.adde quod dicit,& c.in tit.de milite vaſſal.qui contum.eſt.Similiter ad prædicta facit, nam licet iudex de nocte non teneatur copiam ſui facere, vt notatur in §.fedebunt in authentic.de iudic. illud tamen non vendicat ſibi locum, vbi mora periculum eſſet allatura.l. 1.§.dies.ff.quando appellan.Non ommitto, quod voluit
5 ſtetr.de Anchara.in conſi.278.inci.& prædicta in†vltima col.vbi dicit,q̄ ſtatutū legis,vel canonis cōtēni pōt, vbi eius obſeruātia ē periculū allatura all.l.de pupi.§.†pterea.ff. de noui operis nuntiatio. & c.licet de fer.&c.fina.de iudi: Vnde alias dicebēt notanter Bal.in c.1.in vltimis verbis, in titul.qualiter iura.debet vaſal. quod licet ſint†duo domini
6 vnius caſtri†,& vnus committat delictum,†quod vnus alterum punire non poteſt de tali delicto quia par in parē non habet imperium.l.nam magiſtratus.ff.de arbi.l. ille à quo. §.tempeſtiuum.ff.ad Treb.voluit Bar.in l.inter tutores.ff. de adm.tuto.hoc tamen fallit,niſi mora eſſet periculū allatura,quia tunc poterit eum punire.Et ad prædicta faciunt etiam quæ voluit Imo.in clemen.1.de procu.& Fely.in c. cum acceſſiſſent in 10.col.de cōſt.& do.meus Mar.Man. in apophthe.ſuo 118.inc.Habemus,&c.& Aret. Inſtit.de leg.an tutel.§.1.ver.vltimo ſcias quod licet prædicta.Iaſo. in l.vinum.ff.ſi cer.peta.

ADDITIO.

a Periculum allatura.Adde in ſimili quod licet antequam tutor adminiſtret regulariter certæ ſolennitates debeant interuenire,& requirantur,tamen in his quæ ſunt tempore peritura,vel concernunt,meram vtilitatem pupilli, valerent geſta per tutorem,etiam ſi prædicta nō interuenerint l.ſi.C.de tutor.qui ſatis non deder.l.quidam decedens.§.vſque adeo.ff.de adminiſt.tutor.

XIIII.

1 *Frater habens bona acquiſita ex linea paterna tantum.ſi decedat,relictis fratribus veterinis & conſanguineis, vtrum iſti omnes æquæ admittantur ad bona fratris prædefuncti. numer.2.*

TExt.in authen.poſt fratres.1.C.de legi.hæredi.iuncta gloſſ.ibi,& gloſſ. etiam in authent.itaque.C.com. de
1 ſucceſ.volunt,quod ſi aliquis†mortuus fuerit, qui habet fratrem vterinum tantum,& fratrem conſanguineum tantum quod iſti fratres pariter admittuntur ad ſucceſſionē, fratris prædefuncti,ſublata differentia agnationis, vt in au
2 the.ceſſante.C.de le.hæredibus Pulchrum†eſt videre modo,ſi decedit frater,qui habet bona acquiſita ex linea paterna tantum,relictis fratribus vterinis & conſanguineis, vtrum in caſu iſto fratres vterini & conſanguinei ſuccedant æqualiter huic defuncto, ſicut diſponit prædicta authentica, vt volunt gloſſ.prælegat an ſuccedunt tantum conſanguinei?Tex.in l.de emancipatis.§.exceptis.C.de legit.hered.multum ſingulariter,& notanter diſponit,quod in prædicto caſu conſanguinei tantum admitti debēt, & non vterini.& ſic te.ille mirabiliter limitat prædicta iura, vt procedant in bonis acquiſitis per ipſum fratrem, non in bonis acquiſitis per paternam lineam,quia illis præferū tur conſanguinei, & in maternis vterini,quem te.Bar. ibi dicit ſingularem.

XV.

1 *Res eadem ſi duobus vendatur,an illi acquiratur cui prius fuerit tradita,non cui prius vendita?*

1 NOs habemus,quod ſi†vendatur eadem res duobus, illi acquiritur dominium, cui prius traditio rei facta
a fuit non tradita.l.quoties.ª C.de rei ven.l. ſiue autem.§.ſi duobus.ff.de pub.in rem actio.Tamē ſi ille, cui fuit prius res tradita,participauit de fraude,puta quia ſciebat venditionem prius alteri factam,licet dominiū fuerit in ſe trāſlatum per dictam traditionem,nihilominus ille,cui prius fuit res vendita,poterit talem rem reuocare per actionē, in factum reuocatoriam, competentem ad reuocandum alienata in fraudem.ita ſingulariter Baldus in reb.C.de revocan.his,quæ in fraud.credit.& Saly.& Alb.& poſt eos dom.Iaſon in d.l.quoties.Idem voluit Are.& Iaſon Inſt. de actio.in §.item ſi quis.in 24.col.circa finem.

ADDITIO.

a L.quoties.plures limitationes ad d.l.quoties.vide per Hip

poly.Mar.ſin.82.inci.volo tibi dare.p totū,& ibi addidi.

XVI.

1 *Crimen capitale tripliciter eſt.*
2 *Statuto vel lege diſponēte eum qui patrauerit aliquod delictum,capite plectendum,de quo in dubio id ſit accipiendum.*
3 *Lex diuina vbi imponit ſimpliciter pœnam,de maiori id accipiendum.*
4 *Sententiarum capitalium forma.*
5 *Verba eſſe accipienda in potiori ſignificato,quomodo ſit intelligendum.*
6 *Excommunicatio animæ medicina eſt.*
7 *Verba impropriè ſumuntur pro ſubiecta materia.*
8 *Statutum,quando idem diſponit atque ius commune,mitior interpretatio adhibenda erit.*
9 *Regula,quod ſtatutum accipi ita debet,ne quid diſcrepet à iure communi quomodo intelligenda.*

1 PErſpectum habes,quod†crimen capitale tripliciter dicitur, videlicet vltimū ſupplicium,ſecundo, amiſſio libertatis,tertio amiſſio ciuitatis.l.2.ff.de pub.iu.vbi Bar. notat.gl.notab.in l.tranſigere.C.de tranſac.Imo.in ca.qualiter & quando.2.extra de accuſat.Panor.in capi.quāto extra de iureiurand.Addunt ſcribentes in d.l.trāhere. quartum,videlicet membri abſciſionem,nam pars extincta, eſt vltimum ſupplicium paſſa.§.prohibemur.in authēt.de collat.Item & quintum, vbi infamia irrogatur,quæ largo modo dicitur pœna capitalis.l.licet capitalis.ff.de verb.ſi
2 gni.Quæritur modo, quid ſi lex, vel ſtatutum†diſponat ſimpliciter,aliquem qui patrauerit aliquod delictum, puta,ſi patrauerit virginem,debere puniri pœna capitali, de qua pœna intelligi debet,vtrum de maiori,vel minori?Et certè videtur,dicendum de maiori,quia verba ſimpliciter prolata, debent intelligi in potiori ſignificatu.l.1.§.qui in perpetuum.ff.ſi ager vecti.vel emphyteuti.petat. capi. de ſent.excom.& tanto fortius,quia tex.in c.penul. loquitur in penalibus,videlicet in excommunicatione,& tamē textus dicit,quod excommunicatio ſimpliciter lata,intelligitur de maiori.Et hanc partem reperio tenuiſſe. Angel. per illum tex.in l.ſaccularij.§.ſunt quædam.ff.de var.& extraord.crim.Ad idem facit tex.in l.reſpiciēdum.§.fi.ff.de pœn.& tex.in l.lex Iulia.§.fin.ff.ad legem Iuliam repe.& multa alia iura,quæ curioſus lector facilime inuenire poſſit,in quibus iuribus habetur,quod verbum capitis, pro morte intelligi debet,& ſic de maiori pœna,tanto magis, quia verba naturaliter intelligi debent.l.fi.C.de his qui veniam ætat.impetrat u.l. quibus diebus.§. dominus ſeruo. & l.fideicommiſſum.ff.de cond.& demon.In cōtrariū habes gl.ſingularem,& notabilem,in l.1.C.ne Chriſtian.mā
3 cip.videlicet,quod†vbi lex ſimpliciter imponit pœnam capitalem,debet intelligi de minori,& ſic de perpetuo exilio,& non de maiori.& ſimilem gl.habes in l. nec frumentum.quam Bal.& Saly.ibi ad hoc notant.C.quæ res vend. non poſ.& rō eſt,quia in dubio,mitior pœna eſt eligenda l.ſi interpretatione. l.præſes.ff.de pœn.& ſecundum hanc rationem,videtur dicēdum. quod deberet imponi pœna infamiæ,quæ capitalis eſt.d.l.licet capitalis & mitior.Niſi dicas,q̄ licet poni mitior,non tamen minima,quæ contē ptibilis fiat vt voluit.Bal.poſt Inno.in c.de cauſis.in 2.col. circa finem extra de offi.delegat.Et illam gl.in d.l.1.C.ne Chriſti manc.ſequutus fuit Ioan.And.in c.quanto.in vltima col.extra de iureiuran.vbi poſt.Goff.& Hoſtiē.refert Io.Cremonenſem defendiſſe quendam falſarium monetę in ciuitate Bononię, vt non puniretur pœna capitis, licet ſtatutum diſponeret,prędictum falſarium pœna capitis puniendum,per textum in.l. qui cum maior.§.is demum.ff. de bonis libe.& l.eos accuſare.§.omnibus.ff.de accuſa.& tex.in l.cum patronus.ff. de iure patr.& hanc partem tenuit Panor.in c.at ſi cler.in 18. col.in fi.de iud.& in capit. quanto.& Anan.in c.primo.de homici.& in cap.qualiter & quando.2.colum.8.de accuſat. vbi reputat illam gloſſ.

singularem. & Anch. in clem. pasto. in 10. notabi. de re iu
dicē Io. Alex. in consi. 104. in 2. volum. quod est insertum
de verbo ad verbum in addi. ipsius ad Bar. in l. eleganter. §.
qui reprebos. ff. de pig. actio. adde Are. & Maria. in d. cap.
qualiter & quādo. quæst. 14. art. 26. & do. Alex. & Ias. in d.
l. transigere. Idem voluit Imo. in d. l. 5. col. 3. cum sequen.
ff. de publ. iud. vbi dicit illam gl. singularem & valde no. &
refert opinionem Io. Cremonen. pro multum no. & dicit
eam menti tenēdam, quod ex ea poteris lucrari vnā bonā ✠
vestem, quia vbi occurunt pericula personarum, ibi pluūt
pecuniæ refert & sequitur Are. in tra. malefi. in verb. caput
4 à spatulis in 12. col. cum seq. hinc est ꝙ assessores† in sentē
tiis capitalibus exprimunt quod caput à spatulis amputetur, ita quod anima separetur à corpore de qua practica
meminit Fulg. in l. præsenti. C. de his qui ad eccles. confu.
& dominus Ias. in d. l. transigere. & Fel. in c. ex literis. in de
cima co. de const. Non obstāt modo adducta in contrariū.
& primo tex. in d. l. 1. §. qui in perpetuum quia dico, quod
5 ideo verba accipiuntur in potiori† significato, & sic in do
minio directo, quia ratione adiuncti non poterant referri
ad vtile & ita respondet Bar. ad illum tex. in l. si mater. §. ea
dem in penul. quæstio. ff. de excep. rei iudicat. & voluit Ia.
in l. si domus. §. fin. in 1. col. ff. de legat. 1. & in l. indebiti. §.
sed & si nummi. in 2. col. ff. de condictio. indeb. Secus in ca
su nostro, vbi verba possunt interpretari in minori signifi
cato, & tanto fortius, quia hoc iura suadent, ex quo sumus
in pœnalibus, in quibus debet fieri mitior interpretatio,
dicta l. si præses. & d. l. si de interpretatione. ff. de pœn. ca. in
pœnis. & c. odia de reg. iur. in 6. Nec etiam tex. in d. c. pen.
de sen. excom. quia dico, quod ibi sumus in excommunicatione, & sic in concernentibus periculum animæ, in q
bus mitior interpretatio faciēda est. c. inuenis ext. de spō.
vnde non mirum, si interpretatio sit de maiori ex eommu
nicatione, & sic in potiori significatu. Nec verum est, ꝙ ibi
6 sumus in pœnalibus, quia excommunicatio non † est pœ
na, sed animæ medicina, vt in c. cum medicinalis de sen. ex
communicatio. lib. 6. Minus obstat, ꝙ Ang. dicebat, p tex.
in d. l. facularii. §. sunt quædam. & alia iura superius in
contrarium ponderata, quia dico, ꝙ ideo in illis iuribus pœna
capitis pro morte accipitur, quia ex sequentibus verbis in
textu appositis demonstratur ita accipiēdum esse & in pri
mis textus in dicto §. sunt quædam dicit, vsque ad pœnam
capitis, deinde subnectit, ꝙ & ipsa res mortem. commina
tur. Similiter in d. l. respiciendum. §. fi. dum dicitur, capitis
pœna est, vel bestiis obiici, nā ille qui bestiis exponitur, de
bet mori, vt dicitur in l. qui vltimo. iunctis ibi notatis per
gl. ff. eodē tit. de pœn. eodē modo textus. in dicta l. lex Iu
lia. §. fi. ff. ad leg. Iuliā repetund. quia apparet, dum ibi distin
guitur inter pœnam exilii, & pœnam capitalē, & sic, vnū
verbum legis per aliud declararur, sunt & vnum caput le
gis declaratur per aliud argumen. l. vtrum. ff. de petitione
hęre. & l. 1. ff. de reb. dub. voluit Bal. in l. scire oportet. §. a-
liud. ff. de ex cusatio. tut. & sic ibi sumus in casu claro, non
autem in dubio, prout in casu nostro, quorum non est par
eademque ratio. l. ille aut ille. de leg. 3. l. pediculis. ff. de aur.
& argent. leg. Nec illud, quod vltimo loco dicebatur, me
ruit adduci, quia illa regula procedit in casibus illarū legū,
vbi subiecta materia illud suadet, secus in† casu nostro, vbi
hoc non permittitur, cum in pœnis (vt dixi) mitior inter
pretatio facienda sit. d. l. si præses. cum concordant. & ita re
spondet Dec. ad illam regulam (licet ad aliud propositum)
in l. 1. in 2. col. in 2. no. in fi. C. de ser. fugit & hoc ēt suade ē
7 qa† verba impropriantur secundum subiectam materiam
l. si vno. ff. loc. l. damni infecti. in prin. ff. de damno infecto.
& voluit do. Abb. in c. cum olim. in 1. nota. de verb. signifi.
Prædictam tamen conclusionem limitabis, secūdū Imo.
in d. l. 2. de public. iudic. nisi aliter constaret de mente sta
tuentium. argu. l. 3. C. de lib. præter. cum similibus. Vel nisi
statutum imponeret pœnam capitis, eo casu quo alias de
iure communi esset pœna mortis arg. notat. in ca. causam
quæ ce rescrip. & in l. 2. C. de noxa. & in l. fin. §. in compu
tatione. de iure delibe. & sequitur Soc. in l. magistratibus.
in 1. col. ff. de iuri. om. iudi. & Ang. aret. in trac. malefi. in d
verbo caput à spatuis &c. & Hippoly. de Marsi. in sua pra
ctica criminali in §. opportunè. nu. 45. Tamen quicquid di
cant isti patres, mihi videtur, quod ista limitatio non sit
8 † vera quia est contra prædictam decisionem Ioan. Cremo
nensis, quam sequitur ipsemet. Imo. & Soci. in supra dictis
locis, & indifferenter omnes scribentes, vbi statutum di
sponit illud idem quod ius commune, & tamen ille falsā
rius fuit punitus pœna exilii, & non pœna mortis, quemad
modum ius commune disponit. l. 1. & 2. C. de fal. mon. vn
de mihi videtur quod etiam quod statutum disponeret il
lud quod ius commune, nihilominus mitior interpretatio sit facienda. d. l. si præses. cum simi. tanto magis, qa hoc
modo interpretando verba statuti aliquid operaretur vltra
ius commune. c. si Papa de priui. in 6. l. si quando de leg. 1.
Vnde dicebat Bal. in l. 2. in vlt. col. C. quo. & quand. iud. &
in l. pen. de milit. vas. qui contum. est & in l. non sunt liber.
ff. de statu ho. m. quod statutum dicens quem debere te ci
tari, operatur, quod non sufficiat vna citatio pro omnibus
vt addat iuri communi. Ad idem dictum Bar. in l. 4. §. præ
tor ait. ff. de damno infect. cum concord. adductis ibi per
Alexand. Non obstant iura allegata in contrariū per Imo.
9 in quibus habetur, quod † statutum debet ita interpretari,
ne à iure communi discordet, quia ad illa respondeo, ꝙ ut
respondet ipsemet Imo. in d. l. 4. §. prætor ait in 4. col. cir
ca fin. quem refert & sequitur do. Alexand. ibi, videlicet
quod illa iura procedunt, quotiescunque aliter interpretā
do, quis indebite damnum pateretur, quia tunc bene de
bet fieri interpretatio, secundum ius commune, etiam ꝙ
statutum nihil adderet, ꝙ prout habes exemplum in l. si. §. in
computatione. in gl. magna. in fin. quam Bar. ibi multum
exclamat, & sequuntur communiter scribentes. C. de iur.
deli. Secus quoties non insurgeret præiudicium parti, quia
tunc posset fieri interpretatio, vt aliquid addat iuri com
muni, vt voluit Bar. in d. §. prætor ait quem referunt & se
quuntur. Imo. & Alexan. ibi. Vnde cum in casu nostro nō
resultet præiudicium parti, sed potius vtile. cum in terpre
tatio fiat de exilio, & non de morte. iuxta gl. in dicta l. 1. C.
ne christian. mancip. merito, &c.

XVII.

1 *Pater si dotarit filiam, eique dotem profectitiam reddi stipu*
latus sit, defuncta illa absque liberis, parentibus, fratribus
& sororibus relictis, an omnes illi æqualiter succedant fi
liæ prædefunctæ?

TEx. in authen. defuncto. C. ad Tertullia. disponit, quod
parentes nec non fratres & sorores pariter admittā
tur ad successionem filii, vel filiæ prędefunctæ. Modo vel
1 lem † scire vnum, pater dotauit filiam, cui dotem profecti
tiam reddi stipulatus est, defuncta est filia absque liberis re
lictis parentibus, fratribus, & sororibus, vtrum prædicti
omnes pariter admittātur ad successionem filiæ præmor
tuæ, an pater solus exclusis alijs? Bart. egregie, & multum
notanter, in l. post dotem. in vltim. col. in fin. ff. solut. matr.
dixit, solum patrē esse admittendum. per textum singula
rem in l. quod scitis. 2. resp. C. de bonis quæ lib. Ratio, qa
in bonis proueniēs à patre, vel ex paterna linea, pater ipse
præferri debet, vt ex illo textu colligitur, secūdum vnam
lecturam. & illum textum Barto. ibi, & in dicta l. post do
tem. dixit singularem ad hoc, & non reperiri alibi. Cum
Barto. pertransit Imo. ibi, & post eum Roman. & Iason
qui reputant etiam illum textu. singularem. Idem vo
luit Barto. in authen. itaque. C. commun. de success. & in
cons. 18. incip. Viso testamento condito. in 2. colum. versꝰ.
quarto est videndum. Adde Roma. consili. 40. & Paul. de
Castr. in authentic. post fratres. 1. de legit. heredit. cum
concordantibus adductis per Moder. in d. l. post dotem:
in penul. & vltim. colum. licet contrariam partem tenue
rint Bal. Saly. Fulgosius & nonnulli alij. ad quorum argu
menta

menta respondet Ias. in d. l. post dotem. ad quem te remit
to, vt breuitati consulam. Vide etiam Cor. in d. l. quod sci
tis. §. finautem.

XVIII.

1 *Obligatus ad factum soluendo interesse liberatur.*
2 *Iuramentum seruandum est, vbi seruari potest sine dispen-*
dio salutis æternæ.
3 *Iuramentum maxime confirmat compromissum:*
4 *Factum iuratum debet in forma specifica impleri.*

1 SI aliquis est † obligatus ad factum, soluendo interesse li
beratur. l. 1. ff. de action. empti. l. stipulationes non diuidū
tur. §. Celsus. ff. de verb. oblig. l. si quis ab alio. §. fi. ff. de re
iud. Quæritur modo, quid si aliquis cum iuramento pro
misit factum, puta, ædificare domum, & non fecit, an so
luendo interesse liberetur? Videtur dicendum quod fu. per
supra dict. iura in contrarium habes gl. singularem & cō
muniter approbatam in l. si pecuniam. in prin. in verb. ne
cesse habes. ff. de cond. cau. dat. videlicet, quod in casu isto
promissor præcise tenetur ad factum. Et illam glo. repu
2 tant singularem, & no. Alex. & Ias. in d. l. si pecuniā. & Ro.
in rep. rub. ff. de arb. in 29. col. versi. sed redeundo ad pro
positum, & c. Idem in terminis il lius gl. voluit An. de Bu.
& plenius do. Abb. & Imo. in c. veniens. in pen. col. extra
de iureiur. & Fel. in c. ad nostram. in 4. col. eo. tit. & do. Ias.
in l. si insulam. de verb. oblig. & Bal. in l. 1. in 10. col. versi.
quarto fallit. C. de sen. quæ pro eo quod inter. proferunt.
2 Pro quibus facit, quia vbi † iuramentum seruari potest ab
sque dispendio salutis æternæ, seruandum est. c. cum con
tingat. c. si vero. de iureiurā. c. 2. de pact. lib. 6. Et in iuramē
to inest clausula, quod iurans omni meliori modo obliga
tur. d. c. ad nostram. l. cum pater. §. filius matrē. de l. 2. Item
facit quod voluit dom. Abb. per illum. tex. in c. cum tēpo
re. de arbitris. vbi dicitur, quod iuramentum adeo firmat
3 † compromissum. quod pōt precise agi ad obseruantiā lau
di, nec est opus agere ad interesse. Et de hoc videtur casus
in c. ad querelam. quod ad hoc ponderat do. Ant. ibi, extra
4 ne præla. vic. fu. Item, quia † factum iuratum debet in for
ma specifica adimpleri, nec sufficit illud adimpleri per, æq
pollens. d. c. ad nostram. vbi do. Abb. in 2. col. ad hoc illum
tex. notat, & dicit tenendum menti, & c.

ADDITIO.

a Tenetur ad factum. Idem tenet Mathe. sing. 54. nu 2. & in
quantum hic dicitur quod iuramentum semper est seruan
dum quando potest seruari sine dispendio animæ, limita
secundum Io. And. in addit. Spe. in ti. de iureiur. super rub.
vbi dixit quod si aliquis iurauit non fideiubere pro aliquo
& postea proximior eius sit in magno periculo constitu
tus nili pro eo fideiubeat, quod hoc casu non obstante iu
ramento poterit fideiubere, nec incidet in periurū. quod
dictum pro valde singul. refert & sequitur Ias. in §. item
si quis. col. 16. Inst. de actionibus.

XIX.

1 *Princeps si concesserit feudum alicui prose & suis filijs, vtrū*
filiorum nomine comprehendantur nepotes? & nu. 5.
2 *Iure competens frustra precibus imploratur.*
3 *Feudi concessio prose & filijs suis, quousque protendatur.*
4 *Contractus feudalis natura quæ sit.*
5 *Feudum an sit contractus, vel potius gratia.*

1 VOlo quod teneas cordi vnum singulare, quod est de
pane lucrando. Tu habes, quod † in contractibus ap
pellatione filiorum non continentur nepotes. Bar. in l. libe
rorum. in 4. col. in fin. ff. de verborum significatio. Pet. de
Anc. in cle. 1. de pœ. Bald. in repe. l. in suis. de liber. & post.
Imo. in l. quod dicitur de verbo. obligat. Ant. de Butr. in c.
quibusdam. extra, de pœn. Ias. in l. quæ de tota. ff. de legatis
1. & alibi sępe Doc. Modo quæro, princeps concesserit ali
cui feudum pro se, & filijs suis, vtrum in materia feudali
cōprehēdātur nepotes? Et prima facie videtur dicendum
ꝙ non, quia feudum est contractus, vt dicit Bar. in l. iuris
gentium. §. quinimo. col. 5. ff. de pact. & post eū Ias. ibi Bal.
& Ang. in l. legitima. eo. ti. Sed in contractibus (vt proba
ui) appellatione filiorum non comprehenduntur nepotes
ergo nec etiam in feudis. Et hāc opinionem sequutus fuit
Salyce. in l. 2. in 21. quæstio. C. de iur. emphyte. formando
quæstionem emphyteuti, & concludendo, quod etiā
am in feudis appellatione filiorum non continentur
nepotes. & hoc probat per plura fundamenta, vt ibi per
eum, & vltimo loco, in materia feudali allegat textu.
in capi. 1. §. & quia vidimus versicul. cum vero Conra
dus. qui feud. dar. poss. licet ipse non inducat, ibi dicitur, ꝙ
in feudis appellatione filiorum non continentur nepotes,
& hoc probatur, dum ibi dicitur quod Conradus extēdit
consuetudinē quæ loquebatur in filijs, ad nepotes. si enim
venirent, nō diceret litera, producere dignaretur, quia nō
esset producere, sed extēdere, sed declarare potius. & fru
2 stra precibus imploratur, † quod à iure communi concedi
tur. l. 1. ff. ad mun. In contrarium habes tex. singularem in
1. in versi. & si clientulus. de alien. feud. in vsib. feu. videli
cet, quod appellatione filiorum comprehendantur nepo
tes, & omnes descendentes masculi. & hoc probat ille tex.
dum æquiparat istos duos casus, videlicet, quando quis re
cipit pro se, & filijs suis. nā primo casu, intelligitur de om
nibus heredibus masculis, parimodo, quando quis recipit
pro se & filijs suis. & illum tex. exclamat ad hoc do. Alc. in
l. Gallus. §. instituens. in 4. col. ff. de lib. & post. vbi dicit, te
ne menti, quia sat erit, si hodie aliud non addisceres. Et
hanc partem tenuit Bal. in c. quæ in ecclesiarum. in pe. co.
ver. sed pone. extra de const. vbi dicit quod si concessum
3 est feudū alicui pro se & filijs suis, † intelligitur vsquein in
finitum, quia materia est indifferēs quo ad gradum, vnde
hoc nomen filius, ex natura illius concessionis, significat
totam lineam descendentem sed si materia esset differens
quo ad gradum, intelligeretur solum de liberis primi gra
dus allegat in arg. l. iubemus in prin. C. ad Treb. idem etiā
voluit Pe. de Anc. in commento c. canonum statuta de cō
sti. post mediū, dū tractat de interpretatione statutorum,
in versi. tertio principaliter quæritur, si in statutis sit men
tio filiorum, vtrum comprehendantur nepotes ex filijs?
vbi refert, ꝙ magnæ scientiæ & famæ doctor, do. Frāciscus
de Albergotis, de Aretio, consuluit, quod in concessione
facta p quendam Comitē, cuidā Aretino recipienti pro
se, & filiis suis masculis quoddam feudū cōprehēderētur
descendentes ex linea masculina, quia feudū est quoddam
beneficium. c. 1. in fi. in titu. ex quib. cau. feud. amit. c. 2. de
cog. feud. & in beneficiis appellatione filiorum veniūt ne
potes, quia in illis est facienda lata interpretatio contra cō
cedentes. l. fi. ff. de const. princ. c. cum dilecti. de donat. sed
in larga significatione appellatione filiorum veniūt nepo
tes. l. liberorum. l. iusta. de verb. signi. l. filium habeo. ff. ad
Mace. ſtræterea ſm eū, verbū filiis masculis, non est appo
sitū, vt restringat naturā, cōtractus feudalis quæ est, vt trā
seat ad oēs descendētes p lineam masculinā, sed est appositū ad discernendū lineā transuersalem, & fœmineā, prout
est illius cōtractus natura, secūdū quā verba debent intel
ligi. l. si stipulatus. ff. de vsu. l. si vno. ff. loca. Item † verbū fi
lii, non est appositum in concessione causa restringendi,
sed causa ampliandi beneficium, vt ex persona propria fi
lius habere dicatur, nō vt hæres patris stipulantis. l. quod-
cūque. §. si quis. ita de verb. obl. vnde persona filii cui facta
est acquisitio, debet transire ad nepotem & ita resider] An
ch. Adde, ꝙ idē voluit Bar. in d. l. liberorū in 4. col. versic.
Quæro qd in rescriptis. vbi dicit, ꝙ si princeps cōcedit ca
strū alicui, & filiis suis, ꝙ intelligitur ēt de nepotibus, qa
largissime est interpretādum. l. fi. de cōst. prin. Et hāc par
tē affirmat ēt do. Ias. in l. de qbus. ff. de leg. & in d. l. Gallus
§. instituens aliquibus mediis eam corroborans, licet di
cat quod dict. versic. & si clientulus superius inductus
per Alexandrum hoc non probat, & quod eius inductio
non est vera, dum dicit, quod ille textus æquiparat
feudum

feudum quando est concessum filijs, vel quando est concessum hæredibus masculis, quia tex. non facit istam æquiparationem. solum enim dicit, quod verbum sine hærede in feudo intelligitur sine filio masculo, & sic ille tex. bene dicit quod, appellatione hæredis, intelligitur, id est, filius masculus, sed non dicit econtra, quod appellatione filij, intelligitur de hærede, & sic, dicit ipse, Ale. non bene ponderat, quia ponderat econtra, quam dicat tex. Et licet gl. ibi, hoc idē affirmet, per tex. in d.l. liberorum. tamen dicit ipse frivolum est eius fundamentum, quia in contractibus appellatione filiorum non continuentur nepotes. Tamen quicquid ipse dicat, mihi videtur quod ille tex. bene probet. Et ad hoc illum tex. ponderat gl. ibi, in verb. dominū in fin. & Iaco. de Belui. in versi. opponitur iterum. & Bald. ibi, in 2. col. vbi dicit non esse tex. clariorem in iure. Alua. etiam in 1. not. Laud. Præp. & omnes alij. & probo, quia si accipere pro se, & hæredibus, idem est quod accipere pro se & nepotibus, eodem modo, quando aliquis accipit pro se, & filijs, quia appellatione filiorum comprehenduntur etiam nepotes in fauorabilibus. d.l. iusta. d.l. filii. de verb. sig. Nec est frivolum fundamentum gl. imo solidum, quia feudum non est contractus (vt ipse dicit) sed beneficium. c. 2. de cog. feud. & dicam statim. Non obstat modo illud,
6 quod dicebatur in prin. quod feudum est contractus, Bar. d.l. liberorum. cum simi. quia respondet do. Ale. in d. §. instituens. quod feudum, non est proprie contractus, sed potius dicitur gratia, vt dicit Bald. post Iaco. de Belui. in prælud. feu. quia participat magis de lucro, & beneficio, quam de onere. vnde debet ei attribui, de quo magis participat, arg. l. quæritur. ff. de sta. hom. Minus, quod dicit Salyc. quia emphy. §. adeo. Inst. loca. & in cōtractibus debet fieri stricta interpretatio. l. quicquid ad stringendæ. de verb. obl. Secus in casu nostro, vbi agitur de gratia (vt sepius dictū fuit) & in illis fieri debet lata interpretatio. l. fi. de constit. prin. Nec versi. cū vero. Conradus. obstat, quia ad illud respondeo, ex mente Bal. ibi, quia verbum filius, ponitur tanquā terminus, priuilegium, in illo tex. quasi dicat, quia antiquitus feudum extendebatur vsque ad vitam fidelis tantum, postea fuit prorogatum ad filios, verbum filius ponebatur tanquam terminus priuilegium, quasi priuans, & corrigēs legem antiquam, ideo stricte interpretabatur. l. si quando. C. de inoffi. testa. vnde merito non extendebatur ad nepotes, nisi fuisset facta extensio per Conradum. Hodie vero ex quo facta fuit dicta extēsio, verbum, filius, ponitur gratia designandæ prolis, vel in honorem sanguinis, & sic quādo aliquis accipit feudum simpliciter pro se, & filijs, intelligitur de nepotibus, & omnibus descendentibus. d. versi. & si clientulus. & c. 1. de grad. succes. in feud.

XX.

1 *Testator si in testamento suo iusserit omnia sua bona diuendi pro collocandis mulieribus, an viduæ comprehendātur?*
2 *Molendinum si quis conduxit destructum, ea lege & conditione, vt reficiendum curaret, an de prima refectione tantum id sit accipiendum?*

1 TEstator in testamento suo mandauit bona sua distribuiin maritandis mulieribus indistinctè. Queritur, nunquid fideicommissarii possint dotare viduas, pauperes, & egenas? Bal. singulariter in præmio decret. in 4. col. in prin. in versi. sed pone. determinat quod tali casu prædicti exequutores non possint eis aliquid dare, quia dispositio testatoris intelligitur de primis, & non de secundis nuptiis. allegat tex. in l. boues. §. hoc sermone. de verb. sig. Idē voluit Card. in consi. 49. incip. cum testatoris voluntas. in 2. col. in versi. ad secundum. vbi dicit, quod legatum factū debentibus maritari, non comprehendit viduas, quę non dicuntur maritari, sed remaritari. Confirmatur per illud, quod notanter voluit Alb. in l. beneficium. in secunda columna, versi. si autem in priuilegio. ff. de const. princ. videlicet, quod si princeps concedit priuilegium alicui pro se & hērede suo, intelligitur de primo. allegat l. antiquitas. C. de vsufru. Similiter si testator reliquit fratribus S. Fracisci, vnam pictantiam, intelligitur de prima, quia semel tantū debet præstari. ita notanter Bart. in l. pen. ff. de annu. leg. d. §. hoc sermone. Adde quod voluit Bal. in l. licet in 2. col. in
2 q. 4. C. loc. vbi dicit, quod si aliquis conduxit molendinū destructum cum pacto quod deberet ipsum reficere, intelligitur de prima refectione tantum. Facit etiam quod si princeps cōcedat indeterminatè securitatem alicui banni to eundi & redeundi, intelligitur de prima vice tantum. Ita notanter Bart. in l. 1. ff. ad legē. Iuli. maiest. per d. §. hoc sermone.

XXI.

1 *Donatio, quæ incipit a precedenti promissione, & non a traditione si postea res donata euincatur, donator tenetur de euictione.*

1 DOnatio quæ incipit à præcedenti promissione, & non a traditione, si postea res donata euincatur, donator, tenetur de euictione. l. Iulianus. §. 1. ff. de verbo. obligatio. l. 2. vbi gl. Bal. Ang. Saly. notant, C. de euictio. l. Aristo. vbi Bar. ff. de dona. Quæritur modo quid si aliquis promisit titulo lucrativo rem in specie tradere, puta seruum Stichū, si postea res illa euincatur, an donator teneatur de euictione? Videtur dicendum quod sic, quia etiam in casu isto donatio incepit à promissione, iuribus præallegatis. Contrarium tamen singulariter determinat Bar. in l. à substituto. §. fi. cum l. seq. per illum tex. ff. de leg. 1. videlicet quod in casu isto non teneatur de euictione, imo liberetur tradendo rem qualis est. & illum te. ad hoc dicunt perpetuo notandum do. Alex. Paul. Arc. & Ias. ibi si vero promisit rem tradere in specie titulo oneroso, videlicet emptionis, dicit Bal. in d. §. hæres. quod tunc tenetur facere accipientis. allegat l. ratio in prin. ff. de acti. emp. Et hoc procedit ex natura contractus, de cuius natura est, at quis teneatur ad translationem dominij, si est dominus prout dicit Bart. & scribentes in l. in conuentionalibus. §. si quis vacuam. ff. de verbo. oblig.

XXII.

1 *Tutor non potest alienare bona pupilli, nisi eruenient etiam necessitate, nisi adhibito decreto iudicis.*
2 *Lex solum requirit decretum iudicis, quando alienatio fit à tutore, vel curatore, aut ab ipso minore, non autem generaliter ab omnibus.*
3 *Amoris paterni mira vis.*
4 *Pater est legitimus administrator filij in potestate.*

1 VOlo quod habeas vnum singulare, quod est satis notabile, & quotidie euenit in practica. Nos habemus, quod tutor non potest alienare bona ipsius pupilli, etiam in casu necessitatis, nisi interueniat decretum iudicis. l. lex quæ tutores. C. de admi. tut. in fi. l. magis puto. §. ne passim iun. gl. ff. de reb. eo. Quid dicemus in patre legitimo administrare in bonis filiorum, in quibus est vsufructuarius, an possit alienare prędicta bona sine decreto iudicis, ita q̄ maior in hoc reputetur authoritas patris, quam tutorei? De hoc habes singulare, & nota. dictum Azo. in tit. de bo. quæ lib. in 2. col. circa medium, in ver. nec puto, quod exigatur &c. vbi tenuit decretum non debere exigi à patre alienāte. Nec enim (dicit ipse) absurdum est, si patria potestas, quæ naturalis est, & primitiua, plus possit, quam tutoris authoritas, quæ est inuenta ad imitationē patrię potestatis. l. vltim. C. de sen. pass. quod dictum refert, & sequitur Bal. in l. præses. C. de transf. vbi Rap. Cum. Paul. de Cas. dom. Ale. & Ias. dicunt esse valde singulare. & mēti tenendum. Idē voluit. do. Ant. & Imo. in ca. cōstitutus. extra de in. inte. rest. & Bal. & Cu. in l. 1. ff. de reb. eorū. Ro. in l. filius familias. ff. qui satisdar. cog. Aretinus in l. finali. §. pupillus. ff. de verborum obligationi. Iason. in l. singulari. ff. si cert. pet. & est cōmuniter approbatum, vt refert Cur. Sen. in d.l.

d.l. præses in 4. col. in prin. Et sequendo hoc dictum, illud
2 †comprobare possumus, quia lex solum requirit decretū, quando alienatio fit à tutore, vel curatore, aut ab ipso minore, non autem generaliter ab omnibus. d.l. lex quæ tutores. Vnde cum in casu isto quando alienatio fit à patre, sit diuersa ratio à prædictis, tum propter confidentiam quā habet lex de patre, tum propter ius quod habet ipse pater in bonis filij, non debemus dicere, quod lex requirat decretum, maxime cum in l. fi. §. fi æs alienum. & in §. ipsum aūt C. de bon. quæ liber. ponatur forma alienandi, & tamen de decreto verbum nullum quod sciuisset dicere Imperator, si hoc voluisset. l. 1. §. vbi autem in fi. verb. C. de cadu. tol-
3 lend. Item facit, quia amor paternus adeo magnus est, & efficax. l. fi. C. de cur. fur. l. isti quidē. §. fi. ff. quod met. cau. vt præsumptio sit, quod non nisi ex legitima, & rationali causa alienaret. pater enim semper bonum cōsilium capit pro filijs. l. nec in ea. ff. de adult. Sin autem absque necessitate, & legitima causa hoc faceret, talis alienatio esset ipso iure nulla. l. non solum. §. cum oportet. C. de bon. quæ li. voluit Bal. in d.l. 1. ff. de reb. eor. allegando tex. in l. 1. C. de bo. mater. Sali. tamen in d.l. preses. tenuit contrarium, per l. cū emancipatis. C. de præd. min. vbi dicitur, quod pater non potest alienare prędia filiorum sine prælidis authoritate. Sed ille te. loquitur in filio emācipato, cui pater datus erat curator. Secus est in filio in potestate, quia pater tanquam
4 legitimus administrator, plus iuris habet quam tutor, vel curator. Patet, quia est vsufructuarius. l. cum oportet §. fi quis quia ita. C. de bon. quę lib. §. igitur in fi. Instit. per quas perso. nob. acqui. Item potest cōstituere procuratorem ante litem contestatā, vt dicit Bar. & communiter scribentes in d.l. 1. C. de bon. mater. reprobata glos. ibi. Dom. Iason. etiam in dict. lege. præses. arguit. contra dictum Azo. quod non sit verum, quia quando permittitur alicui facere, quę facere non poterat, intelligitur seruata solennitate debita. l. fi quando iuncta gl. C. de mi. offic. testa. Sic. in casu isto debet intelligi concessio facta patri per tex. in d.l. fi. §. fin autem in ęs alienum. Item ponderat tex. in d. §. fin autē in verb. licentia habeat, rite res filiorum fami. vendere quæ dictio importat iuris solennitatem. l. non putauit. §. non quęuis & ibi Bar. ff. de contratab. & sic solenniter & cū decreto. Tamen ad prędicta possumus respondere, quod tex. gl. in d.l. fi quando loquitur in illo, qui est habilitatus ad testandum, in quo consideratur etiam ratio solennitatis requisitæ in testamentis de qua in l. fi. C. de fideic. Secus in casu nostro, in quo cum lex (vt dixi) plurimum confidat, de patre, non est considerabilis ratio decreti. Minus, quod vltimo loco direbatur, quia illa dictio rite, habuit respectum ad modum procedendi in ipsa alienatione superius positum in illo tex. videlicet vt prius mobilia, deinde immobilia vendantur, non autem ad decretum &c.

XXIII.

1 *Domini terrarum an suis subditis possint collectas imponere.*
2 *Collectarum impositio est de regalijs.*

1 DOmini terrarum t qui habent merum & mixtum imperium in suos subditos, volunt imponere eis collectas. Quæritur an possint? Videtur dicendum quod sic, quia cuius ipsi sunt, eiusdem omnia sua esse cognoscant, dicit tex. in l. fi. C. in quib. cau. colo. dom. accusa. poss. lib. 11. In contrarium habes notabilem doctrinam Bal. in l. cū multa. in fi. C. de bo. quæ li. vbi dicit, quod domini nō possunt compellere vasallos præstare collectas, vel angarias. allegat textum in l. extat. ff. quod met. cau. & in l. domini prędiorum. C. de agrico. & cens. lib. 11. Ratio, quia impositio col
2 lectæ, est de regalijs, † & soli principi competit. c. 1. q̄ sint rega. in vsib. feud. & subdit, quod ita tenebat Richar. Malū. & dicit hoc bene notandum. Adde, quod Bal. etiam in l. hi quibus. C. de fideic. liber. dicit. quod nobiles subditis suis, nō possunt imponere talleas, quia ingenui sunt, nisi ex cō suetudine, vel conuentione hoc ipsis nobilibus competat. nam secundum eum, debita seruitia debent suis finibus esse contenta. allegat textum in l. cum scimus. §. caueat C. de agric. & cens. lib. 11. & not. per Archi. in c. dilecto. de offic. Archi. Idem & ante eum voluit Bar. in l. 1. in fin. cōment. C. de excusatio muner. dicens, quod habens merum & mixtum imperium non potest collectas imponere. Hāc partem sequutus est etiam dominus Iaco. de. San. Geor. in tract. suo feud. in clausula, cum mero & mixto imperio in versi. quero. vterius, mihi in 6. col. Adde dominum Ale. in consi. 35. incipiente, Viso themate. in 1. col. in 2. volu. vbi limitat prædicta, nisi consuetudo tanti temporis, quod nō extet memoria de eius initio. sit in contrarium. cap. super quibusdam. §. preterea de verb. sig. Vel, si ex pacto sit contrarium inter dominos, & homines conuentū, vt in comitibus Valpergiæ & ita etiam tranſit Iac. de S. Geor. in tract. de homa. mihi in 20. col. ver. iuxta prædicta quæro. Vide etiam Spe. in tit. de feud. §. quoniam super homagiis ver. & not. quod vasalli comitum, & baronū vbi enumerat sex casus, in quibus vasalli debent seruire, & obedire domino suo de quibus vltra Ioan. And. vbi vide plene per Ioan. Rainal. in repe. c. Imperialem. §. sumitur in pe. chart. in tit. de prohi. feud. alie. per Fed. Non obst. adducta in cōtrariū, quia intelliguntur quo ad protectionem & defensionem: non quo ad exactionem collectarum, quia cum sint regaliæ, soli principi competunt capitulo 1. quæ sint rega. colla. decima. & ita soluit Baldus in d.l. cum multa.

XXIIII.

1 *Proclama factum, quod qui indicauerit malefactorē, habeat centum pro præmio, an si quis seipsum indicauerit, & socios sceleris, illud præmium consequi debeat. & nu. 3.*
2 *Delictum in omittendo leuius est, quam in faciendo.*

1 IMpositum est proclama, quod† quicunque denuntiaue rit tale homicidium, vel tale furtum, habeat centū. Ali quis indicauit seipsum, vel socios, cū quibus patrauit facinus, an debeat consequi præmium prędictum? Videtur, q̄ sic per tex. in l. si quis. §. si ex stipulatu. ff. ad Silla. vbi seruus qui fuit particeps delicti contra dominum, si postea egerit necem domini, debet præmium consequi, & pœnam euitare. In contrarium habes tex. singularem in l. idem. §. si tibi, ff. de cōd. ob tur. cau. vbi dicitur, quod præmium cōcessum indicanti malefactorem, non conceditur indicanti seipsum, vel eius socios, quem tex. Ang. ibi ad hoc dicit singularem, & quod ita de facto alias fuit obseruatum. cū in nocte Veneris sanctę fuisset interfectus quidam nomine Forniolus, sub spe præmii quinquaginta aureorum, indicauit seipsum & socios, & fuit suspensus. & illum te. ad hoc no. ibi Bar. & Pau. Cas. & dominus Alex. vbi dicit, ad hoc signanter notandum. Idē voluit Saly. in l. 1. C. de mu. quæ seru. prop. se immis. Non ob. tex. allegatus in contrarium; quia ibi seruus non fuit particeps criminis in faciendo sed in omittendo, & sic non prastando auxilium domino, quod delictum facilius remittitur. l. 1. impubes. ff. ad Silla. & ita Bar. & post eum Ang. ibi; respondent. Prædicta tamen limita, nisi in proclamatione fieret expressa mētio, quod etiā participib. delicti remittatur pœna, quia tūc
3 bene liberabuntur, vt asserunt prędicti scribentes in dicto §. si ti. per tex. in auth. nouo iure. C. de pœn. iudi. qui mal. iud. & l. non omnes. §. fi. ff. de re mi. Limita secundo notanter per tex. in c. si quis Papa. in fi. 70. dist. vbi est te. quod si aliquis propalauerit tractatum mortis pontificis, etiam q̄ sit particeps consilii, non solum purgatur ab omni culpa, sed etiam remuneratione debet subleuari, ita limitat Fel. in c. 1. in 3. col. de of. & pot. iud. del.

XXV.

1 *Homicidium an dicatur patrasse is, qui cum manus conseruet cum altero, mediatorem occidit. & nu. 2.*

1 DVo deuenerunt ad manus, tertius bono zelo se interposuit ad diuidendum, & fuit occisus ab altero istorum. Quæritur an occidens debeat puniri de homicidio? Tu habes glossam singularem de hoc in l. secunda. C. ad legem Corneliam de sica. inquantum illa glossa.

dic

dicit,vel vt puto etiam alium. Et sic sentit,quo l non solũ, si quis occiderit aggressorem & alium,qui cum eo fuisset prout gl.in prin.ibi intellige literam,sed etiam si occiderit mediatorem,non debeat puniri de homicidio. Intelli-
2 ge tamen hoc verũ, quãdo ipse esset constitutus in discrimine vitæ,nisi media orem interfeciss:,quia aduersarius superabat eum,& ipse propter interpositionem mediatoris non poterat se tueri. Vbi autem non esset in tali periculo,bene teneretur de percussione & occisione,etiam si præter intentum eum interfeciss:t, licet tunc lege Cornelia non puniatur,ex quo in dolo non fuit,l.scientiam.§.q cũ aliter.ff.ad legem Aquil & ita intelligit illam gl.Ange.ibi, quam ad hoc dicit singularem,& mirabilem. Adde quod illam gl.reputat etiam singularem,do.Ias.in l.vt vim in 7. col.ver.Nunquid autem &c.ff.de iusti.& iur.& post eum Aquens.ibi in 8.col.& dominus meus Alciat.in tract.præsump.in 39.præsump.in fin.

XXVI.

1 *Sermo simpliciter prolatus intelligitur de primo actu tantũ.*

1 REgula est no.in iure,t quod sermo simpliciter prolatus intelligitur de primo actu tantum.l.boues.§. hoc sermone.ff.de verb.signi.l.dotis promissio.vbi Bart.ff.de iur.dot.gl.in l.eum qui calendis.ff.de verb.oblig. Quærit modo de no.quæstione. Testator in testamento suo mãdauit filię fugne nuberet nisi mercatori,vel filio mercatoris, & si aliter faceret,priuabat eam hereditate,ipsa primo nupsit mercatori,post modum eo mortuo contraxit secundas nuptias cum quodam nobili,vtrum debeat consequi hæreditatem? Certè quilibet diceret quod sic,quia sufficit ꝙ prima vice mercatori nupserit, vnde videntur habere locum prædicta iura. Contrarium egregie, & multum notanter consuluit Oldra.in consi.15. incip. thema tale est. motus per gloss.singularem in l. hoc genus quam scribentes ibi sequuntur.ff.de condit.& demonst.videlicet, quod in casu isto debet priuari hæreditate,qa sermo negatiuus actu primario non finitur,secundum gl.in d.l.hoc genus. & supradicta regula in contrarium allegata,limitatur habere locum in sermone permissiuo,secus in negatiuo.secundum prædictam gl.fi. Et illud consilium Old.refert & sequitur Pau.de Cast.in l.hoc genus & dicit,quod semel fuit de illo recordatus & de illa gl.& habuit honorem. Adde do. Ias.in l.diuortio.§.quod in anno.in 4.col.ff.soluto.matr.& Fel.in ca.innouamus.in vl.col.extra de treug.& pac.& do. meum Alc.in d.l.boues. §.hoc sermone. Vide etiam insignem doc.d.Alex.in solenni sua rep.§.morte.l.non solum in 38.col.ff.de noui oper.nunt.

ADDITIO.

Adde alias limitationes per And.Tiraq.in d.§.hoc sermone.

XXVII.

1 *Rem promittens tradere in genere,an etiam teneatur dominium transferre.*
2 *L.si rem tradi.ff.de verb.oblig.limitatur.*

1 TEX.in l.rem tradi.ff.de verb.obli.dicit,quod ille qui promittit tradere,non tenetur transferre dominium & non transferẽdo nõ tenetur de euictione. Quæritur modo,quid si aliquis promisit tradere rem in genere, puta decem salmas frumenti,an isto casu teneatur ad translationẽ dominij? videtur quod non,per supra dictam l.Contrariũ singulariter determinauit Bar.in l.si à substituto.§.hæres. cum l.seq.ff.de leg.1.per illum tex.iuncta gl.in verb.dare. videlicet,quod quando aliquis præmittit rem in genere, tunc bene tenetur dominium transferre,non obstante ꝓmissione facta,per verbum trado,quod in obligatione generis importat dominij translationem,& illum tenet ad hoc ponderant,& extollunt ibi, Imo.do.Ale.Pau.de Castr.& Ias.Et hoc procedit magis ex qualitate negotij,& sic ex natura rei,quia in genere,quã ex natura cõtractus.prout in simili dicit gl.in l.q concubinã.§.si hæres.de leg.3.& in l.si domus.§.de euictio.ff.de leg.1.Bar.Bal.Saly.& Pau.in l.ex
2 empt.ff.de actio.empt.Et sic ꝺ per supradicta patet limitatio ad.d.l.si rem tradi.videlicet,vt procedat quãdo aliquis promittit rem tradere in specie,& non in genere & ita sintelligunt scribentes in d.§.hæres cũ l.seq.in ci.quę de legato.ff.de leg.1.

XXVIII.

1 *Venditor,qui vendidit equum cum omnibus vitijs,si facta vẽditione equus reperiatur laborare aliquo morbo, anteneatur.*
2 *Fraus vel dolus non dicitur inferri scienti.*

1 ADuerte,quia dicam tibi causam quotidianam.† Aliqs vendidit equum,quem sciebat morbosum, vel vitiosum,& tẽpore venditionis,fuit protestatus,& dixit se vendere illum equum cum omnibus vitijs,suprofibus,spinelis,& magnagnis,& quod non valebat de aliquo teneri,facta deinde venditione emptor inuenit equum laborantem dolore spatulæ,quem tempore venditionis non demõstrabat,quia erat calidus,vult agere redhibitoria, vel quanto minoris contra venditorem,quæritur an venditor teneat? Et certe videtur quod non per tex.in l.si tamen.§. in delicijs.ff.de ędilit.edicto.vbi dicitur,quod emptor qui emit seruum quem sciebat fugitiuum,si egerit contra dominũ ædilitijs actionibus,puta redhibitoria vel quanto minoris potest exceptione repelli.hc etiam in casu nostro. In contrarium habes notab.dictum Spe.& post eum Ioa. And. in addi.ad ipsum in titu.de emp.& vend.§.nunc videndũ versi.quod si venditor.per tex.nota.in l.quæro.& in l.tenetur.§.si.ff.de actio.empt.videlicet, quod venditor tali casu tenetur,ex quo nõ propalauit in specie morbũ, quo equus laborabat. Nam in generali sermone non præsumitur quis velle renuntiare iuri, cui in specie non renuntiasset.argu.l. sed si quis.§.quæsitum.ff.si quis cau.& in reg.in generali. de regulis iuris in 6.Imo plus voluit Io.And.in dicto versiculo quod si venditor.quod si aliquis venditor expresserit vitium latens sub inuolucro verborum,dicendo,vendo, equum pro cæco,claudo,dolente spatulas, & calcitroso, quod nihilominus prædictæ actiones [poterunt intẽtari contra prædictum venditorem,quia præsumitur fraudulẽter hoc fecisse,immiscendo cum alijs morbis quos equus non patiebatur. Adde,quod idem volunt Im.Ang.& Ale. in§l.si quis cum aliter.ff.de verbo.oblig.Cy.Baldus.& Sali. in l.1.C.de ædilit.actio.Ang.Pau.& Moder. in l. pacisci.ff. de pact.Fanor.in c.cum contingat.in 19.col.extra de iure iurand.& do.Alexand.in repe.l.non solum.§.morte.col. 53.ff.de no.ope.nunt. Non obstat tex.in dict.§.in delitijs
2 adductus in contrarium,quia ibi emptor sciebat in specie de illo vitio,& scienti fraus neque dolus dicitur inferri. l.cum donationis.C.de transact.l.quæritur.§.si venditor. ff.de ædilit.edic.

XXIX.

1 *Mercatoris valisiam inueniẽs,florenis grauidam & tumentem,an debeat præmium consequi.*
2 *Rei alienæ inuentor nisi restituat,furti tenetur.*

1 SI quis inuenit† valisiam mercatoris,plenam florenis,& pro restitutione ipsius petit præmium,mercator illud dare recusat, Quæritur nunquid inuentor possit illud ijcõ sequi? Dicas quod non,de hoc do tibi tex.no.in l. falsus.§. qui alienum versi.quid ergo.ff.de fur.vbi dicitur,quod nõ probe faciunt,qui præmium pro re,inuenta petunt, ꝓ re vero inuenienda benæ premium peti potest.argu.l.nauis onustæ.§.si nauis.ff.ad leg.Rhod.de iac.l. idem.§.si tibi.ff. de cond.ob turp.cau.notat Bartolus in dicto §.qui alienũ. Host.tamen in c.dudum extra de electio.arbitratur non esse iniquum vt aliquid detur inuentori,vt alliciatur poti' ad manifestandum quam ad occultandum.arg.dicti §.si tibi.tamen ille tetrus non probat,vt dicit do.Abb.in dicto capitu.dudum. in 6.colum.in fine quia loquitur,quando ille à principio conuenit eum domino pro indicando seruo. Secus in casu nostro, vbi res erat inuenta,dicit tamen ipse prædicta notanda in practica, quia magna est

2 est authoritas Hosti. Aduerte tamen quod inuentor † rei alienæ illam non restituit,tenetur furti. d.§. qui alienum. vnde consilium est,quod si quis velit euitare furtum,ꝙ faciat rem illam preconizari,vt venienti domino illam restituere possit iuxta te.in d.§.qui alienum.notat gl.& post eũ Panor.in c.quia frustra.extra de fur.Si tamen inuentor non habuerit animum furandi,sed restituendi domino,si comparet,& hoc comprehenderetur ex probitate,& integritate inuentoris,& ex verbis per eum prolatis,tunc etiam, quod nõ fecerit illam preconizari,non tenebitur de furto maxime quia consuetudo hodie inoleuit,quod perdens facit preconizari. Vide tex,in d.§.qui alienum. habebit locũ ad euitandam omnem suspitionem,quæ(vt dixi)ex qualitate inuentoris purgari potest.& ita voluit noster Siculus do.Abb.in c.ex literis in 1.col.extra de furt.

XXX.

1 *Pater si dilapidet bona,quo remedio filijs prouideatur.distin. num.2.*

1 PAter habens† multos filios,dilapidat omnia bona, filij non audent petere quod ei interdicatur bonis, sed petunt quod pro eorum alimẽtis assignetur eis aliqua possessio de bonis patris, quæritur an talis petitio de iure procedat? Tu habes de hoc no.& singularem doctrinam Bal.in l.2.C.si quid in frau.patron.in 1.colum.in fine.vbi notanter dicit,quod si pater dissipat bona† filiorum,puta aduentitia,tunc anfertur tibi administratio,per l.fi.§.minores.C. de sent.pass.Interdum pater dissipat bona propria,subiacẽtia restitutioni faciendæ filiis,& tunc aufertur sibi possessio,& assignatur filijs,vt tamen pater inde alatur.l.Impera-
2 tor.ff.ad Trebe.Si autem sunt bona† propria,& libera ipsi' patris,& tunc teneo,quod possint filij petere assignari tot bona paterna,vnde viuere possint,qa pater debet eos alere.Item quia hoc est vtile sibi, & filiis.Ideo ad similitudinem dotis,quæ restituitur mulieri,vt se alat & filios,cum maritus male vtitur substãtia sua,assignabũtur sibi aliqua bona,vt alimenta non desint ar.c.per vestras extra de don. & l.vbi adhuc.C.de iur.dot. Et hanc decisionẽ Bal.dixit singularem Pau.de Cast.in d.l.2.in 2.col.circa fin.& Rom. in l.2.§.quod si in patris.ff.solut.mat.Hanc eãdem opinionem tenuit Alex.post Paul.& Pont.in d.l.Imperator.in 4. col.vbi dicit hanc decisionem Bal.singularem,& menti te nendam. Idem voluerunt Modern.in l. si constante.in 29. col.ff.solut.matrimon.

XXXI.

1 *Homicidium si quis admiserit, cuius gratiam obtinuerit à principe eodem relabatur,& secundam gratiam consequatur,nulla mentione primæ facta,an secunda valeat?*
2 *Princeps non præsumitur velle promouere odiosos & criminosos.*
3 *Ad spurij legitimationem exprimendæ sunt qualitates.*

1 SI aliquis commisit† homicidium,& pro eo obtinuit gratiam à principe,deinde aliud homicidium patrauit, & obtinuit secundam gratiam,non tamen facta mẽtione de prima quæritur vtrum secunda sit valida? Dic singulariter quod non. Istud fuit singulare& no. dictum Guliel. de Curt. in leg.3. per illum textu .C. de episcopis audien. quod Baldus.ibi in 2.colum.dicit memoriæ tenendum.refert & sequitur Rom.in l.de pupillo.§.si pluribus ff.de do. And.sicu.in c.super literis.35.col.extra de rescrip. se vidisse quendam decapitari in hac ciuitate Bononię,nõ obstante gratia quam habuerat,ex quo primum homicidium silentio præteriit. Adde quod voluit Bald.in l.Barbarius.in 4.col.circa finẽ ver.si dicatur.ff.de offic.præto. vbi
2 dicit,quod non presumitur princeps in sua dispositione,ꝙ velit promouere odiosos,& multipliciter criminosos.ar. l.Lutius.§.Lutius Titius Damam.ff.de legat.2.Dixit etiã Ang.in l.sed si hac.§.patronum per illum tex.ff.de in ius voc.quod rescriptum principis nõ extenditur ad defectus tacitos & suppressos.Accedat quod in simili voluit nota. Bal.in 9.col.in fin.in versi.sed pone.C. de fideicom.vbi di
3 cit,ꝙ filius ex adulterio & incestu† natus,si fuit legitimatus tanquam spurius,non expressis qualitatibus spurietatis, legitimatio non valet, sicut quando quis est excõmunicatus pluribus excommunicationibus,& supprimit causas excommunicationis.c.ex parte.extra de offor dina.Facit etiam quod voluit Old.in consi.247.vbi multũ egregie,& notanter dixit non valere legitimationem obtẽtã per eum,qui narrauit se spurium,& nõ dixit spurietã ex adulterio geminato, puta ex coniugato & cõiugata.

XXXII.

1 *Legatus generalis Papæ causam alij specialiter delegatam impedire non potest. Et quid ex superuenienti causa?*
2 *Procurator generalis potest ex iusta causa quam dominus ignorauit,mutare ea,q à domino specialiter sunt prouisa.*
3 *Officiales possunt tollere statuta specialia ex noua causa, vel recens veniente ad notitiam.*

1 TEx.in c.studuisti extra de offic.leg.disponit, quod legatus generalis† Papæ causam alii specialiter delegatã impedire non potest. Dubitatur modo,quid si in causa specialiter cõmissa iudici delegato fuerit de nouo orta aliqua causa,vel antiqua detecta,quam fumus pontifex tempore delegationis non considerauit,& talis,quod si considerata fuisset specialiter,non concessa fuisset,vtrum legatus generalis possit inhibere delegato speciali,neprocedat in causa sibi specialiter delegata? Profecto vt dicẽdum quod non, per te.in d.c. studuisti. Oppositum singulariter, & notanter determinauit do.Abb.in c.dilecti.3.in 2.col.extra de appel.& in d.c.studuisti.in 1.col.per tex.no.in l.si hominẽ
2 ff.manda.vbi dicitur,quod procurator† generalis potest ex iusta causa,quam dominus ignorauit,mutare ea,quæ à domino specialiter sunt prouisa. sic etiam in casu nostro legatus generalis inhibebit ex causa,quam dominus non cõsideraui causam alii specialiter delegatam. & hoc dictum Abb.exclamat Ale.in rub.ff.de offi.eius.in 3.col.in prin.& in l.1.eo.tit.22.col.& Iaso.in l.non solum §.morte in 17. col.ff.de no.ope.nunt.& post eum Moderni Florẽtini ibi in 27.col.circa mediũ. Pro quibus facit illud quod voluit Bal.in l.error.in fi.C.de iur.& fact.ign.vbi dicit,quod procurator ex magna causa reuocat cõfessionem dom. Adde quod consuluit Anch.in cõsi.80.in c.domina Exalina.vbi dicit quod abbatissa habens distribuere bona testatoris ꝓpter necessitatẽ superuenientẽ sui monasterii,potest retinere bona pro ipso monasterio. Accedat quod voluit Bal. in l.si in aliquem.ff.de offi.procon.circa fi.quod visitator generalis potest corrigere male factum à speciali visitatore.Non ommitto quod voluit Bar.in d.l.si hominem. vbi
3 dicit se millies dixisse,quod † officiales possint tollere statuta specialia ex noua causa,vel de nouo veniẽte ad notitiã. Vltra prædicta vide etiam quod voluit And.Sic.in rub.C. qui admit.col.22.& Cremen.in sing.suo 151.mandatum. & Corsi.in suo sing.150.super verb.iuramentum.

XXXIII.

1 *Emphyteuta,qui accepit fundum à priuato in emphyteusim, si canonem non soluerit per triennium,iure suo cadit. Limit.nu.3.5.*
2 *Iuramentum regulatur secundum naturam contractus, super quo interponitur.*
4 *Iuramentum obligat data duntaxat facultate.*

a EMphyteuta[a] qui† accepit fundum aliquem in emphyteusim à priuato,si cessauerit à solutione canonis per trienniũ,cadit à iure suo.l.2.C.de iur.emphy. Si vero fuerit emphyteuta ecclesię, requiritur quod sit transactum biennium tex.est in c.potuit edtra de loca. Quid si aliquis accepit rẽ aliquam in emphyteusim, & promisit annuum censum,quem iurauit soluere,nunquid si cessauerit à solutione per annum,priuabitur emphyteusi propter periuriũ an vero requiritur & quod sit transactum tempus statutũ, in prædictis iurib. Inuenio Bal.multum signanter,& singulariter

lariter in c. ꝙrelā. in fi. ex. de iurei. per illū tex. tenuisse, em phyteutā ꝓdictū ꝓp periuriū Itarim posse expelli. Quod dictum Felli. ibi in 4. col. in ver. subdit etiā Bal. cicit aureū. Idem voluit do. Alex. in consi. 175. Adde, quod hoc dictū Bal. exclamat Ias. in l. si quis maior. C. de transac. & in l. ꝙte. in 7. col. ff. si cer. pe. & Parpalias in d. l. si quis maior licet dominus Ias. in d. l. 2. C. de iure emphy. col. 13. in med. sup hoc dubitasse videatur, motus, quia iuramentum regulatur secundum naturam contractus, super quo interponit. l. fi. C. de non nu. pe. vnde in casu isto ita demum debet priuari, si cessauerit à solutione per biennium vel triennium, secundum naturam prædicti cōtractus. iuribus præal. Corroboratur vltra ipsum per illud quod voluit Ang. post gl. in l. emptione. C. plus vale. qđ agi. vbi dicit, quod iuramentum interpositum super contractu simulato, illum nō firmat. nam iuramentum ita est simulatum sicut contractus. & sic clare demonstratur, quod iuramētum regulatur śm naturam contractus. Et licet ipse non respōdeat, hāc obiectionem possumus soluere ex mente Barto. in l. si quis pro eo. in vlt. col. in 8. membro. ff. de fideiuss. quod tex. in d. l. fi. procedat quando in principali dispositione adest defectus
3 consensus, quia † Ille nolebat obligari nisi pecunia sibi numeraretur, vnde etiam si iurauerit, tunc iuramentum propter defectum ipsius cōsensus intelligitur secundum qualitatem primę promissionis, quod quidem non reperitur, in casu nostro, vbi adest firmitas consensus, & ita etiam respondet Socin. ad illum te. licet ad aliud propositum, in l. frater à fratre in pe. col. ff. de cond. inde. & Ias. in l. si insulā. in 18. col. ff. de verb. obli. & in l. si conuenerit in 3. col. ff. de iurisd. om. iud. & Alexandrinus in repeti. §. morte. l. nō solum nu. 76. ff. de no. ope. nun. & eodem modo resoluitur illud quod voluit gl. & Ang. in d. l. emptione. quia etiam in illo contractu simulato deficit consensus vt dicit ibi Bal. & in l. 1. C. de oper. libe. Prædicta tamen limita secundum Bal. in d. c. querelā, nisi paupertas eum excusaret, quia tūc in periurium non incidisset. Pro hoc adducit ipse illum te. quem ad hoc dicit non esse alibi, facit etiam tex. in. breui. iunct. gl. eo. ti. de iureiur. Adde no. per Bar. in l. pe. ff. de iureiuran. & in d. l. quod te. Bal. in c. 1. de alie. feu. Ale. in d. l. ꝙte. in vlt. col. vbi multa ad propositum accumulat. Ratio potest assignari, licet ipse non dicat quia iuramentū † obligat, data duntaxat facultate. c. Beatus. 22. quęst. Panor. in d. c. breui. vnde cum emphyteuta prædictus nō haberet vnde soluere posset, nil mirum, si excusetur, iurib. præal. Aduerte tamen, quod si emphyteuta in paupertatem peruenisset cul pa sua, † & dolosse, tunc putarem eius excusationem admittendam, quia priuilegia concessa propter paupertatem, non competunt illi qui culpa sua, & captiose ad inopiam peruenit. l. pe. ff. de iurt. do. tradit. Bal. in c. sedes in 2. col. extra de rescri. Moder. de Mō. Fer. in leg. 4. §. Gato. in 17. colum. circa med. ff. de verbo. oblig. De æquitate tamen canonica credo, quod semper posset purgare moram per ea, quæ voluit dom. Ale. in d. l. si quis maior. vbi allegat Bal. in d. l. qui crimē. in 12. quæs. C. qui accu. vbi allegat no. in c. apud misericordiam. 32. quęst. 1. & gl. in dict. cap. Beatus. tamen Ale. in d. l. si insulam in duodecima fallen. intel ligit hoc procedere in foro pœnitentiali, vt loquitur quod habetur in dicto capitulo Beatus sed in foro contentioso putat etiam de æquitate canonica saruandum quod habet in dicta. l. si quis maior. quia vbinon reperitur contrarium decisum de iure canonico, standum est iuri ciuili, etiam in terris ecclesiæ. c. 1. de noui oper. nuntia. cum ibi no. & per alia, vt ibi per eum. Et prędicta notabis, quia per alios nō ita inuenies accumulata.

ADDITIO.

8 Emphyteuta Adde Hippoly. de marsi. sin. 226. emphyteuta priuati

XXXIIII.

1 *Riuulus aquæ manantis à flumine publico, si ex meo prædio ad tuum profluat, an meum irrigando possim tuum exicare.*

2 *Seruitus nulla debet causam naturalem, sed aut impositiuā, aut præscriptam.*

1 AVdi, quia dabo tibi vnum nota. quod multoties habebis in practica. Pone, tex flumine publico in capite aquæ dilabitur riuulus aquæ per prędiū meum ad prædiū tuum, vtrū si velim irrigare agros meos, & deficcare tua prædia, vel molendina, possim? Certe videtur quod nō, arguendo ab origine quia in capite aquæ, aqua publica est cō munis. argumen. l. si quis ex argentarijs. §. si initium. ff. de eden. In contrarium habes no. verbum Bal. in c. cum omnes, in 5. col. in medio, in ver. pone ex publico, extra de cōstit. vbi notanter dixit quod postquam aqua est in prædio meo, ego sum dominus aquæ, & de ea possum disponere, ad libitum mcū. l. 1. §. permittitur. l. Lucius. ff. de aqua quo & æsti. Nā cuius alueus priuatus est, eius quoque est aqua. vt l. 1. §. 2. ff. de flumi. l. præses. l. si manifeste. C. de serui. nā defluxus aquę ad prochium, locum, naturalis est, & per
2 hoc nō debet seruitutem inferiori prædio, quia † nulla seruitus debet causam naturalem, sed aut impositiam, aut ꝓscriptam. l. 1. §. fi. & l. 2. ff. de aqua pluuia arc. & sic cū aqua fit libera, potest dominus de ea facere ad libitum suum, & si alij noceat in cōsciētia. ar. l. Procu. ff. de dā. infe. nisi hoc fieret ad publicā æmulationē, puta ad impediēda molēdina alicuius ciuitatis, quia fieri non potest, ex quo est cōtra vtilitatem publicam vt ff. de ope. pub. l. opē. & de ista decisione Bal. meminit do. Ale. consi. 113. col. 1. in 2. volu. & extollit do. Ias. in l. 1. in 18. col. in princ. ff. de acq. pos. in l. quo minus. in 28. col. in prin. ff. de flumi.

XXXV.

1 *Filij legitimati per subsequens matrimonium, an in feudum succedant.*

2 *Intellectus ad c. naturales si de feud. fuer. contro. inter do. & agna.*

3 *Feudi concedendi forma.*

4 *Legitimatio per subsequens matrimonium retrotrahitur.*

1 QVidam habens concubinam, ex ea† suscepit filium, quem postea per subsequens matrimonium legitimauit, vellet modo filius iste legitimatus succedere patri in feudo, quæritur an possit? & videtur quod non per tex. in c. naturales. in titu. si de feu. fue. cōtro. inter dom. & agna. vbi dicitur, quod filij naturales legitimati, non succedunt in feudo. In contrarium habes gl. sing. in c. tanta. extra qui fil. sint leg. in gl. 1. vbi dicit, quod filii legitimati, per subsequens matrimonium omnia præcedentia purgat, & sic ꝓp
2 xima, sicut etiam præcedens causa turpitudinis soblata est sic C. quod met. cau. l. 2. & ff. de cond. ob turpi. cau. l. si ob turpem. & illam gl. ad hoc dicit singularem, & sequitur Abb. & alii cano. ibi. Non obstat d. c. naturales quia loquit de legitimato per rescriptum principis, quia cum legitimatio illa sit stricti iuris, tanquam dispensatio contra ius, est restringenda, vt in c. quod dilectio. extra de cons. & affi. Secus in matrimonio quod est fauorabile, & omnia præcedē tia purgat. Adde, quod idem voluit. Iac. de bel. & Andr. de Iser. in d. c. naturales. in 2. col. quem sequuntur ibi communiter scribentes. motus per tex. in d. c. tanta vbi text. non distinguit inter bona feudalia, & allodialia, nec est dare rationem diuersitatis, secundum eū, quare aliud debeamus dicere in feudo & ideo in vtroque idem debet dici. ad hoc Tiotio. ff. de verb. ob. & hoc etiā ratione probatur, quia si princeps ex certa scientia hoc facere potest, multo fortius hoc facere debet matrimonium. quod est de iure diuino, & cō
3 muni, vt tenent doct. in d. c. tanta. Hanc regulam limitat Bal. in d. c. naturales non procedere quando formā inuestiturę inspiceret principium, puta si forma inuestituræ diceret, Concedo feudum tibi, & filiis ex te legitime descendentibus, quia tunc dicit ipse, legitimati per subsequēs matrimonium non succederent, quia talia verba respiciunt principium genituræ, & non est nostrum extēdere scripturas. l. contractus. C. de fide instru. facit. l. quid ergo in prin. ff. de his qui no. infa. Hanc limitationem impugnat Mar. de lau.

4 de lau. in d. c. naturales. in 2. col. motus, quia † legitimatio per subsequens matrimonium retrotrahitur. arg. l. qui potior. & l. qui balneum. ff. qui potior. in pign. habe. & ita refert tenere in fortioribus terminis ibi Andr. de Isern. vbi tenet quod dato ꝙ concessio esset hoc mō concepta, Cō cedo feudum tibi, & hæredibus tuis, ex tuo corpore legitime descendentibus, quod adhuc legitimatus per subsequens matrimonium, succederet in feudum, quia matrimonium subsequens omnem maculam purgauit. d. c. tāta quod dictum Lau. ibi intelligit in naturalibus tantum, secus in spurijs. d. c. tanta. ubi casus. Aluar. tamen in d. c. naturales. in pe. co. in prin. concordat istas opinio. dicens, quod aut tempore matrimonij filius erat conceptus & natus. & tunc procedat opinio Bal. aut tempore matrimonij erat conceptus, sed nōdum natus, & procedat opinio And. de Iser. per l. nuper. C. de natu. lib. & pro tali cōcordia, allegat notata per Host. Vince. & Pau. de Leaz. in d. c. tanta. tamen do. Præp. in d. c. naturales. in 4. col. refert, quod doctores communiter in c. lator. ext. qui fi. sint legi. tenent opinionem And. de Iser. secundum quam alias consuluit clarissimus iure consultus do. Hier. Firmia, ciculus acutissimus. & hanc partē tāquā cōmunē sequitur do. Abb. in d. c. tāta.

XXXVI.

1 *Iudex, cuius iurisdictio expirabat, sententiam tulit non expectata relatione nuntij, an valeat.*

2 *Par in parem non habet imperium.*

1 SI iudex tulit † sententiam non expectata relatione nuntij de citatione, sententia est ipso iure nulla. ita voluit notanter Bar. per illum tex. in l. hoc amplius. §. 1. ff. ex qb. cau. in pos. ea. & Panor. in c. quoniam contra. in 7. col. extra de probat. Ant. de But. in c. cum dilecti. extra de dolo, & contu. Quid si mora esset periculum allatura, adeo ꝙ interim expiraret iurisdictio, an valeat sententia non expectata relatione nuntij? Dicas quod sic. hoc fuit singulare dictum Baldi. in l. falsus. in 7. colum. C. de fur. Confirmatur per illud quod in simili voluit Bar. post gl. in l. 1. ff. de offi. eius. vbi dicit, quod licet causæ meri imperij, in casu absentiæ non possunt delegari, nisi quo ad cognitionē tantum, tamen quando essemus in casu quo mora esset periculum allatura, puta quia delegatus haberet aliquem, in signem latronem, cuius pœnam differre eēt periculosum quod tunc habebit nō solum cognitionem, sed etiam exequutionem. l. si quis, §. hi tamen. ff. de iniust. rup. irri. testa. & Arg. l. de pupillo. §. si quis riuos. ff. de no. oper. nunti. Ad
2 de etiam † quod voluit notanter Bal. in c. 1. in vlti. verb. in titu. qualiter iurare debet vasallus. quod si sunt duo domini vnius castr. & vnus committit delictum, quod alterum punire non potest de tali delicto, quia par in parem nō, habet imperium. l-nam magistratus. ff. de arbi. l. ille à quo. §. tem pestiuū. ff. ad Tre. voluit Bar. in l. inter tutores. ff. de adm. tut. hoc tamen fallit, nisi mora esset periculum allatura, quia tunc poterit eum punire. & ad prędicta faciūt ꝙ voluit dominus meus Mant. in apopht. suo. 118. vbi multa ad propositum notabilia accumulat. vide etiam Fe. in c. cum accessissent. in 10. col. de const. & do. Ias. in l. vinum. in 3. col. versi. primo probo. ff. si cer. pet.

XXXVII.

1 *Confessio facta in tormentis nullis indicijs præcedentibus, aut certe non legitimis, an valeat, & quid, si superueniāt indicia. nu. 3.*

2 *Citatione non rite facta, omnia sequentia corruunt.*

4 *Donatio facta, à filio fam. l. causa mortis sine patris consensu, eo tamen post interueniente, non valet.*

5 *Testes duo si primo deponunt, postmodum iurant, eorum dictum non valet.*

1 DIcit tex. in l. proinde. §. notandum. ff. ad leg. Aquil. & in c. 1. de accusa. in 6. quod in confessum nullæ sunt partes iudicis, nisi in condemnando. Modo quęritur, reus fuit confessus in tormentis, nullis præcedentibus indicijs vel non legitimis, Iudex vult eum vltimo supplicio damnare, an possit? certe videtur dicēdum quod sic, per supra dicta iura. In contrarium habes, text. egregium & singulare in l. penul. ff. de quæ. secundum vnam lecturam, quam Bart. ibi sequitur, videlicet quod talis confessio reo non præiudicat, etiam si millies ratificaret. ratio quia præsumitur, quod sic ut inique eum quæstionibus supposuit, ita inique ratificare fecerit. arg. l. si cui. §. iisdem. circa fin. ff. de accu. Et ideo dicit Ang. in l. qui in aliena §. Celsus. ff. de acqui. hær. quod cautus debet esse aduocatus rei, qui ad banchum confessus fuit se patrasse homicidium, vt faciat ꝓbari quod reus prius debite tortus fuit, nullis præcedentibus indiciis sufficiētibus ad torturam. Imo plus voluit Par. de Put. in trac. suo syndi. in c. 2. in 3. columna, ver. an confessio torti, & c. quod non solum ratificatio nō tenet, sed etiam non valet ipso iure quicquid postea sequitur. al leg. l. non dubium. C. de leg. & l. 1. C. de fid. instrum. & iur. hast. fisca. lib. 10. & l. diuus. ff. de in integr. rest. & l. nominationes, & ibi Bar. C. de appel. Pro quibus facit gl. no. in l. si accusatoribus. in gl. pen. C. de accu. quę dicit, quod si citatio † non est legitime facta, processus, & sententia, & omnia inde sequuta tunt nulla quam refert & commendat Bal. in c. si clericus. in 1. colum. de pac. tenend. in vsib. feudo. & in l. cum fratrem. in vlt. colum. C. de his quib. vt in dig. Adde quod illum textum in d. l. pen. de quęstio. excla
2 mat Floria. in rub. & in l. emptorem. ff. de proba. vbi dicit Bononię se defendisse vnum, quia ita confessus fuerat. Idē etiam voluit Imo. & Roma. & post eos dom. Ale. in dict. l. qui in aliena. § Celsus. vbi refert istam esse magis cōmunem opinionem. ff. de acqui. hære. Hanc partem tenuit & Gand. in trac. quęst. in rub. de quæstio. & torm. in 5. col. & Fel. & Deci. in c. at si cleric. extra de iud. & Anch. in cle. 1. de hom. & in consilio 23. incip. in Christi nomine, visa in quisitione, & c. vbi plus dicit, quod si solū appareret iniuste eum fuisse tortum, & in carceribus confiteatur, nūquā talis confessio erit sufficiens ad condemnandum. allegat l nouissime. & ibi no. per Bal. ff. quod fal. tut. auth. Adde
3 † quod licet indicia superueniant, non tamen confirmatur confessio ita voluit Bar. post gl. in l. maritus. in 1. col. in fi ff. de quęstio. & Bal. in c. ad nostrā. circa fi. ex. de probatio. & Dec. in d. c. at si clerici. Pro qbus facit, quod voluit Bal. in l. si vxor. C. de cond. inser. vbi dicit quod † licet filius fa
4 posit donare causa mortis cum consensu patris. l. tam is. §. 1. ff. de do. causa mor. tamen si donat absque consensu patris, licet postea pater ratificet, non tamen talis donatio reconualescit. quod dictū refert & sequitur Cremens. in singula. suo. 70. incip. Donatio causa mor. & c. Accedat, ꝙ voluit Bal. in l. in antepen. co. C. qui admit. versi. extra quęritur. vbi dicit, quod si statutum disponit quod mulier nō possit contrahere sine consensu propinquorum, alias nō valeat contractus, ꝙ si hoc casu mulier contrahat sine consensu, licet postea superueniat consensus propinquorum, non propterea valebit contractus. quod dictum refert & sequitur Ias. ibi & Barba. in repe. rub. de fide instru. extra. in 13. char. in vlt. col. & in c. causam matrimonii. in 1. col. vlt. char. de offi. deleg. Facit etiam quod voluit Cin. in l. iurisiurandi. C. de testib. vbi dicit, quod si testes primo deponunt, & postea iurant, non valet eorum dictum, quia
5 de natura & ordine iudiciorum est, vt primo testes iurēt, & postea deponant. de quo vide Scribentes ibi, & But. in c. per inquisitionem, in ver. no. 3. de elect. & ex prædictis patet responsio & limitatio ad d. l. proinde. §. notandum. cum simi. in contrarium superius adductis.

XXXVIII.

1 *Emphyteuta qui alienauit rem emphyteuticam, non seruata forma statuti vel consuetudinis, an in re suo cadat.*

2 *Alienatio verb. absolute prolatum, non comprehendit venditionem nullam ex defectu solennitatis.*

3 *Statuto stante, quod si quis cesserit actionem suam nobili, cadat à iure suo, aliquis cessit, qui cedere non poterat, vel alioqui cessio est inutilis, an cadat à iure suo.*

1 BEne scis, quod si † emphyteuta alienat rem emphyteu
a ticam a † requisito domino, cadit à iure suo. l. fina

C.de iure emphy.c. potuit.extra de loca. Quid ſi aliquis vendidit emphyteuſim irrequiſito domino, tamen non ſeruauit ſolennitatem, quæ per formam ſtatuti, vel conſuetudinis requirebatur, puta mulier vendidit ſine cõſenſu, vel interuentu propinquorum, an propter hoc cadat à iure emphyteutico? Inuenio, quod Bal. ſingulariter in l. 2. in 1. col. C. de epiſcop. aud. determinat, quod non, qa
2 verbum alienatio, abſolute prolatum, non comprehendit venditoniem, quę eſt nulla ex defectu ſolennitatis. ar. l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud. facit l. alienatum. de verbo. ſignifica. vbi dominus meus in fi. ad hoc illum tex. no
3 ta. Addet illud, quod voluit notanter Bart. in l. filium. §. ſi quis bonorum. in fi. ff. de adi. leg. vbi per illum te. dicit, qſtante ſtatuto, quod ſi quis ceſſerit actionem alicui nobili cadat à iure ſuo, ſi aliquis ceſsit, qui cedere nõ potuit, vel ceſsio fuit inutilis, quod non cadet à iure ſuo. l. non putauit. §. nõ quæritur. ff. de bono. poſ. contra tab. l. continuus. §. cum quis. ff. de verb. obli. Idem voluit Bart. in l. quid ergo. §. cum autem. ff. de his, qui notan. infa. Accedat quod voluit Imol. in clemen. gratię. de reſcrip. vbi dicit, quod clericus contrahens ſponſalia de iure nulla, beneficio nõ priuatur. Non omitto, quod voluit Bar. in l. ſi quis legatũ circa finem princ. per illum tex. ff. ſad leg. Corn. de fal. vbi dicit, quod ſi teſtis deponit falſum, & eius dictum ſit nullum ex defectu formæ, quod talis teſtis non debet puniri de falſo. alle. no. in l. hac conſultiſſima. §. pen. C. de teſtam.

ADDITIO.

a Alienat rem emphyteuticam. Adde quod emphyteuta alienans irrequiſito domino cum pacto legis commiſſoriæ, vel adiectionis in diem, eueniente conditione non cadit à iure ſuo. ita ſingu. Bal. poſt Gulie. de Cun. in l. ab emptione. col. penu. verſi. extra quæro. ff. de pact. & pro ſing. commendat Iaſ. in l. vlt. in 21. quæſt. verſ. extra gl. C. de iure emphy. Quid autem ſi alienet irrequiſito domino, ſed in inſtrumento dicatur, vẽdo, & trado, reſeruato conſenſu domini, & non aliter, an iſto caſu cadat à iure ſuo Bald. in l. vnic. col. vlt. quæſt. 16. C. de his quæ pœ. nom. decidit quod ſic, quia talis proteſtatio eſt contraria facto, cum traditio ſit facti, & in ipſa traditione requiritur licẽtia, & idẽ dicit Bal. ſi dicatur, ſaluo iure domini. in c. 1. §. vlt. col. vlti. verſi. ſed pone. tit. quæ fuit prima cauſ. benef. amit. An aũt emphyteuta poſsit aliquem facere vſufructuarium ſine domini conſenſu? Bal. tenet quod ſic, in l. 1. §. 1. per illum te. ff. quib. mod. vſusfruc. amit. & pro ſingulari refert & ſequitur Iaſ. in l. vlt. in 4. & 8. quæſt. C. de iure emphy. & ante eum Ale. vbi refert ſibi ex facto accidiſſe in l. 3. §. ex cõtrario col. 21. verſi. quærit Bar. & col. 24. verſic. facit. ff. de acquir poſſeſ. & conſ. 120. ſuper eo quod queritur. in vlt. verbis. lib. 1. Contrarium tamen tenet Roma. ſing. 626. tu ſcis quod emphyteuta motus per tex. in l. fin. C. de rebus alienis non alienandis. vbi prohibita alienatione ſimpliciter, intelligitur prohibitus omnis actus per quem quæriẽ ius alteri in illa te. & idem quod Rom. nullo addito refert & ſequitur Francif. Cremen. ſin. 86. Tu vide Iaſ. in d. l. 3. §. ex contrario. col. 13. ver. nota diligenter ex verbis Bar.

XXXIX.

1 *Statuto ſi cautum ſit, ne mulier poſsit quid alienare ſine certa ſolennitate, ſi illa equum alienauit, qui poſt quatriduum morritur, an periculum ipſius equi ad mulierem ſpectet, an potius ad emptorem?*
2 *Pecuniam ſi quis acceperit à pupillo mutuo, quam fortuito perdidit, accipientis eſt periculum.*

1 STatuto cauetur, quod mulier, vel minor non poſsit, alienare ſine conſenſu duorum propinquorum, vel quacunque alia ſolennitate. Mulier, vel minor abſque dicta ſolennitate alienauit equum qui infra quatuor dies mortuus eſt morte naturali, vel caſu fortuito. Mulier pe-
tebat ſolutionem equi, emptor opponebat alienationem non fuiſſe validam, & per conſequens equum periiſſe in ſui detrimentum, quæritur modo quid iuris? Et certe videtur dicendum periculum equi ad mulierem ſpectare, quia cum alienatio fuiſſet nulla, & dominium non fuiſſet trãſlatum ex forma dicti ſtatuti, ſuccedit regula. l. pignus. C. de pignor. & actio. quæ vult, quod res quę perit caſu fortuito, periculo ipſius domini. In contrarium habes gloſſ. ſingul. & memoriæ commendandam, in l. non omnis. §. ſi pupillus. in gl. magna ſuper verbo. eius. ff. ſi certũ
2 pet. quæ vult, quod ſi aliquis accepit ſpeciuniam mutuo à pupillo, quam non conſumpſit, ſed perdidit aliquo caſu fortuito, quod periculum ſit ipſius accipientis, quia ſi trans dens fuiſſet maior, detrimẽtũ ad accipientẽ ſpectaſſet, qa trãſlatũ eẽt dominiũ, & cõtracta eẽt obligatio ad genus. l. in cendium. C. ſi cer. pet. Cum ergo fauore pupilli ſtatutũ ſit, ne poſsit transferri dominium, non debet in eius damnum retorqueri. l. quod fauore. C. de leg. ſic etiam in caſu noſtro, licet non fuerit tranſlatum dominium equi, propter impedimẽtum d. ſtatuti, tamen quia hoc fauore mulieris, vel pupilli introductum eſt, non debet retorqueri in eorum damnum, & illam gl. dicunt ſingularem Pau. de Caſt. Ale. & Moder. ibi. per quam gl. dicit ibi Rom. in contingentia facti in caſu noſtro ſe conſuliſſe, & obtinuiſſe Florentiæ contra omnes doctores. & per iſtam gl. limitatur d. l. pignus. vt procedat in eo, qui eſt dominus de iure cõmuni, ſecus in minore, qui dicitur dominus iure ſingũ.

XL.

1 *Interpellatio extraiudicialis an conſtituat illum in mora, qui ſolo iudicis officio conueniri poteſt.*

1 TVſcis, quod interpellatio extraiudicialis ſufficit ad conſtituendum quem in mora. gl. in l. qui Romæ. §. cohæredes. ff. de verb. oblig. gloſ. in l. vnum. ff. ſi cert. pet. Quid ſi aliquis poteſt cõueniri per ſolum iudicis officiũ, an ſola interpellatio extraiudicialis ſufficiat ad conſtituẽdum in mora? Dicas quod non. De hoc habes tex. ſing. in l. cum poſtulaſſem. quẽ ad hoc dicit ſingularem Bart. ibi. ff. de da. infe. vbi dicitur quod ſi poſtulaui à vicino meo, vt mihi damni infecti promitteret, & priuſquam prętorem adirem, ædes ſuę mihi damnum dederunt, quod prętor nihil innouare debet, quia mea culpa damnũ fum paſſus, ex quo tardius experiri cœperim. & ſic clare patet ex eo, quia interpellaui vicinum meum extra iudicialiter, qa non conſtituitur in mora, adeo quod nõ tenetur mihi ad damnum. & dicunt ibi Dynus Bartolus Baldus quod nõ reperitur alibi textus qui hoc ita clare probet. & ratio eſt, quia in caſu iſto iudex debet partem compellere ad hoc faciendum, non autem pars eſt obligata hoc facere, quia pars nihil debet. & hanc rationem aſsignat Bar. in l. 1. in 2. col. in ver. item ex prædictis. ff. de iuriſdi. omn. iud. Intelige tamen prædictam limitationem, in officio iudicis nobili, prout loquitur d. l. cum poſtulaſſem. Sed in mercenario, interpellatio extraiudicialis bene conſtituit in mora. Ita voluit Cin. in l. 1. circa mediũ. C. de alie. iud. mut. cauſact. quem refert & ſequitur Baldus in l. 1. in 2. colum. in prin. ff. de iuriſd. omn. iud.

XLI.

1 *Delicta difficile præſumuntur.*
2 *Sententia præcipitata nulla eſt.*

1 NOtam habes regulam in l. merito. ff. pro ſoc. vbi dicitur, quod delicta non facile præſumuntur. Modo ęro, aliquis nobilis loquutus eſt ad aures alicuius, ille ſtatim commiſit homicidium, an ille nobilis teneatur de homicidio? & videtur, quod non, per ſupradictam regulam. In contrarium habes nota. doctrinam Bart. in l. ſi ventri. §. fin. ff. de priui. cre. vbi dicitur, quod ſi aliqs loquutus fuit homicidæ, & ille ſtatim iuit, & occidit, quod ex, breuitate tẽporis præſumitur conſilium dediſſe. allegat pro hoc gloſſam in d. §. fin. Cõfirmatur p illud, qđ voluit gloſſa &
ibi cla

ibi clarius Archi. in c. qui ambulat. 5. q. 5. vbi dicunt, quod ſi teſtis ſtatim deponat antequam legatur ſibi capitulum, quod præſumitur falſarius, quia nimia feſtinatio arguit ſu
2 ſpitionem. Adde quod voluit Bar. in l. 2. C. de ſen. ex breuic. recit. & probatur in l. iudices. C. de iud. vbi vult, quod ſi iudex incontinenti, quod recepit ſcripturas partium, ſeorat ſententiam in tam breui tempore, quod veriſimile nõ ſit vidiſſe proceſſum, quod talis ſentẽtia ſit nulla. Accedat tex. in c. ex literis. extra de in integ. reſtit. vbi dicitur, quod ſi reſcriptum emanauit à pontifice feſtinanter poſt porrectam ſupplicationem, præſumitur emanaſſe cum debili cõ filio. Item facit illud, quod voluit Ancha. conſi. 104. incipiente, ex facto proponitur. vbi dicit, quod ſi iudex, qui debet interponere decretum cum cauſæ cognitione, iuxta l. magis puto. §. ne paſſim. ff. de reb. eor. non interponit mature, ſed feſtinanter, non facta debita inquiſitione, quod interpoſitio decreti erit nulla, & conſequenter alienatio. ſequitur Barbat. in conſi. 1. in 47. col. in prima parte. tamen de hoc dic, vt habetur per dom. Ale. & Moder. in l. ſi quis cum aliter. ff. de verbo. obligat. Adde quod opinionẽ Bar. in d. l. ſi ventri. §. ſi. ſequutus fuit Ang. ibi, & Bal. in l. 1. in 3. col. C. de ſer. fugi. vbi notanter limitat hoc eſſe verum, ſi præceſſerit inimicitia capitalis. Refert & ſequitur Feli. in c. 1. in 5. col. extra de offi. & poteſt. iud. dele. & in c. afferte. in vltima col. extra de præſumptio.

ADDITIO.

a Quod delicta. Delictum in dubio non præſumitur. l. merito. ff. pro ſocio. Sed limitatur ſingulariter non procedere quando interpretatio delicti magis conueniret animæ ita ſingulariter Anch. conſi. 179. prima facie videretur. ad fin. quem refert & commendat Feli. in c. in præſentia. colu. 7. verſi. 2. nota. de probat. vbi dicit illud ſingulariſsime notãdum, intelligendo tamen prout notabiliter ibidem declarat Bal. co. 2. cuius dictum eſt ſolenne & ſolitarium, ſecundum Felin.

XLII.

1 *Statuto permittente bannitum offendi impunè, an etiam poſſit occiſus ſpoliari.*
2 *Incontinenti quæ fiunt, ineſſe videntur.*

1 ALias vidiſti doctrinam not. Bal. in l. ſororem in fin. C. de his, quib. tut indig. vbi dicit, quod ſi ſtatutum diſpo
a nit, quod bannitus impune poſsit offendi in ęre & in perſona, quod ſi aliquis occidit bannitum, & veſtes ſibi abſtulit, quod debet puniri crimine expilatæ hæreditatis, quia licentia offendẽdi bannitum, mortẽ finita eſt l. ſi pœna alicui. ff. de pœ. l. qui ſepulchra. C. de ſepulch. viola. Idem voluit Floria. in l. binas. ædes. in fin. ff. de ſerut. ruſti. prædio. & Bal. in l. ex hoc iure. ff. de iuſti. & iur. Salice. in d. l. qui ſepulchra. & Aret. in tracta. maleſi. in verb. veſtem cœleſtẽ abſtulit. in 1. col. Pro quo allegat text. in l. diuus. ff. de bon. dam. Quod ſi aliquis occidit prędictum bannitum, & incontinenti eũ ſpoliauit, an teneatur crimine expilatæ hæreditatis? Dicas ſingulariter quod non. de hoc habes dictũ elegans Pau. de Ca. in conſ. ſuo. 33. incip. ſuper primo quęſito. in fi. vbi limitat prędicta procedere, quãdo talis offenſa fieret ex interuallo, & poſtquam occidens conuertiſſet ſe ad extraneos actus, ſecus, ſi eodem momento & cõtex
2 tu, quia ea quæ incontinenti fiunt, videntur ineſſe. l. lecta. ff. ſi cer. pet. & videtur ſimul fieri, adeo quod vnum non videtur fieri priuſquam alterum. vt ff. de iniur. l. ſi plures. & ibi Bar. l. 1. §. inſpiciendum. ff. de ven. inſpicien. C. quod notat Cy. in l. hac conſultiſsima. C. de teſtamen. refert & ſequitur Fel. in c. quæ in eccleſiarum. in 4. col. extra de conſti. & Dec. in l. vt vim. in 5. co. ff. de iuſt. & iur. & Alb. Bru. in reper. ſuo, ſtante ſtatuto, quod bannitus poſsit impunè offend. & Aug. de Arim. in addi. ad Ang. in d. trac. maleſi. in ver. & veſtem cœleſtem. in. 1. addi. in 1. colu. & Hippol. de marſ. in conſi. ſuo. 9. mihi in 4. colu. & Butigel. in repe. l. 4. §. Cato. in 60. col. ff. de verb. obligatio. & in d. l. lecta. in 5. col. Adde prędictis, quod ſtante prędicto ſtatuto, quod bannitus impune poſsit occidi, quod tũc eo viuo poterũt ſibi bona auferri impune. ita ſingu. Bald. in cap. in literis. in 1. col. in fi. extra de reſtitutio. ſpoliato. poſt gl. poſitam ibi ſuper verbo, prædo. quam ipſe põderat, & dicit ad hoc val de ſingularem. Idem Bal. l. fi. C. ſi contra ius vel vtilita. pu. vbi allegat te. in l. 1. §. quod prætor. ff. de alleg. per quem dicit melius quam alibi probari, quod illa verba, impune offendi, intelligũtur in ære, & in perſona. Idem voluit Pa. de Caſt. in l. in ſuis. ff. de lib. & poſth. & Bal. in l. 3. in h. C. ſi pen. appel. mors inter. & Bar. in l. nec in ea. ff. de adult. & Feli. in c. quæ in eccleſiarum. in 4. col. Ang. & poſt eum do. Ale. in d. l. in ſuis. ff. de lib. & poſthu. & Dec. & Iaſ. in d. l. vt vim. & d. l. ſi quis mihi bona. §. ſi coram. ff. de acq. hær. & in l. in actionibus. ff. de in lit. iuran.

ADDITIO.

a Statutum diſponit quod bannitus. Adde quod tale ſtatutum valet ſecundum Nel. in 1. parte. 2. tempor. quæſt. 3. in tract. bannit. Sed ſi quis extra locum ſtatut. bannitum occidat, poterit puniri per iudicem loci delicti, vt notab. dicit Baldus in marga. in verb. excommunicatus repellitur vbi idem dicit ſi bannitus offenderetur in eccleſia quę non eſſet extra territorium. & idem conſuluit Pa. conſilio 86. primum quæſitum. ad fin. vbi addit, quod talis offendens bannitum extra territorium, condemnatur à iudice loci delicti, & vbique efficitur inteſtabilis. & faciunt quæ Bar. refert in l. cunctos populos. col. pen. & fi. C. de ſum. trinit. Item nota quod bannitus ex crimine capitali, non debet habere legitimam, quia pro mortuo habetur, ex quo loco eius alter ſuccedit. Bal. ſing. in l. ſi qua pœna. quæſt. 2. ff. de his qui ſunt ſui vel alien. iur. ex quo infert quod fiſcus nõ poteſt eius nomine legitimam petere. quod ſequitur & cõmendat Ale. conſ. 75. viſis & diligenter perſpectis. col. 3. verſ. confirmo prędicta. lib. 1. & Bar. in l. ſi adulterium cũ inceſt. §. liber. ff. de adul. dicit quod bannitus perdit iura agnationis, & filiati. & ſic pater poterit ipſum impune occidere. Hinc dicebat notab. Bal. in authen. habita. not. 3. C. ne fil. pro pat. quod banniti ſunt extra protectionem iuris communis. Nota tamen quod bannitus qui in ciuitate toleratur, licet nõ ſit deletus ex publicis tabulis, non poteſt impune offendi ſecundum Salic. ſingu. in l. nullus. per illũte. C. de Iudeis. & pro ſing. no. Io. de Ana. in c. ſicut. col. 3. ver. in ea. extra de Iudæis. & pro notab. approbat Ale. cõſi. 1. ver. pro hoc lib. 2. & eſtat idem Ale. pro ſing. in l. fi. ff. ad leg. Iu. de adult. & Iaſ. in l. ſi creditores. verſi. tertio ſingulariter. C. de fideicommiſ. Contrarium tamen in hac quæſt. concludit Bal. poſt Iaco. de Beluiſ. & Iac. Butrigar. in conſilio 9. ad euidentiam dicendorum. lib. 3. & latius conſilio 140. incip. hæc quæſtio fuit. lib. 4. Banniti tamen ſolum ex contumacia nõ poſſunt impune offendi, etiam permittente generali ſtatuto, ſecundum Bal. ſing. in l. ſi mora. col. 1. ad fi. ff. ſolut. matrim. quod commendat Iaſ. in l. ſi plagij. notab. 1. ff. de verb. oblig.

XLIII.

1 *Confeſsio extraiudicialis reuocata, an faciat indicium ad torturam.*
2 *Quæſtionem & torturam quomodo poſsit quis effugere.*

1 COnfeſsio facta extra iudicium, facit indicium ad torturam. gloſ. no. & communiter approbata in l. capite quinto. in gl. magna vbi Bar. & Ange. notant. ff. de adulter. Bal. in l. j. in 5. col. C. de confeſ. Abb. in c. at ſi cler. in 7. col. in fi. extra de iud. & in cap. olim. in 5. columna de reſcr. & alibi ſæpe ſcribentes. Quæritur modo, aliquis fuit confeſſus extra iudicium, poſt modum reuocauit illam confeſſionem, vtrum illa confeſsio faciat iudicium? Dicas quod non, de hoc habes nota. & ſingulare dictum Bald. in l. 1. in pe. colu. C. de confeſ. vbi voluit, tunc demum facere indicium talem confeſsionem extra iudicialem, ſi non fuerit reuocata vnde dicit ipſe, ſit cautus torquendus, vt dicat ſe expreſſe talem cõfeſsionẽ reuocare, nec ꝓbare errorẽ, cũ

confessio nudi facti.l. error.C.de iur.& fact.igno.& ibi Moder.notant.& illud dictum Bal.exclamat do.Iaso,in l. magistratibus in 2.col.in vers.2.regulariter & c.ff.de iurisd.
2 om.iud.vbi dicit perpetuo notandum,quia per id posses euadere amicum a tortura.Adde Fely.in ca.at si clerici,in 2.col.vers.2.restringere,de iudi.& in c.olim,in 3.colu.extra de rescrip.vbi late tangit hanc materiam.vide tamē pro hoc dicto Soci.& post eum Deci.in dicta l.magistratibus ad quos te remitto.

XLIIII.

1 *Officiales an possint præstituere certum pretium mercatoribus.*

2 *Intellectus ad l.in re mandata.C.mandati.*

1 VOlo tibi dare vnum singulare,quod alias vidi observari,& multoties solet euenire in practica.Pone,officiales alicuius ciuitatis volunt statuere certum pretiū mercatoribus domorū,& his similibus,quæritur an dicti mercatores possint ad hoc compelli?Et certe videtur dicendū quod non,per tex.in l.in re mandata.C.mand.vbi dicitur, quod quilibet est moderator & arbiter in re sua.Contrariū singulariter determinat Bal.post Pe.& Cy.in l.1.C.de epi scopi audie.vbi secundum vnam lecturam dicitur q̄ episcopi,possunt prouidere,ne mercatores nimis care vendāt
2 victualia.vnde cum appellatione victus,contineantur nō solum cibaria,sed etiam vestes,& habitatio.l.verbo victus ff.de verbo.signifi.consequens est quod prædictis mercatoribus pretium potest taxari,vt non parcipiatur de prædictis venditionibus pannorum,vel locationibus domorū, nisi vsque ad quantitatem taxatam per bonos viros & ita alias in regno Siciliæ in patria mea opulentissima ciuitate Platiæ,cum ibi ob eius maximam fertilitatem,congregarentur omnes Comites,& Marchiones,reliqui feudatarij illius regni,qui ad militare seruitium tenentur,& locatores exigerēt immoderatum pretium,de mandato illustrissimi domini Proregis,per bonos viros fuit determinatū
2 pretium.Non ob.† modo d.l.in re mandata.quia potest intelligi,de alijs rebus nō necessarijs ad quotidianum victū, vt colligitur ex mente Baldi in d.l.1.C.de episcop.audien.

ADDITIO.

a Nimis care vendant.Adde quod iudex ex suo officio potest ponere pretium in bladis vendendis in foro publico, de quo est tex.in tit.de pac.tenend.& eius violator.§.si miles aduersus militem.& ita tenet per illum tex.Gui.papæ sing.304.

XLV.

1 *Suus & necessarius an quis possit esse,qui non obtineat primum locum tempore mortis testatoris,*

1 IVra clara sunt quod tad hoc vt quis dicatur suus,& necessarius,requiritur quod nemo præcedat eum in gradu, quia suitas propter eius nobilitatem non recipit nisi vnū gradum.l.1.§.secundum.ff.de suis & legit.l.si quis posthumos.§.1.ff.de libe.& post.§.sui.Inst.de hær.qual.& dif.Tamen ego dabo tibi tex.sing.in l.qui in aliena.§.interdum. ff.de acqui.hære.in quo,ille qui tempore mortis testatoris non obtinet primum locum,tamen suus est & necessarius videlicet quando filius est exheredatus,& nepos ex eo in stitutus.& ad hoc reputant illum tex.singu.Raph.Cuma. Pau.de Cast.& do.Iason ibi,& do.Alex.in l.si quis posthumos.ff.de lib.& posth.& Imo.in c.Raynu.extra de test.& Ias.in l.qui se patris.C.vnde libe.sed habes consimilē tex. in l.filius patrono.ff.de bon.libe.quem pro concordanti allegat Bar.in l.fi.in 3.col.ff.de cond.inst.

XLVI.

1 *Exheredatio facta expressa aliqua simili, vel grauiore illis 4.causis,quibus exheredatio fieri solet,an valeat?*

2 *Procuratio licet debeatur superiori in casibus à iure expressis,idem nihilominus in similibus.*

3 *Similium idem est iudicium.*

1 TV habes,quod pater potest exhæredare filium, propter aliquam causam ex illis quæ connumerantur, in authen.vt cum de appe.§.aliud quoque capitulum.& p gl.in c.quintauallis,extra de iureiurā.Quid si pater vellet exhæredare filium ob aliam causam similem vel grauiorem, puta quia filius fuit proditor patriæ, vel rebellis, an talis exheredatio valeat?Dicas quod sic,Hoc fuit mirat i le dictum solus Gul.de Cun.in auth.non licet.C.de libe. præt.vbi allegat te.in c.j.§.prædictis ibi,similis aut maior. in titu.quæ fuit prim.cau.bene amit.in lib.feudo.quod est menti tenēdum secundū ipsum,sequitur Nic.de Nea.in d.§.prædictis quem refert & sequitur Aluar.ibi,in 2.co. in ver.nota bonum text.qui refert genitorem suum ita tenuisse in sua solenni repe.authen.ex causa.C.de libe,prę teri.de quo facit festum Ale.in d.auth.non licet,in 2.colu. dicens illud.singulare & communiter approbatum,& nō habere contradicentem.licet ipse dicat quod in puncto iuris possit teneri contrarium. Adde quod illud dictum se quitur Alex.in l.si quis id quod in pen.col.ff.de iurisd.om. iudi.dicens se ita consuluisse in Tuscia,in facto pondero so.& est cons.203.in 2.vol.incipien.super themate.Idem voluit Ias.in d.authe.non licet.Idem tenet Ange.in l.lex Cornelia.in prin.per illum tex.ff.de iniur.vbi dicit quod eo ipso quod lex dicit de remotioribus in gradu, vt idem dicere de proximioribus.& per hoc dicit quod dixerunt quidam quod filius potest exhæredari ex causis durioribꝰ quam si vna ex 14.positis in dicto §.aliud quoque.allegat tex.in l.ob æs.C.de præd.mino.& l.eum ita.§.in fideicommissis.ff.de leg.2.Pro quo facit etiam quod volunt Abbas Io.de Ana.& Maria.in c.cum sit.de simo.vbi dicunt,q̄ licet procuratio debeatur superiori in casibus à iure expressis,tamen idem est in similibus.alleg.Abb.no.per glos.ff. Dec.in c.sicut.de accus.& tex.iunc.gl.in simili,in l.1.C.de cond.inde.& in c.statutum.de rescrip.in 6.Adde etiam q̄ voluit gl.sing.in fi.in verb.voluerit.C de reuo.dona.quā
3 pro singulari extollit.ibi Sal.quæ vult,quod licet ibi enumerentur quinque casus ingratitudinis,& postea tedicat, ex his tantum modo causis,pōt donatio reuocari,tamen idē est in habētibus similē rōnē.ar.l.alimēta.in prin.& §.1. ff.de lib.agno.l.diuus.ff.de iur.patro.cū cōcor.vt ibi p eū.

XLVII.

1 *Hæres directus institutus gratia fideicommissarij, integram hæreditatem restituere debet.*

1 HAeres grauatus restituere† fideicommissum vniuersale,si vult, potest detrahere quartam Trebellianicā. toto titu.ff.& C.ad Treb.§.sed quia.Insti.de fideicom.hær. gl.no.in ca.Raynutius.super verbo, Trebellianum.extra de testā.Dixit tamen notanter Bal.in l.post mortem in 3. col.in prin.C.de fideicom.quod est dare casum in quo hæres grauatus restituere hereditatem,debet eam integre & absque detractione Trebellianicæ restituere,& hoc est,qñ hæres directus est institutus gratia ipsius fideicommissarij,cui rogatus est restituere totam hæreditatem.alleg.p hoc casum singularem in l.in fideicommissi.§.cum Pollidius.ff.de vsur.quem tex.Bal.in rub.C.de reuoc.his quæ in frau.cred.in fidixit mirabilem & figendum cordi.hoc idem & ante eū voluit gl.no.per d.§.cum Pollidius.in l.in fideicommissaria.§.fi.ff.ad Treb.quam Imo.& Rom.ibi reputant singularem.Imo.in l.cum filio.§.pe.ff.de leg.1. Adde q̄ illū tex.dixit vnicū in iure Bal.in c.bonæ.el.1.in fi.extra de post.præla.& Mode.in d.l.post mortē.in 2.co.

XLVIII.

1 *Carceres qui semel effugit, an postmodum captus,fideiussoribus relaxari debeat.*

2 *Monachi non tenentur admittere monachum semel atque iterum fugitiuum.*

3 *Regula,quod liberandus non est ita stricte in carcere custodiendus,vbi procedat.*

1 NOsti,quod si quis† commisit aliquod delictū,aliquando est relaxandus fideiussoribus.l.1.& l.diuus.ff.de custod.reo. Quod si semel de carceribus aufugit,a & postea est captus,an gaudere debeat beneficio dictorum iurium?Dicas quod non,quia cum fideiussore non est audiendus,imo carcer est ei aggrauandus.De hoc habes glo. singula-

singularem in l.lege Cornelia.ff.ad Sille.quam Bald.ibi ad hoc dicit singularem.licet Rom.ibi dicat non fuisse ab ali quo ponderatam.Adde quod illam gl.dixit singularē Bal. in l.2.C.de epis.aud.& do.Ale.in l.1.ff.de custo.reo.in addit.ad Bar.& Ang.Areti.in tract.malefic.verb.fama publica.in ver.quarto notandum est.vbi pro hoc allegat ea,quæ habentur in l.quis sit fugitiuus.ff.de ædi.edic.Pro qua facit quod voluit Host.in c.cum in ecclesijs.extra de maio. & obed.vbi dicit,quod monachi† non tenentur amplius
2 recipere monachum,qui alias bis fugit de monasterio.Accedat quod voluit Ang.in l.qui iudicio in fin.ff.de accusa. vbi notanter dixit,quod si ex forma statuti credi debet sacramento accusatoris damnum passi,quod si est damnum datum alicui periurio, vel aliter infami,quia alias deierauit,quod tunc non stabitur sacramento suo & dicit, q̄ cū ita de facto contigisset,sic fuit iudicatum.Et per illam gl. in dicta l.lex Cornelia.limitabis gl.in l.si pecuniam in §.si accepit in ver.carcere.ff.de cond.ob caus.vbi dicit, quod
3 † qui venit liberandus,non est ita stricte custodiendus in carcere.quod procedit,nisi semel aufugisset. & limitabis, etiam g.in l.si vt certo.§.custodia.in ver.est commodatus. ff.commod.inquātum dicit,quod iuuenes facilius fugiūt, quam senes.& sic sentit,quod senex non est ita custodiendus in carcere stricte sicut iuuenis. q̄ procedit, nisi semel aufugisset.q̄ oīa,quia notabilia sunt,diligenter,obseruabis.

ADDITIO.

a De carceribus aufugit,Adde quod si incarceratus frangeret carcerem,& nescitur pro quo delicto,eo postea inuento debet puniri ea pœna qua puniretur, si vers delictum commisisset tex.in l.in eos.ff.de custod.reor.vide Nicol. Boer.decis.215.nu.9.

XLIX.

1 *Maritus institutus ab vxore,grauatus est de restituenda hæreditate filio suo communi, creditores mariti recurrunt ad bona hæreditaria,pater vult hæreditatem restituere filio,an possit.*

2 *Solutio facta ante diem in fraudem creditorū,improbatur.*

1 VXor instituit maritum suum hæredem, & eum grauauit,vt post mortem suam restitueret hæreditatē, filio suo communi, creditores ipsius mariti habent recursum super bonis hæreditarijs,pater vult restituere hæreditatem filio,quæritur an possit?Prima facie videtur quod non,quia cum istud fideicōmissum sit conditionale.l. hæres meus.2.respon.ff.de condi.& dem.l.4.ff.quan.dies leg. ced.& conditio debeat adimpleri in forma specifica.l.qui hæred.l.Mæuius.ff.de cond.& demon.consequens est, q̄ ante obitum ipsius patris non possit fieri restitutio.Præte
2 terea,cum ista† solutio fieret ante diem,videtur facta in fraudem creditorum vt dicit tex.in l.omnes.§.fi.ff. quæ in fraud.creditor.Contrarium singulariter determinauit Bal.in rub.C.de reuoc.his quę in frau.cred.col.fi. per tex. quem ipse dicit vnicum in l.patrem secundum vnam lect. ff.quæ in fraud.credit.videlicet quod isto casu pater con festim potest facere restitutionem,quia hoc casu ex præsumpta mēte testatricis nō præsumitur fideicommissum conditionale,sed ad beneplacitum patris,& istud dictum Bal.dixit singulare do.Ias.in l. post mortem in 2.col.C.de fideicom.& in l.stipulatio ista.§.inter incertam in fi.ff.de verb.ob. Et ex prædictis patet responsio ad omnia supra dicta & primo ad l.qui hæredi.& l.Mæuius quia dico, q̄ ista conditio non fuit apposita pro forma,sed in fauorem ipsius patris heredis,cui ipse potest renuntiare.l.si quis in conscribendo.C.de pac.& si diligenti extra de for.cōpe.si militer apparet etiam quod ista solutio non fit ante diem, & per consequens nec in fraudem creditorum,quia(vt dixi)illa conditio fuit tantum apposita gratia dilationis ipsius patris.Vnde merito te.in d.l.omnes.§.fi.nō obstabit.

L.

1 *Vasallus an possit pignorare feudum proseruitio militari.& num.3.4.7.*

2 *Feudum non venit in hypotheca,sine domini consensu.*

3 *Decimæ fructus in pignus possunt dari.*

4 *Vsusfructus commoditas vendi ac obligari potest.*

1 PONe,aliquis† vasallus tempore militaris seruitii,cum sibi pecunia non suppeteret,vult feudum irrequisito domino pignorare,quæritur an possit hoc legitime facere, adeo quod illi qui sibi pecuniam erogarunt,indemnes cō seruentur? Certe quilibet diceret,quo non.per tex.clarum in cap.Imperialem in prin.de prohib.feu.alie. per Feder. vbi dicitur,quod nemo potest feudum in totū,vel in partem alienare,vel pignorare per quem text.reprehenditur Bar.in l.si constante in 3.q.3.partis prin.vbi concludit,mulierem iure tacitæ hypothecæ posse agere ad res concessas marito in feudum,quoniam etiam ilta cadunt in obligatione,quandiu durat ius feudi.l.lex vectigali.ff.de pign.tamen(vt dixi) reprehenditur.quia feudum† non potest ve
2 nire in hypotheca sine consensu domini,sino hypothecans suo iure priuatur d.c.Imperialem vbi Bal.subdit, q̄ feudum etiam non venit in generali obligatione, quoniā verisimile non est ob priuationis pœnā quod quis in specie ille esset obligaturus.l.obligatione generali.ff.de pig.l. 1.quod ibi Bar.C.quę res pig.oblig.pol.Hoc idem voluit Spe.in ti.de pign.§.1.ver.sed nunquid feudum & Salyc.in l.fi.C.de iur.emphy.& Bal.in l.3.C.vt in pos.leg.& in c.j. §.aut liuellario.qui.mod.feu.amit.Alex.in d.l.si constante in prin.in 3.q.3.par.prin.in 8.col.& Ias.in d.l.fi.nu.78.Nō obst.d.l.lex vectigali.per quam mouetur Barto.quia illam oportet intelligere quando interuenit consensus domini per d.c.Imperialem hanc eandem opin.sensit Bar.recte in tuenti in l.codicilis.§.instituto.ff.de leg.2.vbi voluit q̄ in generali obligatione quis non videtur obligasse rē prohibitam alienari sub pœna.Tamen ad propositum redeūdo,
3 videtur quod in tali casu vasallus possit irrequisito domino feudum alienare & ita limitat te.in d.c.Imperialē. Bal. in l.2.in 1.col.C.comm.de leg.videlicet quod vasallus potest obligare feudum pro necessitatibus ex causa feudi in cumbentibus,& pro seruitijs domini,prout est in casu nostro alleg.tex.in l.cum fidei.ff.de fideicom.libe.Confirmatur,quia prohibitio alienationis feudi introducta est in fauorem ipsius domini,vnde in eius odium retorqueri nō debet,l.quod fauore.C.de leg.Aliam limitationem ponit Bal.in d.c.1.§.aut liberatio in fio.& in d.l.2.C.commu.de leg.quem refert & sequitur Aluarot.in d.c.Imperialem.in 2.col.videlicet,nisi feudum obligaretur animo luendi absque traditione.l.alienatum. ff.de verb.sig.& ille videtur habere animum nō luendi,qui plus acquirit super pignore quam valeat pignus.l.qui habebat in prin.ff. de leg.3.q̄ limitatio satis notabilis est,attento quod hypotheca nudo consensu perficitur.§.item Seruiana.Inst.de actio.Tertio restringitur per Ioan.Fab.in d.§.item Seruiana,in 14.col.
4 quem refert & sequitur do.Ias.ibi nu.10.& in l.fina.C.de iur.emphy.vbi notanter dixit,quod licet feudum nō possit alienari,tamen fructus & commoditas bene possunt pignorari,motus per id,quod in simili voluit Spe.in titu.de
5 pi.§.1.circa fi.vbi dixit,quod licet decima tanquam res spiritualis non possit alienari,nec pignorari,tamen fructꝰ decimæ bene possunt pignorari.Adde quod voluit Bar.in l.si is qui.§.an vsusfructus.ff.de pignor.vbi dicit quod licet vsusfructus non possit vendi neque obligari, tamen
6 eius commoditas vendi ac obligari potest. Intellige tamē hoc procedere quando vasallus actione personali obligaret se ad dictos fructus,& commoditates feudi, nam tūc obligatio esset valida.Secus autem si pro dictis fructibus & commoditatibus vasallus constitueret vsumfructū in re feudali,per notata per Bart.in d.l.codicilis.§.instituto. vbi vult,quod prohibitus vendere,vel obligare,potest tamen fructus rei prohibitæ alienare, obligando,se personali actione ad dādos dictos fructus,quia tūc nō esset alienatio.l.finali.ff.de contrahen.empt.Nō autem posset emenți vsumfructū constituere,quia tūc constitueret ius in re, & esset quædā alienatio.l.finali.C.de rebus alienis nō alienandis. Quarto fallit, quando vasallus pignori† daret

domino suo,quia tunc videtur dominus cõsentire.c.1. extra de feud.notat Bal.in dicto cap.imperialem in princ.& Aluar.in 5.col.verti.quero ab extra &c.& hoc casu dominus lucrabitur fructus,vt dicit ibi Aluar.& in cap.1.de fe. dat.in vic.leg.commissor.Quintam limitationem ponunt
7 quando vasallus habuisset plures dominos,& vni alienasset sine voluntate aliorum,quia tunc si feudum esset diuiduum,pignoratio valeret,si autem esset indiuiduum,non valeret pro parte aliorum,argu.l.cum filius in prin.ff.de lega.2.& l.pater.§.quindecim.ff.de leg.3.quando autem dicatur feudum diuiduum vel indiuiduum,vide notata per scribentes in c.1.de duob.fratri.de nou.benefi.inuesti.

LI.

1 *Iudex debitorem capi iubet,& cogit soluere non seruato iuris ordine,an possit reuocari illa solutio.*
2 *Captio an valeat facta non precedente citatione.*
3 *Intellectus ad l.meminerint.C.vnde vi.*

TV alias vidisti tex.in l.à diuo Pio.§.in vẽditione.ff.de re iud.& ibi Bar.Bald.Pau.Alex.& reliqui notant,vbi
1 dicit,q̃ in executione sniæ primo debẽt capi mobilia deinde immobilia, tertio nomina debitorũ.Quærit mõdo pulchra difficultate,Iudex fecit capi personam debitoris, & fecit illum soluere non seruato dicto ordine,an possit reuocari prædicta solutio per dictum debitorẽ? Videtur dicendum quod sic,per prædicta.In contrarium habes tex. singularem in l.fi.§.fi.ff.quod met.caus.quod in casu isto exequutio non retractatur,si solutum sit debitũ,licet exequutio non fit rite facta.Idem voluit Abb.in capitulo, q̃ ad consultationem.in 6.columna,vbi dicit quod remediũ erit,vt à captura appelletur.quia exceditur modus in exequendo,iuxta tex.in l.ab exequutione. C.quo appel.non recipiunt.Adde quod illum textum dicit vnicum & singularem Bald.in capitulo tuę.in fin.extra vt lit.non conte.& in c.cõquerẽte de rest.spo.similiter illum tex.reputant valde notabilem, & solennem do.Ale.& post eum dom.Iaſ. in dicto §.in venditione.Pacitad prædicta illud,quod decidit Paulus de Cast.in consi.39.incipiente,in causa captu
2 ræ Iacobi ad finem,vbi dicit,quod si aliquis fuit captus, non præcedente citatione,& sic non rite,si tamen de debito constet,quia captus confitetur,vel alio legitimo modo cõstet,dicta captura debet sustineri,ita quod relaxatio minime concedenda est ita per d.l.fi. Imo.tamẽ in d.§.in
3 venditione.dicit,quod cõtra d.l.fi.fortiter obstat l.meminerint.C.vnde vi.vbi faciens exequutionem sentẽtiæ nõ rite,cadit à iure suo.Tamen ipse respondet quod dicta l. meminerint.procedit,quando authoritate propria auctor inuadit possessionem,sed in d.l.fi.§.fin.accepit per vim cõpulsiuam,& sic interuenit voluntas,licet coacta & hanc solutionem sequuntur dom.Alexander & Iason in dicto §. in venditione.

LII.

1 *Minor confessus delictum quod alias non erat probatum,an sit restituendus.*

1 TV alias audiuisti,quod minores in dilectis non subueniuntur.l.fi ex causa.§.nunc videndum .ff. de mino. Quid si minor.15.annis confessus fuit in iudicio delictũ, de quo alias probatum non erat,nunquid debet restitui in integrum aduersus talem confessionem? Certe videtur dicendum quod non,per supradictam.l.Tamen in cõtrariũ singulariter determinauit Ange.in l.certum.§.in pupillo. ff.de confes.vbi dicit,quod in casu isto minor aduersus talem cõfessionẽ. debet restitui, quia sua interest nõ esse cõfessum.& hoc dicit esse multum notabile & quotidianũ. allegat pro hoc tex.in c.2.cum gl.1.de in integ.rest.in 6.& ita intelligit d.l.fi ex causa.§.nunc videndum. Et hoc dictũ Ang.exclamat do.Ale.in l.nam postea,§.si minor.in pen. col.quam ipse legit sub l.ait prætor .ff.de iureiur. Pari mo
do pro multum singulari refert,& sequitur do.Iaſ.in d.§.si minor.in 2.colum.& Alexander in consi.115.li.3.incipiẽte.in causa inquisitionis formatę contra dictam Helenam,&c.

ADDITIO.

Adde Pet.Gerard.de pet.sanct.sing.67.numero.2.Nico.Boe. decis.90.nu.5.

LIII.

1 *Debitor perpetuo obligatus ad annuam pensionem,si neget se debitorem,an possit contra eum procedi.*
2 *Præstationes annuæ immobilibus æquiparantur:*

1 CRedo te non ignorare te.in l.à diuo Pio.§.sic quoque. de re iud.vbi dicitur,quod nomen debitoris mei põt capi pro exequutione sententiæ. dummodo non neget se esse debitorem meum.Quæritur modo,quid si aliquis debitor est perpetuo obligatus ad annuam pensionem ,& negat se debitorem,an non obstante negatione sua possit cõtra eum procedi? Et videtur dicendum quod non, per di ct.l.à diuo Pio.Tam in contrarium habes singulare dictũ Baldi in l.etiam. n 2.col.in versi.nunc restat.C.de execu. rei iud.vbi voluit,quod in casu isto bene possit contra prę dictũ debitorem,licet negantem,procedi.Mouetur,quia
2 annuæ præstationes æquiparãtur immobilibus.l.iubemus nulli.in prin.& ibi scribentes notant,C.de sac.sanct.eccle. bonus tex.in clemẽ.exiui.§.cunque annui redditus de verbo.sign.Bar.& Iaſ.post alios,in l.sciendum.ff.qui satisf.cog. Tradit etiam Bal.ibi aliam rationem,quia creditor ratione talis annuæ,præstationis dicitur habere contra talem debitorem quasi possessionem illius iuris.cap. querelam. extra de elec.vnde ratione huius quasi possessionis potest creditor creditoris mitti in hãc quasi possessionem, sicut in rebus corporalibus.& hoc dictum Baldi dixerunt singulare & menti tenendum dom.Ale. & post eum Iason in d. §.sic quoque.Ideo diligenter notabis.

LIIII.

1 *Hæres cum iusta ignorantia causa alienauit res subiectas fidei commisso an valeat alienatio,nu.4.*
2 *Res restitutioni subiecta,vsucapi vel præscribi nequit.*
3 *Alienatione prohibita per legem,vel testatorem,prohibita cẽsetur & vsucapio.*
4 *Fideicommissi particularis,& vniuersalis discrimen.Et de fideicommisso conditionali.nu.6.*

1 OPinor te sæpius audiuisse,quod res subiectæ fideicõmisso,non possunt vendi, vel aliquo modo alienari. authen.res quæ.C. com. de leg.l.sed si quis.§.sed quia nostra.eo.tit.& ibi notant Bar.Bal.Ang.Pau.& Iaſ.l. Marcel. §.res quæ vbi Bar.Ang.Soc.Alex.& reliqui.ff.ad Trebe.in tãtum,quod si ille.qui restituere grauatus est,delictum pararet,quo mediante omnia sua bona venirent confiscanda,interim res illę subiectæ restitutioni, non deuenirent in fiscum.l.imperator.ff.de fideicom.liber.& ibi singulariter.Bar.& Ang.Ludo.in l.si finita.§.si de vectigalibus .ff. de dam.infect.Ioannes And.in addi.Spec. in titu.de feud.
2 §.quoniam ver.40.Similiter res subiecta restitutioni non potest vsucapi,vel præscribi,d.l.sed si quis.§.pen. & est rõ quia,censetur per legem nulla,& sic habetur pro non titulo.l.pater.§.Iulius Agrippa.ff.de leg.3.tradit dom.Iason in l.filiusfamilias.§.diuitin prima & secunda lectu.ff.de leg.
3 1.Idem vbicunque per legem vel testatorem prohibetur alienatio,ibidem censetur prohibita etiam vsucapio.glo. no.ad quam quotidie recurrimus,in l.vbi lex.ff.de vsuca. quam sequitur & commendat ibi Barto.Idem Bar.in l.fi. C.ex quib.caus.in integ.rest.nõ est necess.Ang.in l.1.post
4 gl.C.de præscr.long.temporis. Limita tamen singulariter illa iura in casu,videlicet quãdo hæres iustam habens ignorãtiam fideicommissi,res fideicommisso subiectas, & alienari prohibitas,alienauit bonę fidei emptori ,quia tunc valet talis alienatio quantum ad hoc vt res alienata retractari non possit,attamen alienans tenetur ad restitutionem
tionem pretij,seu ad æstimationem ipsi fideicommissario textus est de hoc valde singularis in l.fina.§.fi.ff.de lega.2. de quo facit festum Bart.in l.3.§.pen.C.com.de lega.vbi dicit,quod ille casus est singularis,& valde notandus. Et illum tex.dicunt valde singularem do.Ale.& Soc.in l.Marcellus.§.res quę.ff.ad Trebel.& Paul.de Castr.& Iaſ.in d. §.res quæ.in 3.col.in prin.C.comm.de leg.Ang.in d.§.res quæ & in l.3.§.sed quia in 2.colum.C.com.de lega.vbi dicit,quod aduocatus actoris debet esse curatus,vt semper deducat scientiam alienantis,& eius in genere facta fuit alienatio,alias succumberet.Adde quod alias Bal.in c.quoniã frequenter.§.in aliis,extra vt lit.non contest.dicebat quod ille tex.limitat omnes leges,loquẽtes de materia prohibitionis alienationis.Aduerte tamen,quod Imo.in d.l.fi.§.fi. de legat.2.& in l.quidam ita.§.si quis filium.ff.ad Trebel. quem refert & sequitur Alex.in d.l.Marcel.§.res quæ.intellexit illum tex.habere locum in fideicommisso vniuersali,prout loquitur ille §.secus,si res esset specialiter per fideicommissum relicta.allegat in simili notata per gl.in l. seruum.ff.mãd.ti.genera.Item quia dispositio d.§.fi.exorbitat à regulis iuris cõmunis posset in d.l.3.§.sed qa.C.cõmu.de legat.ergo non debet fieri extensio ad alios.l.si vero.§ de viro.ff.solut.mat.ponunt do.Alex.& Moder.in l.si constante.ff.sol.mat. Adde,quod pro opi.Imo.bene facit,
5 quia non militat eadem ratio in fideicommisso particulari,quæ in vniuersali,nam ex fideicommisso particulari ẽt sub cõditione relicto, dominium ipso iure transfertur ad ueniente condirione. l. Sempronius Attalus.ff.de vsufru. lega.secus in fideicommisso vniuersali,ex quo trãsfertur, dominium ante restitutionem verbalem sed remanet penes hæredem.l.facta.in prin.ff.ad Trebel.vnde difficilius debet impediri translatio dominij ex fideicommisso vniuersali,quam ex fideicommisso particulari.ar.notatorum in l.filiusfamilias.§.diui.de legat.1.& in l.1.ea lege.C.de condi.ob cau.vbi translatio dominij impeditur per vltimam voluntatem,ex quo per eam potest dominium ipso iure transferri.Secus per contractum,quia ex eo dominiũ
6 sine traditione non trãsfertur. Secundo,singulariter illũ, tex.limitat Imo.in d.§. si quis filium procedere in fideicõmisso pure relicto per ea quæ in simili notat glo.in d.§.si quis filium dum respondet ad l.fi.C.commu.de leg,& hãc limitationem tanquam singu.sequitur etiam Alex.in d.§. res quæ licet Pau.de Cast.in d.§.sed quia & Soc.in d.§.res quæ sequutus Pau.de Cast.tenuerint contrarium. Tamen non videtur firmare pedes.& predicta notabis,quia satis, notabilia & quotidiana sunt.

LV.

1 *Lege vel statuto disponente standum esse iuramento alicuius pro plenaria probatione an contra iuramentum admittatur probatio in contrarium. & nu.2.*
3 *Veritati standum potius quam sacramento.*

1 TV habes gl. singularem in l.2.§.si absens.ff.si ex noxa. cau.agat.ex qua colligitur, qd licet lex vel statutum, disponat quod confessioni vel iuramento vnius stetur in præiudicium alterius,intelligitur,nisi ille vellet probare, contrarium &,illam gl.ad hoc reputat singularem & dicit non reperiri alibi Pau.de Cast.ibi pro qua secundum eum facit quod si statutum disponat,quod de maleficio reperto per familiam potestatis,stetur relationi familiæ,vel stetur relationi factæ à syndico cõmunitatis , quod hoc intelligendum est,nisi contrarium probatum fuerit ,quãuis verba statuti intelligi debeant cum effectu.l.1.§.fi.ff.quod quisque iuris & sic videatur,quod non admittatur probatio in contrarium Corroboratur,ex eo, quod licet lex dicat standum esse instrumento publico.l.cum precibus.C. de probatio.& etiam idoneis testibus.l.in exercẽdis.C.de fide instrument.attamen admittitur probatio in contrarium,vt in capitul.cum Ioannes extra eodem titu. Adde
2 etiam,quod licet lex dicat ignorantiã probari per iuramẽ
tum.capitul.vt circa.§.super huiusmodi & ibi gloſſ.not. de election.in sexto & capit.nulli.eodem titul,tamen cõtrarium probari potest secundum Bar.in l.si cui.§.iisdem de acculationib.ff.Item dicebat alias Ange.in l.qui vas. in
3 prin.ff.de fur.quod licet lex dispositione iuris communis vel censuræ municipalis,de æstimatione furti vel robariæ stari debeat sacramẽto furtum,vel robariam passi,si tamẽ accusatus probat de æstimatione vera,non est standum sacramẽto,sed veritati.Idem voluit,si standum sacramento saltuarij super damno,quia probata veritate receditur à sacramento.Quæritur modo,si lege,vel statuto cautũ esset, quod pro plenaria probatione stetur iuramẽto, vel dicto alicuius,an tunc admitteretur probatio in cõtrarium? Videtur dicendum quod sic, per prædicta. Tamen in contrarium habes gl.singularem in cle.1.in verbo, feciſe narramus de probat.vbi dicit quod hoc casu nõ admittitur probatio in contrarium,quia tunc habet præsumptionem iuris & de iure.& illam gl.dixerunt singularem Ludo.Rom. & Alex.in l.qui bona.§.qui damni. ff. de damno infecto. Adde Alex.& Iaſ.in d.l.2.§.si absens si ex noxali causa agatur.vbi illam reputant etiam singularem.& hoc est vtile pro priuilegiis qui multoties concedi solent istis Hebræis fœnerantibus,in quibus continetur,liberis eorum stari debere,& quod plenariam faciãt probationem,vt tradit Ro. in l.si duo.ff.de acquirenda hæreditate.Idem dicas,si statutum diceret plenissimã probationem,quia idem operaretur,ut habetur ex notatis per gloſſ.in cle.1.in verbo, omnimodam.de foro competenti & sic habes singularem limitationem ad prędictã regulam,quã diligenter notabis.

LVI.

1 *Homini fide digno an credendum.& nu.3.*
2 *Filius non tenetur credere patri asseuranti in testamento se debere cuiquam,in præiudiciam legitimæ.*
4 *Famulo solito mitti ad tales causas,credens,excusatur,si ille fugam arripuerit.*

1 SCio te alias vidisse doctrinam notabilem Bart.in l.1.in fi.ff.de eo,per quem fact.erit quo quis in iud.sist.cũ qua pertranseunt ibi Docto.vbi dicit quod si tu nuntias mihi, quod aliquid tali faciã , vel annunties aliquid aliud; quod sit mihi præiudiciale,non teneor tibi credere, nisi certum me reddas instrumento,vel testibus.l.si quis inficiatus.ff. depos.l.quod tex.ff.si certum pet.l.qui in alterius & quod ibi notatur.ff.de reg.iur.Pro quo facit,quod voluit Spec. in tit.de citatio,§.sequitur.post prin.vbi dicit,quod quis nõ tenetur credere aduersario suo asserenti se appellasse à sententia,nisi instrumentum appellationis ostendat. Idem voluit Arch.in c.quam magnum 22.q.4.Can.in clem.causam de appel.Adde,quod singulariter voluit Bart.in l.qui dam.decedens.§.h.ad fi.ff.de adm.tut.vbi dixit,quod si relatum fuit mihi,quod sum relictus tutor pupillorum alicuius,non debeo ei fidem adhibere.l.1.ff.quod fal.tut.autho.Vnde modus est secundum eum,quod ostendatur instrumentum testamenti, vel mihi fides fiat per personas,q̃ dicant se vidisse testamentum,adeo quod si non credam, sit ingnorantia supina. d.l.si quis inficiatus.ff. depos. Accedat,quod voluit Bar.in l.cum quis decedens.§.codicillis.in 1.col.in fi.ff.de lega.3.ex qua colligitur,quod etiam filius
2 non tenetur credere patri asserenti in testamento se esse debitorem alicuius,in præiudicium legitimæ,alias filij de facili possent fraudari legitima sua.Idem voluit Spe.& Io. And.in tit.de confes.§.nunc videndum. ver.sed nunquid patris.Ant.de Bu.in c.quamuis in 3.col.de re iudc. Alex. consi.404.incip.habita super his de quibus,in vlt.colu.& in consi.26.in 2.vol.Quæritur modo , quid si aliquis homo fide dignus retulit mihi aliquid sine instrumento,vel testibus,an debeam sibi fidem adhibere? Videtur dicẽdũ, quod non,per ea,quæ dicta sunt. Tamen in contrarium habes gl.singularẽ in l. Titio fundus.in glo. mag.super verbo actiones,quam ad hoc no.Bar.ibi.fi.de condi.& dem.& illam

illam gl. dicunt valde notabilem Ang. & Alex. in l. 1. ff. de eo, per quem fact. est. vbi do. Ias. post eos illam reputat singula. Et per illam gl. dicit notanter Bal. in l. indicia. colum. 2. C. de rei vend. quod dictum notabilis viri, inducit iustã credulitatem, ita quod ex ea causari possit titulus sufficiẽs ad præscribendum. Idẽo si audiuit à patre, qui erat vir notabilis, qualiter talem fundum emerat, ex hoc causatur iusta credulitas, & sic titulus habilis ad præscribendum. Idẽ voluit Bart. in l. Celsus in 2. col. ff. de vsucap. pro emptor.
4 & Ant. de Butr. in c. si diligenti. de præscrip. Aliam † notabilem limitationem non omitto, videlicet, quod quando quis credit famulo solito mitti ad tales causas, tunc excusatur, dato quod famulus ille fugam arripuerit. argum. l. si mea causa. §. fin. ff. commo. quod singulariter limitabis procedere in speciebus, secus in quantitatibus. Ideo si debeo tibi decem ducatos, & illos bona fide numero famulo tuo, quem solitus es mittere, licet ille aufugiat, non sum liberatus. Ita Barto. in l. si procuratori. in 4. colum. in fi. & post eum Ias. ibi. ff. de condi. cau. dat. Pau. in l. argent. ff. cõmo. Bar. & Ang. in l. si finita. §. si iam ruerunt. ff. de dam. infect. Nonnullos alios casus quibus excusatur quis, quando credulus fuit, ponit Ang. in. dict. l. 1. de eo, per quem fact. est quos consulto missos facio vt breuitati consulam. Tu eum videas.

LVII.

1 *Incendium factum præsumitur culpa inhabitantium. Limit. num. 4.*
2 *Conductor qui domum conduxit consumptam incendio, an teneatur.*
3 *Conductor non tenetur nisi de lata & leui culpa.*
5 *Diligentia extinguit præsumptionem culpæ.*

1 INcendium (vt nosti) † præsumitur † factum culpa inhabitãtium. l. si vendita in princip. in verbo, cum incendiũ sine culpa. ff. de per. & com. rei vend. l. qui insulam. §. fin. & ibi Bar. no. ff. loc. l. 3. & ibi Bar. ff. de offi. præfect. vig. Bal. in l.
2 si creditor. C. de pig. act. † Quæro modo de quotidiana & contingente difficultate. Conductor domum conduxit, quæ incendio consumpta fuit, an teneatur de prædicto, incendio? Certe videtur dicẽdum quod sic, per prædicta iura & hanc opinionem tenuit Imo. in l. si domus. ff. de leg. 1. vbi dicit, quod locator in casu isto habet intẽtionẽ suam fundatam contra conductorem, quia incendium, (vt dixi) præsumitur factum culpa inhabitantium, nisi conductor ipse probet incendium absque sui culpa, vel suorum, pro quibus tenetur, processisse. & hãc opinio. dicit ipse, videtur tenere Bar. in l. si quis ex argentariis. §. pẽ tor ait. ff. de eden. Idem voluit Saly. in l. si creditor. C. de pi
3 gn. actio. In contrarium facit, quia † conductor non tenetur nisi de lata. l. contractus. ff. de regu. iuris. vbi Dec. & alii notant. l. si vt certo. §. nunc videndum. ff. commod. & culpa quæ præsumitur ex incẽdio, est leuissima, vt tradit gl. singularis *in §.* præterea. Inst. qui. mo. re con. obli. vnde conductor non debet teneri. & hanc opinionem tenuit Alex. in dict. § prætor ait, vbi exclamat dict. gl. & post eum do. Ias. ibi & illam gl. ad hoc notant & reputant singulare Bal. & Saly. in l. quæ fortuitis in vlt. col. circa finem C. de pig. Adde quod Ale. & Ias. in d. l. si domus dicunt illã gl. singularem. Idem Ias. in l. sed & si quis. §. quæritum. ff. si qs caut. in pen. col. & ista est magis communis opinio, vt refert Cur. in l. dominus horreorum. ff. loc. in 2. col. in fi. Et si forte diceretur, quod saltim ex lege Aquilia teneri debet, in qua venit leuissimi culpa. l. in lege Aquilia. in prin. ff. ad leg. Aqui. Ad hoc respondet do. Ale. in d. §. prætor ait. & in d. l. si domus ex mente gl. in l. si mora. ff. so. mat. quod arg. procedit, quando culpa leuissima fuisset commissa in faciendo. secus si in negligendo diligenter custodire, quia tunc non procedit d. l. in lege Aquilia. Adde quod idẽ voluit Bar. in rep. l. quod Nerua. versi. idẽ quæro, vtrum culpa leuissima. ff. depo. Bald. in l. pignus. C. de pignor. actio. Saly. in l. si nulla. in fin. eo. titu. Non obstat quod dicebatur, qui ad incendiũ præsumitur † factum culpa inhabitantium, quia dico quod intelligitur de leuissima, vt dicit gl. in dicto. §. preterea. quam sequuntur prædicti doctores. Opinio tamen Imo. posset procedere in commodatario, qui tenetur de leuissima culpa. l. in rebus. in princ. ff. commo. & in conductore in casu quo tenetur de leuissima culpa, prout loquitur tex. in l. qui mercedem. & ibi notatur. ff. loca. & in istis terminis debet etiam intelligi doctrina Bar. in dicto §. prætor ait. prout intellexit etiam do. Alex. & post eum do. Ias. ibi. Non ommito illud, quod notanter dixit Bal. in quodam suo consi. 111. incip. quidam Ristorus de Corneto. in 5. vol. vbi dixit, quod si ille qui habitabat in domo, erat vigil. & diligens, si alia indicia contra
5 eum non appareant, non tenebitur de incendio, quia diligentia sua extinguit præsumptionem culpæ argume. l. nõ omnes. §. à barbaris. ff. de re mili. l. argentum. ff. cõmoda. & hanc decisionem Bal. sequuntur Alex. & Ias. in locis pallegatis. vide etiam ad materiam multa per Hippoli. l. 1. C. ad leg. Cor. de sica.

LVIII.

1 *Pœnitentia non est locus in permutatione, quando permutatur vna species cum alia.*
2 *Pœnitentiæ quare non sit locus in contractibus.*
3 *Permutatio est contractus, qui rei interuentu perficitur.*

1 COntractus permutationis † est contractus innominatus. l. 1. C. de rerum permutatio. vbi Barto. Bal. Ang. & Saly. l. 1. ff. eodem titu. gl. Barto. & Bal. in rubric. C. eodem & dicitur innominatus, quia permutatio est nomen generale, comprehendens omnem contractum, ex quo hinc inde aliquid datur, & cum in eo detur certa species p. alia certa, caruit specifico nomine, quia plura sunt negotia quam vocabula. l. naturalis. ff. de præscriptis verbis; vnde cum retineat nomẽ sui generis, dicitur innominatus, scilicet nomine speciali, ita dicit gl. communiter approbata in dic. rub. C. de rerum permutatio. quam Bar. Bal. & reliqui ibi sequuntur. Bar. etiam & cæteri scribentes in l. iurisgentium in princ. ff. de pactis. & in contractibus innominatis locus est pœnitentiæ. l. si pecuniam. & ibi omnes scribentes. ff. de condict. caus. dat. intantum, quod talis pœnitentia locum etiam habet in hærede, cum censeatur eadem persona cum defuncto. aut habent de iureiuran. à mor. præst. in prin. iuncta. l. 1. C. vt acti. ab hær. & ratio quare in dictis
2 contractibus † fit locus pœnitentiæ, assignatur, quia sicut sunt debiles in obligatione inducenda, quia solo consensu non producunt obligationem efficacem, ita & in obligatione retinenda sunt debiles. Ita gl. in d. l. si pecuniam. De iure vero canonico non est locus pœnitentiæ, nisi quãdo aduersarius fidem non seruaret. ita voluit Bal. in dict. rub. C. de rerum permutatio. allegat cap. cum inter. iuncta gl. extra de electio. Idem voluit Ang. in l. traditionibus. C. de pactis. & Bal. in l. cum quis. C. de iur. & fact. ignor. & in l. si ue apud acta. C. de transactio. & hanc partem tenuit etiam Ale. in dict. l. si pecuniam. Mouetur ipse, quia de iure canonico ita oritur actio ex nudo pacto, sicut ex stipulatione. c. 1. de pactis. Sicut ergo quando in contractibus interuenit stipulatio, non licet pœnitere. l. ex placito. C. de rerum permutatio. ita debet esse de iure canonico, quando initus est
3 contractus innominatus per pactum, sed de iure ciuili licita est pœnitentia, † quia permutatio est contractus, qui nõ solo consensu, sed rei interuentu perficitur. dic. l. ex placito. notat Bal. in dic. rub. C. de rerum permutatio. Limita tñ hoc singulariter in vno casu, videlicet, qñ esset cõuentũ de permutando rem, quæ esset exposita venalis, quia tunc non est locus pœnitentiæ de hoc habes tex. valde singulare in dic. l. 1. C. de rerum permutatio. Et ratio istius fallẽtię est, quia ex quo habebat rẽ venalem, assumit naturã contractus nominati, vt dicit tex. in dic. l. 1. & Imo. in l. Aristo. de donatio. Alexan. & Iason. in dicta l. si pecuniam. & illum textum in dict. l. 1. reputant singularem ad hoc, & dicunt non reperiri alibi in iure Barto. Bald. Ange. & Salyce. ibi.

lyce. ibi. Bal. in l. 2. C. de cond. ob cau. Imo. in dict. l. Arist. in fi. Adde quod illum tex. dicunt etiam singularem Ang. in l. sciendum. §. deinde. ff. de edil. edict. Bar. in dic. l. 1. ff. de rerum permutatio. Ale. & post eum Ias. in dic. l. si pecuniã Ias. in l. si eum. §. qui iniuriarum. in vlt. col. ff. si quis cautio. Idem Ias. in §. actionum in 16. col. in fi. Instit. de actio. & Ang. in l. pretij causa. ff. de rescinden. vend.

LIX.

1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ an habeat locum in confessione factæ in vltima voluntate, vel quando cõfessio est geminata. & nu. 2. 4. 5.*
3 *Exceptio simulationis quando possit opponi.*

1 APertissimi iuris est, quod † quis confitetur in instrumento publico, vel priuata scriptura, se recepisse mutuum, quod non recepit, infra biennium efficaciter conueniri non potest, quia obicere potest exceptionem non numeratę pecuniæ. l. in contractibus. l. si ex cautione. etiam ibi scribentes notant. C. de nõ numerata pecunia. §. 1. Inst. de litera. obligatio. & ibi Bal. Aret. Ioan. de Platea, & ceteri scribentes post eos, plenissime notant. Imò plus voluit notanter Bar. in dic. l. si ex cautione in 2. col. quod si aliquis confitetur instrumento se recipisse 10. non spe futurę numerationis, sed quia recepit, quod talia verba nõ obstabũt, quin possit prædictus debitor opponere exceptionem nõ
2 numeratæ pecunię. Adde, quod etiam † quod quis esset obligatus in instrumento guarentigię, in quo continetur preceptum tabellionis, quod emanat per modum voluntarię iurisdictionis in confessum, quod tunc prædicta exceptio opponi potest, ex quo præceptum illud venit in consequẽtiam confessionis mutui. vnde in tantum se extendit preceptum, inquantum suum principale, & hoc intellige, nisi statuto cautum esset, contra tale instrumentum exceptionem non numeratæ pecuniæ opponi non posse. ita Cy. & Bal. in d. l. in contractibus in fi. prin. C. de non numerata pecu. Similiter, si recipiens mutuum iurasset se recepisse, adhuc excipere potest, per tex. in l. fin. C. de nõ numerata pecu. Et hoc casu non est necessaria absolutio, vt declarat Bal. ibi, & hoc ex eo, quia in iuramẽto ineſt tacita conditio, si mihi fidem seruaueris. l. quæro. §. inter locatorem. ff. loca. & creditor qui non numerat, non seruat debitori fidem. l. si voluntate. C. de dot. promis. & hoc intellige verum, nisi iramentum esset oppositum veritati, non solutioni, vt quia iurat debitor vere numeratũ quia tunc exceptio opponi non potest, secundum Bald. &
3 Saly. in dicta l. fi. Non omitto, quod talis exceptio † opponi potest, etiam quod esset statutum in ciuitate, quod contra instrumentum confessionatum nulla exceptio opponi possit nisi exceptio solutionis, & simulationis, quia quando promittitur aliquid spe futuræ causæ postea nõ sequutæ, tunc potest opponi exceptio simulationis, & exceptio non numeratæ pæcunię est quædam species simulationis, & ideo videtur quod opponi possit. ita Bar. & latius Bald. post eum in l. 3. C. de postulan. & Bal. etiam in l. pecuniæ.
4 C. de solu. Quæritur, modo, quid † si aliquis in testamento suo confitetur se mutuo recepisse decem ab aliquo, an tũc infra biennium possit opponere exceptionem non numeratæ pecunię? Certe videtur quod sic, per supra dicta. In cõtrarium habes gl. singularẽ in l. 1. C. de fal. cau. adiect. leg. quæ vult quod tali casu prædicta exceptio opponi non potest, quia tunc non sperat futuram numerationem, cũ sit in extremis constitutus, sed ob præcedens meritum facit. Et illam glossam sequuntur ibi Bar. Bal. & cæter. Adde quod illam glossam dixit singularem, & vnicam in iure, Ba. in c. in literis de præsumpt. & tam sequitur Baldus in l. fi. C. de non numerat. pecun. Cyn. & Saly. in l. in contractibus in prin. C. eo. tit. Felin. in c. si cautio. extra de fid. instru. Bald. instr. de liber. oblig. Et illam glos. reputat etiam singularẽ Bal. in ritu. de pace constan. in verbo, vasalli. in fin. Secũdo limita singulariter, vt per Abb. in dict. c. si cautio. in fin. de fid. instrumen. vbi dixit, quod si confessio fuerit gemina
5 ta ex interuallo, tunc prædicta exceptio † non numeratæ pecuniæ opponi non possit. allegat nota. per Bart. in l. cum scimus. C. de agric. & cens. lib. 11. vbi dicitur, quod vbi cõfessio ex defectu voluntatis non præiudicat, tamen si fuerit geminata valet. Adde quod idem ante eum voluit glo. singularis in d. l. 2. in contractibus. §. sed quoniam in hoc. in verbo penitus. C. de non numer. pec. quam Bal. & An. ibi sequuntur & illam gl. reputat singularem Roma. in l. si vero. §. de viro. in 3 1. fal. ff. solu. matr. Idem voluit Ioan. And. in addi. Spec. in titu. de don. int. vir. & vxo. in rubr. ad fin. & Ias. in l. & si post tres. ff. si quis cautio. & Hippoly. de Marsi. in l. 1. §. quæstioni. ff. de quæstio. pro quibus facit, q̃ voluit But. in repe. c. per venerabilem. qui fil. sint legit. vbi dicit, quod licet naturalis filius regulariter excludat substitutum. l. cum pater. §. volo. de legat. 2. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Trebel. ca. in præsentia extra de prob. tamen si per testatorem fuerint geminata ista verba, sine filijs legitimis, & naturalibus, ex suo corpore descẽdentibus, tũc substitutus non excludetur. Adduco etiam quod voluit Bal. in l. apud antiquos in ver. item quero. in fin. C. de fur. vbi ponit vnam notabilem limitationem ad l. relpiciẽdũ. §. furta. ff. de pœn. quod licet furtum domesticum non sit vindicandum, nec pro eo admitti debeat accusatio circa viliora, tamẽ si mercenarius hodie furatur vnam rem domino, & cras aliam, & ita in multis vicibus multas res furatur, potest conueniri furti, secundum Odofr. & Nic. de Matha. ibi arg. l. nemo. in fi. C. de episc. aud. & l. capitalium. §. grassatores. ff. de pœn.

LX.

1 *Cedens iura sua alicui, cõtra debitorem suum ob aliquam causam, quæ postea sequuta non sit, an nihilominus cedens poterit agere contra cessionarium.*
2 *Intellectus ad l. 3. C. de nouat.*

1 CRedo te alias vidisse † tex. in l. 3. C. de novatio. vbi dicitur, quod ille qui cessit iura sua alicui aduersus debitorem suum, tamẽ non obstante cessione, quia apud eum remanserunt directæ actiones, potest agere aduersus debitorem suum. & debitor soluendo liberatur, nisi in tribus casibus ibi enumeratis. videlicet quãdo cessionarius esset litem contestatus vel si partem debiti suscepisset, aut si renuntiauerit debitori ne solueret. Quid si aliquis cessit iura sua alicui cõtra debitorem suum, ob aliquam causam, quæ postea adimpleta non fuit, an nihilominus iste cedẽs poterit agere aduersus cessionariũ ẽt in casib. exceptuatis
2 in d. l. 3. Dicas † quod sic, quia d. l. 3. intelligitur, qñ cessio esset facta simpliciter, secus, si ob certam causam. & ita est singularis limitatio, quæ colligitur ex tex. l. pacto succesforum. in fi. C. de pac. vbi habes tex. & exemplum, videlicet quod debitor moriatur relictis pluribus hæredibus, q̃ inter se conueniunt, quod vnus satisfaciat creditoribus, & solus exigat debita hæreditaria, & ob hoc tradiderunt sibi instrumenta, si hęres postea non satisfaciat creditoribus, licet per confignationem instrumentorum coheredes intelligantur trãstulisse actiones in ipsum. l. 1. C. de donatio. notat Bal. in l. 6. C. quand. fisc. vel priuat. Bald. & imo. in l. Meuia in prin. ff. solu. mat. tamen poterunt prædicti hęredes agere ad restitutionem instrumentorum, quia cessio fuit facta ob illam causam, vt ipse solueret creditoribus, & quia non fuit impleta, poterunt recuperare chirographa, seu instrumenta. Et illum text. reputant singularẽ d. l. 3. Saly. Alex. Cur. Sent. Iason, & Dec. in d. l. pacto. C. de pac. Secundo notabiliter limita d. l. 3. quod nõ habeat locum, quando primus cessionarius cessit actiones suas secundo cessionario, qa si debitor primo cessionario soluerit, post cessionem factã secũdo, non liberabitur aliquo mõ, quoniam apud primũ nullæ remanserunt actiones directæ *vel* vtiles, postquã cessit alteri, vt notat in l. ex asse. ff. ad Treb. & in l. emptor. C. de hæred. vel actio. vendit. Ita notãter

limitat

limitat Bar.&post eum Alex.in d.l.ex asse.in 3.col.in prin. ver.ex quibus infert Bar.hic, &c.

LIII.

1 *Fructus percepti per creditorem si adhuc extant, an computandi sint in sortem.& nu.2.*
3 *Fructus in sortem qui compensare vult,quid facere debeat.*
4 *Fructus etiam non consumpti,in sortem computãtur.Et quãdo hoc procedit.nu.5.*

1 FRuctus perceptos †per creditorem ex re pignori data, fortem extenuare manifesti iuris est.l.1.& 2.C.de pi. actio.l.1,C.de distract.pigno.l.si dominium.C.de pign.& Hippo.c.1.extra de vsur.Hic notanter dicebat alias Bald. in rub.C.de contr.emption.in 15.quæstion.quod si man dauit alicui vt nomine meo emeret mihi feudum,& de pecunia sua pretium soluit,& tanto tempore prædictum fundum possedit,quod fructus ascendunt ad quantitatẽ pretij,quod prædicti fructus sortem seu pretium absorbebũt iure cessitæ compensationis,adeo quod prædictum fundũ consequar absque aliqua solutione pecuniæ. Imò plus voluit Bal.in d.l.1.C.de distr.pign.in prin.quod etiam si interesserit pactum,quod creditor lucretur fructus pignoris pro vsuris,quod tale pactum non valet,& fructus debent in sortem computari præterquam si essemus in casibus c.conqueſtus.& c.salubriter.de vsur.vbi vsurę etiam de iure pontificio permissæ sunt,licet olim ante ius canonichum tale pactum permitrebatur.l.1.§.pacto.& ibi gl. no.ff.de pigno. Quæritur modo, quid si aliquis accepta pecunia,pignorauit aliquem fundũ,& fructus adhuc extant an prædicti fructus computari debeant in sortem? Certè quilibet diceret,quod sic,per supradicta. Tamen in contrarium habes gl.notabilem in l.diuortio.§.ob donationes.in gl.super verbo,compensationis,ff.solu.matr.ex qua colligitur,†quod ita demum fructus computantur in sortem, quando sunt consumpti,tunc enim extenuant sortem ipso iure,vt est te.no.in d.l.1.C.de distr.pigno.& no. Panormi.in d.c.1.in 2.notab.de vsur.intellige tamẽ oppositã cõpensationeab homine,vt dicit gl.in d.l.1.de distr. pign.C. quam Bal.& Salice.ibi sequuntur.Secus autem esset, si dicti fructus non essent consumpti.quia tunc sortem nõ extenuant,nec in sortem computantur,quia de specie ad quã titatem non fit compensatio.l.si conuenerit.ff.de pingno. actio.no.gl.& scribentes in d.§.ob donationes.nisi quãdo species esset ad quantitatem reducta,quod aliquando euenit,prout quando species esset et ad quantitatem reducta,q̃ aliquando euenit,prout quando species quæ debetur, est aliena,& dominus non vult illam vendere,vel vult vendere nimis magno pretio, tunc in locum speciei succedit quantitas, vel quando aliqua iusta causa subesset. iuxta textu.notab.in l.si domus.§. qui confitetur. & ibi late traditur.ff.de leg.1.ita notanter voluit Ioan.Fab.in §.in bonæ fidei.Inst.de action.Et quod prædicti fructus extantes in sortem non imputentur,probatur etiam ratione,quia ante cõsumptionem non sunt in dominio creditoris,,sed ei pro debito sunt obligati.l.3.C. in quib.caus.pign.tacit. contr.l.Paulus,§.1.ff.de pigno.& sic non possunt extenuare sortem,vt no.Bal.& post eum Salic.in d.l.1.C.de pign.
3 act.Hinc est,quod †alias Bal.in l.quamuis.C.in quib.caus. pign.tacit.contra dicebat.q̃ ille qui vult compensare fructus in sortem,debet articulare fructus consumptos esse, alias non compensarentur,sed loco pignoris tenerentur, hoc de fructibus naturalibus intelligere debemus. Sed si fructus consisterent,in pecunia,vt pensiones domorum, statim esset extenuatum debitum.facit d.l.si conuenerit.iu prin.ff.de pig.actio.Et itam differentiam inter fructus consumptos,& non consumptos,facit etiã Cy.post Fran. Accur.in d.l.1.C.de pign.actio,quos referunt & sequuntur Bal.& Sali.ibi.Bal.in l.si.eo.titu.& in d.l.quanuis.& Pe. de Anc.in d.cap.1.de vsur.& ibi do.Abb.in 2.no.Anto.de Butr.in c.ad nostram.1.de iureiur.Ale.in d.§.ob donationes. Aduerte tamen,quod aliquando licet fructus non sint
4 consumpti,tamen in sortem computantur,& hoc quãdo recipiunt functionem cum debito,& ideo si mutuaui tibi cẽtum, quibus pignorasti mihi prædium, ex quo percepi frumentum,certe istud frumentum non extenuabit sortem,cum nõ recipiat functionem cum debito,ex quo nõ est eiusdem generis,nisi sit consumptum,vel venditum,q̃ potest creditor facere, quando deterioratur tempore.ita Bal.& Salic.in d.l.1.de pig.actio.Nõ omittam etiam aliud quod satis notabile ad aliud,quod in prin. dixi, quod fru
5 ctus percepti computantur in sortem,quod illud nõ procedit quando res fuit pignorata pro tanta quãtitate,quod verisimiliter non est spes luitionis,quia tunc creditor facit fructus suos,& eos lucratur tanquam ex re propria, quia tunc videtur rem exiuisse potestatem & dominium debitoris,& iudicatur prout de rebus quę spectant ad creditorem pleno iure.tex.est singu.in l.qui habebat.in prin.ff.de lega.3.ita notanter dixit Ale.post Iac.de Aren.& Imo.in l.1.§.per seruum corporaliter.in fi.ff.de acqui.pos.

LXII.

1 *Mulier si in dotem fundum dederit æstimatum,& æstimatio non respondeat valori,an eò censeatur facta venditio ipsius fundi.*

1 Estimatio reifdatæ in dotem in dubio facit emptionem l.quoties.& l.cum dotem.C.de iure dotium.gl. magistra & communiter Doctores in l.h inter virum.eo.titu. volunt Bal.Salic.Ale.Iason.& Dec.in l.ex conuentione.C. de pac.Bal.& Sali.in l.1.C.com.post Cy.ibi Bar.in l.si certo.§.nunc videndum.ff.eo.tit.Quæritur modo, quid si mulier dedit fundum in dotem.æstimatum, & pretiũ seu æstimatio non correspondet cum valore ipsius fundi, puta quia multum excederet valorem ipsius fundi, vel econtra minimum esset,an in casu illo censeatur facta venditio? Dicas quod nõ.Ita singulariter voluit Bal.in l.1.in 3.q.C. commoda.Aret.in consi.83.quod incipit, diligenter pondératis.Bal.& post eum Salic.in d.l.ex conuentione.p glo. singularem in l.1.§.1.in prin.ff.de super.vbi singulariter dicit quod ex quantitate æstimationis,& pretij,declaratur & discernitur venditio.& illam gl.ad hoc dicunt valde singularem Cur.Senior,& post eum Iason in d.le. conuentione.Aliam singularem limitationem habes ad predicta iura quæ dicunt,quod æstimatio rei dotalis faciat emptionem, videlicet vt procedat,quando maritus est soluẽdo, quia si non esset soluendo,cõpeteret ipsi mulieri vtilis rei vendicatio rei æstimatæ,& posset illam à quocunque possidente vendicare.Ista est gl.quam approbant Bal.& Salic. & communiter doctores in l.in rebus.C.de iur.dot. quæ allegat tex.in l.vxor.marito.ff.de donat.inter vir.& vxo. Idem voluit Bal.& Sali.in l.interest.ad fi.C.de vsufruc.& Imo.in l.æstimatis.in prin.ff.solu.matr.& scribentes in d. l.ex conuentione. vbi referunt hanc limitationem pro valde singulari.

LXIII.

1 *Pœnitentia an habeat locum,quando simpliciter tibi dedi decem, deinde inter nos conuenit vt meo nomine aliquid facias.*
2 *Contractibus innominatis sola oblatio non habet vim impletiui.*
3 *Regula,quod in contractibus innominatis locus est pœnitentia,quando procedat*

1 IN contractibus†innominatis locus est pœnitentię.l.si pecuniam.vbi Bar.Pau.Ale.& Iaſ.notant.ff.de cõd.cau. data.& rationem assignat glo.magistra ibi,quam sequitur Bart.& alij in d.l.si pecuniam.quia prædicti cõtractus sunt debiles in obligatione contrahenda,patet,quia solo consensu non producunt obligationem efficacem,ita & in retinenda.Hinc est,quod in contractibus innominatis,si cõuentum sit de dando,non tenetur precise dare,imo soluẽdo interesse liberatur.notat glos.in l.1.C.de senten.quę p eo,quod inter.& plenius Bar.in l.stipulationes non diuidunt.in 11.oppo.1.partis prin.ff.de verbo.obligat.cum alias obligatus ad dandum,teneatur precise dare.§.sic itaque.Institu.de actio.Similiter videmus,quod in cõtracti

2 bus†innominatis,sola oblatio non habet vim implementi,vt ea mediante agi possit.prout dicit gl.singularis in l. iurisgẽtium,in prin. in gl.magna,in verbo,aliquid facias. in fi.ff.de pact.Et tamen in contractu nominato sola oblatio facit,vt quis possit efficaciter agere.l. Iulianus.§. of ferri,ff. de actio,empt. Quæritur modo,quod si dedi tibi decem simpliciter deinde ex interuallo conuenimus inter nos,quod pro illis decem peta Capuam pro me,an sit locus pœnitentię,quemadmodum disponunt prędicta iu
3 ra?Dicas†quod non,quia regula,illa,quæ dicit,quod in cõtractibus innominatis locus est pœnitentię,procedit quãdo tempore dationis celebratus fuit contractus innominatus.secus,si ex interuallo,prout fuit in casu nostro.Ita dicit gl.singularis in l.si cum fundum.in glos. prima, & ibi clarius Bart.Fulg. Pau.& communiter alij.ff. de pactis.& illam glossam ad hoc reputant singularem Paulus de Castro,& post eum do.Iason in d.l.si pecuniam.

LXIIII.

1 *Filiusfamilias non potest comparere in iudicio sine patris cõsensu potest nihilominus iudicis officium implorare.& numer.4.& 5.*
2 *Res quando dicatur tractari in iudicio,& forma iudicij.*
3 *Conuentus,qui irrequisito abbate agere non potest, rescriptũ tamen potest impetrare.*

1 NOn potest†filiusfamil.esse in iudicio sine consensu patris.l.fi.§.necessitatem.C.de bon.quæli. & ibi Bar. Bal.& Salic.notant.capi.fin & ibi Gem.post alios de iud. in 6.in tantum,quod alias singulariter dicebat Bal.in l.nec quicquam.§.de plano.versi.sed nunquid.col.fin.ff.de of. proc.& leg.quod nec etiam in causis summarijs,& executiuis filiusfamilias potest esse in iudicio absque consensu patris.Sequitur Alex.in consilio 58.in 2.volu.incip. viso processu causę tam principalis &c.in 1.col.Quæro modo aliquis implorat officiũ iudicis extra ordinem,& sic non in figura iudicij,prout est,quãdo aliquis agnoscit bonorũ possessi.an hoc casu requiratur consensus patris. Dicas q̃ non. De hoc habes gl.singularem & communiter approbatam in l.1.super verbo, ignorante.secundum vltimã, respõsionem.C.qui admit.quam ad hoc reputant singularem Ang.ibi,& Rom.in repetitio.rub.ff.de arbitr.& illã, gl.multum commendat Bar.in d.l.1.& dicit eam mentitenendam.Adde quod illam gl. dixit singularem do. Iason in d.l.nec quicquam.de offi.proconsu.in antepenu.col.& in l.cum filiusfamilias.in 1.col.ff.si cert.peta. & prædicta intellige,antequam in iudicio admittatur aliquis contradictor.iuxta notata in l.3.ff.de bon.pos.alias contradictore admisso,requireretur consensus patris,quoniam tunc res agitatur in figura iudicij,& sic oportet personam filij tũc plene legitimari,prout tradit Odofre.in dict.l.1.in 5.col. & post eum Cin.in 2.oppositio.Alber. & Salice.& Bald. ibi in 2.3.4.& 21.oppo.& dicitur tunc res tractari in iudi
2 cio,& forma iudicij,†quando in iudicio intercuniũt tres personæ,videlicet Iudex,Actor & Reus,iuxta tex.in cap. forus.de verbo.signi.& sic in casu isto cum nihil geratur cum patre,sed solum cum iudice,nihil mirum si non requiratur cõsensus patris.Et ad prædicta facit quod voluit Bal.in dict.l.1.in 21.oppo.C.qui adm.vbi dicit, quod petere bonorum possessionem,est potius impetrare, quam agere,ideo non requiritur licentia patris.ar.l.libertus.2. ff.de in ius voc.Vnde infert quod filius potest insinuari facere donationem absque consensu patris.Adde Rot.in ti. de iudic. in 6.deci. incip. item, quod valet commissio vbi dicunt domin. de Rot. quod valet commissio facta per rescriptum impetratum à filiofam.sine consensu patris.Adde quod voluit Abb. in c.causam quæ extra de iu.
3 vbi dixit,quod †conuentus qui irrequisito abbate agere, non potest,rescriptum tamen potest impetrare.Nõ omitto,quod per illam gl.in d.l.j.C.qui adm.tradit Spe.& post eum Io.And.in ti.de acto.§.1.versi.sed quid si conuenitur in 12.col.vbi dicit,quod filius cõuenitur,& est cõtumax in causa decuentitii peculii,in quo parer nihil iuris habet,q̃ propter eius cõtumaciam,patre non vocato,potest fieri missio in possessionem,quia tunc ipse filiusfam.debet cõueniri suo nomine,licet enim ordinarium iudicium sine patris consensu.non valeret,valebit tamẽ extraordinariũ, scilicet missio in possessionem.Et facit quod licet fratres minores non sunt capaces relictorum, clemẽ.exiui de paradiso. de verb.signi. possunt nihilominus iudicis officiũ implorare.ita Bar.in l.nec quicquam.§.fi.ff.de offic.procõ. & leg.Idem Bar.in l.ciuitatibus.ff.de leg.1.Bal.in l.1.in 2. col.C.de fideicom.Bar.in l.Quintus.in prin.ff.de ann.le. l.seruos.& ibi Bar.ff.de alimen.& cib.leg.tradit Iaso.in d.
4 l.1.C.qui dam.in 4.col.Et sic ex†prædicta glos.habes singularem limitationem ad.l.fi.§.necessitatem.C.de bon. quæ lib.videlicet,quod tunc demum filiusfam.requirere debet consensum patris,quando agit ordinarie, secus quã
5 do implorat officium iudicis extraordinarie.† Limita & secundo notabiliter, quando pater consensisset filio agenti in iudicio,qui demum condemnatus fuit,& pro condẽnatione conuenitur actione in factum,quia tunc consensus patris non requiritur in tali iudicio.de hoc habes glo. multum egregiam & notabilem in l.3.§.sed vtrum. super verb.inuito patre.ff.de minor. Limita singulariter & tertio,in omnibus casibus,in quibus minor potest esse in iudicio sine authoritate curatoris, quod eisdẽ casibus potest filiusfam.interesse sine consensu patris.hoc fuit singulare dictum Spe.in dic.tit.de acto.§.1.versi.Sed nunquid in casibus.Et de hoc habemus gl.sing.in c.fi.de iud.in 6. super verbo,regulariter.& istud dictũ Spec.pro sing.refert Ro. in sing.suo 322.incip.tu lai §.necessitatem. Alias limitationes ad dict.§.necessitatem.vide per scribentes ibi.

LXV.

1 *Filius in potestate,mortuo patre,non potest vsucapere pro hærede.*
2 *Regula,quod filius ex quocunque capite succedat patri,venit vt suus,quando locum habeat.*
3 *Filia exclusa a primo capite liberorum,habebit 30. annos ad adeundum.ex alio generali capite legitimorum.*

1 FIlius in potestate†mortuo patre non potest vsucapere pro hærede.l.nihil.C.de vsuca. pro hæred.l.2. §. fin.fi. eo.titu.Ratio est,quia non habet titulum,cum viuo patre sit dominus,vel quasi.l.in suis.ff.de li.& post h.§.sui. Institu.de hæred.qual.& differ.notant Bal.& Sali.in d.l. nihil. Hinc videmus,quod æstimum patris censetur æstimũ filij.gl.fin.in l.2.C.qui æta.lib.10. quam ad hoc reputat fin. Bal.in l.diximus.§.si pater.ff.de excu.tu.& in c.quæ in ecclesiarum.circa fi.de const.Et per illam gl.dicit Bal.in l.1. §.illud.C.comm. de succes. quod habitatio patris censet, habitatio filii. Alibi.Bald.in l.etiam in pen.col.C.de exec. rei iud.per illam gl.dicebat,quod pater & filius,quantum ad æstimationem communis, pro vno capite computantur. Non omitto,quod per illam glos. Bal.in l.sciendum. in prin.ff.qui satisd.cogan.dicebat, quod si statutum dispo nit,quod in ciuitate nullus possit esse prior,nisi sit æstimatus in mille,& pater in libro communis sit æstimatus in mille,quod istud æstimum prodest filio. Imo plus voluit sing.Bal.in c.quæ in ecclesiarum.quod stante dic.statuto, si pater reperiatur habere plures filios,tale æstimum de mille prodest omnibus filiis, & vnicuique insolidum, donec pater viuit.Et ad propositũ redeũdo,quæro, Pater possedit per 10.annos fundum alienum absque titulo, & cum non posset præscribere, cum in tali præscriptione requiratur ti.l.superlõgi.l.diutina.& l.longi tẽporis.C.de præscript.long.temp.l.nullo.C.de rei ven.§.1. Institu.de vsuca.interim mortuus fuit,& ei successit filius, qui simi liter possedit aliis decem annis tanquam hæres, vtrum iste filius præscribere possit?& videtur quod non, quia non habet titulum. dict.l.nihil. Nihilominus Baldus.in rub.extra de præscrip.in 4.colum.in ver.quæro,pater possidet.

sidet.multum egregiè & singulariter dixit quod si filius dicit se non possedisse vt filium,sed vt agnatum,quod tũc habet titulum pro hærede,& præscribit,quia filius ex triplici capite potest succedere patri,scilicet vnde liberi, vnde agnati,& cognati,& exclusus ab vno, non intelligitur exclusus à reliquo.l.1.§.sed videndum.ff.de succeso.[edi. gl.fi.& scriben.in l.1.C.qui admit.vnde in casu nostro,filius veniens ex capite vnde agnati, vel vnde cognati, pôt præscribere pro hærede,licet secus sit,quando venit ex capite vnde liberi,vt dictum est.Et hoc dictum Bal.reputat singulare,& legistis incognitum Alex.in d.l.in suis.in 3. col.ff.de lib.& posthu.& l.1.C.qui admit.& in l.qui se patris.C.vnde lib.in 4.col.Adde hic,quod dictum Bal. pro sing.referunt & sequuntur Iaſ.Dec.& recentiores in d.l. 1.C.qui admi.& Alex.in l.licet.in 2.col.C.de iur.delib.& dicit Iaſon in d.l.in suis.in 2.col.quod nunquam legit,aut reperit contradicentem,tamen ipse tenet contrarium, p tex.quem ad hoc dicit singularem,& à nemine põderatũ, in l.de bonis.§.1.in verb.qui sunt.ff.de Carbo.edict.vbi dicitur,quod ex quocunque capite filius veniat,q̃ tunc etiã venit vt suus,sic militat tex.in d.l.nihil.& dicit,quod ad illum tex.totus mundus non potest respondere.Sed tu respondeas ex mente do.Alex.in l.si emancipati.in 3.col.C. de collat.& sequitur Dec.ibi in 6.quod illud quod dicitur

2 q̃ filius ex quocũque capite succedat patri, venit vt suus procedit in his,quę vtilia sunt filio,puta quod habeat sem per annum ex quocunque capite succedat,ita quod non excludatur centum diebus.& ita loquitur di.l. de bonis.§.1. secus quando esset damnosum, quod non posset præscribere,prout in casu Bal. nam si filius quando succedit ex secundo capite vnde agnati,consideretur vt suus,hoc esset sibi detrimentum, quoniam non posset præscribere titulo pro hærede.Ergo quoad sui fauorem consideratur vt agnatus.& ita respondet idem Iason in d.l.1.C.qui adm. licet de prędicto tex.mentionem non faciat.Et sic ex prædictis remanet defensatum dictum Bal. quod corroborari potest ex eo,quod singulariter voluit Bal.in d.l.licet.C. de iur.deliber.in pen.col.ver.quarto quæritur.vbi dicit,q̃

3 si filia staret per 30.annos quod non adiret,& sic excluta esset à primo capite liberorũ,quod habebit alios triginta annos ad adeundum ex alio generali capite legitimorum, & sic dotem matris poterit consequi, & petere vsque ad sexaginta annos, quia sicut se habet annus de iure prætorio,ita se habent 30.ann.de iure ciuili.d.l.1.§. sed videndum.de succes.edict. quod dictum pro singulari refert,& sequitur Alex.& post eum Iason ibi.Idem voluerunt Pau.& Raph.Cuman.in l.quandiu.ff.de acquiren da.hæreditate.vbi Paul.refert hanc decisionem esse mirabilem,& in facto ita consuluisse.Idem voluit Ang.& Pa. in d.l.licet.cum pluribus concordantibus adductis ibi per Modernos.Facit,etiam illud quod singulariter voluit idẽ Bal.in d.l.si emancipati.in 2.col.C.de collatio.vbi dicit, q̃ si omnes liberi sunt exclusi à succedendo ex capite liberorum,& veniunt ex secũdo capite,scilicet vnde agnati,vel vnde cognati,quod non habet locum collatio, quæ cessat in succedentibus ex alio capite.iuxta no.in l.1.C.de legit. hered.quod est notandum secundũ eũ.Referũt hoc dictũ pro singulari & sequuntur do.Alexand.Aret. & Iaſ.ibi.

LXVI.

1 *Testis si deponit de veritate,& ipse idem,& alius de fama, vtrum plene probent.& nu.3.*
2 *Parentela probatur per duas extremitates simul iunctas.*
4 *Baldi lapsus.*
5 *Testis vnus facit semiplenam probationẽ super quo deponit.*

1 TV habes, quod† testimonia coniunguntur ad aliquid probandum capitu.de parentela.2.& ibi notaſ. 35.quæst.6.capitul.nihilominus.& ibi gl.3. quæst. 8.facit tex.in capitul.licet ex quadam.circa finem,extra de testi. plene Bar.& repetentes maxime Seuer.in l.admonendi. de iureiurando.Pro quibus facit quod voluit Baldus. in l. testium.in 6.columna,ver.circa primas interrogationes. C.de testib.vbi dicit,quod si volo probare præscriptionẽ decennij,& probo per duos testes de primo quinquẽnio, & per alios testes de alio quinquennio,quod ex cõiunctione istorum testium,optime probo præscriptionem cõtinui decennij.Intellige tamen,quando testes secundo loco producti,probarent de secũdo quinquẽnio,quod esset immediate sequutum,cum ad inducendam præscriptionem decennalẽ requiratur immediate possessio,vt notant Bar. & alii in l.Cestus.de vsucapion.Eodem modo in parente

2 la,ex duabus extremitatibus simul iunctis probatur conjunctio,licet per diuersos testes. Verbi gratia, Duo testes deponunt, quod ego sum filius Petri, & ali dicunt, quod Ioannes fuit filius Petri, ex coniunctione testium,probatur quod ego & Ioannes sumus fratres,vt p batur extra de test.in dict.capitu.licet ex quadam.in glo ſa penult. Adde quod voluit Bal.in l.Gallus.§.ille casus.in tertio notabili.ff.de liberis & posthumis.vbi argumento illius tex.dicit,quod si aliquis acculatur de incestu,& duo testes deponunt de consanguinitate tantum,& non de cognitione carnali,& duo alii probant cognitionem carnalem,& non cõsanguinitatẽ,quod ex coniunctione istorũ testium bene probatur incestus.Imo plus voluit Baldus ibi,& est verbum valde singulare(& hoc est quod voluit dicere)quod si vnus testis deponit de veritate,& ipse idẽ

3 deponit de fama,quod isti duo simul iuncti bene probabunt.Quod dictum exclamat ibi dominus Alex.& dicit menti tenendum,propter authoritatem Bal.cum non habeat contradicentem,& quod vidit alias dubitari apud peritos,qui hoc ignorabant.Ipse tamen putat hoc dictũ nõ esse verum,quia vnus testis non facit regulariter nisi semiplenam probationem.l.vbi numerus.ff.de testi.l.iurisiurãdi.C.eodem titul.cap.ex insinuatione.de procurator.Bar. & alii in d.l.admonendi.Sed in casu Bal.primo faceret,semiplenam probãdo de veritate.Secundo probãdo famã cum alio faceret aliam semiplenam.cõtra l.3.§.itẽ diuus. ff.de testi.& sic faceret plusquam semiplenam.Secundo

4 mouetur,quia si vera esset opinio Bal.sequeretur,q̃ si p vnum testem probaretur veritas depositi,puta quod vidit Titium facientem tale depositum,faceret semiplenã probationem,& si per eundem probaretur confessio depositi,parte præsente eo casu quo confessio plene probat tunc etiam faceret semiplenam probationem, & sic per vnum testem plene probaretur depositum, quod est absurdum.cap.in omni.capit.à nobis.de testi.dict.l.iurisiurandi.Tamen sustinendo Bald. respondere potes, prout etiam respondet Socin.ibi,quod verum est,quod super eodem facto vnius testis non facit nisi semiplenam probationem.& ita procedunt iura in contrarium adducta.

5 Sed si deponit super diuersis factis,non est inconueniẽs, quod faciat plures semiplenas,qa stat regula quod super quo deponit testis,faciat semiplenam.dict.cap.ex insinuatione.sicut si duo testes deponerent de veritate,& illimet deponerent de fama,dubio procul probarent veritatẽ & famam,quia vtrunque est probatum per duos testes.dict. l.vbi numerus.Non obstat secundum argumentum, q̃ per vnicum testẽ plene probaretur,nam deponẽdo super veritate depositi,probaret semiplene, sed deponendo super confessione,per se non probat plene,licet cum alio sic.& ita loquitur Baldus.Et cum hac solutione transeat domin.Iason & Aquen.ibi,& referunt hoc dictum Bald. pro valde singulari.& sic ex prædictis habes notabilem, & singularem ampliationem ad prædictam regulam,quã teneas perpetuo cordi.

LXVII.

1 *Collatio inter quos locum habeat, Et quid ad eam requiratur.nu.6.*
2 *Lex potius fauet ascendentibus,quam descendentibus.*

filii in

3 *Filij in primo gradu constituti non computant fructus perceptos in quartam.*
4 *Collationem locum habere inter descendentes,qualiter accipiendum.*
5 *Filiæ si repellãtur à successione intestati ex forma statuti masculis stantibus,si pater instituat filios & filias inter eos nõ erit collationi locus.*

2 COllatio,vt tradunt cõmuniter scribentes in l.si emãcipati.C.de collatio.solum habet locum inter descẽdentes succedentes ascendentibus,& non inter alios. & hoc ideo est,quia non reperitur lege cautũ,& nemo debet cõferre nisi lege cautum sit,l.illã.C.de collatio. Hinc est,q̃ inter transuersales succedentes transuersalib. non habet locum collatio.glo.fi.in l.1.C.de legi.hæredib.quã referunt,& sequuntur Pau.Ale.& reliqui in d.l.si emancipati.Nec ẽt in successione ascendetium si succedant descendentib.habet locum collatio.Ideo si pater & mater succederet filio prædefuncto, non conferrent dotẽ, vel donationem habitam à filio,de cuius successione agitur, prout tenent Cyn.Bal.Paul.Fulgo.Rom.do.Alex.& cæ-

2 teri scribentes in d.l.si emãcipati. Prosequibus dicas tu facere, quia videmus, quòd lex magis fauet descendentibus.quam ascendẽtibus.quia filius põt detrahere duas quartas,vnam ratione Trebelianicæ,aliam rõne legitimæ.c. Raynutius.de testa.Bar.& alij in l.quãquam.ff.ad leg.Falcid.do.Iaſ.in l.filium quem habentem.C.fami. ercisc. Et tamen pater non potest detrahere nisi vnam quartam,quia in patre hoc expresse statutum non est.ita Bal. singulariter in l.à milite.§.1.ff.de testa.mil.tradit do.Alexan.in l.in rõne.§.quod vulgo.ff.ad leg.Falci.Item filij in

3 primo gradu constituti,non computant fructus perceptos in quartã.l.iubemus.C.ad Trebel.q̃ secus est in patre,& reliquis ascendentib.l.filiusfamilias,& ibi scribentes.ff.ad leg.Falci.Item facit,quia ascendentes non succedunt descendentib.in feudo,& tamen descendentes masculi bene succedunt ascendentibus.cap.1. de nat.succes. feu.Item filius exhæredatus transmittit querelam non paratam ad filios.l.scimus.§.fi.l.fi quis filium.in prin.C. de inoffi.test.Secus tamen est,si ascendentes fuerint exhæredati.Ita singulariter Ang.in l.nam & is.ff.de inof.te-

4 sta.Quod autem dixi,collationem inter descendẽtes locum habere,aduerte secundum Bald.& reliquos in d.l.si emancipati.hoc procedere tribus copulatiue concurrentibus.Primo,qd descendentes veniant ex capite,vnde liberi.& pro hoc vide quæ dixi in sing.meo incipi.filius in potestate.supra num.65.Item quod succedant titulo vniuersali.à patre.l.filiam cum fratribus.C.de colla.Similiter requiritur,q̃ sint in primo gradu.Et ex hoc infert singulariter Bal.in d.l.si emancipati.in 2.col.in ver.item potes,&c.(& hoc est quod volui dicere)quod si pater instituat filium in legitima tãtum,& nepotes ex eo instituat hæredes vniuersiales,quod inter dictos nepotes non erit locus collationi,quia non veniunt vt liberi,sed vt extranei.Nam cum prædicti nepotes nõ possint succedere ab intestato,quoniã pater eos præcedit in gradu, sequitur quod causa testati à iure naturæ est penitus separata,& si, cut eis non debetur legitima,ita multo minus debet collatio,quæ locum non habet,nisi inter eos,quib.legitima debet,si omnes leges mundi percontaberis dicit ipse. & hoc dictum pro singulari referunt & sequuntur Pau.de Cast.& do.Alex.ibi.Salyc.etiam multum eum extollit, tamen reliqt cogitandum.Fulgo.tamen,& post eum do. Iaſon ibi,conantur impugnare hoc dictum Bald.tamen pro resolutione idem dom.Alexand.& Moder.Ferrar. Dec.& reliqui recentes ibi, quæ omnia omitto vt breuitati cõsulam.Vnum non omitto, quod ex hoc dicto Bal. satis singulariter infert dom. Alexandr.in dict.l.si eman-

5 cipati.videlicet, q̃ si ex forma statuti stantib. masculis filiæ fœminæ repellantur à successione intestati,si pater instituerit filios & filiam, inter eos non erit locus collationi,quia huic filiæ etiam legitimæ non debetur, secundum Baldum in l. maximum vitium. C. de libe. præterquem refert & sequitur idem Alexandr.in dict.l.si emancipati.Cotaprobari potest ex eo,quod voluit sing. Bart. in l.1.§. sciendum.ff. de suis & leg.vbi per illum textum dixit,quod stante prædicto statuto in ciuitate,quod filia fœmina extantib.masculis non succedat, quod talis filia, cum ex forma statuti sit exclusa, quòd desinit esse sua,sicut ibi filius exhæredatus. Prædictam tamen illationem impugnat do.Iaſ.in dict.l. si emancipati.mouetur ipse p illud quod notat dom.Alexand.in consi.131. incip.transmissum est,&c.in 1.volum.vbi limitat dictum Barto. in dict.l.1.§. sciendum, vbi dicit,quod stante prædicto statuto,filia desinit esse sua,quod illud secundum Alexand. procedit in successione ab intestato, vel ex testamento contra voluntatem testatoris,Secus si pater eam instituisset,quia tunc reputatur sua.Item mouetur, quia domin. Alexand.in prædicto consi.limitat decisionem Barto.in d.§.sciendum,vt non procedat,si statutum disponit,qd filia debeat dotari.prout volunt statuta cõmuniter,quia tunc dos succedit loco legitimæ,iuxta notata per Barto. & Imo.in l. Titio centum.§. Titio genero.ff.de cond.& demon. & sic cum filia non sit penitus priuata à statuto, hoc casu erit sua,igitur si sua, ergo non extranea, & per consequens illatio non vera.Tenendo tamen illationem dom. Ale.possumus respondere negando consequentiã, non.n.sequitur hoc,filia instituta, & dotata à patre dici-

6 tur sua, prout in vtraque limitatione dictum fuit, ergo conferre debet,quia ad hoc vt locum habeat collatio,requiritur, quòd ab intestato succedat, & quòd præterita possit impugnare testamentum, sed in casu nostro nõ est huiusmodi,quia præterita non rumpit testamentum,vt tradit Bart.in l.fi.vers.quæro quid si ilta.ff.ad senatusc on. Tert.Ale.Iaſ.Dec.in l.filiæ dotem. C.de collationi. Ang. in l.Papinianus.§.si quis mortis.ff.de inofficiosi.test. ergo collatio locum non habebit,& predicta diligenter notabis, quia vtilia sunt.

LXVIII.

1 *Obliuio eorum,qua in animo consistunt, decennio inducitur.*
2 *Testamentum non reuocatur propter reconualescentiam testatoris.*
3 *Mandans tenetur,si paulo post mandatũ res executioni mandetur.*

2 CLarum est,quod per† decennium inducitur obliuio eorum quæ consistunt in animo,vt notatur in l.3.§. si seruus cum similibus.ff.de acquiren.possess.tradit Rim. in l.sancimus.C.de testam. Ap eodem modò inducatur mutatio voluntatis? pone quòd aliquis fecit testamentũ legitimum,& deinde stetit per decennium,& nullã mutationẽ fecit de eius voluntate, an propter lapsum temporis censeatur mutata voluntas,adeo quod succedãt venientes ab intestato? Dicas quod non. De hoc habes textum egregium & singularem in d.l. sancimus, quem ad hoc reputant singularem Barto.& Pau.ibi, & per illum textum infert singulariter Pau. ibi ad quæstionem, quæ quotidie contingere potest.quod si aliquis ad præsens dies,decessit nullo condito testamẽto,& reperitur vnum testamentum conditum,quod iam sunt 40.anni,tempore quo erat pauper, in quo Titium hæredem instituit, quod si non apparet aliud testamentum ,ille debet consequi totam hæreditatem, non obstante contradictione venientium ab intestato,& dicentium,non esse verisimile testatorem voluisse illum succedere in tam ampla facultate, si tempore conditi testamenti esset pauper. Idem volunt dominus Alexander Modern.Ferrar.& Ia-

2 son ibi. † Et prædicta etiam vendicant sibi locum, si testator tempore primi testamenti erat in extremis constitutus, adeo quod de vita desperasset. Nam licet donatio causa mortis, facta ab eo, qui detinebatur graui infirmitate, adeo quod erat in discrimine vitæ constitutus, reuocetur propter reconualescentiam donantis.le.

non oīs.in prin.& ibi ſcribentes notant.ff.ſi cert.petat.gl. & Bar.in l.2.ff.de donat.cauſ.mor. ſecus eſt in teſtamento.l.fi.C.de poſthu.hered.inſtitu.vbi Bal.Alex.& alij ad hoc notant.Pau.de Caſt.Roma.do. Alex.& Iaſ.in d.l.nō omnis.Bal.poſt Cin.in l.fi.C.de donat.cauſ.mor. Adde,

3 quod idem eſt in mandato.Vnde ſi mandaui tibi, vt Titium interficeres, & poſt longum interuallum occidiſti, quod ego teneor ex mandato. ita Barto. in l. non ſolum. §.ſi.mandato.ver.quæro mandaui tibi.ff.de iniur.vbi allegat Inno.idem volentem in cap. ad audientiam.extra de homicid. vbi dicit, quod mandans ſemper tenetur,niſi mandatum ſit reuocatū tacitè vel expreſsè, vt quia vel pacem fecit cum inimico ſuo, vel parentelam.arg.l.4.ff.de adim.legat.& cum Barto.videntur pertranſire do. Alex. in l.qui in aliena.§.ſi is, qui in 2.col.circa fi.ff.de acquir. hæred.& do.Iaſ.in l.1.C.de ſer.fugi,in 4.col.in fin.& hoc procedit,quando mandatum fuit receptum per mandatarium. ſecus ſi ipſum recuſauit.ita Bald. in l.ſi literas.C. mand.in fi.& Bald.in l.non ideo minus.C.de accuſation. in fi.adde quod idem eſt,ſi aliquem procuratorem conſtituí,iam ſunt anni.10.vel.20.q̄ nihilominus poterit virtute mandati agere,& non cenſetur ex diuturnitate temporis reuocatum mandatum, niſi iuſta cauſa ſuperueniret, vt quia effectus eſt eius inimicus, vel(vt vtar verbis doctorum) quia ſit factus vnus ribaldus.l. ſi cum Cornelius,& ibi Bar.notat.ff.de ſolut.tradunt Pau.Iaſ. & alij in d.l.ſancimus.facit pro hoc l.in confirmando.& l. vtilitatem.ff.de confirmand.tuto. Adde,quod tex.in d. l. ſancimus.in verſic. ſin autem teſtator, reputatur ſingularis ad aliud, videlicet quod licet tex.in §.ex eo autem ſolo. Inſt. quibus mod.teſta.infirmen.diſponat, quod teſtamētum ſecundum imperfectum, vel alia vltima voluntas non perfecta,non collat primum perfectum,imo requiritur quod ſecundum ſit perfectum,tamen hoc procedit, niſi teſtator ſecundum teſtamentum inutile,ſeu imperfectū coram tribus teſtibus confecerit, & decennium fuerit emenſum, quia tunc ſecundum teſtamentum non ſolenne cum lapſu decennij reuocat primum validum, & ſolenne.Et illum tex.ad hoc exclamat do.Iaſo.ibi dicens illum ſingularem, & non reperiri alibi in corpore iuris. Aduerte tamen, quod dictum decennium incipit currere à tempore compoſitionis teſtamenti, non autem à tempore mutatæ voluntatis,vt voluit ibi glo.ſecundum vnam opinio Cin.etiam & Angel.in aliquibus lectu.ibi, & communiter cæteri ſcribentes. Limitatur tamen prædicta l.vt procedat,quando teſtator ex toto receſſit à primo teſtamento,cum lapſo decennij, ſecus autem ſi non ex toto, ſed limitatiuè, detrahendo aliquod capitulum, quia tunc etiam decēnij præteritione primum teſtamentum ſolenne non reuocatur. ita notanter voluit Abb.in conſi. 9. in cauſa, quæ vertitur inter hoſpitale, &c. in 1. col.in prin.inſt.vol.refert & ſequitur Iaſ.in d.l.ſancimus. in vlt.column.

LXIX.

1 *Teſtamenti pars an probari poſſit per ſeptem teſtes dicentes ſe illud ſcire,nec quicquam plus, & alia pars per alios ſeptem teſtes & nu.2.*

3 *Ad.& vſque,dictionum vis.*

1 TEſtium depoſitionesꝰ coniunguntur ad aliquid probandum.cap.nihilominus,& ibi gloſſ.3.quæſt.8.tex. in cap.licet ex quadam.in fine in pen.glo.extra de teſtib. Bal.dom.Alex.Soci.& alij in l.Gallus.§.ille caſus,ff. de liber.& poſthum. pleniſſimè per Barto.& repetentes in l. admonendi.de iureiurando. Dixi de hoc ſupra in ſingu. meo incip.tu habes,quod teſtimonia coniunguntur,&c. nume.66.Modo quæritur, nunquid vna pars teſtamenti poſſit probari per ſeptem teſtes,dicentes ſe illud ſcire,& non plus,&,alia pars probari poſſit per alios ſeptem ſimili modo deponentes? Certe videtur dicēdum quod ſic,

2 per ſupradicta iura.In contrarium multum egregiè, & ſingulariter determinauit Bald.in l.cum antiquitas.in.2. col.C.de teſtamen.in ver.ab eo,vel ab eius &c. dum dicitur, quod ſi aliqui teſtes teſtamentarij remouentur propter aliquam imminentem neceſsitatem, antequam teſtamētum ſit perfectum deinde in eorum locoalij teſtes ſubrogantur, quod omnia prius acta iterum debēt repeti,& prius recitari,& ſic infert,quod niſi teſtis probet totum tenorem teſtamenti perfectum, quod nihil probat. Et ſi aliqui teſtes teſtamentarij probent plus dictum,ali qui minus, quod illi qui minus deponunt, cum totum neſciunt non videntur eſſe teſtes legitimi, & quod non probant aliquid etiam id,ſuper quo deponunt,quia non videntur interfuiſſe toti teſtamento, ex quo totum neſciunt,& cum Bal.ſimpliciter tranſeunt Pau.de Caſtr. & Ferra.ibi. Et hanc deciſionem Bald.do.Alex.ibi dicit perpetuo mentiſtenendam, & ſubdit, Non obliuiſcaris eam, quia neſcio alibi. Limitat tamen ipſe, niſi ex dicto teſtis appareat ipſum fuiſſe præſentem toti teſtamento, licet dicat ſe non recodari de omnibus in eo contentis,ſed q̄ bene memoria tenet illud de quo controuertia vertitur, puta legatum,vel inſtitutionis,& quod teſtator eis nihil in contrarium diſpoſuit in illa ſua diſpoſitione, & ita collegitur ex his quæ ſingulariter voluit Cyn. & poſt eum Bal.in l.ſi præſidi.in fi.C.de donation.ante nuptias.Bene facit quod voluit Bal.in finalibus verbis, & poſt eum alij in l.ſi ita ſcripſi hæredem.ff. de hæredibus inſtituendis, & quod voluit Innocent.in c.qualiter & quando magnū, extra de accuſationi. & cum hac limitatione trāſit dominus Iaſon.in dict.l. cum antiquitas. vbi exclamat hoc dictum Bald. dicens illud ſingulare & multum notabile. Adde quod deciſionem Bal.ſequitur Ludouic.Rom.conſilio.70.incipien.viſis ac procuratis actis.& dom. Alexā. conſilio.187.in ſecundo volum.incip.viſo themate mihi exhibito.in tertia column. Confirmatur ex eo quod voluit idem Bald.in l.obſeruare.in vltim.column. C.quorum appellatio. non reci.vbi dicit, quòd ſtante ſtatuto, quod ſi quis iuerit de tali loco ad talem locum,pede mutiletur,& duo teſtes deponunt,quòd viderint ire ad dimidiam partem itineris,alij vſq; ad aliam dimidiam , quod iſtæ depoſitiones non coniungentur, vt probent, quia perfectum acceſſum non poſſunt probare, niſi teſtes qui

3 viderunt principium & finem. Item quia vbi ponitur dictio Ad,vel dictio Vſque, requiritur maleficiū factum conſummatum,ſed primi duo teſtes probant maleficiū attentatum non conſummatum.argumen. eius quod voluit gl.in l.arboribus,§. idem tractat.ff. de vſufruct. dum dicit,quod lupus exit ſyluam,nondum tamen exiuit.Nō obſtat,quod parentela poteſt probari, ſi duo teſtes probant vnum gradum,alij alium gradum,quia quilibet gradus eſt in ſe quid perfectum.Sed in quæſtione propoſita neuter probat aliquid perfectum.Tamen contra dictum Bal.facit illud quod voluit gloſſ.in d.ca.nihilominus,vbi dicit, quod ſi aliqui volunt teſtari,quod aliquis excommunicatus celebrauit, & vnus deponit ſe audiuiſſe principium miſſæ, & alius finem, quod bene probabunt. cogita.

LXX.

1 *Reus excipiendo fit actor.*

2 *Actus vbi ſe habet ad permiſſum & prohibitum,in dubio præſumitur celebratus tempore permiſſo.*

3 *Homicidij accuſatus ſi fateatur factum, verum ad ſui defenſionem,num condemnari poſſit, non obſtante illa confeſsione qualificata?*

4 *Delictum in dubio præſumitur in his quæ ſunt de genere prohibitorum.*

5 *Facta non præſumuntur,niſi probentur.*

6 *Regulariter vbi quid eſt prohibitum, tamen aliquo loco & tempore eſt permiſſum,neceſſe eſt quod reus probet locum et tempus.*

Clarum

1 CLarum eſt in iure,quod reus debet ita clare probare exceptionem ſuam,ſicut actor ſuam intentionē, quia reus excipiēdo fit actor.l.j.ff.de excep.l.in exceptionibus.ff.de proba.& videtur expreſſum in l.matrem. C. de probationib.Quæritur modo de pulchra difficultate,Titius accuſatur quod vulnerauit Sempronīū de mē ſe Maij,& probatur.Titius ad ſui defenſionem excipit, quod ille iure municipali potuit offendi,ex quo erat bannitus,& producit bannimentum factum in medio menſis Maij,& ſic per exceptionem ipſius Titij eſt dubium in talis percuſſio fuerat delictū,vel non,hoc eſt,an fuerit percuſſus ante bannimentum,vel poſt. Dubitatur demū an prædictus Titius reus,ex quo clare non probauit exceptionem ſuam,debeat abſolui vel condemnari? & certè videtur dicendum,quod condemnari debeat iuribus præalleg.Tamen in contrariū habes ſingularem, & ſem per memoriæ commendandam doctrinam Bar.in l.non ſolum.§.ſed vt probari.ff.de noui operis nuntia.vbi notāter dixit,quod licet actor intentionem ſuam probarit, reus tamen per exceptionem dubiæ defenſionis,& non plenè probatam,debet in criminalibus abſolui, quia cū res efficiatur dubia,debet interpretari in dubio quod nō ſit delictum.per regulam l.merito.ff.pro ſocio . Pro qua facit,quia in pœnis mitior interpretatio eſt facienda.regula,in pœnis.de regulis iuris lib.6.l.interpretatione. ff. de pœn.Ad idem tex.in l.2.iuncta gl.C.de petitio. hæredi.ibi.n.fundata intentione actoris excipiebat reus de titulo ſuæ emptionis.Sed dubitabatur , an dicta exceptio præceſſerit litem, vel fuerit ſubſequuta? & dicitur, ibi in glo.quod ſi non probatur contrarium præſumitur in dubio præceſſiſſe.Ratio,quia alia præſumptio faceret delictum,videlicet contractum litigioſum.Eadem ratione,

4 dicit de ingrediente palatium,vt ibi per eum,& ita limitantur iura quæ dicunt,quod reus debet ita plene probare exceptionem,ſicut actor ſuā intentionem,videlicet vt non habeant locum in criminalibus.Secus in nō delictis quia tunc ſi excipiens clare non probet intentionem ſuā, in dubio debet ſuccumbere,vt in cap.auditis.de præſcripti.& dict.l.matrem.& notat glo.in clem.fi.in in verbo, creatum.de reſcriptis.Cum iſta doctrina Bar.videtur p tranſire Bal.in l.precibus.C.de impube.vbi dicit, quod in delictis ſemper præſumitur pro eo quod delictum excuſat.per dicta l.merito.Alibi idem Bald.in l.2.ſolut.ma

2 trimo.ff.dicit,quod vbi factus ſe habet ad permiſſum & prohibitum in dubio præſumitur quod tēpore permiſſo fuerit celebratus.per gloſſ.in dicta l.2.C.de petit. hæredit.& hanc opinionem Barto.tenuit Salycet.in dict. l. matrem.Roma.dominus Alexand.& poſt eos do.Iaſon in d.§.ſed vt probari.quem ipſi legunt ſub §.ſciēdum. Et dicit ibi dom. Alex.quod totus mundus ſequitur opinionem Bar.Adde Felin.in c.ſignificaſti.2.de homic.vbi dicit hanc opinionem Bart.communem Idem Fel.in cap. auditis.in 16.colum.de præſcrip. & Pet.de Anc.in cap.cō ſtitutus.de reſcrip.licet contrarium tenuerit Bald.in d.l. matrem.Ad cuius argumenta reſpondet Roma. in d.§. faciendum.referunt & ſequuntur dom.Ale.& Iaſon ibi. Adde quod hanc opinionem Bart.ſequitur dom.Abb.in c.in præſentia.in 4.col.in princ.de probat.vbi reputat eā ſingularem,pro limitatione & intellectu iurium dicentium,quod dubia probatio non releuat.d.c.in præſentia cum ſimil.& idem Abb.in d.c.auditis.in penul.colum.& ibi ſubdit,quod contra hāc doctrinam Bar.facit illud,q̄ voluit idem Bar.in l.Aurelius.§.idem quæſiti.ff.de lib.le

3 ga.vbi dicit,quod ſi accuſatus de homicidio,dicit quod hominem illum interfecit ad ſuam defenſionem,poteſt nihilominus damnari non obſtante,quod illa confeſſio ſit qualificata,& ſub vnico ſtructu verborum prolata.ex quo.n.præſumptio quæ oritur ex homicidio,eſt contra confitentem.l.1.C.ad leg.Cornel.de ſica.poteſt pro parte acceptari,quatenus eſt contra confitentem,& pro parte reſpui quatenus eſt pro eo.tamen reſpondet do. Abb. q̄ illud non debet obſtare,quia in caſu illo tractatur de exceptione fundante intentionem ipſius rei, quæ non erat fundata,niſi per confeſſionem ipſius, quæ confeſſio non releuat confitentem , vbi præſumptio eſt contra eum, vt notatur,in c.cum acceſſiſſent. 14.q.2.Sed in caſu noſtro,exceptio ipſius rei erat probata,licet probatio eſſet dubia.putat tamen ipſe, q̄ ex illa ſola confeſſione ſic qualificata,quando aliter de delicto non conſtat,non debet reus capitaliter damnari,quia in criminalibus probationes debent eſſe luce meridiana clariores.l.ſciant cuncti.C.de probat. Allegat etiam doctrinam Inno.in c.quia veriſimile.de præſumpt.quod dictum eſt multum ſingulare,& illud pro ſingulari refert do. Ale.in d.§.ſciendum. in 2.col.in fi. & in l.decem.de verb.oblig.do.Iaſon & Deci.in l.vt vim.ff.de iuſt.& iur.& poſt eos Aquen.ibi in 14. col.& Felin.in dicto c.ſignificaſti.de homicid.in pen.col. & in d.c.auditis.in 58.colum.licet ibi aliquatenus inſurgat contra dicta do.Abbas.Illud dictum etiam extollunt Hippoly.de Marſi.in ſingu.ſuo 185.incipient.confeſſio. & Thom.Ferra.in cautel.5 in ordine,vbi latè. Adde q̄d iſtud dictum Abb.reputat ſingulare Soc.in l. 1.in 5. col. in prin.ff.de vulg.& pup.licet idem Soc.in l.non vtique. colum.fin.ff.de exceptio.expreſſe teneat contra Abb.tamen ad eius argumenta,& ad illa quæ adducta fuerunt per Fel.in dicto.c.auditis.latè reſpondet Dec.& bene,in c.cum venerabilis.in 9.colum.verſi.& retenta iſta limitatione.de exceptio.licet recentiores in d.c.auditis.conentur ſuſtinere opinionem Soc.tamen quia iſte non eſt articulus noſter aliter non inſiſtam.ſatis erit allegaſſe prædictas authoritates pro corroboratione illius ſingularis dicti domi.Abb.quod videtur communiter approbatum,

4 vt ex prædictis iudicare potes.Redeundo tñ ad propoſitum,contra Bart.vnum obſtat,videlicet quod in his quæ ſunt de genere prohibitorum,in dubio præſumitur delictum.l.prima.C.ad leg.Corne.de ſica.capitulo.1.de præſump io.l.ſi non conuij.C.de iniur.notat Barto.in dict. §.idem quæſit. Ergo præſumptio iſta fundat intentionē accuſatoris,& transfert onus probandi in reum.l. cum de indebito.ff.de probationi.iuncta l.ſiue poſſidetis. & ibi notatur,C.eodem titu.Vnde ſibi incumbit onus probandi illud,quod eſt fundamentum ſuæ intentionis, videlicet ſe illum vulneraſſe tempore limitato, alias ſequeretur,quod cū delictum poſſit eſſe cum dolo,& ſine dolo,deberet in dubio præſumi ſine dolo , etiam reo nihil probante.Ad iſtud argumentum reſpondet domin.Alex. in dicto §.ſciendum.quod tunc delictum præſumitur factum in caſu licito,quando appareat probatum ex parte rei,quod interuenit cauſa,quæ potuit facere eſſe licitum vt patet in dicta l.merito.& prout in quæſtione noſtra, in qua fuerat probatum de bāno.Sed vbi cauſa,quæ poſſet reddere actum eſſe licitum,apparet ex ſola confeſſione,non eſt clare,neque dubie probatum, tunc procedit dicta l.1.C.ad legem Corneliam de ſicar. Ex quo notanter infert,quod ſi probatur per accuſatorem, quod dict. Seius vim ſibi intulit cum armis,ſatis dicitur probare q̄ Titius Seium occiderit,& reus ex aduerſo probauerit, quod Titius incontinenti occiderit Seium ad defenſionem, quia ex parte rei fuit probata cauſa, ſ.inſultus, per quem ponit homicidium eſſe licitum.Sed contra iſtam reſponſionem Alexand.inſurgit Decius in capitulo, in præſentia.in ſeptima columna , in verſiculo ſed referendo,& cætera.vbi dicit,quod reſponſio Alexan.ſibi non ſatisfacit , quia licet ex parte rei non ſit probata cauſa, quæ licitum homicidium facere poſſit,tamen dicit ipſe quod ſufficit quod cauſa illa ſit nota in iure,& quod ex illa apparet,quod probatio actoris contra reum non cōcludit.Vñ ſi conſideremus rōnem,quare eſt, q̄ qñ reus cauſam probauit, q̄ per eam probatio actoris cōtra reū facta non concludit,videbimus q̄ illamet militat,quādo cauſa nota eſt in iure,abſque probatione.Ex quo patet, q̄ probatio delicti facta contra reum,non ſit cōcludens.

6 Tamen ego adhuc adhæreo opinioni do. Ale. per rationes ſuas. Ad argumenta Deci. reſpondeꝫ, quod nõ ſufficit q̃ cauſa ſit nota in iure, quia ſi hoc ſufficeret, delicta remanerent impunita, contra tex. in l. ita vulneratus. ff. ad legem Aqui. & l. ſi operis. C. de pœn. cum concordantib. pleniſſimè adductis per gl. in prædictis iurib. cum in iure ſemper ſit cauſa ad excuſandum delictum, ſed neceſſe eſt quod cauſa illa in iure nota probetur, & veriſicetur in facto, vt voluit ibi Ale. facta. n. non præſumuntur niſi probentur l. in bello. §. factæ. ff. de captis & poſtlimi. reuerſis & ibi ſcribentes notant. l. conſi. §. quæſitum. ff. de cura. furio. & ſtante cauſa, probata in facto iuri nota, licet dubia ſit, tamen in tali dubio capitur pars illa in non delictum, & conſequenter conſequatur abſolutoria. Et pro corroboratione reſponſionis Alex. contra Decium facit te. in c. cum dilecti de accuſationi. ibi. n. cauſæ illæ in iure erãt notæ, tamen non iuuabant epiſcopum confitentem, ſed neceſſe fuit, quod ille eas allegaret, & in facto probaret. Vnde non ſufficit, quod cauſa nota ſit in iure, ſed neceſſe eſſe, quod allegetur, & in facto probetur, & licet probatio ſit dubia, tamen ſi pars illa capitur in non delictum dicta l. merito contra prædictam doctrinam Bar. adducit etiam do. Iaſon tex. quem dicit fortiter ſtingere in l. 1. §. 1. ff. de aleator. vbi dicitur, quod quando aliquid eſt regulariter
7 probatum, prout eſt furtum ibi, & † homicidium in caſu noſtro, tamen aliquo tempore, & locum eſt permiſſum, neceſſe eſt, quod reus probet præciſe locum & tempus, eo quia accuſator qui plene probauit homicidium, habet intentionem ſuam fundatam de iure communi. Sed ad illum te. poteſt reſponderi, quod ibi cauſa non fuit p̃bata, & ideo reus ille condemnatur, ſecus autem ſi eſſet, probata, prout loquitur Barto. in dicto §. ſed vt probari, & licet do. Iaſon dicat, quod cauſa fuit probata, l. furtum in domo luſoris, tamen replicatur, quod cauſa iſta ad excludendum delictum ſufficiẽs nõ erat. Licet enim reſpectu loci ſufficeret, tamen reſpectu temporis non concludebat, & ideo probare debuit furtum commiſſum fuiſſe in domo luſoris, & diem, qua ibi ludebatur, quia tunc tali caſu probata, reus debet abſolui, licet p̃batio dubia eſſet, ſatis erat probaſſe tali die luſum fuiſſe ibi, licet coarctatè non probaſſet, quod tota die vel illo momento, quo furtum factum fuit, fuiſſet luſum. & ita intelligenda eſt doctrina Bar. in d. l. ne contradicat his quæ dixit in d. §. ſed vt probari. Et prædicta omnia bene notabis, quia quotidiana ſunt, & in contingẽtia facti poſſent tibi comparare maximum honorem.

LXXI.

1 Teſtes rogati à partibus cenſentur approbati, adeo q̃ non poteſt eis obijci exceptio infamiæ, vel nullitatis, dummodo hoc probauerint per notarium, vel teſtes.

1 NOta gloſſa. ſingularem, in authenti. de teſti. in §. & licet. ſuper verbo, ſupplicijs, quod quando partes rogarunt aliquos, vt eſſent teſtes in contractu, adeo cenſentur eorum fidem approbaſſe, quod non poſſunt eis opponere exceptionem infamiæ, vel nullitatis. & illam gl. dicit ſingularem Imo. in l. ad teſtium. §. in conditione. ff. de teſtament. & eam ſequitur Bald. ibi, & idem Bald. in l. parentes. C. de teſtibus vide dominu. Antoni. de Butr. Imo. & alios in capitu. ex literis. de tranſact. Illam gloſſa. ſequitur & dicit ſingu. & ordinariam Bal. in cap. ſecundo de teſti. vbi eam notanter limitat, dum modo probatum fuerit p̃ ipſos teſtes, qd̃ fuerint rogati à partibus, & hoc conſtituerit per tabellionem, vel per duos teſtes, qui irruerunt eorum rogationi. nam in hoc non ſtaretur ipſis teſtibus vilibus, & hoc eſt ſingulariter notandum pro limitatione dictæ glo.

LXXII.

1 Statuto ſtante, quod propinqui litigantes teneantur ad compromittendum cauſas, vſque quo temporis illud compromiſſum poſſit peti.

2 Litibus, & expenſis non debet aduerſarius vexari, & eludi.

1 QVæro de pulchra quæſtione, ſtatutum diſponit, qd̃ propinquiſ litigãtes debeant arctari ad compromittendum cauſas, vſque ad quantum tempus compromiſſum peti poteſt? Dicas ſingulariter ſecundum Bal. in l. 1. ff. de tranſact. quod tale compromiſſum peti poteſt ante publicatas atteſtationes, & re iam non liquidata. Idem voluit Ang. ibi, quia publicatis atteſtationibus res dicitur eſſe liquida & clara. Et hanc deciſionem Bal. ſequitur Lud. Roma. in l. prætor ait. in princ. in nouis additionib. ff. de noui oper. nuntia. vbi rationem aſſignat, quia talia compromiſſa inuenta ſunt à ſtatuentibus, vt lites citius finiãtur. l. quamuis. ff. de arbitr. quæ ratio ceſſat quando compromiſſum petitur prope finem litis. Hanc eandem ſententiam tenuit Paul. de Caſtr. in proœ. C. in princip. in pti ma, column. in fin. vbi quærit, ſi ſtatutum diſponit, quod ad petitionem partis debeat fieri compromiſſum, an in quacunque parte litis poſſit peti tale compromiſſum? & determinat, quod ante publicatas atteſtationes poſſit peti, quo tẽpore res adhuc eſt dubia, poſt vero res videtur
2 clara, non enim debet quis facere † aduerſarium fatigari litibus, & expenſis corã iudice, & poſtea eludere quoquo modo. arg. l. ſi. C. de compenſatio. & ita refert in contingentia facti ſe conſuluiſſe, & ita cõſuluit conſi. ſeptuageſimo tertio incipien. quod in cauſa appellationis non ſit, quod refert & ſequitur domin. Alexand. in conſi. 82 quod incipit, in cauſa vertente inter Petrum & Ioann. in penultim. colum. in primo volumin. & in conſil. ſexageſimo ſecundo in ſecundo volumine, quod incipit, viſa facti narratione, prope finem. & in conſi. trigeſimo ſexto. in tertio volum. quod incipit, videtur, prima conſideratione. in quarta colum. Idem voluit Aretin. conſi. 101. in cauſa Gregorij. & Rapha. Cuman. in conſi. 85. incipient. quamuis de iure communi. Adde, quod dictum Bald. dixit ſingulare dom. Alexand. in l. ſi cauſa cognita. C. de tranſactionibus. vbi etiam tenet referendo Pau. de Caſtro in dicto conſilio 73. quod in cauſa appellationis non poſſit peti dictum compromiſſum. vide etiam Cur. Senio. in dicta l. ſi cauſa cognita. vbi refert hoc dictum Baldi pro ſingulari, licet ipſe aliquibus mediis conetur illud impugnare, tamen dicit, quod contra deciſionem Bald. & ſequacium, nunquã potuit obtinere. & prædicta notabis, quia quotidiana ſunt.

LXXIII.

1 Principe inferior, habens tamen poteſtatem legis condendæ, ſi ferat ſententiam, vel epiſtolam mittat, an legis vim habeat.

v Supplicatio porrecta principi vim libelli habet, & litis conteſtationis.

1 DIſponit text. in l. prima. ff. de conſtitutionibus principum. quod Imperator epiſtolam mittendo, vel reſcribendo, dicitur ius condere, eodem modo ſententia diffinitiua principis cũ cauſæ cognitione lata habet vim legis, non ſolum in cauſa illa, in qua producta eſt, imo facit ius quo ad omnes. l. fin. C. de legibus. Quæritur modo, quid ſi aliquis inferior à principe, qui habeat poteſtatem condendi legem puta Rex, Marchio, vel Comes, ferat aliquam ſententiam, vel epiſtolam mittet, an habeat vim legis? Dicas, quod non, imo ſi iuri contraria ſit, tanquam iniqua, poteſt reſcindi. l. prima. ff. à quibus appellar. non licet. De hoc habes gloſſa. ſingularem, in l. prima, ſuper verbo, derogare. ff. de ferijs. quam gloſſa. reputat ſignanter notandam Ange. & poſt eum domin. Alexan. & Iaſon ibi. Adde, quod illam gloſſam ſequitur Fulgo. ibi, & ad hoc eſt multum ſingularis, ſecundum Roman. in dicta l. prima. ſequitur etiam dominus Alexand. in l. ciuitas. in vltima columna. in fin. ff. ſi certum petatur. quicquid dixerit idem Ange. ſibi contrarius, in litem veniunt. §. cæterum. ff. de petition. hæreditat. Corroboratur, quia in ſimili videmus, quod ſupplicatio porrecta
2 † principi, habet vim libelli, & litis cõteſtationis. l. prima & ſecunda.

& ſecunda. C. quando libel. princip. dat. cap. ſignificaſti. de reſcriptis & tamen hoc non habet locum in inferiore, puta Rege, pro conſule, vel epiſcopo. l. 1. C. de officio præfect. prætor. Afric. & ibi Fulgo. ad hoc notat. & prædicta diligenter notabis pro limitatione dictorum iurium.

LXXIIII.

1 Rex, vel Baro, an poſſit milites creare extra ſuum regnũ, vel baroniam.

2 Iuriſdictionis, voluntariæ quæ ſunt, poſſunt extra, ſuum territorium exerceri. & quomodo hoc ſit accipiendum. nu. 2.

1 QVæro de pulchra quæſtione, ſan Rex vel Baro tranſiens per alias partes, poſsit ex ſuum regnum, vel baroniam creare milites? Et videtur dicendum quod non, quia ibi vt priuatus homo habetur. l. fina. ff. de officio pfect. vrbis. Contrarium notanter determinauit Barto. in l. prima verſicu. ſed tamen dubitatur, nunquid rex in octaua columna in fin. C. de dignitatibus libro duodecimo, quod rex in tali caſu bene poſt creare milites, qa ea
2 † quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, poſſunt extra ſuum territorium exerceri. l. 1. & ſecunda. ff. de offic. procon. & legat. Comprobatur per illud, quod notabiliter decidit Bald. in d. l. ſecunda. vbi dixit, quod epiſcopus extra ſuam diœceſim, põt inſtituere præſentatũ à patrono ad beneficium, quia eſt voluntariæ iuriſdictianis, ſecus in vicario epiſcopi etiam habente ſpeciale mandatum, quod eſt no tandum ſecundum eum, quia commiſſio facta ab inferiore à principe, nũquam poteſt exerceri extra territorium cõmittentis. allegat Bart. in l. cunctos populos. C. de ſumma. trini. De quo tamen vide per Abb. in c. nouit. in 2. colum. de offic. legat. Hinc dicit Hoſt. in ſumm. in tit. de pœni. & remiſſio. §. cui confitendum. verſi. & nunquid extra territorium, quod ſacerdos parochialis, exiſtens extr. territorium ſuæ parochiæ, poteſt vbicunque confiteri, & abſoluere parochianum ſuum cum ſit volũtarię iuriſdictionis. Adde illud, quod dicit copioſus Barbo. in dicto capitu. nouit. in verſicu. ex iſta gloſſa. poteſt inferri, vbi dicit ſe audiuiſſe, alias fuiſſe dubitatum in ciuitate Bononiæ. Epiſcopus Aſtẽſis tranſiens per illam ciuitatem, ordinauit quoſdã ſcholares Aſtẽſes in clericos, quia potuit hoc facere, quia ſi pót conferre beneficia, ergo & ordines.
3 Aduerte tamẽ ad illud, quod ſuperius dixi, quòd eaſ quæ ſunt volũtariæ iuriſdictionis, poſſunt extra territorium exerceri, quod hoc verum eſt, niſi aliud quod eſſet expediendum, competeret de iure ſpeciali. tex. eſt ſingu. iuncta gloſſ. in capit. ſtatutum. de præben. libro 6. refert Roman. in ſing. ſuo 49. incipien. Tu habes, quod ea quæ ſunt voluntariæ, &c.

LXXV.

1 Beneficio priuatur is, qui quod eſt cauſa ſui beneficij negauit 3.

2 Maritus matrimonium denegans priuilegio, ne inquãtum facere poteſt condemnetur, priuatur.

4 Reſponſio etiam ſimpliciter facta non ad omnia quæ præceſſere referetur.

1 LEgiſti alias, quod negans illud quod eſt cauſa ſui beneficij, perdit beneficium. l. ſed hoc ita. §. quod autẽ. vbi Barto. Imo. Alexand. & Iaſon notant. ff. de re iudica. Ad idem te. in l. ſi dubitetur. §. ita demum. ff. de fideiuſſo. vbi dicitur, quod fideiuſſor qui negat ſe fideiuſſorem, amittit beneficium diuiſionis competens plurib. fideiuſſoribus. Item filius qui eſt in poteſtate patris ſi negat ſe eſſe in poteſtate, amittit beneficium. l. ſi ex parte. §. interdum. & l. prima. ff. quod cum eo. Similiter vaſallus negãs dominium feudi, eo ipſo cadit à iure ſuo. Ita Innocen. Panormitan. Felin. Deci. in capitu. cæterum. de iudic. Item
2 maritus qui negat† matrimonium, perdit priuilegium ne condemnetur, niſi inquantum facere poteſt, cum neget illud quod eſt cauſa ſui beneficij, Secus, ſi negat dotem datam, vel contractum dotis celebratum, ita Barto. notanter in l. etiam. §. primo circa finem. ff. ſoluto matrimonio. quem refert & ſequitur Ale. in l. maritus. eodem titul. Intellige tamen prædicta vera, in eo qui doloſè negauit. Secus, ſi per errorem, vel ignorantiam, & ſi abſq; dolo vel culpa, quia tunc non perdunt dictum beneficium. ita probatur in capitu. ſi vaſallus prima in titu. ſi de feudo fuer. controuer. inter dom. & vaſal. quem te. ad hoc pondera. tibi Bald. & notatur per Bald. poſt gloſſ. in l. fina. ff. de rei vendi. Idem voluit. Alexand. poſt Ange. & Raph.
3 Cum. in d. §. quod autem quæritur† modo, quid ſi aliquis non neget id quod eſt cauſa ſui beneficij, puta ſe eſſe fideiuſſorem, vel ſe eſſe ſocium, ſed generaliter reſpondẽdo libello, in quo fit mentio de ſocietate, vel fideiuſſione, dicat, Nego narrata prout narrantur, & petita prout petuntur, nunquid hoc caſu perdit dictum beneficium? Dicas ſingulariter, quod non, hoc fuit ſingulare dictum Barto. in dicta l. ſi dubitetur. §. ita demum. de fideiuſſo. quod dictum exclamat ibi Imol. & dicit ſe ex hoc dicto alias fuiſſe bene lucratum, & quod ex eo poterit lucrari vnam veſtem, eo quia ex tali generali negatione ſolum intelligitur negaſſe ſubſtantiam facti, ſed non ſingulas circunſtantias qualitatis, ſicut quando ſimpliciter reſpondet, cõtenta in inquiſitione vera, videtur ſolũ confiteri contenta principaliter in inquiſitione eſſe vera, non autem in conſequentiam, nec acceſſoriæ. Idem voluit Paul. de Caſtro in dicto §. ita demum. & Imo. in dicto §. quod autẽ. & Bald. in l. ſi cui. §. ſi à filio. ff. de legatis primo. & in capitu. primo in tertia columna. de litis conteſtati. licet idem Bald. in l. prima in ſecunda column. in fine, & in l. prima. C. de ædil. actio. & Anto. de Butrio, in capitu. 1. de lit. cõteſtatio. tenuerint contrarium. & Felin. ibi, & in ca. cæterum. ſequitur hanc partem, & quod dicit, quod iſta eſt cõmunis opinio. Adde, quod Ale. in dicto §. quod autem dicit hoc dictum Bart. in. ſi licet dicat quod in puncto iuris
4 non procedit. Mouetur, quia† reſpõſio ſimpliciter facta ad omnia prædicta refertur. argumen. §. præterea. Inſtit. de inuti. ſtipu. tamen ipſe poſtea ſuſtinet opinionem Barto. quia generalis negatio non debet intelligi comprehẽdere id quod in ſpecies quis veriſimiliter nõ eſſet negaturus. argumento l. obligationes generali. ff. de pignorib. & l. prima. C. quæ res pignor. & ideo non videtur, quod in generali reſponſione veniat illud quod meretur pœnam. l. ſi procurator. in princip. ff. de condict. indebiti. & l. 3. §. ſi procurator. ff. quod quiſque iuris, & notat Barto. in l. codicillis. §. inſtituto. de legatis ſecundo. iſta ſunt de mente Salicet. in l. cum precum. C. de liberali cauſa. vt fatetur Alexand. in dicto §. quod autem. quamuis prædicta non alleget. Adde quod hanc opinionem Barto. ſequitur Deci. in d. c. cæterum. vbi reaſſumit iſta dicta Alexacito authore, & ita ipſe reſpondet ad argumentum ſuperius factum de §. præterea. Similiter hanc ſententiam Bar. ſequuti ſunt Raph. Cuma. in l. neceſſariis. ff. de acquirenda hæreditat. & Ale. in l. etiam. §. primo. ſoluto matrimonio. & idem Ale. in conſi. trigeſimo octauo. Viſo. columna quinta lib. 2. & cum Barto. videtur cõcordare Butrigarius in l. 1. C. de litis conteſtat. & Iaſon in dicto §. quautem. ſequitur etiam hanc opinionem Bar. quam dicit eſſe communem contra Felinum in dicto c. cæterum. & certè ex prædictis apparet opinionem Barto. eſſe magis communiter approbatam.

LXXVI.

1 Contumax in reſpondendo libello, an & quando poſſit multare duplici remedio. & nu. 2.

1 IVdex, qui proceſſit† ad miſſionem ex primo decreto contra reum citatum ad reſpondendum libello, & cõtumacem in non comparendo, poteſt adhuc illum multare alio remedio, & conſequenter punitum vno remedio, adhuc alio punire poteſt. l. 1. §. is videtur. & ibi Paul. Alexand. & Iaſon notant. ff. ſi quis ius dicenti non obtemp. Intellige tamen, & limita ſingulariter illum textum ſecundum Paulum de Caſtro ibi, in vltimo nota. procedere, quando reus punitus vno remedio, iterato citatus fuit, vt reſpondeat, & ipſe adhuc pſeueratin

contumacia,quia tunc licet iudex vsus sit vno remedio si illud satis non fuit,potest peruenire ad aliud remediū, perseuerante cōtumacia l.1.§.quid ergo. de ventre inspiciendo.l.consentaneum.& ibi per Bart.notatur.C.quō & quando iudex. alias per missionem in possessionem satis punita esset prima contumacia.l. satis.ff.de in ius vocando & hoc dictum Paul.multum extollit Alex.in d.§.is videtur.& post eum Iaſ.ibi,dicens q̄ illud est singulare, & quod præstat intellectum ad totum illum titulū.Pro quo facit te.in c.q̄n frequenter.§.fi.cum gl.extra vt lite nō cō
2 testata.vbi Abb.in vltimo notabili hoc limitat,nisi contumacia rei magna esset,puta,quia citatus protulit verba opprobriosa contra iudicem,& dixit se non compariturum coram eo,quia tunc iudex pro eadem contumacia posset imponere mulctam,& mittere actorem in possessionem.argum.ca.statuimus. 6.qō.1.vbi à principio imponitur duplex pœna, si hoc meretur delictum, nam & pœna commensurabilis delicto esse debet.cap. non afferamus.24.quæsti.1.Similiter,sicut ex nimia contumacia potest iudex mittere in possessionem,& iubere vt missus lucretur fructus.l.Fulcinius.§.fi.ff.ex quib. causis in possessio.ita etiam potest facere missionem,& etiā multā indicere.& ita dicit posse intelligi gl.notab.in aut. qui semel.C.quomodo & quādo iudex.in verbo locum habeat.quæ dicit,q̄ si iudex partibus præsentibus præcepit,vt antequam recedant,litem contestentur,& altera pars recedit cōtumaciter,poterit iudex illam mulctare,& actorem in possessionem mittere.Pro quo facit te. cū gl.in c.2.in fi.de officio delega.in 6.& predicta faciūt ad limitationem eorum,quæ notat Bar.in di.l.contenta neum.in vltima colum.

LXXVII.

1 Error in nomine appellatiuo vitiat dispositionem, nisi res præsens sit.

1 SI erratum fuerit in nomine appellatiuo,talis error vitiat dispositionem.l.si quis in fundi vocabulo.vbi omnes scribentes ad hoc illum textum notant. ff. de legatis 1.Quæritur modo,quid si res est præsens,& ad oculū demonstretur,& erretur in nomine appellatiuo,puta,si ali quis dixerit,promitto tibi hunc equum,demōstrato boue in præsentia,an talis error nominis appellatiui vitiat dispositionem? Dicas singulariter quod non. De hoc habes glossam singularem in l.quæ extrinsecus.ff.de verbo. obli.super verbo,appellationem,quia tunc licet sit erratum in appellatione,tamē præsentia rei facit omnem errorem cessare.& illam glossam dicūt singularem,& non reperiri in iure Imo.Ange.Cuman. Alexander & Iason in d.l.quæ extrinsecus,Ange.Imola,Alexander,& alij,in dicta l.si quis in fundi vocabulo. in principio.Ange.in l. quoties.in principio. ff.de hæredibus instituendis. Ange.in l.si in nomine.C.de testamentis.Imola in l.si ita stipulatus fuero.ff.de verborum obligationibus.Fely.in c. significante.in 2.colum.extra de rescriptis.& probatur gl. facit tex.in l.certum.ff.si certum petatur.vbi dicitur non referre an proprio nomine res appelletur,an digito ostē datur.Ad idem glossa in dicto c.significante. Paulo post princip.de rescriptis.

LXXVIII.

1 Statutum disponens,quod causæ coniunctorum debeant compromitti,locum sibi nō vendicat in eo,qui opponit exceptionem transactionis,vel litis finitæ.

1 EXceptio transactionis est exceptio litis finitæ.l. fratris.vbi Bald.Salicet.Alexand. & reliqui notant. C. de transactio.sicut exceptio iurisiurandi,& rei iudicatæ. hæc enim remedia ad dirimendas lites inuenta sunt.l. 1. & secunda.ff.de iureiurando.l.1.ff.de re iudica. faciunt, quæ habentur in cap.primo de lit.contestatio.in 6.& in hoc sunt priuilegiatæ,quia licet peremptoriæ sint, quæ regulariter processum non impediunt,tamen istæ impediūt,si ad processum opponant,& inter is modus opponē
di erit intuendus. Ad quæ vide notata per Bar.in l.cum quærebat.ff.iudica.sol.Et ex his infert singulariter Bal.in d.l.fratris.& sequitur ibi Salic.(& hoc est quod voluit dicere) quod si ex forma statuti cauetur, quod causæ inter coniunctos vertentes cōpromitti debeant,si aliquis coniunctorum moueat litem,& reus opponat exceptionem transactionis,vel aliam exceptionem litis finitæ, q̄ tunc si de tali exceptione appareat, reus ad compromittendū compelli non poterit, q̄n motor litis iam decisæ audiri non debet.l.3.§.ibidem.ff.ad exhib.& hoc exclamat Alex. in d.l. fratris, & dicit se habuisse de facto, & obtinuisse. Adde quod idē voluit Bald.in l.si iudex.in fi.ff.de his,qui sunt sui vel alie.iur.vbi dixit,quod illæ exceptiones,quę impediunt processum,impediunt etiam compromissum fieri,quia petitio compromissi est de processu, ſm eum. & illud dictum Bal.dicunt singulare, & extollunt Curtij in d.l. fratris. referunt & sequuntur Iason & Decius ibi. Adde.Mari.in consi.38.inc.pro decisio.col.pen. & Corn. in consi.17.licet in hac consultatione.col.fi.lib.1. Ale.in consi.162.in causa & lite. col.2. libr.7. Et licet prædictæ exceptiones litis finitæ, non opponerentur ad impedien
2 dum processum,sed ad merita causæ,adhuc compromissum impediretur, quia propter tales exceptiones res clara & decisa videt. & statutum non videtur sibi locum vēdicare,vt notanter tradit Barto. in l.eleganter.ff. de condict.indebit.in principio. Idcirco tale statutum habebit locum ante publicatas attestationes, & non post, quia tunc res est liquida,vt voluit singulariter Bal.in l.1.ff.eo. & Roman. in l.prætoriait. in princ.ff.de noui oper.nunt. & Pau.de Cast.in procem.C.in 1.colum.in fin.cum alijs concordantibus traditis per me suprà, in singu.meo incipiente, quæro de pulchra quæstione, statutum disponit.num.72.

LXXIX.

1 Regula,res inter alios acta tertio non præiudicat,fallit.
2 Præsumptio facit prævalere probationem vnius partis,cæteris alijs paribus.
3 Testis vnius fides suppletur per alium.

1 VVlgata est illa regula † in iure, quæ habet,quod res inter alios acta tertio non præiudicat.not.tit. C.res inter alios act.l.sæpe.ff.de re iud. Quæ sanè intelligi debet,vt procedat quo ad plenum præiudicium,sed quo ad qualequale præiudicium,bene alteri nocet.l.à sententia. in prin.ff.de appellatio.& ibi gl.l.si duo patroni.in princ. & ibi gl.super verbo,habiturum.ff.de iureiur.gl.in ca.cū super in verbo,rationabiliter. extra de iureiuran. & in l. 1.in verſicu.præiudicium.ff.de excep.rei iud.& illud est præiudicium præsumptionis,quæ præsumptio est magni effectus,vt dicit gl.singularis in d.l.si duo patroni, super verbo, authoritatis, quia si probationes sunt hinc inde pares,ille obtinebit, qui habet illud plus, videlicet qualemqualem præsumptionem. Et hoc sequuntur omnes scribentes ibi,& dicit Ang.quod illa gloss.est melior quacunque alia quæ sit in iure, & ad hoc reputant singulare Fulg. ibi,& Ang.in rep.l.sciendum.ff.de verbor.obl.& il
2 lani glos.exclamat Cur.Seni.in repe.l.admonendi.num. 174.idem voluit Ange.in l.1.ff.de excep.rei iud. Et pro ista glo.facit quod dicit de interdicto vti possidetis videl cet quod præsumptio facit prævalere probationē vnius partis,cæteris alijs paribus,quæ præsumptio ibi est ex antiquiore possessione. l. clam possidere.ff. de acquir.possess. & habemus exemplum naturale, secundum Bald. in d.l.si duo. in ponderibus,in æquilibrio permanentibus, quia si ex vna parte aliquid modicum superadditur, facit illam præponderare.Et pro illa gloss.facit quod voluit gloss.in cap.ordinatos.59.distinct.cap. dilectus.2. de simo.& 2 quæst.5.cap.interrogatum. Ex quibus colligitur, quòd ex isto quali quali præiudicio, inducitur præsumptio contra ius tertij, & sic iudex facilius pronunciabit contra ius tertij, in causa postea aduersus eum
mota quasi rectè per primum iudicem iudicatum fuerit. Adde,q̄ etiā operatur hoc, prout notanter dixit Guliel. de Cu.in d.l.si duo patroni.videlicet q̄ si pars probasset per duos testes, qui reijci potuissent, q̄ præsumptio resultans pro eodem probante, ex sententia inter alios lata, facit illos testes pro integris haberi.¶Allegat in arg.l.qui liber.s.§.testamēto.ver.plane.ff.de bo.pos.ſm tab.quod
3 dictum non exeat mentē tuam.Non omitto illud, quod egregiè dixit Bal.per illum tex.in l.si quis tex argētarijs. §.1.in prin.ff.de edē.vbi dixit, q̄ si vnus testis est infamis infamia facti q̄ nō censetur esse integer testis, gl.in l.3.§. duo aūt.in verb.eandē fidē.ff.de Carb.edict.& in l.1.vbi scribentes.C.de sum. trin.& alius testis sit valde fide dignus,quòd tunc illi duo testes facient plenā fidē, quia fides vnius suppletur per alium,quod est menti tenēdum, ſm eum,& Modern.ibi dicunt illud dictum famosum & quod tota die in consulendo allegatur. Idem voluit Bal. in l.1.in 3.col.C.de test.Sal.in l.in bonę fidei.C.de reb.creditor. Lud.Rom.in l.1.§. si quis stipulanti.ff.de ver.obl. & Ale.in d.l.si quis.§ 1.Et prædicta præcedent, q̄n testes erant tales,quòd examinati facerēt iudicium, dato quod alias examinari non debuissent,vt sunt impuberes, vt habetur in notatis per gl.in l.fi.C.de his,quib.vt ind.Secus, si indicium aliquod non faceret, vt in teste qui pp reuerentiam non potuit recipi, puta seruus contra dominū, nam examinatus iudicium nō facit.l.maritus.& ibi Bar. ff.de quæst.l.diuus.§.ex quib.eo.tit.Bal.in l.seruos. C.de test. Vnde si nullum indicium facit,ex alia probatione incrementum recipere non potest, cum incrementum ali quod adesse præsupponat.l.sed si manente.ff.de præca.& ita potest limitari dictum Gul.& Bal.

LXXX.

1 Coniunctum scire facta coniuncti, quomodo sit accipiendum.
2 Vicinus præsumitur scire facta vicini.

1 TV habes dictum satis vulgatū, quod † coniunctus p̄sumitur scire facta coniuncti.l.octaui.ff.vnde cognat. de tutela C.de in integrum restitutio.minor notat Bald. & post eum Ale.Iaſ.in l.q̄n fororem. C.de iure deliber. Idem Alex.l.2.C.qui admit.Bal.Ang.Imo.in l.Titius.§.j. ff.de lib.& posthu.tangit Ang.in l.tres fratres.ff.de pact. Bar.Pau.Ale.& Iaſ.& reliqui recentiores in l.1.ff. si cert. pet.Quæro modo,aliquis cōiunctus patrauit aliquod homicidium,vel vulnerauit,aliquē, an coniuncti præsumātur conscij hmōi delicti,adeo quòd tenēatur? Videtur dicendum q̄ sic,per supradicta iura.Et comprobari potest hæc opinio per tex.in c.constitutus.ext.de test.vbi dī, q̄ si consanguinei illius episcopi,qui accusabatur de simonia, prohibebāt amplius testes produci contra dictum episcopum(ex quo verisimile non est, quòd eo inuito talia fierent, & hoc non caret scrupulo societatis occultæ) mandat ibi summus Pontifex, q̄ episcopus ille suspendatur ab officio,& sic vides quòd cōiunctus præsumitur scire facta coniuncti. Tū in contrarium facit tex.in ca.quia prælatus.1.qō.4.vbi consanguinei cuiusdam presbyteri, eruerent oculos aduersarij sui,nec factum illorum imputatur presbytero. Tamen concordando prædicta iura,dicas sic,quòd aut delictum patratum per consanguineos, est mc mentaneum,vel successiuum,vt homicidium,vel vulneratio,& non præsumitur contra consanguineos,vt ex hac sola præsumptione puniātur,sed requiruntur alia indicia vrgentia,& ita procedet d.c.quia prælatus,& faciunt notata in c.Petrus.extra de homi.Aut delictum est successiuum,seu habet causam permanētem,& tunc præsumitur contra consanguineos, quod fiat de eorum voluntate.Et ita intelligatur d.c. constitutis. quem text.ita intellexit do.Abb.ibi & idem Abb.in c.cum causam.col. 10.extr.de test.& Imo.& Fely.in d.cap.constitutis.dicunt illum text.meliorem de corpore iuris,& ita etiam illum tex.notat Bal.in l.1.in fi. C.si quacunque præditus potestate. Facit pro hoc illud quod voluit Pau.de Cast.in l.t.
2 ff.si cer.pet.vbi dicit,quod † vicinus, præsumitur scire facta vicini in his,quæ habent causam successiuā, & sic possunt de facili transire in notitiam vicini,secus in his,quæ habent causam momentaneam.Accedat elegans dictum Abb.in c.fi.de cons.exr.vbi dicit,quòd ex vnico actu momentaneo,non inducitur consuetudo,secus si esset vnicus habens causam continuam.allegat textum sing.in c.cum
3 de beneficio,de præbend.in 6.Nec obstat tex.d.l.octaui. cum similibus,quia dico quòd procedunt quo ad ea,quæ concernunt iura sanguinis, & processum naturæ, & ita respondet Bald.in d.l.quoniam fororem,& post eum Alexand.& Iaſo. ibi, & prædicta obseruabis, quia notabilia sunt.

LXXXI.

1 Mandatum ad pias causas an mandantis morte terminetur.

1 EXplorati iuris est, mādatum † procuratoris re integra extingui per mortē mandantis.l.mandatum. vbi Bal. & Salic.hanc materiam plenè examinant. C. mand.§.rectè.Inst.eo.tit.l.si per epistolam.vbi Bar.notat.ff. de acq. hæred.l.si quidem.C.de actio.& obl. latè. Salic.in l.inter causas.in prin.ff.man. Bal.in c.cum venissent.ext.de testi. Quærit mō, quid in mādato ad pias cās, puta aliquis mā dauit alicui,vt dotaret ecclesiā,& cōstituēs morif reintegra,an hoc mandatum expiret? Dicas quòd non. De hoc habes tex.vnicum,& sing.in c.exijt,qui seminat.in secunda charta.in §.in eo.vero casu.de verb.sign.in 6.quē text. pro sing.allegat Bal.in auth.si qua mulier.col.fi.C.de sacros. eccles. & idem tenet in l. mandatum. C.mand.& in l.sicut.in fi.C.de act.& obligati. Adde quòd illum tex.ad hoc dixit singularem Iaſ.in l.eius qui in prouincia.§. placabat.in 1.col.ff.si cer.pe.& illum text.ad hoc reputat etiā sing.Lud.Rom.in consi.118.inci.in 1.conclusione præcedentis consilij. & idem Rom.in repet.auth.similiter. C. ad leg.Falc.in 17.speciali piæ causæ circa contractus.licet dicat non probari in cle.exiui,& certe nec mirum, quia Bal.illam cle.non allegat(vt vidisti)vnde ipse Lud. Rom. alleg.pro hoc l.si pater filio.ff. de manu. vindi.vbi dicitur, quòd in libertate mandatum non expirat re integra morte mandantis fauore libertatis, ergo eodem modo ratione pię causæ.

LXXXII.

1 Probatio eorum quæ consistunt in intellectu & conscientia nostra,quomodo fiat.& nu.3.
2 Iuramento hæredis dicentis sibi non esse in animo adire hæreditatem,an standum.

1 MVltoties credo te audiuisse, quòd ea quæ consistūt in animo,vel conscientia nostra,probantur per nostram simplicem assertionem cum iuramento. De hoc habes gl.not.in c. significasti. super verb.si ita est,vbi Cano.notant,extra de homicid. Ad idem gl.in cap.præsentium.extra de test.& in cap.pastoralis.extra de exceptio. notant dom.de Rot.decisio.45.incip.item si impetranti bonus tex.in l.non omnes.§.à Barbaris.ff.de re militari. Et ideo Cardin. consi. 29. incip. vnde exercitium.dicit,
2 quòd statur iuramento † hæredis dicentis, quòd per aliquos actus non habet animum adeundi hæreditatem.Allegat gl.in d.cap.significasti.& in cap.si vero.2.de sentēt. excommunicatio.ad idem gl.sing.in §.sed istæ.Instit.de actio.quam gloss.ad hoc dicit singu.Bald.in cap.bonæ.2. de postu.prælat.Hinc est,quod Bart.in l.Celsus.in 2.col. ff.de vsucap.dixit,quòd si pater emit sundum, quem decem annis possedit,& postea decessit relicto filio, qui si militer alijs decem annis possedit, & cecidit à possessione,& non potest inuenire instrumēta, vel testes,per quos probetur titulus,consulit,vt allegaret titulum, & probaret iustum vel iustissimum errorem, de quibus ibi per eum,quia se quita possessione decem anno.sufficit. Et si dicatur,dicit ipse,qualiter probabitur,q̄ hoc sciuerit,vel crediderit ab initio, cum cœperit possidere? respondet ipse quia hoc pendet à suo animo,& statur suo dicto,alleg.gl.in d.§. sed istæ. Tamen prædictam conclusionem
intelligę

intellige sano modo, videlicet quod tunc in his, quę de-
2 pendẽt ab animo, stetur assertioni alicuius cum iuramẽ
to, qñ talis persona est fide digna, & ita sing. voluit Bal. in
l. falsus. in 3. col. in 3. opp. C. de furt. & gl. no. in d. c. signifi
casti. de hom. Facit quod voluit Bal. notabiliter in rep. l.
cunctos populos. C. de sum. trin. & fid. cath. vbi dicit, ꝙ si
statuto cauetur, ꝙ credatur libro mercatoris, intelligat,
nisi talis mercator sit infamis, quia tunc etiam quòd iura
mentum sit interpositum, non credetur suo libro. Acce-
dat quod voluit notanter Ang. in l. qui iudicio. ff. de acc.
vbi dixit, ꝙ si ex forma statuti debet credi iuramẽto de-
nuntia oris, vel damnum passi, quòd tamen non stabitur
iuramento denuntiatoris, vel damnum passi, si sunt infa-
mes, etiam sola infamia sacti, & ita attestatur suis cleu-
dicatum.

ADDITIO.

Adde Guid. Pap. sing. 806.

LXXXIII.

1 *Obligatio omnium bonorum præsentium & futurorum, fieri*
potest. Limit. nu. 3.
2 *Debitori si quis pecuniam mutuauit, ex qua merces emptæ*
sint, quæ extant, in his ne possit præferre mutuas cæteris cre-
ditoribus. & nu. 3.
3 *Emphyteusis ecclesiæ obligari non potest.*

1 NOn te latet, quod fieri potest obligatio omnium bo
norum præsentium, & futurorũ. l. fin. C. quæ res pig.
obl. possi. vbi Bar. Bal. & Sal. notant. intantum ꝙ tunc etiã
includuntur nomina debitorum ipsius debitoris obligã
tis, vt notant Bar. Bal. & Sal. in l. 3. C. de hære. actio. Bar. in
l. Quintus. §. argento. ff. de auro & arg. leg. l. nomen. vbi
Bar. & alij. C. quæ res pign. obl. Possi. intelligendo tamen,
quando prædicta obligatio bonorum simpliciter facta
esset. Secus autem, si fuerit obligatio bonorum mobi-
lium, & immobilium, qñ tunc iura actiones, & nomina
debitorum non comprehenduntur, quia actio, seu debi
toris nomen, tanquam tertia species, non continetur ap-
pellatione mobilium, & immobilium. l. à diuo pio. §. in
venditione. ff. de re iud. l. quam Tuberonis. §. penul. ff. de
pecu. notant Bar. & alij post Dyn. in l. potest. de autho. tu
to. & in l. mouentium. ff. de verborum signifi. Cano. in c.
nulli. de rebus eccles. non alien. Similiter in generali obli
gatione venit pecunia. l. cum tabernam. §. fi. & ibi Bar. no
tat. ff. de pignorib. tradit Alex. in l. si constante. in 3. qõ. 3.
partis prin. in ver. confirmo, nam in generali, & c. ff. solu.
to matrimo. quod tamen intellige de pecunia debitoris
ab alio mihi mutuata, quã à creditore, cui bona illa sunt
obligata. d. l. cum tabernam. §. fi. ver. ab alio. Et ratio assi-
gnari potest, qm̃ debitor pecuniam quam mutuo accepit
ab illo creditore, qui omnia bona sua obligauit, eo ani-
mo accepisse videtur, vt cum ea possit negotia sua expli-
care, idcirco non est verisimile, quòd voluerit eam com
prehendi in dicta obligatione bonorum, quoniam tunc
non posset ea vti in suis negotijs, sed posset impediri per
creditorem. Ita sing. Bal. in l. obligatione generali. ff. de
pigno. tradit Rom. in sing. suo. 611. incip. Accipio à te pe
2 cuniam mutuo. Pro quo facit, quod si aliquis mutuauit
pecuniam debitori, ex qua merces emptæ fuerunt, quæ
extant, in illis prædictus mutuans præferri cæteris non
debet. ita Dyn. Bart. Bal. Ang. & communiter scribentes
concludunt in l. si cum dotem. §. fi. ff. sol. mat. per l. procu
ratoris § planè, & §. sed & si dedi. ver. siquidẽ. ff. de tribut.
l. quidam fundum. ff. de in rem ver. Ioan. Faber. Institt. de
rer. diui. §. venditæ. Bal. in l. fi. C. commo. & in l. cum, cui.
ff. de actio. & oblig. & in l. in rebus. C. de iur. dot. Ias. in l.
creditor. ff. si cer. peta. Alex. in d. l. si cum dotem. §. fin. vbi
notanter limitat prędicta, nisi pecunia expressè mutuata
fuisset ad merces comparandas, quia tunc mutuans in di
ctis mercibus, bene præferetur cæteris creditoribus per
sonali actione agentibus. l. quod quis, cum gloss. commu
niter approbata. ff. de priui. cred. Imo fortius dicit gl. not.
3 in authen. quo iure. C. qui pot. in pign. habe. quod talis
mutuans expressè ad merces comparandas, habet in eis
tacitam hypothecam. Adde etiam, quod in dicta genera
li obligatione, veniũt etiam bona emphyteutica, & sic li
cet regulariter bona emphyteutica alienari non possint
irrequisito domino, tamen possunt hypothecari. Ita no
tat Bar. & clarius Bal. & Paulus de Cast. in l. tutor. §. fin. ff.
de pigno. actio. & l. lex vectigali. ff. de pigno. & Bart. in l. si
constante. in princ. in 3 quæst. 3. quæst. principa. ff. soluto
matrimo. quem refert & sequitur ibi Ale. reprehendens
Roma. contrarium ibi tenentem. Idem voluit Specu. in
titul. de loca. §. nunc aliqua. Adde, quod idem tenet glos.
in l. fin. in verticu. vendere, & ibi Salicet. & alij. C. de iur.
4 emphyteuti. Dicit tamen Salicet. ibi se audiuisse quendã
solennem doctorem tenentem, quod si esset emphyteu
sis ecclesiæ, obligari non possit, neque hypothecari, per
auth. hoc ius porrectum, & authent. quàs res. C. de sacro
sanct. eccles. sed subdit ipse, quod iura illa minimè pro-
bant quoniam loquuntur in administratore ecclesiæ, &
non in emphyteuta, qui ius suum tantum, & non ius ec
clesiæ pignorat, nam ius ecclesiæ pignorare non posset. l.
rem alienam. ff. de pig. act. & ita refert & sequitur Ias. in d.
l. fi. Limita modo singulariter prędictam regulam, quæ
5 habet, quod quis potest obligare omnia bona præsen-
tia, & futura, nisi quis vellet obligare bona alicuius vi-
uentis, de cuius hęreditate speraret, quia illa obligare nõ
potest. Ita est text. singu. in l. fi. versi. neque hypothecas.
C. de pact. quem ad hoc vterque Cur. vbi dicunt sing. in-
tellige tamen, quando bona illius viuentis essent specia-
liter obligata, prout loquitur ibi tex. alias sub illa genera
li obligatione bonorum præsentium & futurorum etiã
bona viuentis includerentur, per ea quę notat Barto. ibi
per l. 3. §. de illo. ff. pro soc. & sentit Dec. in d. l. fin. in 8. no
tab. Secundo, & singularius limita, nisi obligans ex con-
sensu creditoris rem obligatam alienaret, quoniam si il-
lam alienet, & postea ex nouo titulo acquirat, non pote
rit creditor dicere, quod virtute generalis obligationis,
in qua veniunt futura, res illa de nouo acquisita intelliga
tur. Text. est singularis in l. fin. C. de remiss. pigno. quem
Bart. ibi in princ. exclamat, dicendo illum singularem,
& dicit etiam, quod qui nesciret illam legem, semper re-
sponderet contra illum casum, & illum text. dixerunt
etiam sing. dom. Iaso. & post eum Cur. in d. l. fin. in vlt.
not. C. de pact.

LXXXIIII.

1 *Statutum restringens facultatem probandi ad vnum modum*
tantum, valet. limit.
2 *Statutum interpretationem recipit à iure communi.*
3 *Iuramentum probatur per duos idoneos testes.*

1 STatutum, vel consuetudo restringens facultatem pro
a bandi ad vnum modum tantum, puta per instrumen
ta, vel testes tantum, valet & tenet. ita Specu. in titu. de
prob. §. videndum. verticu. Sed pone, quod instrumento.
& expresse tradit Ange. in authen. vt sine prohi. matr. co
lumn. 7. in fin. & Alex. consi. 36. viso processu. in princip.
lib. 5. Idem Alex. consi. 50. in causa & lite. col. 1. eo d. libr.
sicut enim lex potest minuere, & alterare ꝓbationes, vt
dicit gloss. in c. 1. de cens. lib. 6. & in c. 1. in versic. authent.
de sen. excomm. eod. lib. & Spe. de instr. editione. §. restat.
versi. sed si alij. ita & consuetudo, secundum ipsum, cum
quo transeunt Ant. Abb. Bart. Felin. & Dec. in d. cap. 2. de
prob. Et tale statutum locum habet non solum agendo,
sed etiam excipiendo, vt voluit Alexandr. in d. consi. 36.
Limita prędictam conclusionem non habere locum, qñ
quis esset adstrictus ad probandum per instrumentum,
& vellet probare per quinque testes, quia tali casu statu-
tum non refragaretur. Ita singulariter voluit Abba. in d.
c. 2. in fin. per text. in l. testium. C. de testi. de quo ipse fa-
cit festum, & hoc dictum Abba. reputat singulare Felin.
ibi, in quinta column. in secunda conclusione in 3. fal.
refert

2 refert etiam & sequitur Dec. in eo. c. Pro quo facit, quia
statutum recipit interpretationem à iure communi. l. 1.
§. lex Falcidia. ff. ad leg. Falc. vbi Bar. plenè, & post eum
Alexand. quemadmodum enim de iure communi quin
que testes vicem obtinent scripturę, & instrumenti. d. l. te
stium. ita & in statuto dicendum est. Adde aliam sing. li-
mitationem videlicet, nisi ageretur de probando iura-
mento, quod in contractu interpositum esset, quoniam
2 tũc, licet ex forma statuti requireretur scriptura ad pro
bationem contractus, tamẽ per duos testes idoneos pro
babitur iuramentum, maximè coram iudice ecclesiastico,
coram quo agi potest ad obseruantiam dicti contractus. c. cum. C. laicus, & ibi scribentes notant, de foro com
peten. lib. 6. Ita singulariter voluit Imo. in rep. c. cum cõ
tingat, extra de iureiuran. in vigesima prima charta. in 6.
membro princ. quod dictum exclamat cumulator bono
rum dictorum Felin. in d. c. 2. in ver. sexto intellige. idem
voluit Deci. ibi in decima tertia fal. in penul. colum. vbi
aliqua notabilia dicit, quę videas. Et prædicta diligenter
notabis, quia singularia sunt, & frequenter in practica
accidere solent.

ADDITIO.

a Ad vnum modum. Adde quòd licet valeat tale statutum
vel consuetudo, non tamen valet pactum vel conuentio
quod debitum non possit probari nisi per instrumẽtum,
vt tenet expresse gl. magna in §. quia vero. in auth. vt sine
prohib. mat. dedit. & credit. & eam approbat ibi Ang. Ci.
Bart. & Bald. in l. pactum inter hæredem. ff. de pact. idem
tenet Floria. in l. in lege Aquilia si deletum. ff. ad le. Aqui.
quod tamen fallit si tale pactum fuerit iuramento valla
tum, vt per Roma. sing. 204. tale enim iuramentum erit
seruandum, per cap. si vero. de iureiurand. vide Cæpol.
cautel. 254. dubitari, & Boueri. in sing. in verb. probatio.
numero. 25.

LXXXV.

1 *Testamentum an probari possit per duos testes, etiam si nata*
sit controuersia super voluntate testatoris.
3 *Instrumentum ad hoc vt fidem faciat, quid requiratur.*

1 VOluntas testatoris quando est dubia, puta an insti-
tuerit aliquem hæredem ita, vel non, & de hoc ver
titur controuersia, debet probari per septẽ testes, vt pro
batur per glos. & communiter scribentes, in l. 2. C. de bo
norum possessio. secund. tabu. Tamen dabo tibi casum
sing. in quo per duos testes poterit probari testamẽtum,
etiam si quæstio oriatur de voluntate, & hoc est, quando
instrumentum testamenti authenticum, celebratum co
ram septem testibus, aliquo casu fortuito perditur, nam
probata amissione & tenore testamenti per duos testes,
erit probatum testamentum. Ita singulariter probatur
in simili in l. testium. C. de test. & ibi Bal. notat in vlt. not.
in 2. col. & reputat hoc notabile. Idem voluit Salic. ibi. &
illud dictum Bald. exclamat Ioan. Bapt. Seuer. in repet. l.
admonendi. num. 74. de iureiuran. & illud etiam reputãt
sing. Alex. & Ias. in d. l. 2. C. de bonorum possessio. secun.
tab. Idem voluerunt Salice. Rom. & Dec. ibi. & Dec. in c.
2. in 9. col. versic. 3. si instrumentum, & c. extra de probat.
Ange. tamen in dicta l. testium. in aliquibus lecturis, quæ
communiter non habentur, intelligit dictum Bal. verũ,
si tenor testamenti fuerit probatus per duos testes, qui
fuerunt præsentes testamento, tunc dictum Bald. posset
saluari, si testes, qui deponunt de amissione testamenti,
& de eius tenore, sint valde periti, qm̃ tũc sufficerẽt ꝙ nõ
fuissent ꝑsentes in celebratione dicti testamẽti. Pro hoc
facit quod voluit Bart. in l. 2. §. diuus. ff. de iur. fisc. vbi di-
cit, quòd quando quis probat instrumentum, & tenorẽ
2 instrumenti, ad hoc vt faciat fidem, per inde ac si instru
mentum ostenderetur, requiritur illud probari per per-
sonas instructas, vt per notarium, iudicem, vel iuristas,
qui sciunt discernere instrumentum publicum, & quali-
tates instrumentorum, non autem sufficeret quilibet te
stis. Idem voluit Bar. etiam in l. sicut. C. de fide instrum.
& Bal. in authen. si quis in aliquo. C. de eden. & de hoc est
tex. in cap. cum olim. 1. extra de priui. Felin. in c. sicut. in j.
col. de re iudic. Corne. tamen in dicta. l. 2. C. de bono. pos
sess. secund. tabu. conatur impugnare dictum Bald. dicẽs,
quod tex. in d. l. testium. loquitur in casu diuerso, in quo
de minori præiudicio agitur, quam in testamento. Tamẽ
responderi potest, quod in testamento. militat eadem ra
tio, ex quo principaliter agitur de probanda amissione
instrumẽti, & amissio est illa, quæ immediate probatur,
& non testatoris voluntas, quæ probatur per ipsum testa
mentum, probata amissione. Facit quod voluit Bald. in l.
1. C. quibus ex cau. serui pro præmi. libert. accipi. vbi adij
cit, quod si seruus qui vult vlcisci necem domini, proba
uit indicia, propter quæ deuentum est ad torturam illius
iudicis officio, quod non meretur præmium libertatis,
quia illa probatio potius est facta officio iudicis inquirẽ
tis, quam per ipsum delatorem. Pro hoc etiam facit,
quod voluit Cæpol. in caute. 253. statuta quandoque
disponunt, & quod voluit Deci. in dict. cap. 2. de prob.
quos videas.

LXXXVI.

1 *Confessio facta parte absente confitenti an præiudicet, &*
quando.
2 *Partis præsentiam quæ non desiderant.*

1 SI confessio facta fuerit parte absente, a non præiudica
a bit confitenti. l. certum. §. si quis absente. ff. de confess.
l. 1. C. eod. tit. l. fi. C. de interro. act. intellige hoc verum,
quando confessio directè tendit ad obligandum confi-
tentem ei, ad cuius fauorem emanat confessio. Si autem
principaliter ad hoc non tendit, sed aliquid probandum,
ex qua probatione obligatio absenti quæritur, tunc talis
confessio ipsi confitenti præiudicium parit. Vnde si filius
præteritus approbat testamentum patris absente institu
tò, talis approbatio non derit instituto vel si aliquis appro
bat aliquod instrumentum tãquam verum, vigore huius
approbationis omnes quorum interest, poterunt contra
approbãtem se tueri, licet non fuerint præsentes tempo
re approbationis. Ita egregiè & sing. voluit Ang. in §. si ve
ro expressim per illum tex. in auth. de hær. & fal. quod di
ctum exclamat Franciscus Cur. Senior, in rep. l. admonen
di. de iureiur. nu. 17. refert & sequitur Ale. in add. ad Bar.
in d. l. certum. §. si quis absente. Et comprobari potest ex
eo quod voluit Bar. in l. nuda. in 2. opp. in 2. col. ff. de dõ.
2 vbi dicit, ꝙ consistentia in animo vnius solius, puta adi
tio hæreditatis, ratificatio, approbatio contractus, & si-
milia, non exigunt præsentiam partis, cum dependeant
à voluntate vnius tantum. Idem voluit Bar. in d. l. Nesen-
nius. de negot. gest. & in d. l. certum. §. si quis absente. per
gl. in l. Pomponius scribit de neg. gest. & in l. non solum.
§. liberationis verba. ff. de lib. leg.

ADDITIO.

a Parte absente. Adde Hipply. plenè singu. 202. tu scis regu
lam, & singul. 627. materia confessionis, & singul. 459.
vox vtua.

LXXXVII.

1 *Vulneratus si medicum nõ adhibuit, sua culpa mortuus præ-*
sumitur, quando medicorum iudicio vulnus æquè ad vitam
atque ad mortem se haberet.
2 *Mortuus sua culpa præsumitur is, qui medico & salutem pro*
mittentibus parere noluit.
3 *Locus insignis quis dicatur.*
4 *Consilium à ciuitate petendum, lignum à nemore.*

1 NOt. glos. singularem ibi in l. si ab hostibus. §. 1. ff. solut.
matr. quæ præstat arg. ad quæstionem quotidianam,
videlicet, quòd si aliquis vulneratus fuit, & medicum
non adhibuit, præsumitur sua culpa decessisse, quando
vulnus

vulnus iudicio medicorum poterat se habere ad vitam, & ad mortem, & sic vulnerans de occiso non tenebitur, quod est nota.dignum secundum quod dicit ibi Bal. vbi reputat illam gl.auream,& dicit Imo.ibi, quòd istud est omnino dignum ad practicam,pro defensione vulneratus, & illam glos. ad hoc reputant etiam singu. Paulus de Cast.& Raph. Cum. ibi idem voluit Bal.in l.qui occidit.§.fi.vbi bonus tex.ff.ad leg.Aquil. & in c.1.in prin.in tit.quib.mod.feud.amitt.Idem notant doct.in c.2.de cleri.percusso,bene facit tex.in l.item mela.§.Celsus.& in l. huic scripturæ.§.1.ff.ad leg.Aquil.quæ iura disponunt,q etiam si quis mortifere ab aliquo sit vulneratus,si tamen ab alio postea penitus exanimetur primus vulnerans nō tenebitur de occiso,sed solum de vulnere.Idem dicas,si non permisit se curari,vel concubuit cum vxore. Item
2 dicitur sua culpa decessisse,si noluit medicis obedire,ei salutem promittentibus,si permitteret se curari.Ita Bal. & Flori.d.l.qui occidit.§.fi. Idem Baldus in add.Spe.super rubrica de homic.dicens, q si constat de inordinata vita vulnerati,imputabitur sibi. Similiter,si vulneratus fecit se curare per incantationes,quæ sunt prohibitæ,nā tunc in culpa dicitur fuisse,adhibendo curam prohibitam, in qua dicitur potius,mors,quam vita nec tūc dicitur adhibuisse medicum, cum tales non sint medici,ita notabiliter Soc.in consi.suo.178.incip. Primo aspectu.vbi etiam dicit,quod si clausus stare debebat, & exiuit, culpæ suæ imputabitur.Et ex prædictis colligitur modus articulandi,secundum Flor.in d.l.qui occidit.§.fin. Idem dicas si vulneratus habuit medicum ignarum, quoniam parificantur non adhiberi medicum, vel adhiberi, & minus peritum,prout dicit textus notab. in l. quod si nolit.§. si mācipiū.ff.de ædilict.edict.& ibi est vna gl.quæ dicit,qđ bonus aduocatus potest facere pessimam causam videri bonam, & subdit ibi glo.quod ille qui malum medicum adhibuit,est indignus hæreditate infirmi,& eam ad hoc pro valde notab.allegat, Angelus in l.si seruum. in princ. ff.de verb.obli. Adde,quod Bal.in l. si non simpliciter.in 4.colū. C.de edil.actio.dicebat,quod vitium medici,vel malitia medicinæ,excusabant vulnerantem & Ang.in d. l.quod si nolit.§.si mancipium,dicebat,quod si vulnus secundum iudicium medicorum potest se habere ad vitā, & mortem, si vocatur medicus imperitus, & moriatur percussus,non imputabitur vulneranti. Non tamen credas qđ sit necesse adhibere antiquiorē,sed sufficit adhibere iuuenēbene disciplinatū,ɛm Ang.in d.l.si seruū.in princip.de ver.obl.aduerte tamen ad illud quod dicebat alibi Bartolus multum eleganter, quod ad fundandam intentionem agentis,non sufficit probare,quod medicum nō adhibuit,vel adhibuit minus peritū,sed debet probari,q medicum potuit adhibere sufficiētem, quia erat in loco, in quo copia medicorum haberi poterat,alias sibi imputabitur.ita Bart.in d.l.si ab hostibus.§.1. & post eum do. Alexan.ibi & Ang.in d.l.quod si nolit.§. si mancipium.in prin. Adde Inno.in c.statutum.de præscri.in 6. & textum in l.2.§.si quis.ff.si quis caut.& c.quærelam. de procu. & Bar.in l.denique.ff.pro soc.& Bartolus in tract.de test.in ver.lata culpa.Bartolus in l.tutor qui repertorium.§.penultimo.ff.de admi.tu.Bartolus in l.bonorum.ff.de bon. poss.tit.gen.Bal.in l.iuris ignorātia. C.qui admit.In qui-
3 bus locis etiam habes,quod si locus dicitur insignis,quando habet forū meri & mixti imperij.l. si duas.§. decet.ff. de excusa.tuto. Et prædicta notanda sunt pro omnibus casibus,in quibus vis alicui quid imputari, quod non fecit per alium,vt habeas necesse probare vere vel præsumptiuè quod alias inueniebat,per quem de facili facere poterat.ita Barto.in d.l.si ab hostibus.§.primo,& in dicta.l. idemque,& Baldus in d.l.iuris ignorantia.Si tamen in loco non reperiebatur,nisi vnus medicus,vel nullus,debet mittere ad loca vicina pro perito,secundum Bart.in d.l. continuus.§. item qui in fulam.in fi.ff.de ver.obl; per l.diuus.ff.de tuto.& cura.dat.ab his. Facit quod notat Bal.in
4 d.l. iuris ignorantia.vbi dicit,quod sicut rusticus vadit ad nemus pro lignis, ita debet ire ad ciuitatem pro consilio.arg.l.3.§. si tam vicinum.ff.de dam.infect.Idem tenet Ant.de Butr.& Imol.in c.2.ne const.& Roma.in l.si duo.ff.de acquir. hæred. per.glos. ibi dum dicit, si facile erat &c.bene facit quod notat Ioan.And.in d.c.statutum, quæ omnia diligenter notabis,quoniam sæpissimè in facto accidunt.

LXXXVIII.

1 Contumax vt quis dicatur, qua & quot requirantur. & numer.2.

1 COmpertum habes,quod ad hoc vt quis cōstituatur contumax,requiritur trina citatio, vel vna peremptoriè.l.consentaneum.§.tres denuntiationes, & ibi Bar. Bal.& Salic.notant.C.quo.& quan.iud. Queritur modo, aliquis fecit aduersarium suum citari peremptoriè, vel p trinas citationes, qui non comparuit, tamen ipse actor non accusauit contumaciam, an propter hoc reus possit dici contumax? Dicas quod non.de hoc habes text.egregium & notabilem in l.properandum.§.& siquidem.ibi, actoris absentiam accusante.C.de iud.quem tex. ad hoc dicunt meliorē de iure Fulg.& Pau.de Cast.ibi.referunt & sequitur do. Ale.& Ias.in d.§.& siquidem, & illum textum alleg.ad hoc Ful.in l.consentaneum.C.quo. & quan. iud.& in l.si finita.§.Iulianus.in 4.col.ff.de dam.infect.Ad hoc etiam alleg.illum tex.Bart.in l.2.in pen.col.ff.si quis in ius voc.non ier.& in d.§.Iulianus.& in l.arbiter Calendis.ff.de Arbit.& in d.l.consentaneum.in fi. vbi notabiliter dixit,quod ad hoc vt quis dicatur contumax,non solum requiritur,trina citatio,vel vna pro omnibus,sed et requiritur,vt pars.l.actor se presente in termino.Nam si actor præsens non esset,licet reus non se præsentaret,nō propterea cōtumax esset.d.l. arbiter.& d.l.properādum. §.1.Et ideo dicit ipse,inoleuit practica,quòd in termino citationis pars compareat, & absentis contumaciam accuset.Et ista regula nō solum vendicat sibi locum in causis ciuilibus,sed etiam in criminalibus, quando procedi tur per accusationem, quoniam tunc etiam requiritur, actorem expresse accusare contumaciam ipsius rei, alias non censetur contumax,nam in criminalibus procedi tur ad instar iudiciorum ciuilium.l.absentem.§.1.ff.de pœnis,& hoc voluit Imo.post Bar.in l.inter accusatorem. ff.de publi.iudi.Bar.in extrauag.ad reprimendum.in ver. neglexerit.Salic.in l.absentem.C.de accusatio.Prædicta intelligas quantum ad hoc,vt iudex procedat contra ali
2 quem tanquam contumacem,secus quo ad effectus, qui ipso iure inducuntur à lege.vel à statuto. Vnde si statutū disponit,quod contumax habeatur pro confesso, & con dicto, si aliquis citatus non comparuit,quantum ad effectum statuti contumax reputatur, dato quod pars aduersa eius contumaciam non accusauerit.Ita singulariter voluit Bal.per illum tex.in l.si tutor.C.de inter.mat.refert, & sequitur Ias.in d.l.properādum.§. & si quidem. Addit insuper Bar.in d.l. consentaneum.quod ad hoc vt quis dicatur vt contumax abesse.requiritur etiam quod actor à iudice licenciatus recedat,non.n.sufficit venire,nisi tota die terminum expectet.l.post edictum.de iudic. & colligitur in l.quæsitum.de re iud.& hoc tenet Inno. in c.calumniam.de pœn.& prædicta dicit Bar. ibi notāda perpetuo.Adde,quod idem voluit Barto. in d.l.si finita.§.Iulianus.in 3.col.& post eum Imo. ibi. Pro quo dicit bene facere id,quod not.gl.in c.cupiētes.§. quod si per viginti. in versi. comparere.de elect.in 6.& quod habetur in l.si quis decurio.cum ibi notatis.C.de decur.lib.10.& quod not.in c.1.de iud.& plenius vide per do.Ale.in d.§.Iulianus.in 7.col.circa fin.

LXXXIX.

1 Gabellas fraudare,& collectas indictas per vniuersitates terrarum,an licitum.distinct.num.2.

1 Quæro

1 QVæro,nunquid sit licitum fraudare gabellas & col
a lectas impositas per vniuersitates terrarum? Breuiter dicas,q si sunt licitè impositæ,quod non,si vero sunt illicitæ,tunc permittitur,vt notanter dixit Sac.Butr. in l. 2.C.de iure aureo annul.quem refert & sequitur Bal.ibi. idem voluit Barr.in l.vectigalia.ff.de publican.vbi dixit q fraudans gabellas,non tenetur Deo nec mundo, quia illæ gabellæ sine permissione principis,sunt extorsiones, nisi ipsimet ciues sibijpsis grauamen imponerent. Idem voluit Abbas in c.innouamus.in secunda colum.in prin. de cens.in c.1.de constitutio.in 7.col.& Bal.in l.cum ꝓponas.C.de naut.fœno.in fi.Ang.in d.l.2.C.de iur.aure. annulo.Bal.in l.veluti.in 1.lect.in fin.ff.de iusti.& iur. & Bal.in rub.extra de const.in fi.Abb.in proœ.decret. Rex pacificus.in 4.colum.& sic apparet vnus casus,in quo li-
2 citè fraudari potest gabella.Limitatur secundo hæc regula,nisi,solutio gabellæ vel pedagij esset nimis barbarica,secundum Bal.in d.l.2.C.de iur.aure.annulo.puta qñ solueretur vltra tertiam octauæ partis,prout dicit idem Bal.in rubri.ff.de rer.diuisio,in 2.col.per l.si.C.de vectiga.Tertio,limitari potest quando cessat causa licita ab initio illius impositionis,puta si ꝓ refectione pōtis, quē aqua secum trahens,præcipitauit,illo refecto,poterit licitè fraudari gabella,si petatur.Ita notanter Host.in sum. de cens.§.ex quibus.versi.sed quid si mercatores. Plenè per Firm.in tract suo de gabe.in 9.parte in princi.ibi,non principaliter,&c.

ADDITIO.

a Fraudare gabellas.Adde Guid.Pap.sing.726.qui alias limitationes ponit.

XC.

1 Statuto stante,quod nullus possit ciuitate efferre vinum vel frumentum,si quis asportet res licitas & illicitas simul,an omnia veniunt fisco applicanda?

1 STatutum disponit,quod nullus possit portare extra ci
a uitatem vinum,vel frumentum accidit, quod aliquis extrahit res licitas & illicitas simul,nūquid omnia veniat publicanda, & applicanda fisco? Videtur dicendum, quod sic,per tex.in l.cotem.§.dominus.ff.de public. vbi dicitur,quod ratione partis confiscatur totum.In contrarium habes tex.not.in l.si publicanus.§.1.in fi.ibi,vt si qā amplius,&c.quasi dicat,non alia.ff.eod.titu.Non obstat te.in d.§.dominus.quia ibi ratione partis publicatur totum,non in consequentiam rerum, sed in cōsequētiam delicti,quia capite puniuntur,& omnia bona publicant. l.1.quæ res expor.non pos.& ita tenet Bar.in d.§.dominus.& in hanc sententiam residet etiam Gulicl.in l.præsidis,ff.si cert.peta.& Cin.in l.cum proponas.C.de natu.fe no.Sed Iac.de Aren.in d.l.cum ꝓponas.aliter distinguebat,videlicet,quod aut omnes merces licitæ & illicitæ, quæ ducebantur,erant ducentis,aut suæ & aliorum,primo casu,omnes confiscantur,& ita intelligitur d.§.dominus cum gl.secundo casu,quando res licitæ erant aliorū, tunc non confiscantur.Non obstat d.l.si publicanus.§.1. quia intelligit illam procedere,quando ea,quæ ibi licitè probantur,erant alterius,quā ferentis.& hanc distinctionem sequitur Bart.in d.l.cum proponas.Si tamē esset cōsuetudo,quod indistinctè cōfiscarentur omnia bona nō facta inquisitione,cuius sint res,valet talis cōsuetudo,qa in vectigalibus culpæ attribuitur non inuestigare loci cōsuetudinem.l.fina.§.diui quoque. ff.de public.& hoc est propter generalem consuetudinem,quia vbique consueuerunt esse statuta super huiusmodi directis & vectigalibus præstandis, ille tamen propter cuius culpam res alterius confiscantur,tenetur domino ad interesse argumen. ff.de pigno.actio.l.fi.§.fin.& quod ibi notatur.l.lectos.ff. de per.& com.rei vend.l.iubemus.C.de sacrosan.eccles. Adde etiam ad prædicta,quod si statuto cauetur, quod si inuentus fuerit aliquis portare merces,aut quid aliud, contra deuetum,perdat illud & animal,super quo portatur,& peritur postea quidam portare illud super alieno animali,tunc recurrendum est ad distinctionem dicto §.dominus,quia aut dominus animalis fuit sciēs aut ignorans.vt primo casu perdat animal,secundo vero non. Et ideo ignorans,quando animal venditur,si domino ignorante talia vehebantur potest dominus ipse comparere, & impedire venditionem.Ita Bartol.in dicta l.cotem. §. dominus,&c.

XCI.

1 Pupillus proximus pubertati si contrahē do iurauit se adultū, deinde iurauit se non oppugnaturum à se initum contractū an eo contractus firmetur & subsistat.& nu.2.

1 TV scis,quod cōtractus impuberis etiam proximi pubertati,non firmatur iuramento,prout voluit glos. quam sequuntur magis communiter legistæ in authent. sacramenta puberum.C.si aduer l.vend.refert Alexan. in l qui iurasse.ff.de iureiurand.in prima columna Curt.Seni.& Ias.in d.authen.sacramenta puberum.voluit Ange. in d.l.qui iurasse.& Bal.in l.pactum.in 1.colum.C.de col. Quid si impubes proximus pubertati contraheret cum aliquo,qui dubitaret eum esse minorem,& ipse dolose illi persuasisset se adultū esse,& iurasset,an ex tali iuramento contractus valideretur? videtur dicendum quod nō per supra dicta.Contrarium singulariter voluit Gul.de Cun. in d.l.qui iurasse,vbi dixit,q si pupillus doli capax contrahit cum illo,qui dubitabat an esset pupillus,qui iurauit se esse adultum,& iurauit se non venire contra cōtractum,quod tunc contractus validatur iuramento,quia pupillus tunc voluit decipere contrahentem secun. arg. l.si alterius.C.si min.se maio.dixe.attento,q pupillus doli capax teneri debet ex delicto.l.impuberem.ff.de fal.c. 1.extra de delict.pue.Et hoc dictum Pau.de Cast.in d.l. qui iurasse.dicit se non recordari alibi legisse,& illud exclamat Cur,Sen.in repe.d.auth,sacramenta.in 4.co.dicēs illud stupendum & mirabile,multum limitās dictam cō munem opinionem,& illud reputat etiam singulare Iason in d.authentic.sacramenta.in 4.co.refert & sequitur Alex.in d.l.qui iurasse.in 1.col.& ante eum Ange.ibi li-
2 cet de Gul.mētionem non faciat.Idem voluit Guido de Suza.in dicta authen.sacramenta puberum,vbi limitat nisi cōtrahēs cum pupillo esset persona sibi cōiuncta, qa tunc verisimile est eum pupilli ætatem non ignorare.l. octaui.ff.vnde cogn.l.de tutela.C.de in integ.resti.l.si filium.C.de lib.caus.dixi supra in singu.meo.incip.Tu habes dictum satis vulgatum num.80. vnde tunc quamuis iuraret se adultum,non firmatur contractus iuramento, & hoc memoriæ mandabis.

XCII.

1 Contrahentibus an liceat sese mutuo decipere distinguitur.
3 Iura permittentia contrahentibus se fallere, quando locum habeant.
5 Deceptio non cadit in bonum virum.
6 Dolus si det causam contractui, rescinditur contractus, vel agitur ad supplementum.

1 QVæro,an contrahentibus permissum sit se circumuenire? & videtur primo q non,per te.in l. sed & si pupillus.§. sed si alias.ff.de instit.& l. 1.§.magistrum.ff.de exercit.vbi dī,non licet contrahentibus sed decipere. In contrarium habes tex.in l. c.in causæ.2.§.idem Pomponius.ff.de minor.l.itē si pretio.§.quemadmodum.ff.ioca.notat Bal.in rubr.C.de contrahen.empti.in 12.q.qđ imo licitum sit contrahentib.se circumuenire.Vnde pro concordia dicas,q textus in d.§.sed si alias.cum silibus,
2 procedant,t quando contractus est perfectus,q non est licitum decipere in non obseruando contractum.Tex. vero in contrarium allegati procedunt,quando contractus est in fieri,nam tunc respectu pretii & valoris rei, permittitur circumuentio, dummodo non excedat dimidiam iusti pretij,quia tūc circumuentus potest petere vel pretii supplementum,vel pretium restituēdo rē recuperare.l 2.C.de rescindend.venditio.c.cum dilecti.c.cum

causa

cauſa.de emption.& venditio. Aduerte tñ ꝙ iura permit
3 tentia cõtrahentibus ſe decipere, procedunt, ſi quãdo de
cepto interuenit re ipſa, prout ſingulariter voluit Cal.in
c.nauiganti.extra de vſur. Quod dictum pro multum no
ta.refert & ſequitur Abb.ibi.& in c.in ciuitate. eod.titu.
& communiter approbatũ, vt voluit Are.in c.cum cauſa
in antepenulti.col.extra de teſtib.tamen Abb.in ca.quia
plerique.in 10.col.in 9.quæſt.putat quod in caſu iſto, qñ
interuenit deceptio re ipſa, ſi poſtea ſuperuenit ſcientia
valoris rei, quod tunc tenetur decipiens reſtituere id, in
quo alius fuit deceptus, quando à principio emiſſet iuſto
pretio, ſi illud ſciuiſſet, ſi vero tanto pretio non emiſſet,
tenetur ad reſtitutionem rei, quando alter vellet pretiũ
reſtituere, ex quo iuſtum pretium reſtituere non vult, ar
gum.l.in ſundo.ff.de rei vend.& l.ſi quis cum aliter.ff.de
verborum obligatio. vbi pariſcantur deceptio re ipſa, &
ex propoſito. Contrarium tamen voluit Aret.in dict.ca.
cum cauſa.in antepenul.colum. vbi tenet, quod talis reip
ſa decipiens licet ſciat poſt ea maiorem valorem rei, ob
ſuperuenientiam ſcientiæ, non cõſtituitur in mala fide,
quia poſtquam dominium ſine peccato tranſlatum eſt li
cet ſuperueniat ſcientia rei alienæ, non debet irritari ac
quiſitio ſemel iuſtè facta, ſicut dicimus in eo qui bona
fide præſcripſit, quod ſuperuenientia malæ fidei, eũ non
obligat in foro conſcientiæ, vt eſt communis opinio Ca
noniſtarum in c.vigilanti. poſt glo.ibi, de præſcriptio.&
certè argumentum Areti. multum ſtringit. Et ex prædi
4 ctis apparet, quod licet in foro fori permiſſum ſit cõtra
hentibus ſe decipere, dicta l.in cauſæ.§.Pomponius. tam
de iure poli, & ſic in foro conſcientiæ hoc regulariter p
miſſum non eſt. Idem voluit Inno.in dicto c.in ciuitate.
& poſt eum Ant.de Butr.& Abb.ibi.& Cyn.in d.l.in cau
5 ſæ.§.idem Pomponius. Similiter nec bono viro talis de
ceptio permiſſa eſt, vt voluit gloſſ.ſingularis in l.ſemper
in conuentionibus, alias, in contractibus.ff.de reg.iur. quã
reputat ſing.Bal.in c.ſi proponente.extra de reſcri. & in
cap.quanto.in 3.colum.de iureiuran.& authen.ad hæc.in
pen.columna.C.de vſur. Et dicit Bal.in l.cum ipſe.in prin
cip.C.de contrahend.emptio. quod ad bonam fidem ſpe
ctat, iuſto pretio vendere. Et per illam gl.Ioan.de Anan.
in c.in ciuitate.de vſur.in 8.colum. tradit not. cautelam,
dicens, quod ſi aliquis deceptus fuit, faciat poſitionem, ꝙ
ille qui eum decepit, erat bonus vir. nã veriſimiliter hoc
non negabit, & tunc deceptio retractabitur. Sed aduertẽ
dum eſt, quod ſi aduerſarius nollet compelli non poſſet
huic poſitioni reſpondere, quia ſi negaret, detegeret tur
pitudinem ſuam, quã nemo detegere compellitur, iux
ta notata per glo.Barto.& alios in l.qui iuraſſe.§.ſi pater
ff.de iureiur. & ita videtur reprobare hanc cautelam Fe
lin.in cap.fin.in 4 colum.de præſump. Sed reſponderi po
teſt, quod iſta non ſit turpitudo, ex quo iura permittunt.
argu.l.Gracchus.C.de adulter. vnde melior ſolutio vide
tur, quod illa poſitio ſit captioſa, cui reſpondendum nõ
eſt, vt tradit glo.in c.ſi poſt præſtitum.in verbo, rationa
bili.de confeſ.in 6.& Pau.de Caſt.in l.controuerſia. in 2.
colum. vbi declarat quæ ſit poſitio captioſa. ff. de tranſa.
Bal.in l.2.§.obſeruari.C.de iur.calum. Adde domi.meũ
Mant.in apopht.ſuo 150.incip.Io.de Anan. vbi reprobat
6 etiam hanc cautelam. Non omitto, quod ſi doluſ dat cau
ſam contractui, vel incidit in cõtractum, quod tunc ſine
dubio contractus reſcinditur, vel agitur ad ſupplementũ
in foro contentioſo,& multo fortius in foro animæ.l.ele
ganter.ff.de dol.l.Iulianus.§.venditor.ff.de actio.empti.
glo.not.in d.c.cum dilecti.de emptio.& vendit. Aret. in
d.c.cum cauſa.in 6.colum. diſtinguendo inter cõtractus
bonæ fidei & ſtricti iuris, vt diſtinguit gl.communiter ap
probata ſecundum Imo.ibi & recentiores in d.c.cum di
lecti.& gloſſ.in d.l.eleganter.& in dict.l.2.C.de reſcind.
ven. Sed contra prædicta videtur obſtare text.in l.ſi quis
cum aliter.ff.de verbor.obl. vbi dicitur, quod deceptio
re ipſa,& doloſa, æquiparantur, ergo ſicut deceptio re ip
ſa non reſcindit contractum (vt ſuperius dictum fuit) eo
dem modo debemus dicere in deceptione doloſa. Ta
7 men pro reſponſione tdicendum eſt, quod deceptio do
loſa,& re ipſa æquiparantur, quando deceptio re ipſa ex
cedit dimidiam iuſti pretij, non autem quando eſſet cir
ca dimidiam iuſti pretij.& ita intelligitur d.l.ſi quis cum
aliter.& hoc videtur ſenſiſſe Pau.de Caſt.ibi, in primo no
ta. Et hoc expreſſe voluit Anto.Burgos Hiſpanus in d.c.
cum dilecti.de empt.& vendit.

XCII.

1 *Tutores, curatores, prælatus ſeu rectores eccleſiæ, & procurator principis, an & quando poſſint tranſigere ſuper immobilibus.& nu.2.*

3 *Litis dubius euentus quid operetur.*

4 *Pater an poſſit tranſigere ſuper bonis aduentitijs filiorum.*

1 VOlo quod obſeruetur vnum ſingulare, quod frequen
ter practicari ſolet,& hoc alias in facto vidi. Tu ſcis,
ꝙ tutor, vel curator ſicut non poſſunt res immobiles mi
norum ſine decreto alienare, ita nec tranſigere. l.non ſo
lum.C.de præd.mino.vbi Baſ.& cæteri. Paulus de Caſt.in
l.cum hi.§.ſi cum lis.ff.de tranſact. Iaſon in l.mandata.in 2.
col.ff.de iuriſdictio.omn.iudic.not.in l.1.C.ſi aduer.tran
ſactio. quam Bar.ibi multum commendat,& notat con
tra fraudes quæ fiunt tota die per rectores eccleſiarum,
qui ſine decreto,& ſine ſolennitate alienare nõ poſſunt.
2 Principis quoque procurator, eo conſulto tranſigere
non põt. dicit tex.in l.nulli.ff.de tranſactio. per quem tex.
Bal.ibi, putat idem dicẽdum in theſaurarijs,& collectori
bus eccleſiæ, quibus non eſt permiſſum componere Ro
mano pontifice inconſulto. Allegat notata per Inn.in c.
cum ex officij.extra de præſcriptio. Facit l.qui Romæ.§.
Calimachus.de verb.obli. referunt & ſequuntur Paul.&
Iaſ.ibi. Similiter prælatus ſeu rector eccleſię ſuper rei im
mobili eccleſiæ, vel ſuper mobili pretioſa, quæ alias ſine
ſolennitate alienari non permittit, non poteſt tranſigere
ſine conſenſu ſui capituli,& authoritate ſui ſuperioris.
dicunt Canoniſtæ communiter in ca.contingit. quos re
fert ibi Abb.extra de tranſactio.& in terminis conſuluit
Federi.de Sen.in conſil.mihi.94.& Abb.in conſil.56.in
1.part.1.colum.incip.videtur primo, quod ſpectet. Nam
ſicut directè non poteſt fieri talis alienatio ſine debita ſo
lennita.12.quæſt.2.Abbatibus.& c.placuit.17.quæſti.4.
c.in venditionibus.cum ſimil.eadem cauſa,& quæſtion.
ita nec indirecte tranſigendo. Et licet certis caſibus per
mittatur alienatio, vt notatur 12.qo.2.in ſumma. non ta
men ſine authoritate dioceſani. Vnde ſiue prelatus petat
poſſeſſionem ab alio detentam, ſiue ab eo petatur, nun
quam poterit fieri tranſactio, per quam poſſeſſio penes
alios remaneat abſque ſolennitate requiſita. Ita voluit
Abb.in dicto capit.contingit. poſt Federi.in d.conſilio
94 incipient.prælatus cũ conſenſu capituli, &c. facit te.
in dicta l.cum hi.§.ſi cum lis.ff.de tranſactio,& tex.iun
cta.gloſſ.in d.l.non ſolum.C.de præd.minor. vbi dicitur
quod quemadmodum pupilli alienare prohibentur ſi
ne decreto, ita & tranſigere ſine decreto non poſſunt. Nõ
enim debet vna via permitti, quod alia prohibetur capi.
cum quid.de regu.iur.in ſexto capitu.tuæ.de procurato.
3 extra. Et ſi opponeretur, quod dubius euentus litis de
bet aliquid operari,& de nouo aliquid inducere, reſpon
detur quod operatur hoc, quod poteſt tranſigi, & tranſi
gendo poteſt remitti,& alienari ius eccleſiæ, quod alias
alienari non debet, non tamen ſequitur, quod ſine au
thoritate ſuperioris, ſufficit enim quod operatur hoc
quod res eccleſiæ poteſt alienari. facit C.de tranſactio.l.
præſes,& quod nota.in Specul.de inſtrum. edit.§. nunc
vero aliqua.in 7.columna.ad fin.verſic.de illo quæritur:
Aduerte tamen ad vnum,& hoc diligenter notabis, quia
habebis ſingul.limitationem ad omnia prædicta, quod
ſi per tranſactionem res remanet penes prælatum, tuto
rem, vel curatorem, ſimiliter penes ipſius principis pro
curatorem, aliquo dato aduerſario per ipſos, quod tunc
poterunt

poterunt prædicti tranſigere ſine aliqua licentia,& con
ſenſu, ex quo reddunt conditionem eccleſiæ, principis,
& pupillorum meliorem ad hoc habes glo.no.& ſingula
rem, quam Doctores ibi vnanimiter commendant,& ſe
quuntur in l.nulli.ff.de tranſactio.& illam gl.multum cõ
mendant Panorm.in d.c.contingit,& poſt eum Anchar.
And.Sicul.ibi. Adde Abb.etiam in conſi.62.inci.illud de
iure quæritur.in 2.col.in ptin.in 1.vol.Lud.Rom.in con
ſilio.183.& in conſi.165.& Bar.in c.cum pridem.de pac.
Et prædicta limitatio procedit, ſi dicta res, de qua litiga
tur, poſſidetur per dictas perſonas, ſecus ſi per aduerſa
rium poſſideretur, quia eo poſſidente, & retinente ex cã
tractionis, videntur pdictę perſonę alienare, ꝙ nõ licet
ſine ſolennitate, vt ſuperius viſum fuit. Ita ſingulariter,&
notanter voluit Bart.in d.l.nulli. vbi ad hoc alleg.glo.in
l.cum hi.§.ſi vni.ſuper verbo, tranſactio.ff.de tranſactio,
quod dicit perpetuo menti tenendum, & hoc dictum
Bar.pro valde ſingular.refert & ſequitur dom. Iaſ.in d.l.
nulli. Item adde prædictis, quod voluit Bald.in l.1.in 1.
col.C. de bonis mater. vbi dixit, quod pater ſuper bonis
4 aduentitijs filiorum in quibus habet vſumfructum. tran
ſigere poteſt, retinendo tamen, ſed nõ dando bona filio
rum, per illum tex.refert & ſequitur Iaſ.in d.l.nulli.in fi
nalibus verbis.ff.de tranſactio. Et pdicta in practica no
tabilia ſunt, ideo diligenter notabis.

XCIIII.

1 *Tranſactio facta inter hæredem ſcriptum, & legitimum propter incertum ſucceſſionis euentum, an creditoribus præiudicet. diſting.nu.2.4.*

3 *Heres ſcriptus poſtquam effectus eſt hæres, licet exhæredatus querelam intentet teſtamentum ob id non irritatur, nec deſinit eſſe hæres.*

1 TRanſactio facta cum vno ad alios non porrigitur.l.
3.ff.de tranſactio.l.1.C.eo.vbi ſcribentes notãt. Quę
ritur mõ, aliqs eſt ſcriptus hæres in teſtamẽto, legitimus
vero hæres dicit teſtamentũ nullũ, & cõtrouerſia mota
tãdẽ tranſigunt de hæreditate defuncti illã inter eos diui
dẽdo, an talis tranſactio præiudicet creditorib.hæredita
rijs, ita vt omnino compellantur ſtare huic tranſactioni,
vt non poſſint conuenire hæredem ſcriptum? Et certe vi
detur dicendum quod non, per prædicta, maximè, quia
caſus iſte videtur deciſus in d.l.3.vbi dicitur, quod tranſa
ctio facta inter hæredem ſcriptum, & legitimum, non
extenditur ad legatarios, quin poſſint conuenire hære
dem ſcriptum. Si ergo hoc procedit in legatarijs, multo
fortius in creditoribus, qui tractant de damno vitando,
illi vero de lucro captando.l.ſi.§.licentia.C.de iure deli
berandi.l.fin. C. de codicil. In contrarium habes caſum
egregium & ſingularem in l.controuerſia.ff.de tranſact.
vbi deciditur, quod in tali caſu tranſactio præiudicat cre
ditoribus, adeo quod ei tenentur ſtare. Ratio eſt, propter
incertum ſucceſſionis euentum dicit ibi textus, quem ad
hoc exclamat Ange. ibi dicens illum ſingularem,& non
reperiri alibi in iure,& memoriæ commendandum con
fulit. Et dicit Pau.de Caſt.ibi, quod determinatio illius le
gis non reperitur alibi. Adde quod illam legem reputant
ſingularem & ſolennem Baldus in l.2.ad finem, C.de hę
reditate vel actione vendita,& do.Ale.in l.ſæpè.in antep.
col.ff.de re iudicata.& do.Iaſon.in d.l.controuerſia. Non
obſtat tex.in d.l.3.quia ad illum textum reſpondet glo.in
d.l.controuerſia.in gloſſ.magna, ſuper verbo, parte. quã
indifferenter ibi ſequuntur doctores, vbi diſtinguendo
2 dicit, quod aut petebatur teſtamentum irritari, aut ipſo
iure irritum eſſe. Primo caſu, quando petitur teſtamen
tum irritari, puta per querelam inofficioſi teſtamenti,
pendente iudicio querelę, antequam ſequeretur ſenten
tia, fuit facta tranſactio inter ſcriptum hæredem & legi
timum,& tunc hæres ſcriptus tenetur legatarijs,& cre
ditoribus, quia querela intentari non poteſt, niſi adita he
reditate per hæredem ſcriptum.l.filium.§.ſed cum exhę
redatio.ff.de legatis præſtandis. Et poſtquam hæres ſcri
3 ptus effectus eſt hęres, licet exhæredatus intentet quere
lam, teſtamentum propterea non irritatur, nec hęres de
ſinit eſſe hęres, ſed demum lata ſententia contra teſtamẽ
tum.l.ſi ſuſpecta.§.quamuis.ff.de inoff.teſt. vnde merito
in caſu illo hęres ſcriptus in totum tenetur legatarijs. Se
cundo caſu, quando t petitur declarari teſtamentum nul
lum, tunc refert aut tranſactio eſt facta, ita ꝙ legitimus
vnam rem particularem, aut certas res habeat, tunc cum
conſtet quod vniuerſale nomen,& ius hæredis remaneat
penes ſcriptum hæredem, vt inſtit. de fideicom.hęredi.
§.ſi quis vna.& l.quoties.C.de hære. inſtitu. conuenietur
hæres ſcriptus à creditoribus,& legatarijs, ſicut in ſupe
riori caſu,& his duobus caſibus poteſt loqui d.l.3.de tra
ſact. Si vero tranſactio eſt facta per quotas hæreditatis,
tunc ſi loquimur de creditoribus, quemlibet tam ſcri
ptum hæredem, quam legitimum conuenient pro por
tione hæreditaria. Et idẽ in legatarijs petẽtib. legata reli
cta in teſtamẽto, dũmodo legata repetita ſint ab intesta
to. i. quia teſtator in teſtamento ordinauerat, quod ſiue
ſuccederetur ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, legata
deberẽtur,& hoc pp incertũ ſucceſſionis,& ita ꝓcedit d.
l.cõtrouerſia vbi glo.ita nõdet, licet extẽdat fimbrias ſuas
ad alia, quæ non faciunt ad propoſitum noſtrum. Aduer
te tamen ad vnum, quod ſi creditores, vel legatarij vel
lent ſuſcipere in ſe onus probandi, qualiter hereditas in
totum ſpectabat ad ſcriptum hęredem, quod non tenen
tur ſtare huic tranſactioni, imo poſſunt habere recurſum
in totum contra hæredem, & non habebit locum diſpo
ſitio illius legis, quæ principaliter facta fuit in fauorẽ cre
ditorum dubitantium contra quẽ recurrerent ita notabi
liter Ang.ibi,& hoc voluit etiam Alber.quẽ referunt, &
ſequuntur Modernior.ibi. Et per rationem decidẽdi aſſi
gnatam in d.l.controuerſia. remouetur virtualiter con
trarium d.l.1.C.de tranſactio.

XCV.

1 *Delegatus principis, cui facta delegatio his verbis, præcipimus, vel iubemus, an alteri poſſit ſubdelegare & nu.3.*

3 *Ordinarius vbi dat licentiam prædicandi, abſoluendi, & prouidendi eccleſiis de prælatis, delegatus per ſe ſolum poteſt id curare.*

4 *Mandatum, eſt quid vltra conſilium, & citra præceptum.*

1 DElegatus t principis poteſt cauſam alteri ſubdelega
re.l.à iudice.C.de iudi.vbi Bal.Salic.& Alexan.notãt
cap.quoniam.extra de offic.deleg.cap. cum cauſa.de ap
pellationibus.l.fina.C.de iudi.ratio, quia cenſetur maior
quocunque ordinario. ca.paſtoralis.§.præterea.de offic.
ord.cap.ſanè.2.de off.dele. Si ergo ordinarius poteſt dele
gare, ergo à fortiori delegatus principis. quod tamen ita
abſolutè non intelligas (nam vt dicit Archid.2.q.6.ſi epi
ſcopus.) licet delegatus principis dignior ſit ordinario,
tñ ordinarius habet firmiorẽ iuriſdictionem. Idẽ voluit
Bald.in l.ſi vt proponis.1.in 3.col. in princ. verſi. ſed hic
dubitatur. C. quomodo & quando iudic. vbi ex hoc in
fert, quod licet ordinarius qui tulit ſententiam nullam,
denuo iudicare poſſit.l.ſi præſes.C.quomodo & quando
iudic.l.4.C.de accuſat. Secus tamen eſt in delegato.dict.
l.ſi vt proponis. etiam quòd à principe delegatus ſit,
quoniam ita firmam & efficacem iuriſdictionem non
habet, ſicuti ordinarius. Hanc eandem ſententiam te
nuit Bald. in capitu. in literis in princ.de offic.deleg.per
textum in dict.l.ſi vt proponis,& opinio Archidia. com
probari poteſt per text.in leg.2.C.de ſpor. vbi delegatus
principis etiam illuſtris, non poſt mulctare contuma
cem, niſi vſque ad ſex ſolidos, ordinarius vero pro ar
bitrio mulctat.l.eos.C.de mod.mulctar. Facit quod de
legatus principis non poteſt cauſam delegare cum pote
ſtate ſubdelegandi, prout dicit gloſſ. reputata ſingular.

in c. super quæstionum. §. porro de offi. deleg. & no. Ioã. And. in c. is, cui. de offic. deleg. in 6. in nouel. & Specu. in tit. de iud. deleg. §. 2. versi. sed nunquid subdelegatus. Secus tamen est in ordinario, quia potest delegato suo hãc licentiam seu potestatem assignare, vt tenet Bar. & alij, in l. more. ff. de iurisd. om. iud. Cin. & communiter scribentes in d. l. à iudice. C. de iudi. gl. in d. c. is, cui. Suadetur etiam per tex. in d. c. inter cætera. & c. fi. de offi. ord. & ca. causam. de elect. iuncto ca. fin. de offi. deleg. & c. is cui eo. tit. li. 6. vbi ordinarius potest, dare † licentiam prædicãdi,
2 & absoluendi, prouidendi ecclesijs de prælatis, delegatus per se solum potest exequi. Hanc partem latè tenet Ale. & reliqui scribentes in rubr. ff. de offi. eius, & Fel. in d. ca. sanè. in prin. Et in tantum verum est quod superius dicebam, quòd delegatus principis potest subdelegare, quod siue princeps motu proprio & ex officio, siue ex partiũ consensu dederit delegatum, vtroque casu potest etiam inuijs partibus subdelegare. c. fi. in prin. & ibi Abb. in 1. notab. de offi. deleg. Item adde, quod non solum ex iusta causa potest subdelegare, iuxta tex. in c. si pro debilitate, ex. de offi. dele. quinimo quando nulla iusta causa subsistit, subdelegare potest. Ita gl. in c. pastoralis. in princi. in verbo, exoneratur, & ibi do. Abb. de offi. dele. distinguendo vt ibi per eum. Limita singulariter prædictam conclusionem, quod tunc verum est quod delegatus principis
3 potest alteri subdelegare, quando princeps delegat per verbum, Mandamus, secus si per verbum, Præcipimus, vel iubemus, quia tunc subdelegare non potest. ita glos. singularis in l. sæpè. ff. de offi. præsi. quam Bal. ibi dicit non esse alibi, & eam reputat singularem Imo. in clement. sæpe, de verbor. significa. & in clementin. procuratorem. vbi etiam Cardin. de procurat. & illam gloss. totus mundus approbat dicit domin. Alexand. in mõre. in penult. col. ff. de iurisd. omn. iud. & eam sequitur. Bar. in d. l. sæpe. Bal. in l. 1. C. quo modo & quando iud. & in l. legis virtus. ff. de le. & Imo. in l. qui in aliena. §. is, qui putat. ff. de acq. hæred. Facit quod voluit gloss. in capit. cum aliquibus. in verb. concedimus. de rescr. in 6. vbi dicit, quod præceptũ magis arctat quam mandatum. not. Card. in ca. quoniam Abbas de offi. deleg. & in clem. 1. in 8. not. de iud. & clem. fin. in 1. q. ad finem, de proc. Alibi dicebat Archid. in cap. quod præcipitur 12. q. 1. quod mandatum est vltra consilium, & citra præceptum, & sic in plus se habet, quã consilium, & minus quam præceptum, &c. & prædictam limitationem, diligenter notabis, quia in practica frequenter accidere solet

XCVI.

2 *Pactum initum cum vna persona, alijs non prodest.*
2 *Papa si concesserit beneficium alicui episcopo, qui vita functus sit, an tale beneficium corrigatur ad eius successorem?*
3 *Delegatio facta alicui sub nomine dignitatis, re integra non extenditur ad successores.*

1 PActum cum † vna persona non prodest alijs. l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pactis. l. imperatores. ff. de transactioni, & ibi scribentes. Quæritur modo, quidã pater promiserat de tem pro filia, pactus est post mortem suam si filia decederet sine liberis, quod dos apud hæredem fratrem suum remaneret, qui pater postea procreatis filijs, & illis relictis hæredibus decessit, similiter & filia, an dicta dos remanere debeat penes fratrem testatoris, an vero penes eius filios, adeo quod pactum cum fratre proficiat filijs? Et videtur dicẽdum quod penes fratrem remanere debeat per supra dicta. Tamen in cõtrarium habes textum egregium & singularem in l. tale pactum. §. fina. ff. de pactis. videlicet, quod in casu isto filij consequi debẽt dotem, & sic prædictum pactum factum cum fratre, tanquam hærede, prodest filijs, & hoc ex præsumpta voluntate pacisc entis, vt sentit Ange. ibi, quæ colligitur, qñ dispositio conferebatur in aliquem ratione alicuius qualitatis, deinde illa qualitas fuit trãslata in aliam personã, prout fuit in casu nostro, & hoc modo limitatur prædicta regula in contrarium adducta, vt colligitur ex mente scribentium in d. §. fi. & voluit expresse ibi. Et illũ tex. reputant ad hoc singularem Pau. de Cast. ibi, & Bal. & Isa. in l. cum acutissimi. C. de fideicommiss. Idem Bald. in c. 1. de duobus fratribus à cap. inuestit. in vsib. feudo. & Bal. etiam in rubric. extra de pact. in pen. col. Et ille text. inducitur per gl. & scribentes ibi, ad not. quæstionem. Si
2 papa mandauit aliquid, vel concessit beneficium alicui episcopo, qui mortuus fuit, an tale mandatum vel beneficium porrigatur ad eius successorem, quam factum potius dignitati, quam personæ? & gl. ibi notabiliter distinguit, Aut mandatum seu concessio facta fuit sub nomine proprio, & non porrigitur ad successorem, quia nomen proprium tantum personam nominatam respicere videtur. l. ad recognoscendos. C. de ingen. manumis. §. si quis in nomine. Inst. de leg. Aut facta fuit sub nomine dignitatis, & ad successorem trãsit. §. & hoc vero iubemus. in auth. vt nulli iud. & cum illa distinctione glo. per tranfeunt communiter scribentes ibi. Idem voluit Bar. & alij in l. & quia. ff. de iurisd. omn. iud. & de hoc habemus tex. in cap. quoniam Abbas. extra de offi. deleg. & ibi glos. assignat rationem, quia quando exprimitur nomen dignitatis, talis concessio videtur facta dignitati, quæ nunquam moritur, neque alteratur. 3. q. 2. liberti. c. si gratiose. de rescrip. in 6. Secus, quando fit personæ, quæ corruptibilis est, vnde extincta persona extinguitur etiam concessio beneficij tanquam accessoria ad personam. cap. accessorium. de reg. iur. in 6. & quod dictum est de concessione
3 facta sub nomine dignitatis, procedit etiam re existente integra, quia talis concessio transit in successorem, vt voluit ibi do. Abb. Contrarium tamen in hoc voluit expresse Ange. in d. §. & hoc vero iubemus, vbi dicit, quod delegatio facta alicui sub nomine dignitatis, re integra non extenditur ad successores. tamen opinio dom. Abb. videtur verior, quia ratio assignata in d. c. si gratiose, videlicet, quod dignitas nũquam corrumpitur, neque moritur, militat etiam re integra. Adde, quod opinionem dom. Abb. tenent etiam Anto. de Butr. Imo. & do. Card. ibi, & plures limitationes ad d. regulam, vide per scribentes in dict. cap. quoniam. abbas, & per Alexand. in l. qui liberis. §. hæc verba. de vulg. & pupil. & per Ialo. & alios in d. l. & quia.

XCVII.

1 *Testator si grauauit extraneum de restituenda hæreditate post mortem filij sui, & filius è vita decesserit, relictis etiam filijs an illi faciant cessare fideicommissum, & nu. 3.*
2 *Fratres duo si fuerint inuestiti de feudo, pro se & hæredibus suis masculis & fœminis, & vnus ex fratribus moritur relicta filia, illa succedit, non frater.*

1 FIlius grauatus † de restituẽdo fideicommisso post eius mortem intelligitur si decesserit sine filijs. l. cum acutissimi. C. de fideicom. l. cum auus. ff. de cõdit. & demon. Pro hoc facit, quod si aliquis non habens liberos, facit donationem liberto suo, vel alicui extraneo, quod per superuenientiam liberorum reuocatur talis donatio. l. si vnquam. C. de reuo. donatio. quæ lex est ad hoc singularis, secundum Salice. ibi, & Imo. in l. filio præterito. ff. de inoff. test. & irrit. testam. & Bal. in l. 1. C. de inoff. dona. & Bar. latè in l. Titia. §. imperator. de le. 2. Et ratio quare talis donatio reuocetur per natiuitatem, assignatur, quia si tunc temporis, cum donationem facit pater, de filijs cogitasset, illam profectò non fecisset, non. n. verisimile est aliquem alienam successionem posteritati suæ velle anteponere. dict. l. cum, acutissimi. d. l. cum auus. Facit etiam,
2 quod si duo fratres † fuerunt inuestiti de feudo pro se & hæredibus suis masculis & fœminis, & vnus ex fratribus moritur relicta filia, q̃ frater non succedit, sed filia. Vnusquisque. n. pro se & hæredibus suis prospexisse dicitur.

c. 1. de cap. 1. de duob. fratri. à cap. inuestit. c. 1. §. cum vero Conradus. in tit. qui feud. da. pos. in vsib. feud. quod tamen procedit in feudo nouo, secus si esset paternum, quia patruus descendẽs à stipite auctore feudi, & masculus excluderet fœminam, & sic filiam fratris c. 1. de grad. succes. in feud. cap. 1. in verbo, non. n. patet in tit. de eo, qui sibi & hæred. suis mascu. & asserit Præpo. in d. cap. 1. in princip. de duo. fra. &c. Item facit tex. in l. cum. n. de adop. C. vbi in arrogatione liberti debet inseri causa, videlicet defectus liberorum. Non omitto, quod voluit Pau. de Cast. in d. l. cum acutissimi. in fin. vbi dicit, quòd si pater habebat filium & nepotem, & filium instituta grauabit, vt restitueret hæreditatem nepoti, si post testamentum nati sunt alij nepotes, quod simul cum illo postea admittuntur. Quæritur
3 modo, quid si testator grauauit tertium de restituendo fideicommissum post mortem filij, & filius decessit relictis filijs, an isti filij faciant deficere fideicommissum iunctum tertio? Et videtur quod sic, per prædicta. Tamẽ in contrarium habes tex. singulariter in l. qui filium. §. Sabinus. ff. ad Treb. quem tex. inferius inducam, & illum tex. ad hoc reputant notab. Bar. & Pau. ibi. Adde, quod illum tex. dicit ad hoc singularem, & non reperiri alibi, Ange. in l. generaliter. §. cum autem. C. de instit. & substitut. Idẽ voluit Imo. & Ange. in d. §. Sabinus & Pau. de Cast. in d. l. cum auus. ff. de conditio. & demonst. tamen ille text. iudicio meo probat oppositum. Dicitur. n. ibi, quod testator exheredatis filijs grauabit vxorem eorum matrẽ, quod si filius ad ætatem viginti ann. peruenirent, hæreditatem sibi restitueret, quòd si non peruenerit, voluit hæreditatẽ filiæ Honoratę debere restitui, decessit filius post mortẽ matris cœpto vigesimo anno, & non completo, relicta filia Valeriana hærede, & dicitur ibi quod hæreditas Valerianæ nepti testatoris, & non eius filiæ Honoratæ restituẽda est, & sic clarè patet, quod filia ipsius filij facit deficere fideicommissum, cum hereditatem consequatur. Tamen tuendo prædictos scribentes, dico quod ideo Valeriana filia ipsius filij cõsequuta fuit hæreditatem, ex quo pater eius ingressus fuit vigesimum annum, qui habetur pro completo, vt dicit ibi tex. & in l. rem. ff. de numer. & honor. & sic voluntas testatoris locum habuit, quæ semper attendenda est. l. in conditionibus primum locum. ff. de conditio. & demonstratio. Secus, si non attigisset vigesimum annum, quia tunc non obstante filia, hæreditas peruenire at ad Honoratam filiam ipsius testatoris. Et sic ex prædictis habes singularem limitationem ad dict. l. cum acutissimi, & ad dict. l. cum auus, quam diligenter notabis.

XCVIII.

1 *In contractibus seu actibus inter viuos, si testes habent notas voces contrahentium, an etiam requiratur, quod viderint, ad validitatem depositionum. & nu. 3. 4.*
2 *Confessionis cautè eliciendæ consilium.*
5 *Testimonium dicentis se audiuisse parietem intermedio valet.*

1 AVdi notabilem & † quotidianum casum. Creditor quidam cum non haberet instrumentum debiti sui, neque testes, adeo quod non poterat probare debitum suum, fecit reponi quosdam testes in camera vicina pro pesuam, vbi non poterant videre, sed tantum audire debitorem loquentem, licet ingredi ẽtem videre potuissent, Deinde facit vocare debitorem ad se, & illum interrogauit, an sibi deberet illud debitum? Qui cum nõ videret aliquos testes, confessus fuit debitum. Quæritur, an talis probatio valeat, adeo quod debitor cõdemnari possit ad soluendum debitum? Videtur dicendum quod non, p tex. in l. si non speciali. & l. si vnus. C. de testament. in quibus iuribus habetur, quod testes debent esse in præsentia testatoris, & videre oculata fide ipsum testatorem, alias testamentum non valet, quia fraus committi posset: Sic arguendo de contractibus ad vltimas voluntates, prout arguit Iurisconsultus in l. ita stipulatus, lagrande, de verb. ob. & in l. si diuortio. eo. tit. & in l. pactum inter hæredes. vbi gl. & doct. ff. de pact. tradit latissimè Isa. in l. quæ de legato in prin. de leg. 1. videtur dicendum, ex quo isti testes non viderunt ipsum debitorem confitentem, quod eorũ depositio, seu probatio non sit valida. Cõtrarium in casu isto voluit notanter Pau. de Cast. in d. l. si non speciali. videlicet quòd prædicti testes (ex quo sumus in actib. inter viuos) bene probent, non obstante pariete intermedio, quia non requiritur, quod videant contrahentes, dummodo vocem ipsorum cognoscant. Et ita dicit debere intelligi gl. singular. in l. 2. §. idem Labeo. 3. ff. de aqua pluuia arcen. secundum Bar. & alios ibi, & Bal. in l. conuenti culam. C. de epis. & cleric. tradunt scribentes in d. l. si non speciali. Imo. in c. præterea. extra de test. vbi dicit glo. illã esse vnicam apud Legistas, & in c. 2. post do. Ant. extra de consuetu. Refert & sequitur Felin. in d. c. præterea. in 2. col. Et per hoc datur optima cautela, quando quis vult
2 † inducere aliquem ad confitendum id quod coram testibus fateri noluit, vt inducat testes post parietem vel cortinam, qui notam habeant vocem confitentis, quoniam in actibus inter viuos bene probabunt. Hinc notanter dixit Spe. in tit. de test. §. 1. versi. quod ergo, si viro, &c. quod si vir & mulier erant in certa camera clausi, & testes qui erant extra cameram, deponunt quod audierunt virum dixisse, Despõso te in vxorem meam, & vxorem dixisse, Sum contenta. probant, licet paries esset intermedius, &
3 non viderint. Accedat quod voluit egregiè Hostien. in c. 2. extra de cõsue. vbi dicit, quod valet dictum testis, † qui solum audiuerit verba, licet non viderit personam. Et ponit exemplũ in quæstione facti, quod quidã tabernarius furto subtraxerat ganeæ suæ quoddam vas argẽteum, q̃ restituere nolebat, neque coram testibus confiteri, tamẽ in præsentia ipsius amasiæ nõ negabat, Mulier illa posuit testes & tabellionem post parietem, & tabernarium, & induxit ad confitendum, quod furatus fuerat sibi vas, & pollicebatur illud restituere, quo audito mulier rogauit notarium & testes super cõfessione tabernarij, quasi vellet, quod confessio possit probari per testes, licet ipsi non viderint personam loquentem, quod est notabile verbũ.
4 Et quod regulariter † valeat testimonium de auditu proprio intermedio pariete, vel cortina, quando quis habet notas voces contrahentium, tenet expresse Archid. in c. hoc autem. 22. q. 5. qui ab hac regula excipit 8. casus. Non obst. d. l. si non speciali. cum simili, quia illud speciale est in testamentis ad euitandam falsitatem, quæ posset committi, quæ plus timetur quam in aljis. l. fi. C. de fideic. Nõ sic in actibus inter viuos, ad quorum substantiam non requiruntur testes, sed duntaxat ad probationem. Et ita voluit Pau. de Cast. in d. l. si non speciali. Limita tã prædictã conclusionem, nisi testes deponant super matrimonio separando, quia testimonium de auditu mediante tenui pariete, vel cortina, non valet sine alijs adminiculis, vt plenè probat gl. singu. in d. c. præterea, de testib. quę de facili non reperitur alibi, secundum Imo. ibi. idem in causa criminali, vt tenet Imo. in d. l. 2. de aqua pluu. arcend. extra
5 istos casus cõmuniter tenetur, † q̃ valeat testimonium dicentis se audiuisse intermedio pariete. prout dicit Imo. in d. capit. præterea, quem refert & sequitur Felinus ibi. De qua materia vide etiam Ang. in d. l. si non speciali. & panor. in c. cum causam. extra de test. & do. Anto. in c. tam literis. eo. tit. Quæ omnia notabis, quia frequenter in practica habebis.

XCIX.

1 *Hæres institutus, cui facta sunt prælegata, vel relictum est aliquid donationis titulo inter viuos, vel quocunque alio titulo, potest legata & alia bona acquisita retinere, & hæreditatem repudiare.*
2 *Feuda & possessiones emphyteutica non veniunt nomine hæreditatis paternæ.*
3 *Institutus à tributario debitore fisci, si renũtiet hæreditati, co*

gitur credere omnibus alijs bonis quocunque titulo à debitore prouenientibus.

4 *Decimæ dicuntur tributa animarum egentium.*

1 HAeres institutus, cuiꝰ fuerunt facta prælegata, vel facta fuit donatio inter viuos, vel relictũ aliquid quocunque titulo potest legata, & alia bona acquisita retinere, & institutionem seu hæreditatem repudiare. l. qui filiabus. §. si vni. l. filio pater. ff. de leg. 1. l. 1. C. de donat. inter virum & vxorem. authen. vnde si parens. C. de inoffic. testamen. singula singulis referendo. Et hoc est vtile, quando hæreditas esset implicata & grauata ære alieno, & quis vellet lites euitare, quas boni viri execrantur. dicit tex. in l. apud Celsum. §. si quis ex vnica. ff. de except. dol. & in l. item si rem. §. fin. ff. de alien. iudic. mutuan. caus. fact. Hinc dicebat Bal. in d. l. filio. arg. illius legis, quòd filius potest repudiare hæreditatem paternam, & retinere rem emphyteuticam, quam pro se & filijs suis pater stipulatus fuit, nisi aliud de mente contrahẽtium appareat. & hoc ideo, quia talis emphyteusis vadit ad filium iure cuiusdam mortis causa capionis, & sic titulo singulari. Sequuntur Imo. & Flor. Ange. de Peri. & post eos Modernio. ibi. Idem voluit Bar. in l. vt iurisiurãdi. §. si liberi. ff. de oper. lib. Bar. Bal. Ang. & alij in l. si tibi. §. pactus. ff. de pac. Bal. in l. tale pactũ. §. fi. e. tit. & in l. emptorem. C. locat. Sali. & Iaſ. in l. 2. nu. 188. C. de iure emph. Bal. in auth. vnde si parens. C. de inoffi. test. Bar. Imo. Ale. in l. quod dicitur. de verb. obl. Pro quib. facit quod singulariter voluit Bar. in l. item videndum. §. fi. in fi. ff. de petition. hæred. vbi refert Din. ita consuluisse. dicit ibi Bar. quod si frater † fecit quietationem fratri, de omni eo quod repetere possit de paterna hæreditate, quod propter hoc non impeditur petere feuda, vel partem possessionum emphyteuticarum, quia non petitur ex hæreditate paterna. idem volunt Bal. & Ang. ibi. Bal. in l. 1. ff. de rer. diuiſi. latè Albe. in l. tres fratres. ff. de pact. & hoc procedit, etiam si talis renuntiatio fit facta cum iuramẽto, vt voluit sing. Bal. in c. 1. in 3. col. versic. sed quid si filias. in tit. an agna. vel filius defunct. in vsib. feu. Et dicit hanc esse bonam cautelam, ad euitandũ onera hæreditaria, à nullo alio doctore imaginatam, vi delicet qd̃ filius viuo patre renuntiet hæreditati paternę, & postea acceptet feudum, vel emphyteusim. referũt & sequuntur Aluar. & Præpoſi. ibi. & Iaſ. in l. si non sortem. §. libertus. ff. de cond. indebit. Intellige tũ dictum Bal. & aliorum. in d. l. filio pater. vt procedat quando pater stipulatus fuit emphyteusim pro se & filijs. Secus si dixisset, p se, filijs & hæredibus, quia tunc concessio requirit vtrunque, & quod sit filius & hęres, per tex. in §. emphyteusim. in auth. de non alienan. ita Bar. in d. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de oper. liber. voluit Alex. post alios in d. l. quod dicitur. in 18. col. ff. de verb. ob. Imo. in c. potuit. extra de loca. & in l. ex facto. ff. de hæred. instit. Anch. in clem. 2. de iur. patron. Franc. Crem. in singu. suo. 15. inci. traditur, p regula. & Iaſo. in d. l. 2. C. de iur. emphyt. Adde prædictis

3 vnum casum singularem, in quo repudians † hereditatẽ instituentis eum hæredem, non solum priuatur hereditate, verum etiam omnibus alijs bonis, & hoc est, quando quis est institutus hæres à tributario debitore fiſci, quia etſi renuntiat hæreditatẽ, cogitur cedere omnib. alijs bonis quocunque titulo à debitore prouenientib. tex. est in l. hæredes. C. de omni agro defert. lib. 11. quem tex. dicũt singularem & mirabilem Bar. & Io. de Plat. ibi. Iaſ. in d. l. qui filiabus. §. fi. Et dicit Bar. arg. illius l. ibi, quod institutus hæres à debitore communis Perusij, si repudiat hęreditatem, priuabitur omnibus alijs bonis quocunque titulo per eum à testatore acquisitis. Adde quod illum text. dicunt peregrinum & singularem Ang. & Imo. in l. j. ff. de acquir. hær. Et per illum tex. dicit Ang. ibi, quod si ex forma statuti bona stabilia patris condẽnati filijs conseruantur, ne mendicare cogantur, non possunt acceptare partem eorũ, & partẽ repudiare. Quinimò si ciuitas statuẽs habet priuilegia fiſcalia, vt Florentia, tales filij coguntur talia bona agnoſcere, si obnoxia sunt debitis fiſcalibus, alias priuabuntur alijs bonis acquisitis à patre ex alio ca-

4 pite. Nõ omitto, † quòd illum text. alias dicebat singulare etiam Rom. in auth. si militer. in 14. speciali. C. ad leg. Fal. & illum ampliabat, vt procedat etiam in repudiante hæreditatem debitoris piæ causæ occasione decimarum, quæ dicuntur tributa animarum egentium. c. tua nobis. de decim. 16. q. 1. c. decimæ. nam priuabitur omnibus illis bonis, quæ idem hęres repudians percepit ab illo testatore aliquo titulo inter viuos. Et illud quod dicitur in d. l. hæredes, quod repudians priuatur omni commodo, est speciale fauore fiſci, vt sentit Ang. ibi, & do. Alex. in l. 1. in 2. col. ff. de acquir. hæred. secus est in alijs iuribus superius in princip. allegatis &c.

C.

1 *Legatum alicuius fundi factum cuipiam à testatore, reuocatur per alienationem voluntariam factam ab ipso testatore, & numero 3.*

2 *Alienatio necessaria quæ dicatur.*

4 *Donatio causa mortis facta ab infirmo, qui postea reconuale scat, ex tacita donantis voluntate num reuocetur?*

5 *Donatio causa mortis sola donantis pœnitentia reuocatur.*

1 LEgatum alicuius † fundi factum à testatore alicui, reuocatur per alienationem voluntariam factam ab ipso testatore, secus per alienationem necessariam. l. fideicommiſſa. §. si rem. ff. de leg. 3. l. rem legatam. ff. de adim. lega. l. Stichum, qui meus erit. ff. de leg. 1. Et dicitur neces-

2 saria alienatio, quando facta † est ex necessitate rei familiaris, vel quia erat tempore peritura, vt dicit gl. in d. §. si rem. Et ideo si testator prædictum fundum donasset, cũ donatio censeatur mera liberalitas, & per consequens facta absque necessitate, quod per talem donationem in dubio præsumitur ademptio legati. de quo tamen per Bartolum in d. l. rem legatam. Et quando testator voluntariè legatum alienat, licet postea redimat, non tamẽ convalidatur. l. cum seruus, vbi Barto. notat. ff. de adimendis legat. nisi sit legatum libertatis. l. verum. ff. de manumiſ. testament. sequuntur Ange. Pau. Bald. dom. Iaſo. in d. l. 3. C. commun. de legat. Nec tamen locum habet prædicta distinctio in legato conditionali, quia tunc etiam per necessariam alienationem intelligitur reuocatũ, prout est textus singularis in l. ſcribit. §. fi. ff. de auro & argẽt. legat. quem text. ad hoc dicunt singularem do. Alex. & Iaſ. in d. l. Stichum, qui meus erit. licet contrarium senserit gl. ibi, & male nec similiter locum habet, si testator legatum pignoraſſet etiam voluntariè, quia non intelligeretur facta ademptio. d. 3. C. commu. de legatis, & ibi latè Bal. & post eum do. Iaſon, nisi testator pignoraſſet pro tanto pretio, vel pluri, quam valeat, quia verisimile est quod noluit redimere, & tunc reuocatur legatum. Ita limitat Bartolus in d. l. rem legatam, & ante eum Cinus. in l. 3. C. de legat. & sequitur Paulus de Caſtro & do. Iaſ. ibi. Et prædicta distinctio quæ fit in legatis, vtrum voluntariè, an ex necessi-

3 tate fiat alienatio, habet etiam locum in donatione causa mortis, & ideo si aliquis donauit fundum alicui post mortem suam, & postea illum alienauit ante mortem (quia ista intelligitur donatio causa mortis, ex quo in ea fit mẽtio mortis. l. Seia. §. fin. cum gloſſ. 1. ff. de donation. causa mort. vbi Barto. notat. l. Seia. ff. de dote prælega. tradunt Bart. Imo. do. Alex. & Iaſ. in l. quæ dotis. ff. ſoluto matrim. Bar. in l. fi. C. de inſtitu.) per talem alienationem, ex quo est voluntaria, reuocabitur dicta conceſsio. istud fuit famoſum & solenne dictum Din. in d. l. Stichum qui meus erit, de leg. 1. quod exclamat Baldus ibi, & dicit aureum, & se neſcire alibi. sequuntur Imo. Raph. Cum. Are. Alex. & Iaſ. ibi Cinus Salicetus, in l. si maritus. 2. C. de donatio. inter vir. Ioan. Fabr. in §. item reſcripſerunt. Inſtit. de leg. do. Ale. & Iaſ. in l. 3. C. de leg. & in l. cùm quid. ff. si certum peta. & in l. ſciẽdum, de leg. 1. & ista est magis communis opinio

opinio, prout refert Maria. Soci. in repetit d. l. ſciendum. & pro ista opinione facit textus in l. Marcellus. §. 1. & in l. illud. ff. de donatio. causa mortis. in quibus iuribus habetur, quod donatio causa mortis assimilatur legatis. Cõ probatur etiam, quia si aliquis † infirmitate detentus faciat alicui donationem causa mortis, & postea reconuale ſcat ex tacita donãtis voluntate, licet nihil fiat circa rem donatam, talis donatio ipso iure reuocatur. l. nõ omnis. in princ. & ibi ſcribentes notant. ff. si certum petatur. l. 3. vbi Barto. ff. de donatio. causa mortis. Ergo multo magis per talem donationem reuocari debet, ex quo apparet de voluntate ipſius authen. multo magis. C. de sacroſan. eccl. præterea, corroboratur etiam per dominum Iaſon.

5 quia donatio cãt mortis ex sola pœnitentia donantis reuocatur, sed alienando dicitur pœnitere. .l. cum hic ſtatus. §. si maritus. l. vxori. ff. de donation. inter virum, & vxorem. Ergo talis donatio per alienationem reuocari potest. ita dicit ipſe in dicta l. Stichum, qui meus erit, vbi pluribus alijs medijs more suo corroborat. Videas ipſum.

CI.

1 *Condemnatus per ſententiam ad aliquid faciendum, an ſoluendo intereſſe liberetur.*

1 OBligatus ad factum † non tenetur præcisè facere, ſed ſoluendo intereſſe liberatur. l. ſtipulationes non diuiduntur. §. Celſus. ff. de verb. obligatio. l. si quis ab alio. ff. de re iudicata. l. 1. ff. de action. empt. Quid si aliquis esset condemnatus per ſententiam ad aliquid faciendum, an ſoluendo intereſſe possit liberari? Dicas quod non. De hoc habes gloſſ. ſingularem in l. qui reſtituere. ff. de rei vendic. in gloſſ. magna, in verbo. condemnandi. circa medium, quam multum exclamant Bald. & Ange. ibi, & illam reputat ſingularem Iaſ. in §. actionum. nu. 48. Inſtit. de actionibus.

CII.

1 *Alienare extra familiam prohibitus, non prohibetur hæredẽ inſtituere legitimum, qui ab inteſtato eſſet ſucceſſurus, quãuis non ſi, de familia.*

1 TEſtator † si prohibuit alienationem cuiusdam fundi in certum genus personarum, puta, vt non alienetur extra familiam, tunc prohibitus alienare si inſtituit hęredem extraneum, qui non sit de familia, talis alienatio nõ valet. l. peto. §. fratre. & ibi dinus, Iacobus de Aren. & Bartolus. ff. de legatis ſecundo. Quid si inſtituit hæredem legitimũ, qui ab inteſtato erat ſucceſſurus, qui tamen non erat de familia, an talis alienatio valeat? videtur quod non, per ſupradicta. In contrarium habes gloſſam ſingularem in l. pater. §. Iulianus Agrippa. in gloſ. magna. ff. de leg. 3. videlicet, quod inſtituendo legitimum, quamuis non sit de familia, talis alienatio valeat, & illam gloſſ. ad hoc reputat ſingularem, & ſequitur Imo. in l. si ita quis. §. ea lege. in pen. col. verſic. ſed hic occurrit dubium. ff. de verborum obligationibus, & est communiter approbata ſecundum Raphae. Cuman. & Imol. in l. cum pater. §. cum inter. ff. de legat. 2. dominum Alexand. in conſilio quinquageſimo quinto, in tertio volumine, incipiente, ponderatis his quę in themate narrantur. in 3. column. & in conſilio quinquageſimo nono. in tertio volumine, attentis verbis teſtamenti. in quinta columna in fin. & ſequent. & eam dicit valde ſingularem, & menti tenendam dominus Iaſo. in l. voluntas. in ſecunda columna. in prima fallentia. C. de fideicom. & in d. l. si ita quis. §. ea lege. in antepenul. col.

CIII.

1 *Bonorum poſſeſsio in quibus non sit neceſſaria,*

2 NOta tibi, † eſt gloſſ. notab. in l. fina. C. vnde legit. quæ enumerat plures casus, in quibus hodie est neceſſaria bonorum poſſeſsio, & plures alios enumerant ibi Bartolus, Baldus, Angelus, Fulgoſius, Cuman. Alexander & Iaſon. & vltra ſcribentes ibi, latè Aret. inſtitut. de exhæred. liber. in princi. in penult. & vlt. col. Tamen ego dabo tibi ſingularem limitationem ad omnes illos caſus, videlicet, quando teſtamentum esset conditum in præſentia principis, in omnibus illis caſibus poſſet hæres ſuccedere de iure ciuili, & sic bonorum poſſeſsio non esset neceſſaria. gl. habes de hoc ſingularem in l. omnium. in glo. magna, ſuper verb. teſtib. in fi. C. de teſtamen. quam ad hoc reputat ſingularem Angelus ibi, & in d. l. fin. C. vnde legiti. & in l. filio præterito. ff. de inius. rupt. irritoque teſtament. & post eum Imo. ibi. in 42. col. & illa glo. est magis communiter approbata, prout refert Alexand. in dict. l. omnium. in vltim. column. in princip. & eam reputat ſingul. Ful. ibi.

CIIII.

1 *Teſtamentum inter liberos conditum ſemper intelligitur hæbere clauſulam codicillarem, & quod valeat omni meliori modo quo valere poteſt. nu. 2.*

1 EXploratum habes † textum in l. prima. ff. de iur. codicil. & in l. non codicillum, cum ibi notatis per gloſſ. & doctor. C. de teſta. vbi dicitur, quod si diſpoſitio teſtatoris non valet vt teſtamentum, non valebit etiam vt codicillus, nisi fuerit expreſsè dictum. Tamen illa regula limitatur ſingular. vt non procedat, quando teſtamentum esset conditum inter liberos, quia tunc ſemper intelligitur clauſula codicillaris, si non valet iure teſtamenti, valeat iure codicillorum, etiam quòd non fit appoſita. Ad hoc habes gloſſ. ſingular. in l. cohæredi. §. cum filię, ſuper verb. non valuit. in fin. ff. de vulga. & pupil. vbi allegat textum in l. fin. C. famil. erciſcun. quã ad hoc exclamat. Imo. ibi ex ea colligens, quod teſtamentum inter liberos sem-

2 per conſentur † habere clauſulam, si id quod ago, non valet vt ago, valeat omni meliori modo quo valere poteſt, & idem voluit in ca. Raynutius. in vigeſima octaua colum. post Anton. de but. ibi extra de teſtament. & illam gloſſam reputat ſolẽnem & ſingularem dominus Iaſ. in l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. in tertia column. C. de teſtament. & eam ſequitur dominus Alexander ibi, in vltima columna in fine. & in l. finali. C. de iur. codicilar. Conſimilem gloſſa. ponderat Fulgoſ. in l. filij. C. fam. erciſcun. in verſicul. ab inteſtato, quam ad hoc dicit ſingularem.

CV.

1 *Teſtamentum nutu aut ſignis factum ad pias cauſas, valet numero 2.*

1 VIdiſti text. in l. iubemus. & ibi ſcribentes notant. C. de teſta. quòd ille † qui non poteſt loqui articulate, mortuo ſimilis est, & ideo cum teſtator loquitur balbutiẽdo, cum prius fuerit homo rectę linguę, eius teſtamẽtum non valet, & ex hoc refert Bartolus in d. l. iubemus. in princip. quòd ſemel faciebat exceptionem ad impugnandum teſtamentum, quod erat factum ab eo qui nõ poterat articulate loqui, quod reputat tenendum menti, quia est melius quod habeatur in illa lege, & ex hoc etiã inferunt ſcribentes ibi, quod teſtamentum nutu compilatum, non valet, ſed oportet quod fiat aut per vocis expreſsionem, aut per ſcripturam. Tamen prædicta regula

2 fallit in teſtamento † condito ad pias cauſas, ſecundum gloſſ. ſingular. in cap. cum tibi. per illum textum ſecundũ vnum intellectum, extra de teſtamen. & illam gloſ. reputat ad hoc ſingularem, & dicit non reperiri alibi Bald. in l. prima. in 3. column. in princip. C. de sacroſanct. eccleſ. idem voluit Bald. & Imol. in l. 2. ff. eod. Anchara. & Imo. in capit. ſecundo. de teſtamen. & est communiter approbata, prout referunt dominus Alexander. & Iaſo. in dict. l. iubemus.

CVI.

1 *Teſtamentum ſecundum an tollat primum conditum inter liberos, ſi in ſecundo non eſt facta expreſſa derogatio.*

1 SEcundum testamentum quod est† solenniter cõditũ, tollit ipso iure primum, licet de primo mentionem nõ faciat. l. si quis in priore. in prin. ff. ad Trebellianum. §. posteriore. Instit. quib. mod. testamen. infirm. traduunt scribentes in. l. sancimus. per illum rex. C. de testã. Quid si pater
a 1 condidit primum testanentum inter liberos, & postea compilauit secundum, an per istud secundum reuocetur primum? Dicas singulariter quod non, nisi in secundo testamento sit reuocatum primum, & in eo adsit numerus septem testium. tex. habes de hoc singularem in authen. hoc inter liberos. C. de testam. ex quo colligitur, quod testamentum conditum à patre inter liberos, censetur habere clausulam derogatoriam ad omnia testamenta sequentia, & illum textum ad hoc ponderant & reputant singularem Paulus de Cast. & Ias. ibi. Intellige tamen prædictum tex. præcedere, quando in secundo testamento essent instituti extranei hæredes. prout illũ expresse intelligunt Paulus & Ias. ibi, & Angelus in auth. de testam. imperfect. in §. & si quidem. vnde sumitur dicta authent. hoc inter liberos. Si autem in secundo essent ita instituti filij, sicut in primo, & secundum esset fauorabilius ipsis filijs, tunc secundum tolleret primum, nec tunc requiritur dicta clausula derogatoria, vt voluit Baldus in dicta authent. hoc inter liberos. in vlt. col. & post eum Iaso. ibi in 2. column.

ADDITIO.

a Quid si pater: Adde quod si quis faciat testamentum in quo instituat filios, quib. est debita hæreditas, licet istud testamentum sit factum cum duobus testibus tantum, tamen non tollitur per secundum testamentum, nisi secundum sit cum septem testibus celebracum, etiam si istud secundum fiat inter liberos, & tamen si in primo testamẽto instituãtur extranei, quibus non est debita hæreditas, istud tollitur per secundum etiam imperfectum, dummodo in eo sint instituti venientes ab intestato, vt hæc omnia probantur in l. hac consultissima, & auth. hoc inter liberos. C. de testam.

CVII.

1 *Testamentum secundum validum, in quo appositum est iuramentum an tollat præcedens testamentum, cui subiecta est clausula derogatoria?*
2 *Iuramentum in testamento appositum habet vim clausulæ derogatoriæ ad sequentia.*

1 TEstamentum† in quo est apposita clausula derogatoria ad sequens, ad hoc vt tollatur per secũdum testamentum, requiritur quod in secundo fiat derogatio, & specialis mentio de priori testamento. l. si quis in principio testamenti. & ibi Bartolus. ff. de legatis tertio. l. si mihi & tibi. §. in legatis. & ibi Alexan. ff. de legatis primo. Quid si in secundo testamento esset appositum iuramentum absque clausula derogatoria, an sufficiat ad reuocandum primum testamẽtum in quo est apposita dicta clausula derogatoria ad sequentia testamenta? Dicas quod sic. De hoc habes singulare dictum Baldi in l. sancimus. in vlt. colum. C. de testa, quod dictũ extollit Pau. de Cast. ibi, & illud reputant singulare dom. Ias. in d. l. sancimus, & Anto. Corset. in rep. rubric. extra de iureiurand. in 34. priuileg. Illud etiam multum commendat dominus Alexand. in dicta. l. sancimus. in 2. column. pro cuius corroboratione facit quod voluit Ioã. And. in reg. quod semel. in fi. in mercuria, & Bar. in l. omnes populi. in tertia quæstione principali in fin. dum expresse volunt, quòd iuramentum† in testamento appositum, habet vim clausulæ
2 derogatoriæ ad sequentia, ergo pari ratione si apponatur iuramentum in sequenti, debet habere vim clausulæ derogatoriæ ad præcedens testamentum. Et pro hoc allegatur textus singular. in l. cum pater. §. filius matrem. ff. de lega. secundo vbi iuramentum habet vim clausulæ codicillaris, vel quod valeat omni meliori modo, quo valere potest.

CVIII.

1 *Instrumentum si continet, quod pater primo donauit, & postea emancipauit, quod istorum dicatur præcessisse?*

1 INstrumentum† si continet, quòd pater primo donauit, & postea emancipauit, quæritur quod istorum dicatur Præcessisse? Et certe videtur præcessisse donatio, & pro hoc facit doctrina notab. Barto. in §. 1. in 1. constitutione Codicis, columna finali, vbi dicit, quod si reperiũtur duo instrumenta scripta in vna charta, instrumentum primo scriptum præsumitur primo factum. Idem voluit Bald. in l. de rebus. C. de donat. ante nuptias. In contrarium habes singulare dictum Baldi post Cinum in l. cum in testamentum. §. 1. per illum textum. ff. de hæredibus instituendis. videlicet quod in casu isto prius cẽseatur facta emancipatio, quam donatio, vt actus potius valeat quã pereat, quia si donatio facta fuisset filio existenti in potestate, nõ fuisset valida l. 2. C. de inofficiosis donationibus. Secus si emancipato, & ideo præsumitur, quod emancipatio potius præcessit quam donatio. Et talis consideratio est vtilis, vbi nõ interuenit traditio. Si autem rès tradita fuisset, dato quod à principio non valuisset, si fuisset tradita filio in potestate, tamen emancipatione confirmata fuisset. l. siue emancipatis. C. de dona. & ibi Baldus & salicetus notant. & hoc reputant bene notandum Baldus & angelus in d. l. cum in testamento. §. 1. sequitur dom. Alexand. in in l. diuortio. in princip. in tertia columna. ff. soluto matrimonio, vbi dicit, quod est menti commendandum, quia non meminit alibi ita in terminis legisse. hoc idem voluit Ale in consi. octuagesimo primo, in 3. volumine. lecto & discusso laborioso processu. in 5. column. & in l. 2. §. priusin 3. columna. ff. de vulga. & pupil. & dominus Iason in l. hac consultissima. in secunda column. C. qui testamen. facer. poss. Et ex prædicti spatet notab. limitatio ad doctrinã Bartoli in d. §. 1. in 1. cõst. C. videlicet vt procedat, nisi ita præsumendo actus de quo agitur, vitiaretur, & hoc sentit dom. Alexand. in addi. ad Bar. in d. §. 1. in 1. constit. C.

CIX.

1 *Præscribens contra aliquem, & habens titulum à tertio, qui tanquam dominus concesserit, vel vendidit seruitutem cuiusdam fundi, cum non posset, vtendo illa seruitute, præscribit, etiam ignorante domino.*
2 *Seruitus quando dicatur constituta per traditionem.*

1 VOlo, quod teneas cordi vnum, quod frequenter. practicari solet. Tu habes, quod† in seruitutibus habentibus causam continuam, vel quasi, plura requiruntur ad hoc vt præscriptio fieri possit, de quibus per Pau. de Cas. in l. seruitutes. 2. in 3. column. ff. de seruitu. Inter cætera requiritur, quod præscribens fuerit vsus sciẽte & patiente aduersario l. secũda. C. de serui. quia in seruitutibus incorporalibus non datur quasi possessio, nisi per scientiam & patientiam aduersarij. l. penultima. vbi Bar. & latius Paulus de Castro notant. ff. de seruitu. l. ratio. §. si inter. ff. de action. emption. Bartolus post gloss. in lege secunda. C. de seruitut. & aqu. Bartol. in l. secunda, in princip. ff. de aqu. plu. arcẽ. Limita singulariter prædicta, nisi aliquis præscriberet contra aliquem, & haberet titulum à quodã tertio qui tanquam dominus concesserit, vel vendidit seruitutem alicuius fundi, cum non posset, quoniam tunc ytendo præscribit etiam ignorante vero domino, sicut præscriberet verum dominium ipsius rei. l. fin. C. de præscriptio. long. temporis, & pro hoc bene facit textus notab. in l. si ego. §. primo. ff. de publicia. in alternatiua ibi posita dum in textu dicitur, per traditionem constitutis,
2 vel per patiẽtiam. nam per traditionem seruitus dicitur constituta, quando à tertio titulum habet, & tunc non requiritur scientia nec patientia domini quæ alias requireretur, vt probatur in illo textu. Et quod in casu isto non requiratur scientia nec patientia domini, voluit Cinus post Pet. in dicta l. secunda. C. de seruitu. & aqu. quos refert & sequitur Paul. de Castro in dicta l. seruitutes. in penult. colum. versicu. quartò requiruntur vbi dicit istam esse singularem limitationem ad prædicta, & perpetuo mentitenendam, & quod potest contingere in multis, vt in pascuis, aquæ ductibus, & iurisdictionibus, & in iure boscandi. De quibus quotidie oriuntur lites, & pauci sunt, qui de hoc aduertant. & communiter dicitur, quod non potest præscribere qui non probauit de scientia & patientia aduersarij. & hanc limitationem reputat etiam singularem Ias. in l. 1. in 15. col. circa principium. ff. de acquiren. possession.

CX.

1 *Animal venditum si non moritur post triduum à tempore vẽditionis, & reperiatur iecore putrido. præsumitur mortuũ ex infirmitate venditionem præcedente.*
2 *Iuditio peritorum standum, & nitendum in omni genere artium.*

1 HAbebis sæpius in facto hunc† casum. Aliquis vendidit equum, vel bouem, qui intra triduum decessit, & repertus est habere iecur putridum, an detur actio redhibitoria ipsi emptori contra dominum? Dicas sic. Ita singulariter determinat Ioan. And. in addit. Spec. in titu. de emptio. & vendi. in §. sciendum. in addit. incipien. de illo qui simpliciter vendidit. col. 13. allegat text. in l. quod si nolit. §. si mancipium, & l. si hominẽ. ff. de ædil. edict. vbi competit redhibitoria post mortem, mancipii venditi. Et ex breuitate temporis satis apparet morbum præcessisse tempus contractus. facit text. in l. si. ff. ad munici. & in l. 1. §. caput. ff. de aqua quoti. & æsti. & ca. si qua fœmina. 50. distinct. Et dicitur tempus breue, & incontinẽti, si vitio intra triduum mortuus fuerit, vt notatur per glos. singu. in l. 1. C. de emen. seruo. de cuius veritate vide Bald. in l. 1. C. de ædili. actio. & istud dictum Ioann. And. refert & sequitur Bal. in l. 2. in 4. col. C. de rescin. vendi. & latius in dict. l. 1. colum. 4. C. de ædilict. actio. & Abb. in capi. iniustum. in penultim. & vltim. colum. extra. de rer. permu. & Imo. & Alexand. in l. si quis cum aliter. in vltima colum. ff. de verbo. obl. Adde quod hanc opinionem sequutus fuit etiam Ioan. de Ana. in cap. præterea. in vltim. colum. de cleric. percus. & do. Iason. in l. lecta. in 13. column. ff. si certum petat. Hippoll. de Mars. in l. statuliber. ff. de quæstio. & Ange. in repet. l. sciendum. ff. de verbor. obligatio. quæ est posita in fin. tit. vbi limitat hoc dictum, nisi probaretur contrarium per venditorem, quod intra triduũ
2 equus comedit herbas venenosas, vel aliquid propter quod† equus mortuus sit, & iudicio peritorum cor subito putrefactum sit. standum est enim in hoc iudicio ipsorum. l. semel. de re milita. libro. 12. C. licet ipse Angel. contrarium tenuerit in dict. l. si quis cum aliter. Ad cuius argumen. respondet ibi Imo. in vltim. column. & Abb. in d. c. i in iustum. licet de Ang. mentionem non faciat. Et ad prædicta faciunt quæ voluit Bald. in procem. fforum. & Bartol. in l. maritus. in fin. ff. loc. & Aret. in tract. malefic. in rubr. de homic.

CXI.

1 *Verbum prolatum in vna dispositione, potest varie accipi.*
2 *Confirmatio, pars & finis electionis est.*
3 *Statutorum verba vt sint accipienda.*

1 NOta vnum, quod est† multum singulare, quod probatur in capi. cum dilectus. de consue. videlicet, quod quando vnum verbum refertur ad diuersa diuersimode potest & debet interpretari, quando vniformiter sumptum præiudicaret iuri communi, quem textum plurimum commendat Cardin. Floren. ibi. pro quo optimè facit vltra ipsum† textus. iuncta glossa. in l. 2. ff. de officio. procon. & nota. in l. cum mulier. ff. solut. matrim. voluit Alexan. & Dec. in l. testamento 1. C. de milit. testament. & illum text. in dicto cap. cum dilectus. reputat multum singularem Panorm. ibi in 3. colum. circa finem, ad interpretationem statutorum. nam in illo textu. quod statuto episcopi disponebatur, vt electio prælati penderet pœnes fratres eiusdem loci, & capitulum Krosense, & verbum Electio, inquantum respicit fratres eiusdem loci, proprie ponitur, & inquantum concernit capitulum
2 Krosense, † tat pro confirmatione, quæ largissimo sumpto vocabulo electio dici potest, quoniam pars & finis electionis est, vt dicit ibi Abbas. & talis interpretatio ibi fit, quia si verbum Electio, quo ad vtrunque casum proprie sumeretur & strictè, præiudicaretur iuri communi, quia de iure communi electio spectat duntaxat ad collegium illus ecclesiæ. Et ex illo text. & prædictis notat ibi Abb. vnum, quod dicit non esse obliuioni tradendum, quod† verba statutorum debent intelligi latissimè, vel
3 strictissimè, si hoc modo interpretando non corrigitur ius commune, & sic quod dixi solet, quod verba statuti debent strictissimè interpretari. l. quicquid astringendæ. & ibi scribentes notant. ff. de verbo. obligat. intelligitur, quando per illam strictissimam interpretationem. minus receditur à iure communi. Vnde quo ad istum effectum potest etiam largissimè interpretari, vt probatur in illo text. qui secundum dom. Abb. ibi quotidie ad hoc solet allegari.

CXII.

1 *Promissio facti alieni an & quando valeat.*

1 PRomissio† facti alieni non valet, neque tenet. l. stipulatio ista. & l. inter stipulantem. ff. de verborum. obligatio. & ibi scribentes notant. l. sicut. ff. de fideiussoribus. §. si quis alium. Inst. de inutilib. stipu. ratio est, quia tunc non geritur negotium inter stipulantem & promittentem, vt dicunt Cuma. Imol, Angel. & alij in dicta l. inter stipulantem in princip. per illum textum. Quid si aliquis promittit alium aliquid facturum ad conseruationem eius, ad quod ipse promissor tenetur, puta debitor promittit pro se fideiussurum, an talis promissio valeat? Dicas quod sic. De hoc habes tex. singo. in l. qui in autem. §. si quis. ff. de constitu. pecu. quem tex. Barto. ibi reputat menti tenendum, & non reperitur alibi, secundum Baldum in rubric. C. eodem titul. & illum reputat singularẽ do. Iason in d. l. stipulatio ista. in 2. col. in 3. fallen.

CXIII.

1 *Creditor an possit testificari in causa debitoris sui.*
2 *Statuto disponente de venditione fructuum gabellam soluendam, quid iuris, si vendatur fundus plenus fructibus.*

1 CReditor vellet† perhibere testimonium in causa debitoris sui, vtrum hoc facere possit? videtur dicendum quod non, quia creditoris interest habere debitorem diuitem, & inanis est actio, quam inopia debitoris excludit. dicit text. in l. nam is. ff. de dolo. & in capitulo. 11. columna 2. extra de restitu. spoliato. in ca. Odoardus. de solutionibus. Ratione ergo talis commodi, videtur qđ
a sit repellendus. l. omnibus. C. de testibus. Contrariũ † singulariter voluit Iacob. Butri. & Angel. in l. non solum. §. quæritur. per illum textu. ff. de procurato. vbi Angel. reputat hoc tenendum menti. & Imol. in consilio 58. in casu præmisso videbatur breuiter dicendum. & Alexande. in consilio 78. incipien. in causa & lite vertente. in primo volumin. in secunda coluna. & hoc dictum multum exclamat dom. Iason, & dicit esse digito ligandum, in l. stipulatio ista. §. si stipuler. in 3. colum. in princ. ff. de verbo. obliga. Non obstat ratio in contrarium adducta, quia cõmodum, quod peruenit creditori, peruenit in quandam consequentiam, ideo non considerat. l. 1. in princip. ff. de aucto. tuto. l. si quis. nec causam. ff. si certum petat. & tex. in l. nauis aduersa. ff. ad leg. Rhod. de iact. Et pro hoc facit quod not. Gulielm. de Cuneo & Bald. in l. abstinendi. ff. de in integrum restit. quem text. Bald. legiti. in præcedenti lege quæ incipit, non solum. vbi per illum textũ
2 dicunt, quod si statutum disponit, † qđ de venditione fructuũ debeat solui gabella, si quis vendit fundum plenũ fructibus, isto casu pro dictis fructibus non debet solui gabella,

gabella,quia cum fructus non vendantur principaliter, sed secundario,attenditur quod principaliter agitur.alle. tex.in l.fin.§.penultimo. ff. quæ in fraudem creditorum Adde quod voluit Ioan.Andr.in reg.fine possessione.de regulis iuris,in sexto.in mercurial.vbi dicit,quod si epi. scopus petit decimas ab aliqua ecclesia,& rector illius ec clesiæ opponit quod consuetudo generalis illius loci est, quod decimæ non soluantur,quod poterit prædictus re ctor conuentus probare per rectores aliarum ecclesiarũ illius Episcopatus, seu prouinciæ,esse consuetudinem il lius loci,quod non soluantur decimæ,ex quo illi princi paliter non deponuntur in fauorem suum.& voluit Ale xand.in consi.suo 313.incip.Visis & opportunè discussis. in 3.colum.lib.2.

ADDITIO.

2 Contrarium. Adde Hippol.Marsi.sing.662.

CXIIII.

1 *Factum à minori parte capituli,cẽsetur factum ab omnibus, nisi lex vel constitutio aliud requirat.*

2 *Verba cõfitentis omnia contenta in accusatione esse vera,quo modo sint accipienda.*

1 FActum à maiori parte capituli censetur factum fuis se ab omnibus & cõcorditer.l.quod maior.ff.ad mu nicipalẽ.l.nominationum.& ibi Bartol.C. de decurion. lib.10.capitu.1.de his quæ fiunt à maiori parte capituli. nisi à minori parte aliquid rationabile fuerit appositum. dicto capitulo.primo Tamen si lex,vel constitutio requi rat omnes & singulos,non sufficit maior pars,sed omnes debent interuenire.ita singulariter voluit glo.in capitu. vbi periculum.§.ijdem quoque super verbo,singulis. de electione lib.6.& ibi Domi.& alij sequũtur, & multum extollunt illam glossam,quam adducit Barbat.in capitu. 1.de plus petitio.columna.27.ad in quod id libello accu 2 sationis apponi solet,quod quando quis confitetur omnia & singula quæ in accusatione continẽtur esse vera,q illa verba nõ solum referantur ad expressa,sed ad expres sorum,qualitatem.

CXV.

1 *Iudex quid spectare debeat antequam comprehendi concedat debitorem suspectum de fuga.*

1 IVdex ad hoc vt concedat familiam creditori habenti debitorem suum suspectum de fuga debet inspicere an creditor habeat iustam causam timoris,puta quia vidit præparamenta fugæ,vel alia indicia,& tunc concedenda est licentia capiendi debitorem,alias secus.Ita Barto. in l.ait prætor.§.si debitorem.ff.de his quæ in fraudem cre ditorum.allegat in argumen.ad hoc l.hoc autem.in prin cip.ff.si cui plusquam per legem Falcid.& l.2.ff.soluto ma trimonio.& l.si fideiussor.§.fi.ff.qui satisdare cogantur. Tradunt plenè domin.Alex.& Iason in dict.l.2.& Ange. in repetitione l.nemo carcerem.C.de exactoribus tribu torum,libro decimo.& Bald.in rubrica.C.de reuoc. his quæ in fraudem creditorum.& prædictam cõclusionem intelligit veram Barto.in dicto §.si debitorem.si post de bitum cõtractum noua causa iusti timoris superueniat, Secus si illa causa fuberat tempore contracti debiti.alle gat l.si creditores.ff. de priuilegijs creditorum. & l.qui bona.§.de illo.ff.de dãno infecto.& l.si is à quo in princ. ff.vt in possessionẽ legatorum.in quibus locis hoc idem firmat Bartol. Limita singulariter prædictam conclusio nem secundum Paul.de Cast.in l. etiam.§.1.ff.soluto ma trimonio.non procedere,quando debitor tempore con tracti debiti esset pauper,& tamen dolo induxisset credi torem suum ad secum contrahendum, dicens se habere idoneas facultates,quia isto casu non poterit allegare, q prædicta suspitio inerat tempore cõtractus.allegat in si mili tex.quem ipse reputat singularem,in l.penulti.§.fi. ff.de iure dot.Refert & sequitur do.Alexand.in d.l.2. ff. solut.matrimon.

CXVI.

1 *Instrumentum producens in parte,& partibus pro se facientibus,& non aliter,non impedit,quin stetur instrumento cõtra ipsum.*

1 VOlo etiam tibi dicere vnum,quod frequẽter,& quo tidie practicari solet,quod si aliquis,pducit instru mentum,& dicit,prout quotidie faciunt procuratores, Produco instrumentum pro parte,& in partibus pro me facientibus,quatenus vero contra me faciunt,nequaquã; quod ista verba nihil operantur,quod nihilominus stabi tur in parte faciente contra producentem. Ita dicit glos sa singula.in l.prima.§.editiones. in glossa. magn. super verbo,die & consule.circa finem.ff.de eden.quã ad hoc reputat singulare.& mirabilem Salicet.ibi prout refert do.Iason in dicto §.editiones.in 4.columna. in princip. & hanc partem tenuit Bald.vbi alleg.istam glos.in capi. præsentium.in prima columna extra de testi.& in l.1.C. vt quæ desunt aduocat.& post eum dom.Alexan.& Pau. ibi qui reputat illud dictum Bald.sing.& Roman.consi. 433.incipien.quo ad primam.in vltim.dubio.& Pau.de Castro.in dict.§.editiones.in secunda columna.in versi. & not.circa fine.glossa. vbi refert dictum Bald. pro singulari,& dicit quod habuit istum casum de facto. Dicit tamen de hoc videndum esse Specu. in titu.de instrum. editio.§.videndum.ver.quid si aliquis.& ver.quid si pro ducitur.vbi videtur sentire oppositum.

CXVII.

1 *Doctor antiquior iuniori præferendus.*

2 *Doctor posterior tempore doctoratus tamen ab Imperator,an præcedat doctoratum prius ab alio.*

CRedo te vidisse glossa.in l.cum quid.super ver. no uum.in fin.ff.si certum petatur.& ibi dom.Alexand. 1 & Ias.notant,qua sumitur argumen.quod Doctor anti. quior debet præferri iuniori pro qua facit textus in l.1. C.de consul.lib.12.& in l.1.ff.de alb.scrib.& dicitur anti quior,non ætate,sed gradu & dignitate,vt voluit glo.no. in capitu.fina.ver.antiquiores.de consuetu.in sext.& se quitur Gemi.ibi,& prædicta conclusio procedit, etiam si posterior sit ditior,quia istę qualitates non tollunt præ rogatiuam temporis,vt voluit Innocentius in capit. sta tuimus.de maioritate & obedientia.& tunc demum cõ fideratur,quando datur paritas in tẽpore,vt voluit Bar to.in l.prima.ff.de obleq.& Bald.in l.nemini.C.de aduo catis diuersorum iudicum.in fin.Quid si aliquis est crea tus Doctor à collegio,& sic est prior in tempore,& alius postea creatus est ab Imperatore,an ille,q est antiquior, 2 præferrit debeat? videtur dicendum quod sic,per supra dicta.Contrarium notanter determinauit Ludouic.Ro man.in l.si vero.§.de viro.in 49.fallen.ff.soluto matrimo nio.per tex.in cap.per tuas.extra de maioritate & obedi tia.videlicet quod in casu isto præcedere debeat ille qui fuit doctoratus ab Imperatore,licet posterior sit in tem pore.sequuntur dom.Alexand.& Iason,in l.2.§. prius.ff. de vulgari & pupil.Et per hoc alias respondebam doctis simis & iuuenibus artium,& medicinæ doctoribus, do. Ioan.Philippo bono,& Francisco Cagno,Siculis conci uibus,& socijs meis,cum essemus in studio Patauino,& ipsi me cõsulerent quis ꝑcedere debeat,an miles qui crea tur postea ab Imperatore,an ille qui creatur à Comi te Palatino,vel ab alio inferiore à principe,licet anterior sit.& dicebam,quod ille qui creatur ab Imperatore,per text.in dicta l.2.de albo scribendo.& in d.cap.per tuas. & hoc in terminis voluit ibi dom.Abb.& hoc fuit dictũ Fran.Tigri.in dicta l.secunda.quod allegat copiosus Bar batias in capitu.quod clericis.in penultima columna ex tra de foro competenti.& illud dictum allegauit ad hoc Scipio Trigona cõsobrinus meus.Illud etiam refert & se quitur Felin.in d.c.per tuas.in 2.col.& Moder.in c.cleri ci.extra de iudi.

CXVIII.

1 *Testimonium de auditu non probat.Limi.nu.2.*

Testimonium

1 TEstimonium de auditu non probat.cap.licet ex qua dam.extra de testibus.l.testium.& ibi glossa magna super verbo,præst.C.eod.titu.capitu.tua.& ibi dom.Ab. extra de consangu.& affin.quod intellige de auditu audi tus.Secus vbi proprio sensu audiuisset,quia tunc valeret eius testimonium,vt not.per gloss.in l.in summa.§.idem Labeo.3.ff.de aqua pluuia arcend.& voluit dom.Abba. in dicto capitu.licet ex quadam.in secundo nota.Limita 2 singulariter prædictam conclusionem non procedere, quando testes interfuissent depositionibus testium, qui recepti fuissent ad perpetuã rei memoriam,quia tũc eis fides adhibetur super examinatione,& etiam super dicto,licet deponant de auditu auditus.ita singulariter An tonius de Butrio post Innocen.in capitu.significauit. & ibi dom.Abb.extra de testibus.& dicit Imo.ibi illum es se casum singularem,& mirabilem,in quo admittitur te stimonium de auditu propter iudicis authoritatem ibi interuenientem.Refert & sequitur Felin.in cap.tam lite ris.in 3.col.de testib.

CXIX.

1 *Bannitus restitutus per principem,non recuperat bona sua fisco illata.Limit.nu.2.*

1 BAnnitus cuius bona sunt publicata,si restituitur per principem,non recuperat bona quæ per fiscum alie nata sunt.ita Barto. in l.Gallus. §. & quid si tantum. per gl.ibi super verb.emancipatus. n fi.ff.de liberis & posthu mis.Pro quo facit text.in capitu.quamuis. de rescript. in 6.voluit Iacob.de Bel.in titu.hic finitur lex,dein.consue. regn.inci.versi.sed quæritur,vbi dicit se disputasse hanc quæstionem in ciuitate Bononiæ,quam vidit de facto in curia regis Caroli,dum esset in regno Siciliæ.& ibi latis simè quasi per tres colum.prosequitur,& voluit Baldus ibi in quarta columna, versiculo, sed ego quæro.& in l. sed si per pœnam.ff.de in ius vocand.Barto.& Bald.in l. fina.C.de senten.pas.cum alijs concord.adductis per Ale xand.& Iason.in dicto §.& quid si tantum Si vero bona non sunt alienata,bene intelligitur ad illa restituta.l.pri ma in fine.C.de sententiam passis.Vnum tamen diligen ter notabis,quod est multum singulare,quod licet fratri tutus recuperaret bona non alienata,nullo in casu recu peret fructus perceptos à fisco, & multo minus perce ptos ab alijs.De hoc habes tex.singula.in authent. idem est.de Nestorianis.C.de hæreti.quem tex.ad hoc reputant singularem Ange.Imo.Areti.Cuma.& Alexand. in dicto §.& quid si tantum.quicquid dixerit domin.Iason ibi.Hoc idem voluit Baldus vbi istum tex.extollit in ca. domino guerram.in tit.hic finitur lex,dein.consue.reg. incip.in d.l.fi.C.de senten.pas.& reputat singula.Rom.in l.iusiurandum.§.procurator.ff.de iureiur.

CXX.

1 *Exceptioni non numeratæ pecuniæ renuntians,& iureiurando promittens illa non vti,si postmodum denuo asseuerat,confessionem fuisse simulatam,iuramentum nihil obstabit.*

1 EXceptioni non numeratæ pecuniæ si aliquis renun tiauit,talis renuntiatio non operatur,quin predicta exceptio opponi possit.l.si ex cautione.& ibi gloss.Bald. & alij notant.C.de non numerata pecunia. dixi de hoc latè supra in singul.meo 59.incipiente,si quis confitetur. Si tamen renuntians promisit cum iuramento non vti il la exceptione,& posteà illa vti velit,posset compelli cen sura ecclesiastica ad obseruantiam prædicti iuramenti, cum illud seruari possit sine interitu salutis æternæ.capit. ad nostram.& capitu.& si Christus capit.cum contingat de iureiuran.Limita singulariter prædictam conclusio nem,nisi renuntians replicaret confessionem,& promi sionem simulatam fuisse,quia tunc iuramentum in ali quo non obligaret.istud fuit singula.verbum Ange. in l. prima.C.de dote caut.non numera.vbi allegat glo.quam ipse dicit non esse alibi in l.emptione. C. plus valere quod agitur.& istud dictum Ang.reputat singularissimũ & dicit memoriæ commendandum Iaso.in §.fuerat.nu mero 86.Institu.de actio.

CXXI.

1 *Statuũ disponens quod in causis vertentibus super instrumẽto guarentigiæ summariæ procedatur, omni exceptione remota,vt sit accipiendum.*

2 *Clausula,omni exceptione remota,quid operetur*

3 *Regula,appellatione pendente iudicis officium cessare,fallit.*

OBierua dictum singulare Bal.quod frequenter pra cticari solet.dicit enim quod si statutum disponit,

1 quod in causis vertentibus super instrumentis guaranti giæ procedatur summariè,quod istud statutum habebit locum,si agatur contra principalem debitorem,Secus si contra tertium possessorem,etiam si agatur hypotheca ria,quia confessio priuilegiata,seu præceptum non sequi tur fundum,seu fundi possessorem.hoc voluit Bald.in l. 1.versicu.nota hic de dictione, super &c. C. commun. de legatis argumen.l.1.C.si certum petatur.& l.1.§.si hæ res.ff.ad Trebel.vbi dom.Alexand.& Iason reputãt hoc dictum Bald.& singulare,& perpetuo notandum.Sequi tur etiam Rip.ibi,& Petr.de Ancharan.in capitu. cano num statuta in versic.circa istam extensionem alibi &c. extra de constitu.& dom.Alexand.in consi.83.in 3.volu. incipie.viso themate supra scripto in penultima colum na.& in consi.sequen.quod incipit,in causa quæ vertitur inter agentes.in 3.colum.& sequen.Pro quo facit textus. in cap.super eo.& ibi do.Abb.nota.extra de offici.deleg.

2 vbi dicitur,quod clausula,tappellatione remota, opera tur vires suas respectu partium,non autem respectu ter tij comparentis pro suo interesse.& inducit illum text. Abb.quod si statutum prohibet appellationem respectu instrumenti confessionati,quod non intelligitur prohi bita respectu tertij comparentis pro suo interesse.Adde quod voluit Bald.in l.2.C.si aduer.credito. vbi dicit per illam legem probari,q executio sententiæ vel instrumẽ ti guarentigiæ potest peti contra condẽnatum, vel eius hæredem vniuersalem,non autem contra tenentem bo na obligati. Allegat glo.in l.eadem.C.de condi.ob caus.& dicit hoc notandum contra ignorantes procuratores & aduocatos.Idem voluit Ange.in d.§.si hæres.in prin. Nõ 3 tomitto quod dicebat alibi Bal.& post eum Ang.il.si qs filio exhæredato.ff.de iniust.rup.& irrit.testa.vbi dicunt, quod pendente appellatione officium iudicis cõquiescit fallit respectu tertij,allegat Bal.te.in l.creditor.ff.manda accedat quod voluit Petr.de Anch.in clem.1. de probat. vbi dicit,quod si iudex pronuntiat,Condemnamus Ti tium procuratorem talis,facit fidem quod est procura tor inter partes,secus respectu tertij.

CXXII.

1 *Contractus an sit ẽre ecclesiæ,vel non quando dubiũ est,quid tunc præsumendum.*

2 *Iudicis decretum vbi interuenit,præsumptio est omnia ritè, & recte processisse.*

1 DIligenter obseruabis verbum singulare Bal.in ca.1. de his,qui feu.da.posiu,in 3.columna.in princip.vbi quærit quando est dubium,vtrum contractus sit vtilis ec clesiæ vel non quid sit in dubio præsumendum? Nam dicit ipse quod vbi seruata est forma,& decretum supe rioris interpositum,semper præsumitur factum pro vti litate ecclesiæ.arg.not.in l.1.C.de præd.curia. lib.10. Idẽ voluit Bal.in c.sicut.in vlt.col.extra de re iudica.refert & sequitur Ias.& Lance.Deci.in l.pacta nouissima.C.de pa ctis.quod dictum sequitur & reputat egregium do. Alex. in consi.79.incip.circa primum,de quo quæritur.in 8.co lum.lib.1.& illud exclamat Iason.in d.c.1.in 2.columna. Pro quo facit quod voluit Bar.in l.frater à fratre. in an tepenul.colum.versi.3.quæro quid de contracto emptio nis.vbi dicit,quod quando in contractu,vel alio actu in teruenit præsentia vel decretum iudicis, talis contractus dicitur fieri palam & bona fide.allegat l.fi.in princip.ff. quod metus causa.Idem volunt Ang.& Imo.in l.1.§.fuit

quæsitum

quæsitum.ff.ad Trebell.& Alex.in l.transactionem.in fi. C.de transactio.Adde quod voluit Spec.in titu.de empt. & vendi.§.nunc dicendum restat.versi.& breuiter scias. vbi dicit quod tvbi in aliquo actu reperitur decretum iudicis interpositum,omnia præsumuntur ritè & rectè processisse.Refert & sequitur Bald.in l.cum hi.§.si prætor. j. ff.de transactio.vbi allegat gl.in l.1.C.de fide instrumen. & iur.hast.fisc.libe. 10.& Imo.in l.si quis cum aliter ff.de verborum obligationibus.Bal.in l.quicunque. C. de bonis quæ liberis.Limita singulariter prædicta procedere in maioribus magistratibusfecus in minoribus vt municipalibus,vel pedaneis.Ita notanter voluit Bal.in l.tutores.ff.de admini.tut.& ita intelligitur.§.nos autem.Inst. de Atti.tut.vbi dicit ista esse dicta Azo. in summa. C.de tuto.qui satis non ded.& istam limitationem pro singulari refert & sequitur Ias.in d.ca. 1.de his,qui feu.da.pos.& in d.l.pacta nouissima.& in rubr.C.qui admit.in 2.col.in fi.Contrarium tamen voluit in hoc Dec.& elegãs Alcia. in d.l.pacta nouissima.ad quos te remitto,quia tempus electionum instat.

CXXIII.

1 *Diuisio præsumitur facta inter fratres,qui decennio possederunt pro diuiso bonaque ante communia habebant, licet de diuisione aliter non constet.*

2 *Ius suum iactare nemo præsumitur.*

1 LIgat tibi ad digitum illud,quod tvoluit glo.singularis in l.si maior.in gl.1.C.com.diui.vbi dicit,quod si essent duo fratres,quorum vnusquisque possedit partem suam vt propriam pro diuiso longo tempore, videlicet 10.annis inter præsentes,& inter absentes,& quod solus subiit onera illius rei,& solus percepit commoda,si de diuisione aliter non apparet,per hoc præsumitur facta diuisio,ar.l.cũ de in rẽ verso.ff.de vsur.& l.1.§.fi.ff.de aqua plu.arcend.l.minus.C.de acqui.possess.quam glo.Bart.ibi multum exclamat,dicens illam singularem,& signandã, ac perpetuo menti tenendam.& de illa gl.facit seltũ Nico.de Neapo.in §.quædam.Insti.de actio.& eam reputat solennem & singularem Iaso.ibi,& in l.si certis annis.in 3.col.versi.6.facit.vbi dicit illam esse magis communiter approbatam.C.de pact.& in l.sciendum.in 7.co.ff.de verborum obligat.Bald.tamen in dict.l.si maior.in 1.colum.intelligit dict.gl.esse veram,quando isti qui venerũt
1 ad diuisionem proportionabiliter possedissent,ita tquod inter ipsas possessiones esset æqualitas,quia tunc de paruo aut nullo præiudicio agitur.Sed si esset inæqualitas, quia res quas vnus possideret,valerent longè plus, quam illæ quas alius possidebat,nõ præsumeretur diuisio,quia non præsumitur alter ius proprium iactasse.l.cũ de inde bito.ff.de probat.Et cum ista distinctione pertransit simpliciter Pau.de Ca.ibi,& fuit opinio Rayner.in d.l.si maior.Pro qua distinctione facit,quod voluit Bart.in quæstione sua,mulier habens amplum patrimonium.in fi.& in d.l.cum de in rem verso in 3.col.& in l.qui in aliena. versi.sed & si non adierit.in fi.ff.de acq.hære.vbi videtur intelligere dictum glo in d.l.si maior.quãdo tractaretur de modico præiudicio,& asserit do.Alex.in d.l.si maior in addi.Bald.

CXXIIII.

1 *Contractum factum negans:si postea conuincatur, in odium ipsius præsumitur solennitas extrinseca.*

2 *Matrimonium negans,perdit priuilegium,ne condemnetur nisi inquantum facere potest.*

1 REgula est in iure,quod solennitas extrinseca non præsumitur.l.quæcunque.§.fi.ff.de public.gl.no.& scribentes in l.sciendum.vbi materia.ff.de verborum oblig. Quid si aliquis conueniretur ex aliquo contractu,& negaret contractum fuisse factum, si postea conuincitur de veritate contractus,an in odium ipsius negantis præsumatur solẽnitas extrinseca? Dicas quod sic.Istud fuit singulare dictũ Bal.in c.1.qui test.sint necess.ad prob.no.inuenit.per te.in auth.contra qui propriam.C.de non num. pecu.& istud dictum reputat nouum & singulare Areti. in d.l.sciẽdum.in 8.co.in fi.versi.& adde tu.Pro quo ipse allegat tex.in l.cum in debito.in princ.ff.de probat.Illud refert etiam pro sing.Iason.in d.l.sciendum.col.6. Adde quod idem voluit Bal.in l.fi.col.1.C.de fideicommi.vbi dicit,quod negans si conuincatur,non potest deinde defectum solẽnitatis opponere.Corroboratur per illud q voluit Bar.in l.etiam §.1.circa fi.ff.solu.matrimo.vbi dicit,quod maritus qui negat matrimonium perdit priuilegium,ne condemnetur nisi inquantum facere potest. refert & sequitur Alex in l.maritus:eo.tit.vide etiam ad
2 corroborationem,quæ tradunt Cano.in c.cæterum,extra de iudi.& Ang.in l.fi.ff.de rei.vendic.& quæ dixi supra in sing.meo 75.incip.legisti alias.

CXXV.

1 *Emphyteuta,colonus & censuarius si tribus superioribus annis postremo lapsis probent se soluisse, præsumuntur soluisse ante actis annis,nisi contrarium probetur.*

1 QVoniam tẽpus est cancre receptui,quia statim thabebimus principium studij,Ideo pro complemẽto, tantum referam tibi vnum tex. aureum & singularem, quem habes in l.quicunque.C.de apoch.publ.lib.10.vbi dicitur,q ille qui ostendit se soluisse tribus proximis annis,retro soluisse præsumitur nisi contrarium probetur. quem tex.ad hoc Bart.ibi dicit mirabilem.& Bald.in c.literæ.ad fi.extra de dil.reputat aureum. illum etiam pro singulari refert Salic.in l.2.C.de iure emphy.& post eũ Ias.ibi num.135.multum exclamat,& non reperitur alibi,secundum Bal.in l.2.C.de dot.promis.Et per illũ tex. dicit gl.sing.in d.l.2.C.de iur.emphy.in glo.magna circa medium,quod eo ipso quod emphyteuta probauit se tribus continuis annis proxime præteritis soluisse,quod præsumitur retro soluisse semper.Quam gl.sequuntur indifferenter oẽs scribentes ibi dicentes illã singularẽ. Et ille tex.habet etiam locum in colono, secundum Ange.in §. scire autem.in fi.verb.in auth.de nõ alie.cum militet eadem ratio,quæ in emphyteusi.Dicit tamen de hoc se nescire legem.Adde,quod idem voluit ante eum Bal.post Io.And.in d.c.literæ.in fi.versi.quæro vtrum &c.vbi di-
2 cit,quod qui soluit pensionem per triennium proximũ præteritum,præsumitur soluisse pro tempore præterito siue loquamur in emphyteuta, siue in simplici colono, siue in censuario . Et similiter si quis soluit collectas in communi per triennium proximum præteritum,siue per tres collectas annuales, præsumitur semper soluisse, nisi contrarium probetur. & hoc per dicta. l.quicunque . Intellige tamen prædicta vera, quando dicta solutio trium annorum esset facta separatim vnaquæq; per se anno quolibet.Secus si esset facta simul vno anno pro tribus annis,quia tunc procederent.Ita sing.Cy.Bal. in d.l.2.C.de do.promissio.vbi reputat hoc tenendum menti.& Bal.& do.Ale.in d.l.quicunque.& Iason in d.l. 2.C.de iure emphy. Comprobatur etiam per illud, qd voluit Bal.in c.ex literis. in vlt.col.extra de constit.vbi pgl.notab.in l.si conuenerit.2.ff.de pigno.actio.dicit, qd si statutum disponit q in maleficiis reus debeat ter citari,quod non sufficit vna citatio pro tribus etiam peremptorie,sed requiruntur tres separatæ diuersis temporib. factæ.Item per illam gl.dicit Bal.in proœ.C.in vltim.colum.quod ad hoc vt confessio dicatur geminata,& operetur effectum confessionis geminatæ,nõ sufficit, quod eodem tempore sit pluries reiterata, sed requirit quod sit facta diuersis temporibus.Accedat quod voluit Bald. post Cin.in d.l.2.in 1.colum.cum sequen,C.de dot. promis.dum limitat l.cum de in rem verso.ff.de vsur.vbi habetur,quod in solutione 10.annorum præsumitur debitum præcessisse, vt non procedat,quando fieret vna solutio pro decem, aut pluribus annis.Idem voluit Barto. in l.eum,qui.ff.de annu.legat.

FINIS.

SINGVLARIA
D. BARTOLI DE SAXOFERRATO
EX ANTONII DE PRATO VETERI ORDINE
Per D.Gabrielem Saraynam Iurisconsultum Veronensem, ad verum authoris sensum explicata, & varijs ab eodem celeberrimorum Doctorum scholijs hic adscriptis, decorata.

I.

1 *Interpellatio extra iudicium non constituit in mora eum, qui solum per iudicis officium potest conueniri.*

INterpellatio textra iudicium non constituit in mora eum, qui solum per iudicis officium potest cõueniri. l.cum postulassem.in prin.ff.de dam.infect. qui tex.est ad hoc singularis,& non est alibi hoc ita expresse.

ADDITIO.

Huius singularis rationem ponit Bar.in l.1.ff.de iurisdicti. omn.iudic.vbi limitat dictam l.cum postulassem,in officio iudicis nobili,secus in mercenario.& ita tenet declarando l.1.C.de aliena.iud.mutãd.caus.fact.& ibi Cin. in 5.quæst.in fine.Item videtur fallere in alio casu,quem ponit Bal.in l.si soror.C.de collat.per l.filius.§.fin.vbi gl. ff.de collation.dot.Sed dic vt per Bartol.in dicta l.filius. §.finali.

II.

1 *Confessoria si pro constituenda quasi possessione seruitutis agatur,debet aliquid fieri contra contumacem,ex primo decreto fit missio in loco seruiente, ex secundo decreto statuitur certum tempus,intra quod agat.*

1 QVando agitur confessoria,si pro constituenda quasi possessione seruitutis,debet aliquid fieri contra contumacem,ex primo decreto fit missio in loco seruiente, ex secundo decreto statuitur certum tempus,intra quod agat.l.à quo fundus.ff.de dam.infe.quæ lex est multum singularis in hac materia.Bar.

ADDITIO.

Vtrum hæc missio,& dicta l.à quo fundus habeat locũm in negatoria?Bartol.tenet quod sic in 2.si prius. in 3.oppositio.secundæ partis.ff.de oper.noui.nuntiat. Et vtrum habeat locum in missione in possessionem ex secundo decreto?Bartol.tenet quod sic in dicta l.si prius.in quarta quæstio.

III.

1 *Donatio pura sub conditione resoluenda, non est proprie donatio.*

1 DOnatio tpura sub conditio.resoluenda non est proprie donatio.ista est gl.sing.& multum notab.in l.j. in ver.liberalitatem.ff.de donatio.

IIII.

1 *Clausula constituti si ponatur in instrumento venditionis,nõ est necesse,quod dicatur hoc fuisse actum in principio.*

1 SI apponatur tclausula constituti in instrumento venditionis,non est necesse,quod dicatur hoc fuisse actũ in principio.hic est casus multum singularis in l. secũda. §.si ab ignoto.ff.de manumiss. Qui licet videatur prima facie innuere contrarium,ibi, enim ab initio. Tamen à cõtrario facit pro hoc notabili,quia ibi secus,quia loquitur in dominc & seruo.Secus in duobus liberis,qui possunt hoc inter se pacisci.

ADDITIO.

Vide Alexand.consilio 25.columna penulti.versic.& non. volum.2.qui text.in dict.§.fi ab ignoto,declarat.Et vide Bal.& Ang.in l.bene à Zenone.in princi.col.2.C. de quadrien.præscripio.

V.

1 *Hæres institutus & fideicommissarius,non est hæres, nisi sit & fideicomissarius.*

1 ALiquis tinstituitur hæres & fideicommissarius,tunc non est fideicommissarius,nisi hæres.iste est notab. & singularis casus in l.lucius Titius. ibi, Modestinus. ff. de fideicommiss.libertat.

VI.

1 *Monumentum transit cum vniuersitate.*

6 LEgest dicunt,quod monumentum non potest legari l.monumenta.C.de leg. Quid est hoc dicere? Dic q non transit,nisi cum vniuersitate.text.est singu.in l.quædam sunt quæ.ff.de acquir.rerum dominio.

ADDITIO.

De materia d.l.quædam sunt,vide Iacob. de Belui. in l.in modicis.ff.de contrahen.emptio.Limita singulariter,vt per Barto.in l.si mercedem.§.1.ff.de actio.emp.Et quod not.Bar.in l.si ita quis.§.ea lege.ff.de verborum oblig.& in i.peto.§.patre.ff.de leg.2.& Bar.in l.Aufidius.ff.de priuileg.cred.

VII.

1 *Clusa in flumine publico, quo ad vsum est publica, licet quoad proprietatem sit illius, cuius est ager,cuius frontem inspicit.*

1 QVando test causa,quæ respicit frontem alterius agri est illius,cuius est ager quo ad proprietatem,quo ad vsum est publica.iste est tex.notabilis multum, & illum nescio ita bene alibi in l.si epistolam. §. Paulus si in fula versiculo.si id quod in publico.ff.de acquirend. rerum domini.

ADDITIO.

Adde quæ notat idem Bartol.in l.fluminum.in principi.ff. de dam.infect.

VIII.

1 *Testes deponentes aliquem possedisse fundum vltimis sex mẽsibus anni,an probet de toto anno?*

2 *Factum ad conseruandum operatur ad inducendum.*

3 *Intellectus l.3.in princ.ff.de acquir.possess.*

4 *Animus retinendi operatur acquisitionem.*

POnet quod quidam toto isto anno vsque ad Calẽdas Februarii possedit vnum fundum,Testes probant de sex mensibus vltimis,an probent possessionẽ?Certè non

quia

quia intro in istis vltimis temporibus non animo acquirendi, sed continuandi possessionem in initio quæstam, quam nō probaui. ista est singularis glossa & notabilis, si esset vera in l.3.in princip.in versi.animo.ff.de acquiren
a possess. Ego tamen teneo contrarium, quia si istud quod
2 quis facit ad conseruandum, operat ad inducēdum, vt l. 2.C.commun.vtriusque iud.& l.posthumus.§.fi.ff.de in iusto rupt.irritoque testa.& ff.de bono.possess.secundū tabu.l.qui ex liberis.§.testamento. Probo etiam ratione,
3 nam tex.in dicta l.3.non requirit quod quis habeat animum acquirendi, sed animum possidendi, non acquiren di de nouo, vt vides in dict.l.3.in fin.prince.ibi dum dicit dum ea mente & cogitatione, vt totum fundum vsque ad terminum velit possidere, non dicit acquirere. Et vide in l.1.adipiscimur ibi, quia affectionem tenendi non habent.ff.de acquiren.posses. Non dicit acquirendi. Sed iste.qui putabat se possidere etiam habet affectionem te nendi,& possidēdi, ergo &c. Item induco casum. l. quod vulgo.ff.pro emptor.& sic probatur. Certum est, q rei furtiuę non quæritur nobis possessio per seruum, imo, si seruus tradit mihi rē, quam surripuerat,& eā recepi credens me possidere eam prius per seruum, tamen ex die,
4 qua recipio, ĩcipio possidere,& sic apparet, quod animꝰ retinendi operatur, ad acquisitionem, vt l.qui ob pactionem.& l.seruus.& d.l.quod vulgo.ff.pro emptor.

ADDITIO.

a Ego tamen &c. idem tenent Ange. Imo.& Alexan. in d.l. 3.in princ.ff.de acquiren. posse. Bar. Ang.& Imol. in l. sequitur.§.Labeo.ff.de vsucapio. Bald. in sua disputatione inc. Accusatus de vi turbatiua.& Imo. in l.qui fundum.ff. pro emptor.

IX.

1 *Vsufructuarius an ius vsus fructus ciueliter, & naturaliter possidere possit.*
2 *Dominium, aut vsus fructus non possidetur.*
3 *Possessio in incorporalibus nil aliud est, quam patientia domini.*

1 QVærō vtrum vsufructuarius habeat aliquam ciuilem possessionem? Et quidam dicunt, quod sic, gloss. tamen dicit, contrarium in l.naturaliter. in principi. per l.1.§.ex contrario.ff.de acquiren.posses.& nota. in l. 1. in princ.ff.de acquir.posses. in 2. gloss. magna. Tu vero ad declarationē huius dic, quod in vsuario & vsufructario sunt consideranda duo, res ipsa, & ius vsusfructus. Et rem ipsam nō possidet, nisi naturaliter, sed ius vsusfructus, videtur quod ciuiliter, & naturaliter posset possidere. glossa. est multum singularis, in l.ait prætor.§.item ei.ff.ex quibus caus. maior. Et Cin tenet in l.1.C.vti possidere. & dicebat, quod non erat alia glo. in mundo. Sed alia gl. est in l.si plures.§.deiectum.ff.de vi & via arm. in l.fi.ff.vti possidē. in gl. super verbo defendat possessionem. in quibus dicitur, quod vsusfructus quasi possidetur. Sed istud non videtur bene dictum, quia non possumus dicere, q̄ dominium possideatur vt in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acqui. posses. sic nec vsusfructus, vt ff.eodem ti. l.
2 permisceri. Dico ergo q̄ in incorporalibus quasi possessio nil est aliud quam patiētia domini.ff.de seruit. l. quo
3 ties.& ista quasi possessio est in vsufructu. in l.3.§.dare.ff. de vsufruct. Et ideo dico, quod agendo cōtra dominum potest dici quasi possidere vsumfructum ciuiliter & naturaliter, vt in d.l.ait prætor.§.item ei.& dicta l.si pluces.§. deiectum. Sed contra alium nō potest dicere, nisi de possessione rei, quam rē solum naturaliter possidet. Et idem in cæteris seruituribus, & idem videtur sentire glo.ff.si seruit.vendice. l.sicuti.§.Aristo. in glosella parua, quę est super verbo suo vti, quod tene menti.

ADDITIO.

Vide Andr.Barba. in apostil.ad Bar. in d.l.naturaliter. in princi. super verb. Tu vero ad declarationem.& super versic. dico quod in incorporalibus.

X.

1 *Dominium non potest quis animo perdere possessione retēta.*

1 NOn potest quis animo perdere dominium possessione retenta. hic est casus, qui tota die allegatur, & bene.& est singularis in l.si quis vi.§. differentia. ff. de acquiren.posses.

ADDITIO.

Vide ibi Doctor. maximè Modernos, qui hoc latè exami nant.

XI.

1 *Dominus qui de possessione deijcitur, an & quando eam per colonum retineat, & quando non?*
2 *Intellectus l.peregre §. quibus. ff. de acquir. posses.*

1 SI dominus deijciatur de possessione, & eam retinet p colonum, & ideo non dicitur eam perdere. At si spontanea voluntate alij tradat, secus est, quia statim causa cadit. de hoc habes vnam glossam valde singularem in l.j.§. non alij, in verbo. retineo. ff. de vi & vi. arma. quæ hoc di-
2 cit. Et per hoc apparet responsio ad l.peregre.§. quibus. ff. de acquir. posse. vbi solo animo possideo, & non perdo possessionē, nisi alius ingrediatur. Quia quis solo animo non perdit possessionem, nisi alius ingrediatur, verū est, non perdit voluntate coacta, secus si spontanea volū tate alij tradat, quod videtur facere constituendo se alterius nomine possidere.

ADDITIO.

Vide Petr. de Anch. in c.fi. de præcario,& Aret. consi. 32. colum. 4. in princip.

XII.

1 *Traditio non vacua sufficit quo ad dominium,*
2 *Traditio non vacua non sufficit in vsucapionē.*
3 *3 Vsucapio interrumpitur propter missionem in possessionē causa rei seruādæ. si traditio sit ab eo, qui ciuiliter & naturaliter possideat.*

1 LIcet quo ad dominium sufficiat traditio non vacua,
2 vt l.si fundum. ff. de fundo dotal. Tamen in vsucapione nō sufficit, vt l.naturaliter. ff. de vsucap. & l. fine possessione. Quod intelligunt doctores quando possessio non est vacua, sed plena quia ab alio possidetur naturaliter & ciuiliter, vel ciuiliter tantum. Et ideo licet ille, cui tradita est possessio, possideat naturaliter tantum, tamen non incipiet præscribere, donec alius desinat possidere ciuiliter, vel quia animo dimittit, vel ex negligentia longi temporis, vel minoris. Et hoc tenet gloss. C. de seruis fugit. l.1. in fin.& Din. in capi. fine possessione. circa fin. de regu. iur. in 6. sit ergo cautus aduocatus rei, si potest probare alium antea possedisse. Sed pone, quod aliquis possidet naturaliter, sed tradens possidet ciuiliter, vel tradens possidet ciuiliter & naturaliter, alius est in possessione causa rei seruandæ, non est vacua possessio, vt l.2.§.1.ff.de actio. empti.& l.ratio. ff, eod: titu. sufficit ne ad vsucapionem traditio non vacua, eo modo vltim. quo dixi? Et certè sic, vt in l.acquiritur. ff. de acquirendo. rerum domin.& l.missio. ff. pro emptor.& l.2. in princi.
3 ff. pro hærede. Sed vna flex est, quæ multum videtur turbare ista,& habetis tex. singul. qui non est alibi, vt credo, & videtur dicere, quod interrumpitur vsucapio propter missionem in possessionem causa rei, seruandæ,& traditione fit ab eo, qui ciuiliter & naturaliter possidet. text. est in l.a diuo Pio.§.si super rebus. in fin.§. ff. de re iudic. & ibi dixit.

ADDITIO.

Adde eundem Bartol. in l.si de eo.§.1.ff.de acquir.posses.& Bal. in l.cum res. C. de probatio. vbi tradit quomodo probetur vacua possessio.& per Bartol. in l.2.§. primo. ff. de actio. empto.

XIII.

1 *Diuisionis ex causa quod mihi traditur tāquam meum, eius vsucapiendi conditionem non habeo.*

1 EIus quod ex causa diuisionis mihi traditur tanquam meum, vsucapiendi conditionem non habeo, ita est lex singulari in l.eum solus, in princ. ff. de vsucapio. secundum communem modum allegandi.

ADDITIO.

Vide Bal. notab. in l.nullo. C. de rei vendica. in l.super longi. in 4. colum. vbi declarat subtiliter & mirabiliter hanc legem. C. de prescriptio. longi temporis.

XIIII.

1 *Iudices duo ordinarij qui de causa cognoscunt si diuersas sententias ferant in iudicio, in quo apparere non potest quis actor, quisque reus existat, vtraque sententia erit pendenti, & ad superiorem recurretur.*

1 ACtum est familiæ ercisciundæ iudicio teorum duobus iudicibus ordinarijs, in quo iudicio a pparere nō pōt quis actor, & quis reus sit, certè filij diuersas sententias ferant, vtraque sententia erit in pendenti, nec poterit habere locum l.inter pares ff. de re iudic. sed recurretur ad superiorem. istę est tex. notab. in l.duo iudica. tene menti, quia hic casus non est alibi.

XV.

1 *Iudex potest circa accessoria supplere eodem die.*

1 CIrca accessoria potest iudex supplere eodem die, quādo per talem suppletionem, vel adiectionem, nil derogatur ei, quod iam est sententiatum. tex. est in l. Paulus respondit. 2. ff. de re iudic. quæ lex est singularis.

XVI.

1 *Ius accrescendi cessat adita hæreditate, & quid si adiens in integrum restituatur?*

1 CEssat ius accrescendi adita hæreditate. l.1. in fi. de vsuf. accresc. Hoc est verum, nisi ille qui adiuit in integrum restituatur. tex. est in l.ex contractu. ff. de re iudi. nec habes alibi melius.

XVII.

1 *Exigi si debeat aliquis in quantum facere potest, inspicitur quantum ex eius patrimonij fructibus potest rediri, nō quātum ex venditione rerum.*

1 IN exigendo aliquem in quantum facere potest, inspicitur quantum ex eius patrimonij fructibus potest rediri non quantum ex venditione rerum redigeretur. text. est singularis & mirabilis in l.qui bonis. ff. de cessio. bonor.

ADDITIO.

Nota quod inspicitur, quantum ex fructibus patrimonij redigi potest, bene facit l.si fundum per fideicommissum. in princ.& quod ibi notat idem Bar. ff. de leg. 1.& idem Bar. in l.2. in fi. de rescind. venditio. Adde tex.& ibi no. Bart. in l. Imperator. in fi. ff. ad Trebellia. Et per hunc tex. Bald. vt refert Imo. in l.si maritus, in id. ff. soluto matri. dicit quod si maritus, qui condemnatus est in quantum facere potest habet possessionem maioris valoris,& modici reditus, ex quo reditu vix viuere potest, non cogitur illam vendere, per illum tex. Sed Imo. ibi contrarium tenet. an autē quando maritus condemnatur in quantum facere potest, sufficiat sibi relinquere tantum, quod sibi pro victu sufficiat secundum qualitatem personæ suæ. An vero sufficiat. relinquere tantum, ex quo sine necessitate viuere possit? vide Bal. in l. maritum. ff. fol. matri.& doct. in d.l.si maritus. & singulariter Bal. in rub. C. qui bonis cede. poss.& in l.2. circa prin. C. quod cum eo. Et adde quæ consuluit Roma. consi. 509. ad fin. per hanc legem, quam ibi dicit singulam ad id.

XVIII.

1 *Contumacia alicuius si nimia sit, prætor decernere potest, ne missus in possessionem ex primo decreto fructus lucretur.*

1 PRopter nimiam contumaciam potest prætor decernere, vt ex primo decreto missus in possessionem fructꝰ lucretur. hic est singularis & notab. casus in l. Fulcinius. §. Diuus. ff. de quibus caus. in posses. eatur.

ADDITIO.

De hoc notatur per eundem Bart. in l.si finita.§. Iulian. in penul. colum. ff. de dam. infect.& ibi videtur intelligere illum tex. quod missus ex primo decreto demum lucretur fructus in casu, quando iudex hoc expressit. Glos. tamen in dicto §. diuus. sentit, quod vbi constat de aperta contumacia, quod lucretur fructus ex dispositione illius. §. etiā si iudex nihil dixerit. d.§. Iulia. Adde Bal. in authen. ei qui. in vltim. col. C. de tempor. appellatio.& in l. consentaneū col. 9. C. quomodo & quando iudex. vbi etiam dicit, q̄ potest facere quod possideat. Et adde Inn. in cap. dilecto. de ver. signifi. Spe.& Ioan. And. in titu. de primo decreto. §. restat. ver. hoc autē. & ibi plene. habetur quæ dicatur nimia contumacia post gl. in dict. §. diuus.& do. Anto. de Butri. in cap. contingit. de dolo & contuma &. Ioan. And. ibi, & Bald. in l.2. in 6. quæst. si ex noxal. caus. aga. circa primum decretum. adde quod Bald. consi. 54. volu. 2. vult quod oferantur loco cuiusdam mulctæ, licet parti applicetur. l.1. §. hoc iudicium. ff. si quis ius dicenti non obtemp. Fallit tamen secundum eum illud quod dicitur, quod missus in possessionem ex primo decreto nō lucratur fructus, nisi consuetudo loci, vel statutum contrarium disponeret. gl. in §. si vero. in authen. de exhiben. reis. vbi alias ex nimia contumacia, quæ non cadit in minore indefenso, non posset ipse mulctari in fructibus, vigore talis consuetudinis & statuti mulctabit, q̄a statutū pariter minores & maiores ligat. l.si sine hærede. §. Lucius. ff. de admi. tut. Et multi tenent, vt Ale. in dict. l.si finita. §. Iulianus. quod tale statutū non valeat, quia in fraudem vsurarum. Sed de Bal. ibi non faciunt mentionem.

XIX.

1 *Testamentum si quis desinat possidere, an incidat in legem Corneliam de falsis?*

1 QVærō vtrum ille, qui desinit possidere testamentū, incidat in legem Corneliam de falsis? Respondeo q̄ non, vt est casus, quem nescio alibi in l.3.§.& posse. ff. de tabul. exhiben. Videtur tamen ibi iurisconsultus velle, q̄ quis testamentum alicui. Secundo, si quis testamentum celat tantum. Tamen in hoc est aduertendum, quia non sufficit vni. vel duabus personis celare, Sed ille punitur, q̄ celat testamentum quo ad omnes, vt nemo possit habere,& ille incidit in legem Corneliam de falsis. Sed ille qui respectu vnius celat, non punitur lege Cornelia de falsis.

ADDITIO.

Adde Bald. in l. Paulus. ff. de solutio.& cum Bar. hic transit Bal. in l. fin. in vltim. colum. C. de eden. dicens hęc verba esse multum notabilia. Et adde quod legitur,& notatur in l. in fraudem. §. quoties. ff. de iure fisci. Et nota quod si probo quod tu subtraxisti mihi instrumentum venditionis facta per te in me, ista probatio facit plenam fidem contra te pro me. l.si de possessione, vbi vide de materia. C. de probatio.

XX.

1 *Exactio an differatur per adiectionem instantis temporis?*
2 *Iudex si statuat terminum pro hodie partibus ad audiendū sententiam, an debeat expectare vltimum finem diei ad ferendam sententiam?*

1 ADiectio tinstantis temporis exactionem non differat casus est notabilis, & singularis in l. liber homo. §. decem hodie. ff. de verb. oblig. per quam quæstio, & disputata per quendam magnum doctorem. Dixit iudex parti
2 quod hodie esset ad audiendam sententiam, quæritur an iudex debeat expectare vltimum finem diei ad dandum sententiam? Et determinauit per istam legem, quod non. Istud non placet, nam si bene respicis illum tex. ideo hęc adiectio. Hodie, nō differt executionem, quia istud hodie

videtur adiectum, vt denotetur tempus ipsum, in quo fit promissio. q.d. illa est dies in qua promitto, vt ibi in fine aperte dicitur. Sed si apponeretur solutioni, vt promittis dare decem, quæ solues hodie, tunc nullum esset dubium quod deberet expectari tota dies, vt patet ibi in tex. Nunc in q. proposita, si intelligeres sic statuto terminum hodie ad audiendam sententiam, hoc est, hæc est dies, in qua statuo terminum, tunc terminus esset incertus, & sic nō valeret, vt l. aut qui aliter §. 1. ff. quod vi aut clam. & sententia nulla. Sed si intelligas, statuo terminū hodie, hoc est, hodierna dies tibi statuitur pro termino, tūc iudex debet eū expectare vsque ad vltimam horam diei iudicialis, hoc est vsque ad vesperas. vt §. sedebunt. in aut. de iudicib. Et no. Insti. de verb. ob ig. §. omnis vel vsque ad tenebras, vt c. consuluit. de officio delegati.

XXI.

1 *Alienatio rerum an veniat in generali mandato reipublicæ?*
2 *Solennitates multæ requiruntur in vendendis rebus ciuitatis.*
3 *Alienatio rerum ciuitatis, qua cautela, seu consilio possit tuto ab eius syndico, vel procuratore celebrari.*
4 *Statutum factum ab aliqua ciuitate causa alienationis faciendæ alicui Tyranno, est nullum, & alienatio potest cum secutis reuocari, quasi facta iusto metu.*

1 IN mandato † generali reipublicę non venit rerum suarū alienatio, quod est verum nisi lege municipali aliud caueatur, hic est valde singularis tex. & menti tenendus in
2 l. prohibere. §. plane. ff. quod vi aut clam. Per hoc consiliū habes cum in vendendis rebus ciuitatum requirantur multæ solennitates vt l. vlt. C. de vend. rer. ciui. lib. 10. est
3 tale remedium, & consilium, Quod facias † quod ciuitas primo faciat statutum de hoc, & facto statuto poteris vendere secundum formam statuti. casus est no. in d. §. plane. ibi, hoc ita verum est si modo &c. Puto tamen quod si ali
4 qua respublica faceret aliquod statutum causa alienationis faciendæ alicui Tyranno, quod ista alienatio, & omnia quæ facta essent possint reuocari, quasi facta iusto metu. l. 1. §. quę onerandæ. vers. & in summa. ff. quar. rer. act. non det. facit quod dixi in l. creditor. in prin. ff. de solutio.

ADDITIO.

Iste §. plane. est singularis & menti tenēdus, quem. §. allegat Bal. in l. ciuitas. ff. si cer. pet. & vide eundem Bar. in l. principalibus. ff. eo. titu. & Cin. & Bar. in l. prętes. C. de transactio. Et in l. item magistri. ff. de pact. post glo. Idem notat Bar. in l. 1. in prin. ff. de iusti. & iure. & vide Bar. in rubr. C. de contrah. empt. in 3. q. Et per istum tex. dicit Bal. in c. 1. in §. iniuria. de pac. iura. firm. quod Anciani non possunt remittere iniuriam factam ciuitati, sed requiritur concilium ciuitatis. Et ita etiam tenet Bar. in l. ambitiosa. ff. de decre. ob ordi. facien. Adde quod consuluit Paul. de Cast. in consi. vlt. Et de remedio & consilio hic tradito, vide eūdem Bar. in l. 1. ff. ne quid in loc. pub. Sed pone quod facto statuto de quo hic, commune Perusij vendidit fructus lacus per quinquennium, postea de plenitudine potestatis aufert emptoribus. Dic quod emptores contra communē potuerunt agere ad interesse. Similiter dico, quod si Papa contulit mihi aliquod beneficium, demum de plenitudine potestatis illud dedit alteri, quod mihi tenebitur prouidere de alio simili, quod est notatu dignum secūdū Bal. pro gl. ibi. in cap. 1. ad hoc vers. si vero. de pace iu. fir. & ad hoc vide quę notantur in l. digna vox. per Cyn. & Bar. C. de leg. cum simil. Et quod hic de Tyranno dicit, idem tradit Bar. in tracta. de Tyrannide, & plene Bal. in l. decernimus. C. de sacro. eccle.

XXII.

1 *Citatio continere debet actum, ad quem quis citatur, & si aliquis citetur ad vnum actum, si ille actus aliter agatur vel qualitate, vel in substantia, quam fuerit dictum in citatione, videtur factus parte non citata & clam.*

1 NOta † quod quando aliquis citatur ad aliquem actum si ille actus aliter agitur vel in qualitate, vel in substātia, quam fuerit dictum in citatione, videtur factus parte non citata, & clam. casus est in l. aut qui aliter. in princ. ff. quod vi aut clam. quæ lex deberet scribi literis aureis.

ADDITIO.

Vide Feli. in c. 1. colum. 10. in fi. in ver. nota etiam quod citatio. extra de iudic. & Abb. in consi. 33. volum. 1. Et Feli. in c. quia iudicante. col. 1. de præscri. & Bar. consi. 151. & Barba. consi. 32. volum. 2. & Imo. consi. 97. col. 3. Hoc tamen limitarem nisi pars præsens reperiretur per dicta Feli. in d. c. 1. circa pen. col. in ver. valet iudicium. Et Felin. in cap. consuluit. colum. 3. & seq. de officio deleg. & cap. ad petitionem. col. 7. ad finem, vbi limitat, de accusatio.

XXIII.

1 *Delinquentes si plures sint an vnus conuentus alios liberet.*
2 *Solutione vnius alter non liberatur, quando agitur rei persecutoria.*

1 QVæro vtrum † vnus de pluribus delinquentibus conuentus alium liberet. de hoc est sing. § & dist. actio. quam nescio alibi, in l. semper. §. si in sepulchro. ff. quod vi aut clam. Et ibi intelligit glo. diuersimode. sed Din. notabiliter distinguit, aut delictum est tale, ex quo imponitur mera pœna ex parte agentis & conuenti, & tunc deliquit vna familia, vel vnum collegium, vel vna vniuersitas, & tunc vnius solutio liberat alios, & perinde est ac si vnus deliquisset. vt ff. si fa. fur. fecit. dica. per totum. Aut diuersis nominibus distinguūtur, nec sunt de eadem domo seu familia, & tunc siue fecerunt communicato consilio seu proprio motu quælibet tenetur in solidum, nec vnus soluendo liberat alium. ff. de fur. l. vulgaris. §. si duo. & l. si quis id. §. si plures. ff. de iurisd. om. iud. Et l. item Mela. §. si plures. ff. ad legem Aqui. Ista sunt verba Din. Ego de hoc dixi ff. si famil. furt. fecit. dica. l. quoties. & tetigi etiam in l. si plures. ff. arbor. fur. cæsar. Si vero delictum est tale, cuius ratione pœna imponitur ex parte rei, ex parte vero actoris est interesse, vt in casu dictæ l. semper. §. si in sepulchro. tunc, aut omnes deliquerunt communicato cōsilio, & tunc vnius conuentio alterum liberat. ita dicit Din. Tu dic secundum Iacobum de Arena. quod vnius conuentio alterum liberat de rigore, vt in d. §. si in sepulchro. Sed de equitate nō liberaretur conuentione, sed perceptione. arg. l. si ex duobus §. 1. ff. de peculio. & l. perception. ff. de his qui deiecer. vel effuder. Si vero deliquerunt quilibet proprio animo, tunc aut concurrūt in idē tempus, & vnius conuentio liberat alium perceptione se
2 cuta, vt l. 1. §. fi. ff. de his qui deiecerunt vel effud. l. 1. §. pē. ff. de eo per quem fact. erit. Si vero diuersis temporibus, tunc vno soluente alius non liberatur. quod patet, quia † vbi agitur rei persecutoria, vno soluente alter non liberatur, vt l. qui rem. §. 1. ff. de furt. Ergo multo magis vbi ex altera parte est pœnalis. facit l. ita vulneratus. in prin. ff. ad legem. Aqui l. ita dicit Din. tene menti hanc distinctionem, quia est notabilis.

ADDITIO.

Adde eundem Bar. in d. l. si quis id quod. ff. de iurisd. om. iud. & in l. ex maleficiis. §. 1. ff. de actio. & obligat. & quod notat Bar. in l. multi. ff. de publi. & vide omnino Inn. declarantem in c. sicut. de homicid. per Din. in re. bona fides. de reg. iur. in 6. & quod notat Bar. in l. quoties. ff. si famili. fur. fecit. dicat. Sed dubitatur an eo casu. quo vnius solutio liberat alium, an soluens possit repetere ab alio, quem liberauit? Glosla in d. l. ex maleficijs. in §. penultimo in ver. agendum. ff. de actio. & obligat. dicit, quod non, si est vere malefactum. Quam gl. simpliciter videtur sequi Bar. in l. 1. §. si plures. ff. de eo per quem fact. erit. & vide Bar. in d. l. quoties. & Bal. in l. 1. C. de condictio. furti. & Bar. in l. et §. item si quis dolo. ff. de petitio. hæredita. Bar. in l. cū duobus. la. 2. in 4. q. ff. de duobus reis. & Bal. in l. 1. in 1. colu. in versi. Sed situ queris. C. si plures vna sententia. & Iaco. Butri. But. in l. si familia. ff. de iurisdictio. om. iudi. & per Cin. in l. fi. in 2. quæst. ff. ne quis eum. per Roma. in l. hoc edicto. alias est in l. 1. ff. de eo per quem fact. erit. Adde Bal. consi. 239. volu. 3.

XXIII.

1 *Exceptio rei iudicatæ non obstat in prosecutis.*

1 VNum † volo quod notes, quod in non prosecutis non obstat exceptio rei iudicatæ, glosl. in l. & an eandem in §. actiones. ff. de exceptio. rei iudica. Quod in effectu est verum quando quis non est prosecutus ignoranter, secus si ex certa scientia, & malitiose, vt l. de rebus. ff. de arbit. & nescio alibi istum casum.

ADDITIO

Vide Ang. in l. tres fratres. ff. de pactis. Moder. in c. pen. de exceptio. faciunt festum de isto dicto, & ibi etiam allegant aliud notabile dictum Bar. in l. 1. C. de ordi. iudic. per te. in l. duobus. ff. de exceptio. rei iudica.

XXV.

1 *Venditio rei facta in ludo an valeat?*

1 SIngularis † casus est in l. fi. §. si in alea. ff. quarum rerum actio non datur. vbi plenam habes doctrinam iuncta, glo. an & quando venditio rei facta in ludo valeat, de quo ego dixi post glo. in l. si quis cum sciret. ff. pro emptor. & in d. §. fi in alea.

XXVI.

1 *Fideiussor potest accedere obligationi operarum.*

1 OBligationi † operarum potest accedere fideiussor in ea actiue, & passiue possunt duo rei constitui. iste est singularis text. in l. nemo est qui nesciat. in princip. ff. de duobus reis.

ADDITIO.

Vide ibi late Modernos Ferrarienses, videlicet Ronchegal. qui diffuse insistit.

XXVII.

1 *Responso an dicatur facta incontinenti si interrogatus in instrumento dicat, facias scribi, deinde respondeo.*

1 QVæro † quid si in instrumento interrogas me, & dico facias scribi, deinde respondeo, an videar incontinē ti respondere? Et gl. dicit quod incontinenti videor respōdere in l. duos. §. 1. ff. de duob. reis, quam tene menti, quia singularis est.

ADDITIO.

Hanc glo. notanter allegat Bal. in l. in bonæ fidei. in 1. col. C° de pact. & vide ibi per Salicetum plenius ad dicta per Bar° in repe. & Rochegal. in d. l. duos. §. 1. qui egregie loquitur.

XXVIII.

1 *Cessio facta vni ex reis debendi quando prosit, vel noceat alteri?*

1 CEssio si fiat reo debendi contra quem fit consentiente eo, & tunc est idem, quod in delegatione dicitur, scilicet, quod idem est per omnia quod est in vera solutione & acceptilatione, vt l. si rem. §. si. ibi, vel nuptura ipsa, secundum vnum intellectum. ff. de noua. Aut eo non consentiente, & tunc aut fit correo suo, & iste correus cui cedit ur, ista cessione est liberatus. Casus est singularis. ff. de leg. 2. l. qui duos. Facit ff. de lib. l. l. si quis duos.

ADDITIO.

Adde notata per Ale. post 1mo. ff. de leg. 1. in l. non quocunque. §. qui Caium.

XXIX.

1 *Dominorum nomina propria si in stipulatione communis serui exprimantur vocantur domini in viriles si exprimantur appellatiua, vocantur in dominicas, et quid iuris sit si vtrunque exprimatur?*

1 DOminorum † nomina propria si in stipulatione communis serui exprimātur, vocantur domini in viriles si exprimantur appellatiua, vocantur in dominicas, sed si vtrunque exprimatur, in dubio inspicitur quod præcedit. Ista est singularis lex in l. si communis seruus ita in princi. ff. de stip. ser.

ADDITIO.

Ibi, inspicitur quod præcedit quæ sit ratio, vide Bald. in l. fin. in antepenult. col. C. de condit. insert.

XXX.

1 *Fideiussor de iudicio sisti an teneatur post sententiam?*

1 FIdeiussor de iudicio sisti nō tenetur post tententiam. Hic est casus, qui non bene reperitur alibi, in l. Grecè. §. & post. de fideiuss.

ADDITIO.

Adde similem casum in l. 1. in prin. ff. si ex noxali causa agatur. iuncta gl. parua, in verbo, iudicium. Et quid in fideiussore de defendendo? Dic idem quod non tenetur post tentiam. l. cum quærebatur. & ibi Bar. in fi. prin. ff. iud. sol. & Pau. de Cast. in d. §. & post. qui dicit, quod qui promittit sistere. Quod est verum etiam si promisisset eum exibere, & parere mandatis Curiæ. vt tenet Bal. in addit. Spe. in titu. de no. ope. nun. in 1. col. licet indecisum relinquat, in l. eum pro quo. ff. de in ius voc. & ibi per Ale. Item hoc est verum, quod talis fideiussor post sententiam non tenetur, nisi promisisset eum repræsentare toties quoties Curiæ videbitur. de quo in l. si quis. ff. de custo. reo. & notatur in l. 2. §. fi. & ibi Ale. ff. qui satisd. cog. Et pro limitatione vide Felinum in c. in nomine domini. colum. 2. extra de testibus.

XXXI.

1 *Solum vbi potest repeti vel redditum retineri, talis solutio non parit liberationem.*
2 *Naturalis obligatio, qua quis tenetur ad antidora, impedit repetitionem indebiti soluti.*
3 *Obligatio continens incertum est inefficax.*

1 SOlutum † vbi potest repeti, vel redditum retineri, talis solutio non parit liberationem. Iste est casus qui nō reperitur alibi ita bene in l. si testamento. §. 1. versic. propterea quod creditor. ff. de fideiuss. vbi etiam videtur casus, q
2 naturalis † obligatio qua quis tenetur ad antidora impedit repetitionem indebiti soluti, sed glo. ff. de iusti. & iur. l. ex hoc iure. circa finem glosłæ magnæ dicit, quod non impedit semper vt l. si non fortem. §. libertus. ff. de cōd. indebi. q. d. regulariter impedit, casualiter non. Sed certe in d. §. libertus. illa naturalis erat re facta ad præstandam necessitatem, secundum gl. ibi poi tam. Vnde circa hoc sic dicas, Aut talis obligatio est redacta ad necessitatem. & tūc aut talis obligatio est redacta ad necessitatem per ius civile, & tunc aut talis obligatio respicit præstationem certę rei, vel facti, & est liberatus qui naturaliter tenetur ad operas obsequiales, & isto casu impedit vt d. §. libertus. secundum alios qui intelligunt quod ibi operæ obsequiales erant omnino indebitæ, nam si essent debitæ, frustra tractaretur de conditione indebiti. Facit. ff. de cond. indeb. l. cum his. §. penul. prout loquitur ibi in matre. Pro hoc, quasi naturalis procedit ab ipsa natura, quæ fortior est, adeo quod pacto tolli non potest, vt l. ipra sanguinis. ff. de regulis iuris. & ff. de pactis. l. ius agnationis. Aut nō respicit certam præstationem, sed stat in suo genere, vt bene facienti bene, faciamus, tunc aut indebite soluitur illud idem, vel tantundem, propter quod fuit contracta obligatio naturalis, & impeditur repetitio, vt c. §. ex duobus. ve. propterea quod creditor. Aut soluitur aliud, & non impeditur repetitio, quia talis effectus non reperitur in iure. facit l. sed & si lege, §. constituit. ff. de pet. hæred. cum gl. & gl. in d. l.
3 ex hoc. cum enim † obligatio contineat incertum, nō est efficax. l. tritici. m. fi. de verb. obli. & fi. de iure dotium. l. cum pater. §. genet.

XXXII.

1 *Nouatio præcedentis obligationis an fieri possit per alium cõtractum, quam per stipulationem?*

1 QVæro an per alium contractum possit fieri nouatio præcedentis obligationis, quam per stipulationem? Et videtur quod non, per l.item illa.in fin.ff.de constitu.pecu.vbi interuentu nouæ personæ instituto, non fit nouatio. Contrarium ego dico, & do textum quem nescio alibi in l.si mandato meo §.fin.ff.mandati. Tamen hic est plus, quia per stipulationẽ præsumebatur nouatio, in aliis non præsumebatur, nisi hoc ageretur.in d.l.item illa, in fi. & d.l.si mandato meo.§.fin.

ADDITIO.

Quo nouatio fiat per alium contractum tenet etiam Ludo. Bol.in consi.59.col.2.ver.aditur etiam aliud. & Maria. Socinus in consi.21.col.3.versi.nec obstat si diceretur.

XXXIII.

1 *Exceptio, quæ obstat deleganti, non obstat ei, cui facta est delegatio, nisi contra eum eadem ratio concedendæ exceptionis subsistat.*

2 *Mulier an possit renuntiare beneficio Velleiani?*

3 EXceptio† quę obstat deleganti, non obstat ei cui facta est delegatio, nisi contra eum eadem ratio.conceden dæ exceptionis subsistat. Iste est notabilis tex.in l.doli mali.ff.de nouat.in ver.diuersum est si iam excesserit, quem
2 non habes alibi ita expssum. Per quem† dicunt doctores vltramontani, quod mulier non potest renuntiare beneficio Velleiani, nam eodem modo, quo decipitur intercedendo, eodem modo decipitur renuntiando, licet gloss. in d.l.doli mali.dicat contrarium, & consuetudo ita se habeat. Sed credo quod vltramontani dicant verum de iure per d.l.doli mali.de quo per Cinum.C.de episcopis.& clericis.l.si quis in conscribendo.& in l.vltim. ad Velleianũ.

ADDITIO.

An & quando exceptio authoris noceat successori quoad agẽdum? vide gl.no.& ibi Bal.in l.vitia.C.de acqui.pos.Et an mulier possit renuntiare beneficio Velleiani, & minor beneficio restitutionis? vide notata per gl.in cap.si diligenti. de foro compe. Et adde quod per d.ver.diuersum.notabiliter dicit Bar.in h.§.pe.ff.de condictio.indebi. Et vide ad materiam Io.And.in add.Spec.in titu.de resti.in integ.§. qualiter.ver.sed nunquid minor. & Io.And.in c.cum dilecti.de emptio.& vend.& idem Bar.in l.cum minor.ff.rẽ rat.hab. Communis opinio est quod possit renũtiare Velleiano. Ita Barto.in l.2.circa fin.ff.de fideiuss. Et adde Ioan. And.in addit.ad Specu.in titu.de renuntiatio.§.1.versicu. cui autem iuri.

XXXIIII.

1 *Soluens an possit dicere legem, quam ipse vult soluendo?*

1 SOluens† potest dicere legem quam vult circa electionem causæ, in quam soluit, aliam vero legem non posse dicere, si soluit debitum ciuiliter & naturaliter. vt notatur in l.traditionibus.C.de pactis.& notat glo.in l.1.ff.de solutionibus. quam tene menti, quia singularis est glossa.

XXXIV.

1 *Fideiussor si debitori succedat, omnis obligatio fideiussoria extinguitur, secus est in pignore.*

1 SI fideiussor† debitori succedat, omnis obligat. in fideiussoria extinguitur, secus est in pignore. text. est in le. cum quis.§.fi.ff.de sol. Quæro rationem diuersitatis inter primum casum, & secundum. Dicit gl.in d.§.fi. quod ratio est, quia hypotheca habet suas conditiones, vt duret, donec debitum sit solutum, vel alias satisfactum, vt l.grege. §.etiã.ff.de pignor. Pro hoc optime facit. l.debitor.in prin. ff.ad Trebellia. & l.ex sextante.§.Latinus.ff. de exceptio. rei iudic. Istas autem conditiones non habet fideiussor. Et hæc est vna ratio. Item pignus potest retineri ob pecuniã chirographariam. vt l.1.C.etiam ob chirogra.pec. multo magis poterit retineri hoc casu. Quæ ratio cessat in fideiussore. Sed ratio ista procedit quando pignus est constitutum traditione. Sed prima ratio est magis generalis.

XXXVI.

1 *Contestatio litis tollit facultatẽ soluendi circa rem adiectam ad solutionem, & circa personam.*

1 COntestatio† litis tollit facultatem soluendi circa rem adiectam ad solutionem, & circa personã. hoc dicit lex notabilis, cui nescirem dare concordantem in l.si quis stipulatus.ff.de solu. Et hoc nescio alibi licet glo.ibi alleget pro concor. quasdam leges, quę vere sunt contrariæ, non concordantes. Bar.

ADDITIO.

Vide Bal.in l.si quando.§.1.in fi.ff.de legat.1. & in l.stipulationes non diuiduntur. & in l.insulam.ff.de verb.obli.

XXXVII.

1 *Stipulatio conditionalis animo nouandi non tollit effectum moræ, si res erat præsens, alias secus.*

1 PStipulatio† conditionalis animo nouandi non tollit effectum moræ, si res erat præsens, alias secus. te. est quę forte alibi non habes, in l.qui decem.§.si cum mihi.ff.de solutio.

ADDITIO.

Adde quod stipulatio etiam nulla sequens purgat morã præcedentem, vt per Ale. post † mo. in l.scire debemus.§.fin. vbi Raphael no.ff.de verb.obli. & vide limitationem per Ang.in l.si seruum.§.fi.ff.de verb.oblig. quem textum dicit ibi singularem.

XXXVIII.

1 *Delegatio tutoris liberat debitorem pupilli ita demum, si fuerit facta bona fide.*

1 DElegatio† tutoris liberat debitorem pupilli ita demũ, si fuerit facta bona fide. De hoc est bona lex, cuius principium est singular, & nescio alibi in l.pupilli. in prin. ff.de solu.

XXXIX.

1 *Euictare pro alio debito in solutum data, prima actione agitur, nisi dolus creditori imputari possit.*

2 *Debitor vt liberetur sufficit rem perfecte solutam ex. post facto creditoris fieri.*

1 EVicta re† pro alio debito in solutum data, prima actione agitur, nisi dolus creditori imputetur. Item ad liberationem† sufficit rem perfecte solutam ex post facto creditoris fieri, lex est cuius principium est multum singulare in l.qui res.in prin.ff.de solu.

XL.

1 *Fideiussor acceptus in causa principalis, non tenetur in eo, quod iudicatur in causa appellationis, nisi aliud actũ sit.*

1 FIdeiussor† acceptus in prima causa, non tenetur in eo, quod iudicatur in causa appellationis, nisi aliud actum sit. Ista est notabilis lex quam ego habeo pro singulari in l.cum apud.in princ.ff.rem rat.habe.

ADDITIO.

Adde quod illa lex secundum Bal.in l.fina.in 10.quæsti.C. de contrahen.empt. non procedit in iudice, coram quo petita esset reductio ad arbitrium boni viri. Et etiam pro intellectu illius legis vide Spe.in titu.de offic. deleg.§.fi. ver.sed quæritur. & in titu.de accus.§.quando autem.& canonistas in c.querelam.de elect. & in c.causam quæ. de testibus, & vide Bal.in l.iulianus.ff.qui satisd.cog. quil dixit, quod etiam si fideiussor iurasset, non tenetur in causa appellationis, simpliciter confirmauit sententiam primam & tunc tenetur, aut addidit, & tunc non tenetur. Quod est vtile scire in causa criminali, quando in ea datur fideiussor. Bartol.

XLI.

1 *Defensor ex necessitate potest exceptionem ex sua persona competentem oponere.*

2 *Coniunctus*

2 *Coniunctus, qui rem tertio vendidit, scis ab alio venditoris coniuncto super re illa conueniatur, potest petere super illa quæstione fieri compromissum, vigore statuti loquentis de quæstionibus compromittendis inter coniunctos.*

1 DEfensor† ex necessitate potest exceptionem ex sua persona competentem opponere. Hic est multum singularis.§.in l.procurator.§.si procurator.ff. rem rat.hab.
2 per quem ego determinaui, quod si coniunctus† meus petit rem ab extraneo, cui ego vendidi, & cui de euictione teneor, quod ego comparens possum petere, quod fiat cõ promissum ex vigore statuti loquentis de quæstionibus compromittendis inter coniunctos. Sed in contrariũ fortiter facit l.venditor.ff.de iud. Quod dic, vt in disputatione mea incipiente, consilium ciuitatis Pisanæ decreuit.

ADDITIO.

Vide quod notabiliter dixit Bal.in l.quoties.ad fi.C.de pre. Imp.off.& in l.tam mandatori.col.5.C. de non numera. pec. Et quis dicatur defensor ex necessitate, vide Bal.in l. 2.C.de pactis. Et ad quæstionem de coniuncto vide Bal. in l.1.C.vbi in rem actio.& in l.emptori.C.de eui.& Bar. in l.venditor.ff.de iud. Pet.de Anch.in c.significasti.extra, de foro competenti.

XLII.

1 *Stipulatio amplius nõ peti, ex quibus actionibus, cõmittatur?*

1 PEtitio cum† contestatione, solutionis receptio, & compositio, stipulationem amplius non peti committi faciunt, secus, si neutrum horum interuenerit. Iste est tex. valde solennis, & multum singularis in l.amplius non peti.in prin.ff.rem rat.habe.

XLIII.

1 *Debitor, qui rem domino debitam, tertio soluit, dolo & fraude recipientis, contra eũ actionẽ furti habet, non dominus.*

1 SI debitor† soluerit rem debitam non domino sed alteri tertio, dolo & fraude tertij, in re committitur furtum, & actionem furti habet debitor, non dominus rei. l.si quis vxori.§.apud Labeonem.ff.de fur. qui §.est singularis nec reperitur alibi.

XLIIII.

1 *Carcerum custos qui permittit carceratum ex carcere exire mandato Rectoris, an teneatur?*

1 CVstodes† carcerum qui permittitunt aliquis exire de mandato rectoris, non tenentur, sed tenetur rector, cuius mandato dimittitur. Bonus est casus, & singularis in l.si quis vxori.§.si fugitiuum.ff.de furtis.

XLV.

1 *Raptor an teneatur actione furti?*

1 SI quis† ex domo, in qua nemo erat, rapuerit, actione de bonis raptis in quadruplum conuenitur, actione furti sublata. Textus est singularis, qui non habet concordantẽ in l.si quis ex domo.ff.de furtis, qui ita in terminis disponit. Tene menti. Bar.

ADDITIO.

Hic habes argumentum an robaria possit fieri absenti. Ad quam legẽ se remittit Bal.in c.1.§.si duo.de pace tenenda. & in l.si quis in tantam.in 8.colum.C.vnde vi. & Bald.in l.1.vi bo.rap. Et hanc legem allegat glo.Ba.in l.infamem. in prin.de pub.iud. Et faciunt quæ habentur infra singu. 48.incip. Quæro an raptor.

XLVI.

1 *Creditor qui rem sibi pignoratam aufert, non videtur rem contrectare sed pignori suo incumbere.*

1 CReditor† cum rem sibi pignoratam aufert, nõ videtur eam contrectare, sed potius videtur pignori suo incũbere. Textus est multum notandus in l.cum creditor.ff. de furtis.

ADDITIO.

Vide omnino Bar.in l.3.in prin.in lectura.C.de pign.

XLVII.

1 *Culpa leuissima venit in actione depositi contraria, quæ datur depositario contra dominum.*

1 IN actione† depositi contraria quæ datur depositario cõtra dominum, venit leuissima culpa, Textus est in l.1. seruus communis.§.quod vero ad mandati.ff.de furtis.

XLVIII.

1 *Raptor an dicatur fur manifestus.*

1 QVæro an raptor† dicatur fur manifestus? Dicunt quidam quod sic, quia publice & manifeste rapit. Veritas est in contrariũ, quia ad hoc vt quis sit fur manifestus requiritur quod reprehendatur, vel post eum clametur, nec sufficit sola visio, vt ff.de furtis.l.3.& l.si quis in seruitute. Vnde raptor ita demum erit fur manifestus, si cõtra eum clametur, vel occurratur.

ADDITIO.

Vide aliqua supra sing.45. incip.si quis ex domo.

XLIX.

1 *Verberatus licet quis actu non fuerit, si tamen manu eleuata quis in eum comminatus fuerit. potest contra eum agere actione iniuriarum quasi verberatus.*

1 SI quis† non fuerit actu verberatus, sed tantum manu eleuata in eum comminatus fuerit sępius, & ex hoc attonitus & perterritus fuerit. is potest agere actione iniuriarum quasi vapulatus. Textus est in l.itẽ apud Labeonem.§.si quis pulsatus.ff.de iniurijs. quem tene mẽti, quia nescirem forte tibi dare concordantiam.

ADDITIO.

Pro declaratione vide aliquid per Cæpol.consili.cri.72.& pulchre Bar.consi.106.& Felin.in c.cum te.colum.9. de re iud.& Ang.in d.§.si quis pulsatus.& Ang.Are.in tractatu maleficiorum, in ver. Admenauit.& Alexa.in addit.ad Bar.in l.respiciendum.§.delinquunt.ff.de pœnis.

L.

1 *Accusare offensus an compelli possit à iudice?*

2 *Hæres perdit hæreditatem defuncti, si eius mortem nõ vlciscitur.*

3 *Iudex potest te cogere, ne delinquas.*

1 VEllem scire à te, commissum† est maleficium, reus non vult accusare, an iudex possit eum cogere quod accuset? Et Spec. ponit in titu.de accus.§.1. versic. quid si nullus. & ibi videtur dicere quod nõ potest cogere de iure per l.1.C.vt nemo inuitus. Sed dicit quod bene faciet iudex, si cogat. Breuiter dico quod iudex non potest cogere. Casus est in l.in eum.ff.de accus. Fallit vt puto in crimine homicidij, in quo iudex potest cogere accusare. vt l. prætor.§.1.ff.de iniur. secundum lect. Iac.de Aren. & textus est expressus si glo. non destitueret ipsum in l.si homicidii.C.de accus. Item probo per rationem, ego video q̃ lex† punit hæredem si non accusat, quia perdit hæreditatẽ
2 defuncti, si eius mortem non vlciscitur, vt l.1.de his q̃b. vt indi. & p̃ plures ll. illius ti. ergo iudex põt ipsum cogere acculare, ne delinquat. Hinc est, † q̃ si iu. videt q̃ tu vis
3 delinquere, potest te cogere ne delinquas. l.1.in fi.ff.de of. præf.vrb. & l.congruit, ff.de offi. Præsidis. Sed in alijs crimibus non puto, quod quis possit cogi accusare.

LI.

1 *Reus si decedat post latam sententiam condemnatoriam cõtra eum, intra tamen decendium, quod datur ad appellandum, an hæredes eius teneantur ad pœnam?*

POenæ ademptionis bonorũ ex publicis criminibus exceptis Repetundarum, & maiestatis aduersus hęredes non alias transeunt, quam si lis contestata, & cõdemnatio secuta fuerit. ff. de accu. l. ex iudiciorũ. Hoc ita p̃misso q̃ro an dicta pœna sibi locũ obtineat. cõtra hæredes, qũ reus
1 de publico crimine pulsatus post latã sententiã † condemnatoriã cõtra eum intra decem dies, qui dantur ad appellandum

non tamen interpoſita appellatione? Et gl.in d.l.ex iudiciorum,dicit idem eſſe quod eſt,quando lata ſententia eſt appellatum,& pendẽte appellatione decedit reus.Et forte iſta quæſtio non reperitur alibi,& eã ſimpliciter tenet Dinus.Vide ibi gl.quæ incipit,qua ſequuta,ibi idem dicã ſi non eſt appellatum, eſt tamen intra tempus appellandi quod nota,quia ſic alibi non inuenies,ita dicit Dinus.Iac. de Rauẽna eſt in contraria opinione,dicens quod ſi reus decedat interim intra tempus quod datur ad appellandũ. & ipſe non appellat,verificatur principium d.l.ex iudiciorum.quia decedit lite conteſtata,& cõdẽnatione ſequuta. Ad hoc igitur vt hæres hoc beneficium habeat,debet appellare,& appellationem proſequi,vt l.3.C.ſi pend.app.& Cinus hoc refert in l.fina.in 2.q.C.ſi reus vel accuſ.mort. fue.Quod ſatis placet.

ADDITIO.

Nota ad materiam,quod licet reus accuſatus poſt mortem liberetur quod perſonam,vt C.ſi reus vel accuſa. mort. fue. tamẽ ſi hæres voluerit ad purgationẽ defuncti,quod declaretur defunctum nõ commiſiſſe delictum,põt hoc petere,per textum ſingu.in l.filio.§.Seia teſtamento.ff.de adi.leg.ſecundum Bal.in l.1.C.ne ex deli.defun.in 2.3.& 4.colũm.vbi notat gloſſ.in d.l.ex iudiciorum. Quid ſi reus decedat intra tempus appellandi? vide Bal.in d.l.1.in 6.col.C.ne ex defun.& Bar.in l.ſi qua pœna.ff.de verb.ſig. & Bar.& Bal.in l.3 C.ſi pen.app.Ba.Ang.& Imo.in l.qui à latronibus.§.1.ff.de teſta.& Bald.in l.ſi quis filio.§.ſi cũ.ff. de iniuſt.& Imo.in l.defuncto.ff.de pub.iud.& Ang.Are. in tract.maleſi. in vltim.verbo.& gl.in d.l.ex iudiciorum approbat Sali.in l.ſi.E.ſi reus vel accuſ.Quomodo autem formetur ſententia mortuo reo,ſeu quomodo,aut quibus verbis vtetur hæres pro defenſione? vide Bal.in d.l.1.in 6. col.C.ne ex delic.defun.& quod habetur per Docto.in l. nulli.ff.de procur.

LII.

1 *Damnatus in metallum ad tempus,intelligitur de decennio. & quid ſi ſimpliciter ſit damnatus?*

1 DAmnatus in metallum ad tempus,intelligitur de decennio. Si autem eſt damnatus ſimpliciter intelligitur perpetuo. De hoc eſt tex.notabilis & ſingularis,& forte non reperies ſibi concordantem in l.fine præfinito tempore.ff.de pœnis.

ADDITIO.

Iſta eſt ſingularis,nam habemus alibi,quod vbi lex dicit,in diebus illis,intelligitur de duobus.vt in l.inter illam.§.1.ff. de verbor.oblig.Et notat gl.in l.eum qui Calendis.ff.e.ti. Vide Bar.in l.ſi quis adulterium.§.1.ff.de adulterijs. Item dum lex dicit.De tribus terminis,intelligitur de tribus annis tantum,vt eſt caſus,& ibi notat Bar.in l.3.§.ſed ſi ita. ff.de ann.leg.Idem vbi lex dicit,Per tempora,intelligitur de duobus annis,vt notat gl.iuncto tex.& ibi Bal.in l.vſura per tempora.C.de vſuris.Quod non puto verum per d.l.ſine præfinito & per glo.ibi in ſecunda ſolutione, quæ hoc ſentit.Sed contra d.l.ſine præfinito.videtur tex.in l. quod ſi nolit.§.ſi quis ita.ff.de ædil.edict.vbi in dubio intelligitur de duobus.De quo dic vt ibi per Ale.in apoſtil. ad Bar.Item d.l.ſine præfinito.limita non habere locũ in interlocutoria per l.fi.in prin.ff.de pœnis.& habetur in l. 1.C.de poſtu.Quid ſi lex dicat,Non multum tẽpus? Certe intelligitur per ſex menſes,vt in l.excipiuntur.ſecundũ vnum intellectum.ff.ad Silla.Vide Barto.omnino in d.l.ſi adulterium.§.1.ff.de adulterijs.& Bal.dicit, quod non eſt alibi in l.1.C.de poſtu.

LIII.

1 *Bannitus non poteſt ſepeliri in ciuitate à qua eſt exbannitus.*

1 QVi in vita non poteſt morari in ciuitate, poſt mortem non poteſt reduci ad ciuitatem ad ſepulturam Habes tex.in l.ſi quis in inſulam.ff.de cadauer. punit. quã legem nota,quia forte non reperies alibi.

ADDITIO.

Ad illum tex.vide notata in l.1.C.ne ex deli.defun.& quæ ponit Bal.in l.fi.& ibi in apoſtil.ff.ad leg.Iuliam maieſt.Et ſi quis vulnerat,vel ſpoliat mortuum, an dicatur eum offendere? vide Bal.in l.ſororem.C.de his quib.vt indig.in fi.& ſequitur Pet.de Anc.in clem.1.de pœnit.& remi.Et quid ſi aliquis ſepelit mortuum excommunicatum,an dicatur cum eo communicare,ita quod cadat in excommunicationem.vide gl.quod ſic in c.ad hoc.de priuilegijs & Ro. ſing.709.nu.2.

LIIII.

1 *Accuſatus de crimine an poſsit habere honores?*

1 ACcuſatus an poſsit habere honores,eſt tex.in l.reus. ff.de mun.& hono.qui dicit quod reus accuſatus non poteſt habere honores.Et dicit Dinus,quod ille caſus alibi non reperitur.Quid autem ſi crimen illi infligatur ꝓ modũ exceptionis,denuntiationis, vel inquiſitionis, vide per Inno.extra de accuſ.c.accedẽs.& plenius per eum extra de ſimo.cap.accuſatum.

LV.

1 *Iudicis officio ſubuenitur ei habet vſum ſeruitutis non ius ſeruitutis,ſi impediatur.*

1 VBicunque quis habet vſum alicuius ſeruitutis non ius ſeruitutis,ſubuenitur ſibi per officium iudicis ſi impediatur.l.de vſu.ff.de var.& extraord.cogni. quæ lex eſt ſingularis,& eam legit Rofre.in libellis,in tit.de offi. iudic.

ADDITIO.

Vide Spec.in titu.de offi.iud.§.1.ver.item implora.

LVI.

1 *Officium iudicis datur contra medicum aliquid dolo male ab ægroto extorquentem,& quare.*

1 OFficium iudicis datur contra medicum qui malam medicinam dedit in firmo,ſcilicet,ſi ab eo extorqueret agros ſuos,& ſic extorſit.l.medicus.ff.de vr.& extraord.cog.quæ lex eſt ſingularis.de quo habes per Rofre. in libello, ſuper rub.de offi.iud.quod datur contra medicum.Et aduerte quare ſit introductum,hoc ideo,qa actio quod metus cauſa non habebat locum,nam hic non inferebatur metus mortis,vel cruciatus corporis ſed putabatur,& æger promittens non promittebat metu quem crederet ſibi illatum ab illo,ſed propter voluntatem euadendi,Item officium iudicis de quo loquitur l.1.§. quæ onerandæ.ff.qua.re.act.non datur.ideo non habet locum, qa æger non promittebat propter reuerentiam,quam habet ad medicum,ſed propter ſanitatem,quam ſperabat ab eo habere.Et ſic fuit æquum ſibi ſubueniri ſpeciali priuilegio per illam legem.

ADDITIO.

Vide Bal.in l.interpoſitas.C.de tranſac. Et quando debeat ſolui ſalarium medico? vide in l.Arch.& ibi Bartol.C.de profeſ.& medi.lib.11.

LVII.

1 *Tutor an ſuccedat pupillo nullis extantibus agnatis excluſo fiſco?*
2 *Tutor habet ius in perſonam pupilli.*
3 *Societas habet ius in ſuum collegiatum,& ſocius ſuccedit alij de ſocietate.*
4 *Patronus ſuccedit liberto,& quare.*

1 NOta gloſſ.in l.quo tutela.ff.de regu.iur. in fin. quam Dinus dicit alibi non reperiri,quæ dicit tutorẽ ſuccedere pupillo nullis extantibus agnatis,excluſo fiſco. Sed credo gloſſ.non bene dicere per.l nutritoribus.C.cõmu.de ſucceſ.& de infan.expo.l.fina. Nec obſtat quod dicitur,tutor habet ius in perſonam pupilli,quia illud nõ ſequitur,cũ ciuitas habeat ius in ciue ſuo,vt l.1.§.per hãc. ff.de rei ven.& tñ ei non ſuccedit.vt l.1.C.de bo.va.li.10.

3 Nõ obſtat ꝙ dicitur ſocietatẽ habere eius in ſuũ collegiatũ.vtl.vl.C.de iur.om.iu.& ꝙ ſocius ſuccedit alii de ſocietate,vt l.3.& l.fi.C.de hæred.decurionũ.qa illud ẽ ibi cõceſſum 4 per ll.illius tituli.Non obſtat quod dicitur de patrono,qui ſuccedit liberto,quia patronus facit libertum, & ſic eum de nihilo facit aliquid,ſed in tutore non ſic,igitur illa gloſſ.non bene dicit,niſi intelligendo de legitima tutela.

ADDITIO.

Vtrum nullis extantibus propinquis pupillo ſuccedat tutor & excludat fiſcum? gloſ.ſingularis in d.l.quo tutela.tenet quod ſic,quam ſequitur Bal.in l.ſi quis filio.§. eius q. ff. de iniuſt.rup.irri.teſt.Sed Bar.hic tenet contrarium per l.nutritoribus.C.comm.de ſuc.ſed Bal.in d.§.eius.dicit quod illa lex poteſt intelligi in ſimplici nutritore,ſecus vero in nutritore qui fuit tutor.& per Bald.in l.qui cum in eo.in fi.ff.de pact.Et vide Bald.in l.fi.in 5.col.C.vnde legi.& in l.ſi qua.C.ad Orfi.& in dic.l.nutritoribus.& ibi Bar.adde an ſtatutum de ſucceſsione diſponens videatur etiam diſponere de tutela? Bal.in conſi.11.lib.4.

LVIII.

1 *Vendere & vendenti conſentire an paria ſunt quo ad obligãdum quem de euictione?*

1 SI vendam tibi rem aliquam,& euincatur teneor de euictione,etiam ſi non promiſi,vt C.de euict.l.non dubitatur.Si autem vendenti,conſentiã,non teneor de euictione,niſi pretium accipiam.vt ff.de euict.l.quidam.licet ſi pretium non accipiam circa ius meum mihi præiudicetur.vt C.de remi.pig.l.2.Hæc dicit gl.in l.aliud.in prin.ff. de regu.iuris.quam tene mẽti,quia alibi ita clare nõ dicit.

LIX.

1 *Pupillus an & quando obligetur ſine tutore.*

1 PVpillus an & quando obligetur ſine tutore? late tradit glo.in l.pupillus.ff.de reg.iur.quæ eſt melior gl.quam ſit alibi in hac materia.

LX.

1 *Priuilegium pro defuncto impetratum non valet,ſic nec iudicium pro eo ſuſceptum.*

1 PRiuilegidm pro defuncto impetratum non valet, ſic nec iudicium pro eo ſuſceptum.gloſ.eſt in l.Neratius. ff.de regul.iur.quam tene menti vti pleniorem in ſua materia,quam ſit alia.

LXI.

1 *Pater ſi ſtipulatus ſit dotem facto diuortio ſibi dari de filia voluntate,mortua filia ſine liberis,agit pater,vt hæres filiæ,nec alius conſenſus requiritur.*
2 *Velle quis moriendo videtur.*

1 PAter ſi ſtipulatus ſit dotẽ facto diuortio ſibi dari de filię volũtate, mortua filia ſine liberis,agit pater vt hæres filiæ,nec alius cõſenſus requiritur.Hoc dicit gl.ſingularis in l.poſt dotem.in 5.lect.ff.ſolu.matr.Hoc enim ſpecia-
2 le eſt in dote,quia ſi moriẽdo videtur velle ſicut in vltimis voluntatibus.ff.de lega.3.l.fideicommiſſa.§.ſic fidei. & l. vxorem.§.pen.& ar.pro hac ſpecialitate.C. de dot.prom. l.1.& ff.de iure dot.l.cum poſt.§.gener.& ſic ille caſus eſt notabilis & ſingularis.

LXII.

1 *Pater qui dedit dotem filiæ,& pro ea eſt ſtipulatus,an ea mortua ſine liberis ſolus ſuccedat,an vero etiam mater cum fratribus & ſororibus?*

1 PAter dedit dotem filiæ,& ſtipulatus eſt pro filia, quæ eſt mortua ſine liberis,ſucceditne pater ſolus,ꝙ dedit dotẽ,an vero pater & mater cum fratribus & ſororibus? Et fui nuper interogatus de hoc,& eſt caſus in l.quod ſcitis.2.reſponſo.C.de bon.quæ liber.Et dixi quod pater ſolus.Et eſt ibi caſus ſingularis,ita quod non eſt alibi.

ADDITIO.

Adde quod opinionem Bar.ſequitur Roma.conſ.40.& multa ibi adducit,reiecta opinione Bart.in authen.defuncto. C.ad Tertul.

LXIII.

1 *Præiudicialis in rem actio quando & contra quos pro partu agnoſcendo detur.*
2 *Filius ſi prius hæreditatem petat,an ſuper filiationem poſsit impeti,& an illa quæſtio ſit incidenter eo in iudicio examinanda?*

1 SI partus quit ſunt hæres futurus eſt,& in poteſtatem recaſurus,naſcatur conſtante matrimonio,vel eo ſoluto morte viri, auo ſuperſtite, aut ſi dubitetur an mater ſit vxor præiudicialis,in rem redditur,quod non habet locũ
2 cum extraneus ſæpereſt,& ſi tã filio hæreditas petatur,in petitione hæreditatis incidenter examinabitur de filiatione,vel ſi viuo patre reddita ſit præiudicialis in rem actio, & antequam ſententia feratur,pater deceſſerit,ad Carbonianum deuenietur,& hęc inſtantia incœpta cum patre ad hæredem non trãſit.Tex.eſt in l.ſiue eõtra.§.quia Plautianum.ff.de lib.agnoſc.qui eſt §.ſolennis,ſubtilis, & ſingularis,& continet ſeptem reſponſa.

LXIIII.

1 *Pupillo promptius ſubuenitur contra tutorem dolo verſantẽ quam contra magiſtratum.& quare?*

1 PRomptius ſubuenitur pupillo contra tutorem dolo verſantem,quam contra magiſtratum,quia tutor ſpecialiter datur,magiſtratus vero non datur ſpecialiter propter ipſum pupillũ,ſed propter vtilitatem publicam.ideo non ita cõtra eum promptius ſubuenitur,l.1.§.priuilegiũ ff.de magiſt.conuenien.

LXV.

1 *Tutor non habet actionem contra magiſtratum,qui dedit contutorem inſufficientem,licet ipſe tutor pro contutore ſuo pupillo ſatisfecerit.*

1 TVtor non habet actionem contra magiſtratum, qui dedit contutorem non ſufficientem,licet ipſe tutor pro contutore ſuo pupillo,ſatisfecerit.l.proponebatur.ff. de mag.conue.quæ lex non reperitur alibi.

LXVI.

1 *Indicium quid ſit?*
2 *Teſtis familiaris an faciat indicium?*
3 *Probatio plena an ſequatur ex pluribus indicijs.*

1 QVero quid eſt indicium? Glo.in l.cum probatio.C. de proba.tenet quod indicium ſit minus quam ſemiplena probatio.Gl.videtur ſentire contrarium in l.maritus.ff.de quæſt.iuncta gl.in l.1.ff.de teſtibus.quæ dicit ꝙ
2 indicium ſit per teſtem familiarem,& profunt iſta indicia quod ſi eſſent plures teſtes familiares deponẽtes,quod iudex ſequẽdo ipſorum dictum debeat ferre ſententiam,ita
3 quod ex pluribus indicijs ſequatur plena probatio, vt in l.3.§.eiuſdem.ff.de teſtibus.quas gl.teneas cordi,quia non reperitur alibi ſecundum Rayne.in d.l.1.de teſtibus.ſecũdum Nicol.de Nea.in l.2.in prin.col.2.ver.ad declarationem huius gloſſæ.de excu.tut.

LXVII.

1 *Sententia lata contra ius litigatoris non expreſſo errore in ſententia,non valet ipſo iure fauore minoris ætatis.*

1 SEntentia lata contra ius litigatoris,non expreſſo errore in ſententia,non valet ipſo iure fauore minoris ætatis.l.ſcire oportet.§.conſequens.ff. de excu.tut.qui.§.eſt ſingularis ſicut eſt aliquis in mundo in materia ſua,vt ibi dicit Nicol.de Neap.

LXVIII.

LXVIII

1 Tutori in testamento relicto, si quid legetur, an illud habere debeat. si onus tutelæ subire detrectet?

1 QVi tutor in testamento datus est, & ei legatum est, in eodem testamento, perdit legatum, si non vult subire onus tutelæ. Hoc tamen locum habet si legatum est tutori relictum ea contemplatione vt tutelam subeat, & ex quibus hoc apparere possit, te. est in l. Nesennius Apollinaris. §. non semper. ff. de excus. tut. qui secundum Dinũ & Nico. de Neapoli ibi non inuenitur alibi.

LXIX.

1 Pater trium filiorum, quorum postremus est emancipatus, si emancipato tutor decernatur, an ob numerum trium filiorum possit à tutela excusare?

1 PAter si ex tribus filijs vnum habeat emancipatũ eius ętatis, vt curatores accipere debeat, an si dicto eius filio curator decernatur, possit se excusare ob numerũ triũ filiorum? Textus est in l. amicissimos. §. Lucius. ff. de excusa. tut. qui decidit quod sic, licet dicat quod à cura se excusando contra naturales stimulos faciat. qui §. non inuenitur alibi secundum Dinum & Nico. de Neap. ibi.

LXX.

1 Tutor si iussu magistratus præstitit alimenta ex bonis hæreditatis sorori pupilli in testamẽto dotatæ, et p̃ ea præceptoribus mercedes soluit, an teneatur ea pupillo resarcire & ad hoc iudicio tutelæ cogi possit?

1 INstituit hæredem filium, & filiæ meæ ducenta legaui, cum nupserit, & eis pupillis tutorem dedi Sempronii. Is à cognatis, & propinquis pupillæ, productus ad magistratum, iussus fuit alimenta pupillæ, & mercedes, vt liberalibus artibus institueretur, pupillæ nomine præceptoribus dare. Filius vero pubes factus, puberi iam factæ sorori dicta ducenta legati causa soluit. Modo quæritur, an pupillus tutelę iudicio à tutore consequi possit, quod in alimẽta pupillo & mercedes à tutore ex tutela præstitũ est? Et respondet Iulianus quod non in l. qui filium. ff. vbi pupillus educari debeat, qui casus est pulcher, & alibi non inuenitur secundum Ray. & Nico. de Neap. ibi.

LXXI.

1 Tutela datiua cedit & legitima testamentariæ.

1, NOta textum in l. si tutor. §. si duobus. ff. de tut. & ratio. vbi habetur, quod si duobus impuberibus fratribus tutor datus sit, & alter eorum in legitimam tutelã fratris sui perfectę ætatis constituti reciderit, eum qui datus sit tutorẽ esse desinere. Vnde quia desinit tutelæ actione poterit conueniri ex persona impuberis, quia tutela datiua cedit legitimæ, quamuis si testamento datus fuisset, non desineret esse tutor eius qui adhuc erat impubes, qa semper legitima tutela testamentarię cedit. Iste est casus valde notabilis, & non reperitur alibi in dict. l. si tutor. §. si duobus. ideo teneas cordi, vt recte admonet. Nicol. de Neap. ibi.

LXXII.

1 Minores, & furiosi habent priuilegium iuris, & hypothecæ in bonis tutorum, protutorum, & curatorum, & quid de hæredibus pupilli?

1 IN bonis tutorum, protutorum, & curatorum, minores ac furiosi iuris priuilegium consequuntur. l. fi. ff. de tutel. & ratio. distra. Sed quæro, nunquid hæres suus pupilli hoc habeat priuilegium? Glo. notabiliter dicit quod sic, in l. dabimus. ff. de priui. cred. quæ glo. est falsa per l. nõ solum. §. fi. ff. de ritu nuptia. qui casus est pulcherrimus & singularis, licet gl. de hoc titubet in l. ex pluribus. ff. de admi. tuto.

LXXIII.

1 Defendere qui me cœpit vtiliter in iudicio, si sententiam contrariam ferat, an sumptus repetere possit.
2 Gestor voluntarius. expensas non repetit.

1 GLossa est in l. ex parte. in princ. ff. familiæ erciscundæ. quæ non reperitur alibi, quæ dicit, quod si aliqs cœpit me defendere in iudicio vtiliter, licet reportauit sententiam contrariam, tamen potest repetere sumptus.
2 Sed hoc est falsum, quia est gestor voluntarius qui expensas non repetit. l. 3. §. sufficit. ff. de cont. iud. tut. & ibi hoc nota, Nico. de Neap. Pro quo facit l. iam tamen. §. in hac. ff. iudic. sol. & C. mandati. l. etiam. & ibi Pet. tenet illam gl.

LXXIIII.

1 Testamenti actione is conueniri non potest, qui à defuncto gratiatus non probatur. Ex mandato tamen conuenitur.

1 EX testamento non potest conueniri qui à defuncto gratiatus non probatur, sed conuenitur ex mandato quod suscepisse probatur. Hic est singularis & quotidianus casus in l. quidam cum filium. ff. de hæred. instit.

ADDITIO.

Et illum textum dicit singulariter Bar. in ru. C. quę in frau. cred. in. fin. quod restituens hereditatem ex contractu nõ retinet quartam. Et de intellectu illius legis, vide Bart. in l. si filius. in prin. ff. de verb. obl. & in l. nemo põt. ff. de le. j.

LXXV.

1 Disiunctiua accipitur pro coniuncta, si in qualibet parte alternatiuæ mens testatoris non verificatur.

1 SI in qualibet parte alternatiue mens testatoris non verificatur, desiunctiua accipitur pro coniuncta. l. Lucius. ff. de her. instit. quæ lex est singularis, & non habet nisi vnam propriam concordantiam.

ADDITIO.

Concordat. l. generaliter. & ibi Bal. C. de insti. & substitu. in prin. & l. si is qui ducenta, §. vtrum. & ibi Barto. ff. de reb. dub. Ita limitatur l. si hæredi plures. ff. de cond. insti. vbi si plures conditiones alternatiue sint positæ & desiunctiue sufficit vnam impleri. Fallit in istis casibus, scilicet, quando inter plures conditiones esset adiecta vna, quę diceret si decesserit sine liberis, vt clarius probatur in dict. l. generaliter. in prin. Et adde Oldr. consilio 21. in fin. & Alexan. consi. 5. 3. volum. Panor. consi. 40. in 1. dubio. volumine. 1.

LXXVI.

1 Seruus cum libertate à domino sub conditione hæres institutus, non est nouissimus hæres domino, si pendente conditione libertatem aliunde consequatur.

1 STichum seruum. dominus sibi hæredem cum libertate instituit si nauis ex Asia veneret. Et postea dominus fuit occisus, Seruus conditione dictæ institutionis pendente domini necem detexit. vnde prætor decreuit eum libertatem mereri, & ita habet libertatem ex præmio, non ex testamento. Nunquid adueniente conditione, erit necessarius hæres domino, an voluntarius? Et dicitur, quod voluntarius, nam non sufficit mortis tempore quem fuisse seruum vt necessarius hæres domino sit, ante conditionis euentum libertatem à lege cõsequitur. Ista est lex singularis, cum sua gloss. & est determinatio plurium legum in hac materia loquentium in l. testamento domini seruus. ff. de hæredib. instit. nota illũ textũ. Bar.

LXXVIc.

1 Falsa causa vitiat institutionẽ, legata tamẽ firma permanẽt.

Falla

1 FAlsa causa vitiat institutionem, legata tamen firma permanent. l. fi. ff. de hær. instit. quæ est singularis lex, & alibi non reperitur.

ADDITIO.

Istud quod hic dicit de legatis, limita vt per Bar. in l. demonstratio falsa. §. quod autem. ad fi. ff. de condi. & demonst. & Lud. Rom. singulari 255. incip. Item limita legem finalem. Item de materia huius legis vide Soci. in l. conditionibus. ff. de condi. & demon.

LXXVIII.

1 Pupillaris substitutio requirit aditionẽ hæreditatis, & quid de vulgari tacita, quæ continetur sub ea?
2 Fideicommissaria aliquando trahitur ad directam.
3 Expresso vitiato quando vitietur tacitum?
4 Intellectus lapud Iulianum. §. idem Iulianus. & lita tamen: §. à patre. ff. ad Trebel.

1 LIcet pupillaris requirat aditionem hæreditatis, tamẽ vulgaris tacita quæ continetur sub ea, hoc non requirit, sed potest ab ea incipere. De hoc est textus in l. neque enim. §. fi. ff. de mil. test. & dico ibi esse casum. nam ibi sub expressa fideicommissaria continetur vulgaris tacita, & tamen licet fideicommissaria requirat aditionem hæreditatis, & habeat testamentum, non posset assumere vires. vt l. ille à quo. §. si de testamento. ff. ad Trebell. tamen illa tacita vulgaris non requirit aditionẽ, vt ibi patet. Nec dicat aliquis ibi speciale est, quia fateor quod ibi
2 est speciale in hoc, quod fideicommissaria trahatur ad directam, quod nõ reperitur alibi, præterquam in casu illius legis. Sed quod illa tacita vulgaris confirmet testamentũ ex se, in hoc non est speciale, sed ius commune, vt ibi patet in textu. Et hoc videtur tenere glos. in l. lex Cornelia. ff. de vul. & pup. & ff. de vent. insp. l. pen. Nec obstat quod
3 viciato expresso vitiatur & tacitum, quia illud verum est quando tacitum habet se ad expressum vt accessorium, sed secus si vtrunque pariter est principale. l. si fideiusſor.
4 in prin. & ibi dixi. ff. de leg. 1. Non obstat l. apud Iulianũ. §. idem Iulianus ff. ad Treb. quia ibi requiritur aditio ad confirmandas tabulas pupillares. quod apparet, quia licet textus faciat mẽtionem de secũdis tabulis, dic quod hoc est hodie verum, cum pupillus hoc iure nihil haberet, vt ibi dicit glo. ergo debet intelligi de tacita vulgari. Sed respondeo quod ibi forte habebat bona materna, vel alia bona, quæ post mortem patris acquisierat. Nec obstat. l. ita tamen. §. à patre. ff. ad Treb. quia ibi loquitur in pupillari.

ADDITIO.

Adde solennem tex. secundũ Ale. in l. Antonius. ff. de fideico. lib. Et opin. Bar. sequitur Imola in l. j. ff. de vulg. & pup. referens Ang. hoc in voce tenuisse, quia facta expressione pupillaris verisimile est quod si testator cogitasset pupillũ repudiare, voluisset similiter substitutum admitti. Idem confirmatur per l. si pater. ff. de vul. & pup. intelligendo, quod ibi tractet de tacita vulgari, prout tenet Ia. de Are. & magis communiter alij. Idem tenet Bal. in l. fi. C. de inſtit. & subſt. & ibi ad hoc ponderat gl. fi. Idem Bal. in l. quidam. C. de iure. delib. & in l. tractabatur. ff. de milit. testa. & in l. 1. §. pro secundo. C. de cad. tol. Idem tenuit Oldra. in consi. 20. qui similiter respondet ad dic. §. idem Julian⁹. vt hoc facit Bar. licet Imola hanc solutionem dicat continere diuinationem.

LXXIX.

1 Coniuncti si sint plures ex præsumpta voluntate defuncti vocantur in virilem respectu defuncti, sed inter se in hæreditarias portiones.

1 EX præsumpta voluntate defuncti plures coniuncti, vocantur in virilem respectu vnius defuncti, sed inter se in hæreditarias portiones, vt est casus singu. in l. qui cum plures. ff. de vulg. & pup.

LXXX.

1 Hæres maior repudians hæreditatem, potest indistincte eam adire, si bona sint in suo statu intra triẽnium computandũ à tempore repudiationis. vel intra triennium computandũ à tempore vltimi anni, si fuerit minor.
2 Minor potest restitui de eo, quod gessit intra quadriennium, quod datur ad restitutionem.

1 HAeres suus repudians postea adire potest indistincte hæreditatem, si bona sint in suo statu, & si potest adire intra triennium computandum à tempore repudiationis, si fuerit maior vel intra trienninm computandum à tempore vltimi anni, si fuerit minor. l. si quis suus. ff. de iure delib. & l. fin. C. de repud. hæred. vbi est casus singula-
2 ris, quod potest restitui minor de eo, quod gessit intra quadriennium, quod datur ad restitutionẽ, q̃ est ibi spãle. Regulariter contra, vt l. doli mali. §. diuersum. ff. de noua.

LXXXI.

1 Pater si sit furiosus, filius potest adire hæreditatem sibi relictam, & sibi ipsi quærere sine iussu patris.

1 SI pater est furiosus, filius potest adire hæreditatem si sibi relictam, & sibi quærere sine iussu patris. l. cum hæredes. in prin. ff. de acq. her.

ADDITIO.

Vide Bar. in l. placet. ff. de acquir. hæred.

LXXXII.

1 Hæredem quem esse velle, quibus modis probetur.
2 Aditio hæreditatis, & repudiatio, eisdem regulis procedit.

1 PLuribus modis probatur quem velle esse hæredem, & velle adire hæreditatem. Probatur enim ex præcedentibus, siue ex inſtantibus. Et quantum sit ad sequentia, hoc probatur, si ille dixerit se velle esse hęredẽ, & post dicta verba prolata concurrerent tres menses. l. fi. §. simile que. C. de iur. deli. vbi est casus sing. Et licet ibi loquatur
2 in repudiatione, tamen idem est in aditione. Eisdem enim regulis procedunt, vt Insti. de hær. qual. & dif. §. sicut autem. & C. de repud. hęred. l. sicut. & plene dixi in l. gerit. colum. 2. versi. ad primum de verbo suspensiuo. ff. de acquir. hæred.

LXXXIII.

1 Fideicommissum potest relinqui à succedentibus ab intestato pupillo, quod expirat pubertate adueniente. Et quæ sit huius ratio?

1 POsset relinquit fideicommissum à succedentibus ab intestato pupillo, quod expirat pubertatem aduenientę. l. quod fideicommissum. ff. de leg. 1. Quæro de ratione? Respondeo, intra tempus pubertatis videntur venientes ab intestato habere ex dispositione defuncti, qui alium poterat substituere, postea videntur habere ex casu, & sic non possunt per fideicommissum grauari. vt l. sed & si sic. §. fin. ff. de leg. 3. Et dicit Dyn. quod dict. l. quod fideicommissum, de quo loquitur l. Scęuola. 1. ff. ad Trebel. non valet post pubertatem, vt ibi.

ADDITIO.

Vide Bal. in l. si arrogator. in 3. oppo. ff. de adopt.

LXXXIIII.

1 Legatum ab vno hærede relictũ animo compensandi cum debito, si deficiat, hæres illius debiti onus sustinet, & debitũ, quod quis insolidum sustinet, in totum computatur in imponenda ratione Falcidiæ.

1 SI legatum ab vno hærede relictum animo compensandi cum debito deficiat, ille hæres illius debiti onus, sustinet, & debitum, quod quis insolidum sustinet, in totum

in totum computat¦in imponenda ratione Falcidiæ.l.cũ ab vno.ff.de leg.2.quę lex eſt ſing.& ideo eam nota.

LXXXV.

1 *Ea quæ quis capit alio hærede exiſtente,non ex vltima voluntate,in fideicommiſſum generale non veniunt.*

1 EA quæ¦quis caperet alio hærede exiſtente,non ex vltima voluntate,in fideicommiſſum generale non veniunt.l.ſequẽs quęſtio.ff.de le.3.vbi eſt caſus multũ ſing.

ADDITIO.

Adde Ang.in l.2.§.filium.in fi.ff.pro hærede.

LXXXVI.

1 *Euictio non debetur in prælegato vni,ſecus ſi pluribus prælegetur.*

1 IN prælegato¦vni non debetur euictio,ſecus ſi pluribus prælegetur.l.cum pater.§.euictis.ff.de leg.2.vbi eſt ſingularis caſus.

LXXXVII.

1 *Legatum vniuerſitatis iuris valet etiam ſi incommodum contineat.*

1 LEgatum¦vniuerſitatis iuris valet, etiam ſi incommodum contineat.l.cum pater.§.menſæ.ff. de legati.2. quem.§.nota.quia habet ſingularem materiam.

LXXXVIII.

1 *Fideicommiſſum relictum ab vno ex hæredibus,qui vltimus deceſſerit,facit videri hæredes inuicem ſubſtitutos*

1 FIdeicommiſſum¦relictum ab vno ex hæred bus, qui vltimus deceſſerit,facit videri heredes inuicem ſubſtitutos.l.Titia.§.Seia libertis.ff.de le.2. vbi eſt ſingu.lex.

ADDITIO.

De intellectu huius.l.vide per Alexa.in l.pater filium.§.fi.ff. ad leg.Falci.& per eundem in l.pe.in 2.colum.C.de impu. & alijs ſubſt.Barb.conſi.13.inferto in conſilijs Alexandri volum.4.in colum.pen.Et vide etiam iſtum text. allegat. per Alexand.in l.cum filio.in 2.colum.ad fin.ff.de lega.1.

LXXXIX.

1 *Miniſter electus ad diſtribuendum,ſatiſdare non tenetur, niſi pauper fiat teſtatore ignorante.*
2 *Executor teſtamentarius non debet ſatiſdare.*
3 *Procurator qui poſt mandatum effectus eſt pauper,eo ipſo eſt reuocatus.*

1 MIniſter¦electus ad diſtribuendum ſatiſdare non tenetur,niſi pauper fiat, teſtatore ignorante.l.liberto
2 ſuo.§.largius.ff.de vſuf.le.vbi eſt caſus ſing. ¦Ex quo põt notari,quod executor teſtamentarius nõ debet ſatiſdare. Quod dic plenius vt in l.diuus.ff.ſi cui plus quam per leg. Fal. Et diſtinctio,quæ fit in illo tex.facit ad q.de procura-
3 tore,qui¦poſt mandatum eſt effectus pauper,quod eo ipſo eſt reuocatus,vt no.per Dyn.ff.de ſol.l.ſi cum Cornelio.in fi.

ADDITIO.

Idem no.Bald.in l.in confirmando.iuncto text.ff.de confir. tut.& text.& Bar.& ibi Bal.in l.pater.§.fin.ff.de teſ.tu. Et adde Bar.in dict.l.ſi cum Cornelio.

XC.

1 *Relatiuum,quis,vel qui,refertur ad genus,& ad ſpeciem exceptam.*

1 RElatiuum,¦quis vel qui,refertur ad genus, & ad ſpeciem exceptam.l.oam quod liquide.§.ſi cui.ff. de penu.leg.qui §.eſt valde notabilis & ſingulatis.

ADDITIO.

In d.§.ſi cui.habes tex.ſing.qualiter exceptio declaret regulam,& ita ipſum vt ſingularem allegat Imo.in l.filio pterito.ff.de iniuſto rup.irritoque teſt. De qua materia vide Bar.ff.de vſuf.leg.l.general.§.1.& in l.quęſitũ.ff. de fun. inſtru.& notatur in c in noſtra.de ſepul.per gl.& Doct.in l.in his.ff.de legibus.per Dy.in c.1.de reg.iur.lib 6.& in l. generali.§.1.ſupra allegata.& quod ibi notant Bar.& Do. in l.actione.C.de tranſact.Imola in l.ſi ita legatũ.in prin. ff.de leg.1.vbi dicit,quod nedum exceptio reſtringit regulam ſed per eam legatum reſtringitur,vt hic,etiam ſi legatum annulletur,vt ibi per illum textum.

XCI.

1 *Admiſſus ad legatum de iure ſpeciali contra voluntatem defuncti,non habet ius accreſcendi.*

1 QVi admittitur,ad legatum de iure ſpeciali cõtra volũtatem defuncti,non habet ius accreſcendi. Textus eſt in l.ſi mulieri.ff.de condi.& demon.vbi eſt lex ſolẽnis & ſingularis,de qua feci magnum feſtum in l.re coniũcti. ff.de leg.3.

ADDITIO.

De ratione illius legis vide Bal.in l.1.in prin.de indic.vidui. tol.& in l.1.§.vbi autem.C.de cad.tollend.

XCII.

1 *Conditio,ſi non nupſerit,remittitur in extranea,ſi per eam veriſimiliter mulier nubere ceſſaret.*
2 *Pœna promiſſa ab vna ex coniunctis de te accipiendo in maritum,non valet,ſecus inter extraneos. Et quid iuris, ſit ſi pater promittat,vel patruus,vel auus,quẽ ſoror timet?*

1 COnditio,¦ſi non nupſerit, remittitur in extranea,¦pter quam veriſimiliter ceſſaret mulier nubere.l. hæres meus.§.quod in fraudem.ff.de cond.& demon.vbi no ta ſingularem caſum,per quem determinatur vna quæſt.
2 in l.Titia.ff.de verb.oblig.vbi pœna¦promiſſa ab vna ex coniunctis de te accipiendo in maritum,non valet,ſecus inter extraneos. De quo vide per Cinum in l.ſi. C.de ſpõ ſalibus. Quid ſi pater promittit? Certe non valet in cauſa coniunctæ perſonæ,& eſt ratio,quia non eſt veriſimile q filia relinqueret patrem illaqueatum,vel faceret patrem pdere legatum, vt notatur in gl.l.2.ff.in ius vocati vt eãt. Sed quid in patre,vel patruo,vel auo, quem ſoror timet? Certe erit idem,dict.l.2.ff.in ius vocati vt eant.

ADDITIO.

Vide quod per illum textum dicit Barto.in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi prętori.ver.nono quero,quid ſi non conſueuit. ff.de no.ope.nun.

XCIII.

1 *Reipublicæ annua decem relinquere paria ſunt,vel relinquere triginta ſemel tantum quoad imponendam rationem falcidiæ.*

1 PAria ſunt¦relinquere decem annua Reipublicæ, vel relinquere ſolum triginta ſemel tantum,quoad imponẽdam rationem legis Falcidię.l.ſi hęres inſtitutus.§.item ſi Reipublicæ.ff.ad legem Falcidiam.qui caſus non reperitur alibi ſecundum Dinum.

XCIIII.

1 *Fructus pendentes dicuntur pars rei,& rem faciunt pretioſiorem.Secus in partu exiſtente in ventre.*

1 FRuctus pendentes dicuntur pars rei,& rem faciũt pretioſiorem,ſecus in partu¦exiſtẽte in ventre.ilta eſt lex ſingularis in lege falcidia placuit.ff.ad legem Falcidiam.

XCV.

1 *Obligatio dupli inter hæredẽ,& teſtatorẽ conſiſtẽs,hæredi & contra*

contra hæredem conſeruatur in ſimplum,ad inducendam & excludendam Falcidiam.

1 OBligatio¦dupli inter hæredem & teſtatorem conſiſtens,hæredi & contra hęredẽ conſeruatur in ſimplum,ad inducendam & excludendam Falcidiam.Lex eſt ſingularis in l.cum emptor.ff.ad legem Falcidiam.

XCVI.

1 *Legatum alimentorum ad vitam relictum,& legatum vſus fructus,ſubiiciuntur falcidiæ, & reputantur aſcendere ad tantam quantitatem,quantam comprehendere poteſt tempus vitæ habita ratione ætatis.*

1 LEgatum alimentorum ad vitam relictum,& etiam legatum vſusfructus,ſubiiciuntur Falcidiæ, & reputantur aſcendere ad tantam quantitatem,quantam comprehendere poteſt tempus vitæ,habita ratione ætatis.l.hæreditatem.ff.ad leg.Falcid.quam legem nota, quia eſt ſingularis,& non habet ſibi parem.

XCVII.

1 *Prælegata non veniunt in fideicommiſſo,quando quis primo rogat,ſecundo prælegat.Et qui quartam detrahit de voluntate defuncti,quartam hæreditatis ſibi computat,alias totam hæreditariam partem.*

1 PRælegata¦non veniunt in fideicommiſſo,quãdo quis primo rogat,ſecundo prælegat,& qui quartam detrahit de voluntate defuncti,quartam hæreditatis ſibi computat,alias totam hæreditariam partem.Iſta eſt ſingularis lex,quæ non habet parem,nec concordantiam, in l.Titia teſtamento.ff.ad legem Falcidam.

XCVIII.

1 *Vſusfructus legati ſeruo hæreditario dies demum poſt aditã vtriuſque hæreditatem cedit.*

1 DIes vſusfructus¦legati ſeruo hæreditario demum poſt aditam vtriuſque hæreditatem cedit.l.cum legatum eſt.§.cum ſeruo legato.ff.quando dies leg.ced.

XCIX.

1 *Legatum annuum cum præfinitione temporis relictum,in dubio ſi ſit cauſa alimentorum, dicuntur plura legata, vel vnum,cuius dies cedit à tempore mortis.*

1 LEgatum annuũ¦cum præfinitione temporis relictũ, in dubio ſi ſit cauſa alimentorum dicuntur plura legata, vel vnum,cuius dies cedit à tempore mortis.l.ſi cum præfinitione.ff.quando dies leg.ced.quę lex eſt notabilis &ſingularis,& determinatio quaſi omnium legum de hac materia loquentium.

ADDITIO.

Iſtud facit an relictum alimentorum in cauſam paupertatis, debeatur ſolum inſtante neceſsitate,an vero ſemper? De quo per Bald.in authen.ingreſſi.in pen.col.C.de ſacr.ſan. eccle.Facit quod habetur in l.pen.§.1.ff.de ann.leg. Et vide Imolam in l.qui hoc anno.in vlt.quæſt.ff.de verb.obl.

C.

1 *Proniſio à me facta,quod quandoque dabo tibi, intelligitur, cum primum commode potero.*

1 NOta¦quod ſi dixero,quandoque dabo tibi, intelligitur,cum primum commode potero. Caſus eſt ſingularis in l.rogo,quandoque.ff.vt leg.no.caue.

ADDITIO.

Si promitram quãdoque dare,intelligitur cum primum potero,& ita d.l.rogo.notabiliter allegat & intelligit Imol. in l.cum pater.§.rogo.ff.de leg.2.vbi videtur text.contra iſtum iuncta.l.ſeruos.ff.de manu.teſta.

CI.

1 *Pater filiã nuptã centum legauerit,& ea cum non caueretur, fuerit miſſa in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum, poteſt diminuere de bonis cauſa veſcendi.*
2 *Miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto aliquando fructus lucratur.*

1 SI pater¦filiæ ſuæ non nuptæ centum legauerit, & quũ non caueretur miſſa ſit in poſſeſſionem bonorum hereditariorum,poteſt diminuere de bonis cauſa veſcendi, l.quę legatorum.ff.vt in poſſ.leg.vbi habetur,caſus ſingula-
2 ris,quod miſſus¦in poſſeſſionem ex primo decreto lucratur fructus.

CII.

1 *Collatio habet locum in his,qui ſuccedunt diuerſo iure*

1 IN hiſ¦qui ſuccedunt diuerſo iure,habet locum collatio. Lex eſt ſingularis in l.ſi filius.ff.de collatio.bono.

CIII.

1 *Venter cum cauſæ cognitione mittitur in poſſeſſionem bonorum defuncti,& ſi ei fiat cõtrouerſia an ſit de liberis,ſummatim cognoſcetur.*

1 VEnter¦non mittitur in poſſeſſionem bonorum defuncti paſsim,ſed cum cauſæ cognitione.Si quis facit controuerſiã ventri an ſit de liberis,cognoſcetur ſummatim. Tex.eſt in l.vbicunque.§.interdum.ff.de coniun. cum emanc.liber.eius.qui §.non reperiatur alibi,ſecundũ Dinum,& eſt difficilis.

CIIII.

1 *Fauiana,vel Clauiſiana an detur parenti, ſicut patrono?*

1 PArenſ¦nõ ita æquiparatur patrono,vt Fauiana aut Calviſiana actio ei detur,quia iniquum eſt ingenuis hominibus non eſſe liberam rerum ſuarum alienationem.l. non vlque.ff.ſi quis à pa.fuer.man.quæ lex eſt ſingularis, & alibi non reperitur.

CV.

1 *Alienatio facta in fraudem legis ipſo iure non valet,facta in fraudẽ hominis,valet,ſed per reuocationem reſcinditur.*

1 ALienatio¦facta in fraudem legis ipſo iure non valet, facta in fraudem hominis valet,ſed per reuocatoriã, reſcinditur.l.ſi libertus.ff.de iure patr.qui tex.eſt ſingula.

ADDITIO.

Quãdo alienatio facta in fraudem legis ſit ipſo iure nulla,vi
1 de Bald.in l.hac edictali.§.omni.C.de ſecũ.nup.& ibi quo modo cognoſcatur quando fiat in fraudem hominis. Et vide quod notat Bal.in l.1.oppo.C.ſi quis in fraud.pat.

CVI.

1 *Filius,qui dixit ſe nolle adire hæreditatem,poſtea pœnitẽtiæ adductus poteſt adire.*

1 FIlius¦qui dixit ſe nolle adire hæred. poſtea pœnitẽtia adductus poteſt addire.l.filii mate.vbi eſt caſus ſingular.ff.ad Tertul.

ADDITIO.

Contrarium tenet idem Bart.in l.ſi quis ſuus.ff.de iure deli. & notatur plene per Baldũ in l.qui ſe patris.C.vnde libe.

CVII.

1 *Offendi dubitans poteſt petere à iudice cuſtodes,vel familiæres,qui eum comitentur,& cuſtodiant,& cuius expenſis.*
2 *Debitor captus propter debitum,debet ali ſuis expenſis,non iudicis.*

1 SItaliquis dubitat offendi,poteſt petere cuſtodes à iudice,vel familiares,qui eum cuſtodiant.l.fin.in princ.

C.de

C.de ero.mil.ann.lib.12.Sed cuius expensis? Glo.& ibi,q̃ non est alibi,vt dicam in l.illicitas.§.2.ff.de offic.præsi.&
2 dicit illa glo.quod suis expensis.Et sic debitor est captus p pter debitum,debet debitor suis expensis ali, nõ iudicis.

ADDITIO

Adde Bar.in l.sanctum.ff.de rer.diuis.& l.denuntiamus,C. de his qui ad eccle.conf.& in d.l.illicitas.§.ne potẽtiores ff.de of.præt.Bene facit gl.not.in ver.in transitu præsidis Instit.de liber.& quod notat Bar.in l.ait prætor.§.si debitorem.ff.de his quæ in frau.cred.Et adde quod si debitor captus non habet vnde se alat,debet ali expensis creditoris,alias si creditor eum non alat,iudex potest eum relaxare,secundum gl.notabilem,& menti tenendam in d.l.fin. in ver.agnoscere.C.de ero.mil.anno.lib.12.Et de ista materia vide per Modernos Instit.de actio.§.fi.in fi.& Bar. in dict.l.illicitas.§.2.ff.de offic.præsid.in ver.potest tamẽ dici,quod ex causa.

CVIII.

1 *Plura facta vnius familiæ puniuntur vt plura,si de publica vindicta tractetur,alias vt vnum.*

1 PLura† facta vnius familiæ puniuntur vt plura, si de publica vindicta tractetur,alias vt vnum. l. si familia.ff. de iurisdict.omnium iud. quam legem nota, quia forte non reperies alibi.

CIX.

1 *Arbitri si eligantur super incidenti,vel emergenti, ab eorũ sententia potest appellari.*

1 SI eligantur† arbitri super incidenti,vel emergenti,ab eorum sententia potest appellari.l. arbitrio.ff. qui satisd. cog.quam nota,quia eam nescio alibi.

CX.

1 *Actionum alia natiua,alia datiua,& quæ singulæ sint?*
2 *Adam potest dici datiuus homo,& quare? Alij homines natiui sunt.*

NOta l.iurisgentium.§.& ideo.ff.de pact.quod ex illo §.singulari magis clare habetur,quam in aliqua parte iuris,quod actionum† aliæ natiuæ,aliæ datiuæ sunt.Natiuæ sunt illæ,quæ habent materiam sufficientem præexistentem,à qua oriantur.Datiuæ sunt illæ,quæ præexistentem sufficientem materiam non habent.Simile vides in hominibus.Nam† Adam potest dici datiuus, fuit enim à Deo simpliciter productus, alij autem homines, qui ex patre & matre nascuntur,possunt dici natiui.

CXI.

1 *Actiones descendentes ex maleficijs ipso iure tolluntur per pactum.*

1 ACtiones† descendentes ex maleficijs ipso iure tolluntur per pactum.Casus est singul. in l. si tibi decem.§. quædam.ff.de pact.

CXII.

1 *Alimentorum transactio simpliciter facta non porrigitur ad habitationem,& vestiarium,nisi id exprimatur.*

1 TRansactio† alimentorum facta simpliciter non porrigitur ad habitationem & vestiarium.l.cum hi.§.qui transigit.ff.de transac.qui tex.est notandus, & sing. casus, & menti tenendus.Ex quo notandum est in transactione alimentorum exprimendum esse de habitatione & vestiario,quod est multum vtile, sæpe enim contingit speciali ter in vxoribus defunctorum,quibus alimẽta relinquunt.

CXIII.

1 *Contumax ficte veniens coram iudice sedente pro tribunali restituitur ad totam causam. Idem si dolo aduersarij, vel absque sui culpa abfuerit.*

1 FIcte† et contumax veniens iudice sedente pro tribunali restituitur ad totam causam,idem si dolo aduersarij, vel absque sui culpa abfuerit.l.diuus.ff.de rest.in inte.quæ lex est singularis

CXIIII.

1 *Actio quod metus causa datur contra hæredes,quatenus ad eos peruenit,licet defierit apud eos esse.*
2 *Ius deliberandi ad hæredem suum transmittit ille,cui delata est hæreditas, si decedat intra annum,& sciat hæreditatem sibi delatam.*
3 *Hæres tertius vtrum possit adire hæreditatem ex virtute iuris deliberandi propter scientiam primi hæredis?*

1 ACtio† quod metus causa datur contra hæredes quatenus ad eos peruenit,licet defierit apud eos esse, item contra hæredes hęredis,non inspecto quod ad vltimum, sed quod ad primum hæredẽ peruenerit.l.quod diximus §.in hęredem.ff.quod met.cau.vbi in ver.consumpto,&c. nota eum tex.quem nescio alibi ad hoc, quod sufficit ad primum hæredem peruenisse,& sic incœpisse actionem transire contra hæredem.Et secundum hoc videtur casus cuiusdam no.quæst.quam consului tempore mortalitatis.
2 Vos scitis,† quod ille cui delata est hæreditas,si decedat intra annum sciens hæreditatem sibi delatam, transmittit ius deliberandi ad hæredem, suum, vt l.cum antiqui.C. de iur.deli.Modo† primus hæres decesit hęreditare sibi
3 delata,hęres eius decesit ignorans simpliciter intra annũ, vtrum tertius hæres possit adire hæreditatem ex virtute iuris deliberandi propter scientiam primi hęredis. Et de terminani quod sic,quia iam illud cœpit esse hæreditarium, & ideo transit ad quemcunque transit hęreditas vt l.item videndum in fin.ff.de pet.hære.Et est tex.in d.§.hæredẽ. Et ita dixi in l.qui duos.ff.de rebus dub.& ibi multa dixi in materia iuris deliberandi.

CXV.

1 *Coniuncta persona admittitur in casibus,in quibus requiritur speciale mandatum, si pretendat proprium interesse, alias secus.*

1 IN casibus† in quibus requiritur speciale mandatum', coniuncta persona admittitur,si pretendit proprium interesse,alias secus.l.patri pro filio.ff.de minoribus,quam legem nota,quia illud principium forte non est alibi.

CXVI.

1 *Actor,in quem facta est alienatio causa mutandi iudicium exceptione repellitur,& primus cedens agere compellitur.*

1 ACtor,† in quem facta est alienatio causa mutandi iudicium,exceptione repellitur, & primus cedens agere compellitur.Sin.& fortis text.est in l.cum miles.ff.de alie.iud.mut.cau.fact.

CXVII.

1 *Alienans partem rei suæ causa euitandi iudicium diuersorum,ipsum iudicium non poterit intentare pro fructibus, vel pro re,nec ille,in quem facta est alienatio.*

1 QVi partem† rei suę alienat causa euitandi iudicium diuersorum,ipsum iudicium non poterit intentare pro fructibus,vel pro re,nec ille,in quem facta est alienatio.l.si quis iudicii.ff.de alie.iudic.mut.cau. fac.quam legem nota,quia nescio alibi.

CXVIII.

1 *Reale ius quando perditur lite pendente,in reali iudex dabit sententiam vt illud ius de nouo cõstituatur sicut si personali ageretur.*
2 *Intellectus l.si post acceptum.ff.de rei vend.*

1 QVando† ius reale perditur lite pendente, tunc in reali iudex dabit sententiam, vt illud ius de nouo constituatur, sicut si personal. ageretur.l. sicuti.a

§ sed si

2 §.sed si quæratur.ff.si cer.vend.qui tex.est sing.† & sic debet intelligi l.post acceptum.ff.de rei ven.

CXIX.

1 *Chirographum alicuius si deletur,in quo sub conditione pecunia debebatur,si id interim testib' probetur,sententia cõdenatoria fertur,sed ad effertur exactio,q̃uis; cõditio existat,qua deficiente condemnatio nullas vires habet.*

1 SI† deletum chirographũ mihi esse dicam, in quo sub conditione mihi pecunia debita fuerat,& interim testibus quoque id probare possim,qui testes esse non possint in tempore quo cõditio existat,etsi summatim re exposita iudicem ad suspicionem adducam, debebo quidem vincere,sed tunc condemnationis exactio competit, cum debiti conditio extiterit. Quod si defecerit condemnatio nullas vires habebit.Ista sunt verba tex.in l.in lege Aquilia si deletum.ff.ad leg. Aquil. quæ lex est sing.& habet tres lect.vt ibi per gl.

ADDITIO.

Vide de intellectu illius l.Bald.in auth.si quis.in 2.& 3.col. C.de testib.

CXX.

1 *Iudicium diuisorũ habet locum pro diuisione fienda,non pro diuisione facta ipso iure,vel ipso facto.*

1 NOta,q̃† iudicium diuisorium habet locum pro diuisione fienda,nõ pro diuisione facta ipso iure,vel ipso facto.l.hæredes eius qui.ff.fa.erc.quæ lex est sing.à capite vsque ad fi.& habet plus iuris in se,quam totus illé titu.&.ideo illam in sua manu bene notate.

CXXI.

1 *Mandatum si tibi fiat,vt emas rem,quem habes communẽ cum alio certo pretio,partibus aliorum emptis, an tuam pro residuo pretij dare tenearis?*

1 SI mandauero,† quod emas rem quam habes communem cum alio certo pretio,aliorum partibus emptis, tuam pro residuo pretio dare teneris,sed si pretium determinatum non fuerit,illa pars boni viri arbitrio æstimabitur.l. si fundum.ff.manda.cuius l.finem nota, quia nescio alibi,& de facto hoc anno habuit in palatio syndicorum:

ADDITIO.

Ad illum tex.vide Bal.in l.2.6.col.C.si ser.ext.Alex.& Iaso. in l.frater.in 13.no.ff.de condit.ind.& latè per Pet.Ger. sin.25.tenementi.

CXXII.

1 *Factum cohærens personæ quando est in obligatione; tunc ille præfertur,cui est promissum prius.*

1 QVando† factum cohærens personæ est in obligatione,tunc ille præfertur,cui est promissum prius.l.in operis.ff.locati.quod est singulare.

ADDITIO.

Idem tenet Bal.in l.2.C.de loc.& vide Io.And.in reg. contractus.de reg.iur.in 6.in Mercur.Sed Bald.in l.interesse ff.de acq.poss.sentit contrarium,vbi dicit,quod prior locator in tempore præfertur contra conductorem.& dicit etiam Bal.in l.emptorem.in 2.col.C.loc.quod secundus colonus tenetur stare priori,quia prior in tempore præfertur.

CXXIII.

1 *Operarius quando teneatur de vitio operis,& quando non?*

1 QVi locauit† operas suas,vt certum opus faceret,tenetur de operis vitio,siue vna pensio,siue in singulos dies prætita fuerit.Qui autem operas suas singulis diebus locat,nec ad certum tempus se adstringit,de vitio operis non tenetur.l.ea lege.§.locaui.ff.locati.quem §.bene nota,& dic quod est singulare.

ADDITIONES.

Idem Bald.in l.2.C.locati. Et quod dicit de vitio operis, dic esse intelligendum, si sine dolo fecit,alias non, secundum regulam,cum non debeant contrahentes se dolo decipere.l.sed etsi pupillus.§.sed etsi.ff. de institutor. & notatur in l.item si pretio.§.quemadmodum.ff. locati.

Adde Roma.sing.31.Crement.sing.81.

CXXIIII.

1 *Conuentus ex persona alterius principaliter delinquentis, potest petere,vt principalis primo conueniatur,vel quod contra actiones sibi cedantur.*
2 *Delinquens principaliter potest accusari criminaliter antequam agatur contra alium ciuiliter de delicto.*
3 *Principalis in quibus casibus prius conueniatur, quamuis,qui tenetur accessoriè?*
4 *Vnus quandocunq; conuenitur ex facto alterius,ille prius debet conueniri sumptibus conuenti.nisi sit multum difficile.*

1 QVando† vnus conuenitur ex facto alterius principaliter delinquentis,potest petere, vt principalis primo conueniatur,vel quod contra ipsum actiones sibi cedatur,quod in arbitrio iudicis erit.l.cum in plures.§.vestimenta.ff.loc.quem casum nota,quem nescio alibi ita
2 bene declaratum.sic & habemus alibi expressum,quod antequam agatur de delicto contra aliquem ciuiliter,ac cusari potest criminaliter,principaliter, delinquens. vt C.vbi ciui.quæst.crimin.l.1.& ff.ad Carbo. l.2. & notatur per gloss.C.de fide instrum.l.fin.Sed quod prius contra vnum ex delicto ciuiliter vel rei vendi.agatur contra alium agatur ex contractu, hoc non reperitur alibi nisi
3 in dict.§.3.vestimenta.Irem habemus† quosdã casus de iure antiquo,in quibus prius peruenitur ad principalem quam ad eum qui tenetur accessorie,vt in pluribus tutoribus,& administratoribus,& similibus. Qui casus habent omnes rationes suas separatas.Sed ex illo textu habemus regulam,quod† quandocunque vnus cõuenitur
4 ex facto alterius, ille prius debet conueniri sumptibus conuenti,nisi sit multum difficile,& hoc arbitrio iudicis.Pro hoc l.vnde quæritur circa princip.ff. commodati secundum vnam lecturam quæ hic probatur,nec eam tibi ibi allegauit.

ADDITIO.

Adde Alexand.in l.si.vt certo.§.si duobus.ff.commodati.Im. consi.79.& consi.4.colum.5.vol.2.& Aret.consi.52.in j. & 2.column.

CXXV.

1 *Hypothecaria datur cõtra possessorem,qui liberatur si soluat, vel restituat rem,alias condemnabitur. Et si fuerit contumax,in litem iuratur tam pro re, quam pro fructibus extantibus.*
2 *Possessor habet facultatem restituendi rem,vel soluendi debitum,in casu tamen licet neutrum istorum faciat possessor hypothecaria conuentus non condemnabitur.*

1 HYpothecaria† datur contra possessorem,qui liberatur,si soluat,vel restituat,alias condemnabitur. Et si fuerit cõtumax,in litem iurabitur tam pro re,quam pro fructibus extantibus.l.si fundus.§.in vendi.ff.de pig. vbi nota,quod in eo iudicio debet distingui, an conuentus possideat,sicut in rei vendi.vt in l.fi.ff.de rei vendi.& p batur in auth.item possessor.C.qui potiores in pignore
2 habeantur.Item nota† quod possessor habet facultatem restituendi rem, vel soluendi debitum. In casu tamen singulari si neutrum istorum faciat,non condemnabitur possessor hypothecaria conuentus.vt C.de iure delibe.l. fi.§.fin vero creditores.

ADDITIO.

Adde Alex.consi.18.colum.pen.ver.alio fundamento. vol. 5.& Bal.consi.25.in 1.parte.& vide Bar.in l.1.C.qui pot. in pign.hab. Et latè Io.Bapt.Plotum in tractatu suo,de in litem iurando.

CXXVI.

1 *Pater potest stipulari dotem filiæ vsque ad tempus nuptiarum secus in extraneo. Et quæ sit ratio?*

1 PAter† potest stipulari dotem vsque ad tempus nuptiarũ,secus in extraneo. De quo in l. quoties.ff.solu.mat.

& in l.auia.C.de iure dot. De hoc est tex.in l.adoptiuum §.si quis autem.ff.de iure dot.Ratio est ibi in terram vsque ad tempus nuptiarum potest pater pœnitere.Hæc rationem ibi habes,& non alibi,ideo eam not.

CXXVII.

1 *Dotem promittens quando insolidum teneamur,& quãdo de ducto negeat,siue sit pater,siue sit extraneus?*
2 *Promittens quod dare non potest,quomodo teneatur?*

1 QVidam promisit dotem pro muliere,qui nunc cõuenitur à viro,quæritur an insolidum, an vero deducto ne egeat,sit exigendus? Et l.si de dote.ff.de iure doti.& si fuerit extraneus,condemnetur insolidum,si pater inquantum facere potest.Item distinguitur an constante matr.peratur,& habetur ratiõe egeat,an eo soluto,quia pactum erat forte de lucranda dote,& tunc,an pater decepit generum,sciens se non soluendo,& tenetur in soli-
2 dum? alioquin deducto ne egeat.d.l.si de dote.ff.de iure dot.quæ continet casum singularem pro eo,qui ab initio promisit,quod dare non poterat.

ADDITIO.

Adde eundem Bar,in l.alia,§.eleganter.in fi.ff.solu.mat.& Paul.de Cast.in l.etiam.ff.eo.ti.Alex.in l.2.col.11.ff.eod.

CXXVIII.

1 *Debitori fisci soluenti restituitur res eius indebite alienata.*
2 *Fiscus habet obligata bona sui debitoris.Et quid si rẽ debitoris minori pretio vẽdat gratia,vel fraude,corã quo ad restitutionẽ agendum sit.Et quid probandum.Et an debeam pretiũ restituere.Et quis ibi reus sit & qua actione id petatur.*
3 *Emptoris forum regulariter inspicitur non venditoris. Fallit in fisco vendente,quia tunc vendentis forum spectatur.*
4 *Consanguineus venditor veniẽs ad defensionem emptoris extranei an possit ex sua persona petere causam compromitti vigore statuti disponentis,quod causa inter consanguineos compromittatur.*

1 DEbitori fisci soluẽti restituitur res eius indebite alienata.l.si minori.C.de iur.fis.lib.10.Dictum est.n.in
2 l.1.C.eo.tit.quod fiscus habet obligata bona sui debitoris.modo fiscus,cuius fum debitor,vendidit rem meam minori pretio,quam valebat,vel gratia,vel fraude.Certè potero petere coram procuratore Cæsaris,vt eam mihi restituat,& habeo probare quod dolo vel fraude siue gratia emptoris fuit,vendita tamen debeo pretium id p quo erat obligata,restituere fisco.Quis autem sit reus,à quo petatur,ibi non exprimitur,neque qua actione agatur,neque cui debitum soluatur,ideo pro ea supplenda, ibi sunt duæ lecturæ,quarum altera est,quod agatur contra fiscum altera quod agatur contra emptorem.Sed ex
3 secunda lectura nota quod hoc casu, quando ageretur contra emptorem,dicit ibi glo.quod procurator Cæsaris erit iudex,vt sic inspiciatur forum actoris, hoc est fisci vendentis,magis quam forum emptoris. Et secundũ hoc d.l.si minori.continet casum specialem & sing. cum alio vendente nunquam forum actoris inspiciatur, sed forũ emptoris.vt l.venditor.ff.de iud.& l.1.C.vbi in rem actio.Et secundum istam lecturam illa.l. facit ad quæ-
4 stionem,quam disputaui,vtrum vẽditor cõsanguineus veniens ad defensionem emptoris extranei possit ex sua persona petere causam compromitti vigore statuti disponentis,quod causa inter consanguineos compromittatur? de qua dic,vt in disputatione illa,& quæ in ea dixi & in l.procurator ad exhi.§.1.ff.rem ratam haberi.

ADDITIO.

Adde quod eius disputatio incipit,Pisanæ ciuitatis consiliũ quæ aliàs allegatur pro consi.Bart.30.vol.2.& eam pro consilio Bart.allegat Alex.in l.semel mora.ff.solut.matr. in fi.vbi omnino vide.Et adde,quod de ista disputatione facit mentionem idem Bart.in l.venditor.ff.de iudic.Et vide And.Siculum in c.quoniam.§.in alijs.in 19.colum. vt lite non contestata.Et Ange.Aret.institut.de actio.in §.actionum.in 10.colum.in versic. quæro denuntiaui.& Alexand.consilio 65.in 7.volumi.incip.in causa.& lite. in 2.column.

CXXIX.

1 *Soluisse semper retro præsumitur,qui ostendit se vltimis tribus annis soluisse,nisi contrarium probetur:*

1 QVi ostendit se tribus proximis annis soluisse, retro soluisse præsumitur,nisi contrarium probetur. De hoc est mirabilis lex.in l.quicunque.C.de apost.pub.libro decimo.

ADDITIO.

Limita hanc l.nisi ista solutio trina esset facta vni semel pro tribus annis secundum Cinum & Bald.in l.2.C. de dot. promis.Item limita vt per Bald.in d.l.2.Et adde eam p cedere in quocunque censu tributario,vel emphyteuticario secundum dominos de Rota,dec.102.secundum ordinem nouissimum.

CXXX.

1 *Confirmatio contractus potest à partibus peti,& iudex hoc facere tenetur,& an habeat locum tam in contractibus iurisgentium,quam ciuilibus?*

1 PArtes possunt petere à iudice vt confirmetur contractus ab eis factus,licet eorum consensus sufficiat, & ad hoc faciendum iudex tenetur.l.si quos. C. de decur. libr.10.vbi est casus notabilis,qui nõ reperitur alibi nec vnquam vidi nisi modo secundum secundam lecturam, de quo plenè per Innoc.extra de confir.vtil.vel inu.c. de confirmationibus.& ibi videtur tenere quod in contractibus iuris gentium hoc non sit necesse, in alijs autem contractibus ciuilibus sic.Mihi autem videtur quod in omnibus casibus,in quibus dubitatur an quis possit contractum petere infringi,quod pars potest petere confirmari,sicut dicimus in sententia.d.c.de confir.Dixi plene in l.si expressim.ff.de appel.& est casus in d. l. si quos. & in l.Iulianus §.si quis colludẽte.ff.de act.emp.Pro hoc optimè facit c.fi.extra de transact.vbi petitur transactio & similes contractus confirmari.Hoc autẽ suggerit æquitas.Quid.n.si timeo ne altera pars propter aliquã causam petat contractum rescindi,vt propter defensionem & similia,quare non licet mihi petere confirmari? Certè nõ video quare non liceat.Hæc autẽ requirerent altiorem indaginem.Tene menti.

ADDITIO.

Vide Alexand.in consilio.suo 64.in nona columna.vbi infinitos doctores allegat ad id quod dictum est de transactione.

CXXXI.

1 *Vacationem à muneribus propter dignitatem nõ habẽt, qui dignitatem ambiuerunt.Fallit in legato propter legationẽ.*

1 OMnes qui dignitates suffragio receperunt, non habent vacationem à muneribus propter dignitatem sed si legatus fuerit,habet propter legationẽ. Lex est singularis in l.vniuersi.C.de leg.

ADDITIO.

Adde Bartol.in l.si seruus.§.si vero.ff.de furtis.in quæstione illa de damnis datis ambasiatoribus,vt non restauretur si ambasiata fuerit procurata.& per Bartõ. in l.inter causas.§.non omnia.ff.mand.c.2.de temp.ord.in 6.& in l.qui contra.C.de incest.nuptiis.vbi ignorantia procurata non excusat.& per Bartõ.in l.1.in princ.ff.si quis test. libr.iud.fue.Facit dictum Gul.in l.contra.ff.de legib.qui dicit,quod ciuis sciens prouisionem secretam,& quod minus,valere debet,vendidit carius,quod illa malitia eũ non excusat.Vide Io.And.& Imo.in c.significasti.de pig. & Spec.in tit.de iudi.ver.illlud autem.vbi dicit, quod si nuntius missus à domino capta tamen opera, & non requisitus,in itinere fuit captus,non tenetur eum redimere.Vide Inno.in c.sicut.3.de iureiur.de illo, qui in bello amisit equos,vt non teneatur dominus eos restaurare,si ipse affectauit.

CXXXII.

1 *Locatio fundi si sit facta pro certa portione frumenti, ad ipsam colonus tenetur,non ad præstationem pecuniæ,nisi consuetudo aliud suadeat.*

1 SI pro certa portione frumenti locatio est facta,tenetur colonus ad ipsam,non ad præstationem pecuniæ nisi consuetudo sit,vt non obstante pacto,pecunia soluatur.Hoc dicit l.domini prædiorum.C.de agri.& censi.lib.11.secundum vnam lecturam, secundum quam ille casus est sing.per quem patet,quod si consuetudo sit in ciuitate,quod quilibet cõductor soluat domino prædij in festo natiuitatis Domini vnum par caponũ,quod ad hujus præstationem tenetur conductor qui accipit prediũ pro præstatione frumenti.

ADDITIO.

Adde tex.in l.quod si nolit.§.qui assidua.ff.de edilit.edict. & in l.si fundus.ff.de euic.& in l.circa.C.loc.& Barto. in l.ex parte.in prin.ff.de verb.oblig.& aliquid per eũdem in l.si prius.§.1.ff.de oper.noui nunt.& Bal.in titu.de pace Cõstan.in ver.sicut antiquo tempore.vbi dicit,quod in præscribenda consuetudine non est necesse ostendere titulum. Allegat Ioan.Andr.in cap.1.de rescript.in 6. Vide Bart.in l.nemo.& ibi Alexand.in apost.ff.de duob. reis.Bal.in rubr.C.de fide instrumen.vbi dicit,quod notarius in dubio intelligitur rogatus secundum consuetudinem loci.

CXXXIII.

1 *Libellus debet offerri in possessorio recuperandæ.*
2 *Intellectus & declaratio c.reintegranda.3.q.1.*

1 LIcet celeriter debeat fieri restitutio possessionis in possessorio.l.momentaneæ.C.vnde vi.tamen in illo possessorio recuperandæ debet offerri libellus,vt ibi nota.gl.quod etiam tenet do.And.de Barulo in l. si coloni. C.de agric.& cen.lib.11.quam l.notabiliter allegat Ioã.
2 And.per quam probat,quod id quod dicitur in c. reintegranda.3.q.1.quod loquitur in rebus ecclesiæ,habeat locum in rebus priuatorum & laicorum de iure ciuili. De quo per eum in nouella,& per Inno.in c.cum ad sedem. extra de rest.spo.quod sin.nota,& vide verba notabilia quæ ponuntur in l.rem quæ nobis.ff.de acqu.poss.quod nota,quia de facto quotidie venit.

ADDITIO.

Scias quod condictio d.c.reintegranda locum habet etiam in iuribus corporis.2.q.2.cap.nullus.& Ant.de But.in c. cum ecclesia.de cau.pos.& prop.& per Pet.de Anc.in capitu.ex parte.de rest.spol.Et de hoc vide per gl.& Bal.in l.2.C.de fur.per Bar.& Ang.in l.manifestissimi.in §.sinautem.eo.titu.Item competit etiam detentatori secũdũ Specu.in titu.de pet.& poss.§.1.ver.sed nunquid.Item licet gl.in d.c.cum ad sedẽ.de rest.spol.dixerit illud remedium competere pro rebus ecclesiasticis vel clericis, & eam partem tenuerit Ioann.Cal.in d.ca.cum ad sedem.secundum quod notat ibi Anto. de But.& eandem opinionem sequatur in c.querelam.de elect.tamen quod etiam in aliis rebus habeat locum,diffusè tenet Rom.in dict.l. rem quæ nobis.ff.de acquir.poss.quæ est nota.& Alex.in consi.51.volum.1.Ange.in consi.114.inci.in nomine domini.in q.vertente.

CXXXIIII.

1 *Priuilegium si concedatur mihi & omnibus descendentibus masculis & fœminis,descendentes per lineã fœminina ita demum fruuntur priuilegio,si sint viduæ,non autem si ad secundum matrimonium conuolauerint.*

1 SI priuilegium concedatur mihi, & omnibus descendentibus masculis & fœminis,quod descendentes per lineam fœminina ita demum fruuntur priuilegio,si sint viduæ,non autem si ad secundum matrimonium cõuolauerint.Ita singu.notatur ex textu l.quoties.de pri.scho la.libr.12.Et potest esse ratio,quia quando virum assumunt in totum ad alium dicuntur se transferre, & ita-tum suum mutare,vt notatur in l.mulieres. C.de digni. libro duodecimo.

ADDITIO.

Ad huius articuli decisionem vide tu copiosè notata pro & contra per Fel.in c.nouit.de iudic.in j.col.circa prin.ver. nota ibi-circa prin.cum concor.per eum allegatis.

CXXXV.

1 *Denuntiatio medici qui dicat aliquem infirmum,vel ex vulnere remãsuram cicatricem,nihil operatur,nisi præcedat diligens iudicis inquisitio.*

1 NVnquam denuntiatio facta per medicum, qui dicat aliquem infirmum,vel ex vulnere remansuram cicatricem,aliquid operatur,nisi præcedat diligens iudicis inquisitio.Hoc dicit textu.singularis in l.semel.C.de re mil.lib.12.

ADDITIO.

Similiter de hac cicatrice habes tex.in l.quæritur.§.fina.ff. de ædilit.edic.& in l.locum.§.ex eo.ff.de vsuf.Et ista sententia,& aliorum peritorum in arte potest ferri die feriata,secundum Ange.casus est in l.2.de fer.ibi, atrox in iuria.Et an talis sententia transeat in rem iudicatam? Vide Roma.in l.admonendi.ff.de iureiur.Et an ab ea possit appellari? vide doctores in l.ab arbitro.ff.qui satisd. cogan.Et talis sententia potest retractari, qua pronuntiatum est vulnus mortale,si cadauer exhibeatur coram peritorib.in arte contrariũ testificantibus, secundum Io. Andr.in addit.Spec.in titu.de homi.§.1.versi.1.& adde Bal.in l.si quis testibus.in fi.C.de testi.Et an perito in arte sit credendum? vide Spec.in tit.de prob.§.fin. versicu. quandoque.& Felin.in ca.proposuisti.in 2.colum.versic. vltimò per istum tex.de prob.& aliquid per Barto.in l.1. de ventrinspi.vbi ponit,an tales periti iurare debeant,& quod talis assertio eorum possit reprobari.Item secundũ Hostien.in sum.in tit.de prob.§.quot sunt.versi. octauo quid si.nam tunc alij debent eligi.allegat ca. causam.de prob.& 27.q.1.c.nec aliqua.

CXXXVI.

1 *Promittens quid ratum firmumq́ habiturum,non potest venire contra de iure,vel de facto.Secus si promittat tãtum se ratum habiturum,quia tunc de facto contrauenire potest.*

1 NOta quod si promitto ratum firmumque me quid habiturum,tunc stipulatio committitur, si veniam contra,siue de iure,siue de facto,quia ratum dicitur de iure,firmum de facto.Gl.sunt,quas nescio alibi in l.id & C.de episc.& cle.Sed si promitterem solum ratum habiturum,tunc veniendo contra de facto non committitur stipulatio.vt l.procurator.ff.rem ra.ha.

ADDITIO.

Sed contra has glossas est casus in l.hæc ita.ff.de sponsa.Hoc tamen dictum Bar.sequitur Abb.in c.Rayn.de testa.vbi etiam est tex.quod contraueniendo de facto facit incidere in pœnam.Ad idem l.nuda.C.de contrahen.& commit.stipul.& quod ibi habetur.

CXXXVII.

1 *Possessio in casu transfertur ipso iure sine traditione, vel alicuius facto.*

1 NOta casum,in quo transfertur possessio ipso iure sine traditione,& sine alicuius facto,in l.raptores.§.sin autem diaconissa.C.de episc.& cle.quod non reperies alibi, nisi in illo casu.

ADDITIO.

Alios casus vide per gl.in l.3.ff.de acq.poss.& Bald.in l. traditionib.C.de pac.Qualiter autem acquiratur ipsa possessio? vide Bald.in l.1.in prin.ff.de acq.pos.Et ad hoc adde quæ notat Bar.post gl.in l.fi.ad fi.C.de sacrosc.eccle.& ibi Alex.Et an lex possit transferre possessionem sine traditione aliqua? vide latè per Iaf.in l.1.in 5.col.C.com.de le. & Barb.in c.per tuas.ad fi.extra de donat.

CXXXVIII.

1 *Fuga facit officialem fugientem haberi pro confesso.*

1 OFficiales qui inculpantur de aliquo crimine, si aufugerint pro confessis habentur, & sic fuga facit quem haberi pro confesso. Lex est bona & singularis in l. consiliarios. C. de assesso.

ADDITIO.

Vide plenè per Bar. in l. lex Cornelia. ff. ad Sylla. vbi tractat an & quando officialis in culpatus de aliquo crimen aufugiens, habeatur pro confesso.

CXXXIX.

1 *Transigi potest, vel pacisci in omni pœna sanguinis, excepta pœna adulterii, & falsi.*

1 IN omni pœna sanguinis potest transigi vel pacisci, excepta pœna adulterii, de alia pœna non, nisi falsi. Text. est in l. transigere. C. de transactio. quæ lex est subtilis & singularis.

ADDITIO.

An dispositio huius l. habeat locum de iure canonico? vide Rom. sing. 688. incip. tu audiuisti l. transigere. Item nota, quod in casibus, in quibus de crimine non est licita transactio, nõ est etiam licitum compromissum facere. Vide Alex. consi. 82. ad fin. vol. 1. Item quid debeat facere transigens vel pacisc ens, vt euitet infamiam, vide Cæpol. cautela 205. Item nota, quod licet super adulterio non possit trãsigi, tamẽ super eo potest fieri pax, & quod debeat fieri cum marito, non cum vxore, vide Bartol. in consil. 170. Item limita & declara regulam huius legis, vt per Barto. in quæstione per eum disputata, incip. Lucanæ ciuitatis. circa fin. Nota quod de iure canonico in causis spiritualibus nũquam est licitum desistere pecunia accepta. vide Bart. in tracta. differ. inter ius ciuile & canon. in j. column. Quid autem si aliquis promittat centum Titio, ne eum accuset de morte patris sui, an per hoc videatur aliquo modo fateri delictum? Vide Bald. in cap. 1. §. iniuria. column. 4. de pa. iur. fir. & plura vide per Alex. in d. consi. 82. volum. 1.

CXL.

1 *Transactioni iurate contraueniens, infamatur, pœnam soluit, sibi data reddit, & actionem perdit, quæ parti obseruãti applicantur.*

1 QVi contra transactionem iuratam per Deũ vel principem venit, infamatur, pœnam soluit, sibi data reddit, & actionem perdit, quæ parti obseruanti applicantur. Text. est in l. si quis maior. C. de transactio. vbi est lex singularis.

ADDITIO.

Et procedit etiam, si istud iuramentum esset sibi illegitimè relatum præsente parte, & non citata. Petr. de Ancha. in consi. 373. incip. Retento ordine. versic. & ex hoc etiam subsequenter.

CXLI.

1 *Maior quilibet admittitur ad defendẽdum absentem, & ad agẽdum pro coniuncta persona sine mandato. Et minor ad mittitur sine mandato ad defendendum patrem absentem, quando contra eum potest deueniri ad diffinitiuam.*

1 QVilibet maior etiam sine mãdato admittitur ad defendendum absentem, & ad agendum pro coniuncta persona, & ipse minor etiam sine mandato admittitur ad defendendum patrem absentem, cum contra eum possit peruenire ad diffinitiuam sententiam. Lex est notabilis & singularis in l. exigendi. C. de procur.

CXLII.

1 *Minor quibus casibus à præscriptione seruetur illæsus.*

1 IN casibus † in quibus minor contra præscriptionem olim contra se cœptam, & finitam restituebatur, hodie ipso iure seruatur illæsus, nisi sit præscriptio triginta annorum. l. sancimus. C. in quibus cau. in integr. restit. non est necesse. quæ lex est singularis & notabilis, & habet materiam quotidianam.

ADDITIO.

Limita illam legem procedere in præscrip. clausis in corpore iuris, secus in præscriptionibus inductis ex dispositione statutorum, quia in eis requiritur in integ. restitutio, secundum Imo. in c. constitutus. ad fi. extra de in integ. restitu. de quo vide pract. Pap. in forma libelli in integrum restitutionis. in ver. præcessisse. ad fi.

CXLIII.

1 *Restitutio, quæ iudicis officio conceditur, potest ab ordinario peti, vel à delegato specialiter ad illam causam, vel vniuersaliter, non coram arbitris, vel delegatis ab eis.*

1 REstitutio quæ † iudicis officio conceditur, potest postulari ab ordinario, & delegato specialiter ad illam causam, vel vniuersaliter, non coram arbitris, iudicibus chartularijs, vel delegatis ab eis. l. fi. C. vbi & apud quem. quæ est notab. & singularis.

ADDITIO.

Limita illum tex. nisi alius esset celebratus authoritate alicuius superioris, quia tũc iudex inferior se intromittere non poterit. Vide Iason. in l. nam & postea. §. minor. in col. 3. ff. de iureiur.

CXLIIII.

1 *Dilatio si petatur, quæ tẽpus instantiæ non excedit, tam actori, quam reo conceditur, & quid si instantiam excedat.*

1 SI petitur † dilatione, quæ tempus instantiæ non excedit tam actori quam reo conceditur. Quod si excedat, non actori, sed reo conceditur. Poterit tamẽ actor vti dilatione reo concessa l. petendæ. C. de temp. in integ. restitutio. quæ est notabilis & singularis.

ADDITIO.

Vide illam l. declaratam per Innoc. & alios in cap. de causis. de officio. delega. Limita tamen non procedere quando actor semel renuntiasset probationibus. Text. est quem ponderat Ange. in §. quia vero. in vlti. colum. in authent. de testi. & vide Fel. in c. de testibus. in 2. no. extra de testi ad fin. vbi etiam de alia limitatione. Item vide ad istam regulam id, quod dicit Areti. in l. sed si sua. in 5. column. ff. de acquir. hære. qui voluit, quod sicut data reo dilatione potest & actor probare, idem erit si reus non petat dilationem ad probãdum, sed opponat aliquam exceptionem, quæ probetur ex iuris præsumptione, quia poterit actor, licet exclusus, approbando probare contra talem exceptionem vt per eum.

CXLV.

1 *Minor restituitur in his, quæ facit in quadriennio post perfectam ætatem.*

1 MInor † restituitur, in his quæ facit in quadriennio post perfectam ætatem. l. fina. C. de repud. hæredi. vbi est casus singularis.

ADDITIO.

Idem tenet Bar. in l. superuacuam. num. 4. C. de tem. in int. resti. & adde Bar. in l. ab hostib. §. sed quod. ff. ex qui. cau. maio. Vide glo. in contrarium in cle. 1. vbi per Can. de in int. rest. & per omnes in c. cum ex literis. eo. tit.

CXLVI.

1 *Arbitri ex sententia pacto nudo, & sine pœna assumpti, homologata tacite, vel expresse oritur actio, & fit interruptio præscriptionis, & ex actis coram eo factis in alio iudicio fit probatio.*

1 EX sententia † arbitri pacto nudo, & sine pœna assumpti homologata tacite vel expresè oritur actio, & fit interruptio præscriptionis, & ex actis coram eo factis in alio iudicio fit probatio. Ista est notabilis & singularis lex, & est cõstitutio noua. in l. cum antea. C. de rece. arbi.

ADDITIO.

Adde an illa lex habeat locum in arbitratore? & Inno. in c. Quintauallis. circa fi. extra de iureiuran. sentit quod sic. & ita ipsum refert & sequitur Pet. de Anc. in cõsi. 208. colum. 3. incid. Iudex de iure iudicaturus.

CXLVII.

CXLVII.

1 *Exceptio rei iudicatæ an habeat locum quando petitio est generalis, prosecutio specialis, & sententia generalis?*

1 QVãdo petitio ẽ generalis, prosecutio specialis, & sententia generalis cõtra exceptionem rei iudicatæ replicatio doli obiicitur. l. 2. C. de iud. Sed quæro, quid si fecerit quis omisit prosequi vnum articulum? Respondeo quia perinde obstat exceptio rei iud. ac si esset prosecutus. Casus est in l. de reb. ff. de arbitris, qui casus est singularis quo ad hoc, ita q̃ non est alibi.

CXLVIII.

1 *Sẽtẽtia generalis parit exceptionem in non prosecutis, si tamẽ non sunt de appenditijs prosecutorum.*

1 SEntentia † generalis parit exceptionem in non prosecutis si tamen non sunt de appenditijs prosecutorum. Casus est singularis quem ita clare nescio alibi in l. si cũ tibi. C. de iud.

CXLIX.

1 *Delegatus per principem ad causam meri & misti imperij, eã potest alij subdelegare.*

1 PRincipis † si deleget causam meri & misti imperij, delegatus eam subdelegare potest. Casus est sing. in l. 1. C. qui pro sua iurisdictio. & ibi in fi. di xi.

CL.

1 *Actor sequitur forũ rei, qui est in loco domicilij, quod habuit tempore contractus.*

1 ACtor sequitur † forum rei, qui est in loco domicilij, qd habet vel habuit tempore contractus, & sic licet mutauerit domicilium, tamen potest conueniri in loco, vbi habebat domicilium. Tex. est sin. in l. 2. C. de iurisdictio. omnium iudicum.

ADDITIO.

Limita vt per Bar. in l. si societatem. §. arbitrorum. in 5. col. ff. pro socio. & dum dicit Barto. quod licet mutauerit domicilium, tamẽ potuerit cõueniri in loco vbi habebat domicilium, adde quod Bar. ita generaliter loquentem reprehendit Abb. in c. proposuisti. in 2. col. in ver. sed quæro. extra de for. comp. & vide Bar. in l. cum quædam puella. vbi latè Alex. ff. de iurisdict. iud. Et contra Bar. hic tenet Mar. Soc. in c. licet in 10. q. prin. de for. compe. & Are. in dicto c. proposuisti.

CLI.

1 *Delinquens poterit conueniri in loco delicti, licet alias haberet priuilegium, ne conueniretur, nisi certo loco.*

1 PLura † singularia colligere potes ex authen. qua in prouincia. C. vbi de criminagi oport. & inter alia, quod si quis haberet priuilegium ne conueniretur nisi certo loco, si alibi delinquat, quod poterit cõueniri in loco delicti nõ obstante priuilegio. Cætera singularia collige vt ibi dixi.

ADDITIO.

Vide Iaſ. post alios in l. fi. ff. de consti. prin. in 9. col. ad fin. & ponderat tex. no. in c. 1. de pruil. in 6. Et vide etiam Abb. in c. fi. in 6. & 7. col. extra de foro competen.

CLII.

1 *Possidens alieno nomine si conueniatur, potest dominum in iudicio nominare, & ei dandæ sunt inducie ad denuntiandũ domino, & habet vim quasi contestationis, quoad interrũpendam præscriptionem, & vt reuersus dominus, de possessione non audiatur.*

1 ALieno † nomine possidens, conuentus potest dominũ in iudicio nominare, & ei sunt dandæ inducie ad denuntiandum domino, & habet vim quasi contestationis quod ad interrumpendum præscriptionem, & vt reuersus dominus de possessione non audiatur. l. 2. C. vbi in rẽ actio. quæ lex est singularis, & non est alibi in corpore iuris ciuilis.

ADDITIO.

Circa materiam nominationis in iudicio, & quod nominator tenetur in subsidium pro nominato, vide Inominatori. de pignor. & Bertach. in tracta. de gabellis. in 1. parte. in pen. colum. Et quis teneatur dominum in iudicio nominare? vide latè Spe. in ti. de primo decr. §. restat. ver. sic. hoc etiam not. & ibi etiam, quid in emphyteuta vel feudatario, & quid in procuratore dato ad administrandũ, & ibi de colono, & de viro circa bona dotalia, & aliis similibus, vbi etiam quid si nominans nominato non cõparente velit pœnitere. Et latissimè per Petr. Reb. in suo tract. Nominationum.

CLIII.

1 *Posthumus præteritus à matre, quæ mutandi testamentum nõ habuit facultatem, videtur cum alijs viriliter instituto. Sed si essent extranei instituti, querela agere debet.*

1 POsthumus † præteritus à matre, quę mutandi testamẽtum non habuit facultatem, videtur cum alijs viriliter institutus. Sed si essent extranei instituti, querela agere debet. De hoc est bona & singularis lex, quam alibi nõ reperies in l. si mater. C. de inof. test.

ADDITIO.

Vide q̃ consuluit notabiliter Anto. de But. in consi. 57. col. vlt. incip. In nomine Domini, &c. in quæstione surgente & quod dicit Bar. in l. 1. in 6. col. vbi alia habes. ff. de vulga. & pup. & in l. neque. n. §. cum miles. ff. de milit. testa. p illum tex. Item adde ad materiam illius legis, quod si pater vel mater instituerent filios suos hæredes, & ignorarent aliquem habere, & de eo nullam faceret mẽtionem, quod talis filius ignoranter præteritus haberetur æqualiter institutus. Vide Iason. in l. sicut certi. in 2. & 3. col. C. de testa. milit. Item ad illud, q̃ dictũ est, q̃ pater habuit tps providendi &c. vide in contrarium quæ scribit latè Iason. in auth. ex causa. in pen. & vlti. col. C. de liber. præte.

CLIIII.

1 *Hæreditatis detentatio per lõgum tempus facta per filium, facit præsumi iussum patris præcessisse, & additionem sequutam esse.*

1 DEtentatio † hæreditatis per longum tempus facta p filium, facit præsumi iussum præcessisse, & additionẽ sequutam esse. Ista est singularis lex, hec scio casum illius legis alibi, nisi eo nuerso in l. si filius familias. C. de petit. hæred. Hic casus est singularis, quando filius detinet.

ADDITIO.

Ad istum tex. adde similem, & quod ibi not. in c. continebatur. de his quæ fiunt à præla. sine consi. cap. Sed pro maiori intelligentia huius. l. si filius fa. vide Alex. in l. sciendum. in 5. colum. ff. de verbo. oblig. De ista materia quando diuturnitas operatur vt omnia videantur solenniter acta, vide Ale. in d. l. sciendum. in 5. col. ff. de ver. obli. & in consi. 79. incip. Redemptoris nostri circa primum dubium de quo quæritur. col. 3. & 4. volum. 1. & consi. 113. incip. Sub primo dub. col. 2. eo. volu. 1. & consi. 59. incip. Viso themate. colum. pen. vol. 3. & consi. 1. colum. pen. volum. 4. & consi. 12. incip. viso processu. colum. fina. c. vol. 4. & consi. 17. incip. viso instrum. col. 3. eo. volu. & consil. 45. incip. visa facti narrat. in fi. vol. 3. Rom. consi. 252. Barba. consi. 26. col. 6. & consi. 33. colum. 1. volu. 2. & Areti. consi. 36. Alex. consi. vltim. in 4. column. vol. 4. & consi. 6. volum. 1. & consi. 1. col. 10. vol. 2. & Fel. in c. Albericus. colum. 2. & seq. de testi. & in c. nonne. col. 3. & seq. in 3. not. de præsump. & in c. illud. colum. 3. & seq. in 3. no. de præsum. Barb. consi. 7. colum. 6. volu. 1. & 9. & 19. column. 6. eo. volum. & consi. 50. colum. 4. cod. volum. plenius Fel. in c. sicut. colum. 14 in fi. & seq. de re iudica. Barba. consi. 7. colum. 17. volum. 2. colum. 3. & in consi. 35. column. 8. volum. 2. & Roma. consi. 152. & consi. 275. & Alexan. 79. column. 3. vol. 1. & 113. col. & eo. Aret. 36. col. 1. & 43. in fi. & Barb. in rubr. C. qui ad mi. col. 2. & Iaſ. in l. 1. col. 6. & seq. 2. cod. ti. & Alex. in l. si donation. colum. ante pen. C. de collat. & 70. colum. 1. volu. 3. vbi limitat hanc legem tribus modis, & column. pen. & alio modo videtur limitare consi. 50. col. 2. & seq. volum. vbi dicit quod ista lex tantum procedit, vbi tractatur de solutione præsumẽda, alias non. & Soc. 266. columna 13. vbi dicit, quod ex diuturnitate temporis præsumitur quod emphyteutis le-

gitimè conceſſa fuerit ab eccleſia,& tranſit etiam ad extrancos.Et vide etiam Bal.conſi.511.in vlti.part. & 23. col.2.volum.1.

Adde etiam ꝙ idem eſt econuerſo,ꝙ ex longo tempore & patiẽtia præſumitur repudiatio ſi alias poſſet,vide Com. conſi.29 inci.Quidam geometricus.in princip.Et idem ſi pater diu poſſedit filio patiente & præſente,quia præſumitur aditio ex parte filij.Vide Com.conſi.30. inci.vi ſa copia.in princ.Et ꝙ ſi pater poſſedit diu hæreditatem delatam filio,præſumitur filius adiuiſſe,vide Ang.in conſil.9.in 3.col.in 3.volum.Et de multis,quæ preſumuntur ex curſu temporis,vide Alex.conſi.vlti.in 5.& 7.colũ.Et ꝙ prædicta procedant in conſenſu principis,vide dominum Franci.conſi.36.in 1.col.& ibi in penultim.columna ponit quod dicatur longum tempus.Not. tamen qd̃ contra iſtam præſumptionem poſſit probari cõtrarium exactis,vide Domin.Franc.conſi. 62. ad fi.Pau.de Caſt. conſi.50.in 3.co.Nota tamen quod tolerantia ſuperioris non iuſtificat geſtum quantumcunque tẽpore in his quæ acquiri non poſſunt ſine principis conceſſione.vide Berta.in tracta.de Gabel.in 1.parte.in 9.col.Item de materia vide latè Barb.in repet.rubr.de fide inſtrum.in 59.colum.& ſeq.& in rub.C.qui admit.in 3.colum.& conſi.vltim.vol.4.in 5.colum.vide aliquid per Fel.in c. Alberic. in 2.col.extra de teſti.Limita tamen regulam huius legis non procedere in mandato,vide Alexan. in l. qui in aliena.in 4.columna de acqui.hære.vbi etiam multa ponit de materia huius legis.Vide eundem conſi.496.alias conſi.1.in 4.volumi.incipi.ponderatis his.in 8.col.Et ꝙ cedit iſta regula quando effectus ſubſequutus correſpõdet tali præſumptioni.vide Decium conſi.36.co.4.ad fi. & pen.Item limita regulam huius legis non procedere, quando ageretur de præſcribenda aliqua ſolẽnitate quæ tenderet principaliter in damnum alterius,quia requiritur ſpacium triginta anno. vide Alex.in d.conſi.1.in 4. vol.in 9.col.& conſi.506.incip.viſo inſtrumento locationis.in 2.col.Fulg.in l.1. qui admit.per tex.in c.peruenit. cum gl.de emp.& vend.Contrarium tamen tenuit Alex. in l.qui in aliena.in prin.ff.de acqui.hæred.ſed in l.ſciendum.ff.de verb.obl.in 5.col.tenuit idem quod ſupra.Itẽ limita non procedere quando tractatur de magno præiudic.ſecundum Alex.in d.l.qui in aliena.in prin.& conſilio.487.incip.viſo proceſſu.in vltim.columna. & conſil.401.Item limita in caſu dubio.ſecus ſi ex inſpectione inſtrumenti conſtet non interueniſſe.Ita Pau.de Caſtro conſi.50.in 2.co.& conſi.48.incip.in cauſa quæ vertitur Alex.conſi.1.vol.4.In contrarium vide Fel.de quo ſupra. Item pro extenſione nor. ex curſu decem ann. præſumi ſe cõſenſiſſe alienationi factæ per emphyteutam vel feudatarium.Alex.conſ.113.in 4.volum.in pen.colum.vide Iaſon ponentem quinque limitationes in l.j.in 5.& 6.colum.C.qui admit.vbi etiam ponit de eo quod ſtatim dictum eſt.Item ad materiam vide Alexan.conſi.79.& cõſil.376.in pen.& vltima column.& conſi.410.incip. viſa facti narration.vide etiam Mod.poſt Bal.in l.j.C.qui admit.vide omnino Fel.in c.ſicut.in pen.charta.in verſicu. fallit tertio.extra de re iudic.& ibi in 5.charta.in verſic. ſeptimò & vltimo declart.latè impugnat limitationes Pauli de Caſtr.de quo ſupra quãdo ex inſpectione inſtrumenti conſtaret contrarium,declarando tamen vt ibi latè per eum,quem omnino vide.Item de materia latè vide per Iaſon in l.ſi certis annis.C.de pact.col.3.verſic.ex communi ſolu.

CLV.

1 *Dos,vel donatio propter nuptias ad patrem reuerſa debet eſſe præcipua illius filiæ pro qua data fuit,extraneis inſtitutis,& quid ſi alij filij fuerint inſtituti.*

1 DOs,vel donatio propter nuptias ad patrem reuerſa, debet eſſe præcipua illius filiæ,pro qua data fuit extraneis inſtitutis.Si vero alij filij fuerunt inſtituti , debet ad eum,pro quo data fuit redire eatenus,quatenus apud alios ex his cauſis datum perſeuerat.l.illud.C. com.v tri. iud.quæ lex eſt ſingularis nec ſcio eam alibi.& in repetitione quam feci de l.poſt dotem.ff.ſol.matri.feci de hac lege magnum teſtum.

ADDITIO.

De intellectu illius legis vide aliquid per Bal.in l.1.§.videamus.C.de rei vxo.act.in fi.legis.& vide quod notat Bar. in l.ſi emancipati.ad fi.C.de collatio.

CLVI.

1 *Sacramẽto ſi cauſa decidatur,nõ eſt locus appellationi,ſi quãdo poteſt prouocari proceditur eo ordine,qui hic traditur.*

1 SI cauſa decidatur ſacramento delato præſtito vel recuſato,non eſt locus appellationi.Sed quando poteſt prouocari proceditur eo ordine,qui traditur in l.generaliter.§.Sed iuramento.C.de rebus.credi.qui caſus non eſt alibi,nec etiam alij caſus qui in illa lege poſiti ſunt quos per te vide.

ADDITIO.

Vide Bar.in l.in actionibus.in fi.q.ff.de in lit.iur.

CLVII.

1 *Fiſcus debitorẽ pure,vel in diem debitoris ſui ex cauſa principali poteſt conuenire etiam ante diem,& qua actione.*

1 FIſcus debitorem pure vel in diem debitoris ſui ex cauſa principali poteſt conuenire, etiam ante diem, condictione l.1.C.de con.ex lege.quæ lex eſt bona, & habet vnum caſum ſingularem.

ADDITIO.

Vide in l.2.C.quando fiſcus vel priua.& quod notat Bar.in l.3 §.multa.ff.de iure fiſci.

CLVIII.

1 *Teſtes examinati coram arbitris ſi viuunt , eſt in eius electione,cõtra quem atteſtationes producuntur,vel eis ſtare, vel petere quod de nouo examinentur,& quid ſi teſtes mortui eſſent.*

1 SI teſtes examinati coram arbitris viuunt , eſt in eius electione contra quẽ atteſtationes producuntur , vel eis ſtare,vel petere ꝙ de nouo examinentur. Sed ſi ſunt mortui,atteſtationibus de neceſſitate eſt ſtandum.l.fi.C. de teſti.quæ eſt ſingularis.

ADDITIO.

Ad intellectum illius l.vide Inno.in c.cum inter. de teſtib. & quod pulchre ipſe dicit in cap.præterea.in ver.ſimilis. extra eo.tit.Et adde quod tales teſtes producti coram arbitris debent compelli ad deponendum per poteſtatem illius terræ.in cap.1.in prin.li de inueſt.inter do.& vaſal. lis oriat.Et quid in iudice delegato,an poſſit coram ſe ꝙ ductos cogere & torquere ſi deponere nolunt ? notatur ꝙ ſic in l.2.de iudi.& per Bal.I loco pallegato.& latè per Bertachi.in repertorio,in verbo,Atteſtationes.Item an & qũ teſtes & acta coram arbitratore arbitro,vel faciant fidem coram iudice? vide Fe.in capitu. præſentata.extra de teſti.& late ponit Practi. Pap. in forma oppo. contra teſtes poſt publicationem.in verb.Sunt qui publicatis iã teſtibus alijs receptis.circa medium.

CLIX.

1 *Mulier intercedendo ipſo iure non obligatur,niſi contractus in ſcriptis celebretur & à tribus teſtibus ſubſignetur.*

1 MVlier intercedendo ipſo iure non obligatur, niſi contractus in ſcriptis celebretur,& à tribus teſtib. ſubſignetur,quo caſu Velleiano non iuuatur.l.antiquas. §.ne autem.C.ad Velleianum.vbi ſingularis caſus,quem perpetuo tene menti.

ADDITIO.

Vide Ia.in l.ſciendum.co.9.ad fi.ff.de verbo.obligat.an locum habeat vbi eſt iuramentum?& tene quod non. Et quantum ad tres teſtes dicit Bal.in l.j.C.ad Velleianum, quia hoc de cõſuetudine eſt,quæ facit valere.& ſatis eſt ꝙ tabellio ſcribat nomina teſtium . Dicit etiam quod de conſuetudine eſt,quod ſufficiant duo teſtes.Et idem notatur in authen,ſed nouo iure.in fine.C.ſi cert.petat.

CLX.

CLX.

1 *Oblatio,& depoſitio,totius debiti legitimè facta tollit curſum vſurarum,liberat pignora , & creditori contra depoſitarium datur actio,contra vero debitorem non , niſi debitor id receperit.*

1 OBlatio & depoſitio totius debiti legitimè facta tollit curſum vſurarum,liberat debitorem,pignoratitiam actionem parit , & creditori contra depoſitarium datur actio,contra debitorem non, niſi debitor id receperit.l.acceptam,quæ eſt ſingularis lex.C.de vſuris.

ADDITIO.

Limitatur per Ang.in l.ſi mora.§.fi.ff.ſol.matr.

CLXI.

1 *Depoſitarius ſine dilatione compellendus eſt ad reſtitutionẽ depoſiti nec poteſt obijcere compenſationem, nec dicere ſibi in contrarium factam proteſtationem.*

1 DEpoſitarius ſine dilatione compellendus eſt ad reſtitutionem,nec poteſt obijcere compenſationem,vel dicere ſibi in cõtrarium factam proteſtationem.Lex eſt ſingularis in l.ſi quis.C.depoſiti.

ADDITIO.

Dum dicitur hic,quod non poteſt obijci compenſatio contra depoſitum,limita primo non procedere quando depoſitum deſcenderet à cauſa mutui, vel alia , quæ eſſet conuerſa in cauſam depoſiti. Item & ſecundo quando non conſtat de actuali numeratione , ſed de ſola confeſſione.Et vide Barto.conſi.384.volumin.primo.in vltim. columna.

CLXII.

1 *Ceſſio actionum non poteſt fieri niſi in caſibus in lege expreſſis,& eandem rationem habentibus.Et ſi pro parte vendatur , & pro parte donatur , conceſſio facta præſumitur ſimulata.*

1 CEſſio actionum non poteſt fieri,niſi in caſibus in lege expreſſis,& eandem rationem habentibus. Et ſi pro parte venditur,& pro parte donatur,ceſſio facta præſumitur ſimulata.l.per diuerſas.C.mandati.

ADDITIO.

Circa materiam vide Franc.Aret.conſ.136.Barto.conſi.88. in 1.column. Rom.conſi.80.Item quid ſi ceſſio fiat pro parte tituli veri,& pro parte falſi , vide Rom. conſi. 450. Item quod in pretio ceſſionis habetur ratio ſumptuum faciendorum in lite exercenda,vide Ioan.de Ana.conſi. 103.latè per Abb.cap.fin.de alie.iudic.mut.cau.fac.Item adde quod vbi ceſſio fit de voluntate debitoris,non poteſt allegari ceſſio ſimulata,vide Ang.in l.cum eſſet.ff.de ſeruit.ruſti.præ.& ibi Barto.Item quod non procedit illa lex , quando ceſſio tendit ad tuitionem bonorum , quæ traduntur per cedentem ceſſionario,vide Bart.conſi.88. column.prima prope fi.alias eſt conſi.190.incipien.Dilecto.Item quòd vbi eſt prohibita ceſſio,non poteſt ceſſionarius agere etiam tanquam procurator in rem ſuam nomine tradentis,quia fieret fraus legi. Vide Alexand.in l. iuriſgentium. §. prætor ait.ad fin. ff. de pactis. poſt gloſſ. Barto.& alios.

CLXIII.

1 *Venditor quando teneatur emptori de euictione , & quibus verbis vti debet in denuntiatione faciendi venditori de lite mota?*

1 SI reus vincitur ex cauſa antecedentis contractus,venditor tenetur de euictione,ſecus ſi eſt cauſa quæ ſequitur poſt contractum,& emptor debet denuntiare venditori vt adſit cauſæ agendæ. l.1. quæ in hoc eſt ſingularis. C.de peric.& com.rei ven.Et per hoc ego dico in materia de proteſtatione,quod non ſufficeret ſi ego dicerem, denuntio tibi , quod mihi eſt mota lis à tali , ſed debeo addere ideo denuntio tibi vt adſis cauſæ agendæ , vt venias ad defendendum,non autem ſufficit ſimpliciter denuntiare.

CLXIIII.

1 *Maritum eius nomine rem comparaſſe non vxoris , ex quibus apparere poſſit,licet nomen vxoris in inſtrumento ſit appoſitum?*

2 *Emens de pecunia alia quando rei empta efficiatur dominus?*

1 LIcet nomen vxoris ſolum ſit appoſitum in inſtrumẽto,tamen virum ſuum in veritate comparaſſe probatur ex duobus.ſ.quod ipſe vir antequam perueniretur ad faciendum inſtrumentum,ſuo nomine emit,item quod ipſi viro poſſeſſio tradita eſt.l.multum.C.ſi quis alt.vel ſibi,quæ eſt ſingularis & multum practicabilis. Tres ergo

2 ſunt caſus conſiderandi,quandoque.n. quis emit de pecunia aliena , & ſibi traditur poſſeſſio , & tunc ipſe efficitur dominus , vt dicta lege,multum . Quandoque quis emit de pecunia aliena,& ſibi non traditur poſſeſſio,ſed ei cuius eſt pecunia, tunc ſi quidem ille cuius erat , antequam peruenireturad inſtrumentum , fecerat conuentionem ſuo nomine , præſumitur nomen illius tertij ſimulatè eſſe appoſitum in inſtrumento. Quandoque quis emit pro alio, & tunc quid iuris ſit , dicam in ſingulari ſequenti.

ADDITIO.

Faciunt ad hanc legem,quæ habentur in l.ſi filijs.ff. de donatio.inter virum & vxorem.& ibi per gl.& doct.& per Bart.in l.1.C.plus valere quod agitur.

CLXV.

1 *Procurator ſi quid facit vt nuntius,non valet quod agit.*

1 SI procurator aliquid facit vt nuntius,non valet quod agitur.l.ſi.§.ſi vero.C.ſi quis alte.vel ſibi. Et ideo in cõtractibus factis per procuratorem hodie apponuntur illa verba,Procuratorem,actorem factorem , & nũtium ſpecialem,vt poſſit etiam facere tanquam nuntius. Nota.d. §.ſi vero.quia ſecundum intellectum gl.neſcio alibi.

ADDITIO.

Vide Bar.in l.quæ autem.§.fi.ff.de conſt.pecun.& quod notat Bar.in l.ſi Titio.ff.de vſufr.le.Facit optima gl.in l.hu iuſmodi.ff.de legat.primo.Et nota quod nuntius non poteſt condemnari,ſecundum Bald.in l. prima 3. column. C.de ſentent. Et practicam conſtituendi procuratorem, vel nuntium,ſcribit Barto.in dicta.l.ſi.§.ſi vero,& in dicta.l.ſi Titio.

CLXVI.

1 *Alienatione prohibita videtur prohibitus omnis actus,ꝙ quẽ fit tranſlatio dominij directi,vtilis,vel alicuius iuris in re.*

1 ALienatione prohibita , videtur prohibitus omnis actus,per quem fit tranſlatio dominij directi, vtilis, vel alicuius iuris in re. l. ſancimus. C. de rebus alienis non alien.

ADDITIO.

Nunquid autem prohibita alienatione dicatur prohibita heredis inſtitutio? vide Alexand.conſilio.1.volumin.4.in antepenultim.column.Nunquid autem prohibita alienatione, intelligatur prohibita permutatio ad melioration em? vide Pau.de Caſt.latè conſi.16.Nunquid autem pignus,& conſtitutio ſeruitutis dicatur alienatio? vide Bal. in cap.1.§.1.per quos fiat inueſt.Item pignorare pro tanta ſumma,quod veriſimiliter non luctur poſtea , an dicatur alienatio? vide per Pet.Paulum Pariſium ad Bart.in l. qui habebat.ff.de leg.3.& Bar.in l.alienationis.ff.de ver. ſignifi.gl.notab.in l.fin.C.de præd.curial.li.10.

CLXVII.

1 *Conditioni ob cauſam non eſt locus in contractibus innominatis,ſi non ſeruetur pactũ,quod principaliter dedit cauſam contractui.*

1 IN contractibus innominatis non eſt locus conditioni ob cauſam,ſi non ſeruetur pactum,quod principaliter dedit cauſam contractui. Hoc dicit textus ſingularis in l.cum te ſundum.C.de pactis inter empt.& vend.

CLXVIII.

1 *Conditio ob cauſam non habet locum , ſi res permutatur cum re,quæ erat venalis expoſita,ſecus ſi venalis non eſſet expoſita.*

SI res † permutetur cum re, quæ venalis erat expolita, non habet locum cõdictio ob causam, secus si venalis non esset expolita. l. 1. C. de rer. permu. quæ ponit vnum casum singularem, quem nescio alibi. Bar.

ADDITIO.

Eandem legem esse singularem scribit Bal. in l. si vt propo nis. C. de condict. ob cau. & ponderat eã notabiliter Bal. in l. 1. ff. eo. Et vide Ias. in l. si eum. § qui iniuriarum in vlt. col. ff. si quis cautionibus, & in l. rogasti. in princ. in 2. col. ff. si certum petatur.

CLXIX.

1 *Conductor conuentus, debet ante omnia rem restituere, nec quæstionem dominij referre potest.*

1 COnductor † conuentus ex l. si quis conductionis. C. locati. debet ante omnia restituere rem, nec quæstionẽ potest referre dominij. Ista est singularis lex, in d. l. si quis conductionis.

ADDITIO.

Vide de materia aliquid per Alexã. consi. 501. Item regula huius legis non procedit quando agitur rei vend. vide Pau. consi. 3. & consi. 94. Item quod potest dominus expellere colonum vel inquilinum propria authoritate, vide quæ habes in Bertach. in ver. emphyteuta soluere debet. in 2. col. Et ibi etiã quid si possessio rei locatæ reperitur penes tertium, an possit eam propria authoritate apprehẽdere. Item quod remedium & beneficium huius legis non habeat locum contra tertium possessorem, ponit et Alex. in consi. 501. in 2. col. vbi vult quod instrumentum emphyteusis & locationis non probet quo ad tertium, q̃ locans sit dominus. Idem etiam vult Rom. consi. 127. vide etiam q̃ non potest refricari aliqua quæstio agenti cõdictione ex hac lege, per Ale. consi. 5. inci. puto de iure, vi de etiam post Bar. in l. rem alienam. ff. sol. matr. & in l. ita vt si fur. ff. commo. Et vide etiam an propria authoritate possit expellere. Et qd si primus coductor alteri locauit, à quo recepit pensionem, quæ habes in l. ædem. 5. eod. Et quod cõtra tertium non habeat locum condictio ex hac lege, pondera in simili quæ dicit Alex. consi. 92. in 3. col. in 1. vol. dum loquitur de condictione ex lege, si quis maior. C. de transact. Item quod possit refricari quæstio dominij, quando de ea constat notoriè in casu huius legis, vide Alexand. in l. si rem aliquam. in vlt. col. ff. de acquir. pos. Sicut etiam potest opponi agenti interdicto spoliatorio, vbi etiam quòd dispositio huius legis nõ habet locũ quantum ad facta, sed solum per restitutionem rei, & q̃ locatori competat remedium restitutorium tãquam spoliato, quando colonus denegat restituere rem, vide Alexand. in consi. 9. in 1. col. ad fi. in 5. vol. Pau. de Cas. in l. qui rem. ff. depositi. Bar. in l. fi. de præca. in l. non ab re. C. vnde vi. in l. ei, à quo. ff. de vsucap. gl. & doct. in cap. inter dilectos. de fide instrum. Bald. in l. conductores. supra 1. tit. An autem ex sola denegatione restitutionis dicatur committi furtum vel violentia, vide Ias. in l. 3. §. si rem. de acq. poss. Ied loquitur in re mobili. Item an remediũ huius legis habeat locum in conducẽte rem propriã à se possessam tempore conductionis, vide omnino Cur. consi. 70. per totum. Item de materia quomodo conducens vel habens aliter causam à me, non potest refricare quæstionẽ dominij, vide Fel. in c. inter dilectos. in 12. col. de fide instrum. Item quod ista regula procedat etiam in emphyteuta, vide Bart. in l. legata inutiliter. ff. de adim. leg. item quod beneficium huius legis habeat locum in commodato, precario, & alijs similibus contractibus, ex quibus oritur obligatio rem restitui, vide Pau. de Cas. in l. si rem alienam. ff. de pig. act. in l. qui rem. ff. depos. in l. commodare. ff. commo. in apostil. ad Abb. in c. inter dilectos. de fide instr. Salic. hic ad fi. Decius in consi. 56. col. 3. An autem agenti condictione ex ista lege possit tertius se opponere pro iure suo, iuxta l. bona fides. ff. depositi. vide Anton. de Butr. quod sic, in c. læpe. col. 3. de rest. spol. Bar. hic in sua distinctione videtur velle contrarium. Quid autẽ si res locata sit aliena, & post conductionem conductor eam habeat à vero domino, an teneatur restituere locatori rem vigore istius legis? vide gl. qd̃ sic, in l. si quis fundum. §. fi. ff. loca. & Bar. ibi, & alios, potest tamen agi per conductorem ante finitam locationem, quod liberetur à conductione ex ista lege, vt ibi dicit not. Bar. in fi. & Fulg. Pondera eos velle etiam hoc peti posse, quando tempore cõductionis fuisset conductor dominus. Et ratio est in prõptu, quia finita declaratione super dominio finita postea locatione constat notoriè de dominio conductoris, imo tunc opponi potest, vt dictum est supra. Et ista declaratio potest peti vtroque casu, quia Bart. ibi & gloss. volunt qd vtroque casu pariter locum habeat condictio ex ista lege, finita postea locatione, ideo nulla est diuersitatis ratio. Et quando conductor possit opponere exceptionem dominij locatori, adde glos. & Bal. in l. ei à quo. ff. de vsucapio. & Barto. latius in l. si alienam. ff. soluto matrimonio, & quod not. dixi post Barto. in l. commodare. ff. commoda.

CLXX.

1 *Alimenta alicui pietatis gratia præstita aliquando repetuntur, licet ea non præstiterit animo gerendi alterius negotia.*

1 TItius † filiam suã exposuit. Ego pietate motus eam nutriendam suscepi, eam adultam, nunc factam volo filio meo nubere. Titius pater cõtradicit, quæritur an omnes sumptus quos feci in ea nutriẽda possim à Titio recuperare? Respondetur quod sic, vnde quãuis pietas iudicatur inhibere repetitionem, tamen si non vult quòd sua filia nubat filio meo, sumptus factos recuperabo, & sic hoc casu alimenta repetũtur licet non gesserit animo gerendi alterius negotio. Casus est singularis in l. patrem qui. C. de nuptijs. tene menti perpetuo Bar.

CLXXI.

1 *Nuptiarum temporis si fiat mentio, an de die, quo nuptiæ celebrantur id intelligatur?*

2 *Nuptiarum tempus quomodo intelligatur, an cum coniunctio fit per copulam carnalem, an vero cum fit desponsatio per verba de præsenti.*

1 CVm † de tempore nuptiarum fit mentio, intelligitur de die quo nuptiæ celebrãtur. Hic est notabilis casus singularis in l. sancimus. C. de nupt. Sed quæro, quomodo
2 intelligitur tempus nuptiarum, an cum coniunctio fit per copulam carnalem, an vero cum fit desponsatio per verba de præsenti? Textus in d. l. sancimus. videtur hoc intelligere de cõiunctione, ibi, nisi, &c. Econuerso facit text. ibidem in ver. ex quo, &c. votum nuptiarum procedit quando fit desponsatio per verba de presenti. Et ista secunda opinio est vera. Text. habetis in l. cum fuerit, & in l. hæc conditio. de condi. & demon. & ff. quando dies leg. ce. l. quod pupillæ.

ADDITIO.

Illam l. limita vt notat Barto. in l. pen. ff. de vulg. & pupil.

CLXXII.

1 *Confitens ex causa dotis plus recepisse, quam receperit, potest agere ad id, quod non recepit.*

1 ILle qui confitetur ex causa dotis plus recepisse, quam receperit, potest agere, vt id, quod non receperit, accipiat. iste est text. in l. si voluntate. C. de do. promis. qui non est alibi. Barto.

CLXXIII.

1 *Dos si incipiat à promissione, dans tenetur de euictione, secus si a traditione, nisi promissio, vel dantis dolus intercedat.*

SI dos † incipiat à promissione, dans de euictione tenetur, secus si à tradicione, nisi promissio vel dantis dolus intercedat. Hic est casus singularis in l. j. C. de iure dotium.

CLXX-

CLXXIIII.

1 *Pater si pro filia habente aduentitia dotem simpliciter dederit, de suo dedisse præsumitur. Idem si de bonis suis, & filiæ se dare dixerit, nisi laboret inopia.*

1 SI pater † pro filio vel filia habente aduentitia dotem vel donationem simpliciter dederit, de suo dedisse præsumitu. Idem si de bonis suis, & filiæ dare se dixerit, nisi laboret inopia. l. fin. vbi est casus singularis ad hoc. C. de dot. promis.

ADDITIO.

Hanc legem quæ vult patrem cogi ad dotandam filiam, limita, nisi filia habeat vnde se dotet, secundum Bart. in l. si mulier. §. cum proponeretur. ad Trebell. Sed vtrũ filius teneatur dotare matrem volentem secundo nubere? Bal. q̃ non, in l. 1. in fi. supra de inoff. dot. Et vide de hoc latiſ simè. in l. obligamur. §. 1. de act. & obligat. & quę ibi scripsi. & in materia huius leg. vide per Mod. instit. de actio. §. fuerat. in gl. fi. post Ang. & alios. Et idem si pater esset grauatus cum patre suo aliquid filię post mortem nomine dotis dare, quia etiam quod ipse in testamẽto relinquat filiæ pro dote, videtur de suo relinquere non illud quod erat grauatus. vide Com. consi. 100. in 2. vol. Item limita istud solum procedere in dote & donatione propter nuptias. secus si pater aliquid traderet filię, puta iocalia vel similia. vide do. Ant. cõsi. 38. post prin. Itẽ latissimè in materia & pro limitatione, vide Soci. in l. 1. sol. matrimo. in 7. col. & sequen. & Ias. ibi in 6. colum. Ex opposito an frater teneatur dotare sororem, vide tex. cum glo. in l. cum plures. §. penultim. de admi. tut. Et an si ipla perdat dotem teneatur iterum dotare, Bal. hic allegat text. in l. si socius pro filia. ff. pro soc. qui non multum probat, quid in filio naturali, vide l. vxorem. §. pater naturalis. de lega. 3. & Bar. in l. fin. de his quib. vt indig. vide quod per istam l. si pater. iuncta l. 1. ff. de donatio. consuluit Ale. plenè ad materiam huius legis in l. 1. col. 5. ff. soluto matrimonio, & Capram etiam consi. 39. col. 2. in 1. dubio, & 72. colũ. fin. & Iaso. in dicta. l. ff. soluto matrimonio. columna. 6. in ver. adde.

CLXXV.

1 *Dos si marito detur ab extraneo, quantum ad eum est datio ob causam, quantum ad mulierem est donatio simplex, insinuatione tamen non indiget.*

1 CVm dos † datur ab extraneo marito, quantũ ad eum est datio ob causam, quantum ad mulierem est donatio simplex, tamen insinuatione non indiget. l. fi. in prin. C. de iure dot.

CLXXVI.

1 *Donare an videatur ille qui suum alterius nomine deponit.*

2 *Vxor in dubio præsumitur de bonis viri sui quæsiuisse.*

1 LIcet quis † suum alterius nomine deponat, donare nõ
2 videtur, & quod vxor quærit, in dubio † præsumitur de bonis viri sui quærere. Glo. est multum singularis in l. etiam si. C. de dona. inter vir. & vxor.

ADDITIO.

Vide per Bal. in l. si vxor. C. de cond. infer. & Bart. in l. facultas. C. de iure fisci. li. 10. in fi. Quid autem in concubinis? dic idem secundum Bald. per dict. l. etiam in l. 1. C. de not. libe. Et nota singulariter, quod licet Titius rem suam meo nomine deponat, non videtur mihi donare, vt hic. Contrarium tamen tenet Pau. de Castro. in l. Publia. in prin. ff. depositi.

CLXXVII.

1 *Tutor & curator debent defendere minorem, quod si recusent, a tutela remouentur.*

1 TVtor † & curator debent defendere minorem, quod si recusauerint, à tutela remouentur. Ista est bona & notabilis lex, in l. sancimus. in prin. C. de admi. tuto.

ADDITIO.

Vide Bar. latius in l. si tutor pupillo. ff. de auth. tut.

CLXXVIII.

1 *Curator ad lites datur officio illius iudicis, qui liti cœptæ præest.*

1 LIte cœpta † si persona indigeat curatore ad litem ille dabitur officio iudicis qui illi liti præest. iste est nouus casus & singularis, & menti tenendus in l. sancimus §. sed & si quis. C. de admi. tuto.

CLXXIX.

1 *Tutores & curatores debent specialiter & expresè, tempore quo creantur, promittere quod defensionem subibunt.*

1 TVtores † & curatores debent specialiter & expresse tempore quo creantur, promittere, quòd defensionem subibunt. Casus est nouus & singularis per quem multæ tutelæ cassantur in l. sancimus. §. omnem autem. C. de admi. tut.

ADDITIO.

Idem tenent Bal. & Ang. in d. §. omnem. & Pau. de Cast. consil. 353. in 2. col. Aduerte tamen quod licet ipse textus videatur requirere exprimi ista verba pro forma, tamen satis est, si tutor, pmittit vtilia facere inutilia prætermittere, & pupillum indefensum nõ relinquere, quia istud est æquipollens. Vide Ale. in l. prætor. ff. de oper. no. nunt. & consi. 131. ponderatis his vol. 1. Adde Bart. in d. l. prætor. & in l. legitimos. ff. de legit. tuto. Et videtur quod per iuramentum hoc suppleatur, per id quod voluit Bald. in l. 1. C. commodati.

CLXXX.

1 *Notarius si quid in præiudicium partis omisit, tenetur ad interesse.*

1 IN eo quod quis damnificatur, ex eo quod notarius scribere omisit, datur actio contra notarium. Hoc dicit lex singularis in l. fi. C. de magistr. conueni.

ADDITIO.

Vide Ale. in l. vbi exigitur. ff. de edendo. & Ias. in l. oratione. col. 2. C. de testa. Et adde quod probato dolo notarij de interesse, statur iuramento partis secundum Bal. in l. qui accusare. C. de edendo secus si propter culpam notarii, quia tunc debet plenè probare, secundnm Bald. in l. fin. in pen. col. de edendo. & plenè per Ioan. Baptistam Plotum, in tractatu de iuramento in litem. Et qua pœna puniatur tabellio, qui protocollum perdidit, licet instrumẽtum inde sumptum reperiatur, vide Bal. in rub. C. de fid. instru. in 4. column. versicu. quæro, dixi superius, & ibi in seq. q. an possit cancellare protocollum, & addere instrumento, & quod notat Barto. in l. pluribus. ff. de ijs quæ in testamento delentur.

CLXXXI.

1 *Eligens vnum ius, non videtur renuntiare alteri iuri, quod ignorat sibi competere.*

1 TEne menti perpetuo, quòd qui eligit vnum ius non videtur renuntiare alteri iuri, quod ignorat sibi competere: l. fina. §. 1. de furtis. Idem est etiam si dubitat, vt ibidem videtur casus in ver. si autem mentiens vel dubitans, quem nescio alibi.

ADDITIO.

Si dubitat. Not. tamen quod in contractibus dubitans non æquiparatur ignoranti, secundum Bald. in cap. 1. §. in perpetuum. per quos fiat inuest. Vide etiam tex. in materia, & ibi Bald. in capit. vasallus feudum. si de feud. fue. controuer. Item adde quod dubitans, qui de facili potest certificari non excusatur, licet sit secus in errante. Vide Iason. in l. si per errorem. in 3. column. in 2. nota. ff. de iurisd. omnium iud. vbi ponit rationem diuersitatis, & ibi etiam in 2. column. in 1. amplia. ponit concor. ad regulã hic positam, & latius de ista reg. quod dubitans & ignorans æquiparentur, vide Iason. in l. duinæ. in 1. & 2. column. ff. de condi. indebi. in l. 3. §. genera. de acquir. pos. aliqua ponit. vide quæ dicit Aret. in l. siquis in domino.

ff. de

ff.de testa.qui eligit vnum ius,nō videtur alteri renuntia re quod sibi ignoranti,vel dubitanti competit.Facit glos. in l.1.in gl.fi.in verbo cessat.ff.de cond.indeb. Vide omnino in l.3.§.fin.in 4.col.ff.de acq. poss.& in l.quandiu in princ.C.qui admitt.facit gl.fi.in l.1.in verbo,cessat.ff.de cond.indeb.& text. in l.2 ff. quis ord.in bono.poss.fer.& aliquid per Iaſ.in l.cum qui.ſupra,de iu.& fac.igno.& vi de ad iſtum tex.Bald.in l.leges ſacratiſſimæ.C.de leg.vbi vult per iſtum textum,quod ita parcatur dubitanti,ſicut ignoranti.quem ſequitur Io.de Ana.conſi.72.incip. viſis & conſideratis quæ in facti narratione.in vlt.col. Et pro hoc facit quod vult Decius poſt do. Chriſtoph.de Caſtil lo.ibi in l.1.ſupra de pact.in ſol.nec vas infra, de capti. & poſtli.reuer. quam intelligunt, quod ibi re vera mortua matertera,ſi tamen erat penes contrahentes debitum.Et ſic volunt, & ex illo dicto potes notare, quod de dubio aliquando iudicamus vt de ſciente,quia ſicut ille qui ſcit de vita alicuius,non poteſt ſuper eius hæreditate paciſci, ita nec dubitās, & imo in dubio ita loquamur ſecundum ſubiectam materiam,& v ide Bal.in l.ſi.ſupra de condic. indeb.& Bal.in c.i.§.perſonam.in tit.per quos fiat inueſt. vbi limitat vt nō habeat locum in dubitante qualitatem perſonæ cum qua contrahit, quia de eo iudicamus non vt de ignorante.Et vide aliquid per Alex.conſi.40.col.2. vol.5.& vide text. & ibi Barto. in l.1.infrà de teſt. & Fel. in cap.paſtoralis.col.7.ad fi.de excep.& Bartol. conſi.72. & conſi.88.& Fel.in c.ſi.col.6.ad fin.de præſcr. & Barba. conſi.16.col.3.vol.2.& vnum verbum per do.Prep.Alex. in c.non eſt,§.his itaque.diſt.6.& in c.quo iure.col.3.diſt. 8.& Iaſo.late in l.quamdiu.in 1.& 2.col.in fra qui admit. Et an ignorans,& dubitans æquiparētur,vide quod no. ſupra de condict.inde l.ſi.& no.Bal.ſic allegantem iſtum tex.in l.leges ſacratiſſimæ, & etiam dicit hic Cin. & Bal. quòd omittens opponere exceptionem propter dubita tionem , poteſt eam opponere cum primum eſt de ipſa certificatus,& intelligit iſta Bal.hic, niſi potuiſſet ſe certi ficare,& noluiſſet.Et vide quod no.dicit Bald.in l.1.in 4. column.in fin.ſupra de fal.cauſa adie.lega.Et ad dicta de ignorante,vide Bar.in l.2.in verbo,procedo.in gloſ.ſ.ſi quis in ius voc.non ie.

CLXXXII.

1 *Teſtamentum imperfectum ratione ſolennitatis, valet quoad liberos tantum.*

1 TEſtamentum † imperfectum ratione ſolennitatis, va let quoad liberos tantum. l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. C.de teſtamentis , quod eſt notabile & ſingulare.

ADDITIO.

Adde videndum Alexand.conſi.126.alias 21.in 2.column. ad fin.volum.2.& conſi. 146.cod.volu.& conſi.105.in 2. col.vol.4.& in 4.colum.in princ.& Panor.conſi.11. col.3. in 1.dubio,volu. 1.& Fel.in cap.in preſentia.colum.9.de probā.& Barba.conſ. 19.col.6.& ſequent.vol.1.& cōſi.32. col.2. & ſequent.vol.eo. & Roma.conſi. 176.colum.5.& ſeq.& Ale.in l.ex facta.§.ſi quis rogatus.col. 17.ff.ad Trebel.& circa hoc quæro an legata alijs relicta in teſtamen to,quod eſt validum inter liberos ſint valida? Iſte te. facit q̄ non.In contrarium tamen facit quod conſuluit Alexā. conſ.ſuo 41.col.2.vol.1.& vide ad iſtum tex.etiā Ange.in l.milites,ſupra,de teſt.mili.& Ale.conſ.90.col.2.vol.2.& pulchrè, & latè Alexā.conſi.96.vol.2.Pau.de Caſt.conſi. 156.vbi tangit hoc de legatis factis alijs in teſtamento q̄ valet iure ſpecialitatis inter liberos,an valeant,& an ex ta li teſtamento detur bon.poſſeſſ.ſecundum tabu.vide Ale. in l.i.circa finem.,& in 2.col. & in 1. col. ſupra de bonor. poſſ.ſecundum tabu. vbi videtur inclinare quod ſic,& ibi eam tenet Corn.alleg.§.ſunt autem. Inſtit. de Bon. poſſ. vbi generaliter videtur dari ſecundum tabu.omnibus iu re ſcriptis,ergo &c.& mouetur alijs fundamentis , vt ibi per eum. Vide etiam quæ ſcripſi ad Bart.in l.fideicommiſſa.§.quoties.in fi.ſ.de leg.3.Secundo aduerte text.in l.1.iuncta gl.ff.de bono.poſſeſſ. ex teſtament. milit. vbi ex teſtamento, licet imperfecto datur ſecundum tabu.ergo idem in caſu noſtro.Sed hic argumenta ceſſant, quoties filij, non eſſent ſcripti, ſed nuncupati, quia eſt approbatum à iure ciuili.certè & ſuperueniens caſus debet exten di ad caſum noſtrum,ex quo etiam forma huiuſmodi te ſtamenti,& ſimilium,eſt approbata à iure ciuili,& tantū hic operatur numerus teſtium requiſitus , quantum ibi ſeptem,ergo &c.Et pro hoc videtur facere gl.in l.ſed cū patrono.§.ſi.in ſi.gl.ff.de bonorum poſſeſſio. An autem iſte tex.haberet locum in filio legitimato,vide Bal.in ca. de cauſis.col.pen.in fi.de offi.deleg.& vide Iaſo. in d.l. 2. Colum.2.& an habeat locum in filijs naturalibus tam in teſtamento patris,quam matris,vide Are.in §.item furio ſi.col.2.& ſeq.inſt. eodem, & in l.qui teſtamento.ff.eod. & an iſte tex.habeat locum quando præceſſiſſet aliud te ſtamentum , maximè à cæco factum cum clauſula dero gatoria,vide Soc.conſi.163.col.2.Item dic quod iſte tex tus procederet etiam in filijs legitimatis , vide Iaſon. in l.2.de vulga. & pupil.Item quòd etiam ſi non apparet de rogicu notarij,valeat,tenet Card.in conſi.133.in 2.col.An autem in teſtamento impuberis ſufficerent teſtes fœmi næ,vide Barb.in c.relatum.cl.1.col 21.de teſtamen.Item an diſpoſitio huius.§. procedat in patre naturali , vide Bal.ſingulariter decidentem quod ſic,in l.parentes.ff.de in ius vocan.quam forte legit cum præcedenti.& Bal.in l.humanitatis.C.de natura.li.& Alexand.hic, & Are.de quo habes ad Barto.in l.fin.C.famil.ercis.de tutore dato in teſtamento imperfecto,vide Alexād. conſi.140.Quod etiam teſtamento patris inter liberos requiratur titulus inſtitutionis,vide Alexand.conſi.449.in penult.column. declara hoc vt per Alexand.conſi.178.volum.5.column. 2.quem omnino vide.Item iſtum text.dum loquitur de admiſſione extraneæ perſonæ,limita vt per Alex.conſi. 594.in 4.colum. Item nota quod in ſubſtitutionibus ad miſſio vnius perſonæ faciat vt ſubſtitutus non excluda tur,vbi alias fuiſſet excluſus, vide Dom. Franc.in conſi. 53.in penult.column. Item an in teſtamento patris inter liberos ſint omiſſæ omnes ſolennitates iuris ciuilis , & ſeruetur merum ius gentium,vide Rom.conſi.179.in 3. & 4. column. & ibi etiam in 5. column. dicit diſpoſitio nem huius §. procedere in matre. Et quid in patre adi mente? & in 6.column.ſignanter dicit diſpoſitionem hu ius.§.non procedere, niſi pater omnibus æqualiter pro uideat, de quo per eundem conſi. 385. Item illud,quod dicitur de admiſſione extraneæ perſonæ,limita niſi adeſ ſent quinque teſtes, quod ſufficerent ad probandum le gatū,vide ſingulariter Pau.de Caſt.conſi.147.circa prin. Circa tamen illud,quod dicit Roma. ſupra quod debeat diſpoſitio eſſe æqualis inter liberos , alias non procede ret iſte §.contrarium ſentit expreſsè Com. conſi. 113.in 1.column.in verſicu. pro parte affirmatiua ibi,nec pror ſus eſt eadem ratio, dum allegat iſtum §. ex imperfe cto,& l.ſi.ſupra famil.ercis.vide Moder.hic, & Decium conſi.105.column.vltim.vbi etiam ponit quod iſta regu la non procedat exiſtente nullo teſtamento ex præteri tione alicuius ſolennitatis.Et quod iſte §.habeat locum in legitimato,vide Bal.in ca.de cauſis.in pen.colum.extr. de offic.delega.Item an teſtamentum inter liberos dica tur ad pias cauſas adeo vt gaudeat priuilegijs piæ cauſæ, vide Ant. diſputantem & concludentem quod non , niſi reſpectu legitimæ , conſi.25. in 1.& 2.col. prope finem, quomodo intelligatur illud. Qui vult Eccleſiam inſti tuere , & filium exhæredare , quærat alium pro conſi. quam Auguſtinum. Et quantum ad legitimam quod ſunt magis priuilegiati liberi, quam pia cauſa , circa iſta vide quæ habes poſt Bart. in l.ſi quis ad declinandam.ad fin.ſupra de Epiſc. & cleri. Item quod inter liberos non valeat teſtamentum nutu conditum,licet valeat ad pias cauſas,vide Ial.in l.licet.colum.2.C. de procur. Et quod non valeat etiam inter liberos,niſi probetur volūtas ſeu ſcriptura

ſcriptura ſaltem per duos teſtes idoneos,& quod nō va leat,ſi ſcriptura non habeat diem,vide Pau.conſi.98.vo lum.2.vide latè Barba.conſi.58. vol.4. Quomodo valeat teſtamentum imperfectum ratione ſolennitatis vel vo luntatis inter liberos , & quid ſi non ſit lectum, vide ad Bar.in l.ſi is qui.ff.de teſt.& in l.fideicommiſſa.§.quoties, de leg.3. An autem diſpoſitio huius.§.& auth.ſequen. lo cum habeat,vbi eſſet inſtitutus filius ex filia,ſtante com muni vſu loquendi,quod appellatione liberorum vel fi liorum non comprehendatur filius ex filia vide Barba. quod non,conſi.88.col.3.& ſeq.vol.4. Adde quòd iſta di ſpoſitio non procedit in cæco teſtante non ſeruata ſolen nitate,de qua in l.hac conſultiſſima.ſupra tit. 1. Item nō procedit vbi præceſſiſſet aliud teſtamentum inter libe ros,vide Com.conſi.112.incip.& ſi teſtator. Quid autem in pia cauſa,an valeat teſtamentum imperfectum ratio ne voluntatis,vide Pau.conſi.201.circa finē,& conſi.367. Et an diſpoſitio huius §.habeat locum in pia cauſa,vide Pau.conſi.11.in vlt. colum. & vide omnino in repetitio ne l.cum acutiſſimi.in 47.col. C.de fideicom.Item quod valeat teſtamentum inter liberos ſine recitatione cum tribus teſtibus,vide Pau.conſi.367.& in princ.Et ibi etiā ponit an in tali teſtamento poſſit fieri ſubſtitutio pupilla ris,an vero requirantur quinque teſtes,prout in §.ſi quis autem.Et circa illud,quod dixi de imperfectione ratio ne voluntatis in pia cauſa,vide Barba.in repetitio.l. cum acutiſſimi.in 4.col.Prædicta faciunt ad quæſtion.quòd ſi teſtator ſcripſit in ſchedula totam voluntatem ſuam, in qua filios inſtituit,fortè in diſparibus, item extraneis fe cit legata,deinde in capſam repoſuit ipſa nō lecta, quod valeat,quia eſt perfecta ratione voluntatis,licet non ſo lennitatis.Ita tenent Gul.de Cu.Bal.Sal.Bart.in l.is cui.ff. eo.& Bart.in l.fideicom.ff.de leg.3.& eſt text. quando eſt ſcripta manu teſtatoris,in authent.quod ſine.infra eodē, & ibi Bal.& Pau.de Caſ. Qui aūt eſſet ſcripta alia manu q̄ teſtatoris Bal.& Pau.ibi tenet cōtrariū. Dicit Alex. poſſe ſaluari Bar. qñ per duos teſtes poſſet probari , quòd eſſet ſcriptura teſtatoris, iūctis his quæ proximè eſt dicturus. Tu vide Bal.in terminis conſi.317.volum.2.Barto.idem voluit Abb.conſ.168.2.libr.dummodo contineat diem, & nomen principis.Ita dicit tenere Bal.in d. auth. quod ſine.& vide quod Bald.conſi.70.4.lib.conſuluit, quòd ſi teſtator aſſerat inter liberos,ſe certo modo teſtatum, q̄ illa verba probant teſtamētum.an autem hæc lex habeat locum in liberis naturalibus? Spe.tenuit quod ſic.in tit.de inſtru.edic.§.compendiosè.verſicu.quid ſi pater. argu.l. naturali.de confirma.tuto.Idem tenet Pau.de Caſtr.hic, quia ſatis rationabilis opinio ; & idem Pau.in l.fin.ſupra famil.erciſcund.Rom.conſi.129.Ang.dicit quòd omnes Doc.Bon.not.conſuluerunt contrarium.Bal.tenet quod in patre non habeat locum diſpoſitio huius legis,in ma tre ſic,niſi ſit illuſtris.Idem tenet Alexan.tamen vt reſert Roma.in dicto conſi.179.Bal.in l.ſi qua illuſtris infra.ad Orfi.& in l.humanitatis.de natu.liber.& in l.fin.ſupra de cōfirmand.tut. tenet quod etiam habet locum in liberis naturalibus ſimpliciter.An autem filius in minus ſolenni voluntate poſſit parentes inſtituere.Spec.quod non,eo.§. ver.quid ſi filius. Et quod teſtamentum imperfectum ra tione voluntatis non valeat inter liberos,conſuluit Abb. conſi.105.2.lib. Vide tamen inquantum dictum fuit ſu pra quod hic §.habeat locū in liberis naturalibus, quod voluit Spe.in tit.de ſtatu mo.verſi. 2. an autem valeat pu pillaris ſubſtitutio in teſtamento imperfecto , vide Pau. de Caſt.conſi.253 ibi tranſit cum Bar.in l.2.ff.de vulgar. & pupil.An autem pater mutus teſtari poſſit inter filios, Ang.tenuit quòd non,ſi valet loqui,conſ.257.An autem teſtamentum primum ſolenne , in quo teſtator filiā vnā vniuerſalem hæredem inſtituit,& alteri fecit legatum,& in eo appoſuit clauſulam,quod ſi ſecundum faceret , vo luit nullius eſſe momenti, & ſecundo facit teſtamētum, in quo filias prędictas æqualiter inſtituit,& probatur per

quinq; teſtes quod primum reuocauit,ſit primum reuo catum? Roman. conſuluit quod ſic,conſilio.386.vbi de hac materia,& per Bald.conſi.265.& 322. ſecundo.libr. & conſi.22.& conſi. 242.3. volumin.& conſi.70.& 198. 4.vol.per Oldr.conſi.119.per Alex. conſi.156.2. volu.& conſi.123.1.volum.& conſi.125.2.vol.& conſi.76.4. vol. per Pau.de Caſt.conſi.189.& 253. Adde etiam ſecundum Pau.de Caſt.conſi. 204. quod ſi teſtator infirmitate gra uatus, vocatis teſtibus & notario , faciat ſcribere ſuam voluntatem,& de parte in partem notarius ſibi legat au dientibus teſtibus vſque ad hæredis inſtitutionem inclu ſiue,& ſic ponat annum , menſem , diem & actum, &c. & cum vellet relegare teſtator expirauit,& dicta ſcriptu ra non reperiatur in protocollis notarij , quod per teſtes probari poterit.

CLXXXIII.

1 *Teſtamentum perfectum non tollitur per imperfectum , niſi curſu decennij.*

1 TEſtamentum † perfectum non tollitur per imper fectum , niſi curſus decennij ſubſequatur. Hoc di cit lex notabilis , & ſingularis in l.ſancimus. C. de teſta mentis.

ADDITIO.

Quid ſi in ſecundo eſſet inſtituta pia cauſa? Vide Alex.conſ. 594.in 2.volum.& pro declaratione illius legis vide om nino Abb.in conſi.6. volum. primo.& latè Barbat.conſi. 89.volum.4.colum. .Et quid ſi in primo ſit clauſula de rogatoria ſecundi,an primum tollatur? Videl. ſi quis in princip.teſtamenti.ff.de lega. 3. Et vtrum de illa clauſula ſit facienda mentio ſpecialis,per Bal.ibi , qui hoc intelli git verum,niſi ex aliquibus coniecturis poſſit apparere, quòd voluerit illud tollere,puta, ſi interuenerit iuſta cau ſa,vtpotè odium, vel inimicitia inter ipſum teſtatorem & inſtitutum.Item ſi iurauit teſtamentum ſecundum va lere.Item ſi ipſum fecit apud acta. Item ſi lapſum eſt de cennium.Et iſta dicit Pau.eſſe notanda , quia non repe riuntur alibi. Addę tu ad hoc quæ conſuluit Bal.con.178. volum. 4. vbi teſtator dixit in primo velle illud præuale re omnibus,niſi in ſecundo eſſet ſcriptus Pſalmus,Miſere re,ſua manu,& deinde fecit aliud,& dixit illud velle præ ualere cuicunq, alij teſtamento à quouis notario facto, quod per iſta verba primum eſt ſublatum,quia non figu ra verborum,ſenſus intellectualis ipſius teſtatoris eſt at tendendus.

CLXXXIIII.

1 *Subſtitutio vulgaris ſi facta ſit duobus ſimul & copulatiuè,nō habet locum in perſona vnius,niſi habeat locum in perſona vtriuſque.*

1 QVando ſubſtitutio † vulgaris eſt facta duobus ſimul, & copulatiuè , non habet locum in perſona vnius, niſi habeat locum in perſona vtriuſque. lege quamuis. C. de impuber. & ali. ſubſtitu. quod habeo pro mul tum ſingulari , & neſcio alibi ita clarè, nec fortè aliquo modo.

ADDITIO.

Circa materiam , quod vna determinatio reſpiciens plura determinabilia, vide Alexand. conſi. 186.poſt medium. vol.primo.& per modernos in l.ſi ad litem.in princip.ff. ſolu.matrimo.& in l.in teſtamento.col.7.C.de teſta.mili. & ibi Iaſ.col.4.& in l.contra maiores,poſt prin.de inoffi. teſta. vbi etiam dicit , quod aliquando ſecus. Item adde, quod vbi plures determinationes reſpiciunt vnum ver bum,quælibet per ſe determinat , nec inter ſe inuicē de terminantur, vt declarat Bal. per illum tex.in l.præter.§. ſi quis aduentu.ff.vi bono.rapto.

CLXXXV.

1 *Bonorum poſſeſſionem agnoſcēs, videtur de iure ciuili adire, ſi poteſt.*

1 Qui

1 QVi agnoscit bonorum possessionem, videtur de iure ciuili adire si potest. l. puberem. vbi est notabilis casus. C. de iure deli.

ADDITIO.

Vide Oldrad. consilio. 543. ad fin. & Cepo. cautela. 26. columna. 2.

CLXXXVI.

1 *Hæres suus maior repudians potest suam abstensionem reuocare intra triennium ante bona vendita, & quid si in minore?*

1 SVus hæres maior repudians potest suam abstensionē reuocare infra triennium ante bona vendita, sed minor vel inutili tempore constitutus potest etiā post triennium, & post bona vendita. Hoc dicit notabilis & singularis lex, in l. si quis. C. de repu. hære.

ADDITIO.

An ista facultas reuocandi transmittatur ad hæredes? vide Alex. in l. si filius qui patri. pen. col. de vulg. & pup. & Ias. in l. qui se patris. C. vnde liberi. & Aret. late in l. ventre. in 6. col. ff. de acq. hæred. Et vide Ale. & modernos in l. 1. C. de iure delib. & Ale. in l. quia poterat. column. penu. ff. ad Trebel.

CLXXXVII.

1 *Hæres scriptus ex sola inspectione testamenti mittitur in possessi. nisi appareat legitimus contradictor, alias causa cognita.*

1 EDictum † diui Adriani cum sua vicesima est sublatū, & scriptus hæres ex sola inspectione testamenti mittitur in possessionem, si non apparet legitimus contradictor, & si apparet mittitur causa cognita, & angustię temporis sunt sublatæ, nisi res legitimè sint præscripte. Ista est lex singularis, quæ non est alibi, in l. fi. C. de edic. diui Adria. tol.

ADDITIO.

Ad istam legem vide Bar. in consi. 55. colum. 14. volum. 2. & Imo. consi. 105. & Bald. in cściscitatus. colum. 3. de rescriptis. & consi. 50. in vlt. parte. An autem illa lex habeat locum in causa testamenti, vide Rom. consi. 43. & eundē in materia, consi. 235. in fin.

CLXXXVIII.

1 *Alimenta etiam ex inutili voluntate debentur, si per triennium præstita fuerint.*

1 PRæstatio † triennalis facit vt alimenta etiam in futurum debeantur ex inutili voluntate. Text. est singularis & notabilis, qui fortè non est alibi, in l. prima. C. de fideicomm.

ADDITIO.

Item operatur illa triennalis præstatio aliam præsumptionem, quam habes in casu singulari l. quicunque. infra de apo. pu. lib. 10. Et ad gl. & ad tex. istum adde Bar. in l. si id. in princ. ff. de iurisd. om. iud. Adde quod ista est singularis lex de cuius materia vide Bar. in l. proxi. & no. signat Bal. in l. aduersus. C. de vsuris. Et sic istud triennium operatur in casu fauorabili, ad inducendum liberationem, vt ibi, iuncta gl. Et limita hanc l. pluribus modis, vt per Ang. in reper. l. si certis annis. supra de pactis, & ibi dixi. Et hanc l. extendit Bart. & ibi vide. Et hoc, quod dicitur in l. putat Barto. an lege, si certis annis, & in l. cum de in rem verso. ff. de vsur. procedere etiā in legato dotis, & in legato ad refectionem vię, & in alijs similibus fauorabilibus, vt ibi per eum, & idem tenet Bald. in d. l. si certis annis. & cum Bar. transit Ang. & Fulgosius in d. lege, si certis. Et idem tenet Bar. in quadam disputatione incipiente, mulier. Antonius de butrio in repetitio. c. peruenit. in septima colū. de censibus, & Ioannes de Imo. in l. si vero. in §. de viro. in 7. column. ff. soluto matrimonio. & Fulgosius dict. l. cum de in rem verso. & Matheslanus in suo tractatu extensionum. Et subdit Angelus in repetitione dict. legis, si certus, quod idem erit in legato facto pro redemptione captiuorum, vel pijs locis, cum hæc tāquam pia dispositio sit fauorabilis. allegat l. si quis pro redemptione, supra de don. & l. si quis ad declinandam. supra de epis. cop. & cler. Pietatis enim causa mouit hic legislatorem ad ita statuendum, ex quo dicit Anton. se nouiter inferre, q hæc lex non habeat locum in legato alimētorum relicto diuiti, quia tunc cessat ratio pietatis, vt no. gl. in l. illud. in versi. aliam causam. supra de sacrosan. eccles. & declarat Bar. optimè in rep. l. 1. in 2. quæ. secundæ partis principalis, eo. tit. Non obstat l. cum hi. §. nihil. ff. de transa. vbi nō potest transigi inconsulto prætore super legato alimentorum relicto pauperi, vel etiam diuiti, quia tunc dixit Anto. q illud est ex extensione iureconsulti in casu illo, quod non reperitur in casu isto. Hanc tamen limitationē reprehendit Ale. de Imo. in d. l. si certis annis. Hanc tamē Flor. in d. l. cum de in rem verso. simpliciter ponit illam limitationem, & alias duas, quas infra recitabo, & eas approbat, licet nullam de Ant. facit mentionem. Secundo limitat Ant. hanc legem non habere locum, quando testamentum esset inutile eo quia testator non erat habilis ad testandum, quia tunc lex resistit testandi potentiæ, & sic ex eo testa. nō oritur naturalis, nec ciuilis obligatio. l. nō dubium. C. de legi. & l. cum lex. & ibi not. per Barto. ff. de ideiuss. Quam limitationem intellige veram, quando testator erat inhabilis ex defectu iurisgentium, secus si à iure ciuili tantum, quia tunc bene oritur naturalis, cum naturalis sit inuenta de iure naturali seu gentium. l. cum amplius. in fi. de regulis iuris. Et hoc verificatur ex not. p Bart. in repetitione l. 1. 2. quæstione principali, quam expedit per 5. quæstio. supra de sacrosan. eccl. vbi concludit, quod relicta ad pias causas debentur, licet testator esset inhabilis ex defectu surgente à iure ciuili tantum, & ibi ponit qui sunt isti defectus. Tertio limitat Ang. in prædicto loco hanc legem non habere locum, vbi testamentum esset inutile, propter imperfectionem voluntatis, eo quia voluntas imperfecta non est voluntas. l. ii is cui. & ibi no. ff. de test. & ideo debet intelligi hæc lex imperfecta, ratione solennitatis deficientis, quo casu oritur naturalis obligatio, vt not. gl. in l. si pōt diuisionem. cum si. supra de iuris & facti ignoran. Dic quod illud pendet ab illo, an testamētum imperfectum ratione voluntatis valeat ad pias causas, vel inter liberos, de quo, &c. Item aduerte ad illud, quod dixi in principio, quod licet cōmuniter extēdatur hæc lex ad legatum dotis, & refectionis viæ, tamen secundum Salicetum in d. l. si certis annis, supra de pact. illud non videtur verum, quia ea quæ fiunt contra ius commune, non debent extend. l. ius singulare & l. quod vero. ff. de leg. & præsertim cum non sit ratio in dote, quia legatum alimentorum dicitur pium. Text. est optimus in l. Mela. post princ. ibi, pietatis intuitu. ff. de ali. & cibaria lega. not. Bar. in l. alio. circa 2. col. eo. tit. Ité super eo non potest transigi prætore incōsulto. l. cum hi. §. in his. ff. de transact. quod non reperitur in dote. & per multas alias rationes, de quibus ibi per eum. Tamen tene opi. Bart. quæ est communis. Primò, quia dici potest, causa dotis sit causa pia. l. cum his. §. si mulier. ff. de cond. indeb. & no. Bar. per illum tex. in l. ii ego. in prin. ff. de iure dotium. & Bal. in repe. l. 1. in 7. col. de sacrosanct. eccl. & in l. sicut. de act. & obli. in l. mandatum. supra mandati. & æquiparatur causæ alimentorum, vt colligitur ex not. per gl. in l. obæs. supra de prædijs minor. & not. Bar. in l. fina. de his quib. vt indig. cum simi. & probant iura allegata per Bar. in d. l. si certis annis. Et respōsionem ad alia quæ dicit & objicit Salicet. vide per Alex. de Imo. in d. l. si certis annis. in versi. præterea ego video in libertatib. Nota quod libertates sunt ita fauorabiles, sicut alimenta, vt probat tex. in c. causam matrimonij. de offi. deleg. Adde latius videndum per Alexan. in d. l. si certis annis, & quæ ibi posui.

CLXXXIX.

1 *Hæreditas si ex testamento adiri nō possit propter errorē defuncti iñ coniunctione personæ, legata & fideicommissa simpliciter relicta à venientibus ab intestato debentur.*

1 QVando † hæreditas non potest adiri ex testamento propter errorem defuncti in cōiunctione personæ, legata & fideicommissa simpliciter relicta debeutur à venientibus ab intestato. Hoc dicit singularis lex quæ non est alibi, secundum lecturam Azonis in l. eam quam. C. de fideicommissis.

CXC.

1 *Electio transmittitur in legatarium, si res relinquitur eligenda per tertium, & is per annum eligere negligat, dummodo eligat rem mediocrem.*

1 SI relinquitur tres eligenda per tertium, illo non eligente ve. negligente per annum transfertur electio in legatarium, dummodo eligat rem mediocrem. l. 3. §. fed & si quis. C. comm. delegat.

ADDITIO.

Nota tamen, quod si duo possint eligere, & vnus negligit, vel latitat, alius poterit eligere. l. si legatario, & ibi Bar. ff. de fideicom. liber. Et nota d. §. sed & si quis, non habere locum in personarū electione, sed rerum tantum, vt no. Bal. in l. fi. C. de contrahen. emptio. vbi etiam videtur velle, quod duret, donec partes ab eo velint recedere, per authen. si tamen. C. de temp. appel.

CXCI.

1 *Fideicommissum potest peti tanquam ab hærede adita fuerit hæreditas, si hæres rogatus ante aditam hæreditatem post iussum decedat.*

1 HAerede † rogato decedente ante aditam hereditatē post iussum, fideicommissum potest peti tanquam ab eo adita fuisset hæreditas. l. non iustam. C. ad Trebel. quæ lex est bona, & ego habeo eam pro singulari, & nescio illi dare concordantiam.

CXCII.

1 *Fructus non computantur in Trebellianicam, quando filij rogantur pro hæreditate restituenda fratribus, vel eorum filijs, sed eam debent habere de substantia defuncti.*

1 QVando † filij rogātur pro hæreditate restituenda fratribus, vel eorum filijs, fructus non computantur in quartam Trebellianicam, sed eam debēt habere de substantia defuncti. l. iubemus. quæ est valde notabilis & singularis. C. ad Trebel.

ADDITIO.

Dum hic dicitur fratrem nō restituere fructus, nec in quartā computare, aduerte per casum in l. fideicomm. §. cum Pollidius. de vsu. iuncta l. quod his. de leg. 3. & quod notat Bar. & Imo. in l. cum filio. circa fi. post Iacob. de Aren. de leg. 1. Et hanc l. limita not. secundum gl. in c. Rayn. super versi. lite contestata. de testa. An autem isti fructus cōputentur in legitima? vide not. in l. papinianus. §. vnde. ff. de inoffi testam. Quid isto casu in relicto causa conditionis implendæ? vide Bart. in l. filium. C. fam. ercisc. nd. in lectura Azo. & ibi Bal. in 3. col. Et an idem sit in parentibus primi gradus? dic quod non, vt in l. filiusfam. ff. ad leg falcid. & ibi doct. Et hęc lex procedit etiam si filiusfamilias fuerit in mora restituendi, secundum glos. not. & ibi Imo. in l. in fideicommissariam. in princip. ff. eod. Vide ibi, in c. Rayn. in gl. in verb. à tempore lit. contestatæ. Et ad istam legem vide Imo. in l. scribit. ff. eo. Bal. in l. balista. Bar. in l. in fideicommissariam. & l. si patroni: alias in l. poltulante. §. 1. ff. eo. Adde dum hic dicitur, quod quando filij sunt rogati restituere hereditatem filijs, nō computantur fructus, dicit Paul. de Cast. se idem putare multo fortius quando extraneus, nam si aduersus proprios liberos habent hoc priuilegium, multo magis debent habere aduersus extraneos, & dicit mirari quod doctores hoc non tangant. Sed hoc suum dictum non videtur procedere per ea quæ consuluit Abb. consi. 88. libro. 1. quod licet filius rogatus restituere non præstet satisdationem, tamen si sit rogatus restituere patruo, debeat satisdare, cū contrarium videretur dicendum ex maioritate rationis, quia extraneus erit magis ingratus, & ibi refert qđ hoc motiuum fecit vacillare Cinum in d. l. non iustā, & quod respondet quòd lex non debet extendi vltra personas nominatas. Pro qua opinione etiam allegat duas glo. vnam in l. 1. ff. vt leg. no. caue. in verb. semper. aliam in l. filio. eo. tit. Scias etiam quod illud, quod dicitur, quod filius rogatus de restituendo sub conditione detrahit duas quartas. illud est verum, nisi filio de legitima sit prouisum per patrem. Ita dicit Bald. esse intelligenda iura de hoc loquentia in consi. 138. libr. 1. Et de intellectu. d. l. non iustam, & an hodie sit correcta, vide omnino Commē. consi. 25. in pen. col. & consi. 52. inci. ad primum quęstion. col. 1. & 2. & plenè per doc. in d. l. in fideicommissariam. ff. ad Treb. & glos. ordina. & ibi cano. in d. cap. Raynan versi. contestata. de testa.

CXCIII.

1 *Fideicommissi restitutio soli tutori fieri potest, & etiam cui libet simplici procuratori, non autem procuratori in rem suam.*

1 SOli tutori † restitutio fideicommissi fieri potest, & etiam cuilibet simplici procuratori. l. sancimus. in princ. C. ad Trebe. l. restituta. in princip. ff. eod. non autem a fieri potest procuratori in rem suam. l. si mulier. §. ex ase. ff. de iure dot. qui §. non est alibi, vt dixit post. glos. in d. l. sancimus.

ADDITIO.

a Procuratori in rem suam. Limita secundum eundem Bart. in d. l. sancimus. nisi talis procurator, seu cessionarius ageret, vt restitueretur cedenti pro suo interesse, quia facta restitutione cedenti ipso iure vtiles actiones transiatę sunt in cessionarium. arg. eorum quæ not. in l. ex asse. ff. ad trebe. quod pro singulari commendat Cæpol. cautel. 140.

CXCIIII.

1 *Legata relicta sub conditione, vel in diem incertum, cedunt à die aduenientis conditionis, vel diei incertæ, & quid si efficiantur caduca ad quem vadant.*

1 LEgata relicta † sub conditione vel in diem incertum cedunt à die aduenientis conditionis vel diei incertæ, & si efficiantur caduca, vadunt ad substitutū vel substitutos vel coniunctos, vel remanent apud eos à quibus relictum est, si sunt hæredes pro hæreditaria portione, si sunt alij pro virili cum onere suo l. 1. §. finautem aliquid. C. de caduc. tol. vide tamen mirabilem casum & singularissimum contra hoc in l. qui patri. de acquirend. hæred. Sed dic, quod ratio ibi est, quia ius substitutionis erat vnitum cum iure accrescendi.

CXCV.

1 *Coniuncti re qui dicantur?*

1 ILli dicuntur re coniuncti, quibus expressa dispositione testatoris tota res assignatur cuilibet. Hoc probat singulariter text. in l. 1. §. vbi autem. C. de cadu. tollen.

CXCVI.

1 *Hæreditas ascendentium non adita transmittitur ad descendentes, nisi repudiata sit, idem in legato non agnito.*

1 HAereditas † ascendentium non adita transmittitur ad descendentes, nisi repudiata sit, idem in legato non agnito. Hæc est singularis constitutio in l. 1. C. de ijs qui ante apert. tab.

ADDITIO.

Vide Barto. in l. si auia. C. de iur. dot. Sed vtrum d. §. vbi autem. habeat locum in transmissione bonorum possessionis de iure prætorio? glos. & Bart. in l. emancipata. C. qui admit. dicunt quod sic, sed Bal. ibi dicit, quod fallit in bonorum possessione contra tabulas, & quid iuiure dicendi nullum testamentum ibidem tradit Alex.

CXCVII.

1 *Fratres uterini præferuntur in rebus maternis, in paternis consanguinei, in rebus vero aliunde quæsitis succedunt æqualiter.*

1 IN rebus maternis præferuntur fratres vterini, in rebus paternis præferuntur consanguinei, in rebus aliunde quæsitis succedunt æqualiter. Hoc dicit singularis lex, quæ in hoc non est correcta, in l.de emancipatis. C.de legib.hæred.

ADDITIO.

Adde notata per Bart.in l.2.in §.legitima.ff.de suis & legit.

CXCVIII.

1 *Pater succedit in vsufructu bonorum maternorum ad filios delatorum, & quid si sint in potestate? Et an idem sit in nepotibus?*

1 IN bonis maternis filijs emancipatis delatis pater succedit in vsufructu, si sunt in potestate in totum, idem in nepotibus. Ista est lex singularis & menti tenenda, in l.3. C.de bon.maternis.

CXCIX.

1 *Pater cogitur filio in iudicio consentire in rebus in quibus patri non quæritur vsusfructus.*

1 IN rebus † in quibus patri non quæritur vsusfructus, quia non vult, cogitur pater filio in iudicio consentire. Text. est notabilis & singularis secundum lecturam quam reputo veram in l. fina. §. necessitate. C. de bonis quæ liber.

ADDITIO.

Vide etiam pro limitatio.huius §.Ange.de Aret.in titu. de tutel.in princ.in gl.1.& in §.in personam. Instit.de actio. Item circa materiam istam adde primo an ista exceptio, tu non potes esse in iudicio sine consensu patris, non pōt opponi ante litem cōtestatam, an vero potest semper opponi? vide Alex.in l.sed si de sua.circa fi.ff.de acquir.hære dita.nota tamen quòd licet filius non possit esse in iudicio sine consensu patris, posset tamē impetrare rescriptū, & obtinere iudicem delegatum sine consensu patris dūmodo postea ita agēdo præstetur cōsensus, ponit ad hoc tex.quem ibi notat Abb.ad illud propositum simile in c. causam quæ.in 2.col.extra de iud.& de ista materia maximè si in exequutiuis requiritur cōsensus patris, & de pluribus aljs maximè si filiusfa.sit minor, vide Ale.cōs.201. in princ.& an separatus à patre possit esse in iudicio sine patre, vide Bal.in l.2.§.quod obseruari in 4.col. C. de iuramento calum.in l.1.in 2.col.ad Macedon. Item nota q̄ in casibus in quibus minor potest stare in iudicio sine cōsensu,& authoritate tutoris vel curatoris, illis potest filiusfam.sine patre.gl.sing.in c.fin.in versi.regulariter. de iudic.in 6.nunquid autem cōsensus patris præstitus filio in aliquo instrumento operetur vt filius possit patrem obligare? vide Bal.pulchrè.in l.1.C.quod cum eo. Item an requiritur consensus patris in his in quibus patris nō quæritur vsusfructus? vide Franci.consi.72.in 6.col. Item quod etiam in summarijs requiratur, tenet Bal. in l. nec quicquam.§.de plano.circa fi.ff.de offic.proconsl. & leg. Item an ipse filius possit dicere iudicium nullum nunquā agitatum sine patre, vide Pau.cōsi.54. Item si filiusf.in instrumento dicit se patremfam.an per hoc reddatur obligatio efficax sine consensu patris? vide Paulum consi.174. Item adde quod si filius agit iudicium cum filiofam.sine consensu patris est ipso iure nullum, nec fideiussores qui sē obligant aliquo modo tenentur ad expēsas, vide Anæ consi. 18.post princ.& ibi loquitur etiam si per errorem fuisset decretus curator illi filiof.quia omnia sunt nullius momenti. Item quòd filiusfam. possit implorare officiū iudic.sine licentia patris,& qualiter istud intelligatur, vide Iaso.in l.nec quicquā.§.vbi decretum.in antepen.col. ff.de offi.proconsul.& legat.in l.1.C.qui admit.in 4.colū. Item an sufficiat in fine iudicij allegare quem filiumfa. vbi iudicium reddatur nullum, licet aliter non probetur quod sit filiusfam.quasi eius pater præsumatur adhuc viuere, vide Cepol. caute.144. Aret. latè in l.sed si de sua. col.4.de acquir. hæred. Item an vbi proceditur summariè & sine figura iudicij requiratur. Bald.in d.§. de plano, de quo supra tenet quòd sic, sed contrarium sentit ipse in l.3.§.sed vtrum.de minor. vide Natam in d.l.sæpe.in §. fi.in antepen.chartain.5.quæst.princ.ad fi. Item quod de dote aduentitia filiusfa. possit esse in iudicio sine consensu patris, & idem in his in quibus non acquiritur vsusfr. patri, vide Ias.in l.2.§.quod si in patris.in 4.col.ff.sol.ma. Item quod in peculio profectitio possit filiusfam. esse in iudicio sine consensu, vide Baldum in cap.quod quibusdam.in 1.col.de fide instrum. Item quod in materia dotis filiusfam. possit esse in iudicio sine consensu patris, vide Barb.in consi.46.in 2.parte.col.12. Et in materia huius §. dicas istum §. non habere locum, quando filius habito consensu patris in iudicio, fuerit demum condemnatus, & actio in factum intentatur contra eum pro exequēdo sententiā, quo casu nullus erit necessarius consensus in hoc iudicio. Secundo gl. est de hoc multum nota. in l. 3. §. sed vtrum in gl.olim.alias in gl.non fraternale.ff.de minor.& ibi dixi. Item limita, nisi iure extraordinario ageretur, secundum gl.l.i.& ibi Bartolus supra qui admit. Facit l.si filius. si certum petatur. Item limita, in omnibus casibus, in quibus minor potest esse in iudicio sine cōsensu patris, secundum Spec.in titu.de actione.§.1.versi. sed nunquid in casibus.de quibus in cap.fin.de iudic.in 6.vide glo. ibi in verbo, regulariter. Et de materia huius §. vide Iacobū de Belui. in sua disputatione in summario ibi consentire,& non sufficit in hoc casu præsentia cum tacita turnitate, secundum Ioan. And.in c.fin.de iud.in 6. Adde quòd Bal.quem sequitur Paulus de Castro dicit, q̄ pro opinio.gl.& Alexandri,& antiquorū est casus in dicto capi.fin.de iudic. Nam.ibi datur regula quòd filiusfam. nō potest esse in iudicio sine consensu patris, & illa regula generalis non potest intelligi, nisi in casibus, in quibus ipse filius agit,& agere potest, quia sibi competit exercitiū actionis. Et sic quando pater non habet vsumfructum, qualitercunque non habeat, siue quia nolit, siue quia nō possit, quia ti haberet, exercitium actionis competeret patri, non sibi, vt infra eodem.§.ubi autem, & postea ab illa regula excipit casum.l.in casibus beneficialib. de quibus pater nō habet se intromittere, quia nō habet vsumfructum. Et ratio est, quia talia censentur potius castrensia, vel quasi, & in illis dicitur militare deo, nec requiritur consensus patris, in alijs non beneficialibus, quæ non reputātur castrensia, & in quibus filius nō militat, posito quod pater non habeat vsumfructum, nec sit legitimus administrator, saltem debet intervenire ad interrogandā eius personam, per illud ca.fi.& dicit Paulus de Castro, se verè putare quod hęc fuerit mens Imperatoris, de quo vide per eum, eius consi.55.

CC.

1 *Præsentes qui dicantur?*
2 *Scientia eius contra quem præscribitur, non requiritur ad præscriptionem.*

1 PRæsentes † dicuntur qui sunt de eadem prouincia, & debet inspici vbi partes habent domicilium, non vbi res est sita. Item † ad præscriptionem scientia eius, contra quem præscribitur non requiritur. Hoc dicit lex, quæ est multum notabilis & singularis in l.fi. C.de long. tem.præs.

ADDITIO.

Vide Alex.in l.cum filius.§.in hac.in 2.col.de verb.oblig.verum est quātum ad hoc vt mero iure currat præscriptio, sed ignorāti datur restitutio in integrum. super quo vide omnino quę habes ad Bar.in l.1.§. si quis autem propter inundationem.ff.de itin.actuq; priu. vbi vide. Item istā l. repetit Bald. in qua plura tangit de materia præscriptionis. Item quo ad illud quod hic dī, q̄ contra ignorantem currat præscriptio. vide Felinum in c.vigilanti. in 2.& 3. col.extra de præscrip.& multa quæ addidi ad Bartolum in l.1.§. si quis autem propter inundationem, de itinere actuque

actuque pri. adde circa illud quod dicit glos. in ista l.fin. quod ciuitates Lōgobardiæ habent ius ad instar prouinciæ, vt tenent etiam Cin.& Salic.hic. adde Bal.per.glo.ibi in c.1.in tit.hic finitur lex Conradi. Bal. in c.1.§. ad hæc. de pace iura.fir.in auth.& omnino.in 4.col.C.de vxor.p̄mar. Item in quantum in ista l.fi.tangit de præscriptione vsus fructus, ponit latè.in l.3.§.ex contrario. de acquirē. possess. vbi vide Aret.in 12.col. qui dicit quod requiritur titulus in rescriptione vsusfructus, licet secus sit in alijs seruitutibus prædialibus. Item in quantum dicitur quòd decem annis inter præsentes, & 20. inter absentes, adde quod fundans se in præscriptione decē annorum, debet probare possessionē cum illa qualitate inter præsentes, alias succumbit. Vide Alexan.omnino consi.92.in 5.vol. ad fin.& omnino in consi.118.in 4.col. contrarium tenet Bal.& Ang.in l.emptor. supra eod. vide omnino in repe. in ver.præscriptio. Et vide not. verba Bart.in l.in famem. in finalibus verbis. ff. de public. iudic. & Bar.in l.2.§.fi. C. de metropol.lib.10.& Io.de Imo.in l.si hæres.§.vicis, de legatis 1.& quod ibi scripsi,& dum dicit hic, de præscriptione quòd currit contra ignorantem, fallit in præscriptione annali, quæ non currit contra probabiliter ignorantem. l.cum sextum. ff. de edil.edict.& quia vbicunque lex notat culpam, annus non currit nisi à die scientiæ, vt not.in nouella, in c.seruorum. de ser.or. dixit Bal. in l.1. §. si quis propter. de itine. actuque priuato. Adde not. in l.fi.ff. si quis testam. lib. esse iussus sue.& plenè Bal.in l.j.in 10.col.C.qui admit. Et hoc limita notabiliter per tex.& ibi Bart.in l.1.§. si quis propter. de iti. actuque priu. Adde an præscripto currat ignoranti, Bal.consi.455.4.volu.& consi.123.vol.

CCI.

1 *Vendicandi ius per præscriptionem longi temporis quæritur. Idem per præscriptionem longissimi temporis bona fide factam. Et quid de male fidei possessore?*
2 *Inuasor violentus non potest referre quæstionem dominij.*

1 PEr præscriptionem † longi temporis quæritur ius vendicandi. Idem per præscriptionem longissimi temporis bona fide factam, sed male fidei possessor solam exceptionem acquirit. Item violentus inuasor non potest referre quæstionem dominij. Hæc est lex valde notabilis & singularis in l.fi. quis. in princip. C. de præscrip. trig. vel quadrag. annor.

2

ADDITIO.

Hoc procedit in violento non clandestino. casus est singularis in l.si de eo.§.fi.ff. de acquiren. possessio. Et an requiratur decretum vel vtile dominium? vide latissimè Fel. in rubr. ext. de præscr. in vlt. charta. Item quod dominium acquiritur, vide Ias. in l. traditionib. in 3.col. C. de pactis, in l.4.§.4.ff. de verbor.obl.& ibi etiam, an habeat locum contra heredem.

CCII.

1 *Citatio seu libellus super vna summa, vel obligatione, ea non expressa, sufficit ad interrumpendam omnem præscriptionem, quæ sub illius petitionis generalitate potest comprehendi.*

1 CItatio facta † seu libellus super vna summa, vel super obligatione, non expressa causa vel summa, sufficit ad interrumpendam omnem præscriptionem, quæ sub illius petitionis generalitate potest comprehendi. Hoc dicit notabilis & singularis lex, in l.fina. C. de anna. exceptio.

ADDITIO.

Adde ta men, quod non procedit libellus generalis productus coram aliquo, cui attributa est iurisdictio in certo & determinato casu, quia non procedit libellus coram eo productus nisi in eo fiat specificata mentio de illa qualitate iurisdictionis. Et ita consuluit Angelus in consilio, data est sententia. & tenet Ioannes Andreas in c. cum sit generale. de foro competēti, & dixit Bal. in l. edita. in 24. col. q̄ libellus generalis concludit iudici, dummodo propositiones sint specificæ. Et adde in materia quę dixi. ff. de rei vendicatione. l.1.§. armenta. & etiam executio instrumenti generaliter petita valet, vt hic, secundum Baldum in l. age cum Geminiano. supra de transactio. & quod dicitur, libellum defectiuum non procedere vbi opponatur, intellige, lite non contestata, secundum Baldum in l. exceptionem. in 4. col. supra de probationib. Et ista lex non procedit in criminalibus secundum Baldum in l. 1. in duodecima col. de confel. & vide notat. per Iaco. de Belui. in disputatione, quam ponit in l. fi. infra de requir. reis, & hac l. not. in l. edita. circa prin. supra, de, edendo. in 6. col. & habetur in c. 2. de lib. obla. Vide Baldum in l. per hāc. C. de temporibus appellationum. l. cum quidam. vbi est post eum, de fideicommis. lib. Sed quid si libellus est incertus per relationem ad aliud, vt puta, petijt quod sibi debetur ex testamento, an debeat admitti? Paulus de Castr. quod non si est oppositum. Ita dicit ipse in l. 5. §. si iudex. ff. de re iud. Sed quid si dico, peto omnes res meas, quas possides, vide Bartolum in l. rei appellatione. ff. de verborum significatio. & Paulum de Castro in dicto §. si iudex. vbi dicit illud, quod libellus incertus non valet, si opponatur, est verum in re principaliter petita, secus in accessorijs, vt puta, peto domum cum massaritijs, vel fundum cum fructibus. Allegat Bartolum in l. tertia. §. armamenta. de rei vend. & ibi per eum. & vide Cinum & Baldum. C. de secundis nuptijs. l. 1. seu authent. ibi posita, & ibi quærunt, nunquid procedit libellus, peto castrum cū suis pertinentijs? Item valet iste libellus, dico te esse meū consanguineum, licet nō exprimam gradum consanguinitatis. Est textus in c. leries. de testam. dicit tamen Spec. in tit. de libel. conceptio. §. fina. versi. caueat, quod si quis opponit non esse procedendum in causa, quia libellus est obscurus, quod tunc iudex debet libellum reijcere. Probatur in cap. fina. de lib. oblat. Et istud ibi volut Anto. de Butri. secus si petitur declarari, quia tunc potest super tali libello procedi, & est declarandus, & ita intelligit ipse. Et vtrum libellus incertus procedat, quando incertitudo pendet à tertio per alterum? vide in l. vbi autem non apparet. §. an illud. de verborum obligatione. Ad primū dictum vide Alex. in l. 1. ff. de eden. An iudex officio suo possit petere sibi declarari, vide post Bartolum in l. 4. §. hoc autem. ff. de dam. infecto. Et hanc limita non habere locum in criminalibus, nam & si non opponatur, non valet, lege libellorum. in principio, iuncto versi. quod si libelli, & ibi Barto. ff. de acculat. & Alexand. in l. 1. ff. de eden. Item valet rescriptum incertum in nomine rei, vt voluit Ioannes Andreas in addi. Specu. in tit. de cita. §. 1. versic. quid si ego. Et in citatorio debet poni exprimi. vi de Moder. in ca. consuluit. de offic. dele. Et istum textū, qui loquitur in actione generali, quod non procedat ad exceptionem, vide Barto. in l. j. §. Labeo. ff. de flum. Adde de libello generali Bal. consi. 54. 4. vol. De incerto ratione rei, & quantitatis, & quando à iudice sit lacerandus, vi de etiam Baldum consilio. 111. 1. volumi. extende istam reg. quòd procedit libellus incertus parte non opponente, vt procedat etiam si libellus non excludatur de iure communi vel municipali, sed solum aliquo iure speciali. Ita Panorm. in capitu. ex parte 5. in 2. column. extra de foro competenti. Item duos casus in quibus non procedit libellus generalis, etiam parte non opponente, vide per Alexand. consi. 521. in 3. column. An autem in executiuis, & in quibus proceditur sine figura iudicij procedat libellus incertus seu petitio seu præceptum? vide omnino quæ habes addita in Bertachin. verticu. clausula rescriptorum, & in verticu. sine figura iudicij, vbi multa habes. Item multos casus in quibus procedit libellus generalis, & de regul. huius l. vide Iaso. in l. prima in principio. in prima & secunda column. ff. de edend. Item quod possit iudex etiam parte non petente cogere actorem declarare libellum suum, & similiter reum declarare

exceptiones, vide Iaſ. in l. age. in quarto no. C. de tranſact. Item quid ſi opponatur partem non poſſe ſequi ſententiam ſuam, licet declaretur, ſecus ſi petatur declarari, vide Soc. in l. edita. & Iaſ. ibi in 2. not. vide ad regu etiam p limitatione Dec. in c. dilecti. col. vlt. de iud. vide latè Fel. in c. 2. in 2. col. & ſeq. de libel. obla. vbi etiam quid in criminalib. & an libellus incertus procedat, vide Bart. in l. edita. in 3. col. ſupra de edend. & ibi Bar. in primo genere cumulationis. vide Bar. & ibi gl. in l. 1. in princ. in 3. colũ. de oper. noui nun. An autem libellus ſit nullus, licet generalis, vide gl. not. ibi, debebit. in l. ſi rẽ. ff. de rei ven. & ibi hoc tenet Iaco. Butrig. videlicet, quod ſit nullus, & ibi vide Ang. & reſpon. huic legi, quia hic loquitur de libello captatorio, ad interrumpendam præſcrip. ſed contrariũ eſt verum, quod tenet Spec. in tit. de iuriſdictio. om. iud. §. de ſeruit. verſic. quid ſi libellus eſt de electꝰ. & in c. 1. de ord. cog. Inno. in cap. 1. de libel. oblatio. Andræ. Barba.

CCIII.

1 *Sententia in qua non condemnatur procurator ſed dominus, qui in iudicio non interfuit. eſt ipſo iure nulla.*

1 SEntentia † in qua non condemnatur procurator, ſed dominus qui in iudicio non interfuit, eſt ipſo iure nulla. l. 1. quæ eſt ſingularis & bona lex. C. de ſent. & interlo. om. iud.

ADDITIO.

De hac materia vide Alexã. in l. 1. ff. de re iud. & in l. 1. ff. de verb. oblig. & Bar. in conſ. 147. inc. Procurator in iudicio litigauit. vbi diſputat de caſu dictæ legis primæ, & adde quod iſta regula non procedit de iure canonico, quia nõ conſiderat iſtam ſubtilem differentiam, an condemnetur dominus vel procurator ſecundum meram veritatẽ, & effectum ipſum, textus eſt in c. querelam, de electionibus, vbi latè Abbas, & Ang. conſi. 92. incip. In Dei nomine procurator litigauit. Secundo adde, quod illa lex non procedit etiam in foro ciuili, quando procedit̃ ſine figura iudicij ſecundum Imol. in clem. ſæpe. de verb. ſignificationibus quod exclamat Roman. ſing. 20. incip. quod lex prima. C. de ſen. Vide quæ dixit Alexand. in l. furioſo. colũm. penu. ff. de re iudica. Quid autem in iudicio vniuerſali, vel in tutore? vide Pau. de Ca. conſi. 320. An autem in ſententia abſolutoria debeat proferri principalis perſona? vide Rom. concludentem quod ſic, ſing. 452. incipient. Text. in l. 1.

CCIIII.

1 *Vocabula duo ſi veniant ad determinationem eiuſdem verbi, debent intelligi, vt vniformiter operentur.*

1 QVando duo † vocabula veniunt ad determinationem eiuſdem verbi, debent intelligi, vt vniformiter operentur. l. cum ſolitum. C. de ſentent. & interloc. om. iud.

ADDITIO.

Vide Iaſon. in l. contra maiores. poſt princip. C. de indiffic. teſtament.

CCV.

1 *Intereſſe pretij conuenti duplum excedere non poteſt.*

1 INtereſſe non poteſt excedere duplum prætij conuenti. l. Titius. §. fi. cum l. ſequent. ff. de actio. empt. Sed hic quod illa l. Titius. loquitur quando agitur propter malefactum ignoranter, nam tunc ſi agatur contra aliquẽ, quia res ſit euicta, & eo caſu venit intereſſe extrinſecum. non tamen in totum ſed vſque ad duplum prætij conuenti. de quo eſt caſus ſingularis in dict. l. Titius. vt tibi dixi in l. 1. C. de ſententijs quæ pro eo quod intereſt. in diſtinctione mea, column. 8. verſi. ſi vero agitur propter malefactum. quod not. Barto.

CCVI.

1 *Victus victori condemnatur in expenſis, quas fecit, non in his, quæ ex priuilegio remittuntur.*

1 VIctus victori condemnatur in expenſis, quas fecit, non in his quæ ex priuilegio remittuntur. Hæc eſt ſingularis lex ſecundum ſecundam lecturam in l. fina. C. de fruct. & lit. expen.

CCVII.

1 *Pignus non reintegratur generalis obligationis vigore, ſi res, in qua ſemel remiſſum eſt pignus, de nouo in dominio debitoris peruenerit.*

1 IRes, in qua † ſemel remiſſum eſt pignus, de nouo in dominio debitoris peruenerit, pignus, non reintegratur generalis obligationis vigore. l. fin. C. de remiſ. pign. quæ lex eſt ſingularis, & qui neſciret illam legem, ſemper reſponderet contra illum caſum.

ADDITIO.

Ratio illius textus fuit, quia creditor conſentit alienationi, ſibi ergo imputetur. Facit quod notat. Ang. in l. & peculium. §. 1. ff. de pecul leg.

CCVIII.

1 *Exhibere quem promittens ad tempus finito tempore, intra quem terminum poſſit moram purgare? Et quid ſi caſus ſuperueniat intra primum tempus, vel intra tempus ad moræ purgationẽ conceſſum, ſuperueniat, an promiſſor liberetur.*

1 QVi promittit † alium exhibere ad tempus, finito tempore poteſt intra ſex menſes moram purgare eum exhibendo, vel eum idoneè defendendo, quo tempore elapſo non auditur, & caſus ſuperuenientes intra tempus primum liberat promiſſorem, ſecus ſi veniat intra tempus ad moræ purgationem conceſſum. Text. eſt ſingularis in l. ſancimus. C. de fideiuſſoribus.

ADDITIO.

Hoc procedit etiam in criminali, vt notat Spec. in tit. de armis. §. ſi. verſi. ſed quid ſi fideiuſſor. Contrarium dicitur tenere Gul. in l. pen. in princ. ff. de pub. iud. Sed ibi Imo. in 8. chartã tenet primam opinion. Hęc gloſſ. parua in dicta l. ſancimus. & gloſſ. in l. 3. ff. de cuſto. reorum. & ibi quod poſſit l. ſancimus, renuntiari dicit Bald. in l. qui crimen. in 7. queſt. C. qui accuſare non poſſunt & dicta l. ſancimus, procedit etiam ſi iuramentum interuenerit. Et vide quę dixit Paul. de Caſtro. conſi. 168.

CCIX.

1 *Siſtere in iudicio aliquẽ promittens ſine ſcriptis, intra quantum tempus liberetur, ſi lis negligatur?*

2 *Promiſſio in cauſa publica in dubio intelligitur in ſcriptis facta, ſecus in priuata.*

1 QVi alium † in iudicio ſiſtere promiſit ſine ſcriptis, ſi lis negligitur intra curſum quatuor menſium liberatur, & in cauſa publica promiſſio in dubio intelligitur in ſcriptis facta, ſecus in cauſa priuata. l. ſi fideiuſſor, quę ad hoc eſt ſingularis. C. de fideiuſſoribus.

ADDITIO.

Vide Barto. in l. ſi ita ſtipulatus. in 3. oppoſi. ff. de verb. obl. & quod notat Barto. in l. 1. in fi. ff. de iudic. ſol.

CCX.

1 *Pignus per nouationem extinguitur, niſi fuerit repetitum.*

2 *Pignus poteſt retineri etiam ob chirographariam pecuniam contra principalem debitorem, ſecus contra debitorem aliud debitum offerentem.*

1 PEr nouationem † pignus extinguitur, niſi fuerit repetitum. Item pignus † poteſt retineri etiam ob chirographariam pecuniam contra principalem debitorem, ſecus contra debitorem aliud debitum offerentem. Hoc dicit text. ſingularis in l. 1. C. etiam ob chiro. pecu.

ADDITIO.

Hoc non habet locum in debito vſurario. Adde gloſſ. & Bald. in l. per retentionem. C. de vſuris. Nec etiam habet locum in debito nauali. l. pignus, & ibi Bald. C. de pignoribus.

CCIX

1 *Actiones cedenti remanent directa, & ideo ei poteſt ſolui, niſi in tribus caſibus.*

1 APud eũ † qui mandauit ſeu ceſſit actiones remanent directæ, & ideo ei poteſt ſolui, niſi in tribus caſibus expreſſis in l. ſi delegatio. C. de noua. quæ eſt ſingularis, & multum notabil.

ADDITIO.

Iſtam legem intellige, quando apud eum qui ceſſit, aliquid remanet puta actiones directę, ſecus quando nihil remanet, & quia cedens habebat vtiles. Ita intelligit hunc tex. Barto. in l. ex aſſe. ff. ad Treb. Qualiter autem hæc denunciatio debeat fieri creditori per ceſſionarium, vide Bart. in l. 1. in princ. in 11. quæſt. de operis no. nun. & hic vide Bal. in l. 3. ſupra, quod met. cauſa. Iſtam legem limita ſecundum Bal. non habere locum in ceſſione facta ex vltima voluntate, quando tunc nullus cedens poterit agere contra debitorem, per tex. in l. ſi pecuniam. de lega. 1. Nã ibi debitor depoſitarius condemnatus fuit de reſtituendo debitum depoſitum extraneo, nam teſtator ceſſit iura ſua Titio contra depoſitarium. l. ſi ſeruus. §. margaritam. ff. depoſi. tamen ibi nullo caſu hæres cedens agere poterit contra debitorem, imò exceptione repellitur, vt ibi per Ang. Not. ſecundum Bal. ibi, qui dicit, quod omnis cedes non poteſt agere, quia debitor fuit grauatus de reſtituendo, ſecus ſi ab ipſo debitore fuiſſet primum legatum, & non fideicommiſſum. Ita dicit volendo limitare hanc limitationem, dicit tamen quod dictum Bald. erat menti tenendum. Et hanc legem limita per Bald. in l. 1. in pen. col. in ver. ſecundo quæro, quid ſi procurator ſupra, quãdo prouocꝫ. & ibi vtrum ſententia lata contra dominum per debitorem abſit ceſſionario. Et hanc legem in eo, vi delicet quando denunciatum eſt ne ſoluat, limitat procedere in tribus caſibus. ſi in depoſitario, in poſſeſſione inquilini, in ſalario ſoluendo, vt in auth. ſed iam. & ibi Bal. ſupra depoſiti. Et quid ſi ceſſionarius præuenit, tamen ſi pita eſt inſtantia, an poſſit cedens agere? Bal. quod non. & 3. ſupra mand. & etiam limita hanc legem non procedere in eo, qui tranſtulit vtilem actionem in rem, quia niſi interueniat traditio, non enumeratur directa, ſecus in perſonali. l. quitibi, & ibi Bal. ſupra de hæred. vendit. Itẽ limita vt in l. in prouinciali. §. fin. de ope. noui nunc. Fallit etiam hæc lex, quando negotium reipſa pertinet ad ceſſionarium. l. ſi poſt conſtitutam, & ibi Ang. ff. de conſtit. pecun. nam tunc præfertur vtilis directæ, vt ibi. Et dum dicitur hic, partis perceptio, & litis conteſtatio æquiparantur, limita per Bart. in l. qui hominem. §. 1. ff. de ſolu. cum concor. Item adde, quòd in iſtis tribus præfertur ceſſionarius cedenti, niſi ceſſio fuiſſet facta ob cauſam, quæ non fuiſſet impleta. l. pacto ſucceſſorum. ſupra de pact. & ibi no. Bal. & dicit ibi Sal. quod eſt ſingularis limitatio ad hanc legem. Quid ſi iuraui ſoluere Titio, & Titius ſucceſſit Seio, an ſi non ſoluo ſim periurus? Vide Bart. in l. ſed ſi in hac. ff. de in ius vocan. in princip. & not. quòd iſti tres caſus non habent locum in vtili actione in rem ſecundum Bald. in l. qui tibi. C. de hæreditate vel actio. vend.

CCXII.

1 *Donatio habet tacitam conditionem, ſi donator liberos non ſuſceperit, ideo natis liberis reuocatur.*

1 DOnatio † habet tacitam conditionem, ſi donator liberos non ſuſceperit, ideo natis liberis reuocatur. Lex eſt ſingularis, & notabilis in l. ſi vnquam. C. de reuoc. dona.

ADDITIO.

Vide in eam legem vberrima commentaria Andreæ Tiraquelli, qui omnes caſus ad eam legem pertinentes accumulat.

CCXIII.

1 *Matrimonium contrahens cum ea, à cuius adulterio proximitatis prætextu fuit abſolutus, de primo adulterio ob id poterit condemnari.*

1 SI abſolutus † ab adulterio proximitatis prætextu, poſtea cum ea matrimonium contrahat, ex hoc iuris & de iure videtur naſci præſumptio, ex qua de primo adulterio, de quo fuit abſolutus, poterit condemnari. Hoc dicit lex ſingularis, & menti tenenda in l. ſi ij, qui adulterij. C. de adulterijs.

ADDITIO.

Adde quòd Lud. Rom. dicit in ea lege eſſe caſum, quòd ſententia ex præſumptione prolata nunquam tranſit in rem iudicatã, imo cõtinue retractari poteſt, de qua, & de iſtis ſimilib. ſentẽtijs, vide quę habes ibi per Cinum. Et aduerte, q̃ præſumptio violenta, quę ſecundum ius dicitur habere vim plenę probationis in cauſa ciuili, non ſufficit ad plenã probationem in cauſa criminali, vt not. doct. in capit. afferte, & in cap. quia veriſimile. extra de præſum. videlicet de nudo cum nuda, ſolo cum ſola. de quo in capitu. literis. de præſumpt. quia quæ habet vim plenæ probationis in cauſa ciuili ſeparationis matrimonij, non ſufficeret ſola in criminali ad condemnandum de ſtupro. facit l. ſi autem. C. de proba. & quod no. Bar. in l. fi. C. de iureiur. ſecus quando eſt præſumptio violẽta approbata à iure etiam quo ad criminalem cauſam, quia tunc ſola ſufficit. in auth. ſi quis. cum ibi not. C. de adult. & de probatione adulterij qualiter fiat? Dic quod p præſumptionẽ. ita per Bart. in l. 2. §. fi. in fi. ff. de adul. & nota vnũ q̃ dicit Abb. in d. c. afferre. vbicunq; iudex mouit animũ ſuũ ad ſententiandum ex præſumptione, debet illud exprimere in ſententia, alias iudex appellationis & cui de hoc non conſtat, videlicet, an iuſtè fuerit motus, & non conſtat ex actis, poterit retractare ſententiam. alleg. not. per Inno. in c. quoniam. extrà de probatio. & in cap. in præſentia. eo. tit. & de præſumptione violenta vide gloſſ. in l. fina. C. arbit. tut.

CCXIIII.

1 *Accuſationes criminales regulariter ſpatio 20. an. tolluntur.*

1 ACcuſationes † criminales regulariter viginti annis tolluntur. l. querela. C. de falſis.

ADDITIO.

Vide no. in ca. licet cauſam. de prob. & in c. cum venerabili. de exc. gl. fi. & ibi Io. And. & Spec. in tit. de ſenten. prol. §. q̃m. ver. & not. ſecundum canones, & dum dicitur hic, q̃ actiones criminales 20. ann. tolluntur, hoc videtur procedere quantum ad pœnam imponẽdam, ſed quo ad declarandam iam impoſitam non tolluntur. c. ſi quis exigẽtib. in fi. de præſcr. in 6. ſecundum do. Pet. de Anch. quod bene no. & adde tamẽ quod executiones iſtarũ ſententiarum, quæ ſunt iuris Romani ecclęſiæ, durant centum annis. ſecundum Bal. in l. fi. in pen. col. de ſacroſ. eccl. & ibi, nunquam fiat, contra Ang. no. deciſionem. Adde q̃ in pœnis ſpũalib. nulla currit præſcriptio ſecundum Bal. in d. l. fi. in fi. in pen. col. §. qui accuſ. & Spe. ibi, & ſupra & Ange. in l. diuus. ff. de re iu. Sed quære, quanto tempore durat accuſatio, quo ad effectum publicationis bonorum? Dic q̃ quinquennio tãtum. caſus eſt mirabilis, ſm An. in l. in cognitione ff. ad Syll. quod intellige ſecunda accuſatione finita, nã poteſt agere ſi ſecus contra hęredẽ damnati actione ciuili, petitione hęreditatis. l. 1. ſupra, de his qui, vt indig. & durat per decem ann. l. Caius. ff. ad Syl. & ad d. l. in cognitione, vide gl. hic, & tene menti dictum Spe. in tit. de ſen. §. reſtat. verſi. ſi vero. el. 1. vbi tenet q̃ querela falſi non limitatur 30. an. vt dꝫ hic, ſed durat perpetuo in caſibus ibi no. & per Ang. in l. diuus ff. de re iu. quod not. in c. licet. de prob. Vtrum iuri inquirendi præſcribatur 20. an. adde q̃ Ang. in l. ſi vacantia. in fi. hac gl. reprobat per l. fi. iuſt. §. veterani. de proc. & dicit ita audiuiſſe à Bar. facit l. quos prohibet. ff. de poſtu. adde tex. & gl. in l. falſi. §. e. & vide Ale. in l. ita demũ. ſupra de proc. & vide Bal. in rep. l. cũ mulier. in fi. ſol. matr. Adde an ſublato iure querelãdi

sit sublatum ius inquirendi, Pet. de Anch. consi. 190.

CCXV.

1 Delicta, in quibus ex vtraque parte requiritur probatio, quænam sint?

1 NOta tex. in l. fallaciter. C. de abolitionibus. ibi, sinautem testibus, qui est singularis, & melius ponit delicta, in quibus ex vtraque parte requiritur probatio, quã alius de mundo.

CCXVI.

1 Absens in casu potest condemnari in crimine capitali.

1 CAsus est in quo contra absentem peruenitur ad condemnationem in crimine capitali. in l. ne diu. C. de pœnis, quæ est lex singularis & multum notabilis.

FINIS.

SINGVLARIA

D. BALDI DE VBALDIS DE PERVsio, Iurisconsulti acutissimi.

Additionibus nunc primum illustrata.

I.

a NOTA quòd patrono competit hæreditas liberti, & licet ipse non fecerit inuentarium, non præiudicat sibi, licet secus esset in alijs hæredibus vniuersalibus. hæc tangit text. glos. & Din. in l. quæ dotis. ff. soluto matrimon. & non est alibi.

ADDITIO.

a Patrono competit hæreditas. Ratio quare patronus succedit liberto nullis extantibus agnatis est secundum Bar. in l. quo tutela. ff. de re. iur, quia patronus facit eũ libertũ & sic eum de nihilo facit aliquid, quod secus est in tutore, reprobata glo. in d. l. quo tutela, & nota q̃ patroni dicuntur domini libertorum suorum. l. talem. §. fina. ff. de hæred. instit.

II.

Quæro, aliquis factus miles aliquid promisit contra patriã, vel etiam miles factus ab ecclesia, pugnauit contra ecclesiam, nunquid debeat degradari? gl. est quòd sic, in l. 1. in fin. ff. de obse. & non est alibi.

III.

Quæro, aliquis est stipulatus aliquid sibi dari in iudicio sine solennitate, nunquid in dubio præsumatur solẽnitas? gl. est singularis, quæ dicit, quod omnis solennitas præsumitur a vt. ff. de fideiuss. tut. l. cum ostendimus. §. fin.

ADDITIO.

a Solennitas presumitur. Adde hoc verum, nisi opponatur de eius defectu, vt per Mathes. no. 12. Ludouic. & Ale. in l. sciendum. ff. de verb. obl. Imo. in c. cum dilectus. de consuet. & in c. in præsentia. column. vlti. de proba. Roman. in l. si quis mihi bona. §. in fine. in fin. ff. de acquir. hære. Specul. in titu. de probar. §. quarto versicu. tertio per instrumentum.

IIII.

a Quæro, nunquid ex pacto nudo a facto in iudicio oriatur actio? gl. dicit quod non, sed officiũ iudicis. C. de episcop. & cler. authen. generaliter, & non est alibi.

ADDITIO.

a Pacto nudo. Actio licet non oriatur ex pacto nudo illud non procedit ex pacto nudo super eadem re geminato & ex interuallo facto, q̃d pater quia ex primo pacto nudo inducta est naturalis obligatio. l. 1. ff. de pact. l. in his. §. Imperat. ff. de solu. ex secto vero pacto inducitur actio de constituta pecunia. l. 1. §. debitum. iuncta. l. qui autem. §. fi. & seq. ff. de constit. pecu. Item ex pacto nudo iuramẽto fulcito oritur actio de iure ciuili. l. si quis maior. C. de transact. Item nota q̃ licet actio non procedat ex pacto nudo regulariter, quia tamen procedit secundum præcepta iurisgentium, non debet denegari iustitia si pro illo petatur. ita singul. Ant. in c. quæ in ecclesiarum, de const. quod dictum refert & sequitur Alexand. in l. Quintus. in apostil. ad Barto. ff. mandat. & eundem Alexand. in l. iurisgentium. §. sed cum nulla. ff. de pact. circa fin.

V.

Quæro, aliquis petit bonorum possessionem contra tabulas, nunquid sit necessaria bonorum possessio decretalis? glossa singularis dicit quòd non, in l. fin. C. de bonor. possess. secund. tab. qui alibi non est. ibi, secundum nuncupationem, &c.

V.II.

Quæro, nunquid suspenso petitorio possit intentari possessorium? a dic quòd sic, vt notatur in l. prima. C. de Carbon. edicto. & non est alibi secundum Baldum.

ADDITIO.

a Possessorium. Adde quod licet intentans possessorium non possit suspendere petitorium aduersarij, sed potius sit locus regulæ, qui prior appellat &c. l. qui prior. ff. de iudic. tamen fallit nisi possessorium intentaretur post petitorium in odium spoliantis, & in fauorem beneficiorum ecclesiasticorum per viam appellationis, quo casu possessorium habet vim exceptionis, adeo quod suspendit petitorium. clemen. vnic. de caus. poss. & proprie. Item petitorium & possessorium retinendæ possunt simul intentari & cumulari diuersis respectibus. l. naturaliter. §. nihil commune. cum ibi not. ff. de acquir. possess.

VIII.

Quæro, si pupillus decessit habens tutorem, & decessit nullo relicto hærede, nunquid tutor succedet, an fiscus? glo.

a a quæ non est alibi secundum Dinum dicit, quod tutor succedit, in l. quo tutela. ff. de reg. iuris. Bart. reprehendit, eam per l. nuntiatorib. C. cõia. de succes. sed salua reuerentia sua, dic quod aliud in nutritore, & aliud in tutore.

ADDITIO.

a Gl. Adde quod hanc glos. sequitur Idem Bald. in l. si quis filio. §. eius. ff. de iniust. rupt. testa. & dicit quod l. nutritoribus. C. comm. de succes. potest intelligi in simplici nutritore, secus vero in nutritore qui fuit tutor, & vide eundem Bald. in l. fina. column. 5. C. vnde legit. & in l. si qua. C. ad Orficia. & in l. nutritoribus.

IX.

IX.

Quæro, si statuto cauetur quod allibratus libra patris potest habere officium, nunquid dicatur allibratus libra patris emancipatus? dic quod non, secus si est in potestate. hoc ponit glossa, quæ non est alibi, in l. secunda. C. qui ætate. libro 10.

X.

Quæro, pater maritauit filiam, & pro ea dedit dotem, & stipulatus est reddi sibi & hæredibus suis, decessit pater, filia ista vult venire ad successionem patris vna cum fratribus, nunquid teneatur conferre dotem? veritas est, q̃ non, nisi fratres hãc stipulationem remittant ei, vt l. 1. §. 1. de collat. dot.

XI.

a Quæro, nunquid actio de dote sit communis patris & filiæ constante matrimonio, sicut soluto? dic quod nõ, sed solum datur filiæ. casus est in authentica, q̃ locum. C. de collationibus, & in corpore, vnde sumitur. quod nota, quia alibi non reperitur.

ADDITIO.

a Actio de dote. Nota quod actionem de dote constante matrimonio potest mulier cedere. l. 2. §. nec cogitur. ff. ff. lolut. matrimo. & ibi Dinus. Nota tamen quod dos cõstante matrimonio potest repeti, quando maritus vergit ad inopiam. l. si constante. & ibi omnes. ff. solut. matrim. quod ius negat Bald. mulierem posse cedere, in l. vnica. colunin. penul. C. de priuileg. dot. & sequitur Curticonsi. 5. & Bald. nouell. tracta. de dot. quæst. 7. vlt. partis, vbi limitat non procedere, vbi de indubitato commodo mulieris tractaretur, vel quando actio esset inanis propter inopiam debitoris.

XII.

Quæro, propter delictum maritl ablata sunt sibi omnia bona nũquid mulier poterit petere dotem ex illis bonis detrahendam? casus est quod sic, in ca. literis. extra de pignoribus. & non est alibi.

XIII.

Nota quod istud, quod statuitur in relicto ad pias causas, dicitur statutum in omni relicto, quod potest adaptari animæ, vt l. si quis Titio. ff. de legatis 2. & non est alibi.

XIIII.

Quæro, Titius Sempronio mille reliquit, si vsque ad annum ædificaret ecclesiam in honorem sancti Ioannis Baptiste, impeditus per aliquos, nõ edificauit, nunquid curat sibi tempus interim? text. est cum glo. in. C. de epis. & cler. l. nulli licere.

XV.

a Nota quod legata conditionalia non transmittuntur a, nisi testator disposuerit conferri post mortem, vt l. 1. C. vt actio, ab hæred. & contra hæredes.

ADDITIO.

a Legata conditionalia non transmittuntur. Adde quod idem est & si duæ res alternatiuè relinquantur, vna purè & alia sub conditione, quia nec res quidem pure relicta transmittitur. l. cum illud. in princip. ff. quando, dies leged. quod sequitur Nicol. Euerard. in suis locis legalib. in loco alternatiuæ. limit. 5.

XVI.

a Nota quod à sententia interlocutoria alata super iurisdictione potest appellari hoc ponit glossa fina. ibi, item apud si iudex, &c. in auth. habita. C. ne filius pro patre, & non est alibi in iure ciuili, sed in iure canonico sic.

ADDITIO.

a A sententia interlocutoria. Nota quod à sententia interlocutoria de iure ciuili non appellatur. l. ante sententiæ. C. quorum appellat. non recip. secus de iure canonicõ. vt est glos. in l. 2. C. de episcop. audient. nisi in casibus no. in l. 2. de appellat. recip. & vide per Bar. in l. 1. §. quoniam ff. de appellat. Item nota quod à sententia qua quis pronuntiat se iudicem, nõn appellatur, quando discordia est inter duos iudices ordinarios vel delegatos, & superior vel arbitri electi ad finiendam controuersiam pronuntiare alterum eorum competentem, quia tunc à tali sententia non appellatur. ita dicit Innoc. in c. super literis de rescript. quem sequitur Ange. in l. ex quacunque. ff. si quis in ius vocat. non ierit.

XVII.

Quæro, statuto cauetur, & quod excõmunicato de iniusta causa vel sine causa non possit opponi, nunquid tale statutum valeat? dic quod sic, glossa est in l. receptitia. C. de non nume. pecu.

XVIII

Nota quod quis de peritia deponens non iurat de veritate, glos. est in l. 1. §. 1. ff. de ventre inspic. quod nota.

XIX.

Quæro, dico possessiones oẽs, quas tu possides, fore meas dicis aliquas in emphyteusim à me tenere, quasdam esse tuas, dico, ostendas iura quæ habes, ad hoc vt possim videre quid tunc habeo facere tecum, nunquid possim? & an superior possit dicere inferiori, vt ostendat iura sua? glo. dicit quod sic, in l. si item agat aliquis. ff. de rei vendicat. & forte non reperies alibi in iure ciuili, &c.

XX.

Quæro, nũquid testis possit producere testes ad legitimãdum personam suam? dic quod sic. tex. in authen. si dicatur. C. de testibus. & in corpore vnde sumitur.

XXI.

a Quæro, & nota quod mulieres gaudent a morte maritorum. glossa hoc ponit in l. pater. Seuerinam. §. socius. ff. de conditionibus & demonstrationib. &c.

ADDITIO.

a Gaudent. Adde Guliel. de Ludo. fin. 244.

XXII.

Nota quod vbi apparet promissio vsurarum, præsumitur dotis promissio præcessisse, vt l. pro dote. C. de dot. promis. & non reperitur alibi.

XXIII.

Nota q̃ ille, qui decessit in vsu, amplius nõ redit ad vsum quia tacite videtur consentire instrumẽtum, quod videbatur, fore falsum, vt l. si aduersarius. C. de fide instru.

XXIIII.

Nota quod licet testes sponte se offerentes suspecti reddantur, non tamen dico quod non valeat testimonium eorum. gl. in l. post legatum. §. his, ff. de his quib. vt indig. quæ non reperitur alibi. Bald.

XXV.

Nota quod ex contractu liberi hominis eius contemplatione celebrato, alius, cuius ille erat administrator, non tenetur, nisi sit in rem versum vel ratum habitum, vt l. eo qui seruo. ver. alioquin. C. quod cum eo.

XXVI.

Nota q̃ pater potest compelli per iudicem, vt emat libros filio euntí ad scholas de voluntate patris. hoc ponit gl. in l. Macedoniani. C. ad Maced. quæ non est alibi.

XXVII.

Nota quod mulier renuntians iuri hypothecarum in vno contractu, vel quo ad vnam personam, quo ad alium cõtractum, vel quo ad aliam personam sibi non præiudicat. vt l. iubemus. C. ad Velleianum.

XXVIII.

Quæro, aliquis accepit pecuniam mutuo ab aliquo, tempore,

pore,& loco cõgruo debitor portauit ſtatim pecuniam creditori,quam creditor noluit recipere,depoſuit in ecclesia ſecũdum formam l.acceptam.C.de vſuris.nũquid ipſi creditori immediate quæratur dominium vtile?dicit tex.quod ſic,in d.l.acceptam.in fi.C.de vſuris.quam tenementi.

XXIX

Quæro,Titius accepit mutuo ſub vſuris 10.& tempore & loco congruo dictus Titius dicto Seio obtulit,quæ recipere noluit,depoſuit dictam pecuniã,ſecundum formã. l acceptam,poſtea eam reaccepit,nũquid incidat in priſtinam obligationem?dic quod ſic,per tex.in l.acceptam .C.de vſuris.quem tenementi.

XXX.

a Nota quod ſi tutor dat fideiuſſorem idoneum,a ſi ex poſt facto efficitur non idoneus,non tamẽ vitiatur tutela, vt datus fideiuſſor idoneus,quia principalis erat diues.

ADDITIO.

a Fideiuſſorem idoneum. Adde quod fideiubẽs pro alio, dicitur male vti ſubſtantia ſua,& præſumitur pauper.ita Angel.in l.in perſonam. §. 1 ff.de pact. vbi per hoc dicit cauendum à fideiuſſoribus. Multos enim ſi deiubendo ad inopiam peruenisſe non eſt in obſcuro. & eſt ſingul. modus & memoria dignus ad probandum paupertatem alicuius,teſte Alex.in l.ſi conſtante.ff.ſolut.matri.Quod tamen vltimum puto limitandum procedere in eo qui ſolitus eſt intercedere pro magna ſumma,ſecus ſi pro parua,quia paruum æs alienum debitoris ſuſpicionem non generat.Bald.in auth.ſed iam neceſſe.in 1.quæſtione.C. de donat.ante nupt.

XXXI.

Quæro,aliquis debens dare fideiuſſorem,præſtat fideiuſſorem non idoneum,nunquid videatur ſatisfeciſſe iuri? dic quod ſic.cum principalis eſt multum diues, vt l.mulier.C.de iur.do.quod alibi reperitur.

XXXII.

Nota gl.quæ non eſt alibi,in auth.de armis, in §. oportet ergo,quid importent verba iſta in ære & perſona, & vide Cin.in l.ſi quis non dicam rapere.C.de epiſc. & cleri.

XXXIII.

Nota glo.ſi.in.fi.quæ non eſt alibi,in l.vtrinque.ſi cert.peta.quod vbi non requiritur libellus,nec etiam inquireretur eius aptitudo,ſed qualitercunq; ſit petitum,iudex debet facere iuſtitiam,& non obſtante ineptitudine libelli.contrarium facit in extrauaganti ad reprimendũ, in verbo accuſatus.

XXXIIII.

Nota ſingulare,quod ſi mulus vel ſomerius portat merces vltra terminum contra deuetum,quod merces nõ ſunt publicatæ niſi probetur dominum duxiſſe, vt Bart.in l. ſi.§.ſerui qui in fuga.ff.de publica.

XXXV.

Nota ſingulare,quod publicanus non tenetur dicere tranſeunti,ſolue,vt not.in d.l.ſi.§.diui quoque publican.

XXXVI.

Nota id,quod fortè non eſt alibi,niſi mulier interdũ dormit cum marito,interdum cum alijs,natus ex ea legitimus præſumitur.a l.miles.§.defuncto.ff.de adult.

ADDITIO.

a Legitimus præſumitur.Limita illud verum,niſi filius natus ſit claudus,cæcus,luſcus,vel aliter corpore vitiatus, quia tali caſu potius præſumitur filius adulteri,quam filius mariti,quia peccatum arguit vitium,& corpore vitiatus præſupponit conceptionem & natiuitatem ſuam fuiſſe in peccato.ita notabil.dixit Barbat.in ca.in præſentia.colum.70.de probat.& eſt notabilis limitatio ad §.defuncto.in l.miles.ff.de adulter.de quo tex.vide Alex.conſil.157.col.1.lib.5.& conſi.88.incip omiſſis.col.3.volu.7. Dec.conſi.272.& conſi.288.Paul.Caſt.conſ.175.& Barb. conſi.67.volum.3.Adde Hippol.de Marſi.ſing.630. propter peccata.& in l.1.§.ad quæſtionem.colum.6.in fin. ff.de quæſtionib.

XXXVII.

Nota quod forte non eſt alibi,quod vbi in venditione rei minoris neceſſaria eſt authoritas iudicis,ſi pater vendidit, quod non eſt neceſſaria authoritas iudicis, vt Azo tenet in ſumma.C.de bonis quæ liberis.quod non eſt alibi.

XXXVIII.

Nota quod in caſibus in quibus nõ eſt neceſſaria litis cõteſtatio,tantum operatur mora in litẽ contestando, quãtum litis contestatio.l.eum qui.§.quibusdam,in fine .ff.ſi quis cautionibus quod non eſt alibi.

XXXIX.

Nota quod eſt alibi,quod quando tabellio ſtipulatur mihi,non quæritur mihi per ipſum ſed per legem,vt Bald. in l.1.ff.de his qui ſunt ſui.& dicit quæri mihi vtilem, non quaſi.in prin.ff.rem pupil.ſal.fore.

ADDITIO.

Adde infrà ſing.96.vbi eſt duplicatum.

XL.

Nota quod in dote quæ ab extraneo eſt promiſſa per lapſum biennij,extraneus conſtituitur in mora, poſtquam maritus ſuſtinet onera matrimonij,vt teneat extraneus de fructibus & vſuris,nihilominus tamẽ maritus poteſt agere ad dotem,vt l.cum quidam.§.pen.C.de iure dotiũ, quod alibi non reperitur.

XLI.

Quæro,Titius portauit de ciuitate Peruſii ad ciuitatem Florẽtiæ vinum vt venderet, cum ibi foret,mota eſt ſibi lis de iſto vino à Seio,quod vinum depoſuit apud ſequeſtrum ſub conditione,vt traderet vincenti,modo Seius non curat amplius ſibi mouere litem.Titius petit vinum à ſequeſtro tanquam vincens,quæritur,an poſſit? ſex dicit quod præfixo termino Seio ad agendũ,ſi non agit,debet Titio deponenti reſtitui vinum,vt l.ſi oleum,in principio.ff.de dolo.quod eſt alibi.

LXII.

Nota quod ſi aliquis ſuam ratam à depoſitario recepit,licet poſtea depoſitarius fiat non ſoluendo,tamen non tenetur communicare cum cæteris,vt l. ſuperuacuam .C. depoſiti.quod alibi non reperitur.

XLIII.

Nota quod ſi obligatio tibi bona mea, ex ipſa obligatione oritur actio præſcriptis verbis,vt l.cũ ex cauſa.C.mãda.quod alibi non reperitur.

XXXIIII.

Nota quod actio hypothecaria habet aliquid perſonalitatis.a h.d.gl.quæ alibi non reperitur,in l.ſi tibi decem. §.de pignore.ff.de pact.

ADDITIO.

a Perſonalitatis.Nota quod actio perſonalis & hypothecaria poſſunt ſimul in eodem libello intentari contra debitorem principalem.de hoc eſt tex.in authent.de fideiuſſo.§.ſed neque.collat.1.& aduerte quod agens hypothecaria mittitur in poſſeſſionem omnium bonorum ſi contra debitorem agat.l.eum qui de procur,ſecus ſi contra extraneum.l.1.C.commu.de leg.& ibi gl.in verb.legatarium.not.in l.3.§.genera.ff.de acqui.poſſeſſ.& in authen.de exhib.reis.§.ſi vno.

XLV.

Quæro,nunquid fideiuſſor ſine mandato habeat priuilegium.l.ſi pro ea.C.mand.vide gl.quæ alibi nõ reperitur in l.videamus.ff.de neg.geſt.

XLVI.

Quero,teſtator præcepit hæredi vt fideiubeat pro me,nũquid ſi ſoluit habeat regreſſum cõtra me? Tex.eſt formaliter quod non in l.tribus.ff.de vſufruct.ea. rerum quæ vſu conſu. & non reperitur alibi.

XLVII.

Quæro,petebatur à reo inſtrumẽtum indemnitatis, reus nõ comparet,in quot bonis ſit miſſio?vide gl.in l. ſi quis mandato.ff.de negot.geſtis.Bald.

XLVIII.

Nota quod vbi eſt numeratio pecuniæ,ibi præſumitur cõdictio pecuniæ.de hoc eſt tex.in l.ſi.C.de prædiis curialium,libr.10.

XLIX.

a Nota quod ſocius ceſſionarius ſecundo præfertur,text. eſt ſingularis in l.non quocunque.§.qui Gaium.de leg.j.

ADDITIO.

a Præfertur. Adde quod in emptione rei cõmunis de æquitate ſocius debet præferri. l.officium commu. diuid. l.ſi nemo.in princ.ff.de teſta. tutel. dummodo tantum det quantum ab alijs reperitur.dd.ll.& arg.l.ſi in emptione. ff.de minoribus & l.neceſſe,cum ibi nota. ff.de in diem adiect.ſecus de rigore iuris.l.dudum.C. de contrahend. emptio.niſi in licitatione alios ſuperaret.l.3.C.de uecti. & commiſſ.

L.

Quæro,tutor non poteſt celebrare contractum pro ſe iure pupilli,emit rem à patre pupilli,ſed ſibi non fuit tradita,mortuo patre pupilli iſte tutor vult in ſe transferre hanc rem prius emptam,an poſſit? dic quod ſic, etiam immobilem.caſus eſt in l.hiſtulas.§.qui fundum.ff.de cõtrahend.empt.

ADDITIO.

Adde caſum ſingularẽ in quo ſolus tutor poteſt indiſtincte emere rem pupilli,quando ſcilicet pupillus vẽdidit rem ſuam vni tertio,cum authoritate tutoris & decreto iudicis,& ſic res pupilli fuit ſolenniter alienata,tunc ſi ille tertius non ſoluit pretium poteſt ſolus tutor talem rẽ emere,ex quo ſemel facta eſt alienabilis.tex.ſing.in l.tutor rerum.ff.de adminiſt.tutor.

LI.

Nota quod res tantum valet quantum vendi poteſt,vt ff. de condict.fur.l.ſi ſeruus.& de furt.l.ſi vendidero.§.1.& l.ſi quis vxorem.§.ſi.eo.tit.& ad Treb.l.1.§.ſi hæres.hoc verum quando emunt illi qui ſciunt vitia,ſecus ſi ignorant,vt ff.de donatio.cauſa mort.l.mortis cauſa.§.fin.q forte non reperies alibi.

LII.

Nota quod pactum nudum de non petendo non parit exceptionem.quam vide,& nota ſingulariter iſtam gloſſam in l.1.C.quan.lic.ab empt.diſced.

LIII.

Nota quod quando fiſcus vendit bona alicuius propter tributa non ſoluta,poteſt incipi à quacũque re mobili, nec tenetur ſeruare ordinem,quem dat l.à diuo Pio. ff. de re iudic.& C.ſi prop.publ.penſit.l.ſi fundum,quod alibi nõ reperitur.

LIIII.

Nota quod habens mandatum in forma procuratoris nihil agit.vt C.ſi quis alt.vel ſibi.l.multu.ver.ſi vero. quod alibi non reperitur.

LV.

Nota quod quando contractus nominatus tranſit in vim contractus innominati.tunc etiam in contractu nominato habet locum condictio ob cauſam,vt l.cum tex. C. de pact.inter empt.& vendi.quod non reperitur alibi.

LVI.

Nota quod licet verbum vendo, ponatur in contractu locationis & conductionis,non tamen mutat naturam contractus,quia verbum generaliſſimum eſt,vt l.ſtatuliber à cæteris.§.Quintus.ff.de ſtatulib.q alibi non eſt.

LVII.

Nota quod permutatio facta cum re venali habet inſtar emptionis,ſed cum re non venali habet inſtar permutationis,vt l.1.C.de rerum permut.quæ diſtinctio, & primus caſus alibi non reperitur.

LVIII.

Nota quod propter guerram nunquam fit remiſſio penſionis.hoc ponit gloſſ.a quæ alibi non reperitur,in l.damnum.C.de locat.

ADDITIO.

a Glo.Hanc glo.in contrarium citat Guid.Pap.ſin. 63.

LIX.

Quæro,quidam ſcholaris ſocius ſe obligauit pro alio ſocio ſcholari,& ſoluit,quæ actio dabitur contra ſocium, pro quo ſoluit?dicit gloſſ.ſuper verbo, transfertur, quæ alibi non reperitur,quod actio vtilis pro ſocio,in l. damnum.C.de loc.& conduc.

LX.

Quæro,quidam ſcriptor incepit mihi ſcribere quoddam opus,demum non vult complere,nunquid teneatur cõplere?glo.quæ alibi non reperitur,dicit quod ſic,in l.ſtipulatio.§.ſiue autem.de operis noui nuntiat.

ADDITIO.

Adde eundem Bald.infra ſingu.135.

LXI.

Quæro,Titius accuſatus eſt quod adulterauit Bertam, Titius & Berta confitentur matrimonium eſſe inter ſe, & hoc coram iudice ſeculari,nunquid probationes ſuper matrimonio coram iudice ſeculari recipi poſſint? Spec. tenet quod ſic,in tit.de conuent.& reconuent. quod dictum eſt valde notabile,& non alibi.

LXII.

Nota quòd contumacia reſpectu vnius cauſæ poteſt mouere iudicem ad denegandam iuriſdictionem contumaci in alia cauſa,niſi purgata contumacia. hoc ponit gl.notabilis,in l.ſed & ſi per prætorem.§. ſed & cũ decreto.ff. ex quibus cauſis maiores. quæ non eſt alibi.Bald.

ADDITIO.

Adde quod contumax in iudicio non auditur niſi primo refectis expenſis.l.ſancimus.C.de iudic.ca.finem litibus & c.cum dilecti.de dol.& contumac.ca.pia.de excep.in 6.& licet refectis expenſis audiatur, tamen etiam tunc non auditur opponendo exceptiones peremptorias.ita not.dixit Inno.in c.præterea.de dilat.Ange.in l. peremptorias.C.ſentent.reſcind.non poſſ.poſſet tamen limitari non habere locum in minore,ruſtico,& muliere, per doctrinam no.Philip.de peruſ.in c.Nicolao.de appellat. vbi dicit,quod licet citatus perſonaliter ſit verus contumax,& excludatur ab appellando,vt in l.ex conſenſu.§. fi.ff.de appel.& l.1.C.quando appel.ſit.tamen hoc fallit in minore,muliere,& ruſtico,cum non cenſeantur in dolo.alleg.Ang.& Bal.in l.vbi exigitur.ff.de edend.

LXIII.

a Nota quod poſthumus à matre præteritus,a quæ teſta-

meti mutandi non habuit facultatem, videtur viriliter institutus cum fratribus institutis, sed si extranei instituti essent, per querelam rescinditur testamentum, vt l. si mater. C. de inoffic. resta, quod alibi non reperitur.

ADDITIO.

a Posthumus à matre præteritus. Adde Barto. in d. l. si mater. C. de inoffic. testam. Per. Rauen. singular. 388. Guliel. de lud. singu. 67. Barto. in l. 1. columna 6. ff. de vulg. & pupilla. substitut. l. neque enim. §. cum miles. ff. de testa. milit. per illum text. Item adde ad materiam illius. l. si mater, quod si pater vel mater institueret filios suos hæredes, & ignoraret aliquem habere, & de eo nullam faceret mentionem, quod talis filius ignoranter præteritus haberetur æqualiter institutus. vide Iason. in l. sicut certi. C. de testa. milit.

LXIIII.

Nota quod præscriptio magis obstat ratihabitioni, quam eam inducat, vt l. si. ff. rem rat. hab. quæ non est alibi.

LXV.

Nota quod vsusfructus quæritur patri per filiũ, nec morte filius patris, nec morte filius filii finitur, sed de vno in alium reuertitur, vt l. fina. C. de vsufruct. quod non est alibi.

ADDITIO.

Adde quod si vsusfructus relinquitur filio, acquiritur patri commoditas, ipse autem filius habet ius. Barto. in l. si. C. de vsufruct. gl. in l. 3. §. si filio. ff. commod. Item de bonis aduentitijs filij patri quæritur vsusfructus. l. fin. C. de bon. quæ lib. fallit in bonis aduentitijs ex illicita causa quæsitis secundum Alex. in l. quod seruus. ff. de acquir. possess. qui adducit Ioan. And. Item fallit in bonis in quibus instituitur vna cum ipso patre. l. cum oportet. §. exceptis. cum auth. ibi posita, C. de bon. quæ liber. & ita dicit gl. in l. 3. C. de vsufruct. & glo. in §. si vero cum ascendentibus. in verb. vsum. in auth. de hæredit. quæ ab intest. & gl. Inst. per quas perso. nob. acquir. circa princip. & gl. in authe. vt lic. mat. & auiæ. in verb. parentibus. circa princ. vbi vide quando patri non quæritur vsusfructus.

LXVI.

Nota quod verba æquipollentia institutioni habetur pro institutione, quantum ad filium. gl. est in l. quoties. C. fa mil. erciscun.

LXVII.

Nota quod ex longa rei possessione præsumitur diuisionẽ fuisse factam pro diuiso. glo. est not. in l. si maior. C. commu. diuidun. & non reperitur alibi.

LXVIII.

Nota quod patroni dicuntur domini libertorum suorum textus est singularis in l. talem §. fi. ff. de hæred. instit.

LXIX.

Nota ꝙ accusatus ab vno nõ potest ab alio de eodem crimine deferri, sed de alio crimine ex eodem facto bene potest deferri coram eodem iudice, & antequam de altero pronuntiet, de vtroque cognouisse debet, vt l. qui de crimine. C. de accusation. quod alibi non reperitur.

ADDITIO.

Adde ad materiam quod si quis delinquit, & in pluribus legibus potest diuersis pœnis puniri, faciat vt habeat iudicem amicabilem, qui inquirat minori lege, vel quod accusetur coram illo iudice vbi imponitur mitior pœna pro suo delicto, nam tũc nulla alia poterit puniri. d. l. qui de crimine. C. de accus. & l. senatus. ff. eode. ita nota. dixit Ange. in d. l. qui de crimine. in glo. in verb. plurima. in lectu. quain fecit Perusii. & in d. l. senatus. idem tenet Sali. quem omnino vide in d. l. qui de crimine. Nota tamen quod hæc cautela non poterit patrocinari delinquenti si ipse procurasset se accusari, vel inquiri contra eum in curia, in qua mitior pœna veniret pro delicto imponenda, ad hoc vt maiorem pœnam euitaret. nam tunc talis præuentio minoris pœnæ nihil operaretur. Idem, si quis procuret accusari, vt non inquiratur. ita dixit Ange. in l. si seruus plurium. §. penult. ff. de leg. 1.

LXX.

Quæro, quis modus est seruandus ad hoc, vt quis dicatur perseuerasse in cõfessione criminis? dic quod postquam fuit confessus semel in tormentis, debet duci ad banchũ, vt reaffirmet dictum, quo facto dicetur perseuerasse in confessione. Iste modus traditur. in l. secunda. C. de custodia reorum. ad hoc vt iudex non possit nimium sæuire in eum, qui debet confiteri. quod no. assessor & iudex maleficiorum.

LXXI.

Quæro, quare quis ducitur ad confitẽdum delictũ apud acta? dicit l. 2. C. de cust. reor. ad hoc vt iudex non possit nimium sæuire in eum, quod debet confiteri delictum, & non alibi reperitur.

LXXII.

Quæro, nũquid vir possit accusare vxorem de adulterio & vxor virum? dic quod vir bene potest accusare vxorẽ, sed vxor virum non potest, vt l. 1. C. ad leg. Iul. de adult.

ADDITIO.

Adde ad materiam adulterii, quod licet propter adulterium mulier priuetur dote, & actione ad eam repetendam, l. viro atque vxore. ff. solut. mat. l. consensu. C. de repud. & l. cum mulier. solu. mat. cum vulgarib. illud tamẽ non procedit, si maritus suus tenebat concubinas, & similiter adulterium committebat. ita sing. Pau. de Cas. cõsil. 128. incip. hæc mulier non debet excludi. & mouetur per d. iura, & per regulam, quod paria delicta mutua cõpensatione tolluntur. vide Hippol. Marsi. sing. 234. paria delicta. Pau. de Castro. consi. 147. incip. reuocatur in dubium. per totum. vol. 2. Gerard. de petra sanct. singul. 48. scias quod si mulier.

LXXIII.

Quæro, nunquid admissio procuratoris in causa capitali reddat iudicium nullum? Respondeo non, nec potest opponi post sententiam, vt l. quamuis. C. de adult. & non est alibi.

ADDITIO.

Procurator in criminalibus regulariter non admittitur, l. penult. §. ad crimen. ff. de public. iudic. quod habet locũ etiam si in eo concurrant duæ qualitates, s. quia procurator, item & coniuncta persona, ita not. Ias. in l. cum rem. per illum text. C. de procurat. si tamen non fuerit repulsus, valebit processus in fauorem inquisiti, vt hic per Bal. & per Ange. de Aret. in tract. malefi. in verb. qui iudex videns quod inquisiti &c. in fi. alleg. glo. in c. 1. de iudic. lib. 6. in verb. criminales. excep. io enim repulsionis procuratoris est dilatoria, & ante litem contestatam debuit opponi. glo. in d. l. quamuis. hic alleg. vide Guid. pap. singu. 705. §. 2. & Guiliel. de ludo singu. 92. Gerard. de pet. sanc. singu. 63. num. 1.

LXXIIII.

Nota ꝙ replicatio emergens præiudicialis exceptionis debet ante exceptionem discuti, vt l. quoniam Alexandrum. C. de adul. quod alibi non reperitur. In qua lege est etiam vnum mirabile, videlicet quod disceptatio litis incipit à replicatione. quod alibi non reperitur.

LXXV.

Nota ꝙ contra inuentarium non admittitur probatio, vt l. veteris. C. arbitr. tute. quod alibi non reperitur.

ADDITIO.

Adde Paul. Castr. sing. 17.

LXXVI.

LXXVI.

Donatione facta per Constantinum ecclesiæ, vide glos. de officio præfec. vrb. l. 1. §. cum vrbem. & in c. pastoralis. de re iudic. in clem.

LXXVII.

An doctor insignis præferendus sit militi? vide l. sed reprobari. §. valde tamen. de excus. tut. ff.

ADDITIO.

Adde quod nobilis scientia præfertur nobili genere, vt per Cin. in l. si quis. C. de postul. refert & sequitur Roma. singu. 650. nobilitas. & ibi in addit. & in addit. Roma. sing. 491. heri fui interrogatus,

LXXVIII.

An respublica & fiscus sint idem? vide l. sed ambigendum. ff. de bonorum possess.

LXXIX.

An testis iuratus videatur iurasse secundum formam iramenti? dic vt l. Theopompus. de dote præleg.

LXXX.

Ad habendam notitiam causati requiritur cognitio suæ causæ.

LXXXI.

Quæro an sacerdos qui non est tabellio, possit conficere instrumentum? dic quod non excepto instrumento matrimonii, vt in auth. quib. mod. nat. effic. leg. §. sed quoq; & non est alibi.

ADDITIO.

Adde quod licet sacerdos non possit esse tabellio, si tamen conficiat instrumenta, valent. cap. sicut. an cleric. vel monac. Barto. in l. vniuersos. C. de decurio. lib. 10. Sed quid si adscribat legatum suæ ecclesiæ, vt notarius, an valeat, & talis scriptura faciat probationem, & sacerdos tanquam falsarius non puniatur? vide in c. cum inter vos. & ibi Io. And. de re iudic. Iason. in l. 1. §. huius studii. verb. 3. limit. ff. de iustit. & iur. Mathes. not. 87. Alexand. in dict. l. vniuersos. Bald. in Margarita, in verb. prælatus. 2. Alexandr. in l. impuberem. §. 2. ff. de fall. Hppolyt. Marsi. sing. 174. ille qui.

LXXXII.

Quæro, quod si potestas fecit dolosè quem occidi, debet puniri similitudine supplicij, vt l. lege. §. fi. ad leg. Iul. repetund.

ADDITIO.

Adde quod si concessum est arbitrium potestati quod non teneatur stare ad syndicatum, quod hoc casu remissa sibi videtur leuis & leuissima culpa. non autem lata, aut dolus. Bal. in l. si seruus vetitus. ff. de leg. 1. refert & sequitur Hippo. Marsi. sing. 595.

LXXXIII.

Nota quod si testis deponens dicit ego vidi Titium numerare mille libras Sempronio insolidis & carlinis die tali, & tali loco, nisi fallor, non habet attestationi aliquid derogare, nec facere, quin deponẽs fuerit assertiuè locutus, vt notat Baldus in l. 1. ff. de iustitia & iure. & per text. ibi, dum dicit verbum nisi fallere Philosophiam, &c.

LXXXIIII.

Vide Dyn. in cap. vltim. de regu. iur. ad id quod dicitur de ratione legis.

LXXXV.

Nota quod colonus debet seminare de semine suo, vt extra de deci. cap. tua. Baldus de Perusio.

LXXXVI.

Nota quod lex mortua non est lex, vt l. 1. in fin. C. de Latina liber. tol. sic nec homo mortuus est homo, vt l. Proculus de verbor. signific. sic nec falsus procurator est procurator. l. fallus. ff. de furt. sic nec falsus denarius, vt dict. l. Proculus, alias Paulus. & l. 1. ff. de contrahen. empt. nec arida manus dicitur esse manus, vt not. in l. de quibus. ff. de legibus & not. in auth. sed nouo iure. C. de ser. fug.

LXXXVII.

Nota ꝙ talia sunt subiecta, qualia prædicata demonstrant. vt l. fideiussor. §. qui interrogatus. ff. de interrog. actio.

LXXXVIII.

Nota quod lex noua trahitur ad veterem, circa quod vide l. nihil. de coniug. cum emancip. lib.

ADDITIO.

Et si lex noua imponat pœnam pro delicto, non tollitur pœna antiqua, secũdum Doctor. in l. si quis sepulchrum. C. de sepulc. viol. & l. quoties. de actio. & obliga. facit l. in eũ C. de furt.

LXXXIX.

Nota clausulam appositam in l. 3. §. si is pro quo. ff. quod quisque iur.

XC.

Qualiter impetrantur rescripta principis? vide l. 2. C. de exstren. & minist. libro 12. Baldus.

ADDITIO.

Adde quod rescriptum à principe obtentum, non habet effectum, donec iudici seu commissario fuerit intimatum l. 1. & ibi Cin. C. de litigios. item non valet rescriptum per quod quis impetrauit iudicem lite pendente non facta de ipsa lite mentione. c. cæterum. & cap. super literis. versic. si vero. de rescrip.

XCI.

Not. quod in matrimonijs debemus sequi ius canonicum, vt est gl. Instit. de nupt. in princip. Baldus.

XCII.

Nota quod illud quod datur nomine dotis non est dos, vt illud quod datur propter matrimonium illicitum, vt l. serua seruo. ff. de iure dot.

XCIII.

Nota quod vbi deficit forma, ibi deficit esse rei, vt l. non sunt liberi. ff. de statu homin. Baldus.

XCIIII.

Nota ꝙ sententia super ingenuitate ritè lata facit ius apud omnes, in c. ratum. de reg. iur. in 6.

XCV.

Nota quod de conclusione conclusionis non est quærendum, vt. ff. de præuar. l. præuaricationis.

XCVI.

Quando tabellio stipulatur mihi non videtur quæri per ipsum, sed per legem, vt tenuit Baldus in l. 2. ff. de his qui sunt sui. & dicit quod quæritur mihi vtilis. l. non quasi. ff. rem pupil. sal. fo.

ADDITIO.

Adde quod est duplicatum supra sing. 39.

XCVII.

Nota quod si existens in peccato mortali efficitur furiosus. non sunt sibi danda sacramenta ecclesiæ, quia peccatum secum retinet, circa quod vide l. si is qui. de acq. pos. & in l. qui furere. de statu ho.

XCVIII.

Nota quod mortuo arrogatore, & deinde imputetur arrogato, bona quæ venerunt ad arrogatorem sunt restituenda, & propterea quarta pars arrogatoris, in qua potest

test arrogator directo substituere vsque ad tempora pubertatis, vt l.si arrogator.ff.de adoptionibus.Baldus.

XCIX.

Nota glos.in l.1.§.exigit.ff.de bon.poss.secund.tab.quia non est alibi,in qua dicitur,quod si testamentum meum rumpitur,quod amota causa ex qua rumpitur, conuale scit testamentum.

C.

Vide glossa.in l.1.in fin.de tut.& cur. dat.ab his. quæ non est alibi,

CI.

Nota quod si imploratum est iudicis officium mercenarij & processum sit ad sententiã pro petente,sententia est ipso iure nulla,vt l.si in iudicio.ff.de excep.rei iudic.quod alibi non reperitur,

CII.

Nota quod id quod dicitur,quod qui non est soluendo in
a pecunia,debet luere in corpus,a habet locum in obligato ex delicto vel quasi,secus si ex contractu vel quasi,vt l.1.qui bon.ced.poss.ita tenuit Bald.in l.si quis id quod de iurisdict.omn.iudi.de hoc per Cinum in l.si non conuitij.C. de iniur.

ADDITIO.

a Luere in corpus.Sed si post luitionem corporis peruenerit ad pinguiorem fortunam,non tenetur soluere,secundum Bal.in l.fi.ff.de in ius vocand.ex eo quod luitio corporalis cedit loco solutionis pecuniariæ.allegat tex.quẽ dicit meliorem qui sit in mundo, l.sed si vnius.§.sed si ante.ff.de iniur.ad idem est glo.ordin.idem decidens,in c.sicut dignum.de homicid.

CIII.

An iudex possit compellere quem ad consulendum?glossa est quod sic,in l.2.C.de prox.sacro.scrin.& non est alibi.

CIIII.

Nota quod actori pro quo est lata sententia, est quæsitum sibi duplex ius. s. actio in factum & officium iudicis,vt l.si prætor.in fi.ff.de iudic.qui tex.non est alibi.

CV.

Nota quod appellatione sententiæ diffinitiua continetur, vt not.per glos.in l.1.§.biduum.ff.quand.appe.sit.& non est alibi.

ADDITIO.

Adde Anto.Corset.sing.190.in verb.notorium.num.2.versicu.& si aliquis mihi diceret,vbi vltra Bal.hic alleg.gl.in in cle.1.de re iudic.& not.in ca.cum olim.de testib.& c. eum olim.de casu poss.& proprie.& not.in rub.ff.de re iudic.& gl.fi.in l.quod iussit.ff.eod.Mathes.sing.93. & ibi in addit.eundem Mathes.in l.2.versi.2.notate ex ista glo.C.quom.& quando iud.& in l.ante sententiæ.nu.2. C.quor.appel.non recip.

CVI.

Quæro,qualiter debeat fieri captura persoꝛnæ?vide l.3.§.tutor.ff.de suspect.tut.& vide 10.collat.de vas.mil.qui contu.est.

CVII.

Nota quod vbi aduersatiua ponitur cum copula,ibi potest ad vniuersitatem iuris,licet diuersitatem facti,vt colligitur ex glossa post medium.l.1.ff.si quis ius dic.

CVIII.

Vide glos.in l.apud eum.ff.de manumis.ad hoc.s.de maioritate & minoritate.

CIX.

Nota quod quando aliquid habet duo extrema, quorum alterum est fauorabile,alterum est odiosum,fauorabile recipit interpretationem extensiuam,odiosum restricti uam,vt colligitur ex gl.l.2.circa fi.glo.super verbo,liberis,vbi allegatur l.cum quidam.de lib.& posthum.quod bene nota.

CX.

Nota quod quando actus fit ad præparationem citationis, ille actus non requirit citationem.Verbi gratia,libertus petit à Prætore veniam,qua conuenire possit patronum suum,sed ista venia non datur,nisi causa cognita liberto, vt l.sed si homo.§.prætor.ff.de in ius vocan.& ad cognoscendum de causa illa,non est necessaria citatio, quia fit ad præparationem citationis, vt tenet Baldus in dicto §.prætor.

CXI.

Dominus Iaco.But.inducit finem l.1.de interdictis,in argumentum,quod statuta recipiant interpretationem extensiuam.

ADDITIO.

Adde q̃ statuta recipiunt interpretationem à iure communi,licet generaliter loquantur,per tex.iuncta glos. super verb.nuntiationem.in l.1.in princ.ff.de no.oper.nuntiat. & ibi hoc not.Ang.facit l.fi.§.in computatione.C.de iure deliber.& l.vt gradatim.ff.de muner.& honor.vide Iacob.de But.in l.1.C.de condit.insert.

CXII.

Vide casum l.miles.§.mulier.ff.de adulter.l.si vicinis.C.de nuptij.quia alibi non reperitur.

CXIII.

Nota quod per instrumenta possunt probari matrimonia, vt in authentica,vt fratrum filij.in prin.collat.9.

ADDITIO.

Matrimonium q̃ non probetur per instrumentum,tenent Inno.Host.Io.And.Imo.Bal.& Alb.in c.illud.de præsumpti.Vide Alex.in addit.ad Bar.in l.ex hac scriptura.in addit.magna circa medium.ff.de donatio.Roma.sing.451. Mathes.sing.79.& ibi in addit.Guid.Pap.sing.468.§. matrimonium.

CXIIII.

Nota quod suspecti non habent vocem circa rem, in qua sunt suspecti,vt l.viduæ.C.de nupt.

CXV.

Nota quod in connexis permissum trahit ad se prohibitũ, vt l.li is qui duos.ff.de liber.cau.

CXVI.

Vide glossam in verb.postea.in l.cum fundum.ff.de vi & vi arma. quæ est singularis.

ADDITIO.

Hanc glos.reputat Bolog.ad hoc singularem,quod facultas capiendi propria authoritate vel faciendi vindictam de offensa potest exerceri per alium non solum per nosmetipsos quibus competit ista facultas,quod tamen verum intellige in concessione legali,secus in vindicta permissa alicui à statuto, quia nõ potest alteri committi, & per alium explicari.

CXVII.

Nota quod illud,quod lex non vult,facere non teneor,vt in l.Cerdonem.de operis libert.

CXVIII.

Nota quod iusta causa reuocãdi,pro iusta reuocatione habetur.l.si cum Cornelius.de solut.

ADDITIO.

Adde quod d.l.si cum Cornelius.ad hoc propositum dicitur singularis,quod adiectus solutioni,licet nõ possit agere suo nomine proprio,tamen potest agere nomine ꝓcuratorio domini.de quo per Alex.in l.stipulationibus. col.vlt.ff.de verb.oblgat.

CXIX.

CXIX.

Nota quod missus in possessionem de consuetudine lucratur fructus,vt notatur in authen.de exhibend.rei s.in §.si vero quidam.collat.5.& non est alibi.

CXX.

Nota quod confessio facta coram notario absente iudice, nemini præiudicat, vt est glos.in l.iubemus.C.de lib.cau.

ADDITIO.

Adde Guid.Pap.sing.73.& Pe.de Rauen.sing.94.

CVXI.

Nota quod ille qui habuit tempus ad deliberãdum,& post tempus elapsum dicit,credo,non potest postea excipere de errore,vt no.in cap.ex literis.extra de diuor.

CXXII.

Nota quod donatio facta pauperibus nemine stipulante pro eis,non valet,vt no.glo.in l.illud.C.de sacrosanct.ecclesi. tamen quis potest pro his stipulari etiam dirigendo verba in ipsos absentes. glos.est ordinaria,quæ alibi non reperitur.1.q.7.cap.quoties cordis oculus.& dicit etiam Bald.de hoc in d.l.illud.

CXX III.

Nota quod summaria cognitio est illa quæ litis contestationem præcedit,vt tenet Inn.& Ioan. And.in cap.pastoralis.de officio del.in clem.

CXXIIII.

Nota quod monachus non habet velle nec nolle.12.q.1.ca. non dicatis.Baldus.

CXXV.

Nota quod tot modis appellatur ab excessu sententiæ, quot modis dicitur plus,vt ait Inn.in c.super quæstionum.de offi.deleg.

CXXVI.

Nota quod si quis confitetur circa tormenta, ipse videtur cõfiteri metu tormẽtorum,vt l.quod nouissime.ff.quod falso tuto.& ibi casus.

ADDITIO.

Adde quod confessio rei constituti in fortijs iudicis, dicitur metu tormentorum facta,cum iudex semper habeat potestatem & potentiam in actu torquendi ipsum reum secundum Din.in d.l.quod nouissime,& nota quod licet confessio torti nõn præcedentibus indicijs sit inualida,tamen confessio territi,& etiam confitentis apud chordam valet & tenet;quoniam licet non præcedentibus indicijs quis non torqueatur, terreri tamẽ potest,& duci ad chordam,& valet confessio secundum Bald.in l.2.C.quor.appell.non recip.

CXXVII.

Nota quod in summaria cognitione, vel officio iudicis iuratur de calumnia, vt l. thesaurus.ff.ad exibendum.

CXXVIII.

Nota quod si quis confitetur occidisse Petrum, dato quod confessio non sit funditus vera,tamen si est vero proxima,confitẽs ex confessione tenetur,quod est no.dignissimum, vt l.si is cum quo.ff.de confe.nec est alibi.

CXXIX.

Nota quod testamentum semper in dubio præsumitur verũ & solenne, nisi contra doceatur.hoc not.in l.si post.C.de iuris & fact.igno.& ibi glos.

CXXX.

Nota quod sicut militi non auferuntur arma,ita nec scholaribus libri,vt not.glo.in l.nepos Proculo.de verb.signi.

ADDITIO.

Tu adde quod si scholaris cedat bonis,deinde emat libros, creditores non poterunt eos auferre secundum eundem Bal.in rubric.C.qui bon.ceder.poss.no.Sal.in l.si non fortem.§.si centum.colum.fi.ff.de cõdict.indeb.libri enim quibus quotidie vtuntur scolares & doctores,non veniũt in obligatione generali,sicut nec vestes propriæ personę nec quæ in vtu quotidiano habentur, nisi de eis specialis facta sit mentio.l.obligatione generali.cũ seq.ff.de pign.

CXXXI.

Quæro an sententia appellationis sit interlocutoria vel diffinitiua? vide glos.in cap.fin.de appella.in clement.

CXXXII.

Nota quod alternatiua posita inter duos, quibus æqualiter insolidum potest acquiri, vitiat stipulationem, vt l.1.§.si fructuarius.ff.de stip.seruorum. Baldus.

CXXXIII.

Quæro,an iudex teneatur expectare illum, cui dedit terminum ad craſtinam diem ad audiendam sententiam? vide glos. magnam in tit.de verb.obli.in §.omnis stipulatio. in glos.quæ incipit,hic not.quæst.de facto,quæ finaliter concludit quod non.

CXXXIIII.

Nota quod spolians non habet exceptionem dominij, vt no.ꝑ Di.in c.qui ad agendum.extra de regulis iuris.in 6.

ADDITIO.

Si tamen spoliatus confiteatur spoliantem esse dominum, non debet restitui.ita notabiliter Angel.in l.Paulus.§.1. ff.quib.mod.pign.vel hypoth.soluit. qui adducit vnum dictum Innoc.quod dicit singularissimum.

CXXXV.

Nota quod scriptor qui inchoauit scribere scholari tenetur opus perficere,& potest poni in compedibus,& est in electione scholaris, vtrum velit quod opus incœptum cõpleatur,vel sibi interesse soluatur,hoc probatur ꝑ gl.magnã in l.stipulatio.§.siue.ff.de ope.noui nũtia.sed casus est in cõtrariũ ꝑm quosdã,in l.in stipulatio.§.fi.ff.de ver.obl.

ADDITIO.

Adde eundem Bald.supra sing.60.

CXXXVI.

Quæro,an socius qui vult recedere,possit ponere alium loco sui inuito socio,qui remanet in domo?respondetur quod sic, inspecto iure conductionis,sed quia ius societatis ꝑualet conductioni,ideo prohiberi potest.de hoc vide gl.singularẽ insti.loca.§.fin.quę non reperitur alibi.

CXXXVII.

Quę differentia est inter actionem directam & vtilem, & cui datur directa,& cui vtilis?vide gl.glos.notabilem in l. consensu.ff.de actio.& obliga.& l.2.de actio.& oblig.

CXXXVIII.

Qui addit aliquid alicui rei,nouam rem facit, vt ff.de iustit. & iure.l.ius ciuile.Bald.de Perusio,&c.

CXXXIX.

Nota quod vno & eodem actu possum approbare & reprobare,si appello à sententia lata contra falsum procuratorem,qui nomine meo egit,vt l.3.§.falsus.ff.rem rat.hab.

CXL.

Quæro,an legatarius sua authoritate possit capere legatum uide glo.in l.Titia cum testamento.§.Lutius.1.de leg.2.

ADDITIO.

Adde quod legatarius tenetur cauere hæredi de parendo cõditioni vel modo à teſtatore iniuncto, alias hæres non tenetur ſibi legatum præſtare. l. ſi tibi legatum. cum ſimili. de leg. 3. Et contra legatarium per hæredem præſcribitur iuri præſtandę, cautionis per ſpacium 30. vel. 40. annorũ ſecundum Bal. ſing. in c. cum non liceat. de præſcrip. & in pulchra quæſtione conſuluit idem Bald. conſi. 342. ſuper eo quod quæritur. lib. 1. & conſ. 137. quędã vidua. & cõſi. 168. proponitur quod quædam. lib. 5. & illud dictũ Bal. d. ind. cap. cum non liceat. pro ſing. refert & citat laſ. in l. huiuſmodi. in prin. in 1. notab. circa fin. ff. de leg. 1. Adde ad materiam tex. iuncta gl. in verb. petendo. in ca. Rainaldus de teſta. l. eam quam. C. de fideicommiſ. limita tamen niſi teſtator dederit licentiam legatario capiendi rem legatã propria authoritate. d. l. Titia cum teſtamento. §. 1. hic al leg. & ibi Bar. & alij & Baldus in l. non dubium. C. de leg.

CXLI.

Nota quod ſi riſi, vel etiam luſi, vel comedi, vel bibi cum eo qui iniuriam intulit mihi, videor ſibi remiſiſſe iniuriam, vt eſt gloſ. inſtitu. de iuurijs. §. fi. in contrarium facit ca. ſi aliquando. de ſen. excommu.

CXLII.

Nota quod intentans ius commune tenetur cauere de rato conſortis, vt l. non ſolum. §. ſi de dote agat pater. ff. de procurato.

CXLIII.

Nota quod pro alienis negotijs quis non tenetur ſe ponere in neceſsitate, vt l. Thais. §. 1. ff. de fidei. libe. & l. ſi nautem. ff. de negotijs geſtis.

CXLIIII.

Nota quod cum teſtis deponendo dicit, omnes dicunt, iſta infinitas debet diſcrete intelligi, ſcilicet, omnes qui ſimiliter dicunt habere cognitionem huius rei, vt not. in l. cum quidam. §. quod dicitur. ff. de acquiren. hæredi. & ibi gloſ. notabilis ſuper verbo, dicere. & ff. qui ſatiſd. cogan. l. inter omnes. & vide bonum tex. in l. ſi arbiter. ibi, ſed cum omnium hęc eſt opinio. ff. de probat. & ibi doct.

CXLV.

Nota quod omnia iura quæ ſtatuta ſunt in minoribus, ſtatuta ſunt in quibuſcunque curatorem habentibus, vt no. glo. in l. 1. de cura. furio. quæ gl. non reperitur alibi.

CXLVI.

Nota quod ratio reddita bona fide ſemper dicitur reddita bene. vt l. quamuis. ff. de cond. & demonſt.

CXLVII.

Nota quod aduerſus vnum parum cuſtodia poteſt, vt l. ſi ea res. in principio. ff. de actio. emp.

CXLVIII.

Nota quod non tenetur ad probandum quod probabiliter ignorat. l. ſi cum exceptione. §. in hac. coniuncta gloſ. ff. quod met. cau.

CXLIX.

Nota quod ſi iudex dat fiduciam bannito, non tenetur eã ſeruare ſibi. vt in authen. de mand. princip. §. ne autem. ſecus ſi fiat à principe, vel à duce belli, vt l. conuentionum. ff. de pact. & ibi not. & eſt gloſ. in §. non. fuit. in l. 1. ff. de dolo. & plene per Bartol. in l. 1. ff. ad leg. Iuliam maieſt. & vide per eum in l. is qui reus. de public. iud. in pen. quæſti.

CL.

Nota quod aliud eſt modificata promiſsio, & aliud eſt expreſſa, vel tacita pro habitis. hoc dixit Baldus in l. ſi cum mihi permiſiſſes. ff. de dolo malo.

CLI.

Nota quod ex leui preſumptione non defertur ſacramentũ. de hoc habes gloſſam notabilem in l. 1. §. vnde illud. ſuper verbo, leuior. ff. de minor.

CLII.

Quæro, an fiat litis conteſtatio per verbum, credo, vel non credo? vide extra de reſtitut. ſpoliatorum. capit. cum ad ſedem. hoc notat Baldus in princi. legis. iuſiurandum. & ad pecunias. ff. de iureiurando.

CLIII.

Quæro, an valeat teſtimonium excommunicati, qui communiter non habetur pro excommunicato? dic quod ſic, vt in capitul. ad probandum. extra de re iudic. & in authẽ. de tabel. §. 1.

CLIIII.

Nota quod ſcriptura, quæ nihil continet, nihil operatur, vt l. ſi binę tabulæ. ff. de iniuſto rup. irritoque teſt.

CLV.

Quæro, an tabellio conficiens inſtrumentum debeat eſſe rogatus à partibus? & dic, vt no. per. gl. in authentica de tabel. §. nos autem. collatio. 3. ſed quid ſi in inſtrumento nõ appareat quod fuerit rogatus, & dicit ibi quod ſic.

CLVI.

Vide gl. ordin. 7. q. 1. cap. quam periculoſum. de tranſmiſsione Regnorum, quę gl. non reperitur alibi, ſecundum Baldum. hoc ponit ipſe in l. ex hoc iure. ff. de iuſtit. & iure.

CLVII.

Nota gl. in l. 2. C. qui ętate. libro. 10. de æſtimo patris & filij, nam ſufficit patrem ſubire, quia iuris fictione preſumitur eſſe vna & eadem perſona, vt C. de impub. & alijs ſubſtit. l. fin. in fi. quæ glo. non reperitur alibi.

CLVIII.

An frater teneatur dotare ſororem? vide gloſ. in l. cum plures. §. pen. ff. de adminiſt. tutor.

ADDITIO.

Adde quod gl. in dict. l. cum plures. §. cum tutor. tenet quod frater tenetur dotare ſororem ſuam ex eodem patre in opem, ſecus ſi ex alio patre exiſtat, vt ibi eſt textus. item tenetur eam alere. l. qui filium. ff. vbi pupil. educ. debeat.

CLIX.

Quæro, nunquid filius tacendo per annum poſsit poſt annũ teſtamentum dicere nullum, in quo eſt præteritus? dic ꝙ non, glo. eſt in l. ſi impubes. §. quæſitum. ff. ad Carbonian. quod non reperitur alibi.

CLX.

Nota l. legata inutiliter. ff. de adimend. legatis. quæ non eſt alibi, & l. captatorias. ff. de teſt. mil.

CLXI.

Vide gloſſam vnicam in l. illa inſtitutio. de hæred. inſtituẽ. de cõſilio ſapientis. idem vide in l. item quia. ff. de pactis. de conſenſu & diſſenſu. & eſt valde notabilis lex.

CLXII.

Vide c. 1. de vſur. in cle. & ibi habes no. gl. de editionibus.

CLXIII.

An acta facta coram vno iudice poſſunt produci coram alio? vide l. quoties. §. fi. ff. de proba. in glo. 10.

CLXIIII.

Vide glo. quæ non eſt alibi de duabus ſcripturis, in l. ne caſu C. de diſcuſſor. lib. 10.

CLXV.

Vide l. cum pater. §. pater pluribus. ff. de leg. 2.

CLXVI.

Vide cap. in noſtra. extra de iureiur. vbi eſt caſus, quod vniuerſitas poteſt in ſingulos de vniuerſitate legem imponere, qui non reperitur alibi.

CLXVII.

Vide gl. l. 1. ff. de impen. de dote, vel circa dotem.

CLXVIII.

Vide gloſſam ordinariam in l. inter cauſas. §. abeſſe. ff. mandati. de fideiuſſore non idoneo. & aliam gl. in l. ſi mulier. C. de iure dot. vbi dicit gl. quod non curatur, vbi principalis ſit diues, ſi fideiuſſor ſit non ſoluendo, & non eſt alibi illa gloſ.

CLXIX.

Vide gloſſam ordinariam in l. cum hęres. ff. de libe. lega. de ignorantia facti proprij, & aliam, quæ non eſt alibi.

CLXX.

Quero, an in ſubſtitutione veniant prælegata? vide l. Sextã. de leg. 3. quæ dicit quod non.

CLXXI.

Vide l. quicunque. C. de apochis public. libro 10. de prima præſtatione ad quæſtionem formatam in l. 1. C. de fideicommiſ.

CLXXII.

Nota quod quãdo citatio eſt incongrua, proceſſus qui ſequitur ex ipſa citatione eſt nullus, vt in cap. paſtoralis. extra de re iudicata. in clemen.

CLXXIII.

Nota quod dubius de iuriſdictione ſua, eſt certus de iuriſdictione ſua, vt l. 2. in princi. ff. ſi quis in ius voc, non ierit, vt puta, lex facit quem iudicem, vbi non apparet de iuriſdictione, ſed certa eſt iuriſdictio legis, ergo non dubitatur, vt dicta l. 2.

CLXXIIII.

Nota quod aliquis eſt citatus pro vna die, & à caſu dies illa ſit feriata, quod citatus tenetur cõparere prima die ſequenti, nõ feriata, vt l. 2. §. ſi quis in iudicio. ff. ſi quis caut.

CLXXV.

Vide l. hæres meus. §. fin. ff. de conditionib. & demonſtrat. quod illud quod non poteſt ſtatui contra clericum ratione ſui delicti propter ſtatuta terrarum, ſtatuitur cõtra patrem clerici, vel attinentes ratione ſanguinis, poteſt etiam iſtud colligi in l. 1. ff. in ius voca. vt eant.

CLXXVI.

Ad veritatem copulatiuæ requiritur veritas vtriuſque partis, vt l. ſi. ff. in ius voc. vt eant. & eſt tex. in l. ſi quis ſtipulatus fuerit x. ff. de verborum oblig.

CLXXVII.

Nota quod ratione maioris delicti minus delictum remanet impunitum. per l. 2. qui ſatid. cog.

CLXXVIII.

Vide gloſ. in l. ſi homo mortuus. ff. de verbor. obligat. quia ibi debet eſſe gl. cõtinua magne, l. ſi deceſſerit. qui ſat. cog. in illa quæſtione, Quid ſi promiſi Stichum.

CLXXIX.

Nota quod in c. paſtoralis. de re iudic. in cle. dicitur, Ponamus quod aliquis deliquit Padue, & aufugit Triuiſium, ſi iudex. Paduæ petit ſibi remitti delinquẽtem, quod iudex Triuiſij tenetur mittere ipſum de iure, & ſi delinquens vult ſe excuſare ibi, ſcilicet, Triuiſij, dicens quod non deliquit, vult dicere ſe deliquiſſe in bannitum. Et dic quod delinquens non debet audiri, niſi in loco, in quo deliquit. Bar. querit de iſta queſtione in l. 1. ff. de public. iudiciis. ibi cauſa ſtatus. quod eſt no. dignum.

CLXXX.

Nota quod qui ſemel contradixit foro, nunquam poteſt petere ſe remittiad illum forum, vt l. de die. §. fin. ff. qui latiſd. cog.

CLXXXI.

An ſcholaris datus pro ſcholari vt fideiuſſor, dicatur minus idoneus, quia non poſsidet immobilia? vide glo. in auth. de exhib. reis. §. ſancimus. collat. 5.

CLXXXII.

Vide glo. in l. qui habebat. de lega. 3. quæ non reperitur alibi.

CLXXXIII.

Nota caſum l. Iulianus. qui ſatiſd. cogant. qui talis eſt, Superueniens mandatum, vel ratihabitio firmans perſonam in iudicio, firmat ſtipulationem iudicialem, in dict. tex. ſecus ſi firmat mandatum. hoc dicit tota gloſ. Azonis.

CLXXXIIII.

Nota quod non eſt culpa credere honeſto viro. vide l. argentum. ff. commod. & no. gl. in l. Titio fundus. ff. de condi. & demon. hoc tetigit Baldus in l. 1. ff. de eo per quẽ fac. erit.

CLXXXV

Nota quod ſequeſtrum non habet ferias, vt l. minor. in principio. ff. de euictionibus. hæc no. Baldus in l. 2. ff. de feriis. ſuper verbo, ſeruandi cauſa.

CLXXXVI.

Nota quod vbi veritas probationis poteſt cum tempore deperire, ibi probatio fieri poteſt etiam die feriata, vt l. 3. ff. de ferijs.

CLXXXVII.

Nota quod beneficium deliberationis non eſt auferendum reo, vt l. ſi in rem agat aliquis. in fine. ff. de rei vendicat. facit l. 1. in prin. ff. de edendo.

CLXXXVIII.

Nota quod ordo verborum demonſtrat intellectum, vt in canone, de conſecratione diſtinctione ſecũda, in Chriſto patri. De hoc videtur textus & gloſſ. in l. quoties. in prin. ff. de vſufru.

CLXXXIX.

Nota quod notarius poteſt legere abbreuiaturas ſuas, vt in Spec. de inſtrumen. edi. §. oſtenſo. verſic. quod ſi aliquis.

CXC.

Nota quod iuramentum non validat contractum prorſus inutilem, vt l. ſi quis inquilinos, cum gl. ſua in fine legis, de legat. 1. concordat l. iuriſgentium. §. & generaliter. ff. de pactis.

CXCI.

Nota quod cõſuetuto alterans naturã facit recedi à cõſideratione naturæ, vt tenuit Bal. in l. j. §. beſtias. ff. de poſtulãdo.

CXCII.

Nota quod pupillus poteſt capitaliter condemnari, vt l. ſi arrogat. ff. de tutel. quod non reperitur alibi.

CXCIII.

Nota quod relegatus ad tempus intelligitur de decennio, vt l. ſine pfinito. ff. de pœnis & ibi te. cũ gl. & nõ reperit alibi.

CXCIIII.

No a quod authoritas prætoris præsumptionem turpitudinis excludit.l.furti.§.qui iussu prætoris.ff.de infamibus. Baldus.

CXCV.

Nota quod quando aliquis iudex est allegatus suspectus in aliqua causa,si ipse iurat se nõ suspectum,ipse excusatur à suspitione,vt tenuit Bald.per glos.quę est in dicto §.qui iussu.super verbo,innocentiam.ff.de infamibus.

CXCVI.

Nota quod scolaris inuito socio non potest ducere ganeam in domum.vide l.non aliter.ff.de vsu & hab.vbi est glos. de hoc.

CXCVII.

Nota quod quando procurator facit actum pœnalem, non incidit in pœnam,si ille actus non potest in procuratorẽ suo nomine cadere vere nec interpretatiuè, vt in exceptione apposita per eum nomine alterius & sponsalitijs, vt l.quid ergo.§.1.de infamib.

CXCVIII.

Nota quod confessio facta coram inquisitore non infamat. ita determinauit Bal.per d.l.quid ergo.§. excõpromisso. in glossa super verbo,infamat.nam dicit ipse, quod ideo sententia inquisitoris non infamat,per dictam glos.

CXCIX.

Nota casum in d.l.quid ergo.§.pœna grauior,quod corporali pœna imposita loco pecuniariæ,videtur super infamia dispensatum,secus si vna pecuniaria loco alterius pecuniariæ imponatur.

CC.

Nota glossam l.apud Celsum.in princip.ff.de excep.doli. an aliquis sit alias facturus vel non est alibi,& cum hoc vide quod notatur in l.ob hęc verba.ff. de infamibus.

CCI.

Nota quod fieri non debet, tamen fit, si timetur fieri non posse temporis cursu,vt l.nec hæreditas.cum l. sequen.ff. de procurat.

CCII.

Nota edictum præcisum recipere interpretationem, & limitationem,vt l.filius familias.§.prætor ait.ff.de procur.

CCIII.

Quæro,si iudex commisit causam audiendam,vtrum videatur commisisse eam finiendam? vide gl.in c.auditor.de rescri.in clemen.

CCIIII.

Quid operentur ista verba, constituo te procuratorem, actorem & legitimum responsorem,vide in Spec.de actore.versi.sed pone.

CCV.

No.quod vbi debet probari distinctio temporum, si non probatur,reus debet in totum absolui,vide in cap.literas. de rescri.in clemen.concordat l.eum actum.in glo.fin.ff. de neg.gest.& C.de pet.hær.l.cum post moram.

CCVI.

Nota casum l.at qui natura.§.cum me absente.ff.de neg. gest. qui non reperitur alibi.

CCVII.

Nota quod publica fama est notorium dominij, seu probatio dominij, vt not.in glos.magna dicti.§.cum me absente.ff.de negotijs gest.

FINIS.

SINGVLARIA

DO. PAVLI DE CASTRO, IVRIS

Vtriusque Doctoris excellentissimi.

Quibus accessere quædam Gabrielis Saraynæ Iurisconsulti Veronensis & aliorum Additiones.

I.

1 *Expensa facta in causa principali,in qua reus obtinuit, compensatur cum expensa facta in causa appellationis,in qua succubuit.*

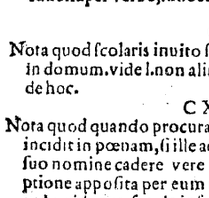

1 Xpensa facta in causa principali,in qua reus obtinuit,compẽsatur cum expensa facta in causa appellationis, in qua succubuit.glos.est in l.generaliter.C. de iureiurando.

ADDITIO.

Adde Guid.Pap.sing.90.

II.

1 *Pax facta a litigantibus super debito intelligitur etiam facta super expensis.*

1 Si fiat per partes litigantes pax super debito, intelligitur etiam facta pax super expensis,si aliud non fuerit dictum. argumen.in l.2.ff.si quis cautionib.1o. Andrę.in nouella de eo qui mittitur in possessionem causa rei seruan. cap.1.lib.6.tenet contrarium,vt ibi vide.

III.

1 *Actus iudicialis est fiendus expensis eius qui postulat, vt fiat.*

1 Actus iudicialis est fiendus expẽsis eius qui postulat, vt fiat.l.2.ff.ex quibus.can.in possess. eat. & in glo.

IIII.

1 *Aestimatio rerũ debet fieri pro eo pretio,quo vẽdũtur in foro.*

1 Æstimatio rerũ semper debet fieri p eo pretio,quo vẽdũtur in foro.gl.est in l.scriptum.C. de erog.mil. annonæ.libro 12.

V.

1 *Frater tenetur alere fratrem,& soror sororem.*

1 Frater tenetur alere fratrem,& soror sororem.glossa est in l.si quis à liberis.ff.de li.agnoscend.

VI.

1 *Filius licet habeat domicilium,potest conueniri in loco originis patris.*

1 Filius vel nepos licet habeant alibi domicilium, tamẽ possunt conueniri in loco originis patris.notat Bart. in l.2.C.de iurisdict.omnium iud.

VII.

1 *Frater non potest petere,vt communibus expensis fiat expẽsa doctoratus post mortem patris, licet pater viuens pro alio fratre fecerit similes expensas.*

1 Frater non potest petere, vt communibus expensis fiat expensa doctoratus post mortem patris,licet pater viuens pro alio fratre fecerit similes expẽsas.gl.est in l.qui originem.§.fi.ff.de muner.& honor.

VIII.

1 *Frater iunior præfertur in eligẽdo in diuisione rerũ omnium.*

1 Frater iunior,vel alius habẽs rem communem cum alio præfertur in diuisione in eligendo,vt l.3.in prin. C.de his qui veniæt.ætat.impetra.& l.fin.ff.famil.ercisc. & cap.1.de paro.

IX.

1 *Furtiua res potest tolli per dominum, licet sit penes furem.*

1 Furtiua res potest tolli per dominum,licet sit penes furem.vide Imol.in ca.cum olim.de restitut.spol.

X.

1 *Verbum sæpe,quomodo accipiatur.*

1 Sæpe accipitur pro duabus vel tribus vicibus, vt est glossa in authen.de testibus.in §. quia vero sæpe.

XI.

1 *Notarij simplicitas partibus non nocet.*

1 Simplicitas tabellionis non nocet partib.in l.fin.C.de fideicommis.alias de fideius.in glo.pen.

XII.

1 *Solẽnitas omissa circa præparatoria iudicij processum vitiat.*

1 Solennitas omissa circa præparatoria iudicij habet vitiare processum.istud est dictum Petri in authen.generaliter.C.de episcop.& cleric.

XIII.

1 *Solutio facta minori iussu iudicis,facit vt aduersus solutionem non possit petere in integrum restitutionem.*

1 Solutio facta minori iussu iudicis facit & operatur, q aduersus solutionem non poterit minor petere in integrum restitutionem.textus est singularis in l.ait prætor.§.permittitur.ff.de minoribus.

XIIII.

1 *Hæredis appellatione suus,non extraneus,continetur.*

1 Hæredis appellatione sub continetur suus, non extraneus.l.ex facto.§.fin.ff.ad Trebel.& in glos.

ADDITIO.

Adde latè Guido. Papę decisio.Grationop.591. Verbum, hęres.& consi.37.incip. Addendo ad allegationes.

XV.

1 *Homicidium debet testi in specie opponi,non in genere, ad eum repellendum.*

1 Homicidium debet testi obiici in specie ad ipsum repellendum à testimonio,& non in genere.cap.si homicidium.de testi.

XVI.

1 *Testis si non fuerit sententialiter excommunicatus,à testimonio nõ repellitur.Idẽ in notario sententialiter nõ priuato.*

1 Testis si non fuerit sententialiter excommunicatus, non repellitur à testimonio.no.Inn.in ca.pia.de exception.Idem dicit in notario, vt valeat instrumentum, si non fuerit sententialiter priuatus.

XVII.

1 *Probatio non admittitur contra inuentarium.*

1 Contra inuentarium non admittitur probatio. text. est in l.veteris iuris in princ.C.arbit. tut. & non alibi.

ADDITIO.

Adde Bald.sing.75.

XVIII.

1 *Inscriptio licet non sit apposita in libello, nihilominus semper intelligitur.*

1 Inscriptio licet non sit apposita in libello, nihilominus semper intelligitur.gl.est in l.3.C.qui accus.non pos.& C.de fideiuss.l.3.quę non est alibi.

XIX.

1 *Iudex potest abbreuiare,& in totum tollere dilationem datã reo,si timeatur de fuga.*

1 Iudex potest abbreuiare, & in totum tollere dilationẽ datam reo,si timeatur de fuga.no.te.in l.fiue.C.de dila.

XX.

1 *Hæredem extraneum instituendo alienare videor.*

1 Hæredem instituendo extraneum videor alienare. in l.peto.§.fratre.de leg.2.

XXI.

1 *Nuntij relatio non potest fieri die feriata inducta in honorem Dei.*

1 Relatio nuntij non potest fieri die feriata inducta in honorem Dei. Istud est dictum Butrigarii in l.fina. C.de feriis.

XXII.

1 *Rationes partis aduersæ subtrahens cadit à iure suo.*

1 Subtrahens rationes partis aduersæ cadit à iure suo.vt l.pen.C.de postulan.

XXIII.

1 *Notarius potest recipere pretium,vt ostendat protocollum.*

1 Tabellio potest recipere pretium ad hoc.vt ostendat protocollum.gl.in l.argentarij.ff.de edendo.

XXIIII.

1 *Mandatum probatur per traditionem instrumenti debiti principalis.*

1 Mandatum probatur per traditionem instrumenti debiti principalis.gl.est C.de pact.conuen.l.fin. gl. secunda,facit l.1.C.de donatio.

ADDITIO.

Idem notat Ioannes de Arno,problema.45.

XXV.

1 *Incontinenti illud fieri dicitur,quod fit infra triduum.*

1 Illud dicitur incontinenti fieri quod infra triduum fit. tex.in l.fin.C.de erro.aduoc.

XXVI.

1 *Testes non bene & solenniter examinati possunt de nouo citari,& examinari.*

1 Testes qui male vel non bene solenniter citati fuerũt,vel examinati,possunt de nouo citari,& examinari.per l.qui per salutem.ff.de iureiurando.

XXVII.

1 *Sententia lata sine partium citatione non valet,idem in sententia principis,vel Papæ.*

1 Sententia lata sine partium citatione non valet.in c.cũ omnes.de cõstitutionibus.in gl.alias nisi sint in actis. Idem in sententia principis,vel Papæ.C.de legib.l.finali.

XXVIII.

Sententia non valet,si iudex tulit sententiam, antequam nuntius missus ad citandum referat se citasse.

SEntentia non valet, si iudex tulit sententiam antequam nuntius missus ad citandum referat se citasse. gloss.in cap.sæpe.de iud.

XXIX.

Sententia est edenda parti.

SEntentia est edenda parti.hoc tenet Inno.in capit.Gl. perpetuus,de fide,instrumen.

XXX

Sententia lata præcipuè in criminali contra absentē valet.

SEntentia lata præcipuè in criminali contra absentem valet.casus est in cap.pastoralis.de re iudica.

XXXI.

Sententia lata super expensis non citata parte valet.

SEntētia lata super expēsis nō citata parte valet. hoc tenet Inno.in c.querelam.de procura.quod non, si sit citatus ad sententiam,extra de accusa.in c.calumnia.

XXXII.

Sententia lata super iurisdictione non præiudicat iudici alterius territorij.

SEntentia lata super iurisdictione non præiudicat iudici alterius territorij.gloss.in capit.super literis,de offi. delega.

XXXIII.

Sententia debet formari cōtra defensorē defensorio nomine.

SEntentia debet formari contra defensorem defensorio nomine,ita not.Inno.in cap.causam.qui filij sint legi.quod not.

XXXIIII.

Sententia debet mandari executioni,non obstante quod aliquis dicat se habere ius in re,dummodo ille,pro quo est lata sententia,caueat.

SEntentia debet mandari executioni non obstante quod aliquis dicat se habere ius in re,dūmodo ille pro quo est lata sententia,caueat.vide gloss.in capit.veniens.extra de testibus.

XXXV.

Sententia in notorio crimine fertur etiam parte non citata.

SEntentia in notorio crimine fertur etiam parte non citata. hoc tenet Inno.in c.quanto.extra de accusatio.

XXXVI.

Sententia lata contra vnum potest mandari executioni in rebus apud eum existentibus.

SEntentia lata contra vnū potest mandari executioni in rebus apud eum existentibus.C.de communi agro deser.to.l.vnum.lib.11.

XXXVII.

Sententia lata contra legem,quæ diuersos intellectus patitur,non infirmatur,licet superueniat lex confirmās vnū.

SEntentia lata contra legem quæ diuersos intellectus doctorum patitur,non infirmatur,licet postea veniat lex confirmans vnum dictum.istud est dictum Ioā. And. in capit.1.de constitutio.lib.6.

XXXVIII.

Sētētia lata hoc modo,pronuntio non fuisse probatum,est interlocutoria.

SEntentia lata hoc modo,pronuntio non fuisse probatum,est interlocutoria,non diffinitiua.gl.in l.fin.C.de sente n.quæ sine certa quanti.proferuntur.& nō est alibi.

XXXIX.

Sententia in causa matrimoniali potest ferri sine scriptis.

SEntentia in causa matrimoniali potest ferri sine scriptis.hoc dicit gloss.in cap.Albericus.de testibus.

XL.

Sētētia quæ facit ius inter omnes,nō facit ius inter absentes.

SEntentia quæ facit ius inter omnes,non facit ius inter absentes.l.qui repudiantis,§.fin.ff.de inoffi.testa.

XLI.

Sententia diffinitiua potest ferri etiam lite non contestata, quando actori non potest bene succurri per missionem in possessionem.

SEntentia diffinitiua potest ferri etiam lite non contestata,quando actori non potest bene succurri per missionem in possessionem.gloss. est in l.sancimus.§.fin.C. ad Treb.& non est alibi.

XLII.

Sententia lata ex causa falsa,si fuerit confirmata per iudicem appellationis ex vera causa,tunc agitur ex sententia secunda.

SEntentia lata ex causa falsa si fuerit confirmata per iudicem appellationis ex vera causa,tunc agitur ex sententia secunda.no.in l.si is ad quem.ff.de acqu.hæred.

ADDITIO.

Idem tradit Guid.Pap.decis.Grationop.436.in materia appellationum.nu.12.versi.4.super materia.

XLIII.

Sententia lata inter alios prodest alijs,etiam ad quos non spectat,si non per modum actionis fuerit petitum per actorem aliquid annullari.

SEntentia lata inter alios prodest alijs etiam ad quos non spectat,si non per modum actionis fuerit petitum per actorem aliquid annullari, vt sententiam, vel cōtractum.ita dicit tex. in l.posthumus.§.si quis ex his.

XLIIII.

Sententia lata secundum diuersum intellectum legis, si tamen intellectus varietur per doctores,tenet.

SEntentia lata secūdum diuersum intellectum legis, si tamen intellectus varietur per doctores, tenet.istud ē dictum Bart.in prima constit.Codicis.§.in quibus.

XLV.

Sententia lata hoc modo,impono tibi silentiū, est diffinitiua.

SEntentia lata hoc modo,impono tibi silentium,est diffinitiua sententia.casus est in l.Aurelius §.centum.ff. de libe.legat.

XLVI.

Denunciatio facta ab eo,qui non habet ius denuntiandi non valet.

NOn valet denuntiatio facta ab eo qui non habet ius denuntiandi.tex.cum gl. in l.si maior.C.de rescin. vē.

XLVII.

Aestimatio est fienda secundum redditus rei.

AEstimatio est fienda secundum redditus rei.tex.cum glo.in l.dolus.C.de rescind.vend.

XLVIII.

Cognitionem causæ requirentia debent fieri partibus præsentibus.

EA quæ requirunt causæ cognitionem, debent fieri partibus præsentibus.no.glo. in l.2.C.si propter publi. pēsita.

FINIS.

SINGVLARES QVIDAM TEXTVS, ET GLOSSAE IVRIS CIVILIS QVÆ NON SVNT ALIBI,

& quæ sibi inuicem contra dicunt, per domi. Dinum de Mugello, & Rainerium de Forliuio, vetustissimos Iurisconsultos olim in vnum collecta, nunc primum typis excussa.

I.

INfamis infamia facti non repellitur à testimonio. C. de fum. trin. & fid. cat. l. 1.

II.

Relictum pro anima diuiti, nō intelligitur relictū ad pias causas. gloss. in rub. C. de sacrosan. eccle. & nū est alibi.

III.

Ecclesia potest obiicere perpetuo exceptionem non numeratæ pecuniæ, quia ipso iure non obligatur, si numeratio non interuenerit, in auth. hoc ius porrectum. C. de sacrosan. eccl. non est alibi.

IIII.

Ecclesiæ non tenentur ad instructionem murorum publicorum conferre, vt in l. ad instructionem. C. de sacr. san. eccles. Econtra no. C. de ope. publ. l. ad portus. & illa vera & cogitur per iudicem ecclesiasticū. ff. de vsu. qui neque.

V.

Monasterium tenetur ex contractu, vel delicto ingressi. in auth. ingressi. C. de sacrosanc. eccl. alibi dic vt no. in l. si peculium. ff. de pecul.

VI.

Pater gerens negotium filij tenetur reddere rationem administrationis filio, vt l. orphanotrophos. C. de epis. & cler. idem in l. si superstite. C. de dolo. ff. de libe. leg. l. Aurelius. §. Titius. & de bon. quæ lib. l. cum non solum. in fi. de negot. l. litis. in fi. Quod est verum si gerat negotia filij emancipati, si vero existat in potestate, & tunc ex eo, quod male authoratur, filio non tenetur, vt Institut. de inutil. stipu. §. si pupillo. Si vero male in re filij, tunc tenetur vt in alis. de tutor. & cura. dat. ab his. l. is qui. & de sen. pas. l. fin. facit ad leg. Falcid. l. 1. Din.

VII.

Curator ad litem non facit inuentarium. C. de epis. audien. l. de creationibus. non est alibi.

VIII.

Super præscriptione an sit completa testificatur hæreticus. C. de hæreti. l. pe. non est alibi.

IX.

Processus iudicis excommunicati est ipso iure nullus. l. 1. C. de iur. & fact. ignor.

X.

Soluens errore facti debitum naturaliter, indebitum ciuiliter, repetit. contra no. in cap. per ætatem. de regu. iur. probatur in l. cum quid. de iur. & fact. igno. ibidē habes quod tutus exceptione ad rigorem iuris conseruandum inducta, soluens non repeti. contra no. in l. cuius per errorem. C. de iur. & fact. ignorant. de asser. l. fi.

XI.

Priuilegio non gaudet, qui non est scriptus in matricula. in l. 3. de offi. magist. milit.

XII.

Quod duorum magistratum vnus emit authorante alio, in l. 1. de contrar. iudic.

XIII.

Bannitus ex inquisitione non est infamis. l. 1. C. de modo mulctar.

XIIII.

Liberatio facta absente debitore inducit pacti exceptionem de pac. l. postquam. de libera. legat. l. non solum. contra no. ff. de nego. gest. l. Pomponius. in gl. in corde.

XV.

In contractibus non habet locum cautio Mutiana. de pact. l. 1. de transact. l. siue apud. contra not. & male. ff. de cond. ob caus. l. de die. in prin.

XVI.

Valet promissio omnium bonorum collata post mortem. l. fin. C. de pact. non est alibi. Rain. imo est de pact. conu. l. hæreditas.

XVII.

Petens hæreditatem potest pacisci cum aduocato de danda certa parte euentus litis. de postul. l. si quis. contra not. & bene. ff. de pact. l. si intra. facit. ff. mandat. l. si vero. §. Marcellus.

XVIII.

Agens hypothecaria mittitur in pos. omnium bono. de pro cu. eum qui. contra no. commu. de leg. l. 1. in gl. legatarij. Tu dic si agitur contra debitorem, & obtinet opi. Si vero contra extraneum, & obtinet secunda. not. de acqui. pos. l. 3. §. genera. & in auth. de exi. reis. §. si vno.

XIX.

Mater non potest filium defendere. de procur. l. alienam. & ff. de procu. l. fœminæ. contra no. ff. de appel. reci. l. 1.

XX.

Actor non potest constitui ad vnam causam. de procur. l. neque. contra no. infra de appel. si actor.

XXI.

Venditio facta a minore, cum decreto iudicis sine tutore vel curatore valet. de re mili. l. si curator. contra not. de si de. nul. l. 1. si propter pu. l. fi. prima vera.

XXII.

Si peto decem, valet lata in quinque. C. si aduer. rem iud. l. 1. contra no. in l. apud Celsum. §. item quæritur. de dolo. excep. dic quod prima vera etiam si ex diuersis causis petatur. Sed ex eadem causa, tunc obtinet secunda. vt l. ff. de arbitr. qui tamen. fallit. l. si constante. sol. mat. in fin.

XXIII.

Notorium non debet probari. l. 1. qui & aduer. quos. contra no. de accusationibus. l. ea quidem prima vera quando est notorium iudici, vt iudici, secunda quando est notorium iudici vt priuato.

XXIIII.

Datio tutoris competit iure magistratus, & ideo potest delegari. C. vbi & apud quos. l. si. contra notat in l. 1. ff. de iurisdictione omniū iudicum. & ibi glo. quæ non est alibi.

XXV.

Licet arguere à communiter accidentibus. C. de arbit. l. 1. & l. eum qui. de publica. Quia alibi fit fallacia, secundum accidens

accidens.de rei vend.quæ de tota.§.j.& de acquirend.poſſeſſ.l.3.§.incertæ.

XXVI.

Ex ſententia arbitri tunc oritur actio in factum quando ſtipulatio pœnalis non eſt incerta,vt l.pen.de arbit.facit de re iudi.l.à diuo.in prin.& ff.de arbit.l.2.contra.ff.de re iudic.ait prætor.in princ.

XXVII.

Ex ſententia lata in reali non oritur actio in factum.C. de iudic.l.1.de re iudi.l.miles.§.1.contra no.& bene, in lnã & poſtea.§.fin.ff.de iureiurand.

XXVIII.

Delegatus ad vnam cauſam ab inferiore non ſubdelegat.C. de iudicijs l.à iudice,contra notatur ff.quis & à quo appel la.l.prima.

XXIX.

Perempta inſtantia durat vitium litigioſi.l.properandum. §.& ſi quidem.contra no.& bene in l.1.de præſcript.lõg. tempo.& de acquir.poſſeſsion.l.vitia.

XXX.

Non tenetur quis probare,quod in iudicium non tenetur deducere.vt l.apertiſsimi.C.de iudic.

XXXI.

Reſtituitur quis propter lapſum triennij peremptæ inſtantia propter culpam iudicis qui iudicare noluit,vt l.properandum.§.ſinautem.vtraque.contra no.in authen.item ſi appellatione.infra de tempo.appel.vbi non datur reſtitutio.in auth.vt ſpon.largit.§.hoc autem.prius verius.vt d.l. properandum.in fin.

XXXII.

Victus victori condemnatur in expenſis regulariter.vt l. properandum.§.ſinautem alterutra.dic vt not.in authen. de iudic.§.oportet.& l.3.§.proderit.de iureiuran.

XXXIII.

eo præſente & actore abſente non per contumaciam poteſt ſententiari.vt l.properandum.§.ſinautem rem.contra no.in authen.vt hic.matr.& auiæ.§.intra.& illa vera.

XXXIIII.

In ſententia debet exprimi cauſa.vt l.properandum.§.ſin autem in medio.contra no.ff.de.infa.l.2. Prima loquitur in abſolutoria.Secunda in condẽnatoria, quæ ſatis habet in ſe cauſam per relationem ad acta.

XXXV.

Bona actoris & fideiuſſoris ipſius ſunt pupillo tacite obligata,vt l.properandum.§.fin.Bald.idem in bonis tutoris & fideiuſſoris ipſius.

XXXVI.

Tenet ſententia lata à iudice, cui ſuperuenit iuriſdictio poſt inchoatum proceſſum.C.qui pro ſua iuriſdi.l.7.contra not.in l.1.vbi de crim.agi oportet.& illa vltima vera.

XXXVII.

Sententia lata à iudice delegato valet eo caſu, quo delegans non poteſt delegare ſi partes ſcierint.vt l.1.qui pro ſua iuriſdictione contra not.de pœn.iud.l.1.prima vera vbi delegans habebat aliam iuriſdictionem. Secunda, quando aliam non habebat. Do tibi vnam cauſam quod poſſis facere,ſic quod non poterit delegare,etiam cum conſenſu partiũ cũ veniat prohibitiue,vt l.1.C.ne fideiuſ. dot.den.

XXXVIII.

Exceptio iuriſiurandi non impedit conteſtationem.l.1.delit.conteſta.contra no.de cond.indeb. l.elegãter.§.ſi quis poſt.Prima obtinet vbi exceptio non poteſt ſtatim probari.ſecunda quando exceptio poteſt incontinenti probari.de iureiurand.l.nam & poſtea.in princ.

XXXIX

Tacite poteſt renuntiari libelli oblationi non expreſſe,vt in authentica offeratur.contra no.in l.3.§.ſi tantum.de libe. homi.exhib.

XL.

Die feriata in honorem Dei poteſt fieri executio contra ſpectum.l.fi. de feriis.non eſt alibi.

XLI.

In reali paſſus miſsionem auditur ſuper proprietate vſque ad decem annos inter præſentes & viginti inter abſentes vt l.2.vbi in rem actio.alibi quod vſque ad triginta.vt l.ſi finita.§.ſi plures.prima vera.

XLII.

Eccleſia habens rem communem non poteſt ſocium prouocare ad diuiſionem.C.commu.diuidun.l.fina.contra no.de reb.eor.ſi pupillorum.in prin.

XLIII.

Actio ad exibendum poteſt cumulari cum rei vendi.l.fina. C.ad exibendum.contra not.in l.3.§.eſt autem.ff.ad exibendum. Tu dic vt l.qui de inofficioſo. ff. de inofficioſo teſtamento.

XLIIII.

In cauſa appellationis non condemnatur victus victori in expenſis.de rebus creditis.l.generaliter.§. ſin autem. contra no.ff.de re iu.l.ſi.prima vera in appellante qui ſuccubuit in cauſa.ſecunda quando appellans,vt in regula.lib. ſexto.vide l.1.C.ſi certum petatur.cuius gl.contra dicit ff.eod.l.nam & ſi fur.prima vera.

XLV.

In cauſa appellationis non tenetur aduocatus præſtare patrocinium.C.de ſuffragiis.l.1.contra not.C.vt cauſę poſt puber.tutor adſit.l.1.

XLVI.

Mortuo illo qui debet cedere ſine hærede tranſit ipſo iure actio in ceſsionarium.C.de actionibus & obligationibus. l.1.non eſt alibi.

XLVII.

Poteſt appellari ab interlocutoria lata ſuper iuriſdictione,vt in auth.habita.non eſt alibi.

XLVIII

Tacita hypotheca non porrigitur ad nomina debitorum.vt de hæred.actio.l.4.quæ gl. communiter reprobatur.

XLIX.

Frater admittitur ad teſtimonium pro fratre.de teſtib.l.parentes.contra no.de teſtib.leg.Iulia.

L.

Punitus per inquiſitionem interim de eodem crimine punitur alia pœna per viam accuſationis,vt l.nullum.C.de teſti.quod debet intelligi ſi fuit punitus ſemiplene ſecus ſi plenarie de condictio.fur.l.ſi ſeruus.

LI.

Dicta teſtium non proſunt in alia inſtantia,niſi ſint publicata.de re iudica.l.geſta.& l.3.quæ in frau.credi. Contra no.in l.properandum.§.fi. Dic vt l.geſta.

LII.

Iuramentum non tollit exceptionem ſimulationis.plus vale.quod agitur.l.3.non eſt alibi.

LIII.

Probatio confeſsio paria ſunt.de pigno.actio.ſi creditor.cõtra no.de iureiurando,ſed ſi poſſeſſori.§.ſed cũ hæreditate. De quo dic quod quo ad liberandum ſunt paria non quo ad obligandum.

LIIII.

Exceptio non numer.pecu.poteſt opponi etiam poſt biennium de

nium.de non numerata pecunia.ſi ex cautione.& de doli exceptio.pure.contra no.inſtit.de lite obligatio. Dic aut non eſt facta ſcriptura & obtinet prima gloſſ. quia mutuum nõ eſt mutuum niſi veſtiatur literis,ſi vero ſcriptura interuenit,tunc obtines glo.ſecunda.

LV.

Emphyteuta poteſt donare eius quod habet in re emphyteutica.vt l.fin.de iure emphiteutico. Quod eſt falſum.l. vniuerſas.C.ne rei dominicæ,&c.

LVI.

Procurator in rem ſuam proſequens vtilitatem ſuam & dominiſui,non tenetur facere ſumptus litis de ſuo.C.mãda. l.per diuerſas.in glo.magna ibi,vel dic quod deductis &c. contra no.ff.de impen.in rub.& male.

LVII.

Poſſeſſor non poteſt cedere rei vendicatio.l.fina.de hæred. vel actio.vendita.Din.No.in §.æquè.inſti.de actio.& in c.poſſeſſore.Cin.in l.1.de alie.iud.mu.cauſa fac.tenet cõtra gloſſ.& illa gloſſ.non eſt alibi.

LVIII.

Si dolus dat cauſam contractui bonæ fidei,& traditio ſequatur,agitur actione ex eo contractu ad reſtituendum, ſeu ad rem tradendam.C.de reſcindenda venditione.l.ſi dolo facit de actioni.empti.l.ex empto.§.ſi quis virginem.& §.is qui vinum.de contrahen.empti.l.ſed & Celſus.§. primo.Contra notatur.ff.de dolo.l.eleganter. circa principium gloſſ.& tunc prima vera.

LIX.

Iuratur in litem contra venditorem recuſantem rem tradere. de actionibus emptio.l.ſi traditio.& l.in actionibus. in principio. de in litem iurando.Contra notatur in l.qui reſtituere.ff.de rei vendicatio. Vide l.certi condictio.in princip.ſi certum petatur.

LX.

Ius implendi conditionem poteſtatiuam in contractibus tranſit ad hæredem.de pact.inter empto.& vendito.apo. l.2.non eſt alibi.

LXI.

Conducens ſcienter rem ſuam nõ transfert dominium, ſed poſſeſsionem.l.qui rem.C.locat.contra not.in l.ſi aliquã. ff.de acqui.poſ.in glo.magna.vide l.ei à quo.de vſucapio.

LXII.

Donatio facta ſimpliciter præſumitur pura abſque modo, item quod dicẽs ſe ſub modo donaſſe, habet probare modum.de dont.ante nup.l.3.non eſt alibi.

LXIII.

Dos promiſſa nondum præſtita poteſt conſtante matrimonio per pactum remitti,vt l.ſi conſtante.non eſt alibi.

LXIIII.

Confeſſus dotem ſpe futuræ numerationis,poteſt illam petere.niſi confeſsio ſit ſimulata,ſicut faciunt ignobiles cũ accipiũt nobiles.de dot.promiſ.l.ſi volũtatẽ non eſt alibi.

LXV.

Vir inops ſuccedit mulieri in dotem,ſecũdum formã auth. prꝫterea.C.vnde vir & vxo.de iur.do.l.licet,nõ eſt alibi.

LXVI.

Mulier non poteſt agere hypothecaria conſtante matrimonio viro non vergente ad inopiam.de iur.dot.l.vbi.in ſi. glo.magn.contra not.de dot.prꝫleg.l.2.item quod fructus bonorum parafernalium non cedunt lucro viri, ſecus in vſufruct.dotis & donationis.item quod in caſu illius l.vir condemnatur inſolidum.

LXVII.

Valet pactum lucrandę donationis propter nuptias,nec nõ ſi interceſſerit pactum lucrandæ dotis,vt l.lege.de pact. conuen.

LXVIII.

Valet promiſsio bonorum facta poſt mortem.de pact.conuen.l.hæreditas.ſimile ſupra de pac.l.fin.

LXIX.

Valet pactum lucrandæ dotis nihilominus ſit conceptum ſuper lucranda donatione,vt in auth.æquales.de pact.conuen.Rain.non eſt alibi.

LXX.

Tradens inſtrumentum videtur facere procuratorem ſimplicem eum cui tradit inſtrumentum. de pac.conuen.l. final.in gloſſ.contra ſupra, quod non eſt alibi.item not. quod expreſſa hypothecaria non excludit tacitam: in dote reſpectu diuerſarum rerum, non autem reſpectu rei expreſſe obligatæ,vt l.extraneum.

LXXI.

Cognati vocantur ad tutelam ſicut agnati.C.de legi.tut.l.1. inſtit.de legi.agna.tut.§.agnationis.contra not.& male.ff. de legit.tut.l.1.

LXXII.

Debitor minoris poteſt eſſe eius tutor,vt in authentica minoris debitor.qui dar.tut.poſ.contra no.in l.parer.in prin. ff.de procur.& inſtit.de autho.tut.§.fin.

LXXIII.

Tenet tutoris datio facta à iudice,licet mater ſit,vt in auth. matri & auię.quando mulier tutelę officio fungi poſſet. contra no.in l.tutor ſi petitus.ff.de tutoribus & curator. datis ab his.Prima obtinet,cum mater fuit negligens.Se cũda cũ nõ fuit negligẽs. vide l.iu.ff.de tute.& rõ diſtrah.

LXXIIII.

Inimicus fratris mei cenſetur inimicus meus. C.de excuſatio.tuto.l.humanitatis.contra not.de ſuſpect.tutor.l.3.§. ſi quis tuto. Dic quod ad repellendum à iure quęſito obtinet ſecunda gloſſ.vbi non agitur de præiudicio obtinet prima.facit de accuſ.cum P.

LXXV.

Tutor datus cum inquiſitione non ſatiſdat.l.1.C.de tuto. qui ſatiſda.non deder.contra not.inſtit.de ſatiſda.tut.§.1. & de author.tut.§.fin.dic vt in authen.vt hi qui obligat. hab.perhib.res minor.

LXXVI.

Quæ non proſunt ſingula multa iuuant.C.qui nume.tut.l.1. contra no.de excuſatio.tutorum.l.2.§.ætas.dic aut tendũt ad vnum finem & proſunt,aut non,& tunc non proſunt. vel dic aut loquimur in his quę requirunt certam formã, & tunc aut forma reſultat & proſunt,aut non,& nõ proſunt,aut non requirunt certam formam,& tunc proſunt in idem relata,ſecus in diuerſa, vt teſtes ſingulares.

LXXVII.

Omnia priuilegia quæ dantur minoribus competunt furioſis,vt l.2.de cur.non eſt alibi.

LXXVIII.

In contra tab.ſufficit ſola agnitio.de curat furio,l.fina.non eſt alibi.

LXXIX.

In petenda bonorum poſſeſsione non datur libellus.de curatore furioſi.l.fina.aliter not.in l.3.§.1.de bonorum poſſeſsion.prima vera quod non requiritur libellus, ideo licet compareat contradictor.qui ſe opponat, non tamen iudicialis diſcuſsio requiritur.

LXXX.

Non creditur aſſertioni factę in libello,de præd.minor.l.ſi minores.

Maior

LXXXI.

Maior prouocat minorem ad diuisionem, nec tunc requiritur decretum, secus si minor maiorem, vt l. inter omnes. de præd. minor.

LXXXII.

Habens liberam potestatem vendendi bona alicuius ex habentis concessione, potest etiam vendere rē pretiosiorē. C. quand. decre. opus, nō est l. 3. facit l. alia. de alimē. & cib. legati. cōtra no. in l. magis puto. §. ne passim. ff. de reb. eor.

LXXXIII.

Debitor quantitatis compensat cum alio cui alternatiue dare rem, vel quantitatem tenetur, vt l. 1. C. si maior factus sine decreto.

LXXXIIII.

Contra fideiussorem datum magistratui à tutore competit pupillo actio vtilis sine cessione. l. 1. in fin. de magistratibus conueniendis.

LXXXV.

Tabellio tenetur qui dolo, vel culpa omisit aliquid scribere in instrumento, propter quod pars læsa fuit. l. fin. de magistr. conuenien. item in d. l. fi n. quod res quæ ponuntur à tutore in inuentario debent æstimari.

LXXXI.

Bonę fidei possessor qui cecidit à possessione agit cōdictione ex l. coloni, cōtra nouum possessorem. C. de furt. l. inciuile. aliter no. in l. manifestissimi. §. sed cum in secunda. Dic vt ff. de condict. fur. l. & ideo. §. Neratius.

LXXXVII.

Vendens rem alienam scienter quæ penes emptorem constituta est non committit furtum, vt l. alienum. de furtis. cōtra not. eod. titu. si seruum. prima vera, vt l. item si res. de alien. iud. mutand. caus. fact.

LXXXVIII.

Dicitur in gl. l. ciuile. de furt. ibi, Episcopi quotidie excommunicant. non est alibi.

LXXXIX.

Successor eius cui factum fuit furtum agit furti contra furem ex contrectatione facta in vita testatoris cui fuit res subrepta, non autem ex contractione facta post mortem testatoris. de furtis, si abducta. contra no. in l. & ideo. §. Neratius. ff. de condict. furt.

XC.

Impositio operarum potest fieri ante manumissionem, in manumissione, & post. l. 1. C. de ope. lib. quod est falsum ff. de manu. test. l. seruum. & l. fin. de lib. cau.

XCI.

Filius familias potest esse in iudicio sine consensu patris quando extra ordinem & iudicis officio procedit, vt l. 1. C. qui admitti. non est alibi.

XCII.

Si tutor petit bonorum possessionem requiritur pupilli cōsensus, si eius ætatis sit, vt consentire possit, non alias. l. bona. C. qui admit. contra no. de tut. & cur. dat. ab his. l. si impuberi. secunda vera, vt l. potuit. C. de iur. deli. Vel dic secundum ius antiquum obtinet prima, secunda hodie.

XCIII.

Vxor succedit viro fisco excluso & quibusdam alijs de quibus habetur in l. 2. de hære. decu. vt l. 1. C. vnd. vir & vxo. contra no. in l. 1. ff. vnd. vir. & vxor. prima vera, & vide l. 3. C. de fecund. nup.

XCIIII.

Tabellio potest examinare testes dummodo iurent prius coram iudice. C. de testa. l. hac consultissima. in gloss. nor. contra de testib. l. curent. secunda vera per l. 3. §. idem dicimus. ff. de testi. ibi, nam ipsos interrogare soleo. adde quod no. in cap. quoniam contra falsam.

XCV.

Testes debent stare in conspectu testatoris. de testa. l. hac cō sultissima contra not. in l. in summa. §. antepen. ff. de aqua plu. arc.

XCVI.

Legatarius consequitur legatum per officium iudicis, licet modus deficiat, dummodo nō fuerit in culpa. in gl. in l. 2. de instit. substit. sub condi. fact. non est alibi.

XCVII.

Quid de eo, de quo gl. disputat in l. generaliter. de instit. & substit. an naturalis excludat substitutum, gloss. etiam alibi variant, aliter enim no. in hac leg. generaliter. aliter in l. q prægnantem. de regul. iur. aliter in l. ex facto. §. si quis rogatus. ad Trebell. aliter in l. Lutius. §. 2. in legitimato dic vt in præall. §. si quis rogatus.

XCVIII.

Fauore filij præteriti dicitur nullum testamentum. vt l. si pater. in testamento militis tenetur restituere rogata, restituit absque retentione quartę. vt l. precibus. in vlti. gloss. contra no. in §. antepenul. in corp. de hæred. & falc. Prima vera de iure nouo. Secunda de iure veteri. vt no. in l. Papinianus. de inof. testam.

XCIX.

Si legatum repetitur ab intestato, tunc aget legatarius contra venientes ab intestato, quando testamentum deficit, ratione solennitatis, secus si ex causa præteritionis. vt in authen. ex causa. contra not. de testamen. l. ex ea scriptura. prima vera.

C.

Ista verba, si non valet iure testamenti, valeat iure codicillorum, habent locum solum quando non habet locum defectu solennitatis, non est alibi, tamen reprobatur per omnes doct. Pet. de Pisis, & gl. vltima authen. ex causa.

CI.

Hæres priuatur hæreditate, si testator à tertio fuerit compulsus instituere. vt l. 1. si quis aliq. test. prohi. contra nota. & bene, in rub. ff. eod. titu.

CII.

In legato alternatiuo datur hæredi optio. de verb. sign. cum quidam. de reb. dub. l. 1. contra no. & bene, de leg. 2. l. Luc.

CIII.

Quæ verba intelligātur directa, vide de fideicommiss. l. eam quam. quæ glo. non est alibi.

CIIII.

Quæ prælegata non veniunt in restitutionem, si primo sit iussus restituere, & postea lit ei factum prælegatum. de fideicom. l. cum virum. aliter no. in l. cum pater. §. fidei tuę de lega. 2. vbi veniunt prælegata, si verbo futuri temporis sit vsus testator, secus si verbo præteriti temporis. facit de leg. 1. l. talis, scriptura.

CV.

Pater cogitur emancipare filium, eo casu, quo pater rogatur ipsum emancipare. de fideicom. l. quamuis. de lega. 1. l. filius. §. secundum. de verbo. obligat. l. vtrum. contra no. in l. filius. de inoffic. testa. & ad Trebell. l. cogi. §. si pater. & l. vbi pure. de quo dic, vt dict. §. secundum. & dict. l. filius.

CVI.

Legatario datur rei vendicatio pro re hæredis legata. l. 2. cō mun. de legat. contra in l. hæreditatum. §. vltim. ad l. Falc. & hæc vera, facit deferuit. l. Papinian. & l. magis puto. §. si fundus. ff. de rebus eor. & l. per diuersas. supra mandati.

CVII.

CVII.

Non tenet alienatio rei prohibitæ alienari vbi prohibitio fit in certum euentum, licet ante euentum fiat alienatio. vt l. 1. sed quia maiestas. commu. de leg. vide de reg. iur. l. plerunque. de leg. 1. l. seruo legato. §. 1. insti. de fideicom. hæret. §. quotiens. de leg. 2. cum pater. §. libertis. in auth. de testi. & ea quę parit. in prin. & de le. 2. l. peto. §. prædiū. Circa quod dic, quod vbi testator verat expresse alienari, tunc non tenet alienatio, secus si non expresse.

CVIII.

Si pater instituit filios & eos adinuicem restituere sibi rogat, alienatio interim facta non tenet. l. fina. commu. de leg. Alibi dicitur, quod interim tenet alienatio licet postea reuocetur, vt l. cum pater. §. libertis. de leg. 2.

CIX.

Filius potest detrahere duas quartas. C. ad leg. Fal. l. quanquā de inoffi. testamen. Papinian. §. meminisse. Contrariū no. ff. si cui plusquam per leg. Falci. l. 1. §. interdum. dic, quod rogatus sub conditione detrahit duas, rogatus purè vnam solam.

CX.

Testator non potest facere quin Trebellianica vendicet sibi locum in suo testamento. contrarium no. in §. hinc nobis. in cor. de heredi. & fal. secunda vera. ff. ad leg. Falci. in quartam.

CXI.

Legatum conditionale non transmittitur ad liberos. l. 1. de his qui ante apertas. tabulas. contrarium notatur, & malè, in l. is cui. ff. de actio. & obliga.

CXII.

Per prescriptionem quæritur vtile dominium, vt in authē. vbi. alias nisi. de bon. matern. Alibi dicitur, quod quæritur quasi dominium. de reg. iur. id quod nostrū. dic quod dictio, quasi, dupliciter sumitur & sic vtraque saluatur.

CXIII.

Filiusfamilias in causa castrensi, vel quasi potest esse in iudicio absque consensu patris, vt l. fin. §. necessitatem. de bonis quæ liberis. contrarium no. ad Trebel. l. Imperator. p alias leges ibi alleg. & per l. miles precipua. §. 1. de ca. pec.

CXIIII.

Ex interlocutoria oritur actio in factum sicut ex diffinitiua. l. fin. §. necessitatem. præalleg. non est alibi, imo est in l. quod iussit. ff. de re iudic.

CXV.

Vnde presumatur filiusfamilias quæsisse quæ habet. vide l. cum oportet. in vxore. vide l. etiam. C. de donation. inter virum & vxorem. in tutore dic vt l. defunctus. supra de arbitr. in officiali dic vt l. facultas. C. de iur. fisc. lib. 10. quę non est alibi. in prælato dic vt 12. quæst. 1. ca. manifestè. & est no. glo. in l. procurator. de iur. fisc.

CXVI.

Quis videtur confiteri, quod in libello precum posuit. de lib. caus. l. cum precum. non est alibi.

CXVII.

Qualiter socius criminis excipiat aduersus socium criminis accusantem de lib. cau. si filium. non est alibi.

CXVIII.

Non valet confessio facta coram tabellione in absentia iudicis. de lib. cau. vbi non est alibi.

CXIX.

Trahēs reum ad diuersos iudices super eadem causa, & eodem tempore perdit causam. de asser. tol. l. 1. in fine. nō est alibi, imo in authent. & consequenter. de senten. & interlo. omnium iud.

CXX.

Quod ex fructibus rei sequestratæ debet alimentari reus, si aliundè non habet vnde viuat. l. fi. de or. cog. Item ibidē quod sufficit cautio iuratoria eo casu quo ille qui teneretur cauere non potest cauere. item ibidem no. casum quo fit sequestratio & sequestrum. ibidem no. gloss. de monacho qui debet habere expensas à prælato cōtra quem mouet. controuersiam.

CXXI.

Non interrumpitur præscriptio per contestationem non iure factam, ne de sta. defunc. l. fi pater. facit authentica offeratur. de lit. contesta.

CXXII.

Præsumitur quis decedere in eo statu qui erat magis proximus suæ morti. ne de statu. defunc. l. fi.

CXXIII.

Bonæ fidei possessor etiam in iure errans vsucapit. C. pro empto. l. 4. Contrariū no. ff. de vsuca. l. si fur. & l. nunquā.

CXXIIII.

Habens ex causa translationis, consequitur dominium ex traditione non ex retentione. vt. l. pen. pro empto.

CXXV.

Quo titulo possit vsucapere filius positus in potestate patris res sibi ab eo donatas. C. pro donat. l. fi.

CXXVI.

Ingrediens rem alterius presumitur hoc facere domini voluntate, si titulus præcedit. C. de acquiren. possessio. l. minus. facit l. quędā mulier. de rei vēdic. & l. merito. ff. p so.

CXXVII.

Quę possessio dicatur vacua. C. de acqui. possess. improba: contrarium no. & bene C. vnde vi. l. fi.

CXXVIII.

Exceptio præscriptionis non impedit lit. contest. l. emptor. de præscript. long. tempo.

CXXIX.

In loco domicilij potest quis cōueniri reali pro re alibi sita. de præscript. long. temp. l. fi.

CXXX.

Præscriptio interrupta per citationem super personali nō perpetuat actionem in 30. ann. l. cum notissimi. §. sed & si quis. de præscript. 30. ann. Contra nō. in l. 2. de præscript. long: temporis.

CXXXI.

Conuentus reali non tenetur recipere bellum causa non expressa. vt. l. fi. de anna. excep. & de excep. rei iud. l. si inter. §. si quis autē. contra not. in l. 1. in 1. glo. magna. ff. de edē do. Item in ea. l. fi. not. quod illud est verum quod libellus inepte formatus non potest procedere, est verum parte opponente, sed si pars non contradicat, optime procedit quod non est alibi.

CXXVII.

Iudex potest sententiam interlocutoriam reuocare, vt l. 1. in fin. 1. glo. sent. rei. non pos. concordat l. post sententiā. supra de sentent. aliter non. l. quod iussit. ff. de re iudi. Dic aut est interlocutoria natura & effectu, tunc si est lata de consensu partium, & non potest reuocari. ff. de arbit. l. arbiter. 1. & l. fi. infr. de temp. app. Si vero non sit lata de cō sensu partium, & tunc si res est integra potest reuocari, est enim generale, vt omnis interlocutoria à qua de iure ciuili appellari non potest, possit reuocari. de arbit. l. qualem. §. dicere. Si vero res non sit integra, tunc si sententia, transiuit in contractum inter partes nō potest reuocari.

l.1.in fi.ff.de præto.ſtip.aut alias,& tunc aut ex illo actu non eſt ius quæſitum, & non poteſt reuocari.l.qui ob rē. de condict.indeb.de conſt.pecu.vnde falſam.de publi.l.ſi quis prohibuerit.& prædicta procedunt iuriſdictione durante,ſed ea finita non poteſt interlocutoria reuocari.extra de offi.dele.ſignificantibus.de appel.c.ſæpe cōtingit. & cap.cum ceſſante. Si vero interlocutoria habet vim diffinitiuæ,tunc cenſetur diffinitiua de poſtul.l.1.§.beſtias. aut finit iuriſdictionem.vt l.iubere cauere.de iuriſdi.omn. iud.& l.à diuo.in prin.de re iud.vnde interpoſito ſecūdo decreto iudex non procedit,vt iudex,quia finita eſt inſtātia,ſed vt executor.Hinc eſt quod nō admittatur incidēs contradictor,qui deſijt eſſe iudex.vt l.à diuo.§.ſi poſt aditam.& vide l.2.C.comm.vtriuſ.iudi.

CXXXIII.

Poſſeſſor fructus poſt inſtantiam peremptam non reſtituit. vt l.2.C.de fruct.& lit.expen.& ſic effectus conteſtationis non durat peremptā inſtantia.contra no.in l.properādum.§.& ſi quidem.de iudic.& illa vera.

CXXXIIII.

Si iudex appellationis ſuccedit iudici ad quem non poteſt de appellatione cognoſcere.vt l.eos.in gloſ.magna.C.de appell.contra not.in l.filius.de inof.teſt.prima vera per l.fi.C.de aſſeſſ.Rayn. vide cap. querelam.extra de elect.in eadem glo.quod ſi iudex appellationis cōfirmat primam ſententiam tacite,tunc ex prima oritur actio in factum, ſi expreſsè, tunc ex ſecunda,aliter not.in l.furti.de his q not.infa.dic quod ſi non confirmat ex veteri,tunc ex ſecunda oritur actio,ſi vero confirmat ex veteri,tunc ex prima oritur actio, vel dic ex vtraque, cum vterque iudex poſsit ſententiam mandare executioni.

CXXXV.

Si appellatur à ſententia nulla, & iudex appellationis ipſam confirmet,quod non poterit poſt modum dici nulla. vt l.1.in gloſſ.magna,quand.appel.non eſt necel.contra no.ff. de appel.l.ſi expreſsim,Rain.dic.quod ſi appellans in ſua appellatione inſerit nullitatem & iniquitatem;tūc ſuper vtroque pronuntiatur ex quo iudex confirmat primam ſententiam,& ideo non poteſt poſtea dici nulla.vt dict. l.1.ſi vero inſerit iniquitatem tantum,tunc non eſt in iudicium deducta,& ideo poſtea poteſt dici ſententia nulla non obſtante cōfirmatione,vt l.ſi expreſsim.præal.in eadem gloſſ.not.quod tenet talis appellatio,dico ſententiā nullam,& ſi qua eſt,appello.

CXXXVI.

Tunc inhibetur appellatio cum quis eſt confeſſus,& conuictus de crimine,nec alterum ſufficit.vt l.2.quo.app. non reci.cōtra no.ff.de appel.l.ſi.præall. loquitur in cōfeſſo & condemnato, hæc loquitur in confeſſo & conuicto. vel dic,quod ſi temere appellat,tunc non auditur,ſecus ſi nō temere.gl.tamen in cap.romana.de appel.libr.6.tenet q ſolum ſponte confeſſus non poteſt appellare,nec requiritur eum eſſe conuictum.

CXXXVII.

Ab executione facti non tamen iuris poteſt appellari.vt l.ab executore.ff.de appell.contra no.in l.ſi cum exceptio.§. hæ autem.ff.quod met.cauſ.Dic quod poteſt appellari ſi modus excēditur,ſi autem non excēditur modus, tunc aut procedit vt iudex,& poteſt appellari,ſecus ſi procedit,vt executor.

CXXXVIII.

Iudex qui poteſt cognoſcere vſque ad certam quantitatem etiam de maiori poteſt pronuntiare,quæ tempore ſententiæ appareat excreuiſſe dummodo tempore iudicij appareat petitionē datam vſque ad ſummam quam poteſt iudicare.vt l.ampliorem.in fin.de temp.app.in ea.l.in prin. no.quod petitioni criminali cogitur quis reſpondere, iudicis officio.

CXXXIX.

Agens petitorio & ſuccūbens non prohibetur agere poſſeſſorio. C.de interd.l.incerti.contra no.ff.eo.l.2.§.quædam, dic quod prima obtinet in poſſeſſorio recuperandæ, Secūda in alio poſſeſſorio niſi ſapiat cauſam proprietatis. Tertia in alijs poſſeſſorijs propter regulam,dolo facis.

CXL.

Iudex poteſt dare licentiam parti ingredienti poſſeſſionem propria authoritate.C.vnde vi.l.meminerint.contra no.in l.iuſte.de acquir.poſ.& iſta vltima vera.per l.non eſt ſingulis.de reg.iur.vel dic quod ſi mandatum ſit cauſa cognita,tunc poteſt.vt l.is cui.§ iuſſus.vt in poſ.leg.quod cū eo.l.ſi ſeruus.aut abſque cauſæ cognitione,& non poteſt. vt d.l.meminerint.de hoc nota.in l.miles.§.qui iudicati. de re iud.facit de pig.act.qui ratiario.

CXLI.

Prodigus ex delicto non obligatur ad pœnam perditionis bonorum ſuorum.vt l.ſi quis in tantum.C.vnde vi.non eſt alibi.

CXLII.

Agens hypothecaria debet probare obligantem fuiſſe dominum.C.de ſalui.interd.l.1.& inſtit.de action.§.item ſeruiana.alibi dicitur quod ſufficit probare obligantem ali quo iuſto titulo poſſediſſe.de pign.act.l.rem alienam. dic vt no.in l.cum res.C.ſi res alie.pign.dat.ſit.de pact.l.item quia de pign.l.ſi ab eo.& l.1.de iure fiſci.lib.10.de donat. l.ad eum.§.1.de diuer.præſcriptio.l.de acceſsionibus. de probation.l.ante omnia.

CXLIII.

Venditio pignoris ſciente creditore,quod ſit nudo pacto cōtractum tollitur hypothecaria ipſo iure. vt l.maior.C.de pignor. Alibi dicitur quod tollitur per exceptionem.de pact.l.ſi tibi.§.de pignore.dic,quod emptor nō poteſt cōueniri,tamen pignus durat,& poſſet cōueniri tertius poſſeſſor,ergo ope exceptionis.C.ad Vellei.l.iubemus.

CXLIIII.

Si volo probare aliquid ex mea pecunia emptum ſufficit probare mutuum factum & rem emptam,nam præſumitur ex pecunia mutuata. de pigno.l.ſi.facit l.ſi ventri.in fin.de priuil.cred.

CXLV.

Scriptor poteſt retinere quaternos pro mercede.vt l.ſi non inducta.in quibus cau.pig.tac.contr.de quo vide glo.in l. fin.C.ſi pig.pig.dat.ſit.ſecundum quam limita prædict. materiam.& vide in l.1.ff.de acquir.poſ.

CXLVI.

Mater dicitur legitima tutrix.l.1.C.in qui.pig.tac.contr. vide in authen.matri.

CXLVII.

Quando procurator poteſt rem domini obligare.l.1.C.ſi res alie.pigno.dat.ſit.in tutore dic,vt l.3.eo.tit.

CXLVIII.

Quando poſsit res aliena obligari,dic plenè in l.cum rem ſi res alı.pigno.dat.ſit.

CXLIX.

Si obligo nomen debitoris,poteſt debitor mihi ſoluere,niſi fuerit ſibi denuntiatum à creditore meo ne mihi ſoluat. l.nomen.C.quæ res pig.obli.poſ.alibi quod ſufficit ſola ſcientia.l.ſi.ff.de tranſ.Prima vera, in eo cui non eſt ius ceſſum,vt in credit ore.Secunda obtinet, quando ius eſt adeo tranſlatum,quod directę actiones inefficaces res remanſerunt.vt ff.de conſt.pec.l.ſi poteſt in reali dic, vt ff. de rei vendica.l.ſi culpa.vide l.3.de nouation.

CL.

Vendens omnia bona non intelligitur de futuris ſenſiſſe,in obligatione ſecus.vt l.fin.C.quæ res pigno.oblig. poſ.rō eſt,quia non eſt tanti præiudicij obligatio,ſicut venditio.

CLI.

Si ex pecunia mea emis fundum,non præferor in eo in hypothecaria alijs creditoribus quibus generaliter prius bona obligata erant,niſi actum ſit ſpecialiter hunc fundum mihi obligatum.vt l.licet.qui pot.in pign.hab.contra not.in auth.quo iure.C.eod.tit.quid ſi pecunia extet vide l.ſi inter.§.in bonis.de priuil.creditor.& l.quidam. de in rem verſo.

CLII.

L.fi.C.de rei vend.habet locum in conuento hypothecaria,vt in authen.item poſſeſſor,qui pot.in pigno.hab. Ibidem habes,quod contra confeſſionem factam in vero iudicio,poteſt pars venire in alio iudicio. facit de liber. lega.l.Aurelius.in fine.

CLIII.

Priuilegium quod datur mulieri,per l.aſſiduis. non habet locum in dote confeſſata.vt d.l.aſſiduis.& ideo ad excludendum priuilegium,exceptio non numeratæ dotis poteſt perpetuo opponi.non eſt alibi.

CLIIII.

Quando priuata ſcriptura faciat fidem.l.ſcripturas.cum authent.ibi poſita.qui pot.in pigno.habean.

CLV.

Secundus creditor non agit hypothecaria re per primum creditorem vendita,ſed primo creditori per debitorē adiudicata,agere poteſt hypothecaria contra primū creditorem obligata tamen debitore.vt l.ſi antiquior creditor.qui potior.in pignor.habean.

CLVI.

Qualiter fiat miſſio in nominibus, C.de præto.pig.non eſt alibi.

CLVII.

Verbum promitto,adiectum in epiſtola intelligitur de ſtipulatione.l.1.de contrahen.& commit.ſtip.

CLVIII.

Quando committatur pœna adiecta ſuper cōpromiſſo per pactum nudum.l.nuda.eo.titu.

CLIX.

Dies interpellat pro homine. l.magnam. C. de contrab.& committ.ſtipul.

CLX.

Obligatio dandi,vel faciendi vel mixta tranſit ad hęredem & contra hæredem,licet hæredis mentio non ſit facta.l. veteris.eo.

CLXI.

De probatione indirecta hominis in l.optimam.& melius in l.1.§.ait prætor.de iti.actuque priua.In ea.l.habes tedum dicit,quod non poteſt obiici quod non ſit ſeruus. non eſt alibi.& facit quod contra factam confeſſionem in contractu non poteſt conueniri.

CLXII.

Promiſſio facta in tempus mortis promiſſoris collata incipit in perſona promiſſoris & executio in perſona hæredis.l.fin. eo.

CLXIII.

Duo rei dandi non poſſunt adinuicem fideiubere niſi ſint ſocij.C.de duo.re.l.1.Contra no.in l.vir vxori.in fi.ff. ad Velleia.prima vera.

CLXIIII.

Agnitio facta vni ex creditoribus vel ab vno ex creditoribus prodeſt & nocet alijs.de duo.reis.l.fi.

CLXV.

Per exceptionem liberatur debitor cuius bona publicata ſunt.l.1.de fideiuſſoribus.aliter not.ff.eod.l.vbicunque.& l.ſi debitori.

CLXVI.

Qui promittit inuenire tenetur præſentare.C.de fideiuſſo. l.Barſatoram.No.tres conſtit.in d.tit.ſ.l.antepenul.& ſi quæ ſunt ſingulares.

CLXVII.

Procurator datus ad exigendum,non poteſt liberare niſi quis ſibi ſoluerit.de nouat.l.3.Quando inducatur nouatio.l.ſi.de noua.

CLXVIII.

De obligato ex pluribus cauſis ſimpliciter facta ſolutione in quam cauſam ſoluiſſe videatur.de ſolu.l.1.

CLXIX.

Creditor non cogitur cedere extraneo offerenti pro debitore.de ſolut.l.nulla.

CLXX.

Obligatus ſoluere in vno loco an poſſit cogi ſoluere in alio,vt l.vſuras.eo.titu.

CLXXI.

Tertia perſona offerens & conſignans liberat debitorem, l.obſignatione.eod.titu.l.cum poſtliminii.de poſtlimi. reuer.facit ff.de ſolut.l.qui decem.§.1.

CLXXII.

Marito non poteſt ſolui à debitore,vt l.cum maritum vxore.eod.titu.

CLXXIII

Fideiubendo non videtur quis remittere ius quod habet in re pro euictione cuius fideiubet.de euict.l.ſi.

CLXXIIII.

Filius præſcribit aduerſus patriam poteſtatē.l.1.de pa. por. ſibidem habes quis debet probare emancipationem nō iure factam.facit l.ab ea parte.de probat.

CLXXV.

Fertur ſententia quandoque ſecundum partis voluntatem vt l.3.eo.

CLXXVI.

Dari poteſt curator bonis cuiuſlibet abſentis.de poſtli.reuer.l.cum cognatos facit l.ab hoſtibus ex quib.cau.mai.

CLXXVII.

Deſcriptio rei alienæ facta in publicum domino ſciente præiudicat domino.de donat.l.cenſualis.

CLXXVIII.

Donatio facta filio in poteſtate poſito confirmatur p emancipationem patre durante in eadem voluntate & traditione ſequuta.vt l.ſiue emancipatus.e.tit.Ad q l.2.ſupra ſi quis alte.vel ſib.& l.parum.de donat.inter vir.& vxor.

CLXXIX.

Inſinuatio donationis debet fieri in loco contractus celebrati licet res alibi ſit, vt l.data.& l.in hac.de donation.

CLXXX.

Per retentionem vſusfru.tranſit poſſeſſio,vt l.quiſquis.& l. ſi quis argentum.§.ſed ſi quidem.eo.tit.non eſt alibi.

CLXXXI.

Procurator in rem ſuam conſtituit procuratorem ante litis conteſtationem,vt l.illam.eo.titu.

CLXXXII.

Acta iudicij non requirunt teſtium inſcriptionem,vt l.in donationibus.eo.titu.

CLXXXIII.

Non fit donationum cumulatio quo ad inſinuationem ſi neutra per ſe legitimum modum excedit,vt l.ſancimus. eo.titu.& ibi habes quando donatur quid annuum.

CLXXXIIII.

Qui tenetur ad certum redditum frumenti & alterius rei annuatim præſtādæ poteſt rem tradere ex qua id annuatim percipiatur.l.ſi quis argentum.eo.titu.

CLXXXV.

Fideicommiſſarii iurant.vt l.ſi quis pro redemptione.eod. tit. Et in ea.l.habes de iuramento quod præſtat,qui dicit ſe in domo expēdiſſe.& ibidem not.caſus qui nō requirunt inſinuationem.

CLXXXVI.

Quæ actio competat donatori si modus non seruetur à donatario. vt l.1.de donat.quæ sub modo.

CLXXXVII.

Donando quis potest alteri stipulari.l.quotiens.eo.titu.

CLXXXVIII.

Quod est dare casum in quo res empta de pecunia alterius cedit loco pecuniæ.l.1.de reuo.dona.

CLXXXIX.

Vniuersalis donatio reuocatur, si donator liberos post donationem suscipiat.l.si vnquam.eo.titu.

CXC.

Donatarius tenetur alere donatorē.l.fi.eo.tit.Contra alias. licet gl.not.in l.in condemnatione.de reg.iur.dicat id nō reperiri in iure.

CXCI.

Donatio causa mortis habet communem effectum quem habent legata, vt l.fi.de don.caus.mor.facit l.2.ff.de pub.

CXCII.

Prosequens suam vel suorum iniuriam potest accusare reū de crimine absolutum si docet se ignorasse, licet de præuaricatione non doceat.C. de accusat.l. qui de crimine. facit de præuaricator.l.præuaricator.& de accus. l. sicut. §.hisdem.vbi not.contra dic vt l.2.in fi.de adulter.& l.si maritus.in princ.prima vera.& vide l.3.§.si tamen.de liber.hom.exi.

CXCIII.

Maritus non potest occidere adulterum quem inuenit cū vxore in domo aliena.l.Gracchus.C.de adult.

CXCIIII.

Si filius occidit mandato patris eum quem pater impunè potest occidere non tenetur,& occidit impunè.d.l.Gracchos.Pe.de pisis.

CXCV.

In criminali contra procuratorem non potest obiici exceptio post lit.contest.de adul.l.quanuis.non est alibi.vide ca.1.de iudic.lib.6.

CXCVI.

Vulneratus decedens post triduum non præsumitur mortuus ex vulneribus.l.1.C.de emen.seruo.non est alibi.

ADDITIO.

Adde Pet.de Rauen.singulari 795.

CXCVII.

Pater qui occidit filium presumitur ex improuiso occidisse. l.1.de sicar.non est alibi.

CXCVIII.

Triginta annis præscribitur officio iudicis.l.querela. C. de fal.sic in l.sicut.de præscrip.30.ann. Alibi pscribitur triennio vt l.sequitur.§.fructus.ff.de vsucap.prima vera in immobili,secunda in mobili.

CXCIX.

Celans instrumentum committit falsum, vt l.cum qui.ff.de fal.& de dolo.l.si quis armauerit.§.fin. Contra nota.ff.de fal.l.Paulus.dic si occultata veritas nō appareat, tunc procedit prima glo.si vero animo lucrandi, tunc committit furtum,non autem falsum,si dubitatur,præsumitur animo lucrandi.

CC.

Sentētia lata in ciuili præiudicat in criminali, vt l.si quis ad se fundum.C.ad leg.Iul.de vi. Contra not.de fide instru. l.fi. Dic quod absolutoria præiudicat non condemnatoria ipsi reo sed actori, vt l.prætor edixit. §. 1. ff.de iniur. Quos dicimus contineri appellatione suorum.C.ad turpi. l.si fœmina.non est alibi.

CCI.

Vbi plura crimina oriuntur ex eodem facto accusatus ab vno de vno crimine,non potest ab eodem de alio crimine accusari.ita no.gl.in l.qui de crimine.C.de accus.à cōtrario sensu.non est alibi.Pet.de Pisis.

CCII.

Constante matrimonio potest mulier cedere actionem de dote.l.2.§.nec cogitur.solut.matrim.

CCIII.

Soluto matrimonio cogitur mulier stare colono fundi dotalis,cui vir locauerat.vt l.diuortio.in prin.in gl.ibi tres aurei.contra not.in l.2.in fi.de dot.præleg.Prima vera in colono qui nummis colit.Secunda in partiario , nam cū sit ibi quædam societas non trāsit in singularem successorem,licet hoc casu tranieat in vniuersalem.vt l.empto rem.C.locati.

CCIIII.

Tutus exceptione doli,& soluens ante sententiam repetit. solut.mat.l.ex diuerso.in fi.contra not.de cond.ob cau.l. qui se debere.& l.qui exceptionem.de condictio.ind.& ista vltima vera.

CCV.

Soluto matrimonio non transit dominium rei dotalis in vxorem ipso iure.firmat.amot.l.ob res.contra nota.ff.de public.l.cum sponsus.vltima verior.

CCVI.

Obstetricibus creditur sine iuramento.ff.de vent.inspic.l. 1.§.1.cui concordat quod not.in l.iurisiurandi.C.de testibus.cōtra no.in l.hac edictali.C.de secun.nu.& de fid. inst.l.comparationes.Dic aut gerit officium publicum, tunc de eo ad quod illud officium extenditur,ei creditur sine iuramento.vt patet in tabellione,quia iam iurauit exercere officium suum legaliter,sed de eo ad quod non extenditur,& si non est officialis publicus non creditur sine sacramento.

CCVII.

Tutor datus à matre filio,quem instituit,confirmatur cum inquisitione.de confirm.tutor.l.mulier.contra no.& male de tutel.l.pater facit.l.si mater.de confirman.tuto.

CCVIII.

Nullus curator est legitimus,nisi furiosi,vt l.ventri.in fi.de tut.& cur.da.ab his,& inst.de cur.§.item furiosi . contra not.de excu.tut.l.amicissimos.in fi.prima vera Bal. imo dic,quod vltima vera per eā quæ not.in l.item eorum, in fi.de poltu.& quod ibi scripsi,& per tex. optimum in l.generaliter.de epis.& cler.& ibi etiam scripsi.& per tex. §.& hoc dicimus,vt hi qui obliga.Ex quibus iuribus patet,quod non solum prodigus,& furiosus habent curatorem legitimum,sed etiam surdus & mutus.

CCIX.

Potest pater authorari filio donanti fratri suo. de auth. tuto.l.1.non est alibi.

CCX.

Minores maiore prouocante ad diuisionem diuidunt non solum cum maiore,sed etiam inter se.de auth.tut.l.inter pupillos.non est alibi.

CCXI.

Authen.sacramenta.habet locum in distractibus,sicut in contractibus,l.3.§.contra de contra.iudic.tute. non est alibi.

CCXII.

Duæ præsumptiones non faciunt plenam probationem, nisi concurrant in idem.l.2.§.1.de exc.tut.vbi glossa.quæ non est alibi.

CCXIII.

Minor pro vtilitate sua non potest cum decreto. alienare. de rebus eo.l.pen.contra not.in l.2.ff.de offi.eius.l.fi. de iur.dot.Prima vera,per l.nisi finita.de tut.& ra.distr.

CCXIIII.

Notorie prodigo lex non interdicit administrationem de cur.

fur.l.1.& l.Iulianus.de vsuca.l.si ab eo.pro empt. l.si quis cum sciret.de verb.oblig.l.is cui.contra not.de testa.l.is cui.prima vera. Nec obst.quod notorium æquiparatur sententia,quia verum est in declarando,non in inducendo.de nouo,vnde æquiparatur sententiæ declaratoriæ.ille vero debet esse inductiua noui status,vnde necessaria est sententia,sicut & ī simili inducitur cētesima distinctione,ca.tamen non notorium.facit ff. si cert. pet.l. certi condictio. §. sed si ei.Si tamen esset enormiter læsus restitueretur ex clausula generali.l.1.ex quib.cau.maio.sed ibi, non sequitur in contractibus.facit de condic. inde.l.interdum.& quod not.in c.grandi.de suppl.negli. prælat.lib.6.

CCXV.

Non valet substitutio vulgaris facta filio non instituto. de liber.& posth.l.Gallus.in princ.contra no.de vulg.& pupi.si quis eum.in fi.secunda vera.dic aut testamentū incipit ab institutione,quia habet substitutio præce.insti. altero filio præterito,& tunc non valet.de le.3.l. ex filio. aut à substitutione,& tunc valet.& vide de hære.inst.l.si quis ita hæres.10.colla.§.similiter.in gl.de pace tenēda.

CCXVI.

Mulier potest portare partu per 10.menses,& paucos dies post.delibe.& posthu.l.Gallus.in prin.fi.in auth.de restit.& ea quæ parit.§.mulier.contra not.de stat. homin. l.septimo mense.

CCXVII.

Aliquando verbū instituo,importat substitutionem vulgarem.de libitu & post.l.Gallus.§.1.in gl.nō dicit.ver.nam in his omnibus.

CCXVIII.

Restitutio non operatur post ius alteri quæsitū.vt l.Gallus. §.& quid si tantum.in gl.non soluit.in fi.non est alibi.

CCXIX.

Quare pro non scripturn sine onere redijt,sed non caducū nec quasi.no.in l.2.de hæred.instituendo.non est alibi.

CCXX.

In voluntate testij non potest cōferri id quod est facti, sed id quod est iuris sic,vt l.illa.de hæred.instī.non est alibi.

CCXXI.

Legata repetita ab intestato non debentur, nisi sit adita hæreditas ab intestato.de hæred.institu.l.qui filio.§. seruus. non est alibi.Ray. vide l.2.de fideicom.libert.& §.fi.inst. de eo cui lib.caus.& l.2.de manum.testam.

CCXXII.

Substitutio compendiosa fit à milite tātum.vt in rub.ff.de vul.& pup.cōtra no.inst.de pup.subst.§.qua ratione, vbi compendiosa potest fieri à milite & pagano , sed facta à milite,valet omni tempore iure directo , nisi maneat in medio,sed facta à pagano non valet iure directo, nisi vsque ad tempora pubertatis.Prima vera,quando habet naturam distinctam à pupillari,& fideicommissaria.

CCXXIII.

Directa substitutio dubia recipit interpretationē directæ. vt l.verbis.eo.tit.non est alibi.

CCXXIIII.

Reciproca & breuiloqua substitutio continet in se expressas vulgares,& pupillares,contra not.e.tit.l.iam hoc iure. vbi sunt tacitæ,& hoc verum,quod patet , quia si essent expressæ non continerentur in breuiloqua.eo.titu.l. ex facto.§.itē quero.& l.si cum ex filio.§.filio.Dic,q̄ sunt tacitę secundum quod,nō simpliciter,cum significatio verborum ad ipsas porrigatur.l.fi.C.de instit.& substitutionib.sub condit.fact.

CCXXV.

Si maritus legat fundum dotalem,quod non debetur æstimatio.de fund.dot.l.si fundus,imo debetur,quia res est in cōmercio,licet difficultas sit ī executione, vñ debebitur æstimatio.de leg.3.l.non dubium.in fi.& adde.ff.de fideiussor.l.cum lex.

CCXXVI.

Non valet sententia lata ex falsa causa,licet idem potuisset iudicari ex vera.ff.de arquit.hære.l.si is ad quem,in vlti. gl.nec est alibi.hoc verum si est error expressus, quia tūc nulla est sententia,si autem non est expressus,tūc aut est appellatum,aut non.Si est appellatum,& tunc aut noua causa non includitur sub processu veteri,& idem de pac. dot.l.Bebius.in fi.aut includitur,tūc secus,vt l. Titianus .ff.quod cum.eidem dico si est petita restitutio,quia denegari potest ex noua causa dummodo cōprehēdi potest sub processu.& vide Inno.de no.ope.nunt.in cap.significantibus.

CCXXVII.

Si alicui est statutus terminus ad adeundum,& non adiit, videtur repudiare,si vero ad repudiandum,& non repudiat,videtur adire.de acquir.hæred.l.quandiu.in vltim. glo.non est alibi.

CCXXVIII.

Si lego fundum Cornelianum,cum in eo partem tantum habeam,totus fundus cedit legato.de le.1.l.serui electione.in l.fi.contra not.de leg.3.Iulianus.in prin.glo,secus si simpliciter.

CCXXIX.

Fideicommissarius vniuersalis non transmittit actionem, sed ius deliberandi.de leg.1.l.cum filio.in glo.ante quod est fallum.de fideicom.l.si in personam.& not.ad treb.l. apud Iulianum.§.verum.

CCXXX.

a Fideicommissarius vniuersalis habet ius deliberandi.de lega.1.l.cum filio.& in antep.glo.non est alibi.

ADDITIO.

a Habet ius deliberandi. Adde tu quod fideicommissarius vniuersalis non habet ius adeundi,nec venit per remedium additionis, sed per restitutionem.l. restituta. ff. ad Trebel.l.& si non lex.§.1.in verb.restituatur.ff.de hære. institu.

CCXXXI.

Non valet legatum, cum quis legat fundum in genere leg. 1.l.legato.generaliter.contra nota,eo.titu.si domus.prima vera.

CCXXXII.

Si fertur sententia contra testamentum,& legatarij velint petere legatum,quod contra hæredem agant.de lega. 1. l.si seruus plurium.§.1.contra notat.in l.qui repudiatis. ff.de inofficioso testamentis.

CCXXXIII.

Si lego Titio decem præter 20.quæ sibi legauit,non videor per talia verba sibi legare 20.de leg.1.l.si ita legatum sit. contra not.de leg.2.Titia.in prin.

CCXXXIIII.

Si hæres seruum generaliter dare iussus det furem legatario, seruus ei furtum faciat,si hæres det aliam speciem pro noxa legatario volenti,quod liberabitur per exceptionem.de leg.1.l.si hæres.alij dicunt quod liberatur ipso iure de bo.pos.l.fi.in fi.

CCXXXV.

Relictum pro anima dicitur relictum ad pias causas,de le. 2.l.si quis Titio.non est alibi.

CCXXXVI.

Error testatoris debet probari per sufficiētem numerum testium.de leg.2.l.cum proponetur.non est alibi.

CCXXXVII.

Testator potest dare licentiam legatario occupandi legatū sua authoritate.de leg.2.l.Titia.in princ.non est alibi.

CCXXXVIII.

Si plus est onus quam fuerit emolumentum,necesse habet

legatarius totum subijcere.de leg.2.l. cum pater.§.1.contra no.in l.Plautius.de condit.& demon.secunda verba.

CCXXXIX.

Donatio causa mortis perficitur hodie nudo pacto.de leg. 2.l.c.cum pater.§.Mæuio.nono est alibi.

CCXL.

Prohibitus alienare potest in mille annos locare.de le. 2. codicillis.§.instituto.non est alibi.Din.reprobat ipsam.

CCXLI.

Si tabellio de mandato testatoris scripsit testamentum nō valet,si scriptum coram testibus non legit.de lega.3.l.si fideicommissa.non est alibi.

CCXLII.

Maritus qui donauit vxori eo casu quo donatio confirmatur per mortem,non potest ab ea fideicommissum relinquere.de leg.3.si mulier.in princ.quod est falsum.de leg. 2.l.sequens quæstio.

CCXLIII.

Donatio causa mortis habet vim contractus.de dot.præl.l. 2.in princ.contra no.de dona.cau.mor.l.tam his.§.1.vbi habet vim vltimæ voluntatis,quod est versū quo ad ius accrescendi.de regula Cato.l.1.§.quod si medio.itē quo ad acquisitionem dominii quæ fit ipso iure sicut in legato.de public.l.2.& adde quod not.C.de dona.caus.mor. l.final.

CCXLIIII.

In legato vniuersali inspicitur tempus mortis,in legato autem singulari tempus testamenti.de fundo instruct.l.Lucius.non est alibi.

CCXLV.

Quæ tempora inspiciantur an legatarius sit capax.not.de reb.dub.l.si cognatis.aliter not.de leg.3.si deportati.aliter de condit.& demonst.l.in eruentu.

CCXLVI.

Filius præteritus si decedat viuo testatore, cōfirmatur patris testamentum per legem Velleiam.de reg. Cato.l. si. contra not.de testa.tut.l.si hæreditas.§.qui filium.

CCXLVII.

In l.qui quadringenta.§.qui ducentas.ad l.Falc.est glo.cui est alia contraria ad Trebe.l.in fideicommissaria.in princip.vltima vera.

CCXLVIII.

Donatio vestimentorum facta a viro vxori tenet,vt l.sed vsusfruct.ad leg.Falc.non est alibi.

CCXLIX.

In prætoria stipulatione est addenda pœna etiam inuito promissore,vt l.nihil.§.quamuis.ff.si cui plus quam per lege.Falc.contra nō.de præto.stipul.l.fi.Et adde leg.3.qui satisda.cog.& l.3. de alien.iu.mu.

CCL.

Adultus potest alienare pecuniam, licet secus sit in aliis rebus quæ seruando seruari possunt.ad Treb.l.1.§.fuit quæstum,non est alibi.

CCLI.

Ad Trebe.l.Marcellus.§.idem Pompo.est gloss.cui est alia contraria in authent.de restit.& ea quæ parit.§.ad Trebel.l.si legatus.in gl.3.cui est gl.contraria in l. & si fine scriptura.C.eo.titu.

CCLII.

Sententia lata per errorem retractatur beneficio restitutionis, vt l.seruo inuito.§.cum prætor.eodem.titu.non est alibi

CCLIII.

Si relinquitur monacho hac conditione adiecta,ne abbas eum molestet, & si molestauerit q̄ perueniat ad tertiū quia extat conditio abbate mouente controuersiam.ad Trebel.l.Lucius.§.si.hæredes.quæ glo.reprobatur,quia turpis est conditio.

CCLIIII.

Quicquid potest pendente lite innouari,potest pendente appellatione innouari.l.postquam.vt in poss.leg.de bo. poss.l.2.est gloss.est alia contraria.institu.de bono.posse. §.septima.

CCLV.

Filius naturalis tantum,si prætereatur eo casu quo ab intestato succederet,non potest venire contra testamentum rumpendo ipso per contratabu.vt l.1.§.1.de contratab.

CCLVI.

Filius præteritus tacendo per annum videtur approbare testamentum.ff.ad Carb.l.si impubes.§.quæsitum.non est alibi.

CCLVII.

Filius debet habere totam tertiam iure institutionis.vt. ff. de iure patro.l.siue patronus.alibi q̄ sufficit partem tertiam habere iure institutionis,& in residuo agi ad supplementum.vt in §.aliud quoque.in authent.vt cum de appel.cogn.

CCLVIII.

Si aduersus aditionem restituitur hæres q̄ad sequētem in gradu venit hæreditas.de succes.edic.l.fi.contra nor. in l.ex contractu.ff.de re iudic.vide l.1.§.si quis adita. ff. ad Tertul.

CCLIX.

An ille qui nuntiat nouum opus habeat dicere causam qua re nuntiat.gl.variant.l.1.in prin.& l.non solum.§.si cum iure.eo.tit.Dic si petatur causa à nuntiante,debet nuntians eam dicere,alias non.

CCLX.

Potest nouum opus nuntiari si nondum ædificatur,sed locus purgatur,vt l.de pupillo.§.nuntiationem.de ope.no. nunt.contra not.in l.1.§.potest.eod.titu.

CCLXI.

Qualiter fiat missio interdicto vti possidetis,not.l.si prius. eod.titu.non est alibi.

CCLXII.

Damna ante lit.contest.contingentia veniunt de materia petita in libello,vt l.si quis missum.in fin.eod.titul. non est alibi.

CCLXIII.

Si duo habent communem parietem intra domos eorum, vnus habet peiora ædificia quā alter, q̄ potest sibi facere caueri de damno infecto neutro ædificante in parte communi,vt l.ex damni.§.quoties.contra.no.c.ti.l.damni infecti quidam.§.cum parietes.

CCLXIIII.

In contractibus est differentia inter verba directa & obliqua.ff.de donat.l.1.in fi.magnæ gl.non est alibi.

CCLXV.

Post lit.contest.tenetur donator ad fructus. de dona.l.in ædibus.§.ex rebus.contra not.eo tit.l.cum qui.

CCLXVI.

Si iudicatum quis deducit in stipulationem non animo nouandi & acceptam fert stipulationem, remanet adhuc iudicati actio,vt dicit gl.in l.si stipulationem.eo.ti.quod Din.non placet,vtranque tollit secundum eum.

CCLXVII.

Donatio facta bene merito non indiget insinuatione,vt l. Aquilius.& l.si pater.eo.tit.non est alibi.

CCLXVIII.

Quilibet iudex in suo territorio est maior alio.de manu.l. apud diem.non est alibi.

CCLXIX.

Actus est nullus,& non potest dici nullus.de man.testamēto.d.l.qui habebat.in fi.non est alibi.

CCLXX.

L.si ex noxali.ff.de pecul.gl.ibi quando relinquitur aliquid pro dote.

CCLXXI.

Glo.in l.iubere cauere.ff.de iurisd.omn.iud.quod in dubio loquendo de iudice intelligitur de ordinario.

CCLXXII.

L.si filium.in fi.ad Treb.ff.quod vltima opinio in dubio videtur approbata.

CCXXIII.

Do.Ioan.dicit per text.in l.in ciuile.ff.de legi. quod si aliqua pars statuti producitur sub rubrica, vtrum probet, vide do.Bart.de Salic.in l.1.ff.quod cuiusq.vni.no. Quid si aliqua particula instrumenti reperitur cācellata, quid probet,quomodo & quando.

CCXXIIII.

L.seruitutes.ff.de serui.glo.not. quando dictiones donec, quoad,quemadmodum faciant modum vel conditionem,de quo vide l.quamuis.C.de legat.in l. pater Seuerinam.ff.de condition.& demon.& ff.de leg.3.l. concubinam.§.vxori.

CCXXV.

Quæ dicantur coniunctæ personæ,vide per Guil. de Cun. in l.sed & hæ.ff.de procurator.ibidem.vide de dictis,sed quid operetur.

FINIS.

SINGVLARIA

DO. PETRI DE RAVENNA,

vtriusque Iuris Interpretis acutissimi.

Additionibus nunc primum illustrata.

I.

Endo tibi hoc pacto,ne exeat de manu tua,tu locasti alteri,vtrum videatur recedi à pacto?& Bart.quod nō, in l.manumissiones.ff.de institut. & iur.quia locatio non mutat dominium.l.non solet.ff.locat. & sic non dicitur alienatio.& addo quod voluit Bald.in l.fin.C.de re.alien. non alien.& quod manus exponatur pro dominio, voluit Bald.consilio 333.in 1.libro quod si testator nullo alio hærede instituto dicat, pono omnia bona mea in manibus Titi, quod pp hoc cēsetur institutus hæres Titius.

II.

Si est prohibita alienatio,an sit per damnum ex aqua pluuia opere manu facto?secus si naturaliter noceat. l. 1.§. hæc autem.ff.eo.potest tamen quilibet facere quicquid vult in suo,dummodo non faciat animo alteri nocendi. text.est not.in l.1.§.denique.ff.eo.tit.& ibi glo.dicit, qđ non est licitum facere quod alteri nocet,& sibi non proderit.& in dubio non videtur facere animo nocendi.glo. not.in l.fluminum.§.fi.ff.de damno infec.Et hæc actio. ita demum locum habet,si noceat aliquis rusticis ædificiis, secus si vrbanis, quia tunc recurritur ad actionem negatoriam.l.1.§.item sciendum. ff. eo. licet sit secus in cautione damni infecti.l.eorum.ff.de dam. infect.

III.

Leges dicunt,quod monumentum potest legari. l. monumenta.C.de leg.Quæro quid hoc est dicere?Dicas quod non transit nisi cum vniuersitate text.singula.in l.quædam.ff.de acq.rerum do.& limita istam legem,vt singulariter per Bar. in l.si mercedem.§.1.ff.de actio.emp.vbi dicit, quod vendito fundo in quo est capella,videtur vēdita capella,nisi aditum habeat ex publico.& adde Bar. in l.peto.§.fratre.ff.de leg.2.qui allegat istum text. in l. Aufidius.ff.de priuile.credi.

IIII.

Est te.in l.si epistolā.§.Paulus ff.de acq.re.do.quem Bar.ibi facit singularem,& not.in l.fluminum.in princ.ff.de dā. infect.quod sicut insula nata in flumine, est eorum qui possident prædia prope ipsum,ita clausa propria,est eorum qui possident prope eam.

V.

Non potest quis animo perdere dominiū possessionę retē ta,secus in possessione.tex.est sing.qui quotidie alleg.secundum Bar.in l.si quis vi.§.differentia.ff.de acqui.pos. & intellige quando non recedit de possessione,secus vbi recessit,vt in tit.ff.pro derelicto.

VI.

Intraui possessionem fundi credens mihi illam rectè tradi tam,acquiramne possessionem?glo.sin.secundum Bart. in l.3.in prin.ff.eo.dicit quod non,quia non animo acquirendi intraui, sed animo acquisitum retinendi. sed ista gloss.communiter non tenetur,quia quod quis facit ad conseruandum,operatur ad inducendum per deducta per Bar.contra gloss.

VII.

Glo.in l.& an eadem.§.actiones.ff.de except.rei iudi.dicit quod non in prosecutis non obstat exceptio rei iudicatæ in effectu.verum est,quando quis non est persecutus ignoranter,secus si ex certa scientia & malitiosè. Iste est casus sing.in l.de rebus.ff.de arbit.quem ita allegat Bar. in d.§.actiones.& in d.l.de rebus.dicit illam l. esse multum not.& dicitur malitiosè factum esse,secundum Bar. in d.l.de rebus,eo ipso quod scienter omisit prosequi,cogitans se prosecuturum alias. & istum tex. allegauit etiā pro singulari Angel.in l.scire debemus in principi. ff.de verbo.obligat.

VIII.

Si lata est sententia,& appellatum est,& pendente appellatione decedat reus,tunc distinguitur, aut in l.3.C.si pendent.appe.mors interue.s.q̄ si reus decessit post latā sententiam intra decem dies,qui dantur ad appellandum, non tamen est interpolita appellatio,& tunc gl.sing. secundum Bar.dicit idem in l.ex iudiciorum. ff. de accus. ita quod si expresse sint adempta bona,hæres debet appellare,alias nō est necessaria appellatio. sed Bar.reprobat istam glo.ibi,quam tamen approbat Bal.in d.l.3. de quo per Bald. Ange.& Imo.in l.qui à latronibus.§.1.ff.de testam.per Bal.in l.1.C.ne ex delictis defunctorū.per Imo. in l.defuncto.ff.de public.iudi.

IX.

Tu scis quod si filius debet adire,requiritur iussus patris.l. si quis mihi bona.§.iussum.ff.de acquiren.hære.Hoc fallit qñ pater est furiosus,quia filius pōt adire,& sibi quærere sine iussu.Casus est sing.m Bar.in l.cum hæres.ff.de acquiren.hæred.& vide Bart.in l.placet.ff.eo.tit.

X.

Minister electus ad distribuendum, satisdare non debet, nisi pauper fiat testatore ignorante. text. est sing. in l. liberto. §. largius. ff. de annu. leg. & sic executor testamentarius non tenetur satisdare. de quo in l. diuus. ff. si cui plusquã per legem Falcidiam & intellige siue viuente testatore, siue post mortem, secundum glo.

XI.

Fructus pendentes dicuntur esse pars rei, & rẽ faciunt pretiosiorem. secus est in partu existente in ventre. text. est singu. secundum Bar. to. in l. in lege Falcidia placuit. ff. ad lege Falcid.

XII.

Prælegata non veniunt in fideicommisso, quando quis primo rogat secundo prælegat. Item quando quis detrahit trebellianicam de volũtate testatoris, tunc quartam hæreditariam aut contra, vel præter volũtatem, & tunc hæreditariam totam computat. iste est tex. sing. secundum Bar. in l. Titia. ff. ad le. Falc. & de materia in l. Marcellus. §. quidam. in l. in fideicommissariam. §. fi. ff. ad Trebel. in l. in quartam. in prin. ff. ad leg. Falc.

XIII.

Quomodo detrahatur falcidia delegato alimẽtorum, & delegato vsus fructus, est tex. sing. in l. hæreditatum. ff. ad lege. Falc. secundum Bart. & si tu vis scire quòt sint ætates vide per glo. in hac lege, & per Cinum in l. si infanti. C. de iure deliberan.

XIIII.

Filius qui dixit se nolle adire, potest pœnitentia parata adire hereditatem maternam vsque ad annum. tex. est singu. in l. filij mater. §. 1. ff. ad Tertullia. Et no. quod Barto. videtur hic velle, quod per ista verba videatur repudiare, sed fit speciale in hæreditate materna, sed contrariũ tenet Barto. in l. si quis suus. ff. de iure deliberandi. De quo per Barto. in l. qui se patris, C. vnde libe. & vide tex. singularem, cum sua gloss. in l. Titius cum decederet. ff. de actio. empti.

XV.

Ius accrescendi transit ad hæredem, & si est vnirum cum pupillari substitutione trahitur ad eam, vt habeat locum post aditam hæreditatem, & trahitur ad bona impuberis. text. est singul. secundum Barto. in l. qui patri. ff. de acquiren. hæred. & istum tex. dicit mirabilem & singularissimum Barto. in l. 1. §. sinautem. C. de cadu. tollen, q ratio est, quia ius substitutionis erat ortum cum iure accrescendi.

XVI.

Actor in quem facta est alienatio causa mutandi iudicij exceptione repellitur, & primus cedẽs agere compellitur. textus est singu. in l. cum miles. ff. eo. tit. Et sic nota singulariter, quod iste cedens cogitur agere, nec poterit constituere procuratorem. quod est pulchrum, ad hoc pœnam illius alienauit in potentiorem, non ratione officij. Et not. secundum Barto. ibi, quod quando quis est potẽtior ratione officii perditur actio, non solum si sibi cedatur, sed etiam si in patrocinium aduocatur. Vnde putat Bart. quod de iure si actor iret ad priores seu proconsules, & faceret quod ipsi intercederẽt pro eo apud iudicẽ, ius suum perderet. l. 1. C. ne liceat potentio. quod est notabile secundum Bart. quia sæpissimè occurrit, & vide q not. scribunt Bald. & Salicet. in l. qui stipendia. C. de procul. Si aliquis alienat partem suam pro indiuiso causa mutandi iudicij, in pœnam negatur ne possit petere diuisionem, nec ipse qui alienauit, nec ipse in quẽ facta est alienatio. iste est text. singu. in l. fina. ff. eod. titu. & intellige in potentiorem non ratione officii.

XVII.

Si agatur contra ignorantem, interesse impensarum non potest excedere duplum pretii conuenti, vel communis. tex. est singularis secundum Bart. in l. Titius. in fi. cum l. seq. ff. de actio. empt. quem tex. dicit singularem Bart. in l. 1. C. de sen. quæ pro eo quod interest profe. in ver. item opponitur de lege Titius. & loquitur textu. ille quando res fuit euicta.

XVIII.

Hærede rogato decedente ante aditam hæreditatem post tussum fideicommissum, petit potest tanquam ab eo adita fuisset hæreditas. text. est singularis secundum Barto. in l. non iustam. C. ad Trebel. Licet ergo dicamus, quod quando institutus decedit ante aditam hæreditatem, fideicommissum non potest deberi ab eo. l. ille à quo. §. si de testamento. ff. ad Treb. Illud est verum ante aditam hæreditatem & ante iussum de adeundo, secus si post iussum & ante aditam hæreditatem, vt in hac l. singulari. & vide quod notat Bartol. in l. eam quam. C. de fideicommiss.

XIX.

Quando filij rogantur de hæreditate restituenda fratribus vel eorum filiis fructus non computantur in quartam Trebellianicam, sed eam debent habere de substantia defuncti. & hoc procedit solum in liberis primi gradus. text. est singularis secundum Bar. in l. iubemus. C. ad Trebel. Et adde Barto. in l. quod. de bonis. §. quod auus. ff. ad legem Falcid. in l. filiusfamilias. eo. titulo. vbi dicit, quod secus in parentibus primi gradus, quia illi imputant fructus. ad idẽ Cald. in suo consi. 12. in rubri. de testa. Et pulchram limitationem ad istam legem posuit gloss. in capitu. Raynutius. de testamen. in verbo, contestata. quod ista lex procedit in fructibus perceptis ante litem contestatam, secus si post. Procedit etiam lex ista, si filius fuerit in mora restituendi, vt est gloss. notabilis. not. in l. fideicommissaria. in princip. ff. ad Trebel. Sed hæc gloss. videtur contrariari glossæ supra allegatæ in dicto capitu. Raynutius. vide ibi per doctor. Et scias quod licet dicamus, quod filius rogatus de restituendo sub conditione detrahat duas quartas, vt iam dictum est, illud est verum, nisi filio sit prouisum per patrem de legitima. Ita dicit Bal. in telligenda esse ista iura de hac materia loquentia in suo consi. 188. primo lib.

XX.

Si absolutus ab adulterio proximitatis prætextu postea cũ ea matrimonium contrahat, ex hoc iuris, & de iure videtur nasci præsumptio, ex qua de primo adulterio de quo fuit absolutus poterit condemnari. Iste est tex. singularis secundum Barto. in l. si qui adulterii. C. de adult. Ex quo collige quod sententia ex præsumptionibus lata nunquam rranstit in rem iudicatam, imo continuo retractari potest. Et aduerte quod præsumptio violenta quæ secundum ius dicitur habere vim plenæ probationis in causa ciuili, non sufficit ad plenam probationem in causa criminali, vt notant doct. in ca. afferte, & in c. quia verisimile. de præsump. vt est præsumptio de nudo cũ nuda, de solo cum sola. de quo in capitu. literis. de præsumpti. habet vim plenæ probationis in causa ciuili separationis matrimonij, non tamen sufficit sola ad condemnandum de stupro, secus quando esset præsumptio violenta approbata à iure etiam quo ad causam criminalem, quia illa sola sufficeret vt hic. & in authen. si quis. cum ibi notatis, hoc eodem titulo.

XXI.

Si tu vis scire delicta, in quibus requiritur probatio ex vtraque parte, vide text. qui est melior quam sit in mundo, secundum Bartolum in l. fallaciter. C. de abolitio. Et not. istum textum secundum Bald. qui est melior de iure, quod licet partes renuntient ferijs, durant tamen feriæ quo ad testes, quia in præiudicium testium & in eorum iniuriam non tenet consensus partium. Nota etiam Bald. illud tene. contra venientes cum vexillis eleuatis contra ciuitatem hostiliter. Item contra proditores populi incidunt in crimen læsæ maiestatis. & vide ibi gloss. notab.

XXII.

Qui ostendit se tribus proximis annis soluisse, retro soluisse præ-

sse præsumitur, nisi contrarium probetur. text. est mirabilis & singularis in l. quicunque. secundum Bar. de apoch. public. libr. 10. Limitatur tamen lex ista nisi solutio trina esset facta vna, semel pro tribus annis secũdum Cinum, & Bald. in l. secunda. C. de dotis promissio, & Alex. in d. l. quicunq;. Nota ergo istum textum nec tradas obliuioni.

ADDITIO.

Adde Francis. Cremens. sing. 79.

XXIII.

Si pro certa portione tritici locatio est facta, tenetur colonus ad ipsam non ad præstationem pecuniæ, nisi consuetudo sit, vt non obstante pacto pecunia soluatur. text. est quem dicit Bart. singulariter notandum, in l. domini prædiorum. C. eod. titu. probat etiam iste text. quod colonus qui conduxit prædium pro quo tenetur dare omni anno decem corbes tritici, tenetur dare de illo quod nascitur in illo prædio.

XXIIII.

Generalis petitio sufficit ad interrumpendam præscriptionem in omnibus qui sub illa generalitate comprehẽdun tur. text. est sing. in l. fin. C. de anna. exceptio. Et licet talis libellus non debeat procedere antequam declaretur, tamen quantum ad interrumpendam præscriptionem sufficit. Et scias quod ista lex ponit tres quæstiones. Prima est cum mihi debentur similes quantitates ex pluribus causis, & vnam quantitatem sine causæ mentione expressi, quæritur, an omnes actiones pro simili quantitate perpetuasse videar? an nullam, an vetustiorem? Secũda si fiat de personali actione libellus tãtum vel de hypothecaria tantum, an super vtraque fieri interruptio videatur? Tertia si nec causa nec quantitas sit expressa, sed tantum dicatur obnoxius an omnes sint perpetuatæ. Et omnibus respondet quod sic.

XXV.

Lex, in l. Aquilia si deletum est singularissima secundũ Bar. & habet tres lecturas, quarum secunda non tenetur. Sed not. secundum tertiam, quod testes ex parte actoris possunt recipi lite non contestata, quando statim non potest agere & suspicatur de morte testium. Et de materia istius legis vide Bal. in authent. sed & si quis. C. de testib. Barto. in l. 4. §. prætor. ff. de damno infect. vbi tangit an requiratur latitatio quando examinãtur testes ad æternã rei memoriam? Et quæ sint iustæ causæ vt examinentur testes ex parte actoris, per Barto. in l. mortis causæ. ff. de donati. causa mortis, & quod tales testes possint recipi parte absente, est gl. not. in l. laudabilem. C. de aduo. diuer. iud. & dicit ibi Bal. quòd quando testes recipiuntur parte absente, tunc parti reseruantur omnes exceptiones contra testes, & vide etiam Bald. in materia, in l. fin. C. de vsu. pup. & Barto. in l. cum hi. §. transactione. ff. de transact. qui dicit, quòd si reus vult petere examinari testes ad æternam rei memoriam, quod debent examinari coram iudice, coram quo verteretur causa. Et adde etiam Barto. in l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio, & adde hic quod not. etiam Bald. in l. acceptam. in 13. quæstione. C. de vsu. dum queritur in casu illius l. coram quo iudice debeat fieri depositio, & quod not. Bald. in l. 2. in princip. C. de testament. & vide Bald. in dicta authentic. sed & si quis, quia multa bona dicit, & in materia vide etiam Bald. consilio 52. 1. lib. & in consi. 142. vbi etiam quærit an possint recipi diebus feriatis.

XXVI.

Si officialis qui de aliquo inculpatur aufugiat, pro confesso habetur. text. est singularis secundum Barto. in l. consilarios. C. de assesso. & de materia fuge plenè per Bartolum in l. Cornelia. ff. ad Sylleia.

XXVII.

Ex sententia arbitri pacto nudo & sine pœna assumpti homologata tacite vel expresse oritur actio, & contestatio facta coram arbitris, inducit perpetuationem & interruptionem præscriptionis, sicut facta coram iudice, & probationes factæ coram arbitro faciunt fidem coram iudice. text. est singularis secundum Bar. in l. cum antea. C. de Arbitr. Et scias quod laudum Iudeorum absque homologatione expresa vel tacita in continenti mandatur executioni. text. est not. secundum vnam lecturam, in l. Iudæi. C. de Iudæ. & ibi Guido de Suza.

XXVIII.

Alimenta pater potest denegare filio robusto & sano qui potest laborare sine dedecore suorum natalium. Bart. in l. prima. C. de mendican. vali. lib. vndecimo. in l. si quis à liberis. §. sed si filius. ff. de libe. agnoscendis.

XXIX.

Alimenta repetuntur pro bursali dispendio non pro labore personæ. text. est not. quem ibi ponderat Bal. in l. si patrem. C. de nuptijs.

XXX.

Alere qui tenetur alium, si procurat quod maneat in hospitali sufficit. tex. habes not. & ibi per Bald. in l. 1. §. sed scimus. C. de lati. liber. tol. quòd procedit, quando non est verecundia illi manere in hospitali. Alexan. in l. alimenta. C. de nego. gestis.

XXXI.

Appellandi terminus non potest prorogari per pactum. gl. habes singul. in l. præscriptione. C. si contra ius, secũdum Angel. in authent. hodie. C. de appellatio.

XXXII.

Appellare non potest Officialis, si est condemnatus de delicto commisso in officio ab eo iudice, cuius erat officialis. textus est singular. in l. nulli. C. quorum appellatio. non recipi.

XXXIII.

Apellatio an sit recipienda vel non, plenè debet examinari. & sic causa cognita. gloss. est not. & ibi Barto. in l. 1. C. quorum appel. & ideo si iudex reijciat appellationem incontinenti ab ista reiectione potest appellari, quod est notabile.

XXXIIII.

Si aliquis destitit ab actione ciuili, non potest super eodem delicto criminaliter accusare. text. est singular. & ibi per Bart. in l. qui destitit. ff. ad turpil.

XXXV.

Ambasiator qui dicitur legatus, si decedat & essent duo, salarium eius non accrescit alteri implenti officium. Dictum est notabile Barto. in l. prima. C. de leg. lib. 10.

XXXVI.

Fui semel requisitus, si in iure cautum erat, quod arbiter deberet habere salarium à partib. & respondi quòd sic. allegaui text. & Barto. in l. multis. C. de princip. agend. in re. lib. 12.

XXXVII.

Adultus potest in testamento suo dare tutorem filio, casus est sing. in l. 3. §. quamuis. ff. de administr. tuto.

XXXVIII.

Arbitrio tuo si concedo rem tibi, non teneris de leuissima culpa, si parem diligentiam adhibuisti in re illa, quam adhibes in tua. dictum est sing. Bart. in l. 1. ff. de solutio.

XXXIX

Actor si timet potentiam rei, & ideo non audet eum conuenire, possunt testes de quorum morte dubitatur, vel absentia, recipi in priuato, & facient fidem de tempore quo lis poterit inchoari. Dictum est sing. Holt. & Io. in c. quoniã

quoniam frequenter in prin.vt lit.non conteſt.approbat Abbas in c.præterea,de ſpon.in c.in nomine domini.de teſti.in 4.column.

XL.

Abſolutoria ſi debet ferri pro reo capto qui fecit probationem ad ſui defenſiorem, captus etiam ante ſententiam debet relaxari. Dictum eſt Ro.in ſingula.ſuis quod incipit,accuſatus de crimini capitali.

XLI.

Si iudex delulit appellationi, in caſibus in quibus in cauſa criminali non poteſt appellari.talis appellatio deuoluit, quia per talem delationem ſibi iuriſdictio eſt abdicata. Dictum eſt ſingul. Ange. in l.conſtitutiones.ff.de appel. Rom.in l.Pantonius.§.rei.ff.de acquir.hæred.

XLII.

In caſibus exceptis vbi quis admittitur ad accuſandum,vbi alias non admitteretur,puta læſę maieſtatis,tamen capitalis inimicus nunquam admittitur,vt ſing.voluit Ange. ex intentione Specu.in l.qui accuſare.ff.de accuſa.

XLIII.

Dubitatum eſt ſemel vtrum de iure canonico temerè appellans puniatur.multi multa dicebant, & ego allegaui glo.in l.1.§.fi.à qui.app.non licet,quod non.quam gloſſ. mihi reuelauit Bal.in l.2.C.de epiſ.audi.

XLIIII.

Appellans ſolet dicere,appello à ſententia ſi nomen ſententiæ habere meretur pro hoc allego tibi tex.not.vbi hæc verba in ſimili habentur in l.fi.in princ.C.de natur.libe.

XLV.

Alimenta non denegantur filio,licet dilapidauerit partem aſſignatam ſibi per patrem.Dictum eſt not. Bal. per illũ tex.in authen.ſi captiui.C.de epiſ.& cleric.

XLVI.

Qui promittit annuũ redditum tritici, intelligitur promittere purum,liberum & mundum ab omni impenſa.glo. eſt not.vbi per Bal.in l.ſi quis argentum C.de dona.

XLVII.

Vide ſemel dubitari quid erat bladum,& ego adduxi Bald. in l.1.§.de eo.ff.de aqua pluuia arcen. qui allegat gl. in l. triticum.ff.de ver.ob.quod bladum eſt omne id quod in terra ſeritur.Et non omitto quod dicit Bar.in l. interdũ. §.licet.in fin.ff.de publi. quod cum generaliter ſint ſtatuta per Italiam de blado ſeu frumento non extrahendo, ſeu de armis non portandis, forenſes non excuſantur.& tu potes hoc adducere ad multa alia,de quo per Bar.in l. cunctos populos.C.de ſum.trin.& fide catho.

XLVIII.

Quæro,an ſit aliqua differentia inter blaſphemare,& male dicere.Bart. in l.item apud Labeonem.§.ait prætor.ff.de iniur.dicit quod prout iſta verba referuntur ad Deum & ad ſanctos,omne maledictum eſt blaſphemia.Sed prout iſta verba referuntur ad homines in communi vſu, maledicere eſt dicere aliquid mali de præſenti vel præterito. Blaſphemare eſt optare aliquid mali in futuro. Blaſphemia tamen ſecundum Bar,hoc modo dicitur verbũ iniurioſum.Et aliqua verba ponuntur iniurioſa per tex. & Bar.in l.3.ff.de lib.& poſthu.vbi dicendo,tu es fur,vel latro,etiam ſi non contineant certam ſpeciem maleficij, verba iniurioſa ſunt,& ſic facit ſecundum Bar.pro ſtatuto puniente verba iniurioſa.Ad idem quod habetur in l. turpia.in prin.ff.de leg.1.& hoc procedit etiam ſi verum dicatur,ſecundum Bar.in l.eum qui nocẽtem.ff.de iniu. & egregiè per Old.conſi.54.quod incipit, conſueuit dubitari.Et an iniuria quæ fit per ſcripturam dicatur verbalis,Rom.in conſi.378. Et an inculpans aliquem de eo qđ non eſt verum.ſ. ꝙ portauit aliquas merces non bonas, & non,eſt verum.teneatur actione iniuriarum,per eundẽ Rom.conſi.97.& ibi notabiliter loquitur.Et ſi aliquis facit alium citari tanquam fugitiuum cum non ſit, an teneatur actione iniuriarum,per eundem in conſi.253.& declarat Bar.in d.§.ait prætor,quod dicatur verbum iniurioſum,& ibi dicit dicendo tu mentiris,etiam ſi dicere tur ſaluo honore tuo.de quo per Barto.in l.ſi quis extraneus.ff.de acquiren. hered. Hoc tamen limitatur per ea quæ dixit Bar.in l.quę omnia ff. de procur.niſi dixerit tu mẽtiris,quia prius dixeras ꝙ eram homicida. Limitatur etiam niſi aliquis dixiſſet, tu mentiris ad defenſionem innocentiæ ſuæ.Ita Bal.in conſ.45.3.lib.Et quod no.Bal. in l.ignorantia.in fi.C.de cri.ſtel.vbi refert Bal.conſulentem,quod ſi ſtatutum dicit ꝙ pœnę maleficiorum dupli cantur in palatio,quod ſi aliquis maledixit Deum in palatio,non duplicatur pœna,quia illud nõ erat malefactum ſed maledictum,& ſtatutum debet intelligi ſtrictè. Sed Bal.ibi tenuit contrarium.Adde etiam Bart.idem volentem in l.aut facta.ff.de pœn.Sed videtur quod opinio cõmunis ſit contra Bart.& eſt gl.not.inſti.de oblig. quæ ex delic.naſc.in prin.in gl.inci.ſed nonne, in l.ex malefitijs in prin.ff.de act.& oblig.tex,in auth.vt non luxu, contra natur,poſt prin.Et adde text. in c.2.§. cæterum.de offic. ordi.in 6.vbi punitur grauiter ille qui proijcit in terram imaginem crucis aut beatæ virginis.

XLIX.

In bonis maternis filijs emancipatis delatis, pater ſuccedit in virilẽ vſusfructus,ſi ſunt in poteſtate in totum.idem in nepotibus,text.eſt ſing.ſecundum Bar.in l.ſi vitia matrẽ. C.de bonis mater.Et dicit Bal.quod vnum mirabile continet iſta lex, quod per filium emancipatum ſuccedentẽ matri,pater acquirit vtilem vſumfructum.Et not, ſecundum Bal.hic vnam glo.not.quæ quærit,nunquid emancipator habeat virilem vſumfructum.ſi filius fuit inſtitutus ab extraneo?& dicit quòd non, fallit in bonis vxoris, quia vnum corpus erat cum bonis viri,& eius fruebatur bonis ea viuente.Iſta ſunt verba not.gl.ſecundum Bal.& videtur concludere notabiliter Bal.ꝙ licet Bar,conſuluerit ꝙ vir teneatur,ad reſtitutionem fructuum bonorum parafernalium heredibus vxoris, hoc eſt verum ſecundum Bal,quatenus excedunt vſum.nam cum vir & vxor ſint vna caro,promiſcuus vſus eſſe debet,quod dicit memoriæ eſſe commendandum, & quando maritus teneatur ad reſtitutionẽ fructuum bonorũ, quæ ſunt extra dotem,vide per Bar.in l.ſi.ff.ad leg.Falcid.

L.

Lex,quod ſcitis.C.de bo.quæ lib.habet duas partes,& ſecũda pars eſt multum ſingularis ſecundum Bart.nec ſcit eã alibi filio decedente ſuccedunt liberi, nec poteſt pater eius occupare bona iure peculij,& dicit Bar. commẽda memoriæ iſtam legem,quia ſecundũ iura Codicis filiusf. habet heredem,& hunc tex.dicit etiam ſingularem Bar. in l.poſt dotem.in fin.ff. ſolut. matr. quærit enim Barto. ibi,pater dedit dotem filiæ, & ſtipulatus eſt pro filia, & mortua eſt ſine liberis,ſuccedet ſolus pater, qui dedit dotem,vel pater & mater cum fratribus & ſororibus, & dicit ꝙ fuit nuper interrogatus de hoc, & caſus eſt in l.qđ ſcitis.2.reſponſo.C.de bo.quę liber.& reſpondit ꝙ pater ſolus,& hanc opin.ſequitur Rom.conſi.40. reiecta opinione Bald.in auth.defuncto.C.ad Tertulia.& adde not. per Barto.in l.pater qui caſtrenſe.ff.de caſtren.pecu.

LI.

In rebus in quibus patri non quæritur vſusfructus, quia non vult,cogitur pater filio conſentire in iudicio.Iſta eſt lect.Bart.in l.fi.§. neceſſitatem.C.de bon.quæ liber.qui tex.eſt ſingularis ſecundum eum, vel ſecũdum lecturam communem, ibi eſt caſus quòd filius non poteſt eſſe in iudicio ſine conſenſu patris. Et hunc text.limita ſingulariter non habere locum, quando filius habito conſenſu patris in iudicio fuit demum condemnatus, & actio in factum intentatur contra eum pro exequẽda ſententia, quo caſu nullus erit neceſſarius conſenſus in hoc iudicio.gl.eſt ſingul.in l.3.§.ſed vtrum.ff.de mino.in gl.inci.ſciente hoc olim,& idem videtur ſentire gl.in hoc.§.neceſſitatem,quam allegat Ale.in d.§. ſed vtrum & ibi allegat Bal.in l.inuitus. C. de procu.an filius qui habuit conſenſum patris in agendo poſſit appellare ſine nouo cõſenſu.Limira etiam iſtum textum,ſecundum gl.notabilem, & ibi per Bar.in vlt.col.in l.1.C.qui admit.quando filius iure extraordinario ageret,& ſic non in forma iudicij.Limita etiam per ea quæ habentur in c.ſi.de iud.in 6.& ibi vide gloſſ.verbor.regulariter,& Ioan. Andr. in nouel.& in hoc caſu ſufficit conſenſus generalis. Bald. conſilio 153.primo libro.Ange.conſi.300.& vide Paulum de Caſtro in conſi.54.

LII.

Si ſtatutum dicit, quòd ſi quis blaſphemauerit puniatur certa pœna,& cum non ſit certa & determinata perſona quę poſſit accuſare, quilibet poterit accuſare tanquam de crimine publico,pulchra eſt doctrina Bar.in l.1.ff.de public. iudic. Et idem ſi ſtatutum diceret, ſi quis iuerit de nocte.

LIII.

Bannito non debet dari ſecuritas ad veniendum, ſi poteſt comparere per procuratorem.tex.eſt not.vbi per Bar.& Bal.in l.Papinianus exuli.ff.de mino.

LIIII.

Vbicunque aliquid prohibetur, quia eſt contra bonos mores ſimpliciter,non ex eo quod cadat in ſpeciem delicti, tunc quod non accipit indignus non capit fiſcus.text. eſt not.ſecundum Bal.in l.1.C.de ſecundis nuptijs.

LV.

Qui eſt bonæ,famæ meretur majorem dotem.vnde in nuptijs,eligendis,& conſtituendis dotibus eſt multum conſideranda bona fama.tex.habes not.vbi per Bald.in l.ſi furioſi.C.de nuptijs.

LVI.

Statutum quoddam dicebat, quod ſi quis poſſederit rẽ per decem annos non poſſit inquietari. Quærebatur an ſufficiat poſſediſſe bona fide & ſine titulo? Et reſponſum eſt quod ſic,per tex.glo.& Bal.in l.2.C.de preſcriptio. long. tempor.decem,vel quæ pro libertate.

LVII.

Bannitus debet conſtituere procuratorem, alias tanquam contumax patitur pœnas contumacię.glo.eſt ſingularis in l.ad cognitionẽ.ff.ex quibus cauſis in poſſeſſ.eatur ſecundum Bal.in c.accedens.2.vt lite non conteſtata.

LVIII.

Bannitus ſi habet neceſſe pro alia cauſa ſe præſentare perſonaliter,debet ſibi dari ſaluũſconductus.gl.eſt ſingul.in l.is qui reus.in gl.fin.ff.de public.iudi.ſecundum Bald.in dicto cap.accedens.

LIX.

Bona fide nihil melius.gl. habes not.in l.à procuratore C. mandati,& ibi dicit Bal.not.pro mercatoribus bonis cõtra mercatores falſos qui fugam arripiunt.

LX.

Si ſtatutum dicit,quod pro qualibet vice blaſphemans puniatur tali pœna,hoc ſtatutum intelligitur ex interuallo dictum eſt ſing.Bar.in ſuo conſilio incipiente, In queſtione vertente,quod not.quia vidi in facto. Quidam enim blaſphemauerat tres ſanctos vno verbo.

LXI.

Pater habebat bona aduentitia filij,& pro ipſo fecit expenſas in ſtudio, ex illis videtur in dubio facta expenſa. doctrina eſt Bart.in l.filius à fratre.ff.de peti.hæredi.

LXII.

Quidam expoſuit pro conſulibus,quòd Titius erat bannitus,& propter hoc impetrauit licentiam vt caperetur,& re uera ille non erat illud corpus, ſi conſtat quod fecit falſo,debet decapitari.tex.habes no.quem ibi Bal. ponderat in l.& ſi legibus.C.ſi contra ius.

LXIII.

Bannitus ſeu exul à patria, poteſt vbi reperit debitorem conuenire.gloſſ.habes ſing.in l.vſuras.C.de ſolu.

LXIIII.

Bona alicuius ſunt cõfiſcata,ille cuius erant poteſt illa emere tex.habes not.in l.ſi mandauero.§. is cuius ff. manda. ſecundum Bal.in l.cum proponas.C.de nauti.fœno.

LXV.

Buxellari,Si tu vis ſcire qui ſint,vide glo.ſing.in l.fina.C.ad legem ſuliam de vi publi.nam ſunt illi qui ponunt in ore captorum lignum vt non poſſint clamare.

LXVI.

Bona perſonæ expulſæ non debet habere expellens.tex. eſt not.in l.vnica.§.ſed ſcimus.C.de lati.lib.tol.

LXVII.

Bannito eſt pœna capitis,ſi acceptat officium publicum authoritate & vtilitate.Bal.in l.Caſſius longinus.ff.de ſena. alleg. tex. quem dicit ſingular.in l.qui cum vno.§.intulã ff.de re mili.

LXVIII.

Ponamus miles eſt conductus à quodam principe,qui indixit bellum pro certo ſalario in menſe, ille miles capitur & ſtetit certo tempore captuus,& tandem reuerſus eſt, quæritur an debeat habere pro illo tempore ſtipendiũ? & dicitur quod non.text. eſt,vbi per Barto.in l.prima.C. de re mili.libr.12.

LXIX.

Bona legantis vt ſcis ſunt hypothecata pro legato,tamen legatum non valet,quando debitor legat creditori.glo. habes ſingular.in ſi ex contrario.inſtit.de leg.poteſt tamen teſtator prohibere,ne bona ſint tacitè obligata pro legatis.gl.eſt reputata ſinguin l.2.C.vt in poſſeſſ.leg. Ale.in l. nemo poteſt.ff.de legatis primo.

LXX.

Bona quandoque confiſcantur ipſo iure, quandoque per ſententiam, quæritur quæ differentia ſit? Reſpondetur quod quando confiſcatio bonorum fit per ſententiam, veniunt fructus à tempore latæ ſententiæ,ſecus ſi ipſo iure,quia à tempore delicti commiſſi.citra.glo.habes ſing. in authen.de inceſt.nupt.in princip.

LXXI.

Tu ſcis quòd caulæ meri imperij non delegantur. l. imperium.ff.de iuriſdictione omnium iudicum.hoc non procedit in duce belli criminaliter cognoſcente inter ſuos milites.tex.eſt notabil.vbi per Bart. in l. tam collatores. C.de re mili.lib.12.

LXXII.

Bona conductoris inuecta ſunt tacitè obligata.l. certi. C. locati. Et ſcias quod etiam bona illius qui tantum vna nocte manſit in hoſpitio.pulchrum eſt dictum Bal. in d. l.certi. Alexand.in l.diuortio.ſ. ob donationes.ff.ſoluto. matrim.

LXXIII.

LXXIII.

Dos vel donatio ante nuptias ad patrem reuersa, debet esse præcipua filiæ pro qua data fuit extraneis institutis. si vero alij filij fuerunt instituti, debet ad eum pro quo data fuerat reuerti eatenus, quatenus apud eos & alios ex his causis datum perseuerat. tex. est sing. secundum Bartol. in l. illud. C. commu. vtriusque iudic. Et de ista le. dicit Barto. quod facit magnum festum, in l. post dotem. ff. soluto matrimonio. Et pro intellectu l. vide Bald. in l. prima. §. videamus. C. de rei vxo. actio. & Bar. in l. emancipati. in fi. C. de collatio. vbi dicit, quod quando aliquis de descendentis succedit cum extraneo non est locus collationi, per hanc l. fin. Et vt intelligas nota, quòd collatio fit quandoque communicando, quandoque minus capiendo, quandoque liberando vel cauendo. Ita Barto. in dict. l. si emancipati, in fine. Et quia quandoque succedentes cõferunt bona adinuicem fuit factus iste titu. de collation.

LXXIIII.

Si relinquitur res eligenda, per tertium, illo non eligente, vel negligente per annum, transfertur electio in legatarium, dummodo eligat rem mediocrem. text. est singu. secundum Barto. in l. 2. §. sed & si quis. C. communia de legatis. Et sic in legatis receditur à persona, secus in contractibus, de quo in fin. C. de contrahend. emptio. per Bart. in l. si quis arbitratu. ff. de verb. oblig. Et intellige istum textum quando relinquitur electio certæ rei consistentis in specie secundum Bartolum. Et adde quod notat Bart. in l. si legatario. §. 1. ff. de fideicommissa. liberta. quod si duo possunt eligere, & vnus negligat vel latitet, alius poterit eligere, & hâc l. si legatario. §. 1. allegat Bal. in l. 1. C. quâdo non perem. partes. in 12. quæstio. Quod si rector scholarium videt quod duæ partes nolunt congregari priuet contumaces, & tunc voces eorum erunt penes alios, id est potestas vocum, & sic rector vniuersitatis facta expedit.

LXXV.

In legatis portio deficiens accrescit coniunctis cum onere suo, sed si legatarij sint disiuncti verbis, & coniuncti re omnes acceptant, sibi partes faciunt per concursum, nisi testator aliud expresse disposuit. Et si vnius portio deficit apud alios remanet per ius decrescendi sine onere. text. est sing. in l. 1. §. vbi autem. C. de caducis tollendis. & ibi habes quod illi dicuntur re coniuncti, quibus expressa dispositione testatoris tota res assignatur cuiliber. Et no. pro intelligentia post quam sumus in litera. C. vt intelligatur breuiter materia tituli. C. de caducis tollẽdis, quod vltimæ voluntates quæ deficiunt ex parte honorati, quandoque sunt pro non scriptæ, videlicet, quando relinquitur iam mortuo. Quandoque sunt quasi caducæ, vt quandó legatarius decessit post testamentum ante confirmationem per mortem testatoris. Quædam sunt caducæ, vt quæ post mortem testatoris deficiunt vel repudiantur, l. 1. §. sed cum triplici. C. de cad. tol. Et sic pro non scripto est illud quod non habet formam neque originẽ, nec alicuius essentiæ significationem, & per consequens non trahitur ad consequentiam, vt notatur in l. penult. ff. de donatio. in l. 2. ff. de hered. instit. Et quædam habent esse ordinationis, sed nõ habent esse confirmationis per mortem testatoris, & ista vocantur quasi caduca. Quædam habẽt esse ordinationis & esse confirmationis per mortem testatoris, tamen post ea euanescũt, & ista caduca vocantur. Et hæc membra per ordinem exequitur imperator in dicta l. prima.

LXXVI.

In exigendo aliquem inquantum facere potest, inspicitur quantum ex eius patrimonij fructibus potest redigi, non quantum ex venditione rerum redigeretur. casus est singularis & mirabilis secundum Bart. in l. qui bonis. ff. de cessio. bon. & addè Barto. in l. imperator. in fin. ff. ad Trebel. & Rom. consi. 189.

LXXVII.

Si relicta sunt centum patri, si filia non nupserit, talis conditio remittitur, ac si essent relicta patri, si vxorem non duceret, vel filiæ non nupserit. text. est sing. secundum Bart. in l. hæres meus. §. fin. ff. de condit. & demonstr. Et adde quod notabiliter voluit Barto. allegando hunc text. in l. de pupillo. §. si quis ipsi prætori. in versi. Nono quæro. ff. de ope. nou. nuntia. & Bald. in l. si quam. in fin. C. de oper. liber. allegat hunc text. per quem dicit, quod ego dicor grauari, si consanguineus meus grauatur, & quod voluit Bald. in l. interpositas. C. de transl. & Bart. in l. si stipulatus fuero. ff. de verb. oblig. vbi videtur velle quod hoc procedat etiam in amico, & dicit ibi Bart. si ego habeo tecum domum communem possum ducere amicum meum in domum etiam te prohibente. Quid enim mihi prodesset habitare, si non possem ducere amicum? & elegan ter loquitur Barto. in l. si plagij. ff. de verbo. obligat. & ibi allegat hunc text. æquiparans consanguineum & amicum magnum.

LXXVIII.

Qui admittitur ad legatum de iure speciali contra voluntatem defuncti, non habet ius accrescendi. text. est singu. in l. mulieri. ff. de condi. & demon. Et dicit Bart. quod de ista l. facit magnum festum, in l. re coniuncti. ff. de lega. 3. & de ratione istius l. vide Bal. in l. 1. in princi. C. de indic. viduitat. tollend. in l. 1. §. vbi autem. C. de cadu. tol.

LXXIX.

Captus ratione suspitionis fugæ non potest dicere captiuam nullam, si fuit captus authoritate iudicis incompetentis. pulchrum est dictum Ro. anl. de pupillo. §. si quis riuos. ff. de oper. nou. nuntia. in l. 2. ff. de iurisdi. om. iud. quia sicut capi potuit per priuatum, multo magis per habentem iurisdictionem.

LXXX.

Confessio facta in vno iudicio nocet in alio inter easdem personas. hoc verum, nisi contra illam cõfessionem fuisset pronuntiatum in primo iudicio. glo. est not. in authẽ. item si possessor. C. qui po. in pig. hab. de quo per Bart. in l. Papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inoffic. testa. per Bal. in authen. nouo iure. C. de pœ. iud. qui malè iudi. in l. si quis in hoc genus. C. de episc. & cleric.

LXXXI.

Si nuncius dicat se citasse Titium, qui dicit contrarium, cui magis credatur est in arbitrio iudicis considerata qualitate facti, & conditione personæ, vt in lib. malefic. Ange. in ver. Petro publico & iurato nuncio.

LXXXII.

Contumax haberi debet pro confesso ex forma statuti, tamen quando iudici constaret ipsum non esse culpabile[a] debet absoluere non condemnare. Barto. notabiliter in consi. 96. incipiente, à domino Cyno de Bononia. & habetur in addi. in l. maleficio verb. qui iudex.

ADDITIO.

a Culpabilem. Adde Hyppolyt. de Marsil. singular. 72. numero. 3.

LXXXIII.

Confiteatur aliquis occidisse ad sui defensionem, potest condemnari de homicidio. Bart. in l. Aurelius. §. idem quæsijt. ff. de liber. lega. tamen non debet decapitari, sed mitius agendum est cum eo, cum talis condemnatio procedat ex præsumptione quam habet occidens contra se dictum est sing. Abb. in c. auditis de præscrip.

ADDITIO.

Adde Hippolyt. sing. 185. incip. confessio inquisiti.

LXXXIIII.

Condemnatus fuit aliquis, quod sibi deberet amputari manus

manus dextra, & executor errauit, quia amputauit sinistram, an iudex pro executione suę sententiæ debeat facere truncari dextram? dictum est Barto. quod non, in l. eleganter. §. qui reprobos. ff. de pig. actio.

LXXXV.

Quæritur an contractus emptionis dicatur perfectus quando diceretur, vendo tibi pro iusto pretio? & Bald. not. in l. contractus. C. de fide instrum. dicit quod non valet in vim venditionis, sed in vim contractus innominati. Et si deditrem emptori, poterit agere contra ipsum ad prætium declarandum. & istud fuit dictum singu. Azonis secundum Bald. similiter si dixi vendo pro pretio quo erimus in concordia. Bald. in l. si. C. de contrahen. emp. per Alexand. in l. sciendum. ff. de verb. oblig.

LXXXVI.

Capitulum malè fecit recipere in prælatũ illum, quem papa pronuntiauit episcopum, si non ostendat literas, licet de pronũtiatione constet, quia ad effectum probationis gratiæ requiritur scriptura, & ideo Ioan. Calde. in cap. quisquis. de elect. refert se obtinuisse quod illud fiat, quod ponit papa in supplicatione, intelligitur pro tunc, id est de præsenti, sed non de futuro, quod est singulare. Referunt moderni in rub. de constitu. & secundum styl um ad illum diem conficiuntur literæ.

LXXXVII.

Cessio actionis ex causa donationis si excedit summam, requirit insinuationem. glossa est notabilis in l. donatio. C. de donatio.

LXXXVIII.

Castrum non probat neque dominium neque possessionem. hoc probat textus vbi per Bald. in l. si pater. C. de actio. empti.

LXXXIX.

Licet res incidat in commissum, debitor non tenetur de casu fortuito, nec culpa leui vel leuissima. Et ideo si portans fricum vetitum incidit in latrones, non tenetur fisco ad æstimationem. tex. est sing. in l. neque. C. de vectig. & commiss. & ibi per Bald. quod est pulchrum.

XC.

Citatio quando fit ad domum vna voce, debet interuenire vocitatio, id est alta voce locutio, vt quilibet adstans possit audire. text. est not. secundum Bald. in l. diffamari. C. de inge. manumis.

XCI.

Tu scis quod curator debet augere inuentarium crescentibus bonis adulti, tamen aliter non satisfiat. glo. habes multum not. in l. mulier. C. de iure dotium.

XCII.

Clausula in cõpromissis apposita, quod possit de iure vnius alteri dare, intelligitur arbitrio boni viri, hoc notabiliter probat text. in l. si cum ea. C. de dot. promis. quem ibi ponderat Bald.

XCIII.

Habens duas concubinas est infamis. gl. est not. in auth. quibus modis naturales efficiũtur. §. fi. secundũ Bal. in l. 2. C. de incest. nup. & ideo repellitur à testimonio. & idem secundum Bald. si habet vxorem & concubinam.

XCIIII.

Confessio rei potest diuidi per actorem, & acceptare quod pro se facit, & repellere quod contra se facit. glo. est not. ibi per Bald. in l. si præsidi. C. de do. ante nup. de quo etiã per gl. & doct. in l. si quidem. C. de excep.

XCV.

Confessio facta coram notario maleficiorum absque iudice vel coram iudice, non in figura iudicij, non facit plenam probationem, sed indicium. glo. est sing. secundum Bald. in l. iubemus. C. de liber. causa.

XCVI.

Ille qui habet curam seu custodiam rei potest agere, & ideo vsufructuarius potest agere rei vendic. nomine proprietatis, cum habeat tacitum mandatum. l. 1. §. fin. ff. vsufru. quemadmodum caue. & expensis ipsius proprietatis, quia habet vsum fructum ex dispositione hominis. gloss. est not. in l. fina. §. vbi autem. C. de bon. quæ lib. secundũ Bald. in dict. §. fin.

XCVII.

Confiteri non potest aliquis crimen capitale per procuratorem, textus est, & ibi per Bal. in l. 2. in verfic. voce propria C. quorum appella. non recipi.

ADDITIO.

Adde infra singulas. 554.

XCVIII.

Conductoribus reddituum principum seu ciuitatum debentur omnia emolumenta etiam pœnalia ex lege, etiam si in locatione nihil sit dictum. text. est sing. in l. si quis. C. de vect. & commiss. secundum Bal. in l. 2. C. eo. tit.

XCIX.

Iudex potest eligere consultorem inuitis partibus. gloss. habes not. secundum Ange. in l. hac lege. in verb. deliberatione. C. de sent. ex peri. reci.

C.

Caupo tradidit mihi semel claues cameræ, dixi quòd tamẽ propter hoc non erat liberatus à custodia, allegaui doctrinam Bart. in l. fin. in fin. ff. nautæ caupo. stabularij.

CI.

Si debitor est captus propter debitum, debet ali expensis ipsius debitoris. Bartol. in l. sanctum. ff. de rerum diuisione. si tamen debitor non habet vnde se alat, debet ali expensis creditorum. gloss. est singul. in l. fina. in princ. C. de erogatione militaris annonæ. libro duodecimo, quam dicit singul. Bartol. in dict. sanctum. alias si creditor eum non alat, iudex potest eum relaxare.

CII.

Cautio Mutiana vt habet communis opinio, non habet locum in contractibus, sed solum in vltimis voluntatibus. fallit tamen singulariter, nisi esset talis contractus qui de sui natura non transmitteretur ad hæredes, vt quia promitto tibi vsum fructum, si nunquam ascenderis capitolium, quia tunc cautio Mutiana habet vim impletæ conditionis, sicut in vltimis voluntatibus. dictum est singu. Bald. in authentic. qui relictum. ad finem. C. de indicta viduitate tollenda. in l. ex his verbis. C. quando dies legati cedat.

CIII.

Confessio extrajudicialis post sententiam non impedit appellationem. gloss. habes ordinariam in l. non tantum. ff. de appellatio. secundum Baldum in l. addictos. C. de episcop. audient. in l. si quis in hoc genus. C. de episcopis & clericis.

CIIII.

Aliquis redemit captum ab hostibus, & propter hoc volebat sibi imponere aliqua onera, quærebatur vtrum posset? & respondi quod non. allegaui gloss. not. in l. 1. C. de episcop. audient. & ibi per Bald. quia non potest imponere sibi aliud onus nisi pretij soluti.

ADDITIO.

Idem tenet Cremens. singular. 167.

CV.

Colonus quidam volebat vendere partem suam fructũ, quos

quos perceperat in poſſeſſione domini pro parte tangente ipſum pro ſua cultura, dominus volebat habere, quia ibi erat optimum vinum, colonus volebat vẽdere alteri amico, fuit concluſum quod cogeretur vendere domino pro iuſto pretio, vt not. probatur in l. 1. & ibi per Bartol. C. de metallarijs. libro 11.

CVI.

Caſtellanus caſtri non poteſt impedire cuſtodem ſcribere librum ſi non impeditur cuſtodia. text. eſt ſingularis in l. duorum libertus. ff. de operis libertorum.

CVII.

Citatio ad hoc vt interrumpat præſcriptionem in caſibus in quibus poteſt, oportet quod de ipſa citatione appareat relationem eſſe factam iudici per nuntium. dictum eſt elegans Lapi, & doct. in clem. 2. vt lite pendẽ. refert Alexand. in l. fin. ff. de eo per quem factum erit.

CVIII.

Cõfiteor à te accepiſſe centum, & plus & minus, prout continetur in tuo libro, talis confeſſio probat de centum, quia illa clauſula non habet vitiare. text. eſt ſingularis, vbi per Barto. in l. Publia. §. fi. ff. depoſiti.

CIX.

Contractus ſimulatus non firmatur iuramento. gl. eſt ſingular in l. 3. C. plus va. quod agitur.

ADDITIO.

Adde Guido. Pap. ſingular. 937. §. ſecundo. Hippol. Marſi. ſingular. 474.

CX.

Cerei debent remanere fratribus ſepelientibus quaſi ſequela cadaueris. dictum eſt Bald. per illum text. in l. vnica. §. ſed qui domini, C. de latina libertate tollenda.

CXI.

Ceſſio conſenſus non inducit iurium ceſſionem, niſi interueniat ceſſio. gloſſ. eſt not. vbi per Bald. in l. eius. C. de compenſatio.

CXII.

Quidam eſt de vno collegio, & non poteſt intrare aliud collegium, niſi cum licentia eius ſub quo eſt. gloſſ. eſt in l. quæ ſub prætextu. C. de ſacroſanctis eccleſijs.

CXIII.

Contumacia illa proprie dicitur quando quis fuit citatus perſonaliter, ſi autem alia citatione dicitur ceſſatio. gloſ. habes ſingularem in l. ſi acculationibus. C. de accu. quam adducit Alexand. in l. contumacia. ff. de re iudica.

CXIIII.

Ceſſio actionis non habetur pro ſolutione. gloſſ. habes notabil. in l. legaui. in gloſſ. magna. ff. de liberatio. legata. quam allegat Bald. in cap. primo de benefic. fratris.

CXV.

Condemnari ad mortem non ex forma iuris communis, ſed ex diſpoſitione ſtatuti non publicantur bona, nec habet locum diſpoſitio authent. bona damnatorum. C. de bonis proſcriptorum. imo ſuccedunt ab inteſtato omnes ſuccedentes vſque ad 10. gradum. dictum eſt ſingul. Bal. in l. ſecunda. C. qui teſtamenta facere poſſunt.

CXVI.

Citatio verbalis ſi non tenet nec realis. gloſſ. eſt ſingular. in l. qui neque. ff. de verborum ſignificationibus. ſecundum Bald. in cap. tuæ. vt lite non conteſtata.

CXVII.

Captus fuit aliquis ſine ordine iudiciario per iudicem & ſoluit, non poteſt repetere. text. eſt ſingula. in l. ſi. ff. quod metus cauſa. ſecundum Bald. in dicto capitu. tuæ. vt lit. non conteſtat.

CXVIII.

Tu ſcis quod in tribus caſibus poſitis in l. 3. C. de nouat. ceſſionarius ſi præfertur domino, non habet locum, ſi ceſſio ſit facta ob cauſam, & cauſa nõ ſit impleta. hoc ſingulariter probatur in l. pacto ſucceſſorum. vbi per Salic. C. de pactis.

CXIX.

Si ſtatutum dicit, quod nobilis non poſſit recipere ceſſionem contra ignobilem, & aliquis nobilis ſuccedat iure hæreditario, non incidit in pœnam. text. habes not. & ibi per Barto. in l. prima. §. penultimo. ff. de fal.

CXX.

Adſcribitur culpæ tenere in domo vbi ſit ignis, ea quæ condita teneri debent in horreis. text. eſt not. vbi per Salicet. in l. ſi res. C. de periculo tutorum.

CXXI.

Corporalis apprehenſio ſi impeditur, ſufficit primum vel ſecundum decretum interponi verbotenus. caſus eſt mirabilis de hoc in l. quamuis. ff. de bonis authoritate iudicis poſſidendis, quem ita alleg. Bald. in l. ob maritorum. C. ne vxor pro marito, & ſic ſallit regula poſita in l. non eſt nouum. ff. de pign. actio. vbi ſine poſſeſſione non conſtituitur pignus iudiciale.

CXXII.

Confiſcatis bonis alicuius vniuerſaliter tranſeunt in fiſcum bona, in quibus alius habet ius à domino, puta ſi vendidi domum & non tradidi. caſus eſt ſingularis, in l. ſi fundus quem mihi locaueras. ff. locati. Nec tranſit cum onere.

CXXIII.

Si aliquis facit aliquem capi, qui poſtea apparet innocens, debet puniri ad ſimilitudinem ſupplicij, vt ſingulariter probatur in l. 2. C. de his qui latrones, vbi vt ſingulariter probatur in l. 2. C. de his qui latrones, vbi per Bald. qui dicit, quod quidam propter hoc fuit decapitatus Peruſij, quod dicit eſſe notab. & hoc facit contra illum maritum Coloniæ, vt mihi fuit relatum, qui fecit capi vxorem tanquam adulteram, & poſtea fuit reperta innocens & relaxata.

CXXIIII.

Commiſſio de capiendo delinquentem poteſt fieri quocunque die feriato: dictum eſt not. Bald. in l. fin. C. de exhibendis reis, quod dictum pro notab. allegat Alexand. in l. primo. §. nuntiatio. ff. de operis noui nuntiatione.

LXXV.

Si poteſt debitor capi ad inſtantiam creditoris ex forma ſtatuti, poterit capi ad inſtantiam ceſſionarij, vt voluit Bal. in l. per diuerſas. in vndecima quæſtione, & in l. ab Anaſtaſio. not. C. mandat. in 1. 1. in vltim. columna. C. de actio. & obligat. Alexand. in l. ſi ſic. ff. de legatis primo.

CXXVI.

Si ſtatutum dicit quod colonus nõ debeat deſerere agrum intra quinquennium. limita hoc notabiliter vt non procedat, ſi ager eſſet effectus ſterilis. dictum eſt not. Bar. in l. ſi quis. C. de agricolis & cenſitis, libro vndecimo.

CXXVII.

In compromiſſis quandoque ponitur clauſula cum poteſtate procedendi in ſcriptis, & ſine ſcriptis, quæ importat, quod credatur ſimplici relationi ſeu informationi eius. dictum eſt ſingul. Bart. in authentic. niſi breuiores. C. de ſentent. ex pericu. recitand. quòd not. allegat Anton. de Butr. in cap. cum ad ſedem. de reſtitutione ſpoliatorum.

CXXVIII.

Obligationi operarum poteſt accedere fideiuſſor, & in ea actiue

actiue & paſsiue poſſunt duo rei conſtituti. text. eſt ſingu. in l. nemo eſt qui neſciat. & Bartol. hic inducit ad quæſtionẽ, de qua iã dixi, an doctor q promiſit legere poſsit legere per ſubſtitutũ, ſed addo Bal. in authe. niſi. C. ad Tre. quod vaſallus poteſt alterum ſubinfeudare pari vel meliori. de quo in cap. primo, §. præterea. de capitulis Corradi. & Bald. in rubric. qui feudum dare poſſunt. Et quando iniunctũ eſt alicui quod perſonaliter exequatur, nõ poteſt alij committere, etiam de partium voluntate. Speculat. titul. de iudice delegato, §. excipitur. verſicul. quod eſt iniũctũ. & de materia per Ioannem Andream in regula contractus. & in regula qui facit per alium, in mercurialibus. Et addo textum ſingularem, in l. ſciendum. §. legati. ff. de legation. vbi dicitur quod legati non poſſunt dare alios vicarios niſi filios ſuos. Et ad illam quæſtionem, an vaſallus poſsit alium ſubinfeudare? adde Bal. in conſilio 70. 1. libr. quod de aliquo honorifico caſtro fuerunt inueſtiti nobiles, quod ad ignobiles tranſire non poterit.

CXXIX.

Depoſitarius ſine dilatione compellendus eſt ad reſtitutionem, nec poteſt obijcere compenſationem vel dicere ſibi in contrarium factam proteſtationem. Textus eſt ſingu. in l. ſi quis cum authen. ibi poſita. C. depoſi.

Et per illum text. dicit Bar. quod actio depoſiti eſt de his quæ requirunt ſummariam cognitionem ab ordine iudicij nõ à probatione. Dicit etiam quod inſtrumentum depoſiti habet executionem paratam.

Et not. quod dicit inſtrumentum, ſecus ſecundum doctores, ſi eſſet opus probatione per teſtes, cum teſtes non poſſint recipi, niſi lite conteſtata. intelligit etiam de vero depoſito non confeſsionato. per ea quæ voluit Bal. conſilio 181. 3. lib. Et vide Paulum de Caſtro in d. l. ſi quis.

Et nota ſingulariter text. iſtum in fin. de quo Bart. multum exultat, quod de denunciatione vel proteſtatione ſibi facta poteſt facere quis probationem per proprium iuramentum. & hunc tex. alle. pro ſingulari Roma. in ſingul. ſuis. & vide quod not. Bartol. & moderni in l. hæres. ff. ad Treb. & late per Bart. de proteſtatione in l. non ſolum. §. morte. ff. de ope. noui nunc. per gloſſ. & doct. in capi. cum M. extra, de conſti.

CXXX.

Quod inducitur preſtatione vſurarum longi temporis illud inducitur vna promiſsione. text. eſt quem Bar. neſcit alibi in l. ſi pro dote. C. de dotis promiſ. Et ſecundum glo. & doct. verba enunciatiua pro dote plene probant. de quo in l. ex hac ſcriptura. ff. de donat.

CXXXI.

Iudex debet dare dilationes moderatas ſecundum diuerſitates locorum, & non facile amplius quam ſemel. text. eſt ſingul. ſecundum Bar. in l. 1. C. de dila.

Et nota per hanc legem, quod non ſit neceſſe quod in dilationibus apponatur & peremptorie, quia quælibet dilatio eſt peremptoria, quia non datur niſi vna de facili. l. ſi. ff. de feriis. q eſt verũ in dilationibus quę dãtur ad probandum.

Probat etiam tex. iſte, quod dilatio non datur niſi petẽti, poteſt tamen iudex ex officio ſuo ſi viderit expedire, dare dilationem non petenti, prout declarat Bartol. in hac l. & dicitur hic non facile niſi vna, quia aliæ non dantur, niſi cauſa cognita. l. oratione. & l. ſi. ff. de fer.

CXXXII.

Licet quis ſuum alterius nomine deponat, donare non videtur, vt quia dicatur depono apud te hæc bona quæ ſunt Titij, vel eius nomine depono vel ſimilia verba. te. eſt ſingular. iuncta gloſſa. in l. etiam. C. de don. inter vi. & vxor. & vide Pau. de Caſt. in l. publia. in prin. ff. depoſiti. qui videtur aliter loqui.

Dicit etiam te. iſte, qui ſemper allegatur, quod quærit vxor in dubio præſumitur quæſiuiſſe de bonis mariti. Et adde nota. per Bald. in l. ſi vxorem. C. de condictio. inſertis. vbi quærit, quicquid acquirit vxor conſtante matrimonio, an acquirat viro? & concludit quod non, quia ſolum debet præſtare viro obſequialia ſeruitia in domo ſecundum qualitatem perſonarum, ſed ſi vxor faceret aliquam artẽ vel mercantiam, vel eſſet chirurga vel obſtetrix, quæ quidem non ſunt operę domeſticę & familiares, id quod acquirit ex iſtis operibus non acquireret viro, quia nec ad præceptum viri tenetur negotiari. Et adde Bal. in l. ſi. C. de exhiben. libe. Cuius dictum intellige ſecundum ea quæ ſunt dicta ſupra per eum. & dicit ibi Bald. per iſtum text. tu habes in vxorem puellam quæ altercata tecum rediit ad patrem, pater non vult reſtituere, tu potes agere interdicto de vxore exhibenda & reſtituenda. & idẽ vult Bart. ibi in concubina. Addo etiam Bald. in l. 1. C. de bonis quæ libe. vbi dicit quicquid acquirit vxor, acquirit patri non viro quo ad vſumfructum, niſi acquirat ex maritalibus obſequiis ſicut ſunt omnia diurna in quibus tenetur operari viro, quia alitur ab eo. l. ſicut. ff. de opere. liber. & ſubdit Bald. in d. l. ſi vxorem. quod poteſt contrahere ſocietatem cũ viro. pro quo eſt te. no. in l. alimen. §. fi. ff. de alimen. le.

Et illud quod dicitur in hac l. etiam de vxore acquirente, q in dubio præſumatur quæſiuiſſe de bonis viri. idem dicas in concubina. ita Bald. per illum tex. in l. 1. C. de notat. hic. hoc tñ limitat Bal. in l. cum oportet. C. de bonis quæ libi. niſi mulier publice negotietur, & ex ipſa licita negotiatione quæſtum faciat, nam tunc nõ præſumitur à viro acquiſiuiſſe, cum probetur contrarium. & idem dicit Bald. ibi, in concubina.

CXXXIII.

Partes poſſunt petere à iudice, vt confirmet contractum ab eis factum, licet eorum cõſenſus ſufficiat, & ad hoc facit dum iudex tenetur. tex. eſt. ſingu. in l. ſi quos. C. de decur. & dicit Bart. ſe nunquam vidiſſe niſi modo. & eſt vtile ſe cũdum eum in omnibus caſibus in quibus quis dubitat, an alius poſsit petere contrarium infringi, quod poteſt pars petere confirmari.

CXXXIIII.

Vbicunque propter delictum patris bona filio acquiruntur, ſtatim filius efficitur ſui iuris, vt notabiliter probatur in authen. inceſtas. C. de inceſt. nup.

CXXXV.

Si prohibitio eſt facta in contractu in caſu quo poteſt impediri tranſlatio dominij, nullo caſu poteſt dicta res indotẽ dari. gloſſ. eſt ſing. l. nulla. C. de iur. do.

CXXXVI.

Do ſi licet non poſsit reſtitui conſtante matrimonio regulariter, poteſt tamẽ minui. l. ſi conſtãte. C. de don. ante nup. quod tamen verum eſt in dote tantum promiſſa, quod poteſt minui. gloſſ. habes ſingul. an d. l. ſi conſtante.

CXXXVII.

Facta reſtitutione dotis per virum vergentem ad inopiam, eſt interdicta alienatio ipſius ipſi mulieri. text. eſt not. in l. vbi adhuc. C. de iur. do.

CXXXVIII.

Si mulier nubat ſecundo viro, videtur tacite tradere dotem primi matrimonij ſecundo. caſus eſt ſingularis in l. dotẽ. ff. de iur. do. ſecundum Bald. in l. nulla. C. eo.

CXXXIX.

Ex cauſa dotis donatio excedens valet ſine inſinuatione. textus eſt not in l. fin. in princ. C. de iur. dot.

CXL.

Si in conſtitutione dotis alter decipiatur, etiam ſi ſit maior ſuccurritur per reſtitutionem in integrum, etiam ſi decipitur re ipſa. te. eſt no. in l. iure ſuccurſu. in fi. ff. de iur. do.

CXLI

Donatio quæ fit vxori præſumitur fieri in ſignũ pudicitiæ.

text.est singularis in l.res vxoris.C.de donatio.inter virum & vxorem.

CXLII.

Ille qui pro se habet opinionem doctoris, dicitur habere iustam causam litigandi.Pet.de Anc.in clem.ne romani. de elect.Bar.in l.in bonorum.ff.de bo.pol.quod tamen intelige notabiliter vt per Bald.in l.iuris ignorantia.C.qui admit.quia non sufficit vnus si duo haberi possunt.

CXLIII.

Contra committentes delictum contra maiestatem diuinã tenet processus sine solennitate.l.liberorum.ff.de accusa. allegatur dictum sing. Angel.in §.fin.in authentic.quomodo oportet epis.

CXLIIII.

In marito & vxore putatiuis donatio non cõfirmatur morte tex.est singular.in l.cum hic status.§.si quis sponsam.ff. de donat.inter virum & vxorem secundum Bald.in l.eam quam.in 9.colum.C.de fideicom.

CXLV.

Per verba generalia facta in codicillis ea quæ relicta sunt in testamento non extenduntur ad ea quæ ibidẽ relicta sunt ad pias causas.textus est singul.in l.libertis.§. posthumis. ff.de alimen.legat.

CXLVI.

Quidam semel voluit scire quæ differẽtia esset inter damnũ & furtum.Et ego respondi, quod damnum est cum corruptione rei.Furtum cum rei amotione.tex.est no.quem ibi ponderat Bal.in l.si seruus seruã.§.oliuã.ff.ad l. Aquil.

CXLVII.

Donatio valet inter virum & vxorem,quando donatur vt filia communis dotetur.textus est singu.in l.siue vxor.ff. de donat.inter virum & vxorem.

CXLVIII.

Dotalis fundus etiam soluto matrimonio non potest alienari.text.est not.in l.etiam.ff.de fun.dot.Quod tamẽ declarat Bal.in l.1.C.sine cen.vel reli.antequam restituatur mulieri.Sed postquam est restitutus,perdit ius & nomen & hoc facit contra Paul.de Castr.in eo quod dictum est supra,in ver.dos.

CXLIX.

Debitor mihi obligauit fundum,reliquit tres hæredes, adiudicauit totum fundum vni,possum agere contra ipsum hypothecaria insolidum absque aliqua excussione aliorum hæredum.casus est singularis & ibi per Bartol.in l. mulier.ff.qui potio.in pigno.habean.

CL.

In decreto iudicis non habet locum argumentum de maiori ad minus.textus est singularis in l.si pupillorum.§.si p̃ tor.ff.de rebus eorum.

CLI.

Per fignaturam fit dominij translatio.textus est singul.in l. quod si neque.§.fin.ff.de peric.& commod.rei vendi.

CLII.

Iudex licet possit coarctare vel augere,tamen non potest in totum tollere dilationem mere legalem.glo.est notab. in l.quod iussit.in gloss.magna.ff.de re iudi.

CLIII.

Quando fit mentio de domicilio,in dubio intelligitur de domicilio,ratione habitationis,non originis.gl.est notab.in cap.statutum.§.cum autem. de rescript.in 6.in versicu. vnam dietam.

CLIIII.

Decretum debet interponi iudice sedente pro tribunali, alias est nullum.textus est notab.vbi per Baldum in l.naturali.in fin.ff.de confir.tut.

ADDITIO.

Bouer.in sing. in verb. decretum. nu.4. intelligit illud verum in secundo decreto,non autem in primo.

CLV.

Si debitor offert debitum creditori,& ille sine causa recusat accipere,extinguitur hypotheca,ita quod debitor potest alienare rem obligatam.gloss.est valde notab.in l.si quidẽ .C.de donatio.inter vir.& vxor.& ibi per Salicet.

CLVI.

Donatio est odiosa gloss.est notab.in l.si maritus.2. C.de donatio.inter vir.& vxor.

CLVII.

Delictum patris nocet filio in barataria, sicut in crimine læsæ maiestatis.glos.habes valde not.in authent.nouo iure. C.de pœna iudi.qui male iudica.quod est memorię commendandum secundum Bal.& vt intelligas terminum tu allemanne,dicitur committi barataria,quando iudex aliquid iniuste facit pecunia corruptus.

CLVIII.

In dote aduentitia filia potest agere sine consensu patris. doctores in l.2.§.quod si in patris.ff.soluto matrimo.Bartolus & Baldus in authẽ.quod locum.C. de collatio. Item dicas in filiofamilias,quia poteris agere ad donationẽ propter nuptias sine consensu patris sicut filia ad dotem.dicit singular.Baldus in l.fina.in princip.C.de iure dot.

CLIX.

Insinuatio donationis potest fieri in ipso contractu, & etiã post ex interuallo. gloss.est notab.in auth. de instru.caut. & fide.§.si vero moriatur.

CLX.

Dies tacita interpellat pro homine sicut expressa.gloss.est notab.in l.si mora.ff.solu.matr.secundum Baldum in l.si pacto quo pœnam.C.de pact.in rubri.C.de constituta pecunia.& ibi dat sociã in.l.si duo.§.fin.ff.de constitut. pecu.

CLXI.

Dos licet sit data socero, & pmittat filio percipere fructus, intelliguntur donati,etiam si socer sustineat onera matrimonij.dictum est notabile Bald.in authentic.ex testamento.in 9.colum.C.de collatio.

CLXII.

Etiam in dote fingitur tacita stipulatio,dato quod coniuges sint muti,quia fingitur interces isse eo modo quo potest, vt mediante tabellione qui alteri stipulari potest. notant doctor.in l.1.ff.solu.matrimo.

CLXIII.

Dotis priuilegia competunt etiam ante contractum matrimonium,& sic competunt etiam sponsæ.gloss. est in l.si sponsalibus.ff.de iure dotium.notant docto.in l.assiduis. C.qui potiores in pigno.habeantur.

CLXIIII.

Pro debito vxoris non fit missio in bonis dotalibus, nisi in casibus qui ponuntur in l.quicunque.ff.de bon.dam.gloss. est notab.in dic.l.quicunque. vbi per Bartol.

CLXV.

Dotans extraneus nisi paciscatur sibi tradi in contractu dotis,non poterit pacisci in traditione.gloss.est notab.in l. vnica.§.

vnicã.§.accedit.C.de rei vxo.actio.

CLXVI.

Si pater emãcipat filium,& ei tradit dotem iussu nurus suæ liberatur à nuru.dictum est no. Bart. in l.2.in 2.colum.ff. soluto matrimonio.

CLXVII.

Quidam emit fundum hoc modo.Ille fundus sit mihi & Titio emptus,quantum ad Titium non valet emptio,sed totus fundus ad me pertinet,si ego solus videor emisse. textus est notabilis,in l.fundus ille.ff.de contrahen. emptio. Et de materia vide per Bart.in l.si mihi & Titio.ff.de verborum obligat.

CLXVIII.

Propter nimiam contumaciam potest prætor decernere, q̃ missus in possessionem lucretur fructus.textus est singularis secundum Bartolum ibi in l.Fulcinius.§. diuus. & de intellectu istius textus quia vario modo intelligitur per Bartol.in l.si finita.§.Iulianus.ff.de damno infecto.in penultima colum.qui vult quod ita demum missus lucretur fructus in casu isto,quando iudex expressit.& gloss.videtur intelligere,quod vbi constat de contumacia, quod lucretur fructus ex dispositione iuris,etiam si iudex nõ exprimat de quo etiam per Bald.in authent.ei qui.in quinta columna.C.de bon.authori.iudic.possiden.in l.consentaneum.C.quomodo & quando iudex.in 9.colum.Et tu potes tenere illam opinionem,quod sit necesse quod iudex interloquatur,& quod inferatur hoc loco cuiusdam multæ licet parti applicetur.de quo per Innocen.in cap.dilecto.de verborum signific.per Anton.de Butr.in cap.contingit.de dolo & contumacia.

CLXIX.

Tu scis quod sententia lata contra ius litigatoris etiam per gratiam non expresso iuris errore tenet.l.seruo inuito.§. cum prætor.ff.ad Trebellianum.hoc non procedit fauore minoris,quia non valet ipso iure.textus est ita singularis, sicut aliquis in mundo in hac materia,vt ibi dicitur in vna lectura Bar.in l.scire oportet.§.cõsequẽs.ff.de excu.tutor.

ADDITIO.

Adde Bart.sing.67.

CLXX.

Si testator reliquit Titio legatum,& illum dedit tutorem filio,si excusat se à tutela,perdit legatum,nisi euidenter exp̃serit vel ex coniecturis saltem sit verisimile,quod testator voluerit illum habere legatum,& si tutelam non administraret.textus est singularis secundum Din.in l. Nesennius.in fi.cum l.sequen.eod.titu.de excusat.tut.Et hoc p̃cedit siue legatum procedat siue subsequatur,vt ibi.

CLXXI.

Tu scis quod habens tres filios Romæ habet executionem à tutela.Instit.de excus.tut.in principio.Dicas quod pater potest vti tali immunitate,etiam contra filium emancipatum,si habet tres filios,quorum vnus sit emancipatus, & petat emancipatus à prætore patrem sibi dari curatorem,erit iusta excusatio, etiam contra ipsum filium.tex. est singularis secundum expositionem glo.& doctor.in l. amicissimos.§.Lucius.ff.de excusa.tutor.& sic filius emãcipatus prodest patri ad excusationem contra seipsum.

CLXXII.

Si aliquis rapit diaconissam,bona ipsius raptoris, & quo ad proprietatem & plenam possessionem ipso iure sine traditione,& sine alicuius facto transferuntur in ecclesiam, cuius erat diaconissa.textus est qui non est alibi in casu isto secundum Bartol.in l.raptores.in versic.sin autem.C. de episcop.& cleric.

CLXXIII.

Lex 1.C.etiam ob chirograph.pecun. est singul. secundum Bar.& inter alia ibi dicitur quod pignus potest retineri ob chirographariam pecuniam contra debitorem principalem,quod nõ procedit in debito vsurario propter odiũ ipsarum.gloss.& Bald.in l.per retentionem.C.de vsur. & Bartol.in dic.l.1.

CLXXIIII.

Fuit semel à me quæsitum.filius minor fuit emancipatus à patre,an possit petere restitutionem in integrum aduersus emancipationem?Respondi quod non adduxi Bald.in l. non omnia.ff.de minoribus.

CLXXV.

Omnes possunt inniti sententiæ super ætate contra eum quẽ iudex pronuntiauit ętatis legitimę.casus est singularis.ẽm Bal.ibi,in l.de ætate.ff.de minor.affert ergo generale præiudicium minori,sed non aduersariis non citatis. Et vide ibi plene per Bartolum.

CLXXVI.

Emptor non potest cogere authorem authoris ad suscipiendum defensionem rei,nisi sibi fuerint cessæ actiones.tex. est singul.in l.si res quam à Titio.ff.de euictio.secundum Bald.in l.1.in fin.C.de iure dot.

CLXXVII.

Exceptio quæ potest opponi post sententiam, potest etiam opponi post quadrimestre tempus.glossa est mirabilis secundum Bartol.ibi,in l.ab executione.C.quorum appellationes non recipiuntur.

CLXXVIII.

Electio executoris non potest committi per testatorẽ. hoc probat text.quem ibi ponderat Bald.in l.nulli.in princip. C.de episcopis & clericis.

CLXXIX.

Exemplum scriptũ ab illo qui scripsit originale,probat. doctor.in authentic.si quis in aliquo.C.de eden.est bonus text.cum gloss.in l. vnum.ff.de test.Et si originale instrumentum est perditum,exemplum facit semiplenam probationem.gloss.est singul.in l.sicut iniquum.C.de fide instrumentorum.& vide ibi per Barto.

CLXXX.

Enuntiatiua verba prolata in aliquo instrumento etiam confecto in alium finem probat confines.gloss.est singularis, in c.cum olim.de censi.secundum Abbat. in capit super eo.de parro.quia in factis antiquis non potest haberi de facili probatio necessario cõcludens,ideo admittitur ista lex.Et de materia in cap.cum causam.de probationibus.

CLXXXI.

Si succumbens est talis persona de qua verisimiliter non dubitatur,quod sit mota ad litigandum nisi iusta ratione,nõ condemnatur in expensis,vt notabiliter dicunt Hostien. & Ioan.Andrę.in capitul.finem litibus.de dolo & contumacia.pro quo allego gloss.no.in capit.de præsentium.de cima sexta quæstione prima.quæ loquitur de monachis, quod præsumuntur bono animo mouisse litem. dicitur etiam habere iustam causam litigandi ille qui probauit p̃ testes,qui fuerunt reprobati ratione personæ,vt quia fuit probatum quod erant infames.Bal.in authentic.generaliter.C.de episcopis & clericis.in l.1.C.de aduocatis diuersorum iudiciorum.& in dic.auth.generaliter.dixit vnum Bal.quod est pulchrum & singulare,quod si pars probauit semiplene,& in defectum iurauit quod succumbens non condemnatur in expensis.argu.l.eum qui.ff.de iureiur.

CCLXXXII.

Emptum de pecunia Ecclesiæ nomine ementis, efficitur

Eccleſię.gloſ.eſt notabilis in l.ſi vt proponis.C.de rei vendicatio.

CLXXXII.

Eccleſia non debet ſoluere gabellam de contractibus ſuis,vt probatur in l.ſancimus.C.de ſacroſanct.eccleſijs.vbi per Baldum.

CLXXXIII.

Emphyteuſis pro canone eſt obligata,ideo poſſeſſor poteſt conueniri hypothecaria.textus eſt no.in §.ſcire.in authẽtic.de non alienan.quem dicit notabilem Bald.in authentic.ſi quas ruinas.C.de ſacroſanctis.eccleſ.

CLXXXV.

Edictum de ædilitio edicto,habet etiam locũ in permutatione ſolum in emptione rei morboſæ.caſus eſt notab.in l.ſciendum.§.ſed ſi quis permutauit.ff.de ædilitio edict.

CLXXXVI.

Exceptio non tollit remedium reſtitutionis in integrum. gloſ.habes ſingularem in l.in cauſæ.in gloſ.2.ff.de mino. ſecundum Imo.in l.diuus.ff.de re iudicat.

CLXXXVII.

Appellatione expenſarum rei pretium non continetur. caſus eſt ſingularis in l.quibus diebus.§.1.ff.de conditio.& demonſtratio.Et ideo ſi teſtator legaret expenſas librorũ vni ex filijs non veniret pretium,niſi illa expenſa non eſſet facta in libris.de quo ibi per Bartolum.

CLXXXVIII.

Si eccleſia conceſsit fundum in emphyteuſim,in quo fundo ſteterat quidam ad laborandum per longum tempus,ſi emphyteuta expellit illum,cum bonus eſſet,debet emphyteuſi priuari, vt notabiliter voluit Bartolus in l.cognouimus. C.de mancip. & colo. libro vndecimo quod eſt pulchrum.

CLXXXIX.

Emphyteuta non tenetur de leuiſsima culpa.gloſſ.habes notabil.in §.ſcire,in authen.de non alienan.ſecundum Bald. in auth.qui rem.C.de ſacroſanct.eccleſ.

CXC.

Eccleſia non habet bona debitorum tacite hypothecata.Baldus in l.fin.C.de ſacroſanct.eccleſ.& in rubrica.C.de priuileg.fiſci.

CXCI.

Licet ſoleat dici,quod ad hoc vt poſsit agi de euictione,requiritur denuntiatio litis motæ,limita ſingulariter hoc verũ, quando emptor vellet contra venditorem fundare intentionem per ſententiam euictionis contra ſe latam abſque eo quod aliter probaret eum incentem eſſe dominum. Sed ſi vellet probare euincentem eſſe dominum obtinet agendo contra venditorem actione ex empto ad intereſſe. Dictum eſt ſingulare Raph.& Alexandri in l.ſi domus §.de euictione.ff.de legatis primo.Imo.in cap.fi.de emptio.& venditio.Et nota hoc,quia eſt pulchrum in practica.

CXCII.

Faciens expenſas in re ſubiecta reſtitutioni,poteſt illas repetere,quia nõ videtur donare,& debet fieri æſtimatio expẽſarum tempore reſtitutionis,non tempore quo fuerunt factæ.caſus eſt ſingularis in l.domos hæreditarias,ff.de legat.1.& ibi per doctos.& tali caſu non computantur expẽſę cum fructibus perceptis.gloſ.eſt ſingu.in l.emptor.in princip.ff.de rei vendicat.quia cum ſit dominus interim lucratur fructus.

CXCIII.

Emptum ex pecunia minoris ita efficitur ſuũ,ſi ſit emptũ per tutorem vel curatorem,ſecus ſi per extraneum,ſi in ſubſidium, vt notabiliter probatur in l.ſi filiæ.cum gloſ ſa ſua.ff.de ſolut.

CXCIIII.

Emptio perficitur conſenſu,& ideo ſufficit nuntius vel epiſtola,dum tamen nuntius ſit deſtinatus ad hoc.duæ ſunt gloſſæ notabiles in l.1.in fi.ff.de cõtrahenda emptio.in l. conſentu.in prin.ff.de actio.& oblig.

CXCV.

Filius non perdit peculium profectium, licet bona patris ſint confiſcata.textus eſt ſingular.in l.3.§.ſed vtrum.ff.de minoribus.

CXCVI.

Filius cuius pater poſt teſtamentum eſt ingreſſus religionẽ, relicta priuſquã ſibi legitima poteſt illam petere non expectata morte naturali.textus eſt ſingular.in cap.cum ſcim⁹ de regula.ſecundum Baldum in authentica,ſi qua mulier C.de ſacroſanctis eccleſ.& eſt gloſſ.in capit.tranſmiſſæ.q fil.ſint legit.quam Abb.ibi dicit ſingularem,quem vide.

CXCVII.

Filius non tenetur dotare matrem.Sali.in l.ſi filius in id.ff.ad Mace.probatur in l.3.vbi per Ang.C.de præſcrip.lon.tẽ. in l.1.§.præterea.vbi per Bal.ff.de tute.& ratio.diſtra.per Bal.in procę.digeſtorum,in l.ſi à matre.C.de iure dotium quia contriſtatur anima defuncti,& fit iniuria filijs primi matrimonij.

CXCVIII.

Filia quæ peccauit in corpus,nec ali nec dotari debet à patre Spec.in tit.qui fil.ſint legit.§.penul.verſi.quid ſi filia.Bal. in l.ſi.C.de do.promiſ.Tamen ſi pœnitentiam egit,debet ali & dotari.Spec.in dict.§.verſi. quid ſi pœnitentiam egerit.Anton.de Butr.in cap.Quintaullis.de iureiur.ſtex.eſt in l.imperialis.C.de nup.Bald.in l.ſi filia.C.de inof.teſt.ex quo infert Alexand.in l.1.ff.ſoluto,matrimonio, quod ſi filius.qui commiſit ingratitudinem in patrem,legit pœnitentiam viuo patre,non poteſt ex hæredari.quod eſt pulchrum.& hanc deciſionem ſingularẽ non intellexit quidã doctor modernus,vt declaraui in meo compendio iuris cano.

CXCIX.

Fideiuſſor reputatur ille,qui paſſus eſt nomen ſuum in actis apponi, licet nihil dicat tex.eſt ſingula.in l.cum oſtendimus.§.fi.ff.de fideiu.tut.de cuius textus intellectu p doc. in l.1.in prin.ff.de verborum obligat.per Bar.in l.cũ quis decedens.ff.de legat.3.in l.ſi.ff.de præto.ſtipula.in l.fin.§. 1.ff.à quibus appellare non licet.per Pau.de Caſtro in l. ſciendum.ff.de verborum obligat.per Bal. in l.tale pactũ. §,qui prouocauit.in 7.colum.ff.de pact.in l.ſtatutis C.de ſenten.ex peri.recitan.in l.ſi fideiuſſor.in prin.ff.qui ſatiſ. cogan.in l.ſiue apud acta.C.de tranſa.in l.filius.§.inuitus. ff.de procur.in l.2.§.voluntatem.ff.ſoluto matrimonio. p Roma.in l.quæ dotis.in 25.columna,ff. ſoluto matrimonio.Ioannem Andream in regula qui tacet.in mercurialibus.per Cinum in l.inuitus.C.de procuratori.& per Abbatem in cap.nonne.de præſum.

CC.

Obligatus ad dandum fideiuſſorem liberatur dando clericũ Bar.in l.qui ſatiſdare.ff.de fideiuſ.quia ſufficit quod poſsit conueniri ſine exceptione.

CCI.

An fideiuſſor qui conſtituit ſe principalem.poſsit prius conueniri quam principalis? Speculator tit.de renun.& concluſio.§.1.verſi.Sed ſi fideiuſſor.quod nõ,quia ſemper certum eſt eum pro alio interuenire. & eſt gloſ.reputata,ſingula.in authenti.de fideiuſ. in princi.per Cin.& Sal.in authen.preſente.C.de fideiuſſo.per Abb. in ca.2.de fideiuſ.

CCII.

Si aliquis promittat facere alium ſecurum,an teneatur dare fideiuſſorem vel ſaltem pignora? gloſſa videtur tenere, quod ſic,in l.1.ff.qui ſatiſd.cogan. In contrarium videtur quod ſola promiſsio ſine fideiuſſore vel pignore ſufficit l.1.§.communes.& ibi per Bartol.ff.de præto.ſtipu.& eſt gloſſ.reputata ſingular.in l.ſi mandato Titij.§.fin.ff.mandati.Bald.in l.ſancimus.C.de verborum ſignific.in 1.executorem.in 5.colum.C.de executio.rei iudic. Quod tamen fallit ſecundum Ang.& alios in l.1.ff.qui ſatiſd.cog. & Roma.in l.prætor.§.deinde.ff.de operis noui nuntia. niſi poſtquam quis ſe obligauerat ad aliquid,promittere creditori eum facere ſecurum. Nam ſi illa promiſsio intelligeretur ſine fideiuſſore vel pignore,nihil operaretur. l.qui bis.ff.de verborum obligat. Secundo fallit quando promittens me facere ſecurum,non poſsidebat immobilia & erat forenſis,& poterat veriſimiliter ſuſpicari de fuga,tunc non ſufficeret nuda cautio,vt colligitur ex notatis Pauli de Caſtro in l.1.ff.qui ſatiſdare cogantur. Tertio fallit,ſi promiſiſſem te facere plene vel idoneè cautum, & ſecurum,per textum cum glo.in dicta l.ſi mandato Titij.§.fi.ff.mandati.& notatur in capit.fin.de pign.in cap. fi.de ſenten.excommu.in 6.in capi.felicis.in verbo,idoneè de pœnis.in 6.in ca.ex publico.in verſ.ſufficienti. de conuer. coniugatorum. de quo etiam per Bartolum in l. prætoriæ.vltima.ff.de præto.ſtipul.per doctores in l.diuortio.§.interdum.ff.ſoluto matrimonio.& ibi Alexan. ponit multas limitationes in materia.

CCIII.

Sed quid ſi in ſupplicatione aliqua narrantur vera,aliqua falſa,an reſcriptum in totum vitietur? per Anto.de Butr.in cap.exhibita.de iudi.vbi allegat textum ſing.in cap.ſi eo tempore.de reſcrip.in 6.

CCIIII.

Teſtis falſus in cauſa homicidij punitur vt homicida.text. eſt ſing.in l.1.in princ.ff.de ſica.

CCV.

Allegans iudici leges correctas punitur pœna falſi.Bartolus in l.fin.ff.de fal.in l.1.ff.de coniungen.cum emancip.lib. eius,in l.de quibus.ff.de legi.Abb.in progmio decretaliũ, & in c.nouit.de iudic.& ſi lex correcta eſt canonizata,poteſt allegari.gloſ.eſt ſingular.in c.cum in primis.2.quæſt. 1.de quo per gloſſ.& doctores in ca.1.de rebus eccleſ.nõ alienan.in 6.in verſi.tractatus.Hoc tamen intellige, quando fuit canonizata per papam ſecundum Imol.in capi.2. de reſcriptis.& de materia etiam per Domini.in cap.frequens.de reſtitut.ſpolia.in cap.authoritate.de conceſ.præben.in 6.in quibus locis habetur,quod poteſt allegari in argumentum ſine pœna ſecus ſi ad deciſionem,& correcta lege non dicitur correcta eius ratio,niſi expreſse dicatur.l.eas.ff.de capitis diminutio.Si tamen lex eſſet poſita extra volumina iuris nullo modo poſſet allegari. Bartol. in dicta l.fin.Baldus in authentic.dos data.C.de donatio. ante nup.in cap.tranſlato.de conſtitut. niſi allegaretur à conditore legis,prout fit in cap.Raynutius.de teſtamen. ſecundum Dominicum in cap.ſi Romanorum.19. dist. & ſi lex non eſt in totum correcta,ſed in parte, in parte non correcta,poteſt allegari.Bal.in l.1.C.de lati.liber.tollen.& dicit Paulus de Caſtro in l.1.C.de Iuſti.Codi. confir.ſi in ſtatutis nouis nõ ſunt annullata antiqua,& occurreret caſus non deciſus à nouis,ſed à veteribus, aliter tamen quam diſponat ius commune, debebit cauſa decidi per ſtatuta vetera,poſtquam non ſunt à nobis reprobata. Poſſumus etiã allegare vt plura ſciamus,ſecundum Ioan. de Anania in rubric.de fortilegijs. Et dum ſupra dictum fuit,quod ratio legis ſtat,licet lex ſit abrogata,hoc volũt Antonius de Butr.Imola in capit.1.de conſtitutionibus. Domi.in dict.cap.ſi romanorum,per dic.l.eas.

CCVI.

Si aliquis eſt inſtitutus hæres & commiſſarius relictus,non poteſt eſſe commiſſarius,ſi non ſit hæres.textus eſt ſingularis ſecundum Bartolum ibi,in l.Lutius.ff. de fideicommiſ.liberta.

CCVII.

Fideiuſſor de iudicio ſiſti non tenetur poſt ſententiam tex. eſt qui bene non reperitur alibi,ſecundum Bar.in l.græce.§.poſt litem.de fideiuſſ.Quod tamen limita, niſi promiſiſſet preſentare toties quoties videbitur,per ea quę habentur per Bartolum in l.ſi quis reum.ff.de cuſtod.reor. Sed tu potes allegare aliud textum in l.1.in princ.in verbo,iudicium, iuncta gloſſella.ff.ſi ex noxa.cauſa aga.& idem dicas in fideiuſſore de defendendo,quia non tenetur poſt ſententiam.l.cum quęrebatur.vbi per Bartol. in fin.princ.ff.iudic.ſol.

CCVIII.

Si emi ſiliginem vel aliud in genere conſiſtens,& dixi ſiliginario vt daret illi.qui nomine meo peteret,ex tranſeuntibus quidam audiuit & petijt & accepit,non liberatur ſiliginarius,nec liberatur ſecundum doctores cedendo actionem.textus eſt ſingularis in l.ſi quis vxori.§.apud Labeonem.ff.de fur.& inducit Bartolus illum textum ad quæſtionem de Bidello,qui tradidit librũ ſcholari alteri quã famulo ſcolaris.& concludit,quod ſi dedit alteri apportãti ſignum,cui debeat veriſimiliter credere,liberatur, vel ſi dedit famulo conſueto, ita quod non poteſt ſibi imputari culpa,liberatur dato quod liber perdatur.Et ſi ſchola ris portauit librum ad domum doctoris legentis, & ibi dimiſit,nec aliter cuſtodiri mandauit, & ſit perditus doctor non tenetur.Baldus in authent.habita.ad finem.C. ne filius pro patre,quia doctor tenetur ad legendum non ad cuſtodiendum librum.Pro hoc textus in argumentũ à ſpeciali,in l.1.§.patui.ff.nau.caupo.ſtabul.Et ideo ſi in domo amici mei repoſui rem meam,nec aliter eam cuſtodiri mandaui,& perdatur,non tenetur amicus. Cinus & Baldus in l.inuitus.C.de procur.eſt textus in l.ſi ego.in fi.ff.de iure dot.Ioannes Andreas in additio.Spec.in rub. de depoſito,qui allegat texturn in §.præterea. Inſtit. quibus modis re contrahitur obligatio.Alexander in dicto. §.apud Labeonem.

CCIX.

Tu ſcis quod qui iudici dederit aliquid vel promiſerit ſibi, ad hoc vt habeat ſententiam,incidit in pœnam falſi.l.1.§. 2.ff.de falſis.Illud debet intelligi,quando promittitur ali quid per quod ſibi acquiratur.l.1.& 2.ff.de calumnia.Sed ſi promittitur tantum defenſio de conſeruando cum indemnen,tunc nõ incidit in crimẽ falſi. Caſus eſt pulcher & ſingularis,ſecundum Bartolum in l.ſi quis vxori.§.ſi fugitiuum.ff.de fur. & ſic iudex poteſt petere quod cõſeruetur indemnis.quod intellige,vt per Baldum in l.1.C.de cõdictio.ob turpem cauſam,quod eſt ſingulariter notandũ. Hanc tamen promiſsionem non poſſunt recipere ſyndici villarum, qui ad petitionem potentum non denuntiant, maleficia. talis enim promiſsio non valet.Bar.in l.ſi à reo. §.fi.ff.de fideiuſſor.de quo etiam per Bartolum in authẽ. nouo iure.in fi.C.de pœna iudi.qui male iudica.qui loquitur de iudice.ad idem Bar.in l.2.ff.de calumnia.vbi dicit, quod iudex poteſt petere cautionem, quod non moleſtabitur tempore ſyndicatus.addo etiam Baldum in l.conſt. C.de pœna iudic.qui male iudic.vbi allegat Bartolum in d. §.ſi fugitiuus.& dicit quod iſta cautio continet ipſum nihil, cũ ipſa iuſtitia ipſum conſeruet,niſi tamen,dicit Bald. dediſſet pignus.

CCX.

Tu ſcis,quod raptus eſt crimen legis Iuliæ de vi publica vel priuata,vt in titulo ad legem Iuliam de vi publica vel priuata.Hoc tamen fallit, quando aliquis iuit ad domum

alicuius causa rapiendi & neminem inuenit, iste est textus singularis secundum Bartolum ibi, in l. si quis ex domo. ff. de fur. quem ad hoc allegat Bartol. in l. unfamem. in 1. colum. ff. de publi. iudic. & in l. fi. in fin. ff. de priua. deli. & vide quod notat gloss. in l. Marcellus. ff. de verborum significatio. quod vt dicatur rapina, tria debent concurrere rapiens, rapina, & res rapta. Addo etiam Baldum in l. si quis in tãtam. C. vnde vi. in penultima col. qui dicit singularem dictam l. si quis ex domo. quod rapina potest fieri absenti. ad idem Bald. in cap. 1. §. si duo. de pace tenẽda.

CCXI.

Tu scis, iudex maleficiorum non potest cognoscere de causa ciuili. l. solemus. §. latrunculator. ff. de iudicijs. tamen tu habes casum quem ibi Bartol. dicit mirabilem, quod iudex maleficiorum potest incidenter cognoscere de quæstione ciuili descendente ex eodem facto de quo criminaliter cognoscit iubendo rem restitui. l. interdum. §. qui furem. ff. de furtis. quod intellige vt per Bartolũ in l. defuncto. in fin. ff. de public. iudic. quando principalis delinquens viuit. & textum in dict. §. qui furem. adducit etiã Bal. in l. si quis ad se fundum. C. ad legem Iuliam de vi publi. de quo etiam per Bartolum in l. penultima. ff. de calúnia. in l. medicus. ff. de variis & extraordin. cognit.

CCXII.

In actione mandati contraria venit leuissima culpa. textus est quem alibi non reperies, secundum Bart. in l. si seruus. §. quod vero. ff. de furtis.

CCXIII.

Raptor est tunc fur manifestus, si contra eum clametur seu occurratur. textus est singularis secundum Bartolum in l. si vendidero. §. cum raptor. ff. de furtis.

CCXIIII.

Est regula, quod qui eligit vnum ius, non videtur renuntiare alteri iuri quod ignorat sibi competere. l. mater. ff. de inofficioso testamẽto. & dicas, quod est idem si dubitat, quia non videtur renuntiare alteri iuri quod dubitat sibi competere. tex. est quem Bart. alibi nescit, in l. manifestissimi. §. 1. C. de furtis. Ideo dicit memoriæ debere commendari.

CCXV.

Qui promittit alium exhibere ad tempus, finito tempore potest intra sex menses moram purgare eum exhibendo, vel eum idoneè defendendo, quo tempore elapso non auditur. Item casus superueniens infra tempus primum, liberat, promissorem. secus si eueniat infra tempus ad morę purgationem concessum. tex. est singularis secundum Bar. in l. sanctimus. C. de fideiussoribus. & habet locũ hæc lex etiam in criminalibus, secundum gl. & Doctores.

CCXVI.

Tu scis dispositionem l. Græce. §. post litem. ff. de fideiussoribus. quod fideiussor de iudicio sisti tenetur vsq; ad sententiam. hoc intellige notabiliter, quando actor prosequitur litem, sed si deficiat, & negligat, tunc liberatur spatio duorum mẽsium, vt probatur in l. si fideiussor. C. eodem titulo. quæ lex est singularis secundum Bartolum ibi. Et in hac l. si fideiussor. est vna glo. quæ tangit quæstionẽ quę alias fuit in facto, secũdum Baldum. Quidam iuuenis fuit inuentus cum quadam puella, & est solutus & soluta, fit inquisitio contra ipsum de stupro. Modo isti vterque cõfitentur quod ante vnus alterum inuicem desponsauerat an credatur confessioni? & respondet quod sic, nisi appareant signa in oppositum, vt quia est inuenta plorans, & similia, secundum Baldum. & intelligitur de confessione vtriusq;, secus in confessione masculi tm̃. & procedit gl. secundũ Bal. in stupro, secus in raptu, quia ibi sunt signa in oppositũ. & vide Baldum adducentem hanc glossam, in l. 1. C. de collus detegen. qui eam approbat, si qualitas personarum & alia indicia patiuntur. Hãc etiam glossam dicit Baldus non esse alibi, in l. quicunque. C. de feriis fugit. in vltima columna dicit, tamen ibi vnum verbum, q puella est torquenda. & in l. prima. C. de confess. in septima columna, simpliciter transit cum hac glo. dicens illã singularem, & perpetuo debere memoriæ commendari. Hanc etiam glossam dicit singularem Baldus in l. eã quã. in sexta columna. C. de fideicommissis. & intellige glossam, quando confitentur ante complexum quod matrimonium contraxerunt. Hanc etiam glossam allegat Baldus in cap. primo. §. iniuria. de pace iuramento firmanda. vbi dicit, quod conjecturæ inspici debẽt. Et ego vidi quę dã singularia inscripta sub nomine Baldi. in quibus Bald. allegat hanc glossam, & dicit quod per ipsam ipse euasit.

CCXVII.

Accusationes criminales regulariter tolluntur præscriptione viginti annorum. textus est singularis secundum Bartolum in l. querelam. C. de falsis. qui idem dicit de officio iudicis inquirentis, licet glossa teneat contrarium. Et per hoc dicit notabiliter Bartolus, quod si à statuto statuatur certum tempus ad accusandum, quod vltra illud tempus non poterit inquiri, quod dicit perpetuo memorię commendari debeti. Et nota vnum pulchrum dictum, quod ista lex procedit quo ad pœnam imponendã, sed non quo ad declarandam pœnam iam impositam. textus est singularis, & ibi per Petrum de Ancharano, in cap. fi. qui. in fine, de præscriptionibus, in sexto. Nota etiam quod accusatio quo ad effectum cõfiscationis bonorum durat tantũ quinquẽnio. casus est singularis secundum Angelum in l. cognitione. ff. ad senatusconsul. Syllan.

CCXVIII.

Priuilegium concessum superlitis expensis, porrigitur ad aduersarium propter equalitatem seruandam in iudicijs. vel secundo victus victori condemnatur in expẽsis, quas fecit, non in illis quę remittuntur ex priuilegio. textus est singularis in l. finali. C. eod. & adde quod notat Bartolus in l. die sabbato. C. de Iudæis. quod si aliquis dies est feriatus quo ad te, vt non possis conueniri, nõ poteris etiã alios cõuenire, & sic est etiam feriatus contra te. & quod notat Bart. in l. fin. §. donec. C. de iure deliberand.

CCXIX.

Præstatio triennalis facit vt alimenta etiam in futurum debeantur ex inutili voluntate. textus est singularis in l. prima. C. eodem. & adde quod aliam præsumptionem operatur ista præstatio triennalis, quia qui ostendit se tribus proximis annis soluisse, præsumitur retro soluisse, nisi contrarium probetur. textus est mirabilis secundum Bartolũ ibi in l. quicunque. C. de apoch. public. libro decimo. quæ tamen lex recepit limitationem, nisi ista solutio trina esset facta vna pro tribus annis, secũdum Cinum & Baldum, in l. secunda. C. de dotis promissio. Et de materia dictæ l. primæ, singulariter habetur per Bar. in l. secunda, C. eodẽ titulo. & per Bartolum in l. si certis annis. C. de pactis. vbi vult, quod procedit, quando duplex fauor concurrit, scilicet alimentorum & vltimę voluntatis, & extendit etiam ibi hanc legem ad causam dotis, & refectionem viarum propter similem fauorem. & cum Bartolo transeunt cõmuniter doctor. & ibi dicit Angelus esse idem in legato pro redemptione captiuorum vel relicto piis locis, quia pietatis causa mouit legislatorem in dicta l. prima, ad ita statuendum. ex quo infert singulariter Angelus quod dicta lex prima non habet locum in legato alimentorum facto diuiti, quia tunc cessat ratio pietatis, glossa in l. illud. C. de sacrosanctis ecclesiis. Licet hanc limitationem Angel. aliqui improbent in dict. l. si certus annis. tamen ab aliqui-

aliquibus est approbata, & de iure videt vera. Non procedit etiam lex ista secundum Ang. in illo, qui est inhabilis de iure gentium ad testandum, secus si de iure ciuili, quia legata debentur ad pias causas, licet testator sit inhabilis de iure ciuili, vt notabiliter declarat Bar. in l. prima, in repetitione. C. de sacrosanct. eccles.

CCXX.

Tu scis quod est regula generalis quæ dicit, si ex testamento non adeatur hæreditas, relicta non debẽtur. l. si nemo. ff. de test. tute. hoc singulariter fallit, quãdo hæreditas nõ potest adiri ex testamento propter errorem defuncti in coniunctione personæ, quia tunc legata simpliciter relicta debentur à venientibus ab intestato. ille est text. singularis secundum Bar. in l. eam quam. C. de fideicommiss. vt quia testator instituit eum quem putat filium, quia hæreditas aufertur ab eo, & transit ad venientes ab intestato.

CCXXI

Fideiussor contractus potest conueniri redhibitoria, quia si deiubens in contractibus qui possunt per pœnitentiam resolui, videtur in omnem causam fideiubere. tex. est in l. Latinus Largius. ff. de ædilitio edict. quem ita allegat Bal. in l. fi. C. de ædil. act.

CCXXII.

Fœmina potest esse procuratrix in iudicio voluntariæ iurisdictionis. tex. est, & ibi Bald. in l. 1. §. fin. C. communia de manumissionibus.

CCXXIII.

Fideiussor si datur idoneus cessat sequestrum, casus est, & ibi Bal. in l. fi. C. de ordin. cognitio.

CCXXIIII.

Forensis inimicus meus venit ad hanc ciuitatem, non possum petere cautionem ab eo, ne me offendat, quia hic nõ fecit aliquid propter quod hic ego possim eum conuenire. Bar. in l. sed si fuscepcrit. §. fin. ff. de iudic. nisi tamen secundum Bartol. multum in loco conuersaretur.

CCXXV.

Fideiubens pro conducente domum videtur non solum fideiubere de pensione, sed etiam pro supellectilibus. text. est sing. iuncta gl. in l. missi. §. fideiussores. ff. de fideiuss.

CCXXVI.

Quidam reseruauit sibi fructus cuiusdam fundi, vtrum videatur ibi reseruare fœnum? & est tex. sing. quod appellatione fructuum veniat fœnum, in l. pratum. ff. de verbo. signification. & idem in canna. l. qui fundum. §. cum fundum. ff. de contrahenda. emptio.

CCXXVII.

Filiatio licet probetur præsumptiue, tamen matrimonium ad plenum probari debet. gloss. est in l. 1. §. ea. ff. de ven. in possession. mitten. quam dicit ordinariam Bald. in l. filium diffinimus. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur.

CCXXVIII.

Filiusfamilias recipit pecuniam mutuo cum consensu patris, non potest restitui in integrum, quia iste contractus sustentatur in persona patris, quia in aliis obligatur sine consensu patris. text. est singularis in l. 3. §. sed vtrum. ff. de minorib.

CCXXIX.

Fructus percepti pendente conditione sunt venditoris conditione deficiente. l. necessario. §. quod si pendente. ff. de periculo & commodo rei venditæ. hoc limita verum, nisi in casu deficientis cõditionis ipse emptor perderet pretium quod cederet venditori, tunc enim in recompensationem pretij darii emptor fructus lucrari debet. text. est singula. in l. 4. ff. de lege commiss.

CCXXX.

Aliquis promisit se velle teneri de suo facto tantum, inclu-

ditur etiam suus hæres. text. est singularis in l. stipulatio ista. §. sed si. ff. de verbor. obligat. secundum Bal. in l. fi. C. de actio. empt.

CCXXXI.

Fides. Fuit tradita res habita fide de pretio, in illa re non est potior cæteris creditoribus ratione taciteæ hypothecæ. text. est not. in l. quidam. ff. de in rem verso. secundum Baldum in l. fina. C. commodati.

CCXXXII.

Fructus computantur in legitimam quæ debetur parentib⁹ dictum est notabile Bald. in ca. si pater. de testam. in. 6. refert Alexand. in l. in fideicommissaria. ff. ad Senatusc. Trebelli. qui subdit, quod quo ad liberos primi gradus in legitimam & Trebellianicam computantur fructus percepti tempore mortis testatoris, licet secus in poltea perceptis. Dictum est singulare Iacobi Butrigar. in l. iubemus. C. ad senatusconsultum Trebellian. & plus dixit Baldus in l. scimus. C. de inofficioso testamen. quod idem erit in fructibus pendentibus. Ita Alexand. in dicta. l. in fideicommissaria. & sic limitatur illa lex, dum dicit, quod fructus non restituuntur fideicommissario, quia hoc verum, nisi in fructibus, qui erant tempore mortis testatoris.

CCCXXIIII.

Fiscus, qui aufert hæreditatem hæredi tanquam indigno, quia non vindicauit mortem defuncti, non tenetur ipse hoc vindicare, quia habet hoc in pœnam hæredis, non ex dispositione testatoris. gloss. est singularis in l. recusare. §. si fisco. ff. ad senatusconsultum Trebellian.

CCXXXIIII.

Frumentum & alia necessaria pupillo vendi non debent pro satisfaciendis debitis, sed deueniẽdum est ad immobilia. gloss. est singularis in l. fin. C. de præd. minor.

CCXXXV.

In fideicommisso vniuersali relicto ecclesiæ, vel ad pias causas, transeunt ipso iure actionis absque restitutione, vt notabiliter volunt Bar. in disputatione incipien. filium adultum. refert Alex. in l. 1. §. quoties. ff. ad legem Falc.

CCXXXVI.

In causis fiscalibus iudex potest procedere ex officio, quando actor & reus est contumax, & citare vtrunque, & absoluere reum ab instantia iudicij. casus est mirabilis in l. secunda. §. sequens. ff. de iure fisci.

CCXXXVII.

In feudis concessis à principe habet locum ius accrescendi. Dictum est notabile Baldi in l. vnic. §. in primo. C. de caducis tollendis. in capit. primo. de duobus fratribus. Secus si concedatur ab inferiore à principe, quo casu intelligitur textus in capit. primo. §. cum vero. qui feudum dare possunt. & idem tenent Moderni in l. si mihi & Titio. ff. de verb. oblig.

CCXXXVIII.

Licet appellatione liberorum comprehendantur tam masculi, quam fœminæ. l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius vocando. tamen dicit Paulus de Castro ibi hoc esse verum, quando essemus in materia indifferenti, id est, quæ conuenit vtrique sexui, secus si masculo tantum, vt in feudis, vnde dicit, quod si quis receperit feudum pro se & liberis non comprehenduntur fœminæ, cum regulariter fœminæ non succedunt in feudo, quod est pulchrum. Et adde dictum notabile Baldi in cap. primo. ad finem, in titulo, quibus modis feudum constitui potest. quod si quis receperit rem simpliciter in feudum, videtur recepisse pro se & descendentibus masculis.

CCXXXIX

CCXXXIX.

Gabia. Qui legat aues, debentur gabiæ, si testator eas habebet, textus est cum glosla in l. auibus. ff. de legatis & fideicommis. 3. & ibi secundum Bart. est textus, quo d appellatione auium veniunt pulli & gallinæ.

CCXL.

Granarium venit in legato domus, si erat ei contiguum, secus si erat separatum, vel erat solitũ locari. Bar. in l. vxor. ff. de legatis & fideicommis. 3.

CCXLI.

Gratificatio. Quæro, commodatarius habet res duorum cõmodatas, ambas non potest saluare, locus est gratificationi, vt saluet quam vult. Dictum est Bar. in l. si vt certo. §. quod vero. ff. commodati.

CCXLII.

Grauatus de faciendo depingi imaginem Christi cum apostolis, intelligitur de duodecim. Bart. in l. Titia. §. Seia. ff. de auro & argento legat. licet quidam responderint contrarium, quod intelligebatur de duobus, per regul. plura lis locutio. Sed non bene studuerãt, oportet ergo studere. Et legatum de faciendo depingi aliquem sanctum dicitur ad pias causas. Dictum est notabile Bar. in l. lineam margaritarum. §. 1. ff. ad leg. Falc.

CCXLIII.

Grauatus. Volo allegare vnum pulchrum casum secundum Bartol. qui iubet aliquem nõ facere testamentum, videtur grauare ipsum de hæreditate restituenda venientibus ab intestato. casus est memoriæ commendandus, secundum Bart. tanquam pulcher, in l. qui filium. ff. ad Trebel.

CCXLIIII.

Grex. Datur in dotem grex ouium. Quæritur quid pertinebit ad virum? Respondeo, quæ nascuntur. Sed ex renatis debet in locum mortuorum ponere, & gregem supplere. Dictum est Bar. in l. fi. ff. soluto matrimonio.

CCXLV.

Gula. Fui semel interrogatus, quid mihi videretur de illis, qui vtuntur cibis delicatis? Respondi, quod licet quis vtatur cibis delicatis, per hoc nõ incurrit vitium gulositatis, si hoc non facit causa delectationis. Et ille qui vtitur cibo vili cum magna auiditate, non dicitur vere ieiunare. text. est notabilis in cap. deliciæ. 46. dist. & ibi prohibetur immoderatus appetitus,

CCXLVI.

Tu scis, quod in alternatiua sufficit alteram partem implere. l. si hæredi plures. ff. de conditionib. instit. Accipe pulchram limitationem, quia hoc non procedit, quando verisimiliter mens testatoris nõ verificatur in qualibet parte disiunctiuæ, sed tunc accipitur pro coniuncta. textus est singularis secundum Bartolum in l. Lutius. ff. de hæredibus instituend. dicit tamen quod habet solum vnum cõcordantem in l. generaliter. C. de institu. & substitut. sub condit. fact.

CCXLVII.

Quia sufficit quem seruum tempore testamenti, vt sit necessarius. l. pater filio. ff. de hæredibus instituendis. hoc intelligas verum, quando consequitur libertatem ab homine, secus si à lege. textus est singularis cum gloss. secundum Bar. in l. testamento. ff. de hære. instituend.

CCXLVIII.

Tu scis, quod falsa causa non vitiat institutionem. l. cum tale. §. falsam. ff. de conditionibus & demonstrationib. Accipe singularem limitationem, nisi probetur testatorem, aliàs instituturum non fuisse. textus est singularis secundũ Bartol. in l. fin. ff. de hæredib. instituendis. & hoc ex præfationibus colligitur, vt ibi singulariter probatur, & ibi dicit Barrol. quod istæ præfationes habent causam finalem dispositionis. de quo dicto multum exultat. Et adde Bartol. in l. cum hi. in principi. ff. de transactionibus. in l. 1. ff. ad Macedonianum.

CCXLIX.

Hæreditas ascendentium non adita, trãsmittitur ad descendentes, nisi repudiata sit. & idem in legato non agnito. textus est singularis in dicta l. Et intellige secundum Bart. in descendentibus, qui non sunt in potestate, qui transmittunt ad descendentes, non ad extraneos, secus in descendẽtibus, qui sunt in potestate, qui transmittunt ad quoscunque. Et adde quod notat Bartolus in l. emancipata. C. qui admit. q̃ ista lex habet locũ in successione de iure p̃torio.

CCL.

Hospitale debet recipere pauperes. textus est notabilis in l. 1. C. de Latina lib. tollen.

CCLI.

Hospitalia sunt exempta, sicut ecclesiæ. est & ibi per Bal. in l. omnes. in verb. nullus. C. de epis. & cler.

CCLII.

Hospitalarij non satisfaciunt. casus est notabilis secundum Bal. in l. orphanotrophos. C. de episcop. & cler.

CCLIII.

Sicut non potest aliquis capi in ecclesia, ita nec in hospitali. Baldus notabiliter in l. si quis ad declinandam. in 18. col. C. de episcopis & clericis. allegat dictum notabile Archi. in c. diffiniuit. 17. q. 4.

CCLIIII.

Quidam iussit fieri hospitale in domibus suis, & illud hæredem instituit. postea superuiuens domos illas alienauit, & alias emit, fauore institutionis, & testamenti confirmandi debet fieri in domibus postea emptis, vt voluit Bart. in l. placet. ff. de lib. & posthu.

CCLV.

Hæreticus tanquam vbique delinquens potest in quocunque loco puniri. dictum est. Bald. per illum text. in l. & si excepta. C. de malefic. & mathemat.

CCLVI.

Si pius actus in actis inter viuos nominetur hæres, videtur contrahens eum fecisse hæredem, adeo quod poterit apprehendere hæreditatem, nullo alio instituto hærede. dictum est mirabile Bar. in l. tale pactum. §. fin. ff. de pact. approbat Ale. in l. licet. C. de pac. licet Roma. insurgat contra Bar. in auth. similiter. C. ad leg. Falc.

CCLVII.

Pro homicidio non imponitur pœna capitalis, quando multorum imminet strages. dictum est Ang. in l. pe. ff. de sica. Et sola scientia de homicidio nõ facit quem teneri, nisi in patrem vel rempublicam. Bartol. in l. 1. §. occisorum. ff. ad Syllan. in l. vtrum. ff. de parricid. Bald. in l. ff. de iusti. & iure.

CCLVIII.

Fuit semel dubitatum, vtrum esset differentia inter hæreditatem opulentam & locupletem. & allegaui gloss. sing. in l. si quis mihi bona. §. 1. ff. de acquiren. hæredi. quod hæreditas opulenta dicitur illa, quæ adfert opes sine vexatione, locuples etiam cum vexatione. & hanc gloss. allegat notabiliter Angelus, in suo consilio vltimo.

CCLIX

CCLIX.

Hæres indignus priuatur hæreditate, quæ applicatur fisco, vt tu scis. Sed quæro, Testator cuius hæreditas debet auferri, est Colonien. hæres vero est Lubicen. bona vero sunt Constan. cui ciuitati applicabuntur? Et respondet ciuitati originariæ testatoris. casus est singu. in authen. si captiui. C. de episco. & cleri.

CCLX.

Si mulier vidua non portat habitum nigrum, non dicitur vitam vidualem seruare, dictum est notabile Bald. per illũ tex. in l. decreto. C. ex quibus causis infamia irrogat. quod est pulchrum propter testamenta in quibus dicitur, Si vitam vidualem seruauerit, &c.

CCLXI.

Dicit testator, Lego partem hæreditatis, non transfertur dominium recta via in legatarium post aditionem hæreditatis. gl. est notabil. in l. mulier. §. vt Trebelliano. ff. ad senatusconsultum Trebellian. requiritur ergo restitutio iusta. l. facta. in principio. ff. ad senatusconsul. Trebel.

CCLXII.

Hæres grauatus intrat monasterium, poterit monasterium detrahere quartam Trebellianicam. dictum est Ang. per illum tex. in l. Marcellus. §. fi is qui. ff. ad Trebel.

CCLXIII.

Si reus non possidet hæreditatem in iudicio petitionis hæreditatis absoluitur, tamen si actor doceat in eo iudicio se esse hæredem, iudex poterit pronuntiare & declarare actorem esse hæredem. tex. est sin. secundum vnam lectu. in l. si ãte. §. 1. ff. de exceptio. rei iudica.

CCLXIIII.

Si hæredis institutio casiatur ex forma statuti, quia testamentum non est insinuatum intra certum tempus, negligentia hæredis non nocet legatarijs, dictum est no. Bal. in l. 2. C. quibus res iud. non nocet. Bar. & Ang. in l. facta. §. si quis bonorum. ff. ad Trebel. quod intelligit ibi Imo. nisi culpa posset imputari legatarijs insinuare non facientibus.

CCLXV.

Sententia lata super homicidio contra Titium, & fuit executioni mandata non prodest Cãio, qui vere interfecit. text. est singu. in l. qui seruum. ff. de interro. actio. secundum Bald. in cap. 1. §. iniuria. de pace iuramen. firman. Angel. in l. quotiens. §. si quis. ff. soluto matrimonio.

ADDITIO.

Adde quod est repetitum. j. sing. 687.

CCLXVI.

Si prætor pro homicidio facit aliquem decapitari, cum ex forma statuti esset pœna pecuniaria, non poterit dicere, quod sibi imponatur pœna statuti, sed decapitabitur. dictum est no. per Bar. in l. j. in fi. prin. ff. quod quisque iuris.

CCLXVII.

Nota quod priuilegia in dubio intelliguntur concessa ad postulationem non motu proprio, vt est tex. sing. in capi. si motu proprio. de præben. in 6. per Bar. in auth. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. in l. 3. in princip. ff. quod quisque iuris. quod singulariter limitatur, vt per Bald. in l. nec dam nosa. C. de præcibus Imperato. offeren. nisi literæ principis essent geminatæ, quia tunc habent vim clausulæ motus proprij. quod dictum pro valde no abili adducit Ro. in l. si vero. §. de viro in 3 t. fallen. ff. soluto matrimonio. Limitatur & secundo per Guli. & Modernos in l. 3. §. 1. ff. quod quisque iuris nisi princeps cõcedat animo remunerandi. Limitatur & tertio per Ba. in dicta authen. quas. C. de sacrosanctis ecclesijs. nisi concederetur vniuersaliter omnibus ecclesijs, & de motu proprio. pulchre per Abbatem, in cap. ad aures. de rescrip.

CCLXVIII.

In l. 4. §. fi ab ignoto. dum ibi dicit ab initio, quod si aliquis emit seruum, & à principio non sit conuentum quod acquirat libertatem, offerendo postea pretium non potest peruenire ad libertatem. & hunc tex. allegat Bal. in l. bene à Zenone. C. de quadriẽ. prescr. quod si monachus, seruus vel filius contrahit. si in contractu apponuntur pacta, secundum illa regulatur acquisitio.

CCLXIX.

Per alium contractum quam per stipulationem potest fieri nouatio præcedentis obligationis. textum habes singularem in l. si mandato meo. §. fi. ff. mandati. quem dicit Bart. non esse alibi. in l. ff. de nouationibus.

ADDITIO.

Adde Marian. Socin. consi. 21. versi. nec obstat si diceretur. Ludo. Bologni. consi. 59. versic. additur etiam aliud.

CCLXX.

Mandaui tibi quod emas rem communem cum alio certo pretio aliorum partibus emptis, nam pro residuo pretio dare teneris, sed si pretium determinatum non fuerit, tua pars boni viri arbitrio æstimabitur. tex. est sin. quẽ Bar. in vlt. dict. nescit alibi in l. si fund. ff. mandati. & vide glo. allegantem hunc textum mirabiliter adducit Salicet. in l. hac edictali. §. his illu. C. de secundis nup. quod si ex tribus æstimatorib. assumptis vnus æstimat viginti, alius triginta, alius trigintaquinque, debẽt omnes summæ coaceruari & per iudicem æstimari in tertia parte totius summæ, per istum tex. quod videtur contra l. diem proferre. §. si plures. ff. de arbitris.

CCLXXI.

Pupillus non habet priuilegium in bonis magistratus. text. est singularis in l. 1. §. sciendum. Et ratio est, quia prompitius subuenitur pupillo contra tutorem, quia tutor specialiter propter pupillum tenetur, magistratus vero specialiter non propter ipsum pupillum, sed propter vtilitatem publicam. Ideo nõ ita prompte subuenitur cõtra eũ. l. etiam proponebatur. eo. titul. est singularis in casu suo.

CCLXXII.

Si aliquis damnificatur ex eo, quod notarius scribere omisit, datur actio contra notarium. text. est singu. in d. l. fi. & adde text. in l. qui nomine. ff. de fal. qui textus allegatur, q̃ si aliquis fecit te notarium qui non erat, tenetur omnibus rogantibus eum de instrumentis ad interesse.

CCLXXIII.

Tu scis quod coniuncta persona non admittitur pro coniũcta persona cõtra eius voluntatem, sed præter. l. sed & hæ. in princip. ff. de procura. tamen quando venit tãquam cõiuncta persona, & pro proprio interesse, admittitur etiam eo inuito. tex. est singularis in l. patri pro filio. ff. de mino. qui etiam tex. probat, quod ibi requiritur speciale mandatum hominis, & non sufficit generale mãdatum legis. Nã potestas agendi lata à lege coniunctæ personę non valet, vbi requiritur speciale mandatum. Probat etiam quod in casibus in quibus requiritur speciale mandatum, admittitur cõiuncta persona pro eo qui esset minor & prodigus, secus si minor tantum, vel prodigus tantum. quod est notabile secundum Bartolum. Et adde, quod hunc textum allegat Bartolus in l. prima. C. etiam per procuratorẽ causam in integrum restitutio. agi posse. quod licet coniũcta persona non admittatur, vbi requiritur speciale mãdatũ, tamen fallit in coniuncta persona, quę esset legitimus administrator, vt pater, tutor etiã per istum textũ. q̃ est no.

CCLXXIIII.

Cessio actionum non potest fieri nisi in casibus hac lege expressis, & eandem rationem habentibus, & si pro parte venditur, & pro parte donatur, cessio facta præsumitur simulata. textus est singularis secundum Bartol. in l. per diuersas. cum lege sequenti. C. mandati.

Et de materia cessionum late per Bartol. in l. Modestinus. ff. de solutionibus. Et si aliquis promittit cedere melius ius, liberatur transferendo ius, ex quo causatur iudicis officium. Si vero promittit cedere ius optimum, non liberatur, nisi cedat actionem, & transferat in cessionarium. gloss. est notabilis in lege prima. C. quand. & quib. quart. pars debeatur. libro decimo. Et adde quod notat glos. in l. fideiussor. §. primo, in verbo posit. ff. de pignoribus.

CCLXXV.

CCLXXV.

Si syndicus vult se excusare, quod ignorauit maleficium esse commissum, nunquam erit excusatus, nisi constet de diligenti inquisitione eius. Aurea est doctrina Baldi in l. prima. C. ad senatusconsultum Macedonianum. quod dictum refertur in lib. maleficiorum Angel. in ver. necnon ad denuntiationem.

CCLXXVI.

Vbi quis venit condemnandus ad mortem, non habet locũ titulus. C. quãdo ciuil. actio. quia isto casu possunt simul & semel cumulari, quia frustra actor intentaret iudicium ciuile eo mortuo. Dictum est singulare Bal. in l. 1. C. de appel. quod dictum refertur etiam in libro maleficiorum.

CCLXXVII.

Minor non restituitur etiam læsus, nisi probet læsionem euenisse vel sui facilitate, vel dolo aduersarij. textus est notabilis vbi per Bald. in l. verum. §. sciendum. ff. de minor.

CCLXXVIII.

Minor emit molẽdinum, quod est subiectum impetui aquarum, & sic quod posset deperire, potest restitui. tex. est notabilis in l. verum. §. si locupleti. ff. de minor.

CCLXXIX.

Minor non petit restitutionem contractus per restitutionẽ in integrum, si habet recursum aduersus maiorem de iure communi, est ergo necessaria excussio maioris. tex. est no. secundum Bald. in l. cum mandato. ff. de minor.

CCLXXX.

Propter minorem contractus non mutat suam naturam. te. est not. in l. si minor. §. minores. ff. de mino. vbi per. Bal. Et ideo si ex forma statuti aduersus laudum nõ potest peti re ductio, ẽt minor nõ potest petere, sed petet restitutionẽ.

CCLXXXI.

Sententia restitutionis lata pro minore non retorquetur cõtra eum, si vult renuntiare sententiæ. casus est singularis secundum Bald. in l. si iudex. ff. de minor.

CCLXXXII.

Minor adiuit hæreditatem, factus maior exegit, & fecit talia, quę faciunt veri heredes, demum vult restitui, potest initio inspecto. casum habes singularem in l. 3. §. scio. ff. de minorib. secundũ Ro. in l. pupillus. ff. de acquir. hæred.

CCLXXXIII.

Minor si portauit res non soluto vectigali, subuenitur sibi per remedium restitutionis in integrum. textus est singularis in l. si ex causa. §. si in commissum. ff. de minor.

CCLXXXIIII.

Minor potest fideiubere pro suo procuratore, & non restituitur in integrum aduersus ipsam fideiussionem, secũdũ Ang. & Modernos in l. de die. §. q mulierẽ. ff. qui satisd. cog.

CCLXXXV.

Minor, qui est legum doctor, non potest petere restitutionem in integrum. gl. est sing. in l. professio. C. de muner. patrim. lib. 11. & est tex. sing. in l. 1. C. qui aduer. quod vbi per doct.

CCLXXXVI.

Minor non dicitur venire cõtra compromissum, vt incidat in pœnam, si petat se restitui aduersus compromissum, qa non conqueritur de arbitro, sed de sua facilitate. text. est singularis in l. cum minor. ff. rem ratam hab.

CCLXXXVII.

Minor vigintiquinque annis si per statutum admittitur vt maior, non per hoc videtur ei interdici in integrum restitutio contra illum actum. glo. est valde notabilis in l. 1. C. si de momentanea pos. in gloss. fin.

CCLXXXVIII.

Mulier secundo nubendo non perdit executionem testamẽti, vt quia fuit electa executrix in testamento mariti. doctrina est Bart. in l. à filio. ff. de adimen. leg. quam sequitur Bald. in authen. eisdem. in fine. C. de secun. nupt.

CCLXXXIX.

Mulier rapiens virum, capitaliter punitur. glossa est singularis secundum Ang. in l. 1. C. de rap. vir. Bald. in l. raptores. C. de episcop. & cleri. & in c. 1. quib. mod. feud. amit.

CCXC.

Mater tutrix petiit dari tutorem, quia vult nubere, & postea pœnitet, non reassumit tutelã. Dictum est not. Bald. argu. illius text. in l. imperialis. in verti. sed si tales C. de nup. ad idem Bald. in l. cum ancillis. C. de incest. nup.

CCXCI.

Ad probandum matrimonium sufficit probare sponsalia de futuro, & ductionem sponsæ in domum. text. est not. vbi per Bald. in l. cum in te. C. de donat. ante nup.

CCXCII.

In matrimonio potest apponi pœna, vt si concubinam tenebis, dabis mihi centum nomine pœnæ. textus est singularis in l. ex ea parte. §. 1. ff. de verborum obligationibus. secũdũ Bal. in l. fi. C. de spõs. Sint ergo cautæ mulieres, quãdo accipiunt viros, & suspicantur & teneant concubinas.

CCXCIII.

Maritus licet lucretur dotem, non tamen tenetur ad onera hæreditaria. text. est not. in l. licet dos. C. de iure dot.

CCXCIIII.

Mandatum nullum requiritur ad denuntiandum legata relicta ad pias causas. textus est notabilis in l. nulli. in fine. C. de episcop. & cleri. vbi per Bald.

CCXCV.

Miles etiam in bello vulneratus non debet recedere sine licentia principis. textus est singularis in l. 2. C. quibus non obiic. longi temporis prescrip.

CCXCVI.

Si simpliciter est contractum matrimonium nulla facta mẽtione de dote, non videtur aliquid datum in dotem, & sic erit matrimonium sine dote. ita Bald. in l. nulla. C. de iure dot. & ita intelligit gl. in l. mulier bona. ff. de iure dot.

CCXCVII.

Ad probandum mandatum factum ad recipiendum solutionem non possunt admitti testes. Dictum est singulare Baldi in l. falsus. in 13. col. C. de furtis. quia soluentes debent habere plenam securitatem per scripturam solennẽ, quæ non potest fieri cum non habeat mandatum in scriptis.

CCXCVIII.

Mendax in dubio non præsumitur in dolo, nisi mendacium tendat ad sui vtilitatem. tex. est notabilis vbi per Barto. in l. eleganter. §. fi. ff. de dolo.

CCXCIX.

Magistratus etiã minimus est maior in suo territorio quocunque alio. gloss. est singularis in l. apud. ff. de manumissionibus. quam multum notat Angelus in sua disputatione incipiente, Bononiensis. Bald. in l. si quis ex consensu C. de episcopali audientia in l. fin. ff. de iurisdictione omnium iudicum. in l. 2. §. 1. ff. si quis cautionibus.

CCC.

Si moniales existunt infra gradus monasterii, & faciunt aliquem contractum, de quo notarius existens extra gradus rogatus. poterit scribere actũ fuit in monasterio. ita Bald. & Moderni in l. plerique. ff. de in ius vocan. per l. satis ibi, vbi

ibi vbi si citatur ille, qui conspicitur ex publico de domo, dicitur citatus in domo.

CCCI.

Licet per statutum mulier non posset obligari sine consensu viri, tamen si suscipit mandatum procurationis extra iudicialis, licet non obligetur mandato, tamen valebunt gesta per eam, quia vere habebat mandatum. ita notabiliter probat textus iuncta vna expositione glossę, & ibi per Angelum in l. quamuis. in princ. ff. de acquir. poss.

CCCII.

Maritus si stetit spatio decem annorum ad petendum vsuras seu alimenta dotis sibi promissæ, non potest amplius petere, quia intelligitur sibi remisisse, vt consuluit Bald. in consilio incipiente, In Christi nomine post biennium à ductione puellę. & facit textus singularis in l. cum quidã. §. diuus. ff. de vsuris. vbi si creditor stetit per decem annos ad petendum vsuras, non potest amplius petere.

CCCIII.

Magistratus debet interuenire, quando consilium ciuitatis facit statuta. gloss. in l. prima. ff. quod quisque iuris. Bart. in l. 1. ff. de leg. in l. omnes populi. in secunda quæstione principali. ff. de iustitia & iure. Petrus de Ancharano in capit. canonum statuta. de constitu. in 11. charta magna.

CCCIIII.

Magistratus durante officio, non potest in ius vocari. quod limita & declara, vt notabiliter per Bar. in l. de pupillo. §. si quis ipsi prætori. in quatuor primis quæstionibus. ff. de operis noui nuntiatione. Bald. in l. pars literarum. ff. de iudic. Aliam limitationem posuit glossa singularis in l. si præles. C. de episcop. audien. quod magistratus non potest conueniri in loco sui magistratus, sed alibi sic.

CCCV.

Mandatum. Si aliquis mandat Titium occidi, quod si non fecerit, minatur sibi mortem, excusatur faciens. Dictum est notab. Bar. in l. 2. ff. de noxal. gloss. in. l. pen. ff. si famul. fur. fec. dic. Abb. in capit. sacris. quod metus causa.

CCCVI.

Mora de æquitate canonica semper potest purgari, si aduersarius non est passus damnum. Dictum est Antonij de Butrio & Imol. in capit. dilecti. de arbitr. per textum singularem secundum vnum intellectum, in cap. suam. de pœnis. per Bald. in l. si pacto quo pœnam. C. de pactis.

ADDITIO.

Adde Hippolyt. Marsi. singul. 463. num. 2. qui multas concordantias adducit.

CCCVII.

Monasterium. Est magis communis opinio, quod si relinquo monasterio sub conditione, si receperit filiam meã in monialem, tale relictum est nullum, quia conditio est honesta, sed ad illud inuitare spe lucri, est turpe, & institutio redditur nulla. Bar. in l. Titio centum. §. 1. ff. de cõdi. & demon. licet ipse tenuerit contrarium in l. 2. C. de instit. & substit.

CCCVIII.

Mulier. Illud quod dicitur in l. in rebus. C. de iure dotium quod dominium reuertitur, habet locum in muliere viuente. Dictum est singulare Bartoli in l. Nesennius. §. fundum. ff. de iudicata.

CCCIX.

Maritus legat vxori omne frumẽtum, quod habet in domo, illud consumit, & tantundem reponit in loco illius, venit in legato. Dictum est Bartoli in l. si seruus legatus. §. qui quinque. ff. de legatis primo.

CCCX.

Matrimonium potest contrahi etiam in vltimo vitæ spiritu. de hoc tex. est singularis in l. 2. & in authentic. cui relictum. C. de indict. vidui. tollen.

CCCXI.

Membrum. Si statutum dicit simpliciter membrum abscindendum, intelligitur de manu. tex. in authent. de manda. prin. §. roges. in authen. vt nulli iudi. §. penul.

CCCXII.

Miles qui accipit mutuum, in dubio præsumitur expendere causa militiæ. te. est singularis in l. fi. in fi. C. ad Macedo. gl. in l. 2. ff. e. Et est præsumptio iuris & de iure secũdũ gl. ibi.

CCCXIII.

Mandatum. Licet sint multi casus in quibus mandatum non reuocatur morte, tamen potest per hæredem reuocari. casus est no. in l. fundi. ff. de acquiren. possessio.

CCCXIIII.

Mandatum. Qui habet mandatum ad vendendum, habet etiam mandatum ad solutionem recipiendam. text. est notabi. in l. quod seruus. ff. de solutio.

CCCXV.

Mercantia. Si vnus ex sociis desulit mercantias inuito socio, & lucratus est, ille inuitus non debet habere lucrum. Bar. in l. quia poterat. ff. ad Trebel. Alexand. in l. si vero. §. si mãcipia. ff. solu. matr.

CCCXVI.

Mediator. Occidens mediatorem per cuius concursum aliter non poterat euitare mortem, non tenetur. gloss. est singul. vbi per Angel. in l. 2. C. de sica.

CCCXVII.

Mors. Post mortem defuncti potest instare hæres, quod feratur sententia pro purganda innocentia defuncti. casus est sing. in l. filiæ. §. Seia. ff. de adimen. leg. quem mihi reuelauit Bald. in l. 1. C. ne ex delic. defunc.

CCCXVIII.

Mori. Volo tibi allegare vnam pulchram gl. si doctor damna[a] natur, ad mortem, non debet decapitari [a] antequam degradetur, quia nemo debet mori in dignitate. gl. do tibi singulare in l. omnes. in ver. amissionem. C. de episcop. & cleri.

ADDITIO.

a Adde Gab. Sarayn. in addit. Matthei. sing. 59. nu. 9.

CCCXIX.

Moneta. Expendens falsam monetam, vt plumbeam vel stanneam, punitur pœna falsi. Bartol. in l. lege Cornelia. ff. de fal. Fallit singulariter, nisi doceat se ab alio habuisse, etiam si testes non nominent a quo. sed sufficit quod viderint ab alio habuisse. dictum est singulare Iac. Butr. in l. maiorem. C. de fal. & vide ibi per Angel.

ADDITIO.

Adde Guid. Pap. singul. 508.

CCCXX.

Mulier si commisit adulterium, & vir tenebat concubinas, non debet perdere dotem propter adulterium. Item si maritus sciuit illam adulteram, & postea eam cognouit carnaliter. Paul. de Castro consil. 126. quod incipit, In Christi nomine, hæc mulier non debet excludi.

CCCXXI.

Maritus si expulit vxorem sine iusta causa, non tamen tenetur ad restitutionem dotis. Ioan. An. in titul. de dona. inter vir. & vxo. §. nunc de dote. in addi. incipien. Et dicit Odofre. Alexand. in l. 2. ff. sol. ma. licet Bald. teneat contrarium in l. fin. C. de fen. quæ sine cer. quanti. profe.

CCCXXII.

Medicus. Ille qui adhibuit malum medicum, est indignus hereditate

hereditate illius, qui malum adhibuit medicum. gloss. est valde notab. in l. quod si nolit. §. si mancipium. ff. de ædil. edict. secundum Ang. in l. si seruum. ff. de ver. obliga.

CCCXXIII.

Moriens. Si moriens est confessus se recepisse mutuum, nõ poterit hæres opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ, quia moriens non expectabat futuram numerationem. gloss. est singularis in l. 1. C. de fal. cau. adiect. lega. secundum Bald. in titul. de pace Constan. in versi. vasalli.

CCCXXIIII.

Qui cedit actionem contra vnum ex correis, alius liberatur à cedente, casus est singularis in l. qui duos. ff. de lega. 2. secundum Barto. in l. ex duobus. in 8. q. ff. de duob. reis.

CCCXXV.

Potest relinqui fideicommissum à succedentibus ab intestato pupillo, quod expirat pubertate adueniente. text. est singul. secundum Din. & Bartol. in l. si fundum per fideicommissum. §. fin. cum l. sequent. ff. de legat. 1.

CCCXXVI.

Tu habes regulam, quod hæredes tenentur pro hæreditarijs portionibus. l. pacto successorum. C. de pactis. Accipe vnum singularem casum, in quo actio personalis hæreditaria datur contra vnum ex hæredibus insolidum, etiam ad quantitatem. Iste casus est singularis secundum Bartol. in l. cum ab vno. ff. de leg. 2. & est speciale in casu illo fauore dotis. & hunc text. allegat. Barto. in l. continuus. §. fin. ad finem. ff. de verborum obliga.

CCCXXVII.

Tu scis, quod in fideicommisso vniuersali veniunt etiam prælegata. l. cum virum. C. de fideicommiss. hoc non procedit in donationibus, quæ morte confirmantur. textus est singularis secundum Bartol. in l. sequens quæstio. ff. de legat. 2. quia non capiuntur ex testamento, nec confirmantur ex aditione hereditatis, sed ex sola morte.

CCCXXVIII.

Tu habes dispositionem l. cum alienam. C. de leg. quando legatur res aliena coniunctæ personæ. Accipe singularem limitationem, quia illa non procedit, quando ille, cui relinquitur, erat legatarius & hæres, sed solum procedit, quando erat legatarius. casus est singularis secundum Bartol. in l. cum pater. §. euictis. ff. de leg. 2. Et est ratio, ga licet euincatur legatum, remanet tamen hereditas. q. nõ est in casu l. cum alienam. Et etiam singularis textus ille, quod quando diuisio est facta à testatore, vnus ex hæredi. non tenetur alteri de euictione iure actionis, sed ope exceptionis, secus si diuisio sit facta à partibus, vel à iudic. l. si fratris. C. communia vtriusque iudic. & in duobus locis dicit ibi Bar. q. ille tex. est sing. Et adde notab. Bal. dũ quærit de ratione huius §. in dicta l. cum alienam. C. de lega.

CCCXXIX.

Vniuersitas iuris potest legari, etiam si commodum contineat, & ille, cui legatur hæc vniuersitas iuris, debet cauere hæredi de indemnitate. textus est habẽs singulatem materiam secundum Bartol. in l. cum pater. §. mensæ. ff. de le. 2. & sic est casus, in quo legatum potest habere incommodum, & in dicto §. mensæ. querit Bartol. quid si testator dixit, Legõ tibi apothecam eam pannariam seu pannorum, quod non videtur legata mercantia, sed illa verba pãnorum videntur magis adiecta causa demonstrationis loci, hoc idem Bald. in l. in legatis. C. de le. Et addo quod no. Bart. in l. librorum. §. pen. ff. de leg. 3. vbi querit de illo qui legat bibliothecam, & concludit quod ex qualitate personæ, vt si scholaris legaret scholari, intelligitur de liberis. & quod voluit Bar. in l. nam quod. §. 1. ff. de pen. le. vbi dixit, quod si aliquis vult legare apothecam suam cũ omnibus pannis, dicat, lego apothecam cum pannis, siue sint venales siue non. & ita dicit de facto consuluisse. quod no. Bar. in l. Seia. §. tyranne. ff. de fun. instru. de illo qui legauit podere, quia intelligitur quicquid vno nomine nuncupatur licet simul non sint, per Barto. in l. si ita. ff. de auro & argẽ. leg. & in l. 1. ff. de supel. leg. si aliquis legat massaricias, venit quod continetur appellatione supellectilium, & ideo nõ venit asinus & equus, vt ibi, & in l. librorũ. §. fi. ff. de le. 3. q. si aliqs legat lectũ, venit culcitra, ét de serico, & oña ornamẽta. & Bar. in l. fi. §. 1. ff. de auro & arg. le. si testator legat vxori vestimẽta, venit festiua & nõ festiua, & si le. vxori lectum, venit etiam festiuus in l. cum aurum. §. plane. ff. de aur. & argen. leg. vbi si testator legat vxori vestimenta, hæres non potest separare maspillos auri & ornamenta ibi posita. & Bar. in l. quãuis. ff. de auro & arg. leg. q. in legato vestimẽtorũ nõ veniũt vestes, phibitæ portari.

CCCXXX.

Tu habes in l. vel singulis. ff. de vulgar. & pupil. quod si testator vltimo morienti substituit, non videtur filios inuicẽ substituere. Accipe singularem limitationem, nisi rogauit alteri restituere per fideicommissum. iste est textus singularis secundũ Bar. in l. Titia Seio §. Seia. ff. de legat. 2.

CCCXXXI.

Tu scis quod res subiecta restitutioni non potest alienari, vt in l. si. §. sinautem. C. com. de leg. hoc procedit in hærede sciente, secus in ignorante & ignoranti. casus est singul. in l. si. §. fi. ff. de lega. 2. secundum Bart. in dict. §. sinautem. & intellige istum tex. de iusta ignorantia. & ad istum tex. vide no. per Bald. in authen. res quæ. in princ. C. communia de leg. hunc etiam tex. alle. Bal. in pulchra quæstione in auth. ei qui. C. de bon. autho. iud. pos. in vltima colu.

CCCXXXII.

Tu habes quod inter creditores chirographarios non inspicitur prioritas, nec etiam priuilegiis competentibus in actionibus personalibus. l. priuilegia. ff. de priuileg. credi. Accipe pulchram limitationem, quod illud est verum in obligatione quãtitatis, secus quãdo est in obligatione factum cohærens personę, tunc enim ille præfertur, cui est promissum prius. tex. est sing. ẽm Bar. in l. in operis. ff. locati.

CCCXXXIII.

Accipe etiam casum singul. secundum Bartol. qui locauit operas suas vt certum opus faceret, tenetur de operis vitio siue vna pensio siue in singulos dies præstita fuerit, qui autem operas suas singulis diebus locat, nec ad certum tempus se adstringit, de vitio operis non tenetur. tex est sing. secundum Bar. in l. ea lege. §. locaui. ff. locati.

CCCXXXIIII.

Tu habes vnum casum singularem, quod prius contra vnũ ex delicto ciuiliter vel rei vendicatione agatur, quam contra alium agatur, ex contractu. in l. cum in plures. §. vestimenta. ff. loca. ex quo tex. Bar. sumit regulam sic, quando cunque vnus conuenitur ex facto alterius, ille prius debet conueniri sumptibus conuenti, nisi sit multum difficile, & hoc arbitrio iudicis.

CCCXXXV.

L. 1. C. de legationibus. libro decimo. Ista lex habet multas lecturas singulares. Sed nota illam quod procurans habere officium ex quo proueniunt immunitates, non habet tales immunitates. & hanc allegat Roman. in l. 3. §. subueniunt. ff. ad Sylleianum.

CCCXXXVI.

Conductor conuentus conditione ex illa lege, debet ante omnia testificare rem. & quæstionẽ potest referre dominij. text. est singular. in l. si quis conductionis. C. loca. & quando conductor possit opponere exceptionem dominij

nimij locatori, per Bar. in l. ei à quo. ff. de vsucapion. in l. si alienam. ff. soluto matrimonio. in l. commodare. ff. commod.

CCCXXXVII.

In rebus maternis præferuntur veterini, in rebus paternis præferuntur consanguinei, in rebus aliunde acquisitis succedunt æqualiter. tex. est singularis secundum Bar. in l. de emancipatis. C. de legitimis hæredibus. Et adde no. per Bar. in l. 2. §. legitima. ff. de suis & legitimis.

ADDITIO.

Adde eundem Bar. supra sing. 197.

CCCXXXVIII.

Ille qui locat operas, tenetur operari, & potest cogi merce de recepta. text. est notabil. iuncta glosa. in l. si is qui. C. locati.

CCCXXXIX.

Quando lex fingit aliquem confessum, equiparatur confessioni factæ in iudicio solenniter. casus est singularis secũdum Bal. in l. si tutor. C. de interdicto matrimonio.

CCCXL.

Si lex est specialis & ratio generalis, generaliter intelligenda est Bart. in l. 1. ff. de iuris & facti ignorantia.

CCCXLI.

Lex 2. C. de rescinden. vendi. non habet locum in iudiciis, propter authoritatem iudicii, vt puta si res adiudicetur pro minori pretio. Dictum est singulare Bald. in l. ordo. C. de executione rei iudicatæ. Et adde quod no. Bald. in l. maioribus. C. communia vtriusque iudicii.

CCCXLII.

Lex quoties. C. de rei vendicatio. nõ habet locum in ecclesia vendente duobus, quia præfertur ille cui, primo venditur. dictum est singulare Io. Andr. in c. continebatur. de his quæ fiunt à præla. sine consen. ca:

ADDITIO.

Alios casus in quibus non habet locum d. l. quoties. vide per Hippoly. Marsil. sing. 82. per totum. Alex. in l. siue autem. §. si duobus. ff. de publician. & per Bertachin. in suo repertor. in verb. emptor primus.

CCCXLIII.

Lex, si vnquam. C. de reuocand. donationibus. non habet locum in causa pia, quia non reuocat filius nisi legitimam gl. est sin. in c. quicunque. 17. quæstione 4. secundum Roma. in authen. similiter. C. ad legem Falcidiam.

CCCXLIIII.

Si procurator recitat in libello verbo aduersarii, non videtur in dubio illa fateri, vt est glo. not. in l. Gallus. §. idem credendum. ff. de liberis & posthumis. & ibi per Moder. licet alias soleat dici, quod quis videtur fateri illud quod dicit in libello. l. cum præcum. C. de liber. caus. quia illud procedit quando verba proferuntur non tanquam ab aduersario.

CCCXLV.

Libellus non procedit, peto condemnari secundum forma iuris vel statutorum, quando pœnæ sunt diuersæ, & per vnam non est recessum ab alia Bal. & Modern. in l. Gallus. §. si eius. ff. de liberis & posthumis.

CCCXLVI.

Vbi esset pronuntiatum libellum ineptum, & reus sit absolutus ab obseruatione, pereunt tunc omnia acta ordinatoria iudicij, etiam quo ad effectus, qui alias non perirẽt & sic quo ad effectum præscriptionis intertumpendæ. Ita Bald. eleganter, in l. 2. C. de fructibus & lit. expensis. quia iudicium malè fundatum non interrumpit præscriptionem, glosa. est not. in l. si pater. C. ne de statu defuncto.

CCCXLVII.

Per hæc verba prolata per reum respondendo libello actoris, tu mentiris, inducitur litis contestatio. Bald. Ange. & Alex. in l. turpia. ff. de leg. 1. nisi essent prolata catore iracundiæ, quia tunc nihil operarentur.

CCCXLVIII.

Potest aliquis agere in eodẽ libello partim iure suo, & partim alieno. tex. est notabilis, & ibi per Bal. in l. planè. ff. familiæ erciscundæ.

CCCXLIX.

Procedit libellus ago, vt soluas Titio, quia mea interest. test in l. his consequenter. §. Celsus. ff. familiæ erciscundę

CCCL.

Libellus. Negatio facta ad libellum ineptum non facit inciderе in pœnam, Dictum est sing. in l. edita. in repetione Paduana. in 10. col. C. de edendo.

CCCLI.

Libellus rei non requirit conclusionem. Dictum est Bart. in l. 1. ff. de exceptionibus. & Antonij de Butrio, in c. 1. de litis contestatione.

CCCLII.

Libellus quo petitur factum & si non fiat, interesse, procedit. gl. est not. in l. 2. §. item si in facto. ff. de verb. obligat.

CCCLIII.

Libellus. Oblatio libelli quæ fit iudici ante partis vocationem, non habetur pro vocatione in ius, nec dicitur de processu. glo. est singular. in l. libertos aduersus. ff. de in ius vocan.

CCCLIIII.

Libellus quo petitur dos restitui, debet concludere ad totam dotem, licet maritus condemnetur inquantum facere possit. tex. est not. in l. quod si maritus. ff. de constituta pecunia.

CCCLV.

Legatum ad pias causas factum repertum cancellatum, iuris præsumptione præsumitur inconsultè factum, & sic debetur. tex. & Bar. in l. proximè. ff. de his quæ in testamento delentur.

CCCLVI.

Legatũ. Si lego alicui tertiam partem fructuũ fundi mei, hæres potest dare tertiam partem æstimationis inuito legatario. casus est notabil. in l. fundi. in princip. ff. de vsu fruct. legat.

CCCLVII.

Legatum est pro passagio ad sanctum Sepulchrum, debet expectari generale passagium. Bart. in l. Lucius. §. à te peto. ff. de legatis secundo.

CCCLVIII.

Legatum. Si lego tibi fundum intra quem est palatium, includitur etiam palatium. tex. est not. cum glo. in l. vxori vsumfructum villæ ff. de vsufruct. legat secundum Bald. in l. 1. in princ. C. communia de legatis.

CCCLIX.

Legatum. Lego Tertio sub hac conditione, Si Seius hæres erit, Titius interim decedens non trãsmittit. casus est singular. in l. in conditionibus. in versicul. ff. de conditionibus & demonstrationibus. secundum Bald. in l. vnica. in fine princip. C. de caducis tollendis. non ob. l. hæc verba. ff. de legatis primo. quia fuit hic intentio testatoris facere conditionem.

CCCLX.

Legatum. Legato fundo nõ cedunt instrumenta. casus est

not.in l.2.in fi.ff.de fun.instruct.secus in locatione fundi l.sed addes.§.illud.ff.locati.

CCCLXI.

Legatum.Lego vsumfructum infantis,valet legatum,& incipiet cum adoleuerit.casus est sing.in l.si infantis.ff. de vsufruct.

CCCLXII.

Legatum.Lego de meis seruis duos Titio per ipsum eligendos,reliquos vero Seio,repudiante Titio Seius habebit omnes.casus est not.in l.cum optio.ff.de optio.lega.

CCCLXIII.

Legatum in legato generali non comprehenduntur ea que habebat testator causa mercandi.l.generali.§. vxori. ff. de vsufruct.lega,quod est verum,si ibi sunt aliqua in quibus potest subsistere legatum,alias veniunt venalia & habita causa mercandi,casus est sing.secundum vnum intellectum glo.in l.pediculis.§.item quæritur.ff.de auro, & argento lega.

CCCLXIIII.

Legatum.Legato generali vsus & habitationis non derogatur per legatum speciale ipsius rei.casus singul.in l. Sempronius.in princ.ff.de vsufruct.legat.

CCCLXV.

Legatum.Si lego tibi rem tuã quæ est alteri obligata,valet legatum & bæres meus videtur grauatus,vt eam liberet.tex.est sing.in l.si tibi homo.in princ.ff.de legatis primo.secundum Alex.in l.creditor.C.de lega.

CCCLXVI.

Legatum.Si lego vinum cum vasis,veniunt solum vasa plena vino,quia accessoriũ restringitur per principale.text. est sing.in l.prædiis.cum.gl.ff.de legatis tertio.

CCCXXVII.

Legatum.Interrogaui semel quendam,Quid vult dicere testator,quando dẽ lego te tibi,vel cedo tibi actiones quas habeo cõtra te,& mirabitur de tali legato. Dixi quod videtur concedere liberationem.casus est sin.in l.senatus. §.qui ab hostibus.ff.de legatis primo.

CCCLXIII.

Legatum.Possunt legari res affixæ domui, si possunt amoueri absque deformatione ædium.tex.est sing.in l.nutu. §.fi.ff.de lega.3.

CCCLXIX.

Legatum.Quidam legauit vtilitatem domus suæ. Quæro quid intelligatur legasse? Respondeo solum. vsum te. est sing.iuncta gl.in l.si habitatio.§. 1.ff.de vsu.& habita.

CCCLXX.

Legatum est matri.si non decesserit à liberis.Quæro, quid si nubat? Respondeo.quod nõ dicitur decedere. dictum est not.Bar.per illum tex.in l.cum tale in prin.ff.de condi.& demon.

CCCLXXI.

Legatum.Testator legauit centum vxori quo ad cum filio suo erit Coloniæ,sufficit quod sit in eadem ciuitate,licet non stet in eadem domo.tex.est sing.vbi per Bar.in l.qui concubinam.§ vxori.ff.de leg.3.

CCCLXXII.

Legatarius petens rem legatam debet concludere rem sibi tradi non dari.gl.est not.in §.sed nostra.Instit.de leg.

CCCLXXIII.

Legatarius,Legatarij grauati de dando aliquid licet sint legatarij ex disparibus partibus,tenẽtur nihilominus pro virili.casus est singu.iuncta gl.in l.1.§.sed vt.C. de cadu. tollen.

CCCLXXIIII.

Luere quis debet in corpus pœnam quam in ære soluere non potest,debet fieri si ille vult, cui pœna est applicãda doctrina est Bald.& modernorum,in l.final.ff. de in ius vocan.

CCCLXXV.

Locatio.Loco vsumfructum vsque ad quinquennium,non transit conductio ad hæredes conductoris, per l.viã. C. locati.casus est singu.secundum Bal.in l.si domina.C.de vsufruct.

CCCLXXVI.

Fideiussor iudicatum solui acceptus in prima causa,nõ tenetur in eo quod iudicatur in causa appellationis,nisi aliud actum sit.tex.est sing.secũdum Bar.in l.cum apud.ff. rem rat.hab. Dicit tamen Bal.in l.si C.de contrah.emp.q̃ lex ista non procedit in iudice coram quo petita esset reductio ad arbitriũ boni viri,& sic mutatio iudice extingui tur hæc stipulatio.& idem in stipulatione de iudico sisti secundum Bar.in dicta l.cum apud.

CCCLXXVII.

Quid diceres de isto casu.Aliquis eleuauit manum me percussurus,non tamen percussit, vtrum ex hoc possit agi actione iniuriarum? Et casum do tibi singularem secundum Barto.quod sic,in l. item apud Labeonem.§.si quis ff.eod.de quo per Ange.in tractatu maleficiorum in ver sic,admenauit.

CCCLXXVIII.

Quidam institutus dixit,q̃ credebat hæreditatem esse respuendam,per lapsum trium mensium videtur illam repudiare,iste est casus sing.in l.si.§.similique modo.C.eo. quem dicit singularem Barto. in l.gerit.in ver.ad primũ de verbis.ff.de acquiren.hæredit. vbi dicit esse idem in aditione.

CCCLXXIX.

Tu habes in l.si fundus.§.in vendicatione.ff.de pign.q̃ possessor conuentus hypothecaria habet facultatem restituendi rem vel soluendi debitum.hoc fallit in casu singulari,in quo si possessor neutrum fecerit non condemnabitur,in l.si.§.si vero creditores.C.de iure delibe. quem dicit singularem Bar.in d.§.in vendicatione.

CCCCLXXX.

Tu scis quod spoliatus omnibus bonis suis vel maiori parte à nemine potest conueniri,nisi restituatur.c.1.de rest. spo.in 6.hoc non procedit de iure ciuili,te.est quem alibi nescisti Bar.in l.si te bonis.C.de iure delibe.

CCCLXXXI.

Hæreditatem delatam infanti ascendẽs per lineam masculinam potest adire, & ante aditam infante defuncto ex proprio priuilegio sibi quærere ascendente non existente,tutor potest pro infante adire,sed ea non adita, non transmittitur in maiore infante,ascendens dictum priuilegium non consequitur,& tutoris defectum supplet iudex.textus est singularis secundum Barto.in l.si infanti.co.titu.

CCCLXXXII.

Plura facta vnius familiæ puniuntur vt plura,si de publica vindicta tractatur,alias vt num.te.est sing.in l.si familia. eo.tit.& dicas vt ibi per Bar.in sua distinctione.

CCCLXXXIII

Tu debes scire,quod si extraneus dotet mulierem,quod si tempore promissionis non stipulatur,non potest tempore traditionis.l.1.§.accedit.C.de rei vxo.actio. secus est in patre,quia semper ante matrimonium potest stipulari,vt habetur in l.quotiens.ff.solut.matrim,& ratio est in patre,quod ante matrimonium potest quandocunque stipulari,licet promiserit ante,extraneus vero non, quia pater ante matrimonium contractum potest sponsalia à muliere contracta dissoluere,quod fieri potest. l. prima. C. de sponsa. & si est in eius potestate matrimonium contrahatur,merito est in eius potestate stipulari dotem, sed hoc non est in potestate extranei l.si

sed secus est post martrimonium cõtractum,quia in neutrius potestate est illud dissoluere inuita muliere.& istã rationem assignat tex.qui non est alibi secundum Bar.ibi in l.adoptiuum.§.si quis.ff.de iure dotium.& dicit Bar.in d.l.quotiens.ff.soluto matrimo.quod cum de iure canonico non possit pater dissoluere sponsalia, non poterit etiam dotem stipulari.

CCCLXXXIIII.

Procuratori potest restitui fideicommissum,& tutori & curatori furiosi.l.restituta.in princ.ff.ad Trebellia. l.sancimus.in princip.C.ad Trebellia.tamen scias quia procuratori in rem suam restitui non potest casum habes in l. si mulier.§.ex asse.ff.de iure dotium.quem dicit Bart.nõ esse alibi in l.sancimus.in princ.C.ad Trebel.& Bar.in dicto.§.ex asse.colligit quod per restitutionem hæreditatis actiones non transferruntur, nisi fiat ei cui testator iusserit.de quo per Bar.& doct.in l.seruo inuito.§.fi.ff.ad Trebel.vbi allegatur textus iste,& inter alia dicit ibi Barto.quod si procurator in rẽ suam est facta restitutio me præsente,videtur mihi facta.sed aduerte quod Barto. in dicto §.ex asse.facit vnam oppositionem & non soluit.argumentatur enim sic.quæcunque sunt trãsibilia sunt cessibilia.l.ex pluribus.ff.de admin.tu.sed fideicommissum vniuersale est transibile.l.cogi.§.item Meuianus scribit. ff.ad Trebel.ergo est cessibile. pro solutione dicit cogitãbitis.sed dicas quod illa regula procedit negatiuè non affirmatiuè.l.si stipulatus fuerim. in principi.ff.de verbo.obligat.

CCCLXXXV.

In casibus in quibus minor contra præscriptionem olim cõtra se cœptam & finitam restituebatur, hodie ipso iure seruatur illæsus,nisi sit 30.annorum præscriptio.text.est sing.in l.sancimus.& ista lex habet locum in præscriptione statutorum,quando est talis præscriptio quæ aufert minori ius sibi quæsitum, vt declarat Bartol. in dicta l. in fine.

CCCLXXXVI.

Tu habes quod sententia generalis non parit exceptionem in non prosequutis.l.licet.C.de iudi.quia datur dõli replicatio.hoc est verum,nisi non prosecuta sint appendiciis prosecutorum.tex.est sing.secundum. Bar.ibi,in l.si cum tibi.C.de iudi.

CCCLXXXVII.

Contumax etiam verus veniens iudice sedente pro tribunali,restituitur ad totam causam.tex.est sing.in l.diuus.

CCCLXXXVIII.

Scias quod forum quem quis sortitur ratione contractus, non potest mutari.tex.est sing.secundum Bart.in l. iuris ordinem.de quo per Bart.in l.cum quædam puella.ff.de iur.om.iudi.

CCCXXXIX.

Tu scis quod per natiuitatem posthumi rumpitur testamẽtum,nec est opus querela.inst.de exhære.libe. §. 1. illud procedit in masculis non in fœminis.tex.est singu.secundum Barto.in l.si mater.C.de inoffi.testim.dicitur enim in illa l.singul.quod posthumus præteritus à matre quæ mutandi testamentum non habuit facultatem,videtur, cum aliis viriliter institutus,sed si sint instituti extranei, agit querela.

CCCXC.

Si dos incipit à promissione,dans de euictione tenetur, secus si à traditione,nisi intercedat dolus dantis.casus est singularis,in lege prima.

CCCXCI.

Lex,cum quidam.est etiam singularis tota secundum Bar. ibi.habet enim tres partes.& dicitur primo, quod cum dos datur ab extraneo marito,quantum ad eum est datio ob causam,quantũ ad mulierem est donatio simplex quæ tamen non indiget insinuatione,& sic titulus est dotis exparte mariti oneros⁹,ex parte mulieris lucratiuus. quod facit ad multa secundum Barto.probat etiam à speciali text.ille, quod ficta donatio indiget insinuatione. Secundo probat in §.similiq̃ modo.quod insinuatio facta ab vno prodest ei ad quem donatio porrigitur per consequentiam.Probat & tertio.in §.præterea.quod promissor dotis per cursum biennij constituitur in mora.

CCCXCII.

Quando substitutio vulgaris est facta simul duobus & copulatiuè,non habet locum in persona vnius,nisi habeat locum in persona vtriusque.text.est sing.secundum Bar.in l.quamuis.

CCCXCIII

Nunquam potest iudex imponere perpetuum silentiũ iusta materiam l.diffamari.C.de ingenuis & manumis. nisi primo illi tali fuerit facta bina monitio per iudicem de qua in actis appareat.gl.est sing.& ibi per Ang.in aut. de hæred.& Falci.§.1.& per Ang.in authen.de eccle.titu.§. si quis autem.Sed Roman.tenet contrarium in l.quandiu.ff.de acquired.hæreditate.tamen dicit quod semel nunquam potuit tantum clamare,quod iudex tulit sententiam secundum opinionem Angel.

CCCXCIIII.

Si ad instantiam & inuestigationem alicuius iudex inquirit & non probatur inquisitio,punitur pœna Turpilliani, & condemnatur in expensis.text.est gl.in l.j.§.incidit.ff.ad Turp.in l.ob hæc verba.ff.de his qui notan.infam.& ibi singulariter per Baldum & Angelum.

CCCXCV.

Dictum est quod iudex maleficiorum criminaliter cognoscens de furto,potest iudicare,quod res ablata restituatur,hoc est verum,quando debito constat per confessionem,secus si per alias probationes.dictum est singulare Bal.in l.qui crimen. in vlt.col.C.qui accusare non pos.

CCCXCVI.

Iudex potest interponere authoritatem rei donatæ etiam existenti in alieno territorio.tex.est not.in l.data.in fin. C.de dona.

CCCXCVII.

Non solum est inimicus alterius ille,qui facit iniuriam,sed ille qui conatur & libenter faceret si posset. gl. est aurea in l.Athletæ.§.dat remissionem.ff.de execu. tu. secundũ Bal.in l.1.C.si quacun.præd.pote.& ibi dicit etiam Bal. per illum tex.quod si iudex ordinarius est suspectus,non est suspectus vicarius,nisi eadem ratio suspicionis reperiatur in vtroque.

CCCXCVIII.

Interpretatio est extensiua,vbicunque deficiẽtibus verbis legis,trahitur legis effectus ad aliud per similitudinem rationis.tex.est melior de iure secundum Bal.ibi, in l.si furiosi.C.de nupt.quod dicit esse notabile.

CCCXCIX.

Non refert à quo quis sit impeditus,dummodo fuerit impeditus.gloss.est not.in l.si præsidi.C.de dona.ante nup. & ibi Bald.inducit ad quæstionem de equo impedito cursu ad brauium, quod tamen non debet habere brauium.

CCCC.

Iocalia quæ mittuntur à consanguineis viri vxori & econtra,præsumuntur donari.tex.est in l.cum plures.§. cum tutor.ff.de admini.tut.secundũ Bal.in l.2.C.de iure dot.

CCCCI.

Interruptio etiam momenti destruit tempus vsucapionis. dictum est Bal.per illum tex.in l.1.C.de vsucap.transformandi.in verb.continuum.

CCCCII.

In contractibus innominatis fauore dotis erã re integra

non habet locum pœnitentia, casus est singula. in l. si ego. §. si res. ff. de iure dot. secundum Baldum in l. sicut. C. de actio. & oblig.

CCCCIII.

Iudex quando debet adesse in certo loco, non creditur ei nisi legitimè probet. tex. est notabil. in l. si quando. C. de statuis & imaginibus.

CCCCIIII.

Multi sunt qui de iure non debent torqueri propter dignitatem. Sed vellem scire, quid si iudex torquet talem? Dicas quod capitaliter venit puniendus, tex. est no. vbi per Angelum in l. decuriones. C. de quæstio.

CCCCV.

Ingratus dicitur ille qui non præstat obsequium necessariũ. gl. est sing. in l. solo. vbi per Salic. C. de liber. cau.

CCCCVI.

Inundatio habet interrumpere præscriptionem. Bar. per illum tex. in l. si ager. ff. quibus mod. vsusfruct. amit.

CCCCVII.

Iuramentum potest deferri in ecclesia, vt probatur in l. generaliter. §. fi. C. de iureiur. Est enim quædam religio.

CCCCVIII.

Iudex ex officio potest inquirere de conditione testis. glo. est in l. 1. ff. de magist. conuenien. quam dicit singularem Bal. in l. quos prohibet. ff. de postulan.

CCCCIX.

Iudex accepit pecuniam vt committat aliquam iniustitiã, & pœnitet antequam committat, non euitat pœnam. casus est sing. in l. & generaliter. §. 1. ff. de calumnia.

CCCCX.

Iudex cognoscens ex prorogatione in alieno territorio, debet seruare statuta sui loci non territorii in quo cognoscit. gl. est sing. in clem. 1. de foro competenti. secũdum Bal. in l. fi. ff. de iurisdictione omnium iudicum.

CCCCXI.

Si iudex ordinarius processit tanquam delegatus cum non esset, non valet processus. tex. est no. iuncta gl. fi. in c. ex literis. de officio delegat. Ale. in l. si per errorem. ff. de iurisdictione omnium iudicum.

CCCCXII.

Si litigatum est coram incompetenti iudice scienter, adeo quod videtur prorogata iurisdictio, & postea instantia pereat, & de nouo inchoetur, in hac secunda instantia, non poterit declinari iudex. Ang. in l. si quis postea. ff. de iudic. Alexand. in l. si conuenerit. ff. de iurisdictione omnium iudicum.

CCCCXIII.

Si iudicis negligentia absorbet ius partis tenetur ad totale interesse, si partim ad particulare. dictum est not. Bal. per illum tex. in l. si quando. in fi. C. de test.

CCCCXIIII.

Si iudex supersedeat forte causa vexandi excipientem quẽ sæpe citat ad audiẽdum suam deliberationem, si tertio humiliter requisitus non pronunciat, super ea poterit ex hoc grauamine appellare. Dictum est not. Ioan. Andræ. in cap. dilecti. de appella. secundum Abb. in capi. ex parte. eo. titul.

CCCCXV.

Iudex condemnauit in decem, & si non soluerit condemnatus intra certum terminum amputetur sibi manus, iudex tamen potest facere executionem in bonis. dictum est singulare Bartol. in l. cum duobus. §. idem respondit. pro socio.

CCCCXVI.

Si post conclusionem in causa iudex recipiat probationes quæ non poterant fieri nisi ante conclusionem in causa, videtur illam pronuntiationem reuocare. Dictum est dominorum de Rota cõclusione incipiente. Item si post conclusionem in causa. Anton. de But. & Imo. in cap. auditis. de procu.

CCCCXVII.

Iudex dolosè negligens facere iustitiam, tenetur ad totalẽ æstimationem, sicut iudex si male iudicauit. gl. in l. largẽtarius. §. cum autem. ff. de eden. Bar. in l. fin. ff. de varius & extraordin. cognitio.

CCCCXVIII.

Si iudex in præcepto nullam certam pœnam expressit, & vellit postea inobedientem mulctare nõ poterit postea excedere metam taxatam in l. cos. C. de modo mulctar. secus si in p. æcepto fuisset expressa certa pœna etiam excedens metam taxatam. Dictum est singulare Oldra. cons. 15. incipiente, circa processum. refert Alex. in l. 1. §. 1. ff. si quis ius dicen. non obtem.

CCCCXIX.

Iuramentum in defectum non potest deferri nisi parte aduersa citata. Bal. in c. 1. in prin. de contrauer. inuesti.

CCCCXX.

Interuallum non vitiat alios contractus vltra stipulationẽ. glo. not. in l. si stipuler. §. fi. ff. de ver. oblig. hoc tamen fallit in contractu innominato, quia non erit contractus innominatus, nisi quando eodem instãti do vel facio eo acto, vt tu tunc aliquid des vel facias. Nam si darem vel facerem, & postea ex interuallo ageretur inter nos, vt aliquid dares vel faceres, non diceretur contractus innominatus, imo ille actus vltimus erit alius contractus, puta mandatum, vt notabiliter obligatur in l. si cum fundũ. cum gl. 1. ff. de pactis.

CCCCXXI.

Instantia non finitur per sententiam nullam, quia iterum iudicatur ex eisdem actis. gl. & Bart. in l. si vt proponis. 1. C. quomodo & quando iudex, vt quia fuit lata tempore feriato.

CCCCXXII.

Instantia in causa appellationis potest prorogari partium consensu. text. est singular. in l. fi. §. finautem. C. de temporibus appellatio.

CCCCXXIII.

Iuramentum calumniæ præstatur à coniuncta persona, quando agit pro coniuncta, & iurat in personam suam. Bar. in l. qui bona. §. si alieno. ff. de dam. infect. & iuramentum calumniæ potest præstari vsque ad conclusionem in causa. gl. notabilis in c. ex literis. de iureiur.

CCCCXXIIII.

Actio iniuriarum non datur inter coniuges, quia infamat. Sed datur actio in factum. Io. And. in add. Spe. in rub. de iniu. Bar. & moder. in l. diuortio. §. si vir. ff. sol. mat.

CCCCXXV.

Iniuria facta famulo videtur facta domino. gl. singularis in l. si quis homicidii. C. de accu. intellige quando est facta in eius contumeliam. Bar. in l. 1. in fi. ff. de iniur.

CCCCXXVI.

Iniuriam facit & actione iniuriarum tenetur ille, qui dicit alteri tu es pauper. tex. est not. in l. si creditores. in fin. ff. de priuile. credi.

CCCCXXVII.

Iniuriam facit, qui ab idoneo fideiussorem petit. tex. est nota. in l. testamento dato. §. fi. ff. de testa. tut.

CCCCXXVIII.

Iniuriam remissam iudex inquirit propter publicum interesse. gl. est no. in l. diuus. ff. ad Sylleian. Bar. in l. 1. §. vsque adeo. ff. de iniur.

CCCCXXVIII.

Iniuriam factam sedi apostolicæ non potest papa remittere. glo. est singu. in c. tanta. de excess. præla. nec alius prælatus factam ecclesiæ suæ. gloss. est singul. in c. cõquestus. de fo. compe. nec alius clericus. gloss. in capi. si diligenti. de for. compe.

CCCCXXIX.

Qui de alio seminat malam famam, præsumitur eius inimicus. tex. est no. in l. si inimicitiæ. ff. de his qui. vt indig.

CCCCXXX.

Sicut per traditionem instrumenti videor tradere possessionem rei de qua fit mentio in instrumento. l. j. C. de donatio. sic si postea inscidatur tale instrumentum, quia donatarius inscidit de voluntate donantis, per huiusmodi inscissionem dicitur re translata possessio in donantem. glo. est sing. in l. ab emptione. ff. de pact. secundum Bal. in præludijs seu.

CCCCXXXI.

Instrumentum factum inter alias personas semiplene tantum probat Bar. in l. admonendi. ff. de iureiuran. Accipe singularem limitationem nisi concerneret fauorem dotis, quia plenè probabit. Dictum est singulare Bar. in consilio incipiente, Factum sic se habet, Titius & Seius.

CCCCXXXII.

Quando statutum requirit in innouationem fieri testamenti corã prætore, poterit citari clericus institutus hæres coram iudice, & tenebitur comparere. Dictum est notabile Bald. in l. testamenta. C. de testam. & facit quod voluit Ange. in l. 1. §. hæc stipulatio. ff. si cui plus quam per legẽ Falc. quod in inuentario conficiendo potest citari clericus creditor vel legatarius coram iudice laico.

CCCCXXXIII.

In his in quibus quis contrahit post vigesimum quintũ annum, intra illud quadriennium intra quod potest petere restitutionem, non restituitur. tex. est fin. secundum Bar. in l. doli. §. diuersum. ff. de nouatio. fallit in casu l. fi. C. de repudian. hæredita.

CCCCXXXIIII.

Apud eum qui mandauit seu cessit actiones, remanent diræ, & ideo ei potest solui, nisi in tribus casib. ibi expressis. tex. est sing. secundum Bar. in l. si delegatio. C. de noua. Et hanc l. intellige, quando apud cedentẽ aliquid remanet, secus si nihil, vt quia cedẽs habebat solum vtiles. de quo per Bar. in l. exasse. ff. ad Trebelia.

CCCCXXXV.

Alimenta repetuntur, licet non gesserit animo gerendi negotia alterius. casus est sing. secundum Bar. in l. patrem. C. de nupt.

CCCCXXXVI.

Cum de tempore nuptiarum fit mentio, intelligitur de die quo nuptiæ celebrantur. Iste est casus singulares secundũ Bar. in l. iacimus. de nup. Et hoc quando fit dispensatio per verba de præsenti secundum Bart. & de limitatione istios l. vide per Bar. in l. pen. ff. de vulg. & pupi.

CCCCXXVII.

Notario condemnato de falso potest iudex ex causa refer uare confectionem instrumentorum, ponunt doc. in l. & miluti. C. de testa. mili. de quo per Bar. in l. si quis in principio. §. miles. ff. de lega. tertio.

CCCCXXXVIII.

Si est notarius condemnatus de crimine famoso, si reuocatur in dubium, an instrumentum scriptum per eum ante condemnationem sit scriptum manu sua, potest super hoc esse testis. glo. sl. habes singularem in authent. de instrumen. fide. & caute. §. quod si tabellio. in versi. defunctus. secundum Angel. in l. 1. C. de testa.

CCCCXXXIX.

Notarius celans protocollum tuum dicens se non esse rogatum cum esset, punitur de falso. Bald. latè in l. eum qui. C. de fal. quod valde singulariter limitat Io. And. in tit. de instru. edit. §. 1. in princ. nisi præcessisset diuturnitas temporis & esset bonæ famæ.

CCCCXL.

Notarius qui ad mandatum superioris non vult conficere instrumentum, potest priuari officio tabellionatus. dictum est notabile Bal. per illum tex. in l. prouidendum. C. de postulan.

ADDITIO.

Adde Roma. singu. 263.

CCCCXLI

Notarius si dicat q̃ testator sibi imposuit, quod non ostenderet instrum. nisi certo tempore, sibi non creditur. Im. in l. pupillares. ff. quemadmodum testamen. aperiantur. licet Bar. in §. 1. dixerit cogita.

CCCCXLII.

Notarius tenetur solum de dolo & lata culpa, vt notabiliter probatur in l. vbi. ff. de eden. vbi per Bal. & moder.

CCCCXLIII.

Notarius non potest cogi inuitus post quinquenij tempus quo cœpit exercere officium. dictum est notabile Bar. in l. 1. C. de tabul. lib. 10.

CCCCXLIIII.

Notarius si dicat in instrumento, consules fecerunt sic, & erant viginti, per hoc præsumitur factum ab omnib. seu à maiori parte, quia potest verificari in duobus. Pet. de Ancha. & Imol. in c. quanto. de his quæ fiunt à maio. parte capitul.

CCCCXLV.

Notarius officium non potest prorogari de partium voluntate. Vnde si notarius non potest conficere instrumẽtum nisi in vno loco, non potest de partium voluntate alibi conficere vt probat not. Bal. per multa in l. repetita. C. de episc. & cleri.

CCCCXLVI.

Si notario est commissa nuda receptio testium, vt quia sibi data sunt capitula & interrogatoria limitata, super quibus haberet examinare testes, tamen si aliqua contingẽtia addat, & super illis testes respondeant, valebit. dictum est notabile Inno. in c. cum Barth. de re iudi. Alex. in l. 2. in prin. ff. de iurisdict. omn. iud.

CCCCXLVII.

Nuntius qui semel citauit, & nulliter, poterit iterum citare virtute primæ commissionis. dictum est notabile Bald. in l. qui per salutem. ff. de iureiuran.

CCCCVIII.

Licet ex pacto nudo non oriatur actio, fallit, vbi ex nõ obseruantia promissorum aliquod damnum est aliquis passus, quia ad illud agere potest actione de dolo. casus est sing. in l. eleganter. §. seruus pactionis. ff. de dolo. & sic secundum Bart. ibi limitatur totus titulus de pac.

CCCCXLIX.

Naucleri nauium nõ possunt detineri ratione debiti vel delicti alias commissi in loco. dictum est notabile Bart. per illum tex. in l. 1. C. de nauicu. lib. 11.

CCCCL.

Nuptiæ indignæ & turpes dicuntur considerata qualitate viri, vt si aliquis duceret suam famulam. Bar. in l. 3. C. de nupt. in l. si rogatus. ff. de manu. vindi.

CCCCLI.

Potest aliquis capi in nundinis pro maleficio. probat te. notabilis in l. 2. C. de exhiben. reis. in verb. nundinas. quem ad hoc allegat Bal. in l. 1. C. de nundi.

CCCCLII.

Nepos ex filio spurio potest institui ab auo cessante legitima sobole, vt magis communiter concludunt doct. in l. Gallus. §. quod si is. ff. de libe. & posth. per tex. in ratione sui in l. si C. de natura. libe. & ibi per gl. & doct. quo tamē notabiliter limitat Bart. non procedere, quando ille esset nepos ex filio incestuoso. in l. si quis incesti. C. de incest. nupt.

CCCCLIII.

Nepos ex filia non dicitur descendens seu coniunctus per virilem sexum, secus in nepote ex filio. gl. est valde notabilis in l. Gallus. §. nunc de leg. ff. de liberis & posthumis. & ibi Bald. & Moder. inducunt ad decisionem pulchræ quæstionis.

CCCCLIIII.

Quæro fuit relictum aliquid in tempus nuptiarum seu pro dote, quando potest peti, &c. Et respondeo quod si est tale q̄ est relictū maiori intelligitur de festiuitate nuptiarum, quando scilicet contrahitur matrimonium per verba de præsenti, etiam si non ducatur ad domū viri, quia ad nuptias non requiritur ductio ad domum. glo. in l. cū fuerit. ff. de conditionibus, & demonstratio. Sed si relinquitur minori, tunc duo requiruntur, scilicet, ætas adulta, & dies nuptiarum pulchra est doctina Bart. in l. Titio certum. §. Titio genero. in vltima column. ff. de condit. & demonstra. & supra adductus est textu. in l. sanci mus. C. de nupt.

CCCCLV.

Quæro, an ista conditio, cum nupserit, habeat aliquod tempus limitatum? Et respōdeo quod sic, s. triennium post pubertatem. dictum est no. Bart. in l. 2. §. fi. C. quando & quibus quarta pars debeatur. libro 10. Et ibi est casus mirabilis secundum Bar. in quibusdam partibus sunt quædā monasteria habentia magna territoria, & dāt in emphyteusim possessiones vsque ad tertiam generationem masculinam & fœmininam nubentium in territorio monasterij, ibi est casus, quod expectatur triennium post pubertatem, an nubat & cui.

ADDITIO.

Adde Corset. singula. 47. in verbo. conditio. incip. ista conditio.

CCCCLVI.

Quæro testator grauauit hæredem, vt daret centum filiæ absenti, cum nupsisset, & iam filia erat nupta, an intelligatur relictum de nuptijs præsentibus, an futuris? Et respondeo, quod intelligitur de futuris, nisi pat er ignorauerit filiam esse nuptam. text. est not. in l. si ita est scriptū. §. fi. ff. de legatis secundo.

CCCCLVII.

Tu scis quod legatum potest relin qui nutu. l. nutu. ff. de le. 3. Quero qualiter scribet notarius? Respondetur quo debet sic scribere. Cum talis propter accidens loqui nō possit, interrogatus, assensit humeris vel annuit capite. dictū est Barto. in dicta l. nutu,

CCCCLVIII.

Quæro, nuncius portat ciuitati victorias principis, an possit petere vel recipere aliquid à ciuitate cui bona noua portat? Et respondeo quod non. tex. est not. in l. 1. C. publicæ lætitiæ. lib. 12. sufficit. n. sibi salarium q̄ habet.

CCCCLIX.

Vide semel vnum contractum factum de nocte, & opponebatur quod ille non interfuit contractui, testes dicebant quod sic, interrogaui an tunc ibi essent luminaria? & fuit mihi dictum quod non. & tunc adduxi Barto. in l. non minorem. C. de transact. qui dixit, quod quando cōtractus fit de nocte, debent interuenire luminaria, per text. allegatum per eum.

CCCCLX.

Nota vnum casum singularem in quo repudians hæreditatem instituentis eum, non solum priuatur hæreditate, verum etiam omnibus bonis quocunque titulo ad eum deuolutis per institutētem. in l. hæredes. C. de omni agro deserto. libro vndecimo. Ex quo tex. colligit ibi argum. Bar. to. quod institutus à debitore communis Perusii, si repudiat eius hæreditatem, priuatur omnibus bonis suis quocunque titulo ei acquisitis à testatore. quod est pulchrum: hoc tamen secundum Angelum ibi est speciale fauore fisci, ergo in contrarium est ius commune. l. ius singulare. ff. de legi. text. enim iste loquitur in debitore tributario.

CCCCLXI.

Officialis qui à syndicatu non est absolutus rediens in patriam, potest ibi perpetuo conueniri. gl. est sing. in l. 2. ff. ad legem Iulianam repetundar. de qua glo. exclamat Ange. in l. iubemus. C. eodem.

CCCCLXII.

Officalis in officio delinquens debet percuti ictibus plumbatorum. tex. ibi per Barto. in l. quilibet. C. de decurio. libro decimo.

CCCCLXIII.

Officialis si dubitat ne in aliqua domo committatur aliq̄ maleficium, potest ingredi & inquirere. Dictum est Barto. in l. omnes. C. de aquæ ductu. lib. 11. pro hoc, quia iudicem pertinet ne maleficia committantur. l. illicitas. in prin. l. congruit. ff. de officio præsidis.

CCCCLXIIII.

Ille qui permittit sibi parari obstaculum, videtur renuntiare iuri suo, vt si quis permittat ædificari in loco vbi sibi debetur via. casus est not. in l. si stillicidii. ff. quemadmodum seruitutes amittantur.

CCCCLXV.

Oblatio in contractibus innominatis non habet impedire pœnitentiam. gl. notabil. in l. iurisgentium. ff. de pactis. & non habet vim implementi, vt competat actio ei qui obtulit. Bald. tamen in l. ex placito. in 18. quæst. C. de rerum permutat. limitat hoc, nisi depositio & consignatio facta esset, quia habet vim solutionis ante pœnitentiam. Alex. in dicta lege, iurisgentium.

CCCCLXVI.

Si aliquis obligat res suas pro filio contra senatusconsultū Macedonianum, sibi succuritur. text. est not. in l. si alius. ff. quæ res pigno. obligar. pos.

DCCCLXVII.

Licet condictio furtiua non infamet, tamen aggrauat opinionem apud bonos & graues viros. glo. est sing. in l. sed si hac. §. prætor. ff. de in ius vocand.

CCCCLXVIII.

Oblationes quæ fiunt imagini quæ est posita in aliquo muro, debent esse ecclesiæ parochialis, in cuius parochia illa imago est posita, non autem domini loci, vt notabiliter concludit Abb. in c. dilectus. de offic. ordi. & bene facit gl. in l. statuæ. ff. de vsufruct. quod secularis non potest habere vsumfructum rei religiosæ, & hanc gl. reputat singu. Abb. in c. quoniam. de deci. in c. nimis. de excess. præla. de quo etiam per Abba. in cap. pastoralis. de his, quæ si. à præla.

CCCCLXIX.

Si pater dissipat bona sua etiam non subiecta restitutioni, potest

potest officio iudicis cogi ad instantiam filij ad assignandum sibi legitimam, vel saltem tot bona quæ ascendant ad perceptionem alimentorum. dictum est singular. Bal. in l. 2. ad fi. C. si quid in fraudem patroni. refert Alexand. in l. Imperator. ff. ad Trebellianum.

CCCCLXX.

Est statutum in vna ciuitate, quod proconsules non debeāt ire ad sepeliendum corpus alicuius. modo quidam mortuus est in longinquis partibus, & ossa portantur ad ciuitatem, an poterunt interesse? Bartol. quod sic, per illum text. in l. locum. §. prætor. ff. de religio. quia ossa non sunt cadauer.

CCCCLXXI.

Quero aliquis vendidit oues, an videatur vendidisse agnos. Et respondeo quod non, nisi aliter sit de consuetudine. Dictum est Barto. in l. legatis. §. fi. ff. de leg. 3.

CCCCLXXII.

Si maritus legat vxori suæ vestes suas, veniunt omnia ornamenta. text. est not. in l. vestes. in fin. cum l. sequenti. ff. de auro & argento legat.

CCCCLXX III.

Si tu vis scire quæ sunt ornamenta equorum, & quæ sint licita & quæ non, vide text. in l. 1. C. nulli lic. in frenis. li. 11. vbi pro ornamento equorum possunt imponi gemmæ, exceptis margaritis, smaragdis & hyacintis.

CCCCLXX IIII.

Onus. testator quidam iniunxit onus morandi in certo loco, an valeat? Et respondeo quod non, quia continet speciem seruitutis. Barto. in l. libertis. §. fi. ff. de aliment. legat. Fallit in liberto, vt ibi.

CCCCLXXV.

Officium. Dum semel irem ad ecclesiam, quidam interrogauit me, quia proconsules dederant sibi quoddam officium, ex quo habebat lucrum, voluit scire an illud officium transiret ad heredem suum post mortem suam? Respondi quod non. adduxi tex. ex Bar. in l. 1. de fideiuss. tut.

CCCCLXXVI.

Officium iudicis. Qui iniuste inquietatur potest proponere officium iudicis ne inquietetur. tex. est not. secundum Bal. ibi, in l. 1. in fi. princip. C. communia de manum.

CCCCLXXVII.

Offerēs se defendere ac si possideret, intelligitur, quod promittat restitutionem rei sub pena non interesse, vt singulariter vult Barto. in l. 3. §. quid ergo. ff. de alien. iudicij mutandi causa facta. & qui se offert defensioni rei quam non possidet & desistit, actione de dolo ad interesse tenetur. text. est in l. si de Titio. ff. de donationib.

CCCCLXXV IIII.

Offendi. Si aliquis timet offendi, potest à iudice petere securitatem quam debet præstare cum fideiussoribus, si non possidet immobilia, quā debet promittere pro se & familiaribus & complicibus suis, vt notabiliter declarat. Bar. in l. illicitas. §. ne potentiorem. ff. de officio præsidis, vbi etiam dicit, quod debet præstare pro me & amicis meis. Dicit etiam quod tenetur, si offenderit me in alieno territorio, & quanto tempore duret, relinquitur arbitrio iudicis, & effectus cautionis erit, quod iudex acrius puniet eum. Et adde notata per Bart. & Modernos in l. qui nona. §. si quis. ff. de damno infect.

CCCCLXXIX.

Si tu vis scire quod actionum aliæ sunt natiuæ, aliæ sunt datiuæ, vide text. singu. in l. iurisgentium. §. & ideo puto. ff. de pactis. Natiuæ sunt illæ quæ habent materiam sufficientem præexistentem à quo oriuntur. Datiuæ sunt quę præexistentem sufficientem materiam non habent, simile vides in hominibus. nam Adam potest dici datiuus. fuit enim à Deo principaliter productus. Alij autem homines qui ex patre & matre nascuntur, possunt dici natiui.

CCCCLXXX.

Actiones descendētes ex maleficio ipso iure tollūtur per pactum. text. est singularis secundum Barto. in l. si tibi. §. quædam. ff. de pactis. Et ratio est, quia actiones descendentes ex maleficio non cauſantur ex consensu, & ideo sunt debiles. Item cum sint pœnales sunt odiosæ.

CCCCLXXXI.

Quæro quando dicatur aliquid fieri in continenti? & gloss. in l. in bonæ fidei. C. de pactis. dicit, quod illud quod fit in ingressu contractus, in ipso contractu vel incontinenti post. & Bar. adducit tex. ad hoc in l. 3. C. de ædili. actio. dicit quod nescit alibi ita bene, & tu adde etiam gloss. in l. penul. C. de pactis inter emptorem & venditorem.

CCCCLXXXII.

Quilibet maior etiam sine mandato admittitur ad defendendum absentem, & ad agendum pro coniuncta persona pōt admitti, & ipse minor ēt sine mandato admittitur ad defendendum patrem absentem, cum contra eum possit peruenire ad diffinitiuam sententiam. text. est singularis secundum Bart. in l. exigendi. C. de procu.

CCCCLXXXIII.

Si conceditur mihi priuilegium & omnibus descendentibus masculis & fœminis, descendentes per lineam fœminam ita demum fruuntur priuilegio, si sint vidue, non autem si ad secundum matrimonium cōuolauerint. textus est singularis secundum Barto. in l. quoties. C. de priuile. schola. lib. 12. Et potest esse ratio, quia postquam virum assumunt in totum, ad alium dicuntur se transferre, & statum suum mutare, vt notatur in l. mulieres. C. de dignit. lib. 12. quod est pulchrum.

CCCCLXXXIIII.

Tu scis quōd iustus patris debet præcedere, quando filius adire vult hæreditatem. in l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acquiren. hæred. tamen si filius detinuit hereditatē per longum tempus, scilicet decem annorum, præsumuntur omnia solenniter acta. text. est quem Barto. alibi nescit in l. si filius. C. de peti. heredit. & de iure canonico adde tex. cum ibi notatis in c. continebatur de his quę fiunt à præla.

CCCCLXXXV.

Tu scis quod in contractibus nominatis non est locus condictioni ob causam. l. si. ff. de condictione ob causam. Accipe singularem limitationem, quia ob hoc non procedit, quando non seruatur pactum quod principaliter dedit causam contractui. iste est casus singularis in l. cum te. C. de pactis inter empto. & vendi.

CCCCLXXXVI.

Præsentes dicuntur illi, qui sunt in eadem prouincia, & debet inspici vbi partes habent domicilium, nō vbi res est sita. Item ad prescriptionem non requiritur scientia eius contra quem præscribitur. iste est tex. sing. secundū Barto. in l. fin. C. de præscrip. longi. tempo. Et not. ibi gl. notabilem secundum Bar. quod in locis in quibus ciuitas habet sua regimina, habet locum lex ista, & adde quod notabiliter voluit Bart. in l. infamem. in finalibus verbis. ff. de publicis iudi. & dum dicitur, quod ad prescriptionem non requiritur scientia eius contra quem prescribitur, declara notabiliter vt per Bart. in l. 1. §. si quis. ff. de itine re actuque priua. nam propter iustam ignorantiam potest in integrum restitui. istūd tamen quod dicitur in ista lege non habet locum in præscriptione annali l. cum lex. ff. de edi. edicto.

CCCCLXXXVII.

Per Præscriptionem longi temporis quæritur ius vendicandi. idem per præscriptionem longissimi temporis bona fide factam, sed malę fidei possessor solam exceptionem acquirit, & violentus inuasor non potest referre quæstionem

nem dominij,iste est tex.sing.in l.si quis emptionis.C.de præscriptione 30.ann.& dicit Bart.quod est tota sing.dicit etiam quòd ille versiculus, sed hoc super.non est alibi.& quamuis sit regula quod agenti possessorio recuperandæ non obstat exceptio dominij,tamen hoc est singulare, quod agenti petitorio nomine non obstat exceptio dominij,quando agens agit contra spoliantem, vt in dicto versicu.

CCCCLXXXVIII.

Si res euincitur ex causa antecedenti contractum, tenetur venditor de euictione, secus ex causa sequenti post contractum, & emptor debet denuntiare venditori vt adsit causæ agendæ.textus est singula.secundum Bart.in l.post perfectam.C.de peri.& commo.rei vendic.ex quo dicit Bart.quod non sufficit simpliciter denuntiare, sed debet dicere,denuntio tibi vt adsis causæ agendę, & venias ad defendendum,quod est singulare.

CCCCLXXXIX.

Si tu vis scire casum,in quo cõtra absentem peruenitur ad condemnationem in crimine capitali, vide tex.singularẽ secundum Barto. in l.ne diu. C.de pœn.& ibi dicit Bald. quòd illud quod absens non posset condemnari,est introductum de iure positiuo, & ideo statuta ciuitatis quę contrarium disponunt, tenent per istam legem, & Baldus in rubric. C. communia. vel epistol. in fine dicit, quod valent statuta, quod propter contumaciam posset quis condemnari ad pœnam corporalem, secus de iure communi.

CCCCXC.

Plures officiales delinquentes in officio tenentur insolidũ, sed executio fit pro parte, nisi alter non esset soluendo. iste est textus singul. secundum Barto. in l. si multi.ff.de publicia.quem textum allegat Bald.in rubr.C. de pœna iudi.qui malè iudi.quòd si plures collegæ tulerunt vnam sententiam, quilibet tenetur pro parte.

CCCCXCI.

Quando aliquis damnatur ad tempus nec tempus exprimitur, intelligitur de decennio. textus est singula. qui alibi non reperitur secundum Berto. in l.fine prefinito.ff. de penis Bal.in l.1.C.de postulan.Sed vbicunque quis damnatur simpliciter, intelligitur perpetuo.l. si seruus. C. de pœnis.Bar.in l.si adulterium.§.1.ff. de adul. & vbi lex dicit in diebus illis,intelligitur de duobus gl.in cum qui Calendis.ff.de verborum obligatio, & vbi lex dicit de trib. terminis, intelligitur de tribus annis. textus notabilis, vbi Barto.in l.3.ff.de annu.leg.

CCCCXCII.

Passiones & motus præsumuntur durare.glo. est singula.in c.cum inter canonicos.de electione.in ver.recusatus.quã allegat Alexand. in l. furiosum. C. qui testa. facere possunt. ad illud quod semel furiosus semper præsumitur furiosus.

CCCCXCIII.

Princeps in arduis committit examinationem, sed sibi reseruat deliberationem.text.est no.in l.1.C.noua vecti.

CCCCXCIIII.

Pro pœna criminali non sunt bona obligata fisco.allegatur semper glo.in l.rescriptum.ff.de pactis.sed tu accipe tex. notabilem in l. res vxoris. C. de donat. inter virum & vxorem

CCCCXCV.

Si per statutum imponitur pœna ipso iure non augetur vel minuitur illa pœna per confessionem, vel negationem, stante statuto,quod confitenti minuatur, vel neganti augeatur.dictum est singulare Bart.in l.si id quod.§.1.ff.de pecu.leg.Bal.in l.ea quæ C.de condict.indebi.

CCCCXCVI.

Sicut iudex pœnam impositam à lege ex causa potest augere vel minuere, ita pœnam impositam per consuetudinem dictum est notabile Abb.in capit.de causis. de offi. delega.

CCCCXCVII.

Si statutum imponit pœnam, quod aut soluat centum, aut amputetur manus,iudex semper debet eligere pecuniariam.dictum est singulare Bald.in l.Lucio & Titio.ff. de leg.2 quia isto casu non est propria pœna alternatiua,sed est pœna corporalis in defectum pecuniarię.

CCCCXCVIII.

In casu quo in penis alernatiuis electio est rei,tunc si in istis alternatiuis reus eligeret grauiorem pœnam, mos non est ei gerendus,maximè si irrationabilis est,vt quia dicit statutum, aut soluat centum aut fustigetur,pone quod vnus qui est soluendo auaritia ductus, magis vult fustigari,certè non est audiendus.Dictum est notabile Fulgosij, in l.quicunque.C.de ser.fugit.

CCCCXCIX.

Respiciens personam non debet restitui per emptorem agentem redhibitoria, vt quia per seruum emptum passus est iniuriam,& consecutus est æstimationem iuriæ. tex.est in l. bouem. §. si quis seruum.ff.de ædilitio edict.

D.

Papa concessit religiosis,vt non possint excommunicari vigore decimæ papalis, tamen propter hoc non videtur remissa decima.dictum est notabile Bald. per illum textum in l.omnibus.C.de vectigalibus & commissis.

DI.

Si in protocollo reperiuntur in vno contractu renuntiationes,non intelliguntur repetitæ in alio contractu.dictum est Bal.per illum textum,in l.circa.C.locati.

DII.

Petitio.quando alicuius rei est denegata petitio, rescripti impetratum præsumitur surreptitium.text.est in l.nefandissimum.C.si nupt.ex rescript.petan.

DIII.

Si imponitur illi pœna qui extraxit triticum ex forma statuti,non punitur ille qui inuentus est in via.gl. est notabil. & ibi per Bald.in l.cum in te.C.de don.ante nupt.

DIIII.

Pœna dicitur lucrum ex parte lucrantis.text.est quem ponderat ibi Bal.in l.1.C.si rector prouinciæ.

DV.

Protestatio tantum valet quantum valet actus super quo interponitur,quia postquam non stat per eum, lex supplet.l.facta.§.si sub conditione.ff.ad Trebellianu.

DVI.

Priuilegium dicitur esse quoddam ius extraordinarium, text.do tibi notabilem in l.pecunia.C.de priuileg.fis.

DVII.

Pactum quod tenear tibi perpetuò seruire,est ipso iure nullum.glos.est notabilis,vbi per Baldum in l.post certi. C.

D VIII.

Pretium non venit appellatione damni,quia ponuntur tam quam diuersa in l.1.& ibi per Bald.C.de ædili.actio.

DIX.

Volui semel scire quis dicatur habere proprietatem plenam,& reperi text. meliorem de iure secundum Bal. in fœminæ.§.final. C. de secund.nupt.quod ille qui habet pro-

Proprietatem & vsumfructum & potestatem alienandi.

DX.

Si scribitur sic in literis, dabitis plenam fidem præsentium latori in his quæ vobis dixerit, sit præiudicium scribenti.dictum est Barto.in l.quicunque.ff.de instito.

DXI.

Est præsumptio erroris in facto proprio quando tractatur de damno vitando.Barto.in l.cum de indebito.ff.de probationibus, & est glossi.ibi,quod eo ipso quod probo indebitum præsumitur error,& est text.in l.sed si me putẽ. in principio.ff. de condictio. indebit. Bartolus in l. non fatetur.ff.de confess.

DXII.

Qui promittit in aliquo loco respondere, videtur promittere de comparendo & soluendo.tex.est not.vbi per Bal. in l.3.C.de procuratoribus.

DXIII.

Constitui Titium procuratorem,& si nollet,Seium Titius acceptauit,& postea renuntiauit, ex causa Seius repellitur,quia sufficit quod aliquo tempore mandatum habuerit effectum in persona Titij.dictum est notabil.Bal.in l. tutoribus.ff.de testamentaria tutela.

DXIIII.

Pecunia quando soluitur minus rectè administratori ciuitatis,non præsumitur versa in vtilitatem ciuitatis, & idè in tutore & curatore,vt notabiliter probatur in l.1.C.de solutio, & liberatio. libro. 11. quod Bartolus dicit ibi esse notabile.

DXV.

Licet contra procuratorem sine mandato se litì offerentem debeat fieri executio sententiæ contra eum latæ.l.plautius.ff.de procura.limita tu notabiliter, nisi errore iusto putasset se habere mandatum.dictum est notabil.Bart.in l.de pupillo.§.fi.ff.de ope.noui nũtiatione. & pro hoc est text.in dict.l.Plautius.in versic.sciret.

DXVI.

Iudex ex officio suo potest dare etiam nemine petente curatorem prodigo vel furioso.gl.est singularis in l.hæc autem.in prin.ff.ex quibus causis in possessionem eatur.

DXVII.

Procurator si habet solum speciale mandatum ad quãdam rem, quod mandatum non habet certam & limitatam formam,non potest alteri demandare.Bar.in l.fin. in fin. ff.de diuer.& temp.præscriptio.

DXVIII.

Valet talis promissio, promitto bona mea post mortem meam,quia non intelligitur de vniuersa hæreditate, sed de bonis quæ erant tempore donationis.gl.est not.in l.si. C.de pactis.

DXIX.

Quidam instituit filiam, & grauauit eam,si decederet sine liberis.Ista filia adhæsit cuidam amatori, & procreauit filios,non intelligitur de istis, quia hic esset ipsius verecundia.dictum est notabil. Bartol.in heredibus.§.fina.ff.ad Trebel.

DXX.

Fui semel consultus de hoc casu in via. quidam pater qui alimentabat filium intrauit monasterium, an monasterium debeat aliquid præstare filio?& recordor adduxisse Bartol.in l. si quis à liberis. §. item rescriptum.ff.de liber. agnoscend. quod monasterium tenetur alimentare filium.

DXXI.

Quamuis omni generi probationum sit derogatum, non tamen vnquam intelligitur derogatum, probationi quæ fit per aspectum oculorum.dictum est singulare Azo.in summa.C.ad legem Aquil.secundum Bald.in rubric. C. de probationib.in l.penul.C.de peri.tut. in l.1. C.si aduersus libert.in l.contra negantem.C.ad legem Aquil.Istud etiam dictum allegat Ioan.de Plat.in l. 1. C.de canon.fru menta.vrb.Rom.lib.11.vbi ponit pulchra de aspectibus oculorum. Et ideo dicit Bald.in l.Deo nobis.C.de episcopis & cleric.quod omnis probatio vincitur si in contrarium aspectus testificatur.

DXXII.

Si alicui est concessum priuilegium ciuilitatis in fauorem suum, tenetur ad collectas & alia onera tanquam ciuis, quia istud proprie loquendo non est odium, sed de natura rei concessæ,i. ciuitatis cui est hoc onus annexum dictum est singulare Bal.in l.quod fauore.in 12.oppositio. C.de legib,Ad idem quod voluit Pau.de Cast.in l.si duo. ff.de acquir.hered.vbi dicit per illum textum, quod qui acceptat vnum,videtur se obligare omnib.loquentib.de illo de quo per Ale.in l.si Rufinus.C.de testament.milit.

DXXIII.

Qui promittit alium sistere in iudicio, prima exhibitione liberatur.gl.est not.in l.duobus.§. si ei qui.ff.de iureiurã. & ibi per Pau.de Castr.

DXXIIII.

Si fiat positio reo quod actor euincens sit dominus,non cogitur respondere.dictum est singulare Bart.in l. at qui natura. §. cum me absente. ff. de negotijs gestis. Ad idem Imo.in cap.fin.de emptio.& venditio.

DXXV.

Pœna imponitur iudici non admittenti defensionem iuris, ac si non admitteret defensionem veræ innocentię. text. est singula.in l.lex Iulia.in fi.ff.ad legem Iuliam pecul. secundum Bal.in l.presbyteri.C.de epis.& cler.licet corrupte illam allegat.Hunc etiam tex.adducit Bal.in l.vt vim. ff.de iustitia & iure.in l.obseruare.§.proficisci.ff.de officio proconsul.& legat.in l.1.ff.quod quisque iuris.

DXXVI.

Processus valet sine citatione, quando hoc est actum inter partes.gl.est ordinaria in l.diem proferre.§.si quis litigatorium.ff.de arbitris,& ibi per Baldum.

DXXVII.

Quidam pater in patria mea habebat vnam vaccam,quam prælegauit vni ex filijs,mortuo patre fuit orta contentio de vitulo,quem vacca habebat,fuit determinatum quod videatur etiam prælegare vitulum, per textum not. juncta glos.in l.quæ pater.ff.familiæ erciscundæ.

DXXVIII.

Quidam ludebat libenter ad taxillos, & tamen quandoque erat malè contentus, conuenit cum quodam socio suo, quod si amplius luderet, solueret certam pœnam quam efficaciter promisit. modo fuit dubitatum, an talis promissio pœnæ valeat?Et pro decisione allegat Bart. quod sic.in l.non impossibile.ff.de pactis, quod talis promissio pœnę valet Alexand. in l.iurisgentium. §. si ob maleficium.ff.de pact.

DXXIX.

Paria sunt actum valere vel non valere, sed quem cogi ad obseruandum.glos.est singularis in l.nam & Seruius. ff. de neg.gest.

DXXX.

Ratione pacis fractę potest laicus conueniri coram ecclesiastico iudice.text.est not.cum glos.& ibi per Abbatem in ca.

in cap.super quibusdam,de verb.signific.

DXXXI.

Non tenetur aliquis iuuare alium ex promissione nisi fuerit requisitus.dictum est Baldi in capit.1.de noua forma fidelitatis, quod est notabile ad ligas terrarum & principum.

DXXXII.

Fecit aliquis promissionem,quod intra certum tempus proficisceretur de vno loco ad alium, intelligitur proficisci arripiendo iter intra dictum tempus, dictum est notabile Ange.per illum tex.cum gl.in l.qui Romæ.§. Callimachus.ff.de verborum obligationibus.

DXXXIII.

Prælegata non veniunt in restitutione quam facit hæres fisco tanquam indignus,casus est singularis in l.cum qui.§. pro parte.ff.de his quibus vt indign.secundum Bald.in l. cum virum.C.de fideicommissis.

DXXXIIII.

Qui promisit soluere Coloniæ poterit citari, licet ibi non sit,si est ibi aliquid quod possit capi in tenutam. dictum est singulare Bald.in cap.1. de milite vasal.qui contu.est.

DXXXV.

Si interroganti de pecunia aurea fit responsio de æquipolenti,tenet promissio.glossa est,not.in l. quæ extrinsecus. ff.de verborum obligatio.

DXXXVI.

Procurator constitutus ad exigendum & recipiendũ solutionem admittitur cum cautione de rato,si dubitatur de mandato,Bart.in l.si sine.§.cum autem.ff.rem ratam hab. Imo.in l.apud Julianum §.vtrum.ff.ad Trebel. Abb.in c. 1.de procu.licet glossa.teneat contrarium in l.non solum. §.qui alieno.ff.de procu.

DXXXVII.

Priores de Florentia vel alia ciuitate,qui in alemania dicuntur proconsules, habent mandatum à lege de defendendo vel agendo pro Republica.& insolidum.glo.est valde not,& ibi Salic.in l.1.si ex pluribus tut.

DXXXVIII.

Esse ortum in nobili patria redundat ad gloriam alicuius.textus est notab. vbi per Salicetum in l. si quis. C. de natura.libe.

DXXXIX.

Si promisi soluere vbicunque fuero inuentus, non potero conueniri in loco pestifero, vel in loco in quo transeundo nauigarem, vt singulariter voluit Angelus in l. cum res.ff.de legat.1.Alexan.in l.si conuenerit.ff.de iurisdict. omn.iudic.

D XXXX.

Vide semel quoddam instrumentum in quo dicebatur,ego promitto soluere in quocunque loco placuerit creditori.nihil releuat ista promissio,vnde non poterit conueniri extra domicilium.allegaui dictum notabile Bar.in l.si conuenerit.ff.de iurisdictio.omnium iudi.

CXXXXI.

Quamuis debitor cui fit protestatio,nec soluat, non teneatur parere, nisi fiat creditor de obligatione.l.nomen. C. quę res pig.obl.Fallit tamen singulariter,nisi fiat authoritate iudicis,quia tenetur parere, & excusatur absque alia exhibitione instrumenti,dictum est not.Bar.in l.non solum.§.morte.in 2.q.prin.ff.de noui oper.nuntia.

DXXXXII.

Tu scis quod non potest alienare bona immobilia sine decreto iudicis, tamen possessionem talium bonorum poteris transferre in alium cum authoritate tutoris absque iudice.gl.est sing. in l.2.§.si à pupillo.ff.pro empto,secundum Alex.in l.possessionem.ff.de acqui.possess.

DXXXX III.

Ille qui dicit in se translatam possessionem per cõstitutum precarij, debet esse cautus in probando constituentem possedisse tempore constitutionis precarij,alias succumberet.dictum est notabile Ange.per glo.ibi in l.quamuis.

DXXXXIIII.

Promitto tibi decem aureos præsentes, & nulli aurei erant presentes,an valeat promissio?Et respondi quod sic.quia ista verba intelliguntur,quos volo darẽ de præsenti.tex. est singu.in l.talis scriptura.ff.de lega.1. in versicu. quod si forte. secundum Roman. in l. eum qui. ff. de verborum obligat.

DXXXXV.

Si superior concedit priuilegium, quod studium Pisanum gaudeat priuilegijs studij Paduani, priuilegia concessa Paduæ,post istam æquiparationem non competunt studio Pisano, nisi esset dictio per omnia. Dictum est notabile Baldi in l.omnia.C.de epi.& cleric.

DXXXXVI.

Tu vides quòd fiunt quandoque contractus vsurarij; & interueniunt mediatores seu proxenetæ,vtrum ipsi tenean tur ad restitutionem?glos.habes singularem quod sic,in l.si sciente.ff.de partici.& per Barto.in l. 1.§. incidit.ff ad Turpil.de quo per canonistas in cap. Michael.de vsu.de quo per Alexandrum in l. tertia §.si procurator.ff. quod quisque iur.

Et si tu vis scire quomodo ipse proxeneta teneatur, dicas de dolo & lata culpa tantum.Barto. in l.2.ff. de proxene. & sic est mediator iusti contractus, & potest implorare officium iudicis pro suo salario.Barto.in l.1.ff.eo.

DXXXXVII.

Tu scis quòd iusta causa litigandi excusat ab expensis. Scias quod litigans propter pudorem conseruandum habet iustam causam litigandi.textus est notabilis,vbi per Bartol.in l.quæ omnia.ff.de procura.

DXXXXVIII.

Pœna potest imponi incolæ huius ciuitatis de delicto alibi commisso.textus est notabilis,vbi per Bart.in l.relegatorum.§.interdicere.ff.de interdi.& releg.de quo in l.1. C. vbi de crimin. agi opor. per Bartol. in l. si cui.§. final.ff. de accusa.

DXXXXIX.

Semel fuit orta contentio inter quendam qui putabat se scire omnia & me, vtrum ille locus dicatur publicus, per quem publicè itur? & sic an probato quod per aliquem locum iter publicè fiat,quod ex hoc dicatur publicus? Dicebat ille omni sciens quod sic.Dixi,tu dicis contra Iurisconsultum in l.1.§.1.ff.de his qui deiece.vel effu. qui argumentatur sic,non sequitur,hic itur,publicè,ergo locus est publicus.Et quæ dicantur viæ publicæ, & quę priuatæ,tex.est.in l.2.§.viarum.ff.ne quid in loco publico.

DL.

Quæro,procurator habens in eodem cõsistorio plures causas plurium agẽtium comparuit,& dicit præsento me in omnibus terminis quos hic habeo,& licẽtiatus recessit, an sufficiat?Et Bart.quod sic.in l.si finita.§ Iulianus.ff. de dam.infect.Ad idem Bar.in l.accipientis in fi.ff. de auth. tut.& sic non requiritur quod causam exprimat.

DLI.

Si admittitur procurator cũ cautione rati, & inseratur clausula,admitto te si falsus non repereris,operatur, vt si ab initio mandatum non habuit ratihabitio nihil operatur, dictum est singulare Bartoli in l.inter quos.§.alieno.ff.de dam.infect.

DLII.

Accipe pulchram & singularem cautelam ad differendam
a mortem alicuius amici tui,qui gessit aliqua tua negotia, coram iudice compareas,& dicas,Iste qui debet cras furca suspendi,gessit quædam mea negotia, adhuc non reddidit rationem, peto vt differatur executio vsq; ad octo dies, vt possit reddere rationẽ, & hoc iudex non debet denegare,vt notabiliter probatur in l.1.C.de bo. proscr. per Bar.in l.interdum.ff.de publi.iudi.Et propter talem dilationem quidam in Italia euasit pœnam furcæ, quia interim superuenerunt literæ principis loci, vt in gratiã alterius principis deberet dimitti.

ADDITIO.

a Ad differendam mortem.Adde Marc. Mant. singu.380.
Item adde aliam cautelam vt executio corporalis differatur,vt.l.condemnatus accusetur de crimine grauiori,ex quo veniat durior pœna imponenda,per casum singu.in l.1.§.fi.ff.nil noua.appel.pendent.tenet Barto. per.illum. tex.in l.2.§.qui exhibendi.in fi.ff.de custod.reor,sequitur Rom.sing.566.suscipe vnã cautelam.Item poterit differri executio propter maximã & perfectam peritiã vnius artis,vel respectu roboris,per tex.l.ad bestias.ff.de pen.q sequitur idem Rom.sing.725.& Cæpol.in l.si contta. nu. 18.C.de vsuc.pro emptor. & debet iudex hoc casu consulere principem vel superiorem.d.l.ad bestias,& pro hoc vide quòd not. Nicol.de Neap.in l.hos accusare.§.penifi. de accusat.quod tamen verum intellige,quando talis cõdemnatus esset persona in magna dignitate constituta,vt est casus in l.pen.ff.ad leg.Corn.de sicar.Item verum intellige nisi condemnatus esset latro manifestus, vel seductor, quia tunc poterit executio mortis fieri, & postea princeps consuli.arg d.l.pen.& l.si quis filio exheredato. §.3.& §.hi autem.ff. de iniust. rupt. & irrit.testam. Item poterit differri executio condemnati ad mortem, si appelletur à sententia diffinitiua contra eum lata,quia per appellationem ligatæ sunt manus iudicis,& cõdemnatus poterit eximi de manibus familię,& quidem impunè,secundum Ang.in l.Addictos.C.de appel.& Imo. in cap.si quando.verb.resistere.de offic.deleg.& Inn.in d.c.si quãdo.in gl.transactionem,& idem tenet Ang.Aret.in §.pœnales.versi.adde quod si eximens captum.Instit.de actiõ. quod intellige verum, nisi talis condemnatus esset latro manifestus, vel seductos.d. §. hi autem. Item differtur executio quando princeps vel superior mandat quem puniri grauiori pœna quam sit consuetudo, tunc enim debet differri per 30. dies, vt est casus in l.si vindicari. C.de pœn. & ibi Angel. dicit quod non est parendum principis rescripto in ferendo sententiam, aut in executione pœnarum, cum rescriptum duriorem pœnam contineat.

DLIII.

Quando pœna apponitur vni & pluribus coniunctim,puta capitaneo & proconsulibus, capitaneus tenetur ad dimidiam.glo.est not.vbi per Baldum in authen.causa quæ fit cũm monacho.C.de epi.& cleric.

DLIIII.

Nop potest quis confiteri &c.vt supra sing.96.

DLV.

Pater legitimus administrator filij, potest alienare bona filij sine decreto, quãdo necessitas subest. dictum est sing. Azo.in summa.C.de bo.quæ lib.secundum Bald.in l.1.ff. de rebus eorum.in l.si pupillorũ.§.si pater.eo.tit.in l.præses.C.de transac.in l.cum emancipatis.C.de præd.mino. in l.de re'filiorum.ff.de transactio. & Ange. in l.1.ff. quæ res pign.oblig.pos.

DLVI.

Præscriptio non est contra ius naturale.Ioan. And.in c.2.de reg.iur.in 6.in mercu.quia est inducta ad ius naturale cõseruandum, quia conseruat duas regulas iuris naturalis. Prima vt negligens priuatur,& vt sit litium finis,hoc refert Rom.in auth.similiter.in 34. speciali vltimarum voluntatum.Abb.in c.cum esses.in repetitio.in 3.charta,de testa.& dixit gl.sing.in auth.de temp.non solut. pecu.§. 1.quod præscriptio non fuit inducta in pœnam, sed propter libertatem subditorum ne de iure suo semper dubitent,secundum Baldum in c. 1. in §. si quis per triginta,si de feudo fuerit controuer.in verbo feudo.

DLVII.

Omnia iura mundi quæ dicunt pœnam imponi ipso iure, debent intelligi dum modo sit secuta sententia declaratoria,per quam declaratum sit commissum esse id,propter quod pœna veniebat imponenda,alias illa pœna effectũ & executionem non sortitur,vt singulariter voluit Ioan. And.in c.pro humani. de homicid. in 6.in c.cum secundum.de hæreticis,in 6.per Baldum in c.1.de feu. sine cul. non amitten.in auth.qui semel.in pen. col. C.quomodo & quando iudex.in auth.hoc amplius.in 1.col.C.de fidei commissis.in l.de quibus.in 4.char.ff.de legi.in c.1.hic finitur lex.in l.iubemus.§.sanè. C.de sacrosanctis ecclesijs. Et pro declaratione addo.Abb.in c.cum non ab homine de iudicijs circa 12.column. vbi dicit quod si factum est notorium,non requiritur alia declaratio.Ad idem Abb. in cap.peruenit.extra de appellatio. in vltima column.de foro compet. Addo tamen Abb. ponderantem textum in contrarium in cap.cum Vintonien sis. de electio.

DLVIII.

Potest procurator facere preiudicialia domino,si dominus erat solitus facere.tex.est sing.in l.qui semisses.ff.de vsur. quem tex.ad hoc allegat Rom.in singularib.suis.

DLIX.

Quando aliquis citatur ad aliquem actum, si ille actus ali-
a ter agitur vel in qualitate,vel in substantia quam fuerit dictũ in ciuitate,videtur factus parte non citata & clam, casus est qui deberet scribi literis aureis secundum Bartolum,in l.aut qui aliter.ff. quod vi aut clam.qui dicit etiam per illum textum,quod quando citatio fit tali tempore, quo ille non potest comparere,non valet illa citatio.addo etiam Bartolum in l.fi.§.fi.ff.eod.& istum textũ addu cit Ant.de Butr.in ca.1. de iudicijs,quòd vbi citatus non comparet, & actus ille expeditur in illa hora qua fuerit citatus,quod actus non valet,nisi tamen iudex distulerit in diem sequentem.cap.consuluit.de officio delegati, & hunc textum allegat Bartolus in l.consentaneum.in vlti. col.C.quomodo & quando iudex.quod citatus ad vnum actum non potest in alijs grauari, & ideo dixit Bartolus in l.statuliberos.§.Stichus.ff.de statuliberis, quod citatus ad respondendum libello, si est contumax debet in alijs actibus citari, nisi dicatur quod ad vlteriora procedetur sua contumacia non obstante. Addo etiam Baldum in l. 1.in 3.col.C.quomodo & quando iudex.qui allegat Bar. in d.l.aut qui aliter.Sed Bal.in l.cum non hodie. C.quando prouoc.non est necesse tenet.contra Bar.Est etiam textus singularis in sua distinctione secundum Bart.in l.semper.§.si in sepulchro.ff. eodem.quod vi aut clam. Nam ibi tractatur,an vno ex pluribus delinquentibus conueneto cæteri sint liberati? Et adde Bartolum in l. si quis id quod.ff.de iurisdictione omnium iudicum.in l. ex maleficijs.§.fi.ff.de actio.& obligatio. vbi formatquæstionẽ, quod itante statuto,quod si illi de contrata seu platea non ceperint malefactorẽ,quod teneantur in tantum, quod vno soluente alter liberetur,quia tenentur ex quasi maleficio.& quod not. Bartolus, in l. si cum exhibuisset.§. fi.ff.de publica, quod si statutum extat quod si villa non cepit malefactorem, teneatur in centum. decem homines occiderunt vnum, villa non cepit, tenetur villa ad vna centum.ad idem Bald.in l.cum rationibus.C.qui accusare non possunt.

Aliter.

ADDITIO.

a Aliter agitur. Limita nisi ille actus esset interlocutoria habens vim diffinitiuæ, quia valeret & teneret, arg. l. quæritur. ff. de stat. homin. ita sentit Matheſilan. in l. 2. nu. 5. C. quom. & quando iudex.

DLX.

Sed quid si est statutum, quod villa teneatur emẽdare damna & furta, quæ fierent in villa, & propter hoc villa fuit condemnata in centum, & post condemnationẽ fur peruenit ad manus iudicis, & fuit furca suspensus, an villa sit liberata? & Bal. consuluit quod sic, consi. 173. in 3. lib. sicut si cepisset malefactorem in crimine, & cum exhibuisset. & adde notata per Bar. in l. quoties. ff. si familia furtũ fecisse dicatur. Sed dubitatur, an in casu in quo vnus soluens aliũ liberat, an possit repetere ab alio quẽ liberauit? & gl. q. nõ. in l. ex maleficijs §. si is quoq;. ff. de act. & obli. quam approbat Bartolus in l. 1. §. si plures. ff. de eo per quem factum erit. Adde etiam Bartolum in l. etiam. §. itẽ si quis dolo. ff. de petit. hæred.

DLXI.

In mandato generali reipublicæ non venit rerum suarum alienatio, nisi lege municipali aliud caueatur. Iste est textus singularis secundum Bartolum in l. prohibere. §. plane. ff. quod vi aut clam. ex quo dat consilium, quod cũ in vendendis rebus ciuitatum, requirantur multæ solennitates, est tale remedium & consilium, quod primo ciuitas faciat statutum de hoc, & facto statuto poterit vendi ẽ formam statuti per illum textũ sing. & per hoc dicit Bartolus ibi, quod consuluit, quod legatus de latere non potuit concedere castra ecclesiæ Romanę ciuitati Cameri, ni, nisi sibi hoc fuit concessum expresse à Papa. & hunc textum allegat Bartolus in l. principalibus. ff. si certum petatur. & hunc textum allegat. Bal. in c. 1. §. iniuria. de pace iura. firman. quod proconsules non possunt remittere iniuriam factam ciuitati sine consilio ciuitatis. Adde etiã quod consuluit Paulus de castro suo consilio vltimo, & Bartolus in l. 1. ne. quid in loco publico. Et quærit Bartolus in d. §. plane. vtrum Rex possit donare? & allegat c. intellecto. de iureiurand. quòd non potest facere magnam alienationẽm, ita quod multum præiudicet dignitati & iurisdictioni, secus in modo, quia potest & præiudicat successori, & Bal. in c. si generali. in titulo, si de feudo fuerit controuersia, quærit vtrum Rex Franciæ possit donare vnam ciuitatem inuitis ciuibus? & concludit quòd nõ, per Host. in c. dilecti. de maioritate & obedientia. de quo per Baldum & moder. in l. 2. C. de donatio. in l. debitorũ. C. de pactis. gl. est not. in l. inuitus. ff. de fideicomm. libert. & videtur concludi, quod ex causa necessitatis possit fieri, aliter non. de quo etiam per Baldum in l. 1. in fin. C. de operis libert. & addo quod not. Bar. in l. si non sortem. §. libertus. in penul. col. ff. de condictio. indebit. vbi format quæstionem, si habeo famulum, vtrum possim cogere ipsum inuitum alteri seruire? & videtur concludi quod nõ, licet Bartolus videatur aliter sentire, de quo per modernos in l. in stipulationib. §. operarum. ff. de verbo. obliga. nisi in casu necessitatis, & adde quod not. Bartolus. in l. si is qui. §. fin. ff. de pign. vbi tangit an iurisdictiones possint obligari. & Romanus in consi. 444. vbi tangit, an iurisdictiones possint vendi, & de materia prædicta Pau. de Castro, consi. 37. & Oldradus consi. 231. & quod voluit Baldus in titulo, de pace Constantiæ, quod princeps nec per contractum nec alio modo potest regalia concedere in præiudicium successorũ, sicut enim non potest iura eorũ subuertere, ita nec diminuere. ad idẽ quod notat Cinus, in l. digna vox. C. de legi. & Baldus. in l. cum multa. C. de bonis quæ liberis. vbi dicit, quod papa non potest infeudare magnas ciuitates sine consensu Cardinalium. Addo etiam Bald. in cap. cum venissent. de iudic. & Aluarotum in capitu. primo, Episcopum vel Abb. in vsibus feudorum.

DLXII.

Si collusor vendat collusori, non tenetur de euictione, & idem si vẽdatur extraneo. textus est singularis, in l. si filio. §. si in alea. ff. quarum rerum actio non datur. habet tamen textus iste multas lecturas, & intellige quando fit venditio in ludo prohibito, & vide quod habetur in l. si quis cum sciret. ff. pro emptore.

DLXIII.

Legatum annuum cum prefinitione temporis relictum in dubio si sit causa alimentorũ, dicuntur plura legata, alias vnum. text. est singular. secundum Bartolum, in l. si cum prefinitione. ff. quando dies legati cedit. Et nota pro intelligentia, quod si certum est, quod testator voluit facere plura legata vel vnum, & tunc stamus certo, si autem est dubium, tunc si testator relinquit annuum legatum sine prefinitione temporis, & sunt plura legata. pro primo anno purum, pro sequentib. conditionale. l. cum in annos. ff. de annuis legatis. Si autem cum præfinitione temporis & in alimentis, tunc sunt plura legata, aut pro alio, & est vnum, vt in casu l. si. cum præfinitione.

DLXIIII.

Quæro, Testator grauauit de dando decem Sempronio quandoque, quomodo intelligatur, hoc legatum? & intelligitur quamprimum commodè poterit. textus est singularis in l. rogo. ff. quando dies lega. cedit, & mirum est q. glossator non adduxerit textum in l. cum pater. §. rogo. ff. de lega. 2. iuncta l. seruos. ff. de manumis. testamen. qui videtur probare contrarium, sed oportet intelligere tex. in d. l. seruos. secundum istum.

DLXV.

Tu scis quod à sententia arbitri non appellatur. l. 1. C. de arbitris. Istud non procedit, quando compromittitur de quodam articulo causæ super quodã incidenti vel emergenti, non de eo quod est decisiuum totius causæ. textus est quem Bartolus nescit alibi, in l. arbitro. ff. qui satisdare cogantur. Vnde sicut iudex illud quod esset determinatũ per eum interlocutoriè posset corrigere, ita potest per appellationem ad eum recurri, quando per arbitrum est decisum, quod est memoriæ commendandum secundum Bartolum, de quo per Alex. consi. 58. tertio libro. Habet etiam textus iste aliam notabilem lecturam, quod potest iudicis officium implorari, vt corrigatur quod per eos quibus aliquis articulus commissus est, improbè factum est, quod est notabile ad multa. committitur. n. notarijs quandoque, quod faciant comparationes literarum, committitur medico, quod inspiciat qualitatem vulneris, committitur aliquibus æstimatoribus quod æstiment, & sic de similibus. In omnibus istis casibus & similibus potest adiri superior, quod corrigat quod improbè factum est.

DLXVI.

Actio quod metus causa, transit in heredem, de eo quod ad eum peruenit, etiam si consumpsit illud quod peruenit, quia sufficit semel peruenisse, & sic decedat postquam consumpsit, datur actio contra hæredem heredis iste est casus singularis in l. videamus. ff. quod metus causa, quã legem legit Barto. cum. §. in heredem. posito in l. quod diximus, & per hoc dicit Bart. consuluisse. Ille cui est delata hereditas si decedit intra annum, sciens hereditatem sibi delatam, transmittit ius deliberandi ad hæredem suum. l. cum antiquioribus. C. de iure deliber. modo dicit Bartolus, primus hæres decessit sciens hereditatem sibi delatam, hæres eius decessit ignarus similiter intra annum, vtrum tertius hæres possit adire hæreditatem ex virtute iuris deliberandi propter scientiam primi

primi hæredis? dicit Bar. se determinasse q. sic, quia iam illud ius cœpit esse hæreditarium, & ideo transit ad quẽcunque transit hæreditas.

DLXVII.

Cum delegatus principis subdelegat, ad cum appellatur. tex. est singularis in l. vnica. ad fi. secundum Bar.

DLXVIII.

Quod metus causa. Iste titulus non habet locum in administratoribus. dictum est not. Bal. in rubr. de contro. inuesti. per tex. notab. in l. 1. in fi. de auth. tut.

DLXIX.

Fuit semel dubitatum, an exceptio quod metus causa sit odiosa? & aliqui volebant, quod sic, & allegaui notabiliter Bart. in l. 2. C. quod metus causa. vbi dixit, quod talis exceptio licet sit odiosa respectu metũ inferentis, est tamẽ fauorabilis respectu metum passi, & ideo tex. in l. qui exceptionem. ff. de conditio. inde. non habet locum in tali exceptione.

DLXX.

Quando aliquis soluit instante metu, semper potest petere & metus dicitur instare, si causa ex qua metus inferebatur subsistat, & ideo si aliquis tyrannus me cogit ad promittendum toto tempore suæ tyrannidis, dicitur metus instare, vt notabiliter declarat Bar. in d. l. 2. C. quod metus causa.

Et quia in d. l. 2. dicitur q. spontanea solutio purgat vitium metus adhibiti tempore promissionis. Accipe pulchram declarationem, q. vbicunque in solutione potest subesse alia causa, quam approbatio primæ promissionis, non præsumitur illam approbare, & ideo si iurauit per metum soluere, & postea soluam, potero repetere, quia videor soluere metu periurij, non vt approbem primam promissionem, vt notabiliter dixit Bar. in d. l. 2.

DLXXI.

Semel fuit orta contentio inter duos doctos viros. Aliquis compulit venditorem alias venditurum sibi vendere iusto pretio, an habeat locum actio quod metus causa? & ego allegaui gloss. not. quod sic. in l. non interest. C. quod metus causa.

DLXXII.

Sola reuerentia mariti non inducit iustam causam scindendi contractum, nisi probetur q. minæ vel verbera præcesserint. dictum est notabile Bar. q. semper allegatur in l. ad inuidiam. C. quod metus causa. in l. 1. §. quæ onerãdæ. ff. quarum rerum actio non detur.

DLXXIII.

Tu habes quod agens ista actione debet pretium restituere l. 3. C. eodem. hoc notabiliter fallit, quod officialis emit dicens, q. procederet contra ipsum, vel de maleficio denuntiaret, & sic per impressionem, quia tunc rescinditur contractus, nec pretium restituitur. tex. est not. in l. si per impressionem. C. quod metus causa.

DLXXIIII.

Quæritur, an teneat te adiuuare, si tibi inferatur metus? Et tex. probat notabiliter q. non. in l. metum. §. sed licet. ff. q. met. caus. quia pro hoc possum accipere pecuniam. Familiaris tamen tenetur adiuuare dominum. l. cum dominus. ff. ad Sylleia. Florentinus in l. scientiam. §. si quis. ff. ad legem Aquiliam.

DLXXV.

Scias q. non omnis metus inducit hanc actionẽ, quia si fuit iustus metus, cessat hæc actio. tex. est notabilis in l. si mulier. ff. quod metus causa.

DLXXVI.

Tu scis q. contractus factus per metum valet inspecto iure ciuili, sed rescinditur per prætorem beneficio huius edicti, vt per totum titulum q. metus causa. hoc procedit, quando sunt contractus & pacta vestita, secus si sunt pacta nuda, quæ nuda remanent, tamen propter auxilium legis actionem producunt, vt in l. legitima. ff. de pactis. Et ista si fiunt per metum, sunt ipso iure nulla. textu. est singular. in l. si mulier. §. si dos. ff. quod metus causa. vbi per Barto.

DLXXVII.

Si aliquis dubitat sibi inferri vim, potest implorare officiũ iudicis, vt prohibeat vim inferri. tex. est not. in l. non est verisimile. ff. quod metus causa.

DLXXVIII.

Si aliquis detineret alium, vt sibi aliquid promittat, promissio est nulla. tex. est in l. qui in carcerem. ff. q. metus causa. q. intellige, quando detinet iniustè. Et dicit notabiliter Bal. in l. ab eo. C. quomodo & quãdo iudex. q. ille qui est in carcere, potest constituere procuratorem ad suam vtilitatem, sed ad aliquid promittendum indebitè nõ potest quod dicit esse notabile. Et adde Bar. in l. qui neque. ff. de verb. signification.

DLXXIX.

Quæro, qualiter testes debeant testificari de qualitate animi alicuius? Et respondeo per actus exteriores, vt notabiliter probatur in l. is qui. §. diuus. vbi per Bar. ff. de tutorib. & curatorib. datis ab his.

DLXXX.

Tu habes vnam regulam. in l. si. C. commod. & per Bar. in l. si non sortem. §. si centum. ff. de condictio. indebi. quod quis non potest retinere rem non debitã pro debita, sed hoc fallit fauore dotis & mulieris. casum habes no. in l. si filio. in princ. ff. soluto matrimonio. & ibi per Bart. & Bar. in d. §. si certum. ponit casum, in quo quis potest vti retentione, hoc limita non procedere, quãdo res promouit vitio vel delicto suo. c. si. de ord. cognit. Et dum dicit etiam Bar. ibi, quod propter expensas factas potest quis vti retentione, dicas quod fortius est, quia etiam si potterior esset talis creditor, præfertur priori habenti ius in pignore. textus. habes valde nota. in l. interdum. cum l. sequen. ff. qui potio. in pigno. habe antur. Et de hac materia vltra Bar. in d. §. si centum. adde Bar. plenè in l. si nõ inducta. C. in quibus causis pign. tacitè contraha. & Bald. in l. si. C. commodati. & notata per eum, in l. penulti. C. de pign. act.

DLXXXI.

Semel in quodam prandio fuit tactum, an Papa, vel Imperator possint concedere regibus Christianis regna infidelium? & ego adduxi Bar. in l. si seruus. ff. de actio. emp. qui dicit, q. regna occupata per Saracenos, quæ iam fuerunt Christianorum possunt concedere. & Bar. in l. in id quod apud hostes. ff. de leg. 1. vbi dixit, q. voluit concessio facta per Papam regi Carolo, qui sibi concessit regnũ Hierusalem, quia semel fuit ecclesiæ, & sic consistit propter spem postliminij. & temporibus nostris fuit dictũ, quod papa Alexander rex Franciæ Carolum creauit in Imperatorem Constantinopolitanum, quando venit in Italiam cum magno exercitu ad occupandum regnũ Neapolitanũ, quod dicebat spectare ad coronã Franciæ. Et de potestate Papæ & Imperatoris in Saracenos ponit Oldr. consi. 72. & consi. 78.

DLXXXII.

No. q. Bar. in l. Celsus. ff. de vsucapio. dicit sing. tex. in l. à duo pio. §. si super rebus. quia in d. l. Celsus dicit q. missio causa rei seruandæ non interrumpit vsucap. l. missio. ff. pro emp. dicit in d. l. Celsus. q. ille text. in d. §. si super rebus turbat istam materiam, & ideo ibi declarat, quia habet duas lecturas. & secundum vnam lecturam tex. ille non obstat, quia loquitur de creditore, cui est additum pignus in causa iudicati qui vsucapit, ideo quia summaria cognitione apparuit esse condemnati. cætera pro intellectu illius tex. dicas vt ibi per Bar.

DLXXXIII.

Tu habes tex. in l. inter pares. ff. de re iudic. quod si iudices

discordant in pari numero, præfertur sententia in fauore rei lata. Accipe singulare limitationē, vt nō procedat hoc quando sumus in eo in quo non apparet quis sit actor & reus, quia tūc recurritur ad superiorem. iste est casus qui non est alibi secundum Bar. in l. duo iudices. de re iudic.

DL XXXIIII.

Circa accessoria potest iudex supplere eadem die. textu. est sing. secundum Bar. in l. Paulus respondit. ff. de re iudic. Barto. singu. 15.

DLXXXV.

Tu scis q̄ substitutio euanescit post aditam hæreditatem. l. post aditam. C. de impub. & aliis substit. Tu scis etiam q̄ cessat ius accrescendi adita hæreditate. l. 1. in fine. ff. de vsufr. accrescen. accipe singularem limitationē, quia ista non procedunt, quando ille qui adiuit restituitur tex. est quod melior non reperitur secundum Bar. in l. ex contractu. ff. de re iudic.

DLXXXVI.

Defensor ex necessitate potest ex sua persona exceptionem opponere. te. est singularis, in l. procurator. §. 1. ff. rem rat. habe. & vide Bal. notab. in l. quotiens. C. de precibus imperatori offeren. in l. tam mandatori. C. de non numerata pecunia. in d. l. 1. C. de pactis.

DCXXVII.

Si est interposita stipulatio amplius non peti, non committitur, nisi contestatione, solutione, & compēsatione, ita quod si nullum ex istis interueniat, non committitur. te. est, singularis secundum Bar. in l. amplius nō peti. ff. rem ratam haberi.

DLX XXVIII.

Et nota q̄ vbi verbum petere, apponitur in præparatoriis seu monitorijs, non requiritur litis contestatio. dictum est notabile Bal. in l. ab eo. C. quomodo & quando iudex. vt quia aliquis promisit soluere vbicunque fuerit petitū. & Bal. in l. fi. in vlti. col. C de bonis authorit. iudic. possiden. Pro intellectu istius legis dic sic, q̄ aut petitio ordinatur ad interlocutoriam, & hoc intelligitur per libellū, vt in d. l. fi. Aut ad diffinitiuam, & intelligitur per litis cōtestationem, vt in d. l. amplius. & Bar. in l. Titia. ff. de condition. & demon. dicit q̄ quādo verbum peto, refertur ad eū qui ex petitione debet acquirere, requiritur litis contestatio, sed sufficit sola petitio extra iudicium, vt in d. l. Titia. si vero refertur ad eum qui debet obligari, tunc requiritur litis contestatio, vt in d. l. amplius.

DCXXXIX.

Si superuenit defectus ex parte ratum habentis ratihabitio impeditur, secus si ex parte gerentis. iste est tex. qui debet literis aureis scribi secundum Bart. in l. bonorum. ff. rem ratā haberi. & pro limitatione istius legis, vide notata per Bar. in l. 1. C. qui admit. & quod in materia ponit Federicus cons. 238. & de ratihabitione an trahatur retro & mandato comparetur, per Bar. in l. obseruare. ff. de offi. proconsul. & lega. vbi dicit sic notabiliter. Aut illud quod fuit factum ante mandatum potuisset aliquo iure valere, & tunc ratihabitio retro trahit & mandato comparatur. Aut non potuisset aliquo iure valere, & tunc ratihabitio non comparatur mandato, nec facit retro acta valere, vt ex tunc, i. à tempore quo fuerunt facta, sed ex nunc sic. & vide glo. not. & ibi per doctores in l. Iulianus. ff. qui satisdare cogan. & quod not. Barto. in l. si vxor. §. si quis vxorem. ff. de adulteriis. quod si quis fecit pacem, p se & suis complicibus & sequacibus, demum vnus ex cōplicibus fuit offensus antequam ratum haberet, quod ratihabitio sequens non porrigitur ad delictum commissum ante ratihabitionē. & facit gl. in l. 1. §. deieciſſe. ff. de vi & vi armata. & quod no. Bal. in l. fi. C. ad macedonia. Et addo quod notat Bar. in l. Pomponius. ff. de negotiis gestis. in versicu. quæro vtrum vbi quærit an sicut ratihabitio retro trahitur, & mādato comparatur, sic etiam reprobatio retro trahatur, & prohibitioni comparetur. & in illa l. multa tangit in materia ista. Et ad limitationem regulæ vide per Barto. in l. pecuniam. C. de negotijs gestis. Et an ratihabitio trahatur retro in præiudiciū tertii, per Barto. in hac l. bonorum. & per Bald. notabiliter in l. ordo. in fi. C. de execu. rei iudic. Adduco etiam quod notabiliter voluit Bal. in l. penul. in 5. col. C. de execu. rei iudic. quod vbi lex requirit mandatum pro forma, non æquiparatur ratihabitio mandato. ad idem Barto. in l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acquiren. hæred. & Bald. in l. si vxorem. C. de conditio. inser. & vide Bal. in authē. ei qui. ad fi. C. de tempo. appellatio. dum allegat hanc l. bonorum. & gl. notabilem in regula ratihabitionem. in 6. & quantum tempus requiratur ad ratificandum, habetur in l. ratum. ff. de solut. Addo etiam Bar. in l. aliena res ff. dde pign. actio. vbi possunt habere ratum, quod meo nomine non est gestum in mei præiudicium. Hanc etiā legem bonorum, allegat Bar. in l. si quis offerenti. §. 1. ff. de solutio. & ibi quod successor potest habere ratum, q̄ est factum nomine prioris prælati, & quod hæres potest habere ratum factum nomine defuncti. & Bar. in l. dispēsatorem. ff. solutio. vbi tangit an possum ratum habere q̄ semel reprobaui. & Bal. in l. falsus. in 1. column. C. de fur. quod factum procuratoris reuocati non potest ratificari. Contrarium tenet Bar. in l. Pomponius. in fi. ff. de negot. gest. & dicit Bal. vbi supra quod factum falsi procuratoris in audientia principis non conualescit. per ratificationem, & Bar. in l. quo. n. §. 1. ff. rem ratam haberi an scientia cum taciturnitate inducet ratihabitionē. & Bar. in l. certum. §. si quis ablente. ff. de confess. quod in his, quæ dependent à voluntate vnius ratificatio non requirit præsentiam partis.

DXC.

Tutor succedit pupillo alijs deficientibus. gl. est singularis in l. quo tutela. ff. de regulis iuris. Sed ista gl. communiter non tenetur. de quo per Bar. in l. nutritoribus C. communia de succes. per illum text.

ADDITIO.

Vide Bar. supra sing. 57. & ibi addit. & Bal. sing. 8.

DXCI.

Glo. in l. pupillus. ff. de reg. iur. est melior, quam sit in iure in sua materia, ego tamen allego alias gl. in meo compendio iuris canonici in rubric. de delict. puero. in fine.

DXC II.

Hæres suus pupilli non habet priuilegium. tex. est singu. & pulcherrimus in l. non solum. §. fi. ff. de ritu nuptia. secūdum Bar. in l. fi. de tute. & ratio. distrahen.

DXCIII.

Nunquam denuntiatio quæ sit per medicum qui dicit aliquem infirmum, vel ex vulnere remāsuram cicatricem, aliquid operatur, nisi præcedat diligens iudicis inquisitio. tex. est sing. in l. semel. C. de re milit. li. 12. Et ideo sit cautus assessor secundum Bar. q̄ in actis faciat registrari q̄ iudex diligenter examinauit, vtrum ex vulnere esset remansura cicatrix, & ipso diligenter examinato medicus hoc retulit, alias non valet.

DXCIIII.

Ille qui defert iuramentum siue iuretur siue referatur, non potest appellare, & ille cui defertur, cogitur iurare vel referre, vel si vult, potest recusare ex causa. & quando q̄s recusat iuramentum absque legitima causa, iudex potest habere eum pro conuicto, quasi ipse alteri parti retulerit iuramentum, & ei remiserit. & hoc habet locum siue sit iuramentum decisiuum totius, siue sit iuramentum decisiuum alicuius partis, vt puta super aliqua positione. Isti casus sunt in l. generaliter. C. de iureiuran. quæ nō est alibi secundum Barto.

DXCV.

Alienatione prohibita videtur prohibitus omnis actus, p quem fit translatio dominij directi, vtilis, vel alicuius iuris in re. tex. est sing. secundum Barto. in l. fin. C. de rebus alie. non alie.

ADDITIO.

ADDITIO.

a Alienatione prohibita. Non tamen videtur prohibita hæredis institutio, vt singulariter consuluit Ange. consi. 56. domina Andræa. co. 5. versic. solum ergo videndum. vbi ampliat hoc procedere etiam si testator in testamēto expresse & per verba generalia prohibuisset hæredis extranei institutionem sub pœna ademptionis bonorum. Cui ius decisionem sequitur, & secundum eum cōsuluit Ale. vbi latè confirmat, consi. 355. visis. lib. 2. & pro fin. refert & sequitur Ias. in l. filius fami. §. diui. in 1. lect. q. 7. Bart. ff. de leg. 1. vbi ita se consuluisse Pauduæ refert, & ita iudicatum fuisse. & consi. 96. lib. 4. licet idem Ias. in 2. lect. d. §. diui. col. 22. versi. 2. principaliter. postea mutauerit opinionem, & hanc decisionem reprobet, addens quod contra eam consuleret & iudicaret. Tamen in practica durum esset obtinere contra Ange. propter eius & dc min. Alexan. summam authoritatem. An autem prohibitio alienationis impediat, ne talia bona in fiscum transeāt vigore alicuius delicti, late habetur in d. §. diui. vbi Ias. in 6. not. & tradunt Bar. & Ang. in l. imperator. ff. de fideicommi. libert. Alex. Soc. & Moder. in l. 3. §. res quæ. ff. ad Trebe. & Alex consi. 23. opportunè. lib. 1. Aret. consi. 14. versic. ex his infertur.

DXC VI.

Si res permutatur cum re quæ venalis erat exposita nō habet locum condictio ob causam, secus, si venalis nō erat exposita. tex. est sing. secundum Bar. in l. cum patruus. C. de rerum permut. ad idem Bald. in l. si vt proponis. C. de condictio. ob causam.

DXCVII.

Si res in qua semel est remissum pignus de nouo in dominio debitoris peruenit, pignus non reintegratur generalis obligationis vigore. Iste est te. singularis, in l. solita. C. de remissione pignorum, secundum Bar. qui dicit, q̄ qui nesciret hanc legem, semper responderet contra hūc casum, limitat hanc legem, singulariter, nisi res rediret in dominium ex eadē causa, vt puta, quia fuit resolutus contractus secundum doctor. hic, per text. in l. voluntatis. ff. quib. modis pignus vel hypotheca soluitur.

DXCVIII.

Donatio habet tacitam conditionem, si donator liberos nō suscepерit, ideo natis liberis reuocatur ipso iure. textus est sing. secundum Bar. in l. si vnquam. C. de reuocan. dona. De materia huius l. per Bar. in l. Titia. §. imperator. ff. de lega. 2. & ista lex habet etiam locum in venditione facta paruo pretio secundum Baldum.

DC XIX.

Tu scis q̄ de eo quod quis facit intra quadriennium, quod datur ad restitutionem petendam, non potest restitutio peti. l. dotis. §. diuersum. ff. de noua. hoc fallit in l. fin. C. de repudian. hæred. & ille casus est sing. secundum Bar.

DC.

Si tu vis scire casus in quibus res empta ex pecunia mea efficitur mea, vide glossam notabilem in l. 1. C. si quis alteri vel sibi.

DCI.

Res empta ex pecunia data in dotem efficitur dotis non mulieris. tex. est in l. ex pecunia. C. de iure dotium.

DC II.

Dum scienti non detur redhibitoria, quid si sciens ex persona ignorantis agat, vt quia procurator ignorans emit rē quā dominus sciebat vitiosam, an pōt agere dominus? tex. est no. in l. cum mancipium. §. fi. ff. de ædil. edicto.

DCIII.

Si emi à tribus mercatoribus, volo agere redhibitoria, posum agere contra quemlibet insolidum. tex. est notab. in l. iusti. Isti me. §. proponitur. ff. de ædil. edicto. & pro intel. lectu vide per Bal. in l. fi. C. eod.

DCIIII.

In rescripto dicitur committimus causam terminandā simpliciter, &c. illa clausula, &c. idem importat ac si dixisset simpliciter, de plano, sine strepitu & figura iudicij, vt notabiliter concludunt domini de Rota in decisione incip. Item fuit dubitatum de cōmissione. quam refert Ale. in l. Gallus. §. idem credendum. ff. de liberis & posthu.

DCV.

Si aliquis renuntiat beneficio, est opus voce acceptantis renuntiationem, nec sufficit taciturnitas. gloss. est sing in l. suus hæres. C. de repudian. hæred. secundum Bal. in c. qd̄ in dubiis. de renuntia. quod est pulchrum.

DCVI.

Tu scis dispositionem ti. C. ne fideiusso. dotium dentur, sed scias, q̄ plures rei possunt esse principaliter obligati i dote. te. ē notabi. in l. dotib. C. de dote cauta nō numera. Nec obstat tit. allegatus, qa ibi nō erāt principaliter obligati.

DCVII.

Rusticus pōt compelli ad portandum victualia ad ciuitatē ad vendendum. casus est singularis in l. 2. de nundinis.

DCVIII.

Re integra fauore dotis non expirat mandatum. dictū est notab. Bal. in l. mandatum. C. manda.

DCIX.

Sumenda est opinio quæ fauet religioni. l. sunt personæ. ff. de religio. facit gl. sing. in l. locum. in principio. ff. de vsufructu. quæ dicit, q̄ possumus soluere contrarietates isto modo, fauore religionis est speciale.

DCX.

Per rebellionē cōtra principē sicut perdunt priuilegia, ita consuetudiines, vt singulariter probat in tit. de pace Cōstan. in ver. in priuilegio. de quo textu exultat Bal. ibi.

DCXI.

Si bona rebellium tempore rebellionis aliis fuerunt concessa, facta pace sunt reddenda primis dominis, quia ipsa pax habet vim restitutionis in integrum. textu. est valde not. & ibi per Bal. gloriantem in titu. de pace Constātiæ. in versi. priuilegia autem omnia.

DCXII.

Relictū tali ecclesiæ pp̄etuo, intelligitur vsq; ad centū ann. te. est no. vbi p Bar. in l. annua. §. Titia. ff. de annu. leg. Bar. in l. si vsusfructus. ff. de vsufru. Alex. in l. 2. ff. soluto matri.

DCXIII

Quidā rusticus meus in oppido Metulino territorii Paduani promisit dare mihi quartā partē fructuū vineę, debuit dare ēt quartā partē fructuū arborum, quas ibi plātauit. dictum est notabile Bar. post gl. in l. certo generi. ff. de seruitu. rustico. prædio quia debet intelligi terræ vineatæ.

DCXIIII.

Tu scis quod si aliqd debetur tali anno, non debetur nisi anno finito. l. qui hoc anno. ff. de verb. oblig. hoc fallit in libertate. casus est no. in l. si ita libertas. ff. de manumi. test. ergo idem ad pias causas per notata per Bar. in l. si vnus. C. de testa. & per ea quæ notat latè Rom. in auth. similiter. C. ad legem falcid.

DCXV.

Vbi est rex irruēs cū exercitu, ibi est ei° territorū. dictū est notabile Bal. in c. 1. in 2. vol. quibus mod. feud. amit.

DCXVI.

Si aliquis simpliciter renuntiat hæreditati, videtur renuntiare omni iure succedendi. gl. est no. in l. 1. §. sed videndum. ff. de successorio edicto. & est communis opinio in l. suum. C. de iure deliberandi.

DCXVII.

Dicitur communiter q̄ res subiectæ restitutioni non possunt alienari. auth. res quæ. C. communia de legat. tamen fallit singulariter, nisi essent tempore periturę, quia tūc pretium ex earum alienatione hæres redigere potest, & veniet in restitutione. textus est singularis in l. pro hærede. in fi. princ. ff. de acquire. hæredi. secundum Baldum vt refert ibi Roma.

DCXVIII.

Rationes defuncti faciūt pro hærede suo aliquam præsumptionem. Bar. in l. admonendi. ff. de iureiuran. q̄ notabiliter limitat Bal. in l. rationes. C. de probatio. quando cōtinent debita, & accepta, secus si esset simplex scriptura continens vnum debitum tantum.

DCXIX.

Reconuentio habet locum coram iudice prorogato.gl.singu.in l.est receptum.ff.de iurisd.omnium.iudic.

ADDITIO.

Adde Rom.sing.150.in fi.Guid.Pap.sing.837. nu.3.

DCXX.

Si statutum dicit,quod parentes rebellium non possunt habere officia in communi intelliguntur parentes illi,qui attinent per genus vel nuptias.textus est notabilis quem ponderat ibi Ange.in §.œconomus.in auth.de aliena.& emphyt.& nota q̃ illud parentes,est vulgare italicum.

DCXXI.

In rebus subiectis restitutioni alienatis non requiritur restitutio verbalis.gl.est sing.in l.Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebel.

DCXXII.

Restitutio in integrum concessa minoribus nunquam prodest eius aduersario,si læsio minoris processit ab aduersario.casus est singularis secundum Bar.ibi, in l.qui res. in versi.huic applicatur.ff.de solut.

DCXXIII.

Si non est productum rescriptum delegatorium,potest impetrans renuntiare rescripto,nec poterit reconueniri,secus si erat productum.Bal.& Alexan.in l.3.ff.quod quisque iuris.

DCXXIIII.

Relictum ad instructionem pontium & viarum dicitur ad causas pias,vt notant doctores moderni,in l.1.§.ad municipum.ff.ad legem Falcidiam.

DCXXV.

Nota ne erres,sicut errauit quidam Iurisperitus.dicebat statutum,q̃ mulier habens filios non possit relinquere vltra tertiam partem dotis.quædam mulier donauit inter viuos,dicebat ille Iurisperitus,quod non poterat,ego dixi,tu malè studuisti,quia tale verbum restringitur ad vltimas voluntates.l.cum hi.in prin.vbi per Bar.ff.de tran sact.gl.in auth.sed hodie.C.qui manu.non pos.& no.hoc quia facit ad donationem causa mortis,si æquiparatur contractui non vltimæ voluntati. per notata per doct. in l.2.ff.de leg.1.

DCXXVI.

Si aliquis doctor de collegio est relegatus ad aliquem locũ non potest interim eligi ad honorem nec habet priuilegium collegii.dictum est not.Bar.per illum tex.in l.2.C. de his qui in exilium.lib.10.& hoc iam fuit in facto.

DCXXVII.

Est consuetudo Paduæ,q̃ scholares eligant rectorem vniuersitatis,& vno anno eligunt Italum,& alio anno Vltramõtanum,quæro,quid si elegerint Italum anno quo debet elegi Vltramontanus,quid erit? Et dico,q̃ est iusta causa appellandi ad superiorem,vt voluit Bar.in l.1.C.de potior.ad mune.nominan.lib.10.

DCXXVIII.

Si propria nomina exprimuntur, vocantur domini inutiles,si exprimantur appellatiua,vocantur in dominicas, sed si vtrunque exprimitur,in dubio inspicitur quod p̃cedit.iste est tex.sing.secundum Bar.in l.si seruus communis ita.ff.de stipula.seruo.

DCXXIX.

Soluens non potest dicere legem quam vult in soluendo.l. in traditionibus.cum gloss.ff.de pactis.sed hoc intellige sic,quia soluens potest dicere legem quam vult circa electionem causæ in quam soluat.aliam vero legem nõ possit dicere,si soluit debitum ciuiliter & naturaliter.gl.est singular.in l.1.ff.de solutio.secundum Bartolum ibi, in 3.oppositione.

DCXXX.

Si fideiussor pro aliquo dedit pignus,& debitor succedat fideiussori,extinguitur fideiussoria obligatio, sed pignus remanet obligatum,secus si ille fideiussor dedisset alium fideiussorẽ,quia omnis obligatio fideiussoria extinguitur.tex.est sing.secundum Bar.l.cum quis.§.fi.ff.de solu. Et ratio diuersitatis est,quia hypotheca habet suas conditiones,vt duret,donec debitum sit solutum,vel aliter sit satisfactum,secundum gl.Istas autem conditiones nõ habet fideiussor fideiussoris.

DCXXXI.

Contestatio litis tollit facultatem soluendi circa rem adiectam ad solutionem,& circa personam.ille est textus singu.in l.si quis stipulatus decem in mille. ff.de solutio.secundum Barto. Dicit enim sic, huic legi nelcirem dare concordantem & intellige hanc legem,quando vnũ est in obligatione ex dispositione hominis,& aliud in solutione,secus si ex dispositione legis,quia tunc non precluditur facultas soluendi,nisi donec iudicati conueniatur. l.miles.§.decem.ff.de reiudic.Et idem dicas, quando vnum est in obligatione,aliud in solutione ex dispositione testatoris,quæ est lex Bar.in l.si quando.§.hæres.ff. de legatis primo.

DCXXXII.

Tu scis q̃ debitor pupilli soluens tutori est ipso iure liberatus.l.Lucius.§.fi.ff.de administratio.tu.hoc verum,si bona fide soluerit,secus si dolo.casus est singularis in l. pupilli.in prin.ff.de solutio.

DCXXXIII.

Tu scis,quod si euincatur res pro pecunia in solutum data non agitur actione 1.l.si prædium. C.de euictionibus accipe singularem limitationem,quia non procedit fauore dotis.iste est casus sing.secundum Bart.in l. quires.iin princ.ff.de solutio.

DCXXXIIII.

Est speciale in dote,vt moriendo dicatur velle sicut in vltimis voluntatibus.iste est textus sing.secundum quintam lecturam,in l.post dotem.ff.solu.matrimo.

DCXXXV.

Pater non habet reuocatoriam in bonis filii,sicut habet patronus in bonis liberti.tex.est singularis in l.non vsque adeo.secundum Barto.

DCXXXVI.

Quando ius reale perditur lite pendente,tunc in reali iudex dabit sententiam, vt illud ius de nouo constituatur, sicut si personali ageretur.te.est singularis secundum Bar. in l.sicut.in versi.planè.ff.si serui.vindi.

DCXXXVII.

Licet nomen vxoris solum sit appositum in instrumento, tamen virum suum in veritate comparasse probatur ex duobus.s.quod ipse vir antequam peruenireturad faciẽdum instrumentum suo nomine emit.Item quod ipsi viro possessio tradita est,vt singu.probatur in l.multum.C. si quis alteri vel sibi.Et si procurator facit aliquid vt nuntius,non valet quod agitur,vt est ibi tex.in versi.si vero. & ideo secundum Bar.in contractibus factis per procuratorem hodie apponũtur illa verba,procuratorẽ,actorem,factorem,& nuntium specialem,vt possit ẽt facere tanquam nuntius.& ad ea quæ habentur in hac lege in principio,adde notata per Bar.in l.si filii.C.de donatio. inter virum & vxorem.& de nuntio no.per Bar.in l.eum qui.§.fi.ff.de constituta pecunia,vbi dẽ,q̃ nũtius cõfert verba in personam.domini dicẽdo sic,constituis te soluturum dño meo.Nuntius.n.præstat nudum ministeriũ, quia non quæritur nuntio & per nuntium dño, sed dicto quæritur dño.Est.n.nuntius quoddã organum, quo mediãte vadit vxor vnius ad alium,sicut per epistolã, vt ibi nota.

ibi notabiliter declarat Bar.qui concludit,quod nuntius priuati nunquam potest esse generalis, vt virtute illius generalis mandati. descendatur ad aliqua specialia,tunc enim non esset tanquam organum,sed ipse per se faceret aliquid vltra id quod dominus dixit.& per ista dicit notabiliter Baldus in rubric.C.de exceptio. quod prohibitus substituere poterit explicare per nuntium .& quod non debeat dari licentia generalis nuntio , Barto. in l.1. C.de iure dominij impetran. Dicit etiam Barto.in dic.l. eum qui.§.fin.quod illud quod quis facit vt nuntius , nõ potest validari rati habitione,si mandatum non præcesserit.Et quod notabiliter voluit Bald. in consi. 184. tertio libro.quod dominus qui est solitus ratificare contractus factos per nuntium bona fide,non potest dicere,nolo in alio contractu bona fide gesto.Addo etiam quod notat Barto.in l.si pupilli.§.1.ff.de negotiis gestis.& quod notat Barto.in l.qui mihi donatum.ff.de donationibus.Nec contra nuntium potest ferri sententia.Barto.in l.prima. C.de sentẽ.in tertia columna.& quod notat Barto.in l. si Titio.ff.de vsufruct.lega.quod si in instrumento dicatur,constituit procuratorem & nuntium specialem,non potest esse procurator & nuntius simul,quia procurator concipit verba in personam suam,nuntius in personam domini,& sic erit procurator vel nuntius,prout sibi placebit.

DCXXXVIII.

Sententia in qua non condemnatur procurator,sed dominus,qui iudicio non interfuit, est ipso iure nulla.textus est singularis secundum Bartolum in l.1. C.de sententi. quod tamen intellige , quando tenor sententiæ patitur vt verba referantur ad procuratorem,aliter referuntur ad dominum licet absentem,vt notatur in l.nihil C. de procurat.

DCXXXIX.

Quando duo vocabula veniunt ad determinationem eiusdem verbi,debent intelligi,vt vniformiter operetur.textus est sin.secundum Bartolum.in l.fi.C.de sentẽ. & cũ ille tex.velit,q̃ inferior à principe non possit apponere clausulam,appellatione remota,cum istud videatur esse solius principis.l.1.in fi.ff.à quibus appellare non licet.dicas secundum gl.& doctores quod illud est verum,quando appellatur post sententiam,sed iste text.loquitur quãdo appellatur ante sententiam.

DCXL.

Sententia nulla ratione incertitudinis non impedit ferri aliam sententiam,debet tamen primo renuntiari de nullitate primæ.& hoc procedit etiam in dote.textus est singularis in l.fi.C.de sentẽ.quæ sine certa quãtitate.& ibi dicit Bal.q̃ iudex in sententia diffinitiua potest esse sibi contrarius,quando prima sententia est ipso iure nulla. Non.n.est necesse,quod si primo condemnauit non rite, q̃ postea condemnet rite,imo potest absoluere & esse cõtrarius sibiipsi.quod dicit esse notabile.

DCXLI.

Licet ille qui est in potestate non habeat tutorem,insti.de tutelis,in princ.fallit in casu singularissimo,in l.fin. C. de sententiam passis.& hoc propter duo.Primo, quia fuerat datus tutor tempore quo poterat pati.Secundo,quia pater non habet bonos mores & dissipat bona filij , & si pater est dilapidator bonorum filij interdicitur sibi administratio,vt ibi per Bart.& in l.cum oportet.§.cum autem.C.de bonis quæ liberis.& Barto.distinguit sic,quod vbicunque pater dissipat bona filii,si quidem filio ad ipsa bona potest dari regressus,quia vendit res immobiles quæ non consumuntur,tunc non definit esse legitimus administrator,nec filius potest reprehendere patrem.Si vero dissiparet res mobiles,quæ non possunt apparere, & pater non esset soluendo,& esset homo malæ vitæ,potest ei administratio interdici,vt in hac l.fi.Et adde etiã Barto.in l.2.§.quod si in patris.ff.soluto matrimonio.in l.Imperator.ff.ad Trebe.& idem dicit Bal.in hac l.ad finem.q̃ interdicitur administratio patri,si noa expendit quando expendere debet.quod est pulchrum.

DCXLII.

Si statutum punit inferentem iniuriam in personam,comprehendit scindentem vestes.Barto.in l.licitatio,§.quod licitè.ff.de publica. Baldus. in l. Gallus.§. ille casus. ff.de liberis & posthumis.in l.si qua per calumniam.C.de episcop.& clericis.Innocent.in capitu.nuper.de sentẽ.excommunic.

DCXLIII.

Statutum si dicit,quod si quis blasphemauerit,vel iuerit de nocte,& sic quando est crimen quod non committitur contra certam personam,& sic cum non certa& determinata persona quæ passa sit iniuriam,quilibet potest accusare tanquam de crimine publico.Bar.in l.1.ff.de pub. iudic.Bal.in l.reos.in 6.col.C.de accusatio.

DCXLIIII.

Si dico tibi præsenti,promitto,q̃ dabo Titio decem , hæc stipulatio est prorsus inutilis,nec oritur etiam naturalis obligatio.gl.est notabi.valde,in l.stipulatio ista.§.si quis insulam.ff.de verbor.obligatio.

DCXLV.

Si ius superandi alium in emptione alicuius rei minor amisit,restituitur etiam si prætendit interesse ratione affectionis,vt notabiliter probatur in l.si in emptione.ff. de minorib.

DCXLVI.

Omissio solennitatis ex sola consuetudine inducta habet vitiare actum.gl.est sing.in auth.vt præponatur nomen imperato.in princ.quæ dicit,quod licet de annis domini nullibi caueatur,quod debeant poni in instrumento, tamen quia de consuetudine inseruntur,si non apponãtur, instrumentum corruit.

DCXLVII.

Sponsus si nutrit sponsam nondum nubilem,debet lucrari fructus dotis.gloss.est not.vbi per Bald.in l.2.C.de dotis promissio.

DCXLVIII.

Statutum si vult,quod filia dotata non succedat extantibus masculis,si masculi decedant post mortem patris nõ succedit filia,quia perpetuo dicitur esse exclusa,quia filii semel fuerunt in rerum natura.hoc probat glo. secundum Bal.in l.in quibus.C.de secundis nuptiis.

DCXLIX.

Dubitauit semel socer meus,an possit dari curator nurui? & allegaui text.quod sic,in l.cum proponas.C.de interdict.matri.

DCL

Si caput synodi vel capituli est suspectum,tota synodus est suspecta,seu totum capitulum est suspectum allegaui semel vnum tex:ponderatum à Bal.in l.1.C.si rector prouinciæ.contra quosdam canonistas.

DCLI.

Aduertat ille qui vult alium substituere quomodo substituat,quia dicitur illum substituere suo periculo,de eo q̃ male fecit.text.est not.in l.ad similitudinem.C. de episc. & cleric.

DCLII.

Valet statutum,quod filius teneatur pro debito patris,etiã si non sit hæres.hoc probat glo.vbi per Bald. in l. dotis. C.de iure.dot.

DCLIII.

Statutum quod non habet aliam rationem in se , nisi quia sic placuit statuentibus,non trahitur de similibus ad similia.dictum est notab.Bal.in l.3.C.de iure dotium.

DCLIIII.

Statutum si dixit quod victus victori condemnetur in expensis,tunc veniunt iure actionis,dictũ est notabile Bal. in l.3.§.si rem.ff.de lega.3.Bal.in l.non solum.ff.de rei vẽdicatione.in l.terminato.C.de fruct.& lit.expen.Ang.in autheut.de exhiben.reis in princ.

DCLV.

Statutum si dicit,quod extantibus masculis, filia fœmina non succedat ab intestato,si est præterita,non potest rũpere testamentum.Bal.& moderni in l.Gallus.§.& quid si tantum.ff.de libe.& posthu.quia non admittitur ad rũpendum,qui non succedit ab intestato.l.Papinianus. §. si quis ex his.ff.de inoffic.testa.

DCLVI.

Stante statuto,quod agnati excludunt fœminas dotatas ab intestato,si filia est dotata minus legitima, & vniuersaliter instituti masculi,non poterit petere supplementum legitimæ,vt pulchrè & latè concludit Alex. in l. Gallus. §.& quid si tantum.ff.de liber.& posthum. allegans Bal. in l.scimus.in princ.C.de inofficioso testamento.in l.maximum vitium.in vltim.quæ.C.de libe.præter. Paulum de Castr.in l.Titio centum.§.Titio genero.ff.de cõditio. & demonstratio.

DCLVII.

Stipulatio si est facta cum aliquis moritur,procedit si fuit occisus.Per.de Anch.in clement.2.de pœniten.& remis. per gl.notab.Instit.de c.diminut.in prin.vbi iudicio Dei moritur ille,qui interficitur.Est etiam gl.in l.proinde.ff. ad legem Aquil.& ibi Bal.põderat illam.Alex.in d.l.Gallus.§.& quid si tantum.ff.de liber.& posthu.

DCLVIII.

Statutum dixit,si quis produxerit quatuor falsos testes,puniatur pœna mille.Si produxerit plures,punietur eadem pœna.Domi.in cap.si compromissarius,de electio. in 6. Alex.in d.l.Gallus.§.quod si is.

DCLIX.

Stipendarij non possunt cõstituere procuratorem ad suum stipendium recipiendum,quia per propriam manum debent recipere stipendium suum.textus est notab.vbi per Bar.in l.iubemus.per hanc.C.de erogatio.milit.ann.lib. 12.Et dum hoc obseruaret ad vnguẽ magnificus vir Sebastianus Baduarius præfectus Paduæ,allegaui sibi hunc textum,& multum placuit.noluit.n.ipse tempore magistratus,quod stipendia soluerentur,nisi eis quibus debebantur.& ego semel commisi amico meo,vt prõ me,pecuniam salarij reciperet,recepit,& in suos vsus conuertit, & cum magna difficultate recuperare potui. In dicta etiam lege habetur,quod ille qui tenetur soluere stipendiũ,si habet pecuniam & negligat soluere,& per hoc accepit pecuniam sub vsuris, stipendarius tenetur ipse ad omnia damna,quod est notabile contra illos,qui habent facere solutiones de redditibus publicis,& non curant soluere etiam indigentibus.Habeant ergo ante oculos semper illam regulam naturalem,Quod tibi non velles fieri,alteri non feceris.

DCLX.

Statutum si dicit,quod instrumentum scriptum manu publici notarij de contractu rogati habeat executionẽ non verificatur in instrumento exẽplato etiam cum authoritate iudicis,licet faciat fidem.gl.est sing.in l.probatorias .C.de diuersis offi.lib.12.

DCLXI.

Valet sententia,si iudex dicat,credo Titium debere decem Sempronio.gl.est sing.in l.diem proferre.§.si plures. ff. de arbitris.

DCLXII.

Sententia lata ex priuilegiatis probationibus,nunquã transit in rem iudicatam.dictum est singulare Innocent. in c.ua nos de cohabitatione clericorũ & mulierum.quod dictum,dicit mirabile Ang.in l.diuus.ff.de testamẽto militari.Roma.in l.admonendi.ff.de iureiur.Ange.in l.j C. sententiam rescindi non posse.Anto.de But.in c.fraterni tatis.de frigidis.Abb.in c.proposuisti.de probationibus. vbi limitat hoc.

DCLXIII.

Sequester non potest quis cogi per iudicem ad recipiendũ depositum sequestri.dictum est no.Bar.in l.litibus.C.de agricolis & censit.libro 11.Alex.in l.si fideiussor.§. fin.ff. qui satisdare cogantur.

DCLXIIII.

Dum semel quidam diceret, est locus in hac ciuitate, in quem congregantur sæpe aliqui trufatores. recordor tunc dixisse, locus ille appellatur spelunca. adduxi tex. & ibi Angel.in §.iubemus.in authentic. de ecclesiasticis titulis.

DCLXV.

Dicebat quoddam statutum,q̃ officialis deputatus ad puniendum maleficia, debeat sub pœna mille bannitum captum decapitari facere cito.Dixi quod poterat differre triginta diebus,& in pœnam non incidet.textu. est not.in §.licet etiam.in authen.de defenso.ciui.& ibi per glo.& Ange.

DCLXVI.

Stuprans aliquam iuuenculam cum auri datione, videtur inuitam & nolentem stuprare,quia per deceptionem videtur stuprum committere.tex.est & ibi per Ange.in §. fancimus.in auth.de leno.quod facit contra defensores illius rustici,qui stuprauit ancillam meam,quia dicebãt, q̃ fuit volẽs.dedit enim sibi duos aureos,quibus expediti nunc indiget.iste enim est casus in quo iniuria fit in voluntate.Bar.in l.1.§.vsque adeo.ff.de iniur.& habetur in l.vnica.C.de raptu virginum.vbi Imperator appellat tales nephandissimos viros.Nõ sum ergo ille,qui talem sic appello.

DCLXVII.

Si quis sibilat in aurem iudicis,vt quia secretè loquitur, potest vt suspectus recusari.dictum est nõ.Anto.de But.& Abb.in c.accedens.2.vt lite non contesta.& idgo sis cautus,ne loquaris sic vt videaris.

CLXVIII.

Scutifer,i.famulus stabuli potest petere pro capistro seu fune,quando.equus venditur vel donatur,vt probatur secundum Ang.in l.j.C.de strato.lib.12.

DCLXIX.

Substitutus pupillo potest sibi dari tutor in testamento.casus est sing.in l.amicissimos.in prin.ff.de excus.tut.& si non vult esse tutor,non per hoc repellitur à substitutione pupillari,vt ibi.quem text.pro valde notabili allegat Bartol.in l.post legatum.§.amittere.ff. de his quibus vt indig.

DCLXX.

Si feratur sententia ex probationibus falsis dolosè factis cõtra absentem,est ipso iure nulla.casus est sing.secundum communem intellectum, in l. si prætor. §. Marcellus.ff. de iudi.

DCLXXI.

Tu scis dispositionem l.in hoc iudicio.ff.fami.erciscun.tamen sententia poteris ferri pro parte de consensu partiũ gl.est no.in l.si conuenerit.ff.de re iudi.

DCLXXII.

Statutum si dicit,quod testamenta debeant intelligi ad literam,tunc vulgaris expressa non continet tacitam pupillarem.ita egregie voluit Bal.in l.precibus. in 5. co. C. de impube.& aliis substitu.

DCLXXIII

A sententia fortis non appellatur,quia nõ habet superiorẽ. dictum est sing.Bal.in l.si.in prin.C.communia de leg.si tamen esset enormis læsio,posset per officium iudicis reformari.dictũ est sing.Bal.in l.maioribus. C.communia vtriusque iudi.nec datur ẽt minori restitutio in integrũ aduersus sortem.Bal.in l.ait prætor.§.planè ff.de mino.

DCLXXIIII.

DCLXXIIII.

Studentes in patria propria, sunt immunes à muneribus personalibus, & à custodia ciuitatis vsque ad vigesimũ quintum annum, ne studijs arceantur. casus est vbi per Bar.in l.1.C.qui ætate.lib.10.

DCLXXV.

Statutum dicit, quòd instrumenta dotalia mandentur executioni nulla obstante præscriptione,non obstantib.istis verbis,obstabit præscriptio centum annorum.tex.glo.& Ang.in authen.vt decetero non fiant commuta.Ioan.de Ana.in c.multorum.de Iude.

DCLXXVI.

Licet post sententiam diffinitiuam non possit iudex condemnare in expensis secus in interlocutoria, quia vsque ad finem causæ.dictum est nota.Innocen.in c.fæpe.de appel.&.ibi abbas exultat.

DCLXXVII.

Statutum mentionem faciens de citatione, habet locum in illo qui est præsens sine citatione.dictum est nota.Bal.in auth.si omnes.C.si vt se ab hære.absti.refert Alex.in l.fi. in prin.C.de procura.

DCLXXVIII.

Si statutum dicit, quod nobilis non possit recipere cessionem contra ignobilem,& aliquis nobilis succedit iure hereditario, non incidit in pœnam.text.est notabilis.& ibi per Bar.in l.1.§.penultima.ff.de falsis.

DCLXXIX.

Spoliatus si cõfitetur aduersarium esse dominum, non debet restitui.ita notabiliter voluit Ang.in l. Paulus.§. 1.ff. quibus modis pign.vel hypotheca sol.qui adducit vnum dictum Inno.quod dicit singularissimum.

D CLXXX.

Quæro, si relinquitur aliquid spurio, & grauatur de restituendo,an fideicommissum valeat? Et respondeo quod vbi à principio relictum est nullum,fideicommissum ab eo relictum in consequentiam est nullum.glo.est singul. in l. codicillis. in ver.petere posse.ff. de legat.2. quod est notabile.

DCLXXXI.

Si dicit statutum,quod in instrumentis confessionatis procedatur omni exceptione reiecta, illud statutum non habebit locum,si agatur non contra debitorem, sed cõtra tertium possessorem,quia ista confessio priuilegiata non sequitur tertium possessorem.dictum est singular. Bal.in l.1.C.communia de lega.refert Alexan.in l. 1.§. si hæres. ff.ad Trebellia.

DCLXXXII.

Statutum si dicit, quod valeat contractus factus à maiore decem & octo annis,non impeditur restitutio, operatur enim statutum quod contractus valeat,qui alias non valeret.ita Bal.in auth.n captiul.C.de episc.& cler.

DCLXXXIII.

Spoliatus non restituitur obstante exceptione dominij propter magnitudinem difficultatis restitutionis,vt quando tractatur possessorio recuperandæ vnius castri. dictum est not.Pau.de Castr.in l.2.C.de edicto diui Adria.tollen.

DCLXXXIIII.

Si prælatus possidentem rem ecclesiæ spoliauit, & postea conuenitur possessorio recuperandæ,si offerat exceptionem dominij spectantis ad ecclesiam, & offerat incontinenti probationes,debet audiri.dictum est not. Bal.in l. 1.ad fin.C.de appel.

DCLXXXV.

Nunquam res forte dirimitur, nisi quando dubium est in iure secus si vertitur dubium circa factum.gl.est singu. in l.1.C.vti possidetis secundum modernos,in l.huiusmodi. §.fi.ff.de lega.1. notat Bart.in l. si duo.in princip.in 3.col. ff.vti possid.

DCLXXXVI.

Si sunt plures socij vnius apothecæ,quilibet non potest agere insolidum contra debitores apothecę,vult Barto.in l. eadem.in princ.ff.de duobus reis moderni.in l.si vnus.ff. de pact.per Bar.in l.penul.ff.de stipulatio.seruo.vbi sing. loquitur.per Bald.in rubr.C.de exercito. in l. cum te in Galliam.C.si cert.pet.

DVLXXXVII.

Sententia lata super homicidio &c.vt supra sing.264.

DCLXXXVIII.

Aliquis confitetur sacerdoti, quod habet centum quæ sunt Sempronij, & promittit sacerdoti quod vult restituere, acquiritur actio Sempronio.ita Bart.in l.1.§.1.in fi.ff.de iusti.& iure.

DCLXXXIX.

Fuit semel dubitatum quantum debeat expẽdere hæres in sepultura defuncti. Et Bartolus format quæstionem in l. 1.§.fina.ff.ad legem Falcidiam,& ibi allegat text.in l.at si quis. §. æquum. ff. de religiosis, quod debet expendere quantum dixit testator, & si dixit minus,equum expendat vt ibi, & talis impensa inquantum est necessaria detrahitur vt æs alienum, est pulcher textus ille quod pro dignitate eius qui funeratur & pro modo facultatum impensa fieri debet.

DCXC.

Quidam iuuenis amicus meus dum venisset ad mortem,& vellet sepeliri in sepulchro paterno, oppositum fuit sibi quod non poterat, quia non fuit hæres patris, milit pro me ostendi hæredi patris textum in l.vel quæ pater.ff.de religiosis. vbi est textus in terminis de filio qui non est hæres, quod tamen potest sepeliri in sepulchro paterno, & tunc hæres acquicuit,& ibi est etiam tex.notab.& ibi Barto.quod scriptura posita in sepulchro non tribuit ius alicui,vt ibi possit sepeliri.

DCXCI.

Fuit semel dubitatum. testator habet plures heredes, vtrũ possit iura sepulchrorum vni hæredum tantum applicare? Et responsum est quod sic l. 3. §.si quis.vbi Barto.ff. de sepulchro viola.facit quod habetur in l.monumenta. C.de lega.

DCXCII.

Quidam perdidit equum suum,& tandem inuenit,& dum vellet habere tanquam suum opponebatur, quod nõ erat suus, dicebat ille illud signum seu stigma quod habet in femore,est meum signum, quærebatur,vtrum hoc modo probetur dominium equi?Et Bart. notabiliter quod sic.in l.stigmata.in fi.C.de fabricen.li.11.

DCCXIII.

Si tu vis scire quæ faciunt aliquem suspectum, vide gl.notabilẽ quæ ponit quatuor in l.si fideiussor.§.fi.ff. qui satisd. cogantur.nõ tamen intelligas quod semper illa quatuor debeant interuenire copulatiuè, sed quandoque sufficit vnum,quandoque aliud, secundum diuersitatem causarum, in quibus de suspicione tractatur secundum Bart. & qualiter probetur suspicio fugæ, Roma. consi.245.& 320.& ibi tangit quid si testes sint hincinde pares, quia aliqui dicunt, quod est bonæ opinionis apud populum, aliqui quod non.

DCXCIIII.

Vidi semel in quodam processu quod quidam voluit probare aliquem esse furdum, sed recordor quod tres testes examinati non probabant concludenter. debebant enim dicere sic,quod talis non intelligebat ad vocem,& nihil

nihil percipiebat auditu, sed per aliqua signa, vt declarat Barto.in l.fi.ff.de bonor.possef.insan.vel furio.dela. Et si tu vis scire quis sit furdaster, vide tex.& glo.in l.fin.ff. de legiti. tut. est enim ille qui parum audit. & in l.1.in fi.ff. de tute.

DCXCV.

Statutum si disponit quod instrumentum guarentigiæ habeat executionem paratam, licet in dicto instrumẽto fit pactum nudum, habebit executionem paratam, sicut si esset stipulatio, quia propter instrumentum dicetur legitima conuentio quæ iuuatur l.municipali.ita notabiliter voluit Bal.in l.2.in fin. C.de executio.rei iudi.quod dicit esse memoriæ commendandum. Et hoc dictum refert Alex.in l.legitima.in fi.ff.de pactis.

DCXCVI.

Inciditin falsum ille qui celat tantummodo testamentum. casus est singulatis in l. locum. in versi.& posse.ff.de tab. exhib. quod intellige quando celat quo ad omnes vt nemo habere.Et adde Bar.in l.Paulus.ff.de fallis Bal.in l.fi. C.de eden. Et si probo quod tu subtraxisti mihi instrumentum v enditionis quam mihi fecisti, ista probatio facit plenam fidem pro me contra te, vt in l.fi de possessione.cum sua materia.C.de probatio.& de lacerante instrumentum singulariter per Bal.in l.1.C.de fide instrument. & per Pet.de Anch.consi.172.

CCXCVII.

Si duobus impuberibus est datus tutor per iudicem, & alter reincidit in tutelam alterius qui peruenit ad perfectã ætatem, definit esse tutor datus à iudice. tex.est singu.in l. si tutor.§.si duobus.ff.de iure.& ratio.dist rahen.

DCXCVIII.

Si tu vis scire casum in quo fideicommissaria trahitur ad directam, vide text. qui non est alibi in l.neque.§.fi.ff. de testamen.milit.secundum Bar.in l.1.ff.de vulg.& pupil. in 4.quæst.in versi.vlterius quæro.

DCXCIX.

Si fiat transactio super alimentis simpliciter nõ porrigitur ad habitationem & vestiarium. textus est singularis in l. cum hi.§.qui transigit.ff.de transactio, & ideo debet exprimi de habitatione & vestiario.

DCC.

Sanguinis in pœnis (nisi mœchus, transigit omnis)
In cæteris nulli liceat, nisi crimine falsi.

Textus est singularis in l. transigere. C. de transactio. & ibi gl.adducit ista carmina. Et ratio est, quod de crimine capitali licitum est transigere, quia cuilibet licitum est redimere sanguinem suum. Excipitur tamen adulteriũ propter frequentiam delicti. In alijs autem criminibus quæ pœnam sanguinis non ingerunt, non est licitum transigere, & est rõ publicæ vindictæ, ne delicta remaneãt impunita. l.ita vulneratus.ff.ad legem Aquiliam. Ratio in crimine falsi est, quia dato quod non ingerat pœnam sanguinis, tamen totaliter hominem viruperat, quia nõ est delictum in mundo ita opprobriosum. Et est sciendum, quod in crimine capitali licita est trãsactio ex parte accusatoris & rei, quantum ad impediendum processum, ne iudex vlterius super eo procedat, quoniam transactio ad hoc principaliter porrigitur, vt impediat processum. l.fratris. C.de transactionibus. ista tamen transactio non nocet alij volenti accusare de nouo, & facere nouum processum, vt declarat Bart.in d.l.transigere. Qui venit contra transactionem iuratam per Deum vel principem infamatur, pœnam soluit, sibi data reddit, & actionem perdit, quæ parti obseruanti applicatur. textus est sing.in l.si quis maior. C.de transact. & scias q̃ ista cõstitutio habet locum in transact. factis nullo cogente imperio, sed libero arbitrio. ex hoc dicit Barto. q̃ si fuerit iuratum super compromisso vel trãsactione quo fiunt à parte inuita ex forma statuti vel præcepto iudicis, q̃ pœna huius constitutionis non teneatur, & hoc verum secundum modernos, si fuit compulsus iurare & compromittere, secus si compromitteret tantum, quia si sponte iurauit, veniendo contra, incidit in istas pœnas, cum illud iuramentum sic præstitum nullo cogente imperio, si tamẽ de consuetudine præstaretur, iuramentum satis diceretur esse de necessitate statuti, & de materia istius legis aliquid per Abb.consi.12.2.l.per Ang.consi.159. & Petrum de Anc. consilio 383.

DCCI.

Si petatur dilatio quæ tempus instantiæ non excedat, tam actori quam reo conceditur, quod si excedit non actori, sed reo conceditur, poterit tamen actor vti dilatione reo concessa. text. est singu.in l. petendæ.C.de tempo.in integ.resti.

Sed quid si actor dedit libellum circa principium quadrienij, tantum fuit disputatum super libello & super legitimatione personæ quod modicum superest ad probationes faciendas an actori debeat dari dilatio quę tempus excedat? & conclude quod sic, per rationem, quę ponitur in text.quia quando denegatur actori, ratio est propter negligentiam suã, quia est in arbitrio eius quando agat. si igitur cessat ista ratio, cessabit ista lex, & sic tempus instantię potest ex causa legitima prorogari, nõ autem est sic in tempore instantię causę principalis. l. properandũ. C.de iudi. quia hic peremptæ instantia perit etiam causa, sed in causa principali peremptæ instãtia remanet ius primum, vt possit etiam de nouo inchoare.

DCCII.

Si testes examinati coram arbitris viuunt, est in eius electione contra quem attestationes producuntur, vel eis stare, vel petere quod de nouo examinentur, sed si sunt mortui, de necessitate attestationibus standum est. text. est singu.in l. final. C. de testi. quod est notabi. secundum Bartolum.

Et adde quod tales testes producti coram arbitris debent compelli ad deponendum per magistratum illius terrę. cap.1.in prin.si de inuestitu.inter dominum & vasallum oriatur, & vide Bald.

DCCIII.

Testamentum imperfectum ratione solennitatis omissę, valet inter liberos tantum. text. est sing.in l.hac consultissima.§ ex imperfecto.C.de testa. secus si testamentum deficeret ratione voluntatis imperfectæ, vt ibi per Bart.

Et videtur concludi, q̃ iste tex.habeat locum etiam in filijs naturalibus, de quo per Spec. in tit. de instr.edi.§.compendiosè, verb. quid si pater per Pau.de Cast.in d.§.ex.imperfecto.in l.fi.C.fami.ercil.& Rom.consi.179. qui adducit Bal.hoc volẽtem. Tamen doctores Bononienses consuluerunt contrarium, non valet tamen testamentum patris inter filios nutu, si valet loqui. Ang.in consi.257.

ADDITIO.

Adde Barto.sing.181.& ibi addit.

DCCIIII.

Testamentum perfectum non tollitur per imperfectum, nisi cursus decennij subsequatur. text. est singula. in l.sancimus. C. de testam. Et dicit Paul. de Castr. notabiliter, quod homo hodie ditissimus mortuus est nullo condito testamento, sed reperitur quod iam sunt quadraginta anni, quando erat pauper, quod facit testamentum, & instituit Titium, per cursum huius temporis & maioris non poterunt excludere venientes ab intestato illum institutum, dicendo quod eo tempore erat pauper, & quod non est præsumendum quod voluerit ei relinquere tam opulentam hereditatem.

ADDITIO.

Adde Bart.sing.182.& ibi addit.

DCCV.

Nisi testes deponant de toto tenore testamẽti non probãt. & sic si aliqui testes deponunt plus, aliquim minus non probant, etiam in eo in quo sunt concordes, quia oportet quod interfint toti testamento. dictum est sing. Bald.in l. cum antiquitas. C.de testamen. & ibi vide per Alexand.

DCCVI.

Testator reliquit ecclesiæ centum vt inde fundum emat, emit, & tandem vult vendere, non potest. intelligitur. n. vt perpetuo possidear. text. est not.in l. Titio centum, in princi. ff. de conditio. & demonstrationibus. secundum Bald.in l.fin. C.de pact. inter empt. & vendi.

DCCVII.

Corrumpuntur quandoque tutores in puellis maritandis. textus est not. quem ibi Bald.ponderat, in l.si pater. C.de sponsa.

DCCVIII.

Testis non debet interrogari, an aliquis possideat bona vel mala fide, cum sit iuris. gloss. est not. in l.mala fide. C.de condict. ex lege.

DCCIX.

Ignorabatur semel, an quidam testator qui pro anima sua certa bona reliquerat, an esset fidelis vel infidelis, fuit quæsitum an disposita à se deberẽt mandari executioni. & fuit responsum per iurisconsultos quod sic. Adducebant text.notab.vbi per Bald.in l.nulli.ver.quod si testator. C.de episcopis & clericis.

DCCX.

Quidam amicus meus qui iacens in lecto volebat instituere hæredem, sed eius coniuncti non permittebãt, venire notarium nec testes, consuluit me de remedio, respondi q̃ deberet implorare officium iudicis, qui veniet, vel notarium mittet. adduxi Bart.in l. curent. ff. de testi. in l.1.ff.si quis aliquem testari prohibue, & ita fuit factum.

DCCXI.

In re non transmissibili ad hæredes appellatione hæredum non veniunt extranei, sed descendentes doctrina est Bar. in l. Gallus. §. etiam. ff. de liberis & posthumis. nisi dictũ fuisset ad hæredes quoscunque. Bald.in l.1.ff.de rerum diuision. Alexand.in dicto. §. etiam.

DCCXII.

Licet in re transitoria veniat etiam extraneus hæres, fallit nisi esset dictum de hærede masculo, quia tunc comprehenderentur solum descendentes. dictum est not. Bal.in d. §. etiam, & in l. liberti libertæque. in vltim. col. C. de operis. liber. quia cum voluit excludere filias fœminas, multo magis extraneos hæredes.

DCCXIII.

Transactio est generale nomen ad omnem speciem finiendæ obligationis. tex. est. & gl. in l.de fideicommisso. C. de transactio. in l.1.§.1.in versi. transigendi. ff. de pactis.

DCCXIIII.

Si vnus testis deponit de veritate, & alius de confessione facta presente parte, probant, & sic coniunguntur ad plenã probationem faciendam. dictum est not. Bald.in l.si quis ex argẽtarijs. in princ. ff. de eden. sequitur Ale. in l. Gallus. §. ille casus. ff. de liberis & posthu. quia ista est quædam singularitas administratiua dicti testis, quæ non vitiat, secundum notat. per Bal. late in l. de quibus. ff. de legi.

DCCXV.

Si vnus testis deponit de veritate & fama, & alius de fama, concludenter probant. dictum est mirabile Bald. in d.l. Gallus. §. ille casus. secundum Alexan. ibi, quem vide.

DCCXVI.

Duo testes qui sunt tabelliones, præseruntur duobus alijs testibus simplicibus contrariũ deponentibus. gloss. est singu. in §. si vero cuiusdam. in authen. de hæred. & fal. secundum Roma. in rub. ff. de arbitris.

DCCXVII.

Quidam semel appellauit principem quendam tyrannum. Interrogaui eum quomodo cognosceret quod aliquis esset tyrannus, nescit quid responderet, tunc dixi, ille dicitur tyrannus, qui vult vsurpare illa quæ sunt propriè principis suprem. l. sacri affatus. C. de diuersis rescript. vbi per Bald.& Bart. fecit tract. de tyrannide. Bal. in l. decernimus. C.de sacrosanct. eccles.

DCCXVIII.

Duplicatur tempus, si aliquis rumpit confinia, & duplicatur cum sua qualitate, id est cum infamia. textus est cum gloss. in l.si possidonium. C. ex quibus cau. infam. irroga. quod est notabile secundum Bald. ibi.

DCCXIX.

Tyrannus contrahens cum tyranno, si enormiter lædatur, præsumitur in dubio per impressionem. dictum est not. Bal. in l. decernimus. C.de sacrosanct. eccles.

DCCXX.

Titulus C.ne liceat potentioribus. non habet locum, quando ille qui assumpsit patrocinium potentioris litigaret cum pariter potente, quia non videtur fecisse, vt metum inferat, sed vt excludat, dictum est notabile Pauli de Castr. in l. 1. illius tituli.

DCCXXI.

Tutor non potest compromittere de iure & de facto, quia videtur donare cum possit de iure vnius auferre, & dare alteri. dictum est notabil. Angel. in l. imperatores. ff. de pactis.

DCCXXII.

Titulus C.de non numer. pecun. non habet locum in causa pia. Dictum est notabile Baldi in authent. hoc ius porrectum. C.de sacrosanctis ecclesijs.

DCCXXIII.

In translatione bonorum adulti per ingressum in religionem, non requiritur decretum iudicis. dictum est not. Cin. in authent. ingressi. C.de sacrosan. eccles. & Abb. in capit. in præsentia. in prima charta. de probationib. vult quod sic, secus si ad pias causas donaret.

DCCXXIIII.

Titulus, pro hærede, non habet locum in suis. l.nihil. C. pro hærede. hoc verum, nisi suus vellet venire ad hæreditatem tanquam agnatus. dictum est singulare Bald. in rubrica de præscriptioni. in 5. colum.

DCCXXV.

Titulus, ex quibus causis maio. non habet locum, quando quis vellet restitui ad complendam præscriptionem, quia tractat de lucro captando. gloss. est notabilis, in l.3. §. Labeo. ff. de acquir. posses. in l.1: C. de auna. exceptio. hoc limitatur, nisi parum temporis superesset ad præscribendum. glo. est sing. in l.1.§. qui vi. ff. de vi & vi arma. & hoc limitatur, si sit præscriptio fauorabilis. secus si odiosa. gloss. est singularis in l. in vsucapione. ff. de diuer. & tempor. præscriptio.

DCCXXVI.

Vnus testis non facit semiplenam probationem, quando non fuit interrogatus de causa scientiæ, & sic iudex non fuit diligens in perquirendo veritatem. Dictum est notabile Bald. in capitul.1.§. item sacramentum. de consuetud. recti feudi. quod dictum reuelauit mihi Alex. in l. admonendi. ff. de iureiurand. in penult col.

DCCXXVII.

Si dicta teſtium ſunt' recepta & examinata inter alias perſonas, faciunt ſemiplenam probationem cõtra alios, ſi amplius illi teſtes haberi non poſſunt & examinari dictum eſt notabile Bar. in d.l. admonendi. ff. de iureiuran. Ang. in l. 1. C. de eden. Anto. de Butr. in c. fi. de iureiur.

DCCXXVIII.

Licet vbi vertitur turpitudo ex parte vtriuſque, ſi tranſlatũ eſt dominium rei traditæ nullo modo poteſt repeti. l. 2. C. de conditio. ob turp. cauſ. tamen ſecus eſt, ſi non eſt tranſlatum dominium, vt in pignore, quia pignorans poteſt vendicare. Et eſt ratio, quia tunc reus conuenitur, vt quilibet poſſeſſor. gl. eſt not. in l. iuriſgentium. §. ſi ob maleficium. ff. de pactis. & ibi Alex. qui allegat etiam gl. in l. 2. C. de condi. ob turp. cauſ.

DCCXXIX.

Tu ſcis quod in obligatione generali expreſſa veniunt etiã futura. l. fi. C. quæ res pig. oblig. poſſunt. Idem dicas in tali hypotheca, quia trahitur etiam ad futura bona. Dicitur quod eſt tex. ſing. in l. hac edictali. in ver. omnib. C. de ſecundis nup. ſed eſt alius in l. 3. C. de priui. iſci. & in pignore prætorio veniunt etiam futura. Caſus eſt ſingular. in l. quamuis. ff. de bon. author. iudic. poſſidendis.

DCCXXX.

Licet tutor ſõlus non poſſit adire ſine pupillo, tamen poteſt petere reſtitutionem in integrum aduerſus aditionem ſine pupillo. text. eſt notabil. ſecundum Angelum in l. ex contractu. ff. de re iudicata.

DCCXXXI.

Tu ſcis diſpoſitionem l. 1. C. de ſenten. Sed accipe pulchrã limitationem, quod licet iudicium ſit fundatum in perſonam pupilli tutore authore, tamen tutor poteſt condemnari. text. eſt ſingularis in l. ſi ideo. in princip. ff. de euictio.

DCCXXXII.

Si teſtes dicant, quod viderunt Titium interficientem Gaium ad ſui defenſionem, ſatis eſt probata defenſio. Dictum eſt ſingulare Bart. in ſuo conſilio incipiente, quidã Maſſiolus, quod approbat Salic. in l. ſolam. C. de teſtib.

DCCXXXIII.

Si teſtis communi opinione reputabatur liber tamen teſtator bene ſciebat eum eſſe ſeruum, non habet locum l. 1. C. de teſtamen. dictum eſt ſingulare Ioan. Fabri. Inſtitut. de teſtamen. §. ſed cum aliquis, quia ſibi imputare debet teſtator.

DCCXXXIIII.

Communis erat opinio, quod pater Titij erat mortuus, & ita probatur, & fecit Titius teſtamentum, non tamen valet. dictum eſt ſingulare Bald. in l. 2. ad fin. C. de ſentent. refert Alexand. in .l.1. C. de teſta.

DCCXXXV.

Eſt magis communis opinio, quod hodie emancipatus nõ tranſmittit hæreditatem non aditam, quia in hoc reperitur ſublata differentia. Alexã. in l. ſi fratris. C. de iure deliberan. licet Bart. in l. ventre. ff. de acquirenda hæreditate, reliquit cogitandum.

DCCXXXVI.

Tu ſcis quod iura dicunt, quod voluntas teſtatoris ſeruanda eſt. §. diſponant. in authen. de nupt. accipe pulchram declarationem, quod hoc verum eſt, quando tranſit ad diſpoſitionem, quia non ſufficit quod teſtator velit, niſi diſponat. tex. eſt notab. vbi per Bald. in l. quidam cum filiũ. ff. de hæredib. inſtituend. nam ibi licet teſtator voluerit hæreditatem venire ad filium, tamen quia non diſpoſuit non poteſt agi ex teſtamento.

DCCXXXVII.

Si filius eſt præteritus à matre cum expreſſione cauſæ legitimæ tenet teſtamentum, quia habetur pro exhæredatione. & debet filius intentare quærelam, & ſi hæres non probabit cauſam obtinebit. eſt magis communis opinio in authen. licet. C. de libe. præterit.

DCCXXXVIII.

Si filius eſt exhæredatus cum expreſſione cauſæ legitimæ teſtamentum valet, licet adhuc cauſa non ſit probata ab hærede, ſed eſt neceſſe intentare quærelam, vt eſt magis communis opinio in authen. ex cauſa. C. de libe. præter. in gloſſ. 2.

DCCXXXIX.

Eſt magis communis opinio hodie, quod teſtamenta condita in caſtrenſibus poſſint querelari & impugnari, ſicut alia teſtamenta, per Barto. & alios in dicta authentic. ex cauſa. C. de libe. præteri. gloſſ. in rubr. ff. ſi quis à paren. fuerit manumiſ.

DCCXL.

Teſtator præterijt poſthumum ignoranter, & adiecta eſt clauſula codicillaris, poſthumus tenetur reſtituere hæreditatem per fideicommiſſum hæredi ſcripto. ita eſt opinio magis fundata ſecundum Alexandr. in dicta authen. ex cauſa.

DCCXLI.

Si frater reſcindit teſtamentum fratris turpi perſona inſtituta, non habet locum authentic. ex cauſa, quia in correctorijs non fit extenſio ex identitate ſeu maioritate rationis. iſta eſt verior opinio ſecundum Alexandrum in dicta authentic. ex cauſa licet Bald. & Salicet. in l. fratris. C. de inoffic. teſtamen. teneant contrarium.

DCCXLII.

Teſtator fecit primum teſtamentum validum, & ſecũdum facit inualidum propter vitium præteritionis, hoc caſu hæredes ſcripti in primo teſtamento valido non tenẽtur præſtare legata relicta in ſecundo, & ſic nõ habet locum authent. ex cauſa, quæ non loquitur hoc caſu. eſt magis communis opinio dicit Ale. in dicta authentic. ex cauſa. Licet Bar. teneat contrarium in l. ſi iure. ff. de lega. 3.

DCCXLIII.

Teſtator habuit duos filios impuberes, & vnum puberem quos omnes hæredes inſtituit, & poſtea dixit, ſi quis eorum in pupillari ætate, vel poſtea quandocunque decedat ſine liberis, ſubſtituo ſuperſtites, in perſonam nullius comprehenditur pupillaris cauſa æqualitatis ſerdæ, ita ſingulariter conſuluit Richard. de Salic. vt refert Alexã. in l. in teſtamento. in fi. C. de teſtamen. militari.

DCC XLIIII.

Teſtator ſi dixit, Si pupillus in pupillari ætate deceſſerit, ita iis ſit hæres mihi, vel bona deueniant in talem, non videtur quod ſit pupillaris, quia per illam non ſucceditur teſtatori, ſed pupillo. in contrarium eſt caſus ſingularis, vbi per Bartolum in l. ſi ita. §. qui filio. ff. de vulg. & pupil lar. quia habetur perinde ac ſi non dixiſſet mihi. Alexand. in l. præcibus. C. de impuberum & alijs ſubſtitutionibus.

DCCXLV.

Teſtator quando ſubſtituit eccleſiam, tunc mater non admittitur ex tacita pupillari, quia eſt veriſimile quod teſtator voluerit præferre cauſam piam matri pupilli. Dictum eſt notabil. Ange. & Pau. de Caſtr. in l. præcibus. C. de impuberum & alijs ſubſtitutionib.

DCCXLVI.

Teſtator ſi legat liberationem omnibus debitoribus, non intelligitur legata liberatio eis, qui poſſident res teſtatoris. cauſa eſt ſingularis in l. Aurelius. §. Meuia. ff. de liberatio. legat. ſecundum Bald. in l. cum neceſſitatem. C. de fideicommiſſ.

DCC XL

CCCXLVII.

Teſtator ſi dicat rationem tutelæ quam Titius egit cum Lucio repoſci nolo, non intelligitur liberatus Lucius, quia ibi ponitur cauſa demonſtrationis. caſus eſt notabil. in l. fin. §. Titia. ff. de liber. lega.

DCCXLVIII.

Teſtator non poteſt priuare hæredem ſuum propter negligentiam alterius. caſus eſt ſingularis in l. paterfamilias. ff. de hæredibus inſtituend.

DCCXLIX.

Teſtator ſi legat vni fundum, alij vſumfructum, quilibet habebit dimidiam vſusfructus. caſus eſt ſingularis in l. ſi alij ff. de vſufru. lega.

DCCL.

Volo tibi dicere caſum, in quo teſtamentum probatur per duos teſtes, etiam ſi eſſet quæſtio de voluntate. nam ſi inſtrumentum teſtamenti authenticum factum coram ſeptem teſtibus perdatur, probato caſu amiſſionis & tenore teſtamenti per duos teſtes, erit probatum teſtamentũ. ita ſingulariter probatur in l. teſtium. C. de teſt. & ibi per Bal. & refert Alex. in l. bonorum. C. de bonor. poſſeſ. contra tabu.

DCCLI.

Teſtator legat decem annua vſque ad vigeſimumquintũ annum illi, qui habet quindecim annos, intelligitur habere reſpectum ad ætatem, ſed intelligitur legare vſque ad viginti quinque annos, qui incipiunt currere poſt mortẽ teſtatoris. caſum habes ſingularem in l. codicillis. in pri. in. ff. de annu. lega. Paul. de Caſtr. & Alexand. in l. ſi cui. §. 1. in fi. ff. de leg. 1.

DCCLII.

Teſtator dixit, inſtituo Titium, & poſt mortem eius inſtituo eius liberos, veniunt ordine ſucceſſiuo, vt primo filij, deinde nepotes. Bar. in l. Gallus. §. quidam rectè. ff. de liber. & poſthum. in l. ſi cognatis. ff. de reb. dub. vbi limitat hoc.

DCCLIII.

Quando petitur reſcindi teſtamentum, inſtrumentum vel contractus, ſententia prodeſt omnibus, quorum intereſt, etiam ſi non fuerunt in iudicio. caſus eſt ſing. in d. poſthumus. §. ſi quis ex his. ff. de inoffi. teſt. & ibi per Bar. & Ang. & pro limitatione Bal. in l. 2. C. de re iudi. in certa. C. qũ prouocare. in l. fratris. C. de inoffi. teſt. in l. fina. C. de peti. hæred. in l. fi. C. de fideicommiſ. liber.

DCCLIIII.

Vbicunque aliquis de iure ciuili tenetur fœnerari pœcuniã illius, cuius negotia adminiſtrat, vt ſunt tutores & ſimiles, cum vſuræ ſunt hodie prohibitæ, debet dare idoneis mercatoribus ad licitum quæſtum. dictum eſt ſingular. Barto. in l. diuus. ff. ad leg. Falcidiam.

DCCLV.

Si dicta teſtium ſunt inualida, eo quia non ſunt rite recepti. vt quia ante litem conteſtatam, non poſſunt validari conſenſu partium. iſta eſt concluſio vera, quam tenet Alex. allegando multa in l. 1. ff. de ſerijs.

DCCLVI.

Nota vnum pulchrum dictum, aliquis conduxit equum, & iuit ad longinquas partes, accidit caſus fortuitus in equo, ita quod perijt, poteſt facere examinari teſtes, qui faciũt fidem coram competenti iudice, dato quod aduerſarius non fuerit citatus ſi erat in loco longinquo. dictum eſt not. Bart. in l. 2. C. de naufra. lib. 11. quod nota multum, quia vidi in practica.

DCCLVII.

Si teſtis deponit, quod Titius poſſedit decem annis tantum, in eo quod dicit tantum, nihil operatur, quia teſtis vult excludere omne aliud tempus, & in hoc videtur deponere ſuper merè negatiua, ideo non probat. dictum eſt not. Barto. in l. 1. ff. ſi quis ius dicen. non obtem.

DCCLVIII.

Teſtis deponens ſuper negatiua ſeu aſſerens negatiuam, ratione temeritatis ſuæ, poterit puniri extra ordinem. ita Ange. notabi. in l. plagij. C. de plagiarijs.

DCCLIX.

Teſtis ſi dicat, ſcio, quia tetigi manibus, de eo quod tactu percipi non poterat, ſed alio ſenſu, probat, ita notabiliter voluit Barto. in l. fin. C. de pericu. nomina. lib. 11. & hoc dictum adducit Bal. in l. non omnium. ff. de legi.

DCCLX.

Tutor poteſt licitè rem pupilli iuſtè venditam ſibi retinere, ſi emptor pretium non ſoluat, & ipſe tutor pretium de ſuo in vtilitatem pupilli conuertat. caſus eſt ſingula. in l. tutor rerum. ff. de adminiſt. tuto.

DCCLXI.

Tu ſcis quod vſufructuarius poſſidet naturaliter. l. naturaliter. ff. de acquir. poſſ. tamen ius vſusfructus quaſi poſſidet ciuiliter & naturaliter. gl. eſt, ſing. ſecundum Bar. in l. ſi plures. §. deiectum. ff. de vi & vi arma. Dicit tamen quod eſt melior glo. in l. ait prætor. §. item ei. ff. ex quibus cau. ma. Bar. in l. quod meo. ff. de acqui poſſ. allegat gl. in l. 1. §. non autem. ff. de vi & vi arma. quam dicit ſingularem quod aliud eſt, quando dominus deijcitur de poſſeſſione, & retinet per colonum, quia illam non perdit, ſecus ſi ſponte tradit, & in d. §. nõ autem. multum exultat de illa gl. & dicit, ſic oppono, ſi hoc eſt verum, ſequeretur quod conſtituendo me tuo nomine poſſidere non tranſferam poſſeſſionem in te, quam retineo per colonum, qꝫ eſt contra legem, quod meo. ff. de acquir. poſſ. reſpondet gl. notabiliter, & neſcio alibi. Dicit Bar. quod prædicta. ſ. quod ſolo animo non poteſt perdi poſſeſſio retenta per colonum, ſunt vera, quando animus perdentis & acquirentis non concurrunt, vt puta, quia vi deijcior, ſecus ſi ſponte tibi traderem, vt ſit, quotidie in inſtrumentis contractuum emptionis & venditionis.

DCCLXII.

In l. de vſu. ff. eod. tit. ponuntur quatuor caſus ſingulares, in quibus competit iudicis officium. Primus eſt, quando quis habet vſum alicuius ſeruitutis, ſed non habet ius ſeruitutis, ſubuenitur ſibi per officium iudicis, ne impediatur, exemplum patet in l. Aquilius. in fi. ff. de donatio. ſecundum vnam lecturam.

Secundus caſus ſingu. quando riuus nouus conſtituitur, & nocet non habẽti prædium, ibi, tunc ſuccurritur ſibi per officium iudicis. facit quod habetur in l. vltima. ff. de via public.

Tertius caſus eſt, de equis alienis à ſciente poſſeſſis, ſetuque earum, quando quis non poteſt probare dominium vel quaſi, tunc probando de poſſeſſione tantum, ſuccurritur per officium iudicis, quod eſt notabile, & dum dicit de ſœtu earum equarum. hic nunquam fuit poſſeſſus, merito competit officium iudicis.

Quartus caſus eſt de damno dato in prædio, exemplum, ſit haſtiludium extra ciuitatem, & tota gens ponit ſe in prædio vnius, cum deberet diuidi per plura prædia, tunc imploratur iudicis officium, quod eſt pulchrum.

DCCLXIII.

Tu ſcis quod actio, quod metus cauſa, habet locum, quando infertur metus mortis vel cruciatus corporis. l. interpoſitas. C. de tranſactio. Item ſcis, quod datur officium iudicis in caſu. l. prima. §. quæ onerandæ. ff. quarum rerum actio non detur, & nullum iſtorum remediorum poteſt competere ægro promittendo medico qui non promittit metu quem credat ſibi ab alio illatum, ſed propter volun

voluntatem euadendi. Item non promittit propter reuerentiam, quam habebat ad medicum, sed propter sanitatem quam sperabat ab eo habere, & sic fuit æquum sibi subueniri speciali priuilegio. de quo in l. medicus. ff. de variis & extraordi. cogni. vbi est textus sing, secundum Bartolum.

DCCLXIIII.

Mora principalis nocet fideiussori nisi creditoris mora præcesserit quoad fideiussorem. text. est singu. in l. mora. ff. de verborum obligat. secundum Din. & Bart.

DCCLXV.

Adiectio instantis temporis exactionem non differt, tex. est sing. secundum Barto. in l. liber homo. §. decem. ff. de verbo. oblig. nam ibi dicitur, quod si spondes hodie decem dare, eodem die possum agere.

DCCLXVI.

Ex præsumpta voluntate defuncti plures coniuncti vocantur in virilem, respectu vnius defuncti, sed inter se in hæreditarias portiones, tex. est sing. secundum Bart. in l. qui cumplures. ff. de vulga. & pupilla.

DCCLXVII.

Quando venter est pariturus suum, si vult mitti in possessionem, vt in ea sit vsque ad tempus pubertatis, tunc debet adhiberi plena cauſæ cognitio, vt est tex. sing. in l. vbicunque. §. interdum. ff. de ven. in possess. mittendo. si vero vult in ea permanere vsque quo nascatur, tunc adhibetur summaria cognitio. l. 1. §. si ea. ff. eod. & tunc nato posthumo, oportet vt petat se mitti in possessionem ex Carboniano edicto, per titulum, ad Carbonianum.

DCCLXVIII.

Tu scis quod missus in possessionem ex illo titulo debet custodire fructus. l. is cui. §. qui legatorum. ff. eod. titu. Fallit singulariter in casu l. quæ legatorum. ff. eo. tit. vt in possessorio legat. vbi missus in possessionem ex primo decreto lucratur fructus, vt quando filia, neptis, vel vxor testatoris vel alia fœmina mittitur in possessionem, non procedit autem tex. iste in masculos, cum mulieres sint obsequioris vitæ & debiles.

DCCLXIX.

Restitutio quę officio iudicis conceditur, potest postulari ab ordinario & delegato specialiter ad illam causam vel vniuersaliter, non coram arbitris, vel indicibus chartularijs vel delegatis ab eis. tex. est singu. in l. fi. C. vbi & apud quos, & est speciale fauore minoris, quod iudices delegati possint de causa restitutionis cognoscere. Et si delegatur causa restitutionis principaliter, tunc non est dubium quod potest restituere, vt in hac lege. Si etiam delegatur vniuersitas causarum potest, vt hic, in fin. Quandoque delegatur causa principalis, & tunc siquidem restitutio petatur incidenter super aliqua interlocutoria, vel emergenti potest cognoscere legatus, vt hac l. in fin. Si vero petitur restitutio principaliter contra sententiam latam, in illa causa non posset restituere delegatus. l. adversus. C. si aduer. rem iudica.

DCCLXX.

Alieno nomine possidens, conuentus potest dominum in iudicio nominare, & ei sunt dadæ inducię ad denuntiandum domino, & habet vim quasi contestationis quo ad interrumpendam præscriptionem, & vt reuertus dominus de possessione non audiatur. Ista est text. singu. qui non est alibi in corpore iuris ciuilis, secundum Bartolum in l. 2. C. vbi in rem actio. Et nota pro intelligentia istos casus. Primus est, quando missio in possessionem fit ante litem contestatam, & tunc auditur de possessione & proprietate. l. si quis emptionis. §. penultim. C. de præscrip. 30. anno. Quandoque missio in possessionem fit post litē contestatam vel quasi, & tunc non auditur de possessione, sed de proprietate. casus est in hac l. 2. Quandoque missio in possessionem fit post sententiam diffinitiuam, & tunc non auditur nec de proprietate, nec de possessione. l. consentaneum. C. quomodo & quando iudex. Bart. in d. l. 2. & ad materiam huius l. vide latè Spe. in tit. de primo decreto. §. restat. versi. hoc etiam nota.

DCCLXXI.

In auth. qua in prouincia vbi de crimin. agi. ponuntur multa singu. secundum Barto. singulare est dum ibi dicitur, omni priuilegio cessante. Item quod datur dilatio ad denuntiādum domino. Item quod dominus absens condemnatur lite non contestata. Item quod condemnato procuratore fit satisfactio in bonis domini, si procurator non est soluendo. Et nota ibi text. iuncta gloss. quod per ista verba, omni priuilegio cessante, non tollitur priuilegium in corpore iuris clausum. ad idem gloss. in l. 2. §. legatis. in l. hæres absens. in princip. ff. de indic. quod Bart. dicit ibi esse multum notabil.

DCCLXXII.

Oblatio & depositio totius debiti legitimè facta, tollit cursum vsurarum, liberat debitorem, pignoratitiam actionem parit, & creditori contra depositarium datur actio, contra debitorem non, nisi debitor pecuniam receperit. text. est singular. secundum Bartol. in l. acceptam. C. de vsuris.

ADDITIO.

Limitator per Ang. in l. si mora, sol. mat.

DCCLXXIII.

Quando bona viri sunt confiscata, potest vxor propria authoritate accipere res suas detentas per virum, nec debet expectare authoritatem iudicis. allegatur pulchra decisio Ange. in l. si quis. C. de bonis proscripto. per pulchras rationes, de quibus ibi.

DCCLXXIIII.

Quid si dicatur, vendo tibi pro iusto pretio, an dicatur perfectus contractus emptionis? Bald. in l. contractus. C. de fide instrumen. quod non valet in vim venditionis, sed in vim contractus innominati. Et si dedi rem emptori, potero agere contra ipsum ad prætium declarandum. Et fuit dictum Azonis secundum Bald. Similiter si dicatur, vendo tibi pro pretio, quo erimus in concordia, per Bal. in l. fi. C. de contrahend. emptio. Alexan. in l. sciendum. ff. de verb. obligat.

DCCLXXV.

Venditor non cogitur præcisè venire ad defendendum, sed sibi denuntiatur, si vult quod veniat. gloss. est not. in l. emptorem. in princ. ff. de action. emptio. secundum Bal. in l. 1. C. de peri. & commo. rei vendit.

DCCLXXVI.

Venditor tenetur se obligare particulariter & distinctè ad omnia, quæ sunt de natura contractus. text. est notab. secundum Bald. ibi, in l. emptor. C. de actio. emptio.

DCCLXXVII.

Venditor si non vult restituere pretium emptori redhibenti condemnatur in duplum. text. est cum gloss. in l. redhibitoria. ff. de ædil. edict.

DCCLXXVIII.

Illud venit in contractu venditionis in dubio, quod tempore contractus demonstratur. l. ædiles. §. vendendi. ff. de ædil. edict. quam allegat Bald. in l. cum proponas. C. de ædil. actio. quòd si ostenditur equus cum ornamento, potest illud petere.

DCCLXXIX.

Si venditor sciuit, emptor supinè ignorauit, non tenetur venditor

venditor redhibitoria. gl. est in l. 1. C. de ædili. actio. quā ibi sequitur Bald. Sed gloss. videtur tenere contrarium, quam non allegat Bald. in l. quæritur. §. si venditor. ff. de ædili. edi.

DCCLXXX.

Vxor debet præstare obsequia viro non patri. tex. est quem ponderat ibi Bal. in l. si inuita. C. de nupt.

DCCLXXXI.

Vxor funeranda est pro portione dotis, quam vir lucratus est, & de alijs bonis mulieris. tex. est not. in l. Celsus. ff. de religio.

DCCLXXXII.

Vxor intra annum debet ali ab heredibus viri, si non habet aliunde vnde se alat. glo. est in l. vnica. §. accedit. C. de rei vxoriæ actione de quo latè per doctor. in l. diuortio. ff. soluto matrimonio.

DCCLXXXIII.

Tu scis quod vxor non potest se obligare pro viro, hoc nō procedit quantum ad dotem pro filia. Bald. in l. 1. ff. soluto matrimonio. in auth. si mulier. C. ad velleia.

DCCLXXXIIII.

Violentia commissa per pactum non recipit punitionem. gl. est not. in l. 3. C. vi bon. rapt.

DCCLXXXV.

Venditor antequam tradat, dicitur pleno iure dominus. text. est, & ibi Bal. in l. si ancillam. C. de actio. empti.

DCCLXXXVI.

Relinquitur alicui mulieri cum erit vidua, sufficit quod semel sit vidua, licet non duret. Bal. & Pau. de Castr. per illum textum in l. fi. C. de indicta viduitate tollēda. de quo per Bal. in l. Titius. de excus. tut.

DCCLXXXVII.

Visus non est de substantia stipulationis. gl. est not. in §. item verborum instit. de inuti. stipul.

DCCLXXXVIII.

Vendo rem, & si displicuerit, quod sit inempta, quæro quando poterit dicere emptor, quod sibi displiceat, an sit in iure aliquod tempus statutum? Et respondeo quod sexaginta dies, vt est tex. sing. in l. quod si nolit. §. si quid ita. ff. de ædili. edic.

DCCLXXXIX.

Verbum conuenit, in instrumento positum importat pactū nudum non stipulationem, vt notabiliter probatur in l. lecta. in ver. conuenit. vbi gl. & Bar. ff. si certum petatur.

DCCXC.

Visio exempli dictorum testium non inducit testium publicationem, adeo quod quis non possit alterius producere, si non viderit originale. dictum est notabil. Bal. in l. fin. ff. quemadmodum testam. aperiantur.

DCCXCI.

Res quæ sunt in domo, potius præsumuntur viri quam vxoris, & ideo oportet quod vxor probet suas. tex. est. not. in l. si ego. §. dotis. ff. de iure dot. quem ita allegat Bal. in l. ob maritorum. C. ne vxor pro marito.

DCCXCII.

Vsusfructus si relinquitur filio, acquiritur patri commoditas, ipse autem filius habet ius. Bar. in l. fin. C. de vsufruct. gl. in l. 3. §. si filio. ff. commod.

DCCXCIII.

Vulneratus vno vulnere qui mortuus est si essent plures in rixa, nec apparet quis intulerit vulnus, omnes debent absolui. glo. est singu. in l. item Mala. §. primo. ff. ad legem Aquiliam.

DCCXCIIII.

Vulneratus fuit aliquis pluribus percussionibus, nec appareret ex cuius vulnere mortuus sit, præsumitur ex omnib. vulneribus mortuus. text. est not. in l. item Mela. §. si plures. ff. ad legem Aquiliam.

DCCXCV.

Vulneratus si post triduum visus est ire cum baculo, & postea moritur, non tenetur vulnerans de occiso. gloss. est singul. in l. 1. C. de emenda. seruo.

ADDITIO.

Adde Dinum sing. 106.

DCCXCVI.

Vulnerato non creditur exculpanti aliquem. gl. est singu. in l. 2. ff. ad Sylleia. & est text. singu. in l. 3. §. 1. eod. titu.

DCCXCVII.

Vulneratus si non adhibuit medicum, vel adhibuit malum, non tenetur vulnerās de occiso. gl. est sing. in l. si ab hostibus. §. fi. ff. solut. matrim. Et ideo dixit Bart. in l. exceptionem. ff. de fideiussor. allegans gl. in d. §. fin. quod sententia lata contra fideiussorem, qui non adhibuit aduocatum vel malum, non præiudicat debitori.

DCCXCVIII.

Vsusfructus non debetur patri in rebus aduentitijs ex illicita causa quæsitis. Ale. in l. quod seruus. ff. de acquirend. possession. qui adducit Ioan. Andræ.

ADDITIO.

Adde Aluisi. de Albert. singu. 54. qui ponit alias fallentias quando patri non quæratur vsufructus in bonis filij.

DCCXCIX.

Orta est quædam altercatio inter duos doctos viros. Quidam vouerat tradere vnam pulchram vestem cuidam ecclesiæ, vtrum per tale votum absque aliqua traditione ei set translatum dominium in ecclesiam? & in campum venit tex. in l. fi. C. de sacrosanct. eccles. vbi est speciale in ecclesia, q̄ transferatur dominium sine traditione. Et ego adduxi tex. in l. si quis. ff. de pollicita. vbi per gl. & per Barto. quod non est translatum dominium. nec obstat text. in d. l. fi. quia nos loquimur in casu in quo aliquid depēdet ex consensu vnius tantum, ne contingat duo specialia simul concurrere. l. 1. C. de dotis promissio. quæ concurrerent, si transferretur dominium. Intellige tamen, quando hoc non fit in vltima voluntate.

Et adde, quod si testator mandat fieri calicem in vna ecclesia, nec statuit pretium nec materiam, intelligitur de calice honorabili secundum consuetudinem illius ecclesiæ & facultates testatoris. ita Bald. in l. si nondum. C. de fur. & Barto. in l. Titia §. Seia. ff. de auro & argen. lega. dicit quod intelligitur de calice de argento.

DCCCI.

Dum essem in mensa amici, & allatum esset mustum, interrogaui an crederent, quod iura nostra determinarent tempus, quando debemus bibere vinum nouum. Et adduxi textum in l. iubemus. C. de erogatio. milita. anno. libr. 12. quod post Calendas Nouembris.

DCCCI.

Testator legauit mihi vnum vasculum boni vini dulcis, quærebatur cuius expensis deberet portari ad domum meam? Et dixi hæredi quod meis. Bartol. in l. si damnatus. ff. de vino lega. Et vide quod notat Bart. in l. 1. ff. de alimen. leg. & omnino in l. item illa. in fine princ. ff. de consti. pecun.

DDCCII.

Amicus meus habebat pulchram vineam quæ producebat vinum dulce, de quo iam bibi, & in mensa erant fercula delicata, exiccata est propter frigora, soluebat omni anno communitati duos florenos pro collectis. Cõsului quod non tenebatur soluere collectas pro tali vinea. allegaui tex. not. vbi per Bart. in l. forma. §. 1. ff. de censi.

DCCCIII.

Licet res furtiua non possit vsucapi. §. furtiuæ. Inst. de vsuca. tamen res hæreditaria surrepta sic, text. est no. in l. si homo. ff. de vsucap. quam not. alleg. Baldus in l. si abducta, in fin. C. de fur.

DCCCIIII.

Fuit à me quæsitum. Aliquis accommodauit ferramenta ad maleficium committendum, an talis tanquam præstans opem debeat puniri æquè vt principalis? & adduxi not. per Bal. in l. 1. C. de Nili agger. non rumpen. quod ferens opem, punitur eadem pœna qua delinquens, hoc est verum, quãdo fert opem per actum proximum, puta, quia assistit facienti. Si autem fert opem per factum remotũ, tunc mitius punitur. Et quantum sit istud minus arbitrarium est. Et ita consuluit Din. secundum Bal. Ille ergo qui non coadiuuat in actu, sed aliquod præparatorium fecerit, vt quia ferramenta accommodauerit, iste non æquè delinquit, sed minus, ideo mitius punitur, quod est not. secundum Baldum. ad idem Bald. not. l. 1. C. de crim. pecu.

DCCCV.

Si iudex habet arbitrium in impositione pœnæ, potest procedere vsque ad supplicium pœnę corporalis, si hoc criminis magnitudo desiderat. Bald. in l. 1. C. de his qui latro. & sic potest saluari glo. reputata singu. in §. in summa. Instit. de iniur.

DCCCVI.

Aduertant iudices, quod licet possint in criminalibus incipere à captura personæ, tamen si iudex capere innocentem, deberet puniri. tex. est not. vbi per Bald. in l. 2. C. de his qui latro.

DCCCVII.

Fui semel interrogatus, an contumax verus sit in famis? Et respondi quod non. allegaui. tex. notabil. in l. fin. C. de requi. reis.

DCCCVIII.

Fiunt inuentaria per tutores. Sed quæro, quando inuentarium dicatur legitimè factum? Et respondeo, quando cõtinet omnia distinctè & clarè. text. est not. in l. si quis intra. C. de bon. proscrip.

DCCCIX.

Illud quod est valde longè à verisimili, est quædam falsitatis imago. tex. est notabil. in l. milites. §. oportet. C. de quem tex. allegat notab. Bald. in l. 1. C. de seruis fugi. in 3. col. quod in quadam inquisitione fuit manifesta falsitas, in qua dicebatur, quod familiaris domino mandauerat, & idem si diceret, quod filius mandauit patri, & facit q̃ habetur in c. quia verisimile. de præsumptio.

DCCCX.

Iudex fecit capi malefactorẽ in alieno territorio, fuit processum vsque ad executionem, an teneat quod factũ est? Bal. quod sic, nisi sit appellatum, in l. requirendi. C. de seruis fugi. Dicit tamẽ q̃ iudex territorij in quo fuit captus, poterit vlcisci suam iniuriam. c. ex parte. de verb. sig. Sed est aduertendum, posset fortè opponi semper exceptio imcompetentiæ.

DCCCXI.

Locum tenens authoritate hominis non potest imponere pœnã sanguinis, sed locum tenẽs authoritate legis vel principis sic. gl. est notab. & ibi per Bart. in l. 2. C. de offic. eius qui vices alterius gerit. Bar. in l. 1. §. hi quibus. ff. de leg. 3. Bal. in auth. sed nouo iure. C. de ser. fugiti.

DCCCXII.

Caueãt illi qui recipiunt in custodias scienter res furtiuas, quia tenentur pœna furti. tex. est no. in l. eos. C. de furtis, & ibi dicit Bal. quod propter hoc vidit quandam mulierem furca suspendi. Caueant etiam illi qui scienter recipiunt res furtiuas in pignus secundũ Bal. ibi. Et dicit Bal. in l. crimen. C. ad leg. Iu. de. vi publica. quod receptantes furta debent puniri tanquam latrones. tex. & Bal. in l. 1. C. de crimi. pecu.

DCCCXIII.

Præsumitur dignus, qui est electus à principe. l. disputare. C. de crimi. sacrileg. quia princeps aut dignum recipit aut dignum facit, & ideo est impossibile quod non sit dignus.

DCCCXIIII.

Dum semel haberetur sermo de piratis, dixi quod æquiparantur hostibus fidei & principis, & possunt impunè à quolibet spoliari. tex. est in auth. nauigia. vbi per Bald. C. de fur. & Bald. in l. 1. in fi. C. qui bon. cede. pol. quod sunt publici hostes sed infames, licet dicantur militare sicut catulus in syluis.

DCCCXV.

Volo tibi dicere duas laudes seruorum, si illas nescires. Si seruus, ergo iniquus. l. penul. vbi per Bal. C. de libertis & eorum libe. Si seruus, ergo fur. glos. est not. in l. iulianus. in princ. ff. de actio. empt.

DCCCXVI.

Dum mihi semel quidam pater conquereretur de nequitia & inobedientia filij, dixi, ponas illum in compedibus, quia habes hanc potestatem à iure. adduxi text. in l. congruentius. C. de patria potesta. quem allegat ad hoc Bal. in l. libertos. C. de obse. patro præstan.

DCCCXVII.

Conquestus est semel quidam pater habens pulchram fillã, quod princeps suus inuitabat illam sæpe ad choreas, dixi, non mittas, & ipse malè facit, quia debet scire quod ab omni superioritate exceptum videtur ius honestatis l. retractare. C. ne fiscus rem quam vend. euincat. libr. 10. quam allegat Bal. in l. quod ex liberta. C. de oper. libertorum, vbi habetur, quod causa euitandæ suspicionis liberta nupta non tenetur ire ad domum patroni.

DCCCXVIII.

Ego vidi pulchrum casum in facto, quidam miles quando ibat armatus, portabat quoddam insigne regis franciæ, modo legauit equum suum & arma, & omnia ornamenta, fuit dubitatum, an legatarius posset portare illa insignia regis? & conclusum est quod non, quia non potest portare illa sine vituperatione, cum reputetur ad nimiã fatuitatem. l. vestis. §. muliebria. ff. de auro & argen. lega. & hoc voluit not. Bal. in l. 1. C. de verb. signific.

DCCCXIX.

Nota vnum casum nouum secundum Bar. quod si sunt duo ciues, vnus habet filios alter nõ præferri debet habens filios. tex. est ponens nouum casum, in l. in albo. C. de decurio. li. 10. & ista prælatio consistit in ordine sedendi, scribendi, quod est notabile.

DCCCXX.

Vidi semel doctorem quendam qui erat in consistorio magnus aduocatus, rogatum fuisse à duobus rusticis, vt inter eos scriberet tanquam tabellio contractum vendi tionis, dixi pro certo, si iste doctor esset ita excellens vt fama est, non ignoraret. text. est not. in l. vniuersos. C. de decurio. libr. 10. quem ibi ponderat Bart. contra aduocatos exercentes officium tabellionatus, cum sit vile officium, vt ibi, Fateor tamen secundum Barto. quod instrumenta

menta valent, licet non deberet facere, & ex hoc dicit Ang. in d. l. vniuersos, quod si statutum dicat, quod nullus notarius nisi sit in matricula descriptus faciat instrumenta, contigit quod notarius qui non erat in matricula fecit instrumentum, an valeat? Et dicit quod sic, intellige tamen quod doctor potest perficere antiqua instrumenta, sed noua inchoare non debet, pro hoc quod notat Bal. in l. 2. ad fi. C. de senten. Allegat gl. notab. in c. vt offic. de hæret. in 6.

DCCCXXI.

Caueat actor accusans contumaciam rei, quod non recedat à foro, nisi licentiatus. allegatur text. in l. si quis. C. de decur. lib. 10. & ibi Alex. qui adducit alia.

DCCCXXII.

Tu scis quod nemo debet extrahi de domo inuitus. l. plerique. ff. de in ius vocand. tamen vt acceptet officium ad quod est electus potest extrahi. textus est notabil. in l. ex omnibus. C. de decur. libr. 10. quod est notabil. secundum Bartolum.

DCCCXXIII.

a Illi qui sunt in dignitate positi, non sunt torquendi, sed quæro, an valeat consuetudo contraria? Et respondeo quod non. tex. est notabil. in l. omnes iudices. C. de decurio. li. 10. quod est not. secundum Bart. ibi.

ADDITIO.

a Non sunt torquendi. Adde l. miles. C. de quæstionibus. & ad materiam de qua hic, adde Alex. in l. 1. C. de quæstionibus, post Odofred. in tract. de quæst. Idem tenet & sequitur Angel. Aret in tract. malefic. in verb. fama publica. versi. sexto quæro. nũ. 102. Paul. de Leazar. in cap. grauis. de depositi. Francis. Brun. in suo tract. de iudic. & tortur. ver. quid autem de doctoribus.

DCCCXXIIII.

Tenetur ciuitas parare exercitum, & quando princeps stetit per centum annos, quod ciuitas non parauit, quia necessitas non exigebat, non perdit tamen propter hoc princeps ius suum. ita nota. dicit Bart. in l. in filijs. C. de decurio. li. 10. per illam legem quam dicit esse notandam, & ad hoc potest allegari text. in l. hæc autem iura. ff. de seruitu. vrbanor. prædio. & notata per Baldum & Angelum. in l. 2. ad fin. C. de præscript. 30. annor. & quod voluit Bald. in l. imperium. in 7. column. ff. de iurisdictione omnium iudic. per Barto. in l. cum scimus. C. de agricol. & censi. libr. 11.

DCCCXXV.

Dictum est, quod filius sequitur conditionem patris quo ad notabilitatem, non matris. Sed quero, an per statutum & consuetudinem possit induci, quod filius sit nobilis ex progenie materna? Et respondeo quod nõ. tex. est notab. in l. exempto. C. de decurio. li. 10. Reprobatur. n. talis consuetudo. & ibi Bart. exultat de hoc dicto dicens, perpetuo memoriæ esse commendandum.

DCCCXXVI.

Quæro, fuit lata sententia in contradictorio iudicio, quod aliquis esset ciuis alicuius ciuitatis, an talis sententia facit ius quo ad omnes? & respondeo quod sic. Ad hoc adduco Ange. per illum textum in l. quotiescunque. C. de decurion. libro 10. qui dicit quod ita semel fuit consultum de facto, sed non fuit allegata lex ista, & ideo nota eam, vt scias allegare.

DCCCXXVII.

Semel dũ diceret amicus meus, fuit celebratus talis actus, sed non vt fieri debebat. & ego respondi, ergo fuit debiliter factus. Adduxi tex. & ibi Ang. in l. nominationem. C. de decurio. lib. 10. qui etiam declarat per illum textum, quomodo intelligatur statutum, si aliquis debilitauerit membrum alterius, quod non solum quãdo membrum remanet inualidum vel aridum ex toto, sed etiam si virtus membri est debilitata, quod not. quia iam fuit magna contentio.

DCCCXXVIII.

Quæro, Aliquis non potest esse consul, nisi habeat tot in bonis, an inter facultates viri computentur bona dotalia vxoris? Bart. notabiliter dicit q̃ non, in l. Lucius. § idem respondit si constante. ff. ad municipa. & tu allega etiam gl. in l. ad subeunda. C. de decurio. libr. 10.

DCCCXXIX.

Tu habes quod quis efficitur incola, vbi habet maiorem partem fortunarum suarum. Item, vbi constituit sedem tex. est not. vbi per Bar. in l. ciues. C. de incol. li. 10. ex quo dicit Bar. si probo, quod tu habes in ciuitate ista aliquid, præsumeris incola, nisi probes quod alibi habes plus, quod est notab. secundum Bart. probat etiam tex. iste, q̃ quis dicitur peregrinari, quando nõ est in loco suæ habitationis, & ita de me potest dici. Ego. n. adeo in italia dilexi dominos Germanos propter copiam auditorum de Germania, q̃ ardebam ingẽti desiderio visitare & videre partes, & legere in vniuersitatibus Germanię, quod mihi non displicet feciſſe, imo semper exalrabo vocem meam in laudando loca & personas Germaniæ. Sed non illum trufatorem qui abduxit ancillã meam, qui iudicio meo solus est fæx Germaniæ, & maximè patriæ suæ Frisiæ.

DCCCXXX.

Dum semel obijsset quidam Rex relicto filio infante, interrogaui quosdam adstantes, si crederent q̃ iste infans posset coronari vt Rex, omnes dicebant q̃ non, & ego adduxi tex. q̃ sic, vbi per Bar. in l. 1. C. de munerib. & honorib. non continuan. li. 10. Dicit etiam Bar. q̃ infans potest esse miles, & ex hoc dicit ibi notabiliter Ang. q̃ in quæstione facit respondit, quod quis potest nasci tabellio, nam cum tabellionatus cõcedatur per priuilegium principis, vt in auth. de tabel. in prin. poterit concedi istud priuilegium, vt ipse, & qui nascentur ex eo sint tabelliones, qua. n. ratione potest concedi infanti dignitas, eadem ratione potest cõcedi alicui dum nascitur, secundum Ang. Non poterit tamen exercere officium tabellionatus, nisi prout habetur in l. impuberem. ff. ad leg. Cornel. de falsi.

DCCCXXXI.

Tu vides, quod eliguntur omni anno ciues, qui sunt de consulatu, & etiam proconsules. Vellem scire, vtrum tales si eliguntur extra ciuitatem ad aliquod officium, possint illud acceptare? Et respondeo quod non, sine licentia superioris. tex. est not. in l. duum virum. C. de decurio. li. 10. & dicit Bar. commenda memoriæ.

DCCCXXXII.

Quæro. Dicit statutum, quod gabella soluatur pro rebus prouenientibus ad aliquem ex causa lucratiua, vtrum si maritus lucretur dotẽ propter adulterium vxoris reneatur soluere gabellam? Et idem quero, si statutum vult q̃ maritus lucretur certam partem dotis decedente vxore sine liberis? & respondeo quod non. text. est notab. vbi per Ange. in l. prima. C. de imponenda lucratiu. descriptione. lib. 10.

DCCCXXXIII.

In ciuitatibus Italiæ eliguntur officiales, qui appellantur Potestates, & durant per annum, qui reddunt ius. Quæro modo, vtrum si talis Potestas ponit edictum, quod si aliquis ceperit malefactorem habeat cẽtum, an hoc valeat? Et respondeo quod non, quia hoc debet fieri per principem vel per commune, vt notabiliter probatur in l. 1. C. de præbend. salario. lib. 10. de quo etiam per Bar. in l. 1. ff. de iustitia & iure.

DCCCXXXIIII.

Quidam mihi dixerat. Talis ciuis noster habitat rus, ne vocetur ad concilia ciuitatis. Dixi, iura nostra prouident in hoc. Habemus enim rubric. C. si curialis derelicta ciuitate res habitare maluerit. libro decimo. quod potest

revocari,grauari & puniri.Et recordor illud dixisse,si iura vestra communia obseruarentur, melius mundus gubernaretur. habemus.n. multa statuta & consuetudines inductas, & melius & vtilius esset pro nobis quod non essent,quia nulla sunt munita ratione, sed sic volo,sic iubeo,sit pro ratione voluntas.

DCCCXXXV.

Accipe vnam cautelam,ne fiat tibi præiudicium.Tu habes ex pacto vel priuilegio, quod non tenearis soluere certã collectam,& tu certa ratione motus.vis illam soluere,facias quod semper protesteris,quod non intendi præiudicare pacto vel priuilegio per talem solutionem sponte munera suscepe.li. 10.

DCCCXXXVI.

Dum essem in partib.Pomeraniæ, fui interrogatus, an quidam princeps volẽs maritare filiam suam posset per hoc imponere collectam subditis suis? Et respondi quod sic,
a aquando ex suo non posset dotem constituere. allegaui Alberic.quem allegat Alexan.in l.placet.C.de excusatio. muner.libr. 10. Et ibi enumerat omnes casus,in quibus dominus potest imponere collectam subditis suis, quando ex se non potest facere.

ADDITIO.

a Quod sic.Brunus cons.32.inci.dum quæritur,consuluit, quod subditi non tenentur dotare filiam domini sui. & Bal.in c.1.§.simpliciter.de c.Conrad.notat q vasalli non tenentur succurrere domino, quando vxorem ducit, vel nurum.idem Pau.de Cast.in l.pen.C.de stat. & imagin ib.cum multis quę refert Iac.de S.Geor.in sua inuestitura feudal.in ver.qui quidem inuestiti.circa fin.vbi ponit, quid si filiam spuriam matrimonio collocaret.

DCCCXXXVII.

Fuit quidam electus ad munus publicum,libenter volebat ille illud munus pecunia redimere,me cõsuluit. Respondi quod non poterat.tex.est notab.in l.illud.C.de excusatio.muner.lib.10.vbi per Bart.

DCCCXXXVIII.

Fuit semel iudex crudelis, qui lacerauit carnes cuiusdam malefactoris vt confiteretur crimen,si talis tortus moriẽs in tormentis,debet iudex tanquam homicida decapitari.textus est,vbi per Baldum in l.1.C.de emendatio seruo.

DCCCXXXIX.

Vellem scire, iudex torquet aliquem dolo malo & sine causa, quæ pœna sit iudici?& respondeo quod est pœna capitis.textum habes notabil.& ibi per Baldum,in l.decuriones.C.de quæstio.

DCCCXL.

Si statutum dicit, q si iudex deprehendit aliquem furtum facere,puniatur tali pœna.Quæro,quomodo dicatur deprehendi?respondeo,quod licet iudex nõ repererit cum in flagranti crimine, sed post furtum consummatum,verificabitur statutum, quia iudex dicitur deprehendere conuincendo,vt notabiliter probatur in l.1.C.de petitionib.bon.sublat.lib.10.Et sine dubio hoc procedit, quando statutum loquitur de iudice,qui iudex non potest deprehendere,nisi per actum indicialem in cognitione criminum. Sed si statutum nõ dirigit verba ad iudicem,sed loquitur de illo qui fuit deprehensus, intelligitur de eo qui in actu fuerit deprehensus, de quo per Angelum & Alexandrum,in d.l.11

DCCCXLI.

Fuit interrogatus à quodam principe in partibus istis si poterat facere, quæ poterat Imperator, cum sit loco suiin suo territorio. Et respondi q si ipse recognoscebat imperatorem in superiorem non poterat, & ideo dixi q non poterat auferre in totum ius alterius, quia hoc pertinet solum ad Papam & Imperatorem,qui sunt supremi principes,vt eleganter declarat Pau.de Cas.post Alb.& Arch. in l.quotiens.C.de precibus Imperatori offerendis.& ita dicit Pau.de Cast.se consuluisse. Aduertant tamen supremi principes & alij non recognoscentes superiorem, q licet possint cum causa rem alterius auferre, tamen debẽt soluere prætium illi cui auferunt glos.habes notab.in l.si locus.§.fi.ff.quemadmodum serui.amit.& ita communiter concluditur,licet contrarium de facto seruetur.

DCCCXLII.

Quidam vendidit scholari per hæc verba, vendo tibi hunc librum pro illo pretio, de quo erimus concordes, hæc venditio nihil valet.tex.habes notabil.in l.empti fides.C. de contrahen.emptio.

DCCCXLIII.

Nota vnum in practica. Quãdo testis interrogatur de facto vnius ex pluribus,& dicit se eum non cognoscere, nisi eũ videat,potest petere vt omnes exhibeant, vt cognoscat illum quo testificatur.textus est notab.in l.3.§. quod ait.ff. de publica. Et facit hoc ad multa alia. Nam quando est vnus stipendiarius qui dedit damnum in possessione alicuius,potest passus damnum petere, quod capitaneus ipsorum faciat omnes cõparere coram se,vt ipsum cognoscat,& ita seruant iusti capitanei.

DCCCXLIIII.

Statutum dicit,Qui emit rem immobilem,& non soluit gabellam,incidat in aliquam pœnam, accusatus est aliquis quod non soluit, & petita est pœna, potest euitare condemnationem soluendo gabellam ante sententiam.text. est notab.in l.hoc edicto.in princip.ff. de publi. quod est not.secundum Pau.de Cast.ibi.

DCCCXLV.

Consuetudo est in l.Italia,nescio quid sit in Alemania,q bona immobilia cuiuslibet sunt descripta in vno libro publico,qui appellatur catastrum,seu extimum,quia ciues soluunt certam quantitatem in anno principi seu communitati pro quantitate bonorum.Modo tu habes auth. sed periculum.C.sine censu vel reli.per quam dicit notabiliter Pau. de Castr.allegans Bartolum in l.incola.ff.ad munic.q non debet remoueri de libro venditoris,quando venditur res aliqua immobilis,nisi profiteatur, quod emptor est idoneus ad soluendũ onera fiscalia,& si non reperietur idoneus, quod ipse soluet, quod commenda memoriæ secundum Pau.de Cast.

DCCCXLVI.

In Italia est consuetudo, quod principes vendunt vectigalia,& adiudicantur plus offerenti. Contigit casus,q quidam obtulit decem, alius offert quindecim, deinde iste secundus non reperitur soluendo, vel recessit insalutato hospite,quæritur, an princeps possit compellere primũ ad recipiendum gabellam?Et Bar.notabiliter tenet quod sic,in l.licitatio.in princip.ff.de publica.quod tamen limitat ibi Paulus de Castro,quando adhuc non fuerat adiudicata secundo.

DCCCXLVII.

In ista materia volo adducere aliquos casus quotidianos.Si aliquis habuit vectigal anno præcedenti,non admittitur ad offerendum, nec debet sua oblatio scribi vel admitti, nisi reddiderit rationem anni præcedentis,& eodem modo si erat debitor communis ex alia causa, nisi det fideiussores idoneos de soluendo,vt est tex.nota.in dict.l. licitatio.§.1.

DCCCXLVIII.

Nota vnum casum, qui fuit in facto. Publicanus antiquus satisfecit

satisfecit de tempore præterito, præfertur pro tempore futuro cuilibet alteri, dummodo offerat tantum quantum ille. Dictum est not.Barto.in l.cotem ferro.§.1.ff.de publica.pro quo allegat bonum tex.

DCCCXLIX.

Tu scis quod exactio vectigalis non potest præscribi, nisi tanto tempore,cuius contrarij memoria non extat.text. est qui semper allegatur, in ca.super quibusdam.§.præterea,de verbor.significa.Scias modo quod liberatio à vectigalibus potest præscribi per 40.annos,quia per tãtum tempus non fuit solutum,& tamen erat res quæ debebat soluere.tex.est notab.vbi per Bart.in l.licitatio.§. earum. ff. de publica.& ibi est etiam text. quod gratia facta abvno officiali publico,non est necessario facienda ab eius successore.

DCCCL.

Princeps vendit gabellam vini, postea emit vinum, de qua emptione deberet solui gabella, si fieret per priuatum, quæritur,an princeps ipse debeat soluere? respondeo q non.tex.habes notab.in d.l.licitatio.§.fiscus. Bar. tamen intelligit textum in fisco vel republica Romanorum,ergo non procedit in recognoscente superiorem.

DCCCLI.

Quidam emerunt ab ecclesia Romana salinas Romãdolæ, postea illi portarũt sal ad ciuitatem Bononiæ,in qua exigitur vectigal de his quæ portantur,illi emptores recusabant soluere dicentes, quod ipsi emerunt ab ecclesia, & ipsa non deberet soluere, ergo nec etiam ipsi qui succedunt loco ipsius,queritur quid iuris?At respondeo quod debent soluere, vt notabiliter probat textus in d.l.licitatio.§ mercatores,& ita consuluit Dinus.

DCCCLII.

Tu scis quod emphyteuta cessans in solutione, expectatur per triennium vel biennium ante quam expellatur.auth. qui rem.C.de sacrosanct.eccle.l.2. C. de iure emphyteu. scias tamen quod si emptores gabellarum deficiant soluere in aliquo termino,statim potest sibi auferri gabella tex.est not.in l.vectigalia.§.nondum solutis.ff.de public. quod nota perpetuo.

DCCCLIII.

Aliquis portat merces illicitas vel licitas, & non soluit gabellam, non solum merces ipsæ confiscantur, sed etiam nauis vel animal super quo portabantur illæ merces. text. est notabilis in l. cotem ferro. §. dominus.ff. de publicanis.

Tu scis quod sine traditione non transfertur dominium. lege traditionib.C.de pactis,sed accipe vnum casum singularem in quo transfertur dominium sine aliqua traditione.nam eo ipso quod res incidit in commissum propter vectigal nõ solutum,siue sit res mobilis, siue immobilis, dominium quæritur fisco.tex.est singu.in l.commissa.ff. de publica.Et nota secundum Paulum de castro ibi allegantem Cinum ita consuluisse,quod illi qui emunt gabellas, debent habere res quæ incidunt in commissum, & possunt eas vendere ad eorum vtilitatem. Et addo quod not.Bar.in l.creditor.in prin.ff.de act.emp.in l.in prouinciali.§.sed si ego.ff.de ope.no.nunti.quod isti qui emunt gabellas à communi possunt vendere res non soluentiũ, sicut posset ipse commune.

DCCCLIIII.

Quidã deliquit in portu maris,quæro quis erit iudex competens ad puniendum?Et respondeo quod ille qui habet iurisdictionem in territorio,sicut si deliquisset in ipso territorio,licet delinquat in aqua sibi cohærente,vt notabiliter probatur in l.Cæsar.ff.de pub.& plus dicit sing.Bar. in trac.de insula, quod qui habet iurisdictionem in territorio vel portu, habet etiam in mari sibi propinquo,per centum miliaria, quæ faciunt per aquam duas dietas, & intellige de miliaribus italicis.Et ita dicit Barto.se fecisse practicari in quibusdam piratis captis in mari Pisano. quod est pulchrum.Et hoc dictum approbat Pau.de Cas. in d.l.Cæsar.

DCCCLV.

Quæro,aliquis corrupit vxorem alterius, nam nõ aliud grauius posset facere, & tu habes duos tex. multum singulares qui videntur contrarij.Nam tex.in l.codicillis.§. mater.ff.de leg.2. videtur probare quod deterius est corrũpere vxorem,quod occidere filium,sed tex.in l.interdũ. ff.de publica.probat totum contrarium.& ideo dicas sm Pau.de Cast.in d.l.interdum.istud esse existimandum secũdum qualitatem personarum, quia quidam parum curant,si corrumpatur vxor sua,vt viles homines.quidam econuerso.facit l.isti quidem.in fi.ff.quod me.causa.

DCCCLVI.

Confiscata est quædam domus propter delictum, quæro, an censeatur confiscata instrumenta quæ possunt inde separari,& quæ non veniunt in venditione domus vel fundi?Et respondeo q non.allegatur tex.not.secũdum Pau. de Cast.ibi,in d.l.interdum.§.idem diui, & si tu vis scire quæ sunt illa quæ veniant, & quæ non veniant in venditione domus vel fundi,textus est notab.in l.iulianus.in fi. cum legibus sequen.ff.de actionib.empti.

DCCCLVII.

Quæro,communitates quandoque habent statuta,quod si quis ruperit confinia cum suis animalibus.i.quia caduat in territorium sine sua licentia. quod perdantur animalia,ab aliquo fugerunt animalia, & ingressa sunt alienum territorium,an dicantur rupisse confinia, & sic sint perdita?Et respondeo quod non, per tex.no.in d.l.interdum.§.serui qui in fuga.ff.de public. quod limitat Paul. de Ca.ibi,nisi hoc processerit ex mala custodia dñi.Scias tamen quod potest responderi ad tex.istũ,quia loquitur in seruis habentibus rationem, nos autem loquimur in animalibus,& videtur quod sit diuersa ratio,tamen quæstio est quotidiana.

DCCCLVIII.

Forensis transiens de rebus non soluit gabellam,quæritur, an excusetur per ignorantiam?Et respondeo q non.tex. habes notab.in d.l.interdum.§.licet.Et ratio est,quia iste gabellæ quasi vbique soluuntur, ideo fuit in culpa si non inuestigauit.Nota tamẽ singulariter, q propter ignorantiam minus punitur,quia non incidit res in commissum, sed vectigal duplicatur.textus est sing. secundum vnam lecturam in d.l.interdum.§.diui quoque.

DCCCLIX.

Quidam forensis exiuit portam cum re,pro qua debet solui gabella videntibus publicanis,& nihil sibi dicentibus, quæritur,an possint ire post eum, & accipere rem illam, & pœnam,illo dicente,quare non petijstis,quia libenter soluissem?& respondeo quod sic.tex.est quotidianus in d.l.interdum.§.diui quoque.

DCCCLX.

Quæro etiam,ego petij an sit gabella soluenda,& publicanus respondit quod non, & postea aufert rem propter gabellam non solutam,qua pœna debet puniri iste publicanus?& respondeo quod debet restituere rem cum altero duplo. text. est notabil. in dicto §. diui. secundum vnam lecturam.

DCCCLXI.

Statutum est in ciuitate, q pro animalibus quæ introducuntur in ciuitatem,debeat solui gabella.si aliquis intro

duxit timore latronum, non debet ſoluere, vt eſt text, not.in l.fi.§.ſi propter neceſſitatem.

DCCCLXII.

Quæritur,ſi aliquis portat res de quibus non debet ſolui gabella,an ſaltem debeat hoc denuntiari publicano, vt fiat vna apodiſſa? Et reſpondeo quod ſi eſt certum,quod nõ debet ſolui,non tenetur denuntiare,ſecus ſi eſt dubium. tex.eſt ſingu.uncta doctrina Barto.in d.l.interdum.§.diuus quoque.

DCCCLXIII.

Tu vides quod homines inferioris gradus exhibent reuerentiam hominibus ſuperioris gradus,volo tibi allegare vnam gloſſ.ſingu,quod tenetur,in l.1.§.ſicut autem.ff.de aqua pluuia arcenda.

DCCCLXIIII.

Actio ex titulo de aqua pluuia arcenda datur,quando vicinus aquam pluuiam decurrentem ad fundum ſuum opere manu facto diuertit ad fundum vicini, ita vt ſibi noceat, cogitur.n.opus deſtruere, & ad priſtinum ſtatum aquam deducere,vt in l.1.ff.de aqua pluuia arcenda.Fallit tamen in quibuſdam caſibus vt ibi,& patet per decurſum tituli.Et nota vnum ſingular.text.limitantem hanc materiam in l.ſumma.§.idem Labeo ait.ff.eodem tit.de aqua pluuia arcenda. quod ſi vicinus opere manu facto excludit aquam,ne ſibi noceat,quam non tenebatur recipere de natura loci vel iure ſeruitutis,licet ex hoc alteri noceat,non tenetur hac actione.

DCCCLXV.

Nota etiam vnam legem ſing.in l.Labeo.eodem titu.quæ limitat totum tit. & multas leges de aqua pluuia arcenda. etiam declarat tit. de operis noui nuntiation.q̃ ſi video te facere aliquod opus, quod poteſt mihi eſſe nociuum, & quod tu non potes facere me inuito, licet in tua, quia facis contra debitam ſeruitutem,cautela eſt,quod ſtatim contradicam,vel nuntiẽ tibi nouum opus,alias non poſſum agere vt deſtruas,quod memoriæ commẽda perpetuo, niſi per errorem fuiſſem paſſus. hoc tamen declara prout habetur in l.Sabinus.ff.communi diui. vbi eſt tex. valde not.vbi diſtinguuntur tres caſus Primus eſt, ſi expreſsè conſenſi,ad nihil agere poſſum.Secũdus caſus eſt, quando expreſsè contradixi,& poſſum agere,vt deſtruatur,& etiam ad intereſſe. Tertius caſus eſt,quando ſciui & tacui, & ſeruatur media via,quia non ago vt deſtruatur,ſed ad intereſſe.

DCCCLXVI.

Tu habes tit.de lege commiſſoria, & tit.de in diem adiectione Sed nota vnam gloſſam ſingular.qua non eſt melior in toto corpore iuris ſecundum Pau.de Caſtr.ibi,in l.1.ff.de donation.qualiter dicatur pactum legis cõmiſſoriæ & adiectionis in diem, vt ex eo trãsferatur dominiũ ipſo iure in venditorem ſine noua traditione,vt quando agitur vt res habeatur pro inempta, vel quod vẽditio habeatur pro nõ facta, ſecus ſi dicatur q̃ reuertatur res vel pertineat ad venditorem,quia hoc pacto nõ facit videri venditionem factã non fuiſſe,ſicut in precedenti,& ideo ſic cautus. habeas etiam vnam aliam gl.ſingularem pro limitatione,quia requiritur quod hoc fiat à principio,ſecus ſi ex poſt facto.in l.ab emptione.ff.de pactis.

DCCCLXVII.

Tu ſcis quod donatio ſimplex exceſſiua requirit inſinuationem,ſecus ſi ſit remuneratoria, vt in l. Aquilius.ff.de donat. Sed quæro, reperitur in inſtrumento donationis quod Titius motus affectione quam habebat ad Seium, quia erat ſuus amicus, vel propter eius bene merita, an iſta ſit donatio ſimplex?Et videtur quod non, quia non mouetur ex mera liberalitate,ſed affectione & bene meritis.l.1.cum ſua gl.ff.de donatio, Sed in contrariũ habes tex.notab. in l. affectionis.ff. de donat. quia affectiõ quã habet ad perſonã donatarij,eſt cauſa quod exerceat liberalitatem. Nec obſtat etiã dum dicitur de bene meritis, quia illud non procedit,quando nõ deſcenditur ad ſpeciẽ meritorum,& non probantur eſſe vera. Et notato hoc, quia quaſi in omnib.donationib.ponuntur iſta verba.

DCCCLXVIII.

Dubitatur quomodo cognoſcatur contractus emptionis à contractu locationis.Barto.ponit in l.cotem ferro.§.qui maximos.ff.de public.in l.1.§.1.ff.de ſuperficie. Sed ego volo allegare tibi vnam glo.ſing.in l.qui ſaxum.ff.de dona.quod quãdo in locatione miſcetur factũ cum tranſlatione dominij,ſi iſtud factum venit principaliter in contractu,dicitur locatio,ſed econuerſo,ſi principaliter veniret dominij tranſlatio,diceretur emptio & venditio.Exẽplum primi,in l.item ſi precio.§.2.ff. locati. Exemplum ſecundi,in l.2.ff.locati.

DCCCLXIX.

Regula eſt in venditione, quod quouſque res ſit euicta, licet poſſum probare quod ſit aliena, non poſſum agere contra venditorem de euictione,quia ſufficit, quod mihi liceat habere.l. habere licere. ff. de euictio.l. qui rem. C.de euict.hoc ſingulariter limitatur,niſi venditor ſciuiſſet rem alienam.text.eſt ſing.in l.ſeruus.§.ſi.ff. de actio. & emptio.quem tex.ſingularem Paulus de Caſtr.in l.Ariſtot.§.fi.ff.de donationib.

DCCCLXX.

Fuit ſemel facta magna contentio inter nonnullos Iuriſperitos,an ſit mihi licitum recipere pecuniam,vt pro te fide iubeam?audiui illos multa dicentes pro & contra. Dixi tandem,quid laboratis in tot verbis?caſus eſt notabilis,quod ſic in l.hoc iure.§.1.ff.de donatio.in l. ſi remunerandi.§. fina. ff. mandat. nec iſta dicitur vſura, quod eſt pulchrum.

DCCCLXXI.

Tu ſcis quod ille qui non habet poſſeſſionem ciuilem vel naturalem ſed nudam habet detentationem, non habet interdictum vnde vi,vel vti poſſidetis.l.1.§.deijcitur.in fi. ff.de vi & vi arma.habet tamen officium iudicis,vt reſtituatur ſibi detentatio ablata,vel vt in ea defendatur.text. eſt ſingu.in l. Aquilius.in fin.ff. de dona. quod perpetuo commendat memoriæ Pau.de Caſt.ibi.

DCCCLXXII.

Fuit à me ſemel quæſitum, certum eſt quod poteſt donari & legari concubinæ.l.donationes.ff.de dona.l.qui concubinam.ff.de leg.3.Sed ponamus quod habes filios ex concubina extantib. legitimis. vtrum tunc poſſit donari vel legari concubinę?& reſpondeo q̃ non,& ſic debet diſtingui,an habeat filios vel nõ,quia ſic fieret fraus legi, quia poſtea veriſimiliter concubina relinqueret filijs, & certum eſt quod per interpoſitam perſonam poteſt fieri fraus legi.l.1.C.de naturalib.liberis. Fateor tamen quod Pau.de Caſt.in d.l.donationes.in hoc paſſu relinquit cogitandum.Item dat ſingularem limitationem ad prædicta iura, vt procedãt in concubina propriè, ſecus in adultera,quod eſt pulchrum.

DCCCLXXIII.

Quidam donauit domum Titio ad vſum ſuum, quærebatur,an videatur donata proprietas? & quidam Iuriſperitus dicebat quod non, ſed tu habes text.notab. in contrarium in l. donationes in concubinam.§. ſpecies.ff de donatio. & vide notat.per Bartolum, in l.libertis.ff.de aliment.leg.

DCCCLXXIIII.

Tu ſcis q̃ donatio facta filio in poteſtate confirmatur per mortem

mortẽ donantis,ſi moriatur ante filiũ.l.2.cibi no.C.de inoffic.donat.l.donationes.C.de donatio.inter virum & vxorem.Sed ſcias modo, quod etiam confirmatur,ſi pater emancipat filium & non reuocat.caſum habes ſingular.in l.donationes.§.pater quæ filiæ.ff. de dona. & ideo ſcholaris cui pater tradidit libros, faciat ſe emancipari nulla facta mentione de liberis,& tunc erunt præcipui, quod eſt pulchrum.

DCCCLXXV.

Tu habes diſpoſitionem l.diſcretis.C.qui teſtameta facere poſſunt.Scias quod diſtinctio illius legis habet etiam locum in contractibus inter viuos,gl.do tibi ſingularem in l.qui id q̃.§.mutus.ff.de dona.quod eſt pulchrum & perpetuo memoriæ commendandum.& ibi Paul.de Caſtr. multum exultat.

DCCCLXXVI.

Tu ſcis,quod ſi filius inſtituatur hæres & grauatur de reſtituendo,intelligitur illa conditio,ſi deceſſerit ſine liberis l.cum auus.ff.de conditio.& demonſt.hoc non procedit, quando donaret filio cauſa mortis,& rogat de reſtituendo alteri poſt mortem ſuam.gloſſ. habes ſingu.in l.2.C. de donatio.cauſa mortis.quam Paulus de Caſtro in l. ſi cui.ff.de dona.cauſa mort.dicit perpetuo memoriæ commendandum,licet mihi videatur,quod illa gloſſ.nõ probet hoc.

DCCCLXXVII.

Quid diceres de iſto caſu.Mutaui cuidam pecuniam,& poſtea mihi reſtituit pecuniam falſam,quam pro bona expendi,an ipſe ſit a me liberatus?Et videtur dicendum q̃ ſic,quia fuit vtilitatem conſecutus ac ſi eſſet bona.Sed in contrarium habes glo.no.& ibi per Bar.in l.eleganter. §. qui reprobos.ff.de pigno.actio.teneor tamen ſibi ad æſtimationem reprobæ pecuniæ.

DCCCLXXVIII.

Tu ſcis q̃ qui poteſt teſtari,poteſt etiam codicillare.l.2.ff. de le.1.Quid diceres de donatione cauſa mortis,an poſſit illam facere?& allego tibi ſing.gl.q̃ non,in l.tam is.ff. de don.cauſ.mor.niſi quando non poteſt,quia eſt in alie na poteſtate,vt in §.1.illius legis.Ex quo ſequitur ſingulariter,q̃ pupillus etiam cum authoritate tutoris nõ poteſt donare cauſa mortis.ſecundum Paul.de Caſt.ibi.Sed tu allega ſingu.tex.de quo ipſe non fui memor, in l.1.in prin.ff.de tute.& ra.diſtra.

DCCCLXXIX.

Tu iam habuiſti q̃ abſque aliqua traditione in pacto legis commiſſoriæ,& adiectionis in diem tranſfertur dominium ipſo iure.de quo per gl.in l.1.ff.de dona.Dicas idẽ in donatione cauſa mortis,quia tranſfertur dominium in donantem ipſo iure.tex.eſt cum ſua gl.ſing.in l.ſi mortis cauſa.ff.de don.cau.mor.

DCCCLXXX.

Volo tibi dicere vnum modum nouum inducendi malam fidem,poſito,q̃ emptor credat rem eſſe vendentis, & q̃ licite poſſit vendere,quia eſt maior 25.annis,& ſibi non eſt interdictum bonis,& etiam q̃ venditur iuſto pretio, ſi tamen ſcit q̃ venditor in certum malum vſum eſt conſumpturus pretium,reputatur malæ fidei.tex.habes ſingularem,in l.ſi quis cum ſciret.ff.de vſucap.pro empto. quod eſt pulchrum.

DCCCLXXXI.

Si tu vis ſcire differentiam quæ eſt inter illud, q̃ habetur pro delicto,& illud quod ſpargitur in vulgus,vide gl.magiſtram in l.ſi id quod.ff.pro derelic.

DCCCLXXXII

Requiritur quidam,q̃ debeatur tradere alimẽta boui ſuo, denegat & mandat q̃ alteri tradatur,dicitur habere illũ bouem pro derelicto.tex.habes notabilem in l.Sempronius.ff.pro derelicto.

DCCCLXXXIII

Tu ſcis,quod in actione pro ſocio in vniuerſalibus tranſit dominium ſine traditione.l.2.ff.pro ſocio. Sed quæro, quid in venditione ſeu donatione omnium bonorum, tranſeat dominium ſine traditione? Et reſpondeo quod non.gloſſ.habes ſingularem in l.1.ff.pro dote.quod commenda memoriæ ſecundum Bartolum ibi. Sed tu allega textum in terminis in l. qui tibi. C. de hæredita. vel actio.vendi.

DCCCLXXXIIII.

Aduerte tu qui metus quandoque pecunias,ne perdas illas quia habes titulum C.de non nume.pecu.qui emanauit contra creditorem recipientem confeſſionem,& volentem extorquere quod non numerauit,& frequenter cõtingit,quod etiam ſi vere numerauit, remanet in damno,quia ignorantes naturam iſtius tit.recipiunt ſcripturam de manu debitoris in qua continetur ſe habuiſſe & recepiſſe mutuo talem quantitatem,& eam vere recepit tamen debitor malignitatis confiſus,negat etiam ſe recepiſſe.& conqueritur intra biennĩ. Et quia creditor non poteſt aliter probare numerationem,reus abſoluitur,& ipſi creditori imponitur perpetuo ſilentium,& ſic eſt magnum periculum mutuantis. & ideo caue ne confidas de ſcedula debitoris,ſiue dicat cõfiteor me habuiſſe & recepiſſe,ſiue habui & recepi,ſiue ponat vtrunque,etiam ſi diceret hoc non confiteri ſpe futurę numerationis,quia totum hoc eſt de confeſſione,quia non poſſes conuincere debitorem.Sed accipe duo remedia.Primum eſt,q̃ adhibeas notarium & teſtes,in quorum præſentia fiat numeratio.Et ſi diceres,non poteſt haberi ſemper notarius, vel eſt parua quantitas, tunc non facias ſcribi ſcedulam de mutuo,ſed de depoſito,confitendo habuiſſe tantam quantitatem,quia tunc confeſſio eſt ſtatim valida,& probat numerationem.l.generaliter.C.de non nu. pecu.q̃ eſt pulchrum & quotidianum.

DCCCLXXXV.

Depoſuiſti pœnes Titium aliquam rem,& dicitur in inſtrumento,quod illam rem habuiſti à me in depoſitũ. Iſtud inſtrumẽtum licet ſit factum inter te & Titium, probat tamen intentionem meam contra te,etiam non poſſum aliter probare quod depoſuerim,ſufficit hoc inſtrumentum ad probandum.dictum eſt ſingular.Bal.per illũ tex. in l.ſi deſiderium.C.depoſi.quod eſt perpetuo memorię commendandum ſecundum Paulum de Caſtro,propter authoritatem Bald.

DCCCLXXXI.

Quæro,aliquis fuit poſitus in exilio ad certum tempus,reuertitur ad ciuitatem,ſi capitur,quid de eo fieri debeat? Et reſpondeo,quod debet in carcerari,& ibi debet ſtare tantum quod compleat tempus exilij,vt nota. probatur in l.omnes.C.de pœnis, quod eſt notabile, ſecundum Baldum.

DCCCLXXXVII.

Pœnæ legales de iure communi quadruplum non excedũt & ideo ſi quis cõmitteret vnum dictum cum mille qualitatibus,& quælibet qualitas haberet per ſe pœnam,tamen inter omnes non poteſt excedere quadruplum. & hoc in pœnis pecuniariis.Sed quid de pœna amputandæ manus vel pedis, nunquid ſtatutum de pœnis duplicandis locum habeat? & dicas quod non. Sed imponitur illa pœna perſonalis ſimplex,vltra hoc pecuniaria arbitrio ſuo,quaſi perſonali non cadente. Et quia mutilatio ſecundæ manus eſt longe maior pœna quam primæ, & ideo eſſet plus quam duplicatio.Ita ſingulariter voluit Baldus in l.vnica.C. de ſenten.quæ pro eo quod intereſt.in vltima colum.& vide quod not.Barto.in l.ſanctio legum.ff de pœn.

DCCCLXXVIII.

Si aliquis debet habere præmiũ, si probauerit aliquod maleficium, probauit sclum aliqua indicia, propter quæ vẽtum est ad torturam iudicis officio, iste non meretur habere prẽmium, quia ista probatio potius est facta officio iudicis inquirentis, quam per ipsum delatorem. Dictum est notab. Bal. per illum textum in l. 1. C. in quibus causis serui pro præmio libertatem accipiant, quod didicit memoriæ commendandum.

DCCCLXXXIX.

Ille qui renuntiat liti, licet sibi præiudicet, non tamen fatetur. tex. est sing. secundum Bar. in l. si te, in verbo, probationem. C. de ingenu. & manu.

DCCCXC.

Videtur quis se adstringere ad probandum in quod est probandum, nec valet protestatio in contrarium, quia protestatio non iuuat, vbi necessitas est à iure imposita. text. est not. secundum Bald. in l. non ideo. C. de libera. cau.

DCCCXCI.

Si Papa vel Imperator facit aliquam ciuitatem confiteri esse suam, cum non sit, & iurare fidelitatem, talis confessio & iuramentum non valet, quia rediguntur ad instar tyranni, ita notabiliter dixit Bal. per illum tex. in l. nec si volens. C. de libera. causa. vnde dicit ipse, quod si ciuitas Perusina non esset Romanæ ecclesiæ, omnia instrumenta in contrarium facta essent cassa & irrita. quod dicit Bal. pro deo rota & perpetuæ memoriæ commenda, & hoc dicto facit contra illos malos Christianos, qui negant donationem Constantini, qui solum versantur quotidie in historiis infidelium, nec curant sacras & canonicas scripturas.

DCCCXCII.

Tutor qui non potest satisdare, remouetur ab officio. tex. est notab. in l. 2. C. de tut. vel curat. qui non satisde. secundum Bal. in l. 1. §. 1. C. de assertio. tollen. & sic nota casum in quo non sufficit iuratoria cautio.

DCCCXCIII.

Valet statutum, & videtur mirabile, quod qui capit bannitũ fiat dominus eius. text. est singular. secundum Bald. ibi, in l. 2. C. quibus ad liber. proclama. non licet. nam de iure communi debet statim iudici consignari. textus est, singular. in l. fi. C. de malefic. & mathema. secundum Baldum in dicta l. 2.

DCCCXCIIII.

Res empta ex fructibus loco fructuum succedit. tex. est singular. secundum Bal. in l. si quis in libertatem. C. quib. ad libẽrta. proclama. non licet.

DCCCXCV.

Scias quod de iure antiquo nulla præscriptio currebat male fidei possessori. glo. est notab. in l. fin. C. ne de stat. defun. ad quod ius antiquum rediit ius canonicum secundum Baldum.

DCCCXCVI.

Vitium libidinis principaliter homini tribuitur. l. 1. C. de Senatuscul. Claudian. & ibi Bald. & ibi etiam habetur & mulier incontinens est dedecus totius cognationis, & fulgoribus eius, & quod dedecus est seruire inferiori vel deteriori se.

DCXCCVII.

Si deficit titulus, nõ minori tempore præscribitur res mobilis quam immobilis, & ideo sit cautus scholaris qui emit pulchrum librum, vt de hoc faciat publicum instrumentum, nec deficiat in probatione tituli libro comperto apud alium. nam alias nõ poterit vincere in reali, per text. singular. in l. fi. C. de rei vendi. ita notabiliter dicit Bal. in l. in seruorum. C. in quibus causis cessat fõgi tempo. præscrip.

DCCCXCVIII.

Nota & ille qui in uita non potest morari in ciuitate, post mortem non potest reduci ad ciuitatem ad sepulturam. tex. est sing. qui non reperitur alibi, secundum Bar. in l. si quis in insulam. eo. tit. de cadaue. punito.

DCCCXCIX.

Quidam dum ordinaretur ad sacros protestatus est, & nolebat continere, & ita fuit ordinatus, demum cõtraxit matrimonium. matrimonium non tenet, & sic protestatio quantum ad hoc nihil operatur. Sed non est deponẽdus ab officio, & sic in hoc sibi prodest protestatio, quia propter authoritatem episcopalem non carebit officio, & sic authoritas episcopi malè interpositа excusat à pœna, vt ista notabiliter habentur in c. diaconi. 28. dist. & istud potest adduci ad multa alia.

DCCCC.

In Italia fuit semel magna altercatio inter publicanum, & rusticum, qui cæperat, vnam aquilam, & illam vendiderat, quia ibi erat statutum, & de omni bestia vendita soluantur tantum secundum quantitatem prætij. Publicanus volebat sibi solui, procurator rustici negabat, allegans in fauorem rustici & appellatione bestiæ veniunt solum animalia terrestria, non aues, secus si diceretur de quolibet animali. allegaui tex. notab. iuncta gl. in c. 6. die 35. distin. & ibi est etiam gl. & appellatione animaliũ veniunt pisces, & rusticus ille donauit mihi vnum par gallinarum, quas libenter comedi.

DCCCCI.

Fui interrogatus semel, an Episcopus possit facere cõstitutionem, quod nullæ literæ apostolicæ mandentur executioni, nisi prius præsententur sibi, vt per eum videantur, an in illis sit vitium alicuius falsitatis? respondit & sic, & adduxi Inno. in c. ex eo. de pœni. & remis. Dixi tamen & debere cauere Episcopus, ne hoc faceret ĩ fraudem causa differendi executionem papalem, quia illud saperet rebellionem & inobedientiam contra romanam sedem. Item quod caueret etiam, ne hoc cupiditatis causa fiere.

DCCCCII.

Testator quidam legauit in testamento, quod famulus suus sustentaretur in domo sua toto tempore vitæ suæ. Fuit quæsitum quomodo intelligatur sustentare? Et respondeo, quod debet habere victum & vestitum, vt probat tex. iuncta gloss. in capi. omnino. 31. distinct. & adde gloss. in cap. episcopus. 10. quæst. 2. quod appellatione ciboriorum non veniunt vestimenta, nec appellatione alimentorum continentur medicinæ. gloss. fina. in capit. nihil. 7. quæst. 1.

DCCCCIII.

Tu scis, quod in actibus iudicialibus requiritur trina citatio vel vnica peremptoria in multis casibus. Inno. in ca. ad petitionem. de accusa. notatur in l. si finita. §. Iuhanus ff. de damno infecto. in l. tres denuntiationes. C. quomodo & quando iudex. Hoc non procedit in extraiudicialibus, quia vnica vocatio sufficit. gloss. habes notabilẽ in c. si episcopus. 18. distin. quod est pulchrum pro requisitionibus & protestationibus quæ fiunt extra iudicium. Quod intellige, quando fit à pari ad parem, vel à superiore ad inferiorem. Secus si inferior vellet conuincere negligentiam superioris, vt est textus singular. in c. 1. de supplen. negli. præla.

DCCCCIIII.

Nos videmus, quod clerici & religiosi ante prandium & cenam benedicunt mensam, & postea reddunt gratias, vel lẽ scire, si omitterent quid esset. Et respondeo, quod peccarent mortaliter, per te. no. in c. non liceat. 44. dist. quia facerent contra legis præceptum,

DCCCCV.

Quæro, aliquis habebat sex digitos in manu, fecit sibi abscindi voluntarie vnum, an impediatur promoueri? Et est gl. allega tu tex. in c. ab exordio. 35. distin.

DCCCCVI.

Nota vnum pulchrum dictum in materia purgationis canonicæ. Quidam est diffamatus, propter aliquos actus extrinsecos, non indicitur tali canonica purgatio, sed monetur & desistat ab illis actibus, quando pro diffamato est aliqua præsumptio, quod non versatur in delicto propter fœdus naturale. te. habes notabilem cum gl. in c. quorundam. 34. distin.

DCCCCVII.

Vidi semel quoddam mandatum episcopale directum ad suum officialem, vt deberet corrigere quendam clericũ, dixi quod ista erat materia pœnalis, & ideo mitius erat intelligenda, & quod intelligebatur tale mandatũ de verbali correctione, non autem actuali, scilicet cum appositione pœnæ, quia verbum corrigere, intelligitur ĕt de verbali correctione. tex. est in d. c. quorundam. 34. dist. in c. licet. 45. distin. & pro hoc etiam facit quod voluit Domi. in ca. degradatio. de pœn. in 6. vbi statutum mentionem faciens de degradatione, debet intelligi de verbali non actuali.

DCCCCVIII.

Quidam theologus dum allegarem sibi Bar. dixit, allega te. quia ego nolo credere Bar. & quia mihi ante allegauerat sanctum Thomam, respondi, & ego nolo credere sancto Thoma. Replicauit thologus. Ergo es hæreticus, quia doctrina sancti Thomæ est approbata ab ecclesia. Sed sua replicatio non caruit responsione. Dixi. n. non vidisti cũ bona venia tex. in cap. ego solis. 9. dist. vbi dicitur, quod quantacunque doctores sacræ scripturæ polleant sanctitate, quacunque etiam doctrina præfulgeãt, nisi ratione vel authoritate sacræ scripturæ dicta sua muniant, non est eis necessario credendum. Respondit iratus theologus. Sanctus Thomas mouetur ratione. Et ego, Etiam Barto. mouetur ratione, tandem post conflictum orta est pax inter nos, & pro pace firmãda fecimus duos hanstus boni vini.

DCCCCIX.

In quodam consistorio contra me fuit adducta vna decisio Rotæ, Respondi, nego illam. non. n. habuerunt ipsi potestate legis condendę, & doctorum dicta possunt reprobari. tex. est not. in capitu. neque. 9. distin. & ibi dicit Domi. quod decisiones Rotæ possunt reprobari, & illas reprobat in cap. duobus. de rescrip. in 6. ad idem refert Cardin. & Petr. de Anchar. Dicit tamen, quod domini de Rota nolunt recedere à suis decisionibus, etiam si adducantur rationes validiores in contrarium. Habent tamen ipsi iudicare secundum ius, nec possunt condere ius de nouo, quia istud est solius principis. probat etiam textus in dicto capitu. neque. quod laudati homines & famosi in scientia sint maioris authoritatis quam alii, ex fama enim inducitur præsumptio veritatis & existentiæ. ad quod facit quod habetur in l. prouidendum. in fin. C. de postulan.

DCCCCX.

Dum semel visitarem quandam ecclesiam in itinere, in ea erat quidam magister docens & verberans suos scholares, dixi sociis meis, iste præceptor peccat, quia in ecclesia nihil debet fieri nisi orare. tex. us est no. vbi per Arch. in c. in oratorio. 42. dist.

DCCCCXI.

Semel reprehensus fui à quodam qui se tenebat sapientem & doctum in iure, quod appellassem episcopum summum pontificem, ita inualit me, & dixi, & ego ĕt sum iurista, & habemus iura in quibus episcopi appellantur summi pontifices, in c. si officia. in c. qui ecclesiasticis. 49. distin. in c. si episcopus. 18. dist. fuit necesse, quod deuenire mus ad libros, volebant tamẽ pertinaciter suum errorẽ defendere, nec potuit.

DCCCCXII.

Tu scis, & gl. in c. constitutionem. de senten. excommunic. in 6. vult & incurrit minorem ille qui mittit literas excommunicato, ac si personaliter loqueretur. pro hac gl. allega tu optimum textum, in c. perlectis. 25. dist. quod scribens dicitur loqui.

DCCCCXIII.

Vidi quoddam compromissum, in quo dabatur arbitrium arbitro, quod faceret ad libitum suum. Fui consultus de istis verbis. Respondi, quod illud dicitur fieri ad libitum alicuius quod fit iure communi repugnante. tex. adduxi not. in c. nulli. 38. distinct.

DCCCCXIIII.

Casus iste fuit in facto. Officialis deputatus ad capiendum malefactores reperit quendam flagranti crimine, statuit ipsum capere, quod vt facilius facere posset, tradidit vestem longam, qua erat indutus amico ibi assistenti, & scienti, captus fuit malefactor per istum, & suspensus patibulo à me fuit quæsitum, an ille qui tenuit vestem esset inhabilis ad ordines suscipiendos tanquam irregularis? Et respondi quod sic, & adduxi notata per gloss. in §. cõtra. 50. dist. dum loquitur de Paulo qui tenebat vestes lapidantium beatum Stephanum.

DCCCCXV.

Quidam ingeniosus iuuenis emit sibi libros iuris, & in domo studuit, nec vnquam voluit audire in iure legentem, nec priuatè nec publicè, tandem ostendit se iniure peritum disputando, petijt sibi dari doctoratum, dixi quod non debebat doctorari, quia ille qui non fuit primo discipulus, non debet effici doctor. tex. est notab. in c. ordinatos. 56. distin.

DCCCCXVI.

Supra mentionem feci de quodam sapienti viro, vel, vt rectius loquar, qui affirmabat se esse sapientem, erat. n. aliorum reprehensor, & in omnibus mordax, dum interloquendum dixissem, talis doctor semper studet, incontinen. respondit, hoc est falsum, quia quando dormit, nõ studet confundi ipsum, dicens, dicto semper denotat actum continuum quando iungitur actui, qui continue potest fieri, sed si adiungitur actui, qui continue fieri nõ potest, intelligitur semper fieri quod fit debito tempore. adduxi tex. notab. cum sua gl. in c. sanctimonialis. 13. dist. & illud apostoli primæ ad Thessa. vltim. Sine intermissione orate.

DCCCCXVII.

Volo tibi allegare casum sing. in quo fama facit plenam probationem, quando. s. agitur de idoneitate ordinandi, te. est sing. in c. nullus. 24. distin.

DCCCCXVIII.

In quadam publica disputatione quidam Bacchalarius argumentis factis non respondebat, argumentans elatus dixit, tu non respondes, quia nihil scis. & ego defendi illũ bacchalarium. dixi. n. non tacet ex ignorantia, & nescit respondere, sed potest tacere ex alia causa. textum habes singular. in c. in mandatis. in fi. 44. dist. & tandem elegan ter respondit.

DCCCCXIX.

Dum in sermonibus meis quandoque adducerem historias Romanorum, in quibus continebãtur aliqui actus virtuosi ad excitandum Christianos ad actus virtuosos,

quidam me carpsit dicens, ista non debere deduci in sermonibus, sed solum sacrā scripturam, quia qui vult alios reprehendere, oportet ꝙ habeat omnia iura mundi. solū reperitur prohibitum adducere in sermonibus fabulas poetarum. tex. est notab. cum sua glo. in c. cum multa. 86. Inter historiam autem & fabulas poetarum nō parua est differentia.

DCCCCXX.

Dum ducerētur quidam fur ad furcas, interrogaui socium meum, an crederet ꝙ suspensor posset peccare illum furem suspendēdo. Et respondit ꝙ non, propter iustitiam. Sed dixi, ꝙ poterat peccare grauiter, si faceret liuore vindictæ, vel delectatione fundendo sanguinem humanum, propterea in c. miles. in c. cum minister. in cap. lex æterna. 23. q. 6. sunt notabiles textus. Et idem dicendum est de iudice.

DCCCCXXI.

Aduertant illi, qui sunt faciles in occupando dignitates, & beneficia iniustè, & maximè per potentiam laicorum, quales dicuntur inferre iniuriam tali dignitati, vt est text. not. in c. multi. 40. distin. Et ideo si postea impetrant à papa collationem illius dignitatis, sint cauti, quod faciant mentionem ꝙ prius iniustè occupauerant illam dignitatem, quia alias collatio esset subreptitia, quia papa verisimiliter de facili non remisisset illam iniuriam illatam dignitati si sciuisset,

DCCCCXXII.

Fui consultus de hoc casu à quodam sacerdote, qui fuit suspensus ab officio sacerdotali, qui cantauit psalmos & antiphonas cum alijs, an incurrerit irregularitatem? Et respondi quod non, per not. per doct. in cap. presbyterum. 23. distinct. quia istud cantare cum aliis non videtur esse deputatum ordini sacerdotali. Sed tunc incurreret irregularitatem, quando ministraret propria & conuenientia illi ordini.

DCCCCXXIII.

Tu scis quod aliqui sunt suspensi à canone non propter crimen, sed propter defectum, vt illegitimi & corpore vitiati. Quæritur, si celebrant, an incurrant nouam irregularitatem ante dispositionem? Et concluditur communiter quod non, per doct. quia curia seruat, quando dispensat super defectu, non super irregularitate quam contraxit celebrando ante dispensationem. ca. veniens. de fili. presbyte.

DCCCCXXIIII.

Tu habes dictum Innoc. quod allegatur semper in d. c. veniens. de fil. presby. quod si superior facit actum scienter cum inhabili, si est inferior à papa cum causæ cognitione videtur secum dispensare, etiam si aliter non dicat, quod dispenser. Sed pro eius dicto habetur text. notab. in cap. apostolica. 56. distin.

DCCCCXXV.

Tu habes dictum Host. in c. 2. de cle. excom. mini. ꝙ suspensus vel depositus ab ordine sacerdotali, pōt in aliis minoribus ordinibus ministrare, sed tu habes glossam in c. presbyterum. 50. disti.

DCCCCXXVI.

Dubitatur, an si est aliquis priuatus officio sacerdotali possit prædicare? est tex. in c. presbyteros. 50 dist. facit & nō. ex quo infertur, quod si suspensus ab officio sacerdotali prædicat populo, quod incurrat irregularitatem. Hoc tamen non audeo firmare, per textum in clemen. cupientes. §. qui verò. de pœnis.

DCCCCVII.

Tu scis qualiter iura canonica & ciuilia persequuntur blasphemiam in Deum, & sanctos. ca. statuimus. de maledi. in authec. vt non luxu. contra naturam. Sed scias vnum dictum singulare, quod accusans de iniuria illata in diuinam maiestatem dicitur iniuriam propriam persequi & ideo admittitur ad denuntiandum vel accusandum, siue sit infamis, siue seruus, siue cuiuscunque conditionis prohibitæ accusare de crimine publico. dictum est, singulare. Angel. in §. fina. in authentic. quomodo oporteat Episcopos.

DCCCCXXVIII.

Hoc in loco volo adducere quædam pulchra verba Per. de Anch. in sua solenni dispositione inspiciente, Antiquis & modernis temporibus viri catholici & conscientiæ timoratæ &c. cuius dicta si seruabunt celeberrimi sacræ theologiæ, & iuris doctores, nunquam inter ipsos erit aliqua altercatio, sed perpetua pax & concordia. Tractat igitur Petr. de Ancharano in illa disputatione. An decisio quæstionum emergentium in materia vsurarum spectat ad Doctores Theologiæ, an vero ad doctores iuris Canonici & Ciuilis? Et dicit ꝙ prima facie videtur, ꝙ ad doctores sacræ Theologiæ, quia prohibitio vsurarum trahit originem à iure diuino veteris, & noui testamēti. c. quia in omnibus. c. super eodem, de vsu. ergo ad peritos in illa scientia debet recurri ad decisionem dubiorum. Nam in omnibus hoc dicimus, quod cuilibet experto & perito in arte sua est standum siue credendum. cap. fraternitatis. de frigi. l. prima. in princi. ff. de ventre inspiciend. l. semel. C. de re milita. libro 12. Tamen contrarium concludit ipse, s. quod spectat talium casuum decisio principaliter ad doctores iuris canonici, quia scientia canonica specialiter ad hoc tendit interpretando ius diuinum, in casibus dubijs pertinentibus ad moralem philosophiā, vt patet in proœ. decre. Scientia vero theologica pertinet ad interpretationem iuris diuini, quo ad opera domini nostri Iesu Christi, & istud bene dicit probari in libris moralium beati Gregorij super Iob. super illa expositione noui & veteris testamenti. Et videmus quod in libris decretorum sunt decisiones summorum pontificū super dubijs iuris naturalis & diuini, vt patet etiam hoc in compilatione decretaliū, vt habemus de decimis, de baptismo, de voto, de matrimonio, & de simonia, tractatus speciales, quorum proprium est dubia lucidare, quæ erunt super dictis materijs originem trahentibus à iure naturali & diuino, & sic reside, quod interpretatio iuris naturalis & diuini quatenus spectat ad mortalitatem, q̄ dirigit actus nostros in Deum, pertinet ad doctores decretorum, qui ex constitutionibus canonicis, & decretis sanctorum patrū debent ius diuinum adiuuare, supplere, & limitare iuxta notata per doctores, in c. quæ in ecclesiarum. de constitutu. Sed quatenus ius diuinū tendit ad spiritualem & cognitionem veræ fidei in hæreticos, Iudæos, & alios infideles spectat ad Theologos, secundum Petr. de Anchar. in dicta dispositione, qui subdit, ꝙ sæpius vidit magistros in sacra pagina respondentes super dubijs, quæ occurrunt super decimis, testamentis, matrimonijs, vsuris, & similibus errare. Et ideo periculosum est eis aliquid affirmare vel negare. Hæc sunt verba Petri de Ancha. & non Petri Rauen. Et istud idem vult præceptor meus Alex. de Imo. in consi. 107. in 4. volum. Et ego semel legi in quodam libro excellentissimi doctoris Theologiæ, quem quotidie allegamus, & quem nominare nolo, quod in nullo contractu inter aliquos celebrato posset vnus ab altero petere aliquod interesse, propter moram, nisi à principio sibi caucrit de interesse. Hoc est falsum & contra iura nostra, & solum mouetur vna ratione quæ nihil valet, postquam est contra legum latores. Et dum magnificus vir Io. de Reida optimus senator Colonien. & doctorum virorum fautor me inter rogasset de vna materia, quæ erat in iure nostro tangēte conscientiam & animam dixi hoc pertinere ad doctores decretorum.

DCCCCXXIX.

Lex canonica respectu irregularitatis est strictior, quam lex ciuilis, vt inquit glos. in cap. quantum. 50. dist. Nam lex ciuilis,

ciuilis non punit lege Cornelia homicidium dolo non prepetratum, & tamen lex canonica pro tali homicidio imponit pœnam irregularitatis.

DCCCCXXX.

In Italia est consuetudo in multis ciuitatibus, ꝙ quādo aliquis malefactor debet puniri pœna mortis, pulsantur cā panæ non ecclesiarum, sed quæ sunt in turri ciuitatis, modo vellem scire, an ille qui pulsat secuta morte sit irregularis? Et reperio quod non, Domin. in c. ius militare. 1. distin. tenet quod sic.

DCCCCXXXI.

In materia irregularitatis fuit multoties consultus in partibus istis. Quidam diaconus fuit impulsus à socio, ex quo impulsu alius cecidit in terram, & illæso capite in quodā saxo post duos dies expirauit, volebat scire ille diaconus an esset irregularis? Respondi quod non quia ipse nihil egerat in mortem illius, vt vult Cardin. in clemen. 1. de homicid. doctor. in capit. sæpe. 50. distin. Et sic nota hoc, quod vbi quis non agit aliquid in mortem alterius non est irregularis.

DCCCCXXXXII.

Volo tibi dicere vnum pulchrum & singulare dictum: Tu scis ꝙ inimicus testis repellitur. c. cum oportet. de accusatio. Sed scias ꝙ quantum ad repellendum testem tanquam inimicum, vt non possit deponere contra aliquē, non est necesse, ꝙ ipse testis sciuerit illum contra quem deponit fecisse sibi aliquam iniuriam, dūmodo sit facta, vt eleganter voluit Bar. in l. 1. in fi. ff. de his quibus vt indignis. Imo. in c. Raynaldus. de testam. Inn. in c. cum I. & A. de re iudic. Bald. in l. præscriptione. in antepen. col. C. si contra ius vel utili. publi. Roma. in rubrica. de arbitr. in 10. columna. quod est not.

DCCCCXXXIII.

Tu scis quod non potest committi pretio cura animarum, vt in c. quoniam. ne præla. vices suas. Scias tamen quod sacerdos. peregrè profecturus potest pretio conducere sacerdotem, qui exerceat officium. gloss. est notab. in capi. præcipimus. 21. quæst. 2. secundum Abb. in dict. capitul. quoniam.

DCCCCXXXIIII.

Dubitatum est semel, quando clericus dicatur residere'. & adduxi gl. & Archi. in c. id constitujmus. 17. q. 4. ꝙ sufficit, quod sit in ciuitate vel in loco vbi est beneficium, licet non habitet in circuitu.

DCCCCXXXV.

Causa pietatis potest solus prælatus concedere vni indigenti vnam possessionem ad vitam suam. tex. habes. not. iuncta gl. in c. possessiones. 16. q. 1. quem ita allegat Abb. in c. continebatur. de his, quæ fiunt à præla.

DCCCCXXXVI.

Remedium recusationis non potest tolli in rescripto. gl. est notab. in cap. si quis in quacunque. 2. quæstione 6. quam ita allegat Abb. in cap. secundo requiris. & in cap. nouit de appel.

DCCCCXXXVII.

Quidam formosus iuuenis qui duxerat sponsam per verba de futuro, narrauit mihi ꝙ sua sponsa fuit oppressa per vim dixi, si tu non vis non potes compelli illam habere in vxorem. gl. est in c. raptor. 27. q. 2.

DCCCCXXXVIII.

Hic coloniæ mulier adultera ducitur ignominiosè per ciuitatem cum candelis in manu ad ecclesiam. Sed si posset probari, quod vir non faceret debitum vxori, si ego essem iudex liberarem adulteram, per text. not. in ca. si tu abstines. 27. quæst. 2. & in quibusdam locis Franciæ est cō suetudo, quod si vxor alicuius committat adulterium, ipsa nullam patitur penam, sed maritus super asino ducitur per totam ciuitatem præcone alta voce clamante, sic fit maritis qui permittunt vxores suas nimium iciunare. & gl. in c. de benedicto. 32. q. 1. dicit ꝙ in quibusdam locis est consuetudo, quod mulieri adulteræ incidunt capilli & vestes ante & retrò.

DCCCCXXXIX.

Leges imperiales non se extendunt ad illos, qui de facto nō obediunt romano imperio. gloss. not. iuncta cum text. in c. ius. Quritum. 1. distin. Cin. & Bald. in l. cunctos populos. C. de summ. trin. quia non sunt digni laqueis legum. Bart. autem ibi tenet contrarium, non extendunt ergo se leges ad reges Franciæ & Hispaniæ, nisi ex quadam tacita tolerantia in quantum permittunt reges quod subditi vtantur legibus imperialibus, quando leges suæ non disponunt.

DCCCCXL.

Tu scis dispositionem l. quisquis. C. ad legem Iuliam maiesta. ꝙ filij pro crimine paterno patiuntur pœnam, de qua ibi, hoc non procedit in filijs emancipatis. gl. est notabilis in c. si quis 6. quæst. 1.

DCCCXLI.

Habuimus semel obuiam presbyterum carentem vno oculo, fuit habitus fermo vtrum inhabilitas per quam corpore vitiati repelluntur, vt non promoueantur, sit inducta de iure positiuo vel diuino? multa dicta sunt. Dixi, ꝙ recordabar vidisse tex. probantem quod esset de iure diuino. in c. vsque adeo 33. distin. Et ex hoc infertur, quod papa non possit dispensare cum corpore vitiatis, & tamē quotidie dispensat. & quia est te. in d. c. vsque adeo. quod demoniaci sacerdotes remouentur ab executione ofhcij ibi doctores ponunt vnam facetiam, quod quidam Iudæus improperauit Christiano, quod eorum secta erat magis Deo accepta quam secta Christianorum, & probabat hoc fundamento Iudæus ille, quia nunquam Iudæi à demonibus obsidentur, sed Christiani sic. Sed Christianus respondendo confundit illum per fidum Iudæū. Dixit enim, ideo Christiani flagellantur à Deo, quia ab ipso diliguntur, sed Iudæi sunt diaboli, & ideo quomodo vexabit diabolus alium diabolum? digna pro certo fuit responsio. Et nota pulchrum tex. in ca. nulli dubium 3. quæst. 1. quod diabolus semper tentat meliores. & ibi dicitur, quod circuit quærens quem deuoret, sed quantum ad Iudæum obstinatum non est opus circuitu, quia iam illum deuorauit.

DCCCCXLII.

Caueant sacerdotes habitātes cum mulieribus & sit memores textus, qui totus est aureus, in c. oportet. 81. dist. & in ter alia ibi dicitur, non recipiam sacrificia de manibus vestris, quia polluti estis. Et dū quidam sacerdos amicus meus & auditor mihi obuiasset & dixisset, ꝙ volebat ire ad loquendum cum quadam muliere, dixi vbi est socius? non conuenit sacerdoti, ꝙ solus vadat ad mulierem. tex. est in c. in omnibus. 81. dist. erubuit, & suum iter me vidente dimisit, sed forsitan. per aliam viam reuersus est in regionem suam.

DCCCCXLIII.

Quidam testator legauit mille pro decem mulieribus maritandis. ad hoc legatum non veniunt viduæ quæ volūt maritari, quia intelligitur illud verbum maritandis, de
a primo matrimonio. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbor. significa. Dictum est notabile Bald. in proœmio decretalium, quod dictum referunt aliqui moderni in rubric. de sponsalib.

ADDITIO.

a §. hoc sermone. Limita regulam d. §. hoc sermone, vt habeat

beat locum in sermone permissiuo,non autem in negatiuo secundum glo.fin.quæ est singularis in l.hoc genus. quam ibi scribentes sequuntur,ff.de conditionib.& demonstrati.& secundum eam consuluit in contingentia facti Oldrad.consi.15.in cip.thema tale est vbi testator in testamento suo mãdauit filiæ suæ ne nuberet nisi mercatori,vel filio mercatoris, & si aliter faceret, priuabat eam hæreditate,ipsa primo nupsit mercatori, postmodum eo mortuo contraxit secundas nuptias cum quodam nobili,dubitabatur vtrum deberet consequi hæreditatem?Et consuluit Oldrad.in d.consi.quod non,sed q̃ debeat priuari dicta hæreditate,quia sermo negatiuus actũ priuario non finitur,secundum d.glossa.fina. in d.l. hoc genus.Et illud consilium Oldrad.refert & sequitur Paul.de Castr.in d.l.hoc genus.& dicit quod de illo consilio & de illa glosl.semel fuit recordatus,& habuit honorem.Adde Iason.in l.diuortio.§.quod in annos.column. 4.ff.solut.matrimon.Felin.in cap.innouamus . colum.vltim.de treug.& pac.

DCCCCXLIII.

Si tu vis scire differentiam quæ est inter inuitum & reclamantem,vide gl.not.in c.1.74.dist.quod reclamans dicitur ille qui voce restitit,inuitus qui alio signo , licet non voce.Ille ergo qui non restitit voce aut signo, præsumetur voluntarius.

DCCCCXLV.

Tu scis dispositionem l.lis nulla.ff.de iudic.q̃ inter patrem & filium,non potest esse iudicium.& quod gl.dicit ibi,q̃ nomine alieno potest alter agere contra alterũ.Sed hoc procedit ad commodum alienum nõ proprium,vt cum ageret iure cessio,quia alter contra alterum nõ potest recipere cessionem.duas habes gl.notab.in l.si pater.§.1.ff. de iure do.in l.actiones.ff.de actio.& oblig.quas extollit multum Paul.de Castr.in d.l.lis nulla.Ittas tamen gloss.limita secundum Bal.in l.si pater.§. 1. in lectura antiqua, quando fieret cessio ex ea causa,ex qua inter eos nõ posit esse iudicium, alias secus.ad idem Barto. in d.l. actiones.Limita etiam d.l.lis nulla.per tex.not.in l.si putas. ff. de peritio.hæredi.

DCCCCXLVI.

Quod acquirit vxor constante matrimonio in dubio præsumitur acquisiuisse de bonis mariti.l.Quintus.ff. de don. inter vir.& vxor.l.etiam.C.eod.titu.Limita notabiliter, nisi maritus in contractu confiteretur pecuniã processisse ab vxore,tunc non poterit postea allegari,quod illa pecunia sit acquisita de bonis viri.Alex.in consi.24. in 1.volumin.multum extollit hoc dictum quod fuit Bald. Secundo limita nisi vxor administraret bona alterius , vt voluit singulariter Salice.in d.l.etiam Alex.in consi.40. in 3.volumine.

DCCCCXLVII.

Quæro,Est positum interdictum in ciuitate,vbi est vniuersitas,an illud interdictum noceat vniuersitati?Et respondeo quod ciuitas interdicta non habet priuilegia studij, quia organa sunt suspensa. Dictum est notab. Bald. in procœmio Digestorum.§.hæc autem tria.vbi ipse allegat Ioan.Andr.

DCCCCXLVIII.

Allegaui semel in corona doctorum virorum vnam gl.fin. quæ placuit omnibus,in fi.24.q.1.q̃ sacramenta quæ spectant ad officium sacerdotis,ita demum sunt licita laicis etiam in necessitate,si expressum in iure,quam glo. multum notat Abb.in cap.decernimus.de iudi.in c. quanto. de consuetu.

DCCCCXLIX.

Illustrissimus dux Pomeraniæ in quadam causa ardua fecit examiminari testes ad æternam rei memoriam. interrogauit me,quia tunc eram consultor suus,an sufficeret citatio ad domum,an requireretur citatio personalis? D. hoc dixi in alphabeto.Sed dixi quod ad tollendum dubium erat tutius,quod fieret citatio personalis.Alex.consil.348.in 2.volum.

DCCCCL.

Communiter dicitur,quod fama facit semiplenam probationem,vt not.in l.3.§.eiusdem.ff.de testi.Sed scias quod vbi probatio à communiter accidentibus difficilis esse solet,fama facit plenam probationem.Anton.de Butr.in cap.præterea.de testi.in capit.transmissa.qui fil. sint legi. Barto.not.in l.de pupillo.§.si quis ipsi prætori.ff.de operi.nou.nun.in 8.q.Facit quod not.Cin.& Bar.in l.si quidem.C.dolut.matrim.Et ideo consuluit eleganter Alex. consi.66.in 3.volum.quod per famam potest probari,q̃ filius percusserit matrem,quia à communiter accidentibus istud est difficilis probationis , quia istud non consueuit fieri palam sed clam.& Alexande.in consilio 166. in 1.volum.consulit quod fama probat , quod aliquis in domo fuit percussus,quia est difficilis probationis. Et consuluit Roma.in consi.7 quod ex pluralitate præsumptionum inducitur probatio,& licet sint diuersi generis,tamen simul iunguntur,quando sumus in casu qui difficulter probatur,vt in damno de nocte dato . Et not. ista,quia quotidiana.

DCCCCLI.

Si statutum dicit,quod quæstiones compromittantur inter affines,hoc statutum intelligitur durante affinitate.tex. est notab.vbi per Barto.in l.cui eorum.§.affinitatis.ff.de postu.Et ideo dixit ibi Bal.quod licet quis pro vxore fratris viuentis non possit testificari,tamen secus , si est vidua,quia dissoluta est affinitas.Et ideo dixit glos.singul. in l.sed hoc ita.ff.de re iudic.quod dissoluta affinitate est dissolutum amoris vinculum. quam adducit Bal.in d.§. affinitatis.& in l.fina.C.de verbo.significa.& ibi Paul.de Castr.dicit illam ordinariam.Et ideo in quadam ciuitate Italiæ est hæc consuetudo,quod mortua vxore sine filijs vel marito congregantur omnes coniuncti viri & vxoris in ecclesia,& tactis manibus dicunt, eramus boni affines,modo sumus amici.Quo ad quoldam tamen effectus per dissolutionem matrimonij non dissoluitur affinitas.textus est singu.in l.fin.C.de verbo.signi. & ibi per Bald.& Paul.de Castro.

DCCCCLII.

Si aliquis consentit,q̃ alius de re sua testetur,sibi præiudicat.tex.habes sing.in l.sicut.§.venditionis.ff.quibus mo. pig.vel hypo.sol.quem dicit sing Bal.in l.quoties.C.de fi deicom.in l.vendition.C.pro.emp.in l.si tibi.§.de pigno re.ff.de pac.in c.1.§.præterea.quibus.mod.feu. ami. Pro cuius tex.intellectu sunt videnda no.per Bar.in l.cũ quis in prin.c.ff.de leg.3.

DCCCCLIII.

Ecclesia magis subiacet fraudibus quam minor . Et est ratio,quia ecclesia regitur alieno animo tantum. Sed minor suo animo & alieno,& ideo strictiores sunt prohibitiones ecclesiarum quam minorum.Ita no.Bald.in c. 1. in prin.episcopum vel abbatem.allegat.gl.quam dicit singu.in l.1.C.de contra.iud.illam etiam allegat in pulchra quæstione in authen.quibuscunque.C.de sacrosan. eccl. & ibi illam dicit ordinariam,& perpetuo memorię commendandam esse.

DCCCCLIIII.

Vectigalia quæ soluunt ipsi ciues ex statuto ipsorum ,non dicuntur regularia,sed quoddam pactum ciuium.gl.est sing.in l.nec ex prætorio.ff.de reg.iur.secundum Bald.in c.1.in fi.prin.episcop.vel Abb.

DCCCCLV.

Volo tibi allegare vnam glossauream secundum Bal. in l. ab hostibus.§.si vir.ff.soluto matrimonio quod si maritus negligat vxorem infirmam,non debet lucrari dotem propter mortem ipsius, siue tale lucrum proueniat per pactum,siue per statutum,siue per consuetudinem. De quo etiam per Bald.in l.quod in vxorem.C.de negotiis gestis.quod tamen limitant Bar.& Moderni, quando marit' potuit adhibere medicum,vt quia erat in loco insigni & ipse abundabat facultatibus,ita quod sibi impensa non erat difficilis.Et no.vnum pulchrum dictum Paul.de Ca. in d.§.si vir. quod si maritus se absentabit nec prouidit vxori de alimentis,mortua est vxor,non debet consequi lucrum ex forma statuti.Et de isto dicto exaltat vocem suam dicens se ita Florentiæ de iure respondisse.

DCCCCLVI.

Maritus est excommunicatus,persueuerat in excommunicatione,& vxor non vult secum cohabitare, potest dotem repetere,quia culpa sua non potest secum stare,vt notabiliter voluit Ioan.And.in additio.Specu.in titu.de donatio.inter virum & vxorem.§.fin.in additione incip. quia hic de bannito.refert Alex.in consi.88.in 5.volum.

DCCCCLVII.

Vidi semel vnum processum in quo erant examinati quidã testes ad probandum,quod quidam erat clericus,qui dicebat , sic vidi, quod talis erat clericus.fuit dubitatum,an ista esset bona ratio?aliqui dicebant quod sic,ego allegaui Bal.in cap.cum causam.de testi.qui dicit, quod non probant,quia oportet ipsos adiicere rationem. Et si testes dicunt,quia viderunt ordinari,probãt plene.Si autẽ dicũt quod viderunt eum publice in habitu & tonsura, probãt præsumptiue,secus si non adiiciant publice,quia portare habitum in domo,non facit præsumi aliquem clericum, nisi probetur quod superior ei imposuit habitum.capitu. si iud. x alcus.de in senten.excomm.6.

DCCCCLVIII.

Recordor semel dixisse cuidam iudici,quod quando examinaret testes,deberet interrogare hoc modo, quid scis? quia tunc videtur interrogatus de causa,quia indefinita æquipollet vniuersali, ac si iudex diceret,dic omnia quę scis, & tunc non valeret dictũ testis,si non redderet causam,quia implicite est interrogatus de ipsa, vt not.dicit Bald.in dict. cap.cum causam.de testibus.Et idem si testis iurauit expresse dicere oẽm veritatẽ,siue fuerit interrog.siue nõ. Ista est no.glo.in c.fraternitatis.de testib.secundũ Baldũ in dicto cap.cum causam,qui etiam ibi in fine dicit,quod si testis dicit credo,quia vidi,probat allegat illud Thomę apostoli quia vidisti me Thoma,credidisti.Secus si dicat, vidi,quia credo.

DCCCCLI&.

Fuit factum semel vnum interrogatorium,quod testes interrogarentur,an esset tempus pluuiosum vel clarum? Dixi illud fore impertinens , nec debere interrogari. allegaui glossam singularem in dicto capi.cum causam in ver.tẽpore quod tamen limitatur,nisi testis esset suspectus secũdum illam glossam.& istud cõmittitur iudicis arbitrio.

DCCCCLX.

Aduersarius meus impedit testem meum testificari,quæro quid est agendum?allego gl.singul.in d.c.cum causam. in verti.compellas. quæ vult quod habeatur pro confesso. quod intelligit Bald.ibi si dolo impedit, quia tunc statur iuramento aduersarij,secus si illud impedimentum præstet tertia persona secundum Bal.Et pro ipso allego gl. no.in c.venerabilibus.in verti. captus.de senten. excommunica.in 6.quæ allegat legem allegatam per Baldum.

DCCCCLXI.

Accipe pulchrum dictum Bald.examinati sunt duo testes, vnus est iufamis infamia facti, alter vero testis est valde dignus,isti duo faciunt plenam probationem,quia integra fides vnius supplet imperfectum alterius,in l.si quis ex argentariis §.1.ff.de eden.per illum textum, quem te. allegauit etiam not.Bald.in l.1.C.de testibus.quod dictũ testis inualidum confirmari potest per depositionem cõ testium & commenda memoriæ hoc, quia milies habebis in practica.

DCCCCLXII.

Multum amicus nõ est integer testis,nec est omni exceptione maior.Dictum est Bart.in l.admonendi in 9.colum.ff. de iureiurand.Alexan.consi.13.in 1.volumi.Areti. cõsil. 71.de quo per Baldum , in l.data opera.C.qui accus.non pos.in 22.colum.Sed est textus in contrarium,in l.iciẽdũ ff.de vsu.& mirum est,quod præfati doct.conſulentes nõ allegauerint illum.Et hunc textum allegat Bal.l.eos.C.de testibus.per quem dicit,quod iudex debet arbitrari,quod sit idoneus testis,nisi sit alia ratio quam sola amicitia.Et allegat Aristo.dicentem.Amicus amico vult bene, ergo non vult falsum testificari pro eo,quia hoc esset sibi malum non bonum.Sed Bald.in l.2.C.de testibus allegans illum textũ,intelligit illum in testibus instrumentalibus. Nam cum vtraque pars hunc testem adhibuit,valet testimonium.Et ita proprie loquitur tex.ille cum gl.Pro quo allego glo.not.in authen de testibus.§.& licet.quæ voluit quod etiam non fide digno credatur,ex quo est rogatus, quam pro notabili allegat Bald.in l.parentes.C. de testib. Illum etiam textum allegat Baldus,in l.si quis testibus.in vltima col.C.de testibus.vbi dixit, quod nunquam amicitia repellit testem,nisi per accidens,scilicet quando ex amicitia vnius resultat odiositas alterius. Nam amicitia est virtus,inimicitia est vitium,vnde vitium repellit nõ virtus,Bald.in l.3.in prin.ff.de testib.distinguit inter leuẽ & magnam amicitiam.

DCCCCLXIII.

Tu scis,quod domestici & familiares à testimonio repelluntur.l.etiam.C.de testibus.Volo tibi dicere singularem limitationem hoc non procedit in familiaribus & domesticis episcoporum vel nobilium dominorum , quia isti non tenent secum,nisi familiares discretos & bonæ opinionis.Dictum est singul.Innocen.in capit.in literis.de testibus.in c.in sinuante.de offic.deleg.sequitur Bald.in d.l. etiam illa ergo lex etiam intelligitur in familiaribus pauperibus & vilibus,sed intelligendum est hoc dictum in dubio,nam etiã episcopi habent apud se suspectos familiares & malæ opinionis.cap.nulli.cum gl.de ac.

DCCCCLXIIII.

Nota tu iudex quod habes iudicare ex dictis testium , quod licet testes videantur in aliquo esse discordes, si tamen in facto principali de quo agitur sunt concordes, dicuntur legitime probare.glo.habes in cap.cum ecclesia.in verti. vacillasse.de causa posses.& proprieta.in c.dudum in verbo,substantia.de conuersio.coniugato.Bald.in l.qui sentẽtiam.C.de pœnis.Bar.in l.eos.ff.de falsi.Bald.& Imol.in l. his verbis.§.ti.ff.de hæred.insti. Consuluit Ioan.de Ana. consilio 76.in cuius consilio hæc allegata sunt.Tu autem allega.Alexand.in cõsilio 5.in 1.volu.vbi dixit, quod vbi testes variant circa aliqua extrinseca,non circa negotium principale,non infringitur dictum eorum & ibi alleg.singulare dictum Anto.de Butr.in cap.2.de regula quod si testes in modico sint contrarii,non nocet, vt quia vnus testis dicit de vno anno,alius dicit de anno & die pro quo dicto allego gl.no.in procœmio Gregoriano,in ver.in iudiciis.quæ probat quod non vitiatur dictum testis, si dicit omnes egerunt sic licet pauci ex illis hoc non fecerint, quia propter modicum nõ debet vitiari dictũ testis allego etiã Bal.in l.1.in vltima col.C.de testa.in l.1.in fi.C.si vnus ex pluribus.Et vt bene intelligas,volo ponere exẽplũ,qñ varietas esset circa aliquas demõstrationes, vt circa agnomẽ vel cognomẽ,vel circa locũ originis vnus ex partibus .Et

faciunt notata per Bar.in l.ob carmẽ.§.fi.ff.de testib. vbi dixit testes inducuntur ad probandum aliud non limitatum certo tempore,tunc varietas temporis non reprobat eorum dicta.addo etiam quod voluit Ioan.And.in capit. nihil obstat.de verb.signific.vbi dixit quod testes dicuntur melius probare,quando deponunt per diuersa verba. facit tex.in l.qui sententiam.C.de pœn.quod testes dicuntur concordes,quando concordant in eundem eiusdem rei finem.l.3.§.1.ff.de testibus.Et no.singula.dictum Bal. in cap.1.§.si enim domino.in titu.quid.sit inuestitura vbi dixit per illum textum in versi. reminisci.quod qui non reminiscitur modo, potest reminisci cras. quod verbum est multũ notab.in depositione testiũ,q in vna causa dixerũt se nó recordari,ĩalia deposuerũt sup facto q ppetuo no.Et sin.dictũ Ba.in l.cũ antiqtas.C.de testam.vbi dixit quod nisi testis probet totum tenorem testamenti perfecti nihil probat,& si aliqui probant plus,aliqui minus deponunt,& totum nesciunt,non videntur esse testes legitimi,nec probant aliquid,etiam id quod deponunt, quia non videntur interfuisse toti testamento, ex quo totum nesciunt,quod est mirabile secundum Baldum.Nota tamen ad predicta singularem limitationem,quod licet testes vario modo factum recitent,ex quo in substantia cõueniunt,non debent dici contrarij hoc intellige, quando testes inducuntur ad probandum substantiam facti,secus autem vbi haberent probare verba materialia & formalia ab alio prolata. Vnde fuit hæc quæstio in facto. quidam dixit se heredem Sẽpronij,& articulauit Sempronium dixisse,facio te heredem meum,& ad hoc probandum induxit testes.vnus testis dixit Sempronium dixisse, facio te heredem meum,alius dixit illum dixisse, instituo te hæredem meum. Pronuntiatum fuit testes fuisse contrarios,quod est singulare,vt probatur in c.nihil obstat.vti per Abb.de verbor.signific vbi testis dicit,antequam Titius veniret ad prandium,filius suus percussit Sempronium,probatur,quod Titius non venit ad domũ illo die, nunquid testimonium sit falsum?Et decidit quod nõ per illum te.quia satis est quod non venerit tempore percussionis.Vnde ex facto negatiuo, non sequitur necessario aliqua affirmatio. ad prædicta etiam allego gl.sing.in l.ob carmen.§.fin.ff.de testi.quam dixit ordinariam Areti.in consilio.60.quod quando testes variant in his, quæ non sunt desubstantia actus super quo inducuntur,neque actũ contingunt,per hoc non impeditur probatio,& ideo si testis dicit falsum super his,quæ omnino sunt impertinentia ad casum,non reprobatur p p hoc dictũ in cæteris,de quo per Baldu.in l.si ex falsis.C.de transac. Nota bene in practica. testis primo asseruit se vidisse, postea subdit se credere,non propter hoc destruitur dictum eius, quia quod scimus,etiam possumus credere.Ioan.Andr.in cap. presentium.de testi.in 6.in nouella.doct.in cap.quotiens. de testi.Ista duo allegat ad hoc Areti.in consilio 44. Ego autem addo Ale.in consilio 109.in 1.volum.Speculatorẽ in tit.de teste.§.iam.de interrogatorijs ad fin.vbi dicit contra cautos procuratores,qui faciunt interrogatoria,vt interrogentur testes,an credant quę dixerunt esse vera?Ioã. And.in cap.inquisitionis.de accusatio.Anton.de Butr.in dict.cap.quotiens.dicit,quod si testis deponit per verbũ credo,tamen si causa assignata per testem concludit scientiam,non inficitur dictum testis.de quo etiam per Bald. in l.conuenticulam in 6.colum.C.de episc.& cleri,vbi si testis dicit,credo,& assignat rationem,quia vidit,& præsens fuit,probat Bal.in l.solam.C.de test.in 6.quæ.& ideo si verbum videtur,iungitur cum sensu corporis testis,probat Bar.in tractatu de teste. in 3.col.in l.quid tamen.§.si arbiter.ff.de arbit.pro quo facit, quia verba rusticorum capiuntur grosso modo,vt dispositio valeat.glo. est sing. & ibi per Bart.in l.stipulatio ista.§.hi quoque.ff.de verbor.oblig.Et no.in materia duas pulchas cõclusiones. Prima est,quod vbi credulitas est proxima sensui,per quem percipitur veritas,valebit tale testimonium.Exemplum, si testis dicit se vidisse nudum cum nuda in eodem loco per quod credit illos adulterium cõmisisse,talis testis probat.c.præterea.& cap.in literis.de test. Secunda est conclusio,quando credulitas est remota à sensu,per quam veritas percipitur,dicit testis,quod vidit virum & mulierẽ confabulantes,& quod ex hoc credit quod se cognoscant carnaliter,vel quod vidit aliquem de fero cum armis, & ex hoc credit quod interfecerit illum, qui repertus fuit mortuus de mane,certe talis testis nõ probat,qa talis credulitas est nimis remota à sensu vel ab actibus, per quos veritas percipitur.Oportet ergo quod illa credulitas eliciatur ex actibus,ex quibus homines communiter aliqua præsumunt,& verisimiliter credũt.Et ad hoc bene faciũt notata per Bar.in l.de minore.§.tormenta.ff. de quæstio. in quæstione de infamia probanda.

DCCCCLXVI.

Nota in practica, q ille qui dicit in se possessionẽ trãslatã p constitutionem precarij,debet esse cautus in probando cõ sitipentem possedisse tẽpore constitutionis precarij,alias succumberet.Dictum est no.Ang.per notata per glo.ibi. in l.quamuis.§.si conductos.ff.de acquir.possess.

DCCCCLXVII.

Tu scis quod naturalis non potest querelare,neque dicere testamentum patris nullum,vt est glo.ordinaria in l.1.ff. de contratab.glo.in l.si qua illustris.C.ad Orphicia. pro q bus est tex.in l.humanitatis.C.de natur.libe.tamen si esset legitimatus & præteritus,potest dicere testamẽtum nullum.Roma.consi.33.qui allegat iura in authen.quod legitimatus est similis legitimis.

DCCCCLXVIII.

Statutum est in quibusdam locis,quod si mulier est nupta extra territorium,non succedit in matrimonio sui territorij,si antequam nubat se immisceat hereditari paternæ, non amittit illam hæreditatem, licet nubat extra territorium,quia per additionem effectum est proprium patrimonium filię. ita notabiliter voluit Romanus ex intẽtione Bald.in consi.40.

DCCCCLXIX.

Vt quis sit idoneus fideiussor debet esse eiusdem fori.glosse est notab.in l.neque fœmina.ff.de procurator. quam allegat Roma.in consi.62.& dicit allegari à Bal.in l.2.C. per quas perso.nobis acquir.

DCCCCLXX.

Sicut incidens & enuntiatiua confessio inter dominum & alium emanans,quod talem constituit procuratorem,p deest ad probandum procuratorem,vt est te. singu.in l.ne satisdatio.ff.rem ratam haberi.ita quando quis confessus est in instrumento se esse procuratorem probat contra eũ illa cõfessio,licet fuerit enũtiatiue pro lata, vt notabiliter consuluit Roma.consil.63.

DCCCCLXXI.

Sententia lata super inepto libello est ipso iure nulla. glosse est sing.Instit.de oblig.in prin.in ver.secundum.in fi.secũdum Roma.cons.69.qui dicit illã allegari à Bal.in l.actori. C.de rebus credi.Pro qua gl.allegat Roma.te.iuncta glo. in l.nisi finita.§.fi.ff.de tute.& ratio.distrahen.

DCCCCLXXII.

Quilibet de populo potest implorare officiũ iudicis, quod legata ad pias causas mandentur executioni.tex.est sing. in auth.de ecclesia.ti.§.finautẽ,secundũ Roma.cons.69.

DCCCCLXXIII.

Fiscus per cofiscationem & incorporationem bonorum non proprie efficitur hæres.glosse est singul.in l.non intelligitur.§.cum ex causa.ff.de iure fisci.tamen quasi hæres extraneus existimandus est glosse. est ordinaria in l.1.C.de

l.1.C.de bon.lib.secundum Roma.consilio 73.& consil. 93.& ideo omnia iura transeunt in fiscũ actiuè & passiue.

DCCCCLXXIIII.

Bannitus non potest consentire electioni de se facte ad aliquod officium,cui sit dignitas annexa,quod si fecerit, capite puniendus est.tex.est singul.in l.qui cum vno.§.insulam.ff.de re milita.secundum Bald.in l.Cassius.ff.de senator.& Roma.consi.73.

DCCCCLXXV.

Si dominus comparet,vna cum procuratore, videtur comparere,vt assistat causæ,non vt reuocet procuratorem.causus est singul.in l.Paulus respondet.ff.de procurat.& sic limitatur c.si quem.de procurat.in 6. quia intelligitur qñ sol p cõparuit,& casu quo intelligat reuocatus restauraſ,sciente domino & non contradicente causam reassumat. glo.est singul.in l.qui mutuam.§.non ideo.in versi. instaurauit.ff.mandati.secundum Romanum consil.76.

DCCCCLXXVI.

Testes deponunt contractum emptionis fuisse celebratum, sed non deponunt de pretio,quia sunt obliti.Probant tamen emptionem,quia iustum pretium iuris presumptio ne interuenisse præsumitur.ita singulariter voluit Roma. in consilio 91.qui adducit dictum Bal.quod alibi non legit in l.1.C.de rebus alien.non alienandis.

DCCCCLXXVII.

Quæro,statutum mentionem facit de artifice seu artificio, an comprehendat facientem herbam venalem vel deferẽtem lapides?& habes glosse.singul.quod non,in l. lex quæ tutores.in versic.labore.C.de administrat.tutor. secundũ Romanum consilio 92.& doctor etiam non dicitur artifex.tex.singu.in cap.relatum.2.de testamen.ibi,artificio aut doctrina.

DCCCCLXXVIII.

Paria sunt dicere non alienas,vel semper apud te habeas.glo. est no.in l.filius familias.§.diui.ff. de leg.1. secundum Bald. in c.1.in prin.qui feu.dare possunt.

DCCCCLXXIX.

De iure ciuili reperitur glosse,quę dicit, quod iuspatronatus ecclesiæ transit in extraneum hæredem.in l.si operarum. ff.de oper.quæ est allegata à Bald.in c.1.§.& quia.qui feu. dare possunt.

DCCCCLXXX.

Tu scis quod quis præsumitur viuere vsque ad centum annos,in l.fina.C. de sacrosanctis ecclesijs. tamen contra talem præsumtionem sufficit vnus testis, qui deponit de morte,licet non plene probet de morte.glosse.est not.in l. 2.§.si dubitetur.ff.quemadmodum testamen.aperian. secundum.Bald in c.1.§.fin.qui feudum dare possunt.

DCCCCLXXXI.

Paria sunt ditere,talis adulterauit vxorẽ alterius, vel iacuit cũ illa.gl.est nota.in l.Gaij.ff.de fideicommissa.liberta.

DCCCCXXXII.

Quis præsumitur decipi in eo quod ignorat.glosse.in l.qui habebat.ff.de rebus dubiis.quæ est allegata à Bald.in cap. 1.de feudo guardiæ.

DCCCCLXXXIII.

Colonus tenetur ad collectas,quia recipit fructus,non autẽ ille qui recipit pensionem.glosse.est singular.in l.1.C.de anno.& trib.libr.10. secundum Roma.in consil.73.qui etiam subdit, quod feudatarius tenetur non dominus, quia ipse recipit fructus non directus dominus.allegat Bald.in cap.1.per quos fieri inuesti.

FINIS.

SINGVLARIA
DICTA INNOCENTII, RECOLLECTA, ET SINGVLARI LECTIONE TRADITA per egregium vtriusque iuris Doctorẽ, D. Lanfrancum de Oriano dum ordinariam legeret in iure canonico in florentissimo Ferrariensi Gymnasio, Anno M.CCCCLVII.

I.

INNOCENT. in cap. constit. de elect.dicit,quod licet, regulariter possessor non teneatur dicere titulum suæ possessionis,hoc singulariter fallit secũdum eum, nisi præsumptio sit contra ipsum possessorem,quia tunc interrogatus debet dicere titulum suæ possessionis,alias habebitur pro confesso.

II.

Innocent.in cap.auditis de prescript.dicit,quod l.sæpe.ff.de re iudic.non habet locum in transactione, & alijs contractibus,vt cõtractus cũ vno factus noceat illi,& p sit aliis.

III.

Innocen.in cap.dudum.de elect.dicit, quod quis non tenetur respondere positioni,etiam non criminosæ, per quã tñ.peruenit ad positionẽ criminosam,vt ꝺ respõdẽdo positioni nõ criminosę,in cõsequẽtiã respõderet criminosę.

IIII.

Innoc.in ca.cum ad monasterium.de electio.dicit,quod Eremita est persona religiosa,& gaudet priuilegio ecclesiastico,vt etiam no.glosse.16 q.1.cap.qui vere.& 17.q.4.caquisquis.Et quod Eremita delinquens debet puniri secũdum formam iuris canonici,nõ autem secundum formã iuris ciuilis,& statutorum.istud etiam probatur per glo. & tex.in l.1.ff.de in ius vocand.

V.

Innoc.in ca.nihil.pe electio.dicit q̃ prelatus intrusus in beneficio de facto & propria authoritate non potest exigere debita beneficij,& soluentes non liberantur.idem est in prælato electo tantum,& non confirmato,quod est verũ nisi debitores soluant.d.prelato electo ex contractu suo Nam tunc liberarentur per solutionem.pro quo allegat Inno.tex.no.in l.si vrbana.ff.de cond.indebit. liberantur etiam debitores per solutionem, si prælatus est electus, & confirmatus,licet electio & cõfirmatio de iure non valeat,tñ talis ꝑlatus nõ possit alienare rẽ beneficij & in casibus alias permissis etiã consentiente superiore, secundũ Bal.qui allegat casu no.in l.si is.qui.ff.pro emptore.q̃ not.

VI.

Potestas habens arbitrium puniendi fures in plus & minus

quam dicat ſtatum, debet ſeruare ſpeciem illius pluris, id eſt ſimilitudinem illius pœnæ ordinatæ à ſtatuto, quam tamen poteſt augere & minuere aliqualiter.l. hodie. de pœnis.non, quod per hoc concedatur pœna muncipalis ſi fuerit pecuniaria facere corporalem, ſecundum Angel.in l.ſi fugitiui.C.de ſer.fugit.

VII.

Innoc.in capit.cum à nobis.de electio.dicit quod vbi debẽt vocari eligentes pro electione fienda, & arbitratores pro ſententia ferenda, ſufficit quod ſemel citentur nec requiritur trina citatio, nec peremptorium etiam quoties parci tat parẽ.gl.eſt fin.in cle.1.de hæreticis, in verbo reliquerit.

VIII.

Libertus eccleſię & eius deſcendentes perpetuo ſunt adſtricti eccleſiæ, licet ſecus ſit in liberto laici, vt not.Innoc.in capit.3.de ſeruis non ordi. Item patronus non habet ius ſuccedendi in bonis liberti clerici, nec poteſt eum in ſeruitutem reuocare, licet ſecus de liberto laico, eccleſia tamen libertum ſuum clericum & laicum poſſet in ſeruitutem reuocare.hæc Ange.in l.1.de bonis liber.C.

IX.

Ius patronatus eccleſiæ tranſit ad hæredẽ etiam extraneum, & poteſt donari, permutari & vendi cum vniuerſitate tamen, & acquiritur ex fundatione Eccleſię & donatione & collatione territorij ad fundandam eam, nõ ex poſtfacto, etſi deſtructa alibi fiat, conſtructor ſecũdus fiet patronus non primus, quam tenetur ab inquietatoribus defendere, vt no.Inno.ſingu.in rub.extra de iure patro.& ponit Ang. in l.ſi.C.de bon.liber.

X.

A ſententia arbitri non licet appellare.l.diem proferre.§.ſtari.ff.de arbi.& l.ſi dictum.ff.de euict. Vtrum autem ſi de facto appelletur poſsit iudex appellationis ſententiam iudicando confirmare? dixit Inno. quod non.in ca.innotuit. extra de arbi.& Bald.in rubric.C.de appella.

XI.

Clericus præ dolore abſcindens ſibi membrum incurrit irregularitatem, vt no.Innc.in c.ſignificaſti.extra de corpore vitiatis.& dicit quod hoc non habet locum quando euellit ſibi dentem.ratio, quia dens nõ eſt membrum, vt dicit Angel.in authentic.ſed nouo iure.C.de ſeruis fugi.

XII.

Poſt concluſionem in cauſa nulla admittitur ſcriptura ius & factum continens, vt no.Inno.in cap. paſtoralis.de. cauſa poſ.& proprie.& Bald.in l.ne cauſas.C.de appella. de hoc vide not.in l.admonendi.de iureiurando.& Ange.in tracta.malefi.in verbo, qui iudex terminum.

XIII.

Innõcen.in d.capit.cum nobis.de electio. dicit quod licet vbi eſt appellatũ ab interlocutoria ſuper aliquo articulo, debet pendente appellatione ſuperſederi, tamen poterit procedi ſuper articulo connexo.quod nota.

XIIII.

Innoc in cap.ſuper hoc.de renuntia.dicit, quod plus creditur duobus teſtibus deponentibus de violentia, quam centũ deponentibus de ſpontanea traditione, quæ videri non poteſt, ſicut violentia quæ conſiſtit in facto.& ita debet intelligi gloſſ.in l.diem proferre.§.ſtari.ff.de arbitr.

XV.

Inno.in d.c.ſuper hoc.dicit quod vbi quis renuntiat beneficio per vim & per metum licet talis renuntiatio nihil valeat, tamẽ ſi poſtea ex interuallo libere & ſponte reſignet dictum beneficium, valet reſignatio, quia cenſetur purgatus metus & vis. Tamen hoc caſu non videtur remiſiſſe expẽſas & damna habita in d.beneficio niſi hoc expreſsẽ dixerit, idem eſt in eo qui promiſit centum perpetuum & ex interuallo ſponte ſoluit, nam non repetet, quia cenſetur metus purgatus, quod bene not.

XVI

Innocen.in c.1.de fil.presbyt.dicit quod licet illegitime natus non poſsit eſſe clericus nec ordinari, vt in toto titu.de fil.presby.quod tamen poterit eſſe monachus, ſed tamen poterit aſſumere aliquam dignitatem.

XVII.

Innoc.in ca.ex grandi.de ſupplend.negli.præla.dicit, quod licet regulariter curator adulto inuito dari non poſsit niſi in lite, vt in §.item inuiti.Inſt.de curat. tamen poterit adulto inuito dari qui eſt princeps, & neſcit ſe recte gubernare, nam tunc dari debebit curator ipſi inuito à ſuo ſuperiore, puta, ab Imperatore, ad inſtantiam ſuorum ſubditorum conquerentium de iniquo regimine ſui principis. quod bene no.

XVIII.

Licet ſi non appelletur, purgetur vitium omne primæ ſententiæ, tamen iudex ſi fecit litem ſuam inique iudicando, poterit conueniri tempore ſyndicatus, vt not. Innoc.in c. ſæpè, de appel.in glo.& peremptorie.item poterit in ſyndicatu reaccuſari, vt no.Innoc.in cap.paſtoralis.de offi.& poteſt.iud.dele. ver.& ex ea, &c.& licet ſoluat id in quo damnatur, non poteſt petere ſibi cedi actiones vt repetat ab eo quẽ iudicando abſolucrat. de quo vide per Doc. in l.quicunque.C.de ſer.fugiti.item licet victus appellet ſemel.& bis, & ſuccumbat, & appellationem deferat, nihilominus tenetur in ſyndicatu iudex ſi litem ſuam fecerit, ſecundum Innoc.in d.cap.ſæpe.& in d.cap. paſtoralis. de quibus per Ang.in d.l.quicunque.de ſer.fugitiuis.& vide materiam ſyndicatus per Bal.in l.obſeruare.§.proficiſci.ff.de offic.procõ.& lega.& vide Marti.Lauden.in l.1. ff.quod quiſq.iur.& quod no.in l.argentarius.§.cum autẽ. de eden.& p Ba.in rubri.C.de pœn.iu.q mal.iu. Excõmunicans abſque debita maturitate à canone introducta, tenetur ad omnes ſumptus, damna & intereſſe.c.1.de ſentẽ. excõmu.lib.6.item quando iudex facit litẽ ſuam, quia nõ recepit probationes partis, qua actione conueniatur.glo. & Bal.in præalleg.l.argentarius.§.cum autem.&c.

XIX.

Dimittere coronam, id eſt clericatum non eſt apoſtatare. not.Innocent.in cap.inteleximus.de æta.& qualit.

XX.

Licet ex iuramento oriatur actio.l.actori, C.de iureiurã. & l.nam & poſtea.§.penul.ff.e. tamen ſi iuratur de tali facto quod non potuit obligare, non oritur actio, vt no.Inn.in cap.fin.extra quod met.cauſ.vide Bald.in l.1.C.de confe.

XXI.

Quando lata ſententia in principali contra eum qui in appellatione probauit de iuribus ſuis, & ſua defenſione, ſed tñ adeo parce, vt iudex nõ intelligat quæ partiũ foueat, iuſtitiã, vel iniuſtitiã, nõ debet iudex abſoluere aliquo mõ diffinitiue, ſed ab obſeruatione iudicij duntaxat. ita dixit Innocen.in cap.1.in fi.de confir.vtil.vel inutil.in antiq.

XXII.

Inno.in d.ca.ex grandi.dicit, quod licet tutor non poſsit donare de bonis pupilli, tamẽ hoc fallit in tutore principis, qui donare poteſt de bonis principis, vt not.in l.præſes. C.de tranſactio.

XXIII.

Inn.in cap.veniens.de fil.præſby.dicit, quod Papa, vel alius ſuperior

ſuperior non poteſt diſpenſare, niſi cauſa cognita ſaltem ſuperficialiter abſque diligentiſsima inquiſitione.

XXIIII.

Inno.in cap.ad hæc.de offic.Archi.dicit, quod iudex videns libellum fore ineptum, & fouere iniuſtam cauſam, poterit officio ſuo ipſum reiicere & denegare audientiam actori.pro quo eſt glo.ſing.in l.vbi pactum.C.de tranſact. & eſt tex.ſing.in l.poſtquam.ff.de peti.hæred.

XXV.

Inno.in cap.ſignificaſti.de offic.deleg.dicit, quod delegatus Papæ non poteſt mittere executioni ſententiam ſuã in bonis laicorum, ſed ſolum clericorum, ſed per iudicem ſeculærem exequi debebit.

XXVI.

Sententia quæ continet manifeſtam iniquitatem vel notoriam.Innocen.in cap.inter cætera.extra de re iudic.& per eum, & alios in c.quoniam contra falſam.de probat.& in cap.ex inſinuatione.extra de appel. Et illud dicitur eſſe notorium, quod conſtat ex actis. Ange.in l.ſi vt proponis.1. C.quo.& quan.iud.& in l.vbi.C.de falſis.

XXVII.

Inno.in d.cap.ſignificaſti.de offic.deleg.dicit, quod delegatus Papę non poteſt mandare executioni ſententiam ſuam etiam in bonis clericorum manu militari, ſed debet implorare brachium ſeculare.idem tenet Specul.in §.conſtituitur.in tit.de offic.delega.& Ange.in l.qui reſtituere. ff.de rei vendicat.

XXVIII.

Innoc.in c.cum omnes extra de conſtit.dicit, quod communitas non collegium ſeu vniuerſitas non poteſt imponere pœnam per ſtatutum contrafacienti ſtatuto.

XXIX.

Innoc.in c.prudentiam.de offic.deleg. dicit, quod vbi ſunt deperdita acta iudicialia, in quibus inerant depoſitiones teſtium, quod non poteſt iterum dari dilatio, vt iterum producantur teſtes. quod etiam voluit Angel.in l.fin.l.ff. de ferijs.

XXX.

Inno.in dict.cap.prudentiam. dicit, quod licet prorogatio iuriſdictionis impediatur per errorem prorogantis, tamen non impeditur vſus iuriſdictionis per errorem, quod eſt notab.

XXXI.

Innoc.in c.conſuluit.de offic.deleg.dicit, quod vbi citatio generalis eſt facta ad totam cauſam, ſi reus compareat in vno tantum actu, poterit procedi ad omnes actus ſequentes abſque alia citatione. quod no. perpetuo.

XXXII.

Innocen.in cap.1.de offic.delegat.dicit, quod quando actus eſt omni iure nullus, quod ratihabitio facta ſuper eo nihil operatur.

XXXIII.

Iudex ſi videt reum opponere aliquam exceptionem calumnioſe, ea non obſtante debet procedere ad vlteriora. ita dicit Inno.in c.poſt electionem.de conceſſ. præb. in l.officium.& in l.qui cum maior.§.ſi patris.de bon.lib.

XXXIIII.

Licet pater poſsit procuratorem ad iudicia conſtituere ante litem conteſt.l.1.de bon.mater. licet glo.ibi contrarium dicat, tamen non poteſt conſtituere ſine cõſenſu filij vbi adhiberi poteſt, ſecundũ Inn.in c.accedens.extra de proc.

XXXV.

Rei animate non perdo poſſeſsionem donec ſeruat animũ redeundi, ſecus ſi non habet, quia amiſſa eius cuſtodia perdo poſſeſsionem.no.Inno.in c.ſeruorum.de ſer.non ordi. Ang.in l.1.de ſer.fugit.

XXXVI.

Teſtis interrogatus ſi poſſet eſſe, quod res ſe aliter haberet, & ipſe neſciret, quam teſtificetur, ſi dicit, quod ſic, non cõcludit.Inno.in c.in præſentia.de probatio.

XXXVII.

Conſcientia non eſt obligatoria quando quis eſt tutus præſcriptione approbata à iure, vt no.Inno.in ca.conſulti.de iur.patro.& Bal.in c.1.de conten.int.dom.& vaſ.

XXXIII.

Licet procurator ad lites non poſsit procuratorem conſtituere ante lit.conteſt.vt l.nam tutores.C.de procu.tamen pater qui eſt legitimus adminiſtrator poteſt.vt no.Inno. in c.accedens.extra de procur.& ſequitur Ang.in l.fin.§. vlt iautem. de bo. lib.

XXXIX.

Inno.in c.paſtoralis.de offic.deleg.dicit, quod licet iudex appellationis poſsit facere inhibitionem iudici principalis cauſę, vt non procedat vlterius, vt in c.non ſolum.de offi. delega.in 6.tamen talis inhibitio non valebit niſi pars citetur in ipſa inhibitione fienda, alias talis inhibitio ſperni poterit.

XL.

Inno.in c.cum in iure peritus.de offic.dele.dicit, quod licet regulant, quod iudex ordinarius debeat exequi ſententiã alterius iudicis ordinarij ſcribentis literas ſecundum cap. paſtoralis.de offi.deleg.tamen ſi illa ſententia erit iniqua prout ex actis & tenore apparet, debet ſuperſedere & non exequi, nam quod dictum eſt, intelligitur ſi eſt iuſta.

XLI.

Innoc.in d.c.cum in iure peritus, dicit, quod vbi notarius ſcribit aliquod verbum falſum in verbis narratiuis per errorem, in quibus non conſiſtit ſubſtantia inſtrumenti, nõ eſt falſarius, nec punitur de falſo, nam notarius non intelligitur rogatus ſcribere verba narratiua inſtrumenti, & præambula, ſed ſolum ſubſtantialia inſtrumenti, ideo non punitur, & ſic debei intelligi l.iubemus.in fin.C.de teſtamen.

XLII.

Inno.in c.fraternitatis.de reſcri.dicit, quod teſtis deponens & errans in aliquibus circunſtantiis non punitur de falſo, imo eius dictum valet.ſecundum Ia.But.& Ang.in l.Lucius.ff.de his qui no.infam.

XLIII.

Inno.in c.plerique.de immu.eccl.dicit, quod vbi actor qui obtinuit in cauſa, dicit ſententiam fore iniquam, quod nũ quam talis ſententia poterit executioni mandari.

XLIIII.

Inno.in c.conſuluit.de offic.deleg.dicit quod ſi ſententia dicit, condemnamus talem præſentem, &c. quod per hæc verba probatur, & præſumitur condemnatum fuiſſe præſentem, licet non appareat ipſum fuiſſe citatum.

XLV.

Inno.in d.c.conſuluit dicit, quod tenor inſtrumenti producti in iudicio, exteſus in actis, non dicitur eſſe de actis nec de proceſſu, ſed productio inſtrumenti ſic, ſcilicet verba quę inducunt productionem, & talis tenor extenſus non probat, niſi notarius ſubſcribat.

XLVI.

Iudex ſi dixit, condemno per talem legem, quæ nihil facit. non eſt ſententia nulla. vt dicit Innoc.in cap.cum ex officij.de præſc.& Innoc.in capi.ſicut.de re iud.Hoſti.in ſumma de ſent.& re iud.dicit, quod non eſt tutum aſsignare cauſam in ſententia, quia ſi malam exprimat, licet bonam exprimere potuiſſet, nõ valet ſententia.l.qui teſtamento.

& ibi Bartol.ff.de excuſ.tuto. & in c.cum ex literis.§.nos gitu r.de in integ.reſti.ideo ſit cautus iudex, vt nullam ex primat.cap. ſicut nobis §.fin.de ſenten.niſi in 8.caſibus not.per Hoſt.in ſumma.& Paul.de Caſtr. in l.1. quæ ſenſine appel.reſcin.cautela tamen eſt, vt dicat maxime per talem legem.vt not.in capi.ſuper eod.extra de appella. & per do.Flor.in l.1.§.1.ff.ſi menſ.falſ.mod.dixe.Inno. in c. in præſentia.de renunt.dicit,quod ſi ſententia exprimuntur duæ cauſę,& vna eſt falſa,alia vera valet ſententia.& vi de omnino Lu.Rom.in ſingul.46.incip.iudex pronuntiat.

XLVII.

Filius in poteſtate vouens etiam cum iuramento, licet non adſtringatur ad præſens, tamen factus ſui iuris adſtringitur ad obſeruantiam iuramenti, vt voluit Innoc.in cap. ſcripturę extra de voto.quem ſequitur Ioan.de Imol.in c. cum contingat.de iureiur.in 2.char.

XLVIII.

Inno.in cap.ſuper quæſtionem de offi.deleg.dicit,quod vbi eſt lata ſententia in cauſa principali, & eſt confirmata bis per iudicem appellationis,quod tamen poterit iudex primus conueniri in ſyndicatu propter illam ſententiam, ſi continebt iniquitatem.

XLIX.

Innoc.in ca.paſtoralis.de offic.deleg.dicit quod licet,iudex ad quem poſsit facere inhibitionem iudici à quo, vt appellatione pendente nil innouetur, quod talis inhibitio non erit ſeruanda,ſi iudex à quo viderit appellationem fore friuolam,& ſententiam fore iuſtam,& quod poterit illam exequi ſpreta inhibitione.

L.

Peccans mortaliter,dicitur pati maximam capitis diminutionem.vt no.Archi.in c.ſequenti viam.2.q.7.& Laur.in cap.qualiter & quando.de accuſat.vbi dicit,quod amittit ciuitatem Dei,& eius familiam,& efficitur de ciuitate & familia Diaboli,item remanet ſeruus peccati, & ſic mutat ſtatum.

LI.

Inno.in capi.cum contingat.de offic.deleg.dicit, quod vbi porrigitur libellus coram iudice,in quo petitur ſententiã exequi,& aduerſarius porrigit aliũ libellum coram eodem iudice,petendo ſententiam infirmati, tanqnam iniquę latã,quod ſecundus libellus nõ debet admitti. ꝙ no.

LII.

Inno.in dict.cap.cum contingat.dicit, quod teſtes non debent reduci ad concordiam,niſi quando ſunt contrarij, & ideo æqualiter pares.

LIII.

Innoc.in cap.licet in corrigendis.de offi.ordin. dicit, quod reſcriptum principis non alterans proceſſum, non facit iudicem ordinarium eſſe delegatum. ſecundum gloſſ. in clementi.1.de æta.& quali. tamen hoc caſu ſi reſcriptum vtatur verbo præcipimus,facit ordinarium eſſe delegatum.per gloſ.ſingula.in capitul.cum in aliquibus.de ptumptis libro ſexto.Si vero reſcriptum principis alterat proceſſum,tunc ordinarius efficitur delegatus. & legiſtæ ſequuntur Innocen.ſed Angel.in l.& quia.ff.de iuriſdict. omn.iudic.& Ang.in l.qui procuratorem dat.ff.de procu.

LIIII.

Innoc.capit.cum in eccleſiam de conſtitutio.dicit, quod licet iudex non poſsit exequi ſententiã ſuam niſi in his rebus quæ ſunt de ductæ in iudicio, & ſuper quibus iudicatum eſt,tamen hoc ſingulariter fallit in iudicio vniuerſali vbi ſi lata eſt ſententia vniuerſalis non poterit fieri executio ad res pertinentes ad illud ius vniuerſale, licet ſuper eiſdem rebus non fuerit iudicatum.

LV.

Delegatus apoſtolicus licet habeat poteſtatem exequendi ſuam ſententiam.capit.conquerenti. de offic.deleg. non tamen poteſt exequi inferendo violentiã cũ armis.ita dicit.Innocen.in capi.ſignificaſti.eod.titul. Nec poteſt vti manu militari in dicta executione, ſecundum Innocen. in cap.cum olim.de priuileg.quem ſequitur Ange.in l.qui reſtituere.ff.de rei vendi.& in l.2.C.de ſeruis fugiti. item ille ſolus ordinarius vtitur manu militari,qui habet merũ & mixtum imperium, ſecundnm Angelum ibidem.

LVI.

Non valet datio vocis,eligo illum quem maior pars elegerit.vt voluit Inno.in cap.cum in iure.de elect.refert Ang. in l.2.ff.de procu.quia datio vocis in incerto non admittitur.ca.1.de poſtula.præla.

LVII.

In dubio pro ſententia preſumitur.l.Gerennius.§. Caia.ff. de euict.potiſsime cum tranſiuit in rem iudicatam, quia tunc nemo poteſt contra ſententiam venire.l.1.cum glo. & ibi not.C.quando prouocare non eſt neceſſe.Verumtamen ſi pars in cuius fauorem lata eſt,fateatur iniquitatem ſententię etiam poſtquam traſiuit in rem iudicatam, dicta ſententia,debet reuocari,quia tunc ceſſat præſumptio pro ſententia,cum in certis non certis locus eſt coniectu ris.l.cõtinuus.§.cum ita.ff.de verborum, obligationibus. ita dixit Inno.in cap.quia plerique.de immunitate eccleſiarum.& in capitul.fina.de ſponſa. vbi etiam Antonius de Butrio.& Bartol.cum gloſſ.in l.Iulianus.ff. de condictione indebiti. Necauditur ille ſi velit iterum cognoſci de parte in.qua iudicatum eſt contra ſe,puta quia ille cõfeſſus de iniquitate habuit ſententiam pro ſe in parte & in parte non vt no.in dict.cap.quia plerique.

FINIS.

SINGVLARIA DOM. PAVLI ANTONII DELBENE, Iuriſconſulti Veronenſis.

I.

BIcitatur quis quem non fuerat opus citare,ſi non expectetur,non propterea vitiatur proceſſus.ita dixit innocent. in capit. cum inter.extra de elect.Item adde quod vbi de natura iudicij non requiritur libellus,ſi fiat inepte,non tamen vitiatur iudicium.Bal.& Ang.in l.vinum.ff ſi certum petatur.& ibi glo & Ang.in §.fuerat.Inſtit.de actio.& in tracta.maleſ. in verbo,& Catum.& voluit Bartolus in l.1.in fin.prin.ff. de edend.& in l.inſulam.ff.de præſcript.verb.& ſentit in authentica, offeratur.C.de litis conteſt.Item.adde quod fruſtra expectatur dies,cuius euentus nil operatur,& non prodeſt.Bald.inſti.de bon.poſſeſ.§.in petenda.Item fruſtra expectatur conditcius euentus nihil operatur.l. ſi quis ſub conditione.ff.de condi.iuſti. Item fruſtra citatur qui præſens non poteſt contradicere.l.1.§. cum dicitur. ſi cui plus quam per legat. Falcid. facit not. gl.in l.ſi cũ dies.ſi arbiter.ff.de ar.Itę fruſtra.queritur de ꝓbãdo ꝙ probatũ nõ releuat.l. hæc ſtipulatio.§.1.vt le. nomi.caueat.& gloſſ.& Bartol.in l.1.C.de iuramento cal. & vide Barto in l.ſi poſthumus.§.fin. de lib.& poſthum.

II.

In his quæ principi reſeruantur, nulla poteſt currere præſcriptio. ita dixit Innocent. & Ioannes Andr.in capi.bonæ.de poſtul.prælat.

III.

III.

Ille dicitur habere eminentem ſcientiam per quam poteſt ſine librorum reuolutione quæſtiones arduas & difficiles reſoluere,ſecundum Inno.in c.cum in cunctis.de elec. dicit etiam quæ dicatur mediocris & ſufficiens.

IIII.

Quicquid narrent partes,attenditur concluſio ad ſpecificandum qualitatem iuris intentati.ita dixit Innoc.in cap.ex litis.extra de reſcriptis.aliquando etiam concluſio declaratur per narrata,quando concluſio eſſet dubia,ſecundum Inn.Anton.de But.& alios in c.examinata.extra de iudi.

V.

Libertati præſcribitur 20.ann.inter præſentes & abſentes, ſecundum gloſſ.in l.2.C.de long.i temp.præſcrip.quæ pro liber.Contrarium voluit Inno.in cap.ſeruorum.extra de ſeruis non ordi.videlicet quod inter preſentes ſufficiant 10.inter abſentes 20.pro quo facit glo.quæ communiter tenetur in l.ſi fideicommiſſaria libertas.§.Ariſto.ff.qui & à quibus.vide in l.Titia.ff.ſolu.mat.opp.de l.pen,C.ne de ſtat.defunct.

VI.

Sententia arbitri dicta ſine ſcriptis non valet.l.1. & 2.C.de ſent.ex periculo recitan.& l.prolatam.cum gloſſ.C.de ſen & inter.omnium.iudi.ſecus in ſententia arbitratoris,quæ valet dicta ſine ſcriptis.voluit Innoc.in cap.quintauallis. de iureiurando.& Bald.in l.ſi.C.de contrahen.emp.& ſentit Bart.in l.ſi de meis.§.recepiſſe.ff.de arbi.

VII.

Imperitia literam non repellit magiſtratu.glo.eſt in l.2.ff. quod quiſque iur.repellit tamen à prelatura eccleſiaſtica, ſecundum Inno.in cap.cum noſtris.de conceſ.præbend. facit tex.in authen.de ſanct.epiſ.in prin.

VIII.

In acceſſorijs ſemper admittitur generalis libellus, vt not. Innoc.in cap.cum ad ſedem.extra de reſtit.ſpo.quem refert Angel.in l.ſi.C.de anna.except.& voluit Bar.in l.patronus.§.1.de leg.3.

IX.

Quando quid reſidet in mero arbitrio iudicis, ſi ipſe denegat,non tenetur in ſyndicatu.ita dicit Inno.in cap.fin. extra quod met.cauſ.& ſequitur Ang.Areti.Inſtit.de actio. circa prin.ſecus ſi non reſidet.vide Bar.in l.1.§.permittitur.de aqua quotid.& æſti.& in l.1.de priuil.cred.

X.

Iurans dicere puram & meram veritatem,non poteſt verbum ſuum ambiguum declarare,ſecundum Inno.in cap. cum ad ſedem.de reſtitut.ſpol.Quinimo nec poſſet reuocare propriam confeſsionem licet erronea,ſecundum cũ in cap.cum dilecti.& ibi not.de accuſ.Et vide de interpretatione quod no.per glo.Bar.& ſcribentes in l.idem Pomponius.§.fi.de rei vendic.

XI.

Eremita poteſt habere proprium.capi.cum monaſterium. & ibi Innoc.de electio.27.q.2. capit.ecce. Ioan.Andr.in cap.vno.de exceſ.præla.in gloſſ.pen.& ibi decidit, quod religioſus de conſenſu ſui prælati poteſt effici eremita.

XII.

Inſtitor conſtitutus pro domo ædificanda poterit ſuſcipere pecuniam mutuo pro ea ædificanda,& obligat me domi num ad illud mutuum,etiam ſi ſpeciale mandatum non habeat,licet ſecus in procuratore ad ędificandam domũ, quia non intelligitur habere mandatum ad ſuſcipiendum mutuum. ſecundum Innocen.in capit.quod quibuſdam extra de fideiuſ.quod not.

XIII.

A ſententia qua quis pronuntiat ſe iudicem competentem poteſt appellari gloſſ.eſt notab.in authen.habita. in fine. C.ne fil.pro patr.ſecus quando eſſet diſcordia inter duos iudices ordinarios vel delegatos, & ſuperior, vel arbitri electi ad finiendam controuerſiam pronuntiarent eorum alterum competentem, quia tunc à tali ſententia non appellatur.ita dicit Inn.in c.ſuper literis.de reſcri.quę ſequitur Ang.in l.ex quacunque.ff.ſi quis in ius voc.non ier.

XIIII.

Iuramentum licet ex parte perſonę iurantis ſit perſonale quo ad vinculum ſpirituale iuramenti, tamen quo ad cũ cui iuratur,eſt reale,vt trãſeat in ſingularem ſucceſſorem ita notant eleganter Doct.maxime Inno.& Anto.de Bu. in c.veritatis.de iureiur.& ſequitur Bald.in proœ.feud. & Bar.in l.cum quis decedens.§.codicillis.de leg.3.& Ang. in authen.de iureiur.à mor.præſt.in princ.& vide no.in l. ſi pecuniam.per gl.& doct.ff.de condict.ob cauſ.

XV.

Pactum in dubio præſumitur reale.l.ſi pactum.ff.de probat niſi allegans quod ſit perſonale,ſit in quaſi poſſeſsione illius iuris.no.Inno.in cap.cum veniſſent.extra de inſtit.

XVI.

Propter terribiles delictorum cauſas,in pœnis licet iudici leges tranſgredi.ita dixit Innoc.in capit.1.extra de conſtitutionibus.quem ſequitur Bald.in capit.1.in quibus cauſis feudum amitt.in vſib.feudor. Quandoque etiam liceret diminuere,puta ſtatuto cauetur,quod quicunque tale dixerit,vel commiſerit,patiatur carlum,modo ſenex qui dam & infirmus incidit in ſtatutum, quiſi pati debeant carlum,morientur in tormento,ideo iſto caſu licebit mutare genus tormenti,ita dixit notab.Bal. in l.quicunque. in 3.colum.C.de ſeruis.fugitiuis. Quod ſi faciat ſine cauſa.efficitur infamis.vt voluit Hoſtien.in capit.de cauſis. de officio delegat.per l.ſeruos qui.C.ad legem Iuliam de vi.quem refert Ioan.And.in nouel.patitur etiam pœnam qua puniri debuit reus.l.fin.in fin. C.ne ſanct.baptiſ.reite. & l.ſi quis intra.C.de bon.proſcript.

XVII.

Iudex ſi iudicat ſuper acceſſorijs non habet neceſſe ſeruare ſolennitarem,quam in principali ſeruaret, puta ſententiando in ſcriptis.ita dicit not.Innoc.in capit.ſacro.in fine de ſent.excom.in l.ſi marito.§.fin.ff.ſolu.matrimon.

XVIII.

Iuramentũ recipit interpretationem ſecundum naturã contractus cui accedit.l.ſi.C.de non numerata pecunia.idem voluit Innoc.in cap.per tuas.extra de arbitr.quod iuramẽtum præſtitum de laudo & arbitrio ſeruando,intelligitur conditionaliter præſtitum,id eſt,quod & laudum ſeruabitur,& pœna ſoluetur, quia hoc eſt de natura ipſius arbitrij,vt eius oblatio ſit alternativa,quod notatur.Item iuramentum de non feudando,intelligitur niſi ſit res conſueta feudari,& ſic regulariter ſecundum conſuetudinem ita dicit Inno.in cap.2.de feudis.Per hoc cogita an bene loquatur Bar.in l.ſi inſulam.1. quęſtio.de verb.oblig. de ſtipulatione pœnali iurata,vt non poſsit mora purgari.vide in l.ſi pecuniam.in prin.de condict.ob cauſ.

XIX.

Vt nanque not. dicit Bartol.alibi dicta & opinio gloſſ.debent reputari & teneri, ſecundum quod examinando dubium aliquod in eo opinio.ſuam firmant,non autem vbi perfunctorie ſuper aliquo dubio loquuntur, & ſic dictum illius gloſſ.non debet trahi ad id quod non exprimit,& maxime cum id non eſſet iuridicum,vt in propoſito

sito nostr o patet,pro quo vid endum est quod no.Barto. in l.non solum.§.liberationis verba.ff.de lib.leg.

XX.

Nota quod illa regula,qui prior est tempore,&c.habet locũ quando sunt creditores diuersorum titulorũ,& habet istas exceptiones. Primo fallit in l.licet. C.qui potiores in pignore habeantur.Secũdo in l.diuersis.eodem titulo.Tertio in l.scripturas.eo.Quarto in l.assiduis.C.eo. Quinto in auth.item possessor.eo.Sexto in l.interdum.ff.e. Septimo.in l.fi.C.de pigno·Octauo in l.latis.C.in quibus caus. pig.tacit.con.

FINIS.

SINGVLARIA DOM. ALVISII DE ALBERTIS IVRIS vtriusque Doctor.celeberrimi,ac Patricij Veronensis.

I.

LEXECVTIO recte &,non rite facta,quia non sit seruatus ordo in exequendo,nõ debet propterea retractari,nisi primo debitũ soluatur.tex.est nota.in l.fin.infine.ff.quod met.caus.

II.

Sicut per mortem mandantis tacite reuocatur mandatum. l.mandatum.C.mandati.ita quando dubitatur an viuat. text.in l.libera.ff.de pecul.

III.

Doctor iuris ciuilis tantum,non posset alium doctorem facere in iure canonico.l.qui in aliena.§.interdum.ff.de acqui.hæred.& l.2.C.de hæreticis.

IIII.

Allegans leges correctas,& nõ insertas in corpore iuris potest accusari de falso.l.1.§.hunc igitur.C.de Iustinian.Codic.confir.Et quando liceat allegare leges correctas,vide Bartol.in l.fin.ff.de falsis.item procurator,& alius ostendens iudici statuta ex confirmatione correcta, punitur pœna falsi.vt per Bar.in dict.l.fin.

V.

Si conceditur priuilegium actori citra iuramentum,intelligitur concessum etiam reo,& econtra,vt paritas seruetur in iudicio.l.fin.C.de fruct.& lit.expens.quod est verum vbi militat vtrinque eadem ratio,secus si sit diuersa,quia tunc non habet locum dicta regula.casus est in l.fina.circa mediũ,versi.cum sit certum.C.vbi sena.vel clarissimi.

VI.

Si princeps concedit alicui vt possit eius nomine,& vice de causa cognoscere,intelligitur ei iurisdictionem delegasse casus est in l.fin.C.eod.

VII.

Filius magis dolet,si pater donet fratri quam extraneo.l.cũ omne.§.1.C.de bon.quæ lib.& in auth.de trien.& semis. §.quod sæpe nobis.collat.3.

VIII.

Seruus alienus mala fide possessus licet possessionem domino quærat,non quia ab alio possidetur,tamen possessori quia mala fide,& c.tamen querit dominium vero domino.l.1.§.sed per eum.cum gl.ff.de acquirẽda possessione. Querit etiam publicianam.casus est singularis iuncta gl. in l.si seruus.ff.de publiciana.

IX.

Verbum placet,& verbum videtur,denotant arbitrium boni viri,puta,testator dicit hæredi,te rogo manumittas seruũ,si tibi videbitur,& placuerit-te.est nota.in l. Thais §.sorore.& in l.fideicõmissaria libertas.ff.de fideic.liber. & Bartol.in extra.ad reprimendum.in versic.videbitur.& in l.si fic.de lega.1.

X.

Institutus in solidum si impugnet voluntatem testatoris repudiando hæreditatem,priuatur omni commodo quod habet,nedum ex ipsa hæreditate,sed etiam quod inter vivos à testatore habuit.casus est singularis cum glos.in l.4. C.de omni agro deserto.lib.11.quia non potest sortiri effectum vltima voluntas testatoris,secus si institutus ex parte,quia cohæres,exequitur dictam voluntatem,& cõsequenter non fraudatur dicto commodo.l.qui filiabus. §.fin.cum l.seq.de leg.1.

XI.

a Vsufructuarius[a] re deficiente in qua habet vsumfructum cogitur eam reficere,si modica est refectio,alias non,facit l.hoc amplius.in fin.cum l.seq.ff.de damn.infect.vltra quã si expendat,potest repetere.l.hactenus.cum glos.in verb. pertinet.ff.de vsufruct.Nouum autem ædificium non potest facere,etiam si rem meliorem faciat.d.l.hactenus.in fin.cum seq.&l.vsufru.nouum riuum.& l.vsufruct.nouũ tectum.ff.de vsufru.quod nota.Tenetur etiam ad collectas & tributa.dict.l.hactenus.& l.si pendentes.§.si quid cloacarij.ff.de vsufruct.& hoc verum,nisi sit tanta solutio tributorum,vt euanescat vtilitas vsufructus.iuxta glo. singul.in l.qui concubinam.§.qui hortos.de leg.3.facit q̃ notat Angel.in l.1.de bon.mat.idem in marito,vt l.licet. cum glo.C.de iur.dot.& l.neque.ff.de impen.in reb.dota. idem in feudatario.vt no.in cap.1.& ibi Bal.per quos fiat inuest.de vsurario autem,habes casum singul.in l.ũ donatio.ff.de vsu & habi.

ADDITIO.

a Vsufructuarius.Adde Roma.singul.157.tu scis quod vsufructuarius.& consi.230.præsupponitur.& hoc sequuntur Alex.Aret.& Ias.in l.quod seruus.& in l.si res obligata ff.de leg.1.Alexan.in l.1.§.fi.ff.de not.oper.nuntiat Are. & Ias.in l. fructus.solut.matri.

XII.

Prætor si requiratur,æquam distributionem peritorum litigãti dabit,etiam si iam pars aduersa peritiores aduocatos elegisset.l.nec quicquam.§.aduocatos.ff.de offic.procon. & l.1.§.ait prætor.ff.de postul.& l.properandum.C. eod. Quod hodie non seruaretur.cum salaria non habeant de publico,secundum glo.in d.l.prouidendum.quod cõmuniter tenent docto.reprobantes dictam glo.quia salarium priuati subrogatur loco publici,& subrogatio sapit naturã,&c.facit tex.cũ glo.in l.fori.C.de aduoc.diuer.iudi.

XIII.

Si constat de claro sensu legis non debet fieri interpretatio l.3.C.de liber.preter.facit l.ille aut ille.de leg.3.

XIIII.

Quælibet causa etiam iniusta excusat à delicto.l.si putater: ff.ad leg.Aduil.Excusat etiam à contemptu,ne per id incidat in edictum,si quis ius dicenti non obtempe.iuxta gl. notab.in l. satisque.ff.de in ius voc.& glo.in l.non potest dolo carere.ff.de reg.iur.item excusat à pœna cõpromissi secundum Hosti.Inno.& Ioan.And.in cap.dilecti.de arbi. & Ioan.And.in add.Spec.in titu.de arbi.§.fi.versi.itẽ quid si compromissum.& Bar.in l.ab executione.C.quor.appellat.non recip.& ibi Bal.& gl.in l.plagij.C.ad leg.Fla.de pla.& in c.fi.de le.Corra.in visib.fe.& no.in l.1.ff.de oblig.

XV.

Ad positionem vnius ex contrariis sequitur destructio alterius.l.sed & si pupillus.§.si institor.ff.de institor. cum gl.

XIV

XVI.

A propria significatione verborum non debemus recedere. l.non aliter.de leg.3.cum simil.per Bartol.in l.omnes populi.de iustit.& iur.Fallit si recedimus,vt sequamur honestatem.l.4.ibi,quod est honestius.iunct.gl.in ver.penes ff.de,in ius voc.Fallit etiam vt deseruiamus intentioni cõtrahẽtiũ.vt in l.scire oẽs.§.sed & si maxime.ff.de excu.tu.

XVII.

Casus fictus habetur pro vero in eo in quo lex fingit.l.lex Corn.ff.de vulg.& pup.ideo contra actionem legis non admittitur probatio in contrarium.voluit glos.in l.si duo ff.de acquir.hære & in l.siue possidetis.C.de proba.Contra præsumptionem autem iuris potest probari contrariũ nisi sit iuris & de iure.l.fi.C.ad Mace.cum simil.Fictionẽ autem legis ideo dixi,quia homo non posset inducere istã fictionem.l.si pater forte.ff.de castr.pecu.Et est natura huius fictionis,quod fingat super eo,quod certum est ita nõ esse,& sic super falso,præsumptio autem fit citra verisimile,vt voluit gl.in §.accedat.C.de rei vxo.actio.Vnum no. quod licet fingat super falso,non tamen fingit super impossibili de natura,vt declarat Bart.in l.eandem.in prin.ff. de duob.reis.& no.in no.Bart.& glos.

XVIII.

Clericus non potest conducere prædia,nec pro conductore fideiubere.§.alium autem.in authen.de sanctiss.epil. poterit tamen in causa necessitatis.c.dilecti.cum glo.de decimis.& videtur causa satis necessaria,si prædia conducta confinita sint ecclesiæ,secundum tex.cum gl.in d.§.alium autem.versi.si autem aut ecclesiis,&c.idem in adstricto curiæ principis ẽm gl.in ca.quod quibusdam.extra de fide iuss.& glos.in §.alium autem.in verbo cautis.

XIX.

Iuramentum dicitur esse præcisum,& habet clausulam illam vt valeat omni meliori modo & via qua potest.text. est in l.cum pater.§.filijs matrem.ff.de leg.2.dummodo non inducat iniquitatem.ita sentit Bart.in l.sed & si quis. §.quæsitum.ff.si quis cautio.

XX.

Qui nõ habet in ære luat in corpus.l.fi.ff.de in ius vo.Quod est verum nisi talis luitio sit maior castigatione. Angel.in d.l.fin.An autem si post castigationem perueniat ad pinguiorem fortunam teneatur in ære?dic quod non,quia castigatio successit in eius locum.l.sed & si vnius.§.si ante. ff.de iniur.facit l.interdum.§. qui furem.ff. de furt.item predicta regula non habet locum,nisi in vilibus personis.l. hæ operæ.in fi.de ope.lib.vide Bar.in l.1.§.fi.de pœnis.facit quod dicit Bal.in tex.C.de pœn.iud. qui ma.iud. item vbi non potest habere locum pœna ordinaria,debet obtẽperari,secundum Docto.in authen, sed nouo iure.& in l. quicunque.C.de ser.fugi.in mulcta autem non fieret alternatio,sed remittitur si præstari non possit.l.illicitas.in fin.de offic.præst.Ang.in d.l.quicunque. & pro declaratione huius regulæ,vide in l.si quis id quod.in fin.ff.de iurisdic.omn.iud.

XXI.

Liber homo non debet in facie buliari.te.est in l.si quis in metallum. C.de pœnis.& voluit Inno.in cap.ad audientiã extra de cri.fal.licet consuetudo seruet contrarium.vt dicit Angel.in authen.sed nouo iure.C.de seruis fugi.

XXII

Præpositus ad custodiendum portã in vno castro, & tenens stationem de vili merce,puta oleo,sale,sæpo, & simil.dicitur constitutus in vili officio,quia non potest ad dignitatem promoueri.l.ne quis.cũ gl.C.de digni.li.12.

XXIII.

Mulier tempore nuptiarum renuntiauit omni iuri quod habet,& habere posset in bonis patris,deinde decedens pater eam instituit hæredem,& aliquid tibi legauit,dubitatur an ipsa admittatur ad hæreditatem & legatum?& dicitur quod sic,quanuis enim illa verba & habere posset,cõcernant futurum tanquam verba extentiua, tamen in proposito concernunt tantum tempus præsens.ff.de condi.cau.da.l.quod Seruius.in fi.vbi gl.in verbo potest.in fi. ideo volens eam excludere, faciat eam renuntiare omni iuri quod habere posset ex quacunque causa.

XXIIII.

Concupiscentia alienæ mulieris est causa damnationis ad ignem æternum,text.est no.iuncta glos.in l.fi fugitiuus. ff.de verbo.signifi.vbi vide quando quid dicatur concupisci.Verba sententię & libelli impropriantur quandoque vt sententia & libellus potius valeat quam pereat.casus est cum glo.in l.& puto.in prin.ff.famil.erc.& ibi Bal.& Bar. in l.sed & si possessori.§.item si iurauero.de iureiurando. Item licet non pronuntietur super petito, si tamen pronuntietur super eo quod includitur in petito,valet sententia,text.glos.& Bartol.in l.4.§.si prætor.de suspec.tuto.

XXV.

Proponens ambiguam intentionem,& orationem in iudicio potest eam declarare & interpretari.l.si quis intentione ambigua.ff.de iudi.vbi Bartol. Idem in principe.l.inde Neratius.de reg.iur.idem in prætore.l.in conuentionalib[a] de verbo.oblig.secus in contractibus.l.veteribus.cum simil.de pact.quia contra eum interpretatur.quod est verũ nisi ex tali interpretatione resultaret turpis effectus, quia tunc proponens etiam in contractibus declarat ambiguum suum dictum. casus est not.cum glos.in l.nepos Proculo.de verbo.signi.

XXVI.

Legum correctio euitari debet.l.præcipimus.cum simil.facit l.1.C.de inof.dot.& c.cum expediat.de elec.lib.6.Potissime quando inducereturper subauditum sensum, qa non debet induci,secundum gl.sing.in ca.cupientes.§.q. si per 20.de elec.in 6.in verbo ex quo autem.& in verbo, priuatis & vide Ang.de Are.in l.ex hæredatũ.ff.de re iu.

XXVII.

Ad propulsandum iniuriam potest quis amicos conuocare. l.3.§.cum igitur.ff.de vi & vi ar.& c.significasti.extra de homicidio,& voluit Bar.in dic.§.cũ igitur.& in tractatu suo de repre.sal.5.quæ.prin.in 3.quæst.Ignorãtia est iusta causa excusationis à pœna.te.est in l.2.ff.in ius voc.vt eant.

XXVIII.

Simplex concessio non extenditur vltra iurisdictionem cõcedentis.l.cum vnus.§.pen.de bon.author.iudic.pos.cap. vt animarum.extra de constit.& Bartol.in tract.repres.al. in 8.quæst.princ.in 1.quæst.

XXIX.

Interpretatio debet esse certa,& verisimilis.cap.cum dilecti de accusat.nec debet fieri nisi semel.l.quicquid adstringẽdæ.de verb.oblig.facit q̃ no.gl.in l.ab executione.in prin. ff.de appel.facit quod no.in l.post dotem.ff. solut.matri.

XXX.

Sententia diffinitiua habet executionem paratam.l.minor 25.annis cui fideicommissum.& ibi Bartol.ff.de minor. & l.4.§.si ex conuentione, de re iudic.& l.si pignora.ff. de eui. Quod est verum si agatur officio iudicis,nõ actione iudicati in factum ita dixit Bartol.in l.intra dies.ff. de re iudi.& Bald.in l.1.C.de sent.quę fine certa quantitat. Contractus autem non habet executionem paratam.l.1. C.de exec.rei iudic.Stipulatio autem de iudicio sisti habet executionem paratam.l. tale pactum.§. qui prouocauit. secundum nostram lecturam.ff. de pact.& l.eum pro quo

pro quo.ff.de in ius vocand.& vide in l.si prætor.§.1.de iudicijs.

XXXI.

Officium iudicis non est actio,sed succedit in locum deficientis actionis.l. quod si minor.§.final.ff.de mino.& l. Quintus.in fin.ff.de annu.leg.& glos. Instit.de actio.in princ.& l.si alius.§.bellissime.ff. quod vi aut clam. item non est exceptio.l.plane §.fi.ff.de petit.hæredi. Est tamẽ defensio.vide Bartol.in l.1.quod vi aũt clam.quod no.pro statutis.

XXXII.

Liber homo non debet damnari ad perpetuos carceres.l.incredibile.C.de pœnis.& l.aut damna.§.solent.ff. eod. Nec potest damnari, vt de saxo præcipitetur.te.est in l. si diu turno.in fin.ff.eod.

XXXIII.

Præscriptio seu vsucapio dicitur esse titulus lucratiuus, vt probatur in l.ex hoc edicto.circa princip.ff.de eo per quẽ fact.erit.

XXXIIII.

Iudicium constituitur ex iudice,actore,& reo.l.seruus.cum glos.C.de iudic.& l.2.§.si quis in iudicio.si quis cautio.

XXXV.

Nullum simile est idem.l.quod Nerua.ff.depo.l.1.cum glo. ff.quod iussu.& bonum simile debet esse quo ad omnia. Bartol.in l.sacrilegij.ad leg.Iul.pecul.

XXXVI.

Dolus tertij non annullat contractum.l.& elegãter.in prin. cum glos.ff.de dolo.item non impedit vsucapionem.l.fi. in princip.ff.de eo per quem fac.erit.l.pen.ff.de dolo.& est glos.in l.is qui se obtulit.ff.de rei vend.id circo ad istum, contractum non potest opponi de except.doli ex persona ipsius tertij,quod intellige nisi immediate ex hoc dolo quereretur ilti,alias potest opponi tibi de dolo tertij. l.si procurator.de dolo.& Barto.in rub. & l.1.si quis aliquem testari prohib.

XXXVII.

Clausula generalis adiecta obuiãdi specialiter expressis refertur ad minora,& similia expressis specialiter non maiora.te. est in l.fin.§.cui dulcia.de vin.tritic.& oleo legat.& est te. in ca.sedes.de exceptio.& in clemen.non potest. de procur.& Bar.in l.sed.& si quis.§. quæsitum.ff.si quis cautio.

XXXVIII.

Procurans quominus citatio eum comprehendat, habetur pro citato.l.1.§.sed & Aristo.quod vi aut clam.& ibi Bar. & l.quamuis.ff.quib.ex caus.in possessio.eat.& l.stipulatio.§.fina.de euictioni.Et sufficit citari ad domum,& quo quo modo ad eius notitiam veniatur,vt habeatur pro cõtumace.l.ex consensu.§.fin.de appell.& l.1.§.fin. cum gl. ff.quand.appel.sit.

XXXIX.

Licet ad constituendum quem contumacem,in iudicialibus requirantur tres denuntiationes,& vna pro tribus,& pro omnibus,& peremptorie.iuxta no.per Bar.Bald.& Doc. in l.consentaneum.C.quomod.& quand.iud.& Bartol.in extrauagant.ad reprimendum.in verbo,per nuntium.tamen in extraiudicialibus ad constituendum quem in mora sufficit vna interpellatio idoneo loco & tẽpore.l.mora.ff.de vsur.& l.qui Romæ.§.cohæredes.de verb.oblig. & l.Titia tesseram.& ibi Bartol.§.vsuras.ff. de legat.2.

XL.

Acceptilatio,licet inuentione fit de iure ciuili, tamen propter pactum dicitur de iure gentium.l.an inutilis. cum glos.penulti.acceptilatio.

XLI.

Ius accrescẽdi non habet locum adita hæreditate.l.ex contractus.ff.de re iudic.Cyn.in l.1.C.quand.non petent part. &c.nisi vniatur cũ pupillari substitutione.l.qui patri. fm nostrã itelligẽtiã,de acqrẽ. heredit. itẽ nõ habet locũ deherede ad lega.l.si nemo.ff.de testa.tu.& l.si nemo de reg. iur.Bar.in l.ex facto de condi.instit.item ius accrescendi non habet locum in legato alimentorum.l. dominus fructuario.ff.de vsufruct.Sed vno casu habet locum adita hæreditate,& de herede ad legatum in authentic. de hæred.& fal.§.si vero non implens & vide omnino ibi glos. in verb.eis accrescendi vide de materia Bald.in prima cõstit.feud.in §.& quia & quæ dixi in repetition.l.vnic.C. quand.non petent.part.

XLII.

Lex.& statutũ disponens aliquem omnino priuari suo iure, siue omnino liberari, intelligitur ipso iure.l.1.§. si pecuniam.cum glos.in verb.omnino.ff.de posi.oppo.de.l.1.de feriis.idem si per verbum penitus.l.si qui aduocatorum. cum glos.in verbo penitus.C.de postulando.idem si disponat per verbum præteriti temporis,puta liberatus sit.ita dixit glos.not.in l.in criminali.C.de iurisdiction.omn. iudic.& in l.1.C.ne lic.potent.idem si disponat per verbũ præsentis imperatiui,quod non respiciat factum huius, puta,cadat suo iure,& careat.tex cum glos.in l.fin.in fin. de iur.emphy,& in l.prouidendum cum glos.In verb.careat.C.de postulan.& in cap.1.de vit.& honesta.clericor. cum glos.in verb.careat.Secus si per verbum præsentis temporis,quod rescipiat factum huius,puta liberetur,dãnetur,& similia.vt dic.l.in criminali.per glos.& doc.l.1. nec licet quia requirit sententiam nisi qualificetur dictũ verbum per dictionem penitus,omnino, & simil.dic.l.si qui aduocatorum cum glos.& d.§.si pecuniam item nisi dicatur cassentur,& irritentur, secundum Bald. de pace Const.§.priuilegia omnia.vide tex.glo. & Bartol.in l.improbum.C.de infamibus.vel per dictionem ipso facto.c. 2.cum gl.ne cleric.vel monach.libro sexto. Per dictionẽ statim l.commissa.cum gl.de publica vide glo.cum Bart. in l.iubemus.§.œconomus. de sacrosanc.eccles.item dictio priuetur,iuncta verbo modis omnibus,vt in §.sanctimus cum glo.in authent.vt defunc. seu fun.collat.5 vbi Ang.itẽ lex.annullans actum omnino facit vt vitietur vtile.l.græce.§.illud.de fideiussor.

XLIII.

Aduerte tamen quod exceptio à regula extenditur ad casum similem.vt est text.in cum dilecta.de cofirm. vtil. vel inutil.& glos.in cap. quoniam frequenter. vt lit.non contest.& eleganter Ioan.Cal.in cap.series.de testi.& referunt scribentes,in cap.iurauit.de probatio.

Glossæ notabiles Iuris ciuilis.

XLIIII.

Tabellio qui recipit testes, si est suspectus litigantibus, aut alteri eorum,dari non debet,idem in iudice, cui causa cõmittitur.ita notat gl.in authen.de triẽ.& semis.§.& quod sæpe.in verbo,artificis.collatio.3.

XLV.

Fideiussor acccedens obligationi puræ etiam cum pœnali promissione non dicitur in plus obligari.glo.est in l.sicut reus principalis.ff.de fideiuss.pro qua facit gl.in l.2.§.sed & si dubitetur.ff.de iudi.& in l.cum proponas.C.de pact.

XLVI.

Contra præsumptionem iuris & de iure non admittitur probatio in contrarium.l.fin.& ibi glos.C.ad Macedonia.cum similibus. Hoc verum,nisi aduersarius confitetur contra præsumptionem.allegatur glos.pro sing. in §. aliud quoque.verbo.sin autem mulier.in verb.scribat.in authen

authen.de æqua.do.colla.7.facit glos. in l.in cõtractibus in prin.in verb.nullo modo.C.de non num.pec.Et hoc si dicta confessio fiat in iudicio,alias non.secundum Bald.in authent.sed iam necesse.C.de dona.ant. nup.& vide p Ang.de Aretio.in §.ex maleficijs.Inst.de actio.& per An. de Peru.in d.§.aliud quoque.& quod dicit Bart.in l.3.C. de inoffi.testa.Et nisi admittatur de voluntate partium.l. si is cui.de ope.no.nũ.item hoc verum,nisi probatio fiat per notorium facti,quia tunc admittitur.voluit Azo.in sum.& Bart.in l.absentem.ff.de pœnis & probat in l.inde Neratius.§.fi.ff.ad leg.Aquil.item aduerte,quod contra dictam præsumptionem admittitur probatio,quando ex tali præsumptione recederetur à iure communi.secus si recederetur à iure speciali.ita dixit glo.no.in l.antiqua.secũdum nostram lec.C.ad Vellia.& videtur voluisse Bald.in l.contra negantem.C.ad leg.Aquil.dum dicit,quod si statuto cauetur,quod officiali credatur cum iuramento, q̃ non obstante statuto,seu præsumptione illa,quæ induci tur à statuto,poterit nihilominus probari contrariũ. Nec contra fictionem admittitur probatio in contrarium voluit gl.no.in l.si duo sint.de acqui.hæred.& gl.in l.siue possidetis.C.de probat.& in l.fi.ff. quod met.caus.l.conficiũtur.de iur.codicil.in cap.is qui fidem de sponsali.

XLVII.

Infamis potest esse procurator.in §.fi.Instit.de excep.& est bona glos.in l.1.§.hoc edicto.ff.de postulan.Hoc verum, nisi infamis sit infamia notoria,vt probatur in dic.§.finibi,nedum altercatur & c.Et hoc intellige nisi velit esse procurator in loco vbi est princeps,quia tunc non potest cum ibi non possit habitare.l.1.§.ignominiæ.ff.de his qui not.infam.& vide Ang.de Aret.in dic.§.fin.Item hoc est verum de iure ciuili, quod infamis potest procurare, secus de iure canonico.5.questio.3. capi. quia Episcopi.& 3 quæst.4.cap.1.& cap.infamis.

XLVIII.

Iudex cogitur sententiam ferre.l.fancimus.C.de aduo.diuer.iud.glo.in l.à iudice.C.de iudic.& in l.2.in verb.confessum.C.de proxim.sacro.scrib.libr.12.Bar.in l.generali.C. de tabul.lib.10.item aduocare.l.1.§.ait prætor.de postul. dato tamen pretio.l.1.cum glo.C.de suffra.& l.1.§.in honorariis.ff.de var.& extraord.cognit.

XLIX.

Oblatio realis facta in iudicio sola habet effectum oblationis,consignationis,& depositionis extra iudicium.l.si fiduum.C.de distracti.pigno.& est glos.in l.acceptam.C. de vsur.& in l.si rem alienam in fi.ff.de pign.act. secus in verbali obligatione tantum,& in iudicio.glos.est sing.in dic.l.si residuum.& vide Bart.in dic.l.acceptam.

L.

Iudex cum publica vtilitas vertitur,non potest etiam ex cõsensu partium aliquid de iure relaxare.glo. est notab.in l. filiusfam.§.veterani.ff.de procu.sed potest etiam ex officio,suo supplere.vt ibi per gl.& per gl.in c.1.de iudi.lib.6.

LI.

Donatio causa mortis assumit naturam contractus bonæ fidei,ideo re ipsa mora contrahitur.ita dixit glos.not.in l. Scia.ff.de donat.causa mortis.

LII.

Protestans aucupanti ne intret fundum suum,non potest auferre quod ceperit,sed agit iniuriarum.gl.no.in l.diuus.ff. de seruit.rustic.præd,& in l.4.in prin.& versi. alienatio,ff. de acqui.rer.dom.contrarium tenet gl.in §.feræ igitur.in versi.ingrediatur.& in §.apum.in ver.præuideris. Instit. de rer.diui.prima vera.

LIII.

Rusticus excusatur à tutela, nisi sit sagax,ita dicit text.cum glos.sing.in l.athletæ.§.de rusticis.ff.de excu.tut.ali a glo. est in §.similiter. Institu.eodem.facit l.cum de indebito. ff.de probat.

LIIII.

De bonis aduentitijs filij patri quæritur vsusfructus.l.fin. C.de bon.quæ liber.Fallit in bonis in quibus institutur vna cum ipso patre.tex.est in l.cum oporret.§.exceptis cũ authen.ibi posita.C.de bonis quæ lib.& ita dicit gl.in l.3. C.de vsufruct.& gl.in §.si vero cũ ascendentibus in ver. vsum.in authen.de hæredit.quæ ab intest.coll.8.& glos. Instit.per quas personas nob.acquirit.in princip.& glos. in authent.vt liceat mat.& aui.in verb.parentibus.circa princ.vbi vide quando patri non quæritur vsusfructus.

ADDITIO.

Adde aliam fallentiam per Pet.Rauen.sing.798.

LV.

Hereditas licet sæpe sit damnosa.vt l.hereditatẽ cum simi. ff.mandat.tũ principaliter est titulus lucratiuus.ita voluit glos.in l.si duo sint hæredes & l.mutuum in fin.ff.de acqui.here.& tex.in l.1.C.de impo.lucr.descrip.li.10.quod facit ad statuta

LVI.

Natus ex damnato coitu nõ gaudet priuilegio filii naturalis,quia ei denegantur alimenta de iure ciuili,secus tamẽ de iure canonico.c.cũ haberes.extra de eo qui dux.in matri.quam pol.per adulte. Nec potest legitimari per principem,nisi dicat,non obstante tali lege.est glo.in §.fi is pro quo.in l.1.quod quisque iur. Nec aliquid & inter viuos & causa mortis capere posset à patre, nisi substituatur pupillariter.hæc omnia voluit glo.quam seq.Iac.Bel.& Angel. Aret.& Barto.in l.si is qui ex bonis.de vulgar.& pupill.illa glo.est in §.pe.in verbo,participium.in auth.quib.mod. natu.effic.sui.collat.7.& gl.fin.in l.2.C.de natur.lib. Et si reperiatur aliquid possidere ex bonis paternis, præsumitur fraus,voluit Bal.& Sali.in l.3.C.plus vale.quod agit. & Bart.in l.si is qui ex bonis.de vulg.& pup.& quando possit hæres institui.& quomodo,vide Bart.in l.fin.ff.de his.

LVII.

Confessio criminalis facta sine indicijs non valet.l.j.in prin. cum glos.ff.de quæstio.Et licet sequantur indicia confes
a sionem,non confirmatur confessio.gl.est in l.maritus.ff. de quæstio.quam Bald.in l.fi.C.de accus.dicit singul. facit gl.in l.cum probatio.ff.de probatio.vbi dicitur, quod indicia minus quam semiplenæ probationis sufficiunt ad tormenta.item confessio facta in tormentis nisi perseue-
b ret b,non valet.l.1.§.diuus.ff.de quæst.& i.fin.C.eod.facit tamẽ semiplenã probationẽ iuxta gl.in fi.C.de custo.reor.

ADDITIONES.

a Non confirmatur. Adde Roman.sing.132.
Nisi perseuerat. Adde quis sit modus ad hoc,vt quis dicatur perseuerare in confessione criminis,Bal.sing.70.quæro quis modus.

LVIII.

In cessione bonorum debet cedens bona sua creditoribus indicare iuxta glos.in l.pen.ff.qui bon.ced.posi.item vxor & vassallus debent iudicare iuramento hęredi bona mariti & domini.iuxta gl.in l.2.quan.& qui.quart. pars deb.in verb.iurata fide.

LIX.

Aduocatus non potest esse tabellio.l.vniuersos.cum glos. C.de decu.lib.10.& est glo.in l.generali.C.de tabu.lib.10 Et vile est officium tabellionis,secundum glos.in dict.l. vniuersos. & glos.in l.fin.qui mil.non pos.& est casus & ibi Bar.in l.boetas.de tabu. Et an officium tabellionatus sit

fit dignitas. Bartol. in l. 1. C. de man. princi. dicit quod sic, si sunt tabelliones principis, alij vero vt cõmunes maius habent officium, quam dignitatem idem Bartol. ponit in l. 2. in 1. colum. C. ad legem Iuliam repetun. Et an doctoratus sit dignitas. vide Bart. in 1. constitu. C. in 3. colum.

LX.

Tacita hypotheca resultans ex contractu non comprehendit nomina debitorum quæsita post contractum. ita dixit glo. not. in l. hæredem. C. de hæredita. act. quam tamen ibi impugnant Cin. & Bartol.

LXI.

Contumacia dicitur delictum. authentica si captiui. cum gl. C. de episcop. & cleric. & authentica post iusiurandum. cũ similibus. C. de iud. Quod est verũ impropriè, proprie tamen non est delictum. not. Cin. in text. C. de crimi. stel. quod no. per statutũ. & voluit Bald. in l. 1. in fin. colum. C. de fal. vide Bartol. in l. 2. si ex no. cau. agat. & in l. omne de lictum. de re mili.

LXII.

In defectum probationis defertur iuramentum. l. fin. §. licentia. cum sim. C. de iure delib. Hoc verum nisi lex desideret plenissimam probationem. ita dixit gloss. not. in l. fin. in prin. ff. quod met. cau. Item nisi requirat legitimã probationem. l. cum de indebito. cum glo.

LXIII.

Fundus dotalis prohibetur alienari. l. 3. cum similib. ff. de fun. do. Quod habet locum in quasi dotali. l. 3. ff. eod. etiã si matrimonium sit putatiuum, secundum glo. in l. dotale. §. dotale. ff. eod. extenditur etiam ad donat. propter nup. vt voluit gl. in §. est & aliud. institu. de donat.

LXIIII.

Maritus dicitur habere dotem titulo oneroso. l. ex promissione. ff. de actio. & oblig. & not. gloss. in l. si donaturus. §. si quis indebitam. de condic. ob causam. & sequitur Bald. in l. 1. C. de bon. matr. Etiam si res dotalis pacto & lege veratur ad lucrum. l. 1. C. de impo. lucr. descrip. lib. 10. Quod habet locum etiam in donatione propter nup. dicta l. 1. & ibi Bartol. Quod est verum etiam in mãtrimonio putatiuo. ita dixit gl. in l. Procu. in fi. ff. de iure do.

LXV.

Alienatio interdicta filiis non extenditur vltra eos, nisi expresse dicatur, ita not. tex. cum gl. in authen. de restit. fidei com. §. nos igitur. colla. 11.

LXVI.

Confessio extra iudicialis iudicium facit ad tormenta. gloss. est aurea in l. capite quinto. ff. de adult. Facit etiam indicium ad fustigationem. glo. est in l. ictus. ff. de iis qui not. infa. Facit etiam iudicium ad carcerandum. glo. est in l. si confessus. ff. da custo. & exhi. re. Bald. tamen in l. 1. C. de confes. dicit quod confessus absque accusatione & inquisitione non potest damnari, nisi extraordinarie, iuxta gl. in dicta l. ictus festium. Similiter facit indicium ad torturam fama. l. de minore. §. tormenta. cum gl. ff. de quæstio.

LXVII.

Filius non conficiens inuentarium non præiudicat sibi quo ad legitimam propter legatarios. ita dicit gloss. not. in l. fi. §. fin autem. hoc aliquis fecerit in fin. gl. magnæ. C. de iure deliberand. & gl. in authen. hoc amplius. de fideicom. & in authent. de hæred. & falci. §. si vero non fecerit. in verbo, lucrari. colla. 1. Qui imo non potest institutus grauari in di. legitima, secundum glo. in §. hoc autem dicimus in verbo, hæredem eo. titu. Nec potest filius fraudari vsufru. dict. legitimæ authe. nouissima. C. de inoffic. testamẽ. quod est commune in omni alia quarta, secundum gloss. fina. in dict. authen. Nec potest quis grauari in ea quantitate quæ sibi necessario debetur, vt patrono, & simil. secundum glo. in dict. §. hoc autem dicimus. extraneus tamen bene potest fraudari falcidia. dicto §. hoc autem item non implens iudicium defuncti licet priuetur omni emolumento quod ex eius iudicio capit, vt in §. si quis vero non implens. cum sequen. de hæredib. & falcidia tamen non priuatur legitima debita sibi iure naturæ.

LXVIII.

Adultus habens curatorem equiparatur pupillo vt non obligetur sine curatore. l. cum quædam. C. de admi. tut. cum simil. Hoc est verum si actus qui geritur est talis cui potest aptari authoritas curatoris, secus si non aptatur, vt in confessione facta in tormẽtis. & simil. Bal. in l. 1. in 5. char. C. de confes. Et etiam dict. regula est vera quando agitur de suo commodo, secus si de suo commodo. ita dixit gl. quæ allegatur pro sing. in l. videmus in fi. princi. verb. adolescens. ff. de in lit. iur. facit glo. magna in princip. in l. 1. §. quæsitum. ff. ad Trebel. quam vide & ibi Bartol. omnino.

LXIX.

Carcerato ad custodiam, & exploratum delictum non irrogat infamiam ipso iure, secus si ad pœnam fiat. l. 1. cũ glo. C. de infamib. infamia facti irrogatur si opinio carcerati grauetur apud bonos & graues viros. ita dicit gloss. nota, in cap. at si clerici. extra, de iudic. Similem glo. habes in l. Cæsius. ff. de senato. Cin. in l. 1. C. de sum. trin. in 2. opp. & per Bald. late in 5. opp. per Cano. in cap. testimonium. de testibus. per Spec. in titu. de teste. §. 1. ver. sed quid si dicitur item excipitur, quod est infamis. item opp. quod est criminosus, &c. Et infami de facto minus creditur, secundum gl. nota. in l. 2. §. duę causæ. in verbo. diligentissime ff. ad Carbo.

LXX.

Tutor iudicio tutelæ tenetur de dolo lata culpa & leui. l. qcquid. C. arbi. tut. cum simil. Facit c. conuenitur ratione pecuniæ, & amissæ, & non quæsitæ, in qua venit dolus & lata culpa tantum. ita voluit gloss. notab. quam omnes tenẽt in l. 2. C. arbit. tut.

LXXI.

Arbiter compromissarius equiparatur iudici. l. 1. ff. de arb. quod intelligas iudici habenti iurisdictionem, non merũ & mixtum imperium. tex. est cum glo. in l. non distinguemus. §. de liberali iunctis glo. ff. de Arbitr.

LXXII.

Magistratus etiam maximus si exeat locum suę iurisdictionis, minor ẽ quocũque magistratu alio in territorio suo. ita dicit tex. cum glo. in l. apud eum. ff. de ma numis. titu. generali.

LXXIII.

Excommunicatus potest contrahere. cap. 2. extra, de don. ergo potest esse arbitrator, quia arbitramentum. est species contractus. tex. est cum gl. in auth. vt dif. iud. §. 1. & ibi gl.

LXXIIII.

Simplex denuntiatio non interrumpit præscriptionem, iuxta gl. notab. & ibi Bald. in l. fin. in ver. acquirat de eo per quem fact. erit. & ibi Bar. & est casus cum glo. & ibi Bart. in l. alienam. ff. pro empt.

LXXV.

Ex statuto oritur condictio ex lege, & actio in factum ita dixit gl. in l. 1. C. de his qui ex publ. rario lib. 10. & Ber. in l. 1. de condi. ex leg. & in tract. repetsal. in 1. quæst. princ. ver. ad quartum & vide Bar. omnino in l. si duo patroni. §. si qs iurauerit. de iureiurã. & vide eũ omnino in l. Athletas. §. calumniator. ff. de infamibus. & lex semper loquitur. l. Arriani de hæreti.

LXXVI.

Iudex qui facit litem suam conuenitur in syndicatu etiam si pars

pars non appellet. ita dicunt Doct. in l. 1. ff. quod quisque iur. per gl. idem in verbo, quod scit esse nouum. circa fi.

LXXVII.

In defectum probationis si fuerit semiplenè probatum defertur iuramentum. l. in bonæ fidei. C. de iureiur. & l. admonendi. cum gl. & ibi not. ff. eo. Fallit in casu l. si quãdo. & ibi no. alij casus per gl. C. vnde vi. Vbi si vis facta probẽtur iudicio, & non possint probari quæ fuerint rapta, taxata à iudice quantitate stabitur sacramẽto vim passi, in qua taxatione attendet iudex quæ sit persona vim passi, dives, an pauper, & qualitatem loci an verisimile sit eum ibi tenuisse, quæ dicitur rapta, secundum gl. in d. l. si quãdo possum etiam habere locum l. in bonæ fidei. in d. l. si quando. s. in omni casu quem ibi ponit Bart. Fallit etiã in casu sing. do. Bal. in l. 2. C. de fid. instr. Fallit etiam quando semiplena probatio diminueretur per aliquam præsumptionem, vt voluit gl. no. in l. 1. C. qui & aduers. quos. itẽ fallit quando semiplena probatio fieret per aliquam leuẽ præsumptionem, vt not. gl. in l. 3. §. 1. ff. de mino. vide Bar. in d. l. in bonæ fidei. Et quando habeat locum huiusmodi delatio, vide omnino Bal. in c. 1. in princi. de controuersiu. est. in vsib. feud.

LXXVIII.

Facta traditione instrumentorum nominum debitorum tacitè videtur mandatum, vt quis possit debitores conuenire, etiam sine cautione de rato, vt per tex. & gl. in l. fin. C. de pact. conuen. Contrarium tenuit Bar. in l. vulgo. in fi. ff. de admi. tu. vbi alleg. Inno.

LXXIX.

In iudicio rerum amotarum, furti, & omnibus alijs delictis non potest reus se nescio quid purgare per relationem iuramenti. ita dicit text. not. in l. Marcellus §. fin. cum l. sequen. ff. rer. amota. quod reprobat ibi Bar. & communiter Doct.

LXXX.

Vbicunque pœna pecuniaria applicaretur fisco, vnusquisque de populo potest agere. ita dicit gl. ord. in rubr. ff. de pop. ac. & in l. fi. C. de litig. & Din. in consilijs, & Bal. in l. non solum, si quis ius di. non obtempe.

LXXXI.

Fiscus & resp. non debent habere hæreditatem. ita dixit gl. not. in l. 1. in fine. in verbo, pœnam. ff. si quis ius dicenti non obtemperauerit.

LXXXII.

Actus iudiciales præsumuntur spontanei. iuxta glo. in l. sed & si quis. §. quæsitum. in verb. conuenire. ff. si quis cautio.

LXXXIII.

Occidens iudicem tenetur pœna parricidij. gl. est sing. in §. ex diuerso. in auth. vt iud. fin. quoque fusi.

Sententia lata contra absentem non citatum ipso iure non valet l. 1. §. item cum ex edicto. ff. quæ sen. sine appel. rescin. & l. ea quæ. C. quom. & quand. iud. An autem si feratur pro absente non citato valeat. gl. in l. quæsitum. ff. de re iud. & in d. l. ea quæ non debent, quod non. Quod habet locum in ordinario iudicio, in summario autẽ sententia lata pro absente non citato valet. ita dixit Bart. sing. in extrauag. ad reprimendum. in verb. sine figura iudicij.

LXXXIIII.

Aduersatiua posita cum copula &, aduersatur in facto non in iure l. 2. cum glo. in verb. sed & fortius. ff. ne quis eum qui. Quandoque nullo modo aduersatur & ponitur pro quia. l. qui cum tutoribus. §. fi. de transact. Sed posita sine copula aduersatur in facto & in iur. el. sed & si. §. de pet. hæred. Item aduersatiua aũt aduersatur in iure & in facto l. planè. in fi. ff. de peti. hæred. & l. hoc amplius. de dãn. infect. & vide Bar. in l. patris & filij. de vulg. & pup. & vide hac dictione Bar. in l. prætor ait. §. de his autem. de damn. infect. item aduersatiua non aduersatur in iure & facto. §. ex imperfecto. C. de testamen. item de aduersatiua tamen. vide Bart. in l. 1. si quis ius dicen. non obtempe.

LXXXV.

A sententia interlocutoria non licet appellare. l. ante sententiæ. C. quor. ap. non reci. nisi in casibus. not. in l. 2. ff. de appel. reci. & vide Bart. in l. 1. §. quoniam. ff. de appel. Quod est verum de iure ciuili, sed de iure canonico secus. ita dixit glo. in l. 2. C. de epis. aud. Et tali casu potest procedi contra eum ipso amplius non citato, quia eo ipso, quod appellat à tali sententia videtur protestari se nolle de cętero comparere. c. 2. de dol. & contu. li. 6. & no. Bart. in l. eius qui. ff. de appe. reci. vbi omnino vide.

LXXXVI.

Statutum & lex imponens pœnam seuerissimam intelligitur de pœna mortis. ita dixit gl. in l. nemo. de fum. trini. & fid. cathol. idem si pœnam grauissimam. secundum gl. not. in l. 2. C. de eunuchis, & in l. 1. C. nemin. lic. fin. saluat. Nisi adiecta sint verba illa, pro admissi qualitate grauissimè puniatur. l. eos. in fi. ff. de accus. idem si imponatur pœna amarissima. gl. est not. in §. ex diuerso. in verbo amarissimis. in auth. vt iudices sine quoquo suffr. idem si maximam. vt est gl. notab. in ca. quid in omnibus. 32. q. 7. idẽ si nouissimam, vt voluit gl. in auth. de leno. §. præconamus. idem si durissimam l. 1. C. de rapt. virginum, & in authen. scenicas non solum. in prin. colla. 5.

LXXXVII.

Doctor legum non potest petere restitutionem in integrũ, si lædatur propter minorẽ ætatem l. professio cum gl. C. de mune. patrimo. lib. decimo. facit l. 1. cum gl. & ibi Bar. Bald. & Ange. C. qui & aduers. quos. & Ange. in l. 1. §. pueritiam. ff. de postulando. facit l. 2. §. Seruius Sulpitius. ff. de origine iuris.

LXXXVIII.

Procurator ad negotia in sui præiudicium potest procuratorẽ substituere non in præiudicium domini l. si procuratorem §. 1. cum gl. & ibi Bartolus. ff. mandati. Procurator autem ad iudicia non potest alium substituere nisi sit factus dominus litis, & alio modo cum cœpit de meritis causæ tractare. l. nulla. C. de procuratoribus, & voluit Bartolus in l. ab executore, in fin. ff. de appellationib. & vide in l. is cui. ff. de procuratoribus. cum simil. lib. Quod est verum nisi in mandato habeat potestatem procuratorem faciendi. cap. 1. de procuratoribus in sexto, & est gl. singularis in l. cum essent. ff. de seruitut. rusticor. prædio. Adde glo. in l. 1. ff. de procuratoribus. facit l. diuus §. fin. ff. de tuto. & curator. dat. ab his. l. item eorum §. 1. ff. quod cuiusque vni. nom.

LXXXIX.

Priuilegio indulto sibi miserationis causa nemo potest renuntiare. iuxta gl. no. in l. 1. C. quando Impe. inter pupil. Quod adde ad no. in l. si quis in conscribendo C. de pact. vide l. iudex circunuento, cum gl. ff. minor.

XC.

Beneficio cessionis bonorum nõ gaudet qui dolo bona sua dilapidauit. l. fin. §. fi. cum gl. ff. de his quæ in fraud. cred. & est gl. in §. fi. in auth. de fideiuss. & est gl. in §. item si quis in fraudem. Instit. de actio. Item non gaudet beneficio ne exigatur glossa elegans in l. si quis dolo. ff. de re iudic. & Azo in summa. Item non gaudet dicto beneficio, qui dolo contraxit sciens se non esse soluendo. arg. l. fi. ff. de iur. dot. & Bar. in l. alia. §. eleganter ff. solut. matrimo.

XCI.

Testator potest prohibere regulam Catonianam in suo

testamento, vt voluit glos. & Barto. in l. in tempus, & in l. potest quis. ff. de hæredib. instituend.

XCII.

Accusatio publica non competit pro priuatis delictis, etiã si criminaliter agatur, quia non admittuntur extranei, vt voluit gl. notab. in l. fin. ff. de priua. delict. & glos. rub. ff. de popul. act.

XCIII.

Actus nullus ad cautelam potest peti declarari nullus, licet non sit necesse, iuxta gl. in l. 1. in fi. ff. de fer. vide Bart. in l. si expressim. ff. de appe. facit quæ dicit. in l. 4. §. nunc, de effectu. ff. de lib. leg.

XCIIII.

Sicut interpellatio facta etiam extra ius constituit debitorẽ in mora, vt est gl. sing. in l. qui Romæ. §. cohæredes. ff. de verb. ob. ita etiam facit vt perpetuetur merum officium iudicis, ita dixit gl. no, in l. si. quis sepulchrum. ff. de relig. & sumpt. fun. vide gl. in l. amplius non peti. ff. rem rat. haber. & vide aliam gl. magnam in terminis, in l. fideiussor obligari. §. fi. de fideiuss. & vide notat. in l. & si pater. 3. ff. si quis cautio. interpellatio, constituit in mora, qñ ea secuta poterat cogi iure actionis, secus si iudicis officio, vt est casus sing. in l. cum pottulassem. in prin. de dam. infect.

XCV.

Dictio velut, notat. im proprietatem. not. gl. in l. item videndum. de petit. hæred. & est gl. de dictione veluti, in l. tutorem. in prin. ff. de admi. tuto. Item dictio quodammodo, vt not. gl. in l. conficiunt. in prin. de iur. codici. Quoniam significat veritatem. notat glo. in l. si pater impuberis. de vulg. & pupil. & l. dotalem. cum sequen. solut. mat. Item habetur de dictione quoddammodo, in l. 1. cum gl. ff. de confes. & l. si me in vacuam. ff. de acquiren. possess.

XCVI.

Periurus infamis non potest dicere testimonium, gl. in l. Lucius, & ibi Barto. ff. de his qui not. infa.

XCVII.

Institutiones & substitutiones sunt magis fauorabiles, quam legata. glos. & Barto. in l. sub conditione. ff. de hæred. institu.

XCVIII.

Bonum est argumẽtum ab ordine titulorum l. 1. cum glos. ff. si cer. pet. & l. 1. cum gl. ff. de in int. restit. l. idem Labeo, & ibi Barto. ff. rer. amo.

XCIX.

Consiliarij hodie sunt loco decurionum. not. glo. in l. sed & ex dolo. §. 1. ff. de dolo.

C.

Actio ex delicto si descendat ex contractu datur contra heredem l. ex depositi. & l. ex contractib. ff. de act. & oblig. & l. si habentem. §. datur. ff. depos. & vide gl. in c. fi. ext. de sepul. Adde q̃ litis contestatio contra defunctum, datur contra hæredem ex delicto nisi de partium consensu sit recessum à lite. Bar. in l. cum mater, in prin. de transact. & vide gl. in l. 1. ne ex delict. def. quando solui tur contrariũ. §. quod autem. Si ex maleficio non datur, nisi quatenus est locupletior, & ad eum peruenit, & cum defuncto sit lis contestata l. 1. ne ex delict. def. & in §. non omnis. Inst. de perpet. & tempor. act. vel nisi ipso iure ex delicto pare tur, vt voluit gl. not. in l. 3. §. quod autem. ff. quod quisque iur. Et licet non detur contra hæredẽ actio pœnalis quãdo ex delicto descendit, datur tamẽ exceptio. vt dicto. §. quod autem, & nota singulariter ad supra alleg. quod da tur tamen dict. actio. contra heredem hæredis, etiam si non ad eum peruenerit, dummodo ad primum peruene rit. tex. est sing. in l. videamus. ff. quod met. caus. Ange. in l. furti. C. de furt.

CI.

Causa pignoris non est titulus l. plura, cum glos. C. de pign. contrarium habes in c. 1. de vsur. in 6.

CII.

Minor non potest renuntiare restitutioni in integ. notat gl. in l. si iudex circunuentionem. ff. de minor. & in l. si intra C. eod. & in l. 3. C. si min. se maio, dix. in ca. si diligenti. in gl. magna in fi. extra de for. compe. facit l. doli mali. §. di uersum. de doli excep. vbi probatur, quod malefactor non potest renunciare beneficio Velleiani, licet consue tudo sit in contrarium, & glossæ nostræ.

CIII.

Citatio potest fieri sub conditione. l. eam quidem. in gl. C. si man. ita fue. alien. & consueuit fieri citatio per nuntiũ. l. cum notissimi. cum simi. de præscrip. 30. ann. potest tamẽ fieri per ipsum iudicem, si iubeat præsenti in iudicio, vt adsit, iuxta glo. in l. cessante. C. quomo. & quando iud. Itẽ potest iudex committere alteri litigantium, vt alium citet. iuxta gl. in l. si vt proponis 2. C. quom. & quand. iud. quod not. sing. Eius tamen relationi solo verbo non sta tur, nisi probetur, ita dixit Baldus notabiliter.

CIIII.

Sententia lata per falsum procuratorem, non potest haberi rata à domino, vt prosit & obsit sibi. iuxta gl. & ibi Bart. in l. si mater §. hoc iure, ff. de except. rei iud. quod limitat Bart. in l. inter quos §. alieno. de damno infecto. & p Bal. in l. vxorem C. de condit. insert. videlicet, quod istud est verum nisi esset statutum, quod requireret productionẽ procuratorij, quia tunc talis sententia non potest validari per ratihabitionem. Item limitat Bar. in auth. ei qui. de temp. appel. nisi prius lata sit sententia à iudice, quod iste est falsus procurator, quo casu etiã si procedatur in causa non potest validari iudicium per ratihabitionem, & adde quæst. not. in l. quę dotis ff. solut. matr. & quod no. cũ gl. in l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acqu. hæred.

CV.

Quando consensus requiritur ad confirmationem, sufficit si ex post facto interueniat arg. gl. in l. 2. C. de iure fisc. li. 10. secus si requiratur ad certum & limitatum tempus, tunc superueniens ex post facto non sufficit l. obligari. §. fi. de author. tuto. & Bar. in l. qui habet. §. 1. de tute. item quando requiritur pro forma, non sufficit si ex post facto superueniat. ita dixit Inno. in cap. fin. extra de reb. eccles. non alienan.

CVI.

Aduocatus non tenetur causam sequi, si clientulus longè vagetur. ita dixit glo. no. in l. sed & hæ §. non solum ff. de procu. & Din. & Bar. in l. Mæuia. §. fi. ff. de ann. lega.

CVII.

Illud dicitur esse superuacuum, cuius inductio nullum effectum operatur. l. statu liberis, in gl. de leg. 2. & l. iurisgentium §. sed si fraudandi, cum gl. ff. de pact.

CVIII.

Dictio multotiens, verificatur in duabus vicibus. Instit. de iur. person. § fi. itẽ dictio pluries, vt l. filius emancipatus ff. ad leg. Corn. de fal. vide do Lanfran. in l. 2. ff. de acq. hæred. item superlatiuum plurimos, verificatur in duobus, vt dixit gl. in auth. de trien. & semis. & quod sæpe, item dictio sępè, verificatur in bina & trina vice. not. glos. in §. quia vero. in auth. de testib. & vide Bar. in l. licet. in prin. de lega. 1. & aliquando dictio sępe, quaternario numero contenta est. l. cum quæstio, vbi gl. C. de legib.

CIX.

CIX.

Eadem pœna imponi debet ex mente legis, quæ venit imponenda ex verbis, vt not. glos. in l. fin. ff. de tuto. & cur. dar ab his.

CX.

Statutum excludens mulierem dotatam à successione coniunctorum, propter masculos, intelligitur excludere eã ab hæreditate eius qui eam dotauit, non alterius. l. 1. cum glo. not. C. de legi. hæred. Item vbi non succeditur dotanti, dos non est conferenda. d. l. cum glos.

CXI.

Hæres ex titulo non lucratiuo potest impugnare contractum defuncti si faciat inuentarium. l. fin. §. in computatione. vbi glos. de iure delib. & Ange. in l. fin. C. si quid in fraud. patron.

CXII.

Legitima filij debetur titulo lucratiuo. l. fina. de his quæ in fraud. credito. Idcirco relicta nepoti ab auo, & eidem à patre dentur semel tãtum, quia duæ causæ lucratiuæ & c. l. Mæuius. §. duobus. de legatis secundo, & notat Ange. in l. fin. in glos. C. si quid in fraudem patron.

CXIII.

Id dicitur esse expressum à lege, quod est de mente legis. gl. in l. prætor ait. §. 1. & ibi Bar. & doct. de nou. ope. nunt. facit l. quærebatur. cum gl. fi. de testamen. milit.

CXIIII.

Publicatis attestationibus non possunt produci testes super ijsdem c. & omnino contrarijs. ca. fraternitatis. ff. de testi. auth. qui semel. de prob. At super diuersis possunt. l. cum de indebito, & ibi Bart. de proba. & voluit Bald. in l. officium. de rei vendication. vide Bal. in c. 1. §. item si aliquis. de controuers. inuestit. secus est in criminalibus. notat Barto. in l. 1. in fine, & in l. vnius. ff. de quæstion.

CXV.

Illa dicuntur simul fieri, quæ fiunt etiam vnum post aliud sine interuallo. no. gl. in l. quærebatur. de testa. milit. facit tex. cum gl. in l. si Stichum. §. si quis ita. de nouat. & in l. si cum duas. comm. præd. facit tex. cum glos. 9. quæst. 3. ca. simul. & text. cum glos. in l. in operis locatione.

CXVI.

Actorum appellatione venit sententia. no. glos. & Bart. in l. in fraudem. §. neque, ff. de iure fisci, Item venit consiliũ notab. Alber. Pap. in tract. suo de consilio. facit l. si putas. cum glo. C. de pet. hæred. Item venit commissio citationis, & relatio capit. quoniam contra. extra de probat. item dicta testium. Barto. in d. §. neque. vide notat. in l. actorem. ff. de re iud.

CXVII.

Controuersia dicitur fieri nedum agendo, sed etiam excipiendo. not. gl. in l. 1. in princ. ff. ad Carbon. & in l. Lucius. §. tres hæredes ff. ad Treb. & in l. non solum. §. si statis. ff. de procul. & in l. creditori. de oper. no. nunt. Item experiri dicitur quis tam excipiendo, quam agendo, notab. gl. in l. 3. §. duæ causæ, in fi. ff. ad Carbon. quæ non propter stipulationes & contractus in quibus promittitur non experiri & controuersiam mouere etiam ante litem contestatam. l. diuus. de petit. hered. & l. 3. §. parui refert. eodẽ tit. Et vide Bar. multum latè quando promittitur de non contraueniendo, & in l. amplius non petit. ff. rem rat. hab. & gl. in l. qui fidem. de transact. & Bar. in l. si quis maior. C. eod. & vide glo. in l. non putaram. fam. ercis. & in l. læpe. de re iud. & Bal. in cap. 1. in prin. de controuer. inuest. & gl. in c. item sacramenta. de pac. iura. firm. quæ dicit, q̃ contradicendo. fit controuersia. &c.

CXVIII.

Statutum & superior magistratus committens diligentissimam examinationem & cognitionem inferiori magistratui, non concedit vt summariè procedi possit, sed requirit probationem plenam. glo. in l. 3. §. duæ causæ. ff. ad Carbon.

CXIX.

Statutum, & rescriptum, proclama, & decretum principis, præstans immunitatem denuntiãti malefactorem, debet intelligi si denuntians probauerit illum malefactorem. iuxta gl. no. in l. 1. C. de mul. quæ fer. facit tex. cum gl. in l. si cuius. ff. de appel. reci. & est tex. cum gl. in l. si cuius. ff. de appel. reci. & est tex. cum gl. in l. prætor. in prin. & §. docere. ff. vi bono. rapt. & Bar. in l. 1. ff. de incen. rui. naut. & vi de Bar. in l. leg. Cornel. §. si quis libertus. ff. de iniur. Adde omnino hic sing. posita per do. Lanfran. in d. l. ancillæ. C. de furt. quia tale præmium non datur socio criminis, & illi qui est de familia potestatis

CXX.

Fideiussor de iudicio sisti, finito iudicio in nihilo remanet obligatus. l. græcè. §. post litem. ff. de fideiussorib. nec dicitur obligatus ad sistendum reum in cau. appellationis, vt notat gl. in auth. de his qui progre. ad appellat. 5. quod intellige siue sit reus condemnatus, vt d. §. & post litem siue absolutus à lite, & ab obseruatione indicij, l. properandũ. §. & si quidem, cum glo. C. de iudic.

CXXI.

Scholarum doctor præferri debet ignoranti doctori. glos. est sing. in l. 1. C. de anno. ciuitat. li. 10. quod adde ad not. in l. singuli. C. de aduo. diuer. iud. Item doctor consecutus gradum à principe, præsumitur indoctus, ideo postponitur examinato. not. Pau. de Castr. in l. quoties. C. vbi senat. vel clarissi.

CXXII.

Verbum pecuniæ simpliciter prolatum in materia peccati comprehendit tantum pecuniam numeratam, vt scribunt Doct. in l. talis scriptura. ff. de leg. 1. & facit l. sed & Iulia. §. mutui datione. ff. ad Maced.

CXXIII.

Fideiussor de iudicato soluendo finita instantia cursu temporis non tenetur. l. cum lite. mortua. cum glos. iudic. sol. Idem si sit finita iudicio, & denuo appellatum, vt l. cum apud. eo. tit. & ibi ponit Bart, quid in fideiussore de rato. idem est in fideiussore de iudicio sisti, de eo vt finita instantia finiatur obligatio. gl. & in auth. de exhib. reis. §. sit scepto. de secundo est gl. in auth. de his qui ingred. ad appell. quo declarat §. & post litem. in l. rotæ. de fideiuss.

CXXIIII.

De quantitate ad quantitatem si sit liquidum debitum admittitur compensatio l. fi. C. de compensatio. & vide omnino Bar. in l. 1. C. si maior fact. siue generaliter & naturaliter, siue naturaliter tantum l. etiam. ff. compensatio. dummodo tali debito naturali non possit opponi exceptio. Bar. in l. procurator ad exhib. §. si procurator. cũ gl. ibi ff. rem rat. hab. & declarant gl. in l. quæcunque, de cõpensatio. & doct. in l. ex causa. C. eo, facit gl. in l. cum is §. 1. & gl. interdum de condict. indebitis. Si ue iure actionis siue officio iudic. no. glo. in §. in bonæ fidei. Inst. de actio. Item de obligatione ad antidora admittitur compensatio. l. si testamento. §. 1. de fideiusso. Quod intellige si talis obligatio ad antidora sit redacta ad præstandã necessitatem. iuxta not. ibi per Bar. & vide Ang. elegãter in auth. de non eligen. secund. nub. circa prin. col. 1. Et obligatio ad antidora impedit repetitionẽ soluti. Ang. in l. alienã. C. de fur. per d. l. si testamento. contrarium dicit gl. fi. in l. ex hoc iure ff. de iust. & iur. Et ea q̃ nõ possunt repeti soluta

non potest compensari sed soluendo sic.l.ex causa. C.de compensati.

CXXV.

Iuramentum de quo in auth. sacramenta puberum. habet locum in minore pubere non pupillo, vt ibi not.& per gl.in l.fi.§.fin.ff.de lib.cau.& vide per gl.in c.1.§.itē sacramenta.de pac.iur.firmand.Quod solum operatur vt minor habeatur pro maiore, & sic tanquam maior non restituat aduersus contractum.idcirco si aliquo casu etiam maior posset venire contra suum contractum etiam tale iuramentum factum à minore non obstabit.ita dixit gl. no.in l.si prædium.C.de iur.dot.idem voluit l.2. C.de rescin.ven.vbi vide quæ declarat gl.in d.l.si prædium,

CXXVI.

Procurator cum mandato si certum est de mandato non tenetur cauere de rato.item si sit certum quod nō habeat, non admittitur etiam si caueat de rato vt bene not.in l.a. C.de procur.& in l.si pupilli.§. fin. de neg.gest.nisi sit de his personis de quib.in l.sed & hæ.in prin.ff.de proc.& l. 3.§.1.iud.sol.Quæ personæ licet admittantur sine mandato, non tñ admittuntur contra voluntatem siue mandatum.l.Pom.§.fi.& in gl.ff.de procu. item non admittitur vltra id,quod est mandatum sicut est in alijs procur.l.maritus.vbi casus singu.C.de procur.cautio de rato præstatur vbi dubium est,an sit mandatum,vt d.l.1.C.de proc. & l.quod si de speciali. ff. de mino. item vbi est dubium an sit reuocatum mandatum,vt not. Bart.in l.prætor.ait de dam.infect. Item vbi est dubium an sit præstitum secundum solennitatem iuris communis & municipalis, vt not.gloss.in l.actor.ff.rem rat.hab. vbi omnino Barto.

CXXVII.

Cautio de iudicio sisti debet præstari etiam à domino causæ si immobilia non possideat.l. creditor.§. sciendum.ff. qui satisd.cog. Vel si immobilia non tamen sufficientia ad quantitatem rei petitæ;vt not.gl.in §.sed hodie.Instit. de satisd.Item si habeat immobilia quæ sufficiant,sed de facili peritura.Barto.in l.2.ff.sol.mat.faciunt notat.in l.si constante.in quæstio.illa quomodo probabitur manifestum inchoare.ff.solu.matr.per Bar.& alios.conuerso si possideat mobilia quę de facili non pereunt, veluti si habeat merces in apotheca,non satisdat ac si possideret immobilia.Bart.in d.l.sciendum. quæ cautio remittitur quibusdam personis de quibus per gloss. & doct. in l.prima. ff.qui satisd.cog.dum tamen iurēt se staturos in iudicio, nisi sint clerici quorum simplici promissioni creditur,vt not.gl.in §.sed hodie.Institu.de satisdat.

CXXVIII.

Cautionem autem de iudicato soluendo suo nomine conuentus præstat.d.§.sed hodie sed procurator eam præstabit etiam si constet de mandato,vt voluit gl.in l.1.ff.de satisdando,& gl.in §.qui alieno.in l.non solum.ff.de proc. & Bar.in rub.iud.sol.& est casus in l. ne satisdatio. vbi gl. & Bar.ff.rem ra.ha.& in d.l.1.in fi.C.de satisdatio. Quod intellige nisi sit actor municipum quin nō cauet de iud. sol.cū publica authoritate experiatur,vt voluit gl.multū no.in l.item eorum.§.actor.ff.quod cuiusq.vniuer.no.& facit l.quid si filij nomine,& quod ibi not. ff. de iniurijs.

CXXIX.

Prouisio hominis tollit prouisionem legis.l.fi.C.de pact.cōuen.quod est verum si prouisio legis sit de iure speciali, secus si sit inducta de iure communi gl.est notab. quam ibi sequuntur C.in.& Bart.in l.2.C.de iure emphy. Item hoc est verum si prouisio hominis est posita circa id circa quod ponitur prouisio legis alias secus,vt not.Bart.in l.si cum dotem.solut.matr.& l.si constante.codem tit.ité hoc est verum si prouisio hominis equè bene prouidet, & alias à prouisione.l.nunquam videtur recessum vt voluit Bar.notab.in l.1.§.vnde quæritur.ff.de publicanis.

CXXX.

Larga significatio vocabuli dicitur impropria,vt colligitur ex gl.in l.eas causas.ff.de condit.& demō. vbi dicit q̄ vna dictio coniunctiua frequenter ponitur pro alia.& facit gloss.in l.Imperatores.ff.de pact. Quod not. pro statuto, & vide Bart.ad hoc in l.quid sit falsum.ff.de fal.& Ang.in tract.male.in verb. fallario. Non tamen quod si ex larga significatione vnum comprehendatur sub alio semper, vnumquodque videtur deductum in libello & sentētia, ne iniustæ videatur pronuntiare super non petitis.ita dicit sing.Anto.de Butrio in c.cum dilectus, extra de relig. dom.Itē quod larga significatio sit impropriè & nō comprehendatur in statuto vide Bart.in l.1.circa fin.ff.de pecul.& notat per Ang.Aret.in §.omnium in materia arbitrorum Institu.de actio.

CXXXI.

Scire dicimur quod vehementer opinamur.l.2.§.quod observari.vbi Bar.C.de iuramento col.q̄ est verum impropriè,propriè vero scire est rē usu captā mēte retinere,vt notat gl.in l.2.§.idem Labeo.ff. de aqua pluuia arcend. Alias dicimur scire rem per causam cognoscere.l.pupillus,de acq.hære.Adde quod sola fama non inducit scientiam c.inquisitionem §.quæsiuisti de accus.nisi perseueret l.1.cum gl.§. quod dicitur ff.de acquir. hæred.& vide Bal.in §.iniuria de pace iuramento firman.

CXXXII.

Pupillus non potest esse testis l.3.§.lege Iulia.ff.de testibus. si tamen examinetur eius dictum facit inducium l.1.§.in puberis ff.ad Silla.l.fi.vbi gl.C.eod.

CXXXIII.

Dicta in præcedenti intelliguntur repetita in sequen.in dispositione hominis l.Titia §.idem respondet,de verbo. oblig.secus in dispositione legis secundum gloss.quam sequitur Bart.in l.transigere.persona tamen nominata in preced.non intelligitur reperita in sequen.in causa magni præiudicij l.si ita stipulatus §. Chrisogonus. de verb. obl.in causis parui præiudicij secus l.1.& ibi Bar.C.de discr.& vide Bartolum in l.talis scriptura,de lega.1.& in § si nuntius,& in l.si quis ex argentarijs de edendo.

CXXXIIII.

Solutum prætextu sententiæ etiam indebitum non potest repeti condictione indebiti,quia sententia facit de indebito debitum l.1.C.de condi.indebi.& gloss.ord. in l.elegāter.§.fi.ff.eodem.Quod intelligitur, nisi aliud soluatur quam sit sententiatum,vt declarat Ang.in l.fallus,& in l. etiam C.de fur.item nisi soluatur prætextu sententiæ latæ iam finita instantia, voluit gl.not. in l.properandum. circa prin.C.de iudic.item intelligitur nisi repetatur alia actione quam condi.indebi.vt l.fideiussor.§.in omnibus vbi gl.ff.manda.& not.in l.admonendi ff. de iureiurand. per scribentes,& in l.1.C de condict.indeb.& notat. per Bartolum,secundum quem intellige gl.in omnibus,in l. si fiue §.1.ff.rem rat.hab.quod tamen nota,& vide Bartolum oīno in dicta l.si fine,& in l.2.§.1. quod vi aut clam, & l.Iulianus,de cond.indeb.& Ang.in §.1.post med. institu.de exceptio.

CXXXV.

Interruptio facta per conuentos executores extenditur solum ad 30. ann. decursos à tempore conuentionis, facta vero per litis contestationem perpetuatur vsque ad 40.annos;vt l.sicut,& l.finali C. de præscript.30. annor. & ponit glossa in l. cum notissimi. in princip. eod. titul.

Et intel

Et intelligitur perpetuari siue damnetur reus & sic finiatur instantia,siue instantia pereat, vt voluit gl.in l.properandum.§.fin autem ex gestis.in verb.iudicij C.de iudic. per simplicem autem denuntiationem non interrumpitur præscriptio,vt voluit gl.notab. & Bal.in l.ex hoc edicto.ff. de eo per quem fac.erit, & est casus in l.alienam. ff.pro empto. Et de interruptione siue ciuili siue naturali qualiter fiat,vide glo.ord.in l.cum notissimi.§ sed & si quis.pregalleg.quam not.& vide do. Ang.in l.qui bis idē. & Bar.in auth.offeratur.Et adde q̄ litis contestatio facta coram iudice incompetenti non interrumpit, vt voluit gl.in l.si pater. C. ne de ēta.defunc.item litis contestatio facta non debito modo non interrumpit,vt voluit gl. in d.authē.offeratur. Citatio tñ siue litis contestatio facta debito modo coram iudice declinabili interrumpit;vt voluit Bar.eleganter in l.1.si quis in ius voc.non ier.& vide in d.l.fi de eo per quem fac.erit. Item confessio facta coram iudice incompetenti non valet. cap. at si clerici. extra de iudic.& no.C.si à non compet. iud l.& in priuatorum.per gl.& Bar.& facit quod not.dicit Bal.in l.1.C. de confes.in 4.char.verſi.iuxta hoc pone. Item quod dicit in pen. & fi. col. in fi.& Bar.in l.diuus,ff.de custo.reo. Item q̄ sententia lata à iudice incompetenti est nulla ipso iure,gl.est fin.in clem.sæpè de sequest.pos.& fruc.& vide omnino per dom.Mar.in l.magistratib.ff.de iurisd.omn. iud.vbi declarā de huiusmodi confessione, & erit saluus iuris actoris vt iterum agat modo & interrumpat in casu quo primo egisset inceptè,& si tempora largiantur.l.accusaturus.ff.de adulte.& l.libellorum.ff.de accus.& propter litem §.1.ff.de excu.tut.Item adde q̄ licet confessio facta coram iudice incompetenti non valeat quo ad plenam probationē.d.c.at si clerici.non valet vt faciat qualequale iud.cium,secundum Guli.de Cun.& Bal.in l.si idē cum eodem.ff.de iurisd.ōm.iud. Adde ad gl.in clem.sæpè,quod dicit Rolan.in summa de jud.in rubr.quem iudicem actor adire debeat,quod reus tractus ad iudicem actoris voluntarie.Item coram eo contestatus videtur prorogasse iurisdictionem illius, nec poterit amplius declinare.

CXXXVI.

Dictio perinde,notat similitudinē.l.solent iudices.in princip. de aliment. & cib. leg. & l.mulierem. C. de adop. & omnimodam similitudinem,vtl.à filio.§ testator.ff.de aliment.& cib.leg.& voluit Bar.in l.sanctio legum,de pœnis,& vide Bar.in l.1.§.fi.ff.si famil.fur.fecit.dica.Aliquando in ratione collendæ contrarietatis non significat omnimodam,sed similitudinem in genere tantum, vt l. 1.& ibi per gl.& Bar.ff.de recept.& l.sacrilegij.§.is autem.ad leg.iul.pecul.idem de pronominalis,ea,id,vt l.sanctio legum ff.de pœnis.& not.in rubr.de oper.noui nunt.Licet referat antecedens substantiam in specie sui naturā.l. eā quam.C.de ædeicomis.& l.eas causas.de condi.& demō. tamen aliquando refert antecedēs in genere ratione tollendæ contrarietatis.l.sanctio legum. idem de relatiuo quis & qui,vt licet referat antecedens substantiam in specie.l.Stichum qui meus erit.de leg.1.& l.qui mihi donatum.de donat.tamen aliquando refert in genere, vt l.si ue pro fratre C.de neg.gest.& l.dominum.C.de iniurijs. item dictiones perinde, & exinde, sunt aduerbia significatiua temporis.Item aliquando exponuntur.i.ex eo,vt dicit gl.in l.1.ff.de edend.

CXXXVII.

Qui tantundem repetit quantum donat,non videtur donare.ita dicit gl.in l.qui concubinam.§. qui ortos. de leg.3. probatur in l.contra iuris.§.si filius.ff.de pact. idcirco talis donatio non egeret insinuatione,vt ibi tenent Bar.Qd intellige si à principio dationis nō fuit tractatū q̄ tantundem reperet,alias secus.facit q̄ dicit Bar.in l.si filius ita. ff.de don.& q̄ notat per Bar.in l.qui sic.ff.de solutio.

CXXXVIII.

Clausula quanti ea res est, posita in instrumento continet etiam sumptus nedum rei æstimationem gl.& Bart.in l. nouissimē.ff.quod fal.tut.author.

CXXXIX.

Si res mihi commodata & deposita apud me reperiatur apud tertium,nulla mihi competit actio ad repetendū, sed officium iudicis tantum,vt dicit gl.& Bart.in l.& non tantum.ff.de peti.hæred.

CXL.

Priuilegium concessum clerico intelligitur concessum ecclesiæ causa, vt notat gl.fi.in l.non plures. de sacrosanct. eccles.& facit cap.cuncti.de elect.lib.6.in nouel.& Bald. in 1.constitut.feud.in princ.vide in tract.de quarta canonica.in 3.chart.in 2.colum.

CXLI.

Excluſus à iure dicendi nullum non videtur excluſus à contra tabu.sicut excluſus à iure dicendi sententiam nullam non videtur excluſus à iure appellandi,& econtra, iuxta glo.in l.1.C.si de momen.posſes.fue.appeti

CXLII.

Vbicunque orationes sunt coniunctæ clausula in fine posita refertur ad omnia.ita dixit gloss. not.in §.item Iapilli. Institu.de re.diui.

CXLIII.

a Clausulæ inconsuetæ appositæ in instrumentis reddunt instrumēta suspecta,iuxta gl.& ibi no.per Bal.in l.si quis sub conditione.de condi,insti.& est gl.secundum Ange. ibidem in l.1.C.de fide instr.& iur.hast.fis.li.10,similiter pacta inconsueta appositā contractu faciunt cōtractum suspectum,glo.est not.in c.illo vos.extra de pignorib.& notat Cin.in l.3.C.plus vale.quod agitur.

ADDITIO.

a Clausulæ inconsuetæ. Adde Pet.Gerard.singu.77.Cæpolam in tract.de simulat.contract.nu.47.& 48..

CXLIIII.

Dictio nonne,licet sit posita negatiuè, tamen affirmat.rex. est in c.nonne extra de præsump.& gl.in l.à diuo Pio.§.si post aditam.ff. de re iud.econtra interrogatio posita verbis affirmatis inducit & negationem totalem & rarissimam concessionem. text. est in c.si lacerdos peccauerit, quis eum emendabit.de pœnitentia,distinct.1.

CXLV.

Vbi vertitur periculum animæ sententia nunquam transit in rem iudicatam.ita dixit gl.in c. inter monasterium.de re iudi.& Lud.in l.admonendi de iureiuran.& vide alios casus ibi per do.Lanfranc.& videtur dicere gloss. in cap. lator.extra de re iud.& tex.cum gl.in c.1.& cap.fraternitatis.de frig.& malefic.& glo. singu. in l.3.§.quacunque.ff. de iureiurand.

CLVI.

Testiculi sunt ministri & instrumenta humanæ generationis,& in eis continetur omnis libido.13 distinct.ca.nerui testi.in princ.gloss.

CVLII.

Ingenium.supplet tempus in studio.gl.est in c.tum texteris.extra de excep.& in c.si episcopus.7.q.7.

CXLIII.

Licet papa non possit tollere decimas in totum, quæ sunt de iure diuino.13.q.1.ca.decimę,& creuertimini, quia non est supra ius diuinum,vt capitulo proposuit.de concess.preb.& notat in ca.literas,de rettic.spol.potest tamen illas tollere pro parte & sic priuilegiare personas & locos,vt non teneantur ad decimas.gl.est ord.in c.à nobis. extra de decim.

CXLIX.

Actus censetur inductus, vt sit potius perpetuus, quam temporalis. l. sufficit. ff. de condict. indeb. & est glos. in cap. fi. de rescrip. lib. 6.

CL.

Copula &, de sui natura est extensiua, non restrictiua, & in dubio copulata, sed non plures qualitates, licet vnam & aliquam qualitatem copularet, vt dixit Bald. in l. 1. in 3. column. ff. de iust. & iur. Item copula &, repetit se ipsam in omnibus qualitatibus præcedentibus, vt dicit glos. in cle. sæpè. circa princip. de verb. signific.

CLI.

Iudicum plurimorum dicitur esse integrum iudicium. text. est in cap. prudentiam. versi. illa. de offic. deleg. & in cap. in canonicis. 10. distinct. & in cap. de quibus. 20. dist. & l. 1. ff. de senator. & l. athletę. in princip. ff. de infam. & l. ita vulneratus. ad leg. Aquil.

CLII.

Si reperitur aliquid scriptū in columna, & alio saxo, ei creditur, secundum glos. not. in c. causam. extra de prob. Similiter creditur cronicis. ita dixit glo. not. in cap. appellatione. §. forma vero appellationis. 6. quæst. 2.

CLIII.

Regnum, & alius principatus non datur successione, sed ex electione, nisi ex consuetudine. text. in cap. Moyses. cum glos. 8. quæst. 1. vide Bald. latè in tit. de pac. constant. §. volumus. vt regulariter.

CLIIII.

Libido in virginib. maiorem patitur famem, quia dulcius putat omne quod nescit. gl. in c. viduas. in versi. vsæ sunt. 27. q. 2. dicit hanc authoritatem beati Hieronymi.

CLV.

Qui vtitur vxore suâ sobolis procreandæ causa, & reddendi debitū, nusquā peccat, sed meretur. Qui vero voluptate preuentus peccat venialiter. itē qui cibis calidis vtitur, vt sæpius eam cognoscat. Sed qui contra naturam cognoscit, mortaliter peccat, magisq; , quam si aliam contra naturam. ita dicit gl. not. in cap. quicquid. 32. q. 2. Item tenetur de iure diuino reddere debitum matrimonij marito. glos. est in l. 2. §. si non propter. ff. si quis cautio.

CLVI.

a Sensus visus cōis est vnicuiq; sensui corporeo, ita q̄ testimonium visus pōt verificari in gustu, & alias. ita dicit gl. quam Imo. allegat pro singu. in c. teste. 3. q. 9. vide Bal. in rubr. C. si ex fals. instr. facit quod not. Barto. in l. si cui fundum. de leg. 2. & Bald. in l. 1. circa princ. C. de confess.

ADDITIO.

a Sensus visus. Adde Guid. Pap. sing. 642. numer. 2. & sing. 895. numer. 2.

CLVII.

Debemus saluare pro posse opiniones nostrorum magistrorum. & m gl. in c. 1. in ver. magistrorum. extra de decimis. itē licet nobis eorum opinion. allegare. l. si ædibus meis. ff. de dam. infect. facit text. in l. dicere. ff. de arbitr.

CLVIII.

Ornamenta ecclesiæ non debent concedi pro festiuitatib. secularium nuptiarum, & alterius causæ. tex. est in ca. vestimenta. & cap. ad nuptiarum. de consec. distinct. 1. Quinimo non potest suadere sacerdos, vt ex vestib. pulchris virorum & mulierum fiant planetæ. glos. est in d. cap. ad nuptiarum. & Archiepiscopus Ioan. de Deo dixisse, quod talis faciens dicitur facere contra Deum.

CLIX.

Mater tenetur de iure suos natos suo lacte nutrire, non alteri nutriendos dare, ita dicit text. cum glos. in cap. ad eius vero. 5. distinct.

CLX.

A pœna & sententia canonis, & legis, non licet appellare. l. si qua pœna. ff. de verbo. signifi. cap. quia nos. extra de appel. vide Barto. in l. fi. in princip. ff. de appell. reci. à declaratoria tamen potest appellari. ita dixit glos. sing. in cap. cupientes. §. quod si per 20. in verb. priuatos. de elect. in 6. facit gl. in verb. ab executione. in prin. & in verb. excedat. in fin. C. quorum appellation. non recip. & glos. in l. 1. C. de his qui veniam ætatis impetra.

CLXI.

Dispensatio super affinitate si occurrat q̄ sit duplex affinitas, nec aliter sit declaratum, est subreptitia. ita dicit Ioā. glos. in arbore affinitatis.

CLXII.

Non creditur Legato, dicenti se habere in mādatis, nisi probet mandatum in scriptis, cuiusque gradus siue dignitatis sit, siue sit Legatus principis, siue summi pontificis. l. 1. C. de mand. prin. c. nobilissimus vir. 98. distinc. & Bar. in l. prohibitum. C. de iur. fisc. li. 10. & adde gl. in proem. 6. in verb. bulla. & in ca. ad apostolicæ. in ver. proponi. de sen. & re iudi. lib. 6. Fallit in Cardinali, cui creditur etiam sine scriptis. secundum gl. in d. c. nobilissimus. An autem mandatum principis possit probari aliter quam per testes. not. docto. in l. 1. de procuratoribus.

CLXIII.

Iusta causa excusat à periurio. cap. breui. de iureiurand.

CLXIIII.

Propter defectum literæ & syllabæ, non vitiatur testamentum. arg. l. errorem. & l. ambiguitates. C. de testam. nec vitiatur contractus. in l. fi. in tex. & gl. C. de fide instr. nec vitiatur manumissio, & rescriptum. secundum glos. auream in cap. ex parte extra de fid. instrum. & l. qui habebat. ff. de manumiss. & vide Barto. in l. 1. in 1. colum. C. de sum. trin. & fide catho.

CLXV.

Deponenti de conscientia propria, quando alia probatio non esset, creditur cum iuramento. ita dixit gl. not. in ca. significasti. extra de homicid. & glos. magn. in §. aliæ. in verb. dicit. Inst. de action. Bart. in l. is potest. ff. de acquirē. hered. & ipse. in l. gerit. eo. tit. & idē in l. inter omnes. §. rectè. ff. de furt. dicit gl. in §. aliæ. procedere, vbi non est præsumptio iuris contra asserentem. argum. l. si non conuitij. C. de iniur. Et si agatur de purgando delicto deponentis, creditur eius sacramento, si fuerit homo bonæ famæ, alias non. ita dicit glos. in præalleg. capit. & voluit glos. no. in l. 1. C. ad leg. Cornel. de sica.

CLXVI.

Argumentum à contrario sensu &c. vt l. conuenticulam. Quod habet locum etiam in contractu. inter socerum, §. cum inter. ff. de pact. dotal. & in rescripto. si procuratorem. §. si ignorantes. cum gl. ff. mandat. & habet locum in mandato. l. eum qui duobus. §. 1. ff. de acquir. hære. item habet locum in epistola. l. prima. in fi. ff. de quæstio. item habet locum in edicto prætoris. l. Iurisconsultus. §. dolo malo, vbi Bar. de prætorio. Item habet locum in statutis, quia sensus à contrario dicitur de mente expressa legis. l. qui testamento. §. mulier. ff. de testam. & Dyn. in c. quod ob gratiam. de reg. iur. in 6. & Bart. in l. omnes populi. in 2. q. prin. & Bal. in l. conuenticulam. & Ang. in l. 1 ff. de offi. eius. vbi plenè do. meus Iason & alij. Tu add. quod contrarius sensus dicitur esse quædam coniectura & inter

& interpretatio quæ non habet locum in statutis. vt no. per glo. in l. apud antiquos. C. de furt. sed bene verum est quod vbi statutum non operatur sine argumento à contrario sensu, non semper habet locum. d. argumentum. not. Bal. in l. obseruare. §. proficisci. de offic. proconsl. Item habet locum in vltima volūtate. l. statu liberum. §. 1. de lega. 2. & l. sequenti cum glos. quod etiam est verum, nisi tale argumentum resultet contra legem scriptam, & pœnam ex lege scripta. gl. est sing. in cle. 1. de vsur. in verbo. de certo. facit gl. in c. cupientes. §. quod si per 20. & l. pe. C. qui testam. facere possunt iunct. §. filius autem. in l. fin de bon. quæ libe. & vide tex. iuncta glo. in l. qui semisses. §. fi. ff. de vsur.

CLXVII.

Duo fratres consanguinei, & vterini duxerunt vxores duas sorores consanguineas & vterinas, iudex sententia damnauit matrimonium vnius probata affinitate inter eos, Quæritur an sententia præiudicet alijs duobus matrimonio iunctis? gl. no. in c. dilecto filio. 2. extra de præb. dixit q̄ non, quia res inter alios acta. C. res inter alios act. per totū, de qua regula dic, vt per gl. in rubro & nigro. C. eo, & Bar. in l. posthumus. §. si quis ex his. ff. de inoffi. testa. facit pro d. gl. quod dicit Bar. in l. denuntiasse. §. fi. de adult. idcirco citari debet, vt sententia ei præiudicet, secundū Cy. in l. 1. de aduo. diuer. iud. & doct. in l. cū filius. de verbo. obli. contra Deci. d. gl. dicit quod solutio. in c. cùmanter vos extra de re iudi. & vide gl. in c. per tuas. in fin. extra de probatio.

CLXVIII.

Decima de omni eo quod licet quæritur, debet ecclesiæ p̄stari extra de decimis per totum. Quæ debent diuidi in quatuor partes, quarum vna applicetur Episcopo, alia clericis, alia detur fabricæ, alia pauperibus. 12. q. 2. c. quatuor. & extra de testa. c. requisisti, quod nota. An autem meretrix possit præstare decimam lucri? dixit gl. in c. ex transmissa, extra eo. quod sic, sed sacerdos non debet eā recipere. ratio potest esse, quia licet accipit. l. idem est. §. sed quod datur. ff. de cond. ob turp. caus. Et ideo ex tali, quæstu posset elemosinam facere, vt voluit glo. 1. q. 1. nō est putanda eleemosina. De vsura autem, simonia, & similibus nō potest secundum d. glo. An hæres, donatarius, & legatarius præstet decimas. vide glo. extra eo. cap. pastoralis. facit l. 1. & quod ibi Bartol. de imponen. lucr. de scrip. lib. 10.

CLXIX.

Tempore necessitatis omnia debent communicari l. 2. §. cū in eadem. cum gl. ff. ad leg. Rhod. de iact. Quinimo p̄mittitur etiam furari & vestes, & cibaria. c. si quis propter necessitatem extra de furtis, & c. discipulos. de consecrat. distin. 5. & l. nemi nem. C. de sac. sanc. eccles. Mulier tamen propter famem non potest petere fornicationem, secūdum glo. in d. c. si quis.

CLXX.

Rescriptum concedens aliquid fieri pleno iure intelligitur nedum in iurisdictione spirituali, sed etiam temporali & mero & mixto imperio. ita dixit glos. singu. in c. conquestus. extra de foro competenti. glos. etiam in capitu. cum & plantare. §. in ecclesijs, & in c. quoniam per confessionem. extra de priuileg. & tex. 16. q. 2. c. nisi facit. re. cum glo. & Inno. in c. cum inter nos. de re iud. vide Bart. in l. procurator cui libera. ff. de procur. & facit quod dicit Bald. & Ang. in l. Iulianus in glo. fi. ff. de rei vendi. l. q̄ plenum dominium intelligitur directum cum vtili, & alias quod dicitur fundus pleno iure &c. significat. cum proprietate, possessione & vsufr. vt est tex. cum glo. in l. cū qui ita. §. si à testipulatus. ff. de verbo. obliga. & vide not. per Ant. de But. in ca. conquestus. idem si dicatur omnimodo iuxta glo. singu. in clemen. 1. eo. titu. In tantum quod gestum dolo à procuratore habente plenam potestatem nihilominus valet. l. si procurator, ad vnam speciem. C. de procur.

CLXXI.

Rescriptum quod præcipit aliquid fieri absente altera parte & non per contumaciam non valet, ita voluit glos. no ta. in cap. inter quatuor, in verbo absente, extra de maio. & obed.

CLXXII.

Appellatione pendente si quid attentetur venit reuocandū exceptis casibus nota. in capitu. non solum. de appellati. in 6 ff. nil. nou. appel. penden. Quod est verum pendente appel. ad diffinitiua, secus si ab interlocutoria, quia attentatum non reuocatur nisi facta fuerit inhibitio dicto cap. non solum & vide glos. & Bar. in l. per hanc. de tempor. appel. Et vide casum singular. ad hoc in l. creditor, in princip. ff. mandati. Item vide Barto. omnino in l. eius qui. ff. de appe. necip. per Moder. in l. quià latronibus. de testa. facit l. generaliter. §. his. de præscribus, versi. nullo tamen. C. de iureiurand. & quod dicit Bartolus in l. siue pars. C. de dilat.

CLXXIII.

Item attentatum peregrinatione pendente venit reuocandum. cap. 1. & ibi Butri. extra de peregri. Item attentatum pendente consultatione & commissione l. ex illo tempore, & ibi Bald. C. de appel. facit l. sciendum, vbi Barto. de appel. recip. & vide eundem ff. mil. nou. appella. pendente. Item attentatum pendente causa in integrum resti. C. pēdente in integ. resti. nil. no. deb. Item pendente tempore dato dilationis causa l. siue pars. C. de dila. quod intellige vt ibi per Bar. Item pendente relatione. l. 1. & ibi Bar. C. de rela. Item pendēte tempore dato ad appellandum, licet non fuerit appellatum gl. in l. j. in prin. ff. nihil nou. & gl. in l. ex iudiciorum, in prin. de pub. iud. & facit tex. in l. & post rem. ff. de transact. & in l. eleganter. §. si quis pōt. de condi. inde. Quæ non habet locum, nisi executio esset facta à lege. l. furti. de infami. vbi glo. Bar. in l. 1. de re iud. & ibi do. Ang.

CLXXIIII.

Vniuersitas non potest excommunicari, cum non habeat animam, & excommunicatio est sententia medicans animæ. c. cum medicinale. de sent. excom. in 6. vbi vide glos. Quod est verum secundum Raph. in vniuersitate vnius municipij, puta Veron. quia in ea sunt infantes & furiosi. Et aduerte q̄ licet contrahendo & delinquendo possit obligari tamen propter factum medio vniuersitatis nō potest, vt in c. 1. quibus mod. feu. amit. vbi vide, sed vniuersitas scholarium, & doctores, quia sunt dolī capaces bene possunt excommunicari, quia possunt delinquere, committendo & omittendo, quod not. ad literam c. Roma. §. vniuersitatem, & de sent. excom. in 6.

CLXXV.

Arbiter vel iudex si videt quod eius iurisdictio, vel causæ instantia sit peritura, potest cogere partes litigare etiam die feriato cap. fi. vbi not. extra de iudiciis, facit. l. 1. ff. de ferijs, & l. senatus, de offic. præsi. & l. si de meis. §. final. ff. de arbi.

CLXXVI.

Inter patrem & filium in potestate de iure ciuili non cadit iudicium. l. is nulla, cum glos. ff. de iudic. Secus de iure canonico. vbi de omni causa muni. inter patrem & filiū in potestate cadit iudicium glos. est notab. 23. q. 4. cap. si ecclesia, & 2. q. 7. cap. quæritur, & in cap. fin. in glos. pen. de iudi. lib. 6.

CLXXVII.

Feriæ inductæ in honorem Dei, & feriæ repentinæ æquiparantur. glo. est singu. in clemen. sæpe. circa prin. in verbo necessitatem. in fina. de verbor. signific. Quæritur in huiusmodi ferijs an poterit fieri libelli oblatio secundū Bar. in l. ne quicquam. §. de plano. de officio procon. licet inductis

inductis ob neceſſitatem hominum fieri poſſit.l. 1. cũ gl.circa prin.ff.de feriis,& l.miles.§.lex xginta.de adulter. & vide dom. Ange.in l.1.§.mutatio.ff.de oper.noui nuntia.& in d.l.1.de feriis.

ADDITIO.

Feriarum aliquæ ſolennes,vt quæ honorem Dei, aliquæ minus ſolẽnes,vt quæ meſſium vel vindemiarum cauſa ſunt inductæ aliquę repentinæ,vt quæ propter principis aduentum in vrbe ſtatui ſolent,vt per gl.& ſcribent.in c. fi.de feriis,& in l.1.ff.eo.titu.vbi Bal.dicit quod feriæ repentinæ magis accedunt ferijs inductis in honorem Dei quam alijs & propterea eis per partes non poteſt renuntiari.d.c.fi.in fi.Alex.con.36.lib.2.Aliquæ etiam ſunt feriæ ſtatutariæ,de quibus iudicatur prout de ferijs inductis à iure communi,iecundum Bal.poſt Cin.in d.l.1.in fi.ff.de feriis.Alex.conſi.130.in cauſa.colum.3.libr.4. Et nota. quod feriæ vindemiarum obſeruari debent etiam in locis illis in quibus vinum non colligitur, & dantur illis tales inducię vt tempore commodiori poſſint ſibi de vino prouidere,teſte Innocen.& alijs,& in c.conqueſtus.in finalibus. verb.de ferijs.vbi etiam Innocen. decidit quæſtionem quæ de facto ſæpius occurrit, quando ſcilicet citatur abſens,in cuius loci habitaculo feriæ obſeruantur quæ non ſunt in loco iudicij, an valeat iudicium?& decidit quod ſic,cum quo ibi tranſeunt Bal. Butr.Imo.& Abb.

CLXXVIII.

Quilibet poteſt ſtipulari locis piis & pauperibus,verbis directis in abſentes.ita dixit gl.ſing.1.q.7.c.quotiens cordis oculus,& Bal.in l.illud.de ſacroſanct.eccl.facit l.ſi quis pro redemptione.C.de donat.

CLXXIX.

Diſpenſatio eſt ſtricti iuris.textus eſt in cap.1.de fil. preſby. Item iuriſdictio delegata eſt ſtricti iuris cap. 1.de reſcri.in 6.ideo non debet excedere eius fines.l.diligenter. ff.manda.item omnis diſpenſatio præſupponit veritatẽ in contrarium,quia producens inſtrumentum legitimitatis probat ſe non legitimẽ natum, ita dixit Bald. in l. penult.C.de iur.aur.annul.Similiter allegans repudium fatetur matrimonium præceſſiſſe.glo.in l.ſi mihi & tibi. §.fina.de leg.1.

CLXXX.

Item per diſpenſationem non mutatur qualitas rei vel perſonæ,ſed augetur.l.falſa demonſtratio.§.1. de condit.& demonſt.Itẽ imago repræſentat ſi militudinem non propriam eſſentiam,ſecundum Bald.loco prælleg. Et verbum ciuis,generaliter ſumptum locum habet in eo qui ex ſtatuto debet haberi pro ciue,ſecundum Baldum loco prælleg.

CLXXXI.

Iudex laicus non poteſt in eccleſia iuriſdictionem exercere.c.decet domum,de immu.eccleſi.ſecus in eccleſiaſtico ſecundum glo.ibi approbatam.

CLXXXII.

Quando fit prorogatio dicitur fieri cum eiſdem modo & qualitate quibus primo facta fuerat,vt voluit glo.ſing.in c.hi qui authoritatis,de præben.in 6.& habetur in l.repetita.C.de epiſc.& cleric.

CLXXXIII.

Si quis velit ſe excuſare à dolo præſumpto,ſi quid accipiat de littore maris proteſtetur ſe non facere animo lucrandi.ita dixit glo.ſing.in c.ſi quid inueniſti.14.q.4. facit l. falſus.§.ſi nec de furtis.Item præſtatio mercedis excuſat à dolo præſumpto.l.quicunque.cum glo.C.de ſer.fug.& l.1.§.1.cum glo.de receptatorjbus.

CLXXXIIII.

Filius baſtardus non dicitur proprie filius.l.filium.ff.de his qui ſunt ſui vel alie iur.Nec includitur in diſpoſitione gali quantum ad commoda & honores. ita dixit gl.not. in clementi 1.de bapt.qui non ſuccedit in feudo nec in emphyteuſi eccleſiaſtica cum & feudum & talis emphyteuſis adſcribatur honori & dignitati.ita dixit Bal.in l. generaliter.C.de inſti,& ſubſti.Nec poſſunt portare inſignia & arma paternæ domus,cum inſignia præ ſe ferant honorem ſecundum eum ibidem,& an ſequatur baſtardus cognationem patris naturalis,vide Bar.in l.pronuntiatio,de verbo.ſigni.& in l.tutelas,de c.dimi.& doct. in l.fi.C.ad leg. Iuli. maie.

CLXXXV.

Licentiatus Bononienſis iurauit non conuentuari alicubi, vult ſubire examen Paduæ,an poſſit conſultum fuit per dom.Franc.Zab.& per totum collegium.Pad.q poterat. allegabant pro dec.c.cum inter P.extra de renunti. vbi iurans beneficium primo renuntiatum amplius non petere,ſi iterum eligatur,poteſt iterum petere.

CLXXVI.

Mille paſſus faciunt miliare.l.mille paſſus.de verb.ſig. & l. 1.ff.ſi quis caut.Stadium vero eſt vij pars miliaris.glo. 1. §.vniuerſitatis.inſt.de re.diui.& plenius in princi. ſui.Et menſura 5.pedum facit paſſum gl.& doctor.in l.3.ſi.de verb.ſign.& per Bar.in d.1.Et menſura 15.digitorum facit pedem.ſecundum gl.not.in c.ſicut.27.q.4.

CLXXXVII.

Promittens ſe ſiſtere in iudicio ſi impediatur à magiſtratu ſine dolo ſuo,poteſt excipere aduerſus ſtipulantem.ſecus ſi à priuato.l.2.§.ſi.ff.ſi quis cau.& iſto ſecundo caſu condemnatur in expenſis,iuxta glo.not.in c.venerabilibus,in verbo captus.de ſenten.excomm.in 6.vbi eſt ratio diuerſitatis.

CLXXXVIII.

Vbicunque reperitur aliquid deciſum de iure Cano. idem ſeruatur in terris imperij de iure ciuili.c.1.de oper. nou. nunt.c.ſuper literis.de reſcri.no.in l.priuilegia,de ſacroſanct.eccle.Item quod eſt deciſum de iure ciuili ſi contrarium non caueatur de iure cano.ſeruatur de iure cano.in locis eccleſiæ.gl.eſt in c.fi.de reg.iur.in 6.

CLXXXIX.

Actor debet dare copiam libelli reo ſuis expenſis.ita dixit in cle.ſæpè de verb.ſign.niſi mos iudiciorum aliter ſe habeat.l.3.in fi.ff.de teſti.& voluit Bar.in auth.offeratur.C. de lit.con.Et ſi emendet libellum actori debet dari noua copia & noua dilatio ad reſpondendum,vt dixit Ange.in l.1.in verb.cum adiicit,de verb.obliga. facit quod not.in l.præcipimus.§.in his autem.C.de appel.

CXC.

Non eſt neceſſe actionem edi in libello.c.dilecti,de iud.licet de iure ciuili ſit diſputatio vide glo.in auth.de exhi. reis.§.ſancimus,& in l.1.ff.de edendo.

CXCI.

Iudæi tenentur portare ſignum,vt diſcernantur à Chriſtianis,vt habetur in c.nonnullis,extra de Iudæis.

CXCII.

Conſuetudine probatum eſt,non eccleſię præcepto,ne die ſabbati comedantur carnes,vt habetur in c.2.§.1.de obſeruati.ieiunior.

CXCIII.

De canonizatione martyrum vide in c.1.de reliq.& veneratſanctor.

CXCIIII.

Pariſijs prohibitum eſt legi,& audiri leges.iuxt.not. in c. ſuper ſpecula.extra de priuileg.& exce.priuilegiator.ité clerici & monachi non poſſunt ſtudere legibus & medicinæ,

dicinæ,& poſſunt repelli de ſcholis à doctoribus.c.1.ne cleri.vel mona.in 6.

CXCV.

Appellatio interpoſita vltra decem dies eſt nulla ipſo iure. auth.hodie.C.de appel.Nec interpoſita poteſt confirmari,licet in ea procedatur per partes.ita dixit gloſſ.ſingu. in clemen.ſi appellationem.de appel.ideo tali caſu non impeditur executio ſententiæ.l.duo iudices.cum gl.ff.de re iudi.& l.4.§.condemnatum.eo.titu.& dies dati ad appellandum ſunt vtiles à principio.l.2.§.biduum.quando appel.ſit,& in progreſſu continui.glo.in c.non ſolum.in verſi.decendium.de appel.in 6.Nec reuocarentur attentata interim.gloſſ.in ca.non ſolum prædi. Et nota.quod ſi quis ineptè appellauerit,& eſt infra tempus appellationis,poteſt iterum appellare.not.Oldra.in l.propter litem.§.ſi quis in appel.ff.de appe. Et not.quod appellans ſimplici,& ad ſuperiorem.ſimpliciter,videtur appellare ad iudicem competentem not.Bartò.in d.§.ſi quis in appellatione.

CXCVI.

Monachus intantum priuatus eſt propria libertate,vt electus in papam non poſſit acceptare ſine licentia abbatis. vt not.gloſſ.16.quæſt.1.capitu.quam ſit,quæ eſt ſingularis ad hoc.

CXCVII.

Iudex debet habere notarium qui ſcribat acta.capit. quoniam contra,extra de prob.ſa it l.præcipimus C.de app. & valet eius ſcriptura facta etiam ſine iudicis commiſſione,recipere autem teſtes nequaquam,vt notat Bal.in d. l.precipimus.Et acta debent probari per ſcripturam.l.nec in arbitris,vbi Bar.C.de arbitr.

CXCVIII.

Papa vbi habet temporalem iuriſdictionem.& vbi vertitur periculum animæ poteſt legem tollere,iuxt.gl.not.in c. poſſeſſor malæfidei.de regulis iuris lib.6.vide glo.in ca. præſentium.de teſti.& in capit.ſi poſt præſtitum.de conſeſ.libr.6.

CXCIX.

Qui habet ius in principali cauſa poteſt cauillationes, & malitias aduerſarii per alias repellere gloſſ.eſt in capitu. cupientes.circa princip.in verbo malignantium.de electione.lib.6.

CC.

Statutum diſponens aliquid fieri debere de concordia aliquorum,requirit omnimodam concordiam,adeo vt illud fiat nemine diſcrepante,iuxt.gl.no.in c.cupientes.§. ad hoc.in verb.cõcordiam de elect.in 6.& vide in §.Cato.& eſt glo.in c.vbi periculum.de elect.in 6.& tex.in c. in cauſis,de elect.licet in contrarium faciat cap.1.de præben.& clemen.non poteſt,de re iudica. Idem ſi dicatur vnanimiter.cap.bonæ.el 2.& c.vnanimiter.de electio.licet faciat in contrarium cap.ad aures,extra quod metus cauſa.

CCII.

Dies præfixa ſolutioni facit,vt nedum debitor offerre debeat læparatum ſatisfacere,ne inci dat in pœnam, ſed ẽt vt pecuniam offerat.l.magnam.C.de contr. & commit. ſtipu.& l.ſi fundus.in fi.ff.de leg.commiſſ.ſecus ſi non ſit præfixa dies,quia ſufficit offerre ſe paratum ſoluere. ca. cupientes.§.ſi vero in diſcordia,cum gl.in verb.contemplerit.de elect.lib.6.

CCII.

Appellatio ab interlocutoria debet fieri in ſcripti, iuxta gloſſ.in cap.1.de cenſi.& procur.libr.6.ſiue fiat incontinenti,ſiue ex interuallo.c.1.cum glo.de appel.in 6.ſecus quando à diffinitiua,vt ibi gloſſ.contrarium dixit glo.de iure ciuili,in l.2.ff.de app ella.vide Bar.omnino in l.cius qui,de appel.recip.vbi tenet ſecundum gloſſ.

CCIII.

Interdictus ab adminiſtratione quouſque non fecerit tale quid impleto facto intelligitur abſolutus, nec habet neceſſe expectare ſententiam abſolutionis.ita dixit gl.not. in c.exigit.de cenſi.& procurat lib.6.

CCIIII.

Clericatus dicitur eſſe dignitas.c.1.de vit.& honeſtat.clericor.& l.eum qui.C.de Epiſcopis & clericis.

CCV.

Appellatio in ſcriptis poteſt probari per quamlibet ſcripturam,cautius tamen & melius eſt vt redigatur.& ſic probari poſſit per publicam ſcripturam,& authenticum ſigillum.ita dicit gloſſ.in capitu.1.in verb.in ſcriptis. de appel.lib.6.

CCVI.

A ſententia,interlocutoria appellari debet infra decem dies auth.hodie.de appe.& c.Romana.§.ſi vero de appella.in 6.quod ſi infra non fuerit appellatum, interlocutoria tranſit in rem iudicatam quoad partem non quoad iudicem,iuxt.gloſſ.not.in dicto §.ſi vero.& in c.venerabilib. in verbo decendium de ſent.excom.lib.6.Appellatio ab interlocutoria debet continere cauſam grauaminis, vt nota.Barto.in l.1.§.quæſtum de appellat.& latè in l.2.ff. de appe.recip.alias habetur pro non appellante, vt extra eod.cap.cordi nobis,& debet iuſtificari ex cauſis inſertis,non ex alijs, vt not.eleganter Bartol.in l.eius qui de appel.recip.

CCVII.

Bigamus eſt qui duas vxores virgines,vel viduam ſolã,vel aliam corruptam vxorem ducit,c.1.cum gl.de bigam.in 6.Qui ex tunc cum bigamus ſit,ſi clericus erat,perdit priuilegium primæ tonſuræ.cap.1.de cleri.coniu.in 6.Alias non bigamus vxoratus retinet dictum priuilegium dicto capitu.1.

CCVIII.

Excommunicatus non poteſt conuenire,recõuenire,patrocinari,teſtificari,& teſtari,vide Bar.in l.ſi quæramus,in fi.ff.de teſtam.conficiet inſtrumenta publica,ſi ſit tabellio,poteſt tamen ſe defendere ſi conueniatur. Item non poteſt compenſationem obiicere,vt voluit Bart.in l.amplius non peti,rem rat.haber,item non poteſt eſſe procurator in aliena cauſa c.decernimus,cum gl.de ſenten.excommu.lib.6.facit c.1,de reſcrip.

CCIX.

Percutiens ingredientem religionem,etiam ſi nondum ſit profeſſus,incurrit excommunicationem maiorem 17. q.4.c.ſi quis ſuadẽte diabolo,& capitulo religioſo.§.quãuis,de ſentent.excommuoica.lib.6.vide c.cupientes,§. ad hoc,de electione,lib.6,

CCX.

Tabellio in inſtrumento debet ponere locum contractus voluit gloſſa in data 6.libro de regu.iur.item debet ponere ſigillum ſuum ſi ita ſe habet conſuetudo, alias non probaret,voluit Bartolus in l.ad teſtium,§.ſi ſigna.ff.de teſtamen.

CCXI.

Cum quid alicui vna via prohibetur,ad id alia via admitti non debet cap.cum quid,de reg.iur.in 6.quod eſt verum ſi prohibitio ſe habet principaliter ad prohibitum,ſecus ſi ad viam & modum prohibẽdi,vt voluit gloſſa,& Dyni.in dicto c.cum quid.

CCXII.

Dictio ex tunc,not. extremitatem temporis,glo.in c.1.de vſur.lib.6 Barto.extraua.ad reprimendum, in verb.ex nunc gloſſa in l.hn.ff.de iure delib. gloſſ.in authent. de nupt.

nupt.§.ſed & captiuitatem, vide te. expreſſum in l. ſi bis legatum.§. 1. de condit. & demonſt. vbi vide gl. de dictione, cum. & tex. in l. huiuſmodi. de verbo. oblig. & in l. lecta. ſi cert. pet. quandoque tamen exponitur tunc, i. eo caſu. l. epiſtolam. §. fi. ff. de arbitr.

CCXIII.

Inſtitutio de iure canonico, poteſt pendere ex alieno arbitrio. c. cum tibi. cum gloſſ. extra de teſtam. licet ſecus de iure ciuili. l. illa inſtitutio. cum ſimil. de hæred. inſti. vide Barto. in l. qui in poteſtate. ff. de teſtamen. item facta ad pias cauſas, de iure canonico valet inſtitutio. vt voluit gloſſ. in dicto capitu. cum tibi. ſecus de iure ciuili. diſcretis. C. qui teſtament. facere poſſunt iuncta l. iubemus. C. de teſtament.

CCXIIII.

In prima citatione debet citari dominus, non procurator, vt no. glo. in cap. cauſam, extra. de dolo & contum. Bart. in l. 2. C. de iur. reipub. lib. 6. vide Barto. omnino in l. me minerint, & in l. cum qui res. C. de procura. & in l. ſolent iudices. de alim. & cibaria. leg. & l. j. §. ſi procurator. ff. ſi quis ius dicent. non obtemp. & in l. hoc amplius. cum ſeq. ff. de dam. infe.

CCXV.

Licet nemo ſibi ius debeat dicere, vt C. vt nemo &c. tamen ſi magiſtratus requiſitus neget iuſtitiam, poterit authoritate ſua ſibi ius dicere. glo. notab. prima diſt. canon. ius gentium, & Inno. in c. cum olim, de reſt. ſpoli.

CCXVI.

Eo ipſo cp quis efficitur monachus, nedum iura bona actionis in monaſterium tranſfert ſibi de præſenti competentia, ſed etiam ius & facultatem ſuccedendi ex ſua perſona in hæreditate ſibi delatis & in futurum deferendis, vt voluit gl. ſing. 18. q. 1. c. ſtatutum.

CCXVII.

Pupillus impropriè dicitur inteſtatus decedere. Bart. in l. 1. de ſuis & leg. Salic. in l. cum antiquioribus. C. de iur. deli. Ioan. de Imo. in l. centurio. de vulg. Bald. in cap. 1. in princip. de ſucceſ.

CCXVIII.

Spado continendo ſe à coitu, item pauper pace viuendo, non mendicantur, quia hoc ex neceſſitate faciunt, vt dicit glo. in c. de pœnitentijs.

CCXIX.

In reſcriptis attenditur tempus datæ. cap. ſi eo tempore. de reſcriptis. in 6.

CCXX.

Dictio pœnitus, eſt dictio præciſa, no. gl. in c. 1. de poſtula. prælat. in 6.

CCXXI.

Teſti interrogato de credulitate non eſt dandum tempus ad deliberandum, quia poteſt ex præſumptione ſuâ credulitatem informare ipſe tunc. vt voluit glo. not. in cap. quoſdam. extra de præſump. vide gl. in c. præſentium. de teſtib. & in c. ſi poſt præſtitum. de confeſ. lib. 6. gloſſ. in l. qui interrogatur. de interrog. act. Item teſtis deponens etiam cum iuramento ſe ita credere poſtea ex interuallo temporis melius informatus poteſt dicere ſe aliter credere, nec punitur de falſo, iuxta gl. & doct. in l. de tutela. C. de in integ. reſt. mi. facit glo. in l. 2. C. de iuramento calu. oportet tamen quod allegat, quia diuerſum credit, vt ibi per Baldum.

CCXXII.

Conceſſio facta non obſt. quibuſcunque conſtitutionibus, & ſtatutis non tollitur per ſtatutum, iuratum vt eſt gloſ. ſingul. in c. cum non deceat. de elect. in 6. Item diſpoſitio facta non obſt. quibuſcunque pactis & conuentionibus non tollit pactum ſeu conuentionem iuratam, iuxta glo. in clem. dudum. §. pen. in verbo pacta.

CCXXIII.

Conſuetudo reprobata excuſat à pœna temporali, iuxta gl. in c. venerabilis. de conſue. non gehennali gloſſ. ord. 4. di. cap. denique.

CCXXIIII.

Sententia lata à iudice per metum eſt nulla ipſo iure. c. 1. cp met. cau. lib. 6. & eſt gl. 11. q. 3. c. quatuor, & voluit gloſſ. in l. 1. ff. de autho. tu. & vide gloſſa. in l. ſi mulier. §. ſi dos ff. quod met cauſ.

CCXXV.

Vbi requiritur cognitio ſummaria ſufficit actorem iurare ſe non petere animo calumniandi. d. l. ſi is à quo. cum gl. ff. vt poſſ. leg.

CCXVI.

Abſens non poteſt per literas alicui de vniuerſitate cõmittere vicem ſuam. tex. eſt ſingularis in cap. ſi quis iuſto. in fin. de elect. in 6.

CCXXVII.

Probatio debet de neceſſitate concludere. c. in præſentia. extra de probat. & l. non hoc. vbi gloſſ. & doct. maximè Ang. C. vnde cognati. & Bart. in l. ſi per alium. §. docere. ff. ne quis eum qui. & text. in l. non natales. C. de prob. & Barto. in l. de minore. §. tormenta. ff. de quæſtio. Item debet fieri præſente parte aduerſa verè & fictè, vt not. in authent. at ſi omnis. C. ſi vt ſe ab hæred. ab. Item fieri debet lite conteſt. c. quoniam frequenter. extra vt lit. non conteſta. Quod eſt verum in cauſa prin. lecus in emergenti, vt in l. inter vtile. ff. de minori.

CCXXVIII.

Iuriſdictio delegati per epm re integra morte delegãtis expirat. capitulo 1. de officio vica. li. 6. Secus in delegato ſummi pontificis, vbi re integra non expirat. cap. gratum, de offic. deleg.

CCXXIX.

Citatio perpetuat iuriſdictionem. c. gratum. de offi. deleg.

CCXXX.

Sententia lata à iudice in competenti eſt nulla ipſo iure. gl. ſing. in cle. ſæpe. de ſequeſt. poſ. &c.

CCXXXI.

Sacramentum non poteſt præſtari per tactum pedis, pectore, cubito, & alio tactu corporeo, excepta manu, vt nota. glo. in c. vt circa. de elect. in 6. Quod ſi fuerit delatum nõ valeret, quia videtur eius miniſterium vilipendi. Bald. in l. 2. ff. de iureiurand. ex quo limitatur l. 3. §. iurari. ff. eod. vt eo modo præſtetur quo eſt delatum, modo eius myſterium non vilipendetur. facit gl. 1. in §. etiam ſacramenta. de pace iuramento fir. Bal. in l. 2. de iureiurand. dicit, quod teſtis deponens dictum cum iuramẽto non tactis ſcripturis cum manu, non deponit legitime. & Specu. in titu. de teſt. §. ſequitur. verſi. & not. quod teſtis. vide gl. & Bar. in l. iureiurand. C. de teſtib.

CCXXXII.

Clericus non põt conueniri ſub iudice laico etiam ſi renũtiet foro. c. ſi diligen. de foro compe. Fallit in feud. c. cæterum. de iudicijs, & in reconuentis ſecundum gl. communiter approbatam. c. ac ſi clerici. de iudic.

CCXXIII.

Appellatione partis venit dimidia. l. nomem filiarum. §. portionis, de verb. ſig. Quod eſt verum niſi verbum pars qualificetur per verba aliqua diſtributiua. gloſſ. in clem. 1. de verb. ſignific. & Bart. in l. interdum. §. pater. de hæredi. inſti. & notat. in l. 1. de acquir. hære. vide omnino Bal. in c. 1. in fin. de contro. feu. & Bar. in l. 1. C. quando & quibus 4. pars. de lib. 10.

CCXXXIIII.

CCXXXIIII.

Scribens literas excommunicato perinde eſt excommunicatus, ac ſi præſentialiter loqueretur cum eo. gloſſ. eſt in c. cum quis. de ſent. excommu. in. 6.

CCXXXV.

Promiſſor facti liberatur præſtando intereſſe. l. ſtip. non dixi. cum ſimi. ff. de verbo. oblig. Fallit quando promiſiſſet reus ſeruare ſtipulatorem indemnem, quia in huiuſmodi obligatione cogitur præcisè ad factum. ita dicit nota. Bar. in l. pater. in princ. ff. de dot. præleg. quem ſequitur Bal. in l. 2. C. de hæred. vend. Fallit etiam ſi talis promiſſio fiat in iudicio ſecundum gl. in l. filiusfami. §. fi. ff. de p cur. vbi vide Bart. & in d. l. ſtipu. Fallit ſit tali promiſſioni adijciatur iuramentum. ita dixit gl. ſing. in l. ſi pecuniã. circa prin. ff. de cond. ob cauſam. Fallit in l. qui reſtituere. ff. de rei vendi vide Bald. in l. 1. C. de ſen. quæ pro eo qđ intereſt. Fallit vbi obligatus ex diſpoſitione legis l. 2. vbi Barto. ff. de euict. Item antequam patiatur damnum, ille cui promiſſa eſt indemnitas, poteſt petere vt eximatur ab obligatione, ſecundum Baldum in l. ſi quis mandato. de neg. geſt.

CLXXXVI.

Si contrahens cum præſtatione arrarum contractum non impleat, amittit arras. l. contractus. in prin. de fide inſtru. & quanti intereſt alterius partis damnabitur, ita dixit Bartolus nota in l. 1. §. vnde quæritur. ff de publica. vide gloſſ. in §. 1. in verbo, compellitur. inſtitu. de contrahen. emptio.

CLXXXVII.

Si parti aſſignetur terminus ad probandum, non ſufficit in termino inſtrumenta probatoria producere, niſi producens petat de illis inſtrumentis copiam aduerſario dari, ita dixit Bart. in extrauagan. ad reprimendum. in verbo, de plano, per tex. in l. ſi. de fide inſtru. adde Bar. in l. damni. §. 3abi. de dam. infect. & vide in l. 1. de except. Item ad cp terminus datus iudici ad enuntiandum videtur datus partibus ad probandum, ſecundum Bar. in l. Iulianus verum debitorem. ff. de condi. indebi. & in d. extrauagan. ad reprimen, vide quod aliqui ponũt in l. properandum. §. fin autem ex geſtis. C. de iudic.

CCXXXVIII.

Bonæ fidei poſſeſſor & ſine titulo tenetur fructus naturales reſtituere. ſed bonę fidei poſſeſſor cum titulo nullaterus reſtituit, ita dixit Bar. not. in repe. l. fructus. de rei vendi. per l. bonæ fidei emptor. de acqui. rer. do.

CCXXXIX.

In dubio non preſumitur delictum. l. merito. ff. pro ſoc. l. fluminum. in fi. cum gl. in ver. non teneri. ff. de damno infe. & voluit Bar. in l. gerit. ff. de acqui. hære.

CCXL.

Quidam acculauit alium quo facto fuit exbannitus, accuſatus dicit ſuper iſta accuſatione non eſſe procedendum ſtante ſtatuto, quod quærimoniæ exbannitorum nõ exaudiuntur. dicit Barto. procedendum eſſe in l. Vranius. ff. de fideiuſſori.

CCXLI.

Defendens cauſam alienam cum mandato, ſi ſuccumbit, repetit ſumptus actione mandati. l. etiam. C. manda. quod intellige iuxta no. per Bar. in l. iam tamen. § in hac. iud. ſolu. vbi eleganter vide per eundem de neg. geſt. & c. & l. ſi præcedente. ff. mandat.

CCXLII.

Contra inſtrumentum in ſcriptis non probatur per teſtes, ſed per ſcripturam. l. generaliter. cum ſimil C. de non nume. pecu. Fallit in præſumptionibus reſultantibus ex inſtrumento, quæ in eo non comprehenduntur, quia probatur tunc per teſtes, ita dixit Bartolus nota. in l. quicun-

que. C. de apoch. pub. l. 10. item fallit ſi quis velit probare non interueniſſe ſolennitatem in obligando, vt voluit gl. & Bar. in l. iuriſgentium. §. ſi paſciſcar. ff. de pact. & vide Bal. in d. l. generaliter.

CCXLIII.

Licet venditor dicat ſe nollo teneri de euictione, niſi de facto ſuo, tamen ſi euincatur ex facto authoris ſui ipſe remanet obligatus prout ſi ex facto ſuo euincetur. Ita dixit not. Bart. in l. ſeruus. de cond. furt. & Bal. in c. 1. in fin. qui ſucc. tex. in vſi. feud. item promittens de facto ſuo tantum, tenetur de facto ſucceſſoris. vide Ange. in l. ſtipulatio. §. 1. de verbo. obligationibus.

CCXLIIII.

Popularis magnæ ciuitatis ceteris paribus anteponendus eſt nobili paruæ terræ. ita dixit not. Bar. in l. 1. de Alex. 1. lib. 11. & qui dicantur notabiles, Bartolus in l. 1. C. de dignit. lib. 12.

CCXLV.

Implorans auxilium, dicendo accurrite, videtur omnes vocaſſe ſpecificè. ita dixit Bart. in l. prohibitũ. C. de iur. fiſc. lib. 10. & in l. culpa caret. per l. prætor ait. §. ſi quis, vi bonorum raptorum. ff.

CCXLVI.

Exceptio illa, quam de euictione &c. opponi poteſt ad proceſſum, & ad merita cauſæ ita cp & ante l te n conteſtatam, & poſt. ita dixit Bar. in l. & inſtrumenta. C. de fide inſtru. & ſic iſta exceptio dicitur exceptio litis finitæ, & impropriè. item omnis exceptio, quæ poteſt incontinenti probari, impedit litis ingreſſum. Specu. in tit. de excep. §. dicto verſi. ſed quid in appel. & vide in §. æquè. Inſtit. de exceptionibus. per Aretinum.

CCXLVII.

Pater inſtituti excludit ſubſtitutum, ita voluit Bart. in l. 1. de vulg. & pupi. & in l. 3. C. de hæred. inſtit. & eſt gl. in l. ſi. in verb. recuſante filio. de bon. quæ liberis.

CCXLVIII.

Notarius ſi ſtipuletur tãquam notarius, præſumitur ſtipulari vt publica perſona, idcirco ex eius ſtipulatione queritur vtilis ſine ceſſione, ſed cõſiderandum eſt, vt cedatur ſi eſt præſens vt not. Bar. in l. ſi pupillus rem pup. fal. for. De iudice, & ſacerdote, & notario ſtipulantibus, Bart. in l. 1. §. exigere. de mag. conuen. vbi etiam de arbitro.

CCXLIX.

Vbi per procuratorem quæritur actio vtilis domino, ibi p negot. geſt. quæritur etiam vtilis ratihabitio ſecuta l. 3. §. 1. iudicat. ſol. & ibi Bar.

CCL.

Hæres hæredis ex beneficio iuris deliberandi ad eum trãmiſſo excludit ſubſtitutum. vt voluit gl. & Bal. in l. 3. ff. de acquir. hære. & Bar. in l. 1. ff. de vulg. & pupil.

CCLI.

Reſtitutio in integrum non poteſt peti per procuratorem, niſi habeat ſpeciale mandatum l. illud. §. 1. & l. patri. §. 1. ff. de minoribus. Fallit ſi petatur in articulo cauſæ. te. eſt ſingular. & ibi Bar. in l. qui proprio. §. item quæritur. ff. de procurat. & voluit Io. And. in c. coram fœliciſ. extra de in integr. reſt.

CCLII.

Expulſus de poſſeſſione vi, poteſt illico expellentem expellere, & poſſeſſionem recuperare, nec tenebitur de interdicto de vi & vi arma. Ex interuallo autẽ ſi faciat, tenebitur te. eſt cum gloſſa in l. 1. §. qui vi à me, & in l. qui in poſſeſſione. ff. de vi & vi armat. Turbare autem eum in poſſeſſione, poteſt etiam ex interuallo, licet non expellere, te. eſt cum gloſſa not. quem ibi multum exclamat Bart.

in

in l.1.§.fi.vti possid.& dicit Bar.in l.1.C.eod,titulo.

CCLIII.

Sumptus facti gratia conseruãdorum fructuum,possunt repeti à quocunque etiam malæ fidei possessore.l.fundus q .ff.fami.erciscund.& l.si à domino & patre.§. fructus. ff. de petit.hæred.vide Barto.in l.cum quæritur.§.prædijs, ff.de leg.3.& in l.quod dicitur.ff.de impens.in rebus dot. fact.& vide Roma,in suis sing.Fallit in decimis soluendis ecclesiæ,extra de decim.c.cum habens,& c.tua nobis de quo plenè in c.pastoralis.eo.tit.Quid si rusticus malæ fidei possessor fundum coluit opera sua,an possit in restitutione repetere sumptus quos fecisset, nisi opera sua colluisset,dixit Bar.& Bal.no.in l.si quis sciens arg.C.de rei vendic.& sic.Mouetur,quia opera succedit loco pretij, vt l.societas contrahitur.§.1.ff.pro soci.

CCLIIII.

Offendens inimicum pugno tantum, si habeat cultellum ad latus,dicitur insultasse eum cum armis,quia propter cultellum redditur timidior.hoc voluit Bar.no.in l.3.§. qui armati.ff.de vi & vi arma.Vbi autem esset equester, & inermis non diceretur insultasse cum armis.Bal.in c. 1.de duo.fra.de no.benefi.inuest.

CCLV.

Res furtiua vsucapi non potest.§.furtiuæ.Inst.de vsucapio, vbi dixi.Subrepta autem iacente hereditate sic.casus iste sing.secundum Bar.in l.si homo,ff.de vsucap.

CCLVI.

Quid operatur stipulatio,& de expensis & interesse promisit stare dicto suo,& iuramento.vide Bart, in l. fin.de prætor stipulat. Et quid operetur promissio quanti ea res erit, vide glossa.& Bartol.in l,nouissimè, quando ex fact.tuto.

CCLVII.

Probatio dicitur clara & manifesta, etiam si fiat ex coniecturis,ita declarat Barto.not.in l.si quis ex argentarijs.§. fin.ff.de edend.& habetur in l.licet Imperator.ff.de leg. 1.& in l.si quis locuples.ff.de manu.test.& per glossa. in l.si tutor petitus.C.de periculo.tuto.& not.in l.secunda,ff. de excus.tutor,

CCLVIII.

Tutor & executor,siue commissarius,æquiparantur,l.tutela plerũque.ff.de tut.nec potest dari tutor incertus.l.duo sunt Titii.ff.de test.tutel.executor autem sic,veluti prior S.Dominici,qui fuit tempore testamenti mei.Barto.in l. quidam relegatus.ff.de reb.du.&c.

CCLIX.

Si deportatus & alias relegatus,reddatur ciuitati per verbũ restitutio,intelligitur restitutus & bonis & honoribus, & fama.te.est cum gl.in l.2.C.de sent.pas.licet contrariũ faciat l.2.ff.eo. & l.1.ff.ad legem Iuliam de ambit. Secus est si per verbum indulgeo,quia tunc tantum ciuitati redditur l.3.C.eod.& est gl.in §.cum autem is.inst. quibus, mod.ius pat.pote, fol.Quid si per verbum rebannio,tũc idem ac si per verbum reddo.l.etiam in princ.de bon.liberto,vide nota.in l.si marito,soluto matrimonio. facit l.filio quem pater,de liber.& posthu. & vide Bar.in l.fin. C.de sententiam passis.

CCLX.

Falsus tutor non potest authorari pupillo in adeunda hæreditate,& aliis contractib.l.si is pro tut.ff.de eo qui pro tuto.Quod est verum nisi prætor legitimet personam suã, ita dixit Bar.in l.2.ff.de appel.recip. & Iacobus de Areti. & Bar.& doctor,in l.licet.C.de procuratoribus.

CCLXI.

Statuto cauetur propinquos debere compelli ad compromissum,an à laudo postea secuto possit appellari,dicit Bar to.not.quod sic,in l.fi.ff.à quibus appell. non lic. facit l.si quis maior.ibi,nullo cogente,& ibi Bar.C.de transact.& glo.fin.in l.arbitrio ff.qui satisdare cogant.& adde Bart. in l.apud Iulianum,in princ.ff.ad senatusconsultum Trebellianum.

CCLXII.

Reus principalis potest procuratorem suum releuare ab onere satisdandi indicatum solui.§.si vero aliquis. Instit. de satisda.A nuda autem cautione non releuat,nisi daret alium pro fideiussore,vt nota.Bartolus in rubri.ff.iudic. solui,facit quod not. Barto,in l.actor,in fin. 1.column.ff. rem rat.haber.

CCLXIII.

Vbi de iure ciuili & municipali laudũ paritactionem,iuxta not.in l.ne in arbitris,& l.plura.C.de abitr.tunc potest peti executio d.laudi per actionem in factum, ita dixit Bar.no.in l.2.C.vbi & apud quem.

CCLXIIII.

Pupillus etiam infans potest citari,est tex.& ibi Bar.in l. 1. §.sufficit.ff.de admi.tut.vbi vide glossa.quod nota. item patitur missionem in possessionem ex primo decreto.l. hæc autem.in prin.ff.quibus ex cau.in poss.ea.& ex secũdo decreto in l.in possessionem.§.1.eo.titu.secus in adulto l.si minor.ff.de bon.autho.iudicum pol.

CCLXV.

Testis deponens de eo quod consistit in intellectu, debet reddere causam sufficientem sui dicti etiam si non interrogetur,vide Bar.in l.si is quis.ff.de tut.& cu.da.ab his, in his vero quæ consistunt in sensu corporeo valet eius dictum sine redditione causæ,nisi fuerit interrogatus,vt no.per Doct.in l.solam.C.de testibus.

CCLXVI.

Si res pignoretur pro tam magna quantitate quod non sit spes luitionis,tunc potius dicitur alienata,l.legata supellectili.§.fina.de supel.le.& l.qui habebat.vbi Bartolus ff.de lega.2.adde nota.in l.bene à Zenone. C. de quadri. præscrip.

CCLXVII.

Testes examinati coram arbitro faciunt fidem inter eosdẽ partes coram iudice ordinario.l.pen.§.fi.C.de arbitr.secus si coram arbitratore,nisi sint examinati ritè & rectè seruata forma iudicij.ita dixit Iacob.Butr.& Bar.in l.fi. C.de test.b.

CCLXVIII.

A sententia arbitratoris datur recursus ne dum ad arbitrium boni viri.l.si societatem.§.arbitrorum,& ibi Bart.cum simi.ff.pro socio,sed etiam facultas appellandi not. Bart. in l.fi.ff.de ap.reci.& ibi Ange.de Are.facit gl. in l. si qua pœna,in verbo de pœna.ff.de verb.sign. vbi vide Bart. & Innoc.in c.fina.quod met.causa, & no. in l.admonendi, in pen.char.ff.de iureiurand.furi petendi laudum reduci ad arbitrium boni viri non potest renuntiari,vt no.Bar. in l.quidam cum filium,de verb.oblig.& l.1.à quibus appellari non licet,quod not.

CCLXIX.

Statutum loquens de habentibus rem, non extenditur ad eos qui ad rem possunt restitui,vt voluit Bar.in l.nemo videtur.ff.de in integ.resti.

CCLXX.

Potestates terrarum tenentur facere expensas eundi & redeundi ab officio vicario & collaterali suo,nisi in cõtrarium agatur,ita dixit Bar.in l.certa.C.de iure fis.lib. 10.

CCLXXI.

In facto proprio non admittitur ignorantia. l. plurimum. ff.de iur.& fac.igno.& l.quisquis.C.de relcin.ven. Fallit in pupillo.l.qui iurasse.& ibi Bartol.ff.de iureiuran.& l.3. §.proinde.& ibi Bar,ff.ad Maced.Item non præsumitur ignorãtia.l.fi.ff.pro suo,nisi sit factum à longinquo.l. peregrè.in prin.de acqui.pos.Item nisi esset intricatum, quod de facili memoria retineri non posset.l.emptor.§.lucius de pac.ita declarat Bar.in l.si quis delegauit.ff.de nouat.facit l.fed & si me putem.ff.de condi.indebit.Item nisi id de quo agitur est gestum per meum procuratorem.l. si res obligata.vbi glossa.de lega.1.Item in facto antiquo facilius præsumitur error.gl.& Bal.in cap.1.in fi.de feu.guard.

CCLXXII.

In alieno tamen facto admittitur ignorantia.l.fi.præalleg.& l.qui in alterius.de reg.iur.Et hoc nisi sit publicè notorium.l.sed & si pupillus.§.1.ff.de instito. & ibi Bart. facit l.nec supina.de iuris & fac.igno.& vide de materia Bart. in l.2.de iureiuran.calum.in materia positionis.& vide in l.1.de eo per quem fac.erit.& Bartol.vt ibi no.in l.non fatetur.ff.de confes.

CCLXXIII.

Pacta apposita in contractibus ab habente potestatem legis condendæ habent vim legis adligandas etiam alias personas.ita dixit Bart.in l.Cæsar.per glossa.ibi.ff.de publica. allegat l.donationes. vbi est casus.C. de donat.int.vir. & vxor.Idẽ voluit Bar.in trac.repres.al.in 1.quæs.prin.ad fi.

CCLXXIIII.

Conuentus in iudicium si suo nomine respondeat & possideat immobilia,non cogitur cauere de iudicio sisti.ita dixit Bar.in l.hæc autem.§.rectè defendi.ff.quibus ex cau. in pos.eat.§.sed hodie.insti.de satisd.cum simi. Adde not. in l.sciendum.ff.qui satisd.cogan.Hoc est verum nisi alias conuentus fuerit contumax.quia possidens etiam immobilia tenetur cauere.ita dixit Bar.loco præalleg.vbi est parenthesis,&c.

CCLXXV.

Statutum quo cauetur,quod mittens populum.& gentem contra aliquam ciuitatem & castrum puniatur, &c.dicitur verificari si mittat quator homines & inde supra.quia tot homines faciunt populum & gentem, iuxta not.per Docto.in l.ones.ff.de abigeis.& per Bar.in l.prætor.§.1. ff.vi bono.rapt.& per gl.& Bar.in l.1.ff.de proba.

CCLXXVI.

Statuto cauetur,quod homines talis villæ teneatur vnus p alio,modo quidam est factus nouiter de illa villa,an tenebitur pro antiquis debitis,quæ fuerant cõtracta.antequã crearetur homo eiusdem villæ?Bart.in tracta.suo de repres.al. in 1.q.prin.versi.ad quartum.dixit quod non. allegat l.prouidendum.C.de decurio.lib.10.vide eundem in l.incolas.ff.ad municipales.

CCLXXVII.

Arbiter & arbitrator absoluens partes ab obseruatione iudicij non dicitur causam terminare. ita dixit Bartol. in l.generali.C.de decurio.lib 10.Quod no.ad statuta.

CCLXXVIII.

Licet in rebus corporalibus contra scientem siue ignorantẽ currat præscriptio l.fi.C.de præscrip.30.ann. Tamen fallit quando dominus potest in integ.restitui per clausulã illam,si qua mihi iusta,&c.ita doct.in d.l.fin.& Bart. in l. 1.§.si quis propter de itine.actuque priuat. Quod habet locum si ductus est ignorantia facti non iuris,vt per Bart. in dict.§.si quis propter.& vide Bald.in l.1.in fine.C.de confessis,&c.

CCLXXIX.

Licet iudex eadem die possit & debeat iudicare de accessorijs ad id quod diffinitiue iudicauerat,dummodo non læsat in aliquo,quod prius iudicauerat, vt l.Paulus. & ibi Bart.de re iudic. tamen potest reseruare taxationem seu declarationem eius quod accessoriè iudicauit etiam post dies & menses,ita dixit no.Bar.in l.si ex diuerso.§.vbi autem.ff.de rei ven.facit gloss.in l.terminato.de fruct.& lit. expen.vbi etiam hoc voluit Bald.

CCLXXX.

Quando agitur executiue non habet locum l.properãdum de iudicijs,vt detur instantia.ita dixit Bartho.in l.litibus. C.de agrico.& censit.lib.11.Contrarium tenet Bal.& male in l.2.C.de iuramento cal.Si tamen agitur ex officio iudi.non est locus instantiæ.vt dicit Bal.in l.2.circa fi.de exec.rei iud.vide in l.inter dies.de re iudic.

CCLXXXI

In iudiciis dicitur quasi contrahi.l.3.§.idem scribit. & ibi Bar.ff.de pecul.siue lit.contest.siue sententia,vt l.2. in fi. cum gloss.& ibi Bar.de prætor.stip.Item per delationem iuramenti quasi contrahitur.l.depositi.ff. de pecu. Item per confessionem,vt no.Bald.in l.cum precum.C.de lib. caus.Quod intellige vt obligetur instantiq non ei quod veniet in sententia,vt voluit Bar.in rubr.iudi.sol.

CCLXXXII.

Statutum disponens de potestate ciuitatis,non comprehendit potestatem castri sibi subditi.ita dixit Bar.pro quo consueuit allegari l.3.in fin.quod met.cau.& l.hos accusare. in prin.de accusa.& l.voluit.§.1.de interrog.act.& l.à diuo Pio.in prin.cum gl.de re iudica.

CCLXXXIII.

Quotiens ex productione sententiq facta per actorem ex sui lectura apparet innata defensio reo,iudex ex suo officio debet actorem repellere,etiam si per reum non opponitur. ita dixit Barto. & docto.in l.vbi pactum. C.de transac.& gl.& Bart. in l.si vnus.§.pactus.ff.de pac.& vide Bar. in l.lecta.ff.si cer.per.facit l.qui cum maior.§.si patris.cum gl.ff.de bon.liber.& fuit no.Inno.in c.per tuas.de testibus & cap.ex insinuatione. extra de appel.& Bartol.in l.si Titius.de verbor.obligat.& vide Angel.de Aret.in l.eum q ita.ff.eod.& in l.4.§.condemnatum.de re iud.

CCLXXXIIII.

In generali mandato venit id quod est de consuetudine.l.si prius.§.1.ff.de aqua plu.ar.ita dixit Bartol.in l.si fraudato. ff.de his quæ in fraud.cred.facit l.si pignore. in fine.ff.de pig.act.Item venit id quod fuerat de consuetudine mandantis.l.& vniuersorum.de pig.ac.Quod intellige si fuit de sua consuet.ordinaria.Bart.in l.Scio amico.§. medico. ff.de annu.leg.ita declarat quem videas.

CCLXXXV.

Appellatione carnium non venit laridum,nec appellatione vini venit acetum.Barto.in l.1.de erog.mili.anno.lib.12. vbi vide.

CCLXXXVI.

Concessum vni de correlatiuis, intelligitur concessum & alteri.l.fin.de accepti.vbi Bart.Quod est verum nedum in fauorabilibus,vt l.non tantum.ff.de re iudi.sed etiam in odiosis & pœnalibus vbi militat eadem ratio. argu.l.1.cũ ibi no.C.de adult.& gloss.in l.1.§.1.in verbo ex vtroque latere.C.de rerum permu.& voluit Salic.in l.quamuis.C. de adult.facit l.2. & ibi eleganter Bart.C.de cuprel.ex lu. daph.lib.11.facit l.fin.& ibi Bar.& doc.C.de indi.vid.tol. & l.culpa.de malefi.& mat.& gl.in authen.sed nouo iure. C.de nup.

CCLXXXVII.

Priuilegiũ ne exigatur, nisi quantum facere potest', si neget causam priuilegij nõ potest,eo vti.l.sed hoc ita.§.1.de re iudi.& l.verum pro socio.& vide Ang.de Areti.in d.l.sed hoc ita.Nec sufficit in tali negatione,nego narrata prout narrantur ita dixit not.Bart.in l.si dubitetur.§.j.ff.de fide. & vide Ang.in §.Item socius.instit.de act.

CCLXXXVIII

Quando duo æquiparãtur à lege,veteri ius de nouo statuẽs

in vno eorum, extenditur ad aliud in materia etiam correctoria. l. si quis seruo. vbi glo. Bartol. & Doctor. C. de fur. & l. quod contra. de legi. & in l. cunctos populus. per Bar. & hoc est quod dicitur statutum pari interpretationem patsiuam, vt ponit Angel. in d. l. si quis seruo. facit gloss. in l. pen. C. ad exhi. facit glo. ff. in authen. sed nouo iure. C. de nup. Et hoc verum quando in æquiparatis à lege veteri erat omnino eadem ratio, vt no. in cap. 1. ne cler. vel mo. Et habet locum etiam istud si lex noua disponeret taxatiue per dictionem tantum, vt no. in l. si mora. solu. matr. & vide Bartol. in l. si constante. in 7. col. ff. eod. item in materia correctoria, & pœnali fit extensio de casu ad casum vbi agitur de periculo animæ. ita limitat Hostien. & Io. Andr. in cap. cum contingat. de iureiur. authen. quas actiones. de sacrosan. eccle. & Imo. in l. si ver. o. §. de viro. solu. matri. & in præl. cap. cum contingat. in 33. chart.

CCLXXXIX.

Lex disponens duo quo ad omnia debere æquirari, intelligi tur in his in quibus possunt æquiparari. l. 1. §. item lex Falcidia. & ibi singulariter Bar. ff. ad leg. Falc. & est glo. singu. in l. mancipia. C. de ser. fug.

CCXC.

Vbi quis tenetur de dolo tertij, nunquam contra eum probatur interesse per iuramentum in litem. ita dixit no. Bar. in l. 1. ff. quan. ex fact. tu. & no. Doct. in l. si quãdo. C. vnde vi.

CCXCI.

Sententia lata contra legem expresso errore nõ valet. l. 2. C. quand. prouoc. non est necc. Secus si tacito errore, vt ibi & in l. præses. de re iudic. Quod habet locum in causa ciuili, secus in criminalibus. ita dixit Bar. in l. relegatorum. §. ad tempus. de interd. & releg. vide Ang. Are. in l. cum prolatis. de re iud. Et no. quod decretum siue expresso siue tacito errore, nõ valet. l. cũ nõ is. §. subuentũ. de fideicom. li.

CCXCII.

Auxilium extraordinarium non datur vbi competit ordinarium. l. in causæ. in prin. cum gloss. ff. de mino. Quod est verum nisi sit vtilius ordinario. Bar. in l. in prouinciali. in fi. prin. de oper. no. nun. item nisi vtrunque sit de iure commu. l. 1. §. vnde quæritur. cum glo. fi. de publica. vide gloss. mag. in l. 1. §. per hanc. de rei ven. & vide glo. & Bart. in l. fi. C. si aduer. rem iudi. & in l. fi. C. si main. se maio. dixer. & gl. & Bar. in l. 1. C. de iudi. vide Angel. de Aret. in l. diuus. de re iudic. & gl. & Bar. in l. Aemilius. ff. de minor.

SINGVLARIA

POENALIVM NOTABILIA SVCcinctè, breuiter digesta, authore Antonio Columbeto Lugdunensi Iurium Doctore.

I.

1 *Testes infames, & alias iure prohibiti, admittuntur, ad probandam coniurationem.*
2 *Probationum difficultas sæpe facit, vt ad condemnati onem perueniatur ex solis indicijs.*
3 *Argumenta probabilia sufficiunt in crimine assassinatus.*

1 D probandam conspirationẽ, coniurationem, vel ligam, admittuntur infames, & quicunque alij prohibiti. c. fi. de test. cog. & notat Bal. in libro statutorũ in dictione, querela, vbi alleg. Archi. in canon. Cõspirationum. 11. q. j. & concordat Paris de Put. in tract. de synd. in rub. Scholaris. c. tortura. in fi. vbi notabilier ꝓbat, quod in delictis, tractatibus, & cõsiliis secretis, propter probationum difficultatem † deue-
2 nitur etiam nonnunquam ad condemnationem ex solis indicijs, si sunt ita certa, vt vix negari possunt. Et habetur per d. Franc. de Cur. consil. 41. incipien. Super processu. Concordat etiam domi. Hippol. de Marsil. in rubri. de probat. fo. 28. versi. Fatendum tamen est, quod in delictis quę de sui natura secrete perpetrantur, vt Adulterium, Sodomia, Simonia, & similibus, quæ vix directe probari possunt, cum in eis difficilium sit habere veras probationes, poterit in istis deueniri ad condemnationem ex præsumptionibus violentis, & indiciis indubitatis. Et istud etiã tenuit idem Hippol. in pract. sua crimi. §. examinanda. nu.
3 24. vbi dicit, quod † in crimine assassinatus non exigitur plena probatio, sed sufficit probare per probablia argumẽta. Et idem Hippo. consilio 1. colu. 7. versic. quoddam autem est factum. vbi tenet, quod coniuratio, conspiratio & tractactus, probantur per testes singulares. Et d. Ab. in cõ. 113. inci. Tria sunt. in 2. part. vbi tenet ꝙ indicia multum vrgẽtia, faciunt plenã fidẽ in delictis, q̃ solẽt caute & occultè fieri. Quod obseruatum fuit hic Lugduni in pſonam Pãtaleonis Dauaigne, mercatoris Ianuẽsis, cui fuit amputum caput à spatulis, pp homicidium perpetratum, & antea cõspiratum in personam Ludouici Doppez, mercatoris Quiercensis Pedemon. anno 1538. vt plenius habetur in eius Epitaphio æreo erecto Lugduni in Cœnobio beati Bonauenturæ.

II.

1 *Pœna arbitraria addicenda volenti dare venenum.*

CVm quædam mulier ruffica districtus Mõtis Aurei, cemens venenum venenandi causa, fuisset capta, obseruatum fuit notabile consilium Baldi. 443. incip. Cęcus cõ
1 fecit venenum. part. 3. vbi dicit, quod † quia illud crimen pessimum est, & ausu, & exemplo, debet imponi pœna arbitraria intoxicare volenti, & quod viles huiusmodi personæ fustigari debent.

III.

1 *Pœna grauissima infligenda ijs qui pecunia corrupti, crimen alienum in se transferunt.*

HVgo monetarius in rure & publica uia reperit duos monetam leuem, & extra † Regnum contra edictũ
2 excusam deferentes, à quibus duobus dictus Monetarius, ne delictum reuelaret, pecuniam accepit. In quem monetarium obseruatus fuit §. si quis autem ex litigatoribus. in authen. ut litigius. quia prædictus Monetarius, cingulo seu officio priuatus, & deinde uerberibus publice fustigatus, & tandem in exilium missus fuit. Qui (ut ibidem dicit tex.) propter pecuniæ acceptionẽ, alienum in se crimen transponere festinauit.

IIII.

1 *Assassinatus tentatus non secus punitur, atque perfectus.*

1 ASsassini, † qui peruenerunt ad conatum, etiam si assassinamentum ad effectum non perduxerint, puniũtur
2 sicut pro effectu. vt est gloss. notab. in l. 1. §. fin. & ibi Bal. ff. quod quisque iur. & alia gloss. in l. præsenti. ibi aut transiuit in conamen, licet ad effectum non venerit & tunc in grauioribus punitur. C. de iis qui ad eccles. confu. Et fuit obseruatum in illis duobus, qui pecunia accepta vulnerauerunt Stephanum Senneton Lugduni, in vico Grenete. Nam illorum duorum capita supremæ Curię, seu Parlamenti Parisiensis decreto, seu Arresto, Lugdunum, alterum super Pontem Rhodani, alterum vero super Pontem Araris, seu Sagonæ, delata fuerunt, & affixa, ann. 1530.

V.

1 *Indicium vnum sufficit ad adhibendam torturam.*
2 PRo vno † indicio procedi potest ad torturam. vt not. Alex. consil. 67. incip. In causa accusationis, in 1. volum. vbi dicit post Ioan. And. quod ita seruatur in practica, est tamen arbitrarium Iudici, secundum Bartol. in l. fi. ff. de quæstion. Et fuit obseruatum in illum, qui incontinenti post homicidium cum balista perpetratum, accessit ad certum locum, trecentis passibus ab eo loco, in quo perpetratum fuit dictum homicidium distantem, vbi cum illuc accessisset, quibusdam illic assistentibus, dixit. Vos eritis mihi testes, qualiter fui, & sum hac hora vobiscũ. Nã ex illo indicio fuit tortus, & potẽter tormenta passus est, & deinde, deficientibus probationibus, liberatus est, & mortis euasit periculum.

VI.

1 *Sententia confiscationis bonorum facta extra crimen læsæ maiestatis, est nulla, quantum ad præiudicium vasallorũ ipsius principis, dominorum immediatorum condemnati-*

1 SEntentia † confiscationis bonorum facta extra crimen læsæ maiestatis est nulla, quantum ad præiudicium vasallorum ipsius principis, dominorum immediatorũ condemnati, quia prædicti domini non fuerunt citati, secundum do. Aegid. Bellam consil. 15. incip. Factum. Quod obseruatum fuit, nam emendata fuit vna sententia, & dictũ, *Les biens confisquez à celuy qu' il appartiendra.*

VII.

1 *Probatio plena requiritur in crimine falsi.*
2 IN crimine † falsi debet plene probari. Ita notabi. dicit Specu. in titu. de sum. cogn. versicu. quid enim si incidit &c. Et idem Spec. in titu. de instrum. edit. §. restat. nu. 16. in fin. dicit etiam, quod falsitas testibus probatur. secundũ cuius Specu. dicta, annullata fuit vna sententia, cui adfuerant multi Assessores, quia non fuerat plene in crimine falsi probatum. Quod latius firmat Philip. Deci. in capit. porrecta. extra de confir. vtili, vel inut. vbi tenet, quod in tali crimine probatio magis concludens, & strictior requiritur.

VIII.

1 *Monopolij pœna.*
2 *Tabellio non debet monopolij instrumentum conficere.*
1 DEcem † coriorum aptatores fuerunt condemnati inducentis lib. Regio fisco applicandis, pro monopolio. Octo soluerunt condemnationem, Quæsitum fuit, an poterat fieri exequutio in illis duobus, qui non soluerunt? Decidit notabiliter Bart. quod sic, in l. cãcellauerat. ff. de his, quæ in testa. delen. vbi dicit esse menti tenendũ.
2 Et de pœna notarij, qui vetitum † contractum illius monopolij conscripserat, & stipulatus fuerat sunt text. quos signat gloss. solitaria in l. 1. in verbo, ausi fuerint. C. vt nemo ad suum patroc. suscip. rustic. lib. 11.

IX.

1 *Furis astutia asseuerantis se credere dominum rei captæ permissurum.*
1 QVidam furtastutus dixit, quod credebat dominum rei captæ permissurum. Fuit recursum ad notabiles voluntatis coniecturas, infertas per Ioan. Fab. in §. furtum Instit. de oblig. quæ ex delic. nascuntur.

X.

1 *Reũ absoluere diffinitiue nõ debet iudex quando est dubius.*
2 NOtatur † quotidie in practica notabile dictum Salic. in l. si qui. C. ad leg. Iul. de adulte. vbi dicit, Ex ista gl. sume consilium, quod vtile est diffinitiue non absoluere reum, quando iudex est dubius. Et hoc potest facere iusta causa allegata, puta, si habet indicia sufficientia contra accusatum, qui pluries tortus non est confessus.

XI.

1 *Furtum domesticum omnia cætera superat.*
2 *Furti domestici pœna.*
1 INter cætera furta, peius est domesticum. Ita not. Azo in sum. C. de ser. fug. Et ideo de consuetudine Regni Franciæ. vt testatur Ioan. Fab. in §. alia. Instit. de public. iu.
2 seruitor, vel alius familiaris, pro primo furto suspenditur, & alius non. facit lex pen. ff. de condic. cau. dat. vbi est speciale, propter conditionem personæ, quia erat seruus. Quod dictum Ioan. Fab. intelligi potest in furto enormi & multum magno, nõ leui, secundum distinctionem l. respiciendum §. furta domestica. ff. de pœnis. Bart. in l. non solum. §. si mãdato. ibi, quædã sunt delicta grauia, vt crimina priuata, quæ requirunt dolum, & magnum pręiudiciũ pariunt, & merentur magnam pœnam, vt furtum rei magnæ, ff. de iniur. Et hoc de furto enormi tenet Bald. in ca. 1. §. iniuria. ff. de pac. iur. firm. Et ante eum textual. Iaco. de Beluis. in practica sua criminali, in rub. de furtis. ibi, Aut
2 est magnum, aut modicum. Si est magnum pro primo furto debet suspendi, sublatis secundum eum, qualitate personę, rei, & modo sententiandi. per l. Pædius. §. 1. in gl. cõ dictione. ff. de incen. ruina & naufr. & Ang. Aret. in opere maleficiorum, ver. & vestem cælestem. vbi dicit se practicasse in ciuitate Perusij. Præterea, melius contigisset seruo cuiusdam Thesaurarij, si a sententia prima, per quam ad remos damnatus erat, non appellasset, quia tandem furca suspensus, vitam laqueo miserabiliter, finiuit, pro furto Mille sexcentarum librarum. Fuit etiam patibulo affixa & suspensa hic Lugduni, vna ancilla pro furto enormi. Et à domino Præposito Marescalorum, seruus cuiusdam magnæ Domine.

XII.

1 *Iudex ex officio falsum testem. punit extraordinarie.*
2 *Leges vel statuta licere transgredi, in quibus locum habeat.*
1 IVdex ex officio falsum testem punit extraordinariè, scilicet verberibus, non pœna legis Cornel. de fals. vt tenet Specula. in titu. de teste. §. 1. numero. 47. versi. sed nunquid, quem sequitur dom. Nel. eod. titu. cap. falsus. Quod fuit obseruatum in testibus de Ch. & testibus qui deposuerunt contra Rolin, in causa prætensi homicidij, & sic fuit transgressa pœna statuti punientis huiusmodi falsos testes pœna mortis. Sed dicit dom. Iason. in §. alias. versic.
2 ex maleficijs. colum. 2. institu. de action. illud quod † dicitur, quod ex causa licitum est transgredi leges, vel statuta, habet locum in maioribus Magistratibus tantum, quibus istud licet, secus est in minoribus Magistratibus, vt in Potestatibus terrarũ, qui habẽt seruare statuta ad vnguẽ. Et quod cum causa possit etiam pœna statuti moderari, vide Bald. in l. si quis in graui. §. aperire. ff. ad Silleian. & Paridem de Put. in tract. de syndic. in rub. Accusatio, capitu. Potestas, qui habet arbitrium.

XIII.

1 *Miles maior grauius punitur quam minor.*
1 IN delicto † militari magis punitur miles, qui est in maiori gradu, quam alius, qui in gradu minori constitutus est, ꝛm Baldũ in c. 1. §. si rusticus aũt. de pace tenẽ. p l. 2. ff. de re militari. ꝙ fuit allegatũ in diffinitione ꝓcessus Capitanei H. L. cui fuit amputatũ caput hic Lugdu. an. 1536.

XIIII.

1 *Auxilium & fauor vt plectantur in delictis.*
1 GLo. est † commendanda in cap. felicis. in verbo simplici fauore. de pœn. in 6. quæ vult, quod vbicunque auxilium, & fauor est simplex, ex eo, quod maleficium non est ex eo auctum, sed ita est exequutioni mandatum, sicut si non interuenisset, quod tunc auxiliũ, vel fauor arbitrio iudicis puniendus est, & non pœna ordinaria, qua punitur principalis, secundum quam glos. alias de sensauit vnum à pœna furcarũ, Augustinus Ariminẽ. vt

spe refert in tract. malefi. in verbo, dicto maleficio semper additit. in addit. adde quod Canonistę, vbi refert, qđ ille tantum steterat super viu, interim dum alter furabatur vnam petiam velousti. Et ita practicatum fuit in sociis de Arnauld. qui duntaxat per Arrestum venerabilis & supremæ curię Parlamenti Parisiens. fuerunt fustigati, & postmodum banniti, ipse vero suspensus in publica platea putei de porcaria, quia de nocte dicti socij auxiliabantur, & stabant in via, interim dum dictus Arnauld. frangebat ostia apothecarum cambiorum Lugduni.

ADDITIO.

Adde Hippol. de Marsi. singular. 15.

XV.

1 *Delictum probatur per impuberes, quando non potest probari, nisi per minores.*

1 QVando delictum non potest probari nisi per minores, tunc impuberes probant ipsum delictum. Istud fuit notabile dictum Albe. de Rosa. in l. in testimonium. ff. de testi. Adde Spe. eod. tit. §. 1. numero 34. ibi, sed & pupillus quandoque potest in testem recipi, maxime, si dominus dicatur à familia occisus. Et hoc equitatem habet quando per alios veritas aliter haberi non potest, vt in simili de mulieribus dicit Ioan. Andr. ad Specu. eod. ti. & §. 1. numero 83. in verb. §. testes. in fi.

XVI.

1 *Iudex laicus quando absque monitione possit procedere contra clericum.*

SI clericus reperiatur facere nouitates in ciuitate, puta, perturbando publicam quietem, vel iurisdictionem secularem, se immiscendo homicidiis, enormitatibus, violentijs publicis, & armatus, vt in cap. perpendimus. & cap. cum non ab homine. extra de senten. excommu. vel alias grauiter excedens, vt dicit glo. in cap. contingit. eo. tit. potest Iudex laicus absque admonitione contra eum procedere. Et dicit Paris de put. in tract. de syndi. in rubri. Bataratiæ. c. clericus. quod ita fuit obseruatũ tempore guerrarum, quia enim clerici armati voluerunt facere nouitates in ciuitatibus, fuerunt per Dominum ciuitatis suspẽsi, vna cum eorum Episcopo, factionum ipsarum capite, & authore. cui concordat Io. And. in d. ca. perpendimus. vbi dicit se putare, quod iuditium faciens de clerico, qui enormitatibus se ingessit, & habitu dimisso immiscuit, non grauatur onere eundi ad sedem apostolicam. Et fuit obseruatum hic Lugduni in quẽdam monachum, qui armatus, & habitu regulari dimisso, publice incedebat, & deprędatus fuerat super pontem Ararim quendam mercatorẽ Alemanum, qui tandem fuit ibi suspensus. Facit ca. 1. extra. de apost. Et ita vidit in Parlamento iudicari domin. Stepha. Aufre. in clemen. vt clericorum. fo. 6. numero. 5. de offi. Ordinarii. Et tenet, quando se immiscuit enormitati, Innoc. in c. cum non ab homine. & c. non dubium. extra de senten. excommuni. cuius opinionis contrarium non audet asserere Henric. Boich. vt ipse dicit in capit. ex literis. in 3. distin. extra, de vit. & ho. cleri. in ver. si deliquit apostatando.

FINIS.

SINGVLARIA
OBSTANTIARVM PERSONALIUM capturarum D. Antonij Columbeti Lugdunensis Iurium Doctor.

1 *Guarentigiæ vt seruentur, obstantias abesse conuenit.*
2 *Obstantiæ quæ iacent in causæ cognitione, cõsignationem non remorantur.*
3 *Causa grauis est, quando instrumentum paratam habet executionem.*
4 *Violentia personæ infertur per capturam.*
5 *Perfecta dicuntur quæ certam formam non habent.*
6 *Obligationum personalium nulla est possessio.*
7 *Fœneratorum actus in constituendis procuratoribus tempore contractus ad constitendum debitum.*
8 *Debiti exactio sit ex ipso instrumento.*
9 *Conductor an possit incarcerari pro tacita reconductione, virtute instrumenti locationis expirati, in quo erat obligatio personalis.*
10 *Captura impeditur, vbi processit sine scriptura, vel commissione. nu. 11.*
12 *Captura impeditur, quando non fuit factum præceptum de soluendo, prout in dicta commissione mandabatur.*
13 *Præco liberatus à carceribus, quod captus esset pro debito, dum iret præconizando.*
14 *Satisfaciendo non satisfit.*
15 *Debitor capi debet à iudice competenti.*
16 *Creditor habens viam duplicem, licet eligat vnam, potest nihilominus redire ad alium.*
17 *Vasalli an possint prorogare iurisdictionem in alium, quam in dominum. domino etiam ignorante.*
18 *Iudex vnius territorij carcerans ex commissione alterius iudicis, an possit de causis, vel nullitate incarcerationis cognoscere.*
19 *Angeli lapsus.*
20 *Statutum prohibens opponi exceptiones, non comprehendit exceptionem inhabilitatis personæ.*
21 *Carceri mancipandus non est quisquam pro debito ciuili, nisi ad hoc expresse sit obligatus.*
22 *Socium inopem non potest socius in carcere trudẽdũ curare.*
23 *Pro debito ciuili ab ecclesia quis potest extrahi.*
24 *Capi an quis possit die solemnissimo.*
25 *Capiens vnum pro alio, cadit ab actione sibi competenti, & in quadruplum damnatur.*
26 *Lite pendente contra principalem, non impeditur executio contra fideiussorem, & contra.*
27 *Clerici vel monachi in sacris constituti an capi possint per iudicem ecclesiasticum.*
28 *Captura irritatur ratione sexus.*
29 *Senator, vel alia clarissima persona an citari possit.*

NOmen operi dedit Bal. in l. ẽt. C. de exeq. rei iu. vbi dicit, q ad hoc vt guarẽtigiæ sint firmãdæ, oportet vt obstantię absint. Diuisionem aũt dicti operis posuit Bar. in l. si filius. ff. q cum e. vbi vult, q diuersi sint generis exceptiones contra in exequutionem & exceptiones contra instrumentum. Præterea, in summa diceẽ de aliquib' obstantijs quę allegantur contra ipsam exequutionẽ, seu capturam personalem, factum intuitu simplicium debitorum priuatorum. Et antequã ad alia veniã pmittẽdũ est, quod aliquæ sunt obstantiæ, q incõtinẽti apparent, & aliquæ q sunt phãdæ. Illę aũt quæ incõtinenti per instrumẽtũ, acta, vel alias apparent impediunt confignationẽ. sm no. per Doct. in l. 4. §. condẽnatum. ff. de re iudi. & est text. in l. 1. C. quando prouoc. non est necẽ. & gloss. in l. 2. ibi, aut statim vt eam probaret filius. C. de edict. diui Adrian. tollend. Nam sicut creditor

creditor agendo, assumit pro se exequutionem paratam inductam à suo instrumento, ita debet etiam simili ratione contra se recipere exceptionem à pari instrumẽto parato procedentem: vt est de mente Bart. & aliorum in l. planè. ff. quod falsi. tutor. & Ioan. de Imo. in c. fin. de vit. & honesta. cleric. Et in exequutiuis non licet actori, quod reo nõ permittitur, vt notabiliter tradit Bald. in l. si causam. C. de exequtio. rei iudi. etiam quia æquiparatur exequutio instrumenti exequutioni sententiæ; ſm Bartolũ in l. cum vnus. ff. de bon. autho. iudic. possid. Et ẽt æquiparatur iuramẽtum exequtioni sententiæ. l. sed & si possessori. §. fin. vbi etiam Bart. ff. de iureiurand. Quod procedit etiam si esset statutum, q contra instrumentũ guarentigiatum nulla exceptio posit opponi: quia tunc bene admitteretur exceptio, de qua incontinenti constaret vt est glo. in c. suscitata. extra de in integr. restit. quam ibi dicit ad hoc in se in consilijs sæpissimè allegasse do. Abbas vt patet in consilio 64. incipie. Venio ad primum, in prima parte. Aliæ autem fobstantię, quæ iacent in causæ cognitione, non retardant dictam consignationem. l. satis apertè. C. de fal. præstita tamen cautione de reddendo; secundum Bartolum in extraua. g. ad reprimendum. in gl. summariè, prope finem. Præterea dicit do. Alex. in l. Imperatores. §. finali ff. de appellat. q si fieret exequutio instrumenti guarentigiati, & al. exequutione fuerit appellatum, tũc indistinctę sit sequestratio. Cui dicto concordat constitutio Caroli VIII. articulo 54. incipiente, Itẽ *que toutes executions*. Et in proposito dicit Baldus in consilio 90. incipie. quæritur. in quinta parte, q talis captus debet sibi prouidere, vt offerantur debita, pro quibus captus est, & consignet, antequam alia licentia detur. Quæ cõsignatio talem habet effectum, vt debitor ipso iure à debito liberetur. vt tenet gl. communiter approbata, in authen. vt exact. instan. dot. Ad impediendam capturã, interdũ allegatur, q causa capturarũ est de grauioribus causis. l. si quid famosa. ff. de solutio. vbi Bar. dicit, q quoties instrumentum paratam habet exequutionem, talis causa non leuis est, sed de grauioribus causis; & habet iniuriam in se: secundum Bald. in l. per diuersas. C. mandat. quæ postea aboleri non potest: secundum Paulum de Castr. in dicto §. condemnatum. Et plus dicit Bald. in dicta l. per diuersas. in 15. q. non enim sunt sine grauamine & opprobrio personarum capturæ. Primo enim, violentia infertur personæ per capturam. l. plerique. ff. de in ius vocand. Secundo cum magna captione à rebus nostris reuocamur. l. sed si quis ex signatoribus. ff. quemadmodũ testa. aper. Tertio, tunc capto infertur verecũdia, quę infert præiudicium: secundum Ang. Areti. in §. 1. Instit. de action. Et dicit Sal. in §. si ab hostibus. Instit. quibus modis ius patri. potestat. soluitur. q quis non dicitur captus nisi sit ductus intra limina Præsidis, vel carceris, ita vt nõ possit euadere. Et Bar. in l. is qui in fine. ff. quibus ex causis maior dum tenet, quod ea quæ non habent certam formam, vt captura personæ, & incarceratio, dicuntur perfecta eo ipso, q est aliquid cœptum. Et videtur concordare Bal. in l. ad testium. § fina. ff. de testa. dicens, q capiens aliquem per pãnos, intelligitur cepisse personam, quę vestimentis & pannis tegitur. Et licet sic ex parte creditoris inferatur nonnũquam debitori iniuria, quandoque tamen ex parte etiam debitoris infertur creditori iniuria: secundum Spec. in titu. de instrum. edit. §. nunc vero aliqua. versi. de hoc autem quæritur. vbi dicit, quod exequutor, cui testator mandauit, quod satisfaciat de omnibus iniurijs, seu forfactis, debebit satisfacere creditoribus pro debitis quorum dies venerat viuente testatore. Impeditur quandoq; etiam captura, quia debitor recurrit ad iudicem, & facit capturam inhibere, sed ista obstantia reprobatur, secundum Ioã. Fab. in §. retinendæ. versi. quid si quis facit inhibere per iudicem sine causa cognitione, ne debitum, seu deuerium mihi soluatur, Institut. de interdict. Nam, vt dicit Bald. in l. in ea. C. de compen. inte-

rim quod exceptio examinabitur, debitor stare debet in carcere, nec etiam valeret talis inhibitio, si in ea esset cõprehensus fideiussor, secundum eundẽ Baldum in l. 1. in fin. C. de diuer. reseri. quem sequitur dominus Ale. Quibus inhibitionibus raro obediunt creditores, quia si iudex facit præceptum pœnale alicui sine causæ cognitione, si ille contrauenerit, non cadit in pœnam, secundum Alberti. de Rosa. in 2. parte. stat. q. 153. incipiẽte, quærit, etiam. Vel secundo dicit creditor, q debitor est excommunicatus, & sic, q non potest conqueri de nullitate capturæ, ſm Io. And. in c. 1. de rescrip. in 6. sed in hoc reprobatur, vt per Feli. in ca. intelleximus columna 3. extra de iudic. Impeditur etiam captura, quia quidã notificauit debitori, q augeret, eo quod creditor suus ordinauerat facere eum capi, tunc talis notificans tenetur creditori soluere debitum si debitor fugam arripuerit. ſm Hipol. de Marsi. in singulari suo 137. incipiente, in iure. in fi. & tenetur creditori ad interesse, vt not. Luſon in l. 2. §. quod prætor. in 3. not ab. versi. tu adde. ff. ne quis eũ, qui in ius. Impugnatur captura, quia debitor pro debito ciuili incarcerari nõ potuit. c. lator. de pigno l. obæs alienum. C. de actio. & oblig. Item, quia nulla est possessio personalium obligationum, secũdum Baldum in l. 1. C. vnde vi. & Guidonem papæ, consilio 118. incipiente, circa definitionem. in fin. sed iustificatur dicta captura. primò, quia est debitor ex cõtractu depositi. l. pe. & ibi Bar. C. de posit. & dicit Baldus in l. acceptam. C. de vsur. q contra depositarium potest procedi summatim, & exequutiuè, etiã si esset clericus. Quod sequitur Matth. notabil. 63. incip. quod clerici. Vel quia se obligauerat ad captionẽ corporis. Quod seruatur de cõsuetudine generali, vt dicit Spe. in titu. de renun. & conclu. numero 29. & dicit Io. Fab. in §. fi. prope fi. Iuditium de actioni. in Francia esse consuetudinem, quod quis nunquã pro debito ciuili incarceretur nisi ad hoc sit expresse obligatus. Et sic, in exequutione consideratur locus, seu consuetudo loci, in quo fit. l. missi opinatores. & ibi no. C. de exact. tribu. lib. 10. plus dicit Io. Fab. in §. penulti. de iure perso. valet talem obligationem, maximè qñ iurauit: & sequitur Abb. in consilio 42. incipiente, in quæstio. 2. volumine. Plus etiam dicit idem Io. Fab. in l. si certum. C. fami. ercis. q hodie de consuetudine Regni Franciæ, sit condemnatio in literis contractuum, quasi quis sit iudicialiter condemnatus. & dicit Bald. in authen. hoc ius porrectum. col. pen. C. de episco. & cleri. q fœneratores tempore contractus, faciunt cõstituere procuratorem ad confitendum debitum, q est pulchrum consilium, vt in effectu tenet Bart. in l. si. propesi. C. de pact. pig. maximè, si ex post talis confessio fiat in figura iudicij: ſm Bal. in l. in cõtractibus, in fine. C. de non nume. pecu. quia post confessionem in iure factam, nihil quæritur. l. post rem. ff. de re iudi. & l. 1. ibi, & solue re cogeris. C. de confes. Et istud adhuc hodie practicant domini Delphynales, & Bononienses. quam practicam nititur destruere Hipo. Bononiensis, in l. si quis. de quæst. col. 14. ff. de quæstio. Vel & tertio iustificatur dicta captura, quia creditor erat cessionarius, & præterea poterat debitor capi absque citatione. l. si fic. vbi Alex. ff. de le. g. 2. quæ opinio seruatur in practica: ſm do. Præsidem Aquẽsem, in comment. consue. Burgund. titu. de censib. §. 6. in gl. fi. de qua opinione dubitatur. Nam Bart. in l. gregę. §. de pig. latetur, q debitor non tenetur credere, sed debet certificari. Et cum ista secunda opinione transit Hipol. de Marsi. sing. 26. inci. licet. vbi dicit, q alias si practicauit. Nam prius de cessione discuti debẽt, citato debitore, per doctrinam Bal. in l. per diuersas. 10. quæst. C. mand. Et notat vnum de cessione Bar. in l. si vrbana. ff. de condi. indebi. q ex locatione intrusi competit actio vero beneficiato, etiam sine cessione. Et idem est ſm eum in pupillo & milite. Impugnatur etiã captura, ex eo, t q processit sine aliquo instrumento debitiquia exactio debiti dicitur fieri ex ipso instrumẽto, per quod probatur debi-

tum. Et hoc de plano ꝓcedit in casibus. in quibus instrumentum paratam habet exequutionem: ſm Dec. per illū tex. in authen. ſi quis in aliquo. C. de eden. Et dicit Alex. in l. vt fideiussor. ff. de fideiussor. Creditor debet se ostendere creditorem, & sic instrumentum principalis debiti, alias non pōt petere exequutionem. Facit tex. in l. iubemus. C. de eroga. milit. anno. li. 12. quidē ponderat Bart. dicens: Nota hic, quia hic est casus, ꝙ non pōt fieri sequestrum de re alicuius, nisi debitū ostendatur per publicū, instrumentū, Et dicit nobiliter Matheſil. notabili 5. ꝙ licet instrumentū depositi habeat exequutionē paratā: tñ ſi de depoſito non conſtet per publicum inſtrumētū, depoſitum non habet exequutionem paratam. Plus dicit Barto. in l. 1. §. ſi vero. & §. fin. ff. de his, quæ in teſtam. delen. ꝙ ſi quis habuit inſtrumentum, ꝙ perdidit, vel eſt deletum, licet poſsit petere debitū per modū libelli: nō tñ pōt petere exequutionem inſtrumēti vigore alicuius ſtatuti tribuentis inſtrumento exequutionem paratam. Et ſequitur Pau. de Caſt. in l. noſtram. colum. 2. C. de teſtam. Sed quid, ſi inſtrumento obligationis fiat mentio de vno alio principali, & præcedēti, ſeu primo inſtrumēto? dicit Abb. in c. cum olim, ext. de cenſi. ꝙ inſtrumenta guarentigiæ mandantur exequutioni, non ſolū in his ſuper quibus fuerunt directè confecta: ſed etiam in his ꝙ indirectè probātur in inſtrumento. De cuius quæſtionis reſolutione habetur per Alexand. in l. ſciendū. ff. de verborum oblig. & Alberti. de Roſa. 2. parte ſtatut. q. 186. in
9 cipien. quæritur etiā. Vel ſecundo quæro, an poſsit fieri incarcerari cōductor pro tacita recōductione, virtute inſtrumenti locationis expiari, in quo erat obligatio perſonalis? Veritas eſt, ꝙ non: ſecundū Bal. in l. legem. C. loca. & Alexa. in conſilio 17. incip. viſo inſtrumento locationis, in 4. parte. & idem Bal. in l. item. §. qui impleto. verſ. iux
10 ta hoc quæro. ff. co. impeditur etiam quandoque captura, quādo proceſsit ſine ſcriptura, ſeu commiſsione: quia vt dicit Franciſ. Curt. in additio. ad Alex. in l. pactum ꝙ dotali. C. de pact. ſcriptura requiritur in licentia datā familiæ Poteſtatis capiendi debitorem, & ꝙ ita obſeruat conſuetudo. ſacit l. nemīnē. C. de exhiben. reis. per quem tex. dicit Bal. in l. conſentaneum. C. quomo. & quan. iud. ꝙ nūtius non poteſt perſonaliter capere, ſine ſpeciali mādato de quo conſtet per publicam, vel authenticam ſcripturam: alias, vt dicit Paul. de Caſt. in l. alia. §. eleganter. ff. ſol. mat. poſſet eſſe cauſa rixæ, tumultus, & vulnerum, ſi cōcederetur propria authoritate capere debitorem: &
11 ꝙ ſic concedi non debet. Et alibi dicit Bal. in l. ſi quando 12. q. C. de teſti. captura non poteſt fieri ſine ſpeciali cō miſsione: alias vt dicit ipſemet Bal. in conſi. 257. dicta te
13 nura. & conſ. 318. incip. iſta captura, in 4. parte, diceretur talis captura ꝓceſsiſſe de facto, & de facto, prout proceſsit, veniret reuocāda, cum captura, & capturæ reuocatio, ſint eiuſdem ſpeciei: ſm Soc. conſi. 120. incipient. cum in præſenti. parte. j. & Par. de Put. in rubr. Barattariæ. §. an ſi poteſtas. & Matth. de Afflict. in conſtit. incipient. Magiſter. vbi dicit, quod reuocatio tunc fiet, ſi deiuſſoribus datis. quo caſu fortè non malefaceret Iudex, ēt ſi reciperet cautionē indēnitatis: per l. ſi quis vxori. §. ſi fugitiū. ff. de furt. & ibi Bartol. & per Ludouicum Romanum in. l. 1. ff. de condictione ob turpem cauſam: tamen ciuilis erit ſi in reuocatione ordo iuris ſeruetur. l. 1. §. neceſsario. ff. ſi vent. nom. & talis commiſsio durat etiam re integra, ſi nito officio eius, qui commiſsionem dedit: ſm Barto. in l. fundi partē. in ſi. ff. de acquir. poſſeſ. & Bal. in l. ſi de interpretatione. ff. de legib. dum inquit, ꝙ eſt nuntius offi
14 cij, non perſonæ. Impeditur etiam captura, quando non
12 fuit factum præceptum de ſoluendo, prout in dicta cō miſsione mandabatur, quia ante compulſionem debet præcedere honeſta monitio. l. quidam Iberus, ibi: vt cū Ibero loquaris. ff. de ſeruit. vrban. præ. quā ad hoc allegat Bal. in l. debitores. C. de pigno. vbi dicit, quod hoc procedit de vrbanitate, & ſic iſta monitio nō eſt propriè ob
ſtātia, ſed modificatio capturæ, quia vt dicit Lud. Roma. conſi. 472. incip. in eo quod quæritur, quamuis ex ſtatuto, exequutioni inſtrumenti opponi non poſſit exceptio tendens ad eius impugnantiam, opponi tamen poterit ad ipſam modificandam exequutionem. Et aſsignat bonā rōnem Bald. in l. conſentaneum. colu. 5. C. quo. & qñ iud. cum dicit, quæro, vna cum Butri. nunquid poſsit incipi à captura perſonæ? reſpondeo non, quia nec à captura rei petitæ, quę minor eſt: nam ſi prohibetur minus, ergo & maius. Vnde antequam reus capiatur, debet moneri. Et probatur iſtud in auth. cum clericis, ibi: commoniti, duos ſolidos tantum dent. C. de epiſcop. & cle. & in l. qui crimen. ibi: admonendi. C. qui accuſ. non poſ. Quod indiſtinctè procedit tam in ciuilibus, quam in criminalibus: ſm Felin. in capi. præterea. in prin. extra, de ſponſa. Et maximè. Nam creditor tenetur ire ad domum rei, vt ſibi ſoluatur. l. item illa ſecundum vnum intellectum. ff. de cōſti. pecu. & operatur aliquos effectus talis monitio. Nam primo ſi non præceſſerit, non tenetur ad expenſas: ſm Rom. ſing. 401. incip. alio ſero. & ſequitur And. Bar. in c. 2. ad Abb. extra de acc. Quod eſt verum, niſi dies ſeu terminus ſoluēdi interpellaſſet pro ipſo creditore: vt qa cēſet lapſus dies ſolutionis, quia iſto caſu, etiā ſi nō eſſet extraiudicialiter interpellatus per ipſum creditorem, tamen condemnabitur ipſe reus in expenſis, non obſtāte, quod confiteatur debitum: quia dies eum monuerat. iuxta cap. potuit. de loca. Ita notabiliter tenet dom. Abb. in c. licet Hely. col. 3. extra, de ſimo. Cuius opinio hodie ap probatur noua conſtitutione, in ordine 75. & incipien. *Et encores ne ſera diſpute de la validitè, ou invalidité dudict cōmandement, quand il y aura certain terme de payer. &c.* Vel ſecūdo, operabitur monitio alium effectū, quia tunc fortè dicet debitor, Paratus ſum ſoluere, & inde ſoluet: & ſic volēs ſoluere, erit ſimilis ſoluenti in authen. vt exac. inſtant. dot. §. illud. & extra, de ſolu. cap. Odoardus. Quod tamen non præſumetur. nam ſoluere paratum lex non præſumit debitorem: vt not. Laſ. in l. ſi domus. §. in pecunia. ff. de legat. 1. Vnde, cum quidam qui in curia ſua fuerat arreſtatus pro debito, dixiſſet ſeruiēti vt ipſum inſequeretur, quoniā ſibi daret debitum, ꝙ noluit ſeruiēs admittere, ſed eum arreſtauit, fuit conſultum, talē captūram nullam, tum quia ſoluere velle dicitur, qui præparat ſe ad ſoluendū: ſm Bal. in l. ſi. col. 3. C. de ædil. act. Et ſatis pulchrè dicit idem Bal. in conſi. 318. incip. prædicta ciuitatis. parte prima, debitor preſumitur non habere ſemp præſentem pecuniam in manibus. Fuit etiam allegatus tex. in l. in ius vocari. ff. de in ius voc. vbi dicit Bart. quod per illū te. fecit liberare à carceribus quendā præconē, qui fuerat captus pro debito, dum iret præconizando. Quæ opinio eſt æqua; ſecundum Alberti. de Roſa. in 1. parte ſtatutorum, quæſt. 104. incipien. adhuc quæro. Et quod requiratur monitio ſaltem de vrbanitate, hoc indiſtinctè tenet Par. de Put. in d. rubr. Barattariæ. §. pone, ꝙ commiſſa eſt. prope fin. vbi dicit, quod exequutor dicet, exhibeas bona, in quibus poſsim exequi, alias exequutionem faciam in tua perſona, te incarcerando. Et quod ſi dicat debitor, Careo bonis, captura erit iuſtificata, & ꝙ ita pluries conſuluit. Quod probatur in l. tutor qui repertorium, verſi. deponi. ff. de admini. tut. Et talis monitus dicitur inuitus ſoluiſſe, qui ſoluit videns ſe poſſe cogi, dicitur inuitus ſoluiſſe: ſecundum laſo. in l. cumite proponas. C. de tranſactio. Et dicto caſu non ſufficeret dare fideiuſſorem: ſecundum gl. in l. ſi. §. ſi. ff. ſi certum petatur.
14 & ibi Bald. quia quando quis promiſit ſoluere, non ſatisfit ſatiſdando: ſecundum Felin. in capitu. ad hæc. extra, de ſententia excommunicatio. & dicit Bal. in l. 1. C. de prohibit. ſequeſt. quod quando inter Actorem, & Reum nō cadit ſatisdatio, tunc non ceſſat ſequeſtratio. Impeditur etiam captura, quando fuit captus extra territorium Iudicis, & deductus, & carceratus in ciuitate, in qua nō habet domicilium, & tunc incarceratus ad petitionem creditori

ditoris, quia etiam ſi fuiſſet iuſtè captus, haberet ius reuocandi domum. l. 2. §. legatis. cum §. ſequen. ff. de iudic. Ita dicit Bar. in q. ſua quam diſputauit, incip. Lapus. in principio. ſolu. vbi etiam de hoc notabiliter dicit. Quod autem in territorio alterius inde bitè capiatur, probatur expreſſe ff. de ædilit. edic. l. quid ſi fugitiuus. §. iterū Celſus ſcribit placere. cum ſua glo. Præterea, ſi exequutio realis nō pōt fieri in territorio alterius, vt l. cum vnus. §. is, qui. ff. de bon. autho. iud. poſſi. l. multo magis non poteſt fieri perſonalis. Et ideo, vt dicit, quia ipſe Iudex non poteſt facere capi in alterius territorio, lex vult, ꝙ ſcribatur Iudici, in cuius territorio eſt, vt, cum expediet, capi faciat, vt in authen. vt nul. iudic. §. ſi quis vero. Et idem tenet Bar. in dicta l. quid ſit fugitiuus. §. apud Labeonem. & Bal. in l. ſicuti. §. Ariſto. ff. ſi ſer. vendi. vbi tenet, ꝙ non licet capere in alieno territorio, etiam ſi fugatus ab intra territorium, peruenit ad extra territorium: vbi ponit rationes. Quod procedit, etiam ſi eſſet ſtatutum ſubmouens oēm
19 exceptionem, quia nunquam videtur excludere nullitatem ſurgentem ex defectu iuriſdictionis, ſeu incompetētiæ Iudicis: vt eſt glo. in clemen. 1. in glo. ſi. ff. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. quam ſequitur do. Alexan. in l. 1. §. & parui refert. ff. quod vi aut clam. Nā ex tali captura violatur territorium: ſecundum Panor. in ca. ex parte. in 1. notabili, extra, de verb. ligni. & agi poteſt, ſecundum eum, ad ſatisfactionem violati territorij. Et in propoſito dicit Bal. in cap. cauſam matrimonij. circa ſi. extra, de officio delega. & in l. in criminali. C. de iuriſdictio. omni. iudic. ꝙ il
15 le qui facit debitorem verum detineri à iudice incōpetēti, debet cauſam perdere, & cadere ab iſta cauſa exequutionis. Et idem dicit Bald. in conſilio 285. incipien. quia non eſt opus. in prima parte: quando creditor elegit vnū iudicem ſeu inchoauit proceſſum in certo loco, vbi accepit tenutam de bonis debitoris, vel eundem debitorem illic citare fecit: & inde debitor iuit ad alium forum, vbi Iudex illius fori conceſſit capturam: quod talis captura eſt inciuilis. Quod procederet ratione territorij, non ra-
16 tione ſolius capturę perſonæ: quia creditor ſit habet duplicem viam, realem, & corporis, licet eligat vnā, poteſt tamē redire ad aliam: ſm Io. de Pla. & alios, in l. nemo carcerem. C. de exact. tribu. lib. 10. Quod ſecus ſit in electione actionū: vt declarat Paul. de Caſtr. in l. 4. §. ait prætor. ff. de re iudicata. Pro qua opinione alias obiecimus pro vna parte Arreſtum: quia, vt dicit Bal. in capitu. dilatis. extra, de appellatio. carcer nō ſoluit debitum ſed, vt aliqui adduxerunt, burſa; etiam quia ſm eum in c. contingit. col. 5. de dolo & contuma. licet deuentum ſit ad captūrā, non tñ
20 eſt ſatisfactum. Plus dicit Bald. in l. ſi. in prima lect. ff. qui ſatiſda. cog. ſubmiſsiones terrarum, quæ fiunt cum iuramentis non valent in præiudicium ſuperioris. Intereſt enim domini ſubditos non mutare, vt no. Inno. in c. auditis. de præſcriptio. Et etiam plus quærit Bald. in c. 1. §. fin. verſic. quæro, an vaſalli. de prohi. feu. alie. per Feder.
17 an vaſalli poſſint proro gare iuriſdictionem in alium, q. in dominum, domino etiam ignorante. Finaliter dicit, ſed verius eſt, quod non poſſit: quia agitur de eius præiudicio. Quia tamen inſtrumentis apponi ſolet clauſula, ꝙ poſſit conueniri in omni curia, & foro, vbi fuerit inuentus, & vbi ꝓmiſit ſoluere, dicit Par. de Put. in trac. de ſyndi. in rub. Furcarum erectio. c. inſtrumentum. ꝙ propter hoc ibi fortictur fórum, & poterit ibi conueniri. per l. 1. ff. ſi quis in ius voca. non ier. & per l. contraxiſſe. de actio. & obliga. & l. hæres abſens. de iud. Item etiam ratione iu
18 ramenti, vt ibi per eum. Sed quid? Poteſtne iudex vnius territorij carcerans ex commiſsione alterius iudicis, de cauſis, vel nullitate incarcerationis cognoſcere, & tandē relaxare à carcere? Vide Lud. Roma. in conſi. 320. incipi. hæc iſtorū quinq; captura. in ſi. quem ſequitur idem Paris in dict. rub. Barattariæ. §. an ſi poteſtas. & in §. ſi iudex. vbi plura alia congerit de captura facta extra territorū. Conqueritur demum de captura quia ſeruiens, cui erat
commiſſum capere debitorem fugientem vulneraui[t], ſic, ꝙ eſt relaxandus: quia iniuria: & violentia facta debitori nocet creditori: vt no. Alberti. de Roſa in lib. ſtatutorum, maximè ſm eum, ſi dolo facto, & culpa creditoris factum ſit, alias ſecus. per l. non debet alteri. ff. de reg. iur. cum alijs per eum allegat. Quam obſtanti in meliori ſpecie tangit Bald. in auth. ſe ſoi no. C. ne vxor pro marito. vbi conc udit, ꝙ licet vulnerans puniatur de delicto, nō eſt tamen relaxandus debitor captus, niſi ſoluat: quia de lictum publici officialis non debet obeſſe creditori. Quę opinio iuuatur per gloſſ. in l. ſi quis inſtituatur. §. ſi. verſi. ægritudinē. ff. de hæred. inſtit. quæ dicit, ꝙ propter ægritudinem non retardatur ſolutio. Et ſequitur idem Bal. in conſi. 313. quæ dam ſunt parte 3. Quod eſt verum, niſi creditor inquietaret debitorem tempore mortis, quia inter cæteras pœnas creditor debito priuaretur. l. cum ſit iniuſtum. & authēt. ſequen. C. de ſepul. violat. Ex quibus,
19 non videt vera illatio Angeli, tenentis in corpore valeſumitur, ꝙ cum inſtrumenta confeſsionata debeant mādari exequutioni ad voluntatem creditoris, creditor tamen mortuo debitore poterit facere detinere cum authoritate iudicis corpus eius, ne ſepeliatur, quouſque de debito ſibi ſatisfiat. Et etiam eum in hoc reprehendit Felin. in c. ſicut ſuperius. extra, de ſuſpe. quia res eſt non recipiens appellationem, ſeu dilationem: argum. l. finalis. ff. de appellatio. recip. Facit textus in l. obligatos. C. de relig. vbi gl. dicit, ꝙ hodie petitio ſepulturæ eſt neceſsaria, & in perſonam mortui nihil intiari poteſt. l. pen. ff. qui ſententia. fine appel. reſcin. cum ſimilib. Item, ꝙ creditor qui agit vt hæres, ante captūrā debuit docere ſe eſſe hæredē quondā creditoris. Nā ius ꝙ habetur vigore inſtrumenti guarentigiati, non tranſmittitur ad hæredem niſi per ſtatū: ſm Bal. in conſi. 374. incip. quæritur, vtrum captura parte 4. Item, ꝙ carceratus iam ceſſerat bonis, ideo liber poterat ire, quo volui: ſecundum gl. & ſoā. de Imol. in c. 2. extra, de pigno. per l. 1. C. qui bo. ced. poſſ. Et inanis eſt actio, &c. l. nam is. ff. de dolo. Ité, ꝙ carceratus, qui ſe obligauit, erat, & eſt furioſus, & ſic nō valuit incarceratio, & deficit ſubſtantia: ſm Bal. in l. etiam. colu. 1. C. de exequu. rei iudic. ibi: & quia quotidiè ſcribitur de iſtis exequutionibus, eſt conſiderandum, ꝙ vbi deficit ſubſtantia, vel ſolēnitas, præceptum guarentigiæ non valet. & ibi, pone ergo ꝙ ſubſtātia deficit, puta quia inſtrumentum eſt cōfectum cum furioſo, præceptū nihil valet. l. pupillus. ff. de in ius vocan. & per Spe. in tit. de citat. §. 1. in 1. 18. Et plus dicit Bal. conſil. 294. incip. donatio. in 3 parte. ꝙ ſtante ſtatuto prohibēte opponi exceptiones, & non intelligitur remota exceptio inhabilitatis perſonæ. Quod etiam firmat do. Laſ. in l. 1. §. 2. in fin. ff. de verborum obligatio. Ité, ꝙ ſatius fuit creditor, qui petijt exequutionē inſtrumenti guarentigiati contra poſſidentes bona debitorie obligati: quia debuit intentare actionem hypothecariam, prout dicit do. Alex. poſt Ang. per illum tex. in l. 1. §. ſi hæres. ff. ad Trebellia. & Burto. in l. creditores; in repetit. col. 6. verſi. ante loquitur de ire exequutiua perſonali. C. de pigno. & Bal. in 2. C. ſi aduer. creditor. titu. 2. & ſequitur Imo. in c. quia V. extra, de iud. Item, ꝙ captura fieri non debuit de hærede debitoris: ſecūdum Baldum in l. per diuerſis. 10. quæſt. C. mundi. quem ſequitur Paul. de Caſt. in l. poſtulante in lectura Paduana. ff. ad Trebell. vbi dicit, Tenementi quia habui de facto, & fuit reuocata quædam captura: quia non fuit liquidata perſona, contra quam fuit facta. Et tenet etiam Mai. ſuperius, in titul. de exequut. in princ. Præterea, non poſſet obtineri illud, ꝙ dicitur in tracta. Regalium, libro. 1. iure. 13. quod in vim
21 inſtrumenti ſub ſigillo regio confecti, poſſit hæres debitoris principalis capi: quia vt ſupra dictum eſt, de conſuetudine Regni, quis nunquam prodebito ciuili incarceratur, niſi adhoc expreſſe ſit obligatus: etiam quia quis agit contra aliquem tanquam hæredem, debet probare prius captum, eſſe hæredem. ſecundū Bal. conſi. 374. inci.

quæritur

quæritur,vtrum captura.vel non posset obtineri, si hæres debitoris inuentarium confici fecerit,secundum Sal. in l.fi.§.si vero.C.de iure delibe.vbi dicit sic fuisse decisum.Et sequitur do. Alexand.in l.postulante. col.4.ff.ad Trebellia.Vel tertio limitatur,si hæres adhuc esset intra tempus conficiendi inuentarium:secundum Bart.in l.fi. §.donec.C. de iure delibe. Item,q̃ debitor incarceratus est vasallus, vel adscriptitius alicuius domini,vel tenetur ad munera:quo casu dominus poterit repetere debitorẽ carceratum:secundum Innoc.extra,de appell.c. dilectus proposito officio iudicis: secundum Bal.in l.quoties. C. de exact.tribut.li.10.vbi plus dicit idem esse in eo,qui est creditor facti,& prior.Item,quod creditor non expectauit vsque ad mediam noctẽ:quia in solutione durat dies usque ad tale tempus:secundum Felin.in capi.consuluit. colum.3.extra de offi.deleg.Item quia nulla lex hoc dicit,quod reus sortiatur forum non suum, ratione fideiussoris petentis indemnitatem:secundum Bald.in l.cũ eorum.C.de senten.& interloquut.om.iudic. vbi reprehẽdit dictum Butri.tenentis,q̃ si fideiussor capiatur,p̃ debito,potest per eundem iudicem facere capi reum principalem incidenter:licet alias non esset eius iudex.Item,
22 quod vnus socius non ↑ potest alium socium inopem facere incarcerari:quia instat fraternitatis habet: secundũ Baldum in rubri.C. pro soc.Interdum ad infirmandam capturam, allegatur quod captura fuit facta in ecclesia: & sic,q̃ non valuit.c.inter alia.extra, de immun. eccles. 26
inquantum generaliter prohibet extrahi de ecclesia. Et hoc tenent Bart.& Bald.in l.plerique.ff.de in ius vocan. sed contra,in regno communiter seruatur consilium Oldra.54.incip.an fugiens pro debito. vbi in effectu tenet,
23 quod inspecto iure municipali prædicto, quo quis obligatus ad corpus pro debito ciuili capitur, & in quandã 27
seruitutẽ traditur, debet extrahi ab ecclesia.Et hoc optimè probat per l. præsenti.§. 1. C. de ijs,qui ad eccles. cõfug.vbi is,qui est certæ condition̄i suppositus,extrahitur ab ecclesia.Et ad capi.inter alia,respondet,quia debet intelligi,quod ecclesia liberat à pœna corporali,nõ ab alia. Et huius opinionis fuit etiam glossa.in pragmat.sanctio. titu.de interdict.in glo.inde ab ecclesia,.ubi immunitas ecclesiæ,confugientes à pœna corporali infligenda tenetur.Istam etiam partem tenet Spec.in tract.de modo general.concil.celebrand.in rub.de immunitate eccles.subtrahenda ijs,qui ad eccle.cõsu.si pro debitis fugerint.Et ibi in nigro dicit, q̃nimo ecclesia defendat passim quos- 28
cunque ad ipsam pro debitis fugientes &c. & tenuit Albe.de Ros.etiam in 1.parte statut.quæst.39.incip.sed qd si existente &c.Et est hodie expeditum noua constitutione,inci.*Qu'il n'y aura lieu d'emmener à pour debtes &c.* in ordine.166.Item, quod captus erat filiusfami. qui nõ poterat pro debito ciuili carcerari:vt tenent duæ glo.Prima,in l.3.§.sed vtrum, in verbo proinde. & in l.q̃ si minor.§.si seruus.ff.de mino.sed communiter reprobantur secundum Bartolum in tracta.de carcer.vbi allegat rationes & in dicto §.sed vtrum. & dicit Ange.Aret.in §.item inutilis.Insti.de inuti.stipul.q̃ filiusfam. potest pro obligatione coarctari:excepto pro mutuo, & voto. sed illud de mutuo limitatur secundum Baldum.in l.Macedonia ni,in final.quæstio.C. ad Macedon.nisi sit mercator. Et sequitur dominus Alexander.in l. final. C. eodem. & idem Baldus,in l.1.C.qui,& aduer.quos: vbi facit mentionem de iuuenibus publicis, mercatoribus, qui vadunt Florentiam ad faciendam inuestitam pannorum; quod si lædantur,nõ possunt petere restitut.in integ.Itẽ
24 quod ↑ captura fuit facta die solẽnissimo:puta Paschæ,vel natiuitatis Domini: ideo non valuit.l.dies festos C.de fer.Sed iustificatur dicta captura:quia vt satis singulariter dicit Bal.in consil.166.inci.statuto ciuitatis,in 5.parte.istud videtur cõsonum rationi naturali,& legi:vt,qñ aliquis extra ordinem capitur, videantur cessare feriæ: vt.ff.de fer.l.penult. secundum vnam lecturam. Cuius opinio hodie in practica seruatur.Itẽ quia ↑ cepit,& incarcerauit vnum pro alio:& sic,quod cecidit ab actione sibi competenti,& in quadruplum dãnatur.arg.notatorum. in auth.vt non fiant pigno.& tenetur iniuriarum.l.item apud Labeonem.§.si quis non debitorem.ff.de iniur. Faciunt notata per doct.in cap.nouit.extra de iudic.q̃ iniuriam patitur, qui iniustè trahitur ad iudicium.& in l. si vero,in glo.fin.ff.qui satisd.cogan. Item, q̃ captura habuit defectum. Præterea,non debuit pro alio debito recommendari. Et qualiter hoc intelligatur, habetur per Barto.suo more,optimè declarantem in quæst.fina, Lapus:ad quam omnes se remittunt,præsertim sępius ipse, vt patet in l.fi.§.fi.ff.quod met.can. Et incidenter aduertendum est ad dict.§.fi.quia loquitur in exceptione partis tradentis:quæ si petat incarcerationem reuocari, tũc obstabit exceptio doli:quia soluit quod debebat.l.sed & paratus.§.Iulianus.ff.quod metus causa. Quẽ intellectũ dat do.Ant.in c.super hoc.extra, de renuntia. & ante eũ dederat glo.2.quæst.1.in summa.cum dicit,sententia ꝓcepti est,cum iudex sine causæ cognitione præcipit alicui,vt soluat decem alicui,quæ petit:si ille soluat,& pecunia illa debita est,licet iudex præceperit iniustè:non potest tamen pecunia repeti.vt ff.quod met.caus.l. vlti. Et sic procederet dict.§.fina.facta solutione debiti. Item q̃ iam erat captus principalis debitor. Præterea,non debuit fieri exequutio contra fideiussorem. Sed hoc non est tutum ↑ quia,lite pendente contra principalem,non impeditur exequutio contra fideiussorem,vel econtrà.l.fin. & ibi Bal.C.de fideiussor.Et sequitur do. Ale.in l.1.ad Bal. C.de diuer.rescript.& idẽ Bal.in c.contingit, extra de dolo & cõtumacia. dicit,q̃ captura rei principalis,non liberat fideiussorẽ.Itẽ irritatur,quia ↑ clerici, vel monachi in sacris constituti,non possunt capi,etiã per iudicẽ ecclesiasticum pro debito ex cõtractu,vel quasi: sm dominũ Alex.in l.si quis in seruitute.ff.de furtis. vbi allegat Ioannem Andreã in c.si clericus.de sent.excõmunicatio. Et ad hoc allegãtur te.in c.lator pignora.& c.vt fame.extra eod.tit.Itẽ,q̃ processit rõne falsæ causæ: & ꝓpẽà ex post nõ potuit dicta captura iustificari,seu confirmari ex alia noua,vel diuersa causa:vt probat Bal.per optima iura,in consilio 394.incipiente,quęritur vtrum captura.& consilio 318.incip.ista captura.& in consilio 333.incipiẽ.in causa incarcerati,parte quarta.Bene facit lex 1.§.lege verba.ff.ne vis fiat ei.& lex Seiæ egresię.ff.de tutoribus & curatoribus.Penultimo,q̃ ↑ incarcerata est mulier:& sic,captura dicetur nulla,ratione sexus l.1.& authẽ. ibi ponta. C.de officio diuersorum iudicum.c. mulieres, de iudi.libro 6.authe.nouo iure.C.de custodijs. Ratio sumitur de l.maritus.C.de procuratoribus.de iure tñ Codicis, incarcerabantur mulieres pro debito: vt no.in l.pen.C.qui bonis cedere possunt.& per Sal.in l.prima.C.e.Et q̃ ꝓ causa tutelæ,etiam incarcerari non possit mulier. & facit te. in d.l.1.ibi,nulla mulier & tenet contra Barto. Andræas Pomp.in addit.ad eundẽ in l.si quis sub conditione.ff.de testa.tute.& Card. Alexa.in c.ex parte.extra,de appe. vbi dicit Alber.de Rosa.hoc idem tenuisse in l.vbi adhuc.C. de iur.dot.hoc etiã tenet Hippol.de Marsi.in sua practica criminali.§.attingam, prope fin. vbi allegat rationes, quas transcribit & sequitur do. Carol. de Grassal. in suo opere regalium,li.1.iure.13.Pro qua opinione venit attentum pro domina Baronissa Doyn,quod beneficium cõcessum est propter bonos mores,in corpore vnde sumitur,d.authen.ibi:circa castitatem.& dict.l.1.ibi:considerato sexu.Quæ iura in simili ponderat Bald.in consi.187. incip.Punctus.in 5.parte.Præterea, non valeret renuntiatio,quæ fieret in contrarium : per l.alia.§.eleganter. vbi Barto.& alij.ff.solu.matrimo.& per Mathesil.notab.61. in fine.Et alias sic obtinui corã spectabili domino Cõseruatore nundinarum Lugduni.Et pro rationibus Hippolit.faciunt,quæ dicit Bar.in extraua.ad reprimendã. in verb.sum:mariè, prope finem. vbi expresse tenet, quod ista ex

ista exceptio nõ debet mãdari exequutioni in totum, sed quatenus quis facere potest,quæ competebat dictæ nobili Domine aurę.l.sunt qui.ff.de re iudic.& l.quique.§. parentes.ff.de in ius voc.si de ea incontinenti constet,impedit exequutionem.Plus facit,nam non incarceratur mulier etiam in causa criminali,quando pęna est pecuniaria, secundum Baldum.in l.plerique.vers. sed & si is.ff.de in ius voc. Vltimo, quod carceratus erat Senator, vel alia
29 ↑ persona clarissima,ideo citari non potuit secundũ Spec. in titu.de citat.§.contra, versi.item non valet citatio. Ergo à fortiori,realiter citari non potuit,quia tales personę non conueniuntur,vltra quam facere possunt.l. curator. versic.nam si,ff.de curat.furios.quod priuilegium concessum est dignitati.Præterea.illi priuilegio renuntiari non potest,secundum Ludouicum Roman.sing.199.incip.tu audiuisti. Hactenus,& satis abundeque dictum sit, sufficiatque,si cui vel in paucis, amici labore consulatur, vt scribũt Diocletianus,& Maximianus Imperatores Octauianæ,C.de negotijs gestis.l.tutori. Hic autem, ad Dei omnipotentis laudem,gloriamque,& in omnium Iurisprudentiæ studiosorum gratiam, vtilitatemque finem accipiet Libellus iste noster, quem boni consultum iri nõ dubito,iis præcipuè,quibus non minus iucunditatis adferet,quàm vtilitatis in legendo

FINIS.

SINGVLARIA

D. BARTOLOMAEI DE CAPVA,

Facientia ad multas Constitutiones Regni Neapolitani.

I.

2 *Pisces & aues an veniant appellatione animalium?*

Quæritur, quidam erat bonus aucupator, bonus piscator,& bonus venator. Modo vendidit omnia animalia,quę cepisset vno die,cepit pisces,aues,& etiam animalia,an sint emptoris? Et videtur quod sic,per l.1.§.ius naturale.ibi, omnium animalium,quæ terra,marique nascũtur. Aiuum quoque &c.ff. de iustitia & iure, quia appellatione ani-
1 malium veniunt pisces,& aues. Tu dicas ↑ quod non, quia in nostro vulgari sermone pisces, & aues inter animalia minime continentur. Et etiam ad hoc est expressa lex.ff. de fun.instructi.cum de lanionis.§. Afinam molendinariam.Bartholomæus de Capua.

ADDITIO.

Ad istam primam Deci.facit,quod singulariter determinat Gul.de Cun.qui ponit q. Do. Rex concessit alicui priuilegium,quod de omnibus animalibus transeuntibus per põtem suum soluatur granum vnum. Dubitatur vtrum de gallinis,anseribus,& alijs auibus,quæ portãtur per dictũ pontem debeat solui gabella? Videbatur quod sic,quia appellatione animalium veniunt ista.l.iunctа l.penult.in gl. ff.si quadru.pau.fe.dic.Contrarium tamen determinat ipse,quia aues ponũtur pro specie distincta & separata ab animalibus,vt ff.de iusti.& iure.l.1.in §.ius naturale.& in authẽ.vt omnes obed.iud.prouin.in §.& hæc consideran tes.& l.auibus.de leg.3. & ideo nõ est verisimile quod privilegium ad ista extendatur,vt in authẽ.de iud.§.ne autẽ. ita tenet Alberi.prima parte statu.quæstio.188.incipien. Rex Franciæ,&c.Similiter facit ad hoc quod notat Alberi.quæst.156.prima parte statu. Nam text.l.quod dicitur.de liberis & posthu.vocat hominem animal. Pone dicit Albe.quod debet solui gabella de omni animali quod trãsit per pontem,an comprehendat etiam hominem? vide ibi per ipsum.& pro hoc te.in Litem si verberatum.in §.fi.de rei vendicatio.Marcellus Bonus.

II.

1 *Carcerem habere an sit meri imperij?*

1 ↑ Edt nunquid habere carcerem, sit meri imperij? & tex. Sin l.2.§.exactis deinde Regibus.ff.de origi.iur.ibi, vinvers.nam si,ff.de curat.furios.quod priuilegium concessum est dignitati. Præterea.illi priuilegio renuntiari non potest,secundum Ludouicum Roman.sing.199.incip.tu audiuisti. Hactenus,& satis abundeque dictum sit, sufficiatque,si cui vel in paucis, amici labore consulatur, vt scribũt Diocletianus,& Maximianus Imperatores Octauianæ,C.de negotijs gestis.l.tutori. Hic autem, ad Dei omnipotentis laudem,gloriamque,& in omnium Iurisprudentiæ studiosorum gratiam, vtilitatemque finem accipiet Libellus iste noster, quem boni consultum iri nõ dubito,iis præcipuè,quibus non minus iucunditatis adferet,quàm vtilitatis in legendo

FINIS.

SINGVLARIA

D. BARTOLOMAEI DE CAPVA,

Facientia ad multas Constitutiones Regni Neapolitani.

I.

2 *Pisces & aues an veniant appellatione animalium?*

Quæritur, quidam erat bonus aucupator, bonus piscator,& bonus venator. Modo vendidit omnia animalia,quę cepisset vno die,cepit pisces,aues,& etiam animalia,an sint emptoris? Et videtur quod sic,per l.1.§.ius naturale.ibi, omnium animalium,quæ terra,marique nascũtur. Aiuum quoque &c.ff. de iustitia & iure, quia appellatione ani-
1 malium veniunt pisces,& aues. Tu dicas ↑ quod non, quia in nostro vulgari sermone pisces, & aues inter animalia minime continentur. Et etiam ad hoc est expressa lex.ff. de fun.instructi.cum de lanionis.§. Afinam molendinariam.Bartholomæus de Capua.

ADDITIO.

Ad istam primam Deci.facit,quod singulariter determinat Gul.de Cun.qui ponit q. Do. Rex concessit alicui priuilegium,quod de omnibus animalibus transeuntibus per põtem suum soluatur granum vnum. Dubitatur vtrum de gallinis,anseribus,& alijs auibus,quæ portãtur per dictũ pontem debeat solui gabella? Videbatur quod sic,quia appellatione animalium veniunt ista.l.iunctа l.penult.in gl. ff.si quadru.pau.fe.dic.Contrarium tamen determinat ipse,quia aues ponũtur pro specie distincta & separata ab animalibus,vt ff.de iusti.& iure.l.1.in §.ius naturale.& in authẽ.vt omnes obed.iud.prouin.in §.& hæc consideran tes.& l.auibus.de leg.3. & ideo nõ est verisimile quod privilegium ad ista extendatur,vt in authẽ.de iud.§.ne autẽ. ita tenet Alberi.prima parte statu.quæstio.188.incipien. Rex Franciæ,&c.Similiter facit ad hoc quod notat Alberi.quæst.156.prima parte statu. Nam text.l.quod dicitur.de liberis & posthu.vocat hominem animal. Pone dicit Albe.quod debet solui gabella de omni animali quod trãsit per pontem,an comprehendat etiam hominem? vide ibi per ipsum.& pro hoc te.in Litem si verberatum.in §.fi.de rei vendicatio.Marcellus Bonus.

II.

1 *Carcerem habere an sit meri imperij?*

1 ↑ Edt nunquid habere carcerem, sit meri imperij? & tex. Sin l.2.§.exactis deinde Regibus.ff.de origi.iur.ibi, vin-

III.

1 *Filium quomodo quis ſe probare poſsit,quando affectus conjugalis inter parentes ob temporis diuturnitatem probari nequit.*

1 DO vnum ↑ consilium illi,qui vult se probare filium, vt in l.filium.ff.de his qui sunt sui vel alieni iuris.nec potest probare affectum coniugalem inter parentes,propter tẽporis diuturnitatem forte, quod alleget matrimonium,& indubitatum affectum fuisse inter parentes, & probet temporis diuturnitatem,quo simul habitauerunt. sic enim præsumitur natus ex legitimo matrimonio,dum modo probet per aliquem de modis prędictis quibus filiatio probetur. vt ff.de ritu nuptiarũ.l. qui in prouincia. §.fina.extra de præsumpt.cap.illud,cum simil. Bartholomæus de Capua.

ADDITIO.

Considera bene,quia non videtur figere pedes,quia allegare titulum,& probare diuturnitatem temporis non procedit,nisi in his,quæ sunt modici prędudicij. Causa autem matrimonij est causa ardua,vt tenent omnes in l.si certis annis.C.de pactis. Vnde restrinxit author,dũmodo probet aliquem de modis prædictis interuenisse. Poterat allegare gl.post text.in l.liberæ.ff.de ritu nup.vbi in l.liberę mulieris consuetudine non concubinatus,sed nuptiæ intelligendę sunt,vbi gl.distinguit.& si aliquo modo probarentur spõsalia præcessisse,sola traductio, & cohabitatio ad domũ facit,vt præsumatur vxor facta.Io.Lup.in rub. de donatio. inter virum & vxorem.§.55.colum.3.qui late discutit.Cessabit tamen ista præsumptio, si ista fœmina statim de domo viri ausugit.gloss.in cap.ergo.1.quæst.1. Ancha.consil.209.Ioan.Lup.vbi supra.§.57.in fine.Marcellus Bonus.

IIII.

1 *Ciuis an possit produci in testem contra vniuersitatem, vel*

pro ciuitate

pro ciuitate?

1 SEd an vnus de ciuibus possit produci in testem contra vniuersitatem, vel pro ciuitate de quo in l. in tantum. §. vniuersitatis. ff. de rerum diuisione. Potes distinguere, aut quæstio est de re, quæ spectat ad ciuitatem vsu, & vtilitate, vt sylua, & tunc non potest esse testis. Quia nullus idoneus testis in re sua. Aut vsu tantum, & tunc potest, vt hic. Sic potest intelligi in auth. de mona. §. cogitandum. Bartholomæus de Capua.

ADDITIO.

Vt clarius intelligas, dic quod licet testes de collegio, vel vniuersitate non possint testificari in causa vniuersitatis, vel collegij, secundum glossam in dicta authen. de Monachis. §. cogitandum. in versi. testes. & in capitu. cum nuntius. de testibus. & in capi. prudentia. 14. questio. 2. Hoc habet locum in iis, quæ sunt communia pluribus, vt singulis de vniuersitate, non pluribus vt vniuersis. vt dicunt Io. Andræ. do. Anton. & Paul. de Leaz in dicto capitul. cum nuntius. & dom. Anton. Capi. in decis. S.C. Neapoli. 152. incipien. vniuersitas terræ Licatæ habet magnum territorium, &c. Et per hoc dicũt, quod si est quæstio de pascuis & nemoribus, in quibus singulorum bestiæ pascuntur, & singuli ligna incidunt. testimonium ipsorum non admittitur. Felin. refert in cap. insuper, quinta fallentia. de testi. & addit Bartol. idem tenentem in dicta lege, in tantum. §. vniuersitatis. de rerum diuisio. & Bald. in l. parentes, in fi. C. de testibus. dicentem, quod si vnum castrum contendit cum alio de pascuis, non possunt homines vnius castri testificari pro vniuersitate, quando vtilitas affert commodũ bursale singulis vtentibus, sicut est in pascuis, & nemoribus, in quibus pascuntur bestiæ hominum villæ gratis, & sine aliquo pretio, & ligna inciduntur. Nam licet nomen sit vniuersitatis. tamẽ effectus est singulorum, vt notatur in l. sicut. §. vniuersitatis. quod cuiusq; vniuersitatis nomine. & in d. l. in tũ. Secus si effectus vtilitatis nõ distribuerẽtur in singulos, sed pertineret ad bursam, vel cassam cõem vniuersitatis qa bona vniuersitatis sunt diuersa à bonis singulorum, secundum Bald. & sequitur Salice. & adducit ẽt Feli. Bald. in cap. tertio loco de probationib. & Abb. in dicto cap. insuper. Bene tamen est verum, quod quando homines de vniuersitate non possunt pascuari, nec ligna incidere in syluis, & nemoribus ipsius vniuersitatis, nisi soluta aliqua mercede ipsi vniuersitati, tunc tales homines possunt esse testes, vt sentit Bal. in dicta lege, parentes. & sequitur Alexand. in consilio. 99. in 4. colum. in verb. non obstat. in 3. volum. Et vltra prædicta de probatione testium vniuersitatis in fauorem ipsius vniuersitatis, an & quando, & in quibus casibus admittatur, & quando actus dicatur concernere singulos de vniuersitate, & quãdo principaliter ipsam vniuersitatem, & qualis fides sit eis adhibenda, & quantum derogetur fidei ipsorum per alios testes productos cõtra testes uniuersitatis? vide late per Mat. de afflic. in dec. Sacri consi. 400. per 4. colum. in deci. inci. Nobilis Petrus Io. Spinellus de Sedili nidi habet litem cũ vniuersitate & hominibus terræ Baroli in Serenissimo consilio, &c. Marcellus Bonus.

V.

1 *Violans muros ciuitatis tempore pacis an puniatur?*

1 LEx fin. ff. eo. titu. de rerum diuisione. intelligenda est, quando tempore guerræ manifeste muros violaueris. Nam si tempore pacis, tunc punitur violator ad 20. solidos. vt in Longobar. de furt. & seruis fug. l. 1. Bartholom. de Capua.

ADDITIO.

Vide quia ista opinio & distinctio est posita in constit. Reg. cum satis. in gloss. fin. in fin. & ponit aliud simile, miror quare hic illustr. doct. illam non allegauerit, nisi dixerim illam glossam fuisse eiusdem authoris, vel alterius successoris sui. Duas alias limitationes ad istam legem fin. ponit Boer. in deci. 232. Prima, vt non habeat locum in muris aliarum ciuitatum, nisi muris vrbis Romæ. Quia in ipsis tantum locum habet dispositio istius legis non in alijs ciuitatibus. Secunda quod non essent muri, sed loco murorum essent fossata, prout in partibus Lombardiæ, si quis transcenderit, non teneatur pœna huius legis. Et quod procedat solum in muris vrbis Romæ, tenet excellens doct. Bald. nouel. consi. 65. vbi ponit causas, & rationem legis, & aliquos casus excusabiles à pœna huius legis. Et ad primum dictum vide Luc. in l. 1. penul. col. in fi. de colon. Illyr. qui dicit quod lex ista debet intelligi in eo, qui trãscedit muros tempore belli, & non pacis. Et quid si aliquis animo interficiendi rebellem, vel bannitum transcendat muros, an teneatur ista pœna? vide Iason. in l. si quis nec causam, in d. deci. quod si aliquis vt euaderet periculum mortis. vel alia iusta causa transcenderit muros nõ tenetur pœna huius legis. Et quid si terra, vel castrum habeat foueas & non muros, vel ligneos parietes? vide Romanum in singul. 162. pro quo est tex. in l. 3. §. in bello. ff. de re militari. Marcel. Bonus.

VI.

1 *Infamis quando quis sit ipso iure, & quando requiratur sententia?*

1 SI quis deliquit in officio suo, ex quo est infamis ipso iure, quia offendit Principem, qui eum creauit, & non requiritur sententia. Si vero aliter deliquit, & tunc requiritur sententia, ut in l. 1. infra. & non habet locum tex. in l. 2. ff. de Senatoribus. Barth. de Capua.

ADDITIO.

Considera bene, ne forte ista decisio sit contra tex. in l. si qs decurio. C. de fals. Nota glo. in hac lege, & authoritatem huius illustr. doct. quando infamia irrogatur ipso iure. Sed posset non inutiliter dubitari, an priuetur bonis ipso iure. Exemplum Sacratissimus Imperator Carolus 5. declarauit per sententiam suam illust. Ducem Ferrandinæ non seruasse fidem datam quondam magnifico Io. Hieronimo Carrafæ, an ex ista declaratione fuerit sequuta in fama, & priuatio status? forte non. Nã illustrissim. Dux non fuit auditus, & sententia lata in absentem, & non fuit diffinitiua. Vnde non est infamis. Vide Bald. hic qui satis in terminis disputat latè quæstion. & inclinant rationes suæ in fauorem Ducis. Innocen. in ca. qualiter & quãdo. de accusat. facit dictum Bald. in l. 2. in §. milcs. de infami. ubi est solennis & magistralis glo. pro quo etiam ad duco Inno. in cap. nonne. 8. q. 4. maxime quia sunt epistolæ & declarationes, quæ non infamant. pro quo est tex. in l. quid ergo. §. quantum ad infamiam. ff. de insam. Et sententiæ. Principum requirunt citationem partis. tex. in l. Imperialis maiestas. C. de legi. etiam si sit sæntentia declaratoria. ita Alex. in consi. 11. colu. 2. lib. 7. & col. 4. vbi latissime. & Socin. in consil. 164. lib. 2. Et quod dixi de citatione necessaria ad sententiam Principis, intellige de prima citatione, non de alijs intermedijs, quę tolli possunt ut singulariter dixit Philipp. Deci. in l. militis. C. de test. mil. Hoc summo digito tetigi, vt alij cogitent subtiliora & aptiora. Marcel. Bonus.

VII.

1 *Notarius si fuit iudex ciuitatis, an fuito officio possit officiũ notariatus assumere?*

1 QVæro in l. Senatoris filius. ff. de Senat. quid si notarius fuit iudex ciuitatis, nunquid finito officio possit officiũ notariatus assumere? Et uidetur quod non, argumento huius literæ. Et uidetur quasi casus C. ubi de ratioci. agi opor. l. 2. Tu dic quod sic. ut C. de primicer. l. 1. li. 12. C. de decur. l. qui derelicta. li. 10. Bartholomæus de Capua.

ADDITIO.

Fortè non esset inutile dubitare de ista decisio. Nam cui est dubium, quod notarius etiam pendente officio iudicatus remanet notarius, & potest instrumenta conficere durante

durante dignitate, vt est casus ad literam in l. si quis decurio, iuncta gloss. 1. C. de fal. Ad quid ergo est dubitandum si finito iudicatu recuperat officium, quod semper retinuit. Marcellus Bonus.

VIII.

1 *Ecclesiasticas res in casu prohibito si donetur, & donatio ab abbate confirmetur, an si postea donatarius sit ingratus, donatio reuocari possit?*

1 ECce in l. emancipatum, in fin. ff. de Senat. donaui tibi rem ecclesiasticam in casu prohibito, & feci ipsam confirmari ab Abbate, tandem mihi es ingratus, propter tuam ingratitudinem volo reuocare donationem, quæro nunquid possim? videtur quod sic. vt C. de reuocand. dona. l. final. tu dic quod non, quia magis tibi prodest confirmatio Abbatis, quam donatio mea. ad quod C. de iure emphyt. l. si. Et quia ista donatio magis prouenit ad te ex Abbatis confirmatione, quam nostra donatione. arg. ff. de adopt. l. si arrogator, in fi. Bartholomæus de capua.

IX.

1 *Ecclesia aliqua si sit in episcopatu, debet esse sub obedientia episcopi.*

1 VAlet l. 1. §. cum vrbem. ff. de officio præfecti vrbis, ad quæstionem de episcopo, vt si aliqua sit ecclesia, seu locus religiosus in Episcopatu, quod debet esse sub obedientia Episcopi. Idem dico de villa, seu castro, vt si est posita, vel posita in Episcopatu alicuius ciuitatis, debet esse de eius iurisdictione, prout in cap. omnes Basilicæ. 16. quæst. 7. Nisi demonstretur priuilegium in cõtrariu per tex. in cap. cum & plantare. extra, de priuileg. & not. gloss. in dict. ca. omnes Basilicæ. Bartolomæus de Capua.

X.

1 *Distributores si sint plures dati in testamento, quando quilibet solus possit distribuere?*

1 DIc quod si sunt plures dati distributores in testamẽto, vt in terminis. l. 1. ff. de offic. Consulis. quilibet solus potest distribuere, quia officium eorum quilibet eorum insolidum habet, vt manifeste colligitur ff. de fideicommiss. libr. l. si legataria à duobus. Bartholomeus de Capua.

XI.

1 *Iudices ordinarij si tres sint, & coram vno datus sit libellus, coram alio facta litis contestatio, coram alio recepta probationes, quis debeat pronuntiare?*

1 ECce tres erant iudices ordinarij, duobus absentibus coram vno oblatus fuit libellus, coram alio fuit facta litis contestatio isto absente, tertius iis absentibus probationes recepit, & planum est, quod vnusquisque eorum habet officium insolidum, vt in l. 1. ff. de offic. consulis. quæro quis debeat pronuntiare? & dic (licet plura dicantur pro, & contra) quod is, coram quo fuit lis contestata. nam principaliter per litis contestationem iudex cognoscere incipit, vt ff. de iudic. l. de qua re. & ibi nota. in glos. Bartol. de Capua.

XII.

1 *Magistratus minor si non potest suum officium exercere, potest maiorem magistratum inuocare.*

1 NOta in l. ne quicquam. §. cæterum. ff. de officio Procõsulis, quod quotiescunque f minor magistratus non potest suum officium exercere, potest maiorem magistratum inuocare. ad quod facit C. de offic. præfect. Aug. l. 1. & C. de epis. & cleri. l. si quis in hoc. Barth. de Capua.

XIII.

1 *Vidua in sua possessione molestata, & ideo petenti sibi literas exhiberi, vt a turbatione desistatur, an sint dictæ literæ cõcedendæ?*

1 QVæro in l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de officio Præsidis. consueuit f venire vidua in Curia magistri Iustiarij, & petit quod talis qui ipsam molestat in possessione sua, à turbatione desistat, ac petit sibi literas exhiberi, nunquid tales literæ sint sibi concedendę. & respondeo non. Si quis enim habet accusationes, eas suo ordine exequatur, vt ff. quot met. caus. l. extat edictum. ad hoc facit. ff. de priua. delic. l. fi. & ff. si mulier ventr. no. l. prima. §. necessario. nisi miserabilis esset persona, quia tunc ne potentiores, &c. & quia melius, &c. & C. in quibus causis in integrum restitutio non est necess. l. final. Barthol. de Capua.

XIIII.

1 *Mulctam quæ fisco applicari debet, an magistratus remittat, & quid si pœnam ordinariam remittat?*

1 SIc ergo f magistratus mulctam quæ fisco applicari debet, remittit, vt in l. illicitas. §. fin. ff. de offic. præfid. Sed contra infra de publ. l. licitatio. §. earum. Sed si magistratus pœnam corporalem remisit, simili punietur. vt C. ne sanct. bapti. l. fin. in fin. Si autem aliquid de fisci iuribus credit remittendum, in tantundem de suo proprio tenetur. vt C. de anno. & trib. l. 2. lib. 10. & de conueni. fis. debi. l. 2. Si tamen pœnam remittit ordinariam, quinquagintalibrarum auri mulcta ferietur. vt C. de mod. mulctar. l. vni. in fin. Bartholomeus de Capua.

XV.

1 *Furiosus quomodo quis probetur.*

1 SEd quomodo f probatur furiosus vt in l. congruit. furiosi. ff. de offic. præfid. respondeo, vt docet lex. C. de latiliber. tollen. l. 1. §. sed & si quis homini. & ff. de cõditio. instit. l. quidam in suo. Barth. de Capua.

XVI.

1 *Approbator qua actione conueniatur?*
2 *Nominatores an teneantur, si nominati sint minus idonei?*

1 SEd qua f actione conuenitur approbator? de quo in l. si vero pro condemnato fideiusserit, ibi approbatum. ff. q fatisdare cogantur. dic quod eadem, qua fideiussor. vt infra, de fideiussor. tut. l. cum ostendimus, in fine scilicet ex
2 stipulatu. vt infra de oblig. Sed an f nominatores teneãtur, si nominati sint minus idonei? respondeo sic, vt C. de suscepto. & arcar. l. 2. libr. decimo. Bartholomæus de Caupa.

XVII.

1 *Dolo commisso ab eximente quem in iudicio, si per exemptionem actio non sit amissa, actor à reo consequitur suum interesse, reus illud recuperat ab eximente.*

1 IStud teneas in l. ex hoc edicto. ff. de eo per quem factum erit. & in toto titulo isto, quod f dolo commisso ab eximente, si per exemptionem actio non sit amissa, quod actor potest agere contra reum, & consequi omne interesse suum. Et versa vice, reus omne interesse recuperat ab eximẽte, vt §. e. l. 1. §. si reus. ibi, allegat. & c. & infra titul. l. 1. in fin. & l. 3. vbi autem est amissa propter factum eximentis, contra eum agitur tantum, non contra reum liberatum, nisi in subsidium, vt est in prælenti. §. Nec credas, quod quando actio non est amissa, habeat electionẽ actor vtrum velit agere contra reum, vel contra eximentem, secundum quod quidam credunt, quia cum actio in factũ, ex hoc edicto detur ad interesse, vt supra eo. l. 1. §. in plures. si actor habet actionem saluam contra reum sua non interest, vnde contra eximentem non agit. Bartholom. de Capua.

XVIII.

1 *Conuentio legitima parit actionem, & quid de conuẽtione iurisgentium?*

1 SEd quę est ratio quod legitima conuentio semper parit actionem. vt in l. iurisgentium. in princip. ff. de pactis. Sed conuentio iurisgentium interdum actionem interdum exceptionem, vt hic? Respondeo, actiones omnes sunt iuris ciuilis, vt supra de ori. iur. l. 2. §. deinde.

nec

nec mirum si plures parit actiones legitima conuentio, quæ est iuris ciuilis, quam iuris gentium. Bartholomæus de Capua.

XIX.

1 *Transijsi aut conueniri an possit super præbendis clericorũ?*

SEd quid de præbendis clericorum, nunquid super his de authoritate Episcop licet transigere, seu conuenire, est argumentum in l. cum hi. ff. de transactionibus, quod sic, quia licet super re ecclesiastica non possit fieri transactio, vt C. de Episcopis & clericis. l. iubemus. & in authenticis ibi positis, tamen de fructibus ipsius præbendę bene potest transigi. Quia quando de ipsa præbenda quæstio esset, non posset sine authoritate episcopi vt extra eo. ca. de cætero.

XX.

1 *Accusatus criminaliter de periurio, si ob cõtumaciam fuit post annum foriudicatus, captus qua pœna puniatur?*

QVæritconsueuit, in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de iis qui notantur infamia. aliquis fuit accusatus criminaliter de periurio, non comparuit, fuit bannitus, & post annum foriudicatus, tandem captus fuit, qua pœna puniatur? nunquid ad mutilationem manus, quæ est pœna periurij, secundum constitutionem, an occidetur? Et quidam dixerũt quod ad mutilationem manus, quasi prima causa inspecta. Tu dic quod occidetur, quia tua cõtumacia puniet eum, ex sola sententia foriudicationis, vt manifeste patet ff. de pœnis. l. quod ad statutum. & ibi gl. nam inspecto an ex eo crimine talis pœna debuerit imponi, cũ ex causa possit augeri? l. ex sententia. & infra de bon. eor. l. 2. Bartholomæus de Capua.

XXI.

2 *Minor petens se restitui, an necesse habeat dicere causam, super qua restitui petit?*

SEd nunquid quando minor petit restitui vt in l. 1. ff. de in integrum restitutionibus, necesse habeat dicere causam, super qua restitui petit? puta peto restitui, quia talem exceptionem omisi, vel talem articulum. dic quod sic, argumen. in authen. de test. §. si vero. & quia necesse habet se læsum probare. vt ff. de iureiurand. l. nam & postea. §. si minor. & no. extra de excep. capit. pastoralis. Bartholomæus de Capua.

XXII.

1 *Citatio si cadat in diem feriatum, an citatus teneatur comparere die sequenti?*

NOta l. Celsus. §. idem ait. ff. de arbi. pro quæstione qua quæritur, si aliquis citatur, & citatio cadit in diem feriatum, quod non tenetur comparere sequenti die. Sed cõtrarium est de iure canonico, & id seruatur. Pro prima opinione est quasi casus ff. de iudic. l. & post edictum circunduct. & hoc teneo, Bartholomęus de Capua.

XXIII.

1 *Magistratus non potest vocare, nec vocari in ius, & quomodo id intelligatur?*

NOta in l. magistratus. ff. de iudicijs, dicitur, quod magistratus non potest vocari in ius, ad quod accedit. ff. de in ius vocand. l. prima. sed nec alium vocare, vt hic dicitur. Tu dicas quod hoc est verum, quod alium in ius vocare non potest, scilicet suæ iurisdictioni subiectũ, secus si alterius regionis, vt tangitur C. de episcop. audientia. l. si præses. & no. Azo in summa de iudiciis. §. illud quæritur. Barth. de Capua

XXIIII.

1 *Interdictum vnde vi an competat ei, qui aliquo tempore tantum fuit in possessione, & quid de Publiciana?*

NOta aurcum verbum, in l. cum sponsus, in fine. ibi, sed etiam is qui momento possedit. ff. de iudic. & sacita l. quæstionem talem. Intentaui contra te interdictum vnde vi, & non probaui quod per longum tempus possederim, sed quia aliquo tẽpore fui in possessione, & ob hoc competit mihi interdictum, vnde vi. argumen. huius legis, in ver. sed etiam is qui momento, &c. Nam publicana datur etiam si per momentum fuit aliquis in possessione, & non datur nisi res esset tradita. & sic videtur, quod cõpetat interdictũ, vnde vi, quasi possessio ei tradita fuerit. Bar h. de Capua.

XXV.

1 *Iniuria affectus quibus verbis contra iniuriantem vti debeat, vt eum ab iniuriando arceat?*

NOta in l. si quis. in princip. ff. de iudic. pro† simplicib' hominibus quando volunt vetare aliquem, ne fiat, eis iniuria, quia dicunt, Ego præcipio tibi ex parte Domini nostri Regis sub pœna decem vnciarum, vt iniuria me non afficias. Non quod dicant, veto, vel simile verbum, prohibitorium, nam tantundem est, vt hic. Item quia nõ sim plici verbo stare debemus, sed voluntas hominis inspicięda est vt argumento infra, de oper. noui nuntiatio. l. 1. in princip. & C. de liber. præ. l. 3. Bartholomæus de Capua.

XXVI.

1 *Locus vbi quis vulneratur, an vbi moritur ex vulnere debeat attendi ob soluendam pœnam fisci?*

2 *Vulneratus morti fere pro mortuo habetur.*

QVidam fuit† vulneratus, pone Auersæ, tandem venit huc Neapoli, & fecit se hic curari, mortuus est, quæ ciuitas debeat soluere pœnam fisci? Et in l. huic scripturæ. ff. ad legem Aquiliam. est argum. quod Auersana, vbi fuit processus. vt ff. de damno infect. l. Sabini sententia. & infra eodem. l. ait lex.

Sed quæro, constitutio Regni dicit, quod si quis inuentus fuerit occisus in aliquo territorio, vel in ciuitate, quod ciuitas illa ad cuius dominium spectat territorium, soluat fisco vncias centum. Pone ergo, quidam fuit mortifere vulneratus, non tamen ibi incontinenti mortuus, cum fa ceret, se alibi curari, mortuus est, quęro nunquid ciuitas teneatur ad pœnam? Et multoties de facto vidi iudicari q̃ non. In contrarium expresse dicitur, quod sic, nam † qui mortifere vulneratus est, pro mortuo habetur, vt supra dictum est. Barth. de Capua.

XXVII.

1 *Candela à scolari accensa dimissa, si comburat librum, quẽ ei commodaui, an is teneatur.*

NOta in l. si seruus. §. si fornacarius, in ver. nec quisquã. ff. ad l. Aquil. quod si scholaris † surgat de nocte, & cãdela dimissa accensa comburat librum, quem sibi cõmodauit, quod tenetur hic, nec excusatur, quia est res naturalis, quia præuideri potuit, vt hic. & ff. eod. l. qui occidit. §. penult. Barth. de Capua.

XXVIII.

1 *Iniuriatus pluribus iniurijs, si iniuriantem accuset, an debeat omnes iniurias in vno libello comprehendere?*

POne, † quidam iniuriatus est alicui, & dixit ei multas, iniurias. modo accusauit eum, nunquid debet omnes injurias in vno libello comprehendere? & distingue secũdum literam in l. illud. §. si idem seruum ff. ad leg. Aquil. cũ gl. Bart. de Capua.

XXIX.

1 *Rixa quomodo fieri dicatur & inter quos?*

NOta per l. si ex plagijs. §. tabernarius. ff. ad leg. Aquil. quod rixa † dicitur fieri, non solis verbis iniuriosis, sed actu interueniente, vt hic patet, vbi percussio, & verberatio facta fuit. argumen. infra ad leg. Cornel. de fica. l. si in rixa. & not. quod rixa dicitur fieri etiam inter duos tantum, vt infra de vi bono. rapt. l. prætor. §. 1. & ita fuit

fuit in ‖isto §. tabernarius, & probatur extra, de iniur. & damn. dat. capit. 1.

XXX.

1 *Regentes si vellent aliquem capere malefactorem & moriatur, non tenentur.*

NOta in l. quemadmodum, in §. si quid tamen. ff. ad l. Aquil. quod si† regentes volunt capere aliquem male factorem, & moriatur, quod non tenentur, vt hic. Bartholomęus de Capua.

XXXI.

1 *Actio ex priuilegio mihi concesso datur.*

NOta in l. inter coheredes. §. 1. ff. familiæ erciscundæ. quod si dominus† Rex concedit mihi aliquod priuilegium, quod ex illo priuilegio habeo actionẽ, vt hic. & C. si aduersus vend. authen. sacramenta. & melius ff. de acquir. rer. dom. l. statuas. Bartholomæus de Capua.

XXXII.

1 *Damnatus si quis fuerit, quia expulit me de possessione, an eo ipso restituetur mihi possessio?*

QVæro iuxta l. vt fundus. ff. communi diuidundo. repulisti me† de possessione mea, ego impositi tibi defensam, vt me non expelleres, tu nihilominus expulisti, ego egi aduersus te pro defensa, non tamen intẽtaui interdictũ vnde vi pro possessione, tandem probaui defensam, & dãnatus fuisti ad pœnam, nunquid eo ipso restituetur mihi possessio? Et videtur quod sic, vt in authen. de mand. prin. §. quod si delinquentes. Tu tamen dicas, quod non. arg. hic & ar. supra de mino. l. etiam. & de tempor. appel. l. per hãc. Bartholomæus de Capua.

XXXIII.

1 *Citatus criminaliter si non compareat, iudex potest mandare, quod eius domus diruatur, & alia bona destruantur.*

NOta in l. si is cum quo. ff. cõmuni diuidun. quod de facto sit in Regno isto quod si† quis citatione premissa non comparea, quod iudex potest mandare, quod domus suæ diruantur, & alia bona destruantur. Bartholomæ. de Capua.

XXXIIII.

1 *Conuentus si quis sit coram Iustitiario pro defensa spreto, an coram eodem poterit exerceri iudicium de prosecutione?*

NOta argumentum optimum in l. 3. §. primo. ff. finiũ regundorum. ad quæstionem talem. Ecce aliquis† fabstulit alicui rem mobilem contra defensam, conuenitur coram magistro Iustitiario vel Iustitiario regionis de defensa, nunquid coram eodem poterit exerceri iudicium de persecutione? in litera illa est exemplum, quod sic. Bartholomæus de Capua.

XXXV.

1 *Monachi an agere possint contra abbatem, vt sibi det bona fercula, sicut alius abbas?*

NOta per literam, in l. sed si hæreditas, in ver. perinde. ff. ad exibendum. quod fuit decisa† quæstio, quæ vertebatur inter Abbatẽ sancti Petri ad Aram & monachos, qui dicebant, quod iste Abbas eis peiora cibaria dabat, quã primus præcedens Abbas, vt daret eis ita bona fercula, sicut præcedens Abbas dare solebat.

XXXVI.

1 *Mortuus si quis fuerit in confinibus duarum terrarum, quæ ciuitas teneatur ad pœnam, stante constitutione Regni, de qua hic?*

COnstitutio regni dicta†, quod quoticscunque aliquis mortuus fuerit in pertinentijs alicuius ciuitatis, & nescitur interficiens, quod illa ciuitas debet soluere cẽtũ. Modo aliquis inuenitur mortuus in finibus pertinentiarũ duarum terrarum, quæritur, quæ ciuitas teneatur? dicas per legem, cum in diuersis. §. final. ff. de religios. quod illa ciuitas renetur ad pœnam, in cuius pertinentiis ille mortuus tener, caput. Bartholomęus de Capua.

XXXVII.

1 *Testis si deponat sine interrogatione, eius dictum est nullum.*

1 NOta argumentum in l. ait prætor. §. si is cum quo, in versi. alioquin. ff. de iureiurando. quod si testis deponat sine interrogatione, quod dictum suum nullũ est. & notat Azo in summa, mouetur eo, quod testis non debet esse verbosus. probat C. de prec. imperat. offer. l. fina. & facit l. prima. & apertius dicit ea. l. fina. cum l. sequẽti, in princip. vbi probatur, quod debet respondere ad id de quo petitur, alias non valeat eius depositio, vt ibi, & ideo dicitur testis iuratus, interrogatus, & examinatus. Bartholomæus de Capua.

XXXVIII.

1 *Testis ex interuallo rediens ad deponendum, quod prius dicere noluit, non auditur. Et quid si incontinenti?*

1 NOta argument. in l. non erit, in fine. ff. de iureiur. q̃ si testis nolit dicere, quod si ex interuallo veniat, postea non auditur, vt hic, secus si incontinenti, vt infra de condit. & demonstra. l. non ad ea. Bartolomæus de Capua.

XXXIX.

1 *Instrumenta an post aperturam testium produci possint. & eis credatur?*

1 NOta in l. admonendi, in fin. ff. de iureiur. pro† eo quod quæritur, dicit lex, quod post aperturam testium, testes produci non possunt, vt cap. fraternitatis. de testi. & in authent. qui semel. sed instrumenta sic, vt notat. C. de rei vendica. l. officium. nunquid credatur instrumentis? Respondeo non, quia instrumento creditur per testes. si ergo non creditur testibus, ergo nec instrumento. contrarium est hic. & C. qui potiores in pignore habeantur. l. scripturas. & hoc secundum distinct. illius legis. Bartholomęus de Capua.

ADDITIO.

De hoc notat. supra ff. de edendo. l. 1. §. edenda. in glo. in princip. &c. Ioan. Grillus.

XL.

1 *Scholares an iurare debeant ad petitionem baiulorum, res, quas dicunt esse immunes à vectigali, esse suas?*

1 QVidam homines† deferebant Neapolim bestias cum mercibus, Baiuli Neapolitani petebant ab eis ius dohanæ, scolares ciuitatum illarum, vnde illi erant. dicebant quod non debeãt inde aliquid habere, quia merces illæ deferebãtur ad eos, dicebant? Baiuli iuretis, nunquid debeãt? Et videtur quod non, quia vbi &c. vt in l. creditor. ff. de iureiur. Tu dicas quod sic, quia hic loquitur de sacramento decisionis, secus in iuramento purgationis, vt C. de his q̃ ad ecclesiam confug. l. præsenti. §. sed vbi. Bartholomęus de Capua.

XLI.

1 *Exceptio quæ de nouo superuenit, an lapso termino possit opponi?*

NOta l. eleganter, in §. si quis post. ff. de condictione indebiti. pro eo, de quo quęri consueuit. dicit constitutio Regni, quod† debet reus exceptiones suas infra biduũ dare, alioquin nullatenus audiat, vt in cõst. lite legitimè cõtestata, q̃ est ‖ processu iudicij. Accidit q̃ oblatis exceptionib' j. biduũ. post de nouo obuenit sibi quędã exce-

ptio,nunquid poterit eam opponere? Respondeo quod sic,vt ibi.ad quod facit ff.de vacatio.muner.l.final.§.post causas.& de excusat.tuto.l.athlete.§.1.& ff.de adimend. leg.l.3.cum l,sequent .Mihi videtur quod contrarium obtinet, per constitutionem illam, lite legitimè contestata. Bartholomæus de Capua.

XLII.

1 *Præscribens est similis soluenti,& quod solutum est compensari non potest.*

1 QVæro in l.etiam.ff.de compensationibus. si cessauit petere quod mihi debebas per annos.30.& sic iam non possim agere cum sis tutus præscriptione,an si tu agis cõtra me,possim obiicere compensationem? Et videtur per istam l.quod sic.Sed dic contrarium , nam præscribens similis est soluenti,nec quod solutum est compẽsari potest, vt infra,rem ratam haberi.l.1.in princip.Barth.de Capua.

XLIII.

1 *Legens literas proditionis an incidat in crimen læsæ maiestatis?*

1 NOta fliteram in l.1.§.si quis tabulas.ff.depositi.ad q̃stio.de qua valde consueuit dubitari.missæ sunt literę ex parte Corradini ad aliquam ciuitatem,vt iuret sibi contra dominum nostrum Regem Carolum. Martinus legit eas,nunquid incidat in crimen læsæ maiestatis. Et dicas quod sic.argumen.huius literę.& melius fi.de extraord.crim.l.annonam.in fin.& infra ad Syllan.l.3.§.si aliud.Bartholomæus.de Capua.

ADDITIO.

Et vide Andræ.in capit.1.quibus mod.feud.amittatur. Pamphil.Mol.

XLIIII.

1 *Hæres ex testamento reuocato per secundum,in quo alius est hæres institutus,si debitores hæreditarios exigat , an substitutus in secundo possit ab eo petere quod exigit?*

1 SEd pone,fquidam fecit testamentum in quo te hæredem instituit,postea fecit aliud testamẽtum,in quo hæreditatem abstulit tibi , & me instituit hęredem. primus hęres scriptus in testamẽto primo,me absente egit aduersus debitores hęreditarios virtute primi testamenti,& sic vsus est iure mico,quia testamẽtum vnde ille egit, nihil valebat,Quæro,an possim ab eo petere quod exegit?& est argumen.in l.2.§.fin.ff.depositi.quod non.& melius dicitur de transactio.l.Imperator.in fi.Bartholomæus de Capua.

XLV.

1 *Spurius si de patris bonis possidet, tenetur patris creditoribus satisfacere.*

1 NOta in l.sed & si non sit.ff.eodem titul.quod si filius † spurius possidet de bonis patris,tenetur patris creditoribus satisfacere,non obstante,quod non est hæres, quia illud quod inductum est in sui præiudicium,non debet torqueri in sui fauorem,facit ad hoc C.de natu.lib.l.fi. Bartholomæus de Capua.

XLVI.

1 *Castrum qui tenetur aliqua re munire , si alij id fieri mandet, tenetur ad pœnam.*

1 NOta literam in l.si procuratorem. §.si vero.ff.mandati.ad quæstionem, Dominus Rex Carol. fmandauit Secreto sub pœna mille vnciarũ, vt muniret castra aliqua ratione fuæ iurisdictionis certa quantitate frumenti, ipse em formam scripsit Vicesecreto. Vicesecretus antequam mandatum mitteret executioni, decessit,& sic castra remanserunt immunita,quæritur an teneatur iste Secretus. ad pœnam? Et tu dicas quod sic,per illam literam. Et est ratio,quia suum negotium alteri mandare non debuit, ad quod præbet argumen.ff.de culto.re.l.fin.in prin. Bartholomæus de Capua.

XLVII.

1 *Fideiussor an assignando aliquid de bonis principalis liberetur?*

1 LEx si procuratorem.§.si ignorantes ff. manda. est in argumen.ad quæstionem. qua quæritur quod aliquis fideiusserit pro me,quæritur nunquid iste fideiussor assignando aliquid de bonis principalis liberetur? Videtur q̃ non,quia fideiussor de suo dare promisit, vt supra de condictio.indebit.l.indebitum. Sed tamen de consuetudine huius Regni,quæ generalis est,liberatur per assignationẽ rerum principalis.& huic consonat litera ista.de hoc not. ff.de leg.commiss.l.fin.Bartholomæus de Capua.

XLVIII.

1 *Eligere qui potest quem voluerit,eligere non potest.*

1 NOta fargum.ex litera,in l.si mandauero.§.si tibi.ff.de manda.quod si commissa est electio alicui,vt eligat quẽ ipse voluerit ex aliquibus,seipsum eligere nõ potest. est casus de elect.cau.cum in iure peritus. Bartholomęus de Capua.

XLIX.

1 *Procuratorem habens si contra debitorem agat & succumbat,procurator vero obtineat,nunquid standum sit victoriæ procuratoris?*

1 NOta fex litera in l.si hominem.ff.mand. argumẽ.ad id,de quo sæpe quæritur. Habes procuratorem in rebus tuis, Tu dominus egisti aduersus debitorem tuum,& succubuisti in causa,Procurator tuus egit,& obtinuit,nũquid sit standum victoriæ procuratoris tui,an debeas cadere à causa,quia tu succubuisti?& dicas standum esse victoriæ procutatoris,vt ibi.Bartholomæus de Capua.

L.

1 *Salarium habens à Curia pro eundo in commissionibus , si minus expendat,Curia non potest illud repetere.*

1 NOta argumentum in l.creditor.§.si inter.ff. mandati. quod fsi Curia dat expensas alicui eunti pro seruitio Curiæ,& ille parcius expendit,& reseruet sibi aliquid, q̃ Curia non potest dicere,tu non expendisti totũ,sibi enim subtraxit. Quod facit pro dominis iudicibus Magnę Curiæ Vicariæ,qui sic faciunt, quando vadũt in commissionibus. Bartholomæus de Capua.

LI.

1 *Donatio facta à Longobardis siue maritorum mentione, an valeat?*

1 NOta in l.nec adiecit.ff.pro socio.pro eo, quod quærunt Longobardi. Nunquid donatio facta sine lauechild,id est,sine maritorum mentione,valeat? Et dicũt ipsi,quod de iure Longobardo non valet , vnde expresse ponunt in instrumentis donationum,quia talis,& recepit lauechild. Credo tamen valere,etiam si non apponatur, & præsumitur maritum habuisse,vt hic expresse dicitur. Barth.de Capua.

LII.

1 *Patri acquiritur quod filius extranea sibi facta consequitur & an in totum vel quo ad vsumfructum?*

1 MAnifestè in l.cum duobus.§.socium.ff.pro socio.dicitur quod patri acquiritur,quod filius ex iniuria sibi facta consequitur. sed an in totum.an quo ad vsumfructum tantum? Respõdeo q̃ in totũ,si in pecunia fiat cõdẽnatio. Nã in pecunia vsus fructus nõ cõstituit. Nã assidua permutatiõe,cũ hodie sit mea,cras tua quodãmõ extinguitur, vt

tur,vt institu.de vsufruct.§.constituitur. Item immistio consumitur , vt ff. de solut.l.si alieni. Bartholomęus de Capua.

LIII.

1 *Intellectus l.actione.§.fin.ff.pro socio.*

1 CAue tibi,fquia tex.in l.actione.§.fi.ff.pro socio. intelligitur in societate incidenti, vt puta,quia vxor nomine viri sui dotem socero numerauit,qui plures filios habebat,qui patri vnà cũ marito istius mulieris successerunt & sic fratres facti sunt socii incidenter. dicitur enim hic, quod maritus ante omnia dotem percipere debet , si matrimonium solutum non est,quia solus onera sustinet, secus si est solutum, quia non præcipiet , vt hic sequitur & est notabile.Bartholomæus de Capua.

LIIII.

1 *Libellus sustinetur,in quo dicitur , pero talem condemnari ad decem,licet mihi illum condemnari non dicam.*

1 NOta tex.in l.si duo societatem. versi.si ea ita.ff.pro socio.pro defensione libellorum quando fdicit aliquis in libello. Pero talem condemnari ad decem,quia licet nõ exprimat,sibi debere condemnari,si in superiori parte libelli fuit facta mentio de actore,vt hic in stipulatione dicitur.Bartholomæus de Capua.

LV.

1 *Empta res si mihi displiceat,infra quantum tempus possim à contractu discedere.*

SI displiceat res,vt in l.si res.ita.ff.de cõtrahenda emptione. quanto tempore poterit pœnitere? Respondeo,aut
1 fadiicitur tempus in contractu,& infra illud tempus, ga contractus ex conuentione legem suscipiũt,vt ff.depositi. l.1.§.si conuenit.si autem non fuit appositum,sed simpliciter,si res mihi displicebat,sic inempta spatio duorum mensium,& non vltra,vt ff.de ædil.edicto.l.quod si noli. §.fina.& §.qui mancipia.& no.C.de ædil.edict.l. penulti. Bart.de Capua.

LVI.

1 *Consuetudini de lucranda dote an possit per pactum contrauenire?*

COnsuetudo est in quibusdam locis,vt si matrimoniũ duraverit per triennium , si post modum moriatur vxor,maritus lucratur dotem,nunquid per pactum po-
1 terit huic consuetudini contrauenire? Videtur quod non. Consuetudo enim pro lege seruatur, vt in l.diuturna.ff.de legibus.facit l.non dubium.C.de legib.& l.pacta quæ cõtra.C.de pac.cum simil. Tu dicas quod renuntiari potest per pactum,& contrauenire consuetudini,vt in l. Imperatores.ff.de contrahen.emptio.& ff.de aqua plu.arcen.l.si prius.§.placuit,& C.locati.l.circa.Bartholo.de Capua.

LVII.

1 *Tutor an possit esse testis in causa pupilli?*

1 QVæro iuxta l.fistulas.§.fundum.ff.de contra.empt.si pupillus habet aliquam causam.nunquid tutor possit esse testis in ea causa,contra contutorem suum,vel contra alium? Dittingue,quod si contractus descendit ex persona minoris,tunc quia ibi periclitatur tutor,tanquam in causa propria non admittitur.argumen.supra de mino.l. cum manda.si autem ex persona defuncti, tunc quia põt authorari sibi in causa descendente ex cõtractu defuncti, C.quando appella.nõ est necess.l.prima.dicerem eũ admitti. Quia periculum propriorum nominum non transit ad tutorem, nisi ab eo fuerit approbatum,arg.de tutel. & rõ diss.l.probatum.Bartholomæus de Capua.

LVIII.

1 *Indemnitatem si Rex mercatori promittat,& is naufragiũ fecit,an post triduum res naufragium passa sint ei restituendæ?*

1 LEx filtulas in fin.ff.de contra.emptio. facit ad quęst. de facto,quæ fuit inter Regem,& Ianuenses. Rex a promisit indemnitatem eis in Regno suo vbique,modo contingit,quod Ianuenses passi sunt naufragium,consuetudo Regni,vel constitutio Imperatoris Federici dictat,quod post triduũ efficiantur res passæ naufragium fisci. Quæritur nunquid Rex debeat præstare indemnitatem ,aduersus talem consuetudinem? Et satis litera illa determinare videtur hanc quæstionem. Quia quando aliquis promittit indemnitatem tempestatis, d e insolita , non de solita tempestate promississe videtur,vt hic dicitur. Sed facit argumen.in contrarium lex conducto.§.sed si labes.ff.locati. Quia ea quę sunt de consuetudine,& si non dicantur, habentur pro expressis,vt notat.ff.de ædilit.edict.l.quod si nolit.§.quia assidua,cum simil. Iterum videtur quod debeat præstare,quia generale dictum generaliter.& quia à se ipso de indemnitate præstare debet,vt argu.supra de nego.gest.l.si pupilli.§.fina.& supra mand.l.si negotia. Item quia iste dominus Rex non potest obiicere culpã,ex quo lucrum sentit.argu.ff.de iure dot.l.cum in fundo.§.similiter.Bartholomæus de Capua.

LIX.

1 *Mulier quæ non potest contrahere sine consensu Mundualdi si contrahat habet obligatum cõtrahẽtem.ipsa vero alteri non obligatur,*

1 NOta fex l.Iulianus.§.si quis à pupillo.ff.de actionibus empti.cum precedentibus proximis , quod ex quo mulier in aliqbus locis regni nõ potest se obligare seu cõtrahere sine consensu Mundualdi,quod si contrahit , habet obligatum contrahentem,& ipsa alteri non obligatur Bartholomęus de Capua.

LX.

1 *Castro concesso à rege,an dicatur etiam concessa iurisdictio criminalis?*

1 NOta l.creditur , in fine ff. de actio.empti.pro eo de quo dubitari consueuit,an si dominus Rex concessit aliquod castrum alicui,videatur ei concessi iste iurisdictionem etiam criminalem.hic est arg.quod sic.& suprà, de offic.præfe.vrb.l.j.de quo dic ibi plene.Bar.de Capua.

LXI.

1 *Feudum reddẽs decem vncias,si diligentia feudatarij melioretur,& reddat 20.an teneatur plus seruire,quam primo seruiebat?*

1 PEr gloss.in l.si merces.§.culpa. in gloss.diligen. ff. de actio.empti.soluitur quæstio,de qua dubitari consueuit que,talis est.pone quod fdominus Rex dedit feudum cuidam reddens annuatim decem vncias,& voluit quod ille millea pro illo feudo solueret domino Regi annuatim vnciam vnam,tandem ex industria huius probi viri melioratum est feudum,sic quod annuatim valet vncias 20. nunquid teneatur seruire plus domino regni , quam primo seruiebat,quando reddebat decem? per istam gl. latis bene terminatur quod non.Bartholumæus de Capua.

LXII.

1 *Articuli noui quando possint produci,licet non fuerit addita clausula saluo iure,&c.*

1 QVestio talis est,quidam† constituit procuratorem in iudicio,& sic potest formare articulos nouos, fecit articulos,& dixit,saluo iure faciendi nouos articulos, postea in inferiori parte articuli dixit, saluo iure, vt supra, non aperte dicendo quod nouos articulos facere volebat modo vult alios nouos facere,quæritur nunquid possit?

& l.Titius.ibi, similiter.ff.qui pot.in pign.hab.est argu. quod non vbi supra,& sic fuit iudicatum de facto in curia magistri iustitiarij.Bartholomæus de Capua.

ADDITIO.

Sed dominus Franciscus de Celesia dixit quod posit.argu. ff.de hæred.institut.l.3.in fine.& C.de hæred.l.quoniam. & no.supra de pact.l.item.in fin.Ioan.Baccan.

LXIII.

1 *Intellectus litem liberatur.ff.quibus modis pignus vel hypothec.solui.*

LEx, item liberatur, in ver.pignus est.ff.quibus mod. 1 pign. vel hypothec. solui intelligitur, vt quia res aliqua obligata fuit vsque ad certum tempus,nõ autem dicas quod solutus à personali actione,sit solutus ab hypothecaria per 30.ann.cum 40.annis duret,vt C.de præscri. 30.ann.l.cum notissimi.& quia esset contra.C.de luitio. pigno.l.2.secundum verum intellectum. Bartholomæus de Capua.

LXIIII.

1 *Testes variantes in verbis,non in sensu an probent?*

NOta literam in l.sicut.§, venditionis.ff.quibus mod. 1 pign.vel hypoth.solui.pro depositione testium,quãdo variant in verbis,vt quia vnus dixit,ego vidi eum possidere per 10.annos,alius,per 12.nunquid sit probatum? dicas quod sic,vt hic.Barth.de Capua.

LXV.

1 *Conductor qui in vna parte rei conductæ vi tempestatis damnum passus est,in alia non,si pro.ea parte petat remissionẽ pensionis,an domino petente teneatur totum renuntiare, vel totum habere?*

1 EXpedita est quæstio t de qua consultus fui per l.ædiles,in versicu.si iuramenta.ff.de ædilitio edicto. quidam locauit cuidam terram suam, & conductor in vna parte ipsius seminauit hordeum, in alia granum, sed hordeum vi ventorum destructum est, vel alia cœli, vel terræ calamitate,frumentum autem nõ,conductor terræ. secundum consuetudinem loci renũtiat hordeum fatum & sic dicit non teneri ad terraticum pro illa parte,in qua hordeum fatum est,dicit locator,renuntia mihi etiã granum,quod seminasti in terra mea. & ego libero te à prestatione terratici, dicit ille nolo,quæritur quid iuris? Et respondeo,quod aut totum renuntiabit aut totum habebit,vt hic.Quod intellige,si in tota terra vnum pretium, vel merces constituta sit,vt supra eo.l.cum eiusdem. Cum autem diuersa sunt pretia,vel mercedes,distingue, vt in eadem.l.notat.Bartholomeus de Capua.

LXVI.

1 *Ecclesia,vel monasterium, si quid cum decreto vendat, in casu euictionis sufficit denuntiare episcopo,vel abbati.*

NOta in l.si dictum,in fin.ff.de euictionibus. argume. 1 tquòd si ecclesia,vel monasterium cum decreto aliquid.tibi vendidit,quod in casu euictionis sufficit nuntiare Episcopo,vel abbati.Barthol.de Capua.

LXVII.

1 *Notarius si facit instrumentũ in duabus papyris,an valeat?*

QVæro in l.cum fundi,in princ.ff.de euictio. Notarius faciebat instrumentum,charta non sufficit propter quod finit in alia charta,quæro nũquid valeat tale instrumentum?& respondeo quod sic,vt infra de ta. exhib.l.locum,in princip.Bartholomeus de Capua.

LXVIII.

1 *Clausula,Item vult probare,quod possedit tanto tempore, cuius contrarium &c.quid operetur,& quid significet.*

SVme in l.si arbiter.ff.de probatio. bonam practicam, 1 secum dicis.Item vult probare quia possedit tanto tempore in cuius contrarium,&c. Ac si diceret, possedit per centum annos,nec est impossibilis probatio,quia lex ponit.nam si esset impossibilis,lex non poneret.vt l. inter diuinũ.C.de sacrosanctis ecclesijs.Bartholomæ.de Capua.

LXIX.

1 *Canonista an deficiente Canone possit iudicare secundum constitutiones regni?*

1 QVeritconsueuit,si canonista,qui iudicat inter canonicos secundum iura canonica non possit habere regretum ad iura canonica,quia iura canonica non loquuntur super eo negotio,nunquid possit iudicare secundum constitutiones Regni?est argum.in l.fin.1. responso.ff.de testib.quod sic.Item domini Canonistæ deficiente iure Canonico,iudicant secundum iura ciuilia, & sic faciunt de facto. multo fortius possunt iudicare secundum const. Imperiales.nam vbi eadem ratio,ibi idem ius.vt ff.ad leg. Aquil.l.illud, Bartholomæus de Capua.

LXX.

1 *Datum in sponsalibus ob matrimonium,an repeti possit matrimonio non secuto?*

1 NOta in l.in poteltate.ff.de sponsalibus manifeste, q de facto accidit in ciuitate Nea.quoniam contractis sponsalibus dos in continenti tradita fuit. quod ex quo postea matrimonium non fuit secutum,id quod datum fuit,per condictionem ob causam fuit repetitum, quasi ob causam matrimonii datum & matrimonium non secutum.Barth.de Capua.

LXXI.

1 *Pater cogi potest filias maritare & qua actione, & an idem in matre. Et an hodie filiæ debeant expectare 25.annum?*

1 NOta in l.qui liber.ff.de ritu nu.præsides debere cogere patres,vt debeant filias maritare,& petitur hoc officio iudicis,vt in Longobar.de succes.l.recolimus.Et petent hoc secundum dignitatem & facultatem patris, & numerum filiorum.vt infra titulo 11.l.quæro.& infra, de lega.3.l.si filię.& C.de episcopo.aud.l.tam dementis. Matres etiam possunt eodem modo cogi,quãdo sunt hæreticę,filię vero orthodoxę,vt C.de hæret. l. cognouimus. & in authent.de restitu.& ea quæ pa.§.quam ob rẽ.Sed corrigitur,quod mulier expectare debeat vsque ad 25.annos in authen.vt cum de appellat. cogno.§.alicui.quæ est posita C.de inoffic.testam.l.filia.sed non est ita,quia fragilitatibus mulierum est succurrendum.& authen illa aliter intelligitur.& facit ad hęc ff.de lib.agno.l.necare.C.de dot. promis.l.si pater.§.vtraque.quod dic vt C.de iure dot.l.si mater.Bartholomæus de Capua.

ADDITIO.

Et facit hista ad quęstio.quod si aliquis habens sororem,eam differat maritare,quòd illa potest petere partem de omnibus bonis parentis.Et quod mulier possit partem petere, facit hæc lex, videtur enim frater prohibuisse, ex quo nõ requisiuit conditionem mariti,ex quo mulier erat in ætate.Sed an frater teneatur maritare sororem? dic q sic. ut infra de admi.tuto.l.si plures, in fin. quod no.per constit. in aliquibus.Io.Baccan.

LXXII.

1 *Nobilis sum,si pater meus nobiliter vixit,licet auus rusticus fuerit.*

1 MAnifeste loquitur l.Iulia.in versic.Item libertinus. ff.de ritu nuptiarũ.quod si auus meus fuit rusticus, & pater

& pater meus sua industria,& probitate notabiliter se gesit,& tanquam nobilis vixit,quod ego nobilis sum.Et potius mihi prodest probitas patris mei,quã obst rusticitas aui mei.Bartholomęus de Capua.

LXXIII.

1 *Mulier si tradat secundo viro quartam sibi competentẽ in bonis primi viri,an sint ei dandi fructus qui percipiuntur ex quarta?*

1 NOta in l.dotis fructus,§.si vsusfructus.ff.de iure.dotium.quod si mulier tradat in dotem secundo viro suo quartam competẽtem sibi in bonis anterioris viri sui, quod non sunt ei dandi fructus,qui percipiuntur ex quarta,sed ipsa quarta, vt hic dicitur de vsufruct. Bartholomeus de Capua.

LXXIIII.

1 *Dotem mulier potest cum viro permutare si id sibi sit vtile,*

1 NOta in l.ita constante.ff. de iure dotium. quod post t longam discussionem fuit consultum, mulierem posse dotem permutare cum viro,si ei esset vtile, per istã legem.Bartholomeus de Capua.

LXXV.

1 *Debitor meus in centum s.campsori mandet vt mihi soluat & ille promittat,postmodum ausugit,nunquid ego possim habere recursum contra debitorem meum?*

1 PEr literam in l.vbi.ff.de constituta pecunia. fuit determinata Neapo.talis quæstio,tu eras debitor meus in centum,mandasti cuidam campsori,vt mihi solueret illa centum,campsor constituit mihi soluturũ,& scripta sunt in cancellario suo,accidit quod campsor ausugit, quærebatur nunquid potuisset haberi recursus contra te principalem debitorem?& videbatur quod non, per l.ff.de sol.l. si soluturus.Sed per l.vbi.ff.de consti. pec. pronuntiatum fuit quod sic quia per constitutionem factam non fuit sublata prima actio quæ contra te competebat.& ideo conueniam te.

ADDITIO.

Sed dicas,aut conuenit vt à prima discedatur nouatione, & tunc liberatur debitor,si ille ausugit.vt ff.de præto.stipu. l.pen.de pi.l.si fideiussor.&per l.item illa.§.vltimo.in hoc titu.de constit.pec.ff.in l.1.eo.titu.& hęc quæstio fuit de facto.Barth.de Capua.

LXXVI.

1 *Famulo meo noto aliquid promę dans,amplius non tenetur.*

1 GLossa in l.qui non tam.ff.commodati.ita passim non est tenenda. Et Dominus t meus hoc verum esse simpliciter non credit,sed sic distingue quia aut famulus erat notus,quia semper & diu consueuit facere facta domi,& tunc non tenetur,qui tali dedit.argu.pro hoc.ff.quod cum eo.l.fin.§.1.& ff.de prælcrip.verb.l.apud Labeonem.si autem erat ignotus,vel non ita familiaris,seruagloss.Bartholomeus de Capua.

LXXVII.

1 *Vicarius Baronis,qui mortuus est sine filijs,cuius terra Curia vacauit,an teneatur,si promisit creditoribus satisfacere de prouentibus terræ?*

1 QVid si est t mortuus Baro sine filijs,& sic terra sua Curię Regis vacauit,nunquid tenebitur vicarius suus, qui promisit satisfacere creditoribus de prouentibus terræ suæ? Videtur quod sic,per l.si pupilli.§.item si proc.ff. de neg.gest.Sed dicas quod vbi principaliter fuit cum eo contractum,& ab eo stipulatus fuit creditor suo nomine, habet locum.§.ille.Vbi autem non se principaliter obligasset,sed in fide sua recepit se de pecunia domini velle soluere, secus esset.vt in l.1.§.Lucius.de institu. actione. Bartholomeus de Capua.

LXXVIII.

1 *Sera seu clausura non sunt frangenda,alias actio iniuriarũ datur.*

1 NOta caute literam in l.1.§.idem Neratius.depositi.q nonest imputandum ei,qui non fregit seram.quod ad multa prodest, vt hic manifeste patet & infra §. proximo.est autem.Vel dic,clause erant iussu magistratus, nã si ipse clausisset,non esset magnum damnum: si frangeret clausuram.argum.C.vt nemo priua.l.3.& in authent. vt defunct.seu fu.in princip.nam si alius clausisset, teneretur iniuriarum.vt infra de iniurijs.l.si iniuriæ.Vel potest dici quod erant clausæ etiam sine iussu, & non tenetur aperire,quia magnum damnum erat depositario frãgere seram,& deponentis nõ intererat multum habere rem illam.nam cum nullum lucrum ex deposito consequatur, quare vult habere captionem frangendo seram vt patet ex.d.§.est autem.Bartholomeus de Capua.

LXXIX.

1 *Pretium rei meæ à te venditæ an & quando exigere possim?*

NOta argum.in l.quid ergo si pretium.ff.depositi.quod si tu vendisti meam rem,ego non possum exigere pretium rei,nisi re perempta,vel vsu capta.Quo casu ago in subsidium actione negotiorum gestorum.vt C.de rei vẽ. l.mater.& de reb.alien.non alie.l.1.Et est ratio, quia pretium non succedit loco rei.vt ff.de verbor.significatio.l. Labeo.nisi in petitione hæreditatis,& in quibusdam specialibus casibus.vt supra de petitione hæredit.l.si rem & pretium.& nisi in casibus not.in l.si eum seruum.ff.si certum peta.Et est hoc verum,quando vendis rem meam, quæ ad te peruenit nullo contractu præcedente.& quãdo præcesserit contractus inter me & eum,à quo tu habes causam,sicut hic fuit,vel inter me & te,& tunc bene possum petere pretium,vt hic & infra de donat.caus.mor.l. filio, in fine.Bartholomæus de Capua.

LXXX.

1 *Confitẽs non tenetur,ubi ex confessione non potest induci obligatio,sed ex re,uel ex facto,confessoria,quod procedit tã in contractu,quam in delictis.*

2 *Epistola an & quando inducat obligationem inter absentes?*

1 VErum est tam in contractu,quam in delicto quod vbi ex confessione non potest induci obligatio,sed ex re,vel ex facto,confessoria non teneatur,qui cõfessus est,vt in l Publia.ff.depositi.& ff.ad leg.Aquil.l.inde Neratius.§.fi.& l.sequenti. Vel dic in prædictis,quod hic ex cõfessione non oriatur directa actio depositi,oritur tamen vtilis.argu.supra,de interroga.actio.l.qui de ætate.§.qui interrogatus.hic autem ideo non oritur actio ex confessione,quia fuit facta per epistolam inter absentes,quæ epistola non inducit obligationem in illis contractibus,qui consensu non perficiuntur,vt hic.& ff.de verb.oblig.l.1. in princip.sed in illis contractibus,qui solo consensu perficiuntur,epistola obligationem induci, vt in prælegato.§.& ff.de contrahen. empt.l.1.§.vltimo. Bartholomæus.de Capua.

LXXXI.

1 *Iudeus non potest accusare Christianum de periurio*

1 PRæstat l.1.C.de hæreticis.argu.quod Iudæus non potest accusare Christi nũ de periurio,& est ratio, quia non debet fidem insinuare,quam non habet,vt in l.proxima,in fi.& ibi qui non est mecum,&c.& hoc facit ad constitutionẽ Regni,eos qui sciẽter.Bartholomeꝰ de Capua.

LXXXII.

1 *Instrumentum suspectũ licet accipere de manu producẽtis.*

NOta in l.sicut.C.de paganis,quod si suspectum t instrumentum habes,quod cõtra te producitur,quod licitum est tibi illud arripere de manibus producentis, dic vt infra,de falsl.finali.Bartholomæus de Capua.

LXXXIII.

Pœna an applicetur parti,an vero fisco & pro qua parte?

NOta in l.fin.penul.colum.in ver.in duplum.C.de veteri iure enucleando,pœnam dari parti læsę vt.ff. de litig.l.final:interdum dimidia fisco.& dimidia parti,vt infra,de assessor.l.consiliarios.Interdum in duplum parti, in simplum fisco,vt infra,de modo mulcta.l.eos.Interdũ tertia pars pœnę detegenti nomine præmij,vt ff.ad Sillania.l.lex Cornelia.§.fin.Interdum præstatur duæ partes parti,& tres fisco vt C.de his qui a non domino.l.fi.Interdũ simplũ parti.& triplũ fisco,vt in auth.vt liti.iurẽt.§.& hoc quoque.Bartholomæus de Capua.

LXXXIIII.

Iurisdictionem quis non perdit quousque non est contumax in iustitia reddenda.

ALlegatur l.si aliquos.C. de offic. præfect. prætorio, quod quandiu quis non est contumax in reddendo iustitiam, non perdit iurisdictionem,nec iurisdictio trãsferrur ad alium.ad idem extra,de statu monacho.cap.cũ in singulis.quod facit pro repræsalijs siue laudibus quæ consueuerunt concedi pro contumacia alicuius domini, vt 23.quæstio.2.capit.dominus noster.Bartholomæus de Capua.

LXXXV.

Fiscus an cogatur ostẽdere quinternos feudatario qui soluit & apocham solutionis perdidit,vt videat an in eis sit scriptura ipsius solutionis.

POne,feudatarius t soluit apochã procuratori fisci,& facta fuit apocha,seu quietatio,quam postea feudatarius perdidit,modo ipse petit à fisco,vt ostendat quinternos suos ad videndum si est ibi scriptura, ipsius solutionis,quæritur nunquid fiscus cogatur ei ostendere? & dicitur quod sic,vt in l.si aduersarius.C.de fide instrumẽtorum.Bartho.de Capua.

LXXXVI.

Audientia testium si à iudice sit commissa,quis citabit partem ad videndum iuramenta testium?

SEd ecce quod iudex t commisit audientiam testium, quis citabit partem ad videndum iuramenta testium? Et videtur quod ille,cui facta est commissio.argument. cap.preterea.de offic.deleg.& de iurisdictione omnium iudic.l.2.In contrarium videtur per l.Iudice.C.de fide instrumen.vbi dicitur quod iudex qui commisit.argu.ff. de fideiu.c.cõstitutus.& no.in.c.in nomine domini.de testib.& é verũ,& ita de facto iudicatũ fuit.Bart.de Capua.

LXXXVII.

Vxor an debeat habere quartã de rebus ecclesiasticis, quas tenet vir in emphyteusim ab ecclesia,& quid de bonis feudalibus?

SEd t nunquid mulier debeat habere quartam de rebus ecclesiasticis,quas tenet vir in emphyteusim ab ecclesia? certe non quia non transit ad extraneos, nisi sit dictũ in concessione,vt in auth.de non alien.§.emphyteusim. Sed consilium est quod mulier facit sibi concedi quartã in rebus illis, & faciat sibi donari per stipulationẽ,ita vt mortuo viro licet non possit habere quartam, vt in di.§.tamen habebit estimationem rei.argu.infra de cõd. appo.l.1.in fine.quia agit contra hæredem, tanquam re euicta.l.Aristo.§.final.& infra, de iur.omn.iud.l.1.& de euict.l.2.nam quod res ipsa non debeatur,sed æstimatio re euicta,vt quia est campus Martius,& basilica, vt ff.de legat.1.l.apud Iulianum.§.fina.Item quarta debetur etiã si vir non moritur naturaliter,quia est occisus, quia hominis casus est mors,licet non contra,vt fi.ad leg. Aquil. l.proinde Non obstat l.si ab hostibus.§.fin.ff.solut.mat. quia illud est,quia maritus occidit vxorẽ, vnde propter illud delictum puniri debet,& ideo non debet, consequi præmium.ff.de interd.& rele.l.relegatorum. Sed nũquid mulier debet habere de bonis feudalibus quartam? dic q non,vt in vsibus feud.de inuest.de re alie.fact.cap.1.in fi. Bartholomęus de Capua.

ADDITIO.

Et vide Andr.in dict.cap.1.in fin.& Lucam de Penna in ca. Regni.& si frequenter,vbi refert & sequitur And.ibi Petrus de Monteforte in consti. Reg. constitutionem, & ibi dixi.

LXXXVIII.

Dotis in instrumento si patior quod scribatur me plus recepisse nomine dotis,quam receperim,videor pacisci, quod illud superfluum petere possim.

ADvnum aduerte,quod est singularissimum, quod si patior t quod in instrumento dotali plus scribatur me recepisse nomine dotis,quam receperim,quod videor pacisci,quod illud superfluum petere possim.casus est vnicus in iure,in l.si voluntatis.C.de dot.promiss. Bartholomæus de Capua.

ADDITIO.

Aliqui ita etiam referunt & tenent in l.si ante.ff. soluto matrimo.Ioannes Baccan.

LXXXIX.

Hæreditas an debeat restitui hæredi substituti, mortuo substituto?

POne quod t aliquis instituit sibi hæredem aliquem,& rogauit eum, vt alteri restituat hæreditatem, deinde cum debuit restitui hæreditas, reperitur mortuus substitutus,Quæro nunquid debeat restitui hæredi illius substituti?& videtur quod sic,argumen.l.in generaliter.§.tũ autem.C.de instit.& substit.Sed tu dic quod non,nam nũquã filius substituti admittitur,vt ff.de suis & legit.hæred. l.si ex pluribus.& est glosl.ordinaria,infra de caducis tollendis.l.vnica.§.sed his itaque.Bartholomęus de Capua.

ADDITIO.

Et est ratio,quia, substituto respicit personam substituti, Ideo eius personam non transgreditur, secus in iure decrescendi,quia fit rei.P.P.

XC.

Creditores primo venientes,an & quando alijs præiudicent.

CIrca t materiam l.final.§.& si præfatam.C.de iure deliberandi.sic distinguo, Aut plures creditores sunt eiusdem tituli,aut diuersi.primo casu creditores primo venientes aliis non præiudicant,si possessorio agatur,si petitorio,vt quia petunt se immitti in possessionem ex secũdo decreto,& sic efficiuntur domini,tunc cæteris præiudicatur,vt hic,& ff.ex quibus causis in possess.ea.l. Fulcinius.§.illud.Secundo casu,quando ex diuersis titulis sunt creditores,tunc aut sunt priuilegiati, aut non.primo casu præiudicant,quia licitum est eis vigilare,vt meliorem conditionem suam facere possint.& sic intelligitur de his,quę in fraud.cred.l.pupillus.Secundo casu non præiudicant prœuenientes priuilegiatis,nam tunc priuilegiati exigent ab his,qui primo exegerunt.& hoc per l.res quæ iure fisci.Bartholomæus de Capua.

XCI.

Hæres non compellitur pretium solucre creditori,etiã si paratum

tum emptorem inueniat & sufficit ei dare rem pro pretio in solutum.

VLex fin.§.li vero eiusdem.C. de iure deliberan. est in t argumentum ad quæstionem de facto, quod hæres compellatur pretium soluere creditori,etiam si paratum emptorem inueniat,& sufficit ei dare rem pro pretio in solutum,quia posset.damnum consequi, cum oporteret eum de euictione cauere.Et tamen §.ille negat eum debere in damno morari, vt in fine huius §. Bartolomæus de Capua.

XCII.

Infirmus seruiens,si a domino expellatur, conualescens non tenetur ad dominum redire.

NOta argumentum in l.1.§.scimus in ver. inconsueta. C.de Latina liber.tollen.pro scutiferis infirmis t expullis a domino de domo sua,nam si conualescunt, non tenentur redire ad dominos,& ad seruitia eorum, argu. hic,quia non expellendi sunt infirmi,cum seruire videantur licet per ægritudinem seruire nõ possint,vt ff.de vsufructu.l.arboribus.§.de illo.& dic vt ibi dicitur.& no. ff.de leg.l.1.Barthol.de Capua.

XCIII.

Priuilegium,in quo continetur Regem concessisse Cancellario vnum castrum,quod se concessisse Rex negat,apud eũdem Cancellarium sigillum Regis tenentem repertum, an videatur esse falsum? Et quid si sigillum non teneret?

PEr l.1.§.ille etiam.C.de Latina liber.tollen.fuit determinata quæstio de facto.Dominus noster.Rex habet Cancellarium,qui Cancellarius tenet sigillum D. Regis, modo,inuenitur apud istum Cancellarium vnum priuilegium,in quo continebatur, quod Dom. Rex concessit isti Cancellario vnum castrum,& in rei veritate nunquã illud castrum fuerat sibi concessum per D.Regẽ, & Rex hoc negat,erat in quæstione,nũquid videatur esse falsum tale priuilegium?& certe per §.illum fuit determinatum quod sit falsum.Secus enim fuisset,si ille Cancellarius non habuisset sigillum ipsum,quia tunc non præsumeretur esse falsum priuilegiũ illud. vt ar.ff.de fur.l.si fullo.§.fi.Bartholomęus de Capua.

XCIIII.

Ab actis interdum receditur.

NOta t quod interdum receditur ab actis, vt ff.de pet. hæred.l.si patris.Interdum non,vt in l.omnes versic. ita tamen.C.de quadrien.præscrip.& ff.de testamen.l. sancimus.& C.de pat.pot.l.1.nisi contrarium probetur, vt in scripturis alijs eueniret,vt C.de probat.l.cum pactum Barth.de Capua.

XCV.

Sententia sine consilio assessoris de iure Regni an sit nulla?

NOta in l.cum sententiam.C.de sent.quod valet sentẽtia lata sine t consilio assessoris.Non obstat cap. Regni,quod non vult procedi in cognitionibus causarum, & condemnationibus,sine consilio assessoris,quia stat in finibus suis,non annullando sententiam,argu.l.quibus.ff. de re iudic.& l. Barbarius.ff.de offic.prætid. Bartholomæus de Capua.

ADDITIO.

Lucas tamen de Pẽna in dict.capi.Regni. Item in cognitionibus.tenet contrarium videlicet, quod non valet quia dictum cap.prohibet,& loquitur per verba negatiua secus si per verba affirmatiua loqueretur,puta quod aliquis faciat aliquid cum consilio alicuius.Sed non sic loquitur dictum capitulum,sed quod non faciat sine consilio assessoris.Et idem Lucas de Penna in cap.Regni, Item cauteant.sub rub.vt non in carceren.pa.da.fid. refert Bartholomæus de Capua hic, & tandem concludit contra eum quod non valeat.

XCVI.

Iudex à quo debet dare processum parti non petẽti. Et quid si præcepit notario vt daret,ille autem non dedit in termino,an iterum possit peti,ne tempus illud sibi currat?

NOta in l.eos.in fin.C.de appell.quod iudex à quo t appelletur,debet dare processum parti non petẽti. Sed pone ad quæstionem de facto,quod iudex præcipit notario,sicut sæpe etiam fit,vt daret processum in scriptis parti. Iste talis iuit ad notarium,quod deberet dare,sicut præceperat iudex non inuenit eum,quia iuerat extra terram & sic elapsum est tẽpus,infra quod debebat dari processus iudici appellationis,secundum constitutionem Regni,& C.de appellationibus.l.præses.Quærebatur nunqd possit iterum petere,vt tempus illud non currat sibi? Et videbatur prima facie,quod non,quia iudex hoc præceperat notario,vt fieret,& sic fecit,quod debuit. Sed tu dic quod sic,& ita fuit determinatum.argu.d.l. præses.& fi.mand.l.si procurator.§.si tutores.Bartholo.de Capua.

XCVII.

Appellans si petat apostolos à iudice à quo,iudex præcipiat notario,vt illos det.notarius vero diuulerit, quousque sint elapsi quinquaginta dies,an appellans sit restituendus, si iudex dicat per se non stetisse, cum præcepit notario vt daret?

POne,vult constitutio Regni,quod infra quinquaginta dies prosequatur causa appellationis, si stetit per iudicem,qui noluit dare apostolos, ad quod tenebatur, vt C.de appellationibus.l.eos.in fine.non præiudicat ei, vt l.3.& ideo datur ei restitutio,quod non præiudicet sibi quod tempus est elapsum,vt ff.ex quibus causis maior.l. sed & si per prætorem.Sed pone,t appellator dicebat iudici, Da mihi apostolos,iudex dicebat notario,Ego præcipio tibi,quod des ei processum. Notarius noluit dare sed tantum tenuit eum in verbis,quod elapsi sunt quinquaginta dies.Dicit appellator,Domine,ego peto me restitui,quia stetit per Iudicem.Dicit Iudex,imo nõ stetit per me,quia præcepit notario quod daret Respondeo, per Iudicem stetisse videtur.Non enim sufficit, si præcepit notario,quod daret,sed ipse debuit dare, per literam valde pulchram ff.manda.l. si procurator.§.si tutores.& sic dixi de facto.Barthotomæus de Capua.

XCVIII.

Statutum quod non debeat extrahi frumẽtum,an prohibeat quod non possit deportari ab alia vrbe Neapolim, & ex ea postea alio?

NOta ex l.si quis.C.de ædificijs priuatis.quod si statutum est in ciuitate Neapoli,t quod non debeat extra hi frumentum, tamen si deportetur ab alia vrbe, vt ab Auersa,potest deportari ad terram istam, postea portari alio.Bartholomæus de Capua.

XCIX.

Damnum si sit datum Neapoli, an ea ciuitas teneatur ad satisfactionem damni non comperto latrone?

QVestio talis est,t Aliquis in territorio huius ciuitatis Neapolitanæ fuit direbatus,ita quod ciuitas Neap. non capto latrone tenetur ex forma constitutionis,vel alterius statuti ad restitutionem damni,dic quod etiam probari potest de iure communi, vt ff.de incendio, ruina & naufragio.l.ne quid.Barthomæus de Capua.

ADDITIO.

Aduerte in facti contingentia,ne erres, quia ciuitas Neapol.est exempta à condemnatione damni, vel homicidij clandestini, virtute capituli Regis Ferdinandi primi, numero.23.fol.33.per quod statuitur,quod cõtra Neap. vel ipsam ciuitatem Neap.non possit pro cedi pro dãno, vel

vel delicto clandestino, nõ cõperto malefactore, sed bene comperto malefactore procedatur contra ipsum ad punitionem, & damni satisfactionem, secundum quod iura const. & cap. Reh. mandant. Narcel. Bonus.

C.

1 *Carcerari quibus casibus quis debeat?*
2 *Graue scelus quod dicatur? Et an hoc casu quis sit in vincula coniciendus?*
3 *Falsarius accusatus de iure canonico in carcerem traditur.*
4 *Constitutiones possunt dici ius ciuile Regni.*

1 POnuntur in carcere accusati omnino, primo vt ſin l. 2. C. de exhiben. reis. & C. de custodia reorum l 2. Item ratione fugæ, vt ff. ad Syllanianum. l. lege Cornelia. cum similibus. Tertius casus ratione confessionis. ff. de custo. reorum. l. si confessus est. Quartus casus, si non potest dare fideiussores, vt eod. titu. l. diuus. Quintus casus, si sit graue crimen, & scelus, vt in prædicta l. diuus. Sed quod
2 dicitur graue scelus, dicat illud quod pœnam mortis, vel membri absciſionem inducit. quod est in quibusdam criminibus, vt membrum abscindatur. & inter alia, vt C. de seruis fugit. l. si fugitiui. & in authent. de mandat. princip. §. testes. Sed nunquid simpliciter per graue scelus sit vinculandus, vt sic in vinculis causam dicat? Respõdeo nõ, sed considerandus est honor, facultas, & innocentia accusati, vt ff. de custodia reo. l. 1. Quid enim si diues est accusatus, & in honore positus bonæ famę, nunquid statim eum tradas in carcerem, absque aliqua præsumptione, non leui ẽt in prædictis criminibus? & certe videtur, & maxime patet in prædicta l. 2. C. de custodia reorum. Item si iudex videret eum per honestos testes conuictum, & ante apertu ram testium, vel cõfessionem tuam, quæ non est plena ꝓbatio, cum non statim stetur nisi perseueretur, certe detrudet eum in carcerem. & sic etiam potest intelligi dic. l. 2. & C. vbi sena. l. quoties. & C. de custod. reorum, ibi, cum
3 de admisso, &c. De iure tamẽ canonum, reperio accusatum falsarium trudi in carcerem. 19. distincti. capit. in memoriam. extra de appel. cap. ad audientiam. alias committitur fideiusoribus. extra, de fideiuſ. c. literas. nisi sit suspectus. c. grauis. de depoſi. & hęc sunt necessaria ad sciendũ, maxime pro cap. prædicto. de reformatione Regni, quod
4 vult huiusmodi iura ciuilia reformari, quanquam & constitutiones ius ciuile Regni dici possint, vt C. de sum. trinit. l. cunctos populos. Bartholomæus de Capua.

CI.

1 *Custos carceris à quo debeat habere salarium?*

1 IN titu. de custo. reo. C. dicas quod custos carceris debet habere salarium ab illo, qui facit custodiri. vt no. in l. fi. C. de ero. mi. anno. li. duodecimo. Bartholomę de Capu.

CII.

1 *Custos carceris frangens carceres & captiuum dimittẽs, qua pœna teneatur?*

1 NOta in l. iubemus. C. de priuat. carcer. quidã, custos carceris pretio, vel gratis, vel alio modo fregit carceres dimittens quendam captiuum, quæritur qua pœna puniatur? Et dicas quod tenetur pœna legis Iuliæ maiest. vt ff. ad le. Iul. maiest. l. cuiusque dolo. nota, quia hunc casum vidi de facto. Bar. de Capua.

CIII.

1 *Notarius si antequam perficiat instrumentum efficiatur iudex, an illud postea perficere vel subscribere possit?*

1 DIc in l. si quis decurio. C. de fatus. quod notarius susceperit contractum, & antequam conficeret instrumẽtum, factus est iudex, vel contra iudex antequam se subscribat instrumento, finitus est annus, & desiit esse iudex sicut fit in Regno per constitutionẽ ipsius, nihilominus an possit se subscribere, vel notarius facere instrumentũ? & per. illam fuit determinatum quod sic. Nam hic erat decurio, & ante fuerat tabellio, & tamen facit ea quę notarius facere debet, arg. ff. de eden. l. si quis. §. 2. Item quia nihil de nouo facit, sed quod factum est explicat. ff. de dona. inter vi. & vxo. l. si donationem. §. si sponſus. ff. de test. l. heredes palam. §. sed si notam. & no. ff. de furt. l. si is qui rem pignori. Bartholomęus de Capua.

CIIII.

1 *Vniuersitas, vel mulier coniugata in qualibet causa potest pro curatorem constituere, an idem potuerit eius aduersarius ex illius persona?*
2 *Criminali in causa quis per procuratorem litigare non potest*
3 *Pupilli beneficium in alio termino ponendi & eius aduersario competit.*

1 POne in l. fi. C. de iniurijs. Const. Regni dictat, quod mulier coniugata, vel vniuersitas in qualibet causa potest procuratorem constituere, vt in constitutione, in quibus cau. l. 1. nunquid ergo aduersarius suus idem poterit ex persona illius, vt possit constituere procuratorem & cum de hoc interrogatus fuerim a iustitiario prouinciæ, dixi quod sic, sicut alias. C de temp. in integ. rest. peten. l. petendæ. & l. fin. C. de fruct. & litis expen. & quæ res pig. obl. pos. l. Aristo. Nam qui per alium facit, per seipsum facere videtur. ff. de admi. tuto. l. ita autem. §. gesisse. Et credo
2 quod sit regula, quod in causa criminali nunquam possit quis litigare per procuratorem, vt supra de procurat. l. fi. ibi, aduersarius, &c. quia iudicia claudicare non debent ff. de eo quod certo loco. l. quodsi Ephesi. Et similiter quæ
3 stio, quod si in primo beneficio vel secũdo, sicut fit in Regno pupillus produxit, quod aduersarius producere possit, posito quod alias in alio termino illud idem posuerit ipse, vel pupillus contrarium, & non dicitur impertinens. Bartholomeus de Capua.

CV.

1 *Sistere se certa die in iudicio promittens sub pœna, an si se nõ sistat, possit banniri, & nihilominus cadat in pœnam promissam?*

FAcit l. si pro eo. C. ad senatusc̃ultum Turpil. ad quæstio. de facto. Aliquis vocatus ad iudicium, promisit se littere ad iudicium certa die, & sub certa pœna, adueniente die ille non stitit in iudicio, est in quæstione, nunquid iudex possit bannire eum, nihilominus cadat in pœnã ꝓmissam. & est hic arg. & quasi casus, ꝙ ipse possit bãniri, & cadat nihilominus in pœnã illã. Bartolomæus de Capua.

FINIS.

SINGVLARIA

DO. ANDREAE DE YSERNIA

Iurisconsulti Clarissimi.

I.

1 *Iurans certo die soluere, si elapso die soluat, an teneatur de sacramento?*

1 NOTA argumen. in l. Celsus. ff. de arbitris. de quæstione, quæ sæpe de facto contingit. Pone quod Titius promisit, & iurauit soluere mihi decem certo die, elapso die soluit, quæritur, an teneatur de sacramento. Et dico quod non, vt hic. & sic est ritus Magnę Curiæ Vicariç. & ff. de arb. l. fin. & in decret. 22. q. 1. cap. apud misericordem iudicem. Sed cõtra. ff. de ver. ob. l. ita stipulatus. And. de Ysernia.

II.

1 *Consuetudo, quod filia sit contenta portione dotis, an valeat?*
2 *Filius, ergo hæres.*
3 *Pactum quod potest, potest & lex.*
4 *Pactum factum cum fratre, quod filia non succedat consentiente patre, de cuius successione agitur, valet.*
5 *Intellectus l. pactum. C. de pactis.*
6 *Leges & consuetudines de iure antiquo dicentes, filiam non debere succedere, valebant, quæ tamen per Iustinianum fuerunt correctæ.*

1 QVid si est consuetudo, quod filia debeat esse cõtenta portione dotis, an valeat talis cõsuetudo, quia per legẽ non est dubiũ, sicut in Regno est cõtitutio, in aliquibus? Et videtur quod non, quia consuetudo, per quam filius repellitur à successione patris, pessima est, cum merito sit vocandus ad successionem. C. de inoffi. test. l. si quando. &
2 est contra ius diuinum, quia dixit Paulus, si filius, ergo hæres, vt C. si vt minor se ab hær. abstil. l. 2. cum similibus. Item diuus Augustinus, qui filium exhæredare vult, & ecclesiam hæredem instituere, &c. vt notatur. C. de episco. & cler. l. Deo nobis. §. 1. Et sic nec lex tolleret ius diuinũ. C. si contra ius vel vtilit. publi. l. fin. in glo. Puto valere cõ
3 suetudinẽ, quia quod potest pactum, potest & lex. C. de
4 fid. l. fin. in fin. sed pactum cum fratre, quod filia nõ succedat consentiente patre, de cuius successione agitur, valet, vt C. cod. l. fi. ergo & hoc potest, quia consuetudo pro
5 lege seruatur. vt Institu. de iure nat. §. ex nõ scripto. Nec obstat l. pactum. C. de pactis. quia hic fuit pactum factum cum patre, de cuius hæreditate agebatur. C. de collatio. l.
6 tertia. Item quia de iure antiquo valebant leges, & cõsuetudines, dicentes filiam non debere succedere, sed per Iustinianum corriguntur, vt C. ff. de leg. hæred. l. lege duodecim tabularum. & de lib. præt. l. fi. Sed consuetudo superueniens hanc legem debet superare. ff. de sepulc. viol. l. 3. §. non perpetuæ. Andręas de Ysernia.

III.

1 *Vxor an possit agere rei vendicatione contra possidentem rem suam an ea tantum viro competat.*
2 *Vxor vno tantum casu dicitur possidere, scilicet, ad euitandum satisdationem.*
3 *Rei vendicatio possidenti datur.*

1 NVnquid mulier possit agere rei vendicatione cõtra aliquem possidentem rem suam? Et videtur primo quod sic, vt C. de procur. l. qui absentem. glo. tamen in l. doce ancillam. C. de rei vend. videtur dicere contrarium. nam dicit, quod vir possidet ciuiliter & naturaliter, & illi datur rei vẽdicatio, vnde ipsi viro dari videtur, tum quia
2 nos inueniamus, quod vxor vno tantum casu possidet, scilicet, ad euitandum satisdationem, vt ff. qui. sat. cog. l. de die. §. quidam. Item & alia ratione non posset dici, ꝙ
3 vir & vxor simul, &c. quia ei datur rei vẽdicatio, qui possidet vel iure ciuili, vel naturali, vt ff. de rei vendi. l. in rẽ. at duo insolidum possidere non possunt, & ideo vir & vxor rem vendicare non possunt, vt ff. commoda. l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. hanc videtur sentire glo. in dicto §. quidam. And. de Yfernia.

IIII.

1 *Nepos naturalis ex filio legitimo, auo, vel auia ab intestato non succedit.*
2 *Fratres naturales ex eadem matre an inter se succedant ab intestato, & mater eis, & ipsi matri?*
3 *Spurij fratres an inuicem ab intestato succedant.*
4 *Naturalis de iure Longobardo dicitur spurius, & a successione patris repellitur.*
5 *Filij de iure Regni nec ex testamento, nec ab intestato succedunt, nisi mater sit desponsata in faciem ecclesiæ.*

1 NOta quod nepos naturalis ex filio legitimo auo vel auiæ ab intestato non succedit, vt in l. fin. in fin. C. de natural. liber. in authen. quib. mod. nat. effi. sui. §. filiũ. aũt.
2 Sed nunquid fratres naturales ex eadem matre succedãt inter se, scilicet, vnus alteri ab intestato? & mater eis, & ipsi matri. Respondeo, sic, vt expresse habes Instit. de succes. cogna. §. vulgo. & Insti. ad Orfic. §. nouissime. & ff. vn
3 de cogna. l. hac parte. & l. spurius. in fi. Item si sunt spurij, nisi essent tales spurij, qui possent argui de dãnato coitu, vt incestuosi, & nati de ad ulterio, isti enim nec cognationem habent inter se. in authen. quib. mod. nat. effi. sui. §. fi. C. ad Orfic. l. si qua illustris. in gl. & in dicto §. nouissimè
4 in gl. De iure Longobardo non dicitur esse in hoc innouatum. Licet enim per illud ius naturalis sit spurius, repellitur à successione patris, vt in Longobard. de succes. l. si quis habuerit. & ibi notat Carol. Sed constitutio Regni
5 videtur obstare, quæ vult, quod nec ex testamento, nec ab intestato succedunt filij, nisi mater sit desponsata in facie ecclesiæ, vnde non habebit plus castitatis luxuria. Sed adhuc non obstat in casu illo, quando vult frater naturalis vel spurius succedere fratri bastardo, vel spurio, cuius cotus non damnatur. Andreas de Yfernia.

V.

1 *Tutor an possit retinere expensas, quas fecit inuentario?*
2 *Tutelæ officium est ciuile & personale, in quo quis de suo erogare non tenetur.*
2 *Officium suum nemini debet esse damnosum.*

1 VTrum tutor possit retinere expensas, quas fecit in inuentario, quæstio ista de facto fuit Neapoli. Quia dicebat pupillus factus adultus, non potes retinere, quia ad vtilitatem tui fecisti, nam, si non fecisses, amotus tãquã suspectus, fuisses, vnde quæritur, quid iuris? Argumẽtum est ex litera l. fin. §. in computatione. C. de iure deli. quod possit, & ff. de administrat. tuto. l. à tutoribus. §. fin. Item
2 quia non tenetur erogare deo. Nam officium tutelæ est ciuile, & personale, vt ff. de excus. tutorum. l. Athletas. §. j. & quicunque subit officium ciuile & personale, non debet erogare de suo, ut ff. ve muner. & hono. l. si. §. psonale. Itẽ cõfectio inuentarij est cõnexa ipsi administrationi. C. de adminis. tuto. l. tutores. & C. arbitr. tu. l. fi. & ꝙ iuris est in vno, est & in alio circa connexum, ergo debet recupe-

rare

3 rare.ff.de minorib.l.etiam.† Item quia si de suo expenderet, esset sibi damnosum officium,quod esse nõ debet.ff. quemadmodum testamenta aperiant.l.si quis ex signatoribus.& ita fuit iudicatum.Andræas de Yfernia.

VI.

1 *Fraus & simulatio,alienationis ex possessione alienantis præsumitur.*
2 *Spurius si directo emat à patre, semper præsumitur factum in fraudem.Et quid si per interpositam personam?*
3 *Spurio ab extraneo relinqui potest. Et his bona paterna habere potest,si pupillariter substituatur.*
4 *Bona fides regulariter præsumitur,nisi mala probetur.*
5 *Spurius emens bona de cuius pecunia emere præsumatur,sua an patris?*
6 *Debitores,qui alij vendunt,& rem semper possident, tenentur,& præsumitur dicta alienatio facta in fraudem creditorum.*

1 NOta†bonum textum in l.& qui sibi.C.de distract.pignorum.contra fraudes,quas faciunt facerdotes , & illi qui spurijs dare non possunt. Fingunt enim se vendere alicui,& ille post lapsum temporis vendit spurio,nõ tamen pater desinit possidere,quia ipse vult esse vsufructuarius,& tenet rem,licet alij sit facta venditio,hoc ipso enim præsumitur fraus,& non valet , quia nihil videatur alienasse.sic ff.de pignor.actione.l.si nulla.in fin.facit.ff.de probationib.l.qui testamentum.in fin.de leg.3.l.cum quis
2 §.Titia.Et nota,† quod si spurius emat directo à patre, præsumitur semper factum in fraudem , vt C.de natur. lib.l.1.si per interpositã personã,tunc similiter non valet vt ff.de author.tutor.l.pupillus.§.sane.Si pater vendit bona fide Titio,& ille Titius bona fide de spurio , credo qd
3 valeat,quia†relinqui ab extraneo potest†spurio,etiam bona paterna potest habere,si substituatur pupillariter,vt notatur in authen.quib.mod.natu.effic.sui.§.fina. Sed tunc nunquid bona fides præsumatur , vt præsumatur de suo
4 emisse?regulariter † semper præsumitur bona fides , nisi mala probetur,vt C.de euictionibus.l.penult.Sed in his q capere non possunt,videtur quod mala fides præsumatur, vt in l.1.de natur.libe.facit etiam l.etiam.ff. de donat.int. vir.& vxo.& eod.ti.l.Quintus.Sed videtur†distinguendũ
5 vt si filius iste est industriosus,præsumamus quod de suo & bona fide alias de bonis patris,vt C.arbitrium tute.l.si defunctus.nisi pater iugiter possideret facto contractu,vt
6 in l.1.argu.est etiam l.ista ad debitores , †qui alienant , & vendunt alij,& non desinunt possidere,quia ipsi tenentur & presumitur in fraudem creditorum.& facit ad prædicta.ff.quibus mod.pig.vel hypoth.solu.§.superuacuum. Andræas de Yfernia.

VII.

1 *Creditor si dicat debitori, Da mihi decem , quæ tibi mutua ui. Et debitor respondeat,Restituam tibi,nunquid etiam videatur confiteri de mutuo,vt eum tanquam confessum mutuum iudex posit condemnare?*
2 *Cõfitens partem debiti,an videatur etiam totum confiteri, & contra eum sit præsumptio?*

1 NOta l.1.C.de pactis pignorum.ad quæstionem,Peto à te decem,†quæ mutuaui tibi,tu dicis,ego restituã tibi,nunquid videaris confiteri quod mutuauerim cum forte non possum aliter probare mutuationem , an per hoc probem me mutuasse.Respondeo,sic,quia eo ipso q dixit,Restituam,videtur confiteri de mutuo,argu.l.ad solutionem.C.de iudi.facit quod not.in l.2.§.si tamen.ff.de verborum obligationib.vnde hoc casu iudex nihil facit, nisi quod condemnet ipsum tanquam confessum.ff.de pactis.l.tale pactum.§.qui prouocauit.ad quod etiam facit l.1.§.sed & si quis.C.de Latina liber.tollenda cum similibus.ibi,non.facit.ff.de condit.institut.l.quidam. Sed hic quæro,quomodo habetur pro confesso,cum debeat expresse confiteri,& cum causa extra iudicium .ff. de probat.l.cũ de indebito. ĩ fi.Respõdeo,videt ad interrogatio. respõdisse.cum dixit restituas mihi decẽ,q̃ tibi mutuaui, ff.de interrog.actionl.si defensor.§.qui interrogatus. facit quod notatur ff.de verborum oblig.l.2.§.si tamen.Sed
2 quid†si cõfiteris partem debiti.an sit præsumptio , quod totum acceperis mutuo.Quid si restituis partem rei,quã dico te subtraxisse furto,an videaris confiteri de toto?Respondeo,non.ff.si certum petatur.l.quidam æstimarunt. arg.contra,quia si pro parte est debitum,præsumitur totum.debitum.ff.de probationibus.l.cum de indebito.§. finautem pro parte.Andræas de Ysernia.

VIII.

1 *Defensa à tertio imposita illi,cui res per sententiam est adiudicata,ne rem ipsam sibi in dotem lite pendente traditam ingrediatur,an sit parendum.*

1 PEr l.fin.C.de litigiosis.soluta fuit quæstio Aduersana, qua quærebatur,Aliquis agebat†rei vendicatione, petens rem ab aduersario,qui interrogatus.negauit se possidere.Probatum fuit,quod possidebat , & sic de mendacio conuictus fuit,lata sententia pro aduersario , vt deberet immitti in possessionem,vt in l.si.ff.de rei vendicat. medio tempore ille reus conuictus de mendacio, illam rẽ Titio dedit in dotem.Venit Titius,& dicit illi , qui habet possessionem per sententiam iudicis,defendo te ex parte regis sub pœna centum vnciarum, vt non intres in possessionem mihi datam in dotem,siue dotis nomine, iuxta Regni constitut.de spreta defens.Quærebatur,nũquid defensæ debuerit obediri,& videbatur quod non,Quia iuste possidet,qui authore Pretore possidet.ff.de acquirẽda possess.l.iuste possidet.& nemo debet defendi intrare, & possidere rem suam.Sed determinatum fuit per hanc literã,quod iusta est defensa,& tenetur obedire.Andræas de Yfernia.

IX.

1 *Mulier accusare an possit de nece filij in curia magistri Iustitiarij?*

1 EX ista l. Senatus,C. qui accusare non possunt.obtinui quandm quæstionem. Nam† mulier volebat litigare in Curia magistri Iustitiari propter priuilegium,cum accusabat quendam,dum volebat vendicare necẽ filii sui,& ipsa habeat aliũ filiũ,qui erat legitimus accusator necis fratris,& sic fuit admissa in curia Iustitiarii.Andr. de Yferni.

FINIS.

SINGVLARIA DOM. ANDREAE DE CAPVA.

I.

1 *Pastor ouium qui domino dixit , quod volebat ab eo recedere & ire ad sanctum Iacobum,sed non dixit,quod tunc recederet,an teneatur,si oues sint amissæ?*

1 NOta literam in l. Quintus Mutius.§.sed si reus.ff.man.ad quæst.quæ fuit de facto Capua †quidam custos ouium voluit recedere à domino suo,& ire ad sanctum Iacobum,iuit ad dominum,& nuntiauit ei,quod volebat recedere,non tamen dixit quod recedebat,demũ recessit,& oues amissæ sunt,nũquid pastor teneatur propter suam malam nuntiationem?& est argumentum hic, & melius.ff.de liber.agnoscend.l.1.§. secundo . Andræas de Capua.

II.

1 *Officialis conductus ad ciuitatem , vbi plures alij officiales sunt cum diuersis salarijs,quodnam salarium habere debeat,si nulla facta sit expressa salarij conuentio.*

1 NOta l.si mater.C.ne de statu defunctorum.ad quæst. de facto . dominus cuiusdam ciuitatis posuit in illa ciuitate plures officiales cum diuersis salarijs, demum posuit vnum non habita mentione de salario,fuit dubitatum quod salarium debebat habere iste,qui vltimo fuit positus in officio?Et certe per hunc tex.notabilem fuit determinatum quod debuisset habere,sicut habuit prædecessor suus vltimus.facit.l.excepto.ff.locati.& l.Mella.ff. de aliment.& ciba.leg.quod tene bene menti,rogo te.Andr. de Capua.

III.

1 *Libellus an requiratur in causa appellationis.*

1 SEd nunquid in causa appellationis requiratur libellus? †Tene quodnon, vt in l.1.C.de appellatio.nam vna est & eadem cum principali,vt supra de procura.l.ita demũ. nec per appellationẽ ex inguitur,sed suspẽditur , & ideo non est diuersa causa.And.de Capua.

IIII.

1 *Appellatus si ad iudicem appellationis veniat,& petat,quod procedatur in causa,non expectato annali tempore, procedi debet.*

1 DOminus Iordanus allegauit l. fina. §.in his. in versi. nulli licentia.C.de tẽporibus appellat.& dixit , quod ita fuit determinatum,videlicet si venit†appellatus ad iudicem appellationis,& petierit quod procedatur in causa,non expectato annali tempore,quod non obstante cõtradictione alicuius partis appellantis,si viderit procedẽdum,quod procedi debet.Andr.de Capua.

V.

1 *Operarius qui non potuit perficere opus in die,propter pluuias superuenientes,an debeat habere mercedem totius diei?*

1 POne quod operarius operatus†extitit pro aliqua parte diei,qui propter superuenientes pluuias non potuit perficere,an debeat habere mercedem totius diei? posit multa pro & cõtra dicas quod non ,nisi paratus fuerit offerre se ad complendam operam,in qua fuit impeditus, vt.C.de pignor.l.secundus creditor.Andr.de Capua.

VI.

1 *Bona ingredientis monasterium sicut tacite per ingressum debentur monasterio , ita tacite per exitum ipsius reuocantur.*

1 ARgumento l.fina.C.si reus vel accusator.fuit determinatum,quod†sicut tacite per ingressum monasterij , debentur monasterio bona ingredientis,ita tacitè per exitum ipsius reuocantur.And.de Capua.

VII.

1 *Procurator an admittatur in accusatione,qua dicitur quod quis extraxit gladium hominis occidendi causa , sed non percussit,quo casu teneatur ad certam pecuniæ quantitatem?*
2 *Absentiæ causas an procurator in causa criminali allegare , & si negetur petere terminum ad probandum , & quid si non probet,an mulctetur.*

1 IN titulo,ad leg.Cornel.de sica.C.quæritur,ecce constitutio Regni vult,quod quicunque extraxerit † gladium hominis occidendi causa,& non percusserit,teneatur ad certam quantitatem pecuniæ . quæritur an in accusatione ista admittatur procurator? Post multa dicas,quod sic. nam in casu isto potest quis damnari absens,vt ff.de pœnis.l.absentem.cum si.ergo p procuratorem potest causa agi, vt.ff.de procuratoribus.l. seruum quoque.§.publice.
2 Sed quid in casu,vbi non potest interuenire procurator, nunquid alleget causas absentiæ?& si Iudex dicat,non est verum,an debeat admitti ad probandum?& certè sic.per d.§.publicè.Sed quid si non probauit,nunquid mulctabitur?& certè dicendum est,quod sic.Andr.de Capua.

VIII.

1 *Donatio si sit facta in spurium,vel similem personam, infra duos menses per consanguineos debet reuocari, post excludantur sanguinei.& admittitur fiscus.*

1 NOta bene literam in l.prima,prope finem.C.de naturalibus liberis,si donatio†facta sit in spurium, vel in eam personam,in quam propter turpitudinem ipsius donatio non consistit,infra duos menses per cõsanguineos debet reuocari.post excludũtur consanguinei & admittitur fiscus,vt hic.Andr.de Capua.

ADDITIO.

Alia additio est similis huic, & fuit d. Bartholomei de Capua.& ita indicatum fuit in causa Suessana, cuiusdam D. Octauiani de Suessa aduocati consistorialis. Petrus de Monteforti.

FINIS.

SINGVLARIA DOM. FRANCISCI DE CAELESIA.

I.

1 *Vrbis fossata ob bellum si sint facta de horto alicuius,an cessante bello terrenum horti reuertatur ad priorem dominum?*

1 NOta l.seruis.C.de episco.& cleric.ad quæ.de facto†quia†ciuitas tempore guerrarum fieri fecit muros,seu fossata per hortum alicuius de ciuitate,quę postea reducta fuit in antiquum statũ,quia fecit pacem cũ inimico suo, & dubitabatur an dominium illius horti vbi muri,seu fossata facta sunt reuertatur ad priorem dominum? Et videtur quod sic,vt ibi, & C.eo.authentic.si serucs,& ff.de rerum diui.l.in tantũ in fi.Sed argu.contra.ff.de solutio.l.quires.§.aream. Franciscus de Cælesia.

II.

1 *Ciuis potest compelli ad soluendum collectam in eo vico , in quo habitabat,quando collecta fuit imposita.*

1 EX litera in l. Deo nobis. prope fin. versic. quod si forte.C.eodem.titu.potest trahi tale argumentum. ecce imposita†est collecta à domino Rege per Regnum,antequam distribueret per ciuitatem Neap.quidam transtulit incolam suum in alium vicum.Venit modo collector ele
ctus

ctus ex vico, in quo habitabat quando collecta imposita fuit per Regem antequam fuisset distributa per terras, & imponit sibi partem collectæ, taxando eum cum aliis hominibus illius vici, & vult exigere illam sortem collectæ sibi per eum impositæ. ipse allegat, & dicit non teneri soluere, quia non est habitator in eo vico, vbi collector adest, quid iuris? Et litera ista facit, & præstat argumentum quod possit compelli ad soluendum in eo vico, in quo erat, cum collecta fuit imposita. Nam cõsideramus statum in quo erat, antequam dominus prædictus effectus erat orthodoxæ fidei, ad hoc quod compellatur. facit lex expressa ff. ad municip. l. incola. & ff. de iud. l. si quis postea cũ similibus. Frãciscus de Cælesia.

FINIS.

SINGVLARIA DOMIN. IOANNIS DE PETRVCIA.

I.

1 *Testamentum cum omni solennitate an valeat, si careat hæredis institutione.*

NOTA in l. hac cõsultissima. ver. qui in eũdem. C. qui testamen. facere pos. optimam quæstionem, quam fecit Dominus meus, & continue venit de facto t Aliquis fecit testamẽtum cum omni solennitate, saluo q̃ neminem hęredem instituit, nunquid valeat? Et certe dicebat ipse quod non. allegat pro se. ff. de iure codic. l. vltima. Ioannes de Petrucia.

II.

1 *Accusator quando incarceretur, & quando excarceretur.*

DIc in l. in causis, alias, accusationis. C. de accusationib.

2 quod accusator incarceratur, & eo ipso quod crimẽ quod intendit, probauit, debet excarcerari, etiam ante reprobationem ex aduerso faciendam. Quia si operatur p̃batio superueniens, quod ille qui alias non erat carcerandus, carceretur, ergo multo magis hic, vt in regula, fauorabiliores. Præterea certum est, quod ratione criminis obijciendi nemo debet vinculorum pœnam sustinere, ergo si accusator probauit, ratione, quia potest obuiari de fallitate testium, non videtur quod debeat retineri, maximè cum ipsa reprobatio sit odiosa. Hanc quæstionẽ ad p̃sens dominus Nicolaus Ruffus nõ determinat Io. de Petrucia.

III.

1 *Compensatio an possit opponi domino debitori vasalli, vel emphyteutæ, de pecunia ei à domino debita, vt compẽsetur cum reddito pecuniario, quod annuatim pro feudo, vel tenimento soluere tenetur, ne per lapsum triennij res dicatur in commissum cecidisse ob non solutionem canonis.*

2 *Italica prædia an de iure communi tributaria esse dicantur?*

NOta l. in ea. C. de compensation. ad quæstionem in facto in Rocca Romana. Quidam de dicta Baro-

1 nia nomine ß. Camerarius dñi dictæ Rocchæ Romanæ tenebat ab ipso domino quoddam tenimentum, ex quo debebat præstare quolibet anno certum redditũ pecuniarium, Modo iste Camerarius cessauit per triẽniũ, quod non præstitit redditum, ea scilicet causa, quia dominus tenebatur sibi in dicta pecunia, & liquidum erat debitum, opponebat compensationem, non autem ob contumaciam eius negabat præstare, vnde dominus vult auferre tenimentum prædictum, iudicis tamen authoritate, nũquid possit? Et hic videtur dici quod non habet locum compensatio, nec de ea opponi potest, argu. C. de fun. pat. l. 1. & C. de iure emph. l. 2. ibi nulla allegatione quodãmodo tributaria videtur. Quod probo sic, q̃a indicitur rõne matrimonij, & possessionũ, & sic ipsi teniméto, & feudo, & nõ ipsi q̃ sonę, vt in consti. regni, cõsuetudinem. in fi. ergo, &c. vt C. de fund. pat. l. fi. & sic nõ sit cõpẽlatio, vt hic. Sed cõtra, vt ff. de cens. l. 1. & C. de episco. & cler. l. de his.

2 Sed dici pót forte, † q̃ quamuis Italica prędia non sint tributaria de iure communi, tñ in Reg. forte in feudis, & tenimentis secus, p̃ dictã constitutionẽ. q̃ nõ credo verum arg. à contrario ff. de offi. pręt. l. Barbarius. Vel dici potest quod licet non sint tributaria nomine, & cognomine omnia Italica prędia, tamẽ vt prędicta quasi effectualiter debẽt contributionem. Illud autẽ de plano nõ concedo, qñ habeat locum hic, & in casu l. 2. C. de iure emphyteu. dato quod in bonis emphyteuticis haberet locũ compensatio, quia dico quod haberet locum constitutio Imperatoris. vt in cõstit. si vasalli, &c. l. si vasallus. vbi dicit, quod vasallus est submonitus, & c. contractus enim emphyteuticus de iure ciuili est, & de per se, vt C. de iure emph. l. 1. & Institu. loca. §. adeo. Sed si dicamus non habere locum compensationem. adhuc non tenetur aliquo modo per constitutionem, quam dico hoc casu vendicare sibi locum, si requisitus fuit ante officium forte, vel in officio. Do remedium, & talem viam, Ecce Camerarius dicat, quod exegit a seipso, quod potest, & debet facere ad instar tutoris, vt ff. de fideius. l. tutor. & de admi. tut. l. in tantum. §. debitor arg. ff. de neg. gest. l. finautem. in princ. & de petit. hæred. l. sed si lege. §. sed & si culpa. & C. manda. l. si negotia. vt ponat in rationibus suis, & hoc facto sit securus. Et si vellet, forte posset dicere post prædicta, ego solui mihi tantum, illum tamen reddituũ nominando, & stabitur ratione exacti, per l. quoties. §. finit. & seq. ff. de admi. tut. & qui dar. tutor. pos. l. curatorem. Arg. tamen contra in authẽ. vt hi qui oblig. §. sed & si quis. Ioan. de Petrucia.

IIII.

1 *Fideiussor si quis nomine tur, & sit præsens, nec contradicat obligatur vti fideiussor, si illa cautio redacta sit in publicã scripturam.*

QVid si debeam Sempronio aliquam rem, & dixi sic, Titius & Mæuius fideiubent pro me, & ipsi erant p̃sentes, & nihil dixerunt, nec contradixerunt, nunquid itti videantur obligati? Dicas quod sic, dũtamen ista cautio sit redacta in publicam scripturam, vt probatur. C. de fide iuss. tu. l. 4. in fi. Ioan. de Pet.

ADDITIO.

Aduerte, q̃a in § fi. l. cum oportẽdimus. est casus specialis fauore pupilli, late examinat Crotus in l. 1. 2. charta de verbor. oblig. post alios. Boer. discutit ques. 314. Vnum tñ scias, q̃ ille §. procedit quo ad minores, quo ad rempublicam & in causa fiscali. Bellu. in suo Spe. prin. Marcellus Bonus.

V.

1 *Compensatio an habeat locum in contractu emphyteutico, vel in alio contractu, ex quo debetur annus redditus.*

2 *Compensatio in certis casibus locum non habet.*

3 *Compensans dicitur soluere.*

1 QVæritur in l. 2. C. de iure emphyteut. † Si in contractu emphyteutico habeat locum compensatio, vel in quocũque contractu, ex quo debetur annuus redditus dumtamen non sit publica pensitatio, prout dictum est in l. in ea. C. de compensatio. dicas q̃ sic. q̃a certũ sunt casus speciales, in quibus non habet locũ cõpensatio, qui notantur ff. de cõpensatio. l. si ob negotium. & hic non numerantur inter illos, ergo, &c. vt ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. l. patre furioso. Nec videtur obstare dicta l. 2. in eo q̃ dicit, quod debet non interpellatus soluere, & dare, quia fatisdedit, & soluit qui compensat, per leges optimas. ff. de verb. significat. l. dedisse. & de liber. cau. l. non tantum. & l. sequenti. Ioan. de Petrucia.

VI.

1 *Compromissum qui fecit in arbitrum, si postea coram eo non vult comparere, arbiter potest eum citare ad audiendum sententia. Et si non venerit, incidet in pœnam conuentã.*

PEr l. si contra. C. de Arbit. potes sumere bonum argumentum, quod si ille, qui compromisit, † non vult venire coram te arbitro, cita eum, vt veniat, ad audiendum sententiam, quia si non venier, incidet in pœnam. Io. de Petrucia.

VII.

1 *Feudatarij, qui Baroni tempore debito in anno seruiuerunt an iterum possint eodem anno ad seruiendum cogi, si Baro iterum Regi seruire compellatur?*

Est

1 EST arg. litera in l. si filia. ff familiæ ercircun. ad quæstionem de facto sępius contingentem. Ecce certum est quod barones huius regni seruire tenentur dño Regi semel in anno, & similiter feudatarij baronum semel tenẽtur eis seruire, vel adorare. Accidit q̃ mandatũ fuit dño Jacob de la Rocca Romana tanquam baroni, q̃ faciet seruitium dño Regi pro isto anno 11. Ind. & sic ipse præstat seruitiũ Regi, & feudatarij sibi. Modo Rex iterato infra istum annum 11. Ind. fecit iniũgi Baronibus, & prędicto dño Iacobo, q̃ præstent seruitium, sub pœna literarum, & sic prędictus dñs Iacob. feudatarijs suis iniungit. Dicunt ei feudatarij sui, nos seruiuimus, & præstitimus adohã pro isto anno, & non tenemur amplius pro isto anno, Dicit Baro, & ego non tenebar dño Regi seruire, nisi semel in anno, tamẽ, sicut ille facit mihi, sic ego vobis faciam, quærebatur quid iuris? Et certe litera ista videtur facere pro feudatarijs, & ita fuit determinatum. Quia imperitia Baronum non debet obesse feudatarijs, & mutare formam iurisdictionis, vt hic accidit, & hoc obtinet. ff. de euict. l. si per imprudentiam. Quia iniuria facta emptori, &c. Quid vltra? videtur casus l. C. de iure delib. l. si te bonis. Ioan. de Petrucia.

SINGVLARIA DOM. ABBATIS ASSALDI.

I.

1 *Iudex potest capere eum, contra quem de crimine actum est, ante aperturam testium, & non committere cum fideiussoribus.*

1 NOTA ex litera in l. quoties. §. sed qui in crimine. C. vbi senator, q̃ si contra aliquẽ actũ est de aliquo crimine, & contra eum proceditur, iudex potest ipsum capere ante aperturam testium, & nõ committere eum fideiussorib. vt ibi, & c. de exhiben. reis l. 2. in prin. & est c. Regni, ab illo inchoandum, & Ritus Magnę Curiæ vicarię, q̃ per vnum testem incipit constare. Abbas Assaldus.

SINGVLARIA DOM. NICOLAI RVFFI iuris vtriusque Doctoris.

I.

1 *Res ad aliquem pleno iure spectare quando dicatur?*

2 PRAESTAT arg. l. raptores. ibi pleno habeat dñio. C. de epis. & cleric. q̃ si quis habet nudam proprietatem, petens in libello, bene petit. Sed ar. contra ff. de alimen. & ciba. leg. l. libertis. Sol. ille qui habet vsum fructũ tantum, nõ dicitur habere pleno iure. vnde siue habeat rem quantum ad vsum fructum & proprietatẽ, dicitur res spectare pleno iure, vt in prædallegata l. libertis. siue habeat tantùm proprietatem, vt hic. Nicolaus Ruffus.

II.

1 *Bannitus tempore sui banni an possit actiones intentare?*

2 *Deportato sunt interdicti actus de iure ciuili.*

2 COllige in auth. Gazaros. C. de hæret. argumẽtum expressum, quod † bannitus tempore sui banni potest actiones intẽtare, & hoc ideo, quia hæreticus incõtinenti bãno subiicitur, vt hic habes. & tñ ante annum actiones sibi cõperentes intentat, vt patet C. eo. tit. auth. credente. Sed si velles tenere opinionẽ gl. haberes dicere, quòd bãnitus ex ea causa, ex qua condẽnatus esset deportandus, actiones intentare non pót, quia deportato æquiparatur

2 † cui deportato interdicti sunt actus de iure ciuili, vt ff. de orig. iur. l. ij. Sed si bannitus ex ea cã esset bannitus, ex qua dãnatus nõ esset deportãdus, tũc non ęquparaẽ deportato, & p̃ cõsequens actiones intẽtare posset. Nic. Ruffus.

SINGVLARIA DOM. BLASII DE MVRCONE.

I.

1 *Castrum siue feudum si petatur cum iuribus suis, an videantur petiti homines feudi, vel castri.*

1 NOta, quidam † poluit in libello, peto tale castrum siue feudum cum iuribus suis, q̃ homines feudi videãtur petiti, vt in l. 2. ff. de vsuris, secus si vasalli nunquam fuerunt in vsu, & ita loquuntur II. contrariæ, & ita respondit Dominus meus interrogatus de facto. Iudex Blasius de Murcone.

ADDITIO.

Considera, quia in omni dispositione siue gratiosa, siue onerosa, dicendo feudum cum iuribus & pertinentijs suis, includuntur & cẽsentur petiti vasalli, & omnia quæ sunt de iuribus feudi. And. in cl. de ca. qui cur. ven. & ibi Matth. col. 2. & clarius Bal. de rei ven. l. 1. Marcellus, & Math. vbi supra num. 20. Marc. Bonus.

SINGVLARIA DOM. PAMPHILI MOLLI.

I.

1 *Citatus in causa criminali, si non compareat, punitur in tertia parte bonorum mobilium.*

2 *Debitorum nomina an computentur inter bona mobilia?*

1 CONstitutio Imperialis in Regno dicit, q̃ citatus in causa criminali, si non cõpareat, debet puniri in tertia parte bonorum mobiliũ. Inuenitur q̃ condemnatus habet debitores cẽtũ, filcus petit tertiã partẽ illius debiti. q̃ritur nunquid possit? Et vr̃ arg. l. si fideicommissum. §. tractatu. ff. de iudicijs, q̃ sic, & ad Treb. l. 1. §. 1. cum summi.

2 Econtrario vr̃ q̃ non, quia † nomina debitorum non cõputantur inter bona mobilia, vt j. de re iud. l. a diuo. §. 1. Tu dic ẽm And. de Barulo, quòd non computantur, per l. de leg. 3. si chorus. §. 1. Pamphil. Mollus de capua.

SINGVLARIA DOMIN. IOANNIS BACCAN.

I.

1 *Mensura temporis venditionis an attendi debeat, vel mensura temporis traditionis frumenti venditi?*

1 NOta quæstionẽ quæ fuit neapoli de facto. Quidã emit duas salmas frumenti à quodã pro vnica vna, sed venditor nõ statim cum accepit pecuniam, frumẽtum tradidit, sed stetit per mensem, & ita mensura augmentata, vel deminuta est modo vertebatur in quæstione, nunquid venditor deberet mẽsuram ad mensurã, quæ erat tunc temporis, quando vendidit, an ad eam, quæ facta est maior, vel minor postea tẽpore mensurationis faciendę? & certè dñs meus dixit, q̃ determinata fuit per decretalem. extra de censi. ca. cum quis canonicis, quod debeat mensurã ad mensuram, quę erat tunc temporis, quando vendidit. Ioan. Baccan.

II.

1 *Filia coniugata à patre, qui stipulatus est dotem sibi reddi soluto matrimonio morte filiæ, si in vltimis sit constituta, an possit donare, vel legare de rebus dotalibus?*

1 QVæri cõsueuit in l. idemq̃. §. Papinian. ff. mand. Martinus † maritauit filiã suã, & dedit filiæ dotẽ, & stipulatus est dotẽ sibi reddi, si matrimonium soluat morte filię suę. Modo ista puella in vltimis cõstituta vult donare, vel legare de reb. dotalib. an possit? Et vr̃ q̃ sic, arg. huius §. cũ hi et ei quæsita actio. & ff. de don. cau. mortis. l. Seia. in fi. Ecõtrario videtur q̃ non, vt ff. de pac. dot. l. si maritus. in fi. & ff. de dote prę leg. l. Seia. in fine. Ioan. Baccan.

Singularia Io. Baccan, Io. Grilli. & Mar. Boni.

III.

¶ *Priuilegio priuilegiati vti potest non priuilegiatus per modum cessionis, si fraus non pateatur.*

1 NOta in l. quæsitum. ff. de distra. pig. quod † priuilegiatus à non priuilegiato pôt vti priuilegio, ét per modum cessionis, quia creditor non valens conuenire debitorem suum coram magistro Iustitiario, cessit actionem suam pupillo, nisi fraus probaretur, cujus probatio difficilis est, & ita recordor do. Fran. de Cælesia à me consultum de dicta quæstione respondisse, per l. C. de procur. l. qui stipendia, Ioann. Baccan.

IIII.

¶ *Alienare prohibitus non potest etiam donare, & an ex causa permutare?*

2 *Venditionis appellatione omnis contractus continetur, ex quo dominium transfertur, etiam ex testamento.*

1 PRohibitus† alienare prohibetur etiam donare, permutare, vel alio modo alienare, per l. sicut. §. venditionis. qui. mo. pig. vel hyp. fol. & facit ad hoc C. de præd. decur.

2 l. 1 Quia appellatione† venditionis, omnis contractus cõtinetur, ex quo dominium transfertur, etiam ex testamẽto, vt ibi ad hoc facit ff. de fundo dot. l. si fundum, &. ff. de statulib. l. statuliberi. & ff. co. l. si debitor. §. si in venditione. licet quandoque permutatio sit permissa ex causa l. fi. ff. de iure dot. Ioan. Baccan.

V.

1 *Sustinens onera quasi matrimonij, fructus dotis lucratur.*

2 *Fructus vt quis suos faciat, quot requirantur?*

1 SEd quid est? ego habens† filiũ desponsaui cum cuidam puellæ nõ viri potenti, & matrimonium fuit de facto subsequutum, & puellam alui, & onera matrimonij supportaui. Postea moritur puella, vel filius meus, repetitur dos, & non est dubium de hoc, nunquid repetentur fructus à me? Et videtur, ꝙ sic. per l. dotis fructus. in princ. ff.

3 de iure dot. quia tria† sunt necessaria, vt quis faciat fructꝰ suos, quorũ si aliqu. d deficiat, nõ debet lucrari fructus. arg. ff. de transact. l. cum hi. §. prætor. Contrarium dic de æquitate, & ita scripsit dñs Azo in summa titul. ff. de iure dotium, & C. eo. tit. l. 4. quia sustinui onera quasi matrimonij, ideo debeo lucrari fructus, iuxta illam regulam, quia qui sentit onus, & emolumentum consequi debet. † secundum naturam. ff. de reg. iur. Ioan. Baccan.

ADDITIO.

Considera ꝙ dos putatiua ex parte vxoris habet priuilegia dotis l. insulã, solu. matr. & l. dotalẽ. in §. dotali. de fundo do. & ibi gl. Doct. tũ in l. de diuisione. fol. mat. tenent contrariũ in terminis de iure. & vide Curt. latè examinantẽ in consi. 74. nu. 17. de multis priuilegijs, quæ non cõpetũt etiam ex matrimonio putatiuo. Mar. Bonus.

VI.

Emptor & venditor si conueniant, vt res certo pretio empta antequam à venditore tradatur, sit inempta. Et postea conueniant, vt sit empta nulla prætij habita mentione, an videatur res eodem pretio vendita?

1 FAcit l. dotẽ quę. ff. de iure dotiũ. ad quę. ponet ꝙ emi à te rem tuã, & antequam traderes, conuenimus vt diſcediremus ab emptione. postea cõuenimus, vt haberẽ illã emptã, non facta mentione de pretio, est in qstione an videatur illo eodemq; prætio res vendita? & per l. istam probatur ꝙ sic, ad quod optimè facit supra tit. l. 1. plerique, & infra, de reg. iur. l. quicquid. Ioan. Beccan.

VII.

1 *Intellectus gl. l si pater. C. de dotis promissione.*

1 CAue ne gl. in l. si pater, in gl. C. de dotis promissone, perniciosè† intelligas, & si vis eam bene intelligere, referas eam ad casum illius legis. s. qñ extraneus habebat aliquid de patrimonio mulieris. nam si nihil haberet, tũc videretur donare, & ita loquitur C. de rei vxor. actio. 1. §. extraneum, & ff. de condi. indeb. l. cum his. §. mulier. Ioan. Baccan. & extraxi de lib. Leonardi de Ylernia, qui fuit Andrææ.

VIII.

1 *Frater an teneatur dotare sororem, & quid de matre?*

1 SEd nunquid† frater teneatur dotare sororem? Videtur ꝙ non, cum l. si pater, & ibi gl. in versi. paternum. C. de dotis promissio. tñ de patre dicas. Item quia mater non tenetur, vt infra, tit. 1. l. nec mater, Sed certè imò tenetur, si soror nõ habeat vnde possit se dotare, & sit soror eiusdem matris, atque patris, vt ff. de admi. tut. l. cum plures. §. nimium. Et quod dicitur in tit. 1. l. cum mater. verum est si filia habeat vnde possit constituere dotem, alias bene tenetur mater dotare filiam suam, per prælleg atam. l. arg. sumpto è contrario sensu, quod est fortissimum, vt ff. de officio eius cui mãdata est iurisdict. l. 1. §. huius rei, & notat Carolus in summa Lõgob. de succes. l. si fratres, aui sorores. & ita tenent Barth. de Capua, & And. de Ysernia in prælleg ato li. Leonardi de Ysernia. Ioan. Baccan.

IX.

1 *Fideiussor de lite exercenda an in criminalibus dari debeat?*

1 NOta in l. qui crimen. C. qui accus. non possunt, ꝙ† in criminalib. tenetur quis dare fideiussores de exercẽdo litem. Itẽ in ciuilib. vt ibi notatur. Sed dominus Bartolomæus de Capua dixit, ꝙ de iure Constitutionum non tenetur accusator dare fideiussores, & hoc, quia Imperator voluit inuitare accusatores magis ad accusandũ. Itẽ quia dicitur in titu. de his qui fideiussores dare non pos. ne incarcerentur non dicit, ꝙ teneatur dare fideiussores de lite exercenda. Et non puto corrigi, ex quo expressè non dicitur, vt C. de testa. l. sancimus. Nã ibi loquitur de fideiusſorib. qui dabantur, ne incarcerentur. Cũ ergo de his fideiusſorib. qui dantur propter litem exercendã, ali quid non dicatur, dicam non corrigi. Ioannes Baccan.

SINGVLARIA DOMIN. IOANNIS GRILLI IVRISconsulti celeberrimi.

I.

1 *Filius si præsente patre, & nihil dicẽte, vxori suæ quartã promittat, ac eo mortuo, ad illam soluendam pater teneatur?*

1 VAERITVR in l. cum te. C. de donatio. ante nup. Pone, † ꝙ filius, cũ esset in potestate patris, promisit vxori quartam præsente & consentiente patre, mortuo eo, vxor petit quartã sibi dari à patre mariti sui. Pater dicit non teneri, quia quando filius promisit quartam, nihil habebat in bonis, quæritur quid iuris? Et vt ꝙ pater non teneatur ad quartã, quia videtur consensisse in eum casum, in quo filius posset esse dñs succedendo patri, cũ votũ patris sit, ꝙ filius succedat patri, & non ipse filio. ff. de inoff. test. l nã etsi. in pr inc. Sed dñs Bartholomæus de Capua tenet contrarium. s. ꝙ pater teneatur ad quartam vxori filij‖ Et quartam dico eius patris, quam filius ab intestato fuisset habiturus Ioannes Grillus.

SINGVLARIA DOMIN. MARCELLI BONI, IVRIS vtriusque doctoris.

I.

1 *Feudi dominus tenens montem, vbi lapides cæduntur, si concedet tot cannas montis cum potestate cædendi cæmenta. si casu multa ceciderint, non veniunt in concessione.*

1 ER textũ in l. cum manu fata. §. sylua. ff. de cõtrahenda emptione, dicebat dñs Bartholomæus de Capua, quem referunt Doctores le gentes Neapo. ꝙ† si dñs feudi tenens montẽ, in quo cęduntur lapides, vt est Neapoli, cõcedit tot cannas montis cum potestate ibi cædẽdi cæmẽta, & pipernos, ꝙ si casu ceciderunt multa fato, & nõ manu hoïs, ꝙ ista nõ veniunt in cõcessione, per istũ textũ singularem. ita refert dñs Par. qæstione septuagesimanona, num. 11. de reinteg. feud. Marcellus Bonus.

FINIS.

INDEX LOCVPLETISSIMVS OMNIVM TAM RERVM QVAM VERBORVM, SCITV ET NOTATV DIGNORVM, quæ in singulari omnium Doctorum in iure scribentium habentur, ordine Alphabetico digestus.

Numeri marginales 1. primum Tomum, 2, verò secundum designant.

A

BBatissa potest constitui procuratrix pro monasterio. in addi. Mathes. singu. 98. nu. 8. 125
Abigeus, erro, aut plagiarius quis non dicitur ex vnico actu, & quæ sit ratio. Mar. Man. sing. 113. nu. 1. 17
Ablatiui absoluti non semper resoluũtur in conditionem. Marc. Mant. singula. 34. num. 5. 8
Ablatiuus absolutus facit conditioné. Gui. Pap. sin. 692. § ablatiuus. 246
1 Abolitiones tot esse debent, quot sunt accusationes. Guido. Papæ singulari 130. 211
2 Abraham quare non coinquinauit animam adulterio iungendo se cum Agar ancillam. Marc. Mant. sin. 272. num. 1. 31
1 Absens etiam ex quacunque causa, qui procuratorem non dimisit, à die scientiæ intra decendium appellare potest: Secus si procuratorem, qui non appellauerit, dimiserit Mathes. in l. 3. C. quo. & quando iud. nu. 5. & 9. 154
1 Absens in electione Rectoris, qui procuratorem mittere non põt, an possit etiam volente capitulo vocem suam per literas nuntia re? Lud. Ro. sing. 801. nu. 1. 79
2 Absens in casu potest condemnari in crimine capitali. Bartolus singulari 216. 123
1 Absens quando quis & quot modis dicatur. Guido. Papæ sin. 476. §. quando quis. 230
1 Absens qualiter possit condemnari. Guid. Pap. sing. 683. 246
1 Absens damnatus an efficiatur infamis. in addit. Mathes. singulari 62. numero 3. 111
1 Absens non potest per literas alicui de vniuersitate committere vicem suam. Aluis. de Alber. sing. 230. 174
1 Absentes pro repu. multa habent priuilegia, nisi data opera & affectatè causa reipublicæ absint: quod præsumitur, si ille, qui causa reipublicæ abest, est in officio pauci valoris. Lud. Roman. singu. 597. numero 1. 60
1 Absentans se debet dimittere aliquem qui sibi denunciet citationes: aliàs dicitur contumax. Guid. Pap. sin. 29. 208
1 Absentia iusta excusat quem à pœna legali, non à pœna conuentionali, & ibi plura de iusta causa. Anto. Corse. in singula. 212. in verbo pœna. 1. numero 1. 325
2 Absentiæ causas allegare quilibet etiam non idoneus in criminalibus potest. Et qui causas absentiæ allegat, cauere non debet. Amanel. sing. 62. nu. 1. fol. 72. Gul. de Lud. sin. 47. 439
1 Absolutio ab expensis quando fieri debeat. in addit. ad Mathesila. sing. 3. numero 3. 84
1 Absolutio facti à iuramento non extendit iurisdictionem. Pet. Gerard. sing. 88. numero 3. 298
1 Absolutionẽ cõdẽnatione fauorabiliorem esse. Et ideò licet duob⁹ testibus affirmantibus, q̃ decem negantibus, magis credatur, id tamen in criminalibus locum non habet. Nam absolutionis fauore contrà seruatur, & magis duobus neganribus, quàm affirmantibus creditur. Hip. Marsil. sin. 541. nu. 1. & 2. 419
2 Absolutoria si debet referri pro reo capto, qui fecit probationem ad sui defensionem, captus etiam ante sententiam debet relaxari. Petrus Rauen. sing. 39. 136
1 Absoluitur, ab expensis habens iustam causam litigandi, & an id procedat si statutum disponat, quòd victus victori cõdemnetur in expensis. Fran Crem. singu. 120. numero 1. 275
1 Absolutus à iuramento in contractu apposito, an liberè possit contra huiusmodi contractum iuramento firmatum venire? Hippo. Marsil. sing. 529. numero 1. 417
2 Absolutus de delicto in conscientiæ foro, nihilo seciùs de eodem delicto in contentioso foro accusari potest. Hip. Marsil. sing. 639. nu. 1. fol. 430. & To. 2. Aman. sing. 32. numero 1. 71
Quod tamen limita, nisi pœnitentia publica fuerit, quæ loco contentiosæ pœnitentiæ succedit. ibid. numero 2, & 4.
2 Absolutus ab adulterio proximitatis præteritu, si postea cũ ea matrimonium contrahat, ex hoc iuris, & de iure videtur nasci præsumptio, ex qua de primo adulterio de quo fuit absolutus, potest condemnari. Pet. de Rauen sing. 19. 155
1 Abstinens ab hereditate paterna qui nihil in fraudem creditorum distraxit, à creditoribus conueniri non potest. Mathes. in l. si paterna. C. de reuo. iis quæ in frau. cred. nu. 1. 186
2 Abstractum quid: quid item cõcretum. Mar. Man sin. 636. nu. 1. 66
2 Acceptilatio licet inuentione sit de iure ciuili, tamen propter pactum dicitur de iure gentium. Aluis. de Alber sing. 40. 168
1 Accessio ois etiã in contractu bonæ fidei vt venire officio iudicis ex mora, & non iure actionis. in addd. Marh. sin. 90. nu. 1. 123
2 Accessorium sequitur naturam principalis. fallit quãdo alia est ratio in principali, alia in accessorio. Mar. Mant. sing. 295. nu. 1. fo. 33. Hip. sing. 17. nu. 1. 3. fol. 344. & nu. 6. 345
1 Accessoria nõ alterãt principalia. in add. Mar. sin. 110. nu. 71. f. 131.
2 Circa accessoria iudex quando potest supplere. Bar. sin. 15. fo. 109. Pe. de Rauen. sing. 584. 151
1 Acclamationes furtum indicantes, vt probent, quæ requirantur. Pet. Gerar. sin. 8. num. 4. 285
2 Accrescendi ius cessat adita hæreditate, & quid si adiens in integrũ restituatur. Bar. sing. 16. 109
1 Accusans quem post mortem, an debeat se subscribere ad pœnã talionis, quam reus pateretur, si viueret, an ad pœnam, quã post patitur? Lud. Roma. sing. 785. numero 2. 78
2 Accusans proximum agnatum, ei ab intestato potest succedere. Amane. sing. 247. nu. 1. 76
2 Accusans aliquem de falso debet narrare accusatum, ea intentione testamentum seu instrumentum occultasse, ne veritas appareat. Marc. Mant. sing. 578. nu. 1. 55
2 Accusare offensus an compelli possit à iudice. Bar. sin. 50. nu. 1. 116
1 Accusari post mortem quis multis casibus potest. Lud. Ro. singul. 785. numero 1. 78
1 Accusari de præcepto iudicis infra octo dies post annum quis non potest. Bouer. in sing. in verb. accusatiuo. nu. 1. 192
2 Accusatio quò ad effectum confiscationis bonorum quinquennio tantum durat. Pet. Rauen. sing. 216. 141
2 Accusatio publica non competit pro priuatis delictis: etiam si criminaliter agatur. Aluis. de Alber. sing. 92. 169
1 Accusatio de crimine grauiori, pro quo durior venit imponenda pœna, instituta contra condemnatum pro alio crimine, executionem corporalem differt. Lud. Ro. sing. 566. 57
1 Accusatio accusatoris, qui diu ad accusandum procedere cessauit, suspecta redditur. Et violentia longi temporis lapsu in offensum conuersa videtur. Hip. Marsil. sing. 284. nu. 4. 384
1 Accusationem ab alio ad publicam vtilitatem institutam, an illo postea contumaciter ab ea desistente, iudex tertium ad illã pro sequendum compellere possit. Et quid si accusator ex necessaria causa desiterit. Lud. Ro. sing. 567. 57
1 Accusatione pendente si reus moriatur, an hæres possit petere, ꝙ iudex declaret defunctum non commisisse delictum, de quo accusabatur. Lud. Ro. sing. 303. 29
2 Accusationes criminales regulariter tolluntur præscriptione viginti annorum, item & officium iudicis inquirentis. Pet. de Rauenna sing. 216. fo. 142. Bar. sing. 214. 123
2 Accusator quando incarceretur, & quando excarceretur. Ioan. de Perrucia singulari 2. 187
1 Accusatus de homicidio, si faciat articulum, quòd hominem occidit ad suam defensionem, & illum probauerit, non est absoluendus, sed potius puniendus nisi adijciat se occidisse ad suam defensionem publicam. Ludo. Ro. sing. 28. 4
1 Accusatus de crimine pẽdẽte accusatione ad honores non admittitur

Index

titur, si propter sola accusationem, accusatus apud bonos graues viros est infamis. Lud. Ro. sing. 443. 44
2 Accusatus ab vno non potest ab alio de eodem crimine deferri, sed de alio crimine ex eodem facto bene potest deferri coram eode iudice, & antè, quàm de altero pronuntiet, de vtroque cognouisse debet. Bal. sing. 69. 125
2 Accusatus criminaliter de periurio, si ob contumaciam fuit post annum foriudicatus, captus qua pœna puniatur. Barto. de Capua. singu 19. 181
2 Accusatus, quòd insultum fecerit, & mox vulnus insulteato intulerit, intelligitur quòd statim, & non cum temporis interuallo. Marc. Mant. sing. 566. num. 1. 59
2 Accusatus de crimine capitali carceratus, an debeat à carceribꝰ relaxari solùm post sententiam absolutoriam, an antè, postq̃ ex probationibus illum non deliquisse cõstat. Lud. Ro. nn. 496. 51
2 Accusatus de crimine an possit habere honores. Bar. sin. 54. 111
1 Accusatus si ex statuti dispositione debeat accusationi simpliciter respondere, an eius responsio admittatur, si dicat, se ad sui defensionem occidisse, nec tunc dicatur dupliciter respondere, in addit. Math. sing. 37. nu. 6. 99
Accusatus de homicidio, si respondeat ad sui defensionem occidisse, & illius defensionis probatio deficiat, an debeat capitaliter damnari. numero 7. ibidem
1 Accusatis criminaliter debent dari 25. dies ad componendum mæstos penates, nisi in crimine de plano procedi possit. Lud. Rom. singul. 809. 80
2 Acquirere ingeniosè sibi bona cuique licitum ac liberum est, vnde fit vt marito blanditijs vxorem ad se hæredem instituendum inducere liceat, nisi tamen alius testamento procedente institutus sit. Hip. Marsi. sing. 526. nu. 1. 417
2 Acquisitionem operatur animus retinendi Bar. sing. 8. 108
1 Actio de furto quare detur pro re minima, & non actio de dolo. Petr. Gerard. sing. 19. nu. 7. 289
1 Actio ciuilis ad interesse semper oritur in delicto à familiari admisso. in addi. Math. sing 125. nu. 1. 135
2 Actio confessionis de recepto an consolidetur per lapsum biennij. Amanel. sing. 84. nu. 1. 72
2 Actio ex priuilegio mihi concesso datur. Bar. de Capua sin. 31. 181
1 Actio ciuilis in factũ datur parti offensæ quoties ex delicto publico. quis non potest accusari, nec puniri. Math. singu. 125. nu. 1. 135
2 Actio hypothecaria aliquid habet personalitatis. Bal. sing. 44. 124
2 Actio de dote solùm datur filiæ non etiam patri constante matrimonio. Bald. sing. 11. 124
2 Actionem de dote mulier constante matrimonio potest cedere. Dyn. & Rainer. sing. 201. 133
2 Actio in factum oritur ex interlocutoria sicut ex diffinitiua. Dyn. & Rainer. singu. 115. 132
2 Actio in cessionarium transit ipso iure mortuo sine hærede illo, qui debet cedere. Dyn. & Rainer. sing. 46. 130
2 Actionis directæ & vtilis differentia, & cui vtraque detur. Bald. singulari 137. 126
2 Actio quæ competat donatori si modus non seruetur à donatario Dyn. & Rainer. sing. 186. 133
2 Actio ex titulo, de aqua pluuia arcenda, quando detur. Petrus de Rauen. singu. 864. 159
2 Actio quod metus causa habet locum quando infertur metus mortis, vel cruciatus corporis, non tamen competit ægro promittẽti medico, & quare. Bet. de Rauen. sing. 763. 156
1 Actio oritur ex pacto nudo vallato iuramento. Guid. Papæ singu. 342. §. ex pacto. 219
2 Actio in factum oritur à sententia interlocutoria sicut à diffinitiua. Guid. Pap. sing. 613. §. à sententia. 241
1 Actio an detur pro modico. Guid. Pap. sing. 382. §. an actio. 224
1 Actio quando competit pro rebus mobilibus annuatim præstandis censentur immobiles. Guid. Pap. 296. §. not. glo. 216
1 Actio iniuriarum potest cedi & vendi Guid. Pap. sing. 718. 248
1 Actio vtilis in rem quæ competit præscribenti cum bona fide præfertur directæ actioni competenti ei contra quem præscribitur. Guido. Pap. sing. 955 § vtilis. 260
2 Actio ex iuramento oritur. fallit si de tali facto quis iurauerit, qđ non potuit obligare. Inno. sing. 20. 165
1 Actio ex pacto nudo, vel promissione nuda non oritur. Hip. Marc. singu. 464. num. 1. 409
1 Actio personalis non tollitur ipso iure simplici repudiatione, nec per pactum de non petẽdo. fallit vt ibi Math. sin. 161. nu. 2. 145
1 Actio de dolo non datur pro re minima, quia fundata est super quantitate. Petr. Gerar. sing. 19. nu. 5. 289
2 Actio perditur non solum si potentiori ratione officij cedatur, sed etiam si in patrocinium aduocatur. Pet. Rauen. sing. 16. 130
3 Actio vetus vt restaureturan contra partem agi possit. Math. singu. 7. numero 6. 85
Actio semel extincta an & quando reuiuiscat. nu. 7. ibidem
Actionem mihi competere, an & quando possim petere à iudice declarari, eius officio implorato. ibid. nu. 8.
1 Actio de iure ciuili oriẽ ex duplici pacto nudo super eadẽ re ex interuallo appositio. Math. sin. 36. nu. 1. fo. 98. & in addi. nu. 1. ibid.
2 Actio personalis non datur contra debitorem, vel illum, qui eius personam repræsentat. Mar. Mant. sing. 4. 3
1 Actio de dolo, an detur pro dolo præsumpto. Petr. Gerard. singul. 9. numero 6. 285
1 Actio non oritur ex confessione extraiudiciali, nisi fit geminata. Math. sin. 36. numero 4. 98
1 Actio publiciana cui competat, & à quo denominetur. Et quando contra dominum intentari possit. Lud. Ro. sing. 470. 47
2 Actio, quod metus causa datur contra hæredes, quatenus ad eos peruenit, licet deserit apud eos esse. Bar. sing. 113. 114
1 Actio personalis dicitur esse in bonis nostris. Bouer. in singulari. in verb. præscripti. nu. 18. 201
2 Actio confunditur, vbi creditor efficitur hæres debitoris sui. Ioan. Trig. singu. 4. numero 1. 85
1 Actio omnis fundatur super aliquo interesse. Bouer. in singula. in verbor. actio. numero 9. 191
2 Actio personalis reali dignior. Marc. Mant. sing. 524 nu. 2. 55
2 Actio est effectus obligationis, & de iure ciuili, obligatio verò de iure gentium, nisi dicamus actionem iurisgentium esse inuentione. Marc. Mant. sing. 62. nu. 3. 11
2 Actio realis nullam præsupponit obligationem, quod & in hypothecaria, & in hæreditatis petitione locum habet. Marc. Mantu. singu. 500. num. 1. 52
Actio de peculio personalis est, & ei accedit fideiussor. nu. 2. ibid.
2 Actio directa iuris artificio in vtilem conuertitur. Marc. Mant. singu. 66. numero 2. 12
1 Actio vel obligatio naturalis de iure ciuili regulariter non nascitur ex simplici iuramento de aliquid in futurum præstando. Mathes. sing. 36 num. 5. 90
1 Actio oritur ex confessione iudiciali, secus extraiudiciali, q̃ actio, vtilis actio confessoria vocatur. Lud. Ro. sing. 22. 4
1 Actio stricti iuris oritur ex stipulatione de vendẽdo, sed ex pacto simplici actio bonæ fidei. Math sing. 46. nu. 2. 103
1 Actio de constituta pecunia inducitur ex secundo pacto nudo ex interuallo super eadem re appositio. Math. sin. 36. nu. 3. 93
1 Actio ex pacto nudo quanquã non prodeat, ex eo tamẽ iustitia petita denegari minimè debet: nam verecũdia est denegare, quod pacto nudo promisit. Hip. Marsi. sing. 148. nu. 2. 360
1 Actio personalis & hypothecaria possunt simul in eodem libello contra principalem debitorem intentari. Guliel. Ludo. singula. 103. numero 1. 441
1 Actio vtilis & directa, an inter se differant. Petrus Germ. singulari 29. numero 1. 291
Actio dotis vtilis, an habeat ea priuilegia quæ actio dotis directa. numero 2. ibidem
1 Actio omnis, habet vnam causam proximam, & alteram remotã. in addit. Mathes. sing. 9. nu 2. 86
1 Actio promissi an oriatur ex iuramento promissionis. Franc. Cre. singu. 120. 275
1 Actio an oriatur ex pacto nudo inter patrem, & filium naturalẽ, vel legitimum. Lud. Ro. sing. 530. 54
1 Actio vbi ex delicto datur ad restitutionem rei iniustè ablatæ, vel ad emẽdã dãni dati per dolũ, vel latã culpã, illa ex obligatione naturali, tã de iure diuino, q̃ gẽtiũ oritur. Mat. sin. 47. nu. 3. 105
1 Actio quarè minoris vbi est proposita, an iudex possit redhibitoria condemnare. Fran. Crem. sing. 160. nu. 1. 179
Actio quanto minoris sex mensibus expirat, & quid de redhibitoria. numero 2. ibidem
2 Actio quod metus causa regulariter, non datur, nisi contra meũ inferentem, quod tamen fallit interdum, quia datur contra eũ ad quem res peruenit. Marc. Mant. sing 422. nu. 1. 45
1 Actio descendens ex donatione causa mortis est stricti iuris, habet tamen instar bonæ fidei. Lud. Ro. sing. 118. 12
2 Actio & exceptio differunt. Marc. Mant. sing. 492. nu. 1. 51
1 Actio de pauperie concludit alternatiuè ad duo scilicet, aut ad æstimationem noxæ datæ, aut animalis quod nocuit pro noxa tradere. Guid. Pap. sing. 784. 252
1 Actio transitoria ad hæredes sit per litis contestationem. Guido. Pap. sing. 580 §. no. quòd. 238
1 Actionis appellatione an contineatur officium iudicis. Gui. Pap. sing. 382. §. verùm. 244
1 Actione iniuriarum tenetur qui me vocat debitorem suum si non sit verum. Guid. Pap. sing. 739. 239
1 Actione iniuriarum tenetur qui obijcit crimen contra aliquem, si non probet. Guid. Pap. sing. 636. § ille qui. 244
2 Actio in factũ tunc oritur ex sententia arbitri, quando stipulatio pœnalis

Singula. Doctorum.

pœnalis non est incerta. Dyn. & Ray. sing. 26. 130
2 Actio in factum non oritur ex sententia lata in reali. Dyn. & Ray. singulari 27. 130
1 Actio negatoria datur contra eum qui aliquem impedit vti libertate sua, etiam si non impediat iure prætensæ seruitutis. Bouer. in singu. in verbo actio. nu. 17. 191
1 Actio inepta quæ dicatur, & plura de ead. Guid. Papæ singu. 385 §. agente. 225
2 Actio ex delicto si descendat ex contractu datur contra hæredem. Alus. de Albert. sing. 100. 169
2 Actio ad exhibendum potest cumulari cum rei vẽdicatione. Dyn. & Rayn. sing. 43. 130
1 Actio pro euictione ad interesse competens contra venditorem, qui scienter alienauit, non requirit iudicium, seu quòd per sententiam euincatur res vendita Bouerius singulari 19. in verborum actionibus. numero 1. 191
1 Actio cui denegatur, & eidem litis contesta. Gui. Pap. sin. 112. 211
2 Actio iniuriarum non datur inter coniuges: quia infamat: sed datur actio in factum. Petr. de Rauen. sing. 413. 146
2 Actio quod metus causa, transit in hæredem, de eo quod ad eum peruenit, etiam si illud consumpsit. Pet. de Rauen. sin. 166. 140
2 Actio depositi est de his quæ requirunt summariam cognitionem ab ordine iudicij, non à probatione. Petr. Rauen. sing. 128. 138
2 Actio de pascuo quando habeat locum. Amanel. sing. 80. nu. 1. 72
1 Actioni communi diuidundo regulariter triginta annis præscribitur, nisi ea inter dominum & feudatarium pro feudi diuisione detur: tunc enim solum 40. annorum spacio ei præscribitur. Ludo. Rom. sing. 755. 76
1 Actionem competere si ex libello appareat, libellus est ineptus, quia ex eo non concluditur ius agendi. Mathesilan. singulari 9. numero 1. 86
1 Actionem furti ex nouæ rei furto sublatæ subnasci. Quando autẽ noua contractatio rei furto sublatæ fieri dicatur, dicitur hic. nu. 2. Hip. Marsi. sing. 677. nu. 1. 435
2 Actionem ipso iure tolli, vel ope exceptionis differunt. Mar. Mant. singu. 621. numero 1. 65
2 Actione ex eodem contractu agitur ad rem restituendum. Aman. singu. 164. numero 1. 74
2 Actione sua quenquam priuare, seu administratione, aut officio pœna est, intellige tamen si priuatio fiat propter delictum. Mar. Man. singu. 423. nume. 1. 45
1 Actione iniuriarum tenetur ille qui turpem exceptionem proposuit, nisi probet. Boue. in sing. in verb. præsumpti. nu. 27. 196
1 Actione præscriptis verbis quando agendum sit, non ex locato? Mathes. singu. 10. num. 3. 86
2 Actione mandati contraria venit leuissima culpa. Petrus Rauen. singula. 211. 142
1 Actione primæua quando agere liceat, si species pro debito pecuniario in solutum euincatur. Mathes. in l. libera. C. de sentẽn. & inter. numero. 3. 164
1 Actione commissoria communi diuidundo res efficitur litigiosa. p. litis contestationem. Bouer. in singulari in verb. vitium litigiosi. numero 7. 194
2 Actiones cedenti remanent directæ. & ideò ei potest solui, nisi in tribus casibus. Bar. sing. 211. 123
2 Actiones duæ in libello simul proponi non possunt, nisi actor sit incertus ex facto rei. Amanel. sing. 216. nu. 1. 75
2 Actiones descendentes ex maleficijs ipso iure tolluntur per pactũ. Bart. singu. 11. 114
1 Actiones annales ad agendum sunt perpetuæ ad excipiẽdum. Gu. de Lud. sing. 821. nume. 1. 440
1 Actiones quæ oriuntur ex maleficio, vel quasi, non videntur nasci ex obligatione naturali, vel gentium, sed tantum ex ciuili, vel prætoria, si illæ actiones ad meram pœnam dentur. Mathes. singu. 47. numero 1. 105
1 Actiones plures incompatibiles potest quis in eodem libello disiunctiuè proponere vbicunque probabiliter errat in facto suo, vel alieno. Bouer. in sing. in verbo, actio. nu. 4. 191
2 Actionum cessio non potest fieri nisi in casibus à lege expressis, & eandem rationem habentibus, & si pro parte vendit, & pro parte donatur, cessio facta præsumitur simulata. Petrus de Rauena. singu. 273. 145
2 Actiones descendentes ex maleficio ipso iure tolluntur per pactũ, & est ratio, quia non causantur ex consensu, item quia sunt pœnales, sunt etiam odiosæ. Pet. de Rauen. sing. 480. 148
Actiones duæ quum contrahenti proditæ sunt, quarum vna tendit ad contractum reformandum, altera ad eundem rescindendum, intenta illa quæ tendit ad contractum reformandum, potest iudex ex officio parte non petente ferre sententiam super alia actione non intentata. Lud. Ro. sing. 654. 65
1 Actiones quæ tempore à lege diffinito præscribuntur, quænã sint. in addit. Math. sing. 23. 94
2 Actionum aliæ datiuæ, & quæ singulæ sint. Bar. sing. 110. 114
1 Actionum concursus quæ electione tolluntur, quemadmodum ad mittitur propter contumaciam partis, ita & admittitur ex consensu partiũ tacito, vel expresso. in addi. Math. sin. 12. nu. 13. 87
2 Actionibus semel cessis (de directis intellige) amplius cedi nõ possunt. Mar. Mant. sing. 493. nu. 1. 51
1 In actionibus rem restitui, vt depositi vel commodati, quilibet hæredum agit in solidum. Bouer. in verbo, act. nu. 6. 191
1 Actor quando condemnetur in expensis in adict. Mathesi. singu. 3. numero 6. 84
1 Actor an cogatur instante reo cumulare duas actiones. in additio. Mathe. sing. 117. nu. 1. 134
Actor si plures actiones proponat, quæ inuicem repugnent, an reus opponere possit, quòd vnam tantùm eligat. ibid. nu. 2.
1 Actor ille dicitur qui primo ad iudicium prouocauit. Guido. Papæ singulari 193. 213
1 Actor si possit consequi intentionem suam faciendo duo iudicia, & illud idem possit etiam consequi vno iudicio, an cogat in vno iudicio omnia deducere? in addi. Math. sing. 115. nu. 8. 133
1 Actor quando plenè probat intentionem suam, & reus semiplenè exceptionem suam, non debet reo deferri iuramentũ probationis suppletiuum. Bouer. in sing. in verb. iuramentũ. num. 14. 195
1 Actor vbi non probat intentionem suam, non nocet reo nõ probare exceptionẽ suã, licet se adstrinxerit ad onus superfluæ probationis, & 6. quia eligendo viam exceptionis non videtur renuntiare viæ absolutionis. Bouer. in sing. in ver. proba. nu. 16. 197
2 Actor accusans contumaciam rei non debet recedere à foro, nisi licentiatus. Petr. de Rauen. sing 821. 158
1 Actor quemadmodum debet proponere actionem, quæ probata se quatur condemnatio, & petere reum sibi condemnari, ita reus debet exceptionem opponere, quæ probata sequitur absolutio, & petere se absolui. Guliel. de Lud. sing. 81. nu. 1. 440
1 Actor vbi nil probauit, reo aliquid iudex mãdare non põt, nec igit vt iuret, vel iuramentum referat. Hip. Marsi. sing. 83. nu. 2. 352
1 Actor debet probare omnia in libello proposita. Guliel. de Ludo. sing. 39. numero 1. 439
1 Actor si nunc petat decem ex centum coram vno iudice, & postea velit residuum coram alio iudice petere, potest repelli dilatoria exceptione. Math. sing. 148. nu. 1. 141
1 Actor qui agit possessorio, vel petitorio, si appellauerit, & appellatione pendente reum possessione rei priuauerit, vel cum iniustè turbauerit, appellationi renuntiasse censetur. Mathesil. singulari 28. numero 1. 96
1 Actor qui obtinuit in causa, vbi dicit sententiam fore iniquam, talis sententia non poterit mandari executioni. Innocentius singulari 43. 165
2 Actor si timet potentiam rei, & ideò non audet eum conuenire, possunt testes de quorũ morte dubitatur, vel absentia recipi in priuato, & facient fidem de tempore, quo lis poterit inchoari. Petr. Rauen. sing. 38. 136
1 Actor debet metiri ius suum ex eo iure quod habet. in addi. Math. singu. 7. numero 3. 85
1 Actor vbi missus est in possessionem rei petitæ qualiter admittat ad contendendum de proprietate. Math. in l. consentaneum. C. quomo. & quand. iud. nu. 20. 158
1 Actor an ipso iure ab actione cadat in casu auth. qui semel. C. quomo. & quando iudex Math. in d. auth. qui semel. nu. 25. 160
1 Actor vbi licitè petit comparere, principalis procurator tenetur sibi notificare suis expensis, quia vbi procurator non est instructus, non dicitur sufficienter comparere, nisi dominum repræsentet. Bouer. in verb. procurator. nu. 8. 192
2 Actor in quem facta est alienatio causa mutandi iudicium, exceptione repellitur, & primus cedens agere compellitur. Bar. singu. 116. fo. 114. Pe. Rauen. sing. 16. 135
Actor si petijt quinquaginta, & probauit de centum, non poterit petere alia quinquaginta coram alio iudice. in addi. Mathe. singula. 115. nume. 4. 133
Actor quando cogatur totam summam sibi debitam petere, nec eius partem petendo audiatur. ibid. nu. 1.
2 Actor sequitur forum rei, qui est in loco domicilij, quod habuit tẽpore contractus. Bar. sing. 150. 117
1 Actor si in prima dilatione fecerit testes citari, licet noluerit iustificari, dabitur sibi secunda dilatio ad producendum illos testes, in quibus producendis fuerit sollicitus, & diligens in prima dilatione. Bouer. in sing. 10. in verb. dilatio. nu. 9. 189
1 Actor in duplicibus iudicijs dicitur qui prouocauit. Math. singula. 109. nume. 1. 128
1 Actor reo absente per contumaciã potest se facere absolui ab obseruatione iudicij. Math. in auth. qui semel. C. quomodo & quãdo iud. nume. 18. 159

Index

Actor potest conuenire reum simul super diuersis actionibus corã diuersis iudicibus ordinarijs,vel coram iudice ordinario & delegato.Bouer.in ver.actio.nu.2. 191
Actor à principio antequam sit sibi oblatus terminus ad probandum, potest iuramentum deferre reo,qui cogitur iurare.in add. Matth.sing.17.nu.7. 90
Actor iussus immitti in possessionem rei petitæ ex primo decreto ratione contumaciæ rei conuenti, si impediatur, habetur pro possidente,& an hoc etiam sit verum quò ad inchoandum præscriptionem.Lud.Rom.sing.415. 40
Actor non potest constitui ad vnã cãm.Dyn.& Rain.sing.20. 130
Actor in expensis condemnatus non videtur,quando iudex reum absoluit,& subiunxit,victum victori in expensis. Mathes.in l. præses. C.de senten.& interlocu.omni.iudic.num.3.fo.163. Amplio vt nume.6. ibid.
Actor libello dato,& rei comparitione, quod in lite perseuerare cogatur.Mathesil.in autho.qui semel.C. quomodo. & quand. iud.numero 1. 158
Actor si petierit centum,& probauerit de quinquaginta tantùm, debet fieri condemnatio in illa summa,quæ probatur.Bouer in singu.in verb.sententia.nu.6. 103
Actor potest petere à iudice appellationum confirmationem sententiæ quam obtinuit,licet ab ea non fuerit appellatum.Boue. in sing.in verb.appelli atio,nu.28 204
Actor si egerit sin ul peritorio & possessorio,& obtinuerit in possessorio,reus verò in petitorio,à qua sententia appellauerit actor & non reus,non differetur propter appellationé executio sententiæ super possessorio relatæ grandæ.Bouer.in singular,in verbo.executio.numero.25. 205
Actor debet dare copiam libelli reo suis expensis, nisi mos iudicium aliter se habeat.Aluis.de Albert.sing.189. 173
Actori pro quo lata est sententia est quæstũ duplex ius,actio scilicet in factum,& iudicis officium.Bald.sing.104. 126
Actor immissus in possessionẽ rei petitæ ex primo decreto an possit infra annum eum compellere ad recuperandum possessionem,vel ad prosequendum litem. Lud.Ro.sing.411. 39
Actore non probante reus absoluendus fallit.Marc. Man. singul. 92.num.1.& 2. 14
Actore non probante reum absolui debere. Et an instrumentum in actis ante litem contestatam productum probet ita, vt inde sequi condemnatio possit.Et quid agendum producenti ante litem contestatam,vt sic productum probationem faciat. Hipp. Marc.singula.170.num.1. 363
Actore non probante reũ absolui debere,diffinitiuè scilicet,haud aliter.Et quid si terminus actori reo absente ad probandum datus sit,nec intra terminum probatum sit, an absoluendus quoque reus,ac qualiter. Hip.Marsi.sing:169.nu.1. 363
Actore non probante reus absoluitur,qualiter procedat,& intelligatur.in addit.ad Mathes.sing 17.nu.5. 90
Actores plures contra vnum agentes,per procuratorem agere debent.Amanel.sing.104.nu.1. 73
Acta facta in foro seculari contra clericum,faciunt fidem in foro ecclesiastico,Guhelm.de Lud.singu.46.nu.1. 439
Acta iudicij quamlibet coram iudice fieri debeant,& eidem iudici probationes fieri non notario,tamen appellatio in scriptis intra decem dies facienda coram notario ipsius iudicis qui sententiam tulit heri potest,maximè quando iudicis copia haberi non potest.Hip.Marsi.singul.590.nu.1.& 2. 425
Acta ab vno vti tali,cùm talis non sit,an valeant.Anto. Corset.in singu.102.in verb.error communis.nu.1. 371
Acta in vno iudicio an probent in alio,Guido Pap sing.913. 258
Acta iudicij non requirunt testium inscriptionem.Dyn. & Rayn. singula.182. 133
Acta facta coram vno iudice an possint produci coram alio.Bald. singula.163. 126
Acta iudiciorum debent edi cum die & consule, etiam si eis nõ sit vsurus aduersarius.Bouer.in sing.in verb.editio.nu.11. 194
Acta in iudicio summario fidem non faciunt in plenario, & an idẽ in confessione.Hippolyt.Marsi.sing.580.nu.1, & 2. folio. 424.& singu.257.nu.1.2.3,& 4. 379
Acta testibus probantur.Math.in l.2.C.quõ.& qñiud.nu.12. 154
Acta facta in vna causa inter easdem personas,faciunt fidẽ in alia. quando causa præcedens ita se habet,quòd sententia lata in vna, parit exceptionem in alia.in addicio.Mathes.sing.191 nu.1. 151
Acta qui penes se habuit,ea præsumitur percunctatus. Bouer. in singu.44.in verb.præsumptio.nu.4. 196
Acta scribi debent de mandato iudicis,& an generalis commissio sufficiat.Gab.Saray.in addi.sing.1.nu.13,& 12. 82
Acta in capitulo possunt per capitulantes probari.Bouer. in sing. in verb.testis.nu.43. 199
Acta iudicialia in quibus inerant depositiones testium,vbi sunt de perdita,dilatio alia dari non debet, vt iterum producantur testes.Inno.sing.29. 165
Acta publica fidem faciunt iudice etiam mortuo. Mathe. in l.gesta C.de re iudic.nu.1.& cur dicantur publica.nu.2. 173
Acta iudicij an testium insertionem requirant.nu 6. ibidem
Acta iudicialia non possunt probari nisi per scripturam. si tamen erratum fuerit in scribendo,potuerit error per testes probari.Bouer.in sing.in verb.processus.nu.1. 202
Actorum appellatione quæ veniant.in addit.Mathes. nu.3. & 4. fo.83.Aluis.de Alber.sing.116. 170
Actorum in reiteratione requiritur consensus iudicis.in addi.Mathesi.sing.num.24. 94
Ab actis interdum receditur.Barth.de Capua.singu.94. 169
Actus duo iudiciales ad inducendam consuetudinem , ad minus requiruntur, extraiudiciales plures.Marc.Mant. singula. 131. numero 2. 20
Actus,qui sine certa solennitate fieri potest , si tamen solennitas illa minus legitimè interueniat,ob id non viciatur.Hipp.Marsi. singu.285.nume.4. 384
Actus à confirmato non confirmante denominatur.Mar. Mantu. singu.62.nume.5. 11
Actus si in certo loco celebrari omninò debeat, aliàs non valeat, si tamen illius loci aliquo respectu haberi copia nequit,alibi ex necessitate celebratus valebit.Petrus Gerar.sing.100.nu.7. 300
Actus gestus collegialiter ab habilibus & inhabilibus sustinet propter habiles.fallit in tribus casibus Ant.Corse.in singu. in ver. vniuersitas.2 num.1. 641
Actus processus,vel sniæ vt valeat,non solùm necesse citationem partis fieri,sed & in commissione nuntij necessaria est nominis expressa mentio Hip.Marsi.sing 125.nu.1. 376
Actus factus ad præparationem citationis,non requirit citationẽ Bald sing.110. 126
Actus præsumptus non potest resultare ex alio actu præsumpto. Petr.Gerard.sing.9.nu.9. 285
Actus non potest per alium explicari,quando est electa personæ industria.fallit tamen si explicaretur per filium.& nu.2.intelligetamen vt nu.5.Marc.Mant.sing.32.nu.1. 8
Actus forma non seruata dicitur ipso iure nullus. Marc. Mantua sing.178.nu.1. 24
Actus iudicij si alsignatus fuerit certa die vel hora, alio tempore fiat,non valet tanquam factus parte ad hoc non citata. Bouer. in verb.citatio.nume.27. 189
Actus à quo dominandus à confirmato,vel à confirmante. Marc. Mant.sing.86.nu.2. 14
Actus factus intelligitur ex eo,quod est verosimilius , quando ex duplici capite fieri potest,Marc.Mant.sing.86.nu.3. 14
Actus factus per propriam personam iudicis plus vrget , quàm factus per editã.Mathes.in l.2.C.quom.& quan iud.nu.2. 154
Actus pius si in actis inter viuos nominetur hæres,videtur contra hẽs eũ feciss hæredẽ,adeò quòd potest apprehendere hæreditatem nullo alio instituto hærede.Ve.de Rauen.sing.255. 143
Actus factus à iudice incompetenti an videatur fieri sine ordine, & citatione.Marc.Mant.sing.320.nu.2. 36
Actus humani regulantur à principio quadruplici,quorum si alterum desit,actus corruit.Marc.Mant.sing. 251.nu.1 30
Actus vbi se habet ad permissum & prohibitum , in dubio pſumitur celebratus tempore permisso.Io.Tri.sing.70.nu.2. 98
Actus qui non valet,vt agitur , an valeat prout valere potest in vltimis voluntatibus.Math.sing.139.nu.1. 139
Actus quando est omni iure nullus,ratihabitio facta super eo nihil operatur. Inno.sing.32. 165
Actus censetur inductus,vt sit potiùs perpetuus, quàm tẽporalis. Aluis. de Albert.sing.149. 171
Actus voluntarij diebus feriatis etiã in honorẽ Dei,fieri possunt. Itẽ & latrones iniugnes puniri,non tamen vtrunq; potest fieri coram iudice incompetenti.Marc.Mant.sing.586.nu.1.& 2.60.
Actus iudicialis est siendus expensis eius,qui postulat, vt fiat.Pau. de Cast.sing.3.num.1. 128
Actus voluntarij causæ cognitionem non desiderantes, diebus festis expediri possunt aliàs secus.Marc. Mant.singu.587.nu.1.61
Actus duo diuersi & separati an possint præsumi facti eodem momento ab eodem cum diuersis.in addi.Math.sing.71.nu.25.115
Actus attribuitur illi,cuius authoritate conficitur.Marc. Mantu. singul. 120.num.7. 18
Actus iudiciales pſumuntur spõtanei Aluis. de Alber.sing.82.169
Actus nullus ad cautelam potest peti declarari nullus. Aluis. de Aber.singu.93. 169
Actu vno & eodem possum approbare & reprobare , si appello à sententia lata contra falsum procuratorem , qui nomine meo egit.Bald.sing. 139. 127
Actus,qui est in ordine prior,licet præcessisse præsumatur, tamen hoc

Singula. Doctorum.

hoc locum non habet,quando actus nullus redderetur , si literæ,vel scripturæ ordo consideraretur.quia vt actus valeat præsumitur actus præcessisse,qui in scriptura posterior est. Hippol. Marsi.sing.672.nu.2. 435
Actus quo die expediendus quando vltimus dies terminisin feriatam labitur.Mathesi.in l 2.§.illud etiam.C.de tempo. & reparа.appella.nu.1. 177
Actus potius interpretandus vt valeat,quàm quòd pereat. Math. in l.cùm iudex.C.de sen.& interlo.omn.iud.nu.8. 165
Actus factus die in honorẽ Dei feriato,licet efficax sit,iuramẽtum eodem die præstitum non valet.Hip.Marsi.sing.624.nu.1. 428
Et quid de ciuitatis rectore,officij seu possessionem capessente, ac vt moris est,eodem die iurante.ibid.nu.2.
Actus super quo adhibetur consensus,si non tenet,nunquam consensus nocet.Pet.Gerard.sing. 6.nu.3. 292
Actum pœnalem quando procurator facit,nõ incidit in pœnam, si ille actus non potest in procuratorem suo nomine cadere verè,aut interpretatiuè. Bald.sing.197. 128
Actus celebratus per administratorem, qui est loco domini , durat post finitam administrationem sui.Guid.Pap.singul. 886.§. actus. 257
Actus nullus potest peti vt declaretur nullus per iudicem. Guid Pap.singu.30. 268
Actus trinus pacificus inducit possessionẽ.Gui.Pap.singu.236.214
Actus iudicatur validus vel inualidus iuxta tẽpus in quo eius esse actus confertur.Guid.Pap.sing.347.§ actus. 220
Actus iudiciarius est siendus expensis illius qui talem actum fieri postulat Guid.Pap.sing.19. 207
Actui renuntiare ille dicitur,qui illum non expedit infra debitũ tempus.in addit.Mathes.sing.29.nu.13. 96
Actum iudiciarium alia,quàm citationis hora expeditum , nullũ esse inefficacem esse,velut parte non citata factum:Hip. Marsi. singula.48.nume.1. 348
Iudex,si die à se dicta sententiam non tulerit,vel actum non expederit,in hoc à me procuratore constituto,sed mutato proposito,alio die citato etiam ad hoc procuratore meo , actum expederit,vel sententiam tulerit,inefficax est huiusmodi sententia, vel actus,quasi ad id pro parte non citata processerit, siquidem in id tempus non videretur procurator constitutus. ibid. nu. 2.
Actuum pluralitas non præsumitur.fallit ratione vitandæ cõtrarietatis.Marc.Mant.sing 64 nu 1.& 3. 12
In actibus & alienationibus rerum mobilium minorum in quibus sufficit tutorum vel curatorum authoritas sine iudicis decreto, sufficit sola iudicis authoritas sine tutorum vel curatorum authoricate.Bouer.in verb authoritas.nu. 13. 191
Ad,& vsque,dictionum vis.Ioan.Trigo.sing.69.nu.3. 97
Adã potest dici datiuus homo,& quare,alij homines natiui sunt. Bart.singu.109. 114
Addens aliquid alicui rei,nouam illam facit Bal.sing.138. 127
Additio si statuto fiat,idem in ea iuris est, quod in statuto quo ad pœnã,& quo ad aliaAnt.Corsi.in sing.in verb addit.nu. 1. 303
Ademptio generalis prælegatorum ab hærede,an intelligatur ademere legata conditionalia hæredi facta. Lud.Ro.sing.385. 58
Adhærere volens appellationi debet eidem adhærere infra tps in fra quod posset appellare. Guid.Pap.sing.562.§.volens. 236
Adhuc,ista dictio denotat continuationem.Guido Papæ singula: 383.numero 3. 224
Adiectio solui potest inuito creditore.in addit.Math. singul.112. numero 3. 132
Adiectio instantis temporis exactionem non differt.Petr.de Rauen.singu.765. 156
Additio hæreditatis an videat inducta ex actu solutionis factæ ab eo qui putabat se antea hæredẽ.i n addi.Math.sing.35.nu.8. 98
Additio hæreditatis,& repuditatio,eisdem regulis procedunt. Bastol.singu.81. 113
Additio hæreditatis,& bonorum possessio contra tabulas concurrunt,non tamen bon.poss.sec.tab.& contra tabulas,& quare fallit Marc.Mant.sing.71.nu.1.& sing.73. 12
Additio hæreditaris,an requiratur in donatione causa mortis.Gui. Pap.sing.359.§.verum. 229
Additio hæreditatis quasi contrahitur inter testatorem,& hæredẽ. Marc.Mant.sing.5.nu.5. 3
Adiudicari non potest quod est propositum per modum exceptionis.Bouer.in sing.in verb excep.nu 24 200
Adiunctus iudici suspecto facit cessare fraudem & suspicionem. Guid.Pap.sing.638. 244
Adiuncti ratione multa conceduntur,quæ aliàs non concederentur.Marc.Mant.sing.649.nu.1. 67
Adiuncti ratione multa consequimur,quæ aliàs non consequerentur fallit nu.2.Marc.Mant.556.nu.1. 58
Admiculum vehemens defectus probationis suppletio est, qui
netiam adminicula vehementia indicia dicuntur. Hipo.Marsi. sing.205 nume 3. 370
Administratio licet per iudicem executoribus testamenti inter dicta sit,ea tamen tenent, quæ faciunt cum his qui secum contrahunt.quia indebitè ignorantes non afficit.Marc. Mant. singul. 256.nume.1. 30
Administratio bonorum si cui fuerit interdicta , & is infra quinquẽnium alienauerit,an possit alienationes reuocare,& an aliquo remedio repelli possit.Lud.Ro sing. 778. 78
Administratione lex non interdicit notorie prodigo.Din. & Rainer.sing.213. 133
Administrationis rationem etiam administratoris hæres reddere constringitur.Nec temporis lapsus etiam longi ab ea administratorem liberat,sed nec filium,de his quæ patre viuẽte gessit. Hip.Marsi.sing.493.num.2.& 3. 414
Administrator seu possessor bonorum nomine alterius an possit pro absente domino conueniri.Guid.Pap.sing 17. 207
Administrator tenetur agnoscere bonam fidem.Bouer.in sing.in verb.confessio.nu.17. 198
Administratorem rerum alienarum,cùm ab administratione pellitur,reddere rationem administrationis æquum ac iustum est. Quod & in fratre rerum communium fratrum inter se,administratore locum habet.Hip.Marsi.sing.493.nu.1. 414
Administratoribus pluribus constitutis,si simpliciter fuerint constituti,qui non administrauit,non potest petere ab alijs, vt sibi rationem reddant.Marc.Mant.sing.572.nu.1. 59
Admirallus maris,quem facit Rex Franciæ,est officium satis singulare.Gui.Pap sing.388. 225
Admissio procuratoris in causa capitali non reddit iudicium nullum nec potest opponi post sententiam Bald.sing.73. 125
Admissus ad legatum de iure speciali contra voluntatem defuncti,non habet ius accrescendi.Bar.singu 90.nume.1. fol. 111.& Piet.de Rauen.sing 77. 137
Adoptiuus pater an teneatur alimentare filium adoptiuum.Guielm.Lud.sing.72.nume.1. 9
Adstringitur quis potius Deo quàm hominibus per iuramentum. Gui.Pap.sing.249. 214
Aduersa propter peccata euenire.Hip.Marsi.sing.530.nu.1. 417
Aduersarius meus in vna lite potest recusare si contra me datur in iudicem in alia causa,licet de re mea non litigetur. Ant. Corset.in sing.in verb iudex.3.nu.1. 315
Aduersatiua posita cum copula,& aduersatur in facto non in iure quandoque tamen nullo modo aduersatur, & ponit pro qua: Sed posita sine copula aduersatur & in facto & in iure Aluis.de Alber.singu 8. 169
Aduersarium citari faciens coram diuersis iudicibus an perdat causam.Marc.Mant.sing.176.numero.1. 32
Adulter si à marito adulteræ hæres instituatur,tanquam indignus ab hæreditate repellitur,& fisco applicatur Guliel.de Lud singu.90.numer.1. 440
Adulter & adultera non possunt eodem libello accusari,nisi ecclesiastica adiri Lud,Ro.sing.674.nu.1. 67
Adulterij exceptio ciuiliter opposita an obstat vxori petenti dotem.Guid.Pap.sing.850. 256
Adulterio qui constante matrimonio offenditur,idem quoque viduitate durante stupro læditur.Hip.Marsi.sing.416.nu.2. 404
Adulterorum & stupratorum,& eorum comitum pœna est ultimũ supplicium,vel deportatio,si flagitium fuerit imperfectum, & quid de iure canonico.Marc.Mant.sing.4.nu.3.5,& 13. 3
Adultus quemadmodum potest facere testamentum, an etiam in eo possit filio tutorem dare.Lud.Rom.sing.171. 16
Adultus testamentum faciens , si remittat redditionem rationis olim tutori suo,non intelligitur ei remittere bona , quæ penes ipsum tutorem sunt,nisi remissio tutori , eidemque patri facta fuerit.

Index

fuerit. Lud. Rom. sing. 111. 12
2 Adultus potest alienare pecuniã, licet secus sit in alijs rebus, quæ seruando seruari possunt. Dyn. & Rain. sing. 249. 134
2 Adultus potest in testamento suo dare tutorem filio. Petr. de Rauen. singu. 36. 136
2 Adultus curatorem habens æquiparatur pupillo, vt non obligeẽ sine curatore, intellige tamen verum si actus qui geritur, est talis cui potest aptari authoritas curatoris, item & quando agit de ipsius adulti incommodo, secus si de eius commodo. Aluis. de de Albert singula. 68. 169
1 Aduocare pro affine, vel coniuncto etiam aduersis rempublica. quis non prohibetur, quod in alijs secus habet. Hyppolitus de Marsi. sing. 210. num. 2. 371
2 Aduocatus nõ est dãdus in crimine notorio. Aman sin. 4. nu. 1. 71
1 Aduocati magis nouerunt calumniari, quàm partes simplices. Ludouic. Rom. sing. 428. 42
1 Aduocatus esse reipublicæ, sine salario quis compellitur. Guliel. de Lud. sing. 43. nu. 1. 439
1 Aduocatus in causa propria an possit petere patrocinium per cũ præstitum, si in ea obtinuerit. Guid. Pap. singu. 250. fol. 214. Bouer. sing. in verb. expensæ. nu. 9. 202
1 Aduocati facundia attendenda in taxatione expensarum. Guido Pap. sing. 995. num. 1. 262
2 Aduocatus in foro conficiẽtiæ peccat, si aliquid pro patrocinio capit à paupere. Pet. Gerard. sing. 73. nu. 4. 296
2 Aduocatus cui à parte non satisfit de salario suo, potest eã dimittere, & esse cum aduersario suo. Amanel. sing. 253. nu. 1. 76
1 Aduocatus causam iniustam fouens, atque in ea obtinens, parti iustam habenti causam succumbenti, ad omne quod succumbentis interest, tenetur. Hip. Marsi. sing 181. nu. 5. 366
1 Aduocatus dandus non est latroni publico. Gulielmus de Ludo. singu. 111. num. 1. 441
1 Aduocatus non est dandus in crimine notorio. Amanel. singula. 222. numero 1. 76
1 Aduocatus opponens post litem contestatam exceptionem dilatoriam quæ debuit opponi antè, punitur ad vnam libram auri. in addi. Math. sing. 98. nu. 4. 125
1 Aduocatus in subsidium admittitur in testem pro cliente, sed debet torqueri. Math. sing. 188. nu. 2. 150
1 Aduocatus vel procurator qui instrumenta partis suæ ostendit aduersæ parti tenetur crimine falsi. Bouer. in singu. in rubri. mista de criminibus & culpa. nu. 5. 206
2 Aduocatus non potest esse tabellio, quia tabellionis officiũ sit vile. Aluis. de Albert. sing. 59. 168
2 Aduocatus non tenetur litem sequi si clientulus longè vageat. Alu. de Albert sing. 106. 170
2 Aduocatus non tenetur præstare patrocinium in causa appellationis. Dyn. & Rayner. sing. 45. 130
1 Aduocatus qui præstat patrocinium pro bãnito, dicitur præstare auxilium, & incidit in pœnam. Guid. Pap sing 640. 244
1 Aduocatus pro reo caueat contra libellum actoris de nimia gene ralitate ac de verbo duplici. Guid. Pap. sing. 186. 212
1 Aduocatus qui reuelat secreta suæ partis, committit falsum. Gui. Pap. sing. 640. §. aduocatus. 244
1 Aduocatus aduersarij potest cogi deponere in causa contra illum cuius est aduocatus. Gui. Pap. sing. 908. §. 2. 258
1 Aedificiũ factum in solo alterius solo cedit. Fallit quando est factum de pecunia ecclesiæ. Lud. Rom. sing. 827. 81
2 Aequalitas in iudicijs seruãda, & ideò publicato processu si minor restituatur ad probationes inducendas, eius aduersarius prædicto beneficio vtetur. Marc. Mant. sing. 525. num. 1. 55
1 Aequalitatem in iudicijs seruandam, vnde si actori ad probandum & liquidandum dilatio datur, ea quoque durante poterit & reus contra probare & allegare, licet statutum reo exceptionem adimat. Hip. Marsi. sing. 168. nu. 1. 363
2 Æquiparat vbi sunt plura per viam regulæ dispositum in vno intelligitur dispositum in alio. Marc. Mant. sing. 34. nu. 2. 8
1 Æquitatem scriptã rigori scripto præferri, sed rigor scriptus æquitati non scriptæ præfertur. Item licet rigor scriptus in specie pferatur æquitati scriptæ in genere, limito tamen vt hic, Hipo. Marsi. sing. 685. no. 1, & 2. 436
1 Æquitate & benigna iuris interpretatione aliqua recipiunt, quæ de stricto iure non reciperentur, eo tamen casu lex non extenditur ad alium casum. Marc. Mant. sing. 83. nu. 1, & 3. 13
1 Æquum est vt ibi collocentur commoda prouenientia ex agnatione, vbi collocantur incommoda. in addi. Mathesila. singular. 110. numero. 77. 131
1 Æstimatio quanti plurimi prouenientis à tempore moræ inspicit quando debitor vini vel frumenti est in mora. Et quid si creditor fuerit in mora, an æstimatio quanti minimi inspiciatur? Frãciscus Cremen. sing. 95. nu. 1. 273
2 Æstimatio in dubio facit emptionem. Amanel. sing. 160. nu. 1. 74
2 Æstimatio rerum debet fieri pro eo pretio quo venditur in foro. Pau. de Cast. sing. 4. nu. 1. 128
2 Æstimatio est fienda ẽm reddit⁹ rei. Paulus de Castro singular. 47. numero. 1. 129
1 Æstimatio rei cuiuscunque in dotem dotæ venditionem facit, ac dominium in maritum transire facit, adeò vt eam maritus alienare possit. Quod limitabis si modo maritus soluendo sit, alias secus. Hip. Marsi. sing. 691. nu. 1, & 2. 436
2 Æstimationis an habenda ratio tempore contractus, an verò alio tempore Marc. Mant. sing. 296. nu. 1. 34
1 Æstimi onus non diminuitur, licet facultates æstimati diminuantur durante æstimo, nisi cum emptore pactum fuerit, quòd teneatur pro eis ad collectas, & quando res vendita debeat extra hi ab æstimo venditoris, & pom in æstimo emptoris. Petrus Gerard. singul. 10. nu. 2. 285
1 Aetas minor non excusat minorem delinquentem licet pœna minuatur. Lud. Rom. sing. 816. nu. 1. 80
1 Aetas nubilis in muliere duodecimo anno perficitur. Lud. Roma. singu. 237. nume. 3. 22
2 Aetatis dispensatio non præsumitur, nisi eius in dispensatione fiat mentio. Marc. Mant. sig. 21. nu. 8. 6
1 Aetatis defectu nominationem ad munera publica iure ipso nullam reddi. Mathesil. in l. si pater. C. quando prouoc. non est necesse. numero 1, & 2. 180
2 Aetatis venia per procuratorem, a principe non impetratur, restitutio autem in integrum sic. Marcus Mantua singulari 322. numero 1, & 2. 36
1 Aetatem pro fundamento suæ intentionis allegans eam probare debet. Bouer. in sing. in verb proba. nu. 17. 197
1 Affectio maior habetur ad hæredem primò scriptũ, vel primò substitutum, quàm ad alios. Gui. Pap. sing. 739. §. in dubio. 249
1 Affectionis par causa omnem in teste suspicionem tollit. Petrus Gerard. singu. 24. nu. 9. 290
1 Affectionem maiorem habere quis ad patriam, quàm ad patrem præsumitur. Petr. Gerard. singu. 24 nu. 6. 290
3 Affinitas, seu sanguinis coniunctio virium multarum in iure est. Quod hinc apparet, vt si qui pacem inierint, vicissim promittentes se non offensuros sub pœna, si altera alterius affinem aut cõiunctum offenderit, perinde in pœnam cadit, ac si conciliatum offenderit. Hip. Marsi. sing. 653. nu. 1. fallit nu. 2. 432
1 Affinitas à testimonio repellens, & ad agendum sine mandato admittens, à linea ascendente, vel descendente, non etiam transuersali prodire debet. Hip. Marsi. sing. 133. nu. 1. 359
1 Affinitatem ex coitu illicito contrahi respectu matrimonij contrahendi, vt idipsum impediat, secus autem quo ad puniendi ratione m. Hip. Marsi. sing. 254. nu. 1. 378
1 Afflictio afflicto addi non debet. Vnde sit, vt qui bonis suis belli tẽpore spoliatus fuerit, deinceps à creditoribus suis in solidum conueniri non debeat. Hip. Marsi. sing. 241. nu. 1. 376
1 Afflictio non est danda afflicto. Mathes. in l. sanctimus. C. de vsur. rei iud. nu. 2. fo. 174. & To. 2. Marc. Mant. sin. 31. nu. 2. 8
1 Ad agendum sine actione quis non admittitur. Et à iudice põt à iudicio repelli etiam parte non petente. Math. sing 7. nu. 1. 85
2 Agens actione quod metus causa debet prætium restituere, fallit quando officialis emit, dicens, quòd procederet contra ipsum, vel de maleficio denunciaret, & sic per impressionem, quia tũc rescinditur contractus, nec tamen pretium restituitur. Petrus de Rauenna singulari 573. 151
2 Agens in iudicio alieno nomine, de cuius mandato dubitatur, sine cautione de rato non admittitur, nisi dominus ita propinquus sit, vt facilè eius præsentia haberi queat ad tollendum hũiusmodi dubium. Hip. Marsi. sing. 228. nu. 1. 374
2 Agens fundamentum suæ intentionis probare debet, alias succubit. Marc. Mant. sing. 581. nu. 1. 60
2 Agens cadit à causa ob actionem ineptè propositam, & idẽ in reo ineptè excipiente. Marc. Mant. sing. 449. nu. 1. 47
1 Agens simul pluribus actionibus diuersis, illatarẽ reo cogitur facere vnum libellum, & vnam instantiam; Mathes. singula. 117. numero 1. 134
1 Agens simpliciter præsumitur suo proprio nomine agere. Guido Papæ sing. 700. §. agendo. 247
1 Agens ex mutuo & non probans, quòd numerauerit vt proposuit sed probat, quòd per alium numerari fecit sequi debet sententia absolutoria. Guid. Pap. sing. 654. 245
1 Agens iure sibi cesso debet facere fidem de cessione ante litis cõtestationem si reus petat. Guido Papæ sin. 245. 214
1 Agens & consentiens pari pœna puniuntur. Guid. Papæ singulari 388. §. agentes. 225
1 Agens actione ineptа debet in causa succumbere. Guid. Papæ singu. 688. §. de actione. 249

Singula. Doctorum.

1 Agens interdicto vnde vi, pro recuperatione etiam quasi possessionis iurium, non tenetur probare titulum, nec bonam fidem. Bouer. in sing. in rub. de petit & possess. nu. 4. 195
1 Agẽs simul petitorio & possessorio, vincere debet sola possessione probata, nisi reus probet in proprietate, vel dominus præsumatur. Bouer. in sing in rub. de peti & possess. nu. 9. 195
2 Agens interdicto vti possideris, si probet se aliàs possedisse, adhuc præumitur possidere Bouer. in singu. in rubric. de petito. & possess. numero 14. 195
2 Agens petitorio, & succumbens ꝓ non prohibetur agere possessorio. Dyn. & Raine. sing. 140. 132
2 Agens hypothecaria debet probare obligantem fuisse dominum. Dyn & Raine. sing. 141. 132
2 Agentes & cõsentientes pari pœna puniri Mar. Mant. sin. 4. nu. 4. 3
1 Agi sine actione non potest. idem si agatur actione inepta. Guido. Pap. sing. 385. nu. 2. fo. 225. & sing. 688. 246
1 Agere simul petitorio & possessorio recuperandæ, quis possit. Bouer. in sing. in rub. de peti. & possess. nu. 13. 195
2 Agere volens pluribus actionibus, si diuersos iudices, puta, vnum in qualibet actione impetrauerit, talis impetratio est nulla, & quid si reus pariatur se ita conueniri, an valeat processus. Ludouicus Rom. sing. 347. 33
2 Agere ad declarationem iuris sui, vbi quis impeti dubitat, nunqd possit. Et quando id liceat. Hip. Marsi. sing. 280 nu. 1. 383
1 Agere, & q stionem mouere per quem actum quis dicatur, & p que m litem in ipere exercere Lud. Ro. sing 728. 74
1 Agere de facto quando possit quis ciuiliter. Guido Papæ singular. 144. numero 2. 212
1 Agi an dicatu ciuiliter, vel criminaliter quando agitur ad pœnã applicandam fisco Guid. Pap. sing. 563. 236
2 Agere & conueniri quando vnus tantum de consulibus possit. Amanel. sing. 257 nu. 1. 76
1 Ager est locus sine villa Guid. Pap. singu. 527 §. ager. 234
2 Aggressorem occidere licere, etiam si aggressurus nunquam noritie. Hip. Marsi sing. 351. nu. 3. 395
2 Agnationis ius per superuenientem clericatum non amittitur. in addi. Math. sing. 110. nu. 6. 129
2 Agnati transuersales vltra decimũ gradum ad successionẽ nõ admittit. Limitabis tñ in illustriũ virorũ successionibus, quia etiã in infinitum non prohibentur. Hip Marsi. sing. 422. num. 1. 404
Quod etiam in feudis locum habere dicitur ibid. nu. 2.
2 Agnati proximiores domus authoritatem, honorem, & decus atque memoriã perennant, atq; augent, & tõ meritò ad eos ex statuto defertur successio. in addi. Mathesi. sing. 110. nu. 66. 131
1 Agnati conseruant prosapiæ, & nomen familiarum, & oneribus defunctorum succedunt. in addi. Math sing. 110. nu. 76. 131
1 Agnatorum consensus si in matrimonio pupillæ à statuto requiratur, & ipsi sine cã assentire nolint; an possint à iudice ad cõsentiendũ. Ant. Corsin sin. in verb. consensus. nu. 1. 308
2 Agnitio sola sufficit in contra tabula. Aluis. de Albe. sin. 79. 169
2 Agnitio facta vni ex creditoribus, vel ab vno ex creditoribus prodest & nocet alijs. Dyn. & Raine sing. 164. 133
1 Agnominis vel cognominis respectu inter inquisitionem & bannum variationẽ esse. Math. in l. 1. C. si vnus ex plurib nu. 1. 182
1 Agrippina Neronis filia concubitus appetens. in addi. Math. sing. 10. numero 11. 86
2 Alapam dãs officiali debet decapitari, & quid si officialis si in syndicatur, qua pœna eum percutiens puniatur. Ioann. de Arno. singul. 13. numero 1. 78
1 Alchimiam facientes vtrum debeant puniri. Guid. Pap. singulari. 388. § de his. 225
1 Alienari prohibita possunt ex causa necessitatis alienari Pet. Gerard. singu. 100. numero 27. 300
1 Alienare rem prohibitus, si à superiore alienandi licentiam obtinuerit, an alienare possit, absq; eo, quòd iudici declaret causam quare alienet. Lud. Ro. sing. 779. 78
2 Alienare extra familiam prohibitus, nõ prohibetur hæredem instituere legitimum, qui ab intestato esset successurus, quamuis non sit de familia. Ioan. Frigo. sing. 102. nu. 1. 105
2 Alienare prohibitus non potest etiam donare, & an ex causa permutare. Ioann. Baccan. sing. 4. 188
1 Alienare adultus curatorem habens in vita, licet res immobiles sine curatoris authoritate, & iudicis decreto prohibeatur, alienã di tamen executoribus suis facultatem concedere testamento potest. Hip. Marsi. sing. 465. nu. 2. 410
1 Alienare prohibitus sub pœna, si rem alienari prohibitam det pignori, an & quando in pœnam incidat. Anton. Corse. in sing. in verb. pœna. 11. num. 1. 328
1 Alienari in futurorum creditorum fraudem, an & quando possit. Math. in l. 1. C. de reuocan. ijs, quæ in frau. cred. nu. 3. 186
2 Alienans partem rei suæ causa euitandi iudicium diuisorij, ipsum iudicium non poterit intentare pro fructibus, vel pro re, nec ille, in quem facta est alienatio. Bar. sing. 116. 114
1 Alienare an possit ille cui interdictum fuit bonis tãquàm prodigo qui tamen non erat. Guid. Pap. sing. 117. 211
1 Alienata nulliter per procuratorem, an in legato veniant, si à domino testamentum cõdente ita dicatur, Relinquo procuratori meo omnes res, quas administrauit. Lud. Ro. sing 133. 13
1 Alienatio rei immobilis in forensem, si à statuto prohibeat, an forensis illam habere possit, vt vendat, & pretium habeat. Anton. Corse. in sing. in verb. mendicantes. nu. 2. 310
1 Alienatio emphyteuæ præsumitur ex diuturnitate rẽporis facta de consensu domini. in addi. Math. sing. 12. nu. 8. 87
1 Alienatio administratori non conceditur Math. sin. 181. nu. 5. 149
2 Alienatio rerum ciuitatis, qua cautela, seu consilio possit tutè ab eius syndico, vel procuratore celebrari. Bar. sing. 21. 109
1 Alienatione ꝑsali non veniunt bona subiacẽtia restitutioni. Gui. Pap. sing. 1021 fol. 263. & in feudalia. sing. 10 o. nu. 3. 263
2 Alienatio rei prohibitæ alienari nõ tenet, vbi prohibitio fit in certum tempus, licet ante euentum hat alienatio. Dyn. & Rain. singulari 108. 112
1 Alienatio rei quæ subiacet restitutioni ab ignorante facta non retractatur, secus si à sciente. Guid. Pap. sing. 31. 208
1 Alienario, si sint plures domini directi, an vnus qui non consentit alienationi possit alienationem in totum reuocare. Guid. Papæ singulari 835
4 Alienatione prohibita per testatorem, & vnus filiorum alienat, & similiter alius, an superuiuens possit agere ad fideicommissum. Guid. Pap. sing. 999. 262
2 Alienationis verb. absolutè prolatum, non comprehendit venditionem. Io. Trig sing. 38 nu. 2. 91
2 Alienatio facta contra prohibitionem iudicis non valet. Aman. singu. 83. numero 1. 72
1 Alienatio rei minoris, vel ecclesiæ an valeat sine solennitate, quãdo reperitur vtilis ipsi ecclesiæ, vel minori. in addi. Math. singu. 155. numero 11, & 13. 143
2 Alienatio facta in fraudem legis, ipso iure non valet, facta in fraudem hominis, valet, sed per reuocationem rescinditur. Bartolus singulari 104. 117
1 Alienatio rei ecclesiæ si communi opinione reputetur vtilis ecclesiæ, licet reuera non sit, valet. Ant. Corse. in sing. in verb. alienatio. 3. numero 1. 303
2 Alienatio rerum an veniat in generali mandato reipublicæ. Bart. singu. 21. fol. 109
1 Alienatio rei ecclesiæ, quæ aliàs erat alienabilis, facta per metum, est ipso iure nulla. Lud. Ro. sing. 759. 76
1 Alienatio actionum forensium facta an valeat, si statutum immobilia in forenses alienari prohibeat? Lud. Ro. sing. 738. 75
2 Alienatio necessaria quæ dicatur. Io. Trig. sing. 101. nu. 2. 105
1 Alienatio de rebus restitutioni fideicõmissi obnoxijs, an valeat Et quid obseruandum aduocato actoris aduersus alienantem? Hipo. Marsi. sing. 311. nu. 1. 346
1 Alienatio seu donatio præsumitur fraudulosa, si alienator non desinat possidere rem alienatam, siue donatam. Bouer. in sing. in verbo, præsumptio. nu. 30. 199
2 Alienatio interdicta filijs non extenditur vltra eos, nisi expresse dicatur, Aluis. de Alber. sing. 65. 168
1 Alienatio necessaria rei litigiosæ non est prohibita. Bouer. in sing. in verbo, vitium litigioh numero 5. 194
1 Alienationis verbum in rescriptis largissimè accipitur, etiam si restantummodò sit ablata. Lud. Ro. sing. 606. 60
1 Alienatione prohibita videtur prohibitus omnis actus, per quem fit translatio dominij directi, vtilis, vel alicuius iuris in re. Ro. sin. 626. nu. 3. fo. 63. Bar. sin. 165. fo. 118 & Pe. de Rau. sin. 59. 523
2 Alienatione prohibita per legem vel testatorem, prohibita censetur & vlucapio. Io. Trig. sing. 52. nu. 3. 93
1 Alienationes factæ per Regem Vngariæ in præiudiciũ regni sui & contra Regis honorem qui iurauit non reuocare, hoc nõ obstante potest reuocare. Guid. Pap. sing. 353. 220
2 Alere qui tenetur alium, si procurat, quòd maneat in hospitali, sufficit, intellige tamen quando non est verecundia illi manere in hospitali. Pe. Rauen. sing 29. 136
2 Alimenta repetuntur, licet non gesserit animo gerẽdi negotia alterius. Pe de Rauen. sing. 433. 147
1 Alimentatio liberorum an possit peti à patre viuo auo in cuius est potestate. Guid. Papæ sing. 853. 254
2 Alimentorum legatum ad vitam relictum, & legatũ vsusfructus quomodo subijciantur Falcidiæ. Bar. sing. 95. 114
2 Alimenta alicui pietatis gratia præstita aliquando repetuntur, licet ea non præstiterit animo gerendi alterius negotia. Bartolus singulari 169. 118
1 Alimenta an matri debeantur. quando testator iussit filios suos alimentari

Index

alimentari penes matrem. Fran. Crem. sing. 66. nu. 1. 269
1 Alimenta relicta puero, vel puellæ vsque ad pubertatem, vsq; ad quantum tempus debeantur. Franc. Crem. sin. 78. nu. 1. 271
2 Alimenta etiam ex inutili voluntate debentur, si per triennium præstita fuerint. Bar. sing. 187. 120
2 Alimenta liberis à parentibus, vel contrà officio iudicis decernun tur. tallit si fuerint immeriti. Marc. Mant. sin. 683. nu. 1. 70
2 Alimẽta possunt denegari filio ex eisdem causis, ex quibus potest exhæredari. Pe. Gerard. sing. 5. nu. 1. 283
2 Alimenta non denegantur filio, licet dilapidauerit partem assigna tam sibi per patrem. Pet. Rau. sing. 44. 136
2 Alimenta qui ex dispositione testatori habet, habebit etiam ex- pensas in studio. Marc. Mant. sing. 660. nu. 1. 68
1 Alimenta si præstentur officio iudicis, non requiritur satisdatio in casu quo appareret actorem ius nõ habere: secus si iure actionis petantur. Gul. de Lud. sing. 139. 441
1 Alimenta ex ijsdem causis possunt denegari filio, ex quibus potest exhæredari. Et an ex eisdem causis filius legitimatus possit ad spuritatem renocari. Fran. Cremsi. sing. 20. nu. 1. 265
2 Alimenta repetuntur pro bursali dispendio, non pro labore perso- næ. Pe. de Rauen. sing. 28. 136
2 Alimenta pater potest denegare filio robusto, & sano qui potest la borare sine dedecore suorum natalium. Pe. Rau. sin. 27. 136
2 Alimentorum causa dicitur pia. Marc. Mant. singu. 22. nu. 4. 7
2 Alimentorum transactio, simpliciter facta, non porrigitur ad habi tationem, & vestiariam, nisi id exprimatur. Bar. sing. 111. 114
2 Alimentorum moderatio vt sit facienda Io. Trig. sin. 11. nu. 1. 86
2 Alimenta si debeantur ei qui futurus est dominus bonorum, tum bona possunt alienari. Io. Ant. Trig. sing. 111. nu. 2. 86
1 Alimentis, simpliciter legatis, ea statui debent legatario pro quali tate eius pœnæ & defuncti, & qualitate patrimonij. Nisi vnà cũ alimentis, dos sit legata, tunc. n. alimenta commensurantur se- cundum quantitatem dotis. Lud. Ro. sing. 538. 55
1 Alimẽtis futuris debitis ex dispositione hominis renuntiare quis cum iuramento potest Bouerius in sing in verb. iuramentum. numero 17. 195
1 Aliud pro alio si alteri de voluntate creditoris soluatur, an ipso iu re liberatio sequatur, vel ope exceptionis. in addi. Math. singu. 112. numero 1. 132
2 Aliud pro alio solui inuito creditore non potest. Marc. Mant. sing. 106. nu. 2. fo. 16. vide Guid. Pap. sing. 649 nu. 4. 244
1 Alia dictio relatiuum diuersitatis substantiæ, & habet partim ea quæ sunt diuersa numero & substantia, vt supponat diuersitatẽ in supposito. Guid. Pap. sing. 309. nu. 9. 217
1 Alius alia aliud sunt dictiones relatiuæ duorum extremorum pri- mique extremi exclusiuæ. Guid. Pap. sing. 5. 107
1 Allegans rem sibi quæritam ex constituto, succumbit, nisi probet eum qui constituit, possedisse tempore constituti. in addi. Mar. singu. 67. numero 4. 113
1 Allegans contraria agendo non est audiendus, secus in defendẽdo vel excipiendo. Guid. Pap. sing. 706 §. 2. 247
1 Allegans possessionem continuatam debet eam probare. Gui. Pap. sing. 575. §. ille. 238
1 Allegans se maiorem vel minorem an teneatur probare. Guido. Pap. sing. 144. §. an ille. 212
2 Allegãs leges correctas & non insertas in corpore iuris, potest de falso accusari. Aluis. de Alber. sing. 4. fo. 166. & Pet. de Rauenn. singulari 204. folio 142. Et quando liceat allegare leges correctas, remissiuè. ibid.
2 non Allegatum in prima instantia allegatur in secunda. Mar. Man tu. sing. 696. num. 1. 70
1 Allodium est illud quod est alicuius proprij & à nemine recogno- scitur nisi à Deo. Guid. Pap. sing. 380. 224
1 Altari qui deseruit, de altari viuere debet. Vnde licet parochiano presbytero suis parochianis diuina officia denegare, nisi ipsi ob lationes exhibeant. Hip. Marf. sing. 682. nu. 1. 436
1 Alteri per alterum non quæritur regulariter per actus ciuiles: Ma thesilan. in l. ea quæ statuuntur, C. quomodo & quando iudex. numero 3. 156
2 Alteri per alterum an & qualiter acquiratur Marc. Mantu. singu. 402. fo. 43. sing. 544. nu. 1. 156
2 Alternatio in libello non admittitur. Amanel. sing. 153. 74
2 in Alternatiua sufficit alteram partem implere: fallit quando veri similiter mens testatoris non verificatur in qualibet parte de- siunctiue: sed tunc accipitur pro coniuncta. Petrus Rauenna sin gulari 245. 144
2 Alternatiua posita inter duos cuilibet insolidũ potest acquiri. Bal. singulari 132. 127
2 Amatorium poculum. Mant. sing. 687. nu. 1. 70
1 Ambassiatam suscipere quis cogi potest. Anton. Corset. in singu. in verb. ambasiator. 1. numero 1. 302
1 Ambasiator debet portare literas, per quas pateat quòd de licen- tia & mandato suæ ciuitatis vadit. Anto. Corse. in sing. in verb. ambasiator. 1. numero 2. 302
2 Ambasiator qui dicitur legatus, si decedat, & essent duo, salarium eius non accrescit alteri implenti officium. Petrus de Rauenna singulari 34. 136
1 Ambasiatores debent esse beneuoli illi, ad quem mittuntur. Anto. Corse. in sing. in verb. ambasiator. 2 nu. 4. 302
1 Ambasiatores, qui vadunt per viam transuersam, vt diutiùs stent in ambasiata, & maius salarium consequãtur, debent habere sa- larium, quod haberent, si fecissent viam rectam. Anto. Corse. in sing. in verb. ambasiator. 2. nu. 1. 302
1 Ambiguitas in diuersis reperitur. Guid. Pap. sing. 514. 233
1 Amicus an possit sine mandato agere pro amico, sicut coniunctius pro coniuncto? Lud. Rom. sing. 656. 245
2 Amicus pro amico sicut consors pro consorte agendum admitti- tur. Marc. Mant. sing. 575. numero 3. 59
1 Amici & vicini mei etiam peregrini possunt percutere volentem expellere me de possessione mea. Anto. Corse. in sin. in verb. De fensio. 2. numero 1. 309
2 Amicos potest quis conuocare ad propulsandam iniuriam. Aluis. de Alber. sing. 27. 167
1 Amicitia tantum operatur, quantum coniunctio sanguinis in con sideranda affectione. in addi. Math. sing. 41. nu. 4. 103
1 Amicitiæ reintegratio, ciuilitatem amissam non reintegrat. Petr. Gerard. sing. 3. nu. 7. 282
1 Amicitiam magnam idem efficere, quod & sanguinis coniunctio: Vnde affectio facit, vt ex testamento non solenni legata quæcũ que debeantur. Hyp. Marf. 351. nu. 1. 395
2 Amor nullus est qui vincat paternum, & hac de causa pater filio impuberi substituit pupillariter, nec filio parrem habenti tutor datur: fallit tamen si pater sit curpis & abiecta persona. Marcus Mant sing. 539 nu. 1, & 2. 56
2 Amoris paterni mira vis. Io. Trig. sing. 22. nu. 3. 89
1 Amissum in ludo illicito potest repeti. Bouer. in sing. in rubr. mista de criminibus. nu. 26. 206
1 Ancilla cauponis si stupretur, datur tantùm actio iniuriarum cõ- tra stuprantem. in addi Mathes. sing. 99. nu. 10. 125
1 Ancilla de cuius dominio cõtenditur, mortua, quòd appellationis causa propter peculium duret: Mathes. in l. quamuis. C. si pen- den. appe. numero 1. 181
2 Angeli lapsus. Columbet. sing. 1. nu. 19. 178
2 Animal venditum si moritur, post triduum à tempore vẽditionis & reperiatur iecore putrido, præsumitur mortuum ex infirmitate venditionem præcedente. Io. Trig. sin. 110. nu. 1. 106
1 Animal morti traditur non propter conscientiam delicti, sed pro pter memoriam facti. Bouerius in sing. in rubr. mista de crimi nibus & culpa. numero 13. 206
2 Animalia mea custodire obligatus, si ad me pelles deferat, an suf- ficienter ex eis probet animalia fuisse mortua, an verò, & ea casu fortuito mortua probare debeat? Ioann. de Arno. singu. 31. numero 1. 79
1 Animalia aliena, si ex statuti forma, in fundo reperta, liceat ipsius fundi dño occidere, qui dum persequeretur, dãs effugerint, an etiam extra fundum illa persequẽs impunè occidere possit? Et quid de homine alienam possessionem ingrediente, stante statu to, quod impunè offendi possit. Hip. Marf. sin. 225. nu. 2. 374
2 Animus, amicitia, & inimicitia coniecturis probãtur, nec verè ali ter probari possunt. Marc. Mant. 580. nu. 1. 60
2 Animus retinendi operatur acquisitionem. Bar. sin. 8. 108
1 Animus quo possessio retinetur, non præsumitur durare vltra de- cennium. in addi. Math. sing. 116. nu. 5. 133
2 Animæ de fauore vbi agitur, multa conceduntur, quæ regulariter non concederentur. Marc. Mant. sing 27. nu. 1. 7
1 Aniuersalium quid dicatur & quare fiat. Guid. Papæ singul. 388. §. quid. fo. 225. & sing. 253. §. 2. 214
1 Annonæ curam habentes, statuere posse, vt nullus in foro emat vl tra duo grani sextaria: vt omnes commodè sibi prouideãt. Hip. Marf. sing. 441. numero 3. 407
1 Annua præstatio an debeat solui in pricipio anni, vel in fine. Gui. Pap. singu. 389. 225
2 Annus incœptus in minore, quãdo pro completo habeatur? Ama nel. sing. 68. numero 1. 72
1 Annus datur appellanti ad prosequendum appellationẽ, & si is im pediatur, habet secundum annum. Lud. Ro. sing. 211. 20
1 Annus quando incipiat. Gui. Pap. sing. 389. §. qui annus. 225
1 Annus non incipit currere à tem pore contractus, sed à die tradi tionis rei venditæ, si res vendatur. & detur terminus vnius anni ad soluendum pretium. Guid. Papæ sing. 873. 257
1 Annus à quo tempore incipiat currere vbi præscriptio annalis locum habet. Guid. Papæ sing. 9. nu. 2. 207

1 Anteferri,

Index

1 Anteferri, verbum. Guid. Pap. sing. 388. num. 6. 225
1 Anthæa vxor Prœti regis Argiuorum Bellorophãtem ad stuprum voluit inducere. in addit. Matth. sing. 102. nu. 14. 126
1 Antiqua recentioribus in plerisque casibus fauorabiliora & magis priuilegiata esse. Nam in antiquis fama plenam probationem facit. Hip. Marsi. sing. 505. nu. 1. 415
1 Antiquitus dicitur de cuius contrario memoria non existit. Guid: Pap. sing. 387. §. antiquitus. 225
1 Apocha priuata in antiquis nullo testium, aut comparationis lite rarum adminiculo suffulta semiplenam probationẽ infert. Hip. Marsi. sing. 505. num. 1. 415
1 Apodixæ quas faciunt debitores suis creditoribus sine testibus pro bant in præiudicium scribentium, dummodo constet suam scri pturam esse Guid. Pap. sing. 629. 243
1 Apostata quis. Hip. sing. 638. nu. 2. 430
2 Apostata actiuè & passiuè intestabilis est, & à testimonio repelli- tur, etiam si pœnituerit. Mar. Mant. sing. 154. nu. 1. 22
1 Apostoli alij refutatorij, alij reuerentiales, & quid si dictum sit sim pliciter, Talis appellauit, cui iudex dedit apostolos, de quibus sit intelligendum? Lud. Rom. sing. 152. 15
1 Apostolos petere infra triginta dies à die latæ sententiæ sufficit de iure. Guid. Pap. sing. 358. §. vltimo. 221
1 Apostolorum forma vitiata quæ sit in addit. ad Mathes. singul. 21. num. 7. 93
1 Appellans si se dicat impeditum fuisse in primo fatali, qualiter pro babitur impedimentum. Guid. Pap. sing. 32. numer. 17. 208
1 Appellans dolo malo ab interlocutoria non est amplius citandus ad definitiuam sententiam. Guid. Pap. sing. 32. nu. 6. 208
1 Appellans quo tempore infra annum teneatur causam appellatio- nis inchoare, vt sic appellatio non videatur deserta si postea con tingat causam appellationis non esse finitam infra annum. Gui. Pap. sing. 615. §. sed quo, 242
Appellans si in primo anno fuerit impeditus finire causam, datur ei alius annus. §. item si. ibid.
1 Appellans in sua appellatione rectè dicit sententiam nullam, quia sententia potest esse nulla, & ab ea appellare licet. Guid. Pap. sing. 358. §. rectè. 221
1 Appellans à simplici interlocutoria non potest de nullitate coram ipso iudice appellationum agere, Guid. Pap. sing. 382. §. appel- lans. fol. 224. & sing. 614. §. appellans. 241
1 Appellans temerè efficitur infamis. Guid. Pap. singul. 671. §. teme- re. 245
1 Appellans temerarie debet puniri pœna iuris, si fuerit calumnio- sus, secus vero si appellauerit bona fide. Bouer. in sing. in verb. & apostoli. nu. 2. 204
1 Appellanti sufficit incipere prosequi eius appellationem tali tem pore, quod infra annum ipse possit petere diffiniri. Gui. Pap. sin gu. 585. §. sufficit. 239
1 Appellans qui renuntiauit appellationi suæ tacitè, vel expressè, non potest appellationem suam iterare Bouer. in sing. in verb. appellatio. num. 20. 204
1 Appellans non potest appellationi renuntiare in præiudicium ap pellati, quin ei liceat appellationis causam prosequi non obstã- te renuntiatione appellantis. Bouerius in singulari, in verbo ap pellatio. num. 24. 204
1 Appellans in diffinitiua primo viua voce dicendo in scripris, tene tur prosequi appellationem primam viua voce interiectam. Bo uer. in sing. in verb. appellatio. num. 30. 204
2 Appellans iniuſtè quomodo puniatur? Amanel. sing. 45. num. 1. 72
2 Appellans simpliciter, & ad superiorem simpliciter, videtur appel lare ad iudicem competentem. Aluis. de Albert. sing. 195. 173
1 Appellans si coram iudice à quo aliquid faciat, appellationi renun tiare videtur. Fallit tripliciter, Lud. Rom. sing. 727. 74
1 Appellans an pendente appellatione coram iudice ad quem possit reconueniri. Math. in auth. & consequenter. C. de sent. & interl. omn. iudic. num. 14. 167
1 Appellans, ne debitoris sui corpus sepeliatur, audiendus non est, et an id perpetuum? Hip Marf. sing. 199. nu. 3. 369
2 Appellans solet dicere, Appello à sententia, si nomẽ sententiæ ha bere meretur. Pet. Rauen. sing. 43. 136
1 Appellans à sententia criminis famosi, interim non est infamis, & potest testari. Antonius Corsetus, in singulari, in verbo appel- latio. ij. nu. 2. 301
1 Appellans ab excommunicatione non est excommunicatus. Gui. Pap. sing. 581. 238
2 Appellans temerè an puniatur de iure canonico. Petr. de Rauen. singulari. 42. 136
1 Appellãs ab interlocutoria, si post appellationem reuertatur ad iu dicem à quo, & coram eo aliquem actum faciat, appellationi renuntiare videtur, nisi ille actus impugnetur à parte aduersa, coram illo iudice à quo. Lud. Rom. sing. 69. 9
1 Appellãs per errorem à sententia pro se lata, an videatur ei renun tiare adeo quod rescindi debeat. Lud. Rom. sing. 375. 36
1 Appellans an teneatur producere sententiam. Guido Pap. singulari 32. num. 9. 208
Appellans positus in arresto personali an possit impunè recedere. ibidem nu. 10.
Appellans si non est persecutus appellationem, non est quadrime stre tempus. ibid. num. 11.
1 Appellans quando pendente appellatione aliquid innouauit, vide tur renuntiare appellationi. in addition. ad Mathesil. singulari 28. num. 1. 96
Appellans quando cogatur appellationem prosequi. ibid. num. 2.
1 Appellans si non petat apostolos an valeat appellatio? in addit. Matth. singu. 21. 93
1 Appellans rectè & ritè ab interlocutoria, est ipso iure exemptus à iurisdictione iudicis à quo. Math. sing. 29. nu. 1. 96
1 Appellans non comparens hora à iudice præfixa ad apostolos pe titos accipiendos, appellatio pro deserta habetur. Mathes. sing. 21. num. 2. fol. 92. & in addit. nu. 5, 93
1 Appellans à sententia nulla, an succumbat tanquam viam ineptã eligens, Math. in l. 1. C. de senten. ex peric. recit. nu. 9. 160
2 Appellans si petat apostolos à iudice à quo, iudex præcipiat nota rio, vt illos det, notarius vero dissulerit, quousque sint elapsi quinquaginta dies, an appellans sit restituẽdus, si iudex dicat per se non stetisse, cum præceperit notario ut det? Barthol. de Ca pua, singulari 79. 195
1 Appellans, si in primo anno ob impedimentum appellationem suam prosequi non potuit, ad hoc vt secundum annum habeat, debet probare impedimentum per duos testes, & hoc casu iura mentum in defectum probationis non defertur. Ludo. Ro. sing. 211. nu. 3. 20
1 Appellans si post desertionem appellationis expressè renuntiet appelationi, citari ad reliquum processus debebit. in addit. ad Math. sing. 29. nu. 14. 96
1 Appellans qui suâ culpa in metum, licet iniustum, incidit l. 2. C. de ijs qui per met. iudic. non appell. beneficio non gaudet. Mathes. in d. l. 2. nu. 2. 182
1 Appellantis ad infirmitatis impedimentum probandum iuramen tum sufficere. Math. in d. l. cum anteriorib. §. illud etiam. nu. 5. C. de temporib. & repar. appel. nu. 5. 178
1 Appellans si in termino compareat, & iudex apostolos tradere re cusat, an excusetur? in addit. ad Mathes. sing. 21. nu. 6. 93
1 Appellans potest arripere iter ad iudicem ad quem, & coram eo se præsentare per procuratorem. Math. sing. 21. nu. 5. 93
1 Appellans in productione appellationis quod vltra instantiæ dimi dium protrahere non possit. Mathes. in l. nemo. C. de tempor. & reparat. appel. nu. 3. 177
2 Appellandi terminus non potest prorogari per pactum. Petr. Ra uen. sing. 30. 136
2 Appellari non potest à sententia nulla, Mathes. in l. 3. C. de senten. ex peric. recit. num. 3. 161
2 Appellare non potest officialis, si est condemnatus de delicto com misto in officio ab eo iudice, cuius erat officialis. Petrus de Rau. sing. 31. 136
2 Appellari potest in criminæ læsæ maiestatis, Amanel, singulari 3. num. 1. 71
1 Appellari non potest à sententia condemnationis expensarum la tæ ex magno interuallo post sententiam interlocutoriam, pro- pter quam expensæ petuntur. Lud. Rom. sing. 85. 9
1 Appellari potest à iudice, qui se pronuntiauit iudicem, vel non iudi cem competentem. Guid. Pap. sing. 299. nu. 1. fol. 216. & singul. 797. num. 1. 252
1 Appellari non potest à sententia lata super causa, quæ celeritatem desiderat, Fallit in causa mixti imperij, vt est cautio damni infe cti. Lud. Rom. sing. 782. 78
1 Appellare si non liceat ab episcopo, an ab eius vicario possit? Ludo. Rom. sing. 76. 9
1 Appellari non potest à pœna legis, & quid à declaratione pœnæ à iudice facta. Lud. Rom. sing. 216. 20
1 Appellari ad priores ciuitatis debet, si vacat iudex appellationis. Ant. Corset. in sing. in verb. appellatio. 7. num. 1. 103
1 Appellari potest à citatione si citatur non citandus. Gui. Pap. sing. 32 nu. 24. 208
1 Appellari an possit super decimis, Guido Papæ singulari 456. §. an super. 229
1 Appellari an possit à sententia excommunicationis singul. 581. §. Guid. Pap. sed an. 238
1 Appellare potest dominus post decem dies si eius procurator non appellauit, si tamen procurator non est soluendo. Gui. Pap. sing. 32. §. dominus potest. 208
1 Appellare non potest qui fecit pactum de non appellando, vel qui læsa

Index

lata sententia renuntiauit iuri appellandi, & ille qui est verus contumax. Guid. Pap. sing. 359. nu. 3. 221
3 Appellare an possim à die notitiæ si procurator meus non appellauit. Guid. Pap. sing. 32. nu. 22. 208
1 Appellare an possit dominus contumax per se, vel procuratorem? & an appellans audiatur Guid. Pap. sing. 382. §. verum. 224
2 Appellari potest à sententia, qua pronuntiatur à sententia esse exequendam. Amanel. sing 71. nu. 1. 72
1 Appellari quo casu non potest, an possit querelari, & quid ecõtra? & quid iuris sit de supplicatione. Ant. Corset. in sing. in verb. querela. 2. num. 1. 330
2 Appellari non potest à sententia lata ad pias causas. Marcus Mantua sing. 22. nu. 5. 7
1 Appellari quare possit à quolibet grauamine. Petrus Gerardus singulari 19. 289
1 Appellari an possit à breui, vel nimis longa dilatione? in addi. Math. sing. 34. nu. 11. 88
2 Appellari aut supplicari regulariter non potest à sententia, quæ transiuit in rem iudicatam. Marcus Mant. sing. 356. num. 1. 40
Fallit si magna causa concedatur, vt in l. diuus. ff. de re iudica. ibid. nume. 4.
2 Appellare non licet à sententia arbitri. Inno. sing. 10. fo. 164. Fallit Pet. de Rauen. sing. 565. 150
1 Appellari non nisi lite contestata, regulare. Math. in l. cum solitũ, C. de senten. & interlo. om. iudic. nu. 1. 167
Appellare à præfectis prætorio non licere. ibid. nu. 3.
Appellari an possit, si imperator, vel Rex causam appellatione remota delegari ibid. nu. 7. & 8.
1 Appellari à sententia nulla, & si nullum sit interesse, posse. Mathe. in l. 2. C. si à non compet. iudic. esse dicat. nu. 2. 171
1 Appellandi iuri pacto renuntiari potest. Math. in l. cum anterioribus, §. sin autem partes. C. de temporibus, & reparat. repellat. numero 1. 178
1 Appellari non potest ab executione sententiæ, nisi modus excedatur executionis: Math. in l. ab executione. nu. 1. & 4. C. quor. appell. non recip. 180
1 Appellari non potest regulariter de iure ciuili ab interlocutoria, secus de iure canonico. Math. in l. ante sententiæ tempus. nu. 1. C. quor. appellat. non recip, 181
Et quando appelletur ibid. nu. 5.
1 Appellari potest in causis summarijs, licet præiudicium per aliud iudicium reparari possit. Math. in l. 1. C. si de momen. poss. fuer. appellat. num. 4. 182
1 Appellari licet à pœna legis non possit tamen à declaratione pœnæ à iudice facta potest appellari. in addit. Mathesil. singul. 48. nu. 4, 105
1 Appellari potest à futuro grauamine. Guid. Pap. sing. 585. §. à futuro. 239. Amanell. sing. 110. nu. 1. 73
2 Appellare non licet de iure ciuili à sententia interlocutoria nisi in casibus, secus de iure canonico. Aluis. de Alber. sing. 85. 169
1 Appellari an possit à taxatione expensarum. Guid. Pap. sing. 386. §. an possit. 225
1 Appellari non debet antequam iudex interloquatur vel commine tur. Guid. Pap. sing. 614. §. non debet, 241
Appellari in quibus casibus possit à futuro grauamine vel commi natione. ibid. §. in quibus.
1 Appellari non potest ante grauamen illatum, dicendo domine iudex, peto vt ita faciatis, & si non fecerit is, ex nunc appello. Guid. Pap. sing. 32. §. appellari non potest. 208
1 Appellari potest ab excessiua taxatione expensarum. Guid. Pap. sing. 32. §. appellari potest. 208
1 Appellari potest eodẽ die viua voce, dummodo reperiatur iudex in figura iudicij, si non appelletur viua voce tempore latæ sententiæ. Guid. Pap. sing. 358. 221
1 Appellari debet coram iudice à quo, si eius copia habetur in publico, alias coram iudice ad quem appellatur, si eius copia haberi possit, alias non valet appellatio. Guid. Pap. singul. 358. §. debet. 221
2 Appellare non licet à sententia sortis, quia non habet superiorem, si tamen contingeret enormem læsionem, posset per iudicem reformari. Pet. de Rauen. sing. 673. 153
2 Appellari potest ab interlocutoria lata super iurisdictione. Bald. sing. 16. fo. 124. & Dyn. & Rain. sing. 47. 130
2 Appellari potest ab executione facti, non tamen ab executione iuris, intellige tamen posse appellari si modus excedatur. Dyn. & Raine. sing. 138. 132
2 Appellari potest à sententia, qua quis pronuntiat se iudicem competentem, secus quando esset discordia inter duos iudices ordinarios vel delegatos, & superior, vel arbitri electi ad finiendam controuersiam, pronuntiant alterum eorum competentem, quia tunc à tali sententia nõ appellatur. Ant. del bene. sin. 13. 166
1 Appellari non potest de iure ciuili à sententia lata in posse sessorio, si fuerit interlocutoria. Bouer. in singul in verb. & apostoli. numer. 4. 204
Fallit si contineret tale grauamen, quod non posset reparari in iudicio petitorio. ibid.
1 Appellare an possit contumax. Bouer. in sing. in verb. appellatio. num. 39. 204
Appellari potest à sententia arbitri sumpti sine pœna, vel etiam cum pœna, rato tamen manente pacto. ibid. nu. 27.
2 Appellari debet infra decem dies à sententia interlocutoria, quod si non fuerit appellatum, interlocutoria, transit in rem iudicatã. Aluis. de Alber. sing. 206, 173
2 Appellare non licet à pœna & sententia canonis, & legis. Aluis. de Alber. sing. 160. 103
1 Appellatoriæ causæ instantiam communi iure, ab interpositæ appellationis die currere. Hip. Marsil. sing. 51. nume. 1. 348
Et quid si statuto cauente appellationis iudex certus eligi debeat è confidentium numero, num dato certo iudice post appellatio nem, num instantiæ appellationis tempus annis triginta, an nunquam curratʔ ibid. num. 2.
1 Appello à sententia, & appellatus negat eam latam, debet appellatus omne commodum perdere quod consecutus est ex ea, & debet sibi imponi silentium ne vlterius, ea vtatur. Guido Papæ, singulari 386. 225
1 Appellatur ab episcopo ad archiepiscopum in temporalibus. Gui. Pap. sing. 358. §. vbi appellatur. 221
1 Appellatur à præcepto iudicis, sicut à sententia diffinitiua. Mathe. sing. 39. num. 7. 100
1 Appellatur à sententia interlocutoria habente vim diffinitiuæ ea forma, qua appellatur à diffinitiua. in addit. Mathesil. singulari. 39. nume. 8. 101
1 Appellatur à vicario ad superiorem ordinarium, cuius est vicarius de iure canonico. secus de iure ciuili. Lud. Rom. sing. 76. 9
1 Appellatur à delegato ad delegantem. Lud. Rom. sing. 464. 46
1 Appellatur ab interlocutoria, q̃ vim diffinitiuæ habet, & quæ post se aliam sententiam non expectat, vel quando eius controuersiæ, de quo quæritur, finem imponit. Mathes. sing. 39. nu. 1. 100
2 Si appelletur à sententia ex vno grauamine, quod non sit sufficiẽs ad sententiam reuocandam, si in aliquo iustum grauamen appareat, ex illo licet non allegato per partem, potest sententia infirmari. Amanel. sing. 33. num. 1. 71
2 Appellatus si ad iudicem appellationis veniat, & petat, quod procedatur in causa, nõ expectato annali tempore procedi debet. Andreæ de Capua. sing. 4. 186
1 Appellatus ab interlocutoria potest a iudice appellationum petere quod causa appellationis omissa procedat in principali. Bouer. sing. in verb. appellatio. nu. 13. 203
1 Appellatus qui obtinuit in causa principali, si postea in causa appellationis ex eisdem actis succumbat, debet in expensis vtriusque causæ condemnari, quia tunc est in errore iuris, secus si ex nouis probationibus in causa appellationis succumbãt. Bouer. in sing. in verbo expensæ, nu. 8. 202
Appellatum si fuerit ab interlocutoria, vel iudicis grauamine, potest nihilominus iudex ad alia, quæ in iudicio facienda incumbunt, procedere non citato appellante. Ioan. Trigon. singul. 13. num. 1. 86
2 Appellatum vbi est ab interlocutoria super aliquo articulo licet pendente appellatione debeat supersedere, tamen poterit procedi super articulo connexo. Inn. sing. 13. 164
1 Appellatio non est deserta, si appellans propter paupertatem non soluit gabellam pro appellatione. Franc. Crem. sing. 121. 275
1 Appellatio ab interlocutoria in quibus casibus de iure ciuili admittatur. in addit. ad Mate. sing. 29. nu. 18. 96
1 Appellatio ab interlocutoria non potest iustificari, nisi ex deductis cõram iudice à quo. Fallit vt ibi, in addi. Mathesil. singul. 39. num. 9. 101
Apellatio ab interlocutoria poterit iustificari ex nouis probationibus. ibid. num. 13.
Appellatio ab interlocutoria habente vim diffinitiuæ non requirit causam. ibid. num. 111.
2 Appellatio an recipienda vel non, plenè debet examinari. Et sic causa cognita, & ideo si iudex reijciat appellationem, inconuenienti ab ista reiectione potest appellari, quod est notabile. Pet. rauen. singulari 32. 136
1 Appellatio ab interlocutoria non potest iustificari, nisi solum ex allegatis & probatis coram iudice à quo. Ludouic. Roman. singul. 282. 27
1 Appellatio facta ab vno capitulo ad aliud se extendit in actu iudiciali, secus in extrajudiciali. Guid. Pap. sing. 32. nu. 1. 208
1 Appellatio debet recipi ab amicis condemnati in causa criminali, alias iudex punitur, sed fallit vbi cõdemnatus perseuerat in contumacia.

Singular. Doctorum

tumacia. Gui Pap sing. 32. nu. 2. 208
1 Appellatio est defer a si noa introducatur coram iudice ad quem: termino præfixo à iudice, vel termino præfixo à iure, vel statuto. Gui. Pap sing 504. num 1. 232
1 Appellatio quæ traditur loco libelli. Gui. Pap. sing 864. 256
1 Appellatio nõ est deserta si per errorem appelletur omisso medio ad superiorem. Gui. Pap sing. 358 § Pe. Iacob. 221
Sufficit dicere Appello, siue appelletur in scriptis, siue voce, nec est necesse nominare iudicem ad quem appellatur. ibid. §. sufficit dicere. ibid.
1 Appellatio quibus modis deserta fiat. in addir. ad Math. sing. 21. numero 10. 93
Appellatio vtrum sit deserta si dubitetur, debet iudex in dubio pro nuntiare eam non esse desertam. ibid. nu. 11.
1 Appellatio ab interlocutoria fieri debet in scriptis, & in ea exprimi debent causæ, alias appellatio deserta cẽsetur. Math. sing. 98. numero. 2. 125
2 Appellatio debet insinuari infra duos menses. Amanel. singu. 107. num 1. 73
1 Appellatio alternatiua an & quando valeat. Math in l. cum proponas, C. de bon. auth. iud. possid. num. 3. 184
1 Appellatio si interponatur post actum, qui reddat processum nullum, an tũc deserta appellatione remaneat processus inualidus, & quid si actus noa reddat processum nullum, sed suspensum. in addit Math. sing. 29. nu. 3. 96
1 Appellatio à sententia nulla, non valet. Mathe. in l. 1. C. de sent. ex peric. nu. 3. 160
1 Appellatio ab interlocutoria causæ expressionem requirit, secus in appellatione à diffinitiua Et quid si causa frivola in appellatione à diffinitiua exprimatur, an appellatio ipso iure sit nulla. Lud. Roman. sing. 774. 77
1 Appellatio ab interlocutoria in scriptis fieri debet, & in ea exprimi specialiter causa grauaminis, alias iudex à quo potest ad vlteriora procedere, appellante amplius non citato. Mathesi. singu. 29. numero 4. 96
1 Appellatio etsi lege, vel statuto remota sit, non tamen supplicatio intelligitur. Sed sicut post binam à se appellationem interpositã quis minimè auditur, ita nec supplicans post appellationem binam. Hip. Marsil. sing 647. num. 1. 432
2 Appellatio, ò quis alieno nomine appellauerit, tenet, quamuis mãdatum non habuerit, & non solum in ciuilibus, sed etiam in criminalibus. Mar. Mant. sing. 486. nu. 1. 50
1 Appellatio an dicatur post lapsum terminum appellãti præfixum ad se præsentandum coram iudice ad quem, ad faciendum fidem de præsentatione iudici à quo. Lud. Rom. sing. 163. 16
1 Appellatio non tuetur appellantem, vt possit id facere, propter q̃ appellauit, licet iudex appellationi defecat. Ant. Corset. in sing. in verb appellat. 5. nu. 1. 302
2 Appellatio auxilium commune appellatur. Marcus Mantua sing. 179. nu. 1. 24
1 Appellatio quando est deserta, non est necesse pronuntiare ipsam esse desertam. Bouer. in sing. in verb. appellatio. nu. 14. 203
1 Appellatione à venditione futura, potest interponi ab eo, cui primum fuit facta promissio de vendendo rem, quam nunc alij vendere vult Pet. Gerar. sing. 98. nu. 6. 299
1 Appellatio à diffinitiua non requirit expressionem causæ, nisi tertius pro suo interesse appellet. Math. sing. 123. nu. 1. 135
1 Appellatio interposita à munere publico huiusmodi morte appellãtis. Math. in l. si pater. C. si pend. appel. 181
1 Appellatio interponitur per hæc verba, domine iudex, grauatis me licet verbum appello non exprimatur. Math in l. 2. C. de ijs qui per mer. iud. non appell nu. 6. 182
1 Appellatio vnius an & quando alijs prosit, vel non. Math. in l. 1. C. si vnus ex pluribus. nu. 1. 5. & 6. 182
1 Appellatio à diffinitiua sententia effectum tollit. Math. in l. 1. C. si moment. posse. nu. 5. 182
2 Appellatio ab interlocutoria debet fieri in scriptis, siue fiat incontinenti siue ex intervallo. Aluis. de Alber. sing. 202 173
2 Appellatio in scriptis potest probari per quamlibet scripturã, cautius tamen est vt redigatur, & sic probari possit per publica scripturam, & authenticum sigillum. Aluis. de Albe. sing. 205. 173
2 Appellatio ab interlocutoria debet cõtinere causam grauaminis. Aluis. de Albert. sing. 206. 173
2 Appellatio vltima non absorbet primam. contra Bart. Mar. Mant. sing 151. nu. 1. 22
1 Appellatio immutat naturam causæ principalis. Bouer. in singu. in verb. appellatio. 1. 203
Appellatio ab interlocutoria, vel à grauamine non potest iustificari, nisi ex causatis in ea ab initio insertis. ibid. nu. 3.
Appellatio potest interponi die feriata. ibid. nu. 5.
Appellatio tenet, si appelletur ad Papam, cum tamen delegatus proximus debeat appellari. ibi l. nu. 6.
Appellatio interposita à sententia vassalli devoluitur ad dominum proprietatis rei feudalis, & quare ibid. nu. 6. 204
Appellatio debet exhiberi coram iudice appellationum, si appellatus hoc petat, vel neget appellatum fuisse, sed non debet fieri copia parti appellatæ, nisi post litis contestationem. ibid. nu 33.
Appellatio sicut devoluit totam causam ad superiorẽ, vt possit sententiam reformare ex noua causa, ita etiam devoluit nullitas, vt sententia possit per iudicem nullitatis reformare. ibid. nu 34.
1 Appellatio ab executore per modum executionis excedẽte, ipsum executionem non suspendit in totum, sed bene in eo in quo modus excedit. Bouer. in sing. in verb. executio. nu. 9. 205
2 Appellationis in causa aduocatus non tenetur præstare patrocinium. Aluis. de Alber. sing. 45. 168
2 Appellationis sententia an sit interlocutoria, vel diffinitiua Bald. sing. 131. 127
2 Appellatione hæredum in re non transmissibili ad hæredes, non veniunt extranei, sed descendentes, nisi dictum fuisset ad hæredes quoscunque. Pet. de Rauen. sing 711. 155
2 Appellatione sententiæ diffinitiua continetur. Bald. sing. 105. 126
1 Appellatio hoc modo concepta, appello ad iudicem competentẽ, valet, & tenet. Guid. Pap. sing. 32. nu. 3. 208
Appellatio tenet ab omni immoderatione dilationis. ibid. nu. 4.
Appellatio præcludit ius innouandi non solum in contestato actu sed etiam in voluntario ibid. nu. 5.
1 Appellatio non impedit taxationem expensarum neque fructuum imo potest iudex à quo taxare non obstante appellatione. Gui. Pap. sing. 349. 220
1 Appellatio extinguit iudicatum, & omnia reducit ad pristinũ statum. Guid. Pap sing. 771. fo. 351. & sing. 846. 255
1 Appellatio ab interlocutoria vide Guid. Pap. sing. 849. 256
1 Appellatio an sit deserta si iudex à quo, assignauit terminum appellanti ad se præsentandũ coram iudice ad quem, & alium terminum ad fidem faciendum iudici à quo quòd se præsentauerit coram iudice ad quem: si appellans fidem non fecerit. Gui. Pap. sing. 597. §. Franciscus. 240
1 Appellatio est deserta, & nihil valet si appelletur post decem dies etiam de consensu partis. Guid. Papæ singulari 622. §. si appelletur. 243
1 Appellatio interposita in partis vel iudicis absentia intimari debet infra mensem vel quam primum fieri potest parti aduersæ alias appellatio efficitur inualida. Guido Papæ singulari 595. §. appellatio. 239
1 Appellatio an habeat locum in decimis. Guido Papæ sing. 386. §. verum. 225
1 Appellatio generalis debet admitti. Guido Pap. singu. 382 §. appellatio 224
1 Appellationis inchoando tempus olim ex iudicum diuersitate varium erat, hodie vero variatur ex locorum varietate. Mathesilanus in l. cum anterioribus. C. de tempor. & repar. appella. numero 1. 177
1 Appellationis interponendæ tempus terminus vnus decem dierũ hodie tantum datur. Mathesil. in dicta l. cum anterioribus. §. & cum anteà. nu 1. 177
1 Appellationis intimandæ tempus in consistorio principis hodie vnius anni esse. Mathesil in dicta l. cum anterioribus. §. in ijs autem. numero 1 177
1 Appellationis in causa ventilanda in principis consistorio nullum tempus est constitutum. Mathes. in d. l. cum anterioribus. §. si tamen in nostro. num. 1. 177
1 Appellationis tractandæ aliò quàm in principis consistorio, tempus, annus est, & ex causa biennium. Mathes. in d. l. cum anterioribus. §. illud etiam. num. 1. 177
1 Appellationis desertione sententiam etiam nullam, firmam manere. ibid. nu. 6. & 7. 178
Appellationis prosequendæ tempus quando currat. ibidem num. 8
1 Appellationi locus non est, quãdo sententia lata est super tributo euidenti. Mathes. in l. abstinendum. C. quor. appellat. non recip. nume. 7. 180
1 Appellationis exercẽdæ tempus hæredi non nisi adita hæreditate, currit. Mathe. in l. si vnus. C. si penden. appella. nu. 2. 181
1 Appellationis prosequendæ tẽpus de iure authen. quod sit Mathe. in auth qui. C. de tempo. & repar. appell. num. 1. & 5. 176
Appellationis prosequẽdæ tempus an minui possit. ibid. nu. 2. & 4
Appellationis in causa lite non contestata, & vna parte absente, altera verò instante procedi potest. ibid. num. 3.
Appellationis prosequendæ tempus an de consensu procuratoris prorogari possit. ibid. num. 6.
1 Appellationis prosequendæ tempus de iure Codic. quod sit. Math. in l. 2. C. de temporib. & reparat. appel. nu. 1. 175
1 Appellationis prosequẽdæ tempus pẽdente inter partes compro-

 missio,

missō,non currit.Item nec si partes expresè non currere cōsenserit,secus si tacite.Mar.in auth.si tamen in medio.nu. 1. 2. & 3. C.de tempor.& repar. 176
Appellationis causa etiam pendente compromisso terminari pōt, si in dilatione periculum immineat ibid.nu.4.
Appellationis tempora sunt magis odiosa,quam primæ causæ tempora.ibid.num.12.
Appellationis tempora quando partes prorogare volunt,quo verbo vti debent.ibid.nu.13.
1 Appellationi inchoandæ post tempora statuta,alia non concedūtur,etiam per scriptum.Mathes.in l.3.C.de tempor.& repar.appellat.nu.1. 177
Appellationis tempus partes suo consensu aut altero quodam prorogare non possunt.ibid.nu.4.
1 Appellationis tempora fatalia cognitione pēdente in consistorio principis non currunt.Mathes.in aut.sed & lis.C.de tempor. & reparat.appel.nu.1. 176
1 Appellationis in causa allegari & probari possunt non allegata aut probata in causa principali.Mathes.in l.per hanc.C.de tempor. & reparat.appel.nu.1.& 4. 177
Appellationis iudex primā sententiam aut approbare aut improbare tenetur.ibid.num.8.
1 Appellationis tempus à die scientiæ currit.Mathe.in l.3.C. quo.& quando iud.nu.2. 154
1 Appellationis à sententia diffinitiua si causa tractetur inter præsentes,litis contestatio requiritur, alias si obijciatur ,processus est nullus.Secus si altera pars per contumaciam absit,vel cōtumax sit in respondendo.Math.sing.66.nu.1. 112
1 Appellationis omissio non impedit recursum contra iudicem, qui male iudicauit.Bouer.in sing.in verb.iudex. nu.3. 187
1 Appellationis interpositio fieri debet infra decem dies, nec partiū pacto tale tempus prorogari potest, sed tantum statuto vel consuetudine.Anto.Corset.in sing.in verb.appellatio.4.n.1. 302
Appellationis prosequendæ tempus prorogari potest à statuto vel consuetudine,non à iudice.ibid.nu.2.
2 Appellationis decendium an computari debeat de momēto ad momentum,Amanel.sing.67.nu.1. 72
1 Appellationis iudex an possit confirmare sententiam,à qua is,pro quo fuit lata per errorem appellauit.Anton.Corset.in singu.in verb.appellatio.6.nu.1. 303
1 Appellationis exercendæ tempus,seu instantia ipsius prosequēdæ, licet de iure communi à die interpositæ appel.currat, tamē si iudex eligi debeat,antequam sit electus tempus illud seu instātia non curri.Hip.Marsi.sing.423.nu.2. 405
2 Appellationis iudex licet possit facere inhibitionē iudici causæ principalis,vt non procedat vlterius,tamen talis inhibitio non valebit,nisi pars citetur in ipsa inhibitione fienda.Inno.sing.39. 165
2 Appellationis in causa victus non condemnatur victori in expēsis. quod intelligi in appellante,qui succubuit in causa principali. Dyn.& Rain.et.sing.44. 130
1 Appellationem prosequi hæres non tenetur.Mathes.in l.eius qui. C.si pend.appel.nu.2. 181
1 Appellationē deferens eā non prosequendo infra debitum tempus, videtur ei tacite renuntiare.in addi.Math.sing.29.nu.12. 96
1 Appellationem, vel recursum,si statutum prohibet, tūc modus omnis omnisque recursus contra sententiam sublatus esse intelligitur.Hip.Marsi.sing.289.nu.3. 385
1 Appellatione pendente debet incarceratus,qui appellauit, remitti ad carceres iudicis ad quem.Bouer.in verb.carcer.nu.3. 192
1 Appellatione liberorum masculorum an continentur nepotes masculi ex filia.Math.sing.129.nu.1. 137
2 Appellatione expensarum rei pretium non continetur.Petr.Rauen.sing.186. 140
1 Appellationi interpositæ pro se,& adhærere volentibus, debet adhæreri infra tempus decem dierum,infra quod poterat appellatio principalis interponi.Bouer.in singu.in verb.appellatio.numero.26. 204
1 Appellatione interposita nihil innouandum.Math. in l. per hanc. C.de tempor.& repa appel.nu.10. 177
1 Appellatione remota ex pacto partium an videatur sublata via nullitatis.Guid.Pap.sing.634. 243
1 Appellatione hæredis continentur etiam sui hæredes,licet ab hæreditate abstineant.Guid.Pap.sing.354. 220
1 Appellatione bonorum an contineantur iura,& actiones Guid.Pa. sing.4. 207
1 Appellatione rerum mearum an contineātur iura & actiones.Gui. Pap.sing.5.nu.1. 207
2 Appellatione carnium non venit laridum,nec appellatione vini venit acetum.Aluis.de Alber.sin.189. 175
1 Appellatione pēdēte pp suspicionē superuenientē pereeptione fructuum,quis poterit priuari.in addi.Mathes.sing.28.nu.4. 96
Appellatione pendente debitor capi potest si timetur de fuga. nu. 5.ibidem. 1
1 Appel atione deserta nihil aliud quam quod appellationem desertam esse pronuntiare iudici supereſt.Math.in l.6.C.quomodo & quando iud.nu.1. 155
2 Appellatione pendente si quid attentetur venit reuocādum,intelige tamen pendente appellatione à diffinitiua,non ab interlocutoria.Aluis.de Alber.sing.172. 172
Fallit tamen in casibus.ibid.
2 Appellatio interposita vtra decem dies est nulla ipso iure,nec potest confirmari licet in ea procedatur per partes.Aluis.de Alber. sing.195. 173
1 Appellatione interposita ad interlocutoria,vel grauamine ad aliū, quam ad Papam,an requiratur insertio causæ Bouer.in singu.in verb.appellatio.nu.32. 204
Appellatione à diffinitiua pēdente an possit iudex à quo taxare expensas,in quibus condemnauerat appellantem.ibid.nu.41.
1 Appellatione pendente nihil est innouādum.limitatur septem modis.Anto.Corset in sing.in verb appellatio.1.nu.1. 301
1 Appellatione à sententia censuræ ecclesiasticę an & quando tollatur vinculum,vel non,& quid operetur.Math.in l.vt in paruorū C.si à non comper.iudic.nu.2.& 4. 171
1 Appellationi locus est,quando debitoris nomē capi iubetur.Math. in l.stipendia.C.de execut.rei iudic.nu.3. 174
1 Appellatione restitutionis petendæ potestatem non tolli.Mathesi. in l.2:C.si ex falsi instru.nu.2. 174
Et quid de nullitatis beneficio.nu.3.ibid.
1 Appellationum iudex si vacat debet appellari ad populum,non ad successorem.Gui.Pap.sing.567. 237
1 Appellationum iudex quandiu cognoscit an appellatio sit recipiēda,vel ne,non debet inhibere in causa.Guid.Pap.sing.32.§.quandiu. 208
1 Approbare censetur,qui non improbat.in addit.Mathesil.singula. 110.nu.42. 130
1 Approbare,& non contradicere paria sunt.Guido Pap.singu.384.§. paria. 225
2 Approbator qua actione cōueniatur.Bartholomęus de Capua. singu.16. 180
1 Apuliæ,& Siciliæ regnum iure pleni dominij ad apostolicam sedē pertinet.Ludo.Ro.sing.623. 62
1 Aquæ ductus ius pluribus concedi potest,& eius diuisio quomodo inter dominos fieri debeat Lud.Rom.sing.811.fol.80.& Anton. Corset.in sing.in verba.aqua.nu.1. 303
2 Arbiter vel iudex si videt quod eius iurisdictio,vel causæ instantia sit peritura,potest cogere partes litigare etiam die feriato.Aluis. de Alber.sing.175. 172
1 Arbiter non debeat eligi nisi in casibus,in quibus hoc à iure exprimitur.Rom.sing.461. 46
2 Arbiter æquiparatur iudici habenti iurisdictionem tantum,nō merum & mixtum imperium.Aluis.de Albert.sing.71. 169
1 Arbiter nō pōt causam audire,nec partes citare extra locū in quo fuit receptū compromissum,nisi aliud fuerit in ipso cōpromisso expressum Bouer.in sing.in verb.compromissum.nu.8. 188
2 Arbiter si vrgeatur à prætore ad sententiam,iurare potest sibi non liquere de causa,& quid sit iurare & Marc.Mant.sing.48. numero 1.& 3. 10
1 Arbiter facit litem suam malè iudicando , quemadmodum &iudex,& an iudicare negligendo litem suam facere dicatur.Et quid de arbitratore.Ludo.Roma.sing.707. 72
1 Arbiter potest recipere salarium à partibus.Gul.de Lud.singul.13: numero 1. 438
2 Arbiter malè pronuntiando facit litem suam.Amanel. singul.143. numero.1. 74
2 Arbiter & moderator suæ rei est quilibet.fallit in hospite ante cuius ianuam pendet signum,qui potest compelli ad me recipiendum.Marc.Mant.sing.51.nu.1. 10
1 Arbiter debet laudare in loco,vbi compromissum factum est, alias laudum non valet.Locus autem accipitur pro ciuitate.Ludo.Roma.sing.140. 14
1 Arbiter,vel arbitrator,cui per formam compromissi data sit facultas procedendi prout ei placuerit,an possit mandare solui debere debitum præscriptum.in addi.Math.sing.14.nu.8. 88
2 Arbiter potest accipere salarium à partibus.Amanel.sing. 101.numero 1. 73
1 Arbiter an si malè iudicet,faciat litem suam,sicut iudex.in add.Math.sing.187.nu.1. 150
2 Arbiter & arbitrator absoluens partes ab obseruatione iudicij non dicitur causam terminare, Aluis.de Alber.sing.281. 175
1 Arbiter an & quando possit suam sententiam mutare,vel corrigere. Gui.Pap.sing.378.§.si & quando. 224
1 Arbitri non possunt causam audire nec partes citare extra locū in quo

quo fuit receptum compromissum nisi aliud fuerit in ipso compromisso actum.Gui.Pap.sing.748.nu.2. 250
1 Arbiter & arbitrator qui est ex compromisso,si pronuntiet laudū, in dubio an vt arbiter,an vt arbitrator pronuntiasse dicatur. Franc.Crem.sing.148. 278
1 Arbiter potest condemnare in expensis & fructibus,& aljs accessorijs.Bouer.in sing.in verb. expensæ.nu.17. 202
1 Arbiter potest pertere à partibus sportulas secundum causæ qualitatem & sui laboris exigentiam.Bouer.in sing.in verb.compromissum.num.3. 187
2 Arbiter an debeat de iure habere salarium à partibus. Pet. Rauen. sing.35. 136
2 Arbitri si eligantur super incidenti,vel emergēti,ab eorum sententia potest appellari.Bart.sing.108. 114
2 Arbitri seu arbitratores partium consensu electi,& semel approbati,possunt tamen vt suspecti recusari,& quæ sit ratio.Mar.Mant. sing.517.num.1. 54
2 Arbitri à sententia non licet appellare Inn.sing.10. 164
2 Arbitri sententia lata contra ius litigatoris an valeat.Ioan. de Arnon.sing.83.nu.1. 83
2 Arbitri ex sententia pacto nudo,& sine pœna assumpti, homologata tacitè , vel expresè oritur actio, & fit interruptio præscriptionis , & ex actis coram eo factis in alio iudicio fit probatio. Bart.sing.145. 116
2 Arbitri sententia dicta sine scriptis non valet:secus in sententia arbitratoris.Ant.Delbene sing.6. 166
1 Arbitro in eius sententia licitum est leges transgredi. Bouer.in singul.in verb.compromissum.nu.23. 188
Arbitris duobus vel pluribus electis,an vnus altero procedere possit ibid.nu.24.
1 Arbitris duobus concordantibus,si tertius assumatur,huius solius sententiæ parebitur. Hipolytus Marsilienſis singulari. 264. numero.4. 380
1 Arbitrorum sententiæ,etiam si essent mille,consuetudinē non confirmat.Lud.Rom.sing.42.nu.2. 5
1 Arbitrator sine scriptura procedere potest,vt qui amicabilis compositor dicatur.Math.in auth.nisi. C.de senten.ex peri reci.numero 5. 161
1 Arbitrator potest cogi Arbitrari sicut & Arbiter dum tamen semel consenserit arbitrari.Bouer.in verb.compromissum.nu.9. 188
1 Arbitratoris à laudo,qui fuit electus in bonum virum , habito respectu ad eum.& non ad alium, an possit ad arbitrium boni viri recurri.Lud.Rom.sing.51. 6
1 Arbitratoris laudum nunquid possit rescindi prætexto instrumentorum de nouo repertorum. Lud.Rom.sing.189.nu.1. 17
1 Arbitratores tres si in vna causa sententias in quantitate diuersas ferant,de qua quantitate pronuntiasse censeatur.Ant.Corse.in sing.in verb.sententia.17.nu.1. 337
2 Arbitratores vbi debent vocari pro sententia ferenda, & eligentes pro electione fienda sufficit quod semel citentur.Innocent. singulari 7. 164
1 Arbitramentum transactioni æquiparatur.Ludo. Roman.singula. 189.nu.2. 17
1 Arbitramentum cum sit quoddam pactum,seu transactio,non finitur morte arbitri.Henric.Bouer.in singular.in verbo , compromissum.nu.6. 188
1 Arbitrium datum iudici in criminalibus, quatenus datum videatur.Hip.Marsi.sing.397.nu.1. 402
1 Arbitramentum est quidam contractus transactionis.Gui.Pap.singul.253,fol.214 & sing.432.nu.3. 228
1 Arbitrium omne in re aliena commissum,intelligitur commissum cum iustitia,quibuscunque verbis committatur.in add.Math.singul.15.nu.12. 89
1 Arbitrium boni viri debet iudicari secundum leges.Math.sing.157. num.7. 144
2 Arbitrium boni viri an possit peti à decepto in dimidia iusti pretij, an tantum vltra.Amanel.sing.155.num.1. 74
1 Arbitrium plenum seu liberum importat liberam voluntatem,per quam quidem liberam voluntatem æquum iniquo anteferre potest dum tamen dolus absit.Boueri.in singul.in verbo,compromissum.num.10. 188
1 Arbitrij & iudicij differentia. Math.in auth.si tamen in medio. C. de temp.& repa appella.nu.9. 176
2 Arbitrio tuo si concedo rem tibi,non teneris de leuissima culpa,si parem diligentiam adhibuisti in re illa , quam adhibens in tua. Pet.Rauen.sing.37. 136
2 Arbitrio boni viri renuntiari non potest.Aman.sing.90.nu.1. 73
1 Arbitrio suo qui potest aliquid facere an teneatur de culpa.in add. Math.sin.15.nu.6. 89
2 Arbitrio iudicis relinquitur an indicia sufficiant ad torturam.Mar. Mant.sing.3.nu.1. 2
2 Archidiaconus ecclesiæ cathedralis an præferri debeat generali Vicario Episcopi.Io.de Arno.sing.28.num.1. 79
2 Archiepiscopus potest cogi tenere vicarium.Io.de Arno.singular. 52.num.1. 80
1 Area est locus in villa vel ciuitate sine ædificio.Gui.Pap.sing.528. §.area. 34
2 Argenti appellatione non venit id quod ære est contaminatum. Mar.Mant.sing.159.nu.3. 23
2 Arguere licet à communiter accidentibus. Dyn. & Rayner. singular.25. 130
2 Arguere non licet ab vno effectu deportationis.Mar.Mant.singu. 478.num.1. 50
1 Argumētario facta ab absurdo est valida in iure.Gui.Pap.sing.409. §.argumentatio.fo.226.& sing.390.§.argumentatio. 225
1 Arg.de re ad locum valet.in add.Math.sing.122.nu.5. 115
Argumentum de tempore ad locum validum est in iure. ibidem numero.6.
1 Argumentum de maiori ad minus,an locum habeat in decreto iudicis.Lud.Rom.sing.217. 20
1 Argumentum de alimentis ad dotem , an semper & indistinctè valeat.Math.sing.146.nu.2. 141
2 Arg.de ciuilibus causis ad criminales,non indistinctè procedit.Marmant.sing.486.nu.1, 50
1 Argumentum à cōtrario sensu in rescriptis validum est in iure.Anto.Corset.sing.1.nu.1. 301
1 Argumentum à contrario valet,ex quo contrarium non est expressum.Math.in l.1.C.de sent.& interlo.nu.4. 102
2 Argumentum à simili,ad secundum quid non valet.Mar.Man.sing. 159.nu.1. 23
2 Arg.de adoptione ad facerdotium valet.Marc. Mant.singular.479. numero.1. 50
2 Arg.de furore ad procuratorem non valet.Marc. Man.singula.467. num.1. 49
2 Arg.de loco ad tempus valet.Mar.Mant.sing.300.num.2. 34
1 Arg.à contrario sensu in testamentis validum est in iure.Ant.Corset.sing.4.num.1. 301
1 Arg.à contrario sensu in sententia est validum in iure.Ant.Corse. sing.3.num.1. 301
2 Arg.de tutelis ad testamenta,validum.Mar.Mant.sing.464. 49
1 Arg.à contrario sensu non sumitur , vbi resultat correctio legum. Pet.Gerar.sing.4.nu.10. 212
1 Arg.à contrario sensu non sumitur , vbi absonus resulteret intellectus.Math.in l.1.C.de sent.ex peric.recic.nu.4. 160.& to.2.Marc. Mant.sing.541.num 1. 56
2 Argum.data instantia cōruit,intellige tamen dum sit in materia. Mar.Mant.sing.436.nu.1.& 2. 46
2 Arg.de contractibus ad delicta valet & tenet , intellige quo ad formam,non quo ad pœnam.Mar.Mant.sing.28.num.1. 8
2 Arg.de maiori ad minus non habet locum in decreto iudicis.Petr. Raven.sing.149. 139
1 Arg.à cōtrario sensu in statutis validum est in iure,nisi ob illud statuentes in pœnam incidant.Ant.Corf.sing.5.nu.1.fo.301. Lud. Rom.sing.107.fo.111.Gui.Pap.sing.496.nu.3. 216
2 Arg.de procuratore ad curatorem non valet.Mar.Man.singul.470. num.1. 49
2 Arg.à proportione commodi & incommodi,quando valeat. Marc. Mant.sing 476.nu.1. 50
2 Arg.ab experientia validissimum & efficacissimum.Mar.Mant.singul.10.nu.7. 4
1 Arg.à solitis & communiter euenientibus in iure validū esse. Et iō si fratres ſtēt communes,maiorque natu communes res gerat , ac tunc minor natu vxorē ducat , pro cuius dote restituenda in euentū restitutionis se obliget minor , si post hac restitutio dotis incidat,fieri de communi patrimonio debebit,quod dos ipsa ad eundem peruenisse censeatur.Hip.Marsi sing.336.nu.1. 392
2 Arg.de lege ad rescriptum non valere,Mar.Man.sin.114.nu.1. 17
1 Arg.ab his quæ communiter accidunt in iure validum esse,ac efficax,non ciuili modo , sed & criminali quoque negotio,ab iura tractantibus receptum est. Hip.Marsi.sing.1.nu.1. 342
1 Arg.à communiter accidentibus,torturam ac quæstionem à pœne ſtare reo datam,ac si inde confessionem extortam,violentā, coactam,ac non spontaneam,velut certis coniecturis probari.Et id quibus rationibus,vsque ad nu.seq.Hip.Marsi.sing.1.nu.2. 342
2 Arg.de appellatione ad restitutionem in integrum an valeat.Mar. Mant.sing 471.nu.1. 49
2 Arg.de hospitalarijs ad episcopum non valet,& quare.Marc.Mant. sing.468.num.1. 49
2 Arg.de factoribus & institoribus,ad medicos procuratores & aduocatos non procedit.Mar.Mant.sing.472.nu.1. 49
2 Argumentum de pacto ad statutum validum.Marc Mant.sing.160: num.2. 23

Index

2 Arg.à communi vſu loquendi quando valeat.Marc.Mantua.ſingu. 475.num.1. 49
2 Arg.de lege ad teſtatorem non ſemper procedit.Marc. Mant.ſing. 122.nu.3. 19
1 Argumentum à communiter accidentibus adeo validum, vt locus à communiter accidentibus iudicium faciat indubitatum.Hip. Marſ. ſing.1.nu.5. 342
2 Arg.ab effectu adeo eſt efficax,vt ſimile dicatur.Marc. Mant. ſing. 523.num.1. 54
2 Arg.de ſententia ad libellum valet in eo,quod vtroque caſu impro priantur verba,vt ſubſtineantur.Marc. Mant.ſing.473.nu.1. 49
Arg.de ſententia ad teſtamentum an valeat.ibid.nu.2.
2 Arg.ab eo quod non eſt veriſimile & frequens in iure,& probabile, quod tamen non habet locum quando legis prouiſione contrarium reperietur ſtatutum Mar. Mant.ſing.437.nu.1. 46
2 Arg.de tutore ad prælatum,valet vno caſu tantum.Mar.Man.ſing. 463.& 465. 46
2 Arg.ad tollendum ſufficit dare inſtantiam, dum tamen ſit de materia.Marc.Mant.ſing.199.nu.1.&2. 26
1 Arg.à matrimonio carnali ad ſpirituale adeo validum,vt ſi qua ſtatuto iudicatur pœna aduerſus mulierem nuptam cognoſcentẽ, habebit quoque locum aduerſus eam qui monialem cognouerit. Hip.Marſi.ſing.215.nu.3. 372
1 Arg.à carnali ad ſpirituale matrimonium,vbi eccleſiæ noxium eſſe non procederet. Exempla ibi.Hip.Marſ.ſing.215.nu.4. 372
2 Arg.de cauſis ciuilib.ad criminales valet in procedendo, & nõ aliter.fallit tamen ſeptem modis.nu.3.vſque ad fi.Mar.Mant. ſing. 116.num.1. 17
2 Arg.valet de ſynagoga quo ad Iudæos,ad eccleſiam quo ad nos,& quo modo.Marc. Mant.ſing.480.nu.1. 50
1 Arg.à contrario ſenſu in pactis & ſtipulationibus validum eſt in iure.Ant.Corſ.ſing.2. 301
1 Arg.de homine ſui iuris ad filiumfamilias quibus in caſibus & quãdo procedat.Math.in l.7.C.qui bon.ced.poſſ.nu.3. 183
2 Arg.de toto ad partem,& contra,frequens eſt & probabile,intelligetamen ſi eadem ſit ratio totius & partis, fallit tamen in iure accreſcendi.Marc.Mant.ſing 495 nu.1.&2. 51
2 Arg.eſt quod ſumitur à poſſibili, & ſoluitur per contrarium poſſibile.Mar.Mant.ſing.474.nu.1. 49
2 Arg.de commendatario ad viſitatorem,an valeat.Marc.Man.ſing. 477.num.1. 50
2 Arg.à comparatis frequentiſſimum eſſe multis exemplis commonſtrat Mar.Mant.ſing.459.nu.1.fol.48.& ſing.461. ibid.
2 Arg ab ordine titulorum valet.Aluiſ.de Alb.ſing.98. 169
2 De argumento à coniunctis,Marc.Mant.ſing.461.num.1. 49
1 Arg.ſeu illatio de liberto ad filium non procedit, cum non ſit eadẽ ratio.Petr.Gerar.ſing.1.nu.11. 280
Arg.de dote ad legitimationem,an ſit bonum?nu.12. ibid.
2 Arg.de teſte ad iudicem valet.Marc.Mant.ſing.229.nu.2. 28
2 De argumẽto à genere ad ſpeciem,& de toto ad partem.Mar.manſing.460.nu.1. 48
2 Argu. probabilia ſufficiunt in crimine aſſaſſinatus.An. Columbe. ſing.pœnal,1.nu.3. 175
1 Arma portare eſt prohibitum,& an ſi ruſticus ea ferat,puniatur eadem pœna qua ceteri.Lud.Rom.ſing.267. 25
1 Arma eorum,qui,propter proditionem expulſi ſunt de ciuitate,debent deleri.Et an clerici impunè poſſint delere arma in eccleſia poſita,ab eius fundatore,q poſtea fuit rebellis & proditor?Lud. Rom.ſing.122.fo.12.& ſing.673. 67
1 Arma & vexillum in bello amittere,baroni.dedecus eſt.Guhel.de Lud.ſing.49.nu.1. 439
1 Arma portans contra vetitum,ſi per officialem non fuit repertus, an incidat in pœnam ſtatuti?Ant.Corſet.in ſing.in verb.ambaſiator2.nu.3. 302
2 Ars & natura nihil operantur fruſtra,Marc.Mant.ſingula.688.numero 1. 70
2 Artis principia variè tradi,Mar.Mant.ſing.634.nu.1. 66
2 Artis principia,quando tradantur,item diffinitio,& regula,&c.nõ eſt opus ratione dubitandi.Marc.Mant.ſing.36.nu.2. 9
1 Artem exercens per ſubſtitutum an gaudeat priuilegio artis.Lud. Rom ſing.65. 7
1 Articulari, qualiter debeat ſuper præſcriptione ratione temporis, Guid.Pap.ſing.45.nu.2. 208
1 Articulus inepetus non validatur ex depoſitionibus aptis,vel ex depoſitione teſtium ſuper inepto tamen articulo iuratoris.Bouer. in ſing.in verb.poſito.nu.9. 195
1 Articulus impertinens ille dicitur,qui nullum præbet intentionis adminieulum.Bouer.in ſing.in verb.poſitio nu.10. 195
1 Articulus negatiuus probandus per inſtrumentum eſt remiſſibilis. Gui.Pap.ſing.607.§.articulus. 240
1 Articuli noui continentes etiam indirectam contrarietatem debẽt admitti non obſtante publicatione aliorum teſtium.Guid.Pap. ſing.108.§.& quod. 210
1 Articuli ſaluatorij,& approbatorij teſtiũ an ſint admiſſibiles. Gui. Pap.ſing.391. 225
1 Articuli noui etiam de directo contrarij ſunt admittendi ad probãdum per inſtrumenta,vel confeſſionem partis,licet didicita ſint teſtificata.Gui.Pap.ſing.108.§.noui. 210
2 Articuli noui quando poſſunt produci,licet non fuerit addita clauſula,ſaluo iure faciendi nouos articulos, &c. Barth.de Cap.ſingula.62. 183
1 Articulus de proprietate ſolum ad colorandam poſſeſſionem admittitur in iudicio poſſeſſionis reintegrandæ.Bouer.in ſingu.in verb.poſitio.nu.14. 195
1 Articulij & adminicula dependentia à cauſa principali,an eodem modo ſint tractanda,quo & cauſa principalis,an non?Pet.Gera. ſing.23.nu.2. 289
1 Artifex qui ſibi victum quærere poteſt,quod à beneficio,vt nõ niſi inquantum facere poſſit conueniatur,repellatur.Matheſ.in l.3. C.de bon.autho.iudic.poſſi.nu.4. 184
1 Aſcendentes pro deſcendentibus non poſſunt teſtificari,nec cõtra. Bouer.in ſing.in verb.teſtis.nu.60. 200
1 Aſcribens ſibi aliquid de bonis teſtatoris in ipſius teſtamẽto,in fal ſi pœnam incidit.Et quid in prælato eccleſiæ ſuæ aſcribẽte?Hip. Marſi.ſing.174.nu.1. 364
1 Aſinus vtrum veniat appellatione beſtiæ?Mate.ſing.95.nu.2. 124
2 Aſini natura ad coitum & ſtoliditatem geniti.Mant. ſingula. 100. per tot. 15
2 Aſſaſſini & proditores etiam delicto non conſummato impunè occidi poſſunt,nec ad eccleſiam confugientes gaudent immunita te ipſius.Mar.Mant.ſing.248.nu.1. 30
2 Aſſaſſinatus tentatus non ſecus punitur,atque perfectus.Columb. ſing 4.nu.1. 175
1 Aſſenſus quando capitur pro authoricate,& confirmatione. Ant. Corſet.in ſing.in verb.minor.2.nu.3. 319
2 Aſſertioni factæ in libello non creditur.Dy.& Rai.ſing.81. 131
1 Aſſertio interfecti non probat occiſorem.Gui.Pap.ſing.278. 215.
1 Aſſertioni principis an ſtetur.Gui.Pap.ſing.820.§.2. 254
1 Aſſertio dicens quod non ſperat in partibus conſequi iuſtitię complementum,cum in animo conſtitat,probatur per iuramentum Bouer.in ſing.in verb.iuramentum. nu.11. 195
2 Aſſeſſores rudes & imperiti vt reum ex ſua confeſſione damnent, conſilium eſt,vt duos aut tres teſtes adhibeant, coram quibus reus confiteatur.Mar.Mant.ſing.381.nu.1. 42
1 Aſſeſſores ad aliquid aſſumantur.Math.in l.cum ſententiam.C.de ſenten.& interloc.omn.iudic.nu.6 164
1 Aſſeſſores ſequentes Bar.dictum in l.vtrum.ff.ad l.Pom.de parr.& occidentes homines ob id duntaxac quod non reuelant ſecretũ, non eſſe probabile omnes homicidas eſſe.Et ibidem, quod ſenſus corporis, motus primi non ſunt in poteſtate hominis. Hip. Marſ.ſing.164.nu.3. 362
1 Aſſeſſores poteſtatum in adhibendis queſtionib.ac torturis homicidas videri ac proindæ ſcripta ſuper confeſſionibus queſtionibus extortis falſa cenſeri.Et ad probandas huiuſmodi confeſſiones coactas non ſpontaneas conjecturæ locum vrgentem eſſe Hipo. Marſi.ſing.1.nu.3. 342
1 Aſſeſſores à populo ſelectos ordinariam habere iuriſdictionem,ſed à poteſtate delectos delegatam.Hip.Marſ.ſing.56.nu.2. 349
1 Aſſeſſores cautos eſſe debere in banno ferendo, maximè cum ſtatutum banniendi formam dat,quam illi omnino expedit obſeruare,alias bannum quicquid ſuper eo fundatur eſt ipſo iure nullũ. Namque Bannum generale,vel ſpeciale inordinatè,vel ſine cauſa factum,aut datũ alicui vim legis,vel ſententiæ non habet,ſiue diffinitiuè,ſiue interlocutoriè latũ ſit.Hi Mar.ſin.293.nu.6.386
1 Aſſeſſorum iniquorum ſanguinisque humani ſitibundorum notata in tollendis pendente termino defenſionibus improbitas.Hipo. Marſ.ſing.388.nu. 400
2 Aſſeſſorum officium quando reus confiteatur in tormẽtis mar.manſing.688 nu.1. 70
1 Aſſeſſoriæ in officio ſi quod malefactum,vel neglectum reperiatur id ex imperitia aſſeſſoris eſſe præſumitur,& non in poteſtate,niſi contrarium probetur.Lud.Rom.ſing.289. 27
1 Aſſigno verbum quid importet.Guid.Pap.ſing.284. 325
1 Aſſignatio in dubio fieri præſumitur cauſa tranſlationis dominij. Bouer.in ſing.in verb.præſumptio.12. 196
1 Aſſiſtẽs armatus,videtur dare opem,& ideo debet puniri ſecuto homicidio.Ant.Corſet.in ſing.in verb.auxilium.nu.1. 302
2 Aſilorum immunitas per Tyberium Cæſarem abrogata. Marc. Mant.ſing.326.nu.7. 37
2 Attentatum peregrinatione pendente venit reuocandum,itẽ pendente conſultatione & commiſſione, & alijs caſibus de quibus Aluiſ.de Albert.ſing.173. 172

Singular.Doctorum

1 Attentata poſt inhibitionem an debeant reuocari,quando notoriè conſtat de non iure appellantis, maximè ex mero officio iudicis.in add.Math.ſing.29.nu.8. 96
1 Attentata à iudice à quo poſt inhibitionem an omni caſu ſint nulla?in addi.Math.ſing.29.nu.5. 96
1 Attentatorum materiam in cauſa appellationis,vide Guido.Pap. ſing.609. 240
1 Attentatorum interdictum eſt magis priuilegiatum,quam interdi ſum vnde vi.in addit.Math.ſing.29.nu.10. 96
1 Atteſtationes ſemper conſentur notæ iudici.Math.ſing.38.nu.2. fol.100
1 Atteſtationes alioqui inualidæ, nũ partium conſenſu validari poſſint?& id num perpetuum ſit?Hip Marſi.ſing.10.nu.5. 343
1 Atteſtationes & alia acta per tabellionem confecta,an & quando ſint acta publica.Math.in l.geſta.C.de re iudic.nu.3. 172
1 Atteſtationes productæ per reum rei vendicatione conpẽtum, qui poſtea vendidit,rem ante ſententiam,proficiũt emptori poſtea rei vendicatione conuento.Bouerius in ſingular. in verb. teſtis, num.17. 199
1 Atteſtationes poſt publicationem teſtium ſi perdantur, ſine culpa illius qui teſtes produxerat,poſſunt iterum teſtes reproduci.Bouer.in ſing.in verb.teſtis,nu.35. 199
1 Atteſtationes teſtium non publicatorum pereunt peremptа inſtãtia Bouer.in ſing.in verb.teſtis.nu.36. 199
1 Atteſtationibus publicatis, ſuper eiſdem articulis teſtes recipi nõ poſſe,iuris eſſe conſtat.medici tamen etiam publicatis teſtimonijs ſuper cicatrice facit remanſura inquiri poſſunt.Hip.Marſi. ſing.66.nu.1. 350
1 Atteſtationibus publicatis, ſuper ijſdẽ articulis teſtes produci aut examinari non poſſe, etiam ſi teſtes ſolum de veritate dicenda iurauerunt,nec examinati fuerint Hip.Marſ.ſing.623.nu.1.428
2 Atteſtationib.publicatis in cauſa principali,& didicitis teſtificatis poſſunt alij teſtes examinari,etiam ſuper eiſdem articulis vel directo contrarijs,in cauſa appellationis.Guid.Pap.ſingulari 109. §.in dicta. 210
2 Audientia teſtium ſi à iudice ſit commiſſa,qui citabit partem ad videndum iuramenta teſtium.Bar.de Capua.ſingu.86. 184
1 Audiri non debet quis contra illud quod princeps fecit ex certa ſcientia.imo debet repelli & imponi perpetuum ſilentium.Gui. Pap.ſing.7.§.plus ibi dicit. 207
1 Auditus dici à perſona fide digna probabilem cauſam credulitatis ſuducit.Bouer.in ſing.in verb.præſumptio.nu.5. 196
1 Auferendi verbum duplex ſignificatum habeat,vt & quod vi auferi,& ſine vi intelligatur.Hip.Marſ.ſing.267.nu.2, 380
1 Augmentum an debeatur dote non ſoluta.Gui.Pap,ſing.802. 251
1 Auia paterna an præferatur in bonis paternis,& auia materna maternis,& quid de auo paterno & de materno.Gui.Pap. ſing.403. §.verum auia. 226
1 Auus non prohibetur donare nepotibus ex filia ſpuria natis.in addi.Math.ſing.146,nu.6. 141
1 Aurei 72.faciunt vnam libram.in addi.Marſi.ſing.169.nu.4. 147
1 Aurum,vel argentum an deſinat eſſe meum ſi me inſcio, vel ignorante ex eo factus ſit calix?Lud.Rom.ſing.386. 37
1 Aurum non poteſt peti pro pecunia,nec econtra.Guid.Pap.ſingu. 466.§.non poteſt. 230
1 Autem,illa dictio,aduerſatur in iure,& in facto.Gui.Pap.ſing.387. §.dictio, 225
1 Authenti.ſed qui nihil. C. de pactis conuen. non habet locum vbi alter promittit dotem:quam mulier.Gui.Pap.ſing.820. 254
1 Auth.malæ fidei poſſeſſ.C.de præſcrip.long.temp. qualiter intelligatur.Guid. Pap. ſing.575.§.circa. 238
1 Auth.caſſa & irrita.C.de ſacroſ.eccl.qualiter intelligatur.Gui.Pap, ſing.410. 226
1 Auth.hoc ſi debitor.C.de pign.quomodo intelligatur.Guido Pap. ſing.765.250.& quando & in quibus habeat locum. Guid. Pap, ſing.822.per totum 254
1 Auth. ei qui iurat. C.de bon.auth.iud.poſſ.dicit verum indiſtinctè. niſi bona debitoris ſint creditori hypothecata.Gui.Pap.ſin.302. §.Angelus, 217
1 Auth.ingreſſi materiam.vide Gui.Pap.ſing.410.§.3. 226.
1 Auth.res quæ,C.commu,deleg.qualitur intelligatur.Gui.Pa. ſing. 555,§.auth. 236
2 Auth.ſacramenta puberum. C. ſi aduer.vend. habet locum in diſtractibus,ſicut in contractibus.Dyn.& Rain. ſing. 210. 133
2 Author poteſt laudari, & quid ſi clericus laudatus ſit an in iudicio ſeculari poſſit opponere declinatoriam fori.Io.de Arno.ſingul. 69.num.1. 82
1 Authoritas magiſtratus habetur pro titulo,& etiam pro bona fide Bouer.in verb.authoritas.nu.4. 191
1 Authoritas per quæ verba præſtari debeat. Et an in ipſo actu, vel parum poſt debeat interuenire.Anton.Corſe.in verb.minor.2. numero 4. 31
1 Authoritas ſuperiorum debet interuenire in creatione ſyndici vniuerſitatis.Gui.Pap.ſingul,335.§.in creatione.219.ſingular,572. numer.2. 237
2 Authoritas iudicis vbi eſt neceſſaria in vẽditione rei minoris,ſi pater vendidit,non eſt neceſſaria.Bal.ſing.37. 114
1 Authoritas alicuius in actu requiſita debet præſtari per verba expreſſa.Ant.Corſet.in ſing.in verb.minor.2.nu.2. 319
1 Authoritas vel decretum ſi interponatur conditionaliter,nihil valet.Bouer.in ſing.in verb.decretum.num.12. 191
1 Authoritas patris, quæ tollitur in filiofamilias litigante non tollitur per conceſſionem procedendi ſummariè,&c.Bouer.in ſing. in verb,authoritas.num.1, 191
2 Authoritas prætoria præſumptionem turpitudinis excludit.Bald. ſing.194. 128
1 Authoritas curatorum ad litem requiritur in filiofamiltas, minore litigante vltra voluntatem patris ſui.Bouer. in ſing. in verb. authoritas,nu,2, 191
1 Authoritatem noſtram quibus impertimur, omnia noſtra facimus. Vnde fit,vt ſi Spoleti ſtatuta Papa confirmet,ſtatuta Spoletana non dicantur,ſed Papalia.Hip.Marſi.ſing,567.nu.1.422
2 Authoritate propria an legatarius poſſit capere legatum. Baldus ſingul,140. 127
2 Authoritatem quibus impartimur,noſtra facimus,in addi, Math. ſing.89.nu,3. 123
1 Authoritate propriã quoties quis facit quid iure permittente,propter quod aduerſarius incurrit periculum mortis,vel magni ſupplicij corporalis,intelligitur renũtiaſſe actioni ciuili ſibi competẽti ad meram pœnam pro illo delicto.Math.ſingul.72. numero 1. 117
1 Authoritate propria quando liceat inuaſionem defendere.Bouer. in ſing.in verb.authoritas,nu.9.& 12. 191
2 Auxilium & fauor vt plectantur in delictis.Ant. Colum.ſingu.14 nu.1.fol.176.Hip.Marſ.ſing.15.nu.1. 344
2 Auxilium extraordinarium non datur,vbi competit ordinarium, quod intellige verum,niſi ſit ordinario vtilius,item niſi vtrumque de iure communi.Aluiſi.de Alber.ſing.293. 275

De litera B.

1 BAiulis.vide Guid,Pap.ſing.393.§.de Baiulo, 225
1 Baldus dicebatur omnia ſcire.Lud.Rom.ſing,380, 36
1 Baldus filium Papiæ ad legendum ſubſtituebat.Lud,Rom.ſingulari 670, 67
2 Baldi lapſus,Ioan.Trig.ſing.66,nu.4, 96
1 Baldi authoritas eſt maxima.Lud.Rom,ſing,130,fol,13, & ſingul. 232.nu.2.fol.21,& ſing.626. 63
1 Baliſtæ appellatione non continentur arcus,Gui,Pap,ſing, 392.§. appellatione. 225
2 Bannum æquiparatur excommunicationi.Ioan.de Arno,ſing.27. num,2, 79
1 Bannum ex ſtatutorum forma terrarum Italiæ hodie mortale eſſe, nec redeunti termino banni lapſo,ac comparenti,veniam dari. Hip.Marſ.ſing,72.nu,2. 350
2 Banni oppoſitio præſtita cautione, vel ſatisdatione remouetur. Amanuel.ſing,165.num,1 74
1 Banniendus de proximo an poſſit offendi impune,ſicut iam bannitus?Ioan.de Arno.ſing.80.nu.1, 72
2 Bannitus tempore ſui banni an poſſit actiones intentare, Nic.Ruſus.ſing.2. 187
1 Bannitus plures capiens bannitos,eoſque ad illam ciuitatem conducens,à qua ipſe,& illi erant exbanniti, poteſt à ſolo iudice rebanniri.Kud.Rom.ſing.543 55
1 Bannitus repertus in territorio,de quo eſt exbannitus, qua pœna plectatur de iure communi. Lud.Rom,ſing.574. 58
2 Bannitus non poteſt ſepeliri in ciuitate,à qua eſt exbannitus.Barſing.53, 111
1 Bannitus ſi ſit deponens,cui ex ſtatuto ius non redditur,& omnia eius bona publicata ſint,an depoſitarius volens agnoſcere bonã fidem poſſit ei ſponte ſoluere,antequam conueniatur à fiſco.in addit:Math.ſing,5,nu.7. 85
2 Bannitus ſeu exul à patria poteſt,ſi vbi reperit debitorem conuenire.Pet,Rauen.ſing,62. 137
2 Bannitus ſi habet neceſſe pro alia cauſa ſe preſentare perſonaliter debet ſibi dari ſaluus conductus.Pet,Rau.ſing.57. 137
1 Bannitus vel deportatus poteſt agere ex contractibus iuriſgentiũ. Et an eo mortuo,quod poſt bannum acquiſiuit fiſco deferatur, vel venientibus ab inteſtato?Franc.Crem.ſing,146.nu.1. 277
1 Bannitus vbicunque inuenit ſuum debitorem,illum conuenire poteſt etiam extra locum originis, & contractus, & non poterit debitor declinare iuriſdictionem.Franciſ. Cremenſ.ſingula.

Index

124.numer.1.276 & Rom.sing.72. 8
Bannitus à cœtum libris supra,si possit impune occidi, pœna an ceseatur capitalis.& in ea admitti possit procurator? Petr.Gerard. sing 63,nu.3. 295
Bannitus vel rebellis si occisus sit à clientibus curiæ cum eum capere vellent,non propterea tenentur.Guid.Pap.sing.288. 26
Bannitus an possit testari,& an possit succedere ab intestato.Guid. Pap.sing.971. 261
Bannitus an æquipararetur deportato Guid.Pap.sing.392. 225
Bannito restituto an bona antea per principem alienata videntur restituta:Guid Pap.sing 766. 250
Bannitus debet constituere procuratorem, alias tanquam contumax,patitur pœnas contumaciæ.Petr.Rau.sing.56. 137
Bannitus,restitutus per principem,non recuperat bona sua fisco illata.Limit.nu.2.Ioan.Trig.sing.119.nu.1. 107
Bannitus pro crimine læsæ maiestatis potest proditorie occidi.Pet. Gerar.sing 14 nu.9. 287
Bannitus de iure communi stante banno non potest offendi, nisi diffidatur.Mathesil.in l.si is, qui.C.si pendent.appella.numero quinto. 181
Bannitus pro rebus quæ in ciuitate remanserunt,an collectari possit remissiuè.ibid.num.7.
Bannitus,qui potest impunè occidi,potest occidi à filio, vel à patre.Pet.Gerard.sing:2,num 6. 281
Bannitus non potest consentire electioni de se factæ ad aliquod officium,cui sit dignitas annexa,quod si fecerit,capite puniedus est.Pet.Rauen.sing.974. 164
Bannitus ex causa delicti ob contumaciam,si in potestatis bannientis manus recidat,qualiter bannum recognoscat? & quid si aduersus bannum obijcere velit,an sit audiendus? Hip.Mar.sing. 72.num.1. 350
Bannitus per contumaciam,potest,si sit captus,allegare quod fuit bannitus ex falsis allegationibus.in add.ad Mathe.singu.18.numer.12. 91
Banitus restitutus per principem,an dicatur etiam restitutus ad fa mam?in add.Math.sing.62.nu.1. 111
Bannitus condemnatus de aliquo delicto,si captus est,tuncque suã velit innocentiam probare,poterit, & pariter aduersarius de ipsius bãniti noxa probare,temporis lapsu non obstante. Hippol. Marsi.sing.168 nu.3. 363
Bannitus potest impunè offendi, & occidi-& an dicta offensio vel occisio possit fieri extra territorium bannientis Ioan.de Arnon. sing.27.num.1. 79
Banniti filius testari potest de bonis suis sitis in ciuitate,de qua pater est exbannitus.in add.ad Math.sing 19.nu.22. 92
Banniti ita odio habẽtur,vt sunt extra iuris protectionẽ,pro mortuis habeantur,& sint deterioris conditionis quam excommunicati,&c.& processus cum eis factus ipso iure est nullus,sicut & cũ hæretico.Marc.Mant.sing.136.nu.1.& 2. 20
Banniti si ex forma statuti audiri non debeant, intelligitur,si petatur,& opponatur à parte.in addi.Math.sing.12.nu.20. 87
Banniti reuocati,ne impune occidi,vel offendi possint, quid effice re debeant.Hip.Mar.sing.340.nu.1.2.& 3. 393
Banniri intercepti bannum suum qualiter recognoscere debeant, & in hoc quæ illis cautio adhibenda.Hip.Marsi.singulari 374. numero 1. 398
Bannito non potest dari licentia reuertẽdi ad ciuitatem,nisi à principe,vel ciuitate non recognoscente superiorem.Lud.Rom.singul.543. 55
Bannito est pœna capitis,si acceptat officium publicum authoritate & vtilitate Pet.Rauen.sing.66. 137
Bannito non debet dari securitas ad veniendum,si potest compare re per procuratorem.Pet.Rauen.sing 52. 137
Bannitum fratrem frater,etiam vi statuti bannitum impunè occidi volentis,occidere non potest. Sed nec vasallus talem bannitũ impune occidere possit.Hippol. Marsi.singulari 210.numero 3. & 9. 371
Bannitum in ciuitate tolleratum an impunè occidere liceat.Ioan. de Arnono sing.10.nu.1. 77
Bannitum occidere si ex statuto etiam cum præmio quis possit,an præmium consequi possit ille,qui indicret è proijciendo bannitum interfecerit?Anto Corset.in sing.in verb.statutum.3.numero.1. 332
Bannitum occidens ex priuato odio,si producatur in testem in causa criminali, vel ciuili ardua, an possit repelli tanquam infamis infamia facti.Ioan.de Arno.sing.71.num.1. 82
Bannitum capiens,an possit repetere à fisco expensas, quas fecit in eo capiẽdo quando præmium capienti à statuto propositum est? Pet.Gerar.sing.14.nu.13. 287
Bannitum capiens an possit eum in priuato carcere detinere, & torquere.Marc.Mant.sing.289.nu.1. 33
Bannitum extra statuentis territorium occidens præmium banniti occisori constitutum habere debet.Hipp, Marsi.singulari 124. numero 2. 358
Banniti ciuitatis non denegantur iura communia, sed tantum iura municipalia.Pet.Gerard.sing.14.nu.1. 286
Bannito non est deneganda defensio prouenieus ex forma statuti, quominus possit super ea se fundare.Pet.Gera.sing.14.nu.2.286
Bannitus opponens de nullitate processus propter gabellam ex forma statuti non solutam, auditur.Petr. Gerard. singul.14.numer.3. 286
Bannitum occidens cum quo habebat capitales inimicitias, an debeat gaudere beneficio statuti.Pet.Gerard.sing.14 nu.4. 286
Bannitum proditorie occidens,an iuuetur beneficio statuti.numero quinto. ibid.
Bannitus ex inquisitione non est infamis.Dynus & Raine.singulari 13. 130
Bannitum incarceratum occidere,aut offendere impunè non licet, licet alias statutum id permitteret. Et quid si huiusmodi incarcerato proximi affines venena neci deuitandæ mortis alterius cau sa propinent.Hip.Marsi.sing.150.nu.2.3.& 6. 361
Bannitum suum inimicum occidens,in dubio, an videatur ob statutum occidisse,an ob vindictam.Pet.Gerar.sing.14.nu.11. 287
Bannitum notorium ignoranter receptans ratione suæ ignorantiæ non excusatur à pœna.Ioan.de Arnono.sing.9.nu.1. 77
Baptizare & crismare sunt eiusdem iuris,vnde qui est in possessione vnius,præsumitur esse in possessione alterius. Bouer.in sing. in rub de petito.& possessor.nu.10. 195
Baptizans si intendit baptizare masculũ, & ei imponat nomen masculinum,cum sit puella, non est Baptizata ipsa puella.Secus si simpliciter baptizabat.Pet.Gerar.sing.90.nu.2. 298
Barataria quando dicatur committi.Pet.Rauen.sing.156. 139
Baratariam per iudicem admittam iuramento probari. Et quid in hoc Baldus de Anchara.& reliqui.Hypo. Marsi.sing.112. numero 2. 357
Barbam,vel capillos alicui expilans,qua pœna puniatur.Lud.Roman sing.569. 57
Barra non potest imponi in ciuitate aliqua, quando agitur de vtilitate ipsius ciuitatis duntaxat, sed si agatur de vtilitate locorum, & prouinciarum circunuicinarum, bene potest imponi, maximè quando ciuitas, & ciues sunt tenues.Guido.Papæ sing.394 225
Bartoli contrarietas.Mathe.l.1.C.de sent.quæ pro eo quod interprofer.nu.35. 170
Bartolus ad pondus cibum sumebat,vt intellectum æquè semper bene dispositum,& nunquam alteratum haberet.Lud.Ro.sing. 712. 72
Bartolus est doctor summæ authoritatis.Ludoui. Roma singulari 51. 6
Bartoli animam in inferno propter dictum suum esse sepultam. Hip.Marsi.singu.164.nu 4. 363
Bastardus an possit substitui legitimo.Guid.Papæ singulari trigesimoquarto. 308
Bastardus non dicitur propriè de agnatione.Guido Pap.sing.997. §.2. 262
Bastardi an possint succedere parentibus suis Guid.Pap.sing 391.§. de materia 225
Bastardi,& qui natalium defectum habent,præsertim sacerdotis filij in sacerdotio geniti beneficiorum ecclesiasticorum incapaces sunt,nec obtinere,nisi soluti canone possunt.Hip.Mar.sing.193. nume.1. 368
Bastardo filio quicquam directo à patre relinqui non potest,nepoti tamẽ ex eo legitimè nato ab auo relinqui posse receptum est. Hippo.Marsi.sing.143.nu.1. 360
Et quid de nepote ex filio incestuoso nato.nu.2. ibid.
Bastardum religionis ingressu legitimum fieri.Hip.Marsi.sing.501. num.3. 415
Belli materiam,& de diffidamento,& de duello remissiuè,vide Gui. Pap.sing.226.213.& sing.391.§.de materia. 225
Beneficiũ abstinẽdi ab hæreditate sibi delata est de iure prætorio, & est perpetuum, cum tendat ad inducendam exceptionem filio.Marc.Mant.sing.75.nu.1. 13
Beneficium legis non debet esse delusorium.Guid.Pap.sing. 340.§. beneficium. 219
Beneficium.l.fi.C.de edict.diu.Adri.tol.an competat fideicommissario.Guid.Pap.sing.898:§.2. 258
Beneficium l.edicto.non competit fideicommissario ante restitutionem hæreditatis re,vel verbo Guid.Pap.sing.988. 262
Beneficium diuidendarum actionum an possit opponi post litis contestationem.Guid.Pap.sing.977.§.2. 261
Beneficium restitutionis in integrum transfertur ad hæredem minorem,etiam maiorem,nisi hæres approbauerit.Ludou. Roma. singu-

Siugular.Doctorum

singulari 99. 10
Beneficium principis simpliciter concessum, intelligitur cõcessum pleno iure,& perpetuo.Anto.Corse.in sing.in verb.beneficium. num.1. 304
Beneficia,quæ de se sunt materialia, si conferuntur à Papa,intelligũtur conferri perpetuo.ibid.num.2.
Beneficio si aliquis renuntiat,est opus voce acceptantis renuntiationem,nec sufficit taciturnitas.Petr.de Rauen.sing 605. 152
Beneficium l.edicto.C.de edict diui Adria.toll. est possessionis adipiscendæ.Guid.Pap.sing.790. 252
Beneficium restitutionis in integrum potest cedi.Guido Pap.sing. 972.§.2. 261
Beneficia priora vacant per assecutionem secundi beneficij pacificam de facto,& si non de iure.Guid.Pap. sing.368. 222
Beneficium epistolæ diui Adriani de quo in l.fi.C.de const.pecu.habet locum inter curatores.Marc.Mant.sing.578.nu.1. 60
Beneficium eius qui vagatur,& dubitetur an sit mortuus vel viuat, potest conferri.Et plura de vagabundo recensentur.Ant.Corse. in sing.in verb.vagabundus.nu.1. 341
Beneficium loci non tuti,qui præstet. Hip. Marsi.sing.261.num.2. & 3. 379
Beneficium collatio si est exiguum,probatur per testes,alias secus. Marc.Mant.sing.19 nu.4. 6
Beneficij collatione fit per traditionem bireti.Lud.Rom.singulari 137 14
Beneficio priuatur is,qui quod sui est beneficij negauit.Io. Trigo. sing.75.num.1. 99
Beneficio,si in studio filius agens renuntiet,metumque à parentibus cum in patria ageret,illatum probet,ob quem beneficio renuntiauerit, non audietur aduersus volens per testes probare quod sponte ac liberè renuntiatum sit.Hipol.Marsil.singu.325 nume.4. 390
Et quid de puella rapta,quæ deinde desponsata fuit,ac postea à raptore fugit, si raptor puellam in contractu matrimonij risisse probare velit.nu.5. ibid.
Beneficium deliberationis non est auferendum reo.Baldus.singu. 187. 128
Beneficio cessionis bonorum non gaudet,qui dolo bona sua dilapidauit.Item nec beneficio ne exigeretur. Alui.de Alber. singulari 88. 169
Beneficio per vim & metum renuntians,licet talis renuntiatio nõ valeat,tamen si postea ex interuallo libere & sponte resignet dictum beneficium,valet designatio, quia metus censetur purgatus,sed an hoc casu videatur remissile expensas & damna habita in dicto beneficio.Inn.sing.15. 164
Beneficia familiarum conferendi.si cui potestas cõcessa sit,& vnus de famulis famulus esse desierit,qui postea,moriatur, non poterit commissarius collator huius demortui beneficia cõferre.Hipo Marsi sing.657.nu.1. 433
Beneficia clerici assassinium committentis, an ipso iure vacent,& ab alijs impetrari possint.Io.de Arno.sing. 22.num.1. 89
Beneficia pluribus modis vacant.Marc.Mant.sing.18.nu.1. 6
Beneficia principum latissimè interpretanda, si modo tertij iniuriam vel præiudicium non respectent. Nam tum strictè sunt interpretanda,licet in concedentis præiudicium latissima recipiatur interpretatio.Hip.Marsi.sing.483.nu.1. 412
Beneficiatus ecclesiæ non potest pro ecclesia sine mandato agere. fallit in quibusdam casibus,de quibus ibi remissiuè.Ludou.Rom. sing.656. 65
Benemeritum quid dicatur,& cuius respectu dici debeant benemeriti,& asserenti aliquem bene meruisse vtrum credi debeat.Gui. Pap.sing 395. 225
Beneplacitum durat vsque ad mortem.Gui.Pap.singul.394.§.bene placitum. 225
Benigniori ac mitiori parti in ambiguis & obscuris inclinandum, non tamen id perpetuum,nimirum, vt si dubitetur de vulnerato mortuo,num ex vulnere mortuus sit, tunc medicis diuersa opinantibus,aduersus percussorem iudicatur. Et ibidem quinque casus egregij notantur nu.3.4.5.6.& 7.Hip.Marsi.sing.218.num.1. & 2. 373
Bestiæ appellatione propriè comprehenduntur solum animalia fera,nili communis usus loquendi regionis aliud suadeat.Matheſ. sing.95.num.1. 124
Bialeriam molendini quis debeat reficere.Gui.Pap.sing.322.nu.2. fo.218.& sing.394.nu.4. 225
Bigamus est qui duas vxores habuit,aut viduam solam,aut ab alio corruptam.Aluis.de Albert.sing.207. 173
Bigamorum pœna qualis de consuetudine Paduana.Marc. Mant. sing.100.per tot. 15
Binus aut trinus actus consuetudinem blasphemandi non inducit. Marc.Mant.sing.606.nu.3. 63
Bladum quid.Petr.Rauen.sing.46. 136
Blasphemans,maledictus sit Deus,vel al despetto di dio,an debeat puniri pœna blasphemiæ. Ioannes de Arno.singulari 4.numero 2. 77
Blasphemans ad despectum Dei ex consuetudine loquendi loci,an teneatur pœna blasphemiæ,Petrus Gerardus,singulari 83 numero 3. 297
Blasphemare & maledicere an differant.Per.Rauen.sing.47. 136
Blaspemia non est omnis contumelia,sed maledictio. Ioan.de Arn. sing.4.num.3. 77
Blasphemia,quæ hæresim sapit,si scienter & appensatè committatur,non minus ecclesia læditur,quam ab hæreticis.Marc.Mant. 545.nu.1. 56
Blasphemia quid, & quis blasphemus.Marc. Mant.singulari 606. numer.1. 63
Blasphemus carceratus quibus cautelis possit à carcere liberari.Petr.Gerard.sing.83.nu.1. 297
Blasphemi pœna.Mar.Mant.sing.606.nu.4.fo.63.& Ioan.de Arno. sing.4 nu.1. 77
Bona viri quando sunt confiscata,potest vxor propria authoritate accipere res suas detentas per virum,nec debet expectare authoritatem iudicis. Petr.de Rauen.sing.773. 156
Bona rebellium si tempore rebellionis alijs fuerint concessa,facta pace sunt reddenda ipsis dñis, quia pax habet vim restitutionis in integrum.Petr de Rauen sing.611. 152
Bona delinquentis fisco addicta,per fiscum vendicari posse, modo id intra quinquennium fiat.Hipo. Marsi.sing.307.nu.1. 388
Bonis fisco propter vectigal non solutum delatis,si non perantur quinque annorum spatio præscribi.Hippol. Marsil.singula.307 numer.2. 388
Bona eius qui metu criminis se suspendit,non confiscantur,sed tantum damnati.Amanel.sing.179.nu.1. 65
Bona in consequentiam vbi adimuntur,mortuo reo bonorum causa extinguitur.Math.in l.si is qui.C.si pendẽ.appella.nu.2.181
Bona vxoris ex mariti principali officio fisco non obligatur Math. in l.1.C.de priuileg.fisc.nu.1. 185
Bona esse vacantia quomodo dignoscetur.Math.in l.5.C.de bo.author.iud.poss.nu.2.& 3. 184
Bona subiacentia restitutioni nõ veniunt in alienatione generali. Guid.Pap.sing.121. 263
Bona se interficientis, cui applicentur.Guid. Pap.singula.322.§.si quando. 218
Bona quæsita per fratres durante communionẽ sunt acquirẽtis cuius nomine sunt quæsita, nec veniunt in communione. Guido Pap.sing.779. 251
Bona ingredientis ordinem fratrum minorum mendicantium nõ facta dispositione de bonis suis transeunt & deuoluuntur ad venientes ab intestato, nec proprie dicuntur bona vacantia postquam sunt profecti,sed vocatur hæreditas iacens Gui.Pap.sing. 371.222.& Rom.sing.439.nu.1. 43
Bona damnati ad mortem si ex aliqua constitutione publicari debeant,an eius indumenta,cortigia,& annulus publicari debeãt, vel cuius esse debeant.Lud.Rom.sing.548. 56
Bona ingredientis monasterium sicut tacitè per ingressum debentur monasterio,ita tacitè per exitum ipsius reuocantur. And.de Capua.sing.6. 186
Bona ingredientis religionem incapacem ad pias causas erogãtur, si ingredienti ea fuerint relicta sub conditione,si decesserit sine liberis resticuenda. Lud. Rom.sing.439.nu.2. 43
Bona vbicunque propter delictum patris filio acquicuntur, filius statim efficitur sui iuris,Pet.Rauen.sing. 133. 139
Bona quæ in domo viri reperiuntur, quod virinon vxoris esse præsumuntur,fallit vt nu sequent.Mathesi.in l.1.C.de priuileg.fisc. num.3, 185
Bona confiscata potest emere ille cuius erant,Pet.Ra. sing.63. 137
Bona personæ expulsæ non debent habere expellens.Pet.Rauen. singu.65. 137
Bona actoris & fideiussoris ipsius sunt tacitè obligata pupillo.Dyn. & Ray.sing.35. 130
Bona legantis sunt hypothecata pro legato, tamen legatum nõ valet,quando debitor legat creditori,potest tamen testator prohibere,ne bona sint tacitè obligata pro legatis.Petrus Rauen.singul.68, 137
Bona an confiscantur ipso iure, an per sententiam, quid differat. Petr.Rauen.sing.69. 137
Bona conductoris inuecta sunt tacitè obligata.Petr.de Rauen.singul.71. 137
Bona possidẽs immobilia,aut annuos reditus ex re immobili percipiens,non tenetur satisdare de iudicio sisti,Mar.Mant.sing 47. nu 3.& sing.49.nu.1. 10
Bona quæsita ab acquirẽdis differre. Vnde si pater filiũ emancipet,

de bonis

de bonis filij propter huiusmodi emancipationem accipere potest sed accipiendo eius successione priuatur, vbi de quærendis nihil sibi pater emancipans retinere potest. Hip. Marsi. singu 518.
nu. 1. 2. & 3. 416
1 Bona conductorum vectigalium fisco sunt tacitè obligata, Mathes. sing. 44. nu. 7. 104
2 Bona in fiscum delata licet alias alienari non possint, alienantur tamen ex causa remunerationis. Marc. Mantu, singul. 143. numero. 1. 21
Amplia in donatione, & insinuatione. ibid.
1 Bona vel mala fama potest de plano probari, scilicet per communem auditum. Bouer. in sing in verb. probatio. nu. 5. 197
1 Bona quando ex condemnatione rei veniunt diuidenda inter fiscū & partem, tunc fiscus debet facere partes, & dare optionem delatori. in addi. Matth sing. 70. nu. 16. 114
1 Bona patris naturaliter debentur filio. Marc. Mant. singul. 352. numero 3. 39
2 Bona fides regulariter præsumitur, nisi mala probetur. And. de Iser. sing. 6. 186
2 Bona fides consistit in animo. Marc. Mant. sing. 668. 69
1 Bona fides vbicunque dicitur præsumi, intelligitur, si ea expressè allegetur. in addit. Math. sing. 12. num. 22. 87
1 Bona fides non est seruanda, vbi contradicunt præcepta ciuilia. Gab. Saray. in annot. Math. sing. 5 nu. 5. 85
1 Bona fides quid dicatur, & qualiter probetur. Guid. Pap. singular. 393. 225
1 Bonæ fidei possessor quis dicatur, & qualiter probetur bona fides. Guid. Pap. singu. 271. 215
2 Bonæ fidei possessor qui cecidit à possessione, agit condictione ex l. si coloni contra nouum possessorem. Dyn. & Raine. sing. 87. 131
2 Bonæ fidei possessor etiam in iure errans, vsucapit. Dyn. & Rayne. sing. 124. 132
1 Bonæ fidei possessor & sine titulo, tenetur fructus naturales restituere. Aluis. de Albert. sing. 242. 174
Sed bonæ fidei possessor cum titulo, nullatenus restituit. ibid.
4 Bono. possess. contra tabu. regulariter totum rescindit testamentū, querela autem non nisi pro parte, & quare. Marc. Mant. singula. 184. num. 1. 24
2 Bono. possess. agnoscens, videtur de iure ciuili adire, si potest. Barro. singu. 184. 120
1 Bonorum cessione debitorem non liberari, sed ne in carcerem detruderur fieri. Matheſi. in l. 1. C. qui bon. poſſ. nu. 1. 183
Bonis qui cessit, contumax non censetur. nu. 2. ibid.
2 Bonorum possessio in quibus casibus non sit necessaria. Ioan. Trig. sing. 103. nu. 1. 105
2 Bonorum tres species. item & pœnarum. Marc. Mant. singula. 632. numero. 1. 66
2 Bonorum possessio est iuris & non facti. Marc. Mant. singula. 104. numero 1. 16
2 Bonorum possessio contra tabulas, & secundum tabulas regulariter non concurrunt. fallit nu. 3. Marc. Man. sing. 73. nume. 2. & 3. & sing. 74, 12
2 Bonorum possessionem contra tabulas si quis petat, an necessaria sit bonorum possessio decretalis. Bal. sing. 5. 123
2 Bonorum possessio contra tabulas quare non impediat aditionem hæreditatis, & tamen impedit bonorum possessionem secundum tabulas. Marc. Mant sing. 183. nu. 1. 24
2 Bonorum possessio contra tabulas, & secundum tabulas an cōcurrant. Marc. Mant. sing. 185. nu. 1. 25
2 Bonorum possessio contra tabulas sicut datur præteritis, ita quærela exheredatis, nisi & præteritio & exhæredatio sine causa factæ sint. quo casu præteritis datur querela, exhæredatis autem contra tabulas. Mar. Man. sing. 79. nu. 1, 2. & 3. 13
2 Bonorum possessio est de iure prætorio, non de iure ciuili. Marc. Mant. sing. 16. nu. 1. & 2. 11
2 Bonorum possessio contra tabulas quare detur filijs in potestate, cum à prætore fuit inuenta propter emancipatos. Marc. Mantu. singula. 168. nu. 1. 23
2 Bonorum possessio contra tabulas, quandoque conuertitur in secundum tabulas, & contra. Marc, Mant. singula. 66. nu. 1. 12
1 Bonorum appellatione continetur emphyteusis. Petr. Gerar. sing. 89. numer. 3. 298
1 Bonorum expressa ademptio appellantis morte non dirimitur, secus in tacita. Matheſ. in l, si is qui. C. si pend. app, nu. 1. 181
1 Bonis cedere possunt filijfamilias, & nihil possidentes. Mathe. in l. cum & filij. C. qui bon. cede. poss, nu. 1. & 5. 183
1 Bonis cedens pro facultatibus postea quæsitis non liberatur. ibid. nume. 4, 355
1 Bonus præsumitur qui bene se habuit in aliquo exercitio. Ant. Corset. in sing. in verb. præsumptio. 2. nu. 1. 327
1 Bonum est scire quid pro vna opinione faciat, & quid contra, vt aduocatus partem pro suo principali facientem inducere, & tenere possit. Lud. Rom. sing. 5. 3
1 Bos pro vacca. Guid. Pap. sing. 393. nu. 3. 225
2 Boues & alia animalia & instrumenta rustica, pro debito priuato non debent pignorari, ne agricultura, propter quam multa contra strictam rationem disputandi recepta sunt, deseratur. idem si debitum fuisset publicum. Marc. Mant. sing. 497. nu. 1. 2. 51
1 Brachij secularis inuocatio qualiter fiat. Gui. Pap. sing. 6. 207
2 Bruta ob grauitatem criminis puniuntur, ac alteratur iuris dispositio, & merum imperium exercetur. Marc. Mant. sing. 15. nu. 3. 5
1 Burgus & burgensis. Guido. Pap. singulari. 394. 5. fol. 225. & 527. §. burgus. 234
2 Buxellari qui sint. Pet. Rauen. sing. 64. 137

De litera C.

1 CAduci materia non habet locum inter coniunctos re & verbis, quia vno prærmoriente etiam ante conditionis euentum, portio præmortientis deuenit ad alium sibi coniunctum. Guido. Pap. sing. 778. 251
1 Calamitas emergens nouum exposcit auxilium nouumque sufragium. Superuenienſque facultatum deficientia, iustam onerum causam diminutionis inducit. Hip. Marſi. sing. 619. nu. 1. 428
Ob idq; tributorum exactor facultatem habet, boni viri arbitrio, vel tributum dimittere, vel diminuere ei, cuius patrimonium fuerūte fortuna collapsum est. nu. 2. ibid.
1 Calix, ecclesiæ ex dispositione iuris communis, ex argento, vel auro tantum fieri potest. Lud. Rom. sing. 521. 54
1 Calice Ecclesiæ legato, an argenteus, aureus, vel plumbeus debeatur. ibid. 131
2 Caluisiana vel Fauiana, an detur parenti sicut patrono. Barto. singul. 103. 114
1 Calumniam committens etiam in causa ciuili potest criminaliter accusari finita causa. in addi. Mathe. sing. 64. nu. 8. 112
1 Calumniosè accusantes non solum incidunt in pœnam turpiliā, sed etiam in supponentes accusatores & instigantes seu instigatores. Gui. Pap. sing. 362. 221
1 Calumniosè petita non exaudienda, sed reijcienda, vnde si, vt statutum sapientis consilium requirat, tunc locum non habet, cum quid calumniosè petitum est differendæ litis causa, & hæc limita. vt ibid. num. 3. Hip. Marſ. sing. 686. nu. 1. & 2. 436
1 Cambij literas recipiens, si nil dicat videtur eas acceptare. Anton. Corſ. in sing. in verbr. taciturnitas. nu. 2. 340
1 Cancellario tollit dispositionem vel actum. Guido. Pap. singular. 625. 243
1 Cancellatus de banno cum iniustè & indebitè præsumitur, cū causa cancellationis non apparet. Et ibidem limitationes & declarationes aliquot. Hip. Marſi. sing. 340. nu. 4. 6. 7. & 8. 393
2 Candela à scholari accensa dimissa, si cōburat librum quem ei commodato dedi, an is teneatur. Bartholom. de Capua. sing. 27. 181
2 Canonizata quando dicatur lex. Pet. Gerar. sing. 28. num. 3. 560
1 Canonicus in causa concanonici sine mandato agere non potest. Lud. Rom. sing. 656. 65
1 Canonici spreti possunt collationem in eorum absentiam factam irritari. Guid. Pap. sing. 547. 235
2 Canonista an deficiente canone possit iudicare secundum constitutiones regni. Barth. de Capua sing. 69. 183
1 Canonis remissionem non sterilitatis occasione tantum fieri, sed & alia quoque causa citra coloni culpam promouente, vt puta territorij vitio, aut fructuum vitiositate, & num id sit indubitendum. Hip. Marſ. sing. 85. nu. 1. 353
1 Canonis propter sterilitatem remissionem fieri iure constat. Si tamen prouentus rei locatæ augeatur, non ob id pensionem augeri, sicuti nec fundo locato alluuione aucto, pensionem augēdam non esse certum est. Hip. Marſi. sing. 134. nu. 1. 359
1 Capellanus simplex in ecclesia cathedrali, an habeat vocem in capitulo. Lud. Rom. sing. 662. 66
1 Capellani dicuntur esse de vniuersitate alicuius ciuitatis vel loci. Gui. Pap. singu. 440. 228
2 Capi aliquis potest in nundinis pro maleficio. Petrus de Rau. singula. 451. 147
2 Capi qui non potest, an possit occidi. Aman. sing. 99. nu. 1. 73
2 Capi an qui possit die solennissimo. Columb. sing. 1. nu. 24. 179
1 Capiens vnum pro alio cadit ab actione sibi competenti, & in quadruplum damnatur. Columb. sing. 1. nu. 25. 179
1 Capiens sine præcedēti informatione aliquem, qui postea re uera reperitur deliquisse, excusatur à pœna temeritatis captionis. Bouer. in verb. indicium. nu. 11 192
2 Captio an valeat facta non præcedente citatione Io. Trigo. singu. 51. nu. 2. 93
2 Captura personæ qualiter debeat fieri. Bal. sing. 106. 126

2 Captura quædam citatio verbalis est Mat. in l. consentaneum. C. quo. & quan. iud nu. 2. 157
2 Captura irritatur ratione sexus. Col. sing. 1. nu. 28. 179
2 Captura impeditur, quando non fuit factum præcepum de soluēdo, prout in dicta commissione mandabatur. Columb. singul. 1. num 12. 178
1 Captura impeditur, vbi processit sine scriptura vel commissione. Colum. sing. 1. nu; 10. & 11. 177
1 Captus propter debitum, si appellat, quod à captura relaxari non, nisi de appellatione cognitum sit debeat. Mathes. in l. ab executione. C. quor. app. nu. 6. 181
2 Captus ratione suspicionis fugæ non potest dicere capturam nullam, si fuit captus authoritate iudicis incompetentis. Pet. Rau. sing. 78. 137
1 Captus pro repræsalijs quod iudici repræsentari debeat. Math. in l. 1. C. qui bon. ced. poss. nu 12. 183
1 Captus ab hostibus, redemptus potest ex pacto à redemptore vsq; ad satisfactionem debiti in carcere priuato, & publico detineri. in add. Math. sing. 20. nu. 9. 92
1 Captiuum ab hostibus redimens an possit imponere maiorem taliam quam sit pretium, quod exbursauerit. Fran Cremon. singu. 167. nu. 1. fo. 279. Pe. de Rauen. sing. 103. 138
1 Capitaliter si quis ex principis mandato puniendus veniat intelligitur in amissione ciuitatis, vel deportationis tantum. Guli. de Lud. sing. 61. num. 1. 439
1 Capitaneus spreto mandato principis cum hostibus prælians capi te punitur nisi ex aliqua noua causa superueniente prælium cō miserit. Franc. Cremen sing 151. nu. 1. 278
1 Capitulum nouum quid dicatur. Math. in l. per hanc. C. de tempo. & repara. appel. nu. 9. 177
1 Capitulum vnum rationum, vel plura connexa quando dicantur. in add Math sing 78. nu. 9. 120
1 Capitulum vna cum prælato potest per constitutum transferre possessionem. in add. Marc. sing. 166. nu. 3. 146
1 Capitula aliqua libri rationum si sint verificata per instrumēta publica, vel aliter, tunc in alijs maximè connexis, standum erit capitulis in addi Math. sing. 78. nu 6. 120
2 Capitulum malefecit recipere in prælatum illum, quem papa pro nuntiauit Episcopum, si non ostendat literas, licet de pronuntiatione cōster, quia ad effectum probationis gratiæ requiritur scriptura. Per. Rau. sing. 85. 138
1 Capitulum, si quis suadente diabolo. 17. q. 4. licet odiosum, tamen latè extenditur, vt & vestibus violentiam inferentem, conspuentem, vel eundem aqua perfundentem, complectatur, id tamen tum procedere dicitur, si clericus sentiat, secus autem si dormiat Hid Marſ. sing. 188. num. 1. 367
1 Capitula à iure admitti debent si & inquantum. Ant. Corſ. in sing. in verb. iudex. 4. nu. 2. 316
1 In capitulo quæ aguntur possunt per capitulantes probari propter raritatem probationis. Bouer. in sing. in verb. testis. nu. 43. 199
2 Caput synodi vel capituli si est suspectum, tota synodus est suspecta. Per. de Rau. sing. 650. 149
1 Capite nudo an esse ille dicatur, qui habet funem, seu filum in capite ligatum. Lud. Rom. sing. 660. 66
1 Carcerare aliud est, & aliud custodire, & an carcer detur ad pœnam de iure ciuili, & quid de iure canonico? Ant. Corſ. sing. in verb. custodia. nu. 2. fo. 306. Rom. sing. 711. nu 1. fo. 72. Math. l. 1. num. 7 C. qui bon. ced. poss. 183
2 Carcerum custos, qui permittit carceratum ex carcere exire sine mandato Rectoris. an teneatur. Bart. sing. 44. 111
2 Carcerari quibus casibus quis debeat. Barthol. de Cap. sin. 100. 185
1 Carceratus, cum & quando cum incarcerante, aut alio contrahere. efficaciter possit. Et quid si in carcerati occasione, cura ac sollicitudine rem suam vendat, num deinceps ab emptore possessionē sine pretij restitutione recuperare possit. Hip. Marsi. singu. 306. num. 1. & 2. 388
1 Carceratus iniuste custodem, vt se ad audiendam missam habere sinat, se reditorum iurans, an licitè in ecclesia remanere, nec inde redire possit, velut & qui à capitaneo iniustè detinetur, si aufugiat. Hip. Marſ. sing. 177. nu 3. 365
1 Carceratus pro incerto delicto frangens carceres, & fugiens, punitur ac si delictum commisisset. Gulielm. de Ludo. singula. 20. numero. 1. 438
2 Carceratio facta ad custodiam & delictum explorandum non irrogat ipso iure infamiam, secus si fiat ad pœnam, Aluis. de Albe. sin gul. 69. 169
1 Carcer de iure ciuili non potest assignari ad pœnam, sed ad custodiam, licet de iure canonico secus Lud. Ro. sing. 711. fol. 72. Mathes. in l. 1. C. qui bon. ceder. poss. nu. 7. 183
1 Carceribus, vel tormētis, nemo se submittere debet, si quidē nemo membrorum suarum dominus. Hip. Marsi. sing. 164. nu. 1. 362
2 Carcerem habere an sit meri imperij. Bar. de Cap. sing. 2. 179
2 Carceri mancipandus non est quisquam pro debito ciuili, nisi ad hoc expresse sit obligatus. Columb. sing. 1. nu. 21. 177
1 Carceris custos æquiparatur custodi castri. Petrus Gerar. singu. 37. nume. 2. 291
2 Carceres qui semel effugit, an postmodum captus, fideiussoribus relaxari debeat. Ioan. Trigo. sing. 48. nu. 1. 92
1 Cardinalis liberat à morte obuium reum, qui ad supplicium ducitur, & an hoc sit simpliciter verum. Ant. Corſ. in sing. 68. in verb. Cardinalis. nu. 1. fo. 308. Hip. sing. 273. nu. 15. 382
1 Cardinalis legatus de latere, afferens se commissionem habere ad legitimandum, & famæ restituendum, ad actusque procedat, nec literæ de mandato appareant, an quod gessit, valeat. Hip. Marsi. sing. 273. nu. 13. 382
1 Cardinalis ad hoc vt condemnetur adesse debent 72. testes, & an cum minori numero testium possit condemnari. Ludo. Roma. sing 207. 19
1 Careo, verbum, intelligitur ipso iure Ant. Corſ. in sing. in verb. careo. num. 1. 30.4
1 Carestia crescit ex mala administratione frumenti. Ant. Corse. in sing. in verb frumentum. nu. 1. 31
2 Carnes ne comedantur die sabbathi, consuetudine probatum est, non ecclesiæ præcepto. Alu. de Alb. sing. 191. 173
1 Carnium æsus si in certo monasterio non est memoria quod fuerit prohibitus, assumens de nouo habitum non peccat sequēdo mores aliorum, maximè Papa sciente, & tollerante. Idem de alijs rebus concernentibus solennitatem. in additio. Mathe. singula. 77. num. 9. 119
1 Carnium appellatione non venit latidum nec sagimen. nec appellatione vini venit acetum, Aluis. de Alber. sing. 289. 10. 108. Ant. Corse. in verſi. caro. nu. 2. 304
1 Carruatæ debent fieri sumptibus hominum. Guido Papæ singulari 274. 215
2 Castè viuere an dicatur mulier, quæ secundo nubit, quo ad consequendum legatum sibi à primo viro factum, si castè vixerit. Ioā. de Arno. sing 3. nu. 1. 77
1 Castellanus nunquid possit prohibere scriptorem custodientem castrum, ne scribat. Lud. Rom. sing. 121. 21
2 Castellanus castri non potest impedire custodem scribere librum, si non impeditur custodia. Pet. Rauen. sing 105. 138
1 Castrans aliquem, pœna legis Corneliæ de sicarijs tenetur. Ludou. Rom. sing. 610. 61
2 Castrum siue feudum si petatur cum iuribus suis, an videantur petiti homines feudi, vel castri. Blasius de Murcone sing 1. 188
2 Castrum nec dominium nec possessionem probat, Petr. Rauen. singul. 87 138
2 Castrum qui tenetur aliqua re minore, si alij id fieri mandet, tenetur ad pœnam, Bar. de Cap. sing. 46, 182
1 Castrum ædificare in suo fundo an quis possit. Guido Pap. singulari. 285. nu. 1. 216
1 Castrum dicitur à custodia. Gui Pap. sing 527. §. castrum. 234
1 Castrum in re sua. an quilibet possit facere, & an sine principis authoritate. Gui. Pap. sing. 427. 227
1 Castro pignorato an creditor possit vti iurisdictione. Gui. Pap. singu. 477. nu. 5. 231
1 Castro concesso videtur concedi iurisdict. Bouer. sing. in verb. præsumptio. nu. 32. fo. 196. Corse. sing. 231. nu. 1. fo. 426. & an iurisdictio criminalis. Bartho. de Capua. sing. 60. 183
2 Casus in quo non est libera testandi facultas. Marc. Mant. singul. 74. num. 5. 12
1 Casus à statuto omissus remanet in dispositione iuris communis. fallit quando statuentes, si de hoc fuissent interrogati, verisimiliter ita statuissent. Pet. Gerar. sing. 7. nu. 9. 284
1 Casum passus debet super eo in loco, vbi illum patitur, examinari facere testes, qui postea facient fidem coram competenti iudice, & in hac examinatione non est opus partem citare, si sit in loco in quo. Ant. Corset. in verb. testis. 18. nu. 1. 340
1 Casus incendij semper præsumitur contingere culpa eius, qui rem debuit custodire. Bouer. in sing. in verb. præsumptio. nu. 6. 196
1 Casus, de quibus die feriata cognosci potest. in addi. Math. sing. 19. numer. 24. 92
2 Casus fictus habetur pro vero in eo, in quo lex fingit, ideo contra fictionem legis non admittitur probatio in contrarium. Aluis. de Alb. sing. 17. 167
1 Casus fortuitus vnus si specialiter exprimatur, & postea casus fortuiti generaliter exprimantur, hoc sufficit vt probetur in simili. Gui. Pap. sing. 16. nu. 2. 207
1 Casus fortuitus qualiter probetur ibid. nu. 3.
1 Casus in quibus res inter alios acta alijs nocet. Guido. Papa. singul. 414. 227
1 Casui fortuito se potest aliquis astringere pacto speciali, sed sub pacto ge-

Index

cto generali non comprehenditur casus fortuitus. Gui. Pap. singula. 16 num. 1. 207
1 Casus specialis in quibus proceditur ad inquisitionem sententiæ priuato denuntiante. Guid. Pap. sing 862. 256
1 Casus in quibus appellatur ab interlocutoria. Gui. Pap. sing 320. §. casus. 208
1 Casus in quo quis sentit commodum, & non onus. Gui. Pap. singu. 421. §. no. casus 227
1 Casus fortuiti aliqui enumerantur. Gui. Pap. singu 118. 221
1 Casus multi in quibus exceptio peremptoria potest opponi post sententiam. Guid. Pap. sing. 64. nu. 55. & ibi. 209
1 Casus in quibus iudex potest supplere de facto. Gui. Pap. sing. 360. §. casus. 221
1 Casus in quibus requiritur scriptura. Guid. Papa. singula. 280. §. casus. 215
1 Casus in quibus potest recurri ad superiorem. Guid. Pap. sing. 149. fo. 212. & sing. 371. nu. 2. 222
1 Casus speciales in quibus testibus publicatis producuntur alij testes Gui. Pap. sing. 116. 211
1 Casus 26. in quibus spoliatus non debet restitui. Guid. Pap. singul. 478. num. 4. 231
1 Casus reseruati Episcopo in foro conscientiæ seu pœnitentiæ Gui. Pap. sing, 355. §. casus. 220
1 Casus quinque in quibus fallit regula, si sint plures heredes actiones competunt contra quemlibet pro portionibus hæreditarijs. Gui. Pap. sing. 297. 216
1 Casus in quibus sua authoritate quis potest possessionem apprehendere. Gui. Pap. sing. 307. nu. 3. 217
1 Casus in quibus cessat præscriptio tam de iure ciuili, quam canonico. Guid. Pap. sing. 166. §. vide. 212
1 Casus tres de nobilibus qui volunt talliare suos homines. Gui. Pap. sing. 167. 212
1 Casus 26. qui obstant agenti interdicto vnde vi. Guid. Pap. singul. 268. num. 1. 215
1 Causa summaria celerius expedienda, quam ordinaria Mathes. in auth. & consequenter. C. de senten. & interlocu. omnium iudic. num. 11. 166
1 Causas ordinarias summariè & sine figura iudicij solum papa delegare posse. Math. in l. cum solitum. C. de sent. & interlo. omn. iudic. nu. 4. 167
2 Causa in sententia exprimenda. Dyn. sing. 34. fo. 130. intellige tamen in absolutoria. ibid.
2 Causa quælibet etiam iniusta excusat quem à dolo præsumpto: item causa iusta excusat à delicto, excusat etiam à contemptu, ne per id incidat in edictum, si quis ius dicenti non obtemperauerit. item excusat à pœna compromissi. Aluisi. de Albert. singula. 14. 167
1 Causa status compromitti non potest. Et an arbiter possit de ea incidenter cognoscere. Lud. Rom. sing. 472. 47
1 Causa iusta in plerisque casibus, quē & à pœna, & obligatione excusat: et potest, non tamen à conuentionali excusat. Hip. Mar. singul 598. nu. 1. & 2. 425
1 Causa agendi si sit apta, licet exprimatur actio inepta, non vitiatur libellus nu. 20. 193
1 Causa principalis, si summaria est, num eius articuli summarij sint omnes. Hip. Marc. sing. 17. nu. 2. 344
1 Causa non requiritur in citatione peremptoria. Math. singul. 130. num. 7. 137
2 Causa non requiritur in pacto liberatorio. secus si esset obligatorium. Mar. Mant. sing. 670. nu. 1. 69
1 Causa finalis an & quando. præsumatur. Bouer. in singul. in verbo, præsumptio. nu. 41. 196
1 Causa quælibet per quam constat citatum non contempsisse iudicem, excusat à contumacia. Mathes. l. 7. C. quomodo & quando. num 8. 157
1 Causa debet allegari per eum, qui confessioni innititur. in add. Mathes. sing. 13. nu. 3. 88
2 Causa beneficialis, vbi agitur de beneficio collato, dicitur liberalis. Marc Man. sing 23. 7
2 Causa pignoris non est titulus. Aluisi. de Alber. sing. 101. 170
2 Causæ viles vel breuiores quæ dicantur. Gab. Sara. in add. ad Math. sing. 1. nu. 16. 83
2 Causa iusta litigandi excusat ab expensis. Petr. de Rauen. singula. 547. 149
2 Causa expulsionis fabri potest agitari diebus feriatis. Marc. Mant. sing. 22. nu. 7. & 9 7
1 Causa quæ prodest, si sit potentior, perimit causam quæ nocet. Per. Gerar. sing. 42. nu. 3. 292
1 Causa ecclesiastica dicitur pia causa. Guido. Papa. singula. 647. §. causa. 244
1 Causa ciuili non proceditur ex officio sine alicuius instantia vel requisitione. Gui. Pap. sing. 214. 213
In causa priuatorum fiscus non debet interponere partes suas. §. & in causis. ibid.
1 Causa an possit sumere initium per citationem procuratoris tantummodo. Gui Pap. sing. 424. 227
1 Causa quando reducitur ad non causam competit repetitio soluti per condictionem sine causa. Gui. Pap. sing. 635. §. quando causa. folio. 243
1 Causa adiecta in donatione debet probari. Guido Papæ singulari 375. 223
1 Causa actionis etiam negatiua proposita necessario est probanda. Gui. Pap. sing. 179. 212
1 Causa incidens quid sit, quid causa emergens. Gui Pap. sing. 398. §. quid sit: 226
1 Causa iusta & legitima semper in principe præsumitur. Gui. Pap. sing. 605. 240
1 Causa est semper exprimenda vbi receditur à iure communi. Gui. Pap. sing. 238. 214
1 Causa quando committitur simpliciter, intelligitur commissum petitorium, & possessorium. Gui. Pap. sing. 299. §. quando causa. fo. 216. & sing. 424. §. si causa. 227
1 Causa possessionis in beneficialib. an sit temporalis vel spiritualis. Gui. Pap. sing. 923. §. 2. 259
1 Causæ cognitio non requiritur in executione sententię si fiat in rebus adiudicatis, alias sic. Guido. Papa. singular. 408. §. in executione. 226
1 Causam motam contra alium, quando & qualiter, & quis possit defendere, & defensioni adsistere. Gui. Pap. sing. 441. 228
1 Causa nullitatis pendente tempus appellationis non currit. Math. in l. 1. C. quando prouocare non est necesse. nu. 10. 179
1 Causa præiudiciali electionem non impediri. Math. in l. si vt proponis. C. quan. prouo. non est necess. nu. 1. 179
1 Causa mixta quæ sit. in add. Math. sing. 70. nu. 14. 114
1 Causa si committatur tribus iudicibus cum clausula, quod si duo ex eis noluerint, vel non potuerint iudicare, quod tertius iudicet, an tertius solus possit iudicare, si nesciat alios nolle vel non posse iudicare Lud. Rom. sing. 13. nu. 1. 3
1 Causa si delegetur in ordinarium, & ipse simpliciter pronuntiet nō expresso tanquam delegatus, an sententia sit nulla. Lud. Roma. singulari 15. 3
1 Causa nullitatis non potest contra sententiam in iudicio momentaneæ possessionis intentari incidenter super appellatione de re prohibita, sed bene potest contradictam sententiam nullitatis principaliter per se intentari. Bouer. in singula. in verbo, nullitas. numer. 5. 295
1 Causa semel cōmissa in curia romana, non exibit de curia. nisi Papa deleget vel remittat ad ordinarium. Ioan. de Arnon. sing. 89. num. 2. 84
1 Causa beneficialis si tribus committatur cum clausula, quod si duo ex eis noluerint, vel nō potuerint iudicare, quod tertius iudicet, tertius solus iudicare poterit, licet nesciat alios nolle, vel nō posse iudicare, si tamen vere alij nolint, vel non possint iudicare. Lud. Rom. sing. 13. nu. 2. 3
1 Causa libelli debet esse talis, quę necessario inferat ius petendi. Bouer. in verb. libellus. nu: 8. 193
Causa libelli debet esse talis, quæ ex sui natura inferat iustum esse quod petitur. nu. 9. ibid.
1 Causa noxalis quod & lucratiua dicatur. Mar. in l. cum apud. C. de bon. author. iud. possi. nu. 8. 185
1 causa quæ & quando dicatur falsa. in add. ad Mathes. singul. 18. numero 2. 91
1 causa quæ breuis, & quæ magna dicatur. Math. in auth. nisi breues. C. de sent. ex peri. reci. nu. 3. 161
2 causa & occasio differunt, & quid vtraque. Mar. Mant. singul. 375. numero 1. 41
1 causa ciuilis, quæ dicatur, & quæ criminalis. in add. Math. singu. 70. nume 1. 114
2 causa simpliciter commissa, non videtur sententia cōmissa, sed tantum causæ cognitio. Aman el. sing. 193. num. 1. 75
2 causa in qualibet dispositione intelligitur semper excepta. Marc. Mant. sing. 54. nu. 3. 11
1 cessante causa, quando effectus cessat. Petr. Gerard. singular. 3. numero 15. 282
2 causa naturalis præfertur accidentali, intellige si se inuicem non compatiuntur. Marc. Mant. sin. 685. nu. 1. 70
2 causa iusta non excusat à pœna, & ibi de intellectu gl. in l. 1. §. fi. ff. si quis ius dicenti non obtemp. & l. 1. ff. si quis in ius voc. nō ierit. Mar. Man. sing. 41. nu. 1. 9
1 in Causa appellationis à grauamine vel interlocutoria non exigitur libellus. Bouer. in verb. libellus nu. 19. 193
Causa debet exprimi in libello formato in actione personali. ibid, numer.

Singular. Doctorum.

nume 032.
1 Causa quando dicatur dubia. in addit. Mathes. singulari 71. numero 9. 115
1 Causa onerosa nō præfertur lucratiuæ inter duos priuatos. Math. sing. 71. nu. 3. 115
2 Causa grauis est, quando instrumentum paratam habet executionem. Colum. sing. 1. nu. 2. 177
1 Causa seu ratio assignata per testem refertur ad dictum, & ex natura relationis includit suum antecedens. Boue. in sin. in verb. testis numero 41. 199
2 Causa appellationis & restitutionis in integrum non in omnibus æquiparantur. Marc. Mant. sing. 644. nu. 1. 67
1 in Causa appellationis est necessaria litis contestatio, si ambæ partes sint pares, alias vero secus. Bouer. in verb. litis contestatio. numero 9. 194
2 Causa iusta excusat à periurio. Aluisius de Albertis. sing. 163. 172
1 in Causa appellationis tenetur appellans probare, quod sit licitum appellare videlicet infra decem dies, & quod fuerint petiti apostoli Bouer. in sing. verbo, & apostoli. nu. 1. 204
2 Causa iusta reuocandi pro reuocatione habetur. Baldus singulari. 118. 126
2 Causa falsa non vitiat institutionem. Fallit nisi probetur testatorē alias non fuisse instituturum. Petrus de Rauen. sing. 247. 147
1 Causam possessorij parui præiudicij esse, ita vt licet res maximi sit valoris, si tamen de possessione tantum agatur, causa minima cē setur, in eaque semi, lenæ probationes sufficiunt, quinetiam stā te semiplena probatione iuramentum deferri potest. Hip. Marc. sing. 620. num. 1. 2. 3. & 4. 428
1 Causam vnam in libello deducens, ac de alia probans, vt causa cedat iuris est recepti, si tamen de æquitate vel sola facti veritate in specta, de ipsa causa cognoscendum est, nam tunc probata alia causa obtinere debet. Hip. Marc. sing. 272. nu. 1. 381
1 Causam iustam magni effectus, multumq; operari, siue res de principibus siue de iudicibus, siue de priuatis agatur, Hip. Mar. singu. 231. num. 1. 375
1 Causam perdit, qui in ea falsitatem committit. Bouer. in sin. in rub. mista de crimin. nu. 18. 206
1 Causæ summariæ modici, aut nullius præiudicij possunt iuramēto terminari Guid. Pap. sing 656. 245
1 Causæ spectante ad forum ecclesiasticum, vel ad temporalem. Gui. Pap. sing. 724. §. de causis. 248
1 Causæ meri & mitti imperii de iure canonico possunt delegari. Bouer. in sing. in verb. iurisdictio. nu. 4. 187
1 Causæ cognitionem in iure magni esse effectus cōtat. Nam præter cætera, iudicis præceptum pœnale sine causæ cognitione nullius est momenti. Et qui huic non obedit, in ipsius præcepti pœnā nō incidit. Hip. Marc. sing. 648. nu. 1. 432
1 Causæ an semper in bello sint exprimendæ. in add. Math. sing. 9. numero 5. 86
1 Causæ præcedentis actus sublatiuæ, sublatio de se actum iam sublatum non reintegrat, sed opus est nouo contractu quandoque voluntario quandoque coacto, prout sunt casuum diuersitates. Per. Gerar. sing, 5. nu. 12. 282
1 Causæ dominatio non refertur ad id quod consistit in facto, sed ad ius partiū, quod in iudicio proponitur, de quo quæritur, & discutitur. Math. sing. 71. nu. 14. 115
1 Causę cognitio est de substātia iudicij, adeo quod eius omissio reddit processum & sententiam ipso iure nullam. Bou., in sin. in rub. causæ cognitio. nu. 4. 191
1 Causæ cognitio quid sit Mathe. in l. prolatam. C. de sent. & interlocu. omn. iud. nu. 2. 163
1 Causæ ex quibus quis excusatur à prosecutione suæ appellationis, vt restituatur ad tempora impedimentorum. in addit. ad Franci. Cremens. sing. 122. 275
1 Causārum tria sunt genera. Gabr. Saray. sing. 181. in addit. nu. 17. fo. 149. & in addit. 70. nu. 13. 114
1 in Causis ecclesiasticis in quibus non admittitur appellatio, nec recusatio. Bouer. in verb. recusatio. nu. 8. 194
2 Causis fiscalibus iudex potest procedere ex officio, quando actor & reus est contumax, & citare vtrunque, & absoluere reū ab instā tia iudicij. Per. de Rauen. sing. 235. 142
2 Cautela ad differendam mortem alicuius. Pet. de Rauen. sing, 552 fo. 149. Mar. Mant. sing. 380. 42
1 Cautela ad euacuandum, & irritandum sentētiam, quæ ferri posset contra tutum in integrum restitutione. Lud. Ro. sing. 403. 38
1 Cautela, quod pater poterit secutè donare filiæ spuriæ, vltra quam sint alimenta debita. in addit. Mathe. sing. 146 nu. 9. 141
2 Cautela vt quis de euictione non teneatur. Marc. Mant. singu. 211. numero 1. 27
2 Cautela, vt non probans nisi per vnum testem, cedat actiones alicui pro quo postea testificabitur, nec vera nec necessaria est. Mar. Mant, sing. 17 num. 1. 5
1 Cautela quod in causa criminali exceptiones rei accipiantur, etiam si impersonaliter non compareat. Petrus Gerard. singulari 63. numero 4. 295
1 Cautela vt fiscus non conqueratur, quando bannito fuit delata hæreditas, quam repudiauit. Marc. Mantua, sing. 123. num. 1. 7
1 Cautela, qua vti possit contra statutum disponens, quod res nō possit alienare nisi consorti, seu vicino habenti domum seu terram contiguam, vt res magno pretio vendi possit. Petrus Gerard. singul. 26. nu. 4. 291
1 Cautela ad euadendum amicū deprehensum cum puella eius amasia, & ad eam in matrimonium deducendam coactum, quod matrimonium illud non valeat Pet. Gerard sing. 27. nu. 2. 289
2 Cautela vt metus non præsumatur in contractibus mulierum. Marci. Mant. sing. 266. nu. 2 31
2 Cautela quam dat Bal. ad differendam mortem alicuius, vt scilicet amicus compareat, & perat vt ille rationes sibi reddat de negotijs suis quæ gessit, nec vera, nec necessaria, aut vtilis est. Marci. Mant. sing. 308. nu. 1. 42
2 Cautela, si quis timet à suo superiore iniustè excommunicari, vt extraiudicialiter appellet, & à grauamine quidem futuro, eo. n. casu excommunicatio suspenderur. Marcus Mant. sing. 269. numero 3. 31
1 Cautela ad tollendam præscriptionem pacti de retrouendendo. Pe. Gerard. sing. 18. nu. 29. 288
1 Cautela ne creditor constituatur in mora per verbalem oblationē debitoris. in addit ad Math. sing. 187. num. 2. 150
1 Cautela ad liberandum hæredē à petitione legatariorum, quando hæres inuentarium non confecit. Gabr. Sarayn. in addit. ad Mat. sing. 157. nu. 4. 144
2 Cautela ad pluralitatem vitandam. Marc. Mant. singulari 64. numero 4. 12
2 Cautela, vt spurius, cui de iure nihil potest reliquui, succedat cum legitimo. Marc. Mant. sing. 10. nu. 14. 4
2 Cautela ad euitandam pœnam adulterij & stupri. Mar. Mant. sing. 4 num. 8. 3
2 Cautela ne quis pro homicida doloso non puniantur, sed culposo tantum, vt scilicet de homicidio imperitus, quod non potest negare, alleger se putare interfectum fuisse bannitum, &c. an sit vera & admittatur. Marc. Mant. sing. 411. nu. 1. 44
1 Cautelis vt licet, transeundo per iuris subtilitates. Pet. Gerar. sing. 26. num. 2. 291
1 Cautio simpliciter facta intelligitur de nuda, & quomodo id intelligatur. Anto. Corser. in sing. in verb. cautio. nu. 1. 305
Cautio idonea dicitur cum interuenit pignus, vel fideiussor. numero 2. ibid.
1 Cautio sufficiens, & idonea si à lege requiratur, debent dari fideiussores, & pignora. Et quid si pari debeat mediocris cautio, vel cautio competens. Et quid si dicatur, caueat, vel satisfaciet, & an reus præstare possit vel pignora, vel fideiussores, an vero verum. que præstari oporteat. Anto. Corser. in sing. in verb cautio. nu. 1. 305
1 Cautio prætoria non debet esse nuda à pignore, & fideiussoribus. & in addito. ad Anto. Corser. in sing. in verb. cautio. 305
2 Cautio mutiana ad quid inuenta. Marcus Mautua. singulari. 697. numero 2. 70
1 Cautio mutiana an habeat locum in contractibus, & quid in donatione causa mortis. Ludo. Rom. sing. 584. 58
2 Cautio mutiana non habet locum in contractibus Dyn. singulari 15. 130
2 Cautio fideiussoria de non aliquem offendendo non est præstanda nisi subsit legitima causa. Io de Arno. sing. 53. nu. 1. 81
2 Cautio mutiana quando locum habeat in contractibus Pe. Raue. sing. 181. 140
1 Cautio idonea ne, an nuda tantum ab hærede peti possit, qui à testatore iussus fuit centum Sempronio mutare Ludo. Rom. singula. 799. 78
1 Cautio præstita coram aliquo iudicio fisti, non inducit prorogatio nem iurisdictionis Guid. Pap. sing. 483. § cautio. 231
2 Cautio de iudicio sisti debet præstari etiam à domino causæ si immobilia non possideat, vel si immobilia, non tamen sufficientia ad quantitatem rei petitæ: item si habeat immobilia, quæ sufficiant, sed de facili peritura. Aluis. de Alber. sing. 127. 170
2 in Cautione damni infecti qui quilibet admittitur ad defendendū partem suam, sed non in actione noxali, & quare. Marci. Mant. singu. 655. nu. 1. 68
2 Cautionem de iudicato soluendo suo nomine conuentus non præstat, sed procurator eam præstabit, si constet de mandato, nisi sit actor municipum. Aluis. de Alber. sing. 127. 170
1 Cæcus potest esse testis, si habet notas voces contrahentium. in addi. Mathes. sing. 124. nu. 12. 135
1 Cedens actionem contra vnum ex correis, alius liberatur à cedente. Per.

Index

te.Per.de Rauen.sing.123. 144
1 Cedens bonis ex contractu antea inito conueniri, non nisi postea bona quæsierit,potest,quo casu nec geat habetur ratio Matheſi. in l.3. C.de bon.autho.iud.poſ.nu.1. 184
Cedens bonis ex contractu poſt confeſſionem facto conuenitur. Matheſi.ibid.nu.3.
1 Cedens bonis omnia bona ſua creditoribus relaxare tenetur.Mat. in l.j.C.qui bon.ceder.poſ.nu.8. 183
2 Cedens iura ſua alicui,cõtra debitorem ſuum ob aliquam cauſam quæ poſtea ſequuta non ſit,an nihilominus cedens poterit agere contra ceſſionarium.ſo.Trigon.ſing.60.nu.1. 95
1 Cedens bonis ſi ad pinguiorem deuenerit fortunam,quod vt creditori ſoluat arctari poſſit.Mathe.in l.1.C.qui bonor.cede.poſſ. numero 3. 183
Cedens bonis quam cautionem præſtare teneatur.nu.2. ibid.
Cedenti bonis quæ bona ſeruantur.nu.5. ibid.
1 Cedens liti ante ſententiam nõ videtur cedere iuri poſtea competenti.Guid.Pap.ſing.870. 256
1 Cedens an poſſit eſſe teſtis proceſſionario.Guid.Pap.ſingular.86. nu.j.ſ.l.210.ſing.306.nu.3.fo.217.ſing.829.nu.2.fo.254.& ſin. 834.nu.1.& ſeq. 254
2 Cedens non debet admitti in teſtem in cauſa actionis ceſſæ.Marc. Mant.ſing.17.nu.2. 5
1 Cedens actiones potenciori,non poteſt vlterius eas alteri quamuis,vili,cedere,neque per procuratorem agere Ludouicus Romanus ſing.84. 9
1 Cedens bonum,melius,& optimum ius in contractu:quid ceſſiſſe dicatur.Ludo.Rom.ſing.16. 3
2 Cedens bonis non poteſt agere,nec conueniri.Amanel.ſing. 5.nu mero 1. 71
1 Cedens actiones in iure communi diuidundo,cogitur ſtare in communione & prouocare non poteſt.Ludouic.Rom.ſing.84.
2 Ceſſionarius exprimere debet qua actione agat,vtili vel directa. & quare.Marc.Mant.ſing.698.nu.1. 70
2 Ceſſio actionis non habetur pro ſolutione.Petrus Rauen.ſingnlari 113. 138
1 Ceſſio actionis,de eius materia vide Guid.Pap.ſing.834. 254
2 Ceſſio an admittatur,vel quinquennalis dilatio debitori datur, q̃ maiori creditorum patri & debiti cumulatio ſtetur.Matheſ.in l. cum ſoluto.c.qui bono.ced.poſ.nu.1. 184
Ceſſione bonorum nullus infamatur infamia iuria.nu.2. ibid.
1 Ceſſio actionis vni facta an poſſit alteri fieri.Guido Papę ſingulari 606. 240
1 Ceſſio iurium non debet eſſe inutilis.Pet.Gerard.ſing.35. numero 2. 267
1 Ceſſio patris non præiudicat in bonis filij emancipati. Matheſ.in l.3.C.qui bon.ced.poſ. 183
1 Ceſſio bonorum non admittitur propter honorem,vel honus municipale.Matheſ.in l.5.C.qui bon.ceder.poſſunt. 183
2 Ceſſio alicui facta an præſumatur in fraudem facta an vero neceſſario probari debeat.Marc.Mant.ſing.508.nu.2. 90
2 ceſſio facta vni ex reis debendi quãdo profit,vel noceat alteri.Barto.ſing.28. 110
2 ceſſio fideicommiſſarij non habet locum ante factam reſtitutionẽ fideicommiſſi.Marc.Mant.ſing.626.nu.1. 66
2 ceſſio actionum non poteſt fieri niſi in caſibus à lege expreſſis,& eandem rationem habentibus.Et ſi pro parte venditur,& pro parte donatur,conceſſio facta præſumitur ſimulata.Bartol.ſinlari 161. 118
2 Ceſſio actionis ex cauſa donationis ſi excedit ſummam,requirit inſinuationem.Pet.Rauen.ſing.86. 138
2 Ceſſio actionum non poteſt fieri niſi in caſibus à lege expreſſis,& eandem rationem habentibus,& ſi pro parte venditur,& pro parte donatur,nec ceſſio facta præſumitur ſimulata Petrus de Rauc. ſing.273. 143
1 Ceſſionis bonorum exceptio proceſſum impedit,& litis ingreſſum. Math.in l.3.C.de bon.authorita.iud.poſſiden.num.2. 184
2 Ceſione bonorum quis euitat carceres.in addit.Matheſ. ſing. 108. num.7. 128
1 Ceſſionis beneficio an pacto renuntiari poſſit.Mathe.in l. 1.C. qui bonis cede.poſ.nu.6. 183
1 Ceſſionis beneficio locus non eſt,ſi debitor quinque annorum inducijs potitus ſit.Math.in l.1.C.qui bon.ced.poſ.nu.10. 183
1 Ceſſionem iurium,in inſtrumento cauſa ipſius non apparente,non valere:Et an id perpetuum?& num aduerſus huiuſmodi ceſſionẽ ſimulationis exceptio obijci poſſit.Hipol.Marſ.ſing. 45. numero 1. 348
1 Cædula ſeu copia citationis debet affigi in domo,vbi quis citatur, nemo reperitur in domo.Guid.Pap.ſing.419. 227
2 Celans inſtrumentum committit falſum.Dyn.ſing 199. 133
1 Celeris actus inducit ſuſpitionem fraudis.Anto.Corſet. in ſing. in verb.præſumptio.3.num.1. 328
2 Celeritas conſi.eſt inimica.marc.Mant.ſing.371.nu.2. 41
2 Centum ſi petatur,& condemnatio à iudice fiat in quinquaginta, an in reliquo reus abſolutus cenſeatur.Aurianel.ſing.70.nu.1.72
1 Cenſorius iuriſdictionis debet habere emolumenta ſententiarũ. &c. Bouer.in ſing in verb.iuriſdictio nu.5. 187
1 Cenſus nouus non poteſt imponi ſuper re emphyteticaria vltra antiquum cenſum.Guid.Pap ſing.129. 211
2 Cerei debent remanere fratribus ſepelientibus quaſi ſequela cadaueris.Pet.Rauen ſing.109. 138
1 Certa forma in actibus,in quib. requiritur quod vno contextu fiat Guid.Pap.ſing.24. 207
1 Certa ſcientia principis operatur diſpenſationem in illo actu.Gui. Pap.ſing.879. 257
1 certa perſona ſicut debet eſſe actoris,ita debet eſſe certa perſona rei.Guid Pap.ſing.230. 214
1 certificatio in executione ſententiæ,eſt facienda in caſibus,in quibus incerta ſententia ferri poteſt.Matheſ.in l. 2.c. de ſent quæ ſine cert.quantit.nu.9. 168
2 chirographum alicuius ſi deleatur,in quo ſub conditione pecunia debebatur,ſi id interim teſtibus probetur,ſententia condẽnatoria fertur,ſed differtur exactio,quouſque conditio exiſtat, qua deficiente condemnatio nullas vires habet Bartol. ſingulari.118. 115
1 chriſtus quare dimiſit nobis vicarium ſuum.Guido Papæ.ſingula. 529.§.2. 234
2 chriſtus quare paralyticum interrogauit,an vellet ſanus fieri,cum ſciret eum nihil aliud optare.marc.Mant.ſing.376.nu.1. 38
2 chriſtus actio noſtra eſt inſtructio.marc.Mant.ſing.267.nu.3.& ſingu.336.nu.2.fo.38. 31
1 chriſtianus circuncidens filium ſuum qua pœna puniatur. Ludo. Rom ſing.610. 61
1 chriſtianus non poteſt infideli relinquere.Et quid ſi leget, an puniatur,& qua pœna?Ludo.Rom.ſing.742. 75
1 chriſtiani facientes ſe Iudæos,an puniantur,& qua pœna? Lud.Roma.ſing.687. 69
2 cingendum de proximo,pro cincto haberi.Hip.Marſ.ſingul.106.numero 1. 355
1 circa,iſta dictio quid importat.Guid.Pap.ſing.436. 228
1 circuitus vitandus.marh.in l.vnic.C.de ſen.quæ pro eo quod intereſt profer.nu.11.fol.169.& in l.4.c.quom.& quand.iud.nu.7.155. Hip.Marſ.ſing.469.nu.1. 410
Et an id indubitanter verum ſit.d.ſing.469.nu.2. ibid.
2 circunciſio quare Abrahæ & ſemini eius iniunctæ.marc.Mant.ſing. 595.nu.2. 61
1 citra,de iſta dictione vide Guido.Pap.245.§.de dictione. 214
1 citanda an ſit pars in executione ſententiæ & ſi nõ citetur an poſſit appellari.Guid.Pap.ſing.581.& §.vtrum. 238
1 citandus eſt pluries is, qui à nuntio perſonaliter eſt inuentus. Matheſ.in l.7.C. quom. & quan.iudex.nu.1. 156
1 citandi primum perſonaliter ſtylus ac deinde per edictum non valet,nec huiuſmodi citatio arctat citatum,ſi eo loco ſimus,quo facilè citandus perſonaliter citari poteſt.Secus autem in eo qui remotior eſt,nec commodè citari poteſt.Hipo.Mar.ſing.260.numero 2.& 3. 379
2 citandus quis non eſt diebus feriatis,niſi ciatatio conferatur in tẽpous non feriatum.marc.Mant.ſing.46.nu.1. 10
1 citari non debet regulariter iudex à quo ad ſuam ſententiam defendendam.Bouer.in ſing.in verb.citatio.nu.24. 189
1 citare procuratorem in principio cauſæ an ſufficiat.Guid.Pap.ſin 284.§.vtrum. 216.
1 citari non debet quis niſi ſemel ad ſingulos actus cauſæ poſt litis cõteſtationem in quibus nõ vertitur magnum preiudicium,& omnes termini ſunt & cenſentur peremptorij,licet nõ dicatur.Guido.Pap.ſing.240. 214
1 Citari quis ad domum non ſufficit,quando citatur ad examinationem teſtium ad perpetuam rei memoriam,niſi periculum eſſet in mora.Et quid ſi citandus latitet.in addit.Matheſ.ſing.132.numero 5. 138
Citari regulariter quis primo debet perſonaliter,poſtea ad domũ, ſi is habere non poſſit.ibid.nu.3.
1 Citare ſine mandato iudicis quis non debet, alias is debet puniri, & officium amittere.Gul.de Lud.ſing.34.nu.1. 439
1 Citari an iterum pars debeat à delegato ad audiendum ſententiam, qui prius ad eam ab ordinario citata fuerat. Ludo.Rom. ſing.208. 19
1 Citari ad eius propriam perſonam debet ille,contra quẽ ſunt examinandi teſtes,ad videndum eos iurare,nec ſufficit citatio facta ad eius domum,cum ſit neceſſaria vera contumacia,& non præſumpta.Bouer.in ſing.in verb.nu.58. 200
1 Citatio ad audiendam ſententiam in notorijs eſt neceſſaria.Fallit. in ſententia

Singular.Doctorum

in ſententia principis.Ludo.Rom.ſing.775. 77
2 citatio continere debet actum,ad quem quis citatur. & ſi aliquis citetur ad vnum,& ſi ille actus aliter agatur vel in qualitate,vel in ſubſtantia,quam fuerit dictum in citatione,videtur factus pars te non citata,& clam.Bar.ſing.22. 109
2 Citatio ſi cadat in diem feriatum,an citatus teneatur comparere die ſequenti Barth.de capua.ſing.22. 181
1 an citatio collegio vel vniuerſitati fienda,ſufficiat q̃ maiori eius ordinis fiat,an vero,quod collegio,vel vniuerſitate congregata. Ludo.Rom.ſing.763. 76
1 Citatio facta vt quis compareat die feriata in honorem dei eſt nulla,nec arctat citatum ad comparandum.in addi.ad Mathe.ſingu. 19.num.29. 92
1 Citatio peremptoria,vt quis ſtato die iudicio ſiſtat,aliter ad vlteriora procedetur,ẽt ad ſniam vſque,q̃ citatum ad comparendũ arctare videatur etiam tempore muſtum remoto à termino citationis.Math.in auth.qui ſemel.c.quo.& quan.iu.nu.7. 158.
2 citatio in vno quoque actu neceſſaria.March. Mant.ſingulari 694. num.1. 70
2 Citatio,ſeu libellus ſuper vna ſumma,vel obligatione,ea nõ expreſſa,ſufficit ad interrumpendum omnem præſcriptionem,quæ ſub illius petitionis generalitate poteſt comprehendi.Bartolus ſingulari 201. 122
1 Citatio requiritur in petitione abſolutionis à iuramento.Lud.Ro. ſing.476. 48
1 citatio facta per nuntium ad domum,vel per edictum,de illo, qui nunquam fuit in illo iudicio præſens,nõ ſufficit ad hoc,vt iudex poſſit facere actum validum grauis præiudicij.Mathesil.ſing.132. num.1. 238
2 Citatio ad hoc vt interrumpat præſcriptionem in caſibus,in quib. poteſt,oportet quod de ipſa citatione appareat relationem eſſe factam iudici per nuntium.Pet.Rauen.ſin.106. 138
1 citatio,qua quis citatur ad voluntatem iudicis ad audiendam, an valeat,ſi iudex diffinitam ſententiam proferat.Lud.Roma.ſingula.372. 35
1 citationem ad domum non aſtringere citatum in iis quæ ſunt magni præiudicij:in add.Math.ſing.132.nu.6. 138
1 Citatio ad domum fieri non poſſe,niſi in caſibus in iure expreſſis. in addit.Math.ſing.132.nu.7. 138
1 Citatio ad domum an fieri poſſit,ſi citandus latitet.in add.Mathe. ſing.132.nu.8. 138
1 citatio in executione ſententiæ quibus caſibus requiratur.in addi. Math.ſing.86.nu.3. 122
1 Citatio partis in examinatione teſtium,requiritur. Fallit in ſeptẽ caſibus.Lud.Rom.ſing.369. 35
1 Citatio fieri poteſt ad domum illius,qui eſt citãdus.Et idem eſt in denuntiatione.Et quid de proteſtatione. Et an hoc habeat locum in ciuilibus,quam in criminalibus.in add.Matheſi.ſing 132. nu.1. 138
1 Citatio ad domum in quibus caſibus non ſufficiat.in addit. Math. ſing.132.nu.2. 138
1 citatio peremptoria requiritur,vt reus abſolui poſſit ab obſeruatione iudicij,niſi procedatur ſummariè,& de plano,vel niſi agatur de modico præiudicio.in addit Math.ſing.131.nu.3. 137
1 Citatio peremptoria an dicatur,quando quis perſonaliter citatus dixit,veniam,vel non.Math.ſing.130.nu.1. 137
2 Citatio in quocunque actu in quo præiudicium generari poteſt partibus,neceſſaria.fallit nu.2.Marc.Mant.ſing.164.nu.1. 23
1 citatio vnica in quibus caſibus fieri nõ poſſit pro omnibus,ſed formaliter tres citationes requirantur.in addition.Matheſil.ſingu. 130.num.12. 137
1 citatio peremptoria ad quos actus requiratur Math.in l. conſentaneum.nu.17. 157
2 Citatio trina,vel vnica peremptoria requiritur in actibus iudicialibus,ſecus in extraiudicialibus.Pet.de Rouen.ſin.903. 161
1 citatio facta,vt quis die feriato compareat,eſt nulla,niſi exprimatur cauſa ſpecialis,qua illo tempore procedi poſſit.Mat.ſing.19. num.4. 91
1 Citatio facta ad comparendum in loco non tuto,ſed non tamẽ notorie,valet,& arctat citatũ,& debet peti aſſignatio loci tuti,quã ſi iudex recuſet,à lite poteſt appellari. Bouer.in verbo citatio. numero 8. 189
1 Citatio nõ petita venia,in qua exprimitur vitium qualitatis perſonæ citatæ nulla eſt ipſo iure,ſecus ſi citatio fiat ſimpliciter nõ expreſſo vitio.Bouer.in verb.citatio.nu.4. 289
1 Citatio,quod quis perſonaliter compareat etiam in caſu,quo poteſt perſonaliter citari,non valet,niſi in ea comparationis perſonalis exprimatur cauſa Bouer.in ſing.in verb.citatio.nu.2. 189
Citatio realis,ſeu per captionem perſonæ non poteſt extra territoriũ explicari,quia habet annexam executionem facti,quæ extraterritorium emitti non poteſt.ibi.nu.10.
2 citatio partium ad audiendum ſententiam,an requiratur quando arbitri pronuntiant vltima die cõpromiſſi,intãtum vt eius omiſſio ſententiam vitiet. Io.de Arno.ſing.84.nu.1. 72
Citatio ſi fiat ad domum vbi nullus eſt,debet in porta affigi,vel ante domum legi.Guliel.de Lud.ſing.60.nu.1. 439
1 Citatio facta in propriam perſonam citandi habet vim perempto rij.Guid.Pap.ſing.299.§.citatio.fo.216.ſing.419.nu.3.fol.227.& ſing.579.nu.5. 238
1 Citatio debet fieri in ſcriptis,quando citatur nobilis perſona. Guido.Pap.ſing.82.nu.6. 209
1 Citatio partis non requiritur in confirmatione.Guid.Pap.ſin. 427. §.in confirmatione. 227
1 Citatio nulla & temeraria non arctat citatum.Gui.Pa.ſin.945.260
1 citatio valet per edictum,vbi neſcitur quis ſit citandus.Guid.Pap. ſing.946.§.2. 260
Citatio an requiratur in notorio.Guid.Pap.ſing.419.nu.2. 227
1 Citatio facta in eccleſia valet.Guid.Pap.ſing.706.§.valet. 251
1 citatio ad domum an ſufficiat.Guid.Pa.ſing.284.§.an ſufficiat.216 & ſing.579.nu.6. 238
1 Citatio non debet ſequi trina etiam in caſibus,in quibus trina requiritur citatio,vel vna peremptoria,ſi citatus dicat,quod non comparebit.Guid.Pap.ſing.947. 260
1 Citatio vbi eſt nulla,ibi etiam ſententia eſt nulla.Guido.Pap.ſingu.417. 227
1 Citatio & proceſſus incipere poſſunt in perſonã procuratoris.Guido.Pap.ſing.370. 222
1 Citatio an ſufficiat fieri ad domum,& quando ſufficiat, & quando non.Guid.Pap.ſing.354.§.de citatione. 220
1 citatio poteſt fieri ad domum in qua habitat quando non reperitur perſonaliter ille qui debet citari.Guid.Pap.ſing.82. 209
1 citatio incongrua reddit proceſſum nullum.Guid.Pap. ſingul. 82. §.1. 209
citatio ſemper intelligitur cum verbo legitimè.ibid.§.3.
Citatio ſpecialis non requirit ad taxationem expenſarum,ſed ſufficit,quod citetur ad diſſinitiuam ſententiam,nec eſt opus alia citatione.§.4. ibid.
citatio debet fieri de mandato iudicis.nu.5.ibidem.& ſingu.564.numero 3. 236
Citatio eſt neceſſaria quoties tractatur de præiudicio alterius.§.6. ibidem.
1 citatio ad ſententiam audiẽdam poteſt fieri in domo habitationis eius qui eſt in carcere.Guid.Pa.ſing.85. 210
1 Citatio partis vel præſentia partis aduerſæ an requiratur in publicatione & exemplificatione ſolenni.Guid.Pap.ſin.419.§.vtrũ 227
1 Citatio hominis à citatione legis differt in duobus.Math.ſing.8.numero 1. 85
1 citatio hominis nunquam arctat citatum ad diffinitiuam ſententiã audiendiam,niſi ſpecialiter in citatione de ea fiat mentio.Mat. ſing.8.nu.2. 85
1 Citatio ad audiendam iudicis voluntatem etiam cum verbo,Peremptoriè,facta,non valet.Math.ſing.8.nu.3. 85
1 citatio iuris peremptoria,cum comminatioñe,quod procedetur in cauſa,ſufficit ad omnia acta,vſque ad diffinitiuam ſententiã incluſiuè.Math.ſing.8.num.4. 85
1 Citatio prima,vel ſecunda iudicis,cum comminatioñe,quod ſi nõ cõparuerit, procedet,quantum de iure potuerit,non habet vim peremptoriæ citationis, ita quod nõ ſufficit ad miſſionem in poſſeſſionem ex primo decreto,ſecus in citatione legis.Mathe.ſing. 8.nu.5. 85
1 Citatio iuris in certis caſibus ſpecialibus ex magna cauſa,& cũ magna deliberatione ſolum ſit Math.ſin.8.nu.7. 85
2 Citatio quando ſit ad domum viua voce,debet interuenire vocatio,id eſt,alia voce locutio,vt quilibet aſtans poſſit audire.Pe.rauc.ſing.89. 138
1 citatio facta abſenti vt ſatisfaciat,vel compareat,alias,quod iudex eum excommunicat,valet,nec ab ea poteſt appellari.Ant.corſe. in ſing in verb.citatio.1.nu.1. 304
1 Citatio realis per captionem perſonæ non debet fieri in eccleſia. Bouerius in ſing.in verbo,citatio.nu.32. 189
Citatio facta ad diem vel locum incertum,non valet.fallit in Papa & Imperatore,&c.nu.34. ibid.
1 Citatio de comparando poteſt fieri per nuntium abſque literis.fallit ſi citentur clariſſimi.Et quid ſi quis citetur, vt oſtendat iura ſua Ant.Corſ.in ſing.in verbo citatio.3.nu.1. 306
1 Citatio facta in eccleſia per teſtatem ſecularem eſt ipſo iure nulla.Bouer.in ſing.in verbo citatio.nu.16. 189
Citatio eſt de proceſſu.Bouer.in ſing.in verb.citatio.nu.16.fo.189. Guid.Pap.ſing.153. citatio, 212
Citatio debet eſſe clara in nomine & cognomine citati.n.17. ibid.
Citatio in qua non reperitur ſaltem cauſa remota,non valet ibid. numero 11.

Index.

Citatio generalis sufficit in facto generali.nu.10. ibid.
1 Citatio debet fieri ad instantiam partis,alias nisi ita reperitur in ꝓcessu descripta,processus est ipso iure nullus.Bouer.in fin.in verbo.citatio.nu.1. 189
Citatio facta ad locum notoriè non turum est iure nulla,nec arctat citatum,idem si sit periculum in itinere,secus si non notoriè locus non esset tutus.ibid.nu.7.& 8.
2 citatio facta tali tempore,quo ille non potest comparere,non valet.Pet.de Rauen.sing.559. 150
citatio potest fieri sub conditione,& consueuit fieri per nuntiũ,potest tamen fieri per iudicem,si iubeat præsenti in iudicio vt ad sit Aluis.de Alber.sing.103. 170
1 citatio quælibet etiam generalis & in discreta interrũpi ꝑscriptionem.Item & oblatio mepti libelli.Pet.Gerar.sing.4.nu.8. 282
1 Citatio ad domum non sufficit ad indicendum mulctam citato,qua impositio mulræ exigit verbm contumaciam & contemptum dolosum.Bouer.in verb.citatio.nu.15. 189
citatio debet fieri nominatim in bonorum possessione quæ fit ex edicto diui Adriani,quando est certus aduersarius.ibid.nu.30.
citatio facta ad domum ad videndum iurare testes,non sufficit,nec valet,sed debet fieri ad propriam personam partis aduersæ,quia necessaria est vera contumacia,non præsumpta.ibid.nu.31.
citatio per edictum non potest fieri,nisi de speciali commissione Papæ,& tunc solum contra eum,qui procurat ne ad eum veniat citatio,vel ad eius domicilium non potest accedi.ibid.nu.25.
citatio quælibet vel assignatio ad articulos iudicij explicandos,vel ad interlocutoriam proferendam intelligitur peremptoria.ibidem num.22.
1 Citatio omnis est sententia interlocutoria.in addi.Mathe.sing.39. numero 20. 101
1 citatio facta ad domum non sufficit ad sententiam excommunicationis infligendam, quia monitio eam præcedere debet.Bouer. in verb.citatio.nu.14. 189
citatio facta ad domum citati,valet contra eum,qui facta perquisitione non potest in villa personaliter reperiri,& ita debet nuntius referre,alias citatio non valeret.ibid.nu.13.
1 citatio in criminali,quomodo debeat fieri.Ant.Corsin fin.in ver. citatio.nu.1. 307
1 Citatio rei simplex an tunc sufficiat,vt eo nolente respondere habeatur pro confesso,quando in citatione esset incertus tenor positionum vel interrogationum.in add.ad Math.fin.17.nu.15. 90
1 Citatio non interrumpit præscriptionem actore non comparente, quia nisi cõparet,non dicitur pro.essus inchoatus.Bouer.in ver. citatio.nu.12. 189
1 citatio per edictum an & quando habeat vim peremptorii.Mathe. in l..c.quo.& quando iud.nu 6. 154
citatio de aliquo facta non ad petitionẽ partis an valeat.nu.7.ibid.
1 Citatio peremptoria ad quos actus requiratur.Math.fin.131.numero 1. 137
1 Citatio ad media causæ an dicatur peremptoria.Math.sing.131.numero 2. 137
1 Citatio vt quis die profesto iudicio sistat,non valet.Matheſi.in l.4. c.quomo.& quando iud.nu.2. 155
1 Citatio domini sufficit in actibus fiendis ante litem contestatam. Math.in l.1.C.de sent.& interlocut.omn.iud.nu.15. 161
1 Citatio verbalis potest extra territorium citantis explicari, quod licet fiat ab extrã,eius tamẽ effectus confertur ad infra,quod est verum in territoriis separatis sub vno tamen principe constitutis.Bouer.in singu.in verb.citatio,& peremptorium.nu.9. 189
1 Citatio,quæ continet manifestum errorem, vel impossibilitatem, seu vitium loci vel temporis,non valet ipso iure,nec arctat citatum.Bouer.in sing.in verb.citatio.nu.5. 189
Citatio,quæ est contra vel præter ius commune,non valet nec arctat citatum,nisi sit iustificata per causam.nu.6.ibi.
2 Citatio verbalis si non tenet,nec realis Pet.Raue.fin.115. 138
2 Citatio quando est incongrua,processus,qui sequitur ex ipsa citatione est nullus.Bal.sing.172. 128
2 Citatio generalis vbi est facta ad totam causam,si reus compareat in vno tantũ actu poterit procedi ad omnes actus sequẽtes absque alia citatione.Inno.sing.31. 165
2 Citatio peremptoria iurisdictionem.Aluis.de Alber.sing.133. 174
1 citatio vnica pro omnibus solũ fieri potest,vbi agitur de pœna contumaciæ secundum ordinem iuris communis,alias secus.in addit.Math.sing.170.nu.20. 147
1 Citatio facta personaliter habet vim peremptorij,in addi.Mathe. sing.130.nu.22. 137
1 Citationis omissio sententiam vitiat,fallit in sententia excommunicationis.Et quid in sententia absolutoria ab excommunicatione.Ludo.Rom.sing.590. 59
1 Citationis materiam fusam,& plerisque locis tractatam, si tamen compromissum ita factum est,vt arbiter laudum etiam partibus absentibus ferre possit,nec addito,etiam non citatis,tunc sententia eius partibus absentibus nec citatis lata nulla est.Hipo.Marsi sing.633.nu.1.& 2. 429
1 Citationẽ generalẽ,vbi contradictor incertus est,valere,non tamẽ idem si certus est.Et ideo non sufficere generali proclama.quod qui velit hæres defuncti esse, compareat,sed citari debere quas proxima successionis causa tangit.Hip.Marsi sing.159.nu.1.379
1 Citationem partis ad actus iudiciarij efficaciam & validitatem requiri,id tamen tribus casib. nõ necesse,nec in his citationis omissionem actum vitiare.Hip.marsi.sing.30 nu.1.2.3.& 4. 346
1 citationem peremptoriam ad mulctam non requiri.Math.in l.2.C. de sent.ex peric.recitand.nu.9. 160
1 cirationem nedum per edicta,sed & per literas fieri.Math.in l.con sentaneum.c.quo.& quando iud.nu.1. 157
Citationem peremptoriam pro omnibus vnam fieri posse.n.2.ibi.
1 citationem absentis non,nisi & instante & petente parte præsente fieri debere.Math.in auth.qui semel.C.quomo.& quando iud.nu mero 3. 158
citatione per edicta facilius deueniri in citati notitiam,quam citatione præconis voce facta.ibid.nu.5.
1 citatione trina vocandus,qui personaliter reperitur.Math.in l.tres denuntiationes.C.quo.& quando iud.nu.1. 160
2 Citatione non ritè facta,omnia sequentia corruunt.Io. Trig.sing. 37.nu.2. 91
1 citatione peremptoria sententiam non nisi de ea mẽtio fiat,arctari.Math.in auth.qui semel.C.quo.& quando iud.nu.21. 159
1 Citationem effectu esse vel maximi,cui lex ac iura maximè fauere dicuntur,adeo vt ipsius non facta exceptio aduersus sententiã obiici queat,quamlibet statutarius rigor vllam aduersus sententiam exceptionem non admittat.Hip.Mar.sin.75.nu.1. 351
Citatione partis non præeunte,non proceditur arbiter,& si statutũ iuris solennitatem tollat.ibid.nu.2.
Citatione partis omissa papa procedere nequit,nisi potestatis plenitudine vtendum putarit.ibid.nu.2.
2 citatus pro vna die,si à casu illa dies sit feriata,tenetur comparere prima die sequenti non feriata.Bal.sing.174. 128
2 Citatus in causa criminali si non compareat,punitur in tertia parte bonorum mobilium.Pamphilus Mollus sing.1. 188
2 Citatus ad locum sibi periculosum,comparere non tenetur.Amanel.sing.236.nu.1. 76
1 Citatus tẽpore feriarum,messium,vel vindemiarum non tenetur venire ad allegandum priuilegium,quod tunc citari non possit. Guliel.de Lud.sing.116.nu.1. 441
1 citatus si citetur in locum quamuis tutum,in quo tamen statũ bonum non habeat,vt guelphus inter ghibellinos,an teneatur cõparere.Hip.Marsi.sing.311.nu.2. 388
citatus in ciuilibus & si comparere per se,aut procuratorem,si tamen vim personæ suæ,nedum causæ,comparere non tenetur. ibidem nu.1.
1 Citatus excusatur si non compareat,quando citatio habet verba non consueta.Pet.Gerar.sing.77.nu.2. 297
1 Citatus ad locum non tutum.vel coram iudice de via facti suspecto vel qui minas ad terrorem sufficientes protulit venire aut comparere non tenetur & in non comparendo non dicitur cõtumax Guid.Pap.sing.819.§.2. 255
1 Citatus non tenetur comparere quando citatio euidenter peccat in forma vel in materia.Guid.Pap.sin.417. 227
1 citatus,quem constat non esse de iurisdictione citantis,non tenetur,nisi iudex in citatione exprimat causam talem,quiꝑsi verè esse citatus,fortiretur iurisdictionem citantis.Bouer.in singu.in verb.citatio.nu.28. 189
1 ciratus est à iure tacite monitus,ne recedat sine licentia.Bouer.in sing.in verb.citatio.nu.23. 189
1 Citatus si dixerit se nolle venire,an sit vlterius citandus.in additio. Math.sing.130.nu.23. 137
2 Citatus ad informandum in causa criminali an possit comparere per procuratorem bene instructum.Io.de Arno.sin.75.nu.1. 72
1 citatus semel personaliter,potest postea per edicta locis publicis ꝓposita efficaciter citari.Hip.Marsi.sing.260.nu.1. 397
2 citatus criminaliter si non cõpareat,iudex potest mandare ꝙ eius domus diruatur,& alia bona destruantur.Bar.de cap.sin 33.181
1 citatus ad audiendum voluntatem iudicis quo casu dicatur sufficiẽter citatus ad sententiam in addi.Math.in.8.nu.3. 86
1 citatus coram non suo iudice,an teneatur comparere.Guido.Papæ singula.425. 227
1 citatus ad vnum actum,si iudex alium actum faciat,vel alia forma actus nullus est.Math.in l.1.c.quo.& quando iudex.nu.5.Pet.rauen.sing.559.
1 citatus ad diẽ feriatum si non compareat,non dicetur contumax. Math.in l.4.c.quo.& quando iud.nu.5. 155
1 citatus nõ tenetur comparere corã delegato,nisi in citatione mittat

Singular.Doctorum

tat copiam rescripti.Gui.Pap.sin.417.f.227.& sin.972.nu.1. 261
1 Citatus ad diem feriatam an teneatur comparere die sequenti nõ feriata.Guid.Pap.sing.417.§.2. 227
2 Citatus qui non est de territorio citantis an teneatur comparere. Mar.Mant sing.45.nu.1. 9
2 Citatus ad vnum actum non potest in alijs grauari.Pet.de Rauen. sing.559. 150
1 Ciuilitas vni concessa per priuilegium,an transeat ad hæredes.Ludo.Rom.sing.79. 9
1 Ciuiliter possidens an possit rei vendicatione conueniri.Gui.Pap. sing.38.folio 208
1 Ciuiliter si agatur de crimine,an sententia dicetur ciuilis,vel criminalis.Math sing.70.nu.12. 114
2 Ciuis potest compelli ad soluendum collectã in eo vico,in quo habitabat,quãdo collecta fuit imposita.Franc.de Calesia.sin.2.187
1 ciuis quidam colono suo certam frumenti quantitatem mutauit, quam probare non potest,sed bene probare ei non vtuasse certam quantitatem sed non quantum mutauit,num ei remedio subueniri potest.Et qualiter.Hip.Marsi.sing.689.nu.1. 436
1 Ciuis deserẽs ciuitatẽ periclitans perdit priuilegium ciuitatis,& de finit esse ciuis.Pet.Gerar.sing.2.nu.10. 281
1 Ciuis virum sit idoneus testis pro sua ciuitate,& ille qui est de vniuersitate,pro vniuersitate,maximè quando alias factum probari per alios non possit.Pet.Gerar.sing.24.nu.1. 290
1 Ciuis ex statuti dispositione ille efficiatur,qui per decẽ annos stetit in ciuitate,an requiratur continua mansio,vel sufficiat ꝙ pro maiori parte illius temporis steterit.Ludo.Ro.sing.676. 68
1 Ciuis,quis dicatur.Guid.Pap sing.119. 211
2 Ciuis possit probari in testem contra vniuersitatem,vel pro ciuitate.Barthol.de Cap.sing.4. 179
Ciuis an possit produci in testem contra vniuersitatem,vel pro ciuitate ibidem.
1 Cui nouello facienti aliquid cõtra statutum,an ita parcatur,sicut iforensi.Ludo.Rom.sing.74. 8
1 Ciues,vel illi de vniuersitate,quando non sentiunt commodum in particulari,an sint idonei testes etiam si factũ possit per alios ꝓbari.Pet.Gerar.sing.24.nu.4. 290
1 ciues omnes puniuntur ob iudicis delictum.Ant.Corse.in singu.in verb.iudex.5.nu.1. 316
Ciues si eligũtur extra ciuitatem ad aliquod officium,nõ possunt
2 illud acceptare per.de Ra.sin.831. 158
2 ciuitatis res debent diuidi æqualiter inter pauperes & diuites.Amanel.sing.255.nu.1. 76
1 Ciuium appellatione in materia odiosa non veniunt oppidani.Frã l.Crem.sing 27.nu.1. 266
1 ciuitas est,quæ muris circundatur,quæ vbi plurimum vrbs appellatur.Gui.l.Pap.sing.527.§.ciuitas. 234
1 ciuitas continetur appellatione diœcesis.Gui.Pap sing.432.§.ciuitas. 228
1 ciuitas non habens superiorem an possit facere constitutionem, ꝙ nullus ciuis extra ciuitatem habitare, vel mercari possit.Ludou. Rom.sing.542. 54
1 ciuitas quæ facit expensas in reparando castro alicuius sui nobilis, vt se ab hostibus defendat,an expensas repetat.Franc. Cremen. sing.27.nu.1. 166
1 ciuitas aliqua si ab aliquo principe cogatur sibi iurare fidelitatem, &confiteri suam esse,cum non sit,confessio,& iuramentum nihil valeat.Pet.Gerar.sing.38. 292
2 Ciuitas nulla fœlix esse potest,nisi vbi cum prudentia sub iustitia viuitur.Marc.Mant.sing.456.nu.3. 48
1 ciuitatis onera,qui non sustinet,nec ipsius statutorum beneficijs gaudere debet.Quod limita in his,qui ex priuilegio ipsius ciuitatis hoc habent,vt onera non ferant.Hipoly.Marsi.singu.519. nu.1.& 2. 416
1 Ciuitatis alienæ ingressus venturis potest interdici.Pet. Gerar.sin. 59.num.2. 294
2 Clausa,quanti ea res est,posita in instrumento cõtinet etiam sumptus,nedum rei æstimationem.Aluis.de Alber.sing.138. 171
2 Clausula in fine posita refertur ad omnia præcedentia,vbicunque orationes sunt coniunctæ.Aluis.de Alber.sing.142. 171
2 Clausulæ inconsuetæ appositæ instrumentis,reddunt instrumenta suspecta.Item pacta inconsueta apposita in contractu, faciũt ipsum contractum suspectum Aluis.de Alber.sing.143.fo.171.Pet. Gerar.sing.77.nu.1.fol. 297
1 clausula,quod procedatur summariè,& iuris solennitate omissa quid operetur.Lud.Rom.sing.792. 79
1 Clausula posita in procuratione.ſquod nõ possit reuocari per procuratorem,est cõtra naturã procurationis actus procuratoris, & per cõsequens non valet.Bouer.in verb.procurator.n.21.192
1 clausula in compromissis apponi cõsueta,cum potestate procedendi in scriptis,& sine scriptis,quid operetur.Ludouicus Roman: singulari 52. 6
2 clausula in instrumentis venditionum apposita,permittens de facto suo tantum,& non aliter,impedit quo minus agatur de euictione.Marc.Mant sing.14.nu.1. 5
2 clausula,victum victori,&c. quomodo intelligatur.in addit.Math. sing.3.nu.2. 84
1 Clausula præsumentem,i.dolosum ac temerarium puniens,simplicem ac sine dolo & præsumptione hominem non ligat.Hipo. Marsi.sing.287. nu.1. 385
1 Clausula,ex certa scientia,in rescripto apposita idem operatur,ꝙ clausula,non obstante tali lege.Guid.Pap.sing.7. 207
Et ibidem vide plura de ista causula,ex certa scientia.
1 Clausula,appellatione remota,magnæ est importantiæ atque effectus,qua inferior Principe vti non potest,cum sit casus ipsi reseruatus.Hip.Marsi.sing.295.nu.1. 386
1 Clausula,appellatione remota,legato ẽt de latere in suis cõmillionib.vti nõ licet,nisi hoc ex speciali mãdato habeat,sed nec eidẽ causas summariè & simpliciter eõmittere permittitur.ibid.n.2.
1 Clausula appellatione remota,in statutis apposita,omnis appellatio quo ad oẽm etiam effectum prohibita cẽsetur,nisi ob partis vel iudicis dolũ.Et quid si remota est ex personæ priuilegio, aut à statuto,partium conuentione,aut propter contumaciam, vel quia appellatio sit deserta.Hip.mar.sing.280.nu.2. 383
1 Clausulæ,appellatione remota,virtꝰ ad partes dũtaxat ꝛescripto designatas,nõ ad alterius tertij præiudiciũ porrigitur.Et sub hæc alios effectus vide ad finem vsque.Hip.Marsi.sing.295.n.4. 386
1 Clausula in commissione apposita,vel rescripto,nimirũ,facias prout tibi visum fuerit expedire,&c.id efficit,vt nõ requiratur de necessitate aliqua probatio Hip.Mar.sing.695.nu.1. 437
1 clausula,summariè,& de plano,sine strepitu & figura iudicij,in rescriptis apposita,magni est effectus,& an per eam,omissa libelli porrectione,& litis contestatione,sententia lata valeat.Hip.Marsi.sing.102.nu.1. 355
1 Clausula hac,summariè & de plano,sine strepitu & figura iudicij, inferior Principe non vetitur,sed nec legatus causam cum huiusmodi clausula committere potest.Hip.Marsi.sing.102.n.2. 355
1 Clausula,appellatione remota,intelligitur quoad partem,nõ quoad tertium.Ant.Corsin sing.in verb.clausula.1.nu.1. 304
2 clausula quam notarij apponunt in fine instrumentorum,& quod superadditum est in tali linea,&c.vnde sumpta.Marc.Mant. sin. 165.num.1. 23
2 Clausula codicillaris semper subintelligitur in testamento inter liberos.Marc.Mant.sing.216.nu.1.fallit.nu.2. 27
1 Clausula,Si senseris te granatum,coram nobis compareas,iustitiæ complementum recepturus magni est effectus.De qua vide hic remissiue.Hip.Marsi.sing.463.nu.1. 431
2 Clausula,omni exceptione remota,quid operetur.Ioan.Trigo.singulari 121. 107.
2 clausula non obstante,rescripti alias inualidum efficit validum. Marc.Mant.sing.356.nu.2. 40
1 clausula,si preces veritate nitantur magni,est effectus:Vnde si Papa certum quid fieri mandet sub excommunicatione latæ sententiæ pœna,nec id fiat,non incurritur non obediendo excommunicatio,si narrata vera non sit.Hip.marsi.sing.153.nu.1. 316
1 Clausula contractus relolutiua num in contractu sponsaliũ ac matrimonii locum habeat,vt in vim ipsius post sponsalia & desponsatam re ipsa cognitam vir sponsus deferere, aliamque ducere possit.Hip.Marsi.286.nu.1. 384
1 Clausula codicillaris inserta in testamento fratris instituentis tutpem personam,an operetur,vt soror videatur grauata de restituæ.Franc.Crem.sing.91.nu.1. 272
1 Clausula generalis,non obstantibus aliquibus in contrarium faciẽtibus,licet omnia in contrarium facientia tollat,etiam si huiusmodi contraria spiritualem derogatoriam haberent, tamen in statuto,vel rescripto principis,clausula,non obstante aliquo priuilegio,&c.debet intelligi de priuilegio in corpore iuris scripti non clauso.Hip.Marsi.558.nu.1. 421
1 Clausula,si pensaueris te grauatum,compareas iustitiam recepturus,&c.habet vim simplicis admonitionis,& non citationis.Bouer.sing.in verb.citatio.nu.29. 189
1 Clautula,re exigente,quomodo exponatur.Ant.Corsi.sing.in verb. re exigente.nu.1. 331
2 Clausula generalis adiecta quibusdam specialiter expressis refertur ad minora,& similia expressis specialiter,non maiora.Aluis. Alber.sing.37. 167
1 Clausula,rato manente pacto,hoc in contractu facit,vt sors & pœna peti possint,nec semel tantum,sed sæpius,conuentionalis tamen pœna nisi semel peti non potest.Hip.Marsil. singulari. 472.nu.1. 411
1 Clausula in fine apposita,non debet referri ad omnia præcedẽtia, quando ex tali relatione sequeretur absurdum,vel in conueniẽs,

Index.

seu iurium correctio. Anto. Corset. in sing. in verbo clausula. 2. nu mero 1. 304
2 clausula, cassans irritans, & annullans omne aliud testamentū, &c. posita in secundo testamento an reuocet primum testamentum validum. Io. de Arno. sing. 65. nu. 1. 81
2 clausula, in suo robore duratura, nō tribuit robur nouum. Ant. Corset. in sing. in verb. robore suo. nu. 1. 331
1 clausula, omni meliori modo, &c. maximæ est importantiæ. Hipo. Marsi. sing. 26 nu 1. 347
Et quid si in testamento apposita fuerit, non facta mentione, quod relinquatur quid iure institutionis. nu. 2. ibid.
Item, quid si testando inter liberos, testator eam clausulam omni meliori modo, &c. omiserit. nu. 3. ibid.
1 clausulæ codicillaris virtus. Math. sing. 140. nu. 1. fol. 140. & in addi. num. 1. ibid.
Clausula, Si non valet, exponitur, id est, quatenus non valet ibidē nume. 2.
1 clausula posita in executionis, non mutat naturam principalē actus in add. Mathe. sing. 89. nu. 4. 123
clausula adiecta ad executionem principalis dispositionis non ampliat eam, nec immutat. ibid. nu. 5.
2 clausulula in compromissis apposita, quod possit de iure vnius alteri dare, intelligitur arbitrio boni viri. Per. Raue. sing. 91. 138
1 clausula, Generaliter in omni alia causa, posita in procuratione an comprehendat omnes alias causas præter eam de qua specialiter agitur. Ludo. Rom. sing. 155. 15
1 clausula generalis quid operetur. Guid. Pap. sing. 129. 263
1 Clausula posita in fine non respicit omnia præcedentia, sed immediata. Guid. Pap. sing. 200. 213
1 clausula, si suo iure impertinentium quid importet. Gui. Pap. singulari 957. 260
1 clausula generalis vtrum referatur ad præcedentia, vel sequentia, vel quomodo. Guid. Pap. sing. 155. 212
1 clausula reseruationis adiecta in fine sententiæ diffinitiuæ nihil operatur Guid. Pap. sin. 995. §. clausula. 262
1 clausula illa amoto quocunque illicito detentore, quomodo intelligatur. Guid. Pap. sing. 827. §. 2. 254
2 Clausula, item vult probare, quod possedit tanto tēpore, cuius contrarium, &c. quid operetur, & quid significet. Bartho. de cap. singula. 68. 183
1 clausula præcedens est maioris efficaciæ ad determinandum sequētia, quam clausula sequens ad determinandum præcedentia. Math. sing. 150. nu 1. 142
1 clausula codicillari inserta in testamento fratris instituentis turpem personam, an operetur, vt soror videatur grauata a de restituendo hæreditatem per fideicommissum illi turpi personæ hæredi institutæ. in addit. Math sing. 49. nu. 6. 106
2 clausulæ constituti si ponatur in instrumento venditionis, non est necesse opponi hoc fuisse actu in principio. Barth. sing. 4 108
1 clausula rescripti, videlicet, supplentes defectum omnem, si quis in eo interuenerit de nostræ plenitudine potestatis, quid operetur. Ludo. Rom. sing. 424. 41
1 clausula, ita quod non melior conditio occupantis, &c. posita in instrumento procurationis, non facit quod si vnus procuratorum præoccupauerit instan. & litem fuerit cōtestatus, quod alius procurator possit tractare causam aduersario inuito. Bouer. in verbo procurator. nu. 11. 192
1 Clausula in instrumento procuratori posita, videlicet, Concedens in prædictis plenam & liberam administrationem, an videatur solum dare procuratori liberam administrationem, an videatur solum dare procuratori liberam super instantia, & non super causa, Math. sing. 30. nu. 3. 97
2 clausulæ, vel quouis alio modo, vis & effectus. Mar. Mant. singu. 181 num. 4. 6
1 Clausulæ, motu proprio, effectus. Franc. Crem. sin. 136. nu. 1. 277
1 clausulas insolitas apponens potest puniri de falso. Pet. Gerar. sing. 77. num. 4. 297
2 Propter vnum clauum de naui subtractum tenetur quis nomine omnium rerum quæ in ipsa repetuntur, ita vt earum facta æstimatione condemnatio sequatur. marc. Mant. singulari 152. numero 2. 22
1 clemētina finalis de testibus, qualiter intelligatur, & vbi locum habeat. Guid. Pap. sing. 108. nu. 2 & 3. 210
1 Clementinæ appellanti. de appellationibus. quatuor limitationes. Guid. Pap. sing. 1066. 263
1 Clemen. super cathedram. de sepultur in quibus legatis habeat locum. Math. sing. 110. nu. 61. 131
1 Clericus potest carcerare eius vxorem. Ludouicus Romanus sing. 4. num. 2. 2
1 clericus succedens patri an teneatur contribuere in collectis & talijs Gui. Pap. sing. 285. §. an clericus. 216
1 clericus non potest ferre testimonium coram iudice seculari sine licentia sui Episcopi. Guid. Pap. sing. 60. 209
1 clericus si succedat laico potest declarare iudicem laicum. Gui. Pa. sing. 679. 246
1 clericus cōfessus est debitū, officialis man dat sibi q̄ soluat infra decem dies, & adiicit, q̄ si non solueris te excōmunico, vtrum valeat isto excommunicati. Gui. Papæ sing. 454. 229
1 clericus an sortiatur forum in actione reali. Guid. Pap. sing. 327. §. an clericus. 218
1 clericus qui conspirat contra principem debet degradari & tradi iudici seculari, vt vltimo supplicio damnetur. Guido Papæ singula. 401. 26
1 Clericus an possit cogi deponere in causa criminali. Guid. Pap. sing. 268. §. vtrum. 115
1 clericus in actione reali an possit conueniri coram iudice seculari. Guid. Pap. sing 141. fol. 211 & sing. 715. 248
1 clerici quas negotiationes possunt exercere. Guido Papæ singulari 476. 227
1 clerici beneficiati euntes ad studia, vtrum videātur in ecclesiis suis residere. Guid. Pap. sing. 267. §. de clericis 215
1 Clericus an esse possit ille qui ex necessitate ægritudinis factus est christianus. Ludo. Rom. sing. 421. 41
1 Clericus nō potest esse procurator generalis laici secus in vna causa factum. Lud. Rom. sing. 277. 26
1 Clericus non potest prorogare iurisdictionem alterius iudicis penitus non sui sine consensu sui Episcopi, secus si iudex prorogatus sit aliquando suus. Ludo. Rom. sing 745. 75
1 clericus etiam in patrimonialibus agit coram iudice ecclesiastico. Ludo. rom. sing. 113. 12
1 Clericus si ære alieno sit grauatus, & etiam ecclesiæ teneatur quotannis certum censum soluere an Ecclesia possit primo deducere. Lud. Rom. sing. 357. 34
1 clericus sine habitu & tonsura incedens, an clericale priuilegium perdat Et quid si post commissum delictum habitum reassumat. Hip. Mar. sing. 480. nu. 1. & 2. 412
2 clericus potest fructus de præbenda perceptos ad hæredem transmittere. Amane. sin. 183. nu. 1. 75
1 clericus an propter simplicem fornicationem hodie debeat deponi Anto. Corset. in sing in verb. fornicatio. nu. 1. 313
1 Clericus, cum de successionis iure agitur, agnatus dicitur. in addit. Math. sing. 110 nu. 5. 129
2 clericus non potest conueniri sub iudice laico, etiam si renuntiet foro, fallit in feudis, & in re conuētis. Alui. de Alber. sin. 233. 174
2 clericus non potest concedere prædia, nec pro conductore fideiubere Alui. de Alber. sing. 18. 167
Fallit in causa necessitatis. Idem in astricto curiæ principis. ibid.
1 clericus agens contra laicum coram iudice seculari, potest ne corā illo reconueniri. Math. in auth. & consequenter. C. de sent. & interlo. omi. iud. nu. 15. 207
1 clericus loquens cum puella, hodie non præsumitur ei velle benedicere. Lud. Rom. sing. 402. 38
1 Clericus vti agnatus laici succedat, ita æquum est, quod & laicus agnatus clerico succedat in patrimonialibus & prophanis. in addi. math. sing. 110. nu. 6. 130
1 Clerici pro bonis patrimonialibus & prophanis, statutis laicorum subiacere dicuntur. in add. math. sing. 110. nu. 27. 130
Clericus in patrimonialibus censetur laicus. ibid. nu. 31.
1 clericus potest de bonis suis patrimonialibus liberè testari. Mathe. sin. 111. nu. 83. 131
2 Clericus præ dolore abscindens sibi membrum incurrit irregularitatem. Innoc. sing. 11. 164
1 Clericus ob stuprum debet deponi. Et quid si vis interueniat? in addi math. sing 99. nu. 14. 125
clericus si extra polluendo fecit grauidam virginem, an tunc punitur de stupro, & ad præstat onem dotis. ibid. nu. 16.
1 Clericus prohibetur fideiubere, & tabellionatus officium exercere parte opponente. in addit. Math. sing. 12. nu. 15. 87
1 Clericus vel canonicus alicuius ecclesiæ dicitur coniuncta persona, taliter quod ad agendum pro ecclesia admittitur, sine mandato cum cautione de rato. Bouer. in singul. in verbo procurator. numero 18. 192
1 clericus filius familias esse in minoribus constitutus potest de aduētitijs testari. Item & de bonis quæstis ratione clericatus, & eius testamentum non subiacet querelæ inofficiosi in addition. ad Mathe. sing. 19. nu. 19. 92
1 Clericus, qui diu fuit in possessio. beneficij, præsumitur quod ritè fuerit institutus. in addi. math. sing. 17. nu. 7. 87
1 Clericus & laicus si sit in causa indiuidua conueniendi, id fieri debet coram iudice ecclesiastico. math. sing. 143. nu. 1. 140
1 clericus an possit pro debito ciuili, vel criminali carcerari. Et an possit torqueri si alias sit infamis, vel suspectus. in add. mathesil. sing.

Singular. Doctorum

sing. 60. nu. 1. 110
Clerici non possunt torqueri nisi sint infames ibid. nu. 2.
1 Clericus de iure canonico matrimonium legitimū apud nos cōtrahere non potest, ne filios sibi successibiles procreare. in addit. Mathe. sing 110. nu. 55. 130
1 Clericus in causa feudali potest cōueniri coram iudice seculari. Bouer. in verb. forus. nu 8. 187
1 Clericus nō est legitimus defensor pro laico in iudicio singulari cōuento, licet de iudicato soluendo paratus sit satisdare. Bouer. in ver. cautio. nu. 1. 190
1 Clericus fortitur forum in loco sui beneficij residentiam requirentis, sic quod conueniri potest tanquam necessarius incola. Secus vero si beneficium residentiam non requirat, quoniam ibi tunc conueniri potest nisi ratione ipsius beneficij. Bouer. in singulari, in verbo forus. nu. 1. 187
1 Clericus regulariter non potest per laicum torqueri in add. Math. sing. 60. nu 4. 110
Clericorum appellatione qui veniant. ibid. nu. 5.
1 Clericus & laicus si sint constituti executores testamenti, iudex eorum erit ecclesiasticus iudex. in addit. Mathe. singul 143. numero 1. 140
1 Clericus homicida vtrū ipso iure sit priuatus beneficio, an per sententiam Ant. Corset. in sing. verb. sententia. 18. 337
1 Clerici an & quando conueniantur coram iudice seculari. reg. cum fallent. Rom. sing. 419. nu. 1. 2. 3. 40
1 Clerici & an quatenus vtantur statutis laicorum. Mathesi. singula. 110. nu 1. 128
1 Clericus compellitur ferre testimonium coram iudice seculari. Guliel. de Lud. sing. 8 nu. 2. 438
2 Clericus in enormibus potest à seculari iudice puniri in bonis, secus in persona. Amanel. sing. 145. nu. 1. 76
1 Clericus in minoribus, largè dicitur esse in ordinibus sacris. Anto. Corset. in verb. accusatio. nu. 3. 301
1 Clericorum appellatione in materia fauorabili veniunt omnes et in minoribus constituti. Ant. Corset. in singu. in verb. accusatio. nume. 4. 302
1 Clericus beneficiatus decedens trāsmittit fructus perceptos ex sua præbenda ad hæredes, & an id procedat in simplici clerico. Anto. Corset. in sing. in verb. clericus. nu. 1. 306
1 Clericus sine habitu & tonsura incedens clericale priuilegium nō perdit, licet actibus enormibus se immisceat. Hipo. Marsilien. singu. 383. nu. 1. 400
Priuilegium tamen canon. Si quis suadente diab. admittit ibidem. numero 2. 733
1 Clericus non potest coram iudice seculari conueniri. Gul. de Lud. sing. 40. nu. 1. 439
1 Clericus, si quando priuilegio clericali priuandus est maxime quo causæ moratoriam monitionem desiderant, qualis esse, & qualiter fieri debeat huiusmodi citatio. Et quid si erratum in modo, ac citandi forma. Hip. Marsi. sing. 259. nu. 2. & 3. 379
1 Clericus an possit dari in obsidem ab Episcopo, & Monach⁹ ab Abbate. Ant. Corset. in sing. in verb. obsides n. 1. 323
1 Clericus pro laico non fideiuber, nisi in casu necessitatis. Pet. Ger. sing. 100. nu. 5. 300
2 Clericus debitor & suspectus de fuga, an possit capi mandato iudicis secularis. Io. de Arno. sing. 86. nu. 1. 83
2 Clericus vxoratus ex contractu qui eū infamare potest, si conuenitur corā iudice seculari, debet ad ecclesiasticum remitti. Amanel. sing. 168. nu. 1. 74
1 Clericus, si quem contendebat occidere mortuum inuenit, eique vulnus intulit, irregularis non fit. Hipo. Marsi. singulari 184. numero 2. 367
2 Clericus in ludo nimia cadat alio impellente, ita vt sanguis exeat impellens incidit in canonem, si quis suadente diabolo, & indiget absolutione. Marc. Mant. sing. 515. nu. 1. 74
1 Clericus facinus committens propter quod beneficio priuādus venit licet ipso iure priuatus non sit non secuta sententia, nihilo se cius tamen vbi mox commisit delictum indignus efficitur, & malæ fidei possessor, & sic ab eo tempore ad fructuum restitutionem tenetur. Hipo. Marsi. sing. 525. nu. 1. 417
1 Clericus si trahit clericum ad forum seculare perdit causam. Gui. Pa. sing. 905. §. 2. 258
1 Clericus concubinarius repellitur à testimonio. Guid. Papæ singu. 759. 250
1 clericus captus in curia temporali non tenetur eius literam clericatus ostendere dummodo sit in habitu & tonsura. Guid. Pap. singu. 316. §. clericus. 218
1 Clerici ligantur statutis & consuetudinibus disponentibus de successione. in addit. Mathe. sing. 110. nu. 91. 141
1 Clericis in sacris minoribus constituti non possunt capi etiam per iudicē ecclesiasticum pro debito ex contractu vel quasi, secus si ex delicto, vel ex contractu occasione depositi. Mathes. singu. 60. numero 1. 110
1 Clerici regulariter non gaudent priuilegio concesso militibus armatæ, militiæ, nisi quatenus hoc sit expressè à iure dispositū. Mathe. sing. 61. nu. 1. 111
1 Clerici non gaudent priuilegio, quod exigantur deducto ne egeant Math. sing. 61. nu. 2. 111
1 Clerici soror an sit admittenda ad hæreditatem suis exclusis agnatis proximioribus stante statuto, quod extantibus agnatis fœminæ succedant in tertia tantum parte eius quam ab intestato essent habituræ, & agnati in reliquo succedant. in add. Mathe. sing. 110. num. 3. 119
Clerici cum beneficio statuti præferentis agnatos fœminis cōtra laicos vtuntur, pari modo pati debent vt laici agnati contra eos eodem vtuntur. in addi. Math. sing. 110. nu 20. 130
1 Clericorum causæ debent decidi secundum consuetudinem patriæ. ibid. nu. 43.
Clerici si vsi sint statutis laicalibus Veronæ, & sic tacitè illa approbarunt, an non fuerit necessaria denuntiatio alias à dictis statutis fieri requisita, Episcopo Veronæ, vt de eius voluntate appareret. ibidem num. 44.
1 Clerici patrimonalia bona quibus casibus fori priuilegio gaudeant in addi. Math. sing. 110. nu. 89. 131
1 Clerici etiam presbyteri possunt facere compromissum in laicum de rebus profanis sine Episcopi consensu. Bouer. in verb. compromissum. nu. 20. 188
2 Clerici vel monachi in sacris constituti an capi possint per iudicē ecclesiasticum. Columbet. sing. 1. nu. 27. 178
1 Clerici, vel scholares immunes à solutione gabellarum aliosve excusare non debent, alias priuilegium amittunt. Ant. Corse. in sing. in verb. gabella. 1. nu. 1. 314
1 Clerici an veniant appellatione districtualium vel prouincialium. Lud. Roma. sing. 446. 44
1 Clerici ratione rerum patrimonialium non solum in Gallia, sed vbique locorum iudici seculari subijciuntur. in addit. Math. sing. 110. num. 35. 130
1 Clerico manus violentas inferens excommunicationem incurrit, poterit tamen clericus delinquens in loco delicti detineri, vt satisfaciat, nec ob id incurritur excommunicatio. Hipoly. Marsil. sing. 537. nu. 1. 418
1 Clerici pro censibus & vectigalibus, quæ debent ratione rerum, an in ius vocari possint ad iudicem secularem, vt pro rebus suis patrimonialibus. in additio. Mathesilani singulari. 110. numero 34. 130
1 Clerici & monachi non medicantes iure consanguinitatis de iure communi succedere dicuntur. in addi. Mathes. singular. 110. numero 9. 129
1 Clerici debent esse ter moniti ad residendum, antequam priuentur Mathe. sing. 130. 137
1 Clerici bona quænam sint, quæ gaudeant priuilegio fori personæ competunt. in addi. Math. sing. 110. nu. 106. 132
2 Clerici & religiosi si omittant benedicere mensam ante cibum, & post reddere gratias, peccant mortaliter. Petrus de Rauen. singulari 904. 161
1 Clericum depositum ac degradatum percutiens in excommunicationem cadit. Et quid de illo, qui consiliarius fuerit, at in præsens depositus est, an priuilegijs dignitatis, ne torqueatur, frui possit. Et quid de aduocato officio aduocationis abiurato. Hip. Marsi. sing. 179. nu. 4. 366
1 Clericum percutiens in excommunicationem ca. si quis suadente. 15. q. 4. incidit. Sed nec eam deuitat, si ipsius clerici consanguineū contemplatione eiusdem percutiat aut vulnerat. Hipo. Mas. singu. 204. nu. 1. 370
1 clericum sub iudicem laicum conueniri non posse, omnibus liquet adeoque id verum vt processus apud laicum contra eum factus nullus nullaque sinia, quæ inde sequetur, licet pro eo comparuerit nemo ad priuilegium allegandum. Limita tamen vt nu. 3. Hip. Marsi. sing. 694. nu. 1. 437
1 Clericus artifex artis occasione & causa apud iudicem laicum conueniri potest. Hip. Marsi. sing. 694. nu. 1. 437
Clericorum bona gaudere priuilegio fori, quomodo intelligatur, & in quibus casibus procedat. in addit. Mathesilani singula. 110. numero 97. 132
1 Clericorum bona gaudere priuilegio fori, sicuti & bona ipsius ecclesiæ quomodo sit intelligendum. in addit. Mathesilani. 110. numero 39. 130
clericorum bona in quibus casibus gaudeant priuilegio fori. ibidē nume. 40.
1 Clericorum bona, ad quid dicantur esse bona ecclesiæ. in addit. Math. sing. 110. nu. 101. 132
Clericorum bona sunt obligata ecclesiæ pro eorū mala administra

tione,ſicut res mariti vxoris,& res tutoris pupillo ibidem numero 102.
1 clericorum & militum ſtipendia non poſſunt capi pro executione ſententiæ.in ad. it.Math.ſing.61.nu.4. 111
2 clericis ſicut non licet vti indumentis laici,ita nec laicis clericalib. licet vti.marc.Mant.ſing. 11.nu.4. 34
1 clericatus poteſt probari per vnum teſtem.Pet.Gerar.ſingulari 49. num.3. 293
2 clericatus dicitur eſſe dignitas.Aluiſ.de Alber.ſing.204. 173
1 clientulus poteſt infra triduum confeſſionem ſui aduocati reuocare,& non poteſt niſi probato errore.Bouer.in verb.confeſſio.numero 8. 198
2 cluſa in flumine publico,quo ad vſum eſt publica,licet quoad proprietatem ſit illius, cuius eſt ager cuius frontem inſpiciet.Bart. ſingulari 7. 108
2 cluſam molendini per agrum alterius habens poteſt ibi per terrã & lapides capere ad cluſam reaptandam.Marcus Mant.ſingu. 281.nu.1. 32
2 codicem rationum producens debet proteſtari ſe producere inquãtum faciat pro ſe,& non aliter,alias eum approbaret in totum: Aduocatus tamen aduerſæ partis itidem poteſt proteſtari.marc. Mant.ſing. 379.nu.1. 42
2 codicillare non poteſt,qui non poteſt teſtari,ſed an donare poſſit cauſa mortis.Pet.de Rauen.ſing.878. 160
1 codicilli an rumpantur,rupto teſtamento . Guido Papa.ſingulari 711.folio. 248
1 cogi an quis à iudice poſſit ad ſuſpẽdendum hominem damnatum ad furcam.Guid.Pap.ſing.455.§.verum quis. 229
2 cognati vocantur ad tutelam ſicut agnati.Dyn.ſing.72. 131
1 cognoſcere quis debeat de nullitate ſententiæ Guid.Pap. ſin.360. §.not.quod nedum. 221
2 cognitio ſummaria eſt quæ præcedit litis conteſtationem, Bal.ſingu.123. 127
2 cognitio cauſæ requiritur ad habendam notitiam cauſati. Bald.ſingul.80. 126
1 cognitio cauſarum viduarum pupillorum,debiliũque & miſerabilium perſonarum pertinet ad eccleſiam,quarum ad protectionem & tuitionem.Bouer. in ſingulari,in rub.cauſæ cognitio.numero 7. 192
1 cognitio cauſæ an requiratur in inſinuatione.Guid.Pap. ſingulari 593.folio 239
1 cognitio & deciſio cauſæ diuerſa ſunt.Mathes.in l.ſi de proprietate C.ſi à non compet. iudic.nu. 1. 171
2 cognitio ſummaria vbi requiritur,ſufficit actorem iurare ſe non petere animo calumniandi.Aluiſ.de Albert.ſing.229. 174
1 cognio pendens ſuper principali annullit ſequens.Matheſ. in l.ſi vt proponis.C.quando prouoca.non eſt neceſſ.nu.2. 179
1 cognitio quædam plénaria,quædam ſummaria.Math.in l. 1.C.quorum appellat.non recip.nu.5. 180
2 cognitionem cauſæ requirentia debent fieri partibus præſentibus Paul.de caſt.ſing.48.nu.1. 129
1 coitus omnis præter vxorium & matrimonialem de iure canonico eſt prohibitus & punibilis.in addit.Mathef.ſingulari 99.numero 9. 125
1 coitum contra naturam improbiſſimum & abominabilem vltra alia omnia vitia eſſe.Et quibus pœnis hoc facinus nephandum committens ſubijciatur.Hip.Marſ.ſing.597.nu.1. 425
1 collatio dotis etiam locum habet in ſucceſſione materna, mater conſtituerit dotem. Guid. Pap. ſing.3. 207
1 collatio de beneficio ſi fiat per epiſcopum non requiſito patrono & ſic eo contento,an erit nulla vel annullanda.Guid.Pap.ſingulari 818. 254
1 collatio beneficij an probetur ſi teſte producatur is,qui beneficiũ conſulit.Ludo.Ro.ſin.733. 74
1 collatio beneficij facta per vicarium Epiſcopi ex ſpeciali mandato ignorantem alium vicarium fuiſſe creatum,an valeat.Ludo.Roma.ſing 58. 7
2 Collatio habet locum in his,quæ ſuccedunt diuerſo iure.Bar.ſingulari 101. 114
2 Collatio inter quos locum habeat.Ioan.Trigo.ſingulari 67. numero 1. 97
2 Collatio quòd locum habeat inter deſcendentes,quomodo accipiẽdum.Ioan.Trigo.ſing.67.nu.4. 97
Collatio vt locum habeat,quid requiratur.ibid.nu.6.
2 Collecta,duobus in locis ſolui non debet.Et maritus eam ſoluere tenetur pro fundo dotali.Amanel.ſing.174.nu.1. 75
1 Collecta vel tallia ſi indicatur,an requiratur conſenſus, omnium, vel ſufficiat conſenſus maioris partis.Guido Pap ſingu.316.numero 4. 218
1 Collecta ſi fiat pro ſolido,& libra,vtrum pro re, quã quis tenetur reſtituere,an teneatur collectam ſoluere.Guid.Pap. ſing.428.§. ſi fiat.folio 227
1 Collecta poteſt à Rege ſubditis indici pro filia maritanda, vel filio milite faciendo.Gul.de Lud ſing.45.nu.1. 439
1 Collecta ſi officiali ſoluatur,qui poſtea aufugit,non imputatur ſoluenti.Anto.Corſet.in ſing.in ver.collecta.3.nu.2. 306
2 Collectarum impoſitio eſt de regalijs.Ioan. Trigo.ſingulari 23.numero 2. 89
1 Collectas ſoluere grauatus poteſt dicere officiali, oſtende mihi ſi ſum in quinterno,& ſi eo nõ reperiatur,iniuſte grauatur.& qualiter probetur quod non ſim deſcriptus in libro,Anton.Corſet. in ſing.in verb.collecta.1 nu.1. 306
1 Collegium nouiter ingreſſus,an teneatur antiqua debita ſoluere, vel contribuere.Ludo.Rom.ſing.490.folio 49.Anto.Corſ.in ſingu.in verb.collecta.2.nu.1. 306
1 Collegium vel vniuerſitas nõ poſſunt excommunicari.Guido Pa. ſing.848.§.4. 255
2 Collegium cui eſt commiſſum negotium,poteſt vt ſuſpectum recuſari,perinde ac ſi eſſet ſingularis perſona.Marc.Mant.ſin.367.numero 1. 40
1 Collegium non poteſt conſtituere procuratorem ſine cõſenſu prioris collegij,& an poſſit ipſummet priorem, eius authoritatẽ procuratorem conſtituere.Lud.Rom.ſing.281. 27
1 Collegium,ſeu ciuitas,ſi in procuratoris conſtitutione diſcordẽt, quis interim poſſit ſine mandato agere.Lud.Rom.ſin.658. 65
1 Collegium rixando,vel quouis alio modo conturbans,ſi de eodem collegio ſit,qua pœna puniatur.Lud. Rom.ſing.680. 68
1 Collegij priuilegio gaudet,qui ex eo extrahi debet,donec illud declaratum fuerit.Ant.Corſet.in ſing.in verb.collecta.3.nu.2.306
2 Colluſor ſi vendat colluſori non tenetur de euictione,intellige tamen quando venditio ſit in ludo prohibito.Pet.de Rauen.ſingulari 592. 151
1 colonus vi expulſus poteſt agere contra locatorem,vt ſibi cedat in terdictum vnde vi.Bouer.in verb.actio.nu.11. 191
1 Colonus,ſi fructus perceptos vendere velit,in emptione cunctis proferri dominus debet.Hip.Marſ.ſing.510.nu.4. 415
2 Colonus debet ſeminare de ſuo ſemine.Bal.ſing.85. 126
1 Colonus non poteſt pro damno dato in fructibus rei per eum conductæ.Guid.Pap.ſing.643.§.colonus. 244
2 colonus qui vult vẽdere partem fructuum quos percepit in poſſeſſione domini,cogetur vendere domino iuſto pretio.Pet.de Raue.ſing. 104. 138
1 coloni,qui faciunt cultiuari agros per inexpertos,tenentur dominis,ſi ex hoc agri fiant dẽteriores.Anto.Corſet.in ſingu.in verb. colonus.nu.1. 306
2 commentarienſis patitur pœnam quam ſubiturus erat is quem mã dauerat prætor diligenter cuſtodiri,ſi aufugiat è carceribus.Marcus.Mant.ſing.241.nu.1. 29
1 commercium cadit circa reditus annuos ſicut in alijs rebus.Guid. pap.ſing.476. 230
1 comminatio iudicis de his quæ pertinẽt ad eius iuriſdictionem, eſt iuſtus metus,& iuſta cauſa appellandi.Bouer.in ſing.in verb.appellatio.nu.7. 203
1 comminatio iudicis neque contractus, neque ſententiæ vim habet.Matheſi.in l.1.C.communia.epiſto.&c.numero 1.fol. 174. Idem licet ſit in actis deſcripta.Matheſ.in l.interlocutio,eiſdem tit.& folio.
1 commiſſarius,cui cauſa ſecundum veritatem & æquitatem cõmiſſa eſt,ſententiam pro eo,qui ſolo vſucapionis vel præſcriptionis præſidio ſubnixus eſt,vt quæ naturali æquitati repugnent.Hipo. Marſi.ſing.370.nu.4. 398
1 commiſſarius,cuius conſcientiæ per legem aut principem quid cõmiſſum eſt,ſi velit ſententiam ſuam valere,neceſſe eſt vt ita conſcientiam ſibi dictare iuret.Hipo.Marſ ſing.214.nu.3. 372
1 commiſſarius,cuius conſcientiæ cauſa aliqua committitur, ſi velit ſententiam valere,nec infringi poſſe,iurare debet ſic conſcientiam dictaſſe.Hipo marſi.ſing.402.nu.4. 402
1 commiſſarius quod facit,fingitur factum per committentem.Ant. corſet.in ſing.in verb.commiſſarius.nu.1. 304
2 commiſſarius ſeu executor teſtamenti qui officium acceptauit, & diſtributionem fecit iuxta teſtatoris voluntatem,non propterea repellitur ab impugnatione teſtamenti.Marcus Mantua.ſingula.277.nu.1. 32
1 commiſſariorum officium tranſit ad hæredes.Guliel.de Lud. ſing. 56.num.1. 439
1 commiſſio intelligitur facta perſonæ tantum,quãdo ſcribitur alicui expreſſo proprio nomine & dignitatis.Bouer.in ſing. in ver. delegatio.nu.21. 188
1 commiſſio ſi fiat in alicuius liberam voluntatem,an ille poſſit arbitrari quomodo velit,etiam iniuſtè in addit.Matheſi.ſingul.15. num.7. 89
commiſſio ſi facta ſit in alicuius liberam voluntatem,an ſi iniquè arbitretur,

arbitretur reductio ad arbitrium boni viri peti poſſit. ibidem numero 10.
2 Commiſſio ſi fiat à papa Epiſcopis extra proprias diœceſes commorantibus,an ij poſſint extra ſuas diœceſes iudicare.Ioan.de Arno.ſing.48.nu.1. 80
1 Commiſſio ſi alicui fiat ad beneplacitũ alicuius, intelligitur facta arbitrio boni viri.in addit. Math.ſing.15.nu.2. 89
1 Commiſſio an expiret morte delegantis.Guid.Pap.ſing.435.§.an commiſſio. 226
1 Commiſſio facta in reſcripto principis ſub illa clauſula, ſi tibi conſtiterit,&c.intelligitur partibus,quarum intereſt vocatis.Gui.Pap. ſing.224. 213
1 Commiſſio de citando facta die feriata non valet.in addi.ad Math. ſing.19.nu.25. 92
1 Commiſſio de capiendo aliquem delinquentem fieri poteſt quocunque tempore feriato.in add.ad Math.ſing.19.nu.26. 92
2 Commiſſio de capiendo delinquentem poteſt fieri quocunque die feriato.Pet.Rauen.ſing.123. 138
1 Commiſſione facta de procedendo ſummariè,non tollitur facultas iudici procedẽdi ordinariè.Bouer.in ſing.in verb.ſummariæ,&c. nume. 2. 193
1 Commiſſum diſſimulare eſt in poteſtate proprietarij.Bouer.in ſingu.in verb exceptio.nu.23. 200
1 Committens cauſam quãdo & quibus verbis videatur poteſtatem ordinariam excitare,& quando delegatam dare.Math.ſingu.89. num.1. 123
1 Commoda eum ſequi debere,quem & incommoda ſequuntur.Hip. Marſi.ſing.264.nu.1. 380
1 Commodatum debet eſſe gratuitum. Rom.ſing.39. 5
1 Commodato tibi librum meum ſi dedi,ac tibi tandem ſcripſero literas,vt ad me librum meum remittas, mandare id non videor, vt per literarum geſtorem id facias. vnde ſi is non mihi librum reddat,à me liberatus non es,nec ob id teneor.Hip.Marſi.ſingu. 430.num 1. 405
1 Commodando mihi quis ſuum bouem,& ego illi meum, contractus innominatus celebratur. Lud. Rom ſing.39. 5
1 Commodans ferramenta ad maleficium committendum, an talis tanquam præſtans opem debeat puniri æquè vt principalis.Pet. de Rau.ſing.804. 157
1 Commodauerit iſtud verbum exponitur impropriè.i.mutuauerit. Gui.Pap.ſing.675.§.in l.ſi. 246
2 Communicari omnia debent tempore neceſſitatis, quinimo permittitur etiam furari veſtes & cibaria. Aluiſ.de Alb.ſing.169.172
2 Communionis ratione quis admittitur ad agendum,etiã ſine mandato.duobus tamen concurrentibus,ſiue ex his altero Mar.Man. ſing.575 nu.1. 60
1 Communioni præſtare cogendus nemo, & quid ſi teſtamento præſtandum hæredibus cauerit teſtator.Hipol. Marſil.ſingul.9. num. 1. 343
Communioni,quia nemo præſtare cogendus, quin plurium communione inter ſe habentium,vnus reliquos ad bonorum diuiſionem efficaciter prouocat,num idem in bonorum feudalium diuiſione petenda inter plures conuaſallos ſit ſequendus. ibidem. numero 2.
1 Commune ædificium ac indiuiſum ſi quis habeantur reparatione agens,alterque ipſorum, altero negligente refarciri ac reparari curauerit,nec alter expenſas rependere ſarcienti ſatagat, qualiter prouideri ipſi poſſit.Hip.Mar.ſing.369.nu.3. 397
1 Communis vſus loquendi qualiter intelligatur.Gui.Pap.ſing.322. fo.218.& ſing.428.§.communis. 227
1 Communis vſus loquendi,probari debet quod eſſet tempore quo teſtes depoſuerunt,& non ſufficit probare, quod nunc ſit talis loquendi vſus.in add.Math.ſing.102.nu.19. 126
1 Communis opinio doctorum quando ſit tenenda,& quando nõ.in add.Math.ſing.103.nu.2.fo.127.& in add.ſing.110.nu.4.fo.129. Gui.Pap.ſing.512.fo.233.& ſing.291. 216
1 Communis vſus loquendi allegatus probari debet per allegantem. Math.ſing 74.num.7. 118
1 Communis vſus loquendi an habeat locũ in ſtatutis.in add.Math. ſing.95.num.5. 124
1 Communis ſi ſit domus inter fratres, quorum alter ſuperiorem partem poſſideat,alter inferiorem, ſi ex ſtatuto ob fratris delictum,interior pars ſit deſtruenda,an tota domus deſtrui debeat. Anton.Corſet.in ſingul.in verb communitas.numer.1.& in addi.ad ſing. 308
2 Communitas,nec collegium,ſeu vniuerſitas non poteſt imponere pœnam per ſtatutum contrafacienti ſtatuto. Innocent. ſingular.28. 165
2 Communitates quandoque habent ſtatuta, quod ſi quis ruperit confinia cum ſuis animalibus,id eſt,quia inducat in territorium ſine ſua licentia,quod perdantur animalia,ſi ab aliquo fugerunt animalia,& ingreſſa ſunt alienum territorium,an dicantur rupiſſe confinia,& ſic ſint perdita.Pet.Rau.ſing.857. 159
1 comutatio vnius relicti ad pias cauſas, an & quando poſſit in aliam piam cauſam fieri.in add.Matth.ſing.180.nu.3. 149
1 comparens coram iudice à quo appellauit & proteſtans quod eius appellatio ſit tibi ſalua,valet proteſtatio,Gui.Pap ſing.270.§.ſi quis.folio 215
1 comparere per procuratorem in cauſa criminali quis non poteſt, niſi poſt cõcluſum in cauſa.Ant.corſ.in ſing.in verb.procurator. 2.numero 1. 227
1 compater an repellatur à teſtimonio pro compatre.Gui.Pap.ſing. 990.§.2. 262
1 compaternitas,ſeu filiatio ſpiritualis an per procuratorem cõtrahi poſſit.Lud.Rom.ſing.54.fo.7.Gui.Pap.ſingulari 819.numero 3.folio. 254
1 compeditatio in eccleſia facta facit videri violatam immunitatem. Gui.Pap.ſing.425.§.compeditatio. 227
1 compellitur quis facere id,quod alij prodeſt,& ſibi nõ nocet.Lud. Rom.ſing.559. 56
2 compenſans dicitur ſoluere.Io.de Petr.ſing.5.nu.3. 187
compenſatio in certis caſibus locum non habet, Ioan.de Petruſi. ſing.5. 187
1 compenſatio non admittitur contra promiſſionem iuratam.Math. ſing.36.nu.13. 98
1 compenſatio opponi non poteſt à debitore negante debitum,ſi poſtea fuerit de debito conuictus, ſecus ſi conuictus fuerit per propriam confeſſionem.Gul.de Rud.ſing.96.nu.1. 440
1 compenſatio dicitur reconuentio.Gui.Pap.ſing 80. 209
1 compenſatio poteſt opponi poſt ſententiam.Gui.Pap.ſing.293.§. 2.folio. 216
compenſatio non fit de liquido ad non liquidum in materia expenſarum.in addi,Math.ſing.3.nu.5. 84
2 compenſatio an poſſit opponi domino debitori vaſalli, vel emphyteutæ, de pecunia ei à domino debita, vt compenſetur cum reditu pecuniario, quod annuatim pro feudo, vel tenimento ſoluere tenetur,ne per lapſum triennij res dicatur in commiſſum cecidiſſe ob non ſolutionem canonis. Ioann. de Petru. ſingular.3. 187
1 compenſatio an obijci poſſit facerdoti decimas petenti?quod non, idem in fiſco.Lud.Rom.ſing.551. 56
1 compenſatio an habeat locum in decimis.Guid.Pap.ſingul.456 §. verum. 229
2 compenſatio an habeat locum in contractu emphyteutico, vel in alio contractu,ex quo debetur annuus reditus.Ioan de Petru.ſingulari 5.nu.2. 187
2 compenſatio admittitur de quantitate ad quantitatem,ſi debitum ſit liquidum.Aluiſ.de Alber.ſing.124. 176
1 compenſatio expenſarum debet fieri ſi quis appellauerit à ſententia continente articulos iuſtos & iniuſtos.Bouer.in ſing.in verb. expenſæ & fructus.nu.14. 202
1 compenſatio propriè non eſt ſolutio, multumque ab ea differt, adeo vt qui ſoluere iurauerit,compenſare nequeat, contra.Bar. Hip.Marſ.ſing.208.nu.1. 371
compenſatio licet propriè non ſit ſolutio,vim tamen ſolutionis obtinet.ibid. num.2.
compenſationem obijciens an propriè dicatur excipere. ibidem nume.3.
2 compenſatio admittitur de obligatione ad antidora.Aluiſ.de Albe. ſing.124. 170
1 compenſatio expenſarum poteſt fieri per iudicem quando vtraque pars habet iuſtã cauſam litigandi. videlicet quãdo quælibet pars obtinuit partem eius quod petebat.Gui.Pap.ſing.199. 226
1 compenſatio poteſt opponi in cauſa appellationis Gui. Pap.ſing. 440.§.compenſatio. 228
1 compenſatio poteſt opponi contra ceſſionarium.Guid.Pap.ſingul. 564. 236
1 compenſatio habet locum in quantitatibus licet ſint diuerſi generis videlicet de argento ad frumentum vinum & ſimilia,& econtra.Gui.Pap.ſing.193. 216
1 compenſationi an in decimis ſit locus Lud.Rom.ſing.257. 24
1 compenſatio facta per peyſonerium cum domino non valet.Guid. Pap.ſing.817. 254
1 compenſatio vel conuentio facta in carcere, ſi ratificetur & de nouo fiat extra carceres puta quia poſt relaxationem à carceribus incarceratus fuit politus in domo ſua in areſto,an talis ratificatio facta in domo ſua in areſto valeat.Guid.Pap.ſingul.840.§. ſe quid. 255
2 compoſitio inter Epiſcopum & clericum valet propter bonum pacis,quę alias non valeret.Marc.Mant.ſing.20.nu.5. 6
2 Compromiſſum qui fecit in arbitrum,ſi poſtea coram eo non vult comparere,arbiter poteſt eum citare ad audiendum ſententiam.

Index

Et si non venerit,incidet in pœnam conuentam. Ioan.de Petru. sing.6. 187
2 Cõpromissum si à statuto fieri de lite iubeatur inter cõsanguineos, an clericus actor in foro seculari & consanguineus possit compellere reum ad compromissum,vel econtra. Ioan.de Arno.sing. 38.num.1. 79
2 Compromissum si fiat in duos arbitros,quorum alter sit clericus,& petatur postea laudum latum reduci ad arbitrium boni viri,quis debeat esse huius reclamationis iudex,an secularis,vel ecclesiasticus. Ioan.de Arno.sing.87.nu.1. 83
1 Compromissum factum cum pœna cum clausula, Rato manente pacto, &c. emologatur silentio decem dierum, & potest inde mandari executioni. Bouer.in singul.in verb.compromissum. numer.21. 188
1 Compromissum antequam acceptum, sit compromissum.non dici. Hip.Mars.sing.679.nu.1. 246
1 Compromissum super potestate eligendi non potest fieri nisi omnibus canonicis consentientibus. Anto.Cors.in sing.in verb.compromissum.1.nu.1. 304
1 Compromissum litigatorum, aut ex his alterius morte finem accipere,nisi contra compromissum sit.Hippo.Marsil. singula.54. numer.1. 348
Sed quid de Compromisso in arbitratorem facto.nu.2. ibid.
Compromissum per prælatum suæ nomine ecclesiæ, morte ipsius non finiri,sed ad successorem permeare.ibid.num.3.
1 compromissum est nullum si illud in arbitri fiat cum pacto, quod ferat sententiam certam,& an idem sit in arbitratore.Lud.Rom. sing.161. 15
1 Compromissum nullum effectum habere,nisi ab arbitro, arbitratoreue acceptum fuerit. Nec tempus compromisso adiectum currere, nisi ex quo acceptum exiterit.Hippo.Marsil. singula. 423.num.1. 405
1 Compromissum factum intra certum tempus expediendum,si intra id tempus expeditum non fuerit, an actore ad ordinarium redeunte,reo contra nitente ac requirente iterum compromissum fieri statuto cauente.quod de his inter affines verentib. compromittatur,an audiendus reus, ac sic repeti compromissum possit.Hip.Mars.sing.172.nu.1. 364
1 Compromissum si sit,vt arbiri absentibus partibus sententiam ferre possunt,ferre tamen partibus non citatis,non poterunt,nisi id expressim dictum sit.Hip.Mar.sing.173.nu.1.fo.364.& sing.633. fo.429. & Rom.sing.173. 26
1 compromissum non est proprie sententia, sed transactio.Gui.Pap. sing.412.§.compromissum. 219
1 Compromissum dicitur transactio.in addit.Mathesil. singular. 25. num.15. 95
1 Compromissum authoris non nocet successori scienti,etiam in casibus,in quibus præiudicaret sententia.ibid nu.13.
1 Compromissum si à partibus in citium fiat,quæ promittunt,& iurant eius mandato stare, an intelligãtur in eum vt in arbitrum, an vt in arbitratorem compromisisse. Ludouic. Roman. singular.215. 53
1 compromissum in quo dicitur,quod arbiter pronuntiet,pro vt tali pronuntiante videbitur de iure faciendum,valet,secus si dicere tur,pro vt talis voluerit. Bouer.in sing.in rubr. compromissum. num.1. 187
1 Compromissum acceptare nemo cogitur,nisi sit coniuncta persona vtriusque litiganti. Fran.Crem.sing.59. 269
1 Compromissum si ex statuto debeat inter consanguineos litigates fieri,an si ex primo compromisso facto lis non sit sopita,sed lapsum sit tempus,an iterum sit compromittendum. Ioan. de Arn. sing.54.nu.1. 81
1 Compromissum in arbitrum, vt ip se pronuntiet de consensu & cõsilio alicuius sapientis non valet.Gui.Pap.sing.385. 225
1 Compromissum an impediat iudicium.Guido. Pap.singula.693.§. pendente. 246
Compromissi prorogatio, num in latius tempus, quam vel ipsius compromitti fuerit, porrigi queat. Hippol.Marsil. singular. 52. num.2. 248
1 Compromittentes partes in arbitros & arbitratores,& sub pœna non contrauenire laudo promittentes,si contrauenient,quomodo puniantur.Math.sing.50.nu.3. 106
1 compromittentiũ vnus si nomine pœnæ mille promittit,alius centum, an stipulatio propter inæqualitatem vitietur, an vero ad æqualitatem reducatur. Lud.Rom.sing.141. 14
1 compromitti in laicum est super re spirituali cum authoritate iudicis ordinarij,vel delegati.Bouer.in singul.in verb.compromissis.num.4. 187
1 compromitti non potest in duos, vt eligant tertium incertum, & quid in arbitratore,an idem,quod in arbitro. Ludou.Roman. sing.164. 16
1 compromitti de iure ciuili non potest in iudicem, vt arbitrum, sed arbitratorem. Lud.Rom.sing.161. 15
1 compromitti an possit in laicum super rebus ecclesiasticis. Bouer. in sing.in verb.compromissum.num.22 fol.188.Gui d.Pap.sing. 483. 231
1 concedo verbum significat dispensationem.Gui.Pap.singul.415.§. verbum. 227
1 concedens aliquid tanquam canonicus potest postea reuocare tan quam episcopus.Guid.Pap.sing.351. 220
1 concedi non potest quod non potest præscribi.Gul.de Lud.singul. 132.num.1. 44
1 conceduntur permulta, quando res est peritura,quæ alioqui non concederentur.Hip.Mar.singu.258.nu.1. 379
2 concessio simplex non extenditur vltra iurisdictionem concedẽtis Aluis.de Alber.sing.28. 167
1 concessio emphyteutis facta in perpetuum, quousque facta videatur.in add.ad Francis.crem.sing.116. 274
1 concessio immunitatis facta tibi & hæredibus tuis,intelligitur ordine successiuo,secus si fiat disiũctiuè,tibi,vel hæredibus tuis,nã tunc copulatiuè omnes admittuntur.Lud.Rom.sing.67. 8
1 concessio facta coram solo notario maleficiorum absente iudice, vel coram iudice non forma iudicij facit iudicium sufficiens ad torturam,nisi fuerit reuocata.Pet.Gerar.sing.67.nu.1. 95
2 concessio facta non obst quibuscunque constitutionibus & statutis non tollitur per statutum iuratum. Aluis. de Albert.singular.226. 173
1 concessio in dubio an præsumatur realis, vel personalis remissiuè. Bouer.in sing.in verb.præsumptio.nu.46. 196
1 concessio simpliciter facta intelligitur facta ad postulationem,non motu proprio,& quid in postulatione legis?Ant.cors.in singu.in ver.concessio.nu.1. 306
1 concessione facta de castro,cum toto territorio,nõ venit locus sterilis,nec vsus fluminum.Lud.Rom.sing.64. 7
1 concessione facta de episcopo de castro,& omnibus,quæ ibi habet, an veniant spiritualia.Lud.Rom.sing.56. 7
2 concessum vni de correlatiuis,intelligitur cõcessum & alteri,quod est verum nedum in fauorabilibus,sed etiã in pœnalibus & odiosis,vbi militat eadem ratio.Aluis.de Alb.sing.190. 175
1 concesso vno, & omnia concessa videri per quæ ad illud deuenitur, vnde si mihi statuto liceat,vt iniuriam illatam vlciscerer, possit illud amicis accitis impune exequi.Hippol.Marsil. singula.175. nume.1. 364
2 conciliatio l.si vnus §.pactus.ff.de pac.& l.fi.C.de nouatio.Marcus Mant.sing 610. 64
2 cõciliatio l.si filius.§.fi.ff.quod cum eo.& l.is qui in potestate.ff. de leg.præstan.& per tot.Mar.Mant.sing.84.nu.1. 13
2 conciliatio l.si quis in suo.§.legis.C.de inof.test.& l.fi.§.fi.C.de lib. præter.Mar.Mant.sing.177.nu.1. 24
2 conciliatio l.seruti & filijn. de furt. & l. si quis vxori.§. 1.ff.eod.au scilicet filius furtum faciat patri.Marcus Mantu. singular. 389. nume.1. 42
2 conciliatio l.si adoptionem.& l.non tantum.§.sed si sub cõditione. ff.de bon.pos.sec.tab.Mar.Mant.sing.172.nn.2. 24
2 conciliatio l.diuus.ff.de offic.præsi.& l.absentem.ff.de pœn.Marc. Mant.sing.541.nu.2. 56
2 conciliatio & intellectus l.fi.ff.de iurisd.om.iud.& l. si quis ex aliena.ff.de iudic.Mar.Mant.sing.42.nu.1. 9
2 conciliatio l.2. ff. de in lit iur. & l.si quando. C. vnde vi.cum l.argentarius.§.cum autem.ff.de eden.Marc.Mant.singul.91.nn.2, & 3. 14
2 conciliatio l.mulieri & Titio.ff.de cond.& demon.& l.in fraudem. §.si.n.de milit.test.Mar.Mant.sing.107.nu.1. 16
2 conciliatio l.si is cui.ff.de leg.2.& l.cum is.§.fi.ff de cond.inde.Mar. Mant.sing.559. 58
2 conciliatio l.frater à fratre.ff.de condi. ind. & l.si venditor.§.1.ff.de in diem adiect.Mar.Mant.sing.376.nu.1. 41
2 conciliatio l.qui hæredi.l.Mœuius.ff.de cond.& demonstra.cum l.si fundus.eo.l hdeicommiss.§.si cui.ff.de leg.3.& l.mulieri. § 1.ff.de cond.inst.Mar.Mant.sing.121.nu.1.& 2. 18
2 conciliatio l.Stichum §.naturalis.n.de solu.& l.si vnus.§.pactus.ff. de pact.Mar.Mant sing.641.nu.1. 67
conciliatio l.fistulas §.1.ff.de contra.emp:& l.1.§.fuit quæsitum.ff. ad Treb.Marc.Mant.sing.342.nu.1. 38
2 conciliatio l.quærebatur ff.de mili. testa. & l.licet Imperator.ff.de leg.1.Mar.Man.sing.200. nu.1. 27
2 conciliatio l.habebat.ff.de inst.& l.Titianus.n.quod cum eo. Mar. Mant.sing.448.nu.1. 47
2 conciliatio l.iurisgentium.§.quinimo.ver.vt puta.ff. de pact.& l.si vnus.§.pactus.ff.eod.Mar.Mant.sing.620.nu.1. 65
2 conciliatio l.si seruus legatus.§.si seruus alienus.ff.de legat.1.& l. præcibus.C.de impub.& aliis substit.Mar.Mant.sing.218.nu.1. 27

2 conci-

Singular. Doctorum.

2 conciliatio l.codicillis §.mater.ff.de leg.2.& l.interdum.ff.de publi can.Pet.de Rauen.sing.855. 159
1 concilium ciuitatis representat vicem populi Bouer.in sing.in verbo.præsumptio.nu.14. 296
1 concludere quid sit,& quid renuntiare.Bouer.in sing.in verb.concluho.nu.3. 203
1 Conclusio vtrum sit pars iudicij ita quod vna pars aliam possit cogere ad concludendum in causa.Gui Pap.sing.418. 227
1 Conclusio non est necessaria in libello criminali. Guido. Pap. singul.87. 210
2 Conclusio in criminalibus non necessaria, in ciuilibus autem sic. Mar.Mant.sing.416.nu.1. 44
1 Conclusio libelli est attendenda ad cognoscẽdum vtrum quis agat ciuiliter,vel criminaliter,in additio.Mathes.singul. 70. numero 5.folio. 114
1 Conclusio libelli restringit narrata ad ea,quę concluſiuè petuntur, quia in conclusione stat modus agendi, qui incipi debet Bouer. in verb.libellus.nu 3. 193
2 concluſio libelli,non petitio est inspicienda.Amanel.singul.46.numero 1. 72
1 Conclusio libelli & non ipsius narratio est inspicienda. Bouer. in sing.in verb.libellus.nu 6.fo.193 Gui Pap.sing 446. 229
1 Cõclusio in exceptionibus non est necessaria,sed sufficit facta proponere ex quibus possit elici conclusio Bouer.in singu. in verb. exceptio.nu 1. 200
Post conclusionem & renuntiationem in causa possunt produci instrumenta vbi subest ratio æquitatis mouens iudicem. Bouer in sing.in verb concluho num.4. 203
Conclusione facta in causa,non possunt fieri allegationes iuris in scriptis.Bouer.in sing.in verb.conclusio.nu.1. 203
2 de Conclusione cõclusionis non est quærendum. Baldus singulari 95. 126
2 Conclusum esse in causa,& sententiam esse latam, sunt paria.Marcus Mant.ngsi.25.nu.4. 7
1 Concordia quandoque accipitur pro diffinitiua.Guido Pap.singulari 492. 232
1 Concordia si fiat pro parte litigantis super debito intelligitur etiã facta super expensis,si aliter non fuerit dictum.Guido. Pap.singula.91. 210
2 concordia gl.in l.1.ff de proc.dicentis,quod procuratoris officium esse debet gratuitum.& gl.in l in eos.ff de tut.quod imo cum salario constituatur Marc.Mant.sing.245.nu.1. 29
1 concubina coniugati,vel soluti reputatur mulier inhonestè viuẽs. Fallit vt ibi.Math.sing.100.nu.1. 125
1 Concubina an dicatur caltè viuere. in addi.Mathesila.singu. 100. numero.1. 225
Concubina in quibus differat ab vxore.ibid.nu.2.
concubinæ coniugatorum reputantur meretrices. ibid. nu.3.
1 concubina est tutrix legitima filiorum naturalium,sicut vxor legitimorum.Amanel.sing 16.nu.1. 71
1 concubina clerici sequitur forum clerici,quia eius familia dicitur. Lud.Rom.sing.665. 66
1 concubina aliquando est melioris conditionis,quam vxor.in addi. Math.sing.100:nu 6. 125
1 concubina succedit amasio ab intestato sicut vxor viro, Gui.Pap. singu.77. 209
2 concubinarij nunquid possint per iudicem secularem compelli ad dimittendum concubinas.Io.de Arno.sing.67 nu.1. 82
1 concubinatus de iure ciuili est permissus.in addit.Math.singul.99. num.11. 125
1 conculcatio verborum in instrumento nihil operatur. Francisc. Crem.sing 45. 268
2 concupiscent a alienę mulieris,est causa damnationis ad mortem. Aluis de Alber.sing.24. 167
1 concurrẽtibus duabus cãusis,quarum altera prodest,alia nocet,& materia sit indiuidua,an semper attendatur causa quæ nocet, & non illa quæ prodest.Pet Gera.sing.42.nu.2 292
1 concutere est aliquid contra debitum petere ratione officij alicuius.Gui.Pap sing 438. 228
1 confessio quid dicatur,& de materia confessionis.Guid. Pap.sing. 372.num.1. 222
1 condemnari quis sicut ad dandum potest,ita & ad factum. Mathe. in l.cum Papinianus.C.de sentent.& interlocut. omnium,iudic. numer.2. 166
1 condemnari quis non potest ex cõfessione facta coram officiali remittente,ab eo cui facta fuit remissio.Bouer.sing.in verb.remissio.num.5. 203
2 condemnari quis ex præsumptionibus quantumcunque violentis non potest,nisi in quibusdam casibus à iure expressis, & tamen si condemnaretur,condemnatio teneret,non tamen vt pœna vltimi supplicij afficeretur.Mar.Mant.sing.258.nu.1. 30
2 condemnandus vbi quis venit ad mortem nõ habet locum titulus Cod.quando ciuili actio.& quare.Pet.de Rau.sing.275. 143
1 condemnandus in persona & in membro,quod nam prius perdere debeat.Ant.Cors.in sing in verb.pœna 3.nu.1. 327
2 condemnatus per sententiam ad aliquid faciendum, an soluendo interesse liberetur.Io.Trig sing.101. 105
2 condemnatus semel non est amplius de eodem delicto condemnãdus,& quare.Mar.mant.sing 140.nu.1. 29
1 condemnatus in syndicatu non potest amplius ad simile officium aspirare.in addi.Math.sing 83.nu.1. 112
1 condemnatus in causa fiscali,vel principis non appellat.Math.in l. 4.C.quor.appel.nu.1. 180
1 condemnatus non soluens quod post tempus datum à lege ad cente simas vsuras tenetur.Mathes in l.1.C.de vsur.rei iudic numero 1.folio. 173
1 condemnatus ex accusatione,qui nunquam comparuit, nõ est infamis infamia iuris.Bouer.in verb.accusatio.nu.2. 192
1 condemnatus pro crimine famoso an pendẽte appellatione admittatur in testem.in addi.Corset.sing.7. 302
2 condemnatus fuit aliquis,quod sibi deberet amputari manus dextera,& executor errauit,quia amputauit sinistram, an iudex pro executione suæ sententiæ debeat facere truncari dexteram.Pet. Rauen.sing 83. 137
1 condemnatus in notorio crimine potest appellare indistinctè, sed iudex à quo non tenetur appellationem admittere, nisi appellans causam iustam expresserit grauaminis. Bouer.in singula.in verb. & apostoli.nu.5. 204
1 condemnatus ex præsumptione iuris & de iure non potest appellare.Gui.Pap sing 770. 251
1 condemnatus ex inquisitione non est infamis.Gui.pap.sing.530.§. condemnatus. 234
1 condemnatus potest absolui in criminalibus si postea reperiatur innocens.Gui.Pap.sing.316.§.condemnatus. 218
1 condemnatus ad æstimationem rei post sententiam peremptæ an teneatur.Math.in l.si longis C.de execu.rei iudic.nu.1. 173
1 condemnatus de malè gestis circa officium non auditur appellans. secus si de rebus patrimonij.Mathe.in l.3. C.quor.appellat.numero 1. 180
Quid si commiserit nu.2. ibid.
2 condemnatus pecuniariter an possit personaliter detineri.Ioã.de Arno.sing.92.nu.1. 84
1 condemnatus ad certam quantitatem soluendam, si ad.soluẽdum dilationem petit,appellationis beneficio renunciare videtur.Et quid si procurator,non dominus dilationem petat.Hip.Mar.singu.186.nu.1. 376
2 condemnari ad mortem non ex forma iuris communis,sed ex dispositione statuti non publicantur bona,nec habet locum dispositio auth.bona damnatorum. C. de bonis præsc. imo succedunt ab intestato omnes succedentes vsque ad decimum gradum.Pet. Rauen.sing.114. 138
1 condemnatus qui appellauit à pluribus capitulis, si in vno vincit, & in alio succubuit,debet in expensis condemnari.Gui.Pap.sing. 32.§.condemnatus. 208
1 condemnatus præsumitur fuisse præsens in sententia, licet hoc ibi non dicatur,nisi contrarium probetur.Bouer.in sing.in ver.præsumptio.nu.29. 196
1 cõdemnatio ad damnum futurum incursurum quo casu fiat.Math. in l.quanquam.C.de sent.quæ sine cert.quant.nu.7. 168
2 condemnatio dupli procedit contra negantem ex l.aquilia,si damnum per iniuriam dedisse probetur, intelligetamen in condemnatione facta ab homine,non si à lege.Mar.Mant.singulari 494. num.1.& 2. 51
2 condemnatio ficta non infamat.Marc.Mant.singulari 26. numero 2.folio 7
1 condemnatio expensarum quæ fit pendente causa est interlocutoria.Gui.Pap.sing.720. 248
1 condemnatio expensarum in causa appellationis quando & qualiter fieri debeat.Gui.Pap.sing.744. 249
1 condemnatio si fiat in principali & in expensis,sicut duæ appellationes necessariæ,alias illa à qua non esset appellatum,transiret in rem iudicatam.Bouer.in sing.in verb.appellatio.nu.10. 203
1 condictio ex lege habet locum in donatione causa mortis.Gui.Pap. sing.75. 209
condictio ob causam non habet locum, si res permutatur cum re, quæ erat venalis exposita,secus si venalis non esset exposita.Bartol.sing.167. 118
1 condictio an detur contra vxorem vel maritum amouentẽ res vxoris.Lud.Rom.sing.168. 16
2 condictio ob causam etiam habet locum in contractu nominato, quando contractus nominatus transit in vim contractus innominati.Bal.sing.55. 115

2 condictio

Index

2 Condictio ex lege,& actio in factum oritur ex statuto. Aluis. de Alb. singu. 75. 169
1 Condictio furtiua non infamat. in addit Mathes. singula. 62. numero 14. 111
2 condictio furtiua licet non infamet, tamen aggrauat opinionem apud bonos & graues viros. Per. de Rau. sing. 467. 147
2 Condictioni ob causam non est locus in contractibus innominatis, si non seruetur pactum, quod principaliter dedit causam contractui. Bar. sing. 166. 118
1 Conditio quod hæres portet nomen & arma est honesta. Gui. Pa. sing. 805. 253
1 conditio apposita in testamento nõ extenditur ad codicillos. Gui. Pap. sing. 767. 251
1 Conditio debet impleri in forma specifica. Gui. Pap. singul. 343. §. conditio. fol. 220
1 Conditio in contractibus retrotrahitur ad tempus contractus, si extremum sit habile tempore existentis conditionis. Et quid in vltimis voluntatibus. Math. sing. 195. nu. 1. 152
Conditio si institutioni hæredis adijciatur, an retrotrahatur. numero 2. ibid.
Conditio in legatis, an retrotrahatur quo ad effectum de præterito. ibid. num. 3.
1 Conditio à lege probata denotat causam finalem. Per. Gerar. sing. 3. nu. 6. 281
1 Conditio casualis in legatis an retrotrahatur, sicut in contractib. Math. sing. 195. n. 1. 152
2 Conditio de dando seruo, non impletur dando domino, & quæ sit ratio, & an conditio. semper implenda sit in forma specifica. Marcus Mant. sing. 85. nu. 1. 14
1 Conditio, si pendente iudicio purificetur, hoc creditori conditionali agenti non prodest, vt possit sententiam obtinere. Math sing. 9. num. 4. 86
1 conditio adiecta institutioni vnius facta, intelligitur repetita in legato eidem facto, vbi relictum conditionale præcedit purum, secus si purum præcedat. Lud. Rom. sing. 672 68
1 Conditio mixta, quando adijcitur libertati, tunc seruus libertatẽ cõsequitur, si per eum non stat, Quod & in causa pia procedit. Lud. Rom. sing. 284. 27
1 Conditio tacita in omni exhæredatione inest. Per. Gerar. sing. 3. numero 20. 282
1 Conditio impossibilis adiecta donationi causa mortis, non vitiat donationem. Ant. Corset. singul. in verb. conditio. 1. 304
1 Conditio impeditiua religionis, & vitæ contemplatiuæ etiam indirectè, de legato facto filiæ reijcitur. Mathesila. singula. 52. numero 1. 107
2 Conditio an semper implenda in forma specifica. Mar. Man. singu. 84. nu. 1 fo 13. & sing. 85. fo eo & sing. 121. 18
1 Conditio si nupserit, habet tempus limitatum à iure, quo debet adimpleri, triennium post pubertatem. Ant. Corset. in sing. 47. in verb. conditio. 2. nu. 1. 306 Rauen. sing. 455. 147
2 Conditio si non nupserit, remittitur in extranea, si per eam verisimiliter mulier nubere cessaret. Bart. sing. 91. 113
2 conditio adiecta vni legato censetur tacita repetita in alio legato facto eidem personæ, & in eodem testamento. Lud, Ro. sing. 237. num. 1. fallit si tacitè subintelligatur nu. 4. 22
1 Conditionis purificatio pendente iudicio creditori conditionali proderit. in add. Math. sing. 9. nu. 8. 86
2 Conditionalia legata non transmittuntur nisi testator disposuerit conferri post mortem. Bal. sing. 15. 124
1 Conducens rem in perpetuum, potest eam vendere, donare, & ad posteros transferre. Ant. corset. in singula. in verb. locatio. 2. numero 1. 219
2 conducens equum ad naulum pro decem dictis, si eo vtatur pro viginti, pro illis soluere tenetur. Amanel. sing. 157. num. 1. 74
1 conducens naulum ad suam familiam aliquo vehendam, an soluere teneatur naulum etiam pro his, qui in naui mortui sunt. Lud. Rom. sing. 561. 57
2 conducens scienter rem suam non transfert dominium, sed possessionem. Dyn. sing. 62. 131
2 conductio rei continuata nullo expresso pretio, intelligitur eodem pretio, quo ante continuari. Fran. Crem. sing. 13. nu. 1. 265
2 conductio vno nummo facta non valet, nec duo faciunt collegium. Mar. Mant. sing. 370. nu. 2. 41
1 Conductor conuentus condictione ex lege debet ante omnia restituere rem, & quæstionem potest referre dominij. Per. de Rauen. sing. 335 244
2 conductor non tenetur nisi de lata & leui culpa. Iuan. Trig. singul. 57. num. 3. 94
1 conductor volens dare tantum quantum alius, repelli non potest ex re conducta Gul. de Lud. sing 65. nu. 1. 439
1 conductor an possit repelli propria authoritate locatoris finito tempore locationis in addi. Mathes. sing. 19. nu. 5. 80
1 conductor tenetur de incendio facto culpa famuli, vel alterius se cum habitantis. Bouer. in singulari, in verbo præsumptio. numero 6. 196
2 conductor qui domum conduxit incendio consumptam, an teneatur. Ioan. Trig. sing. 57. nu. 2. 94
2 conductor, qui in vna parte rei conductæ, vi tempestatis damnum passus est, in alia non, si pro ea parte petat restaurum, an domino petente teneatur totum renuntiare aut totum habere. Barth. de Cap. sing. 65. 183
2 conductor conuentus, debet ante omnia rem restituere, nec quæstionem dominij referre potest. Bart. sing. 168. 118
2 conductor recessurus domino notificare debet, ne ad pensionem teneatur, postea affinibus & amicis domini, si non sit in ciuitate. Mar. Mant. sing. 175. in fin. 59
2 conductor an possit incarcerari pro tacita reconductione, virtute instrumenti locationis expirati, in quo erat obligatio personalis. columb. sing. 1. nu. 9. 177
1 conductor tenetur de incendio facto culpa famuli, vel alterius secum habitantis. Bouer. in singul. in rubri. missa de criminibus. numero 28. 206
1 conductori si ex pacto liceat post mensem à contractu quandoque recedere, nisi certa seruentur promissa, qualiter intelligendum verbum hoc quandocunque. Hipolyt. Marsilien. singul. 213. numero 2. 372
1 conductorem propter necessariam refectionem rei locatæ expelle re licet. Sed an ea refecta, possit conductor petere se in re locata reponi. Lud. Rom. sing. 275. fol. 22. crem. sing. 72. 270
2 conductoribus redituum principum, seu ciuitatum debentur omnia emolumenta etiam pœnalia ex lege, etiam si in locatione nihil sit dictum. Per. Rauen. sing 97. 138
1 confessio facta super crimine quando præiudicet. Ant. corset. in singu. in verb. confessio. 2. nu. 1. & in addit. 305
1 confessio offensi offendentem releuans, an ipsi offendenti prosit. Et an noceat. Hip. Marsil. sing. 22. nu. 1. & 3. 345
cõfessio mulieris de matrimonio prius contracto, an releuet accusatum de ea carnaliter cognita citra matrimonium. Et quid si moriens dicat se mori, non ostendentis culpa, sed medici numero 2. ibid.
confessionem in mortis articulo factam, iudicium ad quæstionem facere. Et quid si vulneratus dicat se ab accusato., vel inquisito, non vulneratum, an prosit. Et in quo releuet ipsum accusatum ibid. nume. 4.
1 confessio metu tormentorum facta, vt non valet, ita nec renuntiatio ob metum torquendi filium facta. Hippo. Marsil. singul. 160. num. 3. 362
2 confessio erronea reuocatur etiam ex interuallo, si de errore doceatur, nisi in iudicio temere fiat, quia sine erroris probatione reuocatur. Io. de Arno. sing. 1. nu. 1. 77
1 confessio coram iudice incompetenti facta licet regulariter non noceat efficit tamen vt coram competenti huiusmodi confitẽs variare nequeat. Hip. Marsi. sing. 374. nu. 2: 382
1 confessio quibus casibus confitenti non noceat, quo ad salutem plenam probationem, vel ad veram delicti pœnam imponendam, hic sigillatim habes. Hippoly. Marsil. singul. 329. numer. 1. & per tot. 391
1 confessio extraiudicialis indicium ad quæstionem parat, nihilominus huiusmodi confessionem à se factam reuocãs, quod fieri potest, quæstionem ac torturam impedit. Hippo. Marsi singu. 310. numer. 1. 388
1 confessio facta in iudicio vel extra in vltima voluntate si & quãdo possit reuocari. Gui. Pap. sing. 743. 249
1 confessio facta coram tabellione non nocet. Guido papæ singulari. 73. 268
1 confessio facta quando processus est nullus in causa criminali non est sufficiens ad faciendum reum condemnari. Guid. Pap. singul. 73. §. 2. 209
1 confessio facta in tormentis facit semiplenam probationem. Guid. Pap. sing. 73. §. 3. 209
1 confessio facta die feriato ob honorem Dei valet. Guid. Pap. singu. 73. §. 4. 209
1 confessio infamat sicut & sententia. Guid. Pap. 73. §. 5. 209
1 confessio vbi est coarctata vel limitata in totum est recipienda, vel in totum refutanda. Gui Pap. sing. 337. 219
1 confessio procuratoris an noceat domino. Guido. Pap. singulari 832. §. 2. 254
1 confessio & sententia valent in alio iudicio inter easdem personas. Gui. Pap. sing. 415. 227
1 confessio emissa in testamento in fauorem vxoris an valeat. Gui. Pap. sing. 317. 218
1 confessio vnius latronis valet contra alium quo ad præsumptionẽ. Guid. Pap.

Singular. Doctorum.

Gui. Pap. sing. 2. fo. 207. Bouer. in verbo, confessio. nu. 7. 198
2 Confessio sola non attenditur in causa criminali, nisi præcedant alia indicia. Gui. Pap. sing. 81. 209
1 Confessio domini vera licet alias facta in vno iudicio eidem noceat in alio, non tamen æque seruatur in procuratoris confessione. Hip. Marsi. sing. 290. nu. 3. 385
1 Confessio procuratoris vera, & non ficta domino præiudicat, id tamen non procedit in appellatione, vel quoad appellationem. Hip. Marsi. sing. 290. nu 1. 387
1 Confessio procuratoris non repellit dominium ab appellãdo. Hip. Mar sing. 290. nu 2. 385
1 confessio extraiudicialis, qua cõfiteor dominum rei meæ esse tui, non præiudicat mihi, nisi in iudicio fiat. Anto. Corse. in singul. in verb. confessio. 4. nu. 1. 306
1 Confessio dotis receptæ à marito facta constante matrimonio taciturn donationem inducit, & an illa præsumpta donatio reuocata censeatur ex reuocatione dictæ confessionis à marito factæ. Lud. Rom. sing. 599. 60
1 Confessio huiusmodi, confiteor à te recepisse mutuo centũ, & plus vel minus, prout in libro rationum tuarum continetur, an de receptione plenam faciat probationem. Ludouicus Romanus singulari 541. 55
1 Confessio administratoris non inducit obligationem, sed probationem aduersus dominum, cuius negotia gerit. Et quid in nõ administratore. Lud. Rom. sing. 423. 41
2 Confessio facta in tormentis nullis indicijs præcedentibus, aut certis non legitimis, an valeat & quid, si superueniant indicia. Io. Trigon. singu 37. nu. 1. & 3. fol. 91. & in addi. Math. singu. 55. numer. 19. & 20. 109
2 Confessio dotis receptæ à marito in fraudem creditorem facta non valet. Aman. sing. 79. nu. 1. 72
1 Confessio facta ab ira, an valeat Lud. Rom. sing 514 nu. 4. 53
1 Confessio plusquam alia probationis species efficax est, vt quæ ordinem iudicij non desideret. Hip. Mar. sing. 201. nu. 2. 370
2 Confessio facta coram inquisitore, non infamat Bal. sing. 198. 128
2 Confessio facta coram notario absente iudice nemini præiudicat. Bal. sing. 120. 127
1 Confessio facta coram vno iudice non potest per alium iudicem executioni demandari Bouer. in singula. in verbo executio. numer. 6. 205
1 Confessio vel responsio potest à parte in continenti reuocari, & quando dicatur incontinenti, & quid si à parte fuisset acceptata. in add. Math. sing. 171. nu. 11. 148
2 Confessio qualificata in vna oratione habente plura capitula, an potest partim admitti, & partim respui. Ioan. Trigo. singul. 3. numero 1. 85
1 Confessio vera facta in vno iudicio an præiudicet in alio, & quid de confessione ficta. Lud. Rom. sing. 305. 29
1 Confessio extraiudicialis sine causa expressione non probat: secus in iudiciali quia probat, & quid si fiat coram arbitro Ludo. Roman. sing. 499. 51
1 Confessio ficta non transit in hæredem confitentis, nisi iudex declaret illum contumacem, & nisi illa confessio resultet ex morte: Lud. Rom. sing. 306. 29
1 Confessio facta per reum in tortura legitimis indicijs non præcedentibus est nulla, etiam si fit ratificata ad bancum iuris. in addi. Math. sing. 55. nu. 1. 108
1 Confessio indistincte in illa instantia inter easdem personas præiudicat, etiam si confessio facta fit in iudicio summario, vel incidenter. in addi. Math. sing. 191. nu. 2. 151
Confessionis integritas non læditur ex qualitate iudicij. nu. 3. ibid.
Confessio procuratoris non nocet domino in alio iudicio. numer. 4. ibidem.
Confessio facta per nuntium videtur facta ab ipso domino. numero 5. ibidem.
Confessus habitus in causa ciuili pro contumacia, nõ habetur pro confesso in causa criminali. nu. 6. ibid.
confessio facta per verba enuntiatiua in vno iudicio, an in alio præiudicet. nu. 7. ibid.
2 Confessio facta in vno iudicio nocet in alio inter easdem personas, hoc verum, nisi contra illam confessionem fuisset pronuntiatum in primo iudicio. Pet. Rau. sing. 79. 137
1 Confessio non est deneganda condemnato ad mortem. Guliel. de Lud. sing. 10. nu. 1. 438
2 Confessio ea de re facta in ipsa litis contestatione, à qua iudicium formatum dicitur, non potest reuocari. Mar. Mant. sing. 374. numer. 2. 41
2 confessio facta literis an præiudicet cõfitenti, & an per uerba enũtiatiua inducatur obligatio & probatio. Mar. Mant. sing. 319. nu. 1. & per tot. 36
1 Confessio extraiudicialis vbi verisimilis est, non indicium ad quæstionem tantum, sed etiam plenam probationem in ciuilibus & criminalibus facit. Hip. Mar. sing. 594. nu 2. 525
2 confessio rei potest diuidi per actorem, & acceptare quod pro se facit. Per. Rau. sing. 93. 138
2 Confessio extraiudicialis de crimine, an possit reuocari absque eo quod doceatur de errore, ad hoc, vt tortura cuiterur. Io. de Arn. sing. 94. nu. 1. 84
2 Confessio facta parte absente, confitenti an præiudicet, & quando. Io. Trig sing. 86. nu. 1 105
1 confessio absente parte facta de equitate canonica confitenti nocet, & plenè probat. Hip. Marsi. sing. 627. nu. 1. 429
1 confessio in summario iudicio facta probationem inducẽs, probat quoque in plenario. fallit tamen. Hipoly. Marsi. sing. 580. num. 1. & 2. 424
2 confessio altero de tribus modis consideratur, vel vt est obscura, & incerta, vel prout est simplex & clara, vel pro vt est qualificata. Mar. Mant. sing. 504. nu. 1. 2. & 3. 52
1 confessio incidenter facta non sufficit ad imponendam pœnam ordinariam. fallit in casu vt ibi. Ant. corse. in sing. in verb. confessio 3. nu. 1. 305
1 Cõfessio administratoris facta per epistolã, se habere debitũ alienum pœnes se, constituturn inducit. Ant. corset. sing. 74. in verb. confessio. 6. fol. 309. & Rom. sing. 423. nu. 2. 41
1 confessio absente parte facta non plenè probat, si tamen mercator eam in libris suis faciat, plenè probat, licet huiusmodi confessio vox mortua sit. Hip. Marsi. sing. 459. nu. 2. 409
2 confessio in instrumento guarentigiato facta an tanquam erronea reuocari possit &c. Hip. Marsi. sing. 452. nu. 2. 3. 4. 408
1 confessio non valet in criminibus sponte facta, nisi reus in ea perseuerauerit. Bouer. in verb. confesso. nu. 19. 198
confessio criminis facta extra iudicium inducit infamiam facti. ibid. nu. 4.
confessio criminis facta extra iudicium, facit iudicium sufficiẽs ad torturam, nu. 5. ibid.
confessio criminis facta coram iudice incompetẽte, facit indicium sufficiens ad torturam. nu. 6. ibid.
1 confessio qualificata probat contra confitentem, ac si simpliciter confessus esset, quando contra talem qualificationem est iuris præsumptio. Math. sing. 37. nu. 8. 99
1 confessio licet magni sit effectus, non tamen confessus ex sua confessione condemnari potest. Hippolyt. Marsil. singular. 464. numero 1. 409
1 confessio partium non inducit probationem, si fiat super eo super quo partes disponere nequeunt, nisi in actibus iudicialibus. Lud. Rom. sing. 223. 21
1 confessio incidenter propter aliquid emissa non facit probationẽ. Bouer. in sing. in verb. notorium. nu. 18. 196
1 confessio deprehensi in crimine qui statim post deprehensionẽ confitetur crimen an valeat. Gui. Pap. sing. 329. 218
1 confessio in vltima voluntate. Guido papæ singul. 340. §. de confessione. 219
1 confessio extraiudicialis an probet, & inducat obligationem. Gui. Pap. sing. 265. 215
1 confessio facta in tormentis. Guido Papæ singula. 252. §. de confessione. 214
1 confessio non potest dirimere matrimonium. Gui. Pap. sing. 415. §. confessio non potest. 217
confessio mandatur executioni in ciuili, sed non in criminali. §. cõfessio mandatur. ibid.
confessio simpliciter facta videtur super toto esse facta. §. confessio simpliciter. ibid.
1 confessio facit fidem contra causam habentem à confitente, etiam titulo singulari. Bouer. in sing. in verb. confessio. nu. 27. 199
1 confessio facta in vno iudicio, facit fidem in alio iudicio, quamuis aliud sit in aliis actis iudicialibus, nisi dicta confessio facta fuerit coram iudice prohibito, quia tunc non faceret fidem in alio iudicio Boue. in sing. in verb. confessio. nu. 28. ibid.
1 confessionem prætextu erroris reuocare non potest ille, cui datus est terminus ad deliberare respondendum. Boue. in sing. in verb. confessio. nu. 10. fo. 198. Intellige tamen in confessione propria domini, non in confessione procuratoris. nu. 11. ibid.
1 confessio de dote facta per maritum post contractas nuptias non præiudicat creditoribus mariti etiam futuris, nisi constaret de præcedenti constitutione dotis. Bouer. in sing. in verbo confessio. nu. 1. 198
2 confessio & probatio paria sunt quo ad probandum, non quo ad obligandum. Dyn. sing. 54. 130
1 confessio correi an præiudicet socio in criminalibus, vel faciat indicium. in addi. Math. sing. 25. nu. 18. 95
1 confessio criminosi, iudicialis in dubio præsumitur sponte facta. Bouer. in sing. in verb. præsumptio. nu. 22. 196

Index

1 Cõfessio iudicialis habet vim insinuationis, seu donationis insinuationis. Bouer. verb. confessio. nu. 16. 198
Confessio tutoris, curatoris vel alterius administratoris extra iudicium non nocet domino, nec etiam facta in iudicio per modũ voluntariæ iurisdictionis. Secus vero si facta fuerit per modũ contentiosæ iurisdictionis, vt puta super interrogatorijs traditis ad litis præparationem, vel super positionibus ad veritatis indaginem, & litis decisionem. ibid. nu. 17. 198
1 Confessio procuratoris constituti ad debita exigenda asserentis se solutionem recepisse, non sufficit, nec nocet domino, nisi notarius in instrumento attestatur pecuniam in sui præsentia fuisse procuratori realiter numeratam. Bouer. in verb. confessio. num. 14. 198
1 Confessio spontanea partis maximum habet robur, & effectum. in addi. Math. sing. 53. nu. 4. 108
1 Confessio de credulitate æquè præiudicat parti, sicut & de veritate. Bouer. in sing. in verb. confessio, nu. 12. 198
Confessio iudicialis seu iudicialiter facta inducit notorium iuris. ibid. nu. 13. 198
Confessio non valet facta in tortura non præcedentibus indicijs legitimis, etiam licet delatus in dicta confessione sua perseueraue rit sponte. Bouer. in verb. confessio. nu. 20. 198
1 Confessio torti quando præsumatur illicitè extorta, nec reo præiudicet. Math. sing. 55. nu. 1. 108
1 Confessio non valet delati facta in tormentis etiam legitimis precedentibus indicijs, nisi postea in ea sponte perseueraverit. Bouer. in verb. confessio. nu. 21. 198
1 confessio non admittitur contra promissionem iuratam, nisi debitum postea superueniisset. in addi. Math. sing. 54. nu 1. 108
1 Confessio transactio, compromissum, processus, & sententia arbitri vnius, alteri non præiudicat. Math. sing. 25. nu. 2. 94
Confessio in iudicio facta quando tertio præiudicet. ibid. nu. 9.
Confessio aduocati præiudicat principali præsenti, & non contradicenti, qui potuit prohibere & contradicere ibid. nu. 10.
1 Confessus sponte nõ potest opponere de inepitudine libelli, quod alias posset in addi. Math. sing. 83. nu. 5. 108
1 Confessio quæ fit ad litis euitationem, licet fiat in causa famosa, nõ infamat. in addi. Math. sing. 83. num. 2. 122
1 Confessio in iudicio facta sine adiectione causæ valet. Boue. in ver. confessio. nu. 23. 199
1 Confessio probat ciuilem & præsumptam traditionem, non veram vel corporalem Bouer. in verb. confessio. nu. 2. 198
Confessio probat contra confitentem, & non contra tertium. Bouer. in verb. confessio. nu. 3. ibid.
1 Confessio prætextu erroris non potest reuocari post sententiam diffinitiuam, secus post præceptum de soluendo factum à iudice. Ant. Corsi. in sing. in verb. confessio. 1. nu. 1. 304
2 Confessio extraiudicialis post sententiam non impedit appellationem. Pet. de Rauen. sing. 102. 138
1 Confessio spontè ratificata extra torturam, licet primo fuerit extorta per torturam, nocet & tenet, maximè si sit iurata. in addit. Math sing. 55. nu. 25. 109
1 Confessio depositi recepti facta parte absente, an præiudicet constituenti, vt ab eo ab asserto deponente depositum inter alios confessatum exigi possit. Fran. Crem. sing. 105. nu. 1. 272
1 Confessio per patrem facta, quod à filijs suis pecuniam tanquã ad eos pertinentem habuerit, licet suspecta videatur, si tamen verisimile sit ex artificio filios pecuniam eam parasse, subsistet. Hipo. Marsi sing. 610. nu. 3. 426
1 Confessio illegitimè extorta an validetur iuramento rei torti. in addi. Math. sing. 55. nu. 21. 109
Confessio rei constituti in forcijs iudicis dicitur facta metu tormẽtorum. in addit. Math. sing. 55. nu 5. 108
2 Cõfessio extraiudicialis reuocata, an faciat indicium ad torturam. Io. Trig. sing. 43. nu. 1. 92
1 confessio territi nullis præcedentibus indicijs etiam confitentis apud chordam valet & tenet. in addit. Math. sing. 55. n u. 27. 109
1 Confessio facta iudicijs non præcedentibus, & ratificatio inde secuta, & omne quod inde postea sequitur nullum est. in addi. Math. sing. 55. nu. 13. 109
Confessio sine causa facta parte præsente, extra iudicium ad obligandum non valet quo ad fidem plenæ probationis, semiplenã tamen probationem inducit. Math. sing. 13. nu. 1. 88
1 Confessio sola sine causa facta parte præsente extra iudicium, per se sufficit ad delationem iuramenti necessarij. Mathesi. singula. 13. nu. 2. 88
1 Confessio extraiudicialis mutui an valeat, si nõ probetur realis numeratio. in add. Math. sing. 13. nu. 1. 88
1 Confessio extraiudicialis facit in ciuilibus semiplenam probationem. in Add. Math. sing. 13. 88
1 confessio facta in iudicio summario, nocebit in plenario. Hippoly. Marsi. singu. 257. num. 1. 379
1 Confessio coram duobus ex tribus iudicibus datis, facta, vim cõfessionis iudicialis non habet. Hip. Marsi. sing. 309. nu. 1. 388
2 Confessio facta coram notario maleficiorum absque iudice, vel coram iudice, non in figura iudicij, non facit plenam probationẽ, sed indicium. Pet. Rau. sing. 94. 138
1 confessio si sit illegitime extorta à reo nullis præcedẽtibus iudicijs, licet postea ea per oculorum inspectionem sit verificata, tamen reus ex illa ad mortem condemnari non potest. in add. Math. singul. 55. nu. 23. 109
1 cõfessio facta à torto illegitimè, qui ad superiorem fuit remissus, & ab eo interrogatus, an confessio facta coram priore iudice esset vera, & qua respondit eam veram esse, verum reo præiudicet, vt vigore talis confessionis possit condemnari. ibidem. numer. 24.
1 confessio criminalis facta sine indicijs non valet, & licet sequãtur indicia confessionem, non confirmatur confessio. Aluis. de Albe. sing. 57. fo. 168. Rom. sing. 132. 13
confessio facta in tormentis, nisi in ea perseueret confitens, nõ valet, facit tamen semiplenam probationem. ibid.
2 confessio extraiudicialis facit indicium ad torturam, item & ad fustigationem, item ad carcerandum. Alui. de Albe. sing. 67. fo. 168. & in addi. Math. sing. 13. nu. 4. 88
1 confessio sine causa in criminalibus non nocet, sicut nec in ciuilibus, in addit. Mathes. sing. 13. nu. 5.
confessio extraiudicialis accusatoris, vel instigatoris faciens proreo prodest ad absolutionem, secus si contra reum. ibidem. numero 6.
1 confessio extraiudicialis in criminalibus poterit reuocari, vt non faciat indicium. in add. Math. sing. 13. nu. 8. 188
confessio extraiudicialis licet non sit sufficiens ad condemnãdum, tamen talis confitens poterit puniri extra ordinem arbitrio iudicis tanquam se glorians de delicto. nu. 9. ibid.
confessio sine causa facta, tam in iudicio, quam extra iudiciũ quando obliget confitentem. ibid. nu. 10.
1 confessio extra iudicium facta non inducit obligationem; Gui. Pap. sing. 515. §. 2. 227
1 confessio extra ius facta, an valeat. Gui. Pap. sing. 396. 225
confessio emanata extra iudicium in fauorem debitoris an præiudicet creditori. §. vtrum confessio. ibid.
confessio procuratoris in iudicio facta an præiudicet domino, & an confessio prælati præiudicet ecclesiæ vel capitulo. §. an confessio. ibid.
1 confessionis reuocatio in iure magnos habet effectus: nihilominus tamen si confessio in iudicio solenniter facta fuerit, ac deinde per confitentem in carcere reuocatur, firma manebit, neque quicquam huiusmodi reuocatio operabitur. Quod notandum pro furcæ damnatis, qui in furca solent quę iudicio solenniter, falsi sunt reuocare. Hip. Marsi. sing. 697. nu. 1. & 2. 437
2 confessionis & consensus cautè eliciendæ consilium. Io. Tri. singu. 98. nu. 2. fo. 104. & Math. sing. 22. nu. 1. 93
1 confessionis in criminalibus extorquendæ cautela. Math. sing. 124 num. 9. 135
1 confessioni ore proprio factæ, nemo contrauenire potest, & id quæ liter limitandum. & quid de confessione ex contumacia præsumpta. Hip. Marsi. sing. 12. nu. 1. fol. 344. & singulari. 257. num. 1. 2. 3. & 4. 379
2 confessioni coniugum an in matrimoniali causa fietur. Lud. Rom. sing. 620. nu. 2. 62
1 confessionem coram actorum notario factam, in iudicio factam censeri. Et sic actus iudicialis dici potest, qui coram iudice factus non est. Hip. Marsi. sing. 590. nu. 4. 425
1 confessionem absente parte factam, non plenè probare, semiplenã tamen probationem præstare. Hipo. Marsi. singula. 202. numero 1. & 2. 370
Et ibidem casus aliquot, quibus plenam probationem facit huiusmodi absente parte facta confessio, ibid. nu. 3. 687
1 Per confessionem, qua quis se asserit nomine alieno possidere, trãsfertur possessio sicut per precarium Bouer. in verbo, confessio. num. 9. 190
1 confessionem probationem non esse, sed à probatione releuationem, & ideo post probationum dilationes omnes prætergressas per aduersarij confessionem pars probare potest, Hip. Marsi. singu. 110. nu. 1. 356
1 confessiones partis etiam post sententiam fieri posse: quin etiam at testationibus publicatis, possessiones vel super articulis, super quos ad probandũ testes produci nequeunt fieri posse iuris auth. & dott. constat. Hip. Marsi. sing. 110. nu. 2. 356
1 confessione rei actionem transitoriam ad hæredes fieri in causis criminalibus si tamen per accusationis viam, non inquisitionis processum est. Hip. Marsi. sing. 513. nu. 1. 416

643. nu.

Singular. Doctorum

2 in confessum nullæ sunt partes iudicis, nisi in condemnando, dum tamen confessio sit certa, & in iudicio facta. Marc. Man. sing. 643. nu. 1. & 2. 67
1 Confessus etiam quandoque ex sua confessione condẽnari nequit. Et quo casu. Hip. Marsi. sing. 201. nu 4. 370
1 confessus in iudicio legitimè potest condemnari, licet processus sit ineptus. Math. sing. 53 num. 1. fol. 108. Guido Pap. singul. 396. §. vtrum. folio 38
1 confessus in iure auditur appellans, quoniam in causa appellationis de errore facti & multas exceptiones apponere potest, iudex tamẽ à quo non tenetur appellationi deferre, nisi in ea iusta causa exprimatur. Bouer. in verb. confessio. nu. 24. 199
1 Confessus extraiudicialiter delictum, si postea in tormentis iterum confiteatur, sed ad banchum confessionem nõ ratificet, an possit ex tali confessione damnari. Io. de Arno. sing. 93. nu. 1. 84
1 Confessus in ius potest confessionem suam reuocare, probato errore directè vel indirectè. Et hoc ante negotium finitum per sententiam vel transactionem Boue. in verb. confessio. nu. 18. 198
1 confessus & conuictus de iure ciuili appellare non potest, & quid iuris sit de iure canonico. Lud. Rom. sing. 615. 62
2 Confessus dotem spe futuræ numerationis, potest illam petere, nisi confessio sit simulata, sicut faciunt ignobiles, cum accipiunt nobiles. Dyn. sing. 65. 131
1 Confessus in iudicio non appellat, nisi probet errorem suum. Guid. Pap. sing. 515. §. confessus. 208
1 Confessus in iudicio crimen principaliter potest condemnari ex eadem instantia, licet processus sit nullus. Bouer. in verb. confessio. numero 22. 198
1 confessus & conuictus simul in criminibus non audiur appellans, & quid si confessus tantum aut conuictus tantum. Math. in l. obseruare. C. quor. appel. non recip. nu. 1. 2. 4. & 6. 180
1 confessus circa tormenta videtur confessus metu tormentorũ. Bal. sing. 126. 127
2 confessus occidisse Petrum, dato quod confessio non sit funditus vera, si tamen est vero proxima, confitens ex confessione tenetur. Bal. sing. 128. 127
2 confessoria actione quando agatur ad vsum, & quando actione ex contractu, ex quo vsus habitus est. Aman. sing. 152. nu. 1. 74
2 Confessoria si pro constituenda quasi possessione seruitutis agatur debet aliquid fieri contra contumacem, ex primo decreto sit missio in loco seruiente, ex secundo decreto statuitur certum tẽpus, intra quod agat. Bar. sing 2. 108
1 confitens se ad sui defensionem hominem occidisse, curiæ cõtra ipsum inquirentis intentionem fundat. Et quid intelligendum & accipiendum sit. Hip. Mar sing. 185. nu. 1. 367
1 Confitens se ad sui defensionem hominem occidisse, si tamen aliun de de homicidio non constet, licet defensionem non probet, ob huiusmodi confessionem mortis pœna non punitur. Hip. Marsi. sing. 185. nu 2. 367
2 confitens ex causa dotis plus recipisse, quam receperit, potest agere ad id, quod non recepit. Bar. sing. 71. 118
1 confitens habuisse dotem, vel centum nomine dotis, & post cõfessionem partem dotis recipiens, ob id confessio simulata præsumitur, etiam quo ad residuum dotis. Idem in alia debiti recepti cõfessione. Lud. Rom. sing. 26. 4
2 confitens partem debiti, an videatur etiam totum cõfiteri, & contra eum sit præsumptio And. de Iser. sing. 7. 186
2 Confitens non tenetur vbi ex confessione non potest induci obligatio, sed ex re vel ex facto, confessoria, quod procedit tam in cõtractu quam in delictis. Bar. de Capua. sing. 400. 182
2 confiteri quis videtur, quod in libello prẽcum posuit. Dyn. singulari 117. 132
2 Confiteri non potest aliquis crimen capitale per procuratorẽ. Pet. Rau. sing. 96. fol. 138. & sing. 554. 150
1 Confiteri laico etiam iudæo licet in casu necessitatis, & is potest absoluere à peccatis, sicut sacerdos. Petr. Gerard. sing. 100. numero 3. 300
1 Confiteri tormentorum metu, vt quis non dicatur, quod inter tormenta & confessionem interualli dici vnius & noctis adsit oportet. Marth. in l. 2. C. quor. app. nu. 5. 180
2 Confitetur aliquis occidisse ad sui defensionem, potest condemnari de homicidio. Pet. de Rau. sing. 82. 137
1 Cõfinatus in quinquennium, an finito quinquennio sine licentia superioris possit libere & impunè reuerti in ciuitatem. Fran. Cr. sing. 48. 268
1 Confines plebeiatus an probentur per instrumenta Guid. Pap. singul. 543. 235
1 Confirmans, vel reintegrans actum ipso iure nullum dicitur de nouo dare. Pet. Gerar. sing. 3. nu. 16. 282
1 confirmat sententiam victus qui non appellat. Guido Papæ singul. 931. §. 2. 259
1 Confirmatio facta sine causæ cognitione in forma communi non roborat actum, nec tribuit aliquod ius, quia in ea intelligatur tacita conditio, si sit ita. Bouer. in singul. in ver. ratihabitio. numero 3. 194
2 confirmatio superioris operatur validitatem actus inualidi. Marc. Mant. sing. 76 nu. 1. 14
1 Confirmatio etsi defectum in confirmato existentem suppleat, tamen si quod confirmatum est, falsum comperiatur, confirmatio quacunque clausula existente, nihil operatur. Hipo. Marsi. singul. 163. numero 3. 362
1 Confirmatio superioris formæ, personæ & solemnitatis supplet, & alios quoque defectus, scilicet iuris ciuilis, non naturalis. & quilicet id procedat & limiretur. Hipo. Marsi. singu. 79. numero 1. & 3. folio 352
1 Confirmatio superioris inualidum validum facit. Si tamen in huiusmodi cõfirmatione actus validi & inualidi simul concurrerẽt, talis confirmatio in dubio ad actum validum referretur. Sicque potius validum confirmat, quam nullum & inualidum valideret. Hip. Marsi. sing. 196. num. 1. 369
1 confirmatio futurorum inducit confirmationem præteritorũ, quorum effectus producitur in futurum, & quid in statutis. Lud. Rom. sing. 804. 80
2 confirmatio pars & finis electionis est. Ioan. Trigon. singul. 111. numero 2. 106
2 Confirmatio contractus an possit à partibus peti, & an iudex hoc facere teneatur, & an habeat locum tam in cõtractibus iurisgentium, quam ciuilibus. Bar. sing. 129. 115
2 Confiscata est quædã domus propter delictum, non censentur confiscata instrumenta quæ possunt inde separari, & quæ non veniunt in venditione domus vel fundi. Petrus de Rauenna singul. 856. 159
1 Confiscatæ non dicuntur mercantiæ meæ propterea q̃ famulus meus transit eas absque soluendo pedagiũ. Gui. Pap. sing. 251. 207
1 confiscatis bonis alicuius vniuersaliter, an transeant in fiscum bona, in quibus alius ius habet ad rem. Lud. Rom. sing. 430. 42
1 Confiscatio bonorum. vide. Gui. Pap. sing. 881. 257
1 Confiscatio an debeat fieri de illis bonis tantum, quæ delinquens habet in loco delicti, an vero & de alijs quæ in alijs locis possidet. Gul. de Lud. sing. 94. 10
2 Confiscatis bonis alicuius vniuersaliter, transeunt in fiscum bona, in quibus alius habet ius à domino. Pet. Rau. sing. 121. 138
2 Confugiens ad locum aut puteum inde non est extrahẽdus. Marc. Mant. sing. 619. nu. 1. 65
1 Congregantes se & machinantes contra dominum suum quid de eis sentiendum. Gui. Pap. sing. 660. 245
1 coniectura in vltimis voluntatibus probatur per duos testes. Gui. Pap sing 659. 245
Coniectura quid dicatur Gui. Pap. sing 430. 228
1 coniectura ex quibus colligatur. Gudo papæ singul. 430. & singulari 434. 228
2 Coniectura alia quam donationis quãdo capi potest in dubio quis non præsumitur velle donare. fallit. Mar. Mantua. singulari 226. num. 1. & 2. 28
2 Coniuges se voluntariè separantes possunt se inuicem alter alterũ repetere non obstante huiusmodi voluntaria separatione. Mar. Mant. sing. 60. nu. 1. 11
2 Coniuncta persona admittitur in casibus in quibus requiritur speciale mãdatum, si prætendat proprium interesse. alias secus. Bar. sing. 114. 114
1 Coniuncta persona potest agere pro coniuncta, & an id in spiritualibus locum habeat. Lud. Rom. sin. 619. nu. 62. 62
1 Coniuncta persona licet pro coniuncta solutionem recipere non possit, tamen potest si coniuncta persona est minor, & prodiga. Lud, Rom. sing. 227. 21
1 Coniuncta persona non potest ea facere, quæ speciale mandatum requirunt, vt est, in integrum restitutionem petere. Lud. Roma. sing. 227. 21
1 Coniunctæ personæ an solui possit. in addit. Mathesilani singulare 41, num. 20. 104
Coniuncta persona an pro coniuncta agere possit. ibid. nu. 21.
2 Coniuncta persona, quę potest agere sine mandato, non potest solutionem accipere. Aman el. sing. 20. nu. 1. 71
2 Coniunctę personæ quæ dicantur Dyn. sing. 274. 135
1 coniuncta persona pro coniuncto non admittitur, nisi cum cautione de rato. Gui. Pap. sing. 783. §. 2. 252
2 Coniuncta persona non admittitur pro coniuncta persona contra eius voluntatem, sed præter. tamen quando venit tanquam coniuncta persona, & proprio interesse, admittitur etiam eo inuito. Pet. de Rauen. sing. 272. 143
2 Coniuncti re, qui dicantur. Barto. singula. 194. fol. 121. & Pet. Rau. singul. 74. 137

Index

2 Coniunctus, qui rem tertio vendidit, si is ab alio venditoris coniuncto super re illa conueniatur, potest petere super illa quæstione fieri compromissum, vigore eiarum loquentis de quæstionib. com promittendis inter coniunctos. Bar. sing. 41. 111
2 Coniuncti si sint plures ex præsumpta voluntate defuncti, vocãtur in virile respectu defuncti, sed inter se in hæreditarias portiones. Barto. sing. 79. 113
1 Coniunctus sine coniuncti mandato agens, quod ei non nisi ratum habeat præiudicetur. Math. in l. 1. C. qui res iudica. non noc. numer. 1. 174
1 Coniunctus pro coniuncto sine mandato, num agere possit. Hipp. Marsi. sing. 228. nu. 2. 374
2 Coniunctus pro coniuncto licet non admittatur sine mandato ad agendum, vt sibi soluatur, admittitur tamen vt debitum deponatur. Mar. Mant. sing. 260. nu. 1. 30
1 Coniunctus an præsumatur scire facta coniuncti. Ant. Corsi. in sing. in verb. mors. nu. 2. 321
2 Coniuncti plures vocantur in viriles ex præsumpta voluntate defuncti, respectu vnius defuncti, sed inter se hæreditarias portiones. Per de Ran. sing. 766. 156
1 Coniuncti vt compromittant, non compellendi. Math. in l. ex stipulatione. C. de sent. & interloc. om. iud. nu. 3. 164
2 Coniunctum scire facta coniuncti, quomodo sit accipiendum. Ioã. Trig. sing. 80. nu. 1. 100
1 Coniunctum pro coniuncto sine mandato, cum cautione de rato admitti iure receptum est. Et sic pariter maritus pro vxore sine mandato, & contra, siquidem coniuncti dicuntur. Hip. Marsi. singu. 636. nu. 1. 430
Quin etiam vxor pro marito procuratorem constituere potest ad agendum & defendendum, maximè eo detento & carcerato. nu mero 2. ibid.
1 Coniunctorum consilium à dolo & culpa vacuum tutorum facit. Hip. Marsi. sing. 417. nu. 4. 404
1 Coniunctorum, vel affinium præsentiam multa & efficere & operari, nam ea metus & vis illatę testatori præsumptionem cessare facit. Item doli ac fraudis. Et quid de iudici. præsentia, & decreto. Item honestorum virorum. Hipolytus Marsi. sing. 417. numer. 1. & 2. 404
1 Coniunctio rerum facit videri vnum illa quæ sunt diuersa. Guid. Pap. sing. 425. §. coniunctio. 227
2 Coniunctio per verba de præsenti de iure magis attenditur, quam carnalis copulæ consummatio. in addit. Mathel. singula. 74. numero 17. 118
1 Coniunctionem sanguinis consanguineum non reuelantem de crimine læsæ maiestatis aliquatenus excusare. Hip. Marsi. sing 164. numero 5. 363
2 Connexorum iudicium idem esse, ita vt si procurator ad connexa mandato se immiscеat, mandati fines excedere non videatur. Et multa huius generis exempla. Hipolytus Marsi. singu. 251. numero 1. 378
2 Connexorum idem est iudicium. Marc. Mantua. singulari 58. numero 2. 11
2 Consanguineus venditor veniens ad defensionem emptoris extranei, an possit ex sua persona petere causam compromitti vigore statuti disponentis, quod causa inter consanguineos compromittatur. Bar. sing. 127. 115
2 Consanguineus meus si grauatur, & ego dicor grauari. Pet. Rauen. sing. 75. 137
3 Consanguineus vxoris præfertur fisco in successione mariti sicut ipsa vxor. Gui. Pap. sing. 78. 209
1 Consanguineus non est idoneus testis pro consanguineo in actione iniuriarum. Bouerius in singulari, in verbo testis. nu. 39. 199
1 consanguineorum paternorum consensus si in contractu minoris debeat interuenire, alias maternorum. Si vnus tantum ex parte præsens adsit, & ex parte matris alius, an cõtractus celebrari possit cum eorum consensu. Ant. Corse. in sing. in verb. statutum. 21. numero 1. 336
2 Consanguinei si in consentiendo contractui mulieris discordant, quid fiet. Ioan. de Arno. sing. 21. nu. 1. 78
2 Conscientia non est obligatoria quando quis est tutus præscriptione approbata à iure. Inno. sing. 37. 165
1 Conscientia est idem, quod bonus vir. Petrus Gerardus singula. 22. numero 7. 289
2 Consensus Mundualdorum, qui in contractibus mulierum requiritur, an ex post facto interuenire possit, & an incontinenti. Ioã. de Arno. sing. 31. nu. 1. 79
1 Consensus parcium quare in prorogatione iurisdictionis solus non sufficiat. in addi. Math. sing. 106. nu. 10. 127
1 Consensus solus partium licet prorogationem iurisdictionis nõ inducat, inducit tamen renuntiationem priuilegij fori. in addi. Mat. sing. 106. nu. 11. 127
1 Consensus vbi deest, ibi iuramentum nihil præstat, neque efficit. quandoquidem iuramentum consensum non supplet. Hip. Mar. sing. 700. nu. 4. 417
1 Consensus vbi in actu requiritur, debet esse expressus. in add. Math. sing. 12. nu. 9. 87
Consensus propter antiquitatem præsumitur. nu. 10. ibid.
1 Consensum in genere saltem adesse, quando sufficiat. Petr. Gerard. sing. 18. nu. 25. 288
2 Consensus requisitus ad cõfirmationem sufficit si ex post facto interueniat, secus si requiratur ad certum & limitatum tempus. Alui. de Alb. sing. 105. 170
1 Cõsentire omnes de vniuersitate debent, in arduis explicandis nec sufficit, quod actus explicetur per aliquos nomine aliorum. Ant. Corsi. in sing. in verb. compromissum. 1. nu. 2. 304
1 Consequens qui vult, vult & omne illud quod antecedit, sine quo consequens esse non potest. Guido Papæ singular. 423. §. nec quod. 227
1 Conseruatorum & priuilegiorum materiam, vide. Guido papæ singul, 152. 213
1 Conseruatorum officium ad quæ extendatur, & quanto tempore duret. Gui. Pap. sing. 433. nu. 2. fo. 218. & sing. 435 nu. 2. ibid.
1 Consignatio quomodo fieri dicatur, & quomodo depositio. in addi. Math sing. 127. nu. 14. 136
1 Consilium alicuius si in aliquo actu requiratur, an actus possit fieri eo non habito. Antonius Corset. in singulari, in verbo consilium. numero 1. 308
2 Consilium vt dominus qui in toto processu comparuit, euitet infamiam ex condemnatione. Mar. Mant. sing. 384. nu. 1. 42
1 Consilio, vel ex mandato an teneatur ille, qui id alias facturo dedit. in addit. Math. sing. 96. nu. 1. 124
1 Consilio quando obligetur in contractibus vel maleficijs. Et an cõsulentes deiectionem, vel spoliationem, teneantur interdicto vnde vi. Lud. Rom. sing. 769. 77
2 Consilium à ciuitate petendum, lignum à nemore. Io. Trig. sing. 87. numer. 4. 101
2 Consilium nullum est potentius, quam quod ex ordinatione causę per sensum visus confirmatur. Marcus Mantua. singulari 322. numero 3. 36
1 Consilium sapientis si sit coram ordinario petitum, & commissa fuerit causa, & factum consilium, si iudex ordinarius illud diligenter & dicat, pronuntio prout in consilio ipso continetur, si in eius sine notarius scribat, qualiter iudex pronunciatur, prout in dicto consilio continetur, sententia est ipso iure nulla. Petrus Gerard. sing. 74. num. 3. 296
2 Consiliarij hodie sunt loco decurionum Alu. de Alb. sing. 99. 169
1 consiliarij vniuersitatis non possunt creare syndicos, sed ipsa vniuersitas, vel ipsius maior pars duarum partium præsentium. Bouer. in sing. in verb. procurator. nu. 29. 192
1 consors litis an possit causam pro suo consorte consequi sine mandato. Guid. Pap. sing. 908. 258
1 conspiratio quid dicatur, & est grauissimum crimen. Guido Papæ sing. 402. 226
1 Constituo Titium procuratorem meum in causa, quam habeo contra Sempronium, & generaliter in omni alia, an hæc verba comprehendant causas, quas habeat cum alijs personis, quam cum Sempronio. Lud. Rom. sing. 156. 15
1 constituens se soluturum pro alio non potest ante decem dies conueniri actione constituti. Gui. Pap. sing. 611. §. item plus. 241
1 constituens se soluturum plusquam sit debitum, non tenetur in eo quod plus est. Gui. Pap. sing. 611. § item si quis. 241
1 constitutor non potest conueniri nisi prius discusso principali, cum pro alio sit constitutum. Gui. Pap. sing. 611. §. item nec. 241
1 Constitutus in articulo mortis quis dicatur. Petr. Gerard. singu. 11. numer. 1. 286
1 constitutus in articulo mortis quis esse potest, licet nõ sit infirmus. Pet. Gerar. sing. 12. nu. 3. 286
1 constitutum licet traditio ficta dicatur, ex eo tamen vera & propria possessio atque dominium vtile transfertur. Hip. Marsi. sing. 412. numer. 4. 403
1 constitutum quando pacto contrahatur. in add. ad Math. singul. 36. nu. 10. 98
1 constitutum, seu præcarium in obligatione pro obseruatione cõtentorum appositum magni effectus esse, & contra possessorem condictione ex l. fi. C. de acq. poss nulla excussione aduersus debitorem facta, parere. Hip. Marsi. sing. 158. nu. 1. 362
1 constitutio generalis procuratoris non comprehendit futuras lites. Guid. Pap. sing. 749. 150
1 constitutio an liget eum qui lucide suam probat ignorãtiam. Gui. Pap. sing. 396 §. vtrum constitutio. 125
1 constitutio in monacho loquens in Abbate locum non habet, nisi in casu hic item disponens in clerico, non disponit in canonico,

Singular. Doctorum

canonico, nec appellatione scholarium rector continetur, sicuti nec appellatione lardi caro comprehenditur Hip. Mar. sing 520. num. 4. 416
1 Constitutio conseruat futura, non præterita regulariter. fallit, vt ibi Math. sing. 110. nu. 62. 131
1 Constitutio quæ ex rationis identitate extenditur, non tamen respectu pœnæ extenditur. Hip. Marsi. sing. 182. nu. 5. 367
1 Constitutio si fiat ab inferiore à principe, tertio præsente, & tacente, an is consentire intelligatur. Lud. Rom. sing. 489. 49
1 Constitutio laici inferioris imperatore etiam in fauorem Ecclesiæ non valet, si præceptiua, seu inhibitiua sit. secus si sit simpliciter permissiua. Lud. Rom. sing. 447. 44
2 Constitutione principis nouiter edita in aliquo non derogatur cõsuetudinibus, nisi de eis expresse fiat mentio, vel sint multum vulgares. Marc. Mant. sing. 233. nu. 1. & 3. 28
1 Constitutiones feudales faciunt ius apud omnes. Guid. Pap. singulari 450. 229
Constitutione cassata non cassatur eius effectus per prius editus, fallit in casu. Ant. Corsi. sing. in verb. cassatio nu. 1. 305
2 Consulere inuitus quis compellitur. Aman. sing. 169. nu. 1. 74
1 Consules non habet potestate ad obligandi bona singulorum. Gui. pap. sing. 695. 247
Consules ciuitatum habent iurisdictionem. Guido Papæ singular. 422. 227
1 Consules vbi sunt plures, nunquid vnus sine alio agere possit. Gui. Pap. sing. 422. §. si sint. 227
1 Consultationi si iurisdictor respondeat quando dicatur introducere ius nouum, vel ius commune ostendere. Ant. Corset. in sing. in verb. consultatio nu. 1. 304
1 consultori si tantum debeatur pro libera, inspicitur quod petitur, non quod exigi potest. Math. sing. 142. nu. 1. 140
2 consumptio rerum quæ vsu consumuntur, qualiter probetur. Ant. Corsi. in sing. in verb. mors. nu. 5. 321
2 consuetus tale crimen committere, pro quo pecuniaria pœna venit imponenda, si iterum illud committat, poterit capitaliter puniri. Io. de Arno. sing. 64. nu. 1. 81
1 consuetudo vbi est iuri communi contraria, vt antiquetur, requiritur tantum temporis, vt in contrarium memoria hominum nõ existat. Lud. Rom sing. 102. 11
1 consuetudo secunda, vt tollat primam præscriptam, oportet quod etiam ipsa secunda sit præscripta, si causam petitorij concernat, secus si causam possessorij, nam secunda etiam nõ præscripta tollit hoc casu primam præscriptam. Lud. Rom. sing. 3. 6
1 consuetudo modo alba est, modo nigra. Ludouicus Roman. singular. 367. 35
1 consuetudo disponens, quod aduocati non iurent de calumnia an valeat. Lud. Rom sing. 428. 42
2 consuetudini de lucranda dote an possit per pactum contraueniri. Bartho. de Capua. sing. 56. 182
1 consuetudo contra publicam vtilitatem non valet, sicut nec rescriptum principis contra publicam vtilitatem impetratum. Bouer. in sing. in verb. & statutum. nu. 3. 201
1 consuetudo in peccatis quamuis non valeat, tamen excusat à peccato. Bouer. in sing. in verb. & statutum. nu. 96. 201
Consuetudo, quod credatur nuntio deputato ad custodiam contra depredationes fructuũ, vel contra animalia immittentes in prædijs alienis. ibid. nu. 10. ibid.
1 consuetudo si præiudicet specialibus personis, illarum consensum interuenire oportet, nec interuenire præsumitur, nisi manifesto iudicio comprobetur. Bouer. in singular. in verb. & statutum. numer. 8. 201
Consuetudo quæ tollit ius priuati non valet. ibid.
1 consuetudine decem annorum acquiritur in populum, quamuis iurisdictio habeat causam discontinuam. Bouer. in singu. in verb. & statutum. nu 7. 201
1 consuetudo notoria licet sit proponenda, tamen non est necessario probanda. Gui. Pap. sing. 952. 260
1 consuetudo potest facere quod potest facere lex, vel princeps. Gui. Pap. sing. 801. 252
consuetudo fuit primo quam lex regia. ibid & ibi de consuetudine vide plura. 253
1 consuetudo loci contractus attenditur, non forus vbi causa agitur. Gui. Pap. sing 803. §. vlt. 253
1 consuetudo viri debet attendi in lucrando partem dotis, vel donationis propter nuptias, &c. Gui. pap. sing. 618. fo. 242. & sing. 678. §. 2. 246. 253
Consuetudo loci contractus est attendenda, & non loci, vbi solutio est fienda. ibid. §. consuetudo. 253
1 consuetudo debet attendi in creatione authoris, tutoris, curatoris, vel sindici. Gui. Pap. sing. 387. §. in creatione. 225
1 consuetudo non introducitur nisi ex certa scientia. Guid. Pap. sing. 770. §. 3. 251
1 consuetudo notarij an debeat attendi. Gui. Pap. sing. 425 §. verum consuetudo. 227
consuetudo valet vbi valet pactum. §. vbi valet. ibid.
1 consuetudo transfert. possessionem ipso iure absq; reali apprehensione. Gui. Pap. sing 404. §. consuetudo. 226
1 consuetudo loci debet attendi in decimis exsoluendis & exigẽdis. Gui. Pap. sing. 456. §. in decimis. 229
1 consuetudo valet quod Episcopi, vel alij prælati aut viri ecclesiastici beneficiati in eorum vltimis voluntatibus possint donare vel legare de eorum bonis mobilibus eorum seruitoribus & consanguineis pro modo meriti, licet de iure non possint. Guido. Pap. sing. 311. 217
1 consuetudo an tantum faciat quantum pactum & econtra. Guid. pap. sing. 424. §. verum. 227
1 consuetudo est de iure ciuili. Guido Papæ singulari 301. §. contuetudo. 217
1 consuetudo an excuset à pacto inter aliquos inito. Gui. Pap. singu. 303. §. verum. fo. 217. & sing. 416. 227
1 consuetudo transfert dominium sine possessione secundum quosdam. Gui. Pap. sing. 285. §. consuetudo. 216
1 consuetudo an debeat attendi in solutione vectigalium. Guid. Pap. sing. 298. §. an in solutione. 216
1 consuetudo quod proximior agnatus retractat venditionem. Gui. Pap. sing. 335. 219
1 consuetudo indiget facti probatione. Gui. Pap. sing. 76. 209
1 consuetudo maximè dominatur in contractibus feudalibus & emphyteuticarijs. Gui. Pap. sing. 594. 239
1 consuetudines bonę dicuntur omnes illæ quæ iuri diuino aut reipublicæ non repugnant vel aduersantur. Gui. Pap. sing. 803. §. dicuntur. 253
1 consuetudines laicorum an ligent clericos. Gui. Pap. sing. 410. num. 2. fo. 226. & Bouer. in sing. 54. in verb. stylus. nu. 8. 201
1 consuetudo iusta est causa minuendi termini trium edictorũ. Math. in auth. qui semel. C. quom. & quan. iud. nu. 12. 158
1 consuetudo antiquata à lege requisita, quot annorum esse debeat. Lud. Rom. sing. 102. 11
1 consuetudo an valeat, quod probato delicto per testes idoneos delinquens liberetur, si velit iurare se non deliquisse, vel si, velit probare negatiuam per testes leuis famæ. Lud. Rom sing. 378. 36
1 consuetudo an excuset notarium à pœna falsi. Lud. Rom. sing. 384. fo. 37. Gerar. sing. 83. nu. 5. 298
1 consuetudo inducitur per binum actum, & an inducatur per sententiam arbitrorum. Francis. Crem. sing. 101. nu. 1. 273
1 consuetudo, quæ est præter legem, validatur decennio, nisi deroget iuri ecclesiæ, tunc. n. requiritur lapsus quadraginta annorum. Lud. Rom. sing. 103. 11
1 consuetudo patriæ est seruanda ab eo cui causa committitur. Gui. de Ludo. sing. 37. nu. 1. 5
1 consuetudo an iurisdictionem tribuat, qualem, & in quos. Guid. Pap. sing. 284. num. 1. fo. 216. sing. 416. num. 2. fol. 327. Corsi. sing. 325. in verb. statutum. 16. Hipo. sing 690. nu. 1. & 2. fo. 436. Amanel. sing. 180. 75
1 consuetudo alterans naturam, facit recedi à consideratione naturæ Bal. sing. 191. 128
2 consuetudo, quod filia sit contenta portione dotis, an valeat. And. de Isern. singu. 2. 185
1 consuetudo an valeat, quod iuramentum calumniæ differatur ad calculum ferendæ sententiæ. in addi. Math. sing. 65. nu. 3. 112
1 consuetudo an valeat, quod testes recipiantur publicatis attestationibus. Lud. Rom. sing. 370. 31
2 consuetudo Paduana super bigamis qualis sit. Marc. Mant. singu. 100. nu. 1. & per tot. 15
1 consuetudo ciuitatis debet seruari in castris, & in locis circumuicinis. Amanel. sing. 235. nu. 11 76
1 consuetudo volens testimonio de credulitate plenè stari, ac credi, an valeat. Et quid si testis dicat quempiam alium occidisse, aut vulnerasse suo credere. Hip. Marsi. sing. 19. nu. 2. 345
1 consuetudo etiam iniusta & reprobata excusat à pœna temporali. Rom. sing. 19. fo. 4. Cremen. sing. 150. nu. 1. fo. 277. Petr. Gerard. sing. 83. nu. 4. & 6. fo. 297. in addi. Math. sing. 77. num. 7. fol. 119. & Alui. de Alb. sing. 226. fo. 173. Fallit in peccato sodomitico. Mar. Mant. sing. 13. nu. 2. & 3. 5
1 consuetudo seu statutum, quotiens concurrit cum iure communi, sublato iure communi, non videtur sublatum statutum. Ant. cor. in sing. in verb. matrimonium. 2. nu. 2. 321
2 consuetudo contra constitutionem in regno Neapolitano inducl non potest. Io. de Arno. sing. 26. nu. 2. 79
Consuetudo tanti temporis, cuius initij memoria hominum non est in contrarium, habet vim legis & priuilegij. ibid. nu 3.
1 consuetudo, si clericis simpliciter fauorabilis nõ sit, sed indifferẽs,

Index

clericus ea in suum fauorem vti poteſt Quinetiam cõtra laicos ſtatuto de inſtrumentis guarenigiatis vti poſſunt. Nec abſurdũ eſt ſtatutorum populi beneficijs eos vti, licet onera non ferant. Hip. Marſ. ſing 45 . nu. . 408
2 conſuetudo, quod pro homicidio pœna pecuniaria imponatur, tenet. Aman. ſing. 117. nu. . 73
1 conſuetudo volens, quod teſtibus de credulitate deponentibus plenè credatur, non valet. in add. Math. ſing 37. nu. 16. 100
1 conſuetudo diſponẽs, quod iuramentum calumnijs non preſtetur, an valeat. in add. Math. ſing. 64. nu. 12. 112
conſuetudo ſi dicter, quod aduocati non iurent de calumnia, an valeat. nu. 12. ibid.
1 conſuetudo retractus tanquam prædialis ligat clericos, in add. Mathe. ſing. 110 nu. 32. 130
1 conſuetudo volens quod probatio imperfecta, puta, per famam, vel per vnum teſtem, habeat vim plenæ probationis in criminalibus eſt inhoneſta. Sed in quibuſdam caſibus hic enumeratis, valet. Math. ſing. 51. nu. 1. 106
cõſuetudo licut poteſt inducere quod probatio imperfecta habeat vim plenæ vel perfectę probationis, ita poteſt inducere quod probatio, quæ eſt perfecta e iure communi, non habeat vim perfectæ probationis. ibid. nu. 2.
1 Conſuetudo, quæ abſorbet ius priuati, non valet, vt puta, quod cõmunitas vratur lapidicinis Titij prerio non ſ luto, vel etiam ſoluro, ſi lapides ſint ſibi neceſſarij. Bouer. in verbo ſtylus, numero 6. 201
1 Conſuetudo longiſſimi temporis tolerata per ſuperiorem monaſterij excuſat contrauenientes regulæ etiam in verbis præcepti uij. in addi. Mathe. ſing. 77. nu. 6. 119
1 Conſuetudo, vel ſtatutum, quod probatio imperfecta de iure communi ex cauſa pro legitima & plena habeatur, valet. in addi. Mathei. ſing. 51. nu. 1. 107
1 conſuetudo, vel ſtatutum, quod credatur libris mercatoruꝫ valet, & an hoc procedat in magna ſumma, & ad eorũ fauorem. in add. Math. ſing. 51. nu. 2. 107
1 conſuetudo ſemper debet per partem opponi probari, cum in facto conſiſtat niſi eſſet notoria, quo caſu iudex debet ſupplere. Bouer. in ſing. in verb. conſuetudo. nu. 7. 205
1 conſuetudo poteſt dicere tria, actum, ſ frequentatum, habitum generatum, & ius ex vtroque collectum. Bouer. in ſing. in verb. ſtylus. nu. 10. 205
conſuetudo loci contractus ſeruanda eſt etiã quo ad forenſem ibidem contrahentẽ, ſi tamen enormiter lædatur ex ignorantia probabili, poteſt petere reſtitutionem in integrum ex generali clauſula, ſi qua mihi iuſta cauſa, &c. ibid. nu. 11.
1 conſuetudo contra legem vel canonem præcipientem vel prohibentem non valet. Bouerius in ſingulari, in verbo ſtylus. numero 12. 205
1 conſuetudo contra ius poſitiuum non valet, ſi ſit irrationalis. numero 13. ibid.
1 conſuetudini ſtandum. Math. in auth. niſi. C. de ſenten. ex peric. recip. nu. 8. 161
1 conſuetudinẽ in contractibus emphyteuticis ſemper attendi. Hip. Marſ. ſing. 425. nu. 1. 405
1 conſuetudine longiſſima poſſunt ea acquiri per Baronem vel comitem, quæ princeps ſibi reſeruauit, vt ius vectigalis. Lud. Rom. ſing. 293. 28
2 conſuetudines & iura feudalia an trahãtur ad conſequentias. Mar. Mant. ſing. 589. nu. 2. 61
1 conſuetudines & ſtatuta permittentia vſuras etiam in vno nummo, caſſantur, & Papa in hoc diſpenſare non poteſt. in addit. Matheſ. ſing. 49. nu. 11. 106
1 contemptus vnius plus nocet quam contradictio multorum. Gui. Pap ſing. 136. 211
2 conteſtatio litis tollit facultatem circa rem adiectam ad ſolutionem, & circa perſonam. Pet. de Rau. ſing 631. 152
2 conteſtatio litis tollit facultatem ſ. luendi circa rem adiectam ad ſolutionem, & circa perſonam. Bar. ſing 36. 110
1 continentia cauſæ non debet diuidi. Guid. Pap. ſingul. 671. §. continentia. 245
1 continuans ſuam poſſeſſionem non dicitur de nouo facere. Guid. Pap. ſing. 787 §. qui continuat. 252
1 contractus, hoc verbum ſi à lege vel ſtatuto aut priuilegio profera tur, qualiter intelligatur. Gui. Pap ſing. 128. 227
1 contractus poteſt fieri in eccleſia. Guid. Pap. ſing. 74. 209
1 contractus iuramento confirmatur etiam de iure canonico. Guid. Pap. ſing. 346. §. licet. 220
1 contractus inhabilis præcedens propter ſequentem contractum habilem habilitatur, & econuerſo. Guido. Papæ ſingulari 421. §. not. quod. 227
contractus valet ex quo conſenſus capituli adfuit, & credebant vti liter contrahere, licet eccleſia ſit decepta. Guido Papæ ſingulari 351. 220
1 contractus innominatus ſui natura reuocabilis, propter iuramentũ eſt irreuocabilis. Gui Pap. ſing. 343. 220
1 contractus innominatus erit ſi tibi commodo ſcyphos argẽteos, vt eoſdem, vel tantundem argenti mihi reddas. Ludouicus Roma. ſing. 38. nu 3 5
1 contractus celebratus cum pupillo claudicat. in addi. Math. ſingul. 155. nu. 18. 143
1 contractus bonæ fidei ſi ſit initus dolo aduerſarij, eſt ipſo iure nullus tamen eſt in poteſtate dolum paſſi ratificare contractum ſi velit in addi Math. ſing. 155. nu 1 143
2 contractus emptionis quomodo cognoſcatur à contractu locationis. Pet de Rauen. ſin. 868. 160
1 contractus appellatione an veniat quaſi contractus. Math. ſingula. 167. nume. 2. 147
2 contractus an ſit ẽre eccleſiæ, vel non, quando dubium eſt, quid tunc præſumendum. Ioannes Trigona ſingulari 122. numero 5. folio. 107
1 contractus ex conuentione partium legem accipiunt Hipoly. Marſ. ſingu. 664. 433
1 contractus emphyteuticus quando dicatur eſſe, & quando contractus locationis. Anton. Corſet. in ſingular. in verb. contractus. numer. 1. 305
1 contractus præſumitur vſurarius ex pactis inſolitis. Pet. Gera. ſing. 77. num 6. 297
2 contractus bonæ fidei in quibus differant à contractibus ſeu actionibus ſtricti iuris. Marc. Mant. ſing. 369. nu. 1. 41
2 contractus quid, & eius quintuplex acceptio. Marc. Man ſing 692. num. 1. & 3 70
contractus in quo differat, à pacto, & conuentione. nu. 2. ibid.
1 contractus ſimulatus non firmatur iuramento, nec abſolutio à iuramento requiritur. Hip. Marſ. ſingu. 327 num. 4. folio 390. ſingul. 474. numero 1. fol. 411. Guid. Pap. ſing. 937 §. 2. fo. 259. Pet. Rau. ſingu. 108. 138
1 contractus incertus dici poteſt, licet ibi ſit intereſſe commune. Mathei. in l. vnic. numero 15. C. de ſentent. quæ pro eo quod interfolio. 169
2 contractus feudalis natura quæ ſit. Ioan. Trigon. ſingulari 19. numero 4. 85
2 cõtractus ſicut ampliantur per dictiones ampliatiuas, ita & reſtringuntur per reſtrictiuas. Mar. Mant. ſing. 14. nu. 2. 5
1 contractus conditionalis tranſit in hæredem extraneũ. Lud. Rom. ſingu. 170. 16
1 contractus poſſunt ſtare in pendenti, ſecus vltimæ voluntates. Lud. Rom. ſing. 38. nu. 2. 5
1 contractus innominatus ſequitur naturam contractuum nominatorum, qui ſibi ſimulantur. Lud. Rom. ſing. 236. 42
1 contractus qui fit conſenſu, ad hoc vt per nuntium factus valeat, requiritur quod contrahentis voluntas alteri pateat per nuntiũ, ad hoc ſpecialem. Et nunquid ſit opus per eundem nuntium alterius voluntatem cui mittitur, per ipſum mittentem ſcire. Lud. Rom. ſing. 328. 32
1 contractus calore iracundiæ celebratus, an valeat. Lud. Rom. ſing. 514. nu. 1. 51
1 contractus quando certam habere quantitatem dicantur. Math. in l. vnic. C. de ſenten. quæ pro eo quod intereſt profer. nu. 19. 161
1 contractus factus coram principe habent naturã bonæ fidei. Franciſcus. ſing. 36. nu. 1. 267
2 contractus quando ſit de nocte, debent interuenire luminaria. Pet. de Rau. ſing. 459. 147
1 contractus ſi quis initus ſit inter aliquos, ex parte vnius coniuncto rum, vel iudicis præſentia interuenit, ſi is metum interueniſſe allegare volet, duobus tantum teſtibus non probabit. Hipo. marſi. ſing. 528. nu n. 2. 417
2 contractus emptionis in quo dicitur, vendo tibi pro iuſto pretio, vt let in vim contractus innominati, non in vim venditionis. Petr. Rau ſing. 84. 137
2 contractus per metum factus valet inſpecto iure ciuili, ſed reſcindi tur per prætorem. Pet. Rau. ſing. 476. 151
2 contractum factum negans, ſi poſtea conuincatur, in odium ipſius præſumitur ſolennitas extrinſeca. Ioan. Trig. ſing. 124. nu. 1. 107
1 contractum nullum ſolennitates plures, vel teſtium numerum maiorem requirere, quam teſtamentum. Hipolytus Marſilienſis ſingul 401. nu. 1. 402
1 contractum cenſualem ab emphyteutico differre. Et id quatenus. Hip. Marſi. ſing. 95. nu 1. 354
1 contractus, quo quis repromittit ſingulis annis certo monaſterio frumenti ſaccum, nec forma aut conditio ipſius contractus alia deſignatur, vter ſit cenſualis, an emphyteuticus. Hip. Marſi. ſingu. 95. num. 2. 354

1 Contractum

Singular. Doctorum

1 Contractum cum aliquo iniens conſenſum præſtare intelligitur contractui ipſi neceſſarium, & ſi hoc expreſſe non dicat. Et ideo ſtatuto cauente, quod filius famil. contrahere nequeat ſine patris conſenſu, ſi filius cum eo contrahit. videtur pater illi contractui conſentire, & ſic contractum valere. Hip. Marſi. ſingulari 447. numero 1. 407
2 ex contractu liberi hominis eius contemplatione celebrato, alius, cuius ille erat adminiſtrator, nõ tenetur, niſi ſit rem verſum vel ratum habitum. Bal. ſing. 25. 124
2 in contractibus bonæ fidei multa permittuntur quæ minimè permiſſa eſſe intelliguntur in contractibus ſtricti iuris. Marc. Mant. ſingulari 95. 15
1 in contractibus cæterisq; diſpoſitionibus ineundis, id ſpectandum quod & fieri aſſoleat, & validum eſt, adeo vt res in emphyteuſim data ab eccleſiæ prælato in tertiam generationem data intelligatur, ſi modo id fuerit conſuetum. Hippol. Marſil. ſingul. 495. numero 1. 414
2 in contractibus ſeu actibus inter viuos, ſi teſtes habent notas voces contrahentium, an etiam requiratur, quod viderint, ad validitatem diſpoſitionem. Ioann. Trigon. ſingula. 98. nu. 1. 3. & 4. 104
2 Contractibus innominatis ſola oblatio non habet vim implementi. Io. Trig. ſing. 63. nu. 2. 96
Contractibus innominatis non eſt locus condictioni ob cauſam, fallit quando non ſeruatur pactum, quod principaliter dedit cauſam contractui. Pet. Rauen. ſing. 401. 146
1 Contradictor legitimus quis dicatur. in addi. ad Math. ſing. 25. nu. 2. fo. 95. Gui. Pap. ſing. 889. nu. 3 95
2 Contrahens cum præſtatione arrharum, ſi contractũ non impleat, amittit arrhas, & quãti intereſt alterius partis, dãnabitur. Aluij. de Alb. ſing. 240. 174
2 Contrahens cum aliquo debet ſe de illius conditione informare, ſicut & qui in alium delinquit. Marcus Mant. ſingulari 28. numero 2. 8
1 Contrahens cum pupillo, non auditur perens pupillum cogi declarare an velit ſtare contractui, vel ne. in addit. Matheſil. ſingulari. 155. num. 19. 143
Contrahens cum minore vel eccleſia poteſt cõtra eos agere vt declarent an velint ſtare contractui, vel ne, etiam durante minori ætat. ibid. nu. 20.
1 Contrahentes ſi in inſtrumento iurent ſe omnia in illo cõtenta attendere & obſeruare, & in aliquo vlla ratione vel cauſa non contrauenire, ſi deinceps velint contractum vſurarium dicere, vel ſimulatum, vel nullum, an id poſſint, & qua ratione. Hip. de Marſ. ſing. 654. nu. 1. 432
1 Contrahentes inter ſe abſque notario, ſi faciant ſcripturam cõuentionis ſuæ priuatã & obligationis initæ, an illos huiuſmodi ſcriptura obliget. Et quid ſi vnus contrahentium ſcribere nequeat, cuidam autem tertio mandet, vt ſcribat, qui id faciat, an mandãs ob id obligetur & num hoc caſu tertio de huiuſmodi mandato credatur. Hip. Marſ. ſing. 571. nu. 1. & 2. 411
2 Contrahentibus an liceat ſe decipere. Marcus Mantua ſingulari 150. numero 1. fol. 22. & ſing. 382. numero 1. fol. 42. & vtrobique improbatur conſilium Ioan. de Ana. & Inan. Trigona, ſingul. 92. nu. 1. 2. & 4. 102
1 Contrahentibus in foro conſcientiæ ſe inuicem decipere non licet. Pet. Gerar. ſing. 22. nu. 8. 289
1 Contrahere efficaciter poteſt ille, qui detinetur in carcere, etiam cũ detinente. Bouer. in ſing. in verb. carcer. nu. 2. 192
2 Contraxiſſe quiſque intelligitur in loco deſtinatæ ſolutionis, idq; vere potius, quam fictè. Mar. Mant. ſing. 298. nu. 1. 34
1 Contrarius ſoleat à iudicorum limine repelli. Guido Papę ſingul. 761. §. 2. 250
1 Contrarius aliquis poteſt ſibi eſſe in diuerſa inſtantia. Guido Pap. ſingul. 79. 209
2 Contraria duo ſimul ſtare non poſſunt. Marcus Mantua. ſingul. 73. numero. 2. 12
2 Controuerſia ſit & agendo & excipiendo. Alitif. de Alber. ſingulari 117. 170
2 Controuerſiam non facere ſuper re alicui ſub pœna promittens, incidit in pœnam, ſi rem retineat. Amanel. ſingular. 151. numer. 1. 74
1 controuerſia ſuper poſſeſſione rei non facit rem litigioſam, item nec motio litis in actione perſonali. Bouer. in ſingula. in verb. vtium litigioſi. num. 3. & 4. 194
1 Contumax an poſſit appellare. remiſſiuè. Bouer. in ſing. in verb. appellatio. num. 39. 204
1 Contumax ſi ſit reus in reſpondendo, actor in poſſeſſionem rei petitæ à iudice mittitur, præmiſſa inquiſitione ſummaria. Secus in gratia, vel dignitate beneficiali. Et quid in dignitate ſeculari. Ludo. Rom ſing. 40. 38
1 Contumax quis habendus reo in duobus primis terminis comparente, in tertio vero actore. Matheſi. in auth. ei qui. C. de temp. & repara. appel. nu. 9. 176
1 Contumax veniens poſt latam ſententiam ſedente adhuc iudice, appellet. Matheſ. in l. 2. C. de ſent. ex peric. recit. nu. 12. 161
1 contumax quis dupliciter dicitur. Rom. ſing. 25. 4
1 Contumax poteſt à iudice excommunicari. Ant. Corſet. in ſing. in verb. contumax. nu. 1. 307
1 Contumacem in iudicio niſi prius reſarcitis expenſis audiri nõ debere. Et quid refectis expenſis, an omnimodo audiatur. Et limita vt hic. Hip. Marſi. ſing. 377. nu. 1. 2. & 3. 398
1 Contumax ac moroſus litiſpendentiam allegare nõ poſſunt. Quãobrem ſi ad curiam epiſcopalem remiſſus ſuper aliquo iudicẽti, ibi in mora eſt, tunc primæ cauſæ iudex ad vlteriora procedere poterit. Nec poterit litiſpendentia à moroſo allegari. Hip. Marſ. ſing. 239. num. 1. 376
Et ibidem cautela pro iudice remittente. nu. 2. ibid.
1 Contumaci conſtituendo trinam citationem, aut certe vnicam peremptoriam requiri, id tamen inter pares non æquè obſeruari, in quibus generaliſi requiſitio, nõ peremptoria ſat eſt. Hip. Marſ. ſing. 53. numero 1. 348
1 Ac proinde, arbitri duo ſi ſint dati, horum alteri ad laudum, vel actũ in eorum arbitrium deductum procedere volenti, alterum abſentem, aut detrectantem generaliter citare, non etiam peremptorie, ſat eſſe. Hip. Marſi. ſing. 53. nu. 2. 348
1 Contumax vt quis dicatur, trinam requiri citationem, aut certè peremptoriam vnam, aduerſus tamẽ potentem vna ſat erit, etiam non peremptoria. Hip. Marſ. ſing. 91. nu. 1. 353
1 Cõtumaci viam termini lapſus præcludit. Vnde ſi cui terminus ad probandum datus, ſi non intra eum probatum fuerit, ad alterius probandum non admittitur. Et qualiter limitetur ac procedat. Hip. Marſ. ſing. 283. nu. 1. & 2. 384
1 Contumax vt pro cõfeſſo habeatur, etſi ſtatuto caueatur, nihilominus ſententia interlocutoria interuenire debet, alioqui cõtumax etiam comparendi lapſo termino pro confeſſo nõ habetur. Hip. Marſ. ſing. 283. nu. 3. 384
2 Contumax in aliqua parte litis, ſi poſtea in cauſa obtineat, an poſſit repetere cauſa contumaciæ ſolutum. Aman. ſing. 161. nu. 1. 74
1 Contumax fictitius à ſententia diffinitiua intra decem dies ab ipſius pronuntiatione appellare poteſt, & quid ſi pendentibus decem illis diebus iudex, aut executor ante appellationis interpoſitionem aliquid promouerit, aut executus fuerit, an valeat, & qua ratione reuocatio petatur. Hip. Marſ. ſing. 87. nu. 1. 353
1 Contumax non debet eſſe melioris conditionis, quam obediens. in addit. Math. ſing. 17 nu. 20. 90
1 Contumax, & ſi ex ſtatuti forma pro confeſſo habeatur, ſi tamen eum culpabilem non eſſe iudici conſtet vel delictum commiſiſſe nullum, non debet nec poteſt eum condemnare iudex, nec condemnatum ſi liqueat de innocentia executioni corporali tradere. Hip. Marſ. ſing. 72. nu. 3. fol. 350. Per. Rau. ſing. 81. 137
1 Cõtumax verus quis dicatur, & quis præſumptus in add. ad Math. ſing. 29. nu. 15. fol. 96. & Math. in l. ea. quæ. nu. 7. & 8. C. quom. & quando iudex. 157
1 Contumax an dicatur delinquere in add. Math. ſing. 17. nu. 25. 90
Contumax in ciuilibus qua pœna puniatur, & qua in criminalibus numero 24. ibid.
Contumax ſi quis fuerit in reſpondendo depoſitionibus, & ob id habitus ſit pro confeſſo, poterit tamen probare contrarium. ibidem num. 15.
contumax in non reſpondendo poſitionibus an tunc habeatur pro confeſſo, quando in citatione addita eſt comminatio iudicis quod niſi comparuerit, habebitur pro confeſſo. Et quid ſi iuſſus ſit à notario de commiſſione iudicis ibid. nu. 16.
Contumacem quem eſſe ſufficit actis apparere, licet aliter nõ pronuntietur illum eſſe contumacem. Fallit quo ad hoc vt pœna trãſeat ad hæredes. nu. 17. ibid.
2 Contumax vt quis dicatur, quæ, & quot requirantur. Ioan. Trigon. ſing. 88. nu. 1. 101
2 Contumax in reſpondendo libello, an & quando poſſit mulctari duplici remedio. Ioan. Trig. ſing. 76. nu. 1. & 2. 99
1 Contumax verus non poteſt appellare à ſententia contra eũ abſentẽ lata. Math. ſing. 29. nu. 3. fol. 96. & in l. 1. nu. 1. & 2. C. quor. app. non recip. 180
2 Contumax fictè veniens coram iudice ſedente pro tribunali, reſtituitur ad totam cauſam. Idem ſi dolo aduerſarij, vel abſq; ſui culpa abfuerit. Bar. ſing. 112. 112
1 Contumax non, niſi refectis expenſis, audicur. Math. in auth. qui ſemel. nu. 10. C. quom. & quand. iud. 158
1 contumax aliquando eſt melioris conditionis, quam præſens Mathe. ſing. 17. 89
1 Contumax verus & fictus quis. Math. in l. 1. C. quor. appe. non recip. numer. 2. 180

Index.

2 Contumax etiam verus veniens iudice sedente pro tribunali, restituitur ad totum causam. Pet. de Rau. sing. 386. 146
2 Contumacia dicitur delictum, impropriè tamen non propriè. Alu. de Alb. sing. 61. 168
1 Contumacia non inducit terminum peremptorium. in addi. Mah. sing. 40. nu. 21. 102
2 Contumacia alicuius si nimia sit, prætor decernere potest ne missus in possessionem ex primo decreto fructus lucretur. Bart. singulari 18. 109
2 Contumacia illa propriè dicitur quando quis fuit citatus personaliter, si autem alia citatione dicitur cessatio. Petr. Rauen. singul. 112. 138
1 Contumacia maior reputatur illicentiati recedentis, quam non comparentis. Bouer. in sing. in verb. contumacia. nu. 4. 190
1 Contumacia rei libello non respondentis non potest pro litis contestatione haberi Bouerius in singulari in verb. litis contestatio. numer. 2. 194
2 Contumacia respectu vnius causæ potest mouere iudicem ad denegandam iurisdictionem contumaci in alia causa nisi purgata contumacia. Bal. sing. 62. 125
1 propter contumaciam procuratoris dominus haberi potest pro confesso in interrogatis quæ fiunt ad litis præparationem. Et etiã in positionibus quæ fiunt per litis contestationem ad veritatis indaginem. Boue. in verb. contumacia. nu. 7. 190
1 propter contumaciam partis non comparentis nõ soluitur arbitramentum seu compromissum arbitratorium, cum sit quidam contractus. Bou. in verb. contumacia. nu. 6. 190
1 propter contumaciam procuratoris condemnati dominus nõ perdit beneficium appellandi, quoniam cum procurator non possit expresse renuntiare appellationi in præiudicium domini, igitur per consequens nec tacitè. S. contrahendo contumaciam. Bouer. in verb. contumacia. nu. 3. 190
1 Conueniens aliquem vna hora corã diuersis iudicibus, amittit causam. Guli. de Lud. sing. 54. 439
1 Conueniri possum in loco, vbi procurator meus generaliter constitutus contraxit, licet ille è dicto loco recessert Lud. Rom. singu. 240. fol. 23. Crem. sing. 77. 271
2 conueniri quis an possit in loco originis. Amanel. singular. 131. num. 1. 74
2 conueniri quis potest reali actione in loco domicilij pro realibi sita. Dyn. sing. 130. 132
1 Conuentio de non appellando quomodo præiudicet. Mathesil. in l. cum anterioribus. §. finauté partes. C. de tempor. & repara. app. numero 4. 178
2 conuentio legitima parit actionem, & quid de conuentione iurisgentium. Barth. de capua sing 18. 181
1 conuentio in carcere & metu carcerum facta est nulla, & de iure nõ valet. Gui. Pap. sing. 840. nu. 1. fallit nu. 2. 255
1 conuentio non extenditur vltra res in ea expressas. Pet. Gerar. singul. 3. nu. 11. 282
1 conuentio, per quam quis se restringit ad certum genus probationis, an valeat, maximè si iuramentum interueniat. Lud. Ro. sing. 204. fo. 19. Boue. sing. verb. probatio. nu. 25. 197
2 conuentus reali non tenetur recipere libellum causa nõ expressa: Dyn. sing. 132. 132
2 conuentus si quis sit coram iustitiario, pro defensa spreta, an corã eodem poterit exerceri iudicium de prosecutione. Barthol. de capua. sing. 34. 181
1 conuentus reali quod lite contestata ad fructus perceptos & percipiendos quos agens percepisset, teneatur. Declara vt nu. 2. Math. in l. 2. C. de fruct. & liti. expen. nu. 1. 172
1 Conuentus vna actione si cum pluribus possit conueniri, an possit condemnari antequam ab alijs absoluatur. Ludouicus Rom. singulari 85. 9
2 Conuentus ex persona alterius principaliter delinquentis, an possit petere, vt principalis primo conueniatur, vel quod contra ip sum actiones sibi cedantur. Bar. sing. 123. 115
1 Conuentus in vno iudicio non potest ad aliud trahi super eadẽ causa, & si conueniatur, perdat actorius suum. Bouer. in sing. in verb. forus. nu. 61. 187
2 Conuentus, qui irrequisito abbate agere non potest, rescriptum tamen potest impetrare. Io. Trig. sing. 64. nu. 3. 96
2 Conuentus in iudicio si suo nomine respõdeat, & possideat immobilia, non cogitur cauere, intellige tamen verum nisi alias cõuentus fuerit contumax. Alui. de Albe. sing. 278. 175
1 Conuersus quis dicatur. Lud. Rom. sing. 659. nu. 2. 66
1 Conuersi non dicuntur religiosi, & possunt contrahere matrimonium & habere proprium. Gui. Pap. singu. 541. 235
1 Conuersi laici alicuius ordinis secularis, vel regularis, an habeant vocem in cap. Rom. sing. 659. nu. 1. 65
1 conuictus de maleficio non potest dicere deesse solennitatem, & beneficium præsumptionis tollitur per prauitatem negantis. in addit. Matth. sing. 12. nu. 27. 87
1 Copia iudicis si non potest haberi, sufficit coram personis publicis, vel honestis appellare, & petendi sunt ab eis apostoli testimonia les. Bouer. in sing. in verb. appellatio. nu. 8. 303
1 copia interrogatoriorum debet fieri parti petenti. Gui. Pap. singulari 992. 262
1 copia iudiciorum an debeat tradi delato. Guido Papæ singulari 733. §. 2. 249
1 copia indiciorum debet tradi parti. Guido Papæ singulari 548. §. debet. 235
2 copula sui natura inter diuersa ponitur. Marcus Mant. singulari 104. num. 4 16
1 copula carnalis non probatur per testes, qui audiuerunt iuuenem & mulierem se adinuicem commisceri, intermedio pariete, vel cortina, quando agitur de probanda copula ad effectum impediendi matrimonium contrahendum. in addit. Mathes. sing. 124. num. 10. 135
2 copula, &, de sui natura est extensiua, & non restrictiua, & in dubio copulat, sed non plures qualitates, item repetit seipsam in omnibus præcedentibus qualitatibus. Aluis. de Albert. singular. 150. 171
1 Copulæ coniugalis inhibitio hodie est restricta vsque ad quartum gradum inclusiuè. Antonius Corsetus in singul. in verb. matrimonium. 2. nu. 1. 321
2 copulatiuæ ad veritatem requiritur veritas vtriusque partis. Bald. sing. 176. 128
1 coquus Imperatoris habet dignitatem. Ludouicus Romanus singulari 655. 65
1 coquum esse an sit ars, & sic an coquus veniat appellatione artificis. Ludouicus Romanus singul. 65. fo. 7. & Francifcus cremensis gulari. 99. 273
1 corporalis executio in criminalibus quibus casibus possit differri. Romanus singulari 566. fol. 57. & sing. 725. fol. 73. Petrus Raue. singu. 552. 149
2 corporalis apprehensio si impeditur, sufficit primum vel secundum decretum interponi verbotenus. Petr. de Rauen. singular. 120. 138
1 correctio iurium vitanda. Mathesil. in l. 1. C. quomodo & quando iud. nu. 2. 153
1 correlatiuorum eandem censurã esse. Quod limita in filijs vel alijs descendentibus, quando ascendẽtibus succedunt, qui bona inter se conferre debent, quod secus, quum ascendentes filijs, vel alijs descendentibus succedunt, vbi non fit bonorum collatio. Hipo. Marsi. sing. 579. nu. 1. 423
1 correlatiuorum proprium est, vt in vno ex ipsis dispositũ, in alio quoque dispositum intelligatur. Et ideo statuto cauente, quod à sententia super instrumenti guarentigiati executione contra debitorem lata appellari nequeat, tale quoque statutum contra actorem petentem huiusmodi instrumenti executionem extenditur. Hippol. Marsili. singular. 389. numer. 1. fol. 40. Guid. Pap. sing. 190. 213
1 corruptus cum incorrupto licitum est commiscori. Ant. corset. in sing. in verb. commixtio. nu. 1. 306
1 corruptus merces emere quis compellitur ratione publicæ vtilitatis. Pet. Gerar. sing. 79. nu. 3. 297
1 credo, verbum in iudicio prolatum idem efficit quod & verbum precisum, affirmatiuum. Hip. Mar. sing. 394. nu. 2. 401
2 credere viro honesto non est culpa. Bal. sing. 184. 128
1 Credit, istud verbum non est assertiuum nec præcisum. Gui. papæ sing. 813. 253
1 creditur de consuetudine nuntio dicenti se citasse, sicut etiam creditur dicenti se citasse eius parochianum. Guido Papæ singulari 359. §. 4. 221
1 credendum an sit notario qui dicit se errasse, & vult instrumentum corrigere. Gui. Pap. sing. 162. 212
1 credulitas vel opinio testis nihil operatur. Gui. Papæ. sing. 805. 253
1 creditor instè recusat debitum recipere, si totum nõ offeratur. Gui. Pap. sing. 731. 249
1 creditor an possit cogi facere instrumentum quintantiæ. Gui. Papæ sing. 506. nu. 3. 232
1 creditor debet audiri volẽs habere pignora in solutum pro debito, si nõ reperiatur emptor pignorum. Gui. Pap. sing. 381. §. si nõ. 224
1 creditor missus in possessionem in vna re debitoris, potest in alia re debitoris fieri & concedi secundum decretum. Gui. Pap. singula. 668. §. creditor. 245
1 creditor vult vendere bona pupilli sibi obligata, an requiratur illa solennitas quæ requiritur si pupillus venderet. Gui. Papæ singulari 616. 242
1 creditor ad instantiã suã facit aliquem capi postea vult conuolare ad bona debitoris, vel ecõtra cõuolauit ad bona, & postea vult remittere ad personam debitoris, an possit Guido Papæ singulari 105. 210
1 Creditor est missus in possessione ex secundo decreto in actione personali, debitor affert debitum, nunquid recuperabit. Guid. Papæ sing. 882. 257
1 Creditor qui non habet dominiũ pignoris, si vendat pignus transfert dominium virtualiter. Gui. Pap. sing. 888. 257
1 Creditores viri an potuerunt occupare bona matri offerendo dotẽ vxori ac stante matrimonio. Guid. Pap. sing. 639. 244
1 Creditores possessionum an dicantur legitimi contradictores iure retẽtionis donec sit eis solutum per hæredem hæredis rogati. Gui. Pap. sing. 790. §. an. 252
2 creditor potest testificari in causa debitoris sui. Ioannes Trigona singulari 113. numero 1. 106. & Hipolytus Marsilien. singul. 662. num. 1. 433
2 Creditor habens viam duplicem, licet eligat vnam, potest nihilominus redire ad aliam. Columb. sing. 1. nu. 16. 178
1 Creditor vbi petit debitum, & debitor confitetur partem, non sufficit ad hoc vt cõstituatur in mora in parte confessata, quod creditor se offerat recepturum, sed debet dicere, Da mihi Math. singu. 187. nu. 1. 150
1 creditor si fecit pactum cum debitore, vt pecuniam sibi iam debitã solueret in tribus annis, & debitor iurauit seruare promissa, si postea debitor in primo anno non soluat partem promissam, tanquam periurus potest cogi statim vt integram summam soluat non expectato triennio. in add. Math. sing. 56. nu. 2. 106
1 Creditor non potest alienare pignus, nisi prius requisito consensu domini, & quid si factum sit pactum in contrarium. Lud. Rom. sing. 475. 48
1 creditor duos reos, vel plures obligatos insolidum habens pro debito vno, num possit quem velit pro toto conuenire debito. Hipoly. Marsi. sing. 278. nu. 1. 383
2 Creditor, qui rem sibi pignoratam aufert, non videtur rem contrectare, sed pignori suo incumbere. Bar. sin. 46. 111
2 Creditor, cui est à debitore satisfactum in præsentia testiũ, an possit cogi facere instrumentum quietationis debitori. Ioan. de Arn. sing. 77. nu. 1. 83
1 Creditor si instrumentum habeat constitutione precarij, & pacto, quod propria authoritate possit res occupare, & apud se iusto pretio retinere, ni debitor infra certum terminum soluat, & à iudice petat æstimatores eligi, & declarari tales res tanti valere, quanti æstimatæ fuerint, easque sibi emptas tanti habere licere, interlocutoria erit sententia, sed ab ea tanquam habente vim definitiuæ appellari potest. Mathe. sing. 39. nu. 10. 100
1 creditor habens publicum crediti instrumentum, si illud laceret per iracundiam, an grauetur pleniori probatione. Et si de credito probet per vnum testem, an sibi deferatur iuramentum necessarium in supplementum probationis. Petrus Gerardus singulari 16. nu mer. 1. 287
1 creditor si pignus tradidit alicui sibi debitum soluenti, si postea illud deperdatur, non tenetur debitori. Marcus Mantua. singulari 261. nu. 1. 31
1 creditor tenetur in solitum recipere rem meliorem sui debitoris, quando debitor emptorem non inuenit. Fallit in Ecclesia, quæ rem etiam non meliorem dare potest. Ludouicus Roma. singu. 815. 80
1 creditor computat fructus rei pignoratæ in debitum, nisi ille creditor in re sibi pignorata directum dominium habeat, & debitor vtile tantum, vt est feudatarius, vel emphyteuta. Ludo. Rom. singulari 329. 32
2 Creditor secundus non agit hypothecaria re per primum creditorem vendita, sed primo creditori per debitorem adiudicata, agere potest hypothecaria contra primum creditorem, obligato tamen debitore. Dyn. sing. 156. 133
1 Creditor petere potest se mitti in possessionem bonorum vacantium debitoris non agnitorum à fisco. Mathesi. in l. 5. nu. 1. C. de bon. authoritate iudic. possid. 184
1 Creditor non cogitur cedere extraneo offerenti pro debitore. Dy. sing. 169. 133
1 Creditor pupilli tutor esse non potest. Lud. Ro. 151. 15
1 Creditor in cuius fraudẽ bona alienata fuerit, quod excussis prius debitoris bonis, reuocatoria agere possit. Mathe. in l. 1. C. de reuocandijs quæ in fraud. creditor. nu 1. 186
1 Creditor conditionalis si in bello asserat reum esse suum debitorẽ, pure, vel simpliciter, pendente iudicio, conditionis purificatio ei proderit. Math. sing. 9. nu. 5. 86
1 Creditor differens recipere debitum à republicadit a iure exigendi, Pet. Gerard. sing. 79. nu. 2. 297
1 creditor debitorem malus habens, si ei partem debiti remittat, vt reliquum habeat, num in id quod remisit, remedium aliquod habeat. Hip. Marsi. sing. 432. nu. 1. 406
1 creditor cui debitor obligauit omnia bona sua, potest agere hypothecaria vtili ad possessionem, per quam eam auocabit à tertio possessore. Bouer. in sing. in verb. notorium. nu. 27. 196
2 Creditor hæres instituta à debitore suo, si adierit hæreditatem cũ beneficio inuentarij, an possit petere sibi assignari rem hæreditariam pro debito suo. Io. Trigo. sing. 4. nu. 2. 85
1 Creditor potest suum debitorem iurare suspectum, & an quis possit iurare suspectus pro paruo debito. Ludouicus Romanus singulari 97. 10
1 Creditor an in castro sibi in pignus dato, iurisdictionem exercere possit. Lud. Rom. sing. 560. 56
1 creditor remittens aliquid debitori, videtur tantum id remisisse, de quo expresè inter eos agebatur. Guliel. de Lud. sing. 15. numero 1. 438
2 Creditor cogi non potest vt mutet actionem aliumque promissorem accipiat, quam suũ proprium debitorem, debitor autem cogi potest alij quam suo creditori promittere. & quæ sit ratio diuersitatis. Marc. Mant. sin. 234. nu. 1. 28
1 Creditor pignoris fructum cum suo debito compensare debet, nisi creditor ratione pecuniæ numeratæ subierit labores notabiles. Ludo. Rom. sing. 542. 55
1 Creditor, qui mercatori plurium negotiorum mutuo pecuniã dedit, in ea negotiatione pro qua mutuauit, cæteris præfertur. Lud. Rom. sing. 575. 58
1 creditori si dicat debitori, Da mihi decẽ, quæ tibi mutuo dedi. & debitor respondeat, Restituam tibi, nunquid ẽt videatur confiteri de mutuo, vt eum tanquam confessum mutuum iudex possit condemnare. And. de Isernia. sing. 7. 86
1 Creditor priuati debitum sibi congruo tempore oblatum accipere renuens, illud petendi ius non amittit, & an id habeat locum in creditore reipublicæ. Lud. Rom. sing. 703. 71
1 creditor an possit esse curator hæreditatis iacentis. Ludou. Rom. sing. 131. 13
1 Creditor si rem à debitore vna actione petat, iudex non debet condemnare debitorem, nisi creditor eum prius ab omnibus alijs actionibus quas ad dictam rem haberet, liberet. Lud. Rom. singulari. 780. 78
1 Creditor agens contra fideiussorem, tenetur illi pignora tradere. Mathesil. in l. cum eorum. C. de sentẽt. & interlocu. omni. iudic. num. 2. 164
1 creditor, cui debetur pecunia, in præsenti, vel infra certum terminũ si eam stipuletur sibi solui à debitore infra longiorem terminum fit tacita nouatio, quæ dicitur ex cõiecturis probari. Bouer. in singu. in rub. mista. de contractibus. nu. 12. 206
1 Creditori vtilius est, quod debitor cõstituat se bona sua nomine creditoris possidere, transferendo in eum ciuilem possessionem tantum, & quod retineat naturalem. Math. sing. 153. nu. 1. 143
1 creditorem pecuniã sibi promissam recipere ante tempus, nisi aliquot debitoris interfit, cogi non posse. & quid de vino, oleo, grano & id genus speciebus, quæ tẽporis cursu deteriores fieri possunt. Hip. marsi. sing. 416. nu. 1. & 2. 360
1 Creditori vel licet fugientem debitorem capere etiam propria authoritate, sic & procuratori ipsius. Hipolyt. marsi. sing. 243. numero 1. 377
1 Creditore inuito, licet quiuis pro debitore soluere possit liberationis fauore, canonem tamen pro emphyteuta inuito domino directo soluere non potest, quum in hoc simplex solutio non sit. Limitabis tamen Hip. Marsi. sing. 368. nu. 1. & 8. 397
1 Creditori volenti debitorem suum tanquam de fuga suspectum, capi & incarcerari, quid prius agendum. Hipolytus Mar. sing. 282. num. 1. 383
1 creditori prehendere & incarcerare debitorem suum valenti, non satis est iurare de susceptione fugæ, sed quatuor hic enumerata necessaria sunt. & limita vt hic. Hipoly. Marsilien. sing. 282. numero 2. & 3. 383
1 Creditores possunt pauperi debitori remittere de debito, & aliquo eorum contradicente, statur maiori parti, si partem debiti remittere voluerint, secus si totum. Lud. rom. sing. 110. 11
2 Creditores primo venientes, an & quando alijs præiudicent. Barth. de capua. sing. 96. 184
1 creditores ante senatusconsultum Trebellianum poterant solum agere contra hæredem, non autem contra fideicommissarium vniuersalem, quia debitoris personam non repræsentat. Math. singulari 4. nu. 4. 84
creditores agere volentes, hæreditati curatorem dari facient, si hæres vniuersalis post mortem vsufructuarij omnium bonorũ fuerit institutus, ioid. nu. 7.
1 Creditores debitores captos & carceratos habentes, volentes per fideiussores à carcere liberari, qualiter se gerere & cũm huiusmodi debitoribus agere debeant. Hipolyt. Marsilien. singulari 304. numero 1. 387

Singular. Doctorum.

Index

1 Creditores hæredis quod bonorum defuncti à bonis hæredis separationem petere possint. matheſilan. in l. 2. C. de bon. author. iud. possid. nu 1. 184
creditores, & legatarij an agere possint actione personali contra instrutum in vsufructu hæreditatis vel omnium bonorum, alio hærede vniuersali, purè, vel sub conditione instituto. Mathe. singu. 4. nu. 1. 84
1 Creditores debitoris bona quomodo impetrēt, vt pro modo debiti sibi satisfiat. Matheſi. in l. 6. C. de bono. autho. iudi. possid. numero 1. 184
creditor hypothecarius quod chirographario præferatur. numero 2. ibid.
1 Creditores hæreditarij possunt agere contra hæredes qui sunt soluendo tantum, & cætero relinquere, secus in legatarijs. Guli. de Lud. sing 108. nu. 1. 441
1 Creditores ratione delicti an possint conuenire eum qui habuit salarium conductum, ne per quinquennium à creditoribus suis molestetur. Lud. Rom. sing. 182. 17
1 Creditoribus hypothecarijs ciuilibet pro debiti rata satisfit. Math. in l. 6. C. de bon. auth. iud. posi. nu. 4. 184
1 Creditoribus in bonis cessis quomodo prouideatur Mat. in l. 4. nu. 1. C. qui bon. ced. poss. 184
2 crimen læsæ maiestatis committitur in principes etiam inferiores. Bouer. in sing in rub. mista de crim. & culpa nu. 12. 206
1 Crimen morte rei extinguitur. Mathe. in l. 2. C. si pend. appell. nu mero 3. 181
1 crimē debet constare fuisse commissum, antequam possit ad condēnationem vel torturam procedi. Guid. Pap. sin. 316. fo. 218. & singul. 915. 258
1 Crimen læsæ maiestatis, hæresis, & simoniæ, comparantur. Gui. Pa. sing 640. §. crimen. 244
1 Crimine læsæ maiestatis puniuntur ciues, vel amici qui remouent officiarijs quem ducebant captum. Guido Pap. singul. 448. §. aliquis. 229
1 Crimen falsi non modo enorme crimen est, sed & nonnulla vltra alia crimina habet. Nec generali delictorum remissione falsi crimen continetur. Hip. Marsi. sing. 163. nu. 1. 362
1 Crimen non potest directè probare instantiam. Et quę sit ratio. Bouer. in sing. in verb nororium. nu. 14. 196
1 crimen falsi cæteris est deterstabilius, habetque specialia quædam, quæ non habent reliqua. Nam in hoc crimine ex confessione in cidenter etiam facta puniri quis potest, in alijs criminibus non æquè, sed ve principaliter facta sit requiritur. Hip. Marsi. sin. 581. nume. 1. 424
2 Crimen capitale triplex est. Io. Trig. sing. 16. nu. 1. 87
1 Crimen nullum depositione dignum dicitur, nisi reperiatur in iure expressum. Ant. corset. in sing. in verb. fornicatio. nu. 2. 313
2 Crimen potest per instrumentum probari. Amanel. sing. 190. numero 1. 74
1 Crimen læsæ maiestatis per simplicem scientiam probari potest. Hipo. Marsi. sing. 164. nu. 2. 362
1 Crimen omne de iure canonico est publicum. Lud. Rom singulari 688. 69
1 crimen læsæ maiestatis temporalis committens, beneficio ecclesiastico non priuatur, secus in ecclesiastica. Ludou. Roma. singulari 1693. 69
1 Crimen falsi committit, qui scribit literas nomine alterius sine illius voluntate. Bouer. in sing. in rub. mista de crimin. nu. 19 206
2 criminis socius qualiter excipiat aduersus socium criminis accusantem. Dyn. sing. 118. 132
1 Criminis eiusdem socio, vt etiam in criminibus exceptis credatur, vltra reliqua adminicula coniecturasque, necesse esse vt ex numero testium, vel ex eorum persona, contra quos deponitur verisimile sit eos non mentiri. Hip. Mar. sing. 396. nu. 2. 401
2 criminis qualitas membri abscissionem quoties desiderat sola manus abscindatur. idem & n. ulto magis si statuto caueretur. marc. mant. sing. 501. nu. 1. 52
1 Criminis reum eximens qua pœna puniatur. Hip. Marsi. sing. 137. num. 3. 359
2 Criminis læsæ maiestatis quis etiam post mortem possit accusari, & puniri, & eius memoria damnari. Et ius accusandi quanto tempore post mortem rei duret, & quid in hæretico. Lud. Rom. sing 436. 43
2 crimine capitali quando proueniatur ad condemnationem contra absentem. Petr. de Raue. sing. 489. 148
1 crimine in modum exceptionis probato, inducitur infamia facti, licet non inducat infamiam iuris. Bouer. in verb. exceptio. nume. 5. folio. 200
2 Crimina vndecunque clarierint, punienda sunt, si quidem proposita & probata fuerint. Marc. Mant. sing. 581. nu. 2. 60
1 crimine stellionatus tenetur, qui scienter rem alienat, vel hypothecat, Bouerius in singulari in rubr. mista de criminibus nume. 7. folio. 106
2 Crimina licet morte extinguantur, attamen lucra turpia propter crimina ab hæredibus extorquentur. Marcus Mant. sing. 487. nu mero 1. 50
2 Crimina possunt probari. Amanel. sing. 81. nu. 1 72
2 crimina plura vbi oriuntur ex eodem facto, accusatus ab vno de vno crimine non potest ab eodem de alio crimine accusari. Dyn. singulari 200. 133
1 criminali in causa, non potest renuntiari defensionibus, nec appellationibus. Bouer. in sing. in verb. renuntiatio. nu. 1. 202
2 Criminalis causa est ardua, & in ea procurator non admittitur, nec de ea fieri potest compromissum, nisi in certis casibus. Io. de Ar no. sing. 79. nu. 2, 83
2 criminali in causa nullus per procuratorem litigare potest. Barth. de Capua. sing. 104. 185
1 in criminalibus etiam ciuiliter mortis probationes luce meridiana clariores requiruntur, vnde actore non probante reus diffinitiuè absoluitur. in addit. Mar. sing. 17. nu. 4. 90
1 criminali in causa possunt testes de nouo examinari ad offensum. intellige tamen super nouis articulis, non super antiquis. Ad defensam vero possunt testes etiam super antiquis articulis produci quandocunque ante sententiam Bouer. in sing. in verb. testis numero 46. 199
1 Criminales causas ciuilium causam instarū procedere Id tamen limita vt hic. Hip. Marsi. sing. 437. nu. 1. 406
Criminaliter agi non dicitur, vbi de crimine excipitur. in addi. Mat th. sing. 70 nu. 6. 114
2 Criminaliter agi potest in actione legi Aquiliæ. Amanel. singular 65. nu. 1. 72
1 Criminaliter an quis cōdemnari possit ad mortem ex præsumptione violenta. math. sing. 118. nu. 2. 134
1 criminaliter agi dicitur, quando etiam extraordinaria pœna imponitur arbitrio iudicis. in addit. Mathesilan. singulari 70. nume ro 8. 114
2 Criminosus religionem intrans, tamen debet puniri. Amanel. singu. 149 nu. 1. 74
2 Culpa quæ præsumitur ex incendio, est leuissima. Anto. Trigo. sing. 57. nu. 3. 94
1 culpa in rebus alienis est punienda, in proprijs culpanda. pet. Ger. sing. 9. nu. 10. 285
2 Culpa leuissima venit in actione depositi contraria, q datur deposito contra dominum. Bar. sing 47. 111
1 culpa leuissima venit in actione mandati contraria. Et idem in actione depositi contraria. Math, sing. 173. nu. 1. 148
1 Cuilibet, ista dictio attribuit inlolidum. Guid. Pap. sin. 309. §. dictio cuilibet. 217
1 Cum ista dictio est ampliatiua. Guido Papæ singulari 200. §. dictio 213. 219
1 cum potero, de natura istius verbi vide Guid. Pap singulari. 333. §. natura. 219
1 cumulationis actionum materiam vide Guido. Pap. singulari. 721. §. 248
1 Curatus an & quādo possit petere æstimationem pro recepto suo si non fuerit ad prandendum semel in domo parochiani. Guido Pap sing. 825. 254
1 curatus an aliquid percipere possit pro sepultura. in addit. Math. singu. 75. nu. 16. 119
1 Curator potest dari pupillo ad iudicium, & ad negotia. Lud. Rom. sing. 241. 23
2 Curator ad lites datur officio illius iudicis, qui liti cœptæ præsit. Bart. sing. 177. 119
2 curator ad litem non facit inuentarium. Dynus & Rainer. singulari 7. 130
2 curator debet augere inuentarium bonis adulti crescentibus. Petr. Rauen. sing. 90. 138
1 Curator datus ad litem potest eadem modo reuocare sicut procurator. Guid. Pap. sing. 421. 227
2 curator bonis cuiuslibet absentis potest dari. Dyn. sing. 176. 133
2 curator nullus est legitimus, nisi furiosi. Dyn. sing. 107. 133
2 curator nurui potest dari socer. Petrus de Rauenna singulari. 649. 149.
2 curator datus tantum liti non conficit inuentarium. march. Mant. sing. 582. nu. 1. 60
2 Curator adulto inuito nō datur nisi in lite, fallit si adultus sit princeps, qui se rectè nesciat gubernare. & tunc inuito à suo superiore dabitur. Inno. sing. 17. 64
1 Curator datus adulto potest cogi ad eum authorisandum. Bouer. sing. in verb. tutor. nu. 5. 193
1 Curator bonis absentis potest dari, cum quo quis poterit litigare. Boner. in sing. in ver. tutor, num. 2. 193

Singular. Doctorum.

1 Curatori bona sunt tacitè obligata minori Matheſi. singula. 44. nu mero 2. 105
1 Curatorem bonis suis petere à iudice potest ille qui est abfuturus. Bouer. in singular. in verb. tutor. nu. 4. 193
2 Curatores & tutores debent specialiter & expresiè tempore quo creantur, promittere quod defensionem subibunt. Bartolus singulari. 178. 119
1 Custos carceris tenetur de fuga carceratorum, & an teneatur de fuga concustodis. Franc. Crem. sing. 100. nu. 1. 273
2 Custos carceris frangens carceres, & captiuum dimittens, qua pœna teneatur. Barthol. de capua sing. 102. 185
2 Custos carceris à quo debeat habere salarium. Barthol. de Capua singul. 101. 185
1 Custodi alleganti se non potuisse custodire res alienas vt proprias, incumbit probatio. Lud. Ro. sing. 705. 71
1 custodes pecuniarum, vel aliarum rerum furto subtractarū torqueri possunt, vt incidenter fures, sine alijs indicijs, & cōfessio eorum valida erit. in addi. Mathe. sing. 55. nu. 18. 109
1 custodes castri, qui sibi custodiam nocctis diuiserunt, vt vna pars posset vsque ad mediam noctem dormire, & alia inde vsque ad diem an si castrum occupetur, illi qui ex conuentione dormiebant, teneantur. Pet. Gerard. sing. 37. nu. 1. 292
2 Custodes ratione rei custoditæ habent actionem in rem. Amanel. sing. 39. num. 1. 72
2 Custodes & familiares qui se comitentur & custodiant, petere potest à iudice, qui timet offendi. Expensis. Bartolus singulari 106. 114

De litera D.

1 Daciarij an fiat remissio propter guerram, vel pestem. Pet. Gerar. sing. 94. num. 2. 299
1 Daciarios multis priuilegiis esse subnixos. Sed hoc vnum præcipuum habent, vt iis aduersus dacia & gabellas fraudantes probationes perconiecturas sufficiant. Hip. Marsi. sin. 368. nu. 1. 422
1 Damnatus ad perpetuos carceres an possit facere testamentū. Hip. Marsi. sing. 565. nu. 1. 421
2 Damnatus ad mortem testari non potest etiam ad pias causas, nec etiam de his quæ ad manus ipsius peruenerint, si casu euaserint. Mar. Mant. sing. 144. nu. 1. & 2. 24
1 Damnatus si quis fuerit, quia expulit me de possessione, an eo ipso restituetur mihi possessio. Barbo. de capua sing. 32. 18
2 Damnatus in metallum ad tempus intelligitur de decēnio, & quid si simpliciter sit damnatus. Barr. sing. 52. 115
1 Damnatus ad perpetuos carceres damnatos ad metallum æquiparatur, & sicut damnatus ad metallū testari nequit, sic nec ad perpetuos carceres damnatus. Hip. Marsi. sing. 565. nu. 2. 421
Damnatus ad perpetuos carceres num aliquid ex testamento acquirere queat, & num alimenta ei testamento saltem relinqui possint. ibid. nu. 3.
1 Damnum quod quis sua culpa sentit, sibi imputet, non alijs. Hipo. Marsi. sing. 350. nu. 1. 395
2 Damnum si sit datum Neapoli, an ea ciuitas teneatur ad satisfactionem damni non comperto latrone. Bartholomæus de Capua singu. 99. 185
1 Damnum dans ex culpa leuissima an in foro cōscientiæ teneatur, & quid de iure ciuili. Lud. Rom. sing. 106. 11
1 Damnum pro dampni æstimatione accipi, vsus communis loquendi est. Matheſi. in l. vnic. C. de sent. quæ pro eo quod interest, profe runtur. nume. 16. 169
2 Damna ante litem contestatam contingentia veniunt de materia petita in libello. Dyn. sing. 261. 134
1 Damni ad emendam quis in foro conscientiæ quādo teneatur. Anto. Corset. in sing. in verb. forum conscientiæ. nu. 1. 313
1 Damna remittens, non videtur remittere expēsas in contractibus, secus in iudicijs. Et quid in vltimis voluntatibus. Ludo. Roman. singulari 346. 33
2 Damna extrinseca veniunt propter contumaciam. Bouer. in sing. in verb. expensæ. nu. 5. 202
1 Damnorum appellatione an veniant expensæ. Ludo. Roman. singulari 396. 33
1 Dans fideiussores de tenendo arestum vel de non recedendo ab alio quo loco, aut iurauit non recedere, an censeatur incarceratus. Gui. Pap. sing. 437. 228
1 Dans fundum ad vsum vel ad alimenta videtur proprietatem donasse. Guid. Pap. sing. 321. §. si aliquis. 218
1 Dans seu tradens tenetur de euictione, non autem dimittens seu relaxans. Franc. Crem. sing. 131. 276
2 Datum legatis & ambasiatoribus sibi ipsis acquiritur, nec id domino, cuius personam repræsentant, restituendum est, dum tamen legatio non sit procurata. Marcus Mant. singulari 601. numero. 1. 2. & 3. folio. 62
2 Datum in sponsalibus ob matrimonium, an repeti possit matrimonio non sequuto. Barth. de Capua. sing. 70. 183
1 Datio tutoris minori 14. annis est ipso iure nulla. Matheſi. in l. 2. C. quando prouoc. non est necess. nu. 3. 179
2 Datio vocis hoc modo, eligo illum quem maior pars elegerit, non valet, datio enim vocis in incerto non admittitur. Innocent. singulari 56. 165
2 Datio tutoris competit iure magistratus, ideo potest delegari. Dynus singulari 24. 139
1 Debendi si plures rei constituantur, ad vnum tamen re vera peruenerit pecunia, reliqui fideiussorum loco habentur, eorum quę beneficio gaudent. Et qualiter probandum pecuniam ad alterum tamen peruenisse. Hip. Mar. sing. 509. nu. 1. 415
1 Debitor, qui tenetur in diem, vel sub conditione, potest ex causa compelli ad cauendum, nisi eum pœnitere possit. Ludo. Roma. singulari 646. 65
2 Debitor meus in centum si cāpsori mandet vt mihi soluat, & ille promittat, postmodum aufugiat, nunquid ego possim habere recursum contra debitorem meum. Bartholo. de Capua singulari 75. folio. 183
2 Debitor vt liberetur sufficit rē perfectè solutam ex post facto creditoris fieri. Bart. sing. 39. 116
1 Debitor clericus fugiens, num à laico creditore cirra excommunicationis incursum prænendi queat. Hipoly. Marsil. singulari 43. numero 8. 347
1 Debitor alienum occultans, ad debitum creditori soluendū haudquaquam tenetur. Hip. Mar. sing. 43. nu. 4. 348
2 Debitor si mihi omnia bona obligauit, & ea postea vendat, an ego contra vnum detentorem pro parte tantum agere compellar. Amanel. sing. 128. nu. 1. 73
1 Debitor in dicendum, si creditori dicat, an centum tua quæ tibi tantum debeo accipe, si creditor taceat, sibi præiudicat. Hip. Mar. sin gu. 344. nu. 2. 394
1 Debitor licet ex statuti, vel instrumenti forma, nulla citatione præeunte ad creditoris instantiam prænendi possit, ad cessionarii tamen instantiam non licet. Hip. Mar. sing. 26. nu. 1. 346
1 Debitor fugitiuus diebus festiuis capi potest. Petrus Gerard. singu. 100. num. 2. 300
1 Debitor si creditori suo leget, actio cōfundi intelligetur quasi compensandi animo legasse videatur. Et id qualiter limitandum. Hipo. Marsi. sing. 162. nu. 1. 362
1 Debitor quo bis debitū petitur, quomodo sibi cauere potest. Gul. de Lud. sing. 86. nu. 1. 440
1 Debitor tuus soluens id quod tu debes alteri, etiam inuito, ab obligatione liberatur. Gul. de Lud. sing. 85. nu. 1. 440
1 Debitor, si bona aliquot in creditorum fraudem alienauerit, ac deinde in meliorē rerum suarum conditionem redierit, vt vel creditoribus ipsis satisfacere possit, nec sua reperierint creditores, imo in repetendo debito suo negligentes fuerint, facto rursus nō soluendo eodem debitore, aduersus tertios bonorum possessores nullus illis parebit recursus. Hipoly. Marsi. sing. 360. nu. 5. 366
1 Debitor carceratus, non habens vnde se alat, est à creditore alēdus, alias relaxatur, vel iudex eum de suo alit. Anto. Corset. in singu. in verb. expensa. 3. nu. 1. fol. 312. vide Bar. sing. 106. fo. 114. & Pet. de Rauen. sing. 100. 138
2 1 Debitor si promittat soluere in quocunque loco placuerit creditori, an intelligatur arbitrio boni viri. Petrus Gerardus singula. 6. numero 1. 283
1 Debitor, pro quo fideiussor intercessit, nisi vtriusque facultatum discussione facta, incarcerari non debet, cum in solutionem debiti, vtriusque facultates aggregatæ censeantur. Hipolyt. Marsil. singu. 3. nu. 1. 281
2 Debitor si dicat, do tibi decē corbes bladi in vel ex tali domo mea, propter hoc domus non dicitur obligata, secus si dixerit super tali domo. Amanel. sing. 158. nu. 1. 74
2 Debitor si cedat bonis, & eis quę vendantur, actiones quæ debitori competebant, emptori competunt. Amanel. singulari 130. numero 1. 74
2 Debitor cedens bonis non liberatur, quando dolosè factus est nō soluendo. Amanel. sing. 215. nu. 1. 75
2 Debitor condemnatus soluere creditori, quia instrumentum solutionis non osteudit, si post eius mortem hæres illud reperiat, sibi proderit contra debitorem. Marcus Mantua. singulari 283. numero 1. 33
2 Debitor pupilli soluens tutori est ipso iure liberatus, dum tamen bona fide soluat, non dolo. Pet. de Rauen. sing. 632. 152
2 Debitor monasterij vt non soluat, & tamen à debito liberetur, debet ingredi ipsum monasterium. Mar. Mant. sing. 30. nu. 1. 8
2 Debitor suspectus de fuga si se defendat, & nullo modo velit capi, impunè interficitur. Mar. Mant. sing. 299. nu. 1. 34

Index.

2 Debitor qua cautela vti possit ad liberandum sua pignora à creditore sine solutione pecuniæ debitæ.Amanel. singulari 159. numero 1. 74
2 Debitor si creditori pecuniam obtulerit loco & tempore congruis qui accipere noluit,& debitor hac de causa deponat,an eam poterit repetere semper,antequam creditor acceptet.Marc. Mant. sing.405.nu.1. 44
1 Debitor in diem,qui tempore obligationis contractæ erat iam suspectus de imporentia non soluendi,non cogitur præstare cautionem.Bouer.in verb.cautio.nu.3. 190
1 Debitor alternatiuus perempta vna re,ad aliam remanet obligatus.Franc.cremen.sing.85.nu.1. 271
3 Debitor si delegetur alteri,intelligendum est stipulatione interueniente,& idem est in nouatione,& quæ sit ratio,cum nouatio sit genus,cuius species est delegatio.Marcus Mantua.singulari.403. numero 1. 43
2 Debitor qui conueniri potest officio iudicis per interpellationem extraiudicialem constituitur in mora. Marcus Mantua.singula. 307.num.1. 34
1 Debitor in diem tenetur cauere,si habet dilationem ex diffinitione testatoris,vel legis,secus si habeat dilationem ex dispositione inter viuos.Bouer.in sing.in verb cautio.nu.4. 190
1 Debitor & creditor si in fine instrumenti iurent in eo contenta esse vera,an infra biennium.possit opponere exceptionem non numeratæ pecuniæFran.Crem.sing.153.nu.1. 278
1 Debitor meus in cêtum,si debitorem itidem in centum habeat,an à me ad suum debitorem liberandum cogi possit,si ego ipsum liberare à dictis centum velim Ludo.Rom.sing.559. 56
1 Debitor alteri olim suo debitori & morosо,non potest opponere illius temporis,quo in mora fuit compensationem.Ludou. Roma.sing.647. 65
1 Debitor si renũtiauerit exceptioni declinatoriæ fori fit remissio in contractibus sicis in delictis.Bouer.in singu.in verbo renuntiatio.num.6. 202
2 Debitor speciei,peremepta specie tuni demum tenetur, quando fiut in mora.Io.Trigo.sing.6.num.1. 85
1 Debitor & si pro debito ciuili domi capi non potest,si tamen extra domum per officialem repertus in domum aufugerit,potest inde extrahi. Idem de in ecclesiam fugiente.Hipolyt.Mar.singul. 225.nũm.4. 374
1 Debitor si mihi sis in centum,& quinquaginta,in libello scitèr petam,& postea quinquaginta,ad quæ fuisti condemnatus recipiã, videor alia quinquaginta remisisse.Gulielmus de Lud. singulari 6.numero 1. 438
1 Debitor si habeat plures creditores,& ad aliquod beneficium aspirauerit alioxque creditores postea creauerit,an posteriores creditores sint potiores in fructibus beneficii.Ludouicus Romanus.singulari 87. 9
1 Debitor capi potest propter suspicionem dilatione pendente.in addit.Math.sing.28.nu.6. 96
1 Debitor de fuga suspectus ex pacto potest in carcerem detrudi.in addi.Ad Math.sing.20.nu.10. 92
1 Debitor in foro conscientiæ non potest se tueri præscriptione statuti addi,Math.sing.23. 94
1 Debitor ad meram pœnam obligatus,non peccat,etiam in foro cõscientiæ,si eam soluere recuset.Math.sin.23.nu.3. 93
2 Debitor perpetuo obligatus ad annuam pensionem,si neget se debitorem,an possit contra eum procedi.Io. Trigo.sin.53.n.1. 93
1 Debitor si non habeat pecunias vnde soluere possit, ipse liberatur expediendo de bonis suis ad electionem creditoris.Guid.Pa. singu.657.nu.3.fo.245.& sing.941. 259
1 Debitor licet sit excommunicatus pro debito nõ dicetur adhuc dissussum.Guid.Pap sing.491.§.plus dicit. 259
1 Debitor compulsus ad soluendum alteri,quam vero creditori per curiam,habet exceptionem cõtra verum creditorem,licet compulsio fuerit iniusta.Bouer.in verbo.exceptio.nu.20. 200
2 Debitor nõ tenet de casu fortuito ,nec de culpa leui,aut leuissima, licet res cadat in fideicommissum.Pet.Raue.sing.88. 138
2 Debitor si offert debitum creditori,& ille sine causa recusat accipere,extinguitur hypotheca,ita quod debitor potest alienare rem obligatam.Pet.Rauen sing.154. 139
2 Debitor si ex forma statuti possit capi ad instantiã creditoris,potest capi ad instantiam cessionarij Pet. Raue.sing.124. 138
1 Debitor mihi obligauit fundum,reliquit tres hæredes, adiudicauit totum fundum vni,possum agere contra ipsũ hypothcaria in solidum.Pet.Rauen.sing.148. 139
1 Debitor si ,mittat creditori soluere debitũ in quocũq; loco sibi placuerit,intelligit arbitrio boni viri.in add.Mat.sin.15.n.3.89
1 Debitor qui fert se teneri actione personali,non dicitur malæfidei possessor,vt impediatur præscribere.quando nihil abest creditori,vt est in actione iniuriarũ,furti & in similibus actionibus pœnalibus.Si vero creditori absit,si quidem debitor non habuit animum satisfaciẽdi,vtpote quia quã vis fuerit interpellatus etiam extra iudicium, & tamen non satisfecit,tunc non potest præscribere,quia videtur in fide agere.Boue.in verbo,præscriptio numero 18. 201
1 Debitor facta solutione debiti potest implorare iudicis officium,vt creditor quõdam suus compellatur sibi facere apodixam vel in instrumentum de soluto.Bouer.in singula.in verbo,instrumentum.num. 5. 198
1 Debitor condemnatus si dicat se soluere paratum,an perdat beneficium dilationis ad soluendum in sententia causa indultæ. Lud. Rom.sing.465. 47
2 Debitor non dicitur liberatus,licet tertius se constituat pro eo se soluturum.Amanel sing.77.nu.1. 72
2 Debitor ex variis causis debẽs tempore solutionis potest eligere in quam causam velit solutum.fallit si soluæ procuratori creditoris,& quæ sit ratio diuersitatis.Marcus Mantua singulari 542.numero 1. 56
1 Debitor an possit cogere creditorẽ vt accipiat in solutum nomina debitoris.Guid.Pap.sing.885.nu.1. 257
1 Debitor an teneatur portare debitum ad domum creditoris,vel creditor ire quæritum ad domum debitoris.Guido Papæ sing.835. §.3. 255
1 Debitor offerens debitum in secundo decreto infra biennium recuperat rem suam.Guid:Pap.sing.882. 257
1 Debitor debet citari in venditione pignorum.Guid.Pap.singu.590 §.debitor. 239
1 Debitor si cessit bonis videtur satis excussus,si tamen in bonis cessis non possit satisfieri Guid.Pap.sing.822. 254
1 Debitor si faciat pactum creditori,quod lucretur, & faciat fructus suos rei hypotecatæ nunquid valeat tale pactum.Gui.Pap.sing. 502.fo.232.& sing.590 nu.1. 239
1 Debitor si sit alternatiuè obligatus soluere vel tenere ostagia creditori potest nihilominus compellere debitorem ad soluendum. Gui.Pap.sing.650.§.si debitor. 244
1 Debitor fiscalis potest capi pro debito.Guido Papæ singulari 314 §.quia. 217
1 Debitor cui datum est quinquennium ad soluendum debita sua debet cauere de ipsis soluendis.Guid Pap.sing.414.§.debitor. 227
1 Debitor si cedit bonis an prosit fideiussoribus.Gui.Pap.sing.428.§. si debitor. 227
2 Debitor capi non debet à iudice incompetenti.Columbet.singu.1. nume.45. 178
2 Debitor in centum,confitetur creditori suo se debere tantum quinquaginta,an possit eam confessionem admittere,ac deinde probãdo petere reliqua quinquaginta,non obstante taxatiua, Tãtum Io.Trigo.sing.3.nu.2. 85
2 Debitor cui fit protestatione soluat nõ tenetur parere, nisi fiat creditor de obligatione,fallit si protestatio fiat iudicis authoritate. Pet.de Rauen.sing.541. 149
2 Debitor minoris potest esse eius tutor.Dyn.sing.73. 131
2 Debitor quantitatis compensat cum alio cui alternatiue dare rem vel quantitatẽ tenetur.Dyn.sing.84. 131
2 Debitor,qui rem domino debitam tertio soluit.dolo & fraude recipientis contra eum actionem furti habet,non dominus.Bartol. singul43. 115
1 Debitor vbi reperit post sententiam condemnatoriam instrumentum solutionis,si quidem appareat quod facta fuerit solutio ipsi creditori,impedietur propter dolum executio iudicati, secus si non fuerit in dolo.Bouer.in singula.in verb.executio. num.10. 205
1 Debitor an probare possit actualem oblationem pecuniæ creditori factam per vnum testem de visu,& alios plures de confessione creditoris deponentes.Ludo.Rom.sin.105. 19
1 Debitoris post contractum debitum capiendi causa potissima est fugæ recens ac noua suspicio emergens, post quam cognitam nihil debet creditor tardare,alioqui sibi imputet.Nam per taciturnitatem huiusmodi suspicionis &dissimulationis,sibi præiudicat creditor,& personam fugituri approbare videtur.Hipo. Marsilien.singul.284.nu.1. 384
Et id intra quantum tempus fieri debeat. nu.2. ibid.
1 Debitoris captio & incarceratio missionem in ipsius bonorũ possessionem non impedit.Nam duo hęc remedia ad eundem effectum tendunt.Hipo.Mar.sing.398.nu.1. 401
1 Debitoris principalis captura,fideiussorem non liberat. Nam captura,solutio & satisfactio non est.Hipolyt.Marsi. singula.398 numero,2. 401
2 Debitori fisci soluenti restituitur res eius indebite alienata. Bart. singul.127. 115
1 Debitori,sicut in iudicio pecuniã offere satis est,ita sufficit si in iudicis compensationem offerat.Hip.Mar.sing.208.nu.3. 371

Singular. Doctorum.

2 Debitori si quis pecuniam mutuarit,ex qua merces emptæ sint, q̃ extant,in nisne possit præferri mutuans cæteris creditoribus. Ioan. Trigo.sin.28.nu.1. 100
2 Debitori si iubeam,vt quæ mihi debet,Titio soluat,an Titius contra ipsum agere possit.Amanel.sing.135.nu.1. 74
1 Debitori condemnato,quem constat statim posse soluere, an terminus humanitatis,& miserationis causa indultus sit dandus. Ludo.Roman.sing.465. 47
2 Debitorem suspectum de fuga creditor si iudicis non habet copiã, propria authoritate capi,ita tamen vt quam primum poterit, iudici præsentet.Mar.Man.sin. 297.nu.1. 34
1 Debitorem suspectum esse de fuga,quomodo iudici constare possit.Mathes.in l.8.C.quo & quando iud.nu.19. 158
1 Debitoré in mora per extraiu dicialẽ interpellationẽ constitui,q̃nimo obid debitor ad expẽsas teneẽ.Hip.Mar.sin.538.nu.1.418
1 Debitorem in diem,ante diem conueniri,aut soluere cogi nõ posse,nisi tamẽ sisci debitor sit,qui ob necessitates ipsi fisco imminentes ante diem & conueniri,& soluere cogi potest,sed & debitoris ipsius debitor.Hip.Mars.sing.355.nu.2. 196
1 Debitorem qui in domo mea confugit, exhibere an cogi possim.& qua actione.Pet.Gerard.sing.117.nu.6. 287
1 Debitorem fugitiuum & à creditore capi,& ad iudicem duci posse etiã si in fuga non sit,modo signa appareant de fuga euidentia. Hip.Mars.sing.43.nu.1. 347
1 Debitoré è familię publicæ manibus eximentem ad debitum creditori soluẽdũ teneri iure clarũ ac receptũ ẽ,quasi ꝑ exẽpto fideiussisse videat. Et qd de eo,q̃ debitoré de aufugiẽdo ne ꝓhẽde reé creditoris nomine submonuit.Hi.Mar.sin 137.n.1.& 2.359
1 Debitore excusso,eoque soluendo non reperto,bonorũ ipsius possessores ꝑ virili excuti. Liberu tamẽ quãdoque est creditori vnũ ex his eligere quẽ excutiat.Hip.Marsi.sing 390. nu.1. 401
2 Debitore latitante in bonis suis.creditores in possessionem mittuntur,perseuerante venditur.Math.in l. cùm proponas,C.de bon.autho iud.possit.nu.1. 184
2 Debitores soluentes prælato intruso,aut electo & non confirmato,an & quando liberantur.Innoc.sing.5. 164
2 Debitores,qui alij venduut.& rem semper possident, tenentur,& præsumitur dicta alienatio facta in fraudem creditorum . And. de Isernia.sing.6. 186
2 Debitorum nomina an computentur inter bona mobilia. Pamphilus Mollus.sing.1. 188
2 Debitoris appellatione non venit debitor ex actione personali. Marc.mant.sing.579.nu. 69
1 Debitum ex vi instrumenti deperditi qui vult probare , tria probet necesse est,& quæ.Bouerius in sing.in verb. instrumentum. numero 13. 198
1 Debitũ filij nõ pot solui patri:& si fiat non liberatur soluens . Gui do Pap singulari 179.nu.2.folio 215.& singulari 313. 217
1 Debitum aliquo modo si ei concedatur,cui est debitum, difficilius reuocatur,quàm id,quod est nullo modo debitum.Pet. Gerard. singula.1.nume.15. 280
2 Debitum in diem,ante diem peti non potest.Fallit in debitore fisci.Ioan.Trig.sing.7.nu.1,& 2. 86
1 Debitum scienter præscribens denuntiari semper potest , si quidẽ ius ciuile obligationem tollere non potest naturalem. Hipoly. Marsi.sing.370.num.3. 398
1 Debitum reus si confiteatur ex alia causa,quàm ex qua agitur, debet condemnari ex causa quam confitetur.Bouer. in singular.in verb.actio.nu.8. 191
2 Debitum præscriptum si soluam , condictione indebiti repetere possum Amanel.sing.192.nu.1. 75
1 Debitum alienum quilibet soluere potest.Math.sing.35.nu. 2. 98
1 Debitum receptum à creditore non priuilegiato, quòd sine vsuris priuilegiato restituatur.Math.in l.pecunia.C. de priuileg. fisc. numero 1. 186
1 Debitum naturale est potens ad inducendam compensationẽ cõtra petentem debitum ciuiliter & naturaliter: Et quo casu id non habeat locum.Franc.Crem.sing.117.nu.1. 275
1 Debitum extinguitur pro ea parte,pro qua creditor debitori succedit,nisi compensan si animo sit instituius Mathes.sing.in l.si vxor.C.de bo.author iud.possid nu. 184
2 Debitum certa die si quis ante diem petat,duplicãtur debitori in duciæ,& si debitum sub condition petatur.Amanel.singu.226. numero 1. 76
2 Debiti & dotis compensatio ideò non fit . quando marius legat vxori,quia eius est debitor voluntarius,& ex contractu voluntatis mitoquo fecus est in patre.Marc.Mant.sing.147,nu.1 21
2 Debiti exactio fit ex ipso instrumento . Columb. singulari 1.numero . 177
2 Debiti mulieris executio in bonis dotalibus fieri non potest.Amanel.singu.145.num.1. 74
1 Debito alterius grauatus,vel qui grauari timet,potest officii iudicis implorare.vt inhibeat ante factum,ne huc fiat.Pet.Gera. 2 singu.91.numero 1. 298
Pro debito vxoris non fit missio in bonis dotalibus , nisi in casibus qui ponuntur in l.quique,ff.de non.damnat.Petr. Rauenn. singulari 163. 139
1 Debito principali extincto,non potest amplius agi ad id quod venit iure actionis,sed tantum id quod venit officio iudicis mercenario.Mathes.sing.90.num.2. 123
1 De debito possunt credito es debitori pauperi remittere,& aliquo eorum contradicente,statur maiu i parti ,si partem debiti remittere voluerint.Lud.Roma.sing 100. 11
2 Pro debito ciuili ab ecclesia qui potest ab ecclesia extrahi. Columb.sing.3.nu.23. 178
1 Debita quando computentur inter immobilia,& quãdo inter mobilia. Gul de Lud.sing.59.nu.2. 439
2 Decedere quis præsumitur in eo statu , qui erat magis proximus suæ morti. Dyn.sing 123. 132
1 Decendium datum ad appellandum à die scientiæ currit. Math.in l.3.C.quo.& quando iud.nu.8.fo.154.nisi sententia fuerit lata in prorum præsentia,quia tunc currit à die latæ sententiæ Guid.Pap.sing.358.nu.5.fo.221,vel si non posset appellari nisi in integrum restitutione obtenta.ibid.nu.6. 2
2 Decepto non cadit in bonum virum.Ioan.Trigo.singulari 92.numero 5. 102
1 Deceptus vltra dimidium iusti pretij,si in instrumento contineatur,quod plus valens donat an habeat remedium,l.2. C. de rescind.vendit. Guid.pap.sing.252. 214
1 Deceptus ei,in quo deceptus est perstare non tenetur , quinetiam contra illud venire potest.Et ideo,si iudex interponendo decretum deceptus fuerit , idque deinde concurrit ex mero suo officio & motu proprio,illud reuocare potest.Hipol. Marsil, singulari 641.numero 1. 431
2 Deceptis & non decipientibus iura subueniunt. fallit in doctore si causam perdat,& in integr. restitui potiulet , item in mercatore,si se in actibus mercantiæ deceptum dicat. Marcus Mant. singu 5.o.num.1. 54
1 Decima debet solui de palea:quia paleæ sunt etiã de fructu . Gui. Pap singu.703. 247
1 Decimæ sunt introductæ à iure diuino, Guido Papæ singula, 456. folio. 229
2 Decima bladi & agnorum debetur facerdori,eam tamen infra decem dies accipere non tenetur.Aman.sing.237,nu.1. 76
1 Decimæ in quo loco debent solui . Guido Papæ singulari 456.§. sed in quo. 229
2 Decimæ dicuntur tributa animarum egentium.Ioann, Trigo singula.99.numero 4. 104
3 Decimæ fructus in pignus possunt dari.Ioan. Trigo. singulari 50. numero 5. 93
2 Decimæ de oi eo quòd licitè quæriẽ,debent ecclesiæ præstari quæ in quatuor partes diuiduntur. Alexis.de Alber.singu.168. 172
1 Decipere quempiam non conuenit bono viro.Pet.Gerard. singu. 22.nu.5.fo.289.& Marc.Mant.sing.150.nu.2. 22
2 Decisio quæstionum emergentium in materia vsurarum,ad quos spectet.Pet.de Rauen.sing.918. 162
2 Decisum vbi aliquid reperitur de iure canonico , idem seruat de iure ciuili in terris imperij:& contra nisi contrarium reperiat decisum de iure canonico.Alus.de Albe.sing.188. 173
1 Declarandi facultas non est variabilis , secus in facultate eligendi.Math.sing.171.nu.1.f.248.& sing.191.n u.1. 15
1 Declarans libellum non condemnatur in expen. cùm sit idem libellus,qui prius,nec per declarationem mutatur in substantia vel in forma.Boue.in verb.libellus,nu.4. 193
1 Declaratio iudicis in epistola non habet effectum rei iudicatæ. Matthesin l. .C.comminat.epistol.nu 1, 174
1 Declarans non dicitur de nouo ponere.Gui.Pap.sing.772.§.2.251
1 Decretum ex falsa causa emanatum est nullum.Mathes in l.2.C. si ex falsis instru.nu.6. 175
1 Decretum iudicis in dubio interuenisse præsumi, quomodo intelligatur.in addi.Mathes.sing 12.nu.2. 87
1 Decretum iudicis ex falsa causa appositum est ipso iure nullum. Gui.Pap sing.792.§.. 252
2 Decretum debet interponi iudice sedente pro tribunali, aliàs est nullum.Pet.Rauen.sing.153. 139
1 Decretum alienationum valet,& tenet.Ant.corse.in sing. in verb. decretum.num.1. 310
1 Decretum iudicis errore iuris vel facti interpositum , licet error non exprimatur,ipso iure nullum est.Bouerius in verb. decretum.numero 3. 190
1 Decretum iudicis non supplet defectum solennitatis in actu , super quo

Index.

per quo interponitur requisitè. Boue. in sing. in verb. decretum. numero 8. 191
Decretum iudicis facit præsumi omnia solenniter acta. nu. 9. ibid.
Decretum iudicis actum qualem reperit, confirmat: nec est medela curans morbum à natura insitum. ibid. nu. 10.
Decretum iudicis non operatur in præiudicium tertij, nec facit, p ut sententia, ius inter omnes. ibid. nu. 11.
secundum Decretum exigit latitationem, quando interponitur ex causa seu obligatione personali: Secus verò si ex causa concernente rem, vt puta, damni infecti, vel hoxæ. ibid. nu. 9.
1 Decretum iudicis debet iudicialiter pro tribunali sedendo interponi, quod est verum in secundo decreto, sed non in primo. Boue. in sing. in verb. decretum. nu. 4. 190
Decretum secundum est sententia interlocutoria. ibid. nu. 5.
Decretum iudicis sine causæ cognitione, aut sine vocatione partis interpositum, non valet. ibid. nu. 1. & 2.
1 Per solam decretationē citationis perpetuatur iurisdictio iudicis delegati, in tantum quòd mortuo delegante nō expirat eius potestas Bouer. in verb. delegatio. nu. 15. 188
1 Decreti authoritas, in contractu monialium interuenisse ex cursu 30 annorum præsumitur. in additio. Matheſilan. singulari 12. numero 5. 87
1 Decreto secundo non, nisi actor plenè de debito doceret, locum esse. Matheſ. in l. consentaneum. C. quomodo & quando iudic. numero 14. 157
2 Decurio in memoriam præcedentis dignitatis, nō torquetur, quod infertur ad multa per discursum. Mar. Man. sin. 657. nu. 1. 68
1 Dedit, vendidit, & tradidit, verba ista quid significent. Guido Papæ singul. 670. 245
1 Deductio in iudicium actionis non censetur permissa ei cui non pmittitur. alienatio. Gui. Pap. sing. 383. §. nota quòd is. 224
1 Defectus finalis causæ excusat à periurio. Bouer. in sing. in verb. iuramentum. numero 5. 195
1 Defectus conditionis impedit translationem dominij & possessionis. Guid. Pap. sing. 150. 212
2 Defectus si superueniat ex parte rationabilis habentis, ratihabitio impeditur: secus si ex parte gerentis. Pe. de Rauen. sing. 589. 151
2 Defendens causam alienam cum mandato, si succumbat, repetit sumptus actione mandati. Aluiſ. de Albe. sing. 145. 174
2 Defendere se cuique licet, etiam aliunde interficiendo, cum moderamine tamen inculpatæ tutelæ. Marc. Mant. sing. 1. nu. 1. 2
2 Defendere qui me cœpit vtiliter in iudicio, si sententiam contrariam ferat, an sumptus repetere possit. Bar. sing. 73. 112
1 Defendere se cum moderamine in culpatæ tutelæ qualiter quis dicatur. Guid. Pap. sing. 314. §. qualiter. 217
2 Defensæ à tertio impositæ illi, cui res per sententiam est adiudicata, ne rem ipsam sibi in dotem lite pendente traditam ingrediatur, an sit parendum. And. de Iſern. sing. 8. 186
2 Defensio non solùm naturali lege, ciuili & canonica nobis est permissa, sed etiam euangelica. Mar. Mant. sing. 594. nu. 1. 61
2 Defensio est de iure ciuili, quod est immutabile. Mar. Man. singu. 15. nu. 5. fol. 5. & sing. 22. nu. 6. 7
2 Defensio ob atrocitatem delicti an & quando denegetur. Marcus Mant. sing. 87. nu. 2, & 4. 5
1 Defensio maximè in causis criminalibus alicui adimi non potest. Quamobrem & iudex reo defensionis terminum reo etiā non petenti dare debet. Hip. Marſ. sing. 388. nu. 1. 400
Defensio, siue ipsius terminus aliquo statuto, aut constitutione tolli non potest: sed nec vlla arbitrij concessione adimi videtur. ibidem num. 2.
1 Defensioni reorum lex & iura adeò fauent, vt quāquam princeps de potestatis plenitudine in causa ciuili, ac pecuniaria tollere possit, in criminali tamen id non potest. Hipolyt. Marſilien. singular. 388. numero 3. 400
2 Defensio quoties ex productione sententiæ facta per actorem ex sui lectura apparet innata reo, iudex ex suo officio debet actorem repellere, etiam si per reum non opponitur. Aluiſ. de singular. 287. 175
2 Defensioni renuntiare reus non potest in causa criminali, fallit in publico & famoso latrone, vel in reperto in flagranti crimine, vel si dicat defensiones non habere. Et de quibus defensionibus id intelligatur, & an possit renuntiare dilationibus. Anton. corſe. in sing. in verb. defensio. 1. nu. 1. 309
1 Defensionis causa quid factum coniecturis probari. Hip. Mar. sing. 19. numero 4. 345
2 Defensionis ratione multa homini permissa & impunè quidem, adeò vt ecclesia non polluatur, si homicidium sit casuale, & ad defensionem factum. Marc. Mant. sing. 397. nu. 1. 43
2 Defensiones in publicis iudicijs non dantur per procuratorem. & quare. Marc. Mant. sing. 326. nu. 5. 37
2 Defensor ex necessitate potest exceptionem ex sua persona competentem opponere. Bar. sing. 41. 111
2 Defensor ex necessitate potest ex sua persona exceptionem opponere. Pet. de Rauen. sing. 586. 151
1 Defensor qui cauit de iudicato soluendo, potest etiam ante litem contestata constituere procuratorem. Bouer. in verbo. nuntius. numero 2. 193
1 Defensor qui cauit de iudicato soluendo, potest post litem constituere procuratorem. Bouer. in verb. procurator. nu. 6. 192
1 Defensor causæ potest condemnari si quis veniat ad defensionem alterius causæ. Guid. Pap. sing. 357. 221
1 Defunctus an possit condemnari. Guid. Pap. sing. 435. 228
2 Defunctus si contingat ipsum sine hærede decedere, maxima afficitur iniuria, adeò vt nepotes nec instituti, nec substituti admittantur, ne sine hærede decedat. Marcus Mantua. singulari 562. numero 1. 58
2 Defunctorum interest successores habere: quia aliàs iniuria afficerentur. Et propterea successorium edictum inroductum & Falcidia & Treb. inuentæ. Marc. Mant. sing. 503. nu. 1. 52
1 Degradatio clerici vel presbyteri qualiter fiat. Guido Papæ singulari 636. 244
1 Deiectus debet probare se possedisse tempore spoliationis. Guid. Papæ singul. 833. §. 2. 254
1 Dejerare & differre parificantur. Guid. Papæ singular. 289. §. parificantur. 216
2 Deierare etiam pro alterius salute non licet. Amanel. singul. 196. numero 1. 75
1 Delatio appellationis ob reuerentiam illius ad quem appellatur facta, non abdicat iurisdictionem. Bouer. in singul. in verbo appellatio. numero 38. 204
delatio appellationis vbi est facta cum præfinitione termini ad prosequendum, eo termino elapso non remanet iurisdictio abdicata. ibid. nu. 37. 37
1 Delatus non debet remitti in loco delicti, si tibi habeat iudices suspectos. Guid. Pap. sing. 432. §. delatus. 228
1 Delegatio facta ad vniuersitatem causarum per exercitium iurisdictionis factum in vna causa perpetuatur in omnibus. Bouer. in verb. delegatio. nu. 7. 188
delegatio potest probari per testes, postquam fuit literatoriè semel præsentata, aliàs verò secus. ibid. nu. 10.
Delegatio vniuersalis debet probari per scripturam, & etiam particulariter, si ab initio pars hoc requirat. ibid. nu. 22.
Delegatio licet sit nulla, tamē si iudex delegatus aliàs habeat cognitionem causæ sibi delegatæ, valet eius processus. ibid. nu. 18.
2 Delegatio tutoris liberat debitorem modò fuerit facta bona fide. Bar. sing. 38. 91
1 Delegatio quando potius ipsa commissio censeatur, quàm iurisdictionis ordinariæ excitatio. in addi. Math. sing. 89. nu. 6. 123
2 Delegatio facta alicui sub nomine dignitatis, re integra non extenditur ad successores. Io. Trigo. sing. 96. nu. 3. 103
1 Delegationes non sunt acta iudicij, quia fiunt sine causæ cognitione, & partibus præsentibus, & ideò probantur per sola sigilla delegantium. Bouer. in verb. delegatio. nu. 14. 188
2 Delegante mortuo, si delegatus in causa procedat, an processus valeat. Amane. sing. 194. nu. 1. 75
1 Delegans quando excommunicatur delegatus non impedit procedere. Guid. Pap. sing. 305. §. quando. 217
1 Delegatus ad causam appellationis interpositæ ab interlocutoria approbara appellatione, quòd sit iusta, cognoscet de principali. Bouer. in sing. in verb. delegatio. nu. 3. 188
Delegatus ad vnam causam an possit vnum articulum illius subdelegare. ibid. nu. 1.
1 Delegatus principis sententia lata non est functus officio. Matheſ. in l. 4. C. quomo. & quan. iud. nu. 8. 155
1 Delegatus debet inferre in citatorio tenorem suæ commissionis; aliàs citatus non tenetur coram eo comparere, nec aliàs suis mandatis parere. Bouerius in singulari in verbo delegatio. numero 12. 188
1 delegatus à quocunque, cum adiectione quòd possit subdelegare poterit subdelegare. Bouerius in singulari, in verbo delegatio numero 4. 188
2 delegatus apostolicus licet habeat potestatem exequendi suam sententiam, non tamen potest exequi inferendo violentiam cum armis: nec potest vti manu militari in dicta executione. In noeen. singu. 55. 165
1 Delegatus non citat realiter, sed delegans. Matheſ. in auth. & qui iurat. C. de bon. auth. iud. possidend. nu. 2. 286
Delegatus ex primo & secundo decreto in possessionem. mittit. numero 3. ibid.
1 Delegatus ordinarij lite contestata potest subdelegare. Bouer. in verb. delegatio. nu. 19. 188
1 Delegatus ab ecclesiastico iudice etiam à Papa, habet tantūmodo censuram

Singular. Doctorum

censuram ecclesiasticam, & ideò non potest multam imponere pecuniariam: Secus est in iudice ordinario ecclesiastico, quoniam ipse potest multam pecuniariam imponere. Bouerius in verb. contumacia. nu. 8. 190
1 Delegarus principis causam criminalem potest subdelegare. Bouer. in sing in verb. delegatio. nu. 25. 188
2 Delegatus ad vnam causam ab inferiore, non subdelegat. Dyn. singulari 28. 130
2 Delegatus à superiore ad vnam causam specialiter si decedat, an ordinarius possit illam causam in se assumere, & de ea cognoscere. Ioan. de Arno. sing. 89. nu. 1. 84
2 Delegatus principis cum subdelegat, ad eum appellatur. Petr. de Rauen. sing. 567. 151
1 Delegatus fungitur vice delegantis. Gui. Pap. sing. 796. §. 2. 252
2 Delegatus principis, cui facta delegatio his verbis: Præcipimus, vel iubemus, an alteri possit subdelegare. Ioann. Trigon. singu. 95. numero 1. & 3. 103
2 Delegatus à principe potest sententiam suam executioni demandare, nisi specialiter princeps sibi executionem sententiæ reseruauerit. Guid. Pap. sing. 369. 222
delegatus ab ordinario an possit eius sententiam mandare executioni ibid. nu. 2.
1 Delegatus à principe an possit subdelegare in causis meri & misti imperij. Guid. Pap. sing. 398. §. an delegatus. 226
1 Delegatus non potest cognoscere, nisi in loco insigni, vbi est copia peritorum. Et quid si vna pars dicit locum insignem, & idoneum, altera verò negat, an ad hoc discutiendum arbitri eligi deoeant. Ludo. Rom. sing. 461. 46
2 Delegatus per principem ad causam meri & misti imperij, cā potest alij subdelegare. Bar. sing. 148. 117
1 Delegatum principis per edicta delegare posse. Math. in auth. qui semel. nu 6. C. quomo & quando iudex. 158
2 Delegatus Episcopi vel eius officialis si recusēt, Episcopus debet causā recusationis cognoscere. si verò recuſetur ordinarius, vel delegatus à Papa, debent eligi arbitri, qui de causa suspicionis cognoscāt. Bouer. in sing. in verb. recusatio. nu. 3. 194
1 Delegatus postquam est recusatus vt suspectus, non potest alteri subdelegare. Bouer. in sing. in verb. recusatio. num. 5. 194
2 Delegatus Papæ non potest mittere executioni sententiam suam in bonis laicorum, sed solùm clericorum, sed debebit per iudicem secularem exequi. Inno. sing. 25. 165
2 Delegatus Papæ non potest mandare executioni sententiam suam etiam in bonis clericorum manu militari, sed debet implorare brachium seculare. Inno. sing. 27. 165
1 Delegati si sint plures ad vniuersitatem causarum, quilibet intelligitur insolidum delegatus. Bouerius in singu. in verb. delegatio. numero 16. 88
2 Deliberandi ius ad hæredem suum transmittit ille, cui delata est hæreditas, si decedat intra annum, & sciat hæreditatem sibi delatam. Bar. sing. 13. 108
1 Dellictum probare ille non dicitur, qui indicium præstat, ex quo reus positus ad torturam confitetur, quia ipse immediatè delictum non probat. in addi. Math. sing. 511. nu. 18. 107
1 delictum contigisse, seu casum, de quo quis inculpatur, probandū est antequā torqueatur. Boue. in sing. in verb. carcer. nu. 7. 192
1 delictum factum in mari Pisano punietur Pisis, ac si esset Pisis factum. Pe. Gerard. sing. 15. num. 2. 287
1 delictum si sit commissum vnā à clerico & laico, vtrūm ecclesiastici cus, vel secularis sit iudex. in addi. Math sing. 143. nu. 3. 140
2 delictum probatur per impuberes, quando non potest probari ni si per minores. Anto. Colum. sing. 15. num. 1. 176
1 delictum nijuis est tacere ius aduersarij, verùm, quàm falsum exprimere. Math. sing. 18. num. 2. 90
2 delictum patris nocet filio in barataria, sicut in crimine læsæ maiestatis. Pe. Rauen. sing. 156. 139
1 Delictum si in conspectu iudicis pro tribunali sedentis committa tur, alia probatio non exigitur. Anto. Corſe. in sing. in verb. delictum. num. 1. 309
2 delictum commissum in carreria castri debet à duce castri cognosci, non a fisco. Amanel. sing. 27. nu. 1. 71
2 Delictum in omittendo leuius est quàm in faciendo. Ioan. Trigo. sing. 24. numero 2. 89
1 Delictum gladio factum magis punietur, quàm cum lapide. Guil. de Lud. sing. 138. 441
1 Delictum si ex spontanea confessione partis cōstet, reus etiam ex nullo processu damnari potest. in addi Math. sing. 53. nu. 3. 108
1 delictum, cuius pœna mors est, qui commisit si non inueniatur, quid agendum. Mathei. in l. 3. C. si pendent. appell. mors inter. numero 4. 181
2 in Delictis omnes tenentur in solidūm: & vno soluente alius non liberatur. Guid. Pap sing. 837. §. 2. 460
1 delictum per ebrietatem factum minori pœna punitur. Bouer. in rubr. misti. de crimin. num. 14. 206
1 Delictum in strumento probari potest. Math. in l. 2. C. quo. appel. non recep. nu. 7. fo. 180. Marc Mant. sing. 316. nu. 1.
1 delictū si quis cōmisit, ob quod manus abscindi debeat, habeatq; liberos plures infantes, ne illi famæ pereāt relegari debet, aut pœna mitigari, ne filijs præiudicetur. Hipolyt. Marſil. sing. 702. numero 2. 426
2 Delictum in dubio non præsumitur. in addi. Math. sin. 110. nu. 48. Aluiſ. de Alb. sing. 243. fo. 174. Fallit in his quæ sunt de genere prohibitorum. Ioan. Trigo. sing. 70. nu. 4. 98
2 Delictum minus remanet impunitum ratione maioris delicti. Ba. singu. 177. 128
1 Delicti enormitas facit, vt iudicanti iura, ac statuta & consuetudines transgredi liceat, si tamen iudex is sit è numero & ordine maiorum magistratuum, non autem inferiorum. Hipol. Marſ. singu. 244. num. 1. 377
1 delicti qualitas si non suadeat imponi pœnam mortis, & iudex, cui ius arbitrio pœna venit imponenda, eam fuerit arbitratus, potest appellari, & peti, quòd reducatur ad arbitrium boni viri. in addi. Math. sing. 48. nu. 3. 105
2 Delicti acerbitas & maleficij puniendi plerunque benè atq; cautè viuendi disciplina est. Marc. Mant. sing. 16. nu. 3. 5
2 delicto obuiare quis tenetur in crimine læsæ maiestatis, & sciens coniurationem in principem eam reuelare. Marcus Mantua singula. 2. num. 1. 2
2 De delicto eiusdem hominis sæpiùs quæri non debet. fallit nouis superuenientibus indicijs. marcus Mantua singulari 239. numero 1. & 2. 29
1 Delicto obuiare, licet quis de iure ciuili non teneatur, tamen hoc in atrocissimo delicto locum non habet, vt est in parricidio. Hip. Marſ. sing. 665. nu. 4. 434
1 Delicto dubiè probato, reus debet absolui. Petrus Gerard. sing. 11. numero 6. 186
2 Delicta ne remaneant impunita, multa recepta sunt contra regulas iuris. Marc. Mant. sing. 453. nu. 1. 48
1 delicta committi ob necessitatem non permittitur. Petrus Gerar. sing. 100. num. 10. 300
2 Delicta difficilè præsumuntur. Ioan. Trigo. sing. 41. nu. 1. 91
2 delicta suos tenere debent authores, non alios. Marc. Man. sing. 3. numero 3. 2
2 delicta, in quibus ex vtraque parte requiritur probatio, quænam sint. Bar. sing. 14. 123
1 Delicta paria compensatione tolli Hip. Marſ. sing. 234. nu. 1. 375
2 delicta non solùm punienda, verū quoque publicanda, vt infamig nota sontes aspergantur. Marc. Mant. sing. 583. num. 1. 60
1 De maioribꝰ delictis monachorū cognoscit Episcopus, & de minoribus Abbas, nisi aliter se habeat consuetudo, quæ aliàs etiā de se dat iurisdictionem. Bouer. in verb. causæ cognitio. nu. 5. 191
1 In delictis semper præsumitur pro eo, quod excusat. in addi. Mathei. sing. 110. num. 49. 130
1 delinquendi consuetudine pœnam augeri. vnde qui hodie furatus est rem vnam vilem, cras aliam, & sic deinceps, ratione iteratio nis & consuetudinis furca suspendi poterit. Hipolytus Marſ. singulari 378. num. 3. 399
2 delinquens principaliter an possit accusare criminaliter antequā agatur contra alium ciuiliter de delicto. Bar. sing. 123. 115
2 Delinquens si post delictum efficiatur clericus, forū seculare non euitat, nisi ante delictum religionem vouisset. Ioann. de Arno. singu. 29. nu. 1. 79
Delinquēs si formata inquisitione, vel secuta cōdēnatione postea fiat religiosus, iudex laicus pōt eū punire, facta tñ prius degradatione à iudice ecclesiastico, fallit vt ibi. Pe. Gera. sin. 51. n. 1. 293
1 Delinquens vltra propositum, an delictum sine dolo commissum puniendum sit remittitur. Hip. Marſ. sing. 176 nu. 2. 365
1 Delinquēs si sit in ecclesia, vel in domo alicuius potēris, bero arij ecclesiā intrare nō debēt, sed extra ttare. Gui. de Lu. sin. 98 440
2 Delinquens non est ab ecclesia extrahendus, nisi pro certis criminibus. Aman. sing. 132 num. 1. 76
1 delinquens non debet esse melioris conditionis eo, qui non delinquit. Mathei. sing. 17. nu. 7. 89
2 Delinquens non debet audiri, nisi in loco vbi deliquit. Baldus singulari 179. 128
2 Delinquens poterit conueniri in loco delicti, licet aliàs habere privilegium, ne conueniretur, nisi certo loco. Bar. sing. 150. 117
Delinquens an excusetur à delicto propter iram. Ludo. Rom. singu. 514. num. 5. 55
1 Delinquentis socij ac auxiliatores quando dicantur, & quando de auxilio puniri possint. Hip Marſ. sing. 400. nu. 1. 402
Delinquentis principalis incertitudo in accessorio impotentiam procedendi infert, ac proinde nullitatē si procedat. ibid. nu. 2.

Index

1 Delinquentis pœnam subire non debet, qui non delinquit: quoniã pœna delinquentem, non alios sequitur. Hipol. Marsil. sing. 602 numero 1. 426
2 Delinquentis testimonium non valet, nisi in sui præiudicium & perniciem. Marc. Mant. sing. 4 nu. 1. 3
2 Delinquentes vt sanguinem suum redimant, & pœnam euitent, verisimile est peierare, & quæ sunt considerandæ antequam eis iuramentum deferatur. Marc. Mant. sing. 4. nu. 12, & 13. 3
2 Delinquentes si plures sint, an vnus conuentus alios liberet. Bir. singu. 12. 109
1 Delinquentes plures simul, quorum vnus clericus est, si à iudice seculari capti sunt, & ab eodem inquisiti, & clericus remitti ad iudicium ecclesiasticum petat, an si remittatur, reliqui quoque laici occasione communionis remitti debeant. Hipolyt. Marsil. singulari 180. num. 2. 366
2 Denarius & nummus quid, remissiuè tamen. Marc. Mant. singular. 399. numero 1. 43
1 Dens non est membrum. Inno. sing. 11. 164
2 Denuntians malè in expensis condemnatur. Bouer. in singular. in verb. accusatio. nu. 6. 192
2 Denuntiatio facta ab eo, qui non habet ius denuntiandi, non valet. Pau. de Cast. sing. 46. nu. 1. 129
1 Denuntiatio de lite mota emptori, potest fieri venditori quolibet tempore, nisi sit in causa conclusum. Ant. Corse. in sing. in verb. denuntiatio. nu. 1. 309
2 Denuntiatio litis motæ quando non requiratur vt possit agi de euictione. Pe. Rauen. sing. 190. 140
2 Denuntiatio medici, qui dicat aliquem infirmum, vel ex vulnere remansuram cicatricem, nihil operatur, nisi præcedat diligens iudicis inquisitio. Bar. sing. 134. 116
1 Denuntiatio qualiter debeat fieri debitori. Guido Papæ sing. 479. §. qualiter. 231
1 Denuntiatio ab eo qui non habet ius denuntiandi. non valet. Gui. Pap. sing. 02. 210
1 Denuntiatio de qua in l. 7. C. de noua. qualiter debeat fieri debitori facta delegatione. Guid. Pap. sing. 59. 239
2 Denuntiatio simplex non interrumpit præscriptionem. Aluis. de Albe. sing. 74. 69
2 Denuntiatio, quæ fit per medicum, qui dicit aliquē infirmū, vel ex vulnere remansuram cicatricem, nunquam aliquid operat, nisi præcedat iudicis diligens inquisitio. Pet. de Rauen. sin. 593. 151
1 Denuntiationem iudiciariam non potest facere priuatus, nisi prætendit aliquod suum priuatum interesse. Bouerius in verbo accusatio. numero 9. 192
1 Denuntiator potest in testem recipi, si procedatur contra delatum, non propter denuntiationem, sed super denuntiatione propter famam. Secus verò si procedatur super denuntiatione principaliter propter eam. Boue. in sing. in verb. testis nu. 47. 197
1 Deo seruientes non minus sunt fauorabiliores, quàm seculo. in addit. Math. sing. 110. nu. 16. 129
2 Deponens suum alterius nomine donare non videtur. Pet. Raue. singu. 136. 139
2 Deponens mandato tertij, aut aliàs, ne in mora constituatur, pecunias, apud eum qui ab omnibus opinionis integræ reputabatur, si per eius fugam deperdantur, nihilominus liberatur Marcus Mant. sing. 651. nu. 1. 139
2 Deponenti de conscientia propria, quando alia probatio nõ esset, creditur cum iuramento. Aluis. de Albe. sing. 165. 172
2 Deportatio in locum aquæ & ignis interdictionis successit. Marc. Mant. sing. 6. 8. nu. 1. 65
2 Deportatus, & aliàs relegatus si reddatur ciuitati, per verbum restituo, intelligitur restitutus & bonis, & honoribus, & famæ. Secus si per verbũ indulgeo, quia tunc tantùm ciuitati redditur, & quid si per verbum rebannio. Aluis. de Alb. sing. 163. 174
2 Deportato sunt interdicti actus de iure ciuili. Nic. Ruff. sin. 2. 187
1 Depositarius tenetur de dolo, & lata culpa, commodatarius etiam de leuissima, & quo casu hoc fallat. Lud. Rom. sing. 262. 25
2 Depositarius sine dilatione compellendus est ad restitutionem depositi, nec potest obijcere compensationem, nec dicere sibi in contrarium factam protestationem. Bar. sing. 160. fo. 118. & Pe. Rauen. sing. 128. 138
1 Depositario, aut commodatario cui res deposita vel commodata aufertur, competit pro illius recuperatione condictio cano. reintegranda 3. q. 1. Bouer. in sing. in verb. actio. nu. 16. fol. 191. & in rub. de petit. possess. num. 11. 195
1 Depositæ rei restitutio an fieri debeat deponenti, qui postea fuit deportatus, vel fienda sit fisco. quoniam res deposita facta sit fisci. ia addi. Math. sing. 5. num. 6. 85
2 Depositum in regno Neapolitano, vltra libram auri non potest probari nisi per publicum instrumentum. Ioann. de Arno. singulari 47. num 1. 80
1 Depositum habet paratam executionem sicut res iudicata. Guido. Pap. sing. 485. 213
1 Depositum irregulare an habeat priuilegia depositi. Et quid de deposito confessionato. in addi. Math. sing. 5. nu. 2. 85
1 Depositum vbi non reperitur expressè priuilegiatum, in eo seruari debet ius commune. ibid. nu. 3.
1 Depositum qua exceptione, vel conuētione possit retineri, nec deponenti restitui. ibid. nu. 4.
1 Depositi contractus maximè est priuilegiatus, & quæ sint eius priuilegia. ibid. num. 1.
1 Depositi notorij contractus adeò est fauorabilis, quòd executionē meretur, sicut sententia, vel confessio in iudicio facta, vel iuramentum conuentionale, aut iudiciale, vel laudum emologatũ, secus si depositum notorium non sit. Math. sing. 5. 84
2 Depositi actione agens an coram non suo iudice reconueniri possit. Math. in auth. & consequenter. C. de sent. & interlocu. omn. iudic. num. 10. 166
2 Depositum penes Titium aliquam rem, & dicitur in instrumento; quod illam rem habuisti à me in depositum. Istud instrumentũ licet sit factum inter te & Titium, probat tamen intentionem meam contra te, etiam si non possim aliter probare, quòd deposuerim, sufficit hoc instrumentum ad probandum. Petrus de Rauenn. singulari 885. 160
1 Depositio testis de his quæ stant in iure, non valet. Bouer. in sing. in verb. testis. num. 2. 199
1 Depositio testis dicētis ita sibi videri, seu visum fuisse, nihil valet. Bouer. in sing. in verb testis. num. 9. 199
1 Depositio testis titubantis, seu dubitantis non valet, quia dubitãs pro ignorante habetur. Bouer. in sing. in verb testis. nu. 10. 199
1 Depositio testis ad reddendam causam inualidam, seu incongruã, non valet. Bouer. in sing. in verb. testis. nu. 31. 199
Depositio testis non deponentis de credulitate non valet, intellige tamen quando deponit de extrinsecis, secus verò si de intrinsecis concernentibus peritiam. num. 32. ibidem
1 Depositioni primæ testium est standum. Guido Pap. singular. 236. numero 2. 214
1 Deprehensus cum aliqua muliere, si dicat se eam iuraſſe, pro veritate accipitur. Guid. Pap. sing. 591. § si quis. 236
2 Deputatus ad debitum exigendum non potest prorogare debitori terminum solutionis. Marc. Mant. sing. 637 nu. 1. 66
1 Derelinquere aliud est, & aliud deserere. Ant. Cors. sing. in verb. occupatio. nu. 2. 323
2 Descriptio rei alienæ facta in publicum domino sciente, præiudicat domino. Dyn. sing. 177. 133
1 Descriptus in æstimo communis si velit alienare sdia, non debet extrahi de æstimo, nisi appareat illũ, in quē fit alienatio esse soluendo, aliàs venditor tenetur. Pet. Gerard. sing. 10. nu. 1. 285
1 Deserta appellatione, iudex appellationis desinit in causa appellationis esse iudex, & ideò si proferat sententiam infirmatoriam primæ, eius sententia est ipso iure nulla. Bouer. in sing. in verb. desertio. numero 1. 204
1 Detinens debitorem aut alium vltra 20. horas committit carcerem priuatum. Guido Pap. singulari 428. §. si quis. fol. 227. sing. 267. §. si quis. 215
1 Detrectare vel differre æquiparantur. Guido Pap. sin. 559. fo. 236. & sing. 289. num. 2. 216
1 Detractio in petitione facta debet esse clara sicut petitio. Gui. Pa. sing. 879. §. vltim. 257
1 Detractio Falcidiæ an debeat fieri in singulis rebus. Guido Papæ sing. 556. §. si in singula. 236
2 Detractio Falcidiæ aut Trebellianicæ inuenta fauore testatoris. Marc. Man. sing. 82. nu. 3. 13
2 Diaconissam si aliquis rapit, bona ipsius raptoris, & quò ad proprietatem & plenam possessionem ipso iure sine traditione, & sine alicuius facto transferuntur in ecclesiam, cuius erat diaconissa. Pe. de Rauen. sing. 171. 140
1 Dicere non satis, sed quod dicitur probasse necesse est. Hipo. Marsil. sing. 570. num. 1. 422
1 Dictans scienter falsum instrumentum punitur pœna falsi. Guid. Pap. sing. 494. §. ille. 232
1 Dictio, statim, an verificetur post decem dies. Lu. Rom. sin. 310. 30
2 Dictio negatiua præposita verbo, potest, priuat potentiam, & necessitatem inducit. fallit tamen. Marcus Mantua singulari 224. numero 1, & 2. 27
1 Dictio, omnis, restringitur ad ea, quæ sunt de natura contractus. Math. in addi. sing. 136. nu. 9. 139
1 Dictio, omnis, adiecta dispositioni de futuro continenti concessionem noui actus recipit restrictionem de habilitate. in addit. Mathes. sing. 136. num. 10. 139
1 Dictio, omnis, facit obligationem generalem, quæ aliàs esset inde finita. in addi. math. sing. 136. nu. 12. 139

Singular. Doctorum

1 Dictio, semper, prolata à teste qualiter intelligenda. Bouer. in singu. in verb. testis. nu. 33. 199
1 Dictio pro, conditionem importat. Guid. Pap. sing. 309. nu. 11. fol. 217. & sing. 371. nu. 1. 222
1 Dictionum, omnino, nullo modo, omnimodo, natura. in addi. Mathes. sing. 111. nu. 2. 3. 5, & 6. 131
11 Dictio nisi, quid significet. Pe. Gerar. singu. 46. nu. 1. 295
Dictio, posteà, de sui natura denotat longum interuallum. Anton. Corse. in sing. in verb. posteà. nu. 1. 326
1 Dictio, siue, habet vim copulatiuæ. Franc. Crem. sing. 57. nu. 2. fol. 269. item & disiunctiuè. Guid. Pap. sing. 324. 218
1 Dictio, simpliciter, quid significet. in addit. Mathes. singulari 37. numero 2. 99
1 Dictio taxatiua an excludat factum authoris. in additi. ad Francis. Crem. sing. 32. 266
2 Dictio taxatiua non qualificat. Ioannes Trigon. singulari 3. numero 3. 85
2 Dictio multoties, & superlatiuum plurimos, verificantur in duobus Idem de dictione, sæpè. Aluis. Alb. sing. 108. 170
2 Dictio, non ne, licet sit posita negatiuè tamen affirmat. Aluis. de Aiber. sing. 144. 171
1 Dictio, quandoque, in legato quomodò exponatur. Ludo. Roman. singulari 120. 12
2 Dictio, penitùs, est dictio præcisa. Aluis. de Albe. sing. 223. 173
2 Dictio, ex tunc, notat temporis extremitatem, quandoque tamen exponitur tunc, id est, eo casu. Aluis. de Alb. sing. 211. 173
2 Dictionis periude, virtus. Aluis. de Albe. sing. 136. 171
1 Dictionis, statim, & incontinenti, significatio. in addi. Math. singu. 111. nu. 17. 132
Dictiones, protinus, penitùs, & prorsus, quid significent. ibid. n. 18.
2 Dictionis, etiam, natura & effectus. Marcus Mantua singulari 33. numero 1. 8
2 Dictionis, duntaxat, natura. Marcus Mantua singulari 76. numero 2. 13
1 Dictionis, &, effectus. Math. in l. 1. C. si plur. vna. sent. nu. 3. 174
2 Dictionis, ex, est non semper importare causam proximam, sed quandoque mediatam, quandoque immediatam. Marc. Mant. singu. 56. numero 1. 11
1 Dictio, mox, illicò, statim, quid significent. in addit. Mathes. singu. 111. nu. 13. 14. & 15. fo. 131. Crem. sing. 7. 264
2 Dictiones vniuersales non semper habent effectum vniuersaliter operandi. Marc. Mant. sing. 300. nu. 1. 34
2 Dictiones velut, & quodammodo, improprietatem notant. Aluis. Alber. sing. 95. 169
1 Dictio, nullatenus, & nullo modo, quid significent. in addi. Mathe. sing. 111. nu. 11. 132
Dictionum quomodocunque, quoquomodo, & quomodoliber, itē cuiuscunque, & qualitercunque significatio. ibid. nu. 12.
1 Dictum assertiuè in instrumento, sed incidenter, non probat. Pet. Gerard. sing. 39. num. 2. 192
1 Dictum testis debet interpretari contra producentem. Guid. Pap. singu. 488. 231
2 Dictum legis particulare extenditur ad limites rationis generalis, fallit tamen. Marc. Mant. sing. 434. nu. 1. 46
2 Dictum legis quando est particulare, & ratio generalis, dictum ampliatur, & generaliter intelligitur. Marc. Mant. singula. 390. numero 1. 42
Limitatur. numero 2. ibidem
1 Dicto vnius testis non est credendum. fallit in l. Theopompus. ff. de dot. prælega. numero 3. Item in doctore consuetudinem asserente. numero 5. Item doctrinam sui scholaris attestante. Item in libro argentarij. numero 7. &c. Marcus Mant. singulari 115. numero 1. fo. 17. & sing. 296. 43
2 Dicta testium si sunt recepta, & examinata inter alias personas, facunt semiplenam probationem contra alios, si amplius illi testes haberi non possunt, & examinari. Petrus de Rauenna singulari 727. 155
2 Dicta testium si sunt inualida, eò quia non sunt ritè recepti, vt q2 ante litem contestatam, non possunt validari consensu partiū. Petr. de Rauen. sing. 755. 156
2 Dicta in præcedentibus intelliguntur repetita in sequentibus in dispositione hominis: secus in dispositione legis. Persona tamē nominata in præcedentibus non intelligitur repetita in sequētibus in causa magni præiudicij, secus in cautis parui præiudicij. Aluis. de Alber. sing. 123. 170
2 Dicta testium non profunt in alia instantia, nisi sint publicata. Dyn. sing. 52. 130
1 Dicta testium non debent calumniari, sed potiùs coadiuuari. Bouer. in sing. verb. testis. num. 42. 199
1 Dies vltima termini parti nota esse debet. Math. in l. 2. C. de tempor. & repar. appe. num. 5. 175
2 Dies dati ad appellādum sunt vtiles. Aluisius de Alb. sing. 195. 173
2 Dies omnes aut festi, aut profesti, & qui festi, & qui profesti dicuntur. Mar. Mant sing. 46. nu. 2. 10
1 Dies incipit à media nocte vsque ad aliam mediam noctem. Gui. Pap. sing. 983. 261
1 Dies termini seu dilationis an & quando computetur in dilatione. Bouer. in sing. in verb. dilatio. nu. 10. 180
2 Dies festi à cognitionibus debent esse alieni. Marcus Mantua singula. 22. num. 8. 7
2 Dies tacita interpellat pro homine, sicut expressa. Petrus Rauen. singulari 159 139
1 Dies decēm qui dantur ad appellandum computantur à die scientiæ. Guid. Pap. sing. 318. §. decem dies. 218
2 Dies interpellat pro homine. Dyn. sing. 160. 133
2 Dies præfixa solutioni, facit vt nedum debitor offerre se debeat paratum satisfacere, ne incidat in pœnam, sed etiam vt pecuniam offerat, secus si non sit præfixa dies. quia sufficit offerre se paratum soluere. Aluis. de Alb. sing. 20. 173
2 Diei cuiusque maior pars est horarum septem primarum diei, nō supremarum. & quæ sit ratio. Marcus Mantua singulari 454. numero 1. 48
1 Dietim conductus, vt fiat opus, non tenetur de vitio operis. Lud. Roma. sing. 31. 5
2 Diffamatus publicè apud graues viros de iure canonico repellitur à testimonio, sed non de iure ciuili, nisi fuerit condemnatus. Mar. Mant. sing. 385. nu. 1. 42
1 Differentia est inter appellationem & prouocationem, quia appellatio fit in iudicio, prouocatio extra iudicium. Guid. Pap. sing. 32. §. differentia est. 208
1 Differentia quæ sit inter transire & extrahere. Gui. Pap. sing. 494. §. quæ sit. 232
1 Differentia inter appellationem iudicialem & extraiudicialē. Gu. Pap. sing. 32. §. differentiam. 208
1 Differentia est inter appellare & prouocare. Guido Papæ singulari 608. 240
2 Differentia inter hæreditatem opulentam, & locupletem. Petrus de Rauen. sing. 257. 142
2 Differentia inter actionem directam, & vtilem Baldus. singulari 137. 177
1 De differentia inter arbitrum, arbitratorem, & amicabilem compositorem. Bouerius in singulari, in verbo compromissum, numero 17. 188
1 Differentia inter commissionem facti, & iurisdictionis. Bouer. in sing. in verb. delegatio. nu. 7. 188
1 Differentia quæ sit inter casum dubium, & causam seu quæstionē dubiam, & inter casum clarum, & causam seu quæstionem parem. in addi. Math. sing. 71. nu. 12. 115
1 Differentia, quæ sit inter scripturam epistolæ, & scripturam libri rationum, Mathe. sing. 78. nu. 1. 119
2 Differentia inter damnum & furtum. Pet. Rauen. sing. 145. 139
1 Differentia quænam sit inter dictiones, omnino, & omnimodò. Mathes. sing. 111. nu. 9. 132
2 Differentia inter concessionem personalem & realem. Mar. Man. sing. 654. nu. 1. 68
1 Differentia quæ sit inter ius & fas, tam de iure ciuili, quàm canonico. Lud. Ro. sing. 798. 79
1 Differentia quænam sit inter inducere, delere, & superinducere remittiuè. Ludo. Rom. sing. 596. 59
1 Differentia inter appellationem & supplicationem. Guido. Pap. singu. 32. §. differentia. 208
1 Diffinitiua in qua iudex pronuntiat vna forma si iuratum fuerit, alia si iuramentum recusatum fuerit, valet. Mathesilan. in l. cū iudex. C. de sententijs & interlocutionibus omnium iudicum. numero 3. 165
1 Diffinitiua fertur per verba, iubeo præstari. Mathesilan. in l. cùm eorum. C. de sententijs & interlocutionibus omnium iudicum. numero 6. 164
1 Diffinitiuè quem esse absoluēdum, vel ab obseruatione iudicij, quo modo intelligatur, & qui & quales effectus inde resultent. in addi. mathes. sing. 17. nu. 6. 90
1 Dignitatis priuilegium, dignitate finita perdurare. Ob id fit, vt clericus licet degradatus, non potest percuti citra Canonis iuris sionem. Hip. Marsil. 107. nu. 1. 356
Et quid de eo, qui alias consiliarius fuit, qui in præsens non sit, an torqueri possit. nu. 2. ibid.
1 Dignitatem in testium personis magnæ esse importantiæ. Quid autem si testis vnus alteri contradicat, an & veri sit credendum. Hip. Marsil. sing. 488. nu. 1, & 2. 413
2 Dignus præsumitur, qui est electus à principe. Petrus de Rauenn. singulari 813. 157
1 Dilaniauit si aliquis scienter imaginem personæ meæ, possum con

Index

trā eum agere actione iniuriarum. Gui. Pap. sing. 535. 234
1 Dilapidare quis dicatur. Ant. Corse. in verb. appellatio. 1. nu. 2. 301
2 Dilario si petatur, quæ tempus instantiæ non excesit, tàm actori, quàm reo concedetur, & quid si instantiam excedat. Bartol. singulari 143. 116
1 Dilatio concessa super sorte, intelligitur etiam concessa super accessorio vsurarum. fallit si debitor suspectus sit de fuga, vel de dilapidatione sui patrimonij. Lud. Ro. sing. 176. 17
1 Dilatio, quæ datur à iure, an possit per iudicem abbreuiari cõsuetudine sup hoc nihil disponẽte. Math. in auth. q semel. n. 13. 159
1 Dilatio à iudice ex quibus & quot causis possit dari, & data abbreuiari vel augeri. in addi. Math. sing. 14. nu. 10. 88
1 Dilatio alicui non est danda ad id de quo venire debebat instructus. Bouer. in sing. in verb. dilatio. nu. 17. 190
1 Dilatio pendens reddit processum ipso iure nullum. Bouer. in singul. in verb. dilatio. nu. 1. 189
Dilatio pro quærendo aduocatum datur ante litem motã, sed non post, nisi causa cognita. ibid. nu. 6.
Dilatio vnica debet dari ad reprobandum testes. ibid. nu. 3.
Dilationes omnes ex causa arbitrariæ sunt. nu. 4. ibid.
1 Dilatio ad producendum instrumenta non operatur, quòd testes possint produci. Ant. Corse in sing. in verb. dilatio. nu. 1. 309
2 Dilatio danda solùm illam petenti. Per. Rauen. sing. 130. 139
1 Dilatio probatoria censetur peremptoria: & quod de expectatoria. Math. in l. 2. C. quomo. & quan. iud. nu. 8. 154
Dilatio probatoria præfigi non nisi iudice sedente pro tribunali potest. numero 11. ibid.
1 Dilatio à delegato à principe maior quàm ab alio esse debet Mathesin. l. 2. §. 1. C. de tempo. & repa. appe. nu. 1. 175
1 Dilatio peremptoria quando est præfixa actori à lege, vel ab homine ad probandum, eo nil probante, non propterea dicitur liquere de causa, sed tantùm non sufficienter actitatum esse. in addi. ad Math. sing. 17. nu. 1. 90
1 Dilationis termino lapso, an iudex dilationem prorogare possit. Ant. Corse. in sing. in verb. prorogatio dilationis. nu. 1. 326
1 Dilationis causa finita, finitur dilatio. Bouer. in sing. in verbo dilatio. numero 8. 189
1 Di ationi renuntiare nõ potest in præiudicium partis aduersæ, qui leam obtinuit sibi dari cùm propterea effecta sit comis unis. Bouer. in sing. in verb. dilatio. nu. 15. 190
Dilatione finita data ad probandum, adhuc admittitur probatio infra paucos dies per modum purgationis moræ. ibid. nu. 13.
1 Dilatione pendente licet officium iudicis conquiescat, iudex tamẽ potest prima dilatione durante dare aliam dilationem, quæ incipiat post terminum primæ dilationis. Bouer. in sing. in verb. dilatio. numero 2. 189
1 Dilationes plures licet dari non debeant ad probandum, nisi cum causæ cognitione, scilicet impedimento allegato & probato. At tamen si iudex eas de facto dederit sine cautæ cognitione, nihilominus valent, quia iudex potest gratiam dilationis facere de benignitate. Bouer. in verb. dilatio. nu. 16. 190
1 Dilationes multas dare ad iudicis officium spectat. Mathe. singula. 14. numero 2. 88
2 Diligentia extinguit præsumptionem culpæ. Ioan. Trigo. singula. 57. numero 5. 94
2 Dimidia venit appellatione partis nisi verbum, pars, qualificetur per verba aliqua distributiua. Aluis. de Alb. sing. 237. 174
2 Directæ actiones remanent apud eum qui cessit actiones: & ideò põ ei solui, nisi in tribus casibus. Pe. de Rauen. sing. 434. 147
1 Discreditur à propria significatione verborum vt mens contrahentium seruetur Gui. Pap. sing 348. 226
1 Disiunctiuæ ad verificationem sufficit alteram partem esse veram. Gui. Pap. sing 703. §. ad verificationem. 247
1 Disiunctiua posita inter hæredes, vel legatarios, resoluitur in coniunctam, nisi eæ simul in oratione positæ fuerint. Ludouicus Rom. singu. 401. 39
1 Disiunctiua accipitur pro coniuncta, si in qualibet parte alternati uæ mens testatoris non verificatur. Bar. sing. 75. 112
1 Dispensandũ est super iuramẽto appositio super contractibus odio creditorum improbato. Gui. Pap. sing. 376. 223
1 Dispensari an possit super infamia. in addi. Math. sing. 62. nu. 9. 111
1 Dispensatio facta per inferiorem à principe, an possit per eundem absque causa reuocari. Lud. Ro. sing. 523. 54
1 Dispensatio super affinitate si occurrat, cũ sit duplex affinitas, nec sit aliter declaratum, est subrepitia. Aluis. de Alb. sing. 161. 172
2 Dispẽsatio ætatis non præsumitur, nisi eius in dispensatione fiat mentio. Marc. Mant. sing. 211. nu. 8. 6
2 Dispẽsatio est stricti iuris, item iurisdictio delegata est stricti iuris, ideò non debet excedere eius fines. Aluis. de Alb. sing. 172
1 Dispensatio omnis præsupponit veritatem in contrariã, quia producens instrumentum legitimitatis probat se non legitimè natũ, similiter allegãs repudiũ fatet matrimoniũ præcessisse. ibid.
1 Dispositio capit. quanquam. de vsuris libr. 6. an procedat etiam in eo, qui amplius vsuras non exercet. in additio. Mathes. singular. 49. numero 9. 106
1 Dispositio §. si compromisero. l. si dictum. ff. de euictio, nunquid habeat locum in eo, qui prorogauit, id est, consensit in iudicẽ non tuum. Lud. Rom. sing. 12. 3
1 Dispositio capitu quamuis. de pactis. libro sexto, tollitur propter enormem læsionem. Hipolytus Marsilienſis singulari 673. numero 4. 435
1 Dispositio l. humanitatis. C. de impube. & alijs substitut. loquens in mente capto, an habeat locum in furioso. Mathesila. singula. 179. numero 1. 149
1 Dispositio l. hac edictali. C. de secund. nupt. an habeat locum in filijs vulgò conceptis. Ludouicus Romanus singula. 232. fol. 22. & Crem. sing. 89. 272
1 Dispositio l. si debitori. ff. de iudic. loquens de termino decem dierum, an habeat locum in arbitratore. Ludouicus Romanus singulari 194. 18
1 Dispositio l. 2. C. de rescind. vend. an habeat locum in pignore secundo loco primi surrogato, vel in cautione loco pignoris præstita. Lud. Rom. sing. 558. 56
1 Dispositio c. cùm dilectus. de fid. instrum. in quibus casibus locum habeat. Lud. Rom. sing. 102. 19
1 Dispositio subsequens non inducit repetitionem eorum, quæ in prima dispositione sunt dicta. Pe. Gerard. sing. 3. nu. 8. 281
1 Dispositio l. 1. c. si dos constan. matr. an habeat locum in dote promissa, non data. Lud. Rom. sing. 605. 60
1 Dispositio l. prætor ait. §. quod ait prætor. ff. de bon. auth. iud. possan habeat locum de iure canonico. Lud. Rom. sing. 413. 40
1 Dispositio cum clausula, Non obstantibus quibuscunque constitutionibus, & statutis, non intelligitur tollere cõstitutionem seu statutum iuratum. Lud. Rom. sing. 7. nu. 1. 2
1 Dispositio quamuis stricta, non debet accipi in stricto significatu, quando dispositio redderetur eluſoria, vel posset fieri fraus. in addi. Math. sing. 94. nu. 1. 124
2 Dispositio quælibet consideranda debet secundum tempus quo fit. Marc. Mant. sing. 328. nu. 1. 37
1 Dispositio vt valeat, recedit à regulis iuris communis. Petr. Gerard. sing. 35. nu. 4. 292
1 Dispositio nunquam trahitur ad non cogitata. Petrus Gerardus. sing. 7. num. 12. 284
Dispositio legis facilius extenditur, quàm dispositio hominis. numero 13. ibidem
1 Dispositio cap. quia frustra. extrà, de vsur. & cap. Michael. eo. titu. volens vsurarium non audiri, nisi vsuris extortis restitutis, tam in Iudæis quàm Christianis locum habere intelligitur. Hipolyt. Marsil. singul. 609. nu. 1. 426
2 Dispositio facta non obstantibus quibuscunque pactis, & conuentionibus, non tollit pactum seu conuentionem iuratam. Aluis. de Alb. sing. 226. 173
2 Dispositio testatoris pro lege seruanda, nisi esset humanitati contraria, vel deliroria, vel repugnaret dispositioni legis. & in casu l. Seius & Augerius. ff. ad leg. Falcid. Marc. Mant. singu. 122. numero. 1. 2. 4. & 5. 19
1 Dispositio simplex non solùm trahitur ad alium casum ex identitate rationis, sed etiam exceptus à regula. Ant. Corse. in singu. in verb. extensio. 1. nu. 1. 310
1 Dispositio generalis non extenditur ad contractũ iuratum. in addi. ad Math. sing. 36. nu. 4. 98
1 Dispositio locum habens in crimine vero, habet etiam locum in crimine præsumpto, præsumptione iuris, non hominis. Pet. Gerard. sing. 9. num. 7. 285
1 Dispositio l. ad egregias. ff. de iureiu. an habeat locum in paupere, cui est verecundia domum exire. Lud. Rom. sing. 173. 16
1 Dispositio l. si fortè. ff. de offi. præsid. an habeat locum in beneficijs seu priuilegijs. Lud. Rom. sing. 572. num. 1. 57
1 Dispositio l. bene à Zenone. C. de quadr. præscri. an habeat locum in ecclesia. Lud. Rom. sing. 618. 62
1 Dispositio l. seruus plurium. §. fin. de lega. 1. & l. nummis. ff. de lega. 3. quæ loquitur de nummis, vtrum habeat locum in alijs quantitatibus, puta vini, & olei. Lud. Rom. sing. 209. 20
1 Dispositio l. si quis argentum. §. si autem hoc. C. de donationi. nun quid habeat locum in donatione causa mortis, & in milite. l ud. Roma. singu. 529. 54
1 Dispositio quæ refertur ad personam, debet intelligi secundũ qualitatem personæ ad quam refertur. Guid. Pap. sing. 899. 258
1 Dispositio certo modo & ad certum casum limitata extra illum casum non debet sortiri effectum. Gui. Pap. sing. 843. §. 3 255
1 Dispositiò l. si vnquam. C. de reuo. donatio. residet in arbitrio donatoris. Guid. Pap. sing. 339. 219

Singular. Doctorum

1 Dispositionis tempus non executionis spectandum. in add. Math. singu. 110. nu. 58. 130
2 Dispositione quantumcunque generali nunquam quis videtur disponere, de eo, quod non est suæ potestatis. Marcus Mantua singulari 485. num. 1. 50
1 Distractus eiusdem naturæ esse debet cuius est contractus. Pe. Gerard. sing. 3. nu. 2. 281
2 Distributores si sint plures dati in testamento, quando quilibet solus possit distribuere. Bar. de Capua. sing. 10. 180
1 Diuersitas rerum facit legatum obscurum. Guid. Pap. singu. 673. Sdiuersitas. 246
1 Diuersitas loci vel temporis reddit depositiones testium singulares. Guid. Pap. sing. 927. 259
1 Dies legans dimidiam pauperatis suæ, dimidiũ hæreditatis suæ legasse censetur. Franc. Crem. sing. 24. nu. 1. 266
2 Diuiduum sui natura an rarione adiuncti dicatur indiuiduũ. Marcus Mant. sing. 637. nu. 1. 66
1 Diuinatores & fortilegi qua pœna de iure ciuili puniantur: & quæ de iure canonico. Lud. Rom. sin. 667. 66
1 Diuisio rei communis an peti possit, si alter ex dominis partem suã alteri domino pignori obligauerit. Lud. Ro. sing. 178. 17
1 Diuisio an præstet titulum præscribendi, & qualiter, & in qua parte. Bouer. remissiuè in sing. in verb. præscrip. nu. 12. 205
1 Diuisio bonorum, quam patres in vita agentes inter liberos faciũt, iure non subsistit, quoniam quædam videtur prænuenire, tamen patres possunt filijs legitimam assignare. Hipolyt. Marsil. singul. 674. num. 1. & 2. 435
2 Diuisio præsumitur facta inter fratres, qui decennio possederunt pro diuiso bona, quæ ante communia habebant, licet de diuisione aliter non constet. Io. Trigo. sing. 123. num. 1. 107
2 Diuisionis ex causa quod mihi traditur tanquam meum, eius vsu capiendi conditionem non habeo. Bar. sing. 13. 108
2 Diuisionis à partitione differentia. & quid de vtraque Mar. Mant. singu. 634. num. 1. 66
2 Diuisio emptioni similis. Marc Mant. sing. 180. num. 2. 32
2 Diuisionem fieri testator prohibere potest. Amanel. singulari 72. numero 1. 72
1 Doctor est vt pater scholarium, & ideò tenetur scholaribus indigẽtibus necessaria suppeditare. Lud. Rom. sing. 139. 14
2 Doctor non debet esse qui non fuit discipulus. Petr. de Rauenn. singulari 915. 161
1 Doctoris opinionem habens pro parte, pro qua litigat, dicitur habere iustam causam litigandi, & ideò debet ab expensis absolui. in addi. Mathesilan. singulari 81. numero 2. fol. 121. & Petrus Rauenna singu. 141. 139
1 Doctor habet potestatem glossandi, & interpretandi iura. in addit. Mathes. sing. 81. nu. 3. 121
Doctor litigans, & habens pro sua parte opinionem doctoris, an si succumbat, debeat ab expensis absolui. ibid. nu. 4.
Doctorum opiniones quando in aliquo articulo sunt variæ, quis dicitur habere iustam causam litigandi. ibid. nu. 5.
1 Doctor qui per viginti annos legit, non tenetur subire personalia munera. Mathes. in l. veteranis. C. quando prouo. non est necesse numero 2. 180
1 Doctor mutuans scholari vt intret secum, committit vsurarum. Anto. Corset. in sing. in verb. doctor. 1. nu. 1. 309
1 Doctor semel reprobatus non potest amplius doctorari. fallit tamen. Petr. Gerar. sing. 1. num. 6. 280
2 Doctor conductus ad legendum, an & quando possit per substitutum legere. Marc. Mant. sing. 31. nu. 3, & 4. 8
1 Doctor suspectus scholari intranti examen an possit recusari. Ant. Corse. in sing. in verb. suspicio. nu. 1. 333
1 Doctor reconductus ad legendum, creditur reconductus pro eodẽ salario, quod prius habebat, nisi mutata sit conditio personæ. Anto. Corse. in sing. in verbo, salarium. 4. nu. 1. 337
2 Doctor iuris ciuilis tantùm non posset alium doctorem facere in iure canonico. Aluis. de Alber. sing. 3. 166
2 Doctor legum læsus propter minorem ætatem, non potest repetere restitutionem in integrum. Aluis. de Alber. sing. 87. fol. 169. & Marcus Mant. sing. 510. in fin. 54
2 Doctor de collegio si est relegatus ad aliquem locum, non potest interim eligi ad honorem, nec habet priuilegium collegij. Petr. de Rauenn. sing. 626. 152
2 Doctor insignis an sit præferendus militi. Bal. sing. 77. 126
1 Doctor non debet detineri in carceribus, sicut nec mulier. Guido Pap. sing. 69. 209
1 Doctor debet scire inducere leges, quia virtus earum illa est Lud. Rom. sing. 643. fol. 64. & sing. 617. 65
2 Doctor semel propter delictum priuatus doctorea dignitate, non potest amplius doctoralibus decorari insignijs. idem in milite, tabellione, &c. Marc. Mant. sing. 616. nu. 1. 65
1 Doctor seu stipendiarius tempore peregrinationis salarium habe e debet si de licentia domini itineretur. Lud. Ro. sing. 453. 45
1 Doctor, vel electus de dominis debet leuiùs puniri, & liber mitius quàm seruus: & quid in statu libero. Lud. Rom. sing. 580. 58
1 Doctor & miles quibus vestibus vti debeat, an doctoralibus, vel militaribus. Lud. Rom. sing. 367. 35
2 Doctor scholarium præferri debet doctori ignoranti. Aluis. de Alb. singulari 121. 170
2 Doctor consecutus gradum à principe, præsumitur indoctus: ideò postponitur examinato. Aluis. de Alb. sing. 121. 170
2 Doctor si damnatur ad mortem, non debet decapitari antequàm degradetur: quia nemo debet mori in dignitate. Pe. de Rauenn. singu. 317. fol. 144. & Mathes. sing. 59. nu. 9. 110
2 Doctor antiquior iuniori præferendus. Ioannes Trigon. singulari 117. numero 1. 106
2 Doctor posterior tempore, doctoratus tamen ab Imperatore, an præcedat doctoratum priùs ab alio. Ioann. Trigo. singulari. 117. numero 2. 106
1 Doctor actu legens dicitur esse in dignitate, & vocatur persona illustris, & gaudet omnibus priuilegijs militibus concessis, & nõ potest torqueri. in addi. Math. sing. 59. nu. 2, & 3. 110
1 Doctor & miles non possunt torqueri, nec valet consuetudo in cõtrarium. Ro. sing. 181. nu. 3. fol. 27. sing. 494. nu. 1. fol. 50. in addi. Mathes. sing. 59. nu. 2. fol. 110. Hip. sing. 556. nu. 1. 420
1 Doctorum laus. in add. Math. sing. 59. nu. 4. 110
1 Doctores actu legentes tantùm, an verò cæteri non possint torqueri. in addi. Mathes. sing. 59. nu. 5. 110
1 Doctores & aduocati debent esse immunes à solutione collectarũ, & quid de eorum filijs sit? & an id etiam de procuratoribus vel licentiatis in legibus intelligatur. in addition. Mathesi. singulari 59. numero 6. 110
1 Doctor si committat crimen, quod in alijs suspendio puniretur, ipse suspendi non potest. in addi. Mathes. sing. 59. nu. 8. 110
1 Doctori salariato vt publicè legat, si detur domus à communi, ea non debet dari in loco remoto. Lud. Ro. sing. 814. 81
1 Doctori licet variare in suis opinionibus, prout fecit Baldus. Mathes. singu. 158. 145
1 Doctores an possint facere consilia diebus feriatis in casu necessitatis. Pet. Gerard. sing. 100. nu. 8. 300
1 Doctores non habent necesse semper vti insignijs doctoratus, sed possunt si velint, etiam vbi est princeps. Ant. Corse. in singu. in verb. doctor. 1. nu. 1. 309
1 Doctores antiquos legere, & eis studere optimum est. Lud. Rom. sing. 87. fol. 9. & sing. 145. 14
1 Doctores legum sæpè interrogantur de rebus ad eorum professionem non pertinentibus, & extraneis, ad quæ respõdere scire debent. Lud. Rom. sing. 53. nu. 2. 7
1 Doctores salariati si à statu to prohibenter ne vadant ad allegandum, seu aduocandum, si cõtra faciant qua pœna puniri debeat. Lud. Rom. sing. 264. 25
1 Doctores legum, & medicinæ non possunt pro debito ex contractu vel quasi personaliter capi, nec eorum filij, & vxores. Math. sing. 59. nu. 1. fo. 110. & in l. consentaneũ. nu. 18. C. quo & quando iud. fo. 158. & quid in criminalibus. in addi. nu. 1, & 2. 110
2 Doctores omnes ciuitatis, in qua causa est delegata, an possunt allegari suspecti. Ioan. de Arno. sing. 18. nu. 1. 78
2 Doctores præsentantes scholares doctorandos, qui ex consuetudine iurant etiã pro indocto nõ excusantur à pœna periurij in foro fori, nec in foro poli. Marc. Mant. sing. 13. nu. 1. 4, & 5. 5
1 Doctorum ecclesiæ dicta, & authoritas, quænam in causis deciden dis præferatur. Lud. Rom. sing. 685. 68
1 Doctoratus vel militiæ insignijs vtès, cũ doctor vel miles nõ esset: si postea ad eos gradus, promoueat, an de nouo & ipsa insignia donari debeant, an solita portari sufficiat. Lud. Ro. sing. 729. 74
1 Doctrinam certam, in hoc, an iuramentum actum validet, necne, dari non posse. Hip. Mars. sing. 700. nu. 5. 437
1 Dolorem iustum temperare difficillimum. Hip. Marsilienſ. singul. 455. numero 1. 408
2 Dolus si det causam contractui, rescinditur contractus, vel agitur ad supplementum. Ioan. Trig. sing. 92. nu. 6. 102
1 Dolus nullus, si prædonibus fides non seruatur. Hipolyt. Marsilien. singul. 177. num. 7. 365
2 Dolus & fraus nemini debent patrocinari. Marc. Mant. singul. 17. nu. 3. fo. 5. & sing. 642. nu. 2. 62
2 Dolus in re minima locum non habet, & quæ dicatur res minima. Marc. Mant. sing. 317. nu. 1. 35
1 Dolus vbi requiritur in delicto, cessante dolo non committitur delictum. Guid. Pap. sing. 219. 213
2 Dolus dans causam contractui bona fide ipsum vitiat ipso iure, non autem si fuerit stricti iuris. & quæ ratio. Marc. Mantua. singulari 316. nu. 1, & 2. 35

Index

2 Dolus non vitiat matrimonium. & quare. Marcus mantua. singulari 316.nu.3. 35
2 Dolus an viciet statutum,cui dedit causam,cum sit stricti iuris,& an testamentum. Mar. Mant. sing. 316. nu 4. & 5.
2 Dolus si dat causam contractui bonæ fidei,& traditione sequatur, agitur actione ex eo contractu ad restituendum seu ad rem tradendam. Dyn. sing. 59. 131
2 Dolus tertij nõ annullat contractum, nec impedit vsucapionem, idcirco ad istum contractum non potest opponi de exceptione dolꝰ ex persona ipsius tertij, nisi immediatè ex hoc dolo quæreretur isti. Aluis. de Alb. sing. 36. 167
1 Dolus præsumptus quis sit. Gui. Pap. sing. 701. 247
1 Dolus qualiter probetur,cum aliquis asseueraturꝰ dolo desisse possidere. Gui. Pap. sing. 460 219
1 Dolum futurum nunquam remissum intelligi. Et ideo si iudex de partium consensu datus cum clausula appellatione remota,licet ex nulla causa appellari posset, si tamen iudicis dolus, vel culpa lata interuenerit,appellare licebit. Hipolytus Marsil. singu. 289. numero 1. 385
2 Dolo commisso ab eximente quem in iudicio, si per exemptionem actio non sit amissa,actor à reo consequitur suum interesse, reus illud recuperat ab eximente. Barth. de Capua sing. 17. 180
1 Dolo præsentis in tacendo vero sententiam contra absentem latã nullam minimè reddi. Math. in l. 5. C. quor. 10. & quand. iud. nu. 4. fo. 155. & in addit. Math. sing. 18 nu. 6. 91
1 Domesticus partis,licet repellatur à testimonio, non tamen domesticus domestici partis. Anton. Corsin singula. in verb. testis 20. numer. 1. 340
2 Domicilij mentio quando sit, in dubio intelligitur de domicilio ratione habitationis. Pet. Rau sing. 152. 139
1 Dominus post mortem quis esse desinit. in addi. Math. singula. 110. num. 88. 131
1 Dominus olim,quando nunc præsumatur etiam dominus. in addit. Math. sing. 12. nu. 25. 87
2 Dominus olim etiam hodie præsumitur dominus,& tamen nõ sufficit in libello simpliciter se dicere dominũ,nisi etiam se de præsenti dicat dominum,& quare. Mar. Mant. sing. 441. nu. 1. 47
1 Dominus qui videt causam suam tractari per non procuratorem,si non contradixerit,videtur tacitè ratificare iudicium, & acta, sic quod sententia contra ipsum executioni demandari potest. Bou. in ver. procurator. nu 3. 192
2 Dominus qui de possessione deijcitur, an & quando eam per colonum retineat,& quando non. Bart. sing. 11. 108
1 Dominus qui primo aliquem procuratorem constituit si iterũ eundem de nouo procuratorem constituat,videtur tacitè procuratorem per secundam reuocare. Bou. in verb. procurator. nu. 9. 192
1 Dominus infamis efficitur vbi verba sententiæ ex causa famosa illi soli conueniunt. Mathe. in l. 1. C. de sent. & interlo. omn. iudic. num. 19. 162
1 Dominus potest authoritate propria sua eijcere de fundo colonũ, pensionem statuto tempore non soluentem. Bouer. in verb. authoritas. nu. 5. 191
Dominus tacitè videtur consentire alienationi rei feudalis, si præsens sit,taceat,& non contradicat. ibid. nu. 15.
2 Dominus non infamatus ex processu procuratoris, & sententia condemnatoria lata in personam ipsius intelligitur in ciuilibus, nõ in criminalibus. Marc. Mant. sing. 26. nu. 1. & 4. 7
1 Dominus stipulans à rustico,quod teneatur vineã plantare,& quartam partem fructuum ei dare,si rusticus alias arbores plãtauerit, de illis etiam quartam partem fructuum dominus habere debet. Pet. Gerar sing. 97. nu. 3. 299
1 Dominus si dixit seruo ab aliquo liberato,non reuertaris domum, nisi aliquid sentiam de te contra verberantem, an ex illis verbis dominus teneatur de homicidio, si verberatorem seruus interfecerit. Ant. Corl. in sing. in verb. præceptum. 1. nu. 1. 324
2 Dominus licet habeat iurisdictionem in emphyteutam,eum tamẽ carcerare non potest. Amanel. sing. 37. nu. 1. 71
1 Dominus debet iurare fidelitatem subdito,sicut subditus domino. Guli. de Lud. sing. 73. nu. 1. 440
1 Dominus tenetur ad expensas factas tempore pacis,& belli pro custodia fortalitij. Per. Ger. sing. 37. nu. 3. 292
2 Dominus nemo est membrorum suorum,item nec suæ animæ,aut sui honoris. Mar. Mant. sing. 4. nu 17. 3
1 Dominus de delicto famulorum suorum,aut officialium,extra ministerium illis assignatum ac deputatum commisso nõ tenetur. Et idem de potestate respectu officialium suorum,idemque de ciuitate eodem num. Hip. Marsi. sing. 560. nu. 6. 421
2 Dominus,qui per procuratorem agit,si in iudicium venire petatur, cuius expensis venire debeat. Amanel. sing. 59. nu. 1. 72
1 Dominus pro suo interesse potest agere pro violentia facta subdito in iurisdictione,vel colono. Bou. in sin. in verb. actio. nu. 10. 101
1 Dominus an possit ratione contractus conueniri in loco vbi eius procurator contraxit. Francisc. Cremens. singul. 77. fol. 271. Ro. singul. 240. 23
1 Dominus tempore necessitatis rem subditi sui vendere nõ potest, nec vasallus compelli ad præstandam collectas. Petr. Gerar. sing. 100. num. 17. 300
1 Dominus quando præferatur ei qui præscripsit bona fide 30. annis, quando agunt simul. Bouer. in sing. in verb. actio. nu. 18. 191
1 Dominus regulariter non tenetur de delicto famuli sui, nisi delinquat in officio commisso domino suo. Bouer. in sing. in rub. mista de criminibus. nu. 6. 206
2 Dominus non procurator debet citari in prima citatione. Aluis. de Alb. sing. 214. 173
1 Dominus appellando ratificat sententiam latam contra falsum procuratorem. Gui. Pap. sing. 907. 258
1 Dominus præsumitur qui vtitur re vt dominus. Gui. Pap. sing. 718. §. si quis 248
1 Dominus potest ponere capitaneum in castro suo inuitis hominibus. suis. Guid. pap sing. 266. 215
1 Dominus comparens in iudicio cum falso procuratore an videatur eum procuratorem constituisse. Gui. Pap. sing. 114. 211
1 Dominus directus potest compellere emphiteutam ad sibi recognoscendum. Gui. Pap. sing. 854. §. gloss. 256
1 Dominus repellitur ab appellando, si procurator fuerit verus non contumax. Gui. Pap. sing. 565. fo. 236. & sing. 971. 261
1 Domini vel superioris rogatio vim præcepti habere censetur. Hip. Marsi. sing. 645. nu. 2. 431
1 Domini duo si eiusdem castri sint, de cuius regimine inter se dissident, alternis annis quilibet regnare debet. Ludouic. Roman. singu. 766. 77
2 Domini terrarum an suis subditis possint collectas imponere. Ioã. Trig sing. 23. nu. 1. 89
1 Domino absente sufficit citare procuratorem etiam ante litẽ contestatam. Bouer. in sing. in verb. citatio. nu. 21. 189
2 Dominorum nomina propria si in stipulatione communi serui exprimantur,vocantur domini in viriles, si exprimantur appellatiua,vocantur in dominicas,& quid iuris sit si vtrunque exprimatur. Bar. sing. 29. 110
2 Dominium transfertur ipso iure absque aliqua traditione in pacto legis commissoriæ,& adiectionis in diem,item & in donatione causa mortis. Pet. de Rau. sing. 879. 160
Item transfertur in actione pro socio in vniuersalibus. Et quid in donatione seu venditione omnium bonorum, ibid.
1 Dominium vtile acquiritur per præscriptionem longi tẽporis decem annorum inter præsentes cum titulo & bona fide. Gui. Pap. singu. 955. 260
1 Dominium vel possessio an probetur ex locatione. Gui. Pap. singu. 912. §. 2. 258
1 Dominium directum non præscribitur. Gui. Pap. sing. 942. 259
2 Dominium transfertur ex sententia iudicis. Gui. Pap. sing. 839. 255
1 Dominium præsumitur ex possessione quando ipsum dominium deducitur incidenter in iudicio in aliqua causa. Guido. Papæ singulari 952. 260
2 Dominium,aut vsusfructus non possidetur. Bar. sing. 9. 108
1 Dominium qualiter probetur. Gui. Pap. sing. 484. 231
2 Dominium non transfertur sine traditione. Fallit. Petr. de Rauen. sin. 853. 159
1 an habens vtile dominium non contradicẽdo alienationi facte per dominium directum de dominio directo sibi præiudicet, distinguitur. Lud. Rom. sing. 823. 81
2 Dominium possessione retenta animo quis perdere non potest. Pet. Reu. sing. 5. fo. 135. Bar. sing. 10. 108
2 Dominum seu actio nobis facilius quæritur ex actu naturali,quam ciuili, fallit in numeratione pecuniæ, ex qua non acquiritur actio,nisi eam stipulatio sequatur,& quæ sit ratio. Marc. Man. singul. 346. num. 1. 2. & 3. 39
1 Dominum hæreditatis,quam quis ecclesiæ, vel pio loco restituere rogatus est,trãsit, nulla hæreditatis facta re vel verbo restitutione. Math. sing. 42. nu. 1. 104
1 Dominium sine possessione transfertur. Guliel. de Ludo. sing. 115. nume. 1. 441
2 Dominium in filio continuatur,adeo vt viuente patre quasi dominus dicatur. Mar. Mant. sing. 682. nu. 1. 69
1 Dominium acquiritur & amittitur per tempus de quo in contrariũ non stat hominum memoria. Bouer. in singul. in verb. probatio. nume. 19. 197
1 Dominium ex contractu venditionis,vel donationis specialiter in ecclesiam ipso iure transfertur,possessio tamen non transfertur. Math. sing. 43. nu. 1. 104
2 Dominiũ rerum hæreditariarum hæres adeundo acquirit, sed non possessionẽ,nisi cã de facto apprehendat. Math. sing. 43. nu. 2. 194
1 Domin ...

Singular. Doctorum.

1 Dominium nunquam ex possessione præsumitur, nisi à parte ista præsumptio allegetur. in addi. mathes. sing. 12. nu. 23. 87
2 Dominium rei legatæ an & quando transeat in legatarium. Marcus Mant. sing. 669. 69
1 Dominium rei,quam possideo,si apud alium sit,& res pereat,damnum pertinet ad dominum,si ille de iure cõmuni dominus sit: secus si iure speciali. tunc enim res possidẽtis periculo perit. Ludo. Rom. sing. 335. 32
2 Dominij translatio fit per signaturam. Pe. Rauen. sing. 150. 139
2 Dominij ad probationem qui se astrinxit,si probet tantum dominium præsumptum ex possessione,non succumbet. Mar. Mant. sing. 335. nu. 1. 38
1 Dominii appellatione in dubio venit directum. Mathes. in l. ante sententiæ. nu. 4. C. quor. appe. 181
1 Domus vicini an possit impunè destrui propter ignem superuenientem. Guid. Pap. sing. 145. 212
2 Domus destructa ne ignis vlterius extendatur, debet communiter de iure refarciri. Mar. Mant. sing. 351. nu. 1. 39
2 Domum vicini sui qui destruxit,si iam ignis vsque ad domum destruentis peruenerat,non tenetur ad emendã destructionis. Bouer. in rub. mista de crimi. nu. 9. 206
1 Domum diruptam habens, nec refarcire valens, si inde ciuitati oriatur deformitas,an vendere potentiori cogendus sit, qui eã reparet. Hip. Marsi. sing. 470. nu. 1. 411
1 Domorum testores si adhibeantur in testes,eis minuitur de fide. Hip. sing. 506. nu. 1. 415
1 Donãs alicui de rebus obligatis,in dubio præsumitur donare animo compensandi,& extinguendi debitum, si sub nomine quotæ donatio fiat. Et quid si sub nomine quantitatis fuerit concepta. Pe. Gerar. sing. 56. nu. 1. 294
1 Donans debitum suum videtur donare actionem sibi competentem ad illud petendum Bouer. in sin. in verb. actio. nu. 12. 191
1 Donans si confiteatur insinuationem esse factam, an hæc sola confessio probet. Guid. Pap. sing. 377. 223
2 Donans alicui domum ad vsum suum,an videatur donata proprietas. Pe. de Rauen. sing. 873. 160
2 Donantis assertioni standum,asserentis se donare pietatis causa & eleemosinæ affini suo alioqui egeno,& inopi. Marc. Mant. sing. 579. numero 1. 60
1 Donant duo sibi bona sua,potiùs dicitur venditio, quàm donatio. Guid. Pap. sing. 378. §. 2. 224
1 Donauit aliquis fratri,vel amico,dicendo,quòd donauit causa pietatis: verum stetur,ex quo in instrumento ita continetur. Guid. Pap. sing. 375. §. bal. 223
1 donare rem certam rogatus: si petenti respondeat, non id tantum, sed quicquid tibi placet,non his verbis rem petitam donasse videtur. Hip. marsi. sing. 57. nu. 2. 349
2 Donare an videatur ille qui suum alterius nomine deponit. Bart. sing. 175. 119
1 Donare potest vxor viro,vt filia communis mariretur. Fran. Cre. sing. 4. nu. 1. 264
2 Donare non videtur,qui tantum repetit,quantùm donat. ideò talis donatio non eget insinuatione: quod intellige si à principio darionis non fuit tractatum quod tantundem repeteret: aliàs secus. Aluis. de Alb. sing. 137. 171
1 Donaria,& lucra percepta ab vxore contemplatione viri an debeant conseruari filijs primi matrimonij,si mulier transierit ad secunda vota. Franc. Crem. sing. 83. 271
1 Donatio causa mortis in quibus æquiparetur vltimæ voluntati. Franc. Crem. sing. 118 nu. 2. 275
2 Donatio pura,sub conditione resoluenda,non est propriè donatio. Bar. sing. 2. 108
2 Donatio si sit facta in spurium,vel similem personam, infra duos menses per consanguineos debet reuocari: poterit excludũtur cõsanguinei,& admittitur fiscus. And. de Isern. sing. 8. 186
2 Donatio facta à Longobardis sine maritorum mentione, an valeat. Bar. de Cap. sing. 51. 182
1 Donatio inter virum & vxorem regulariter est prohibita. Et quid si lata sit sententia absolutoria pro vxore,cui vir,cum posset,nõ opponit,an soluti repetitio impediatur. Ludouicus Roman. singulari 312. 30
1 Donatio quingentorum aureorum vni facta est insinuanda, & quid si duobus fiat dictam summam excedens,an dicatur vna vel plures. Ludouicus Romanus singulari 721. fol. 73. & Fracticus Cremen. sing. 132. 276
1 Donatio rei litigiosæ & ignoranti factæ,ad æstimationem saltem obligat,secus si scienti nat. Lud. Ro. sing. 759. 75
1 donatio mulieris facta marito, vt dos filiæ communi constituatur valet. Lud. Rom. sing. 821. 81
1 Donatio rei cuius donatarius in particulari commercium non habet,an obliget donantem saltem ad æstimationem. Ludouicus Roma. singu. 750. 75
1 Donatio propter vitium ingratitudinis reuocetur, nisi sit remuneratoria. Lud. Rom. sing. 520. 53
1 Donatio facta ob merita an requirat insinuationem. Guid. Papæ sing. 375. §. etiam quæritur. 223
1 Donatio vltra summam quingentorum aureorum in eo quòd excedit est obligatio naturalis, & iuramento confirmatur quoad effectum agendi. Guid. Pap. sing. 377. §. si donetur. 223
1 Donatio facta ob merita qualiter cognoscatur. Guido. Papæ singul. 373. §. circa donationem. 222
1 Donatio inter viuos facta vsque ad quingentos aureos valet etiã sine insinuatione,& vltra non valet. Guid. Pap. sing. 373. 222
1 Donatio facta extra causam piam,licet facta sit ob causam, debet insinuari. Guid. Papæ sing. 375. 224
1 Donatio causa mortis licet olim ad instar donationis inter viuos erat generaliter insinuanda,hodie tamen si quinque testibus ex titit vallata,non requiritur insinuatio. Guid. Pap. sing. 550. 235
1 donatio excedens quingentos aureos, an validetur iuramento,si non fuerit insinuata. Guid. Pap. sing. 599. 240
Donatio causa mortis facta per filium de consensu patris, an possit reuocari sine consensu patris. §. ... ibid.
1 Donatio facta per patrem filio inter viuos tanquam benemerito: nõ computatur filio in quartam debitam iure naturæ, nisi hoc fuerit expressum per donantem vel testatorem Guido Papæ singulari 763. 20
Donatio propter nuptias & dos & etiam donatio facta emancipato computantur in quartam. ibid.
1 Donatio sine insinuatione an valeat ratione iuramenti. Guid. Papæ sing. 341. nu. 4. fol. 219. & sing. 375. nu. 6. 224
1 Donatio inofficiosa licet sit reuocanda, non tamen est nulla ipso iure,sed renet,& si venit reuocanda, nõ reuocatur nisi vsque ad bonorum subsidium,quando est facta vni liberorum. Gui. Pap. sing 341 §. donatio inofficiosa. 219
donatio quæ fit absenti non valet nisi interueniat nuntius vel epistola. ibid. §. qualiter.
1 donatio si fiat absenti per nuntium vel epistolam, an donans possit eam reuocare medio tempore quo donatarius deliberat an approbet vel reprobet. Guid. Pap. sing. 341. §. vltimo. 219
1 donatio omnium bonorum præsentium & futurorum an & quomodo & quando valeat. Guido Pap. singu. 844 fol. 255. & co. 2. Amanel. singulari 11. 71
donatio omnium bonorum præsentium & futurorum an confirmetur iuramento §. vltimo. ibid.
1 Donatio mutua inter coniuges valet. Guid. Pap. sing. 868. 256
1 Donatio si fiat primo nato,& filia primo nascatur,postmodum filius,deinde alij filij,cui pertinebit talis donatio,vide diffuse Guido Pap. singu. 522. 233
1 donatio inter viuos an inducatur per verbum remaneat. Guido. Pap. sing. 523. 233
1 donatio præsumitur inter viuos,si quis dicat do vel dono, sed si dicat relinquo,præsumitur donatio causa mortis. Guido Pap. singula. 457. numero 1. 229
1 donatio facta à patre filio in præmium emancipationis, an requirat insinuationem. Guido Pap. sing. 375. §. quæritur. 223
1 donatio facta per filium familiàs ad hoc vt valeat, quatuor requiruntur. Guid. Pap. sing. 457. nu. 2. 229
1 donatio reciproca inter coniuges facta constante matrimonio valet. Et quid si fiat ex interuallo. Lud. Ro. sing. 820. 81
2 donatio causa mortis hodie perficitur nudo pacto. Dyn. Singulari 238. 134
2 donatio causa mortis habet vim contractus. Dyn. sing. 242. 134
2 donatio vestimentorum facta à viro vxori tenet. Dynus singulari 247. folio 134
1 donatio vltra quingentos solidos sine insinuatione non valet, & quid si soluta gabella dictam summam non excedat. Francisc. Crem. sing. 172. nu 1. fo. 280. Ro. sing. 203. 19
1 donatio causa mortis inualida,iure fideicommissi sustinet, & tũc an aditio hæreditatis requiratur. Fran. Crem. sing. 14 nu. 1. 265
2 donatio habet tacitam conditionem,si donator liberos non suscepit. Pe. de Rauen. sing. 598. fo. 152. Bar. sing. 211. 113
2 donatio causa mortis assumit naturam contractus bonæ fidei, ipso reipsa mora contrahitur. Aluis. de Alber. sing. 51. 167
1 donatio facta per Regem,quæ cedit in diminutionem iuris Regij,non valet,etiam vallata iuramento,secus verò si non cederet in magnam diminutionem iuris regalis. Bouer. in singu. in rubr. mista de contractibus. nu. 11. 206
2 Donatio causa mortis habet eundem effectum, quem habent legata. Dyn. sing. 191. 133
2 donatio facta simpliciter, præsumitur pura absque modo. item quòd dicẽs se sub modo donasse, habet probare modũ. Dyn. sin. 63. 131
2 donatio facta filio in potestate posito confirmatur per emancipationem

Index.

pationem patre durante in eadem voluntate & traditione sequuta. Dyn sing. 178. 133
2 Donatio facta à filiofamilias causa mortis sine patris consensu, eo tamen post interueniente, non valet. Io. Trig. sing. 37. nu. 4. 91
2 Donatio facta filio in potestate confirmatur per mortem donantis, si moritur ante filium. Pet. de Rau. sing. 874. 160
Item confirmatur, si pater emancipat filium & non reuocat. ibid.
2 Donatio simplex excessiua requirit insinuationem, secus si sit remuneratoria. Pet. de Rau. sing. 867. 160
1 Donatio causa mortis potest fieri per filiumfamilias cum consensu patris, & an ille consensus postea ex interuallo possit adhiberi. Franc. Crem. sing 70. nu. 1. 270
2 Donatio facta filię dotis contemplatione valet, nec onus fideicommissi in ea imponi potest. Mar. Mant. sing. 433. nu. 1. 46
2 Donatio quæ fit benemerito, non requirit insinuationem, licet quingentos aureos excedat. Amanel. singulari 260. nu. 1. fo. 75. & Dyn. sing. 266. 134
1 Donatio facta filio spurio per patrem. valet. Gul. de Lud. sing. 141. numero 1. 441
2 Donatio facta pauperibus. nemine stipulante pro eis, nõ valet. Bal. singu. 122. 127
2 Donatio causa mortis inducitur, si dicam, do tibi omnia bona mea post mortem. Amanel. sing. 9. nu. 1. 71
1 Donatio facta à patre filiæ suæ, dum adhuc stat in eius domo nõ valet, nisi sit in domo mariti. Anto. Corf. in sing. in verb. donatio. 1. num. 1. 309
1 Donatio facta inter coniuges, licet donantis morte, si aliud non interceſſit, firmetur. si tamen huiusmodi donatio bene meritis subnixa sit, plenè probari merita debebunt. Nam assertioni donãtis minimè creditur, ac proinde morte donantis non cõfirmatur. Hipo. Marſ. sing. 161. nu. 5. 397
2 Donatio, quæ incipit à præcedenti promissione, & non à traditione, si postea res donata euincatur, donator tenetur de euictione. Ioan Trig. sing. 21. num. 1. 88
1 Donatio mortis causa facta, contractusne sit, an vltima voluntas. Hip. Marſ. sing. 136. num. 1. 359
2 Donatio facta filio licet non valeat, emancipatione tamen conuali datur, sed orta naturali obligatione inter eos, per emancipationem filij nõ redditur efficacior, & quæ sit diuersitatis ratio. Mar. mant. sing. 377. nu. 1. & 2. 41
2 Donatio inter virum & vxorem regulariter non valet. fallit in aliquibus casibus. Mar. Manc. sing. 555. nu. 1. 58
2 Donatio, aut dominij translatio nunquã in dubio præsumitur quãdo subest alia causa. fallit. Marcus Mantua singulari 344. num. 1. & 2. 38
2 Donatio vniuersalis reuocatur per superuenientiam liberorum. Dyn. singu 189. 133
1 Donatio facta filiofamilias, vel inter coniuges morte donantis confirmatur, nisi fiat propter bene merita, quia tunc debent probari. Franc. Crem. sing. 138. nu. 1. 277
1 Donatio iurata reuocari non potest. Petrus Gerardus singul 18. numero 18. 288
1 Donatio perfecta quæ dicatur, & quando. Ant. Corſ. in sing. in verb. donatio. 3. num. 1. 309
1 Donatio omnium bonorum facta ad pias causas, an per superuenientiam liberorum reuocetur, saltem in legitima. Ant, Corſ. in sing. in verb. donatio. 4. nu. 1. 309
2 Donatio causa mortis facta ab infirmo, qui postea reconualescat, ex tacita donantis voluntate num reuocetur. Ioannes. Trigo. singu. 100. num. 4. 105
2 Donatio causa mortis, sola donantis pœnitentia reuocatur. Ioann. Trig. sing. 100. nu. 5. 105
1 Donatio facta ecclesiæ in quibus casibus non valeat. in addi. Math. sing. 169. nu. 5. 147
1 Donatio facta ecclesiæ, si quingẽtos aureos excedat, an de iure Canonico ad eius validitatem necessario debeat insinuari. Math. singul. 169. nu. 1. 147
2 Donatio censetur causa mortis, quando in ea fit mentio mortis. Limita. Ioan. Trig. sing. 10. nu. 1. 86
Donatio censetur facta inter viuos, quando in ea fit mentio mortis per modum dilationis. nu. 2. ibid.
2 Donatio quæ fit vxori præsumitur fieri in signum pudicitiæ. Petr. Rau. sing. 140. 139
1 Donatio racita præsumitur, si quis emat rem nomine vxoris & filij, & de sui voluntate eis tradatur. Bouer. in sing. in verb. præsumptio. num. 9. 196
2 Donatio valet inter virum & vxorem, quando donatur vt filia communis dotetur. Pet. Rau. sing. 146. 139
1 Donatio causa mortis an censeatur tacitè reuocata propter superuenientem inimicitiam, sicut legatum. Petrus Gerard. singula. 5. numero 7. 283
Donatio inter virum & vxorem reuocatur per tacitam pœnitentiam nu. 8. ibid.
Donatio causa mortis an inducatur si expresse mortis mentio facta non fuerit ad hoc vt reuocari possit. Pet. Ger. sing. 5. nu. 9. 283
Donatio causa mortis qñ videatur reuocata, & quando nõ. n. 10. ibi.
1 Donationem mortis causa factam pœnitudine reuocari, siquidẽ est sic donantis ad mortem vsque voluntas, nisi tamen absque hæredonans decedat. Hip. Marſ. sing. 63. nu. 1. 349
1 Donatio mortis causa hæreditatis additionem non desiderat, quãdoquidem non vltima merè est voluntas, sed contractus naturã verius redolet. Et ibidem limitatio remissoria. Hip. Marſ. singul. 63. num. 2. 349
2 Donatio est odiosa. Pet. Rau. sing. 156. 139
1 Donatio facta ecclesiæ Romanæ valet sine insinuatione. in add. Math. sing. 169. nu. 1. 147
1 Donatio non insinuata an valeat, si renuntiatum fuerit insinuatio ni, maxime si renuntiatio facta sit cum iuramento. in add. Math. sing. 166. nu. 2. 147
Donatio excedens 50. aureos debet insinuari, & de quibus aureis intelligatur. nu. 3. ibid.
2 Donatio morte non confirmatur in matrio & vxore putatiuis. Pe. Rau. sing. 143. 139
1 Donatarius non tenetur subire onera hæreditaria. Gui. Pap. singul. 609. num. 2. 247
2 Donatio propter nuptias, quæ excedit summam 50. aureorum insinuationem requirit Aman. sing. 225. nu. 1. 76
1 Donatio inter coniuges constante matrimonio, quamlibet non valeat, si tamen reciprocè fiat, vt præmorientis bona superstes habeat, valet & efficax est. Hip. Marſ. sing. 333. nu. 2. 391
Et ibidem quod donatio reciproca & vicissitudinaria etiam 400. aureos excedens insinuatione non egeat. nu. 3. ibid.
1 Donatio alias ob ingratitudinem reuocabilis, si remunerandi causa facta est, ob ingratitudinem non reuocatur, sicuti nec exceptionis priuilegium Hip. Marſ. sing. 333. nu. 4. 5. & 6. 391
1 Donatio bonorum mortis causa vxori à marito facta, fiscum ab his petendis in euentum etiam proscriptionis & personæ mariti, & rerum, arcet, si modo ad plenam & integram traditionem peruentum sit. Hip. Marſ. sing. 316. nu. 1. 389
Et quid si post proscriptionem mariti, huiusmodi donationem reuocarit, num fisco subijcientur. ibid. nu. 2.
1 Donatione filiifamilias prohibitio regulariter facta ad filiosfamiſ. Senatoris, vel alterius dignitatis, idque propter personæ dignitatem, non extenditur. Hip. Marſ. sing. 273. nu. 12. 382
1 Donationem inter virum & vxorem regulariter prohibitam esse, reciprocam tamen donationem in euentum superstitis vtæ pronũ bitam nõ censeri, quin etiam morte secuta efficacem esse, nec cõ firmatione egere. Hip. Marſ. sing. 50. nu. 1. 348
1 Donationem omnium bonorum præsentium ac futurorum non valere. Quod intelligẽdum quoad bona futura, secus quoad præsentia, vt hic. Hip. Marſ. sing. 517. nu. 1. 416
1 Donationem in dubio non præsumi, præsertim si in alium sensum verba trahi possint, ac proinde patrem filio committere magis, quam donare in dubio videtur Hypolytus Marsilienſis singulari 57. num. 1. 349
2 Donatione simpliciter præmissa, non intelligitur permissa donatio causa mortis nisi ex primatur, & tamen prohibita, secus. & quære, Mar. Mant. sing. 223. nu. 1. 27
2 Donatione causa mortis reuocata, donatarius nõ facit fructus suos. Aman. sing. 111. nu. 1. 73
1 Donationes si ita factæ sint quod tot sint quot sunt res donatæ, an inspiciantur res singulæ per se, an omnes coniunctim. Guid. Pap. sing. 375. §. quæritur. 223
1 Donationum inter viuos & causa mortis materiam vide Guid. Pap. sing. 722. §. 2. 248
1 Donationes si fiant vicissim inter duos, qualiter eget insinuatione, Gui. Pa. sing. 400. nu. 2. 226
1 Donationes mutuo factæ inter coniuges vicissim in casu, quo vnus prædecedat alteri, valent ratione incertitudinis; quia nõ sunt mercæ, cum non fiant liberaliter, sed potius remunerationes recipro cæ. Bouer. in sing. in rub. mista de contractib. nu. 4. 206
2 Donationum cumulatio non fit quo ad insinuationem, si neutra per se legitimum modum excedit. Dyn. sing. 183. 133
1 Donatum consanguineo in dubio censetur donatum respectu consanguinitatis, non respectu remunerationis. Lud. Ro. sing. 652. 65
1 Donatum sibi causa mortis accipiens, an possit testamentum ab ipsa donatione causa mortis separatum infringere. Ludouicus Roma. sing. 432. 42
1 Donata causa mortis possunt cum fructibus repeti. Francisc. Crem. sing. 26. nu. 2. 265
1 Donata causa mortis qua actione petantur. Guid Pap. singu. 321. §. qua actione. 31

Singular. Doctorum.

2 Donatarius tenetur alere donatorem. Dyn. singu. 190. 133
1 Donator non potest esse testis pro donatario in causa rei donatæ, nec cedens pro cessionario in actione. Bouer. in verb. testis. numero. 55. 200
2 Donator tenetur post litis contestationem ad fructus. Dyn. singulari 264. 134
1 Donator antequam tradat rem donatam remanet dominus. Guid. Pap. sing. 672. §. donator. 245
1 Donator si in vita sua non declarauit eius animam quod velit eius donationem esse reuocatam, an eius hęres possit dicere reuocatã eius donationem. Gui. Pap. sing. 339. 219
1 Donec, dictio inducit conditionem. Gui. Pap. sing. 68. 209
1 Donec reuocauero, de isto verbo Gui. Pap. sing. 324. 218
2 Dos promissa nondum præstita potest constante matrimonio per pactum remitti. Dyn. sing. 64. 131
1 Dos mortua filia cui sit restituenda. Gulielmus de Ludo. singulari 109. numero 1. 441
2 Dos licet constante matrimonio non possit restitui regulariter, potest tamen minui, intellige de dote tantum promissa. Pet. Raue. singu. 135. 132
1 Dos est ius vniuersale, sicut hęreditas. Math. l. 4. nu. 5. C. de sentent. quæ sine cert. quantit. 169
2 Dos data in praua pecunia debet reddi in bona. Amanel. sing. 252. numero 1. 76
1 Dos in bonis mobilibus post annum restituitur, in immobilibus statim. Gul. de Lud. sing. 112. nu. 1. 441
2 Dos succedit loco legitimæ, & in illam imputatur, & quare, & quæ ex eo resultet vtilitas. Mar. Mant sing. 354. numer. 1. & 2. fol. 39. Petrus Gerard. singula. 7. nume. 17. fol 284. & Guido Papæ singulari. 909 §. 3. 251
1 Dos dicitur quoddam ius vniuersale, sicut est hæreditas, vel peculium. vnde sententia super ea valet, licet res non sint specificatæ. Math. sing. 120. nu. 1. 134
2 Dos licet sit data socero, & permittat filio percipere fructus, intelliguntur donati, etiam si socer sustineat onera matrimonij. Pet. Rau. sing. 160. 139
2 Dos si incipit à promissione, dãs tenetur de euictione, secus si à traditione, nisi intercedat promissio vel dolus dantis. Petr. de Raue. sing. 389. fol. 146. & Bart. sing 112. fol. 114
1 Dos confessata an gaudeat priuilegio l. assiduis. C. qui potior in pignore habeatur. Math. sing. 192 nu. 1. 151
2 Dos materna transit ad filias ex prima vxore, non ad filium ex secunda vxore susceptum. Marl Mant. sing. 217. nu. 1. fo. 27
1 Dos ob adulterium vxoris an debeat applicari mariro, vel filijs primi matrimonij reseruetur. Franciscus Cremens. singulari 87. numero 1. 272
2 Dos si marito detur ab extraneo, quantum ad eum est dario ob causam, quantum ad mulierem est donatio simplex, insinuatione tamen non indiget. Bar. sing 174. 119
2 Dos, vel donatio propter nuptias ad patrem reuersa debet esse præcipua illius filiæ pro qua data fuit, extraneis institutis, & quid si alij filij fuerint instituti. Bart singul. 154. folio 117. & Petrus Rauen. sing. 72. 137
1 Dos quod debeat lucrari per maritum propter adulterium qualiter intelligitur. Gui. Pap. sing. 568 vers. quod autem. 237
1 Dote adiudicata viro propter adulterium, si postea fuerit probatũ inter ipsos non fuisse matrimonium propter affinitatem, an mulier possit dotem repetere. Guid. Pap. sing. 568. nu 8. 237
2 Dotis fauore exorbitant leges à iure communi. Marc. Mant. singu. 115. num. 4. 17
2 Dotis in instrumento si patior quod scribatur me plus recipisse nomine dotis, quam receperim, videor pacisci, quod illud superfluũ petere possim. Barth. de Capua. sing 83. 184
1 Dotis conditio per mulierem fieri nequit deterior. Ludo. Roman. sing. 252. 24
2 si in constitutione Dotis alter decipiatur, etiam si sit maior succurritur per restitutionem in integrum, etiam si decipitur re ipsa. Pet Rau. sing. 139. 139
1 Dotis instrumento si contineatur, quod certa pars pecuniæ dotis debeat conuerti in emptionem vestis vxoris, an pecunia, vel vestis sit in obligatione. Math. sing. 172. nu. 3. 148
2 Dotis priuilegia competunt etiam sponsæ. Pet. Rau. sing. 162. 139
1 Dotis restitutione facta per virum vergentem ad inopiam, ipsius alienatio est interdicta muliери. Pet. Rau. sing. 136. 139
2 Dotis causa valet donatio excessiua sine insinuatione. Petrus Rauen. sing. 138. 139
1 Dotis priuilegia sunt multa, & an condictio, quæ datur pro paraphernalibus ad condicendum pretium quando mulieri debetur, priuilegia dotis habeat Franc. Crem. sing. 146. nu. 1. 277
1 Dotis lucrandæ, si quæstio oborta sit, statutum domicilij viri spectari, si tamen mantus in vxoris dotem receptus sit, non viri, sed vxoris domicilium spectandum esse. Hip. Marſ. sing. 267. num. 4. fallit. num. 5. 381
1 Dotis debitæ vsuræ an ab hæredibus mariti peti possint. Francisc. Crem. sing. 5. nu. 1. 264
2 Dotis in causa de plano est procedendum. Amanel. singul. 133. numero 1. 74
2 Dotis lucrum frater non tenetur conferre, & an si de bonis communibus aliqua emat, illa communicare debeat. Amanel. singul. 197. numero 1. 75
2 Dos an possit esse sine matrimonio. Francisc. Cremens. singulari 3. numero 2. 264
1 Dotis causa est præcipua, & in pari causa præualet. Mathes. singul. 71. numero. 30. 116
1 Dotem præsumptionibus ac coniecturis probari. Hip. Marſ. singul. 441. num. 2. 407
1 Dotem si ex statuti forma, muliere in matrimonio sine liberis decedente, vir lucretur, an id quoque locum habeat in sponsa per verba de præsenti, matrimonio necdum copula carnali consummato. Hip. Marſ. sing. 106. nu. 2. 355
1 Dotem ab extraneo pro filia mea promissam, si vti fideiussor soluã, à debitore non repeto. Lud. Rom. sing. 163. 16
2 Dotem mulier potest cum viro permutare, si id sibi sit vtile. Barth. de Capua. sing. 74. 183
2 Dotem promittens, quando insolidum teneatur, & quando deducto ne egeat, siue sit pater siue sit extraneus. Bar. sing. 126. 115
2 Dotes multum priuilegiatæ. Et quare. Marc. Mant. singular. 502. numero 3. 52
1 Dotes filiabus vnius ex fratribus communibus datæ, præsentibus reliquis fratribus scientibus, nec aliquid protestantibus, pro parte ac virili tacentium donatę videntur, vt in diuisione bonorum nihil de his prætendere queant. Hip. Marſ. sing. 344. nu. 3 394
1 Dotale instrumentum non probat matrimonium, maximè in alterius præiudicium Gui. Pap. sing. 451. §. dotale. 229
1 Dotalis fundi æstimatio in dubio facit emptionem, & an id procedat si maritus non sit soluendo. Francisc. Crem. sing. 19. nu. 1. 265
2 Dotalis fundus etiam soluto matrimonio non potest alienari. Petrus. Rauen. sing. 147. 139
1 Dotalis lucri remissio à marito vxori facta, vt eam seorsum ab ipso viuẽtem recipiat, pacemque cum ea ineat, an valeat. Lud. Rom. singu. 582. 58
2 Dotans extraneus nisi paciscatur sibi tradi in cõtractu dotis, nõ poterit pacisci in traditione. Pet. Raue. sing 164. 140
1 Dotare iterum pater cogitur filiam, quæ dotem amisit. Gul. de Lud. sing. 110. nu. 1. 441
1 Dubietas non cadit circa prioritatem instrumẽti, nisi ratione diei, & horæ. in addi. Math. sing. 71. nu. 27. 116
1 Dubitans offendi potest adire iudicem & petere securitatẽ sibi præstari. Gui. Pap. sing. 288. §. lex denuntiamus. 216
2 Dubitationis ratione multa conteduntur, quæ alias non concederentur. Marc. Mant. sing. 43. nu. 1. 9
1 Dubium in dubio debet interpretari quod quis non deliquerit potius quam quod deliquerit. Gui. Pap. sing. 217. 218
1 Duellum potest iniri pro defensione honoris, quia crudelis est qui negligit famam suam. Pet. Ger. sing. 33. nu. 5. 291
1 Duellum & de materia duelli. Gui. Pap. sing. 303. 217
1 Duæ imperfectę species diuersæ probationis faciunt perfectam & legitimam probationem in ciuilibus per se, & in criminalibus cũ indicijs. Bouer. in sing. in verb. notorium. nu. 3. 196
2 Duo quando æquiparantur à lege veteri, ius de nouo statuẽs in vno eorum ad aliud extenditur etiam in materia correctoria. Alui. de Alb. sing. 292. 175
2 si duo habent communem parietem intra domos eorum, & vnus habet peiora ædificia quam alter, quod potest, sibi facere cauẽri de damn. infect. neutro ædificante in parte communi. Dyn. singul. 262. 134
2 Duo quando sunt parificata vetери, iure dispositio noua superueniens in vno extenditur ad aliud, intellige tamen quando loquitur in casu in quo parificatio facta reperitur. Marcus Mant. singu. 598. numero 1. 61
2 Duo vocabula quando veniunt ad determinationem eiusdem verbi, debent intelligi vt vniformiter operentur. Petrus de Rauenn. singul. 639. 153
1 Duo rei quando videantur inuicem fideiubere respectu creditoris, etiam si non egerent beneficio duorum reorum Mathes. singul. 176. num. 1. 148
2 Duo quando coniunctim sunt probanda, non est satis probare vnũ, quod intellige quando plura sunt coniuncta in onere probationis. Mar. Mant. sing. 133. nu. 1. & 2. 20
1 Duo quando requiruntur ad vnum actum destructo, vno necesse est totum destrui. Gui. Pap. sing. 795. § vbi. 252
2 Duo rei dandi non possunt adinuicem fideiubere, nisi sint socij. Dyn. singular.

Index.

singular.163. 253
1 Duntaxat,de ista dictione vide Gul.Pap.sing.309.nu.10. 217
2 Dupli obligatio inter hæredem & testatorem consistens,hæredi & contra hæredem conseruatur in simplum, ad inducendam & excludendam Falcidiam.Bar.sing.74. 113
1 Durius aliquando agitur cum lege,quam cum homine.Math. sing. 8.nume.6. 85

De litera E.

1 EA quæ sine facto nostro nobis acquiruntur,nõ videntur in esse ctu acquisita,nisi mediante consensu & ratificatione postea facta.Math.sing.161.nu.1. 145
1 Ea quæ nobis acquiruntur sine facto nostro,iure speciali acquiruntur contra regulas iuris cõmunis,ideo facilius tolluntur.in add. Math.sing.161.nu.4. 145
2 ea quæ quis capit alio hærede existente,non ex vltima voluntate, in fideicommissum generale non veniunt.Bart. sing.84.fol. 113
2 Ebrius non excusatur à delicto propter vinum, quamuis minus puniatur.Bouer.in sing.in rub misita de criminibus.num.27. 206
2 Ebrietas multorum malorum causa,propter eam tamẽ vt propter adulterium mulier non reijcietur,nec dote priuabitur.Mar.Mant. sing.483.nu 1. 50
2 Ecclesia aliqua si sit in episcopatu,debet esse sub obediẽtia Episcopi.Bartho.de Capua.sing.9. 180
2 Ecclesia sic concedit fundum in emphyteusim, in quo fundo steterat quidam ad laborandum per longum tempus, si emphyteuta expellit illum,cum bonus esset,debet emphyteusi priuari. Petr. Rauenna sing.187. 140
2 Ecclesia non debet soluere gabellam de contractibus suis.Pet.Rauen.sing.182. 140
1 Ecclesiam non cognoscit ratione peccati de factis laicorum, nisi in criminibus ecclesiasticis.Bouer.in singu.in verb.causæ cognitio. numero 3. 191
1 Ecclesia vel monasterium si quid cum decreto vendat,in casu euictionis sufficit denuntiare episcopo vel abbati.Barth. de Capua singulari 66. 183
2 Ecclesia non habet bona debitorum tacitè hypothecata.Pet.Rau.singu.189. 140
1 Ecclesia possessionem rei, quæ verè ad prælati hæredem pertinet, an in pœnam incidat.Hip.Marsil.sing.167.nu.2. 363
1 Ecclesia an bonis cedere possit Et quid in clericis.Ludo.Roma.singulari 565. 37
2 Ecclesia habens rem communem non potest socium prouocare ad diuisionem.Dyn.sing.42. 130
1 Ecclesia potest agere ad emendationem damni contra prælatũ, & eius hæredes,qui passus est rem ecclesiæ præscribi.Ant.Corset.in sing.in verb.præscriptio.4.nu.1. 329
2 Ecclesia vnita non tenetur ad debita alterius ecclesiæ cui erat vnita contracta post vnionem,nisi cum ambarum vtilitate essent cõtracta.Mar.Mant.sing.499.nu.1. 52
1 Ecclesia concedens tibi rem in emphyteusim in perpetuum,an videatur concessisse vsque in infinitum, an vsque ad vitam tuam. Franc.Crem.sing.116. 274
2 Ecclesia sicut & martyrium ab Abel.viro iusto habuit ortum.Marcus Mant.sing.370.nu.1. 41
1 Ecclesia & minor æquiparantur.Mathes.in l.6.C.quom.& quando iudi.nume.5.fol.155.& singul.44.numer.1.fol.104.& in add.nu. 3.& 16. 105
1 Ecclesia læsa si aduersus contractum cum laico celebratum restitui velit, id coram iudice ecclesiastico petet. Ludouic. Roman. singular.113. 12
2 Ecclesia potest obijcere perpetuo exceptionem non numeratæ pecuniæ,quia ipso iure non obligatur,si numeratio non interuenerit.Dyn.sing.3. 130
1 Ecclesia an teneatur alimentare donatorem.re donata combusta. Franc.Crem.sing.1.nu.1. 264
1 Ecclesia quotuplex dicatur.Gui.Pap.sing.296. 216
1 Ecclesia an teneatur ad refectionem murorum ciuitatis. Gui.Pap. singu 848. 255
1 Ecclesia recuperat rem alienatam,si damnum sit enorme,soluto tamen prætio & fructus pro labore retentis.Guido. Pap.sing.205. §.si sit. 213
1 Ecclesia an restituatur contra præscriptionem,& infra quod tẽpus. Gui.Pap.sing.542. 235
2 Ecclesiæ res qua cautela possint locari vltra triennium,etiã ad longissimum tempus.Io.de Arno.sing.72.nu.1. 82
2 Ecclesię non tenentur ad instructionem murorum publicorum. Dyn.sing.4. 130
1 Ecclesiæ rector si sit tabellio,potest instrumentum vltimæ voluntatis conficere, in quo testator ecclesiam suam hæredem sibi instituat,vel ei leget,& ei creditur,nec puniretur vt falsarius.Mathe. sing 87.num.1. 123
1 Ecclesiæ rector non cogitur suscipere primitiam statim Gul.de Lu. sing 110.nu.1. 441
2 Ecclesiæ res vlera triennii locari non potest,& quid si elapso triennio,ad alios tres annos fiat eidem cõductori relocatio an valeat. Ioan.de Arno.sing.66.nu.1. 81
1 Ecclesiæ priuilegia penè infinita, sed hoc vnum inter reliqua habet,quod exceptio non numeratæ pecuniæ perpetuo opponere possit, nec illi vllum in hoc currit tempus.Hipo.Marsi. singula. 622.nu.1. 418
1 Ecclesiæ,ecclesiasticæ personę, & pia loca,si hæredes instituantur, & inuentarium non conficiant, an patiantur pœnas statutas contra conficientem inuentarium.in addit.Mathesila. singular. 157.numer.12. 144
1 Ecclesiæ res ex necessitate inconsulto Papa alienantur.Pet.Gerar. singul.100. 300
1 Ecclesiæ fructus possunt locari,& vendi laicis,si in eos eadẽ, & quid si in oblationibus altaris.Lud.Rom.sing.664. 66
2 Ecclesiarum res sunt in speciali protectione. Amanel. singulari 170.numer.1. 74
1 Ecclesiastica bona immobilia non sine solennitate alienari posse, possunt tamen fratres mendicantes citra solennitatem alienari. Item ecclesia per fideicommissum alienare grauata.Hipo.Marsi. singu.132.nu.1.& 2. 359
2 Ecclesiastica res in casu prohibito si donetur, & donatio ab abbate confirmetur,an si postea donatarius sit ingratus,donatio reuocari possit.Barthol.de Capua.sing.8. 180
1 Ecclesiasticis personis in contractibus decipere non licet.Pet.Gera. sing.21.nu.4 289
1 Edictum diui Adriani competit etiam possessori non vt sibi tradatur possessio,sed vt sibi confirmetur talis possessio.Guid.Pap.singulari.285, 216
2 Edictum ædilitio edicto,habet etiam locũ in permutatione,non solum in emptione rei morbosæ.Pet.Rau.sing.184. 140
1 Edificans in re aliena an videatur habuisse animum donandi.Guid. Pap.sing.646 §.an. 244
2 Effectus causæ suæ semper commensurandus,fallit.Mar.Mant.singul.347.nu.1.& 2. 38
1 Effectus qui sint,vt quid intelligatur ipso iure.in add.Math,sing.1. 111.nu.1. 132
1 Egestate sordentibus vita supplicium est, mors vero solatium.Pet. Gerar.sing.73.nu.2. 296
1 Egregia persona an possit renuntiare eius priuilegio.Lud.Rom.singulari 172. 16
1 Electio prius de violenta electione quam canonica institutione agi debet.Gui.Pap.sing.367. 222
2 Eleemosyna à robustis non est mẽdicanda. Amanel. singulari 246. numero 1. 76
1 Electi si duo sint,quorum alter deuius fuit,& postea ad frugem melioris vitæ est reductus,alter vero semper fuit bonus,quis in electione præferri debeat Lud.Rom.sing.732. 74
1 Electio veterani ad personalia munera ipso iure nulla.Mathe.in l. veteranis.C.quando prouoca.non est necesse.nu.1. 180
1 electio postea solenniter facta validat precedentem alienationem rei minoris,vel ecclesiæ,etiam inuito eo,cum quo minor, vel ecclesia contraxit,nisi pars aduersa ante iudicium,vel actum,cõsumatum opponat defectum solennitatis.in addi.Math.singu.155. num 14. 144
1 Electio si per scrutinium facta sit,& maior pars in eligendo consenserit,si postea eligere debentes,negligentes fuerint,superior, ad quem ius eligendi transiuit,debet illum,in quem maior pars cõsenserit,eligere.Lud.Rom.sing.484.nu.2. 49
2 Electio executoris non potest committi per testatorem.Pet.Rauen. sing 177. 140
2 Electio in legatarium transfertur in legatarium tertio in quem collata erat non eligente,vel negligente per annum.Petr. Rauen. singu 73. 137
1 Electio est variabilis,non declaratio,& quare.in add.Math.sing 171. num.1. 184
2 Electio transmittitur in legatarium,si res relinquitur eligenda per tertium,& is per annum eligere negligat, dummodo eligat rem mediocrem.Bar.sing 189 121
1 Electionis decretum an pro electo plenam faciat probationẽ. Lud. Rom.sing 734. 74
2 Electionem alijs dans, videtur ipse eligere.Amanel. singular.250. numero 1. 76
1 Eligendi facultas transmittitur ad hæredes,sicut transmittitur ius ipsum stipulationis, sed facultas declarandi non transmittitur. Math.sing.171.nu.2. 114
2 Eligens indignum ea vice priuatur eligendi potestate. Marc. Mant. singula.

Singular. Doctorum.

singul.138.numer.1. 21
2 Eligens vnum ius, non videtur renuntiare alteri iuri, quod ignorat sibi competere.Bart sing.180. 119
2 si Eligere duo possint,& alter negligit,vel latitat,alius poterit eligere.in add.Bar.sing.189. 121
2 Emancipatio necessario iudice,decretum requirit.Amanel.singul. 270.num.1. 75
1 Emancipatio an & quando in fraudem facta præsumeretur,& donatio facta filio emancipato à parte, quando à creditoribus reuocari possit.Pet.Gerar.sing.76.nu.1.296. 296
2 Emancipatus an de iure ciuili omnino incognitus in successione intestati.Marc.Mant.sing.560.nu.1. 58
2 Emancipati admittuntur ad successionem in feudis Marc.Man.singul.564.num.1. 58
2 Emancipati & si aliquando iure ciuili fuerint incogniti, nusquam tamen fraudati fuerunt legitima sibi iure naturæ debita.Marcus Mant.sing 562.nu.1 58
2 Emancipati de iure ciuili, & lege 12. tab. incogniti in successione ab intestato,secus in successione testat. Mar.Mant.singula. 190. num.1. 25
1 Emancipato substitui non potest,exhęredato autẽ sic,& quę sit ratio.Marcus Mant.singulari 209.num.1.fol.26.& singulari 518. numero 1. 54
1 Emergentia de nouo,nouo egere auxilio.Idque adeo verũ, vt si statuto caueatur,vt in appellationis,vel nullitatis causa,nouæ non recipiantur probationes,si tamen de nouo emerserint,recipientur.Hip.Marsil.sing.233.nu.1. 375
1 Emphyteusis concessa alicui à monasterio,cum pacto,quod etiã in fœminam transeat,quæ nubat subdito iurisdictioni monasterij, potest retineri, licet extraneo nupserit,si is velit iurisdictioni se submittere.Antonius Corsetus in singu.in verb. emphyteusis 1. numero 1. 311
1 Emphyteusis accepta pro se & filijs & hæredibus,ad filios transit,si sint hæredes saltem in vna parte. Et quid si dictum fuerit,Pro hæredibus suis masculis.Franc.Crem.sing.15.nu.1. 265
1 Emphyteusis ecclesiæ non transit ad extraneos hæredes.Ant.Cor. in verb.contractus.1.nu.1. 305
2 Emphyteusis pro canone est obligata, ideo possessor potest cõueniri hypothecaria.Pet.Rau.sing.183. 140
2 Emphyteusis ecclesiæ obligari non potest. Ioannes Trigo.sing.83. numero 4. 100
1 Emphyteusis concessio cuipiam ficta pro se ac filijs suis, quatenus porrigi censeatur. Et quid de inuestituris à papa fieri consueris Marchiæ Anchonitanæ, & huiusmodi. Hipol. Marsil. singular. 495.num.2. 414
1 Emphyteusis ac feudum non inter se differunt. Et an iura in vno disponentia in alio quoque disponant & locum habeant Item argumentum ab vno ad aliud procedat remissiue. Hipo. Marsi.sing. 446 numero 1. 407
Emphyteuta priuati & si cum feudatario multam conuenientiam habere dicatur, hoc tamen differt à feudatario, quod licet ipse à canone soluendo triennio cessans iure suo cadat, feudatarius tamen à præstatione annua cessans à feudo non cadit. ibidem numero 2.
2 Emphyteuta qui accipit fundum à priuato in emphyteusim,si canonem non soluerit pertinentium,iure suo cadit. Ioan. Trig.singu. 33 nu.1.limitatur.nu.3.& 5. 90
1 Emphyteuta sici, an teneatur stare colono. Ludouic. Roman.singulari 163. 7
2 Emphyteuta potest rem locare vsque ad centum annos sine cõsensu domini.Amanel.sing.76.nu.1. 72
1 Emphyteutæ an profit pensionis solutio à tertio facta, quo minus iure suo priuetur. Lud.Rom.sing.562. 57
1 Emphyteuta qualiter potest præscribere. Gui.Pap.sing.578.fol. 58
1 Emphyteuta si fecit pactum cum domino,vt possit alienare cuicunque voluerit,an poterit alienare irrequisito domino. Lud. Rom. singulari.475. 48
2 Emphyteuta, colonus & censuarius si tribus superioribus annis postremo lapsis probent se soluisse, præsumuntur soluisse antęactis annis,nisi contrarium probetur. Ioann. Trigon.singular. 125.num.1. 107
1 Emphyteuta priuati cessans in solutione Canonis per triennium licet cadat à iure suo,tamen si in instrumento adesset iuramentũ, statim quod non soluit est periturus,& ideo cadit.in add.Mathes. sing.50.nu.1. 106
1 Emphyteuta licet cessaret mille annis in non soluendo canonẽ,nõ tamen præscriberet,nisi interuerteret possessionem domini sibi contradicendo.Bouer.in verb.præscriptio.nu.7. 201
2 Emphyteuta non tenetur de leuissima culpa. Petr.de Rauenn. singulari 188. 140
1 Emphyteuta potest donare ius quod habet in re emphyteutica. Dyn.singu.56. 131
1 Emphiteuta ecclesiæ si per annum cum dimidio cessauit à solutione canonis,& citatus à prælato fuerit cõtumax,cadit ab emphyteusi,non expectato toto biennio.Anton.Corset.in sing.in verb. emphyte.2.nu.1. 311
2 Emphyteuta qui alienauit rem emphyteuticam,non seruata forma statuti vel consuetudinis,an iure suo cadat. Ioann. Trigo.singul. 38.numero 1. 91
1 Emphyteuta ecclesiæ non potest expellere colonum benè laborantem de fundo in quo per maximum tempus sterit,alias priuatur emphyteusi.Anton. Corse.in singul. in verb.emphyteusis.3.numero 1. 311
1 Emphyteuta ecclesiæ non soluens canonem per biennium,incidit in commissum.Et quid si appositum fuit pactum, quod ratione canonis non soluti non incidat in commissum,an valeat pactũ. Ant. Corse.in sing.in verb.emphyteusis.2.nu.1. 311
1 Emphyteutæ soluere obligati quotannis quatuor denarios,si vnus hæres soluit pro duobus annis duos denarios,alius cessauit,an solutio duorum annorum coniungi debeat pro vtroque, & sic habeatur ac si soluissent ambo pro vno anno, ne res incidat in commissum.Anton.Corset.in singular.in verbo.emphyteusis.4. numero 1. 312
1 Emphyteuta non potest absente vel inuito domino rem alteri concedere,& an possit sine domini consensu rem illam in vsumfructum dare.Lud.Rom sing.626. 63
2 Emphyteuta vendens rem sine consensu domini,sed non tradens, an cadat à iure suo Amane.sing.87.nu.1. 73
2 Emphyteuta fisci si cesset in solutione per biennium,an cadat à iure suo.Aman.sing.69.nu.1. 72
1 Emphyteuta multis ex causis à iure suo cadit,ac maximè,si rem emphyteuticam,aut melioramenta, vel ius suum domino irrequisito alienauerit.Et id qualiter accipiendum.Hipo. Marsi.singular. 411.num.1.& 3. 403
1 Emphyteuta rem emphyteuticam domino irrequisito alienans, à iure suo cadit,dans tamẽ filiæ in dotem,vel filio propter nuptias etiam sine domini consensu à iure suo non cadit.Hipo.Marsi.singul.443.nu.1. 407
1 Emphyteuta ecclesiæ non soluens canonem singulis annis licet nõ possit expelli nisi elapso biennio,fallit nisi iurasset,singulis annis soluere pensionem,& non soluisset,nam elapso anno poterit expelli.Ant.Corsi.in sing.in verb.emphyteuta.1.nu.1. 310
1 Emphyteuta ecclesiæ tenetur stare colono, imo priuatur,si eum expellat.Lud.Rom.sing.63. 7
2 Emphyteuta qui iurauit soluere in tempore canonem, & propter paupertatem non soluit,an sit periturus,& cadat à iure suo. Ioa. de Arno.sing.63.nu.1. 81
1 Emphyteuta non potest rem alienare domino irrequisito, alias cadit à iure suo,& an in ea re saltem possit alteri vsumfructum constituere.Franc.Crem.sing.86.nu.1. 272
1 Emphyteuta probans se tribus proximis annis præteritis soluisse pensionem præsumitur soluisse semper in præteritum etiã annis 40.Et idem in colono.Fran.Crem.sing 79.nu.1. 271
1 Emphyteutam priuari triennio canonem soluere cessantem.à iure suo cadere,ecclesiæ biennio. Nisi singulis annis soluere iurauerit,non tunc per annum cessans à iure cadit.Hip.Marsi.sing.226. num.1.& 4. 374
1 Emphyteutam ecclesiæ biennio soluere canonem cessantem,& priuari triennio,à iure suo cadere,nisi tamen in huiusmodi triẽnio aut biennio, vnicus fructus sit perceptus. Nam tunc duplicato biennio,ac triennio opus in hoc est cessasse.Hipo. Marsil. singul. 409.numero 1. 403
1 Emphyteutam, domino irrequisito rem emphyteuticam alinantem,suo cadere iure. Et quid si in alium emphyteutam partem in ea re habentem alienatio facta sit. Hipol. Marsi. singulari 28. numero 1. 346
2 Emphyteuticaria res si sit confiscata,potest dominus pretium dare fisco,& illam recuperare Aman.sing.63.nu.1. 72
1 Emphyteuti us contractus dicitur,si vltra tempus modicum facta fuerit locatio.in add.Math.sing.68.nu.3. 113
1 Emphyteuticus contractus quando dicatur esse perpetuus,& quando temporalis.Anton.Corset.in singulari,in verbo contractus. 1.numero 3. 305
2 Emphyteuticus contractus, & censualis in quibus inter se differat. Io.de Arno.sing.61.num.1. 81
1 Emens rem quæ pro fiscali debito venditur, an succedat loco fisci. Gui.pap.sing.411. 227
1 Emens pignora ad inquantum habetur ac si à domino emisset.Gui. Pap.sing.329.§.ille qui. 218
1 Emens aliquid contra legis interdicta dicitur malæ fidei possessor. Gui.Pap.sing.340.§.male fide. 219
1 Emens pedagium à Rege vel aliquo domino, nunquid videatur emisse

Index.

emisse pœnas transgressorum. Gui. Pap. sing. 455. 229
Emens fundum numine meo, sed de pecunia sua, si ille percepit fructus, debet fructus in sortem computare. Petrus Gerard. singula. 31. num. 1. 291
Emens rem scienter minori pretio, quam valeat saltem ignorante venditore, non euitat peccatum, quia videtur decipere proximũ Pet. Gerar. sing. 22. nu. 3. 289
Emens rem à pluribus, si reperiatur morbosa, & eorum pars aufugerit, an alios socios insolidum conuenire possit redhibitoria. Fran. Crem. sing. 166. nu. 1. 279
Ementi fundum carius aliqua rationabili causa. subuenietur, nõ solum de iure canonico, sed etiam ciuili. Petrus Gerardus singula. 22. num. 10. 289
Emere fructus futuros incertos soluendo præsium tempore cõtractus an sit licitum. Gui. Pap sing. 496. §. verum. 232
Emptum de pecunia ecclesiæ nomine ementis, ecclesiæ adijcitur. Ant. Corsi. in singulari, in verbo emptio. numero 1. 312. Pet. Rauen. sing. 181. 140
Emptum ex pecunia minoris ita efficitur suum, si sit emptum per tutorem vel curatorem, secus si per extraneum, nisi in subsidiũ. Pet. Raue. sing. 192. 140
Empta res si mihi displiceat, infra quantum tempus possim à contractu discedere. Barthol. de Capua. singul. 55. 182. Roman. sing. 713. fo. 72. & sin. 776. 78
Emptio nomine baptardorum per patres suos facta, an & quando valeat. Gui. Pap. sing. 607. 240
Emptio perficitur consensu, & ideo sufficit nuncius vel epistola, dũ tamen nuncius sit destinatus ad hoc. Pet. Rau. sing. 102. 138
Emptio nominis debitoris non soluendo à consuetο fenerari presumitur in fraudem vsurarum facta. Iud. Rom. sing. 445. 44
Emptionem fundi, domus, & id generis, locationem prius factam interrumpere, ita vt emptor conductorẽ inde expellere queat. Hip. marsi. sing. 321. nu. 1. 389
Quid autem agendum conductori in conductione tractanda, ne sic ab emptore, aut singulari successore expelli possit. Item quid colono, vel inquilino. ibid. nu. 2. & 3.
Emptionem ac venditionẽ, sine pretio contrahi non posse, nec per famam probari nisi de certo ac limitato pretio testes deponant. Hip. Marsi. sing. 348. nu. 1. 347
Emptionem in dubio semper præsumi, vbi de pretio mentio fit. Hip. Marsi. sing. 105. nu. 1. 355
Emptor non potest cogere authorem authoris ad suscipiendum defensionem rei, nisi sibi fuerint cessæ actiones. Petrus Rauen. singu. 175. 140
Si Emptor concessit duobus gratiam reachati, vnus non poterit reachatare sine alio inuito cõcessore, cum venditio facta fuerit vno pretio. Bouer. in rub. mista de contract. nu. 5. 206
Emptor & venditor si conuenianter vt res certo pretio empta, antequam à venditore tradatur, sit inempta, & postea cõueniãt, vt sit empta nulla pretij habita actione, an videatur res eodem pretio vendita. Ioan. Baccan. sing 6. 188
Emptor lucratur fructus perceptos ex re empta pendente cõditione, qua deficiente, venditoris fiunt. Nisi in casu deficientis conditionis emptor præsium perdat, venditorisque lucro cedat. Ludo. Rom. sing. 544. 55
Emptor promittens in fundo empto domum non facere, sub pœna, si eum alienet, & emptor secundus in eo domum faciat, an primus emptor teneatur. Aman. sing. 124. nu. 1. 76
Emptor an teneatur stare locationi. in additio. Mathesil. singulari 10. numer. 6. 86
Emptor promittens venditori non expellere habitantes in re vendita, donec finiatur tempus habitationis cõcessæ, an illos qui gratis inhabitant, expellere possit. Lud. Rom. sing. 27. 4
Emptor faciens compromissum voluntarium super controuersia ãbi mota in re empta, si succumbat, nõ habet regressum de euictione cõtra venditorem. Et quid si compromissum fecerit in ipsum venditorem. Franc. Crem. sing. 131. nu. 1. fo. 276. & sing. 115. nu. 1. fo. 274. Rom. sing. 468. nu. 1. 47
Emptori an sit nata actio ante pretium solutum. Gui. Pap. singula. 628. §. 1. 243
Emptor an possit agere ad interesse contra venditorem, qui consulorem hodie vendidit, sciens eam cras minus valituram. Ludo. Rom. sing. 286. 27
Emptor probans venditionem sibi factam, & pretium à se solutum, obtinere non debet contra venditorem, nisi & tempus probet. Franc. Crem sing. 18. nu. 1. 265
Emptor qui venditori non denuntiauit de lite mota in causa principali, potest in causa appellationis denuntiare. Amanel. singul. 139. num. 1. 74
Emptor à tertio pro re citatus in iudicium, non comparens, an habeat regressum de euictione contra venditorem. Francis. Crem. sing. 88. nu. 1. 272
Emptor, cui res vendita adhuc non est tradita, an possit impedire, ne tertius in possessionem mittatur per venditorem. Ludouic. Rom. sing. 292. 28
Emptor an possit retinere prætiũ mota quæstione euictionis. Guid. pap. sing. 283. §. mota. 26
Emptor an teneatur soluere pretium rei emptæ, an vero sibi competat exceptio quando euictio rei venditæ eminet in limine contractus ante solutum prætium. Gui. Pap. sing. 498. 232
Emptor non habet necesse stare locationi coloni. Guido papæ singulari 719. 248
Emptoris forum regulariter inspicitur, non venditoris. Fallit in fisco vendente, quia tunc vendentis forum spectatur. Bartolus singulari 127. 115
Enormia eius naturæ sunt, vt statutorum & iuris communis dispositionem alterent. Vnde sit, vt vbi de commune enormi probando agitur restes, ante litis contestationem, & parte non citata, recipiantur. Hip. Marsi. sing. 601. nu. 1. 456
Enthymema quid, & an separetur à syllogismo imperfecto. Marcus Mant. sing. 510. 53
Enuntiatiuè in positione narrata, confessus dici ea potest, quo ad semiplenam probationem, non quo ad plenam. Mathesil. singulari 32. num. 3. 97
Enuntiatiua verba prolata in aliquo instrumento etiam cõfecto in alium finem, probant confines. Pe. Rau. sing. 179. 140
Episcopus venit appellatione principis. Anto. Corsi. in sing. in verb. testis. 14. numer. 3. 339
Episcopus licet non possit quem directè ad famam restituere, tamẽ in crimine adulterij indirectè potest, restituendo clericum damnatum de adulterio contra sententiam suam. in add. Math. sing. 62. num. 12. 111
Episcopus in quibus casibus dispensare possit, remissiuè. Lud. Rom. singu. 490. 49
Episcopus, si mandauit vni beneficium conferri re etiam integra variare non potest. Hip. Marsi. sing. 166. nu. 4. 363
Episcopus electus si de statu suo suspicetur, an ob id alius eligi possit Lud. Rom. sing. 802. 20
Episcopus an possit de consensu Abbatis habere vnũm eius monachum in cubicularium, volente monacho. Ludouic. Roman. singular. 506. 52
Episcopus seu presbyter contra dominum temporalem coniuras, qua plectatur pœna Lud. Ro. sing. 708. 72
Episcopus nunquid possit dare in obsidem vnum ex clericis sibi subiectis, & abbas monachum. Lud. Rom. sing. 505. 52
Episcopus tenetur pro pace habenda inter eum & populum, dato si bi bono cambio, episcopatui renuntiare. Ant. Corse. in singulari verb. pax. 1. nu. 1. 236
Episcopus, quando ex persona sua ecclesiæ, vel ciuitati magnum scãdalum generari videt, an iuri suo renuntiare compelli possit. Lud. Rom. sing. 803. 80
Episcopus licet tactum papæ immutare non possit, pœnitentiam tamen ab eo iniunctam ex causa minuere potest. Et an contra concilij decretum dispensare quæat. Hipol. Marsi. singu. 182. numero 3. 367
Episcopus, vel alius infra papam relicta ad pium vsum, licet mutare non possit, voluntatem tamen testatoris necdum executioni mandatum immutare potest, secus tamen in executioni mandata, Hip. Marsi. sing. 194. nu. 2. 368
Episcopus de iure cõmuni potest iudicare de causa matrimoniali, idem in legato sedis apostolicę, & an causa matrimonialis possit ex consuetudine spectare ad inferiorem ab episcopo. Ant. Corse. in sing. in verbo. matrimonium. 3. nu. 1. 321
Episcopus an possit dispensare circa votum simplex. Ant. Corsi. in sing. in verb. dispensatio. nu. 1. 309
Episcopus si canonico causam deleget, an ab eo ad vicarium Episcopi appelletur. Lud. Rom. sing. 464. 46
Episcopus non potest conferre ius patronatus sine consensu patroni. Ant. Corsi. sing. in verb. patronus. 1. nu. 1. 324
Episcopus dispensat contra constitutionem concilij, quando est pœnitentiarius. in add. Rom. sing. 492. num. 7. fol. 50. item dispensat contra statuta synodalia. ibid. nu. 8.
Episcopus non potest causas spirituales laico committere, seu delegare. Bouer. in sing. in verb. delegatio. nu. 1. 188
Episcopus non dispensat contra constitutionem concilij. item nec legatus. Rom. sing. 492. nu. 1. to. 49. & in add nu. 3. fo. 50. Et quid iusta subsistente causa. nu. 2 fo. 49. & num. 5. & 6. fol. 50. aut si de mandato papæ expresso dispenset. ibid. nu. 4.
Episcopus administrans sine cõfirmatione Papæ excusatur à cõsuetudine in loco vigente. Lud. Rom. sing. 19. 4
Episcopus an possit pœna pecuniaria punire aromatarium laicum immiscentem fabas tritas in cera, vel similes fraudes committentem.

Singular. Doctorum

tentem. Lud. Rom. sing 532. 54
Episcopus vel ordinarius potest infra suam diocœsum creare notarios. Bouer. in sing. in verb. notarius. nu. 6. 197
Episcopus cognoscit de maioribus delictis monachorum, & de minoribus Abbas: nisi aliter se habeat consuetudo, quæ alias etiam de se dat iurisdictionem. Boue. in sing. in verb. causæ cognitio. nu mero. 5. 191
Episcopus si committat causam an appellabitur ad ipsum episcopũ delegantem vel ad archiepiscopum metropolitanum. Gui. Pap. sing. 562. §. si episcopus. 236
Episcopus nullam sententiam potest mandare executioni. Gui. Pa. sing. 770. §. 2. 251
Episcopus dispensat super iuramento. Gui. Pap. sing. 665. §. episcopus. 245
Episcopus qui non visitauit spatio viginti annorum an priuetur iure visitandi. Gui. Pap. sing. 543. §. de episcopo. 235
Episcopis contra subditos est omne genus exactionis & talliandi, prohibitum, præterquam in casibus sibi à iure vel consuetudine permissis. Gui. Pap. sing. 244. 214
Episcopi non dicuntur committere simplicem fornicationem, sed adulterium. Ant. Corsi. in sing. in verb. fornicatio. nu. 5. 314
Episcopi authoritas, si dubitetur ne in ecclesiæ fundatione interuenerit, id coniectura ac præsumptione colligendum, nempe, vt si tempore pro ecclesia fundus cultus fuerit. Hipo. Marsi. sing u. 77. num. 4. 351
Episcopi statuto non possum agere actione pœnali vltra annũ, secus si statutum esset factum à tota vniuersitate clericorum, quia tunc actio esset perpetua. in add. Math. sing. 189. nu. 3. 150
Episcopo non seruanti canonem quæ sint pœnæ irrogandæ. Ludo. Rom. sing. 50. 51
Epistola probat contra scribentem, maximè si sit additum sigillum. in add. Math. sing. 78. nu. 2. 120
Epistola si scribatur & apponatur nomen, sed non cognomen scribentis, an in re ardua valeat. Ant. Corsi. in sing. in verb. epistola. 3. folio. 312
Epistola si proprio sigillo sigilletur, sed nomen scribentis non opponatur, an valeat. Anto. Corse. in singu. in verb epistola. 1. numero 1. 312
Epistola si quis cum alio contrahat, dicitur fieri contractus in loco vbi recipitur epistola. Ant. Corsi. in singu. in verb. epistola. 5. numero 1. 312
Epistola qua confitetur me esse tuum debitorem, si antequam tibi præsentetur moriar, an præiudicet meis heredibus. Ant. Corsi. in sing. in verb. confessio. 5. nu. 1. 308
Epistola scripta sub nomine proprio, non appositio nomine dignitatis eius, cui scribitur, an vitietur. Ant. Corsi. in sing. in verbo. epistola. 4. nu. 1. 312
Epistola si scribatur, & apponatur nomẽ scribentis, sed scribens nõ se subscribat, An valeat. Ant. Corsi. in sing. in verb. epistola. 2. numer. 1. 312
Epistola an & quando inducat obligationem inter absentes. Bart. de Capua. sing. 80. 184
Equa vendita, videtur & pullus venditus. Aman. sing. 152. nu. 1. 74
Equus quomodo recognoscatur. Anto. Corsi. in singu. in verb. testis. 19. num. 3. 199
Equus conductus ad naulum, si à conductore ligno peculsus pereat, ad conductorem periculum spectat, & quid si eum percutiat calcaribus vel flagello. Anton. Corse. in sing. in verb. conductor. numero 1. 307
Equum in stabulo sudantem, si quis extrahat, & ad pulum ligat, & ob id equus se incapistrauerit & pereat, an teneatur emendare dictum equum domino. Pet. Gerar. singu. 9. nu. 1. 285
Equum si quis conduxit, & iuit ad longinquas partes, si casu fortuito equus pereat, conductor equi poterit facere examinari testes, qui faciunt fidem coram competenti iudice, dato quod aduersarius non fuerit citatus, si erat in loco longinquo. Petrus Rauen. sing. 756. 156
Eremita potest habere proprium. Pau. del Ben. sing. 11. 176
Erro, abigeus, aut plagiarius quis non dicitur ex vnico actu, & quæ sit ratio. marc. Mant. sing. 113. nu. 1. 17
Error in nomine appellatiuo, si modo de corpore constet, actũ aut dispositionem nõ vitiat. Et ideo si error in nomine appellatiuo banniti fit, bannum ob id inefficax non redditur. Hip. Marsi. sing. 144. nu. 1. 360
Error in nomine proprio, vel pronomine, vel cognomine non viciat, si de corpore constet, limitatur vt ibi. Pet. Gerar. singul. 90. num. 1. 298
Error probatur per hunc modum, videlicet, quod in tractatu de faciendo cõtractum aliquid fuit expressum, quod postea fuit omissum, vel aliter fuit expressum seu scriptum quam tractatum. Bouer. in sing. in verb. probatio. nu. 11. 197
Error iuris iudicis prorogationem impedit, nisi iudex regulariter in litigantibus iurisdictionem habeat, licet tunc casualiter non. Lud. Ro. sing. 684. 68
Error seu ignorantia iuris probatur ex facti & personarum qualitate. Bouer. in verb. probatio. nu. 13. 197
Error in nomine appellatiuo vitiat dispositionem, nisi res præsentis. Io. Frig. sing. 77. nu. 1. 99
Error non præsumitur in actu geminato. Math. sing. 36. nu. 6. 98
Error iuris non causat bonam fidem quo ad præscriptionem etiam longissimi temporis. Pet. Gera sin. 18. nu. 3. 288
Error communis facit ius in dependentibus à iurisdictione, secus in dependentibus ab ordine, seu in sacramentalibus. Ant. Corsi. in sing. 102. nu. 3. 312
Error testatoris debet probari per sufficientem testium numerum. Dyn. sing. 135. 134
Error in persona iudicis delegati vitiat sententiam. Ludo. Roman. sing. 14. 3
Error iniustus quis sit. quis iniustissimus, quis iustus, quis iustissimus. Gui. Pap. sing. 43. 292
Error aduocati potest, corrigi eodem die. Gui. Pap. sing. 195.
Error an sit expressus in sententia, vel possit constare ex actis, non refert quantum ad effectum nullitatis. Gui. Pap. sing. 183. 212
Error communi sententiam alias inualidam valere. Math. in l. 2. C. de sent. & inter. nu. 1. 163
Essentia & forma substantialis rei consideratur secundum id, quod ipsi rei inest regulariter, vt in pluribus. in add. ad math. singu. 59. num. 3. 91
Et vltra, istud verbum positum in libello, non reddit eum obscurũ. Gui. Pap. sing. 246. 214
Et cætera, de dictione. vide Gui. Pap. sing. 979. 261
Et, ista dictio posita inter personas denotat diuisionem & distributionem per partes. Gui. Pap. sing. 309. 217
Et copulà habet partes adligiare non insolidum. §. copula. ibid.
Et, dictio, coniungit complexus nominum. nu. 4. ibid.
Et, ista dictio coniungit diuersa. Gui. Pap. sing. 202 213
Euicta re pro alio debito in solutum data, prima actione agitur, nisi dolus creditori imputari possit. Bar. sine. 39. 110.
Euictio non debetur in prælegato vni, secus si pluribus prælegetur Bar. sing. 85. 113
Euictionis materiam vide Gui. Pap. sing. 908. §. 2. 258
Euidenter dicitur apparere, quod legitimis cõiecturis apparet. Gui. Pap. sing. 430. nu. 2. 219
Eunuchus dicitur homo imperfectus. Marcus Mant. singular. 502. num. 2. 52
Exactio vectigalis pertinentis priuato ex consuetudine, vel priuilegio, præscribitur contra priuatum 10. annis. si priuatus tempore tanto vectigal exigere cessauerit. Secus vero si vectigal ipsum pertineret fisco, vel reipublicæ, quia tunc requireretur cessatio, & præscriptio 30. vel 40. annorum. Bouer. in verb. præscriptio. num. 5. 201
Exactio an differatur per adiectionem instantis temporis. Barto. singulari 20. 109
Exactio antecedens facit legatum nominis debitoris, seu liberationis non valere, sicut subsequens. Fran. Crem. 104. nu. 1. 273
Exactio decimæ in præscribendo habet causam continuam. Guid. Pap. sing. 456. §. exactio. 229
Exactionem qui infra certum tempus facere tenetur, si non facit. cogitur soluere de suo. Anton. Corsi. in singu. in verb. exactio. numer. 1. fol. 311
Exactionem vectigalis præscribit priuatus tempore longissimo, si ipse per dictum tempus vectigal exegerit. Bouer. in verb. præscriptio. nu 4. 201
Examinatio in qua dicitur, iste testis depositus fuit, vt præcedens testis, non facit fidem. Bouer. in sing. in verb. testis. nu. 1. 199
Examinatio testium non valet facta non citato procuratore qui item fuerat contestatus, quamuis dominus causæ fuerit euocatus, cum in his quæ respiciunt litis ordinationem debeat inspici persona procuratoris. Bou. in verb. testis. nu. 57 200
Excedens modum in se defendendo, vt cum posset euadere vulnerãdo, voluit occidere, an puniatur de occiso. Lud. Ro. sing. 3. 2
Excedens modum inculpatæ tutelæ in se defendendo an puniatur pœna ordinaria. Nicol. Pig. in add. ad Rom. 3. 2
Exceptio iudicis incompetentis an in reconuentionis causa locũ sibi vendicet. Math. in l. cum Papinianus. C. de sent. & interlocu. omn. iud. nu. 1. & 4. 166
Exceptio quæque coram arbitro poni potest contra Bal. & Sal. math. in l. vt in priuatorum. C. si à non comp. iudi. nu. 1. 171
Exceptio peremptoria in principali causa omissa potest opponi in causa appellationis, secus in dilatoria. Math. in l. per hanc. C. de temp. & reparat. app. nu. 2. 177
Exceptio quod sententia sit lata ex falsis instrumentis, sententię exe

Index

cutionem impedit,& soluti repetitionem,si probetur parat. Mathe.in l.iudicati.C.si ex falsi instr.nu.1. 175
Exceptio falsitatis non admittitur ad executionem retardandam.si eius probatio altiorem requirat indaginem.ibid.nu.2.
1 Exceptio quæ obijcitur cõtra executionem sententiæ, quod statim probari debeat,vt executionem ipsam remoretur.Mathe.in l.1. C.quand.prouo.nu.2. 178
1 Exceptio peremptoria in casibus,in quibus opponi potest post sententiam,ita & post tempus quadrimestre.Math.in l.ab executione.C.quor.appel.non recip.nu.5. 180
1 Exceptio intentionis & facti impedit litis ingressum.Math.sing.7. num.2. 81
1 Exceptio declinatoria superueniens post litem contestatam,potest post litem contestatam opponi,nisi superueniat post conclusum in causa.Idem etiam est in arbitro.Ludouicus Roma.singu.356. folio 221
2 Exceptio,quæ obstat delegati,non obstat ei,cui facta est delegatio, nisi contra eum eadem ratio concedendæ exceptionis subsistat. Bar.sing.33. 110
1 Exceptio falsi contra sententiam opposita executionem non impedit.Gul.de Lud.sing.91.nu.1. 440
1 Exceptio si ex forma statuti probari per testes non potest, sic nec actio,seu replicatio quandoquidem nec iudex,nec iudicium clau. dicare debent.Hip.Mar.sing.168.nu.2. 363
1 Exceptio,si aduersus laudum,aut sententiam ex statuti forma in causis,opponi non possit,non tamen vetatur iudi. officij implo ratio,vel ad superiorem reclamatio, seu ad superiorem recursus locum habeat, & qua ratione in his vtendum,& intra quantum tempus grauatus recurrere,aut reclamare debeat.Hip. Marsi.singul.88.nu.1.2 & 3. 353
2 Exceptio quæ de nouo superuenit, an de lapso termino possit opponi.Barth.de Capua sing.41. 182
2 Exceptio,dolo facit,quia petis quod es restituturus,nõ potest obijci,quando dies obligationi adiecta est,secus si sit adiecta exactioni.Mar.Mant.sing.50.nu.1. 10
2 Exceptio rei iudicatæ an habeat locum quando petitio est generalis,prosecutio specialis,& sententia generalis.Bartol.singu.146. folio 116
1 Exceptio competens principali,an prosit fideiussori,remissiue.Ludo.Rom.sing.633. 63
2 Exceptio rei iudicatæ non obstat in non prosecutis Bartol. singular.24. 110
1 Exceptio peremptoria vbicunque est notoria, ita quod negari non potest,litis contestationem impedit,quia in notorijs non requiritur iuris ordo.Bouer.in verbo,exceptio.nu.9. 200
1 Exceptio procuratoria,seu alias dilatoria debet opponi ante litem contestatam.in add.Math.sing.98.nu.1. 125
Exceptio quælibet dilatoria quando possit opponi in quacunque parte iudicij.ibid.nu.1.
Exceptio dilatoria,quæ reddit processum retro nullum,potest opponi etiam post litem contestatam.ibid.nu.3.
1 Exceptio competens ne conueniatur tempore ordinato ad confectionem inuentarij,est exceptio dilatoria,quæ ab initio per hæredem opposita impedit litis contestationem &processum iudicij.Bouer.in verb.exceptio.nu.16. 200
2 Exceptio non tollit remedium restitutionis in integrum.Pet. Rau. singu.185. 140
1 Exceptio opposita in vim declinatoriæ ante litem contestatam, nõ probata,potest nihilominus lite contestata,in vim peremptoriæ opponi ad merita causæ principalis,quia tunc tendit ad alium finem,quam primo Bouer.in verb.exceptio.nu.7. 200
2 Exceptio compensationis potest de nouo opponi in causa appellationis,licet omissa fuerit in causa ordinaria principali.Bouer.in verb.exceptio.nu.10. 200
Exceptio iuris communis,vel municipalis,impedit litis cõtestationem,quia non indiget probatione exteriori,secus in executione consuetudinis,quæ cum sit facti, requirit probationem exteriorem.Bouer.in verb.exceptio.nu.21. 200
2 Exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi etiam post biennium,intellige tamen vt per Dyn.sing.55. 131
2 Exceptio à regula extenditur ad casum similem. Aluisi. de Albert. sing 42. 168
1 Exceptio loci non tuti citatum à comparendo in eodem loco excusat.Hip.Marsi.sing.261.nu.1. 479
1 Exceptio requirẽs altiorem indaginem,& quæ incontinenti probari non potest,non impedit executionem. in add.Mathel.singul. 12.nu.32. 97
Exceptio peremptoria pacti de nõ petendo principali competens, competit & eius fideiussori.fallit tamen.Franc. Crem.singu.22. num.1. 266
1 Exceptio non numeratæ pecuniæ per confitentem opponi non potest post biennium.fallit in pio loco.Ant. Corsi.in singu.in verb. exceptio.3.nu 1. 312
1 Exceptio obscura vel generalis non releuat.Pet. Gerar.singula. 70. nu.2. 296
1 Exceptio firmat regulam,& quomodo id intelligatur. Anto. Corsi. in sing.in verb.extensio.1.nu.2. 310
2 Exceptio non semper firmat regulam in casibus nõ exceptis Mar. Mant.sing.677.nu 1. 69
1 Exceptio defectus proprietatis impedit reuocationem attẽtatorũ. in add Math.sing.19. 96
2 Exceptio non numeratæ pecuniæ an habeat locum in confessione facta in vltima voluntate,vel quando confessio est geminata.Io. trig.sing.59.nu.1.2.4.& 5. 95
1 Exceptio,quod mulier tanquam procuratrix in iudicio non sit audienda,est dilatoria.Math.sing.98.nu.1. 125
1 Exceptio dolo petis quod statim restituturus es, an possit opponi, quando restitutio ablatorum ex pacto inter duas communitates inito facienda est.Francisc. Cremensi singulari 154.numero 1. 278
2 Exceptio præscriptionis impedit litis contestationem, si opponit in vim delatoriæ ad impediendum processum iudicij, secus si in vim peremptoriæ ad merita causę principalis.Bouer.in verb.exceptio.nu.22. 200
2 Exceptio quæ potest opponi post sententiam,potest etiam opponi post quadrimestre tempus.Pet.Rau.sing.176. 140
2 Exceptio propter æquitatem casus superuenientis in iudicijs,datorei, qui generaliter renuntiauit omnibus exceptionibus. Marc. Mant.sing.24.nu.1. 7
1 Exceptio legitima & rationabilis nunquam videtur exclusa, licet dicatur nullam exceptionem admitti debere.Ant.Corsi.singu.in verb.exceptio.1.nu.1. 310
2 Exceptio simulationis quando possit opponi.Ioan.Trig.singul.59. numero 3. 95
2 Exceptio non numeratæ dotis potest à marito opponi, nisi his instrumentis eam recepisse confessus fuerit.Amanel.sing.136.numero 1. 74
1 Exceptio solutionis dilationis impedit litis contestationem,dum tamen opponatur in vim declinatoriæ,& habeat probationem paratam.Bou.in verb.exceptio.nu.19. 200
2 Exceptio contra testem,quod si compater, ipsum debilitat.Marc. Mant.sing.253.nu.1. 30
1 Exceptio quod primo cognoscatur de causa spoliationis, est dilatoria, & per consequens non potest opponi post litem contestatam,prout nec aliæ dilatoriæ exceptiones. Bouer. in verb.exceptio.nu.26. 200
1 Exceptio,quod non debeo audiri,nisi petam locum,quando possit mihi partem debiti petenti in iudicio à reo opponi.Math.singu. 115.num.1. 133
1 Exceptio opposita à tertia persona,cuius interest, obstat, & examinanda in iudicio venit.Bouer. in verbo.exceptio.nu.25. 200
1 Exceptio inuentarij competens hęredi. ne conueniatur vltra vires hæreditarias, opponi potest post sententiam in executione iudicari, quia dicta exceptio non redarguit sententiam de iniquitate, sed moderatur executionem. Bouer.in verbo.exceptio. numer.17. 200
1 Exceptio probata per cõfessionem actoris,licet non fuerit per reũ oppositam,debet per iudicem de facto suppleri,quia ex tali confessione resultat notorium iuris, & petitio inepta & euidenti notorietate iniusta pari passu ambulant. Bouer.in verb.exceptio numero 4. 200
2 Exceptio est actionis exclusio.Marcus Mantua. singulari. 663.numer.1. 68
1 Exceptio quæ obstat deleganti, obstat & ei cui est facta delegatio. Gui.Pap.sing.621.nu.1. 243
1 Exceptio de reconuentione facienda coram eodem iudice,est exceptio declinatoria, & ideo si reus reconueniat actorem corã alio iudice,nisi actor ante litem excipiat de reconuentione coram eodem iudice facienda,valet,& tenet processum.Bouer.in verb.exceptio.nu.11. 200
1 Exceptio peremptoria pacti de non petendo quæ competit principali,an semper competat fideiussori. Mathesila. singular.104. num.1. 127
1 Exceptio de venia non petita,est exceptio dilatoria,quæ nõ potest opponi post litem contestatam, quoniam reus contestando litẽ videtur tacite quasi volens ad iudicium euocatus.Bouer.in verb. exceptio.nu.18. 200
1 Exceptio solutionis,& omnis alia exceptio intentionis,per quam concluditur actionem non competere actori,est exceptio litis finitæ,& impedit litis contestationem.Bouer.in verb.exceptio.nu mero 12. 200
2 Exceptio periurij semper repellit testem, etiam cꝫ pœnitentiam, egerit

Singular.Doctorum

egerit multa in materia probatoria recepta sunt,quæ in alijs locum non habent Mar.Mant.sing.254.nu.2. 30
1 Exceptio peremptoria,quæ ad sententiam vsque opponi potest, & non vltra,si non admittatur, quod sententia non nisi restitutionis,vel appellationis remedio,rescindatur. Math. in l.peremptorias.C.sent.rescin.non pos.nu.1.& 3. 172
Exceptio peremptoria omissa in causa principali,quod in appellationis causa opponi possit.nu.2. ibidem
Exceptio petitionis ineptæ quando opponenda.nu.4. ibid.
Exceptio,quę de euictione tenet actio,&c.cuius naturæ sit,& quando opponenda?remissiuè.nu.5. ibid.
2 Exceptio post litem contestatam non potest obijci contra procuratorem in criminali.Dyn.sing.195. 133
2 Exceptione doli tutus,& soluens ante sententiam,an repetat.Dyn. singu.203. 133
2 Exceptio illa,quem de euictione,&c.opponi põt ad processum,& ad merita causæ,ita quòd & ante litem contestatã,& post.Et sic ilta dicitur exceptio litis finitæ,& impropriè. Item omnis exceptio, quæ potest incontinenti probari,impedit litis ingressum.Aluisi. de Alb.sing.250. 174
1 Exceptio iurisiurandi non impedit litis cõtestationem,quando exceptio non potest statim probari Dy.sing.38.fo.130. Itẽ nec exceptio præscriptionis. Dyn.sing.129 123
1 Exceptio non numeratæ pecuniæ an possit opponi,si in confessione dictum fuerit,quod confitebatur habuisse & recepisse & habere centum mutuo. Lud.Rom.sing.642. 64
1 Exceptio vbi non desideratur,vtpotè quia est exceptio nullitatis,iudex potest supplere ex probatis per excipientem. Bouer.in sing. in verb.exceptio.nu.3. 200
Exceptio nullitatis non est necesse quod opponatur apertè,sed tantum probetur. ibid.
1 Exceptio quæ obstat cedenti,an obstet cessionario. Gui.Pap.singu. 144.nu.1.fo.211.& sing.807.nu.5.fol.253.& sing.967. 261
Exceptio de loco nõ tuto an sit admissibilis, & in quo loco sit probanda. Gui.Pap.singu.452.§.verum. 229
1 Exceptio diuidendarum actionum quæ competit duobus vel pluribus reis potest opponi etiam post litis contestationem. Gui.Pap. sing.866. 256
1 Exceptio semel opposita ad elidendum rescriptum principis,& reiecta si ex eodem rescripto ad aliud agatur,non potest iterato opponi illa exceptio. Gui.Pap.sing.499. 232
1 Exceptio compensationis an possit opponi post sententiam. Guid. Pap.sing.392.§.verum exceptio. 225
1 Exceptio omnis quæ non repugnat sententiæ, potest opponi post sententiam quæ in rem iudicatam transiuit. Guido. Papæ singulari.735. 249
1 Exceptio semel opposita ad eligendum rescriptum, & reiecta si ex eodem rescripto ad aliud agatur,nõ potest iterato opponi Gui. Pap sing.383. 124
1 Exceptio non numeratæ dotis opponi potest,licet in instrumento scribatur dotem esse solutam,& aduersarius tenetur probare fuisse numeratam. Gui.Pap.sing.294.§.licet. 216
1 Exceptiones octo vel nouem quæ impediunt executionem. Guid. Pap.sing.657. 245
1 Exceptio ordinis vt fideiussor non conueniatur ante reum principalem discussum, est dilatoria, vnde si non opponatur ante litis contestationem,valet & tenet processus contra fideiussorem factus Bouer.in sing.in verb.exceptio.nu.6. 200
1 Exceptio inepta,seu ineptè proposita,non habilitatur ex probationibus aptis,quia iudex non potest in ea supplere ex probatis per excipientem. Bouer.in verb.exceptio.nu.2. 200
1 Exceptio non numeratæ dotis quid operetur,& si secunda promissio illam exceptionem recludat. Gui.Pap.sing.894. 257
1 Exceptio nullitatis sententiæ quæ constat ex actis, impedit ipsius executionem. Bouer.in sing.in verb.executio.nu.20. 205
1 Exceptio excõmunicationis potest opponi in iudicio seculari. Gui. Pap.sing.119. 111
1 Exceptio peremptoria quæ excludit personam debet ante litis cõtestationem opponi,secus si excludat debitum. Guido Papæ singulari 88. 210
1 Exceptio ordinis vt prius conueniatur principalis quam fideiussor, an sit dilatoria vel anomala. Gui.Pap.sing.591. 239
1 Exceptio diuisionis quæ reis debendi competit est dilatoria. Guid. Pap.sing.318.§.exceptio. 218
1 Exceptio spoliationis est dilatoria, ita quod post litis contestationem non potest opponi,etiam si postea fiat spoliatio. Guid. Pap, singul.179. 212
1 Exceptio excommunicationis obstat agẽti interdicto vnde vi. Gui. Pap.sing.268. 215
1 Exceptio non numeratæ pecuniæ, non habet locum in confessione facta in testamento. Gui.Pap.sing.271 208
1 Exceptio dominij an possit opponi contra agentem interdicto retinendæ. Guid.Pap.sing.963 261
1 Exceptioni rei iudicatæ locum nõ esse quando de nouo nonnihil in iudicio deducitur.Mathesilanus in l.1.C.si ex falso instrumento. numero 2. 174
2 Exceptioni non numeratæ pecuniæ renuntians,& iureiurãdo promittens. illa non vti,si postmodum denuo asseuerat confessionẽ fuisse simulatam,iuramentum nihil obstabit. Ioann. Trig.singu. 120.num.1. 107
1 Exceptionem ineptam proponens succumbere debet. Bou.in sing. in verb.exceptio.nu.1. 200
1 Exceptionem nullitatis in executione opponi posse. Math. in l.1. C.de exec.rei iudic nu.2. 173
1 Exceptionem non numeratæ pecuniæ intra biennium opponi posse.Et quid si à debitore huic exceptioni renuntiatũ sit. Hip.Marsi. sing.222. 372
1 Exceptionem excussionis dilatoriam esse,ac ante litis contestationem opponi debere. Et num illam fideiussor aduersus creditorẽ agentem,bonis principalis debitoris auctis,obijcere queat,non obstante quod in priori excussione debitor ipse non soluendo repertus sit.Hip.Mar.sing.142.nu.2. 360
1 Exceptionem non numeratæ pecuniæ post biennium opponi non posse,poterit tamen debitor iudicis officium post biennium implorare.Quoniam prohibitus excipere,iudicis officium implorare non prohibetur. Hip.Marsi.sing.277.nu.1. 383
Et quid de doli exceptione. Item quid de iure canonico.numero 2. ibidem.
1 Exceptionem habẽs litis ingressus impediciuam,nec libello respondere,nec litem contestari,sicuti nec iurare, aut iuramentum referre,nec iudicium subire.Hip.Marsi.sing.83.nu.3. 352
1 Exceptionem ex iurisdictionis defectu quandocunque opponi posse,etiam post sententias conformes tres.Hipo.Marsi.singula.10. num.1. 343
1 Exceptionem incompetentiæ, non obstante statuto, omnes exceptiones excludente opponi posse. Hipo. Marsi. singulari 10. numero 2. 343
1 Exceptionem non numeratæ pecuniæ à contrahente, qui habuisse & recepisse pecuniam iurauit, renuntiauit que eidem exceptioni,superque contractu iuramentum appossuit.Hipolyt. Marsi.singul.327.nu.1. 390
1 Exceptionem altiorem indaginem requirentem non admitti,sed in causa principaliori & in vltimo iudicio referuari debere, nisi tamen excipiens probare incontinenti sit paratus. Hipoly. Marsi. sing.365.nu.1 397
Et de effectu huius reseruationis.nu.2. ibid.
1 Exceptionem cedendarum actionum aduersus instrumentum guarentigiatum,statuto etiam non obstante, fideiussori,aut coreo ex eodem conuento,non denegari.Et id qua ratione.Hipo.Mar. sing.7.nu.1. 343
1 Exceptionem peremptoriam non potest reus opponere post secundum decretum.Bouer.in singulari.in verb.decretum numero 6. 190
1 super Exceptione peremptoria litis finitæ, quando opponitur ad impediendum processum in vim dilatoriæ debet pronunciari expresse.Bouer.in sing.in verb.incidens.nu.3. 195
1 Expceptiones omnes statutum tollens,nunquam tamen ab alio statuto exceptiones prouenientes tollere dicitur. Hipolyt.Marsil. sing.293.nu.1. 386
Et ioi vide facti exempla.nu.1.2.3.4.& 5.
1 Exceptiones reo principali competentes,& fideiussori quoque competere.Hip.Marsi.sing.125.nu.1. 358
1 Exceptiones nouas an & quando in causa appellarionis opponere liceat.Math.in l.per hanc.C.de temporibus & repara.appel.numero 7.& seq. 177
1 Exceptionem competentes principali proficiunt fideiussori,& sponte se offerenti,non præcedentibus precibus debitoris. Ludouic. Rom.sing.321. 31
1 an Exceptiones produci possint die feriata. Ludouicus Romanus singulari 771. 77
1 Exceptionum iudicis referuatio, quam is interloquendo facit, inquiens esse ad vlteriora procedendum,saluis exceptionibus,magnæ est efficaciæ.Et quid operetur habes hic.Hipolytus de Marsi. sing.696.nu.1. 437
1 Exceptionum aduersus testes referuatio, eius est effectus,vt de ipsarum postea constet,omnia retro facta sunt nulla.Hipo. Marsi. sing.198.nu.3. 369
1 Exceptionibus omnibus in genere renuntians,non ei renuntiare videtur,quæ ex aduersarij facto profecto subsecutura est.Hip.Marsil.sing.96. 354
1 Excipere ex titulo duplicato quis potest,licet non possit agere.Boue.in verb.exceptio.nu.29. 200

Index

1 Excipiens qui non probat an debeat condẽnari vbi actor nihil probat. Gui. Pap. sing. 729. §. an excipiens. 249
1 Excipiens plura, an videatur se astringere ad ea omnia probanda. in add. Math. sing. 12. nu. 29. 87
Excipiens, de cuius calumnia iudex dubitat, potest compelli sub pena ad probandum exceptionem, sicuti & actor calumniosè petens. num. 30. ibid.
1 Excipiens contra regulam de tempore illud probare. in add. ad Mathe. sing. 19. nu. 2. 91
1 Excipiens non se subscribit ad pœnam talionis regulariter. Guid. Pap. sing. 57. 209
2 Exclusus à iure dicendi nullum non videtur exclusus à contratab. sicut exclusus à iure dicendi sententiam nullam non videtur exclusus à iure appellandi, & econtra. Aluis. sing. 141. 171
1 Excommunicari quis an possit si citatio facta fuerit ad eius domũ tantum, an vero debeat personaliter citari. in addit. Math. singu. 132. nu. 4. 138
1 Excommunicatio vbi non tenet, ingerens se in diuinis non incurrit irregularitatem. Gui. Pap. sing. 684. §. vbi. 246
1 Excommunicatio non tribuit iurisdictionem nec possessionem, ẽt si ei obediatur à non subditis. Gui. Pap. sing. 180. 212
1 Excommunicatio æquiparatur deportationi. Guido Papæ singulari 866. 256
1 Excommunicatio requirit causæ cognitionem. Bouer. in singul in verb. excommunicatio. nu. 4. 190
2 Excommunicatio, animæ medicina est. Ioannes Trigon. singul. 16. num. 6. 87
1 Excommunicatio maior quæ sit, & quę minor. Ludouicus Roman. singu. 709. 72
1 Excommunicationis sententia metu lata est ipso iure nulla. Ludo. Rom. sing. 92. 10
1 Excommunicationis sentẽtia est magni præiudicij, & nulla est maior pœna in ecclesia. in addition. Mathesilan. singulari 130. numero 15. 137
1 Excommunicationis sententia à principio non videtur pœna, sed medicina, sed est pœna quando contemnitur. ibid. nu. 16. 261
1 Excommunicationis exceptio quæ obstat cedenti, an obstet cessionario. Gui. Pap sing. 967. 53
2 Excommunicatione nulla maior pœna. Mar. Mant. sing. 103. nu. 6. fo. 16. sing. 480. in fi. fo. 50. & sing. 508. nu. 1. 1
1 Excommunicationem minorem incurrit loquens seu participans cum excommunicato, & quid de associante excommunicatum mortuum vt eius fauus curet. Lud. Rom. sing. 709. 72
2 Excommunicationibus pluribus innodatus, si inde absoluatur, an sit vnica absolutio, an vero plures dicantur. Marcus Mant. sing. 675. nu. 1. 69
1 Excommunicatus non potest petere executionem sententię. Gui. Pap. sing. 422. §. executionem fo. 227. & sing. 275. 215
1 Excommunicatus an possit instituì hæres. Gui. Pap. sing. 46. 208
1 Excommunicatus non potest opponere exceptionem excommunicationis contra excommunicatum. Guido Papæ singular. 883. §. 3. 257
1 Excommunicatus à canone vel per sententiam habetur perinde ac si nominatim publicè esset excommunicatus. Guido Papæ singula. 319. 218
Excommunicatus maiori excommunicatione à quibus actibus repellatur. §. 2. ibid.
Excommunicatus repellitur à iudicio seculari etiam de iure ciuili. ibid. §. 3.
Excommunicatus qui non potest agere in iudicio, si conueni atur, non poterit etiam opponere compensationem. Guido Papæ singulari 292. 216
1 Excommunicatus non potest præscribere. Gui. Pap. sing. 505 232
1 Excommunicatus an possit esse iudex. Guido Pap. singulari 438. §. verum. 228
1 Excommunicatus an possit esse arbiter vel arbitrator. Gui. Pap. singul. 900. 258
1 Excommunicatus & bannitus non possunt opponere compensationem. Gui. Pap. sing. 866. §. 3. 256
1 Excommunicatus qui non potest agere. an ipse per procuratorem possit esse in iudicio & agere. Gui. Pap. sing. 175. 212
1 Excommunicatus an possit ab solui cum re incidentia vel an requiratur absolutio pura. Gui. Pap. sing. 395. §. verum. 225
Excommunicatus non potest esse procurator. §. excommunicatus. ibidem.
1 Excommunicati qui sint ipso facto. Guid. Pap. singulari 390. §. qui sunt. 225
2 Excommunicatus non potest conuenire, reconuenire, patrocinari, testificari, & testari, item non potest compensationem obijcere, item non potest esse procurator in aliena causa, item non potest confitere instrumenta publica, si sit tabellio, potest tamen se defendere si conueniatur. Alu. de Alb. sing. 208. 173
1 Excommunicatus pro contumacia debet prius, quam absoluatur, aduersario satisfacere de expensis. Bouer. in verb. excommunicatio. numero 6. 190
1 Excommunicatus non potest reconuenire agẽtem, nisi eum ex alia causa conueniat, quam ex illa, qua ipse conuenitur. Ludo. Rom. sing. 772. 77
1 Excommunicatus, quanquam se defendere potest, agere non potest. Sed nec ad se tuendum admittetur, si excommunicationem neglexerit, nec se absolui curauerit. Hipolytus Marsi. singul. 360. numero 2. 396
1 Excommunicatus an debeat absolui aduersario absente, & non vocato. Bouer. in sing. in verb. absolutio. nu. 1. 190
1 Excommunicatus an sit infamis. Lud. Rom. sing. 682. 69
1 Excommunicatus propter hæresim, si ecclesiæ non satisfaciat, per potestatem secularem, si laicus sit, puniri potest. Hip. Marsi. sing. 639. num. 3. 431
1 Excommunicatus si in excommunicatione stet per annum, potest omnibus beneficijs priuari, si fuerit excommunicatus pro causa criminali, secus si pro ciuili. Lud. Rom. sing. 307. 29
1 Excõmunicatus suo nomine potest esse in iudicio, sed non alieno. Math. in l. si præses. C. quom. & quand. iud. nu. 4. 155
2 Excommunicatus potest contrahere & esse arbitrator. Aluis. de Alber. sing. 73. 169
1 Excommunicatus ex causa famosa, vel ex contumacia commissa in delicto infamiã irrogante est infamis, alia secus, & quæ sit ratio. Lud. Rom. sing. 689. 69
1 Excommunicatus, vt quia iniecit manus violentas in clericum punitur, & à solo Papa regulariter absolui potest, nisi in eum leuiter manus iniecerit, tunc enim ab episcopo absolui potest. Lud. Roman, sing. 710. 72
2 Excommunicatus in vno melioris est conditionis, quam bannitus. Mar. Mant. sing. 508. nu. 2. 53
1 Excommunicatus non potest opponere compensationem, nec reconuenire actorem. Bouer. in verb. reconuentio. nu. 194
1 Excommunicati cessionarius agere potest contra debitorem excõmunicati. Guil. de Lud. sing. 124. 441
1 Excommunicati sunt ipso iure facientes fieri preconizationes contra consuetudinem & iura ecclesiæ. Guid. Pap. singulari. 616. §. facientes. 242
1 Excommunicato Potestate, vel episcopo, an eius iudex, vel vicarius impediatur de causis cognoscere. Ludo. Rom. sing. 632. 63
1 Exculpatio vulnerati, an imputatum excusset, vt non possit torqueri, etiam si habeat contra se indicia ad torturam vrgentia. Petr. Gerar. sing. 55. nu. 2. 294
1 Excusans se à tutela testamentaria non repellitur à successione pupilli. Gui. Pap. sing. 528. §. qui se. 234
1 Excusatio à tutela, vel cura quomodo fieri possit. Math. singul. 135. nume. 1 138
1 Excusatio facta per eum qui est in mortis articulo, vel per eum qui est in patibulo, an valeat. Gui. pap. sing. 616. 242
2 Excusare si quis velit se à dolo præsumpto, si quid accipiat de littore maris protestetur se non facere animo lucrandi. Aluis. singulari 183. 172
1 Excusatus si ad soluendum id, quod tenetur, non accedat, quia scit guerram, ita etiam excusatur, si scit treugam. Ludouicus Roma. singu. 301. 29
1 Excussio dum fit contra fideiussorem ab paupertatem principalis, superueniant bona principali, an de nouo principalis sit excutiẽdus. Fran. Crem. sing. 137. nu. 1. 277
1 Excussio principalis hodie requiritur antequam fideiussor conueniatur. Et quid in fisco. Lud. Rom. singular. 641. fol. 64. Cremen. singul. 44. 268
1 Excussio principalis est necessaria antequam ad tertium possessorẽ perueniatur, & quid si vni ex hæredibus obligatis sit adiudicatus fundus mihi hypothecatus, si illum conueniam, an possit opponere exceptionem excussionis. Franc. Crem. sing. 164 nu. 1. 279
1 Executio & missio in possessionem non delegantur. Mathes. in l. si vt proponis. C. de execut. rei iud. nu. 2. 173
1 Executio sententiæ criminalis ex qua venit imponenda pœna corporalis, quibus casibus possit differri. Rom. sing. 566. fo. 57. & sing. 725. fo. 73. Per. Rau. sing. 552. 149
2 Executio rectè & non ritè facta, quia non sit seruatus ordo in exequendo, non debet propterea retractari, nisi primo debitum soluatur. Alui. de Alb. sing. 1. 166
1 Executio instrumenti iurati fieri potest per iudicem sine causæ cognitione, & sine libello, & litis contestatione. in addit. ad Math. singul. 20. nu. 7. 92
2 Executio contra suspectum potest fieri die feriata in honorẽ Dei. Dyn. sing. 40. 130
1 Executio sententiæ latæ contra reum principalem, nõ potest fieri contra fideiussorem. Gul. de Lud. sing. 74. nu. 1. 440
1 Executio instrumenti an impediatur sola oppositione defectus solennitatis extrinsecæ. in add. Math. sing. 12. nu. 21. 87
1 Executio contra filiumfamilias in peculio profectitio nõ fit. Math. in l. cum & filij. C. qui bo. ced. poss. nu. 6. 183
2 Executio in scholarium libris non debet fieri, nisi expensum esset in infirmitate aut funere alicuius. Marc. Mant. sing. 96. nu. 1. fol. 15. & Math. sing. 136. nu 2. 139
Executio sententiæ cum fienda est in illa re, in qua fuit facta sentẽtia, victus ad eam executionem non est citandus, secus si in alia. Math. sing. 86. nu. 1. fo. 122. & in addi. nu. 1. ibid.
1 Executio sententiæ propter ægritudinem non retardatur, secus in litis contestatione, vel, sententia ferenda. Gul. de Lud. singul. 29. num. 1. 438
1 Executio instrumenti si post decennium peti non possit. qua caute la peti tamen possit. Franc. Crem. sing. 141. nu. 1. 277
1 Executio sententiæ potest fieri die feriato etiam ob honorem Dei. Gui. Pap. sing. 131. fol. 400. & sing. 921. 258
1 in Executione sententiæ quæ fit officio iudicis, & si per interpositionem expeditur, non est iudicialis instantia. Boue. in verb. executio. nu. 18. 209
1 Executio sententiæ latæ in alio territorio. Gui. Pap. sing. 935. 259
1 Executio sententiæ an possit fieri contra tertium possessorem, qui non fuit condemnatus. Gui. Pap. sing. 320. nu. 1. 218
1 Executio sentẽtiæ an impediatur per in integrum restitutionem postulantem aduersus sententiam: Guido papæ singulari. 632. §. si executio. fol. 243
1 Executio, si quando super toto corpore animato fiat, vt merum imperium requiritur, sic etiam quum super eius parte fit. Hip. Mar. sing. 456. num. 2. 379
2 Executio in alternatiua obligatione quomodo fiat, & in hoc quando liceat variare. Aman. sing. 185. nu. 1. 173
1 Executionem paratam habere quid sit. in addit. Mathesil. singu. 20. numero 5. 92
1 Executionem iuris ordine prętermisso fieri non debere. Math. l. 1. C. de exec. rei iud. nu. 1. 173
1 Ab executione inchoari non debere, licet sit regulare, fallit tamen quandoque. Math. l. 1. C. de exec. rei iud. num. 3. 173
1 Executor sententiæ quis dicatur. Math. in l. executorem. C. de exe. res iud uum. 1. 173
1 Executor si nullitatis exceptio coram ipso opponatur, nunquid superfedere teneatur. Math. in l. si vt proponis. C. de exec. re. iud. numero 3. 173
Executor merus causæ cognitionem non habet. ibid. nu. 1.
1 Executio sine libello procedit, vbi agitur de beneficio authoritate apostolica obtinenda. Bouer. in sing. in verb. executio. nu. 19. 205
1 Contra executionem sententiæ potest perpetuo opponi, quod fuit lata prætextu falsorum testium vel instrumentorum. Bouer. in verb. executio. nu. 2. 205
1 Executio sententiæ fit contra procuratorem in causa reconuentionis condemnatum, non contra dominum. Bouer. in sing. in verb. executio. nu. 13. 205
Executio in dote respectu proprietatis, saluis fructibus rerum dotalium marito, potest fieri contra vxorem condemnatam. Et contra maritum cõdemnatum potest fieri in fructibus rerum, saluis alimentis vxoris, & suorum liberorum, pro quibus omnibus sit dotis constitutio. nu. 15. ibid.
1 Executor datus in testamento potest cogi ad essendum executor ẽt si nihil fuerit relictum. Gui. Pap. sing. 460. §. executor. 229
1 Executor missus in quibus habet cognitionem. Guido Papæ. singulari 501. 232
1 Executor sententiæ vel alterius iudicis mandati non tenetur seruare ordinem iudiciorum in citationibus & similibus. Guid. Pap. singul. 496. 232
1 Executor sententię qualiter & quando dicatur excedere, & ab ipso non appellatur nisi excedat modum. Guid. Pap. singular. 11. §. 1. & 2. 207
1 Executor qui excedit an teneatur parti de dolo vel actione iniuriæ. Gui. Pap. sing. 11 §. fed an. 207
1 ab Executore propter defectum ordinis iudiciaria non appellatur. Gui. Pap sing. 333. § ab executore. 219
1 Executor non potest de bonis testatoris pro sua executione fienda vendere ac exequi nisi hęreditate adita ex testamento vel ab intestato Gui. Pap. sing. 307. §. executor. 217
1 Executor testamentarius ad exequendum fore facta videtur etiam executor ad exequendum & solui faciendum debita testatoris, quorum solutiones erant effluxæ tempore mortis testatoris. Guido Papæ sing. 361. 225
1 Executor vltimæ voluntatis, tenetur reddere rationem administrationis. Et idem est in omni administratore. Petrus Grard. singu. 84. num. 1. 298
1 Executor vltimæ voluntatis ad instar tutoris vel curatoris non potest constituere procuratorem ante lit. contestat. Bouer. in verb. procurator. nu. 34. 194
2 Executor testamentarius non tenetur satisfiare. Per. de Raue. sing. 10. fo. 135. Bar. sing. 88. 113
1 Executor merus licet conscientiam habeat contra sententiam, quã habet exequi, cum illam iniustam perpendat, tamen illã exequi tenetur, quod in criminalibus maximè cum de pœna corporali agitur, obseruandum non est. Hypolitus Marsilien. singula. 349. num. 2. 395
2 Executor non habet necesse tenere computum de bonis distribuendis. Aman. sing. 234. num. 1. 76
2 Executor testamenti inuentarium facere debet. Aman. singul. 6. numero 1. 71
1 Executor sine mandato non admittitur ad allegandum causas causæ principalis, nisi essent tales, quæ colligerentur ex actis in eadẽ causa habitis, attamen admittitur ad allegandum causas absentiæ facti. Bouer. in sing. in verb. nuntius. nu 3. 193
1 Executoris officium ad hæredem non transit. Petr. Gerar. singu. 65. num. 1. 298
2 Executori immoderatè exequenti resisti potest. Aman. singula. 23. num. 1. 71
1 Executoribus testamenti discordantibus si vnus est cõsanguineus, alter extraneus, præfertur consilium consanguinei. Lud. Roma. singu. 539. 55
2 Exemplatio instrumenti fieri debet parte citata, alias exemplum non probat. fallit in regno Neapolitano. Ioan. de Arno. sing. 50. nume. 1. 80
2 Exemplum scriptum ab illo qui scripsit originale, probat. Pet. Rau. sing. 178. 140
2 Exempla non restringunt regulam, fallit quando eadem essent repetita. Mar. Mant. sing. 108. nu 1. & 2. 16
1 Exemplo vel transumpto, absque solennitate, quod fides detur an Papa, vel Imperator facere possit. Ludouicus Romanus singulari. 716. 73
1 Exemptionis priuilegium non prodest tempore magnæ necessitatis. Per. Gerar. sing. 100. nu. 15. 300
1 Exemptus à iurisdictione ordinarij an intelligatur similiter exemptus à iurisdictione legati ipsius eximentis. Ludouicus Romanus. singul. 513. 52
1 Exemptus à iurisdictione, an intelligatur etiam exemptus à iure reuerentiali. Lud. Rom. sing 486. 41
1 Exemptus priuilegio fori, renuntiare non potest tacitè, vel expresse sine licentia Papæ, quoniam dictum priuilehium respicit etiã fauorem superioris, qui est, ne suus subditus ab alio iudicetur. Bouer. in verb. renuntiatio. nu. 24. 203
1 Exemptus non potest se excusare à solutione talliarum in præiudicium aliorum habitantium. Gui. Pap. sing. 282. 215
1 Exempti sicut sunt mendicantes & monachi non debent capi per episcopos, & si contrarium faciãt sunt excommunicati. Gui. Pap. sing. 497. 232
1 Exhæredandi filium causas plures esse, at si quam filius aliam maiorem enumeratis. in §. aliud quoque. cap. in auth. vt cum de appellat. cog. & per glos. in c. Quintauallis. de iureiuran. in patrem commiserit, poterit etiam exhæredari. Hipolyt. Marsil. singular. 78. num. 1. 35
1 Exhæredare etiam iniustè possunt impune illum, quem vt filiam tractare sub pœna promisit, & an hoc possit iniquum dici. Math. sing. 175. 148
1 Exhæredatio hominis debet fieri nominatim non exhęredatio legis. Per. Gerar. sing. 7. nu. 18. 284
2 Exhęredatio facta expressa aliqua simili, vel grauiore illis 14. anni. quibus exhæredatio fieri solet, an valeat. Ioan. Trig. singular. 46. num. 1. 92
1 Exhæredatio facta de filio, an censeatur reuocata per reconciliationem subsecutam. Petrus Grardus singulari 3. numero 1. & 23. fo. 281. & 282. 1
1 Exhæredatio sub conditione fieri non potest. Petr. Gerard. singula. 3. num. 19. 282
2 Exhæredati pro mortuis habendi. Marcus Mantua singulari 189. numero 1. 25
2 Exhæredato datur bonorum possessio contra tabulas, quando exhæredatio non est solenniter facta, quia tunc non est exhæredatio, sed præteritio. Marcus Mant. singulari 67. numero 1. fallit numero 2. 12
2 Exhibere quem promittens ad tempus, finito tempore, intra quem terminum possit moram purgare. Et quid si casus intra primum tempus, vel intra ad moræ purgationem concessum, interueniat an promissor liberetur. Bar. sing. 207. 121
2 in exigendo aliquem inquantum facere potest, inspicitur quantum ex eius matrimonij fructibus potest redigi, non quantũ ex vẽditione

Singular. Doctorum

Index

tione rerum redigeretur. Pet. Rau. sing. 75. 137
2 Exigi si debeat aliquid in quantum facere potest, inspiciur quãtum ex eius matrimonij fructibus potest redigi, non quantum ex ven ditione rerum. Bart sing. 17. 109.
1 Exiens de carcere qua pœna puniatur. Guido Papæ singulari 206, folio 213
1 Eximens reum de familiæ publicæ manibus, licet crimine leg. Iul maiesta. teneatur, sitque eadem pœna, qua exemptus foret puniendus, non tamen in cardinale procedit. Hip. Marsi. singu. 273. num. 15. 382
2 Existens in peccato mortali si efficitur furiosus non sunt sibi danda sacramenta ecclesiæ, quia peccatum secum retinet. Bald. singulari 97. 126
1 Existentia sui hæredis sufficit ad confirmandum fideicommissum etiam vniuersale. Gui. Pap. sing. 892. §. 2. 257
1 Ex nunc, dictionis effectus. Gui. Pap. sing. 454. nu. 1. 229
2 Expedire causam qui infra certum tẽpus teneatur sub pœna, an pœ nam euitet si infra illud tempus partes ab instantia iudicij absol uat. Io. de Arn. sing. 65. nu. 1. 81
1 Expendens in causa mota superre communi defendenda tantum, quantum fuisset erogaturus in defendendo solummodo partem suam, non potest à consocijs repetere expensas pro eorum parte. Lud. Rom. sing. 653. 65.
1 Expensa si sit modica, vel verisimilis, liber rationum facit fidem pro scribente. in add. Math. sing 78. nu. 4. 120
1 Expensæ quæ debentur ratione contumaciæ non possunt peti post annum, nec datur earum petitio contra hæredem, quia pœnale est ex parte contumacis iudicium. Bouer. in sing. in verb. expensæ. num. 6. 202.
1 Expensæ vbicunque iure actionis debentur, iusta causa litigandi nõ excusat ab eis. in addi. Math. sing. 80. nu. 8. 121
1 Expensæ à prælato factæ probantur per sacramentũ prælati. Math. sing. 44. nu. 13. 105
1 Expensas in causa appellationis potest petere tãquam ex nouo articulo, qui eas omisit petere in causa principali. Boue. in sing. in verb. expensæ. nu. 20. 202
Expensas in consanguineum quis præsumitur velle facere de ipsius bonis, quando eius bona & patrocinium administrat, secus si ea non administret. ibid. nu. 24.
Expensarum in condemnatione non debet æstimari patrocinium quod victor habuit ab aduocato suo gratis, absque tamen spe remunerationis, alias vero secus. ibid. nu. 10.
1 Expensarum in condemnatione patrocinium, quod iurisperitus adhibuit in causa propria, debet æstimari in tantum, quantum ipse in alium aduocatum pro patrocinio expendisset. Bouer. in singula. in verb expensæ. numero 9. folio 202. Guido Papæ singulari 250. folio 214.
1 Expensæ factæ in cursore equi commodati, non reperuntur per commodatarium, si sint paruæ, sicut nec alimenta, secus vero, si fuerint expensę magnæ. Bouerius in verbo expensæ. numero 22. folio. 205
1 Expensa facta in causa principali in qua reus obtinuit compẽsatur, cum expensa facta in causa appellationis. Guid. Pap. sing. 80. fo. 210. Pau. Cast. singu 1. fo. 121. & in add. Math. sing. 3. in fin. fo. 84. & sing. 82. in fi. 121
1 Expensæ qualiter & quando possint peti ante litis contestationẽ, vel post. Gui. Pap. sing. 159. §. qualiter. 215
1 Expensæ in causa criminali veniunt ad commodum partis, & non ad commodum fisci. Gui. Pap. sing. 995. nu. 6. & multum de expensis ibi. 262
1 Expensæ sunt vna species separata ab interesse. Gui. Pap. sing. 685. §. expensæ. fo. 246. & sing. 894. 255
1 Expensæ quas quis in domo sua fecisset excipiuntur de condemnatione, & de ipsis in taxatione debet haberi considerario. Gui. Pap. sing. 388. §. expensæ. 225
1 Expensarum appellatione, continentur tam solutæ quam soluẽdæ. Gui. Pap. sing. 458. 229
1 Expensæ factæ ab aliquo contra voluntatem eius expressam à quo petuntur, licet in eius vtilitatem factæ, fuerint reperi nõ possunt. limita quinque modis. Anto. Cors. in singu. in verbo. expensa. 1. nume 1. 310
1 Expensæ factæ ab institore præposito mercantiæ in honorem mercatorum, qui secum contrahebant, an sint imputandæ. Ant. Cors. in sing. in verb. expensa. 4. nu. 1. 312
1 Expensas faciens in capiendo bannitum, eas repetere potest. Anto. Cors. in sing. in verb. expensa. 4. nu. 2. 312
1 Expensę, quas feci in vno articulo, quem vici, debent statim mihi refici, non expectata sententia diffinitiua. in addi. ad Math. in singul. 83. nu. 5. 122
1 Expensæ & etiam damna extrinseca veniunt propter contumaciã. Bouer. in sing. in verb. expensæ. nu. 15. 385
Expensis domini debet fieri aduersario copia procurationis. Boue. in sing. in verb. expensæ & fructus nu. 7. 202
1 Expensæ debent per iudicem taxari, à die quo victor produxit instrumẽtum, vel testes publicati sunt, si ex tali productione instrumenti, vel testium publicatione, apparet reum amplius iustam causam litigandi non habuisse. in additione. ad Mathesil. sing. 82. numero 1. 121
1 Expensæ factæ à me simoniacè, vt tibi beneficium conferatur, an possint repeti. Et quid de expensis factis postulationis causa. Ant. Cors. in sing. in verb. simonia. num. 1. 333
2 Expensæ officio iudicis debentur. Marcus Mantua singulari 593. numero 2. 61.
1 Expensæ quæ actione personali debentur, veniunt etiam si quis habuerit iustam causam litigandi. Franciscus Cremesis. singul. 121. numero 2. 275
1 Expensæ quando etiam post latam sententiam possint peti, & quãdo non. in add. Math sing. 90. nu. 3. 123
2 Expensæ ab appellante à sententia ex statuto, debite tunc demum dicuntur si petantur, & non aliter. Io. de Arno. sing. 33. nu. 1. 79
1 Expensas conuentionales à iudicialibus longè differre. Nam etsi iustam litigandi causam habens ab expẽsis iudicialibus excusetur, à conuentionalibus tamen non excusatur. Hip. Marsi. singu. 237. numero 1. 376
2 Empensarum modus si à delegato principis excedatur, à quo corrigi possit. Aman. sing. 73. nu. 1. 72
2 Expensarum appellatione rei pretium non continetur. Pet. Raue. singu. 186. 140
1 Expensarum quando mutua inter partes debeat fieri compẽsatio, & quomodo id intelligatur. Gab. Sar. in add. ad Math. singulari 3. numero 4. 84
1 Expensis cuius fieri debeat, quod fieri petitur. Pet. Gerard. singu. 78. numero 1. 297
1 Expensis proprijs barones non debent seruire Regi prælianti, sed expensis ipsius Regis, si eius facultates suppetant. Guliel. de Lud. sing. 101. nu. 1. 440
2 Expressum à lege id dicitur esse, quod est de mente legis. Aluis. singulari 113. 170
2 Expressum facit cessare tacitum. Marcus Mantua singulari 324. numero 2. 36
1 Expressum satis videtur quod etiam per coniecturas constare potest. Gui. Pap. sing. 699. §. illud. 247
1 Expressio eius quod tacitè inest, nihil operatur. Mathesil. in l. 3. C. si pend. app. mors interu. nu. 3. fo. 181. & Mar. Mant. sing. 124. nu. 1. fo. 19. fallit tamen. vt nu. 2. ibid.
2 Expresso vitiato, quando vitietur tacitum. Bar. sing. 78. 113
2 Expulsus de possessione vi, potest illico expellentem expellere, & possessionem recuperare, nec tenebitur de interdicto de vi & vi armata. Ex interuallo autem si faciat, tenebitur. Aluis. singulari 256. folio 174
2 Expulsus si incontinenti recuperet possessionem non perdit beneficium sibi quæsitum ex d. l. si quis in tantam, Marcus Mant. sing. 287. nu. 3. 33
1 Extensio non fit de similibus ad similia, nec de similibus personis ad similes in priuilegijs, & in alijs ibi notatis casibus. Ant. Cors. in sing. in verb. extensio. 1. nu. 3. 310
1 Extensio non fit in odiosis, sed semper extensiones & interpretationes fieri debent vt ius commune non lædatur quantum fieri potest. & quod ad ius commune reducantur. Gui. Pap. singul. 344. §. in odiosis. 220
2 Extrahens eum qui cõfugit ad ecclesiam pœna vltimi supplicij de iure ciuili afficiendus est, de iure autem canonico sententia excommunicationis feriendus, etiam si iudicis authoritate extraxisset. Mar. Man. sing. 271. nu. 1. 31
1 Extraneus si constituat dotem an soluto matrimonio possit eam repetere. Gui. Pap. sing. 334. §. si extraneus. 219
2 Extraneus si dotet mulierem, non potest stipulari tempore traditionis, si non fuerit stipulatus tempore promissionis. Petr. Raue. sing. 382. 140
1 Extrauagans, vas electionis, quare facta fuerit. Gui. Pap. sing. 311. §. si extraneus. 217
1 Extremitatibus probatis, probatur possessio medij temporis. Math. sing. 116. nu. 2. 133
1 Ex tunc, dictio, qualiter sumatur. Gui. Pap. sing. 453. nu. 3. 229

De litera F.

2 FAber habẽs domum, aut officinam penes auditorium scholasticorum, malleans potest expelli. Mar. Man. sing. 22. nu. 1. 7
1 Facere quod per me possum, possum & per ministros mihi necessarios. Et qui illis resistit, mihi resistere videtur. Hipo. Marsil. sing. 175. nu. 2. 364

1 Facere

Singular. Doctorum.

1 Facere potens actum nomine proprio, & nomine alieno, in dubio præsumitur facere nomine proprio, & quomodo ista regula p cedat. Pe. Gerar. sing. 14. nu. 12. 287
1 Facere per se videtur, qui per alium facit. Math. in l. 1. C. de sent. & interlo. omn. iud. nu. 13. 162
1 Faciens quod ad ipsum non pertinet, etiam si bonum sit, improbatur. Guid. Pap. sing. 14. 212
1 Facientes ludos periculosos per plateas sunt infames. Guid. Papæ singulari 551. 235
2 Faciendo magis delinquitur, quàm amittendo. Marc. Man. singu. 65. numero 2. 12
1 Faciens actum contra me tanquam procurator, vel vt hæres, debet fidem facere per instrumentum, quòd sit hæres vel procurator. aliàs ego non constituor in mora. Et quid si in iudicio egerit, & de mandato non opposuerim. Ant. Cors. in sing. in verbo procurator. 1. numero 1. 324
1 Faciens rem alienam sine causa saisiri, seu ad manũ domini poneri, teneẽ actione iniuriarũ. Boue. in verb. sequestratio. nu. 7. 190
2 Faciens expensas in re subiecta restitutioni, potest illas repellere quia non videtur donare, & debet fieri æstimatio expensarum tempore restitutionis, non tempore quo fuerunt factæ. Petrus Rauenn. singulari 191. 140
1 Factum anticuum dicitur ex quo lapsum est biennium. Guido Papæ singulari 932. 259
1 Factum per surreptionem non valet. Guid. Pap. sing. 922. 259
1 Facto ostendere plus est quàm verbo declarare. Guido Pap. singu. 337. §. plus est. 219
2 Factum priuatorum nõ debet præiudicare reipublicæ. Mar. Man. singu. 60. nu. 3. 62
2 Factum cohærens personæ quando est in obligatione, tunc ille pfertur cui est promissum prius. Bar. sing. 1. 115
1 Factum à maiori parte quando factum ab omnibus dicatur. Mathes. in l. cùm solito. C. qui bon. cede. poss. nu. 4. 184
2 Factum ad conseruandum, operatur ad inducendũ. Bar. sin. 8. 108
1 Factum à maiori parte collegij, regulariter valet. limitatur, vt hic Ant. Corse. in sing. in verb. vniuersitas. 1. nu. 1. 341
2 Factum quare in pactis, in stipulationibus verò ius versetur. Marcus Mant. sing. 612. 64
2 Factum à maiore parte capituli, censetur factum ab omnibus nisi lex vel constitutio aliud requirat. Io. Trig. sing. 114. nu. 1. 106
1 Factum in iudicio an semper sit maioris efficaciæ, quàm factum extra iudicium. in addi. Math. sing. 106. nu. 5. 127
1 in Facto iudiciali quis præcisè cogitur, & quomodo hæc regula p cedat & intelligatur. in addi. Math. 106. nu. 3. 127
2 ex Facto alterius quandocunque quis cõueniatur, an priùs debeat conuentiri simpribus conuenti. Bar. sing. 123. 115
2 de Facto quæ fiunt, de facto etiam debẽt retractari, & quidem ab eo qui fecit. Marc. Mant. sing. 146. nu. 1. 29
1 in Facto singularum personarum singuli sunt vocandi, & singuli citandi. Bouer. in sing. in verb. citatio. nu. 18. 189
1 Facta in causa principali, an intelligantur facta in causa appellationis. Math. sing. 128. nu. 1. 139
1 Facta in vna causa an probent in alia inter easdem personas. Mathesi. sing. 169. nu. 1. 145
2 Facta multa tenent, quæ tamen à principio fieri impediuntur, intellectus l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. & per tot. marc. Mant. sing. 70. nu. 1. 12
2 Facta pro infectis non haberi. Marc. Mant. sing. 93. nu. 1. 10
2 Facta vnius familiæ plura, puniuntur vt plura, si de publica. vindicta tractetur, alias vt vnum. Bar. sing. 107. 114
1 Factum quid esse defensionis causa, coniecturis probari. Hipolyt. Marsi singu 19. nu. 4. 345
1 Facta contra absentem qui venire non potuit sunt nulla seu annullanda Guid Pap. sing. 872. §. 2. 256
1 Facta pro non factis habentur ante conditionis euentum. Guido Pap. sing. 468. 230
1 Facta antiqua quæ excedunt memoriam hominis qualiter probentur. Guid. Pap. sing. 824. 254
2 Facta non præsumuntur, nisi probentur Marcus Mantua singulari 64. fo. 12. & singulari 110. num. 2. fo. 17. & Ioannes Trigo. singulari 70. numero. 5. 98
1 Factor alicuius mercatoris mortuo mercatore põt cõpelli ad rectituendum libros rationum & similia, & ad indicandum & instruendum debita & credita apothecæ. Gui. Pap. sing. 500. 232
1 Facultas ad implendi conditionem potestatiuam nullo vnquam tempore præscribitur. Pe. Gerard. sing. 18. nu. 13. 288
1 Facundia aduocati est attendenda in taxatione expensarum per iudicem. Guid. Pap. sing. 995. §. 262
2 Falcidia & Trebellianica detrahuntur de hæreditate quãdo est legatis & fideicommissi exhausta, ne scilicet testatores moriãtur sine hærede fallit in testamento militis. & quæ sit diuersitatis ratio. Marc. Mant. sing. 553. num. 1. 57
2 Falcidia & trebellianica quare inuentæ. Marcus Mant. singulari 700. numero 1. 70
1 Falcidia non detrahit de legatis factis ad pias causas, vel respectu paupertatis, & an detrahat de legato facto à filio patri, vel eõuerso. Et quod delegato facto matri, vel monacho. Fran. Crem. sing. 9. nu. 1. fol. 265. Marc. Mant. sing. 684. nu. 1. 70
1 Falcidia non detrahitur de legato ad pias causas, vbi id quod superest non sufficit ad implendam circa actum pium testatoris voluntatem. Ant. Corse. in sing. in verb. Falcidia. nu 1. 313
2 Falsa causa quando vitiet institutionem. Pe. de Rau. sin. 247. 142
1 Falsa causa quando vitiet sententiam. Guido Papæ singulari, 320. §. quando. 218
1 Falsam monetam expendens qualiter puniatur. Guid. Pap. singu. 508. fol. 233. Pet. Rauen. sing. 318. 144
1 Falsa causa expressa in sententia, ipsam non vitiat, nisi appellatio ne vel alio remedio rescindatur. in addition. ad Mathesilan. singulari 18. num. 1. 91
2 Falsa causa vitiat institutionem, legata tamen firma permanent. Barto. sing. 77. 113
2 Falsarius accusatus de iure canonico in carcerem truditur. Barto. de Capua. sing. 100. 185
1 Falsarius contra falsarium non recipitur in testem. Guido Papæ singulari 2. 207
2 Falsus tutor non potest authorari pupillo in adeunda hæreditate, & aliàs contractu. Quod est verum nisi prætor legitimet per sonam suam. Aluis. de Albe. sing. 264. 174
1 Falsum testimonium dicens in foro contentioso tenetur de falso, & de omni damno ex illo contingente. Et an id procedat in foro conscientiæ. Antonius Corse. in singulari, in verbo testis. 23. numero 1. 340
1 Falsum exprimens plus delinquit, quàm tacens verum. in additio. ad Mathes. singulari 18. numero 7. fol. 91. & in l. si vt proponis. nu. 4. C. quom. & quando iudex. 155
1 Falsi crimen inter atrocia connumerari, adeò vt statutum de carceratis relaxandis non porrigatur ad carceratos ab crimen falsi, nisi expresè dictum sit. Marc. Man. sing. 16. nu. 1. 5
2 Falsi crimen est crimen capitale. Aman. sing. 241. nu. 1. 76
1 Falsi nominis impositio non vitiat contractum. in addi. Math. sing. 10. nu. 2 fo. 86. & in addi. Math. sing. 08. nu. 5. 113
1 Falsi crimẽ cõmittit, qui alterius nomine scribit literas sine illius voluntate. Bouer. in sing. in rub. mitta de criminibus. nu. 19. 206
1 Falsum instrumentum immunitatis conscribens, debet igne comburi. Ant. Cors. in sing. in verb. falsum. 2. nu. 1. 313
1 Falsum curiæ referens qualiter puniatur. Guid. Pap. singulari 445. numero 3. 229
2 Falsos testes, vel plures scripturas falsas in causa producens, an pluries, quàm semel sit de falso puniendus. Ioan. de Arno. sing. 100. numero 1. 84
1 Falsificans acta qualiter debeat puniri. Guid. Pap. singular. 390. §. de falsificante. fol. 225. & singulari 320. numero 3. fol. 218. & singula. 616. aumero 2. 242
1 Falsificans aliam monetam quàm principis sui, qua pœna puniatur. Guid. Pap. sing. 508. §. sed qua. 133
1 Falsitatem qui committit in causa, eam perdit. Bouer. in singular. in rub mitta de criminibus. nu. 18. 206
2 Fama bona in nuptijs multùm consideranda. Petrus de Rauenn. singulari 54. 137
1 Fama in causis breuioribus vim plenæ probationis habere videtur. Mathes. sing. 1. 82
1 Fama hinc inde probata data paritate terminorum, habetur pro non probata ex vtraque parte. Cab. Saray. in addi. Mathes. singula. 2. numero 11. 83
Fama, vel vnus testis in iudicijs possessorijs summarijs, plenè probat, nisi contrarium probetur. ibid. nu. 8.
1 Fama inter eos, cum quibus quis conuersatur, sufficit. Ant. Corse. in sing. in verb. mores. nu. 3. 321
1 Fama quandoque plenè probat, idem de vnico teste. Hipol. Marsi. sing. 433. nu. 13. & 2. 406
1 Fama inducit iustam causam credendi, & sic inducit titulum prætiuum qui sufficit ad præscriptionem. Guido Papæ singulari 547. §. fama. 235
1 Fama probat dominium. Guid. Pap. sing. 71. 209
1 Fama an releuet aliquem à probatione. Guido Papæ singulari 320. §. verum. 218
1 Fama quomodo probetur. Gab. Saray. in addi. nu. 13. 83
2 Fama publica est notorium dominij, seu ipsius probatio. Bald. singulari 207. 128
1 Fama per quam quis torquetur, si sit adeò nuda, quòd nulla pro se habeat argumenta, & per talem famam quis torqueatur, & perseueret in confessione, talis confessio non valet. in additio Mathes.

Index.

Matheſ.ſingu. 55.nu. 15. 109
1 Fama elidit famam,quando eſt poſterior. Et quid ſi eodem tẽpore concurrant.in addi. Math.ſing.551.nu.17. 107
1 Fama cum vno teſte facit plenam probationẽ in cauſa ciuili.Bouer in verb.probatio.nu.7. 197
1 Fama quando plenè probet,& quãdo ſemiplenè.Gab.Sar. in add. ad Matheſ.ſing.2.nu.12. 83
Fama vt probet,quæ requirantur.ibid.nu.16.
1 Fama ſaltem duobus teſtibus probari debet,qui etiam non interrogati rationem dicti reddere debent.in addit.Matheſ. ſingulari 51.numero 9. 107
2 Fama in inquiſitione procedit loco accuſatoris.Marc.Mantu.ſingul.116.numero 4 17
1 Fama ſola non inducit probationem , ſed indicium, fallit quo ad probationem impedimenti matrimonij.Ludouicus Romanus ſingulari 622. 62
1 Fama ſola in quibus caſibus de iure communi probet.in addi. Mathet.ſing.551.nu.7. 107
1 Fama plenè probat vergentiam mariti ad inopiam. Gab Sara.in addi.ad Math.ſing.1.nu.19. 83
1 Fama vehemens,aut ab honeſtis perſonis profecta,'indiciũ quæſtioni ſufficiens præſtat,& quando fama vehemens dicatur.Hipo.marſ.ſing.97.nu.2,& 3. 354
1 Famæ cauſa dicitur ardua.Pe Gerard.ſing.82.nu.8. 297
1 Fama an ſemper faciat ſemiplenam probationem.Anto.Corſe.in ſing.in verb probatio.2.nu.2. 328
1 Fama ſola'indicium ad quæſtionem non facit:vnde ſit,vt ſi ex nuda fama quis torqueretur,tortusque fateretur, ac in confeſſione perſeuerarer,inefficax eſſet huiuſmodi confeſſio. Hip. Marſ. ſingulari 97.nu. 1. 354
1 Famam à perſonis fide dignis,& ex cauſis probabilibus originem habuiſſe eſt probandum.in addi. Math.ſing.551.nu.12. 107
1 Familiares etiã à teſtimonio repellantur . famuli tamen ſalarium non merentes nequaquam arcendi ſunt. Hipoly. Marſ. ſingula. 5.numero 1. 343
1 Familiaris propriè dicitur qui viuit expenſis alicuius. Guido Pap. ſingulari 321. 218
1 Famulus ſi cœpit denariatas tanquam nuntius domini , non ipſe ſed dominus obligatur,quia ex contractu nuntij directè dominus obligatur,& non nuntius:quia in eum non ſortitur effectũ obligatio,cùm præſtet nudum organum.Bouer. in rubrica miſta de contract.nu.8. 206
2 Famulo ſolito mitti ad tales cauſas,credens,excuſatur , ſi ille fugam arripuerit. Io. Trig.ſing. 56.nu.4. 94
2 Famulo meo noto aliquid pro me dans , amplius non tenetur. Bar.de Capua.ſing.76. 183
1 Fatale ſecundum vt concedatur quæ ſunt cauſæ iuſtæ & ineuitabiles. Guid.Pap.ſing.615.nu.4. 242
1 Fatale primum quando incipiat currere,an à tempore ſententiæ vel à tempore appellationis vel introductionis. Guido Pap.ſingul.32.§.ſed quando. 208
1 Fatale tempus an currat ſi per iudicem fieterit.Guido Papæ.615. §.ſed quid. 242
Fatale tempus non currit in duobus caſibus,quos vide.§. item eſt nota. ibidem
1 Fatales termini non habent locum in cauſa nullitatis. Guid. Pap. ſingu.382.§.fatales. 224
1 Fatalia non currunt,ſi ſtat per iudicem appellationis quominus intra tempora cauſa finiatur.Math in auth. ſi appellatione ſecuta. C.de tempor.& repar.appe.nu.1. 176
1 Fatalia nullitatis & appellationis an eadem ſint. Matheſ.in l.1.C. quando proue.non eſt neceſ.nu.9. 179
1 Fatalia à partibus arctari,prorogari vero non , niſi compromiſſo vel ſuſpenſione poſſe. Math.in l.cum anterioribus.§. inautem partes. C.de tempor.appe.nu.2. 178
1 Fatui habent in certis rebus eleuatum ingenium.Vnde Bar. conferebat cum mercatoribus, quando in aliquo articulo conſulere debebat.Ant. Corſe.in ſing.in verb.teſtamentum.nu.2. 339
1 Fatuitas magis præſumitur,quàm donatio.Pe.Gerar. ſingula.56. numero 2. 294
2 Fauiana,vel Caluiſiana an detur parenti,ſicut patrono. Bartolus ſingulari 103. 114
1 Fauor animæ eſt maior fauore publico.Petrus Gerardus ſin gulari 13.numero 5. 286
1 Fauor præfertur odio. Guid. Pap.ſing.1000.§.2. 262
2 Fauori ſuo poteſt quis renuntiare,etiam multo aduerſario , fallit tamen. Marc.Man.ſing.368.nu.1,& 2. 40
1 Fauori ſuo quiuis renuntiare poteſt , non in damnum ſuum modò,ſed in alterius quoque damnum id facere poteſt. Hip. Marſ. ſingula.361.num.1. 396
1 Fauores attributi libertatibus habent locum in omnibus pijs reliquis.Math.ſing.113.num.1. 133
1 Febricula leuis non continetur appellatione febris. Hip. Marſ. ſingulari 276.num.5. 383
1 Felinus iuris verus illuminator.Hip.marſ.ſing.189.nu.2. 367
1 Feneſtram etiam in pariete proprio ad alterius æmulationem facere non licere. Hip.Marſ.ſing.114.num.2. 361
2 Feriæ inductæ in honorem Dei, & feriæ repentinæ æquiparãtur. Aluiſ.ſing.177. 172
2 Feudum reddens decem vncias,ſi diligentia feudatarij melioret, & reddat viginti,an teneatur plus ſeruire,quàm primò ſeruiebat.Bar.de Cap.ſing.61. 183
1 Feudum cõceſſum pro ſe & ſuis hæredibus intelligitur de filijs, & non de alijs hæredibus.Gul.de Lud.ſing.89.nu.1. 440
1 Feudum magnum vel paruum,quodnam ſit quomodò cognoſcatur.Lud.Rom.ſing.119. 12
2 Feudum an ſit contractus,vel potius gratia.Ioan.Trigo. ſingular. 19.numero 5. 88
2 Feudum à vaſallo domino iuramento demonſtratur.Aman el. ſingul.178.num.1. 75
2 Feudum non venit in hypotheca,ſine domini conſenſu. Io. Trig. ſing.50.num.2. 93
1 Feudum ſimpliciter receptum,tam pro ſe,quàm pro ſuis hæredibus maſculis,etiam ſi de nullo hærede mentio facta ſit, receptũ intelligetur,& quid in emphyteuſi.Hipolytus Marſ.ſingu. 160. numero 5. 362
1 Feudum licet non poſſit alienari inuito domino,fallit tamen quãdo emptor ſubiret omne onus,quod ſuſtinebat primus feudatarius.Ant.Corſ.in ſing.in verb.feudum.num.1. 313
1 Feudum perditur ex eiſdem cauſis ex quibus quis exhæredari poteſt.Pet.Gerar.ſing.2.num.3. 281
2 Feuda & poſſeſſiones emphyteuticæ non veniunt nomine hæredi tatis paternæ.Io.Trig.ſing.99.nu.2. 104
1 Feudum an nobiliret.Guid.ſing.980.§.feudum. 261
1 Feudum negans debet feudum perdere.Guid.Pap.ſingula.265.§.ſi quis.fol.215.& ſing.500.§.qui negat. 232
1 Feuda non veniunt in generali alienatione niſi dicatur.Gui. Pap. ſingu.980.§.in generali. 261
1 Feuda ſunt redacta ad inſtar patrimonij.Guid.Pap.ſingulari 483. §.feuda. 231
2 Feudi conceſſio pro ſe & filijs ſuis,quouſque protendatur.Ioann. Taigo.ſing.19.nu.3. 88
2 Feudi concedendi forma.Ioan.Trig.ſin.35.num.3. 90
2 Feudi dominus tenens montem,vbi lapides cæduntur , ſi concedat tot cannas montis cum poteſtate cædendi cæmenta, ſi caſu multa ceciderint,non veniunt in conceſſione . Marcellus Bon. ſingulari 1. 188
1 Feudi alienatione feudum perditur,quando deuentum eſt ad traditionem.idem in pignore,vel alienatione ſub pœna prohibita ſi ad traditionem deuentum ſit,alias,ſecus,quia per verbalem pignorationem nunquàm incurritur pœna.Ant.Corſe. in ſing. in verb.alienatio.1.num.1. 302
1 Feudalia non veniunt in generali hypotheca, ſecus in rebus emphyteuticarijs.Guid.Pap.ſing.857. 256
1 Feudalia bona,aut emphyteutica,in filium vt filium trãſeuntia, etiam patris non hæredem,in naturæ quartam Falcid.aut Trebellianicam non computari. Hip. Marſ.ſing.32.nu.1. 346
1 Feudatarius tenetur oſtendere inſtrumentum feudi.Guido Papæ ſingulari 55. 109
2 Feudatarius ceſſans in ſolutione penſionis annuæ per triennium, an feudo priuari debeat.Io.de Arno.ſing.88.nu.1. 84
1 Feudatarius poteſt alij in feudum dare ſuum feudum etiam inuito domino.Et an primus feudatarius poſſit renuntiare ius feudi in manibus domini in præiudicium ſecundi. Ludouicus Ro. ſingulari 184. 17
2 Ficta & interpretatiua condemnatio infamiam non irrogat. Mar. Mant.ſing.384.num.2. 42
1 Fictio non ſumitur in caſu dubio.in additio.Matheſ. ſingulari 71. numero 24. 116
1 Fides debet fieri ante litis conteſtationem de omnibus de quibus fit mentio in libello.Guid.Pap.ſing.245. 214
1 de Fide mentita qualiter agi poſſit.Guid.Pap.ſing.449. 229
2 Fides hoſti data ſeruanda.& quomodo intelligendum.Marc.Man. ſing.305.num.1. 34
1 Fides de impedimento qualiter fiat,quando ad proſecutionem appellationis biennium datur.Matheſ.in auth.et qui.C.de temp. & repar.appel.num.7. 176
1 Fides,dignitas,& ſexus in teſtibus conſideratur. Petr. Gerarrdus ſing.11.num.5. 343
2 Fides etiam hoſtibus eſt ſeruanda . Amanel. ſingulari 66. numero 1.folio 72
1 Fide Deum obligari,qui nec inter ſimplicem loquelam ac iuramentum

Singular. Doctorum.

mentum differentiam facit. Hipolytus Marſilienſis ſingulari 148.numero 3. 360
Fides his temporibus peſtum ijſſe,prorſusque interijſſe,infidos ac improbos alios anteire , & à compluribus venerandos haberi. numero 4. ibid.
1 Fidem fallere graue,pacta ſeruare fidei humanæ congruere,nihilque fide melius. Nihil item in principe fide recta ſplendidius. Hip. Marſ.ſing.148.num.1. 360
1 Fidem frangenti,eidem quoque fidem frangendam. Et quid in promiſſione iuramento ſubnixa. Quid item in duabus promiſſionibus iuramento firmatis.Hipolytus marſilius ſingulari 42.numero 1.& 2. 347
2 Fuit tradita res,habita fide de pretio,in illa re non eſt potior cæteris creditoribus ratione tacitæ hypothecæ. Petrus de Rauen. ſingulari 230. 142
1 Fidem frangenti,eidem quoque fides frangenda.Et ideò ſi nouandi animo tranſactum ſit , in idque datum pignus , nec ſeruetur tranſactio,pignus meritò retinetur.Hipolytus Marſil. ſingula. 145.numero 1. 360
2 Fideicommiſſum vniuerſale non poteſt vires hæreditarias ſupere. Ioan. Trig.ſing. 1.nu.2. 85
2 in Fideicommiſſum generale, non veniunt ea quæ quis capit alio hærede exiſtente,non ex vltima voluntate.Bar.ſing.84. 113
2 Fideicommiſſum poteſt relinqui à ſuccedentibus ab inteſtato pupillo,quod expirat pubertate aduenientẽ.Et quæ ſit huius ratio.Bar.ſing 82.fol.113.Pe.de Rauen.ſing.324. 144
1 Fideicommiſſum vniuerſale relictum in teſtamento fratris an cõſeruetur per auth.ex cauſa.C.de lib.præter.in addit. ad Franc. Cremen.ſing.91. 272
1 Fideicommiſſum non agnitum non tranſmittitur ſicut nec hæreditas non adita.Cuid.Pap.ſing.538 235
1 Fideicommiſſum ante conditionis euentum an poſſit alteri remitti.Guid.Pap.ſing 549.§.ſi fideicommiſſum. 235
1 Fideicommiſſum tacitum præſumitur,ex eo quòd teſtator voluit remanere in ſua agnatione.Anto.Corſet.in ſing. in verbo teſtator.1.numero 1. 339
2 Fideicommiſſum relictum ab vno ex hæredibus , qui vltimus deceſſerit, facit videri hæredes inuicem ſubſtitutos. Bartolus ſingulari 87. 113
1 Fideicommiſſum quibus caſibus tranſeat in fideicommiſſarium nulla facta reſtitutione.in addit.Math.ſing.42.nu.1. 104
2 Fideicommiſſum poteſt peti tanquam ab hærede ſi adita fuerit hæreditas,ſi hæres ro.gatus ante aditam hæreditatem poſt iuſtum decedat.Bart.ſing.190. 121
2 Fideicommiſſi particularis,& vniuerſalis diſcrimen.& de fideicõmiſſo conditionali.Io.Trig.ſing.54.nu.5.& 6. 94
2 Fideicommiſſi reſtitutio ſoli tutori fieri poteſt , & etiam cuilibet ſimplici procuratori,non autem procuratori in rem ſuam.Bartol.ſingulari 192. 121
2 in Fideicommiſſo vniuerſali relicto eccleſiæ , vel ad pias cauſas, tranſeunt ipſo iure actiones abſque reſtitutione.Petrus de Rauen.ſingulari 234. 142
2 Fideicommiſſaria aliquando trahitur ad directam Bartolus ſingulari 78. 113
2 Fideicommiſſarius vniuerſalis detrahit quartam Trebellianicam in reſtitutione fideicõmiſſi.fallit ſi reſtituat ex contractu . Mar. Man.ſing.288.nu 1.& 2. 33
1 Fideicommiſſarius ſi timet aliquod impedimentum ſibi fieri in adipiſcenda poſſeſſione,poteſt implorare officium iudicis , vt manu militari impedimenta remoueat.in additi.Matheſ.ſingular. 42.numero 6. 104
2 Fideicommiſſarius vniuerſalis non tranſmittit actionem , ſed ius deliberandi.Dyn.ſingu.128. 134
2 Fideicommiſſarius vniuerſalis,habet ius deliberandi . Dynus ſingulari 229. 134
1 Fideicommiſſarius non poteſt propria authoritate bona hæreditaria capere,aliàs priuatur iure ſuo.in addition.Matheſ.ſingulari 42.numero 2. 104
1 Fideicommiſſarius quibus remedijs vti poſſit,vt per ſeipſum poſſeſſionem rerum hæreditariarum capere poſſit ſine vlla reſtitutione.in addi.Math.ſing.42.num.3. 104
2 Fideiubendo non videtur quis remittere ius quod habet in re , per euictione cuius fideiubet.Dyn.ſing.173. 133
1 Fideiubere ſi quis velit de iudicio ſiſti,vel de defendendo, pro eo, qui ad carcerem ducitur,an captus debeat relaxari,an verò ſolutio,vel præſtatio cautionis de ſoluendo neceſſaria ſit. Ludou. Rom.ſing.142. 14
1 Fideiubere rogatus,ſi proteſtetur ei,apud quem fideiuſturus eſt, quòd non intendit ſe velle obligare,ſi poſtea fideiubeat, non tenebitur.Pet.Gerard.ſing.52.nu.1. 293
2 Fideiuſtor aſſignando aliquid de bonis principalibus an liberetur. Bar.de Capua.ſing.47. 182
1 Fideiuſſor fiſci an habeat beneficium excuſſionis . Franc. Cremẽ. ſing.44.fo.268.Ro.ſing.641. 64
2 Fideiuſſor accedens obligationi puræ etiam cum pœnali promiſſione non dicitur in plus obligari. Aluiſ.de Alb.ſing.45. 168
2 Fideiuſſor de iudicio ſiſti,finito iudicio in nihilo remanet obligatus.Aluiſ.de Alb.ſing.120. 170
2 Fideiuſſor de iudicio ſiſti an teneatur poſt ſententiam . Bartolus ſingulari 30. 110
1 Fideiuſſor qui ſuccubuit,poteſt à debitore principali recuperare ſumptus litis per actionem mandati . Bouerius in verbo & intereſſe.numero 4. 202
2 Fideiuſſor licet habeat beneficium excuſſionis , ſi tamen ſe neget fideiuſſorem,& de mendacio conuincatur,illud perdit . Marcus Mant.ſing.591.num.1. 61
1 Fideiuſſor an poſſit conueniri ante principalem . Math.in l.2.C. de ſenten.quæ ſin.cert.quantit.nu.6. 168
2 Fideiuſſor contractus poteſt conueniri redhibitoria , quia 'fideiubens in contractibus,qui poſſunt per pœnitentiam reſolui,videtur in omnem cauſam fideiubere.Pet.de Rauen.ſing. 220. 142
2 Fideiuſſor poteſt accedere obligationi operarum.Bar.ſing.26. 110
1 Fideiuſſor omnis fugitiuus ante diem ſolutionis faciendæ capi poteſt.Hip.Marſ.ſing.355.nu.3. 396
1 Fideiuſſor ſi ex mandato teſtatoris ſoluat,à debitore repetere nõ poteſt.Et quomodo id procedat.Lud.Rom.ſing.805. 80
2 Fideiuſſor ſi datur idoneus:ceſſat ſequeſtrum . Petrus de Rauenn. ſingulari 222. 142
1 Fideiuſſor,qui promiſit reum præſentare toties quoties curiæ videbitur,lata ſententia non liberatur.in addition.Math.ſingula. 177.numero 1. 148
Fideiuſſor de defendendo,non tenetur poſt ſententiam . ibid.nu.2.
2 Si fideiuſſor pro aliquo dedit pignus,& debitor ſuccedat fideiuſſori,extinguitur fideiuſſoria obligatio, ſed pignus remanet obligatum.Secus ſi ille fideiuſſor dediſſet alium fideiuſſorem : quia omnis obligatio fideiuſſoria extinguit.Pe.Rau.ſing.630. 152
1 Fideiuſſor clerici an poſſit declinare iuriſdictionem iudicis laici, & coram eccleſiaſtico ſit conueniendus,vbi & clericus. Ludoui. Roman.ſing.633. 63
2 Fideiuſſor non poteſt in plus obligari,quàm principalis,quòd declarat.Marc.Mant.ſing.661.nu.1. 68
Et quid ſi iuramentum interueniat.Fran.Cre.ſing.42.nu.1. 267
2 Fideiuſſor detentus pro debito principalis,an poſſit antequam ſol uat agere contra principalem.Io.de Arno.ſing.81.nu.1. 83
1 Fideiuſſor pro ſcholari conducente domum intercedens , an cenſeatur intercedere non ſolum penſionis reſpectu , ſed etiam ſupellectilium.Lud.Rom.ſing.550. 56
1 Fideiuſſor ſoluens,quo caſu à debitore non repetat.Ludoui.Rom. ſingulari 169. 16
2 Fideiuſſorem dare debẽs,ſi præſtet non idoneũ, tamen ſatisfeciſſe videtur iuri,cùm principalis ſit multùm diues.Bal.ſing.31. 124
2 Fideiuſſor regulariter non accedit vbi non eſt obligatio , nec vbi quis tenetur officio iudicis Marc.Man.ſing.500.nu.3. 52
2 Fideiuſſor abundans diuitijs,& cõueniendi facultate, ſi recuſetur, poterit agere contra recuſantem actione iniuriarum . Marcus Mant.ſing.538.nu.1. 56
1 Fideiuſſor obligationi accedens regulariter excuſſionis beneficiũ habet.Hip.Marſ.ſing.210.num.1. 373
1 Fideiuſſor hominis extranei,an beneficio excuſſionis gaudeat , vt ſic extraneus principalis debitor in domicilio executiatur , quã ad ipſum fideiuſſorẽ perueniatur.Hip.Marſ.ſing.120.nu.2. 373
2 Fideiuſſor an ſit liberatus ob prorogationem ſolutionis factam debitori.Aman.ſing.74.nu.1. 72
2 Fideiuſſor ex pluribus conuentus à creditore poteſt opponere. quod agatur primò contra alium fideiuſſorem,qui à debitore habuit pecuniam.Aman.ſing.227.nu.1. 76
2 Fideiuſſor licet in plus non obligetur,quã reus principalis ſit obligatus,fallit tamen ſi plus ſit in actionis potẽtialitem efficacius, & alio modo poteſt obligari.Marc.Man.ſing.537.nu.1,& 2.56
2 an Fideiuſſor qui conſtituit ſe principalem,poſſit prius conueniri,quàm principalis.Pe.Rauen.ſing.200. 140
2 Fideiuſſor de lite exercenda an criminalibus dari debeat.Ioann. Baccan.ſing.9. 188
1 Fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur lata ſententia.Math. ſingulari 177.numero 1. 148
1 Fideiuſſor,qui vult ire ad ſtudium,poteſt petere à debitore,vt aliũ loco ſui fideiuſſorem conſtituat.Lud.Rom.ſing.101. 11
2 Fideiuſſor poteſt primò conueniri ſi principalis ſoluendo non ſit. Aman.ſing.223.num.1. 76
2 Fideiuſſor in dubio videtur pro toto debito fideiuſſiſſe . Amanel. ſingu.187.nu.1. 75
1 Fideiuſſor non poteſt conuentri,niſi in loco ſui domicilij. Gul. de Lud.

Index.

Lud.sing.7.nu.1.fol.438.Amane.sing.96.nu.1. 72
2 Fideiusſor denuntians creditori antequam numerer debitori pecuniam,quòd pecuniam ei non tradat,quia is factus eſt non ſolue do,non tenetur,ſi creditor tradiderit.Aman.ſing.191.nu.1. 75
1 Fideiuſſor datus per clericum in iudicio ſeculari conuentum,nullatenus obligatur,nec talis inualida adiectio confirmatur per quancunque adiectionem.Bouerius in ſingu.in verb.cautio.nu mero 7. 190
Fideiuſſor intercedere non poteſt in cauſa criminali,vbi debet im poni pœna mortis,ſed contraria conſuetudo valet.Ludou. Ro. ſingu.129. 13
1 Fideiuſſor proteſtans ante fideiuſſionem creditori, ſe ei nunquam ſatisfactorum,ſi poſtea fideiubeat,non tenetur.Guliel. de Lud. ſingu.128.num.1. 441
2 Fideiuſſor ſi quis nominetur,& ſit præſens,nec contradicat, obligatur vti fideiuſſor,ſi illa cautio redacta ſit in publicam ſcriptu ram.Ioan.de Petrucia ſing.4. 187
2 Fideiuſſor de iudicato ſoluendo finita inſtantia curſu temporis nõ teneturidem ſi ſit finita iudicio,& denuò appellatum: idem in fideiuſſore de iudicio ſiſti.Aluiſ.ſing.123. 170
2 Fideiuſſor iudicatum ſolui acceptus in prima cauſa, non tenetur, in eo quod iudicatur in cauſa appellationis , niſi aliud actũ ſit. Pe.de Rauen.ſing.375.fol.145.Bar.ſing.40.nu.1. 110
2 Fideiuſſor de iudicio ſiſti non tenetur poſt ſententiam , niſi promiſiſſet præſentare toties quoties videbitur. Petrus de Rauen. ſingulari 206. 341
1 Fideiuſſor poteſt conueniri etiam ſi non renuntiauerit ſi principa lis debitor ſit difficilis in conueniendo.Guid.Pap.ſing.717.248
1 Fideiuſſor excommunicatus an poſſit opponere compẽſationem. Guid.Pap.ſing. 001. 262
1 Fideiuſſor per clericum datus an poſſit coram iudice ſeculari con ueniri.Guid.Pap..ſing.449.§.vtrum. 229
1 Fideiuſſor an poſſit eſſe teſtis pro debitore.Guid. Pap. ſingul. 306. §.ſi fideiuſſor. 217
1 Fideiuſſor liberatur ſi creditor proroget terminum debitori.Gui. Papæ ſingulari 977. 361
1 Fideiuſſores licet non poſſint dari pro dote reſtituenda, poſſunt tamen dari pro dote ſoluenda.Guido Papæ ſingulari 485.§. licet. 231
1 Fideiuſſoris hæres ſoluens de ipſius fideiuſſoris mandato, an à debitore ſolutum repetere poſſit.Lud.Rom.ſing.806. 80
1 Fideiuſſoris dario pro dote reſtituenda, an faciat ceſſare beneficium,auth.res quæ.C.commun.de legat.Ludouicus Romanus ſingulari 272. 24
1 Fideiuſſoris iudicio ſiſti datione & de iudicato ſoluendo,ob id qđ quis ita ſatisfecerit,non videtur ſic in iudicem conſenſiſſe, vt exceptionem declinatoriam opponere non poſſit. Et quid de eo qui ſatisfecerit ad tenutam quam ex primo decreto paſſus eſt reuocandam.Hip.Marſ.ſing 227. 374
1 Fideiuſſori an accreſcat id,quod accreſcit principali obligationi. Lud.Rom.ſing.153. 15
2 Contra fideiuſſorem datum magiſtratui à tutore competit pupil lo actio vtilis ſine ceſſione.Dyn.ſing.85. 131
2 Fideiuſſorem an teneatur dare , aut ſaltem pignora , qui promiſit alium facere ſecurum.Pe.Rauen.ſing.201. 140
2 Fideiuſſorem qui præſtare tenetur ex forma ſtatuti, ſi alium præter cognatum non inuenerit,eumque minus idoneum , tamen admittetur & quare.Marc.Mant.ſing.334.nu.1.& 2. 38
2 Fideiuſſore debitori ſuccedente,omnis obligatio fideiuſſoria extinguitur,ſecus eſt in pignore.Bar.ſing.35. 110
1 Fideiuſſores plures pro aliquo intercedentes,ex æquo obligari omnes,niſi is cuius nomine intercedunt,diui Adriani epiſtolæ; aut nouæ conſtitutionis beneficio renuntiarit. Et quid de duobus reis debendi.Hip.Marſ.ſing.1.nu.1. 342
1 Fideiuſſio officialis ob defectum alicuius ſolennitatis non liberat debitorem,ſed officialis prius conuenitur.Ant.Corſe.in ſingu. in verb.fideiuſſio.num.1. 313
1 Fideiuſſionis verba à fideiuſſoribus recipientibus diligenter ſpectanda.Hip.Marſ.ſing.313.nu.1. 388
1 Fieri dicitur ſecundum ius,quod fit ſecundum conſuetudinẽ. Gui. Pap.ſing 267. 225
1 Fieri multa impediuntur,quæ facta tenent.Petr.Gerard.ſingulari 1.numero 8. 280
1 Fieri non poſſe dicitur quod fit per remedium extraordinarium, vel fit per principem.vel per diſpenſationem.Anto. Corſet.in ſing.in verb.facere.num.1. 313
1 Filius ſi ſuſcipiat iudicium,& litem conteſtetur cum creditoribus hæreditariis,an cenſeatur agnouiſſe hæreditatem patris. in addi.Math.ſing.35.num.3. 98
1 Filius minor iuſſu patris contrahens,ſi lædatur,beneficium reſti tutionis in integrum non amittit,fallit in contractu mutui.Lu. Rom.ſingu.639. 64
2 Filium pro delicto patris puniri in crimine læſæ maieſtatis:eo qa eius præſumatur imitator.Marc.Man.ſing.1.nu.3. 2
Filius ob crimen læſæ maieſtatis à patre commiſſum, à ſucceſſione repellitur:non tamen à legitima.ibid.nu.3.
1 Filius legitimatus,qui ex cauſa fuit reductus ad illegitimitatem, an iterum poſſit legitimari. Pe.Gerard.ſing.1.nu.4,& 8. 280
2 Filius ingratus niſi pœniteat,poteſt exhæredari.Mar.Mant. ſing. 130.numero 2. 20
2 Filius an furtum faciat patri:Marc.Mant.ſing.389.nu.1. 42
2 Filius licet habeat domicilium, poteſt conueniri in loco originis patris.Pau.de Caſt.ſing.6.nu.1. 128
1 Filius pœnitens ingratitudinis commiſſæ viuo patre , non poteſt exhæredari.in addi.math.ſing.49.nu.8. 106
1 Filius à patre ob famem venditus, patrem ad pinguiorem fortunam reductum impetere poteſt actione vt ſe redimat.Hipoly. Marſ.ſing.101.num.3. 335
2 Filius auſteruus lege 12.tab.quicquid acquirunt , patri quæritur, fallit in caſtrenſibus,aut quaſi.Item & cùm turpiter & iniuſtè quæreretur.Marc.Mant.ſing.55.nu.1.2.3.& 4. 11
2 Filius ſi ſub conditione poteſtatiua hæres inſtituatur,quæ vltimo vitæ ſpiritu impleri non poſſit,tunc eo mortuo nepotes ſubſtituti admittentur,qui ſi ſubſtituti non eſſent,filius etiam hæreditate non adita tranſmitteret hæreditatem ad quoſcunq; hæredes,& quare.Marc.Man.ſing.81.nu.1,& 2. 13
2 Filius patrem adiram prouocans eſt exhæredandus.Amane. ſing. 246.nume.1. 76
2 Filius ſi ſit inſtitutus in minori parte,quàm ſit legitima , & ſibi factum ſit legatum,nunquid legitima ſuppleri debeat de legato ſibi facto?Aman.ſing.12.nu.1. 75
2 Filius,cui pater inter viuos donauit,legitimam vltra donationem habere deber.Amane.ſing.97.nu.1. 73
2 Filius de bonis patris vltra legitimam aliquando alia bona habet.Aman.ſing.237.nu.1. 76
2 Filios habens præfertur non habenti . Petrus Rauenna ſingulari 819.folio 157
1 Filius naturalis ſuſceptus ex fœmina,cum qua pater poteſt honeſtè contrahere matrimonium,an poſſit aliter legitimari,quàm per ſubſequens matrimonium?Pe.Gerard.ſing.60.nu.1. 294
1 Filius patris debita ſoluere non tenetur,nec contra . Et an valeat ſtatutum cauens,vt vnus pro alterius debito teneatur . Et quid ſi ſtatuto cautum ſit,quòd bona filiorum & vxoris,& etiam qđ filij pro delicto fallentiæ,ſine ceſſionis à foro patris , capi poſſint,an valeat ſtatutum?Hip.Marſ.ſing.224.nu.1. 374
2 Filius præteritus poteſt teſtamentum patris nullum dicere , alias non.Aman.ſing.219.nu.1. 76
2 Filius non legitimatur per ſubſequens matrimonium contractũ cum ea,quam viuente vxore carnalicer quis cognouit.Amane. ſing.218.num.1. 76
1 Filius expreſsè conſentiens venditioni certarum rerum paternarum per patrẽ factæ,licet videaſ renuntiare iuri hypothecæ ſibi in illis bonis venditis debitæ,non tamen videtur renuntiare doti vel hypothecæ quò ad alia bona patris non vendita. Petr. Gerard.ſing.32.nu.1. 291
1 Filius hæres cogitur ſuſcipere litem in eo puncto,in quo pater litigans defunctus eam relinquit.Gulielm. de Ludouic. ſingularis 25.numero 1. 438
1 Filius monaſterio addictus patris alendi cauſa liberè exire monaſterium poteſt.Hip.Marſ.ſing.149.nu.3. 361
1 Filius præſens ac tacens ex matrimonio per parentes ſuos cõtracto obligari poteſt.Et quid de alijs parentibus conſanguineis ſi lij,vel filiæ:At ſi reticentiam huiuſmodi cauſa cognita ob parẽtum,vel alterius reuerentiam,interceſſiſſe appareat minimè ſi lius vel filia tali obligabitur matrimonio. Hipolyt. marſilien. ſingulari 147.numero 15& 2. 360
1 Filius an poſſit petere legitimam , ſi pater ingrediatur monaſterium.Antonius Corſet.in ſingulari in verbo legitima . num.1. fol.317.& in addit. 318
1 Filius natus in nono menſe ex vidua,quæ ſtatim mortuo viro effecta eſt concubina alterius,præſumitur primi marici rationele gitimitatis.Franc.Crem.ſing.127.nu.1. 276
2 Filius non poteſt accuſare matrem de falſo,eam tamen iudex poteſt ex officio punire.Amanel.ſing.184.num.1. 75
2 Filius an imputet ſibi ,in legitima quod pro eo pater expendit. Aman.ſing.122.nu.1. 73
1 Filius patris næres,quæ pater in creditorum fraudem alienauit, non reuocat.Math.in l.filios C.de reuoc.ijs,quæ in fraud. credito.&c.num.1. 186
1 Filius procreatus à coniugibus poſt votũ continentiæ , & ingreſſum religionis,an ſit legitimus vel ſpurius,& an dicaſ ſeruus illius ordinis,quẽ eius pater ingreſſus fuerat.Lud.Ro.ſin.527. 54

2 Filius

Singular. Doctorum.

2 Filius,qui dixit ſe nolle adire hæreditatem,poſtea pœnitentia ad ductus poteſt adire Bar.ſing.105. 114
2 Filius ſi prius hæreditatem petat,an ſuper filiatione poſſit impeti,& an illa quæſtio ſit incidenter eo in iudicio examinãda.Bartolus ſing.63. 112
2 Filius in poteſtate,mortuo patre non poteſt vſucapere pro hæde.Ioan. Trig.ſing.65.nu.1. 96
1 Filius poſt mortem ſub conditione grauatus detrahit duas quartas.Et quid ſi fuerit inſtitutus in re particulari,quæ forte valeret dimidium hæreditatis.Franc.Crem.ſing.74.nu.1. 270
2 Filius an poſſit petere in quacunque parte minima legitimã ſuã, vel partem ſibi debitam.Aman.ſing.110.nu.1. 75
2 Filius an perdit peculium profectitium,licet bona patris ſint confiſcata.Pet.Rauen.ſing.194. 140
2 Filius cuius pater poſt teſtamentum eſt ingreſſus religionem, relicta prius ſibi legitima,poteſt illam petere non expectata morte naturali.Pe.Rauen.ſing.195. 140
2 Filius dans peculium aduentitium mutuo nomine patris, in caſibus in quibus patri non acquiritur vſusfructus,ipſe patrem ratificantem an habeat obligatum actione negotiorum geſtorũ. Marc.Mant.ſing.432.nu 1. 46
2 Filius ergo hæres.And.de Iſern.ſing.2. 185
1 Filius naturalis inuitus non cogitur ſuſcipere legitimationẽ, niſi quando occultat ſuam matrem concubinam , quam pater vellet in vxorem ducere.Lud.Rom ſing.230. 22
2 Filiusfamilias recipit pecuniam mutuo cum conſenſu patris non poteſt reſtitui in integrum,quia iſte contractus ſuſtentatur in perſona patris:quia in alijs obligatur ſine conſenſu patris.Petrus Rauen.ſing.227. 142
2 Filius tacendo per annum nunquid poſſit poſt annum teſtamentum dicere nullum,in quo eſt præteritus. Bald.ſing.159. 127
1 Filius & libertus in quibus caſibus à pari procedant, & æquiparentur.Pe.Gerard.ſing.1.nu.7. 280
1 Filiusfamilias qui viuo patre adminiſtrauit, tenetur poſt mortẽ patris reddere rationem fratribus de adminiſtratione. Pet.Gerard.ſing.84.nu 3. 298
2 Filius præteritus ſi decedat viuo teſtatore confirmatur patris teſtamentum per legem Velleiam.Dyn.ſing.245. 134
2 Filius ſi exhæredatur cum expreſſione cauſæ legitimæ teſtamentum valet,licet adhuc cauſa non ſit probata ab hærede : ſed eſt neceſſe intentare querelam.Pe.Rauen.ſing.738. 155
2 Filius ſi eſt præteritus à matre cũ expreſſione cauſæ legitimæ tenet teſtamentum,quia habetur pro exhæredatione, & debet ſibi intentare querelam,& ſi hæres non probabit cauſam,obtinebit.Pet.Rauen.ſing 737. 155
2 Filius licet non ſit hæres patris,tamẽ poteſt ſepeliri in ſepulchro paterno.Pe.Rauen.ſing.690. 154
2 Filius debet habere legitimam ſibi debitam iure naturæ ſine vllo grauamine.Marc.Mant.ſing.7.nu.4. 3
1 Filius legitimatus,an propter ingratitudinem poſſit reduci in priſtinum ſtatum.Pe.Gerard ſing.1.nu.9. 280
1 Filius præſumitur eſſe in poteſtate patris?. Boue.in ſingu.in verb. præſumptio.nu.42. 196
2 Filius regulariter,cui hæreditas venit reſtituenda, à patre cautionem reſtituendæ hæreditatis durãte patria poteſtate petere nõ poteſt.fallit dupliciter.nu.2.& quæ ſit ratio in dictis duobus caſibus.nu.3.Marc.Man.ſing.394.nu.1. 43
2 Filius qui dixit ſe nolle adire,poteſt pœnitentia peracta adire hæreditatem maternã vſque ad annum.Pe.Rauen. ſing.1. 135
1 Filius infamis efficitur,& priuatur honoribus & officijs ex condẽnatione patris propter crimen læſæ maieſtatis. Et an priuetur beneficio eccleſiaſtico.Lud.Rom.ſing.693. 69
2 Filius repetere poteſt bona ſua à patre dilapidata.Aman.ſingula. 121.numero 1. 73
2 Filius obligatur ex voto patris vouentis eum monaſterio. Aman. ſing.172.nu.1. 74
1 Filius naturalis ſciens eius patrem ſuam impetrare legitimitatẽ, an pro conſentiente habeatur.Lud.Rom.ſing.594. 59
2 Filius magis dolet,ſi pater donet fratri,quàm extraneo . Aluiſ.de Alber.ſing.7. 166
2 Filius præſcribit aduerſus patriam poteſtatem.Dyn.ſing.174.133
2 Filius poſitus in poteſtate patris quo titulo poſſit vſucapere res ſibi ab eo donatas.Dyn.ſing.126. 132
2 Filius præteritus tacendo per annum videtur approbare teſtamẽtum.Dyn.ſing.255. 134
2 Filius naturalis,tantum,ſi prætereatur eo caſu , quo ab inteſtato ſuccederet,non poteſt venire contra teſtamentum rumpendo ipſum per contratab.Dyn.ſing.254. 134
2 Filius non tenet credere patri aſſeueranti in teſtamento ſe debere cuiquam,in præiudicium legitimæ.Io.Trig.ſing.56. 2. 94
2 Filius in poteſtate vouens etiam cum iuramento,licet non adſtringatur ad præſens;tamen factus ſui iuris adſtringitur ad obſeruãtiam iuramenti Inno.ſing.47. 165
2 Filius ſi hæres inſtituatur,& grauetur de reſtituendo, illa cõditio intelligitur ſi ſine liberis deceſſerit.Pe.de Rauen.ſing.876. 160
1 Filio naturali nihil à patre debetur præter alimenta.Pet. Gerard. ſingu,1.nu.18. 280
1 Filius qui eſt in quaſi poſſeſſione ſui iuris, præſumitur ſui iuris,& incumbit patri onus probandi.Guid.Pap.ſingu.337.§.filius.fo. 219.& in ſing.498.§.filius. 237
1 Filius fecit teſtamentum de conſenſu patris,& adiecit, quòd ſi nõ valet iure teſtamẽti,quòd valeat iure codicillorum, & iure cuiuſlibet alterius voluntatis:quæritur vtrum relicta in tali teſtamento trahãtur ad donationem cauſa mortis.Dyn.tenet q nõ. Gul.de Cun.tenet quòd ſic.vide.Guid.Pap.ſing.6. 209
1 Filius inſtitutus à patre in re certa an habeat onus ſoluendi legitimam aliorum liberorum cum hærede vniuerſali.Guid. Papæ ſingulari 670.§.2. 261
1 Filij quando teneantur ad mutuum patri factum. Ro.ſingu. 213. fo.20.Crem.notab.37. 267
2 Filius an faciat furtum patri.Marc.Mant.ſing 389.nu.1. 42
2 ſi Filius occidit mandato patris eum,quem pater impunè poteſt occidere non tenetur,& occidit impunè.Dyn.ſing.194. 133
2 Filius ſub conditione rogatus reſtituere,duas quartas detrahit:puta verò vnam ſolam.Dyn.ſing.110. 32
2 Filius baſtardus non dicitur propriè filius:nec includitur in diſpoſitione legali quantum ad commoda & honores.Aluiſ. de Alb. ſingulari.184. 172
1 Filius ſi habet rem cum concubina patris poteſt iuſtè exhæredari.in addi.Math.ſing.100.nu.4. 125
1 Filius,qui diu ſpatio decem annorum fuit in quaſi poſſeſſione exiſtentiæ ſui iuris,præſumitur fuiſſe emancipatus,quando allegatur emancipatio:Et ad eam probandam adducitur longi temporis coniectura.Si verò non allegaretur emancipatio,ſed ſola quaſi poſſeſſio exiſtentiæ ſui iuris,tunc ad effectum præſcriptionis dictæ libertatis requiritur viginti anni.Boue.in ſin.in verb. præſumptio.num.47. 196
1 Filius licet ex cauſa poſſit exhæredari, tamen fallit ſi pœnitentiam egerit.Pe.Gerard.ſing.2.nu.7. 281
Filius committens cauſas,ob quas exhæredari poteſt,perdit priuilegium filij,& pater illum occidens non tenetur pœna legis Põpeiæ de parricidijs,ſed ſolùm pœna deportationis.nu. 8. ibid.
Filius propter defenſionem patriæ vulnerans patrem, non poteſt exhæredar ,& econtrà.ibid.nu.4.
Filius habens rem cum concubina patris,licet ſit exhæredatione dignus:tamen fallit quando ignoranter hoc faceret.ibid. nu.1.
2 Filius ſi ab aliquo hæres inſtituatur,teſtator poteſt prohibere,q eius pater in eius bonis nullam habeat legitimam.Aman.ſing. 258.numero 1. 77
2 Filius ſi præſente patre,& nihil dicente , vxori ſuæ quartam promittat,an eo mortuo,ad illam ſoluendam pater teneatur.Ioan. Grilli.ſingul.1. 188
1 Filius ſi à matre prætereaſ,debet cauſa præteritionis inſeri, aliàs non valet.Gul.de Lud.ſing.70.nu.1. 440
2 Filius non tenetur dotare matrem.Pe.Rau.ſing.196. 140
1 Filius patris perſonam repræſentat,& eius imago dicitur. in addi. Math.ſing.110.nu 52. 130
1 Filius præteritus licet moriatur non adita hæreditate patris : cũ ſit ſuus hæres patri,tranſmittit portionem hæreditatis paternæ ſibi delatam,etiam non aditam, ad matrem fratres & ſorores,æqualiter.Gui.Pap.ſing.776.§.filius. 251
2 Filius non conficiens inuentarium non præiudicat ſibi quo ad legitimam propter legatarios.Aluiſ.de Alb.ſing.67. 168
1 Filij illegitimè etiam nati nõ modo a patre ali,ſed eo quoq; mortuo,in eius bonis viri boni arbitrio aliméta habere debẽt, etiã ſi teſtamẽto id vetuerit pater.Hip.Mar.ſing.358.nu.4.& 5.396
2 Filij in primo gradu conſtituti,non computant fructus perceptos in quartam.Io.Trig.ſing.67.nu.3. 97
2 Filij intereſt habere rem matris,& progenitorum ſuorum integraliter.Marc.Mant.ſing.605.nu.4. 63
2 Filij quando rogantur de hæreditate reſtituenda fratribus vel eorum filijs,fructus non computantur in quartam Trebellianicã. Sed eam debent facere de ſubſtantia defuncti,& hoc procedit ſolum in liberis primi gradus.Pe.de Rauen.ſing.18. 135
1 Filij repudiantes hæreditatem paternam an teneantur ad mutuũ, à patre acceptum,& in eorum alimenta conſumptum. Franciſ. Crem.ſing.37.nu.1. 267
2 Filij de iure regni nec ex teſtamento,nec ab inteſtato ſuccedũt, niſi mater ſit diſpenſata in facie eccleſiæ.And.de Iſer.ſing.4. 186
1 Filij ſacerdotis ſunt ſerui illius eccleſiæ, cuius pater eſt ſacerdos ſeu clericus. Lud.Rom.ſing.526. 54
1 Filij etiam non hæredes ex obligatione primipari tenentur, & quare.

Index.

quare.Math.in l.1.C.de priuile.fisc.nu.2. 185
1 Filij inæqualiter à patre instituti,vel hæreditatem etiam iuramẽto repudiantes æqualiter succedunt in emphyteusi, vel feudo patri concesso pro se & filijs,& nepotibus, & quid si repudiauerint bona.Pe.Gerar.sing. 89. nu.1. 298
1 Filius qua cautela possit vti,vt bona possideat, & ad debita paterna non teneatur.Pe.Gerar.sing.89.nu.2. 298
2 Filij legitimati per subsequens matrimonium an in feudum succedant Io.Trig.sing.35.nu.1. 90
1 Filij & vxores doctorum an possint pro debito ciuili capi, & quid in criminalibus.Math.sing.59.nu.1.fo.110.& in add.nu.1. ibid.
1 Filio exhæredato pater pupilliariter substituere potest. Guliel. de Lud.sing.157.nu.1. 442
1 Filio concipiendo & nascendo post mortem potest stipulari. Gui. Pap.sing.450.§.filio. 229
1 Filio præterito viuo alij fratres possunt statim venire ab intestato.Gui.Pap.sing.775. 251
Filio spurio mater succedit,& contrà.Gulielm.de Ludo.singula. 151.numero 1. 442
2 Filio præterito quare detur bonorum possessio contra tabulas adrum pendum testamentum,quod tamen præteritione erat nullum.Marc.Mant.179.nu.1. 24
2 Filio coniugato alimenta denegari possunt.Amanel.singula.182. numero 1. 75
2 Filium quomodò quis se probare possit,quando affectus coniugalis inter parentes ob temporis diuturnitatem probari nequit. Bart.de Capua.sing.3. 179
1 Filium asserenti matri esse spurium non creditur,nec propter hoc potest eum exhæredare.Gul.de Lud.sing.35.nu.1. 439
1 Filiorum appellatione nepotes ex filijs regulariter contineri. Et id quando locum non habeat.Hip.Marsi.sing.303.nu.1,& 2.387
1 Filiorum appellatione & masculos & fœmellas contineri. Quod in materia fauorabili ac non etiam odiosa accipiendũ est. Hip. Marsi.sing.317.nu.1. 389
Limitationes & declarationes huius habes.nu.2,& 3. ibidem
Filiorum appellatione num etiam ex filijs nepotes contineãtur? remissiue.nu.4. ibid.
1 Filiorum appellatione naturales contineri, non tamen id perpetuum,& id quando. Et quid de spurio.Hipoly. Marsil.singulari 139.numero 1,& 2. 360
2 Filiorum appellatione in legatis non veniunt posthumi. Marcus Mant.sing.697.num.1. 70
1 Filios naturales etiam legitimatos ad feudi successionem non admitti,sed nec adoptiui quoque in hoc admittuntur: limitabis tamen in naturali per subsequens matrimonium legitimato. Hip.Marsi.sing.542.nu.1. 419
1 Filios naturales per matrimonium subsequens,quanquam legitimari receptum,id tamen non perpetuum.Et cur ita. Hipolyt. Marsi.sing.350.num.1. 395
1 Filij naturales,vt per matrimonium subsequens legitimentur, quanquam iure ciuili doralia desiderentur instrumenta, hõ tamen idem iure canonico.Hip.Marsi.sing.250.nu.2. 378
1 Filiusfamilijs potest agere ad donationem propter nuptias sine consensu patris:sicut filia ad dotem.Pe.Rauen.sing.157. 139
1 Filiusfamilijs potest testari de aduentitijs sibi quæsitis ex trãsitu patris ad secunda vota.in addi.ad Math.sing.19.nu.20. 92
2 Filiusfamilijs non potest comparere in iudicio sine patris consensu:potest nihilominus iudicis officium implorare. Ioã. Trigon. sing.64.nu.1,& 4. 96
1 Filiusfamilijs bonorum aduentitiorũ vsumfructum patri quærit, & quid si filius sit emancipatus.Lud.Rom.sing.547. 56
1 Filiusfamilijs in iudicio interesse non potest sine consensu patris: fallit tamen in casibus,in quibus minor potest sine tutoris authoritate esse in iudicio.Lud.Rom.sing.322. 91
2 Filiusfamilijs potest esse in iudicio sine consensu patris, quando extraordinem,& iudicis officio procedit.Dyn.sing.92. 131
1 Filiusfamilijs de iure ciuili non obligatur ex voto,nisi de voluntate patris,& quid si de iure canonico.Ludo.Ro.sing. 504. 52
1 Filiusfamilijs,miles,vel doctor,põt de castrensi peculio, vel quasi testari.in addi.Math.sing.19.nu.18. 92
1 Filiusfamilijs non potest esse in iudicio sine patris authoritate, quando vult agere iure actionis: secus si velit implorare officium iudicis.Gul.de Lud.sing.97.nu.1. 440
2 Filiusfamilijs non debet esse deterioris conditionis, quam extraneus.fallit.nu.2.Marc.Man.sing.522.nu.1. 54
2 Filiusfamilijs rem vendens,eodem modo tenetur, sicut paterfamil.Et si de præsenti contra eum executio fieri nequeat,tamen fiet,cum bona habuerit.Aman.sing.154.nu.1. 74
1 Filiusfamilijs si fuerit hæres institutus,& sibi alius substitutus,eo mortuo pater succedit ante substitutum,Gulielm.de Ludo.singular.114.numero 1. 441
1 Filiusfamilijs non potest esse fideiussor iudicij: secus in contractibus.Bouer.in sing.in verb.cautio.nu.2. 190
2 Filiusfamilijs in causa castrensi, vel quasi, potest esse in iudicio absque patris consensu.Dyn.sing.114. 132
2 Filiusfamilias vnde præsumatur quæsijsse quæ habet. Dynus singulari 116. 132
1 Filiusfamilijs si efficiatur sacerdos liberatur à patria potestate. Guido Pap.sing.564.§.quòd filius. 236
1 Filiusfam.an possit pro alio in iudicio comparere vt procurator. Guido Pap.732.§.2. 249
1 Filiusfa.potest esse in iudicio sine licẽtia patris vbi pater est extra territorium.Guid.Pap.sing.896.§.2. 257
1 Filiusfam.potest eligere sepulturam sine consensu patris. Guido Papæ sing.898. 258
1 Filiusfa.an possit constituere procuratorem ad agendum cũ exercitium suarum actionum ad patrem pertineat.Guido Pap.sing. 450.§.de filio. 229
1 Filiumfa.iudicio ineffe,citra patris consensum iure constat. an iuramento saltem citra eiusdem patris consensum, se efficaciter obliget ac obstringat.Hip.Marsi.sing.40.nu.1. 347
2 Filia sine consensu patris potest agere in dote aduentitia. Petrus Rauen.sing.157. 139
1 Filia,& vxor,cur à patre,vel marito occidi à lege permittant.Lud. Rom.sing.756. 76
2 Filia exclusa à primo capite liberorum,habebit 30.annos ad aeundum ex alio generali capite legitimorum.Ioannes Trigon. singu.65.nu.3. 96
2 Filia coniugata à patre,qui stipulatus est dotem sibi reddi soluto matrimonio morte filiæ,si in vltimis sit constituta,an possit donare,vel legare de rebus dotalibus.Io.Trig.Baccan.sin.2. 188
1 Filia dotata si non succedit ex statuto in bonis paternis, intelligitur,dummodo dotetur de bonis paternis.Franciscu. Cremens. singu.168.num.1. 279
Filia quando dicatur dotata.in addi.ad Fran. ibid.
1 Filia quæ quittauit bonis paternis an computetur in numero liberorum vt faciat partem,licet non admittatur ad partem.Guid. Papæ sing.709. 247
1 Filia si minata fuerit fratribus suis de petenda portione hæreditatis,an ex hac comminatione inducatur additio. vt sic transeat ad hæredes suos petitio.Guid.Pap.sing.551.§.si filia. 235
2 Filia quæ peccauit in corpus,nec ali nec dotari debet.Pet.Rauen. singular.197. 140
Fallit,si pœnitentiam egit. ibid.
1 Filia ad secunda vota trensiens potest patrem compellere,vt eandem dotem,quam primo viro dederat,secũdo tradat. Et an idẽ fieri si monasterium ingredi velit.Lud.Rom.sing.788. 78
1 Filia quæ nubit indigno contra voluntatem patris,potest exhæredari.Gul.de Lud.sing.84.nu.1. 440
1 Filia dotata si ex statuti dispositione à bonis dotantis excludant, an ad ea regressum habeat,si dotans nõ de suis sed de alienis bonis dotauerit.Ant.Cors.in sing.in verb.statutũ.20.nu.1. 336
1 Filia maritata seu nupta,si vi statuti ad successionem venire nõ debeat,an spõsa per verba de præsenti tm cõplexa sit.Et quid si mulier in viri domum ducta sit.Hip.Marsi.sing.106.nu.3,& 4. 356
1 Filia maritata & dotata,si ad successionem patris venire vult cũ fratribus,an conferre dotem debeat.Bald.sing.10. 124
2 Filiæ si repellantur à successione intestati ex forma statuti, masculis stantibus si pater instituat filios, & filias, inter eos non erit collationi locus.Io.Trig sing.67.nu.5. 97
1 Filiæ ingratæ an dos à patre debeatur:& an data repeti possit.Pe. Gerard.sing.1.nu.2. 280
1 Filiæ si pater relinquat aliquid pro sua legitima vel pro sua Falcidia, & non dixerit iure institutionis, an testamentum valeat. Math sing.158.nu.1. 145
2 Filiæ fœminæ si ex statuto ab intestato patri non succedant, sed debeant maritari,debent saltem legitimam habere.Io.de Arn. sing.35.num.1. 79
2 Filiæ fœminæ ab intestato succedere prohibitæ,an succedere possint,si pater fecerit testamentum,in quo dixerit, instituo filios meos hæredes vniuersales,& particulares.Ioannes de Arno.singulari 90.numero 1. 84
1 Filiam propter nimiam patris reuerentiam iurantem nõ obligat iuramentum.Hip.Marsi.sing.347.nu.3. 394
1 Filiatio per mortem extinguitur,& patre mortuo quis non dicitur filius:Et quid si in instrumento dictum sit, talis filius talis, cùm pater esset mortuus,an vitietur.Ant.Cors.in sing. in verb. instrumentum.num.1. 316
1 Fines prouinciarum non præscribuntur: item nec fines diœcesis: item nec quæ limitibus adhærent, licet fines prædiorum præscribatur.Bouer.in sing.in verb.præscriptio.nu.11. 201
1 Finis demonstrat qualis sit res censenda.Guid.Pap.sing.196. 213

Singular.Doctorum.

scribantur.Bouer.in sing.in verb.præscriptio.nu.11. 201
1 Finis demonstrat qualis sit res censenda.Guid.Pap.sing.196. 213
1 Firmarij curiarum Delphinalium non debent gaudere priuilegio fisci in exigendis eorum debitis ad causam firmarum.Gui. Pap. singulari 287. 216
1 Fiscus si rem alienam vendat,an indistinctè contra emptorem regressus haberi nequeat,sed contra fiscum, an verò aliquo casu fallat.Lud.Rom.sing.744. 75
2 Fiscus debitorẽ purè,vel in diẽ debitoris sui ex eã principali põt conuenire etiam ante diem,& qua actione.Bar.sin. 156. 117
1 Fiscus potest petere edi sibi instrumentum ad fundandam intẽtionem suam.Boue.in sing.in verb.editio.nu.8. 194
Fiscus potest petere cogi partẽ ad exhibendum instrumenta.Gui. Pap.sing.254.fol.211,& sing.211.§.fiscus. 227
1 Fiscus hæres institutus,& inuentarium non conficiens, non patiẽ pœnas statutas contra non conficientes inuentarium.in addit. Math.sing.157.num.11. 144
1 Fiscus non est hæres,licet sit successor vniuersalis.Guid.Pap. sing. 870.§.fiscus. 256
1 Fiscus si succedat priuato vtitur iure priuati circa rem in qua successit.Guid.Pap.sing.809.num.2. 253
1 Fiscus præfertur omnibus creditoribus hypothecam non habẽtibus.Math.in l.3.C.de priuile.fisc.num.1. 186
1 Fiscus succedens in bonis vacantibus an teneatur ad legata.in addi.Math.sing.61.nu.6. 145
2 Fiscus an habeat obligara bona sui debitoris.Et quid si rem debitoris minori pretio vendat gratia,vel fraude,coram quo ad restitutionem agendum sit,& quid probandum. Et an debeã pretium restituere.Et quis ibi reus sit,& qua actione id petat. Bar. singul.127. 115
1 Fiscus an in integrum restituatur,si iudex errauerit in criminalibus.Fran.Crem.sing.23. 266
1 Fiscus an teneatur ad legata relicta ab intestato,vel aliter.Math. sing.162.num.2. 145
2 Fiscus succedens filio præterito,an ex persona filij possit dicere testamentum patris nullum.Fran Crem.sing.12.nu.1. 265
2 Fiscus quando non capiat quod aufertur indigno. Petrus Rauen. singula.53. 137
2 Fiscus an cogatur ostendere quinternos feudatario, qui soluit, & apocham solutionis perdidit,vt videat an in eis sit scriptura ipsius solutionis.Bar.de Cap.sing.85. 184
1 Fiscus si habeat multum frumentum quod conseruare nõ potest potest imponere subditis necessitatem emendi.Anto. Corsin sing.in verb.fiscus.num.1. 313
1 Fiscus succedẽs filio bannito præterito,an ex eius persona possit dicere nullũ testamentum patris.Fran.Crem.sing.90.num.1.272
1 Fiscus & mulier eodem gaudẽt priuilegio,Math.in l.2.C. de priuile.fisc.nu.1.fol.186.& in l.1.C.de priuil.dot.nu.2. 186
2 Fiscus qui aufert hæreditatem hæredi tanquam indigno, quia nõ vindicauit mortem defuncti, non tenetur ipse hoc vindicare: quia habet hoc in pœnam hæredis, non ex dispositione testatoris.Petr.Rauenn.sing.232. 142
2 Fiscus an habeat tacitas hypothecas in bonis delinquẽtis. Aman. sing.128.num.1. 76
2 Fiscus quando vendit bona alicuius propter tributa nõ soluta,põt incipi à quacunque re mobilli,nec tenetur seruare ordinẽ,quẽ dat l.si à diuo Pio.ff.de re iudicata.Bal.sing.53. 125
2 Fiscus ratione confiscationis bona recipere pro delictis nequit. Amanel.sing.1. 70
2 Fiscus potest esse emphyteuta priuati.Aman.sing.41.nu.1. 72
1 Fisci priuilegium non extenditur ad debitoris bona distracta ante quam contraxisset.Math.in l.4.C.de priuileg.fisc.num.1. 186
1 Fisci priuilegium vel alterius personæ priuilegiatæ non trahitur retrò in pernitiem iuris iam tertiò quæsiti.Math.in l.fi debitor C.de priuileg.fisc.nu.2. 186
1 Fisci causa licet videatur fauorabilis:tamen in dubijs contra eum est pronuntiandum.Math.sing.71.nu.1. 114
1 Fisci causa an præualeat in pari causa.in addition.Math.singu.71. numero 1. 115
1 Fisci ius aliquando lex præfert,non obstante quòd constet priuatum priorem in tempore.in addi.Math.sing.71.nu.31. 116
Fiscus quando ex priuilegio priuato præferatur.ibid.nu. 32.
Fiscus in causa & quæstione dubia nullam habet prærogatiuam. numero 33. ibidem
1 Fisco fauendum in conseruatione iuris,quod constat esse quæsitũ. in addi.Math.sing.71.nu.10. 115
1 Fiscum si debitor defraudet,in duplum tenetur.Guliel. de Ludo. sing. 33.num.1. 441
1 contra Fiscum in dubijs,an sit pronuntiandum,& in claris pro eo. in addi.Math.sing 71.nu.11. 115
2 Fiscum in quæsitis fraudans an in quadruplum puniatur, in quærendis verò in duplum.Aman.sing.163.nu.1. 74
1 Fiscales res non tenentur soluere pedagia. Gui.Pap. sing.848.255
1 Fiscalis debitor potest cedere bonis,& carcerem euitare.Guliel.de Lud.sing.44.nu.1. 439
1 Florentinus si cum Florentino Senis cum iuramento cõtrahat, an à iuramento absolutionem petere possit ab episcopo Senensi alterà parte absente.Lud.Rom.sing.476. 48
1 Fœmina in scriptura priuata se inscribere in testem non põt,masculus potest:in hoc quæ eius conditio deterior.Sed nec in causa feudali testis esse potest.Hip.Marsi.sing.611.nu.3.& 4. 427
1 Fœmina in feudo regulariter non succedit: nec procuratorẽ nec arbitrum aut iudicem agere potest. Hipolytus Marsi. singulari 611.numero 5. 427
2 Fœmina potest esse procuratrix in iudicio voluntariæ iurisdictionis.Pe.Rauen. sing.221. 142
2 Fœmina quæ extantibus masculis ex statuto non succedit,sed maritatur,an succedat in iure patronatus ecclesiastico competẽti hæreditati cum fratribus suis. Io.de Arn.sing.68.nu.1. 82
1 Fœmina naturalis tantũ,si viro legitimo & naturali nupta sit,pp. mariti qualitatem legitima efficitur,siquidem viri capacitas ad vxorem porrigitur.Hip.Marsi.sing.501.nu.2. 415
1 Fœminæ si ob agnatos à statuto excludantur, an ob agnatos clericos excludi dicendum sit.in addi.Math.sing.110.nu.7. 129
1 Fœminæ an simul cum masculis veniant,si pater accepit feudum pro se & filijs masculis,& fœminis. Et quid si dixerit pro filijs masculis fœminis.Franc.Crem.sing.71.nu.1. 270
1 Fœminas in feudo succedere non posse,nisi feudum à seruitio libe rum sit,aut feudatario concessum suisque descendẽtibus fuerit. Hipo.marsi.sing.411.nu.1. 403
2 Fœnum venit fructuum appellatione.Pe.de Rauen sing.225.142
1 Fœnerator re vera mutuauit mihi centum, pro quibus ego facio chartam venditionis cuiusdam meæ domus hoc pacto, q ego promitto reemere dictam domum post quinquennium & non ante pro eodẽ pretio,an sit cõtractus vsurarius, & ibi pulchra. Gui.Pap.sing.477.§.quæro.vers.pone. 231
2 Fœneratorum actus in constituendis procuratoribus tpe contractus,ad confirmandum debitum.Ant.Columb.sing.1.nu.7. 177
1 Fœneratore hærede instituto,turpem personam substituta:in videri,ad hoc vt fratris testamentum per fratrem præteritum rumpi possit.Marsi.sing.273.nu.4. 381
2 Forensis transiens si non soluat gabellam non excusatur per ignorantiam.Pe.de Rauen.sing.858. 159
1 Forensis in statuto non comprehenditur,tanquam non subiectus. Math,sing.110.num.2. 129
1 Forensis & persona non subdita quando statutis ligari non dicat. Math.sing.110.nu.94. 132
1 Forensis emens in territorio prohibito,an pretium perdat. Fran. Crem.sing.96. 273
2 Forensis inimicus meus venit ad hanc ciuitatem,non possum petere cautionem ab eo,ne me offendat,quia hic nõ fecit aliquid propter quod hic ego possim eum conuenire. Petrus Rauenn. singu.223. 142
1 Forensi si per statutum prohibeatur aliquid relinqui, an si ei relictus sit fundus,vt illum vendat,& pretium habeat, statuto locus sit.Lud.Rom.sing.294. 28
1 Forenses ciuitatis statuto nõ ligari,nec etiam eius beneficio adiuuari.Hip.Marsi.sing.253. 378
1 Forma tradita à statuto in dubio dicitur substantialis.in addition. Math.sing.130.nu.18. 137
1 Formæ omissione an & quando actus vitietur.Mathe.in l.3.C.de sent.ex peric.recit.nu.2. 161
2 Formæ maius est peccatum,quàm materiæ.Marc.Mant. singular. 608.num.1. 64
1 Formæ legis inductæ ob certam causam,quæ nunc cessat, an possit renuntiari.Pe.Gerard.sing.4.nu.11. 282
Formæ legis inductæ in fauorem partis tantùm an possit renuntiari.num.12. ibidem
2 Forma per assessores visitandi cadauer,& quid facere debeant,& vnde sumatur practica illa.Marc.Mant.sing.527.nu.1. 55
2 Forma dicitur à lege tradita cùm in ea reperitur clausula decreti irritantis,seu annullatiua.Marcus Mantua singulari 466. numero 1. 49
1 Forma degradationis clerici vel presbyteri aut Episcopi. Guido Papæ sing.357.§.formam. 226
1 Fornicationem in quocunque detestabilem esse,at in fœmina,quã in mare magis,in qua honestas maior requiritur, quàm in masculo.Hip.Marsi.sing.688.nu.1. 436
1 Fornicatio in muliere tres illi malos gignit effectus.num.3.& 4.& quartum effectum vide nu.6.Hip.Marsi.sing.688:nu.2. 436
1 Filios ex adulterino coitu natos etiam matri non succedere.Hip. Marsi.sing.688.nu.5. 436

Index

Fortiora sunt iura suorum quàm extraneorum. Guido Papæ singulari 53. 209
Forma non seruata actus est ipso iure nullus. Pe. Gerard. singu 4. numero 4. 28
Forum quis sortitur ratione delicti, vbi deliquit, in foro temporali. Et an sit idem in pœnitentiali. Lud. Ro. sing. 459. 46
Fortuiti casus promissio & obligatio valet, nisi casus culpa eius, cui promittitur adueniat, tunc enim promittens non tenetur. Ludoui. Rom. sing. 441. 44
Fortuitum casum promittens non tenetur, si ille accidit culpa aduersarij. Lud. Ro. sing. 135. 14
Forum multis modis, variisq; ex causis sortiri. Sed & ex mandato quoque forum quis sortiri in criminalibus potest. Ac proinde mandans homicidium alicubi fieri, homicidio peracto, si illic prehendatur, perinde puniri poterit, atque occisor ipse. Hipol. Mars. sing. 404 nu. 1. 402
Forum in loco contractus quando quis sortiatur. Bouer. in singu. in verb. forus. nu. 5. 187
Fossa vrbis facta ob bellum de horto alicuius, an finito bello, terenum horti reuertatur ad priorem dominum suum. Francide Caleſia. sing. 1. 187
Fossata an censeantur esse pars castri, vel fundi. Guid. Pap. singul. 448. numero 4. 229
Frater in dubio præsumitur velle dotare sororem suam de bonis cum ea communibus. Bouerius in singulari in verbo præsumptio. numero 24. 196
Frater fratri vtiliter stipulari potest. Aman. sing. 147. nu. 1. 74
Frater admittitur ad testimonium pro fratr. Dyn. singu. 49. 130
Frater tenetur alere fratrem, & sororem. Pau. de Cast. sing. 5. numero 1. 128
Frater habens bona acquisita ex linea paterna tantum, si decedat relictis fratribus vterinis, & consanguineis, vtrum isti omnes æquè admittantur ad bona fratris prædefuncti Io. Trig. sing. 4. numero 1. & 2. 87
Frater licet pro fratre testis esse non potest, religiosus tamen frater testis erit. Hip. Mars. sing. 273. nu. 10. 382
Frater emens rem suo, & fratris nomine, de cuius pecunia soluisse censeatur. Ludo. Rom. sing. 440. 43
Frater nomine suo rem emens, in eam suo, & fratris nomine in libro eōis describi patiatur, an ex hoc dominium pro parte in alterum fratrem translatum censeatur, præsertim si alter frater pro rata sua collectas soluit. Lud. Rom. sing. 432. 42
Frater non potest petere, vt communibus expensis fiat expēsa doctoratus post mortem patris, licet pater viuens pro alio fratre fecerit similes expensas Pau. de Cast. sing. 7. nu. 1. 129
Frater minor præfertur in eligendo in diuisione rerum omnium. Pau. de Cast. sing. 8. nu. 1. 129
Frater non potest fratrem de crimine capitali accusare, idem in agnato. Aman. sing. 146. nu. 1. 74
Frater an teneatur dotem constituere sorori: & quid de matre. Ioan. Bacan. sing. 8. 188
Frater an teneatur conferre, vel sibi imputare dotem, quam eius filiæ viuente patre dedit. Lud. Ro. sing. 407. 39
Frater pro fratre testis an & quando esse possit. Hipoly. Mars. singula. 508. nu. 1. 415
Frater an possit examinari ad probandum fratrem homicidium commisisse ad necessariam sui defensionem, & an plenè probabit. Io. de Arno. sing. 40. nu. 1. 80
Frater diuidens hæreditatem paternam cum alijs fratribus, si postea ad aliquem effectum iurer se non fuisse filium illius, cuius hereditatem diuiserat, an alij fratres ob id possint ab eo partem hæreditatis repetere. Pe. Gerard. sing. 72. nu. 1. 296
Frater vnus si sororem maritat, & illa faciat ei pactum de non petendo hæreditatem paternam, an hoc pactum cæteris fratribus prosit. nu. 2. ibidem
Frater in ciuilibus potest pro fratre testificari, & in certis casibus in causa criminali, nisi cum fratre, pro quo deponit cohabitet. Anto. Corse. in sing. in verb. testis. 16. nu. 1. 339
Frater maior, qui omnia bona administrauit, an in diuisione bonorum possit petere illud latium, quod pater negotiorum gestori dedisset. Pe. Gerard. sing. 83. nu. 4. 298
Frater dotem promittendo pro sorore videtur promisisse de bonis sororis, secus in patre. Guliel. de Lud. sing. 150. nu. 1. 442
Frater qui post mortem patris administrauit bona fratris minoris tenetur ei reddere rationem administrationis. Petr. Gerard. sing. 84. num. 2. 298
Frater pro fratre potest probare quòd ipse occidit aliquē ad eius defensionem. Guid. Pap. sing. 731. 249
Frater hæreditatem fororis non agnitam non transmittit. Guido Pap. sing. 481. § frater. 231
Frater tenetur dotare sororem suam inopem ex eodem patre. Guido Pap. sing. 479. 231
Frarres cum fratre ab oneribus immuni, habitantes, an immunitatis beneficio fratres gaudere quoque debeant. Hip. Mars. singula. 180. numero 3. 366
Fratres vterini præferuntur in rebus maternis: in paternis consanguinei, in rebus verò aliundè quæsitis succedunt æqualiter. Bart. sing. 196. 121
Fratres duo cōsanguinei, & vterini duxerunt vxores duas sorores consanguineas, & vterinas, iudex sententia damnauit matrimonium vnius probata affinitate inter eos, an sententia præiudicet alijs duobus matrimonio iunctis. Aluis. sing. 167. 172
Fratres simul cohabitantes, & lucra eorum hinc inde inter se, & in communi conferentes, videntur inter se iniuisse societatē. Pet. Gerard. sing. 99. nu. 2. 300
Fratres duo, aut alioqui in re certa cōmunes indiuisa, vt pote domo si vnus habitare, alter locare velit, vter pferendus. Quid itē de cōmi fundum habentibus, si vnus vult fundum coli ac seri, alter neutrū velit, sed partem suam vacare, num per alterum coli ac seri queat, & quid tum. Hip. Mars. sing. 369. nu. 1, & 2. 297
Fratres naturales ex eadem matre, an inter se succedant ab intestato, & mater eis, & ipsi matri. And. de Iser. sing. 4. 186
Fratres duo si fuerint inuestiti de feudo pro se hæredibus suis masculis, & fœminis, & vnus ex fratribus moritur relicta filia, illa succedit, non frater. Io. Trig. sing. 97. num. 2. 103
Fratres duo erant à patre hæredes instituti, vnus ipsorum altero scientē & patiente insolidùm possedit omnia bona paterna, & fructus percepit longo tempore, pura decem vel viginti annis: modo alter vult adire hæreditatem paternam: an possit. Guido Papæ singulari 89. 210
Fraus vel dolus non dicitur inferri scienti. Io. Trig. sin. 28. nu. 2. 89
Fraus nullis patrocinatur. Mathes. in l. 1. C. qui bon. ced. possess. numero 9. 183
Fraus & simulatio alienationis ex possessione alienantis præsumitur. And. de Iser. sing. 6. 186
Fraudare pedagia, vel gabellas nō est licitum regulariter, fallit in aliquibus casibus, quos vide per Guid. Pap. sing. 726. 428
Frequenter fieri dicitur, quod bis fit. Et ibidem multa id genus cū limitatione subsequente. Hipo. Mars. sing. 378. nu. 5. 399
Frequentiæ causa expressum, non excludit alios casus. Ant. Corse. in sing. in verb. frequētia. nu. 1. fol. 313. Gerar. sing. 97. nu. 4. 209
Fronteria est vltima pars territorij, vique ad quam inclusiuè territorium extenditur. Guid. Pap. sing. 176. nu. 2. 212
Fructuarius rem naturaliter possidet, ius tamen vsus fructus quasi possidet ciuiliter, & naturaliter. Anton. Corset. in sing. in verb. vsusfructus. num. 342
Fructus dicuntur ab appellante dissipari, sic vt possit fieri sequestratio, si eos in suos vsus conuertat, nisi essent tales, qui seruando seruari non possent. Bouer. in verb. sequestratio. nu. 1. 190
Fructus rei venditæ cum pacto adiectionis in diem, interim ad primum emptorem pertinent. Aman. sing. 125. nu. 1. 73
Fructus rei legatæ pure à quo tempore legatario debeantur. Guil. de Lud. sing. 78. nu. 1. 440
Fructus intelliguntur deductis expensis. Et an si boues emptigratia culturæ perdantur, an talis impensa de fructibus deducatur. Fran. Crem. sing. 134. 276
Fructus pendentes dicuntur esse pars rei, & rem faciunt prætiosiorem, secus est in partu existente in ventre. Pet. de Rauen. singu. 11. fol. 135. & Bar. sing. 93. nu. 1. 113
Fructus à quo tempore veniant. Math. in l. 2. C. de fructibus & lit. expens. nu. 3. 172
Fructus percepti per creditorem, si adhuc extant, an computandi sint in sortem. Ioan. Ant. Trig. sing. 61. nu. 1, & 2. 95
Fructus in sortem qui compensare vult, quid facere debeat. Ioan. Trig. sing. 61. nu. 3. 95
Fructus etiam non consumpti, in sortem computantur. Et quādo hoc procedit. Io. Trig. sing. 61. nu. 4, & 5. 95
Fructus bonorum paraphernalium non cedūt lucro viri: secus in vsufructu dotis, & donationis. Dyn. sing. 66. 131
Fructus computantur in legitimam quæ debetur parentibus. Pet. de Rauen. sing. 231. 142
Fructus percepti pendente conditione sunt venditoris ea deficiēte, nisi in casu deficiētis cōditionis ipse emptor perderet pretiū quod cederet venditori. Pe. de Rauen. sing. 228. 142
Fructus dicuntur impensa deducta. Math. in l. 2. C. de fructibus & lit. expen. nu. 1. 172
Fructus extenuant sortem, aliàs esset vsura. Marc. Mant. sin. 230. numero 1. 28
Fructus communicādi sunt, si vni fundum, alteri vsumfructum testator legauerit. Marc. Mant. sing. 398. nu. 1. 43
Fructus non computantur in Trebellianicam, quando filij rogantur pro hæreditate restituēda fratribus, vel eorū filijs, sed eam debent

Singular. Doctorum.

debent habere de substantia defuncti. Bar. sing. 191. 121
Fructus vt quis suos faciat, quot requirantur. Ioann. Baccan. singulari 5. 188
Fructuum condēnatio quando in sententia principali emitti possit, & reseruari post sententiam diffinitiuam. in additi. Mathes. singu. 80. num. 5. 121
Fructuum in restitutione an veniant non solùm ij, qui sunt percepti, sed & qui percipi potuissent, aut à possessore, aut ab eo, cui restituendi sunt. in addi. Math. sing. 159. nu. 1. 145
Frumentum quanti valeat, inspicitur quanti vendi potest in loco fori publici, non alibi. & ibi de valore rei probando. Ant. Corse. in verb. venditio. 2. nu. 1. 342
Frumētum extrahere ex vrbe prohibitus, potest ex necessitate extrahere. Pe. Gerard. sing. 100. nu. 28. 300
Frumenti appellatione quid veniat. Marcus Mantua singula. 676. numero 1. 69
Frumentum extra ciuitatem portans in vsum suum, num in statu pœnam incidat, cauentis ne sub amputationis manus pœna quis frumentum extra ciuitatem efferat, & num deferentis iura mento stándum, quòd in vsum suum detulerit. Et quid si extra ciuitatem mutato proposito vendiderit. Hipolytus Mars. singula. 86. numero 1. 353
Fuga indicium facit contra fugientem, quando ipse fugiens malæ est vitæ & conditionis, alioqui secus. Hipolytus Marsil. singula. 217. numero 3. 373
Fuga quòd inducat præsumptionem de delicto contra fugientem, quomodò intelligatur, & limitetur. Mathes. singulari 145. numero 1. 141
Fuga facit officialem fugientem haberi pro confesso. Bartolus singulari 137. 116
Fuga regulariter facit indicium ad torturam contra fugientem, quando aufugit ante accusationem, vel inquisitionem: secus si post. in addi. Math. sing. 145. nu. 1. 141
Fuga non facit indicium ad torturam, quando fugiens habuit aliquam suspicionem, quòd contra eum formetur accusatio, vel inquisitio. in addi. Math. sing. 145. num. 2. 141
Fuga quando inducit in aliquo casu præsumptionem, vel indiciū contra fugientem, talis præsumptio tollitur per iuramentū ipsius fugientis. in addi. Math. sing. 145. nu. 4. 141
Fuga nō semper ad quæstionem indicium facit, nempè vt si quis post accusationem, vel inquisitionem aufugerit, quod iusto timore fecisse præsumitur. Hip. Mars. sing. 115. num. 1. 357
Fuga officialis tempore syndicatus fugientis, aduersus eum plenā probationem facit. Et vide alios casus remissiuè. num. 3. Hipol. Mars. sing. 15. num. 2. 357
Fuga vbi præsumptionem aliquam, aut indicium contra aliquem inducit, huiusmodi præsumptio è fuga capta fugientis iuramēto tollitur. Hip. Mars. sing. 115. nu. 4. 141
Fugam ad quæstionem tunc indicium non facere, cùm fugiens iā auditus atque inquisitus fuerat, secus tamen si ante inquisitionem. Et quid si aufugerit, qñ timor vel suspitio de accusatione, vel inquisitione est facienda. Hip. Mars. sin. 497. nu. 2, & 3. 414
contra Fugitiuos & suspectos de fuga proceditur de facto sine citatione, & feriæ non seruantur. Bouerius in singulari in verb. dilatio. numero 14. 190
Fugiens furore familiæ, si postea citatus compareat, non videtur fuga quæ contra eum præsumptionem inducat. Guido Papæ singulari 750. 250
Fundans se super negatiua eam debet probare, fallit. Marc. Mant. sing. 109. num. 1. 16
Fundus est nomen generale ad omne ædificium, & omnē agrum. Guid. Pap. sing. 527. num. 9. 234
Fundus dotalis prohiberur alienari: idem in quasi dotali, etiam si matrimonium sit putatiuum. Aluis. de Alb. sing. 63. 168
Fundus dotalis non potest alienari, & quid in fundo viduæ. Fran. Crem. singu. 70. 279
Fundus dotalis etiam soluto matrimonio non potest alienari. Pe. Rauen. sing. 147. 139
Fundus sterilis in emphyteusim datus, si emphyteutæ labore fact⁹ sit fertilis, an in æternum emphyteusis duret, licèt actum sit, qđ vsque ad tertiam generationem tantum duraret. Ludou. Rom. singulari 374. 33
Fundus dicitur maioris vel minoris æstimationis ratione vicini. Marc. Mant. sing. 7. num. 3. 3
Fundi appellatione an contineantur prata & pascua. Guid. Papæ singulari 451. 229
Fundo locato ad fructuum dimidiam qualiter accipiendum. Math. in l. 1. C. de fructib. & lit. expens. num. 2. 172
Fundo per dominum alienato pendentibus fructibus in quo colonus esset parciarius, an illi integro iure sint emptoris. Marcus Mant. sing. 310. nu. 1. 35
Fundum si ex pecunia mea emis, non præferor in eo hypothecaria alijs creditoribus quibus generaliter prius bona obligata erant, nisi actum sit specialiter hunc fundum mihi obligarum. Dyn. singulari 152. 153
Funerandi de jure si agatur, an cognitio ad ecclesiasticum pertineat. Math. sing. 75. nu. 11. 179
Furca qui sint suspendendi, & de pœna furibus imponenda. Gui. Pap. singu. 302. 217
Furari impunè aliquid vincenti, & tenenti baratariam in domo, licitum est perdenti, & de furto accusari non potest. Ant. Corse. in sing. in verb. furtum. nu. 1. 312
Furari an liceat propter necessitatem. Petrus Gerard. singul. 100. numero 11. 309
Fur contra quem iudex inquirit, nō liberatur pœna furti, licet dominus rei furtiuæ dicat furtum factum fuisse sua voluntate. Marc. Mant. sing. 602. nu. 1, & 2. 62
Fur nocturnus quando possit interfici. Mathesilan. singulari 134. numero 1. 138
Fur an remittendus ad locum commissi delicti, si alibi apprehendatur. nu. 2. & per totum. Marc. Mant. sing. 603. nu. 1. 62
Fur & morosus æquiparantur. Marc. Mant. 302. nu. 1. 34
Furis astutia, asseuerantis se credere dominum rei captæ permissurum. Columbe. sing. 9. nu. 1. 176
Furem capere quis propria authoritate potest. Amanel. sing. 144. numero 1. 76
Furtum committit, qui rem inuenit & non reddit. Guido Papæ singulari 127. 211
Furtum quod fit de nocte, non est casus fortuitus. Guido Papæ singulari 847. 255
Furtum est casus fortuitus quādo committitur à familiari domus secus si ab extraneo. §. 2. ibid.
Furtum præsumit factū culpa custodis, nisi sit factum loco qui bene custodiri non potest, quia tunc per rerum naturā culpa probatur abesse. Bouer. in sing. in verb. præsumptio. nu. 7. 196
Furtum domesticum omnia cætera superat. Columbet. singular. 11. numero 11 176
Furti domestici pœna. Columb. sing. 11. nu. 2. 176
Furtum passus, si pactum cum Titio fecerit, vt furtum sibi factum indicaret, ac fures, nihil de eo se ab eo exacturum, an nō obstante pacto aduersus eūdem agere queat, & an furti teneatur. Hip. Mars. sing. 177. nu. 5. 365
Furtum an probetur per acclamationes factas in domo de nocte, ad vicinos, dicēdo, succurrite, quia fures sunt in domo, vel an talis acclamatio faciat indicium vehemens, vt per id possit deferri iuramentum furtum passo, maximè si res furata sit vilis. Pe. Gerard. sing. 8. nu. 1. 185
Furtum committitur, etiam in vno ouo, & in re minima: tamen dolus non committitur in re minima. Petrus Gerardus singul. 19. numero 1, 289
Furti an teneatur is, cuius persuasione factum fuit furtum, quādo fur illud aliàs erat facturus. math. sing. 96. nu. 1. 124
Furto rei sublatæ apud alium inuento indicium contra eū ad quæstionem facit, vt & ipse furatus præsumatur, nisi abs quo habuerit commonstret. Et quid si is bonæ famæ ac vitæ sit. Hip. Mars. sing. 392. nu. 1, & 2. 401
Et quid in hoc casu aduocato eius, apud quem res furto sublatæ repertæ fuerunt. agendum sit. nu. 3. ibidem
Furtiua res potest tolli per dominum, licet sit penes furem. Pau. de Cast. sing. 9. nu. 1. 129
Furtiuè à te æquiualentem rem accipere possum, si quā de me habes recuperare non possum, sed nec si inde mors sequeretur, ir regularis fiam. Hip. Mars. sing. 177. nu. 6. 365
Furiosus actum validum facere nequit, sicuti nec contra eundem, ideò per sententiam condemnari non potest. Et ibidem de furioso multa. Hip. Mars. sing. 380. nu. 1. 399
Furiosus, quanquam testamenti factionem actiuam nō habeat, si tamen ritè ac rectè testetur, ac prout quilibet prudens faceret, & diligens paterfam. valet & tenet eius testamentum. Hipolyt. Mars. sing. 380. nu. 2. & 3. 399
Furiosus per dilucida interualla præsumitur omni tempore furiosus: quoniam probatis extremis præsumitur medium, & ideò qui dicit eum aliquid fecisse sana mente, ei incumbit onus probandi. Bouer. in verb. præsumptio. nu. 25. 196
Furiosus & mente captus æquiparantur. in addition. Mathesilani singulari 179. 149
Furiosus si faciat testamentum, vt quilibet sapiens, an valeat. Et quid de sententia ab eo iuste lata. Anto. Corse. in singu. in verb. testamentum. nu. 1. 339
Furiosus quomodo quis probetur. Bar. de Capua. sing. 15. 180
Furiolo patre, filius potest adire hæreditatem sibi relictam, & sibi ipsi quærere sine iussu patris. Bar. sing. 81. 113

Index

1 Furoris tempore factum non imputatur ad culpam. Petr. Gerard. sing. 16. num. 4. 287
1 Furnarius, si operam suam alicuius familiæ panibus coquendis locauerit pro decem in anno, aucta familia non maius salarium consequetur: & quare. Hip. Marsil. sing. 134. nu. 2. 359
2 Futura veniunt in sermone generali, vbi de modico tractat. marc. Mant. sing. 19. nu. 2. 6

De litera G.

1 GAbella si sit soluenda de pretio rei cuiusque in contractu deductæ, statuto ita cauente, intelligitur de emptione tantum. Hipo. Marsil. sing. 105. nu. 1. 355
1 Gabella si ex statuti dispositione de legatis solui debeat, an sit soluenda de legato facto pro male ablatis. Anto. Corset. in sing. in verb. statutum. 18. nu. 1. 336
1 Gabella à contrahentibus forensibus an soluenda sit secundù statuta loci, vbi contrahunt, necne. Lud. Rom. sing. 478. 48
1 Gabellæ solutio per venditorem ne, an per emptorem fieri, de contractu emptionis debeat. Lud. Rom. sing. 588. 59
1 Gabellæ venditio facta vltra solitum morem & modum, est nulla. Ant. Corsi. in sing. in verb. consuetudo. 1. nu. 1. 306
2 Gabellam non soluit ecclesia de contractibus suis. Petr. Rauenn. singul. 182. 108
1 Gabella defraudata non potest quæri post quinquennium: quoniam per dictum tempus currit præscriptio. Boue. in verbo præscriptio. numero 9. 201
Gabellarum emptores & conductores pro reipub. necessitate ante solutionis tempus cogi posse, relicto tamen eis medij temporis interstitio. Hipo. Marsil. sing. 355. num. 2. fol. 396. & Io. Ant. Trigon. sing. 7. nu. 5. 86
2 Gabellas fraudare, & collectas indictas pro vniuersitate terrarum, an licitum. Ioan. Trigon. singu. 89. numero 1, & 2. fol. 102. Gui. Pap. sing. 726. 248
1 Gabellarij si dederunt licentiam mihi extrahendi res meas, illæ possunt per mulionem extrahi, licet is licentia non cõtineatur. Anto. Corsi. in sing. in verb. gabella. 3. nu. 1. 314
1 Garnimentum quid sit. Guid. Pap. sing. 531. 334
1 Geminata concessio intelligitur ex certa scientia concedentis. in addi. ad Fran. Crem. sing. 136. 277
1 Geminatio verborum multos effectus operatur, vt ibi. Math. sing. 36. numero 5. 98
1 Geminatio verborum inducit efficaciorem effectum. Anto. Corse. in sing. in verb. habeatur. nu. 2. 314
1 Geminatio rescripti super eadem re, habet vim clausulæ, motu proprio. Franc. Crem. sing. 136. nu. 1. 277
1 Geminationē actus magnæ efficaciæ, idque adeo, vt si statu to cautū sit, vel ex leg. forma, quòd pro aliquo delicto pecuniaria pœna sit imponenda, si tamen accusatus conuincatur idem delictum iterasse, tunc capitali pœna, ac supplicij vltimi puniri possit. Et sub hac cautela assessorū. Hip. Marsil. in. 378 nu. 1, & 2. 899
1 Geminas factitias atque adulterinas vendicantes, colore quæsito, quòd Papæ aut alicui summo Principi furto subtractæ sint, vt fures, aut etiam acrius sunt puniendi. Hipolyt. Marsi. singulari 318. numero 1. 289
1 Gener non potest vocare socerum in iudicio sine venia. Gulielm. de Lud. sing. 57. nu. 1. 439
1 Generalis consuetudo non indiget probatione. Guido Papæ singulari 916. 259
2 Generalis petitio sufficit ad interrumpendam præscriptionem in omnibus qui sub illa generalitate comprehenduntur. Petrus Rauen. sing. 23. 136
1 Generalem qui porrexit petitionem, videtur totum ius suum in iudicium deduxisse, etiam quòd post lit. contesta. obuenit. Boner. in ver. libellus. nu. 28. 193
1 Generalitatem verborū ad habilia semp restringi debere. Quod ita accipies, nisi verba geminata sint, vel eius, ex quibus apparere possit, intentiones disponentis esse, vt inhabilia comprehendat. Hip. Marsil. sing. 630. nu. 1. 419
1 Genitiui casus denotant dominium. Gui. Pap. sing. 160. 212
1 Genus sequens enumerationem specierum restringitur ad species pares expressis. Gui. Pap sing. 890. 257
1 Genere remoto seu negato remouetur quælibet eius species. Boner. in sing. in verb. positio. nu. 7. 195
1 Gesta à non tutore, qui reputatur tutor, valent. Guido Papæ singulari 121. 211
1 Gesta falsi procuratoris in iudicio possunt à domino ratificari. fallit tripliciter. Ro. sing. 686. nu. 1. 156
1 Gesta per falsum procuratorem an possint ratificari post sententiam. Guid. Pap. sing. 290. §. an gesta. 216
2 Gestor voluntarius expensas non repetit. Bar. sing. 73. 112
1 Glo. in l. nepos Proculo. ff. de verb. signifi. quatenus de scholaribus loquitur, debet intelligi de scholaribus viuentibus, & actu studentibus. Marc. Mant. sing. 96. nu. 1. 15
Glossæ dictum debet intelligi secundum legem, quam allegat. in addi. Math. sing. 110. nu. 98. 132
1 Glossis in dubio standum. Math. in l. vnic. C. de sent. quæ pro eo q. interest. nu. 38. 179
1 Glossę authoritas. Math. in l. 1. C. quo, & quando iudex. num. 3. fo. 153. & Corsi. in verb. legitima. nu. 4. 318
2 Glo. & Odofred. &c. opinio reprobata in l. posthumo. C. de bon. post. contra tab. Marc. Mant. sing. 17. nu. 1. 23
2 Gl. in l. 1. §. fi. ff. si quis ius dic. non obtemperauer. & l. 2. ff. si quis in ius vocat. non ierit intellectus. Marc. Mant. sing 41. nu. 1. 9
2 Gl. in l. 1. ff. de iurisdictio. omnium iudicum. & in l. præsenti. C. de his qui ad eccles. confug. intellect. Marc. Mant. sing. 35. nu. 1. 9
2 Granarium venit in legato domus, si erat ei contiguum, secus si erat separatum, vel erat solitum locari. Petrus Rauenna singulari 239. 142
2 Graue scelus quod dicatur. Et an hoc casu quis sit in vincula coniciendus. Bar. de capua. sing. 100. 185
2 Gradatim appellandum est, & non omissis medijs, fallit in scholaribus, & quæ vtilitas. Marcus Mantua singulari 244. numero 1. & 2. 29
1 Gradus substitutionum quando interrumpitur an sequens in gradu admittatur. Guid. Pap. sing. 269. §. & de alia. 215
1 Gratia dicitur surreptitia si impetrans non fecerit mentionē de loco suæ originis. Antonius Corsetus in singulari, in verbo surreptio numero 1. 332
1 Gratia à papa concessa non expirat morte Papæ etiam re integra Guid. Pap. sing. 944. 255
1 Gratior est fructus, quem spes producit in æuum. Ludouicus Roma. sing. 34. 3
1 Grauatus si quis sit à testatore si decesserit siue liberis, liberis extãtibus fideicommissum cessat, & licet liberi fideicommissum cessare facientes, postea sine filijs decedant, non per hoc admittetur substitutus, quamuis verisimiliter id testator voluisse videatur. Hip. Marsil. sing. 577. nu. 6. 428
2 Grauatus de faciēdo depingi imaginem Christi cum apostolicis, intelligitur de duodecim. Pe. Rauen. sing. 242. 142
1 Grauatus restituere hæreditatem cùm voluerit, si is non declarata voluntate decesserit, censetur post mortem de restituendo grauatus. Ludo. Rom. sing. 431. 42
1 Grauatus ex iudicis facto, perinde appellare potest, atque si verbis & sententia grauatus foret. Hip. Marsil. sing. 612. nu. 1. 427
2 Grege dato in dotem, quid pertinebit ad virum. Pet. de Rauenn. singulari 243. 142
1 Guarentigia quid sit. Hip. Marsil. sing. 452. nu. 1. 408
2 Guarentigiæ vt seruentur, obstantias abesse conuenit. Anto. Columb. sing. 1. nu. 1. 177

De litera H.

2 HAbens possessionem alicuius iuris in re aliena, si quid inueniat quod sibi impediat vsum, potest obstaculū removere propria authoritate, protestando quòd nō intēdit præiudicare dño soli. Mar. Mant. sin. 287. num. 4. 33
2 Habens liberam potestatem vendendi bona alicuius ex habentis concessione, potest etiam rem præiosiorem facere. Dynus singulari 83. 131
1 Habens ius hauriendi aquam ex puteo vicini, non potest vti de nocte, & si vtatur perdit illud. Lud. Rom. sing. 819. 81
2 Habens ex causa transactionis, consequitur dominium ex traditione, non ex retentione. Dyn. sing. 125. 132
1 Habens duo quietationis instrumenta, an in dubio præsumat bis illa centum soluisse. Lud. Ro. sing. 573. 56
1 Habens minorem partem in re communi debet vendere alteri habenti maiorem partem. Guid. Pap. sing. 557. §. in re. 236
1 Habere verbum idem est quod dare. Guido Papæ singulari 441. §. verbum. 228
1 Habitans in domo dicitur fructus percipere. Guido Papæ singulari 637. 244
1 Habitantes in aliquo loco seu territorio tenentur facere reparationes murorum. Guid. Pap. sing. 379. 224
1 Habitantes prouinciæ ab his qui in confinibus habitant differre. Et ob id si de habitantibus in certa regione vel prouincia instituto mentio fiat, eo in confinibus habitantes nō contineri. Hip. Marsil. sing. 238. num. 1. 376
2 Habitatio Titio legata & relicta in testamẽto, si comburatur, eius periculo cedit, & non periculo hæredis. Marcus Mantua singulari 284. num. 1. 33

Singular. Doctorum

2 Habitatione alicui assignata, si titulo lucratiuo, si incēdio exusta sit, est periculum, cui est assignata, si verò titulo oneroso, perijt periculo assignantis. Marc. Mant. sing. 430. nu. 1. 46
1 Herbam pro equo tuo capere, tibi peregrinanti, & in via manenti, inuito domino an liceat. Lud. Ro. sing. 234. 22
1 Hæres hæredis testatoris est hæres. Et quid de successore vniuersali hæredis mortui alio titulo, quàm hæreditario. Ludouic. Ro. singul. 690. 69
2 Hæres si aliquis est institutus, & commissarius relictus, non potest esse commissarius, si non sit hæres. Pet. de Rauen. singu. 205. fol. 141. & Bar. sing. 5. 108
2 Hæres maior repudians hæreditatem, potest indistinctè eam adire, si bona sint in suo statu intra triennium computandum à tempore repudiationis, vel intra triennium computandum à tempore vltimi anni, si fuerit minor. Bar. sing. 80. 113
1 Hæres in parte grauatus non tenetur restituere prælegata, nisi is grauatus fuerit restituere portionem hæreditatis filio testatoris. Lud. Rom. sing. 175. 16
1 Hæres indignus hæreditate priuatur, & applicatur fisco ciuitatis originariæ testatoris. Lud. Rom. sing. 379. 58
1 Hæres an possit petere illud, quod debebat sibi dari à legatario, si semel illud oblatum repudiauit. Lud. Rom. sing. 613. 61
2 Hæres perdit hæreditatem defuncti, si eius mortem non vlciscitur. Bar. sing. 50. 111
1 Hæres, si ad petitionem vnius ex creditoribus hæreditarijs hæreditatem ære alieno grauatam adierit, cæteris creditoribus ad primi creditoris instantiam eidem hæredi aliquid ex debito remittentibus, an cogere possit ipsum primum creditorem sibi pariter aliquid ex debito remittere. Lud. Rom. sin. 589. 59
2 Hæres suus maior repudians potest suam abstentionem reuocare intrà triennium ante bona vendita: & quid si in minore. Bart. singulari 185. 120
2 Hæres ad legatarij nisi ore testantis proprio nominati sint, testamentum consistere nequit. Petro itaque igitur notarij libere eos abs testante nominari. Hip. Marsil. sing. 449. nu. 2. 407
1 Hæres potest authoritate sua propria apprehendere possessionē hæreditatis & bonorum ipsius. Bouerius in verbo, authoritas. numero 7. 391
1 Hæres lucratur fructus perceptos iudicio testatoris, nec veniunt in restitutione, nisi patrimonium testatoris pro magna parte casu fortuito periret. Lud. Rom. sing. 265. 25
1 Hæres vniuersalis grauatus restituere quidquid ex hæreditate ad eum peruenerit, tenetur restituere prælegata, nisi ea alienari prohibita fuerint. Lud. Rom. sing. 174. 16
2 Hæres scriptus ex sola inspectione testamenti mittitur in possessionem, nisi appareat legitimus contradictor, aliàs causa cognita. Bar. sing. 186. 120
1 Hæres si non tenebatur soluere legata nisi vsque ad certum tempus, & aliqua soluerit ante illud tempus, an præjudicet sibi quo ad alia, vt ea etiam teneatur ante tempus soluere. in addi. Mat. sing. 122. num. 1. 135
1 Hæres si habebat exceptionem ne teneretur soluere legata in certo loco, & vnum legatū soluerit in illo loco, sibi præjudicat quo ad alia: nam potest cogi ad alia legata in illo loco soluenda. in addi. Math. sing. 122. nu. 2. 135
1 Hæres de restituendo sub conditione grauatus, si interim alienet, purificata conditione alienatio reuocatur, nisi hæres & emptor iustam causam ignorantiæ habuissent, quia tunc non auocantur ab emptore alienata, sed tantùm pretium fideicommissario debetur à b hærede instituto alienante. Anto. Corsi. in singu. in verbo alienatio. 2. nu. 303
2 Hæres semel, perpetuò est hæres, intellige nomine non emolumento. Marc. Mant. 156. nu. 1. & 2. 22
1 Hæres iurantis an debeat petere dispensationem iuramenti. Gui. Pap. sing. 346. §. an hæres. 220
1 Hæres qui omisit ponere & scribere in inuentario dolosè: an gaudeat beneficio inuentarij. Guid. Pap. sing. 143. 211
1 Hæres particularis in quibus habetur loco hæredis vniuersalis: & in quibus loco legatarij. Guid. Pap. sing. 674. §. hæres. fol. 246. & sing. 702. §. & quando. 247
1 Hæres tenetur ex delicto defuncti iure canonico sicut ex contractu. 702. §. & quando. 247
1 Hæres non conficiens inuentarium in foro conscientiæ non tenetur vltra vires hæreditarias. Gui. Pap. sing. 727. §. in foro. 248
1 Hæres non potest interpretari confessionem defuncti. Guid. Pap. singu. 420. 227
1 Hæres rogatus de faciendo hæredem fideicommissarium, videtur sibi facere gratiam de trebellianica, & legitima, & de alijs, de quibus poterat testari hæres. Gui. Pap. sing. 801. §. 1. 252
1 Hæres rogatus an possit detrahere trebellianicam in re quam maluerit alienare inuito fideicommissario. Guid. Pap. sing. 557. 236
1 Hæres non tenetur implere voluntatem defuncti, vbi eius voluntas est contra legem. Guid. Pap. sing. 812. 253
Hæres togatus tenetur cauere de hæreditate restituenda, nisi testator. prohibuerit. §. 2. ibid.
1 Hæres mariti si tradat prædia vxori pro dote tenenda: an computabit sibi fructus in sorrem mulier. Gui. Pap. sing. 754. 250
1 Hæres non compellitur ad obseruandum iuramentum defuncti, cuius est hæres, à iudice ecclesiastico. Lud. Rom. sing. 219. 24
2 Hæres tertius vtrum possit adire hæreditatem ex virtute iuris deliberandi propter scientiam primi hęredis. Bar. sing. 113. 114
2 Hæres grauatus à testatore aliquid facere, illud debet implere in forma specifica, & non per æquipollens. Marcus Mantua. sing. 106. num. 1, & 3. 16
1 Hæres tenetur tradere legatario instrumẽta acquisitiua rei legatæ cùm non teneatur de euictione, sed venditor tenetur tantū edere emptori, sed non tradere, cùm teneatur de euictione. Boner. in verb. editio. nu. 4. 194
1 Hæres institutus à debitore, si repudiet hæreditatem omnibus bonis non solum hęreditarijs, sed quocunque titulo ad eum deuolutis à testatore priuatur. Antonius Corsetus in singulari in verbo hęres. 2. num. 1. 314
1 Hęres non faciens id, ad quod defunctus tenebatur, excusatur, si probabiliter ignorauit. Antonius Corsetus in singulari in verb. hæres. 5. num. 1. 315
1 Hæres tenetur soluere pro vsufructuario expensas pro tributis, & oneribus reipublicæ quando aliàs legatum esset inane. Per. Gerard. sing. 35. num. 3. 292
2 Hęres cum iusta ignorantiæ causa alienauit res subiectas fideicõmisso, an valeat alienatio. Io. Trig. sing. 54. nu. 1. & 4. 93
1 Hæres, qui omittit facere inuentarium, ita perdit Trebellianicam, & ficut Falcidiam. Math. sing. 157. nu. 1. 144
1 Hæres non solenniter institutus etiam in foro conscientię potest repelli à cohærede solenniter instituto. in addition. Mathes. singu. 41. num. 17. 104
1 Hæres semel non potest desinere esse hęres. Matth. Math. sin. 4. 84
2 Hæres non compellitur pretium soluere creditori, etiam si paratū emptorem inueniat, & sufficit ei dare rem pro pretio in solutū Bar. de Capua. sing. 91. 184
2 Hęres an hodie teneatur creditoribus, fideicommissarijs & legatarijs particularibus supra vires hęreditarias. Et quid de fideicõmisso vniuersali. Ioan. Trig. sing. 1. nu. 3. & 4. 85
1 Hæres etiã faciẽs actus, qui citra nomẽ hęredis fieri non possint, qua cautela vti possit, vt hæreditatem adisse non dicatur. ibid. numero 7.
1 Hæres præsumitur scire contenta in testamento, sed non contẽta in codicillis. Bouer. in sing. in verb. præsumptio. nu. 43. 196
2 Hæres qui expendit aliquid in re subiecta restitutionis, ex qua etiã fructus collegit, an tempore restitutionis teneatur fructus cum expensis compensare. Io. Ant. Trig. sing. 12. nu. 1, & 2. 86
1 Hęres non potest grauari, nisi pro portione hęreditaria. Francisc. Crem. sing. 10. nu. 1. 264
2 Hęres grauatus restituere hęreditatem, quam adierit non confecto inuentario, an in ipsius restitutione possit deducere sibi debitum ex alio contractu. Io. Trig. sing. 1. nu. 1. 85
2 Hæres scriptus postquam effectus est hęres, licet exhęredatus quærelam intentet, testamentū ob id non irritatur, nec desinit esse hęres. Io. Trig. sing. 94. nu. 3. 103
1 Hæres debet esse certus si hęreditatem adire velit, & quomodo id limitetur. Pet. Gerard. sing. 80. nu. 3. 297
2 Hæres ex titulo non lucratiuo potest impugnare contractum defuncti si faciat inuentarium. Aluis. sing. 111. 170
1 Hęres grauatus à testatore, vt fideiubet, an possit ad soluẽdum cogi: & an si soluat, nihil reperat. Pe. Gerard. sing. 85. nu. 2. 298
1 Hæres non seruans voluntatem defuncti est infamis infamia facti. Gul. de Lud. sing. 126. nu. 1. 441
1 Hęres in fructibus habẽs substitutum, si decedat relictis filijs, ipsi sub stituto præferuntur. Gul. de Lud sing. 113. nu. 1. 441
1 Hæres accusans testatoris defuncti mortem, non tenetur se subscribere ad pœnam talionis. Gul. de Lud. sing. 85. nu. 1. 440
1 Hæres ac defunctus etsi vna & eadem persona censentur, id tamẽ duobus casibus violatur, vt hic videre licet. Hip. Marsil. sing. 546. numero 1. & 2. 419
1 Hęres vniuersalis post mortem vsufructuarij institutus, nisi post mortem vsufructuarij hæreditatem adire poterit. Matth. Mathesil. singu. 5. 84
2 Hæres grauatus si intrat monasterium, poterit monasterio detrahere quartam Trebellianicam. Pe. Rauen. sing. 271. 143
2 Hæres indignus priuatur hęreditate, quę applicatur fisco. Sed quæro, Testator cuius hęreditas debet auferri, est Colonien. hæres verò est Lubicen. bona verò sunt Constan. cui ciuitati applicabuntur? Pe. Rauen. sing. 258. 141

Index

2 Hæres habet iustam causam ignorantiæ, nisi in his quæ sunt iuris, in quibus non præsumitur. Marc. Man sing. 191. nu. 1. 37
2 Hæres seruum generaliter dare iussus, si de furem legatario, & seruus ei furtum faciat, si hæres det aliam speciem pro noxa legatario volenti, liberabitur per exceptionem. Dyn. fin. 234. 114
2 Hæres priuatur hæreditate, si testator à tertio fuerit compulsus instituere. Dyn. sing. 107. 131
1 Hæres in publicis criminibus, itè & in priuatis si criminaliter fuerit actum non pôt conueniri ex delicto defuncti, etiam si mortuus fuerit post litem contestatam, fallit in certis casibus exceptis. Boue. in sing. in rub. mista de criminib. nu. 10. 206
1 Hæres rogatus sub conditione, si restituat hæreditatem ante conditionis euentum non transeunt actiones in fideicommissarium. Guido Pap. sing. 339. §. si hæres. 319
2 Hæres quantum expendat in sepultura defuncti. Petrus Rauenn. singulari 689. 154
1 Hære. domini feudalis potest petere sacramentum fidelitatis à vasallo, licet etiam præstiterit eius fideiussori. Gulielm. de Lud. singu. 134. num. 1. 441
2 Hæres directus instituitus gratia fideicommissarij, integram hæreditatem restituere debet. Ioan. Trig. sing. 47. nu. 1. 92
1 Hæres soluendo limpliciter creditoribus hæreditarijs, hæreditatē adire videtur. Math sing. 33. nu. 1. 98
1 Hæres inuentarium non conficiens perdit Falcidiam, & quid de Trebellianica. Math. sing. 157. 144
1 Hæres mariti an possit petere lucrum dotis prouenientes ex statuto quod maritus viuens non petijt. Fran. Crem. sing. 94. nu. 1. 213
2 Hæres hæredis ex beneficio iuris deliberandi ad eum transmisso excludit substitutum. Aluis. sing. 253. 174
1 Hæres præter tempus appellandi ad appellationis prosecutionē datum quod quatuor mēses habeat. Math. in l. si vnus. C. si pēd. appe mors inter. num. 1. 181
2 Hæres institutus, cui facta sunt prælegata, vel relictum est aliquid donationis titulo inter viuos, vel quocunque alio titulo potest legata & alia bona acquisita retinere, & hæreditatē repudiare, Ioan. Trig sing. 99. nu. 1. 104
1 Hæres non conficiens inuentarium an teneatur ad integra legata de iure canonico, & in foro conscientiæ. in addi. Math. singu. 157. numero 10. 144
2 Hæredis appellatione suus, non extraneus, continetur. Paulus de Cast. sing. 14. num. 129
2 Hæredis institutio. si cassatur ex forma statuti, quia testamentum non est insinuatum intra certum tempus, negligentia hæredis non nocet legatarijs. e. Rauen. sing. 263. 141
2 Hæredi petenti se coram incompetenti iudice mitti in possessionem bonorum defuncti, obstat exceptio iudicis incompetētis, non tamen creditori detinēti debitorem suspectum de fuga. & quæ sit ratio. Marc. Mant. sing. 227. num. 1. 28
1 Hæredem & defunctum eandem personam censeri, quod adeò verum est, vt si quis rem vendat, promittatque pro suo facto, datoue tantum, nihilo secius de facto etiā illius tenetur, cuius hæres est. Hipo. Marsi sing. 475. nu. 1. & 2. 411
2 Hæredem extraneum instituendo alienare videor. Paul. de Castr. sing. 10. nu. 1. 129
2 Hæredem habere testatoris fauorem respicit in addit. Math. sing. 110. nume. 65. 131
2 Hæredem quem esse velle, quibus modis probetur. Bartolus singulari 81. 143
2 Hærede alio existente ea quæ quis capit, non ex vltima volūtate, in fideicommissum non veniunt Bar. sing. 84. 113
2 Hærede rogato decedente ante aditam hæreditatem post iussum fideicommissum, peti potest tanquam ab eo adita fuisset hæreditas. Pe. Rauen. sing. 17. 135
2 Hæredes necessarij quare dicantur. Marcus Mantua singular. 513. numero 1. 53
2 Hæredum appellatione qui veniant. Petrus de Rauenna singulo. 711, & 711. 155
2 Hæreditas licet sæpè sit damnosa, tamē principaliter est titulus lucratiuus. Aluis. de Alb. sing. 55. 168
2 Hæreditas ascendentium non adita transmittitur ad descendentes, nisi repudiata sit, idem in legato non agnito. Bart. sing. 195. fol. 121. Pe. Rauen. sing. 148. 142
2 Hæreditas quæ dicatur opulenta, & quæ locuples. Petrus de Rau. sing. 257. 142
2 Hæreditas semel adita amplius non potest repudiari, intellige per se & simpliciter: sed per extraneam personam, & de æquitate. sic. Marc. Mant. sing. 60. num. 1. 11
2 Hæreditas an deceat restitui hæredi substituti, mortuo substituto. Bar. de Capua, sing. 89. 184
1 Hæreditas potest adiri vsque ad 30. annos postea non. Guid. Papæ sing. 887. §. vltimo. 257
1 Hæreditas paterna quæ obuenit fratri ex successione fratris non dicitur paterna sed fraterna. Guid. Pap. sing. 741. § 2. 249
1 Hæreditas alicuius non tefertur in alium pacto vel conuētione, sed lege ex testamento vel ab intestato. Gui. Pap. sing. 909. 258
2 Hæreditatem delatam infanti ascendens per lineam masculinā potest adire, & ante aditam infante defuncto ex proprio priuilegio sibi quærere ascendente non existente, tutor potest pro infante adire. sed ea non adita, non transmittitur, in maiore in fante ascendens dictum priuilegium non consequitur, & tutoris defectum suppler iudex. Pet. Rauen. sing. 380. 145
1 Hæreditas descendentium non adita licet transmittatur, attamē hæreditas transuersalium non adita non transmittitur. Guido Pap. singu. 909. num. 2. 258
1 Hæreditatis appellatione non continent legata & fideicommissa. Gui. Pap. sing. 442. §. appellatione. fol. 228. & sing. 708. nu. 3. 247
2 Hæreditas si ex testamento adiri non possit propter errorē defuncti in cōiunctione personæ, legata & fideicōmissa simpliciter relicta à venientibus ab intestato debentur. Bar. sing. 88. 123
1 Hæreditas delata infanti, vel pupillo, non potest sine decreto iudicis repudiari. Math. sing. 181. nu. 1. 149
1 Hæreditas delata quot modis sumatur. Mathes. singulari 195. numero 1. 151
2 Hæreditas codicillis neque dari neque adimi potest. Et an & qñ possit testator disponere de rebus suis absque hæredis institutione. Marc. Mant. sing. 82. nu. 1. fo. 13. & sing. 548. nu. 1. & 2. 57
2 Hæreditas ab aliquo adeunda debet ei deferri vel ex testamento, vel ab intestato fallit. nu. 1. rationem vide nu. 3. marc. Man singu. 112. numero 1. 17
1 Hæreditas ex quibus actibus adita videatur. in addi. Math. singul. 35. numero 4. 98
1 Hæreditatis additionem quatuor probant. in additio. Mathes. singul. 35. numero 5. 98
2 Hæreditas sustinet vicem defuncti non hæredis: intellige dum hæreditas speratur adiri. Marc. Mant. sing. 536. nu. 1. & 2. 56
1 Hæreditas propriè dicitur delata, quando quis illam consequi potest, remoto quolibet impedimento. Et quando largè dicatur delata. in addit. Math. sing. 193. nu. 1. 151
2 Hæreditatis detentatio per longum tempus facta per filium, facit præsumi iussum patris præcessisse, & additionem sequutam esse. Bar. sing. 153. 117
1 Hæreditatis petitio non datur contra titulo possidentem, nisi titulus superueniens ortum habeat ab eo, in quem antea possessor alienauerat. Ludo. Rom. sing. 344. 33
2 Hæreditatem delatam infanti, qui tutorem non habet, si moriatur ea non adita, non transmittit. fallit tamen. num. 2. Marc. Mant. sing. 102. num. 1. 15
1 Hæreditatem directè nec codicillis dari, nec adimi posse. Et quid si filius in rem certam pro legitima sua institutus fuerit, num codicillis huiusmodi institutio reuocari possit. Hipo. Marsi. singul. 49. numero 1. 348
1 Hæreditatis agnitio inducitur per solutionem debiti hæreditarij: in addi. Math. sing. 35. num. 4. 98
1 Hæreditatis restitutio qua forma fiat. in additio. Math. singula. 42. numero 7. 104
2 Hæresis crimen est merè ecclesiasticū, ita vt iudex laicus nec principaliter nec incidenter de eo cognoscat. fallit si curiæ seculari hæreticus traditur. Marc. Mant. sing. 274. num. 1. & 2. 32
1 Hæresis libri si penes aliquem reperiantur, ille potest de hæresi cōdemnari. Lud. Rom. sing. 326 31
1 Hæresis ne sit affirmare vsuras esse permissas inter Iudæos, vel inter Iudæos & Christianos. in addi Math. sing. 49. nu. 12. 106
Hæreticus est, & pro hæretico puniri potest, qui pertinaciter diceret, & affirmaret vsuras etiā in vno nūmo inter Christianos esse permissas. Secus si lapsu linguę, vel loco id diceret: tunc enim extraordinariè punitur. ibid. nu. 0.
2 Hæresi nullum peccatum grauius. Marc. Mant. sing. 19. nu. 8. 6
2 Hæreticus restificatur super præscriptione an sit completa. Dynus singulari 8. 130
2 Hæreticus tanquam vbique delinquens potest in quocunque loco puniri. Pe. Rauen sing. 254. 142
1 Homagium per quę verba fiat. Guido Papæ singulari 980. §. per quæ. 261
1 Homagium debet fieri illi qui possidet si sunt duo contendentes de vno castro. Guid. Pap. sing. 326. fo. 218. & sing. 481. nu. 4. 231
1 Homo venit appellatione rei largo sumpto vocabulo. Et appellatione proprietorum bonorum veniunt subditi. Ant. Corse. in sin. in verb. res. num. 1 330
2 Homo non debet in facie bullari. Aluis. de Alb. sing. 11. 167
2 Homo dignissima est creaturarum. Marc. Man. sing. 524. nu. 1. 55
1 Homo alterius an quis efficiatur ex sola recognitione. Guid. Pap. singul. 254. §. verum. 214

1 Homo

Singular. Doctorum.

1 Homo si commisceatur cum animali, debet simul comburi. Bou. in sing. in rub. mista de crimi. nu 22. 206
1 Homines si humiles opprimantur à potentibus possit iudex ad priuatam vtilitatem procedere per viam denuntiationis, & etiam per viam inquisitionis ex officio. Boner. in singu. in verb. accusatio num 4. 192
2 Homini fide digno an credendum. Ioann. Trigon. singulari 56. numero 1. 94
2 Homicida dicens se occidisse animo vulnerandi, non occidendi, audiatur, & eiusmodi animus eius iuramento probatur. Io. de Arno. sing. 44. nu. 1. 80
2 Homicida qui semel habuit gratiam de vno homicidio à se commisso, si obtineat secundam gratiam pro secundo homicidio, gratia non valet quando tacuit de prima. Ioan. de Arn. sing. 11. nu. 1. fo. 78. & Ioan. Trig. sing. 31. nu. 1. 90
1 Homicida verus an liberetur per decapitationem alterius innocentis. Ant. Corsi. in sing. in verb. homicidium. nu. 1. 314
1 Homicidium mortis pœna puniendum. Nam occisorum sanguis ad Deum continuo clamat. Hip. Marsi. sing. 270. nu. 1. 381
In iudicis tamen potestate esse non ad mortem damnare, sed deportare. nu. 2. ibid.
1 Homicidium si sequatur est actu aliqua lege, statuto, vel consuetudine permissum, aliqua pœna non punitur. in add. Math. sing. 77. numero 8. 119
1 Homicidium quando non punibile. in add. ad Francis. Crem. sing. 150. 278
1 Homicidium commmittens extra domicilium, an ratione originis accusari, vel inquiri, & puniri in loco originis possit. Et quid in terris eccles. Hip. Marsi. sing. 576. nu. 1. & 2. 423
1 Homicidium debet testis in specie opponi, non in genere, ad eum repellendum. Pau. de Castr. singu. 15. nume. 1. fo. 129. Guid. Pap. singu. 96. 219
2 Homicidium an dicatur patrasse is, qui cum manus conseruerer cum altero, mediatorem occidit. Io. Trig. sing. 45. nu. 1. 89
1 Homicidium fieri mandans, vt faciens tenetur. Hipoly. Marsilien. sing. 181. nu. 1 366
Idemque in nuncio homicidij literas scienter portando. ibid. nu. 2.
1 Homicidium quem ad suam defensionem feciſſe probant testes domestici, & alias suspecti, vt puta frater pro fratre, dominus pro seruo, abbas pro monacho, Episcopus pro clerico, & similes. Et an hoc procedat siue agatur per accusationem, siue per inquisitionem in add. Math. sin. 37. nu. 11. 98
2 Homicidij accusatus si fateatur factum, verum ad sui defensionem, num condemnari possit, non obstante illa confessione qualificata. Io. Trig. sing. 70. nu 3. 98
1 Homicidio à pluribus ciuibus facto, qui ob absentiam tanquam cōtumaces veri, ad mortis pœnam citra bonorum confiscationē. cum in ciuitatis fortiam peruenerint, condemnati sunt, an sufficiens & iusta maximè in casu contento sit condemnatio, & qua liter veniant huiusmodi contumaces accusati condemnandi, & quid spectandum in huiusmodi condemnatione, Hip. Marsi sing. 575. nu. 1. 423
2 pro Homicidio non imponitur pœna capitalis, quando multorum imminet strages. Et sola scientia de homicidio, non facit quem teneri, nisi in patrem vel rempub. Petrus Rauenna singula. 256. folio 142
2 pro Homicidio si prætor facit aliquem decapitari, cum ex forma statuti esset pœna pecuniaria, non potest dicere, quod sibi imponatur pœna statuti, sed decapitabitur. Petrus Rauenna singulari 265. folio 143
1 Honestas per diuitias conseruatur, quæ per inopiam perit. Pet. Ger. sing. 82. 297
2 Honestas, boni hominum mores. fama atque existimatio nobilitati præferri debent. Marc. Mant sing. 383. nu. 1. 42
1 Honores, & onera publica potioribus, & honestioribus. in additio. Math. sing. 110 fo. 68. 131
1 Honor & vita æquiparantur, & ita licet defendere famā, sicut vitā, & honoris causa licitum est occidere. Pet. Gerar. sing. 1. nu. 10. fo. 280. sing. 33 num. 4. fol. 291. & sing 82. nu. 7. 297
1 Hora in instrumentis, rescriptis, & similibus inserta. magnæ est efficaciæ, adeo vt collatio beneficij ab ordinario facta cum appositione temporis & horæ collationis Papæ eodem die factæ horā non habenti præferatur. Hip. Marsi. sing. 319. nu. 1. & 2. 716
1 Hospes tenetur defendere hospitem suum. Guido Papæ singulari 442. folio 228
2 Hospitalarij non satisfdant. Pet. Rau. sing. 251. 142
1 Hospitale vtrum in dubio præsumatur cōstructum authoritate Epi scopi, necne, Lud. Rom. sing. 325. 35
2 Hospitale quidam iussit fieri in domibus suis, & illud hæredem instituit, postea superuenens domos illas alienauit, & alias emit, fauo re institutionis, & testamenti confirmandi debet fieri in domibus postea emptis. Pet. Rau. sing. 253. 142
1 Hospitale an possit restitui aduersus tempus lapsum Ludo. Roma. sing. 94. 10
1 Hospitalis rector potest ex bonis hospitalis alere se & suos. Mathes. sing. 190. nu. 2. 150
2 Hospitalia sunt exempta sicut ecclesiæ. Petrus de Rauenna sin. 250. & 252 142
1 Hospitalia, quæ nobiles in eorum domibus priuatis habent, an gaudeant priuilegio hospitalium publicorum, & an si quid eis legetur, detrahatur Falcidia, vel Trebellianica. Ant. Corsi. in singu. in verb. hospitale. nu. 1. 314
1 Hospitalitatum præteritorum annorum æstimatio an peti possit ab eo qui promissum fuit, quod omni anno his certo loco eū hospitabitur, si per plures annos illuc non venit. Ludou. Romanus sing. 256. 24
1 Hosti ad hostem licet fœnerari. in add. Math. sing 49. nu. 14. 106
1 Hipolyt. Marsili. vicarius generalis, & syndicator officialium ducis Mediolani. Hipolyt. Marsilien. singul. 93. num. 3. fo. 354. & singu. 1. num. 4. 342
2 Hypotheca expressa non excludit tacitam in dote respectu diuersarum rerum, non autem respectu rei expressè obligatę. Dyn. singulari 71. 135
1 Hypothecæ ius haberi non potest nisi ab eo, qui dominium rei habet. in addi. Math sing. 71. nu. 34. 116
2 Hypotheca tacita non porrigitur ad nomina debitorum. Dyn. singulari 48. 130
1 Hypotheca an contrahatur per hæc verba, videlicet, quod si non solueris debitori pecuniam debitam licitum esset eius bona propria authoritate ingredi. Franc. Crem. sing. 2. nu. 1. 264
2 Hypotheca tacita resultans ex contractu non comprehendit nomina debitorum quæsita post contractum. Alui. sing. 60. 168
1 Hypotheca tacita an trahatur ad futura, sicut expressa. Lud. Rom. sing. 147. 14
2 Hypothecaria datur contra possessorem, qui liberatur si soluat, vel restituat rem, alias condemnabitur. Et si fuerit contumax, in litē juratur tam pro re, quam pro fructibus extantibus. Bartol. singul. 124. 115
1 Hypothecaria & si simplicem possessionē auocare dicitur, quod ten tentia in ea lata, in causa possessionis momentaneæ lata non dicatur. math. in l. 1. C. si de momen. possess. nu. 2. 182
1 Hypothecaria agens contra donatarium, debet probare hypothecā præcessisse donationem. Fallit in fisco. Ant. Corsi. in sing. in verb. actio hypothecaria. nu. 1. 302
2 Hypothecaria agēs contra debitorem mittitur in possessionem omnium bonorum, secus si contra extraneum Dyn. sing. 18. 130
1 Hypothecariæ potest agi contra debitorē debitoris, vbi nomina sunt obligata etiam non discusso debitore principali. Guid. Pap. singulari 306. 217

De litera I.

1 Iasonis & Imolæ scripta incendio perierunt. in add. Math. sing. 110. nu. 104. 132
1 Idem iudicamus de potentia propinqua ad actum, prout iudicamus de ipso actu. Math. sing. 7. nu. 5. 85
1 Identitas rerum probanda, item & personarum. Mathe. in l. 1. C. si vnus ex pluribus appel. nu. 3. 182
2 Identitas alterō de cibus modis consideratur. Marc. Mant. singular. 557. nu. 1. 58
1 Idoneus ad pugnam, & ad prælium, cuius ætatis quis esse cēseatur. Lud. Rom. sing. 123. 12
2 Idoneus magis quis dicatur. Marc. Mant. sing. 662. nu 1. 68
1 Igne cremari si quis debeat, semper viuus est comburendus. Anto. Corsin sing. in verb. pœna. 5. nu. 2. 337
1 Ignorare non licet generales consuetudines, sicut non licet ignorare generales leges. Gui. Pap. sing. 638. §. sicut. 244
1 Ignorare nulli licet, quod publice factum est. Guido Papæ singular. 225. 213
1 Ignorans exclusus à iure ciuili adhuc potest petere bonorum possessionem infra vile tempus quod non currit nisi à tempore scientię Gui. Pap. sing. 89. §. sed quid. 210
1 Ignoranti se esse læsum, cum minor esset, an tēpus restitutionis pertendæ. currat. Hip. Marsi. sing. 572. nu. 1. 422
2 Ignoranti nihil imputandum. Marc. Mant. sing. 127. nu. 3. 19
2 Ignorantia quando admittatur in facto proprio. Aluis. singulari 275. folio 175
Et quid in alieno facto. sing. 276. ibid.
2 Ignorantia est iusta causa excusationis à pœna. Aluis. de Albert. sing. 17. 167
2 Ignorantia an probari possit per contrarium. Ioan. Trigon. singul. 55. num. 2. 94

1 Ignoran-

Index.

Ignorantia præsumitur, vbi non probatur scientia. Bouer. in singu. in verb. præsumptio. nu. 40. 196
Ignorantia probabilis excusat, secus si sit supina. Petr. Gerar. singu. 2. nu. 2. 281
Ignorantia vel innocentia possunt per iuramentum probari. Guid. Pap. sing. 447. §. innocentia. 229
Ignorantia in dubio præsumitur, si hæc præsumptio allegetur. in add. Math. sing. 12. nu. 14. 87
Illa quæ fiunt successiuè, & vnum post aliud immediatè, dicuntur simul fieri. Antonius Corset. in singul. in verb. insimul fieri. numero 1. 316
Illatio non fit ex diuersis. in add. Math. sing 155. nu. 24. 143
Illegitimè natus licet non possit esse clericus, nec ordinari, poterit tamen esse monachus, & assumere aliquam dignitatem. Innocē. sing. 16. 165
Illustris potest per substitutum seruire. Marcus Mantua singul. 32. num. 4. 8
Imaginatio vxoris efficit, vt pueri nascantur contra naturam. Guli. de Lud. sing. 142. nu. 1. 441
Imbreuiatura cancellata reperta in prothocollo notarij, si in margine hi scriptum, cassata de voluntate partium, hęc verba faciūt fidem. Mar. Mant. sing. 282, nu. 1. 33
Immittere equum suum in pascuis prati mei, an sit licitum alicui. Gui. Pap. sing. 471. §. verum. 230
Immobilia soluto marrimonio debent vxori statim restitui, mobilia autem post annum. Et quid si vir immobilia dotalia vendiderit, & earum pretio mobilia emerit, an debeant statim restitui. Lud. Rom. sing. 228. 21
Immorigeratus doctor effici non potest. Ludouicus Romanus singulari. 140. 13
Immunitas si alicui per principem ab oneribus personalibus concedatur, nō propter hoc videtur ab alijs oneribus liberatus, quæ potest breuiter, & leuiter expedire. Lud Rom. sing. 17. 3
Immunitas hominibus loci certi concessa, habitantes ibi etiam laicos fouere ac tueri pariter censetur. Hipolyt. Marsilien. singul. 540. nu. 1. 419
Immunitatis priuilegio an gaudeat fugiens ad corpus Christi, qđ defertur per sacerdotem. Ant. Cor. sing. 207. in verb. priuilegium immunitatis. nu. 1, 324. Rom. sing. 339. 32
Immunitate ecclesiastica qui non gaudeant, & per totū. Mar. Man. sing. 300. nu. 1. 34
Impediens alium ne scopum attingat, vel equum currētem ad brauium, alio diuertat, punitur tanquam legis violator. Mar. Mant. sing. 161. nu. 1. 23
Impediens indebite alium in prosecutione sui iuris tenetur, sibi de iniuria damni, & interesse. Boue. in rubric. mista de crimin. numero 15. 206
Impedimentum probatur per protestationem. Guid. Pap. singular. 942. §. 2. 259
Impedimentum factum in alieno vt non possim vti iure vel seruitute mihi competen. non possum propria authoritate euellere, licet possim personam me impedientem propria authoritate mea repellere. Boue. in verb. authoritas. nu. 14. 191
Impedimentum eius, qui citatus in iudicium non venit, probatur iuramento. Aman. sing. 231. nu. 1. 76
Impedimentum rei iudicio possessorio conuenti, sufficienter probatur per resistentiam factam in litis contestatione per reum, & in discursu processus. Bouerius in singula. in rubrica, de petitor. num. 15. 195
Impedimentum an per solum iuramentum probetur. Ludo. Rom. singul. 211. 20
Impeditus appellare qualiter debeat restitui in integrum ad decē dies qui dantur ad appellandum. Gui. Pap. sing. 360. 221
Impeditus vno die in materia appellationis habet secundū fatale, videlicet secundum annum, sed impeditus aliquo tempore in secundo fatali non habet annum integrum, sed restituitur ad tempus impedimentorum. Gui. Pap. sing. 332. 218
Impēsa facta tui vtilitate, si illa principaliter facta sit mei expendentis contemplatione, non potest à me repeti. Ludouic. Roma. singu. 651. 65
Impensæ necessariæ factæ ab hærede in re subiecta restitutioni an computentur cum fructibus. Franciscus Cremens. singular. 106. num. 1. 274
Impensæ vtiles & necessariæ factæ per prædonem, in re mala fide possessa, debentur iudicis officio. Marcus Mantua singulari 52. numer. 1. 10
Imperator potest legitimare etiam natum ex damnato coitu dummodo Imperator dicat, non obstante authen. ex complexu. Gui. Pap. sing. 353. 220
Imperator vel rex non potest talliare voluntariè suos subditos rōne suæ coronationis, vel q̄a natus est sibi filius, vel quia vult eius filiam maritare vel aliud simile. Gui. Pap. sing, 13. 207
Imperator est dominus totius mundi ratione subiectionis, & protectionis, vel est dominus in vniuersalibus, & non rerum singularium. Mar. Mant. sing. 312. nu. 1. & 2. 35
Imperatorem legibus solutum esse. math. in l. 2. C. de sent. ex per. recit. nu. 13. 161
Imperatoris heredes reijciuntur à legato ipsi facto, si moriatur antequam dies legati cedat. Mar. Mant. sing. 21. nu. 3. 6
Imperatores & iurisconsulti quandoque secundum contingentiam factorum iudicabant, quandoque per modum tradendæ doctrinæ. Mar. Mant. sing. 124. nu. 1. fol. 19. & sing. 204. 36
Imperio vacante iurisdictio terrarum Imperij Papæ competit, & an eadem competat legato sedis apostolicæ. Ludouicus Roma. singu. 417. 40
Imperitia literarum non repellit à magistratu, repellit tamē à præfatura ecclesiastica. Pau. del Ben. sing. 7. 166
Impetratio beneficij non valet nisi impetrās faciat de alio suo beneficio, quanquam minimo, mentionem in bulla. Guido Papæ singul. 906. 258
Impetrationem etiam de aduersarij consensu factam nullam esse. Hip. Marsil. sing. 79. nu. 4. 352
Implorans officium iudicis ex edicto diui Adriani mittendus est in possessionem fructuum, etiam post mortem testatoris percepto rum, quoniam statutum legis in principali porrigitur ad fructus & accessorio. Bouer. in verb. iudicis officium. nu. 1. 287
Implorans auxilium, dicendo accurrite, videtur omnes vocasse specifice. Aluis. de Albe. sing. 249. 174
Imploratio restitutionis in integrum an impediat executionē sententiæ Bouer. in sing. in verb. executio. nu. 16. 205
Impōsitio operarum potest fieri ante manumissionem, in manumissione, & post Dyn. sing. 91. 131
Impossibilitatis ratione resultat inæqualis determinatio. in add. ad Math. sing. 27. nu. 3. 95
Impossibile reputatur id, quod non decet. Petrus Gerard. singu. 82. nume. 2. 297
Impubes non est testis idoneus in maleficijs. Gui. Pap. singula. 484. num. 3. 231
Impuberes, aut senes non debent quæstioni subijci pro aliquo facto. Gul. de Lud. sing. 1. 438
Incarcerati an quis possit pro debito fiscali, vel priuato. Guid. Pap. sing. 658, nu. 2. fo. 255. & sing. 735. nu. 2. 249
Incarcerari quis non debet nisi præcedente informatione. Gui. Pap. sing. 485. §. nori 231
Incarceratus appellans an debeat per iudicem à quo custodiri vel remitti iudici ad quem. Gui. Pap. sing. 584. §. de incarcerato. 239
Incarceratus pro debito fiscali an poterit recommendari pro debito priuati. Gui. Pap. sing. 735. §. si incarceratus. 249
Incarcerati frangentes carceres puniuntur vltimo supplicio. Guid. Pap. sing. 336. 219
Incendium, & si inhabitantium culpa ortum præsumatur, si tamen domus habitatores vigiles ac prudentes esse consueuerint, aliis indicijs aduersus eos non apparentibus, de incendio non teneri. Hip. Marsil. sing. 393. nu. 2. 401
Incendium in domo habitantium alioqui diligentium, vigilum ac sedulorum, si obortum sit, nec appareant contra ipsos habitātes de culpa alia iudicia, de incendio nequaquam ipsos teneri. Hipo. Marsil. sing. 74. nu. 6. 351
Incendium factum præsumitur culpa inhabitantium. Io. Ant. Trig. sing. 57. nu. 1. fallit num. 4. 94
Incendium an sit casus fortuitus, & quis debet probare. Guid. Pap. sing. 928. §. 2. 259
Incertitudo temporis an vitiet sententiam. in add. math. singu. 141. num. 1. 140
Incertitudo, & si regulariter de iure ciuili dispositionem vitiet, tamen de æquitate canonica promissor arbitrio viri boni compelli potest ad incerta etiam promissa implenda. Hipolytus de Marsil. sing. 223. num. 1. 374
Incertitudo authoris delicti & homicidij, efficit vt ad mortis pœnam non deueniatur. Hip. Marsil. sing. 217. nu. 4. 373
Incertitudinem regulariter dispositionem, siue in contractibus, siue iudicijs, siue in victimis voluntatibus sit, omnem vitiare. Est tamen quando actum non vitiet. Hipolyt. Marsil. singular. 206. num. 1. 371
Incertitudinem omnem obligationem & omnem dispositionem iure ciuili vitiare receptum est, de æquitate tamen canonica promissor compelli potest, vt viri boni, arbitrio incerta impleat promissa. Hip. Marsil. sin. 463. nu. 3. 409
Incertitudo loci solutionis faciendæ facit, vt actus contra debitorē executiuus sit inualidus ac nullus. Hipolytus de Marsil. singul. 523. num. 1. 233
Incestus pœna non puniri, qui cum vna sorore secretè cōcubuerit, ac deinde aliam sororem palam in vxorem duxit. Hipo. Marsil. sing. 254. nu. 1. 214
Incidens arbores fructiferas non solum è fundo potest expelli, sed etiam contra eum agi actione legis aquiliæ, etiam si ellet maritus, idque feciset in fundo dotali. Marcus Mantua singulari 237. num. 1. 29
Incipiens aliquid in substitutione pupillari an veniat in fideicommisso, vniuersali, & ibi pulchras distinctiones. Gui. Pap. sing. 700. folio 247
Inciuile est nisi tota lege perspecta iudicare, intellige tamen quo ad substantialia negotij, &c. marc. Mant. sing. 452. nu. 1. 48
Inclusio vnius est exclusio alterius. Et quomodo id limitetur. Petr. Gerar. sing. 96. nu. 5. 299
Inclusio vnius est exclusio alterius, & quomodo hæc regula procedat. Pet. Gerar. sing. 7. nu. 8. 284
Inclusio vnius est alterius exclusio, fallit si includeretur exemplificatiue. Mar. Mant. sing. 291. nu. 1. 42
Incola quis efficitur, vbi habet maiorem partem fortunarum suarum, item vbi constituit sedem suam. Pet. Rau. sing. 819. 158
Incommodum rei ad eum spectat, ad quem eiusdem pertinet commodum. Marc. Mant. sing. 329. nu. 1. 37
Inconstantia etsi in quauis persona illaudabilis & improbanda, maximè in principibus. Vnde fit, vt si Papa omnes suas concessiones reuocet, non tamen à se per viam contractus initas reuocare intelligitur. Hip. Marsil. sing. 166 nu. 1. 363
Incontinenti illud fieri dicitur, quod fit infra triduum. Pau. de Cast. sing. 25. nu. 1. 139
Incontinenti quando quid fieri dicatur. Math. in auth. & consequenter. C. de sent. & interlo. omn. iudic. nu. 9. 166
Incontinenti quæ fiunt, ineſſe videntur. Ioannes Trigon. singul. 42 num. 1. 92
Incontinenti facta ineſſe videri, vnde post perfectam venditionem licet omne periculum circa rem venditam contingens ad emptorem pertineat, si tamē animali sano tempore venditionis, ac perfecta venditione, vitium ac infirmitas superueniat, tunc nihil obstante venditionis perfectione, venditor tenebitur. Hip. de Marsil. 614 nu. 1. 427
Indebitum scienter soluens per cōdictionem sine causa repet. Amanel. sing. 196. nu. 1. 75
Indefinita quando æquipolleat vniuersali. Mathesil. singulari 136. num. 8. 139
Indefinita æquipollet vniuersali ex interpretatione, nō ex propria significatione Pet. Ger. sing. 7. nu. 16. 284
Indefinitam vniuersali æquipollere, non tamen in testis dicto idē, si quidam testis dictum de necessitate concludere debeat. Hipol. Marsil. sing. 171. nu. 1. 364
Indicium quid sit. Bar. sing. 66. 112
Indicium licet ex sua assertione socius criminis contra sociū non faciat, hoc tamē fallit in certis delictis, in quibus socius potest de consocijs interrogari Hip. Marsil. sing. 209. nu. 1. 371
Indicium sufficiens ad torturam an faciat socij depositio. nu. 2. ibid.
Indicia, ex quibus patere possit, quod mandatarius alias erat homicidium commissurus. in add. Math. sing. 96. nu. 3. 124
Indicium vnum sufficit ad adhibendam torturam. Columb. sing. 5. nu. 1. fo. 176. Gui. Pap. sing. 490. nu. 2. 231
Indicium sufficiens ad torturam potest sumi ex iactantia cuiusque. Marc. Mant. sing. 395. nu. 2. 34
Indicia quæ præcedere torturam requiruntur, debent esse vrgentia, & non leuia, alias confessio quæ sequeretur, non valeret, in addi. Math. sing. 55. nu. 14. 109
Indicia subsequentia non iustificant quæstionem præcedentem quoniam indicia debent quæstionem præcedere & non subsequi. Bouer. in sing. in verb. carcer. nu. 1. 192
Indicijs nullis præcedētibus quibus in casibus reus torqueri possit. Et confessio inde secuta valeat, in addition. Mathe. singu. 55. numero 16. 109
Indicijs legitimis præeuntibus solennitate iusta obseruata reū quæstione tradi posse, non tamen si clericus reus fuerit, non abinde infamatus. Hip. Marsil. sing. 55. nu. 1. 348
Induciæ deliberatoriæ an à iudice sint ita concedendæ in casu criminali, sicut in ciuili Lud. Ro. sing. 701. 71
Inducta in fauorem vnius non debent in odium retorquere, nisi odium veniret in consequentiam fauoris Marc. Man. sing. 58. nu. 1. Alias limitationes vide. nu. 3. 4. & 5. 11
Inducta ad augmentum non debent operari diminutionē. Gui. Pa. sing. 764. §. 2. 250
Inducta ad vnum effectum non debent operari contrarium. §. sequen. ibid.
Indulgentiæ, priuilegia, & pœnæ, quæ inducūtur per legatum andu rent finito tempore legationis. in add. Mathesilan. singula. 189. numer. 5. 150
Industria personæ quando dicatur. electa. Guido Papæ singulari 808. §. 2. 255
Industria viri si sit electa, is alium substituere non potest, nisi filium substituat Fallit vt ibi. Lud. Rom. sing. 670. 67
Inequalitas discordiam parit. Marcus mantua singulari 601. numero 1. 61
Infamatus licet nihil sit probatum contra eum, non tamen absoluitur simpliciter, sed indicitur sibi purgatio propter infamiā. Mar. Mant. sing. 581. nu. 3. 60
Infamia quatuor producit effectus. in additio. Mathes. singulari 62. num. 6. 111
Infamia iuris irrogatur in reum actione famosa accusatum, si sententia contra eum, licet absentem & indefensum, legitimè tamē citatum, feratur, quæ tollitur, si in integrum restitutionem obtineat. Math. sing. 62. nu. 1. 111
Infamia in actione famosa quibus cautelis per inquisitum euitari possit. ibid. nu. 10.
Infamia facti irrogatur, si opinio carcerati grauetur apud bonos & graues viros. Aluis. de Alb. sing. 69. 169
Infamia apud infamem infamię causa etiam extincta remanet, nec extinguitur causa ipsius extincta. Hipolytus Marsilien. singu. 107. num. 3. 356
Infamia non fundatur in personam procuratoris. Marc. Mant. sing. 26. num. 3. 7
Infamia per testes etiam non iuratos probatur. Hipoly. Marsi. sing. 109. nu. 2. 356
Infamia an priuet quem ipso iure, an sententia requiratur. Lu. Ro. sing. 510. 52
Infamiam vehementem absq; alio iudicio ad quæstionem sufficere. Nam & aduersus vehementer diffamatum testes etiam viles admitti possunt. Hip. Marsil. sing. 205. nu 4. 370
Infamis potest esse procurator, nisi infamia sit notoria. Alui. de Alb. singul. 47. 168
Infamis est habens duas concubinas. Pet. Rau. sing. 92. 138
Infamis non potest ad famā reintegrari de ordinata iustitia. in add. Math. sing. 61. nu. 2. 111
Infamis non efficitur condemnatus ad restituttionem rei furto subtractæ. in add. Math. sing. 62. nu. 13. 111
Infamis non potest esse procurator Bouer. in sing. in verb. procurator. nu. 28. 192
Infamis infamia facti non repellitur à testimonio. Dyn. singulari 1. folio 130
Infamis ne sit ille, qui habitus est pro confesso. in addit. Math. sing. 62. nu. 7. 111
Infamem restituere solus princeps an possit? & an talis restitutio possit per procuratorem peti. in addit. Mathenlani, & singul. 62. nume. 8. 111
Infamis vt quis sit, requiritur confessio ipsius in iudicio, vel sententia iudicis, nec sufficit probatio criminis. in add. Mathesil ani. sing. 62. num. 4. 111
Infames infamia iuris qui dicantur, & qui infamia facti. ibidem numero 5.
Infamis quando quis sit ipso iure, & quando requiratur sententia, Barth. de Cap. sing. 6. 180
Infamis est ille, qui venit puniēdus pœna infamiæ, licet iudex eam pœnam alteret, & aliam imponat. Ant. Cors. in sing. in verb. pœna. 2. nu. 1. 326
Infamis non efficitur condemnatus per officium iudicis. Guliel. de Lud. sing. 4. 438
Infamis non potest esse procurator in Curia Romana, nec vbi Imperator potest morari, & de quo infami sit intelligendum. Anto. Cors. in sing. in verb. testis. 14. nu. 2. 339
Infames infamia facti non dicuntur testes integræ opinionis. Ant. Cors. in sing. in verb. integer. nu. 2. 315
Infames vel sola facti infamia à testimonio repelli in criminalib. Hip. Marsil. sing. 476. nu. 2. 411
Infans & furiosus non possunt approbare, vel reijcere contractum rerum suarum sine solennitate requisita celebratum, etiam si eis vtilis sit. in add. Math. sing. 155. nu. 16. 143
Infans & furiosus in omnibus non æquiparantur Mar. Mant. singul. 102. nu. 3. 15
Infantiæ qualitas operatur vt hæreditas facilius transmittatur. Et quid de qualitate ignorantiæ. in additio. Mathenlani, singul. 193. num. 3. 151
Inferior locum maioris temere occupans, debet inde expelli & perdere locum consuetum, & vltimum habere. Petr. Gerar. singu. 33. num. 6. 191
Inferior non potest esse supra legem, intellige statuendo contra eā, non autem derogando. Mar. Mant. sing. 304. nu. 1. 34
Inferiores prælati de generali consuetudine possunt constituere iu dicem, qui de causis ipsorum cognoscat imo ipsimet possunt cognoscere

Singular. Doctorum.

Index

gnoscere de iure. Bouer. in rub. cauſæ cognitio. nu. 1. 191
1 Infeudatio confert nobilitatem. Guido Pap. ſingulari 486. §. infeudatio. 231
2 Infinitas vitanda, maximè in iuramento, propter periurij periculũ. Marc. Mant. ſing. 414. nu. 1. 44
1 Infinitas in quibus caſibus toleretur. Petr. Gerard. ſingulari 18. numero 11. 288
1 Infirmus an debeat habere diſtributiones quotidianas. Ant. Corſ. in ſing. in verb. infirmus. nu. 1. 316
2 Infirmus ſeruiens ſi à domino expellatur, conualeſcens non tenetur ad dominum redire. Bartho. de Cap. ſing. 92. 184
2 Infirmus licet citatus excuſetur, vt non teneatur in iudicio comparere, fallit tamen ſi laboraret febricula, aut etiam quartana. Mar. Mant. ſing. 10. nu. 3. 4
2 Infirmitas à mendicantibus non eſt ſimulanda. Aman. ſing. 249. numero 11. 76
2 Ingenium ſupplet tempus in ſtudio. Aluiſ. de Albert. ſingulari 147. folio 171
1 Ingratitudo vtrum ſit ſufficiens cauſa reducendi legitimatum ad illegitimationem. Lud. Rom. ſing. 225. fo. 21. Hipol. Marſil. ſingul. 413. num. 2. 403
1 Ingratitudo an excludat quem à ſucceſſione ab inteſtato. Ant. Corſet. ſingulari 142. in verb. ingratitudo. numer. 1. fol. 315. Guli. de Lud. ſing. 3. 438
2 Ingratitudinis præambulæ vitium an per ingreſſum religionis purgetur. Lud. Rom. ſing. 485. 49
1 Ingratitudinem aduerſum patrem, patronum, aut quemuis alium duobus modis reparari ac tolli poſſe, nimirum gratitudine ſuperuenientis ac pœnitentia peracta, & religionis ingreſſu. Hipo. Marſ. ſing. 413. nu. 5. & 6. 403
1 Ingratitudinem vitium enorme multumque deteſtabile, fontemq; pietatis deſiccans, plures effectus producens, de quibus hic. Hip. Marſ. ſing. 413. nu. 1. 403
Ingratus filius patri in feudo non ſuccedit. ibid. nu. 4.
2 Ingratus dicitur ille qui non præſtat obſequium neceſſarium. Per. de Rau. ſing. 404. 146
1 Ingrediens carceres, & reum de aliquo crimine victũ, ſeu alias compeditatum ſoluens & liberans, qualiter veniat puniendus. Guid. Pap. ſing. 408. nu. 3. 226
1 Ingerens monaſterium quis propriè dicatur, & quis eccleſiaſtica perſona. Math. ſing. 144. nu. 2. 140
2 Ingrediens rem alterius præſumitur hoc facere Domini voluntate, ſi titulus præcedit. Dyn. ſing. 117. 132
1 Inhabilis concurrens adiunctus habilis priuilegio gaudet. Hy. Mar. ſing. 617. nu. 1. 417
1 Inhabilem per habilem ſuſtineri, vnde ſi duo notarij rogati ſint de vno contractu, & ipſorum alter priuatus ſit officio, valebit tamẽ inſtrumentum ab eis factum, propter quod authenticus eſt & legitimus. Hip. Mar. ſing. 676. nu. 1. 435
1 Inhabiles communionis occaſione habilium priuilegijs gaudere. Hip. Marſ. ſing. 186. nu. 1. 366
1 Inhabilitas vnius teſtis ſuppletur ex magna habilitate, ſeu integritate alterius teſtis. Per. Ger. ſing. 24. nu. 2. 190
1 Inhabilitatus à lege non admittitur etiam fauore publicæ vtilitatis, ſecus de inhabilitato ab homine, Petr. Gerard. ſingulari 13. num. 6. 286
1 Inhibitio facta per iudicem, vel eius præcepto ſi contrarium fiat nõ valet, & quatenus de facto proceſſum eſt reuocatur. Guid. Pap. ſing. 510. fol. 133
1 Inhibitione facta vel præcepto per iudicem ſi contrarium fiat non valet, & quatenus de facto proceſſum eſt reuocatur. Guido. Pap. 448. §. de inhibitione. 229
1 Inhibitiones quæ quotidie fiunt per curiales qui prohibent debitores ne eis ſoluant, an valeant tales inhibitiones. Gui. Pap. ſingu. 651. folio 432
1 Inhibitio ſeu præceptum de non alienando vel baratando rem contentioſam poteſt fieri ſtatim lite mota. Bouer. in ſing. in verb. ſequeſtratio. nũm. 4. 190
1 Inhoneſtum eſt, vt quis pro paruo debito capiatur. Ludo. Roman. ſingu. 97. 10
1 Inimicus fratris mei cenſetur meus inimicus. Dyn. ſing. 75. 131
1 Inimicus an poſſit accuſare, quando, crimen eſt notarium. Lud. Ro. ſing. 412. 39
1 Inimicus fratris mei non repellitur à mea tutela. item non repellitur à teſtimonio, ſecus de inimico patris, vel matris, vel aſcendentium & deſcendentium, quia talis repellitur. Gul. de Lud. ſingul. 135. num. 1. 441
1 Inimici duo pacem ineuntes, ſi ſe non offendere inuicem promiſerunt ſub certa pœna, ſi poſthac eo non obſtãte, alter cauſam admittat, ob quam offendi poſſit, ex eadem cauſa impunè offendi poterit, non ex veteri inimicitia, quod ex noua cauſa pax rumpi non videtur. Hip. Marſ. ſing. 503. nu. 1. & 2. 415
2 Inimicus alterius non ſolum eſt ille, qui facit iniuriam, ſed ille qui conatur, & libenter faceret ſi poſſet. Per. Rau. ſing. 396. 146
1 Inimicus reconciliatus non eſt idoneus teſtis. hip. Marſ. ſingul. 1071. num. 4. 356
1 Inimicum à teſtimonio repelli. Et quatenus id procedat. hip. Marſ. ſing. 178. nu. 1. 365
1 Inimicitia teſtis prouenʼens facto & culpa eius contra quem teſtis producitur non repellit teſtem vt inimicum, quia circunſpectio quæ ex inimicitia originem habuit, cognitioni iudicis committitur. Boue. in ſing. in verb. teſtis. nu. 28. 99
1 Inimicitiæ quæ non ſunt capitales an repellẽt teſtes à teſtimonio, vel eis faciant minorem fidem adhiberi, vel non relinquitur iudicis arbitrio. Bouer. in ſing. in verb. teſtis. nu. 51. 200
1 Inimicitia, etiam ſi nouiter ſit ſublata, tamen repellit quem à teſtimonio. Lud. Rom. ſing. 319. 31
1 Inicium contractus vel conditionis exiſtentiæ an debeat attendi Gui. Pap. ſing. 392. §. ſi initium. 225
1 Initium an ſit inſpiciendum. Gui. Pap. ſing. 209. §. an initium 213
1 Initium non autem finem, in delictis fauore rei, ſpectari. Et ideo bannitum offendens, eo deinde à banno exempto non tenetur. hip. Marſ. ſing. 225. nu. 1. 374
1 Iniuria pacto ſublata non poteſt pacto ſubſequẽti reintegrari, quia iniuria ex pacto non naſcitur, ſed ex contumelia. Per: Gera. ſing. 3. num. 10. 281
2 Iniuria quando fiat in volentem. Per. Rau. ſing. 666. 153
1 Iniuria fratri aut coniuncto, à fratre aut coniuncto illata, quã quæ ab extraneo infertur, grauior. Vnde licet pater iniuriam filio ab extraneo illatam condemnare poſſit, non tamẽ illam quam frater aut coniunctus intulit. hip. Marſ. ſing. 573. nu. 1. 422
2 Iniuria effectus quibus verbis contra iniuriantem vti debeat, vt cũ legitur ab iniuriando arcear. Barth. de Capu. ſing. 25. 181
2 Iniuria non fit in volentem. Marcus Mant. ſingul. 4. num. 6. fol. 3. & ſing. 489. 50
1 Iniuria mihi propter te facta, poſſum cõtra te agere & repetere. Bouer. in ſing. in verb. actio. nu. 15. 191
2 Iniuria facta famulo videtur facta domino, intellige tamen ſi fiat in eius contumeliam. Per. Gerar. ſing. 424. 146
1 Iniuria licet ſit remiſſa per partem, nihilominus poteſt iudex inquirere vt imponat pœnam applicandam fiſco. Bouer. in ſingular. in rub. miſta de criminibus. num. 8. fol. 206. Petru. Rauen. ſingul. 427. 146
1 Iniuriæ æſtimatio an debeat fieri per iuramentum agentis. Guid. Pap. ſing. 685. 246
1 Iniuriam alicui dicens in voce ita punitur, ſicut dicens in ſcriptis. Ant. Corſ. in ſing. in verb. citatio. 2. nu. 2. 305
1 Iniuriam facit legibus is, qui vult ſe meliorem videri, quam ipſæ leges. in add. Math. ſing. 19. nu. 7. 91
1 Iniuriam filio factam, pater remittere poteſt, niſi per coniunctã per ſonam illata fuerit. Lud. Ro. ſing. 93. 10
2 Iniuriam remiſiſſe videor, ſi riſi, luſi, comedi, vel bibi cum eo, qui mihi intulit. Bal. ſing. 141. 127
2 Iniuriam facit, qui ab idoneo fideiuſſorem petit. Petrus Rauenn. ſingu. 426. 146
2 Iniuriam facit, & actione iniuriarum tenetur ille qui dicit alteri, tu es pauper. Per. Rau. ſing. 425. 146
2 Iniuriam factam ſedi apoſtolicæ non poteſt Papa remittere. Petr. Rau. ſing. 428. 147
1 Iniuriarum remiſſionem in conſcientiæ foro nihil operari in contentioſo, niſi iniuriam paſſus integram iniuriæ remiſſionem fecerit. hip. Marſ. ſing. 246. nu. 1. 377
2 Iniuriarum actio non datur matronæ, cuius pudicitia attentata eſt, ſi induta fuerit habitu meretricali. Marcus Mantua ſingulari 11. num. 2. 4
1 Iniurias veras in aliquem dicens, non tenetur actione iniuriarum. Gul. de Lud. ſing. 26. nu. 1. 338
1 Iniurias deſpicere grauis & boni viri eſt. Petr. Gerard. ſingular. 3. numero 5. 281
2 Iniuriatus pluribus iniurijs ſi iniuriantẽ accuſet, an debeat omnes iniurias in vno libello comprehendere. Bartholu. de Capua. ſingular. 48. 181
1 Iniurioſa verba prolata à patre, vel à iudice diffinitiuè faciunt quẽ infamem infamia ſaltem facti, & faciunt repelli à dignitate, teſtimonio, & ab inſtitutione excluſo fratre. in addition. Matheſil. ſing. 49. nu. 4. 106
1 Iniuſtus titulus habitus ab Epiſcopo cõfert poſſeſſionem & de materiam præſcribendi. Gui. Pap. ſing. 182. 212
1 Innocentiam domeſticis et minus idoneis teſtibus probari, quinetiã ex officio, vel non petente inquiſito, ad eam probandam iudex probationes recipere & poteſt, & debet. hipo. de marſi. ſingu. 59. nume. 2. 329

1 Innocen-

Singular. Doctorum.

1 Innocentiam ſuam clericus per laicos probare poteſt, ſed & per fœminas Hip. Marſ. ſing. 59. nu. 2. 319
1 Innocentibus merito iura fauere. Et ideo ſtatuto omnes exceptiones excludente, innocentiæ exceptionem minime excludi. Hip. Marſ ſing. 59. nu. 1. 349
2 Innocentis condemnatio non liberat malefactorem à pœna. Mar. Mant. ſing. 3. nu. 6. 2
1 Innocentij dictum in conſiſtorio Papæ tenetur vt ſacrum euangelium. Lud. Rom. ſing. 167. 16
1 Innominati contractus libellus quid continere debeat. Math. ſing. 10. nu. 4. 86
1 Innominati contractus actio non oritur, donec agere volens in totum pro parte ſua impleuerit. Math. ſing. 10. nu. 5. 86
1 Innouandum nihil eſt pendente cauſa principali. Guido Papæ ſingul. 1000. 262
1 Innouare quicquid poteſt lite pendente, poteſt etiam pendente appellatione. Dyn. ſing. 253. 134
1 Innouata pendente lite ex mero iudicis officio ſummariè & ſine ordine iudiciali reuocantur, & ad priſtinum ſtatum reducuntur. Bouer. in ſing. in verb. iudicis officium. nu. 3. 187
1 Inopia excuſat ab excommunicatione. Gui. Pap. ſing. 390. 225
1 Inopiæ effectus quis ſit. Gui. Pap ſing. 448. §. quis ſit. 229
1 Inquilinus poteſt expelli pro domo reficienda, & an refecta domo poſſit cogere locatorem ad ſibi dandum domum refectam vt ea vtatur vſque in finem locationis. Franc. Crem. ſing. 72. nu. 1. fol. 270. ſing. 235. 22
1 Inquirendũ non eſt pluries de crimine vnius hominis ſicut nec pluries accuſandum. Bouer. in verb. accuſatio. nu. 3. 192
1 Inquiſitio fieri per iudicem non debet de delicto, fama non præcedente. Hip. Marſ. ſing. 14. nu. 1. 344
Inquiſitio manus ex propria principis conſcientia, de delicto famã præcedentem non deſiderat. ibid. nu. 2.
Et quid ſi ad alterius petitionem impetrata fuerit. ibid. nu. 3.
1 Inquiſitio ac occaſio inter ſe multũ affines. vnde iudex inquirẽs loco accuſantis ſuccedit. Ac proinde, quæ in accuſatione requirun tur, eædem in inquiſitione interuenire ſolennitates debẽt. Quomodo autem inter ſe differant hic traditur. Hip. Marſ. ſingu. 524. num. 1. & 2. 417
1 Inquiſitio non eſt formanda ratione infamiæ habentis ortũ à perſonis maleuolis ſuper delicto, ſed tantum ſuper forma inquirenda. Lud. Rom. ſing. 488. 49
2 Inquiſitio ſi ſit permiſſa intelligitur præcedente fama. Mar. Mant. ſing. 8. nu. 2. 4
1 Inquiſitionis in formatione multa requiruntur, in add. Math. ſing. 53. num. 1. 108
1 Inquiſitionis via ſi agatur, dicitur agi criminaliter, quia finis reſpicit pœnam. in add Math. ſing. 70. nu. 7. 114
2 Inſcriptio licet non ſit appoſita in libello, nihilominus ſemper intelligitur. Pau. de Caſt. ſing. 18. nu. 1. 129
1 Inſertio cauſæ requiritur in præcepto, ſeu inhibitione iudicis. Bouer. in ſing. in ver. inhibitio. nu. 1. 204
1 Inſidiatus alium, cui in teſtamento inſidiæ remiſſæ ſunt, an puniri debeat. Gul. de Lud. ſing. 33. nu. 1. 439
1 Inſignium vſus, quæ competunt ratione ſuperioris dignitatis, an poſſit præſcribi per habentem dignitatem minorem, & hoc poſſit præſcriptione vel conſuetudine iuduci. Ludo. Roman. ſingul. 293. folio. 28
1 Inſinuatio requiritur, ſi debitum vltra quingentos aureos remittatur. Guil. de Lud. ſing. 143. nu. 1. 442
2 Inſinuatio donationis debet fieri in loco celebrati contractus. Dyn. ſing. 179. 133
2 Inſinuatio donationis poteſt fieri in ipſo contractu, & etiam poſt ex interuallo. Per. Rau. ſing 158. 139
1 Inſinuatio donationis fuit inuenta ne donationes fiant clam, vt homines non fraudentur. Gui. Pap. ſing. 341. 219
Inſinuatio donationis poteſt fieri coram quocunque iudice etiam ſi non ſit iudex partium vel rei vel loci. §. 2. ibid.
Inſinuationes donationis qualiter fiant. §. 3. ibid.
1 Inſinuatio fuit inuenta ne fraus committatur. Gui. Pap. ſingul. 596. folio 239
2 Inſinuationi an poſſit renuntiari per homines priuatos. Guid. Pap. ſing. 373. §. Cynus. 222
1 Inſinuationes quare fuerunt à iure introductæ. Gui. Pap. ſing. 377. §. ſi in inſtrumento. 223
1 Inſolita arguunt dolum, in add. ad Ant. Corſ. in ſing. in verb. conductor. 307
1 Inſpicitur quod petitur, non quod exigi poteſt propter inopiam debitoris, quando tractatur de ſalario ſoluendo conſultori in addit. Math. ſing. 142. nu. 1. 140
2 Inſtantia in cauſa appellationis poteſt prorogari partium conſenſu. Per. Rau. ſing. 421. 146
1 Inſtantia litis an tranſeat in ſucceſſorem ante ſententiam diffinitiuam. Gui. Pap. ſing. 631. fo. 243. & ſing. 281. 215
1 Inſtantia vna eademque durante alterius litigantium conditione vitiari poſſe. Math. in l. conſentaneum. C. quo. & quando iudex. num. 7. 157
1 Inſtantia cauſæ principalis quo remedio poterit prorogari. Mathe. ſing. 24. nu. 5. 94
1 Inſtãtia licet ſit finita ſuper principali propter prolationem ſententiæ, tamen durat ſuper acceſſorijs. quę principaliter iure actionis petuntur. in add. Math. ſing. 80. nu 6. 121
1 Inſtantia cauſę appellationis ad hęredem tranſit. Mathe. in l. 1. C. ſi penden. appel. nu. 1. 181
Inſtantia cauſæ appellationis an in fideicommiſſarium vniuerſalẽ tranſeat. nu. 2. ibid.
Inſtantia an in ſingularem hæredem tranſeat. nu. 3. ibid.
1 Inſtantiæ lapſus maior eſt in cauſa appellationis, quam in cauſa principali, in add. Math. ſing. 24. nu. 1. 94
Inſtantia cauſę principalis per compromiſſum ſuſpendi nõ poteſt. ibidem.
1 Inſtantia coram vno iudice inchoata quod ad ſucceſſorem trãſeat. Math. in l. conſentaneum, C. quom. & quan. iud nu. 1. 157
2 Inſtantia non finitur per ſententiam nullam, qui a iterum iudicatur ex eiſdem actis. Pet. Rau. ſing. 420. 146
1 Inſtantia cauſæ emergentis, non finitur triennio, ſed eſt perpetua. Et de iure canonico nunquam perit. Ludouicus Romanus ſingular. 280. 27
1 Inſtantia quibus caſibus non firmatur triennio. Math. in l. conſentaneum. C. quom. & quan. nu. 21. 158
1 Inſtantiam cauſæ iuramento non perimi. Math. in l. 1. C. quan. prou. non eſt neceſſ. nu 4. 278
1 Inſtigator dicitur qui parat accuſatori probationes. Gui. Pap. ſing. 362 §. & dicitur. 221
1 Inſtitutor conſtitutus pro domo ędificanda poterit ſuſcipere pecuniam mutuo pro ea ędificanda, & obligat me dominum ad illud mutuum, etiam ſi ſpeciale mandatum non habeat, licet ſecus in procuratore ad ędificandam domum, quia non intelligitur habere mandatum ad ſuſcipiendum dictum mutuum. Paul. del Ben. ſingul. 12. 166
1 Inſtitutio pro anima facta de diuite, qui pauper credebatur, valet, & hæreditas ab eo aufertur, & in pios vſus conuertitur. Math. ſing. 180. num. 1. 149
1 Inſtituitio quando dicatur facta ordine ſucceſſiuo, & quando omnes pariter admittantur. Math. ſing. 156. nu. 1. 144
2 Inſtitutio, exhæredatio, aut legatum in alterius arbitrium conferri non poſſunt, matrimonium autem ſic. & quæ ſit ratio Mar. Mant. ſing. 490 nu. 1. 51
2 Inſtitutio de iure canonico poteſt pendere ex alieno arbitrio, licet ſecus ſit de iure ciuili. Item facta ad pias cauſas, valet de iure canonico. Aluiſ. de Alb. ſing. 213. 173
2 Inſtitutiones & ſubſtitutiones ſunt magis fauorabiles, quam legata. Aluiſ. ſing. 97. 169
2 Inſtitutionem falſa cauſa vitiat. Bar. ſing. 77. 113
2 Inſtitutus à tributario debitore fiſci, ſi renuntiet hęreditati cogitur cedere omnibus alijs bonis quocunque titulo à debitore prouenientibus. Ioan. Trig. ſing. 99. nu. 3. 104
1 Inſtitutus hæres in vita ſua ex hoc non cenſetur vſufructuarius. Gui Pap. ſing. 676. §. ſi quis. 246
1 Inſtitutus in re certa an detrahat trebellianicam. Guido papæ ſingular. 702. 247
2 Inſtitutus in ſolidum ſi impugnet voluntatem teſtatoris repudiando hæreditatem, priuatur omni commodo quod habet, ne dum ex ipſa hæreditate, ſed etiam quod inter viuos à teſtatore habuit. Alu. de Alb. ſing. 10. 167
2 Inſtitutus ſub conditione ea pendente poteſt intentare bonorum poſſeſſ. ſecun. tab ſi autem voluerit admitti ad contra tabulas beneficio prætoriti non poterit niſi conditione exiſtente. fallit nu. 2. Mar. Mant. ſing. 171. nu. 1. 24
2 Inſtituto beneficio prætoriti bonor. poſſeſſ. contra tab accipiente, quare in ſecundum tabulas conuertatur. Marcus Mantua ſingula. 181. num. 1. 24
2 Inſtitutum poſſe beneficio prętoriti intentare bonorum poſſeſſio. contra tabulas quomodo intelligendum. Marcus Mantua ſingula. 173. num. 1. 24
2 Inſtrumentum ad hoc vt fidem faciat, quid requiratur. Ioan. Trigo. ſing. 85. nu 2. 101
1 Inſtrumentum aliquod, vel atteſtationes, ſi in aliqua cauſa de nouo producantur quibus reus eſt ſuccubiturus, ſi ſtatim liti & cauſæ renuntiet, expenſas euitat, niſi inſtrumentum vel teſtes de facto rei ponant, quia tunc in dolo cenſetur eſſe. Matheſil. ſingula. 82. num. 1. 121
1 Inſtrumentum notarij, quod dicit ſponte, non vi, &c. poteſt repro-

bari

Index

bari per duos testes. Bouerius in singular. in verbo testis numero 16. folio. 190

1 Instrumentum vnum non dicitur prius altero, nisi alterum per horam præcedat. in add. Math. sing. 71. nu. 26. 116

2 Instrumentum si continet, quod pater primo donauit, & postea emancipauit, quod istorum dicatur præcessisse. Io. Fri. sing. 108. num. 1. 105

1 Instrumentum dotis præsumitur prius factum. in add. Math. singu. 71. nu. 21. 116

1 Instrumentum priuatum quod nam dicatur, & quod modis in iure appelletur. in add. Math. sing. 40. nu. 29. 103

1 Instrumentum etiam proprium quis edere tenetur cum die & consule aduersario id perente ad fundandam eius exceptionem vel replicationem, præstito tamen prius iuramento, quod id non postulat causa calumniæ. Bouer. in singular. in verb. editio. numero 9. 104

1 Instrumẽrum pro se qui produxit, an possit illud impugnare. Boue. in sing. in verb instrumentum. nu. 18. 198

Instrumentum in quo dicitur, vendidit tali prætio, & recepit, licet testes dicant non vidisse numerari, non est falsum, quia exponitur, id est, confitetur recepisse. ibid. nu. 27.

1 Instrumentum domesticum à filio vel alia persona domestica factum, non facit fidem. Bouer. in verb. instrumentum. nu. 16. 198

Instrumentum confirmationis factæ per principem de donatione facta ab eius prædecessore, non facit fidem, nisi confirmatio ipsa facta fuerit ex certa scientia principis, sed inserto in eo toto tenore donationis confirmatæ. ibid. nu. 22.

1 Instrumentum vbi solennitatis probationis ratione destituitur, prætextu iuramenti in eo positi non iuuatur. Hipo. de Marsi. singul. 700. num. 2. 437

1 Instrumentum redarguitum non facit fidem pro redarguente, licet forte in eo contineatur aliquid faciens pro ipso redarguente. Bouer. in verb. instrumentum. nu. 17. 198

1 Instrumentum procurationis, syndicatus, cessionis, & iurisdictionis, & huiusmodi similia, quæ faciunt pro fundatione seu ad fundationem iudicij, debent edi cum die & consule licet ea, quæ producuntur ad probandum merita causæ, sine die & consule edatur. Bouer. in verb. editio. nu. 2. 194

1 Instrumentum debiti guarentigiatum, si ex forma statuti executionem paratam habeat, an instrumentũ confessionis nudæ de debito coram notario factę, vi statuti executionem quoque paratã habeat? Hip. Marsi sing. 135. nu. 1. 359

2 Instrumentum de relictis concipi potest. Amanel. singulari 78. numero 1. 72

2 Instrumentum partim factũ vulgari, & partim latino sermone non valet. Amanel sing. 54. nu. 1. 72

1 Instrumentum prætentare differens, vsque ad finem litis, quod erat litis decisuum, vt aduersarium expensis defatigaret, debet in expensis condemnari. in add. ad Math sing. 82. nu. 4. 121

1 Instrumentum in iudicio à se productum lacerans, an teneatur pœna falsi, si pars aduersa prædixisset se velle illud vti falsum reprobare. Ant. Corsi. in sing. in verb. falsum. 1. nu. 1. 312

2 Instrumentum factum die feriato non valet. Amanel singulari 2. numer. 1. 71

1 Instrumentum non probat, si in eo desit dies & locus, nisi probetur eos in originali adesse. Lud. Rom. sing. 238. 23

1 Instrumentum in libello allegatum ante litem contestatam reo petenti edi debet, & quid si in instrumento edito fiat mentio de alio instrumento, an & illud edi oporteat. in addit. Math. sing. 40. num. 5. 102

Instrumenta quando reo non sint edenda ab actore. ibid. nu. 6.

Instrumentum nisi in iudicio producatur non probat. ibid. num. 7.

1 Instrumenti verbalis allegatio non sufficit, nisi sequatur realis productio. in add. Math. sing. 40. nu. 8. 102

Instrumenti copia debet dari aduersario cum termino ad opponendum, aliter non dicitur sufficienter facta fides. ibid. nu. 9.

Instrumenti editio quo in loco fieri debeat. nu. 10. ibid.

Instrumenta vel scripturæ quando in iudicio producuntur in vim probationis debet pars citari, alias non probarent. ibid. num. 11.

Instrumenta si producantur ad solam instructionem iudicis, partis citatio non requiritur. nu. 12. ibid.

1 Instrumentum immunitatis falsum conscribens debet igne combuti. Ant. Corsi. in sing. in verb. falsum 2. nu. 1. 313

1 Instrumentum an sit de falso suspectum ob diuersitatem scripturarum, vel manuum. Lud. Rom. sing. 239. fol. 211. & Corsi. in singul. 361. num. 3. 339

1 Instrumentum sententiæ, quo narratur libellum oblatum, litẽ contest. & consimilia, non facit probationem de narratis, nisi de his, quæ eodẽ loco, die, & hora fieri potuerunt, quia in cæteris instrumentum est testimoniale, & nõ probatiuum. Bou. in verb. instrumentum. nu. 10. 198

2 Instrumentum producens in parte, & partibus pro se facientib. & non aliter, non impedit, quin fiertur instrumento contra ipsum. Io. Ant. Trig. sing. 116. nu. 1. 106

1 Instrumentum in iudicio productum lacerans, ita quomodo punitur. Lud. Rom. sing. 281. 36

1 Instrumentum publicum continens contractum de iure communi non habet executionem paratam, fallit vt ibi. in add. ad Mathesl. sing. 20. nu. 1. 92

Instrumentum ratione iuramenti voluntarij etiam extraudicialiter præstiti habet executionem paratam. ibid. nu. 2.

1 Instrumentum donationis si ex forma statuti debet insinuari infra mensem alioquin donatio irrita sit, an hoc habeat locum in ea donatione de qua instrumentum non constat, sed tantum testibus probetur. in addi. Math. sing. 5. nu. 12. 85

Instrumenta publica si ex statuto habeant executionem paratam, & de debito non fuerit confectum instrumentum, sed de eo postea fuerit facta probatio testibus, quorum dicta sunt in scripturam redacta, ea scriptura non secus habebit executionem, ac instrumentum, si quod esset confectum. ibid. nu. 13.

1 Instrumentum in quo promissum fuit salarium doctori præsumitur anterius omni alio. Franc. Crem. sing. 35. nu. 1. 267

1 Instrumentum aliquod si in positione deducatur, & reus illi respondeat, dico prout in instrumento super hoc confecto continetur, an erit sufficienter responsum. in addit. ad Mathesil. singulari 37. numero 18. 100

2 Instrumentum suspectum licet accipere de manu producenti. Barth. de Capua. sing. 82. 184

1 Instrumentum testibus non subnixum inutile, nec vllam fidem facere, in publico tamen parlamento, vel coram populo factum valere. Hip. Marsi. sing 56. nu. 2. 349

1 Instrumentum apud quem sterit, præsumitur scire contenta in eodem. Bou. in sing in verb. præsumptio nu. 3. 196

1 Instrumentum guarentigiatum executionem paratam habet. Hip. Marsi. sing. 452. nu. 1. 408

2 Instrumentum factum inter alias personas semiplenè tantum probat. Accipe singularem limitationem nisi concerneret fauorem dotis, quia plenè probabit. Petr. Rau. sing. 431. 147

2 Instrumentum depositi habet executionem paratam. Petr. Rauen. sing. 128. 138

1 Instrumentum per quot testes reprobetur, maximè si in eo per notarium asseratur de spontanea voluntate. Ludouicus Romanus singul 191. 18

2 Instrumentum non valet, nisi & notarius se subscribat. Aman. sing. 116. num. 1. 73

1 Instrumentum si reus principalis apud iudicem ecclesiasticum suo & fideiussoris nomine vsurarium dixerit, ob idque iudici seculari inhibitum fuerit, ne ad rei caput eam procedat, num ea quoque inhibitio ad fideiustorem porrigatur, eique prosit. Hyp. Mar. sing. 115. num. 2. 115

2 Instrumentum octo requirit. Aman. sing 176 nu. 1. 75

1 Instrumentum si patris donationem filio factam, ac deinde emancipationem contineat, emancipationem præcessisse, non attento scripturæ ordine, præsumendum est, vt donationis actus valeat. Hip. Mar. sing. 671. nu. 3. 435

2 Instrumentum publicum si requiratur ad probationem depositi, potierit quinque testibus probari. Ioannes de Arnon. singulari 49. numero 1. 80

1 Instrumentum antiquum constitutum in se habens propter antiquitatem facit, vt præsumptio sit possessionem apud constituentem fuisse. Hip. Marsi. sing. 521. nu. 2. 417

1 Instrumentum debiti si penes aliquem reperiatur quid præsumatur. Gui. Pap. sing. 886. 257

1 Instrumentum testamenti est productum iudici & aduersario registratum in actis, & aliquo casu est productũ an fiat missio in possessionem ex edicto. Gui. Pap. sing. 52. 209

1 Instrumẽtum si de falso arguatur, debet exhiberi protocollum. Gui. Pap sing. 515. §. debet. 233

1 Instrumentum solutionis debiti si post sententiam latam quę transijt in rem iudicatam reperiatur, an possit repe. Guid. Pap. singul. 657. §. si post. 245

1 Instrumento falso scienter vtens, an teneatur de falso. Guid. Pap. sing. 665. §. qui scienter. 245

1 Instrumentum debiti si reperiatur penes debitorem nõ præsumitur solutio nisi probetur redditum. Gui. Pap. sing. 169. fo. 212. & sing. 562. §. si instrumentum cum. 237

1 Instrumentum scriptum per notarium non facit fidem, nisi sit subscriptum. Gui. Pap. sing. 104. 210

1 Instrumẽti tenor præsumitur sumptus ex instrumenti præsumptione. Math. in l. 1. C. de priuil. dot. nu. 7. 186

1 Instrumenti traditione censetur res de qua in instrumento fit mentio, tradita. Et an retraditio inducatur per incisionem dicti instrumenti facti. Lud. Rom. sing. 338. 32

1 Instrumenti exemplificatione licet partes consentiant, non tamen valet sine iudice facta. Bouer. in singulari, in verbo instrumentũ. numero 6. 198

1 Instrumento fidei an derogetur, si sensu nullo modo mutato verba concipientur in diuersis personis. Math. in l. 2. C. de sent. ex peri. recit. 160

1 In instrumento quoties sunt appositæ aliquæ verba, quæ sunt de substantia ad valorem actus, de quo agitur, illa verba plenè probant enuntiatiuè narratum esse verum, quo ad valorem illius tantum, nisi aduersarius probet oppositum. Mathesil. singular. 79. numero 1. 120

1 Instrumento, vel priuilegio, in quo continetur ius meũ, & alterius, si fuero vsus, non possum renuntiare in præiudicium alterius. Bouer. in sing. in verb. instrumentum. nu. 3. 198

1 Instrumento non creditur sine testium subscriptione. ibidem numero [illegible]

Si in instrumento contineantur verba narratiua alterius instrumenti, vtputa, quod A. promisit 10. in quibus sibi teneatur ex causa emptionis in tali instrumento contentæ, & citale instrumentum narratium fidem facit in verbis dispositiuis, nec dicitur exemplum, sed originale nouum. ibid. nu. 8.

Si in instrumẽto aliquo cauetur, talis tutor, vel procurator, aut syndicus, non creditur verbis narratiuis, nisi narrata alias comprobentur. nu. 9. ibid.

1 Instrumẽto mandati si substituẽdi facultas data non sit, sed sequẽti instrumento, quo constituens relenat procuratorem ab omni onere, &c. eiusdemque substitutum, cauetque ac repromittit pro eis, an his verbis, substituendi potestate procuratoris videret dedisse ipse constituens. Hip. Marsi. sing. 60. nu. 1. 349

Instrumento verbum quodque minimum appositum aliquid operari debet. num. 2. ibid.

1 Instrumenta de nouo reperta possunt produci post renuntiationẽ & conclusionem in causa. Bouc. in singulari in verb. renuntiatio. numero 3. 202

1 Instrumentum antiquum ad hoc vt valeat, an sit necesse probare, q ille qui recepit esset notarius, vel in quasi possessione notariatus. Gui. Pap. sing. 445. §. vtrum. 229

1 Instrumenta de nouo reperta possunt produci in causa etiam post conclusionem. Gui. Pap. sing. 605. §. instrumenta. 241

1 Instrumenta recepta per notarium post sententiam contra eum de falso latam, posito quod non posset recipere, an valeãt. Gui. Pap. sing. 330. §. an valeant. 218

1 Instrumenta iurata habent virtutem clausulæ guarentigiatæ. in addit. ad Math sing. 20. nu. 6. 92

1 Instrumenta inter partes communia, quæ quis suis expensis à notario redemit, quibus tamen non vtitur, non tamen tenetur aduersario edere, nisi ex iusta causa, vtpotè si aduersarius ipse sua instrumenta amiserit, & etiam originalia sint deperdita. Bouer. in verb. editio. numero 6. 194

1 Instrumenta & litera authentica habilitantur per consuetudinem. Bouer. in sing. in verb. instrumentum. nu. 7. 198

1 Instrumenta recepta per notarium, quamuis alijs falsum commiserit, valent, donec in officio toleratur propter publicam vtilitatẽ. Bouer. in sing. in verb. notarius. nu. 20. 197

1 Instrumenta possunt produci post conclusum in causa, dummodo producens alleget ipsa de nouo ad suam notitiam peruenisse, & hoc iuret. Math. sing. 57. nu. 1. & ibi in add. nu. 1. 109

1 Instrumenta si vna cum libello pro iuribus producantur, facta litis contestatione, non potest ex illis instrumentis ferri sententia pro actore, licet contra ea nihil fuerit oppositum. Mathesil. singulari 40. nu. 1. 101

1 Instrumenta tantum eduntur post litem cõtestatam, nec prius produci possunt in add. Math. sing. 40. nu. 1. 102

Instrumentorum editio non est de præparatoriis iudicij. in add. Mathesi. sing. 40. nu. 1. 102

Instrumenta quando cui & ad quem finem edantur ante litem contestatam. nu. 3. ibid.

1 Instrumenta inter partes communia debent edi cum die & consule, idem in literis apostolicis cum sint communes. Bouer. in sing. in verb. editio. nu. 7. 194

2 Instrumenta duo habere possum in eadem charta. Aman. singulari 42. nu. 1. 72

2 Instrumenta an post aperturam testium, produci possint, & eis credatur. Bartho. de Cap sing. 39. 181

1 Instrumenta si qua vnius ciuitatis antiqua ad aliam ciuitatem producantur, non opus est, literam testimonialem extra deferre. Hip. Mar. sing. 587. nu. 3. 424

1 Instrumenta debent concordare cum prothocollo, alias sunt suspecta. Guil de Lud. sing. 58 nu. 1. 439

2 Instrumenta domestica, seu priuata testatio, sola non faciunt fidem, fallit si in memoriali hæres scripserit se hæreditatem adiuisse. Marc. Mant. sing. 313. num. 1. 35

1 Instrumenta omnia contractuum possunt habere paratam executionem, sicut sententia, & quando id fieri possit. Math. singu. 20. numero 1. 92

1 Instrumenta & probationes in criminalibus produci possunt quãdocunque, quia in eis non attenditur conclusio in causa. in addi. Math. sing. 57. nu. 5. 109

Instrumenta fuisse de nouo reperta, an iuramento probetur. Et an id iuramentum possit à procuratore generali præstari pro domino. numero 6. ibid.

Instrumenta an post aperturam attestationum, vel post conclusionem in causa vel etiam post terminum ad probandum datum, possint produci num. 7. ibid.

1 Instrumenta an possint habere paratam executionem ex partium conuentione. in add. Math. sing. 20. nu. 8. 92

1 Instrumenta & scripturæ quibus casibus post conclusionem produci possint in iudicio. in add. Matth. sing. 40. nu. 16. 102

Instrumenta de nouo reperta post conclusionem in iudicio produci possunt, & esse de nouo reperta probatur per iuramẽtum. ibid. numero 17.

1 Instrumentorum productio fieri non potest vltra terminum à lege vel statuto præfixum. in add. Math. sing. 40. nu. 18. 102

1 Instrumenta an produci possint vltra terminum statutum à iudice. Et quòd si addita fuerit comminatio quòd illo termino elapso vlterius non audietur in add. Math. sing. 40. nu. 20. 102

1 Instrumentum producere si quis ad mandatum iudicis detracter, iudex pronuntiare potest, illi nullam fidem in futurum esse adhibendam. in add. Math. sing. 40. nu. 22. 102

1 Instrumenta non producta, an & quando de nouo possint produci. Lud. Rom. sing. 189. 17

1 Instrumentum in productione qua protestatione producens vti debeat, vt ea aduersario non prosint. in add. Math. singulari 40. numero 30. fol. 103

Instrumenta falsa producens qua protestatione à pœna falsi excusetur. nu. 31. ibid.

Instrumentum si sit pro parte verum, & pro parte falsum, an vitietur in totum. ibid nu. 32.

Instrumentorum productio etiam notario causæ fieri potest. ibid. numero 24.

Instrumẽtorum productio est scribenda in actis per notarium causæ. num. 25. ibid.

1 Instrumentorum duæ sunt species, publicum & priuatum, & quodnam dicatur publicum. in addi. Mathesil. singulari 40. numero 26. & 28. 330

1 Instrumentis duobus concurrentibus, censentur ambo eadem hora fuisse confecta. in add. Math. sing. 71. nu. 13. 115

1 Instrumentorum assignatio, quo casu ex rei assignatione inducatur. Lud. Rom. sing. 677. 68

1 Si in instrumentis confessionatis, & continentibus guarentigiã, vnã venit in obligatione, aliud in solutione, an duret facultas soluendi, donec petatur executio illius instrumenti, vel donec fiat litis cõtestatio, vel quasi super illa executione, & qualiter in hoc sit formandus libellus. Math. sing. 172. nu. 1. 148

1 Insultus factus cum armis licet non extractis punitur, ac si extracta forent, & cum armis factus dicitur. Lud. Rom. sing. 568. 57

1 Insultũ probato quis pœnam homicidij ab eo facti contra insultantem euadit. in add. Math. sing. 37. nu. 14. 100

2 Intellectus l. si maritus sit in magistratu. in prin. ff. de adul. Ludou. Rom. sing. 143. 14

1 Intellectus l. 2. & ibi gl. C. quom. & quan. iud. & nu. 6. Math. singula. 130. num. 2. 137

2 Intellectus l. si cum Cornelius. ff. de sol. Marcus Mantua singul. 406. numero 1. 44

1 Intellectus l. 1. C. de iure fisc. lib. 10. in addit. Math. notab. 71. numero 2. & 3. 115

2 Intellectus l. si procuratori præsentis. ff. de verb. oblig. Marc. Mantua singul. 402. num. 1. 43

2 Intellectus l. tutor rerum. ff. de admit. tut. Marcus Mantua sing. 338. numero 1. 38

2 Intellectus l. cum quid. ff. si cert. pet. Marcus Mantua singul. 243. numero 1. 29

1 Intellectus c. finalis, de statu monacho. Ludouicus Roma. singulari 662. folio 66

1 Intellectus c. ex tuæ. de cleri. non residen. & num. 13. Math. singular. 130. num. 4. 137

1 Intellectus c. 1. de milit. vasal. qui contumax est. Math. sing. 130. numero 5. 137

1 Intellectus l. 1. C. de natu. lib. Fran. Crem. sing. 230. nu. 2. 267

2 Intellectus l. qui res. §. aream. ff. de solut. Marcus Mant. sing. 201. numero 2. 26

Singular. Doctorum.

Index

2 Intellectus l.fi.ff.de collat.bono.& l.fi.ff.de assigna.liber.Mar.Man. sing.186.nu.1.& per tot. 24
1 Intellectus c.ex rescripto,de iureiur.Iud.Rom.sing 505. 52
2 Intellectus §.idem scribit l.3.ff.de pecul.Marcus Mantua singulari 447.numero 1. 47
2 Intellectus l.filio præterito ff.de iniust.rupt.& irri.test.Marc.Man. singulari 174.numero 1. 24
2 Intellectus l.1.§.fi.C.de aster.tollen.Marcus Mantua singulari 276. nu.mero 2. 32
2 Intellectus l.fi quis ex aliena.ff.de iud.Marcus Mantua singulari 44. numero 2. 9
2 Intellectus can.fi quis suadente diabolo 17.q.4.Marcus Mantua singulari 1.numero 4. 2
1 Intellectus l. & auth.sacramenta pub.C.si aduer.vend.Math.sing. 174.numero 2. 146
2 Intellectus l.is qui in potestate §.si scriptus.ff.de leg.præstan.& la son.hallucinatio in intellectu illius §.Marcus Mantua singulari 72.numero 1. 12
2 Intellectus l.mora vers.nam vt Pomponius &c.ff.de vsur.Mar.man tua singulari 311.numero 1. 35
2 Intellectus l.non putauit §.non quæuis.ff de bon.possessio.contra tab.Marcus Mantua sing.170.nu.1. 23
2 Intellectus l.Barbarius ff.de offi.præto.& l.eos.ff.ad l.Corn.de sicar.Marcus Mantua sing.140.nu. 2
2 Intellectus §.emancipati.inst.de hære.quæ ab intest.defer.Marcus Mantua singulari 560.numero 2. 58
2 Intellectus l.doce ancillam.C.de rei vend.Marcus Mantua singulari 485.numero 2. 50
1 Intellectus l.assiduis §.ad hæc C.qui po.in pig.hab.Mathin.l.cum apud C.de bon.auth.iudi.post nu.6. 185
2 Intellectus l.quod nerua ff.depo.Marcus Mantua singulari 318.nu mero 3. 36
2 Intellectus l.princeps ff.de leg.Marcus Mantua,sing.2.nu.15. 7
2 Intellectus ad §.in computatione.C.de iur.delib.Ioan.Trig.singu lari.numero 5. 85
1 Intellectus l.qui concubinam §.si hæres.ff.de leg.3.Math.in l.libe ra.C.de sent.& interlo.omn.iud.num.4. 164
1 Intellectus l.quotiens.C. de iud Math.in auth.& consequenter.C. de sent.& interlo.omn.iud.nu.4. 166
1 Intellectus §.fi actori l.eum qui.ff.de const.pecun.Math.in l.1.C.de sent & interlo.omn.iud.nu.9 162
1 Intellectus l.1.§.furiosi ff.de succes.edict.in add.math.singular.193. numero.4. 151
1 Intellectus l.siue apud acta C.de transactio.in add.Ma th.sing.106: numero 9. 127
1 Intellectus l.si duas.in pr.in ff.de admit.tutor.in add.math.singulari 71.nu mero 17. 116
Intellectus l.si fundus §.si duo ff.de pign.ibid.nu.18.
1 Intellectus l est receptum.ff.de iurisdict.omnium iud.math.sing.106. numero 2. 127
2 Intellectus l.vniuersi.C.vbi caus.fisc.& l.fi.quis à Barbaris.C.de re milit.lib.12.& reprehentus Cors.numero 2.Marcus Mantua sing. 98.numero 1. 15
2 Intellectus l.si serui §.si ipadoni.ff.de iure dotium.Ludouicus Romanus singulari 640. 64
1 Intellectus c.2.de delict.pueror.Ludouicus Rom.sing.816. 80
1 Intellectus l.quoties C.de iud.Ludouicus Romanus sing.472. 47
1 Intellectus l.3.§.fin ff.rem rat.hab. math.in l.1.quàn.prouo.nõ est neces.numero 5. 178
1 Intellectus l.nulli & l.fortissimi C.de erog.milit.anno.in.addi.Ma thes.sing.128.numero 11. 136
Intellectus §.si fundus l.corpus.ff.si seru.ven.Math.in l.1.C.si vnus ex pluribus appella.nu.7. 382
1 Intellectus l.si quis in tantam C. vnde vi.mathe.in l.1.C.si de momenta posses.numero 6. 182
1 Intellectus l.Sabinus.ff.de in diem adiect.Franc.Cremen.singulari 41.numero 2. 267
1 Intellectus l cum à nobis C.de dilation.math.in auth.sed & lis.nu. 3.C.de temp.& repar.appel. 176
1 Intellectus l.nec quicquam §.vbi decretum ff.de offi.proc.& leg.Ma th.in l.3.C.de sent.ex peric.recit.nu.5. 161
1 Intellectus c.sicut de re iudic.Math.in l.2.C.de sent.ex peric.recit. numero 6. 160
1 Intellectus l.si furiosi.C.de nupt.in add.matheſi.singulari 179.nu mero 4. 149
1 Intellectus l.pen.C.de iureiu.Math.in l.cum iudex.C.de sent.& in terloc.omn.iud.nu.5 165
Intellectus l.hæc conditio ff de cond.& demon.ibid nu.6.
1 Intellectus l.si conuenerit ff de iurisd.omn.iud.Mathesila.singulari 106.numero 127
Intellectus l.3.C.de nouatio.Gab.Sar.in anno.Mathesil.singulari 5.numero 8. 85
Intellectus l.hæredes mei §.cum ita ff.ad Trebel mathesil.singulari 168.numero 2. 147
Intellectus l.quidam testamento ff.de vulga.& pup.ibid.nu.34.
Intellectus l.in furti ff.de furt.math in l.vnic.C.de sent.quæ pro eo quod inter.nu.21. 170
Intellectus ver.sanctimus.huius legis, inquantum loquitur de contractibus,in quibus dari est in obligatione.numero 22. ibid.
Intellectus l.tutor ff.de vsur.Mathesil in l.2.C.de vsur.rei iudic.numero 2. 173
Intellectus cle.appellanti.de appel.math.in l.per hanc.C.de temp. & repara.appel.nu.5. 177
Intellectus l.3.§.fi.ff.de adimen.legat.Pet.Gerar.singulari 3. nume ro 3.4.& 18. 281 & 282
Intellectus § omnes.inst.de acti.math.in l.vnic.C.de sent.quæ pro eo quod interes.profe.nu.37. 170
Intellectus l.Caius ff.ad Syll.in add.math.sing.70.num.9. 114
Intellectus auth.sed hodie.C.de episc.& cler.& auth.sed nouo iure C.de pœn.iud.qui mal.iud.in add.math.sing 70.nu.10. 114
Intellectus c.perpetuæ & c.commissa,de elect.lib.6.in add.math.singulari 77.numero 12. 119
Intellectus l.qui æquitate ff.de dol.exceptio.Marcus Mantua singul. 366.numero 10. 68
Intellectus c.per tuas,de simonia.in addit.mathesil.singulari 70.numero 5. 114
Intellectus l.licet.ff.de procur.Marcus Mantua sing.575.nu.2. 59
Intellectus ad l.3.C.de nouat.Ioan.Trig.sing.60.nu.2 95
Intellectus ad l.meminerint C.vnde vi.Ioan.Trig.singulari 51.nu mero 3. 93
Intellectus c.fi.de iura calum.in 6.math.sing.149.num.2. 141
Intellectus filiusfamilias §.si quis heredem ff.de leg.1 math.singu. l.139.numero 4. 139
Intellectus l.1.C.quomodo,& quando iud.mathesil.in dicta l.1.nu mero 4. 153
Intellectus l.controuersia ff.de transact.math.sing.4. 84
Intellectus l.posthumus.in princ.ff.de iniust.rupt.irrit.testa.Per.Gerar.sing.3.num.21. 282
Intellectus l.qui liberis §.testamento ff.de bon.poss.secund.tab.Pet. Gerar.sing.3.nu.22. 282
Intellectus l.filio quem pater ff.de lib.& posth.ibid nu.14.
Intellectus l.in ipsius C.famil erciscun.ibid.nu.25.
Intellectus l.finalis C.de annal.except.Petrus Gerar.singulari 4.nu mero 7.& 14. 282
Intellectus l.cum quidam ff.deleg.2. Petrus Gerard. singulari 6.nu mero 4.& 6. 283
Intellectus l.in his §.sororem ff.de fideic.liberta.ibid.nu.6.
Intellectus l.si quis in graui §.verum ff.ad Sylla.Petr.Gerar.singul. 13.numero 4,& 5. 286
Intellectus l.finalis C.de dilatoribus libro 10.Petrus Gerar.singulari 4.numero 7. 86
Intellectus l.cum hi.in prin.& §.si vir.ff.de transactio.Petrus Gerar. singulari 23.numero 6. 290
Intellectus ad Barto. in l.solent ff.de alimentis & cibarijs legatis. ibid.numero 5.
Intellectus l.diuus,ff.de offi.præsid.Ant.Cor.in sing.in verb.diligenter.numero 2. 309
Intellectus c.veniens.extra qui cleri.vel vouen.Ant.Cors.in sing.in verb.dispensatio.numero 2. 309
Intellectus l.Barbarius ff de offi.præto.Ant.Cors.in singulari in verbo error communis.numero 2. 311
Intellectus c.1.de pecul.cle.Ant. Cors.in singulari in verb.emptio. numero 2. 312
Intellectus & limitationes l.si quis ex aliena ff.de iudic.Ant.Cors.in singulari in verbo,iuridictio.j.nu.1. 316
Intellectus c.cum simus.de regularibus Ant.Cors.in sing.in verb.legem a numero 3. 318
Intellectus l.posthumus §.si quis ex his ff.de inoffi.testam.Ant.Corsetus in sing.in verb.sententia 15.nu.1. 337
Intellectus l.manifestę ff.de iureiur.Hip.Mars.singulari 83.numero 1,& 6. 552
Intellectus,ad l.qui se patris.C.vnde liber.per totum.Marcus Mantua singulari 197. 25
Intellectus l.si quis cum procuratorio §.fi.ff.de procur.Franc.Cre. singulari 114. 274
Intellectus l.fi.ff.si quid in fraud.patron.Lud.Rom.sing.616. 61
Intellectus l.si alterius C.si minor se maior.dixer.Franc.Crem.singulari 163.num.2. 279
Intellectus l.si quando C.de inoffi.testam.Ludouicus Romanus singulari 475. 48
Intellectus l.extra territorium.ff.de iurisd.omn.iud. Marcus Mantua sing.45.nu.2. 9

1 Intelle-

Singular.Doctorum.

2 Intellectus l.fi.& ff.vt leg.nomin.cauea.& l.si donatarius §.fin.ff.de cond.ob.caus.Marc.Mant.sing 50.nu. 10
2 Intellectus l.quod scitis. C.de bon.quæ lib.Petrus de Rauenna singulari 49. 136
2 Intellectus l.in lege Aquilia si deletum.ff.ad leg. Aquil.Perrus Rauenna singulari 24. 136
2 Intellectus l finalis C.de annal.exceptione. Petrus de Rauenna singulari 23. 136
2 Intellectus l.fitulas.§. ff.de contrahend.emp.Marcus Mantua singulari 240.num.1. 38
1 Intellectus c.cum venissent de eo qui mit.in pos Ludouicus Rom. singulari 414.folio 40
2 Intellectus l.fi.ff.de cond.insitic.Marcus mantua singulari 195.numero 1. 25
1 Intellectus auth.qui semel.C.quom.& quand.iud. & an solennitas illius authent.habeat locum de iure canonico.Ludo.Roman.singulari 409. 39
2 Intellectus ad l.fin.C.de magistra.conuenien.Ludouicus Romanus singulari 355. 34
2 Intellectus ad l.fin.C.de magistra.conuenien.Ludouicus Romanus singulari 355. 34
2 Intellectus l.si post acceptum.ff.de rei vendicat.Bartolus singulari 117 folio 114
1 Intellectus l.1.C.de sentent. & an eius dispositio procedat de iure canonico.Lud.Rom.sing.20. 4
2 Intellectus glos.in l.si pater C.de dotis promissione.Ioan.Baccan. singulari 7. 188
1 Intellectus l.si chirographum.ff.de probat remissiuè. Ludouicus Rom.sing.643.nu 6. 64
2 Intellectus l.plane.§.si duobus.ff.de leg.1.Ludouicus Romanus singulari 740.numero 2. 75
2 Intellectus l apud Iulianum. §. idem Iulianus, & l.ita tamen.§.à parte ff.ad Treb.Bart sing.78. 113
1 Intellectus c.veritatis.de dolo & contu. Lud.Rom.singu.410. 39
2 Intellectus l.quod maior.ff.ad municipal.Marcus Mantua singulari 639 nu.1. 65
2 Intellectus l.minor annis cui fideicommissum.ff.de minor.Marcus Mantua sing.645.num.1. 67
1 Intellectus c.1.de duob.fratrib.de no.benefic.inuest in vsib.feudo. Lud.Rom.sing.444. 44
1 Intellectus l.Lucius in princ.ff.de leg.1.Ludouicus Romanus sing. 545.num.1. 56
1 Intellectus l.si locus.ff.quemadmodum ser.amit.Ludouicus Romsingulari.798. 79
1 Intellectus l.in eos.ff.de tutel.Ludouicus Rom.sing.471. 47
1 Intellectus l.2.ff.si certum petatur.Lud.Rom.sing.38. 5
2 Intellectus l.3.in principio.ff.de acquirenda possession.Bartol.singulari 8. 108
1 Intellectus capitul.2.de Adulter.Ludouicus Rom.sing.674. 67
1 Intellectus l. edictum. ff. de iudic. Ludouicus Romanus singulari 208.folio 19
1 Intellectus l.planè in principio.ff.de legat.1.Ludouicus Romanus singulari 38 folio 14
1 Intellectus capit illud de præsumptio.Ludouicus Romanus singulari 451. 45
2 Intellectus l.qui habebat.ff.de institor. Marcus Mantua singulari 447.num.4. 47
2 Intellectus §.non fuit.l.1.ff.de dol.Marcus Mantua singulari 305.numero 2. 34
2 Intellectus l.pactum.C.de pactis.Andr.de Iser.sing.2. 185
1 Intellectus ad Barth.in l.quod de pariter ff.de reb.dub.in add.math. sing.71.num.20. 116
1 Intellectus c.quia frustra.de vsur.Ludouicus Rom sing.340. 33
1 Intellectus c.quamuis.de pœn.lib.6.Ludouicus Rom.sing.711. 72
1 Intellectus l.si in lege §.colonus ff locati.& l.solutum.§.solutam. ff.de pignor.actione.Lud.Rom.sing.398. 38
1 Intellectus c.cum venissent.de institor. Ludouicus Romanus singulari 462. 46
2 Intellectus l.2.§.si fratris.ff.si quis aliquem testa.prohib.Ludouicus Rom.singulari 467. 47
1 Intellectus l.2.C.de liber.& eorum libe.Ludouicus Romanus singulari 68 68
1 Intellectus l.1.§.post operis.ff.de no.oper.nunt. Ludouicus Romsingulari 161. 15
1 Intellectus l.in tribus ff.de iudicijs.in addit.Mathesil.singulari 109. numero 4. 128
Intellectus l.duo in dices.ff.de re iudic.ibid.nu.5.
1 Intellectus l.1.§.hanc pœna.C.de rap.virg.Mathesi.singulari 99.numero 2. 125
1 Intellectus c.quamuis pactum.de pact.in 6 in addition. Mathesila. singulari 111.num.7. 132
Intellectus Clement.1.de vita & honest.cler.ibid.nu.8.
1 Intellectus authent.hoc ita.C.de duobus reis.Mathesila. singulari 119.numero 2. 134
1 Intellectus l.ne diu.C.de pœn.Lud.Rom.sing.410. 39
1 Intellectus c. nos si incompetenter 2.q.7.Ludouicus Romanus singulari 144. 15
2 Intellectus l. Stichum aut Pamphilum. §. naturalis.ff.de solu. on. Marc.mantua singulari 632.numero 1. 65
1 Intellectus auth.qua in prouincia.C.vbi de crimi.agi oport. math. in auth.qui semel C.quom.& quando iud.nu 15. 139
1 Intellectus auth.quod fieri non debet.C.de dilation.b.Mathe.in d. auth.qui semel.nu.20. 139
2 Intellectus & concilatio l.fi.ff.de iurisomnium iudicum,& l. si quis ex aliena ff.de iudic.Mar.Mant.sing.41.nu.1. 9
2 Intellectus l.fi.ff.de contrah emp.Marcus Mantua singulari 47. numero 2.& 3. 19
2 Intellectus l.cum hereditate.ff.de acquir.hæred.Marcus Mantua singulari 59.nu.1. 11
2 Intellectus l illa institutio ff.de hæredibus instituen.l.filio præterito.ff.de in iust.rup.& earum concordia.Marcus Mantua singulari 68 numero 2. 12
2 Intellectus l.patre furiosi.ff.de his qui sunt sui vel alien.iur:Marcus mantua singulari 70.nu 1. 12
2 Intellectus l.si mandauero §.1.ff.mandat.Marcus mantua singulari 242.numero 3. 29
2 Intellectus l.si quis domum.ff locati.Marcus Mantua singulari 284. numero 2. 33
2 Intellectus l.fructus pendentes.ff. de rei vendicat. Marcus Mantua singulari 310.numero 1. 35
2 Intellectus l.si quando ff.de legat.1. Marcus mantua singulari 332. numero 3. 37
Intellectus cap.si Papa,de priuileg.lib.6. ibid.
2 Intellectus l.nam & si parentibus.ff.de inoff. testa. Marcus mantua sing.511.nu.1.& sing.512. 53
1 Intellectus clem.1.de sequestra.possess.& fruct.math.in l.1.C.ne liceat in vna eademque caus.&c.nu.6. 183
1 Intellectus l.fi.ff.de rei vendic. Bouer.in sing.in verb. interrogatio. numero 1. 693
1 Intellectus l.optimam.C.de contrahen.& commit.stipul. in addit. Mathe.sing.479.num.4. 120
1 Intellectus l.si pascenda.cum gl C.de pactis.& l.si tibi.cum gl. C.locat.in addit math.sing 80.numero 3. 114
2 Intellectus l quos prohibet ff.de postuland.Mathe.in l.cum anteriobus §.finautem partes.C.de temporibus & reparatoribus app. numero 3 178
1 Intellectus l.fi.fideicommissum.§.fi.ff.de iudicijs,in addit.Mathesilan. sing.122.numero 4. 135
1 Intellectus l.si hominem.in princip.ff.depos.Petrus Gerard singulari 9.numero 8. 285
1 Intellectus l.obligatione generali ff.de pignoribus,in addit.Mathe. sing.146.nu 5. 139
1 Intellectus l.1.C.de iur.emphyteu.Franciscus cremens.singulari 17 numero 2. 264
2 Intellectus l.prægnantis.ff.de pœnis. Marcus Mantua singulari 20. numero 16. 4
1 Intellectus l.1.§ item in fundo.ff.quibus modis vsufruct.amit.Lud, Rom.sing.626. 63
1 Intellectus & limitationes l.vbi cœptum.ff.de iud.Ant.Cors.singu. in verb.iudicium numero 2. 315
2 Intellectus l,cum acutissimi C.de fideico. Marcus Mantua singulari 589.numero.1. 61
1 Intellectus l.qui patitur ff.mand.Math in l.1.C.de sentenc. & interlocut.numero 11. 163
1 Intellectus l.si præses quasi de certam C.quomodo & quando iudex. Ludo.Rom.singulari 130. 13
2 Intellectus l.quod maior ff.ad municipa.Marcus Mantua singulari 484.numero 1. 10
2 Intellectus l.fi.C.de ordin.cognit.Dyn sing.121 132
2 Intellectus c.naturales,si de feud.fuer.contro. inter domi. & agna. Ioan. Trig.sing.35.nu.2. 90
2 Intellectus l.cum ostendimus.§.fi.ff.de fideiussorib.tutor.remissiuè. Petrus Rauenna singulari 198. 140
1 Intellectus §.fi.in authent.vt nulli iudi.Math.in auth. nouo iure C. de pœn.iudic.qui mal.iudic.nu.2. 171
1 Intellectus l.iam tamen §.aliud.ff.iud.soluti.in add.mathe. singulari 115.numero 2. 133
1 Intellectus cle.quamdiu,de app.Math.in auth.si tamen C.de temp. & repara.nu.5.& 6. 176
2 Intellectus l.in albo C.de decurio libr. 10. Marcus Mantua singulari 629 numero 1. 66
1 Intellectus c.quamuis de pact.li.6.Hip.Mars.sing.663.nu.4. 345

Intellectus ad l. in re mandata. C. mandati. Ioannes Trigon. singul. 44. nu. 2. 92
Intellectus l. tres fratres. ff. de pact. & per totum, Marcus Mantua sing. 642. 67
Intellectus l. si pacto, quo pœnam. C. de pact. in addit. ad Mathesil. sing. 36. nu. 8. 98
Intellectus l. si veritas. C. de fideicom. ibid. nu. 9.
Intellectus l. final. ff. de iurisdictio. omni. iudic. Marcus Mantua singul. 671. nu. 1. 69
Intellectus l. obligatione generali. ff. de pignor. Mathesil. singu. 138. numero 2. 139
Intellectus l. fina. C. ad legem Falcidiam, in add. Mathesil. singu. 36. numero 2. 98
Intellectus l. si præter. §. Marcellus. ff. de iud. in addit. ad Mathesila. sing. 18. num. 4. 91
Intellectus tex. in l. si. §. cum mihi aut Titio. ff. de verb. oblig. Math. sing. 112. in add. num. 2. 132
Intellectus nouus ad tex. in l. iulianus. §. si quis colludente. ff. de act. empt. in add. Math. sing. 155. nu. 25. 243
Intellectus cap. 2. de confessis. in 6. in addit. ad Mathesil. singul. 17. numero 14. 90
Intellectus. l. non puto. ff. de iure fisc. Matheſi. sing. 71. nu. 2. fol. 114. & in add. ad illud sing. nu. 4. 115
Intellectus l. in summa. ff. de condictione indebiti. Math. in l. 1. C. de pœn. iudic. qui mal. iudic. nu. 4. 171
Intellectus l. quidam Hyberus. ff. de serui. vrban. prædio. Lud. Rom. sing. 401. 38
Intellectus nouus ad c. fi. extra. de præscriptio. in addit. Math. singu. 23. num. 10, 94
Intellectus l. qui ex pluribus. ff. de verbo. obligat. Mathesil. singula. 171. num. 4. 148
Intellectus l. stuprum. ff. de ritu in nupt. in add. Matheſi. singular. 99. numer. 8. 125
Intellectus c. ecclesiarum seruos 12. quæst. 3. in addit. Mathe. singul. 110. num. 100. 132
Intellectus l. peregrè. §. quibus. ff. de acquirend. possessione. Bartol. sing. 111. 108
Intellectus l. filiusfamil. §. 2. ff. de legat. 1. Mathesil. singul. 162. numero 3. 145
Intellectus & declaratio cap. reintegranda. 3. quæst. 1. Bartoldi singulari 132. 116
Intellectus l. penult. ff. de priuileg. credito. in add. Mathesil. singu. 71. num. 8 115
Intellectus c. statui mus. de maiori. & obedien. in add. Mathe. singu. 110. num. 60. 130
Intellectus l. testator. §. filiæ. ff. de lega. 2. Marcus. mantua sing. 433. num. 2. 46
Intellectus c. clericus si tonsura dimissa. de vita & honesta. clericor. Ant. Corsi. in sing. in verb accusatio. nu. 2. 302
Intellectus authen. si tamen in medio. C. de temporibus & reparat. appell. in d. auth. nu. 5. & 6. 176
Intellectus l. sumptus. ff. de rei ven. & eius regula in quibus casibus procedat. Franc. Crem. sing. 106. nu. 2. 274
Intellectus l. si ideo. ff. de euictio. in addit. Mathesilan. singular. 25. numero 4. 95
Intellectus l. si in rem. ff. de rei vendic. Petrus. Gerard. singul. 4. numero 3. 282
Intellectus l. si sterilis. §. cum per venditorem l. Iulianus. offerri. ff. de actio. emptio. Gui. Pap. sing. 628. 243
Intellectus c. accusatum. de simo. Anto. Corsi. in sing. in verb. appellatio. 1. num. 3. 301
Intellectus l. diuus. ff. ad leg. Pomp. de parricid. Mar. Mant. sing. 155. numero 2. 22
Intellectus l. sed si hoc. §. cui. ff. de cond. & demonst. Ludou. Roma. sing. 248. 23
Intellectus c. significantibus. de libel. oblatio. Petr. Gerar. singula. 4. numero 9. 282
Intellectus l. eleganter. §. idem Labeo ff. de dolo. Pet. Gerar. sing. 9. num 5. 285
Inellectus c. querelam, de iureiu. Ant. Corsi. sing. in verb. emphyteuta. 1. nu. 2. 310
Intellectus cano. reintegranda 3. quæst. 1. Hip. Marsi. sing. 600. numero 1. 415
Integer homo non potest dici emēdatus de crimine, nec in causa capitali etiam ciuiliter mota testis esse potest Ant. Corset. in verb. integer. nu. 1. 315
Integra solutio dicitur fieri quando fit sine aliqua deductione, ac diminutione. Et quid si testator iubeat integra legata solui an detrahatur Falcidio. Et si iudex integrè solui debeant, an deducātur expensæ. Ant. Corsi. in sing. in verb. integrè. num. 1. 317
Integrè verbum, intelligi sine vlla diminutione, vnde si maritus dotem vxoris suæ recipiens promittat illam integrè restituere, intelligitur promisisse sine vlla diminutione, etiam occasione lucri ipsius dotis, vel partis. Hip. Marsi. sing. 687. nu. 1. & 2. 436
In integrum restitutio aduersus præscriptionem 30. annorum, an possit peti, & infra quantum tempus. Petrus Gerard. singular. 18. numero 26. 288
In integrum restitutionis petendæ tempus nunquam currit nisi à tempore scientiæ, cum à principio sit vtile nu. 27. ibid.
In integrum restitutio, & rei vēdicatio, an possint in eodem libello interpretari. Guid. Pap. sing. 378. 224
In integrum restitutio potest opponi per viam exceptionis. Aman. sing. 204. num. 1. 75
Intentans ius commune, tenetur cauere de rato consortis. Bal. sin gul. 142 127
Intentationem suam super constituto fundare volens, quid facere necesse habeat. Hip. Marsil. sin. 521. nu. 1. 417
Intentionem fundatam habens non tenetur respondere positionibus aduersarij. in add. Math. sing. 65. nu. 2. 112
Interdicta & remedia possessoria nobis competunt pro recuperatione rei nobis subtractæ. Boue. in sing. in rub. de petit. & possess. numero 12. 195
Interdictum possessorium nullum locum habet in actionib. de quibus non constat quod competant. ibid. nu. 6.
Interdictum, vti possidetis, contra quos competat. Gui. Pap. singul. 960. §. 2. 260
Interdictum vnde vi an competat ei, qui aliquo tempore tantū fuit in possessione, & quid de publicana. Barth. de Cap. sing. 24. 181
Interdictum, vti possidetis, dicitur esse duplex, & in eo potest fieri sententia absolutoria pro prouocato. in addit. Matheſi. singular. 109. num. 2. 128
Interdictum si cui bonis sit, nec alienare, nec esse in iudicio potest Aman. sing. 17. nu. 1. 71
In interdicto, vti possidetis, si nullus ex indignatione primo velit partes actoris suscipere, possunt testes per partes iudic. hinc inde, recipi extraordinariè absque lit. contest. Boue. in sing. in verb. litis contestatio. nu. 8. 194
In interdicto, vti possidetis, vbi probationes sunt pares, is obtinere debet, qui de titulo probat. Bouer. in singu. in rub. de peti. & possess. numero 2. 195
In interdictis retinēdæ vel recuperādæ possessionis obtinere debet ille, qui de antiquiori possessione probat, quoniam secunda possessio præsumitur clandestina, nisi probetur scientia & patientia prioris possessoris, si vero probetur contradictio prioris possessoris, secunda possessio præsumitur violenta. ibid. nu. 1.
In interdictis procedi debet summariè, & de plano. Aman. sing. 22. num. 1. 71
Interdictus ab administratione quousque non fecerit tale quid, impleto facto intelligitur absolutus, nec habet necesse expectare sententiam absolutionis. Aluis. de Alb. sing. 203. 173
Interesse per iuramentum in litem nunquam probatur contra eum qui tenetur de dolo tertij. Aluis. de Alb. singu. 290. 175
Interesse est triplex, singulare, commune, & conuentum. Guid. Pap. singul. 629. 243
Interesse conuentum est duplex. s. intrinsecum & extrinsecum, & quid vtrunque sit, & qualiter veniant. ibid.
Interesse vbi in obligatione venit, quòd & damni & lucri perditi ratio habenda sit. Math. in l. vni. C. de sent. quæ pro eo quod interprofer. nu. 10, 169
Interesse quotuplex, & an interesse cōuentionale sit proprie interesse. ibid. nu. 12. & 13.
Interesse singulare, quòd cōmunis interesse duplum excedere possit. nu. 14. ibid.
Interesse quid. ibid. nu. 17.
Interesse singulare an veniat quando quātitas vel genus est in obligatione. num. 18. ibid.
Interesse singulare quando considerandum ibid. nu. 20. 331
Interesse in duplando, quod attendendum. Math. in l. vnic. C. de sen. quæ pro eo quod inter. profer. nu. 23. 170
Interesse singulare quomodo petatur per hanc legem nu. 24. ibid.
Interesse singulare venit in omnibus casibus in quibus conuentum ibid. nu. 26.
Interesse singulare, quid nu. 27. ibid.
Interesse pretij conuenti duplum excedere non potest. Barto. sing. 204. 122
Interesse aduersus dolosum probatur per iuramentum, si dolus in faciendo consistat, secus si in omittendo, nam tunc est testibi probandum. Lud. Rom. sing. 406. 39
Interesse si desinat, an actio desinat competere. Bou. in sing. in verb. & interesse. nu. 7. 202
Interesse incertum in libello peti potest, & quare. Math. in l. vnic. C. de sent. quæ pro eo quod interest profer. nu. 4. 169

Interesse

Interesse ex obligationibus vanis, & multum remotis non considerabile. ibi. nu. 6.
Interfectores suarum vxorum qualiter puniantur. Gui. Pap. singul. 485 §. qualiter. 208
Interfectus si quis reperiatur, & ignoretur à quo præsumptio est cōtra illum, qui circa ipsum esse consueuerat. Amanel. singular. 47. num. 1. 72
Interficere tunc te mihi licet, cum alioquin effugere nequeo, quin me offendas & percutias. Limita tamen vt hic nu. 3. Hipo. Marsi. sing. 692. nu 2. 437
Interlocutoria lata sine causæ cognitione nunquam transit in rem iudicatam. Gui. Pap. sing 983. 260
Interlocutoria quæ habet vim diffinitiuæ non potest contrario imperio reuocari. Gui. Pap. singu. 948. 260
Interlocutoria quæ est mandata executioni, non reuocatur, nisi vtraque parte consentiente, vel altera inuita ex iusta causa. Gui. pap. sing. 853. 256
Interlocutoria an possit reuocari. Math. in l. cum iudex. C. de sent. & interloc. om. iud. num. 13. 165
Interlocutoria vel ex eo dicitur, quia iudex tanquam inter partes loquendo eam sine solennitate scripturę pronuntiet. Bouer. in verb. sententia. nu. 9. 203
Interlocutoria regulariter non perimit instantiam. Math. in l. post sententiam. C. de sentēn. & interloc. omn. iud. nu. 3. 164
Interlocutoria an & quando reuocetur remissiuè per Mathesil. in l. post sententiam. C. de sentent. & interlocuto. omn. iudic. numero 5. 165
Interlocutoria sententia bis confirmata est irreuocabilis. Ioann. de Arno. sing. 37. nu. 1. 79
Interlocutoria lata contra minorem indefensum est nulla quibusdam casibus exceptis. Mathesil. in l. extra. C. quom. & quand. iud. numero 7. 156
Interlocutoria an per alium quam per iudicem proferri possit. Math. in l. 2. de sent. ex peric. recit. nu. 4. 160
Interlocutoria continens aliquid dari, vel fieri, habet vim diffinitiuæ. in add. Math. sing. 9 nu. 6. 101
Interlocutoria habens vim diffinitiuæ quemadmodum reperitur, ita etiam reperitur diffinitiua habens vim interlocutoriæ. in addi. Math. sing. 39. nu. 7. 101
Interlocutoria potest reuocari per appellationem interpositam à diffinitiua. Bou. in sing. in verb. appellatio. nu 44. 204
Interlocutoria quæ post se expectat aliam diffinitiuam appellationem non admitti. Math. sing. 39. nu. 8. 100
Interlocutoria habet vim diffinitiuæ, vbi non expectatur alia diffinitiua. Bouer. in sing. in verb. sententia. nu. 18. 103
Interlocutoria super attentatis habet vim diffinitiuæ. in add. math. sing. 39. nu 12. 101
Interpellatio etiam facta extra iudicium sicut constitui debitorem in mora, ita etiam facit vt perpetuetur merum officium iudicis. Alu. sing 94. 169
Interpellatio extraiudicialis reo debitori facta, à quo debeat probari, an ab actore affirmante, vel à reo negante. Ludou. Roman. singul. 61. 38
Interpellationi extraiudiciali non præcedente, reus an possit condemnari in expensis primæ citationis, & libell. oblationis. Ludou. Rom. sing. 402. 38
Interpellatio extra iudicium non constituit in mora eum, qui solū per iudicis officium potest conueniri. Bar. sing. 1. 108
Interpellatio extraiudicialis an constituat illum in mora, qui solo iudicis officio conueniri potest. Io. Trig. sing. 40. nu. 1. 91
Interpellatio vna sufficit ad constituendum quem in mora, & an hoc habeat locum, quando inferior vult constituere in mora superiorem. Lud. Rom. sing. 429. 42
Interpellatio extraiudicialis an constituat quem in mora vt committatur pœna. Gui. Pap sing. 785. §. 2. 252
Interpellatio vnica in extraiudicialibus sufficit ad constituendum quem in mora, idoneis tamen loco & tempore facta, in iudicialibus tamen ad constituendum quem contumacem requiruntur tres denuntiationes, & vna pro tribus, & pro omnibus, & peremptorie. Aluis. de Alb. sing. 39. 167
Interponens cum armis se inter duos rixantes, vt eos separet, an possit impunè occidi. Per. Gerar. sing. 9. nu. 2. 285
Interpretari sententiam quis possit. Guido papæ singu. 373. §. quis possit. folio 223
Interpretatio debet fieri stricta in statutis pœnalibus. Gui. Pap. sin. 645. §. in statutis 244
Interpretatio non est fienda, vbi verba sunt clara. Guid. pap. singul. 308. fo. 117. Aluis. de Alb. sing. 13. 167
Interpretatio ea fienda est, ne quis incidat in delictum. in add. Mat. sing. 110. nu. 30. 130
Interpretatio benignior in dubijs & obscuris semper est desumenda, nisi ageretur de vtilitate animæ. Hipo. Marsi. singula. 151. numero 1. & 2. 361
Interpretatio in omni dispositione sic facienda, vt actus potius valeat, quam pereat. Hip. Marsi. sing. 672. nu. 1. 435
Interpretatio est extensiua, vbicunque deficientibus verbis legis, extrahitur legis effectus ad aliud per similitudinem rationis. Pet. Rau. singul. 397. 146
Interpretatio debet esse certa & verisimilis. Aluis. de Albert. singular. 29. 167
Interrogatio posita verbis affirmatiuis, inducit negationē, & rarissimè concedit. Aluis. de Alb. sing. 144. 171
Interrogationi factæ de vna specie, si respondeatur de duabus copulatiuè, adiectio alterius speciei habetur pro superuacua. in addit. Math. singu. 27. 95
Interrogatus, qui confitetur sub conditione non probata confessione, non est tanquam ex pura confessione condemnandus. Boue. in verb. confessio. nu. 25. 199
Interruptio præscriptionis contra principalem an censeatur interrupta contra fideiussorem, aut contra correum vel tutorem. Gui. pap. sing. 672. §. vtrum interruptio. 237
Interruptio facta per conuentos executores extenditur solum ad 30 ann. decursos à tempore conuentionis, facta vero per litis cōtestationem perpetuæ vsque ad 40. annos. Aluis. sing. 135. 171
Interruptio etiam momenti destruit tempus vsucapionis. Pet. Rauen. sing. 400. 146
Interruptionis præscriptionum materiam vide per Guido papæ singul. 41. 208
Interuallum quod esse debeat inter vnam & aliam. citationē. Math. in auth. qui semel. C. quom. & quand. nu. 4. 158
Interuallum non vitiat alios contractus vltra stipulationem, hoc tamen fallit in contractu innominato. Petrus Rauenna singul. 419. 146
Interusurium medij temporis an inducat donationem. Lud. Rom. sing. 648. 65
Interusurium medij temporis potest ab eo peti, qui est consuetus negotiari. Fallit in piscatore, venatore, & aucupatore. Lud. Rom. sing. 638. 64
Intimus amicus patris producentis repellitur à testimonio. Guid. Pap. sing. 718. 250
Intrans monasterium potest exire infra annum, & recuperat bona, sed si moriatur infra annum, succedat ei monasterium. Guid. pap. sing. 632. §. Ille qui. 244
Intrans ecclesiam animo gaudendi immunitate dicitur arrestum frangere. Gui. pap. sing. 1. 207
Inualida quæ tunt in consideratione non esse, Vnde paria non facere, vel minus legitimè facere. Hipolytus Marsilien. singula. 431. num. 11. 405
Inualida licet in iure vix considerentur, si tamen princeps aut superior de facto illa seruari velit, perinde habentur, ac si de iure valerent. Hip. Marsi. sing. 386. nu. 1. 400
Inuecta & illata per secundum conductorem, an sint tacitè obligata primo locatori. Lud. Rom. sing. 391. 401
Inuecta & illata in domum locatā sunt locatori tacitè obligata pro pensione. & an hoc procedat, siue pro pensione pecunia soluatur, siue certa species. Lud. Rom. sing. 236. 376
Inuectarium à tutore an fieri debeat coram iudice. Guliel. de Lud. sing. 112. nu. 1. 441
Inuentarij copiam an habere debeat, qui litigat cum tutore, vel curatore aduersi. Anto. Corset. in singular. in verb. inuentarium. numero 1. 316
Inuentarium dicitur legitimè factum, quando continet omnia clare & distinctè. Pet. Raue. sing. 808. 157
Inuentarij confectio potest remitti tutori testamentario, legitimo, & datiuo per testatorem. Guliel. de Lud. sing. 103. nu. 1. 440
Inuentarij confectio multum prodest heredi, & econtra eius omissio multum nocet. in add. Math. sing 117. nu. 1. 144
Inuentarij confectio, facit centeri hæreditatem iacentem. Ioan. Tri gen. sing. 4. nu. 3. 85
Inuentarij ad confectionem quæ requirantur. in add. Mathesil. singul. 157. 144
Inuentarium debet fieri in loco vbi sunt bona. ibid. nu. 14.
Inuestitura operatur institutionem in beneficialibus. Guido papæ sing. 732. 249
Per inuestituram non transfertur possessio, sed datur facultas & licentia ingrediendi possessionem propria authoritate regulariter. Bou. in verb. possessio. nu. 5. 191
Inuestitus in dubio præsumitur, qui feudum possedit 30. annis, & iustè possedisse. Bouerius in singulari, in verbo. præsumptio num. 2. 396
Inuitus contrahere subiectus præsumitur. Amanel. singular. 51. numer. 1. 72

Index

2 Inundatio interrumpit præscriptionem. Petrus Rauenna singulari 405. 146
1 Inutilis dispositio speciei sub genere contentæ inter viuos factæ diminuit legatum. Lud. om. sing. 168. 4
1 Iocalia siue strenæ quæ dantur sponsæ per amicos filiarum vel maritorum cuius esse debeant. Gui Pap. sing. 327. 218
2 Iocalia quæ mittuntur à consanguineis viri vxori, & econtra, præsumuntur donari. Pet. Rau. sing. 309 146
1 Iocalia an debeant vxori remanere. Gui. Pap. sing. 686. §. de iocalibus. fol. 246 & sing. 758. nu. 1. 250
1 Ioculatores & mimi qui fera animalia ducunt, qua pœna puniantur, si illa aliquem hominem occiderint. Ludouicus Romanus singu. 712. 72
1 Iracundiæ calor plures in iure effectus habet. Sed hoc vnum inter cætera efficit, vt si quis iracundiæ calore, verbum alicui iniuriosum dixerit, ac postea eum dicti poeniteat non et nocebit, si modo talis est iniuria, quæ pœnitudine tollatur, secus si tolli non possit. Hip. Mar. sing. 626. nu. 1. & 2. 419
1 Iracundiæ calore factum non debet alicui imputari. Pet. Gera. sing. 16. num. 2. 287
1 Irregularitatis materiam vide per Guido. Papę singulari 305. §. de materia. 217
1 Ita tamen, ista dictio est limitativa, & modificativa. Gui. Papæ singulari 334. 219
2 Italica prædia an de iure communi tributaria esse dicantur. Ioan. de Petruc. sing. 3. 187
1 Item, de ista dictione vide Gui. Pap. sing. 37. fo. 208. sing. 760. §. de dictione. fo. 250 & sing. 119. §. 2. 263
2 Iudæus non potest accusare Christianum de periurio. Barth. de Capua sing. 81. 184
1 Iudæus conuertens se ad fidem Sarracenorum, an veniat aliqua pœna. puniendus. Lud. Rom. sing. 687. 69
1 Iudæus ad officia publica admitti prohibetur, & quid de Iudæo qui nouiter factus est Christianus. Lud. Rom. sing. 679. 68
1 Iudæo aduersus Christianum iuramentum non deferri. Hip. Marsi. sing. 41 nu. 1. 347
1 Iudæus quo casu aduersus Christianum testis esse nequit, eodē quo que casu factus Christianus, & sic nec post baptismum testis erit, sicuti nec periurus peracta eriam pœnitentia, nec etiam inimicus reconciliata amicitia. Hipoly. Martinelus. singulari 179. numero 6. fol. 366. singulari 41. numero 1. fo. 347. & singul. 107. fo. 356. & sing. 273. num. 7. 381
1 Iudęus dum baptizatur, an possit constituere procuratorem ad respondendum pro eo, vt sit infantibus. Ludouicus Romanus singulari 55. 17
1 Iudæus an rem Christiani, vel ecclesiæ præscribere possit. Lud. Romsingu. 812. 80
1 Iudæi, quibus ex statuto, vel priuilegio, sub vsuris pecuniam in rem furto sublatam mutuare licet, nec teneantur rem vero domino restituere, nisi resoluta cum vsuris pecunia ab his dato, an in omni re furto subtracta idem efficere possent. Hipoly. Marsi. singu. 12. num. 1. 344
2 Iudæi quibus nominibus appellentur. Marcus Mantua singulari 481. num. 1. 50
2 Iudæi tenentur portare signum, vt discernantur à Christianis. Aluis. sing. 191. 173
1 Iudæi ex ciuitate expelli à principe sine iusta causa non possunt. Petr. Ger. sing. 59. nu. 3. 294
1 Iudæi non habent aliquod dominium, Infideles aūt sic, vt Soldanus. Lud, Rom. sing. 187. 17
1 Iudæorum priuilegium, quod possunt retinere res furtiuas, donec sibi soluatur pretium, an afficiat scholares. Franciscus Crem. sing. 82. num. 1. 271
2 Iudæorum sibi mortem conscisscentiū corpora insepulta abijciebātur. Mar. Mant. sing. 1. nu. 10. 2
1 Iudæorum fides toleratur per papā & imperatorem, item & fides Infidelium. Lud. Rom. sing. 687. 69
1 Iudæis æquitatem non conuenire, ideo illis non seruandam Hipo. Marsi. sing. 463. nu. 4. 409
1 Iudæos ab ecclesia, non hæreticos tolerari. Et id curi ca. Hip. Marsi. sing. 35 nu. 2. 347
1 Iudex debet prouidere de aduocato, & procuratore gratis patri quæ est adeo pauper quod non habet vnde se possit defendere. Guid. Pap. sing. 573. §. si pars. 237
1 Iudex vltra contenta in libello vel exceptionibus plus pōt in sententia pronuntiare, quando illud plus venit ex dispositione iuris. Gui. Pap. sing 203. 213
1 Iudex appellationis non debet absoluere nisi prius cognito de appellatione. Gui. Pap. sing 903. §. 2. 258
1 Iudex si videt ꝙ male vel iniquè taxauerit expensas non potest per seipsum dictam taxam reuocare. Gui. Papæ sing. 711. nu. 2. 248
1 Iudex à quo semel appellatur an sit in alijs causis suspectus. Guid. Pap. sing 331. §. an iudex fol. 218. & sing. 507. nu. 4. 240
1 Iudex idem cognoscit si dubitatur de iurisdictione, si ad eum pertineat vel ne. Gui. Pap. sing. 891. 257
1 Iudex debet prius cognoscere sum mariē, quod testes sunt valetudinarij, antequam debeat procedere ad examinationem testium ad perpetuam rei memoriam. Gui Pap sing 307. 217
1 Iudex potest exequi sententiam suam si appellatio sit deserta, etiā si super desertione non fuerit pronunciatum. Guid. Pap. sing. 331. § iudex 408
1 Iudex potest abbreuiare terminum datum reo, vel in totum tollere si dubitet de fuga. Gui. Pap. sing. 98. 110
1 Iudex qui extorquet pecunias indebitè à subditis, vel eos apprimit, qualiter puniri debeat. Guido Papæ singular. 510. §. qualiter folio 233
1 Iudex secularis in tribus casibus habet potestatem in clerico. Gui. Pap. sing. 443. 228
1 Iudex ad tempus datus potest procedere tempore feriato propter messem vel vindemias si sua iurisdictio sit extincturа. Guid. Pap. sing. 443. §. iudex. 228
1 Iudex potest partes inducere ad compositionem. Guido Papæ singular. 671. 245
1 Iudex inferior si non potest facere iustitiam propter potentiam inferiorum litigantium, tunc potest adiri iudex superior. Gui. Papę sing. 201. 113
1 Iudex an & quando & quis possit suam sententiam interpretari. Gui. Pap sing. 447. fol. 209. & sing. 486. 231
1 Iudex an propter imperitiam teneatur. Gui. Pap. sing. 443. nu. 4. fol. 228. Rom. sing. 161. 15
1 Iudex potest dare fiduciam delato ad eum veniendi, quæ tamen fiducia est sibi seruanda. Gui. Pap. sing. 312. §. iudex. 217
1 Iudex quo tempore interlocutoriæ omittit condemnationem expēsarum, nunquid poterit postea in quacunq; parte litis supplere. Guid. Pap. sing 125. 211
1 Iudex appellationem non debet pronuntiare de his de quibus coram eo agi non potest. Gui. Pap. sing 382. §. iudex. 224
1 Iudex à quo non debet reputare ad iniuriam si appellās dicat in suæ appellatione sententiam iniquam, quia illa verba de consuetudine non important iniuriam. Gui. Pap. sing. 358 §. iudex. 221
1 Iudex delegatus an possit de nullitate sententię cognoscere. Guid. Pap. sing. 387. 225
1 Iudex temporalis an possit cognoscere de spoliatione vel manutentione beneficij. Gui. Pap. sing. 392. §. verum iudex. 225
1 Iudex egoscensor esse illius qui est homo meus. Gui. Pap. sing. 325. §. eo ipso. 218
1 Iudex propter nimiam seueritatem debet ab officio repelli. Guido. Pap. sing. 564. § iudex. 236
1 Iudex quando procedit ex officio suo si testes clarè non deposuerint iterum potest eos facere testificari, etiam post publicationem testium Gui. Pap sing. 237. 214
1 Iudex delegatus quando citat debet mittere copiam suæ delegationis cum citatione, alias nō tenetur citatus comparere. Gui. Pap. sing. 550. §. quando iudex. 235
1 Iudex an & quando possit procedere ad executionem suæ sententiæ non obstante appellatione. Guido Papæ singulari 584. §. verum & quando. 239
1 Iudex qui pronuntiat se iudicem qui non est, sibi acquirit iurisdictionem, & est iudex competens si non appelletur. Gui. Pap. sing. 204. §. 2. 258
1 Iudex secularis cognoscit de contractu vsurario incidenter. Guide Pap. sing. 937. 259
1. Iudex nō dicitur ex officio suo testes examinasse post didicita testificata, quando pars nominat testes iudici. Guido Papæ singula. 647 folio 244
1 Iudex si non detulerit appellationi an possit terminū præfigere appellanti ad introducendum appellationem. Guid. Pap. singu. 597. § quid si. 240
1 Iudex potest de facto supplere in causa pia. Gui. Pap. singul. 647. §. causa. 244
1 Iudex de nouo potest constituere salarium ex iusta causa. Gui. pap. sing. 698. §. iudex. 247
1 Iudex appositione decreti an possit pecuniam recipere. Guid. Pap. sing. 444 §. verum. 228
1 Iudex ordinarius & nō alius potest citare realiter, hoc est personaliter. Gui. Pap. sing. 587. §. iudex. 239
1 Iudex qui exequitur sententiam non habet potestatem cognoscendi si bene vel male fuerit lata Gui. Pap. sing. 498. §. 2. 232
1 Iudex debet habere semper æquitatem præ oculis Gui. Papæ. singu. 663. §. 4. 245
1 Iudex ex officio suo potest ponere prætium in bladis vendendis in foro publico. Gui. Pap. sing. 304. fol. 217. & sing. 416. 226

Singular. Doctorum.

1 Iudex potest imponere pretium arbitrio suo cum inter partes est discordia de pretio. Guid. Pap. sing. 522. §. cum inter. 233
Iudex à quo potest suam sententiam declarare non obstante qđ ab ipsa fuerit appellatum. Guid. Pap. sing. 329. §. Et ex. 220
1 Iudex cautæ principalis si ex minus sufficienti causa tulit sententiam, iudex causæ appellationis nihilominus alia bona & sufficienti causa motus ex eisdem actis poterit eandem sententiā confirmare. Guid. Pap. sing. 560. §. dicit pe. 221
1 Iudex si ex falsa causa Titium condemnat, qui tamen aliàs per pcessum erat condemnandus, iudex appellationum debet sententiam confirmare & veram causam in sua sententia exprimere. Gui. Pap. sing. 583. 239
Iudex qui aliquid innouat pendēte appellatione qualiter debeat puniri. ibid. §. si iudex.
1 Iudex appellationum si profert simpliciter suam sententiam quæ transiuit in rem iudicatam: & nullam mentionē fecerit de nullitate primæ sententiæ, & exequatur sententia iudicis appellationum, an pars poterit opponere de nullitate primæ sententiæ. Gui. Pap. sing. 360. §. si iudex. 221
Iudex appellationum non exequitur sententiam, sed iudex à quo. §. iudex appellationum. ibidem
1 Iudicis partes nullæ sunt, nisi in pronuntiando vbi in causa conclusum est: & est clausus processus adeo quòd nulla allegatio deinceps fieri debet nec in iure nec in facto. Guido Papæ singulari 418 227
1 Iudici an credatur nisi inquantum constat de actis. Guid. Pap. singul. 806. §. 3. 253
1 Iudices vel procuratores fiscales qui ex officio vexant partes calumnioſe debent condemnari de proprio in damnis, expēsis & interesse parti priuatæ. Guid. Pap. sing. 81. 254
2 Iudex ex officio suo potest dare etiam nomine petentе curatorē prodigo vel furioso. Pe. Rauen. sing. 516. 149
2 Iudex fecit capi malefactorem in alieno territorio, fuit processum vsque ad executionem, an teneat quod factum est. Pe. de Rau. singulari 810. 157
2 Iudex si habet arbitrium in impositione pœnæ, potest procedere vsque ad supplicium pœnæ corporalis, si hoc criminis magnitudo desiderat. Pe. Rauen. sing. 805. 157
1 Iudex si litio multas iniunctiones faciat, singulis certam pœnam indicens, an inobediens ad omnes compellendus sit. Hip. Marsi. singu. 491. num. 2. 413
1 Iudex superior an possit inferiori prohibere, ne de causa aliqua cognoscat, aut iudicet. Hipolytus de Marsi. singulari 490. numero 2, & 3. 413
1 Iudex qui omisit debitam condemnationem expensarum à parte petitam, tenetur parti læsæ de propria bursa restituere, & refarcire, habet tamen regressum contra eum quem debuit condēnare. Bouer. in sing. in verb. expense. nu. 4. 202
Iudex potest cirato super expectatione facere gratiam, non tamē super expensis. nu. ibidem
1 Iudex qui diffinitiuam pertulit, quæ ex diffinitiua valere non potest, non valet vt interlocutoria, sed est nulla. Math. in l. cum iudex. C. de sent. & interlocut. nu. 2, & 9. 165
2 Iudex an & quando possit interlocutoriam reuocare. Dyn. singulari 133. 132
1 Iudex nō potest ferre diffinitiuam, nisi actor præsens instet. Math. in auth. qui semel. nu. 19. c. quom. & quando iud. 158
1 Iudex si committat notario causæ taxationem expen. ab ipso taxatore non debet appella ri sed recurri per viam querelæ, quia ab officiali deputato sine iurisdictione appellari non debet. Secus si iudex taxationem approbaret, quia tunc ab ipsa approbatione posset appellari. Bouer. in verb. appellatio. nu. 35. 204
1 Iudex si finitis fatalibus in causa appe. pronuntiet, sententia est ipso iure nulla: quoniam finitis fatalibus, prima sententia remanet rata. Bouer. in verb. nullitas. nu. 2. 205
1 Iudex, cuius arbitrio pœna venit imponenda, si arbitretur, quòd maior pœna, quàm sit solita, imponatur, si de consuetudine appareat, dicitur grauare, & malè facere, nisi faciat ex causa. Mathes. singu. 48. num. 2. 105
1 Iudex decreto à se interposito, si in illo à partibus se circunuentū deprehenderit, motu proprio illud ex officio reuocare potest. Hipo. de Marsi. sing. 320. nu. 1. 389
1 Iudex quo casu cognoscat, an sua sit iurisdictio. Ant. Corset. in sing. in verb. iurisdictio. 1. nu. 2. 316
1 Iudex secularis, quantumlibet emineat, de iuramenti materia non cognoscit, nisi tamen iudex secularis de absolutione nullitate ab ipso iuramento factæ à iudice ecclesiastico cognoscere velit, quod potest. Et ibidem limitationes aliàs remiss. Hipolytus de Marsi. sing. 367. num. 1. 397
Iudex secularis præceptum iudicis ecclesiastici exequi non tenetur, si scit, vel suspicetur de ipsius iniustitia. ibid. nu. 2.
1 Iudex potest ferre sententiam super equo, vel turri, quando periculum imminet, si veniret ad banchum iuris. Petrus Gerardus singulari 100. num. 23. 300
1 Iudex si præcipiat aliquem detineri sub custodia, an debeat mitti in carcerem. Antonius Corsetus in singulari, in verbo custodia numero 1. 300
1 Iudex si quando aduersus occidentem bannitum inquirat, qui ex statuti forma impunè occidi poterat, tunc quilibet de populo coram inquirente iudice comparere ac de banno docere banniti occisi, ac petere vt iudex contra occidentem procedat. Hipo. Marsi. sing. 372. num. 1. 398
Et quid si occisus bannitus duntaxat ex contumacia fuisset. numero 2. ibidem
1 Iudex si multitudine causarum impeditus causam expedire non potuit, an currant parti tempora, & terminus. Anto. Corset. in singu. in verb. iudex. 2. num. 1. 315
1 Iudex non condemnans partem in expensis, si fuerint petitæ, de suo refarcire tenetur. Antonius Corset. in singulari, in verb. iudex. 1. numero 1. 315
1 Iudex secularis de causa spirituali cognoscere non potest. Et in quibus casibus secus sit. Pe. Gerard. sing. 58. nu. 1. 294
1 Iudex secularis, coram quo exceptiones ad ecclesiasticum remittē dæ opponuntur potest opponenti terminum statuere ad producendum coram eo capitula quæ vult probare in curia ecclesiastica, vt videat an sint releuantia. Et si non fuerint releuantia, ad vlteriora procedet. Pe. Gerard. sing. 58. 294
1 Iudex si pronuntiet possessiones haberi pro confessis, erit sententia interlocutoria. in addi. Math. sing. 39. nu. 24. 101
1 Iudex potest supplere de facto, & nemine opponente in facto notorio, & quare. Bouer. in sing. in verb. notorium. nu. 1. 196
1 Iudex sicut potest actori terminum ad agendum statuere, vt eo ela pso non audiatur, ita post audientiam super aliquo instrumento denegare. Math. sing. 40. nu. 23. 102
1 Iudex ciuilis potest incidenter cognoscere de criminibus quæ oriūtur ex actis coram eo habitis. Bouer. in singu. in verbo incidens & emergens quæstio. nu. 1. 195
1 Iudex ordinarius si exprimat causam talem in citatione, per quā, si vera esset, reus foriretur eius iurisdictionem, teneтur comparere. Bouer. in verb. citatio. nu. 33. 189
1 Iudex à quo potest mittere sententiam suam executioni citato appellanti nisi appellans doceat, quòd prosecutus sit appellationem. in addi. ad Math. sing. 29. nu. 16. 96
Iudex à quo appellatur, solet assignare terminum appellanti ad faciendum fidem de prosecutione appellationis, vt sine pœna & reprehensione possit suam sententiam exequi, nisi constet ei de prosequutione facta. num. 17. ibid.
2 Iudex potest abbreuiare, & in totum tollere dilationem datā reo, si timeatur de fuga. Pau. de Cast. sing. 19. nu. 1. 129
1 Iudex vbi procedit tanquam super notorio, non monstrato notorio omnia agitata sunt ipso iure nulla. Bouer. in singu. in verbo notorium num. 10. 196
1 Iudex vel arbiter in vna causa an & quando possit esse testis in ea dem. Bouer. in sing. in verb. testis. nu. 56. 200
1 Iudex appellationum licet pronuntiauerit malè ante diffinitiuā ab aliquo prætenso grauamine fuisse appellatum, nihilominus tamen potest de causa principali cognoscere, si voluerit appellatus: nec debet tunc facere remissionem ad primum iudicem. Bouer. in verb. appella. nu. 42. 204
1 Iudex maleficiorum aduersus furem inquisitionem conficiēs, si in inquisitione dicat, quòd ipse fur tali tempore ad domum Titij accessit & furto subtraxit vestem, vel pecuniā, vel quiduis aliud ꝙ ad ipsum Titij pertinebat, tunc huiusmodi inquisitio nō procedit, & id cur. Hip. Marsi. sing. 275. nu. 1. 382
1 Iudex debet cùm peremptoriè citat, comminari quod si citatus nō comparuerit, procedet in causa quantum de iure poterit, & debebit. in addi. Math. sing. 8. nu. 4. 86
1 Iudex cauere debet, ne alter iudicet, quàm quod legibus aut constitutionibus proditum est. in addition. ad Mathes. singulari 19. numero 6. 91
1 Iudex de eo quod cognouit, pronuntiare tenetur. Mathes. l. 2. C. de sent. ex peric. num. 1. 160
1 Iudex debet iudicare ex ijs quæ sibi constant ex actis. Math. l. 2. C. de sent. quæ sine cert. quantit. num. 1. 168
2 Iudex qui facit litem suam conuenitur in syndicatu etiam si, pars non appellet. Aluis. sing. 6. 166
1 Iudex domicilij non tenetur facere remissionem ad locum delicti de leuibus criminibus. Boue. in sing. in verb. remissio. nu. 7. 203
2 Iudex qui pōt cognoscere vsque ad certam quātitatē, etiā de maiori pōt pronuntiare, quæ tpe sententiæ appareat excreuisse, dūmodò tempore iudicij appareat petitionē datam vsque ad summam, quam potest iudicare. Dyn. sing. 139. 132

Index

1 iudex non debet nec potest condemnare in fructibus, damnis vel interesse quæ accessoriè veniunt, nisi in interdicto vnde vi ratione violentiæ, & in petitione hæreditatis. Bouer. in sing. in verb. expensæ. nu. 5. §. iudex non deber. 202
2 Iudex non tenetur in syndicatu, si denegat id quod resider in eius mero arbitrio. Inno. sing. 9. 164
1 iudex appellationum potest de nullitate sententiæ directò & principaliter cognoscere, licet nõ fuerit appellatum. Boue. in verb. appella. num. 2. 203
1 iudex potest procedere in causa principali non citato vlteriùs eo, qui de iudicio recessit ab interlocutoria appellãs. Boue. in verb. appelatio. num. 18. 204
1 iudex quando procedit duplici authoritate, ordinaria, scilicet, & delegata, attendi debet authoritas delegata, quæ maior est, vt ab ipso appelletur ad delegantem, & non ad metropolitanum iudicem. Bouer. in verb. appellatio. nu. 11. 203
1 iudex à quo si non recipit appellationem, ad officium iudicis appellationis pertinet cognitio, an appellatio sit recipienda, vel ne. Bouer. in verb. & apostoli. nu. 6. 204
1 iudex vbi aliquê grauauit interlocutoriè vel diffinitiuè, si petitur post decem dies grauamen reparari, non potest appellari. Secus si iudex aliàs quàm interlocutoriè grauauerit: quia tunc si lapsis decem diebus petatur reparari, si deneget, potest appellari. Bouer. in verb. appe. nu. 17. 204
1 iudex si pronuntiet se iudicem competentem, sententia illa dicitur interlocutoria, & ab ea appellari potest. Et an possit per iudicẽ, ordinarium vel delegatum reuocari de consensu partium, si ab ea non est appellatum. Lud. Rom. sing. 130. 13
1 iudex delegatus an possit pro exequendo implorare auxiliũ brachij secularis sine speciali commissione. Bouer. in sing. in rubr. & brachij secularis implora. num. 1. 205
iudex appellationum qui confirmauit sententiam ordinarij, põt illam exequi, si voluerit: quia ex sua sententia confirmatoria ẽt oritur actio iudicati, & officium iudicis. ibid. nu. 2.
1 iudex non subditus quando iudici requirenti executionem fieri, scit vel præsumit de iniustitia requirenda, potest executionem licitè recusare, si iudex requirẽs extra iudicium processerit. Sed non debet recusare executionem sententiæ per iudicem requirentis iudicialiter prolatæ: quia requisitus deber in dubio ꝓ ea præsumere, nec interest sua, de eius iustitia vel iniustitia inquirere. Bou. in verb. executio. nu. 17. 205
1 iudex secularis non debet seruare præscriptionem mala fide introductam. in addi. Math. sing. 14. nu. 7. 88
1 udex appellationum non debet iniustè ab interlocutoria appellantem remittere iudici à quo, qui ab initio appellationi detulerat, quia per delationem appellationis sibi iurisdictionem abdicauerat. Bouer. in sing. in verbo appella. nu 12. 203
1 iudex si sciat esse conclusum in causa, & admittat probationes, q̃ non poterant post conclusum admitti, videtur ipsam conclusionem causa reuocare. in addi. Math. sing. 57. nu. 3. 109
iudex in dubio an præsumatur habuisse scientiam conclusionis in causa. num. 4. ibidem
1 iudex inferior potest semper grauamen, seu interlocutoriam suã reuocare, nisi per superiorẽ sibi fuerit inhibitum aliquid innouari. Boue. in verb. sententia. nu. 7. 203
1 iudex domicilij, & etiam alius, extraneus iudex potest denegare remissionem ad locũ delicti, si delatus in loco domicilij fuerit præuentus respõdendo inquæstæ, quia vbi cœptum est iudiciũ, &c. Bouer. in verb. remissio. num. 4. 203
1 iudex dubius in processu, quando remittit quæstionem consulendam, commissio fieri debet expensis vtriusque partis consultantis. Si vero sit deliberatus pro vna parte, & pro alia consiliũ petat, tunc commissio consulendi fieri debet expensis solius partis petentis, quæ sola præbet causam commissioni. Bouerius in verb. consultatio. nu. 1. 203
1 si iudex exprimat in sententia vnam causam iuridicam, licet expresserit alias causas contra ius constitutionis, nihilominus valet sententia. Bouer. in verb. sententia. nu. 11. 203
1 Si iudex domicilij præuenit iurisdictionem inquirendo, potest denegari remissio ad locum delicti. Bouer. in sing. in verb. remissio numero 3. 203
1 iudex à quo, qui refutat appellationem, debet exprimere causam refutationis. Bouer. in verb. & apostoli. nu. 7. 204
2 iudex videns libellum fore ineptum, & fouere iniustã causam poterit officio suo ipsum reijcere, & denegare audientiam actori. Innoc. singu. 24. 165
2 iudex si dixit in sententia, condemno per talem legem, quæ nihil facit, an sententia sit nulla. Inn. sing. 46. 165
2 iudex non debet diffinitiuè absoluere, sed tantùm ab obseruatione iudicij, quando lata sententia in principali cõtra eum qui in appellatione probauit de iuribus suis: & sua defensione, sed tamen adeò parcè, vt ipse iudex non intelligat quæ partium foueat iustitiam, vel iniustitiam. Inno. sing. 21. 165
1 iudex ecclesiasticus ex suo mero officio potest requirere clericum suum, etiam inuitum à iudice laico detentum. Bouer. in verbo iudicis officium. num. 4. 187
1 iudex non debet admittere aliquem ad probandum, quod probatum non releuat. Antonius Corsetus in singulari in verb. iudex 4. numero 1. 316
1 iudex licet sit notarius, attamen non potest conficere instrumentum de actis iudicialibus coram ipso tanquam coram iudice factis: quoniam acta iudicialia concernunt ius partium. Bouer. in sing. in verb. notarius. nu. 14. 197
1 iudex qui debet ferre sententiam de consilio sapientis, illud consilium adhibere non debet, quãdo in illa causa habet casum legis expressum. Ant. Corsin. sing. in verb. sententia. 142 337
1 iudex quantumcunque sit infamis vel periurus, non deponit officium suum, nisi per sententiam priuetur. Bouer. in verb. iudex numero 7. 187
iudex ecclesiasticus potest cognoscere de causis miserabilium personarum laicarum, ob negligentiam solius primi iudicis secularis. Sed de causis aliorum laicorum non deuoluitur iurisdictio ad iudicem ecclesiasticum, vt ob negligentiam iudicis primi secularis, quandiu est aliquis iudex laicus gradatim superior, ad quem recurri potest. ibid. nu. 5.
2 iudex maleficiorum quando cognoscat de causa ciuili. Petrus de Rauen. sing. 209. 141
1 iudex contra suum officialem aliquid iniustè statuisse non præsumitur. Math. in l. nulli. C. quor. appe. non recip. nu. 3. 180
1 iudex ex officio debet inquirere de conditione testium. Bouerius in sing. in verb. testis. nu. 15, & 30. 199
2 iudex, cũ publica vtilitas vertitur, non potest etiam ex consensu partium aliquid de iure relaxare. Aluis. de Alb. sing. 50. 168
2 iudex debitorem capi iuber, & cogit soluere non seruato iuris ordine, an possit reuocari illa solutio. Ioann. Trigon. singulari 51. numero 1. 93
1 iudex non dicitur sedere super non peticis. in addit. Math. singula. 12. numero 17. 87
1 iudex ordinarius an possit simpliciter citare, dicendo, venias, ad præsentiam nostram. in addi. Math. sing. 8. nu. 1. 86
1 iudex si ex forma statuti possit liberè inquirere, tamen non poterit inquirere non præcedente fama, vel plus quàm sint indicia. in addi. Math. sing. 15. nu. 9. 89
1 iudex ex causa potest remittere tutori inuentarij confectionem: vtpote si non expediat pupillo manifestari quantitatem patrimonij sui. Bouer. in verb. tutor. nu. 3. 193
2 iudex, si dat fiduciam bannito, non tenetur eam seruare sibi. Bald. singulari 149. 127
2 iudex ex officio falsum testem punit extraordinariè. Columbet. sing. 12. num. 1: 176
2 iudex an teneatur expectare illum cui dedit terminum ad crastinam diem ad audiendam sententiam. Bald. sing. 133. 127
2 iudex an possit compellere quem ad consulendum Baldus singulari 103. 126
2 iudex si commisit causam audiendam, vtrum videatur commisisse eam finiendam. Bal. sing. 203. 128
1 iudex cuius est iurisdictio reuocata, si se pronũciat iudicem competentem valebit processus coram eo postea factus: nisi fuerit appellatum. Bouer. in verb. sententia. nu. 3. 203
2 iudex appellationis si confirmat primam sententiam ex noua cãtũc oritur actio ex secunda: si verò ex veteri, tunc ex prima oritur actio. Dyn. sing. 135. 132
2 iudex appellationis si confirmet sententiam nullam, à qua extiterat appellatum, tunc postmodum non poterit dici nulla. Dyn. singulari 136. 132
1 iudex si simpliciter banniat aliquem, ille intelligitur bannitus vsque ad decennium. in addi. Math. sing. 141. nu. 2. 140
2 iudex, cuius iurisdictio expirabat, sententiam tulit non expectata relatione nuntij, an valeat. Io. Trig. sing. 36. nu. 1. 91
1 iudex quando mutatur, nouus iudex habet tertiam partem instantiæ temporis illius causæ. Mathes. in l. 6. C. quomodo & quãdo iud. numero 13. 156
1 iudex procedit ad primum & secundum decretum contra reum, si libello actoris purè respondere, & super eo litem contestari recusset. Math. sing. 63. nu. 2. 111
1 iudex licet habeat liberum arbitrium in criminalibus: tamen si nõ præcedentibus indicijs reum torqueat, tenetur in syndicatu, in addi. Math. sing. 55. nu. 8. 108
iudex si non præcedentibus indicijs ponat reum ad torturam, ex hoc oritur præsumptio violentiæ in iudice. ibid. nu. 9.
1 iudex delegatus super vna re, ꝙ de illius rei accessorijs cognoscere possit. Math. in l. 1. C. si à non competen. iud. nu. 2. 171

Singular. Doctorum.

1 iudex appellationis quòd primam sententiam aut approbare aut reprobare teneatur. Math. in l. per hanc. C. de temporibus, & reparat. appella. nu. 8. 177
2 iudex quilibet in suo territorio maior est alio. Dyn. sing. 267. 134
2 iudicis mentio in dubio intelligitur de ordinario. Dynus singulari 170. 134
1 iudex certam sententiam ferre potest, vbi incerta est ipso iure nulla. Math. in l. 4. C. de sent. quæ sine cert. quant. nu. 1. 169
1 iudex ad quem ex eisdem actis validam sententiam ferre potest, cum iudex à quo nullam pronuntiarit. Math. in l. 4. C. de sent. quæ sine cert. quantit. nu. 3. 169
1 iudex suam vel anteceſſoris sententiam mutare non potest. Math. in l. 1. C. senten. rescind. non poss. nu. 1. 172
1 iudex an & quando possit sententiam latã reuocare, & iterũ pronuntiare. Math. in l. 4. C. quo. & quando iud. nu. 6. 155
1 iudex corruptus famam perdit, & damna resarcit. Math. in l. 2. C. de pœn. iud. qui mal. iud. nu. 1. 171
2 iudex quid spectare debeat antequàm comprehendi concedat debitorem suspectum de fuga. Io. Trig. sing. 115. nu. 1. 106
1 iudex non tenetur impartiri officium suum nõ postulatum. in addi. Math. sing. 12. nu. 19. 87
1 iudex qui ex consilio parentum sententiam tulit, an excusetur, & quid in arbitrio. Math. l. 2. C. de pœn. iud. nu. 4, & 5. 172
1 iudex secularis an possit cogere laicum ad prorogandum iurisdictionem in iudicem ecclesiasticum. Math. in sing. 143. nu. 2. 140
1 iudex negligens facere iustitiam in quãtum parti teneatur. Math. in l. 1. C. quo. & quando iud. nu. 6. 153
1 iudex potest ex variis opinionibus alteram præeligere, & secundum illam iudicare. in addi. ad Math. sing. 19. nu. 11. 91
1 iudex potest indistinctè de facto supplere pro absente, etiam per contumaciam, quod tamen in fauorem præsentis facere nõ potest. Math. sing. 17. nu. 5. fol. 89. & in addi. nu. 12. 90
1 iudex nunquam potest pronuntiare positiones haberi pro confessis, parte etiam per veram contumaciam absente, quia respõde re deber. Secus si sit pſens, & in respondendo contumax. Math. sing. 17. nu. 6. fol. 89. & in addi. nu. 13. 90
1 iudex reum habens plenis conuictum probationibus, non tamen confessum, si velit vltra plenas illas probationes confessionem ipsius rei habere, & in hoc eum torqueat, nec quicquam fateat, imo negat, pergitque in negatione, num vi prædictarum probationum ad mortem condemnari queat? Hipolytus Marsl. singulari 262. numero 2. 380
1 iudex ordinarius si processit vt delegatus, sic ab eo lata sententia non valet, quia quod potuit noluit. Hipolytus Marsilien. singulari 262. num. 3. 380
1 iudex prius quàm sententiam pronũtiet, qđ & deliberare & emẽdare sententiam debeat. Mathes. in l. 3. C. de sentent. & interlocuto. num. 4. 163
1 iudex datus super proprietate, potest & de possessione cognoscere Math. in l. 3. C. si à non compet. iud. nu. 2. 171
2 iudex debet dare dilationes moderatas ſm diuersitates locorum, & non facilè amplius quàm semel. Pet. Rauen. sing. 130. 139
2 iudex licet possit coarctare vel augere, tamen non potest in totũ tollere dilationem merè legalem. Pe. Rauen. sing. 151. 139
1 iudex an possit mouere quocũque loco citatum, vt adsit sententia. Math. in l. 2. C. quo. & quando iud. nu. 10. 154
1 iudex ad denuntiationem filijſa. debet ex officio prouidere super mala administratione patris, seu dilapidatione quam facit de bonis filij. Bouer in sing. in verb. accusatio. nu. 7. 192
1 iudex ordinarius quòd recusari, sicut & delegatus, possit. Mathes. in auth. & consequenter. C. de sentent. & interlocu. omnium iudic. numero 3. 166
1 iudex si ex forma statuti habet plenissimam potestatem procedẽdi & terminandi, prout sibi placuerit, vel voluerit, nulla iuris, vel statuti dispositione seruata, non tamen potest tollere ius vni parti quæsitum ex iure gentium, vel ciuili, aut etiam ex statuto. Et illa potestas sõlùm operatur in formatione processus, & in solennitate sententiæ, & in his quæ principaliter à iudicis officio dependent. Math. sing. 14. nu. 1. 88
1 iudex recusatus potest assignare terminum ad causam recusationis fiendã, quia talẽ terminum non arbitri, sed iudex recusatus statuere debet. Bouer. in sing. in verb. recusatio. nu. 10. 194
1 iudex delegatus prius debet condemnare in expensis, & interesse, quàm pronuntiet literas suæ commissionis non valere: cùm facta pronuntiatione desierit esse iudex. Bouerius in verb. expensæ. numero 17. 202
2 iudex an potest dare licentiam parti ingrediendi possessionem ꝓpria authoritate. Dyn. sing. 141. 132
1 iudex non tenetur condemnare victum victori in expen. nisi fuerint petitæ, licet hoc sine petitione facere possit si velit. Bouer. in verb. expensæ. num. 3. 202
1 iudex in his, quæ officio suo mercenario veniunt, quòd ex officio semper supplere possit. Mathes. in l. 1. C. de sent. quæ sine cert. quanti. numero 2. 168
1 iudex in his, quæ eius arbitrio sunt commissa, debet seruare æquitatem. in addi. Math. sing. 15. nu. 15. 89
1 iudex in principali sententia deducere potest quod excipiẽdo reus deduxit. Math. in l. cum eorum. C. de sentent. & interlocu. omnium iudic. nu. 7. 164
1 iudex, si quando victum ab expensis absoluat, causam sententiæ inferre debet, alioqui huiusmodi sententia absolutoria non tenet. Hip. Marsl. sing. 545. nu. 2. 419
iudex secundum allegata & probata debet iudicare, non secundũ conscientiam nisi sit à iure, aut ab actis informata. Marcus Mant. sing. 451. nu. 1, & 3. 47
2 iudex semper æquitatem præ oculis habere debet, dum tamẽ à lege approbatam. Marc. Mant. sing. 45. nu. 2. 47
2 iudex in quacunque parte iudicij, & quandocunque voluerit, potest interrogare, & interrogatus tenetur respondere. fallit. nu. 2, & 3 Marc. Mant. sing. 446. num. 1. 47
2 iudex si actori deferat iuramentum, recusari non potest. Marcus Mant. sing. 444. nu. 1. 47
2 iudex decernens tutelam pupillo, intelligitur etiam interposuisse decretum super bonis in alieno territorio existentibus, & tamen iudex vnius territorij non potest mittere in possessionem in bonis alterius territorij, & quare. Marcus Mantua singulari 228. numero 1. 28
2 iudex qui aliquem suspẽdi fecit de facto, an teneatur similitudine supplicij. Marc. Mant. sing. 246. nu. 2. 29
1 iudex excommunicatus occultè an possit ferre sententias, & quales. Boue. in sing. in verb. excommunicatio. nu. 3. 190
2 iudex appellationis ex noua causa sententiam conformare potest, reprobatis rationibus, q̃bus iudex principalis causæ motus fuerat. Marc. Mant. sing. 448. 47
1 iudex debet admitti ad suum processum & sententiam defendendam. Bouer. in sing. in verb. iudex. nu. 10. 187
1 iudex ex officio suo potest libellum ineptum repellere. Bouer. in sing. in verb. iudicis. officium. nu. 2. 187
1 iudex potest personaliter detinere & arrestare forenses, qui ratione rei vel contractus fortitur eius forum, donec caverit de stando iuri, vel litem fuerit contestatus. Bouerius in singu. in verbo sequestrario. nu. 6. 190
2 iudex ad hoc vt in criminalibus possit citare reum vt personaliter compareat, quæ concurrere debeant. Et an tũc causa in citatione sit introducta. Io. de Arno. sing. 75. nu. 2. 82
1 iudex secularis in realibus potest supplere negligẽtiam iudicis ecclesiastici. Bouer. in sing. in verb. iurisdictio. nu. 2. 187
1 iudex si quem coram citare facit, & citato iurare suis præceptis ob tẽperare iubet. quod si citatus facere nolit, nec faciat, ob id contumax non est. Hip. Marsl. sing. 648. nu. 4. 432
2 iudex ex officio etiam post cõclusum in causa, & in causa summaria, potest interrogare partem ad veritatem indagandam, & an ista interrogatio possit fieri ad fundandam nouam intentionẽ partis, an verò vt declarentur iam deducta. Ioannes de Arn. singulari 36. numero 1. 79
1 iudex an possit amplecti pœnam pecuniariam, & relinquere pœnam corporalem, quàm incurrit reus ob solutionem in tempore non factam? etiam si reus velleт corporaliter puniri, potius quàm pecuniariter. Franc. Crem. sing. 103. nu. 1. 273
1 iudex delegatus, qui absoluit reum ab inepta petitione, potest nihilominus etiam inepta petitione actione proposita de nouo cognoscere, quia per talem absolutionem non dicitur functus officio suo. Bouerius in singulari in verbo compromissum. numero 6. 188
1 iudex potest facere in die assignata gratiam parti cõtumaci, expectando eam ad diem sequentem. Nec requiritur ad talem actũ per iudicem explicandum noua partis contumacis citatio. Bouer. in verbo, contumacia. nu. 11. 190
1 iudex delegatus, cuius iurisdictio est tacitè reuocata per impetrationem secundi rescripti, si pronuntiauit se iudicem competentem, quòd processus per ipsum postea factus, nisi appelletur. Bouer. in sing. in verb. delegatio. nu. 8. 188
si iudex committat causam ordinario in forma iuris cõmunis, nõ dicitur noua commissio, sed sui officij exhortatio, secus si extra formam iuris communis. ibid. nu. 10.
1 si iudex non obstante exceptione proposita procedat, perinde est ac si interloqueretur, ideo debet appellari à tali grauamine infra 10. dies, aliàs transit tale grauamen in rem iudicatam: Boue. in sing in verb. iudex. nu. 2. 187
1 iudex loci, vbi quis incola est, potest punire delinquentem de delicto alibi commisso, quoniam in criminalibus quis fortitur forum etiam in loco domicilij. Bou. in sing. in verb. forus. n. 2. 187

Index

1 Licet iudex delegatus pronuntiauerit rescriptum falsum esse verum,non ideò magis valet processus prætextu dicti rescripti factus,cum pronuntians non habuit iuramentum iurisdictionis ipso iure.Boue.in verb.rescriptum.nu.7. 188

1 iudex potest punire iniuriam sibi factã iudicialiter & notoriè,aliàs verò non potest in causa sua sibi ius dicere.Bouer.in singula.in verb.iudex.num.1. 187

1 iudex,cui commissa seu delegata est causa appellationis,simpliciter potest de nullitate sententiæ cognoscere.Bouer. in verb. de legatio.num.2. 188

2 iudex quando testes sunt pares,potest adhærere cui parti vult, dũ modò causam adhæsionis in actis inserat.Petrus Gerard.singu. 11.numero 9. 286

2 iudex non malè facit si in dubio fert sententiam contra fiscũ,contrà quem etiam interpretatio fieri solet.fallit in causa animæ. Marc.Mant.sing.488.nu.1,& 2. 50

2 Iudex ordinarius licet non possit esse arbiter in causa, quæ corã eo vertitur:potest tamen esse amicabilis compositor, vel arbitrator Aman.sing.14. num.1. 74

1 iudex qui iudicauit secundum opinionem magistri sui solennis doctoris,& opiniones insolitas tenere non consueti,quamuis sit contra communem opinionem.excusatur in syndicatu à condemnatione expensarum.Pe.Gerard.sing.62.nu.2. 295

2 iudex vti facit litem suam malè iudicando,ita notarius malè scribendo.Aman.sing.142.nu.1. 74

2 iudex an teneatur exprimere in sententia quò ad ipsius validitatem quòd ex causa pro pœna pecuniaria corporalem imponit. Mant.sing.313.num.1. 36

1 si iudex vel arbiter non venit ad locum assignatum, pars non cõparens non debet contumax reputari.Bouerius in verbo contumacia.num.5. 190

1 iudex si me condemnet,nisi probauero;tunc nunquàm defertur iuramentum.Pe.Gerar.sing.86.nu.2. 198

1 iudex ob nimiam rei contumaciam,potest mandare, quòd actor missus in possessionem causa custodiæ, licitè percipiat fructus, & illos faciat suos.Antonius Corsetus in singulari,in verbo cõtumacia.1.num.1. 307

2 iudex coram quo præstita fuit cautio de iudicio sisti, non potest amplius recusari.Aman.sing.101.nu.1. 75

2 iudex,qui non punit reum debita pœna,qua pœna plecti debeat, & quid si puniat non puniendum ? Amanel. singulari 102. numero 1. 73

1 iudex ordinarius,aut quiuis alius potestas ob ingratitudinem tanquàm suspectus recusari potest Idem in filio emancipato.Hip. Marsi.sing.413.num.3. 403

2 iudex vel arbiter non possunt esse testes de his, quæ acta sunt coram eis.Aman.sing.221.nu.1. 76

1 iudex lege clementior esse non debet,potest tamen ex causa augere pœnam,vel minuere.Itaque statuto cauente, quòd pro pari furto furca suspendi fur possit, poterit tamen iudex statuti pœnam citra mortem temperare.Hipolytus de Marsi.in. 182. numero 1.2,& 4. 367

1 iudex etiam postquàm in causa conclusum est vsque ad sententiã pro discutiendis circa causæ merita dubijs,ad priuatam vtilitatem partes interrogare potest. Et qualiter id limitetur ac procedat.Hip.de marsi.sing.155.nu.1. 361

2 iudex nil debet recipere pro decreti interpositione.Aman.singul. 175.numero 1. 75

1 iudex si non præcedentibus indicijs quempiam quæstioni implicuerit,si tortus sic indebitè iudicem occiderit, alia leuiori,quã mortis pœna puniri debet, licet pro homicidio ea imponatur. Hip.Marsi.sing.455.nu.2. 408

1 iudex maleficiorum non semper de delicto inquirere potest, etiã stante statuto, quòd de quolibet crimine inquirere possit: nisi prius offensus citetur,vt ab eo intelligat, num delinquentẽ accusare velit.Hip.Marsi.sing.305.nu.1. 387

1 iudex occupans alienam iurisdictionem capitaliter est puniẽdus. Gul.de Lud.sing.5. 438

1 iudex ex magna causa ad fundandam agentis apud se intentionẽ, reum ad exhibendum instrumenta,seu rationum libros in iudicio compellere potest.Et quæ hic dicatur magna causa. Hipol. Marsi.sing.271.num.2. 361

1 iudex laicus & si in vniuersum de spiritualibus causis non cognoscat,de causis tamen in quibus summaria cognitio versatur, no scere non prohibetur.Hip.marsi.sing.70.nu.1. 350

1 iudex secularis apud quem exceptiones forum ecclesiasticum respicientes proponuntur,remittendo eas ad ecclesiasticum iudicem quid facere debeat.Hip.Marsi.sing.70.nu.2. 350

1 iudex à quo si possit inhibitionem procedat,cius processus est nullus,etiam si pars appellans postea appellationi suæ renuntiet expresse vel tacite.in addi Math.sing.29.nu.1. 96

1 iudex potest subditis suis inhibere ne litigent coram alieno iudice.Bouer.in verb.inhibitio.nu.5. 204

2 iudex laicus quando absque monitione possit procedere contra clericum.Columb.sing.16.nu.1. 176

1 iudex quando euidenter præsumit de malitia & contumacia condemnati,potest ex officio exequendo sententiam vel præceptũ sibi sub pœna præcipere,vt infra certum diem satisfaciat creditori.Bouer.in verb.executio.nu.12. 205

1 iudex causæ præparantis,est iudex causæ præparatæ.Petr. Gerard. sing.88.num.1. 298

iudex ecclesiasticus in causa matrimonij,cognoscit etiam de dote.num.12. ibidem

1 iudex à cuius sententia interlocutoria appellatum est,licet nihil, appellatione pendẽte,attentare debeat,si tamẽ res de qua agitur,tempore sit peritura, valebit per iuxtam appellationẽ et pendente attentatum.Et de testium ab futurorũ, vel proximè moriturorum examine pendente appellatione,idem. Hipolyt. marsi sing.258.num.2.& 3. 379

2 iudex si detulit appellationi in casibus,in quibus in causa criminali non potest appellari,talis appellatio deuoluitur: quia per talem delationem sibi iurisdictio est abdicata.Petrus de Rauenna singulari 40. 136

1 iudex si pronuntiet contra excipientem propter ineptitudinem vel probationum defectu tacito de expen. nihilominus potest eodem durante iudicio excipientem condemnare in expens. omissis.Bouer.in verb.expens.nu.18. 202

1 iudex qui scienter contra legem iudicat,tenetur.in addicio.Math. sing.71.num.5. 115

1 iudex ex officio potest intrare domum alterius ad perquirendum res furtiuas, præcedente præsumptione contra dominum domus, ratione sui vel personæ delinquentis vel famæ. Bouer.in verb.iud.officium.num.5. 187

2 iudex potest dare ex officio curatorem bonis illius,quem videt bona dilapidare.Aman.sing.214.nu.1. 75

1 iudex vnius territorij,alterius territorij iudicis in rogatoriarum literarum vim sententiam exequi potest,si secundum legem lata sit.Secus si secundum statuta & consuetudinem loci iudicantis rata sit.Hip.Marsi.sing.138.nu.1,& 2. 359

1 iudex alterius territorij,cui literæ in iuris subsidium pro sententiæ alterius iudicis executione diriguntur, de sententiæ iniquitate cognoscere potest.Hip.marsi sing.138.nu.3. 359

1 iudex partes ab expensis in sententia si absoluat, de expensis iudicij duntaxat absoluisse intelligitur,quon de conuentionalibus. Hipo.Marsi.sing.237.nu.2. 376

1 iudex à quo potest attentare omnia tendentia in faciliorem exitum causæ appellationis,non tamen cognoscẽdo de viribus appellationis.Antonius Corsetus in singulari, in verbo appellat. 5.numero 2. 302

1 iudex si Titio facultatem dederit testium producendorum postquam conclusum in causa fuerit, si eos sibi recens ac de nouo notos iurauerit,sintque hæ lege examinati,si probatum postea eidẽ ponis notos fuisse,huiusmodi examinatio corruit. Hip. de Marsi.sing.207.num.2. 386

1 iudex non permittens victum appellare, sed executionem faciẽs, incidit in pœnam l.Iul.de publi.Gul.de Ludouic. singulari 22. numero 1. 438

1 iudex ordinarius si ad aliquam causam delegetur,an recipere possit salarium,si prouinciam non exeat. Guliel.de Ludo. singulari 32.numero 1. 438

1 iudex ordinarius si vt suspectus recusetur,eius vicarius erit iudex Ant. Corsi.in sing in verb.testis.20.nu.2. 340

2 iudex si præter solitum à tribunali discedat,non nocet comparenti,nec dicetur contumax.Marcus Mantua singulari 646. numero 1.folio 67

2 iudex si videt reum opponere aliquam exceptionem calumniosè, ea non obstante debet procedere ad vlteriora. Innocentius singulari 33. 165

1 iudex secundum allegata & probata iudicare debet. Nihilo secius ex confessione aliqua coram se viua voce simpliciter facta,ad iudicandum moueri potest.Hip.Marsi.sing.266.nu.1. 380

Et quid de iudice maleficium committi videtẽ nec aliqua indicia, aut alias probationes habente.nu.2. ibid.

2 iudex potest prohibere ne ad possessionem accedatur,quando inter duos est contentio de possessione,& timetur ne ad arma accedant,idem in iure eligendi. Marcus Mantua singulari 20. numero 4,& 6. 6

1 iudex in notorio an debeat procedere sententiando,an potiùs exequendo . Antonius Corsetus in singulari,in verbo notorium. numero 1. 322

1 iudex si inquirat contra aliquem de furto,& compareat dominus rei furatæ,& dicat furtum fuisse factum sua voluntate,non impeditur,

Singular. Doctorum.

peditur à procedendo in inquisitione. Petrus Gerardus singul. 55.numero 3. 294

1 iudex propter nimiam contumaciam potest denegare contumaci audientiam in omni sua causa.Antonius Corse.in singula.in verb.contumacia.3.num.1. 307

1 iudex si quem locum tenentem constituat,& quoties eum abesse contigerit,locum tenens vices ipsius gerat,si casu contingat,vt die aliqua præsens sit,aliqua absens iudex,an valeant quæ gesta sunt ab locum tenente.principali iudice præsente. Hipol.de Marsi.sing.671.num.1. 434

1 iudex ex mero officio parte etiam non opponente, potest cogere actorem,vt libellum suum obscurum declaret. Petrus Gerard. sing.4.num.16. 282

1 iudex regius an possit facere executionem in loco sui subiecti irrequisito domino.Aman.sing.15.num.1. 71

1 iudex appellationis inferioris sententiam confirmans, si victum victori in expensis condemnet,in expensis tam causæ principalis quàm appellationis condemnasse intelligitur.Quod & ecõtrario in absolutoria sententia obseruari debet. Hipolytus de Marsi.sing.684.nu.1,& 2. 436

2 iudex laicus se intromittere non potest in his quæ sunt merè ecclesiastica,& quid contra. Marc.Mant.sing.265.nu.1. 51

1 iudex ad reassicurandã simpliciter condemnans,ad fructus quos qui iure veniunt:condemnare intelligitur. Hip. Marsi.sing. 17.numero 4. 345

1 iudex secularis,vbi causæ iudex est factus, iudex etiam omnium, quæ adesse causæ debent,est. Hip.marsi.sing.17.nu.5. 345

2 iudex debet esse fauorabilis,& protector pauperũ,ne iniustè molestentur.Petr.Gerard.sing.73.nu.6. 296

1 iudicis authoritatem in minorum cõtractibus desiderari iuris dispositione,aut statutorum prouisum est,qualitas tamen personæ minoris contrahentis est spectãda, vt si clericus sit,iudex ecclesiasticus sit:si laicus sit,& laicus iudex. Et idem obseruãdum in eo qui legitimari desiderat. Hipolytus Marsi. singulari 667. numero 1,& 2. 434

1 iudex æquitatem ob oculos semper habere debet. Vnde fit,licet beanius quòd inter multas opiniones vltima præsumatur approbata,si tamen prima æquitate subnixa sit,vltima autem rigore contineat,primæ inhærendum sit velut approbatæ,non vltimæ. Hip.Marsi.sing.660.nu.1.2,& 3. 433

1 iudex nunquid ex officio possit per inquisitionem procedere sup iure,vel rebus ecclesiæ. Lud. Rom.sing.515. 54

1 iudex secularis cognoscere potest de periurio,& punire pœna iuris ciuilis,quãdo clarum est quòd peieranit:secus si dubium sit, an iuramentum valeat,quia tunc id ad iudicem secularem non spectat. Lud. Rom.sing.426. 42

2 iudex secularis potest reuocare grauamen appositum ab Episcopo.Aman.sing.117.nu.1. 73

2 iudex officium suum nisi petatur non impartitur. Marc. Mantua sing.336.num.3. 38

2 iudex statuta loci seruare iurans,an sit periurus,si dicta statuta ex aliqua causa transgrediatur,& superior adiri non possit,& periculum sit in mora.Io.de Arno.sing.8.num.1. 77

1 iudex potest condemnare actorem ad absoluendum reum. Petrus Gerard.sing 91.nu.3. 298

1 iudex ecclesiasticus si de crimine ecclesiastico contra laicum cognoscat,an possit laicum pœna perpetui carceris secũdum ius canonicum punire. Lud. Rom.sing.711. 72

1 iudex licet in ciuili possit committere alteri examinationem testium,tamen hoc in criminali nõ potest. Ludouicus Romanus singulari 197. 38

1 iudex delegatus si non habet potestatem imponendi pœna iuris, an possit ex causa augere vel minuere,quòd nõ. Ludouicus Romanus sing.666. 66

1 iudex an possit minuere terminos,post quos pœna venit imponẽda eius arbitrio. Lud. Rom.sing.727. 74

1 iudex ex officio potest opponere testi infamiã, licet aduersarius non opponat. Bouer.in verb.testis.nu.30. 199

1 iudex,Papa,aut Imperator sine citatione sententiam ferre nõ potest,nisi contra rebelles,eorum castra & terras retinentes. Ludo.Rom.singu.671. 67

1 iudex motu proprio,parte non petente,an possit ex officio minori concedere in integrum restitutionem. Ludouicus Romanus singulari 462. 46

1 iudex post lapsum terminum non potest condemnare, nec à petitis absoluere,& an possit absoluere ab obseruatione iudicij. Ludo. Rom.sing.795. 79

1 iudex si sit tabellio potest in causis breuioribus 29a, & sententiam suam scribere,eique plena datur fides. Math.sing.1. 82

1 iudex non debet facere citari testes ad locum iudicij, quando tantum distant,quòd plus in eorum aduentu expenderetur, quàm sit valor causæ:sed tunc debet delegare examinationem. Anto. Corsi.in sing.in verb.expensa.2.nu.2. 311

2 iudex si ex officio in aliquibus casibus procedere possit, an in illis procedere possit fama non præcedente. Marcus Mantua,singulari 58.num.1. 11

1 iudex é fenestra palatij homicidium committi videns, an possit sine alijs probationibus homicidam punire. Hipolytus Marsi. singulari 549.num.3. 410

1 iudex ecclesiasticus si possit pœnam pecuniariam imponere, cui ea pœna applicari debebit. Lud Rom sing.448. 44

1 iudex habẽs priuilegium,quòd possit omnia facere,quæ ipse princeps,etiam de plenitudine potestatis,an possit tollere eius alterius sine causa,dato quòd priceps posset. Ludouicus Romanus singulari 463. 46

1 iudex maior pòt se submittere iurisdictioni minoris iudicis. Lud. Rom.sing.144. 14

1 iudex in grauioribus & arduis causis non potest scribere gesta coram se,secus in vilibus vel breuioribus.Gabr.Sara. in addition. Math.sing.1.num.9. 82

1 iudex à quo,potest præfigere terminum parti appellãti, infra quẽ prosequatur appellationem,si appellationi deferat.aliàs secus. Lud.Rom.sing.167. 16

1 iudex potest statuere terminum appellanti infra quem se præsentet coram iudice ad quem.Lud.Rom.sing.163. 16

1 iudex ad corporalem condemnationem procedere non potest ad tumultum populi,eriam si ille aliter sedari non possit: secus in executione. Lud.Rom.sing.577. 58

1 iudex quando possit scribere acta coram se gesta. Gab.Sara.in addit.Math.sing.1.nu.11. 82

1 iudex repellit testem etiam si non petatur,si ex actis appareat eũ non esse idoneum,quia ex officio tenetur se informare de conditione testium.Gab.Sar.in addi.Math.sing.1.nu.21. 83

1 iudex secularis potest declarare quem periurum. Ludouicus Roman.sing.425. 41

1 iudex,qui admittit ad probationem instrumentum quod admittere non debebat,non solùm facit litem suam , sed etiam tenetur titulo, Quod quisque iuris.Lud.Rom.sing.162. 15

1 iudex in grauioribus & arduis causis non potest scribere gesta coram se:secus in vilibus,vel breuioribus.Matth.Mar.sin. 2. 83

1 iudex incompetens,quẽ in omni iudicio non declinaui,an in alio iudicio possit à me vlterius declinari.Ludouicus Romanus, singulari 145. 14

1 iudex,qui accipit pecuniam,vt committat baratariam, an pœnã euitet, si antequam committat,eum pœniteat. Ludouicus Romanus singulari 332. 32

1 iudex si reum ad centum conuentum,in nonaginta quinque condemnet,eumque à quinque absoluat,dicatque, Victum victori in expensis condemno,an talis expensarum condemnatio,tanquam incerta,sit ipso iure nulla.& quid si dixerit, Victos victoribus,&c. Matth.Math.sing.3. 84

1 iudex an possit morituro dare electionem pœnæ. Ludouicus Ro. singulari 134. 13

1 iudex si sit etiam tabellio,an possit etiam scribere acta & sententiam in contentiosa iurisdictione coram se facta, & an ea fidẽ faciant. Gab.Sar.in addi.Math.sing 1.nu.5. 82

2 iudex potest supplere circa eodem die. Bar.sing 15. 1

1 iudex eadem die post sententiam latam potest supplere circa accessoria:& an idem arbiter possit. Lud.Rom.sing.592. 59

1 iudex nunquid possit denegare copiam allegationum iuris alteri parti. Lud.Rom.sing.266. 25

1 iudex alias suspectus in notorijs non potest vt suspectus recusari. Lud.Rom.sing.412. 39

1 iudex maior potest se submittere iurisdictioni minoris iudicis. Roma.sing.144.num.1. 14

1 iudex sine causa augens,vel minuens,pœnas incurrit, infamiam, & punitur eadem pœna,qua reus. Lud.Ro.sing.78. 8

2 iudex potest capere eum,contra quem de crimine actum est , antè aperturam testium,& non committere cum fideiussoribus. Abbas Assal.sing.1. 187

1 iudex si in sententia dicat,cõdemno talem per talem legem, quæ lex non facit ad propositum,an sententia sit nulla . Lud.Rom. singulari 46. 6

1 iudex ex causa potest augere & minuere pœnas. Ludouicus Rom. singulari 78. 8

1 iudex an vti suspectus possit à parte recusari,si aduersarius ad eius aurem loquatur. Lud.Rom.sing.261. 25

1 iudex iurans seruare statuta ciuitatis,si postea iudicet contra statutum continens idem quod ius commune,an sit periurus. Ludo.Rom.sing.308. 29

1 iudex à quo,quando possit executioni mandare sententiam pendente appellatione coram iudice ad quem,nec executio irritari possit.

Index

possit. Ludo. Rom. sing. 163. 16
2 Iudex à quo, debet dare processum parti non petenti. Et quid si præcipit notario vt daret, ille autem non dedit in termino, an iterum possit peti, ne tempus illud sibi currat. Bartholo. de Cap. singulari 96. 185
2 Iudex inuitis partibus potest eligere consultorem. Petrus Rauen. singulari 98. 138
1 Iudex officio durante conueniri non potest: secus in furto. Ludo. Rom. singulari 758. 76
1 Iudex in ciuili non potest pro actore absente non citato, ferre sententiam: secus in criminali. Lud. Rom. sing. 193. 18
2 Iudex si statuat terminum pro hodie partibus ad audiendum sententiam, an debeat expectare vltimum finem diei ad ferendum sententiam. Bar. sing. 10. 109
2 Iudex potest te cogere, ne delinquas. Bar. sing. 50. 11
3 Iudex potest ex officio quærere defensiones criminosi, etiam nemine defendente, & producere testes à delato non productos. Bouer. in sing. in verb. testis. num. 23. 199
Iudex post apertură seu publicationé testium potest, imò debet interrogare testes verbi ambigui per ipsos prolati. ibid. nu. 14.
Iudex potest interrogare fiscum ex officio ad declarationem verbi ambigui. ibid. nu. 15.
1 Iudex extra territorium nullum habet imperium. Quandoque tamen Iudex vnius territorij in alieno territorio quem citare potest. Et id quo casu liceat. Hip. Marsil. sing. 203. num. 1. 370
2 Iudex appellationis si succedit iudici, à quo, non potest appellationem cognoscere. Dyn. sing. 135. 132
1 Iudex eodem iudicio durante, potest sententiam interlocutoriam executioni demandatam contrario imperio reuocare ex rationabili causa. Boue. in verb. sententia. num. 20. 263
1 Iudex ex officio potest inquirere de certa significatione quantitatis interesse deducti in iudicium. Math. l. vnic. C. de senten. quæ pro eo. quod interest. nu. 3. 169
2 Iudex licet eadem die possit & debeat iudicare de accessorijs ad id quod diffinitiuè iudicauerat, dummodò non lædat in aliquo, quà prius iudicauerat, tamen potest reseruare taxationem seu declarationem eius, quod accessoriè iudicauit etiam post dies & menses. Aluis. de Alb. sing. 283. 175
2 Iudex vnius territorij, carcerans ex commissione alterius iudicis, an possit de causis vel nullitate incarcerationis cognoscere. Columb. sing. 1. num. 18. 178
1 Iudex pro debito ciuili an possit reum capere. Math in l. 8. C. quo. & quando iud. nu. 18. 158
2 Iudex ordinarius licet debeat exequi sententiam alterius iudicis ordinarij scribentis literas: tamen si illa sententia erit iniqua, prout ex actis & tenore apparet, debet supersedere, & nō exequi, nam quod dictum est, intelligitur si est iusta. Inno. sing. 40. 165
1 Iudex an possit diè sequenti sine noua citatione pronuntiare, quà do quis fuit peremptoriè citatus pro tali die ad sententiam audiendam. Math. in auth. qui semel. C. quomodo & quādo iudex. numero 23. 159
2 Iudex debet habere notarium qui scribat acta. Aluis. sing. 197. 173
1 Iudex non debet nisi semel suam sententiam diffinitiuam interpretari, & quid de interlocutoria. in addition. Mathesila. singulari 171. numero 5. 148
2 Iudex debet dare sacerdotem condemnato, vt confiteatur. Aman. singu. 124. num. 1. 73
1 Si iudex inferior sit suspectus de negligētia, iudex superior, ad quē ob negligentiam inferioris iurisdictio deuoluitur, potest sibi pfigere terminum ad procedendū. Boue. in verb. iudex. nu. 6. 187
1 Iudex an pro homicidio possit arbitrari aliam pœnam, si vno statuto caueatur, quod pro homicidio imponatur pœna mortis: & alio, quòd pro criminibus iudex possit imponere pœnā suo arbitrio. Ant. Corsi. in sing. in verb. statutum. 5. nu. 1. 334
2 Iudex ad quem licet possit facere inhibitionem iudici à quo, vt appellatione pendente nil innouetur, talis inhibitio non erit seruanda, si iudex à quo viderit appellationem fore friuolam, & sententiam fore iustam: poterit illam exequi spreta inhibitione. Innocen. sing. 49. 165
2 Iudex licet non possit exequi sententiam suam nisi in his rebus, quæ sunt deductæ in iudicio, & super quibus iudicatum est: tamen hoc singulariter fallit in iudicio vniuersali, vbi si lata est sententia vniuersalis, non poterit fieri executio ad res pertinentes ad illud ius vniuersale, licet super ipsdem rebus non fuerit iudicatum. Inno. singulari 54. 165
1 Iudex potest recusari à tertio comparēte pro iure, & interesse suo cum causa. Ant. Corsi. in sing. in verb. recusatio. nu. 1. 331
1 Iudex ex officio potest repetere testes, vt declarent id quod obscurè depositerunt, & hoc etiam post conclusum in causa. in addit. Math. sing. 102. nu. 5. 126
2 Iudex causæ principalis à quo fuit appellatum, potest suam sententiam defendere. Aman. sing. 24. nu. 1. 71
1 Iudex quando possit proferre sententiam contra reum contumacem tanquam contra confessum. in addition. ad Mathes. singulari 1. 7. numero 18. 90
Iudex non potest citando comminari, quòd reum habebit pro cōfesso, licet ratione contumaciæ possit aliam pœnam imponere. ibid. numero 18.
1 Iudex verum procedat vti ordinarius, an verò vti delegatus, cuius effectus sit. in addi. Math. sing. 89. nu. 9. 123
1 Iudex cui de falsitate testis non liquet, sed deieo suspicatur, debet tunc, cùm ex sola suspicione procedat, sententiam temperare. in addit. Math. sing. 37. nu. 10. 109
1 Iudex vbi vtitur arbitrio in casu sibi concesso, si ex actis non apparet causa iustificans arbitrium suum, facit litem suam. in addit. ad math. sing. 19. nu. 27. 92
Iudex vbi auget vel minuit pœnam à iure taxatam, debet exprimere causam. ibid. nu. 28.
1 Iudex quo possit facere, quòd appellatio coram eo à quacunq; sententia interposita pro deserta habeatur. Math. sing. 21. nu. 1. 92
1 Iudex secundum qualitatem facti & personarum in criminalibus aliter debet arbitrari. in addi. Math. sing. 48. nu. 2. 105
1 Iudex qui omisit in sententia condemnare victum in expensis debitis iure actionis, an teneatur de suo refarcire victori. in addit. Math. sing. 80. nu. 9. 121
1 Iudex ex officio potest expellere libellum contraria cōtinentē, & quemlibet alium ineptum. Boue. in verb. libellus. nu. 34. 193
1 Iudex an debeat procedere ad diffinitiuam absoluendo reū, quando in termino probatorio superuenisset aliquod impedimentū ob quod actor probare non potuisset. in addition. ad Mathe. singul. 17. num. 9. 90
1 Iudex si statuat appellanti terminum certum, infra quem iter arripiat à loco, vbi est sententiatum, ad locum vbi moratur iudex ad quem, & hoc appellans non faciat, appellatio deserta dicit. Idem de termino ad se præsumendum coram iudice ad quem. Vel ad præsentandū apostolos dilatorios, vel refutatorios. Mathes. sing. 21. nu. 3. 4, & 6. 92, & 93
1 Iudex potest pronuntiare super principali, & expensarum taxationem, vel cōdemnationem omittere, idem in cæteris accessorijs non venientibus officio iudicis mercenario. in addit. Mathes. singula. 80. numero 4. 121
1 Iudex à quo si appellanti simpliciter statuerit terminum ad prosequendum, intelligitur statutus ad inchoandum prosequi, & tūc non sufficit infra terminum iter arripere, sed oportet quòd se p sentet iudici ad quem. Math. sing. 21. nu. 7. 93
1 Iudex ad hoc vt possit procedere ad inquisitionem specialem ad denuntiationem partis, requiritur etiam quòd præcedat infamia talis, quæ faciat delictum quasi manifestum: quia inquisitionem clamosa debet infamia præcedere. Bouerius in singulari, in verbo accusa. nu. 10. 192
1 Iudex quando debeat absoluere reum ab obseruatione iudicij, nō autem diffinitiuè. Et quando econtrà. in addit. ad Math. singul. 17. numero 2. 90
1 Iudex tamets quæstioni quendam tradere sine indicijs nequit, prendere tamen & in carcerem mittere citra pœnam potest, & id an in ciuilibus locum habeat. Hipolytus de Marsi. singular. 93. numero 1, & 2. 354
1 Iudex ecclesiasticus potest inuocare brachium seculare. Guliem. de Lud. sing. 51. nu. 1. 439
2 Iudex, qui se non iudicem pronuntiauit, tamen potest super expē sis iudicare. Aman. sing. 94. nu. 1. 72
2 Iudex cogitur sententiam ferre: dato tamē sibi pretiò. Aluis. de Albe. sing. 48. 168
2 Iudex ante litem contestatam debet recusari, aliàs non potest, ni si ex noua causa superuenerit. Aman. sing. 202. nu. 1. 75
1 Iudex quòd ad alium actum procedere possit, licet pars stato die citata sit ad sententiam. Mathes. in l. 8. C. quomodo & quando iud. num. 9. 157
Iudex absque noua citatione poterit etiam ferre sententiam, vbi reus peremptoriè fuerit citatus. ibid. nu. 10.
Iudex non debet ferre sententiam, nisi in litem & petatur. numero 12. ibidem
1 Iudex qui in iudicando habet liberum arbitrium an possit reijcere exceptiones præscriptionis, vel aliam præcedentem ex mero rigore iuris ciuilis. in addi. Math. sing. 14. nu. 4. 88
2 Iudex si iudicat super accessorijs non habet necesse seruare eam solennitatem, quam in principali seruare: puta sententiando in scriptis. Pau. del Ben. sing. 17. 166
2 Iudex poterit tempore syndicatus conueniri, si fecit litem suam iniquè iudicando, licet non appellatum sit ab eius sententia, & sic purgatum sit ipsius sententiæ vitium, item poterit in syndicatu reaccusari, &c. Inno. sing. 18. 165

Singular. Doctorum.

2 Iudex laicus non potest in ecclesia iurisdictionem exercere. Aluis. de Alber. sing. 181. 172
1 Iudex potest compellere recipientem iuramentum metu vel dolo extortum ad remittendum iuranti tale iuramentum, ne sit iniquitatis vinculum. Guid. Pap. sing. 956. 260
1 Iudex an possit sibi reseruare condemnationem expensarum in interlocutoria: & quid in definitiua. Guid. Pap. sing. 788. 252
1 Iudex an possit dispensare cum notario cōdemnato de falso, quòd possit confecere instrumenta. Guido Papæ singulari 569. §. si iudex. f. filio 237
1 Iudex si concedat alicui apostolos simpliciter videtur cōcessisse rerentiales & non refutatorios Guid. Pap. sing. 786. §. 2. 252
1 Iudex recusatus si procedat vltra non obstante recusatione, an processus sit nullus vel annullandus. Guid. Pap sing. 761. 250
1 Iudex procedendo ad vlteriora causæ amittendo proposita partis vel aliàs, videtur pronuntiare super competentia iudicij. Guid. Pap sing. 747. §. iudex. 250
1 Iudex in foro conscientiæ an possit concordare partes coram eo litigantes, & facere eas componere. Guid. Pap. sing. 729. 249
1 Iudex qui malè interloquitur, tenetur parti inquantum eam læsit. Guid. Pap: sing. 580. § iudex. 238
1 Iudex alterius territorij in quo res est situata qualiter vocatur in auxilium, & de quibus poterit cognoscere. Guido Papæ singulari 663. 245
1 Iudex si interponat decretum in donatione an videatur seu præsumatur facta insinuatio. Guid. Pap. sing. 341. §. si iudex. 219
1 Iudex ad quem an possit cognoscere de nullitate sententiæ si appellatur à sententia & per lapsum fatalium vel aliàs fuit delerta. Guid. Pap. sing. 12. §. Francitcus de. 208
1 Iudex appellationum succedit in locum iudicis causæ principalis. Guid. Pap. sing 32. nu. 23. fo 208. & sing. 482. 231
2 Iudex quando possit imponere perpetuum silentium. Petrus Rauen. singul. 392. 146
2 Iudex si ad instantiam & inuestigationem alicuius inquirit: & non probatur inquisitio, punitur pœna Turpilliani, & condemnatur in expensis. Pe. Rauen. sing. 393. 146
1 Iudex debet punire eum qui impedit suam iurisdictionem. Guid. Pap. sing. 663. §. 5. 245
2 Iudex ex officio potest inquirere de conditione testis. Petrus Rauen. sing. 407. 146
2 Iudex potest interponere authoritatem rei donatæ etiam existenti in alieno territorio. Pe. Rauen. sing. 395. 146
2 Iudex accepit pecuniam vt committat aliquam iniustitiam, & pe niret antequam committat, non cuitat pœnam. Petrus Rauena sing. 408. 146
2 Iudex ordinarius si processit tanquàm delegatus cùm non esset, non valet processus. Pe. Rauen. sing. 410. 146
2 Iudex quando debet adesse in certo loco, non creditur ei nisi legitimè probet. Pe. Rauen. sing. 402. 146
1 Iudex si in præcepto nullam certam pœnam expressit, & velit postea inobedientem mulctare, non poterit postea excedere metā taxatam in l. eos. C. de modo mulctar. secus si in præcepto fuisset expressa certa pœna etiam excedens metam taxatam. Petr. Rauenna singu. 417. 146
2 Iudex dolosè negligens facere iustitiam, tenetur ad totalem æstimationem, sicut iudex si malè iudicauit. Petrus Rauenna singulari 416. 146
2 Iudex si post conclusionem in causa recipiat probationes, quæ nō poterant fieri, nisi ante conclusionem in causa, videtur illā pronuntiationem reuocare. Pet. Rauen. sing 415. 146
2 Iudex condemnauit in decem, & si non soluerit condemnatus intra certum terminum amputetur sibi manus: iudex tamen pōt facere executionem in bonis. Pe. Rauen. sing. 414. 146
2 Iudex si supersedeat fortè causa vexandi excipientem, quem sæpè citauit ad audiendum suam deliberationem, si tertiò humiliter requisitus non pronuntiat super ea, poterit ex hoc grauamine appellari. Pe. Rauen. sing. 413. 146
2 Iudex cognoscens ex prorogatione in alieno, territorio, debet seruare statuta sui loci, non territorij in quo cognoscit. Petrus Rauenna singulari 409. 146
2 Iudex torquens non torquendum capitaliter punitur. Petrus Rauenna sing. 403. 146
1 Iudicis factum tacitè videtur approbare, & appellationi renuntiare qui ab eo petit inducias ad soluendum, vel aliàs coram ipso procedit. Boue. in sing. in verb. renuntiationem. nu. 9. 202
1 Iudicis authoritas an requiratur in repudiatione hæreditatis infanti delatæ, quæ à tutore fit. in addi. Math. sing. 181. nu. 6. 149
1 Iudicis requisitio facta in præsentia partis habet vim peremptorij. Math. sing. 130. nu. 1. 137
1 Iudicis officium implorari, vt actus, quatenus de facto processit, reuocetur, quando non valet. Mathes. in l. si pater. C. quand. pro uoc. non est necess. nu. 3. 180
1 Iudicis arbitrio locus est in his, quæ à iure clarè determinata nō sunt. Math in auth. nisi. C. de sent. ex peric. nu. 2. 161
1 Iudicis imperitia quomodo causetur. Mathe. in l. 2. C. de pœn. iud. numero 2. 171
1 Iudicis iurisdictio est suspensa eo ipso quòd causa suspitionis est cōtra eum proposita. Bouer. in sing in verb. recusatio. nu. 7. 194
1 Iudicis præsentia & consensus an requiratur in prorogatione iurisdictionis. in addi. Math sing. 106. nu. 7. 127
1 Iudicis præsentia etiam in actu non requisita, si interueniat, multū operatur. ibid. nu. 8.
Iudicis officiales an sententiæ præsentes esse debeant, & an eis absentibus lata: sit nulla. Math. in l. cùm sententiam. C. de senten. & interlocu. omn. iud. nu. 3. 5, & 7. 164
1 Iudicis ex officio pēdere dare multas dilationes, de quibus dilationibus intelligatur. in addi. math. sing. 14. nu. 9. 88
1 Iudicis officio incumbit, si ab eo appelletur præfigere certum terminum appellanti ad apostolos recipiendos. in addi. ad Math. singula. 21. num. 1. 93
1 Iudicis assertioni de suo processu an credatur. Bouer. in singul. in verb. probatio. nu. 26. 197
1 Iudicis, an Officialis, cui arbitrium committitur, qualitas considerāda. nam aliud potest maior magistratus ac potestas, quàm magistratus minor. Hip. Marsi. sing. 397. nu. 1. 401
1 Iudici minori si arbitrium detur aduersus taxillis ludentes, non ex eo arbitrio bona ludentium cōfiscare poterit. Nam arbitriū expenditur secundum qualitatem eius cui datur. ibid. nu. 2.
Iudicum præcepta dicentia in ære & persona puniendos delinquētes, non tenere, nisi tales sint, qui hoc ex sua potestate queant. ibid numero 3.
1 Iudicis authoritas in minorum contractibus non semper operatur, sed quandoque nihil valet, nihilque officit. Hipol. Marsi. singular. 399. num. 1. 402
1 Iudicis præsentia si in actu interueniat, dicit bona fide fieri, & omnis dolus & metus cessare præsumitur, quod de maioribus tantum iudicibus intelligitur, non de minoribus & pedaneis. Petr. Gerard. sing. 57. nu. 5. 294
2 Iudicis arbitrio relinquitur an indicia sint sufficiētia ad torturam. Marc. Mant. sing. 3. num. 1. 2
2 Iudicis præcepto subito est obtemperandum, si eo tempore fiat quod ei sine incommodo obedire possit. Amanel. singulari 43. numero 1. 72
1 Iudicis arbitrium in criminalibus, an & quando possit se extendere vsque ad mortem. in addi. Math. sing. 48. nu. 105
2 Iudicis officium triplex, & quod dicatur aduersarium officium. Marc. Man. sing. 52. nu. 2. 10
1 Iudicis in confessum partes nullæ, nisi in condemnando: etiam si processus sit inordinatus, vel data etiam processus nullitate. Hip. Marsi. sing. 201. nu. 1, & 3. 370
1 Iudicis præcipitata voluntas noueca est iustitiæ. Hip. Marsi. sing. 680. nu. 1. fol. 435. & Marc. Mant. sing. 119. nu. 2. 18
1 Iudicis authorantis præsentia non sufficit, nisi intelligat etiam quid agatur. Ant. Corse. in verb. minor. 2. nu. 1. 319
1 Iudicis decretum, vbi interpositum reperitur, an causæ cognitio adhibita præsumatur. Et quid si reperitur cum causæ cognitione interpositum, num fraudis, metus, ac dolipræsumptio cesset. Hip. Marsi. sing. 399. nu. 3. 402
1 Iudicis præcepta aut mandata sine causæ cognitione facta, pro mera citatione haberi. Hip. Marsi. sing. 648. nu. 1. 432
1 Iudicis præceptum, licet per clausulam, si senseris te grauatū &c. iustificari possit: si tamen citatio nulla sit, ipso iure iustificari non potest. Hip. Marsi. sing. 643. nu. 4. 431
1 Iudicis præceptum factum cum clausula, si senseris te grauatum &c. quando valere dicatur, & quando minimè. Hipolyt. Marsil. sing. 643. num. 3. 431
2 Iudicis officium latissimum. Marc. Mant. sing. 34. nu. 4. 8
1 Iudicis sententia malè iudicātis, licet semel vel bis confirmata fuerit per appellationis iudices, non tamen ob id diterimen syndicatus euitat ipse iudex, quin eo conueniri queat. Et idem si deserta appellatio fuerit. Hip. Marsi. sing. 646. nu. 1. 431
2 Iudicis iussus non excusat occupantem possessionem propria authoritate quin incidat in pœnam. d. l. si quis in tātam. Mar. Man. sing. 187. num. 2. 33
1 Iudicis officium implorare potest qui exceptionem habet, dato etiam quòd non conueniatur ab aduersario. Bouer. in singu. in verb. iudicis officium. nu. 6. 187
2 Iudicis officio subuenitur ei qui habet vsum seruitutis, non ius seruitutis, si impediatur. Bar. sing. 55. 111
1 Iudicis amotio, licet eius manus non liget nisi sciat: tamen secus est si propter delictum amoueatur: tunc enim etiam ignorante afficit. Lud. Rom. sing. 59. 7

2 iudicis negligentia si absorbet ius partis,tenetur ad totale interesse,si partim ad particulare.Pe.Rauen.sing.412 146
2 iudicis decretum vbi interuenit,præsumptio est omnia ritè & rectè processisse.Io.Trip.sing.122.nu.2. 107
1 iudicis copia si non potest haberi,sufficit coram personis publicis appellare,& petendi sunt ab eis apostoli testimoniales. Bouer. in sing.in verb.appellatio.nu.8. 203
2 iudici dans vel promittens aliquid,ad hoc vt habeat sententiam, incidit in pœnam falsi.Pe.de Rauen.sing.208. 141
1 iudici si detur liberum arbitrium,per hoc non potest facere iniustitiam.in addi.Math.sing 14.nu.3. 88
1 iudici à quo an & in quibus credatur.Math.in auth.nisi breues.C. de sent. peric.recitand.nu.7,& 9. 161
1 iudici,cui certus maiorum locus non sit,loci electione esse Mathe. in l.5.C.quo.& quando iud.nu.1. 155
1 iudici si constet de lite contestata,licet non appareat in actis, sufficit dum tamen notarius verbaliter attestetur, & iudex poterit de hoc in causa nullitatis testificari.Bouer.in sing. in verb. lite contest.numero 7. 194
1 iudici delinquenti vtrum salarium debeatur.Ant.Corsi.in sing.in verb.salarium.1.nu.1. 334
1 iudici si data est libera potestas,prout voluerit,& sibi videbitur,procedendi facultas,iuris tamen ordinem,statutum ac consuetudinem necesse obseruare debet. Item si aduersus fures libera quoque potestas concessa sit,idem seruandum.Hip. Marsi. sing. 328.num.2,& 3. 391
2 iudici ordinario suspecto,alius adiungitur, idem in aduocato suspecto.Aman.sing.141.nu.1. 74
1 iudici si pars ante sententiam nihil dedit,sed ei promisit secuta sententia pecunias dare,ac per huiusmodi promissionem sic venalis sit reddita.Hip.Marsi.sing.190.nu.4. 368
2 iudici regulariter non licet leges transgredi:sed ex causa sic.& opinionum Bald.& Innocen.concordia.Marcus Mantua.sing.149. numero 1,& 2. 22
1 iudici pecuniam dans,vt pro ea iudicet,perdit causam. Et orans iudicem in camera,vt pro se iudicet,punitur centũ aureis in causa criminali.Iud.Rom.sing.331. 32
2 iudici in pœnis licet leges transgredi propter terribiles delictorũ causas,quandoque etiam licet diminuere.Anton. del Ben.sing. 16.folio 166
1 iudici non creditur deponenti de eo quòd fecit, cuiuscunque sit authoritatis.Gab Sar.in addi.Math.sing.1.nu.8. 82
1 iudici si per modum exceptionis opponatur, quòd non potest de causa cognoscere,si ob id causa ad iudicem competentem remittatur,ea debebit expediri secundum formam, secundum quam fuisset à primo expedita,si primus cognitionem habuisset.Iud. Rom.singulari 187. 17
1 iudicem appellationem respuere non nisi causa cognita, & vocatis partibus debere Math.in l.1.C.quor.appe.nu.4. 180
1 iudicem vel aduersarij procuratorem corrumpens actionem perditin corrumpentis hæredibus secus.Math.in l.1.C. de pœ.iud. numero 1,& 2. 171
1 iudicẽ vel aduersarium corrumpẽs tenetur,nisi crimen detexerit. Matheſilan.in auth.nouo iure.C. de pœnit.iudic.qui mal.iudic. numero 1. 171
1 iudicem contra absentem etiam per contumaciam nihil, nisi parte instante & petente,agere debere.Math.in l. consentaneum. C.quo.& quan.iud.nu.3. 157
1 iudice præsente factum,videtur factum ab ipso iudice, quando illud iudici incumbit.in addit.Math.sing.130.nu.9. 137
2 Si litigatum est coram incompetenti iudice scienter, adeò quòd videtur prorogata iurisdictio,& postea instantia pereat,& de nouo inchoetur in hac secunda instantia,non poterit declinari iudex.Per.Rauen.sing 411. 146
1 iudices qui citent per edicta.Mathes.in l.2.numer.1.C.quomodo, & quand.iud. 154
1 iudices in causis miserabilium personarum,de iure non debent habere salarium,idem in causis summarijs.Petrus Gerard. singu. 73.numero 8. 296
2 iudices & aduocati vtentes legibus,prout debent,meliorem vitã ducunt,quàm fratres Prædicatores,& alij religiosi.Ioan.de Arno.sing.23.num.1. 78
1 iudices,& qui ciuiles exercent iurisdictiones manibus esse debẽt puris,& his quæ à fisco dantur contenti.Hipolyt.Marsi.singulari 190.numero 1. 368
1 iudices duo si simulè iurisdictionem habeant, & inter eos sit locus præuentioni,an si sit in quæstione,quæ vtriusque iurisdictionem concernat,& verba ad eorum alterum dirigantur trahantur etiam, & locum habeant in altero non nominato iudice. Lud.Rom.sing.609. 61
1 iudices duo ordinarij qui de causa cognoscunt,si diuersas sententias ferant in iudicio,in quo apparere nõ potest quis actor,quis reus existat,vtraque sententia erit in pendenti,& ad superiorem recurretur.Bar.sing.14. 109
2 iudices ordinarij si tres sint,& coram vno datus sit libellus, coràm alio facta litis cõtestatio,coram alio receptæ probationes,quis debeat pronuntiare.Bar.de Capua.sing.10. 180
1 iudices de facili non debent prorumpere ad torturam.in addition. Math.sing.55.num.2. 108
1 iudices ordinarij possunt recipere à partibus sportulas, si super hoc fuerit consuetudo rationabilis & approbata.Bouerius in verb iudex.num.8. 187
1 iudicum moris esse accuratè suam iurisdictionem tueri: vnde sæpissimè euenit,vt vnus in alium prohibitionibus ac defensioribus vtatur.Si tamen ecclesiasticus seculari inhibitionẽ faciat,seculari nihil necesse habet obedire.Hip.Marsi.sing.490.nu.1.413
1 iudicandi munus etsi necessarium est,artifices tamen peritia artis insignes referendi officium super re aliqua ad experientiam pertinente,cogi nequeunt.Hip.Marsi.sing.127.nu.1. 358
1 iudicandi facultas si iudici committatur per verba importantia arbitrium boni viri,iudex debet sequi omnes regulas iuris ciuilis. Et quid si detur per verba importantia liberam voluntatem. in addi.math.sing.14.nu.2. 88
1 iudicandum est secundum regulam,nisi contrarium probetur.in addi.ad math.sing.19.num.4. 91
1 iudicare in alio aliter quis non debet,quàm in se iudicari velit. in addi.math.sing.10.nu.22. 130
1 iudicari potest ex pluribus præsumptionib. Gui.Pap.sin.178.212
1 iudicandum est secundum communem opinionem.Gui.Pap.sing. 291.fol.216.& sing.512. 233
1 iudicium ex tribus personis consistit,iudice, actore & reo. Guido Pap.sing.446 §.iudicium. 229
1 iudicium vniuersale trahit ad se particulare.Guido Papæ singulari 861.§.2. 256
1 iudicium cœptum per patrem an transeat in filium? Guido Papæ singulari 824.§.2. 254
1 iudicium an possit esse de eo,quod nondum debetur: sed sperare deberi.Guid.Pap.sing.858. 256
1 iudicium de iure ciuili inter patrem & filium in potestate constitutum esse non potest,nisi in certis casibus,& quid de iure canonico sit.Lud.Rom.sing.611. 62
1 iudicium valet,si partes de concordia in causa appellationis licè non contestata processerunt.in addition.Matheslan. singu.66. numero 3. 113
1 iudicium quando dicatur ciuile,& quando criminale. in additio. Math.sing.70.num.2. 114
1 iudicium sine actione procedere potest de partium consensu quãdo actio semel nata fuit postea ipso iure extincta. Mathes. singulari 7.num.1. 85
1 iudicium vbi cœptum est,ibi finiri debet, limitatur multis modis. Anto.Corsi.in sing.in verb iudicium.nu.1. 315
1 iudicium agitatum cum nulliter substituto à primo procuratore, an in præiudicium domini valeat,& quando.Ludouicus Romanus singulari 554. 56
2 iudicium de iure ciuili esse non potest inter patrem & filium in potestate:secus de iure canonico.Aluisi.de Alb.sing.176. 172
2 iudicium malè fundatũ non interrumpit præscriptionem.Per.de Rauen.sing 345. 145
2 iudicium diuitiorum habet locum pro diuisione fienda, non pro diuisione facta,ipso iure,vel ipso facto.Bar.sing.119. 115
2 iudicium plurimorum dicitur esse integrum iudicium. Aluisi. de Alber.sing.151. 171
1 iudicij calor,aut authoritas iudicis non tollunt restitutionem in integrum minori vel ecclesiæ.in addition.Mathes.singular.155. numero 12. 143
2 iudicij calor quæ operetur.per totum. marcus Mantua singulari 337.num.1. 38
1 iudicij calor est magni effectus,idque adeò vt & promissio in iudicio facta perinde executionem habet paratam, sicut & instrumentum guarentigiatum.Hip.marsi.sing.394.nu.1. 401
2 In iudicio quasi contrahitur,& maximè per litis contestationẽ, sed quid in confessione.marc.mant.sing.447.nu.1,& 2. 47
2 iudicio peritorum standum,& nitendum in omni genere artium. Io.Trig.sing.110.nu.2. 106
2 in iudicijs nemo experit sine actione.Marc.man.sin.321.nu.1. 36
1 in iudicijs possessorijs an procedatur ordinariè.Gab.Sar. in addition.math.sing.2.nu.6. 83
2 iudicia omnia absolutoria sunt,non condemnatoria.marc. mant. sing.659.num.2. 68
1 iudiciarij ordinis obseruatio in prima causa de consensu partium non potest remitti,licet ordo possit præposterari,secus in causa appellationis.Lud.Rom.sing.770. 77

1 Iumento-

1 iumentorum,pecorum,& armentorũ appellatione quid veniat. in addi.Math.sing.95.nu.4. 124
1 iunior in electione præfertur in diuisione rei communis siue inter fratres siue inter alios fiat Guid.Pap sing.92. 210
2 iurans certo die soluere,si elapso die soluat, an teneatur de sacramento.And.de Iser.sing.1. 185
1 iurans se obseruaturum contenta in contractu,& non contrauenire,si contrauenerit,infamia ciuili infamis efficitur ipso iure, nec admittitur purgatio moræ:Et pars aduersa est liberata ab omni contento in contractu.Math.sing.50.nu.1. 106
1 iurari an debeat de calũnia in qualibet exceptione, quæ emergit ante litem contestatam, & an procurator ad iurandum de calumnia admittatur.in addi.Math.sing.64.num.9. 112
2 iurans dicere puram & meram veritatem, non potest vere bũ suũ ambiguum declarare,quinimò nec potest reuocare suam confessionem,licet erroneam.Pau.del Ben sing.10. 6
2 iurans, in aliqua iusta causa potest contra iuramentum venire: neque ob id minus valebit ac tenebit ab eo factum. Vnde si quis se nũquam pro vllo fideiussurũ iurauit,si tamen eius propinquior quispiã in magno sit periculo cõstitutus,nisi pro eo fideiubeat, non obstante iuramento,& debet,& tenetur pro eo fideiubere. Hip.Marsi.sing.359.nu.2.3,& 4. 396
1 iuro habere ratum & gratum,verba ista important,quòd non contraueniatur neque de iure,neque de facto.Guido Papæ singulari 727. 248
1 iurare an quis possit procuratorem,sit minor vel alius. Gui.Pap. sing.287.§.an quis. 216
1 iurans non reuocare alienata potest reuocare,& non tenetur ex debito officij sibi commissi.Guid.Pap.sing.352.§.ille idem. 220
1 iurans se non reuelaturum quod sibi in secreto dicitur, id tamẽ si in testem producatur,non obstante iuramento reuelare tenetur. Hip.Marsi.sing.424.nu.1. 405
1 iurans secundò totum contrarium eius,quòd primò illicitè iurauit,omni dignitate priuatur.Lud.Rom sing.516. 53
iuransnon reuelare secreta consilij,an possit reuelare sine metu periurij secreta consilij illiciti Lud.Rom.sing.512. 52
1 iurans id metu facere ad quod tenetur,an possit petere absolutionem à iuramento Lud.Rom.sing.517. 53
1 iuranti se non acceptarũ,si in Episcopum eligatur:si postea eligatur,an à secundo electo obijci possit de huiusmodi iuramẽto.Ludo.Rom.sing.507. 52
1 iuranti non probare nisi per instrumentum,an aliquo medio succurratur,si testes habeat non instrumentum,vt ipsi testes,nõ obstante iuramento examinentur.Lud.Rom.sing.201. 19
1 iurare de calumnia quando quis denegare impunè possit. in addi. Math.sing.65.num.1. 112
1 iurare de calumnia an ille cogatur,qui prius iurauerat nunquàm iurare.in addi.Math.sing.64.nu.14. 112
1 iuratum de calumnia licet fuerit in causa principali, tamen & in causa appellationis erit iurandum.in addit.Math singulari 64. numero 5. 112
1 iuratur de calumnia tam per actorem quàm per reum facta litis contestatione.in addi.math.sing.64.num.1. 112
1 iuratur in litem contra venditorem recusantẽ rem tradere. Dyn. singulari 60. 131
1 iuramentum in supplementum probationis non est deferendum ei qui ignorat factum.Guid.Pap.sing.868. 256
1 iuramentum in supplementum probationis nunquid poterit deferri actori in causis vltimarum voluntatum, & in donatione cã mortis si est semiplenè probatum,& non deficit in probatione nisi vnus testis.Gui.Pap.sing.61.§.nunquid. 209
1 iuramentum est personale ex parte iurantis,& reale ex parte ejus cui iuratur:qualiter intelligatur.Guid.Pap sing.376.nu.2.223
1 iuramento petentis statur,vbi agitur de modica expensa. Guido Pap.sing.545.§.vbi. 235
2 iuramentum de quo in auth.sacramenta puberum, habet locũ in minore pubere non pupillo.Aluisi.sing.125. 170
1 iuramentum & sententia æquiparantur.Ludouicus Romanus singulari 198. 18
1 iuramentum calumniæ potest per procuratorem præstari,licet in lege dicatur,quòd principales personæ iurent de calumnia.Ludo.Rom.sing.8.nu.2. 3
1 iuramentum testis an possit præstari per procuratorem. Ro.sing. 8.numero 1. 2
1 iuramentum procuratoris habentis speciale mandatum ad id:sic iurandum,dicitur iuramentũ ipsius domini,adeò quòd ipse dominus dicitur deierare,si procurator falsum siue mẽdacium dicat.Ludo.Rom.sing.8.num.3. 3
1 iuramentum fidelitatis non potest præstari per procuratorem. Bouer.in sing.40.in verb.iuramentum.nu.1. 195
iuramentum ob reuerentiam hospitis præstitum non est obligatorium.ibid.numero 3.
iuramento actoris semper creditur, ex quo delictum committit. ibid.num.6.
iuratum licet sit de calumnia,nihilominus iudex in quacunque parte litis potest exigere iuramentum malitiæ, quoties videritexpedire.ibid.num.7.
iuramenti in dispensatione requiritur causæ cognitio. ibidem numero 13.
iuramentum probationis suppletiuum reo non debet deferri quãdo actor plenè probat intentionem suam,& reus semiplenè exceptionem suam,fallit tamen.ibid.nu.14.
iuramentum deferri debet ei qui deposuit apud hospitem bugias plenas,attenta tamen conditione personæ deponentis.ibidem numero 15.
iuramentum confirmat donationem non insinuatam quantum ad obseruantiam facti,seu iuramenti,ex quo potest seruari sine dispendio salutis æternæ.ibid.nu.16.
1 iuramentum adijcit forum foro,& an hoc habeat locum in læsa de iurantis?Lud.Rom.sing.119. 21
2 iuramentum,quando per actum æquipollentem idem inducitur effectus,potest impleri per æquipollens. Marcus Mantua singulari 225.numero 1. 28
1 iuramentum non semper naturam contractus super quo interponitur,sequi habet.in quo refellitur Iason.Et quid in iudicis.Hypo.Marsi.sing.226.nu.2,& 7. 374
1 iuramentum non tollit beneficium restitutionis in integrum. Bouer.in sing.in verb.in integ restitutio.nu.3. 206
2 iuramentum non defertur ex leui præsumptione. Baldus singulari 151. 127
2 iuramentum dicitur esse præcisum,& habet clausulam illam, vt valeat omni meliori modo,& via,qua potest. Aluisius singulari 19.folio 167
1 iuramentum supplet defectum expressionis specialis, & sic facit valere actum generalibus verbis factum.in additio. Mathes.singulari 56.numer. 2. 109
iuramentum ligat etiam mulierem non certioratam de beneficio sibi competenti.nu.3. ibidem
1 iuramentum in probationis suppplementum, nisi semiplena probatio præcedat non deferri.Limita vt hic.Hip. Marsi. singulari 322.numero 1. 390
iuramentum in probationis supplementum,num iudex refrenare possit num.2. ibid.
1 iuramentum potest per partem remitti.Gulielmus de Ludo.singulari 63. 439
2 iuramentum an valide contractum inualidum ratione solennitatis,vel consensus omissi.Marc.Mant.sing.59.num.1. 11
1 iuramentum non defertur in defectum probationis, vbicũque lex desiderat probationem apertissimam.Lud.Rom. sing.200.fol. 19.Aluisi.sing.62.fo.168.& sing 77. 169
2 iuramentum in supplementum probationis potest vnum tantùm testem habenti deferri.Marc.Mant.sing.17.nu.5. 5
2 iuramentum habet vim clausulæ codicillaris vt faciat valere actũ omni meliori modo &c.interdum tamen nihil operatur.Marc. Mant.sing.219.nu.1,& 2. 27
1 iuramentum iudiciale, an prætextu testamenti retractari possit. Lud.Rom.sing.198. 18
2 iuramentum probatur per duos idoneos testes.Ioan.Trig.sin.84. numero 3. 100
1 iuramentum fidelitatis à monialibus,vel alijs mulieribus per procuratorem præstatur,nisi ille cui præstatur contradicat. Ludo. Rom.sing.807. 80
2 iuramentum in testamento appositum,habet vim clausulæ derogatoriæ ad sequentia.Io.Trig.sing.107.nu.2. 106
2 iuramentum obligat data duntaxat facultate.Ioan.Trig. singula. 33.numero 4. 90
1 iuramentum iudex aduersus christianum non deferri. Hip. Marsi. sing.411.nu.1. 347
1 iuramentum calumniæ hodie posset tolli ad euitanda periuria.in addi.Math.sing.64.nu.10 112
1 iuramentum calumniæ infra quod tempus debeat præstari post requisitionem de eo factum.in addition. Matheſilan. singulari 64.numero 11. 112
2 iuramentum de quo in auth. sacramenaa puberum. C. si aduersus vendi.quid operetur.Aluisi.de Alb.sing.125. 170
1 iuramentum calumniæ licet possit exigi non solùm in quacunq; parte iudicij,sed etiam post conclusum in causa ex officio iudicis,non autem ad instantiam partis tamẽ in causis summarijs videtur,quod possit exigi etiam ad petitionem partis.in additi. Math.sing.65.num.4. 112
2 iuramentum non tollit exceptionẽ simulationis.Dyn.sin.53. 130
2 iuramentum recipit interpretationem secundum naturã contractus

Index

ctus cui accedit. Pau. del Ben. sing. 18. 166
1 iuramentum necessarium vt probationis supplementum, quod sententiam præcedere debeat. Math. in l. cùm iudex. C. de sentē. & interloc. omn. iud. nu. 7. 165
1 iuramentum seruandum in forma specifica quando potest seruari sine dispendio salutis æternæ. Math. l. vnic. C. de sent. quæ p eo. nu. 31. fol. 170. & sing. 54. nu. 1. 108
1 iuramentum calumniæ non potest expresse per partes remitti, & si omittitur processus est ipso iure nullus. Et an tacitè remitti possit. in addi. Math. sing. 64. nu. 2. 112
iuramentum calumniæ potest exigi per iudicem in quacunq; parte iudicij etiam post conclusum in causa. ibid. nu. 3.
iuramentum calumniæ an præsteratur in causa criminali. nu. 4. ibid.
2 iuramentum nunquam illi deferendum contra quem præsumitur de transgressione, imò deferens peccat mortaliter. Marc. Mant. sing. 168. num. 1. 31
1 iuramentum actum, super quo interponitur, firmare dicitur. ac p inde si superior ciuitatis statuta seruare affirmet, ob id ab eo cō firmari certetur. Hip. Marsil. sing. 71. nu. 1. 350
1 iuramentum an validet contractum factum à minore sine interuentu & licentia curatoris, quæ à statuta requiritur. Ant. Corsi. in sing. in verb. statutum. 24. nu. 1. 337
1 iuramētum calumniæ an possit præstari per procuratorem. in addi. Math. sing. 149. nu. 1. 141
2 iuramentum regulatur secundum naturam contractus, super quo interponitur. Ioan. Aut. Trigon. sing. 33. nu. 2. fol. 90. Pe. Gerar. sing. 18. num. 24. 288
1 iuramentum calumniæ multa comprehēdit, & quæ in addi. Math. sing. 64. nu. 6. fol. 112. & quid operetur. ibid. nu. 7.
1 iuramētum per debitorem in obligatione præstitum, præscriptionem impedit, nec eam huiusmodi debitor obijcere potest, qd huiusmodi iuramēto obligatio perpetua reddita sit. Hip. Marsil. sing. 141. num. 1. 360
1 iuramentum filijsfamilias scilicet de non veniendo contra processum, iudici supplet defectum & authoritates paternæ ad iudicia requisitæ. Boue. in sing. in verb. iuramentum. nu. 2. 195
1 iuramentum calumniæ à reo petitum, ab actore præstari debet, aliàs processus est nullus. Math. sing. 64. nu. 1. 112
1 iuramentum, quod sine salutis æternæ detrimento seruari potest, semper esse seruandum. Hip. Marsil. sing. 359. num. 1. fol. 396. Pe. Gerard. sing. 98. nu. 3. 299
1 iuramentum cogit quem precisè ad factum, nec interesse offerēs liberatur à periurio. Idem etiam operatur fauor vltimæ voluntatis. Math. sing. 54 nu. 2 fol. 103. & in addi. nu. 2.
1 iuramentum facit actum valere eo modo, quo melius valere pōt. Math sing. 56. nu. 1. fol. 109. & in addi. nu. 1.
1 iuramentum calumniæ à litigatoribus in iudicij principio, vel vbi requisiti sint debere præstari, nec priuatorū pacto remitti posse. Hip. Marsil. sing. 272. num. 1. 378
1 iuramentum adeò necessarium, vt cuiquam non credatur sine iuramento, quod etiam in confessione locum habet, nec cōfessioni non iuratę creditur, nec ipsa probat. Hipolytus de Marsil. sin. 402. numero 5. 402
2 iuramentum de soluendo certa die potest à priuato prorogari. Anael sing. 52. 72
2 iuramentum licet ex parte periurantis sit personale quò ad vinculum spirituale iuramenti, tamen quo ad eū cui iuratur, est reale, vt tranſeat in singularem successorem. Pau. del Ben. sing. 14. 166
1 iuramentum habet executionem paratam. Math. singulari 26. nu. 2. fol. 92. adeò quòd non potest opponi exceptio pretij non soluti. in addi. num. 4. ibid.
2 iuramentum veritatis non debet amplius, quàm semel præstari: idem de vasallo, qui semel iurauit domino. Anael. singulari 126. numero 1. 73
2 iuramentum præstitum à prælato, quatenus pateat. Ioan. Trigon. sing. 5. numero 1. 85
1 iuramentum excludit facultatem pergendi moram in foro iudiciali, & quid in foro pœnitentiali. Ludouicus Romanus singulari 449. 45
1 iuramētum calumniæ qui præstari detrectat, causam amittit. Hip. Marsil. sing. 252. nu. 2. 378
1 iuramentum minoris contractum alioqui inualidū firmat. in quo autem iuramento id locum habeat, ac qualiter procedat, vide hic Hip. Marsil. sing. 299. nu. 1. 387
1 iuramentum in magnę quantitatis causis in probationis supplementum non deferri. Et id quatenus procedat. Hip. marsil. sing. 27. numero 1. 346
1 iuramentum gārentigiæ à promissore meru extortum, solutione promittentis confirmari non censetur, etiam si statuto cautū sit, ne qua dolo, vel metus aduersus huiusmodi instrumentum exceptio obijci possit. Hip. Marsil. sing. 89. nu. 2. 353
2 iurare aliquem faciens, quem scit peieraturum, est per iurus. Anael. sing 88 nu. 1. 73
1 iuramentum in probationis supplementum deferendum nō esse, vbi semiplenè, nec verè, nec necessariò probat, sed præsumptiuè duntaxat, vel vbi semiplena probatio præsumptione aliqua in contrarium est elisa. Hip. Marsil. sing. 83. nu. 4. 352
1 iuramentum in probationis supplementum non tantùm deferendum esse, quando semiplenè est probatum, sed & vbicunq; actor tales pro se testes habet, qui solùm præsumptionem inducant, vel huiusmodi coniecturas, quæ iudicem ad suspicandū vel opinandum pro actore impellant. ibid. num. 5. 353
1 iuramentum in actibus iudicialibus & extraiudicialibus magnæ vtilitatis roboris ac firmitatis esse, ac velut Betonica herba innumerabiles vires habere. Hip. Marsil. sing. 401. nu. 1. 401
1 iuramentum non est propriè probatio. Petrus Gerardus singulari 86. num. 298
1 iuramentum super contractu simulato interueniens iurantem nō obligat, nec subijcitur absolutioni. Ad quem autem id declarare pertineat, nempe quod iuramētum huiusmodi inefficax sit, ad Episcopum, an ad iudicem secularem, vide ibidem. Hi. Marsil. sing. 327. numero 4. 390
1 iuramentum & magnæ importantiæ & effectus esse, si modo formalem expressionem, & quam habere debet, habuerit. An aūt scripturarum tactum requirat, id habet remissiuè. Hipol. Marsil. sing. 415. nu. 1. & 2. 404
1 iuramentum in ingressu litis ac iudicij præstitum magis calūniæ quàm probationis esse ideò vt probet, debet post responsionem rei & tempore probatorio rursus iurari, daro etiam quod ex ista tuto, damnum passi iuramento restetur. Hipolyt. Marsil. singulari 170. num. 2. 363
1 iuramentum magnæ potentiæ, & plures effectus habere. Nam in instrumento appositum, facit vt ipsum instrumentum executionem habeat paratam, licet de iure cōmuni non habeat. Hip. Marsil. sing. 356. nu. 1. 396
1 iuramentum validat simplicem renūtiationem factam de iure futuro parte absente. Pet. Gerard. sing. 18. nu. 19. 288
1 iuramentum non legitimat personam minoris in iudicio. Guido Pap. sing. 50. 209
1 iuramentum calumniæ quid sit. Guid. Pap. sing. 931. 259
1 iuramentum non defertur moribus corrupto. Guido Pap. singulari 931. §. 2. 259
1 iuramentum an impediat currere præscriptione, respectu debitoris inrantis debitum soluere. Guido Papæ singula. 577. §. verūm iuramentum. 238
1 iuramentum impedit purgationem moræ. Guid. Pap. sing. 554. §. iuramento. 236
1 iuramentum calumniæ quando reddat processum nullum. Guid. Pap. sing. 668. 245
1 iuramentum non debeo seruare ei qui mihi non seruauit ex eodem contractu. Guid. Pap. sing. 136. 229
1 iuramentum tollit malam suspicionem. Gui. Pap. sing. 795. 252
1 iuramentum non defertur excommunicato in supplementum semiplenæ probationis. Guid. Pap. sing. 855. 256
1 iuramentum calumniæ si exigatur in causa criminali, præstatur. Guid. Pap. sing. 771. § 2. 251
1 iuramentū calumniæ si exigatur in causa & non præstetur, sententia est nulla. Guid. Pap. sing. 731. § si in causa. 249
1 iuramentum non tranſit in hęredem quo ad periculum animæ. Gui. Pap. sing. 345. § iuramentum. 220
1 iuramentum quando & qualiter sit dispensandum. Guid. Pap. sin. 346. §. de dispensatione. 220
1 iuramentum in probationis supplementum in causis non magnis nec arduis ităe semiplena probatione, regulariter deferri, nisi tamen vetisimile sit posse plures testes in hanc rē inueniri. Hip. Marsil. sing. 461. num. 1. 409
1 iuramentō non credendum, nisi in aliarum probationum defectum. num. 2. ibidem
1 iuramentum facit valere actum, qui alias non valerer. Pe. Gerard. singu. 18. num. 23. 288
1 iuramentum interpellat pro homine, sicut dies. Franc. Cremens. singulari 123. 275
1 iuramentum quanquam magnæ est efficaciæ, & sæpius quod inualidum est, validum reddit, quandoque tamen nullius est momēti effectusque. Hip. Marsil. sing. 700. nu. 1. 437
2 iuramentum in supplementum probationis regulariter defertur, & necessarium appellatur. & quare. Marc. Mant. sing. 349. nu. 1. fallit. num. 2. 39
1 iuramentum in supplemētum probationis, an debeat deferri reo, vel actori. & an à delatione iuramenti possit appellari. Gab. Sa. in addi. Math. sing. 2. nu. 14. 83
2 iuramentū necessariū dicitur, quia necessitate à iudice imposita defertur,

Singular. Doctorum.

defertur, & suscipitur, ita vt referri non possit, nec recusari, nisi ex causa. Et an ista necessitas sit præcisa, an verò absoluta. Mar. Mant. sing. 353. nu. 1. & 2. 39
2 iuramentum interuenisse vbi non interuenit, non est in potestate hominis. Marc. Mant. sing. 53. nu. 4. 11
2 iuramentum non validat contractum prorsus inutilem. Baldus singulari 190. 128
1 iuramentum calumniæ, an excusēt ab expensis soluendis. Gulielm. Lud. sing. 55. nu. 1. 439
1 iuramentum vbi est licitum ex parte iurantis, & illicitum ex parte recipientis, potest recipiens compelli ad absoluendum iurantem à iuramento, & an super hac compulsione secularis sit iudex competens. Lud. Rom. sing. 498. 51
1 iuramentum debet ad personas egregias domum mitti, & an id procedat iudice nolente. Lud. Rom. sing. 789. 78
1 iuramentum ab irato præstitum, an teneat. Ludouicus Ro. singu. 514. nume. 3. 52
1 iuramentum actionem perpetuat. Petrus Gerardus singulari 18. numero 17. 288
1 iuramentum non est fori mutatiuum, sed cumulatiuum. Ludoui. Rom. sing. 426. 42
1 iuramentum in defectum probationis vtrùm deferri possit in exceptione excommunicationis oppositæ in vim dilatoriæ exceptionis. Lud. Rom. sing. 190. fol. 18. & sing. 200. 19
2 iuramentum calumniæ præstatur à coniuncta persona, quādo agit pro coniuncta, & iurat in personam suam. Petrus de Rauenna singulari 412. 146
2 iuramentum in defectum non potest deferri nisi parte aduersa citata. Pet. Rauen. sing 418. 146
1 iuramenti effectus. in addition. ad Mathesilan. singulari 36. numero 12. 98
1 iuramenti in probationis supplementū, vt delationi locus sit, cū probatio huiusmodi rectis vnius sit, necesse est testem integrū esse, ac omni exceptione maiorem, & non suspiciosum, nec vllius defectus participem. Hip. Marsil. sing. 197. num. 1. 369
2 iuramentum in supplementum probationis, etiam quando testis vnius examinatus non tantū integer, sed etiam inhabilis prorsus, quandoq; deferti. Et hic casus egregius, & not. Hip. de Marsil. sing. 197. num. 2. 369
1 iuramenti vim multiplicem esse, adeò sanè, vt præter cætera, iuramentum in testamento per testantem appositum, clausulæ codicillaris vim habeat, & ab intestato venientes rogati intelligātur, faciēq; vt actus omni modo valeat, quo valere potest. Hip. de Marsil. sing. 504. nu. 1, & 2. 415
2 iuramento hæredis dicentis sibi non esse in animo adire hæreditem, an standum. Ioan. Trig. sing. 82. nu. 2. 190
1 iuramento obligatus nunquam potest opponere præscriptionem. Petr. Gerard. sing 18. num. 16. 288
2 iuramento alicuius statur in dependentibus ab animo. Marc. Mant. singular. 4. numero 10. 3
1 iuramento damnum passi, si ex statuti forma hærendum sit, non tamen inhærebitur, si pars aduersa contrarium probet. Hipol. Marsil. sing. 357. num. 1. 396
Quid autem, si statutum in cōtrarium probationem tollat, vel dicat, quòd iuramentum pro plenissima, vel omnimoda habeatur probatione. ibid. num. 2.
1 iuramento damnum passi si statuto cautum sit, vt stetur, nō eius tamen sacramento stabitur, qui semel, aut aliàs peierauit. Hipo. Marsil. sing. 74. nu. 2. 351
Sic q in iurato. ia cautione pstita semel peierarit, huiusmodi cautionis iuratoriæ beneficium ac priuilegium amittit. ibid. nu. 3.
1 iuramento statur in his quæ dependent à voluntate, vel conscientia nostra. Pe. Gerard. sing. 51. nu. 3. 493
2 iuramento damnum passi stadum esse, si statutum dicat, an semp & indistinctè ei standum sit. Ioan. de Arno. sing. 45. nu. 1. 80
1 iuramento asserentis in his quæ in animo consistunt, an standum sit. Hip. Marsil. sing. 635. num. 1, & 2. 430
2 iuramento eius qui noua instrumenta producit, in casu l. admonēdi. ff. de iurejn, non credendum, si aliàs de periurio conuictus fuerit. Marc. Mant. sing 4. 5. nu. 1. fallit. nu. 2. 44
2 imperatores quandoque secundum contingentia factorum, quandoque verò per modū tradendæ disciplinæ. Mar. Mant. sing. 123. fol. 19. & sing. 204. 26
1 iureconsulti consilium petentibus hac verborum formula, Si me non fallis in facto, ita est de iure, vti tenentur. Math. in l. 1. C. de sent. ex peric. num. 1. 60
iurisdictio officialis expirat mortuo Episcopo, Guido Papæ singulari 560. 236
1 iurisdictio iudicij fundamentorum fundamentum est. Hip. Marsil. singu. 10. num. 3. 343
1 iurisdictio ordinaria quando alteratur in procedendo, iudex erit delegatus quantum ad procedendum, sed erit ordinarius in sententiando. in addi. Math. sing. 89. nu. 7. 123
iurisdictio ordinaria quando tolùm videatur per commissionem excitata, & quando delegata. ibid. nu. 1.
1 iurisdictio si in aliquo certo casu attribuatur, nō procedit libellus coram alio productus, nisi narretur ille casus, in quo iurisdictio est attributa, licet aliàs libellus generalis concludat. in addit. ad Math. sing. 19. nu. 29. 92
1 iurisdictio propter negligentiam iudicis inferioris deuoluitur ad superiorem. Boue. in sing. in verb. iurisdictio. nu. 3. 187
2 iurisdictio in vniuerso si competat alicui, & postea certæ species demandentur, non propterea tollitur iurisdictio generalis. fallit. nu. 3. Marc. Mant. sing. 99. nu. 1. 15
1 iurisdictio & dominium iudicantur ad paria. Boue. in sing. in verb. iurisdictio. nu. 1. 187
1 iurisdictio iudicis subdelegati non perit ipso iure per mortem delegantis, sed ope exceptionis. Bouer. in singula. in verb. rescriptū. numero 5. 188
1 iurisdictio contentiosa ad hoc, vt possit extra territorium exerceri, duo requiruntur, partis, & iudicis proprij territorij consensus, nisi expediendum de iure speciali competeret. Ludouicus Romanus sing. 50. 6
1 iurisdictio iudicis causæ per compromissum non expirat. Math. in auth. si tamen. C. de tempor. & repa. nu. 8. 176
1 iurisdictio delegata de tempore ad tempus prorogatur. Mathes. in l. cum non eo die. C. quan. prouo, non est necess. nu. 2. 179
1 iurisdictio ordinaria est fauorabilis, extraordinaria est odiosa. in ad dt. Math. sing. 106. nu. 12. 127
2 iurisdictio delegati per Episcopum re integra morte delegātis expirat. Secus in delegato summi pontificis, vbi re integra non expirat. Aluis. sing. 232. 174
1 iurisdictio delegata an per actum nullum perpetuetur, quominus possit reuocari. Lud Rom. sing. 149. 14
1 iurisdictio præscribitur longo tempore annorum decem, vel viginti cum titulo, ad instar aliarum seruitutum. Bouer. in sin. in verbo præscriptio. nu. 19. 201
2 iurisdictionis voluntariæ quæ sunt, possunt extra suum territorium exerceri. & quomodo hoc sit accipiendum. Ioan. Trig. singu. 74. nu. 2, & 3. fol. 99. Rom sing. 49. 6
2 iurisdictionis de totali fundamento quando opponitur, is contra quem opponitur non cognoscit an sua sit iurisdictio. Marc. Mant. singu. 17. nu. 4. 5
1 iurisdictionis generalis quasi possessio acquiritur per vnum actū. Bouer. in sing. in verb. iurisdictio. nu. 10. 187
1 iurisdictionis ecclesiasticæ ob defectum recurritur ad iurisdictionē temporalem. Bouer. in sing. in verb iurisdictio nu. 2. 187
1 iurisdictionem suā extra territorium exercere nemo potest, Hipo. Marsil. singu. 124. num. 1. 348
2 iurisdictionem quis non perdit quousque non est contumax in iustitia reddenda, Bar. de Capua. sing. 84. 124
1 iurisdictioni licet quis non possit renuntiare, nisi in manibus superioris, tamen bene potest renuntiare quasi possessioni. Boue. in sing. in verb. iurisdictio. nu. 6. 187
1 iurisdictione an possit vti creditor castro sibi pignorato. Gui. Pap. sing. 477. num. 5. 231
1 iurisdictionem delegati per ordinarium posse præueniri, modò literæ delegatoriæ ipsi iudici delegato exhibitæ nō fuerint. Hip. Marsilien. singulari 296. numero 1. folio 386. & singulari 301. numero 4. 187
Et quid si impetrans per aduersarium impeditus fuerit, d. singul. 296. num. 2.
2 ius patronatus ecclesiæ transit ad hæredem eiam extraneū, & pōt donari, permutari, & vendi, cum vniuersitate tamen, & acquiritur ex fundatione ecclesiæ, & dotatione, & collatione territorij ad fundandum eam, non ex post facto, & si destructa alibi fiat, constructor secundus fiet patronus non primus, quia tenetur ab inquieratoribus defendere. Inno. sing. 9. 164
1 ius agendi ex alia causa competens, debet reseruari à iudice actori, qui egit ex mala causa, si id sibi ex actis appareat. Ant. Corsi. in sing. in verb. iudex. 6. nu. 1. 317
2 ius renouandi domum, an competat patri, qui Parisios iuit visum filium studentem. Aman. sing. 236. nu. 1. 76
1 ius quando competit fundo, & non personæ principaliter, verba sententiæ, & libelli quæ referūtur ad personam, perinde est ac si essent relata ad rem. in addi. Math. sing. 110. nu. 94. 132
1 ius quæsitum à iure quærendo longè distare. Vnde prælatus ecclesiæ in iure obtinendo nocere potest, in quisito non potest. Hip. Marsil. sing. 194. num. 1. 368
2 ius speciale à communi distinguitur. Marc. Mant. sing. 615. nu. 1. 65
2 quod ius implendi conditionem potestatiuā in contractibus trāsit ad hæredem. Dyn. sing. 61. 131

2 ius accrescendi quare introductum. Marcus Mantua singulari 59.numero 1. 1
1 ius singulare facilius tollitur,quàm commune.in additio. Math. singulari 122.nu 3. 135
1 ius sibi dicere,in his quæ formalem iudiciorum strepitum non requirunt,quinis potest. Hip.Marsil.sing 40.nu.3. 402
1 ius in re non habens,si timeat ab alio molestari, an possit petere declarariilli alij nullum ius in ea re competere. Pet. Gerardus singul.91.num.4. 298
1 ius hauriendi aquam;vel portandi ad fundum tuum, tibi concessum,an transeat ad hæredes tuos.Lud Rom.singula,70.fol.8.& Crem sing 61 num.1. 269
2 ius patronatus quid.Marc.Mant.sing 5.nu.1. 3
1 ius sibi dicere nemini licet,si tamen mulier virum habeat, cuius bona confiscata sint,poterit in res suas,bonis viri permissas authoritate propria manum imponere,ne per fiscum occupent. Et quid si mulier meruat,ne viri bona publicentur, quid agere debeat.Hip Marsil.sing.405.nu.1,& 2. 402
1 ius exigendi habet causam continuam.Guido Pap. singulari 313 § ius. 217
1 ius ciuile respicit rigorem,ius verò prætorium respicit æquitatē. Guid Pap.sing.209. 213
1 ius patronatus trāsit cum vniuersitate quomodo intelligatur. Gui. Pap.sing.911. 261
1 ius eligendi an transeat in hæredem. Guid.Pap.sing.461. 230
1 ius exigendi vectigal,& ius exigendi decimam, & ius exigendi iurisdictionem,ista tria habent causam continuam. Guido Pap. sing.544.§.ista tria. 235
1 ius agnationis non consistit inter naturales & bastardos. Guido Pap.sing.980.§.ius. 261
1 ius accrescendi in vltimis voluntatibus,& in contractibus. Guid. Pap.sing.745.fo.249.& in add.Math.sing.152.nu.1. 142
1 ius tertij an de eo possit excipi. Guid.Pap.sing 622. 243
1 ius vsusfructus an possit præscribi. Guid.Pap.sing.576. 238
1 Prō iuribus principis potest via inquisitionis procedi. Guid. Papæ singulari 963. 261
1 ius authenticorum iuri Codicis derogariuum quando sit seruandum,& quando ius Codicis.Petrus Gerardus singulari 28.numero 1. 191
1 ius accrescēdi an habeat locum in pœnis. Et quid in salarijs. Lud. Ro.sing.524.fo.5 .& in addi.Math.sing.152.nu.2. 142
2 ius superandi alium in emptione alicuius rei si minor amisit, restituitur etiam si prætendit interesse ratione affectionis. Petrus Rauen.singn.645. 153
1 ius suum omne videtur in iudicio deduxisse,qui simpliciter egit, siue sibi competat de iure communi,siue de consuetudine, &c. Boue.in sing.in verb.stylus.nu.9 201
1 ius superueniens pendente iudicio,an & quando veniat in eadem instantia.in addi.Math.sing.9.nu.4. 86
1 ius excipiendi transit ad singularem successorem actiuè,& contra eum passiuè.Bouer.in sing.in verb.exceptio nu.17. 200
2 ius accrescendi cessat adita hæreditate,& quid si adiens in integrū restituatur.Bar.sing.16. 109
1 ius petendi rem,quæ in commissum incidit,quanto tempore duret.Lud.Rom.sing.483. 48
ius petendi emendationem catastri,anno duret. ibid.
1 ius vel actio si alicui oritur sine eius facto,illud potest extingui ipso iure siue plici repudiatione eius, cui fuit quæsitum. Mathei. sing.161.num.1. 145
1 ius prætorium an dicatur ius statutorum à iudicibus temporalibus superiorem recognoscentibus conditorum, & quantū illud duret. et quod dicatur ius ciuile.Math.sing.189.nu.1. 150
1 ius accrescendi an habeat locum in legatis ad pias causas.in addi. math.singu.154.num.1. 142
1 ius patronatus an cuilibet hæredi cōpetat pro rata portiones hæreditatis,an verò æqualiter,licet ipsi sint disparibus portionibus instituti. Math sing.184.nu.1. 149
2 ius naturale tolli non potest,fallit si non procul à natura recesserimus.Marc.Mant.sing.395.nu.1. 43
1 ius tertio quæsitum an princeps tollat.Math in l.3.C.sent.rescin. non poss.num.2. 172
2 ius accrescendi non habet locum adita hæreditate, nisi vniatur cū pupillari substitutione Aluis.de Alb.sing.41. 168
2 ius sibi dicere quis potest,quando magistratus requisitus negat iustitiam.Aluis.de Alb sing.215. 173
2 ius deliberandi ad hæredem suum transmittit ille, cui delata est hæreditas,si decedat intra annum,& sciat hæreditatem sibi delatam.Bar.sing.113. 114
1 ius accrescendi an habeat locū in legatis,& donationibus cā mortis,& an in mortis causa captione. Math.sing.152.nu.1. 142
2 ius canonicum seruatur in iura nento Io.Trig.sing.8.nu.6. 86
1 ius de futuro qualiter in iudicium veniat.Math.in l.1.C. de sent. quæ sin cert.quan.nu.8. 168
2 ius sanguinis non tollitur.Marc.Mant.sin.62.nu.5. 828
ius sanguinis non considerabile in adoptiuo.nu.7. ibidem.
1 ius missionis in possessionem seu tenutæ;quòd & cedi & in alium transferri possit.Math.in l.cum apud.§.finautem.C. de bonis auct.iud.poss.num.11. 187
2 ius canonicum seruandum in terris,quæ sunt de iurisdictione ecclesiæ.Bouer in sing.in verb.iurisdictio nu.8. 187
1 ius si superuenit actori post litis contestationem, an possit venire in sententia.Guid.Pap.sing.796. 252
1 ius patronatus non acquiritur ex refectione ecclesiæ, Guido.Pap. sing.540 §.ex refectione 235
2 ius accrescendi transit ad hæredem,& si est vnitū cū pupillari substitutione,trahit ad eam,vt habeat locum post aditam hæreditatem,& trahitur ad bona impuberis.Pe.Rauen.sing.15. 138
2 ius accrescendi habet locum in feudis concessis à principe. Petrus Rauen.sing.236. 142
2 ius suum iactare nemo præsumitur.Ioann. Trigon. singulari 123 numero 2. 107
1 ius patronatus cum competat insolidùm, non venit in diuisione. Math.sing.181.nu.1. 149
1 ius accrescendi an habeat locum,si testator dixerit, Relinquo filijs Titij centum ducatos pro quoliber.Math.sing.154. num 1. fol.142.& in addi.sing.152.num.3. ibidem;
2 iuris idem est de fructibus & accessorijs,quod de principali. Marc. Mant.sing.261.nu.1. 31
1 iuris & facti impossibilitas æquiparantur.Math. in l.2.C. quando prouo.non est necess.nu.4. 179
1 iuris communis regulas tunc non sequimur, cùm de irreparabili damno aut præiudicio agitur.Hipolytus Marsil. singulari 349. numero 1. 395
1 iuris ignorantia qui excusantur,si actum clàm faciant,non excusantur.Lud.Rom.sing.722. 73
1 iuris scientia in dubio præsumitur, nisi de ignorantia probetur. Pet.Gerard.sing.18.nu.4. 288
iuris regulæ tres valde affines, nimirum, quòd libello conformis sit sententia,quòd super non petitis iudex non sedeat, nec sinia valeat,quæ ad partis instantiam non fertur. His tamen nihil verantibus, iudex spoliatorem de spoliatione accusatum, etiā in fructibus perceptis,& si id petitum libello non sit, condemnare potest Hip.Marsil.sing.629.nu.1,& 2. 430
1 iuri offerendi an possit præscribi. Guid.Pap.sing.42. 208
1 iura quando concurrunt diuersa circa eandem personā quid agendum in actore.Guid. Pap sing 983.§.1. 261
2 iura permittentia contrahentibus se fallere,quando locū habeat. Io.Trigo.sing.92.nu.3. 102
1 iuri agendi in supplementum legitimæ quanto tempore præscribatur,& quid in minore.Franc.Crem.sing.129.nu.1. 276
1 iure naturali,diuino,vel gentium quis ad meram pœnam aduersario applicandam non tenetur.Math.sing.47.nu.2. 105
1 iuri declarandi voluntatem non præscribitur, etiam mille annis. Pet.Gerar.sing.27 nu.2. 291
1 iure,quando quid non valet nec tenet, si tamen hoc opponi non potest,perinde est acsi valeret. Hinc fit vt si in minoribus clericus constituta matrimonium etiam nulliter contraxerit, vtpote cum consanguinea,nihilo secius beneficijs,quæ debet priuatur,perinde ac si legitimè contraxisset.& nu.4. vbi etiam bigamia per matrimonium illicitum,licut per legitimum contra hi dicitur.Hip.Marsil.sing.386.nu.1. 400
1 iura consuetudini adaptanda.Math.in l.1.C.quomodo & quand. iud.numero 9. 154
2 iura quæ non sunt neque mobilia,neque immobilia si ad annuos reditus referantur,immobilia efficiuntur.Marcus Mant. singu. 49.numero 2. 10
1 iura loquentia de stuprante virgines,non extenduntur ad stupratem virgines veste meretricia indutas.Hipolytus Marsilien.sin. 520.numero 2. 416
1 iura considerant effectum verborum non formam.in addit. Math. sing.107.num.2. 128
2 iure competens frustra precibus imploratur.Ioann. Trigon. sing. 19.numero 2. 88
1 iura volentia testantis voluntatem spectandam esse,intelligi,quādo de huiusmodi voluntate appareat dispositiuè. Nam non sufficit testatorem ita voluisse,nisi disponat.Hipo.Marsil.singul.577. numero 5. 423
1 iura loquentia in affine,vel coniuncto sanguine, in amico magnæ amicitiæ coniuncto locum habere.Vnde si licet impunè insultantem cum armis consanguineum meum occidere, licebit & insultantem amicum meum maxima amicitia coniunctū.Hip. Marsil.sing.551.nu.2. 420
1 iura

1 Iura quæ diriguntur ad certam personam faciunt ius etiam inter alios,quando papa respondet per viam iuris.Anto. Corsi.in sing. in verb.consultatio.nu.3. 304
1 Iura interdum promittunt procedi per viam simulatam.Petr.Ger. sing.16.nu.2. 291
1 Iurium verorum correctio vitanda Math.in auth.qui semel.C.quomo.& quand.iud.nu.11. 158
1 Iussus de iurando an & quando vim diffinitiuæ habeat. Math.in l. cum iudex.C.de sentent.& interloc.omnium iud.nu.4. 165
1 Iusta causa reuocandi pro iusta reuocatione habetur. Bald.singulari 118. 126
1 Iustus titulus excusat possessorem à fructibus,qui percipi potuerunt & percepti non sunt.fallit in re minoris. Ludouicus Romanus singulari 534. 55
1 Iustus metus facit vt protestatio facta intra appellandi tēpus,vim appellationis habeat. Math.in l.2.C.de ijs qui per me.iud.nume ro 1.& 5. 182
2 Iustum,dolorem temperare est difficile. Marcus mantua singu.674. numero 1. 69
1 Iuuare me non possum positione per me negata. Guid.Pap.singulari 808. 253
1 Iuuenis si puellam proiecit in terram,& eam per vim cognouit,vel stuprauit,non debet mori,sed alia pœna mitiori puniri.in addit. Math sing.99.nu.3. 125
2 Iuuenis si inueniatur cum iuuene in actu venereo, potest cōra eos accusatio institui.Marcus Mant.sing.4.nu.1. 3
1 Iuxta,de ista dictione vide.Gui.Pap.sing.448. 229

De litera L.

1 LAbor omnis præmium desiderat. Vnde fit,vt si iudex vacauerit in discutiendo certarum partium processu,feceritque quod ex officio incumbere videbatur ad sententiam parandam,licet partes inter se concordarint, nihilominus sportulas ac salarium suum habere debet.Hip.Marsil.sing.693.nu.1. 437
1 Laborare in extremis quis censeatur. Petrus Gerar.singular.12.numero 2. 286
1 Laicus potest esse rector hospitalis,& coram quo iudice conueniri possit. Lud.Rom.sing.353. 34
1 Laicus sine ullo excōmunicationis potest capere clericum delinquentem,vt eum ad suum iudicem ducat,sed non debet eum detinere vltra 20.horas.Bouer.in singulari in verb.excommunicatio.num.2. 190
1 Laicus si clerico iniuriam faciat, secularis iudex cognoscit. Guli.de Lud.sing.53.num.12 439
1 Laicus fideiussor clerici potest conueniri coram iudice suo seculari,licet clericus principalis debitor ibidem conueniri non possit.Boue.in sing.in verb.cautio.nu.6. 190
2 Laicus habens ius patronatus,si illud det ecclesiæ,ecclesia habebit semestre tempus ad præsentandum.Marcus Mantua singula. 37. numero 2. 9
2 Laicus iudex comprehendens clericum, si dubitetur an sit clericus nec ne,tunc non potest cognoscere.Marcus Mantua singulari 43. numero 2. 9
1 Laicus delictum si quod cōmisit, ac deinde religionem ingrediatur, aut ecclesiasticus, vel religiosus efficiatur,ob id non impeditur iudex secularis, quominus contra eum procedere & eundem punire possit.Hipolyt.Marsilien.singulari 534.numero 1.fallit numero 2.& 3. 418
1 Laicus an possit accusare clericum primæ tonsuræ.Ant.Corsi.in singul.in verb.accusati.nu.1. 302
1 Laicus in criminosis in testem cōtra clericum quoad plenam probationem nō admittitur, quoad indicium autem ad quæstionē decernendam admittitur.Hip.Marsil.sing.98.nu.1. 354
1 laicus condemnatus in causa decimarum appellare non potest. Bouer.in sing.in verb.appellatio.nu 29. 204
2 Laicus cōuenire potest coram iudice ecclesiastico ratione pacis fractę.Per.Rauen.sing.530. 149
1 Laicus quidam emit seu arrēdauit fructus alicuius ecclesiæ, an gaudere debeat eodem priuilegio circa tales reditus sicut talis ecclesia ad hoc quòd nō teneatur soluere collectam vel vectigal.Guipap.sing.273.nu.2. 215
1 Laicus concubinarius repellitur à testimonio. Guido Papæ singulari 769. 251
1 Laici per statutum super iuramento præstito non disponunt,super præstando possunt. Iterē nec super iure ecclesiæ quæsito,nec super quærendo.Hip.Marsil.sing.194.nu.3. 368
1 Laici etsi in criminalibus aduersus clericos non admittūtur,ad probandam tamen famam aduersus clericum admittuntur.Et quid de mutilatis membris,aut corpore vitiatis.Hipol. Marsilien.singula.98.nu.3. 354
Laicorum statuta in clericorum præiudicium non valere, ac proinde clericos laicorum non premi, cauente solutionem debiti testib. non probari.Hip.Marsil sing.29.nu.1. 346
1 Lapillus varijs modis accipitur.in addit.Matheſi.singulari 102.numero 4. 126
1 Lapis ad sepulturam deputatus non potest vendi,nisi ab vna ecclesia alteri ecclesiæ.in add.Math.sing.75.nu.9. 118
1 Lappus Castellioneus fuit Florentinus,& aduocatus consistorialis, & eius authoritas est magna.Lud.Rom.sing.40.nu.2. 5
1 Lapsus primi termini dati ad agendum, vel de iure suo docendum non constituit eū cui præfixus est in mora,sed iudicis bina monitio necessaria est.Hip.Marsil.sing.616.nu.1. 427
2 Larga significatio vocabuli dicitur impropria. Aluisi. singulari 130. folio 170
1 Latitandi annus quomodo probetur;remissiuè Math.in l.cum proponas.C.de bon.auth.iudi.possiden.nu.2. 184
1 Latitare quis dicatur.in add.Math.sing.132.nu.9. 127
1 Latrones famosi qui dicantur.Guido Papæ singular.980 §. qui dicantur. 261
2 Laudimium an debeatur ex diuisione facta inter socios.Guid.Pap. sing.110. 263
1 Laudimium non debetur ex remissione,vel cessione quæ fit inter socios.Gui.Pa.sing.465. 230
1 Laudum si feratur super rebus deductis in compromisso valet,secus si feratur super rebus extra compromissum,etiam si laudum fuerit homologatum,nisi causa pacis ineundæ fiat.Ant.Corsi.in singul.in verb.arbiter.nu.1. 303
2 Laudum vbi de iure ciuili & municipali parit actionem,tunc potest peti executio dicti laudi per actionem in factum. Aluis. singulari 267. 175
2 Laudum Iudæorum absque homologatione tacita,vel expressa,incontinenti mandatur executioni Per.Rau.sing.16. 136
1 Laudi homologatio,seu approbatio id efficit,vt contra Laudū quis venire non possit,ecclesia tamen eo enormiter lesa: restitutionem in integrum petere potest.Hipolyt. Marsilienſ. singulari 161. numero 1. 362
1 Legalitas hominis facit recedi à regulis iuris communis.Pet.Gerar. sing.30.num.5. 291
1 Legans alteri ea,quæ sui vsus causa parata sunt,non censetur ea legare,quæ sunt parata gratia vsus communis legantis cum altero. Fallit in vxore,cui lana,linum,aut fericum legatur.Ludouic.Roman.sinu.638. 64
2 Legari possunt res affixæ domui,si possunt amoueri absque deformatione ædium.Per.Rau.sing.367. 145
1 legauit aliquis mihi alimenta,hæres vult soluere panem & vinum, legatarius vult habere pecuniam,quid iuris?Guid.Pap.singular. 82.solio 209
2 si lego fundum Cornelianum,cum in eo partem tantum habeam, totus fundus cedit legato. Dyn.singu.227. 134
2 Lego de meis seruis duo titio per ipsum eligendos, reliquos vero Seio,repudiante Titio, Seius habebit omnes. Petrus Rauenna, singul.361. 145
2 si lego tibi rem tuam quæ est alteri obligata, valet legatum,& hæres meus videtur grauatus,vt eam liberet.Petrus Rauenna singulari 364. 145
1 Legatum annuum an censeatur,si legem Titio sextam partem redituum,quos habeo in morte Senensi. Ludouicus Romanus singulari 296. 29
2 Legatum conditionale non transmittitur ad liberos. Dyn.singulari 112. 132
1 legatum pro dote intelligitur factum quando mulier erit nobilis ætatis. Lud.Rom.sing.237. 22
1 Legatum si his verbis fiat. Titio cum ecclesia mea iure patronatus lego fundum,an fundus videatur pro dimidia legatus ipsi Titio, & pro alia dimidia ecclesiæ,an vero legato Titio cedat,& fundus & ius patronatus? Lud. Rom.sing.432. 43
2 Legatum annuum cum præfinitione temporis relictum,in dubio si fit causa alimētorum,dicuntur plura legata,vel vnum cuius dies cedit à tempore mortis.Bart.sing.98. 114
2 Legatum ab vno hærede relictum animo compēsandi cum debito, si deficiat,hæres illius debiti onus sustinet,& debitum quod quis insolidum sustinet,in totum computatur in imponenda ratione. Falcidiæ.Bar sing.83. 113
1 Legatum in testamento non solenni si sit solutum,non potest etiā a rustico peti. Et an tale legatum debeatur ex triennali præstatione de eo facta.in add.Math.sing.41.nu.18. 104
Legata in testamento non solenni possunt reuocari in codicillis coram quinque testibus tantum.ibid.nu.19.
2 Legatum si fit repetitum ab intestato, tunc aget legatarius contra venientes ab intestato,quando testamentum deficit ratione solennitatis,secus si ex causa præteritionis Dyn.sing.10. 131

Index

2 Legatum alimentorum ad vitam relictum, & legatum vſusfructus, ſubijciuntur Falcidiæ, & reputantur aſcendere ad tantam quantitatem quantam comprehendere poteſt tempus vitæ habita ratione ætatis. Bar. ſing. 95. 114
1 Legatum domus ad gaudimentum, an morte finiatur, vel ſit perpetuum. Et quid ſi legetur ad alimẽta. Item quid in donatione, vel venditione. Franc. Crem. ſing. 34. nu. 1. 167
2 ad legatum admiſſus de iure ſpeciali contra voluntatem defuncti, non habet ius accreſcendi. Bart. ſing. 90. 14
1 Legatum prophanum an extinguatur, ſeu reuocatum cenſeatur, ſi teſtator viuens alienet rem, ex qua voluit legato à ſe facto ſatisfieri, & quid in legato pio. Lud. Rom. ſing. 435. 43
2 Legatum animalis in genere non valet. Ioannes Trigona ſingulari 8. num. 3 86
2 Legatum hoſpitali factum ad vnum vſum, poteſt ex cauſa ad aliũ conuerti. Marcus Mant. ſing. 550, nu. 1 57
1 Legatum factum coniunctæ perſonæ in dubio videtur factum propter coniunctionem ſanguinis in addit. Mathefil ſingula. 41. numero 8. 103
Legatum ſi fiat filiæ propter benemerita, in eis ipſa reputatum tan quam extranea, & ideo non adſtringitur ad illius collationem cum alijs fratribus. nu. 9. ibid.
1 Legatum an & quando ob inimicitias ſuperuenientes cenſeatur reuocatum. Fet. Ger. ſing. 5. nu. 5 283
2 Legatum. Teſtator legauit centum vxori quoad cum filio ſuo erit Coloniæ, ſufficit quod ſit in eadem ciuitate, licet non ſtet in eadem domo. Pet. Rau. ſing. 370. 145
2 Legatum alicui ius fundi factum cuipiam à teſtatore, reuocatur per alienationem voluntariam factam ab ipſo teſtatore. Ioan. Trig. ſing. 100. nu 1. 104
1 Legatum non poteſt fieri, niſi expreſſe verbis vel nutu, ademptio tamen poteſt fieri tacitè. Pet. Ger. ſing. 3. nu. 3. 281
1 Legatum ſi fiat Epiſcopo, ſit tranſmiſſio ad ſucceſſorem. Gui. Pap. ſing. 465. §. ſi fiat. 230
1 Legatum etiam ante agnitionem quæritur legatario. Gui. Pap. ſingula. 170. 212
2 Legatum ad pias cauſas factum, reperrum cancellatum iuris præſumptione præſumitur inconſulte factum, & ſic deberur. Pet. Raven. ſing. 354. 145
1 Legatum relictum à teſtatore de bonis cum alio communibus debetur ab hærede de parte teſtatoris. Petrus Geraldus ſingulari 44. num. 1. 293
1 Legatum ſolutum per teſtatorem viuentem poteſt reuocari, & an fructus percepti repeti poſſint. Franciſcus Cremenſis ſingulari 16. num. 1. 265
1 Legatum propter inimicitias non annullatur ipſo iure, ſed ope exceptionis. Pet. Ger. ſing. 3. nu. 17. 282
1 Legatum, vt reuocari cenſeatur, ſi rem legatam teſtatore voluntariè alienauerit, ſic & donatio cauſa mortis, ſi donans rem donatã voluntarie quoque nulla neceſſitate cogente alienarit. Idemq; obſeruandum, ſi inter donatorem ac donatarium inimicitiæ intercellerint. Hip. Mar. ſing. 136. nu. 2, & 3. 359
2 Legatum factum omnibus eccleſijs alicuius dioœceſis, non debetur eccleſijs poſtea ædificatis. Marcus Mantua ſingulari 328. numero 1. 37
2 Legatum rei quam teſtator non habuit, non debetur, niſi probare tur ipſam extare, vel hæres dolo deſiiſſet poſſidere. Marcus Mantua ſing. 139. nu. 1. 21
2 Legatum per teſtatorem traditum legatario, poteſt reuocari per ipſum, non autem legitima data filio, & quæ ſit ratio diuerſitatis. Marcus Mant. ſing. 430. nu. 1. & 2. 46
1 Legatum eccleſiæ factum, antequam ſit agnitum, an prælatus poſſit repudiare, quid de tutore. Fran. Crem. ſing. 125. nu. 1. 276
1 Legatum ſi fiat rectori talis eccleſiæ, an & quando videatur factum eccleſiæ, & quando rectori. Gulielm. de Ludo. ſingulari 147. numero 1. 447
1 Legatum reuocatur propter inimicitias capitales, vel grauiſſimas ſuperuenientes inter teſtatorem, & legatarium, etiam ſi poſt tale legatum reuocatum fecerit codicillos, in quibus dictum legatum non reuocauerit, hoc tamen limitatur, vt ibi. Petrus Gerard. ſingu. 5. nu. 1. 283
1 Legatum ſi vni fiat de proprietate rei ſub conditione, & alij de eius vſufructu, an ſi vſufructuarius proprietate ab hærede acquirat, & poſtea conditio legatæ proprietatis eueniat, vſufructuarius poſſet vſumfructum ſeparare. Et quid de emptore rei, quæ per tractum conſanguineorum auocatur. Franciſcus Cremen. ſing. 58. num. 1. 269
1 Legatum an debeatur vltra vires patrimonij, quando hæres inuentarium non confeciſſet, ſi teſtator dictum legatum feciſſet taxandum arbitrio boni viri in add. Math. ſing. 157. nu. 6. 144
1 Legatum per amicitiam reintegratur. Petrus Gerard. ſingulari 3. numero 13. 282
2 Legatum eſt pro paſſagio ad ſanctum Sepulchrum, debet expectari generale paſſagium. Petrus rau. ſing. 356. 145
1 Legatum factum ad pias cauſas in vnum vſum, non poteſt ſine licẽtia papæ in alium vſum conuerti. Et quid ſi eo amplius opus nõ ſit, an ab epiſcopo ſolo tranſlatio fieri poſſit. Ludouicus Romah. ſing. 481. 47
1 Legatum rei alienæ ſcienter factum ſaltem in æſtimatione valet, niſi rem alienam quis leget, quam ſperet eius faturam ſpe fundata in iure de præſenti, & ſpes illa deficiat. Ludouicus Rom. ſingula. 741. 75
1 Legatum vſus fructus rei, cum hoc, quod poſt mortem ſuam hæredi teſtatoris rem teneatur reſtituere, comprehendit proprietatem, niſi in iure erranerit. Lud. Rom. ſing. 563. 57
1 Legatum intelligitur reuocatum propter inimicitias culpa legatarij prouenientes, ſecus ſi culpa teſtatoris acciderint. Ludouicus Rom. ſing. 199. 19
1 Legatum relictum, ſiue nauis ex Aſia venerit, ſiue non, an tranſmittatur antequam ſit certum, an nauis ſit ventura, necne Lud. Roman. ſing. 90. 10
1 Legatum annuum an ſit, ſi legem Titio decem per quadriennium in feſto ſuæ capellæ, an vero ſit quadriennale. Ludouicus Rom. ſing. 297. 29
1 Legatum factum à creditore filio ſui debitoris his verbis, Plus tibi reliquiſſem, ſi pater tuus, quod mihi debebat, ſoluiſſet, inducit liberationem paterni debiti, ſi hæres patris eſſet. Ludouicus Romanus ſing 535. 85
1 Legatum vſusfructus infantis an valeat. Ludouicus Romanus ſingulari 158. 15
1 Legatum tertio, & hæredi factum, quo ad hæredem nõ valet, & ideo iure accreſcendi ad tertium legatarium ſpectat. Et an in legato vſusfructus procedat. Lud. Rom. ſing. 740. 74
1 Legatum ſi titio fiat de vno modio frumẽti quolibet anno, & ſi illud hæres non ſoluerit, eidem Titio relinquantur mille, an ſi primo anno hæres non ſoluat, teneatur ad omnia mille, an vero pro ista vnus modij primi anni. Lud. Rom. ſing. 298. 29
2 Legatum vniuerſitatis iuris valet, etiam ſi incommodum cõtineat. Bar. ſing. 86. 113
1 Legatum purum tranſmittitur ad hæredes, ſecus ſi ſit conditionale, & quid ſi duo legentur, vnum purè, & alterum ſub conditione, an purum tranſmittatur, pendente alterius conditione. Ludouicus Rom. ſing. 89. 10
1 Legatum factum de Digeſto ſeu Infortiato, an dicatur alternatiuũ. Franc. Crem. ſing. 57. nu. 1. 269
2 Legatum. Si lego vnum cum vaſis, veniunt ſolum vaſa plena vino, qua acceſſorium reſtringitur per principale. Petrus Rauenna ſingulari 365. 145
1 Legatum annuum pro eo anno quo moritur legatarius, ad hæredes tranſmittitur, ſecus in vſufructu. Lud. Rom. ſing. 71. 8
1 Legatum factum pro filia maritanda, poteſt peti præſtita cautione denubendo. Gui Pap. ſing. 706. 71
1 Legata pia debentur etiam hæreditate non adita. Guid. Pap. ſingul. 264. num. 215
Legata pia dicuntur quæ relinquuntur eccleſijs pauperibus vel ſimilibus, ſecus ſi alijs perſonis. ibid. nu. 2.
1 Legatis vaſis aureis & nulla ſint aurea, ſed ſolum argẽtea, an argentea debebuntur. Guido Papæ ſingulari 286. §. legatis. fol. 216. & ſing. 382. 234
2 Legatum ſub hac conditione, ſi Scius hæres erit, ſi interim legatarius decedat, non tranſmittitur. Pet. Rau. ſing. 558. 145
2 Legato fundo non cedunt inſtrumenta. Petrus Rauenna ſingulari 359. 145
2 in legato generali non comprehenduntur ea quæ habebat teſtator cauſa mercandi. Pet. Rauen. ſing. 362. 145
2 Legato generali vſus & habitationis nõ derogatur per legatum ſpeciale ipſius rei. Pet. Rau. ſing. 363. 145
2 Legati natura eſt lucrum afferre. Marcus Mantua ſingulari 236. numer. 1. 28
1 Legato de omnibus libris, & infortiato à doctore facto, ſi quatuor volumina infortiati inter eos libros reperiantur, an omnia in legato veniant. Lud. Rom. ſing. 501. 51
2 In legato vniuerſali inſpicitur tempus mortis, in legato autem ſintempus teſtamenti. Dyn. ſing. 243. 134
1 Legato grano quod quis habet in ciuitate, an veniat granum, quod eſt in portu Lud. Rom. ſing. 552. 56

Singular. Doctorum.

1 Legato generali non comprehẽduntur venalia, & ea quæ cauſa mercandi teſtator habebat, ſi alia ſuperſunt, in quibus legatum ſubſiſtere poſſet, alias ſecus. Lud. Rom. ſing 437. 43
1 Legati træſlatio an cum eadem qualitate, conditione, & onere facta cenſeatur. Lud Rom. ſing. 668. 66
2 Legata & fideicommiſſa ex ſola exiſtentia ſui hæredis valent, licet ſe hæreditati non immiſceat. Aman. ſing. 129. nu. 1. 73
1 Legata ex teſtamento inualido, vel inutili non debentur, niſi ſint repetita ab inteſtato, & quibus caſibus ab inteſtato cenſeatur repetita. Math. ſing. 41. nu. 13. 103
Legata quibus remedijs effici poſſint, vt omnibus etiam ex non ſolenni teſtamento debeantur. nu. 14. ibid.
1 Legata in teſtamento non ſolenni licet peti non poſſint, tamẽ poſſunt retineri, hæreditas tamen non poſſet retineri. in add. Math. ſing. 41. num. 16. 104
1 Legata relicta ad pias cauſas confirmantur morte teſtatoris, nec requiritur ſolennitas aditionis hæreditatis. Mathe. ſingulari 162. numero 4. 145
1 Legata facta in primo teſtamento per ſecundum reuocantur, licet in ſecundo nil de primo dictum fuerit. Gulielm. de Ludo, ſingul. 145. nu. 1. 442
1 Legata, vel fideicommiſſa ex teſtamento non ſolenni regulariter non debentur, nec peti poſſunt. Follir vt hic in add. Math. ſingul. 41. num. 103
1 Legata ſi vltra à teſtatore fiant, qui dicit, ꝙ volebat ea præſtari poſt diem incertam, puta poſt mortem vxoris ſuæ, an ſi legatarij moriantur ante vxorem, dicta legata tranſmittantur. Franc. Crement. ſing. 112. 274
1 Legata tertia parte fructuum certi fundi, an hæres poſſit dare tertiam partem æſtimationis fructuum, inuito legatario. Ludo. Romau. ſing 434. 43
1 Legata domo cum his quæ ibi ſunt, legata non intelliguntur, quæ ibi ſunt mercis cauſa, vel ad tempus fallit ſi filio legatum fiat. Ludo. Rom ſing. 649. 65
2 Legata conditionalia non tranſmittuntur, niſi teſtator diſpoſuerit conferri poſt mortem. Bal. ſing. 15. 134
1 Legata repetita ab inteſtato non debentur, niſi ſit adita hæreditas ab inteſtato. Dyn. ſing. 120. 134
1 Legata domo, an videantur etiam legatæ merces in ea exiſtentes. Gul. de Lud. ſing 79. nu. 1. 440
1 Legata facta etiam in codicillis requirunt aditionem ab inteſtato. in add. Math. ſing 162. nu. 1. 145
Legata poſt aditam hæreditatem debentur etiam ab vno tantum ex hæredibus in re certa inſtituto. nu. 4. ibid.
Legata requirunt aditionem hæreditatis, nec teſtator contrarium opponere poteſt. nu 5. ibid.
1 Legata vel fideicommiſſa relicta in teſtamento, ad hoc vt valeant, requiritur quod ex eo adeatur hæreditas. Mathetilanus ſingulari 161. num. 1. folio 145 fallit in caſibus, de quibus in add. numer. 1. & 2. ibid.
1 Legatis decẽ annuatim, vel decem ex fructibus prædij, an mortuo legatario tranſmittantur, ſicut in legato annuo. Ludouic Roma. ſingul. 71. 8
1 Legatis nummis alio non expreſſo, primo conſuetudo patriæ, ſecundo conſuetudo loquentis, tertio perſona, quæ relinquit, inſpicitur. Et an id habeat locum in contractibus. Ludouicus Romanus ſingul. 681. 68
1 Legatis omnibus, rebus, quas teſtator emit, an ea veniant, quæ teſtatori obtigerunt ex alio titulo. Ludouicus Romanus ſingulari 614. folio 61
1 Legatis florenis, qui tempore teſtamenti minus valent, quam tempore ſolutionis, quodnam tempus inſpiciatur. Ludouicus Rom. ſingul. 519. 53
2 in legatis portio deficiens accreſcit coniunctis cum onere ſuo, ſed ſi lega arij ſint diſiuncti verbis, & coniuncti re, ſi omnes acceptãt, ſibi partes faciunt per concurſum, niſi teſtator aliud expreſsè diſpoſuit. Et ſi vnius portio deficit, apud alios remanet per ius decreſcendi ſine onere. Pet. Rau. ſing. 74. 137
1 Legatarius ſi occiderit teſtatorem vilem cum eius vxore concubantem legato non priuatur. Pet. Gerar. ſing. 5. nu 6. 283
1 Legatarius an de iure Digeſt. habebat bona teſtatoris tacitè obligata. Lud. Rom. ſing. 598. 60
2 Legatarius conſequitur legatum, per officium iudicis, licet modus deficiat, dummodo non fuerit in culpa. Dyn. ſing 97. 231
2 Legatarius perens rem legatam debet concludere ſe ſibi tradi, non dari. Pet. Rau. ſing. 373. 145
2 Legatarius poteſt ex teſtatoris permiſſione legata propria authoritate recipere. Aman. ſing. 199. nu. 1. 75
2 Legatarius loco hæredis habetur, & ei ſubſtituitur. Marc. Mantua ſing. 673. nu. 1. 69
1 Legatarius ignorãter incidẽs in inimicitias cum teſtatore, legato non priuatur. Pet. Ger. ſing. 5 nu. 2. 283
Legatarius an priuetur legato ob inimicitias ſubſequentes, ſi proceſſerunt culpa teſtatoris. ibid. nu. 4.
1 Legatarius non debet capere legatum propria authoritate, ſed de manu hæredis, niſi licentiam habeat à teſtatore. Ant. Corſ. in ſingul. in verb. Legatarius. nu 1. 319
1 Legatarij teſtatoris præferuntur legatarijs hæredis. Mathe. in l. 1. C. de bon auth. iud. poſſ. nu. 1. 184
Legatarij primi defuncti hæredis creditores cenſentur. nu. 1. ibid.
1 Legatarius an tranſmittat ad hæredem legatum cum adictione pœnæ. Lud. Rom. ſing. 497. 51
1 Legatarius prædiorum, grauatus reſtituere quicquid ad eum ex hæreditate peruenerit, non tenetur ad fructus, niſi is eſſet teſtatoris creditor. Lud. Rom. ſing. 36. 5
1 Legatarius habet tacitam hypothecã in bonis teſtatoris, ꝙ an ſpecialis hypotheca à teſtatore ipſi legatario data deroget generali à lege introducta, Lud. Rom. ſing. 598. 60
2 Legatarij grauari de dando aliquid licet ſint legatarij ex diſparibus partibus, tenẽtur nihilominus pro virili. Petrus de Rauenna ſingulari 372. 144
1 Legatario non debet edi torum inſtrumentum, ſed duntaxat clauſula legati ſibi facti vna cum hæredis inſtitutione, & nominibus teſtium in eodem deſcriptorum & nõ vltra. Bouerius, in verbo editio. numero 5. 194
2 Legatario datur rei vendicatio pro te hæredis legata. Dinus ſingulari 107. 132
1 Legatus de latere, vel alius quicunque inferior à principe habente poteſtatẽ legem generalem condendi, non poteſt cauſam in qua iur. ordo requiritur, committere ſummariè ſimpliciter & de plano. Bouer in verb. ſummariè, & c. nu. 1. 193
2 legatus de latere non diſpenſat ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium. Marc. Mantua. ſing. 166. nu. 1. 23
2 Legatus generalis Papæ, cauſam alij ſpecialiter delegatam impedire non poteſt. Et quid, ex ſuperuenienti cauſa, Ioann. Trig. ſingu. 31. num. 1. 90
1 Legatus Papæ primus non intelligitur reuocatus per conſtitutionẽ ſecundi. Lud. Rom. ſing. 58. 7
1 Legatus ſedis Apoſtolicæ licet habeat poteſtatem legem condendi etiam perpetuam, non tamen poteſt derogare ſtatutis per ſummum pontificem factis. Gui. Pap. ſing. 791. §. licet. 252
1 Legati & Marchiones æquiparantur prætoribus. Math. ſingul. 189. num. 2. 150
2 Legato non creditur dicenti ſe habere in mãdatis, niſi probet mandatum in ſcriptis, cuiuſque gradus ſiue dignitatis ſit, ſiue ſit legatus principis, ſiue ſummi pontificis. Alui. ſing. 167. 172
1 Legitima quomodo poſſit à patre filijs auferri. Lud. Roman. ſingu. 616. folio 61
1 Legitima filij dicitur in quota bonorum, & non in quota hæreditatis. Gui. Pap. ſing. 939. 259
1 Legitima non poteſt detrahi de regno vel ducatu. Guido Papæ, ſingulari 511. 233
1 Legitima non debetur patre viuente. Ant. Corſ. in ſing. in verb. legitima. num. 2. 317
2 Legitima filio debita non ſuccedit loco alimentorum. Marc. Mant. ſing. 647. nu. 1. 67
1 Legitima poteſt per ſtatutum municipale diminui: & etiam in totũ tolli. Boue in ſing. in verb. & ſi ſtatutum. nu. 4. 201
2 Legitima filij debetur titulo lucrativo, ideo relicta nepoti ab auo, & eidem à patre debetur ſemel tantum. Alui. ſing. 172. 170
1 Legitimè factum ex ſuperuenienti caſu non vitiatur. Gui. Pap. ſingu. 699. §. quod legitimè. 247
2 Legitimandi triplex modus. Marcus Mantua ſingulari 600. numero 2. 61
1 Legitimatio eſt quædam ſpecies reſtitutionis. Gui. Pap. ſing. 365. §. legitimatio. 222
1 Legitimatio liberorum per quos fieri poſſit. Guipo Papæ ſingulari 818. §. 2. 254
1 Legitimatio quid operetur. Guido Papæ ſingulari 464. §. quid operetur. 230
1 Legitimatio de infante an valeat. Guido papæ, ſingulari 592. §. an valeat. 239
1 Legitimatio filij non nocet alijs ſucceſſoribus. Guido papæ ſingulari 122. 263
2 Legitimatio per ſubſequens matrimonium retrotrahitur. Ioan. Trigon. ſing. 35. nu. 4. 90
1 Legitimatio perſonæ, an ſit de dependentibus cauſæ. Pet. Gera. ſing. 23. num. 4. 290
1 Legitimatio plena perſonæ an in quocunque iudicio etiam ſummario requiratur, ſi fuerit oppoſitum, an vero ſummaria ſufficiat? Petr. Gerar. ſing. 23. nu. 1. 289
1 Legitimatio, vt efficaciter obtineatur, quid in ea obſeruandum. Et quid

Index

quid si princeps in ipsa verbis vtatur generalib qualitates requisitas complectentibus. Hipolytus de Marsil. singulari 492. numero 1. & 2. 414
1 Legitimatio bastardi fieri potest à patre, sub conditione, quod is in hæreditate non succedat. Franc. Crem. sing 17. nu. 1. 265
1 Legitimatio per subsequens matrimoniũ cæteris præstantior. Hip. Marsil. sing. 542. nu. 3 419
1 Legitimatio an possit per procuratorem contrahi. Ludouic. Rom. sing. 277. 26
2 Legitimatione omnis macula absergetur, & legitimatus quartam habere debet. Marc. Mant. sing. 597. nu. 1. 61
1 Legitimatus per subsequens matrimonium, filij legitimè appellatione continetur. Quid in episcopatum vt legitimè natus admittitur. Marsil. sing. 542. nu. 2. 419
1 Legitimatus non potest plus consequi à patre, quam alter filius legitimè natus, cui pater minus reliquit. Franciscus. Cremens. singulari 52. 268
1 Legitimatus per subsequens matrimonium, an possit propter ingratitudinem ad pristinum statum reuocari. Petrus Gerard. singul. 1. num. 19. 280
1 Legitimatus à papa an censeatur legitimatus ad temporalia. Guid. Pap. sing. 464. §. sed quid. 230
1 Legitimatus à papa non potest succedere ex testamento vel ab intestato. Guj. Pap. sing. 331. 218
1 Legitimus contradictor est ille qui allegat iustum titulum etiã dissimilem testamento ante mortem defuncti in re sibi competere, quem titulum paratus sit probare incontinenti. Gui. Pap. singu. 789. §. 3. 252
2 Legitimi hæredes non sui hæreditatem non aditam non transmittunt ad quoscunque hæredes. legitimi autem sui sic. Marc. Mant. sing. 195. núm. 1. 25
2 Legitimi tantum, & non bastardi memoriam parentum perpetuãt. Marc. Mant. sing. 574. nu. 2. 59
1 Leuans manum pro percutiendo aliquem punitur, licet non percutiat. Gui. Pap sing. 412. 227
2 Lex est quicquid in ratione consistit. Marcus Mantua. singulari 21. numer. 13. 7
1 Lex noua simpliciter loquens non tollit priuilegia clausa in corpore iuris etiam si adsit clausula derogatoria. Mathesil. singula. 59. numero 2. 110
2 Lex loquens in simplici non habet locum in qualificato, & ibi solutio ad duo obiecta. Marc. Mant. sing. 159. nu. 2. 23
1 Lex nihil præsumit, inter duos æquales ius prætendentes ex hominis dispositione, sed simpliciter eos admittit quales offendit. in add. Math. sing. 71. nu. 15. 115
1 Lex vbi aliquid statuit, vel disponit in fauorem libertatis, illa lex ẽt habet locum in pia causa, quando eadem ratio militat in vtroq;. in add. Math. sing. 113. nu. 1. 133
1 Lex vbi tendit ad fauorem animæ extenditur de proprio vocabulo ad improprium. Antonius Corsetus, in singulari, in verbo extensio. 3. nu. 1. 312
2 L. 1. C. etiam ob chirograph. pecun. non procedit in debito vsurario, & hoc propter odium vsurarum. Petrus Rauenna singulari 172. 140
1 L. 1. de sent. & interl. omn. iud. C. locum non esse in causis summarijs, in quibus maximè sine iudicij figura proceditur. Math. in l. 1. C. de sent. & interl. num. 7. 162
2 L. 1. C. ne quis in sua causa in quibus non procedat. Marc. Mant. singul. 158. nu. 1. 22
2 Lex potius fauet ascendentibus, quam descendentibus. Ioan. Trig. sing. 67. nu. 2. 97
1 Lex aliquem actum priuilegians, requirit, quòd prius de ipso actu constare debeat. Gab. Sar. in add. ad Math. sing. 5. nu. 9. 85
2 Lex consulere potest etiam non subdito. in addit. Math. sing. 110. num 82. 131
2 L. fi. ff. de iurisd. omn. iud. & c. statuto. § ide const. in 6. non habens locum in iurisdictione voluntaria, & eius à contentiosa differentia. Marc. Mant. sing. 141. nu. 1. 21
2 Lex in criminalibus idem operatur, quod actio in ciuilibus. Marcus Mantua. sing. 116. nu. 1. 17
2 Lex ob iustum dolorem permittit adulterum occidi, non vindictæ causa. Marc. Mant. sing. 117. nu. 1. & 3. 18
1 Lex fin. ff. de rei vendicatio. quando & quo casu in negante in actione rei vendic. locum habeat. Hipolytus Matilicnsis. singularis 242. num. 5. 376
1 Lex de iudicis persona multum confidit, ita vt iudicis decretum faciat cessare præsumptionẽ doli & fraudis, fallit tamen. Hip. mar. sing. 438. nu. 1. & 2. 406
1 Lex penalis in pœnam eius, quod est legitimè actum disponẽs, disponere quoque censetur in eius pœnam quod nulliter gestũ est, dum tamen concurrat ratio identitatis. Hipoly. Marsil. singula ri 388. num. 3 400
1 Lex quando aliquid præsumit, licet aliqua agens coniectura nt in contrarium, non peccamus si nos coufirmamus cum dispositione iuris. Math. sing. 157. 144
2 L. properandum. C. de iudic. quando non habeat locũ. Aluis. de Albert. sing. 284. 175
1 L. sæpè. ff. de re iudic. non habet locum in transactione, & alijs contractibus, vt contractus cum vno factum noceat illi, & prosit alteri. Innocent. sing. 2. 164
2 L. fin. ff. commu. prædio multis modis limitatur. Marc. Mant. singu. 213. nu. 1. 27
1 Lex vel statutum, vbi in priuilegium vel contractum transijt, reuocari non potest. Hip. Marsil. sing. 333. nu. 7. 391
1 Legis, plerique. ff. de in ius voc. egregia limitatio, vt quis vel inuitus de domo extrahi queat. Hip. Marsil. sing. 180. nu. 1. 366
2 Lex generaliter loquens includit personas priuilegiatas. Mar. Mantua. sing. 428. nu. 1. 46
1 Lex ciuilis approbata censetur à clericis, si eis fauorabilis sit, & canonibus non contradicat. in addition. Mathesila. singulari 110. numero 41. 130
2 Lex disponens duo quo ad omnia debere æquiparari, intelligitur in his in quibus possunt æquiparari. Aluis. sing. 290. 174
2 L. fallaciter. C. de abolit. intellectus. Petrus de Rauenna singulari 20. folio 135
2 L. plerisq;. ff. de in ius vocando, intelligi debet in casu dubio, vt procedat quandoque quis extraheretur ex causa, non si ex causa fauorabili. Marcus mantua. sing. 118. nu. 2. 18
1 L. fauorabiliores ff. de reg. iur. in quibus casibus fallat. Petr. Gerard. sing. 11. num. 10. 286
2 L. pretia rerum. ff. ad leg. Falcid. non habet locum in fure & morosq; quare. Marc. Mant. sing. 372. num. 2. 34
2 Lex generaliter loquens an includat casus speciales. Marcus Mant. sing 107. nu. 1. 16
1 Lex loquens de debitore quod de magnæ summæ debitore intelligenda sit. Mathes. in l. 2. C. de reuocãdis ijs quæ in fraud. creditor. numero. 4. 186
2 Lex. non. vult quempiam habere vicinum grauosum & molestum. Marc. Mant. sing. 7. nu. 2. 3
2 Lex quo ad legislatorẽ non habet dubitationem, secus quo ad nos. Marc. Mant. sing. 39. num. 1. 9
2 Lex illud. §. ad testamenta. ff. de bon. poss. contra tab. limitatur per l. Papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inoffi. test. Marc. Mant. sing. 206. nu. 2. 26
2 Legis congruit. ff. de offic. præsid. intellectus. Marc. Mant. singu. 603. numero 3. 62
1 Lex quoties. C. de rei vendic: in quibus casibus non habeat locum. Hipoly. Marsil. singulari 82. per totum. folio 352. Petr. Rauen. singulari 341. 145
1 Legis, manifestæ. ff. de iureiurand. intellectus. Hip. Marsil. sing. 83. nu. 1. & 6. 352
2 Lex si quis in tantam. C. vnde vi. vendicat sibi locum in feudis. Marmant. sing. 287. nu. 1. 33
1 Lex verum si fauorabilis, vel odiosa, attenditur id, super quo principaliter prouidere intendit. in addit. mathesilan. singulari 110. numero 70. 131
1 Lex vbi disponit & apponit clausulam decreti irritantis, consensus priuatorum nõ potest disponere, quod actus alirer factus teneat. Anton. Cors. in sing. in verb. clausula. 3. nu. 1. 305
1 Lex. in multis induxit differẽtiam inter masculos, & fœminas. Math. sing. 110. num. 78. 131
2 Lex solum requirit decretum iudicis, quando alienatio fit à tutore, vel curatore, aut ab ipso minore, non autem generaliter ab omnibus. Ioan. Trig. sing. 22. num. 2. 89
1 Lex quotiens pro parte approbatur, & pro parte non, illud verbis expressis exprimitur, & an sufficiat fieri per æquipollens, & quid in correctione legis antiquæ. Ant. Cor. in sing. in verb. correctio. numero. 1. 308
1 Lex. quando dicit, quid fieri debere etiam sub pœna, intelligatur, si id petatur. in addi. math. sing. 12. nu. 18. 87
2 Lex mortua nõ est lex, nec homo mortuus est homo, nec falsus procurator est procurator. Bald. sing. 86. 126
1 Lex 1. C. de fideicom. an habeat locum in alimentis relictis diuti. math. sing. 180. nu. 1. 149
2 Lex si rem tradi. ff. de verb. obl. limitatur. Ioan. Trigon. sing. 27. numero 2. 89
2 Lex quando fingit aliquem confessum, æquiparatur confessioni factæ in iudicio solenniter. Pet. Rau. sing. 338. 145
2 Lex 2. C. de rescinden. vendi. non habet locum in iudicijs propter authoritatem iudicij, vt pura si res adiudicetur pro minori pretio. Pet. Rau. sing. 340. 145
1 Lex vel statutum fieri potest, vt interesse quadruplum excedat. mathes. in

Singular. Doctorum.

thesin l. vnica. C. de sent. quæ pro eo quod inter. nu. 34. 170
2 Lex diuina vbi imponit simpliciter pœnam, de mitiori id accipiendum. Ioan Trig. sing. 16. nu. 3. 87
2 Lex si vnquam. C. de reuocandis donationibus. non habet locum in causa pia quia non reuocat filius, nisi legitimam. Petr. Rau. sing Iani 342. 145
2 Lex generaliter est intelligenda, quãdo eius ratio est generalis. Pet. Rauen sing 319. 145
2 Lex sicut, & l. cum notissim i. C. de præscriptio. 30. annor. an sint hodie correctæ per cap. possessor malæ fidei. extra de regu. iur. in 6. Gui. Pap. sing. 40. 208
1 Lex debitoribus. ff. de re iudica. hodie correcta. Math. in l. eos. C. de exec. rei iudic. nu. 2. 173
1 Lex 2. C. de rescind vend. non solum locum habet in venditione, sed et iam in transactione. Gui. Pap. sing. 736. 249
1 Lex quid ergo. ff. de his qui not. infa. qualiter intelligitur, & alia pleraque. Gui. Pap. sing 574. §. Iulianus. 238
1 Lex si vnquam. C. de reuoc. dona. an habeat locum in natiuitate nepotum vel filiorum naturalium. Gui. Pap. sing. 571. 237
1 Lex si quis maior. C. de transact. qualiter intelligatur. Gui. Pag. sing. 620. §. de materia. 242
1 Lex, ad instructionem. C. de sacrosan. eccle. an sit hodie correcta per authent. item nulla. eodem tit. vide ibi pulchrè Guid. Pap. singul. 409. folio 226
1 Lex, quisquis. C. ad leg. Iuliam maiest. qualiter intelligatur. Guid. Pap. sing. 315. 218
1 Lex noua si fiat pendente iudicio inter duos, iudex debet illam dictam causam secundum dictam nouam legem determinare. Gui. Pap. sing. 337. 219
1 Lex noua si imponat pœnam nouam pro delicto non tollitur pœna antiqua. Gui. Pap. sing. 874. §. 2. 257
1 Lex fin. ff. de rei vend. qualiter intelligatur. Guid. Pap. singula. 609. folio 240
1 Lex, edicto. C. de edit. diui adr. tol. in quibus locum habeat. Gui. Pap. sing. 790. 252
1 Lex succumbit canoni in his qui cõcernunt periculum animæ. Gui. Pap. sing. 137. 211
1 Lex ciuilis potest remittere iuramentum in causa sicut papa. Guid. Pap. sing. 47. 208
1 Legis verba vbi ad iudicem referuntur, oritur officiũ iudicis, & quo modo hæc regula debeat intelligi: & declarari. in addi. Math. sing. 80. num. 1. 121
1 Legis verba in dubio non sunt restringenda. in add. Mash. sing. 110. num. 13. 129
1 Legis verba, cui non conueniunt, nec eius quoque dispositio conuenit, & contra. Et quod in contractu non dicitur pro non intellecto habetur. Hip. Marsil. sing. 581. numero 1. fol. 424. & To. 2. Mar. Mantua sing. 41. num. 2. 15
1 Legis verba cui non conueniunt, nec eius dispositio cõueniet. Et ob id, si statuto cautum. vt qui aliũ in sua possessione turbauerit. pœna centum puniatur oblataque restituat, tunc turbans aliquem in possessione, nihil auferens, in statuti pœnam non incidet. Hip. Marsil. sing. 339. num. 1. 393
1 Legis natura est dare formam futuris, & non præteritis. Et quid si actus est in parte gestus, & in parte gerendus, an constitutio superueniens habet locum in parte gerenda. Anto. Corse. in sing. in verb. lex. nu. 1. fol. 317. Mar. Man. sing. 242. nu. 2. fol. 29. & sing. numero 2. 37
1 Legi Codicis canonizatæ statur in foro canonico. Pet. Gerar. sing. 28. num 2. 291
Lex quando dicatur esse canonizata. ibid. nu. 3.
2 Legis ratione correcta, corrigitur & ipsa lex, & ibi Bald. & Curt. reprehensio, dicentium id procedere si ratio est propter legem, non lex propter rationem. Marc. Mantua sing. 69. nu. 1. fol. 12. & sing. 21. nu. 14. 7
1 Legis ratio vbicunque amplior est, dispositio ad amplitudinem rationis legis extenditur. Ant. Cors. in singula. in verb. alienatio. 2. numero 2. 303
1 Legis, quæ specialiter rescripto derogat, necessario est specialiter derogandum. Mathesila. in l. 3. C. sententi. rescind. non poss. numero 3. 172
2 Leges vel statuta licere transgredi, in quibus locũ habeat. Columbet. sing. sing. 12. nu. 2. 176
2 Leges & consuetudines de iure antiquo dicentes, filiam non debere succedere, valebant. quæ tamen per iustinianum fuerunt correctæ. And. de Iser. sing. 2. 185
1 Leges imperiales etiam ecclesiæ onerosæ, ecclesiam ligant, quando de ecclesia expresse non loquuntur, nec contra eius priuilegium, vel libertatem. in addi. math. sing. 110. nu. 38. 130
2 Leges an & quomodo secundum naturam titulorum sub quibus situatæ sunt, debeant intelligi. marc. mant. singulari. 445. numero 1. folio. 47
1 Leges loquentes de consuetudine in quibus dicitur consuetudo seruanda. Gui. Pap. sing. 803. 253
1 Leges ciuiles an sint seruandæ in foro conscientiæ. Gui. Pap. singu. 728. §. quæro. 249
2 Leges detestantur res mali exempli. Marcus Mentua singulari 111. numero 6. 4
1 Leges ab omnibus sciri debent. in addit. ad Mathesil singulari 19. numero 8. 91
Lex si sit obscura, & iudex contra eam iudicet, excusatur, ibidem numero 9.
Lex obscura, & varios habens intellectus ad decidendum allegari non potest. num. 10. ibid.
2 Leges rectè positas oportet omnia iudicibus committere, & quam paucissima iudicibus committere, & quæ sit ratio huius rei. Mar. Mant. sing. 371. nu 1. & per totum. 41
2 Leges possunt transgredi ob atrocitatem & detestationẽ criminis, adeo vt homo mortuus ob id puniatur. Marcus Mantua singulari 15. num. 1. 5
1 Lege aut statuto si quis ad aliqnid faciendum sit adstrictus, vt puta ad infinuationem faciendam, aut quiduis aliud, quando ac intra quantum tempus id facere possit. Hipolyt. Marsil. singular. 489. numero 1. 413
2 Lege vel statuto disponente standum esse iuramento alicuius pro plenaria probatione, an contra iurantem admittatur probatio in contrarium. Io. Trig. sing 55. nu. 1. 94
2 Legum correctio euitanda. Aluis. de Alb. sing. 26. 167
1 Legibus non exemplis iudicandum. math. in l. nemo. C. de sent. & interl. nu. 1. 165
1 Legibus deficientibus supplet ratio naturalis, quæ loco earum habetur. Lud. Rom. sing. 781. 78
1 Legulei quando variè sentiunt, ea opinio amplectanda est, quæ à caniorisis approbatur. math in auth & consequenter. C. de sent. & interloc. nu. 8. 166
1 Libellus quo petitur dos restitui, debet concludere ad totam dotẽ, licet maritus condemnetur in quantum facere possit. Pet. Raue. singul. 353. 145
2 Libellus non datur, nec requiritur in petenda bonorum possessione. Dyn sing. 80. 131
2 Libellus quo petitur factum, & si nõ fiat, interesse, procedit. Pet. Rauen. sing. 351. 145
2 Libellus obscurus, si à parte opponatur, repellendo qui dicitur obscurus, alrero de quin que modis marc. mantua. sing. 531. num 1. & 2. folio 55
1 Libellus valet in quo quis petit restitui id quod nunquam habuit. Boue. in sing. in verb. libellus. nu. 22. 193
1 Libellus in criminalibus non attenditur. in addit. math. sing. 70. numero 17. 114
1 Libellus semel declaratus non potest amplius declarari. Math. sing. 171. num. 3. 148
2 Libellus obscurus parte opponente non procedit. marc. Mant. sing. 273. num. 1. 32
Libellus quinque modis dicitur obscurus. ibid. nu. 2.
1 Libellus debet habere conclusionem. Bouer. in singul. in verb. libellus. num. 1. 193
1 Libellus talis à te peto 10. quia promisisti, an valeat. Gui. Pap. sing. 683. § libellus. 246
2 Libellus inepte formatus non potest procedere parte opponente, sed si pars non contradicat, procedit. Dyn sing. 132. 132
1 Libellus qualiter debeat formari quando agitur contra vnum ex correis, & qualiter in eo debeat concludi. Guido papæ singulari 604. folio 240
1 libellus incertus & obscurus. Gui. Pap. sing. 722. 248
1 Libellus potest concipi contra procuratorem. Guido Papæ singula. 465. §. libellus. 230
1 Libellus incertus si fuerit admissus, nihilominus valet processus. Gui. Pap. sing. 140. folio 211
1 Libellus licet non possit mutari vel emendari post litis contestationem, potest tamen declarari. Gui. Pap. sing. 836. 257
1 Libellus non est necessarius in causa appellationis. Gui. Pap. singu. 381. §. in causa. 224
1 Libellus dicitur nouus quando in eo derrahitur vel additur de substantialibus. Gui. Pap. sing. 646. 244
1 Libellus licet iure ciuili, si ineptus propter ineptam actionem inrentatam, tamen æquitate canonica procedit talis libellus. Gui. Pap. sing 49. 209
1 Libellus est datus in omnibus casibus etiam summarijs & notorijs. Gui. Pap. sing. 987. 267
1 Li. elli conclusionem in obligatione alternatiua. vide Guido Papæ sing. 31. 208
1 Libellus in actionibus realibus valet licet non petatur declaratio iuris

Index

iuris realis. Bouer. in sing. in verb. libellus. nu. 7. 193
Libellus ineptus non limitatur ex probationibus apertis. ibidem numero 11.
Libellus generalis non admittitur, sed valet receptus. ibidem numero. 2.
Libellus ineptus viriat secundum decretum. ibid. nu. 16.
Libelli ineptitudo potest semper quandocunque opponi. ibidem numero 15.
1 Libellus non exigitur in causa appellationis à grauamine vel inter locutoria. Bouer. in sing in verb. libellus. nu. 19. 193
Libellus non viriatur, si causa agendi sit apta, licet exprimatur actio inepto, secus si causa & actio essent ineptæ. ibidem numero 20.
Libellus non viciarur propter errorem in confinibus. nu 23. ibid.
1 Libellus generalis, incertus, & obscurus non est admittēdus si pars oppe fuerit, alias secus. in add. Math. sing. 12 nu. 11. 87
1 Libellus quo agitur contra conductorem ad præstationem mercedis, remissiue in additionibus ad Mathesilianum, singulari 10. numero 4. folio 86
1 Libellus concludit, licet in eo solennitates extrinsecæ non allegentur. Math. sing 11. nu. 1. 86
1 Libellus procedit sine conclusione in causis, in quibus proceditur summariè, dummodo in aliqua parte actoris appareat de intentione agentis. Boue in verb libellus nu. 26. 193
2 Libellus non procedit si peto cõdemnari secundum formam iuris, vel statutorum, quando pœnæ sunt diuersæ, & per vnam non est recessum ab alia. Pet. Rau. sing. 344. 145
2 Libellus vbi non requiritur, nec etiam inquireretur eius aptitudo, sed qualitercunque sit petitum, iudex debet facere iustitiam, & non obstante ineptitudine libelli. Bal sing. 35. 124
1 Libellus ineptus & nullus præscriptionem interrumpit. Pet. Gera. sing. 4 nu 15. 282
2 Libellus debet offerri in possessorio recuperandæ. Bart. singulari 132. folio 116
1 Libellus, si quidem addatur, vel detrahatur, libellus primus non dicitur, sed nouus. Hipolytus Marsilienſis singulari 520. numero 5. folio 416
1 Libellus sustinetur, licet in eo sint verba impropria. Mathe. singul. 68. nu. 1. 113
1 Libellus scriptus an videatur offerri, si quis vadit coram iudice, & dicit notario, scribe quod ego peto à Titio decem, & in eis ipsum mihi condemnari postulo. Ant. Corsi. in sing. in verb. libellus 2. num. 1. 319
1 Licet libellus non detur in scriptis, dum tamen petitio actoris, & responsio rei describantur in actis valet, & tenet processus. Boue. in sing. in verb. libellus nu. 14. 193
1 Libellus, in quo petitur res, & si fuerit contradictum petitur pœna, an valeat. Antonius Corset. in singulari, in verbo libellus 3. numero 1. 319
2 Libellus obscurus non semper nullus, sed quandoque procedit etiã parte opponente. Mar. Mant. sing. 93. nu. 1. & 2. 14
2 Iibellus offerendus reo, vt deliberet cedat an contendat. Mar. Mant. sign. 374. nu. 1. 41
1 Libellus habet se vt subiectum, sententia vero vt prædicatum. Ant. Corsi. in sing. in verb. libellus. 1. nu. 1. 317
1 Libellus potest concludere in solidum contra illum qui conuenitur in quantum facere potest, dummodo in condemnatione veniat quantum facere potest. Guliel. de Ludo, singulari 118. numero 1. foliò 441
1 Libellus per actorem potest dari die feriato, & pariter exceptiones per reum. Bou. in sing. in verb. dilatio. nu. 12. 190
1 Libellus concludit, quo dicitur minorem prædium vendidisse, licet non allegetur in eo curatoris authoritatem, & iudicis decretum interuenisse. Math. sing. 11. nu. 3. 86
2 Libellus vbi porrigitur coram iudice, in quo petitur sententiam exequi, & aduersarius porrigit alium libellum coram eodem iudice, petendo sententiam infirmari, tanquam inlquè latam, secundus libellus non debet admitti. Ioce. sing. 51. 165
Libellus contra inhabitantes domos alienas quomodo formari debeat. Franc. Crem. sing. 161. nu. 1. 279
1 Libellus obscurus generalis & incertus parte non opponente procedit. Pet. Ger. sing 4. nu. 1. 282
Libellus ineptus, aut male ordinatus est, reus contumax in respondendo ponitis, pro confesso haberi non poterit. Hip. Marl. singul. 625. num. 2. 428
1 Libellus peto dari mihi in solutum debitoris mei bona, non admittitur, & quæ ratio. Mathesilanus in l. 6. C. de bon. autho. iudic. possid. num. 3. 184
2 Libellus an requiratur in causa appellationis. Andreas de Capua, singul. 3. 186
2 Libellus ineptus dentibus lacerandus, etiam si reo audientia deberet negari. Marc. Mant. sing. 496. nu. 1. 51
1 Libellus non ritè conceptus nihil operatur, sicuti nec vllo effectum parit litisconteſtatio non ritè facta. Hipolytus Marsilienſis sing. 431. num. 2. 405
1 Libellus solennis si in causa requiratur, isque fiat, & addatur clausula, non in modum solennis libelli, super eo non potest procedi, & si procedatur, iudicium esset nullum, nisi addantur ea verba, nisi quatenus solennis libellus à iure requiratur. Pet. Gerard. sing. 40. num. 1. 292
1 libellus valet in quo accusatus petitur condemnari criminaliter, & res ablata restituì incidenter, quoniam iudex criminum potest cognoscere de re ciuili incidenter. Bouer. in verbo libellus. numero 33. 193
1 Libellus si sit ita conceptus, quod ex eo possit colligi actio generalis, & specialis, in dubio videtur actio specialis intentari. Mathes. sing 88. num. 1. 113
1 Libellus debet offerri expen. actoris, nam oblatio de sua propria significatione dicitur actus realis, non verbalis. Bouer. in verb. expensæ. nu. 11. 202
1 Libellus inciuilis & incongruus reijciendus. Math. in l. 4. C. de Bon. author. iudi. possid. nu. 1. 184
1 Libellus est ineptus, quando ex eo non concluditur ius agēdi si actio sit specialiter proposita. secus si generaliter nulla expressa causa. Math. sing. 9. nu. 1. 86
1 Libellus quando generaliter proponitur ex causa remota, tunc ius superueniens in illo iudicio non clauditur, & quid si in eo causa proxima generaliter exprimatur. in addit. Mathesil. singulari 9. numero 3. 86
2 Libellus rei non requirit conclusionem. Petrus Rauenna singulari 350. 145
1 Libellus valet & admittitur, in quo post certam expressionem subiunguntur verba ista, & plus &c. quoniam illa adiectio operabitur, quatenus illud plus postea probabitur. Bouer. in verc. libellus. numero 14. 193
1 Libellus habens conclusionem ineptam, qua petitur reum nõ condemnari, sed cogi & compelli, valet in causis, in quibus sine figura iudicij proceditur. Bouer. in verb. libellus. nu. 18. 193
1 Libellus si sit obscurus, reus non debet id opponere, sed sufficit quod dicat illum non procedere. Pettus. Gerard. singulari 50. numero 2. 293
1 Libellus generalis & obscurus in criminalibus parte etiam non opponente est ipso iure nullus, secus in ciuilibus. Petrus Gerard. singulari 4. nu. 17. 282
1 Libellus valet in quo quis petit declarari rem sibi pertinere simpliciter, &c. licet non dicat iure dominij. Bouer. in verb. libellus. numero 27. 193
2 Libellus generalis semp admittitur in accessorijs. Paulus del Ben. singul. 8. 166
1 Libellus, quo actor dicit se locasse fundum pro decem corbis grani, sustinetur. secus si dicat, qđ agrimensor locauit sibi operas suas, quia tunc est ineptus, nec sustinetur, si ille erat publice deputatus. Math. sing. 68. nu. 2. 113
1 Libellus continens contraria non habilitatur per processum iudicij subsequentis, imo sequi debet absolutio etiam parte non opponente, quia actor facto suo se excludit. Bouer. in verb. libellus. numero 3. 193
1 Libelli tenor inserendus in sententia. Mathe. in l. 2. C. desenten. exper. recit. nu. 3. 160
1 Libellus vt aptus sit, sufficit id in eo narrari, quod sit causa agendi, nec est necesse, quod fiat mentio replicationis, quæ posset objici contra exceptionem, quæ reo competere posset. Mathesis singul. 10. num. 1. 86
1 Libelli tenor non debet inseri in citatione. Fallit ad inducendum effectum, vt lite pendente nihil innouetur. Ludouicus Romanus sing. 822. 81
2 Libelli oblatio quæ sit iudici ante partis vocationem, non habetur pro vocatione in ius nec dicitur de processu. Petrus Rauenna singulari 352. 145
1 Libelli inepta pars, an debet vitiare alteram partem aptam, idem in rescripto apostolico continente plures gratias. Anto Corsi. in sing. in verb. libellus. 4. nu. 1. 319
2 Libellum ineptum proponens ad expensas rei cõdemnatur. Aman. sing. 113. nu. 1. 73
1 Libellum in certis causis necessario non requiri. Et quid si actor ad iudicem eat, ac notario dicat, scribas qualiter à Titio peto centũ, ad quos peto eum condemnari &c. an quo casu libellus requiritur, sufficiat illi pro libello porrecto. Hipolytus Marsilienſis singul. 364. nu. 1. 397
1 Libellum ineptitudine vitiari, de qua non ante sententiam modo, verum & post sententiam ipsam ad eam annullandam opponi potest. Hip. Marsi. sing. 119. nu. 1. 357

Singular. Doctorum.

1 Libellum oblatum esse ineptum vel nullum, paria sunt. Math. sing. 9. num. 3. 86
1 Libellum generalem & incertum regulariter non admitti. id tamen tribus modis limitari hic. Hip. Marsi. sing. 348. nu. 1. 395
1 Libello censuali creditur, & facit fidem. Bou. in sing. in verb. instrumentum. nu 4. 198
1 Libello nullo, liris contestatio, testium receptio, & totus processus est nullus. Math. sing. 9. nu. 2. 86
1 Licet in libello nulla causa petendi inseratur, si lis tamen super eo contesterur, tenet iudiciũ, & contestatio valet. Bouerius in verb. libellus. nu. 10. 193
1 Vbi quis in libello vel exceptionibus proposuit plures causasquarũ quælibet est sufficiens ad obtinendum, vnam tantũ probare sufficit. Boue. in verb. libellus. nu. 36. 193
2 Liber homo non debet damnari ad perpetuos carceres, item non potest damnari, vt de saxo præcipitetur. Aluis. de Alber. sing. 32. folio 167
2 Liber homo an possit locare operas suas in perpetuum. Guid. Pap. sing. 399. §. an liber. 216
1 Liberum arbitrium si detur Potestati in inquirendo, & cognoscendo, non intelligetur dari in decidendo. in addit. Mathe. singul. 89. num. 8. 123
2 Liberum arbitrium faciendi statuta habentes, nõ possunt facere statuta contra libertatem ecclesiasticam, & quare. Mar. Mant. singu. 257. nu. 1. 30
1 Liberorum appellatione debẽt intelligi naturales & legitimi. Gui. Pap. sing. 932. §. 2. 259
1 Liberorum masculorum appellatione an contineantur nepotes masculi ex filia. Math. sing. 119. nu. 1. 136
1 Libero arbitrio non præscribitur. Pet. Rau. sing. 27. nu. 1. 291
1 Liber rationum an possit pro parte approbari, & pro parte reprobari. in add. Math. sing. 78. nu. 2. 120
Liber rationum pro scribente etiam viuente facit aliquale præsumptionem secundum qualitatem personæ & causæ dependentib. ab animo. nu. 3. ibid.
1 Liber rationum plenè probat stante statuto, vel consuetudine, discreta distinguente quantitatem, & qualitatem personæ, & disponente in pertinentibus ad artem, de qua statutum loquitur in addit. Math. sing. 78. nu. 7. 120
1 Librum rationum quis potest pro se probare, & non cogitur stare contra se quando capitula sunt separata, alias secus. in add. Math. sing. 78. nu. 8. 120
1 Liber mercatoris, an & quando fidem pro eo, & contra eum faciat. remissiuè. Hip. Marsi. sing. 458. nu. 1. 409
1 Liber rationum etiam contra tertium probat, si conficiatur authoritate officij. in add. Math. sing. 78. nu 10. 120
Liber Gabellæ non probat contractum in præiudicium tertij. ibid. nu. 11.
1 Libri antiqui an faciant fidem. Gui. Pap. sing. 408. 226
1 Libri quibus vtuntur quotidie doctores, & scholares, supellectilia, & vestes propriæ personæ non veniunt in obligatione generali. Math. sing. 136 nu. 3. 139
Libri non veniunt in generali obligatione. Mathesil. singular. 136. num. 1. 139
1 Libri non veniunt in legato alimentorũ. Gul. de Ludo, sing. 11. 438
1 Librum rationum alicuius pro se approbans, tenetur etiã tali libro stare contra se, quando capitula sunt connexa, alias secus. in add. Math. sing. 78. nu. 1. 120
1 Pro libro nummulariorum & campsorum nostri temporis, quãdoque taliter præsumitur, quòd attenta conditione personæ, & concurrentibus coniecturis, eis creditur cum dilatione iuraméti. Bouer. in sing. in verb. præsumptio. nu. 19. 196
1 Libro rationum vt pro scribente credatur, quando requiratur iuramentum scribentis vltra scripturam. in addit. Mathesi. singul. 78. num. 5. 120
1 Liberatio paterni debitoris facta per filium in vita patris ex causa gratuita, non nocet sibi, licet postea existat hæres patris. Bou. in rub. mista de contract. nu. 9. 209
1 Liberatio atque absolutio, quam condemnatio fauorabilior. Quãobrem & si legatus extra prouinciam excommunicare non põt, absoluere potest, & præbendas conferre, & si duabus prouincijs præsit, alterutrius in altera negotia expedire potest. Hip. Mar. sing. 90. nu. 1. & 2. 353
2 Liberatio facta absente debitore inducit pacti exceptionem. Dinus, sing. 14. 130
2 Libertas licet non detur per procuratorem, potest tamen dari per filium iussu patris, item & per patrem de consensu filij, & in hanc rem multa discursu. Marc. Mant. sing. 516. nu. 1. 54
1 Libertas semel data non reuocatur. Math. in l. 1. C. si ex falsi instru. num. 3. 174
1 Libertas relicta per verb. directa seruo alieno, quæ non valet vt dicta, an valeat vt fideicommissaria. Math. sing. 139. nu. 2. 139
1 Libertas, & causa pia æquiparantur. in addition. Mathesil. singulari 113. num. 2. 133
Libertas & ecclesia æquiparantur. in addition. Mathesil. singu. 113. num. 3. 133
1 Libertatis causa dicitur publica, non priuata, & in dubio pro ea est iudicandum. in addi. Math. sing. 113 nu. 4. 133
Libertatis causa est fauorabilior, quam sit legitima liberorum. ibid. nam. 5.
Libertati magis fauetur, quam filiationi. ibid. nu. 6.
de libertate intentionis, liberi arbitrij, & operis. ibid. nu. 7.
Libertatis causa dicitur pia causa largo modo, ideo dispositz in causa libertatis locum habent in causa pia, non econtra. ibid. nu. 9.
1 Libertati magis fauetur, quam legitimationi. Petrus Ger. singula. 1. num. 18. 280
2 Libertati præscribitur viginti annis inter præsentes, itẽ & inter absentes. Pau. del Ben. sing. 5. 166
2 Libertatis olim & iure storum, legitimam minuebant, sed non iure nouo Codicis. Mar. Mant. sing. 648. nu. 1. 67
1 Libertus ex quibus causis potest in seruitutem reuocari, ex ijsdẽ. potest filius legitimatus in pristinum statum à patre reduci, & haberi pro non legitimato. Petr. Gerar. sing. 3. nu. 3. 280
2 Libertus ecclesiæ & eius descendentes perpetuo sunt astricti ecclesiæ, licet secus sit in liberto laici. Inno. sing. 8. 164
1 Libertus redactus in seruitutem ob ingratitudinem, non potest iterum manumitti, nisi hoc à principe impetretur. Petr. Ger. sing. 1. num. 5. 280
2 Libido in virginibus maiorem patitur famem, quia dulcius putat omne quod nescit. Aluis. sing. 154. 171
1 Libra argenti de qua in l. si clericus. C. de epi. audi. vide Gui. Pap. singul. 328. §. de libra. 218
1 Libra auri, quid sit. Gui Pap. sing. 328. 218
1 Licentia vbi in actu requiritur, an debeat esse expressa, vel tacita sufficiat, vt puta, scientia & non contradicens. Anto. Corsi. in sing. in verb. licentia. nu. 1. 317
1 Licentia Papæ in testamento Cardinalis ex diuturnitate temporis interuenisse præsumitur. in add. Math. sing. 12. nu. 16. 87
1 Licentia capiendi bona propria authoritate quando fideicommissa rio à testatore data videatur. in addit. mathesil. singul. 42. num. 4. folio 104
1 Licentia extrahendi res, vel frumentum extra comitatum durat solum per septem dies. Ant. Corsi. in singul. in verb. gabella 4. num. 1. fol. 314
1 Licitum est dicere parti, vel eius aduocato, tu produxisti viles, & ribaldos testes, vel eos subornasti, seu falsè instruxisti, & non tenetur actione iniuriarum. Gui. Pap. sing. 330. 118
1 Licitum an sit iudici seculari capere clericum delinquentẽ sine metu excommunicationis. Gui. Pap. sing. 105. 213
1 Licitum est arguere de teste ad tabellionem & econtra. Guid. Pap. sing. 48. §. licitum. 209
2 Lictori an impune liceat quem capere nõ potest, vulnerare vel interficere Mar. Man. sing. 231. nu. 1. 28
1 Lignorum appellatione nec pali, nec perticæ cõtinentur. Hip. Marsi. sing. 520. nu. 3. 416
1 Limes est signum seu terminus finalis diuidens duo territoria. Gui. Pap. sing. 176. 212
1 Limitatio ad l. Iulianus. & l. iudex. ff. de cond. in deb. Ludo. Rom. singul. 312. 30
1 Limitationes quatuor ad clem. appellanti. de App. Lud. Rom. sing. 282. fo. 27. aliam ponit sing. 404. fo. 78. Gui. Pap. sing 106: 263
1 Limitatio regulæ, lex quæ non dicit, nec nos dicamus, vt non procedat in correlatiuis. Hip. Marsi. sing. 389. nu 2. 400
1 Limitatio l. qui sic. ff. de solut Petr Ger. sing. 26. nu. 1. 291
1 Limitatio l. si ita. ff. de aur. & argen. legat. Lud. Roman. singul. 503. folio 51
1 Limitatio ad c. si duo. de procur. in 6. Lud. Rom. sing. 246. 23
1 Limitatio ad l. si. ff. de hæred. inst. Lud. Rom. sing. 255. 24
1 Limitatio ad l. quod ab initio. ff. de reg. iur. Ludouic. Roman. singulari 728. 74
1 Limitatio ad l. 1. §. vsque adeo. ff. de tut. & rat. distrh Lud. Rom. sinhulari 300. 29
1 Limitationes ad l. quoties C. de rei vend. Hip. Marsi. sing. 82. nu. 2. 3. 4. 5. 6. & 7. 352
1 Litera, si cui à te mittatur, in qua eum roges, vt cẽtũ quæ tibi debet, tibi reddat, & is contrarium non protestetur, dicto debito assentire, & illud faceri videtur. Testes tamen super hoc producendi copiam literæ habere debent, & eam coram eis aperiri oportet. Mathe. sing. 22. nu. 2. 93
1 Literæ credentiæ an præiudicent mittenti. Gui. Pap. sing. 439. §. de literis. 228
1 Literæ annales, vel quinquẽnales incipiunt currere non à tempore

Index

præsentationis,sed à tpe date ipsarum. Gui. Pap. sin. 715. §. 2. 248
1 Literæ credentiæ an obligent mandatem. Guid. Pap. sing. 249. §. an literæ. 214
1 Literæ iudiciales concessæ cum dici appositione habent vim simplicis citationis. Gui. Pap. sing. 82. §. literæ. 209
1 Literæ receptio, in qua quis dicat recipientem inculpari de homicidio commisso, an faciat indicium ad torturam, si recipiens statim se non excuset, sed taceat. in addit. ad Mathesil. singulari 22. numero 5. 93
1 Literæ sigillo Episcopo sigillatæ sunt authenticæ, & faciunt fidē de his, quæ potest vel debet facere ratione sui officij, vt est in excommunicationib. delegalibus causarum, & collatione beneficiorū, &c. In alijs vero negotijs aliarum personarum, si habeant testiū inscriptionem, alias vero secus. Nisi aliud haberet contraria. Bo. in verb. & sigillum nu. 5. & 7. 198
Literæ sigillatæ sigillo contrahētium faciunt fidem inter ipsos, nō tamen inter alios. ibid. nu. 7.
1 Literæ ad beneficia sine mandato impetrari possunt. Secus in literis ad lites. Anton. Corset. in singular. in verb. mandatum 3. numero 1. folio 320
1 Literæ acceptatæ & lectæ obligant legentem & acceptantem ad cōtenta in eis, nisi statim expressē contradicat. in add. ad Math. sing. 22. num. 1. 93
Litere quando probent contra scribentem. ibid. nu. 2.
1 Literis, & etiam sigillo cuiusque creditur de his quæ facere habet ratione officij sibi commissi. Bouerius, in verbo & sigillum numero 3. 198
1 Literis narratiuis à principe emanatis creditur verbis narratiuis, si super ipsis fundetur principis intentio principalis. Bou. in fin. in verb. instrumentum. nu. 19. 198
1 Literis sigillo Episcopi sigillatis sine testium subscriptione non creditur, nisi aliter se habeat consuetudo. Bou. in sing. in verb. & sigillum. nu. 1. 198
1 Literas recipiens si taceat, videtur consentire, & obligare se. in add. Math. sing. 78. nu. 13 120
2 Literas pro se probans, videtur & eas contra se probare. Et qua cautela vti possit creditor, qui creditum suū non potest probare per testes, nec per confessionem, vt illud consequi possit. Ama. sing. 138. num. 1. 74
1 Literas alterius nomine scribens sine illius voluntate committit falsum. Bou. in sing. in rub. misti de criminibus. nu. 19. 206
1 Litigans mecum si non habet vnde litiget, & ego possideam bona de quibus est quæstio, teneor ei subministrare vnde litiget. Guid. Pap. sing. 537. §. si pars mea. 235
2 Litigans propter pudorem conferuandum habet iustam causam litigandi. Pet. Rau. sing. 547. 149
1 Litigans etiam super petitorio in beneficialibus non dicitur pacificus possessor. Gui. Pap. sing. 367. §. ille qui. 222
1 Litigandi iustam causam pro parte temporis habens à quo tempore debeat in expensis condemnari. in addit. ad Mathesi. in singul. 82. num. 2. 121
1 Litigantes solent vicissim se facile iniuriosis verbis impetere, possunt tamen in hoc à iudice incontinenti ipsius arbitrio puniri. Id tamē iudex passim nec temere facere debet, sed pro tribunali sedens id faciat. Hip. Marsil. sing. 549. nu. 1. 420
1 Litigantes qui dicantur ad quos sententia effectum porrigat. Math. in l. 2. C. quib. res iudic. non. noc. nu. 3. 174
1 Litigare sub iudice suspecto graue ac periculosum esse. Et ideo non potest princeps causam committere remedio recusationis subla to, vt quæ de iure naturali prodijsse creditur. Et id qualiter accipiendum. Hip. Marsil. sing. 292. nu. 1. 2. & 3. fo. 385. & Math. in l. cū solitum. C. de senten. & interloc. omn. iudi. nu. 6. 167
1 Si Litigator cui per apertionem testium vel productionē instrumentorum apparet non fore bonā causam desistat à lite, euitabit condemnationem expen. Bou. in verb. expensæ. nu. 19. 202
1 Litigiosæ efficiuntur res petite sic quod non possunt alienari per solam motionem controuersiæ in actionibus personalib. vt petit. hæredit. & famil. ercis. nisi essent tales res quæ seruando seruari possent. Bou. in sing. in verb. vitium litigiosi. nu. 6. 194
Litigiosa res efficitur per litis contestationem in actione commissoria communi diuidundo. ibid. nu. 7.
1 Litis contestatio facta super inepto libello nō interrumpit præscriptionem. Boue. in sing. in verb. litis contestatio. nu. 4. 194
Litis contestatio non fit per obiectum exceptionis peremptoriæ. ibid. num. 6.
1 Litis contestatio an & quando non requiratur in causa appellationis. in add. Meth. sing. 63. nu. 4. 111
1 Litis contestatio an semper in causis sit necessaria. Et in quibus nō sit necessaria. in add. Math. sing. 63. nu. 5. 111
Litis cōtestatio nō requiritur in causa, in qua ex forma statuti procedi potest sine scriptura. ibid. nu. 6.
Litis contestatio an sit necessaria in criminalibus, & quibus verbis fiat, & quos effectus pariat. ibid. nu. 7.
Litis contestatio impeditur ex appositione clausulæ. Non animo litem contestandi extra nisi iudex prius iusserit litem contestari. & an si post hanc protestationem ex interuallo respondeat simpliciter, inducatur litis contestatio. ibid. nu. 1.
1 Litis contestatio an in causa appellationis requiratur. Mathesil. in l. 1. C. ne lic. in vna eademque caus. &c. nu. 4. 183
2 Litis translatio de procuratore in dominum debet in eo puncto fieri, in quo tunc erat, cum procurator translulit. Amanel. singu. 60. num. 1. 72
2 Litis contestatio contra defunctum datur contra hæredem ex delicto, nisi de partium consensu recessum sit à lite. Aluis. de Alb. singulari 100. 169
1 Litis contestatio si in causa principali non sit necessaria, nec in causa appelationis requiretur. in addit. Mathesil. singulari 66. num. 5. folio 113
Litis contestatio an in causa nullitatis requiratur. ibid. nu. 6.
2 Litis contestatio inducitur per hæc verba, tu mentiris, prolata per reum, respondendo libello actoris. Pet. Rau. sing. 346. 145
1 Litis contestatio an propter præsentiam partium in judicio requiratur in causa appellationis. in add. Math. sing. 66. nu. 2. 113
1 Litis pendentia in alio iudicio impedit litis cōtestationem, sicut res iudicata. Gui. Pap. sing. 826. 254
1 Litis contestatio actionem personalem facit durare quadraginta annis. Gui. Pap. sing. 578. §. litis. 238
1 Litis contestatio nō requiritur in causis summarijs, sed in causis ordinarijs in quibus summariè proceditur: requiritur litis contestatio ad hoc vt processus valeat. Gui. Pap. sing. 698. 247
Lis quando possit esse inter patrem & filium, & quando non. Marc. Mant. sing 427. 45
1 Litis cōtestatio cum absente facta, q̄ cum defensore facta singatur. Math. in l. 1. C. de sent. & interloc. omn. iud. numero. 11. 162
2 per litis contestationem, quasi contrahitur. Marc. Mant. singu. 374. num. 2. 41
2 Litis dubius euentus, quid operetur. Ioannes Trigon. singulari 93. num. 3. 138
1 Litis contestatio requirit præsentiam partium. Bou. in sing. in verbo litis contestatio. num. 1. 194
Litis contestatio facta per nuntium, non valet. ibid.
1 Lis non contestatur per contumaciam. Bouer. in sing. in verb. contumacia. nu. 7. 190
1 Litis contestatio non requiritur super incidenti de nouo emergēti, si in principali lis contestata fuit Francis. Cremen. singulari 126. numero 1. 276
2 Litis contestatio non requiritur super exceptionibus etiam emergentibus ante litem contestatam. Bouer. in sing. in verb. litis contestatio. num. 10. 194
1 litis contestatio facta, de qua in l. 2. C. vt in rem acti. intraducta solum est quo ad duos effectus. Math. in l. consentaneum. C. quom. quand. iud. nu. 15. 157
1 Liti renuntiare debet reus viso instrumento, vel didicitis testificatis, vt euitet condemnationem expensarum. in add. ad Math. singu. 82. nu. 3. 121
1 Litem nullam inter patrem ac filium consistere, nisi in filij peculio. Hip. Marsil. sing. 613. nu. 1. 427
Et quid si pater bona sua propria dissipet, num filius aduersus patrē ad legitimæ assignationem agere queat. Et id quo remedio. numero 2. ibid.
1 Litem contestatam in causa appellationis sola citatione fieri. Math. in l. cum anterioribus. S. illud. C. de tempo. & repar. appellat. numero 3. 178
1 Litem suam facere quomodo & quando iudex dicatur. Lud. Rom. sing. 162. 15
1 Litem motam authori denuntiare tenetur is cui res data in solutū euincitur. Mathesilan. in l. libera. C. de sentent. & interlocut. numero 1. 164
1 in lite recursus ad arbitrium boni viri debet redargui iniquitas sententię arbitratoru M. respectu æstimationis dubij euentus litis rei contentiosæ, super qua fuit arbitratū, & non respectu veri interesse ipsius rei. Bouer. in singular. in verb. compromissum. numer. 14. folio 188
2 Lite pendente contra principalem non impeditur executio contra fideiussorem, & contra. Colum. sing. 1. nu. 26. 179
1 Lite nō contestata interdum procedi posse quomodo intelligatur. in add. Math. sing. 66. nu. 1. 113
1 Lite contestata si ad primum decretum deuentum fuerit, nō poterit ad secundum deueniri, nisi infra terminum, eo. n. transacto, processus ille expirasset, sed ex nouo processu ad secundum decretū deueniri forte posset. Math. sing. 31. nu. 2. 97
1 Litium redemptor, & continuus litigator non potest esse testis, nec accusator

Singular. Doctorum.

accusator. Ant. Corsi. sing. in verb. testis. 14. nu. 1. fo. 33. & Roma. sing. 318. 31
2 Liribus & expensis non debet aduersarius vexari, & eludi. Ioan. Tri. sing. 72. nu. 1. 98
1 Locans possessionem suam in emphyteusim ad lōgum tempus, hac lege, vt emphyteuta locationis tempore absoluto melioramenta auferre queat, an domino offerente pretium & æstimationem illorum emphyteuta nihilo secius auferre queat. Hip. Marsi. singu. 410. nu. 1. 403
1 Locans operas suas alteri, in dubio debet operari sumptibus suis, & suis ferramentis, & non sumptibus alterius. Petrus Gerard. singulari 15. 287
1 Locans fundum ad pensionem in pecunia numerata, non tenetur ad tributa realia. Ant. Corsi. in sing. in verb. locatio. 1. nu. 1. 381
1 Locata res an possit auferri conductori non obstāte hypotheca soluendo interesse. in add. Math. sing. 10 nu. 7. 86
2 Locatione facta pro certa portione tritici an & quādo colonus possit dare pecuniam. Pet. Rau. sing. 22. 135
1 Locationē domus infringit necessitas domino ipsius superueniens, adeo vt possit conductorem eijcere. Hippo. Marsil. singular. 615. num. 1. & 2. 427
1 Locatio alicui facta in emphyteusim pro se ac filijs suis, ad filios nō tenditur adoptiuos, nisi rogatu & instantia locationis adoptati sint. Hip. Marsi. sing. 350. nu. 2. 395
1 Locatio & conductio propriè sit pro mercede existente in pecunia numerata. in add. Math. sing. 68. nu. 2. 113
1 Locatio nō erit, si merces sit constituta in specie, & nō in pecunia. Et hoc casu quis contractus dici possit, & qua actione si agendū. in add. Math. sing. 10. nu. 1. 86
1 Locatio vera requirit pensionem in pecunia numerata. Math. sing. 68. num. 1. 113
2 Locatio fundi si fiat facta pro certa portione frumenti, ad ipsam colonus tenetur, non ad præstationē pecuniæ, nisi consuetudo aliud suadeat. Bart. sing. 231. 115
1 Locatio fundi si cui fiat ad tempus, & cū sterilis fundus esset, ac inutilis, factus industria ac diligentia coloni & conductoris fructuosus ac fertilis; ex coireddita est locatio perpetua, vt ad hæredes quoque conductoris transeat, etiam extraneos, nec tertia generatione finietur, licet instrumēto hoc non contineatur. Hip. Marsi. sing. 550. nu. 1. 420
1 Locator ad pensionem agens quæ in libello narrare debeat. Math. sing. 10. nu. 2. 86
1 Locator, rem à se locatam ob propriam necessitatem, reuocare potest, sed non idem dominus in re emphyteutica potest. Hip. Marsing. 94. nu. 1. 354
2 Locator an pensione soluta ante tempus tenetur inquilino camere de ea restituenda non patiatur ipsum commodē vti re conducta. Mar. Mant. sing. 596. nu. 1. 61
1 Locus ad hoc vt efficiatur religiosus authoritas Episcopi requiritur. Et ex quo fundatur cum voluntate, authoritate, & vtilitate Episcopi, locus statim efficitur sacer & religiosus. in add. Math. sing. 75. nu. 7. 118
Locus licet non efficiatur religiosus per illationem mortui secundum canones, tamen talis locus non poterit alienari. ibid. nu. 8.
1 locus ex illatione cadaueris hodie non potest fieri religiosus, nisi authoritate Pap. & in hoc sunt correctæ omnes antiquæ leges. Math. sing. 75. nu. 1. 118
1 Locus à communiter accidentibus indicium indubitatum facit. Hip. Marsi sing. 336. nu. 2. 392
1 Locus & tempus commissi delicti accusatione delictorum, vel inquisitione, licet apponi debeat, in crimine tamen falsi non est necesse. Hip. Marsi. sing. 163. nu. 2. 362
1 Locus bonorum an in successione intestati attendatur, sine distinctione an sit statutum personale, vel reale. in add. Math. sin. 110. num. 95. 132
2 Locus vbi quis vulneratur, an vbi moritur ex vulnere debeat attendi ob soluendam pœnam fisci. Barth. de Cap. sing. 26. 181
1 Locus in citatione an sit exprimēdus. Math. in l. si vt proponis. 2. C. quo. & quan. iud. nu. 5. 155
2 Locus insignis quis dicatur. Io. Trig. sing. 87. nu. 3. 101
2 Locum tenens authoritate hominis non potest imponere pœnam sanguinis, sed locum tenēs authoritate legis, vel principis, sic. Pet. Rau. sing. 310. 157
1 Locus & tempus debent poni in libello etiam si de criminali ciuiliter agatur. Gui. Pap. sing. 161. 212
1 Locus & tempus commissi criminis debent inseri in libello quādo agitur de crimine etiam ciuiliter, actio quæ infamat infamia iuris vel facti. Boue. in sing. in verb. actio. nu. 13. 191
2 Locupletari cum iactura alterius, est cōtra naturalem æquitatem. Mar. Maur. sing. 327. nu. 3. 37
1 Lucrum dotis non dicitur esse verum lucrum. in add. Mathesi. sing. 74. num. 16. 118
Lucrum dotis habet locum quando marius sustinet onera matrimonij. 118. ibid. nu. 9.
Lucrum dotis habet locū in sponsa de præsenti traducta ad domū viri decedente post annos nubiles. Secus si ante decesserit. ibid. nume. 21.
1 Lucrum prouenies ex pacto adiecto in contractu dotis de ipsa dote lucranda vxore prædecedente, non censetur propriè donatio, sed dicitur haberi titulo oneroso. in add. Math. sing. 73. nu. 1. 117
1 Lucrū onerosum non lucrativum dicitur lucrū dotis præmoriente vxore viro à statuto concessum. in add. Math. sing. 72. nu. 2. 117
1 Lucrum dotis qua ratione à statuto viro deferatur præmoriēte vxore. Math. sing. 74. nu. 4. 118
2 Lucrum factum à fratre cum dote eius vxoris an debeat alijs fratribus cōferri. Et an frater teneatur communicare quod sibi quęsiit ex bonis communibus. Aman. sing. 10. nu. 1. 71
1 Lucro si quis alterius contemplatione ex dispositione legis prieueret, id illi dubio quæritur, cuius contemplatione priuatur. Secus si ex dispositione hominis. Lud. Rom. sing. 699. 71
1 Lucrum turpe est, quādo non necessitate ductus emo, vt carius vendam. Lud. Rom. sing. 220. 21
1 Lucrum assimit sibi naturam illam, quam habet capitale. Ant. Corsi. in sing. in verb. lucrum. nu. 1. 319
1 Lucrum dotis an habeat locum, quando vxor traducit virum ad domum suam. in add. Math. sing. 74. nu. 12. 118
1 Lucrum dotis delatum marito à statuto prædecedente sine liberis vxore an debeatur marito mortua sponsa nondum cognita, nec traducta. in add. Math. sing. 74. nu. 1. 118
1 Lucrum in interesse, quod & quale veniat, vel non. Math. in l. vnic. C. de sent. quæ pro eo quod interest. nu. 39. & seq. vsque ad finem legis. 170
2 in ludo facta venditio rei an valeat. Bar. sing. 25. 110
1 Luitio corporalis cedit loco solutionis. Lud. Rom. sing. 24. 4
Luens in corpore, si ad pinguiorem fortunam perueniat, an etiam in ære soluere teneatur. ibid.
1 Luior semper blasphemat. Pet. Ger. sing. 83. nu. 2. 297

De litera M.

2 Magiæ tres species. Mar. Mant. sing. 514. nu. 1. 54
1 Magis dignum quando trahat ad se minus dignum. Ant. Corsi in sing. in verb. legatum. nu. 2. 318
2 Magistratus minor si non potest suum officium exercere, potest maiorem magistratum inuocare. Barth. de capua. sing. 12. 180
2 Magistratus debet interuenire, quando consilium ciuitatis facit statuta. Pet. Rau. sing. 302. 144
2 Magistratus etiam minimus est maior in suo territorio quocunque alio. Pet. Rau. sing. 298. 143
2 Magistratus etiam maximus si exeat locū suæ iurisdictionis, minor est quocunque magistratu alio in territorio suo. Alu. de Alb. singulari 72. 169
2 magistratus non potest vocare, nec vocari in ius, & quomodo id intelligatur. Barth. de Capu. sing. 23. 181
2 magistratus durante officio, non potest in ius vocari, quod limita & declara vt per Per. Rau. remissiuè sing. 303. 144
1 magistratus habet cognitionem & iurisdictionem super suis officialibus. Quod verum intellige si delinquat in suis officijs. Bou. in verbo causæ cognitio. nu. 2. 191
2 maior quilibet admittitur ad defendendum absentē, & ad agendū pro coniuncta persona sine mandato. Et minor admittitur sine mandato ad defendendum patrem absentem quando contra eū potest deueniri ad diffinitiuam. Bar. sing. 140. 116
1 maior ordine, & dignitate, licet postea in collegio receptus an debeat ante recepti præferri. Lud. Rom. sing. 696. 70
2 maior quando non prouocat minorem ad diuisionem, tunc requiritur decretum, secus si minor maiorem. Dyn. sing. 82. 131
2 maior quilibet etiam sine mandato admittitur ad defendendū absentem, ad agendum pro coniuncta persona potest admitti, & ipse minor etiam sine mandato admittitur ad defendendum patrē absentem cum contra eum possit peruenire ad diffinitiuam sententiam. Pet. Rau. sing. 482. 148
1 maior pars quod facit, omnes facere videntur. Et ideo si statuto caueatur, vt nullus inquiri, vel torqueri posset nisi cum deliberatione potestatis & antianorum, an si potestas vnum antianū sibi assipulantem habeat, reliquis dissentientibus, posset quod sibi & soli antiano videbitur statuere, quasi in his maior pars consistat. Hip. Marsi. sing. 376. nu. 1. 398
1 mala fides qualiter probetur in eo qui possidet cum titulo. Gui. Pape sing. 45. nu. 1. 208
1 malæ fidei possessor ille est, qui contra iura mercatur. Guido Papæ sing. 181. 212

Index

Malæ fidei possessor interdum est melioris conditionis quam bonæ fidei, in add. ad Marh. sing. 17. nu. 22. 90

1 Male fidei possessor sine titulo tenetur de omnibus fructibus percipiendis, quos etiã petitor percipere potuisset. Math. sin. 159. nu. 1. fol. 145. Rom sing. 337. nu. 1. 32

1 Malam fidem solis probari indicijs. Hipolyt. Marsil. sing. 34. numero 1. 346

1 Malus semel, in eodem mali genere semper malus præsumendus. Et contra, bonus semel, &c. Hypo. Marsi. sing. 74. nu. 1. & 5. fo. 351. & sing. 393. 401

1 Malus bono non debet esse priuilegiatior. in add. ad Math. sing. 17. num. 21. 90

1 Malefactor manifestus in terris ecclesiæ non auditur appellans. Math in l. 2. C. quor. appel. non recip. nu. 3. 180

1 Malefactor amplectens sacerdotem portantem corpus Christi per ciuitatem an licitè possit capi. Lud. Rom, singul. 339. fo. 32. Corsi. singul. 207. 324

1 Maleficium consulens illi, qui alioqui, facturus erat, licet non puniatur saltem eadem pœna, in enormibus & atrocioribus delictis cõsulens punietur, licet principalis alias facturus esset. Hip. Marsil. sing. 665. nu. 5. 434

1 Maleficio auxilium, consilium, vel fauorem præbentes, num eadẽ, qua præcipuè committens, pœna puniri debeant, maximè id statuto cauente. Hip. Marsi. sing. 15. nu. 1. 344

Et qualiter statuta huiusmodi intelligi debeant. nu. 2. ibid.

2 Maleficia non debent remanere impunita & reipubl. maximum est commodum illa puniri, vt supœna vnius sit multorũ metus. Mar. Mant. sing. 326. nu. 1. & 3. 37

1 Maleficijs & delictis ante factum obuiandum, post factum vero puniendum. Hip. Marsi. sing. 543. nu. 1. 419

1 Malitijs hominum obuiandum. Hipol. Marsi. singulari 177. numero 1. folio 365

1 Malitijs hominum obuiandum esse, etiam indirecta via. Hip. Marsi. sing. 384. nu. 1. 400

1 Mandans expendi decem in emptione rei, si expendantur viginti, quia tanti res valebat, & simpliciter res emptori mandãti tradatur, an possit conuenire ad illud plus quod est expeditum. Franc. Crem. sing. 73. nu. 1. 270

2 Mandans eadem pœna qua faciens puniendus. Mar. Mant. sing. 326. num. 6. 37

1 Mandans an comprehendatur à statuto dicente, si quis commiserit homicidium. Anton. Corset. in singul. in verb. committo. numero 1. folio 308

2 Mandans tenetur, si paulo post mandatũ res executioni mandetur. Io. Trig. sing. 68. nu. 2. 97

1 Mandatum habens ad causam integram iam sopitam, habet etiam mandatum ad illam resuscitandam per in integrum restitutionẽ, Lud. Rom. sing. 644. 64

1 Mandatum generale habens ad locandum omnia prædia ecclesiæ, an possit locare domos ecclesiæ contiguas. Ludouic. Roman. singulari 40. 5

1 Mandatum reuocatur morte mandantis, vel procuratoris. Et quid si dominus dubitet de morte procuratoris, an mandatum reuocatum censeatur. Lu. Rom. sing. 218. 21

1 Mandatum speciale requiritur ad solutionem recipiendã. Lud. Ro. sing. 227. 21

1 Mandatum generale sufficit ad petendum in integrum restitutionẽ super incidenti, nisi procurator velit restitui aduersus interlocutoriam super incidenti latam, & post decem dies. Ludou. Roma. singu. 126. 13

1 Mandatum an inducatur, si dominus familiari dicat, nunquam reuertaris domum nisi sentiam nouam de iniuria tibi facta. Ludo. Ro. sing. 719. 73

1 mandatum an valeat, si dicam, promitto rarum habere, quod per procuratorem meum legitimè gestum fuerit. Ludouic. Rom. singulari 136. 14

2 Mandatum si tibi fiat, vt emas rem, quem habet communem cum alio, certo pretio, paribus aliorum emptis, an tuã pro residuo predare tenearis. Bar. sing. 120. fo. 115. Pet. Ger. sing. 25. nu. 1. 290

1 Mandatum post mortem expirat in personis ecclesiasticis etiã post litis contest. Gui. Pap. sing. 468. §. in personis. 250

1 Mandata iudicum an transeãt in rem iudicatam. Guido papæ, singulari 585. 239

2 in mandato generali reipublicæ non venit rerum suarum alienatio nisi lege municipali aliud caueatur. Petrus de Rauenna, singula. 561. folio 150

1 Mandatum probatur per traditionem instrumẽti debiti principalis. Gui. Pap. sing. 100. 210

1 Mandatum superioris alicui factum vt quid faciat, in factum intelligitur, vt id cum causæ cognitione & seruatis seruandis fiat. Hip. Mar. sing. 328. nu. 1. 391

2 Mandatum ita tacitè reuocatur cum dubitatur an mandans viuat, sicut per ipsius mortem. Alui. & Alb. sing. 2. 166

2 Mandaui tibi, quod emas rem communem cum alio certo pretio, aliorum, paribus emptis, tuam pro residuo pretio dare teneris, sed si pretium determinatũ non fuerit, tua pars boni viri arbitrio æstimabitur. Pet. Rau. sing. 269. 143

2 Mandatum. Licet sint multi casus, in quibus mandatum non reuocatur morte, tamen potest per hæredem reuocari. Pet. de Rau. singul. 311. 144

2 Mandatum habens ad vendendum, habet etiam mandatum ad solutionem recipiendam. Pet. Rau. sing. 313. 144

2 Mandatum. Si aliquis mandat Titium occidi, quod si non fecerit, minatur sibi mortem, excusatur faciens. Petrus de Rauenna singul. 304. 144.

2 Mandatum ad pias causas an mandantis morte terminetur. Io. Trising. 81. nu. 1. 137

2 Mandatum nullum requiritur ad denuntiandum legata relicta ad pias causas. Pet. Rau. sing. 293. 143

1 Mandatum interpretatur secundum mentem mandantis. Pet. Gera. sing. 97. nu. 2. 299

1 Mandatum speciale requiritur in impetranda dispensatione pro ali quo. Ant. Corsi. in sing. in verb. mandatum 2. nu. 1. 320

1 Mandatum iudicis quando diffinitiua sententia dicatur. Mathesil. in l. ex stipulatione. C. de sentent. & interloc. omnium iudicum. numero 4. 364

1 Mandatum re integra, mandantis morte expirare. Et id tribus limitationibus explicatur, & remissiuè Hipolyt. de Marsil. singula. 44. num. 1. 348

1 Mandatum de soluendo creditori meo, re integra reuocari posse, nisi de eo creditori acceptanti facta significatio fuerit. Hip. Marsi. sing. 58. num. 1. 349

1 Mandatum habens ad vnum, censetur etiam habere ad illius accessoria. fallit. Mar. Man. sing. 94. nu. 1. & 2. 14

2 Mandatum dicitur tacitè reuocatum, ex quo mãdatarius incipit male vti substantia sua, ita quod soluenti tali mãdatario debeat imputari. Mar Mant. sing. 255. nu. 1. 30

2 Mãdatum re integra semper reuocari potest, sed & interdum re nõ integra. Mar. Mant. sing. 406. nu. 1. 44

2 Mandatum probatur per traditionem instrumenti debiti principalis. Pau. de Cast. sing. 24. nu. 1. 129

1 Mandatum morte finitur, nisi sit mandatum. dotandi, vel soluẽdi dotem puellæ, quod & ad omnem piam causam extenditur. Franci. Crem. sing. 144. 277

1 mandatum speciale ad iurandum de calumnia, absq; causæ tractandæ mentione, an sufficiat. in addition. Mathesil. singulari 149. numero 5. 141

1 mandatum generale ad iurandũ de calumnia. an sufficiat, vt in qualibet causa procurator ad iurandum admitti debeat. Mathe. sing. 149. num. 1. 141

2 mandatum, est quid vltra consilium, & citra præceptum. Ioã. Trig. sing. 95. nu. 4. 103

1 Mandatum ad vendendum habens, non potest precium recipere, Idem in locatore. Lud. Rom. sing. 23. 4

1 mandati fines sedulo obseruandos, vnde fit, vt si campsori debitori meo dixerim, quòd tibi soluat, non autem q̃ tibi promittat, tunc si tibi promiserit etiam stipulatione interueniente, à me non liberatur, quinetiam vetare possum, ne tibi soluat. Hip. Marsi. sing. 265. num. 1. 380

1 mandatum ad recipiẽdam solutionem à debitore, eiq; acceptilationis facultatem tradendæ habens, si non appareat de solutione re ipsa facta, confessio mandatarij de solutione recepta obest mandanti. Hip. Marsi. sing. 265. nu. 2. 380

1 Mandati reuocatio probatur per vnum testem cum iuramẽto. Ant. Corsi. in sing. in verb. mandatum 2. nu. 1. 320

1 mandati an teneatur dominus, qui dixit famulo iniuriato. Non venias domum, nisi facias taliter, quod audiam nouum, si famulus iniuriantem occiderit? Et quid si expresse vetuit, ne occideret. Mathesi. sing. 187. num. 2. 150

1 mandati probatio nunquid inducatur per productionem instrumentorum ad causam facientium. Ludouicus Romanus, singulari 643. folio 64

1 mandati exceptionem quandocunque opponi posse, etiam post sententiam ad iudicium retro nullum reddendum Hip. Marsi. singul. 323. nu. 4. 390

1 mandati expiratio inducitur ex redditione instrumẽtorum ad causam facientium domino facta. Lud. Rom. sing. 643. 64

1 mandato generali veniunt ea quæ sunt de consuetudine cõtractus, seu actus de quo agitur. Bouerius in singulari, in verbo stylus. numero 12. 201

1 mandato carens repetit expensas, dummodo vtiliter gesserit, à principio, licet non sortiatur effectum. Pet. Ger. sing. 14. nu. 14. 287

Singular. Doctorum.

2 Mandato generali venit, id quod est de consuetudine, item & quod fuerat de consuetudine ordinaria mandantis. Aluisi. singulari 288. folio 175

1 Mandato primo non obediens, si secundo pareat, an pœnam non auditi primi mandati euitet. Hipolyt. Marsil singulari 491. numero 1. folio 413

1 Mandatarius si erat alias omnino facturus maleficium, mandãs nõ tenebitur de mandato, sed tantum ranquam instigator & persuadens. in addit. Math. sing. 96. nu. 2. 124

1 Manifesta voluntas est etiam illa de qua ex coniecturis apparet. Gui. Pap. sing: 340. 219

2 manus acceptio multiplex Marc. Mant. sing. 635. nu. 1. 66

2 manus pro dominio. Pet. Rau. sing. 1. 135

1 manumissio quando dicatur facta sub modo. Ant. Corsi. in singu. in verb. manumissio. num. 1. 321

1 manumitti non potest is etiam domino volente, qui ex suo delicto in seruitutem incidit. Lud. Rom. sing. 683. 68

1 mare dicitur de districtu, & factum in mari dicitur factum in territorio, & an id procedat tãtum in materia fauorabili, an etiam odiosa. Pet. Ger. sing. 15. nu. 1. 287

2 maritus qui donauit vxori eo calu, quo donatio confirmatur per mortem, non potest ab ea fideicommissum relinquere. Dyn. singulari 241. 134

2 Maritus negans se maritum, perdit beneficium ne cõueniatur vltra quam facere potest. idem in fideiussore cedendarum, &c. Marcus Mant. sing. 238. nu. 2. 29

1 maritus si sub nomine appellatiuo in testamento dixerit relinquo vxorem meam dominam, massariam, & vsufructuariam, & prima vxor moriatur, an secunda vxor fuerit domina, vel vsufructuaria, si maritus testamentum non mutauerit. Franc. Crem. singul. 8. num. 1. 264

2 Maritus si iuret mulierem non esse eius vxorem, an hoc præiudicet veritati, vel si monachus iuret se non esse monachum. Aman. sing. 205. nu. 1. 75

2 maritus si legat fundum dotalem, an æstimatio debeatur. Dyn. singulari 224. 134

2 maritus legat vxori omne frumentum, quod habet in domo, illud consumit, & tantundem reponit, in loco illius, venit in legato. Petr. Rau. sing. 308. 144

2 maritus tenetur alere vxorem indoratam. Amanel. singulari 134. numero 1. 74

1 Maritus, qui est in possessione copulæ carnalis, pendente lite cum vxore super matrimonio, an prohiberi possit, ne eam carnaliter cognoscat. Lud. Rom. sing. 316. 40

2 maritus non potest occidere adulterum quem inuenit cum vxore in domo aliena. Dyn. sing. 193. 133

2 maritus si stetit spacio decem annorum ad petendum vsuras seu alimenta dotis sibi promissæ, non potest amplius petere, quia intelligitur sibi remisisse. Pet. Rau. sing. 301. 144

1 maritus si statuto permittente occidit vxorem deprehẽsam in adulterio, videtur renuntiasse lucro dotis, quod ob illud adulterium habere debebat. Secus si illud sibi debebatur ex forma statuti, vel pacti. Math. sing. 72. nnm. 2. 187

1 maritus legans vxori lectum, intelligitur de viduali. Ant. Corset. in sing. in verb. condicio personæ. nu. 2. 307

2 Maritus licet lucretur dotem, non tamen tenetur ad onera hereditaria. Pet. Rau. sing. 292. 143

2 maritus si longo tempore non curauerit vxorẽ traducere, & postea videns eam infirmam, velit eam traducere, an debeat lucrari dotem. Math. sing. 74. nu. 14. 118

2 maritus institutus ab vxore, grauatus est de restituenda hæreditate filio suo communi, creditores mariti recurunt ad bona hæreditaria, pater vult hæreditatem restituere filio, an possit. Ioan. Trigo. sing. 49. nu. 1. 93

2 maritus si leget, mille vxori si vitam vidualem seruet, & quingẽtos si nupserit, an si ad secunda vota transeat, teneatur conseruare illa mille filijs primi matrimonij. Franciscus. Cremen. sing. 75. numero 1. 270

2 maritus si expulit vxorem sine iusta causa, non tenetur ad restitutionem dotis. Pet. Rau. sing. 320. 144

1 maritus & vxor prima nocte ob benedictionis reuerentiam, debent in virginitate permanere. in addit. Mathesil. singulari 74. numero 19. folio 118

1 maritus licet doris vsuras post biennium ab vxore in domum deducta petere possit, si tamen per decẽnii cessarit maritus petere, ad amplius petendum non admittitur. Hip. Marsi. nug. 36. numero 4 folio 396

2 maritus si legat vxori suæ vestes suas, veniunt omnia ornamenta. Petr. Rau. sing. 472. 148

1 maritus si de consensu vxoris in prædio de tali expensas voluptuarias faciat, eas non potest repetere, sed permittitur abrasio, vel euulsio, nisi mulier tantum dare velit, quantum ipse habere posset de ipsis rebus, abrasis, vel auulsis. Math. sing. 91. nu. 1. 123

1 maritus pro re dotali principaliter agit, & conuenitur. Boue. in singul. in verbo actio. nu. 3. 191

1 maritus mandans volenti ei donare causa mortis, quod donet vxori suæ: intelligitur illud vxori donare, vnde donatio est nulla. Secus est, si mandet ei legare volenti, vt vxori leget, & quæ sit ratio. Ludo. Ro. sing. 690. 69

1 maritus non est dominus rerum dotalium. Marc. Mant. singul. 609. numero 1. 64

1 Maritus an postquam ingressus est monasterium de consensu vxoris, possit facere vxori confessionem de dote iam recepta, & an illa confessio probet. Lud. Rom. sing. 591. 59

1 maritus legans dotem vxor, an ei videatur etiã legare vsuras dotis. Franc. Crem. sing. 5. nu. 1. 264

1 maritus repetens vxorem à se è domo expulsam debet iurare quod eam non percutiet. Gul. de Lud. sing. 69. nu. 1. 440

2 Maritus vxorem suspectam de adulterio habens, si adulterum coram tribus testibus monuerit, ipsum poterit postea impunè occidere, si inueniat eum colloquentẽ cum vxore, & quę ratio. Mar. Man. sing. 571. nu. 1. 59

2 maritus non potest condemnari nisi, inquantũ facere potest, & quid si opera sua possit lucrari, an sibi aliquid remittatur. Aman. sing. 188. num. 1. 75

2 maritus contrahens secundas nuptias infra annum luctus non est infamis. Aman. sing. 95. nu. 1. 73

2 maritus si vxorem interfecerit, priuatur lucro dotis, secus tamen si hæres testatorem, &c. & quæ sit aduersitatis ratio. Marc. Mant. singul. 413. nu. 1. & 2. 44

2 maritus locãs fundum dotalem Titio, si ab vxore Titius expellatur, & id quidem iuridice, habet contra maritum actionem. Mar. Man. sing. 565. nu. 1. 58

1 maritus si consecutus sit pœnam dotis non solutæ, an soluto matrimonio eam restituere debeat. Francisc. Cremen. singulari 69. numero 1. 270

1 maritus si quid vxori relinquat, donec illa castè & honestè vixerit, & vitam vidualem seruauerit, an si ingrediatur monasterium, legatum debeatur. Franc. Crem. sing. 143. nu. 1. 277

1 maritus in dotali instrumento confessus, aut alius eius nomine, dotem habuisse & recepisse, num, & quando exceptionem non numerate dotis opponere possit. Hipolytus de Marsi. singulari 345. numero 1. & 2. 394

2 maritus matrimonium denegans priuilegio ne inquantum facere potest, condemnetur, priuatur. Ioannes Trigon. singulari 75. numero 2. 99

Quid si neget id quod est causa sui beneficij. ibid. nu. 3.

2 maritus dicitur habere dotem titulo oneroso, etiam si res dotalis pacto & lege vertatur ad lucrum, idem in donatione propter nuptias. Aluisi. de Alb. sing. 64. 168

1 maritus qui promisit restituere integrum dotẽ, potest retinere portionem sibi à statuto concessam. Francisc. Cremens. singulari 25. numero 1. 266

1 maritus legans vxori vsumfructum fundi, cum hoc quod non possit fundu alienare, an videatur legare vsumfructum, vel proprietatem. Franc. Crem. sing. 28. nu. 1. 266

1 maritus fecit pactum in contractu dotali, q̃ dabit primogenito filio suo tale castrũ, seu alteri ex tali matrimonio nascituro, si maluerit constante matrimonio, nati sunt duo vel tres liberi masculi, deinde moritur pater nulla aria facta suæ voluntatis declaratione, quæritur vtrum primogenitus in solidum admittatur ad illud castrum, vel omnes pariter admittentur. Gui. Pap. sing. 521. 233

1 maritus non perdit donationem propter nuptias, licet vxor priuetur dote propter adulterium. Gui. Pap. sing. 885. §. 3. 257

1 maritus an faciat fructus suos rerum parafernalium. Gui. Pap. sing. 499. §. an maritus. 232

maritus si non accusauerit vxorem de adulterio, nunqnid hæres poterit accusare. Gui. Pap. sing. 431. §. si maritus. fo. 228. & sing. 568. numero 7. 237

1 maritus reliquit vxorem suam dominam & vsufructuariam omnium bonorum suorum dum vixerit, & post eius mortem instituit aliquem, quomodo intelligatur hæc dispositio. Guido papæ singulari 887. 257

1 maritus si committit crimẽ læsæ maiestatis vxor perdit dotem suã. Gui. Pap. sing. 719. nu. 3. 248

1 maritus licet non possit esse curator vxoris suę, potest tamen sibi dari curator ad liteni. Gui. Pap. sing. 421 §. licet. 227

1 maritus an liberetur soluendo dotem vxori constante matrimonio. Gui. Pap. sing. 485. §. an maritus. 231

1 marito vergente ad inopiam si tradatur fundus mulieri in solutionem dotis ad ipsum prædium dicetur dotale. Gui. Pap. sing. 753. §. si marito. 250

Index

2 Marito non potest solui à debitore. Din. sing. 172. 133
1 Marito licet vxorem dimittere, cum qua secure viuere non potest. Pet. Gera. sing. 65. nu. 2. 295
2 Maritum eius nomine rem comparasse non vxoris, ex quibus apparere possit, licet nomẽ vxoris in instrumento sit appositum. Bar. sing. 167. 118
1 Marito in dote decepto succurritur. Petrus Gerard. singulari 22. numero 2. 289
2 Marito si propter eius delictum auferantur omnia bona, mulier potest petere dotem ex illis bonis detrahendam. Bald. sing. 12. 124
1 Masculus non censetur ex fœmina natus. in addition. Mathe. singul. 129. nu. 1. 276
1 Masculus ex fœmina quando veniat in dispositione & sub expressione masculorum. in add. Meth. sing. 129. nu. 4. 137
1 Masculinum an & quando concipiat fœmininum. Guid. Pap. singu. 408. §. vtrum. 226
1 Masculinum in contractibus fœmininum non concipit. Hip. Mar. singul. 191. nu. 1. 368
1 Masculinum genus fœmininũ concipere, non tamen id perpetuum. & id quando. Hip. Marsil. sing. 20. nu. 2. 346
1 Materia attentatorum non habet locum in appellatione extraiudiciali. Gui. Pap. sing. 772. 251
1 Materia capit. reintegranda 3. q. 1. quanquam frequens, vtilis, lucrosa & quotidiana, à paucis tamen intellecta. Cuius proponendæ formam hic vide, & remissiuè. Hip. Marsi. 600. nu. 1. 425
1 Mater an tutrix constituta filio dicatur per illa verba à testatore prolata, videlicet, Committo filium meum matris custodiæ. Lud. Roman. sing 165. 16
2 Mater infra triennium debet alere filium. Amanel. singulari 7. numoro 1. 71
2 Mater multo plus diligit filium quam seipsam, nec pro filia ad iurandum admittitur. Marc. Mant. sing. 419. nu. 1. 45
2 Mater dicitur legitima tutrix. Dyn. sing. 147. 132
2 Mater ex substitutione pupillari, quod possit legitima priuari iure poli, sicut & iure fori in bonis filij. Marc. Mant. singulari 210. numero 1. 26
1 Mater priuatur successione filij si infra annum tutorem nõ petierit, sed si mater est minor, excusatur, & quid si maior effecta non petierit. Lud. Rom. sing. 124. 21
2 Mater si non petijt priuatur omni eorum successione, si tamen fideicommissi petitio ex alieno iudicio descendat, nõ erit peremptra. Marc. Mant. sing. 149. nu. 2. 57
2 Mater non potest filium defendere. Dyn. sing. 19. 54
1 Mater per transitum ad secundas nuptias perdit tutelam filiorum, & vtrum idem sit, si sponsalia contraxerit. Ludouicus Romanus sing. 222. 21
2 Mater an ex renuntiatione iuris sibi competentis ex tacita pupillari comprehensa in expressa vulgari, efficiat vt substitutus alias exclusus admittatur. Marc. Mant. sing. 214. nu. 1. 27
2 Mater tenetur de iure suos natos suo lacte nutrire. non alteri nutrire dos dare. Aluis. de Alb. singu. 159. 171
2 Mater tutrix petijt dari tutorem, quia vult nubere, & postea pœnitet, non resumit tutelam. Pet. Rau. sing. 289. 143
1 Mater intra annum filijs tutorem, aut curatorem non petens eorũ successione priuatur. Qualiter autem id procedat ac inuitetur, ibid. vide Hip. Marsi. sing. 302. nu. 1. 287
2 Mater ex pupillari substitutione an priuetur filij luctuosa hæreditate, & an legitima. Mar. Mant. sing. 205. nu. 1. 26
1 Mater tutrix filiorum tenetur reddere rationem administrationis, seu in parte. Et si mater non reddita ratione ad secunda vota trãsierit, maritus in solidum tenetur. Gul. de Lud. singu. 124. nu. 1. fo. 441. & Hip Marsi. sing. 248. nu. 1. 337
2 Mater in subsidium tenetur alere filios, non tamen contra filij matrem. Aman. sing. 1. nu. 1. 71
1 Mater. non potest conuenire in plus, quam facere possit. math. sing. 108. nu. 6. 118
1 Mater non petens tutorem filijs, priuatur eorum hereditate, & an excusetur, si non petijt filio, cui relictum fuit sub conditione, si tutores non habuerit, vel filio egeno, ne à creditoribus conuẽgatur. Lud. Rom. sing. 105. 11
2 Mater gerens negotia filij ne modicis non tenetur reddere rationẽ. Mar. Man. sing. 19. nu. 3. 6
1 mater tutrix filiorum, non obstante generali renuntiatione habet priuilegium ne conueniatur vltra quam facere possit. in addi. Math. sing. 108. nu. 1. 128
mater ob pecuniam debitam filijs, causa administratæ tutelæ in carcerem, an duci possit ibid. nu. 2.
2 mater à filio, heres instituta, rogataque de restituendo, nõ imputat frugus in quartam, & parentibus debet relin qui iure institutionis, nes sufficit quoquo relicti titul. Marcus. Mantua, singular. 511. numero 1. 53
1 Mater data tutrix suis liberis quandiu vixerit, & fuerint in humanis, ipsa conuolauit ad secundas nuptias, an debeat remanere tutrix, Gui. Pap. sing. 682. 246
1 Mater quæ data est in testamento tutrix. quæ non fecit inuentariũ, nec fecit sibi fieri administrationem decerni, nec alias tutorem petijt an perdat hæreditatem filiorum decedentium in pupillari ætate. Gui. Pap. sing. 401. §. nunquid. 226
1 Matre exclusa, an excludantur auus, seu auia, quæ similiter neglexerunt petere tutorem lapso anno infra quem tenebantur petere. Gui. Pap. sing. 403. §. vtrum matre. 226
2 Matre vltima tantum die anni petente tutorem dari filio, eius successione priuari non debet, si postea casus accidat. Mar. Mant. singulari 540. nu 1. 56
1 Matrimonium ad hoc vt probetur metu factũ, sufficit vnus testis. Gui. Pap. sing. 969. §. 2. 261
2 matrimonium an & quomodo probetur per instrumentum. Bal. singul 113. fo. 126. Rom. sing. 451. fo. 45. Gui. Pap. sing. 468. §. matrimonium. fo. 230. & in add. Math. sing. 79. nu. 1. 115
2 Matrimonium si simpliciter est contractum nulla facta mẽtione de dote, non videtur aliquid datum in dotem, & sic erit matrimonium siue dote. Petr. Rau. sing. 295. 143
2 Matrimonium potest contrahi etiã in vltimo vitæ spiritu. Pet. Rauen. sing. 309. 144
2 matrimonium ad probandum sufficit probare sponsalia de futuro, & ductionem sponsæ in domum. Pet. Rau. sin. 290. 143
1 Matrimonium metu contractum nullum esse, nec tenere, si modo talis sit metus qui vel in constantem virum cadere queat. Hip. Mar fil. sing. 347. nu. 1. 394
Et quid de Matrimonio spirituali, num metu quoque, & quo vitiari queat. nu. 2. ibid.
1 matrimonium cum aliqua se contraxisse, si quis alleget, ipsa vero dicat se cũ alio contraxisse, nec constat de anteriori tempore, quid iuris sit. Ant. Cor. in sing. in verb. matrimonium. 3. nu. 1. 322
1 Matrimonium esse carnaliter consummatum, quoad lucrum dotis à marito consequendum, quo nam casu requiratur. in add. Math. sing. 74. nu. 15. 118
1 Matrimonium perfactum à papa dirimi non posse, si quidem quos Deus coniunxit, separet nemo. Potest tamen ex maxima & vrgẽtissima causa de potestatis plenitudine super matrimonio iã contracto Papa disponere. Hip. Marsi. sing. 165. 363
2 matrimonium negans perdit priuilegium ne condemnetur, nisi inquantum facere potest. Ioan. Trig. sing. 124. nu. 2. 107
1 matrimonium manifestum quando præiudicat clandestino. Anto. Corsi. in sing. in verb. probatio. 2. nu. 3. 328
1 Matrimonium & dos propriè etiam dicitur ante copulam, & traductionem. in add. Math. sing. 74. nu. 3. 118
1 matrimonium sub conditione resolutiua contractum non valet. Pet. Ger. sing. 21. nu. 1. 289
1 matrimonium etiam si momento durauit habet locum pactum, vel statutum de dote lucranda. Vel etiam si mulier habeat à principe priuilegium liberè testandi, vel etiam si vir cum vxore non habitauerit. in add. Math. sing. 73. nu. 5. 117
1 Matrimonium contrahere quibus clericis olim fuerit permissum. Ant. Corsi. sing. 1 in verb. fornicatio. nu. 3. 313
1 Matrimonium canon. iure sine patris consensu validum esse. Et vt statutum super matrimonio non valet, sic nec super ipsis accessorijs. Hip. Mar. sing. 589. nu. 2. 425
2 Matrimonium contrahens cum ea, à cuius adulterio proximitatis prætextu fuit absolutus, de primo adulterio ob id potuit cõdemnari. Bar. sing. 212. 123
1 Matrimonium contractum cum vna, non obstantibus sponsalijs cõtractis cum alia, ac muneribus, osculis, & amplexibus cum sponsa habitis, valet. Anto. Corset. in singul. in verb. matrimonium. 1. num. 1. 320
1 Matrimonij violatores sunt publicè excommunicati in add. math. sing. 49. nu. 5. 106
2 in matrimonio potest apponi pœna, vt si concubinam tenebis, dabis mihi centum nomine pœnæ. Pet. Rau. sing. 291. 143
1 Matrimonialis causa nunquam transit in rem iudicatam. math. in l. falsam. C. si ex fal. instr. nu. 3. 175
1 Matricula extinguitur quinquennio, & an matriculari de nouo soluere teneantur. Lud. Rom. sing. 233. 22
1 Maximè, & præcipuè, sunt dictiones inclusiuè. Guido Papæ singulari 936. 259
1 Mea, itta dictio est dominij significatiua. Guido Papæ singul. 58. 209
1 Mediatorem occidens per cuius concursum aliter non poterat euitare mortem, non tenetur. Pet. Rau. sing. 315. 144
1 medicus, qui ægrotum inuitum curauit, potest salarium suum petere. Lud. Rom. sing. 124. 12
1 medicus qui promisit aliquẽ sanare, si morbus reuertatur, an debeat habere totam mercedem. Gui. Pap. sing. 652. §. de medico. 244

1 medici

Singular. Doctorum.

1 Medici huius ciuitatis, si aliquid faciant ad requisitionem cõsulũ, quod concernat vtilitatem publicam, videlicet visitare leprosos, & simile, solutio spectat ad fiscum. Gui. Pap. sing. 601. 426
1 Medico creditur in arte sua. Guid. Pap. sing. 740. 249
2 Medicum malum adhibens est indignus hæreditate illius, cui adhibuit. Pe. Rauen. sing. 321. 144
1 Medici denuntiatio, quòd sit remansura cicatrix, vel quid simile, nihil operatur, nisi præcedat diligens inquisitio. Anto. Corse in verb. medicus. num. 1. 321
1 Medicis deponẽtibus vulnus non fuisse mortale magis creditur, quam alijs testibus contrarium asserentibus. Ant. Corf. in sing. in verb. testis. 9. nu. 3. 338
1 Medico in ciuitate existenti si dictum decem promittantur, vt ad ægrotum in comitatum veniat, an decem debeantur diebus, quibus est in itinere. Lud. Rom. sing. 390. 37
2 Mediocritas in omnibus rebus laudabilis extrema enim vitio nõ carent, & maximè in indicijs. Marcus Mantua singulari 308. numero 1. 35
1 Medium dari poterit inter absoluere & condemnare. Math. in l. 3. C. de sent. & interlo. omn. iud. nu. 7. 163
1 Meliorãs rem emptam, sed alij obligatam, si euincatur, liberatur præstando primam æstimationem. Ant. Corse. in sing. in verbo melioratio. num. 1. 321
2 Membrum. Si statutum dicit simpliciter membrum abscindendũ intelligitur de manu. Pe. Rauen. sing. 310. 144
2 Membri abscissio est pœna capitalis, & in ea procurator non admittitur. Aman. sing. 58. nu. 1. 72
1 Membrorum suorum nemo dominus: vnde fit, vt ad pœnam corporalem alius pro alio se obligare non possit. Hipolytus Marsi. sing. 651. nu. 1. 432
2 Mendax in dubio non præsumitur in dolo, nisi mẽdacium tẽdat ad sui vtilitatem. Pet. Rauen. sing. 297. 143
2 Mendacium circa illud quod est causa beneficij, efficit vt beneficium perdatur. Marc. Mant. sing. 238. nu. 3. 29
1 Mendacium dictum à parte patri, & si exceptionem pariat, non tamen processum reddit nullum. Mathes. in l. si vt proponis. 2. C. quomodo & quando iudex. nu. 3. fol. 155. & in addit. Mathe. singulari 18. num. 5. 91
1 Mendacium reddit hominem suspectum, adeò quòd locus est quæstioni. Gui. Pap. sing. 313. §. mendacium. fol. 217. & sin. 467. 239
2 Mendacium, dolus, & calumnia punienda. Marcus Mantua singulari 326. num. 2. 37
1 Mendacia in lucunt præsumptionem contra delatum. Guid. Papæ singulari 918. 258
1 Mendicantes an possint de iure promoueri ad beneficia curata, & an possint prædicare. Math. sing. 186. nu. 1. 150
1 Mendicantes ostiatim de ciuitate expelli possunt Et an gaudeant priuilegijs pauperum, qui sibi industria victum quærunt: Petr. Gerard. sing. 73. num. 9. 296
1 Mendicantibus fratribus bona immobilia possunt legari cum hoc vt illa vendant. Anton. Corset. in sing. in verb. mendicante s. numero 1. 320
1 Mendicantes translati ad ordinem non mendicantiũ non possunt publicè prædicare, nec doctorari, possunt tamen assumi ad beneficium curatum. in addi. Math. sing. 186. nu. 1. 150
1 Mensis quot diebus constet. Math in l. 2. C. de temp. & repar. app. nu. 3. & §. quod si ab arbitrio. nu. 2. fol. 175. & qualiter computetur. Guid. Pap. sing. 810. nu. 2. 253
2 Mensura temporis venditionis, an attendi debeat, an verò mensura temporis traditionis frumenti venditi. Ioannes Baccan. singulari 1. 188
1 Mensuris falsis vendentes qualiter puniantur. Guido Papæ singulari 994. 262
1 Mens non solùm declaratur verbis, sed etiam factis. in addition. Math. sing. 110. num. 45. 130
1 Mens semper est attendenda, etiam si verba statuti offendantur. Pet. Gerard. sing. 7. nu. 15. 287
2 Mente quod venit, an propriè & directò venire dicatur. Marcus Mant. sing. 61. num 1. 11
1 Mente captus accipitur pro quolibet insipiente. in additi. Mathe. sing. 179. num. 1. 149
2 Mercantia. Si vnus ex socijs detulit mercantias inuito socio, & lucratus est: ille inuitus non debet habere lucrum. Petr. Rauenn. singulari 314. 144
1 Mercantiæ licitæ confiscantur propter illicitas. Guid. Pap. singula. 543. num. 2. 235
1 Mercator allegans se aliquod damnum sustinuisse, debet de hoc infra annum fidem facere, aliàs an postea audiatur. Ant. Corsi. in sing. in verb. mercator. nu. 1. 321
2 Mercatoris validam mueniens, florenis grauidam & tumentem, an debeat præmium conse qui. Io. Trig. sing. 29. nu. 1. 89
2 Mercatoris infamis libro non creditur, licet extet statutum quòd libris mercatorum credatur. Ioan. de Arno. sing. 45. nu. 2. 92
1 Mercatorem foro cedentem receptans, eum exhibere cogi nõ potest. Hip. Marsi. sing. 366. nu. 1 397
1 Mercatores non possunt expelli de ciuitatibus, nisi ex causis, ex quibus banniri possent. Pe. Gerar. sing. 59. num. 1. 294
2 Mercatori decepto in actibus mercantiæ, non subuenitur per restitutionem in integrum: item nec doctori si causam perdat. Marc. Mant. sing. 520. nu. 1. 54
1 Mercatores qui tenent notarios in eorum familia an possint facere recipi pro eis instrumenta vt valeant & fides eis adhibeatur. Guid. Pap. sing. 674. 246
1 Meretrix quæ stat in lupanari an possit cogi se cuilibet eam inire volenti prostituere. in addi. Math. sing. 101. nu 9. 126
2 meretrix potest à vicinis expelli. Ioan. de Arno. sing. 67. nu. 2. 97
1 Meretrix nupta lenoni reputatur pro non nupta. in addit. Math. sin. 101. num. 7. 126
1 Meretrix an pro debito ciuili indistinctè carcerari possit. in addit. Math. sing. 108. nu. 8. fol. 128. Hip. Marsi. sing. 279. 383
1 Meretrix quæ acquirit, fiscus recipere potest. Guliel. de Lud. singu. 48. numero 1. 439
1 Meretrix coniuncta, potest instituì, licet sit turpis persona excluso fratre, nec dator querela inofficiosi. in addition. Math. sing. 49. numero 2. 106
1 Meretrix quædam Florentiæ fuit combusta, quia iuuenem quendam rapuerat. in add. Math. sing. 101. nu. 16. 126
2 Meretrix potest præstare decimam lucri, sed sacerdos eam non debet recipere. Aluis. de Alb. sing. 168. 172
1 Meretricis publicæ non nuptæ & si accessus impunè fit, ad meretricem publicam nec nuptam carceri inuectam adire impunè nõ licet. Hip. Marsi. sing. 150. nu. 1. 361
1 Meretricem nuptam rapiens tenetur pœna l. 1. C. de rapt. virgi. in addi. Math. sing. 101. nu. 5. 126
1 Meretricem rapere, an capitale sit. Mathesil. singulari 101. numero 1. folio 126
1 Meretricem rapiens extraordinaria pœna punitur: & quid de iure regni Neapolitani sit. in addi. Math. sing 101. nu. 4. 126
1 Meretricem rapiens an teneatur pœna l. 1. C. de rapt. virgi. in addi. Math. sing. 101. num. 1. 126
Meretricium non tollit affinitatem. ibid. nu. 3.
1 Meritis de confessione maritorum si fiterur, & quid dicatur benemeritum, & plura de hac materia Guido Pap. singulari 337. §. si in instrumento. 209
1 Meritum prætensum in donatione qualiter requiritur approbatum. Guid. Pap. sing. 596. 239
1 Merus executor non potest vt suspectus recusari. Boueri. in verbo recusatio. num. 2. 194
1 Merus executor, quòd causæ cognitionem non habeat. Mathe. in l. si vt proponis. C. de exec. rei iudic. nu. 1. fo. 1. 173
2 Merum imperium an in belluas cadat siue exerceatur. Marc. Mant. sing. 455. num. 1. 48
2 Meri imperij gradus. Marc. Mant. sing. 40. num. 1. 9
2 Merum imperium quid. Marc. Mant. sing. 40. nu. 2. 9
2 Messagerij, vel viatores authoritate Præsidis, ad decurionibus sunt eligendi. Aman. sing. 38. nu. 1. 71
1 Metus, vt vires metus obtineat, talis debet esse, qui vel in constantem virũ cadat. Quod ad mulierem quoque porrigitur. Et quid de minis testibus propositis. Hip. Marsi. sing. 578. nu. 1 & 2. 423
1 Metus iustus quis sit. Guid. Pap. sing. 980. §. 2. 261
1 Metus non omnis, metu contractum factum creditum non rescindit: sed qui in virum cadat constantem. Et quid de dolo. Hipol. Marsi. sing. 407. nu. 1, & 2. 403
1 Metum facit cessare assistentia amicorum. Guido Papæ singulari 466. numero 4. 230
1 Metus signa si appareant, non recipitur volens probare metũ per lætitiam purgatum, si quidem animus humanus cognosci ab homine nequit. Hip. Marsi. sing. 325. nu. 6. 390
1 Metus, qui cadit in constantem virum, contractum viri rescindit. idem de contractu à muliere per metum celebrato, si metus ille in constantem mulierem caderet. Ludouicus Romanus, singulari 219. 21
2 Metus quando instare dicatur. Pet. Rauen. sing. 570. 151
1 Metu facta etsi rescindantur valent. math. in l. 1. C. de sentenex peric. recit. num. 8. 160
2 Miles maior grauiùs punitur, quàm minor. Columb. singulari 13. numero 1. 176
1 Miles procurator esse non potest si opponatur. in addit. Math. sing. 12. numero 16. 87
1 Miles procurator esse non potest: tamen nemine opponente, si exerceat, valent gesta per eum. Lud. Rom. sing. 245. 23
2 Miles si aliquid promisit contra patriam, vel factus miles ab ecclesia

Index

clesia pugnauit cõtra ecclesiam, debet degradari. Bal. sin. 2. 123
2 Miles qui accipit mutuum, in dubio præsumitur expendere causa militiæ. Pe. Rauen. sing. 311. 144
2 Miles etiam in bello vulneratus non debet recedere sine licentia principis. Pe. Rauen. sing 294. 143
1 Miles armatæ militiæ non cogitur cedere bonis, sed habet priuilegium ne conueniatur vltrà quã facere possit, deducto ne egeat, ita nec miles Dei. Math. sing 6. nu. 2. 111
Miles & sacerdos regulariter de iure torqueri non possunt. numero 3. ibidem
Miles non potest legare concubinæ, ita nec clericus, & an ij possint inter viuos concubinis donare. ibid. nu. 5.
Militi armatæ militiæ, licet iuris ignorantia non imputetur, militi tamen Dei in hoc non parcitur. ibid. nu. 6.
1 Milites, doctores, & decuriones torqueri non possunt. & an valeat consuetudo in contrarium. Rom. singu. 282. num 3. fol. 17. sing. 494. num. 1. fol. 50. in addi. Math. sing. 59. num. 2. fol. 110. Hip. Marsil. singu. 56. num. 1. 420
2 Miles in dubio præsumitur velle vti dispositione iuris communis. Marc. Mant. sing. 115. nu. 1. 27
2 Miles nõ potest pupillariter substituere filio suo, nisi eum habeat in potestate. & quæ sit ratio. Marc. Mant. sing. 208. nu. 1. 26
2 Militi sicut non auferuntur arma, ita nec scholaribus libri. Bald. singulari 130. 127
Milites habent priuilegium ne executio in eorum armis fiat. Marc. Mant. sing. 96. nu. 3. 13
Milites non possunt donare suis focarijs. Guid. Pap. sing. 295. 225
1 Milites an licitè in bello deprædari possunt pro victu. Petr. Gerar. singu. 100. num. 13. 300
1 Milites ac doctores, quibus casibus torqueri possunt, prius tamen quam torqueantur degradari debent. Et qui à dignitate sua de gradatus est, ad eam amplius aspirare non potest. Quod & in tabellione locum non habet. Hipolytus de Marsil. singulari 556. numero 3, & 4. 420
1 Militum stipendia & clericorum non possunt capi pro executione sententiæ. in add. Math. sing. 61. nu. 4. 111
1 Militia nobilitat. Guid. Pap. sing. 331. §. militia. 218
1 Militia an sit dignitas, vel officium. Lud. Rom. sing. 511. 52
1 Minantem, nisi in actu sit, nec offendere, nec occidere licet. Et qd de eo qui in actu percutiendi sit. Hipolytus de Marsil. singul. 640. numero 1. 2, & 3. 431
1 Minima an sint in consideratione iuris. Ant. Corse. in sing. in verb. effusio. numero 1. 310
2 Minima aliquando curanda, & non semper contemnenda. Marc. Mant. sing. 458. nu. 1. 48
2 Minister electus ad distribuendum, satisdare nõ debet, nisi pauper fiat testatore ignorante. Pet. Rauen. sing. 10. 135
2 Minister electus ad distribuendum, satisdare non tenetur, nisi pauper fiat testatore ignorante. Bar. sing. 88. 113
1 Ministerialis ex forma statuti denuntians maleficia obnoxius illa probare, si in denuntiatione contenta per duos vel tres testes probarit, qui reprobati ob infamiam fuerint, num in statuti pœnam, quasi non probauerit incidat. Hipolytus de Marsil. singulari 444. numero 1. 407
1 Ministrans testes in causa inquisitionali condẽnatur in expensis si is contra quem inquiritur absoluatur. Guid. Pap. sing 126. 211
2 Minor 25. annis curatorem habens potest testari. Amanel. singul. 50. numero 1. 72
1 Minor potest constituere procuratorem ad petendum sibi prouideri de curatore. Bouer. in verb. procurator. nu. 30. 192
2 Minor petens se restitui, an necesse habeat dicere causam, sup qua restitui petit. Bar. de Capua sing. 21. 181
1 Minor 25. annis, vt in integrum restitutio concedatur, quæ requirantur. in addi. Math. sing. 58. nu. 1. 110
Minor in mutuo læsi præsumetur, nisi contrarium probetur. Et an hoc procedat in omnibus rebus mutuabilibus. ibid. nu. 2.
Minor obligatur in quantum factus est locupletior. Et quom odo probetur in eius vtilitatem quid esse versum. ibid. nu. 3.
Minor industriosus & diligens præsumitur pecuniam mutuo accepta in proprias vtilitates conuertisse. ibid. nu. 4.
Minor 25. annis si in iudicio delictum confiteatur, de quo aliter nõ erat probatum, debet contra talem confessionem in integrum restitui, nulla facta erroris probatione. ibid. nu. 5.
1 Minor semel declarans velle stare, vel non, cõtractui, an possit amplius in integrum restitui. in addition. Mathesila. singulari 155. numero 21. 143
1 Minor potest restitui contra delictum etiam dolo commissum in negando veritatem cum iuramento. Mathesilan. singulari 164. numero 1. folio 146
1 Minor portans res contra prohibitionem statuti an cadat in comissum. Franc. Crem. sing. 30. nu. 1. 266
1 Minor si cõpareat in iudicio sine curatore, quo casu iudicium cum eo factum valeat. Pet. Gerard. sing. 66. nu. 1. 295
1 Minor 25. annis restituitur in integrum aduersus concordiã omissam. Franc. Crem. sing. 29. nu. 1. 266
2 Minor confessus delictum, quod alias non erat probatum, an sit restituendus. Ioannes Trigon. singulari 52. numero 1. fol. 92. Per. Gerard. sing. 67. nu. 2. 295
1 Minor iurans se maiorem, & contrahens sine consensu propinquorum, prout ex statuto tenebatur, an possit non obstante iuramẽto dicere contractum nullum. Franciscus Cremens. singulari 163. numero 1. 972
1 Minor an & quando, in quibus, & an aduersus contumaciã & bannum restituatur. in addi. Math sing. 164. nu. 5. 146
1 Minor, si neget, proper quam negationem pœnã crescat, poterit petere se restitui aduersus negationem, & beneficium confessionis habebit. in addi. Mach. sing. 164. nu. 2. 146
Minor in integrum restituitur, quotiens delictum est omittendo, non in committendo. ibid. nu. 3.
1 Minor non restituitur in integrum quando lex personam eius legitimat: quod intellige. Math. in l. 1. C. si de nom. pos. nu. 11. 182
2 Minor potest restitui de eo, quod gessit intra quadriennium, quod datur ad restitutionem. Bar. sing. 80. 113
1 Minor petens restitutionem aduersus vnum articulum causæ, an teneatur illum specialiter exprimere: an verò sufficiat generaliter se læsum dicere in tali causa. Lud. Rom. sing. 114. 12
2 Minor priuatis ædibus suorum maiorum, enormiter dicitur læsus. Ioan. de Arno. sing. 6. nu. 2. 77
1 Minor delinquens, statuti pœna puniri non solet, nisi doli capax, & & pubertati proximus sit. Hip. Marsil. sing. 628. nu. 1. 429
Limita in delictis, quæ agendo committuntur, non quæ omittendo vel negligendo. mitiùs tamen minor, quàm maior punitur. ibidem numero 2, & 3.
2 Minor restitutus, restituitur non solùm aduersus damnum, sed etiam quia lucrum amisit, etiam si sit incertum. Marcus Mantua singu. 628. num. 1. 66
1 Minor & ecclesia æquiparantur. in addition. Mathe. singulari 44. numero 6. 105
1 Minor vigintiquinque annis, recipiens mutuum sine curatore præsumitur consumpsisse, nisi aduersarius probet contrarium. Mathes. sing. 58. num. 1. 110
2 Minor vigintiquinque annis si per statutum admittitur vt maior, non per hoc videtur ei interdici in integrum restitutio contra illum actum. Pe. Rauen. sing. 286. 143
1 Minor non debet occupare locum maioris, & contra faciens quæ pœna puniatur. Lud. Rom. sing. 394. 37
1 Minor includitur in statuto generaliter loquente. Fallit quãdo statutum vel consuetudo punit aliquid quod de iure communi nõ est punibile. Lud. Rom. sing. 816. 80
2 Minor non restituitur etiã læsus, nisi probet læsionem euenisse, vel sui facilitate, vel dolo aduersarij. Pe. Rauen. sing. 276. 143
1 Minor iurauit non venire contra rationẽ minoris ætatis, an videatur renunciasse beneficio in integrum restitutionis. Guido Pap. singulari 374. 222
1 Minor 25. annorum si renũtiauerit beneficio, non restituitur in integrum. Guid Pap. sing. 680. 246
1 Minor si fuerit læsus defectu tutoris vel curatoris, non restituitur donec prius egerit, ad interesse contra tutorem vel curatorem, si sit soluendo. Guido Pap. sing. 700. 247
1 Minor, mulier, & miles nõ sunt idonei fideiussores in rem alterius: secus si in rem suam. Lud. Rom. singu 122. 12
2 Minor pro vilitate sua non potest alienare cum decreto. Dynus singulari 212. 133
1 Minor qui non appellauit, non potest petere in integrum restitutionem aduersus omissionem appellationis: nisi ante probet se habere aliquid, per quod in causa appellationis vincere deberet. Bouer. in verb. in integrum restitut. nu. 1. 206
2 Minor, qui est legum doctor, non potest petere restitutionem in integrum. Pet. Rauen. sing. 284. 143
2 Minor emit molendinum, quod est subiectum impetui aquarum, & sic, quòd posset deperire, potest restitui. Petrus de Rauenna, singulari 277. 143
2 Minor adiuit hæreditatem, factus maior exegit, & fecit talia, quæ faciũt veri hæredes, demùm vult restitui, potest initio inspecto. Pe. Rauen. sing. 221. 143
1 Minor non petit restitutionem contractus per restitutionem in integrum, si habet recursum aduersus maiorẽ de iure communi: est ergo necessaria excussio maioris. Pe. Rauen. sing. 278. 143
1 Minor si portauit res non soluto vectigali, subuenitur sibi per remedium restitutionis in integrum. Petrus de Rauenna, singulari 282. folio 143
1 Minor si dubitetur, ne petat restitutionem in integrum aduersus contractum

Singular. Doctorum.

contractum celebratum, potest conueniri, vt approbet, vel repetat contractum, quem si approbet, non potest postea amplius in integrum restitui. in addi. Math. sing. 155. num. 17. 143
2 Minor potest fideiubere pro suo procuratore, & non restituitur in integrum aduersus ipsam fideiussionem. Petrus Rauenna singulari 283. 143
2 Minor non dicitur venire contra compromissum, vt incidat in pœnam, si petat se restitui aduersus compromissum, quia non conqueritur de arbitrio, sed de sua facilitate. Petrus Rauenna singulari 285. 143
1 Minor læsus actu, vel contractu, læsione apparente restitui debet. Sed & quandoque læsione non probata restitui contingit. Hip. Marsil. singu. 445. num. 1. 407
Minor delictum admisisse confessus, de quo aliter non constat, ni si ipsius confessione, tunc tanquàm læsus cõfessione ipsa, aduersus eam restitui debet. num. 2. ibidem
2 Minor in causa criminali testificari potest, quando aliter delictũ probari non potest, licet de calumnia iurare non possit. Aman. singu. 260. num. 1. 77
1 Minor contrahens an & quando obligetur. in additi. Math. singul. 155. numero 26. 143
2 Minor non potest constituere procuratorem ad negotia sine authoritate curatoris. Aman. sing. 208. num. 1. 75
1 Minor si ex statuti dispositione non possit contrahere sine certorum præsentia, vel authoritate, poterit tamen facere contractũ socieratis sibi vtilem, sine dicta statuti solennitate. in addi. Math. sing. 155. num 5. 143
2 Minor non potest renuntiare restitutioni in integrum. Aluis. de Alber. singul 10. 170
2 Minor non habet legitimam personam stand i in iudicio. Limi. nu. 2. Io. Trig. sing. 9. num. 1. 86
1 Minor licet ex contractu sine decreto, vel tutoris authoritate inito non obligetur, tamen factus maior potest cogere aduersariũ ad illum implendum. Idem si adhuc est minor, & paratus sit facere interuenire solennitatem requisitam. Et idem etiam procedit in ecclesia. Math. sing. 155. nu. 1. 42
1 Minor aliquid in iudicio legitimè confessus si petat restitutionem in integrũ non debet obtinere, nisi aliunde, quàm per suam confessionem appareat illum esse læsum. Math. sing. 165. nu. 1. 146
1 Minor potest constituere procuratorem cum authoritate sui curatoris ad litem. Bouer. in sing. in verb. procurator. nu. 5. 192
2 Minoris conducentis domum, bona quæ in eam infert an sint tacitè obligata pro pensione. Aman. sing. 209. nu. 1. 75
1 Minoris hæres ex persona minoris læsi potest petere restitutionẽ in integrum, & an ea possit peti contra vltimam voluntaté, vel donationem causa mortis. Fra. Crem. sing. 118. nu. 1. 275
1 Minoris contractus est nullus, si in eo authoritas & decretum iudicis interueniat sine causa cognitione, quod ex temporis breuitate præsumitur. Ant. Corf. in sing in verb. minor. 1. nu. 1. 319
1 Minores mulieres, & rustici excusantur à pœna præcepti infracti. Bouer. in sing. in verb. contumacia. nu. 9. 190
2 Minores & furiosi habent priuilegium iuris & hypothecæ in bonis tutorum, protutorum, & curatorũ, & quid de hæredibus pupilli. Bar. sing. 72. 112
1 Minorum bona immobilia, & si regulariter sine iudicis vel superioris decreto non alienentur, à patre tamen legitimo administratore alienari possunt. Hip. Marsil. sing. 498. num. 1. 414
1 Minori variare licet. in addi. Math. sing. 155. nu. 23. 143
2 Minores magistratus, & potestates terrarum non possunt trãsgredi leges vel statuta propter emergentiam casuũ, quando iurauerunt præcise seruare statuta. Io. de Arn. sing. 8. nu. 2. 77
2 Minores maiore prouocante ad diuisionem diuidunt non solùm cum maiores: sed etiam inter se. Dyn. sing. 209. 133
2 Minores aliquando restituuntur aduersus id quod curatoris authoritate gesserunt. Marc. Mant. sing. 631. num. 1. 66
1 Misericordiæ sine voluntate alicuius si quis se submittat, tamen recurritur ad arbitrium boni viri. Bouer. in sing. in verb. compromissum. num. 11. 188
1 Missio in possessionem non seruato iuris ordine est ipso iure nulla, & ex ea non tribuitur possessio. Guid. Pap. sing. 851. 256
1 Missio in possessionem ex primo decreto vni ex pluribus creditoribus facta, & cæteris debito modo & congruo tpe venientibus prosit. Math. in l. cùm apud C. de bo. auth. iud. poss. nu. 1. 185
1 In missionem in possessionem quis ordo seruãdus. Math. in auth. & qui iurat. C. de bo. auth. iud. possid. nu. 10. 185
1 Missio in possessionem contra contumacẽ sit solùm pro debiti declarari mentura: quam reuersus non refectis expensis & cautione præstita, recuperat. Math. in auth. & qui iurat. C. de bo. auth. iudic. poss. nu. 1. 185
2 Missio in possessionem quando actualiter & re ipsa fit, non potest delegari: secus si de mittendo pronuntietur. Marc. Mant. singula ri 36. numero 1. 9
Missio actualis in possessionem potest per nuntiũ fieri, nu. 2. ibid.
1 Missio generalis plus operatur quàm specialis. Math. in l. cũ apud: C. de bon. auth. iud. poss. nu. 4. 185
1 Missio in possessionem non potest probari per testes, sicut cætera acta iudicij. Lud. Rom. sing. 6. 2
1 Missio in possessionem facta non citato reo legitimè, & non præcedente summaria cognitione non tenet. Bouer. in verb. possessio. numero 8. 191
2 Missio qualiter fiat in nominibus. Dyn. & Raine. sing. 151. 133
1 Missionem in possessionem in personali pro debiti declarati mensura hodie fieri. Math. in auth. & qui iurat. C. de bon. auth. iudic. possess. nume. 4. 185
1 Missus in possessionem ex primo decreto possidere non dicitur. Math. in l. cùm apud C. de bon. auth. iud. poss. nu. 2. 185
1 Missus in possessionem rei ex primo decreto, debet à reo recuperã te possessionem habere expensas tam in lite factas, quàm etiam in ipsa re, etiam si non sint vtiles. Lud. Rom. sing. 413. 40
1 Missus in possessionem rei seruandæ causa, quòd neque possessionem neque dominium quæsiuisse dicatur. Math. in l. in possessionem. C. de bon. auth. iud. poss. nu. 1. 184
2 Missus in possessionem ex nouo decreto aliquando fructus lucratur. Bart. sing. 100. 114
1 Missus in possessionem ex primo decreto in vna re debitoris potest mitti in aliam rem ex secundo decreto. Gui. Pap. sin. 106. 210
1 Missus in possessionẽ pro debiti declarati mensura, an fructus suos faciat. Mathes. in authen. & qui iurat. C. de bon. auth. iudic. poss. numero 7. 185
2 Missus in possessionem de consuetudine lucratur fructus. Baldus singulari 19. 127
1 Missus in possessionem ex primo decreto in personali nec ante annum, nec post efficitur possessor. Secus in reali. in addit. Mathes. sing. 85. num. 1. 122
1 Missus in possessionem ex primo decreto in reali an infra annum constituatur possessor. in addi. Math. sing. 85. nu. 2. 122
1 missus in possessionem ex primo decreto ante litis contestationẽ vel post, dicitur nudam detentationem habere: secus si pro executione diffinitiuæ sententiæ victor in possessionem mittatur, quia is tunc statim possidet naturaliter & ciuiliter. Math. sing. 85. numero 1. 122
1 mittere in possessionem est extraordinarium auxilium, nec vnquã habet locum missio regulariter vbi potest aliàs principalis quo modo expediri. Guid. Pap. sing. 710. 247
1 mitiùs agitur cum homine, quàm cum lege. Mathe. sing. 172. nu. 2. fol. 148. Marc. Mant. sing. 1. nu. 1, & 3. 2
1 mixtum attribui debet ei extremo, in quo magis incalescit. Math. sing. 39. nu. 2. 100
1 Moderator in re sua licet quilibet sit, ac arbiter: hoc tamen in re emphyteutica perpetuum non est. Hip. Marsil. sing. 419. nu. 1. fol. 404. & sing. 548. num. 1. 420
2 Modica non curantur. fallit si sint multiplicata: item in crimine hæresis, & in alijs. Marc. Mant. sing. 19. nu. 1. 6. 7. 9. 10, & 11. 6
1 modicum non differt à magno, quando illud non est fundatum super quantitate rei, sed super iniustitia & iniquitate. Pet. Gerar. singulari 29. 291
2 modus acquirendi licet sit facti, non tamen ipsa acquisitio. Marc. Mant. sing. 104. nu. 3. 16
1 modus certus in procedendo vbi constituitur, quod in eo non seruato actus nullus reddatur. Math. in l. certa. C. quando prouoc. numero 2. 179
1 modus appositus in omnibus contractibus, si sit causa finalis cõtractus, potest agi ad reuocationem, si modus non seruetur: secus si non sit finalis, quia tantum eo casu agitur ad obseruantiam. Et an modus in donatione ecclesiæ censeatur causa finalis, necne. Ant. Corsin sing. in verb. contractus. 2. nu. 1. 307
1 modus in sententia inducit obligationem & actionem. Math in l. cùm eorum. C. de sent. & interloc. omn. iud. nu. 4, & 8. 164
1 modus agendi attenditur in conclusione. Gui. Pap. sing. 1003. 263
1 modus ponendi & super eis iurandi, testes reprobabit interrogatoria faciendi. Gui. Pap. sing. 232. §. modum. 214
1 modum probandi valorem rei. vide Guido Papæ singulari 141. §. de modo. folio 211
1 modos probandi & inducendi consuetudinem. vide Guido Papæ singul. 738. 249
2 molendinum si quis conduxit destructum, ea lege & conditione, vt reficiendũ curaret, an de prima refectione tantùm id, sit acciendum. Io. Trig. sing. 20. nu. 2. 88
1 molendinum commune transit in reficientem, si alius illud pro parte sua reficere non curet. Franc. Crem. sing. 98. 273
1 molestiam non inferre si quis promittat, an intelligatur de molestia facti, an iuris. Et quid si dictum sit, quòd non inferatur aliqua molestia

Index

qua molestia. Ant. Corsin sing. in verb. molestia. nu. 1. 320
1 Monachus sicut potest esse procurator sui monasterij, ita etiã pro amico ipsius monasterij etiam laico. Lud. Rom. sing. 278. 26
2 Monachus in tantùm priuatus est propria libertate, vt electus in Papam non possit acceptare sine licentia Abbatis Aluis. de Albert. sing. 196. 173
1 Monachus per ingressum religionis nobilitatem perdit. Lud. Ro. singula. 37. num. 1. 5
1 Monachus non potest esse procurator, nisi consentiente Abbate, & in vtilitatem monasterij. Lud. Rom. sing. 278. 26
1 Monachus de monasterio non fugiens, sed fugiendi animum habens, nùm apostata censeatur. Hip. Marc. sing. 43. nu. 2. 347
1 Monachus, vel religiosus, potest ad strictiorem regulam transire petita licentia, licet non obtenta. Lud. Rom. sing. 458. 46
1 Monachus, qui vult Abbatem conuenire, an ab eo veniam petere debeat. Lud. Rom. sing. 556. 56
1 Monachus, vel religiosus non potest trãsire ad regulam laxiorem sine Papæ licentia: & quid si velit transire ad regulam parem, cuius licentia requiratur. Lud. Rom. sing. 468. 47
1 Monachus liberatur à patria potestate. Guid. Pap. sing. 26. 208
1 Monachus habens administrationem an acquirat ecclesiæ in qua habet administrationem vel Abbatiæ. Guido Pap. singular. 250. §. an monachus. 214
2 Monachus transfert in monasterium ius & facultatem succedendi ex sua persona in hæreditate sibi delata, & in futurum deferenda. Aluis. de Alb sing. 216. 173
2 Monachi an agere possint cõtra Abbatem, vt sibi det bona fercula, sicut alius Abbas. Bar. de Capua. sing. 35. 181
2 Monachi non tenentur administrare monachum semel atque iterum fugitiuum. Io. Trig. sing. 48. nu. 2. 182
1 Monachi filius testari potest. in addi. ad Mathesilanum, singula. 19. numero 21. 92
1 Monachi & religiosi regulares non possunt esse arbitri nec etiam arbitratores sine licentia & authoritate eorum superioris. Bou. in sing. in verb. compromissum nu. 19. 188
2 Monacho si relinquitur hac conditione adiecta, ne Abbas eũ molestet, & si molestauerit, quòd perueniat ad tertium: quia ex tali cõditio Abbate mouente controuersiam. Dyn. sing. 252. 134
2 Monasterium tenetur ex contractu, vel delicto ingressi. Dyn. singulari 5. 130
1 Monasterium an habeatur loco filij. Guid. Pap. sing. 556. 236
1 Monasterium ingredientis tenetur creditoribus ingressi, si in eũ omnia bona transtulerit. Gul. de Ludo. sing. 146. nu. 1. 442
1 Moneta promissa vel legata debet solui secundum valorem inquo est tempore quo petitur, & non tempore factæ promissionis. Bouer. in sing. in rub. mista de contractibus. nu. 14. 206
Monetam argenteam pro aurea, & contrà in soluendo, debet attẽdi consuetudo regionis. ibid nu. 15.
Moneta argentea non potest solui pro aurea, nec pro pura argentea potest solui pecunia ære contaminata. ibid. nu. 20.
Monetam fabricandi ius seu authoritas ad solum principem pertinet, nisi ex priuilegio speciali, vel cõsuetudine fuerit alteri quæsitum. ibid. num. 21.
Moneta debita licet non sit mutata in forma, nec per principẽ reprobata: si tamen sit mutata in materia: scilicet, ponderis, vel æris, & sic in bonitate intrinseca, non potest solui creditori inuito. ibid. num. 18.
Monetæ cursus si sit reprobatus per principẽ, vel mutata eius forma, in tantùm quòd moneta debita non reperiatur, vel diminutus sit eius valor, debet solui de moneta noua ad æstimationem antiquæ. ibid. num. 17.
2 Monetam falsam expendens vt plumbeam, vel stanneam, punitur pœna falsi. Fallit singulariter, nisi doceat se ab alio habuisse, etiã si testes non nominent à quo: sed sufficit q̃ viderint ab alio habuisse. Pe. Rau. sing. 318. 144. Gui. Pap. sing. 508. nu. 1. 233
1 Monera debita si reperiatur eadem omnino, vt quia non sit mutata in forma, vel materia, nec per principem reprobata, licet diminutus sit eius valor respectu æstimationis, sufficit debitori eã soluere talem, qualis est tempore petitionis, nisi debitor fuisset in mora. Bouer. in rub. mista de contractib. nu. 19. 206
2 Si moniales existunt infra gradus monasterij, & faciũt aliquẽ cõtractum, de quo notarius existens extra gradus fuit rogatus, potest scribere actum in monasterio. Pe. Rauen. sing. 299. 143
1 Monitio facta coram vel ab arbitro habet vim peremptorij. Matth. singu. 130. num. 10. 137
1 Monitio iudicis quid continere debeat, & eius priuilegium. Mathe. in l. 1. C. quo. & quand iud. nu. 3. 154
1 Monitio generalis quæ sit, & de ea plura. Guid. Pap. sing. 707. 247
1 Monitio debet prius fieri condemnato actione reali, quòd rem restituat infra certum tempus antequàm fiat realis executio. Gui. Pap. sing. 807. 253
1 Monitio vel interpellatio, licet in hoc requiratur, vt quis ob non factum in pœnam cadat: si tamen quis ex aliqua particulari obligatione promiserit, vel astrictus est, aut etiam statutum eum ad illud vrgeat faciendum, vt statuti vis permaneat, illud facere etiam sine monitione necesse habet, alioqui in pœnã cadit. Hip. Marc. sing. 341. nu. 2. 393
1 Monitio iudicis habet vim citationis peremptoriæ. Mathes. singu. 130. numero 1. 137
1 Monitio nuntij facta in præsentia iudicis an habeat vim peremptorij. Mach. sing. 136. 139
1 Monitus seu condemnatus ad aliquid tali die faciendum, vel tempore, si id propter casum sibi fortuitò superuenientem nõ fecit, à pœna ipse excusatur, si in culpa, vel mora non fuerit minus se arctando, alioqui contrà. Quod limita, vt nu. 2, & 3. Hipo. Marc. singul. 263. num. 1. 380
1 Monitus soluere infra certum terminum sub pœna excommunicationis, pars potest terminum prorogare, & ante terminum prorogatum licet non soluat, non erit excommunicatus. Guid. Pa. singulari 644. 244
2 Monopolij pœna. Columbe. sing 8. nu. 1. 176
2 Monumentum non posse legari, quid denotet. Petrus de Rauenna singulari 3. 135
2 Monumentum transit cum vniuersitate. Bar. sing 6. 108
1 Per solam motionem controuersiæ in actionibus vniuersalibus: vt peti. heredi. & famil. erciscundæ efficiuntur res petitæ litigiosæ sic, quòd non possunt alienari. Bouerius in sing. in verb. vitium litigiosi. num. 6. 194
1 Motus proprius principis non inducit dispensationem defectus pœnæ supplicantis. Ludo. Rom. sing. 124. 41
1 Mora trahit secum periculum interitus ad periculũ obligati & mora. Math. in l. si longis. C. de execu. rei iud. nu. 1. 173
2 Mora de æquitate canonica semper potest purgari, si aduersarius non est passus damnum. Pe. Rauen. sing. 305. 144
1 Mora re ipsa cõtrahitur in minore eius fauore: idem in causis pijs. Lud. Ro. sing. 117. 12. math. sing. 44. nu. 4. 105
1 Mora in solutione dotis quando & à quo tempore committi dicatur. Lud. Roma. sing. 302. 29
1 Mora rei nocet fideiussori. Fallit vt ibi. Math. sing. 174. nu. 1. 148
1 Mora debitoris in lite contestanda habet vim litis contestationis quo ad interruptionem. Bouerius in singulari, in verb. litis contestatio. numero 5. 197
1 Mora, quando periculum est allatura, facit, vt multa tolerantur, quæ minimè licerent. Quod & in iuramẽto habet locum, vt cõtra illud absque absolutione venire iurãs possit, si superioris cõpia non adfit. Hip Marc. sing. 421. nu. 1. 404
2 Mora principalis nocet fideiussori, si nisi creditoris mora præcesserit quo ad fideiussorem. Pet. Rauen. sing. 761. 156
2 Mora quando periculum est allatura, recedimus à regulis iuris cõmunis. Marc. Mantua sing. 118. num. 1. fo. 18. Io. Trigon. singulari 13. numero 2. 4. & 5. 86
1 Mora non purgata ante litem contestatam, nunquid possit in causa appellationis purgari. Lud. Rom. sing. 519. 53
1 Mora irregularis in dote contrahitur. in addition. Mathes. singulari 73. numero 3. 117
1 Mora vltima nocet, nisi primò morosus in prima mora dolũ commiserit. Lud. Rom. sing. 287. 27
1 Moræ purgationem non admitti, vbi dies & pœna est apposita, de æquitate tamen canonica, etiam si iuramenrum interuenerit, purgari potest. Hip. Marc. sing. 463. nu. 2. 409
1 Moræ purgationem non admitti, vbi dies & pœna apposita est. in pignoris tamen contractu locum non habet hæc regula. Hip. Marc. sing. 468. num. 1. 410
2 Mori nemo debet in dignitate. Pet. Rauen. sing. 317. 144
2 Moriens si est confessus se recepisse mutuum, non poterit hæres opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ: quia moriens nõ expectabat futuram numerationem. Pe. Rauen. sing. 321. 144
1 Mors ciuilis quando æquiparatur naturali. Ant. Corse. in singul. in verb. legitima. nu. 5. 318
2 Mors hominis est irreparabilis Marc. Mant. sing. 3. nu. 1. 2
2 Mors post mortem defuncti potest instare hæres, quòd feratur sententia pro purganda innocentia defuncti. Petrus Rauenna singulasi 316. 144
1 Mors & si omnia soluere dicatur, euenit tamẽ vt post mortem qd in viridi & suo robore permaneat, etiam quale ante mortem fuerat. Hip. Marc. sing. 301. nu. 1. 387
1 Mors animalis quomodo probetur. Auto. Corse. singulari in verb. mors. num. 4. 321
1 Mors alicuius probatur per famam. Guido Papæ singulari 664. §. more. 245
1 Mors vtrum possit infligi ex consuetudine. Guido Papæ singulari 425. §. vtrum ex. 227

1 MORS

Singular. Doctorum.

1 Mors qualiter probetur. Guid. Pap. sing. 432. 228
1 Mors quando non potest liquidè probari per testes, sufficit eam probare per coniecturam. Bouerius in singulari in verb. probatio. numero 4. 197
1 Mortis probatio, sit si probetur, quòd inter liberos & consanguineos vel socios habeatur pro mortuo. Auto. Corset. in singular. in verb. mors. num. 1. 321
2 Morte an omnia soluantur, & etiam crimina extinguantur. Marc. Mant. sing. 264. num. 1. 31
2 Morientis dicto dicẽtis se ab aliquo interfectum non creditur, nec iudicium facit etiam ad torturam, excusat tamen hæredẽ accusantem à calumnia: statur tamen eius dicto si exculpet interficientem: & quæ sit ratio diuersitatis. Marcus Mantua singulari 249 numero 1. 2. 3. & 4. 30
1 Mortuus ex præcedentibus vulneribus quis præsumitur propter temporis breuitatem: aliàs non. Bouer. in singula. in verb. præsumptio. num. 38. 196
2 Mortuus si quis fuerit in confinibus duarum terrarum, quæ ciuitas teneatur ad pœnam, stante cõstitutione Regni, de qua hic. Bar. de Capua, singu. 36. 181
1 Mortuus est liberatus à fisco. Anto. Corset. in sing. in verb. pœna. 5. numero 4. 327
1 Mortuus quis præsumitur ex luctu propinquorum. Bouer. in singu. in verb. præsumptio. nu. 16. 196
1 Mortuus præsumitur q. fuit in militia, nec postea viuus reperitur. ibidem numero 15.
2 Mortuus sua culpa præsumitur is, qui medico & salutem promittentibus parere noluit. Ioannes Trig. sing. 87. nu. 2. 101
1 Mortuus arctari nequit. in addition. Mathesilan. singulari 110. numero 85. 131
1 Mortui corpus an possit trahi medicis. Ludouicus Romanus singulari 709. 72
2 Mortui non sepeliendi in vrbe, nisi qui virtutis causa legibus haud tenerentur. Marc. Mant. sing. 617. nu. 1. 65
1 Mortui cadauer deformatum quomodo recognoscatur. Ant. Corsei. in sing. in verb. testis. 19. nu. 2. 340
1 Mox dictionis vis & effectus. Crem. sing. 7. nu. 1. 264
1 Mulier secundum matrimonium iniens honestè viuere, voluntatéque viri seruare censetur, qui in testamento dixit, lego vxori meæ, si castè viuat, nec ob secundas nuptias legatum perdit. Et vide distinctionem Bald. in hoc nu. 2, 3, & 7. vide limitati. ad omnia. nu. 8. Hip. Marc. sing. 577. nu. 1. 423
2 Mulier licet per statutum non posset obligari sine consensu viri: tamen si suscipit mandatum procurationis extraiudicialis, licet non obligetur mandato: tamen valebunt gesta per eam: quia vere habebat mandatum. Pe. Rauen. sing. 300. 143
2 Mulier secundò nubens intra annum luctus successione filij priuatur. Aman. sing. 93. nu. 1. 73
1 Mulier quibus casibus ex fideiussione obligetur, nec Velleiano senatus consulto iuuetur. Lud. Rom. sing. 327. 31
2 Mulier an possit renuntiare beneficio. Velleiani. Bar. sing. 35. 110
1 Mulier si ex statuti forma testari sine propinquorum consensu nõ possit: poterit tamen sine illis ad pias causas testari. Hipo. Marc. sing. 569. num. 2. 422
1 Mulier in dotem bona sua omnia in dubio dare iure communi nõ præsumitur. Hip. Marc. sing. 588. nu. 1. 424
Quid in patria statutaria, habes. nu. 2. ibidem
1 Mulier vel minor astringitur obligatione descendente ex delicto, vel quasi, etiam non seruata solennitate statuti. in addi. Math. sing. 167. num. 2. 147
1 Mulier si ex forma statuti contrahere nequeat, nisi de duorũ propinquorum consensu: eaque bona nonnulla sua vni ex propinquis vendat cum alterius propinqui consensu, valebit contractus. Hip. Marc. sing. 447. num. 2. 407
1 Mulier secundò nubens facit iniuriam animæ primi mariti. Ludo. Rom. singu. 251. 24
2 Mulier si tradat secundo viro quartam sibi competentem in bonis primi viri, an sint ei dandi fructus qui percipiuntur ex ea bonorum quarta. Bar. Capua. sing. 73. 183
2 Mulier accusari an possit de nece filij in curia magistri Iusticiarij: And de isern. sing. 9. 186
1 Mulier secundò nubens intra annum luctus, punitur: & quid si nubat de consensu mariti, vel filiorum primi coniugij, an cuiteet pœnas. Lud. Rom. sing. 251. 24
2 Mulier intercedẽdo ipso iure non obligatur, nisi contractus in scripris celebretur & à tribus testibus subsignetur. Bartol. singulari 158. folio 117
1 Mulier regulariter non potest procurare nec arbitrari, nisi sit in dignitate constituta, & nisi in causis, in quibus de salute animarum tractetur, vt in repetitione vsurarum, & in causa decimarum. Lud. Rom. sing. 691. 69
2 Mulier si commisit adulterium, & vir tenebat concubinas, non debet perdere dotem propter adulterium. Item si maritus sciuit illam adulteram, & postea eã cognouit carnaliter. Petrus de Rauenna, singulari 319. 144
2 Mulier potest portare partum, per 10. menses, & paucos dies post Dyn. sing. 115. 134
2 Mulier nubendo non dicitur à liberis discedere. Petrus de Rauenna, singu. 369. 145
2 Mulier secundò nubendo non perdit executionem testamenti: vt quia fuit electa executrix in testamento mariti. Petrus de Rauenna, singu. 287. 143
2 Mulier rapiens virum capitaliter punitur. Pe. Rauen. sin. 288. 143
1 Mulier cõsilium inualidum, minor iudicium, siue consilium imperfectum habet. Hip. Marc. 450. nu. 4. 408
2 Mulier non potest agere hypothecaria constante matrimonio viro non vergente ad inopiam. Dyn. sing. 67. 131
1 Mulier etiam soluto matrimonio potest agere ad reuocationem alienationis rei dotalis per eam factæ constante matrimonio. Guido Pap. sing. 347. 220
1 Mulier potest esse executrix in testamento. Guid. Pap. sin. 263. 215
1 Mulier deprehensa in adulterio est infamis ipso iure: secus est in viro. Lud. Rom. sing. 825. 81
1 Mulier regulariter potest esse testis, præterquam in testamento, & in criminalibus de iure canonico. Franciscus Cremens. singulari 145 numero 1. 277
Mulier in scriptura priuata etiam de iure ciuili testis esse non potest. numero 2. ibidem
1 Mulier in creditorum præiudicium dotem sibi constituere non potest. Item nec pater filiæ. Mathes. in l. 2. C. de reuocand. ijs quæ in fraud. credit. alien. num. 2. 186
1 Mulier vnde dicatur, & vnde vir. Pe. Gerard. sing. 11. nu. 2. 285
Mulieres testes deponentes pro reo præferuntur masculis deponentibus pro actore. ibid. num. 2.
2 Mulier, & minor admittuntur ad allegãdum causas absentiæ. Amanel. sing. 190. num. 1. 75
2 Mulier propter famem non potest petere fornicationem. Aluis. de Alber. sing. 169. 172
1 Mulier quæ officia per se gerere non potest, nec per aliam gerat personam. Item si masculus ac fœmina simul sint patroni, discordentque in præsentando, præsentatus à masculo præsentato à fœmina præferetur. Hip. Marc. sing. 611. nu. 6. 427
2 Mulier licet rem cum alio quàm cum marito habeat, si filium pariat: mariti esse præsumitur, & non adulteri. Bal. sing. 36. fo. 124. & Hipolytus Marc. sing. 530. num. 2. fol. 417 quod limita vt per Hip. Marc. sing. 530.
2 Mulier naturalis nupta legitimo, legitima efficitur. Marcus Maut. singular. 10 num. 15. 4
1 Mulier soluens fisco pro marito si cessionem non petat, & iterum cum fisco maritus contrahat, quòd soluũ personalem actionẽ contra maritum habeat. Math. in l. 2. C. de priuile. fisc. nu. 1. 186
2 Mulier, quæ non potest contrahere sine consensu mundualdi, an possit facere donationem causa mortis. Ioan. de Arno. singulari 42. numero 1. 80
2 Mulier prægnans citata non tenetur comparere, intellige tamen nisi esset grauida paucorum dierum. Marcus Mantua, singulari 10 numero 1, & 2. 4
2 Mulier renuntians iuri hypothecarum in vno contractu vel quò ad vnam personam, quò ad alium contractum: vel quòd ad aliã personam, sibi non præiudicat. Bal. sing. 27. 124
2 Mulier in iudicio postulare, vel procuratrix esse non potest. fallit tamen quando agitur de salute animæ. Et quando non disputatur de apicibus iuris: sed de æquitate. Marcus Mantua, singulari 27. numero 2. 3. & 4. 8
1 Mulier & fiscus eodem gaudent priuilegio. Math. in l. 2. C. de priui leg. fisc. nu. 1. fol. 185. & in l. 1. C. de priui. dot. nu. 3. 186
1 Mulier ex statuto prohibita contrahere sine consensu propinquorum, si vendat rem emphyteuticam non seruata solennitate statuti, an cadat à iure suo: quia alienauit irrequisito suo propinquo. Franc. Crem. sing. 113. num. 1. 274
1 Mulier nupta si succedere prohibeatur in vno territorio, si ante nuptias succedat, & postea nubat, iam agnitam successionem retinere non prohibetur. Franc. Crem. sing. 128. nu. 1. 276
1 Mulier cum sacerdote fornicans iudicem ecclesiasticum habet, nõ secularem. Hip. Marc. sing. 180. nu. 5. 366
1 Mulier quando prælationis priuilegio non gaudeat. Math. sin l. 1. C. de priuile. dot. nũ. 6. 186
2 Mulier tempore nuptiarum renuntiauit omni iuri quod habet, & habere posset in bonis patris: deinde decedens pater eam instituit hæredem, & aliquid sibi legauit, ipsa admittitur ad hæreditatem & legatum. Aluis. de Alb. sing. 23. 167
1 Mulier, quæ ex forma statuti sine consensu proximiorum attrinentium non

Index

tium non poteſt obligari,vel adire hæreditatem, ſi ſoluat debi tum hæreditarium in præſentia ipſorum proximiorum ignoran tium,ex ea ſolutione aditionem induci,an adire videatur.in ad dit.Math.ſing.35.num.9. 98

2 Mulier ſi in dotem fundum dederit æſtimatum , & æſtimatio non reſpondeat valori , an eò cenſeatur facta venditio ipſius fundi: Ioan.Trig.ſing.62.nu.1. 95

1 Mulier an & pro quibus procuratrix eſſe poſſit.in addition. Math. ſingu.98.num.5. 125

Mulier in extraiudicialibus procuratrix conſtitui pōt.nu. 6. ibid.

Mulier licet ex forma ſtatuti obligari non poſſit: tamen officium procuratoris ad negotia ſuſcipere poteſt ibid.nu.7.

Mulier poteſt eſſe procuratrix,vbi agitur de ſalute animæ.ibidem numero 9.

1 Mulier præſumitur dotem primi viri tacitè in ſecūdo matrimonio repetere. Boue.in ſing.in verb.præſumptio.nu.13. 196

1 Mulier nobilis ſe proprio ſeruo carnaliter commiſcens,capite punitur,& ſeruus igne comburitur.in addition.Mathef.ſingul.99. numero 13. 125

1 Mulier ſi ex ſtatuto non poſſit ſe obligare ſine conſenſu propinquorum:tamen ſi ei ſit delata hæreditas,quæ ſit ſine onere, poterit illam adire ſine ſolennitate dicti ſtatuti. in additi.Mathef. ſingul.155.num.7. 143

1 Mulier monaſterium ingreſſa,ac religionem profeſſa , ſi monaſterium deſerat,ac deinde matrimonio ſe dedat,ſi marito ſuperſtite nullis liberis decedat,ſucceſſionem bonorum ad quos tranſmittet,ſtante etiam ſtatuto,quod hoc mortis euentu vir bonorum dimidiam conſequatur.Hip.Marſ.ſing.129.nu.1. 358

2 Mulier ſi nubat ſecundo viro ,videtur tacitè tradere dotem primi matrimonij ſecundo.Pe.Rauen.ſing.137. 139

1 Mulier nupta ex ſtatuti forma , ad mortem nullis liberis veniēs,ſi bonorum partem teneatur fratribus relinquere tertiam, ſi fratribus non exiſtentibus, ſororibus ſuperſtitibus non reliquerit, an petere poſſint ſorores.Hip.Marſ.ſing.39.nu.1. 347

1 Mulier,quæ ob auri dationem inducta ad adulterium committendum eſt,licet & committere alioqui vellet,cenſetur tamen inuita adulterium commiſiſſe.Et dans pecuniam puniendus ſtatuti pœna,quæ inuitam mulierem adulteranti imponitur.Hip. Marſ.ſingu.353.num.2. 395

2 Mulier ſecundo nubens debet filio primi matrimonij vtera legitimam tantum relinquere,quantum ſecundo viro dedit,alias nō valet.Aman.ſing.111.nu.1. 73

1 Mulier an & quando pro debito ciuili capi & carcerari poſſit.mat. notab.108.& ibi in add.nu.4,& 5.fol.129.& in l.7. C. qui bon. ced.poſſ.nu.2.fol.183.Hip.Marſ.ſing.248.fol.377. & ſingu.279. nu.13& 2.fol.383.Gui.Pap.ſing.69. 209

2 Mulier an poſſit eſſe teſtis in teſtamento.Marcus Mantua , ſingul. 574.numero 1. 59

2 Mulier ſoluto matrimonio cogitur ſtare colono fundo dotalis, qui nummis colit,cui vir locauerat:ſecus ſi colonus ſit partiarius.Dyn.ſing.102. 133

1 Mulier per decem annos ceſſans petere dotem, poſteà quàm maritus ad inopiam vergere cepit,deinceps à petitione & dotis ex actione excluditur.Hip.Marſ.ſing.284.nu.3. 384

1 Mulier in dote confeſſata licet creditoribus debitum per ſolā confeſſionem probantibus præferatur: ſi tamen creditores ſint ex cauſa cuius confeſſio efficaciter præiudicet, tum melioris cōditionis,quàm mulier habetur.Hip.Marſ.ſing.324 nu.1. 390

2 Mulier propter ebrietatem non repudiatur.Marcus Mant. ſingul. 483.numero 1. 50

2 Mulier bannita etiam ſi ſit prægnans poteſt occidi.Marcu. Mantua ſingu.10.numero 16. 4

2 Mulier prægnans non poteſt torqueri,vel aliter in corpus puniri, etiam ſi eſſet ancilla . & in hoc eſt melioris conditionis quàm vir:fallit ſi eſſet bannita.Marcus Mantua, ſingulari 10. numero 8.9.10.12.& 16. 4

1 Mulier inops non conſummato matrimonio, religionē ingrediēs, ſi à viro dotem datam reperat , contra verò vir de inopia excipiat,nec ſe vltra vires teneri inquiat,aduerſus huiuſmodi exceptionem mulier audiri debet.Hip.Marſ.ſing.99.nu.2. 355

1 Mulier à patre vſurario dotem in creditorum fraudem recipiens, in euentum reſtituendarum vſurarum nūm dotem velut ex vſuris profectam reſtituere teneatur.Hipolytus de Marſ.ſingu. 67. numero 1. 350

2 Mulier contrahere prohibita an poſſit hæreditatem ſibi delatam adire.Io.de Arno.ſing.15.nu.1. 78

1 Mulier ſi committat adulterium vtrum maritus debeat lucrari dotem,& qualiter debeat agere.Guid.Pap.ſing.431. 228

1 Mulier qualiter debeat probare mortem viri ſui antequam nubat. Guid.Pap.ſing.541.§.qualiter. 235

1 Mulier mittens diuortium non debet nubere infra annum. Guido Pap.ſing.459. 229

1 Mulier vidua ſi committat ſtuprum infra annum luctus perdit legatum & augmentum dotis.Guid.Pap.ſing.463. 230

1 Mulier ſi contrahat matrimonium cum viro inope & egeno, non poteſt poſtea dotem conſtante matrimonio repetere.Gui. Pap. ſingu.627.§.ſi mulier. 243

1 Mulier conuenta & condemnata ſuper actione perſonali conſtante matrimonio an poſſit fieri executio in rebus dotalibus ipſo matrimonio conſtante.Guido Pap.ſing.429.§.verūm. 228

1 Mulier tranſiens ad ſecunda vota de licentia viri defuncti , vel filiorum primi matrimonij, euitat pœnam tráſeuntium ad ſecūda vota.Franc.Crem.ſing.75.nu.2. 270

2 Mulier ſi contrahere prohibeatur ſine conſenſu mundualdi,an ipſe mundualdus poſſit per procuratorem comparere. & an iſte conſenſus poſſit per nuntium,vel per epiſtolam præſtari. Ioan. de Arn.ſingu.16.nu.1. 78

1 Mulier ob adulterium nec dotem,nec ipſius actionem perdit, ſi cōtrà maritus eius & concubinas habeat,& adulterium commiſit. Quinimò dotem à marito concubinas retinente,repetere conſtante matrimonio poteſt.Hip.Marſ.ſing.234.nu.2. 375

1 Mulier,vt propter adulterium viuente marito commiſſum, dotem perdit:ſic ſi vidua exiſtens ſtuprum committit, actionemque ad illam repetendam.nu.3.ibid.& in addition. ad Petrum Gerardum,ſingulari 48. 293

2 Mulieris religionem profeſſæ,& poſtea egreſſæ bona remanere debent monaſterio:fallit ſi profeſſio fuiſſet mendoſa , & metus probaretur.Marc.Mant.ſing.153.nu.1,& 3. 22

2 Mulieri verenda hominis apprehendenti lege Deuteronomij manus abſcinditur.Marc.Mant.ſing.501.nu.2. 52

Et quare.ſing.502.nu.2. ibid.

Mulierem matrimonio conſtante,ac marito ſubſtantia vtente malè,ad inopiamque vergente,dotem repetere poſſe. Quando autem maritus vti ſubſtantia ſua malè dicatur.Hip.Marſ. ſingula, 574.numero 1. 423

2 Mulierem inhoneſtè viuere,quomodo probetur.in additio.Math. ſingu.101.num.2. 126

2 Muliere raptui conſentiente,an pœna raptus rapienti remittatur. Marc.Mant.ſing.489.nu.1. 50

1 Muliere in matrimonio ſine filijs decedente,ſi ſtatuto ferat, vt vir dotis dimidium ſublucretur,ſi pater mariti,nō ipſe maritus matrimonij onera ſuſtineat,tunc pater non maritus lucrū reportabit.Hip.Marſ.ſing.264.nu.2. 380

2 Muliere grauata reſtituere hæreditatem,ſi ſine liberis deceſſerit,locus eſt fideicōmiſſo,ſi decedat cum filio ex adulterio ſuſcepto. Marc.Mant.ſing.347.nu.1. 39

2 Mulieres non poſſunt aliquo modo contrahere de iure Longobardo ſine mundualdis,& de quibus contractibus intelligatur. Ioā. de Arn.ſing.14.num.1. 78

1 Mulieres etiam millies contrahentes cum perſonis prohibitis,ſtatuto non derogant.Lud.Rom.ſing.43. 6

Mulieres non poſſunt inducere conſuetudinem. ibidem

2 Mulieres gaudent morte maritorum.Bal.ſing.21.fol.124. Gul. de Lud.ſingu.144. 442

2 Mulieres ruſticæ vt plurimum ſunt validiores his quæ vrbes incolunt.Marc.Mant.ſing.10.nu.6. 4

1 Mulieres multæ olim libidinis ſuæ explendæ cauſa viros rapuerunt.in addi.Math.ſing.102.nu.15. 126

1 Mulieres viros appetunt,& in hoc eis eſt maxima cupiditas. Mathſingu.102.nu.7. 126

Mulieres maximè libidinis ſæpiſſimè inuentæ.nu.9. ibidem

1 Mulieres nobiles & bonæ vitæ,in teſtes productæ , præferuntur teſtibus maſculis,ſi ſint plebei,ruſtici,& viles.Pet.Gerard. ſingul. 111.numero 7. 286

1 Mulieres in quibus caſibus ad accuſandum admittantur.Petr. Gerardus ſing.13.num.3. 286

2 mulieres in Aegypto,quòd pepererint vno partu ſeptem filios , vn de procedat.Marc.Mant.ſing.482.nu.1. 50

1 Mulierum conditionem in pluribus maſculorum conditione deterioré,tametſi in pleriſq; fauorabilior habeatur.Et id quibus caſibus.Hip.Marſ.ſing.248.nu.1.fol.377.& ſing.611.nu.1,& 2. 427

2 Mulieribus cur reſurrectio Chriſti priùs fuerit manifeſtata,quàm viris.Marc.Mant.ſing.686.num.1. 70

1 Mulio tranſit per aliquam ciuitatem & ducit aliquem mulum mihi pertinentem,non poſſum in hac ciuitate vendicare: quia hic non dicitur eſſe cùm non ſit niſi cauſa tranſitus . Guido Papæ ſing.542.§.ſi quis. 235

2 Mulus vel ſomerius ſi portat merces vltra terminum contra deuetum,merces non ſunt publicatæ niſi probetur dominum duxiſſe.Bald.ſingul.34. 124

1 Muli debent onerari ſm onus,ad quod portandum ſufficientes cō ſuetudine reputantur.Ant.Corſ.in ſin.in verb.onus.nu.1. 323

Singular.Doctorum.

1 Mulcta præter ius dicentis iuriſdictionē impoſita ipſo iure nulla eſt. Math.in l.certa. C.quando prouoca.non eſt neceſ.num.1. 179

1 Mulctæ petitio anno præſcribitur. Bouer.in ſingu.in verb. accuſatio.numero 1. 192

2 Mulctam quæ fiſco applicari debet,an magiſtratus remittat: & qd ſi pœnam ordinariam remittat.Bar.de Capua.ſing.14. 180

2 Multa in genere licent,quæ in ſpecie prohibita eſſent. quòd multis exemplis commonſtrat,per totum.Marcus Mant. ſingulari 238.numero 1. 29

2 Multa dicuntur aut tractantur , quæ non ſiunt , aut perficiuntur. Marc.Mant.ſing.269.nu.1. 31

Multoties dictio idem dictio ſæpè,item ſuperlatiuum plurimas,ve rificantur in duobus.Aluiſ.Alb.ſing.108. 170

2 Munera extraordinaria quis ſubire compellitur officio iudicis. Amanel.ſing.60.nu.1. 72

1 Muros ciuitatis trāſcendēs capite punitur: & quid ſi valla lignea, vel foueas caſtri,an eadem puniatur pœna:Ludouicus Roman. ſingulari 743. 75

1 Mutans ſtellum in aliqua qualitate,non cauſa dandæ,vel denegādæ actionis,ſed ſolùm temperandæ executionis , non condemnatur in expen.Bouer.in ſing.in verb.libellus. 193

2 Mutata perſona ſtatus rei mutatur.Marc.Mant.ſing.37. 9

1 Mutatio voluntatis debet probari cùm ſit facti,aliàs non præſumitur.Pe.Gerard.ſing.3.nu.4. 281

1 Mutuare non licet annonam tempore vbertatis,vt reſtituatur tēpore caritiæ.in addi.Math.ſing.118.nu.12. 136

1 Mutuum à te acceptum,ſi tibi ſeorſum reſtitui, ac rurſus à me petis,à te quicquam habuiſſe licitè negare poſſum. Hip. Marſ. ſingulari177.num.2. 365

2 Mutuum,dos,teſtamentum,cùm ſint ſtricti iuris , quare tot haberent ſingularia &c.Marc.Mant.ſing.408.nu.1. 44

1 Mutuum factum minori 25.annis ludenti, ſi illud perdiderit, non poteſt repeti.in addi.Math.ſing.58.nu.6. 110

1 Mutuo à me decem petenti,ſi me ab eo excuſare volens,dicā, non habeo:quinimò ſi haberem pecunias, reſtituerem iſti Seio præſenti viginti,cui ſum debitor ex mutuo:an ex eo dicto & huiuſmodi confeſſione ab ipſo Seio conuenire poſſim.Et ibidem ſub hæc,cauendum ab his confeſſionibus,quia periculoſæ. Hipoly. Marſ.ſing.46..num.3. 409

1 In mutuis petitionibus ſi de vna liqueat,licet de alia non : nihilo minùs poteſt pronuntiari de liquida alia omiſſa. Boue. in verb. reconuentio.num.2. 194

1 Mutus an poſſit eſſe teſtis.Lud.Rom.ſing.753. 76

1 Mutus,ſurdus & prodigus non poſſunt teſtari.in addit. Math. ſing. 179.numero 3. 149

De litera N.

2 NAtura æquum non eſt,quem cum alterius iactura locupletari:quod infert ad quæſtionē venditoris, qui nomine emptoris ſoluit collectas:quoniam eas repetet. Marc. Manſing.440.numero 1. 46

1 Naturalis obligatio inducitur ex pacto nudo. Math. ſingulari 36. numero 2. 98

2 Naturalis obligatio,qua quis tenetur ad Antidora, impedit repetitionem indebiti ſoluti.Bar.ſing.31. 110

1 Naturalis filius quanquàm ſubſtitutum à ſucceſſione excludit: eccleſiam tamen ſubſtitutam non excludit,etiam ſi huiuſmodi naturalis filius ab Imperatore legitimatus ſit.Hipol.Marſ.ſingulari 131.numero 1. 359

2 Naturalis de iure Longobardo dicitur ſpurius,& à ſucceſſione patris repellitur.And.de Iſern.ſing.4. 186

1 Naturales filios etſi variè legitimari certum ſit : quoties tamē per ſubſequens matrimonium legitimi fieri poſſunt , nunquàm Principis reſcripto legitimantur.Hipolytus Marſilien.ſingulari 130.numero 1. 359

2 Naturales filios ex diuerſis patribus,ex vna tamen matre, ab inteſtato ſibi ſuccedunt:ſecus ſi ex diuerſis matribus orti ſint. Amanel.ſing.89.num.1. 73

1 Naturales filios etſi pluribus modis legitimos fieri contingat, maximeque per matrimonium ſubſequens , in inceſtuoſis tamen non æquè cōtingit.Et quid ſi naturalis filius ante matrimoniū ſubſecutum decedat,an nepos ex eo naturali filio vi matrimonij ſubſecuti legitimus fiat,ſicque in aui poteſtate tranſeat. Hipo.Marſ.ſing.121.nu.1,& 2. 358

1 Naturaliter debitum eſt,quod per Falcidiam defalcari poteſt.Matheſ.ſing.36.num.3. 98

2 Naturaliter obligatus ſi per errorem facti ſoluerit , repetit quod ſoluit:& an compenſatio poſſit obijci.per totum.Marcus.Mant. ſingulari 431. 46

2 Natus ex damnato coitu non gaudet,priuilegio filij, & naturalis: quia ei denegantur alimenta de iure ciuili: ſecus tamen de iure canonico.Aluiſ.ſing.56. 168

1 Natus ex viro coniugato & muliere ſoluta licet iure ciuili non dicatur ex damnato coitu:de iure tamen canonico eſt expreſsè deciſum,quòd talis eſt ſpurius.Gui.Pap.ſing.365. 228

2 Natus ex damnato coitu nō poteſt legitimari per principem : niſi dicat non obſtante tali lege,vel aliqua lege:item non poteſt capere aliquid inter viuos aut cauſa mortis à patre niſi pupillariter ſubſtituatur.Aluiſ.de Alb.ſing.56. 168

2 Naucleri nauium non poſſunt retineri ratione debiti, vel delicti aliàs commiſſi in loco.Pe.Rauen.ſing.449. 147

2 Nauem in flumine publico quis habere poteſt. Amanel.ſingulari 28.numero 1. 71

2 Neceſſarij hæredes quare dicantur.Marcus Mantua ſingular.513. numero 1. 54

1 Neceſſitas legi non ſubiacet.Petrus Gerard.ſing.69.nu.2.fol.295. & ſingu.100.numero 1.& fere per totum.fol.300.Marc. Mant. ſingu.77.nu.2,& 3. 13

1 Neceſſitas vt magnæ efficaciæ eſt , ita facit , vt filiusfamiliàs,qui alioqui iure non poſſet obligari,efficaciter ex mutuo queat.Hipo.Marſ.ſing.670.num.1. 434

1 Neceſſitas excuſat à ieiunio. Pe.Gerar.ſing.100.nu.22. 300

1 Neceſſitas triplex eſt.Pe.Gerard.ſiug.100.nu.18: 300

Neceſſitate coactus ſi quid aliquis faciat, præmium non meretur. numero 19. ibidem

1 Neceſſitas domini domus locationem ipſius infringit,adeò vt cōductori eam poſſit auferre:ſed an conductor ex neceſſitate ſibi ſuperueniente poſſit impunè domum deſerere . Hipolyt.Marſ. ſing.615.num.1,& 2. 427

1 Neceſſitate ineuitabili quando quis impeditus dicatur.Ant.Corſ. in ſing.in verb.neceſſitas.nu.1. 322

1 Negans ſe aliquid feciſſe an poſtea poterit ponere ad ſui defenſionem.Guid.Pap.ſing.976.§.2. 161

1 Neganti incumbit onus probādi vbicunque negatio eſt cauſa intentionis ſiue agentis ſiue excipientis.Guido Papæ ſingula. 189. fol.213.& ſing.703.nu.3. 247

1 Negatio vbicunque eſt cauſa intentionis agentis alicuius vel excipientis,ei qui negat incumbit onus probandi: niſi illud quod negat ſibi debitum fuerit:vel aliàs , niſi aliàs ſit iuris præſumptio pro negante.Boue.in ſing.in verb.probatio.nu.10. 197

2 Ngatio facta ad libellum ineptum non facit incidere in pœnam. Pe.Rauen.ſing.349. 145

2 Negatio non coarctata loco & tempore , non probatur, niſi confeſſione.Marc.Mant.ſing.366.nu.2. 40

1 Negatiua ſolutio propoſita per tertium probari debet per proponentem.Bouer.in ſing.in verb.probatio.nu.2. 197

2 Negatiua dictio præpoſita verbo poteſt,priuat potentiam , & inducit neceſſitatem præciſam.Marc.Mant.ſing.186.nu.2. 25

2 Negatiua præpoſita verbo poteſt,priuat potentiam, & inducit neceſſitatem præciſam.Marc.Mant.ſing.30.nu.2,& 3.fol.8.& ſingula.376.num.41.

Negatoria non poteſt reconueniri agens interdicto reſtitutorio vel adipiſcendæ vel retinendæ , videlicet vti poſſidetis . Guido Pap.ſing.953. 260

1 Negatiua quæ eſt indeterminata probatur eo ipſo quòd contrarium non probatur.Guid.Pap.ſing.356.§.negatiua. 221

1 Negatiua qualiter probetur.Guid.Pap.ſing.18.§.ſed qualiter. fol. 207.Aman.ſing.217.nu.1. 76

1 Negatum de vno,de alijs videtur conceſſum,niſi ea ſit connexa:fallit in frequentato:vt hic.Anto.Corſe.in ſing in verb.argumentum.6.num.1. 303

1 Negligentia aliorum vigilantibus obeſſe non debet.Math. in l.cū apud.C.de bon.auth.iud.poſſid.nu.3. 185

1 Negligentia nō præſumitur in iudice,niſi probetur requiſitus.Bouer.in ſing.in verb.præſumptio.nu.36. 196

1 Negligentiam damnoſam eſſe apud ſcriptores legitimos receptū eſt,contrà vero vigilantibus iura prompto eſſe ſubſidio . Hipo. Marſ.ſing.360.num.1. 396

1 Negotium vtiliter à principio gerere ſufficit,licet poſtea non ſortiatur effectum.Pe.Gerar.ſing.9.nu.3. 285

1 Negotium quando eſt valde intricatum,propter negotij varietatem debet vtraque pars ab expenſis abſolui,ſi nō appareat quæ ſit in eo communis opin.in addi.Math.ſing.81.nu.6. 121

1 Negocia quæ dicantur grauiora vel maiora.Guido Papæ ſingulari 503.folio 232

1 Negocia debent decidi inter mercatores bona æquitate:nec debet opponi contra eos illa exceptio,quòd non interuenerit ſtipulatio,ſed fuit pactum nudum.Gui.Pap.ſing.752. 250

1 Negotiorum geſtor poteſt recedere à geſtione quando vult,ſi non animo omnia gerendi acceperit,& in receſſu dominum minorē certiorare debet,ne aliàs teneat ad intereſſe.Lu. Ro.ſin.242.23

2 Nemo plus iuris in alium transferr,quàm ipse ha beat:fallit in casu l.item si verberatum.§.1.ff de rei vendica.vbi princeps donanti rem alterius(cum causa tamen)tran fert dominium.Mar. Man. singulari 145.nu.1. 211

2 Nemo sine accusatore condemnari debet. Guido Papæ singulari 185.folio 212

1 Nemo ad iudicandum sine actione admittitur. Fallit in quinque casibus,vt ibi.in addi.Math.sing.7.nu.4. 85

1 Nemo sine actione experitur,quomodo intelligatur.Ant. Corset. in sing.in verb libellus.3.nu.2. 319

2 Nemo debet extrahi de domo inuitus: nisi ad acceptandum officium,ad quod fuit electus.Pe.Rauen.sing.822. 158

2 Nemo vno eodemque tempore debet obligari,& in mora constituti.fallit quando expresè actum fuisset, vt res statim traderetur.Marc.Mant.sing.309.nu.1,& 2. 34

1 Nemo videtur eam viam eligere,qua eius actus pereat. Ludouic. Roma sing.15. 3

2 Nemini licet venire contra factum suum.fallit.marc.Mant. singu. 97.num.1,& 2. 15

2 Nemini licet seipsum interficere: & q̃ sit ratio. fallit si imminеat periculum castitatis.Marc.Mant.sing.131.nu.1,& 2. 20

2 Neminem ad delinquendum esse inuitandum; an sit generaliter verum.Marc.Mant.sing.412.nu.1. 44

2 Nepos ex filio spurio potest institui ab auo cessante legitima sobole.Pe.Rauen.sing 452. 147

1 Nepos conceptus post mortem aui,ex propria persona, nec de iure prætorio,nec ciuili ad succedendum in hæreditate aui admittitur:secus est in iure patronatus libertorum,& Ecclesiæ. Ludo. Roma.sing.299. 29

2 Nepos præteritus ab auo quomodo admittatur ad eius successionem,& dicatur commune votum parentum eo casu esse hæreditatem ad posteros decurrere.Marc.Mant.sing.496.num.1. 25

2 Nepos naturalis ex filio legitimo,auo,vel auia ab intestato non succedit.And.de Isernia sing.4. 186

1 Nepos licet veniat appellatione liberorum,non tamen Masculorum.Math.sing.129.nu.2. 137

2 Nepos legitimus natus ex spurio potest ab auo instituisecus si natus sit ex incestuoso.Ant.Corse.in sing in verb.hæred.4.n.1.599

2 Nepos ex filia non dicitur descendens seu coniunctus per virilem sexum:secus in neptè ex filio.Pe.Rauen.sing.453. 147

1 Nepos masculus ex filia an dicatur de liberis masculis ad excludẽdum substitutum.Franc.Crem.sing.21.nu.1. 266

1 Nepotis appellatio intelligitur de filio filij,& an intelligatur de filio fratris ex consuetudine, & quid in statuto. Fran. Crem. singula.92.num.1. 272

1 Nepotem ex filio,in aui viuentis potestate,non patris,esse. Ac pinde eidẽ nepoti contractum iniuro aui viuentis, non patris, consensum necessarium esse.Hip.Marsi.sing.120.nu.1. 358

Nepotẽ ex filio,& si in aui potestate sit,potest amen pater, vel in uito auo,religioni tradere. Sicque potest filius nepos patris consensu,vorũ,quo etiam inuito emittere.& id curita.ibid.nu.2.

2 Nepotes patre eorum exhæredato,si instituantur, non propterea efficiuntur sui.exhæredatio enim in filio suitatem non tollit. Marcus Mant.sing.188.nu.1. 25

1 Nepotes ex filio naturali prædefuncto, si pater postea concubinã ducat in vxorem,per subsequẽs matrimonium an legitimati dicantur.Franc.Crem.sing.33.nu.1. 267

1 Nepotes masculi ex filia an contineantur appellatione liberorum masculorum.Math.sing.129.nu.1. 137

1 Neptem ex filio masculo,auo ex masculina linea dici vnde sit,vt si quis pro se ac suis hæredibus è viri sexu prodeuntibus fundum emphyteuticum acceperit,huiusmodi neptis contineatur: quan quam in nepote masculo ex fœmina prodeunte filia non idem. Hip Marsi.sing.33.nu.1. 346

1 Neuter debet remanere in damno quando quis in integrum restituitur. Guid.Pap. sing.351.§.quando quis. 220

1 Nigrum debet conuenire rubro.Guid.Pap.sing.867. 256

1 Nisi reuocauerit is,illa dictio est extensiua. Guido Papæ singulari 186.§.dictio. 212

1 Nobilis qui stat in domo,quia est malè vestitus, & verecundatur, rest ituitur aduersus lapsum temporis.Petrus Gerardus singul. 82.numero 3. 297

1 Nobilis non tenetur bellari cum rustico,si rusticus eum defidat.secus si econtra.Gul.de Lud.sing.106.nu.1. 441

1 Nobilis verum per ingressum religionis perdat nobilitatem, sicut amittit ius Comitatus,& ius Ducatus. Ludouicus Romanus singulari.37.num.1. 5

1 Nobilis insultatus à rustico fugere non debet: & ideò cùm posset fugere,si tamen non aufugit,sed eum occidit, non punitur de occiso.l'e.Gerard.sing.82.nu.5. 297

2 Nobilis sum,si pater meus nobiliter vixit,licet auus rusticus fuerit.Bart.de Capua sing.72. 183

1 Nobilis tenetur ad munera sordida loci vbi habitat. Gulielm.de Ludo.sing.104.nu.1. 441

Nobili potest assignari tota ciuitas pro carcere.Petr. Gerard. singulari 30.numero 4. 291

1 Nobilem magnum,& notæ fidei esse fugiturum non est præsumẽdum.Pe.Gerard.sing.30.nu.2. 291

Nobilem esse arcem sibi commissam proditorum non creditur. numero 3. ibidem

1 Nobiles præhonorantur.Pe.Gerard.sing.33.nu.1. 291

2 Nobilis tribus modis dicitur.ibid nu.2.

1 Nobilitas est antiqua virtus & antiquæ diuitiæ. Guido Papæ singulari 785. 252

1 Nobilitas probatur per famam.Guid.Pap.sing.251. 214

1 Nobilitas præsumptionem donationis inducit:& plura de nobilitate.Lud.Rom.sing.650. 65

1 Nobilitas est quoddam ius sanguinis,quod est incommutabile. Ludo.Rom.sing.17.nu.3. 5

2 Nobilitati non obstat aui ignobilitas, modò pater nobilis fuerit. Bar.de Capua.sing.72. 183

1 Nobilitate vel dignitate inferior potest à iudice cogi cedere maiori locũ in fedendo,& in alijs reuerentialibus, & an propter hoc actione iniuriarum agi potest.Pe.Gerard.sing.33.nu.3. 291

1 Nomen laudabile habere est pulchrum,& magnum. Guid. Papæ singu.75.num.1. 209

1 Nomen quare in coronatione Papæ mutetur.Petrus Gerard.sing. 75.numero 8. 296

1 Nomen proprium actionis an sit in libello exprimendum. Math. singula.9.nu.7. 86

2 Nomen debitoris si obligo, potest debitor mihi soluere, nisi fuerit sibi denuntiatum à creditore meo,ne mihi soluat. Dyn.singulari 150. 132

2 Nomina rebus consona esse debent:idem de cognominibus.quod tamen plerunque fallit.vt numero 3.Marcus Mantua singulari 129.num.1.2,& 3. 19

1 Nomina verbalia possunt intelligi actiuè,& passiuèin addi. Math. singu.102.num.1. 126

1 Nomina si dentur in dotem debent exigi,sumptibus viri & non vxoris.Guid.Pap.sing.345.§.si nomina. 219

1 Nomina siue debita non comprehenduntur in donatione omniũ bonorum præsentium & futurorum.Guid.Pap.sing.481.§.in donatione. 231

1 Nomina canonicorum non sunt de necessitate expriměda in procuratorio facto per capitulum. Bouerius in singulari in verbo procurator.num.37. 193

1 Nominum quæstio est relinquenda pertinacibus.in addit. Mathes. singu.74.nu.6. 118

1 Nomina honesta sunt filijs imponenda.Pet.Gerar.sin.75.nu.3.209

Nomina pulchra si venderentur,deberent emi,& filijs imponi,numero 4. ibid.

Nomina turpia habentibus non est confidendum, nec cũ eis contrahendũ:nam si ab eis decipiaris,tibi imputetur.nu.5. ibidem

Nomina turpia progenitorũ non sunt filijs repetenda.nu.6. ibid.

2 Nominatores an teneantur,si nominati sint minus idonei. Bar.de Capua.sing.16. 180

1 Nota seu abbreuiatura reperta in protocollis defuncti tabellionis potest grossari in publicam formam authoritate iudicis ordinarij.Bouer.in verb.& sigillum.nu.8. 198

1 Nota alicuius instrumenti non facit fidem.Gui.Pap.sing.433. 228

1 Notarius creatus ab eo,qui vniuersalem habet iurisdictionẽ,instrumenta vbique conficere potest.Gul.de Lud.sing.36.nu.1. 439

2 Notarius tenetur solùm de dolo & lata culpa.Petrus Rauenn. singulari 442. 147

1 Notarius causarum secularium non potest in rebus spiritualibus vel ecclesiasticis recipere instrumẽtum: sed notarius creatus authoritate spirituali potest bene econtrà facere. Bouer.in verbo notarius.numero 7. 197

Notarius excõicatus non potest recipere instrumentum, si excommunicatio sit notoria.sed si occulta est,secus.nu.5. ibidem

1 Notarius non potest recipere instrumentum extra prouinciam cõstituentis,nisi de licẽtia illius,ad cuius iurisdictionem declinat. Bouer.in verb.notarius.nu 9. 197

2 Notarius si dicat quòd testator sibi imposuit,quòd non ostenderet instrumentum,nisi certo tempore,sibi non creditur.Pe.Rauen. singulari 441. 147

2 Notarius si quid in præiudicium partis omisit, tenetur ad interesse.Bar.sing.179. 119

1 Si notarius negetur esse notarius,sufficit probare quòd pro tali publicè reputetur.Boue.in verb.notarius.nu.1. 197

2 Notarius si stipuletur tanquàm notarius, præsumitur stipulari vt publica persona:idcirco ex eius stipulatione quæritur veilis sine cessione

cessione:sed considerandum est,vt cedatur si est præsens. Aluis. singulari 151. 174

1 Notarius qui de consilio petitorum instrumentum malè conficit, an excusetur.Mat.in l.2.C.de pœn.iudi. qui mal.iud.nu.6. 172

1 Notarius quomodo facere teneatur instrumentum inter homines diuersorum idiomatum,qui interprete medio contrahunt.mar. in l.iudices.C.de sent.& interloc.nu.4. 165

1 Notarius videtur tacitè rogatus vt instrumentum conficiat in forma communi.Bouer.in verb.notarius.nu.2. 197

Notarius debet ponere in instrumento quod sibi iniungitur ponendum.numero 3. ibid.

2 Notarius vbi scribit aliquod verbum falsum in verbis narratiuis per errorem,in quibus non consistit substantia instrumenti, nõ est falsarius,nec punitur de falsonam notarius non intelligitur rogarus scribere verba narratiua instrumenti, & præambula, sed solùm substantialia instrumenti:ideò non punitur. Innocẽ. singulari 41. 165

1 Notarius quamuis fecerit falsum instrumentum:tamen valent instrumenta postea per eum recepta,nisi fuerit priuatus suo officio,vel illud sibi interdictum.Bouerius in singu.in verbo notarius.numero 20. 197

1 Notarius potest conficere instrumentum publicum de procuratione, quàm alij confert: vt fidem faciat dictum instrumentum pro constituente,vt procurator vigore dicti instrumenti admittatur vt procurator constituentis:sed non facit fidem pro dicto constituente contra procuratorem ad agendum contra eum actione mandati pro negotio malè gesto.Bouerius in verb. notarius.numero 15. 197

2 Notarius potest recipere pretium,vt ostendat protocollum. Paul. de Cast.sing.23.num.1. 129

1 Notarius recipiens instrumentum de contractu facto de nocte,potest dicere actum die tali,&c.habito respectu ad diem naturalẽ. Bouer.in sing.in verb.notarius.nu.10. 197

1 Notarius qui in exigendo salarium suum metas rationis excedit, committit crimen quasi concussionis.numer.11.ibid. & Guido Pap.sing.387.§.si notarius. 231

1 Notarius debet simpliciter scribere dictum testis: & sufficit constare de die & loco iuramenti testis,licet id non scribat in actis. Mathes.sing.133.num.1. 138

1 Notarius debet incontinenti requiri,vt recipiat instrumentum:& ideò si postea ex interuallo recipiat,licet benè de oibus recordetur,non tamen debet de præteritis instrumentum recipere. Bouer.in sing.in verb.notarius.nu.18. 197

1 Notario quatenus creditur.Hip.Marsi.sing.462.nu.1. 409

1 Notarius si hodie instrumentum mutui conficiat, asseratque in sua præsentia pecuniam numeratam fuisse, de numeratione nihil probat,quoniam numerationis tempore rogatus non fuit. Et ideò licet falsum dicat, de falso non punitur, quia loquitur vt priuata persona.Hip.Marsi.sing.462.num.2. 409

1 Notarius si instrumento indictionem apponere teneatur,si eam apponat,sed corruptè,an ob id instrumentum vitietur. Hip. Marsi sing.431.num.3. 405

2 Notarius non potest cogi inuitus post quinquennij tempus, quo cœpit exercere officium. Pe. Raueu.sing.443. 147

1 Notarius sine commissione iudicis potest examinare testem existentẽ in partibus remotis, aut constitutum in discrimine vitæ quando periculum est in mora.Pe.Gerar.sing.100.nu.25. 300

1 Notarius si quis de falso ex sua vera confessione damnatus sit, vel quia conuictus,nunquàm deinceps instrumenta conficere poterit:secus si per contumaciam sit condemnatus. Hipoly.Marsi. singul.604.num.1. 416

2 Notarius potest legere abbreuiaturas suas.Bal.sing.189. 128

1 Notarius condemnatus de falso potest grossare instrumenta, de quibus prius fuerat rogatus,quoniam delictum suum alteri nocere non debet:quia eum postea non adhibuit. Bouer. in sing.in verb.notarius.num.12. 197

Notarius potest recipere & conficere instrumentum publicum de testamento suo.nu.13. ibid.

2 Notarius qui ad mandatum superioris non vult conficere instrumentum,potest priuari officio tabellionatus.Pe.Rauen. singu. 440.fol.147.Ro.sing.263. 25

2 Notarius si dicat in instrumento,consules fecerunt sic, & erant viginti,per hoc præsumitur factum ab omnibus,seu à maiori parte:quia potest verificari in duobus.Pe.Rauen.sing.444. 147

2 Notarius si est condemnatus de crimine famoso, si reuocatur in dubium,an instrumentum scriptum per eum ante condemnationem,sit scriptum manu sua,potest super hoc esse testis. Pet. Rauen.sing.438. 147

1 Notarius,velut persona publica alijs personis vel absentibus stipulari & acquirere potest.Quod limita,vt hic.Hippolyt. Marsi sing.663.num.1. 433

Notarius,licet à partibus dictum non sit,tamen clausulas consuetas in instrumento apponere potest.Quod limita, quãdo instrumentum fit,seu est in fieri,non autem quando factum ac perfectum est.ibid.num.1.3.& 4.

1 Notarius si dicat in instrumento,Titius procurator talis,vt cõstat instrumento procuræ manu talis notarij à me viso, & lecto,nõ dicitur probatum de mandato Pe.Gerar sing.39.nu 3. 292

2 Notarius celans protocollum suum dicens se non esse rogatum,cũ esset:punitur de falso.Pe.Rauen.sing.439. 147

1 Notarius scribens simulatum instrumentum perdit manum. Ludo.Rom.sing.385. 37

2 Notarius creatus per dominũ Castri, si falsum committat, à quo debeat puniri.Aman.sing.29.nu.1. 71

1 Notarius pro instrumento furiosi non debet accipere salarium. idem est in pauperibus.Pe Gerard.sing.73.nu.3. 296

1 Notarius debet apponere in instrumento clausulas consuetas nõ inconsuetas,alias est suspectus de falso, & de eo puniri potest. Ant.Corsi.in sing.in verb.consuetudo.1.nu.2. 306

1 Notarius instrumentum conficiens, clausulas consuetas in eo,et id non dicentibus partibus,inserere potest,si modo de conficiendo instrumento rogatus fuerit.Hip.Marsi.sing.123.nu.1. 358

Et quid si non rogatus,sed extendendi instrumenta à statuto, vel superiore officium authenticum habeat.nu.2. ibidem

Notariũ posse clausulas instrumento consuetas inserere etiã partibus id non dicentibus,quatenus accipiendum.ibid.nu.3.

Et quid de iuramento licet id consuetudo habeat.nu.4. ibid.

1 Notarius non potest cogi reficere instrumentum à partibus deperditum,nisi iurent calumniæ causa non petere. Ant. Corsi.in sin. in verb.tabellio.2.nu.1. 340

1 Notarius si non possit esse de antianis ciuitatis, an possit este de illis,quando fecit se cancellari de matricula notariorum. Anto. Corsi.in sing.in verb.statutum.13.nu..1. 335

1 Notarius an virtute clausulæ & cætera,possit extendere causas in appellatione ab interlocutoria,quæ non sunt expressæ, & quæ debent inseri.Pe.Gerard.sing.41.nu.2. 292

1 Notarius qui aliquo defectu laborat,propter quem rogari non potest,si se rogari à partibus ignorantibus patiatur, an eis teneatur ad interesse. Lud.Ro.sing.352. 34

1 Notarius instrumentum conficiens,si dicat aliquem de beneficijs iuris,vtpotè Velleiano,Macedonians & similibus, se certiorasse:si deinceps de ijdem interrogatus,dicat se ignorare ac nescire,an huiusmodi instrumentum subsistere possit. Hipoly.Marsi. sing.661.numero 1. 433

1 Notarius semel de falso instrumento condemnatus, notariatus officium amplius exercere nõ potest.Ant.Corsi in sing. in verb. tabellio.1.nu.1.fol.339.Gui.Pap.sing.780.§.2.fol.224.Quod limita,Hip.Marsi.sing.593.nu.1.& 2. 425

2 Notarius mutans suum signum punitur pœna falsi. Amane. sing. 13.numero 1. 71

1 Notarius si protocollum perdiderit, parte expeditionem instrumenti requirente,qua ratione sibi prouideat.Hip. Marsi.singul. 596.numero 1. 425

2 Notarius potest recipere salarium pro originali.Amanel. singula. 167.numero 1. 74

1 Notarius an debeat ad petitionem testatoris lacerare primũ testamentum,si testator secundum confecerit, & iam primum reuocauerit.Lud.Ro.sing.274.fol.26.Gui.Pap.sing.180. 215

1 Notarius scribens falsum instrumentum immunitatis, ignis pœna punitur.Lud.Rom.sing.385. 37

1 Notarius licet confiteatur in tortura vel aliàs, falsum instrumentum fabricasse,non nocet parti.Guid.Pap.sing.487. 131

1 Notarius potest conficere instrumentum in quo se obliget alteri. Gui.Pap.sing.323.§.notarius.fol.218.& sing.173. 212

1 Notarius non debet glossare testamentum viuente testatore nisi testator eum requirat.Guid.Pap.sing.518.§.notarius. 273

1 Notarius qui fuit condemnatus ex forma statuti an sit excusatus ab infamia.Guid.Pap.sing.330.§.an notarius. 218

1 Notarius si examinat testes & reperit plures in vnum concordãtes,potest dicere & scribere talis testis deposuit sicut præcedẽs: consultius tamen est quòd scribat ad longum dicta testiũ. Gui. Pap.singu.84. 210

1 Notarius debet scire leges ne faciens illicitos contractus pœnas subeat.Guid.Pap.sing.407. 226

1 Notarius succedens alteri notario potest instrumenta defuncti notarij glossare eius propria authoritate.Gui.Pap sing.139. 211

1 Notarius si facit aliquam additionem in instrumento, debet attestari idem notarius de dicta additione,ad hoc vt sit probatoria. Guid.Pap sing.696. 247

1 Notarius si iurer se esse notarium,& ostendat se plura instrumenta confecisse,ei credendum est,& instrumentum ab eo confectũ dicetur publicum.Pe.Gerard.sing.47.nu.1. 293

Index

2 Notarius si antequam perficiat instrumentum,efficiatur iudex,an illud postea perficere,vel subscribere possit.Bart.de Capua,singulari 103. 185
1 Notarius an & quando possit facere præceptũ guarentigiæ. Gab. Sar.y.in addi.Math.sing.1.nu.15. 83
1 Notarius scribens instrumentum vsurarium est periurus, nec amplius potest instrumenta conficere,& infamis pronũciatur.Ludo.Ro.sing.385.fol.37.Hip.Marsi.sing.181.nu.4. 366
1 Notarius est iudex chartularius.in addit.ad Mathes. singulari 10. numero 3. 92
2 Notarius si fuit iudex ciuitatis,an finito officio possit officium notariatus assumere.Bar.de Capua,sing.7. 180
1 Notarius exemplans aliquid,si apponat signum suum in exemplo videtur tacitè confiteri: & ideò vigore illius potest efficaciter conuenirı.Boue.in verb.notarius.nu.17. 197
1 Notarij de iure communi dicuntur chartularij, & iurisdictionem voluntariam habent & contentiosam in causis breuibus, in quibus eorum verbo & scripturæ creditur.Gab.Sara.in addi.math. sing.2.numero 14. 83
1 Notarius est seruus publicus,& ideò inuitus rogatur, nisi vnà cum officio notariatus habeat officium annexum, & illud per quinquennium exercuerit,tunc enim non potest inuitus rogari. Ludo.Rom.sing.354. 34
1 Notarius an possit instrumentum conficere de ea donatione, quã Sempronius fecit,cui postea notarius successit. Ludouicus Ro. singulari 350. 33
1 Notarij imbreuiatura recipit suppletionem ab eodem notario re nuntiationum,& aliarum clausularum à iure, & à consuetudine,secus si alius notarius sit,nisi intercedat mandatum iudicis. Petr.Gerard.sing.41.nu.1. 192
1 Notarij de iure communi dicuntur iudices chartularij & iurisdictionem voluntariam habent, & contentiosam in causis breuibus,in quibus eorum verbo,& scripturæ creditur.Matth.Math. singulari 2. 83
1 Notarij error in instrumento commissus si sit probandus, & notarius de tali errore attestetur,ex notarij dicto non defertur iuramentum necessarium in defectum probationis. Petr. Gerard. singu.16.num.3. 287
1 Si plures notarij rogentur recipere instrumentum,omnes debent subscribere & signare,aliàs instrumentum fidem non facit.Boner.in verb.notarius.nu.19. 197
1 Notarius in protocollo quippiam scripsit, ac deinde illud cancellauit,& ad marginem scripsit,hoc fuit cassum ac cancellatũ de partium voluntate:nec huius testes apponit, huic notario hac in re non creditur:quinetiam inde instrumentum publicum fumi potest.Hip.Marsi.sing.466.nu.1. 410
1 Notarij ignorantes vim clausularum,quas in instrumentis apponunt,Picæ,seu Pitacо æquiparantur.Lud.Ro.sing.52. 6
2 Notarij simplicitas partibus non nocet. Paul. de Castr.singulari 11.numero 1. 129
2 Notario condemnato de falso,potest iudex ex causa reseruare cõfectionem.Pet.Rauen.sing.437. 147
2 Notario si est commissa nuda receptio testium: vt quia sibi data sunt capitula & interrogatoria limitata, super quibus haberet examinare testes:tamen si aliqua contingentia addat: & super illis testes respondeant,valebit.Pe.Rauen.sing.446. 147
1 Notarios instrumenta conficientes quandoque in maximam pœnam incidere,& si non falsitatis,vel simulationis, tamen & illicitæ scripturæ. Vnde notarius simulatum conficiens manus pœna punitur,& perpetuò infamis est.Hipolytus Marsi.singu. 563: numero 1. 421
2 Notariatus officium non potest prorogari de partium voluntate: Vnde si notarius,nõ potest confitere instrumentum, nisi in vno loco,non potest de partium voluntate alibi conficere. Petrus Rauen.sing.445. 147
2 Notariorum practica in fine instrumentorum dicentium,quæ omnia ambæ partes,&c.vnde sumpta.Marcus Mantua singu. 693: numero 1. 70
2 Notariorum ignorantia qui ignorant vim clausularum non debet esse testatoribus damnosa.Marc.Mant.sing.220.nu.1. 27
1 Notificatio debiti extraiudicialis facta, efficit vt in mora debitorem constituat.Hip.Marsi.sing.538.num.2. 418
1 Notificatio an possit fieri sine citatione. Guido Papæ singul. 469. §.vtrum. 230
2 Notorium non debet probari.Dyn.sing.23. 130
1 Notorium facti transeuntis inducitur ex præconizatione publicè facta.Boue.in sing.in verb.notorium.nu.4. 196
Notorium quodlibet probatione indiget, nisi sit notorium facti permanentis,num.5. ibidem
1 Notorium censetur quod probatur per decem testes. intellige tamen si illi decem homines faciant maiorem partem populi siue vicinię.Boue.in sing.in verb.notorium.nu.2. 196
1 Notorium quid dicatur:& quando. Guido Papæ singulari 413.§. sed quid.folio 227
1 Notorium & manifestum differunt.Gui.Pap.sing.413. 227
1 super Notorio exigitur interlocutoria,si de eo disputetur per modum quæstionis emergentis respectu processus & ordinis procedendi,aliàs non.Boue.in verb.notorium.nu.9. 196
1 Notoria magni effectus esse,occasione quorum a iuris communis regulis sæpius abire contingit. Hippolytus Marsilien. singulari 511.numero 1. 416
1 Nouatio non dicitur legitimè facta vt liberetur fideiussor, nisi debitum in aliam personam transferatur.Guid.Pap. singu. 717.§. non dicitur. 248
2 Nouatio præcedentis obligationis an fieri possit per alium contractum,quàm per stipulationem.Bar.sing.32.fol.110. Pe. Rauenn.singula.268. 143
1 Nouatio fit per quemcunque contractum absque stipulatione.in addi.Math.sing.178.nu.1. 149
Nouatio an fiat,si sententia dicat,si non soluerit intra tempus,am putetur sibi pes,vel manus.nu.2. ibidem
Nouatio an per delegationem inducatur.nu.3. ibid.
Nouatio fit etiam quando contractus se non compatiuntur.numero 4. ibidem
1 Nouatio potest fieri per quemcunque contractum stipulatione non intercueniente.Math.sing.178.nu.1. 149
2 Nouationum alia voluntaria,alia necessaria. Marcus Mant. singul. 611.numero 1. 64
2 Nouum opus potest nuntiari,licet non ædificetur, sed locus tantum purgatur ad ædificandum.Dyn.sing.259. 134
2 Noxalis actio in priuatis delictis tantum non in publicis locum habet.Aman.sing.156.num.1. 74
1 Nugatio quid.Matheſilan.in l.cùm & filij.C.qui bon. ceder.poss. numero 7.folio 184
1 Nulla quæ sunt,an iure aliquem quandoque effectũ habeãt. Hip. marsi.sing.174.num.1. 382
1 Nullatenus & aliquatenus voces, quam vim habeant remissiuè. Et sub hæc dictio nullatenus, an lege vel statuto apposita vim clausulæ decreti annullatiuæ habet.Hip.Marsi.sin.675.nu.1. 435
1 Nullitas sententiæ coram quo debeat agi.Gui.Pap.sing.773. 251
1 Nullitas & in integrum restitutio possunt simul in iudicium deduci,& intentari.Guid.Pap.sing.220. 213
1 Nullitas quod duabus sententijs latis in causa appellationis ante ipsarum executionem opponi non possit.Math. in l.1.C. ne liceat in vna eademque caus.&c.nu.5.& 7. 183
1 Nullitas si à statuto prohibeatur, an censeatur prohibita ea, quæ causatur à defectu iurisdictionis.Anton.Corset.in sing. in verb. statutum,1.num.1. 331
1 Nullitatis exceptio non potest opponi post tres sententias conformes,nisi prius executioni mandentur.fallit in nouem casibus vt hic,& in addi.Lud.Rom.sing.191. 28
1 Nullitatem docere debet, qui petit iterum pronuntiari non obstante sententia lata,quam asserit nullam.Math.in l. si præses. C.quomo.& quando iud.nu.11. 156
1 Nullitatem actus termini lapsu non excludi ad defensionem contra ipsum actum nullum. Nam & bannitus post banni terminũ lapsum,nullitatem proponere potest.Hipolytus Marsi.singula. 592.numero 1. 425
Nullitatem proponi posse,licet appellatio per clausulam appellatione remota,sublata sit.nu.2. ibid.
1 Nullitate sententiæ pendente an aliquid possit innouari. in addit. ad Anton.Corse.in sing.in verb.appella.1. 301
2 Nullum simile idem & quomodò intelligitur.Marc.mant. singula. 318.numero 1.& 2. 35
1 Nullum esse,vel non esse,seu esse insufficiens,ad paria iudicantur. Guid.Pap.sing.934. 259
2 Numeratio pecuniæ vbi est, ibi præsumitur condictio pecuniæ. Bald.singulari 48. 125
2 Nuntius portãs ciuitati victorias principis:an possit petere vel recipere aliquid à ciuitate cui bona noua portat. Petrus Rauenn. singulari 458. 147
1 Nuntius Papæ falso aliquem eius mandato citans, tenetur pœna falsi criminaliter,& ciuiliter ad interesse partis. Ludou. Roma. singulari 317. 31
2 si Nuntius dicat se citasse Titium,qui dicit contrarium: cui magis credatur est in arbitrio iudicis,considerata qualitate facti,& cõditione personæ Pe.Rauen.sing.80. 137
2 Nuntius qui semel citauit,& nulliter,poterit iterum citare virtute primæ commissionis.Pet.Rauen.sing.447. 147
1 Nuntius si citet præsente iudice,& mandante, habetur perinde ac si iudex citasset.Anton.Corset.in singulari in verbo.citatio.2. numero 1. 304

Singular.Doctorum.

2 Nuntius nudum tantùm ministerium præstat.Marcus Mant. sing. 36.numero 3. 9
1 Nuntius aut epistola in quibus requirantur ad validitatẽ actus. in addi.Rom.sing.697.nu.2. 70
Nuntius nudum organum domini censetur.ibid.nu.3.
Nuntij & procuratoris differentiæ& ex quibus dignoscantur. ibid. num.4.& 5. 71
1 Nuntius licet non possit exercere iudicium, attamen ad allegandum causas absentiæ est legitimus comparitor.Bouer.in singul. in verb.nuntius.num.1. 193
2 Nuntij relatio non potest fieri die feriata inducta in honorẽ Dei. Pau.de Cast.sing.11.nu.1. 129
1 Nuntij simplici verbo,etiam statuto id cauente,nisi prius iurauerit,inhærendum esse:sicuti nec damnum passi,nisi prius iurarit. Hip.Marsi.sing.214.nu.2. 372
2 Nuncio credendum est de actu citationis.Ioann.de Arn. sing. 20: numero 1. 78
Nuntio de citatione non creditur sine iuramento.ibid nu.2.
2 Nuntij vel viatores authoritate præsidis à decurionibus eligendi. Amane.sing.38. 71
1 Nuntij tractatuum maleficiorum,& vsuriorum contractuũ proxenetæ,ad quod teneantur,& qualiter puniantur.Hip. Marsi.singulari 181.num.3. 366
1 Nuntio publico in suis per eum relatis citationibus in dubio standum est,donec contrarium probetur,vbi agitur de modico præiudicio:vtpotè quòd citatus teneatur ad expensas. Bouerius in verb.nuntius.num.4. 193
1 Nuntio referenti citatum nolle venire,an credendum. Math. in l. tres denuntiationes.nu.2.C quo.& quando iud. 160
1 Nuntio extra officium suum non creditur.Hipo. Marsi.singu.560. numero 7. 421
2 Nuntians nouum opus, an debeat dicere causam quare nuntiat. Dyn.sing.258. 134
2 Nuntiatio iniusta an timenda,& quid in excommunicatione.Mar. Mant.sing.672. 69
1 Nuntiator noui operis,si offerat se probaturum de iure suo incõtinenti,vel saltem infrà tres menses,non admittitur ille cui facta est nuntiatio ad ædificandum,etiam cum cautione inuito de nuntiatore,donec dictis tribus mensibus elapsis.Bouer.in verb. nuntiatio.1.fol. 205
1 Nundinæ perdurant per non vsum decennij. Guido Papæ singul. 559.§.nundinæ. 236
1 Nuntiatio noui operis an possit sperni.Guid. Papæ singulari 506. folio 232
2 Nuptiæ indignæ & turpes dicuntur consideratа qualitate viri: vt si aliquis duceret suam famulam. Pe.Rauen.sing.450. 147
2 Nuptiarum temporis si fiat mentio, an de die, quo nuptiæ celebrantur intelligatur.Bar.sing.170. 118

De litera O.

1 Obiectus,seu crimina omissi opponi in & contra testes in causa principali,possunt opponi in causa appellationis Boue.in sing.in verb.testis.nu.38. 199
1 Oblatio verbalis ad euitandam pœnam,an & quãdo sufficiat.Pe.Gerard.sing.92.nu.1. 298
1 Oblatio verbalis vt debitorem non iuuet,quia cautela fieri possit. Petrus Gerard.sing.92.nu.2. 298
1 Oblatio vt efficax sit,& vires habeat, qualiter fieri debeat. Hipol. Marsi.sing.479.nu.1.fallit.nu.2. 412
1 Oblatio vera aliud est,quàm confessio oblationis.Ludo. Romani singulari 205. 19
1 Oblatio rei debitæ facta etiam post litis contestationem, impedit pœnæ commissionem,& debitorem liberat ipso iure, si fiat simpliciter non sub conditione etiam intrinseca.in additi: Mathes. singulari 127 num.8. 136
1 Oblatio pretij facit vtile dominium transferri in offerentem eum prorem pignoris.in addi.Math.sing.127.nu.9. 136
1 Oblatio debiti obligat creditorem nolentem recipere ad faciendũ quietationem.in addi.Math.sing.127.nu.11. 136
1 Oblatio cum consignatione sufficit in contractibus innominatis, non autem sola oblatio,quia non habet vim implemẽti. Math. singu.127.nu.12. 136
Oblatio quando reuocet,quomodo,& per quos fit fienda. ibidem numero 14.
2 Oblatio realis facta in iudicio sola habet effectum oblationis,cõsignationis, & depositionis extra iudicium. Aluis. de Albert. singulari 49. 168
1 Oblatio verbalis debitoris constituitur in mora,quando creditor protestatur se nolle pecuniã recipere.in addition. Math. sing. 187.numero 1. 150
1 Oblatio rei præsentis quando necessariò requiratur.Math. singul. 128.numero 1. 136
1 Oblatio quando fit cum consignatione & depositione habet duodecim effectus,quos vide per Gui.Pap.sing.570. 277
2 Oblatio in contractibus innominatis non habet impedire pœnitentiam.Pe.Rauen.sing.465. 147
2 Oblatio & depositio totius debiti legitimè facta, tollit cursum vsurarum,liberat debitorem,pignoratitiam actionem parit, & creditori contra depositarium datur actio: contra debitorem, non,nisi debitor pecuniam receperit.Pet.Rauen.sing.77 2.folio 156.& Bar.sing.159. 117
1 Oblatio instrumenti obligationis,vel alterius rei licet sit de actis causæ,non tamen est de actis tenor instrumẽti:& ideò nisi aliàs publicetur,debet semper originale ostendi. Bouerius in verb. instrumentum.num.12. 198
1 Oblatio facta de pecunia in iudicio quando inducat plenam liberationem.Math.sing.127.nu.1. 136
2 Oblationes quæ fiunt imagini,quæ est posita in aliquo muro, debent esse ecclesiæ parochialis;in cuius parochia illa imago est posita,non autem domini loci.Pe.Rauen.sing.468. 417
1 Oblatio cum consignatione debiti liberat debitorem, & impedit cursum vsurarum,ius pignoris soluit,& transfert periculum in creditorem,si fiat cum authoritate iudicis loci rei offerentis,& in loco à iudice deputato,& cum numeratione pecuniæ debitę: & hic alia requisita annumerantur.in addition.Matheſ. singula. 127.numero 1. 136
Oblatio & depositio habet vim solutionis.ibid.num.2.
Oblatio realis debiti impedit vsuras futuras,& liberat ab interitu rei,nisi offerens recipiat postea rem apud se: & an purget moram,quando factum est in obligatione.ibid.nu.4.
Oblatio realis debiti rescindit venditionem pignoris iam factam etiam si sit data licentia vendendi.ibid.nu.5.
Oblatio realis creditorem in mora constituit.ibid.nu.6.
Oblatio realis facit euitari iudicium,& liberat ab interitu rei debitæ.Quod etiam procedit in iure.ibid.nu.7.
Oblatio rei debitæ facta etiam post litis contestationem, facit reũ absolui.ibid.nu.8.
1 Oblatio verbalis non sufficit in obligatione facti, nisi actor nollet fieri.in addi.Math.sing.128.nu.1. 136
Oblatio verbalis tollit pœnæ conuentionalis commissionem,nõ legalis,nisi cum obligatione accedat consignatio.ibid.nu.2.
Oblatio si fiat absenti,requiritur proclama, quòd compareat ad recipiendum.numero 3. ibid.
Oblatio sola in iudicio sufficit,quando offerens habet pecuniam ad manus.num.4. ibid.
1 Oblatio verbalis debiti liquidi sufficit,si pars recusat recipere, sin minus,requiritur realis quando res est talis, quæ potest offerri: sed si debitum non est liquidum,sufficit oblatio verbalis. in addi.Math.sing.128.num.5. 136
Oblatio liquidi sufficit,& fideiussio pro non liquidis.ibid.nu.6.
Oblatio in non liquidis non prodest.nu.7. ibidem
Oblatio semel facta creditori nolenti recipere non est iteranda,licet creditorem pœniteat non recepisse.ibid.nu.8.
Oblatio verbalis sola non sufficit ad consequendum actionem. ibid.num.9.
1 Obligo me,quòd obligabo me tibi in futurum ad decem, an per hoc statim sim ad decem obligatus.Lud.Ro.sing.186. 18
1 obligans se alicui sub spe futuræ numerationis,si sibi nil soluatur, ipse verò id ad quod se obligauerat,soluat,an repetere possit, & habere exceptionem non numeratæ pecuniæ.Gul.de Lud.singul.156.num.1. 444
1 Obligat pater filium si eum pepigit monasterio. Guido Papæ singulari 28. 208
1 Obligat aliquis bona sua præsentia & futura duobus diuersis tẽporibus:an prior erit portior in postea quæsitis, vel an concurrant simul.Guid.Pap.sing.588.§.si quis. 239
1 Obligans omnia bona sua creditori suo an postea aliquam rẽ ex obligatis vendendo transferat dominium in emptorem. Guid. Pap.singulari 44. 208
1 Obligans se expresse ad carceres an cedendo bonis liberetur:Gui. Papæ singulari 852. 256
1 Obligans sibi aliquem per vim incidit in crimen legis Iuliæ de vi pub.Guid.Pap.sing.408.§.qui facit. 226
2 Obliganti res suas pro filio contra Senatusc.Macedo. succurritur. Pe.Rauen.sing.466. 147
1 Obligans omnia bona sua,an intelligatur etiã obligare aliena ab eo bona fide possessa.Lud.Ro.sing.636. 63
1 Obligans generaliter omnia bona sua non dicitur obligasse illa bona,quæ obligando puniretur.Ant.Corset.in singul. in verbo obligatio.num.1. 323
1 Obligare se ad ostagia quis potest, maximè cum iuramento & ad carceres

carceres. Boue. in sing. in verb. carcer. nu. 1. 192
2 Obligare nemo se potest ad certo modo probandũ. Et dictio per se, quid importat. Aman. sing. 56. nu. 1. 72
1 Obligare se potest personaliter ille, qui non potest alienare. Gui. Pap. sing. 964. 261
1 Obligare quis se potest sub pœna amissionis causæ. Guido Papæ singu. 563. §. si quis. 236
2 Obligatus ad dandum fideiussorem liberatur dando clericum. Pe. Rauen. sing. 199. 140
2 Obligatus soluere in vno loco potest cogi soluere in alio. Dyn. singulari 170. 133
1 Obligati si plures sint insolidùm, & actum sit contra vnum, an cõtra tertium possit agi possit, non excusso primo alio correo insolidùm obligato. Anton. Corset. in singulari in verbo actio. numero 1. 303
1 Obligatus ad dandum monasterio mille in anno, si duo millia in bonis habeat, quorum vsumfructum vxori relinquat, alio hærede vniuersali sibi instituto, an dicta mille statim monasterio solui debeant, an vero quinque tantùm pro centenario quotannis habere debeat. math. sing. 6. nu. 1. 85
2 Obligatus ad factum, soluendo interesse liberatur. Ioan. Ant. Trig. singu. 18. nu. 1. 88
1 Obligari insolidùm & simpliciter condemnati, an pro virili condemnati censeantur. math. in l. 1. C. si plur. vna. sent. nu. 1. 174
Quid si sententia sit debiti diuisiua, nunquid si vnus soluendo nõ sit, alter vt eius partem agnoscat, agi possit. nu. 4. ibidem
1 Obligatus ad aliquid faciendum sub certa pœna intra quæ tempus certum, nec illud intra idem tempus, non monitus tamen de eo exequendo, faciendo interpellatus in pœnam non cadit. Et id curia. Hip. Marsi. sing. 341. nu. 1. 393
2 Obligatus ex pluribus causis, simpliciter facta solutione in quam causam soluisse videatur. Dyn. sing. 158. 133
1 Obligatus molere bladum alicui pro certa pensione, sed debens pensionẽ moriatur relictis pluribus hæredibus, non tenet plus molere hæredibus quàm defuncto. Guid. Pap. sing. 406. 226
1 Obligatio, seu pactum de seruiendo perpetuò hospitali an valeat. Ludo. Rom. sing. 635. 63
2 Obligatio dupli inter hæredem & testatorem cõsistens, hæredi & contra hæredem conseruatur in simplum, ad inducendam & excludendam falcidiam. Bar. sing 94. 113
2 Obligatio continens incertum est inefficax. Bar. sing. 31. 110
1 Obligatio omnium bonorum, præsentium & futurorum, fieri potest. Io. Trig. sing. 83. nu. 1. fallit. nu. 5. 100
2 Obligatio ciuilis non oritur inter patrem & filium, præterquàm in casu. & quæ sit ratio. marc. Mant. sing. 429. nu. 1. 45
1 Obligatio naturalis an cõtrahatur per alienationem rei, cuius cõmercium in particulari non habetur. Lud. Ro. sing. 751. 76
1 Obligatio naturalis an ex delicto oriatur. in addit. Mathes. singula: 47. numero 2. 105
2 Obligatio nulla nascitur ex debito contracto sub conditione expressa, & tacita ante euentum conditionis. Amanel. singula. 35. numero 1. 71
1 Obligatio generalis non trahitur ad ea, quæ quis in specie nõ esset obligaturus. Limitatur tamen. Pe. Gerard. sing. 35. num. 1. 292
1 Obligatio an ipso iure extinguatur, vel ope exceptionis, quando vnum pro alio creditori, vel alteri eius nomine soluitur. Math. sing. 112. numero 1. 132
1 Obligatio rei specialis & posteà omnium bonorum, an dicatur conditionalis, si res specialiter obligata non sufficiat. Francisc. Crem, sing. 54. num. 1. 268
1 Obligatione in generali bonorum, si sit adiecta dictio vniuersalis, omnis, an omnia bona comprehendantur. in addi. Math. singul. 136. numero 6. 139
Obligatio generalis simpliciter facta comprehendit etiam vænalia. ibid. num. 7.
2 Obligatio personalis personam sequitur, non fundum. Mar. Mant. sing. 47. numero 3. 10
1 Obligatio naturalis an inducatur ex sententia condemnatoria. Math. in l. 3. C. quomo. & quand. iud. num. 6. 154
Obligatio naturalis facilius tollitur quàm inducatur. nu 7. ibid.
1 Obligatio naturalis vbi subest orta ex consensu, vt quia per pactũ nudum promisit mihi, vel quod cum iactura mea locupletaris, vtarisque vsucapione aut præscriptione duntaxat, ad ecclesiã per viam denuntiationis euangelicæ recurrere possum. Hipol. Marsi. sing 370. nu. 2. 398
2 Obligatio ad interesse quòd succedat in obligationibus facti, quo modo intelligendum. Marc. Man. sing. 90. nu. 1. 14
2 Obligatio genus & quantitatem continere debet. Ioann. Trigon, singu. 8. num. 2. 86
2 Obligatio facta dotis fauore, an propter incertitudinem vitietur. Ioan. Trig. sing. 8. nu. 5. 86
1 Obligatio propriè comprehendit etiam obligationem descendentem ex contractu, vel ex delicto, vel quasi. Et an hoc etiam procedat in statuto. math. sing. 167. nu. 3. 147
1 Obligatio omnium bonorum pro restitutione pecuniæ mihi à te mutuatæ, an trahatur ad pecuniã mihi per aliũ mutuatã: Et an ad eandem à te mutuo acceptam. Lud. Rom. sing. 611. 61
1 Obligatio prima tollitur ipso iure per nouationem & delegationem. Gui. Pap. sing. 997. 262
1 Obligatio naturalis an oriatur ex contractu prohibito. Gui. Pap. sing. 251. § an ex contractu. 214
1 in Obligatione non est intelligenda alia persona quàm ibi nominata. Guid. Pap. sing. 469. § in obligatione. 230
1 Obligatio metu facta, an valeat. Guid. Pap. sing. 838. fol. 255. & singul. 1002. 263
2 Obligatione generali expressa, veniunt etiam futura. idem in tali hypotheca: idem in pignore prætorio. Pe. Rauen. sing. 729. 155
2 Obligatio naturalis impedit soluti repetitionem. marc. Mant. singul. 640. num. 1. 67
2 Obligatio naturalis licet effectus habeat multiplices, est tamen inefficax ad agendum, & tamen plerunque præstat occasionem agendi. marc. Mant. sing. 375. num. 2. 41
2 Obligatio dandi, vel faciendi, vel mixta transit ad hæredem, licet hæredis mentio non sit facta. Dyn. sing. 161. 133
2 Obligatio ad interesse succedit in promissionibus facti. mar. mant. sing. 88. nu. 1. Fallit. nu. 2. 3. & 4. 14
2 Obligationibus dãdi res præcisè dari debet, nisi sit peremptæ: quo casu promissor tenebitur ad æstimationem. marc. mant. singula. 89. num. 1. Intellige vt nu. 1. 123
1 Obligationem aut promissionem sine causa inefficacem esse. Et idem tenendum in Papæ dispensatione, donatione à promissione incipiente, iudicis præcepto & similibus tum in ciuilibus, tũ in criminalibus. Hipolytus Marsi. singul. 116. num. 1. & 2. fol. 373. & sing. 482. num. 1. 412
Facta tamen promissio licet sine causa, ex certa scientia tamen, valet & tenet. d. sing. 482. nu. 2.
1 Obligationem fideiussoriam in hæredes permeare, non tamen eã, quæ pro maleficio interesset. Hipolytus Marsi. singulari 159. numero 1. 362
Et quid si in eã causam pœna stipulatione promissa sit. nu. 2. ibid.
1 Obligationem sine causa non valere, quoad scilicet probationem plenam: secus in semiplena probatione. Hipolytus Marsi. singu. 249. numero 1. 578
2 Obligationi operarum potest accedere fideiussor, & in ea actiuè & passiuè possunt duo rei constitui. Per. Rauen. sing. 127. fo. 138. & Bar. sing. 26. 110
1 Obligatione omnium bonorum præsentium & futurorum quem admodum multa deducuntur quæ nõ veniunt, nisi de eis fiat specialis mentio, ita & deducuntur de donatione inter viuos generali. Math. sing. 136. nu. 1. 139
2 Obligatione generali expressa sicut veniunt præsentia & futura, ita in tacita. Amanel. sing. 40. nu. 1. 71
2 Obligationum personalium nulla est obligatio. Columbet. singulari. 1. numero 6. 177
1 Obligationis conditio ex persona hæredis non immutatur. in addi. Math. sing. 115. num. 3. 133
1 Oblitus facere interrogationem ante litis cõtestationem, potest eam facere post. Guid. Pap. sing. 492. §. si quis. 232
2 Obliuio eorum quæ in animo consistunt, decennio inducitur. Io. Trig. sing. 68. num. 1. 97
1 Obliuio quando allegari possit. Pe. Gerar. sing. 18. nu. 5. 288
1 Obscuritas in diuersis reperitur. Guid. Pap. sing. 514. 233
1 in Obscuris & dubijs quod est minus, est sequendum. fallit. Hipo. sing. 218. per totum. 373
2 Obstantiæ quæ iacent in causæ cognitione, consignationem non remorantur. Columb. sing. 1. nu. 2. 177
2 Obstetricibus an credendum sine iuramento. Dyn. sing. 205. 133
1 Obtinens sententiam pro se non debet rem sibi adiudicatam propria authoritate intrare sine literis executorijs iudicis: & si faciat, perdit ius suum. Guid. Pap. sing. 153. 212
1 Obtinenti in principali, vtrũ erit licitum appellare ab omissione condemnationis expensarum. Gui. Pap. sing. 360. §. vtrum. 221
1 Occidens aggressorem, an de occiso teneatur, & vt homicida puniendus. Hip. Marsi. sing. 100. num. 1. 355
1 Occidens aggressorem non se defendentem, à pœna mortis absolutus, bannitus tamen Hip. sententia, quæ deinceps approbata fuit. Hip. Marsi. sing. 100. nu. 2. 355
1 Occidens testatorem, tanquàm indignus hæreditate priuatur, & fisco applicatur. Et quid in occidente filium eius, cui succedere potest. Lud. Rom. sing. 467. 47
1 Occidens partum post quadraginta dies, tenetur de homicidio. Gul. de Lud. sing. 140. 441

1 Occidens

1 Occidens maritum vacua perinde tenetur, ac si gladio occidisset, si dolus interfuit. Hip. Marsi. sing. 531. nu. 2. 418
1 Occidens illum, qui de iure erat occidendus, qua pœna teneatur. Ludo. Rom. sing. 747. 75
1 Occidens semetipsum an debeat carere sepultura. Lud. Rom. singu. 168. fol. 25
2 Occidens iudicem tenetur pœna particidij. Aluis. de Alber. singula. 83. folio. 169
1 Occidere aggressorem sicut est licitum pro defensione personæ suę, sic licet & eum qui se ad occidendum, aut insultandum præparat. Quod facit pro amico adiuuando inimicum suum occidente, & pro liga existente inter aliquos. Hippol. Marsil. singul. 638. nu. 4. & 5. folio 430
1 Occidere non licet etiam se defendendo, nisi cum moderamine inculpatæ tutelæ. Lud. Rom. sing. 28. 4
2 Occidere impunè nisi seruis nulli licet. Marc. Mant. singul. 1. numero 8. folio 2
1 Occidere inimicum bello licito captum non licet. Hip. Marsi. singu. 150. nu. 5. 361
1 Occisus in rixa si quis fuerit vnicum vulnus habens, vel pauciora vulnera, quam fuerint rixantes, nec scitur, ex quo, vel cuius vulnere occisus fuerit, qualiter ad punitionem sit procedendum, & num mortis pœna infligenda sit, & ad quæstionem deueniri possit. Hip. Marsi. sing. 217. nu. 1. & 2. 372
1 Occultè fieri quid, & quando dicatur. Et quid clam, & quãdo scientia præsumatur etiam in rustico. Ant. Corsi. in sing. in verb. occultè. num. 1. 323
1 Occupans rem sibi obligatam, obligationis ius amittit. Guli. de Ludo. sing. 23. nu. 1 4
1 Occupare rem alienam quasi propriam nemini licet. Ant. Corsi. in verb. occupatio. nu. 1. 323
1 Odia restringenda, fauores vero ampliandi. Gui. Pap. sing. 345. folio 220. Hippol. Marsil. singular. 294. num. 1. folio 386. & singul. 453. num. 1. & 2. 408
2 Offendens inimicum pugno tantum, si habeat cultellum ad latus, dicitur insultasse eum cum armis, quia propter cultellũ redditur timidior. Aluis. de Alb. sing. 258. 174
2 Offendi timẽs potest implorare officium iudicis, vt aduersarius cogatur sibi præstare securitatem de non offendẽdo, etiam si is fuerit primus offensor. Item potest petere sibi præstari familiã, quæ eum associetur. Ioan. de Arno. sing. 30. nu. 1. 79
2 Offendi dubitãs, potest petere à iudice custodes, vel familiares, qui eum comitentur, & custodiant, & cuius expensis. Bartol. singula. 106. folio 114
1 Offendi timens ab inimico, si petat à Potestate familiam, quę eum associetur, cuius expensis id fieri debeat. Petr. Gerar. singula. 78. numero 2. 297
2 Offerens se defendere ac si posset, intelligitur, quod promittat restitutionem rei sub pœna non interesse. Petr. Rauenn. singula. 477. folio 148
1 Offerens maius prætium pro re, quæ subhastatur ad hoc, vt carius ematur, tenetur pœna criminis stellionatus. Ludouicus Roman. sing. 573. 457
1 Offerens in subhastatione certum pretium, an liberetur à secundo maius pretium offerente. Franciscus Cremen. singul. 41. numero 1. folio 267
1 Offerenti plus res minoris, vel Reipublicæ subhastatæ concedũtur, nec gratificationi locus est. Fallit in rebus Ecclesiæ, quæ iustum pretium offerenti dantur. Lud. Rom. sing. 762. 76
1 Officialis prohibetur contrahere matrimonium in prouincia sibi commissa. Et an possit retinere concubinam in ciuitate, quam regit. Lud. Rom. sing. 487. 49
2 Officialis conductus ad ciuitatem, vbi plures alij officiales sunt cũ diuersis salarijs, quodnam salarium habere debeat, si nulla facta sit expressa salarij conuentio. And. de Cap. sing. 2. 186
2 Officialis qui non in syndicatu absolutus rediens in patriam, potest ibi perpetuo conueniri. Pet. Rau. sing 461. 147
1 Officialis, vel prælati in electione sufficit adesse maiorem partem, & quid in eiusdem reformatione. Lud. Rom. sing. 669. 67
2 Officialis in officio delinquens debet percuti ictibus plumbatorũ. Pet. Rauen. sing. 461. 147
1 Officialis licet durante officio aliquos contractus facere nõ possit, tamen ex necessitate potest, vt quando emit victualia. Pet. Ger. sing. 100. nu. 26. 300
2 Officialis qui de aliquo inculpatur, si aufugiat, prõ cõfesto habetur. Pet. Rau. sing. 25. 136
2 Officialis domini non excusatur à collectis. Amanel. singul. 48. nu. 1 folio 72
2 Officialis à principe creatus, quandiu placuerit suæ voluntati, reputatur pro perpetuo. Aman. sing. 119. nu. 1. 73
2 Officialis regius nu debet hospitari in domo priuati, sed regis. Amanel. sing. 259. nu. 1. 77
1 Officialis infirmitate, aut alia causa districtus, si locum tenentẽ constituat, eadem facere potest, quæ & ipse principalis officialis. Et an conscientia & consensus superioris requiratur. Hip. Marsi. singul. 649. nu. 1. & 2. 432
1 Officiali defuncto ante finitum officium, an integrum salarium debeatur hæredi. Et quid in domestico, & protectore, & quid de locatore operarum suarum, & quid in officiali decedenti in itinere antequam officium ingrediatur. Ant. Corse. in sing. in verb. salarium 3. nu. 1. 134
2 Officialis si dubitat ne in aliqua domo cõmictatur aliquod maleficium, potest ingredi & inquirere. Pet. Rau. sing. 463. 147
1 Officialis an possit extrahere clericũ de immunitate ecclesiæ. Gui. Pap. sing. 447. § verum officialis. 229
1 Officiali excedenti modum sibi concessum, licitè resisti potest propria authoritate. Anton. Corset. in sing. in verb. officialis. 2. num. 1. folio 323
1 Officialem pro re minima non esse syndicandum. Hip. Marsi. singu. 276. nu. 3. 382
1 Officiales non punientes maleficia, & non imponentes pœnas legibus statutas, quomodo puniantur. Ant. Corsi. in sing. in verb. pœna 6. nu. 1. 327
1 Officiales quando creantur, debet mos antiquus seruari, alias electio est nulla. Anton. Corset. in singular. in verb. consuetudo. 2. numer. 1. 307
1 Officiales statutarum communis an possint præcipere, quod vnius domus destruatur, vt ciuitas fiat pulchrior. Ludouicus Roman. singu. 718. 73
2 Officiales plures delinquentes in officio tenentur insolidum, sed executio fit pro parte, nisi alter non esset soluendo. Petr. Rauen. sing. 490. 148
2 Officiales possunt tollere statuta specialia ex noua causa, vel recẽs veniente ad notitiam. Ioan. Trig. sing. 33. nu. 3. 90
2 Officiales an possint præstituere altum pretium mercatoribus. Io. Trig. sing. 44. nu. 1. 92
1 Officiales dantes licentiam recedendi stipendiarijs Reipublicæ, vt armigeris, vel doctoribus, qua pœna puniantur. Ludo. Rom. singol. 704. 71
1 Officialium successores debent satagere, ne prædecessores non syndicati abeant, alioqui pro illis manent responsuri, & eisdem pœnis puniendi, quibus ipsi præcedessores si culpabiles apparerent. Hip. Marsi. sing. 651. nu. 1. 432
1 Officialium numerus si statuto ad minorem numerum reducatur, an præiudicium fieri possit officialibus iam electis. Ant. Corse. in sing. in verb. statutum. 14. nu. 1. 339
1 Officialium nomina si à statuto cassetur, ipsi officiales cassati inteliguntur. Ant. Corsi. in sing. in verb. officialis 1. nu. 1. 323
1 Officialatus extinguitur morte Episcopi, licet sit officium ordinarium. Bou. in sing. in rub. de officiali vicar. &c. nu. 42 187
1 Officij non sunt idonei testes de his, quæ non coram ipsis, sed per seipsos gesta sunt ratione præsumptæ affectionis. Bouer. in verb. testis. nu. 24. 199
1 Officiarij habent iurisdictionem & cognitionem super ministris & officialibus suis, siue ciuiliter siue criminaliter conueniantur. Bouer. in rub. de offic. vicar. &c. nu. 2. 187
2 Officium suum nemini debet esse damnosum. And. de Iseru. singu. 5. fol. 185
2 Officiũ iudicis non est actio, sed succedit in locum deficientis actionis. Alu. de Alb. sing. 31. 167
1 Officium alicui collatũ in certo loco ex priuilegio, exercere in alio loco non potest. Anton. Corset. in sing. in verb. officium 2. num. 1. folio 323
1 Officium iudicis quod ex contractu bonæ fidei datur, & id quod datur in stricti iuris arbitrijs, qualiter inter se differãt. in addi. math. sing. 90. nu. 2. 123
1 Officium inquisitoris hæreticæ pranitatis nõ expirat morte papæ. Boue. in rub. de offic. vic. nu. 5. 187
Item officium reformationis generalis non expirat morte constituentis. num. 6. ibid.
2 Officium si sit publicum, & ad eius priuationem agatur, dicitur agi criminaliter, secus si sit priuatum. in addit. Mathesil. singular. 70. numero 4. 114
1 Officium iudicis potest cedi. Guido Papæ singulari 606. §. officium. 240
1 Officium iudicis datur cõtra medicum aliquid dolo malo ab egroto extorquentem, & quare. Bar. sing. 56. 111
1 Officium, ad quod fuit electus, acceptare recusans, qua pœna punitur. Lud. Rom. sing. 188. 17
2 Officium iudicis semper est vnum, si consideretur prout non cohæret personæ. marc. Mant. sing. 38. nu. 1. 9
1 Officium emens, sicut illius commoda sentit, ita & incommoda sentire

Index

sentire debet. Anton. Corset. in singulari in verb. officium 1. numero 1. 323
2 Officium iudicis datur loco exceptionis, non tamen est exceptio, sicut nec iuramentum quod habet vim transactionis, est transactio, &c. Mar. Mant sing. 512. nu 3. 10
1 Officium habere non potest, si illud accepter, qua pœna puniatur. Ant. Corset. in sing in verb. priuilegium. 2. nu. 2. 327
2 Officij iudicis maleficiorum est non solum malè facta punire, sed etiam prohibere, ne fiant. Marc. Mant. sing. 20 nu. 2. 6
2 Officio si quis remouetur eius turpitudo detegitur. Aman. sing 64. numer. 1. 72
1 Officio duplici quem fungi non posse, & id qualiter intelligatur. in addi. Math. sing. 1. nu. 2. 6. & 13 82
2 Officio iudicis quanto tempore præscribetur Dyn. sing. 108. 133
1 Olim & quondam, istæ dictiones de proprio significato significant tempus præteritum. Gui. Pap. sing. 645. §. dictiones. 244
2 Omissio solennitatis ex sola consuetudine inducta habet vitiare actum. Pet. Rau. sing. 636. 153
1 Omissio ordinis iuris, & formæ legis, vitiat actum, & consensus partium nihil operatur, cum formæ legis renuntiari non possit. Pet. Ger. sing. 4. nu. 5. 282
1 Omissio & amissio videntur causari ex longa negligentia. Gui. Pap. sing. 89. 210
1 Omne qui dicit, nihil excludit. si tamen fideiussor soluere libere, sineque vlla exceptione promisit, non tamen ob id beneficio de fideiussoribus renuntiasse intelligitur. Nam verba hæc, sine vlla exceptione, de triuola duntaxat intelliguntur. Hip. Mar. sing. 332. num. 1. fo. 391 & in add. Math. sing. 136. nu. 4. 139
1 Omne nimium vertitur in vitium. Ideo si testis defectu aliquo laboret, non tamen ex toto repellitur, si tamen multis à testimonio prorsus repellitur. Hip. Mars. sing. 385. nu. 1. 400
2 Omnes possunt in initi sententiæ super ætate contra eum quẽ iudex pronunciauit ætatis legitimæ. Pet. Rau. sing. 174. 140
1 Omnia censentur tenere à domino territorij. Guid. Pap. singular. 823. §. 2. 254
1 Onus alendi filium transit ad hæredes patris in subsidium. Mathe. sing. 147. nu. 1. 141
1 Onus rei datæ adiectum, an transeat in dãtem, si res ad illum reuerti contingat. Lud. Rom. sing. 793. 79
2 Opem & auxilium quis præstare dicatur. Marc. Mant. sing. 29. nu. 1. 2. & 3. fol. 8. Gui. Pap. sing. 404. nu. 3. 226
1 Operarius in ecclesia vel sacrista ad quem spectat custodia iocaliũ calicum & talium reliquiarum, per furtum perdens vnum calicẽ, an debeat probare se perdidisse. Gui. Pap. sing. 15. 207
2 Operarius qui non potuit perficere opus in die, propter pluuias superuenientes, an debeat habere mercedem totius diei. Andræ. de Capua, sing. 5. 186
2 Operarius quando teneatur de vitio operis, & quando non. Bart. sing. 122. 115
1 Operæ incertæ ex causa maximè necessitatis trãseunt ad extraneos. Pet. Gerar. sing. 100. nu. 9. 300
2 Operarum obligationi potest accedere fideiussor. Bar. sing. 26. 100
1 Opinio vehemens habetur pro certitudine. Pet. Ger. sing. 80. num. 2 folio 297
1 Opinio quæ vult actum valere, amplectenda. Math. in l. 2. C. de sent. ex pericu. recit. nu. 5, fol. 160. & in l. 1, C. de sent. & interloc. omn. iudi. num. 5. 162
1 Opinio vehemens veritati congruens idem quod certitudo efficere dicitur. Hip. Mar. sing. 105. num. 1. 370
1 Opinio vehemens & coniectura facit conditionem necdum impletam pro impleta haberi, vt in substitutione facta, eo casu, quo masculus non nascatur, si vehementi coniectura appareat fœmina, non marem, nasciturum. Hipp. Mars. sing. 105. nu. 2. 376
1 Opinio gloss. ordinariæ, vel vnius doctoris authentici releuat à condemnatione expensarum. Bouer. in verb. & interesse. numer. 2. folio 202
1 Opinio quæ vult iurantem in forma specifica seruandum esse in dubio renenda Math. in l. vnic. C. de senten. quæ pro eo numero 33. folio 170
1 opinio doctorum humanior, & æquior est sequenda. Ant. Corset. in sing. in verb opinio. 2. nu 1. 323
opinio singularis pro matrimonio est præferenda communi. numero 2. ibid.
1 opinio communis & fama publica in qua differant. Gui. Pap. sing. 435. nu. 5. 228
1 opinio vltima in dubio est tenenda: Roma. sing. 92. fol. 10. Corset. sing. in verb. opinio 1. nu. 1. fo. 323. Dyn. sing. 271. fol. 135. fallit si prima opinio æquitatem, vltima verò rigorem contineat. Hipo. sing. 6 11. nu. 1. & 2. 429
1 opinio illa est tenenda, quæ fauet validitati sententiæ: Math. singu. 44. num. 2. 105
1 opiniones si sint diuersę super aliquo passu, si iudex eligat vnam licet malam, quam in sua sententia exprimat non tamen sententia erit nulla. Gui. Pap. sing. 800. 2
2 opiniones nostrorum doctorum debemus pro posse saluare. Alu. de Alb. sing 157. 171
1 oppidum dicitur ab ope, quia eius rei causa mœnia sunt constructa. Gui Pap. sing. 527. §. oppidum 234
1 opponere de iure tertij quis potest, quod excludit intentionem agentis. Bou. in sing. in verb. exceptio. nu. 8. 200
1 opponi ne possit de spoliatione facta à tertio ad impediendam executionem sententiæ. in addit. Math. sing. 194. nu. 3. 152
1 Opponens exceptionem solutionis simpliciter, an videatur debitum fateri. Gui. Pap. sing. 965. 261
1 oppositio, vel exceptio simplex, an sufficiat ad tollendum præsumptionem extrinsece solennitatis. in add. Mathes. sing. 12. numero 28. folio 87
1 oppositio tertij prætendentis habere ius in re, non impedit executionem sententiæ quando sit executio in re in condemnatione deducta, quoniam sententia demandatur executioni præstita cautione de seruando reum indemnem aduersus alium petitorẽ. Bouer. in sing. in verb. executio. nu. 1. 205
2 optio datur hæredi in legato alternatiuo. Dyn. sing. 103. 131
1 optionis legatum factum de rebus omnino conformibus, & inter se non differentibus, an valeat. Lud. Rom. sing. 493. 50
1 opus facere promittens, an illud per alium explicare possit, si necesse fuerit, vt quia abesse ob delictum cogatur. Ludo. Rom. singul. 75. folio 8
2 oratio quando sumitur ex vniuerso, si pars est falsa, an tota corruat. Mar. Mant. sing. 421. nu. 1. 45
1 oratio vniuersalis, generalis, & indefinita inter se differunt. Math. singul. 136. nu. 11. 139
2 orationis negatiuæ vis. Mar. Mant. sing. 102. nu. 1. 15
2 orationes vbicunque sunt coniunctæ, clausula in fine posita refertur ad omnia. Alu. de Alb. sing. 142. 171
1 origo est inspicienda, non euentus. in add. Math. sing. 74. nume. 11. folio 118
1 oris fracti pœna iure 12. Tabul. erat pecuniaria. Ludo. Rom. singul. 714. folio 72
1 in ore duorum vel triũ stat omne verbum, nec reperiri causam vnico teste contentam. Hip. Mars. sing 47. nu. 1. 348
1 ordinarius si tulit sententiam nullam, an super illa causa poterit adiri superior. Matheſi. in l. si præses. C. quomod. & quand. iudex. numero 9. folio 156
1 ordinarius potest recusari per rescriptum principis. Guliel. de Lud. sing. 50. nu. 1. 439
2 ordinarius & delegatus suam interlocutoriam reuocant. Mar. Mant. sing. 690. nu 1. 70
1 si ordinarius velit habere assessorem, non potest cogere partes ad sibi dandum salarium, sed debet de suo proprio dare, ex quo habet salarium sibi ad hoc constitutum. Bou. in sing. in verb. iudex. numero 9. fol. 187
1 ordinarius quando per commissionem ei factam videatur fieri delegatus. in add. Math. sing. 89. nu. 2. 143
2 ordinarius vbi dat licentiam prædicandi, absoluendi, & prouidendi ecclesijs de prælatis, delegatus per se solũ potest id curare. Ioã. Trig. sing. 95. nu. 2. 103
1 ordinarius à quo est appellatum, potest se intromittere de iure in acto casibus. Gui. Pap. 877. §. 2. 251
1 ordinarius quisquis an appellatione & recusatione remotis delegare possit. Math. in l. cum solitum. C. de sent. & interl. omn. iudic. nu. 2. & 7. fol. 167
1 ordinarium remedium quoties competit, non est recurrendum ad extraordinarium. Gui. Pap. sing. 673. §. quoties. 245
1 ordinario per viam constitutionis, vel consuetudinis à municipib. facta, de distribuendo aliquid annuatim ad pias causas iure eleemosinæ, non potest per eosdem tolli. Anton. Corset. in singul. in verb. pia causa 2. nu. 1. 329
1 ordo substantialis iudicij in sententiæ promulgatione, quod per iudicis epistolam non declaretur. Math. l. 2. C. comm. epist. numero 2. folio 174
1 ordo qualis debeat seruari in venditione rei fiscalis Gui. Pap. singu. 411. §. quis ordo. fol. 27. & sing. 511. nu. 3. 233
1 ordo iudiciarius non est seruandus in notorijs & manifestis. Guid Pap. sing. 198. fol. 213. sing. 228. nu. 2. 214
1 ordo iuris in iudicijs ac processibus licet seruandus sit, aliquin nihil efficit iudicium, in notorijs tamen id non perpetuum est, in quibus licet iuris ordo seruatus non sit, valet tñ processus quamliber iudex peccet. Hip. Mars. sing. 511. nu. 2. 416
1 ordo iuris seruatur in denuntiatione & inquisitione quæ sit contra singularem personam parte prosequente. Bouer. in sing. in verb. accusatio. nu. 8. 192

1 Ordo

Singular. Doctorum.

1 Ordo iudicialis non obseruatur in causis vilibus, & breuioribus. Gab. Sar. in add. Math. sing. 1. nu. 10. 82
2 Ornamenta ecclesiæ non debent concedi pro festiuitatibus secularium nuptiarum, & alterius causæ. Aluis. de Alb. sing. 158. 171
1 Ostensio instrumenti debiti cancellati per debitorem non domesticum, neque cum creditore cohabitante, facta, præsumptam liberationis probationem inducit. Lud. Rom. sing. 643. 64

De litera P.

2 PAcificè possidere non dicitur qui patitur controuersiam in iudicio. Gui. Pap. sing. 467. §. qui patitur 222
1 Pacificè dicitur possidere qui possessionem sine controuersia iuris vel facti, iudiciali vel extraiudiciali habet. Guid. Pap. singul. 366. 222
1 Pacisci nequeo ne seruum, vel fundum inuito vicino alienem. Lud. Rom. sing 95 10
1 Paciscens pro se intelligitur etiam pro suis hęredibus etiam si non dicatur. Gui. Pap. sing. 937. nu. 2. 259
2 pactum de patris successione à filio factum non valet, sed nõ contra & quare, Mar. Mant. sing. 348. nu. 3. 39
1 Pactum de stando creditori super eius simplici verbo, vel iuramẽto, intelligi debet arbitrio boni viri. Bouer. in verb. expensæ. numero 16. folio 102
2 Pactum lucrandæ donationis propter nuptias, item & dotis, valet. Dyn. sing. 68. & 70. 131
2 Pactum de non petendo, actionem ipso iure nõ tollit. fallit in casu, &c. Marc. Mant sing. 607. nu. 1. 64
2 Pactum, quod teneat perpetuo tibi seruire, est ipso iure nullũ. Petr. Raue. sing. 507. 148
2 Pactum in dubio præsumitur reale. Pau. de Ben. sing. 15. 166
1 Pactum nudũ ex promissione tacenti facta quãdo oriatur, & actionem producat, & quando cohærentia stipulationis vestiatur. Math. sing. 26. nu. 1. 95
2 Pactum nudum de non petendo non parit exceptionem. Bald. singul. 52. 125
1 Pactum de non perendo factum post contractum non tollit obligationem ciuilem, nec actionem ipso iure, secus si in contractu fiat. Fran. Crem. sing. 49. nu. 1. 268
2 Pactum quod potest, potest & lex. And. de Iser. sing. 2. 185
1 Pactum de non alienando rem meam nisi tibi, protestatione tibi facta, quod volo vendere, præscribitur infra duos menses, vt tale pactum mihi non officiat. Lud Rom. sing. 765. 77
1 Pactum de futura successione inefficax esse iuris recepti est. Valet tamen pactum, quo inter partes conuenit, quod altero præmoriente sine liberis, bona ipsius decedentis ad superstitẽ, & liberos eius deferantur. Hip. Mars. sing. 333. nu. 1. & 8. fol. 391
1 Pactum, quod iudex partibus absentib. aut earum altera ferat sententiã, est nullum. Math. in l. ea quæ statuuntur. C. quo. & quan. iud. num. 5 157
1 Pactum nudum fideiussoris, an vestiatur cohærentia cõtractus principalis. Franc Crem. sing. 109. 274
1 Pactum an obseruetur si actum sit inter contrahentes, quod res ipsa sit specialiter obligata, ea non poterit alienari. Ant. Cor. in singul. in verb. pactum. 1. nu. 1. 328
1 Pactum nudum habet varios effectus. in addit. Mathesil. singul. 27. num. 2. 95
1 Pactum, & lex statutaria in lueris dotalibus æquiparantur. in addit. Math. sing. 72. nu. 1. 117
1 Pactum de retrouendendo præscribitur 30. ann. etiam si illud pactũ sit iuratum, vel dictum, sit sine aliqua præscriptione. Per. Gerard. sing. 18. nu. 1. 288
2 Pactum initum cum vna persona, alijs non prodest. Ioã. Trig. sing. 96. num. 1. 103
1 Pactum nudum vsurarium non vestitur cohærentia contractus stricti iuris, nisi ille contractus stricti iuris sit similis cõtractui bonæ fidei. Lud. Rom. sing. 531. 54
1 Pactum nudum si iuramento statim, vel ex interuallo fulciatur de iure ciuili, actionem producit. Math. sing. 36. nu. 4. fol. 98. & in addi. num. 11. ibid.
1 Pactum non valet, quod aliquid non possit probari, nisi per vnã speciem probationis, quia publicè interest ne coangustentur probationis vires. Boue. in sing. in verb. probatio. nu. 25. fol. 197. Rom. sing. 204. 19
1 Pactum valet, quod in causa appellationis procedatur absque libello, & litis contestatione, etiam vtraque parte præsente. in addit. Math. sing. 66. nu. 4. 113
1 Pactum, quod pater cadat à feudo propter feloniam filij, non valet tanquam iniustum. Anton. Corset. in singu. in verb. pactum 2. num. 1. 328
1 Pactum, seu conuentio iurata non tollitur à dispositione emanata cum clausula, Non obstantibus quibuscunque pactis & conuentionibus. Lud. Rom. sing. 7. nu. 2. 2
1 Pactum de retrouendendo appositũ in contractu emptionis, & venditionis an faciat præsumi contractum in fraudem vsurarũ. Lud. Rom. sing. 368. 35
2 Pactum factum cum fratre, quod filia nõ succedat consentiente patre, de cuius successione agitur, valet. And. de Iser. sing. 2. 185
1 Pactum, quod liceat creditori capere debitorem suum propria authoritate, non valet. Bouer. in singular. in verb. authoritas. numero 11. 191
1 pactum, quod arbitri possint procedere partibus præsentib. vel absentibus, valet. Gui. Pap. sin. 1005. 263
1 pactum legis commissariæ non reprobatur inter alias personas nisi inter debitorem & creditorem. Guido Papæ singul. 980. §. 3. 261
1 pactum & statutum à pari procedunt. Gui. Pap. sing. 910. 158
1 pactum nudum in iudicio factum eius calore iuteligitur vestitum. Gui. Pap. sing. 341. 210
1 pactum, quod fiat inquisitio contra debitorem sine libello & absque alia solennitate iuris, valet. Gui. Pap sing. 868. §. 2. 257
1 pactum legis commissoriæ licet iure ciuili improbetur, iure tamen canonico iuramento confirmatur. Gui. Pap. sing. 477. 231
Pactum tale an valeat, mutuasti mihi 10. nullo pignore constituto hoc acto, quod si non soluero infra mensem, quod talis domus sit tua pro illis decem. §. quæro. ibid.
1 pactum, quod soluto matrimonio mulier teneat aliquas res donec sit sibi de dote solutum fructibus in sortem dotis non computatis, an valeat. Gui. Papp. sing. 475 230
1 Pactum factum est in contractu matrimonij, quod primus filius masculus nasciturus succedat in tali castro, &c. an ex tali pacto sic stipulatione vallato quæratur sibi ius. Gui. Pap. singu. 511. nu. 1. fol. 233. & sing. 523. nu. 6. ibid.
1 pactum super dote à quocunque dante dotem interponitur ante nuptias vel incontinenti post, & qualitercunque valet, ex interuallo in mulieris præiudicium non valet. Guido Papæ singulari 568. 237
pactum factum per patrem vt propter adulterium filię dos non cedat lucro viri, sed ad eum reuertatur, valet nu. 3. ibid.
1 ex pacto nudo licet non oriatur actio, fallit, vbi ex non obseruantia promissorum aliquod damnũ est aliquis passus quia ad illud agere potest actione de dolo. Pet. Rau. sing. 448. 147
1 pacto iurato illud fieri potest, quod fieri potest per statutum. Pe. Gerar. sing. 18. nu. 20. 288
2 pacta nouissima, prioribus derogant, quando illis sunt contraria, & nouissima sint in viridi obseruantia, & an sit perpetuũ. Mar. Mant. sing. 518 nu. 1. 54
2 pacta apposita in contractibus ab habente potestatem legis cõdendæ habent vim legis ad ligandas etiam alias personas Alu. de Alber. sing. 277. 175
2 Pacta nouissima, cum semper prioribus derogent, cur est, quod in casu l. ab emptione. in fi. de pact. pactum vltimum non seruetur. Mar. Mant. sing. 418. 45
1 Palea venit appellatione fructuum, idem est in fœno. Lud. Rom. sing. 555. 56
1 papa an posset dispensare quod aliquis qui cõtraxit matrimonium per verba de præsenti, sed eam non cognouit carnaliter, quod cum illa non contrahat. Gui. pap. sing. 25. 208
1 papa si aliquem recipiat in sua protectione non propterea eximit eum à iurisdictione sui episcop. Guido Papæ singulari 110. & singulari 247. 214
2 papa vel alius superior non potest dispensare nisi causa cognita sultem superficialiter absque diligentissima inquisitione. Innoc. singul. 22. 165
1 papa licet solus sine causa contra legem positiuam dispensare possit, si tamen lex positiua in se rationem diuinam vel naturalẽ habeat qualis est lex positiua pluralitatẽ beneficiorum prohibens, non idem poterit. Hip. Mars. sing. 599. nu. 1. 425
2 Papa ignoranter si promoueat quempiam criminosum in Episcopum, promotio valet & tenet, donec remoueatur vt criminosus. fallit in apostata, & quare. Marcus Mantua singulari 146. numero 1. & 2. 21
1 papa licet solus Cardinales creare possit, non tamen sic deponere potest. Hip. Mars. sing. 699 nu. 3. 434
1 papa potest se submittere, iudicio Imperatoris, & an concilio. Rom. sing. 144. nu. 2. & 3. 14
2 papa debet occurrere litigijs, violentijs. &c. Mar. Mant. sing. 20. numero 7. 6
1 papa in beneficialibus omnimodam potestatem habet, de illis ad libitum disponere possit, vt quem à beneficio suo remouere, & alium præficere possit, etiam sine causa, vel Episcopum ipsum ab episcopatu suo. Hip. Mars. sing. 635. nu. 1. & 2. 430
1 papa in titulis beneficialibus voluntatem pro ratione habet, idque adeo

Index

adeo vt prælato ad libitum titulum beneficialē tollere possit. An autem hæc vera indistinctè, ac quomodo intelligantur. Hip. Marsſ. sing 634. nu. 3 & 4. 430

1 papa si cui beneficium ecclesiasticum contulit, ac deinde de potestatis plenitudine id ipsum ab eodē abstulit, alijque contulerit prio ri de æque bono beneficio prouidere tenetur. Hip. Mar. sing. 634. numero 5. 430

1 papæ licet plenaria beneficiorum dispositio competat, id tamen intelligi ita debet, vt inconueniens eurtetur, nec cuiquam iniustitia fiat. Et si Episcopum inuitum sineque culpa renūtiare cogat, eidem de bono cambio prouidere debet. ibid. nu. 6. & 7.

2 papa si concessit beneficium alicui Episcopo, qui vita functus sit an tale beneficium porrigatur ad eius successorem. Ioan. Trig. singu. 96. num. 2. 103

2 papa vnde dicatur Christi vicarius. Mar. Man. sing 9. nu. 2. 4

2 papa cum bigamo ad ordines non dispensat. Mar. Mant. sing. 211. nu mero 10. 7

1 papa & si tertio ius auferret, aut eidem absque iusta causa præiudicaret, atque absque clausula non obstante, non potest, in quibus tamen liberam administrationem, & potestatis plenitudinē ha bet, potest. Hip. Marsſ. sing. 25. nu. 1. 346

1 papa si causam deleget vni sub nomine proprio, qui sub hæc moria tur, tunc loci ordinarius de illa causa cognoscere, aut se intromit tere nequit, sed solus papa aut de illa cognoscere, aut disponere. Hippo. Marsſ. sing. 301. nu. 2. & 3. 387

1 papa non potest in vita sibi eligere successorem. in add. Math. singu. 110. nu. 89. 131

2 Papa in dubio non videtur velle præiudiciū inferre ordinario. Mar. Mant. sing. 18. nu. 2. 6

1 papa potest habilitare periuros, & criminosos ad testificandum. nisi inducantur ad testificandum in consistorio principis, vel nisi sint iure naturæ inhabiles. Anton. Corset. in singula. in verb. testis. 14. numero 1. 339

1 papa dispensare nequit, vt testis in testimonio iudicialiter ferendo, iurare non debeat. Hip. Mar. sing. 214. num. 4. 372

1 Papa circa ius positiuum, num sine causa dispensare queat. Et num idem sine vlla causa dilationem iuris omnem cōtrahere ac abbre uiare possit. Hipp. Marsſ. sing. 230. nu. 1. 375

1 papa in aliquibus licet sine causa dispensare possit, non tamen idem ipsius vices gerenti licet. Hip. Marsſ. sing. 230. nu. 2. 375

1 Papa si regnum in Regem transferat, an intelligatur etiam transtulisse feudum, quod antea alij Baroni dederat. Ludouicus Roma. singu. 623. 61

1 papa imponit pœitentiam in transmutando votum. Ludou. Rom. singul. 460. 46

1 papa si cui beneficium ecclesiasticum, cum clausula non obstante collatione alteri facta, confert, de inualida collatione alteri facta, huiusmodi concessio intelligenda est. Hippo. Marsſ. sing. 483. numero 3. 412

2 papa quando prælati appellatione veniat. Marc. Mant. singul. 247. numero 2. 29

1 papa & si maximè moueri iustis in statuendo causis censeatur, sitq; pro illis facto præsumptio, non tamē perpetuum est, nec semper procedit. Hip. Marsſ. sing. 8. num. 1. 343

papa, aduersus cōstitutionem ecclesiæ factum generalem respicientem quid faciens, nō est sustinendus, nisi magna causa nota expressa, & quæ probari queat, id faciat. ibid. nu. 2.

1 papa an possit facere legem, quod clerici possunt conueniri coram iudice seculari. Lud. Rom. sing. 419. 40

1 papa potest conuinci de crimine per duos testes. Ant. Corsi. in sing. in verb. papa. nu. 1. 325

1 Papa vel princeps quamquam alicui vniuersitatem causarum cum plena & omnimoda potestate committat, non tamen per id sub delegandi cum clausula, appellatione remota, facultas concessa videtur. Hip. Marsſ. sing. 295. nu. 3. 386

2 papa concessit religiosis, vt non possint excommunicari vigore decimæ papalis, tamen propter hoc non videtur remissa decima. Pet. Rau. sing 500. 148

2 papa non potest in totum tollere decimas, pro parte vero sic. Aluis. sing. 148. 171

2 papa aut imperator an possint regna infidelium concedere regibus Christianis. Pet. Rau. sing. 581. 151

2 papa vbi habet temporalem iurisdictionem, & vbi vertitur periculum animæ, potest legem tollere. Alu. sing. 198. 140

1 papa solus est idoneus testis, & probat etiam in his, quæ ipse vidit ante promotionem ad papatus apicem. Ludouicus Romanus singul. 127. 13

1 papa an de plenitudine potestatis sententiam à iurisdictione caren te latam, ratificare ac approbare queat. Hippoly. Marsſ. singu. 10. numero 4. 343

1 papa, vt sponsalia per verba de futuro contracta, carnali adhæsione secuta dissoluere non potest, sic nec matrimonium contractum per verba de futuro, si eadem adhæsio interuenerit ante sponsalia per verba de futuro contracta. Hippo. Marsi. singu. 500. num. 2. 414

1 papæ vel principis assertioni non solum creditur, sed & Cardinalis quoque dicto creditur. Hippolyt. Marsilien. singulari 440. numero 3. 406

2 papinianus iussu antonini, quod parricidium noluisset excusare, occisus. Mar. Mant. sing. 506. nu. 2. 53

1 paraphernalium bonorum attritorum, an soluto matrimonio æstimatio ab vxore peti possit. Fran. Crem sing. 142. nu. 1. 277

1 par non citat parem. Gui. Pap. sing. 397. §. & par. 226

2 par in parem non habet imperium. Ioan. Ant. Trig. sing. 13. nu. 5. fo. 76. & sing. 36. nu. 2. 86

2 parentela, seu certa familia an possit inducere consuetudinē, quòd extātibus agnatis etiam vlterioris gradus filię fœminæ quātuncunque proximiores excludantur. Ioann. de Arno. singulari 26. numero 1. 79

2 parentela probatur per duas extremitates simul iunctas. Ioā. Trig. sing. 66. num. 2. 96

1 parentes filijs suis spurijs in alimentorum causam legare posse, sed & donare quoque & dotes relinquere filiabus posse. Hipp. Marsſ. sing. 358. nu. 2. & 3. 396

2 parentes tenentur thesaurizare filijs, non contra: Marc. Mant. sing. 512. num. 1. 53

2 parentes quare magis pro affectu in liberis terrentur, & quæ sit ratio. Marc. Mant. sing. 348. nu. 1. & 2. 39

1 parentum onus alimentandi liberos transit ad successores. Et quid si fiscus sit hæres. in addi. Marh. sing. 147. nu. 1. 141

2 paria sunt actum valere, vel nō valere, sed quem cogi ad obseruan dum. Pet. Rau. sing. 529. 149

1 parta sunt quem fuisse immissum, vel interuenisse ius de mittendo, licet possessionem non intrauerit. Math. in l. cum apud. C. de bonis auth. iudi. possi. nu. 10. 175

1 paria sunt esse nullum, vel aliquid, sed posse impugnari. Mathe. in l. cum anterioribus. §. finautem partes. C. de temp. & repar. appel. numero 6. 178

1 paria sunt reum non comparere, & comparere, sed nolle litem contestari. Matthe. in authentic. qui semel. C. quomo. & quand. iud. numer. 17. 157

1 paria sunt appellationem esse interpositam, vel esse infra tempora, infra quæ potest appellari. Anto. Corsi. in sing. in verb. terminus. numero 1. 337

1 paria sunt de aliquo adesse instrumentum, vel quod illud testib. probetur. in add. Math. sing. 5. nu. 11. 85

1 parietem, vel domum ad cœlum vsque tollere cuilibet licet. id autē quot casibus non liceat Hip. Marsi. sing. 154. nu. 1. 361

2 particidium detestabile crimen. Marcus Mantua singulari 155. numero 1. 22

1 pars de maiori summa quando petitur coram iudice minoris summæ, illa minor pars non petitur tanquam promissa, sed tanquam debita. in addit. Math. sing. 115. nu. 6. 133

1 pars potest petere quod notarius edat, seu exhibeat originale protocollum, quasi instrumentum grossatum perfectè, omnia quæ gesta sunt non contineat. Bouer. in verb. editio. nu. 10. 194

1 pars ad instantiæ purgationem non vocanda, & quæ ratio. Math. in l. 2. C. de temp. & repa. nu. 2. 175

2 pars non citanda vbi eius modicum vertitur præiudicium. Mar. Mantua. sing. 19. nu. 5. 6

1 patri pignoratæ antequam cōdemnetur, quomodo succurratur. Mathe. in l. 1. C. de execu. rei iudic. num. 4. 173

1 partis vocatio quando necessaria vel non. Math. in l. 2. C. de tempo. & repar. app. num. 6. 175

1 partis præsentiam quæ non desiderent. Ioann. Trigon. singulari 86. numero 2. 101

2 parti alicui qui consuluit, an possit esse pro altera aduocatus. Marc. Mant. sing. 286. nu. 1. 33

1 partis petitio non requiritur in condemnatione expensarum, quæ veniunt ex contumacia. Bou. in singulari in verbo expensæ. numero 1. 202

2 partis appellatione venit dimidia nisi verbum, pars qualificetur per verba aliqua distributiua. Aluis. de Alb. sing. 232. 174

1 partis appellatione venit dimidia, & quando veniat pars infra dimidiam. Et quid de particula, vel portiuncula. Ant. Corsi. in sing. in verb. pars nu. 1. 323

1 partes litigare dicuntur etiam eundo ad arbitrum. mathesilan. in authentic. si tamen in medio. C. de tempor. & reparator. appel. numero 7. 176

1 Partes si concedant arbitratoribus vel arbitris potestatem donandi de iure vnius partis alteri non poterunt recurrere ad arbitrum boni viri. Gui. Pap. sing. 633. §. si partes. 243

1 partes

Singular. Doctorum.

1 Partes videntur facere id quod facit iudex. Gui. Pap. sing. 590. §. no. quod. 239

2 partes possunt petere à iudice, vt confirmet contractum ab eis factum, licet eorum consensus sufficiat, & ad hoc faciendum iudex tenetur. Pet. Rau. sing. 132. 139

1 Participatio cum excommunicato quare prohibetur. Ludo. Rom. sing. 709. 72

1 Participium resoluitur in verbum & relatiuum. in add. Math. singu. 3. num. 1. 84

1 Partum viscerum partem esse, vnde qualis mater, talis partus. Id autem qualiter procedat, ibidem habes. Hippol. Marsſ. singular. 426. num. 1. 405

1 parum & nihil æquiparari. Hip. Marsſ. sing. 276. nu. 1. 382

Et ideo statuto cauente, ne quis domum in forensem alienet, si domus parua alienetur, locum non esse statuto. nu. 2. ibid.

2 Passiones & motus præsumuntur durare. Petrus Rauenna singular. 492. 148

2 Passus missionem in reali auditur super proprietate, vsque ad decem annos inter præsentes & viginti inter absentes. Dyn. singular. 41. 130

1 pastor tenetur de custodia, & si neget dolo suo vel negligētia periisse, probare debet. Gui. pap. sing. 171. 212

2 Pastor ouium, qui hero suo significauit, se velle ab eo discedere, ac ad S. Iacobum proficisci, neque tamen dixit se certo tempore recessurum, an teneatur, si oues fuerint amissæ. And. de Capua. singul. 1. 186

1 Pater dotauit filiam suam de centum florenis, maritus moritur, pater iterato collocat in matrimonio & dotat de centum vel plus, nulla mentione facta de prima dote soluta vel non soluta, vtrum filia vtranque habere debeat. Gui. pap sing. 395. 225

2 pater non habet reuocatoriam in bonis filij, sicut habet patronus in bonis liberti. Pet. Rau. sing. 635. 152

2 pater si dissipat bona sua etiam non subiecta restitutioni, potest officio iudicis cogi ad instantiam filij ad assignandum sibi legitimā, vel saltem tot bona, quæ ascendant ad perceptionem alimentorum. Pet. Rau. sing. 469. 147

2 pater potest compelli per iudicem, vt emat libros filio ieunti ad scholas de voluntate patris. Bal. sing. 26. 124

2 pater præteritus in solidum contra tabulat testamentum filij in quo persona turpis reperitur instituta, simile de fratre. Marc. Mant. sing 74. nu. 3. & 4. 12

2 pater legitimus administrator filij, potest alienare bona filij sine decreto, quando necessitas subest. Pet. Rau. sing. 555. 57

2 pater rogatus hæreditatem filio restituere pōt quartam retinere, sicut quilibet extraneus. Aman. sing. 219. nu. 1. 76

1 pater dues intelligitur dare dotem filiæ de suis bonis propriis, licet dixerit, computato eo, quod filia posset habere de bonis patris, & matris. Pet. Gerar. sing. 71. nu. 1. 296

2 pater mariauit filiam, & pro ea dedit dotem, & stipulatus est reddi sibi & hæredibus suis, decessit pater, filia ista vult venire ad successionem patris vna cum fratribus, nunquid teneatur conferre dotem. Bal. sing. 10. 124

1 pater potest authorari filio donanti fratri suo. Dyn. sing. 208. 133

2 Pater qui occidit filium præsumitur ex improuiso occidisse. Dyn. singula. 197. 133

2 Pater cogitur emancipare filium, eo casu, quo pater regatur ipsum emancipare. Dyn. sing. 106. 131

1 pater vulnerans filium atrociter, cogitur eum emancipare. Guli. de Lud. sing. 24. nu. 1. 438

1 Pater potest remittere iniuriam filio suo factam, item & Abbas iniuriam filio suo monacho. Bouer. in singular. in verb. remissio. num. 6. 203

1 pater non potest emancipare filium quo ad vnum actum tantum, quoniam patria potestas est indiuidua, cum quis non possit esse in duplici statu inuicem contrario. Bou. in rub. mista de contractibus. num. 13. 206

1 Pater an possit in collegio dare fabam pro filio. Ludouic. Roman. singul. 813. 80

1 Pater an & quando possit filio absenti dare authoritatem litigandi per epistolam vel nuntium. Bouer. in singular. in verb. authoritas num. 8. 191

2 pater non tenetur filium ad supplicium offerre, multo minus mater. Marc. Ma. sing. 2. nu. 4. & 6. 2

2 pater est legitimus administrator filij in potestate. Ioan. Trig. sing. 22. num. 4. 89

1 pater propter necessitatem potest filium vendere, fallit in filio presbyterο. Pet. Gerar. sing. 100. nu. 16. 300

1 pater filium licet ob famis necessitatem vendere possit, non tamen filium presbyterum vendere potest. Hipo. Marsil. singul. 101. numero 1. & 2. 355

1 Pater non tenetur dotare filiam spuriam habentem vnde se dotet. in addit. Math. sing. 146. nu. 10. 141

pater si dotet filiam spuriam diuitem, in dubio præsumitur dotasse de bonis ipsius filiæ. ibid. nu. 11.

1 pater de iure ciuili filio bastardo nihil dare tenetur, sed ne alimenta quidem, quanquam iure canonico allere teneatur. Hip. Marsſ. singul. 358. num. 1. 396

1 pater in testamento suo filijs relinquere iure institutionis tenetur, alioqui testamentum non posset subsistere, fallit si filiæ in testamento dotem relinquat. Hip. Marsſ. sing. 547. nu. 1. & 2. 419

2 Pater succedit in virilem vsufructus in bonis maternis filijs emancipatis delatis, in totum vero si sunt in potestate, idē in nepotibus. Pat. Rauen. sing. 48. 136

1 pater tenetur dotare filiam legitimam loco legitimæ debitæ iure naturæ. Math. sing. 146. nu. 3. 141

2 Pater si instituit filios & eos ad inuicē restituere sibi rogat, alienatione interim facta non tenet. Dyn. sing. 109. 132

2 pater non potest filium legitima priuare, eum tamen si sibi sit inobebiens potest ducere ad iudicem dicturum quam sententiam pater voluerit, & ex causa eum vendere, & etiam interficere, & quę sit ratio diuersitatis. Marc. Mant. sing. 547. nu. 1. 57

1 pater filium occidens propter defensionem patriæ, excusatur. Petr. Gera. sing. 2, nu. 5. 281

1 pater qui maritauit filiam sine dote, non potest amplius cogi ad ei dandum aliquam dotem, nisi filiæ dotem promisisset. Math. sing. 105. nu. 1. 127

2 Pater qui ex forma statuti tenetur soluere condemnationem filij pro delicto, non soluet si fuerit condemnatus ex cōtumacia. Marcus Mantua sing. 298. nu. 1. 32

2 Pater & filius sunt duo correlatiua, non tamē semper id est verum. Mar. Mant. sing. 77. nu. 3. & 7. 13

1 Pater non potest ratificare processum factum per filium post litis contestationem. Gul. de Lud. sing. 137. nu. 1. 441

2 Pater regulariter plus diligit filios suos, quam seipsum, fallit tamē. Marc. Maut. sing. 378. nu. 1. & 2. 42

1 pater in testamento condito inter liberos an teneatur relinquere filio iure institutionis, non legati. in addit. mathesil. singula. 103. numero 1. 127

2 pater propter necessitatem famis potest vendere filium, non æquè filius patrem. Marc. Mant. sing. 77. nu. 1. 4. 5. 6. & 7. 13

2 pater naturalis tantum non tenetur dotare filiam naturalem. Ama. sing. 140. nu. 1. 74

2 Pater cogitur consentire filio in iudicio in rebus in quibus nō quæritur vsusfructus patri, quia non vult. Pet. Rau. sing. 50. 136

1 Pater sacri fontis non potest sine venia citari. Bou. in sing. in verb. citatio. num. 3. 189

1 Pater videtur filiofamilias in iudicio litiganti consentire tacitè, & licentiam dare, si sciat & non contradicat. Bouer. in verb. authoritas. num. 3, 191

2 Pater trium filiorum, quorum postremus emancipatus. si emācipato tutor decernatur, an ob numerum trium filiorum possit se à tutela excusare. Bart. sing. 69. 112

2 Pater licet possit procuratorem ad iudicia constituere ante litē cōtestatam, tamen non potest constituere sine cōsensu filij vbi adhiberi potest. Inno. sing. 34. 165

2 pater an possit transigere super bonis aduenticijs filiorum. Io. Trig. sing. 93 nu. 4. 102

2 pater præteritus exemplo patroni contratabulat testamentum filij, ita vt testamentum pro parte rescindatur, contra naturam bonorum possessionis contra tabulas. Marc. Mantua sing. 74. nu. 1. & 2. 12

1 Pater si instituat filium pupillum, & dicat quod ipso moriente relinquit omnia bona Titio, an illa substitutio possit esse vulgaris & pupillaris. Et quid si dixerit ipso moriēte sine liberis. Math. sing. 183. nu. 1. 149

2 Pater instituti excludit substitutum. Aluis. sing. 251. 174

2 pater si dilapidet, bona quo remedio filijs prouideatur. Ioan. Trig. sing. 30. num. 1. & 2. 90

2 pater filium naturalem instituit hæredem in testamento eum simpliciter filium nominando, ex hoc solo actu est legitimatus, quinque tamen concurrentibus. Marc. Mant. singular. 60. numer. 1. 3. & 4. 62

1 pater tenetur relinquere filio iure institutionis etiam si testetur inter liberos. in add. Math. sing. 158. nu. 1. 145

1 pater non obligatur ad expensas iudicij, licet potestatem dederit filio standi in iudicio. Gul. de Lud. sing. 130. nu. 1. 441

1 pater debet aliquid relinquere filio iure institutionis, alias si iure legati, testamentum est nullum, & quomodo id intelligatur & limitetur. Math. sing. 103. nu. 1. 146

1 pater si promisit dotem filiæ, deinde moriatur filio, & filia hęredib. institutis, onus dandi illam dotem promissam non pertinet ad filium pro dimidia, pro qua est hæres, sed tantum est in parte filię.

Petr.

Petr. Rauen. sing. 43. nu. 1. 292
1 pater non potest directo substituere filio in legitima, sed per fideicō missum. Gul. de Lud. sing. 153. nu. 1. 442
1 pater naturalis filium in testamento, vel in alio instrumento nominans sine alia expressione naturalitatis, videtur filium legitimare propter præsumptum matrimonium inter amasiam & amasium, & quid econtra in matre naturali filium nominante. Franc. Crem. sing. 161. num. 279
2 pater pauper non tenetur alere filium. Mar. Mant. sing. 1. nu 6. 2
2 pater si permittat filio donare causa mortis, tamē si donet patri, vel seruo patris, non valet. Aman. sing. 230. nu. 1. 76
2 pater quod facit non vt pater, sed vt alius, ideo improbatur, vt pura si datus esset executor testamenti, non posset eo prætextu nominare filium in pauperem, quia facile præsumitur fraus in tam coniuncta persona. Mar. Mant. sing. 148. nu. 1. 21
2 pater sicut non obligatur ex delicto filij commisso extra territorium, sic nec ex contractibus extra territorium factis. Mar. Mant. sing. 28. nu. 3. 8
2 pater si stipulatus vt dotem facto diuortio sibi dari de filiæ voluntate, mortua filia sine liberis, agit pater vt hæres filiæ, nec al. us cō sensus requiritur. Bar. sing. 61. 112
1 pater noster, an dici debeat in principio officij, an vero in fin. Iudo. Rom. sing. 53. 7
1 pater prohibitus alienare bona aduentitia filij, potest tamen alienare quando alienat pro vtilitate filij. in addit. Mathesil. singul. 155. num. 8. 143
1 pater emancipās filium, licet possit sibi retinere dimidiam vsusfructus in bonis filij, istud verum est in quæsitis, secus in quærendis. Pet. Rer. sing. 76. nu. 2. 296
2 pater gerens negotium filij tenetur reddere ratione administrationis filio. Dyn. sing. 5. 130
1 pater occidens filium rebellem patriæ præmio est afficiendus. Pet. Gerar. sing. 24. nu. 7. 290
2 pater potest filiam exheredare. quæ non vult nubere digno, quem pater elegit. Aman. sing. 211. nu. 1. 75
1 pater an & quando possit grauare filium, cui pupillariter substituit, in legitima, vel proprijs eius bonis. Matheilan. singul. 163. numero . 146
1 pater qui dedit dotem filiæ, & pro ea est stipulatus, an ea mortua sine liberis solus succedat, an vero etiam mater cum fratrib. & sororibus. Bar. sing. 62. 112
1 pater rerum filij administrator an possit constituere procuratorem in causa filij ante litis contestationem. in addit. Mathe. sing. 190. numero 1. 150
2 pater potest relinquere filiæ nate ex nefario, & incestuoso coitu nō solum alimenta, sed etiam dotem, & ad id tenetur de iure canonico. Math. sing. 146. nu. 1. 141
1 pater vel coniunctus licet non possit esse testis in causa filij, vel coniūcti, tamen si fuit descriptus in instrumēto vt testis, instrumento adminiculatur. Antonius Corset. in singul. in verb. testis. 11. num. 1. 339
1 pater vasallus non tenetur iuuare dominum contra proprium filiū. Sic econtra, vasallus, qui non iuuat patrem domini sui feudo priuandus, ac si dominum suum non iuuet. Hippo. Marsi. singu. 160. num 4. 362
1 pater potest filiū iniustè exhæredare, & tali exhæredato datur querela. in add. Math. sing. 175. nu. 3. 148
2 pater si dotauit filiam, eique dotem profectitiā reddi stipulatus sit, defuncta illa absque liberis, parentibus, fratribus & sororibus relictis, an omnes illi æqualiter succedant filiæ prædefunctæ. Ioā. Trig. sing. 17. nu. 1. 87
1 pater si dederit maiorem dotem filiæ spuriæ, quam sint alimenta ei de iure canonico debita, an in eo in quo dos excehit alimenta, possit auocari à marito constante matrimonio. in add. Math. singul. 146. nu. 5. 141
pater non potest filiæ spuriæ donare aliquid vltra alimenta. ibid. numero 6.
1 pater cogi potest ad dotandum quando filia est maritata. in add. ma thesi. sing. 105. nu. 1. 127
2 pater habebat bona aduentitia filij, & pro ipso fecit expensas in studio, ex illis videtur in dubio facta expensa Petrus Rauenna singular. 60. 137
1 Pater habēs filium, & illum ponens in hospitali, perdit ius & priuilegiū quod habet in filio, & si talis filius occideret patrem, nō teneretur lege pompeia de parricidijs. Et quid de filio ponente patrem in hospitali, quem alimentare & curare potest. Petr. Gerar. sing. 2. num. 9. 281
1 pater vt possit filio adscribere, & filius patri, quibus remedijs vti debeant. in addi. Math. sing. 87. nu. 4. 113
1 pater tanquam legitimus administrator filij potest transigere super bonis ipsius filij aduentitijs. Bou. in verb. decretum. nu. 13. 191
2 pater si filiæ non nuptæ centum legauerit, & ea cum non cauerentur, fuerit missa in possessionem bonorum hæreditariorum, potest diminuere de bonis causa vescendi. Bar. sing. 100. 114
2 pater cogitur filio in iudicio consentire in rebus in quibus patri nō quæritur vsusfructus Bar. sing. 198. 121
1 pater si sit furiosus, filius potest adire hæreditatem sibi relictam. Et sibi ipsi quærere sine iussu patris. Bar. sing. 81. 113
1 Pater potuisset honeste cōtrahere matrimonium, per. Ger. sing. 60. numero 1. 294
1 pater post triennium filium alere tenetur, etiam si alimenta semel assignata ludo, vel re simili prodana dissiparit. Hip. Mar. sing. 104 numero 1. 355
2 pater si pro filia habente aduentitia dotē simpliciter dederit, de suo dedisse præsumitur. Idem si de bonis suis, & filiæ se dacæ dixerit, nisi laboret inopia. Bar. sing. 173. 118
1 pater non cogitur legitimare filium naturalem. Pet. Gerard. sing. 1. numero 13. 280
2 pater succedit in vsufructu bonorum maternorum ad filios delatorum & quid si sint in potestate. Et an idem sit in nepotibus. Bar. singul. 197. 121
1 pater si filium emancipet, reseruando sibi vsumfructum omniū bonorum per filium quærendorum, cum consensu filij, an in aduēti tijs postea quæsitis per filium vsumfructum integrum habeat. Ludo. Rom. sing. 309. 30
1 pater pauper si pecuniam mutuo acceperit, illam in alimenta filiorum erogauerit, filij postea diuites effecti eam mutuanti reddere tenentur. Lud. Rom. sing. 213. 20
1 pater si secundo maritet filiam suam, & ei dotem constituat non facta mentione de prima dote, filia non poterit petere nisi dotē secundo loco constitutam. Gui. Pap. sing. 182. 215
1 pater an teneatur filiam nuptam dotare. Guido pap. sing. 321. §. si pater. folio 218
1 pater dicit sic, relinquo filio meo, sed non dicit iure institutionis, an dicatur præteritus vel institutus. Guido. Pap. singu. 616. §. sed pone. 242
1 pater præsumitur prædilexisse filium suum natum, quam eius liberos nascituros. Gui. pap. sing. 997. §. 2. 262
1 pater potest ratificare gesta per filium etiam quæ non fuerunt gesta nomine patris. Gui. pap. sing. 925. §. 2. 259
1 pater non potest præiudicare siue pactum facere in præiudicium liberorum suorum natorum vel nascendorum, in iure quod anteliberis competebat. Gui. Pap. sing. 801. 152
1 pater vbi iustè exhæredat filium suum in testamento & hæres in testatus non vult adire hæreditatem, cui nullus datus est substitutus, talis filius exhæredatus non repellitur volens succedere ab intestato. Gui. pap. sing. 453. 229
1 pater si in instrumento dixerit, do tibi vt extraneo propter merita, illa verba non faciunt fidem. Guido papæ singular. 373. §. & in dicta. 222
1 pater & filius non reputantur eadem persona in his, quæ sunt facti. Gui. pap. sing. 450. §. no. 229
1 pater an teneatur iterum dotare filiam quæ propter adulterium dotem perdidit. Gui. pap. sing. 568. ver. circa hæc, & an teneatur eā alere. ibid. 237
pater qui soluit legitimam pro redemptione filij fisco ex forma statuti an cogatur illam sibi in testamento relinquere, versicul. vlterius. ibid.
2 Pater cogi potest filias maritare, & qua actione, & an idem in matre Et an hodie filiæ debeant expectare 25. annum. Barth. de Capu. sing. 71. 183
2 pater si emancipat filium, & ei tradit dotem iussu nurus suæ, liberatur à nuru. Pet. Rau. sing. 165. 139
1 pater si relicta legitima portione filijs, extraneos fecerit hæredes, & post eius mortem bona sine aliqua hæredum opera creuerint, an filij illius incrementi possint legitimam petere. Ludou. Rom. sing. 128. folio 13
2 pater potest stipulare dotem filiæ vsque ad tempus nuptiarū, secus in extraneo. Et quæ sit ratio. Bar. sing. 125. 115
1 pater an teneatur dotare filiam naturalem, vel spuriam pauperem. Math. sing. 146. 141
1 patrij in castrensib. vel quasi filij quare quærebatur vtilis actio mar. man. sing. 393. nu. 1. 43
1 patri concessum est vt filiam in adulterio inuentā interficiat, quod tamen alteri nisi filio demandare non potest. Marc, Mant, singu. 32. num. 6. 8
1 patri & marito leges permittunt occidere filiam & vxorem in adulterio deprehensam, quod ampliatur etiam si prægnans sit, Mar. Mant. sing. 128. nu. 1. 19
1 patris filio propter benemerita donantis assertioni de ipsis benemeritis, non creditur, nisi huiusmodi benemerita plenè probentur, quod limita vt hic nu. 2. Hip. Msi. arsing. 610. nu. 1. 426

1 patri

1 patri bannito vbi à filio alimenta solui debeant. Et an reus possit compelli ad soluendum alibi, quàm in loco destinatæ solutionis. Ant. Corsi. in sing. in verb. solutio. nu. 1. 333
1 Patri malè administranti bona filij potest administratio interdici. Gnli. de Lud. sing. 76. nu. 1. 440
2 patre condemnato ob delictū filio non obest quo ad peculium profectitium, nec contrà Marcus Mantua singulari. 352. numero 1. & 2. 39
1 patrem ac filium personam vnam censeri, & non dici libere relaxatum de carceribus, qui filium suum ibidem relinquere pro obside cogitur. Hip. Marsi. sing. 160. nu. 1. 362
1 pater per filium vbi personæ electa est industria, seruire potest. Et si patri violentia inferatur corporalis, fecerit que filius quippiam ad patrem liberandum, actus huiusmodi per metum factus dicitur, ac si filio ipsi illata fuisset. Hipolyt. Marsil. singular. 160. num. 2. 362
1 patientia est tertium adiacens nullum extremorum propriè amplectens. Gui. pap. sing. 89. 210
1 patientia superioris bannitum per ciuitatem ferentis, facit vt pro non bānito bannitus præsumatur, sicq; occidi impunè nequeat, etiam si statutum iubeat, ac licere caueat. Hipol. Marsi singul. 77. numer. 2. folio. 351
1 patientia ac tolerantia superioris velut mandatum habentur, adeò, vt si quis se pro locumtenente superioris gerat, eodem superiore sciente ac patiente, præsumitur superior id voluisse & mādasse. Hip. Marsi. sing. 77. nu. 3. 352
1 patientiam cum taciturnitate consensum inducere Hip. sing. 77. nu. 1. fol. 351. non tamen in his quæ scripturam desiderant. Hip. mar. sing. 330. nu. 1. 391
Quæ autem scripturam desiderent, vide remissiuè. nu. 2. ibid.
1 parientiam principis vim priuilegij habet. Hipolyt. Marsil. sing. 77. numero 5. 351
1 patrimonij nomen qnid significet. in add. Mathe. singul. 110. nume. 107. folio 132
2 patrimonij facta confusione non est in consideratione, quod mater dedit. Mar. Mant. sing. 605. nu. 2. 63
2 patronus coactus adire per fideicommissariū potest mutata voluntate pœnitere, & sibi eam retinere. Marcus mantua singula. 193. num. 1. 25
2 patronus non habet ius succedendi in bonis liberti clerici nec pōt eum in seruitutem reuocare, licet secus si de liberto laico ecclesia tamen libertum suum clericum & laicum posset in seruitutem reuocare. Inno. sing. 8. 164
2 patronus succedit liberto, & quare. Bart. sing. 57. 111
1 patroni si discordēt in præsentatione, Episcopus gratificat, cui vult ex præsentatis. in add. Math. sing. 184. nu. 2. 149
2 patroni dicuntur domini libertorum suorum. Bal. sing. 68. 125
2 patrono competit hæreditas liberti, & licet ipse non fecerit inuentarium, non præiudicat sibi, licet secus esset in alijs hæredib. vniuersalibus. Bal. sing. 1. 123
1 patronatus ius probatur per antiquam possessionem. Ant. Corsi. in sing. in verb. patronus. 2. nu. 1. 329
1 patronatus ius, quod habet venditor in capella in fundo ædificata, transit in emptorem fundi, nisi ad capellam per viam publicam eatur. Lud. Rom. sing. 57. 7
1 pauper, cui vsus magni palatij fuit legatus, si in eo certam partem elegit, an possit variare, & postea aliam habere. Ludouic. Rom. singul. 69. 8
1 pauper nobilis habens palatium ruinam minās, quod propter paupertatem reficere non possit, an ad illud vendendum cogatur. Ludo. Rom. sing. 784. 78
1 pauper an excusetur ab appellando in scriptis, quia ibi fit expēsa, sed ab appellatione, quæ fit viua voce. in addit. Mathesi. sing. 198. numero 1. 152
1 pauperi si vsus vnius magni palatij relinquatur, an toto palatio vti possit. Fran. Crem. sing. 84. 271
1 pauperes qui sibi victum industria sua quærunt, non debent cōferre ad onus impositæ collectæ. Idem in his, qui sunt lapsi facultatib. suis. Pet. Gera. sing. 73. nu. 1. 296
1 pauperes, quorum industria est necessaria ad victum quærendū, non debent concurrere ad onus impositæ collectæ, Pet. Gerar. singul. 100. num. 14. 300
2 paupertas idem operatur, quod morbus circa dilationem legalem, quoad effectum excusationis appellantis à sententia diffinitiua, & non prosequentis appellationem intra tempora præfixa, intellige tamen quando paupertas non est causata sua culpa. Mar. Mant. sing. 31. nu. 4. & 5. 8
1 paupertas probatur per famam. Bouer. in singula. in verb. probatio. num. 15. 197
1 paupertas licet non impediat obligationem, nec actionis exercitiū, tamen moram committi impedit, & pœnam in spiritualibus, & tempus appellationis prosequendæ currere vetat. Mathesi. sing. 198. num. 1. 152
1 paupertas excusat à prosecutione appellationis. Pet. Gera. sing. 73. num. 10. 296
1 paupertas & necessitas à multis alioquin prohibitis excusat. Math. sing. 198. num. 3. 152
paupertatis probatio qualiter fiat. nu. 4. ibid.
2 paupertatis priuilegia multa sunt. Marc. Mant. sing. 31. nu. 1. 8
1 pax de morte, ante mortem, an tueri ac fieri possit. Hip. Marsi. singu. 46. num. 2. 348
2 pax quid. Marc. Mant. sing. 10. nu. 3. 6
1 pax vt habeatur potest quis transferri de vna Ecclesia in aliam. Anto. Corsi. in sing. in verb. pax. 2. nu. 1. 326
1 pax facta à litigantibus super debito, intelligitur etiam facta super expensis. pau. de Cast sing. 2. nu. 1. 128
2 pacis fractæ ratione potest laicus conueniri coram ecclesiastico iudice. Per. Rau. sing. 530. 149
1 pacem ineundo, si articulis complexum sit & actum, vt banniti rebanniantur, eorumque condemnationes ac banna cassentur, nō opus esse nec necesse re ipsa de libris cancellari, sed satis est cancellatos declarari. Hip. Marsi. sing. 340. num. 5. 393
1 pace, vel inducijs initis cum bannito, num seruanda sit ei pax, & an non seruans in pœnam conuentionalem incidat. Hip. Marsi. sing. 351. nu. 1. & 2. 395
1 pacem cum aliquo iniens, promittit sub certa pœna se eum non offensurum, si eum non offendit, sed ipsius consanguineum, perinde in pœnam incidit, ac si eum offendisset. Hipolyt. marsil. sing. 331. num. 1. 391
1 pacem initam frangere dicitur, qui consanguineum eius, cum quo pacem iniit, offendit. Et id qualiter intelligendum. Hip. Mar. sing. 204. nu. 2. 370
1 pacem an is facere possit, qui habet mādatum generale, an vero requiratur speciale. Lud. Rom. sing. 466. 47
1 pacem si qui inter se coram iudice ordinario inierunt, cum promissione de se non offendendo sub certa pœna, si postea alter alterū procul à ciuitate & iudicis iurisdictione repererit, eumque offenderit, an offendens in pœnam promissam inciderit. Hip. Marsi. singul. 532. num. 1. 418
1 pax si inter aliquos de homicidio, vel vulneribus inita est, sub certa pœna vicissim promittentes de se amplius, non offendēdo, vnusque nihilominus aliunde postea offendat, tunc offendens in pœnā incidit, impuneque offendi potest. Et num liceat prius offensō, vltra id quod possit offendentem impunè offendere, pœnam petere. Hip. Mar. sing. 337. nu. 1. & 2. 392
pacem si cum Titio iniero, & socijs eiusdem & adherentibus, an si vnus sociorum, aut adhærentium offendatur antequam ipsam rupturam ratam habuerit, pax rupta cēseatur. Et quid si plures cū pluribus pacē inierint, promittentes quilibet insolidum, an vnus læsus à quolibet insolidum pœnam petere possit ibid. nu. 3. & 4.
pacem an rumpere dicatur, qui metum infert. nu. 5. ibid.
2 peccans mortaliter dicitur pati maximam capitis diminutionem. Inno. sing. 50. 165
1 peccatum veniale geminatum mortale fit. Et bis carceratus pro eodem delicto amplius relaxari non debet Hip. Marsi. singul. 378. numero 4. 399
2 pecunia quando soluitur minus rectè administratori ciuitatis, non præsumitur versa in vtilitatem ciuitatis, & idem in tutore & curatore. Pet. Rau. sing. 514. 149
1 pecunia in muro domus recondita, an veniat emptori vendita domo. Et quid de thesauro. Per. Ger. sing. 95. nu. 1. 299
1 pecunia, quæ ab aliquo accipitur pro delicto committendo, parti applicatur. Lud. Rom. sing. 333. 32
1 pecunia pro pœna qualiter sit offerenda, vt pœna euitetur. in add. math. sing. 83. nu. 3. 122
1 pecunia si ad vnum tantum ex pluribus insolidum obligatis peruenisse probetur, præsumitur, qđ alij fideiussores extiterint. Francisc. Crem. sing. 39. nu. 1. 267
2 pecunia debita superioris mandato, lege, vel statuto si moneta mutetur, attenditur tempus solutionis, & quæ sit ratio. Mar. man. singul. 577. uu. 1. 60
1 pecunia est de his rebus quæ seruando seruari non possunt, & ideo potest sine decreto alienari, nisi sit destinata ad emptionem rerū immobilium. Lud. Rom. sing. 104. fol. 11. Franc. Crem. singu. 60. fo. 269. Corsi. sing. 222. in verb. pecunia. 326
2 pecuniæ donatæ ad ædiū refectionē quæ incendio consumptæ sunt, donato valet inter virum & vxorem, quoniā interesse publicum est vrbem ruinis non deformari Mar. Mant. sing. 555. nu. 2. 58
1 pecuniæ sunt secundus sanguis hominis, & pecunia est fideiussor turæ necessitatis. Per. Ger. sing. 73. nu. 5. 296
1 pecuniæ verbum qualiter sumatur, maximè in rescriptis. Lud. Rosingul. 210. 20

Index

1 pecuniæ datio,& ipsius interuentus inducunt delictum vbi alias delictum non esset,vt in teste pecuniam ob dicendum testimonium verum accipiente Nam in falsi pœnam incidit. Hipo. Marsi. sing. 353.num.1. 395
1 pecuniã redactam ex venditione rei meæ à te facta,possum in subsidium repetere. Et quid econtra,si ex pecunia mea rem emas,an in subsidium possim ad illam agere,licet mihi obligata non sit. Lud Rom.sing.612. 61
1 pecuniam statim consumpturo mutuans accipientem non obligat. Et quid si pactum interuenit, de conuertenda in vsum meretricium pecunia, nec accipiens in id conuerterit, an mutuans hac lege pactoque repetere pecuniam possit. Hipol. Marsil. sing. 504. numero 1. 421
1 pedagium dicitur fregisse mercator transeundo locum in quo pedagium solui debet. Gui. pap. sing. 875. 257
1 peierat quis toties,quoties venit contra rem iuratam. Boue. in sing. in verb. iuramentum. nu. 4. 195
1 penitus intelligitur ipso iure,idem de dictione prorsus. Ant. Cor. in sing. in verb. penitus nu. 1. 324
1 pendente lite super proprietate annui cẽsus,petitor si fuerit in possessione exigendi non vi,non clam,non precario debet in ea tueri lite pendente. Bou. in sing. in rub. de petit. nu. 16. 195
1 pendente appellatione an quis sit excommunicatus. Guido papæ sing. 408. 226
1 pendente vna dilatione,potest dari per iudicem alia super alio articulo non præiudiciabili primæ dilationi. Bou. in sing. in verb. dilatio. num. 7. 189
1 pensio ad hoc vt dicatur iusto pretio vendita,oportet,quod collecta 20. annorum non contineat vltra sortẽ. Gui. pap. sing. 936. §. 2. solio 259
1 pensio remittitur propter guerram. Gui. pap. sing. 63. 209
1 pensio aliqua si imponatur vel legetur super aliqua possessione vel proprietate an dicatur res hipothecata. Guido papæ singul. 164. 212
1 pensionem annuam quis emere potest ad vitam sine peccato vsurario ratione incertitudinis, habita tamen moderatione & ætate ementis. Bou. in sing. in rub. mista de criminibus. nu. 17. 206
1 percipiens in præsenti fructus agri præsumitur toto illo anno agũ possedisse. Fran. Crem. sing. 133. nu. 1. 276
1 percussionem abusiuã dici,quæ aut manu vacua,aut pugno fit. Nec atrox iniuria his inferri censetur. Nec statutum verberantem puniens eum qui pugno, vel manu vacua percussit,comprehendit. Hip. Marsi sing 535. nu. 1. 418
1 percutiens ignorans percussum esse clericum non est excommunicatus. Bou. in sing. in verb. excommunicatio. nu. 5. 190
1 percutiens priorem vel antianum,si statuto cautum sit,vt in duplũ puniatur,an remotum priorem percutiens in statutum cadat,cũ qualitas adiuncta debeat intelligi. &c. Et quid de potestate syndicatu durante. Hip. Marsi sing. 179. nn. 1. & 3. 765
1 percutiens clericum intonsuratum an sit excommunicatus. Guido pap sing. 746. §. an percutiens. 249
2 percutiens ingredientem religionem, etiam si nondũ sit professus, incurrit excommunicationem maiorem. Aluis. de Alb. singu. 209. folio 173
1 peræquatores talliarũ si grauauerint aliquem per negligentiã vel per gratiam quomodo puniuntur. Gui. pap. sing. 746. 249
1 perempta instantia pereunt attestationes testium non publicatorum. Bou. in sing. in verb. testis. nu. 36. 199
1 peremptorium in sententia diffinitiua requiritur,& speciale est in summarijs. in add. Math. sing. 131. nu. 1. 138
peremptorium requiritur in primo & secundo decreto. ibidem numero 2.
1 peremptorium vbi requiritur,trina citatio requiritur,vel vna pro omnibus. in add. Math. sing. 130. nu. 11. 137
1 peremptorium in quibus casibus requiratur in add. Mathes. singul. 131. fol. 138
1 peremptorio quando opus sit,& quando non in add. Mathes. singu. 130. num. 21. 137
1 perfecta dicuntur quæ certam formam non habent. Colum. sing. 1. num. 5. 177
1 perfidia maior est venire contra conuentionem factam cum conjuncto,quam cum extraneo. in addit. Mathesilan. singulari 41. num. 7. 103
1 perforare vel abstrahere aliquid de muris seu mœnijs ciuitatis vel ville an sit licitum. Gui. pap. sing. 587. 239
1 periculum quando in mora est,solent iudices à præcepto incipere, quod postea in causæ discussione iustificant. Quin etiam ob eandem ne partes ad arma veniant sine causæ cognitione possunt iudices facere,quod periculo cessante reuocare debent. Hip. Marsi. sing. 648. num. 3. 432
1 periculi verbum,casum fortuitum non comprehendit. Fallit quãdo alitèr operari nequit. Lud. Rom. sing. 442. 43
2 peritis in arte credendum, & quot sint necessarij,vt fides plena eis adhibeatur. Marc. Mant. sing. 267. nu. 1. 2. & 3. 31
1 periurus,vel peracta pœnitẽtia,testis esse non potest,sicut nec ante peractam pœnitentiam, nec inimicus etiam reconciliatus testis idoneus est,aduersus eum cui inimicus fuerit. Hip. Marsi. singula. 107. num. 4. 356
2 periurus an sit ipso iure infamis. Marcus Mantua singulari 509. numero 1. 35
2 periurus infamis non potest dicere testimonium. Aluisi. singulari 69. 169
1 periurus repellitur à testimonio. Bouer. in singulari in verb. testis: numero 8. 199
1 periurus pœna extraordinaria punitur,& fustigatur,& infamis efficitur. Lud. Rom. sing. 425. 41
1 periurus ex non obseruatione iuramenti liciti,beneficio, & dignitate priuatur. Lud. Rom. sing. 546. 53
1 periurus omnis repellitur à testimonio,& an sit infamis. Guid. pap. singul. 750. 250
1 permissum est poni animalia in certa patte alicuius territorij, & in alia parte est prohibitũ,aliquis denuntiat quod animalia fuerũt missa in dicto territorio,sed non probatur quod in loco prohibito. Gui. pap. sing. 159. 212
2 permissum & prohibitum quando separari non possunt, permissum trahit ad se prohibitum. Marcus Mantua singular. 10. numero 13. 4
2 permutatio facta cum re vænali, habet instar emptionis, sed cum re non venali, habet instar permutationis. Baldus singulari 57. 125
2 permutatio est contractus,qui rei interuentu perficitur. Ioan. Trig. sing. 58. num. 3. 94
1 permutatio beneficij,an possit fieri per episcopum sine consensu patroni. Gui. Pap. sing. 788. §. vltimo. 252
1 permutatio beneficiorum quid si vnus ex permutantibus nõ habet ius,puta,quia simoniacus,vel aliter non habet titulum in beneficio,nunquid acquiret ius in beneficio,quod consequitur ex causa permutationis. Gui. pap. sing. 830. 254
2 persona tanquam dignior attendenda,& non locus. Mar. Man. sing. 9. num. 3. 4
2 persona aliquando facilius alienatur,quam res. Marc. Mant. singu. 542 num. 3. 54
1 persona libera capitur & in carcere detruditur in casu. Gui. pap. singul. 504. §. nor. casum. 232
2 Ex alterius persona plerunque consequimur, quod ex nostra consequi non possumus ex quo infer vt numero 2. Marcus Mant. sing. 417. num. 1. 45
1 persona prohibita obligari sine certa solennitate,potest tamen se obligare absque illa solennitate ad finem consequendæ liberationis. in add. Math. sing. 155. nu. 4. 143
1 personæ egregiæ,vt sunt milites,clerici,& similes ad iudicium venire non compellunt,& an hoc procedat in causa criminali. Ludo. Rom. sing. 397. 38
1 personæ agnitionem nox impedit. in addit. Mathesilan. singu. 124. nnmero 3. 135
2 personæ sunt accidentia & qualitates, quæ possunt abesse præter subiecti corruptionem. Mar. Man. sing. 38. nu. 2. 9
1 personæ ante omnia inquirenda est conditio. Pet. Gerard. sing. 23. numero 3. 290
1 personaliter pro debito pecuniario quis capi potest, hocq; si extra domum reperiatur. Math. in auth. & qui iurat. C. de bon. auth. iudic. num. 5. 185
1 personalis seruitus hominis præscribitur 30. annis,si non possit fieri fides de libertate originali. Si vero possit fieri fides de libertate originali,nunquam præscribitur seruitus contra hominis libertatem. Bou. in verb præscriptio. nu. 15. 201
1 in mere personalibus actibus qui non possunt ex persona procuratoris transire in dominũ,procurator gerit vicem nuntij,& personam domini de directo repræsentat. Bouer. in verb. procurator. numera 21. 192
2 personati habitus monachorum,monialium,iudæorum, bellarũ, &c assumentes per Episcopum loci tanquam sacrilegi veniunt puniendi. Marc. Mant. sing. 111. num. 1. 4
1 pertinet,verbum importat dominium vel quasi. Gui. pap. sing. 473. §. verbum. 230
1 pertinentia & impertinentia articulorum, vbi est in dubio,debent admitti saluo iure impertinentium,& non admittẽdorum. Gui. pap. sing. 108. 210
1 pertinentiæ, de pertinentijs domus meæ id dicitur, quod est prope domum meam per quinque pedes. Guid. pap. sing. 405. 226
1 pertinentiarum appellatione quid contineatur. Gui. pap. singu. 218. fol. 213. & sing. 420. 233

1 peruenire

Singular. Doctorum.

1 peruenire dicitur ad aliquem, quod ei peruenit deductis expensis. Gui. pap. sing. 474. 230
1 peruenire non debet ad bellum nisi præcedente monitione seu diffidamento. Gui. pap. sing. 172. 212
1 petens aliquid alterius nomine,obtinere non debet,nisi de mandato constet,licet ille alter dixisset,quod darentur omnia cuicunq; eius nomine petenti. Pet. Ger. sing. 87. nu. 1. 210
2 petẽs hæreditatem potest pacisci cum aduocato de danda certa parte euentus litis. Dyn. sing. 17. 130
1 petens in libello talem rem,& si non extat petit æstimationẽ,debet intelligi in eo casu in quo potest venire in petitione. Guid. papæ sing. 330. 217
1 petens se absolui simpliciter confitetur se excommunicatum, sed non quando petit ad cautelam. Gui. pap. sing. 304. § quis. 217
1 petere quis non debet id,cuius contrarium non esset postulaturus. Math. sing. 116. nu. 23. 130
1 petere si vis mille,& nescis qualiter testes sint deposituri,potes petere modicam partem,& si postea testes plene probẽt pro te,poteris totam summam petere,quod procedit, nisi reus opponat. in add. Math. sing. 115. nu 5. 133
1 petitio generalis licet sufficiat ad interesse, tamen in processu causæ est necessaria specialis specificatio & probatio interesse. Boue. in sing. in verb. & interesse. nu. 1. 202
2 petitio quando alicuius rei est denegata,rescriptum impetratũ,præsumitur surreptitium. Pet. Rau. sing. 502. 148
1 petitio debet continere certam quantitatem vel rem petitam,alias non est admittenda. Gui. pap. sing. 751. §. de petitione. 250
2 petitio generalis admittitur in realibus,secus in personalibus. Gui. pap. sing. 786. §. 4. 252
1 petitio hæreditatis & rei vendicatio possunt in eodem iudicio simul cumulari. Bou. in verb. cumulatio. nu. 1. 194
1 petitio fructuum valet,licet sit incerta,vt pote peto fructus ex tali fundo pro cẽsu,quod intelligo si dicti fructus accessoriè veniant seu petãtur,quia quis non tenebitur ex primere in libello ea quæ accessoriè veniunt siue sint accessoria iuris,siue rei,siue actionis. Bouer. in verb expensæ. nu. 21. 202
1 petitionis vna pars si tantũ probetur,an pro illa parte probata possit ferri sententia in actione reali,vel personali. in add. Math. sing. 117. num. 1. 34
2 petitioni criminali cogitur quis respondere officio iudicis. Dyn. singul. 139. 132
1 petitionem ineptam iudex non debet admittere, si tamẽ admittat reus condemnabitur,si petitio possit adaptari intẽtioni actoris. & sententia erit valida. Gui. pap. sing. 859. 256
1 petitiones agentis tot sunt,quot sunt in libello capitula. Gui. pap. sing. 130. 211
1 in petitionibus seu iudicijs vniuersalib. quia in eis restitutio petitur fieri iure actionis, ea propter requiritur specificatio & probatio rerum seu specierum, saltem in prosecutione causæ, taliter quòd possit ferri sententia specialis, quæ si generaliter ferretur, restrin geretur tantum ad specialiter prosecuta, quia limitato medio limitantur extrema. Bou. in verb. libellus. nu. 31. 193
1 petitorium & possessorium si simul intententur,& probetur in possessorio,& non in petitorio qualiter sententia erit ferenda. Guid. pap, sing. 473. nu. 1. fol. 130. & sing. 516. 233
1 petitorium & possessorium retinendæ possunt simul intentari,& cumulari diuersis respectibus. Bou. in sing. in rub. de petitor. & possessor. nu. 19. 195
1 pia causa multis priuilegijs innixa,sed hoc potissimum habet,quod nec humanis legibus,nec iuris solennitatib. subiaceat. Hip. Marsi. sing. 569. nu. 1. 422
1 piæ causæ quanquam fauor magnus est,si tamẽ notarius officio suo priuatus relicta ad pias causas scripserit, non valebit scriptura. Hip. Marsi. sing. 569. nu. 4. 422
1 pius locus minori æquiparatur. Lud. Rom. sing. 94. 10
1 pignus prætorium præuentionem admittit. Math. in l. cum apnd. C. de bon. author. iudic. possid. nu. 5. 185
2 pignus per nouationem extinguitur,nisi fuerit repetitum. Bar. sing. 209. fol. 122
1 pignus pretorium & conuentionale quomodo differant. Guid. pap. sing. 753. §. differentias. 250
1 pignus potest retineri etiam ob chirographariam pecuniam contra principalem debitorem,secus contra debitorem aliud debitũ offerentem. Bar. sing. 209. 122
1 pignus non reintegratur generalis obligationis vigore,si res,in qua semel remissum est pignus,de nouo in dominio debitoris peruenerit. Bar. sing. 206. 122
1 pignus datum pro vno debito potest pro alio detineri,secus si debitum sit pœnale,& hoc odio pœnæ. Lud. Rom. sing. 108. 11
1 pignus æquè idoneũ potest surrogari in loco pignoris prius Iudæo dati. Fran. Crem. sing. 55. nu. 1. 269
1 pigneratio est genus iurisdictionis. Gui. pap. sing. 221. 213
1 piratæ delictum in mari committentes,puniuntur ab eo iudice,qui præest territorio propinquiori ipsi mari,vbi delictum est cõmissum. Ant. Corsin sing. in verb. iurisdictio. 2. nu. 2. 316
2 piratæ æquiparantur hostibus facti & principis, & ideo possunt à quolibet spoliari. Per. Rau. singu. 814. 157
2 pisanum statutum contra offendentes quale. Mar. Mant. singu. 263. numero 1. 35
1 piscari die festo licet pro victu. Pet. Ger sing. 100. nu. 2. 300
2 pisces & aues an veniant appellatione animaliũ. Barth. de Capua singul. 1. 279
1 plenum ius,vel pleno iure,verba ista important proprietatem cum vsufructu. Gui. pap. singu. 473. §. ista. 230
1 plenum non recipit magis plenum. Guido papæ. singulari 880. §. vltim. 257
2 plura determinalia non pariformiter determinantur, quando non est eadem ratio determinandi vtrunque. Mar. Mant. sing. 61. numero 2. 11
2 plura facta vnius familiæ puniuntur vt plura,si de publica vindicta tractatur,alias vt vnum. Per. Rau. sing. 381. 145
1 pluralitas beneficiorum est odiosa. Gui. pap. sing. 907. 258
1 pluralitas non præsumitur in dubio,ideo probanda. Hip. Mar. sing. 439. nu. 1. 2. & 3. 406
1 plus est aliquid facto facere,quam verbo. in add. Math. singula. 110. num. 46. 130
1 plus,ista dictio prolata à teste vel ab homine nihil operatur. Guid. pap. sing. 224. 213
2 pœna potest imponi incolæ huius ciuitatis de delicto alibi commisso. Per. Rau. sing. 548. 149
2 pœna in ecclesia Dei nulla est maior excommunicatione,& appellatur bannum christianitatis Mar. Mant. sing. 508. nu. 1. fol. 53. & sing. 103. nu. 6. fol. 15. & sing. 480. in fin. 50
2 pœna si per statutum imponitur ipso iure non augetur,vel minuitur illa pœna per confessionem,vel negationem stante statuto, q confitenti minuatur,vel neganti augeatur. Petrus Rauen. singul. 495. folio 148
1 pœnam de qua in l. si clericus. C. de episc. audien. quomodo poterit fieri quod quis euiter. Gui. pap. sing. 32. nu. 16. 208
1 pœna malè appellantis,de qua in l. si clericus. C. de episc. audi. an habeat locum de iure canonico. Gui. pap. sing. 32. nu. 16. 208
2 pœna si imponitur illi qui extraxit triticum ex forma statuti, non punitur ille qui inuentus est in via. Pet. Rau. sing 503. 148
1 pœna adiecta non solum dationi quantitatis,sed etiam dationi alterius rei præsumitur adiecta in fraudem vsurarum,si adijciens solitus sit fœnerari. Mar. Mant. sing. 401. nu. 2. 43
2 pro pœna criminali non sunt bona obligata fisco Petr. Rauen. singul. 494. 148
2 pœna est addenda in prætoria stipulatione inuito promissore. Dyn. sing. 248. 134
2 pœna quando apponitur vni & plutibus cõiunctim,pura capitaneo & proconsulibus, capitaneus tenetur ad dimidiam. Pe. Rau. sing. 553. folio 149
2 pœna adiecta super compromisso quãdo committatur per pactum nudum. Dyn. sing. 159. 133
2 pœna dicitur lucrum ex parte lucrantis. Per. Rauen. sing. 504. 148
1 pœna in foro conscientiæ non exigitur. Ant. Corsin sing. verb. pœna. 11. nu. 1. 329
2 pœna pecuniaria vbicunque applicaretur fisco, vnusquisque de populo potest agere. Alu. de Alb. sing. 80. 169
1 pœna indicta ludentibus ad azardum,vel ad alium ludum,an inspicientes quoque teneat. Hip. Marsi. sino. 552. nu. 1. 420
Et ad idem operetur inspectio,quod factum ipsum. nu. 2. ibid.
2 pœna si pro vna causa veniat partim fisco applicanda, & partim accusatori,an ea causa dicatur criminalis vel mixta. Io. de Arnon. sing. 41. nu. 1. 80
1 pœna apposita in conuẽtione committitur ex sola contrauentione,licet contrauentio non habuerit effectum. Ant. Cor. in sing. in verb. pœna. 9. nu. 1. 328
1 pœna arbitraria, vbi pro aliquo delicto imponitur, potest imponi pœna vsque ad mortem inclusiuè. Math. sing. 48. nu. 1. 105
1 pœna statuti punientis facientem maleficium, punitur fieri faciẽs, nisi requiratur homicidium reale. Ant. Cor. in sing. in verb. extenso 2. num. 2. 311
2 pœna corporali imposita loco pecuniariæ,videtur super infamia dispensatum,secus si vna pecuniaria loco alterius pecuniariæ impo natur. Bal. sing. 199. 128
1 pœna grauis vbi est imponenda,vna citatio non potest fieri pro omnibus. Math. sing. 130. 137
2 pœna arbitraria addicenda volenti dare toxicum. Ant. Columb. singul. 2. nu. 2. 175
1 pœna vbicunque apponitur ipso iure à lege,debetur non solũ in foro iu si-

to iudiciali. sed etiam in foro conscientiæ. Ant. Corsi. in singul. in verb. pœna. 14. nu. 1. 329
1 pœna grauissima dicitur pœna mortis. Ant. Cor. in sing. in verb. pœna. 10. nu. 1. 328
1 pœna fisco applicanda ob delictum in committendo consistens quando possit fisco auferri. Ant. Corsi. in singu. in verb. pœna 15. numero 1. 359
1 pœna pecuniaria quæ fisco applicatur, quando possit dici ciuilis. in add. Math. sing 70. 114
2 pœna promissa ab vno ex coniunctis de te accipiendo in maritum, non valet, secus inter extraneos. Et quid iuris si pater promittat, vel patruus, vel auus quem soror timet. Bar. sing. 91. 113
1 pœna sanguinis pro nullo crimine de iure canonico irrogatur. Lud. Rom. sing. 688. 69
2 pœna an applicetur parti, an vero fisco & pro qua parte. Bartho. de Capua, sing 83. 184
1 pœna, nec pœnalis constitutio extenditur, nec debet imponi, si à lege exprimatur. Anton. Corset. in singulari in verbo additio. numero 2. 303
1 pœna conuentionalis an de iure canonico peti possit. in add. ad Mathe. sing 23. nu. 12. 94
2 pœnæ legales de iure communi quadruplum non excedunt, & ideo si quis committeret vnum delictum cum mille de qualitatibus, & quælibet qualitas haberet per se pœnam, tamen inter omnes non potest excedere quadruplum, & hoc in pœnis pecuniarijs. Sed quid de pœna amputandæ manus vel pedis, nunquid statutum de pœnis duplicandis locum habeat. Petrus. Rauenna singul. 887. 160
2 pœna potius moliendæ, quam exasperandæ. Marc. Mant. sing. 606. num. 6. 63
2 pœna eadem imponi debet ex mente legis, quæ venit imponenda ex verbis. Aluis. sing. 109. 170
1 pœna de iure canonico non potest peti. in add. Math. singul. 23. numero 5. 94
1 pœna apposita hæredi non vindicanti mortem defuncti, quando habeat locum. Ant. Corsi. in sing. in verb. pœna nu. 1. 317
1 pœna eris, & personæ, importat mortem & publicationem bonorũ, limita. Ant: Corsi. in sing. in verb. pœna. 13. nu. 1. 329
2 pœna, ne quis de saxo præcipitetur, ideo est abolita, quia eius loco aliæ non minus graues suffectæ sunt. Marcus Mantua sing 16. num. 4. 5
2 pœna pecuniaria si ueniat tantum imponenda, reus non est à iudice carcerandus, si velit idoneè satisdare, alias iudex tenetur in sin dicatu actione iniuriarum. Io. de Arno. sing. 92. nu. 1. 84
2 pœna grauissima infligenda ijs, qui pecunia corrupti, crimen alienũ in se transferunt. Columb. sing. 3. nu. 1. 176
1 pœna quando in iudicio realiter sit offerenda, vt reus absoluatur, & infamiam euitet. Math. sing. 83 nu. 1. 122
2 pœna ex causa est mitiganda. Mar. Mant. sing. 355. nu. 1. 39
1 pœna quando dicatur imposita ipso iure, & quãdo non. Math. sing. 111. nu. 1. fo. 132. & sing. 124. nu. 1. 133
1 pœna an & quando tota exigi possit, vel non. Math in l. vnic. C. de sent. quæ pro eo quod interest. nu. 36. 170
2 pœna imponitur iudici non admittenti defensionem iuris, ac si non admitteret defensionem veræ innocentiæ. Petrus Rauenna. sing. 526. 149
2 pœna perpetui carceris iure ciuili solum seruis imponitur. Marcus Mant. sing. 40. nu. 3. 9
1 pœna specialis an & quando generalem tollat. in add. Math. singu. 77. num. 13. 119
1 pœna calumniæ est similitudo supplicij in his quæ habent pœnam ordinariam. Gui. pap. sing. 361. §. pœna. 221
1 pœna falsi testis mendacium deponentis. Gui pap. sing. 363. 221
1 pœna legalis non potest peti in foro conscientiæ. Guido papæ singul. 620. 242
1 pœna debet sequi suos authores. Gui. pap. sing. 914. §. 2. 258
1 pœna criminalis an possit in pecuniariam conuerti. Gui. pap. singu. 687. § si pœna. 246
1 pœna compromissi non habet locum vtraque parte petente definitii. Gui. pap. sing. 693. §. non est. 246
1 pœna extraordinaria arbitrio iudicantis relicta nunquid tãgat cõpus. Gui. pap. sing. 794. 252
pœna extraordinaria non tollit accusationem ordinariam. ibid. §. 2.
1 pœna an sæpius committatur per reiterationem actus. Guido. pap. sing. 811. 253
1 pœna falsi quæ imponitur illis qui sibi adscribunt in testamento, nõ habet locum in testamento nuncupatiuo. Gui. pap. sing. 136. 211
1 pœna non debet esse vbi non est culpa. Gui. pap. sing. 843. §. 2. 255
1 pœna suos authores, non alios tenere debere. vnde fit, vt Capellarũ ministeriales maleficijs denuntiandis obnoxij, nec scribere scientes, si per notarium id faciẽdum & scribendũ curent, qui in delinquentis nomine, alioue erret, ob id ministerialis non teneatur. Hip. Marsi. sing. 391. nu. 1. 401
1 pœnam dispositioni adijcere non possunt, qui disponere nequeunt. Et ideo sicut priores, quales sunt antiani, salarium doctorib. constituere vel auferre non possunt, sic nec pœnalem legem conseruatori vel depositario, ne doctoribus ipsius soluant, qui si partem salirij sequestrent, nulla erit sequestratio. Hippoly. Marsi. singul. 312. num. 1. & 2. 388
1 pœnam suos authores tenere debere, non alios. Vnde statutum volens, quòd si vnus ex rusticis soluendo non sit debitum ab alijs rusticis ejusdem ville exigatur, non valere dicitur: Hip. Mar. sing. 551. num. 1. 420
1 pœna specialis vbi per statutum pro aliquo delicto imponitur, huiusmodi statutum ad delictum extra territorium cõmissum non extenditur. Hip. Marsi. sing. 294. nu. 2. 386
pœnam pecuniariam si quis pendere debeat, aut fustigari ob delictum ab eo commissum, si soluendo est, aut malis virgis cædi, quã pœnam pecuniariam dependere, non debet eum iudex audire. Hip. Marsi. sing. 651. nu. 1. 432
1 pœnam in iudicio, vel extra, petenti quis se soluturũ offerre nõ debet. Math. sing. 23. nu. 4. 93
2 pœnam impositam à lege sicut iudex ex causa potest augere vel minuere, ita pœnam impositam per consuetudinem. Pet. Rauenna sing. 496. 148
2 In casu quo in pœnis alternatiuis electio est rei, tunc si in istis alternatiuis reus eligeret grauiorem pœnam, mos non est ei gerẽdus, maxime si irrationabilis est, vt quia dicit statutũ, aut soluat centum, aut fustigetur. Pet. Rau. sing. 498. 148
1 pœnalis lex quæ tendit ad fauorem reipublicæ, ita extenditur, sicut fauorabilis. Ant. Corsi. in sing. in verb. extensio. nu. 1. 311
1 pœnalibus in statutis & consuetudinibus proceditur de similibus ad similia. Gui. pap. sing. 391. §. in pœnalibus. 217
1 pœnitentia conceditur in contractibus innominatis re integra, nisi iuramentum interueniat. Pet. Ger. sing. 98. nu. 5. 299
1 pœnitentia publica & secreta latè inter se differunt. Hip. Mar sing. 639. num. 5. 431
2 pœnitentia in querela à statuto admissa, an habeat locũ in querelis per consanguineos productis. Ioan. de Arno sing. 17. nu. 1. 71
1 pœnitentia trium quadragesimarum, si à canone imponatur, an intelligatur de quadragesimis trium annorum. Ant. Corsi. in sing. in verb. quadragesima nu. 1. 330
1 pœnitentia non admittitur in prorogatione iurisdictionis in iudicẽ non suum præsentem & acceptantem. in add. math. singula. 106. numero 1. 117
2 pœnitentia an habeat locum, quando simpliciter tibi dedi decẽ deinde inter nos conuenit vt meo nomine aliquid facias. Ioã. Trig. sing. 63. num. 1. 95
2 pœnitentia etiam re integra non habet locum in cõtractibus innominatis. Pet. Rau sing. 401. 146
1 pœnitentia non admittitur in prorogatione iurisdictionis in iudicẽ non suum, si ipse iudex fuerit præsens & acceptauerit. Math. sing. 106. nu. 1. 117
2 pœnitentia in transactione non habet locum. Mar. Man. sing. 659. numero 1. 68
2 pœnitentiæ non est locus in permutatione, quãdo permutatur vna species cum alio. Io. Trig. sing. 38. nu. 1. 94
pœnitentiæ quare non sit locus in contractibus. ibid. nu. 2.
1 pœnirentia in delictis re integra id efficit, vt qui delinquere proposuit, non puniatur, quod etiam in nonnullis enormibus criminibus locũ habet, etiam si ad delinquendum præparauit. Hip. Marsi. sing. 316. num. 1. 390
1 pœnitentia in barataria committente, locum non habet etiam re integra. Hip. Marsi. sing. 316. nu. 2. 390
Et quid si pœna ipso facto incurritur, vel ipso iure committitur. numero 3. ibid.
1 pœnitentiæ est locus vsque ad sententiam in pœnis legalibus. Gui. pap. sing. 399. §. in pœnis. 226
2 pœnitentibus ignoscendum, nisi pœnitentia sit fera. nu 4. Itẽ & impœnitentibus quandoque ignoscitur nu: 3. Mar. Man. singu. 130. num. 1. 20
2 poculum amatorium dantis pœnæ. Mar. Mant. sing. 687. 69
1 ponens non potest sumere probationem ex negatione aduersarij contraria suæ positioni, nec econtrà negans positionem ex sua ipsa positione quam negauit. Bouer. singular. in verb. positio. num. 8. 195
1 pontifices pro cursu temporalium legibus imperialibus vtuntur. in add. Math. sing. 110. nu. 36. 130
2 popularis magnæ ciuitatis, cæteris paribus anteponendus est nobili paruæ terræ. Aluis. de Alb. sing. 248. 142
1 porcellum rustico auferens, oculum illi dextrum aufert. Lud. Rom. sing. 714. 72

1 Portus insulæ sunt insula. Per. Gerar, sing. 15. nu. 4. 287
1 positio non potest nisi semel tantum reuocari. Mathesil. singul. 171. numero 7. 148
1 positio si dicat, quod talis carnaliter cognouit Bertam vxorem. Titij, respondens, se eam carnaliter cognouisse, non videtur cõfessus illam qualitatem, quod sit vxor Titij. Mathesil. singul. 32. numero 2. 97
2 positio si fiat reo, quod actor euincens sit dominus, non cogitur respondere. per. Rauen. sing. 524. 149
1 positio non debet esse implicata seu copulata. Bou. in sing. in verb. positio. nu. 3. 195
positio non debet fieri disiunctiuè, nisi vbi ponens haberet ignorantiam probabilem in alieno facto. nu. 4. ibid.
1 positionis veritatem se nescire iurans, & ideo nolens ei respondere, an per iudicem compelli possit, quod respondeat per verbum, credit, vel, Non credit. Lud. Rom. sing. 695. 70
2 positioni obscurè respondens excusatur à pœna. Io. de Arno. singu. 2. num. 3. 70
1 positioni respondens, Nego nisi probetur, dicitur confiteri, & si per testes probetur, dicitur geminata probatio. Per. Gerar. singu. 46. num. 1. 295
1 positioni respondens per hæc verba, Nego me habuisse pecuniã, & si appareat, dico me in negotijs suis expendisse, an habeatur pro confesso. Math. sing. 37. nu. 4. 99
1 positioni siue rempore formatæ non respondens non habetur pro confumace, nec inde pro confesso. Franc. Crem. sing. 110. 274
1 Positioni continenti principalia & incidentia respondes, videtur cõficeri tantum principaliter deducta. Fallit vt ibi. in add. Mathesil. sing. 35. nu. 3. 97
2 positioni etiam non criminosæ, per quam tamen peruenitur ad criminosum, quis respondere non tenetur. Inno. sing. 3. 164
1 positioni generali si responsum est negatiuè, non est specialib. positionibus sequentibus respondendum. Boue. in sing. in verb. positio. nu. 7. 195
1 positioni deceptoriæ quis respondere non tenetur. Pet. Ger. sing. 22. num. 9. 289
Positioni per hæc verba respondens, Credo si instrumentum appareat, non dicitur sufficienter respondisse. Secus si dicat, Nõ credo, nisi instrumentum appareat. Et quid si statutum requirat, quòd positioni respondeatur per verbũ, Credit, vel, non credit, an tunc sufficienter dicatur responsum. Math. sing. 37. nu. 1. 199
1 positiones sunt inductæ, vt quis releuetur ab onere probandi. Math. sing. 37. nu. 2. 199
1 Positioni declaratæ aut principali si sit responsum, non est necesse respondere positioni declaranti, aut dependenti. Boue. in sing. in verb. positio. nu. 11. & 12. 195
1 positionem siue exceptionem suam potest quis in causa sua collocare declarare & specificare & ampliare. Gui. pap. sing. 232. 214
1 positiones an debeant haberi pro cõfessis si pars eis nolit respondere. Gui. pap. sing. 676. 246
2 positionem negans, vel ita ei obscure respondẽs, vt inde veritas haberi non possit, an parificetur quo ad pœnam incurrendam. Ioã. de Arn. sing. 1. num. 1. 77
1 positiones ex quibus inducitur, seu probatur consuetudo ex qualibet. Bou. in singular. in verb. stylus, & consuetudo. numer. 14. 15. 16. 17. & 18. 201
1 posiciones non sunt aliud quam libellus minuatim diuisus. Boue. in sing. in verb. positio. nu. 1. 195
positiones possunt fieri post dationem articulorum, imo & post testes examinatos, & instrumenta producta. ibid. nu. 13. 2
2 positiones quæ dicantur simplices, & non captiosæ. Ioan. de Arno. 2. sing. 7. nu. 1. 77
2 positiones & articuli post lapsum terminum ad probandum statutum de nouo emergentes, an debeant admitti. Ioan. de Arn. sing. 6. num. 1. 77
1 positionibus respondere debens, si fuerit contumax, & ex forma iuris ac statutorum pro confesso habeatur, si ante sententiam latã moriatur an pœna ipsius in hæredem transeat. Hip. Marsi. singul. 625. nu. 1. 428
1 posito vno correlatiuorum ponitur & alterum, & vno remoto remouetur & reliquum. Gui. pap. sing. 190. fo. 213. Hip. mar. sing. 389. num. 1. 400
1 posse non dicimur ea, quæ sunt contra honestatem, & quæ lædunt famam. Pet. Ger. sing. 82. nu 1. 297
2 possidens alieno nomine si conueniatur, potest dominum in iudicio nominare, & ei dandæ sunt induciæ ad denuntiandum domino, haberque vim quasi contestationis, quo ad interrumpendum præscriptionem, & vt reuersus dominus, de possessione non audiatur. Bart. sing. 151. 117
1 possidens præsumitur dominus, vbicunque dominium proponitur incidenter. Bouerius in singulari, in verb. præsumptio. numero 21. folio 196
2 possidens in eo quod possidet à satisdando releuatur. Amanel. sing. 55. num. 1. 72
1 possidens præsumitur possidere ex titulo præcedenti, & ab eodem. Ant. Cor. in sing. in verb. possessio. nu. 1. 329
1 possidens rem alienam scienter, peccat. Mathesilan. singulari 23. numero 2. 93
1 possidens rem, quã tamen restituturus est opponendo de iure, tertij, potest restitutionem denegare. Hipolytus de Marsil. singul. 280. numer. 2. 383
1 Possidens rei vendicatione cõuentus, si negat rem possidere, de mendatio conuictus ab ipsius tei possessione cadit, statimque ab eo in actorem transferrur, etiam de suo iure nil probantem. Hip. Mar. sing. 242. nu. 1. 376
Quid autem in emphyteuta negantem rem emphiteuticar. vasallo negante feudum, creditore rem pignoratam similiter inficiante. nu. 2. 3. & 4. ibid.
1 possidens rem duobus venditam conditionem potiorem vt primo possidens secundo præferatur. & si in emptione prior sit. Hipol. Marsil. sing. 82. nu. 1. 352
Limitatur multis modis. ibid. nu. 2. 3. 4. 5. 6. & 7.
2 possidens alieno nomine conuentis potest dominum in iudicio nominare, & ei sunt dandæ induciæ ad denunciãdum domino, & habet vim quasi contestationis quo ad interrumpendam præscriptionem, & vt reuersus dominus de possessione nõ audiatur. Pet. Rau. sing. 770. 156
1 possidens dicit se missum fuisse in possessionem authoritate literarũ iudicialium quod probat ita esse per testes vtrum sufficiat. Guid. pap. sing. 275. §. aliquis. 215
1 possidere præsumitur tempore sententiæ qui probatur possidere tempore litis contestatæ. Gui. pap. sing. 874. 257
1 possidere semper præsumitur qui semel possidet. Guido papæ singul. 949. 260
1 possessio continua quomodo probari possit, quo ad præscriptionẽ. Math. sing. 116. nu 1. 133
2 possessio alicui sine causæ cognitione non est auferenda. Ama. sing. 116. nu. 1. 72
1 possessio rei absentis venditæ an transferatur, si dicatur, vendo tibi talem rem & trado tibi annulum, an vero tãtum faculras tradita censeatur intrandi propria authoritate eam. Ludouicus Roma. sing. 137. 14
1 possessio non potest probari in spiritualibus nisi & iustus titulus probetur. Gui. pap. sing. 231. 214
1 possessio an probetur ex instrumento locationis. Guido papæ singulari. 120. 218
1 possessio per consuetudinem potest ipso iure transferri, absque apprehensione. Guido papæ singulari 165. §. per consuetudinem. folio. 215
1 possessio non probatur ex recognitione per aliquem facta. Gui. pap. sing. 478. §. ex recognitione. 231
1 possessio quandoque sumitur pro re possessa. Gui. pap. singu. 528. §. possessio. 234
1 Possessio non transfertur ex simulato contractu. Guid. pap. singul. 953. §. 2. 260
2 possessio transit per retentionem vsufructus. Dyn. sing. 180. 133
2 ppssessio quare à pede, & non à manu dicta sit. Mar. Man. sing. 664. num. 1. 68
1 possessio ciuilis, quæ per aliquem retinetur absque naturali nõ durat vltra decennium. in add. Math. sing. 116. nu. 9. 73
possessio naturalis & ciuilis durat vltra decennium. ibid. nu. 9.
1 possessio violenta non extenditur vltra ea quæ violentus possessor realiter occupauit. Bon. in sing. in verb. possessio. nu. 7. 291
1 possessio maxima in fructu consistit, vnde licet qui arat, arando, vadat, & laborer, qui percipit fructus, iste efficaciter possidet. Boue. in sing. in verb. de petitor. nu. 18. 195
1 possessio defunctus si coniunctus ex statuti dispositione in hæredẽ transeat id etiam habet locum in hæreditate clerici. in add. math. sing. 110. nu. 90. 131
1 possessio probatur per solutionem mercedis. Bou. in sing. in verbo probatio. nu. 1. 197
1 possessio bonorum ingredientis monasterium sine apprehensione quando monasterio quæratur. in add. Mathesi. singu. 43. numero 1. folio 104
possessio & dominiũ trãsfertur sine aliqua traditione ex titulo vniuersali quando accedit personæ, aliàs secus. ibid. nu. 2.
1 possessio si contra ius auferatur, locus est appellationi. Math. in l. 1. C. ũ de moment possess. fuer. appell. nu. 3. 182
1 possessio an probetur per instrumẽtum locationis vel inuesticuræ. Gui. pap. sing. 953. 260
1 possessio an transferatur. per inuestituram. Guido pap. sing. 980. §. si per. 261

Index

1 possessio continua an probata dicatur ex probatione extremitatum temporis.in add.Math.sing.116.nu.1. 73
1 possessio defuncti ita cõiunctim transit in hæredem ex statuti dispositione,vt nullum sit dare medium inter mortem defuncti,& possessionem hæredis, maximè si tractetur de agnaris ab intestato succedentibus.in addition.Mathesilan.singular.100.numero 92. folio. 131
2 Possessio in casu transfertur,ipso iure,sine traditione,vel alicuius facto.Bar.sing.136. 116
1 possessio etiam iniusta nemini per iudicem est auferenda sine ipsius possidentis citatione, nisi possidens de facto fuerit in possessionẽ à iudice parte non citata missus.Lud.Rom.sing.773. 77
1 possessio an transferatur per constitutum prælati in constitutariũ. Math.sing 165.nu.2. 146
1 possessio ciuilis , à qua præscriptio procedit, non præsumitur vltra decem annos durare,separata à naturali. in addit.Mathesi.singu. 116.num 7. 133
1 possessionis contentio si sit , timeaturque de armis parandis, iudex possessionem ad se reuocare potest,partibusque prohibere,ne ad possessionem,donec discussum sit,cui de iure competat accedãt. Hip.Marsi.sing.543.nu.2. 419
Quod intellige vt limitatione seq.nu.4.& 5. ibid.
1 possessionis extremis probatis,præsumuntur probata media, vnde sufficit probare principium,& finem,vt medio tempore quis possedisse præsumatur.Anton.Corsi.in sing.in verb.probatio possessionis.num.1. 329
1 Ad obtinendum in rei vendi. sufficit probare possessionem 'per tempus,de quo non stat in contrarium hominum memoria,quia do minium per dictum tempus acquiritur quemadmodũ etiã amittitur.Bou.in sing.in verb.probatio.nu.19. 197
2 possessionem qui dicit in se translatam per cõstitutum præcarij,debet esse cautus in probando constituentem possedisse tẽpore constitutionis precarij,alias succumberet. Petrus de Rauen.singulari 543. 149
1 Possessionem beneficij.vel rei corporalis nõ licet capere super qua sententia lata est,nisi authoritate executoris , alias priuatur capiens iure suo.Bou.in verb.executio.nu.21. 205
1 possessionem plenam rei in actorem lite contestata ex primo decreto transferri,saluo iure agendi reo in petitorio.Math.in l. cõsentaneum.C.quom.& quan.iud.nu.6. 157
1 possessionem quis præsumitur habere vigore præcedentis tituli.Bouer.in sing.in verb.præsumptio.nu.34. 196
1 possessionem nec ciuilem,nec naturalem habens,sed nudam dunta xat detẽtionem,etsi interdict.vnde vi,aut vti possidet.nõ habeat, officio tamen iudicis ad recuperationem detentionis ablatæ sibi succurrere potest. Hip.Marsi.sing.406.nu.1. 403
2 in possessionem missus ex nouo decreto aliquãdo fructus lucratur. Bar.sing.109. 114
1 possessione nullus,etiam prædo,nisi causa cognita priuandus. Hip. Marsi.sing.195.nu.1. 368
1 possessione sua priuandum neminem.Hipolytus de Marsil. singul. 456.num.1. 408
1 possessionis spoliationem adeo iura exhorrent , vt si quis me velit possessione arcere,possunt amici ac vicini mei inuasorem impune percutere ne me expellat,etiam si per magistratum missus fuerit huiusmodi executor. Hip.marsi.sing.456.nu.2. 408
2 Si de possessione dominus deiiciatur,an & quãdo eam retineat per colonum,& minimè.Bar.sing.11. 108
1 possessiones suas si quis vendat,vel leget, intelligitur de immobilib. tantum iuxta vulgi consuetudinem.Bou.in sing.in verb. possessio.num.1. 191
1 possessor malæ fidei tenetur ad fructus perceptos,& quos percipere potuit ex fundo melioratione à se facta secluſa. Ludouicus Romanus singulari 337.numero 1.fol.31.Mathesil.singulari 159.numer.1.folio 145
1 possessor malæ fidei lite contestata fructus suos non facit.Math.in l. 2.C.de fructib.& lit.expens.nu.5. 172
2 possessor an habeat facultatem restituendi rem , vel soluendi debitum.Et an si neutrum istorum faciat possessor hypothecaria conuentus,condemnetur.Bur.sing.124. 115
1 possessor malæ fidei potest deducere ante restitutionem rei , & fructuum,omnes expensas factas in cultura fundi,& pro eius custodia.Lud.Rom.sing.336. 32
1 Possessor verus cum titulo etiam cum iuris,vel facti errore , fructus suos facit,nisi tamẽ sciens propter aliquod delictum, vel causam se re priuari posse tanquam indignum,rem possideat. Nam tunc ad fructuum restitutionem tenetur,nihil impediente huiusmodi possessione ac titulo.Hip.Mar.sing.268.nu.1. 381
Quod notandum aduersus ecclesiæ prælatos.nu.2. ibid.
2 possessor non potest cedere rei vendicationem.Dynus singulari 58. folio 131
1 possessor malę fideiſi habet iustum titulum,non tenetur de fructib. percipiendis,& quid si à principio titulũ non habeat, sed ex post facto superuenerit,an tunc iustus titulus excuset à percipiendis. Lud.Rom.sing.243. 33
1 possessor pendente lite in possessione tuendus est, etiam si possessio sit contra ius commune,& competat ratione priuilegij.in addit. Math.sing.28.nu.3. 96
1 possessor quilibet præsumitur habere bonam fidem , nisi appareat alius antiquior possessor,quoniam ille potest dicere, & allegare, quod tuum nõ est,scire debebas ad alium pertinere. Bou.in sing. in verb.præsumptio.nu.33. 196
2 possessor regulariter non tenetur dicere titulum suę possessionis:al lic si præsumptio sit contra ipsum possessorem. Innocent. singul. 1.folio 164
1 possessor non debet remoueri à sua possessione etiam in beneficialibus,licet possessio sit vitiosa sine causæ cognitione,ex quo titulo possidet,licet iniusto. Gui.pap.sing.336.§.possessor. 222
1 possessorium & materiam vt possideris,vnde Guid. Papæ sing.906. folio 258
1 possessor reiemphyteutæ potest opponere contra emphyteutã exceptionẽ canonis non soluti,si ipse possessor habeat causam à proprietario,quia ius excipiendi transit ad singularem successorem. Bou.in verb.exceptio.nu.23. 200
1 possessor olim,præsumitur etiam hodie possessor.in add.Math.sing. 116.num.4. 133
2 possessor non restituit fructus post peremptam instantiam,& si esset eius contestationis non durat peremptа instantia. Dynus singu. 134.folio 132
2 possessor conuentus hypothecaria habet facultatem restituendi rẽ vel soluendi debitum,hoc fallit in casu singulari , in quo si possessor neutrum fecerit,non condemnabitur. Petrus de Rauenna, sing.378. 145
1 possessor olim an semper & indistinctè præsumatur & hodie possidere,etiam post 10.vel 20.annos.in additio.Mathesil.singul.116. numero 8. 133
2 possessorium potest intentari suspenso petitorio.Bal.sing.7. 123
2 possessorium & petitorium nihil habent commune,sunt que separata.fallit.Mar.Mant.sing.338.num.1.& 2. 38
1 possessorium summarium quodnam sit.Gab.Sar.in addit.Mathesi. sing.2.nu.2. 83
1 possessoria in facto consistunt.Bouer.in sing.in rub.de petit.& possessor.nu.6. 195
1 possessorium quando suspendat petitorium.An.Cor.in sing.in verb. possessorium.nu.1. 385
1 possessorium adipiscendæ,quorum bonorum,vel cõdictio ex l.fi. C. de edicto diui Adria.tol.non datur hæredi,qui post aditionem semel possedit res hæreditarias,ad quas agit.Mathesil.singular.69. numero 1. 113
1 possessorium plenarium quod sit,& an in eo sufficiat semiplena probatio.Gab.Saray.in addit.Mathe.sing.2.nu.5. 83
1 Possessorium iudicium quotuplex sit.ibid.nu.1.
1 in possessorijs sufficit allegare factum,vt est necesse allegare obligationem,quæ iuris est,vel exprimere causam petendi.Bouer.in singul.in rub.de petito.nu.6. 195
1 postea,ista dictio quomodo accipiatur.Gui.pap.singul.744.§.de dictione.fo.249.& sing.981.nu.3. 260
1 posthumus in quinque mensibus natus, ac dimidiam tantum horã viuens,testamentum non rumpit.Hipolyt.Marsilienſ.singu.106. num.5. 356
2 posthumus præteritus si nascatur & moriatur viuo testatore, testamẽtũ,quod eius præteritione erat ruptum,reconualescit de iure prætorio quo ad hæredis institutionem , & legata in eo relicta, quod non est , si decedat post mortem testatoris. rationem vide nu.2.Marcus Mant.sing.80.nu.1. 13
2 posthumus præteritus à matre,quæ mutuandi testamentum nõ habuit facultatem,videtur cum alijs viriliter institutus.Sed si essent extranei instituti,quærela agere debet.Bart.sing.152.fol.117.& Bal.sing.63. 125
1 pocthumus ex eo quod habet nomen patris , præsumitur eius,qui mortuus est,filius.Pet.Gerar.sing.75.nu.2. 296
2 posthumus an sit in potestate patris antequã nascatur,& ibi conciliatio l.fi.ff.de coll.bou.& l.fi.ff.de assignan.liber.Mar.Man.sing. 286.nu.1.& 3. 25
2 posthumus propriè quis,& quis improprie.Marc.Mant.singula.76. num.1.& 3. 13
2 posthumi præteriti natiuitate regulariter rũpitur testamentum.fallit in casu l.si quis filio exhęredato.in prin.ff.de iniust.rup.irri.testa.Mar.Man.sing.561.nu.1. 58
2 Posthumo præterito nato rumpitur testamentum , ita vt cum nihil ex eo debeatur , non habeatur recursus ad iudicem ecclesiasticum.fallit.nu.2.Mar.Mant.sing.169.nu.1. 23

2 Posthumi

Singular.Doctorum.

2 Posthumi inter cæteros quibus verbis exhæredandi.Marc.Mant. sing.174.nu.2.& sing.175.nu.1. 24
2 Posthumi natiuitate rumpitur testamentum:nec est opus querela:intelligetamen masculis.Pet.Rauenna singulari 388.f.146. & Gul.de Lud.sing.67. 439
2 Posthumi natiuitate rumpitur testamentum, quod reconualescit, si viuo testatore ciuiliter,& naturaliter posthumus moriatur:se eus si testator naturaliter tantùm viuat, sed ciuiliter mortuus sit.Lud.Rom.sing.110. 12
1 Postquàm,ista dictio importat & facit conditionem.Guid.Pap.singula.467.§.dictio. 230
2 Potentia actui propinqua actus est.fallit nu.2.& quæ sit ratio.nu. 3.4.& 5.Marc.Mant.sing.103.nu.1. 15
2 Potentia actui propinqua actus est.Marc.Mant.sing.680. num.1. fallit.numero 2. 69
1 Potentiam in habitu idem efficere , quod & potentiam in actu. Et ideò si maritus vxorem egregiè verberauit,quod certo contra-/ ctui consentire nollet,si deinceps ex interuallo consenserit,cõsensus meru ex tortus præsumitur,etiam si amici interueniant. Hip.Marsi.325.num.1. 390
1 Potestas executorum quanto tempore duret. Guido Papæ singulari 558. 236
1 Potestas ordinaria & delegata quando possit in eadem persona & causa concurrere,& exerceri.in addition. Mathesi. singulari 89. numero 10. 123
Potestas successurus à ciuitate,rediturus tamen,an ciuem aliquem in locum suum subrogare possit,& ab eo facta posteà valeant. Hip.Marsi.sing.553.num.1. 470
Et quid de doctoribus Bononien.in locum Archidiaconi collegij subrogatis.num.2. ibidem
2 Potestas si faciat proclama non requisitis gubernatoribus ciuitatis an valeat.Marc.Mant.sing.142.nu.1. 21
1 Potestas ciuitatis potest pro ciuitate sine mandato agere , quando pro ea procurator non est constitutus.Ludouicus Romanus singulari 658. 65
1 Potestas debet etiam vltra tẽpus sui officij exercere iurisdictionẽ quousque successor in officio veniat:& an pro hoc reliquo tempore debeat habere consuetum salarium.Lud.Rom.siu.395.38
2 Potestas si fecit dolosè quem occidi,debet puniri similitudine supplicij.Bald.sing.82. 12
2 Potestates terrarum tenentur facere expensas eunti & redeunti ab officio vicatio collaterali suo, nisi in contrariũ agatur . Aluisingula.274. 175
1 Potestas qui tenetur capere bannitos,non debet habere præmium propositum capientibus bannitos,nisi aliud statutum disponat. Pet.Gerard.singu.100.nu.20. 300
1 Potestas in officio confirmari per ciuitatem potest nemine reluctante : secus si aliquis contradicat . Ludouicus Romanus singulari 96. 10
1 Potestas quãdo possit venire contra statutum iuratum. Ant. Corset.in sing.in verb.iuramentum.nu.1. 316
2 Potestate alterius quando quis vtitur, practica est præcipienda, vt iniungat authoritate qua fungitur . Marcus Mantua singulari 386.numero 1. 42
1 Potestates ac iurisdictiones distinctas & separatas esse. Et ideò licet Papa sit supra ius positiuum,possitque illud tollere, & etiã jus alteri quæsitum,quod iure canonico accipiendum est, secus tamen est ciuili iure,quod non inducens peccatum tollere non potest.Hip.Marsi.sing.593.nu.1. 425
1 Potestati si arbitrium est concessum,vt ad syndicatum stare nõ teneatur,si dolum aut latam culpam committat , à syndicatu ob id liber non est:cùm leuis & leuissima tantùm culpa remissa videatur.Hip.Marsi.sing.593.nu.1. 425
2 Practica,cùm iudex dubitat an exceptio sit admittẽda, necne,&c. protestando dicit,admitto si & in quantum de iure est admittenda,&c.vnde sumpta.Marc.mant.sing.163.nu.1. 23
2 Practica seu forma secundum quam causæ committuntur cõsilio sapientis,vt visis acta consulat,quæ sunt partes iudicis in pronũciando,vnde desumpta.Marc.Mant.sing.232.nu.1. 28
2 Practica contra testes contra nos examinatos. Marcus Man. sing. 270.numero 1. 31
1 Prata & pascua an contineantur appellatione fundi.Gui.Pap.sin. 527.§.vtrum appellatione. 234
1 Precarium in alium transfert naturalem possessionem nisi aliud sit factum.Guid.Pap.sing.768. 251
1 Precarium quandocunque ad concedentis arbitrium reuocari possе,etiam si tempus precario adiectum sit : nisi tamen reuocatio sine causa fieret.Hip Marsi.sing 363.nu.1. 397
1 Precarij constitutionem in instrumento appositam per magnæ efficaciæ nullius tamen est effectus si super re incerta apponatur.nu.2.vbi exemplum ex Bar.Hip.marsi.sing.496.nu.1. 414
1 Præcedentia in clausula sequenti aduersatiua repetita esse intelliguntur,hic exemplo docet.Hip.Marsi.sing.603.nu 1. 426
2 Præcedentia magis influunt in sequentia, quàm contrà . Marcus Mant.sing.33.num.2. 8
1 Præceptum de soluendo factum debitori,an & quando sit sententia interlocutoria.in addi.math.sing.39.nu 19. 101
1 Præceptum non finitur morte præcipientis.Boue.in sing. in verb. inhibitio.num.6. 204
1 Præceptum seu inhibitio iudicis facta sine causæ cognitione , maximè cùm ad id non agitur,non valet:nec tran tin rem iudica tam:etiam si non appelletur.Boue.in verb.inhibitio.nu.2. 204
1 Præceptum factum contra non confessum vel non convictum nõ valet de iure.Guid.Pap.sing.241. 219
1 Præceptum iudicis iniustum potest impunè sperni. Pet.Gerardus singu.77.num.3. 297
1 Præceptum iudicis de cauendo , vel de satisdando pro legatis conditionalibus,in diem,vel etiam purè contra hæredem factum,dicitur esse sententia diffinitiua.Secus si incidenter petatur satisdatio de iudicio sisti,vel iudicatum soluendo. Mathes. singulari 32.numero 1. 97
1 Præceptum iudicis de soluendo factum ante litis contestationem non habet vim diffinitiuæ,nisi factum sit cum causæ cognitione.Ant.Corsi.in sing.in verb.confessio.1.nu.2. 304
1 Præceptum quod fit per iudicem in confessum,vt soluat, an possit dici sententia diffinitiua.in addi.Math.sing.39.nu.21. 101
1 Præceptum iudicis,quod sit contra confitentem in iudicio, non p cedente libello,nec litis contestatione , interlocutoria sentẽtia censetur,no n autem diffinitiua.Math.sing.39.nu.5. 100
1 Præceptum iudicis faciens ad causam dicitur sententia interlocutoria.Ant.Corsi.in sing.in verb.præceptum.2.nu.1. 327
1 Præceptum interlocutorium,seu etiam decretum per falsam cãm, seu falsas allegationes obtentum non transit in rem iudicatã: imò est nullum ipso.iure.in addi.ad Math.sing.18.nu.11. 91
1 Preces importunæ metui æquiparantur. Guido Papæ singulari 473.§.preces. 230
2 Precibus frustrà imploratur,quod habetur à iure communi: bonũ tamen est habere authoritatem iudicis.Marcus Mantua singu. 435.num.1,& 2. 46
1 Præcipitanter facta licet sint nulla,an noceant agenti & præcipitãter facienti:contingit tamen ex abrupto & præcipitanter actũ pro se non noceat,vt hic.Hip.Marsi.sing 680.nu.2. 435
1 Præcisè,istud verbum habet vim clausulæ derogatoriæ. Guido Papæ singulari 889. 257
1 Præcipitatio prohibetur iudicibus:quia iustitiæ est nouerca. Guid. Pap.singu.191. 213
2 Præco liberatus à carceribus,quòd captus esset pro debito , dum iret præconizando.Columb.sing.1.nu.13. 177
1 Prædium in se continet proprietatem & possessionem . Guid.Pap. singu.527.§.prædium. 234
1 Frædia cum grassatoribus diu idenes debent viui comburi. Anto. Corsi.in sing.in verb.pœna.5.nu.1. 327
1 Prædo quando sit restituendus.Guido Pap.sing.189. 212
1 Præfectus prætorio est secundum aliquos qui immediatè subest principi,& præest omnibus alijs iudicibus. Guido Papæ singulari 661. 245
1 Prægnante vxore si quis testamentum conficiat, & dicat, si quis mihi natus fuerit filius,vel filia,ei relinquo decem : si duæ filiæ, vel filij nascantur,quilibet decem habebit.Gulielm.de Lud.singulari 75.num.1. 440
2 Prægnans propriè non venit infirmorum appellatione:sed impropriè:& quomodo.Marc.mant:sing 10.nu.5. 4
1 Præiudicare in quærendis quis alicui potest:& quomodo hoc intelligatur.Ant.Corsi.in sing.in verb.lex.nu.2. 317
2 Prælatus in bonis ecclesiæ,& pater in bonis filij æquiparantur:& de vno ad alium valet argumentum . Marcus Mantua singular. 469.numero 1. 49
1 Prælatus vel baro quilibet an possit constituere consulatum in terra sua.Gui.Pap.sing.422.§.vtrum. 227
1 Prælatus vtrum possit inducere testatorem ad relinquendum sibi potius quàm ecclesiæ.in addi.Math.sing.44.nu.15. 105
1 Prælatus potest sustentare suos consanguineos pauperes de bonis ecclesiæ.in add.Math.sing.44.nu.12. 105
1 Prælatus testificari potest in causa bonorum ecclesiæ, & etiã iudicare.in addi.Math.sing.87.nu.2. 113
1 Prælatus ecclesiæ non debet maiori pretio vendere , quàm res valeat,propter conscientiam,& propter honestatem.Petr.Gerar. singu.22.numero 6. 289
2 Prælatus in acquirendis facit conditionem ecclesiæ deteriorem:secus in acquisitis.Marc.Mant.sing.23.nu.5. 7
2 Prælatus pinguius ius habet in bonis ecclesiæ, quã tutor in bonis pupilli.Marc.Mant.sing.23.nu.6. 7

1 Prælatus

Index

1 Prælatus bene ac prudenter administrare consuetus, rei ecclesiæ pretium in vilitatem ipsius conuertisse præsumitur. Hip. Marsi. singu 393. numero 3. 401
1 Prælatus an in dubio præsumatur quæsiuisse de bonis ecclesiæ. Ludo. Rom. sing. 271. 26
1 Prælatus priuatus. Ecclesiæ prælatura, an etiam eo prædio priuatus censeatur, quod sua diligentia ex sterili fertilem reddidit. an illum in vita retinere possit. Lud. Rom. sing. 634. 63
1 Prælatus, tutor vel curator, si bona Ecclesiæ, pupilli, vel adulti dilapidauerit, & ob id contra eos ad pœnam procedatur, an contra eos procedi possit. Lud. Rom. sing. 410. 39
1 Prælatus si non soluat canonem pro re, quam ecclesia habet in emphyteusim, an ecclesiæ præiudicetur. Ludouicus Romanus singulari 270. 26
2 Prælatus si possidentem rem ecclesiæ spoliauit: & postea conuenitur possessorio recuperandæ: si offerat exceptionem domini spectantis ad ecclesiam, & offerat incontinenti probationes, debet audiri. Pe. Rauen. sing. 684. 154
1 Prælatus ecclesiæ vel alius administrator: vt potè tutor, vel curator, potest petere restitutionem possessionis occupatæ violenter, licet proprius nunquam apprehendisset. in hærede vniuersali sit secus. Boue. in sing. in rub. de petit. nu. 8. 195
2 Prælatus intrusus in beneficio de facto, & propria authoritate nō potest exigere debita beneficij: & soluentes non liberantur nisi debitores soluerent ex contractu suo. Inno. sing. 5. 164
Idem est in prælato electo, & non confirmato. ibid.
1 Prælati an teneantur de rebus ecclesiæ inuentarium conficere, & rationem reddere. in add. Math. sing. 44. nu. 8. 105
1 Prælati de generali consuetudine dant res ecclesiæ in emphyteusim cum consensu capituli. Beuerius in singulari, in verbo stylus. numero 3. 201
1 Prælati bona esse obligata ecclesiæ pro mala administratione prælati nullus textus probat. in add. Math sing. 44. nu. 6. 105
2 Prælati non domini, sed procuratores & stipendiarij rerum ecclesiasticarum esse dicuntur. Marc. Mant. sing. 247. nu. 1. 29
Idem in Papa, qui hoc casu prælati appellatione continetur. numero 2. ibidem
2 Prælegata non veniunt in restitutione quam facit hæres fisco tanquam indignus. Pe. Rauen. sing. 533. 149
2 Prælegata non veniunt in substitutione. Bal. sing. 170. 128
2 Prælegata nō veniunt in restitutionem, si primò sit iussus restituere, & posteà sit ei factum prælegatum. Dyn. sing. 105. 131
2 Prælegata non veniunt in fideicommisso, quando quis primò rogat, secundò prælegat. Item quando quis detrahit trebellianicam de voluntate testatoris: tunc quartam hæreditariæ, aut contrà, vel præter voluntatem, & tunc hæreditariam totam computat. Pe. Rauen. sing. 12. 135
2 In prælegato, vni an debeatur euictio secus, si pluribus prælegetur. Bart. sing. 85. 113
2 Præmium si aliquis debet habere, si probauerit aliquod maleficiū probauit solùm aliqua indicia, propter quæ ventum est ad tormentam iudicis officio: iste non meretur habere præmium: quia ista probatio potiùs est facta officio iudicis inquirentis, quàm per ipsum delatorem. Pe. Rauen. sing. 888. 160
2 Prælegata non veniunt in fideicommisso, quando quis primò rogat, secundo prælegat. Et qui quartam detrahit de volūtate defuncti, quartam hæreditatis sibi computat, aliàs totam hæreditariam partem. Bar. sing. 96. 114
1 Præmium ex quibus bonis accusatori debeatur, an de bonis male factoris, an communis. in addi. Math. sing. 70. nu. 18. 114
1 Præmium à statuto concessum ei qui manifestat vel occidit delinquentem vel bannitum, an ei debeatur, qui ad suam defensionem manifestauit, vel occidit. Anton. Corset. in singul. in verbo statutum. 7. num. 1. 334
1 Præmium datur ei, qui vltrò se offert ad faciendum id quod est causa præmij: secus si casu, vel fortuna. Petrus Gerardus singul. 14. numero 10. 287
1 Præparationem ad actum idem efficere quod & ipse actus. Vnde fit, vt sicut debitor fugitiuus per creditorem capi potest, quum in fugā est, sic & ante fugam, cum signa fugæ euidētia apparēt. Hip. Marsi. singu. 638. num. 1. 430
1 Præpositus ad custodiendum portam in vno castro, & tenens stationem de vili merce, puta oleo, sale, seuo, & simi. dicitur constitutus in vili officio: quia non potest ad dignitatem promoueri. Aluis. de Alber. sing. 22. 167
1 Presbyteri canonici & religiosi non possunt donare suis meretricibus. Guid. Pap. sing. 295. §. se nunquid. 216
1 Præscribens communitas vsum nemoris alterius castri, an in eo præferatur, si ille vsus ambobus non sufficiat. Ludouicus Romanus, singulari 661. 66
1 Præscribens an teneatur rem restituere in foro conscientiæ: si post completam præscriptionem superueniat mala fides. Guid. Pap singulari 836. 255
2 Præscribens contra aliquem, & habens titulum à tertio, qui tanquam dominus concessit vel vendidit seruitutem cuiusdā fundi, cùm non possit, vtendo illa seruitute, præscribit, etiam ignorante domino. Io. Trig. sing. 109. nu. 1. 185
2 Præscriptio & vsucapio dicuntur esse titulus lucratiuus. Aluis de Alber. sing. 33. 167
2 Præscriptio non interrumpitur per contestationem non ritè factam. Dyn. singu. 122. 132
1 Præscriptio rei principalis ad accessorium trahitur, quod tempore cœptæ præscriptionis in principali inerat: secus si ex post facto ineste cœperit. Lud. Rom. sing. 583. 58
2 Præscriptio interrupta per citationem super personali, non perpetuat actionem in 30. ann. Dyn. sing. 131. 132
2 Præscriptio magis obstat ratihabitioni, quàm eam inducat. Bald. singulari 64. 125
2 Præscriptio non est contra ius naturale. Petrus de Rauenna, singulari 556. 150
1 Præscriptio quid sit: & quando & qualiter aduersus eam fiat restitutio in integrum. Gui. Pap. sing. 722. §. 3. 248
1 Præscriptio in quibus cessat. vide Guido Papæ, singulari 275. §. in quibus. 215
1 Præscriptio an aliquo casu dormiat. Guido Papæ, singulari 577. §. in lege. 238
1 Præscriptio viuente instituto non deberet nocere substituto. Gui. Pap. sing. 578. §. 2. 238
1 Præscriptio non currit contra vxorem constante matrimonio in rebus dotalibus. Guid. Pap. sing. 653. 244
1 Præscriptio rei fiscalis quæ sit, & qualiter & quando præscribatur. Guid Pap. sing. 899. 253
1 Præscriptio annalis habet locum vbi rescriptum impetratur ad agendum: sed vbi impetratur ad aliquid faciendum vel explendum: tunc non habet locum præscriptio annalis: sed habet prolixius tempus, vel perpetuum. Guid. Pap. sing. 9. 207
1 Præscripta bona fide possunt retineri salua conscientia. Mathesila. sing. 14, numero 5. 88
1 Præscriptio decem annorum interrumpitur per litis contestationem. Vsucapio per sententiam, & an hodie de æquitate canonica interrumpatur per solam citationem. Franciscus Cremens. singulari 102. num. 1. 273
2 Præscriptio non potest currere in his quæ reseruantur princip. Paulus del Ben. sing. 2. 166
1 Præscriptio non currit in causa vsuraria. Petrus Gerard. singulari 18. numero 2. 288
1 Præscriptio contra ecclesiam 40. annis finitur. Et an idem sit in re clerici Lud. Rom. sing. 457. 45
1 Præscriptio legalis non currit militibus: secus in præscriptione cōuentionali. Antonius Corsetus, in singulari, in verbo præscriptio. 1. numero 1. 325
1 Præscriptio contra ecclesiam regulariter non currit, nisi 40. annor. & quid in actionibus personalibus. Ant. Corse. in singu. in verb. præscriptio. 2. nu. 1. 325
1 Præscriptio obstat executioni non probationi. Franc. Crem. singul. 141. numero 1. 277
1 Præscriptio non extenditur vltra illud, quod probatur possessum, cùm sit odiosa. Bouer. in sing. in verb. præscriptio. nu. 8. 201
1 Præscriptio cum mala fide hodie non procedit, neque statutū contrarium inducere potest. in addition. ad Mathesilan. singulari 23. numero 1. 94
1 Præscriptio quando currat in pacto de retrouendendo, non obstātibus verbis in instrumento, videlicet quandoque, vel non obstante aliqua præscriptione. Pe. Gerard. sing. 18. nu. 9. 288
1 Præscriptio centenaria currit, licet in lege noua dicatur, nulla præscriptione obstante. Pe. Gerard. sing. 18. nu. 1. 288
1 Præscriptio non interrumpitur per libellum non legitimè conceptum, & litis contestatio non legitimè facta non prodest. Ant. Corse. in sing. in verb. præscriptio. 3. nu. 1. 328
1 Præscriptio non valet contra supremam potestatem Papæ. Anto. Corsi. in sing. in verb. præscriptio. 6. nu. 1. 329
1 Præscriptio non currit minori, furioso, mente capto, & prodigo, in addi. Franc. Crem. sing. 119. 275
1 Præscriptio 30. annorum vel longi temporis an de iure canonico procedat in actionibus personalibus. in addition. Mathes. singulari 23. numero 9. 94
Præscriptio quando procedat. ibid. num. 6.
1 Præscriptionis cursus potest impediri per iuramentum in eo appositum. Pe. Gerar. sing. 18. nu. 15. 288
1 Præscriptioni potest per statutum derogari. Petrus Gerard. singu. 18. numero 21. 208
Præscriptio principaliter est introducta fauore priuatorum, & secundario

Singular. Doctorum.

cundariò fauore publico: ergo ei renuntiari potest. ibid. nu. 22.
Præscriptioni 30. annorum potest renuntiari cum iuramento. ibidem. numero 14.
2 Præscriptionis exceptio impedit litis contestationem. Aman. singulari 71. numero 1. 74
1 Præscriptionem per citationem etiam vnicam, nec peremptoriam interrumpi, si modo valida ac legitima sit citatio. Hip. Marsi. singulari 291. num. 1. 385
Et id qualiter procedat. num. 2. ibidem
1 Præscriptio, quo casu per citationem interrumpitur, non consideratur, libellus aptè conceptus fuerit necne, dummodò legitimè facta sit citatio. Hip. Marsi. sing. 291. num. 3. 385
1 Præscriptionem pluribus modis interrumpi, sed maximè per citationem legitimam, & scriptis nuntij referentis complexā. Hip. Marsi. sing. 346. num. 1, & 2. 394
2 per Præscriptionem longi temporis quæritur ius vendicandi, idē per præscriptionem longissimi temporis bonæ fide factam: sed malæ fidei possessor solam exceptionem acquirit, & violentus inuasor non potest referre quæstionem dominij. Petrus Rauē. singulari 487. 148
1 in Præscriptione seruituris requiritur vsus & patientia aduersarij: ratio est: quia præscriptio non procedit sine possessione, seruitutis autem quasi possessio nihil est aliud, quam patientia domini. Boue. in sing. in verb. præscriptio. nu. 13. 201
2 Præscriptis verbis agendum, cùm desunt vulgaria & vsitata actionum nomina. Marc. Mant. sing. 372. 41
2 Præsentare tenetur, qui promittit inuenire. Dyn. sing. 166. 133
1 Præsentato quæritur ius p præsentationem patroni clerici. Guid. Pap. sing. 829. 254
1 Præsentatus à patrono masculo præfertur præsentato à fœmina patrona. Ant. Corsi. in sing. in verb. testis. 6. nu. 2. 338
2 Præsens non dicitur, qui non intelligit, nec ex præsentia præsumitur intelligentia, nisi probetur. Io. de Arnol. sing. 5. nu. 1. 77
2 Præsentes qui dicantur. Bar. sing 199. 311
2 Præsentes dicuntur illi, qui sunt in eadem prouincia: & debet inspici vbi partes habent domicilium, non vbi res est sita. Item ad præscriptionem non requiritur scientia eius contra quem præscribitur. Pe. Rauen. sing. 486 148
1 Præsentia ambarum partium propter verbum, inuestiūt, in instrumento positum Boue. in sing. in verb. præsumptio. nu. 31. 196
1 Præsentia coniunctorum licet metus præsumptionem tollat: tamē id limitandum modis duobus, vt hic. Hipoly. Marsi. singul. 673. numero 1. 2, & 3. 435
1 Præsentia partis an requiratur ad scripturæ publicationem. Mat. in l. gesta. C. de re iudic. num. 4. 172
1 Præsentia donatarij requiritur in donatione causa mortis. Guido Pap. sing. 281. §. in donatione. 215
1 Præses primus per aduentum successoris licet intelligatur reuocatus: tamen valebit quicquid agitur per primum, reuocationem ignorantem. Lud. Rom. sing. 58. 7
1 Præsentes opem an teneantur eadem pœna. Guido Pap. singula. 312. §. si præstantes. 218
1 Præstare auxilium opem & fauorem qui dicantur. Guid. Pap. sing. 312. §. qui dicantur. 218
2 Præstatio mercedis excusat à dolo præsumpto. Aluisius singulari 183. folio 172
Præstatio triennalis facit vt alimenta etiam in futurum debeantur
2 Præx inutili voluntate: & adde quòd aliam præsumptionem operatur ista præstatio triennalis: quia qui offendit se tribus proximis annis soluisse, præsumitur retro soluisse, nisi cōtrarium probetur. Pe. de Rauenn. sing. 218. 141
1 Præstationibus publicis statim incipimus ab executione. Guido Pap. sing. 314. §. in præstationibus. 217
1 Præstationem diuturnam ex mera liberalitate procedentem obligationem non inducere. Secus tamen in præstatione ad piam causam facta, quæ obligationem inducit. Hipoly. Marsi. singulari 191. numero 1. 368
2 Præstationes annuę immobilibus æquiparantur. Ioann. Trig. sing. 53. numero 2. 93
1 Præsumitur pro nobilitate. Petrus Gerardus, singulari 30. numero 1. folio 291
1 Præsumitur pro instrumento, quòd sit verum & solenne, & instrumentum dicitur probatio probata. Petrus Gerardus singulari 39. numero 1. folio 292
1 Præsumitur quis habere scientiam eorum quæ continentur in instrumento penes se reperto. Gui. Pap. sin. 5. 950. 260
1 In dubio an præsumatur, quòd quis erat aliàs facturus maleficium constito de mandato. in addition. ad Mathesilan. singulari 96. numero 4. 124
1 Præsumitur pro iudice ordinario asserente se esse talem, licet non appareat de literis sui ordinarij officij, nisi ab aliqua partium eius potestas impugnetur: quo casu facta re per negationem dubia, sufficit tunc probare, quia pro tali publicè tenebatur. Boue. in sing. in verbo iudex. nu. 4. 187
1 Præsumitur pro nobilitate. Lud. Rom. sing. 731. 74
2 si ex præsumpta voluntate defuncti plures sint coniuncti, vocantur in virilem respectu defuncti: sed inter se in hæreditarias portiones. Barto. sing. 79. 113
2 Præsumptio erroris est in facto proprio, quando tractatur de damno vitando. per. Rauen. sing. 511. 149
2 Præsumptio est in dubio pro sententia: maximè cùm transiuit in rem iudicatam: tamen si pars in cuius fauorem est lata, faceatur iniquitatem sententiæ etiam postquam transiuit in rem iudicatam, dicta sententia debet reuocari. Inno. sing 57. 165
1 Præsumptio est pro antiquitate, nisi contrarium probetur. Guido pap. singula. 197. 213
1 Præsumptio est contra illum, penes quem res furtiua est reperta. Guid. pap. singu 919. 258
1 Præsumptio vehemens colligitur ex solitudine. Guido pap. singu. 917. folio 258
2 Præsumptio violenta, quæ secundum ius dicitur habere vim plenę probationis in causa ciuili, non sufficit ad probationem plenā in causa criminali. in addi. Bar. sing. 112. 123
1 Præsumptio in claris cessat. in addition. Mathesilan. in singulari 71. numero 13. 116
1 Præsumptio non debet sumi de eo, quod non potest esse per rerum naturam. in addi. Math. sing. 71. nu 16. 116
1 Præsumptio violenta, quę in ciuilibus habet vim plenæ probationis, non sufficit ad plenam probationem in criminalibus, nisi ad hoc sit à iure approbata. Math. sing. 118. nu. 1. 134
1 Præsumptio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium, nisi per confessionē partis, & an reus possit iuramento cogi ad confitendum. Franc. Crem. sing. 157. num. 1. 278
1 Præsumptio cōtinuæ possessionis quæ procedit à præsumptione animi adhuc durantis, non progreditur vltra decennium. in addit. Math. sing. 116. num. 6. 133
1 Præsumptio violenta, quæ in ciuilibus habet vim plenæ probationis, in criminalibus non sufficit ad condemnandum. in addition. Math. singu. 118. nu. 1. 134
1 Præsumptio licet arguat dubietatem in his, quę sunt facti, non tamen arguit dubietatem in iure, quod occasione dictę præsumptionis partibus ex ipso facto querendum venit. in addition. Math. sing. 71. num. 29. 116
1 Præsumptio iuris tollitur per præsumptionem contrariam, quia præsumptio vna aliam tollit. Bouerius in verbo præsumptio. numero 10. 196
1 Præsumptio quę insurgit ex diuturnitate temporis non facit, quominùs contrarium probari possit. in addition. Mathesilan. sing. 12. numero 11. 87
1 Præsumptio si est, quòd quis sit delegati iurisdictionem turbaturus, licet necdum turbet, potest tamen ipse delegatus cogere, vt de non turbando caueat. Hip. Marsi. sing. 638. num. 3. 430
1 Præsumptio tollit præsumptionem. Gulielm. de Lud. singulari 42. numero 1. 439
2 Præsumptio iuris & de iure, tantę est virtutis, vt quis se fundando super matrimonio vero, si probet de præsumpto præsumptione iuris de iure, obtineat. Marc. Mant. sing. 568. 59
1 Præsumptio contra probantem facit, vt nunquam ex vnius testis probatione iuramentum in probationis supplementum deferatur. Et hic multa de præsumptionibus. Hipolyt. de Marsi. singulari 451. numero 1. 408
1 Præsumptio iuris ac de iure, maximę est efficacię, pluraque ac varia operatur: ac præcipuè, vt ex huiusmodi præsumptione condemnatus appellare non possit. Hipolytus de Marsil. singulari 116. numero 1. 357
2 Præsumptiones duæ non faciunt plenam probationem, nisi cōcurrant inuicem. Dyn. sing. 211. 133
1 Præsumptionem iuris & de iure, prodire ex confessione eius, qui se pecuniam habuisse ac recepisse confessus exceptioni pecuniæ non numeratæ renuntiauit, contra quam ad contrarium probā dum non admittitur, nisi per partis aduersæ confessionem. Hip. Marsi. singul. 327. num. 2. 390
Et qualiter sit succurrendum si confesso. num. 3. ibid.
1 Præsumptionibus si quis damnetur, non est sibi vera delicti pœna, sed alia mitior imponenda. in addition. Mathesilan. singula. 37. numero 9. 99
1 Præsumptione legis cùm quis condemnatur, non debet pœna minui: secus in præsumptione hominis. in addition. Mathesi. singulari 118. numero 3. 134
1 Præsumptionem in dubio pro iudice esse, maximè cùm in procedendo rectum ac debitum ordinem seruauit, alioqui secus. Hip. Marsi. sing. 354. num. 1. 395

Index

2 Præterito matris habetur pro exhæredatione, & filio huiusmodi præterito datur querela,& non contra tabulas,quod plerunque contingit etiam in linea paterna. Marcus Mantua,singula. 176. numero 1,& 2. 24
2 Præterito matris habetur,pro exhæredatione,& ita præterito datur querela,& non contra tabulas. Marcus Mantua,singul. 206. numero 1. 26
1 Prætextu ignorantiæ non excusatur qui scire potuit quod ignorat Guid.Pap.sing.227. 214
1 Pretium sicut in personalibus & in realibus succedit loco rei, an idem sit in hypothecaria. Lud.Ro.sing.615. 61
1 Pretij oblatio transfert dominium rei in legatarium offerentem pretium hæredi grauato vendere sibi certam rem. in addition. Math.sing.127.num.10. 136
1 Pretium quando dicatur modicum,vt cõtractus dicatur simulatus vsurarius. Guid.Pap.sing.938. 259
2 Pretium non venit appellatione damni. Petrus de Rauenna, singulari 508. 148
2 Pretium rei meæ à te venditæ,an & quando exigere possim. Bart. de Capua,singu.79. 184
2 Prætor quos potest sua iurisdictione compescere, non debet permittere ad arma venire. Marc.Mant.sing.20.nu.1. 6
2 Prætor,si requiratur,æquam distributionem peritorum litiganti dabit,etiam si iam pars aduersa peritiores aduocatos elegisset. Aluis.de Alb.sing.12. 167
2 Prætor à principio an possit facere ne hæreditas adeatur:cum non sit supra ius. Marc.Mant.sing.77.nu.2.& 3. 13
1 Prætor non potest facere quem desuete esse hæredem, sicut nec potest facere quem directè hæredem. in addition. Matheſ.sing. 41.numero 12. 103
1 Prætores & Episcopi adsimilantur,quò ad eorum potestatẽ. Guid. Pap.sing.851.§.2. 256
1 Præuenisse in processu quis dicatur,an ille qui verbaliter citauit,an ille qui personaliter dilationem cepit. Guid.Pap.sing.705. 247
1 Præuentio non habet locum,quando aliquis est impeditus. Ludo. Rom.sing.143. 141
1 Primus & proximus dicitur,quem nemo præcedit. Guid.Pap. singulari 726.§.ille 248
1 Primum fatale computatur à die interpositæ appellationis, & nõ à tempore sententiæ. Guid.Pap.sing.615. 242
1 Primogenitus regis,qui debet succedere in regno,dicitur ille,qui post regiam maiestatem adeptam ortus est,non ante. Franciſc. Cremen.sing.51.nu.1. 268
1 Primum & secundum decretum quid sint, & quomodo diffiniantur.Lud. Rom.sing.195. 18
2 Princeps in arduis committit examinationẽ: sed sibi reseruat deliberationem.Pe Rauen.sing.493. 148
2 Princeps non perdit ius suum etiam si per centum annos ciuitas non parauit exercitum,quia necessitas nõ exigebat. Petrus Rauenna singu.824. 158
1 Princeps secularis potest dispensare super iuramento. Guid.Papæ sing.258.§.princeps. 214
1 Princeps non potest alienare castra inuitis hominibus loci. Gui. Pap.sing.265.§.princeps. 215
1 Princeps in quibus potest dispensare.Guido Papæ singulari 493. §.in quibus. 232
1 Princeps non debet facere guerram cum præiudicio subditorum. Guid.Pap.sing.470. 230
1 Princeps ligatur consuetudine suorum subditorũ, & ea vti debet in illo territorio. Boue.in sing.in verb.& statutum.nu.5. 201
1 Princeps ius alterius auferre non intẽdit. Math.in l.vnic.C.de sen. pro eo quod inte.nu.40.fol.171.Hip.sing.440.nu.1. 406
1 Princeps si concedat alicui rescriptum immunitatis, positio priuilegiati de totali summa per vniuersitatem debita contrahitur, nec cæteri ex beneficio principis onerantur. Bouerius in verb. rescriptum.numero 8. 188
Princeps potest alicui concedere flumina publica.ibid. nu.11.
2 Princeps si concesserit feudum alicui pro se & suis filijs, vtrum filiorum nomine comprehendantur nepotes. Ioannes Trigon. singu.19.nu.1.& 5. 88
2 Princeps si concedit alicui vt possit eius nomine & vice de causa cognoscere,intelligitur et iurisdictionem delegasse. Aluis de Albert.sing.6. 166
2 Princeps probabiliter potest ignorare quæ facti sunt. Marc.Mant. sing.33.nnm.2. 28
2 Princeps non præsumitur velle promouere odiosos & criminosos. Io. Trig.sing.31.nu.2. 90
1 Princeps si cui rem suam,ex causa,vel sine causa abstulerit, quod vltrò nec gratis facere non debet,pretium nec eidem restituere debet.Hip.Marsi.sing.634.num.8. 430
1 Princeps in dubio non præsumitur vti plenitudine potestatis. Ro. sing.764.nu.1.fol.76.Hip.sing.84.nu.1.fo.353.Marc.Man.sing. 356.nu.1.fo.40.fallit.Hip.d.sing.84.
1 Princeps in dubio præsumitur facere ea quæ facit,ex iusta & ratio nabili causa.Boue.in sing.in verb.præsumptio.nu.13. 196
1 Princeps non potest mandare liberum hominem torqueri non precedentibus indicijs.in addi.Math.sing 55.nu.10.109.
Princeps non debet vti potestate absoluta,nisi cum causa.ibidem numero 11.
1 Princeps si concedat nobili pauperi aliquos reditus, hoc non transit ad hæredes,nisi in instrumento hæredum fiat mentio. Anto. Corset.in sing.in verb.hæres.1.nu.1. 314
1 Princeps,si pro feudo pretium recipiat, ac deinde dicat, indulgemus,vel quid simile aptum feudo, non propterea feudum fit, sed emptio:& ob id reuocari non poterit, nec fidelitas præstari debebit.Hip.Marsi.sing.105.nu.2. 355
2 Princeps legibus solutus,legibus tamẽ viuere debet, & etiam profitetur,Marc.Mant.sing.21.nu.1.& 9. 6
1 Princeps si vni rem concedat,postmodum alteri motu proprio,an secunda concessio valeat. Anto. Corset.in singul.in verb. princeps.3.numero 1. 327
1 Princeps solus potest concedere, vt in loco vel flumine publico ædificetur. Gul.de Lud.sing.129.nu.1. 441
2 Princeps rectè faciendo,docet ciues suos optima facere. Marcus Mant sing.21.nu.56. 6
1 Princeps non potest ferre sententiam diffinitiuam contra partem non auditam.Ant.Corsi.in sing.in verb.princeps.1.nu.1. 326
1 Princeps concedens alicui castrum simpliciter,intelligitur cõcedere cum ſua iurisdictione, & cum omnibus pertinentijs & iuribus suis.Et quid si Episcopus vendat castrum, cum omnibus iuribus,an veniant spiritualia.Anton.Corset.in singul.231. in verb. princeps.2.numero 1. 326
1 Principis confirmatio facta cum clausula,ex certa scientia,quãdo operari dicatur.Hip.Marsi.sing.440.nu.2. 406
1 Princeps calamum vnum,linguam vnam,non plures calamos ac plures linguas habere debet.Hipolytus Marsilienſ.singul. 166. numero 3. 363
2 Princeps legibus licet sit solutus,non tamen à dictamine rationis, nec etiam si lex sit fundata in ratione naturali.Marcus Mantua sing.21.nu.11. 7
Principi non est data potestas peccandi.ibid.nu.16.
Princeps lex animata in terris.Marc.Mant.sing.21.nu.18. 7
2 Principe inferior habens tamen potestatem legis condendæ, si ferat sententiam,vel epistolam mittat,an legis vim habeant. Ioannes Trig.sing.73.nu.1. 98
1 Principi iustitiam iustamque causam inesse, præsumptio tãta est: vt in contrarium probatio non admittatur, & id qualiter acciendum.Et quid si ad alterius requisitionẽ rescribat Princeps: an eadem sit præsumptio,ibidem numero sequenti. Hipolytus Marsi.sing.6.num.1. 343
1 Principis iura reseruata in signum specialis priuilegij, quanto tẽpore præscribi possint.Anto.Corset.in singula.in verb.præscriptio.5.num.1. 329
2 principi non præsumitur aliquid placere, quod non sit iustum. Marc.Mant.sing.21.nu.6. 6
1 Principes non recognoscentes superiorem in temporalibus possunt exercere ea,quæ sunt reseruata Imperatori in signũ specialis priuilegij.Ant.Corsi.in sing.in verb.princeps.4.nu.1. 329
1 Principum ac terrarum dominorum contractus cum subditis initos vt plurimum non valere, nec de iure executioni mandari possunt.Hip.Marsi.sing.645.nu.1. 431
2 principalis prius excutiendus,quàm fideiussor.Marcus Mant. sing. 593.numero 1. 61
1 Principale propositum est attendendum.Petr. Gerardus singulari 9.numero 4. 285
2 Principalis deliquens in quibus casibus prius conueniatur,quàm is qui tenetur accessorie.Bar.sing.123. 115
1 prioratus conuentuales qui dicantur.Guid.pap.sing.174. 212
1 Priores & alij inferiores administratores possunt agere vel conueniri pro suis administratoribus officijs vel ecclesijs sine alterius consensu.Bouer.in verb.actio.nu.19. 191
2 Priores de Florentia vel alia ciuitate,& in Alemania dicuntur pro consules,habent mandatum à lege de defendendo vel agendo pro republica & insolidum.Pe.Rauen.sing.537. 149
1 prioritatem temporis lex præsumit, quando constat eos actus,de quibus dubitatur fuisse confectos eodẽ die:sed non quando non constat eos in die concurrere.in addition. Matheſilan. singulari 71.numero 28. 116
2 prioritas non inspicitur inter creditores chirographarios: nec etiã in priuilegijs competentibus in actionibus personalibus, intelligẽtũ illud verum in obligatione quantitatis: secus qñ est in obligatione ad fa ctũ cohærẽs psonæ.vec. Rau. sin. 331. 144

Singular. Doctorum.

1 Priuandus non est aliquis iure suo sine causæ cognitione. Guido. Pap.sing.247.§.non est. 214
1 Priuatus,si velit fiscum connenire,an debeat veniam à principe petere,sicut libertus à patrono. Lud.Rom.sing.9. 3
2 Priuata scriptura quando faciat fidem. Dyn.sing.155. 133
1 Priuata scriptura quando faciat plenam probationem. Bouer. in sing.in verb.instrumentum,nu.20. 198
2 Priuilegium,quod datur mulieri per legem assiduis. C.qui potior. in pig.hab.non habet locum in dote confessata,& ideo ad excludendum priuilegium exceptio non numeratæ dotis potest perpetuo opponi.Dyn.sing.154. 133
1 Priuilegium in præiudicium concedentis est latissimè interpretandum,in præiudicium vero tertij strictissimè.Guido Papæ singu. 223.num.2. 214
2 Priuilegium si conceditur actori,circa iuramentum,intelligitur cõcessum etiam reo,& econtra,vt paritas seruetur in iudicio. Aluis.de Alber.sing.5. 166
2 Priuilegium concessum clerico intelligitur concessum ecclesiæ causa.Aluis.de Albert.sing.140. 171
1 Priuilegium in laicis in genere concessum clericos cõprehendit.in addit.Math.sing.110.nu.8. 129
1 Priuilegium quibus modis perdatur.Gui.Pap.sing.233.fol.214.& sing.309.§.quibus.fo.217.& sing.503.nu.3. 232
1 Priuilegium mihi concessum motu proprio principis in causa agitanda,non extenditur ad aduersarium,si illud concernat decisoria iudicij:secus si ordinatoria.Lud. Rom.sing.374. 36
2 Priuilegium si superior concedit,quod studium Pisanum gaudeat priuilegijs studij Paduani:priuilegia concessa Paduæ, post istã æquiparationem non competunt studio Pisano,nisi esset dictio per omnia, Pet.Rauen.sing.545. 149
2 Priuilegium ciuilitatis, si alicui est concessum in fauorem suũ, tenetur ad collectas,& alia onera tanquam ciuis: quia istud proprie loquendo non est odium: sed de natura rei concessæ,id est, ciuitatis,cui est hoc onus annexum.Pet.Rauen.sing.522. 149
1 Priuilegium vbi alicui contra ius datur, non extenditur ad consequentias.Math.sing.61.nu.3. 111
1 Priuilegium dotis mulieri competens, quòd ad extraneum hæredem non transeat,& an cedi possit.Mathef.in l.1.C.de priuileg. dot.nume.1.2.3,& 4. 186
Priuilegium quod datur ratione personæ ad hæredes non transmittitur. ibidem
2 Priuilegium non videtur posse concedi pendente lite, & iudicio iã cœpto.Marc.Mant.sing.25.nu.1. 7
2 Priuilegium principis motu proprio concessum,valet, fallit in casu.Ant.Corsi.in sing.in verb.priuilegium.2.nu.1. 327
2 Priuilegium concessum super litis expensis,porrigitur ad aduersarium propter æqualitatem seruandam in iudicijs, vel secundo victus victori condẽnatur in expensis,quas fecit,nõ in illis quæ remittuntur ex priuilegio.Pe.Rauen.sing.217. 141
2 Priuilegium vnius ad alterius iniuriam trahi nõ debet.Marc.Mant. sing.554.nu.1.fallit.nu.2. 57
1 Priuilegium tributum militi seculari extenditur ad militem Dei. Ant.Corsi.in sing.in verb.emptio.nu.3. 312
1 Priuilegium,vel rescriptum in modo narrandi habens stylum inconsuetum præsumitur falsum.Pe.Gerard.sing.77.nu.5. 297
2 Priuilegium ne exigatur,nisi quantum facere potest, si neget causam priuilegij non potest eo vti.Aluis.de Alb.sing.291. 143
1 Priuilegium concessum mihi & omnibus meis descendentibus masculis & fœminis,an descendentes per lineam fœminam si sint viduæ priuilegio gaudeant.Anto.Corse in sing. in verb.priuilegium.1.num.1. 327
1 Priuilegium immunitatis à solutione vectigalium alicui concessum,an amittatur,si posteà per tres annos vectigalia ab eo fuerint soluta.Ant.Corsi.in sing.in verb priuilegium.3.nu.1. 329
2 Priuilegiũ p contrauentionem perditur,nisi concessum sit ecclesiæ vel pio loco.nam per contrauentionem nõ perditur, nisi decurrat spatium 40.anno.Io.de Arno.sing.12.nu.1. 78
1 Priuilegium immunitatis ob numerum liberorum patrifamilias concessum,ob ipsorum aliquorum mortem non expirat. Hipol. Marsi.sing.657.num.2. 433
1 Priuilegium mihi concessum,quòd pro bonis meis ad collectarum solutionem non tenear, an extendatur ad prædium meum ab alio bona fide possessum licet,ad me posteà reuertatur.Ludoui. Rom.singu.603. 60
2 Priuilegium si conceditur mihi & omnibus descendentibus masculis,& fœminis,descendentes per lineam fœminam ita demũ fruuntur priuilegio,si sint viduæ,non autem si ad secundũ matrimonium conuolauerint.Pe.Rauen.sing.483. 148
2 Priuilegium si concedatur mihi, & omnibus descendentibus masculis,& fœminis,descendentes per lineam fœmininam ita demum fruuntur priuilegio,si sint viduæ,non autem si ad secundũ matrimonium conuolauerint.Bar.sing.133. 116
2 Priuilegium pro defuncto impetratum non valet, sic nec iudiciũ pro eo susceptum.Bar.sing.60. 112
1 Priuilegium potest Imperator reuocare,nisi pro eo pecuniam acceperit,quia tunc vænale priuilegium fecit, & Imperator ex eo contractu ligatur.Lud.Rom.sing.463. 46
2 Priuilegium dicitur esse ius extraordinarium.Petrus Rauenna,singulari 506. 348
1 Priuilegium vbicunque est introductum propter personæ, seu sexus honestatem,tolli renuntiatione non potest.in addi. Mathe. singu.108.num.3. 128
1 Priuilegium personale transit ad hæredem.Guliel.de Lud.singula. 16.numero 1. 438
1 Priuilegium habens spurios legitimandi, spurias legitimare non poterit.Et sic masculinum non concipit fœmininum. Hipolyt. Marsi.sing.536.num.1. 418
1 Priuilegij præsentatio facta iudici incompetenti, facit præsumi illud subreptitium.Lud.Rom.sing.818. 81
1 Priuilegio abutentes illud perdunt.Guido Papæ singulari 554. numero 1. 236
1 Priuilegio non gaudet qui non est scriptus in matricula. Dynus singulari 11. 130
1 Priuilegio remoto remanet quis in iure communi.Boueri. in sing in verb.rescriptum.nu.9. 188
1 Priuilegio priuilegiari vti potest non priuilegiatus per modũ cessionis,si fraus non probetur.Io.Baccan.sing.3. 188
1 Priuilegio ne quis teneatur nisi in quantum facere possit, renuntiari an possit.in addi.Math.sing.61.nu.7. 111
2 Priuilegio indulto sibi miserationis causa nemo potest renuntiare.Aluis.sing.87. 169
1 Priuilegia,& specialia non debent multiplicari.in additio. Matheſ. sine.110.num.99. 132
1 Priuilegia fisci aut alterius personæ.cessione & pacto transferri. Quid in statuto.Mat.in l.si in te.C.de priui.fis.nu.1.2.& 3. 186
2 Priuilegia in dubio intelliguntur concessa ad postulationem non motu proprio.Pe.Rauen.sing.266. 143
2 Priuilegia omnia quæ dantur minoribus,competũt furiosis. Dyn. singulari 78. 131
1 Priuilegia omnia concessa militibus armatæ militiæ, competunt etiam militibus cœlestis militiæ.in addit. Matheſilan. singulari 61.numero 1. 111
1 Priuilegia pupillis concessa,ijs,quoque qui per administratores reguntur,concessa esse videantur.Hip.Marsi.sin. 699. nu.1. 437
1 Priuilegia principum,si concedentium iura tangunt, latissimè interpretari debere,sin verò tertij damnum, vel præiudicium respectent,pressissimè interpretanda,etiam si pupillo vel minori concessa sint.Hip.Marsi.sing.483.nu.2. 412
1 Priuilegia militum ac doctorum multa ac varia, sed hoc potissimum quòd torqueri nequeant,licet aduersus eos maleficij iudicia extent,nec valeret consuetudo contrarium disponens:limita tamen vt hic.Hipoly.Marsi.sing 556.nume.1.fol.420. Roma. sing.282.num.3.folio 27.sing.494.num.1.fol.50.in addi. Math. sing.59.num.2. 110
1 Priuilegiorum diuisio.Matheſilanus in l.1.C. de priui.dot. numero 5.& sequen. 186
1 Priuilegiatus vt inuitus ad testimonium non cogatur, si vocatus testificetur,inuitus testificari dicitur.Matheſ.in l.2.C.de bo.author.iudic.possid.num.3. 184
1 Priuilegiatus aduersus æquè priuilegiatum priuilegio non vtitur. Hip.Marsi.sing.99.nu.1.fol.355.& sing.681.nu.1. 436
1 Priuilegiatus si succedat non priuilegiato vtitur iure suo.Gui. Pap. sing.809.nu.3. 253
1 pro,ista dictio an importet conditionem.Guid.Pap.singu. 306. nu. 11.fol.217.& sing.371.nu.2. 212
2 Probare quis non tenetur,quod non tenetur in iudicium deducere.Dyn.sing.30. 130
1 Probans cum vno teste & fama de suo titulo anteriori, si alius per testes idoneos de titulo citeriore probet,vter præferatur. Ant. Corsi.in sing.in verb.probatio.2.nu.1. 328
1 Probari an debeant omnia quæ opponuntur. Guido Papæ singulari 215. 213
1 Probans primò obtinere debet,nec iudex teneatur alium expectare,vt probet,nisi de matrimonio tractetur. Ludouicus Romanus singulari 44. 6
1 Probans se possidere rem meam quam prætendo possidere. si ab alio deijciatur sine mei voluntate aut mandato,nunquid debeat reintegrari.Guid.Pap.sing.588. 239
1 probans de antiquiori & iustiori possessione in iudicijs possessorijs obtinere debet.Gui.pap.sing.223. 213
1 Probare quilibet tenetur,illud quod proponit in iudicio pro fundamento suę intentionis,licet sit negatiua.Gui.pap.sin.18. 207

Index

1 Probare quis incipit ordinariè, posteà videns quòd non probat, an possit redire ad extraordinarium remedium, petendo quòd eius aduersarius iuret, &c. Guid. Pap. sing. 985. 262
1 Probare quis debeat sententiam bene aut malè latam in causa appellationis. Guid. pap sing. 583. §. quis. 239
1 Probari possunt per sacramentum ea quæ consistunt in conscientia & intellectu. Guid. Pap. sing. 806 fol. 153. Io. Trig. sing. 82. 100
1 Probandi sunt diuersi modi. Guid. Pap. sing. 915. §. 2. 258
1 Probatio per coniecturas in casibus clandestinis dicitur manifesta. Per. Gerard. sing. 8. nu. 1. 185
1 Probatio summaria sufficit in possessorio summario. Gabr. Sara in addi. Math. sing 2. nu. 4. 83
1 Probatio dubia quando secundum dispositionem iuris communis ex communi vsu loquendi certa redderetur, valet. in addition. Math. sing. 102. num. 17. 126
2 Probatio nulla est melior confessione aduersæ partis. Marc. Man. sing. 366. nu. 1. fol. 40. Math. sing. 157. 144
2 Probatio plena an sequatur ex pluribus indicijs. Bartolus singulari 66. folio 112
1 Probatio damni per iutamentum quare à statuto concedi possit. per. Gerard. sing. 23. nu. 9. 290
2 Probatio dicitur clara & manifesta, etiam si fiat ex coniecturis. Aluis. singu. 61. 174
1 Probatio debet esse de necessarijs nõ de contingentibus. Guid. pap. sing. 222. 213
1 Probatio diuersis modis facta. Guid. pap. sing. 806. 253
1 Probatio per similitudinem facta, an sit valida & sufficiens de iure. Guid. pap. sing. 537. 235
1 Probatio cẽtum annorum quomodo potuerit fieri. Guid. Pap. sing. 512. §. quomodo. 233
1 Probatio ad probationem dominij non sufficit quem percipere decimas vel esse in possessione percipiẽdi. Guid. pap. sing. 66. 209
1 Probatio contra malam fidem qualiter fiat. Guid. pap. sing. 247. §. de probatione. 214
1 Probatio legitima quæ dicatur. Ant. Corsi. in sing. in verb. mandatum. 2. num. 2. 320
1 probatio si ex statuti dispositione contra instrumentum nõ admittatur, tamen admittitur probatio contra probationem resultantem ex illo instrumento. Antonius Corsetus in singulari in verbo probatio. j. 325
2 Probatio in contrarium non admittitur contra præsumptionẽ iuris & de iure, fallit certis casibus, de quibus Aluis. de Alber. sing. 46. fol. 168. Bouer. in verb. præsumptio. nu. 1. 196
2 probatio debet de necessitate concludere. Itẽ fieri debet parte aduersa præsente. Item lite contestata. Aluis. de Alber. singuli 231. folio. 174
1 probatio vbicunq; in ciuilibus probat, in criminalibus ad quæstionem & torturam indicium facit. Hipolytus de Marsil. singulari 98. num. 2. 354
1 probatio post terminum cõuentionalem nùm fieri possit? Et quid post terminum statutarium? Et post terminum peremptorium, nùm debeant exceptiones peremptoriæ admitti: Hipol. Marsil. singu. 283. num 4. & 5. 384
1 probatio per vnum testem, vel famam in causis breuioribus plena probatio dicitur, neque ad iuramẽtum necessarium deuenire est necesse. Mathe. sing. 1. nu. 1. & in addit. nu. 18. fo. 82. & sing. 1. nu. 1. & in addit. nu. 8. 83
1 probatio in contrarium non admittitur, quando lex statuit, q̃ habetur pro plena fide, seu quod fides plenaria adhibeatur. Anto. Corsi. in sing. in verb. plenaria fides. nu. 1. 315
1 probatio per famam in professorijs admittitur, quando probatio per veritatẽ fieri nequit, alias secus. Gab. Sar. in addit. Mathesil. sing. 1. num. 15. 83
2 probatio necessario concludens non facilè potest haberi in factis antiquis. Per. Rauen. sing. 179. 140
1 Probatio testibus, quorum dicta in scripturam sunt redacta, ea scriptura non secus habebit executionem, ac instrumẽtum, si quod confectum esset. in addit. Math. sing. 5. nu. 13. 85
1 Probatio per famam est probatio opinata. Gab. Sar. in addit. Mathes. sing. 2. nu. 10. 83
2 Probatio plena requiritur in crimine falsi. Col. singul. 7. nu. 1. 176
1 probatio vera præsumptionem facit. Bouer. in sing. in verb. probatio. num. 24. 197
2 probatio non admittitur contra inuentarium. paul. de Castr. sing. 17. nu. 1. fol. 129. Bal. sing. 75. 125
1 Probatio omnis si admittatur per statutum contra nobiles, an ea debeat esse talis, quæ de iure valeat. in addition. Mathes. singulari 51. num. 3. 107
1 probatio irregularis personas omni exceptione maiores desiderat. Vnde si ex statuto forma standum sit de damno dato iuramento damnum passi debet damnum passus omni exceptione esse ma-
ior. Hip. Marsi. sing. 539. nu. 1. 418
Et quid de probatione per famam. num. 2. ibid.
2 probatio solennitatis testamentariæ ad effectum, vt detur bonorũ possessio secundum tabulas vtilis, an fieri debeat septem testibus, an vero duo vel tres sufficiant. Marcus Mãtua, singulari 111. numero 1. 17
1 probatio contra nobiles pro legitima reputata ex statuto, an possit elidi, & refelli à nobilibus contrarium probãdo. in addit. Math. sing. 51. num. 6. 107
1 probatio per testes in aliquo casu prohibita, si tamen fiat, & nõ opponatur, valet. Francis. Cremens. singu. 43. nu. 1. fol. 267. & singul. 152. num. 1. 278
1 Probatio iudici non parti facienda. Mathesilan l. j. C. si vnus ex plurib. appel. num. 2. 182
1 probatio contra instrumẽtum in scriptis nõ admittitur per testes, sed per scripturam, fallit tamen in præsumptionibus resultantibus ex instrumento, quæ in eo non comprehenduntur, quia probantur tunc per testes. Aluis. de Albert. sing. 246. 174
1 Probationes diuersi generis an debeant simul iungi. Ludou. Rom. sing. 205. 19
1 Probationi quæ piæ causæ fauet, in dubio standum est. Ant. Corse. sing. in verb. pia causa. j. nu. 1. 326
2 Probationi quę sit per aspectum oculorum, nunquam intelligitur derogatum. per. Rauen. sing. 521. 149
1 probationem dubiam contra producentẽ interpretari debere. Hip. Marsi. sing. 267. num. 1. 380
1 Probationem etiam minus legitimam in defectum legitimæ admitti, tum quum ex negotij, aut actus natura probatio haberi nequit. Hip. Marsi. sing. 73. nu. 2. 350
1 ad probationem notorij requiritur, quòd testis deponat de assertione populi principaliter, & de quiditate vel essentia facti inclusiuè, dicendo, quòd maior pars saltem populi vel vicinię, si de notorietate vicinię quęratur, asserit ita fuisse, & ita quilibet ipsorum asserit se vidisse vel audiuisse, & nullus asserit contrarium. Boue. in sing. in verb. notorium. nu. 6. 196
1 Probationem per coniecturas, & indicia admitti in his quę difficilis probationis sunt. Et vbi maxima est difficultas, tũc in ea par ui præiudicij iuramento standum. Hipolyt. de Marsi. singulari 584. numero 1. 424
1 probationem legitimam & perfectam, an faciant duæ imperfectæ species diuersæ probationis. Bouerius in singulari, in verbo probatio. num. 3. 197
2 Probationum difficultas sæpè facit, vt ad condemnationem perueniatur ex solis indicijs. Ant. Colum. sing. 1. nu. 2. 175
1 probationem probati non releuare probantem, maximeque in criminalibus. Hip. de Marsi. sing. 288. nu. 1. & 2. 385
1 Probationes factæ in iudicio summario an & quando in plenario fidem faciant. Gabr. Sarayna, in addition. Mathesilan. singulari 2. numero 17. 83
1 probationes nouæ in causa appellationis vel nullitatis, si de nouo emergant, admittuntur. Mathesi. in l. per hanc. C. de temp. & repa. num. 6. 177
1 Probationes è domo rei sumi non debent nisi de animæ periculo quæstio sit. Hip. Marsi. sing. 271. nu. 1. 381
1 Probationes in criminalibus luce debent esse meridiana clariores, fallit tamen vbi testes in eundem rei finem conuenire sufficiat, licet depositiones per diuersa verba fiant. Hipoly. de Marsi. sing. 206. num. 2. 371
1 probationes factæ in iudicio ciuili non faciunt pro actore fidem contra reum in iudicio criminali delatæ. Bouer. in singulri. in verb. probatio. nu. 6. 197
1 probationes quando sunt vtrinque pares, vincit ille, qui habet pro se aliquam præsumptionem. ibid. nu. 8.
1 probationes factæ in iudicio summario non probant in plenario. Fallit vt ibi. in addit. Math. sing. 25. nu. 7. 95
1 probationes non concludentes nihil efficere, nisi causa facti sola veritate perspecta omissa foret. Hippolyt. de Marsil. singulari 494. numero 1. & 2. 414
1 Probationes generis diuersi ad plenam fidem faciendam non coniungi, nisi quum quælibet per se in suo esse perfecta est. Si tamẽ vnus testis de veritate ac fama deponat, alter vero de fama tantum, tunc sanè coniungerentur ac plenè probarent, quasi duo testes de fama sint, &c. Hip. Marsi. sing. 585. nu. 1. & 2. 424
1 probationes in iudicio summario factas in iudicio plenario nõ probare, sicuti nec sententia in causa summaria lata, in plenaria & ordinaria non releuat. Hip. Marsi. sing. 555. nu. 1. 420
1 probationes ex coniecturis aduersus gabellas & datia fraudantes sufficere, cum talia clam committantur Hippol. de Marsi. sing. 698. num. 1. 457
Probatio coniecturis facta in his, quæ sunt difficilis probationis, iure recipitur. ibid. num. 2.

1 Probatio-

Singular. Doctorum.

1 Probationes etiam sine vlla dilatione factæ valent. in addit. Math. sing. 17. num. 10. 90
1 Probata notorietate sola non potest iudex ex solo notorio ferre sniam, nisi cum notorietate rei probetur etiam essentia & quiditas eius. Boue. in sing. in verb. notorium. nu. 7. 196
Probata notorietate sola potest iudex procedere sine figura ordinis iudicialis, tanquam in notorio, in quo non requiritur ordo iudicialis. ibid. nu. 8.
1 Probatum, quando semiplenè est, regulariter semiplenè probãti in supplementi iuramentum deferri solet. Et id quibus in causis locum habeat. Hip. Marsi. sing. 635. nu. 3 & 4. 430
1 Probatis extremis, videntur probata media, & an hoc generaliter procedat tàm quando agitur de probanda præscriptione 20. vel 30. annorum, quàm quando agitur de probanda minoris temporis possessione, vel præscriptione, puta 10. annorum. Math. sing. 116. in addi. numero 3. 133
1 Probato crimine per inquisitionem, debet iudex ex officio damna læsis restitui facere ex eadem instantia. Bouerius in verb. accusatio. numero 5. 192
1 non Probatum in principali causa, & non deductum, in appellationis causa probari & deduci potest. Quòd qualiter procedat, hic traditur. Hip Marsi. sing. 360. nu. 3. 396
1 Proceres, qui, & cur sic dicti. Mathe. in l. sed & lis. C. de tempo. & repa. appe nume. 2. 176
1 Procedendum est de similibus ad similia. in addi. Math singu. 124. numero 5. 135
1 Procedi in certa causa si ad simplicem querelam statutum iubeat, quid illa verba importent. Iud. Rom. sing. 787. 78
1 Procedi potest in causa inquisitionali etiam lite nõ cõtestata. Gu. Papæ sing. 446. §. potest. 229
1 procedi non debet via inquisitionis sed via actionis pro iuribus singularium personarum. Guid. pap. sing. 168. 212
1 Processus & sententia facti de nocte, valent. Bouer. in sing. in verb. sententia. num. 17. 203
1 Processus factus à iudice à quo, post defertiorem appellationis valet, licet nunquàm appellans fuisset ad illum citatus. Math. sing. 29 num. 2. & in addi. nu. 11. 96
2 Processus sine solennitate tenet contra committentes delictum contra maiestatem diumam. Pe. Rauen. sing. 141. 139
1 Processus & inquisitio criminalis si fuerit nulliter formata iudex an possit imponere pœnam ordinariam delicti. in additi. Math. sing. 53. num. 2. 108
1 processus tenet libello omisso. Gulielm. de Ludouicus singulari 102. numero 1. 441
2 Processus iudicis excommunicati est ipso iure nullus. Dyn. singulari 9. fol. 130. Guid. pap. sing. 64. 209
2 processus factus cum non vero procuratore, quem iudex pronunciauerit esse procuratorem, non valet. Amanel. singulari 229. numero 1. 76
1 processus factus cum excommunicato non valet parte opponente. Math. sing. 11. num. 14. 87
1 processus ad secundum decretum dicitur continuatio processus, per quem ad primum decretum deuentum est. Mathe. singulari 31. numero 1. 97
1 Processus primi iudicis, non obstante inhibitione quando valeat. in addi. Math. sing. 29. 96
1 Processus factus post inhibitionem à iudice à quo, an semper sit nullus, etiam si sit pronuntiatum appellationem non legitimã. in addi. Math. sing. 29. nu. 4. 96
Processus factus post inhibitionem legitimè factam non validatur licet iudex appellationis pronuntiet malè appellatum. ibidem numero 9.
1 Processus & sententia an valeant, si iudex de voluntate partium volentium quòd tantùm valeat processus ac si lis legitimè fuisset contestata & ordo iudiciarius seruatus procedit in causa, & profert sententiam. Gui. pap. sing. 272. 215
1 Processus factus contra patrem vel patronum filio vel liberto instante, non petita & obtẽta venia an valeat. Gui. pap. sing. 565. §. vtrum processus. 236. & sing. 971. num. 2. 261
1 Processus factus rescripto surreptitio non valet. Guido pap. singulari. 890. §. 2. 257
1 Processus si sit nullus, attestationes etiam & omnia sunt nulla tanquàm accessoria. Gui pap. sing. 991. §. 2. 262
1 Processus factus coram inquisitore, an faciat fidem coram iudice seculari. Guid. Pap. sing. 513. 233
1 Processus factus contra exemptum valet quoad punitionem contumaciæ, nisi esset exemptio notoria. Bouerius in singulari in verb. processus. num. 3. 262
2 processus non vitiatur vbi citatur is quem non fuerat opus citare, si non expectetur. Pau del Ben. sing. 1. 166
2 processus valet sine citatione, quando hoc est actum inter partes.
petr. Rauen. sing. 528. 149
2 Proclama factum, quòd qui indicauerit malefactorem, habet centum pro præmio, an si quis seipsum indicauerit, & socios scelcris, illud præmium consequi debeat. Ioann. Frigon. singulari 24. numero 1. & 3. 89
1 Procurandi officium procuratori in absentia constituto, ante mãdatum receptum, non competit: nisi sit ei significatum per nuntium aut domini epistolam: nec sufficit in hoc si tertius nouerit. Et si quid antea factum fuerit, nullum erit. Et limita vt nu. 2. Hip. Marsi. sing 637. num. 1. 430
2 procurans habere officium ex quo proueniũt immunitates, tales immunitates non habet. Pe. Rauen. sing. 334. 142
2 Procurans quominùs citatio eum comprehendat, habetur pro citato, & sufficit citari ad domum, & quoquomodò ad eius notitiam veniat. Aluis. de Alb. sing. 38. 167
1 procuratio generalis ad omnia negotia & iudicia extinguit morte mandantis quantum ad non incepta. Boueri. in sing. in verb procurator. numero 35. 193
2 procuratio licet debeatur superiori in casibus à iure expressis: idẽ nihilominùs in similibus. Io. Trig. sing. 36. nu. 2. 92
1 Procuratio ab initio debet probari per instrumentum, sed postquã fuit admissus procurator, sufficit procurationem probari per testes. Boue. in verb procurator. num. 31. 192
1 Procuratio in qua procurator releuatus est per dominum, non finitur morte domini ante litis contestationem defuncti. Boue. in verb. procurator. nu. 2. 192
1 procurator non potest prorogare iurisdictionem sine speciali mãdato. Guid. Pap. sing. 270. fol. 215. & sing. 962. 160
1 Procurator iurat in animam sui magistri. Guid. pap. singulari 357. §. procurator. 221
1 Procurator constitutus in contractu sicut communiter fit in Auinione non potest reuocari. Guid. pap sing. 273. 215
1 procurator meus qui ante receperat instrumentum pro me: si cùm producat in causa pro me, an faciat fidem. Guido papæ singulari 258. 214
1 Procurator qui fuit litem contestatus, licet de iure ciuili possit procedere vsque ad diffinitiuam etiam domino mortuo: hodie tamen est determinatum contrarium. Guid. pap. sing. 134. 216
1 procurator excommunicatus an possit alium substituere. Guido pap. sing. 319. § verùm. 218
1 procurator debet habere speciale mandatum ad petendum relaxationem carcerati. Lud. Rom. sing. 392. 37
1 Procurator rei licet non sit à domino releuatus ab onere satisdandi, attamen admittitur sine satisdatione ad proponendum ante litis contestationem exceptiones dilatorias vel declinatorias fori. Boue. in verb. procurator. nu. 27. 192
2 procurator quando solus iuret de calumnia, & quando etiam principalis iurare teneatur. in addition. Mathesilan. singulari 149. numero 2. 141
Procurator an teneatur iurare in aliam etiam suã in curia Romana, etiam si dominus iurauerit, & quid de syndico. ibid. nu. 3.
Procurator an habeat terminum ad deliberandum super iuramento calumniæ. ibid. num. 4.
1 Procurator non indiget speciali mandato de his, quæ veniunt inciden ter licet sint talia quæ de eorum natura, si principaliter intentarentur, requirerent speciale mandatum. Boueri. in verbo procurator. num. 12. 194
1 Procurator post litis cõtestationem datus, ex quo semel exercuit litem substituere potest, licet non fuerit cõstitutus cum potestate substituendi. Boue. in verb procurator. num. 4. 192
1 Procurator generalis ad negotia, videtur etiam constitutus ad causas iudiciales. Bouerius in singulari in verbo procurator. numero 25. 194
Procurator præsumitur ille qui instrumentum debiti producit: intelligetamen si sit persona coniuncta. ibid. nu. 16.
2 Procurator in rem suam prosequens vtilitatem suam, & domini sui, non tenetur facere sumptus litis de suo. Dynus singulari 57. folio 131
1 Procurator generalis non habens mandatum speciale iurandi de calumnia, nihilominùs admittitur ad iurandum, si dominus valdè differt. quòd dicitur de speciali mandato requirendo ad præstandum iuramentum calumniæ, intelligitur si domini præsentia de facili haberi possit. Bouerius in singulari in verbo iuramentum. num. 10. 195
1 procurator simplex ad litem sicut non potest pacisci in præiudicium dominitta etiam non potest renuntiare exceptionibus, vel probationibus. Boue. in verb. procurator. nu. 13. 192
2 Procurator in causa criminali principali non admittitur, secus in appellatione. Aman. sing. 200. nu. 1. 75
1 procurator gñalis ad lites, cui intimatur sniã, non appellando an absenti dño præiudicet. Math. in l. 3. C. quo. & quan. iud. n. 9. 155

Index

2 Procurator non potest ita constitui, vt sit irreuocabilis:& quære: Marc.Mant.sing.543.num.1. 56
1 Procurator primus specialis non reuocatur per constitutionem secundi procuratoris generalis.Franc.Crem.sing 114. 274
1 Procurator ad exigendum,si mandatum suum per testes probet, tamen debitor non tenetur ei soluere,nisi instrumentum mandati ostendat.Fran.Crem.sing.139. 277
1 Procurator quando possit transigere.in additio.ad Mathes.singulari 30.numero 1. 97
Procurator datus ad locandum non potest solutionem recipere, nec datus ad iudicem impetrandum potest litem contestari.ibidem numero 2.
Procurator ad causas non potest exigere expensas iudicij quouis modo.numero 3. ibidem
Procurator constitutus ad iudicia,verum possit petere dilationem ad soluendum.num.1. ibid.
1 si Procurator post mandatum factus est inimicus cõstituentis, vel aliquis ribaldus,vel alias conditionem suam mutauerit in deterius,mandatum præsumitur tacitè reuocatum . Bouer.in verbo procurator.num.36. 193
1 Procurator recipiendo mandatum procuratorij, videtur tacitè acceptare mandatum:& ideò dominum defendere cogitur. Boue. in verb.procurator.num.1. 192
1 si Procurator dicit se nescire ea,quæ pertinent ad principale negotium,de quo interrogatur,est in expensis,quæ propter hæc fiãt, condemnatus.Boue.in verb.procurator num.15. 192
1 Procurator constitutus à prælato,siue à rectore temporali ciuitatis,mortuo plato vel rectore,re integra poterit adhuc causam agere.Boue.in verb.procurator.num.20. 192
1 Procurator an teneatur prosequi appellationem.Guido Pap. singul;59.§.an procurator. 236
1 Procurator qui non debet admitti in causa criminali,si non fuerit repulsus,valet processus.Gui.Pap.sing.705.§.1.fol.247. & Gul. de Lud.sing.92.fol.440.Bald.sing.73. 125
1 Procurator accepta demandatione generali in vna causa, an potuerit postea inchoari processus citandi contra eundem procuratorem,vel an sit necesse quòd dominus citetur . Guido Papæ singulari 648. 244
1 Procurator qui litem est contestatus in causa principali, an possit virtute dictæ contestationis procuratorem iusstituere in causa appellationis à diffinitiua.Guid.Pap.sing.610. 241
1 Procurator inhabilis constitutus an possit alium habilem substituere.Guid.Pap.sing.572.§.an procurator. 237
1 Procurator ad omnes causas generaliter constitutus non intelligitur constitutus ad causas criminales ex quibus pœna imponitur:sed tantummodò ad ciuiles.Guid.Pap.singu.843. 255
1 Procurator in rem suam potest transigere. Guido Papæ singulari 911.§.2. folio 258
1 Procurator si aliquem substituat cuius, periculo sui aut domini dicatur substituisse. Guido Papæ singulari 695. § si procurator folio 247
1 Procurator fisci si vendiderit aliquam rem alienam propter debitum non solutum,& venditio non fuerit solennicer facta circa subhastationes,& facta fuerit minis exiguo pretio , quòd venditio quandocunque retractatur restituto pretio.Guido Papæ.singulari.352.§.vbi. 220
1 Procuratores duo sunt,vnus confitetur,alius negat,cui responsioni stabitur.Guid.Pap.sing.148. 212
2 Procurator primus qua cautela per constitutionem secundi reuocari possit,vt acta cum eo non valeant.Amanel. singulari 261. numero 1. 77
1 Procurator cum mandato non potest ante litem contestatam substituere,nisi ad id mandatum habeat speciale.Ludouicus Rom. singulari 227. 21
1 Procurator in criminalibus non admittitur, licet in eo duæ qualitates concurrant, videlicet, quòd sit procurator , & coniuncta persona.Pe.Gerard.sing.63.num.1. 295
1 Procurator an interuenire possit in causa,in qua qui non potest soluere in ære,luit in corpore.Pe.Gerard.sing.63.nu.2. 295
1 Procurator debet iurare de calumnia in animam domini sui : & ideò requiritur ad iurandum de calumnia mandatum speciale. Boue.in sing.in verb.iuramentum.nu.9. 195
1 Procurator,quia administrator voluntarius, videtur in dubio se velle pro domino suo proprio nomine principaliter obligare. Bouer.in verb.procurator.nu 10. 192
1 Procurator inquisitionis vel denunciationis non potest in ea testificari,si eas fecerit prosecutus.Bouer. in singulari in verbo testis numero 48. 200
1 Procurator satisdans de iudicio sistendo eum cuius procurator est, item de iudicato soluendo,an si is pro quo satisfecit non soluẽdo efficiatur, possit illius defensione deserere,ne in euentum condemnationis pro eo teneatur.Hipolytus Marsilienſ.singulari 233.numero 2. 375
1 Procurator constitutus apud acta patiens se in actis describi,videtur tacitè acceptare mandatum. Bouerius in verbo procurator. numero 1. 192
1 Procurator qui renuntiauit procurationi,potest petere & mandatum re integra acceptare.Boue.in verb.procurator.nu.26. 192
1 Procurator generalis alienare non potest. Ludouicus Romanus singulari 133. 15
1 procurator habens speciale mandatum ad sic, seu limitatè respondendum,non potest in causa ciuili compelli ad faciẽdum venire dominum suum principalem. Bouerius in singular. in verbo procurator.num.7. 192
2 Procurator in causa criminali interuenire non potest, hoc tamen non habet locum in vno articulo ad media causæ.Ioan. de Arno.singu.72.num.1. 82
1 Procurator constitutus ad exactionem debitorum fiscalium, non potest à priuato procurator constitui ad exigendum debita sua. Lud.Rom.sing.362. 35
1 Procurator bona fide non appellans quia sententiam iustam credit,vt communis præsumptio pro sententia est, tunc dominus appellare,nec contra procuratorem regressum habere potest. Hip.Marſ.sing.287.num.3. 385
1 Procurator pro me agens si sit reuocatus, & hoc sciat iudex vel pars,cum eo gesta sunt nulla,nisi illa reuocatio ad eorum notiam post conclusionem in causa peruenerit, quia tunc valebit sententia.Lud.Rom.sing.316. 30
1 Procurator constitutus ad exigendum potest recipere solutionem à sponte soluente.Boue.in verb.procurator.nu.14. 192
1 Procurator in causis spiritualibus admittitur cum cautione rati, cùm de eius mandato dubitatur.Ludouicus Romanus singulari 619.folio 62
1 Procurator licet non teneatur prosequi appellationẽ à diffinitiua attamẽ tenetur prosequi appellationem ab interlocutoria : qa incidenter obuenit.Boue.in verb.procurator.nu.33. 192
1 Procurator constitutus ad causam , quam talis habituras est cum Petro,cum libera , intelligitur solùm de lite , seu instantia , & quò ad eam tantùm liberam habere dicitur.Mathesilan. singulari 30.numero 4. 97
2 Procurator in rem suam constituit procuratorem ante litis contesta.Dyn.singu.181. 133
2 Procurator constitutus ad exigendum , & recipiendum soluti oñe admittitur cum cautione de rato,si dubitatur de mandato. Per. Rauen.sing.536. 149
2 Procurator quibus casibus non interuenit, & per eum facere nõ possumus,quod per nos.Marcus Mantua singulari 324. numero 1.folio 36
2 Procurator primus per constitutionem secundi reuocatur.Ludou. rom.singu.58. 7
1 Procurator,si de condemnatione agatur,condemnari debet , non dominus . Et an sic idem in absolutione. Ludouicus romanus, singulari 452. 45
1 procurator legis non potest domino seruitutem constituere, sed tantum acquisitam seruare.Lud.ro.sing 160. 15
1 Procurator ad exigendum pensiones apothecarum domini constitutus,an etiam ad ipsas apothecas locandas constitutus censeatur.Lud.rom.sing.624. 62
1 Procurator ad negotia statim potest reuocari . Et quid si aliquis propter subitam procuratoris reuocationem fuerit damnificatus,an contra reuocãtem ad interesse agere possit. Et quid si notificatio.interuenerit.Lud.rom.sing.288. 27
1 Procurator habens generale mandatum,an possit facere in præiudicialia domino,licut potest ea,quæ dominus facere solitus est. Lud.rom.sing.10. 3
1 Procurator post litem contestatam reuocari non potest. Et quid si superueniat amicitia , vel consanguinitas cum aduersario , vel nuper extorta sit inimicitia cum domino constituente. Lud.ro. singulari 371. 35
1 Procurator ad agendum constitutus,non intelligitur constitutus ad executionem sententiæ petendam , nisi procurator sumptus in lite factos ab ipso principali creditore consequi non possit. Lud.rom.sing.645. 64
1 Procurator ad vendendum constitutus si vendat,& ab emptore aram accipiat,an si is postea aufugerit,dominus teneatur pro ara suo procuratori soluta. Lud rom.sing.629. 63
1 Procurator non habens speciale mandatum, an possit procuratorem ad appellandum substituere.Lud.rom.sing.508. 52
2 Procurator,qui post mandatum effectus est pauper,eo ipso est reuocatus.Bar.singu.88. 113
1 Procurator primus per constitutionem secundi reuocatur. Et q̃d si duo instrumẽta ꝓcuratoria eodem die confecta producãtur, ita quòd

Singular. Doctorum.

ita quòd non appareat,vtrum prius fuerit factum,quodnã præferendum. Lud.Rom.sing.254. 24
1 Procurator meus Titius constitutus fuit in causa quam habeo cõtra Sempronium,& generaliter in omni alia:an hæc verba comprehendant causas quas habeo cum alijs personis,quàm cũ Sempronio. Lud.Rom.sing.155. 15
2 Procurator datus ad exigendum,non potest liberare, nisi quis sibi soluerit. Dyn.sing.167. 133
2 Procurator quando facit actum pœnalem,non incidit in pœnam, si ille actus non potest in procuratore suo nomine cadere verè nec interpretatiuè, vt in exceptione opposita per eum nomine alterius & sponsalitijs. Bald.sing.197. 128
2 Procurator in libello recitans verba aduersarij in dubio non videtur illa fateri. Pe. Rauen.sing.363. 145
1 si Procurator litis dominus effectus propter contumaciam suam condemnetur in expensis,debet de bursa sua expensas soluere. Boue.verb.expensæ.nu.13. 202
2 Procurator quando possit rem domini obligare. Dynus singulari 148.folio 132
2 Procurator cum mandato si certum est de mandato non tenetur cauere de ratoitem si sit certum,quòd non habeat, non admittitur,etiam si caueat de rato.Fallit tamen.Aluisius de Alberc. singulari 126. 170
1 an si Procurator faciat actum tanquam nuntius,valeat.Lud. Roma.singul.597. 60
1 Procurator Cæsaris in quibus est competẽs inter priuatos . Math. in l.cùm eorum.C.de sen.& interloc.nu.9. 164
2 Procurator ad lites licet non possit procuratorem constituere ante lit.contesta,tamen parer qui est legitimus administrator potest.Inno.sing.38. 165
1 Procurator si appellationem prosecutus fuerit , an domino imputandum sit.Math.in l.cùm anterioribus.§.illud etiam.C. de tẽp. & repa.appe.nu.4. 178
2 Procurator ad negotia in sui præiudicium potest procuratoꝛẽ substituere,non in præiudicium domini.procurator autem ad iudicia non potest alium substituere nisi sit factus dominus litis per contestationem litis,& alio modo cùm. cœpit de meritis causæ tractare.Aluis.de Alb.sing.88. 169
1 Procurator,tutor,vel curator non potest constituere procuratoꝛẽ ante litem contestatam,fallit tamen in patre bonorum filij administratore,& in prælato,vel clerico , & rectore hospitalis. Et quid in œconomo.Math sing.190.nu.1. 150
2 Procurator si habet solùm speciale mandatum ad quandam rem, quod mandatum non habet certam & limitatam formam, non potest alteri demandare.Pe.Rauen.sing.517. 149
1 Procurator potest stipulari vsumfructum domino. Ludouic. Roma.sing.160. 15
1 Procurator an ab ecclesia parochiali inferiori sine licentia,vel cõsensu Episcopi de iure ciuili constitui possit : & quid de iure canonico,si causa sit ardua. Lud.Rom.sing.768. 77
2 Procurator si admittitur cum cautione rati, & inseratur clausula, admitto te si falsus non repereris,operatur,vt si ab initio mandatum non habuit,ratihabitio nihil operatur. Petrus de Raue. singulari 551. 149
1 Procurator emens fundum nomine meo,& de suo pretio soluens, & illum possidens tanto tempore,quòd fructus percepti pretiũ exbursatum æquiualeant,an teneatur mihi tradere fundũ sine aliquo pretio.Franc.Crem.sing.169. 279
2 Procurator an admittatur in accusatione , qua dicitur, quòd quis extraxit gladium homnis occidendi causa , sed non percussit. And.de Capua.sing.7. 186
1 Procurator debet damnari,quando agitur ordinariè,secus si causa committatur procedenda simpliciter,& de plano & sine strepitu.Lud.Rom.sing.20. 4
1 Procurator fisci an teneatur ad iuramentum de calumnia. in add. Math.sing.64.num.15. 112
1 Procurator ad iudicia substituere non potest ante litem contestatam,nisi habeat mandatum ad substituendum . Et quid si tantũ in clausula promissionis releuandi procuratorem ab onere satisfandi,de substitutione facta sit mentio,an tunc possit ante litẽ contestatam substituere. Lud. Rom.sing.114. 20
1 Procurator,si contra dominum sententia feratur,appellare tenetur:dubium tamen est an prosequi teneatur appellationem. Et quid in defensore. Lud. Rom.sing.473. 47
2 Procurator ad certam diem constitui non potest.Amanel. singul. 57.numero 1. 72
1 Procurator si ille constituatur à Seio,qui anteà nomine Seij agere cœperat,an gesta per eum ante procuratorium videantur ratificata.Ant.Corse.in sing.in verb.lex.nu.3. 317
2 Procurator generalis potest ex iusta causa quam dominus ignorauit,mutare ea quæ à domino specialiter iussit proposita. Io. Frigo. singu.32.num.2. 90
2 procurator si quid facit vt nuntius,non valet quod agit . Bartolus singulari 164. 118
1 Procurator actoris constitutus ad agendum censetur etiam constitutus ad defendendum.Sesus in procuratore rei.Ludouic. Roman.singu.116. 12
2 Procurator datus ad solutionem recipiendam, non potest cõcedere dilationem.Aman.sing.19.nu.1. 71
1 Procuratoris officium est vile.Fallit quando principe vel superiore mandante fit,quia tunc dicitur dignitas.Ludouicus Roman. singulari.814. 80
1 Procuratorem suũ si quis in supplicatione principi oblata , aliquẽ constituisse narret,per talia verba enuntiatiua probatur quòd talis sit procurator constitutus.Lud.Ro.sing.359. 34
1 Procuratori ad lites solui non potest,nec per eum potest transigi, aut pacisci,nisi is habeat liberam administrationem illius causæ.Math.sing.30.num.1. 97
1 Procurator habens liberam administrationem causæ potest transigere,& solutionem recipere.Math.sing.30.nu.2. 97
1 Procuratoris institutio inducitur per traditionem instrumentorum ad causam facientium à domino ei factam. Ludouicus Romanus sing.643. 64
1 procuratoris falsi gestum quis ratum habere non potest , quando defectus mandati oppositus fuit ante finem actus . in addition. Math.sing.155.num.15. 143
1 Procuratori ad lites non rectè soluitur.Math.in l.2.C. de sententi. & interloc.omn.iud.nu.18. 162
1 Procuratoris gesta nil valent,si is nesciat se procuratorem constitutum,nisi in procuratorio sit clausula rati apposita per tẽpus præsens.Lud.Rom.sing.661. 66
1 Procuratoris constitutio per metum facta est ipso iure nulla. Lud. Rom.sing.760. 76
1 procuratoris falsi gesta in iudicio,possunt à domino ratificari.Q̃ tripliciter fallit.Lud.Rom.sing.686. 68
1 Procuratoris constitutio per metum facta, an sit ipso iure nulla. Lud.Rom.sing.125. 13
2 procuratori an & quando restitui possit fideicommissum . Petrus Rauen.sing.383. 145
1 Procuratorem sine cautione de rato vbi de mandato dubitatio est, non admittit.Et id qualiter accipiendum ac procedat. Hipolyt. de Marſ.singulari 245.numero 1.fol.377.Rom.singulari 98. fol. 10.& singulari 115. 12
1 Pro eo qui se asserit esse procuratorem,si deferat instrumentũ procurationis,adeò præsumitur,quòd admittitur vt procurator,licet sit ignotus & de longinquis partibus, & negetur esse ille cuius nomen est in instrumento descriptum.Bouerius in verb.pro curator.num.31. 192
1 Procuratores,notarij & aduocati dicuntur canes curiarum & deuoratores ciuium.Pe.Gerar.sing.73.nu.7. 296
1 Procuratores duo si insolidũ constituantur, cum clausula, quòd occupantis conditio melior nõ sit,sed quod vnus incœpit, alius finire possit.si vnus litem sit contestatus, an alius testes producere possit.Lud.Rom.sing.246. 23
2 Procuratorem constituens,si post litem contestatam moriatur,p curator litem finire poterit.Aman.sing.198.nu.1. 75
2 Procuratorem constituit Titium,& si nollet,Seium,Titius acceptauit,& posteà renuntiauit,ex causa Seius repellitur: quia sufficit quòd aliquo tempore mandatum habuerit effectum in persona Titij.Pe.Rauen.sing.513. 149
1 Procuratores fiscales,& alij officiarij principum vexantes calumniosè ex officio suo subditos,debent condemnari in expensis,& eas soluere de proprio.Bouerius in singulari,in verbo expensæ. numero 23. 202
1 Procuratorem meum Titium constituo,& si procurator esse noluerit,constituo Sempronium,an si Titius acceptauerit , & posteà renuntiauerit,Sempronius procurator esse possit. Lud. Roma. singulari 243. 23
1 Procuratorium an valeat,si in eo dicatur, quòd ego talem meum procuratorem constituo in causa,quam Senis habeo , causa aliter non specificata.An verò intelligatur in magis præiudiciali constituens. Lud. Rom.sing.800. 79
1 Prodigus notorius nunquid si ante interdictionem cõtrahat,possit postea eius curator aduersus illos contractus restitui.Ludou. rom.singu.226. 21
2 Prodigus ex delicto non obligatur ad pœnam perditionis bonorũ suorum.Dyn.sing.241. 134
1 Prodigus quis dicatur.Guid.Pap.sing.869.§.2. 256
1 Prodigo potest interdici bonorum administratio , & an minori nõ prodigo possit interdici.Fran.Crem.sing.119. 275
1 Proditor quot modis dicatur.Hipolytus de Marsilienſ.singula. 16. numero 6. 144

Index Singular. Doctorum.

1 Perditores, Deo, hominibus & iuri odiosos: quorum filij ad succes-
sionem, tam testati, quam intestati incapaces habentur. Et quæ
iura perdat & beneficia proditor. Hipolytus de Marsil. singulari
16. numer. 1. 344
1 proditor nec ante principem debet nec in principis curia stare po
test, cuius vox audienda non est. Hipolytus de Marsil. singulari
16. num. 2. 344
proditori capitaliter damnato testamenti factionem reseruari nõ
posse. num. 3. ibid.
1 proditorie bannitum (quem etiam statutum occidi permittit) oc-
cidens, an statuto id permittente iuuetur? & id quibus casibus,
vel minimè. Hipolyt. de Marsil. singulari 16. nu. 5. 344
1 proditorie occidere quis dicatur. Petrus Gerardus, singulari 14. nu
mero 6. 286
1 Proditiones principibus placent, proditores non æquè. Et quali
ter proditori mercede conducto, stipendiũ solui soleat. Hipol.
de Marsil. singulari 16. nu. 4. 344
1 producere causam non sufficit, sed debet totum instrumẽtum pro
duci. Guid. Pap. sing. 494. 232
1 producens vnum instrumentum in iudicio, an poterit pro parte
ei stare, & pro parte non. Guid. Pap. sing. 814. 253
1 professio religiosorum non refertur ad omnia contenta in regula,
sed solùm ad tria substantialia regulæ, in addit. Matheſi. singula
ri 77. num. 2. 119
1 Prohibita quædam in vita, quæ in morte permissa videntur. Nam
rem alienare prohibitus, testamento relinquere non prohibe-
tur. Hipol. Marsil. singu. 465. nu. 1. 410
1 prohibitio de alienãdo hæredi per testatorem facta, & si sæpius pro
hibitio displiceat, quandoque tamen est summè vtilis. Nã aliena
ri prohibita in fiscum non cadunt. Et vide limitationes. Hipol.
Marsil. sing. 314. nu. 1. 3. & 4. 388
1 Prohibitio alienationis fauore alterius facta, facit vt delinquendo
delinquens non alienet. Nam quæ iura in extraneum hæredem
transire non possunt, nec in fiscũ transeunt. Hipolytus de Marsi.
singu. 314. num. 2. 388
1 prohibitio vt non liceat tertio appellare, quomodo accipiendum.
Math. in l. 1. C. ne liceat in vna eademque caus. & c. nu. 3. 183
1 Prohibitio legis in minore, vel prodigo, non refertur ad obligatio-
nem vel alienationem, quæ hi ex delicto, vel quasi. Matheſi. sin
gula. 167. num. 4. 147
1 prohibitio legis vbicunque concurrit cum prohibitione hominis,
res illa alienari non potest, etiam in casibus, alias a iure permis-
sis. Ant. Corset. in singu. in verb. prohibitio. nu. 1. 328
2 Prohibitio si est facta in contractu in casu quo potest impediri trã
latio dominij, nullo casu potest dicta res in dotem dari. Bet. Ra-
uen. sing. 134. 139
1 Prohibitio legis & hominis quando simul concurrunt, tunc prohi
bitio hominis debet sic intelligi vt casus exceptuatos & permis
sos à lege comprehendat. Guid. pap. sing. 115. 211
1 prohibitoriæ constitutioni partes renũtiare nõ possunt. Antonius
Corsetus in singulari, in verbo prohibitoria constitutio. num. 1.
folio 328
2 prohibitus alienare potest in mille annos locare. Dinus singulari
239. folio 134
1 prohibitus sepeliri, an si sepeliatur in aliquo loco, locus ille efficia
tur sacer. Lud. Rom. singulari 826. 81
2 Prohibitum vna via non debet alia admitti: intellige tamen verũ,
si prohibitio principaliter se habet ad prohibitũ, secus si ad viã
& modum prohibendi. Aluis. de Alb. sing. 211. 173
1 promittens aliquid si illud conferat in voluntatem illius, cuius in-
terfit, licet id fiat per verbum volo, tamen semper intelligitur
de arbitrio boni viri. pe. Gerard. sing. 6. nu. 3. 283
1 promittens tradere possessionem vacuam & liberam, non liberaſ,
si constituat se emptoris nomine possidere. in additio. Matheſ.
singulari 67. num. 3. 113
1 Promittens tractare aliquem vt filium, tenetur illum emancipa-
re de facto, vel instituere, vel exhæredare. Marsilienſ. singulari
175. numero 1. 148
2 promittens non petere sub pœna, an si retineat, pœna committa-
tur. Amanel. sing. 82. num. 1. 72
1 promittens vendere rem alicui, & iurans, si eam deinde alij vẽdat
& tradat, secundus præfertur, & primus solum agere potest ad
interesse, si sua interfit iuramentum fuisse seruatum. Et qua cau
tela primus sibi consulere possit, vt res sibi promissa in aliũ alie
nari nequeat. Pet. Gerard. sing. 98. nu. 1. 299
1 Promittens soluere omne id, quod declaratum fuerit illius esse de-
bitorem intelligitur, dummodò declaratio fiat eo viuo, adeò q
nihil operatur contra eius hæredes. Petrus Gerardus, singulari
27. numero 4. 291
1 Promittens aliquid habere ratum vel firmum sub pœna, an incidat
in pœnam, si de facto contraueniat. Ant. Corse. in sing. in verbo
pœna. 8. numero 1. 327
1 Promittens aut obligãs se vicino in domo sua feneſtram non ex-
truere per se, aut aliam personam, si deinceps domum vendat,
emptor ob id obligatus non redditur, quo minus feneſtram ex-
truat. Hipo. Marsil. sing. 334 nu. 1. 392
1 Promittens factum alienum quando obligetur. Anto. Corse. in sin
gu. in verb. promissio facti nu. 1. 326
2 promittens quid ratum firmumque habiturum, non potest venire
contra, de iure, vel de facto. Secus si promittat tantùm se ratũ
habiturum, quia tunc de facto contrauenire potest. Bartolus sin
gulari 135. 116
2 promittens quòd dare non potest, quomodò teneatur. Bartol. sin-
gulari 126. 115
1 promittens quòd minor habebit ratum & gratum certum actum
sub pœna, an in pœnam incidat, si minor petat se aduersus illũ
actum restitui. Lud Rom. sing. 557. 56
2 Promittens alium sistere in iudicio, prima exhibitione liberatur.
Per. Rauen. sing. 523. 149
1 Promittens, vel exprimens in contractu, quòd nolit de incendio te
neri, an teneatur, si illud fiat per suam familiam, seu per seip-
sum. Lud. Rom. sing. 29. 5
2 si Promisi soluere vbicunque fuero inuentus, non potero conueni
ri in loco pestifero, vel in loco, in quo transeundo nauigarem.
pe. Rauen. sing. 539. 149
2 qui Promisit soluere Coloniæ poterit citari, licet ibi non sit, si est
ibi aliquid, quod possit capi in tenutam. pe. Rauen. sing. 532. 149
1 Promittens præsentare in iudicio toties quoties, intelligitur vsque
ad sententiam tantùm. Et quid si dixerit, quandocunque: Fran.
Crem. sing. 11. num. 1. 265
2 qui promittit in aliquo loco respondere, videtur promittere de cõ
parendo & soluendo Pe. Rauen. sing. 512. 149
2 promittens se sistere in iudicio, si impetretur à magistratu, sine do
lo suo potest excipere aduersus stipulantem, secus si à priuato.
Aluis. de Alber. sing. 187. 173
2 si quis Promittat me facere securum, sola stipulatio sufficit: nisi ver
bum idoneè, aut legitimè, fuerit appositum. Marcus Mantua sin
gul. 630. numero 1. 66
2 promittens præsentare iudici maleficiorum ad carceres accusatũ,
siue inquisitum de maleficio: an ad id perpetuò teneatur, an ve-
rò possit aliquando liberari. Marc. Mant. sing. 533. nu. 1. 55
2 promittens de suo facto tantùm, factum tamen hæredis successo-
ris continetur. Marc. Mant. sing. 275. nu. 1. 32
1 Promittens non contrafacere in aliquo contractu, intelligitur, q
non contrafacier de iure nec de facto. Guido papæ singula. 766.
§. si quis. 250
1 promittens nulli vendere nisi mihi, ad quid teneatur. Guid. papæ
sing. 300. §. de illo. 216
1 promittens aliquem indemnem seruare non potest conueniri nisi
prius principali excusso. Gui. pap. sing. 667. §. ille. 245
1 Promittens vinum vel oleum sine adiectione bonitatis, quodliber
dando liberatur. Gui. pap. sing. 293. 216
1 Promittens aliquem vt fideiussor repræsentare aut exhibere certa
die si non exhibet, qualiter contra eum procedatur, & qualiter
puniri debeat. Guid. Pap. sing. 476. §. quando. 230
1 Promittens soluere quolibet anno an perinde habetur ac si diceret
singulis annis. Gui. Pap. sing. 389. 225
1 promittens defendere de iure & de facto rem quam vendidit, & ip
se emptor spolietur de facto an debeat eum defendere. Gui. pap.
sing. 323. §. de illo. 118
2 Promittere & soluere non semper sunt paria. Marcus Mant. singu.
404. numero 1. 44
2 Promissio talis videlicet, promitto bona mea post mortem meã,
valet, quia non intelligitur de vniuersa hæreditate, sed de bonis
quę erant tempore donationis. Pe. Rauen. sing. 518. 149
2 Promissio pœnæ valet. pe. Rauen. sing. 528. 149
2 Promissio vsurarum vbi apparet, præsumitur dotis promissio præ-
cessisse. Bald. sing. 22. 124
2 Promissio omnium bonorum collata post mortem valet. Dyn. sin
gul. 16. fol. 130. & sing. 69. 131
1 promissio facta in iudicio habet vim iudicialis confessionis: & ha-
bet paratam executionem. Boue. in verbo confessio. nu. 15. 198
2 Promissio desistendo aliquem coram non suo iudice non tenet.
Amane sing. 53 num. 1. 72
2 Promissio de soluendo oẽ id quod creditor declarauerit, vt valeat,
declaratio debet fieri viuo debitore. Marc. Mant. sin. 625. nu. 1. 65
2 Promissio sine causa valet: quoniam liberalitas loco causæ habet.
Marc. Mant. sing. 106. nu. 4. 16
1 Promissio regulatur secundum qualitatem personæ, cui promitti-
tur. Ant. Corse. in sing. in verb. conditio personæ. nu. 1. 307
1 promissio de vendendo aliud est, & aliud venditio. Petr. Gerardus
singu. 98. nu. 2. 299

1 Promissio iocosè facta non obligat. Gui. Pap. sing. 65. 209
1 Promissio siue causa facta non valet. Guido Papæ singulari 415. §.
nec etiam. 227
1 Promissio metu facta an firmetur iuramento. Guido Papæ singul.
841. per totum. 255
1 Promissionem ob turpem causam factam nõ valere, nisi causa turpis
alteri causæ non turpi accumulata sit. Nam tunc alterius
causæ adiunctio promissionem subsistere facit. Hipol. Marsi. sing.
617. numero 4. 427
2 Promissione facta de præsentando reum sub certa pœna, si reus p
iudicem capiatur, an & quando promissor liberetur. Mar. Mant.
sing. 534. num. 1. 55
1 Promissor declarat obscurè deductum in stipulatione, & ea decla-
ratione facta amplius variare non potest. Et quid in electione.
Math. sing. 171. nu. 1. 148
2 Promissor facti liberatur præstando interesse. fallit tamen vt per
Aluis. de Albe. sing. 239. 174
1 Promissum factum sine præfinitione termini quanto tempore du-
ret. Guid. Pap. sing. 154. 212
1 Promissa opere sunt adimplenda. Gui. Pap. sing. 216. 213
2 Promissuis actibus rerum officia non debent turbari. Marc. Mant.
singu. 99. num. 2. 15
1 Pronuntiatio omnis siue sententia in executione sententiæ diffini
tiuæ lata dicitur interlocutoria. Gui. Pap. sing. 612. §. omnis. fol.
241. & sing. 617. fo. 242 & sing. 32 §. omnis. 208
1 Pronuntiatio super exceptionibus dicitur interlocutoria. in addit.
Math. sing. 39. nu. 25. 101
1 ante Pronuntiationem torturæ debet dari delato copia iudicio-
rum, & defensio super eis. Boue. in verb. carcer. nu. 6. 192
2 Pronuntiatum vbi esset libellum ineptum, & reus sit absolutus ab
obseruatione, pereunt tunc omnia acta ordinatoria iudicij, etiã
quò ad effectus, qui aliàs non perirent, & sic quò ad effectũ præ-
scriptionis interrumpendæ. Pe. Rauen. sing. 345. 145
1 Pronuntiatio super desertione appellationis est interlocutoria. Bo
ue. in sing. in verb. appellatio nu. 15. 203
1 Pronuntiatio super desertione appellationis habet vim diffiniti-
uæ quò ad litẽ decidendã, sed vim interlocutoriæ quò ad execu
tionẽ faciendã: quia propter eã non pertinet executio ad iudicẽ
appellationum. Boue. in sing. in verb. desertio. nu. 2. 204
1 Prophana res infecta qualitate laicali, transit cum sua infectione
in clericum. in addi. Math. sing. 110. nu. 53. 130
2 Proponens ambignam intentionem, & orationem in iudicio põt
eam declarare. Aluis. de Albe. sing. 25. 167
1 Proponens obscurè exceptionem succumbit in ea. Guid. Pap. sing.
2 534. §. qui exceptionem. 219
Proponens ineptam exceptionem succumbere debet. Boue. in sin
gu. in verb. excep. nu. 1. 200
1 Propositum in mente retentum nihil operatur. Hip. Marsi. singul.
577. numero 4. 423
1 Propositum principale in actibus considerari. Vnde si statutum pu
niat rumorem excitantes, vnus autem inimicum suum percus-
sit, hinc que incidẽter rumor secutus fuerit, ob id talis statuti pœ
na non est puniendus. Hip. Marsi. sing. 247. nu. 1. 377
2 Proprietatem quis dicatur habere. Pe. Rau. sing. 509. 148
1 Proprietas siue dominium nõ potest quæri ex pluribus causis. Gu.
Pap. singu. 9 12. 258
1 Proprietas domus videtur legata ab eo, qui dicit, legò habitatio-
nem meam sic confinatam. Secus si dicat, legò habitationem ta
lis domus sic confinatæ. Franc. Crem. sing. 111. 274
1 Prorogatio cũ omnibus rei prorogatæ qualitatibus fit, nec debet
aliquid substantiale immutari, alioqui prorogationis nomen nõ
retinet. Hip. Marsi. sing. 300. nu. 1. limita. nu. 2, & 3. 387
Prorogatio compromissi eandem solennitatem desiderat, quàm
& ipsum primum compromissum. ibid. nu. 4.
1 Prorogatio iurisdictionis si fiat in clericum & laicum, adeundus est
Episcopus super reductione ad arbitrium boni viri. Math. singu.
143. numero 3. 140
1 Prorogatio iurisdictionis tacita fortior est quàm expressa. Matheſ.
sing. 106. num. 6. 127
1 Prorogatio temporis fieri poterit, vbi per eius lapsum omne ius
perit. in addi. Math. sing. 24. nu. 2. 94
1 Prorogatio termini impedit pœnam committi: sed commissam
non perimit. Guid. Pap. sing. 23. 207
1 Prorogatio à primæ instantiæ finitæ tempore fit. Math. in l. 2. C. de
tempor. & reparat. appel. nu. 4. 175
2 Prorogatio iurisdictionis licet impediatur per errorem prorogan
tis: tamen non impeditur vsus iurisdictionis per errorem. Inno.
singulari 30. 165
1 Prorogatio in iudicem, à cuius sententia non appellatur, si fiat, ab
eo in cuius prorogata appellari potest. Lud. Rom. sing. 11. 3
2 Prorogatio quando fit, dicitur fieri cum eisdem modo & qualita-
te, quibus primò facta fuerat. Aluis. sing. 181. 172
1 Prorogationis terminorum fiendæ per iudicem, arbitrium, vel par
tem, materiam. vide per Guid. Pap. sing. 325. §. de materia. 218
1 Prorogato termino solutionis non videtur prorogata sententia ex-
communicationis, nisi iudex qui eam protulit, prorogationi cõ
sentiret Boue. in sing. in verb. prorogatio nu. 2. 194
1 Prorogatione prohibita, an & suspensio prohibita censeatur. in ad
di. Math. sing. 24. nu. 7. 94
2 Prosequens suam vel suorum iniuriam potest accusare reum de
crimine absolutum, si doceat se ignorasse: licet de præuaricatione
non doceat. Dyn. sing. 192. 133
2 Protestans aucupanti, ne intret fundum suum, non potest auferre
quod cæperit, sed agit iniuriarum. Aluis de Alb. sing. 52. 168
1 Protestatio clandestina vnius valet, quando propter iustum metũ
non audet protestari parti præsenti, imò & si clam protestari ti
met: tamen probato metu potest venire contra actum. Petrus
Gerard. sing. 18. nu. 1. 297
1 Protestatio per aduocatos fieri consueta, de onere superfluæ pro-
bationis, &c. reseruat protestanti, vt non adstrictus probare sit,
nisi tantum quod sufficit. Boue. in verb. protestatio. nu. 2. 205
2 Protestatio tantum valet, quantum valet actus super quo interpo
nitur: quia postquam non stat per eum, lex supplet. Petrus Ra-
uen. singu. 505. 148
2 Protestatio non dependens à potestate protestantis nihil opera-
tur. Marc. Mant. sing 307. nu. 1. 34
1 Protestatio fieri solita appellanti, videlicet quòd per quamcunq;
comparitionem vel processum non intendunt eorum renuntiare
appellationi, conseruet eis ius ex appellatione quæsitum. Bo
uer. in verb. protestatio. nu. 1. 205
1 protestatio nihil operatur, vbi factũ protestationi contradicit. Bo-
uer. in verb. protestatio. nu. 4. 205
1 Protestatio operatur suos effectus siue fiat in principio siue in fi-
ne, dum modo fiat ante consummationem contractus. Guido
Papæ sing. 933. nu. 1. 259
1 Protestatio an discedatur à protestatione per actum contrarium.
Guid. Pap. sing. 207. 213
1 Protestatio tollit doli præsumptionem. Guido Papæ singulari
699. folio 247
1 protestatio vel denuntiatio per aliquem facta potest per iuramen-
tum probari. Gui. Pap. sing. 544. 235
1 Protestatio non valet nisi exprimatur causa quare fit. Guid. Papæ
singulari 928. 259
1 Protestatio non prodest vbi ipse protestans facit actum contrariũ
protestationi. Guid. Pap. sing. 756. 250
1 Protestatio eius qui comparet coram iudice à quo protestatur q
eius appellatio sit semper salua sibi valet. Guido Papæ singulari
3 5. §. si quis. 208
1 Protestationis materiam vide. Guid. Pap. sing. 158. §. de materia. fo.
212. & sing. 968. §. 2. 261
1 Protestatione voluntas probatur, quæ metus probationem coad-
iuuat. Math. in l. 2. C. de ijs qui per met. iudic. nu. 3. 182
protestatio quomodo facienda. nu. 4. ibid.
1 protestationem esse mihi factam an per meum iuramentum pro-
betur. Lud. Rom. sing. 150. 24
1 Protocollum & instrumentum si producantur cui standum erit.
Guid. Pap. sing. 471. 230
1 Protocollum instrumenti debet exhiberi si instrumentum de fal-
so redarguatur. §. 2. ibid. & sing. 515. §. 2. 233
Protocollum si fuerit scriptum & non recitatum. §. 3. ibidem.
Protocollũ debet remanere penes hæredes notariorum. l. 4. ibid.
2 Prothomiseos iure si agnatus vel vicinus rem petat, & pretium,
non offerat emptori, an ius suum prosequi possit. Ioann. de Ar-
no. sing. 34. num. 1. 79
2 Prothomisim si quis habeat in fundo vendito, an tunc etiam ad-
mittatur, quando venditio fuit nulla. Io. de Arn. sin. 56. nu. 1. 81
2 à veteri Prouerbio senum etiam rusticorum argumentum plerun
que sumitur. Marc. Mant. sing. 301. nu. 1. 34
1 Prouincia quid dicatur. Guid. Pap. sing. 210. 263
1 Prouincia dicitur vna patria seu regio in qua constituitur & debet
constitui vnus dux seu præses pro tuitione imperij. Guid. Papæ
sing. 527. §. prouincia. 417
2 Prouiso à me facta, quòd quando que dabo tibi, intelligitur, cùm
primùm commodè potero. Bar. sing. 99. 114
2 Prouiso hominis tollit prouisionem legis: quod intellige vt per
Aluis. sing 129. 170
1 Prius prouocans, habetur pro actore quò ad ordinatoria iudicij, &
quid quò ad decisoria. in addi. Math. sing. 109. nu. 1. 128
1 Prouisionem pœnalem per rectores ciuit. Bonon. super dotibus
mulierum nubendarum, tanquam cõtra iuris cõmunis regulas
factam, nullam ac inualidam esse cùm matrimonia iure dictan-
te libera esse debeant, nec valet statutũ per quod impeditur ma-

trimonium. Hip. Marsil. sing. 589. nu. 1. & 3. 424
Proxenetæ & mediatores contractuum vsurariorum an teneantur ad restitutionem vsurarum. Petrus Rauenna, singulari 546.
1 Proxeneta contractus vsurarij an teneatur ad restitutionem vsurarum Lud. Rom. sing 275. 26
1 Proxeneta illicitorum contractuum priuatur honore personæ, dignitate & officio, & laicus excommunicatur, clericus verò à proprio gradu deponitur. Lud. Ro. sing. 730. 74
1 Proxeneta facit semiplenam probationem: Guido Papæ singulari 921. §. 2. 259
1 Proxeneta de iure in testem non admittitur, nisi vtraque parte cõsentiente: tamen si veritas aliter haberi nequit, inuitis partibus ad testimonium admittitur. Hipolytus Marsilien. singulari 533. numero 2. & 3. 418
1 Proximior testatori qualiter probabitur. Guido Papæ singulari 989. folio 262
2 Proximior qui præterctũ auocare potest rem venditam, si sibi facta denuntiatione noluit emere, retractus iure priuatur. Aman. singu. 21. num. 1. 71
2 Proximior qui in causa criminali interuenire non debet, si interuenerit & causam duxerit, processus tenet. Amanel. singulari 203. numero 1. 75
1 Proximiores & sanguine coniunctiores licet in successionibus admittantur, non tamen id in regni successione locum habet: quãdoquidem regnum in infinitum transit, etiam ad centesimum vsque gradum, & vltra. Hipolytus Marsiliensis singulari 605. numero 1. 426
1 Pubes vsque ad quot annos masculus fœminaque dicatur, si de alimentis tractetur Lud. Rom. sing. 604. 60
1 Pubertati proximus quis dicatur. Gulielmus de Ludouic. singulari 31. numero 1. 438
1 Publicatio bonorum non transfert iura conditionalia in fiscum: & de qua conditione intelligatur. Lud Rom. sing. 170. 16
1 publicatio coram quo facienda. Mathes. in l. gesta. C. de re iudicat. numero 5. 172
1 Publicatio sola attestationem non impedit, quin alij testes super ijsdem articulis, vel directo contrarijs examinentur. nisi pars discerit testificata. Guid. Pap. sing. 109. 210
1 Publicatio testium omissa, an reddat iudicium nullum. in addit. Math. sing. 38. num. 1. 100
Publicatio testium, si perente parte à iudice non fiat, poterit appellari. num. 2. ibidem
Publicatio attestationum in criminalibus an sit necessaria, vt in ciuilibus. & an facta publicatione possint denuò testes examinari. ibid. numero 9.
1 Publicatio in criminalibus nouæ examinationi non obstare censetur: nisi ad offensam noua peratur examinatio. Hipolytus. Marsil. sing. 90. nu. 3. 313
1 Publicatio testium facta sub vno articulo in verbalibus, & generalibus petitionibus, non impedit testem iterum super alio articulo de nouo produci, quod plus est: quia post sententiam in eis audiretur. Boue. in sing. in verb. testis. nu. 18. 199
1 Publicatio testium non ritè receptorum facta de consensu partiũ, nihil operatur. in addi. Math sing. 38. nu 5. 100
1 publicatio attestationum est necessaria in causis summarijs, in quibus proceditur, sine strepitu, & figura iudicij, si hoc pars, contra quam sunt testes iuducti petierit, aliàs contra. Mathes. singulari 38. num. 1. 100
1 Publicationis acceptio. Mathesilan. in l. gesta. C. de re iudicat. numero 7. 173
1 Publicationis bonorum sententia, an trahatur ad bona extra territorium publicantis existentia, & cui ea applicari debeant an communitati, vbi est lata sententia, an vbi condemnatus habet originem, an verò vbi bona sunt. Ludouicus Romanus singulari 578. 59
1 si Post publicationem testium perdantur attestationes sine culpa illius qui testes produxerat, possunt iterum testes de nouo reproduci. Boue in sing. in verb. testis. nu. 35. 199
1 Post publicationem quibus casibus possunt testes produci. Boueri. in sing. in verb. testis. nu. 52. 200
si Publicatione testium facta aliqui ex ipsis dicant se non dixisse quæ scripta sunt, nihilominus statur scripturæ tabellionis, si fuerit bonæ famæ, aliàs verò secus. ibid. nu. 53.
2 Publicatis attestationibus non possunt produci testes super ijsdẽ articulis. Aluis. de Albe. sing. 114. 170
2 Publicatis bonis filij ob delictum, publicatum intelligitur peculium castrense, seu quasi, non tamen publicata intelligitur legitima patris in bonis filij, nec contra. Marcus Mantua singulari 424. numero 1. 45
1 Publicatis attestationibus potest probari falsitas dictorum testiũ indirectè, scilicet, per coarctationem loci & temporis. Bouerius in sing. in verb. testis. nu. 25. 199
1 Publicatis attestationibus in causa principali non possunt produci testes super eisdem articulis, vel directò contrarijs etiã in causa appellationis. Bouer. in sing. in verb. testis. nu. 27. 199
2 Publicus locus quis dicatur, & quæ viæ publicæ vel priuatæ. Petr. Rauen. sing. 549. 149
Publica vtilitas priuatæ præferenda. Marcus Mant. sing. 573. num. 1. fol. 59. fallit in charitate. sing. 681. nu. 1. 69
1 Publica scriptura dicitur, quæ est sigillata publico sigillo, Episcopi, vel principis. in addi. Math. sing. 40. nu. 27. 103
Publica scriptura quæ dicatur. in additi. Mathesilan. singulari 40. numero 28. 103
1 Publicæ vtilitatis fauore inhabiles admittuntur, qui aliàs non admitterentur, & an id quandoque aliter procedat. Petrus Gerar. singula. 13. num. 1. 286
1 Publicè interest facultates suas singulis agnationibus conseruari: vt familiaris salua sit dignitas, & honestas. in addit. Mathe. sing. 110. numero 67. 131
1 Publiciana agenti sufficit probare de quasi dominio. Guido Papæ singulari 56. 209
2 Publicianam intentare potest succumbens in rei vendicatione. Amane. sing. 31. num. 1. 71
1 Puella si iniuriam remittat, an stuprãs eam dare dotem teneatur. in add. Math. sing. 99. nu. 15. 125
1 Pulchra dicta faciunt hominem pulchrum. Ludouicus Romanus singulari 48. 6
1 Puniri mitius illum, in cuius domo quid admittitur, eodem patiente, quàm principaliter delinquentem. Hipolytus Marsilienſ. singulari 15. num. 3. 344
1 Puniri post mortem quando quis possit. Anto. Corset. in verb. pœna. 5. numero 3. 327
1 Punitio delictorum fuit inuenta de iure gentium. Sed nominationes. & specificationes delictorum & pœnæ sunt de iure ciuili inuentæ, & limitatæ. in addi. Math. sing. 47. nu. 1. 105
2 Punitus per inquisitionem, interim de eodem crimine punitur alia pœna per viam accusationis. Dyn. sing. 50. 130
1 Punitus per officium iudicis postea potest accusari iure actionis. Gul. de Lud. sing. 8. nu. 1. 438
1 Pupillaris substitutio an facta dicatur à testatore, qui eius filium instituit hæredẽ, & postea dixit, Et si decesserit in pupillari ætate substituo mihi Caium. Lud. Rom. sing. 109. 11
1 Pupillaris substitutio conseruatur in extraneo. in additio. Mathes. sing. 41. num. 11. 103
1 Pupillaris substitutio directa an comprehendatur, si testator post institutionem factam de filio, dixerit, Et si talis decesserit in pupillari ætate, voluit quòd bona ipsius testatoris deueniant in Titium. Math. sing. 151. num. 1. 142
2 Pupillaris substitutio dicitur facta in secundum gradum, vulgaris, in primum, & quæ sit rario. Marc. Mant. sing. 202. nu. 1. 116
1 Pupillaris substitutio facta per patrem mendicum filio valde diuiti, valet. Pe. Gerard. sing. 53. nu. 1. 294
1 Pupillaris tacita matrem non excludit, fallit si contrarium à substituto probetur. Gul. de Lud. sing. 71. nu. 1. 440
2 Pupillaris substitutio requirit additionem hæreditatis, & quid de vulgari tacita, quæ contineatur sub eo. Bar. sing 78. 113
1 Pupillus non potest obligari sine tutoris authoritate, sed liberari potest. Ant. Corsin sing. in verb. pupillus. nu. 1. 325
2 Pupillus non habet priuilegium in bonis magistratus, & quare. Pe. Rauen. sing. 270. 143
2 Pupillus non potest esse testis: si tamen examinetur eius dictum facit indicium. Aluis sing. 132. 171
2 Pupillus si decessit habens tutorem, & decessit nullo relicto hærede: nunquid tutor succedet, an fiscus. Bal. sing. 8. 123
2 Pupillus impropriè dicitur decedere intestatus. Aluisius singulari 217. folio 172
2 Pupillus an & quando obligetur sine tutore. Bartolus singulari 59. folio 112
2 Pupillus potest capitaliter condemnari. Bald. sing. 192. 128
1 pupillus si in omittendo deliquerit, non solũ non est opus restitutione in integrum, sed mero iure non punitur. in addit. Mathes. singu. 164. num. 4. 146
1 Pupillus sine tutore potest se obligare naturaliter & ciuiliter ad finem vt liberetur per acceptilationem. in addition. Math. singulari 155 num. 3. 143
2 Pupillus si sine hærede decedat, tutor, non fiscus succedit. Amanel. singu. 242. num. 1. 76
1 pupillus, & prodigus habent idoneam personam contrahendi, vbi agitur de eorum tauore, & commodo. in addition. Mathe. singu. 155. numero 2. 143
2 pupillus etiam infans potest citari. item patitur missionem in possessionem ex primo decreto. Aluis. sing. 278. 175

2 Pupillus

2 pupillus si fecit aliquem contractum, & restituatur, potest cõtra tutores agere si ex hoc læsus fuit. Amanel. singulari 92. numero 1. folio 73
2 pupillus proximus pubertati, si contrahendo iurauit se adultũ, dein de iurauit se non oppugnaturum à se initum contractum, an eo contractus firmetur & subsistat. Ioannes Trigona, singulari 91. numero 1. & 2. 102
2 pupillus licet bona immobilia non possit alienare sine decreto iudicis, tamen possessionem talium bonorum poterit in alium transferre cum authoritate tutoris absque iudice. Petrus de Rauenna singulari 542. 149
2 pupilli & viduæ dicuntur miserabiles personæ dũ tamen sint pauperes. Marc. Mant. sing. 34. nu. 1. 8
2 pupilli, maximè pauperes, præcipuum merentur fauoré, fallit. Mar. Mant. sing. 132. nu. 1. & 2. 20
2 pupilli beneficium in alio termino ponendi & eius aduersario competit. Barth. de Capua. sing 104. 185
2 pupillo promptius subuenitur cõtra tutorem dolo versantem, quã contra magistratum, & quare Bar. sing. 64. 112
2 pupillorum fauore exorbitant leges. Marc. Mantua, singulari 131. numero 1. 20
2 pupillos ab omni munere immunes fecit Valerius publicola. Mar. Mant. singu. 34. nu 6. 9
1 puteus viciniæ seruiens, si reparatione indigeat, omnium contributione debet refici, nec vnus potest dicti putei commoditatem renuntiare, vt solutionem & contributionem euitet. Ludo. Roma. singu. 68. 8

De litera Q.

1 Qualitas si in aliquo requiratur, iuri non est satisfactum, si illud sine ea qualitate interueniat. Ant. Corsin singul. in verb. qualitas. nu. 1. 330
2 Qualitas naturalis regulariter attendenda non accidentalis, nisi sit potentior. Marc. Mant. sing: 75. nu. 3. 13
1 Qualitas enti aduenies, illud qualificat, & in diuersam speciẽ reponit, vnde licet stupri accusatio quinquennio tollatur, non tamen si commissum est stuprum cum violentia. Hipolyt. de Marsi. sing. 520. num. 1. 416
1 Qualitas accusationi inserta probari debet, aliàs non probata, absolutoriam subsequi necesse est. Et ideo qui accusat Titium, quod Seium occiderit, si probat quod homicidium fecerit per aliã causam cadet, nullusque erit processus. Hipolyt. de Marsi. singu. 187. numero 1. 367
1 Qualitatem si quam statutum, aut lex contineat, ex eaque quis intentionem suam fundari velit, tunc agens aut se fundans ex lege tali, vel statuto, tunc articulatim, seu speciatim huiusmodi qualitatem deducere & probare debet. Hipolyt. de Marsi. singu. 187. numero 2. 367
2 Qualitas rei vel personæ non mutatur per dispensationem. Alu. de Alb. sing. 180. 172
1 Qualitates in statuto apposite punientes abducentem mulierẽ honestæ vitæ. bonæ conditionis & famæ, probari debent, vt statuti pœnæ locus sit. Hip. Marsi. sing. 187. nu. 4. 367
1 Qualitates adiectæ dispositioni primo duranti non intelliguntur repetitæ in dubio in secunda dispositione, in qua illius primo tunc durantis facta est translatio. Petrus Gerardus singulari 3. numero 9. folio 281
1 Qualitatem extrinsecam in dubio nõ præsumi. In negotijs autem antiquis huiusmodi qualitatem probare non expedit, vt quod notarius instrumenti notarius fuerit. Hipolyt. de Marsil. singu. 587. nnm. 1. & 2. 414
1 Quandiu, ista dictio, facit conditionem. Guid. pap. sing. 811. §. 3. fol. 252. vide sing. 309. nu. 13. 217
1 Quandocunque, quomodocunque, & qualitercũque, istæ dictiones sunt signa vniuersalia omnia complectentia. Gui. pap. sing. 389. num. 7. 217
Quantitatem quam debitor soluere debebat certa die, si post diem offerat non tenetur creditor recipere sine interesse suo. Boue. in verb. & interesse. nu. 5. 202
2 de quantitate ad quantitatem si sit liquidum debitum, admittitur compensatio Aluis. sing. 124. 170
1 Quantitas debita retpectu certe speciei an desinat esse debita illa specie perempta. Franc. Crem. sing. 85. in add. 271
1 Quarta non detrahitur nisi vna de hæreditate restitutioni subiacente, licet in diuersos fideicommissarios fiat restitutio. Guid. papæ, singul. 764. 250
1 quasi possessionem iuris incorporalis, vtpote census annui qui non perdit non petendo, talis enim quasi possessio solo animo retinetur. Bouer. in singulari, in rubrica de petitor. & possessor. nu. 20. folio. 206
1 Quasi possessio transfert onus probandi in aduersarium: Gui. papæ singul. 54. 209
1 Quasi possessio iuris seu rei incorporalis quæ cõmoda adfert. Gui. pap. sing. 163. 212
1 Quæ fiunt à iudice ex abrupto valent. Guid. pap. singul. 290. §. quæ fiunt. 216
1 Quærequirantur in executione rei iudicatæ, vt ad debitorum nomina deueniatur. Mathesil. in l. stipendia. C. de execut. rei iudic. numero 3. 173
1 Quærendum non est an de aqua fiat acetum, & quot requirãtur ad faciendum falsam. Franciscus Cremensis singulari 69. numero 2. folio 270
1 Querela inofficiosi, & condictio ad supplementum legitimæ quanto tempore duret. in addition. ad franciscum Cremensem, singulari 129. 276
1 Quærela inofficiosi testamẽti odiosior est bon. pos. contra tab. Mar. Mant. sing. 182. nu. 1. 24
1 Querela an verificetur tam in causa criminali, quàm ciuili. Et quid de verbo actionis, & de verbo accuso. Anto. Corsin sing. in verb. querela 1. nu. 1. 330
2 Querela inofficiosi testamenti non datur nisi sine causa fuerit exhæredatus, aut præteritus, fallit. Marcus Mantua singulari 54. numero 1. & 2. 11
1 Querelæ non appellationi locus est, quando dissimulatione, vel negligentia iudicis pars grauatur. Math. in l. cum anterioribus. §. il lud. C. de temp. & repara. appell. num. 9. 178
1 Querelæ simplicis via non habet locum post decem dies, sed debet intra decem dies interponi. Gui. pap. sing. 901. §. via. 278
1 Quæstio prædicialis primo debet determinari. Gui. pap. sing. 679. §. quomodo. 246
1 Quæstionẽ dominij an quis possit referre illi à quo causam habet. Gui. pap. sing. 558. §. an quis. 236
1 Quæstio de natalibus quocunque modo tractetur, pertinet foro ecclesiastico. Bou. in verb. forus. nu. 3. 187
1 Quæstio emergens est, quæ ordinatur, tendit, & proponitur ad impediendum processum causæ principalis duntaxat incidẽs vero est, quæ ordinatur, tendit, & proponitur ad impediendum iustitiam petitionis, & metiro causæ principalis tantum. Boue. in singul. in verb. incidens. nu. 5. 195
2 Quæstio falsi facit cætera iudicia silere. Marc. Mantua, singular. 16. numero 2. 5
2 Quæstionem & torturam quomodo possit quis effugere. Io. Trigo. sing. 43. num. 2. 92
1 Quæstionem non nisi præcedentibus indicijs decerni etiam in crimine maiestatis imminutæ, accusatus tamen vel inquisitus, propter contumaciam bannitus, ac deinde comparere, contumaciãque purgare volens, nullis alijs iudicijs præcedentibus torqueri potest. Hip. Marsi. sing. 117. nu. 1. 367
Et alios casus, quibus id liceat, vide remissoriè. nu. 2: ibid.
1 In quæstione seu tortura non est aliquis repetẽdus, nisi noua superuenerit indicia. Et torturas in fortitudine animi & corporis duraverit. Boue. in verb. carcer. nu. 5. 192
1 super quæstione emergenti debet expressè pronuntiari, cum aliàs non possit in causa procedi, secus verò in quæstione emergenti, super qua non debet expressè pronũtiari, sed tantum super causa principali. Bouerius in sing. in rub. incidens & emergens quæstic. num. 2. 195
Et quæ sit ratio. num. 5. ibid.
1 Qui in vtero est cum de eis commodo agitur, habetur pro iam nato, non si de eius incommodo, præscriptio tamen ei currit, pupillo vero non, & quæ sit ratio. Marcus Mantua, singulari 521. numero 1. 54
1 Quidquid iuris, verba ista quid importent. Guid. pap. singulari 524. folio 234
1 Quinquaginta libræ argenti valent quingentos aureos. Gui. papæ, sing. 328. §. Pe. Ia. 278
1 Quingenti solidi de quibus in l. pen. §. fi. C. de dona quãtum valeãt. Gui. pap. sing. 598. §. sed quantum. 240
1 quingentorum aureorum quis sit valor. Gui. pap. sing. 328. fo. 218
1 quitratio seu renuntiatio non priuat quitrantem à domino rei quitratæ. Bou. in sing. in verb. renuntiatio. num. 8. 202
1 Quod quisque iuris quis in alium statuerit, eodem & ipse vti debet. Et ea lex fuit Rhadamanti in addition. Mathesil. singul. 110. numero 19. & 21. 130

De litera R.

1 RApiens mulierem mortis pœna plectitur statuto cauẽte, vt & iure etiam communi cautum est, num quis virginem vi capiens, humique prosternens, ibidemque carnaliter cognoscens eadem pœna plectendus, sicque raptus pœna. Hipol. Marsi. singul.

Index

singulari 65 numero 1. 359
Raptus quando dicatur, & quando stuprum. ibid. nu. 2.
1 Rapiens vi mulierem, si ex statuto id caueate, mortis pœna sit feriendus, an qui solutam aliâ cognitam vi rapuit, ac cognouit, in huiusmodi statuti pœnam incidat. Hipolytus de Marsi. singu. 74. numero 4. 351
1 Raptor dicitur etiam qui adit causa inferendi violentiam, licet nõ intulerit, quia neminem inuenit. Antonius Corsin. sing. in verb. vis. nume... 340
2 Raptor an dicatur fur manifestus. Bar. sing. 48. 111
2 Raptor an teneatur actione furti Bar. sing 45. 111
2 Raptor tunc est fur manifestus, si contra cum clametur, vel occurratur. Pet. Rau. sing. 212. 141
1 Raptores virginũ vel aliarum mulierum, qua pœna puniantur, vide pulchras distinctiones Gui. pap. sing. 569. 237
1 Raptus virginis est, quãdo per vim mulier rapitur, & traducitur de loco ad locum. Gui. pap. sing. 1007. 263
1 Ratificatio facta à reo ad banchum maleficiorum quando ei nõ prg iudicet. in add. Math. sing. 55. nu. 4. 108
1 Ratihabitio nihil operatur, vbi authoritas requiritur. Boue. in sing. in verb. ratihabitio nu. 2. 194
2 Ratihabito an trahatur retro, & mandato comparetur. Pet. Raue. sing. 589. 151
1 Ratihabitionem mandato æquiparari, non tamen ob id irregularitatem contrahi. Et ideo clericus homicidium ipso ignorante factum ratum habens, irregularis non fit. Hipolyt. de Marsi. singu. 184. num. 1. 367
1 Ratio quare de iure ciuili non appellatur à sententia super possessorio lata. Gui. pap sing. 356. §. quæ est. 221
1 Rationem naturalẽ sufficit allegare, & habetur pro lege. Gui. pap. sing. 65. §. nota quòd. 244
1 Rationes duæ copulatiuè positæ permissoriæ vel prohibitoriæ, quãdo duæ sunt, licet vna cesset non cessat alia. Guido papæ singula. 235. folio. 214
1 Ratio legis non est minus attendenda, quàm ipsa lex. Gui. pa. sing. 274. §. ratio. fo. 215. & sing. 475. §. legis. 230
1 Ratio testis maior attenditur, quàm eius dictum. Guido papæ singulari 827. 254
1 Ratio vbi est eadem inducendi, & eadem debet esse tollendi. Guido pap. sing. 94. 213
2 Ratio quare prætor prouidit præteritis, & insticutis, non autẽ exhæredatis. per tot. Mar. Maur. sing. 65. nu. 1. 22
1 Ratio sola in statuto non præsumitur, sed plures. Pet. Gerar. singul. 7. num. 7. 284
1 Ratio magna est, quæ pro religione facit, quæ nunquam in ambiguis rerum dispositionibus omitti solet. in addit. Marh. sing. 110. num. 15. 129
2 Ratio reddita bona fide dicitur bene reddita. Bald. singulari 146. folio. 127
1 Ratio & causa scientiæ assignata per testem, licet debeat de necessitate concludere, sufficit tamen, quòd cõcludat præsumptiuè præsumptione iuris, veporè si testis deponẽs super fama vel infamia alicuius, interrogatus de causa scientiæ dicat, quòd est eius vicinus, sufficit, quia vicini vicinorum conditiones de iure scire præsumuntur. Bou. in sing. in verb. testis. nu. 29. 199
1 Rationem administrationis pecuniæ datæ ad trasficãdum, reddi an peti possit in principio, vel in fine anni. Ludouicus Roman. singulari. 121. 12
1 Ratio restringit & limitat dictum. Guido papæ, singulari 962. numero 1. 260
1 Rationes partis aduersæ subtrahens cadit à iure suo. Guido papæ singulari 99. 210
2 Rationes defuncti faciunt pro hærede suo aliquam præsumptionẽ. Petr. Rauen. sing. 618. 152
2 Rationes partis aduersæ subtrahens cadit à iure suo. Paul. de Castr. sing. 22. num. 1. 129
1 Rationum liber vt probet, quid continere debeat, sed quid si cõtra scribentem producatur. Hipolytus de Marsil. singulari 429. numero 1. & 2. 465
2 Ex duabus rationibus legis si contingat vnam cessare, non propterea cessat illius dispositio, dũ tamen sufficiat ad producẽdum effectum. Marc. Man. sing. 392. 43
2 Realc ius quando perditur lite pendente, in reali iudex dabit sententiam vt illud ius de nouo constituatur, sicut si personali ageretur. Bar. sing. 117. nu. 1. 114
1 Reatus omnem honorem excludit. Mathesin l. 3. C. si pend. appell. numero 6. 181
1 Rebellẽ ciuitatis an quis indicare teneatur, & quid de receptatore & fure. Lud. Rom. sing. 794. 79
1 Rebellium, seu exercitium armorum an deleri debeãt de ciuitate. Lud. Rom. sing 480. fo. 48. & sing. 673. 67
2 Per rebellionem contra principem sicut perduntur priuilegia, ita consuetudines. Per. de Rau. sing. 610. 152
2 Recedens è curia sine licentia iudicis, punitur. Amanel. singula. 86. numero 1. 73
2 Recedere non debemus à propria verborum significatione. fallit tamen. Aluis. de Alb. sing. 16. 167
1 Recipere pecunias pro sacramentis ecclesiæ an sit simoniacũ. Gui. pap. sing. 768. §. si recipere. 251
2 Recipiens à depositario suam ratam, si postea depositarius efficiatur non soluendo, non tenetur communicare cæteris. Bald. singulari 42. 124
1 Receptans mercatorem foro cedentem eum exhibere cogi non potest. Hip. marsi. sing. 366. nu. 1. 397
2 Reciproca & breuiloqua substitutio continet in se expressas vulgares & pupillares. Dyn. sing. 223. 134
1 Recognitio vnica non nocet si homo se recognoscat hominẽ alterius, nisi saltem duæ recognitiones interuenerint. Guido pap. singulari. 876. 257
1 Reconuentio coram quo iudice facienda. Mathesil. in authentic. & consequenter. C. de senten. & interloc. omnium iudic. nu. 1. 4. 5. & per totum. 166
Reconuentio in litis exordio tantum facienda. ibid. num. 2.
1 Reconuentio coram non suo iudice quando facienda, & quando locus sit. Mathesil. in l. cum Papinianus. C. de sent. & interloc. numero 3. & 5. 166
2 Reconuentio habet locum coram iudice prorogato. Petrus Rauen. sing. 619. 152
2 Reconuentio an habeat locum coram arbitris necessarijs. Ioan. de Arno. sing. 95. nu. 1. 84
1 Reconuentio coram arbitris iuris vel hominis an locum habeat. Ludou. Roman. singular. 783. fol. 78. Guido papæ singulari 837. numero 3. 255
1 Reconuentio coram arbitro locum non habet, coram autem iudice delegato sic. Et quid coram iudice prorogato. Lud. Rom. sing. 150. fol. 15. Gui. pap. sing. 850. nu. 4. 256
Reconuẽtio debet fieri ante lit. contest. vel incontinenti post quantum ad simul procedendum in vtraque causa, sed quantũ ad consequendum eum indicem potest fieri etiam vsque ad sententiam. Bou. in verb. reconuentio. nu. 1. 194
1 Reconuentio in causis summarijs. Guido papæ singulari 850. numero 3. 246
1 Reconuentio in causa quæ desiderat celeritatem, locum nõ habet. Lud. Rom. sing. 781. 78
1 Reconuentioni locus ne sit quum hinc inde criminaliter agatur, remissiuè. Mathe. in auth. & consequenter. C. de sent. & interloc. num. 6. & 12. 166
1 Rector ciuitatis, qui in sua electione promisit dare communitati duos clypeos certi valoris, an possit dare quantitatem. Ant. Cor. in sing. in verb. potestas. 2. nu. 1. 327
1 rector ciuitatis an possit esse illiteratus. Ant. cor. in singul. in verbo potestas. 1. nu. 1. 327
1 Rectoris ecclesiæ bona sunt tacitè obligata ecclesiæ pro mala administratione. Math. sing. 44. nu. 3. 105
1 Rectores ciuitatũ possunt ordinare super frumento vendendo. Ant. Corsin sing. in verb. frumentum. nu. 2. 343
2 Recuperata ab hostibus gratis dominis sunt restituenda. Mar. Man. sing. 105. nu. 1. 16
1 Recurrere quando liceat ad superiorem per viam quærelæ, aut supplicationis. Boue, in sing. in verb. iurisdictio. nu. 9. 187
1 Recurritur ad populum propter negligentiam magistratus. Guido sing. 567. 237
1 Recusare renuere & renuntiare verba ista, præsertim renuntiare renuere sunt verba animi declaratiua vnam refistentiam seu cõditionem vbi aut facti de non faciendo vel adimplendo aliquem actum vel onus iniunctum importantia. Guido papæ singulari 602. folio 240
Recusare dicitur propriè quando aliquis requisitus contradicit facere sine causa rationabili id de quo faciendo est oneratus. §. 2. ibidem.
1 Recusatio iudicis suspecti debet præcedere & opponi ante omnes alias exceptiones dilatorias vel etiã declinatorias. Boue. in verb. recusatio nu. 4. 194
1 Recusatio in appellationum numero non annumeratur. Math. in l. 1. C. ne lic. in vna eademque caus. &c. nu. 2. 182
1 Redditus legatum an & quando dicatur legatũ annuum. Fran. Cre. sing. 76. nu. 1. 271
1 Redditio & obseruantia iuramenti est de iure naturali & de præcepto decalogi. Gui. pap. sing. 249. nu. 2. 214
1 Redditus relictus quolibet anno, intelligitur tunc debere solui, quando hæres fructus colligit. Et quid si vna cum reditu legata sint etiam viginti, an illa viginti statim adita hæreditate peti possint. Lud.

Singular. Doctorum.

sint. Ludouic. Roma. sing. 389. 37
2 Redhibitoria post sex menses agens, succumbit, & an possit redire ad actionem quanto minoris. Franciscus Cremensis, singul. 165. folio 279
1 Redhibitoria redhibetur res vendita vitiosa, & quid de re permutata. Franc. Crem. sing. 159. nu. 1. 278
1 Redimere vexationem suam an sit licitum in beneficialibus. Guid pap. sing. 725. 248
1 Redire in amicitiam quid sit, & quid sit restitutio. Petr. Gerar. sing. 3. num. 13. 282
1 Reductio ad arbitrium boni viri, appellationi æquiparatur. Ludou. Rom. sing. 189. 17
1 Reductionem ad arbitrium boni viri peti non posse, sed sublatam esse intelligi posito statuto, quod aduersus laudum arbitrumde exceptio opponi nulla possit. Hipolytus Marsilienfis singula. 62. num. 1. 349
1 Reficiens rem communem cum alijs, eis ad reiectionẽm contribue re denagãtibus, totam rem sibi insolidùm iure dominij acquirit. Gul. de Lud. sing. 17. nu. 1. 438
1 Reficere qui ex pacto rem tenetur, si eam refecerit, & postea diruta fuerit, an iterum ad eam reficiendam teneatur. Franc. Crem. sing. 147. 278
1 Regestum notarij an faciat fidem. Guid. papæ, singul. 280. §. an regestum. 215
1 Regestum quid sit, & an scripturæ regesti faciant fidem. Guid. pap. sing. 478. 231
1 Regio. Gui. pap. sing. 527. nu. 8. 234
2 Regnum, & alius principatus nõ datur successione, sed ex electione nisi ex consuetudine. Aluis. singu. 153. 171
2 Regula, res inter alios acta, tertio non præiudicat, fallit. Io. Trigo. sing. 79. num. 1. 99
2 præsumptio facit prætualere probationẽ vnius partis, cæteris alijs partib. Ioan. Trig. sing. 79. nu. 2. 99
1 Regula l. is potest. ff. de acquir. hæred. quomodo procedat. Mathesi. singu. 181. nu. 3. 149
1 Regula leg. per hanc. C. de temp. appel. videlicet nõ probatum probabo, & non deductum deducã, in appellationis causa locum habet. Et qualitet ea regula procedat. ibidem. Hipolyt. Marsi. singu. 240. num. 1. 376
1 Regula qui per alium facit, ipse facere videtur, qualiter intelligatur. Hip. Marsi. sing 420. nu. 1. 404
1 Regula dolo petis, si & quando locum habeat in interdicto recuperandæ. Guido Papæ singulari 317. §. si & quando. folio 218. & singulari 255. 214
2 Regula, quod liberandus non est ita districtè in carcere custodiendus, vbi procedat. Io. Trig. sing. 48. nu. 3. 93
1 Regula l. qui accusare. C. de edendo. multipliciter limitatur. in add. Math. sing. 17. num. 8. 90
2 regula, qui prior est tempore, &c. habet locum quando sunt credito res diuersorum titulorum, fallit tamen octo modis. Pau. del Ben. singul. 20. 166
1 Regula non oppositum opponam, &c. an habeat locum in obiectib. contra testes. Gui. pap. sing 760. 250
1 Regula iuris, qui in alterius locum succedit, non habet locum in hærede. Gui. pap. sing. 142. 211
2 regula, quod in contractibus innominatis locus est pœnitentiæ, quando procedat. Io. Trig. sing. 63. nu. 3. 96
2 regula, quod statutum accipi ita debet, ne quid discrepet à iure cõmuni, quomodo intelligenda. Ioannes Trigona singulari 16. numero 9. 87
2 regula, appellatione pendente iudicis officium cessare, fallit. Ioan. Trig. sing. 121. num. 3. 107
2 regula, quòd filius ex quocunque capite succedat patri, venit vt iuus, quando locum habeat. Ioannes Trigona singulari 65. numero 2. 96
1 regulæ non omnis contrauentio obligat ad mortale peccatum. in add. Math. sing. 77. nu. 1. 119
1 regulam iuris pro se habens dicitur rem certam & incõtionem fundatam habere, ideò alleganti specialitatem, onus probãdi incumbit. in add. Math. sing. 19. nu. 1. 91
regulam habens tranfert onus probandi in aduersarium. ibidem numero 5.
2 regulariter vbi quid est prohibitum, tamen aliquo loco & tempore est permissum, nec necesse est quod reus probet locum & tempus. Io. Trig. sing. 70. nu. 6. 98
2 relatio nuntij non potest fieri die feriata inducta in honorem Dei. Pau. de Cast. sing. 21. nu. 1. 129
1 relationi notarij non statur in his quæ sunt magni præiudicij. Gui. pap. sing. 348. §. in his. 220
1 relationi nuntij in quibus credatur. Math. in auth. nisi breues. C. de senten. ex peric. recit. nu. 10. & 11. 161
1 relationi officialis creditur in officio sibi commisso. Bou. in sing. in verb. probatio. nu. 21. 197
2 relatiuum, quis, vel qui, refertur ad genus, & ad speciem exceptam. Bart. sing. 89. 113
1 relatiuum vnum in oratione locatum aliud præsupponit, faciẽque aliud intelligi. Vnde statuto cauente, quòd si quis per vim filium non suum corripuerit, capite plectatur, filium patre carẽtem per vim corripiens in statutum non incidit. Hipolytus Marsil. singul. 308. nu. 1. 388
1 relatiui natura est expressum includere, & excludere tacitum. mat. in l. certa. C. quando prouoc. nu. 3. 179
2 relatiui, quis, natura. Alu. de Alb. sing. 136. 171
1 relatum ad aliud intelligitur secundum id ad quod refertur, & habetur ac si fuisset expressum. Anto. Corf. in singulari, in verb. relatio, nu. 1. 331
1 relegare aut statuta facere non posse eos qui neque merum neque mistum habent imperium. Math. in l. nulli, C. de sent. & interlo. omn. iudic. nu. 1. 165
1 relegatus ad tempus intelligitur de decennio. Bald. singulari. 139. folio 127
1 releuamentum temporis si & quando debet dari si pars fuerit negligens in appellatione interponenda introducenda aut prosequenda. Gui. pap. sing. 585. § de releuamento. 239
1 releuatur quis ab expensis propter dubiam doctorum opinionem. Gui. pap. sing. 60. 209
1 relictum pro anima censetur relictum ad pias causas: Guid. papæ, singul. 381. 224
1 relictum pro alimentis dicitur relictum ad pias causas. Guid. papæ sing. 231. §. relictum. 218
1 relictum filio quoquo titulo non valet sed iure institutionis. Gui. pap. sing. 716. 248
1 relicta filio an videantur relicta contemplatione patris vel cõtemplatione filij. Gui. pap. sing. 400. 226
2 relictum in tempus nuptiarum quando petatur. Petrus rauenna singul. 454. 147
2 relictum ad instructionem pontiũ, & viarum, dicitur ad causas pias. Pet. rauen. sing. 624. 152
1 relictum omne præstandum ex mente testatoris ex reditu certæ rei dicitur annuum. Lud. rom. sing. 296. 29
1 relictum ad pias causas repertum in vltima voluntate cancellatum, iuris præsumptione censetur cancellatum siue testatoris intentione. Antonius Corset. in singul. in verb. cancellatio. num. 1. folio 308
1 relictum an semper possit conuerti in aliam piam causam. in addi. Math. sing. 180. nu. 2. 149
2 relinquitur alicui mulieri cum erit vidua, sufficit quod semel sit vidua, licet non duret. Pet. rauen. sing. 786. 157
2 relictum pro anima dicitur relictum ad pias causas. Dyn. sing. 235. folio 134
2 relictum tali ecclesiæ perpetuo, intelligitur vsque ad centum ann. Pet. rau. sing. 612. 152
2 relictum ecclesiæ, &c. perpetuo, non debetur vltra centum annos, & quæ sit ratio. Marcus Mantua singulari 552. numero 1. & 2. folio. 57
1 relicta in testamento non solenni debentur saltẽ naturaliter. math. sing. 36. num. 7. 98
2 si relicta sunt centum. patri, si filia non nupserit, talis cõdicio remittitur, ac si essent relicta patri si vxorem non duceret, vel filiæ si non nupserit. Pet. rauen. sing. 76. 137
1 relicta ad exonerandum conscientiam patris minuunt legitimam. in add. Math. sing. 163. nu. 1. 146
1 religiosus constitutioni contraueniens peccatum incurrit. in add. Math sing. 77. nu. 11. & ibi multa de eis. 119
1 religiosus locus non efficitur secundum canones per illationem corporis mortui, licet aliud sit secundum leges. in add. Math. sing. 75. num. 6. 118
1 religiosus veniens contra substantialia regulæ ad quæ obligatur. in add. math. sing. 77. nu. 3. 119
religiosus veniens contra præceptum oretenus à prælato, siue in regula expressum, mortaliter peccat. ibid. nu. 5.
1 religiosus non potest esse executor testamenti sine consensu sui superioris. Et quid si fuerit creatus, & exercuerit absque consensu sui superioris, an gesta per eum valeant. Ludouicus Roman. sing. 245. folio 23
1 religiosus non sufficit quod iurer ad pectus, sed debet iurare ad sancta Dei Euangelia, alias non valet eius depositio. Gui. pap. singu. 484. §. non sufficit. 231
1 religiosus si sit abbas, vel prælatus, potest constitui procurator in foro ecclesiastico, sed non in foro seculari, nisi in causis ciuilibus pro miserabilibus personis, pro coniunctis, & pro ecclesijs suis. Bou. in sing. in verb. procurator. nu. 38. 103

Index

1 Religiosi non tenentur obedire præcepto papæ, quòd repugnat regulæ ab eis professæ. Fallit ex causa, vt ibi in add. Math. singu. 77. numero 14. 119

2 Religiosi licet ex cõcessione papæ non possint excommunicari præterquã decimarum, eis tamen ob id non censeantur remissæ, aliis enim remedijs poterunt compelli. Marc. Mantua singulari 588. numero 1. 61

1 Religiosum locum vnusquisque propria authoritate facere potest. mortuum in eum referendo. in additio. Mathesil. singulari 75. numero 1. 118

Religiosus locus ille dicitur in quo est caput hominis sepultum, & quid si caput diuisum sit. & in pluribus partib. sepultum, & quid de alijs membris. nu. 2. ibid.

1 Religiosorum quoties in aliqua regula continetur quid fieri, sub certa pœna, si contrauenient, an illa tantum pœna teneantur, an verò incurrant etiam transgressionem voti. Mathe. sing. 77. num. 1. 119

2 Religionis fauor atque piæ causæ est maximus, intellige tamen in casibus à iure expressis, aliàs secus. Marc. Mant. singul. 407. num. 1. & 2. 44

1 Religionis ingressus, ingressum vsusfructus quem in vita habeat, nõ priuat. Quòd limita vt numero 3. Hipolyt. Marsil. singulari 668. numero 1. 434

1 Religionem ingressus, & professus, bona sua in monasterium non transfert, quando religiosorum dolo, vt eius bona lucrarẽtur ad professionem faciendam fuit inductus. Ant. Corsi. in sing. in verb. religio. num. 1. 330

2 Remedium ordinarium facit silere extraordinarium, fallit in remedio extraordinario fauorabili. Marcus Mantua singular. 361. num. 1. & 2. 40

1 Remedium canonis rei integranda. 3. q. 1. competit etiam laicis, & pro rebus profanis. Gui. pap. sing. 730. 249

2 Remedium ordinarium facit cessare extraordinarium. tamen aliquando concurrunt. Marcus Mantua singulari, 507. numero. 1. & 2. 53

1 Remedia litis decisiua ab vno facta, an alij præiudicent. in add. Mathe sing. 25. nu. 11. 95

1 Remissio ad locum contractus non habet locum regulariter in ciuilib. Bou. in sing. in verb. remissio. nu. 8. 203

2 Remissio iniuriæ in testamento facta, non releuat iniuriãtem, quominus debeat puniri. Aman. sing. 16. nu. 1. 71

1 Remissio in criminalibus quando locum habeat. Anto. Corsetus in sing. in verb. remissio. num. 1. 331

1 Remissio ad locum delicti debet fieri, quando locus à quo, & locus ad quẽ postulatur, sunt eiusdem dominij & iurisdictionis. Secus verò si dicta loca à quo & ad quem, sunt diuersæ iurisdictionis & dominij, quoniam tunc non debet fieri remissio de vno ad alium de iure, nisi hoc haberet contraria consuetudo. Bouer. in verb. remissio num. 2. 203

1 Remissio etiam in causa ciuili fit ob nimiam contumaciam rei. Anto. Corsi. in sing. in verb. contumacia. 2. nu. 1. 307

1 Remissio faciliter præsumitur inter coniunctas personas. Gui. pap. singul. 89. 210

1 Remissio in contractibus locum non habet. fallit tripliciter. Ludo. Rom. sing. 283. 27

1 Remissio fit in contractibus sitis in delictis si debitor renuntiauerit exceptioni declinatoriæ fori. Bouer. in singu. in verbo renuntiatio. num. 6. 202

2 Remissio pensionis nunquam fit propter guerram. Baldus singula. 58. folio 125

1 Remissio ad locum delicti non debet fieri ad solam assertionem requirentis nisi de delicto constet ex informatione præcedẽte. Bouer in sing. in verb. remissio. nu. 1. 203

Remissio ad locum delicti potest denegari, si iudex domicilij præuenit iurisdictionem inquirendo. ibid. nu. 3.

2 Renuntians omni iuris beneficio, an intelligatur renuntiasse beneficio statuti. Marc. Mant. sing. 24. nu. 2. 7

1 Renuntians vel remittens omne ius quod habet vel habere sperat, intelligitur de eo quod habet de præsenti, vel ex causa de futuro. Bouer. in sing. in verb. renuntiatio. nu. 26. 202

1 Renuntians liti non potest vlterius agere, & perdit causam, & an is videatur fateri aduersarium ius habere. Ludouicus Romanus, singul. 790. 79

1 Remotio ab officio dicitur tertia quædam species pœnæ. in additi. Math. sing. 70. nu. 3. 114

1 Remouens literas citatorias à manu executoris tenetur pœna falsi. Gui. pap. sing. 439. 228

2 Renuntiari non potest defensioni sui ipsius. Marcus Mantua singu. 1. num. 2. 2

1 Renuntiari non potest illis qui sunt de substantia ordinis iudiciorum, vt libello oblationum, litiscontestationi, & quòd sententia feratur in scriptis. Bouerius in verbo renuntiatio. numero 2. folio 202

1 Renuntiare officio sibi concesso nemo potest, nisi in manibus superioris concedentis. Lud Rom. sing. 352. 34

1 Renuntiari non potest defensionibus aut appellationibus in causa criminali. Bouerius in singulari, in verbo renuntiatio. numero 1. folio 202

Renuntiari non potest legi prohibitiuæ, nec iuribus introducentibus formam in actibus hominum. ibid. nu. 14. & 15.

Renuntiare appellationi tacitè videtur, qui promittit stare sententiæ qualiscunque erit. ibid. nu. 17.

1 Renuntiare cum iuramento quis potest futuris alimentis, quæ debentur ex dispositione hominis. Bouer. in sing. in verbo iuramentum. num. 17. 195

1 Renuntiatio generalis filiæ de omni eo quòd habet in hæreditate paterna dum maritatur, &c. non nocet, nisi sibi offendatur testamentum intelligibiliter. Bouerius in verbo processus. numero 7. folio 202

1 Renuntiatio mariti de exceptione non numeratæ dotis etiam iuramẽto firmata, an creditoribus mariti præiudicare possit, quo minus infra debitum tempus possit exceptionem dotis non numeratæ opponere. Math sing. 192. nu. 2. 151

2 Renuntiatio facta in manibus alterius, quam superioris, non valet. Marc. Mant. sing. 23. nu. 3. 7

1 Renuntiatio bonorum paternorum facta contemplatione fratris, non nocet filiæ renuntianti, alio instituto hærede quam fratre. Bone. in verbo renuntiatio. nu. 10. 202

1 Renuntiatio filiæ facta de bonis paternis, non impedit eam capere fraterna bona, quæ quondam fuerunt paterna, quia alia est hæreditas patris, alia fratris. Bouerius in verbo renuntiatio. numero 22. folio 203

1 Renuntiatio & conclusio in causa non debet fieri in criminalibus. Gui. pap. sing. 489. §. in criminalibus. 231

1 Renuntiatio hæreditatis futuræ facta metu, vel nimia reuerentia, non valet etiam cum iuramento. Bouer. in sing. in verbo renuntiationum. 19. 202

Renuntiatio facta in causa principali non porrigitur ad causam appellationis, nisi expresse fuerit dictum. ibid. nu. 13.

Renuntiatio iuris futuri non valet. ibid. nu. 20.

Renuntiatio successionis paternæ, facta per filiam, non nocet nepotibus ex ea natis, cum alijs nepotib. succedere volentibus, quia veniunt ex sua persona, secus si velint succedere cum paternis, quia tunc veniunt ex persona matris. ibid. nu. 11.

1 Renuntiatio vel venditio facta ab vxore metu vel reuerentia viri non valet, sed potest reuocari. Idem si clericus renuntiet præbendæ reuerentia, vel metu prælati. Gulielm. de Ludo, singulari 2. numero 1. 438

1 Renuntiatio filiæ facta vni ex fratribus præsenti, & recipienti, &c. prohcit alijs fratribus omnibus, quòd est verum, nisi appareat præsumptio donationis in recipien. collatæ. Bouer. in verb. reuuntiatio num. 25. 203

1 Renuntiatio generalis de omni iure competenti & competituro, valet specificatis quibusdam. Bouer. in verbo renuntiatio. numer. 16. folio 202

Renuntiatio iuris præsentis non requirit præsentiam partis aduersæ. ibid. num. 5.

1 Renuntiatio in contractibus facta, à non intelligentibus quid iuris beneficia concedant, aut detrahant, vtpote condictioni indebiti, condictioni sine causa, & omni iuris huiusmodi auxilio abiurando, num sic abiurantibus præiudicet. Hipolyt. Marsil. singula. 18. numero 1. 345

1 per renuntiationem futuræ hæreditatis paternæ iuratam filia excluditur etiam à legitima, & eius supplemento. Boue. in verb. renuntiatio. nu. 23. 203

1 Post renuntiationem & conclusionem in causa possunt produci instrumenta de nouo reperta. Bouerius in verb. processus. numero 3. folio 202

2 Renuntiationes, si in protocollo reperiuntur in vno contractu non intelliguntur repetitæ in alio contractu. Petrus Rauenna. singul. 501. folio 148

1 Repertus cum rebus vetitis portari extra territorium, in via non consueta, suspectus est quòd eas velit exportare contra deuetũ. Ant. Corsi. in sing. in verb. ambasiator. 1. nu. 2. 302

1 Repetitio pro alio etiam inuito soluti vel expensi, quibus casibus fieri possit. Antonius Corset. in singul. in verb. expensa 1. numero 2. folio 310

1 Repetitio eorum quæ in præfationibus ponuntur, quando sunt præparatoria sequentium, semper in sequentibus reperita videntur. Ant. Corsi. in sing. in verb. repetitio. nu. 1. 331

2 Replicatio emergẽs præiudicialis exceptionis debet ante exceptionem discuti. Bal. sing. 74. 115

1 reprobatio

Singular. Doctorum.

1 reprobatio testium in iudicio summario non admittitur, quando illud postea venit examinandum in iudicio ordinario. Lud. Rogingul. 388. 37

1 Repudiatio hæreditatis est quædam alienatio. Mathesi. singul. 181. num 4. 149

2 Repudiatio hæreditatis an inducatur per verbum. Nolo adire. Mar. Maut. sing. 191. num. 1. 25

1 Repudiatio tacita videtur induci nedum per lapsum longi temporis, sed etiam per lapsum anni. Gui. pap. sing. 89. 210

2 Repudium allegans fatetur matrimonium præcessisse. Alu. de Alb. singul. 179. 172

2 Requisitis pluribus si vnum deficiat, vana sunt omnia, vt in baptismo, in tutelis, in furto, &c. Marc. Mantesi. singulari. 622. numero 1. folio 65

2 Res sorte nunquam dirimitur, nisi quando dubium est in iure, secus si vertitur dubium circa factum. Per. Rau. sing. 685. 154

1 Res non potest esse vnius, tantum ex pluribus causis, sed ex vna sola. in addi. Math. sing. 9. num. 6. 86

2 Res restitutioni subiectæ non possunt alienari, nisi essent tempore perituræ. Pet. Rau. sing. 617. 132

1 Res minoribus præsumitur fuisse vendita cum decreto iudicis per lapsum decennij etiam si de ipso decreto non appareat. Gui. pap. singul. 10. 207

1 Res minoris vel alterius si vendatur cum subhastatione non potest allegari deceptio vltra dimidiam iusti pretij. Gui. pap. sing. 694. fol. 448. & sing. 553. 246

1 Res litigiosa non potest præscribi. Guido papæ singulari 762. §. 2. folio 250

1 Res denominatur à nobiliori. Gui. pap. sing. 804. §. 4. 253

1 Rei litigiosæ materiam vide Gui. pap. sing. 261. §. de materia. folio 215. & res litigiosa quæ dicatur. §. quæ dicatur. ibid.

1 Rem habere quis non uidetur singulis partibus non habitis, Guid. pap. 211. 213

1 Rem francam an quis possit tenere quã non teneat ab aliquo. Gui. pap. sing. 577. 238

1 Res esse in nullius bonis qualiter probetur. Guido papæ. singul. 39. folio 208

1 Res hospitalium gaudent eodem priuilegio quo res ecclesiæ. Gui. pap. sing. 557. §. res. 236

1 Res immobiles ecclesiæ in quinque casibus possunt alienari. Gui. pap. sing. 350. 220

1 Res mobiles & se mouentes possidentur sicut immobiles. Gui. pap. sing. 261. 215

1 Res meas donando tibi an contineantur iura & actiones quas habes contra Titium. Gui. pap. sing. 566. §. verum si tibi. 226

2 Res quæ sunt in domo, potius præsumuntur viri, quam vxoris, & ideo oportet quod vxor probet suas. Petrus Rauenna singulari 701. folio 157

2 si Res in qua semel est remissum pignus de nouo in dominio debitoris peruenit, pignus non reintegratur generalis obligationis vigore. Petr. Rau. sing. 597. 152

1 Res vi possessa in quemcunque transferantur, etiã bonæ fidei possessorem potest per spoliatum auocari actione quod met. caus. quoniam per dictam act. res auocari potest, etiam ab eo qui metum non intulit. Bou. in verb. actio. nu. 7. 191

1 Res in dotem data potest per fiscum reuocari, si erat ei ante tacitè obligata. Math. in l. cum patrem. C. de priuileg. fisc. 186

2 Res vna & eadem non debet diuerso iure censeri. Marcus Mantua singulari. 425. 45

2 Res minorum mobiles, quæ seruando seruari non possunt, venduntur sine aliqua solennitate, immobiles vero non nisi cum iudicis decreto. Marc. Mant. sing. 569. 19

2 Res dicuntur seruando seruari non posse, quando triennio nõ sunt duraturæ. Mar. Mantua sing. 569. num. 2. 59

1 Res deperdita præsumitur, si facta diligenti perquisitione non reperiatur. Bouerius in singulari, in verbo præsumptio. numero 15. folio 196

2 si Res mihi commodata & deposita apud me, reperiatur apud tertium, nulla mihi competit actio ad repetendum, sed officium tantum. iudicis. Aliu. sing. 139. 171

2 Res aliena quando possit obligari. Dyn. sing. 149. 132

2 Rex ecclesiæ inculta, tradita vt colatur, quod & fit, non potest iure concedi sine solennitate requisita. Ioannes. Trigon. singulari 5. num. 2. 85

2 Res si euincitur ex causa antecedenti contractum, tenetur venditor de euictione, secus si ex causa sequenti post contractũ, & emptor debet denuntiare venditori vt adsit causæ agendæ. Petrus Raue. singulari 488. 148

2 Rei animatæ nõ perdo possessionem donec seruat animum redeundi, secus si nõ habet, quia amissa eius custodia perdo possessionẽ. Innoc. sing. 35. 165

2 Res si deueniat ad eum casum à quo incipere non potest vitiatur. fallit. nu. 2. Marc. Mantua sing. 667. nu. 1. 69

2 Res eadem si duobus vẽdatur, an illi acquiratur cui prius fuerit tradita, non cui prius vendita. Ioannes Trigona sing. 15. numero 1. folio 87

2 Res empta de pecunia alterius cedit quandoque loco pœcuniæ. Dyn. sing. 188. 133

1 Res emphiteuticaria nõ cadit in commissum propter venditionem seu alienationem nullam seu inutilem. Boue. in rub. mista de contract. nu. 2. 206

1 Res præsumuntur mariti si in eius domo reperiantur. Bou. in sing. in verb. præsumptio. nu. 39. 196

2 Res quæ ponuntur à tutore in inuẽtario, debent æstimari. Dinos singulari 86. 131

1 Res aliena in qua fit executio si inuenta sit pœnes debitorem tertio prætendenti rem esse suam incumbit onus probandi. Et sufficit si probare contractum factum cum debitore, vtpote rem debitam deposita vel creditori commodatam per tertium. Bou. in verb executio. nu 11. 205

1 Res in pignus accepta in sententiæ executione, quod in solutum creditori dari possit, si emptor non reperiatur. Mat. in l. ordo. C. de execu. rei iudi. num. 1. 173

2 Res quæ est mea, non potest amplius effici mea, fallit tamen. Marc. Muntua sing. 420. nu. 1. 2. & 3. 45

2 Res tantum valet, quantum vendi potest, intellige tamen quando emunt illi, qui sciunt vitia, secus si ignorant. Baldus singulari 51. folio 125

1 Res inter alios acta, licet tertio non præiudicet, sententia tamen inter alios lata qualequale præiudicium affert, atque exinde effectum mirabilem parit. Hipolytus de Marsil. singulari 276. nu. 7. & 9 folio 383

Et quid de dictis testium. num. 8. ibid.

2 si Res permutatur cum re quæ venalis erat exposita, non habet locum condictio ob causam, secus si venalis non erat exposita. Pet. Rauen. sing. 596. 152

2 Res empta ex pecunia data in dotem efficitur ementis nõ mulieris. Pet. Rauen. sing. 601. 152

2 Res quando dicatur retractari in iudicio, & forma iudicij. Io. Trigo. sing. 64. num. 2. 96

1 Res vnita sapit naturam & cõditionem eiusdem rei cui vnicur. Gui. pap. sing. 135. 211

1 Res litigiosa si vendatur an sententia mandabitur executioni cõtra emptorem. Gui. pap. sing. 146. 212

2 Res restitutioni subiecta vsucapi vel præscribi nequit. Ioan. Trigon. sing. 54. nu. 2. 93

1 Res empta ex pecunia viri & vxoris quasi efficitur eorum communis, sed si pecunia non appareat vnde processerit, præsumitur esse viri, & ab eo processisse. Bouerius in verbo præsumptio. numero 37. folio 196

1 Res si simpliciter tradatur, in dubio videtur tradi causa, custodiæ, nisi præcesserit causa habilis ad dominij translationem. Bou. in sing. in verb. præsumptio. nu. 17. 196

2 Res inter alios acta sicut tertio non præiudicat, ita nec sententia. Marc. Mant. sing. 3. nu. 4. 2

2 Rei depositæ possessionem & proprietatem retinemus, fallit in pecunia quam aliquis apud alium deposuisset numerando. Marcus Mant. sing. 333. nu. 1. 37

2 Rei alienæ inuentor, ni restituat, furti tenetur. Io. Trigon. singul. 29. numere 2. 89

2 Rei iudicatæ exceptio non obstat in non prosequutis. Bart. sing. 24. folio 110

2 Rem promittens tradere in genere, an etiam teneatur dominium tranferre. Io. Trig. sing. 27. num. 1. 89

1 Rem inter alios acta, alij nõ obesse, & si qualemqualé præsumptionem, quæ vel semiplenam probationem faciat. Hipo. Marsi. sing. 435. nu. 1. & 2. 406

1 Re perempta an eius æstimatio possit peti in libello. Guido pap. singulari 132. 211

2 In rebus subiectis restitutioni alienatis non requiritur restitutio verbalis. Pet. Rau. sing. 621. 152

2 In rebus maternis præferuntur vterini, in paternis præferuntur cõsanguinei, in rebus autem aliunde quæsitis, æqualiter succeduut. Pet. Rauen. sing. 336. 144

2 Respublica potest compellere ad operandum validos, qui nihil agũt, & viuunt, alias eos à ciuitate expellere potest. Aman. singul. 105. num. 1. 73

1 Respublica quæ congruo tempore obtulit salariũ suo seruienti, qui illud recipere recusauit an teneatur postea, interpellata illud soluere. in add. Math. sing. 128. nu. 10. 136

1 Respublica & fiscus quandoque vt idem, quando que vt diuersa accipiuntur. Mathæsilan. in l. 1. C. de pœn. iudic. qui mal. iudic. nume.

Index

numero 3. 171
2 Reipublicæ interest homines literis operam dare,& fieri eruditos, & ciuitates repleri peritis. Marcus Mantua singulari 22.numero 2.& 10. 7
1 Reipublicæ interest perditores,& digniores regi, & subditos abundare facultatibus.in addi.Math.sing.110.nu.69. 131
2 Reipublicæ annua decem relinquere paria sunt,vel relinquere triginta semel tantum,quo ad imponendam rationem falcidiæ Bartol.sing.92. 113
1 Rei vendicatio potest intentari pro iurisdictione.Bouer.in singu.in verb.iurisdictio.nu.1. 187
2 Rei vendicatio datur non habenti aliquod dominium.Aman.singu.40.num.1. 71
1 Rei vendicatio non competit pro re incorporali. Guido papæ singul.117. 211
1 Rei vendicatione potest agi pro rebus alienatis etiam nõ facta restitutione fideicommissi.Gui pap.sing.552. 235
1 Rescriptum à principe obtentum,non habet effectum donec iudici seu commissario cui dirigitur,fuerit intimatum.Gui.pap.singul.913.§.2. 258
1 Rescriptum interpretatur, & debet imtelligi secundum voluntatẽ concedentis.Gui.pap.sing.757. 250
1 Rescriptum papæ,quo emphyteutæ concedit,quod propter canonẽ non solutum non cadat à iure suo,non valet.Franc.Crem.singu.107.nu.1. 274
1 Rescriptum non valet per quod quis impetrauit iudicem lite pendente.non facta de ipsa lite,mentione.Boue.in verb.rescriptum. numero 6. 188
2 Rescriptum delegatorium si non est productum, potest impetrans r nuntiare rescripto,nec poterit reconueniri,secus si erat productum.Pet.Rau.sing.623. 152
2 Rescriptum concedens aliquid fieri pleno iure,intelligitur nedum in iurisdictione spirituali,sed etiam temporali,& mero & mixto imperio Aluis.sing.170. 172
1 Rescriptum super aliqua re si impetrari lege prohibeatur, valet si in eo ponatur clausula, non obstante lege & quod iudex debeat admittere.Anton. Corset.in singulari in verb.rescriptum 2.numero 1. 331
1 Rescriptum à duobus impetratum,quorum alter est excommunicatus,an in totum valeat,vel tantum in parte non excommunicati Lud.Rom.sing.723. 73
1 Rescriptum contra ius commune non valet,nec ei est obediẽdum quousque secunda iussio fiat à principe.Gulielm.de Ludo singu. 52.num.1. 439
1 si contra Rescriptum opponatur exceptio mandati, impetrans nec esse habet probare se rescriptum per veras preces impetrasse licet opponens si velit possit contrarium probare. Bouer.in verb. rescriptum.nu.10. 188
1 Rescriptum oblatum principi commissionem iudici factam continens,quòd in vim petitionis produci possit.Math.in auth.qui se mel.C.quo.& quand.iud.nu.1. 158
2 Rescriptum,quod præcipit aliquid fieri absente altera parte, & nõ per contumaciam,non valet.Aluis.de Alb.sing.171. 172
1 Rescriptum delegationis ad lites extenditur ad successorem vniuersalem actiuè & passiuè,sed non porrigitur passiuè contra singularem successorem,vt ex eo singularis successor possit conueniri. Bou.in verb.rescriptum.nu.2. 288
1 Rescriptum contra transactionem, aut sententiam non valet.Pet. Gera.sing.20.nu.1. 289
1 per Rescriptum commissionis ab actore impetratum & iudici delegato præsentatũ, potest reus petere à iudice vt procedat etiam vigore illius etiam actore inuito, Et præsertim si ad instantiam actoris fuerit inde contra reum secuta citatio. Bouerius in verb. delegatio nu.24. 188
1 Rescriptum impetratum contra ius,an & quando valeat vel nõ.Bouer.in sing.in verb.rescriptum.nu.14. 188
1 Rescriptum Apostolicum ab vno impetratum si mandet prouideri de primo beneficio vacaturo in diocœsi Bononien,an hic præferatur alij,qui impetrauit aliud rescriptum,de primo beneficio vacaturo in ecclesia cathedrali,si vacat beneficium in ecclesia cathedrali.Ant.Corset.in sing.in verb.rescriptum.1.nu.1. 331
1 Rescriptum secundæ indulgentiæ,prioris mentione non facta, inefficax ac nullum est.Hip.Marsi.sing.111.nu.2. 316
2 Rescriptum principis quando faciat iudicem ordinarium esse delegatum,& quando non.Inn.sing.35. 165
1 per superuenientem repræsentationem rescripti delegationis non confirmatur processus iudicis delegati,qui propter defectum præsentationis literarum ipsius rescripti erat nullus. Bouer.in verb. rescriptum.nu.3. 188
1 ex rescripto delegationis ad litem,non quæritur iudici delegato iurisdictio à tempore datæ, sed demum à tempore præsentationis ipsius rescriptis.Bou.in verb.delegatio.nu.23. 188
1 Rescripta impetrata per excommunicatos an teneant ad iudicia. Gui.pap.sing.394.§.verum. 225
1 Rescripta principis sunt stricti iuris,ideo non debent extendi.Gui. pap.sing.635. 243
1 Rescriptorum & clausularum derogatoriarum materiam remissiuè vide Gui.pap.sing.8. 207
2 Rescripta maximè ad beneficia strictè interpretanda.Marc.Mant. sing.18.nu.3. 6
1 Rescripta largè interpretantur,nisi sint contra ius commune.Lud. Rom.sing.210. 20
1 Rescripta per quæ instantiarum tempora restaurantur,nõ sunt seruanda.Mathesil.in l.nemo C.de tempo.& reparat. appellat.numero 2. 177
1 Rescripta impetrata à potentibus existentibus in curia Romana, sunt ipso iure nulla,quando inferunt alicui præiudicium.Anton. Corset.in sing.in verb.rescriptum.3.nu.1. 331
1 Reseruatio papæ cum decreto irritante non solùm inficit titulum ordinarij,sed etiam possessionem. Gui.pap.sing.920. 258
1 Residui,verbum quid probet,si instrumento dictum sit, Confiteor pro residuo me recepisse à debitore centum,facta ratione, & calculo.Lud.Rom.sing.706. 71
2 respiciens personam, non debet restitui per emptorem agentem redhibitoria, vt qui per seruum emptum passus est iniuriam,& consecutus est æstimationem iniuriæ.Pet.Rauen.sing.499. 148
1 respondens positioni duo continenti,si vnum neget, aliud videtur fateri,& inde oritur semiplena probatio.Idem & si extraiudicialiter quis interrogatus,respondeat.Mathesilanus singula.78. numero 11 119
1 respondere positionibus licet principalis debeat,non eius procurator,id tamen in homine simplice locum non habet. Quod & ad mulieres minores & rusticos extenditur. Hipolytus Marsiliensi. sing.450.nu.2. 408
1 respondere debenti terminus dari debet ad deliberatè respondendum,si per verbum assertium respondere velit, secus si per verbum.Credo,vel, Non credo.Lud.Rom.sing.696. 70
1 responsa principum non inserta in corpore iuris non faciunt ius, nec malè factum in exemplum trahendum est.Math.in l.nemo. C.de sent.& interloc.nn.2. 165
1 responderi debet titulis in causa criminali per verba confitemur, vel negat.Gui.pap.sing.318.§.in causa. 218
2 responsio an dicatur incontinẽti facta,si interrogatus dicat, Facias scribi,deinde alter respondeat.Bar.sing.17. 110
2 responsio debet habere tres qualitates,vt scilicet sit pertinens, absoluta,& clara.marc.Mant.sing.203.nu.1. 26
1 responsio facta positioni, per hæc verba, Non credo,nisi instrumentum appareat non esse bona,in add.Mathesilani singular.37. num.1. 99
1 responsio rei facta ad libellum absentis,vel eius procuratorem non operatur litis contestationem. Boue.in sing.in verb.litis contestatio.num.1. 194
1 responsio facta ad positionem simpliciter,refertur ad id super quo principaliter ponitur non consecutiuè.Bouer.in sing.in verb.positio.nu.2. 111
1 respõsio credulitatis in positionibus habet veritatis effectum.Bou. in sing.in verb.positio.nu.2. 195
2 respõsio etiam simpliciter facta ad omnia quæ præcesserre referuntur. Ioan.Trigon sing.75.num.4. 99
1 responsio rei facta ad causam libelli,videlicet dicendo causam libelli esse veram,vel non esse veram,non operatur litis contestationem.Bou.in sing.in verb.litis contestatio.nu.3. 194
1 restituere obligatus,liberatur restituendo pauperibus non superstibus illis,quibus facienda esset restitutio.Anto.Corset.in singu.in verb.restitutio.nu.1. 331
2 restituitur quis propter lapsum triennij perẽpta instantia propter culpam iudicis qui iudicare noluit.Dyn.sing.31. 130
1 restitutus ad bona,& ad ciuitatem,an habeat beneficium cessionis bonorum.Lud.Rom.sing.212. 20
1 restitutus non recuperat locum per alium occupatũ.Gui.pap.sing. 365.§.restitutus. 222
1 restitutus si quis sit ad gratiam post proditionem, si postea ab aliquo vocetur proditor, an contra talem is possit agere actionem iniuriarum.in add.Math.sing.61.nu.11. 111
1 restitutio in integrum ita competit ecclesiæ,sicut minori.Quæ infra quatuor annos à tempore læsionis,& mortis prælati,cuius facto læsa est ecclesia,peti debet.Lud.Rom.sing.262. 25
1 restitutio legalis de re principali facta,an ad eius accessorium extẽdatur,& quid de restitutione hominis.Ludouicus Romanus singulari 549. 56
1 restitutio in delictis non conceditur.in addit. Mathesil.singul.164. num.1. 146

1 restitutio

Singular. Doctorum.

1 restitutio in integrum datur etiam maiori si habuit iustam causam ignorantiæ.Gui.pap.sing 736.§.vbi. 249
1 Restitutio in integrum postulata impedit executionem sententiæ. Gui.pap.sing.759. 215
1 Restitutio in integrum impedit executionem sententiæ.Gui.papæ sing.678. 246
1 Restitutio dotis est fauorabilis,sicut constitutio.Guido papæ sing. 757. 250
2 Restitutio quæ iudicis officio conceditur,potest ab ordinario peti, vel à delegato specialiter ad illam causam, vel vniuersaliter,non arbitris,vel delegatis ab eis.Bar.sing.142. 116
1 Restitutio in integrum licet aduersus sententiam principis petatur, tamen interim eius sententia mandatur executioni. Ant. Corset in sing.in verb.in integrum restitutio.2.nu.6. 315
1 Restitutio in integrum in causa fauorabili maiori concedit allegata iusta causa,& ea semiplenà probata.Ant.Corset.in sing.in verb.in integrum restitutio 1.nu.1. 315
1 Restitutio in integrum in criminalibus non datur.Franc.Crem.singul.23.nu.2. 266
2 Restitutio quæ officio iudicis conceditur,potest postulari ab ordinario & delegato specialiter ad illam causam,vel vniuersaliter,non coram arbitris,vel iudicibus chartularijs vel delegatis ab eis.Pe. Rau.sing.769. 156
1 Restitutio vni concessa aliis non prodest, secus in appellatione,& quæ diuersitatis ratio.Math.in l.2.C.si vnus ex pluribus. appell. numero 1. 182
2 Restitutio non operatur post ius alteri quæsitum.Dyn.singul.217. folio 134
2 Restitutio in integrum concessa minoribus nũquam prodest eius aduersario,si læsio minoris processit ab aduersario.Petr.Rauen. singul.622. 152
2 Restitutio in integrum non potest peti per procuratorem,nisi habeat speciale mandatum.Fallit si petatur in articulo causæ.Aluisingul.255. 174
2 Restitutionis petendæ forma.Marc.Mant.sing.516. 55
1 Restitutioni in integrum quando pinguius subuenitur,quam per remedium ordinarium appellationis vnum non tollit aliud. in addit.Math.sing.57.nu.2. 109
1 Restitutionẽ in integrum primæ causæ naturam retinere,secundùm; illam regi, adeo vt ocut in causa criminali procurator interuenire non possit,ita nec in petenda restitutione in integ.aduersus sententiam in capitali causa latam.Hip.Marsi.singul.221. numero 1. 375
1 Restitutionem degradati & beneficio priuati,ad ipsum beneficium non trahi,nisi plenè restitutus sit.Hipoly.Marsil.singu.246.numero 2. 377
1 Retia ad venandum prohibentur teneri in domibus. Gui.pap.sing. 408.§.retia. 226
2 Retinendi animus operatur acquisitionem.Bar.sing.8. 108
1 Retinendo debitum post terminum solutionis in non soluendo termino statuto,fit iniuria creditori.Guid.pap.singular.226.§.& ibi. folio 208
1 Retractus consuetudo tanquam prædialis ligat clericos.in additio. Math.sing.110.nu.32. 130
2 Reuerentia sola mariti non inducit iustam causam rescindendi contractum nisi probetur,quod minæ vel verbera præcesserint. Pet. Rau.sing.572. 151
2 Reuertens sine socio,qui ignoratur vbi sit, habet præsumprionem homicidij contra se.Aman.sing.49.nu.1. 72
1 Ad reuocationem procuratoris generaliter constituti ad certum locum,requiritur generalis reuocatio,scilicet per præconizationẽ vel præpositionem edicti generalis.Bouer.in verb.procurator numero 24. 192
1 Res non tenetur edere instrumentum à se in iudicio non productum ad fundandum intentionem actoris.Bouer.in verb. editio. num.3. 194
2 Reus excipiendo fit actor.Ioan.Trig.sing.70.nu.1. 98
1 Reus debet respondere per se sine instructione aduocati.Gui. Pap. sing.680.§.reus. 246
1 Reus an liberè si alius suscipit in se causam nomine rei. Guid.pap. singu.539. 235
1 Reus opponens ineptam exceptionem debet succumbere.Gui.pa. sing.737.§ reus. 249
1 Rei debendi plures si fuerint simul condemnati quilibet in solidum an eis competat beneficium diuisionis.Guido papæ singula.861. folio 256
1 Reus respondens libello semper debet apponere illa verba, Nõ animo litem contestandi. Et quare.Math.sing.63.nu.1. 111
2 Reus debet alimentari ex fructibus rei sequestratæ,si aliunde non habet vnde viuat.Dyn sing.121. 132
1 reus positioni respondere coactus potest dicere,quòd actor nõ mutauit aliquid pro quo sit sibi obligatus.in addit.Math.singu.37. numero 5. 99
1 Reus quando debeat absolui diffinitiuè,& quando tantùm ab obseruatione iudicij actore infra terminum legis,vel iudicis non probante.Math.sing.17. 89
1 Si reus conuentus de suo iure probauerit,nedum absoluendus est, quinimo debet sibi res petita adiudicari, ac si principaliter egisset.Bou.in verb sententia num 4. 203
1 Reus appellatione pendente & bonis adnotatis si moriatur, q̃ eius bona ad suos hæredes deuentant.Math.in l.2.C.si pen.app.mors inter.num.1. 181
1 Reus perseuerans in sua confessione in tormentis facta, antequam reponatur in pristina libertate,sibi non præiudicat.in add.Math. sing.55.nu.3. 108
1 Reus an & quando præcisæ cogi possit ad factum vel non.Mathe.in l.vnic.C.de sent.quæ pro eo quod inte.num.29. 170
1 Reus,contra quem facta est missio in possessionem ex primo decreto.infra annum potest possessionem recuperare, & an possit dictum tempus anni prorogari.Ludouicus.Romanus. singula.414. folio 40
1 Reus probandi onus assumpsisse quando dicatur. Math.in auth.qui semel.C.quom.& quan iud. 158
1 Reus conuentus in vno iudicio,si fuerit contumax,non potest opponere exceptionem l.vbi ceptum.ff.de iud.si postea pro eadem re in alio trahas iudicio.Bou.in verb.foras.nu.7. 187
1 Reus criminosus legitimis probationibus victus vrgentibusq; indicijs pressus,in quæstionibus nihil tamen confessus,an condemnari ad mortem,aut membri mutilationem,non obstante perseuerantia possit.Hip.Marsi.sing.108.nu.1. 356
2 Reus an prohibeatur pluribus vri exceprionib.sicut actor prohibetur plures eligere.Mar.Mant.sing 449.num.2. 47
2 Reus principalis potest procuratorem suum releuare ab onere satisdandi iudicatum solui. A nuda autem cautione nõ releuat,nisi daret alium pro fideiussore.Alu.sing.266. 175
2 Reus si non possidet hæreditatem in iudicio petitionis hæreditatis absoluitur tamen si actor doceat in eo iudicio se esse hæredem,iudex potest pronuntiare & declarare actorem esse hæredem.Pet. Rau.sing.262. 144
1 Reus,an actor dicatur is qui venit ad rescindendum sententiã.Gui. pap.sing.493.fol.232.& sing.787.§.an ille. 252
1 Reus si in respondẽdo libello actoris sit contumax, & nolit litẽ contestari,iudex ratione contumaciæ procedet ad primum & secundum decretum.in add.Math.sing.63.nu.3. 111
1 Reus contemnens ad iudicis mandatum libello respondere,pro cõfessio non habendus.Math.in auth qui semel. C.quom.& quan. iud.nu.16. 159
1 Reus comparens potest petere se absolui ab instantia iudicij cõtra actorem contumacem. Bouerius in sing.in verb contumacia. numero 12. 192
1 Reus qui conuenitur rei vendicatione, potest petere nedum quòd absoluatur actore non probante, sed etiam quod res petita sibi adiudicetur,si probauerit se fore dominum.Bou.in verb.obligat. numero 3. 192
1 Reus si fuit citatus ad audiendũ sententiam,an possit iudex ad aliũ actum procedere.Mathes.in l.consentaneum.C.quom.& quand. num.23. 158
1 Reus licet negauerit se possidere, potest tamen variare,& se dicere possidere,si actor non fuerit læsus,nec laborauerit adhuc ad conuincendum reum de mendacio.Boue.in verbo interrogatio.numero.2. 193
1 Reus conuentus coram iudice incompetenti, non debet opponere de incompetentia,sed sinere processum formari, & illum postea dicet nullum.Pet.Gerar.sing.50.nu.1. 293
1 Reus qui est in quasi possessione iuris incorporalis,debet lite pẽdente super petitione interim gaudere possessione sua.Boue.in sing. in rub.de petito.nu 17. 195
1 Reus licet sit simpliciter absolutus,tamen si probari per iudicẽ possit & consiliarios,quod absolutoria fuerit lata propter ineptitudinem libelli, tamẽ actori de nouo aptam actionem proponere volenti non obstabit exceptio rei iudicatæ. Bou.in verbo exceptio. num.15. 200
1 Reus criminis vbi de pœna corporali agitur,detineri debet, nec fideiussoribus est relaxandus, si tamen ante sententiam relaxãdus apparet relaxari potest.Hipolytus Marsil.singul.381. numero 1. folio 399
1 Reus conuentus interdicto vnde vi, pro recuperatione quasi possessionis iurium,non potest conuenire actorem actione negatoria, nec contra eum de quasi proprietate excipere, cum ante omnia sit restituendus spoliatus,Bouerius in singulari,in rubr.de peti.& possi.num.3. 195
2 Reus si decedat post latam sententiam condemnatoriã contra eum, intra

intra tamen dicendum, quod datur ad appellandum, an hæredes eius teneantur ad pœnam. Bar. sing. 51. 111
1 Reus contumax in non comparendo & si suspectus & fugitiuus nõ sit, capi debet, & ad iudicem duci. Math. in l. consentaneum. C. quom. & quan. iud. nu. 5. 157
Reus agens de propulsare perpetuo audietur, nisi præscriptio opponatur contra eum. ibid. nu. 12. & 16.
1 Reorum debendi in solidum obligatorum si vnus soluat partem sibi contingentem an & quando liberetur. Guido. pap. sing. 289. numero 1. 216
1 Reo qualiter succurratur contra quem est interpositum primum decretum. Gui. pap. sing. 579. 238
1 Rei credẽdi vel debendi ex causa lucrativa si plures sint, si vnus soluat totum ab altero peti nõ potest, & similiter si vnus exigi totũ non tenetur communicare alteri. Mathesil. singulari 119. numero 1. folio 174
1 Reo non comparẽte an iudex sine noua citatione procedere possit admissionem in possessionem ex primo decreto. Math. in auth. qui semel. nu. 24. C. quom. & quand iud. 159
1 Reo in dubijs fauendum, & in eo sequenda benignior opinio. Hipo. Marsil. sing. 639. nu. 6. 431
1 Reo licitum est negare totum propter partem indebitè petitã. Gab. Sar. in annot. Math. sing. 3. nu. 7. 84
2 Reum absoluere diffinitiuè non debet iudex, quando est dubius. Columb. sing. 10. nu. 1. 176
1 Rex antequam puniat debet inquirere, exemplo Dei. in add. Mat. sing. 55. nu. 12. 109
1 si Rex iudicat, vt dux vel comes, appellatur ad superiorem sibi in ducatu vel comitatu non inspecta regia dignitate. Bou. in ver. appellat. num. 9. 203
2 Rex, vel baro, an possit milites creare extra suum regnũ, vel Baroniam. Io. Trig. sing. 74. nu. 1. 99
1 Rex ille fuit fatuus, qui regno renuntiauit, quia eius mater sibi dixerat, quod non erat filius Regis. in add. Math. sing. 157. nu. 9. 144
1 Rex, licèt filio suo, & in ipsius potestate existenti propter regiã authoritatem donare possit, si tamẽ eam donationem valere velit, expressa mentio, quod id regia authoritate faciat, in ipsa donatione fieri debet. Hip. Marsil. sing. 196. nu. 4. & 5. 369
1 Rigorem iuris ciuilis in pluribus à iuris canonici æquitate temperari. ideò quamuis de iure ciuili exceptionis non numeratæ pecuniæ post biennium opponens non audiatur, de iure tamen canonico etiam post biennium probare volens pecuniam non numeratam auditur. Hip. Marsil. sing. 463. nu. 1. 409
2 Riuulus aquæ manantis à flumine publico, si ex meo prædio ad tuũ prosluat, an meum irrigando, possim tuum exiccare. Ioan. Ant. Trig. sing. 34. nu. 1. 90
1 Rixantibus inter se pluribus, si ex his nonnulli vulnerati aut interẽpti fuerint, nec à quibus scitur, vera delicti pœna venit puniẽdus, si tamen de rixæ authore constet, vt is solus de homicidio aut vulneribus inflictis punitur. Hipolytus de Marsil. singula. 403. numero 1. 402
1 Rogatus restituere hereditatem si ingrediatur monasterium, an habebit locum substitutio. Gui. pap. sing. 471. 230
1 Rogatus restituere hæreditatem ei, à quo illam accepit sine temporis præfinitione, quo tempore de restituendo grauatus cẽseatur. Lud. Rom. sing. 502. 51
1 Roma, seu curia ibi esse dicitur, vbi est Papa. Ludouicus Romanus sing. 146. 14
1 Romanus hic ponit plura dicta notãda de maledicentia cõtra quendam scholarem, qui ei maledicebat propter capones, qui pro festis scholarium de cõsuetudine soluuntur à doctoribus. Lud. Rosing. 678. 68
1 Rotuli talliarum Delphin. an probẽt, quòd ibi descripti sint contribuibiles. Gui. pap. sing. 930 259
1 Rubrica nigro generalior non debet restingi per nigrum specialius loquens. Pet. Ger. sing. 7. nu. 1. 284
1 Rubrica statuti si dicat, quòd filia dotata non succedat, licet nigrũ de matris tantum successione exprimat, an trahi debeat ad successionem patris, de quo nulla fit expressio. Petrus Gerard. singu. 7. num. 2. 284
1 Rubrica omnis perfectam orationem inducens constituit & facit ius. Gui. pap. sing. 213. 213
1 Ruina domus an debeat emendari ab eo, qui conductus est ad operandum in ea dietim. Franc. Crem. sing. 81. nu. 1. 271
2 Rusticus quidam in oppido extensi territorij Paduani promisit dare mihi quartam partem fructuum vineæ, debuit dare etiã quartam partem fructuum arborum, quas ibi plantauit. Pet. de Raue. sing. 613. 152
2 Rusticus excusatur à tutela, nisi sit sagax. Aluis. de Alber. singul. 53. folio 168
1 Rusticus excusatur à præsumpta fraude vsurarum propter ignorantiam iuris. fallit in rustico sagaci. Petrus Gerardus, singulari 18. numero 7. 288
1 Rusticus si domino promisit vineas plantare aut vites in fundo, ac quartam fructuum partem illi dari, si alias arbores inibi plantauit, quartam quoque partem fructuum illarum dare debebit, ei de is dictum sit nihil. Hipolytus de Marsil. singulari 582. numero 2. 424
1 Rusticus potest emere castra etiam cum iurisdictione. Gui. pap. singul. 639. §. rusticus. 244
2 Rusticus equester ire non debet, nec expensa facta in equo ei debetur. Aman. sing. 181. nu. 1. 75
2 Rusticus potest compelli ad portandum victualia ad ciuitatem ad vendendum. Per. Rau. sing. 607. 426
2 Rustici an excusentur à præsumpta fraude vsurarum, in contrahendo, vel etiam in vendendo, vel emendo merces ante tempus. Ioã. de Arno. sing. 91. nu. 1. 84

De litera S.

1 SAcerdos testificari potest de crimine quod scit alias quam per confessionem. Bou. in sing. in verb. testis nu. 20. 199
1 Sacerdos tabellio esse non potest, tamen si instrumenta conficit, valent. Lud. Rom. sing. 351. 33
2 Sacerdoti aliquis confitetur, quòd habet centum quæ sunt Sempronij, & promittit sacerdoti, quod vult restituere, acquiritur actio Sempronio. Pet. Rau. sing. 688. 154
2 Sacerdos qui non est tabellio, non potest conficere instrumentum excepto instrumento matrimonij. Bal. sing. 81. 126
2 Sacerdos si quid ascribat patri suo, an valeat. in add. Math. sing. 87. num. 3. 123
1 Sacerdos si tanquam notarius scribat legatum suæ ecclesiæ, an talis scriptura faciat probationem. Ludouicus Romanus singula. 351. folio 33
2 Sacramentum non potest præstari per tactum pedis, pectore, cubito, aut alio tactu corporeo excepta manu, & quare. Aluis. de Alb. singul. 235. 174
2 Sacramento si causa decidatur, non est locus appellationi, sed quãdo potest prouocari, proceditur eo ordine, qui hic traditur. Barr. singu. 155. 117
1 Sacramentum purgationis quando deferatur. Gui. pap. singul. 985. §. vltimo. 262
1 Sacrum de sacro auferens punitur vt sacrilegus, non vt fur de iure ciuili, secus de iure canonico, quo in furtum, & in sacrilegiũ incidit, & vna, vel alia pœna puniri potest, quod ius canonicum sequitur. Lud. Rom. sing. 323. 31
1 Sacrilegus quando sit excommunicatus. Guido papæ, singular. 280. folio 215
1 Sæpe, dictio accipitur pro duabus vel tribus vicibus. Gui. pap. singu. 93, fol. 210. vide eundem sing. 666. §. qualiter. fol. 245. & Paul. de Cast. sing. 10. 129
1 Salarium consuetum constituit tacitè præsumitur cõcesso officio. Bouer. in sing. in verb. præsumptio. nu. 28. 196
1 Salarium legati decedentis, vel officium non adimplentis an accrescat, ei qui solus impleuit. Ant. Cor. in singul. in verb. salarium 2. num. 1. 334
1 Salarium totum quis habere debet, si per alteram partẽ stetit quominus seruiret, nisi cum alio se locauerit. Ludouicus Romanus singul. 66. 8
1 Saluus conductus cuipiam ac socijs concessus, Iudeo quoque socio datus esse intelligitur. Et quæ ciuium Romanorum sunt, eadẽ habent & iudæi. Hip. Marsil. sing. 540. nu. 2. 419
1 Saluus conductus alicui & socijs concessus, Iudæum quoque socium comprehendit. Hipol. Marsil. singul. 180. num. 4. folio. 366. Corsi. sing. 288. 331
1 Saluus cõductus in forma latissima datus, vt quis pro debito aliquo ante certum tempus non molestetur, an ad debitum iuratum porrigatur. Hip. Marsil. sing. 515. nu. 1. 416
1 Saluum conductum frangens punitur pœna criminis læsæ maiestatis. Gul. de Lud. sing. 87. nu. 1. 440
1 Sanctitas personæ non facit, vt sibi credatur in præiudicium alterius. in add. ad Math. sing. 17. nu. 3. 90
1 Sanctorum festa quare celebrentur in die, qua mortui sunt, & non in die qua nati fuerunt. Lud. Rom. sing. 33. fol. 5. Ant. Corsi. sing. 115. folio 312
1 Sanguinis coniunctio, vel licita affectio in persona valdè directa à testatore, habet vim clausulæ codicillaris. in addit. Mathesi. singu. 41. num. 2. 103
Sanguinis coniunctio, vel licita affectio habet vim reuocationis clausulæ derogatoriæ in primo testamento contentæ. ibidem numero 3.
1 Sanguinis iura nullo ciuili iure dirimi posse. Et ideò iura generaliter

liter communicationem cum excommunicato verantia, ipsi excommunicato coniunctos non continere, sicut nec statutum affinem receptantem bannitum, affinem & coniunctum. Hip. Marsi. sing. 251. nu. 1. 345
1 Sanguinis iura ciuili dispositione nequeunt immutari. in add. Math. sing. 110. nu. 12. 129
2 Sanguinem proprium cuicunque licitum est redimere. Petr. Raue. sing. 700. 154
2 Sanguinem suum vnicuique licet qualitercunque redimere, qualiter intelligendum. Marc. Mant. sing. 134. nu. 1. & 2. 20
2 Sanguinem suum qualitercunque vnicuique licet redimere, etiam mendacio & calumnia, sed tamen alteri non permittitur, quod infertur ad aduocatos qui contra conscientiam pro liberatione hominis non debent dare consilium. Marcus Mant. sing. 456. numero 1. & 2. 48
1 Sartores non possunt accipere pro factura vnius chlamidis, nisi vnũ florenorum. Anto. Corset. in singu. 55. in verb. conditio personæ. num. 3. 307
2 Satisdare de iudicio sisti, non tenetur bona immobilia possidẽs, aut annuos reditus, ex re immobili percipiens. Mar. Mant. sin. 47. nu. 3. & sing. 49. nu. 1. 10
2 Satisdando non satisfit. Columb sing. 1. nu. 14. 178
2 Satisdare non tenetur possidens bona immobilia, fallit in casu l. ne quid. §. à domino. ff. de incend. ruin. nauf. Marc. Mant. singul. 152. numero 1. 22
1 Satisdans de iudicio sisti coram iudice per rescriptũ impetrato, non potest contra rescriptum, postea obijcere. Guliel. m. de Lud. sing. 21. nu. 1. 438
1 Satius est omnia à principio rectè examinare, & postea opinionem, quam quis semel tenuit, semper & vbique constanter affirmare & defendere. Math. sing. 158. nu. 3. 145
1 Scalas apponens ad muros, vel ad fenestras alicuius mulieris, licet puniri debeat pœna capitali, tamen fallit in meretrice. in additi. Math. sing. 101. nu. 8. 126
1 Scandali ratione multa prohibentur, quæ alias permitterẽtur. Ant. Corsi. in sing. in verb. matrimonium. 2. nu. 3. 321
1 Scandala imminentis causa deuitandi licitè posse prælatum suo beneficio priuari. Hip. Marsi. sing. 683. nu. 1. 436
1 Scholaris habens duas voces, an in creatione rectoris eas diuidere possit, & vni dare vnam, & alteri alteram. Ludouicus Romanus singul. 77. 8
2 Scholaris non potest ab alio doctore insignibus decorari, quàm ab eo qui eum præsentauit, vel ab eo subrogato vel ex causa iusta, quæ in quocunque actu excepta videtur. Marcus Mant. singu. 12. nu. 1. & 3. 5
1 Scholaris non potest vocare in ius magistrum suum sine venia. Pet. Gerard. sing. 62. nu. 3. 295
1 Scholaris si cedat bonis, deinde emat libros, an creditores possint ipsos libros auferre. in addition. Mathesilan. singular. 136. num. 3. folio 193
2 Scholaris inuito socio non potest ducere ganeam in domum. Bald. singul. 196. 128
1 Scholaris, si ex statuto, non possit conueniri, nisi solum coram suo rectore, coram eo debet etiam in criminali causa conueniri. Ant. Corsi. in sing. in verb. statutum. 15. nu. 1. 335
2 Scholaris qui domum conduxit, si ea malè non vtatur, dum tamen debitas pensiones constitutis temporibus soluat, non potest ab ea expelli, si tamen aliquid faciat, quod magis commodũ personæ, quam domus concernat, dominus non tenetur ea in computis pensionis accepto ferre. Marcus Mantua, singulari 350. num. 1. & 2. folio 59
2 Scholaris quidam socius se obligauit pro alio socio scholari, & solnit, quæ actio dabitur contra socium, pro quo soluit. Bald. singul. 59. folio 125
2 an Scholaris datus pro scholari vt fideiussor, dicatur minus idoneus, quia non possidet immobilia. Bal. sing. 181. 128
1 Scholaris priuatus de collegio, quia transiuit ad aliud, an possit ex concessione vniuersitatis habere vocem in creatione rectoris. Lud. Rom. sing. 37. 8
1 Scholares tenentur defendere opinionem præceptoris sui. Pet. Ger. sing. 62. nu. 1. 295
1 Scholares & magistri sæpè decipiuntur. in addi. Mathe. sing. 110. numero 105. 132
1 Scholares in necessitatibus tenentur alimenta præstare doctori suo. Lud. Rom. sing. 139. 14
2 Scholares an iurare debeant ad petitionẽ baiulorum res, quas dicũt esse immunes à vectigali, esse suas. Barth. de Capu. sing. 40. 182
1 Scholarium vniuersitas consentiens disponere potest, vt qui non sit de illorum vniuersitate, reddat vocem, secus si vnus ex ea etiam minimus dissentiat, tunc enim is admitti non potest. Lud. Rom. singul. 45. 6
2 Scholarum doctor præfertur doctori ignoranti. Aluis. singular. 118 folio 170
1 Scientia præsumitur in eo quod factum est publicè. Bouer. in singu. in verb. præsumptio. nu. 11. 196
2 Scientia eius contra quem præscribitur, non requiritur ad præscriptionem. Bar. sing. 199. 125
1 Scientia ex coniecturis probatur. Bou. in singular. in verb. probatio. num. 23. 197
2 Scientiam eminentem ille dicitur habere, qui quæstiones difficiles & arduas sine librorum reuolutione potest resoluere. Paul. de ben. singul. 3. 166
1 Sciens ædum, & ignorans qualitatem, an dicatur scire, si lex ponderat scientiã actus respectu certæ qualitatis. Ant. Corsi. in singu. in verb. sententia. 11. nu. 1. 335
2 Scire quid. Aluis. sing. 131. 171
1 Scire dicimur, quod vehementer opinamur. Pet. Gerar. singular. 80. num. 1. 297
2 Scire aliquid in genere sufficere, non procedit generaliter & indistinctè. Marc. Mant. sing. 125. nu. 1. 19
2 Scire aliquid quando quis dicatur Gui. pap. singular. 182. §. quando quis. 212
1 Scire vel scire debere æquiparantur. Guido papæ singulari 741. §. ista. folio 249
1 Scire qualiter possit, quod quis fecerit testamẽtũ, vel quod decesserit ab intestato. Gui pap. sing. 541. §. qualiter. 235
1 Scribens literas cuidam, quibus fatetur illi se debere centum mille, aut quiduis aliud, si moriatur antequam literæ præsententur, nullius sunt momenti huiusmodi literæ, nec hæredibus præiudicabunt. Hip. Marsi. sing. 373. nu. 1. 398
2 Scribens literas excommunicato, perinde est excommunicatus, ac si præsentialiter loqueretur cum eo. Alu. sing. 238. 174
2 Scriptor potest retinere quaternos pro mercede. Dyn. singula. 146. folio. 132
2 Scriptor qui inchoauit scribere scholari tenetur opus perficere, & potest poni in compedibus, & est in electione scholaris, verũ velit quod opus inceptum compleatur, vel sibi interesse soluatur. Bal. sing. 60. fo. 125. & sing. 135. 127
1 Scriptor positus ad scribendum introitus communes, si deficiat in scribendo aliquem particularẽ introitum, pœna manus punitur, & quid si scribat diminutè. Lud. Rom. sing. 397. 36
2 Scriptura interdum plus valet, quam quod actum est. Marc. Mant. sing. 398. nu. 2. 43
2 Scriptura antiquorum librorum, vel instrumentorum extractorũ ex archiuo publico, vel scriptura posita in aliquo lapide vel columna, an & quando probent. Boue. in sing. in verb. probatio. numero 22. 197
1 Scriptura habet actum permanentẽ, non viuæ vocis confessio. Hip. Marsi. sing. 459. nu. 3. 409
1 Scriptura manu publica facta, vel sigillo authentico sigillata, mortuis testibus fidem facit, nisi alias sit suspecta. Bou. in verb. instrumentum. num. 2. 198
2 Scriptura quæ nihil continet, nihil operatur. Bal. sing. 154. 127
1 Scriptura non requiritur in causis breuioribus in cognoscendo vel pronuntiando, nec in reliquo processu. & nu. 4. Math. in auth. nisi breues. C. de sent. ex peri. reci. nu. 1. & 4. 161
Item nec quando Episcopus iudicat inter clericos. ibid.
1 Scriptura priuata vtrum requirat diem & locum. Et quid de publica. Mathesil. singulari 45. numero 1. folio 150. & in addition. numero 1. ibid.
1 Scriptura iudicis dicitur priuata scriptura, nec sibi creditur, nisi alias per testes, vel comparationem literarum comprobabitur. Boue. in verb. instrumentum. nu. 5. 198
2 Scriptura ius & factum continens non admittitur post conclusionẽ in causa. Inno. sing. 12. 164
2 Scripturæ repertæ in columna, aut in alio saxo, creditur, itẽ creditur chronicis. Aluis. sing. 152. 171
1 Scripturæ priuatæ fidem non adhiberi. Et quid si in hoc partiũ consensus non seruata solennitate intercesserit. Hip. Marsi. singu. 69. num. 1. 350
1 Scripturæ, instrumenta, & aliæ probationes, vt productæ probent, quid obseruandum. Hipolytus Marsil. singulari 81. numero 1. & 2. folio 352
1 Scripturæ vsque ad quod tempus præsentari possint in iudicio. in add. Marsi. singu. 40. nu. 14. 347
1 Scriptura vbicunq; requiritur, si probetur interceſſiſſe, & esse amissam, sufficit. Gui. pap. sing. 817. §. nota, quòd. 254
1 Scripturam quæ desiderent. Hip. sing. 330. nu. 2. 391
1 Scripturæ in lapide monumentorum, licet plenam fidem non faciant, tamen faciunt rem notoriam. Gui. pap. singula. 549. §. scripturæ. 235
1 Scripturæ antiquæ an faciant fidem. Gui. pap. sing. 480. 231

Index

1 Scripturam si quis producat,quæ dicit me obligatum,& ego contra illam nihil opponо,an videat approbare.in add.ad.Math.singul. 22.num.4. 93
1 Scripturas in iudicio præsentare,an sit iudiciarius actus. in additio. Math.sing.40.nu 13. 102
2 Scutifer,id est famulus stabuli,potest petere pro capistro seu fune, quando equus,venditur,vel donatur. Petrus Rauenna singulari 648. 153
1 Secularis princeps in quibusdam casibus habet potestatem clerum restringendi,& iudicandi. Aud.Rom.sing.446. 44
1 Secundum ius dicitur fieri,quod fit secundum consuetudinem. Gui. pap.sing.414.§.illud. 227
1 Secundum rescriptum non faciens mentionē de primo nō est ipso iure nullum,sed ope exceptionis adnullandum,vnde opus est,q̃ objiciatur à parte,alias valet processus eius vigore factus. Boue. in verb.rescriptum.nu.4. 188
1 Secundum decretum an sit sententia interlocutoria, an diffinitiua. Lud.Ro.sing.608.fol.61.Matheſi.sing.39.nu.6.fol.100.& in add. num.2. 101
1 Secundum decretum potest à iudice reuocari, quandocunq; ei constiterit illud esse iniustum. Lud.Ro.sing.608 fo.61.& in add.Ma. thes.sing.39.nu.23. 161
1 Secundum decretum non potest interponi nisi contra latitantē,nisi periculum sit in mora. Lud.Ro sing.595. 59
1 Securum facere promittens,ad quid teneatur. Anto.Corsi.in singu. in verb.securus.nu.1. 336
1 Securitas quæ communiter vocatur saluus conductus inter armigeros,& de eius materia.Gui.pap.sing.313. 217
1 Securitatis materiam vide.Gui pap.sing.811.§.2. 253
2 Securitatem frangens,tenetur lege Iulia maiestatis.Aman sing.911 num.1. 73
1 Semel malus semper præsumitur malus , nisi per tres annos continuos eum fuisse bonæ conuersationis & vitæ probetur,quia tunc emendatus præsumitur.Antonius Corsi.in sing.in verb.præsumptio.1.nu.1. 316
2 Semel malus semper in eodem genere mali præsumitur malus intā tum vt emendatus non remaneat omnino integer. Marc.Mant. sing.401.nu.1. 43
2 Senator,vel alia clarissima persona,an citari possit.Columb.sing.1. num.28. 79
1 Seneca Neronis Imperatoris magister ab eo occidi iussus fuit,Lud. Rom.sing.134. 13
1 Senior in consilijs debet primo loqui de iure , sed domini de Rota ventur,quod minor primo loquitur.Ludouic. Romanus singulari 82. 9
2 Sensualis contractus in dubio censetur , quando nō apparet an sit censualis,vel emphyteuticus.Ioannes de Arno. singulari 61.numero 2. 81
1 Sensus visus adaptatur ad omnem sensum.Guid.papæ singula.641 §.tensus fo.244.& singulari 895.nu.2.fo.257.& Aluis.de Alb.singul.156. 171
1 Sententia criminalis vtrum prætextu instrumentorum de nouo repertorum.possit à iudice retractari.Lud.Rom.sing.189. 18
2 Sententia lata contra ius litigatoris non expresso errore in sententia,non valet ipso iure , fauore minoris ætatis. Bartol.singulari 67. 112
1 Sententia an possit retractari per testamentum. Ludouicus Romasingul.198. 18
1 Sententia an veniat actorum appellatione.Math.sing.2.& in addi. num.4. 83
1 Sententia iudicis per binum vel trinum actum,consuetudinem confirmat.Lud.Rom.sing.42. 5
1 Sententia an possit ferri contra contumacem in respondendo positionib.eo non citato.Lud.Rom.sing.25. 4
2 Sententia generalis par t exceptionem in non prosecutis, si tamen sunt de appenditijs prosecutorum.Bar.sing.147. 117
1 Sententia iudicis metu lata an sit ipso iure nulla.Ludouicus.Rom. sing.92. 10
1 Sententia absolutoria ab obseruatione iudicij, requirit peremptoriam partis citationem,nisi agens cauisset se prosecuturum, & si nō turum litem infra certum tempus. Ludouicus Romanus singulari 408. 39
1 Sententia continens manifestum iuris errorem , vel contra legem lata est nulla.Lud.Rom.sing.46. 6
1 Sententia sine citatione partis quo casu valeat.Ludouic.Romanus sing.408. 39
1 Sententia lata per syndicos,seu reuisores rationum communitatis, contra administratores communitatis absentes, licet non contumaces,valet.Lud.Rom.sing.231. 22
1 Sententia super incidenti potest ferri sine scriptis.Ludouic.Romasingul.5. 2
1 Sententia si cassetur,vel nulla pronuntietur ad eius petitionem,cuius nihil interest,an prosit illis quorum interest. Ludouic. Rom. singul.253. 24
1 Sententia iudicis condemnantis aliquem accusatum de pluribus iurijs,in vna certa quantitate,non distinguens,tantum pro prima iniuria,& tantum pro secunda,an valeat.Ludouic. Romau. sing.571. 57
1 Sententia iniusta si res empta sit ablata , actio de euitione emptori non datur,quod in eo,qui à fisco vel republica emit,fallit.Ludo. Rom.sing.761. 76
1 Sententia & transactio non valent,nisi agnitis verbis testamenti,& in hoc æquiparantur.Lud. Rom sing.189. 17
1 Sententia lata ab infamē,excommunicato,vel seruo,ratione communis erroris validatur. Nisi illi,inter quos lata fuerit,sciant illū communem errorem esse falsum Lud.Rom.sing.767. 77
1 Sententia sine citatione regulariter non valet,nisi superior vellet cassare statuta à secularibus facta contra ecclesias, & ius diuinū. Lud Rom.sing 675. 68
1 Sententia non potest pro reo per iudicem ferri,neque fieri citatio, nisi petatur.Fallit in causa fiscali,vel reipublicæ.Ludou.Romasingul.570. 57
1 Sententia lata in duobus quinquaginta diuersis ab eo iudice, qui de quinquaginta tantum cognoscere potest,valet,& in quibus quinquaginta sententia valere debeat, iudicis est electio.Lud. Rom. singul.41. 5
2 Sententia lata contra absentem non citatum ipso iure non valet. Aluis.de Alb.sing.83. 169
1 Sententia absolutoria lata in iudicio ciuili parat exceptionem rei iudicatæ in criminali,si causata fuerit super non commisso,secus verò si causata fuerit super crimine per actorem non probato.Bover.in verb.sententia,nu.14. 203
2 Sententia lata ex falsa causa non valet,licet idem potuisset iudicare ex vera Dyn.sing.225. 134
1 Sententia nulla ab vno de pluribus delegatis, alijs non iudicantib. est ipso iure nulla.Math.in l.cum à magistratu.C.quand.prouo. non est necess.nu 1. 179
1 Sententia condemnatoria non est ferenda super quantitate interesse non liquidata.in causa prosecutione.Matheſi.in l.vnic.C.de sent quæ pro eo quod interest.nu.8. 169
1 Sententiæ nomine intelligitur de diffinitiua.Matheſ.in l.2.C.quo & quan.iud.nu.4. 154
1 Sententiæ executor,quod recusationi non subiaceat. Math.in l.ab executione.C.quor.appel.non.recip.nu.2. 180
Sententia, qua pronuntiatur exequendum,vel non exequendum, interlocutoria est,nec ab ea appellatur.nu.3. ibid.
1 Sententia si fuerit lata in iudicio momentaneo possessionis,in principali etiam ad interesse sicut nō potest appellari à sententia lata in principali,etiam non potest appellari à dicta sententia respectu interesse accessorio. Bouerius in verbo,& apostoli.numero 8.folio 204
1 Sententia an possit pro parte valere,& pro parte nō. Gui.pap.sing. 690.nu.3. 246
1 Sententia quāliter debet concipi si defensor in causa interuenerit. Gui pap. sin.690.§.si defensor. 246
1 Sententia interlocutoria non debet de necessitate ferri in scriptis. Gui.pap.sing.780. 238
1 Sententia principis an debeat ferri in scriptis. Gui.pap.sing.580.§. an sententia. 238
1 Sententia inter alios quibus nocet,nocent & acta. Math.in l.gesta. C.de re iud.nu.8. 183
1 Sententiam inferioris declarari nullam ex vna causa petens non obtinebit docendo de nullitate.Mathe.in l.si præsens. C.quom. & quand.iud.num.10. 156
1 Sententiam pecunia emptam ipso iure nullam esse,locum habet in iudice non in arbitro,& quare.Math.in l.venales.C.quan.prouo.non est necess.nu.1.& 2. 180
2 Sententia lata cum expressione causæ non iuuatur per alium , nisi appelletur.Marcus Mantua.sing.448.nu.3. 47
1 Sententiam epistola ferre non potest.math.l.2.C.commi.epist.numero 1. 174
1 Sententiam nullam esse declarari petere posse eum,in quē lata est. Math.in l.2.C.si à non comp.iudi.nu.1. 171
1 Sententia prima diffinitiua quod etiam ex nouis actis & iustificetur & impugnetur.Math.in l.per hanc.C.de tempo.& repar. appel. num.3. 177
1 Sententia lata contra vnum,si tertio plenè præiudicet,id procedere dicitur quando contra præsentem profertur, secus si cōtra absentem etiam per contumaciam,quia tunc quo ad tertij præiudiciū fungitur posse iniusta.Math.sing.26.nu.2. 95
1 Sententia diffinitiua principis,vel principaliter cōtra absentē lata, non facit ius commune,& ideò tertio non præiudicat,secus si cōtra præ

Singular. Doctorum.

tra præsentem feratur.Math.sing.26.nu.2. 95
1 Sententia diffinitiua lata non dato termino ad probandum,valet.in add.ad Math.sing.17.nu.11. 90
2 Sententia lata,hoc modo,pronuntio nō fuisse probatum,est interlocutoria.Pau.de Cast.sing.38.nu.1. 129
1 Sententia contra aliquem per iniuriam lata , tertia non nocet , in add.Math.sing.25. 95
2 Sententia lata sine consilio assessoris de iure regni an sit nulla.Bar. de Capua.sing.95. 184
2 Sententia,in qua non cōdemnatur procurator, sed dominus qui in iudicio non interfuit,est ipso iure nulla.Bart.sing.101. 222
1 Sententiæ appellatione in dubio intelligitur de diffinitiua , non de interloc.in add.Math.sing.93.nu.1. 124
1 Sententia absolutoria quando solum exceptio rei iudicatæ inducatur,& quando actio tollatur ipso iure.Math.sing.97.nu.1. 125
1 Sententia in causa appellationis si ex veteribus actis feratur , succumbens debet condemnari in expensis.Math.sing.81.nu.1.131
1 Sententia à non suo iudice lata est nulla.Math.in l.1.C.si à non cōpe.iudic.nu.1. 171
1 Sententia lata in contumacem,qui tamē fuit præsens vsque ad sententiam exclusiuē,an alij noceat.in addit.ad Matheſi.singul.25. num 3. 95
1 Sententia delegati post suæ delegationis tempora lata nulla est, & semota appellatione delegans rursus cognoscit.Matheſ.in l.cū non eo die C.quando prouo.num.1. 179
1 Sententia contra ius legis lata , est ipso iure nulla, secus si feratur contra ius partis,quia est aliqua,sed venit rescindenda,nisi sit lata contra ius litigatoris,& pro illo,qui habet speciale priuilegiū contra ius commune.Lud Rom.sing.215. 20
1 Sententia,appellationi esse deferendum,est interlocutoria.in addi. Math.sing.19.nu.15. 101
Sententia qua pronuntiatur non esse ritè appellatum,an sit interlocutoria vel diffinitiua.nu.16. ibid.
Sententia absolutoria ab obseruatione iudicij,quādo possit esse diffinitiua.nu.18. ibid.
2 Sententia arbitri dicta sine scriptis non valet,secus in sententia arbitratoris Pau.del Ben.sing.6. 166
1 Sententia non præsumitur lata contra contumacem ob contumaciam,si ex actis appareat de plenissima probatione,vel si ille fuit absens ex probabili & iusta causa.an addition.ad Matheſi.singu. 25.num.5. 95
2 Sententia quæ facit ius inter omnes , non facit ius inter absentes. Pau.de Cast.sing.40.nu.1. 129
1 Sententia continens in se contrarietatem est nulla.Guido pap.singulari.799. 252
2 Sententia absolutoria non nocet agenti ex alia causa.Gui.pap.singul.740.§.sententia. 249
1 Sententia lata præcipitanter dicitur nulla.Guido papæ singul.747. folio 250
1 Sententia lata testibus non publicatis,an sit ipso iure nulla.Guido pap.sing.567.§.verum sententia. 237
1 Sententia dicitur interlocutoria quæ non definit negotium principale,sed speratur alia sententia.Gui.pap.sing.923. 259
1 Sententia non valet vbi legitima citatio non præcessit.Gui.pap.singul.574. 238
1 Sententia inter alios lata,alijs nocet.Gui.pap.sing.740.§. sententia. fol.249.& sing.759.nu.1. 250
1 Sententia per quam quis pronuntiat se non esse iudicem competentem est interlocutoria,habens tamen vim diffinitiuæ.Gui. pap.sing.904. 258
1 Sententia super possessorio lata, an sit diffinitiua vel interlocutoria. Gui pap.sing.823. 254
1 Sententia fertur pro aliquo,in qua sententia narratur quòd talis procurator comparuit & petijt definiri, non tamē constat per acta, an præsumatur procurator.Gui.pap.sing.157. 212
1 Sententia lata cum falso procuratore siue sit lata pro me siue cōtra me potest ratificari.Gui.pap.sing.667. 245
1 Sententia potest mandari executioni contra eū qui se sponte obtulit liti sine mandato , pro alterius defensione. Guido papæ singulari 660. 245
1 Sententia lata contra venditorem qui defensionem causæ suscepit pro emptore,an possit mandari executioni contra emptorē.Gui. pap.sing.535.§.verum. 234
1 Sententia an possit ferri pro actore ex causa sibi superuenienti post litis contestationem.Gui.pap.sing.787. 252
1 Sententia est nulla si processus est nullus. Guido papæ singu.690. folio 246
1 Sententia qualiter sit ferenda si intentetur simul petitorium & possessorium,& probetur in possessorio,& non in petitorio.Gui.papæ sing.516. 233
1 Sententia lata contra ius litigatoris,si in rem transierit iudicatam
si æquitas suadeat vel erronea probetur,retractari debet. Guido sing.697 §.sententia. 247
1 Sententia lata hoc modo,pronuntio nō fuisse probatum,est interlocutoria & non diffinitiua.Guid papæ singulari.611.§.sententia. folio 241
1 Sententia quæ continet falsitatem facti expressē est nulla.Gui.pap. sing 644.§.sententia. 244
2 Sententia lata super nullitate processus,an sit interlocutoria vel diffinitiua.Gui.pap.sing.613.§.3. 241
Sententia super declinatione appellationis lata est interlocutoria. §.sententia super. ibid.
Sententia lata super exceptione peremptoria,est interlocutoria.§. item sententia. ibid.
2 de Sententia interlocutoria,vide ad longum Gui.pap.sing.713.per totum. 241
1 Sententia quādo est nulla per errorem vel alias qualiter debet procedi.Gui pap.sing.986. 262
1 Sententia an possit mandari executioni contra procuratorem.Gui. pap.sing.659.nu.2.& 3. 245
1 Sententia an transeat in rem iudicatam in beneficialibus.Gui.papæ oap.sing.891.§.2. 257
1 Sentētia in absentem lata si pro absente proferatur an valeat.Gui. pap.sing.655.§.an valeat. 245
1 Sententia quæ transiuit in rem iudicatam bene potest retractari si æquitas suadeat,vel erronea probetur.Guido papæ singula.600. folio 240
1 Sententiam non mandat executioni ille cuius est iurisdictio prorogata.Gui.pap.sing.600.§.ille. 240
1 Sententia lata in rei vendicatione contra illum qui dolo desijt possidere,potest mandari executioni contra non possessorem. Guid. pap.sing.690. 246
1 Sententia an personæ mutatione vitietur.Math.in l.1.C.de sent.& interloc.omn.iud.nu.10.& 12. 162
2 Sententia ex processu nullo ratione ordinis non seruati ferri non potest,nisi in ea sit confessio partis.Marcus mantua,sing.366 numero 1. 40
Sententia lata prætextu iuramenti necessarij falsi,retractatur nedū in strumentis nouiter repertis,sed etiam nouiter fabricatis , si in eis esset partis confessio.nu.4. ibid.
1 Sententia arbitratoris non homologatur silentio decem dierū.Bou, in sing.in verb.compromissum.nu.7. 188
1 Sententia concepta in personam domini,qui fuerat litem contestatus,& non procuratoris , qui eam prosecutus fuerat,& contra, an & quando valet.& nu.3.& 6. Math.in l.1.de sent.& interloc. num.1. 162
Sententia vbi nulla est,quòd ex eisdem actis, & cognosci & pronuntiari possit num.2. ibid.
1 Sententia lata de antiquo,licet non appareat vlla acta præcessisse.si tamen hoc habet,viso libello,visa litis contestatione,&c probatis acta præcessisse.Hip.Marsi sing.505.nu.3. 415
1 Sententia si nulla dicta fuerit,ac postea expressè confirmata,executionem meretur etiam si nulla dicta fuisset ex iurisdictionis defectu.Hip.Marsi.sing.502.nu.1. 415
1 Sententiam confirmantem , quam confirmatam magis spectandā. Hip.Marsi.sing.502.nu.2. 415
1 Sententia an feratur in absentem.Math.in l 1. C.quo. & quan.iud. nu.1.& seq. 153
1 Sententia contra sententiam lata super eadem quæstione non valet,secus super diuersa.Mathe.in l.post sententiam.C.de sent.& interloc.nu.2. 164
1 Sententia super possessorio diffinitiua est.Math.in l.post sententiā. C.de sent.& interloc.nu.4. 164
1 Sententia diffinitiua quæ sit,& quæ interlocutoria.Matheſ.in l.post sententiam.C.de sent.& interloc.om.iud.nu.6.fol.164.& in add. Math.sing.39.nu.1.& 2. 101
1 sententia sub prætextu nouorum instrumentorum non debet retractari,nisi negotium publicum ageretur,puta fisci,& id quidem ex causa , sed quare requiratur causa.Marcus Mantua,singula.358. num.1. 40
1 Sententia lata prætextu iuramenti necessarij falsi,per instrumenta de nouo reperta retractatur per restitutionē in integrum,& quæ practica sit huius peritionis.Marcus Mantua,singulari 360. numero 1.& 2. 40
1 Sententia in criminalibus cum vno lata alteri non præiudicat.Math in l.2.C.quib.res iudic.non noc.nu.1. 174
1 Sententia nulla non finitur instantia.Mathe.in l.6.C.quo.& quan. iudic.nu 12. 155
1 Sentētia licet ex falsa causa in iure consistente lata nulla reddatur, si tamen ex duabus causis quarum vna vera sit , altera lata fuerit sustinebitur ex causa vera:Hipolyt.de Marsi.singulari 617.numero 2.& 3. 427

Index

Sententia non continens absolutionem, vel condemnationem, aut æquipollens, est nulla. Mathesil. in l. 3. C. de sent. & interloc. numero 1. 163

Sententia iudicis appellationis continens bene appellatum, vel appellationem esse iustam, valet. nu. . ibid.

1 Sententiæ verba strictè accipienda, testamenti verò legè. Mathe. in l. præses. C. de sent. & interloc. omn. iud nu. 5. 163

2 Sententia in casu l. admonendi. ff. de iureiur quod retractetur absq; restitutione per instrumenta de nouo reperta, ideò est, quia de voluntate partim lata fuerat. Marcus Mantua, singular. 359. numero 1. 40

2 Sententia lata à iudice incompetenti est nulla ipso iure. Alu. de Alb. singu 224. 174

1 Sententiæ specialis mentio in citatione peremptoria fienda ad sententiam non requirit. Math. in l. cõsentaneum. C. quom. & quan. iud. nu. 8. 157

1 Sententia diffinitiua habet executionem paratam, intellige tamen si agatur officio iudicis, non actione iudicati in factum. Alu. de Alber. sing. 30. 167

2 Sententia quæ continet manifestam iniquitatem, vel notoriam iniustitiam, est ipso iure nulla, & semper potest dici nulla. Innocē. singul. 76. 165

2 Sententia de mittendo aliquem in possessionem vno respectu inter locutoria, & alio diffinitiua, & de intellectu ad gl. in l. 1. de iurisd. omn. iud. & in præsenti. C. de his qui ad eccles. confug. mar. man. sing. 35. num. 1. 9

1 Sententia arbitri compromissarij debet mandari executioni per iudicem ordinarium. Gul de Lud. sing. 12. nu. 1. 438

2 Sententia lata contra ius litigatoris etiam per gratiam, etiam non expresso iuris errore tenet. fallit fauore minoris. Petrus de Rau. singul. 168. 140

1 Sententiæ appellatione venit diffinitiua, non præceptum iudicis. Ant. Corsi. in sing. in verb. notorium. nu. 2. 322

1 Sententia lata die feriato est nulla. Math. in l. 4. C. quom. & quand. iud. nu. 1. 155

Sententia vbi nulla est, potest ex eisdem actis eademque instantia alio ferri valida, quando nullus alijs in actis est defectus. ibidem numero 3.

Sententia nulla instantiæ finem non imponi. nu. 4. ibid.

1 Sententia, qua iudex interlocuitur, actorem in integrum restitutionem petentem æratem, & læsionem probasse, vel positiones haberi pro confessis, vel aliquam peremptoriam exceptionem esse plenè probatam, vel legitimè habere obtare, dicitur mera interlocutoria, & ab ea non appellatur. math. sing. 39. nu. 9. 100

2 Sententia vbi est lata in causa principali, & est confirmata bis per iudicem appellationis, tamen poterit iudex primus conueniri in findicatu propter illam sententiam, si continebat iniquitatem. Inno. sing. 48. 165

2 Sententia si dicat, condemnamus talem præsentem, &c. per hæc verba probatur & præsumitur cõdemnatum fuisse præsentem, licet non appareat ipsum fuisse citatum. Inno. sing. 44. 165

1 Sententia lata dolo alicuius litiganris contra contumacem est nulla, sed lata contra præsentem valet, licet posset restitutio deri, vel doli excepto opponi. Math. sing. 17. nu. 4. 89

1 Sententia declaratoria in verb. condemno vel absoluo requiritur, an & quando valeat. Math. in l. 3. C. de sent. & interl. omn. iud. numero 9. 163

2 Sententia præcipitata, nulla est. Ioan. Trigon. singul. 41. numero 2. folio 91

1 Sententia non debet continere voluntatem iudicis, sed iudicium secundum dispositionem iuris. in addition. Mathesilan. singulari 8. num. 2. 86

1 Sententiæ verbum, intelligitur de diffinitiua. Math in l. ante sententiæ. C. quom. appel. non recip. nu. 2. 181

1 Sententia cõtra ius legis errore in ea expresso, est ipso iure nulla, lata vero contra ius partis valet, ted appellatione rescinditur. Math. in l. 1. C. quand. prouo. nu. 1. 179

Sententia probationum à iure improbatarum prætextu lata, est ipso iure nulla. ibid nu. 2.

1 Sententia possessorij appellationem nõ recipit. Math. in l. 1. C. si de momen. poss. fue. ap. nu. 1. 182

Sententia in possessorio diffinitiua est, & an ea appellari potest. ibid. num. 7. 8. & 9.

2 Sententia lata à iudice per metum, est ipso iure nulla. Aluis. de Alb. singul. 228. 174

1 Sententiam in causa appellationis etiam lite non contestata ferri posse. Math. in l. cum anterioribus. § illud etiã. C. de temp. & rep. ap. num. 2. 178

1 Sententia diffinitiua retractari non potest, interlocutoria potest, Mathesil. in l. post sententiam. C. de sent. & interloc. omn. iudic. numero 1. 164

1 Sententia censuræ ecclesiasticæ quæ dicatur, & quæ sententia dispotrionis, seu priuationis. Mathe. in l. 4. C. si à non compet. iudic. num. 3. 171

1 Sententia quando est euidenter nulla, an à pœna l. 2. C. de pœn. iudqui mal. iud. iudex excusetur. Math. in d. l. 2. nu. 3. 172

2 Sententia lata per errorem retractatur beneficio restitutionis. Dy. sing. 151. 134

1 Sententia, per quam res euincitur, non, nisi appelletur, rescinditur. Math. in l. libera. C. de sent & interlo. omn. iud. nu. 1. 164

1 Sententia quæ neque condemnat, neque absoluit, nec æquipollens facit, quod vim diffinitiuè non habeat. Math. in l. cum iudex. C. de sent. & interloc. omn. iud. nu. 1. 165

1 Sententia, quod per verba præsentis temporis non per verba futuri. ferri debeat. Mathesil. in l. cum iudex. C. de senten. & interlocuta numero 10. 165

Sententia sub conditione intrinseca ferri potest, non sub extrinseca. ibid. num. 11.

Sententia lata sic, si actor probauit, reum condemno in petitis, & si non probauit, reum absoluo, an & quando valeat. ibidem. numero 12.

Sententia si actor probabit, non valet. ibid. nu. 13.

Sententia, condemno, si talis consulet eum condemnandum, & absoluo si consulet absoluendum, non valet. ibid. nu. 14.

2 Sententia valet, licet non pronuntietur super petito, dum tamen pronuntietur super eo, quod inciuditur in petito. Alui. de Albert. singul. 24. 167

2 Sententia lata contra legem expresso errore non valet, secus si tacito errore, intellige tamen in causa ciuili. secus in criminalib. Aluisi. sing. 291. 175

1 Sententiam esse desertam, vel non, cognoscere, iudicis à quo esse. Mathesi. in authen. ei qui. C. de tempo. & reparationib. appellation. num. 8. 176

1 Sententiæ nullitas falsa causa per iudicem expressa an arguatur. Math. in l. 2. C. si ex falsi instr. nu. 4. 174

Sententia nulla vbi per iudicem appellationis confirmatur, quòd ex secunda non prima agendum sit. ibid. nu. 5.

Sententia quæ non transeat in rem iudicatam. ibid. nu. 7.

2 Sententia lata à iudice delegato valet eo casu, quo delegans non potest delegare si partes scuerint. sing. 37. 130

2 Sententia tenet lata à iudice, cui superuenit iurisdictio post inchoatum processum. Dyn. sing. 36. 130

1 Sententia non certa per se nec per acta probatoria non valet, & quando procedat. Math. in l. 3. C. de sent. quæ sin. cert. quant. numero 1. & 2. 169

1 Sententia super testamenti apertione, vel hæredis scripti missione in possessionem lata non recipit apppellationem. Mathesil. in l. quisquis. C. quo. ap. non recip. nu. 1. 181

1 Sententia in plures principales sicut diuisionem in viriles inducit, ita si lata sit in procuratores diuersorum principalium. Math. in l. 2, si C. plur vna senten. nu. 1. 174

1 Sententia super dote incerta ferri non potest. math. in l. 4. C. de sent. quæ sin. cert. quant. nu. 2. 169

Fallit vt num. 5. ibid.

Sententiæ consentire videtur, qui non appellat. ibidem. numero 4.

2 Sententia confiscationis bonorum facta extra crimen læsæ maiestatis, est nulla, quantum ad præiudicium vassallorum ipsius principis, dominorum immediatorum condemnati. Columb. singul. 6. numero 1. 176

1 Sententia per quem legenda. Math. in l. 3. C. de sent. ex peri. recit. num. 6. fol. 161

2 Sententia lata ex causa falsa, si fuerit confirmata per iudicem appellationis ex vera causa, tunc agitur ex sententia secunda. Paul. de Cast. sing. 42 nu. 1. 129

1 Sententia debet ferri in scriptis, & de consensu partium potest ferri sine scriptis. Et multa de consensu partium, quo multæ actus solennitates possunt remitti. Ant. Corsi. in sing. in verb. senten. 10. num. 1. 335

2 Sententia lata contra vnum potest mandari executioni in rebus apud eum existentibus. Paul. Cast. sing. 56. nu. 1. 129

1 Sententia interlocutoria notoriè iniusta potest à iudice sine citatione reuocari. Anton. Corset. in singul. in verb. sententia. 4. numero 1. 332

2 Sententia in causa matrimoniali potest ferri sine scriptis. Paul. de Cast. sing. 39. nu. 1. 129

2 Sententia lata secundum diuersum intellectum legis, si tamen intellectus varietur per doctores, tenet. Paul. de Castr. singular. 44. num. 1. 129

1 Sententia interlocutoria si est executioni demandata, non potest reuocari, nisi de consensu partium. Ant. Corsi. in sing. in verb. sententia. 2. num. 1. 332

1 Sententia

Singular. Doctorum.

1 Sententia in absentem etiam ex probabili & necessaria causa lata ei non obest. Math. in l. cùm non voluntatis. C. quomo. & quan. iud. numero 1. 160

1 Sententia arbitri corrupti valet, licet obstet exceptio doli. Secus si contineat expressum errorem. Math. sing. 182. nu. . 149

1 Sententia lata in prima instantia contra minores indefensos non valet. Secus si lata fuerit in causa appellationis. in additi. Math. singul. 44. nu. 17. 105

1 Sententia diffinitiua in quibus differat ab interlocutoria. in addi. Math. sing. 39. nu. 3. 101

Sententia interlocutoria habens vim diffinitiuæ quomodo cognoscatur. nume. 4. ibidem

1 Sententia interlocutoria, per quam finitur officium iudicis, dicitur habere vim diffinitiuæ. in addi. Math. sing. 39. nu. 5. 101

1 Sententia qua iudex dicit, condemno te ad id quod debes, an valeat, si certa quantitas in actis appareat. Anto. Corse. in sing. in verb. sententia. 9. nu. 1. 333

1 Sententia contra iudiciorum ordinem lata est nulla. Mathes. in l. prolatam. C. de sent. & interloc. omn. iud. nu. 1. 163

Sententia quæ expressum errorem non habet, valet. ibidem numero 3.

Sententia lata nullis probationibus receptis valet. nu. 4. ibidem

1 Sententia, qua iudex pronuntiauit filiumfamilias potuisse testari, & ideò eius testamentum valere, non valet, licet possit saluari in peculio castrensi vel quasi. Math. sing. 19. nu. 3. 91

1 Sententia diffinitiua, vel interlocutoria lata expresè contra regulam iuris communis, est nulla, licet sint aliqui casus, in quibus possit saluari, si ij in sententia non fuerint expressi. Math. singu. 19. nume. 1. 91

1 Sententia lata pro reo in duplicibus iudicijs non præfertur. Math. sing. 109. num. 3. 128

1 Sententia si sit lata in duobus quinquaginta diuersis ab eo iudice, qui de quinquaginta tantùm cognoscere poterat, an valeat? Et an in quibus quinquaginta sententia valere debeat, iudicis sit electio. in addi. Math. sing. 115. num. 7. 133

1 Sententia lata contra minorem habentem curatorem quando valeat. in addi. Math. sing. 44. nu. 1. 105

2 Sententia lata præcipuè in criminali contra absentem, valet. Paul. de Cast. sing. 30. num. 1. 129

1 Sententia interlocutoria à qua bis fuit appellatum, si fuit confirmata, non potest per iudicē reuocari. Ant. Corsi. in sing. in verb. appellatio. 3. num. 1. 302

1 Sententia pro delicto contra vnum lata, tertio nocet, vbi de ærarij publici agitur commodò, idque adeò vt citra nouum processum, ipsius sententiæ vigore contra tertium deueniri possit, qui nec se hinc tutabitur, quod ad causam citatus non fuerit. Et q si sententia huiusmodi nulla fuerit, principis tamen rescripto validata. Hip. Marsi. sing. 216. num. 1, & 2. 372

2 Sententiæ latæ contra patrem executionum potest fieri in peculio quod assignauit filio: intellige tamen dum sententia non sit lata ex causa peculiari. Marc. Mant. sing. 259. nu. 1. 30

1 Sententia lata per metum iudicum est ipso iure nulla. Ant. Corse. in sing. in verb. sententia. 16. nu. 1. 337

2 Sententia ex præsumptionibus lata nunquam transit in rem iudicatam. Pe. de Rauen. sing. 19. 135

1 Sententia præsumitur lata ex leuiori causa, & minus infamante. Franc. Crem. sing. 38. nu. 1. 267

2 Sententia lata sine partium citatione non valet, idem in sententia principis, vel Papæ. Paul. de Cast. sing. 27. num. 1. 129

1 Sententiam obtinens in causa paincipali, si postea ex nouis actis succumbat in causa appellationis, non debet in expensis condenari. Secus si ex primis. in addi. Math. sing. 81. nu. 1. 121

2 Sententia non valet, si iudex tulit sententiam, antequàm nuntius nullus ad citandum referat se citasse. Paul. de Castro. singulari 28. numero 1. 129

2 Sententia in notorio crimine fertur etiam parte non citata. Paul. de Castr. sing. 55. nu. 1. 129

2 Sententia lata inter alios prodest alijs, etiam ad quos nõ spectat, si non per modum actionis fuerit petitum per actorem aliquid annullari. Paul. de Cast. sing. 13. nu. 1. 129

1 Sententia principis facit ius quoad omnes: secus eius consultatio quando per eam non intendit disponere, sed id quod iure cautũ est approbare. Ant. Corse. in sing. in verb. consultatio. nu. 2: 304

1 Sententia corporis afflictiua post lapsum decem dierum non põt iure communi retractari, licet posteà appareāt probationes innocētiæ, sed ex gratia speciali à principe restitutio fieri potest. Ant. Corse. in sing. in verb. sententia. 13. nu. 1. 377

1 Sententia lata contra fiscum aduocato eius absente, nò tenet. Ant. Corsi. in sing. in verb. pupillus. nu. 1. 325

1 Sententia lata ex libello inepto est ipso iure nulla. Ant. Corset. in sing. in verb. nihil agit. nu. 2. 322

1 Sententia potest reuocari, si error probabilis detegatur, & an id procedat in sententia quæ transiuit in rem iudicatam. An. Corsi. in sing. in verb. sententia. 6. nu. 1. 332

1 Sententia si contra ius litigatoris sit lata, & transuerit in rem iudicatam, an possit peti in integrum restitutio ex clausula generali. Ant. Corsi. in sing. in verb. sententia. 8. nu. 1. 333

2 Sententia arbitri lata contra ius litigatoris an valeat. Ioan. de Arno. sing. 83. num. 1. 83

1 Sententia lata super condictione furtiua non prodest, nec nocet ad plenum in actione furti, nec econtrà. Et an idem sit in actis probatorijs. math. sing. 191. nu. 2. 151

1 sententia mulctæ est interlocutoria. Math. in l. 2. C. de sent. ex pericu. recit. num. 8. 160

1 Sententiæ quibus nocet vel prodest, eisdem nocebunt, vel proderunt probationes. in addi. Math. sing. 191. nu. 8. 151

1 Sententiæ in peremptoria citatione mentionē specialem fieri nõ necesse. Mathe. in auth. qui semel. C. quomodo & quando iud. numero 8. 158

1 Sententia in causis summarijs absente nõ citato lata, valet. Math. l. 7. C. quom. & quan. iud. nu. 6. 157

1 Sententia lata per verba obscura, quòd debeat declarari per acta probatoria, etiam si ad illa non fiat relatio expressa, quomodò intelligatur. Math. sing. 141. nu. 1. 140

1 Sententia lata contra citatum ad domum, vel per edictum, & si ad eius notitiam citatio non deuenerit, valet. Math. in l. 3. C. quo. & quand. iud. num. 1. 154

2 Sententia debet formari contra defensorem defensorio nomine. Paul. de Cast. sing. 33. nu. 1. 129

1 Sententia quæ in rem transiuit iudicatam, rescisioni non subiacet. Math. in l. cùm præsentibus. C. quo. & quan. iud. nu. 1. 160

1 Sententia lata contra minores dolo aduersarij est ipso iure nulla. Math. sing. 44. nu. 4. 104

1 Sententia lata contra minores indefensos, siue non habeant curatorem siue habeant, & recusēt eos defendere, non valet. Mathe. singu. 44. num. 5. 104

1 Sententia lata contra ecclesiam prælatum habentem, licet eam defendere negligētem, valet. sed si rectore careat, sententia est nulla. Math. sing. 44. nu. 6. 104

1 Sententia alibi quàm statuto loco lata, est nulla. Mathes. in l. 5. C. quo. & quan. iud. nu. 2. 155

1 Sententia lata contra sententiam quæ transiuit in rem iudicatam est nulla ipso iure, & de veritate. Mathes. in l. 1. C. quando prou. numero 1, & 3. 178

1 Sententiæ tacitè consentit, qui non appellat. Math. in l. 3. C. quomodo & quan. nu. 4. 154

2 Sententia à non suo iudice lata, non valet. fallit nu. 3. Marc. Mant. singu. 320. num. 1. 36

1 Sententia lata neque corrigitur neque mutatur. num. 10. potest tamen peti in integrum restitutio. & nu. 11. Math. in l. 2. nu. 4. C. de sent. ex pericu. 160

1 Sententia absolutoria iniusta, an tollat naturalem obligationem. Et quid de condemnatoria iniusta, an eam inducat. Math. sing. 126. num. 1. 135

1 Sententia iudice in loco maiorum non sedente, an & quando nulla. Math. in l. 1. C. de sent. ex peric. recit. nu. 5. 160

Sententia per metum lata an & quando valeat. ibid. nu. 7. & seq.

1 Sententia cum deliberatione ferenda. Math. in l. 2. C. de sentē. ex pericu. num. 2. 160

1 Sententia possessorij præiudicij nihil petitorio afferri. Mathe. in l. 3. C. si à non compe iud. nu. 3. 171

1 Sententia debet esse conformis libello. Ant. Corse. in sing. in verb. libellus. 1. nu. 2. fol. 317. Pe. Gerar. sing. 4. nu. 6. 282

1 Sententia contra vnum lata alij nocitura, si in contumaciam partis se non defendentis lata fuerit, non præiudicat ipsi, cui alioq; præiudicare ac nocere poterat: vt quæ ob contumaciam, nõ ius, lata esse præsumatur. Hip. Marsi. sing. 4. nu. 1. 343

1 Sententiæ ferendæ vt interfint partes citandæ, veniunt. Mathesi. 7. C. quom. & quan. nu. 2. 156

1 Sententia quando expressione falsæ causæ vitietur. in addi. Mathe. singu. 18. num. 3. 91

1 Sententia propriè intelligitur de diffinitiua. Math. sin. 93. nu. 1. 124

1 Sententiam excommunicationis quis incurrit scribendo excommunicato. Boue. in sing. in verb. excommunicatio. nu. 1. 190

1 Sententia an valeat quando dominus, qui litem per procuratorem contestatus fuerat, solus fuit citatus ad sententiam, & contumax. Math. in l. 1. C. de sen. & interlo. nu. 14. 162

Sententia in qua dominus solus & præsens condemnatus fuit, an valeat. numero 16. ibidem

2 Sententia in scriptis ferenda. Marc. Mant. sing. 695. nu. 1. 70

1 Sententia ipso iure nulla an appellatione vel pronuntiatione iudicis malè appellatum pronuntiantis cõfirmetur. Math. in l. 1. C. quando

Index

quando pronoc.nu.6,& 7. 178
Sententiæ nullitatem deducendi modi.ibid.nu.8. 179
2 Sententia lata super expensis,non citata parte valet.Pau. de Cast. singu.311.num.1. 129
2 Sententia etiam per verba merè negatiua ferri potest.Mar.Mant. singu.229.num.1. 28
1 Sententia lata contra solitum morem iudiciorum est nulla. Guid. Pap.singu.192. 213
1 Sententia lata in confessum,etiam iudicio minus legitimè instituto,valet.Guid.Pap.sing.124. 211
1 Sententia aliqua reperitur lata centum anni sunt elapsi contra habitatores alicuius castri vel loci.nunc dominus modernus vult se iuuare de tali sententia contra habitatores, qui dicunt, quòd non sunt hæredes prædecessorum.Guid.Pap.sing.177. 215
1 Sententia in non confessum vel conuictum est nulla. Guido Papæ sing.183.§.sententia. 212
1 Sententia excommunicationis non potest suspendi:sed interdictū sic ad certum tempus.Gui.Pap.sing.310.§.sententia. 217
1 à Sententia super simplici possessorio non appellatur de iure ciuili.Guid.Pap.sing 356. 225
1 Sententia arbitri non mandatur executioni vbi est pœna. Guido Pap.sing.278.§.Oldraldus. 215
1 Sententia an possit mãdari executioni contra illum qui habet causam ab illo qui dolo desijt possidere.Gui.Pap.sing.561. 236
1 Sententia quæ continet apertam iniquitatem non transit in rem iudicatam.Guid.Pap.sing 195.§.sententia. 216
1 Sententia super momentanea possessione est definitiua.Gui.Pap. singu.356.§.sententia. 221
1 Sententia lata à principe in criminali cõtra absentem valet.Gui. Pap.singula.101. 210
Sententia debet ferri contra illum qui suscepit diffinitionem causæ.§.2. ibidem
Sententia lata hoc modo pronuntio non fuisse probatum, est interloquutoria,& non diffinitiua.§.3. ibid.
Sententia hoc modo lata,impono tibi silentium est diffinitiua sententia.§.4. ibid.
1 Sententia super bannimento in crimine lata dicitur interlocutoria.Guid.Pap.sing.641. 244
1 Sententia lata contra colonum non præiudicat domino proprietatis.Guid.Pap.sing.283.§.sententia. 216
1 Sententia expensarum potest ferri contra aliquem si est cõtumax, licèt non sit citatus.Guid.Pap.sing.419.§.licet quis. 227
1 Sententia arbitri tacitè emologatur per partes per lapsum decem dierum.Guid.Pap.sing.378.§.sententia. 214
1 Sententia lata contra defunctum debet mandari executioni, non obstante,quòd hæres cum beneficio inuentarij ponat bona in declaratione.Guid.Pap.sing.12.fol.207 & sing.290. 216
1 Sententia non potest ferri sine litis contestatione, nisi in causis in quibus lis non contestatur.Guid Pap.sing.612. 241
1 Sententia continetur appellatione actorum.Guid.Pap.singu.386. §.appellatione. 225
Sententia si cõtinet plura capitula licitum est appellare ab vno capitulo.§.si sententia. ibid.
1 Sententia nulla an confirmetur per appellationem.Guid.Pap.sin. 581.§.verum per. 238
1 Sententia arbitratoria est quædam transactio.Guido Papæ singu. 375.§.sententia. 223
1 Sententia lata contra principalem potest mandari executioni cõtra fideiussorem sine nouo processu.Guido Papæ singulari 586. §.seneentia. 239
1 Sententia in cuius personam feratur non curatur de iure canonico an in dominum litis vel in personam domini instantiæ siue causæ.Guid.Pap.sing.333. 219
1 Sententia lata de falso contra notarium eo absente ex forma statuti,excusatur ab infamia.Gui.Pap.sing.330.§.sententia. 218
1 Sententia lata contra vnum, vel acta probatoria contra eum facta,si tertio plenè præiudicare debeant, tunc tantùm præiudicant,quando sententia est contra præsentem lata.Math. singu. 23.numero 1. 95
1 Sententia lata à iudice à quo post appellationem rectè & ritè ab eius interlocutoria interpositam, non valet,nec per appellationis desertionem subsequentem conualescit:secùs si post desertionem fieret processus a iudice à quo.Math.sing.19.nu.2.f. 96. & in addit.num.11. ibidem
1 Sententia iudicis inducit notorium:quòd etiam intellige de sententia interlocutoria.Bouerius in singulari in verbo notorium. numero 3. 196
1 Sententia contra vnum lata,vt alteri præiudicet,nouem requirun tur.in addi.Math.sing.25. 95
1 Sententia lata contra contumacem tertio non præiudicat. Fallit, quando lex vel statutum considerat tantum actum sententiæ.
in addi.Math.sing.25.ibid.6. 95
1 Sententia lata contra ecclesiam indefensam à prælato an & quando valeat.in addi.Math.sing.44.nu.5. 165
2 Sententia nulla quomodò validetur partium consensu, & an hoc sit indistinctè verum.Marc.Mant.sing.576.nu.1,& 2. 59
2 Sententia lata contra legem quæ diuersos intellectus patitur non infirmatur,licèt superueniat lex confirmans vnum. Paulus.de Cast.sing.37.num.1. 129
2 Sententia lata super iurisdictione non præiudicat iudici alterius territorij.Pau.de Cast.sing.311.num.1. 129
2 Sententia debet mandari executioni, non obstante, quòd aliquis dicat se habere ius in re,dummodò ille,pro quo est lata sententia,caueat.Pau.de Cast.sing 34.nu.1. 129
2 Sententia est edenda parti.Pau.de Cast.sing.29.nu.1. 129
2. Sententia diffinitiua potest ferri etiam lite non contestata, quãdo actori nõ potest benè succurri per missionem in possessionem. Pau.de Cast.sing.41.nu.1. 129
1 Sententia lata contra absentem dolo aduersarij præsentis in exprimendo falsum,siue illud per falsos testes probauerit, siue non, est ipso iure nulla:secùs si pars præsens tacuerit aliquam exceptionem dilatoriam,vel peremptoriam aduersario absenti competentem.Math.sing.18.nu.1. 90
1 Sententia interlocutoria,in qua iudex pronuntiat se iudicem incõpetentem,reuocari non potest.Anto.Corset.in singul.in verbo sententia.5.nu.1. 332
1 Sententia diffinitiua debet ferri in scriptis, aliàs non valet.fallit in casibus,de quibus ibi.Pe.Gerard.singu.74.nu.1. 296
Sententia diffinitiua in causa matrimoniali siue scripeis lata valet.numero 2. ibidem
1 Sententia,qua iudex ad quem pronuntiat appellationem esse desertam,vel non ritè appellatum,vel appellari non potuisse,interlocutoria dicitur.Mathes.singu.39.nume.3.fol. 100. & in addition.numero 14. 101
1 Sententia,qua iudex absoluit reum ab obseruatione iudicij propter exceptionem litis finitæ,est interlocutoria.Math. singu.39. nu.4.fo.100.& in addi.num.17. 101
1 Sententia in delictis contra vnum ex correis lata, an cæteris noceat.numero 17. 101
Et an absolutoria econtrà prosit.in addition.Mathes.singulari 15. numero 17. 95
Sententia contra ecclesiam indefensam à prælato lata, an valeat. numero 6. ibidem
Sententia qua pronuntiatur appellationem desertam, est interlocutoria.ibid.num.8.
1 Sententiam per pecuniam latam nullam esse: Et dans pecuniam non corumpendi iudicis causa,sed conseruandi iuris sui proposito,eam repetere potest.Hip.Marsi.sing.190.nu.2. 368
Et quid si post sententiam latam data sit pecunia.nu.3. ibidem
2 Sententia in contradictorio iudicio lata facit ius quò ad alios. Marc.Mant.sing.101.num.1. 15
1 Sententia seu laudum arbitratorum lata absente,& non citata parte non valet.Bouerius in singulari in verbo compromissum. numero 18. 188
Sententia arbitralis non potest homologari per conuentionem præcedentem,num.16. ibidem
1 Sententia lata contra pupillum non valet, licèt à principio causæ tutor pro eo comparuerit,& postea contumax fuerit. Secus si præsens fuerit in iudicio tempore latæ sententiæ. Gulielm. de Ludo,sing.93.num.1. 440
1 Sententia interlocutoria,in qua iudex interpretatur verba ambiguę sententiæ,non potest reuocari.Ant.Corse.in sing. in verb. sententia.1.num.1. 332
1 Sententia interlocutoria quæ habet vim diffinitiuæ,reuocari non potest.Ant.Corsi.in sing.in verb.sententia.3.nu.1. 332
1 Sententia quæ fertur ex probationibus priuilegiatis nunquã transit in rem iudicatam.Pe.Gerard.sing.20.nu.3. 289
Sententia lata de consilio sapientis nunquàm transit in rem iudicatam.numero 4. ibid.
1 Sententia condemnatoria ab ea,quæ dicit quem condemnandum differt,ideoque legatus licet Episcopum deponere non possit, potest tamen pronuntiare Episcopum deponendum esse. Sicut & clericum deponere nequit,deponendum tamen pronuntiare potest.Et multa id genus.Hip.Marsi.sing.200.nu.1. 369
1 Sententia,per quam pronuntiatur quem commisisse crimen priuatione dignum,ob id priuatus non est nisi id ipsum in sententia contineatur expressim.Hip.Marsi.sing.200.nu.2. 369
1 Sententia,vbi notoriè appareat iniusta,reuocari debet, etiam si ab ea appellatum non fuerit. Et ibidem quod iniustitiæ notorietas sententiam reddat nullam,velut & iniquitas.Hipoly.Marsi. singu.473.nu.1. 411
1 Sententiam(cuius iniquitas ex actis,vel sententiæ tenore euidens est iniquitas(

Singular.Doctorum.

est iniquitas)victoris dolo ac obreptione obtenta omninò p superiorem tractandam,supplicationis.saltem auxilio,cum appellationis aut restitutionis via reparari nequeat.Hipo.Marsi.sing. 473.numero 2. 411
1 Sententiam latam ex falsa causa,vide Guid.Pap.sin.286.§. de sententia.fol.216 & sing.582. 239
2 Sententia lata hoc modo,impono tibi silẽtium,est diffinitiua.Pau. de Cast sing.45.num.1. 129
2 Sententia si ex processu nullo feratur, potest ei oppoui exceptio annullati processus.Gui.de Iud.sing.80.nu.1. 440
1 Sententiam sine probationibus non valere.Quòd modò verũ est, nisi iudici iudicandi potestas etiam de facto,& sola facti veritate inspecta data esset,prout que ipsi melius visum fuerit.Hipol. Marsi.singulari 486.nu.1. 413
1 Inquirendi veritatem summariè ac de plano habens facultatem, & etiam condemnandi, sine causæ cognitione, ac probatione condemnare potest.Hip.Marsi.sing.486.nu.2. 413
1 Sententia multis casibus in rem iudicatam non transit, maximè quæ ex dicto sine relatione peritorum lata est,etiam si ab ea appellatum non sit.Hip.Marsi.sing.427.nu.1. 405
1 Sententias tres conformes licèt quis contra se sustinuerit,attamẽ de iudice in syndicatu conqueri potest.Et quid si is non appellauit,vel si appellauit pendet appellatio.Hipol Marsi. singulari 646.numero 2.& 3. 432
1 Sententiam confirmare videtur,qui ab ea non appellat. Hipolyt. Marsi.sing 487.num.1. 413
Fallit tamen quando sententia aduersus procuratorem falsum lata esset,nec dominus appellauerit.nu.2. ibidem
1 Sententia,si intra decem dies appellatum non sit licèt in rem iudicatam transierit,agenti tamen de sententiæ nullitate probabili ratione interim appellandi tempus non currit.Hipo. Marsi. singu.152.num.1. 361
2 Sententia condemnatoria lata in personam procuratoris, dominum non infamat.Marc.Mant.sing.16.nu.1. 7
2 Sententiam transire in suum effectum quid.Marcus Mantua sing. 20.numero 8. 6
1 Sententiam, quæ in rem transiuit iudicatam, instrumentorum recens compertorum prætextu non retractari:sed restitutionis in integrum beneficio,si iusta ignorantiæ subfuerit causa,nec inniti tendum esse.Hip.Marsi.sing.229.nu.1. 375
1 Sententia vt efficax sit,& scribi debet,& à iudice ore proprio recitari & legi.Nec satis est quòd iudex ad scriptum se referat,vt pote dicendo,pronuntio,vt hoc consilio scripto continetur:sed ipse legere debet.Hip.Marsi.sing.527 nu.1. 417
1 Sententia nulla non meretur sententiæ nomen.Math.in l. 2.C.de sent.ex peric.recit.num.1. 160
1 Sententia declaratoria dominij vel absolutoria ab obseruatione iudicij quando in rei vendicatione sequi possit. Math. singulari 137.numero 1. 139
Sententia lata super dimidia rei petitæ in rei vendicatione quando valeat.num.2. ibidem
1 Sententia quæ transiuit in rem iudicatam habet præsumptionem quòd ritè & rectè lata fuerit,quæ tamen præsumptio tolli potest per confessionem partis.Anto.Corsi.in singul. in verb. sententia.12.nu.1. 336
1 Sententia certificari potest ex actis.Petrus Gerardus, singulari 4. numero 13. 282
1 Sententia sola vbi nulla est,ex eisdem actis eam iudicare ordinarius non delegatus,qui eam tulit,potest.Math.in l.1.C. de sen. ex pericu.num.2. 160
1 Sententia si notoriè iniusta appareat, debet reuocari, licet ab ea non fuerit appellatum:quia sententia continens manifestam iniquitatem est ipso iure nulla.Anto.Corse.in singul in verb.sententia.7.num.1. 333
1 Sententia contra vnum lata tertio non præiudicat, etsi cohæres eius esset.Math.in l.2. C.quibus res iud.non noc.nu.1. 174
Sententia non nisi inter litigantes ius facit.nu.2. ibid.
Sententia an & quando ius faciat quò ad omnes,& quæ requiran tur.num.4,& 5. ibidem
1 Sententia lata ex falsis instrumentis reuocat falso probato.Math. in l.1.C.si ex falsis instru.nu.1. 174
2 Sententia fertur quandoque secundum partis voluntatem. Dyn. singulari 175. 133
2 Sententia valet,si iudex dicat,credo Titium debere centum Sempronio.Pe.Rauen.sing.661. 153
2. Sententia si fertur contra testamentum,& legatarij velint petere legatum,quòd contra hæredem agunt.Dyn.sing.231. 134
1 Sententia pignoribus captis & distractis quando executioni mandetur.Math.in l.eos.de execut.rei iud.num.1. 173
2 Sententia nunquam transit in rem iudicatam vbicunque vertitur periculum animæ.Aluis.de Alb.sing.145. 171
2 Sententia lata in contradictorio iudicio facit ius quoad omnes. Per.Raue.singu.826. 158
2 Sententia lata contra fideiussorem qui non adhibuit aduocatum, vel malum adhibuit,non nocet debitori.Petrus Rauen. singulari 797. 157
1 Sententia diffinitiua quòd pignorum captione & distractione executioni mandari possit.Mathes.in l.2.C. de execut. rei iudicat. numero 1. 173
Sententia executionem habet paratam,nisi nouata sit.nu.2. ibid.
2 Sententia super ingenuitate ritè lata facit ius apud omnes.Baldus singulari 94. 126
1 Sententia inter Latinos Græcè,& econtra ferri potest. fallit inter idiotas.Math.in l.iudices.C.de sen.& interlo.nu.1.& 3. 165
Sententia ferri debet coram partibus.ibid.nu.2.
1 Sententiam contra contumacem lata tertio non præiudicare.Mat. in l.nemo.C.de sent & interlocu.nu.3. 165
1 Sententia lata principis rescripto non rescinditur.Math.in l.3. C. sent.rescind.non poss.nu.1. 172
2 Sententia in qua non condemnatur procurator, sed dominus qui iudicio non interfuit,est ipso iure nulla.Petrus Rauen.singulari 638. 153
2 Sententia lata ex priuilegiatis probationibus,nunquàm transit in rem iudicatam.Pe.Rau.sing.662. 153
1 Sententia non debet executioni demandari ad instantiam hæredis victoris:vel contra hæredes condemnari per viam officij iudicis quæ est extraordinaria.sed debet exequi per actionem iudicati:scilicet,oblato super eo libello in via ordinaria. Boueri in verb.executio.num.23. 205
1 Sententia non potest pronuntiari nulla,ex alia noua causa in appellatione ab initio non comprehensa, nisi appellans ab initio proposuisset generaliter sententiam nullam:quoniam videretur tunc omne ius nullitatis ab initio in iudicio deduxisse. Boue.in verb.nullitas.num.1. 205
Sententia lata contra primam ita demum nulla est,si de prima fuerit exceptum ante prolationem sententiæ.ibid.nu.4.
1 Sententia lata super inepto libello, est ipso iure nulla, ac si esset ab incompetenti iudice lata.Bouerius in singulari in verbo sententia numero 1. 203
Sententia debet esse indiuidua,aliàs est nulla ipso iure.nu.11. ibid.
2 Sententia nulla ratione incertitudinis non impedit ferri aliamsententiam:debet tamen primò renuntiari de nullitate primæ.& hoc procedit etiam in dote.Pe.Rau.sing.640. 153
2 Sententia lata per falsum procuratorem, non potest haberi rata à domino,vt prosit & obsit sibi.Aluis.sing.104. 170
1 Sententiæ latæ simpliciter & absolutè contra plures effectus, an in portiones viriles diuidi possit.Mathes.in l.1.numero.2.C.si plura.vna sentent 174
Sententiam ad actoris detrimentum actionem nõ nouare. ibidem numero 5.
2 Sententia lata in ciuili præiudicat in criminali.Dyn sin.200. 133
2 Sententia generalis non patit exceptionem in non prosecutis.Pe. Rauen.sing.385. 146
2 Sententia lata super homicido contra Titium, & si fuit executioni mandata non prodest Caio,qui verè interfecit.Pe.de Rauen. singu.264.fol.143.& sing.687. 154
2 Sententia si feratur ex probationibus falsis dolosè factis cõtra absentem,est ipso iure nulla.Pe.Rau.sing.670. 153
1 Sententiæ reformatio ex quibus fiat.Math.in l.si præses.c. quom. & quand.iud.nu.14. 156
2 Sententia restitutionis lata pro minore non retorquetur contra eum si vult renuntiare sententiæ.Pe.Rau.sing.280. 143
1 Sententia lata falsitatis à iudice secutæ prætextu quòd rescindatur. Math.l.3.C.si ex fals.instr.num.1.& 2. 175
1 Sententia lata ab ordinario alio loco quàm maiorum, non valet. Math.in l.cùm sententiam.C.de sent.& interlocutio. omnium iudic.nume.1. 164
Sententia in loco secreto ferri non debet.nu.2. ibidem
1 Sententia lata pro actore super petitorio & possessorio simul non differtur executio in possessorio reintegrationis, propter pendẽtiam appellationis super proprietate,quia abtectus dominij nõ impedit tale possessorium.Boue.in verb.executio.nu.27. 205
1 Sententia quæ transit in rem iudicatam,præsumitur ritè & solenniter prolata,& condemnatus fuisse præsens, & debitè citatus, licèt hoc non in sententia expressit.Bouerius in verbo sententia.numero 5. 203
1 Sententia lata sub conditione vel modo valet,nisi appellatione rescindatur.Mathes.in l.cùm eorum.C.de senten.& interloc.om. iudic.numero 1. 164
Sententia libello non conformis quando valeat.nu.3, ibidem
Sententia incerta super indẽnitatis præstatione quod valeat quomodo intelligatur.ibid.nu.5.

Index

Sententia diffinitiua non potest infra decem dies datos ad appellandum executioni demandari,licèt in interlocutoria sit secus. Boue.in verb.executio.nu.14. 205
2 Ex sententia arbitri pacto nudo, & sine pœna assumpti homologata tacitè vel expressè oritur actio,& contestatio facta coram arbitris,inducit perpetuationem & interruptionē præscriptionis,sicut facta coram iudice:& probationes factæ coram arbitro faciunt fidem coram iudice:Pe.Rau.sing.16. 136
1 Sententia lata incerta super accessorio valet:vt pote super fructib. restituendis Boue.in verb.sententia.nu.10. 203
1 Sententia lata super futuro dependente à præsenti valet. Mathe. in l. .C.de sent.quæ sine cert.quanti.nu.1. 168
Sententiæ prolationi officium iudicis finiti.nu.4. ibidem
1 Sententia diffinitiua lata sine legitima citatione præcedente etiã pro absente non citato nulla est ipso iure.Bouerius in verb. sententia.numero 13. 203
1 Sententia arbitratoris potest peti exequi iudicis officio, si interuenerit iuramentum:aliàs competit actio ex stipulatu, si interuenerit stipulatio,vel actio ex eo contractu, super quo arbitratū est.Boue.in verb.executio.nu.7. 205
1 Sententia incerta quando valeat,& quæ necessaria.Math.in l.2.C. de sen.quæ sine certa quanti.nu.1.& 3. 168
Sententia incerta in actionibus generalibus an valeat.nu. 4. ibid.
2 Sententia & executio quando subito ferenda.Marcus Mant. sing. 119.numero 1. 18
1 Sententia per vnum iudicem lata, non potest per alium iudicem executioni demandari via officij iudicis, nin per relationem illius iudicis,qui sententiauit.Boue.in verb.executio.nu. 5. 205
1 Sententia diffinitiua debet in scriptis proferri,id est, recitari:aliàs non valet etiam de consensu partium lata.Bouer.in verbo sententia.numero 15. 203
1 Sententia potest ferri in absentia partis aduersæ post conclusionē in causa arbitrij factam.Bouerius in singulari in verbo renuntiatio.numero 4. 202
1 Sententia interlocutoria transit post decem dies in rem iudicatā quòd ad partem:sed non quòd ad iudicem:quoniam iudex eodem durante iudicio cognoscendo suum errorem, potest eum quandocunque contrario imperio ex officio suo reuocare. Bouerius in verb.sententia.num.16. 203
2 Sententiatum capitalium forma.Ioann.Anton. Trigon. singulari 16.numero 4. 87
1 Sententia simplex habet tacitam relationem ad libellum. Boueri. in singu.in verb.sententia. 203
1 Separatorum separata esse debet ratio.Guido Papæ singulari 51. fol.209.& singu.759. 250
1 Sæpè,accipitur pro duabus,vel tribus vicibus.Gui.Pap.sin.93.210
1 Sæpè,istud verbum qualiter accipiatur.Guid.Pap.sing.666 §.qualiter.fol.245.Pau.de Cast.sing.10. 129
1 Sæpius,istud verbum præsupponit verbum sæpè suum positiuum, & sæpè ad minus importat duas vices, & sæpius importat ad minus tres.Guid.vap.sing.359. 221
2 Sæpè & multoties dictiones,& superlatiuum plurimos, verificantur in duobus.Aluis.de Alb.sing.108. 170
1 Sepeliri an quis possit à prælato in alterius sepulchro eo inuito. Lud.Rom.sing.692. 69
1 sepulchrum quando cedat fundo vendito,& quando non. Mathe. sing.75.num.12. 119
1 Sepulchri dominium an probetur ex literis in eo scriptis ibidem numero 13.
Sepulchrum maiorum quodnam dicatur.ibid.num.15.
2 Sepultus in diuersis locis si repertus fuerit,is tantùm locus religiosus est, vbi caput conditur,& quæ sit ratio.Marcus Mantua singulari 409.numero 1. 44
1 Sepulti in alieno sepulchro an debeant exhumari, & an possit præscribi ius sepulchri.in addi.Math.sing.75.nu.14. 119
1 Sepultura carcere in quibus casibus quis debeat,remittiuè . Ludo. Rom.sing.268. 25
1 Sepultura vnius an possit alteri dari per rectorem ecclesiæ. Math. singul.75.num.10. 118
Sepultura vnius plura sepulchra facere non potest. ibid.nu.3.
1 Sepultura non denegatur suspensis in furcis, vel aliter mortuis iudicis sententia,confessis & contritis.in additione.Mathes.singulari 75.numero 17. 119
1 Sepultura an denegatur mortuo in torneamentis, & an etiam eidem denegetur eucharistia.in additio.Math.sing.75.nu.19. 119
1 Septuaginta duo solidi faciunt libram auri. Guido Papæ singulari 328.§.2. 218
2 Sequester non potest quis cogi per iudicem ad recipiendum depositum sequestri.Pe.Rauen.sing.663. 153
1 Sequestertiem sequestratam iudicis mandato restituens à pœna liberatur.Mathes.in l.cùm apud.§.finautem.C.de bon. authorit. iudic.possid.numero 2. 185
1 Sequestratio possessionis & fructuū potest fieri in causa sequestrationis sententiæ.Boue.in sing.in verb.sequestratio.nu.8. 190
1 Sequestratio necessaria non priuat quem possessione sua. ibidem numero .
Sequestratio propter contumaciam est permissa.ibid.nu.2.
2 Sequestrationes sui natura odiosæ,& ab illis minimè incipiendum Marc.Mant.sing.388.nu.2. 42
1 Sequestrum potest fieri de partium voluntate.Guido Papæ singulari 762.folio 210
1 Sequestrum fieri non potest, nisi debitum ostendatur per publicum instrumentum.Anton.Corset in singula. in verbo sequestrum.numero 1. 335
1 Sequestrum non habet ferias. Bald.sing.sing.185. 128
1 Seræ seu clausuræ non sunt frangendæ, aliàs actio iniurlarum datur.Bart.de Capua.sing.78. 183
2 Sermo simpliciter prolatus,intelligitur de primo actu tantùm. Io. Ant.Trigo.sing.26.nu.1 fallit.num.2. 89
2 Sermone generali veniunt futura,vbi de modico tractatur. Marc. Mant.sing.19.nu.2 6
2 Seruiens sine authoritate iudicis non potest quem pignorare nisi pro suo salario.Aman.sing.44.nu.1. 72
1 Seruiens curiæ falsum referens qualiter puniatur.Guido Pap.sing. 445.§.seruiens. 229
2 Seruiens non potest aliquem citare sine præcepto iudicis, aliàs punitur.Amanel.singulari 106.numero 1.fol.73. Guido Papæ singulari 601.num.2. 240
1 si.Seruiens principis delinquit infra iurisdictionem Baronis,Baro debet habere causæ cognitionem.Bouerius in verbo causæ cognitio.numero 6. 192
2 Seruientis simplici assertioni de citatione facta statur.Amanel. singu.251.nume.1.fol.76.sed non quòd citauit de mandato iudicis.Guid.Pap. sing. 871.nu.2. 256
2 Seruienti arma auferre alicui volenti resistēs capitaliter punitur. Amanel.sing.256.num.1. 76
2 Seruientes tenentur portare baculum,aliàs eis non creditur. Amanel.sing.137.num.1. 74
2 Seruientes,& proxeneræ,antequàm officium ingrediantur,tenentur satisdare rempublicam saluam fore.Amanel.singulari 256. numero 1. 76
1 Seruire volens per substitutum,debet seruire p æquè idoneū.Ant. Corset.in sing.in verb.substitutus.nu.1. 335
2 Seruus cum libertate à domino sub conditione hæres institutus, non est nouissimus hæres domino,si pendente cōditione libertatem aliundè consequatur Bar.sing.76. 112
2 Seruus salutem domini suæ præponere debet:(lex enim eum pecudibus comparat:)exemplo Bucephali Alexandri. Marc. Mant. sing.457.numero 1. 48
2 Seruus alienus mala fide possessus licet possessionem domino non quærat,quia ab alio possidetur,tamen possessori quia mala fide, &c.tamen quærit dominium vero domino.Aluis.de Albert. singulari 8. 166
1 Seruus contra dominum torqueri non potest, etiam si dominus illum vtrò torturæ exponat.in addi.Math.sing.19.nu.13. 91
1 Seruus dē domino non est in criminalibus interrogandus.in addi. ad Math.sing.19.nu.14. 92
Seruus communis duorum dominorum, pro vno domino contra alium torquetur.nu.15. ibidem
Serui in causa adulterij contra dominos torquentur.ibid.nu.16.
Seruus acculare potest dominum in crimine lęsæ maiestatis, Hæreūs,Simoniæ,ac fraudatæ annonæ,& contra eum torqueri. ibidem numero 17.
2 Serui pro nullis habentur,item pro mortuis.Marcus Mantua singulari 1.numero 9. 2
2 Serui legitimam personam licèt non habeant, agnoscunt tamen bonorum possessionem,&c.& quæ sit ratio.Marc.Mant. singulari 623.numero 1. 65
1 Seruum esse contra dominum torquendum,si simpliciter pronuntietur,sententia erit ipso iure nulla.Mathesilan.singulari 19.numero 2. 91
1 Seruo meo si dixerim:Si obuies libero,liber esto . Et tu dixeris tuo seruo:Si obuies seruo,liber esto,isti verò sibi inuicem obuiauerint,quis debeat esse liber.in addi.Math.sing.113.nu.8. 133
2 Seruorum epitheta.Pe.Rauen.sing.815. 157
2 Seruitus nulla debet causam naturalem,sed aut impositiuam, aut præscriptam.Io.Ant.Trig.sing.34.nu.2. 90
2 Seruitus quando dicatur constituta per traditionem. Ioan. Trig. singulari 109.num.2. 105
1 Seruitus ducendi aquam,an transeat ad hæredes si dictū fuerit,q̄ ducere possim aquā per fundū tuū vbicunq; .& quocunque voluero.Franc.Crem.sing.61.nu.1.fo.169.Rom.sing 70. 8

Singular.Doctorum

1 Seruitus realis non moritur cum persona. Ludouicus Romanus singulari 70. 8
1 Seruitus naturali interruptione interrumpitur per prohibitionem aduersarij: intellige tamen si prohibitus obtemperaret prohibitioni:aliàs secus.Bouerius in singulari in verbo, præscriptio.numero 14. 201
1 Seruitus.In seruitutibus quis incipit possidere seu quasi & præscribere à tempore prohibitionis,si propter prohibitionem aduersarius cessauit.Guid.Pap.sing.107. 210
1 Seruitutem aliud quam obligationem personalem esse :si quidem seruitus rei annexa est,à qua non separatur:obligatio verò personalis,personam non excedit.Hip.Marsl.sing.334.nu.2. 392
1 Seruitutem itineris si tibi donem & concedam,& vni ex filijs tuis, quem elegeris,an possis eligere illum filium, qui vltimò superuixerit.Lud.Rom.sing.536. 55
1 Seruitutes habentes causam discontinuam,quæ debentur à re per sonæ,vt vsus,& vsusfructus:vel à persona personæ,vt redditus,& seruitutes,& seruitia,præscribuntur 10.annis cum titulo,& sine titulo 30.annis.Boue.in verb.præscriptio.nu.3. 201
Seruitutes habentes causam discontinuam præscribuntur decem annis cum titulo.ibid.nu.1.
In seruitutibus habentibus discontinuam causam, præsumitur titulus ex patientia longi temporis.ibid.nu.2.
1 Seysina an impediat ne debitum petatur.Guid.Pap.singu.865.§.2. fo.256.& de materia seysinæ sing.651. 244
1 Sigillum multum operatur ad faciendum scripturam esse indubitatam.in addi.Math.sing.22.nu.3. 93
1 Sigillum cuiusque iurisdictionem habentis, dicitur authenticum, dum tamen hoc habeat consuetudo.Bouerius in verbo sigillum. numero 2. 198
1 Sigillum proprium facit fidem contra sigillantem, quando constat quòd ipse sigillauit per suam confessionem,vel aliàs . Boueri.in verb.sigillum.nu.4. 198
1 Sigillum quem effectum habeat.Guid.Pap.sing.517. 233
1 Sigilli personæ principalis ostensio, absque probatione eiusdem traditionis per personam non domesticam,neque cum domino cohabitantem facta,probat præsumptiuè ostendentem esse domini procuratorem,adeo quòd cum cautione rati admittitur. Ludou.Rom.sing.643. 64
1 Signatura,seu sigillum factum in re vendita, an inducat dominij translationem.Et quid in vino.Lud.Rom.sing.284. 27
2 Signorum quædam necessaria,non necessaria alia.& quæ vtraque sint.Marc. Mant.sing.462. num.2. 49
1 Significationi verborum non debet nimis attendi : quia dum verborum proprietas attenditur,sensus veritatis amittitur. Guido Pap.singulari 243. 214
2 Silentium in nocte,prouerbium.Marc.Mant.sing.119.nu.3. 19
2 Simile quid dicatur.Marc.Mant.sing.44.nu.1 & 2. 9
2 Simile vt generet sibi simile regulare.fallit.num.4.Marc.Mantua sing.62.num.3. 11
2 Similium idem est iudicium.Ioan.Trig.sing.46.nu.3. 92
1 Simplices, rustici,mulieres,& minores in contrahendo iurantes, non obligātur.Et licèt iuramentum quem maiorem repręsenter,non tamen eum prudētem fingit ac sagacem, sicuti nec muherem.Hip.Marsl.sing.450.num.3. 408
1 Simplicitati succurrendum semper, nec simplices decipi sinendū. Nam circunuenti simplices tanquàm errantes repetuntur. Et simplicitatis occasione sæpius a iuris communis regulis recedit.Hip.Marsl.sing 450.nu.1. 408
2 Simul fieri illa dicuntur,quæ fiunt etiam vnum post aliud sine interuallo.Aluis.sing.115. 179
1 Simul stare qui dicantur.Anton.Corset.singulari in verb.in simul fieri.numero . 316
1 Si non valet iure testamenti valeat iure codicillorum : ista verba solent apponi magis ex consuetudine notariorum quam aliàs. Guid.Pap.sing.340.§.illa verba. 219
1 Sine hærede verbum,intelligitur in materia feudali de filio masculo:in alijs verò dispositionibus pro quolibet descendente. Gui. Pap.sing.455.§.in materia. 229
2 Singula quæ non prosunt,multa iuuant. fallit in criminalibus:& quomodò.Marcus Mant.singula.126.numer.1.& 2.fol.19. vide Dyn.singulari 77. 131
1 Singula debent singulis referri.Guido Pap.sing.413.§.debent.fol. 227.& sing.478.nu.3. 231
1 Singularis litigans contra vniuersitatem an teneatur contribuere in expensis ipsius vniuersitatis pro illa causa factis.Guido Pap. singulari 793. 252
1 Singulares an possint esse testes in causa vniuersitatis.Gui.Pap.singu.488.§.vtrum singulares. 231
2 Sistere in iudicio aliquem promittens sine scriptis intra quantum tempus liberetur,si lis negligatur.Bar.sing.208. 122
2 Promissio in causa publica in dubio intelligitur in scriptis facta, secus in priuata.Bar.sing.209. 122
2 Sistere se certa die in iudicio promittens sub pœna,an si se non sistat,possit banniri,& nihilominus cadat in pœnam promissam. Bar.de Capua sing.105. 185
1 Siue,de ista dictione vide Guidonem Papæ singulari 673.§. de dictione. 246
1 Siue,ista dictio est disiunctiua.Gui.Pap sing.324.§.dictio. 218
2 Socer potest dari curator nurui.Pe.de Rau.sing.649. 153
1 Socer non potest esse testis in causa generi vel nurus. Guido Pap. sing.671.§.socer. 245
2 Societas tacita ex solo vsu contrahitur inter fratres, & tacitè dissoluitur Ant.Corsin sing in verb.societas.2.nu.1. 335
1 Societas potest contrahi inter virum & vxorem, tam omnium bonorum,quàm lucri,vel quæstus. Et quando ab eis in vna arte communiter inter illos explicata videatur tacitè contracta societas.Pet.Gerard.sing.99.nu.1. 300
1 Societas an cadat in Iudæum.Anto.Corset.in singul. in verbo societas.1.num.1. 331
2 Societas habet ius in suum collegium.& socius succedit alij de societate.Bar.sing.57. 111
1 Societatis atque communionis is effectus est, vt inhabilis habilis priuilegio gaudeat,cùm in societate,vel communione concurrit.Hip.Marsl.sing.501.nu.1. 415
2 Socius potest agere ex iniuria facta in itinere alteri socio. Amanel. sing.166.num.1. 74
1 Socius debet præferri in emptione rei cōmunis de æquitate. Gui. Pap.sing.780. 251
1 Socius non potest ab alio socio exigi, nisi inquantum facere potest.Et quid de colono partiario à domino conuento. Francisc. Crem.sing.156.num.1. 278
2 Socius interfecti an possit testificari contra interfectorem. Ioā.de Arno.sing.97.num.1. 84
1 Socius criminis an consocium possit accusare, adeò vt dictum ipsius iudicium contra socium ad quæstionem faciat.Hipol. sing. 209.numer.1.& 2.folio 371.Et quid si idem in furca moriturus dictum reuocet,mendaciýque veniam comprecetur. Hip.marsl. singu.382.num.1. 399
1 Socius vnus si plus se exercuit in mercantia, in diuisione societatis debet plus habere quàm alius.Petrus Gerardus singulari 68. numero 1. 295
1 Socius vnus si ducat litem moram super re communi cum pluribus alijs socijs,& obtinuerit,an possit partem expensarum à socijs repetere.Gul.de Lud sing.30.nu.1. 439
2 Socij si sunt plures vnius apothecæ,quilibet non potest agere insolidùm contra debitores apothecæ. Petrus Rauenna singulari 686.folio 154
1 Socium de culpa ac negligentia teneri. Vnde præpositus debitis locatis colligēdis si neglectu ipsius deteriora nomina facta sint ac non soluendo,consocijs de negligentia tenebitur, ac cedet in eius partem deterioratio.Hip.Marsl.sing.281.nu.1. 383
2 Socium inopem non potest socius in carcerem trudendum curare.Colum.sing.1.nu.22. 178
2 Solarium inferius cui per diuisionem obtigit,non tenetur pari solaria superiora habentes per inferius transire, nisi expressè dictum sit.Marc.Mant.sing.280.nu.1. 32
1 Solennitas extrinseca non præsumitur, quando fuit oppositum, aliàs secus.in addi.Math.sing.12.nu.1. 87
Solennitas extrinseca quando interuenisse in actu præsumatur. ibidem numero 3.
Solennitatem extrinsecam in actu interuenisse ex diuturnitate temporis præsumi.ibidem num.4.
1 Solennitas quando fauore alicuius personæ in actu requiritur: valet actus sine ea solennitate,si tali personæ sit vtilis. in additio. Math.sing.155.num.9. 143
Solennitas requiritur in alienanda re minoris vel ecclesiæ.ibidem numero 12.
1 Solennitas extrinseca quæ requiebatur in actu, præsumitur interfuisse ex diuturnitate temporis.Bouerius in singula.in verbo præsumptio.num.20. 196
1 Solennitas extrinseca in instrumento interuenisse non præsumitur,si opponatur,secus si non opponatur quia tunc pro producente instrumentum ferretur sententia, ac si illa extrinseca solennitas interuenisset.Math.sing.12.num.1. 87
1 Solennitas iudiciorum,& ipsa iudicia sunt publici iuris, secundum Bald.contrarium tenet gl. Guid.Pap sing.50. 209
1 Solennitates quæ requirantur,quando venditur res priuati pro debito.fici.Guid pap.sing.352.§.quę solennitates. 220
1 Solennitas iuris ciuilis centetur sublata,si dicatur,quòd possit procedi nulla iuris solennitate seruata.Sed ea quæ sunt de iure naturali remanent.Et an per hæc verba auferri possit defensio:& an examinari

Index

an examinari possint testes nulla parte præsente, & sine iuramento, & diebus feriatis, & an admitti possint inhabiles. Et an possit procedi sine citatione. Ant. Corset. in singu. in verb. compromissum. 2. num. 1. 307

2 Solennitas in dubio præsumitur interuenisse. Bal. sing. 3. 123

2 Solennitas omissa circa præparatoria iudicij processum vitiat. Pa. de Cast. sing. 12. nu. 1. fol. 129. Gui. Pap. sing. 94. 210

1 Solennitas extrinseca ex antiquitate temporis incerueniſſe præsumitur. in addi. Math. sing. 110. nu. 47. 130

1 Solennitas testamenti an possit probari per duos testes. Gui. Papæ singu. 689. nu. 2. 246

1 Solennitatis iuris ciuilis omissione totum actum vitiari. Math. in l. 2. C. quom. & quan. iudex. nu 4. 156

1 Solennitatem extrinsecam præsumi, nisi opponatur, quomodò intelligatur. in add. Math. sing. 12. nu. 21. 87

1 Solennitates extrinsecæ in instrumentis non præsumuntur. Math. singu. 11. nu. 2. 86

2 Solennitates multæ requiruntur in vendedis rebus ciuitatis. Bar. singulari 21. 109

1 Solennitatem ac potestatem eandem in tollendo, quæ & in faciendo, vel condendo, si quidem huius sit tollere, cuius est dare. Hipo. Marsi. sing. 669. nu. 1. 434

1 Solennitates iuris in notorijs relaxari, non tamen eas quæ iudicis competentiam aut incompetentiam respectant. Et licet delictū notorium sit etiam per rei confessionem, id tamen incompetēs iudex exequi non potest. Hip. Marsi. sing. 659. nu. 1. & 2. 433

1 Sollicitator non potest venire contra illud, quod sollicitauit. Fran. Crem. singu. 97. 273

1 Solidi 5. de quibus in l. si quis pro redemptione. in fi. C. de dona. ac cipiuntur pro aureis quorum 72. solidi faciunt libram auri. Gu. Pap. singul. 328. 218

1 Solita & consuetа permagni sunt effectus. Vnde qui id agit, quòd consuetum est, licet illicitum, à dolo & culpa liber & immunis est. Et sic quod ab omnibus fit, vitiosum non est. Hip. Marsi. sing. 642. num. 1. & 2. 431

1 Soluere non valens in ære, luat in corpore. Lud. Rom. sing. 44. 6

1 Soluere quandocunque promittens, an præscribat. Petr. Gerardus singu. 18. numer. 10. 288

2 Soluens an possit dicere legem, quam ipse vult, soluendo. Bartol. singulari 34. 110

1 Soluens pro alio inuito an repetat. Lud. Ro. sing. 124. nu. 1. 12

1 Solui aliud pro alio inuito creditore non potest. Gui. Pap. sin. 649. nu. 4. fol. 144. Math. sing. 106. nu. 2. fol. 16. Corsi. sing. 236. 327

1 Soluens partem legati relicti in minus solenni voluntate, potest compelli ad soluendum aliam partem. Secùs si legata sint plura, nisi concurrat præstatio triennalis, & fauor alimentorum. Math. sing. 122. num. 1. 135

2 Soluēs errore facti debitum naturaliter, indebitum verò ciuiliter, an repetat. Dyn. sing. 10. 130

1 Soluens in dubio præsumitur, potiùs suo, quàm alieno nomine soluere. in addi. Math. sing. 35. nu. 2. 98

1 Solui, quod debet in pane, non potest solui in frumento: & quare. Ant. Corsi. in sing. in verb. frumentum. nu. 1. 313

2 Soluisse retro an præsumatur, qui probauit se tribus proximis annis soluisse. Pe. Rauen. sing. 21. fo. 135. Crem. sing. 80. nu. 1. 271

2 Solutio facta minori iussu iudicis, facit vt aduersus solutionem minor non possit petere in integrum restitutionem. Pau. de Castr. singula. 13. num. 1. 129

2 Solutio facta ante diem in fraudem creditorum, improbatur. Ioannes Trig. sing. 49. nu. 2. 93

1 Solutio vitronea violentiæ vitium promissionis tempore adhibitum purgat, nisi causa subsit, qua promissor ad solutionem vrgeatur: vt puta, quia iuramento obstrictus. Hipolytus Marsi. singulari 89. numero 1. 353

2 Solutio indebitè facta non liberat debitorem. Marcus Mantua singulari 3. numero 5. 2

1 Solutio fieri non potest nullum mandatum habenti, sed an vti negotiorum gestori solui possit. Lud. Rom. sing. 166. 16

Solutio in diem, an possit ante diem fieri inter personas inter quas prohibita est donatio. Lud. Rom. sing. 648. 65

1 Solutio facta minori iussu iudicis facit & operatur quòd aduersus solutionem minor non poterit petere se restitui in integrum. Guido Pap. sing. 95. 210

2 Solutione vnius alter non liberatur, quando agitur rei persecutoria. Bar. singu. 23. 109

2 Solutione eius quod debetur, tollitur omnis obligatio: adeò vt pro debito incarceratus si reperiat ostium apertum postquàm soluit potest propria authoritate exire. Marc. Mant. sing. 157. nu. 1. 22

1 Solutionis exceptionem obijciens debitum præcessisse cōiteri nō videtur, vbi aduersarius solutionem factam negat. Hippo. Marsi. sing. 522. nu. 1. fol. 41. Guid. Pap. sing. 965. nu. 1. 261

2 Solutum prætextu sententiæ etiam indebitum non potest repeti condictione indebiti: quia sententia facit de indebito debitum. intellige tamen vt per Aluis. sing. 134. 171

2 Solutum vbi potest reperi vel redditum retineri, talis solutio non parit liberationem. Bar. sing. 31. 110

2 Soluto matrimonio non tranſit dominium rei dotalis in vxorem ipso iure. Dyn. sing. 203. 133

1 Soror, si ex statuti dispositione, ex testamento fratris existentib⁹ filijs fratris nisi tertiam partem habere possit, vt puta, si ei relin quatur bonorum dimidium, sub conditione, si dederit mille hæredibus suis, & mille sint vltra tertiam partem, possit medietatem relictam habere. Lud. Ro. sing. 248. 23

2 Soror, quam frater differt collocare, potest petere partem de omnibus bonis paternis in addi. Io. Baccan. 188

2 Spado continendo se à coitu, item pauper parcè viuendo, non mē dicant: quia hoc ex necessitate faciunt. Aluis. sing. 218. 173

1 Spado vno tantùm testiculo carens generare potest. Ludou. Rom. singulari 640. 64

Spado ex accidenti an matrimonium contrahere possit. ibidem numero 2.

1 Species præcedens restringit genus sequens. Gui. Pap. sin. 890. 257

1 Speciem tradendo liberatur is, qui ad pecuniam propter speciem tenetur. Lud. Ro. sing 197. 18

2 Speciem si quis promisit, quæ perimatur intra tempus purgandi moram, an teneatur. Io. Trig. sing. 6. num. 2. 85

1 Spes substitutionis non transmittitur ad suos. Guid. Papæ singulari 343. § spes. 220

1 Spes certa quando eundem effectum operetur, quem res ipsa iā adesse deducta. in addi. Math. sing. 110. nu. 56. 130

1 Spiritualis causa vel incidens licèt coram iudice seculari cognosci non possit, fallit tamen quando causa est incidens super facto. Per. Gerard. sing. 96 nu. 1. 299

1 Spolians aduersarium suum lite pendente videtur eius appellatio ni renuntiare. Guid. Pap. sing. 27. 208

2 Spolians non habet exceptionem dominij. Bal. sing. 134. 127

1 De spoliatione facta ab alio, quàm actore, excipi non potest, etiā si res spoliata peruenerit ad ipsum agentem: & an alio remedio contra eum agi possit. in add. Math. sing. 194. nu. 1. 152

Spoliatio si fit facta à procuratore ipsius agentis suo nomine spoliante, vel à syndico collegij, an de tali spoliatione excipi possit. ibidem numero 2.

1 Spoliator ab alio spoliatus restituitur & competit sibi interdictum recuperandæ. Guid Pap. sing. 540. 235

2 Spoliatus si confitetur aduersarium esse dominum, non debet restitui. Pe. Rauen sing. 679. 154

2 Spoliatus non restituitur obstante exceptione dominij propter magnitudinem difficultatis restitutionis, vt quando tractatur possessorio recuperandæ vnius castri. Pe. Rauen. sing 683. 154

2 Spoliatus omnibus bonis suis vel maiori parte à nemine potest cōueniri, nisi restituatur. hoc non procedit de iure ciuili. Pe. Rauē. singulari 379. 145

1 Si spoliatus patiatur se reconueniri de proprietate, in tantū quòd pendente iudicio possessorio fuerit cognitum de proprietate patiente spoliato, debet super proprietate pronunciari. Boueri. in singu. in rub. de petitor. num. 5. 195

1 Spoliatus possessione vel quasi agit interdicto vnde vi contra Titium, qui opponit rem ad spoliatum nō pertinere, sed ad Caiū: qui Caius assistit Titium spolianti, & proponit rem ad se pertinere iure dominij: verum isto casu habeat locum regula dolo petis, adeò quòd spoliatus repellatur. vide Gui. Pap. sin. 276. 215

1 Spoliatum ante omnia restituendum, qualiter intelligendum, & quid si ius non habeat spoliatus, an idem in spiritualibus, quod in prophanis seruandum sit. Hip. Marsi. sing. 11. num. 1. 343

1 Spoliatum regulariter ante omnia restituendum, non tamen sem per procedit, vt in sacerdote corpore mortuo iam sepulto, spoliato. Et id cur in alijs tamen casibus secus. Hip. Marsi. sing. 199. numero 1. 369

Et id non solum si interdicto recuperandæ, sed etiam si per viam attentati agatur. nu. 2. ibidem

1 Spolij exceptio quibus actoribus per spoliatorem opponi possit de iure Ciuili, & Canonico. Math. sing. 194. nu. 1. 152

1 Sponsa quare ex consuetudine ad minus stet per annum, quòd p virum ad domum non traducatur. Lud. Ro. sing. 33. 5

1 Sponsalia de futuro solui, ambobus, vel altero ex ipsis sponsis renuēte, & si huiusmodi sponsalia iurata sint: si modo secuta non sit carnalis adhæsio. Hip. Marsi. 500. nu. 1. 414

1 Sponsalia de futuro non tolluntur per simplex votum castitatis sequens. Ant. Corsi. in sing. in verb. sponsalia. nu. 1. 336

1 Sponsalia contracta per hæc verba: Promitto quòd accipiam te in vxorem, & de cætero ita te tenebo, an sint de futuro, vel de præsenti. Lud. Roma. sing. 342. 33

2 Sponsus

Singular. Doctorum.

2 Sponsus si nutrit sponsam nōdum nubilem, debet lucrari fructus dotis. Pe. Rauen. sing. 647. 153

2 Sponsus tenens sponsam in domo sua fructus dotis lucratur. Amanel. singu. 211. num. 1. 7

1 Sportulæ de iure canonico sunt reprobatæ, & an valeat consuetudo in contrarium. Lud. Rom. sing. 183. 17

1 Sportulæ à iure canonico sunt reprobatæ. Et an valeat consuetudo in contrarium. Ant. Corsi. in sing. in verb. sportulæ. nu. 1. 332

1 Spuria filia à patre dotata mortua, dos est patri restituenda, non si lijs spuriæ. in addi. Math. sing. 146. nu. 4. 141

2 Spurios manifestari reipublicæ interest, & quare. Marc. Mantua singu. 638 num. 1. 66

2 Spurius si directò emat à patre, semper præsumit factū in fraudē. Et quid si per interpositam personam. And. de Isern. sing. 6. 185

2 Spurius emens bona, de cuius pecunia emere præsumatur, sua an patris. And. de Isernia sing. 6. 185

1 Spurius, vel naturalis filius, an possit per patrem adoptari. Ludo. Roma. singu. 617. 63

1 Spurius qualiter possit hæres institui, & ei aliquid relinqui. Guid. Pap. singula. 256. 214

1 Spurius natus ex damnato coitu, qui posset criminaliter accusari, si patrem occidat, non tenetur lege Pompeia de parricidijs. Pe. Gerard. sing. 2. num. 11. 281

1 Spurius notarius, si fuerit notarius alicuius causæ processumque scripserit, & rogatus fuerit de gestis in causa à partibus & iudice: eaque ad plureum iuris fecerit tanquam notarius plutei publici, quod fecerit subsistere nequit. Hippolyt. Marsi. singul. 173. numero 17. 382

Spurios facti infamia infames esse. nu. 18. ibidem

1 Spurij an ex pacto possint succedere in emphyteusi patri concessa. Franc. Crem. sing. 1301. 296

2 ad Spurij legitimationem exprimendæ sunt qualitates. Io. Trigo. singu. 31. num. 3. 90

1 Spurij non succedunt patribus, & quomodò possint eis succedere. Ant. Corsi. in sing. in verb. spurius. 2. nu. 1. 332

2 Spurij fratres an inter se ab intestato succedant. Andr. de Isernia singulari 4. 185

1 Spurij, & nati ex damnato coitu de iure canonico ali debent à parentibus secundum eorum facultates. Ant. Corsi. in sing. in verb. spurius. 2. num. 1. 336

2 Spurio ab extraneo relinqui potest. Et is bona paterna habere potest, si pupillariter substituatur. And. de Isern. sing. 6. 185

1 Spurio per patrem dari tutor in testamento nequit. Ludou. Rom. singulari 83. 9

1 Spurios deterioris conditionis cæteris esse: nimirum qui non præscribant, nisi longissimi temporis spatio. Hippol. Marsi. singulari 478. num. 1. 412

2 Stipulationis veritas an consideranda sit in fictis stipulationibus. Marc. Mant. sing. 131. num. 1. & per tot. 20

2 Stadium est octaua pars miliaris. Aluis. sing. 186. 172

1 Standum est scripturæ quando dubium est de contractu. Gui. Pap. sing. 351. § quando dubium. 210

1 Stare dicto tuo si simpliciter promisi, debes tamen iurare. sin addi. Math. sing. 37. num. 3. 99

2 Statui quod non potest cōtra clericum ratione sui delicti propter statuta terrarum, statuitur contra patrem clerici, vel attinentes ratione sanguinis. Bald. sing. 175. 128

2 Statutum dicit, Qui emit rem immobilem, & non soluit gabellam incidat in aliquam pœnam: accusatus est aliquis quòd non soluit, & petita est pœna, potest euitare condemnationem soluendo gabellam ante sententiam. Pe. Rauen. sing. 844. 159

1 Statutum rem prohibitam portantem puniens, an personæ deportantis apprehensionem desideret. Hip. Marsi. sing. 395. nu. 1. 401

1 Statutum disponens minorē quatuordecim annis posse testari, est inualidum, & quare. in add. Math. sing. 111. nu. 4. 132

1 Statutum an trahatur de præterita. Guid. Pap. sing. 905. 258

1 Statutum quando dicatur fieri cōtra libertatem ecclesiæ, & si fiat statutum contra vnam ecclesiam solam, an dicatur fieri contra libertatem ecclesiæ. Gui Pap. sing. 296. 216

1 Statutum de lucranda dote an habeat locum vbi maritus nō sustinet onera matrimonij. Guid. Pap. sing. 880. 297

1 Statutum an possit tollere appellationē Gui Pap. sin. 858. §. 3. 256

1 Statuto cauetur quòd mortua vxore vir lucretur dotem an habeat locum dote non soluta. Guid. Pap. sing. 318. 218

1 Statuta an recipiant interpretationem extensiuam vel restrictiuā, & quomodò & quando qualiter. Guid. Pap. sing. 969. 261

1 Statutum correctorum debet restringi, vt minùs corrigat ius, quā fieri possibile. Pe. Gerard. singu. 7. nu. 14. 284

1 Statutum si imponat pœnam non habenti pacem ab offenso, nec est offensus abs quo pax haberi possit, non erit locus ipsi statuto. Hip. Marsi. sing. 339. nu. 2. 393

2 Statutum si punit inferentem iniuriam in personam, comprehendit scindentem vestes. Pe. Rauen. sing. 641. 153

2 Statutum si dicit, quòd testamenta deberant intelligi ad literam, tunc vulgaris expressa non continet tacitam pupillarem. Petr. Rauen. sing. 672. 153

1 Statutum disponens quòd capto bannito in figura banni describato in pubico archiuo intra tres sequentes dies, debeat banni executio contra eum fieri, defensione ipsius aut exceptione nulla admissa, vel audita, iniquitatem continet: non obstante tamē statuti rigore bannito succurri debet, vt saltem banni nullitatē allegans audiatur. Hip. Marsi. sing. 562. nu. 1. 421

1 Statutum si dicat, quòd quis puniatur tanquàm falsarius, non debet puniri pœna leg. Cornel. de falsi. sed arbitraria alia. Hippoly. Marsi. sing. 136. num. 2. 376

1 Statutum transiens in quasi contractum cum subdito potest à superiore ex iusta causa reuocari. Ant. Corsi. in sing. in ver. quasi contractus. num. 1. 330

2 Statutum, quòd euntes in exercitu habeant biennium ad soluendum suis creditoribus, extenditur etiā ad eos qui iā cœperant conueniri ante conditum statutum. Marc. Man. sin. 25. nu. 1. & 3. 7

1 Statutum disponens quòd maritus lucretur dimidiā dotis sibi datæ, non habet locum in promissa. Math. sing. 73. nu. 1. 117

1 Statutum, vel consuetudo disponens, q⁹ non sit necesse præstari iuramēcum de calumnia, nō valet, & processus est nullus. Quod procedit etiam in causis summarijs. Math. sing. 65. nu. 1. 112

1 Statutum, quòd vsurarius post certos annos non audiatur, valet. in addi. Math. sing. 23. 94

Statutum si dicat, quòd instrumentum post decem annos præsumatur simulatum, valet. ibid. nu. 4. ibidem

1 Statutum an possit disponere, quòd delictū sola fama probetur, & an valeat. Et quomodò illud sit intelligendum, & restringendum. Math. sing. 51. num. 8. 107

1 Statutum de lucranda dote habet locum etiam in dote data ante conditum statutum, vel etiam si filij superstites mortui sint. Et in donatione propter nuptias. in addition. Matheſilan. singulari 73. numero 6. 117

Statutum de dote lucranda non habet locum in tutore, qui duxit pupillam in vxorem contra iuris decreta: nec in matrimonio putatiuo. num. 7. ibid.

1 Statutum de lucro dotis vxore prædecedente, intelligitur de more naturali non ciuili, puta ingressu monasterij. in add. Mathesi. singu. 73. num. 8. 117

2 Statutū si dicit, q⁹ valeat cōtractus factus à maiore decem, & octo annis, non impeditur restitutio: operatur. n. statutum, quòd contractus valeat, qui alias non valeret. Pe. Rauen. sing. 682. 154

1 Statutum si dicat, quòd maleficium cōmissum in ciuitate puniatur arbitrio prætis, istud arbitrium an extendatur ad maleficia commissa extra ciuitatem. in addi Math. sing. 94. nu. 2. 124

2 Statutum si dicit, quòd extantibus masculis, filia fœmina non succedat ab intestato: si est præterita, non potest rumpere testamētum. Pe. Rauen. sing. 655. 153

1 Statutum & cōsuetudo ciuitatis vel regni, porriguntur ad loca & territoria postea adiuncta. Bouer. sing. in verb. & statutum. 201

1 Statutum quo prohibentur victualia extrahi de aliquo districtu, nō ligat eos qui per districtum illum transeuntes de alio loco alibi transferunt victualia. Boue. in verb. & statutum. nu. 6. 201

2 Statutum & lex imponens pœnam seueriſſimam, aut grauiſſimā, intelligitur de pœna mortis: nisi adiectum sit, pro admissi qualitate grauiſſimè puniatur. Aluis. de Alb. sing. 86. 169

1 Statutum in vniuersum loquens ac generaliter, vt maiores ita minores complectitur. Limita vt numero 2. Hipolyt. Marsi. singulari 491. numero 1. 412

Statutum cauens, quòd filia dotata non succedat, locum non habere in ea, quæ infans remansit. Ob idque fratres eam dotare volentes à successione non excludent. nu. 3. ibid.

Statutum exorbitans à iuris communis regulis, & si generaliter loquatur, minores tamen non comprehendit. nu. 4. ibidem

1 Statutum si disponat, quòd mortua vxore in matrimonio maritus lucretur tertiam partem dotis, an statuti lucrum habeat locum si ambo simul pereant. Fran. Crem. sing. 53. nu. 1. 268

1 Statutum accusanti præmium deferens, intelligitur si accusans in accusatione contenta vera esse probauerit: aliàs secus. Et quid de statuto volente, vt de damno dato damnum passi iuramento stetur. Hip. Marsi. sing. 570. nu. 3. & 4. 422

1 Statutum, quòd creditor post decem annos nō audiatur, an valeat. in addi. Math. sing. 23. 94

1 Statutum cauens, quòd instrumenta publica non probent, nisi posita sint & registrata in memorialibus, locum in dotalibus instrumentis non habet. Hip. Marsi. sing. 442. nu. 3. 407

1 Statutū, q⁹ in causa appellationis nihil de nouo producatur, quomodò sit intelligendum. in addi. Math. sing. 39. nu. 10. 101

Index

1 Statutum disponens, quòd vir præ mortua vxore lucretur dimidiã dotis, habet locum, dummodò matrimonium fuerit contractũ per verba de præsenti, licet non fuerit traducta, nec carnaliter cognita. Math.sing.74.num.1. 11

1 Statutum agnatos ad successionem vocans, de quo hic, dicitur fauorabile tam respectu vocatorum, quàm clerici, cui succeditur & sororis fœminæ quæ in certam tantum partem admittitur. in addi. Math.sing.110.num.64. 131

2 Statutum dicit, quòd instrumenta dotalia mandentur executioni nulla obstante præscriptione: non obstantibus istis verbis, obstabit præscriptio centum annorum. Pe. Rauen. sing. 675. 154

2 Statutum est in quibusdã locis, quòd si mulier est nupta extra territorium, non succedit in matrimonio sui territorij: si antequã nubat se immiscet hæreditati paternæ, non amittit illam hæreditatem licet nubat extra territorium: quia per additionem effectum est proprium patrimonium filiæ. Pe. Rau. sing. 968. 164

2 Statutum dicit, quòd gabella soluatur pro rebus proueniẽtibus ad aliquem ex causa lucrativa: verùm si maritus lucretur dotem propter adulterium vxoris teneatur soluere gabellam. Pe. Rauen. singulari 832. 158

1 Statutum, si velit quòd stetur iuramento damnum passi, ille qui iurat, debet esse omni exceptione maior. in additio. Math. singul. 51. numero 14. 107

1 Statutum, si disponat, quòd victus victori condemnetur in expensis, an actio tunc ex eo detur ad expensas, vel tantùm competat iudicis officium mercenarium. Math. sing. 80. num. 1. 120

2 si Statutum dicit, quòd parentes rebellium non possunt habere officia in communi, intelliguntur parentes illi, qui attinent per genus vel nuptias. Pe. Rau. sing. 620. 152

2 si est statutum, quòd villa teneatur emendare damna & furta, quæ fierent in villa: & propter hoc villa fuit condemnata in centũ: & post condemnationem fur peruenit ad manus iudicis, & fuit furca suspensus: an villa sit liberata. Pe. Rau. sing. 560. 150

2 Statutum, quòd non habet aliam rationem in se, nisi quia sic placuit statuentibus, non trahitur de similibus ad similia. Pet. Rauenn. singu. 653. 153

2 Statutum si dicit, quòd si quis blasphemauerit, vel iuerit de nocte, & sic quando est crimen, quod non committitur contra certam personam: & sic cùm non sit certa, & determinata persona quæ passa sit iniuriam, quilibet potest accusare tanquam de crimine publico. Pe. Rauen. sing. 643. 153

2 si Statutum imponit pœnam, quòd aut soluat centum, aut amputetur manus: iudex semper debet eligere pecuniariam. Petrus Rauen. singulari 497. 148

2 Statutum si disponit, quòd instrumentum guarentigiæ habeat executionem paratam, licet in dicto instrumento sit pactum nudũ, habebit executionem paratam, sicut si esset stipulatio: quia propter instrumentum dicetur legitima conuentio, quæ iuuatur lege municipali. Pe. Raueu. sing. 695. 154

2 Statutum si dicit, quòd instrumentum scriptum manu publici notarij de contractu rogati habeat executionem, non verificatur in instrumento exemplato, etiam cum authoritate iudicis, licet faciat fidem. Pe. Rauen. sing. 660. 153

2 Statutum dixit, si quis produxerit quatuor falsos testes, puniatur pœna mille: Si produxit plures, punitur eadem pœna. Pe. Raue. singulari 658. 153

2 Statutum mentionem faciens de citatione, habet locum in illo q̃ est præsens sine citatione. Pe. Rauen. sing. 677. 154

1 Statutũ debet stricte intelligi. Gui. Pap sing. 407. §. statutum. 226

1 Statutum quod admittit certas exceptiones tantummodo, an alia admittantur. Guid Pap. sing. 633. 243

1 Statutum licet generaliter loquatur recipit interpretationem de iure communi. Gui. Pap. sing. 643. 244

2 Statutum si dicit, quòd in instrumentis confessionatis procedatur omni exceptione reiecta. Istud statutum non habebit locum, si agatur non contra debitorem, sed contra tertium possessorem: quia ista confessio priuilegiata non sequitur tertium possessorem. Pet. Rauen. sing. 681. 154

2 Statutum si dicit, quòd nobilis non possit recipere cessionem contra ignobilem, & aliquis nobilis succedit iure hæreditario, non incidit in pœnam. Pe. Rauen. sing. 578. 151

2 Statutum excludens mulierem dotatam à successione coniunctorum propter masculos. intelligitur excludere eam ab hæreditate eius qui eam dotauit, non alterius. Aluis. sing. 110. 170

1 Statutum, & rescriptum, proclama, & decretum principis, præstãs immunitatem denuntianti malefactorem, debet intelligi si denuntians probauerit illum malefactorem. Aluis. sing. 119. 170

2 Statutum & superior magistratus committens diligentissimã examinationem, & cognitionem inferiori magistratui, non concedit vt summarie procedi possit: sed requirit probationem plenam. Aluis. singu. 118. 170

2 Statutum in relicto ad pias causas, dicitur statutum in omni relicto, quod potest adaptari animæ. Bald. sing. 13. 108

2 Statutum si vult, quòd filia dotata nõ succedat extantibus masculis: si masculi decedant post mortem patris non succedit filia: quia perpetuò dicitur esse exclusa: quia filij semel fuerunt in rerum natura. Pe. Rauen. sing 638. 153

2 Statutum restringens facultatem probandi ad vnum modum tantùm, valet. limit. Io. Trig. sing. 84. nu. 1. 100

Statutum interpretationem recipit à iure communi. ibid. nu. 2.

1 Statutum quatido deuiat à iure communi, non intelligitur secundum ius commune, sed generaliter, vt verba sonant, derogando iuri communi. in addi. Math. sing. 193. nu. 6. 151

1 Statutum nouum, an deroget pacto priori. Francis. Cremen. singu. 40. numero 1. 267

1 Statutum loquens de hæreditate delata, vt ad quoscunque transmittatur, an habeat locum in eo, qui ignorauit hæreditatem sibi delatam. Gab. Sar. in add. ad Math. sing. 193. nu. 2. 151

1 Statutum si dicat, Si quis voluerit venenare, intelligitur id est voluntariè venenauerit. Fran. Crem. sing. 50. nu. 1. 268

2 Statutum quoddam dicebat, quòd si quis possederit rem per decem annos, nõ possit inquietari. Quærebatur an sufficiat possedisse bona fide & sine titulo. Et responsum est quòd sic. Petrus Rauen. singulari 55. 137

2 Si statutum dicit, quòd si quis blasphemauerit, puniatur certa pœna: & cum non sit certa, & determinata persona, quæ possit accusare, quilibet poterit accusare tanquam de crimine publico. Pet. Rauen. sing. 51. 137

2 si Statutum dicit, quòd pro qualibet vice blasphemans puniatur certa pœna, hoc statutum intelligitur ex interuallo. Petrus Rauen. singulari 59. 137

1 Statutum vel rescriptum, quod dat plenissimam potestatem iudici procedendi, & terminandi, prout ipsi placuerit, nulla seruata iuris dispositione, omnem iudicij figuram, vel solennitatem tollere videtur, & reducere rem ad ius naturale, & gentium. Math. singula. 14. in additio. num. 1. 88

2 Statutum disponens, quòd in causis vertentibus super instrumẽto guarentigiæ summariè procedatur, omni exceptione remota, vt sit accipiendum. Io. Trig. sing. 121. nu. 1. 107

1 Statutum quod reducit ad ius commune debet attendi. Pe. Gerar. singulari 42. num. 2. 292

1 Statutum debet intelligi secundum cõem vsum loquendi, quod esset tempore statuentium, non post Pe. Gera. sin. 14. nu. 8. 287

2 si Statutum dicit, quòd nobilis non possit recipere cessionem contra ignobilem: & aliquis nobilis succedat iure hæreditario, non incidit in pœnam. Pe. Rauen. sing. 118. 138

1 Statutum pro homicidio pœnam imponens pecuniariam non valere, vt quod ad homicidium inuitet: sed quo casu valeret in particidio & enormi delicto locum non haberet. Hipp. Marsi. singu. 665. num. 1. & 2. 434

1 Statutũ de homicidio, locum nõ habere in homicidio qualificato, videlicet si patratum sit veneno. Hip. Marsi. sing. 665. nu. 3. 434

1 Statutum vetans subditos portare margaritas, intelligitur de veris, & non de falsis. Fran. Crem. sing. 83. nu. 2. 271

2 Statutum quo cauetur, quòd mittens populum & gentem contra aliquam ciuitatem & castrum, puniatur, &c. dicitur verificari si mittat 4. homines, & inde suprà, quia tot homines faciunt populum & gentem. Aluis. sing. 279. 175

1 Statutum loquens de dote data an habeat locũ in promissa, quòad lucrum dotale viro competens. in addi. Math. sing. 73. nu. 1. 117

2 Statutum disponens aliquid fieri debere de concordia aliquorum requiritur omnimoda concordia adeò, vt illud fiat nemine discrepante. Aluis. sing. 200. 173

1 Statutũ si dicat, q̃ iudex prouideat, ne dãnũ detur: ne iniuriæ inferãtur, intelligitur officio iudicis. in add. Math. sing. 80. nu. 2. 121

1 Statutum excludens exceptiones omnes, quæ à iure naturali promanant, non excludit. Hip. Marsi. sing. 79. nu. 1. 352

1 Statutum, vel ius cõe si actori ad probandum dilationẽ præfigat, eo nihil probante, non propterea de causa liquere dẽ, & ideò reus diffinitiuè non absoluitur, sed solum ab instantia, vel obseruatione iudicij. Secus si à iudice præfixa fuerit. Math. sin. 17. 89

1 Statutum an dicat, quòd minor non possit contrahere sine certa solennitate, vel quòd non possit se obligare, magna est differentia. Math. sing. 167. nu. 1. 147

2 Statutum disponens de potestate ciuitatis, non comprehendit potestatem castri sibi subditi. Aluis. sing. 286. 175

1 Statutum si disponat quòd quis ad domum citetur, vel personaliter, an sufficiat eum primo loco ad domum citari, nec personaliter requiri necesse sit. Math. sing. 84. nu. 1. 122

1 Statutum ita debet interpretari, vt aliquid addat iuris communi. Math. sing. 51. nu. 4. 107

Statuto dicente, quòd quilibet cuiusuis cõditionis possit testari, non

Singular. Doctorum.

non intelligitur de illis, qui carent iudicio, & velle non habent, vt sunt monachi, infantes & furiosi. nu. 5. ibid.

1 Statutum laicorũ etiã æquum, & gñaliter disponens ex defectu testatis clericos non comprehendit. in addi. Mat. sin. 110. n. 1. 129

1 Statutum si in aliquo casu tollat exceptionem, intelligitur, nisi quis velit incontinenti probare exceptionem legitimam, nisi contra eum esset præsumptio calumniæ, vel malitiæ. Anto. Corse. sing. in verb. exceptio. nu. 1. 310

2 Statutum loquens de habentibus rem, non extenditur ad eos, qui ad rem possunt restitui. Aluis. sing. 273. 175

1 Statutũ editũ ab Antianis. vel Dominis ciuitatis popularis, an æquparet in iuri Prætorio vel ciuili & nunquid actio pœnalis ex eo surgés sit perpetua, vel temporalis. in add. Mat. sin. 189. n. 4. 150

2 Statutum disponens, quòd causæ coniunctorum debeant compromitti, locum sibi non vendicat in eo, qui opponit exceptionem transactionis, vel litis finitæ. Io. Trig. sing. 78. nu. 1. 99

2 Statutum prohibens opponi exceptiones, nõ comprehendit exceptionem inhabilitatis personæ. Guid. Colum. sing. 1. nu. 20. 178

1 Statutum per regem non recognoscentem superiorem, quòd vnus testis sufficiat ad probandum, non valet. Lud. Ro. sing. 361. 34

2 Statutum & consuetudo differunt vt tacitum & expressum. Marc. Mant. sing. 120. nu. 6. 18

1 Statutum ne immobilia alienentur in extraneos comprehendit etiam clericos & ecclesiam. in add. Math. 110. nu. 23. 130

1 Statutum volens bannitum in pœna corporali posse impunè occidi, valet & iure tenet. Quod & in violatore quoque priuilegiorum ecclesiæ locum habet, qui ipso iure bannitus habetur. Hip. Marsi. sing. 650. num. 1. & 2. 432

1 Statutum dictans, quòd fama plenè probet, intelligitur nisi de cõtraria fama in contrarium probetur. in additio. Math. singulari 51 numero 16. 107

1 Statutum imponens pœnam pecuniariam paruam, vel magnam pro adulterio, vel homicidio, pro quibus est pœna mortis, de iure communi, an valeat. Lud. Rom. sing. 714. 72

2 Statutum factum ab aliqua ciuitate causa alienationis facienda alicui Tyranno, est nullum, & alienatio potest cum fecutis reuocari, quasi facta iuito metu. Bar. sing. 21. 109

1 Statutum si dicter, quòd victus victori condemnetur in expensis, tunc expensæ veniunt iure actionis, id est, condictionis ex statuto, & ideò post sententiam potest de eis iudicari. in addi. Math. sing. 80. nu. 7. fol. 121. vide Pe. Rauen. sing. 654. 153

Statutum vel consue. an inducere possit, quòd malæ fidei possessor præscribit. nu. 8. ibidem

1 Statutum continens id, quod ius commune, an sit ius commune, vel municipale. Lud. Rom. sing. 308. 29

1 Statutum si dicat, quod debet quis ter citari in aliquo casu, vna citatio non pot fieri pro omnibus. in addi. Mat. sin. 130. nu. 17. 137

Statutum si dicter, quòd contumax habeatur pro confesso, vna citatio non potest fieri pro omnibus. ibid. nu. 19.

2 Statutum valet, quòd filius teneatur pro debito patris, etiam si nõ sit hæres. Pe. Rauen. sing. 632. 153

1 Statutum laicorum non ligat clericos. Bouer. in sing. in verb. & statutum. numero 2. 201

1 Statutum laicale quibus casibus clericos non comprehendat, tanquam non subditos: & quibus casibus comprehendat. in additi. Math. sing. 110. num. 79. 131

1 Statuta prohibitiua, vel arctatiua clericos non ligant, & quare. ibi dem numero 80.

Statuta permissiua, & priuilegiatiua etiam laicalia, ad clericos ex tenduntur. ibid. num. 85.

1 Statutum volens, quòd mercatorum libro credatur, intelligitur dũ taxat in his quæ ad mercantiæ artem pertinent, non in cæteris. Hip. Marsi. sing. 560 num. 1. 421

Statuti prouisio, seu dispositio statuens super fide thesaurario adhibenda, non procedit in materia non pecuniaria. Quod adaptatur contra Iudæos ad vsuram mutuantes. ibid. nu. 2.

Statuto cauente, quòd artium consules de causis cognoscant, intelligitur de causis scilicet ad artem pertinentibus, non aliis: secus si & in consulibus mercatorum pari statuto extante. ibid. nu. 3.

Statuto sanciente, quòd filius artifex obligetur, intelligitur, cautum, si is filius ex occasione artificij ipsius contrahat. ibid. nu. 4.

1 Statutum, quòd ingrediens monasterium parentibus non succedat, an valeat. Math. sing. 144. nu. 1. 140

1 Statutum si disponeret, quòd debitor malæ fidei & præscriberet, non valeret. Pe. Gerar. sing. 18. nu. 8. 288

1 Statutum domicilij viri attenditur ad lucrandam dotem, & si vir domicilium mutet, an statutum primi domicilij attendatur, an secundi. Fran. Crem. sing. 68. nu. 1: 270

1 Statutum domicilij viri, & non vxoris attenditur ad lucrandã dotem nisi vxor virum ad eius domum traducat. Franci. Cremen. singu. 67. numero 1. 270

1 Statutum quod dat liberum arbitrium iudici in certis causis, intelligitur de ea libertate, quæ contineatur in se æquitatem. in addic. Math. singu. 15. nu. 11. 89

1 Statutum non potest immutare ea, quæ sunt regulæ. in additio. ad Math. sing. 19. num. 12. 91

2 Statutum requirens aliquã solẽnitatẽ in contractu mulierum an comprehendat hermaphroditam. Io. de Arn. sin. 43 nu. 1. 80

1 Statutum Episcopi, quòd quilibet excõmunicatus, antequàm absoluatur, decem solidos soluere debeat pro quolibet mense, an valeat. Lud. Rom. sing. 349. 33

1 Statutum si vtatur verbo Contrahere, an mulier, vel minor possit facere pactum de non petendo absque solennitate statuti. in addi. Math. sing. 168. nu. 1. 147

1 Statutum si dicat, quòd si quis turbauerit aliquem in possessione sua incidat in pœnam cẽtum, quorum dimidia applicetur fisco, & alia parti turbatæ, & ciuiliter & criminaliter agi ex eo potest: secus si dicat, cõdemnetur in centum, quorum dimidia applicetur fisco: & dimidia accusatori: quia tũc erit iudicium ciuile. Mathesi sing. 70. num. 1. 114

2 Statutum super certo fauore fundatũ, remoto fauore, remanet sub dispositione iuris communis. Marc. Man. sing 678. nu. 1. 69

1 Statutum de hæreditate delata mentionem faciens, quomodò intelligatur. Math. sing. 193. num. 2. 151

2 Statutum Pisanum contra offendentes quare. Marc. Mant. singul. 263. numero 1. 31

1 Statutum Fraternitatis, quòd quis Fraternitatem intrare non possit, nisi primò soluat libras decem, an valeat. Lud. Ro. sin. 348. 33

1 Statutum corrigendo in vno, an generaliter sit intelligendum vt in omnibus corrigat. Pe. Gerar. sing. 7. nu. 19. 284

2 Statutum quòd nullus emat victualia vsque ad talem horã, valet. Aman. sing. 8. nu. 1. fol 70. & sing. 183. nu. 1. 75

1 Statutum, vel lex clericum offendentem puniens, leuem iniuriam inferentem non complectitur. Hip. Marsi. sing. 276. nu. 6. 383

1 Statutum, quòd nemo possit extrahere bladum de comitatu, minorem comprehendit. Lud. Rom. sing. 816. 80

2 Statutum Patauinum de reuocanda sequestratione rei oblata cautione idonea, quòd non sit superfluum. Marc. Mant sing. 160. nu me. 1. & per totum. fol. 22. & sing. 388. nu. 1. 42

1 Statutum, seu lex puniens vnum delictum, & præsupponens aliud, non includit illum, in quo non verificatur delictum præsuppositum. Ludo. Rom. sing. 495. 50

1 Statutum volens patrem pro filij delicto ad pœnam pecuniariam teneri, licèt à iure exorbitet, sufficax tamen ac validum est. Hip. Marsi. sing. 362. num. 1. 397

An autem huiusmodi statutum laudabile ac recipiendum. ibid. Et qualiter limitandum. nu. 2. 3 & 4.

1 Statutum si velit adhiberi præsentiam quatuor virorum in actu, & adhibeantur decem vel plures, an actus valeat. Anto. Corsi. in singu. in verb. statutum. 22. nu. 1. 337

1 Statutum, quòd non possit ignorantia allegari, valet. Ant., Corset. in sing. in verb. ignorantia. nu. 1. 315

1 Statutum an à ciuitate fieri possit, per quod denegetur clericis illud, quod semel eis per longissimum tempus acquisitum fuit. Lud. Rom. sing. 438. 43

1 Statutum, quòd in causa damnorum datorum admittatur probatio per iuramentum, quomodò intelligatur. Perr. Gerard. singu. 23. numero 5. & 7. 290

2 Statutum, quando idem disponit atque ius commune, melior interpretatio adhibenda. Io. Trig. sing. 16. nu. 8. 87

1 Statutum specificè disponens in certo casu, derogat statuto generaliter loquenti, & vtrunque seruatur in casu suo. Ant. Corset. in sing. in verb. statutum. 19. nu. 1. 336

1 Statutum, q̃ vno de agnatione delinquẽte cæteri de agnatione teneantur, an valeat. Ant. Cort in fin. in verb. statutũ. 10. nu. 1. 334

1 Statutum, quòd talis non habeat vocem in capitulo, quid operet. Ant. Cor. in sing. in verb. statutum. 12. nu. 1. 334

1 Statutum, quòd inter homines diuersarum terrarum, vel agnati inter se matrimonium non contrahant sub certa pœna, an valeat. Ant. Corsi. in sing. in verb. statutum 9. nu. 1. 334

2 Statutum Pisanum dicitur. Marc. Man. 24. nu. 4. 7

1 Statutum loquens in vendente non habet locũ in faciente pactum de vendendo. Ant. Corsi. in sing. in verb. statutum. 2. nu. 1. 331

1 Statutum disponens in materia iuris, & excipiens casus aliàs à iure exceptos, nõ videtur includere alios casus, prius similes à iure exceptos. Ant. Corsi. in sing. in verb. statutum. 4. nu. 1. 334

1 Statutum, quo cauetur filiam dotatam non succedere in bonis paternis, qualiter sit intelligendum. in addition. ad Francis., Cremen. singul. 168: 279

2 Statutum, quòd si quis intrauerit alterius vineam, certũ quid soluat, potest à municipibus fieri. Aman. sing. 213. nu. 1. 75

1 Statutum non valet, disponens, quòd ecclesia eligat prælatum de

Index

voluntate laici. Et quid de consuetudine, an valeat. Ludouicus Roma. singu. 290. 27

1 Statutum disponens, quòd quælibet hæreditas ascendentium deferatur masculis legitimè descendentibus exclusis fœminis dotatis, non habet locum in successione matris, vel auiæ maternæ sed solùm in ascendentibus per lineam masculinam. Pet. Gerar. singul. 7. num. 3. 284

Statutum excludẽs filias dotatas intelligitur solùm excludere ab hæreditate eius, qui dotauit, & non ab alia, nisi aliud ex verbis statuti colligatur. ibid. num. 4.

1 Statutum seu constitutio semper est ita puntctanda: vt decidat casum dubium, etiam si dispositio sit pœnalis. Lud. Ro. sin. 748. 75

1 Statutum inferioris recognoscentis superiorem, an dicatur ius ciuile, canonicum, vel prætorium. in addi. Math. sing. 189. nu. 1. 150

1 Statutum, quòd extantibus masculis fœminæ nõ succedant, an habeat locum in successione Cardinalis. Lud. Ro. sing. 446. 44

1 Statutum loquens in faciente an habeat locum in mandante. Ant. Corsin sing. in verb. extensio. 2. nu. 3. 311

1 Statutum loquens in numero plurali an habeat locum in singul. Anto. Corsin sing in verb. statutum. 17. nu. 1. 339

1 Statutum prohibens alienare rem immobilem in forensem, non habet locum in re immobili parua. Lud. Ro. sing. 334. 329

1 Statutum si dicat, quòd quicunque accesserit de tali loco ad talẽ, puniatur, an si aliqui testes deponant, quòd viderunt Titium ire vsque ad medietatem loci, & aliqui de alia medietate deponãt, hi debeant coniungi. Lud. Rom. sing. 206. 19

1 Statutum, quòd pro exequijs fiendis non possit nisi tantum expendi, à laicis factum, an valeat. Lud. Rom. sing. 358. 34

1 Statutum si prohibeat habentem vnum officium aliud acceptare, quam pœnam, si acceperet, patiatur. Lud. Rom. sing. 393. 37

1 Statutum inhonestum si reperiat à potestate in aliqua societate, potestas statim potest ipsam societatem cassare. Ludouic. Romanus singulari 348. 33

1 Statutum quòd credatur testibus deponentibus de credulitate nõ valet Lud. Rom. sing. 362. 35

2 Statutum, quòd non debeat extrahi frumentum, an prohibeat, q̃ nõ possit deportari ab alia vibe Neapolim, & ex ea postea alió. Bar. de Capua. sing. 98. 185

1 Statutum seu lex puniens vnum delictum, & præsupponens aliud, n iõcludit illum in quo non verificatur delictum præsuppositum. Lud Rom. sing. 495. 50

1 Statuti cum vna tãtùm reddit ratio potest, ea habetur pro expressa & ex ea argui potest extensiue. Pe. Gerard. sin. 7. nu. 6. 284

1 Statuti forma, vel dispositionis alterius, quoties alicuius dicto in aliqua re, vel causa standum est, dicta accipiendum, si is, cuius dicto stari debet, iurauerit. Quod etiã est extẽdendum ad nuntij, & damnum passi dictum. Hip. Marsi. sing. 401. nu. 2. & 3. 402

1 Statuti excludentis filiam dotatam à successione, ratio quænã sit. Pe. Gerard. sing. 7. nu. 5. 284

1 Statuti ex præfatione colligi potest, an statutum sit odiosum, vel fauorabile. Et ex quibus aliis diuidicetur an sit odiosum, vel fauorabile. in add. Math sing. 110. nu. 72. 131

1 Statutum excludens fœminas propter masculos agnatos dicitur fauorabile, & non odiosum. in addi. Math. sing. 110. nu. 73. 131

Statutum excludens sororé à successione fratris propter agnatos masculos non dicitur odiosum. ibid. nu. 75.

1 Statuti approbatio à superiore facta, vt statutũ efficax reddat, fiat ex certa superioris scientia, necesse est. Nec ipsa præsumitur. Hipo. Marsi. sing 37. nu. 1. & 2. 347

1 Statuti deferentis lucrum dotis marito ratio quænam sit. Mathesi. singu. 74 num. 10. 118

1 Statuti reformatio prohibita censetur super eo, super quo prohibetur aliquid proponi, vel allegari in consilio. Ant. Corsi. in sin. in verb. statutum. 8. nu. 1. 334

1 Statuti verba debent intelligi sm communem consuetudinem loquẽdi in patria, vbi est statutum, nisi in volumine statutorum dicatur, quòd verba nostrorum statutorũ debeant intelligi nullo extrinseco addito vel diminuto. Lud. Roma. sing. 422. 41

1 Statuto primo ex iusta causa statuentes mouente, per secundum potest derogari. Hip. Marsi. sing. 231. nu. 2. 375

1 Statuto cauente, quòd de litibus ac controuersijs inter affines cõpromissum hatian coram iudice ordinario locum habeat. Et q̃d si res de qua agitur liquida sit. Hip. Marsi. sing. u. 467. numero 17. & seq. vique ad fin. 410

1 Statuto cauente, quòd iudex causam ad sapientis consilium mittere teneatur, in re liquida ac clara ad id iudex non tenetur. ibidem numero 2.

Et idem in literis cambij executionem pararam habentibus in exceptionibus litis ingressum impedientibus, in ſtrumentis paratam quoque executionem habentibus, sententiáque. numero 3. 4. & 5. ibidem.

Et quid si huiusmodi instrumenta guarentigiata sint aliquo modo, aliquave ex causa obscura. nu. 6. ibid.

1 Statuto cauente, quòd instrumentum debiti guarentigiatum executionem paratam habeat, an confessio in instrumento, quòd tuus sim debitor ex illa aut tali causa, paratam quoque habeat executionem. Et ibidem contradictionis coarguitur. Angelus. Hip. Marsi. sing. 484. nu. 1. 412

1 Statuto disponente, quòd pater legitimam filij delinquentis fisco assignare teneatur, auum non comprehendi. Hipol. Marsi. singu. 591. numero 1. 425

Statuto cauente, quòd pater condemnationem pro filio soluere teneatur, non constringetur pro nepote, & sic auus non continebitur. numero 2. ibid.

1 Statuto cauente, ne probatio fieri possit, nisi per publicum instrumentum in certis casibus, quinque tamen testibus fieri possit, vt qui vicem publici instrumenti præstent. Hippoly. Marsi. sing. 157. numero 1. 362

1 Statuto dictante, quòd pro quolibet verbo iniurioso imponatur tanta pœna, intelligitur, id est, pro qualibet oratione. Ant. Corsi. in sing in verb. statutum. 6. nu. 1. 334

1 Statuto prohibente ne quis cum bannito cõtrahat, an cum seruo, vel cum filio banniti impunè contrahi possit. Petrus Gerardus singulari 64. num. 1. 295

1 Statuto licèt cauetur, quòd contra sententiam nulla exceptio opponatur: nihilominus tamẽ potest opponi exceptio nullitatis prouenientis ex incompetentia defectu iurisdictionis. Bouerius in verb. exceptio. num. 14. 200

1 Statuto prohibente vltra certam quantitatem alicui relinqui, an per testatorem illi soli possit dari facultas distribuendi pecuniã pro anima testatoris. Pe. Gerar. sing. 93. nu. 1. 299

1 Statuto si caueatur, quòd dimittens bestias sine custodia puniatur, an intelligatur solùm de bestijs feris, an etiam de mansuetis. in addi. Math. sing. 95. num. 3. 124

2 Statuto stante pœnas maleficiorum in palatio communis duplicari debere, duplicabitur blasphemanti. Marcus Mantua sin. 606. numero 1. & 7. 63

2 Stante statuto, quòd agnati excludunt fœminas dotatas ab intestato, si filia est dotata minùs legitima, & vniuersaliter instituti masculi: non poterit petere supplementum legitimæ. Petr. Rauen. singulari 656. 153

2 Statuto cauetur quòd allibratus, libra patris potest habere officium, nunquid dicatur allibratus libra patris emancipatus. Baldus singulari 9. 124

2 Statuto aut consuetudine non potest induci quòd filius nobilitetur ex progenie materna. Pe. Rauen. sing. 825. 158

1 Statuto disponente, quòd debitum non possit per testes probari, si super credito examinari feci testes, & non oppolsuisti, an videaris renuntiare statuto. Fran. Crem. sing. 43. nu. 1. 267

1 Statuto cauente, quòd post tres annos de delictis cognosci nõ possit, non tamen obstabit, quominùs de falso contra falsi instrumenti fabricatorem inquiri possit. Hip. Marsi. sing. 507. nu. 1. 415

2 Statuto cauetur, quòd homines talis villæ teneatur vnus pro alio: modò quidem est factus nouiter de illa villa, an tenebitur pro antiquis debitis, quæ fuerant contracta antequàm crearetur homo eiusdem villæ. Aluis. sing. 280. 175

1 Statuto disponente quòd mortuo altero coniugum in matrimonio superuiuens lucretur decem pro centenario: si mulier superuiuens hoc lucrum habuerit, & transierit ad secunda vota, an illud conseruari debeat filijs primi matrimonij, an verò etiam filijs secundi matrimonij in illo æqualiter succedant. Franciscus Cremen. sing. 173. num 1. 280

1 Statuto disponente, quòd Potestas in officio reformari nõ possit, an eius familia poterit reformari. Fran. Cre. sin. 63. nu. 1. 269

1 Statuto cauente, quòd ad contractus validitatem duo notarij requirantur, licet instrumentum per vnum notarium factum iuramento, subnixum sit, defectu solennitatis requisitæ duorum notariorum, non valebit. Hip. Marsi. sing. 700. nu. 3. 437

1 Statuto stante quòd de damno dato stetur iuramento damnum passi quò ad damni æstimationem, non autem quoad damnum accipiendum est. Et quid si alius damnum refarcire debeat, non qui damnum dedit. Hip. Marsi. sing. 338 nu. 1. & 2. 392

1 Statuto disponente, quòd de sententijs debeat solui gabella, non soluetur de interlocutoria. in addi. Math. sing. 93. nu. 2. 124

1 Statutum si dicat, quòd à sententijs non possit appellari, intelligitur de diffinitiuis tantùm. in addi. Meth. sing. 93. nu. 3. 124

Statutũ si dicter, q̃ sententia ferri non possit sine consilio sapientis, intelligitur de diffinitiua, non de interlocutoria, ibid. nu. 4.

Statutum si arctet arbitrum ad finiendum causam intra menſem, intelligitur per diffinitiuam sententiam, nec sufficit absoluere partes ab obseruatione iudicij. ibid. nu. 5.

1 Statuto cauente, quòd masculis extantibus fœmina non succedat, num si

Singular. Doctorum.

num si masculus & fœmina extent, posset statuti beneficio masculus renuntiare, & fœminam secum admittere. Hip. Marsi. singu. 361. nu. 2. 396

2 Statuto permittente bannitum offendi impunè, an etiam possit occisus spoliari. Io. Trig. sing. 42. nu. 1. 92

1 Statuto cauente, quòd de venditione facta soluatur gabella, si tantùm pactum factum sit de vendendo, gabellam non deberi. Hi. Marsi. sing. sing. 469. nu. 3. 411

2 Statuto cauetur, q̃ excõicato de iniusta causa vel sine causa non possit opponi, nunquid tale statutum valeat. Bald. sing. 17. 124

1 Statuto disponente, quòd tertia pars bonorum occidentis applicetur hæredibus occisi, an si monachus occidatur, monasteriũ de beat illam tertiam partem habere, an filij legitimi & naturales dicti monachi, quos ante ingressum procreauerat. Ludouicus Romanus singu. 456. 45

1 Statuto quamuis caueatur, quòd contra instrumentum non possint opponi nisi certæ exceptiones, nihilominus potest opponi exceptio, quòd assertum instrumentum non est instrumentum. Bouer. in verb. exceptio. nu. 28. 200

1 Statuto dictante, q̃ is, ad quẽ omnia alicuius bona peruenerint, teneatur ad eius debita: an si oĩa bona ad eum particulariter peruenerint, teneatur soluere debita sua. Lud. Ro. sing. 564. 57

1 Statuto, vel constitutione stante, quòd non exequens defuncti dispositionem infra annum, quòd omnibus beneficijs priuetur, excommunicetur, & statim testatoris bona restituat, sijlle, qui nunquàm bona penes ipsum habuit, non fuit executus, ea pœna teneri non debet. Lud. Rom. sing. 495. nu. 2. 51

2 Statuto disponente, de venditione fructuum gabellam soluẽdam, quid iuris, si vendatur fundus plenus fructibus. Ioann. Trigon. singu. 113 num. 1. 106

1 Statuto vt in causa locus non sit, partes facere non posse. Math. in authen. si tamen. C. de temp. & repar. appe nu. 11. 176

1 Statuto disponente, quòd mortua vxore vir lucretur dimidiã dotis, an si Imperator concedat mulieri, vt possit liberè testari, an teneatur dictam dimidiam viro relinquere necne. Franc. Crem singu. 155. num. 1. 278

2 Statuto cauetur propinquos debere compelli ad compromissum an à laudo postea secuto possit appellari. Aluis. sing. 265. 174

2 Statuto stante, quòd propinqui litigantes teneantur ad compromittendum causas, vsque quò temporis illud compromissum possit peti. Io. Trig. sing. 72. nu. 1. 98

1 Statuto ciuitatis si caueatur, quòd quicunque eò ad habitandum venerit, ibique per aliquod tempus steterit, à collectis sit exemptus, si qui hoc statuto freti ad habitandum venerint, non potuerit ciuitas huiusmodi statutum reuocare. Et vide alia & limitationes. Hip. Marsi. sing. 531. nu. 2. & 3. 418

1 Statuto cauente, quòd vxore in matrimonio sine filijs decedente maritus dotem, aut ipsius partem lucretur, id non cõsequetur vitalis statuti maritus matrimonij onera non ferens. Hipolyt. Marsi. sing. 514. nu. 1. 416

1 Statuto disponente, quòd quicunque occiderit alium, quouis modo, vel causa, siue qualitercunque, decapiteturian quilibet occidens nulla distinctione doli, aut culpæ sit decapitandus. Hipoly. Marsi. sing. 630. nu. 2. 3. & 4. 429

Statuta intelligi potius debent, vt superflua sint, ac nihil operẽtur, quàm quòd quis indebitè damnum sustineat. ibid. nu. 5.

1 Statuto disponente, quòd sententia executioni mandetur, nisi appellatio interponatur intra decem dies, & libellus intra viginti porrigatur, & cautio de soluendis expensis præstetur, satis fuerit si huiusmodi cautio notario ipsi præfata fuerit. Hipol. Marsi. singula. 590. num. 3. 425

1 Statuto cauente, quòd extantibus filijs masculis, filiæ fœminæ nõ succedant, & si nepotes ex filijs extent, locum habebit etiam ipsum statutum. Hip. Marsi. sing. 303. nu. 3. 387

2 Statuto si cautum sit, ne mulier possit quid alienare sine certa solennitate, si illa equum alienarit, qui post quatriduum moritur, an periculum ipsius equi ad mulierem spectet, an potius ad eum prorem. Io. Trig. sing. 39. nu. 1. 91

2 Statuto vel lege disponente eum qui patrauerit aliquod delictum capite plectendum, de quo in dubio id sit accipiendum. Io. Ant. Trig. sing. 16. num. 2. 87

1 Statuto cauente, quòd de affinium controuersijs fiat compromissum, si vnus affinium iura sua extraneo cedat, num in euentum controuersiæ cessionarius statuto obnoxius sit, vt velut affinis compromittere teneatur. Hipo. Marsi. singu. 333. numer. 1. folio 392. & sing. 467. num. 13. 410

1 Statuto disponente bannitum pro confesso haberi, de delictis in gesto conscriptis, non de alijs intelligendum esse. Hipoly. Marsi. sing. 560. num. 8. 421

1 Statuto cauente velut in Italia, vt nemo vicinus aut cõiunctus rẽ alienet immobilẽ, nisi prius coniuncto, vicino, vel consorte admonito, si res hmõi immobilis à coniuncto, vicino vel cõsorte absque admonitione alienata fuerit, an coniunctus, vicinus, ve hmõi consors rem non sic venditam rei vẽdicatione, pretio numerato ab emptore, petere possit. Hip. Marsi. sing. 64. nu. 1. 349

Et id intra quantum tempus liceat. nu. 2. ibidem

Et num id ius & facultas vendi, aut cedi alteri queat. nu. 3. ibidem

1 Statuto cauente, quòd qui in via publica vnum offenderit, pœna mille flor. plectatur: num alium in flumine publico offendens, statuti teneatur pœna. Hip. Marsi. sing. 68. nu. 1. 350

Et quid si in fluminis ponte. nu. 2. ibidem

2 Statuto stante, quòd nullus possit de ciuitate efferre vinum, vel frumentum, si quis asportet res licitas & illicitas simul, an omnia veniunt fisco applicanda Io. Trig. sing. 90. nu. 1. 102

1 Statuto cauente, aut cõsuetudine ferente, q̃ mercatoris libro vel in magnis quantitatibus stetur, qualiter hmõi statutũ, vel consuetudo intelligi debeat. Hip. Marsi. sing. 458. nu. 2. 4. & 5. 409

Et quid si consuetudo indifferens ac indifferens esset, vtputa, quòd scripturæ mercatoris pro se standum esset, an talis consuetudo valeat. numero 3. ibid.

1 Statuto cauẽte, quòd mulier, vel minor se obligare sine iudicis authoritate non possit, non sat erit iudicis authoritatem interponere, nisi contineatur in instrumento ipso, causæ cognitionem adhibitam, & repertum esse contractum in mulieris vel minoris, aut alterius contrahentis vtilitatem cedere. Hipolyt. Marsi. singu. 399. num. 2. 402

1 Statuto disponente, quòd qui duo homicidia commiserit capice puniatur: & alio, quòd qui homicidium fecerit, puniatur in cẽtum, an si quis homicidium commisit, & soluit cẽtum, si postea aliud committat, debeat decapitari. Ant. Corse. in sing. in verb. statutum. 23. num. 1. 337

1 Statuto dictante, quòd pro animali nascẽte in territorio debeatur solidum, an debeatur solidum, si dominus animal duxerit prægnans ad pariendum extra territorium. Anto. Corsi. in singu. in verb. statutum. 11. num. 1. 334

1 Statuto cauente, q̃ omnes causæ intra tres menses decidãtur: subpœna: si nihilominus aduersarius prætextu testiũ procul absentiũ ad illos producẽdos dilationẽ petat, vel vltra tres menses, an nõ obstante dicto statuto audiri debeat. Et quanã rõne iudex dilationem concedere debeat. Hip. Marsi. sing. 384. nu. 2. & 3. 400

1 Statuto cauẽte, vt nulla venditio, aliuve contractus summã centũ excedens, non nisi per instrumẽtũ publicũ probet, si talis cõtractus factus sit, insertumq̃ sit iuramentũ cũ testiũ designatione, nõ tamẽ de eo factũ est publicũ instrumentũ, qualiter huiusmodi contractus probari possit. Hip. Marsi. sing. 126. nu. 1. 358

1 Statuto cauentur, q̃ venditio rei excedẽtis valorem centũ librarũ nõ valeat, nisi contractus literis celebretur, nec possit probatio fieri nisi per instrumenta: modo facta est rei centũ librarũ summã excedentis venditio, non tñ confectũ instrumentũ, sed conuentũ, q̃ fieret, interea vult venditor à dicta venditione resilire, hac sua fretus, q̃ huiusmodi venditio instrumento probari nequit, qualiter emptori subueniẽdum est. Hip. Marsi. sin. 666. 434

1 Statuto cauente, quòd minorum ac mulierum contractus non valeant, nisi sint duo affines vel coniuncti præsentes, vt huiusmodi contractus iure subsistant, quinam affines ac coniuncti interesse debeant. Hip. Marsi. sing. 678 nu. 1. 435

1 Statuto non distinguente, nec nos distinguere debemus. in addit. Math. sing. 110. nu. 14. 356

1 Statuto cauente, quòd aliquo casu ad restitutionem seu emendationẽ damnorum datorum villa teneatur, an hoc casu quælibet villa teneatur. Hip. Marsi. sing. 232. nu. 1. 375

1 Statuto dictante, quòd nulla mulier contrahere possit sine consensu duorum consanguineorum, an valeat contractus, si consanguineus scientiam habuerit, licet non consenserit. Ludo. Roma. singulari 797. 79

1 Statuto stante, q̃ quis perfecto officio gaudeat tali immunitate, an si quis propter infirmitatem illud non valens perficere, ad aliud leuius officium transeat, statuto gaudere debeat, quasi primum officium perfecisset. Lud. Rom. sing. 66. 8

1 Statuto Senensi dictante, quòd de damno dato stetur iuramento damnum passi, an si Florẽtinus Senis conueniatur ratione delicti, possit iuramentum deferri ad fundandam intentionẽ actoris Senensis. Lud. Rom. sin. 259. 24

1 Statuto, vel pacto dictante, quòd ciuitas Senarum non possit derogare iurisdictioni potestatis Campagnatici subiecti eidem ciuitati, an si ciuitas ipsa mittat Vicarium ad Castrum Battignani subiectum eidem Campagnatico, dicatur facere contra statutũ, vel pactum. Lud. Rom. sing. 21. 4

1 Statuto dictante, quòd si carceratus aufugiat, custodes pœna capitis teneantur: si duo sint custodes, & vnus custos cum carcerato aufugerit, an alter statuti pœna teneatur. Lud. Ro. sing. 30. 5

2 Statuto stante, quòd si quis cesserit actionẽ suam nobili, cadat a

Index

iure suo aliquis cessit, qui cedere non poterat, vel alioqui cessio est inutilis, an cadat à iure suo. Io. Trig. sing. 38. nu. 3. 91
1 Statuta vtrum sint concepta in rem, vel in personam debere inspici, quomodo intelligatur. in addi. Math. sing. 110. nu. 93. 131
2 Statuta contra immunitatem ecclesiæ à laicis facta ab Episcopis tolli possunt. Et an id fieri possit non citatis statuentibus. Ioan. de Arno. sing. 73. nn. 1. 98
1 Statuta in causa appellationis locum habent in supplicatione. Mathes. in l. cùm anterioribus, §. cui consentaneum. C. de tempo. & repar. appe. num. 1. 178
1 Statuta præsumuntur edita à periris, qui credantur more iurisperitorum locutos fuisse. in addi. Math. sing. 74. nu. 8. 118
1 Statuta, vel leges, quæ permittunt præscriptiones cum mala fide contra reales, personales, vel mixtas actiones, non valent ipso iure, quia sunt contra ius commune, & nutriunt peccatum. Mathes. sing. 23. num. 1. 93
1 Statuta laicorum priuilegiatiua, si materia communis & indifferens sit, apta sunt clericos comprehendere. in addi. Math. singu. 110. numero 17. 129
1 Statuta à iure communi intellectum recipiunt, vt ius commune imitentur. Math. sing. 110. nu. 10. 129
1 Statuti verbis inseruiendum est, nisi de contraria statuentiũ mente constet. Math. sing. 110. nu. 11. 129
1 Statuta quæ disponunt, quòd contractus mulierum nõ valeant sine præsentia propinquorum, intelliguntur de contractibus dãnosis, non de vtilibus. in addi. Math. sing. 155. nu. 6. 143
1 Statuta generalia laicorum, in quibus clericorum, & ecclesiarum nulla fit mentio, quæ ea tendunt aduersus ea, quæ illis competunt, non tanq̃ priuilegiatis, sed vt cuilibet de populo, clericos ligãt, dummodo sint honesta. in addi. Math. sing. 110. nu. 24. 130
Statuto vel consuetudine loci disponente, q̃ consanguineus proximior ad retractũ rei alienatæ admittatur, consanguineus etiã admitteretur ad retractum rei in clericum alienatæ. ibid. nu. 25.
1 Statuta laicorum ligant clericos, quantum ad eorum patrimoniũ. Math. sing. 110. num. 30. 130
1 Statuta tantum disponunt, quantum loquuntur. Petrus Gerard. singu. 7. num. 10. 284
1 Statuto contrafaciens casu fortuito, vel ex necessitate in pœnam statuti non incurrit. Gul. de Lud. sing. 8. nu. 1. 438
1 Statuta non ligant forenses extra territorium ius dicentis. Ludo. Rom. sing 478. 48
1 Statuta vnius collegij per superiorem confirmata an possint per collegium reuocari. Hip. Marsil. sing. 567. nu. 3. 422
2 Statutorum verba vt sint accipienda. Io. Trig. sing. 111. nu. 3. 106
1 Statutorum volumine perdito, tenorem ipsorum testibus probari posse, quæ probatio quoddam notorium dicitur. Hipo. Marsil. singu. 136. numero 2. 359
1 Stellionatus crimine tenetur, scienter rem alienam alienans, aut hypothecans. Bouer. in sing. in rub. milita de crimin. nu. 7. 206
1 Sterilitas quæ & quando dicatur. Gui. Pap. sin. 686. §. sterilitas. 246
1 Stipendia militum, doctorum & familium, & debitorum in nomina pro executione sententiæ non nisi in subsidium adiudicantur. Math. in l. stipendia. 1. C. de execu. rei iudic. nu. 1. & 2. fol. 173. & in addi. Math. sing. 61. nu. 4. 111
2 Stipendiarij non possunt constituere procuratorem ad suum stipendium recipiendum, quia per propriam manum debent recipere stipendium suum. Pe. Rau. sing. 659. 153
2 Stipulari quilibet potest pijs locis & pauperibus verbis directis in ablentes. Aluis. de Alb. sing. 178. 172
2 Stipulari alteri nemo potest: fallit datis fauore, item matrimonij, itẽ in persona publica, itẽ qñ statutum ciuitatis id permitteret. quæ declara vt ibid. Marc. Mant. sing. 120. nu. 1. 2. 3. & 4. 18
2 Stipulari alteri quis potest donando. Dyn. sing. 187. 133
2 Stipulatio, Amplius non peti, ex quibus actionibus committatur. Bar. singu. 32. 111
1 Stipulatio vel constitutum procuratoris, quod in domini absentis persona initium sumit, non valet. Math. in l. 1. C. de sent. & interloc. num. 8. 162
2 Stipulatio, & de expensis & interesse promisit stare dicto suo, & iuramento, quid operetur. Aluis. de Alb. sing. 160. 174
Et quid promissio, quanti ea res erit. ibidem
2 Stipulatio stipulatione tollitur, pactum autem pacto non tollit, sed per replicationem. Marc. Mant. sing. 53. nu. 2. & 3. 10
1 Stipulatio notarij etiam non facit, quod alteri ius acquiratur, sine ratificatione. in addi. Math. sing. 161. nu. 1. 145
1 Stipulatio sub conditione facta, efficax est & tenet, & vicem causę præstat conditio. Hip. Marsil. sing. 482. num. 4. 412
2 Stipulatio tacita fingitur etiam in dote: dato quòd coniuges sint muti. Pe. Rauen. sing. 161. 139
2 Stipulatio si est facta cũ aliquis morietur, procedit si fuit occisus. Pe. Rauen. sing. 657. 153
2 Stipulatio amplius nõ peti, si est interposita, non cõmittitur, nisi contestatione, solutione, & compensatione: ita quòd si nullum ex istis interueniat, non committitur. Pe. Rau. sing. 157. 151
1 Stipulatio debet fieri vtroque loquente, & an vtroq; videnti. Frã. Crem. singul. 47. 268
2 Stipulatio condicionalis animo nouandi non tollit effectum moræ, si res erat præsens, aliàs secus. Bar. sing. 37. 110
1 Stipulationis verba maximè quoad personas, & strictè intelligenda. Math. in l. 1. C. de tent. quæ sine cert. quanti. nu. 8. 168
1 Stipulationem impersonalitas ex parte stipulantis non vitiat: quidem in dubio pro se suisque hæredibus stipulationem recepisse præsumatur. Et quid si quis stipulatus sit hoc modo: promitis mihi recipienti, pro eo quem declarabo, & postea neminem declaro, an vitietur. stipulatio. Hip. Marsil. sing. 586. nu. 1. & 2. 434
2 Iudicatum si quis deducit in stipulationem non animo nouandi, & acceptam fert stipulationem, remanet adhuc iudicati actio. Dyn. sing. 65. 134
2 Stipulationem vitiat incertitudo. Io. Trig. sing. 8. nu. 1. 86
1 Strata, & via an inter se differant. Anto. Corse. in sing. in verb. pœna. 4. num. 1. 327
2 Studentes in patria propria, sunt immunes à munerib. personalibus, & à custodia ciuitatis vsque ad vigesimum quintum annũ, ne studijs arceantur. Pe. Rauen. sing. 674. 154
1 Studere multum oportet, vt multa sciamus. Lud. 80. sing. 92. 10
2 Studium dilationem non patitur, sicut nec alimenta. ita vt sententia super his lata non recipiat appellationem. Marc. Mant. sing. 22. num. 3. & 11. 7
1 Stultus melioris conditionis quàm prudens esse nõ debet: vnde sicut prudentem pro sui defensione occidere licet, sic & stultum occidere licebit. Hip Marsil. sing. 375. nu. 1. 398
Stultus, furiosus, vel dormiens si quem insultet, an impune occidi possit. numero 2. ibidem
2 Stuprans aliquam iuuenculam cum auri datione, videtur iniuitam & nolentem stuprare: quia per decepcionem videtur stuprum committere. Pe. Rauen. sing. 666. 153
1 Stuprans puellam an vltra pœnam corporalem teneatur ad dandum torionа puellæ stupratæ, quòd possit se dotare. in additio Math. sing. 99. num. 4. 125
Stuprans mulierem impudicam, an teneatur de stupro. ibid. nu. 6.
1 Stuprans virginem, vel viduam honestè viuentem, an puniatur pœna capitali, vel confiscatione bonorum. Math. sing. 99. nu. 1. 125
1 Stuprum violentum qua pœna puniatur, & qua pœna spontaneũ. in addi. Math. sing. 99. nu. 1. 125
1 Stuprum commissum cum promissionibus & blandis verbis, an capite puniatur. in addi. Math. sing. 99. nu. 2. 125
1 Stupri violenti pœna non tenetur, qui cognouit etiam per vim eã quam aliàs sponte carnaliter anteà cognouerat, vel anteà fuerat sponte ab alio cognita. in addi. Math. sing. 99. nu. 7. 125
2 Stupri & adulterij differentia. Marcus Mantua sing. 4. nu. 2. 3
1 Stylus curiæ est seruandus. Gul de Lud. sing. 66. 439
1 Stylus curiæ habet vim consuetudinis. Guido Papæ singulari 765. §. & ibi. 250
1 Stylus curiæ seruandus: aliàs non valet quod agitur. Bouer. in sing. in verb. stylus. num. 3. 201
2 Stylus non potest tollere virtutem legis particularis, licet generalis sit. Marc. Mant. sing. 191. nu. 1. 33
1 Stylus quomodo probetur. Guid. pap. sing. 765. 250
1 Stylum curiæ & spectãdum & obseruandum: & ideò, qui non secũdum consuetum in citando morem, citatus non est, à contumacia, si non comparet, excultatur. Mipolytus Marsilien. singulari 118. numero 1. 357
1 Suadeo, verbum, necessitatem non inducit. Mar. in l. ex stipulatione. C. de sen. & interlo. om. iud. nu. 2. 164
1 Subdelegatus delegati à principe, an possit committere vnum articulum. Guid. Pap. sing. 350. 220
2 Subauditiones ea ratione permissæ videntur, vt euitemus contrarietatem, & absurditatem. Marc. Mant. sing. 104. nu. 5. 16
1 Subdiaconus à Papa dispensatus ad instantiam alicuius mulieris, quòd vxorem ducere possit, an eandem in vxorem ducere compellatur. Lud. Rom. sing. 602. 60
1 Subditus vel vasallus an possit testificari pro suo domino. Guido Pap. sing. 488. §. vtrum subditus. 231
1 Subditus iurisdictioni meæ si ab aliquo iniuriam patitur: & iudex iniuriantis non faciet satisfieri de iniuria homini, nec ego possum sibi iudici deneganti iustitiam bellum mouere. Guid. Pap. singu. 608. §. si ille. 240
1 Subditi tenentur adiuuare Regem, seu Imperatorem suum si in ops est. Guid. Pap. sing. 13. 207
1 Subditus non potest contra suum superiorem obedietiam præstare: nec ea quæ ei debet præstare in signum subiectionis. Bou. in sing. in verb. præscriptio. nu. 17. 201

Singular. Doctorum.

2 Subditus ratione iurisdictionis tenetur sequi dominum per 30. dies proprijs expensis Aman. sing. 109. nu. 1. 73
2 Subditus non tenetur obedire domino castri, qui sibi castrum vendidit. Aman. sing. 10. nu. 1. 73
1 Subditi ratione iurisdictionis, necnon etiam familiares, & domestici tenentur præstare iuramẽtum fidelitatis. Bou. in sing. in verb. iuramentum. nu. 2. 195
1 Subditi an ex necessitate compelli possint ad vendendum vili pretio. Pet. Gerard. sing. 100. nu. 30. 300
1 Subditi debent iurare domino, quod obedient ipsi. Guiliel. de Ludo sing. 61. nu. 1. 439
2 Subiectus si vexetur à domino castri, vniuersitas eius defensionem suscipere potest. Aman. sing. 75. num. 1. 72
2 Subiectum & finis iuris canonici est saluti animarũ consulere. Mar. Mant. sing. 150. nu. 3. 22
1 Subita omnia probari in causa, vnde iudicis præcipitata voluntas nouerca iustitiæ est, & responsionis repentinæ comes pœnitẽtia. Hip. Marsil. sing. 680. nu. 1. 435
1 Subrogatur sapit naturam &c. Marsil. sing. 699. num. 1. & 3. fol. 437. Marc. Mant. sing. 12. nu. 2. fol. 4. fallit aliquãndo. idem Man. sing. 37. nu. 3. 9
1 Subscriptio quam facit notarius in fine instrumenti, quòd constat de rasura, debet esse specialis, quoniam generalis subscriptio nõ porrigetur ad ea, de quibus dubitaretur, an rasura esset per subscribentem. Bou. in sing. in verb. notarius. nu. 8. 197
1 Substantialia iudiciorum etiam de partium voluntate non possunt remitti. Gui. pap. sing. 177. 212
1 Substituens tenetur de culpa sui substituti. Bou. in sing. in rub. mista de crim. nu. 11. 206
1 Substituens sibi proximiorem in gradu non videtur sibi substituisse proximiorem in substitutione. Gui. pap sing. 856. 256
1 Substitui pupillariter potest, qui institui non potest. Guli. de Ludo sing. 154. nu. 442
2 Substitutio vulgaris facta filio non instituto, non valet. Dyn. sing. 214. 133
1 Substitutio pupillaris facta filio præterito, non valet. Gu. pap. sing. 777. §. licet. 251
2 Substitutio compendiosa fit à milite tantum. Dyn. sing. 221. 134
2 Substitutio vulgaris quãdo est facta, simul duobus & copulatiuè, nõ habet locum in persona vnius, nisi habeat locũ in quolibet eorum de per se. Math. in sing. 168. nu. 1. 147
1 Substitutio facta, si decesserit sine liberis, euanescit per natiuitatem vnius liberi. Gul. de Lud. sing. 136. nu. 1. 441
2 Substitutio fideicommissaria in casu trahitur ad directam. Pet. Rau. sing. 698. 154
1 Substitutio vulgaris expressa filio facta durat, licet filius patri superuiuat, secus in pupillari. Gul. de Lud. sing 38. nu. 1. 439
1 Substitutio pupillaris tacita quando excludat matrẽ. in add. Math. sing. 163. nu. 1. 146
2 Substitutio vulgaris si facta sit duobus simul & copulatiuè, non habet locum in persona vnius, nisi habeat locum in persona vtriusque Bar. sing. 83. 120
2 Substitutio vulgaris non euanescit post aditam hæreditatem, nec ius accrescendi cessat si ille qui adiuit, restituitur. Petrus Rauenna singul. 585. 151
1 Substitutus procuratoris, si dubium sit de eius mãdato, an teneatur cauere dominum, an tantum procuratorem substituentem ratũ habiturum. Lud. Rom. sing. 98. 10
2 Substitutus pupillo potest sibi dari tutor in testamento. Pet. Raue. singul. 669. 153
1 Substitutus quando à liberis de quibus testator in genere præsumitur cogitasse, non excludatur. Ant. Corsi. in singul. in verb. substitutio. num. 1. 335
1 Substitutus potest petere cautionem sibi præstari per hæredem rogatum. Gui. pap. sing. 563. §. substituti vero. 236
1 Substitutus non transmittit ius substitutionis ad hæredem. Guido pap. sing. 394. §. substitutus. 216
1 Substituti duo sunt, vnus moritur ante hæredem, portio sua an remaneat hæredi, vel pertineat suo consubstituto. Guido papæ sin gul. 169. 215
1 Substitutus Seio post mortem ipsius, non admittitur ad bona, si Seius monasterium intrauerit, & sic ciuiliter moriatur, quãdoquidem in hoc naturalis mors, non ciuilis requiritur. Hipolyt. Mar. sing. 668. num. 1. 434
1 Subtrahens rationes partis aduersæ cadit à iure suo. Guido papæ singul. 99. 210
1 Succedens in beneficio tenetur soluere debita sui prædecessoris pro necessitate ecclesiæ contracta. Guido papæ singulari 501. §. succedens. folio 232
2 Successio actus est legitimus & de iure ciuili. Marc. Mant. sing. 62. numero 2. 11
1 Succedentes ab intestato videtur tacitè instituti ab eo, qui in alios libere de rebus suis testari poterat, & intestatus decedere voluit. in addit. Math. sing. 110. nu. 84. 131
1 Successio debet esse reciproca quando agitur de successione clerici tam actiuè, quàm passiuè. in add. Math. sing. 110. nu. 28. 130
1 Successio debet esse reciproca. in addit. Math. sing. 110. nu. 18. 129
2 Successio proueniens ex causa naturali non absorbetur per delictũ. Marc. Mant. sing. 413. nu. 2. 44
1 Successor singularis, quod creditoribus personalem actionem tantũ habentibus non nisi reuocatoria respectu eorum, quæ in fraudẽ alienata probabuntur, tenetur. Math. in l. 1. C. de reuocãd. ijs quæ in fraud. num. 1. 186
2 Successor eius, cui factum fuit furtum, agit furti contra furem ex contractatione facta in vita testatoris, cui fuit res subrepta, non autem ex contractatione facta post mortem testatoris. Cyn. singular. 90. 131
1 Successor eiusdem iuris, & fori esse dicitur, cuius erat ille, in cuius jus cum successit, saltem quoad bona per successionẽ habita. in addi. Math. sing. 110. nu. 51. 130
1 Successor singularis an poterit excipere de iure, quod competebat illi à quo causam habet. Hui pap. sing. 723. nu. 2. 248
1 Successores appellantur etiam qui tantummodo in vnam rem succedunt. Guid pap. sing. 713. §. successores. 248
1 Successorum appellatione in feudalibus nedum intelliguntur filij & hęredes, sed etiam legatarij & alij extranei. Guido papæ singular. 951. 260
1 Succumbens in causa porpter opiniones Doctorum, excusatur ab expensis. Math. sing. 81. nu. 2. 121
2 Successorium edictum remedium est subsidiarium. Mar. Mant. sing. 176. num. 3, 24
1 Succumbens in duabus appellationibus, quòd tertio neque appellare, neque supplicare possit. Mat. in rub. C. ne lic. in vna eademq; caus. num. 1. 182
1 Summa istud verbum denotat quantitatem & nõ speciem vel corpus. Gui. pap. sing. 479. §. verbum. 231
2 Summam si quis acceperit à pupillo mutuò, quam fortuitò perdidit, accipientis est periculum. Ioan. Trig. sing. 39. nu. 2. 91
1 Summariè verbum, quod in rescriptis apponitur, quid operetur. Gu. pap. sing. 698 §. quid operetur. 247
2 Sumptus facti gratia conseruandorum fructuum, possunt repeti à quocunque etiam malæ fidei possessore. Aluis. de Albert. singulari 257. 174
2 Sumptus an repetere possit, qui defendere cœpit aliquem vtiliter in iudicio, & sententiã cõtrariam reportauerit. Bar. sing. 73. 112
1 Superior an præscribat iurisdictionem cognoscendi inter subditos inferioris. Lud. Rom. sing. 479. 48
1 Superior si statutum confirmet, non amplius potest inferior de illo intermittere. Hip. Marsil. sing. 567. nu. 2. 422
1 Superioris factum vbi secundum ius commune interpretari potest, nunquam dispensatum intelligitur, nec inutile confirmatũ. Hip. Marsil. sing. 196. nu. 3. 369
1 Superioris est inquirere de malè commissis subditorum in officio Item & animaduertere. Math. in l. nulli. C. quor. appell. non rect. num. 4. folio 180
2 Facilius præiudicatur superioribus in acquirendis, quam in acquisitis. Marc. Man. sing. 23. 7
1 Supernumerarius admissus in collegio, non gaudet beneficio collegij. Ant. Corsi. in sing. in verb. supernumerarius. nu. 1. 334
2 Superuacuum illud dicitur esse cuius inductio nullum effectum operatur. Aluis. sing. 107. 170
1 Supplementum legitimæ locum habet in patre & matre. Gui. pap. sing. 516. §. supplementum, 233
1 Supplementum legitimæ debet peti non solum ab hæredibus, imò etiam à legatarijs. Gui. pap. sing. 968. 261
1 Supplicans principi, quales debeat preces exhibere, & quid cõuenire eas necesse sit. Hip Mar sing. 111. nu. 1. 356
1 Supplicans retractari sententiam quæ non transiuit in rem iudicatam, non incurrit infamiam. Pet. Gera. sing. 20. nu. 2. 289
1 Supplicans principi vt retractetur sententia, quæ transiuit in rem iudicatam, caret impetratis, & incurrit infamiam. Pet. Gerar. singul. 20. nu. 2. 289
1 Supplicare an sit necesse infra decem dies sicut in appellatione. Gui. pap. sing. 3 1. §. differentias. 208
1 Supplicare principi lite pendente non est licitum, nisi in certis casibus. Gui. pap sing. 603. 240
2 Supplicari interdum licet, etsi non liceat appellari, & quomodo procedat. Marc. Mant. sing. 357. nu. 1. 40
1 Supplicare non licet à præfectis prætorio confirmantibus sententias priorum

Index

tias priorum iudicum. Bouer. in singulari in verb. in integ. restitu. num. 4. 206
2 Supplicatio porrecta principi, vim libelli habet, & litis contestationis. Io. Trig. sing. 72. nu. 2. 98
1 Supplicatio facit rem litigiosam. Gui. pap. sing. 697. 247
2 Supplicationem solum, & non bullas gratiæ expeditas ostendenti non credendum, nisi in casu, &c. Marc. Mant. singul. 167. numero 1. folio 23
2 Suspecti de fuga debitor vt possit capi, suspicio debet emersisse post contractum celebratum, alias si ante, potest tamen ignorantia allegari Marc. Mant. sing. 292 nu. 1. 32
2 Suspecti non habent vocem circa rem, in qua sunt suspecti. Bald. singul. 114. 126
1 Suspecti, quòd aliquid portent cõtra deuetum, si non sinunt se perquiri, possunt capi, & ex sola resistentia puniri. Ant. Corsin sing. in verb. gabella 2. nu. 1. 314
2 Suspectum aliquem quæ faciant. remissiuè. Pet. Rau. sing. 693. 154
2 Suspenius ab homine non potest eligere, secus si à lege. Marc. Man. sing. 78. nu. 2. 13
1 Suspensi non sunt tenendi in furcis, postquam mortui sunt vltra vnum diem de iure. in add. Math. sing. 75. nu. 18. 119
2 Suspicio contra iudicẽ allegata si sit notoria, an ad arbitros sit eundum. Io. de Arno. sing. 76. nu 1. 82
2 Suspicio minor quare iudicem tanquam suspectum repellat, quam testem Ioan. de Arno. sing. 18. nu. 2. 78
1 Suspicio iudicis non est iusta causa appellandi, nisi suspicio ipsa in forma recusationis legitimè fuerit proposita iuxta formã capi. secundò requisitis. de appel & per iudicem repulsa. Bouer. in verb. recusario. nu. 1. 119
2 Suttinens onera quasi matrimonij, fructus dotis lucratur. Ioã. Bac. singular. 5. 188
1 Suus licet in præscriptionibus non possit allegare titulum pro hærede, potest allegare errorem instrumenti, dicendo quòd pater possidebat tanquam dominus, & quòd pro tali tenebatur. Qui quidem iustus error habetur pro titulo. Bou. in verb. præscriptio. num. 6. folio 101
2 Suus & necessarius an quis possit esse, qui non obtineat primum locum tempore mortis testatoris. Io. Trig. sing. 45. nu. 1. 92
1 Suorum appellatione comprehenditur etiam amicus singularis. Matheus. sing. 41. nu. 5. 103
1 Suitas est ius sanguinis. Lud. Rom. sing. 37. nu. 4. 5
2 Syndicatus instrumẽtum debet continere nomina omnium creantium syndicum, alias non valet, maximè in arduis. Io. de Arnon. sing. 79. nu. 1. 83
1 Syndicus si creditur in causis arduis, in instrumẽto syndicatus necessario debent poni omnia nomina creãtium illum syndicum. Pet. Gerar. sing. 45. nu. 1. 293
1 Syndicus nomine vniuersitatis potest aliquem accusare. Guid. pap. sing. 507. §. syndicus. 232
2 si syndicus vult se excusare quòd ignorauit maleficium esse commissum, nunquam erit excusatus, nisi constet de diligenti inquisitione eius. Pet. Rau. sing. 274. 143
1 Syndicus generalis si à republica constituatur ad exigẽdum omnes debitores. Et postea alius constituatur ad certa tantum debita, & debitores illi speciales ob negligentiam secundi effecti sint non soluendo, an primus generalis teneatur reipublicæ. Ludo. Rom. sing. 32. fol. 31
1 Syndici si ex statuti forma sanguinolentorũ percussiones denuntiare teneantur, vbi leuissima est cutis scissura, eam denuntiare non tenentur. Hip. Mar sing. 276. nu. 4. 383
1 Syndici legitimam constitutionem non probat instrumentum cõrinens, quòd tales canonici ralem syndicum constituerint. Hip. Mars. sing. 171. nu. 2. 364
1 Syndici officialem syndicare habentes, non se immiscent his, quæ extra officium sunt. Hip. Mars. sing. 560. nu. 5. fo. 421

De litera T.

2 TAbellio in instrumento debet ponere locum contractus item sigillum suum, si ita se habeat consuetudo. Aluisi. de Albert. singul. 210. 273
2 Tabellio potest examinare testes dummodo iurent prius coram iudice. Dyn. sing. 95. 131
2 Tabellio quando stipulatur mihi, non quæritur mihi per ipsum, sed per legem. Bal. sing. 39. 124
1 Tabellio priuatus officio tabellionatus propter delictum nõ potest amplius per comitem Palatinum creari tabellio. Petr. Ger. sing. 1. numero 7. 280
1 Tabellio ab officio remotus, si instrumentum conficiat, an mortis pœna puniri debeat. Hip. Mars. sing. 179. nu. 5. 366
1 Tabellio si dicatur fuisse rogatus de instrumento & ideo ab eo illius copia petatur, ille vero dicat non recordari, sed probetur per testes quòd fuit rogatus, an possit de falso accusari. Et si dictum instrumentum in suis protocollis nõ reperiatur, an possit ex dictis illorum testium instrumentum conficere. Ludouic. Roman. singul. 376. folio. 36
1 si Tabellio, vel testis in miscet aliquid falsitatis in instrumento, vel depositione sua, caret robore firmitatis, si tamen falsitas illa tanger substantialia, vel circunstantias negotij, alias secus. Bouer. in verb. instrumentum nu. 14. 198
2 Tabellio tenetur qui dolo vel culpa omisit aliquid scribere in instrumento, propter quod pars læsa fuit. Dyn sing. 86. 131
2 Tabellio non debet monopolij instrumentum conficere. Columb. sing. 8. nu. 2. 176
2 Tabellio qui recipit testes, si est suspectus litigantibus, aut alteri eorum, dari non debet, idem in iudice cui causa committitur. Aluisi. de Alb. sing. 44. 168
1 Tabellio compellitur conficere instrumenta, si rogetur, & quid si mandato superioris nolit conficere, qua pœna puniatur. Lud. Rom. sing. 163. fol. 25. Pet. Rau. sing. 440. 147
2 si Tabellio de mandato testatoris scripsit testamentum, non valet, si scriptum coram testibus non legit. Dyn. sing. 240. 134
1 Tabellio an quandocunque velit, tabellionatus officio renunciare possit. Lud. Rom. sing. 352. 34
1 Tabellionis officium exercens, qui in hoc institutus ac creatus non est, si tanquam tabellio instrumenta conficiat, mortis pœna plectitur. Et quid si post officij notariatus priuationem, qui prius notarius fuerat, instrumenta conficiat. Hipolyt. Marsil. singulari 35. numero 1 folio 347
1 Tabellioni, cui tempore rogationis fuit satisfactum de mercede cõfectionis instrumenti, an iterum solui debeat, quando pars copiã instrumenti velit. Lud. Rom. sing. 581. 58
1 Tabelliones regis Franciæ, vel domini ducis Sabaudiæ, & similium principum non possunt recipere instrumenta extra territoria talium principum. Gui. pap. sing. 34. 208
2 Tabellionatus an sit dignitas. Aluisi. de Alb. sing. 59. 168
2 Tacendum semper potius quam loquendum. Marc. Man. sing. 305. numero 1. 34
1 Tacens quando habeatur pro contradicente, & quando pro consentiente. Anto. Corsin sing. in verb. Taciturnitas. nu. 1. 340
1 Tacens in dubio non consentit. Matheus. in l. 1. C. de sent. & interlo. numero 20. 163
2 Tacens quando sibi præiudicet, & quando non. Marc. Mant. singul. 443. num. 1. 47
1 Tacita pupillaris excludit etiam matrem. Gui. pap. sine. 892. 257
2 Tacitum & expressum tunc idem operantur, quando procedunt ex eadem potentia causæ efficientis. Marcus Mantua singular. 194. numero 1. 33
2 Taciti & expressi eadem semper non est virtus. Mar. Man. sing. 243. fo. 29. & sing. 309. nu. 3. fo. 35. 1
1 Taciti ac expressi idem est iudicium. Vnde sicut confessione expressa per partem facta processus nullus. validus redditur, sic etiam tacita per contumaciam inducta statuto cauente, quòd pro confesso contumax habeatur. Hipolyt. Marsil. singulari 387. numero 1. 400
1 Taciturnitas partis præsentis in iudicialibus habetur pro consensu, & tacenti præiudicat. Pet. Ger. sing. 6. nu. 1. 292
2 Taciturnitas consensum operatur in his quæ concernunt tacentis commodum, alias non. Marc. Mant. sing 530. nu. 1. 55
1 Taciturnitas non habetur pro consensu quando agitur de præiudicio tacentis, nisi expresè consentiat. Guido papæ. singulari 1008. 263
1 Taciturnitatis effectum, ac vim magnam, vt quæ interim debiti nõ noti, probationem pariat. Et huius cautio ac prouisio variè & amplè explicatur. Hip. Mars. sing. 344. num. 1. 394
2 Tale quid non dicitur, quod non est simpliciter tale. Mar. Man. sing. 24. num. 5. 7
1 Tanquam particula, improprietatis non est, quandoque tamen veritatis est expressiua. Et idem de voce perinde. Hipol. Mars. singu. 236. num. 1. 374
2 Tempus an sit modus tollendæ, aut inducendæ obligationis. Marc. Mant. sing. 653. nu. 1. 68
1 Tempus, quod datur appellanti ad se præsentandum coram iudice ad quem, est arbitrarium in add. ad Math. sing. 21. nu. 8. 39
1 Tempus conficiendi inuentarium nõ currit pupillo quin tutor possit conficere durante pupilli ætate. Guido papæ sing. 353. §. tempus. folio 220
2 Tempus contractus inspiciendum est in contractib. Gui. pap. sing. 347. §. in contractibus. 220
2 Tempus deliberandi, quod habet reus à lege, est effectus communis ipsius libelli. Marc. Mant. sing. 374. nu. 4. 41
4 Tempus à iure statutum an possit per iudicẽ abbreuiari, vel prorogari. Bou. in sing. in verb. dilatio. nu. 18. 190
1 Tempus petendi apostolos, quot dierum sit in addi. Math. singu. 21. num. 2. folio. 93
1 Tempus datum ad appellandum idem operatur, quod ipsa appellatio. Ant. Corsin sing. in verb. appell. 2. nu. 1. 301
1 Tempus quadrimestre quando currat. Math. in l. 2. C. de vsur. rei iudic. num. 1. 173
1 Tempus instantiæ causæ appellationis potest per compromissum, vel alias de consensu partium suspendi, sed non prorogari. Math. sing. 24. num. 1. 94
1 Tempus miserationis causa indultum, ita constituit in mora, sicut aliud tempus obligationi adiectum. Math. sing. 131. nu. 1. 138
1 Tempus & locus non sunt de substãtia in scriptura priuata, secus in publica. Math. sing. 45. nu. 1. fol. 105. & in add. nu. 1. ibid.
1 Tempus petendi apostolos an currat à tempore sententiæ, vel à die appellationis interpositæ, & an currat de momento ad momentum. in add. Math. sing. 21. nu. 4. 93
1 Tempus mortis eius, de cuius successione agitur. respectu successionis inspicitur. in add. Math. sing. 110. nu. 54. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130

Singular. Doctorum.

1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130
1 Tempus ad deliberandum debet dari dubitanti super positione. Bouer. in sing. in verb. positio. nu. 6. 195
2 Tempus datæ attenditur in rescriptis. Alui. de Alb. sing. 222. 172
1 Tempus mortis quo ad successionem inspiciendum esse, quomodo procedat. in add. Math. sing. 119. nu. 57. 130

Index

1 Tertius possessor cum titulo & bona fide decē annis hypothecariā præscribit,& qua cautela vsque ad 30.ann.possis auocare rē præscriptam à possessione. Franc.Crem.sing.61.nu.1. 269
1 Tertius an pro iure & interesse suo ad defensionem causæ per aliū motæ,post litem cōtestatam possit opponere ex persona rei conuenti declinatoriam fori,licet ipse conuentus non possit. Ludou. Rom.sing.530. 63
1 Tertius quilibet pro interesse suo potest in causa inter alios verten te comparere,& an possit petere sibi soli fieri publicationem testium.Lud.Rom.sing.377. 36
2 Tertia persona offerens & consignans liberat debitorem. Dyn.singul.171. 133
1 Testamentum secundum à testatore falso rumore ducto confectū, comperta rumoris falsitate est invalidum quo ad institutionem, & etiam quo ad legata,si ea adeò magna sint,quod quasi totam substantiam exhauriant.Lud.Rom.sing.295. 28
2 Testamentum non vitiatur propter defectum literæ,aut syllabæ, item nec manumissio aut rescriptum.Aluis.de Albert.singular. 164.folio 172
2 Testamentum secundum validum, in quo appositum est iuramentum an tollat præcedens testamentum, cui subiecta est clausula derogatoria.Io.Trig.sing.107. 105
1 Testamentum si fiat coram septem testibus,& testes postea examinentur,potest contra eorum personas opponi,quod sunt criminosi vel alias.Gui.pap.sing.279. 215
1 Testamentum factum coram duobus testibus in terris ecclesiæ valet.Gui.pap.sing.729. 249
1 Testamentum nocturno tempore factum non valet. Mathe.singul. 124.num.2. 135
1 Testamentum si fiat,in quo filij instituantur, quibus hæreditas est debita,licet sit factum cum duobus testibus tantum, tamen tollitur per secundum testamentum,nisi sit cum septem testib.celebratum,secus si in primo fuerint extranei instituti.Pet Ger.sing. 1.num 14. 280
1 Testamentum an nullum si per compulsionem testium,vel notarij. Lud.Rom.sing.62. 7
2 Testamentum si quis desinat possidere,an incidat in legem Corneliam de falsis.Bar.sing.19. 109
2 Testamentum semper in dubio præsumitur verum & solenne, nisi contrà doceatur.Bal.sing.129. 127
2 Testamentum non reuocari propter reconualescentiam testatoris. Io.Trig.sing.68.nu.2. 97
2 testamentum nutu aut signis factum ad pias causas,valet.Io.Trig. sing.105.num.1. 105
2 Testamentum inter liberos conditum, semper intelligitur habere clausulam codicillarem,& quod valeat omni meliori modo quo valere potest.Io.Trig.sing.104 nu.1.& 2. 105
1 Testamentum rustici rure cum quinque testibus factum,valet & tenet,licet postea rusticus vrbem habitet.in addit.Math.sing.110. num.59. 130
2 Testamentum an probari possit per duos testes,etiam si orta sit cōtrouersia super voluntate testatoris.Ioan.Trigon.singul.85.numero 3.folio 101
1 Testamentum scriptum manu notarij non matriculari valet tēpore pestis vel necessitatis,licet aliàs secus esset ex dispositione statuti.Pet.Ger.sing.100.nu.24. 300
1 Testamentum ratione præteritionis filij nullum dicitur,si filius velit,secus si nolit.Gul.de Lud.sing.68.nu.1. 140
2 Testamentum secūdum an tollat primum conditum inter liberos, si in secundo non fit facta expressa derogatio.Io. Trig. sing.106 numero 1. 105
1 Testamentum solenne si quis à principio fecerit,deinde religionem ingressus aliud fecerit cum duobus testibus tantum,posterius testamentum violat prius solenne.Hip.Marsil.sing.566.nu.1. 422
2 Testamentum perfectum non tollitur per imperfectum.nisi cursus decennij subsequatur.Bart.sing.182.fol.159.Pet. Rauen.singul. 740.folio 154
1 Testamentum caducum morte instituti hæredis ante testatorē efficit,si tamen in eo iusit codicillaris clausula,non corruit,tanta est codicillaris clausulæ vis ac potestas.Hipol.Marsi. singul.544.numer.1.folio 419
1 Testamentum factum in portu cuiusdam ciuitatis Soldani, an censeatur factum in terris Sarracenorum,an Christianorū. Pet.Ger. sing.15.num.3. 344
2 Testamentum in quo imperator hæres instituitur, ita querelatur, sicuti si alius priuatus institueretur.Marc.Mant.singul.21. num. 2.folio 6
1 Testamentū an facere possit damnatus ad perpetuos carceres.Hip. Marsi.sing.565.num.1421. 326
2 Testamentum secundum faciens nulla facta de primo mentione, tamen legata in primo facta videntur reuocata. Amanel.singul. 233.num.1. 76
1 Testamentum,si ex statuti vigore non valeat,nisi in articulo publico positum sit, si tamen ad pias causas factum non reperiatur in archiuo,ob id non minus valebit. Hipolyt. Marsi.singul.169.numero 3.folio 422
2 Testamentum præteritione filij dicitur ipso iure nullum. Marcus Mantua singulari 178.numero 2.folio 24. Gnido papæ singulari 798.folio 252
1 Testamentum imperfectum inter liberos à patre conditum licet valeat,tamen contrario testamentum filij inter patrem vel alios ascendentes imperfectum non valet.Hipolyt.Marsi.singula.579. numero 2. 423
2 testamentum quando peritur rescindi,instrumentum,vel contractus aut sententia prodest omnibus,quorum interest,etiā si non fuerunt in iudicio.Pet.Raue.sing.753. 156
1 Testamentum secundum si fiat,in quo confirmetur legatum rerum in primo testamento factum,an in eo legato veniant res,quas testator habebat tempore primi testamenti, an verò illæ tantum, quas tempore secundi testamenti habuit.Ludouic. Roman.singul.503.folio 58
1 testamentum fratris instituentis vsurarium, potest per querelam inofficiosi à fratre rumpi.Marg.sing.49.nu.3. 106
2 Testamentum imperfectum ratione solennitatis omissæ,valet inter liberos tantum, secus si testamentum deficeret ratione voluntatis imperfectæ.Petrus rauenna singul.703.folio 154. Barr. singul.181.folio 119
2 Testamentum celans incidit in falsum.Pet.Rau.sing.696. 154
2 Testamentum quando probetur per duos testes.Petrus Raue. sing. 750.folio 156
2 Testamentum cum omni solennitate an valeat, si careat hæredis institutione.Ioan de Petrucia.sing.1. 187
1 Testamentum non potest rescindi conuentione partium nisi per iudicem hoc pronuntietur. Gui. pap.sing.677.§.testamentum.fol. 246.& sing.740.§.testamentum. 250
1 Testamentum patris est nullum si non relinquatur filio vel filiæ iure institutionis Gui.pap.sing.776. 251
Testamentum hodie est nullum per præteritionem quantum ad institutiones.§.per præteritionem. ibid.
2 Testamenta condita in castrensibus possunt querelari & impugnari sicut testamenta.Pet.Rau.sing.739. 155
2 Testamenta iure gentium introducta & inuenta,modo verò iure ciuili.marc.Mant.sing.62.nu.1.& 6. 11
2 Testamenti aut statuti particula si producatur,an fidem facit.Marc.Mant.sing.451.nu.2. 48
1 testamenta libera ac spontanea esse debent,nec aliena pendere voluntate, vnde fit vt testamentum affinium dictamine conscriptum,relatum etiam apud testantem & ab eo approbatum, non valeat.Hipolyt.Marsil.singul.439.num.1.folio 470.Marc.Mant. singul.68. 12
1 Testamenti executorem testatori obedire volentem,si certam pecuniæ summam vni scholari pauperi distribuerit,quem apparet postea discholum esse, nec studiosum quod dedit repetere posse. Hip.Marsi.sing.641.nu.2. 431
1 Testamenti solennitas septem testes desiderat, probari tamen per duos testes testamentum potest,& id quando.Hip.Mar.sing.156. numero 1.foiio 361
2 Testamentorum pluralitas an præsumenda.Marcus Mantua singu. 110.num.1. 17
1 Testamenta duo si extent confecta ab eodem in eadē die, illud præsumetur posterius in quo sunt instituti venientes ab intestato. in add.Math.sing.71.nu.22. 116
1 Testamenti confectio,si ex legis forma,vel statutorum,duos testes requirat,totidem etiam requirit eius reuocatio & sufficiunt.Hi. Marsi.sing.669.nu.2. 434
1 Testamento patris per filium præteritum contratabulato, legata tamen coniunctæ personæ facta debentur.in add.Math. sing.41. num.10.folio 103
2 Testamenti pars an probari possit per septem testes dicentes se illud scire,nec quicquam plus,& alia pars per alios septem testes. Ioan.Trig.sing.69.nu.1.& 2. 97
2 testamenta duo eodem die confecta non valent propter incertitudinem,valet tamen alterum in quo venientes ab intestato fuissent instituti,& hoc fauore ipsorum. marc. Mant.singu.592. numero 1.folio 61
2 Testamenti actione is conueniri non potest, qui à defuncto grauatus non probatur.Ex mandato tamen conuenitur. Bartol.sing. 74.folio 112
1 ex testamento ad codicillos,vel donationem causa mortis,circa ea quæ solennitatem respiciunt,non infertur.in add.Mathe.singul. 124.num.4.folio. 155
2 Testamentarius executor non debet satisdare.Bar.sing.88. 113

1 Testand

Singular.Doctorum.

1 Testandi facultas videtur hominibus quasi gratiosè concessa.in add. Math.sing.110.nu.87. 121
2 Testandi solennitas quemadmodū est remissa patri testanti inter liberos,ita & liberis testantibus inter parentes.Amanel.sing.198. num.1. 73
2 Testatus pro parte,& pro parte intestatus quæro quis decedere potest.Marc.Mant.sing.991.nu.1. 70
1 Testator quando substituit hæredes alicuius non intelligitur nisi de hærede existente in primo gradu.tempore quo euenit substitutio.Gui.pap.sing.364. 222
1 Testator si in testamento suo, pro anima, vel ad pias causas,quod idem est relinquat, licet testamentum non valeat. succedens ab intestato nihilominus debent illo voluntatem suam adimplere. Gui.pap.sing.381.§.testator. 224
1 Testator legauit nobile,vtrum veniant debita,animalia, aurum,libri & similia.Gui.pap.sing.469. 230
1 Testator dicendo,& si filius vel hæres meus in extraneo hærede decedebat sine liberis,tale substituo,liberi hæredis excludunt substitutum.Gui.pap.sing.364. 222
1 Testator potest in suo testamento disponere, quòd mulier secundo nubens non incidat in pœnas iuris.Gui.pap.sing.128.fol.211.& sing.555.folio 236
Testator an possit remittere confectionem inuentarij. §. an testator.ibidem.
1 Testator in suo testamento,vel in donatione,aut alio contractu dicit conditionibus,retentionibus insascriptis,saluis, vel rerentis, nec postea adijcit aliquam conditionem,vtrum dispositio vel donatio reddatur inualida,vel pura,vel conditionalis.Gui.pap.sing.423.fol. 227
1 Testator si mandet sub pœna hæredi Ecclesiam construi in eius domibus,an si episcopus, siue cuius speciali concessione id fieri nō potest,concesserit,quod alibi possit construi, hæres in pœnā incidat?Lud.Rom.sing.474. 47
1 Testator si executori sui testamenti det potestatē distribuendi eleemosinam cuicunque voluerint,an is possit duos,vel tres eligere. Lud.Ro.sing.454. 45
2 Testator potest dare licentiam legatario occupandi legatū sua authoritate.Dyn.sing.236. 134
1 Testator an possit ob alterius negligentiam hæredem suam hæredi tate priuare.Lud.Rom.sing.112. 12
1 Testator si vni fundum leget,alij vsumfructum eiusdem fundi,quilibet vsusfructus dimidiā habebit,secus est in sententia iudicis. Ludouic.Rom.sing. 18. 4
1 Testator potest dare licentiam legatario, vt propria authoritate rē legatam capiat.& per quæ,verba videatur licentia data.Lud.Rosingul.88. 9
1 Testator si tibi dicat, Cura rem filiorum meorum bene agere,& ip si tibi dent mille,an si curaueris,dicta mille petere possis.Ludou. Rom.sing.154. 15
1 Testator si Titio fundum relinquat, quum decem dare poterit, an illa decem hæredi solui debeant,necne. Ludouicus Romanus singul.48. 6
2 Testator non potest facere quin Trebellianica vendicet sibi locum in suo testamento.Dyn.sing.111. 132
1 Testator viuens si rem legatam in aliam transmutat, an legatū extinguatur, an vero duret in re mutata. Distinguit, & ponit tres limitationes.Lud.Rom.sing.420. 41
1 Testator si vni leget fundum,item eidem æstimationem vsusfructus omnium bonorum suorum,an legatarius habere debeat æstimationem vsusfructus dicti fundi.Lud.Rom.sing.249. 23
1 Testator si leget duos seruos de suis.Titio,per eum eligendos,reliquos verò Seio, repudiante Titio, Seius omnes habebit, virtute verbi reliquos.Lud.Rom sing.35. 5
2 si Testator mandat fieri calicem in vna ecclesia,nec statuit pretiū, nec materiam,intelligitur de calice honorabili secūdum consuetudinem illius ecclesiæ,& facultates testatoris. Petrus Rauenna singul.799. 157
2 testator legauit mihi vnum vasculum boni vini dulcis,quærebatur cuius expensis deberet portari ad domum meam.Petrus Rauen. singul.881. 157
1 Testator si vnum ex hæredibus grauauerit,vt si sine liberis decederet,hæreditatem suam restitueret Sempronio,an adueniente conditione cohæres totam hæreditatem sibi obuentam pro parte cohæredē restituere debeat,an vero partem suam tantum. Lud. Rom.singu.546. 55
2 Testator semper fingitur velle id,quod vult lex. Marc.Man.singul. 124.num.3. 19
2 Testator h legat vni fundum,alij vsumfructum,quilibet habebit dimidiam vsusfructus. Per.Rau.sing.749. 156
2 Testator dixit,instituo Titium, & post mortem eius instituo eius liberos veniunt ordine successiuo,vt primo filij, deinde nepotes. Pet.Rau.sing.752. 156
2 Testator legat decem annua vsque ad vigesimumquintum annum illi,qui habet quindecim annos,non intelligitur habere respectū ad ætatem,sed intelligitur legare vsque ad vigintiquinq; annos, qui incipiunt currere post mortem testatoris. Petrus Rauenna singul.754. 156
2 Testator habuit duos filios impuberes,& vnum puberem, quos omnes hæredes instituit, & postea dixit, si quis eorum in pupillari ætate,vel postea quandocunque decedat sine liberis, substituo superstites,in personam illius comprehenditur pupillaris causa æqualitatis obseruandæ.Pet.Rauena.sing.743. 155
2 Testator quando substituit ecclesiam, tunc mater non admittitur ex tacita pupillari,quia est verisimile,quod testator voluerit præferre causam piam matri pupilli.Pet.Rau.sing.747. 155
2 testator si dixit,si pupillus in pupillari ætate decesserit,talis sit hæres mihi,vel bona deueniant in talem, non videtur quòd sit pupillaris,quia per illam non succeditur testatori,sed pupillo.Pet. Rau.sing.744. 155
1 Testator si condemnet hæredem ad mutuandum Titio centum,an Titius teneatur idoneam præstare fideiussionem de illo mutuo reddendo, an vero nuda cautio sufficiat. Ludouicus Romanus singul.593. 59
2 Testator præterijt posthumum ignoranter, & adiecta est clausula codicillaris, posthumus tenetur restituere hæreditatē per fideicommissum hæredi scripto.Pet. Rau.sing.740. 155
2 Testator fecit primum testamētum validum & secundum fecit inualidum propter vitium prætetitionis,hoc casu hæredes scripti in primo testamento valido non tenentur præstare legata relicta in secundo.Pet.Rau.sing.742. 155
1 Testator,si super tali fundo decem leget,verbū super pignoris obligationem operatur.Lud.Rom.sing.631. 63
2 Testator si dicat,rationem turelæ quam Titius egit cum Lucio,reposci nolo,non intelligitur liberatus Lucius,quia ibi ponit causa demonstrationis.Petr.Rau.sing.747. 136
1 Testator,si alteri nepotum leget mille, & alteri alia mille,vt æqualis cum eo sit,primoque postea legatum adimat codicillis, an & secundo legatum ademisse censeatur.Lud. Rom.sing.320. 31
2 Testator præcepit hæredi vt fideiubeat pro me,nūquid si soluat,habeat regressum contra me Bal.sing.46. 125
1 Testator si in testamēto suo iusserit omnia sua bona diuidendi pro collocandis mulieribus,an viduæ comprehendantur.Io.Trigon. sing.20.nu.1. 88
1 Testator,si cui centum relinquat,si is cum eius filijs morabitur, an requiratur,quod habitet in eadem domo,an vero sufficiat,quòd habitet tantum in eadem ciuitate. Ludouicus Romanus sing. 181.folio 17
2 testator potest prohibere regulam Catonianam in suo testamēto. Aluis.de Alb.sing.89. 169
2 Testator si iubeat solui debita,non poterunt peti debita de quibus testator indebitè fuit absolutus,nisi iniustitia esset notoria.in addl.Math.sing.126.nu.1. 135
2 Testator si grauauit extraneū de restituenda hæreditate post mortem filij sui, & filius è vita cesserit,relictis etiam filijs, an illi faciant cessare fideicommissum.Ioan.trigon.singulari 97.num.1. & 3.folio 138
1 testator si iubeat ecclesiam construi,illa non fiet beneficium ecclesiasticum,nec quæretur ius patronatus,nisi authoritas Episcopi interueniat.Math.sing.185.nu.1. 149
2 si testator reliquit Titio legatum,& illum dedit tutorem filio si excusset se à tutela,perdit legatum, nisi euidenter expresserit vel ex coniecturis saltem sit verisimile,quod testator voluerit illū habere legatum,& si tutelam non administraret.Per.Rauenn.singul. 169.folio 140
2 testator si legauerit vxori omne frumentum,quod in domo habet, & illud consumat,si tantundem reponat,an cedat vxoris lucro marc.Mant.sing.650.nu.1. 67
2 testator quādo vult omnia esse inter filios communia id exprimit. Marc.Mant.sing.605.nu.3. 63
2 testator si instituerit Sempronium hæredem & fundum legauerit Titio,donec vixerit,& moriatur primum hæres proximè legatarius,ad quem legatum deuoluitur,disting. Io.trigo.singulari 2. numero 1. 85
1 testator si hæredi prædium prælegauerit, deinde dixerit, Accipias cohæredem impreleg ato prædio Sempronium,an Sempronius venire possit vt co hæres, an vero vt legatarius vel fideicommissarius.Lud.Rom.sing.155. 14
1 testator,si executori testamenti mandauit,vt bona sua in pauperes distribuat ex sententia,& iudicio Titij,in eoque exequendo executor negligens fuerit, ob idque res ad episcopum sit deuoluta, num tunc Titij opinionem,ac sententiam Episcopus sequi teneatur.Hip.Marsi.sing.255.nu.2. 379

2 Testator

Index

1 Testator si instituat filium hæredem, & si decesserit sine liberis, substituat Caium, si habeat filios superstites, tacitè non intelligitur ex testamento substituti, sed ab intestato. Quod procedit in hæreditate, secus in legato, & ibi ratio diuersitatis assignatur. Petr. Gerard. singu. 61. nu. 1. 294
2 Testator si fratribus reliquit 5. salmas vini quolibet anno, potest hæres ex bonis testatoris eis dare vnam vineam, ex qua percipiãt dictum vinum. Pet. Gerar. sing. 34. nu. 1 291
2 Testator si vxori leget fundi vsumfructum, hæc lege, vt proprietatē alienare non possit, proprietatem quoque legasse censetur. Hipp. Marsi. sing 561. nu. 1. 421
1 Testator, filijs suis hæredibus institutis multisque legatis factis, cuidam amico domum certam in gaudimentum dedit, an huiusmodi legatum ad legatarij hæredes permeabit. Hip. Marsi. singu. 3. 4. num. 1. 404
3 Testator si testamento suo cauerit, vt si filia nupserit, habeat mille, si religionem, intrauerit, sexcentum duntaxat, ingressa monasterium mille velut nupta habebit. Hipolyt. Marsi. sing. 215. numer. 2. folio 372
1 Testator si dicat velle suum testamentum valere nec vnquam per aliud poste reuocari, & iuret, potest tamen pœnitere, & secundũ primi derogatorium conficere. Guli. de Lud. singular. 77. nume. 1. folio 440
2 Testator si substituat alicui, si decesserit sine liberis, nunquid liberi habeant ius ex persona testatoris, vel necessario substitutus debeat eos instituere. Amanel. sing. 15. nu. 1. 71
1 Testator non potest aliquem punire propter inobedientiam tertij. Ant. Corsin sing. in verb. testator. 2. nu. 1. 340
2 Testator si vxori dotem leget, aliaq; legata faciat, & subdat, quòd vult legata duplicari, an etiam legatum dotis duplicari debeat. Aman. sing. 186. nu. 1. 75
2 Testator legans centum existentia in tali loco quæ si hæres nõ præstiterit domum legauit si hæres ea expendat debet dare domũ, & non alia centum. Marc. Mant. sing. 330. nu. 1. 37
2 Testator si legat liberationem omnibus debitoribus, non intelligitur legata liberatio eis, qui possident res testatoris. Petr. Rauen. sing. 746. fol. 156
2 Testator si executori sui testamenti det potestatem eligendi per verbum pluralis numeri, an vnum tantum possit eligere. Lud. Rom. singul. 455. 45
2 Testator non potest priuare hæredem suum propter negligentiam alterius Petr. Rau. sing. 748. 156
2 Testator habens plures hæredes an possit iura sepulchrorum vni tantum applicare. Pet. Rauenna. sing. 691. 154
2 Testator reliquit ecclesiæ centum, vt inde fundũ emat. emit, & tandem vult vendere, nõ potest, intelligitur enim vt perpetuo possideat. Pet. Rau. sing. 706 355
1 Testatore mandante solui debere debita, an intelligatur de præscriptis. in add. Math. sing. 14. nu. 6. 88
1 Testatoris testamẽto intra cautum sit, Voluitque dictus testator, & dicta domus semper remaneat ad vsum & habitationem dominæ Agnetis vxoris ipsius testatoris toto tempore &c. & post mortẽ ipsius ad hæredes eius & successores, de quibus hæredib. intelligẽdum. sit. Hip. Marsi. sing. 21. nu. 1. 345
2 Testatori grauenti, non hæredi grauato per fideicommissum succedit Marc. Mant. sing. 549. nu. 1. 57
1 testatoris prouisio in vno casu facta, in alio quoque verisimili procedere videtur, quod idem testator in eo cauturus præsumitur Quod & locum habet in statuta edentibus. Hip. Marsi. sing. 343. num. 4. 394
2 Testatoris voluntas in fidecommissis potissimum spectanda. Marc. Mant. sing. 51. nu. 2. & 4. 10
1 Testatoris dispositionem in vno casu factã, ad alium ex verisimili & tacita ipsius testantis mente porrigi. Et id in quibus locum habeat. Hip. Marsi. sing. 499. nu. 1. & 2. 414
2 Testatoris voluntas quando pro lege non seruanda Mar. Man. sing. 207. num. 1. 16
2 Testatoris dispositio quãdo non seruanda pro lege. Mar. Man. sing. 122. nu. 2. 4. & 5. 18
1 Testatoris voluntas à notario scripta, sed coram testibus nõ lecta, non valet iure testamenti, nec iure codicillorum. Guliel. de Lud. sing. 148. nu. 1. 442
1 Testatoris dispositio facta in vno casu extenditur ad alium, de quo testator verisimiliter idem disposuisset. Pet. Ger. sing. 7. num. 11. folio 284
2 Testatoris voluntas seruanda est, intellige tamen si disponat, alias secus. Pet. Rau. sing. 736. 155
1 Testificari certæ personæ inuitæ non compelluntur, & quid si veritas aliter haberi non possit. Lud. Rom. sing. 398. 38
1 Testimonium de audito proprio seu alieno non probat. Et an faciat indicium, seu præsumptionem qua transferatur onus probandi in aduersarium. Lud. Rom. sing. 345. 38
2 Testimonium familiaris ferre non potest nisi de his, quæ antequã familiaris esset, gesta sunt. Aman. sing. 114. nu. 1. 73
1 Testimonium virorum an præferendum sit testimonio mulierum tam in causa ciuili, quam in criminali. Pet. Gerard. singul. 11. numero 4. folio 285
1 Testimonium in ore duorum vel trium absolutum, licet certis casibus vnus testimonium receptum sit. Hpolyt. Marsil. singula. 528. numero 1. 417
1 Testimonium testis infamis iuris vel facti infamia, & si quò ad iudicem inducendum ad condemnandum sit inhabile, aut ad inquisitionem & quæstionem sufficiat. Hipolyt. Marsil. singulari 457. numero 1. 408
1 Testimonium vbi est de substãtia actus, vtpote, quia requiritur certus, nunc inspicitur conditio testis secundum tempus quo testis fuit adhibitus, secus vero, si testimonium non sit ad substantia, quia tunc inspicitur conditio seu qualitas testium, secundũ tempus depositionis, vt patet in impubere facto pubere. Bou. in. sing. in verb. testis. nu. 37. 199
2 Testimonium de auditu non probat. Io. Trig. singul. 118. nu. 1. fallit numero 2. 107
2 Testimonium dicentis se audiuisse pariete intermedio valet. Io. Trising. 98. nu. 5. 104
1 Testimonium de sensu proprio auditus licet valeat, tamen fallit in testamento, in quo persona testatoris est videnda per testes, non audienda. Et quid de codicillis, vel donatione causa mortis. Math. sing. 124. nu. 1. 135
1 Testimonium de auditu per cortinam intermediam, vel tenuem parietem nunquam in criminalibus valet. in add. Math. singul. 124. numero 13. 138
1 Testimonium de credulitate non valet. Guido papæ singulari 833. §. 3. 254
1 Testimonium duorum testium paritate posita, vnius dicto præferri, id tamen non perpetuum, præsertim cum de instrumento fouendo ac sustinendo agitur. Hip. Marsi. sing. 61. nu. 1. 349
1 Testimonio duorum vel trium oẽ verbum stare, ac proinde vnius testimonio nihil plenè probari. Et quid si solus testis de corrupte la aduersus corrumpentem corruptus deponat. Hip. Marsi. singu. 112. numero. 1. 357
1 testimonio episcopi, vel Marchionis solius quod cã decidi possit, an per communitatem superiorem non recognoscentem statui possit. Lud. Rom. sing. 361. 34
1 Testis vnus cum fama an plenè probet exceptionem excommunicationis obiectam in vim dilatoriæ exceptionis. Lud. Roma. singula. 201. 19
1 Testis idoneus dicitur, qui est omni exceptione maior. Mathe. sing. 2. folio. 83
1 Testis vnius dictum, censetur dictum nullius. Fallit quando deponit de aliquo impedimento matrimonij. Ludo. Roma. singular. 622 folio 62
1 Testis verba in dubio intelliguntur contra producentem. in addit. Math. sing. 102. num. 3. 126
2 Testis deponens etiam cum iuramento se ita credere, postea ex interuallo temporis melius informatus, potest dicere se aliter credere, nec punitur de falso. Aluis. de Albert. sing. 225. 173
1 Testis post suum dictum perfectum non potest variare, nisi inconuenienti id fiat. Mathes. sing. 171. num. 8. 148
Testis potest corrigere dictum suum ante aperturam processus, & antequam loquatur cum parte, ibid. num. 9.
Testis si incontinenti reuertatur ad notarium, & fàciat sibi legi dictum suum, & dicat notario, ego non dixi sic, non est licitum notario emendare scripturã nisi iudicis mandato faciat. nu. 10. ibid.
1 Testis etiam si deponat se pro certo credere, non probat etiam præsumptiuè, nisi rationem & originem credulitatis suæ alleget. in addit. Math. sing. 37. num. 15. 100
2 Testis deponens de eo quod cõsistit in intellectu, debet reddere causam sufficientem sui dicti etiam non interrogatus. Aluil. singula. 269. 175
2 Testis vnus facit semiplenam probationem super quo deponit. Io. Trigo. sing. 66. num. 5. 96
1 Testis idem an & quando ante publicationem ab eodẽ sæpius produci possit. Math. in l. per hanc. C. de tempo. & reparat. nu. 12. 177
2 Testis iuratus an videatur iurasse secundũ formam iuramenti. Bal. sing. 79. 126
2 Testis vnus fides, suppletur per alium. Ioann. Trigo. singular. 79. numero 3. 99
2 Testis interrogatus si posset esse, quod res si aliter haberet, & ipse nesciret, quam testificetur, si dicit, quod sic, non concludit. Inno. sing. 36. 165
2 Testis examinatus per notarium in mortis articulo, sine iudicis cõmissione, facit aliquam præsumptionẽ. Io. Trig. sing. 13. nu. 3. 86

Singular. Doctorum.

1 Testis si deponat aliquem ad sui defensionem occidisse, non plenè probat, nisi dicat, ad sui defensionem necessariam. in add. Mathe. sing. 37. nu. 13. 99
1 Testis post dictum perfectum, non potest variare. Math. singul. 171. numer. 2. 148
2 Testis deponens & errans in aliquibus circunstantijs non punitur de falso, imo eius dictum valet. Inno. sing. 41. 165
1 si Testis obscurè deponens fuerit productus super obscuro capitulo, nihil probat, nec debet repeti quicquid parti producenti impertur. Bou. in verb. testis. nu. 49. 200
2 Testis quãuis deponat extra articulata, si tamen deposita per eum sint ex dependenti, seu cohærentib. articulo super quo fuit productus, valet eius depositio. Bou. in verb. testis. nu. 54. 200
1 Testis potest tradere eius depositionem in scriptis. Guid. papæ singul. 123. 211
1 Testis examinatus, qui non debuit examinari non facit indicium. Gui. pap. sing. 314. §. Testis. 217
1 Testis excommunicatus non repellitur à testimonio, nisi sit per sententiam declaratus excommunicatus. Gui. pap. sing. 97. 210
1 Testis debet dicere pro vtraque parte nisi super certo articulo sit receptus. Gui. pap. sing. 681. 246
1 Testis qui deponit vltra articulum an faciat fidem. Gui pap. singu. 730. §. de teste. 249
1 Testis si dicat scio, quia vidi instrumentum debiti, non probat eius depositio, nisi doceatur de instrumento. Guido papæ singul. 649. folio 244
1 Testis vnus an faciat indicium ad torturam. Guid. pap. singula. 312. folio 217
1 Testis qui deposuit alios fuisse præsentes, & illi dicunt se non fuisse præsentes, an valeat depositio primi testis. Gui. pap. singula. 895. §. plus dicit. 257
1 Testis debet deponere de facto & non de iure. Gui. pap. singul. 340. §. 2. folio. 219
Testis debet deponere de sensu. ibid. §. 4.
1 Testis si dicat Titium mutuasse pecunias, sed nõ dicit de certa quãtitate, an valeat depositio. Gui. pap. sing. 793. §. 2. 252
1 Testi magis creditur in affirmatione causæ quam in negatiua. Gui. pap. sing. 619. 242
1 Testes apponere non est necesse in his quæ in iudicio fiunt. Guido pap. sing. 507. 232
1 Testes producti in causa inquisitionali per partem priuatã an prosint parti fiscali quæ eos non produxit. Gui. pap. sing. 488. nume ro 4. folio. 231
1 Testes non publicati non probant. Guido papæ singulari 488. numero 3. 231
1 Testes possunt recipi in notorijs ante litis contestationem, ad cautelam. Gui. pap. sing. 228. 214
2 Testis ex interuallo rediens ad deponendum, in eo quod prius dixerit noluit, non auditur. Et quid si incontinenti. Bartho. de Capua, singu. 38. 181
1 Testis vnus semiplene probat, si deponat cum causa. Ant. Corset. in sing. in verb. testis. 3. nu. 1. 338
1 si Testis post depositionem asserat se deposuisse falsum, vel fuisse pecunia corruptum, talis testis assertio non præiudicat illi, pro quo iam deposuit, & cui erat ex depositione sua ius quæsitum, nisi de falsitate vel corruptione alias appareret. Boue. in verbo testis. numero 21. 199
1 si vnus Testis est infamis infamia facti, & alter fide est multum dignus, integra fides vnius supplet imperfectum alterius, sic quòd faciunt validam probationem. Bouerius in verbo testis. numero 12. folio 199
1 Testis qui propter reuerentiam personæ examinari non debuit, examinatus non facit indicium. Bouerius in verbo. testis. numero 50. 200
1 Si testis dicat, quòd vidit possidere à 10. annis citra, non est probata continua possessio, nisi subiungat, & per dictum tempus. Bouer. in verb. testis. nu. 44. 199
1 Testis debet pro vtraque parte deponere, nisi super certo articulo sit receptus. Bou. in verb. testis. nu. 6. 199
1 Testis non est distinguere an aliquid fiat cum ratione, vel sine. Bou. in sing. in verb. testis. nu. 40. 199
1 Testis de credulitate nõ probat regulariter, fallit tamen si deponat quem occidisse alium ad sui defensionem. in add. Mathe. sing. 37. numero 12. 199
1 Testis vnius dicto aliquando statur. Gulielm. de Ludo, singulari 27. numero 1. 438
1 Testis astruens negatiuam simpliciter, non interrogatus de causa scientiæ nihil probat, quia negatiua non cadit in sensu corporis, sed percipitur iudicio rationis. Bou. in verb. testis. nu. 3. 199
Testis recipi seu iurare debet de non feriata, quia receptio testium est actus iudicialis, & de processu. ibid. nu. 26.
si Testis secundo reproductus dicat contrarium eius, quod primo deposuerat, non valet eius depositio postrema ibid. nu. 2.
2 Testis si non fuerit sententialiter excommunicatus, à testimonio non repellitur. Idem in notario sententialiter non priuato. Pau. Cast. sing. 16. nu. 1. 129
1 Testis dicit, quòd vidit percipi decimas semper competentibus horis, ita debet intelligi dictum aduerbium, semper, prolatum à teste. Bou. in sing. in verb. testis. nu. 33. 199
1 Testis idoneus est creditor in causa sui debitoris. Hip. de Marsi. sing. 661. nu. 1. 433
1 Testis qui alias esse non posset, admittitur ob necessitatem, & eadẽ ratione vnius dicto stacur. Petrus Gerardus, singulari 100. numero 6. folio 300
1 Testis, potest deponere die feriato, dum tamen die non feriata prius iurauerit. Bou. in sing. in verb. testis. nu. 16. 199
1 Testis an & quando quis possit esse in causa in qua fuit iudex vel arbiter. Bou. in sing. in verb. testis. nu. 56. 200
2 Testis si deponit de veritate, & ipse idem, & alius de fama, vtrũ plene probent. Ioan. Trig. sing. 66. nu. 1. & 3. 96
1 Testis qui iurauit infra terminum datum ad probandum, nõ potest postea examinari, nisi pars sollicitauerit fieri examinationẽ infra terminum. Bou. in verb. testis. nu. 4. 199
1 Testis non edens dicti sui rationem, non debilitat dictum testis causam dicti teddentis, adeo, vt deferi non possit iuramentum in supplementum probationis ei, qui contestem sui dicti rationem reddentem produxit. Hip. Marsi. sing. 197. nu. 3. 369
1 Testis de auditu auditus deponens, licet non probet, qualemqualẽ tamen præsumptionem seu coniecturam facit. Et cui vsui sit huiusmodi præsumptio. Hip. Marsi. sing. 371. nu. 1. 398
1 testis dicto in iudicio solenniter facto non extra iudicium, si diuersa dixerit, statur Hip. Marsi. sing. 112. nu. 1. 272
1 Testis dictum extra iudicii, quid præstet ac efficiat. Et quid si in præsentia partis petentis extra iudicium testis fortunæ leuioris dixerit vnum, ac deinceps corã iudice iuramento intercedente aliud deposuerit, vtri dicto inhærendum sit. Hipoly. de Mar. sing. 212. num. 2. & 3. 372
1 Testis si vnum cum iuramento dicat, alter sine iuramento, dicto iurato inhærendum est, nisi pro dicto non iurato sint præsumptiones, non autem pro iurato. Hipolytus de Marsil. singulari 298. numero 2. 386
1 Testis vnius ac solius dictum effectus mirabilis, nimirum, vt accusatorem à talionis pœna excuset. Hipolytus Marsil. singulari 47. numero 2. 448
Et casus alios, quibus solius testis dicta stetur, remissiuè. numero 3. idid.
1 Testi inhabili licet, à partibus tamen rogato creditur, nisi huiusmodi inhabilitas fuerit, quæ à partibus remitti nequeat. Hip. Marsi. sing. 92. nu. 1. 354
1 Testis inhabilitas partium consensu inhabilitari potest, possuntque eorum ac tractationes alioqui inualidæ, eodem cõsensu ratæ haberi. numero 4. & quid si partes in testem consentiant, nunquid aduersus eundem obijcere possint. Hipolyt. Marsi. singul. 92. num. 2. & 3. 354
1 Testis falsus in causa homicidij punitur vt homicida, si dolo malo deponat contra innocentem. Anton. Corsi. in sing. in verb. testis. 12. num. 1. 339
1 Testis, qui examinari non debet, examinatus tamen qualequale talem indicium facit. Nam & minor qui ob ætatem examinari nõ debet, examinatus indicium solenne facit. Hipo. Marsi. sing. 198. num. 1. & 2. 369
1 Testis vnus quandoque plenè probat, idem de fama. Hip. Mar. sing. 433. nu. 1. & 2. 406
1 Testis de causa interrogatus, & simpliciter deponens, præfertur testi de causa non interrogato simpliciter deponenti. Ant. Corsin sing. in verb. testis 4. nu. 1. 338
1 Testis omni exceptione maior in dubio in ciuilibus semiplenã probationem in criminalibus indicium ad quæstionem facit, id tamẽ verum quando ritè ac legitimè examinatus est, etsi cum eo alia indicia concurrant, alioquin secus. Hipolytus de Marsi. sing. 342. num. 1. & 2. 394
1 Testis de possessione deponens & dicit se vidisse Titium tenere, &c. si post interrogetur quid sit possessio, dicit quòd nescit, nihilominus probat. Hip. Marsi. sing. 661. nu. 2. 432
2 Testis reuelans parti id quod testificatus est, pœna falsi tenetur. Aman. sing. 123. nu. 1. 73
1 Testis tacens verum æquiparatur dicenti falsum. in add. ad Marhe. sing. 18. nu. 8. 91
1 Testis examinatus, licet dictum suum ante aperturam processus, & antequam cum parte loquatur corrigere ac emendare possit, si tamen depositio talis acceptata per partem sit, non est locus correctioni. Hip. Marsi. sing. 315. nu. 1. 389

Index

2 Testis partis consanguineus, si interrogatus responderit parti nõ attinere, an ob hoc teneatur pœna falsi, & ea vna cum producente possit puniri. Io. de Arno. sing 78. nu. 1. 83
1 Testis de credulitate deponens an probet, & quid si credulitatis rationem edat, & quid in materia suapte natura minimè cognoscibili. Hip Mar sing. 19. nu. 1. & 3. 245
1 Testis dictum parte non citata licet iure recepto non valeat, si tamen verisimile sit, apud bonos & graues viros, qui sola facti veritate perspecta procedunt, concludere debet. Hip. Marsil. singula. 343 num 5. 394
1 Testis vnius dictum facit plenam probationem, quãdo nulli principaliter præiudicium infertur, & est commodum alicuius. Pe. Ger. sing 49. nu. 2. 293
1 Testis qui propter suspicionem examinari non debuit, examinatus facit aliquod indicium. Anto. Corsi. in singu. in verb. testis. 11. numero 1. 339
1 Testis vnus de re ipsa, qua de agitur, semiplenam facit probationẽ. Et num tunc ita probans iuramentum in supplementum, à iudice petere, & obtinere sibi deferri possit. Hip. Marsil. sing. 273. num. 1. fo. 381. quod intellige & limita, vt ibid. nu. 2. 3. 5. 8. 9. 11. & 16. 1
1 Testis dictum asserẽtis se recognoscere aliquem, quia illum tali tempore vidit, valet, & probat. Ant. Corsi. in singul. in verb. testis. 19. num. 2. 340
Testis ad testificandum se obtrudens, suspectus præsumitur, ac proinde à testimonio dicendo repellitur. Hipol. Marsil. singula. 140. num. 1. folio 306
Non ramen id passim, nimirum vt cum de peccato vitando agitur, nam tunc offerenti se testi credituꝛ. nu. 2. ibid.
1 Testis dictum vt valeat, necesse est iuramento fulciri, quod non in teste locum tantum habet producto, sed etiam in eo cuius dicto stari desideratur. Hip. Marsil. sing. 214. nu. 1. 372
1 Testis, dum inquiritur, si dicat, id factum tali præsente, rursus si idẽ qui dictus est præsens fuisse, inquisitus dicat se nequaquam præsentẽ fuisse, an ob id prioris testis dictum vitiosum reddatur. Hip Marsil. sing. 108. nu. 1. 403
1 Testi de credulitate non credit, nisi ad sit ratio, vel præsumptio inferens ita credendum. Nam tunc probat. Et quid si dicat, ita iudicio meo. Hip. Marsil. sing. 183. nu. 1. 367
1 Testis iuramentum post depositionem interpositum idem valere, quod & ante præstitum. Hip. Marsil. sing. 500. nu. 3. 414
1 Testis de auditu non probat, indicium tamen & præsumptionem facit, quæ onus probandi in aduersarium transferunt. Hipo. Marsil. sing. 557. nu. 1. & 2. 410
1 Testis inhabilis inhabili contesti an plene probare dicatur. Hipoly. Marsil. sing. 454. nu. 1. & 2. 410
2 Testis vnus si deponit de veritate, & alius de confessione facta præsente parte, probant, & sic coniunguntur ad plenam probationẽ faciendam. Pet. Rau. sing. 714. 155
Testis non citati depositio non valet. Amanel. singular. 103. nume. 1. folio 273
1 Testis non iuratus nõ probat, nec eius dictum quicquam operatur. Quod dic non habere locum in personis dignitate præditis, vtpote Cardinalibus, quorum licet dictum sine iuramento probationem non faciat, præsumptionem tamen inducit, inductosque testes coadiuuat. Hip. Marsil. sing. 606. nu. 1. & 2. 426
1 Testis dictum ad iuramenti, non examinis diem pertrahi. Hipolyt. Marsi. sing 113. 357
Et quid in instrumentorum productione, vbi prius copia, quã originale producta est. ibid. nu. 2.
1 testes vt post didicita testificata produci possint, qua cautela vtendum sit. Ant. Corsi. in sing. in verb. testis. 2. nu. 1. 340
1 Testis potest assignare æquè ferias, sicut & pars, & etiam aduocatus Bou. in verb. dilatio. nu. 11. 189
2 Testis obscurus æquiparatur tacenti verum. Ioan. de Arno. sing. 2. numero 2. 77
1 Testis si à principio dicat, quod in tali actu fuerunt cum eo Titius & Seius præsentes, & in fine respondit, quòd nemo erat præsens, an quasi de mendacio & periurio coargui possit. Et qualiter saluandum ejus dictum. Hip. Marsil. sing. 171. nu. 1. 364
2 Testis vnius dictum an faciat indicium ad torturam. Aman. singu. 115. num. 1. 73
2 Testis vnius dicto regulariter non statur. fallit tamen multis modis. Marcus Mantua sing. 115. numero 1. cum sequent. folio 7. & singul. 396. 43
1 Testis non iurati dictũ non valere. Sed nec alterius cuius dicto standum est, nisi iuramentum interuenerit. Hipolyt. Marsil. sing. 460. nu. 1. folio 409
Et quid si fides ab vtraque parte sit approbata. nu. 2. ibid.
1 testis vnius etiam non iurati dicto, si partes consenserint, stari. Mathe. in auth. nisi. C. de sent. ex peric. recit. nu. 6. 161
2 Testis vnus si deponit de veritate & fama, & alius de fama concludenter probant. Pet. Rau. sing. 715. 155
2 Testis non debet interrogari, an aliquis possideat bona. vel mala fide, cum sit iuris. Pet. Rau. sing. 708. 155
2 testis deponens super negatiua, seu asserens negatiuam ratione temeritatis suæ, poterit puniri extra ordinem. Petr. Rauen. singul. 758. folio 156
1 Testis vnius dicto quòd credatur contra partem, an papa, vel imperator facere possit. Lud. Rom. sing. 715. 73
2 Testis vnus non facit semiplenam probationem, quando non fuit interrogatus de causa scientiæ, & sic iudex non fuit diligens in perquirendo veritatem. Pet. Rau. sing. 716. 155
1 Testis infamis infamia facti non admittitur, quando agitur, de probanda ingratitudine feudatarij, donatarij, vel filij exhæredati Ludou. Rom. sing. 469. 47
1 Testis qui habet similem causam illi, pro cuius causa producitur, est suspectus. Lud. Rom. sing. 760. 34
2 Testis familiaris an faciat indicium. Bar. sing. 66. 112
2 Testis si deponat sine interrogatione eius dictum est nullum. Bart. de Capua. sing. 37. 181
2 si Testis communi opinione reprobatur liber, tamen testator bene sciebat eum esse seruum, non habet locum l. 1. C. de testamen. Per. Rau. sing. 733. 155
1 Testis deponens rem tanti valere, secundum suam opinionem, an probet. Ant. Corsi. in sing. in verb. testis. 17. nu. 1. 339
1 Testis, qui accepit pecuniam vt dicat, vel non dicat testimonium, à testimonio ferendo repellitur, & pœna legis Corneliæ de falsis punitur. Fallit, quando per illum producitur, in cuius præiudiciũ fuit data testi pecunia. Lud. Rom. sing. 330. 32
2 Testis si deponit, quòd titius possedit decem annis tantum, in eo quod dicit tantum, nihil operatur, quia testis vult excludere omne aliud tempus, & in hoc videtur deponere super mere negatiua ideò non probat. Pet. Rau. sing. 757. 156
2 Testis si dicat, scio, quia tetigi manibus, de eo quod tactu percipi nõ poterat, sed alio sensu, probat. Pet. Rau. sing. 759. 156
1 Testis deponens de auditu, ad hoc vt eius dictum plenè probet requiritur quod deponat se ante litem motam audiuisse. Lud. Rom. singul. 753. 76
1 testis potest incõtinenti dictum suum corrigere, si id sponte faciat, secus si metu tormentorum, tunc. n. etiam ex longissimo intervallo corrigit. Lud. Rom. sing. 808. 80
1 Testis qui celeriter & repentinè respondet antequam totus articulus ei legatur, an falsum dicere præsumatur, & an alij testes ei præferantur. Lud. Rom. sing. 450. 45
1 Testis ob eius indignitatem à testimonio ferendo repulsus, nec de partis, in cuius fauorẽ repellitur voluntate admitti potest. Ludo. Rom. sing. 196. 18
2 Testis falsus in causa homicidij punitur vt homicida. Petr. de Raue. singul. 105. 141
2 Testis potest producere testes ad legitimandum personam suam. Bal. sing. 20. 124
2 testis deponendo si dicat, omnes dicunt, ista infinitas debet discretè intelligi. s. omnes qui dicuntur habere cognitionem huius rei. Bald. sing 144. 127
1 Testi vni quando plena fides sit adhibenda, remissiuè. Per. Ger. sing. 49. num. 4. 293
1 Testem vnum integrum de maleficio deponẽtem sufficere ad inducendum sufficiens indicium ad quæstionem, non tamen si super aliquo, à maleficio remoto deponat, nam tũc duobus testib. opus est. Et vide ibidem limitationes. Hip. Marsil. singu. 269. nume. 1. 2. & 3. folio 381
2 Testi interrogato de credulitate, non est dandum tempus ad deliberandum, quia potest ex præsumptione suam credulitatem informare ipse tunc. Alu. de Alb. sing. 225. 173
1 Testi reprobato & vili adhibetur plena fides propter adiunctionem alterius boni, & fide digni. in auditi. Mathesil. singul. 143. numero 2. folio 140
1 Testi omni exceptione maiori fidem non esse adhibendam, an princeps, vel domini ciuitatis superiorem non recognoscentes, suo rescripto statuere possint. Lud. Rom. sing. 757. 76
1 testem de fama publica deponentem non sufficit dicere, quòd publicè audiuit, sed quòd à maiori parte audiuit. in add. Math. sing. 52. numero 10. 107
1 Testis qui super fama deponit, attestari debet de seipso, & non sufficit, quòd imperſonaliter loquatur, & dicat, quòd publicè dicatur. in add. Math. sing. 51. nu. 11. 107
1 Testi si detur pecunia, non vt testificetur, sed generaliter vt ferat auxilium parti in illa causa, admittitur, & eius testimonium valet Lud. Rom. sing. 730. 32
1 Testem instruere licet, vt. saltem deponat, & à vero non discedat. Bouer. in sing. in verb. testis. nu. 13. 199
1 Testis nõ citati depositio valet, dum tamẽ fuerit à parte productus. Bouer.

Singular. Doctorum.

Bouer. in sing. in verb. testib. nu. 24. 199
1 Testi de consensu partiũ producto non potest aliquis defectus opponi, & die feriato recipi potest. Anto. Corser. in sing. in verb. testis. 2. num. 1. 338
1 Testem in dicti parte veracem ac in parte falsum ac mendacem, in totum falsum censeri. Et qualiter id intelligendum. Hipo. Marsil. sing. 76. nu. 1. & 2. 351
1 Testis non iurato an fides sit adhibenda in causis summarijs. Math. sing. 38. 100
Testi non iurato quòd credatur, Papa dispensare non potest. numero 8. ibid.
1 Testi non verisimile deponenti licet non credatur, tamen id nõ penitus obseruatur, nimirum in testibus valdè dignis. Hipo. Marsil. sing. 273. nu. 14. 382
1 Testem non iuratum non probare, nec eius dictum aliquid efficere, nisi tamen testibus huiusmodi sit corã arbitro, aut iudice productus, qui procedendi de facto facultatem habeat. Hip. Marsil. sing. 434. num. 1. 406
1 Testi dicenti se nullas inimicitias cum eo aduersus quem producitur gerere, non creditur quin à testimonio repellitur, si inimicitiæ causa subest. Hipo. Marsil. sing. 178. nu. 2. 365
1 Testem, licet aliquam dicti sui non reddat rationem, tamen probare. Hip. Marsil. sing. 644. nu. 1. 431
2 Testi ad testificandum citato, & contumaci, an possit imponi pœna confiscationis bonorum. Ioannes de Arnon. singular. 96. numero 1. 84
1 Testem vnum de maleficio immediatè deponentem indicium ad quæstionem facere, si modo sit omni exceptione maior. Et quid de indicio à maleficio remoto. Hipolyt. Marsil. singular. 476. numer. 1. 3. & 4. 411
1 Testem idoneum in facto propio neminem esse, nimirum quò ad probationem plenam, quò, ad indicium autem ad quæstionẽ inducendam idoneum esse, maximè in mortis articulo. Hipo. Marsi. sing. 516. nu. 1. 416
1 Testes post publicationem non admittuntur. Ludouicus Rom. singular. 81. 9
1 Testes possunt produci post renuntiationem & conclusionem vbi criminaliter agitur. Bouer. in singul. in verbo, renuntiatio. numero 18. 202
2 Testes non possunt admitti ad probandum mandatum factum ad recipiendam solutionem. Pet. Rau. sing. 196. 143
2 Testes debent stare in confectu testatoris. Dyn. sing. 96. 131
1 Testes, qui non admittuntur contra aliquem eo nolente, vtrum ipso volente admittantur. Lud. Rom. sing. 196. 18
2 testes deponentes aliquem possedisse fundum vltimis sex mensibus anni, an probent de toto anno. Bart. sing. 8. 108
1 Testes vnà cum instrumento etiam post publicationem admittuntur, propter concomitantiam instrumenti, nam ratio subordinationis cessat. Lud. Rom sing. 81. 9
2 Testes sponte se offerentes, licèt suspecti reddantur, tamẽ valet eorum testimonium. Bal. sing. 24. 124
2 Testes non debent reduci ad concordiam, nisi quando sunt contrarij. Inno. sing. 52. 165
2 Testes examinati coram arbitro faciunt fidem inter easdem partes coram iudice ordinario, secus si coram arbitratore, nisi sint examinati ritè & rectè seruata forma iudicij. Alui. singu. 271. 175
1 Testes debent videre testatorem, alias testamentum non valet, nisi instituatur pius locus. Et quid sit in alijs cõtractibus inter viuos. in add. Math. sing. 124. num. 6. 135
Testes deponere per sensum auditus an sufficiat. nu. 7. ibid.
Testes si erãt in domo obscura, & testator erat infirmus, & vox eius erat nota testibus, ipsi testes possunt deponere de ipso testamento. ibid. num. 8.
1 Testes nullis præcedentibus indicijs torqueri possunt ad eruendam confessionem contra alium. in addition. Mathesilan. singul. 55 nu. 17. 109
1 testes idonei aduersus clericos non sunt membris mutilati, nec corpore vitiati, in causa criminali. Hipolytus de Marsil. 379. numero 1. 399
2 Testes duo si primum deponunt, postmodum iurant, eorum dictum non valet. Io. Frig. sing. 37. nu. 5. 91
1 Testes testamentarij debent videre testatorem, & esse in eius cõspectu. Math. sing. 124. in add. nu. 1. 135
Testes qui habent notas voces contrahentium, licet audiant intermedio pariete, vel cortina, probant contractum. ibid. nu. 11.
2 Testes infames, & alias iure prohibiti, admittuntur ad probandum coniurationem. Columb sing. 1. nu. 1. 177
1 Testes inhabiles in subsidium in quacunque causa cum tormentis admittuntur, ne veritas occultetur, & quando sine tormẽtis admittantur. Math. sing. 188. nu. 1. 150
1 Testes recepti in vno iudicio ciuili ordinario & plenario probant inter easdẽ personas in alio iudicio ciuili & plenario, licet fiat ad diuersum finem à primo. Math. sing. 191. nu. 1. 151
1 testes ex parte rei possunt examinari ante litis contestationem, & etiam statim publicari ad æternam rei memoriam, sed nõ ex parte actoris, & quæ sit ratio diuersitatis. Bouerius in verb testis. nu mero 59. 200
1 Testes post publicationem possunt produci in causa matrimoniali, item vbicunque non obstat rei iudicatæ exceptio, item vbi propter ineptam petitionem absoluitur reus. & alijs casibus de quibus per Bou. in sing. in verb. testis. nu. 52. 202
1 Testes omni exceptione maiores, & optimæ opinionis quando requiruntur, illa qualitas articulari debet & probari in add. Mathes sing. 51. nu. 15. 107
1 Testium interrogatoria an parti aduersæ debeant exhiberi. Guido pap. sing. 445. 219
1 Testes qualiter debeant deponere ad probationem dominij. Guido pap. sing. 546 §. qualiter. fol. 235. & sing. 484. 231
1 Testes qualiter debeant concordari si vnus dicat ante nuptias, alius post nuptias. Gui. pap. sing. 650 244
1 Testes tres examinantur, duo deponunt pro, tertius contra, quid iuris. Gui. pap. sing. 48. 209
1 Testes recepti in iudicio summario an faciant fidem in plenario. Gui. pap. sing. 624. 243
1 Testes possunt examinari post publicationem testium super alijs diuersis articulis. Gui. pap. sing. 752. 250
1 Testes fuerunt examinati super articulo continente, quòd res valet centum, si post publicationem fiat articulus, quod res valeat centum & quinquaginta, an testes poterunt examinari. Gui. pap. sin. 566. §. pone testes. 236
1 Testes qualiter debeant deponere ad probandum interesse singulare vel commune vel etiam expensas. Guido papæ, singula. 681. §. qualiter. 246
1 Testes sunt reducendi ad concordiam quantum fieri potest. Guido pap. sing. 958. §. 2. 260
1 Testes etiam post publicationem sunt interrogandi super interrogatorijs per iudicem partibus super examinatione testium approbatis si omissum fuerit testes interrogari. Guido papæ, singulari. 202. folio 213
1 Testes possunt repeti etiam post publicationem testium & conclusionem in causa in causis criminalibus. Guid. pap. singu. 315. §. in causis. fo. 218. & Bou. in verb. testis nu. 46. 199
1 Testes salten noui examinari possunt etiam post didicita testificata super articulis nouis non de directo contrarijs à primis. Guid. pap. sing. 108. §. quod super. 210
1 si testes, per quorum depositionem erat probata intentio producentis, repellantur propter excõmunicationem, vel quodlibet aliud crimen, producens testituitur ad producendum alios testes, vel eosdem, impedimẽto cessante, ex generali clausula, si qua iusta, & c. Bou. in sing. in verb. testis. nu. 19. 199
1 si Testes simul examinentur, & simul deponant, non valet, nec fidẽ facit eorum depositio. Boue. in verb. testis. nu. 7. 199
1 Testes rogati à partibus censentur approbati, adeò quòd nõ possit eis obijci exceptio infamiæ vel nullitatis, dummodo hoc probauerint per notarium, vel testes. Ioan. Trig. sing. 71. nu. 1. 98
1 Testes in causa criminali possunt de nouo examinari ad offensum, intellige tamen super nouis articulis, non super antiquis. Bou. in sing. in verb. testis. nu. 46. 199
2 Testes non recipiuntur nisi post litis contestationem. Per. de Rauesingu. 128. 138
1 Testes idonei non sunt, quibus imperari potest. Per. Gerar. sing. 24. num. 8. 290
1 Testes ex parte actoris non debent recipi, seu examinari ante litis contestationem, nisi verisimiliter timeatur de eorum morte, vel absentia diuturna, de quo verisimilitimore debet constare iudici. Sed tunc debet differri dictorum testium publicatio vsque post litis contestationem, intantum quòd si actor aduersarium suum non conuenerit infra annum, ex quo eum potuit conuenire, vel saltem receptionem vel examinationem huiusmodi testium ei non denunciauerit, dictæ huiusmodi attestationes non valent, ne fortè actor dictam examinationem procurarer in fraudem, vt exceptiones legitimè competentes reos ad repellendum testes, vel aliæ locum habere non possunt. Bouer. in verbo testis. num. 59. 200
1 Testes producti & examinati ante litis contestationem non probant ad fauorem diffinitiuæ sententiæ. Mathesilanus singula. 40. numero 2. 101
1 Testes post publicationẽ produci possunt vna cum scriptura. in add. Math sing. 40. nu. 15. 102
1 Testes non bene & solenniter citati, vel examinati, possunt de nouo citari, & examinari. Pau. de Cas. sing. 26. nu. 1. 129
1 Testes si deponant Petrũ cognouisse Bertam, violenter non probãt vim esse

vim esse illatam Bertæ à Petro, nisi aliud communis vsus loquendi suadeat. Math. sing. 102. nu 1. 126
1 Testes deponentes de sponaneitate, deponunt de actu mentali, & præsumpto, & inuisibili deponentes vero de vi, deponunt de actu extrinseco, & visibili. Bou. in sing. in verb. testis. nu. 16. 199
1 Testes etiam semiplenè non probant eorum publicatione nõ facta. in add. Math. sing 38. nu. 1. 100
1 Testes qui inducuntur ad probandam famã debent esse optimæ opinionis. in add. ad Math. sing. 51. nu. 15. 107
1 Testes non publicati in prima instantia, an faciant fidem in causa appellationis. in add. Math. sing 38. nu. 6. 100
1 Testes contestes non habentes licet singulares censeantur, ac proinde non probent, si tamẽ testes septem de testamento deponãt, contestes sint, licet de præsentia ipsorum rogati, dicant se non recordari, & ob id singulares videatur, nihilominus plenam probationem faciunt. Hip. Marsil. sing. 401. nu. 1. 402
1 Testes quando non sunt examinati. secundum interrogatorio iustificata, possunt iterato examinari. Bouer. in sing. in verb. testis. numero 5. 199
1 Testes inhabiles minusque idoneos, si alioquin veritas erui nequeat ad testimonium admitti qualiter intelligendũ, an procedat. Hip. Marsil. sing. 73. nu. 1. & 3. 350
1 Testes tabelliones præferuntur testibus non tabellionib. & religiosi laicis, & magis creditur tot testibus, quam totidem iudicib. Ant. Corsi. in sing. in verb. testis. 5. nu. 1. 338
1 Testes inhabiles quare admittantur in crimine læsæ maiestatis. Per. Ger. sing. 23. num. 8. 290
1 Testes parte non citata examinatos non probare. Hip. Marsil. singul. 24. num. 1. 290
Sunt tamen casus quibus valida est examinatio sic facta. numero 2. & 3. ibid.
2 Testes domestici ad defensionẽ rei examinari possunt, & plenè probant. Io. de Arnono sing. 15. nu. 1. 78
1 Testes duo deponentes de metu præferuntur mille negantib. Anto. Corsi. in sing. in verb. testis. 10. nu. 1. 338
1 Testes inhabiles si producantur, iudex ex officio eos repellere tenetur, etiam parte non opponente. Ant. Corse. in singulari, in verb. testis. 1. num. 1. 378
2 Testes infames in causa criminali, vel ciuili arduas non faciunt plenam probationem etiam si essent plures. Ioannes de Arn. singu. 19. num. 2. 78
1 Testes produci non possunt pulicatis attestationibus. Et quando contrarium sit. Antonius Corset. in singul. in verb. testis. 21. numero 1. 340
1 Testes matrimoniali causa post testificatorum apertionem, publicationemque produci posse. Et quid producturus efficere debeat. Hip. Marsil. sing. 128. nu. 1. 358
1 Testes publicatis attestationibus non semper super nouis eiusdem causæ articulis examinari posse. Et id quando non liceat. Hipol. Marsil. sing. 23. nu. 1. & 2. 346
2 Testes quidam contractus interfuerint si aliquis ex contrahentibus nesciat, velit tamen per eos contractum probare, episcopum loci adire debet, vt eo autore fiat præceptum generale sub excommunicationis pœna, vt qui super tali facto nouerint veritatem compareant ad testimonium ferendum. Ioannes de Arno. singu. 63. num. 1. 81
2 Testes septem requiruntur ad probandam voluntatem defuncti, & quare, quod tamen fallit. Marcus Mantua singulari 63. numero 1. 2. & 3. 11
1 Testes si sint ad perpetuam rei memoriam examinandi qui sit iudex competens ad eos examinandos. Petrus Gerardus singulari 69. num. 1. 191
2 Testes examinati super capitulis rei inquisiti de homicidio, vel de alio delicto deponentes per verbum credo, plenè probant. Ioan. de Arno. sing. 24. nu. 1. 78
1 Testes à iudice incompetenti examinati coram competente iudice fidem non faciunt, nisi prouincia à iudicij loco remota forent, deque eorum absenti3, vel morte merueretur. Hip. Marsil. singul. 211. num. 1. 371
1 Testes duo affirmantes præferuntur mille negantibus, & quomodo id procedat. Antonius Corset. in singulari, in verb. testis. 152. numero 1. 339
1 Testes inhabiles tunc admittuntur, cum alioqui veritas haberi nequit. Hip. Marsil. sing. 533. nu. 1. 418
1 Testes de nouo repertos, vel extra probatorium tempus, ac postquam etiã in causa conclusum fuerit admitti, secuti & instrumẽta de nouo reperta post conclusionem in causa factam produci. Hip. Marsil. sing. 297. num. 1. 386
2 Testes non requiruntur in actibus qui in iudicijs fiunt. Aman. sing. 98. num. 1. 73
1 Testes instrumentarij instrumento contradicentes instrumentum suspectum reddunt, fidemque eius labefactare dicitur. Hip. Marsil. sing. 285. num. 1. 384
Quod qualiter sumendum sit ac intelligendum habes numero 2. ibid.
Testes si in aliqua causa dixerunt vero esse contenta in capitulo, siue articulo, ac interrogati de his, quibus præsentib. facta fuerint, respondeant Titio & Seio, qui si postea interrogati dicant de his nihil scire, ob id tamen dictum priorum non vitiari, si sufficiẽti numero sunt ad probandum ibid. num. 3.
1 Testium fidei quod deest, numerus supplet. Et limita. Hi. Mar. sing. 467. nu. 1. & 3. 411
1 Testes vt famam probent, necesse est, vt famæ authores, & abs quib. audierint nominent. Hip. Marsi. sing. 477. nu. 2. 412
Testes vel plurimos infames in criminali, vel ciuili causa ardua nõ probare. ibid. nu. 4.
1 Testes laici deponentes pro reo, præferuntur clericis deponentib. contra reum. Ant. Corsi. in sing. in verb. testis. 9. nu. 1. 338
1 Testes deponentes equum esse bulsum, an præferantur testibus contrarium affirmantibus. Anto. Corset. in singular. in verb. testis. 9. num. 2. 338
2 Testes quos semel pro me produxi, licet eis vsus non fuerim, an possim postea reprobare. Marc. Mant. sing. 285. nu. 1. 33
1 Testes singulares non probare, vulgatæ est sententiæ, etiam si testes singulares forent, quoniam non ampliùs, quã vnus ac solus, probant. Nisi tales sint testantium personæ, quæ iudicem ad indubitatam rei probandæ fidem pertrahant & inducant. Hipo. Marsil. sing. 114. nu. 1. &2. 375
Testibus credere non semper habet iudex necesse, si tamen causam non adhibitæ fidei exprimat. ibid. nu. 3.
1 Testes possunt examinari ad instãtiam rei ad perpetuam rei memoriam, etiam super exceptione sibi competenti. Et quo remedio vti possit, si sua exceptio per testes non sit probanda. Per. Gerar. sing. 91. nu. 2. 298
1 Testes masculi præferũtur fœminis. Ant. Corsi. in sing. in verb. testis. 6. num. 1. 338
1 Testes non reddentes dicti sui rationem etiam non rogati, in criminalibus non probant, maximè si contra reum, & ad offensum, secus si pro reo, & ipsius defensione. Hipolyt. de Marsi. singu. 658. numero 1. & 2. 433
2 Testes nisi deponant de toto tenore testamenti non probant, & sic si aliqui testes deponunt plus, aliqui minus, non probant, etiam in eo, in quo sunt concordes, quia oportet quod interfint toti testamento. Per. Rau. sing. 705. 155
1 Testes omni exceptione maiores qui dicantur, & qui idonei. Anto. Corsi. in sing. in verb. integ. nu. 3. 316
1 Testium variatio, aut singularitas non circa negotium principale, sed circa accessoria, non consideratur, sed nec testis dictum inualidum reddit. Hip. Marsil. sing. sing. 618. nu. 1. 428
Et limitabis in testibus non suspectis vlla ratione, vel causa. numero 2. ibid.
Testes interrogati, quale biretum contractus tempore contrahentes haberent, vnusque dicat nigrum, alius rubeum. quasi contrarij non probant. ibid. nu. 3.
Testis varietas licet circa principale factum non sit, sed circa accessoria, nihilo secius ob id minus testi est credendum. ibidem numero 4.
1 Testes nobiles pauci præferuntur multis rusticis. Pet. Ger. singu. 11. num. 8. 286
2 Testes duo qui sunt tabelliones, præferuntur duobus alijs testibus simplicibus contrarium deponentibus. Petrus de Rauenna singulari 716. 155
2 Testes dicentes quem esse surdum, qualiter debeant deponere. Pet. de Rau. sine. 694. 154
2 si Testes examinati coram arbitris viuunt, est in eius electione contra quem attestationes producũtur, vel eis stare, vel petere quòd de nouo examinentur, sed si sunt mortui, de necessitate attestationibus standum est. Pet. Rau. sing. 702. 154
1 Testes vbi sunt in loco, vbi eis metus inferri poterit, iudex eos in loco tuto examinare debet. Lud. Rom. sing. 739. 74
1 Testes deponentes die lunæ factum fuisse homicidium, quo die tantum mandatũ interuenit, an pœna falsi teneantur, si postero die actuale homicidium fuerit secutum, an vero reducantur ad concordiam. Lud. Rom. sing. 576. 58
2 Testes quando examinentur, ita quòd faciant fidem coram competenti iudice, non citata parte aduersa. Petrus de Rauenna singulari 756. 156
2 Testes si dicant, quòd viderunt Titium interficiẽtem Caium ad sui defensionem, satis est probata defensio. Petrus de Rauenna, singulari 732. 155
2 Testes examinati coram arbitris si viuunt, est in eius electione, contra quem attestationes producuntur, vel eis stare, vel petere quòd de nouo

de nouo examinentur, & quid si testes mortui essent. Bartol. singular. 157. 117
1 Testes examinati post didicita testificata, an faciant præsumptionẽ. Ludou. Rom. sing. 754. 76
1 Testes domesticos non possum producere in testes pro me, sed aduersarius meus potest ipsos producere, & cogenrur contra me deponere. Gui. pap. sing. 329. 218
2 Testes domestici sunt idonei ad probandũ facta domestica, vt vxor & similes. Gui. pap sing. 48. §. testes. 209
1 Testes si sunt arbitratorie recepti & publicati nisi inter partes fuerit aliud actum, tales attestationes probant coram ordinario iudice nisi aduersarius petat repeti. salua tamẽ exceptione in personas. Gui. pap. sing. 361. §. si testes. 221
1 Testium receptio in causa inquisitionali etiam ante litis contest. vel. Gui. pap. sing. 535. §. testium. 234
1 Testium vbi est maior numerus, maior fides est adhibẽda. Gui. pap. sing. 236. §. vbi. 214
1 Testes rogati an requirantur ad solennitatem contrahendi matrimoni. Lud. Rom. sing. 717. 148
2 Testes non citata aduersa parte nec iurare, nec deponere possunt, licet ibi sit præsens, idem in testibus, vt non citati & moniti testificari non teneantur, licet in iudicio reperiantur. Marc. Man. sing. 364. num. 1. 40
1 Testium sola publicatio an & quando probationi viam præcludat. Math. in l. per hanc. C. de temporib. & reparationibus appellat. num. 11. folio 177
1 Testium numerus si pro forma actus vel probationis sit statutus, vtrum suppleri possit per iuramentum, vel per extraneas coniecturas. Pet. Ger. sing. 86. nu. 3. 298
2 Testium infamium dicto an possit reus condemnari. Ioan. de Arn. sing. 19. nu. 1. 78
1 Testium examinatio nisi de expresso consensu partium non potest subdelegari. Bou. in sing. in verb. delegatio. nu. 13. 188
1 Testium dicta debent de necessitate concludere. in add. Math. singu. 102. nu. 6. 126
Testium dicta intelliguntur secundum communem vsum loquẽdi. ibid. nu. 18.
2 Testium verba si multum habeant intellectum, interpretanda sunt in beniorem partem, sed longè benignius faciet iudex si repellat. Marc. Mant. sing. 235. nu. 1. 28
1 Testium dicta in causa sua percuntatus, non admittitur ad probandum vlterius per testes super eisdem articulis, vel contrarijs. Et an hoc procedat in his, quæ scit ab ipsis testibus, qui deposuerũt. Lud. Rom. sing. 786. 78
1 Testium, optima opinio vbi est causa inductiua plenæ probationis, quæ alias plena non esset, tunc de optima opinione ipsorum testium est articulandum atque probandum. Gabr. Saray. in addit. Math. sing. 2. nu. 20. 83
1 Testium examinandorum renuntiationem non extendi ad testes, quos renuntiationis tempore renuntians ignorauit produci posse. Hip. Marsi. sing. 512. nu. 3. 416
1 Testium, & eorum dictorum reprobatio est permissa, quæ tamen vltra tertiam non admittitur. Lud. Rom. sing. 388. 37
2 Testium falsorum lingua est perforanda. Amanel. singular. 34. numero 1. 71
1 Testium rationem redditam magni fanè effectus, idque adeò vt testibus etiam interrogatis rationem dicti sui reddentibus bonam, quam rationem bonam non reddentibus, ipsisque præferentur. Hip. Marsi. sing. 621. nu. 1. & 2. 428
Testes de rei valore deponentes, nisi rationem reddant nõ probãt. nec dictum non reddentis rationem, dictum testis reddentis debilitat, adeo vt iuramentum suppletorium non deferatur. ibidem. numero 3.
1 Testium vtraque parte præsente receptorum publicatio non requiritur, sed tantum receptorum in secreto. in add. Math. singula. 38. numero 4. 100
1 Testium publicatio non inducitur ex visione exempli dictorum ipsorum testium, vsque adeò vt pars vlterius producere non possit. Lud. Rom. sing. 32. 5
1 Testium personæ, ac ipsorum qualitates, valdè considerandæ. Nam ipsorum qualitates & fidem prorsus labefaciunt, vt infamia, excommunicatio, &c. aut minuunt, vt eis plenè non credatur. Et quid de domorum rectoribus. Hip. Marsi. sing. 506. nu. 1. 415
1 Testium dicta iuuanda, non impugnanda nec cauillanda. Vnde qui audiuit, si interrogatus dicat, vidi, sufficienter deposuisse videtur. Hip. Marsi. sing. 418. nu. 1. 404
1 Testium publicationi si pars consentiat, talis consensus ei non præiudicat, si testes non fuerunt ritè & rectè recepti. Pet. Raue. sing. 36. num. 2. 192
1 Testiũ si quando optima opinio & existimatio est causa plene probationis inductiua, quæ alioqui non foret, tunc de ea quoque specialiter & per articulos deductio fieri debet. Hip. Marsil. singular. 187. num. 3. 367
1 Testium optima opinio vbi est causa inductiua plenæ probationis, quæ alias plena non esset, tunc de optima opinione ipsorum testium est articulandum, & probandum. Matthe. Mathesilan. singular. 2. 83
2 Testibus duobus affirmantibus plus creditur, quam mille negantibus, & quare, & quomodo intelligendum. nu. 2. Marc. Mant. sing. 373. num. 1. 41
1 Testibus si est renuntiatum, vel attestationes sunt publicatæ, quæ sunt paria super nouis articulis in causa appellationis dependentibus ex prioribus possunt noui & antiqui testes produci, dummodo deponant iurati. Guido papæ singulari. 180. §. spe. quem. folio. 210
1 Testibus duobus affirmantibus, licet magis sit credendum quã mille negantib, tamen in criminalibus ad defensionem tantum creditur duobus testibus super negatiua deponentibus, quãtum deponentibus super affirmatiua. in additio. Mathesilan. singula. 37. num. 17. 100
1 Testibus duobus deponentibus super vi, magis creditur, quam quatuor deponentibus super spontanea voluntate. Bou. in singul. in verb. testis. nu. 16. 199
2 Testibus duobus deponentibus de violentia, plus creditur, quam centum deponentibus de spontanea traditione, quæ videri non potest, sicut violentia quæ consistit in facto. Innocentius singular. 14. 164
1 Testibus deponentibus id quod est conforme iure communi, & verisimile, quam alijs aliter deponentibus, magis creditur. Anton. Corsi. in sing. in verb. testis 7. nu. 1. 338
1 Testibus si quis opponat, quod non sunt nec fuerunt omni exceptione maiores, an talis exceptio valeat. Pet. Gerard. singula. 70. numero 1. 296
2 Testibus duobus affirmantibus magis creditur, quam decem negãtibus. Aman. sing. 132. nu. 2. 74
1 testibus deponentibus quem non esse frigidæ naturæ, magis statur, quam alijs affirmantibus. Ant. Corsi. in singul in verb. testis. 8. nu mero 1. 338
1 Testibus paucis verisimilia deponentibus magis inhærendum, quã centum non verisimilia deponentib. Nec debet exceptionem nõ verisimilem iudex admittere. Et in verisimili testes non idoneos deponentes pro idoneis haberi. Hipolyt. Marsilien. singula. 343. num. 3. & 4. 394
1 Testibus aduersus me producendis, si contra eorum personas me aliquid obiecturum protestorllicet postea pro me deponant, non facile est credendum. Fallit si sint nobiles, & plures. Ludo. Rom. singul. 694 70
2 Testibus sunt faciendæ expensæ deducto eo, quod erat in domo impensuri. Et nunquid idem sit in expensis partis. Amane. singul. 14. numero 1. 71
1 Testibus duobus affirmantibus magis credi, quam centum negantibus, quomodo intelligatur. Ant. Corsi. in singular. in verb. testis. 9. num. 4. 338
1 Testibus tabellionibus magis creditur, quam alijs personis. Ludo. Rom, sing. 365. 35
1 Testibus opponens, quòd sint infames, eis non tenetur actione iniuriarum. Gul. de Lud. sing. 88. nu. 1. 440
1 Testibus in criminalibus rationem dicti sui non reddentibus, etiam si in hoc interrogati non sunt, non creditur. Hipolyt. Marsi. sing. 621. num. 4. 428
1 Testes instrumentarij, vel etiam alij contra instrumentum deponentes, nisi dicti sui rationem reddant, etiam non interrogati, instrumento nullum afferunt præiudicium. Hipolyt. Marsil. singu. 621. num. 428
1 Thesauri inueniendi causa alienum fundum inuito domino ingredi non licet. Et quid in vena lapidis, vel ferri inuenienda. Lud. Ro. singul. 617. 62
1 Timor grauaminis an id operetur, quod ipsum grauamen. Anton. Corsi. in sing. in verb. metus. nu. 1. 320
1 Timor irrationabilis à prouocationis necessitate nõ excusat. Math. in l. C. de ijs qui per met. iud. nu. 1. 185
1 Timor seu suspicio rei idem operatur, quod ipsius rei existentia. in add. Math sing. 145. nu. 3. 141
1 Timorem ac rei suspicionem idem, quòd & res ipsa, operari, & efficere. Hip. Marsi. sing. 497. nu. 1. 414
1 Titius cum Seio pacem inijt hac lege, quod ipse, nec Caius, nec Petrus, nec eius affines eum offenderent pro quo fideiussores dati sunt, & se obligarunt hoc modo, pro quo Titio tales fideiusserunt, &c. an hoc casu huiusmodi fideiussores teneantur duntaxat, si ipse Titius Seium offenderit, an vero teneantur pro offensa facta à quocunque in instrumento nominato. Hip. Marsi. sing. 583. numero 1. 424

Index

Titius accusatus, quod vulnerarit, & insultarit aliquem. in dubio si nihil aliud appareat, non est punitus de vulnere & insultu, sed de altero tantum. Marc. Mant. sing. 567. nu. 1. 59
Titulus, quod metus causa, non habet locum in administratorib. Pet. de Rau. sing. 568. 151
Titulus excusat malæfidei possessorem à fructibus percipiendis, nisi cum de re minoris agitur. Franciscus Cremens. singular. 135. numero 1. 276
Titulus beneficij quando præsumatur ex antiqua possessione. Ant. Corsini sing. in verb. titulus. nu. 1. 340
Titulus de incestis nuptijs, non habet locum in regnis infidelium. Marc. Mant. sing. 595. nu. 1. 61
Titulus in cessione requiritur nec inter absentes sit, nisi nuntio vel epistola intercurriente. Marcus Mantua singular. 599. numero 1. folio 62
Titulus si certum peta. quare concipiatur de rebus creditis, & nō de rebus debitis. Marc. Mant. sing. 290. nume. 1. 33
Titul. ff de curat. bon. dand. intelligitur quando hæreditas est iacēs, nisi in suis hæredibus, in quibus non est dare hæreditatem iacentem. Marc. Mant. sing. 137. nu. 1. & 2. 21
Titulus pro hærede non habet locum in suis. Petrus Rauenna singul. 724. 153
Titulus. C. ne liceat potentioribus. non habet locum, quando ille qui assumpsit patrocinium potentioris litigaret cum pariter potente, qui non videtur fecisse, vt metū inferat, sed vt excludatur. pet. Rau. sing. 720. 155
Titulus. C. de non numer. pecun. non habet locum in causa pia. Pet. Rau. sing. 722. 155
Titulus ex quibus causis maio. non habet locum, quando quis vellet restitui ad complendam præscriptionem, quia tractat, de lucro captando. Pet. Rau. sing. 725. 155
Titulus ille qui bonis ce. poss. an habeat locū in debito fiscali. Gui. pap. sing. 586. 239
Titulus infectus inficit possessionem in beneficialib. Gui. pap. sing. 920. §. 2. 258
Titulus coloratus sufficit in interdicto recuperandæ in beneficialibus. Gui. pap. sing. 781. §. item. 251
Titulus iustior attenditur in causis beneficalibus iure concedētis. Gui pap. sing. 783. 252
Tituli extraordinarij sunt legendi. Ludouicus Romanus singulari 712. folio 72
Tollens delinquentem de manu officiariorū an incidat in crimen læsæ maiestatis. Gui. pap. sing. 300. 29
Tollens barbam vel crines alicui sine forficibus qualiter puniatur. Gui. pap. sing. 394. §. qualiter. 37
Tormentorum probabilis suspicio idem operatur, quod illorum illatio. Math. sing. 555. nu. 6. 108
Tormētorum suspicionem probabilem idem efficere, quod illorum illationem. Hip. Marsi. sing. 515. nu. 7. 390
Torquendi non sunt, qui sunt in dignitate positi, nec in contrarium valet consuetudo. Pet. Rau. sing. 823. 158
Torqueri an quis possit pro furto. Guido papæ singulari 262. folio 215
Torqueri quis non potest in crimine læsæ maiestatis, nisi procedat indicia. Math. sing. 555. nu. 7. 108
Torqueri qui non possunt, terreri tamen possunt. Io. de Arno. sing. 99. num. 1. 84
Tortura non est Procedendum ad torturam nisi adsint sufficientia & legitima indicia. Gui. pap. singu. 914. 258
de Tortura quæ fit cum fidiculis. i. cum cordis seu funibus, vide Gui. pap. sing. 490. 231
Tortura in clerico debet esse moderata. in addit. Mathesi. singul. 60. numero 3. 110
Tortura in dubio est incipienda ab eo qui habet turpe nomen. Pet. Gerar. sing. 755. nu. 7. 296
Tortura reo inferri non debet nisi prius pronuntietur à iudice eum esse torquendum, à qua pronuntiatione poterit appellari. Ioā. de Arn. sing. 39. nu. 1. 80
Tortura an elidat plenā probationem delicti, si reo data fuerit sine vlla protestatione, & is fuerit constans. Ioan. de Brno. singula. 98. num. 1. 84
Tortus si quis fuerit non præcedentib. indicijs & confessus fuerit, si postea perseueret in publico valida est confessio. in add. Mathes. sing. 555. nu. 26. 109
Totum peti potest, quando obligatus ad rem, partem tantum soluit. Aman. sing. 243. nu. 1. 76
Totius quo ad totum, eandem rationem esse, quæ de parte quo ad partem. Hip. Marsi. sing. 256. nu. 1. 379
Tractus futuri temporis an pertineant ad iudicem. Guid. pap. sing. 309. fol. 273. Marc. Mant. sing. 142. 29
Tradens instrumentum videtur facere procuratorem simplicem eū cui tradit instrumentum. Dyn. sing. 71. 131
Traditio vacuæ possessionis requiritur ad hoc vt publiciana competat. Bouer. in sing. in ver. actio. nu. 14. 191
Traditio non vacua non sufficit in vsucapione. Bar. sing. 12. fo. 108. & quid quo ad dominium. ibid.
Traditione facta instrumentorum nomīum debitorum, tacitè videtur mandatum, vt quis possit debitores conuenire, etiam sine cautione de rato. Aluis. sing. 78. 169
Traductio vxoris, & cum ea viri concubitus requiritur, vt vir lucretur dotem, licet illam carnaliter non cognouerit. in addi. Mathe. sing. 74. num. 18. 118
Traductio sponsæ ad domum viri in partibus Lombardiæ, non attenditur, quando vir post desponsationem conuersatur in domo vxoris, & cum ea palam habitat ante traductionem. ibidem numero 20.
Traductio sponsæ ad domum viri an quò ad lucrū doris debeat considerari. Math. sing. 74. nu. 2. 118
Trahens aduersarium suum coram iudice ordinario durante compromisso, incidit in pœnam compromissi. Boue. in verb. compromissum. nu. 12. 188
Trahēs reum ad diuersos iudices super eadem causa, & eodem tempore perdit causam. Dyn. sing. 120. 132
Transactio est generale nomen ad omnem speciem finiendæ obligationis. Pet. Rau. sing. 713. 155
Transactio si fiat super alimentis simpliciter non potrigitur ad habitationem & vestiarium. Pet. Rau. sing. 699. 154
Transactio an cadat super quæstionem tutelæ. Ludouicus Romanus. sing. 47. folio 6
Transactio non rescinditur prætextu instrumenti de nouo reperti, & idem in sententia, & quæ prædictæ conclusionis ratio sit. Ioā. de Arno. sing. 74. nu. 1. 82
Transactio generalis facta super re de qua litigatur, licet ad cōnexa extendatur & accessoria, ad expensas non trahitur. Hip. Mar. sin. 251. nu. 2. 378
Transactio facta per venditorem sciente, & non contradicente emptore non præiudicabit. in additi. Mathesi. singular. 25. num. 12. folio 95
Transactio absque solennitate valet, quando continet vtilitatem eius, in cuius fauorem solennitas requirebatur. in add. Math. sing. 155. num. 10. 143
Transactio facta inter hæredem scriptum, & legitimum propter incertum successionis euentum, an creditoribus præiudicet. disting. Io. trig. sing. 94. nu. 1. 103
Transactio facta inter duos priores censetur personalis & non realis. & ex hoc sequitur quòd non transit ad successorem, & si confirmetur à papa efficitur realis. Gui. pap. sing. 518. §. transac. 233
Transactio an possit de nocte fieri. Gui. pap. sing. 733. 249
Transactio an fieri possit in causa matrimoniali. Et nunquid iuramentum deferri possit. Lud. Rom. sing. 620. 62
Transactio licet retractari non possit prætextu instrumenti, tamen retractatur prætextu testamenti. Lud. Rom. sing. 198. 18
Transactio facta, per beneficiatum superstitis. sui beneficij, nocet sibi quandiu viuit, sed non nocet eius successori, nisi transactio fuerit authoritate sedis apostolicæ, vel episcopi confirmata. Boue. in sing. in rub. mista de contractib. nu. 1. 206
Transactio facta per abbatem vel priorem conuentualem super iuribus ecclesiæ, quamuis non valeat sine consensu capituli, tamen confirmatur per præscriptionem quadraginta annorum. ibidē numero 2.
Transactioni iuratæ contraueniens, infamatur, pœnam soluit, sibi data reddit, & actionem perdit, quæ parti obseruanti applicātur. Bar. sing. 139. 116
Transigere licet de crimine capitali excepto adulterio. Pet. Raue. singu. 700. 254
Transigere super adulterio non licere propter delicti frequentiam, & re multis cassantibus, &c. Marcus Mantua singulari 326. numero 4. 37
Transigi, aut conuenirit an possit super præbendis clericorum. Bar. de Capua sing. 19. 181
Transigi potest, vel pacisci in omni pœna sanguinis, excepta pœna adulterij, & falsi. Bal. sing. 138. 116
Transigi super iure sanguinis de iure Ciuili permittitur, & quid de iure Canonico sit. Lud. Rom. sing. 688. 69
Transcursus temporis de quo non constat in contrarium memoria habet titulum præsumptum pro suo Bou. in sing. in verb. præsumptio. num. 8. 196
Ad translationem quasi possessionis iurium incorporaliū nihil operatur clausula constitutionis precarij nomine. Bou. in verb. possessio. num. 2. 191
In traslatione bonorum adulti per ingressum in religionem nō requiritur decretum iudicis. Pet. Rau sing. 723. 155

Singular. Doctorum.

Transmissio hæreditatis non aditæ qualiter fiat. Gui. pap. sing. 282. §. de transmissione. 215
Transuersales à testatore præteriti quando præferantur, & hæredē institutum repellant. Antonius Corset. in sing. in verb. hæres. 3. numero 1. 314
Trebellianica an possit prohiberi, saltem in filio, qui debet habere duas quartas. Lud. Rom sing. 195. 18
Trebellianica non detrahitur de fideicommisso debito in testamento militis, & quare. fallit tamen secundum communem. Marc. Hant. sing. 82. nu. 1. & 2. 13
Tres habent molendinum, duo volunt locare, tertius nō vult, an ipse tertius habeat stare locationi. Gui. pap. sing. 639. 244
Treugo an magis accedat paci, quam guerræ. Ludouicus Romanus singu. 301. 29
Tribunal idem censetur delegantis & delegati. Guido papæ singul. 796. §. 2. 252
Triplex genus pronunciandi olim. Marcus Mantua. singulari numero 2. 10
Tumultuantes in publicis concionibus, vel consilijs sunt expellendi. Io. de Arno. sing. 57. nu. 1. 81
Turbatio possessionis qualiter probetur. Guid. papæ singul. 960. §. vltim. 260
Turpitudo ex parte vtriusque, vbi vertitur, licet si translatum est dominium rei traditæ nullo modo potest repeti tamen secus est, si non est translatum dominium, vt in pignore, quia pignorans potest vendicare. Et est ratio, quia tunc reus conuenitur, vt quilibet possessor. Pet. Rau. sing. 728. 155
Turpitudinem suam allegans an & quando audiatur. Math. in l. filios. C. de reuocand. iis, quæ in fraud. credito. nu. 2. 186
Tutela datiua cedit legitimæ, legitima testamentariæ Bartolus singular. 71. 112
Tutela matris ex quibus sit ipso iure nulla. Mathesil. singular. 108. numero 1. 128
Tutelæ officium est ciuile & personale, in quo quis de suo erogare non tenetur. Andræas de Iser. singu. 5. 185
Tutela ad hoc vt dicatur legitimè decreta, quid tutor promittere debeat. Math. sing. 107. nu. 1. 128
Tutelæ instrumentum non valet, nisi in eo exprimatur quod tutor aget vtilia, & prætermittet inutilia pro pupillo saltem per verba æquipollentia. Ant. Corsin sing. in verb. tuto nu. 1. 340
Tutor solus potest agnoscere bonorum possessionem nomine pupilli, cum sit loco domini, dum acquirit. in addition. Math. singu. 181. num. 1. 149
Tutor solus an hæreditatem repudiare possit. nu. 2. ibid.
Tutor non potest alienare bona pupilli, intercurrente etiam necessitate, nisi adhibito decreto iudicis. Ioannes Trigon. singula. 22. numero 1. 88
Tutor datus à matre filio, quem instituit, confirmatur cum inquisitione. Dyn. sing. 206. 133
Tutor in instrumento tutelæ promiserit, pupilli vtilia facere, & inutilia prætermittere, an hoc sufficiat, vt tutela dicatur legitimè decreta. in add. Math. sing. 107. nu. 1. 128
Tutor, vel curator non possunt per constitutum, vel precarium, vel alium actum fictum transferre possessionē rerum sui pupilli, vel minoris. in add. Math. sing. 166. nu. 1. 146
Tutor & executor, siue commissarius, æquiparantur. Aluisi. singulari. 162. 174
Tutor in facto proprio an authorari possit. Marc. Mantua singular. 194. folio 25
Tutor non potest esse testis in causa pupilli, intelligetamen si agat causam, secus si contutor. Boue. in sing. in verb. testis nu. 45. 199
Idem in procuratore. ibid.
Tutor vendens rem pupilli, & constituens se eam nomine emptoris possidere, an ex hoc trāsferat ciuilem, aut naturalem possessionē in emptorem? & quid de colono, vel de prælato ecclesiæ Mathesi. sing. 166. nu. 1. 146
Tutor antequam accedat ad administrationem tutelæ, quinq; sunt necessario requisita. in addit. Math. sing. 107. nu. 4. 128
Tutor qui ex inquisitione datur debet dēsure pronuntiari idoneus, antequam sibi decernatur tutela, ibi. nu. 5.
Tutor debet promittere pupillum indefensum non relicturū. &c. & hæc sunt de forma, adeo vt prætermitti non possint, ité & quòd defensionem sine vlla cunctatione suscipiet. Marcus Mantu. singul. 570. nu. 1. 59
Tutor pupillam stuprans deportatur, & omnia eius bona publicantur. in add. Math. sing. 99. nu. 12. 125
Tutor potest inducere testatorem ad sibi reliquendum id quod pupillo. relinquere volebat. in add. Math. sing. 44. nu. 14. fol. 105
Tutor in multis casibus differt à prælato. ibid. nu. 9.
Tutor non potest constituere procuratorem ante litem contestatam. num. 10. ibid.
Tutor nun vtitur bonis pupilli, prælatus vero vtitur bonis ecclesiæ. numero 11. ibid.
Tutor si quid accipiat ob pupillam matrimonio copulandam, an teneatur illud pupillæ restituere. Gulielm. de Ludo. singular. 41. num. 1. folio 439
Tutor sicut potest pupillo stipulari, ita pupillus tutori. Aman. sing. 18. num. 1. 75
Tutor non faciens inuentarium efficitur infamis, nisi sit consanguineus vel affinis pupilli. Gulielm. de Ludo. singular. 98. numero 1. folio 404
Tutor & tutoris filius pupillo stipulari possunt. Aman. singula. 481. numero 1. 74
Tutor an debeat loqui, quando interponit authoritatem. Aut. Cor. in sing. in verb. minor. 2. nn. 5. 320
Tutor primus si rationem administrationis reddiderit, si non est legitimè reddita, licet dominus eam redditam bene fateatur. id tamen pupillo nocere non potest. Hipolyt. Marsil. singular. 646. numero 4. folio. 432
Tutor non potest compromittere de iure, & de facto, quia videtur donare, quum possit de iure vnius auferre, & dare alteri. Pet. Rauenna. sing. 721 fo. 155
Tutor solus licet non possit adire sine pupillo, tamen potest petere restitutionem in integrum aduersus additionem sine pupillo. Pet. Rau. sing. 730. 155
Tutor si duobus impuberibus est datus per iudicem, & alter reincidit in tutelam alterius, qui peruenit ad perfectam ætatem, desinit esse tutor datus à iudice. Pet. Rau. sing. 697. fol. 154
Tutor potest licitè rem pupilli iustè venditam sibi retinere, si emptor pretium non soluat, & ipse tutor pretiū de suo in vtilitatem pupilli conuertat. Pe. Rau. sing. 760. fo. 156
Tutor non habet actionem contra magistratum qui dedit contuto rem insufficientem, licet ipse tutor pro contutore suo pupillo satisfecerit. Bart. sing. 65. fol. 112
Tutor si iussu magistratus præstitit alimenta ex bonis hæreditatis sorori pupilli in testamento dotatæ, & pro ea præceptoribus mercedem soluit, an teneatur ea pupillo refarcire, & ad hoc iudicio cogi possit. Bar. sing. 72. fol. 112
Tutor datus in testamento non reuocatur, si alius detur in codicillis. Ludi Rom. sing. 58. fol. 7
Tutor creditor pupilli licet possit sibi soluere, id tamē fallit, vbi pecunia, de qua velit sibi soluere, sit ad emptionem prædiorum præparata. Lud. Ro. sing. 104. fol. 16
Tutor datiuus à maiori iudice datus satisfdare non tenetur, secus in dato à maiori iudice. Gul. de Lud. sing. 121. nu. 1. folio 441
Tutor an succedit pupillo nullis extantibus agnatis excluso fisco. Bart. sing. 57. fo. 111. & Pet. Rau. sing. 590. 151
Tutor excusatur, si vendat rem minoris pretio viliori præcedente æstimationem iudicis. Lud. Rom. sing. 80. 9
Tutor, vel curator an possint constituere procuratorem ad interponendum decretum iudicis in allegatione rei minoris. Lud. Rom. sing. 427. 42
Tutor an possit retinere expensas quas fecit in inuentario. And. de Iser. sing. 5. fol. 185
Tutor non potest donare de bonis pupilli, nisi sit tutor principis. Iuno. sing. 22. fo. 165
Tutor si hæreditatem pupillo delatam repudiauit, & alius adiuit, & fructus longo tempore percepit, deinde appareat, quod tutor repudiare nō potuit, an hæres qui adiuit, teneatur ad fructus. in add. Math. sing. 181. nu. 7. 149
Tutor non potest celebrare contractum pro se in re pupilli, emit. rē à patre pupilli, sed sibi non fuit tradita, mortuo patre pupilli, ille tutor vult in se transferre hanc rem prius emptam, an possit. Bal. sing. 50. 125
Tutor & curator debent defendere minorem, quòd si recusent, à tutela remouentur. Bart. sing. 176. 119
Tutor tenetur vel conuertere in emptionem prædiorum, vel dare ad honestam partem lucri mercatori pecuniam pupilli, alias tenetur ad interesse. Et si pro pecunijs diuersimodè dentur lucra, quæ æstimatio considerari debeat. Ludouicus Romanus singulari 179. 17
Tutor si in tali periculo sit, quod simul & semel bona sua, & pupilli custodire non possit, debet præferre custodiam patrimonij pupilli, nisi res tutoris pretiosior sit, vel par rei pupilli. Ludouicus Romanus singul. 705. 71
Tutor datus à iudice si malè administret, potest prius conueniri index, qui eum dedit, quam contutor testamentarius. Ludo. Rom. sing. 300. 29
Tutor si dat fideiussorem idoneum, si ex post facto efficitur nō idoneus, non tamen vitiatur tutela Bal. sing. 30. 124
Tutor habet ius in personam pupilli. Bar. sing. 53. 111
Tutor si rem emat, pupilli efficitur, & an illud procedat etiā si ematura

Index

comprehẽsus à statuto de compromissis loquente, si ab emptore in iudicium vocetur, ob quæstionem sibi motam super ipsa re venditæ, an possit petere huiusmodi causam compromitti. Idã. de Arno. sing. 70. num. 1. 82

2 Venditor non cogitur præcisè venire ad defendendum: sed sibi denuntiatur, si vult, quòd veniat. Pe. Rauen. sing. 775. 156

1 Venditorem regulariter de euictione teneri. Quid autem si in cõtractu conuẽtum sit, ne de euictione teneatur, an nullum subest emptori subsidium. Hip. Marsil. sing. 656. nu. 1. 433

Et quid si in instrumento dictum sit, quod non tenebitur, nisi suo facto, vel dato tantùm: posteà tamen ex ipsius authoris facto res euicta sit. num. 2. ibid.

2 Venia ætatis per procuratorem à principe non impetratur: restitutio autem in integrum sic, & quæ ratio. num. 2. Marc. Mant. singul. 322. nu 1. & sing. 324. 36

1 Ventris ingluuies ad luxuriam prouocat, & facilè omne opus bonum destruit. Vnde comedendum est, vt viuamus: non viuendũ, vt edamus. Lud. Rom. sing. 712. 74

1 Veniale per consuetudinem efficitur mortale. in addi. Math. sing. 77. numero 4. 119

1 Veniens ad rescindendum sententiam contra se latam an dicatur actor vel reus. Gui. Pap. sin. 493. fo. 252. & sin. 787. §. an ille. 232

2 Venter quando est parituras suum, si vult mitti in possessionẽ, vt in ea sit vsque ad tempus pubertatis, tunc debet adhiberi plena causæ cognitio. Pe. Rauen. sing. 767. 156

2 Venter cum causæ cognitione mittitur in possessionem bonorum defuncti: & si ei fiat controuersia, an sit de liberis summatim cognoscatur. Bar. sing. 102. 114

1 Verberatus vel insequens cardinalem qualiter puniatur. Gui. Pap. sing. 401. §. & qualis. 226

1 Verberantes vel occidentes suum episcopum qualiter puniantur. Guid. Pap. sing. 401. §. de his. 226

2 Verberatus licèt quis actu non fuerit: si tamen manu elata quis sibi comminatus fuerit, potest contra eum agere actione iniuriarum, ac si percussus fuisset. Bar. sing. 49. 111

1 Verbum, debet, importat necessitatem. Pe. Gerard. sing. 4. nu. 2. 282

1 Verbum, habeatur, quando denoter veritatem, & quando fictionem. Anc. Cors. in sing. in verbo habeatur. nu. 1. 314

1 Verbum decernimus, est aliquando declaratorium, aliquando noui iuris introductorium. Ant. Cors. in fin. in verb. careo. n. 2. 304

1 Verbum nullatenùs, est canon latæ sententiæ, & per illud est sublata potestas inferioribus dispensandi, vel statuendi contrarium. Et quid de dictione nullo modo. Ant. Corse. in sing. in verb. nullatenùs. num. 1. 322

2 Verbum sancimus, noui iuris est promulgatorium. Marc. Mantua singu. 115. num. 2. 17

2 Verba, in quacunq; causa, sunt gñalia. Marc. Man. sin. 115. n. 3. 17

2 Verbum accessit, denotat actum perfectum & consummatum à termino à quo ad terminum ad quẽ. Marc. Man. sin. 103. n. 3. 16

1 Verbum libuerit, importat liberam voluntatem. Petrus Gerardus singul. 6. num. 7. 283

2 Verbum intelligitur, exponitur pro præsumitur, quando dicitur substitutionem factam in vnum casum, intelligi factam in vtrũque. Marc. Mant. sing. 212. num. 1. 27

1 Verbum, conuenit, licet in instrumento publico non importet stipulationẽ, sed pactũ nudũ, tñ si reperiatur apud acta, stipulationem importabit. Fran. Crem. sing. 140. nu. nu. 2. 277

2 Verbum, domina, præeminentiam quandam notat. Marc. Mantu. singu. 21. numero 7. 6

2 Verbum contineri, proprietatem denotat. Mar. Mant. singul. 186. numero 4. 25

1 Verbum placuerit, quando importet arbitrium boni viri, & quando liberã & absolutã voluntatem. Pe. Gerar. sin. 6. nu. 5. 283

1 Verbum volo, est absolutæ voluntatis: Pet. Gerar. sin. 6. nu. 2. 283

1 Verbum in perpetuum, restringitur secundum subiectam materiã: Fran. Crem. sing. 116. nu. 2. 274

1 Verbum ambiguum testis debet interpretari contra producentẽ, & pro illo contra quem producitur. Bouer. in verb. testis. num. 15. fol. 195. Gui. Pap. sin. 488. nu. 1. 231

1 Verbum, subire defensionem pupilli, an sit de forma præcisa tutelæ. Math. sing. 107. nu. 3. 128

1 Verbum quandocunq;, est gñale, aptum cõprehendere infinitatẽ. Per. Gerard. sing. 18. nu. 1. fol. 288. Gui Pap. sing. 309. 217

2 Verbum habere, quandoque fictionem, quandoque veritatem importat. Marc. Mant. sing. 633. nu. 1. 66

1 Verbum potest, importat necessitatem, quando negatiua præcedit: & quid si apponatur sine negatiua præcedente. Ant. Corset. in sing. in verb. potest. nu. 1. 325

1 Verbum cessionis temerè prolatum, non præiudicat facultatibus nondum dilatis, sed locus est pœnitentiæ. Mathes. in l. 2. C. qui bon. cede. poss. 183

1 Verbum effusio, denotat abundantiam. Ant. Corse. in sing. Inverb effusio. num. 1. 310

1 Verbum careo, est canon latæ sententiæ. Ant. Corset. in singul. in verb. penitùs. num. 7. 324

1 Verbum sufficit, quid significet. Anto. Corse. in sing. in verbo sufficit. numero 1. 334

1 Verbum reuertantur, significat translationem dominij ipso iure. Ant. Corset. in sing. in verb. reuertantur. nu. 1. 336

1 Verbum diligenter, exponitur secundum subiectam materiam. Anto. Cors. in sing. in verb. diligenter nu. 1. 309

1 Verbum non valeat, an intelligatur ipso iure. Et quid de verb. nõ potest. Ant. Cors. in sing. in verb. non valeat. nu. 1. 341

1 Verbum si strictam & largam significationem habeat, & larga & stricta secundum subiectam materiam sienda erit interpretatio. Math. sing. 94. num. 1 124

1 Verbum pertinere, latissimam habet significationem. Boue. in sum. in verb. libellus. nu. 27. 193

1 Verbum, videtur, quandoq; est decisiuum. Gui. Pap. sin. 298. 216

1 Verbum præsentis vel futuri temporis, non intelligitur ipso iure. Lud. Rom. sing. 2. nu. 1. fallit si geminetur. ibid. nu. 2. 2

1 Verbum soler, quot actibus verificetur. Math. in l. 1. C. quomod. & quando iud. num. 5. 153

1 Verbum placet, denotat arbitrium boni viri: sed verbum libet, liberum arbitrium. Math. sing. 15. nu. 1. & in addi. nu. 1. 89

1 Verbum habens duo significata, vnum strictum & aliud latum, in materia stricta, in stricto accipi debet. Math. sing. 193. nu. 3. 151

1 Verbum illicò, nonnullum temporis tractum, licèt minimũ requirit. Math. in l. 3. C. quom. & quan. iud. nu. 3. 154

1 Verbum iudicio tuo, liberam voluntatem ne an arbitrium boni viri significet. Math. sing. 16. nu 1. 89

1 Verbum præsentis, vel præteriti temporis intelligitur ipso iure, & an secus sit in verb. futuri temporis, maximè si à testatore proferatur. Fran. Crem. sing. 7. nu. 1. 164

1 Verbũ, super, an importet hypothecã. Fran. Cre. sin. 46. nu. 1. 268

1 Verbum ambiguum qñ profertur, in propria significatione accipiẽdum. Math in l. ante fniæ. C. quorũ appe. nõ recip. nu. 3. 181

2 Verbum placet, & verbum videtur, denotant arbitrium boni viri. Aluis. de Albe. sing. 9. 166

1 Verbum relinquo, relatum ad vniuersale, an importet institutionem sicut relatum ad particulare importat legatum. Et quid si referatur ad dotem, an trahatur ad institutionem filiæ. in addit. Math. sing. 158 num. 4. 145

1 Verbum liber, denotat liberum arbitrium. Idem si verba libet, & placet, simul iungantur. in addi. Matg. sing. 15. nu. 4. 89

1 Verba significantia liberum arbitrium quænam sint. Et quæ denotantia arbitrium boni viri. in add. math. sing. 15. nu. 5. 89

2 Verbum sæpè, quò accipiatur. Pau. de Cast. sin. 10. nu. 1. 129

1 Verbum soler, sonat quandoque necessitatem. Math. in l. contenta neum. C. quo. & quand. iud. nu. 11. 157

1 Verbum locaui, quomodo intelligatur, & exponatur. in additio. Math. sing. 68. nu. 4. 113

2 Verbum vendo, licèt ponatur in contractu locationis & cõditionis, non tamen mutat naturam contractus: quia verbum generalissimum est. Bald. sing. 56. 125

2 Verbum conuenit, in instrumento positum, importat pactum nudum, non stipulationem. Pe. Rauen. sing. 789. 157

2 Verbum pecuniæ, simpliciter prolatũ in materia peccati comprehendit tantùm pecuniam numeratam. Aluis. sing 122. 170

1 Verbum dubium à teste prolatum interpretatur pro reo. Gui. Pa. singul. 20. 4

1 Verbum positum post plura verba ad vtrunque refertur. Gui. Pap. singulari 1025. 263

1 Verbum obscurum, & ambiguum, quando potest ad diuersa adaptari, illud debet accipi, vt res potiùs valeat, quàm pereat. Guid. Pap sing. 514. § de obscuro. 233

1 Verbum aliquod, si reperiatur in instrumento rasum, & inde emendatum, an sit suspectum. Gui. Pap. sing. 723. 248

1 Verbum donationis, quando profertur ab homine, vel à lege, an intelligemus de donatione inter viuos tantummodo, vel de vtraque. Guid. Pap. sing. 56. 212

2 Verbum iuris restringitur ad ius commune tantùm: sicut & verbũ obligationis ad efficacem. Marc. Mant. sing 24. nu. 3. 7

2 Verbum aliqua, verificatur etiam in qualibet minima particula, subiecta tamen materia dictante. Marc. Mant. sing. 221. n. 1. 27

2 Verbum promitto, adiectum in epistola, intelligitur de stipulatione. Dyn. sing. 158. 133

1 Verbum videtur, est improprietatis & fictionis demonstratiuum. Math. sing. 110. nu. 103. 132

1 Verbum meus, de iuris natura denotat dominiũ in rebus, in quibus quis habere põt dominiũ de plenis: secus in aliis, & de futuro. Fallit in hypotheca gñali. Ant. Corl. in fin. in ver. meus. n. 132

Singular. Doctorum.

2 Verbum prolatum in vna dispositione, potest variè accipi. Trigo. singu. 111. num. 1. 106

1 Verbum liberè, quid significet. in addi. Math. sing. 42. nu. 5. 104

1 Verbum, omnino, & verbum, modis omnibus, exponuntur ipso iure. Ro. sing. 1. & 2. fol. 2. Aluis. sing. 41. fo. 169. Cors. sing. 194. nu. 1. 322. Idem verb. penitùs. Aluis. d. sing. 42.

2 Verbum improprietatẽ & fictionem significans, si reperiatur in lege, sensus etiam erit improprius: fallit, & quid si duplex verbum improprietatem designans apponatur. Marcus Man. sing. 426. num. 1. 2. & 3. 55

2 Verbum relinquere, restringitur ad vltimas voluntates. Petr. Rauenna. singu. 625. 152

1 Verba enuntiatiua fauore dotis inducunt plenam probationem: secus si in tertios proferantur: quia tũc semiplenam saltem inducunt probationem. Lud. Rom. sing. 540. 55

2 Verba narratiua seu enuntiatiua faciũt præiudicium illius, qui operatur, si patitur illa inseri in instrumento: vel illa in ipso transeunt. Boue. in sing. in verb. proba. nu. 10. 197

1 Verba iudicis causa non cognita effata, q̃ vim fniæ non habeãt. Math. in l. ex stipulatione. C. de sent. & interlocut nu. 1. 164

2 Verba, ab epistolis, pro scriba, à secretis, pro secretario, à concionibus, pro concionatore, à pedibus, pro cursore, &c. ponũtur. Mar. Mant. singu. 506. num. 1. 53

2 Verba generalia à quocunque prolata debent intelligi secundum iuris dispositionem, & ex hoc infertur ad quæstionem de locante domum, & promittente nunquam expellere conducentem, quòd persona loquentis semper excepta intelligitur. Marcus Mantua sing. 89. num. 1. 14

1 Verba enuntiatiua futuri euentus non inducunt legati seu fideicõmissi dispositionem, nisi illa directa sint ad filios, vel ad nepotes. Lud. Rom. sing. 154. 151

1 Verba hæc, facimus tibi gratiam: & facimus tibi plenam gratiam: quid inferant. Hip. Marsil. sing. 246. nu. 3. 377

1 Verba hæc, sciens se ad infra scripta non teneri, nec obligatũ esse, sed volens se principaliter obligare, licet de solenni non tenetur stipulatione, & pacto promissi. &c. faciũt, vt obijci nequeat de non causã. Hip. Marsil. sing. 482. nu. 3. 412

2 Verba, omnes res, & pertinere, sunt generalia. Marcus Man. singulari 153. numero 2. 22

2 Verba præteriti temporis habent annexam abnegationem præsentis. fallit in reg. semel malus. de regu. iur. in 6. Marcus Mantua singu. 343. num. 1, & 2. 38

1 Verba in statutis debent propriè, & strictè intelligi. Pe. Gerar. singu. 7. nu. 20. fol. 284. Gui. Pap. sing. 645. nu. 1. 244

1 Verba hæc posita in rescriptis, suis exigentibus meritis vel seruitijs, &c. faciunt rescriptum transire in vim contractus. Boue. in verb. rescriptum. nu. 12. 189

per Verba posita in rescriptis, ex nostra plenitudine potestatis, princeps videtur supra ius dispensare. ibid. nu. 13.

2 Verba in dubio ita intelligenda, vt delictum non contineant. fallit tamen. Marc. Mant. sing. 305. nu. 3. 34

2 Verba quantuncunque vniuersalia non semper habent virtutem vniuersaliter operandi: sed interdum restringuntur ad id quod rationis est. Marc. Mant. sing. 105. nu. 2. 16

1 Verba dubia cõtra emptorẽ debẽt interpretari. Lud. Ro. sing. 27. 4

2 Verba generalia, quibus vtuntur aduocati, & posteà subijcientes, & omnes alias exceptiones, &c. quid operentur. Marcus Mant. sing. 332. num. 1. 37

1 Verba generalia fauore publicæ vtilitatis ad habiles, an restringi non debeant. Pe. Gerar. sing. 13. nu. 2. 286

2 Verba legis sano modo intelligenda: & vt vna quandoque per alia distinguatur. Marc. Mant. sing. 10. nu. 4. 4

2 Verba, intra annum, verificantur in vltima die anni: Mar. Mantua singu. 540. nu. 2. 56

2 Verba enuntiatiua principaliter prolata, & propter se disponunt, ita vt influs præcessisse videatur. Mar. Man. sing. 306. nu. 1. 34

1 Verba enuntiatiua in instrumento cõtenta non probãt, nisi essent de substantia & necessitate. Pe. Gerar. sing. 39. nu. 2. 292

1 Verba in dubio iuxta materiam subiectam intelligenda, ita vtquã doque impropriè capiantur ad eandem materiam. Sicuti & cõtractus verba, secundum naturam quoque contractus. Hipoly. sing. 510. nu. 1, 2, & 3. 415

1 Verba hæc, nulli igitur hominum liceat contra has literas ausu temerario, &c. in literis apostolicis apposita, quid importent, & q̃ pœnam iuuant. Hip. Marsil. sing. 559. nu. 1. 2, & 3. 421

1 per illa Verba apponi solita in instrumentis, vendidit, tradidit, & concessit, &c. probatur traditio possessionis, si instrumentum factum fit in fundo vel in conspectu fundi venditi. Si autem instrumẽtum factum fuerit seorsum à fundo, per dicta verba datur authori licentia intrãdi possessionem rei venditæ eius propria authoritate. Boue. in verb. possessio. nu. 6. 191

2 Verba generalia non includunt personam priuilegiatam in eo in quo priuilegiata est: nisi tenderent directo ad tollendũ priuilegium. Marc. Mant. sing. 222. nu. 1. 27

2 Verba in contractibus apposita etiam minima debent aliquid operari. ita vt amplientur & restringantur per dictiones, & copulas Marc. Mant. sing. 47. nu. 1. 10

1 Verba enuntiatiua propter aliud emissa, non probare, nec dispositionem inducere. Limitabis in dote, vbi ex disponunt ac probãt: Hip. Marsil. sing. 442. num. 1. 407

1 Verba, saluo iure, modificant, limitant, & referuant. Anton. Corset. in sing. in verb. saluo iure. nu. 1. 336

1 Verba enuntiatiua disponunt, quãdo enunciatur aliquid facti incidenter, quod dependet à nudo & mero animo proferentis. in addi. Math. sing. 34. nu. 1. 97

1 Verba in contractibus interpretantur contra stipulatorem: fallit. Pe. Gerard. sing. 97. nu. 1. 299

1 Verba enuntiatiua in procuratorio instrumento propter aliud apposita, quo casu plenè probent. Math. sing. 34. nu. 1. 97

2 Verba in dubio ita intelligenda vt aliquid operentur, & non sint frustratoria. fallit in tutore conficiente inuentarium, qui in fine protestatur, q̃ si aliqua ponenda non potuerit, vult haberi pro appositis. & contrà. Marc. Mant. sing. 127. nu. 1, & 2. 19

2 Verba in definitionibus stant propriè. Mar. Man. sin. 104. nu. 2. 16

1 Verba enuntiatiua in contractibus probant inter partes. Gu. Pap. sing. 373. §. Bart. 222

1 Verba sententiæ debent strictè intelligi. Gui. Pap. sing. 278 §. verba. fo. 215. & sing. 479. §. verba. 231

1 Verba superflua ex imperitia adiecta non vitiant actum, nec operantur limitationem. Gui. Pap. sing. 242. 214

1 Verba debent referri singula singulis. Gui. Pap. sing. 151. 212

1 Verba ambigua testis an debeant interpretari pro actore vel pro reo. Guid. Pap. sing. 325. 218

1 Verba geminata aliquid plus denotãt. Gui. Pa. sin. 359. §. verb. 221

1 Verba in substitutione adiecta per verba deuenient, reuertant, &c. licèt sint obliqua: tamen propter verba omnia vniuersa, &c. videtur testator voluisse, quòd operentur effectum directæ substitutionis pupillaris. Gui. Pap. sing. 777. 251

2 Verba, constituo te procuratorem, actorem, & legitimum responsorem. remisiuè. Bald. sing. 204. 128

2 Verba, tu mentiris, prolata per reum respondendo libello actoris inducunt litis contestationem. Pe. de Rauen. sin. 346. 145

2 Verba æquipollentia in institutioni habentur pro institutione, quan tum ad filium. Bald. sing. 66. 125

1 Verba intelligenda sunt ẽ in subiectã materiam. in addi. math. sing. 71. nu. 6. fol. 115. & in addi. Math. sing. 93. nu. 5. 152

1 Verba enuntiatiua si in possessione sint expressa, respondens simpliciter, vt tantum confiteri principaliter deducta in positione, non autem enuntiatiuè narrata. Math. sing. 33. nu. 1. 97

1 Verba sententiæ vbicunque concipi possunt in personam procuratoris, vel domini, non est vis in cuius personam proferatur sententia. Boue. in verb. sententia. nu. 8. 203

1 Verba generalia non sufficiunt ad remissionem iniuriæ. Pe. Gerar. sing. 3. num. 26. 282

1 Verba generalia in materia fauorabili referuntur ad merẽtes, non ad indignos, nisi omnes sint indigni. Pe. Gerar. sin. 3. nu. 27. 282

1 Verba enuntiatiua in aliquo instrumento apposita faciunt fidem contra partem aduersam patientem ea in instrumento inseri. Boue. in verb. instrumentum. nu. 11. 198

1 Verba, Nihil agit, sunt canon. latæ sententiæ. Anto. Corse. in sing. in verb. nihil agit. nu. 1. 322

1 Verba libelli in fauorem partis agẽtis sunt latè interpretãda. Vnde petitio seu libellus dummodò sit tolerabilis, est admittẽdus. Boue. in sing. in verb. libellus. nu. 25. 193

1 Verba enuntiatiua probant inter easdem personas, si ea, de quibus agitur, tempore confecti instrumenti interuenire potuerũt. Et in his, de quibus partes possunt sibi præiudicare. aliàs secus. in addi. Math. sing. 79. nu. 2. 120

1 Verba enuntiatiua propter aliud prolata non probant solẽnitatẽ requisitam in actu interuenisse. in addi. Math. sin. 79. nu. 3. 120

1 Verba narratiua non operantur, nisi respectu actus principalis de quo agitur. in addi. Math. sing. 69. nu. 5. 120

Verba enuntiatiua in testibus non probant, licèt aliter probatio non concludat. nu. 6. ibid.

1 Verba enuntiatiua inter contrahentes plenè probant: hoc limitatur, vt ibi. in addi. Math. sing 37. nu. 1. 99

1 Verba enũtiatiua principaliter propter aliud prolata regulariter non disponunt. in add. ad Math. sing. 33. nu. 2. 99

1 verba non debent exrendi, vt plus comprehendant quàm verborum proprietas designet. in addi. Math. sin. 175. nu. 2. 148

1 Verba, q̃ aliàs impottarẽt liberã voluntatẽ, si agat de iudicio certij, intelliguntẽ de arbitrio boni viri. in add. Mat. sin. 45. n. 13. 105

Index

1 Verba directa, quæ non valent iure directo, semper in codicillis obliquantur. Secus in testamentis. Math. fin. 139. nu. 3. 139
2 Verba narratiua dispositionem non inducunt, neque fidē faciunt: fallit in vltimis voluntatibus. Marc. Mant. fin. 365. nu. 13 & 2.40
2 Verba esse accipienda in potiori significato, quomodo sit intelligendum. Io. Trig. fing. 16. 87
1 Verba libelli quæ non possunt propriè sumi, trahuntur ad impropriam significationem, vt largè & impropriè sumantur. Bouer. in verbo, libellus. num. 17. 193
2 Verba enuntiatiua non inducunt dispositionem, nisi in vltimis voluntatibus. Marc. Mant. fing. 658. nu. 1. 68
1 Verba enuntiatiua in iudicio post litē contestatā prolata plenam probationem inducunt, si ea explicitè ponantur: secus si implicitè cum alijs verbis principaliter propter se prolatis. Mathes. fingu. 33. num. 4. 97
2 Verba, in ære & persona, quid importent. Bald. fing. 32. 124
2 Verba impropriè sumunē pro subiecta materia. Io. Trig. fing. 16. numero 7. 87
2 Verba sniæ & libelli, quando q; impropriantē, vt sententia & libellus potiùs valeat, quàm pereat. Aluis. de Alb. fing. 24. 167
1 Verba, dedit, vēdidit, & tradidit, qd significēt. Gui. Pa. fin. 670. 245
1 Verba, de proprio corpore procreatis, non comprehendunt nepotes. Guid. Pap. fing. 355. 220
1 Verba hæc, tu mentiris, important iniuriā, licēt fuerit dictū, saluo honore tuo. Boue. in fing. in rub. mista. de crim. nu. 16. 206
2 Verba generalia facta in codicillis eorum quæ relicta sunt in testamento non extenduntur ad ea quæ ibidem relicta sunt ad pias causas. Pe. Rauen. fing. 144. 139
3 Verba confitentis omnia contenta in accusatione esse vera, quomodo sint accipienda. Io. Trig. fing. 114. nu. 2. 106
2 Verborum promisit, conuenit, & accepit, effectus. Marc. Mantua fingu. 699. num. 1. 70
1 Verborum expressio requiritur in litis contestatione. Boue. in fingu. in verb. litis contestatio. nu. 2. 194
1 Verbis generalibus, an & quando iure communi renuntietur. Mathe. in l. cùm anterioribus. §. fin autem partes. C. de temp. & repar. appe. num. 5. 178
2 Verbis legis q̄ſq; recedendum. Mar. Man. fing. 666. nu. 1. 68
2 Verba in delictum fonantia ex vno actu verificantur. Marc. Mant. fing. 113. num. 1. 17
1 Verisimilia quæ non sunt, vt non attendunē, sic ecōtrariò q̄ verisimilia sunt spectanda, & magni effectus esse. Hipol. Marsil. fin. 594. numero 1. 425
1 Verisimilitudinē maximè esse importantiæ & effectus. Hip. Marsil. fin. 343. nu. 1. & 394. & fin. 396. nu. 1. fo. 401. & fin. 298. nu. 1. 386
2 Veritas probationis, vbi potest cum tempore deperire, ibi probatio fieri potest etiam die feriata. Bal. fing. 186. 128
2 Veritati potiùs standum, quā sacramento. Io. Trig. fin. 55. nu. 3. 94
1 Veritatem tacere, ad quam propalandam quis non tenetur, nō est peccatum. in addi. ad Math. fing. 18. nu. 10. 91
1 Veronæ statuto spectato, quod fratri quē turpiter cum sorore versantem reperienti occidere liceat, an per amicos armatos eundē turpiter cum armis versantē occidere possit, licēt de fratre tantùm loquatur statutum. Hip. Marsil. fing. 175. nu. 3. 364
1 Verus cōtumax nō app. Mat. in l. 1. C. quor. app. nō reci. n. 1, & 3. 180
1 Vestem habens venalē, tradit eam Proxenetæ venditori inquiēs: en vestem, vende decem, & quicquid pluris superuēdideris, tuū erit: hoc pacto sic præeunte, quindecim venditor vestem distraxit, cuius futura sunt illa quinque decem excedentia ex venditione vestis profecta. Hip. Marsil. 632. nu. 1. 429
1 Vestem sericam quidam, vt ornatior nuptij interesset, commodato accepit: eamq̄ cùm redderetur, in multis deteriorem factā, noluit recipere dominus: reliquit cōmodatarius præ ostio domini præsentis & recusantis, intercepta est, cuius id periculo ce dere debeat. Hip. Marsil. fing 607. nu. 1. 426
1 Vestes lugubres non debentur vxori ab hæredibus viri nisi cōsuetudo loci hoc habeat. Guid. Pap. fing. 398. 226
1 Vestes hyemales & æstiuæ annuatim legatæ, quo tēpore peri possunt. Iud. Rom. fing. 601. fol. 142. & Anton. Corset. in singul. in verbo vestis. num. 1. 342
1 Vestes quas testator habet domi, si vxori legentur, an veniant illæ quæ sunt apud sartorem. Fra. Cre. fin. 64. nu. 1. 269
Vestes prohibitæ portari, an veniant in legato vestiū. fin. 65. ibid.
1 Vestium legato, an ornamenta aurea vel argentea vestium veniāt Ant. Corset. in fing in verb. legatum. nu. 1. 318
1 Vestibus vxori legatis, an ornamenta vestium aurea, vel argentea veniant, & cedant vestium legato. Lud. Rom. fing. 628. 63
2 Via fundo Titij legata, qui legatum ignorans fundū vendidit, trāsit in emptorem, & quæ sit ratio. Marc. Man. fin. 410. nu. 1. 44
1 Via media eligit in discrepātia extrema. Pe. Gera. fin. 25. nu. 2. 290
1 Via an probari possit esse publica per testes deponentes, q̄ illac publicè itum fuit. Math. fing. 92. nu. 1. 125
1 Via publica destructa si reparetur, an eius efficiatur, per cuius fundum alia facta fuit, in recompensationem oneris supportati. Ludo. Rom. fing. 798. 77
1 Via vna electa, an ad aliam rediri possit Math. in l. consentaneum. C. quom & quand. iud. nu. 21. 158
1 Via publica destructa refici debet à dominis domorum iuxta viam sitarum. Et quid si non fuerint soluendo. Lud. Ro. fing. 817. 85
1 Viā, quis sibi elegerit, patere debet. Ac proinde si quis aduersario iuramētū deferri petierit, quo casu iudex deferre nolebat, ex eo que lata sit sniia, nouis postea superuenientibus probationibus, sniam rescindere non poterit Hip. Marsil. fin. 213. nu. 1. 372
2 Viæ publicæ & porticus vt reficiantē expensis publicis illas porticus verò priuatis rectè curant ædiles. Mar. Man. fin. 62. n. 1. 23
1 Viarum & aggerum munitio, seu purgatio, quorum impensis fieri debeat. Ant. Corsi in fing. in verb. munitio. nu. 1. 321
1 Viator non fortitur forū ratione contractus. Gui. Pap. fin. 677. 246
2 Vicarius Baronis mortui sine liberis, cuius terra curiæ Regis vacauit, an teneatur si promisit creditoribus satisfacere de prouentibus terræ. Bar. de Capua. fing. 77. 183
1 Vicarius Episcopi etiam habens mandatum speciale ad conferendum beneficia, si sit extra diœcesim non poterit conferre. Boue. in fing. in rub. de offic. vicar. & c. nu. 1. 187
1 Vicarius generalis Episcopi beneficia conferre non potest. & an possit præsentatum per fundatorem ecclesiæ rectorem instituere. Lud. Rom. fing. 607. 60
1 Vicarius perpetuus quis dicatur. Gui. Pap. fing. 119. 234
2 Vicarius Episcopi habens speciale mandatum non potest extra p uinciam præsentatum à patrono ad beneficium instituere. Mar. Manc. fing. 252. nu. 6. 30
1 Vicarius licēt possit omnia facere, quæ pertinent ad iurisdictionē illius, cuius vices gerit: tamen nō potest facere illa, quæ sunt de priuilegio principis sine eius speciali mandato. Bouer. in rubr. de offic. vicar. & c. nu. 30 187
1 Vicarius Episcopi habet ordinariam iurisdictionē, pari modo & legatus Papæ. Lud. Rom. fin. 58. 7
1 Vicarius generalis Episcopi in remotissimis partibus existēris, an possit in ecclesijs cōferendis consilium præstare, si illæ sine Episcopi consilio ex inueterata consuetudine conferri nequeant. Lud. Rom. fing. 700. 71
1 Vice rector an debeat gaudere priuilegijs & præeminentijs rectoris. Lud. Rom. fing. 367. 35
1 Vicinus teneē præstare viā per fundum tuū si impetu fluminis, vel ruina via publica sit destructa. Gui. Pap. fing. 616. §. vicinus. 243
1 Vicinus creditē, & p̄sumit scire facta vicini. Gu. Pa. fin. 917. §. 2. 258
1 Vicini an possint facere collectam pro puteo reficiendo. Guido Pap. singulari 404. 226
2 Vicinum non molestum & inimicum habere, interest nostra. Marmant. fing. 7. num. 1. 3
2 Vicinus præsumitur scire facta vicini. Io. Trig. fing. 80. nu. 2. 100
1 Victor qui condēnati bona authoritate sua distraxit, furti & vi, bonorum raptorum tenetur. Boue. in verb. executio. nu. 21. 205
2 Victor litis quando victo condemnetur in expensis. Amanel. fingu. 240. num. 1. 76
1 Victor non auditur appellans, si in decem conuentus, & in quinq; condemnatus appellet. Math. in l. finali. C. quando prouoc. non est necess. num. 4. 180
Victori ob omissam expensarum condemnationem appellare nō licere, si victus appellauit, & appellationem prosequatur. Item & si non prosequatur. ibid. nu. 1, & 2.
Victori an subueniatur expensarum omissarum respectu, non appellante victo. remissiuē. nu. 3. ibidem
1 Victus victori debet condemnari in causa appellationis. Gui Pa. fing. 360. §. Henr. Boyc. 221
1 Victus, quod in executione sententiæ citandus sit. Math. in l. 2. C. de execu. rei iud. nu. 3. 173
2 Victus victori condēnatur in expensis regulariter. Dyn. fin. 32. 130
2 Victus victori condemnatur in expēsis, quas fecit, non in his quæ ex priuilegio remittuntur. Bar. fing. 203. 123
2 Victus victori sicut in expensis debet condemnari, ita qui detulit iuramentum. Aman. fing. 120. nu. 1. 73
1 Victo vel condemnato ex falsis instrumentis quæ remedia cōpetant. Math. in l. falsam. C. si ex falsis instrum. nu. 4. 175
1 Victo condemnato per falsa instrumenta, etiam si non appellauit subueniturper in integrum restitutionem. Math. in l. 2. C. si ex falsis instru. num. 1. 174
1 Victum victori in expensis condemnandum, non perpetuò verum habet: nimirùm vbi per testem vnum probat & supplet iuramēto, reus autem testem vnū vel saltem præsumptionem aliquā. Hip. Marsil. fing. 485. nu. 1.
1 Victum victori in expensis, siue in ciuilibus, siue in criminalibus condemnarsi

Singular. Doctorum.

condemnari debere: nisi victus legitimam ac iustam causam litigandi habuerit: tūm ab expensis absolui debet. Et limitationes huius ibidem vide. Hipo. Marsil. fing. 207. numero 1. folio 371, & fing. 545 num. 1. 419
1 Vicus propè dicitur qui vijs non muris claudit, vel qui nulla ciuitati dignitate honoratur. Guido Pap fing. 76. §. vicus. 417
Videlicet, & scilicet: istæ dictiones sunt declaratoriæ & exemplificatiuæ actuum in quibus ponuntur. Gui. Pap. fing. 533. 418
1 Videtur, istud verbum à lege prolatum, est merè decisiuum. Guid. Pap. fing. 98. 386
1 Vidua liberorum tutelam habens, si stuprum committat, tutela pereat, velut acsi ad secundas peruolaret nuptias. Hippolytus Marsil fingu. 416. num. 3. 404
1 Viduæ vxori si à marito vestis relinquatur, an intelligatur donec in viduitate permanserit, & sic annuatim, an semel tantùm. Ludo Rom. fing. 295. 28
1 Viduæ si stuprum committant, ita dotem, seu actionem ad illam repetendam perdunt, vt vxor marito viuente adulterium committens. Hipolytus Marsilien. fingulari 416. numero 1. fol. 404. Gerard. fing. 48. nu. 2. 293
2 Viduæ in sua possessione molestatæ, & ideò petenti sibi literas exhiberi, vt à turbatione desistat, an sint dictæ literæ concedendæ. Bar. de Capua fing. 13. 180
1 Vilis res quæ dicatur. Math. fing. 134. nu. 2. 138
1 Villa dē locus qui est extra muros ciuitatis. Gui. Pa. fin. 527. 234
1 Vim vi repellere, cum inculpatæ tutelæ moderamine literæ. Quādo autem inculpata tutela dicat hic. Hip. Marsil. fin. 691. n. 1. 437
1 Vindicandi ac vlciscendi se a lege, vel statuto prætem habens certo casu, eam alteri mandare non potest. Quod in extraneis locum habet: secus in filijs, qui mādato patris & sororem in adulterio deprehensam, & adulterum occidere possunt. Hipo. Marsil. fingu. 448. nu. 1. 407
2 Vindicta marito competens contra vxorem adulteram, an possit alteri cedi. Io de Arno. fing. 85. nu. 1. 83
1 Vinum nouum debet incipi portari in primo die Nouembris, & omitti potatio antiqui. Lud. Rom. fing. 380. 36
2 Vini appellatione non venit acetum. Alu. de Alb. fing. 289. 175
2 Violās muros ciuitatis tpe pacis an puniat. Bar. de Cap. fin. 5. 175
1 Violētus inuasor rei alicuius hoc punitur, quòd omne ius, si quod in re habeat, perdit, aljs quoque pœnis subijcitur. Et quid si qs item occasione iuris præsumpti, quod in re habet, non solùm in proprietate, sed etiā in ciui' possessione occupet, an à dolo, cul pa, & consequenter à pœna excusēt. Hi. Marsil. fin. 167. nu. 1. 363
1 Violentia interuenire nō præsumitur, vbi superior adest. Math. in l. 1. C. de ijs qui per met. iud. nu. 22. 182
2 Violentia commissa per pactum non recipit punitionem. Petrus Rauen. fing 784. 157
1 Violentæ signa si extrinsecus appareant, nec de aio constet, tunc ex his quæ extrinsecus apparent, fit probatio. Hipoly. Marsil. fingul. 325. num. 3. 390
2 Violentia personæ infertur per capturam. Colum. fin. 1. nu. 4. 177
1 Violentia contra mulierem commissa quomodò debeat articulari, & probari. in addi. Math. fing. 102. nu. 2. 126
1 Violentia probatur ex vocibus puellæ plorātis, quas vicini audierunt. Pe. Gerard. fing. 8. nu. 3. 185
1 Violenter verbum, aut violentiam duobus modis accipi, actiuè. & passiuè: vt in hoc genere dicendi, Titius Seiam violenter aut cum violentia cognouit. Hip. Marsil. fing. 267. nu. 3. 380
2 Vir decedens muliere relicta prægnante, non dicitur decessisse sine liberis. Marc. Mant. fing. 10. nu. 11. 4
1 Vir & vxor deficientibus legitimis, vel testamentarijs hæredibus sibi inuicem succedunt, etiam si vir esset clericus. in addit. Math. fingul. 110. nu. 29. 130
1 Vir lucratur dotem, quando per mulierem steterit, quominus matrimonium fuerit consummatum, sine tamen culpa viri, aliàs secus. in add. Math. fing. 74. nu. 22. 118
2 Vir inops succedit mulieri in dotem: secundum formam authen. præterea. C. vnde vi. & vxor. Dyn fing. 66. 131
1 Vir & vxor si donent omnia bona sua prædicatoribus post eorū mortem: vtrum vno mortuo donatio sortiatur suum effectum. Guid. Pap fing. 481. 231
2 Vir pōt accusare vxorē de adulterio, sed nō cōtrà. Bal. fin. 72. 125
2 Viro excellenti in arte sua credendum. Marc Mant. fin. 115. n. 6. 17
1 Virorum testimonio potiùs creditur, quàm mulierum. Pe. Gerardus. fing. 11. nu. 1. 285
1 Viro viuente metus in vxore durare dicitur, sicut Tyranno viuente metus in subditis durare præsumitē. Hi. Marsil. fin. 325. n. 2. 390
1 Virginem incedentem in habitu meretrico rapiens non tenetur pœna. l. 1. C. de raptu virg. in add. ad Math. fin. 101. nu. 6. 126
1 Virginem immaturā stuprans, qua pœna puniatur. in addi. Math. fingu. 99. num. 5. 125
1 Virtus incredibilis alterius fratris, qui dominum tutatus est, fecit, vt alter frater qui dominum dereliquit feudo nō priuetur. Pe. Gerard. fing. 24. nu. 3. 290
1 Virtuosus ignobilis an possit ab Episcopo dispensari, & admitti in canonicum illius ecclesiæ, à qua ignobiles repelluntur. Lu. Ro. singulari 491. 49
1 Virtuosus dicitur nobilis. Pe. Gerar. fing. 33. nu. 7. 291
2 Viso exempli dictorum testium non inducit testium publicationem, adeò quòd quis non possit vlterius producere, si non videritoriginale. Pe. Rauen. fing. 790. 157
2 Visus non est substantia stipulationis. Pe. Rau. fin. 787. 157
1 Visitator an habeat iurisdictionem. Guido Papæ singulari 530. §. de visitatore. 234
1 Vita & honor æquiparantur: & pro defensione honoris licitum est occidere. Petrus Gerard. fing. 1. nume. 10. fol. 280. & fing. 33. nu. 4. fol. 291. & fing. 82. nu. 7. 297
1 Vitam bonam, cōditionem & famam magnopere in homine opprari. Quo fit, vt testes de falso puniri nequeant, qui deponētes, dixerunt se illud ab homine bonæ famæ ac conditionis audiuisse. Hip Marsil fing. 608. nu. 11 426
1 Vitium litigiosi non afficit seu impedit alienationem rei litigiosæ à tertio factam, seu ab alio quàm litigantibus. Bouer. in singu. in verb. vitium litigiosi. nu. 2. 194
2 Vitium litigiosi durat perempta instantia. Dyn. fing. 29. 130
1 Vitium litigiosi afficit rem petitam actione reati, & tunc non valet alienatio: sed quādo agitur actione personali, valet quidem alienatio: sed reuocari debet officio iudicis, si fuerit facta in prægiudiciū litis pēdētis. Bou. in fin. in verb vitiū litigiosi. nu. 1. 194
1 Vitium litigiosi contrahitur vbi est quæstio de proprietate: secus si de possessione. Gui. Pap. fing. 810. 253
2 Vitium primæ sniæ licēt purgetur, si non appelletur, tū si iudex fecit litē suam iniquè iudicando, poterit conueniri tempore syndicatus: item poterit in syndicatu reaccusari. Inn. fing. 18. 165
1 Vitiosa possessio quæ dicatur & ibi plura. Guid. Pap. singul. 746. §. nemo. 249
1 Viuere quis vsque ad centum annos præsumitur, si hæc præsumptio allegetur. in add. Math. fing. 12. nu. 26. 87
1 Vltima voluntas minus solennis, in qua coniunctæ personæ, vel multum dilectæ relinquitur, valet, & actionem producit, sicut si esset solēnis, quod in legatis & fideicommissis procedit. Secus in hæredis institutione. Math. fing. 41. nu. 1. 103
1 Vltima maximè in vltimis voluntatibus prioribus derogant. Vnde si quis à principio testamētum solēne fecerit, deinde religionē ingressus aliud testamentum fecerit cum duobus testibus tā tūm iuxta formam cap. cum esset. & c. relatū. de testa. posterius testamentum prius violat. Hip. Marsil. fing. 566. nu. 1. 422
1 Vltio quandoq̄ accipitur pro defensione. Ant. Corset. in fing. in verb. defensio. 2. nu. 2. 309
2 Vnaquæq̄ res de facili reuertitur ad naturam suam. Marc. Mant. fingula. 359. num. 1. 40
1 Vnio quibus modis fiat. Gui. Pap. fing. 530. 234
1 Vniuersitas, an homines de vniuersitate possint esse testes in causa vniuersitatis. Gui. Pap. fin. 958. fo. 260. Gerar. Pe. S. fin. 241. 290
1 Vniuersitas illi de Vniuersitate admittuntur in testes in subsidium alijs deficientibus. Guid. Pap. fing. 257. 214
1 Vniuersitatem delinquere est impossibile. Gui. Pa. fin. 788. §. 1. 252
2 Vniuersitas non potest excōicari: cùm non habeat animam: & ex cōicatio est sententia medicans animam. Aluis. fin. 174. 172
2 Vniuersitas iuris potest legari, etiam si incommodum cōtineat, & ille, cui legatur hæc vniuersitas iuris, debet cauere hæredi de indemnitate. Pet. Rauen. fing. 328. 144
1 Vniuersitas seu collegium non potest conueniri per rescriptū impetratum à clericis contra homines loci. Bouer. in fing. in verb. rescriptum. num. 1. 188
1 Vniuersitas si ad emendationem damni teneatur, in cuius territorio reperiatur damnum datum, vel maleficium commissum, si aliquis reperiatur occisus in confini duarum vniuersitatum, an illa tantùm teneatur, in cuius territorio caput occisi inuentum fuerit in additione. Math. fing. 75. nu. 4. 118
1 Vniuersitas si aliquod crimen committat pœna pecuniaria non capitali sunt plectendi illi, qui sunt de vniuersitate. Guliel. de Lud. fingu. 83. num. 1. 440
1 Vniuersitas ob priuatum debitum si debet collectari, homines nō possunt mutare domicilium ne collectentur. Guliel. de Ludoui. fing. 19. num. 1. 438
2 Vniuersitas vel mulier coniugata in qualibet causa cū possit procuratorem constituere, an idem poterit eius aduersarius ex illius persona. Bar. de Capua. fing. 104. 185
1 Vniuersitatis in negotio sufficit requiri rectorem vel idoneorū partem. Boue. in fing. in verb. citatio. nu. 20. 189
1 Vniuersitatem possedisse seu possidere ad probādum sufficit probare hoc

Index

bare hoc fieri per syndicum vel alios, per quos vniuersitas regitur. Boue. in verb. possessio. nu. 4. 191

1 Vniuersitates castrorum ac villarum restitutionem in integrum, velut minores, respublica, & ciuitas habent. Et quid de vniuersitatibus paruis administratores non habentibus. Hip. Marsi. singul. 699. nu. 2, & 3. 437

1 si Vnum est in obligatione soluendi, & aliud in potestate soluendi, per litis contestationem perditur potestas soluendi. Mathes. singu. 172. numero 1. 148

2 Vnus quandocunque conuenitur ex facto alterius, ille prius debet conueniri sumptibus conuenti, nisi sit multum difficilè. Bar. singulari 123. 115

2 Vnius dicto non credendum fallit multis modis, inter quos vnus est si ageretur de probanda ecclesiæ consecratione. nu. 2. Marc. Mant. sing. 115. fol. 17. & sing. 396. 43

1 Vno immisso in possessionem an & qñ omnes intelligantur immissi. Mach. in l. cùm apud. C de bo. auch. iud. possid. nu. 7. 185

2 Vno ex quinque filijs exhæredato triens tantùm ex substantia de functi detrahendus, & non semis. quia exhæredatus, habetur p mortuo, nec consideratur à lege. Marc. Man. sin. 558. nu. 1. 58

2 Vocabula duo si veniant ad determinationem eiusdem verbi, debent intelligi, vt vniformirer operentur. Bar. sing. 203. 122

1 Vocando alios, alios videor excludere. Guido Pap. singula. 343. §. cùm alios. 210

1 Vocans amicos ad bellum non tenetur de equis amissis & alijs rebus nec sumptibus si bellū fuerit iniustum. Gui. Pa. sin. 226. 213

1 Vocans partem in ius per libellum, vocati fidem sequi non dr. Mathes. in l. 2. C. de bon. author. iud possiden. nu 2. 184

1 Vox viua mortua dignior, eique præfertur, & merito. Hipo. Marsi. sing. 459 num. 1. 409

1 Vocem habens nomine proprio, & nomine alieno, an possit illas diuidere Aur. Corsi. in sing. in verb. vox. nu. 1. 341

1 Volo tot esse donationes quot possint consistere inter legitimam summā: verba ista nullius sunt momēti. Guid. Pap sin. 597. 240

1 Volo verbum, aliquando est verbum directum; aliquando verbū obliquum, & m subiectam materiam. Gui. Pap. sin 940. 159

1 Volens vnum vult & eius præparatorium. Gui. Pap. sin 212. 213

2 Voluntas non minùs facto, quàm verbis datur intelligi. Marcus Mant. sing. 218. nu. 2. 27

1 Voluntas declarandi in vltima voluntate durat anno tantùm. Pe. Gerard. sing. 27. nu. 5. 291

1 Voluntas quæ colligitur ex coniecturis dicitur euidens & expressa. Gui Pap sing. 887. §. 2. 257

1 Voluntas potiùs inspicitur in vltimis voluntatibus quàm verba. Guid. Pap. sing. 343. §. in vltimis. 220

2 Voluntas nostra non fertur circa incognita, fallit. num. 2. Marcus Mant. sing. 614. nu. 1. 65

2 Voluntas domini traditionem videtur operari: non tamen semp. Marc. Mant. sing. 400. nu. 2. 43

2 Voluntas coacta voluntas est. Marc. Mant. sing. 24. nu. 6. 7

2 Voluntas nostra an circa incognita feratur. Marcus Mant. singul. 198. numero 1. 25

1 Voluntas ac propositum maleficia distinguunt. Et sic qui verberā di, tamen animo alium percutiendo occiderit, an de occiso teneatur. Hip. Marsi. sing. 176. nu. 1. 364

2 Voluntas fingitur à lege, vbi nō est vel etiā repugnat: vt in iure accrescendi, ne hæreditas pro parte adeatur, & pro parte repudietur. Marc. Mant. sing. 57. nu. 1. & 2. 11

1 Voluntas in compromissis pro discretione & arbitrio boni viri accipitur. in addi Math. sing. 15. nu. 14. 89

2 Voluntatem qui explet, satis lucratur: hinc est, quòd satisfactio voluntatis habetur pro interesse. Marc. Man. sin. 327. nu. 1. 37

1 Voluntate simplici videtur abdicari posse illud quod absque facto meo acquisitum fuit. Math. sing. 161. in add. nu. 3. 145

1 Votum an dissoluatur per contractum matrimonij accedente consensu alterius coniugum. Lud. Rom. sing 504. 52

2 Votum factum ecclesiæ, an irritetur propter incertitudinem. Ioā. Trig. sing. 8. nu. 4. 86

1 Votum retrotrahitur: Pe. Gerar. sing. 55. nu. 2. 293

1 Votum calore iracundiæ factum an obliget. Ludouicu. Roman. sing. 514. num. 2. 52

1 Votum præcedens an dissoluatur per ingressum religionis subsequentem de voluntate superioris. Lud. Roma. sing. 504. fol. 52. Corse. sing. 388. in verb. votum. 341

1 Voti persoluendi occasione mulier de carceribus exiens, non dicit de carceribus aufugere. Hip. Marsi. sing. 149. nu. 2. 361

1 Vota à volentibus persoluenda, si tamen causa iusta id non vetet: & iura votis, ac vota persoluentibus fauere. Ac proinde qui confinia sibi sub pœnam assignata, votorum persoluendorum causa egreditur, ea violare non censetur, nec in pœnam cadit. Hip. Marsi. sing. 149. nu. 1. 361

2 Vrbis fossa de horto alicuius ob bellū facta, an finito bello, terrenū horti reuertat ad priorē dominum. Fran. de Cælesia. sin. 1. 187

1 Vsq; ilta dictio an sit inclusiua vel exclusiua. Gui. Pa. sin. 816. 254

2 Vsucapio interrumpitur propter missionem in possessionē causa rei seruandæ, si traditio fit ab eo qui ciuiliter & naturaliter possideat. Bart. sing. 12. 108

1 Vsucapioni error iuris officit, sed an saltem quò ad fructus proficiat. Lud. Rom. sing. 91. 10

1 Vsucapionem præsidium impium dici, atque iniquissimum, & de præscrip. quoque dicitur. Hip. Marsi. sing. 370. nu. 1. 398

1 Vsura an sit permissa, de hoste ad hostem. Lud. Ro. sing. 269. 25

1 Vsura centesima an hodie permissa sit. Math. in l. 1. C. de vsur. rei iudic. num. 2. 173

1 Vsura. quis cognoscere possit de vsuris. Gui. Pap. sin. 857. §. 2. 456

1 Vsuram exigens raptor est, & spoliator. Lud. Rom. sing. 47. 6

1 Vsuræ dotis debitæ, an ab hæredibus mariti peti possint. Francis. Cremen. sing. 5. nu. 1. 264

1 Vsuræ exigi possunt ab inimico fidei, cui nocere possumus. in add. math. sing. 49. num. 16. 106

Vsuræ in quibus sint permissæ. nu. 16. ibidem

1 Vsuræ centesimæ ratione vsurarum prioris contractus non debētur, sed rōne sortis. Math. in l. 3. C. de vsu. rei iud. nu. 1. 173

1 Vsuræ indistinctè sunt prohibitæ de iure canonico, & dicens contrarium, vt hæreticus potest puniri. Math. sing. 49. nu. 2. 106

2 Vsuræ licèt iure ciuili sint permissæ, attamen sunt odiosæ, nec debentur pacto nudo: sed interuentu stipulationis: solutæ tamen non repetuntur. Marc. Mant. sing. 345. nu. 1. & 2. 38

1 Vsuræ pro tempore futuro quando peti possint. Math. in l. 1. C. de sent. quæ sine cert. quant. nu. 5. 168

Vsuræ centesimæ qua actione peti queant. ibid. nu. 7.

1 Vsuræ in actionibus bonę fidei ex mora debentur officio iudicis mercenario. secus in fructibus qui petuntur iure actionis bonæfidei, sicut res principalis Math. sing 90. nu. 1. 123

1 Vsurarum loco hodie subrogatū est interesse damni vel lucri perditi, quod officio iudicis mercenario peti pōt. Mat. sin. 90. n. 3. 123

1 Vsuras si subditus superiori pro modico remittat, non tenet huiusmodi remissio. Hip. Marsi. sing. 645. nu. 3. 431

1 Vsuraria exceptio infra quantum tempus probari debeat. Ludou. Roma. sing. 47. 6

1 Vsuras cum Christianis exercere Iudæis licet ex dispensatione Papæ. Math. sing. 49. nu. 12. 106

1 Vsuras vsurario remissas an Episcopus extorquere possit, & dare pauperibus. Lud. Rom. sing. 796. 79

1 Vsuras repetens, si probet reum consuetum fœnerari ad decē pro centenario, & quòd ipse habuit mutuo ab eo, & soluit, an præsumatur etiam vsuras soluisse, vt propter hoc cōdemnari possit. Lud. Rom. sing. 364. 35

1 Vsurarius non tenetur edere contra se iura partis aduersæ. in add. ad Math. sing. 18. nu. 9. 91

1 Vsurarius pœnitens, & vsuras restituens, famam recuperat. in addit. Math. sing. 49. nu. 7. 106

1 Vsurarius an ille dicatur, qui pecuniam accepit sub vsuris, & illam dedit alij eius socio, cum hoc quòd ipse vsuras solueret. Lud. Roman. singulari. 341. 33

1 Vsurarius dicitur infamis & turpis persona: vnde si hęres à fratre instituatur, datur fratri præterito querela inofficios. in additio. Math. sing. 49. num. 1. 106

1 Vsurarius si dederit filiæ suæ dotem acquisitam ex vsuris, non poterunt creditores ex causa vsurarum constante matrimonio dotem illam auocare à marito. in addi ad Math. sin. 146. nu. 7. 141

1 Vsurarius an quis probeē per testes deponentes, quòd sciunt ipsū vsurarium, quia eis mutuo dedit ad vsuras. Lud. Ro. sin. 360. 34

2 Vsurarius contractus si à muliere sine solennitate in eius contractu à statuto requisita, celebretur, & de vsura cōuincatur, an de vsura teneatur. Io. de Arn. sing. 46. nu. 1. 80

1 Vsurarius si in testamento se vsurarium fassus fuerit, ad quod vita & quantum tempus vitæ referatur. Hip. Marsi. sin. 151. nu. 3. 142

1 Vsurarius an teneatur ad expensas paruas ad collectas, & ad refectionem, sicut vsufructuarius. Lud. Rom. sing. 148. 14

1 Vsurarius non potest repetere vsuras quas alteri soluit, nisi vsuras quas alij extorsit prius restituat. Lud. Rom. sing. 340. 33

1 Vsurarius contractus præsumitur, quando concurrit paruitas pretij, & pactum de retrouendendo. Pe. Gerar. sing. 18. nu. 6. 288

1 Vsurarius manifestus non est fepeliendus. Guliel. de Ludo, singul. 123. numero 1. 441

1 Vsurarij sunt infames ipso iure infamia ciuili. Math. sing. 49. nu. 1. fol. 106. & sing. 196. nu. 1. 152

Vsurariorum libri non faciunt fidem nisi contra se, & suos hæredes. numero 2. ibidem

Vsurarij si pœniteant, infamiā relinquunt. Math. sin. 196. nu. 3. 152

1 Vsus regionis in vocabulorum interpretatione inspicitur. in addi. Mathes.

Singular. Doctorum.

mathes. singula. 91. num. 3. 126

2 Vsus procuratoris licèt sit quā necessarius: attamen non interuenit procurator in capitalibus & publicis causis. intellige tamen defendendo: secus accusan. Marc. Mant. sing. 491. nu. 1, & 2. 51

2 Vsusfructus si legetur alicui, isque prohibitus sit ipsum alienare, valet legatum, & legata censetur proprietas. Marc. Mant. singulari 652. numero 1. 67

2 Vsusfructus fundi si legetur, hæres boues aratorios, tanquam fundi instrumentum ad consequēdum vsumfructum necessarium, in præiudicium vsufructuarij inde amouere non potest. Marc. Mant sing. 498. nu. 1. 51

1 Vsusfructus non potest per vsufructuarium dari, vendi, vel alienari. Guid. Pap. sing. 532. §. vsusfructus. 234

1 Vsusfructus fundi si alicui reliquatur, & ejusdē alteri proprietas sub conditione leget, & pendēte conditione vsufructuarius fundi proprietarē ab hærede emat, an proprietatis legatarius eueniente conditione totū fundū petere possit. Lud. Ro. sin. 61. 7

2 Vsusfructus quærit patri p, filiū, nec morte solius patris, nec mortę solus filij finitur, sed de vno in alium reuertit. Bal. sin. 65. 115

2 Vsusfructus commoditas vendi ac obligari potest. Ioan. Trigon. singul. 50. num 6. 93

1 Vsusfructus, vel habitationis legato generali, an per legatum speciale rei derogetur. Lud. Rom. sing. 586. 58

2 Vsusfructus non debetur patri in rebus aduentitijs ex illicita causa quæsitis. Pet. Rauen. sing. 798. 157

2 Vsusfructus legati seruo hæreditario dies demum post aditā vtriusque hæreditate cedit. Bar. sing. 97. 114

1 Vsusfructus constitutus morte vsufructuarij finitur: & quid in specie vsusfructus constituendi. Lud. Rom. sing. 587. 59

2 Vsusfructus & alimentorum legatum quomodò subijciatur. Falci diæ Bart. singu. 95. 114

1 Vsusfructus tibi locatus ad quinquennium, an te moriente ad tuos hæredes transeat. Fran. Curs. sing 171. 280

2 Vsusfructus parti quæritur de bonis aduentitijs filij. Fallit in bonis in quibus initiuē vna cum patre. Alui. de Alb. sin. 54. 168

1 Vsusfructus si Titio legetur vsque ad decē annos Sempronij, mortuo Sempronio ante decimum annum, an extinguatur. Lu. Roma singu 247. 23

2 Vsusfructus si relinquitur filio, acquiritur patri commoditas: ipse autem filius habet ius. Pe. Rauen. sing. 792. 157

2 Vsufructuarius qualiter postideat. Pe. Rauen. sing. 761. 156

1 Vsufructuarius non tenetur ad legata quando alij est relicta proprietas. Gui. de Lud. sing. 125. nu. 1. 441

1 Vsufructuarius omnium bonorum exigere potest à debitoribus hæreditarijs. Gab. Sar. in Annot. Math. sing. 3. 84

1 Vsufructuarius an censeatur ille, qui emit à communi fructus. Iacus, vel emptor, an verò conductor. Pe. Gera. sin. 94. nu. 1. 299

2 Vsufructuarius potest agere rei vendicatione nomine proprietatis & expensis ipsius proprietatis. Pe. Rauen. sing. 95. 138

2 Vsufructuarius an ius vsusfructus ciuiliter, & naturaliter possit dare. Barto. singu. 9. 108

2 Vsufructuarius re deficiente in qua habet vsumfructū, cogitur eā reficere, si modica est refectio: aliàs non. Alui. de Alb. sin. 11. 167

1 Vsufructuarius hæreditatis, vel eius bonorū qua forma ad onera hæreditatis præstanda teneatur. ut quomodò caueat hæredi, de eo indemne à creditoribus conseruādo. Matt. Math. sin. 4. 84

1 Vsufructuarius omnium bonorum non tenetur ad debita nec ad legata. Gab. Sar. in Annot. Math. sing. 3. 84

1 Vsufructuarius tenetur ad collectam fundi, nisi collecta tanta sit, vt æquualeat perceptioni fructuum. quia tūc ad eam proprietarius tenetur. Lud. Rom sing. 157. 15

2 Vsufructuarius nouum ædificium facere non potest, etiam si rem meliorem faciat: & quando ad collectas & tributa teneat. Aluis. de Albe. sing. 1. 167

1 Vsufructuarius si ingrediatur monasterium non finitur vsusfructus. Guid. Pap. sing. 525. nu. 2. 234

1 Vtens iurisdictione respectu vnius actus an censeatur vti respectu omnium actuum: adeò quòd sibi non obstet præscriptio. Guido Papæ singula. 444. 228

1 Vtens officio magistratus qualiter punitur. Guido Papæ singulari 290. §. qualiter. 216

1 Vtens falso instrumento perdit causam suam. Gui. Pap. sing. 777. §. 3. fol. 550. & ad teneatur de falso. sing. 765. nu. 3. 425

1 Vtensile propriè quid dicatur, & quid eius appellatione cōtineat. Guid Pap. sing. 530. §. vtensile. 234

2 is qui in Vtero est habetur pro iam nato, cùm de eius commodo & fauore agitur: non si de alterius commodo etiam eius patris. Marc. Mant. sing. 215. nu. 2. 3, & 4. 36

2 Vtile per inutile regulariter non vitiat. Marc. Man. sin. 535. n. 1. 56

1 Vtilitas publica priuatæ præfertur. Pe. Gerar. sin. 79. nu. 1. 297

1 Vtilitatem domus suæ legans, vsum tantùm legasse videtur. Lud. Roman. singu. 60. 7

1 Vtilitatem publicam magnæ efficaciæ ac potentiæ. Nam si statutum, priuilegium, vel cōcessio in contractu transit, reuocari nō potest, sicuti nec contractus. Hip. Marsi. sin. 531. nu. 1. 418

2 Vulgaris & fideicommissariæ substitutionis quando est facta mentio, in electione est substituti hæreditatem capere ex directa vel ex fideicommissaria: vna tamen electa, non potest cadere ad aliam. Marc. Mant sing. 506. nu. 1. 57

2 Vulgaris substitutio expirat adītione hæreditatis: & tamen si aduersus adītionē hæres restituat, reuiuisc it. Mar. man. sin. 201. 26

1 Vulnerans antea vulneratum, & iam animam exhalantem, tenet, de occiso, & primus qui percussit, de vulnere tantùm. Frā. Cremen. sing. 56. nu. 1. fo. 69 Ro. sing. 60. 24

1 Vulneratus pace cum vulnerante de vulnere inita, morte deinde ex vulnere secuta, an de morte quoque pax inita esse censeatur. Hip. Marsi. sing. 46. nu. 1. 348

2 Vulneratus mortiferè pro mortuo habetur. Bar. de Capu sin 181

1 Vulneratus si ex tali vulnere moriatur, non inspicitur quibus diebus post vulnerum illationem vixerit: misi ipse vulneratus fuerit in culpa sui mali regiminis. Gui Pap. sing. 491. 232

2 Vulneratus si medicum non adhibuit, sua culpa mortuus præsumitur, quando medicorum iudicio vulnus æquè ad vitam atq; ad mortem se haberet. Io. Trig. sing. 87. nu. 1. 101

2 Vulneratus si post triduum visus est ire cum baculo, & postea moritur, non tenetur vulnerans de occiso. Pe. Rauen. sing. 795. fol. 157. Dyn. sing. 196. 133

2 Vulneratus fuit aliquis pluribus percussionibus, nec apparet ex cuius vulnere mortuus sit, præsumitur ex omnibus vulneribus mortuus. Pe. Rauen sing. 794. 157

2 Vulneratus vno vulnere qui mortuus est, & essent plures in vita: nec apparet quis intulerit vulnus, omnes debent absolui. Petr. Rauen. sing. 793. 157

2 Vulneratus si non adhibuit medicum, vel adhibuit malum, non tenetur vulnerans de occiso Pe. Rauen. sing. 797. 157

2 Vulnerati dicto aliquem inculpanti non est credendum, nisi ad eū torturæ subijciendum. Aman. sing 36. nu. 1. 71

1 Vulnerati dicto non statur, etiam si sit in articulo mortis constitutus, nec facit indicium ad torturam, sed tantùm præsumptionem. Pe. Gerard sing. 55 nu. 1. 294

1 Vulnerato non creditur contra reum etiam in articulo mortis exi stenti. in addi. Math. sing. 13. nu. 7. 88

2 Vulnerato non creditur exculpanti aliquem. Pe. Rau. sin. 796. 157

1 Vxor debet ali post mortem viri de bonis viri infra annum. Guid. Pap. sing. 111. fol. 111. Rauen. sing. 782. 157

1 Vxor habet ius retentionis in rebus hypothecatis pro sua dote. Guid. Pap. sing. 883. 257

1 Vxor conuolans ad secunda vota priuatur bonis sibi à viro relictis. Guid. Pap. sing. 777. §. vxor. 251

1 Vxor hæres instituitur vel sibi aliquid legatur ad eius vitam duntaxat, vel quandiu abstinebit à secūdis nuptijs, & hoc pro suis alimentis vel pro statu suo tenendo, verum ipsa cēseatur proprietaria vel vsufructuaria. Guid Pap. sing. 442. §. si vxor. 228

1 Vxori licitum est fugere si vir eam verberet: & debet alimētari extra domum mariti: secus tamen si recedat sua culpa. Guido Papę singulari. 634. 234

1 Vxori debent remanere vestes lugubres. Gui. Pap sin. 111. n. 2. 211

1 Vxor sequitur forum viri, secus in concubina laici. Ludoui. Rom. singular. 665. 66

1 Vxor propter adulterium vel stuprum perdit dotem, & bona paraphernalia. Lud. Ro. sing. 315. fo. 30. & Pe. Gerar. sin. 48. n. 1. 293

1 Vxor incidens sibi capillos causa deuotionis viro inuito, an sit ipso iure excommunicata. Lud. Rom. sing. 600. 60

1 Vxor si virum semper frigidum fuisse alleget, ipse verò dicat frigiditatem post matrimonium prouenisse, cui incumbat onus probandi ipsam frigiditatem. Lud. Rom sing. 258. 24

2 Vxor vestem lugubrem, qua ob mariti mortem vti debet, habere debet de patrimonio mariti, nisi in contrarium sit consuetudo. Marc. Mant. sing. 584. nu. 1. fol. 60. Gui. Pap. sing. 899. nu. 1. 258

2 Vxor vno tantùm casu dicitur possidere, scilicet ad euitandam fatisdationem. And. de Isern. sing. 3. 185

2 Vxor in dubio præsumitur quæsiisse de bonis mariti. Pet. Rauen. sing. 131. §. dicit etiam tex. iste. fol. 139. Bar. sing. 175. 119

Idem in concubina. §. & illud. ibidem. & quid in vidua, tutore vel curatore. Curs. sing. 6. nu. 1. 264

Fallit, si mulier publicè negotietur ibidem. vel si maritus in cōtractu confiteretur pecuniam processisse ab vxore, tunc non potest postea allegari, quòd illa pecunia sit acquisita de bonis viri. Pet Rauenn. sing. 946. 156

2 Vxor an possit agere rei vendicatione contra possidentem rem suam, an ea tantùm viro comperat. And de Isern. sin. 3. 185

2 Vxor si relicta sit vsufructuaria à marito donec castè vixerit, si semel

Index

mel ſtuprum commiſerit, priuatur relicto, nec ad illud amplius datur regreſſus. Marc. Mant. ſing. 590. nu. 1. 61
1 Vxor relicta domina, maſſaria & vſufructuaria, extantibus liberis, alimenta tantùm conſequitur, & quid ſi filij non ſint eiuſdem matrimonij. Fran. Crem. ſing. 8. nu. 2. 264
1 Vxor an propriè dici poſſit mulier non cognita, nec traducta. Matheſ. ſingu. 74. nu. 5. 118
1 Vxor an & quando poſſit vouere caſtitatem inuito viro, & intrare monaſterium. Gul. de Lud. ſing. 105. nu. 1. 441
1 Vxor tenetur laborare pro hæredibus viri, ſi ab eis vxori alimenta debeantur, & an filius operari debeat patri. Ant. Corſ. in ſingu. in verb. vxor. nu. 1. 341
1 Vxor an teneatur ſtare locationi viri ſoluto matrimonio. Et quid de ſingulari ſucceſſore, vel fiſco. in addi. Math. ſin. 10. nu. 8. 86
1 Vxor dicitur poſſidere miniſterio mariti, licèt ipſa non probetur vnquam iuiſſe ſeu tenuiſſe feudum, ſed duntaxat ex eius maritus. Boue. in verb poſſeſſio. nu. 3. 191
2 Vxor cui dos eſt à marito relicta, eaque hæres inſtituta, & rogata de reſtituendo hæreditatem, antè tamen dotem non deducet, quàm conſtet, quid & quantum deduci debeat. Marc. Mant. ſingu. 601. num. 1. & 2. 63
2 Vxor non poteſt ſe obligare pro viro. hoc non procedit quantum ad dotem pro filia. Pe. Rauen. ſing. 783. 157
1 Vxor non eſt marito reſtituenda, ſi non poteſt ſecurè cum eo morari abſque periculo perſonæ, nec remedio cautionis pōt ſufficienter prouideri, & contrà. Pe. Gerar. ſing. 65. nu. 1. 295
2 Vxor an poſſit eſſe procuratrix pro marito abſente. Ioan. de Arno. ſing. 51. nu. 1. 80
1 Vxor præſumitur ſcire quod maritus ſcit. Guliel. de Lud. ſingulari 119. num. 1. 441
1 Vxor quicquid quærit, an indiſtinctè quærat viro. Petr. Gerardus ſingu. 99. num. 3. 300
Vxorum lucra, quæ & quando earum propria ſint, nec viris quærantur. num. 4. ibidem
Vxores nutrices quicquid quærunt, an totum ſibi non viris quærant. num. 5. ibidem
Vxor ad quæ ſeruitia viro teneatur, & an ei operari, & lucrari debeat, num. 6. ibidem
1 Vxor donans marito aliquid in via, an videatur donare in domo patris, vel mariti. Ant. Corſ in ſing. in verb. donatio. 2. n. 1. 309
2 Vxor nubens infra annum luctus, præſumitur primum virum occidiſſe. Gul. de Lud. ſing. 127. nu. 1. 441
2 Vox funeranda eſt pro portione dotis, quam vir lucratus eſt: & de alijs bonis mulieris. Pe. Rauen. ſing. 781. 157
2 Vxor debet præſtare obſequia viro, nō patri. Pe. Rau. ſin. 780. 157
2 Vxor ſuccedit viro fiſco excluſo & quibuſdā alijs. Dyn. ſin. 94. 131
1 Vxor an conſtante matrimonio lucretur fructus fundi ſibi per maritum propter nuptias donati. Lud. Rom. ſing. 545. 55
2 Vxor an debeat habere quartā de rebus eccleſiaſticis, quas tenet vir in emphyteuſim ab eccleſia: & quid de bonis feudalib. Bar. de Cappa. ſing. 87. 174
1 Vxor ſibi pro alimentis à viro debitis per pactum nudum proſpicit, oritur vtilis actio in factum. Lud. Rom. ſing. 528. 54
1 Vxor committens adulterium viuente marito perdit dotem, & donationē propter nuptias, & bona paraphernalia. Idem ſi mortuo marito committat ſtuprum. Pe. Gerar. ſing. 48. nu. 1. 293
1 Vxor gaudet de morte mariti. Gul. de Lud. ſingu. 144. nume. 1. fol. 442. Bald. ſing. 21. 124
1 Vxor à marito in bonis ſuis relicta vſufructuaria, ad ſecundas nuptias tranſiens vſumfructum non amittit. Hippol. Marſ. ſingul. 577. nume. 9. 423
1 Vxor an præferatur creditoribus, & habeat priuilegium pro dote confeſſata. Gul. de Lud. ſing. 64. nu. 1. 439
1 Vxor meretrix non eſt infamis, niſi ſit in adulterio deprehenſa, ſecus in marito, qui eſt adulter, licet in adulterio non deprehendatur. Gul. de Lud. ſing. 149. nu. 1. 442
2 Vxori fundo legato, hæres inde boues tanquàm fundi inſtrumentum ad conſequendum vſumfructū neceſſarium, in præiudiciū vſufructuariæ amouere non pōt. Marc. Mant. ſing. 498. n. 1. 51
1 Vxori duos maritos capienti de iure canonico incidi debēt capilli, & panni anteriores & poſteriores. Lud. Rom. ſing. 536. 55
1 Vxori infirmæ ſi vir medicum non adhibuit, vel ſi impericum adhibuit, vel aliter eam dereliquerit, ſtatutum de dote lucranda non habet locum in eo. Math. ſing. 73. nu. 9. 117
1 Vxorem non cognoſcibilem, ſi vir ſcienter ducat, etſi ſeparari à ſe inuicem non debeant, ob apparentem in viro incontinentiam, poteſt Epiſcopus Papa inferior prouidere, vt vir cum alia contrahat, ſed priorem alere tenetur. Hip. Marſ. 165. nu. 2. 363
1 Vxorem delinquētem maritus leuiter corrigere, & verberare poteſt ſed non carcerare. Lud. Rom. ſing. 4. nu. 1. 2
1 Vxorem ſuam clericus poteſt in carcerem conijcere. Lud. Roma. ſingul. 4. num. 2. 2
1 Vxorem habens, & concubinam, dicitur turpis perſona, ad hoc vt inſtitui non poſſit excluſo fratre. Mar. ſin. 49. in add. nu. 3. 106
2 Vxore ſua qui vtitur ſobolis procreandæ cauſa, & reddendi debitum, nuſquam peccat, ſi meretur. Qui verò voluptate præuentus, peccat venialiter, item qui cibus calidis vtitur, vt ſæpius eā cognoſcat: ſed qui contra naturam cognoſcit, mortaliter peccat: magiśque, quàm ſi aliam contra naturam. Aluiſ. de Albert. ſingula. 155. 171
1 Vxores duas, vel duos maritos eodem tempore accipiens, de iure ciuili pœna capitis punitur. Lud. Rom. ſing. 536. 55
1 Vxore non cognita, neque traducta, an maritus ex ſtatuto dotem lucretur. Math. ſing. 74. nu. 13. 118

F I N I S.

SERIES CHARTARVM

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z, A B C D E F G H I K
L M N O P Q R S T V X Y Z, A a

Omnes ſunt terniones, præter A a quaternionem.

VENETIIS, Apud Hæredem Hieronymi Scoti:
M D L X X V I I I.